BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 1. Sibiiu, 4/16 Ianuariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusa — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Arĕtarea Domnului şi Proroc. Ioan“ Numĕrul procsim va apăré Joi în 10 Ianuariu v.

Sibiiu, 1 Ianuariu, 1891.

Interesele poporului român, interesele bisericei ortodocse, care nu au găsit aici destulă respectare şi garanţii de desvoltare au dat nascere ḑiarului nostru acum 40 de ani, şi tot acele interese sunt aḑi, cari ne impun sĕ continuăm cu lucrarea nóstră.

Avem la spatele nóstre un trecut aprópe de o jumĕtate de veac.

În timpuri mai line, cât şi în timpuri de grea cercare am fost apĕrători ai poporului, apĕrători ai bisericei, şi ne-am făcut de problemă a vieţii desvoltarea sentimentului naţional paralel cu cel religios-moral.

Şi dacă lucrarea nóstră a fost o necesitate în trecut, ea e aḑi şi în mai mare mĕsură reclamată de poporul şi de biserica, în al cărei serviţ stăm.

Profitând duşmanii nostri din nenorocita împregiurare, că causa nóstră a românilor este puţin cunoscută în Europa, au dat fără sfială năvală asupra nóstră

Opiniunea publică se falsifică, cutezanţa în porniri fatale a ajuns la gradul suprem, şi e necesar ca adevĕrul sĕ se restabiléscă prin organe de publicitate, cari nu din reclam, ci din simţ de detorinţă iau asupra-şi sarcina de a contribui la lămurirea situaţiunei, în care ne găsim

Prelângă cestiunile politice, prelângă principii evangelice — neresturnavere, — ḑiariul nostru a tractat cestiunile cele mai momentuóse privitóre la devoltarea instituţiunilor nóstre bisericesci, la asecurarea respectului detorit libertăţilor publice garantate prin legile bisericei şi ale statului — şi astfeliu a făcut posibil, ca constituţia nóstră bisericéscă„ principiile ce le-a avut legislatorii bisericei în vedere, sĕ se perfecţioneze şi sĕ străbată până în cele mai estinse cercuri.

Aşeḑĕmintele nóstre culturale, biserica şi scóla au fost în trecut şi vor fi în viitoriu un obiect de specială îngrigire pentru noi, căci numai prin ele vedem o garanţă a esistinţei nóstre naţionale, numai prin consolidarea lor, vedem consolidarea némului nostru şi întărirea simţĕmêntului naţional.

De aceste vederi au fost conduşi înaintaşii nostri, aceste vederi le avem şi propoveduim şi noi aḑi

Trebue sĕ ne îngrădim cu instituţiuni trainice şi sĕ lucrăm pentru promovarea intereselor poporului nostru, din a cărui sudóre trăim şi din al cărui sin am eşit.

Scóla şi biserica, limba şi obiceiurile străbune sunt luate la gónă, şi în faţa atâtor porniri duşmănóse, trebue sĕ stăm la pândă, trebue sĕ fim cu ochii în patru.

Prea se lucră pe faţă şi după un plan anume croit la slăbirea némului nostru.

Martore ne sunt tóte acţiunile, tóte declaraţiile tóte manifesturile şi apelurile din préşma alegerilor pentru parlamentul unguresc.

Nimene nu ţine cont de noi, nimene nu se întrébă, dacă putem fi şi noi mulţămiţi, după jertfele ce le aducem pe altariul patriei:

Cu nespusă furie a pornit contele Apponyi şi partidul seu asupra nóstră, şi nî se impune de datorinţă ca sĕ lămurim pe ai nostri despre cele ce voiesce acest partid, ale cărui vederi sunt mai periculóse pentru noi, decât chiar şi ale kossuthistilor de calibrul cel mai greu.

Guvernul de acum şi cel trecut este acusat, că nu a purces cu mână de fier cestiunea naţionalităţilor, a căror esistinţă partidul naţional unguresc nu o concede.

Tot ce concede e: că fie-care cetăţén, sĕ-şi pótă folosi limba lui şi promoveze cultura lui, numai până la acele graniţe, cari le concede unitatea statului ungar“.

Frumósă concesiune.

Ne am permite însĕ modesta întrebare, ca sĕ scim care sunt acele graniţe, cine le-a trasat şi pe ce se pot cunósce ca sĕ nu cumva sĕ le trecem şi sĕ călcăm preste graniţa aceea, care unitatea de stat nu ar concede sĕ trecem.

Étă deci unde a împins şovinismul lucrurile.

Manifestul acesta, care sémană ou cu ou cu o declarare de resboiu naţionalităţilor din ţéră e primit de magiari cu mare însufleţire. Ardealul, punctul cel periclitat şi ameninţat de valachi a trăsărit de bucurie la ivirea manifestului partidului naţional magiar, şi acolo unde mamelucii cei mai blânḑi 'şi plecau capetele, aḑi 'şi ridică fruntea şi candidéză din tóte părţile ómeni, cari au aceste vederi, ómeni, cari ajungênd la putere, ar puté împinge lucrurile în direcţiune şi mai fatală, decum sunt aḑi.

Étă de ce am susţinut, că suntem nevoiţi sĕ continuăm cu lucrarea nóstră şi de se póte sĕ facem pe poporul nostru, sĕ pricépă că dela streini nu are ce astepta.

Nu, pentru-că ei nu ne sunt prieteni.

Nu, pentru-că ei nu au gând bun cu noi.

Nu, pentru-că din tóte acţiunile lor putem conchide, că şi-au pus în cap ca sĕ ne sdrobéscă şi sĕ ne facă imposibili ca naţionalitate ce suntem ca sĕ ne reducă la un ném de ómeni, la nisce indiviḑi, cari avem dreptul de a ne vorbi şi cultiva limba numai până la graniţele, ce le concede unitatea statului unitar naţional magiar.

Cine sĕ-i oprésca în drumul, pe care au pornit?

Nimene altul, decâţ consciinţa naţională treḑită, nimene altul, decât resistinţa ce trebue sĕ li-o opunem în mersul lor păgubicios pentru ţéră şi nimene altul, decât dreptatea, care cere ca cetăţénul sĕ se bucure de libertate, până ce e om de omenie şi până ce nu a venit în conflict cu legile morali şi cu codicele criminal.

Nu ne simţim vinovaţi nici de una, nici de alta.

Păşim cu faţa senină în acţiune.

Intrăm în un nou an de lupte şi nici chinurile cele mai grele, torturile cele mai blăstĕmate, nu ne vor opri ca sĕ ne facem datoria către némul nostru, la a cărui ridicare ne-am angajat sĕ lucrăm.

In aceste se va cuprinde programul ulteriórelor nóstre lucrări, şi cerem spriginul tuturor ómenilor de bine spre acest scop.

Felicitări de anul nou.

În ḑiua anului nou. după serviciul divin, inteligința română din Sibiiu s'a presentat în corpore la Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul pentru a-i aduce tributul de recunoscinţă, cu care îi datoréză bunului archiereu şi pentru a-i ura an nou fericit, sănĕtate îndelungată şi isbândă în lupta, ce o susţine cu atâta abnegaţiune pentru binele bisericei şi al némului nostru românesc.

În fruntea numĕrósei corporaţiuni era Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit-vicariu archiepiscopesc, carele rostì următórea vorbire:

Escelenţia Vóstră, Inalt Preasânţite Domnule archiepiscop şi metropolit!

Clasicii romani simbolisau timpul în curgerea lui prin o figură de om cu dóuĕ feţe, ba pe acéstă figură o personificau într'o ḑeitate, pe care o numiau Ianus. Figura lui Ianus este nimerit simbol pentru timp, care încă are dóuĕ feţe: trecutul şi viitoriul. Dóuĕ feţe într'un cap semnifică, că vi-

FOIŢA.

Ecoul.

Când eram de cinci-spre-ḑece ani, îmi plăcea o fată şi o chema Nella; ba încă îi făceam poesii. Nu sciu cum am venit în stadiul acesta! Ah! Nello! Nello! Mult a trecut de atunci! Tu te-ai măritat cu un advocat. Nu însĕ aşa 'mi au fost visurile mele şi acum te rog nu mai vreau sĕ sciu nimic de tine! Unde'ţi este faţa şi buzele cele rumeióre, pĕrul teu cel negru ce undulă pe umerii tĕi, talia ta cea sveltă, s'au trecut tóte par'că le-ar fi mâncat pămêntul... Oribilul ăsta de advocat se vede ţi-a răpit tóte aceste graţii.

Î-ţi aduci aminte de aceea grădină mare de la „cruce“ unde alergam nebuneste pe timpul vacanţiilor, resturnam tot ce ne venia în cale şi ne jucam prin érbă fără a avé vr'o reservă unul faţă de celalalt? Sci mai departe, că rosele din grădină se împuţinau din ḑi în ḑi fără se scie nimeni că cine le culegea de pe acolo. De câte ori nu ţi le puneam eu însumi pe pieptul teu. Şi bietele flori, bieţii pomişori în liniscea lor filosofică păreau că se bucură împreună cu noi şi armonisau de minune cu valea ce trecea pe acolo murmurul seu lin de tot.

Ce plăceri senine! Ce dulci şi voióse visuri pe atunci! Am trecut pe acolo în vara trecută. Casa e locuită acum de streini. Am zărit un domn, ce se plimba pe aleiele din grădină şi o damă bătrênă ce mergea către vale cu un bĕţ în mână Erau nesce particulari acum, odinióră însĕ advocaţi! Pretutindeni tot de advocaţi dai! Par'că în lumea acesta numai advocaţii se mai însóră şi altcineva nimeni.

Trebue se sci, că în parc nu era nimic schimbat, am recunoscut fiecare potecă, fiecare aleiă. Stânca cea mică tot acolo era, rĕmase respectată. Dar ce vĕd? O! tu fermecător suvenir! O! măréţă forţă a ilusiunilor! De ceeace sunt mai sigur că am revĕḑut sunt de esemplu cele dóuĕ dumbrăvi vecine, unde s'a petrecut întâmplarea ce o voiu povesti.

II.

A fost totuşi un punct negru în amorul meu pentru Nella şi acest punct negru avea formă de om, mai bine ḑis formă de „haram“. Era îmbrăcat într'un costum elegant de provinciă şi respundea la disgraţiosul nume de Onufriu. Fui silit sĕ-l numesc: Onufriu. Cu tóte că eu îl uram pe acest tiner sumeţ şi vanitos El îşi esercita deci dreptul seu şi curtisa şi el Nellei.

Tóte ca tóte, dreptul lui puţin me importa, dar ca el sĕ curtiseze cu asta nu me împăcam de loc. Şi ce e mai mult el îşi bătea joc de mine cu tóte că făcêndu-i câte un serviciu era de tot indiscret şi nici de cât recunoscĕtor

Adecă ce se veḑi tot eu îi cumperam tutun şi nici odată nu'mi restituia banii ce spesam. Dar nu'mi părea mie rĕu de bani, căci cetisem într'o carte, că tutunul este otravă şi aşa aş fi dorit sĕ fumeze încă de şese ori pe atâta El se purta cu Nella ca un impertinent şi pe mine me supĕra, că ea nu se indigna. Din contră o vedeam de multe ori, că îi convenia bine aşa ceva, cocheta ce era ea.

Nu-i perdeam deci din vedere nici când, dacă erau la olaltă şi gelosia mea se învêrtia pe lângă ei.

III.

Într'una din ḑile se întâmplă că preumblându-se amândoi în dosul unor pomi ce umbriau aleia auḑii între ei dialogul următor:

Cât e de plăcut Onufrie acest ecou, care de ceealaltă parte a apei reproduce vorbele nóstre de aici.

De tot simplu, un resunet de sonuri, numai cei din anticitate îşi închipuiau de asta o fabulă de tot poetică. Dar repet că aḑi totul este esplicat şi că nu-i altceva decât un simplu resunet de sonuri.

Şi óre se nu fie cumva posibil acésta altunde-va prin grădină?

Ba da, respunse Onufrie după un moment de cugetare. Trebue se fie de partea cealaltă a apei în dosul pomilor. Dacă voeşti se mergem acolo.

Astă séră nu, căci e deja întunerec.

De ce nu? nimeni nu ne va vedea.

Nu, nici decât. Mi s'a spus de acasă, ca se nu me depărtez prea tare cu D-ta şi de altcum trebue se sci, că eu am fost acolo şi singură dar

Biblioteca Judeteana ASTRA
214P

214.

itoriul stă în legătură cu trecutul, viitoriul resultă și este așa ḑicênd, turnat din trecut.

Anul Nou, în care după ritul bisericei nóstre cad și alte dóuĕ sĕrbători însemnate: Tăierea împregiur a Domnului și Mântuitoriului nostru Iisus Christos și ḑiua Sântului Ierarch Vasiliu cel Mare, este o ḑi potrivită de a-și trage omul séma cu trecutul și a conta la viitoriu.

Reprivind și noi asupra întêmplărilor din anul trecut ce privesc interesele publice bisericesci și naționale, cu îndestulire sufletéscă ne aducem aminte între altele de energiósa întrevenire a Escelenției Vóstre în casa Magnaților în causa legii pentru asilele de copii și precum atunci în simțul seu de recunoscință întreg poporul român V'a adus tributul seu de mulțămită, așa și noi aflăm astăḑi binevenită ocasiune a reînoí sincerile nóstre mulțămite.

Recunoscința și mulțămita unui popor servéscă de incuragiare pentru Escelenția Vóstră la asemenea fapte mărețe naționale și în viitoriu.

Deaceea Ve dorim, Escelenție, la anul nou, ca provedința dumneḑeéscă sĕ Ve dăruiéscă viață indelungată și sănĕtate deplină întru mulți, mulți, mulți ani! Sĕ trăiéscă!

Vorbirea a fost însoțită de lungi urale *„Sĕ trăiéscă.“*

Escelenția Sa avù bună-voința a rĕspunde, prin următórea vorbire, care a fost des întreruptă de urale *„Sĕ trăiéscă“*:

Primiți din capul locului mulțămita mea sinceră și căldurósă pentru onórea, ce mi o faceți, presentându-mi și astadată felicitări de anul nou, doveḑi noue ale consciinței și simțului bun, care trebue sĕ ne unéscă pe toți cei ce suntem de un sânge și de o credință, și avem aceleași aspirațiuni

Se adună — așa vĕd eu preastimați domni, iubiți frați și fii — ani preste ani plini de cercări grele pentru noi, care mult ne amăresc viéța, prea adese ne răpesc liniscea sufletéscă, ne împedecă totdeuna în lucrarea nóstră pacinică pe terenul cultural și în mare mĕsură ne turbură cugetele judecata, voința, până și pacea internă dintre noi în viéța socială.

Anul nou, în care am intrat, póte că va fi și mai mănos de cât cei trecuți, în producerea momentelor sguduitóre; în tot casul el va fi de o mare însemnătate atât pentru constelațiunile politice în general, cât în special și pentru ținuta, care va sĕ o iea conducĕtorii naționali ai poporului nostru pentru salvarea intereselor nóstre culturale, care nici când și nici cu un preț nu este iertat sĕ le abandonăm.

Décă este ca sĕ le aperăm cu bărbăție și cu succes aceste interese, care ating immediat biserica și naționalitatea nóstră: eu nu me îndoesc a Ve declara și acum, că nici când nu me voiu retrage dela o luptă resolută, dar loială, pentru acele interese și preste tot pentru causa nóstră comună, décă voiu fi spriginit de inteligența nóstră, căreia de asemene i zace la inimă sórtea poporului; însĕ nici când nu me voiu pune pe alte principii, care nutrite de ilusiuni deșerte, în loc de a produce resultatele dorite, pot numai sĕ compromită simțul nostru loial față cu statul, căruia aparținem.

Am aflat de bine sĕ le ating aceste chiar acum la întrarea în anul nou, în anul unor lupte noue, ca fie care din cei chiemați la lupte comune sĕ pótă cunósce căile, în care voiu sĕ âmblu și de acum înainte și sĕ mi pótă urma cu siguritate, décă va afla, că acele sunt salutare, precum le cred eu

In celelalte mulțămindu-ve mai odată pentru onórea ce mi-o faceți, ve poftesc tuturor, ca și anul nou sĕ-l puteți petrece cât se pote mai bine în consciința mângăitóre, că v'ați făcut datorința ca cetățeni buni ai patriei și fii credincioși ai bisericii și ai națiunei. Dumneḑeu sĕ ve binecuvinteze!

Horváth Boldizsár către alegătorii sei.

Unul dinire cei mai integri bărbați de stat ai Ungariei, Baltasar Horváth, veteranul democrat, a dispărut de pe arena politică.

Din fecior de meseriaș modest, numai în puterea escelentelor sale facultăți o dusese până la demnitatea de ministru de justiția în ministeriul Andrassy, el singur nenobil între colegi conți și baroni, și când a vĕḑut, că nu-și póte validita deplin principiile sale democratice s'a retras éră și la cariera sa de advocat și simplu deputat fără a fi primit sĕ fie destins cu nobilitare séu baronat cu cari fusese îmbiat, sau cu demnitate de consiliar intim al Majestății Sale, care demnitate i-se dă fie-cărui ministru, ca sĕ-și pótă păstra titlu de „Escelență“ și după ce a încetat a fi ministru.

El era mai superb de originea sa democratică, decât de nobilitatea ce în cele mai multe casurí nu se manifestă decât în diploma meritată de strămoși.

Dacă ici colea se observă câte o schinteiă liberală în legile Ungariei, aceea este fetul ministrului Horvath.

El a intercalat și în legea despre regularea referințelor urbariale din 1871 §-ul referitoriu la fóstele scaune Selişte și Tălmaciu, prin care se intenționase scutirea comunelor ce aparțin acelor scaune de asupririle universității săsesci.

Era un anachrorism acest bărbat liberal și drept în parlamentul de astăḑi dominat și orbit de șovinismul importat mai cu sémă prin deputații magiari ardeleni, ale căror „interese speciale“ pe timpul lui Horváth nu le pricepeau magiarii din Ungaria.

Este semnificativă epistola prin care își ia rĕmas bun dela alegătorii sei din Timișora, din care pentru însemnătatea lŏr politică comunicăm unele pasage:

„Maiestatea Sa regele — începe — a disolvat deta țĕri. Cu acésta mi-a espirat mandatul, cariera mea politică s'a terminat“.

. . . Sórtea mea s'ar-fi mai agravat de aci încolo de-oparte prin slăbirea vederei, ér de altă parte prin situațiunea politică, carea din ḑi în ḑi devine tot mai penibilă. Pentru-că eu nu împărtășesc vederile acelor optimisti, carii închiḑênd ochii d'inaintea simptómelor bolnăviciósе ale vieții nóstre publice, țin că organismul național ar fi sănĕtos. Părerea mea este, că vênele națiunei de mult sunt pĕtrunse deja de o materiă periculósă de bólă, și că crisa parlamentară ce a erupt înainte cu doi ani încă nu a ajuns la culme. Me tem, că pe nóua legislațiune o astéptă lupte aprige, amare, ḑile negre viforóse.

.... „Cariera mea politică a durat aprópe patru decenii și jumĕtate. O epocă întrégă, o astfel de epocă, carea aparține episodelor celor mai însemnate, celor mai pline de evenimente în istoria patriei nóstre“.

. „Dacă la finea acestei lungi cariere politice îmi dau socotélă de faptele mele, nici cel mai aspru judecătoriu al meu, — consciința mea — nu me acusă, că idealurilor, principiilor mele ași fi fost infidel vr'odată“.

..... „Conform principiilor mele am lucrat în sinul guvernului și tot acelea m'au condus și atunci, când suferind naufragiu cu proiectele mele conform postulatelor parlamentarismului, din fotoliul ministerial m'am retras în simplele bance ale deputaților, unde mi am păstrat independența, neangajându-me nici la un partid“ . . . . . .

. . . . „De ce se me super, pentrucă numai o părticică a idealurilor, a principiilor mele s'a realisat în decursul lungei mele cariere politice?

„Scim, că pentru a obținea un succes nu este deajuns nici bunăvoința omenéscă, nici puterea individuală, *ci se recere și favorul sorții.*“

„Acestei *mari puteri*, carea este resultatul coincidenței sau luptei a lor mii și mii de cause și factori, adese ori nevĕḑuți — sunt supuși indiviḑi și națiuni.“

„Moise patruḑeci de ani și-a purtat poporul prin pustii, până ce a putut ajunge la pământul făgăduinții.“

„Prin câte valuri trece corabia până când își ajunge scopul! Și de câte-ori este necesitată sĕ-și lapede în valuri o parte a prețióselor sale *ca sĕ pótă evita cufundarea.*“

„Și în viața popórelor se schimbă generațiuni, ér cu ele se scimbă și vederile, părerile, moralurile și datinile.“

„Pot urma succesori ignoranți, din a căror memorie se șterg esemplele și învĕțăturile antecesorilor, din cari rĕsună glasul unei precugetări mature.

„Sunt epoce, în cari iese din modă pietatea către tradițiunile naționali.

„Sunt generațiuni, cari sub influența patimilor bolnăviciόse, retăcesc pe căi false, și numai după lungi și durerőse svêrcoliri se re'ntorc la calea ce li-o designase înțelepciunea străbunilor lor.“

„Istoria culturei popórĕlor este plină de abusuri, și totuși omenirea progreséză mereu.“

„Calea pe prepastie la vale duce la desamăgire, ér de ací la deșteptare, și acésta în națiunile de viață stîrnesce aceea mare putere morală, carea cu farmecul seu adese-ori într'un minut repaséză greșelile ḑeceniilor.“

Lăsăm la aprețiarea cetitorilor nostri se afle: care din acestea adevĕruri nu s'ar puté aplica și la poporul nostru în deplorabila lui situațiune actuală?

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“

Brașov, 28 Decembre 1891. Domnule redactor! Ne este la toți cunoscut, că mórtea a răpit dintre noi în 19 Decembre v. a. tr. pe iubitul nostru coleg, pe unul dintre nestorii corpului didactic de aici, pe veselul Dimitriu Cioflec, învĕțătoriu emeritat la scolele centrale gr. or. române din Brașov.

Se răresc rêndurile primilor pionieri ai instrucțiunei poporale la noi, se duc gârboviți de muncă din mijlocul nostru, părăsesc pentru vecie spinósa carieră de învĕțătoriu, se duc sĕ-și dea sémă înaintea învĕțătoriului tututuror némurilor, despre aceea ce ei au lucrat în via Domnului! Dar ne părăsesc plini de sufletésca mângăere, că ei au fost cei dintâi, cari în decursul acestor timpuri vitrige au brĕzdat cu o energie neobosită, cu un zel deosebit pământul ințelenit de atâtea vécuri al culturii némului românesc. Ei au fost cei dintâi atleți, cari dela anul

---

ecou n'a fost, decâte ori am strigat, nu mi-a rĕspuns nimeni.

Vreai sĕ ne rĕmășim pe un sĕrut?

Onufrie!

D-ḑeule, cât de puțin curiósă ești ca femeia!

Eu parez, că ne va respunde.

Nu pot nici decât...

Bine, îți las timp de cugetat până mâne când te voiu astepta tot aici căci cunosc din destul slăbiciunea secsului încântător ca sei fiu sigur, că vei veni.

Ei, și?... Ce gândìi eu, care auḑisem tot.

Ah, ce om de nimic Onufrie ăsta.

IV.

În adevĕr om de nimic! Căci nerușinatul o óră după cele ce s'a întâmplat mi vorbì cu un aer de tot vesel și gentil și adecă sciți ce m'a rugat

Ei bine nu cred că veți gâci. Adecă te îmi propuse de tot franc și net sĕ-i fiu complice. Eu sĕ me ascund la drépta într'un tufiș iar el se va afla la stânga între alți pomi cu Nella și se îi repetez vorbele ce le va ḑice el printr'o hârtie între mânile mele ca sĕ se pară, că sonul ar veni de departe.

Vedeți d-vóstră deci ce drag de ocupație și ce rol frumos, se le fiu eu ecou Când va ḑice el domnișórei: Te iubesc! eu sĕ respund octav: Te iubesc! În cele din urmă el o va săruta și datorința mea era sĕ'mi iau mânile sĕ mi le îmbrățișez pentru a mărturisi dragostea la urechi.

Mănia mea fu atât de mare, că nu avui forța de al întrerupe. Vorbele îmi steteau în gât și el privi tăcerea mea de consimțĕmênt Dar cugetând, ce resbunare și ar lua, când ar primi altul, dacă aș refusa, îi ḑiseiu: da!

Un da, care de l ar fi observat Onufrie s'ar fi înspăimêntat.

Apoi în cele din urmă de unde sciu eu, că va primi Nella sĕ vie sau nu.

V.

Însĕ ce mai este și fragilitatea femei. Ea primí. La timpul hotărât ea venì împreună cu rivalul meu și amândoi păreau ca doi ómeni, cari vreau se comită ceva rĕu Mergeau fără sĕ-și dea brațul către dumbrava din stânga, el fuma o țigară și dênsa se juca cu umbrela. Cât pentru mine, eu me duseiu în drépta cu resbunarea în inimă și cu planul făcut. Voiu asculta prima lui frasă și ori-care va fi, eu îi voiu respunde cu sonoritate: Onufrie este un imbecil“. Iar Nella va afla apoi cum a voit se o facă, a crede o prostie. Dar cerul dă adeseori omului inspirațiuni fără de veste cari valoréză mai mult decât proiectele cele mai înțelepte Un vênt începù a bate. Sĕ fie óre ecoul chiar care sĕ me consilieze? Sĕ vină lucrul acesta de sus ori de jos? Eu tăceam și nu ḑiceam nimic și auḑiam numai pe Onufriu strigând într'una, numĕrând chiar unu, doi, trei, eu atunci totuși îi respunseiu prin trei sbierături vorbele de mai sus în urma căreia mi se păru că am auḑit un riset.

Zării pe Nella fugind și pe Onufriu îl auḑiam cum me înjura, voise sĕ me bată, ba ceva și mai rĕu, dar i-a fost frică de lege Cu tóte acestea el a avut drept căci vai, cum și a răsbunat haramul ve făcu advocat și se însură cu aceea ce'mi plăcea mie.

Ah Nello! Nello! ce a făcut, haramul acela cu fața ta căci de frumósă ce erai la sóre, putéi căuta, dar la tine ba. Unde'ți e pĕrul teu cel negru și atât de grațios ce undula pe umerii tĕi?

Și acum dragă Nello te rog se nu te superi pentru cele scrise, alegeți numai aceeea ce'ți place iar cât pentru rest i-au asupră în ponosul celor scrise și îți atrag atențiunea asupra unei ḑicale pe care nu numai Nimrodi sau Huberții nostri o cunosc și anume că: „tótă paserea pe lume, după limba ei piere“.

După Silvestru A. *V. G. . . . . a.*

mântuirei încóce au împrăsciat întunerecul, au aruncat sămênța culturei, ce o vedem rĕsărită în generațiunea actuală flórea inteliginței nóstre de adi!

A fi învĕțătoriu! Ce chemare sublimă! Don Pedro, decedatul împĕrat al Brasiliei a dis odată: „Dacă nu m'aș fi făcut împĕrat, a-și fi preferit sĕ fiu învĕțătoriu; eu a-și fi fost superb sĕ pot lumina inteligințe tinere și sĕ le hotăresc calea spre tot ce e bun, frumos și adevĕrat.“ Și cu tóte acestea câți nu sunt, cari desconsideră posiția onorifică de învĕțătoriu! Fie aceia siguri, că un „dascăl“ consciu de chemarea sa aduce de multe-ori mai multe servicii folositóre némului nostru, decât unii cu ranguri și posiții înalte, cari nu stau în nemijlocita atingere cu poporul, nu-l luminéză, îl esploatéză numai și nu-l ajută!

Un astfel de învĕțătoriu a fost și rĕposatul în Domnul, Dimitriu Cioflec, care în decurs de 34 de ani a respândit „lumina cunoscinței“ în inimile a sute și mii de elevi, a fost folositoriu societății în care a trăit, demn și aprig apărătoriu al intereselor nóstre naționale.

Și acum — după mórtea lui — îl cunóscem în adevĕrata lui valóre. Apropiindu-i-se óra despărțirei vecinice, sufletul lui se mai înalță odată spre sferele înalte, ochii sufletului seu mai privesc odată spre scumpa lui națiune, pentru carea a trăit, inima lui 'i-se umple de simțeminte de durere; dar nu desperéză, crede în Dumnedeu și în vitalitatea poporului român! Și ca sĕ arete conaționalilor sei ce póte face un dascăl, pune la disposiția națiunei spre scopuri filantropice scolare și naționale considerabila sumă de 7000 fl. ridicându-și în modul acesta însuși un monument *„aere perennius“* Servéscă acésta faptă pentru fie-care de un impuls spre a-și apĕra biserica scóla și cu acestea némul seu!

Decedatul afară de unele legate rĕmase în proprietatea némurilor sale a testat bisericei și scólei gr. or. din Arpatac, comuna sa natală 6000 fl.; pentru cărți la copii cei sĕraci dela scóla de acolo 200 fl.; scólelor centrale din Brașov 200 fl.; fondului de pensiuni al scólelor centrale din Brașov 100 fl.; reuniunei învĕțătorilor români din districtul X. Brașov 100 fl.; Asociațiunei transilvane 100 fl.; Reuniunei femeilor române din Brașov 100 fl.; Reuniunei de cântări și de gimnastică din Brașov 100 fl.; și în urmă reuniunei meseriașilor români din Brașov 100 fl.

Și acum cu permisiunea d-vóstre voiu descrie ceremonialul înmormêntării.

Pe mărețul edificiu al gimnasiului fâlfâia un stég negru, care anunța tuturor cel vedeau, că corpul profesoral și învĕțătoresc de aici e în doliu.

Sâmbătă în 21 Decembre st. v. încă înainte de órele 3 p. m. publicul din tóte păturile societății de aici s'a adunat într'un numĕr considerabil la casa mortuară din strada prundului Nr. 1. Aprópe întréga inteligință din loc, apoi comercianți, meseriași, popor de rênd, tineri și bĕtrâni, bogați și sĕraci, bărbați și femei toți s'au postat înaintea gimnasiului asteptând începerea actului funebral. La ceremonialul obicinuit a pontificat P. O. D. Ioan Petric protopresbiter, asistat fiind de P. O. D. Bartolomeiu Baiulescu protopresbiter și de O D. Vasile Voina, paroch la biserica cu hramul sf. Nicolae. După-ce s'a aședat osĕmintele decedatului în pomposul car funebral, a început a se misca întreg conductul. Înainte mergea tinerimea gimnasială, reală, comercială și tóte clasele normale din loc sub stégul gimnasial, după aceea corpul profesoral și învĕțătoresc din loc. A urmat apoi capela cetățenéscă, preoții și băeții în ornamentele bisericesci, cântăreții și în urmă cosciugul rĕposatului. Ambele cuvêntări au fost ascultate cu pietatea cuvenită și ar fi de dorit ca acestea sĕ se dea publicității. La mormênt învĕțătoriul George Joandrea a recitat o poesie ocasională compusă de dênsul și aprobată de direcțiunea scólelor centrale din loc. Sfêrșindu-se cu acésta întreg actul ceremonial am părăsit pentru totdeuna rĕmășițele scumpe ale decedatului, și remănênd uniți ca nobilul lui suflet, cu faptele lui demne de imitat, am dis: Dormi în pace suflet nobil! „Luptă bună ai luptat, credința ai păzit, cursul ai împlinit, deci întră întru bucuria Domnului tĕu!“

G.. J

Producțiunea și petrecerea sodalilor români din Brașov.

Ca și în alți ani, așa și de astădată societatea sodalilor români de aici a arangiat Mercuri în 25 Decembre v. 1891 în sala „Hotelului Central“ o producțiune, al carei program a fost publicat la timpul seu prin diare. Scopul urmărit de societate pe de o parte este: înmulțirea fondului ei, din interesele căruia sĕ se ajutoreze membrii societății în casuri de morburi, provĕdêndu-i cu viptul, locuința și medicina necesară, ér pe de altă parte desvoltarea intelectuală prin lectură potrivită capacității lor și stimularea simțemintelor naționale prin dese conveniri. Nobilul scop a fost luat în considerare de aprópe întréga inteligență din loc presentându-se în séra sus numită într'un numĕr cât se póte de frumos. Nici elita societății nóstre nu a pregetat a sprigini prin presența lor nobila întreprindere a sodalilor români.

Comercianți, meseriași, tinerimea gimnasială din loc, economi, cei mai mulți au participat la adevĕrata petrecere națională, așa că fiind și diua de Crăciun, — sala încă pela órele 8 era îndesuită de public. Strĕinii asemenea au fost representați într'un numĕr destul de considerabil.

Conform programului anunțat prin diare sodalii nostri au esecutat patru puncte: dóuĕ cântece în cor, o declamațiune și o piesă teatrală; între acestea au urmat ca un feliu de intermezo, patru hore și doine românesci esecutate de valorósa musică națională alui Găluscă. Punctul 2. din program: „Cântec vênătoresc“ de Tudor Flondor, prin disharmonia, aprópe până la sfârșit, a inspirat în publicul asistent óre-cari îndreptățite îngrigiri, că nu va succede întreg programul. Dar îngrigirile nóstre deja la a dóua pășire a sodalilor a dispărut. Nesuccesul punctului prim provine mai ales de acolo, că dirigentul corului în urma unei telegrame primite a fost necesitat a-și întrerupe activitatea și a părăsi Brașovul cu câteva dile inainte de producție. Ér pe sodali numai cântărețul dela biserica de „pe Tocile“ dl Dimitrache Oprescu, i-a putut scóte din acésta perplesitate luând asuprași în ultimele dile conducerea corului. Punctul 4 „Serenada“ de Marschner a fost interpretată de corul sodalilor într'un mod destul de fidel. Publicul a aplaudat ér corul încuragiat a esecutat afară de program o piesă, carea a reușit pe deplin. Anedocta poporală de Th. D. Speranță: „Țiganul la vênat“, carea a format punctul 6 din program nu a lĕsat aprópe nimic de dorit. ¡Singura observare ce mi permit a face d-lui G. Galu, ar fi, că declamând poesia — prea lungă pentru un diletant începĕtoriu, — nu și-a modulat vocea aprópe sub întreg decursul declamării, a recitat-o prea iute, ér gesticulațiunile nu erau naturale. De altcum stăruința declamatorului a fost recompensată de public prin suficiente aplause. A urmat apoi ultimul punct: „Vistavoiul Marcu“, comedie în trei acte de Th. Alecsi, representată pentru primadată aici în Brașov. In ce privesce însa-și piesa, autorul și-a dat tótă silința a persifla cu colorile cele mai vii patima avariției din sinul societății omenesci, ceea-ce i-a și succes pe deplin.

Abstrăgênd dela unele, dar fórte puține espresiuni neechitabile, cari ușor se pot delătura, piesa în sine e de o valóre nedisputaveră, ceea-ce numai onóre face autorului. Dramaturgia a fost la noi până acum un tĕrêm fórte puțin esploatat; suntem datori prin urmare a încuragia pe atari individi cari cultivă acest ram al poesiei. Piesa a fost bine primită de publicul asistent. Domnul Nicolau Turcu în rolul lui Nae Totolean, un avar bogat, prin o predare fórte corectă și naturală a secerat dese și furtunóse aplause. Asemenea și dl G Saftu în rolul lui Marcu, vistavoiu la doctorul Vlădescu, și a interpretat partia sa naiva și comică într'un mod vrednic de laudă. Domnișóra E. Stinghe, în rolul Zoiței a raprodus fórte bine pe nevinovata copilă adoptată. Asemenea și domnișóra E. Rêsnovean a reușit în rolul Coraliei, fiica avarului Nae. Dl G. Purcărea în rolul lui Tănase Tufă a sciut cât de bine sĕ presinte publicului pe bărbatul viguros, dar intrigant. Rolurile secundare au fost interpretate de D-nii D. Căpățină și D. Mitoc cu succes mai puțin vĕdit.

S'a continuat apoi cu a dóua parte a întrunirei. Drăgălașele domnișóre abia asceptau sĕ se încépă jocul.

Voiau și domnile lor sĕ debuteze ca bune dansatóre ca șirete răpitóre de inimi. Programul jocurilor s'a început cu o horă bereéscă jucată în trei șiruri de trei cununi de damicele și domni. Era frumos a vedea inteligința unită n joc cu clasa de mijloc. Bucuria ne-a unit pre toți într'o horă, ce bine ar fi sĕ fim uniți și la dureri și neajunsuri Jucatu-sau cu foc și alte jocuri naționale, Romana și Cadrilul în câte dóuĕ colóne ér în decursul pausei studenții gimnasiali, cari se aflau la petrecere, au improvisat un cor esecutênd spre plăcerea inteliginței diferite colinde ale Crăciunului. Petrecerea a durat până la órele 5 din di. Intrând cu petrecerea acésta în sesonul carnevalului, multe gêndiri tainice s'a strĕcurat prin mintea nóstră. Am observat că sentimentele de amor irump ușor și grabnic, căci și mie nici până astădi nu mi-a eșit din minte o drăgălașe copilă. Sciți cine-i?!

Jean.

Convocare.

În urma faptului că convocătoriul adunărei alegĕtorilor români din cele douĕ cercuri de alegere ale Sibiiului — cetate — și din cercul electoral al Cisnădiei, în adunarea de eri, ales de președinte al aceleia, n'a admis votisarea și astfeliu alegerea delegaților pentru conferința conchemată de comitetul național pe diua de 20 Ianuariu a. c. st. v., nu s'a efeptuit, subsemnatul ca președinte al clubului municipal român din comitatul Sibiiului, ținêndu-mi de datorință a îngriji, ca acestea cercuri electorale sĕ nu rĕmână la conferință nerepresentate: rog prin acésta pe toți alegĕtorii români din numitele cercuri electorali, ca sĕ binevoéscă a se întruni de nou, *Sâmbătă la 4/16 Ianuariu a c la 3 óre după prânz* în sala dela „Hermannsgarten“ în Sibiiu, într'o conferență, în care sĕ se alégă delegații pentru aceste cercuri electorali.

Sibiiu, la 2/14 Ianuariu, 1892. *Ioan* de *Preda,*
advocat.

Recercare.

Considerând, ca în adunarea electorală a cercurilor Cluș și Gelou ținută astădi în Cluș a obvenit între candidații pentru conferința națională și dl Iuliu Coroian; considerând ca respectivul domn după descoperirile cu deosebire din ultimile dile este atât de compromis încât nu se póte încredința cu representarea unui cerc român; considerând ca alegĕtorii presenți n'au fost lămuriți și chiarificați asupra rapórtelor întru care se află dl Iuliu Coroian:

Dl vice-președinte Alesiu Pop este recercat în scurt a convoca din nou alegĕtorii cercului electoral Gelou și espunênd starea lucrului a supune unei noue și mature deliberari alegerea acésta, stăruind ca în locul dlui Iuliu Coroian sĕ se alégă alt delegat.

Cluș, 14 Ianuariu, 1892.

Mai mulți alegĕtori.

Varietăți.

* (Felicitări). In diua de anul nou, după felicitările aduse Escelenției Sale preabunului archiereu, inteligința română din Sibiiu a mers la Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit vicariu archiepiscopesc, unde în numele celor presenți P. O. D. Ioan Hania, protopresb. și direct. sem. felicità pe Ilustritatea Sa, dorindu-i sănĕtate și rugêndu-l, că acum, când avem mai mult lipsă de spriginul reciproc pentru a ne opune atentatelor ce vin asupra bisericei și némului nostru sĕ contribuéscă și mai departe pentru a cultiva pacea și buna înțelegere între români. Ilustritatea Sa rĕspunse în cuvinte însuflețitóre, accentuând, că totdeuna a fost pentru cultivarea acestor virtuți, și după posiția ce are, va lucra și pe viitoriu în acéstă direcțiune, căci binele bisericei și al națiunei depinde în prima linie dela buna înțelegere.

* (Alegere de ppresbiter în Abrud.) Ni se telegraféză: Din 65 voturi Dr. Petru Span 39, Oprea 24, bile albe 2.

*(Un act de desperațiune). Dl Aurel Brote convocătoriul alegĕtorilor români din Sibiiu-cetate și Cisnădie, ales de președinte, s'a folosit de posiția în care au ajuns mai mult din 'curtuósie decât din increderea alegĕtorilor, și prin violență necualificabilă a împedecat pe cei mai de frunte alegĕtori din Sibiiu a și esercia dreptul de a alege delegați pentru conferența din 20 Ianuariu

Tovarășii președintelui în acéstă rolă herostratică mai erau fratele seu Eugeniu, rudele sale Dr. Barcian și Dr. Cioran, Demetriu Comșa și durere și fostul redactor al diarului nostru venerabilul domn Nicolae Cristea. Părintele Cunțan nu puté lipsi de a capacita pe alegĕtori, cari de astădată nu-i credeau odată cu capul.

Culegĕtorii dela „Tribuna“ și cei numiți totodată și candidați vĕdêndu-se strimtorați și fără nici un sprigin la alegĕtori au inscenat o gălăgie de anul nou, care sémână ca ou cu ou, cu aceea din 1884, inscenată tot de acești fericitori ai „nației“ române.

Sĕ scie lumea, că după conceptul acestor venerabili fruntași, domnii: Ioan Hania, Alecsandru Lebu Ioan Papiu, Onoriu Tilea, Dr. Octavian Russu, Ioan de Preda, Dr. Olariu, Dr. Albu, Mateiu Voilean, George Dima, Ioan Ghibu, Dr. Diaconoviciu și alții mulți fruntași din Sibiiu și jurul Sibiiului nu pot alege în Sibiiu, căci nu aparțin „partidului național“ căci vorba dlui Comșa, nu au adus jertfe pe altariul „națiunei“.

Din parte-ne le dicem *„Quo usque tandem?“*

* (Statute întărite). Diariul „Magyar Hirlap“ aduce scirea, că statutele univesității săsesci au fost întărite din partea guvernului.

* (Avis) Pentru balul „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu care va avé loc la *23/11 Ianuariu a. c.*, în sala dela „cassa societății“ se primesc prenotări pentru loge, dela 15 c. în fie-care di dela 10—12 óre a. m. de către președinta reuniunii, în locuința sa strada Bayer Nr. 1. et I.

* Învitare la „Balul“ arangiat de Reuniunea femeilor române din Sibiiu, care va avea loc în 23 Ianuariu 1892 st. n. în sala dela „Casa societății“ (Gesellschaftshaus). Începutul la 8 óre séra. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Prețul de întrare: *a)* de persónă 1 fl. 50 cr. *b)* de familiă din 4 sau mai mulți membrii, de fie-care persónă câte 1 fl.; *c)* Loge pentru 4 persóne 6 fl. Bilete de întrare sĕ pot primi pe lângă presentarea acestei învitări, în diua balului dela 10—12 óre a. m. și dela 3—5 óre p. m. la hotelul „Neuriehrer“, camera Nr. 5, ér séra la cassă cu 2 fl. de persónă.

Comitetul reuniunei.

Lotarie.

Mercuri în 13 Ianuari

Sibiiu: 34 63

Nr. 422. [1] 1—3

CONCURS.

In sensul graţiosului ordin consistorial dto 14 Novembre 1890, Nr. 1007 B pentru întregirea postului de paroch, în parochia de classa III a Vorţa cu filia Valea lungă, în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturalii şi din competinţele stolari, cari tóte la olaltă regulate şi statorite la 1/13 Septembre a. c. computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dau suma de 442 fl. 65 cr.

În privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 5 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 625. [2] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III, Dârlos, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 460 fl. v. a.

Competenţii au a'şi aşterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei.

Mediaş, 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.4[illegible]	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.47	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5[illegible]	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de os în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20							
—	—	4.42	2.34	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	--
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

esponsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 2. Sibiiu, Joi 9/21 Ianuariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strëinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Ianuariu, 1891.

Ameninţaţi în esistinţa nóstră naţională, trebue sĕ constatăm din capul locului, că noi românii nu ne putem răḑima, decât pe puterile nóstre.

Ori cât am căuta alt sprigin, acela între împregiurările de aḑi nu'l vom afla nicăiri.

Consult póte fi deci, ca sĕ ne ferim de ori-ce contact cu magiarii?

Étă o întrebare, care trebue sĕ ni o punem în faţa situaţiunei, în care ne găsim

Sunt unii dintre fraţii nostri, cari ḑic, că nu numai, că nu e consult, dar o apropiere este în detrimentul nostru şi de aceea susţin, că nu avem nici a comunica cu ei, nici ai studia, nici a cerca înţelegerea.

După acestea vederi purceḑênd, nu ne-ar rĕmâné decât sĕ ne declarăm rĕsboiul reciproc, se căutăm unul cucerirea altuia şi forţa sĕ decidă între noi.

Între magiari de bunăséma că esistă un atare curent, un curent pe cât de periculos pe atât de condamnat de morala publică.

Acest curent noi românii cu toţii l'am combătut din resputeri, acest curent a produs multă duşmănie, acest curent este care a impins lucrurile în stadiul de aḑi

Dacă am avut curagiul a combate acest reu la magiari, óre nu trebue sĕ'l combatem, când el se ivesce în cercurile nóstre?

Dacă magiarii. ca popor cu aspiraţiuni aici în centrul Europei, conduşi de şoivinism potenţat merg pe căi greşite, se nasce întrĕbarea, dacă ni e permis nóue, ca şi noi se facem tot astfeliu?

Consult e sĕ nu cercăm nici odată ai convinge, că rĕu fac ce fac şi sĕ căutăm cu binele ai abate dela calea lor atât de periculósă şi dacă credem că nu e consult, atunci nu avem decât sĕ rumpem tóte legăturile cu ei şi sĕ începem rĕsboiul pe întrégă linia

Lucrurile însĕ nu par a fi atât de incordate. E multă nemulţămire în popor, e multă miserie, e multă amărăciune, dar lucrurile tot nu par a fi ajuns acolo, ca noi sĕ ne declarăm rĕsboiu reciproc.

Nu vei afla aḑi în lungul şi în latul ţĕrei ungurescí un român, care sĕ nu fi venit la convingere, că magiarii sunt nedrepţi faţă de poporul român.

Este acesta un motiv ca noi sĕ fim nemulţămiţi, dar nici decât nu e motiv ca sĕ nu căutăm ca prin luptă sĕ ne cucerim drepturile, de cari ni au despoiat, fie prin legi escepţionali cum e legea electorală din Ardél, fie prin tóte legile instrucţiunei publice incepênd din 1879 până aḑi — şi lupta nóstră nu póte fi încoronată de succes, decât căutând sĕ venim la un înţeles, ér când nu ne va succede, ne-avênd altă putere, sĕ ne arĕtăm cel puţin imposanţi în resistinţa pasivă ce li o vom opune.

De aceste vederi am fost noi conduşi când ne am hotărît a apela la toţi românii ca sĕ ne înţelegem în lucrările nóstre ulterióre.

Dacă am greşit — aci e publicul cel mare,ací e lumea, vină, ne judece, ne condamne, dar nu ne strige că facem atentate la programul partidului naţional, nu ne sucéscă vorbele, nu ne atribue alt ceva de ceea ce noi am ḑis, de cea ce noi susţinem şi de ce noi din convingere afirmăm.

Am luat asupră-ne sarcina de a lumina poporul, ér nu de a face propagandă de agitaţiune în popor.

Dacă pĕcat este a lucra astfeliu, vină adversarii nostii politici şi ne spună ce vor ei, ce scopuri au şi cu ce arme vor sĕ lupte, ca sĕ i cunóscem şi dacă i vom puté aproba — ne vom asocia la vederile lor, dacă nu-i vom puté, rĕmâné-vom aceea ce suntem, chiar şi când am fi numai unul singur.

Cu focul nu ne jucăm, lăsăm sĕ se jóce aceia, cari şi dacă se vor pârlí, pârlitura numai pe ei i privesce.

Biserica nóstră e un organism în stat, şi nu o putem espune la sguduiri din temelie de dragul unor dorinţe cu greu realisabile pe cale legală şi noi numai pe cale legală putem âmbla. S'ar fi ales ceva din dualismul unguresc de aḑi fără Sadova? S'ar fi ales ceva din uniunea Transilvaniei cu Ungaria dacă monarchia nu sĕ încovoia între neputinţa de a se susţinea cu sabia în mână?

De sigur că nu!

Va sĕ ḑică, nu luptele magiarilor au pregătit terenul pentru o soluţiune atât de favorabilă causei lor, ci evenimente neprevĕḑute.

Şi dacă aceste evenimente s'ar repeta în o formă ori în alta, óre atunci programul dela 1881 al partidului naţional român va mulţămí el aşteptărilor românilor.

Fi-va el şi atunci, un credeu la care sĕ se închine toţi românii, séu se remână ascuns şi el în vro archivă ca sĕ se ocupe posteritatea cu el, ca cu o încercare făcută de români în strimtóre, o încercare, care între condiţiuni favorabile devine efemeră [illegible] aprópe neinţelésă de aceia, cari au ajuns la mai mult, decât pretindeau acei ce aḑi jură că acesta este macsimul pretensiunilor românilor din Ardeal

Punem casul că s'ar realisa şi punctul acela din program cu autonomia Transilvaniei — Dómne feresce de autonomia cea dinainte de 1848 — óre atunci fraţii din Bănat din Biharia şi Marmaţia nu vor peri iei sub domnia unguréscă şi óre atunci câscigul este cel el puţin egal cu perderea acelor fraţi ai nostri, cu cari împreunaţi credem că tot mai curênd o am scóte la cale în luptele ce ni se impun făr sei sacrificăm, făr se-i abandonăm, făr se le devenim fraţi vitregi cum le-am deveni în ḑiua când am rumpe tóte legăturile cu ei

Étă o întrebare la care până aci politicianii noştri nu s'au incumetat sĕ respundă şi pe care trebue sĕ o aducem în discusiune, acum când causa română e în fierbere, când spiritele sunt agitate de a da o soluţiune din cele mai nimerite causei române din Ardeal şi Ungaria

Lucrarea nóstră este ca lumina sórelui, isvoresce din inimi, cari bat şi simt românesce şi tóte suspicionările că ea vine dela guvernul unguresc care ar avé mâna în joc, este o insinuaţiune din cele mai perfide.

Nu avem noi durere de guvern şi de păsurile lui, nu stăm în serviciul lui, — dar avem durere de poporul român, voim sĕ-i pregătim aici un viitoriu mai liniştit şi o posiţie mai favorabilă, acésta e durerea nóstră şi de acésta am creḑut că e timpul suprem sĕ se facă lumină, e timpul suprem ca sĕ înlocuim politica de aḑi cu o politică naţională conform cu dorinţele şi aspiraţiunile lui.

Acum judece lumea între ei şi între noi şi deeşi verdictul, noi 'l asteptăm cu faţa veselă şi cu consciinţa liniştită, că ni-am făcut detoria ce ni-o impune causa cea sântă căreia servim.

Conferenţa din Sibiiu.

Conferenţa alegĕtorilor români s'a deschis Mercuri, în 8/20 Ianuariu a. c. la órele 10 ½ în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ prin vice-presidentul Dr. Ioan Raţiu.

Representanţii erau adunaţi în numĕr fórte mare Galeriile erau pline de public distins, cu deosebire erau presente multe dame.

Cuvêntarea preşedintelui a fost primită cu vii aclamaţiuni şi ascultată cu însufleţire.

Biroul provisoriu s'a constituit în modul următoriu: Pres. Dr. Raţiu; vice-preş. Georgiu Pop de Basesci; secretari Dr. Georgiu Popoviciu, Dr. Ioan Mihu şi Andreiu Cosma.

FOIŢA.

Discurs ocasional, ţinut în preséra sânt. Andreiu.

Ilustră adunare!

Progresul, ce l'a făcut omenimea în diferite ramuri de activitate este a se atribuí în prima linie bărbaţilor mari. Pentru că deşi progresul omenimii întregi se compune din progresele particulare ale indiviḑilor, totuşi planul activităţii comune, îndreptarea ei spre o ţintă generală, comună, împreunarea firelor rĕsleţe într'o ţesătură, punctul în jurul căruia moleculele brute se grupéză, pentru a forma cristalul, legătura care actele particulare ale voinţei individuale le concentréză în un întreg mare, general şi armonic, le concepe numai câte un singur cap, şi acesta dă apoi întregei activităţi a unei epoce nu numai planul ci şi timbrul. Cu drept cuvênt dar se póte ḑice, că progresul omenimii este opera capetelor luminate.

Dacă provedinţa divină, care conduce destinele popórelor ca şi ale indiviḑilor, nu ar trimite din când în când bărbaţi, care prin geniul lor, prin un caracter resolut şi voinţă nestrămutată sĕ se ridice sus preste contimporanii lor, mai că în desvoltarea omenimei n'ar putea fi vorba de progres.

Acésta este atât de adevĕrat, încât un popor sau o naţiunea numai atunci începe a avé un rol în istorie, când aspiraţiunile şi acţiunile individuale se concentréḑă în o persónă anumită, care apare apoi ca stegarul, căruia toţi îi urméḑă pentru o izbândă comună.

Şi istoria, lumina adevĕrului, după cum o numesc cei vechi, nu este decât espunerea faptelor unor bărbaţi nu de tóte ḑilele, a acelor bărbaţi, cari s'au distins nunumai prin diferite calităţi eminente, ci şi prin fapte. Bărbaţii cei mari însĕ nu totdeauna au fost înţeleşi de contimporanii lor, mulţi au fost timbraţi de ómeni ignoranţi, pentru-că n'au împărtăşit vederile mulţimii, alţii au fost declaraţi de periculoşii societăţii, pentru-că au încercat se deschidă mulţimii ochii asupra scăderilor, care o impedecă în progres, ér alţii în loc sĕ şi vaḑă bunele lor intenţii primite cu inima deschisă, s'au vĕḑut persecutaţi până la mórte. Cu tóte acestea ei nu s'au înspăimântat de nici o pedecă, ci aprinşi de focul cel sânt al advĕrului au ţinut cu tărie de fer la principiile şi vederile lor Ei au încălḑit cu încetul şi pe alţii de entusiasmul ferbinte al lor, i-au tras după sine cu puterea esemplului, astfeliu că cu toţi împreună au putut se realiseze faptele care constitue gloria némului omenesc, a omenimei.

Spre a Vĕ ilustra cele ḑise şi prin câteva esemple istorice 'mi iau libertatea a ve ruga pentru puţine momente de binevoitórea indulgenţă.

Când biserica crestină în primii secoli, după ce abia se întemeiase, începu se devie pradă întrigilor şi a demoralisării dela curtea bizantină, un Ioan Gură de aur o feresce dela prăpastie prin viaţa sa morală, esemplară, prin, învĕţăturile sale, prin talentul seu de organisare.

Când din fermentarea urmată după emigraţiunea popórelor încep a se ivì nóuĕ plăsmuiri pe ruinele imperiului roman geniul lui Carol cel Mare este care uneia din aceste plăsmuiri, imperiului romano-german i dă trăinicie şi face obîrşia celor mai puternice staturi ale Europei medievale.

Dar chiar şi promovarea diferitelor sciinţe, ea se atribuì unor indivinḑi, cari şi au pus tótă puterea inteligenţei lor în serviciul acelora, a întimpinat întotdéuna multe pedeci, multă resistinţă din partea unora, ba vedem că întêmpină chiar şi astăḑi. Despre acésta póte servì ca esemplu istoric în deobsce cunoscuta sórte a lui Galilei, acest mare scrutătoriu pe terenul fisicei. Învĕţând pe urma lui Copernicus, că pămêntul se mişcă în jurul sórelui, învĕţătura lui fu declarată de absurdă din partea multor contimporani ai sei. Ba ce e mai mult fu provocat sub ameninţarea celor mai grave urmări, de a şi revoca acésta învĕţătură El a şi revocat-o la părere sub presiunea ce i s'a făcut, dar eşind din biserică, unde se făcuse revocarea totuşi dete cu piciorul în pămênt, ḑicênd: „e pur si muove“, şi totuşi se mişcă (pămêntul). Astfeliu Galilei murì persecutat şi amărît din partea acelora, ale căror credinţe voia se le îndrepteze, numai posteritatea a venit a-i recunósce profundele lui cunoscinţe, a-i glorifica numele ca al unui corifeu al sciinţei şi luminei.

(Va urma.)

În comisiunea verificătóre s'au ales: Georgiu Pop de Basesci, Dr. Nicolau Oncu, Dr. Georgiu Popa, Paul Rotariu, Patriciu Barbu, Georgiu Lazar de Purreţ şi Constantin Radulescu.

A urmat raportul comisiunei verificătóre şi raportul comitetului central.

Cronică.

Budapesta, în Ianuariu, 1892.

(Miseria în Rusia, — Ceriul catolicismului acoperit cu nori negrii. — Un meeting israelitén. — Regularea valutei. — Prospecte de o pace durabilă· Gratulările de anul nou. — Toma Péchy şi libertatea cuvêntului, — Românii activişti şi pasivişti).

Cea mai de frunte revistă ruséscă „Viestnic Jeuropy" („Europa apusénă"), fóia cea mai plăcută în salónele societăţii înalte din Petersburg scrie despre situaţiunea actuală a Rusiei următórele:

„O parte a ḑiaralor rusesci viséză despre lige şi alianţe, pentru-ca sĕ elibereze naţiuni întregi din sclăvie, şi nu vede miseria din internul Rusiei. Francesii vĕd deja, că Rusia este astăḑi incapabilă de ori-ce acţiune înafară. Milióne de ţĕrani ruşi trăesc numai de aḑi pe mâne şi sunt ameninţaţi de fómete. Resbelul astăḑi a devenit un lucs numai pentru statele avute cu credit şi aşeḑĕmênt bun. Usurarii poporului rusesc se află în internul Rusiei, ér nu în afară. Abusurile şi disordinea sunt lucruri curat rusesci" Fóia rusécă mulţĕmesce contelui Apponyi, că în delegaţiuni şi-a esprimat compătimirea pentru miseria poporului rusesc, oferind chiar ajutoriu de bani. Fóia rusécă ḑice, că rutenii, până când sunt cetăţeni ungari, fac bine décă învéţă şi limba ungurécă.

Elita israeliţilor din Budapesta a ţinut o adunare, în care a hotărît sĕ róge dieta ţĕrei pentru crearea unei legi, după-care confesiunea israelită sĕ fie egală întru tóte cu celelalte confesiuni din ţéră. Dacă sunt egali sarcinile, sĕ fie egali şi drepturile.

Episcopul rom. cat. din Rozsnyó, dn. George Schopper a trimis un cerculariu cătră diecesanii sei, în care se plânge, că religiunea catolică şi preoţimea este desconsiderată. Ceriul catolicismului este acoperit cu nori negri. Universitatea catolică din Budapeşta este confişcată din partea statului. Guvernul dispune după placul seu de gimnasiile catolice şi de fondul religionariu. Dreptul părinţilor asupra fiilor este confiscat prin stat.

Tóte aceste se întêmplă dela fusiune încóce. Fusiunea a întrodus liberalismul fals. Un creştin adevĕrat nu póte vota cu francmasonii liberali. Episcopul recomândă se alégă deputaţi religioşi, cari vor apĕra interesele bisericei catolice.

Ḑiariul „Economist" din London scrie, că guvernul german prin delegaţii sei ar fi cerut dela guvernul austriac şi ungar, încă înainte de legarea tractatului comercial ca valuta sĕ se reguleze în Austro-Ungaria. Guvernele din Viena şi Budapesta s'ar fi obligat formal, că vor inicia pregătiri seriose pentru regularea definitivă a valutei. Guvernul german din partea sa a promis, că va sprigini tóte operaţiunile acomodate pentru acésta regulare.

Ḑiarul „Politische Corespondenz" desminţesce acésta scire din London a ḑiariului „Economist"; se crede ca din consideraţiuni financiari, pentru-ca preţul aurului sĕ nu se urce pré tare, când cei doi ministrii de finance ar voi sĕ cumpere aur în massă.

Situaţiunea esternă este de tot pacinică, ceea-ce se vede şi din cuvêntul de tron, prin carele s'a disolvat dieta în carele M. S. regele a ḑis: că ne aflăm în amiciţie perfectă cu tóte puterile, fără de nici o deosebire.

La anul nou premieriul Szapáry, fiind gratulat din partea partidei guvernamentali, a pus în perspectivă unele mĕsuri, prin cari se vor putea delătura din dietă scandalele şi obstrucţiunile.

Deputatul Falk în vorbirea sa de gratulaţiune cătră preşedintele camerei Toma Péchy s'a esprimat, că trebue prin putere presedială sĕ pună capĕt scandalelor parlamentare. Toma Péchy în „adiul" seu ţinut înainte de disolvarea camerei s'a esprimat, că el a fost şi va rĕmânea amicul presei libere şi a libertăţii de cuventare în parlament. In dieta ungară nu s'a atăcat de nimeni nici odată nici regele nici patria; nu s'a atăcat nici demnitatea parlamentariă! El şi-a împlinit ca preşedinte funcţiunea sa punctual şi conscienţios. Mai mult n'a putut face. (Linisce în drépta, aprobări în stênga)

Oposiţiunea a aprobat şi aplaudat pe preşedinte. Foile oposiţionali î-şi bat joc de Szapáry, că avênd majoritate în parlament, vrea se recurgă la mĕsuri stricte faţă de mica oposiţie. Oposiţiunea guralivă nu vrea sĕ priméscă nici decum coşarcă pe gură din mânile contelui Szapáry.

Alegerile dietali vor fi pre cât se póte de sgomotóse.

In ce numĕr vor veni partidele la nóua dieta, nimeni nu póte sci. Dar se crede, că stênga estremă va cresce şi la aceste alegeri, precum a crescut totdeuna şi la alegerile premergĕtóre.

Nimeni nu crede însĕ, că oposiţiunile aliate sĕ pótă forma maioritate. La alegerile dietali încă n'a căḑut nici un guvern unguresc.

Pentru români n'ar fi lucru reu, când s'ar forma o partidă moderată română şi o partidă nemoderată română. Şi unde numai se află alegĕtori români în ceva numĕr considerabil, sĕ se candideze şi moderat şi estrem. Celce va întruni alegĕtori mai puţini, sĕ abḑică în favorul celuialalt cu voturi mai multe. Sĕ se întêmple acésta cel puţin în părţile ungurene şi bănăţene, ca alegĕtorii sĕ scape de corteşii streini, cari îi îmbétă şi umilesc, apoi î-i clevetesc în foile şoveniste.

Căci românii au lipsă de apărători dibaci în dietă, în presa română şi strĕină, în comitate şi comune. Cei cu avere, cei independenţi, sunt chiemaţi sĕ se facă advocaţii causei drepte a românilor pe tóte terenele vieţii publice. Pentru-că cei sĕraci, cei dependenţi, sunt apăsaţi terorisaţi, ameninţaţi acestia pot plânge dar nu pot ajuta.

Când cei curagioşi vor scrie şi vorbi cu ton înalt, vor căpăta curagiu şi cei timiḑi; vor aplauda tineri şi bĕtrâni, fete şi babe bĕtrâne.

Cetiţi vorbirile lui Parnell şi lucraţi cum a lucrat el, dar ve feriţi de greşelile lui. Pacea e lungă şi bună; dar şoveniştii sunt rei! Turnaţi-le apă rece pe cap ca sĕ molcoméscă niţel.

„Salve parva Romuli nepos!" *Mr.*

S.-Sebeş, în 15 Ianuariu, 1892.

(Ajutóre de Crăciun, medic român, cor, alegerea delegaţilor.)

Dle redactor! In acestea timpuri vitrege, pline de agitaţiuni şi ameninţări e raritate, că ni se dă şi nóuĕ românilor ici şi colea ocasiune a ne bucura de câte un eveniment mai favorabil. Şi dacă se întâmplă ca ici colea sĕ se sevêrşéscă vre o faptă nobilă şi îmbucurătóre e demnă de făcut cunoscut publicului român mai cu sémă din motivul ca şi alţii sĕ se îndemne a le sevêrşi.

Aici la noi în 6 Decembre 1891 v. s'au pus în lucrare dispoşiţiunile testamentului fericitului reposat în Domnul parochul Niculau Lazar, îmbrăcându se totalminte cu vesminte 12 copii şi copile. Ce bucurie pe acei băeţi şi ce bucurie pe întreg publicul participător la acésta sĕrbătóre scolară, trebue se o numesc aşa, fiind-că aşa a fost, participând la ea antestătătorii bisericei şi scólei nóstre din loc.

În începutul lunei lui Decembre la multele recercări, şi rugări s'a aşeḑat în mijlocul nostru un medic român Dr. Ioan Elecheşiu.

De mult am dorit aşa ceva şi de mult am tot cercat dóră vom căpăta pre unul. Acum am căpătat o persónă demnă şi conscie de chemarea sa.

Deşi de puţin timp aici, însĕ ori-cine póte afirma, că e un bărbat vrednic, pre carele noi din Sebeş, şi întreg jurul carele e aprópe tot românesc cu braţele deschise l'a primit. Atârnă dela noi toţi ca sĕ avem un medic român aici, ori nu?

Cu ocasiunea sĕrbătorilor din ḑilele acestea am avut fericirea a auḑi în biserică cântând corul plugarilor români sub conducerea zelosului învĕţătoriu Nic. Todea. Suntem convinşi că acuşi acest cor va păşí şi cu producţiuni publice fiind-că deşí la început, totuşi se vede că dispune de material de ajuns, ér măestrul încă e la locul seu.

In 2/14 Ianuariu am ţinut adunarea alegĕtorilor dietali români din acest cerc. Presenţi au fost 300. S'au ales de delegaţi la conferinţă d-nii: Parteniu Cosma, Dr. Stefan Pĕcurariu, ér suplenţi dnii Ioan Papiu, şi redactorul N. Ivan.

Alegĕtorii acestui cerc, nu au dat nici o îndrumare delegaţilor sei, ci din contră decisiunle conferinţei vor fi obligătóre pentru ei.

Dee ceriul ca lucrările conferinţei sĕ fie cât se póte de mănóse şi sĕ unéscă pre toţi românii la olaltă dela capii bisericei până la ţĕran.

Comitatul Huniedórei, 12/24 1891.

(Noul fişpan în comitatul Huniedórei. — Atitudinea românilor. Banchet. — Ilusiuni perdute.

Fostul comite Pogânyi G. după un serviciu destul de îndelungat, preste un pătrariu de secol ca comite în ţinuturi românesci, a trebuit sĕ facă loc unei puteri nóue după cum pretind împregiurările actuale. Noi românii nu ne vom tângui tare de ducerea dênsului; pentru-că am fost martori timp de preste 16 ani cum sûb dênsul pretorii români s'au împuţinat până la numĕrul de unul, şi cum dênsul nu a ţinut cont de dorinţele locuitorilor români - din deosebitele cercuri pretoriale. Om cu vorbe dulci totdeuna ne-a lăsat cu buzele umflate, după fie-care restauraţiune.

Nu putem însĕ nici de noul comite a ne bucura până la eşirea din piele — speranţele nóstre vor rĕmâné sdrobite, dacă le mai putem avea faţă de administraţiunea actuală comitatensă. Cele întêmplate cu ocasiunea instalărei noului comite a baronului George Szentkereszty — trebue sĕ ne deschidă ochii în patru şi sĕ ne agerim mai mult în lupta ce avem a susţiné pentru drepturile nóstre.

Noul comite a sosit în Deva cu destul tămbălău oficios în 20 Decembre. Magiarii din Deva şi jidanii, firesce cei guvernamentali au sĕrbătorit întrarea cu stindarde, ba au şi iluminat; ér oposiţionalii s'au abţinut.

Tot în acéstă séră, au ţinut şi membrii comitatensi români o întrunire, ca sĕ se consulte ce atitudine se ia faţă de noul comite şi faţă de unele desbateri din 21 şi 22 Decembre.

Întrunirea a fost slab cercetată, abia la 30 membrii au luat parte. Au lipsit bărbaţii nostri de valóre din cercul Orăştiei, éră din celelalte cercuri câte 2—3 inşi.

Din discusiunile conferinţei una trebue sĕ o accentuăm: ne lipsesce un conducĕtor recunoscut în acest comitat — deşi avem destui bărbaţi; şi chiar de aceea nu ne putem afirma cu destulă tărie în afacerile comitatense. Când a fost sĕ se decidă că: cine se vorbéscă noului comite şi sĕ arete dorinţele românilor — ómenii nostri protopopii unul sub un pretecst, altul sub alt pretecst declinau dela sine, până sosi ppresbiterul Zarandului, carele luà asupraşi sarcina. Eu me mir pentru-ce se împing în front aici preoţii şi de ce nu mirenii păşesc? Când e vorba de conducerea politică a românilor sĕ ḑicea la o parte cu înalţii dignitari bisericesci, şi apoi aici la comitat ḑicem preoţilor: înainte.

Formarea unui club comitatens din partea românilor e un ce imperativ la noi. Atunci nu am mai fi siliţi a împrovisa oratorii.

Dar sé trecem mai departe.

În 21 Decembre sala cea mare a comitatului, edificat din sudórea românilor era îndesuită de public. Membrii congregaţiunei vor fi fost aprópe jumĕtate; éră celalalt public 'l formau cetăţeni şi tineri dela scólele din loc. La învitarea vicecomitelui Barcsay Coloman se alege o deputăţiune, care sĕ învite pe noul comite la actul instalarei.

Întrând noul fişpan în sală, publicul magiar erumpe în strigări de „Éljen".

Protonotariul cetesce actul denumirei şi fişpanul depune jurămêntul oficios.

Noul fişpan, şi ţine apoi vorbirea de întroducere, dă câte va schiţe monografice din viéţa dênsului, promite a fi drept faţă de cetăţeni, rigoros faţă de oficiali, încheiă apoi cu refrenul dela ordinea ḑilei că: va persecuta pe toţi inimicii „ideii de stat magiar".

După vorbirea comitelui se sculă membrul român Francisc H. Longin — conform hotărirei din conferinţă — ca sĕ vorbéscă. Un sgomot infernal se făcù în tótă sala. Se vede că stăpânii nu sunt dedaţi a auḑi vorbindu se românesce.

Domnul Hossu a trebuit sĕ recedă. Vorbì apoi protonotariul Hollaky Arthur, în numele funcţionarilor.

După vorbirea protonotariului, fişpanul dă cuvêntul membrului Hossu. Acesta în mod franc, dar destul de leal cere ca fişpanul sĕ rostéscă şi în limba română vorbirea sa sau cel puţin cuprinsul ei.

Se fi auḑit la sgomot. Comitele după unele scuse cu câr şi mâr o declară apoi lămurit ca: „chiar se scie limba literară română nu şi-ar pronunţa vorbirea românesce, pentru-că dênsul e representantul guvernului magiar, şi noi suntem în statul magiar.

Românii au remas opăriţi. Vorbì apoi baronul Bornemisza în numele proprietarilor.

În fine păşesce în numele românilor ppresbiterul V. Dămian şi în urma antecedinţelor arăta că: dorinţa românilor ar fi fost ca în acest comitat cu populaţiune aprópe curat română sĕ se fi denumit un comite român, care ar fi avut deplina încredere a românilor; de altcum avênd de a face cu un fapt îndeplinit până când Ill. Sa se va ţiné de promisiunile făcute, póte conta la spriginul nostru.

Cu aceste s'a finit actul de instalare. Au urmat apoi presentările oficióse — între cari şi depataţiunea preoţimei gr. cat. cu vicariul Ianza; éră a gr. orientalilor cu părintele ppresbiter I. Papiu. După améḑi la 2 óre a fost banchet cu preste 300 tacâmuri. Au luat parte câţi-va oficiali români, câţi-va din protopresbiteri. Presentarea acestora — fie şi ca persóne private — la banchet după cele întêmplate, póte nu era tocmai corectă şi la loc.

În 22 Decembre s'a ţinut şedinţa ordinară cu comitele la presidiu. În şedinţa acésta am asistat la scene seriose, drastice şi comice.

După cetirea protocolului dnul Hossu întrebà pe vice-comitele dacă protocolul s'a luat şi în limbà română, şi dacă da, sĕ se cetéscă ca sĕ se verifice deodată cu protocolul în limba magiară. Scena era destul de seriósă, şi ar fi fost tare bine dacă 2—3 advocaţi români membrii ai congregaţiunei ar fi sărit în spriginul dlui Hossu. Vicecomitele respunde că: nu s'a luat şi nu se va lua protocolul în limba română. Respunsul era destul de drastic. Fişpanul ḑice, că nu are nimic contra, dacă se va afla vre-un membru român, care sĕ-l traducă, sĕ ia respundere despre el, şi apoi sĕ se cetéscă. Scena era comică.

Nu scim ce impresiune vor fi făcut aceste vorbe asupra celor ce au fost la banchet, unde lumea a fost îmbĕtată cu frăţietatea şi egalitatea

Aceste ar trebuí sĕ ne pună pe gânduri şi altă dată sĕ mergem mai bine pregătiţi ca sĕ nu ne pótă trece la ordinea ḑilei aşa uşor.

Un alt obiect destul de însemnat era procurarea de pumpe pentru comune. Se fi auḑit acum cu câtă dialectică unii advocaţi magiari recomandau la firme pe întrecute, şi cât de specialisti erau.

De interes local era propunerea unanimă luată în representanţa comunei Brad, ca pe séma scólei gr. or. de acolo sĕ se dea interesele caḑênde după 1725 fl. a treia parte din despăgubirea dreptului de regal — trilunar — pre carele prin usurpare l'a folosit comuna politică. Au vorbit d-nii. Damian şi Simionaş cu destule doveḑi. Dar lucrul era deja stabilit. S'a primit propunerea comisiunei permanente ca sĕ se respingă decisul şi sĕ nu se acórde interesele cerute pe séma scólei.

De altcum asupra acestei cestiuni avênd unele informaţiuni detaiate voiu sĕ revin cu altă ocasiune.

Atâta dela instalareanoului comite.

Pre încetul şi cei mai optimisti ómeni ai nostri trebue sĕ şi pérdă ori-ce ilusiuni ca dóră magiarii mai voesc a ne da ceva-şi drepturi de bună voe.

Drepturile se pretind. Trebue sĕ lupţi pentru ele.

Alterego.

Zarand, în Ianuariu, 1891.

Alegerile de deputaţi dietali. — Doi candidaţi. — Adunarea alegătorilor români. — Diverse.

Alegerile dietali ne stau înainte, şi noi încă nu scim ce atitudine vom observa. Un fel de confusiune babilonică cel puţin în acest cerc al Baiei de Criş, se póte observa atât la români cât şi la magiari. Pecând românii ḑic: vom astepta ḑilele de 20, 21 Ianuariu; pe atunci magiarii mulţi, puţini, câţi sunt pe aici umblă în drépta şi în stânga în ruptul capului vênând după voturile românilor

Până acum sunt doi candidaţi magiari.

Vestitul Hollaky — aponist —. Acesta petrece în cerc, când în Baia de Criş, când în Brad.

Mâne în 17 Ianuariu H. 'şi va ţiné în Brad şi Baia de Criş darea de sémă, şi va candida de nou. Precât se scie în pretura Baia de Criş pretorele adict personal alui H.. a lucrat până aci pe faţă pentru H... de present însĕ numai sub mască. Astfel în pretura Baiei de Criş se vorbesce că agenţii pretorelui lucră în secret pentru H..... precând el însuşi se preface a fi guvernamental. În pretura Bradului organele administrative sunt fórte reservate faţă de H..... şi precât se póte prevedea candidatul guvernamental va afla óreşicare sprigin. De altcum totul e problematic, şi încă cu mult mai problematic pentru H... ceea ce se vede şi de acolo, că H... care în perioda trecută, când avea spriginul pretorilor secur, tracta preste umĕr pre „oláh papok“ acum a aflat de bine sĕ le deschidă uşile — de bună sémă — nu ca sĕ-i fie contrari.

Ca candidat guvernamental a păşit medicul de cerc, Kőrmendy Gy; dară nimenea nu-i ia lucrul serios. Unii-l consideră de o avantgardă a candidatului guvernului Br **Josika Gábor**, carele e designat de sus pentru acest cerc, ér alţii-l cred de om. dlui H... voind sĕ-i mascheze acestuia situaţiunea şi astfeliu la un moment dat H... se remână singur.

Eu narez lucrurile, cum sunt, şi firesce trebue se revin şi la paşii candidatului pretins gevernamental — după ce acesta voesce sĕ se laude prin „Nemzet“ arătând, că lumea-l doresce aici.

În 1/13 Ianuariu, candidatul guvernamental şi-a ţinut programa în un otel de aici. Din întêmplare o mulţime de ómeni eşiră dela biserică şi prin agenţiii candidatului a fost invitaţi la beute în otel. S'au şi dus bărbaţi şi muieri, copii, şi când colo candidatul guvernamental 'şi ţine cuvêntarea program. Se începù apoi beţie — firesce pe spesele candidatului — şi séra puteai vedea mulţi ómeni beţi de vin, bere, vinars. Spre norocul candidatului între cei-ce beură alegători mai nu erau de loc. Mai caragios a fost conductul de facle pentru candidatul K.. Tot în 13 Ianuariu, séra o sumă de ómeni puşi la cale erau sĕ facă conduct de facle; dar a fost interḑis, şi faclieşii adunaţi cu mult nĕcas s'au mulţămit că au aprins faclele în curtea candidntului şi acesta le-a ţinut unguresce şi românesce o vorbire, din care s'a putut vedea, că are sĕ fie cu guvernul.

Gurile rele spun, că între faclieşi nu era nici un alegătoriu; şi încât pentru români garantăm că nici un alegătoriu nu a purtat facle

Pe când candidaţii, oposiţionalul şi guvernamentalul 'şi jócă mandrele contând fie-care şi pe voturi românesci forţate ori cumpĕrate, pe atunci alegători români, în ultima óră se întruniră Joi în 14 Ianuariu în numĕr de peste 300 inşi în sala la „Hotel naţional“ din Brad. — Adunarea a fost cercetată pe lângă alegătorii din popor o mulţime de inteligenţi. Agendele adunărei au fost alegerea alor 2 delegaţi pentru conferenţa naţională din Sibiiu. S'au ales 2 delegaţi ordinari cu persónele Vasile Dămian şi Teodor Pop advocat éră suplenţi Dr. Silviu Moldovan şi Ioan German. Intre decisiunile adunărei mai însemnate sunt următórele:

a) că alegătorii români din cercul electoral al Baiei de Criş vor adera necondiţionat la conclusele ce se vor lua în conferinţa naţională din Sibiiu.

b) că alegătorii sĕ nu se angajeze cu votul lor faţă de nici un candidat până la ţinerea conferinţei, şi preste tot se observe atitudine pasivă — respingând cursele marşave ce li se intind de cătră diferiţii agenţi ai candidaţilor de până acum.

c) s'a esprimat şi dorinţa ca memorandul sĕ fie subşternut.

Pentru ca alegătorii români se nu fie seduşi s'au ales câte un comitet de fruntaşi în fie-care notariat.

De altcum trebue se o mărturisim ca aici la noi în munţi corteşitul în timp de érnă e cu punerea capului.

In ultima óră primesc scirea, că în comisiunile de alegere suut denumiţi adv. Nabraczky din Baia de Criş, apoi cunoscuţii; Mihalovics, Tobias şi P. Gligor, éră din Brad, Brády, Lipoth, ca preşedinţi şi suplenţi.

Toţi 4 sunt cunoscuţi de aderenţi ai lui H. . . ceea ce póte trage mult însĕ cumpănă

Pe Luni în 18 e asceptat în cerc comitele suprem şi cu candidatul guvernamental baronul Josika G...... vom vedea ce o se mai fie, şi la timp vom raporta.

Eremitul.

Varietăţi.

* (Botezul Domnului.) La „Botezul Domnului„ timpul s'a mai înăsprit, după puţina zăpadă ce a căḑut. Inainte de bobotéză raḑele sórelui încălḑiau ca primăvara De pe Têrnave ni se scrise că s'a arĕtat de mai multe ori câte un frumos curbeu. In grădina archidiecesană s'au ivit fluturi.

Sânţirea apei la „Botezul Domnului“ s'a sĕvêrşit la biserica nóstră din suburbiul Iosefin prin părintele capel. milit. S. **Popovici** şi administrat parochial Petru **Sântion** Serbătórea a decurs cu mare paradă militară, luând parte la sânţirea apei toţi soldaţii români din Sibiiu. La momentele potrivite ½ batalion de soldaţi, sub comanda d-lui căpitan **Munteanu** au dat salvele obicinuite.

* (Convocare). Membrii „Societăţii de lectură ai inteliginței române din Orĕştie şi jur“ sunt poftiţi la adunarea generală ordinară, ce se va ţinea în 19/31 Ianuariu 1892, la 5 óre p. m. în localităţile proprii

Orĕştie, în 21/Dec. 1891.

Comitetul

* (Dar.) Escelenţa Sa dl ministru de agricultură cont. A. **Bethlen** a dăruit pentru scóla economică comitatensă din Sibiiu 1000 fl.

* (Dar de Crăciun.) Din Braşov ni se scrie: In urma apelului ce a apărut în unul din Nrii „Gazetei Transilvaniei“ cătră on. public de aici şi jur pentru sprijinirea copiilor sĕraci dela scóla confesională gr. or. din Braşovul-vechiu, de ai putea provedea împarte cu îmbrăcăminte, încălţăminte necesară, cu cărţi şi recuìsite de scris, ér pe de o parte a deştepta în copii o aplicare mai mare spre scólă şi învĕţarea lecţiunilor, zeloşii învĕţători Florea Şoneriu şi George Jóndrea. vĕḑênd lipsa de care suferiau unii dintre scolari şi scolăriţele dlor, nu au pregetat de ale da o mână de ajutor la cei lipsiţi. Respectivii învĕţători îndată după-ce apărù apelul acela îşi şi esecutară scopul umblând din casă în casă pe la inteliginţa română din Braşov presentându-le apelul dimpreună cu lista de contribuire, rugându-se şi verbal de mareinimositatea respectivului contribuitoriu ai ajuta cu un ofert cât de mic pentru de a-şi ajunge scopul cel urmăresc dênşii. Umblând spre scopul acesta frumos, sublim şi măreţ, prin frigul şi gerul cel mare ce era pe atunci în timp de 10 ḑile adunară o sumuliţă de bani, din care cumpĕrară cele de lipsă şi în ajunul Crăciunului Marţi pe la órele 3 p. m., în presenţa parochului George Perşenariu şi a primului epitrop George Puiu sĕ împărţiră tóte obiectele între elevii şi elevele lipsite în fine sĕ împărţiră la toţi elevii din ambele clase caete, scrisori, condeie şi ceruse ducêndu-se dela scólă veseli şi voioşi primind şi ei un dar de ajunul Crăciunulun Deci pe acesti învĕţători, cari nu au pregetat prii. frigul şi gerul cel mare de a sĕvîrşi o faptă nobilă şi măréţă ca acésta sĕ-i primim totdeuna în mijlocul nostru cu braţele deschise, recomandându-le şi altora ca sĕ-i imiteze.

* Învitare la „Balul român“ ce se va arangia în Arad la 6 Februariu 1892 st. n. în salele hotelului „Crucea albă“ în favorul scolarilor români lipsiţi de mijlóce.

Începutul la 9 óre séra.

Bilete: de persónă 2 fl, de familiă 5 fl.; bilete de galeriă rêndul I. cu 2 fl., al II. cu 1 fl. Bilete sĕ capĕtă pe lângă presentarea învitării, cu 2 ḑile înainte de bal la „Crucea albă“ ér séra la cassă.

Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se cuitéză în public. *Comitetul arangiator.*

* Invitare la „Balul“, ce se va ţiné Duminecă la 24 Ianuariu st. n. 1892 în localităţile scólei gr. cat. din Rodna veche în favórea fondului scolar al aceleia. Întrarea de persónă 1 fl., în familie 80 cr.

Începutul la 8 óre séra.

Rodna-veche, în Ianuariu 1892.

Pentru comitetul arangiator:

Gerasim Domide, preşedinte.
I. Pop Reteganul, secretariu.
Titu Pitic. cassariu.

* (Alt act de desperaţiuue.) „Tribuna“ a scos doi semi-numeri în sĕrbătorile aceste, cu scopul vĕdit: sĕ împrósce în alţii cu tină ca sĕ şi astupe murdările ei şi a le ómenilor ce o conduc, şi se facă reclam pentru ḑilele conferenţei, ca se o pótă duce mai departe cu şarlataneria, armă de care se folosesce de când a vĕḑut lumina ḑilei. Cu acesti ómeni, noi, cari ţinem la demnitatea nóstră, nu stăm de vorbă pentru-că nu voim sĕ mânjim colónele foii, nici nu căutăm după specule mârşave, fiind aceste esclusiv hrana sufletéscă a malcontenţilor lupi — îmbrăcaţi în piele de óie.

* (Hollaky). In 5/17 Ianuariu, candidatul naţional Hollaky şi-a ţinut darea de samă în Brad. Vorbì despre activitatea lui în dietă cu deosebire a insistat ca legea de presă se fie cât mai liberă.

Scóte la ivélă ideea genială alui Baross cu tariful (?) de zone, şi ḑice că sĕ simte fălos — că alte state au imitat Ungaria

Preamăresce pre Apponyi ca unicul mântuitoriu al Ungariei, şi unicul bărbat de stat. Polemiséză cu Mocsáry, ḑicênd, că partidul naţional nu pactéză şi nu va pacta cu naţionalităţile deóre-ce în Ungaria cetăţenii sunt egali — fraţi — şi frate cu frate nu pactéză. In facerea unui pact sunt doi factori, unii cari înşală şi alţii cari sunt înşelaţi de guvern. Alegĕtori au fost fórte puţini presenţi — cel mult 30. Administraţia s'a reţinut total dela participare tot astfeliu alegĕtorii români.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

14. *Fraţii lui Iosif în Egipet.*

Prorocia lui Iosif, s'a împlinit, şi fómetea s'a lăţit până şi în ţara cea mai roditóre Canaan, unde locuia Iacob cu ceialalţi fii ai lui. Iacob dară, a fost silit sĕ trimită feciorii lui la Egipet după bucate, dând fie-căruia câte un sac, şi preţul bucatelor. Numai pe fiul cel mai mic Veniamin, l'a reţinut acasă. ca nu cumva sĕ-l piardă precum a perdut óre când şi pe Iosif. Ajungênd la Iosif, şi vĕḑêndu-l îmbrăcat în haine împĕrătesci, fraţii lui, nu l'au cunoscut, s'au închinat înaintea lui până la pămênt, rugându-l pe Iosif, sĕ le vîndă bucate. Dar Iosif a cunoscut pe fraţii lui, însĕ s'a prefăcut, că nu-i cunósce, şi n'a voit, sĕ vorbéscă cu ei în limba lor, ci i-au tractat fórte aspru, ḑicêndu-le, că sunt spioni. Ei i-au spus lui Iosif, că toţi ḑece sunt fii lui Iacob din Canaan, că ei mai au un frate acasă, cu numele Veniamin, pe care tatăl lor îl iubesce fórte mult, şi că n'a voit, sĕ l lase cu ei după bucate, fiindu-i frică, sĕ nu se prepădéscă, precum s'a prepădit fratele lor Iosif, pe carele l'a mâncat nisce fiéră sĕlbatice. Iosif s'a prefăcut, a nu crede spusele lor i-au băgat în temniţă, ḑicênd, că vrea sĕ se informeze despre adevĕrata stare a lucrului. După trei ḑile i-au eliberat din închisóre, a poruncit servitorilor, sĕ li se umple sacii cu grêu, şi în fie-care sac, sĕ pună preţul bucatelor. Apoi le au poruncit, sĕ mérgă acasă la tatăl lor, şi când vor vení după alte bucate, sĕ aducă şi pe fratele mai mic Veniamin, — dar până atunci, sĕ lase ca zălog pe fratelor lor Simeon.

Ajungênd fraţi lui Iosif la casa părintéscă, şi golind sacii de bucate, mare le au fost mirarea, când au aflat preţul bucatelor în saci. Apoi au istorisit lui Iacob, tatăl lor, tot ce li s'au întâmplat în Egipet. şi că domnul, care vinde bucate, a oprit acolo pre Simeon, ḑicênd, că mergând éră după bucate, sĕ ducă şi pre fratele lor Veniamin, ca sĕ se încredinţeze despre cele istorisite de ei. Iacob s'a întristat de aceasta veste, şi a ḑis: „un copil amavut, şi acela pentru voi s'a prăpădit, acum, când sum cu un picior în grópă, vreţi sĕ-mi luaţi şi pe Veniamin, singurul în care aveam nădejde mai bună, că mĕ va sprigini şi ajutora Dar fiind-că Simeon este în robie, mergeţi din nou, dimpreună şi cu Veniamin după bucate, dar grijiţi, se nu vĕ întórceţi fără de el, — căcí atunci, me voiu prăpădi de supĕrare.

Înfăţişându-se din nou fraţii înaintea lui Iosif împreună şi cu Veniamin, acela i-au primit cu bucurie mare, i-au ospĕtat, şi a vorbit multe cu Veniamin După aceea, a poruncit, ca sĕ le umple sacii cu bucate, iară în sacul lui Veniamin, se bage fără sĕ scie nimenea păharul de argint, cu care bea Iosif la masă. Apoi le-au dat drumul dimpreună şi cu Simeon, ca se mérgă acasă, mai ḑicêndu-le că ar dori mult, se cunóscă şi pre Iacob, tatăl lor. Mergênd ei spre casă, i-au ajuns un servitor împĕrătesc dela magazinul lui Iosif, i-au oprit în drum şi le-au spus, că lipsesce de pe masa unde au ospătat ei cu domnul lui, păharul de argint cu care bea. Ei auḑind, s'au înspĕimêntat, şi sciindu se nevinovaţi au ḑis, că se caute, şi la care se va găsi păharul, acela se rămână rob la Egipet. Căutând în saci, servitoriul a aflat păharul în sacul lui Veniamin, şi i-au întors pre toţi îndărĕpt. Iosif, vĕḑêndu-i înspăimêntaţi a ḑis: „acela, la care s'a găsit păharul, se rămâe aici rob, căci el e vinovat, ér voi ceilalţi puteţi merge acasă. — Atunci ei au respuns: „noi toţi remânem aici robi, slobóde numai pre Veniamin, sĕ mérgă singur acasă, căci tatăl nostru ar muri de supĕrare, dacă am merge fără dînsul, deórece Iacob tatăl nostru, a mai avut un copil cu numele Iosif, şi pre acela, l'a mâncat fiérĕle selbatice, şi pre acesta, care sémănă fórte mult cu Iosif, îl iubesce, ca şi pre acela, după care plânge şi astăḑi“. Şi căḑênd în genunchi, se rugau de Iosif ca sĕ slobódă numai pre Veniamin, şi ei toţi vor rĕmânea robii lui

Iosif, vĕḑênd pre ei aşa de umiliţi, şi aşa de înfricoşaţi, nu s'a mai putut rĕbda, ci plângênd cu lacrămi, din tótă inima a ḑis: Eu sunt fratele vostru Iosif, pre care l'aţi vêndut. Mergeţi la tatăl nostru, şi'i spuneţi, că eu trăiesc, îi spuneţi, că Dumneḑeu mi-a ajutat sĕ ajung mai mare preste Egipet, şi îi spuneţi, că îl rog sĕ vină şi el. Sĕ veniţi şi voi toţi, cu tot ce aveţi, ca sĕ şedeţi la mine căci a voit Dumneḑeu“. Şi cuprinḑênd în braţe pre Veniamin, i-au sĕrutat pre toţi dearêndul şi plângeau toţi de bucurie. Apoi i'au trimis încărcaţi cu daruri, ca sĕ aducă pre Iacob la Egipet.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1) Sĕ nu dorim şi se nu facem nici un rĕu deaprópelui nostru, căci Dumneḑeu ne pedepsesce, şi fórte uşor ajungem se ne rugăm şi sĕ cerem ajutoriu dela aceea, pe cari i-am batjocorit, sau le-am făcut rĕu, precum a pedepsit Dumneḑeu şi pre fraţii lui Iosif, făcându i ca in genunchi sĕ se róge de Iosif pentru ajutoriu. 2. Ca noi, se nu resbunăm, şi sĕ nu pedepsim pre aceea cari ne urăsc şi ne fac rele dincontră, sĕ-i iertăm şi sĕ-i ajutăm, precum a iertat şi a ajutat şi Iosif pre fraţii lui.

De-ţi face vr-un rĕu,
Deaprópele tĕu,
Sĕ nu-l urgisesci,
Ci tot sĕ-l iubesci,
Că aşa ḑice Domnul,
Sĕ facă tot omul.

Întrebări Ce a făcut Iacob, dacă a sosit fómetea? Cunoscut-au feciorii lui Iacob pre Iosif? Ce a întrebat Iosif pre fraţii sei? Ce a făcut cu ei? Pentru ce a oprit pre Simeon în Egipt? Ce a ḑis Iacob, dacă a auḑit, că feciorii lui, trebue se ducă pre Veniamin în Egipet? Ce a făcut Iosif, când a vĕḑut pre fraţii sĕi, rugându-se în genunchi pentru Veniamin? Ce l-ea ḑis lor? Ce învĕm din istorióra acésta?

(Va urma).

Loterie

Sâmbătă, în 16 Ianuariu, 1892.

Viena:	**77**	**20**	**39**	**40**	**5**
Timişóra:	**17**	**16**	**58**	**18**	**9**

U. Z. 34—1892. [3] 1—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaş, Transilvania, este de ocupat un al treilea post de învĕţătoriu primariu pentru specialităţile agronomice şi anume pentru vinărit, pomărit, stupărit şi cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salariu de *800 fl. v. a.* şi se urcă cu 4 adause cuincuinale la suma de *1200 fl. v a*, şi dreptul de pensiune conform conclusului universităţii din 17 Novembre 1874 Nr. 845—1874 şi este învĕţătoriul al treilea obligat a da până la 20 de óre pe sĕptămână instrucţiune teoretică precum şi a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii şi pivniţe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestaţiuni corĕspunḑĕtóre ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, şi la cas dacă acésta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călĕtorie *tour* şi *retour*.

Competenţii la postul acesta, au a-şi trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puţin şase clase la un gimnasiu sau la o scólă reală superióră, precum şi o academie agronomică şi posede o pracsă corĕspunḑĕtóre în vinărit şi pomărit; până în 20 Februariu 1892 la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualificaţiune egală vor fi preferiţi competenţii care posed limbile patriei (germană, magiară şi română).

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Sibiiu, în 5 Ianuariu, 1892.

Thalmann,
comes.

Nr. 422. [1] 2—3

CONCURS.

In sensul graţiosului ordin consistorial dto 14 Novembre 1890, Nr. 1007 B pentru întregirea postului de paroch. în parochia de classa III a Vorţa cu filia Valea lungă, în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturalii şi din competinţele stolari, cari tóte la olaltă regulate şi statorite la 1/13 Septembre a. c computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dau suma de 442 fl. 65 cr.

În privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 5 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 625. [2] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III, Dârlos, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 460 fl. v. a.

Competenţii au a'şi aşterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei.

Mediaş, 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
protopresbiter.

Nr. 626. [4] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Idiciu, protopresbiteratul Mediaşului se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 361 fl 80 cr.

Competenţii au a-şi aşterne cererile instruate după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei.

Mediaş în 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopopresb.

---

[9] 1—1

Publicaţiune.

În sensul §-lui 124 din regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică, că Paraschiva Roşca gr. or din Selişte s'au despărţit total de către bărbatul ei Nicolae Moga gr. or. născ în Jina, domiciliat în Selişte pe basa resoluţiunei consistoriale din 31 Decembre 1891 Nr. 7155 B.

Selişte, 3 Ianuariu, 1892

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

---

[7] 1—1

Publicaţiune.

În sensul §-lui 124 din Regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică că Maria Ilie Dădêrlat gr. or. din Sĕliste s'a despărţit total de către bărbatul ei pribegit Nicolae Ginariu gr. or. tot din Sĕliste pe basa resoluţiunei consistoriale din 31 Decembre, 1891 Nr. 7076 B

Sĕliste, 3 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕlistei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Anunciu.

La subscrisul se află **haine de căluşeri pentru ḑece persóne.** Acestea se dau spre întrebuinţare pe lângă o tacsă convenabilă.

Se pot comanda şi haine nóuă în termin corespunḑĕtor. [228] 2—3

Orĕştie, în 5 Ianuariu, 1892.

Ioan Lăzăroiu,
comerciant.

---

(222) 3—3

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă greco-orientală din **Drăguş,** comitatul Făgăraşului, publică din nou licitaţiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554 Ep. 1891 şi în sensul licenţii de clădire din partea Inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162 vice-com 1891. Preţul strigării este **20,000 fl. v. a.** Intreprinḑĕtoriul va da şi intreg materialul de clădire, **lemnele de coperiş şi alaşiu** şi le póte aduce din pădurea de brad a satului din loc destinat spre acésta.

Licitaţiunea se va ţinea în **19/31 Ianuariu 1892 la 11 óre ante de améḑi în comuna Draguş,** la care se invită toţi domni architeţi, cari voesc a licita.

Licitanţi au a depune vadiu de de 5% din preţul strigării ér intreprinḑĕtoriul minuend după aprobarea contractului de către forul superior, va depune cauţiune de *20 %* în bani gata sau în obligaţiuni de stat, ori în realităţi, care va serví ca garanţie încă **3 ani** dela colaudare încolo.

Condiţiunile de clădire, precum şi planul şi licenţa se pot vedé la preşedintele comitetului gr. or. în Drăguş.

Drăguş, în 15 Decembre, 1891 v.

Ioan Făgărăşan,
preşedinte.

George Codru,
epitrop.

Sz. 74. [8] 1—3

Hirdetmény.

A vérdi általános határtagositási ügyben, mult évi deczember hó 8-án kelt 7890 számi végzéssel az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet, rendezése, mernök megválasztása és az elöirányzat elkészitése végett f. év. jánuár 28-ára a helyiszinére kitüzött tárgyalás felmerült hivatalos akadályok miatt f. év. február hó 27 ére d. elött 10 órára napoltatik el. A mi ezennel közzétetik.

Erzsébetvároson, 1892 évi jánuár hó 14-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Kelemen.

Sz. 8959/891. polg. [5] 1—3

Hrdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Szerdahely község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást a nagyszebenni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ennek határ napjául 1892 évi február hó 24-ik napját d. e. 9 órakor a szerdahelyi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelent birtokosok a tagositásba beleegyezönek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek.

N-Szeben, 1891 évi December hó 17-én tartott üléséböl.

Iánosi Sándor

Fekete Mihály
jegyzö.

Szám. 8779. polg. [6] 1—3

Hirdetmény.

A küküllöváry erdöszabályozás iránti ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költség elöirányzat elkészitése végett **határidöül az 1892-ik évi február hó 27-ikének d. elötti 9 óráját Küküllövár községbe a falusbiró lakására ezennel kitüzöm,** mikorra az összes érdekelteket azon hozzáadással idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Erzsébetvároson, 1891 évi deczember hó 31.

A kir, törvényszék aljáró birójától.

Br. Apór Zoltán
kir. törv. alj. biró.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Ianuariu 1892 XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibilu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Sibiiu, 9 Ianuariu, 1892.

În numĕrul ultim al anului, care tocmai a espirat, am făcut o privire asupra trecutului mai prospĕt din viaţa nóstră bisericéscă-naţională, şi constatând tot desastre preste desastre de un lung şir de ani încóce, am enunţat necesitatea unei înţelegeri a nóstră noi între noi, ca sĕ dispară şi în afară şi între noi chiar şi umbra că la ajungerea scopurilor nóstre naţionale nu mergem toţi pe o cale, cu un cuvênt, că în acţiunile nóstre nu a fost solidaritatea, pe cari noi din inimă o am dorit, şi o dorim

În cursul ideilor nóstre am trecut preste tóte relele interne dintre noi, şi am luat punct de mânecare ţinuta nóstră politică, după cum s'a manifestat ea de 10 ani încóce. Ne am oprit îndată la programul politic, statorit de românii din statul nostru în conferenţa dela 1881 şi am accentuat, că în acest program sunt 2 puncte, cari dacă se vor sterge din el, atunci s'a ajuns la solidaritatea cea mult dorită între români. Anume am atins numai punerea la o parte a punctului 1 şi 9 cari privesc autonomia Transilvaniei, şi dualismul basa actuală de drept din statul nostru.

Delăturate aceste 2 puncte din programul dela 1881 ajungem la solidaritatea tuturor românilor, căci, am ḑis, după cum s'au desvoltat lucrurile, şi după escepţionala împărţire politică a Transilvaniei, după censul enorm statorit special pentru Transilvania şi dupa abusurile ne mai auḑite observate la alegeri, după siluirea, care se face alegĕtorilor, am venit şi noi la convingerea că pentru Transilvania sĕ se declare, şi totodată sĕ se observe pasivitatea faţă cu alegerile dietale

Vorba e de o înţelegere a nóstră între noi şi credeam, că tocmai în faţa conferenţei convocate pe 8/20 Ianuariu a. c. e bine sĕ se scie, că şi noi dorim, şi mai ales, că noi dorim o acţiune comună a nóstră a tuturora, o conlucrare a tuturor românilor de ori-ce posiţie, şi am ţinut sĕ se accentueze aflarea unui teren comun, unde toţi ne putem afla, unde toţi sĕ putem lucra pentru desvoltarea nóstră culturală naţională, pentru consolidarea intereselor nótre naţionale-culturale, pentru conservarea intereselor nóstre naţionale culturale, cari tot mai vehement ne sunt ameninţate aici în patria nóstră.

Împinşi de dorinţa inimei nóstre, de a începe o activitate comună în anul cel nou pe tóte terenele, am scris cu inima curată, şi am asteptat ca inimi curate se cetéscă cele scrise de noi, inimi curate sĕ le apreţieze, şi tot inimi curate sĕ le combată eventual, ca sĕ ne luminăm şi sĕ ajungem la o înţelegere salutară pentru némul nostru Amar ne-am înşelat.

Colegii nostrii dela „Gazeta Transilvaniei“ după cum ne spun în numĕrul din 4 Ianuariu al ḑiariuluì lor, se stăpânesc din tóte puterile se nu-i umfle rîsul la gluma nóstră „cea próstă“, căci ḑic ei, sau perdem totul, sau câstigăm eventual autonomia Transilvaniei, se înţelege fiind rege în statul nostru Kosuth, căci fără autonomia Transilvaniei şi cu dualismul actual noi românii suntem perduţi, nu mai avem alte puncte din programa nóstră românéscă, cari cu puterile nóstre pot fi apĕrate, şi trebue sĕ fie apĕrate.

Cu o asemenea emfasă colegii dela „Gazeta“ au trecut preste consciinţa nóstră, în credinţa, că au făcut mare ispravă naţională.

Colegii nostri dela „Tribuna“ consideră de atac la esistenţa politicei românilor vederile esprimate de noi, şi în 3 numeri ai ḑiariului lor se ocupă în special cu Escelenţia Sa metropolitul nostru, care — după afirmarea lor — a alungat din sinod şi din consistoriu pe aderenţiipartidului naţional, care pretinde, ca fie-care om inteligent se vorbéscă limba unguréscă, şi care acum cu aderenţii sei voesce sĕ ne facă pe toţi magiari

În văpaia focului seu „Tribuna“ în urma urmelor pune în sarcina Escelenţiei Sale a metropolitului nostru tote desastrele, la cari ne-au dus între altele şi neînţelegerea dintre noi, şi ca corónă, vederile nóstre le declară de: trădare mişeléscă.

Scurţimea timpului nu ne iartă ca la colecţiunea de înjurături a „Tribunei“ sĕ rĕspundem acuma. O vom face altădată.

Deocamdată voim se fie constatat, că nici „Gazeta Transilvaniei“, nici „Tribuna“ nu au reflectat cu demnitate la vederile esprimate de noi, şi nu au adus argumente ponderóse, cari eventual sĕ slăbéscă vederile nóstre.

Rĕmâne se revenim în meritul cestiunei după conferenţă dela care sperăm, că va apreţia vederile nóstre după cuviinţă, şi se va pronunţa, după cum va crede mai bine.

Noi şi acuma credem, că judecând cu maturitate, ajungem la resultatul, că vederile nóstre nu sunt tocmai atât de fără interes, încât din capul locului sĕ fie respinse, fără de a reflecta asupra lor.

Ori ce om serios va pricepe, că sunt mulţi români, cari în virtutea crescerei lor, a convingerei lor politice, a posiţiunei lor, cari din respectul către tron, către stat, din respect către interesele naţionali-românesci, nu pot, şi nu vreau se stea pe altă basă, decât pe acea croită de legile fundamentale, şi patriotismul acestor ómeni, inima lor de adevĕrat român au stat şi stau sus, sus preste ori-ce bănuială chiar şi când ei sunt titulaţi de *procurori.*

Sunt mulţi români, cari între condiţiunile date nu umblă după ilusiuni, ci caută a întruní tóte puterile pentru conservarea bunurilor acelora, pe cari le avem; cu buna aplicare a acestora cresce gene raţiune preste generaţiune, şi se oţelesce la luptă, ca pe cale legală sĕ ne realisăm tote dorinţele nóstre.

Istoria popórelor ne dă doveḑi, că acceptată situaţiunea între condiţiuni şi mai favorabile, de multeorí singuraticele succese mărunte în efect întrec chiar şi asteptările legate de realisarea lucrurilor celor mai cardinale.

Istoria statului nostru ne dă bogată materie de cugetat în punctul acesta, şi nime dintre români nu va trage la îndoiélă, că ungurii, deşi mulţi combat dualismul de aḑi, sub acest dualism au făcut în direcţiunea lor progrese enorme în cele interne.

Autonomìa Transilvaniei de bună sémă nu ni-o va da nóuĕ nici o legislaţiune a Ungariei, nu nici pe cea înainte de 1848 care pentru noi nu are nici un farmec, nici cea de sub absolutismul de tristă memorie dintre 1850 şi 1860, nici cea dintre 1860—1867, cu deşertele ei visuri şi amare decepţiuni.

Noi de noi de bună sémă prin vĕrsare de sânge nu vom cugeta la realisarea acelei autonomii, şi ea deocamdată rĕmâne illusiune, cu care omul politic se ocupă la timp potrivit.

Dualismul nu s'a făcut de noi, şi nu se va spulbera prin noi. Alţi factori au lucrat la realisarea lui, şi dacă va fi scris în cartea vieţii ca el se dispară, va dispăré şi fără succursul nostru.

Punerea acestora la o parte nu ne împedecă pe noi de a lucra în solidaritate pentru asigurarea celorlalte 7 puncte, dela cari în adevĕr atêrnă esistenţa nóstră naţională, cari ḑi de ḑi sunt atacate, ḑi de ḑi sunt tot mai slăbite, şi slăbite fiind ele ḑi de ḑi devenim noi tot mai slabi.

Noi numai binele naţiunei 'l dorim, şi sĕ nu se supere nimenea pentru-că şi noi păşim cu vederile nóstre.

De 10 ani de ḑile tot din desastre am mers.

E timpul sĕ ne tragem séma, bine mergem, sau ba

Acésta o voim noi.

E timpul suprem sĕ ne înţelegem!

FOIŢA.

Discurs ocasional, ţinut în preséra sânt. Andreiu.

(Urmare.)

Nu este însĕ indispensabil sĕ întrebăm istoria altor popóră, căci şi istoria poporului român, care trebue sĕ ne inspire din punctele nóstre de vedere mai mult interes, ne oferă destule esemple de bărbaţi, cari şi-au dedicat tótă viaţa, tótă sciinţa, tótă inima lor nobilă, pentru a ridica poporul nostru, pentru a'l aduce la conscienţa de sine, spre a-i crea o menire în lume.

După-ce românii, după secole de încălcări şi suferinţe, încep a eşi érăşi la ivélă consolidându-se în staturi românesci, un Alesandru Vodă cel Bun se face Numa Pompiliu al tinerului stat moldovean. Un Stefan ridică vêlfa şi mărirea acestui stat la înălţimi necunoscute înainte şi mult timp după el, prin glorióse resbóe purtate încontra cutropitórei semilune, un Neagoe Vodă Basarab crează condiţii pentru un progres minunat în ale culturei şi artei în ţara Muntenéscă.

Când biserica nóstră e strîmtorată din tóte părţile un Sava Brancovici se ilustréză prin martiriul suferit pentru acéstă maică obidată.

Când consciinţa naţională şi a originei nóstre pare a fi cu totul perdută, vin marii dascăli: Şincai, Maior, Clain şi când românii din Muntenia par a'şi fi uitat că sunt Români şi că limba lor e înrudită cu limba altora, „din ale lumei ginte mari“ un George Lazar îi deştéptă la consciinţa de sine, la o nóuĕ viéţă.

„Şincai, ca şi fraţii sei, ḑice A. Papiu Ilarian a fost un trimis al provedinţei, ca se scótă la lumină o naţiune, care gemea şi orbeca în întunerec în curs de 17 secoli. A trebuit se fie estra-ordinariu căci ca om simplu trebuia se despereze, trebuia sĕ se lase de lucru, vĕḑêndu-se în urmă şi persecutat chiar de ai sei, şi nimica nu e omului mai cu jale, esclamă cu amărăciune Cichindeal, decât când pătimesce cineva dela ai sei şi dela némul seu“.

Câtă admiraţiune ne impune abnegaţiunea acestor puternici stâlpi ai românismului, pe cari secolul lor nu-i scia preţui din destul. Rolul de a se transmite memoria din ném şi l'a luat istoria renasterei nóstre naţionale.

Câte esemple de astfeliu de bărbaţi providenţiali, cari trăesc şi astăḑi prin faptele lor, cu cari conversăm ḑi de ḑi prin scrierile lor, nu a-şi mai putea cita, dar nu voiu se abusez de pacienţa ilustrei adunări, ci me grăbesc a ajunge la ţinta acestui discurs, a arăta adecă, cum în şirul bărbaţilor mari ai bisericei ortodocse în special din Transilvania şi Ungaria, şi-a câstigat o posiţie dintre cele mai distinse marele archipăstor Andreiu Şaguna, în a cărui amintire şi serbătorire ne-am adunat aḑi aici Abia s'au împlinit 18 ani dela mórtea lui, prin urmare sunt în vie memorie resultatele activităţii lui, şi e cu greu de pe altă parte a apreţia după adevĕratul lor merit şi fără preocupaţiune tóte nĕsuinţele, tóte întreprinderile, tóte faptele sale, făcute în calitate de archiereu al bisericei nóstre ortodocse. Biserica nóstră înse şi bărbaţi luminaţi, distinşi nepreocupaţi streini şi de ai nostri, prieteni şi contrari, cari l'au cunoscut în viéţă, sau îl cunosc numai după cele ce au săvêrşit în mijlocul poporului seu, îi aduc cuvinte de laudă, de recunoscinţă de admiraţiune. Şi cu tot dreptul o fac acésta. Căci spre a judeca după merit activitatea lui n'avem decât se punem în paralelă starea bisericei, când a primit-o în păstorire şi starea în carea lăsat'o la mórtea sa.

Făcĕnd o scurtă reprivire asupra timpului înainte de anul 1846, anul denumirei lui Şaguna de vicariu general al bisericei ortodocse din Transilvania, care este óre starea acestei biserici? Aflăm că ea este tot tolerată, un mic progres se observă abia dela 1790 încóce, decând pĕtrunḑĕnd ideile mai liberale, ce isvorau din Francia, căutau se reformeze tóte instituţiunile, sĕ dea libertatea recerută desvoltărei fiecărui popor.

(Va urma.)

Conferența română din Sibiu.

După desbateri lungi și interesante, care s'au urmat în comisiunea de 40 s'a deschis:

Ședința a II-a, în 9/21 Ianuariu 8$^{3}/_{4}$ óre séra.

Președinte: Dr. I. Rațiu, vic. președ.: G. Pop de Basesci, și Michail Popovici, secretariu: Dr. Mibu și Dr. Barcian

Se cetesc telegramele sosite din următórele părți:

Reghin (femeile); Orăștie, Pecica, Arad, Bistrița, Budapesta (tinerii români), Orșova, Șimlěu, Reghin cerc. Gernesig), Reghin (cerc. Reghin) Szilágycseh, Năsěud, Buteni, Arad (Pecica), Arad, Vinga, Brad, Brad, Borosineu, Gurahonț, Șiria, Lipova, Sânt-Anna, Kisjenő, Kétegyháza, Világos (Siria), Nagy Halmágy, Kisjenő (60 iscăliți), Alba Iulia Beinș, Pancota, Gurahonț, Nagy Lák, Sěliște, Blaș, Beclén, Focșani, Craiova, Rîmnicul Vâlcei, Drăgășani, Gratz (Junimea) Berlin, Berlin, Berlin (Antisemiten Klub), Slatina, Bucuresci, Prag (Progressiv) Prag, Brad, Curtici, Abrud, (101 moți), Tușnad, Vinga. Timișóra, Timișóra (chinez) Vinga (Remetea, Finiș), Vinga-Iadani, Gurahonț, Almaș, Brăila, Pitesci, Turnu Severin, cu totul la olaltă 62 telegrame.

Se iau cu plăcere la cunoscință.

Urméză verificarea delegaților N. Mircea protopresb. și V. Popea presb. Alegerile din Sibiiu se anuléză.

La ordine raportul comisiunei. Raportorul Dr. V. Lucaciu, face o scurtă espunere a motivelor, care au îndemnat comisiunea sě susțină și mai departe programul politic de pănă acum și cetesce conclusele comisiunei, care reasumate pe scurt cuprind: *pasivitatea absolută față de alegerile dietale atât în Ardeal cât și în Ungaria proprie*; *asternerea fără amênare a memorandului la corónă; consolidarea și organisarea partidului și oposițiune sistematică în municipii.*

Raportul și resoluțiunile se primesc cu unanimitate.

Comitetul se alege din următórele persóne:

Dr. I. Rațiu S. Albini, Coroian, Pop de Basesci, Dr. Lucaciu, E. Brote, Dr. Barcianu, Dr. Mihali, Ignat, Velici, V. Raț, Csato, Barbu, N. Cristea, Manu, D. Comșa, Nichita, Filip, Lazar. Dr. Mera, Ormide, Dr. Popoviciu, Patița, Suciu, Dr. Tripon.

Autenticarea protocolului se concrede comitetului central.

Dr. I. Raț încbee prin o vorbire însuflețită și mulțămesce delegaților pentru zelul ce l'au dovedit în causa națională.

Ședința se închide la 9$^{3}/_{4}$.

Discursul presidial

prin care dl Dr. Ioan Rațiu, vicepreședintele comitetului central a deschis conferința din Sibiiu.

In conțelegere cu dl V. Babeș, președintele comitetului central electoral al partidului național român, — care fiind bolnav, n'a putut face dispositiunile necesare, — am luat noi vicepreședinții asupra-ne sarcina de a conduce afacerile partidului și cu deosebire de a face pregătirile de lipsă pentru conferența generală convocată pe ḑiua de aḑi.

În numele comitetului central esmis de conferența generală ținută în anul 1890 ve ḑic un „bine ați venit!“ Mulțămita ferbinte ce trebue sě v'o aducem, că în urma convocării nóstre, n'ați pregetat a ve aduna ca delegați aprope din tóte cercurile electorale române din Ungaria și Transilvania, veți afla-o și în conscienţa d,-vóstre, că muncă bună ați făcut și că pentru ocrotirea poporului prigonit v'ați adunat.

V'am cerut sacrificiul acesta, domnilor, pentru-ca împreună sě ne consultăm asupra ținutei politice față cu alegerile iminente de deputați pentru dieta din Pesta; — v'am conchemat, domnilor, pentru-ca stringêndu ne rîndurile și puterile, sě putem cu mai energică bărbăție continua lupta legală pentru salvarea poporului nostru în patria nóstră.

Deși memorabila conferență generală din anul 1881 basându-se pe trecutul plin de lupte și de suferințe al poporului român pentru drepturile sale național-politice față cu sistemul actual, după consultări serióse și îndelungate a statorit și votat cu unanimitate cunoscutul program politic, croind astfel pentru un viitor îndelungat ținuta nóstră politică; deși tóte conferențele generale, care s'au ținut pănă astăḑi după cea din 1881 — au adoptat întru tóte programul politic statorit la anul sus arětat, totuși avênd în vedere desele peripeții și fase, prin care trece conducerea acestui stat, avênd în vedere evenimentele esterne ce se rostogolesc înaintea nóstră, am aflat de lipsă conchemarea acestei conferențe, ca sě ne înțelegm despre mijlócele pe care voim ale folosi în lupta pentru realisarea programului nostru politic.

Atât alegerile pentru dieta din Pesta, care au sě urmeze; respective ținuta nóstră față cu aceste alegeri, cât și organisarea mai eficace a partidului nostru național au sě ve ocupe în măsură mai mare atențiunea d. vóstre.

Aceste premise dați'mi voe domnilor, a atinge în scurt unele evenimente ce s'au desfășurat înaintea nóstră dela conferența generală din urmă, ca împreună sě putem constata resultatul lor favoritor sau nefarvoitor poporului nostru. Nu va fi de lipsă a ve aduce în memorie — căci cu toții prea adênc simțim crearea legii, fără basă morală, celei mai proaspete întru magiarisarea nóstră, înțeleg legea pentru asilele de copii. Sě te miri, că în era presentă de naționalitate și cultură, mai în centrul Europei civilisate sě se mai facă sforțări de desnaționalisare, și prin octroarea unei limbi strěine asupra pruncilor frageḑi — sě se îngreuneze și împedece din partea statului progresul în cultură al cetățenilor, susținători ai acestui stat

Pe cât de dureróșă impresiune a făcut asupra nóstră acest proiect de lege, pe atât de energic și maiestóse au fos protestele unanime aduse contra acestui proiect în mulțime de conferențe, cercetate de sute și mii, popor, inteligență mirenă și preoțime

Și cu atât mai deplină ni a fost bucuria acésta cu cât protestele aspre ale întregului popor le au susținut în casa magnaților și archiereii nostri, și prin acéstă faptă laudabilă, care a fost încoronată de recunoscință și mulțămita națiunii întregi, unit s'a věḑut întreg poporul românesc în lupta pentru drepturile naționale

Dar afară de acéstă învingere morală — de cea mai mare însemnătate pentru întréga nóstră națiune și partidul național — avem se înscriem cu litere de aur în istoria luptelor nóstre politice învingerea morală ce a avut ținuta nóstră de resistență pasivă și luptele nóstre pentru drepturile naționale, — câștigul moral ce 'lam secerat în Europa cultă și mai cu samă la surorile națiuni latine, câștig dovedit prin manifestarea celor mai călduróse simpatii pentru nefericitele prigoniri politice ale poporului nostru în regatul acesta, stări care nici în trecut în nici o epocă și nici în viitor numai la bunăstarea și consolidarea statului nu au servit și nu vor puté servi.

Țipetele nóstre însoțite de simțemêntul de durere al fraților nostri[1] de peste Carpați manifestate prin presa lor, prin memorii și mulțime de întruniri culturale, s'au rěspândit prin tóte țerile civilisate și au ajuns în fine la leagănul strămoșilor nostrì. Plângerile nóstre respândite astfel prin tótă Europa, ascultate și recunoscute sunt ca drepte și adevěrate de tóte națiunile, și nu noi purtăm vina, că opiniunea publică europeană a ajuns sě recunóscă: că putred este ceva în statul acesta

Lupta nóstră pentru drepturile naționale nu învólvă în sine, nici ridicola insinuare de gravitate în afară, nici dușmănie contra statului, nici nelealitate față cu Tronul.

Dovadă este istoria patriei și a neamului nostru, nu sě póte afla în tot trecutul nostru de 18 secoli un singur cas de rebeliune în contra patriei sau tronului

Nici odată nu am conspirat cu nici un dușman al patriei, niciodată n'am chemat putere strěină în țéră, nici pe turc nici pe neamț, nici pe muscal.

Repet dar, că nu noi purtăm vina, când Europa cultă a ajuns la deplina convingere, că starea politică a regatului Ungariei nu e pe deplin sěnătósă.

Pe când dar putem constata de o parte câstigul moral ce l-am ajuns în sinul popórělor culte — primind din parte-le căldurósele manifestațiuni de simpatii, — nu ne putem uita de prigonirile crescênde aici în țéră din parte a națiunii domnitóre.

Fie-care ciclu de legislațiune numai răni și dureri ne aduce. Tótă ḑiua o altă jignire a intereselor nóstre vitale.

O prigonire dușmănóse a limbii nóstre dulce în scóle, în administrațiune în jurisdicțiune și pe tóte terenele. Idea de „stat unitar“, acest moloch, pretinde sacrificii nenumerate. Dar ce se Vi-le mai enumér. Simți-ți-le D-Vóstre cu toții și pretutindenea

Te prinde fiori când veḑi, cum deosebitele partide ale legislațiunii se întrec în licitare. — pentru sdrobirea naționalității popórelor convețuitóre și mai cu sémă întru nimicirea naționalității nóstre.

Singură mângăiere ne este, că acest fenomen este un curent bolnăvicios, o bólă febridă, trecětóre, — care nu corěspunde caracterului poporului magiar original, ci e susținută și alimentată prin strěnii renegați — amalgamisați cu magiarii.

Și mare nădeșde avem, că trecênd torentul acesta înverșunat, vom ajunge la limanul dorit, când cu toții se vor convinge: că numai prin desvoltarea etnică națională a tuturor popórelor din regat se póte pune basa solidă a unui stat întărit și închegat, și că numai prin conlucrarea a tuturor cetățenilor egal îndreptățiți, póte sě se inalțe acest stat la gloria și puterea dorită.

Pănă când va trece însě acest torent înverșunat, datorință avem ca sě căutăm sě nu ne răpéscă cu sine în valurile sale. datorință avem și dela înțelepciunea D-Vóstre atîrnă ca sě apěrăm malul sě nu se surpe sub noi.

Prin aceste declar conferența generală a partidului național de deschisă.

Salariele învěțătorilor cu ajutoriul statului.

De lângă Piatra Cețiі, în Ianuariu, 1892.

Dle redactor! In noul proiect de lege, cu care zelosul ministru A Csáky voesce sě se facă nemuritor înaintea ungurilor, ce bolesc de patima de a magiarisa pe naționațități și care e menit a „ferici“ pe românii și în special pe învěțătorii români în acel proiect ḑic, ér se věd ghiarăle „dragostei“ cu cari unguri sau obicinuit a ne netezi.

Așai dacă ai pe cineva voitor de „bine“ apoi ai , ...

Pănă chiar și partea aceea a poporului nostru, care nu s'a ocupat și nu se ocupă cu politica rîde de înțelepciunea ocârmuitorilor acestui stat, cari nu încétă a născoci fel de fel de unelte, cu cari se pótă nimici basa esistenței poporului nostru

Cu cât acele uneltiri au un scop mai periculos pentru noi, cu atât trebue sě le zădărnicim ca sě nu aibă succes.

Așa credem și așa va crede tóta suflarea românéscă pănă chiar și Moldován G cu aleșii lui, numai cât acestia nu voesc sě-'și mărturiséscă credința

Cei ce scim cum trebue se fie conducătorii unui stat, cum presupun unguri, că e statul unguresc, apoi îi compatimim că după o ocârmuire și o pracsă de atâța ani, ungurilor nu le-au venit încă apă pe urechi ca sě pótă cunósce, că tóte ostenelele lor cu scop de a ne submina sunt zădarnice. și că ceia ce voesc se facă contra naționalităților, fac tot odată și în detrimentul statului unguresc.

Multe vînturi au se mai bată preste vechii Carpați până când ungurii cei cu „minte“ vor fi în stare sě desnaționaliseze o națiune cum e națiunea română

Ca scólele nóstre confesionale se nu fie espuse unei lovituri periculóse pentru noi cum reiasă din proiectul voinicosului Csáky. avem sě ne cugetăm la remediile ce ar fi a se lua contra acestei porniri dujmănóse, ca astfeliu aceste porniri îndreptate contre scólelor nóstre se nu pótă avé efectul dorit.

Inspectorii districtuali în conțelegere cu preoțimea nóstră și cu comitetele parochiali respective, sunt cei întâiu chemați a se interesa de sórtea scólelor nóstre.

Acestia întrunindu se și consultându-se, se ia dispozițiuni ca parochiile mai sărace, cari nu pot susținea învěțător sě se anecsese câte 2—3, ca împreună sě pótă susținea învěțător cum se cade; ba se facă chiar scóle cu învěțători ambulanți, unde o parochie singură nu póte susținea pe învěțător. Și acésta numai ca salarele învěțătoresci se corespundă cerințelor prescise de lege, ca astfeliu regimul se nu aibă motive a se amesteca în afacerile scóleior nóstre confesionale.

Guvernul voesce sě contribue la salarele învěțătoresci din visteria statului, unde și noi suntem părtași și ca se ne dea o sfărmitură din al nostru, cu prețul acesta voesce se dispună în mod absolutistic de învěțătorii nostri.

Noi însě trebe se ne ferim de timpuriu de têrguri de acestea, înainte de a deveni proiectul lege.

C.

Publicăm și noi articolul prim apărut în ḑiarul „Unirea“ Nr. 2 din ěst an, și î-l supunem aprețierii cetitorilor nostri

Étă articolul:

An nou.

(+) Astăḑi, când politica îmbrățișéză tóte raporturile vieții omenesci, este cu neputință, ca factoral principal în viéța popórelor, biserica sě rămână nepăsătóre în fața cestiunilor politice, cari agitéză așa de mult popórele europene.

In special la noi românii, la cari biserica a îmbrăcat un feliu de caracter național, cum nu-l aflăm la alte popóre europene, trebue se recunóscem, că direcțiunea politică, sub care ne aflăm de 25 de ani, adecă dela înaugurarea erei constituționale, a avut o inriurință hotăritóre asupra afacerilor nóstre bisericesci și scolastice, și pentru aceea nu este preot, nu este creștin adevěrat, care din punct de vedere bisericesc se pótă căuta cu nepăsare la direcțiunea, în care se desvóltă politica actuală, fie din partea guvernului, fie din partea românilor.

Posiţiunea creată bisericei nóstre din partea politicei guvernului nostru constituţional noi am lămurit-o de ajuns în numĕroşii articoli apăruţi în colónele acestei foi în decursul esistinţei sale de un an. Ne-am ferit însĕ până acum a arĕta, că ce merit sau demerit are şi politica românilor cu privire la posiţiunea, în care a ajuns biserica nóstră şi în special interesele nóstre scolastice.

Cu durere trebuie se mărturisim, că politica românilor nu a fost de loc potrivită şi priinciósă pentru interesele bisericelor nóstre, aşa cât situaţiunea, în care se află bisericele şi scólele nóstre în ḑilele acestea, este o urmare nunumai a politicei sistematice a guvernului, ci şi a politicei fără sistem a românilor.

Lipsa de sistem s'a simţit totdeuna în politica românilor. Scopuri definite în mod fórte vag, şi mijlóce neproporţionate cu scopul, acestea sunt, o ḑicem cu durere, caracteristica politicei române.

Despre modul vag, în care sunt definite scopurile politicei românesci, se póte convinge, ori cine cugetă la diferitele programe politice, cari după anul 1848 au apărut în mijlocul românilor, sau dacă cineva ar voi se considere de program **unic** românesc pre cel din 1881 de'la Sibiiu, atunci îl facem atent, că şi in acela sunt cestiuni atinse, însĕ lăsate nedefinite şi nelămurite.

Scopurile politicei românesci sunt neprecisate şi nedefinite, precând mijlócele pentru ajungerea scopurilor sunt şi neprecisate şi neacomodate.

Unii cred, că ne vor puté ferici cu pasivitatea, alţii cu activitatea, sau dacă vreţi sĕ-i consideraţi astăḑi pre toţi de pasivişti, atunci şi între aceştia veţi afla de aceia, cari hotărăsc în conferinţe pasivitate strictă, ér acasă votéză şi corteşesc pentru deputaţii cei mai contrari némului român.

Odinióră cugetau românii, că se vor ferici mergênd în senatul din Viena, de şi Transilvania nu s'a ţinut nici odată de coróna Austriei, astăḑi cugetă, că numai aşa î-şi vor ajunge scopul, dacă nu vor merge în dieta Ungariei, de a cărei corónă se ţine şi Transilvania.

Intr'un timp s'au împărţit românii în dóuĕ categorii: unii ţinĕtori de Ungaria, cari avéu sĕ alégă deputaţi, alţi de Transilvania cari avéu se fie pasivi. Astăḑi însĕ avem trei categorii: cercuri pasiviste şi activiste în Ungaria, şi cercuri electorale numai pasiviste în Transilvania.

Unii aştéptă tótă mântuirea dela un memorand, ce ar trebui sĕ se aştérnă la Corónă, alţii nu sperézā nemica dela memorand.

Dar nu este de lipsă, sĕ ne estindem mai departe spre a învedera confusiunea de idei, ce domnesce între noi cu privire la mijlócele, de cari ar trebui sĕ ne folosim pentru ajungerea scopului politicei naţionale românesci, căci acésta confusiune apare destul de limpede din cele ḑise până acum.

Dóuĕ cestiuni însĕ nu le putem lăsa neatinse, şi anume mai întâiu întrebăm, că ce feliu de politică este aceea, că noi nu alegem deputaţi, şi cu tóte acestea pretindem dela Archierei, ca ei totdeuna sĕ mérgă în casa magnaţitor şi sĕ apere interesele naţiunei? Dacă noi nu mergem în casa deputaţilor, ca tocmai prin acésta sĕ ne arătăm nemulţămirea şi sĕ nu consacrăm cu înfăţişarea nóstră starea actuală politică, nu este óre nelogic a pretinde, ca Archiereii sĕ mérgă în casa Magnaţilor şi sĕ legitimeze cu presenţa lor raporturile nóstre politice de aḑi?

Prin urmare dacă vrem se fim consecuenţi, ar trebui ori se mergem toţi în dieta ţĕrii, ori sĕ şedem cu toţii acasă.

Intrebăm mai departe, că óre politică pasivă este aceea care de o parte primesce tot feliul de posturi dela stat, dacă le capĕtă pentru ai sei, ér de altă parte nu întră în viéţa parlamentariă, care crează şi provede acele posturi?

Politica pasivistă numai acolo şi numai atunci are înţeles, unde şi când se póte organisa şi esecuta aşa, cât organismul statului sĕ nu mai pótă funcţiona regulat şi sĕ simţéscă necesitatea de a mulţumi pre aceia, pre cari nemulţumirea i-a făcut pasivi.

Dar óre politica nóstră pasivistă este organisată aşa, ca se impedece funcţionarea regulată a statului? Ér dacă nu póte impedeca acésta funcţionare, atunci pentru ce se ţine aşa mult la ea? — Pentru ca sĕ ne manifestăm nemulţămirea, vor ḑice politicianii noştri.

Dar óre nemulţămirea nu se póte arăta şi pe alte căi? Óre numai calea aceea se fie acomodată spre manifestarea nemulţămirii, care lasă poporul nostru pradă tuturor corteşilor şi amăgitorilor şi-l separéză de acei bărbaţi, cari au durere de sórtea lui?

Étă activistul! va esclama unul sau altul dintre cetitorii nostri.

Nu suntem nici activişti, nici pasivişti în înţelesul, în cari se iau aceste dóuĕ concepte la noi, şi nici nu voim sĕ creăm numai noi de noi o ţinută nóuĕ politică. Nu suntem activişti de aceia, cari au aflat cu cale a se despărţi de pasivişti nunumai în privinţa mijlocului, ce ar aduce la realisarea programului ca scop, ci au mers şi mai departe şi şi-au format şi program deosebit de al pasiviştilor, când totuşi programul ca scop ar trebui se fie acela-şi la toţi românii, dar nici pasivitatea n'o putem înţelege aşa, ca se nu lucrăm nimica, ci sĕ aşteptăm realisarea programului românesc dela întâmplări neprevĕḑute şi se lăsăm într'aceea, ca contrarii noştri sĕ demoraliseze poporul nostru.

Dorim, sĕ nu fim înţeleşi reu.

Intenţiunea acestor consideraţiuni nu este nici pre departe spargerea solidarităţii, ce trebue sĕ fie neapărat în tóte acţiunile nóstre; şi noi suntem convinşi ca ori cine, că succese numai aşa vom puté dobândi, dacă toţi factorii poporului român vor lucra în cea mai perfectă armonie. Scopul celor spuse a fost numai, se ne esprimăm nedumeririle nóstre faţă cu confusiunea ivită în politica nóstră, care — trebue se o recunóscem cu toţii, precum o şi recunosc chiar şi conducătorii politici, fără ca se îndrĕsnéscă a o spune nu ne-a dus la nici un resultat îmbucurătoriu.

Nu ne-am fi esprimat aceste nedumeriri, dacă nu am vedé cu ochii nostri perderile ḑilnice, ce le îndurăm pe terenul bisericesc şi scolastic, şi zăpacéla şi demoralisarea politică, la care a ajuns poporul nostru prin politica nóstră de astăḑi, care dacă va continua tot aşa, va duce la nóue şi nóue perderi şi ne va slăbi tot mai mult puterea de resistinţă în contra desnaţionalisării.

Fie ca anul nou, în care intrăm sĕ ne scótă din acésta confusiune! Fie ca românii înainte de alegerile iminente se şi aléga o ţinută potrivită, care sĕ facă din anul acesta nou o eră nóue.

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din despărţământul Mercurei îşi va ţinea adunarea s'a generală în ḑilele de 29 şi 30 Ianuariu 1892 la **Poiana** în una din salele scólei.

La acéstă adunarese invită toţi membrii reuniunei, precum şi toţi amicii şi binevoitorii causei scolare.

Programă.

1. Mercuri, la 29 Ianuariu 9 óre a. m., invocarea „Duchului Sânt“ deschiderea adunării şi constatarea membrilor presenţi
2. Încassarea tacselor şi a pedepselor restante şi curente.
3. Fie-care dintre domnii învĕţători din Poiana în presenţa elevilor vor pertracta câte o prelegere practică din istoria patriei, limba română, comput, şi istoria naturală.
4. Dl învĕţătoriu Victor Lazar va pertracta tema: Insemnătatea lucrului de mână în scólele poporale, ér dnii Ioan şi Constantin Sava vor presenta modele şi vor arĕta locul şi modul, unde şi cum este de a se întreţese lucrul de mână printre celelalte obiecte de învĕţământ.
5. Toţi membrii reuniunii, cari de present funcţionéză ca învĕţători definitivi ori provisori în protopresbiteratul Mercurei, sunt obligaţi a sĕ — pregătí în scris şi verbal cu câte o prelegere practică din ori-care obiect de învĕţământ.
6. Dl învĕţătoriu Aron Şerb va pertracta tema: „Cari dintre obiectele de învĕţământ din scóla poporală, merită o mai mare atenţiune şi au o mai mare importanţă pentru viéţa practică a elevilor ca urmaşi ai nostri.“
7. Raportul comitetului despre activitatea s'a, a cassarului despre starea fondului şi a cassei, şi presentarea proiectului de buget pentru anul present.
8. Propuneri şi interpelări de sine stătătóre.

Din şedinţa comitetului reuniunei învĕţătorilor gr. or. din despĕrţământul Mercurei ţinută la Poiana în 21 Novembre, 1891.

Emanuel Beşa, preşedinte.

Ilie Georgescu, notariu.

Către onoraţii alegători români

din cercurile electorale Nochrichiu şi Sas-Sebeş din comitatul Sibiiului.

Onorat din partea Dvóstre cu însărcinarea de a Ve representa ca delegat în conferinţa din 20/8 Ianuariu convocată aici în Sibiiu, î-mi ţin de datorinţă a Ve notifica pe acéstă cale, că nu mi am presentat credenţionalele la numita conferinţă pentru că vederile mele deastă-dată fiind, cele espuse în „Telegraful Român“ Nr. 137 din anul trecut; cele din Nrii. 1, 2 şi 3 din anul acesta şi în genere cele din Nr. 98 anul 1890 espuse în programul meu când am primit redacţiunea ḑiarului, îmi era preste putinţă a me declara solidar cu conclusele ce se vor aduce de conferinţă şi aşa în interesul causei nu am voit ca eu se dau ansă la spargerea solidarităţii în conferenţă ci am preferit a nu usa de onorificul mandat, cu care m'aţi însărcinat făr sĕl fi solicitat.

Sibiiu, în 20/8 Ianuariu 1892.

Cu tótă stima

Nicolau Ivan,
redactorul ḑiarului „Tel. Rom“.

Varietăţi.

* (**Agitaţiuni**). Agitaţiunile pentru alegerile dietali s'au întins în tóte părţile In multe locuri sau întêmplat scandaluri cu vĕrsări de sênge şi chiar cu mórte.

* (**In camera francesă**). Ministrul de interne **Constans** a aplicat boulangistului **Laur** 2 palme; ér boulangistul **Delpeche** fù tot astfeliu pălmuit decătră republicanul **Castellaine**. Ansă a dat Laur, care ceru că guvernul sĕ fie înterpelat referitoriu la unele acte ale lui Constans.

* (**Oficii telegrafice**) Din Budapesta se anunţă, că ministrul de rĕsboiu a dispus, ca în comunele dela frontiera Ardealului sĕ se instaleze urgent oficii telegrafice.

* **Raportul Ligei**, cetit în adunarea generală a secţiunei centrale din 24 Novembre an. tr., după cum ni se scrie, va eşi în curênd de sub tipar. El va avea mulţime de adnecse şi documente şi va fi rĕspândit în Europa întrégă

* (**Invitare.**) Din însărcinarea onorifică, ce am primit'o dela direcţiunea asociaţiunei naţionali aradane, subcrişii aducem la cunoscinţa on. public, că ne a succes a staveri un ciclu de conferinţe literare, cu programa variată şi destul de bogată, după cum se vede mai în jos.

Tot odată avem onórea a învita la aceste conferinţe pre tot românul, carele are câtuşi de puţină bunăvoinţă către desvoltarea scólei superióre de fetiţe române cu internat din Arad.

Bilete de saison se pot procura pre lângă tacsa de 2 fl. v. a. dela dl Dr. Georgiu Plop secretariul reuniunei femeilor române din Arad şi provincia, precum şi dela dómnele membre ale comitetului reuniunei, s'au şi séra la cassă.

Coferinţele se vor ţiné în aula seminariului diecesan, sara la 6 óre, în duminecile arĕtate în

Programa:

conferinţelor literare arangiate de către asociaţiunea naţională aradană pentru cultura poporului român.

1 Dominecă în 24 Ianuariu n. prelege: Augustin **Hamsea**, despre „religiune ca factorul principal de producţiune“.

2. Dominecă în 31 Ianuariu n. prelege: Dr. Petru **Pipoş**, despre „elementul naţional în educaţiune“.

3. Dominecă în 7 Februariu n. prelege: Teodor **Ceontea**, despre pământ ca predilact al forţelor naturei“.

4 Dominecă în 14 Februariu n prelege: Ioan **Petran**, despre „direcţiunea poporală în literatura română“.

5. Dominecă în 21 Februariu n. prelege: Romul **Nestor**, despre „femeia ca factor în civilisaţiunea popórelor“.

6. Dominecă în 28 Februariu n. prelege: Dr. Ioan **Suciu**, „despre Georgiu Bariţiu ca istoric român modern.“

7. Dominecă în 6. Martie n. prelege: Dr. Traian **Puticiu**, despre „sfinţii părinţi ca pedagogi“

8 Dominecă în 13 Martie n. prelege Dr Georgiu **Plop**, despre „libertate“.

Arad, la sĕrbătorile nascerei Domnului 1891.

Teodor Ceontea. Dr. *Petru Piposiu.*
Dr. *Traian Puticiu.*

* (**Ţarevna**). Din Petersburg se scrie, că ţarevna din ḑi în ḑi merge mai rĕu cu sănĕtatea. Ea sufere de stomac şi slăbiciuni de nervi. 'I-se aplică massage. Doctorul ţarului **Hirch** a învitat din Wiesbaden la Petersburg pe vestitul doctor **Mezger**. După sfatul medicilor ţarevna va pleca în curênd la Nizza.

* (**Defradaţiune**) Iuliu **Fantó**, representant al morilor cu vapor din Velencze, comitetul Albei regale, după-ce a defraudat 30.000 fl. din banii firmei a luat'o la sănătósă. El a perdut suma acésta la bursa agricolă.

* (**Metodă ruséscă pentru scóterea măselelor.**) Lucruri oribile se povestesc despre activitatea bărbierilor din satele districtului Brazlawsk (Rusia). Când e vorba sĕ scótă măselele de sus, bărbierii de acolo se servesc de nesce simple clesce de cismar.

Mai complicată e estragerea unei măsele inferióre.

Măseaua bolnavă se légă de capĕtul unei sfori tari atîrnate de tavan.

Pacientul se pune pe un scaun şi când totul e gata 'i se scóte deodată scaunul de sub picióre.

Pacientul cade atunci cu sgomot la pământ, dar' măseaua e scósă. Firesce, că de multe-ori odată cu măséua se rupe şi o bucată de carne sau de falcă din gura „operatului“.

Loteria.

Miercuri, în 20 Ianuariu, 1892.

Brünn: **56** **95** **10** **69** **9**

Nr. 699. [11] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia Mucundorf protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dă suma de 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei atât dela acest oficiu protopresbiteral cât şi dela cel parochial, avênd a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-şi arĕta desteritatea în cele rituali, — ér cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sighişóra, 19 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
administr. protopresb.

Nr. 723. [10] 1—3

CONCURS.

Conform înaltei dispoṣiţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 25 Septembre, 1890, Nr. 5955 B. se pblică a dóuaóră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şarpatac cu filia Vêlcăndorf, din protopresbiteratul tractului Sighişórei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare

Acest post este împreunat cu un venit anual de 360 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a'şi asterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, până la terminul susarătat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 10 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
adm. proropresbiter.

Sz. 8959/891. p. lg. [5] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi. hogy Szerdahely község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebenni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ennek határ napjául 1892 évi február hó 24 i-k napját d. e. 9 órakor a szerdahelyi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelent birtokosok a tagositásba beleegyezőnek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek.

N-Szeben, 1891 évi December hó 17-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor.
elnök.

Fekete Mihály
jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9 30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.4	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluş.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copşa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighişóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.		pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		Timişóra		=	—	—	—	Tr.-mixt
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	7.40	–
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	--	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	— 4.30	T. d. p. 2.20	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	--	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8 30	—	—
—	--	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6 58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4 42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Julia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11,09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
-	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
-	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			**Simeria**			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	--
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4. Sibiiu, Marţi 14/26 Ianuariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Sibiiu, 13 Ianuariu, 1892.

Conferenţa convocată pe 20/8 lanuariu şi-a terminat agendele şi pe lângă enunciarea pasivităţii absolute atât pentru Ungaria cât şi pentru Transilvania, a luat hotărirea ca sĕ substérnă şi memorandul la tron.

Resultatul acesta era de prevĕḑut.

S'au aflat între români ómeni, cari au creḑut, că e bine, ca cu plângerile nóstre sĕ mergem până la „împĕratul“ şi tot acesti ómeni au fost, cari au creḑut de bine sĕ lăţéscă în public faime, că guvernul unguresc voiesce cu ori-ce preţ ca sĕ împedece înaintarea memorandului la tron.

Şi ca lucrul sĕ fie presentat în formă mai plausibilă, nimenea altul nu era mai chemat ca sĕ facă isprăvile guvernului decât Escelenţia Sa metropolitul nostru, Ilustrul domn Alesandru Mocsonyi şi dl V. Babeş, fost preşedinte al comitetului partidului naţional.

Tótă draga de véră discuţiunea s'a învêrtit asupra cestiunei presentărei memorandului la tron şi noi cari nu am luat posiţie până aci în cestiunea memorandului, deşi nu am consimţit cu presentarea lui la tron vom stărui acum din tóte puterile ca memorandul sĕ se presenteze ca sĕ nu se mai ḑică, că noi punem cele mai mici piedeci în calea acestui conclus adus de conferenţă în numele cercurilor electorale.

Firul întrerupt la anul 1791 de când cu modestul, „Suplex libellus Valachorum Transilvaniae“, are sĕ se reia, şi sĕ se încépă cu politica tradiţională românéscă.

Noi, nu cunóscem memorandul ce se va asterne, nu cunóscem nici tonul în care este ţinut, nu scim, dacă s'a schimbat parola oligarchiei despre care ni se spune în „Memorial“ pag. 91 din 1883 „Monarchul, a jurat sĕ ne conserve drepturile, privilegiile şi prerogativele nóstre, aşa dar el 'şi calcă jurămêntul atunci, când voesce sĕ deschidă şi românilor calea la o cultură mai înaintată,“ ḑicem tóte aceste nu le cunóscem, constatăm însĕ, că nimene nu ar avea mai mare bucurie, ca şi noi, când am vedé că lucrurile ar avea bun sfârşit şi când din gura monarchului ne-ar fi dat sĕ auḑim „e timpul suprem ca românilor sĕ li se facă dreptate“.

Tare ne temem de resultate contrari.

Scim, că monarchul aḑi este pe deplin împăcat cu magiarii, scim, că regele constituţional al ţĕrei, adăpostit de rĕsponsabilitatea ministerială póte nu va puté sĕ ne aline suferinţele de cari suferim şi suntem bântuiţi de atâta amar de vécuri.

În fie-care organism constituţional, doi sunt factorii, cari sunt chemaţi a lucra pentru promovarea intereselor cetăţenilor: Coróna şi legislativa.

Fără cencursul binevoitor al ambilor factori este imposibil a ajunge la ceva.

Punem casul — ba nu dubităm pe un moment — că avem cele mai bune garanţii din partea monarchului, punem casul, că credinţa nóstră către tron şi dinastie va fi resplătită cu multă bunăvoinţă, óre este de ajuns acésta bunăvoinţă pentru eluptarea de drepturi politice?

Noi credem, că nu e de ajuns.

Sĕ ne aducem numai aminte de deputaţiunile, ce le a adus şi rugările ce le a adresat fericitul metropolit Şaguna începênd dela cea din Innsbruck până la cele din Olmitz, Praga şi Viena, şi dacă ne vom aduce, vom constata cu toţii, că resultatele acelor cereri îngenunchieri şi rugări, nu au fost decât decepţiuni amare, şi pe urmă apelul la graţia legislativei unguresci, ca sĕ ne înarticuleze metropolia, autonomia bisericei, egala îndreptăţire în legile ţĕrei, şi sĕ ne ia în bugetul statului acele posiţiuni acordate de monarch pe cale absolutistică.

Între atunci şi acum e mare deosebire.

Atunci magiarii nu aveau nici ei încredere în stabilitatea lucrurilor create la 1867, le era prea în memorie próspetă păţeniile absolutismului, când erau priviţi ca rebeli şi sciau şi aceea, că românii au făcut bune servicii dinastiei în timpuri grele, deci nu puteau sĕ denege, aceea ce era şi dorinţa monarchului.

Aḑi rolul s'a schimbat.

Magiarii s'au împăcat cu regele şi pacea ori cum o vom lua, e făcută şi pe contul nostru.

O apropiere între noi şi corónă este posibilă numai atunci, când partidul independent va ajunge la óre-care preponderanţă

Atunci credem noi, că va fi sosit timpul ca sĕ începem rolul politic, şi dacă ne vom sci folosi de momentul potrivit, dacă ura şi desbinarea, nu vor contribuí ca lucrarea nóstră în acele momente sĕ devină neroditóre, nimene nu va purta vină că sórtea nóstră cea dela anul 1437 are sĕ se continue şi sĕ ne curăm tot după receptul prescris de cele 3 naţiuni, cari au jurat sĕ ne nimicéscă şi subjuge.

Timpul intrărei nóstre în acţiune póte nu era departe.

Trebuia numai sĕ ne acordăm şi noi verdictului „wir können noch warten“.

A fost scris în cartea sorţii ca sĕ vie ómeni neastêmpĕraţi şi egoisti cari sĕ nu pótă avea răbdare, şi tot acesti ómeni au trebuit sĕ vie, cari sĕ nesocotéscă consiliile celor înţelepţi şi bine orientaţi.

Ei bine, s'a întêmplat.

Acum — mérgă înainte, şi nu se oprécă la drumul de jumĕtate.

Vom vedé ce resultate vor dobêndí — şi vom vedé ce isprăvi vor face mai cu sémă acum, când le a succes a purifica comitetul de tóte acele elemente, cari — după a lor părere — au împedecat până acum realisarea măreţului plan.

Numai la una i facem atenţi, sĕ mérgă acum în calea lor cât mai cu grabă şi fără şovăire; nime din partea română nu le stă în cale; al lor va fi meritul întreg, décă vor triumfa în resultate, şi al lor va fi blamagiul, décă se vor oprí în cale, şi mai ales décă cestiunea memorialului se va termina cu un fiasco ruşinos pentru ei şi păgubitoriu pentru interesele nóstre naţionale.

Deci înainte domnilor din comitetul central! Arătaţi-ne ce puteţi face prin un memorial, la care aţi insistat, cu tóte mijlócele, între cari suspicionările altor ómeni de bine aveau rolul principal.

De ale partidului naţional.

Conclusele conferenţei naţionale sunt deja publicate.

Nu sunt publicate însĕ şi nu sunt cunoscute încă celor ce n'au fost membrii conferenţei, tóte peripeţiile de după culise

Noi le cunóscem şi pe acestea şi la timpul şi locul seu vom publica din ele atâta, cât vom afla de lipsă ca publicul estern sĕ fie orientat pe deplin despre situaţiune, căci aşa precum se petrec la noi lucrurile cele mai serióse, *nu este lucru serios*

„Solidaritatea“ şi „disciplina de partid“ se accentuéză mereu dela 1881 în cóce, şi nici odată nu s'a observat.

De dragul acestor principii, îşi calcă pe inimă la fie-care conferinţă aprópe jumĕtate din delegaţi şi renunciă la convingerile proprii, numai ca în afară conclusele conferinţei se apară ca luate în unanimitate, ca apoi şarlatanii naţionali sĕ-şi bată joc de ele.

Nu în partid, dar nici în sinul comitetului încredinţat cu esecutarea concluselor unanime ale conferinţei, n'a domnit dela început „solidaritate“ şi „disciplină“ ci totdeuna s'au aflat elemente perfide, cari au preferit interesele personale preste interesele generale-naţionale şi de partid, şi unde aceste interese au venit în conflict, au abandonat pe cele generale şi s'au folosit de apucăturile cele mai rafinate numai ca sĕ-şi ajungă sco-

---

FOIŢA.

Discurs ocasional, ţinut în preséra sânt. Andreiu.

(Urmare.)

Biserica nóstră în trecut se póte prea bine compara cu o barcă, ce pulutesce pe marea cea largă, espusă furtunilor şi pericolului de a fi înghiţită de valurile furióse. Mulţămită însĕ provedinţei divine, tóte aceste vijelii n'au putut sĕ o nimicéscă, pentru-că poporul nostru a ţinut cu multă tărie la credinţa sa, şi chiar dacă clasa aristocratică sub grelele timpuri ale „Aprobatelor şi Compilatelor“ în mare parte a trecut la calvinism sau la alte confesiuni, poporul nu şi-a părăsit „legea“ şi cu cât asupririle trecutului erau mai mari, cu atât mai tare se alipia el de biserică. In acéstă tristă privelisce a părăsirei neamului şi a bisericei la timp de restrişte, totuşi un fapt ne imbucură, că archiereii bisericei cu puţine escepţiuni au fost harnici păstori ai ei, ba unii au dovedit atâta devotament, încât şi viaţa erau gata a şi-o da, şi astfeliu împreună mai uşor au înfruntat pericolul.

Abia la începutul acestui secol i succese bisericei nóstre sĕ se mai emancipeze încâtva din starea asuprită, în care se aflase, şi anume prin desfacerea ei de ierarchia sêrbéscă cu care stătuse mult timp în o legătură anticanonică. Decând cu ajungerea ei sub păstorirea primului episcop român dela uuaţie încóce a episcopului Vasile Moga, ea începe a progresa încetul cu încetul. Astfeliu se face începutul cu ridicarea clerului pentru a lumina poporul şi cu alte instituţiuni binefăcĕtóre.

Cu acestea se apropia cu paşi repeḑi timpul învieri popórĕlor, anul 1848, care fu şi timpul, în care biserica nóstră ajungênd se póte ḑice în mod providenţial sub conducerea preavrednicului archiereu Andreiu Şaguna, era pregătită spre a profita de tóte împregiurările pentru a se înălţa la un nivel corespunḑĕtor misiunei sale Epoca acésta aşa dară o caracterisăm prin faptele conducĕtoriului de atunci al bisericei nóstre, aşa că voind a o descrie pe ea, descriem pe însuşi bărbatul acesta nemuritoriu Istoria activităţii „Marelui Andreiu“ este după cum cu tot dreptul se esprimă mai mulţi biografi ai lui istoria contimporană a românilor din Transilvania şi Ungaria. A ve espune acéstă istoriă nu póte fi problema debilelor mele puteri, acéstă sarcină şi-au împlinit'o bărbaţi chemaţi spre acésta şi-o împlinesc aceia, cari fac istoriă. Mĕ voiu mărgini deci pelângă înregistrarea numai a câteva momente mai principale.

Încă cu ocasiunea alegerei de episcop dela 2 Decembre 1847 vedem, că Şaguna în mod profetic şi însufleţit mai mult de momentele acelei ocasiuni anunţă un viitoriu mai bun bisericei sale prin memorabilele cuvinte: *Prospera lux oritur, linguisque animisque favete**), cu cari îşi începe frumosul seu discurs de deschidere al sinodului. Da, a rĕsărit o lumină fericitóre, căci ḑiua aceea a dat bisericei un conducătoriu înzestrat cu tóte cunosciinţele şi calităţile necesare spre a-şi împlini greaua sa chemare. Avea sĕ pórte o luptă gigantică de renascere, de înalţare şi consolidare a bisericei sale metropolitul Şaguna, şi ce factori l putaau óre mai bine sprigini în acéstă tendenţă decât ajutoriul celui de sus, prelângă propriile sale cunoscinţe şi aptitudini.

El scia sĕ apuce totdeauna calea, care duce mai sigur la ţintă, apucând odată acéstă cale mergea cu perseveranţă înainte, fără a se retrage vreodată în faţa pedecelor şi periculelor. Acestor stăruinţe li se póte atribui succesul, cu care au fost încoronate întreprinderile sale. (Va urma.)

---

*) Fóia pentru minte etc 1847.

purile lor personale sub scutul şi *în contul* partidului naţional.

Nici când aceste elemente n'au fost atât de neruşinate ca dela conferinţa din 1890 în cóce, decând adecă s'a decis: „procurarea *mijlócelor* eficace la promovarea intereselor naţionale şi esecutarea conclușelor conferenţei" (concl. III din 28 Octobre 1890) ér comitetul ca nu cumva acele mijlóce, se apuce a se muceḑi ne consumate în cassa comitetului, s'a grăbit a-şi procura organe de publicitate, cari negreşit trebue subvenţionate, şi între acestea a primí şi pe „Tribuna" (veḑi rap. comit. centr.), carea isprăvind deja cu fondul acţionarilor ei era avisată la astfel de mijlóce, — ér ca lucrul sĕ fie şi mai espeditiv, pe *matadorul* „Tribunei" l'au ales de vicepreşedinte şi totodată şi *cassar* al comitetului, pentru-că sciut este, că mai potrivit „efor" peste varză nu este, decât capra".

Cu recunoscuta lor dibăcie în calculi, prin Maiu 1891 erau deja deplin orientaţi tribunistii despre resursele partidului naţional.

Scieau prea bine, că după cele întêmplate cu colecta întreprinsă, cine a fost pêcălit odată nu se va lăsa se mai fie pêcălit şi a dóua óră, şi că prin urmare cu acest isvor au isprăvit'o, s'a născut însĕ la alt loc alt isvor mai bogat, dar nici la acela nu pot străbate numai prin comitetul central, până când însĕ în fruntea comitetului stă dl Babeş, calea către acel isvor li este închisă, deci cu ori-ce preţ trebue delăturată acéstă pedecă, căci dacă mai durézà mult acest post, ei se topesc de sete.

A trebuit înventate ori-ce fel de pretecste numai ca dl Babeş sĕ devină suspicionat şi depopularisat la elementele de stradă de aici şi din Bucuresci.

S'au făurit apoi aici şi s'au pus la cale în presa din Bucuresci o cruciadă contra dlui Babeş ne mai pomenită la români.

Se divulgau în presa din Bucuresci lucruri confidenţiale din sinul comitetului central.

Dl Babeş era presentat de antidinastic, de Kossutist, dar totodată şi de trădătoriu al intereselor naţionale, carele în dosul comitetului, al cărui preşedinte este, pactéză cu guvernul pentru infiinţarea unui dualism „magiaro-român" că el împedecă presentarea memorandului la tron, etc. etc; ér articolii de acéstă natură apăruţi în ḑiarele din România îi reproducea „Tribuna" — organul partidului naţional.

Din acest incident se purta lupta alăturea cu dl Babeş şi contra dlui Alesandru Mocionyi, unicul bărbat de stat între românii din Austro-Ungaria, pentru că miile ce le vĕrsase dnii Mocionesci în gâtlegiul nesaţiósei „Tribune", când pentru prima óră ajunsese în gura morţii, se păpase deja — ér Mocionescii nu erau aplicaţi sĕ mai arunce pe gârlă şi alte mii.

Acéstă luptă infamă a indignat pe toţi românii serioşi, şi a produs mai multă stricăciune causei ro mâne, de cât plătesce capul tuturo tribuniştilor şi patronilor lor.

Comitetul de repeţite ori s'a ocupat de ea şi a advertisat pe „Tribuna."

Celelalte organe ale partidului naţional „Gaz Transilvaniei", „Luminătoriul" şi Romänische Revue" a desavuat şi a combătut pe „Tribuna", acésta însĕ fără sfială, a pornit mai departe pe calea apucată, combătând comitetul al cărui organ era, şi bătându-şi joc de solidaritate şi de disciplina de partid până în momentul ultim, până în ajunul conferenţei generale.

Toţi românii adevĕraţi, cei nepreocupaţi şi cari nu se lasă a fi îmbĕtaţi de frasele speculanţilor se asceptau la o cură radicală în sinul partidului naţional din partea conferenţei generale, căci causa naţională numai aşa va putea triumfa, dacă aceea va fi condusă de ómeni curaţi la inimă şi la mâni, de bărbaţi neînteresaţi, şi dacă va fi susţinută numai cu mijlóce morale.

Primul pas spre sananarea rĕului trebuia sĕ fie alungarea perfidei „Tribunei" din sanctuariul partidului naţional, şi acésta era datorinţa vechiului comitet central, pe carele l'a combătut şi blamat mereu, ca organ al seu, apoi curăţirea comitetului central de elementele speculante şi destructive.

Şi ce vedem, că s'a întâmplat?

Dăm espresiune deocamdată numai efectului carele trebue sĕ-l producă conclusele conferenţei în publicul estern.

Acel public vede, că în raportul comitetului nu se face nici o amintire despre cunoscutul scandal public, ce l'au produs uni membrii ai comitetului central în presa din România contra preşedintelui lor, contra autorităţii representanţei partidului naţional, vede, că nunumai nu se desaprobă aceea perfidie din sinul comitetului, dar din contră chiar unul dintre agenţii disidenţilor este distins cu rolul de raportor al comitetului central

Vede publicul, că din raport lipsesce darea de samă despre resultatul punctului III din conclusele din 1890, şi despre corecta administrare a mijlócelor procurate spre un scop sânt din serăcia românului, pecând o parte a publicului scie chiar din o circulară a comitetului, că faufaronadele „naţionale" sunt renumerate după espensarii advocaţiale.

Şi cu tóte acestea vede publicul în fine, că conferenţa nunumai nu trage la respundere pe fostul comitet central pentru aceste omiteri, ci din contră concrede esecutarea concluselor sale unui astfel de comitet nou, în carele de aci încolo disidenţii şi geschäftarii vor da tonul.

Domnii: Vincenţiu Babeş, Dr. Cornel Diaconovich, Coriolan Bredicean, Dr. Ioan Mihu, Paul Rotariu, Dr. Nicolau Oncu, Dr. George Popa, Francisc Hosszu-Longin Mihail Popovici, G. B. Pop, Dr. Aurel Mureşan, şi Andreiu Cosma, carii la tótă întêmplarea au fost persónele cele mai valoróse ale comitetului central, nu mai fac parte şi din comitetul nou, va se ḑică la vedere aceştia au perdut încrederea conferinţei, şi în locul lor s'au ales următórele somităţi: Septimiu Albini, colaboratorul „Tribunei", Dr Gavriil Tripon un advocat începătoriu în Bistriţa, Gavriil-Man, advocat în Bistriţa, carele însĕ n'a participat la conferinţă, Demetriu Comşa, profesor de grădinărit la seminariul nostru Andreian, cumnat al dlui Eugen Brote, Aurel Suciu, advocat şi tribunist patentat din Arad; Dr. Ioan Nichita, advocat din Zelau; Mihail Veliciu, advocat în Chişineu, carele în cercul seu a scos şi pe dl Eugen Brote de delegat. Gavriil Lazar, protopop gr. cat. în ţara părintelui Dr. Lucaciu; Dr. Iuliu T. Mera, un tinĕr din Şiria, rudă de a dlui Slavici; Gerasim Domide preot tinĕr gr. cat. in Rodna; Drand A. Popovici, student în Gratz însurat şi domiciliat acolo, carele la conferenţă nici n'a participat, şi în fine celebrul Rubin Patiţa, advocat în Alba-Iulia.

Vede deci publicul estern, că cinstita conferenţă a tuturor românilor de pe teritoriul corónei Sântului Stefan a pus sórtea partidului naţional în mânile tribuniştilor, dând afară din comitet pe toţi aceia, cari erau elemente independente, şi asta, atunci când el se astepta chiar la contrariul, şi încă resultatul acelei conferinţe este acesta, la care a luat parte activă şi dl Alesandru Mocionyi, carele trebuia pus în fruntea comitetului central.

Cum s'a născut din o adunare atât de imposantă, cum a fost conferenţa din ḑilele trecute o stirpitură ca acésta? vom areta mai târḑiu.

De astădată ne mărginim a constata numai, că noul comitet central este cel mai *slab* dintre câte s'au perondat dela 1881 în cóce, că *nu are nici o autoritate* nici înaintea românilor, nici înaintea strĕinilor.

Dăm totodată espresiune convingerei nóstre, că acest comitet nu va puté esecuta conclusele conferenţei, nici măcar în aceea mĕsură, în care le au esecutat antecesorii lui, că în scurt timp se va blama pe sine şi va blama înaintea lumei pe partidul al cărui creatură este.

Tribuniştii de când esistă ei au rîmnit la posiţia, la carea din fatalitate au ajuns astăḑi, dar chiar acésta îi va dovedi cine sunt? şi ce sciu crea? îi va dovedi, că din firea lor sunt numai elemente destructive, în mâna cărora ori-ce lucru sânt se profenézà, ori-ce lucru solid se destramă.

Chiemarea şi nesuinţa lor a fost a sparge nu a consolida partidul naţional. De acésta sunt buni, asta o vor şi duce în deplinire.

Noi ne vom ţiné de a nóstră datorinţă ca cronicari a le înregistra la acest loc tóte faptele şi omiterile, ce ne vor veni la cunoscinţă, ca publicul român se fie orientat în cestiune cel puţin din organul nostru, căci precum suntem informaţi, celelalte ḑiare românesci au luat angajamentul a observa reservă totală faţă cu noul comitet.

Dela conferinţa naţională.

Raportul comitetului central.

Onorată adunare generală!

Comitetul central electoral al partidului naţional român din Transilvania şi Ungaria vine sĕ-şi facă raportul despre activitatea sa dela 29 Octombre 1890 până astădi, în următórele:

In durata sa de 14 luni şi câteva ḑile a ţinut 6 şedinţă decâte 2—3 ḑile.

In prima sa şedinţă din 29 Octombre 1890, s'a constituit, alegêndu-şi de prim preşedinte pe dl Vincenţiu Babeşiu de întâiul vicepreşedinte pe dl Dr. Ioan Raţiu, de aldoilea vice-preşedinte pe dl Eugen Brote şi de secretari pe dnii: Dr. D. Barcian şi Dr. C. Diaconovich.

In celelalte şedinţe ale sale, comitetul s'a ocupat cu cestiunile, ce privesc programul naţional şi interesul partidului şi anume

1) Dintre esistentele orgrane de publicitate române, comitetul a declarat de organe ale sale pe „Gazeta Transilvauiei" „Tribuna", „Luminătoriul„ şi revista periodică „Romänische Revue".

2. A elaborat un proiect de regulament pentru afacerile sale interne şi altul pentru organisarea partidului în tótă ţéra.

3. A tipărit şi împărţit în 2000 esemplare actele conferenţei generale premărgĕtóre.

4 In cestiunea memorialului, comitetul a luat următórele mĕsuri:

a) Ca proiectul de memorial presentat în conferenţa generală din 1890 sĕ se multiciple şi sĕ se distribue între membrii comitetului ca sĕ-l studieze şi sĕ-şi facă observaţiunile în scopul stilisărei.

b) conmembrul comitetului Dr. Aurel Mureşian au fost rugat şi însĕrcinat din partea comitetului, ca sĕ compună un memorial politic menit pentru presentarea la înaltul Tron. Distribuirea s'a efeptuit, éră memorialul prelucrat de dl Dr. Aurel Mureşian este presentat comitetului.

Comitetul deja mai de timpuriu îşi puse în vedere o întrunire chiar pe timpul şi ḑilele presente în scopul de a primi dnfinitiv numitele memoriale, acésta însĕ a fost zădărnicită prin precipitarea cunoscutelor evenimente electorale şi acum cestiunea acésta rĕmâne supusă onoratei conferenţe generale.

Onorată conferenţă generală! Situaţiunea nóstră politică este, ca nici odată póte, plină de simptome, cari deştéptă în gradul suprem îngrijirea patrioţilor celor buni, e împreunată de principii şi tendinţe ridicate la putere conducĕtóre în stat, care au influinţă imediată asupra înaltului tron asupra patriei întregi, şi mai cu deosebire asupra esistenţei nóstre naţionale.

Comitetul naţional din anul 1890 a accentuat în raportul seu, că evenimentele politice din viéţa internă a Transilvaniei şi a Ungariei au creat o situaţiune de tot gravă pentru poporul românesc. Avênd comitetul de atunci cunoscinţa grelei sale datorinţe a declarat, că în faţa situaţiunei agravate pentru naţiunea română, se recer mijlóce nouĕ şi cu mult mai eficace spre apĕrarea intereselor nóstre naţionale şi spre o luptă mai intensivă a cerut sfatul, încuviinţarea şi solemna promisiune de conlucrare resolută din partea tuturor membrilor partidului naţional.

Cu aceste dispoziţiuni a plecat la activitate comitetul central al partidului naţional, constituit din 25 de membri.

Datorinţa primă şi de căpetenia a comitetului central a fost, precum rĕmâne şi pentru cel viitor, susţinerea, apĕrarea şi realisarea programului nostru national, care conţine justele postulate ale naţiunei române şi care constitue basa solidă şi punctul de mânecare pentru noi şi pentru toţi cei ce vréu sĕ între în relaţiuni politice cu noi în interesul patriei comune.

Şi spiritul public al naţiunei, precum şi presa nóstră periodică naţională, în esemplară solidaritate stând, au dovedit, că ori ce încercare, vie din lăuntru, vie din afară, este zădarnică: partidul naţional român, ca un singur om, reclamă, că un agajament politic numai pe basa acelui program naţional se póte face cu românii,

Vom aştepta, vom suferi, ne vom lupta, dar nu vom jertfi, nici nu vom trăda nici un punct din programul naţional, fiind acela spiritul şi condiţiunea indispensabilă pentru viaţa nóstră naţională

Drept dovadă putem arăta cu mândriă la luptele nobile din ḑiaristica nóstră naţională, susţinute atât faţă de organele magiare inimice naţiunei române, cât şi faţă de puterea publică, care în escesul seu de zel pentru tendinţe politice, cari au robit societatea celor dela guvern, au tirît înaintea juriului de presă pe susţiitorii causei românismului.

Durerea nóstră adêncă pentru suferinţele celor condamnaţi a fost alinată prin aceea, că am vĕḑut cu câtă virtute şi nobilă abnegaţiune au întrat veseli în temniţă, şi am arĕtat lumii, că membrii partidului nostru naţional sciu sĕ se intereseze ca fraţi unii de alţii şi că luptătorii bravi şi desinteresaţi ai naţiunei, pot conta la spriginul şi la devotamentul conaţionalilor, afirmându ne unul pentru toţi şi toţi pentru unul.

Proiectul de lege pentru asilele de copii a sguduit opinia publică a românilor şi a înflăcărat la o energică activitate pe toţi factorii naţiunei, între cari cu respectul cuvenit amintim pe veneraţii prelaţi români, de a se apĕra contra acelui proiect mostruos, care atenta la sanctuarul familiei române şi naţiunea tótă în adunările sale împunĕtóre a protestat sĕrbătoresce contra acelui proiect, şi dacă totuşi cererile şi protestele nóstre n'au fost ascultate, noi, cari cunóscem virtutea mamelor române suntem convinşi, că ele se vor sci îngriji, ca copii [illegible] de acest ve[illegible] nu se mai întórcă în țara Canaan, [illegible] se remână în Egipet. Spre acest scop i-a dăruit pămêntul așa numit Geesen, unde Iacob cu fiii lui, s'au făcut locuințe, și s'au așeḑat acolo pentru totdeuna. După șaptespreḑece ani, Iacob simțind, că i se apropie sfêrșitul, a chemat pe fii sĕi la pat, și i-au binecuvântat, ḑicênd, între altele, cătră fiul sĕu mai mare Iuda: „că nu va lipsí domn din Iuda, nici conducĕtori din cópsele lui, pănă când vor vení cele gătite lui.“ Prin acésta, Iacob a prorocit, că mântuitoriul lumei, pe care Dumneḑeu, l'a promis lui Adam, când l'a scos din raiu, se va nasce, atunci, când nu vor mai fi împĕrați (conducĕtori) din neamul lui Israil.

Într'aceea, a murit Iacob, ér fii lui, după dorința părintelui lor, au luat trupul lui Iacob, și l'au dus, de l'au înmormêntat în Canaan.

[illegible] când a fost de 110 ani, vĕḑênd, [illegible] se [illegible]ropie sfêrșitul, a îndatorat pe fii lui Isdrail, că atunci, când se va muta, tot némul lui în Canaan, sĕ ducă cu ei și osămintele lui.

Din acéstă istorióră învĕțăm: 1. Ca copii, sunt datori sĕ ajute, și sĕ sprijinéscă pe părinții lor, când acestia ajung la neputință și lipsă, precum a spriginit și a ajutat și Iosif pe tatăl lui Iacob. 2, Că fie-care om, ajungênd la domnie mare, sĕ nu-și uite, și sĕ nu se rușineze de părinții și némurile lui, cari sunt într'o stare mai de jos, ci sĕ-i îmbrățișeze și sĕ-i ajute, precum a făcut și Iosif cu frații și cu tatăl lui. 3. Că părinții, cari își cresc pe copii în frica lui Dumneḑeu și îi înzestréză cu învĕțături și cu moravuri bune, au bucurie, și sunt lăudați și cinstiți de tótă lumea, precum a fost cinstit și Iacob, prin crescerea cea bună a lui Iosif de însuși regele Egiptului.

[illegible]nță,
[illegible] neputință,
Ș[illegible] sĕ-i cinstéscă,
Și [illegible] sĕ-i spriginéscă.
Ajungă-n ori-ce domnie,
Rușine, sĕ nu le fie,
De părinți, cari i-au născut,
De frați, cu cari au crescut.

Întrebări. Ce a făcut Iacob, auḑind, că Iosif trăesce? Ce a sfătuit regele pe Iacob? În ce pămênt, a așeḑat regele Faraon pe Iacob și fii lui? Ce a prorocit Iacob, când a fost pe patul seu de mórte? Ce înțeles are acéstă prorocie? Ce învĕțăm din acéstă istorióră? Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă, în 23 Ianuariu, 1892.

Budapesta:	73	88	61	69	39

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluș.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—		
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—			

Simeria (Piski)—Petro

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**
—	7.28	11.26	4.58			Strei
—	8.45	12.23	5.42			
—	9.53	12.—	6.36			
—	10.53	2.23	7.24			
—	11.45	3.19	8.04			
—	12.26	4.—				

6.1

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliș		[illegible]	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova						
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop						
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava						
—	—	6.12	—	8.07								
—	—	6.58	—	8.33								
-	—	7.26	—									
—	—	7.52										
—	—											
—	—											
—	—											

lor sĕ nu se înstrĕin naţională şi de neamul lor.

Stă clar înaintea nóstr u noi recunósce tótă lumea cultă, că acea lege este în contra sentimentului comun al românilor, că vatĕmă santuarul familiei, răpesce dreptul natural al părinţilor, este în contra legilor elementare ale pedagogiei, este nerealisabilă

Incercările, ce se fac de a o aplica, desigur ar turbura între concetăţeni buna înţelegere şi pacea, pe care noi dorim sĕ se consolideze pentru salutea partriei.

Comitetul d-vóstră s'a îngrijit asemenea, ca pressa periodică din ţéră şi din tótă lumea cultă sĕ pótă fi informată despre adevĕrata stare a naţiunei române din Ungaria şi Transilvania, şi astăzi putem apela la simpaţiile naţiunilor culte din Europa, cari în noi vĕd şi recunosc un element de ordine, de cultură şi de civilisaţiune, de a cărui sórte trebue sĕ se ocupe toţi, câţi voesc a servì binelui comun al popórelor şi glasul nostru şi pretinde loc în întréga monarchiă, ba chiar în cercurile politice din întréga Europă

Primirea simpatică a memorandului junimei române ne este o garanţiă scumpă şi o dovadă irefractibilă, că nobilele nóstre stăruinţe sunt pe cale bună către isbânda dorită.

Pornirile violente ale celor dela putere trebue sĕ se frângă în faţa constanţei naţiunei române; şovinismul naţional al partidelor politice din patriă trebue sĕ se umiléscă înaintea dreptelor nóstre pretensiuni; sistemul politic de dominaţiune esclusivă al unei rasse privilegiate trebue se trécă ca o vijeliă de nópte codrul veget al românismului.

(Va urma.)

Proiect de resoluţiune

presentat conferenţei naţionale.

Conferinţa naţională a delegaţilor alegĕtori români din Transilvania şi Ungaria, întrunită în Sibiiu la 20 Ianuariu 1892 din ocasiunea alegerilor dietale, cu scop de a se orienta atât asupra situaţiunei politice generale a patriei, cât şi asupra celei speciale a naţiunei române, şi de a se pronunţa asupra viitórei ţinute politice a poporului român, aduce pe basa raportului din comisiunea de patrudeci următórele resoluţiuni

1. Conferenţa constată, că în aceeaşi mĕsură, în care situaţiunea strimtorată a poporului român, sub apăserea unui pseudo constituţionalism ce domnesce în Ungaria şi ese tot mai apriat la ivélă, progresiv se agravéză, devine şi situaţiunea politică generală a ţĕrei, deja adi îngrigitóre, prin intimul conecs organic al amânduora tot mai critică. Faţă cu acéstă stare a lucrurilor conferenţa privesce de o datorinţă a sa patriotică de a da espresiune de o parte acelei

prins poporul român, de

starea morbósă a

pedecata ei des-

stat în-

rat entant al intereselor celor mai înalte

are chiemarea constituţională, de a se intrepune cu sacra autoritate şi plenitudine a puterii sale, ori decâte-ori statul ajunge într'o stare, în care organismul seu este ameninţat chiar în structura sa cea mai internă. Conferenţa susţine deci cu deplină încredere în gloriosul ei purtătoriu, Preagraţiosul nostru Monarch, conclusul conferenţelor trecute cu privire la subşternerea unui memorand la Tron, şi decide ca acest memorand sĕ se presenteze fără amânare.

5. Conferenţa în mijlocul tristei nóstre situaţiuni politice constată cu atât mai viuă mulţumire faptul, că în măsura în care dispare falsul nimb al libertăţii şi al liberalismului în Ungaria, se întorc spre noi simpatiile popórelor europene, şi că importanţa politică şi culturală a românismului, pentru monarchia habsburgică, pentru interesele vitale ale acesteia în Orient şi pentru interesele europene în general, află recunóscerea sa în cercuri politice tot mai largi.

Convinşi fiind totadată de greutăţile situaţiunii presente în patria nóstră, de marea chiemare a partidului naţional român, şi despre aceea, că tótă puterea şi însemnătatea ei zace în armonia fiilor şi naţiunii, conferenţa dă espresiune asceptării, că precum până acum solidaritatea naţională şi disciplina de partid au format principiile cardinale ale întregului nostru organism de partid, şi în viitoriu fie-care membru va fi adânc pătruns de aceste principii.

6. Pentru representarea şi conducerea stabilă a intereselor naţionale constitue, după usul de până acum, un comitet central de dóuĕdeci şi cinci membri cu însĕrcinarea de a completa organisarea partidului naţional în ţéra întrégă de a face, între marginile legii, tóte cele de trebuinţă pentru stricta observare a principiului de pasivitate din partea alegĕtorilor români la alegerile, dietale de a organisa în municipii o activă oposiţiune naţională, de a se îngrigi de orientarea opiniunei publiec în patrie şi strĕinătate, prin presa naţională şi străină, îndeosebi de a publica spre acest scop un memorand, care are se desluşéscă din temeiu atât situaţiunea nóstră, cât şi eceea a patrie şi în fine a face, preste tot, tóte cele ce interesul le cere şi legea le permite.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Din cercul electoral **Baia de Criş**. 1892. Dle redactor! Cu cât ne apropiem mai mult de diua alegerei de deputat cu atâta alegătorii români devin mai molestaţi de candidaţi la deputaţie. Pre lângă aponistul Hollaky, şi guvernamentalul Kőrmendy, deja avem candidat guvernamental pe baronul Josika Gabor.

In 18 Ianuariu a sosit în Brad, comitele suprem baronul Sentkereszty, însoţit de candidatul Josika.

In aceiaşi di a plecat la Baia de Criş comitele, candidatul guvernamental Josika petrece în cerc. In 18 Ianuariu sara Josika şi-a ţinut programa fiind presenţi notarii, judii comunali şi dintre magiarii din Brad vre-o câţi-va inşi. După cuvêntarea program un jude cu numele Ometă, de bună sama cu consimţementul celorlaţi judi toţi români, a cele vorbéscă candidatul şi românesce.

şi rostit câte-va propuseţiuni şi în

nd că: el vrea se fim toţi ca

la toţi Se scusă apoi că

candidatul J.... merge

din Brad

ospele direc-

facle,

ni

darea de sémă

dat De altcum şi guvernamental Kőrmendy, ca se va retrage, a dat adălmaşe 2 până acum la tótă lumea, care a voit se bee, între cari numai fórte puţini alegători.

Corupţiunile maì mari vor urma

Eremitul.

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Sâmbătă séra a avut loc, balul reuniunei femeilor române, în sala „casei societăţii“ din Sibiiu.

Resultatul moral şi material sĕ póte numi strălucit. Presidenta reuniunei, dómna Maria Cosma, împedecată prin doliu, a încredinţat de astădată rolul în conducere dómnei Ioana Bădilă v. presidenta reuniunei, care a făcut onorurile balului cu mult tact şi cu o deosebită fineţă.

Balul acesta, şi acum s'a ţinut la nivelul primului bal de elită din Sibiiu.

Printre persónele mai distinse, cari au onorat balul român acolo a fost: Escelenţia Sa generalul de cavalerie baron Szveteney, încungiurat de generalmaiorii şi brigadirul din loc, vice-colonelul dela honvedi, Ilustritatea Sa dl comite suprem Gustáv Thalmann, însoţit de dl vice-comite Gustáv Reissenberger; primariul oraşului Sibiiu v. Hochmeister, presidentul partidului naţional săsesc Dr. Bruckner, dl bancar Kabdebó Péter cu familia ş. a.

Dintre fruntaşii bisericei au fost de faţă mai mulţi asesori consistoriali.

Primul cuadril s'a jucat de aprópe 70 părechi în mai multe colóne.

Comitetul arangiator şi acum, ca în toţi anii 'şi a dat multă silinţă, ca balul sĕ reiese cât de splendid şi sĕ contribue la ridicarea prestigiului românilor din Sibiiu.

Partea leului se cuvine şi acum bravului president dlui Dr. Octavian Russu şi zeloşilor funcţionari dela institutul „Albina“.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a dărui din cassa Sa privată 100 fl comunei bisericesci gr. or. din Măgărei.

* (Asistenţă militară la alegeri.) Precum suntem informaţi o parte din cavaleria staţionată în Sibiiu şi 6 companii de infanterie au plecat în secuime pentru a susţiné ordinea şi siguranţa publică pe timpul alegerilor. Cealaltă miliţie stă gata şi aştéptă numai ordinul de plecare în „ţéra sĕcuilor“.

— Din Aiud ni scrie: Deja au sosit aici dóuĕ batalióne de soldaţi din Alba Iulia ca sĕ susţină ordinea la alegerile — pentru deputatul dietal

Orăşenii, afară de amploiaţi sunt toţi pentru oposiţionalul conte Bethlen Bálint, ér amploiaţii pentru Kemény Géza. Agenţii acestuia umblă pe sate. Beuturi şi mâncări grătuite din ambele părţi. Preoţii români sunt ispitiţi de agenţii guvernului, şi décă va învinge guvernul, numai cu ajutorul românilor póte învinge Se şoptesce, că ţeranii primesc câte o bancnotă de 10 fl. pentru un vot.

Dar domnii şi fruntaşii? Ce face comitetul central al partidului naţional în faţa acestor uneltiri?

* (Logodnă.) În cercurile dela curte se vor-

că princesa de corónă vĕd. Stefania se va

cu principele Michail de Braganza, colon.

în Ardeal.) Escel. Sa dl

len a fost în dilele

i cerceta şi alte lo

ERA

Nr. 5. Sibiiu, J[illegible] 16/2[illegible] Ianuariu X

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Ianuariu, 1892.

Cu ḑiua de mâne partidele magiare au sĕ se mĕsure una cu alta Candidaţii de deputaţi cutrieră ţéra, promit munţi de aur şi în programele ce le spun la alegători, toţi se presentă ca fericitori de patrie, toţi ca ómeni, cărora le zace mult la inimă binele patriei şi al tuturor cetăţenilor.

Singur deputaţii apponyisti sunt mai îmbumbaţi.

Ei nu vor sĕ scie de nimic, decât de o patrie, care e magiară, de un stat care e statul magiar şi de o naţiune politică, care e naţiunea magiară

În tóte colţurile unde sĕ ivesc acesti ómeni, au aderenţi şi cu tóte aceste vor rĕmâné în mare minoritate.

Guvernul şi organele lui sunt duşmani neîmpĕcaţi ai apponystilor şi mai curênd vor sprigini pe deputaţii kossuthisti, decât pe aceia, cari aḑi le sunt mai periculoşi prin principiile lor, şi deocamdată sunt ţinuţi la distanţă.

În Ungaria încă ori-ce guvern şi-a făcut la alegeri maioritate şi anul acesta încă nu are sĕ fie altcum.

Guvernul se presentă cu un buget ecuilibrat înaintea ţĕrei şi cu unele îmbunătăţiri făcute pe terenul justiţiei, economiei, pentru a cărei înaintare s'au încheiat şi convenţiunile comerciale cu statele din Europa centrală.

Pĕcate încă are guvernul — dar acele din partea magiarilor sunt considerate ca merite, căci ori ce mĕsură ce ar fi luat pentru asuprirea românilor ori pentru împedecarea lor în cele culturale, este un merit neperitoriu.

Aşa sunt faimósele kisdedovuri, aşa proiectul de lege pentru ajutorarea învĕţătorilor din visteria statului şi punerea lor sub disciplina potestăţii statului şi încărcat cu aceste merite, ajutat de baionetele soldaţilor şi de favórea diregătorilor, guvernul are sĕ scótă o mare maioritate de deputaţi guvernamentali.

Rĕmâne însĕ întrebarea, dacă cu o atare maioritate guvernul va puté sĕ o scótă la cale cu oposiţie atât de îndârjită şi atât de vehementă?

De pe acum ḑiarele oposiţionali prevestesc căderea guvernului.

Lupta se va începe la pertractarea bugetului

Se scie, că guvernul a luat îndemnitate pe 5 uni, şi astfeliu nu are buget pe anul acesta.

Kossuthistii cari totdeuna au rĕspins bugetul, acum în alianţă cu cei dela partidul naţional de bună sémă, că nu vor vota bugetul unui guvern, pe care'l acusă cu tóte fărădelegile.

Aşa ne va fi dat sĕ vedem un spetacul ca şi care am vĕḑut la desbaterea proiectului de lege despre armata ţĕrei, care a avut drept urmare, căderea ministeriului Tisza, cu tótă maioritatea imposantă ce o avea în parlament.

Pentru noi este indiferent, dacă guvernul acesta va sta la putere, ori va cădé.

Noi vedem în sistemul actual de guvernare un sistem, care nu împacă trebuinţele, un sistem. care este contrar aspiraţiunilor nóstre, un sistem, care ne apasă şi acel sistem este, care a înstrăinat mult pe români de cătră magiari, ca sĕ nu ḑicem, că a făcut apropierea imposibilă.

Noi am fost totdeuna pentru o apropiere şi am căutat ca sĕ pregătim opiniunea publică în acésta direcţiune.

Nu a succes, pentru-că nici cea mai mică bună voinţă nu a transpirat din cercurile guvernamentali, cari au puterea în mână.

Nu a succes, pentru că şovinismul unguresc a împins şi cercurile dătătóre de ton în apele sale, şi a zădărnicit ori ce intenţiune bună ce s'ar fi ivit din o parte ori din alta.

Va trebui deci sĕ asteptăm încă multă vreme, pănă ce vom vedé unde au sĕ iasă lucrurile.

Cum-că direcţiunea e greşită, cumcă guvernul e în mare rătăcire, când nu caută sĕ împace trebuinţele unui popor atât de considerabil, nu încape nici o îndoială.

Ce sĕ i faci orbului dacă nu vede pădurea de stejari, ce sĕ i faci guvernului, dacă nu are atâta tărie, cât sĕ păşască pe faţă şi sĕ facă dreptate la toţi cetăţenii.

Póte sĕ vină timpul şi noi credem, că acel timp, nu are sĕ fie departe, când guvernul unguresc va căuta puncte de întâlnire şi probabil le va afia mai greu cum le ar fi aflat acum, dându-ne garanţii pentru desvoltarea nóstră culturală propagând interesele nóstre şi deschiḑêndu-ne calea spre a puté lua parte la viaţa publică ca cetăţeni egal îndreptăţiţi.

Vênarea după popularitate falsă, egoismul cel păcătos a întunecat minţile celor dela cârma statului, a lor va fi şi responsabilitatea pentru cele ce au sĕ urmeze.

De ale partidului naţional.

Reproducem după „Tribuna“ Nr. 10 din 14/26 Ianuariu următórele documente de mare însemnătate istorică, cari varsă lumină asupra concluselor conferenţei:

Onorată Redacţiune!

In şedinţa confidenţială ţinută inmediat după adóua şedinţă publică a conferenţei naţionale, la recercarea mea în urma situaţiunei create prin votul conferenţei în privinţa presentărei memorandului, s'a decis a mi-se eda din partea biroului comisiunii de 40, esmisă din sinul conferenţei, un proces verbal despre şedinţele comisiunale cu autorisarea de al publica, dacă ar eşi în publicitate prin vre-un jurnal, că autorul raportului cătră conferenţă sunt eu.

Eşind acésta în publicitate prin „Tribuna“ din 10/22 Ianuariu a. c. Nr. 7, me folosesc de autorisarea acésta şi rog pe On. Redacţiune a publica alăturata copie a procesului verbal amintit, premiţĕnd acésta a mea declaraţiune.

Sibiiu, 22 Ianuariu, 1892.

Alecsandru Mocsonyi.

COPIE.

Proces verbal

luat prin birou despre lucrările comisiunii în conferenţa generală a delegaţilor alegĕtorilor, aparţinători partidului naţional român din Transilvania şi Ungaria, dela 20 Ianuariu cu scopul de a pregăti proiectele de concluse.

Nr. 1. Intrunindu-se membrii comisiunei la timpul şi locul defipt spre acest scop, — se purcede la constituirea comisiunei şi — se aleg: preşedinte Dr. Raţiu, vice-preşedinte: C. Rădulescu, notar: Dr. I. Mihu.

Nr. 2. La propunerea membrului Alecsandru Mocsony se institue 2 subcomisiuni, una cu însărcinarea de a revedé socotelile comitetului central, ér alta pentru a se pronunţa asupra alegerilor de delegaţi, sĕvârşite în Sibiiu.

Nr. 3. Alecsandru Mocsonyi dă cetire unui esposeu al seu, în care arată situaţiunea generală a patriei şi stare specială în care se află în present românii din Transilvani şi Ungaria. — Ér pentru a marca posiţia românilor f cu acésta stare presentéză un proiect de conclus al s care cuprinde 6 puncte. Totodată cere sĕ se priméscă operat al seu drept substrat pentru desbaterea comisiune

Comisiunea în unanimitate dă espresiune bucuriei sa că vede pe Alecsandru Mocsonyi în rêndurile sale, mulţămesce pentru pregătirea acestui operat clasic at formă cât şi în cuprinsul seu.

Nr. 4. Se deschide desbaterea generală asupra op tului amintit, ér după încheierea aceleia se conclude:

Comisiunea cu vot unanim primesce operatul dre basă pentru desbaterea sp

FOIŢA.

Discurs ocasional, ţinut în preséra sânt. Andreiu.

(Incheere.)

Despre tactica ce o poseda în conducerea diferitelor adunări publice, aflăm dovadă deja la 2 ani după denumirea sa de vicariu, ca episcop şi preşedinte II al adunării dela Blaj, raportul ce-l fac comisarii guvernului, ḑicând: „Cumcă poporul român ce a constat din un numĕr mai mult şi de 20.000 s'a purtat sub tot decursul adunărei descept şi moral; acéstă împregiurare întradevĕr admirabilă, dupăcum am avut onóre a descoperi şi în însciinţarea făcută catră Escelenţia Sa dl gubernator, numai şi singur conducerei celei înţelepte a Ilustrităţei Sale d-lui episcop Andreiu Şaguna, care este vêrtos în trup şi în suflet, eară împlinirea punctuală a mĕsurilor sale popularităţei sale cele mari se póte atribui*) Adevĕrat, că istoricul Papiu Ilarian se încércă a'i detrage acéstă laudă adusă din partea comisarilor, dar acésta nu-i succede.

Vĕḑênd starea nefericită, în care fusese arucată cea mai veche biserică ortodocsă, metropolitul Şaguna în iubirea cea neţermurită pentru binele ei, lucră pentru a o pune pe base solide, şi a o ridica la o mărire la care nu fusese altădată. O face liberă şi autonomă pentru a se putea desvolta. În strênsă legătură cu biserica stă scóla. Aceste dóuĕ foculare menite a respândi lumină, a înălţa inimile în privinţa morală şi intelectuală numai astfeliu pot aduce resultate binefăcătóre, dacă dispun de puteri, cari pot se lucre întru promovarea intereselor lor. De aceea grija neadormită a metropolitului Şaguna fu se ridice clerul, ér scólele se le provadă cu învĕţători harnici. El a priceput bine glasul epocei sale, care vestia, că ori-ce popor fără scólă, fără educaţiune este condamnat la mórte morală şi intelectuală, şi în cele din urmă chiar la mórte fisică Greutatea, ce o avea de a realisa acéstă pretensiune a timpului o simţia cu atât mai mult, cu cât avea se repareze ceeace din diferite împregiurări nu se făcuse în trecut. Se póte deci înţelege cât de anevoe şi încet trebuia se decurgă acest proces al educaţiunei poporului, acéstă înaintare a bisericei care întimpina pedeci la tot pasul.

„Păstoriul bun îşi pune suflestul pentru oile sale“, astfel de păstoriu a fost Şaguna pentru biserica sa.

Nu a fost teren de activitate folositor bisericei, căruia Şaguna nu s'ar f[illegible]dicat cu tot entusiasn care'l reclama împlinirea unui lucru. Atâtea t nuri erau, încât trebuia sĕ-şi împartă puteri totuşi vedem atâtea resultate frumóse, cari c mărgăritarele vieţei lui, acésta trebue se stó miraţiunea nunumai a nóstră, ci şi a timp următóre.

Actul cel mai măreţ din tóte câte a săvê Şaguna este fără îndoială reîntemeerea vechei tropolii române, aducerea tuturor românilor o docşi din Transilvania şi Ungaria sub un singur bisericesc. Câtă muncă spirituală, câte greu câte pedeci de delăturat, pănă se vadă reali acéstă măréţă operă! Dar cu tóte că pedecile seori păreau de neînvins, el n'a desperat, ci pu du-se pe temeiul canonic şi istoric al acestei rici a solicitat acest drept până ce l'a şi d dit. Dacă Şaguna nu s'ar fi distins prin n altă faptă, acest singur succes atât de străl al nĕsuinţelor sale l'ar fi făcut nemuritoriu.

Multe şi variate sunt şi pe alte terene fapt metropolitului Şaguna, ale acestui „Solone“, c îl numesce distinsul seu biograf, încât pentru s ţimea timpului mĕ reţin a le mai enumera, fiir de astfeliu destul de cunoscute. Observ numa Şaguna ne-a lăsat un organism bisericesc bin gulat, provĕḑut cu tóte facutăţile de desvo

---

*) A. Papiu Ilarian pag. 258.

Nr. 5. Intrând în desbatere specială — suprinsul esposeului și punctele 1, 2, 3, 5, 6, din proiectul de conclus se primesc fără modificare.

Nr. 6. In ce privesce punctul 4 al proiectului de conclus, membrul E. Brote propune următórea modificare: cuvintele dela „memorandul“ până la „în acéstă direcțiune“ sĕ se ștérgă și sĕ se înlocuéscă cuvintele „acest memoriu sĕ se aștérnă fără amânare“.

La finea discusiunei asupra acestui punct, înainte de ce s'ar urma la votare, se trec la protocol următórele declarări și enunțări facute în conțelegere comună:

I. Alecsandru Mocsionyi în numele seu și al soților sei de vederi și principii declară, că dênșii nu pot și nu vor a lua asupra lor nici o respundere pentru situațiunea, ce se va crea și eventualele rele ce se vor produce prin presentarea memoriului fără amânare și deci în timp neoportun.

II. Alecsandru Mocsionyi și soții sei declară, că vor respecta votul contrariu, dar la esecutarea activă a aceluia nu vor coopera.

III. Solidaritatea partidului trebue conservată pentru tot casul, deci minoritatea se va supune votului maiorității,

IV. In ședința plenară se va presenta numai un operat al comisiunei și acela se va primi fără contraḑicere.

V. Raportorul comisiunei și membrii noului comitet central se vor lua esclusiv din sinul maiorității.

VI. Asupra propunerilor se va vota întâiu în comisiune, ér după aceea în ședința confidențială a tuturor delegaților.

Ambe votările vor fi nominale, — ér pentru casul că maioritatea sĕ nu resulte la ambe votările pentru una și aceea-și propunere, va fi luat în considerare votul obținut în întrunirea tuturor delegaților.

Nr. 7. Resultatul votului este:

I. In comisiune au votat 18 membrii pentru primirea contrapropunerii lui E. Brote, ér 19 membrii contra aceleia.

II. In ședința confidentă a tuturor delegaților s'a primit contra propunerea lui E Brote cu 78 voturi contra 56 voturi.

Listele de votisare se aclud.

Nr. 8. Prin votul obținut mai sus alterându-se în un punct esențial proiectul presentat de Al. Mocionyi, pentru că în resultatul seu final în ceea-ce privesce presentarea memoriului vine la o conclusiune cu totul contrariă dela cea propusă de dênsul până acuma atât cu vorba cât și în scris

Al. Mocsionyi declară, că în urma modificării făcute operatul presentat de dênsul, în forma în care este primit nu-l mai privesce de al seu.

Comisiunea aderéză la acéstă vedere și decide, că esposeul resp. raportul și proectul de conclus trebue privit ca operat al comisiunei și astfeliu presentate înafară.

Nr. 9. Raportul comisiunii esmise pentru censurarea socotelelor — se ia spre sciință.

Nr. 10. In ce privesce alegerea delegaților din Sibiiu subcomisiunea propune invalidarea ambelor alegeri — se primesce.

Nr. 11. Raportul general al comitetului central — se ia spre scire.

Cu aceste lucrările comisiunei sunt terminate.

Dr. *Rațiu* Dr. *Mihu* C. *Rădulescu*

Pentru conformitate cu originalul:
Șibiiu, 22 Ianuariu, 1892.

Dr. *Mihu.*

Listele de votare acludate la acest proces ver
 înfățișéză urmatoriul tablou:

Pentru propunerea dlui Eugeu Brote au votat:

a) din Transilvania delegații: Al. Leb, proprietariu Sibiiu, N. Cristea, ases. cons. în Sibiiu, Simion Popean, eot gr. cat. în Ciga, Teodor Cotuțiu, preot gr. or. în Ding, Gregoriu Stețiu, advocat în Gherla, Augustin Popp, advoat în Lăpușul ung., Dr Brote, director de bancă în biiu, Dr. D. P. Barcia esor în Sibiiu, Dr. Gavriil ipon, advocat în Bistrița . Teodor Mihali, advocat în Dej, Niculae Stoichița, proprietariu în Hunedóra, Alecsandru Filip, advocat în Abrud, Alecsiu Danciu, director de mine în Abrud, Ioan Rusu, redactor la „Tribuna“, Emeric Pop, advocat în Cluj, Dr. Ioan Rațiu, advocat în Turda, Petru Iacobescu, preot gr. cat. în Vereșmort, Ioan Moldovan, protopop gr. cat. în Mediaș, Niculae Florescu proprietariu în Ighiu, Ioan Vințeleriu, preot gr. or. în Ocna-Sibiiului, Aurel P. Barcian, comtabil în Orĕștie, Eugen Brote, proprietariu în Sibiiu, George Pop de Bășesci, Ioan Lenghel paroch în Stremți, Nicolau Roman, comtabil la Institutul Tipografic în Sibiiu, Rubin Patița, advocat în Alba-Iulia, Septimiu Albini, redactor la „Tribuna“, Ioan Serb, protopop gr. cat în Seciu, Dr. Ioan Nechita Advocat în Zelau, Vasile Orășian, preot gr. or. in Sân-Iacobul de Murĕș, Laurențiu Sima, preot în Marin, Ioan Muntean, proprietariu în Hațeg, Avel Bociatu, protopop în Grădiște, Nicolau Barbu advocat în Alba-Iulia, Simion Micu, protopop în Alba-Iulia, Vasile Suciu, preot Căpușul de câmpie, Corneliu Catona, propriet. Murĕș-Dateș, Iuliu Filimon, preot în Cianaloș, Petru Uilacan, protopop în Reghin, Patriciu Barbu, advocat în Reghin, George Șandor, proprietariu în Çueșd, Dr. Ioan Popescu, advocat Reghin, Dr. Vasile Preda, advocat în Câmpeni, Iosif Gomboș, în Vidra de sus, Dr. Vasile Lucaciu, preot în Șișesci, Gavriil Barbul, propriet. Mociră, Alecsiu Berinde preot Seini, Constantin Lucaciu, capelan în Șișesci, Alecsiu Pop, preot Busac, Aurel Pelle, cooperatoriu Pomi, Gavriil Lazar, protopop Carei-mari, Iuliu C. Vlăduțiu, funcționariu de bancă in Turda, Romul de Crainic protopop in Dobra, Ioan Pop, preot Someș-Uilac, Vasilie Pătcaș, paroch Tășnad, Vasilie Demian, protopop Brad, Dr Silviu Moldovan adv. in Baia de Criș, Simion Monda, protopop in Bistrița, G, Domide protopop in Rodna vechie, Antoniu Pallade, preot Beiuș, Zacharie Bran, protopop in Sâncel, N. Todoran, protopop Cetatea de baltă, Lazar Avram.

b din Ungaria delegații: Aurel Suciu, advocat in Arad, Dr. I. Hosan, medic in Gräfenburg (representă cercul Radnei), Iuliu de Herbay, funcționar de bancă in Arad, Ioan Cure, preot in Cuvin, Petru Grozda, proprietar mare in Șimand, Ioan Zercan, preot gr. or. in Șiclău, George Popovici protopop gr. or. in Șiria, Dr. I. T. Mera, medic in Șiria. Ioan Morariu, preot gr. or. in Meghiarat, Dr. George Popovici, advocat in Chișinĕu, Dr. Mihaiu Veliciu, advocat in Chișineu, Dr. Stefan Pop, advocat in Arad, Vasile Mangra, profesor in Arad, Ioan Têrnovean, paroch in Savu-Lazar;

c) din Bănat: Nime.

In contra propunerii dlui Eugen Brote au votat delegații:

A. din Transilvania: Dr. Vasile Hosszu, redactorul „Unirii“ din Blaș, Sabin Piso, protopop în Agnita, Francisc Hosszu-Longin, advocat în Deva, Dr. V. Bologa, înv. la scóla de fete, în Sibiiu, Dr. N. Vecerdea, advocat în Sibiiu; Dr. Cornel Diaconovich, secretar de bancă în Sibiiu; Dr. Aurel Mureșian, directorul „Gazetei Transilvaniei“ în Brașov; Alecs. Moldovan, proprietar în Deva; Alecs. Olariu advocat în Deva; Iosif Comanescu, paroch în Codlea; George Proca, proprietar (Brașov); Dr. Octavian Russu, advocat; Dr. Ioan Mihu, advocat in Orĕștie; Vasilie Voina, paroch în Brașov; Ioan Lenger, advocat în Brașov; Mateiu Voilean, asesor consistorial în Sibiiu; Nicolae Găroiu, advocat în Zernesci, Andreiu Medan, proprietar în Șomcuta, Avram Pĕcurariu, protopop în Ilia Iuliu Dan, protopop în Făgăraș, Andreiu Micu, advocat în Făgăras. Dr. Hosszu adv. în Deva.

B. Din Ungaria: Petru Truța, adv. în Arad, C. Gurban, protopop în Buteni, Dr. Alesandru Mocsonyi, mare proprietariu în Budapesta, Dr. George Popa, asesor consistorial în Arad, Dr. Nicolae Oncu, advocat în Arad.

C. Din Bănat: Coriolan Brediceanu, advocat în Lugoș, Mihaiu Popovici, protopop în Orșova, Ioan Ionaș, ases. cons. în Caransebeș, Pavel Iancu, paroch în Obad, Dr. Lazar Simon, advocat în Ciacova, Ioan Țeran, librar în Oravița, Titu Hațeg, advocat în Lugoș, Nicolae Stiopone, preot în Remetea-Pogănesci, Ioan Popovici, preot în Onorici, I. V. Barcianu, prim-colaborator la „Luminătoriul în Timișóra“, Dr. Aurel Novaç, advocat în Biserica-Albă, Andreiu Boboroni, industriaș în Biserica-Albă, Dimitrie Bălănescu, comerciant în Biserica-Albă, Pavel Rotariu, redactorul „Luminătoriului“ în Timișóra, Dr. George Popovici, protopop în Lugoș, Dr. Stefan Petrovici în Lugoș, Dr. G. Dobrin în Lugoș, Dr. Petru Barb în Lugoș, Voicu Hamsea, protopop în Lipova, Dr. Alecsie Mangiuca, advocat în Oravița, Lucian Șepețanu, preot în Chișeteu, George Lazar, advocat în Vinga, Emil Ungureanu, director de bancă în Timișóra, Constantin Rădulescu, advocat în Lugoș, Ioan M. Roșu, advocat în Biserica-Albă, Nicolae Braia, proprietar în Ticvaniul-mare, Aurel Drăgan, administrator protopopesc în Ciacova, Dr. Sebastian Olariu, protopop în Făget, Dr. Sterie Ciurcu medic în Viena.

Dela conferința națională.

Raportul comitetului central.

(Incheere.)

Dar produc totuși un reu mare pentru patriă, neliniștea, amărăciunea cetățenilor buni și pacinici, cari în fața violențelor de magiarisare, în paguba nisuințelor nobile spre cultură și bunăstare economică, trebue se fie ațintiți pururea la respingerea ispitelor și a silei de desnaționalisare, la apĕrarea individualitățiilor naționale.

Și produ în mod indirect și inconscient un bine.

In foc se lămuresce aurul și curățesce de drojdiile materiilor ignobile

Sistemul politic, care domnesce sau, mai bine ḑicênd, graséză în patria nóstră, este un foc îngrozitor, care amenință cu perire viața nóstră națională, ca pe ruinele ei sĕ-și clădéscă statul unitar național magiar

Și acest sistem nu respectéză nimic în calea sa spre realisarea acelei utopii. Secuestréză pentru sine ideia sublimă a patriotismului și o ḑiaristică rabulistă, și opinia publică înveninată prin ea, denunță de nepatriotiți pe toți aceia, cari țin la drepturile națiunei lor.

In fața scopului lor, — ca biserica, scóla, familia viața publică tótă sĕ se învenineze de atmosfera șovinistică a ideei de stat magiar, — noi susținem unitatea nóstră națională în acest stat.

Și étă-ne, onorată conferență generală, și de astă dată cu presența nóstră în acéstă strălucită adunare, ca resoluțiunea nóstră pentru causa națională a némului românesc sĕ vestéscă lumii cu glas nebiruit, că națiunea română a fost și este și-și pretinde drepturile sale naționali în butul tuturor încercărilor inimice.

Focul destinat spre consumarea spiritului nostru național a lămurit aurul nobil al românismului.

Comitetul D-vóstre a discutat asupra gravei cestiuni de a afla modul, calea, mijlócele peutru o activitate mai intensivă a partidului național și a comitetului ei.

Unde sunt amicii, unde sunt vrășmașii nostri, unde se căutăm spriginul pentru causa nóstră cine sunt aceia, de cari se încheiem conecsiuni sincere și durabile și cine sunt aceia, de cari trebue sĕ ne ferim cu tot prețul.

Și nu e mirare, dacă în situațiunea presentă a monarchiei și a popórelor ei, când pe tótă ḑiua te suprind evoluțiuni neașteptate membrii comitetului n'au putut se afle în unanimitate calea aceea, care singură și cu tótă siguranța ne conduce la ținta aspirațiunilor nóstre. De aceea, rĕu s'ar înșela, onorată conferență generală, aceia, cari în fața nesucceselor nóstre de a ne realisa justele nóstre aspirațiuni depuse în programul național, ar ridica împutări în contra programului sau în contra partidului național Causa neîndestulirei, causa nesucceselor nóstre, este a se cerca în sistemul politic, care ține înlănțuite virtuțile nóstre naționale și patriotice.

Nu se póte ținé de datorința comitetului d-vóstră, că în acest raport se ia la desbatere detaliată și meritorie, la analisă pĕtrunḑĕtóre, desvoltarea evenimentelor, cari au produs actualul sistem politic și-l susțin pe spinarea țerei sub masca constituționalismului în contra voinții maiorității cetățenilor și special, în contra voinței esprese și hotărîte a românilor Trebue însĕ, ca în fața curentului politic și față de cei ce sunt de părere, că între marginile actualului sistem politic este cu putință sanarea relelor, de care suferim, sĕ ne marcăm situațiunea, sĕ esplicăm, cum stâm, ce voim, unde vrem sĕ ajungem, ca prin acésta sĕ justificăm pe deplin direcțiunea nóstră valórea și vitalitatea politicei nóstre naționale și acéstă deliberare este reservată concluselor, ce se vor lua în comisiunea, pe care d-vóstră o veți esmite.

În aceste ḑile de grea încercare, comitetul d-vóstră constată cu mândrie, că programul nostru național sustă întreg, neștirbit și nepătat Și atunci, când luptele sunt mai grele, când se pretind cele mai mari jertfe, când răbdarea și spiritul de ordine al unei națiuni sunt espuse la cele mai grele ispite, prin un sistem de politică neconsciențiósă, noi cu toții ne grupăm cu tótă însuflețirea pe lângă acest stindard, gata a-l apĕra și a-l susținea și mai departe, până când îl vom duce la triumful dorit.

Problema nóstră este continuarea acelei lupte nobile, pe care părinții nostri au inițiato pe „câmpul libertății“ în 3/15 Maiu 1848 și care deplin se reoglindéză în cele 9 puncte ale programului nostru național, formulat în conferența nóstră din 1881.

Și în aceste momente solemne, când ochii națiunei sunt ațintiți asupra nóstră cu mii de întrebări, prin cari ascéptă rĕspuns de ameliorarea sorții némului românesc, întăriți în credință, că dréptă e causa, pe care o susținem, uniți în cugete și în simțiri, rugăm pe Dumneḑeul părinților nostri, se binecuvinte cu succesul dorit nobilele nóstre nisuințe îndreptate spre binele națiunei și al patriei nóstre.

Prin acestea comitetul terminându și raportul seu, în care se oglindéḑă activitatea sa în timpul relativ scurt al funcționării sale și care, credem, a satisfăcut după putință grelei sale missiuni, rógă pe onorata conferință generală se binevoiască a-l lua la cunoscință.

---

astăḑi continuă cu pași siguri a înainta pe
ce i s'a croit.

r spre înălțarea memoriei aceluia, căruia meolia ortodocsă din Transilvania și Ungaria îi resce reînoirea sa, noi fii sufletesci ai marelui hipăstor, nu putem face altceva decât sĕ-i ros cu venerațiune numele sĕ-i păstrăm cu sfințenie intirea și se o lăsăm sântă moștenire urmașilor stri. Fórte nimerit arată eminentul istoric și bat de stat Michail Cogălnicean preferința ce bue se o dăm bărbaților mari ai némului nostru de cei strĕini, când ḑice: Inima mi se bate d auḑ rostind numele lui Alecsandru cel bun, Mihaiu Vitézul, da, Domnilor mei! Și nu me nez a Vĕ ḑice că acești bărbați pentru mine mai mult decât Alesandru cel mare, decât nibal, decât Cesar, aceștia sunt eroii lumei, în că cei dintâi sunt eroii patriei mele.*) Astfeliu un Șaguna pentru poporul nostru.

Fie ca amintirea lui se vieḑe depururea în noi.

N Vătășian.

---

*) Cuvênt întroduct. la cursul de istoria națională XXXIV.

În fine, espirând mandatul acestui comitet ne rugăm de onorata conferenţă generală, se binevoiască a lua mĕsurile necesare pentru alegerea unui nou comitet.

Din şedinţa comitetului central electoral al partidului naţional român din Ungaria şi Transilvania, ţinută la 17—19 Ianuariu 1892.

Convenirea colegială

a „reuniunei române de gimnastică şi de cântări“ din Braşov.

În timpurile vitrege sub cari trăim, pe român numai spiritul de asociare 'l póte scăpa de cursele inimicului. Ori cât de înversunate ar fi pornirile rĕutăciόse ale adversariului, noi românii, dotaţi dela Dumneḑeu cu o nespusă vitalitate, şi cu cele mai frumóse însuşiri omenesci, pe lângă tótă neegalitatea armelor putem ţinea lupta, putem învinge şi a ne asigura un viitor strălucit dacă în tóte întreprinderile nóstre, spiritul de asociare va sta în strênsă legătură cu tactul şi moderaţiunea, cu concordia şi unirea forţelor, de cari dispunem, vom abandona interesele personale şi nu vom fi infectaţi de veninul discordiei!

Ţinênd cont de aceste postulate, societatea română de aici încă de un şir de ani spriginesce într'altele şi „Reuniunea română de gimnastică şi de cântări“ din loc, bine sciind, că în atari reuniuni se desvóltă sentimentul naţional în cea mai mare mĕsură, se lămuresc ideile, ómenii se înţeleg şi uniţi în forţe vitale şi intelectuale învingerea e asigurată. Şi — mulţămită energiei şi zelului neobosit, ce l desvóltă dirigintele reuniunei de cântări, dl prof. Nicolau Popovici, reuniunea de cântări — căci de ea voiu aminti ceva acum — progreséză pe ḑi ce merge, prestaţiunile ei stau pe nivelul celorlalte reuniuni streine, ér acésta împregiurare înspiră nu mai mândrie şi falǎ în ori-ce suflet românesc!

Nu-i vorbă, pentru român cântarea e un tovarăş nedespărţit al inimei lui!

Francesul se distinge de alte popóră prin o facultate caracteristică lui, ceea-ce constitue aceea ce numim: „l'esprit“, germânul prin „Gemüth“, ér românul e omul „dorului“ învăpăiat spre un viitoriu mai fericit, spre o viaţă tignită şi plăcută. Espresiunea inimei lui sunt doinele cele frumóse în bucurie ca şi în necazuri! De aci ne putem esplica şi progresul reuniunilor nóstre de cântări, de aci provine şi interesul, ce l desvoltă — şi n'ar strica sĕ se desvólte şi mai mult din partea membrilor reuniunei de cântări de aici.

Şi ca sĕ ofere întregei clase inteligente vre-o câte-va óre de distracţie, reuniunea română de cântări şi de gimnastică a arangiat în 31 Decembre a. tr. adecă în presara anului nou o convenire colegială în spaţiósa sală din „Hotelul central Nr. 1“.

Programul destul de bogat şi variat s'a esecupreste tóte asteptările. Cele dóuĕ cântece pentru cor micst „In codru“ de Attenhofer şi „Remas bun codrului“ de Mendelssohn—B au succes pe deplin, ér publicul a rĕmas încântat. Dovadă că dl N. Popovici dispune în reuniune de destule puteri musicale. Dl Ghiţă Popp, profesor gimnasial din loc cunoscut de altmintrea publicului român şi prin alte prestaţiuni anterióre, în piesa „De-aş fi sciut“ comp. de Denza prin simpatica-i şi melodiósa-i voce de tenor a secerat aplause prelungite, în urma căreia prof. G. Popp a mai delectat publicul cu o romanţă de Schubert, carea asemenea a succes spre mulţămirea tuturor celor asistenţi. Doria publicul sĕ-l audă cântând şi vre-o drăgălasă doină românéscă, dar acésta s'a reservat pentru altă ocasiune. Punctul 3 din program *a)* „Lacrima“ de Witt şi *b)* „Ḑiua a apus“ de Pfeíl pentru coruri bărbătesci asemenea nu a lăsat nimic de dorit.

Cu deosebire cea din urmă a fost ascultată de publicul asistent cu cea mai mare atenţiune. După acestea dl Virgil Oniţiu, prof. gimn. a declamat poesia „Corbul“ poem de americanul Edgard Poë trad. de pseudonimul Grippen cu un patos, ce numai la dênsul 'l putem observa. Predarea corectă, modulaţiunile espresive ale vocei, gesturile potrivite, tóte acestea au fost recompensate de public prin furtunóse aplause. Talentul declamatoric al dlui V. Oniţ a fost de altmintrea admirat şi cu alte ocasiuni. Punctul 5 din program „Acum e mieḑul nopţii“ de G. Dima şi „De vrei se scii“ de Stefănescu dóuĕ cântece pentru sopran cu acompaniarea de piano au fost esecutate de stimabila dómnă Hareti Nemeş, într'un mod unic în feliul seu. Prin puternica şi simpatica-i voce de sopran dna Nemeş a captivat inimile tuturor celor asistenţi, cari la fine şi-au manifestat mulţămirea prin frenetice aplause. Neîncetând aplausele meritate, dómna Nemeş avù amabilitatea de a repeta ultima piesă.

Un strălucit succes s'a obţinut prin esecutarea punctului 6: „Terzett“ din opera „O nópte în Granada“ de Kreutzer. Partia destul de grea din acésta operă a fost interpretată de gentila domnişóră Honoria Popovici şi de d-nii G. Popp şi N. Popovici.

Un óre-care farmec, un fel de dulcéţă reiasă din simpatica voce a d-şórei Honoria Popovici, carea te răpesce, uneori te înduioşéză, ér alte-ori te ridică spre alte regiuni ideale.

Succesul prestaţiunilor a ajuns la culme în esecutarea ultimului punct din program. Admirabila horă „Dóĕ inimi“ composiţie pentru cor micst de G. Dima a fost primită de public între prelungite şi frenetice aplause. Toţi am fost încântaţi la auḑul acestui cântec drăgălaş, care a trebuit sĕ se repeteze, căci motivele şi nuanţele musicale din acéstă piesă sunt scóse din diferitele stări sufletesci ale românului! Acompaniamentul de pian la punctul 2 şi 5 s'a efeptuit prin dirigentul reuniunei de cântări. dl Nicolau Popovici, cu cunoscutai desteritate artistică, ér la punctul ultim prin stimabila-i socie dómna Maria Popovici, cu precisiunea şi corectitatea cuvenită.

Terminându-se cu programul cântărilor drept eserciţii de gimnastică s'a ales de astădată jocul. Şi cu drept cuvênt, căci unde şi póte face şi inima esercitiilc ei cu o mai mare francheţă, decât în joc? Şi noi dansăm, dansăm fără ca se observăm, că anul 1891 trage pe dógă de mórte. Deodată la signalul dat toţi au curmat jocul, căci nemernicul an „91“ se pregătea pe o cale de unde numai este reintórcere. In mijocul unei tainice tăceri directorul dela gimnasiul român de aici, dl Ipolit Ilasievici, se urcă pe tribună şi cu un entusiasm şi o vervă oratorică eclatantă rostesce asupra anului 1891 o alocuţiune panegirică. Sub decursul acestei vorbiri étă că se ivesce noul regent al timpului, anul 1892, căruia ii face elogiurile cuvenite esprimându-şi speranţa că noul an va fi mai constituţional pentru noi românii ca cel trecut. Apariţiunea noului an a fost bineventată din partea corului bărbătesc cu un întreit „Sĕ trăéscă“!

După gratulaţiunile reciproce de anul nou s'a continuat jocul până la órele 7 din ḑi. Nu me pricep în judecarea toaletelor, dar tare mi-a plăcut pitorescul costum sĕliştenesc, în care s'a presentat gentila domnişóră M. Popea, fiica domnului prof. gimn. Ioan Popea din loc. Costumul sĕliştenesc e simplu în sine, dar de o frumseţe estraordinară; ar fi de dorit ca păstrându-l neschimonosit sĕ se întroducă chiar şi la baluri de elită.

Mergând către casă medit'amadeseori asupra semnificativului cuvênt „constituţional“ al domnului Ilaşievici ér sosind la cuartirul meu spre a me preda în braţele lui Morfeu me încercam se desleg întrebarea, că păstrându-ne cu sfinţenie limba, religia, portul, datinele şi moravurile nóstre intacte, peri-va óre românul din şirul celoralalte popóră? Şi — pregĕtindu-me spre lumea albelor şi negrelor visuri, ca din senin mam pomenît înainte mea cu mtsteriosul „corb“ al americanului Edgard Poe care-mi sopti pregnantele cuvinţe: „Nici odată“!

G. J.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl George Neagoviciu-Negoescu, cleric absolut s'a încredinţat cu d-şóra Aurelia Coltofean din Breţcu.

* (Liga antisemitică.) Presidentul ligei autisemitice germane din Berlin a esmis un apel, prin care cere ajutoriul germanilor pentru fraţii lor din Ungaria. In apel se zugrăvesce situaţiunea, critică a popórelor din Ungaria şi nemulţămirea, ce domnesce. De aceea e in interesul păcei europene ca stările abnormale din Ungaria sĕ înceteze.

* (Primatele Vasary-.cardinal.) Papa Leo XIII a subscris, la 14 l. c., brevetul, prin care primatele Ungariei, Vasary, este numit membru al colegiului cardinalilor.

* (Saşii membrii ai unei societăţi magiare). „Kolozsvár“ aduce scirea, că comitatul Têrnavei mari şi oraşele săsesci Sighişóra, Cincu-mare, Cohalm, Mediaşiu şi Sân-Augustin au întrat în societatea istorică magiară ca membri ordinari. „Koloszvár“ salută cu bucurie acest pas al saşilor.

* Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului„ *va ţiné Vineri în 29 Ianuariu n. a. c. la 5 óre sara* o şedinţă în localul obicinuit la care se invită toţi membrii comitetului.

* (Serbarea Bobotezii.) In 6 Ianuariu ḑiua Sf. Bobotezi, s'a oficiat în Bucuresci, ca în toţi anii, serviciul religios de către I. P. S. D. Metropolit primat cu mare asistenţă. Au asistat toţi dnii ministri, corpul diplomatic, dnii ministri străini, autorităţile civile şi militare. După serviciul religios, trupele au trecut în defilare înaintea dlui ministru de rĕsboiu.

— Ḑiua arătării Domnului la rîul Iordanului s'a serbat în Cernăuţi şi în anul aceste cu pompa obiciunuită şi după o rênduélă stabilită anume de consistoriul archiepiscopesc. După sevêrşirea sfintei liturgii în catedrală de către I. P. S. arch episcop şi metropolit Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu cu asistenţă numĕróse de archimandriţi şi altă preoţime, cu care prilegiu Preacuvioşia Sa dl archimandrit Miron Calinescul a fost inaintat la rangul unui archimandrit mitrofor, procesiunea îmulţită cu procesiunile celorlalţi parochi şi poporenii lor din Cernăuţi a plecat precis la 10½ óre înainte de amézi prin şoseaua Transilvaniei, a primăriei, piaţa principală, şoseaua principală şi strada palatului ţerii la fântâna domnéscă. Cortegiul la care au participat Escelenţia Sa baronul A. Vasilco, cons. guver. Eugen baron de Styrcea şi alţii, representanţii tuturor auctorităţilor, de stat precum şi corpul oficerilor în frunte cu generalul cav. de Seracin şi un public fórte numeros, l'a deschis dóuĕ companii din regimentul de infan. Nr. 41. Acestora a urmat musica militară apoi procesiunea şi publicul. Alte dóuĕ companii de soldaţi a încheiat cortegiul. Soldaţi şi poliţişti au susţinut ordinea atât pe strade cât şi la fântâna domnéscă. Prăvăliile de pe stradele, pe unde a trecut procesiunea, erau tóte închise. In decursul sfinţirii agiasmei pe locul dela fântâna domnéscă decorat cu mult gust cu girlande de braḑi şi cu stéguri de către inspectorul residenţei dl Ilie Dimitrovici, s'au descărcat mai multe sĕcăluşe precum şi trei salve de pusci de către batalionul comandat de dl căpitan Dimitrievici. După sfinţirea apei procesiunea s'a reîntors în aceeaşi ordine ecsemplară la catedrală. Bărbăţia, cu care Inaltul prelat bisericesc prelângă vêrsta înaintată de 73 ani trecuţi, a putut suporta gerul şi tóte strapaţele împreunate cu o asemene ceremonie, a fost admirată de întreg publicul şi dorinţa ferbinte a tuturora era ca acest zel ecstraordinar se nu aibe urmări pentru sănĕtatea Inaltpreasfinţiei Sale.

— Ḑiua Iordanului s'a serbat şi în Leov cu mare pompă. În biserica frumos decorată, sau fost adunat in timpul liturgiei, sĕvêrsită decătră capelanul militar exarchul Nicolau Dimitrievici şi parochul local gr. or. E. Vorobchievici mulţi dignitari, inteligenţă şi popor. Au fost generalul-major de Wenzel, amploiaţii guvernului, ai curţii de apel şi ai procuraturei, profesori s. m. a. La 10½ oare procesiunea a pornit spre piaţa Franciscanilor, premergêndu-i musica regimentului 59 de inf. şi un detaşament de soldaţi. După sfinţirea apei sevarşită de parochul Eugen Vorobchievici şi exarchul Nicolae Dimitrievici, convoiul întreg sa reîntors la biserică, unde după încungiurarea bisericei, toţi cei presenţi au fost miruiţi decătră exarchul Dimitrievici, pecând parochul Vorobchievici mulţumì întro predică binesimţită tuturora, care a luat parte la acésta serbare.

* (Drept sĕ fie?) Cetim în „Magyar Hirlap“ din 26 Ianuariu: Un român din Ocna Sibiiului, care sĕ afla în denutaţiune la kossuthistul Ugron Zoltan în Vásárhely chemat şi el la banchet, a ţinut un toast pentru frăţietate între unguri şi români, şi între altele ar fi ḑis, că guvernul vrea sĕ ducă nu numai pe români, dar şi pe unguri pe ghiaţă.

Contele Apponyi — ar fi mers şi ar fi dat mâna cu ţeranul român.

* (Drept sĕ fie?) Cetim în „Hermannstädter Zeitung“ de aḑi, că în cercul Arpaşului ar fi candidat dl Dr. Nicolae Şerban de deputat dietal, cu program aponyist, contra jidanului guvernamental Ullmann.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

16. Moise.

Următorii lui Iosif şi ai fraţilor sĕ-i în Egipet, s'au inmulţit fórte tare. Ei au format un popor nou, care după numele lui Iacob — Israil, s'au numit poporul israiltén. Până când a trăit Iosif, şi regele cel bun Faraon, israiltenilor, li-au umblat fórte bine în Egipet. După mórtea acestora însĕ, urmând alt rege (faraon) rĕu, israiltenii, au început a nu mai fi suferiţi în ţară. Vĕḑênd Faraon cel nou, că israiltenii, sĕ înmulţesc fórte tare, şi fiindu-i frică, sĕ nu copleşéscă în numĕr cu vreme pe poporul pămêntén, a început ai nĕcăjí în fel şi chip. puindu-i la lucrurile cele mai grele. Prin acésta însĕ, israitenii mai tare s'au întărit şi s'au înmulţit, căci lucrul şi mişcarea preste tot, întă resce puterile trupesci. Observând acésta Faraon, a dat poruncă, ca toţi prunci isdrailtenilor de parte bărbătéscă, sĕ se arunce în rîul Nil. O muere anume Samfora, a născut un copil, pe care l'a ţinut mai multă vreme ascuns. Fiindu-i însĕ témă, ca sĕ nu fie descoperită, a făcut un sicriaş de papură, a pus pruncul într'ênsul, şi i a dat drumul pe apa Nilului. Fata lui Faraon, fiind la scaldă, a prins sicriul în care zăcea pruncul, şi vĕḑêndu-l aşa frumos şi drăgălaş, l'a dus la curte, şi l'a botezat, puindu-i numele Moise, adecă „scos din apă“, apoi l'a dat unei servitóre, poruncindu i, sé-l ducă la o femeie, care sĕ-l lapteze, şi dênsa va plătí chieltuelile. Servitórea din rênduiala lui Dumneḑeu, a căpĕtat de doică pentru Moise, tocmai pe mama adevĕrată a pruncului. După ce a înţĕrcat pe Moise, fata regelui, l'a luat pe pruncul éră la curte, şi a îngrijit ca el sĕ fie dat la scólele cele mai bune, unde Moise, şi-a câştigat învĕţături frumóse şi cunoscinţe multe.

Aflând Moise, că israiltenii, îi sunt fraţi de un sânge, a început a-i iubí, şi-i compătimia, vĕḑêndu-i apĕsaţi de atâtea greutăţi. Odată eşind la preumblare, a vĕḑut, cum un egiptén bătea pe un israiltén. Moise întărîtat de cruḑimea egipténului, a voit sĕ pedepséscă pe acesta, şi lovindu-l din întêmplare rĕu, egipténul a murit. Ca sĕ nu se descopere fapta lui Moise la curte, acesta a îngropat pe egiptén. Dar a doua ḑi, certându-se doi israilteni, Moise a voit sĕ-i împace, ḑicênd celui-ce n'avea drept: „pentru-ce baţi pe vecinul teu“. Ér acela îi rĕspunse: „cine te a pus pre tine domn şi judecătoriu preste noi? Au dóră vrei, sĕ me uciḑi şi pe mine, cum ai ucis pe egipténul de ieri. Acésta vorbă, a auḑit o şi Faraon, ér Moise de frica pedepsei, a fugit dela curtea împĕrătéscă, şi s'a dus la preotul Jotor, din pămêntul Mediam, unde căsătorindu-se a stat 40 ani.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1. Că Dumneḑeu pe cei ce-l iubesce, nu-i lasă sĕ piéră, ci îi apĕră de tóte primeşdiile, precum a păḑit şi a apĕrat pe Moise, de n'a fost înecat în rîul Nil. 2. Că noi, sĕ purtăm grija, şi sĕ ajutorăm pe copii cei sĕraci şi orfani, precum a îngrijit şi fata lui Faraon de Moise. 3. Că prin strădanie, şi învĕţarea la scólă, şi copii cei sĕraci şi orfani, pot ajunge la o stare mai înaltă în societate, precum a ajuns şi Moise la curtea lui Faraon. 4. Că dacă între ómeni de alt ném, am ajuns în posiţiuni înalte, sĕ nu uităm de legea şi némul nostru, ci sĕ facem tot ce putem pentru el, precum şi Moise a făcut, şi nu a uitat de némul seu, — alegêndu-şi, mai bine, a pribegí prin munţi, decât înbuibat în bunătăţile dela curtea lui Faraon, sĕ vadă pe israilteni chinuiţi şi necăjiţi.

Împĕratul din Egipet,
Aspru a fost poruncit,
Copii lui israil,
Sĕ-i s'arunce în rîul Nil,
Dar pre Moise, Dumneḑeu
L'a scăpat cu darul sĕu,
Prin a regelui copilă,
Care avù de dênsul milă.

Când veḑi fraţii tei iubiţi,
Asupriţi şi chinuìţi,
Tu de dênşii nu uita,
Fă, ce poţi ai ajuta,
Şi de rele ai scăpa,
Precum Moise n'a uitat,
De némul seu subjugat.

Întrebări. Cum le-au umblat israiltenilor în Egipet, după mórtea lui Iosif şi a lui Faraon cel bun? Ce poruncă a dat Faraon, vĕḑênd, că israiltenii, se înmulţesc aşa de tare? Ce a făcut muerea Samfora cu copilul ei? Cine a prins sicriul?

Loterie.

Mercuri, în 27 Ianuariu, 1892.

Sibiiu: 64 66 41 24 53

Nr. 422. [1] 3—3

CONCURS.

In sensul graţiosului ordin consistorial dto 14 Novembre 1890, Nr. 1007 B pentru întregirea postului de paroch, în parochia de classa III a Vorţa cu filia Valea lungă, în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu terminul 30 ḑile dela prima publicare a acestuia în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale din birul în naturalii şi din competinţele stolari, cari tóte la olaltă regulate şi statorite la 1/13 Septembre a. c computându-se după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dau suma de 442 fl. 65 cr.

În privinţa emolumentelor se pot lua informaţiuni mai detăiate dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 5 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 625. [2] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III, Dârlos, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 460 fl. v. a.

Competenţii au a'şi aşterne cererile instruite după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei.

Mediaş, 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiter.

U. Z. 34—1892. [3] 2—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaş, Transilvania, este de ocupat un al treilea post de învĕţătoriu primariu pentru specialităţile agronomice şi anume pentru vinărit, pomărit, stupărit şi cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salariu de *800 fl. v. a.* şi se urcă cu 4 adause cuincuinale la suma de *1200 fl. v a*, şi dreptul de pensiune conform conclusului universităţii din 17 Novembre 1874 Nr. 845—1874 şi este învĕţătoriul al treilea obligat a da până la 20 de óre pe sĕptămână instrucţiune teoretică precum şi a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii şi pivniţe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestaţiuni corĕspunḑĕtóre ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, şi la cas dacă acésta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călĕtorie *tour* şi *retour*.

Competenţii la postul acesta, au a-şi trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puţin şase clase la un gimnasiu sau la o scólă reală superióră, precum şi o academie agronomică şi posede o pracsă corĕspunḑĕtóre în vinărit şi pomărit; până în 20 Februariu 1892 la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualificaţiune egală vor fi preferiţi competenţiii care posed limbile patriei (germană, magiară şi română).

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Sibiiu, în 5 Ianuariu, 1892.

Thalmann,
comes.

Nr. 699. [11] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia Mucundorf protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighişórei, se publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dă suma de 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei atât dela acest oficiu protopresbiteral cât şi dela cel parochial, avênd a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-şi arĕta desteritatea în cele rituali, — ér cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sighişóra, 19 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.
În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
administr. protopresb.

Nr. 723. [10] 1—3

CONCURS.

Conform înaltei dispositiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 25 Septembre, 1890, Nr. 5955 B se pblică a dóuaóră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şarpatac cu filia Vêlcăndorf, din protopresbiteratul tractului Sighişórei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 360 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a'şi asterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, până la terminul susarătat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 10 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
adm. proropresbiter.

Nr. 626. [4] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Idiciu, protopresbiteratul Mediaşului se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 361 fl. 80 cr.

Competenţii au a-şi aşterne cererile instruate după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral în terminul indicat, de unde pot primí şi informaţiuni mai ample în privinţa parochiei.

Mediaş în 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopopresb.

Anunciu.

La subscrisul se află **haine de căluşeri pentru ḑece persóne.** Acestea se dau spre întrebuinţare pe lângă o tacsă convenabilă.

Se pot comanda şi haine nóuă, în termin corespunḑĕtor. [228] 3—3

Orĕştie, în 5 Ianuariu, 1892.

Ioan Lăzăroiu,
comerciant.

Sz. 44/892 polg. [12] 1—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi m. k. törvényszék közhirré teszi hogy Pánád község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt B. Apor Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidöül az 1892 évi márczius 3-ra d. e. 9 órája Pánád községi irodába tüzetik ki, mikorra a község öszszes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba bele egyeznek, s hogy a kérvény első példányát érdekeltek ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek 1892 január 11-én tartott üléséből

Vén András, elnök

Csámpa Gusztáv, jegyző.

Szám. 8779. polg. [6] 2—3

Hirdetmény.

A küküllővári erdőszabályozás iránti ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett **határidöül az 1892-ik évi február hó 27-ikének d. elötti 9 óráját Küküllővár községbe a falusbiró lakására ezennel kitüzöm,** mikorra az összes érdekelteket azon hozzáadással idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozra.

Erzsébetvároson, 1891 évi deczember hó 31.

A kir. tőrvényszék aljáró birójától.

Br. Apór Zoltán
kir. törv. alj. bir.

Sz. 8959/891. polg. [5] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék közhirré teszi, hogy Szerdahely község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául 1892 évi február hó 24 i-k napját d. e. 9 órakor a szerdahelyi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitet község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelent birtokosok a tagositásba beleegyezőnek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek N-Szeben, 1891 évi December hó 17-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor
elnők.

Fekete Mihály
jegyző.

Sz. 74. [8] 2—3

Hirdetmény.

A vérdi általános határtagositási ügyben, mult évi deczember hó 8-án kelt 7890 számu végzéssel az előmunkálatok megkezdése u. m. képviselet, rendezése, mérnök megválasztása és az előirányzat elkészitése végett f. év. január 28-ára a helyiszinére kitüzött tárgyalás felmerült hivatalos akadályok miatt f. év. február hó 27-ére d elött 10 órára napoltatik el. A mi ezennel közzététetik.

Erzsébetvároson, 1892 évi január hó 14-én.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 6. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Ianuariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane. Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 7064 Scol.

Notă oficială.

Dl ministru r. u. de culte și instrucțiune publică prin emisul din 26 Novembre a. c Nr. 49940 opresce cartea scolară *„Leitfaden zu einem methodischen Unterricht in der Geografie für Bürgerschulen und Realanstalten, von August Lüben*, 21 Auflage. Berlin 1889“ pe basa § 49 din art. de lege XXX: 1883, din tóte scólele medii din patriă

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscința organelor scolare din archidiecesă.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 5 Decembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Repriviri asupra conferinței naționale.

Sibiiu, 17 Ianuariu, 1892.

Dóuĕḑeci și cinci de ani sunt deja, decând fericitul metropolit Andreiu, inaugurându-se dualismul, a lăsat frânele conducerei națiunei din mână cu pururea memorabilele cuvinte: „flere possem, sed juvare non“.

Dóuĕḑeci și cinci de ani sunt deja, decând în potriva sfatului nemuritoriului prelat român și al celorlalți serioși politici români, s'a inaugurat nefericita pasivitate și cercurile electorale române, fortărețele, ce ne asigurau încă posibilitatea de a combate pe arena de luptă, tóte pornirile îndreptate in contra nóstră, fură date pradă adversarilor nostri.

Dóuĕḑeci și cinci de ani sunt deja, decând ca o urmare naturală a tacticei nóstre greșite, desastre preste desastre au venit preste mult cercata nóstră națiune.

Ér noi nici astăḑi nu suntem în stare sĕ ne reculegem și sĕ alegem calea, care singură ne mai póte duce la óre-care isbândă.

Dacă ne punem intrebarea: că óre șovinismul magiar, și numai el singur e causa tuturor relelor ce au venit preste noi? drept judecând trebue sĕ recunóscem, că nu este așa, și că în o parte órecare purtăm și noi înșine vina la aceste rele și desastre.

Șovinismul magiar, cu aspirațiuni proprii numai rasei magiare nici când și din partea nici unui guvern magiar nu póte fi satisfăcut. Acésta însĕ are de urmare, că guvernul magiar este avisat a se basa pe representanții dietali, ce-i dau cercurile electorale ale naționalităților.

Când deci naționalitățile ar dispune ele după placul lor, de cercurile lor electorale, atunci guvernul magiar ar fi silit sĕ ție cont de dorințele naționalităților.

Dovada cea mai bună în astă privință ni-o dă învoirea ce a urmat între guvern și sași. Guvernul avênd lipsă de voturile representanților sași din dietă și neputêndu le cuceri acestea în alt mod, s'a vĕḑut silit în cele din urmă a pacta cu sașii și a le face acestora concesiuni, care în mare parte trec și pre contul nostru.

Étă deci, că noi prin aceea, că am dat cercurile electorale pradă adversarilor, ne-am lipsit înșine de influința ce o puteam esercia asupra guvernului, precum și de posibilitatea de a ne puté ridica glasul nostru acolo, de unde resuna în lumea întrégă și unde nu putea fi înăbușit.

Lângă tóte acestea mai vine, că prelații nostri bisericesci și alți bărbați cu trecere și influință au fost siliți în mod violent a se retrage de pe terenul de luptă națională, și toți pașii intreprinși de conducătorii acestia firesci ai némului nostru au fost desavuați; ba chiar cei ce au intreprins acesti pași au fost huliți și suspiționați, ca și când ei ar fi dușmanii némului românesc

Sĕ ne aducem numai aminte de intimpinările, ce le au aflat alocuțiunile capilor nostri bisericesci cătră monarch din incidentul venirei în vre-un district român — în presa română — ce se numesce cu atâta emfasă națională! Sĕ ne aducem aminte de memoriul studenților bucuresceni, în care pentru binele némului nostru! prelații nostri au trebuit sĕ jóce rolul de argați și sateliți ai guvernului, apăsător de némul nostru!

Din tóte cele espuse, e pentru ori-care om cugetător destul de evident, că calea pe care am umblat până acuma nu e cea bună și potrivită și că mijlócele de luptă întrebuințate nu sunt cele corespunḑĕtóre și ducătóre la scop

Afară de acésta în lumea întrégă dominéză usul, ca principii odată cogite sĕ se inlocuéscă cu altele și ca persóne deja usuate sĕ fie puse la o parte și înlocuite cu altee Numai noi românii suntem mai mult decât conservativi, numai noi nu ne putem avênta până acolo ca pre prorocii mincinoși sĕ-i dăm la o parte.

Bântuit de demagogi în aspirațiunile sale naționale, ca un lucéfĕr și mântuitor al poporului românesc s'a presentat ilustrul nostru bărbat politic dl Alesandru Mocionyi în conferența națională.

Puterea argumentelor sale a învins și pre cei mai îndârjiți contrari de principii ai d-sale, — dacă preste tot se póte vorbi de principii la acestia din urmă. Jurstarea acésta înĕ totuși nu a putut avea de urmare, ca sĕ se întrease un pas evident greșit, înțelegem susținerea memorandului la monarch

Numai acela, căruia îi lipsesce absolut tóte noțiunile sistemului de guvenare constituționale, mai póte dubita, că acest pas va rĕmâné fără resultat.

De dragul nostru coróna de sigur că nu va lovi în principiile fundamentale ale constituțiunei țĕrei. Dar noi românii ca popor leal, politicesce matur și liberal, nici o nu putem pretinde acésta Constituțiunea țĕrei e și a nóstră, e o proprietate comună. Și deși ea pentru acum și în aplicarea ei sinistră de acum, nóue nu ne aduce decât amar și nevoi, totuși trebue se ținem la ea, ca la o acuisițiune ce e și a nóstră proprie, lucrând numai într'acolo, ca ea sĕ fie aplicată în mod drept și satisfăcător aspirațiunilor de desvoltare, ale tuturor popórelor din acéstă patrie

Constituțiunea ungară, o repețim nu este numai a magiarilor, ci a tuturor popórelor, ce constituesc regatul Ungariei. Și deși aḑi numai rasa magiară trage folósele dintr'ênsa, póte veni, ba trebue sĕ vie un timp, când tóte popórele din Ungaria sĕ se folosécă de o potrivă de favorurile constituțiunei

Timpul acesta și respective era acésta de perfectă egalitate, se póte ajunge numai prin lupte. Deci trebue sĕ luptăm, dar se luptăm în cadrul constituțiunei comune și cu arme constituționale, nefiind lupta nóstră îndreptată în contra constituțiunei.

Prin espunerea vederilor nóstre acestora nici decum nu voim sĕ se suspindă substernerea memorandului din contră dorim, dacă totuși se substerne, isbândă deplină Ceeace voim noi deci este numai, ca remânênd substernerea memorandului fără resultatul asceptat, vina sĕ nu se dee, more consueto, ér altora, ci numai acelora, cari au întreprins un pas atât de greșit.

De asemenea este departe de noi, ca acum după-ce s'a proclamat odată pasivitatea, sĕ intenționăm a anima pre alegătorii români a lua parte la alegeri, sau dór chiar aș da voturile lor pentru candidați ne români. Totul ce intenționăm este, că ómenii de bine ai poporului român, de timpuriu sĕ se ocupe cu cugetul, ce e de făcut în viitoriu, spre a merge în adevĕr spre bine și spre a puté scóte pe bietul popor din mânile demagogilor și șarlatanilor politici.

Conferența națională generală

a alegĕtorilor români din Transilvania și Ungaria.

Raportul comisiunei de 40.

Onorată conferență!

A ne orienta asupra situațiunei politice generale a patriei, precum și asupra situațiunei speciale a națiunei române, și a ne decide pe basa acésta în privința atitudinei politice viitóre a poporului român, acésta forméză scopul indoit al conferenței nóstre naționale.

FOIȚA.

Din înțelepciunea indică și arabă*).

Pentru ḑilnica ta pâne nu-ți face atâta silă:
Ori și cui dă Creatorul nutrimênt în marea-i milă:
Cum se nasce copilașul, e sciut de ori și cine,
Cá în peptul mamei sale laptele îndată vine.

*

De cum-va vre un neprietin se apropie de casă-ți
Ospitalitate — arată-i, căci așa ți se cuvine:
Pomul cu — ale sale ramuri umbră dă la ori și cine
Chiar și celui ce cu gândul ca sĕ-l taie la el vine.

*

Precum bila aruncată,
În părete, sare îndată
Astfel fapta rea se întórce
Pururea spre cel ce-o face.

*

Sĕ ḑici totdeuna da
Nu e decât fațărie,
De ḑici totdeuna ba
Certăreț ți-r ḑice ție.
Sórele rĕsae roșu
Și apune éăși roșu.
Neschimbați rĕmân cei mari
În noroc ca și 'n amar.

*

A conduce pe nebunul, nu e greutate mare,
Și mai lesne poți conduce pe un om ce minte are,
Dar pe cel ce scie ceva, éca așa pe jumĕtate,
Pe acela nici chiar Brahma sĕ-l conducă nu mai póte.

*

De Dumneḑeu de ne-am teme, cum ne temem de un craiu,
Îngeri am fi noi atuncea, și 'n lume — am face raiu*)

*

Înțeleptul cu blândețe are sĕ primésca tóte,
Chiar și adevĕrul, care copilașul îl grăesce:
Dacă sórele s'ascunde ochiului și asfințesce
Negreșit, că și o lampă ca sĕ lumineze póte.

*

Dacă trâmbițe rĕsună tu lăuta nu atinge:
Cel cu minte-'și ține gura, când nebunii încep sĕ strige.

*

Poți cinsti în tótă vremea pe-un mișel, căci nici odată
Firea nu-și va lăpăda-o de tot, ci din ea-i rĕmâne:
Cât de mult ai încălḑit-o și ai unge-o în tot chipul,
Geaba! tot remâne strâmbă pentru veci códa de câne.

*

Când e plin de fructe pomul
Ramurile își aplécă
Prietinesce:

La măriri de-ajunge omul
Bun, spre ori cine se plécă
Și îl miluesce.

*

Prietinia cu cel reu,
E ca umbra dimineței,
Ceas de ceas ea tot decresce;
Prietinia cu cel bun
Ca și umbra sĕrei cresce
Păn' ce sórele vieței
Asfințesce.

I. Priscu.

---

*) Sentințele sunt traduse din Herder și din Anthologia orientală a lui Ernst Meyer.

*) Sentința persică.

Conform acestora, comisiunea s'a nisuit a desfășura prin acest raport al seu, în primul rênd în liniamente generale icóna situațiunii nóstre speciale precum si a situațiunii generale a țěrii înaintea ochilor onor. conferențe, și a face, în legătură cu acéstea, propuneri de resoluțiuni, cari urmédă din tendențele nóstre politice și din caracterul situațiunii.

După consultări aprofundate și în deplină conțelegere a membrilor sěi, comisiunea a constatat, că situațiunea politică, în care se află poporul român din Ungaria și Transilvania și care în general sě póte califica de o situațiune precară, încât signatura ei imprimă politica de stat domnitóre, care se agravédă tot mai mult.

Limba națională și elementele naționale sunt astădi, așa dicând, deja pe deplin respinse în mod artificial de pe tóte terenele vieții nóstre de stat.

Din cele douě ramuri mari ale justiției și administrațiunei, limba poporului este esclusă până jos la instanțele cu contact imediat cu poporul în contra legilor, cu desconsiderarea chiar și a recerințelor curat umanitare ale unei adevěrate justiții și cu o multiplă și simțitóre daunare pentru interesele singuraticilor, ale corporațiunilor, reuniunilor și ale numěróselor comune politice românesci, interese a căror îngrijire este încredințată administrațiunii. Și nu altmintrelea stă lucrul cu limba națională, pe terenul instrucțiunei publice. Și aici limba națională ca limba de propunere, este scósă, și contra dispozițiunilor legii, din întregul domeniu al scólelor medii de stat, ca chiar și în scólele nóstre de acéstă categorie limba nóstră națională numai de silă este tolerată. In același timp se nisuesce a se întroduce și a se lăți fără nici un scop și folos practic, cu vătěmarea celor mai sănětóse principii pedagogice și cu păgubirea sensibilă a intereselor culturale ale poporului, chiar și în scólele nóstre poporale, o altă limbă: cea decretată prin lege ca limbă de stat. Ba bolnăviciosul proselitism de limbă merge astădi atât de departe, încât nu se mai sfiesce a trece chiar și preste pragul sanctuarului familar, prefăcênd o instituțiune pur umanitară, într'o instituțiune de forță limbistica.

Sě ne întrebăm apoi: Cum stăm cu elementele nóstre naționale în armata cea mare a funcționarilor de stat? Legea proclamă principiul capabilității generale de oficiu fără deosebire de religiune și de naționalitatea cetățenilor. O lege specială dispune chiar, ca la împlinirea anumitelor posturi diregătoresci este a fi cu privire tocmai la naționalitatea specifică a calificaților după lege, și totuși este în general cunoscut, că 'pentru elementele nóstre naționale în regula generală, naționalitatea lor formézǎ o discalificațiune practică, așa încât față cu procentul disperator ce-l representă elementele nóstre naționale în organismul funcționarilor, fără esagerare se póte afirma, că elementul nostru național este esclus din acest mare domeniu al statului, din care causă mii și mii de fii ai națiunei, capabili și harnici de lucru, se věd necesitați a părăsi patria lor și a-și căuta aierea esistința lor.

Dar nu numai pe domeniile atinse sunt raporturile așa de apăsătóre, pentru limba și elementul nostru național, ci în cercul mai ângust al autonomiei nóstre bisericesci, garantată prin lege, nu ne bucurăm de aceiași libertate și singuritate, pe care scutul legii o dă acolo, unde sfințenia lege, și stricta respectare a ei formédă fundamentele nesguduite ale ordinei de stat. Feluritele ingerențe, tot mai departe mergătóre, pe care și le permite puterea de stat sub pretecstul inspecțiunei supreme, nu mai că împiedecă activitarea salutară a organismului nostru bisericesc autonom, ci sunt menite a'l prelicita chiar în basele sale de drept

Și ce se spunem de așa numitele nóstre drepturi constituționale?

Cel mai însemnat între ele, dreptul electoral este pentru poporul nostru o pura ilusiune. Tendența fundamentală a întregei nóstre legislațiuni electorale este chiar contrastul adevěratului sistem representativ. Dacă scopul acestuia este ca poporul se fie presentat în legislativă, atunci este în ciuda scopului, când poporul nu este representat. Așa s'a luat refugiu în contra uniunii Transilvaniei în ciuda unității de stat, emfasă accentuată și ținută așa de sus la remediul, într'un stat unitar, de tot caracteristic, al duplicității în legea electorală, dintre care o lege, chiar și asbtrăgênd de unicul principiu adevěrat democratic al sufragiului universal, deja cu privire la censul înalt nu se póte numi democratic Ér a dóua, un rest al timpurilor feudale, pe care caracterul feudal numai într'atâta l'a desbrăcat, întru cât punctul de vedere conducătoriu adecă escluderea poporului nostru, a elementului celui mai numěros și important în Transilvania, din dreptul electoral prin legea electorală, a permis acésta Ér pentru a face ilusoriu individualităților naționale din țéră și acest anevoios drept electoral, de care tot se mai putea folosi ca de o armă politică pentru validitatea aspirațiunilor lor naționale în mod constituțional, s'a inaugurat un sistem întreg de corteșiri spre falsificarea libertății electorale. Acésta se înțelege, pe socotéla administrațiunii și a moralei politice Scopul principal însě, scóterea individualităților naționale și în speciă a poporului român din casa representanților țěrii, s'a ajuns pe deplin Este de notorietate publică, că poporul român, care în ciuda censului înalt și a măiestriei arondări aci în Transilvania, chiar pe lângă scandalósa împărțire a cercurilor electorale, totuși în 70—75 cercuri electorale formédă maijoritarea, dacă nu totalitatea poporațiunii, în tótă durata erei constituționale n'a putut afla nici într'o singură dietă o representare corepundětóre numěrului și importanței sale. Numěrul representanților în dietele posteritóre s'a redus la 2 și 3 până în fine la alegerile din 1887 poporul român numai într'un singur cerc a fost în stare de a și validita dreptul seu electoral nefalsifiicat. In 20 de municipii elementul român formedă maioritatea, dar mulțămită sistemului electoral perfecționat și prin instituțiunea viriliștilor, în nici unul din ele nu e în stare, sě se validiteze politicesce.

Comisiunea este deci silită a constata în locul acesta faptul demult notoric, că națiunea română un popor de aprópe trei milione de suflete, este respinsă din cadrul constituționalismulni și condamnată la o pasivitate învoluntară pe terenul luptelor politice constituționale

In alte părți juriul este privit ca o garanțiă par sxcellence a imparțialității justiției în procesele politice. In Ungaria din contră, acésta instituțiune lipsesce cel puțin pentru majoritatea poporațiunii, pentru că prin dislocațiunea tendențiosă a acestor județe, prima recerință a judecătoriei e basată pe principiul: a fi jude în causa propiă.

Drepturile de întrunire și de reuniune sunt, precum se scie, drepturi constituțiouale fără ori ce garanții, ele nefind regulate prin lege, ci lăsate la disposițiunea puterii discreționare a guvernului și după esperiențele din timpul cel mai nou, cari sunt încă vii în memoria tuturor, abia este de lipsă a mai ilustra usul cel face guvernul de acéstă putere discreționară a sa față cu noi.

Adaugem la tóte acestea, că drepturile politice, că preste tot drepturile publice ale cetățenilor în Ungaria până acum nu sunt scutite nici prin legi, nici prin foruri judecătoresci, și că desconsiderarea legilor favoritóre pentru interesele nóstre naționale s'a ridicat la valórea unei macsime de guvrnare aplaudate chiar în parlament, — comisiunea crede, că icóna desfășurată a situațiunii nóstre politice se póte resuma în tesa că: Poporul român în Ungaria constituțională pórtă tóte sarcinile grele ale statului, dar nu participă la binefacerile vieții constituționale și se află în privința intereselor sale naționale într'o stare fără de drept și fără de scut legal.

(Va urma.)

De ale partidului național.

Din procesul verbal a comisiunei conferenței, publicat în Nr-ul precedent se vede apriat, că în privința programului politic n'a fost nici o divergință de păreri între membrii conferinței, și că acesta este chiar meritul dlui Ales. Mocsonyi, carele primul a luat cuvênul și a propus susținerea neschimbată a programului din 1881, și estinderea pasivității asupra tuturor cercurilor electorale și din Ungaria

Mai mult nici odată n'a cerut nici cel mai ultraist tiněr, care nu mai din jurnale cunósce politica românéscă.

Se vede mai departe, și raportul comisiunei, apoi conclusele primite de conferență dovedesc, că dl Mocsonyi a fost unicul, carele a studiat causa și a presentat conferinței în eposeul seu un elaborat clasic „atât în formă cât și în cuprinsul seu“ pentru carele comisiunea i-a esprimat mulțămita sa, primindu-l drept basă pentru desbaterea specială, și în urmă primindu-l întreg de al seu cu o mică modificare relativ la timpul presentării memorandului, propusă de dl Brote, — modificare care a creat o prăpastie între membrii conferinței, carea va înghiți sau pe unii sau pe alții, sau póte întreg partidul național, — cu un cuvênt acea „mică modificare“ a creat o situațiune în sinul partidului național, ale cărei urmări nu se pot prevedé, carea însě a fost dorită și provocată de disidenții de astă vară.

Vederile dlui Mocsoni în astă privință sunt cunoscute din epistola sa adresată cătră comitetul central și publicată prin tóte diarele române.

Între alte imputări ce se făceau pentru vederile sale, i-se făcea și acea, că de ce nu vine la conferință ca acolo sě-și validiteze vederile sale?

A făcut și acésta după o retragere de 16 ani.

Și fiind că o a făcut trebue sě credem, că a considerat cestiunea de fóte ponderósă, căci bărbați de calibrul dlui Mocsonyi nu și espun reputațiunea pentru lucruri secundare.

Dacă se primia punctul 4 din resoluțiune în tecstul propus de dl Mocsonyi, memorandul avea sě se presenteze la tron numai la timp potrivit și anume, numai atunci, când comitetul central ar fi avut garanții de succes.

Aceia însě carii nu pentru resultat bun, ci pentru reclam și pentru voia unei demonstrații, carea apoi sě se pótă bine esploata la alt loc prin ómeni nematuri, au inventat și susținut cu cerbicie substernerea la tron a unui memorand, sunt mai mari diplomați, mai consumați politici, și mai buni români decât d nul Alesandru Mocsonyi, și ei află, că acuma este timpul cel mai oportun, ei sciu bine, ei sunt informați dela locuri competente, că tronul abia aștéptă memorandul românilor, deci iute și degrabă comitetul central sě alerge la Viena cu el.

Surprinși, cei ce mereu denunciase pe dl Mocsonyi, că este agentul casinei magnaților din Bpesta, și al lui Szapáry, de profunditatea vederilor și de claritatea propunerilor lui, erupseră în aplause frenetice, apoi se întreceau iesuiții catolici și șismatici a-l încărca cu elogiuri lingușitóre, cu epitete de „providențial“ etc. dar pentru aceea dl Eugen Brote propuse ca memorandul „fără amênare“ sě se substérnă la tron.

Dl Mocsonyi loial ca totdeuna, le dise: că el și amicii sei de principii pentru susținerea solidarității partidului se vor supune votului maiorității și dacă la o votare de probă în ședință confidențială va cădé cu propunerea sa, nu va insista ca sě se voteze asupra ei și în ședința publică, ci acolo sě se presenteze numai propunerea primită de maioritate, în casul acesta însě *„dênșii nu pot și nu vor a lua asupra lor nici o respundere* pentru situațiunea ce se va crea, și pentru eventualele rele, ce se vor produce prin presentarea memoriului fără amênare“ — în consecință deși vor respecta votul contrar, la esecutarea activă a aceluia nu vor coopera, raportorul comisiunei și *membrii noului comitet central* se vor lua esclusiv din șirul maiorității“.

Acésta declarațiune conținea și aceea, că în casul contrariu, adecă când s'ar primí propunerea d-lui Mocsonyi în privința presentărei memorandului, atunci el primesce și rěspunderea pentru acel conclus, și cu amicii sei de principii va coopera la esecutarea lui.

Va se dică în acel cas se compunea un comitet central, al cărui membru și verosimil președinte ar fi fost dl Ales. Mocsonyi

Asta a fost spaima disidenților!

În sinul comisiunei unde au fost cei mai cuminte din conferență, a rěmas în minoritate propunerea dlui Brote, în ședința confidențială însě, unde a votat toți ocoșii de prin Solnoc-Dobâca, Selagiu și Satmariu carii despre Mocsonyi numai atâta sciu, că e „aristocrat“ „neunit“, cu avere mare, ce au audit din gura cutărui matador provincial și ce au cetit din vara trecută încóce prin „Tribuna“ — a întrunit propunerea lui Brote 78 voturi față cu 56 voturi contrare, va se dică a fost primită cu o maioritate de 22 voturi.

Între voturile din maioritate nu este nici unul din Bănat „țara lui Mocsonyi“, ér între cele din minoritate numai a lui Andreiu Medan din Șomcuta mare este din întreg teritoriul comitatelor Solnoc-Dobâca, Selagiu și Satmariu, „țara lui Pap-Lucaciu“.

După votare de loc s'a proces la compunerea comitetului central.

Aci, în loc de a nu se reflecta la cei ce au provocat scandalul în sinul comitetului vechiu, și prin asta a se da satisfacție moralității publice, s'a făcut chiar contrariul, chiar disidenții s'au pus în fruntea mesei ca sě-și compună consiliul.

Astfel a mers lucrul fórte cu greu.

Mocsonyi și amicii sei de principii din capul locului au denegat participarea atât în comitet cât și la designarea și alegerea membrilor comitetului.

Dr. A. Mureșian votase contra propunerei Brote, dar fiind-că el nu era de acord nici cu vederile dlui Mocsonyi, învingětorii îl înrolase de membru în comitet.

El numai decât se și declară, că deși avênd vederile proprii cu privire la memorand, care difer de ale dlui Mocsonyi, ar puté intra în comitetul central, considerând însě, că la conlucrare armonică se recere încredere reciprocă în colegi, ér el nu are încredere în cutari domni din comitet, deci nu primesce sě fie colegul lor.

Mânios pentru acest testimoniu, unul dintre capii învingětorilor strigă: „apoi propun în locul dlui Mureșianu, pe dl Sept. Albini“.

La acéstă propunere nimerită nici cei învinși nu se putură răbda se nu aplaudeze, și ii strigară un „se trăiéscă“ puternic.

Cu mare necaz, și favorisați și de absența unor membri vechi cum a fost p. e. V. Ignat din Beinș, carele n'a fost la conferință, vicariul Vas. Rațiu din Făgăraș, și adv. Lud Csató din Blaș, carii n'au fost de față la votare și la compunerea comitetului, — și prin urmare li-a fost imposibil a se dechiara, dacă primesc sau ba? au întregit lista și o a presentat ședinței publice, unde nu li s'a întêmplat alt malheur, de cât că amicul lor părintele Mangra din Arad, audindu-și și numele seu între cei propuși, s'a rugat sĕ-i dea pace. și n'a primit sĕ fie ales.

Astfeliu s'a compus acum pentru primaóră un comitet central, *carele nu este al conferenței* ci numai al celor 78 de delegați, carii au votat pentru propunerea dlui Brote.

Persónele de valóre, care lipsesc din comitetul nou, nu pentru aceea lipsesc deci, pentru-că ar fi perdut încrederea delegaților, ci pentru-că învingĕtorii au perdut încrederea lor.

A nu face nimic, va puté și acest comitet al majorității ocasionale de partid dar a esecuta importantele concluse, la care s'a angajat, nu este și nu va fi în stare. Spre așa ceva îi lipsește capacitatea și autoritatea.

Totul ce a făcut până acuma este, că s'a constituit și în prima sa ședință a luat spre scire, că Dl Alesandru Filip din Abrud unul dintre vechii bărbați de valóre și-a dat demisiunea, apoi dând un „Avis“ scurt despre pasivitatea decretată și punênd în vedere publicarea unui „apel“, negreșit privitoriu la alegeri, după alegeri, s'a pus la odichnă ca sĕ se delecteze în efeptuirea alegerilor cu concursul românilor, însĕ sub conducerea strĕinilor.

Astfeliu se interpretéză esecutarea pasivității prin organele partidului național.

Suntem curioși de atitudinea, ce o va lua comitetul central în cestiunea memorandului

Câte luni sau câți ani are sĕ însemneze terminul: *„fără amânare?“*

Cronică.

Budapesta, în Ianuariu, 1892.

(Ernest Lavisse: „Istoria politică européná“. — Certele din centrul Europei și progresul Angliei și Rusiei. — Protestantul Makaulay despre biserica catolică. — Biserica răsăritului abia scăpată din robie, numai acuma începe a resufla. — Surorile călugărițe în spitaluri și călugării ca căsari).

Istoricul frances, Ernest Lavisse, într'un studiu al seu asupra istoriei politice europene, scrie între altele:

„Mari avantangii au adus Angliei și Rusiei resbele din seclii din urmă, ce s'au întêmplat între puterile centrali și puterile apusene din Europa. Căci, până-când alții s'au bătut între sine, Anglia și Rusia au făcut cuceriri enorme. In timpul din urmă Anglia și-a estins și lărgit imperiul seu colonial, Rusia s'a estins atât in Europa, cât și în Asia, și s'a întărit. Pămêntul Rusiei produce grâne multe, vin în abundanță. Măestriile și comerciul în Rusia cresc și înfloresc. Creditul statului rusesc este firm. Pe continent nu este înțelegere, din care Anglia și Rusia sĕ nu tragă folos.

Frecările dintre francesi și germani, disonanța între italiani și francesi — tóte contribuesc la mărimea Angliei și Rusiei.

Cestiunea Alsației și Lorenei ajunge atâta pentru Rusia, cât o armată ruséscă îndoită.

Puterile europene din centrul Europei dară lucră astfeliu, ca cele dóuĕ aripi din Europa sĕ crescă și sĕ se întăréscă din ce în ce mai mult.

Până în seclul presinte Europa a fost unicul factor în politica lumei. Acuma î-și are rolul seu însemnat și America.

Fómetea din acest an în Russia va avea în tot casul acel efect, că politica rusésca va fi cea mai pacinică câțiva ani. Dl Lavisse însĕ în general are tot dreptul, când dice, că Russia va rĕmânea și în viitoriu tot potere cuceritóre.

Macaulay, renumitul istoric engles, ca protestant, scrie cu multă recunoscință despre biserica catolică într'un tractat al seu întitulat „Papismul“.

Cele mai fălóse familii regali — scrie Macaulay — sunt numai de ieri de alaltăieri pe lângă vechimea bisericei catolice, carea și astădi este plină de putere și viață. Misionarii catolici și astădi sunt atât de obosiți, ca în timpul apostolilor. Perderile din Europa biserica catolică și le-a reparat în mĕsură mai mare în celelalte părți a lumei. Catolicii sunt preste tot la 150 milióne; ér ceialalți creștini ortodocsi și protestanți la olaltă sunt numai 120 milióne.

Macaulay tace despre biserica orientală. Căci el bine scie, că biserica rusésca a fost cutropită de tătari, biserica moldo-românéscă de tătari, turci, fanarioți; bisericile din Balcani de turci. Biserica orientală abia acuma începe a resufla. Dar nu sufere îndoială, că cu timpul va ajunge la aceea înflorire, unde se află biserica apusului, crutată de fatigiile seclilor și de inundațiunile barbarilor.

Până când șovenistii cleveteau abia înființatele și bietele institute de credit române, conduse de ómeni onorabili și acurați, cași cum românilor nu le-ar fi permis a se desvolta nici pe terenul economic, nici pe cel cultural, necum pe terenul politic, ca un fulger trimis din ceriu a cădut asupra capetelor șoveniste furtul colosal de un milion și mai bine de la cassa primă și patriotică de păstrare din cetatea internă din Budapesta, unde se află „flórea“ societății din capitala ungară.

Cassariul Piufsich fù, precum se dice, óre când „Zahlkellner“ în hotelul „Arany-Sas“ („Vulturul de aur“) și luă de socie pe fiica hotelierului Wimmer cu multe parale. Ca însurățel avut a beut șampanie cu domnii și domnișorii din oraș, și și-au petrecut la musica lui Rácz Páli în clubul vulturilor bonvivani. („A Rácz Páli hegyedűje veszett volna az erdőbe. A lábamon alig állok, mégis szeretnek a lányok, ragyogos, csilagos galambom“.) Arcul și musica au inecat mari capitaluri. Amicii l'a ales din pretenie și încredere cassariu la institul patriotic. Ca cassariu, s'a făcut apoi și amicul șovenistilor protectorul „teatrului poporal“. Ca cassar a protegiat cu bani mulți coristele și balerinele serace dela teatru. Epistolele „amoróse“ precum acuma se scie, le a aruncat în foc, ca sĕ nu dee de ele nevasta sa și copilul seu. Lângă Vatz și-a fost cumpĕrat o moșie de 1000 jugere: în mijlocul căreia a zidit un palat pompos, numit după socia sa, Clarissa Wimmer, „palatul Clarissei“, și l'a provĕdut cu lumină electrică. Ca cassariu a jucat la bursa din Berlin și Viena, în fine a defraudat banii institutului, și în 31 Decembre s'a impușcat în cap cu un revolver, ca sĕ scape de temniță. In epistola adresată mai în urmă sociei sale sale, dice, ca ea sĕ bage de sémă, că fiului seu Ludovic — sĕ fie modest, cruțătoriu și onest, mai cuminte de cum fu tatăl seu.

Membrii din direcțiunea institutului s'au declarat, că vor acoperi paguba, ce nu se va putea scóte din lăsământul lui Piufsich, ca nu cumva sĕ întrevină tribunalul spre ai silí sĕ plătéscă.

In spitalele din Budapesta era mai nainte grigitori și grigitóre civile pentru bieții bolnavi, cari furau tot ce avea la sine bietul bolnav. Astfel apoi bolnavii s'au dat pe mâna surorilor călugărițe, de atunci le merge mai bine.

N'ar fi consult óre, ca institutul patriotic încă sĕ dee bani pe mâuile părinților călugări franciscani de lângă palatul institutului, ca sĕ grigéscă aceștia de bani! . Diurnele și dividendele remânând ale onoraților acționari și directori!.. Sântule Toma, din Aquina, vină-le într'un ajutoriu.

Mr.

Varietăți.

* (Reuniunea de patinat.) In Dumineca trecută a arangiat reuniunea de patinat din Sibiiu o frumósă festivitate, care a reușit strălucit. In Dumineca viitóre va fi a dóua festivitate pe locul de patinat. Se vor da și dóuĕ premii Musica militară va cânta dela 3—5 óre p. m.

*(Încă o crimă comisă la ciangăi) Din Săcele se scrie "Gaz. Transilv.": În nóptea spre 6 Ianuariu c. un român din Satulung-Săcele, reîntorcêndu-se din România acasă, la soție și la copii sei, când era mai aprópe de casă, în mijlocul satului și pe o stradă principală a fost atacat de vre-o cinci ciangăi, pretinși ómeni de frunte, ba unii și membrii în comitetul comunal. Aceștia l'au jefuit pe bietul român, luându-i desagii și un napoleon'dor, apoi l'au târît cu ei, l'au trântit și bătut sdravĕn. În aceiași nópte făptuitorii au fost prinși și a dóua di au fost puși „spre păstrare“ la judecătoria cercuală din Satulung. Doi dintre acești faimoși ciangăi, la intervenirea unor domni din Satulung au fost eliberați de grabă Unul inĕ dintre cei trei rĕmași în închisóre anume Gaudi Péter în în 8 l, c. s'a spândurat cu curéua dela cióreci de feréstra temniței Astfeliu acum al doilea ciangău s'a spândurat aici pentru fapte criminale, comise față de români. — Avis d lor dela Kulturegylet!

* Corespondentul nostru din Brașov ne recércă a întregí corespondența din Brașov publicată în Nr. 2 al diarului nostru: Cu ocasiunea înmormêntărei fericitului învĕțătoriu D. Cioflec părintele Vasilie Voina a ținut o cuvêntare pĕtrundĕtóre, și tot astfeliu dl învĕțătoriu Dariu. Tot asemenea cu ocasiunea acésta a cooperat și corul reuniunei de cântări dirigiat de dl Popovici, dovedind o mare desteritate.

* (Deputați dietali aleși în 28 Ianuariu.) După scirile ce avem până acum, aleși au fost: în capitală cu unanimitate Darányi, Wahrmann, Morzsanyi, Élesd László, Beöthy; în Sepși Sângeorgiu reales Beksics; în Bécs-Almás Ludovic Olaj (kossuthist); în Cincibiserici ministru Baross: în Lubló Ioan Bobula; în Beiuș Gellért Véghső; în Homona contele Alecsandru Andrássy; în Beceul-Turcesc Rohonczy; în Jászberény contele Apponyi; în Berettyó-Ujfalu Csanádi; în Kecskemét (cercul de sus) Adam Horváth; în Magyar-Ovár Iohan Reiter (național); în Steinamanger Baross; în Zsolna Szmialovski; în Biserica-Albă Pálffy Elemér; în Careii-mari contele Stefan Károlyi; în Nádudvar Alecsiu Papp (independeet); în Sătmar Gavriil Ugron; în Gherla Anton Molnár (liberal); în Ujbánya contele Iuliu Szapáry; în Bistrița Fluger; în Năsĕud Jelinek; în Székelyhid Albert Kiss (indep.); în Rozsahegy Iosif Kajneh (lib.); în Muncaciu Ioan Nedeczky (lib.); în Nagy-Mihály Géza Ballogh (națion.), în Dorag Carol Levitzky (indep.); în Karczag Emeric Madarász (indep.); în Șoncuta-mare contele Géza Teleki (lib); în Baja Eduard Drechsler (lib); în Kőszegh Iuliu Száibely (lib.); în Eerlau Szderkényi (independent); in Făget Frideric Harkányi (liber.); în Nagy-Márton Gusztáv Degen (liber.): în Raab Gavriil Baross; în Rosenau contele Geza Andrássy (liber.); în Baia-mare ministru Wekerle; în Titel-Milan Dáko (lib); în Nagy-Tapolcsány secretariul de stat Szalaviszky; în Bitts Urbanovszky, în Trencsén Géza Rákovszky; în Verbó contele Carol Pongrácz; în Moravița baronul Milioș Brách (liberal), în Oedenburg Teofil Fábinyi; în Murĕș-Ludoș Balázs Bethlen, în Bazin Edmund Szalay (liber) în Löcse contele Coloman Csáky (lib.) în Bártffa Ádám Bornemisza (liberal), în Tovaris Des. Gromon (liber), în Făgăraș (cercul de sus) Mikszáth (liber), în Mád Béla Bernáth (liber.), în Kecskemét Gavriil Ugron; în Fehérgyarmat Desider Isaak (indep) în Pucko George Kubinyi; în Arad (cercul Iosășeului) Virgil Bogdán; în Csákovár Lud. Meszlényi (indep.); în Klein-Zell Acațiu Ugron; în F.-Szt.-Miklos contele Alesandru Károlyi; în Szecsány Stefan Rakovszky; în Beregszász Emeric Uray (indep.); în Pecia Eugen Gaál (naț.); în Oravița M. Jókai; în Lugoj Bela Szende; în Caransebeș Péter Vuja; în Somorja Iuliu Sághy, (naț); în Sasca I. Asboth; în Czirák Szeter (lib). în Dunaszerdahely contele N. Pálffy (liberal); în Liptó-Szent-Miklos Matuska (lib), în Ipolyságh Béla Horváth (lib.) în Brețcu Armin Neumann (lib.) în Kis-Marton Fr. Bolgár (naț.), în Monok Alesandru Nagy; în Alba-Iulia Al. Mohay; în Arpașiu Dr. Nicolae Șerban; în Ocna Ugron Zoltán; ~~în Aiud Bálinth~~ Béla.

* (Necrolog.) Cu cea mai adêncă intristare facem cunoscut tuturor consângenilor, amicilor și cunoscuților adormirea în Domnul a mult iubitei mame, noră cumnată, și bunică **Ana Gall,** protopresbiterésă vĕduvă, presidentă reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, întêmplată în 7/19 Ianuariu a c. 2½ óre dim. în al 56 an al etăți și în urma unui îndelungat morb de pept.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpei și neuitatei reposate s'a dat eternului repaus în 9/21 Ianuariu a. c. la 2 ore p. m. în cimiteriul bisericei gr. or. din Abrudsat

O mamă bună, o matronă bogată în merite pentru cultura femei române și pentru biserica ei, o mare binefăcătóre a deaprópelui ei se duce dintre cei vii

Aibă fericita adormire și neuitată pomenire.

Abrudsat, 7/19 Ianuariu, 1892.

Carolina Gall, vĕd. protopr. sócră, Ana m. Furdui, Ioan Gall fii; Iosefa Ciura soră, Romul Furdui protopr. ginere; Ioan Laura și Romul nepoți; Ecaterina Gall, Dr. Iosif Gall membru în casa mag, Iulie Ranta Vasiliu Ranta, jude; Alesandru Ciura, paroch gr. cat.
cumnate și cumnați.

* Învitare la „Petrecere cu joc“ aranjată de „Reuniunea femeilor române“ din Reșinari, care va avé loc Duminecă în 19/31 Ianuariu 1892, în edificiul scólei.

Începutul la 7 óre séra. Venitul este destinat pentru fondul reuniunei. Prețul de întrare: *a*) de persónă 50 cr.; *b*) de familiă 1 fl.

Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită, și se vor cuita pe cale diaristică.

Comitetul.

* (Postal) Direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Bod, comit. Brașov. Reflectanții au a-și înainta cererile în decurs de 2 sĕptĕmâni la numita direcțiune.

Din public.*)

La stăruințele d-lui Georgiu Tăbăcariu și la desele cereri atât către magistratul urban-sibiian cât și în public în urmă i-a succes a induplеca pe magistratul din Sibiiu a face preste rîul Cibin partea stêngă, o regulare a stradei pe lângă drumul țerei și astfeliu înconvenientele, la cari erau espuși pasanții s'au delăturat spre bucuria nóstră și cu deosebire a băeților, cari cercetau scóla și erau espuși adese a fi călcați de cară.

In numele nostru și al tuturor locuitorilor aducem inițiatoriului mulțămită pe acésta cale.

Sibiiu, 16 Ianuariu 1892.

Ioan Rotariu, Nicolau Roșca, Nicolau Mohan, Ioan Mihălțan, Lazar Bulea, Nicolau Pĕrău, Tóder Radu.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacția nu e responsabilă. Red.

U. Z. 34—1892. [3] 3—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaș Transilvania, este de ocupat un al treilea post de învĕțătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salariu de *800 fl. v. a.* și se urcă cu 4 adause cuincuinale la suma de *1200 fl. v. a*, și dreptul de pensiune conform conclusului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845—1874 și este învĕțătoriul al treilea obligat a da până la 20 de óre pe sĕptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivnițe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestațiuni corĕspundĕtóre ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă acésta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călĕtorie *tour* și *retour*.

Competenții la postul acesta, au a-și trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scólă reală superióră, precum și o academie agronomică și posede o pracsă corĕspundĕtóre în vinărit și pomărit; până în 20 Februariu 1892 la oficiul central al universității săsesci în Sibiiu

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualificațiune egală vor fi preferiți competenții care posed limbile patriei (germană, magiară și română).

Dela oficiul central al universității săsesci.

Sibiiu, în 5 Ianuariu, 1892.

Thalmann,
comes.

Nr. 626. [4] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Idiciu, protopresbiteratul Mediașului se escrie prin acésta concurs în termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful român.“

Venitele anuali împreunate cu acest post computate în bani fac 361 fl 80 cr.

Competenții au a-și așterne cererile instruate după normele din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral in terminul indicat, de unde pot primí și informațiuni mai ample în privința parochiei.

Mediaș în 9 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	↓ Budapesta ↑	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12 09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	↓ Rév ↑	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.14	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.4	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	↓ Ghiriș ↑	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	--	11.09	7.57	Cucerdea	—	8 54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1 29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.13	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	↓ Crăciunel ↑	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	↓ Mediaș ↑	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7 17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	↓ Timiș ↑	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	↓ Murĕș-Ludoș ↑	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58		↓ Streiu ↑		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		↓ Arad ↑		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.1	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		↓ Ghiriș ↑		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		↓ Odorheiu ↑		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		↓ Carei-mare ↑		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova.

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.10
7.32	—	—	—	—		═	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	↓ Topoloveț ↑	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	↓ Vercerova ↑	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—		Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	↓ Budapesta ↑	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8 21	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	↓ Glogovaț ↑	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8 54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8 26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52 10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4 42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Julia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12 38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.30	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		↓ Șeica-mare ↑		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		↓ Simeria ↑		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58		↓ Brașov ↑		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		↓ Prejmĕr ↑		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7. Sibiiu, Marți 21 Ianuariu (2 Februariu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Ianuariu, 1892.

An de an se întrunesc sinódele nóstre parochiale și aleșii sinódelor, comitetul și epitropia, datori sunt sě dee sémă despre activitatea lor.

Disposiția acésta de a trage la dare de sémă pe cei încredințați cu afacerile parochiei, este fórte la loc.

La loc, pentru-că prelângă aceea, că se dedă și poporul de a esercia un feliu de control asupra afacerilor ce-l privesc, face și scólă în cele ale administrațiunei, i se dă ocasiune a se convinge dacă mâni curate sunt, în cari s'a pus averea bisericei și a scólei.

Și poporul are neapěrată lipsă de scóla acésta. Până acum a făcut „părintele“ ce a făcut și el de bună sémă, că a făcut bine.

Nu e ertat sě presupunem, că preoții nostri, acesti apostoli ai lățirei culturei în popor ar fi abusat de încrederea pusă în ei.

Dar tocmai căci preoțimea nu a avut în vedere decât interesele bisericei preste tot, tocmai căci ea a înființat aprópe tóte fondurile parochiale, scolare, și a privegiat ca sě se înmulțéscă conform recerințelor, este chiar în interesul preoțimei, în interesul reputațiunei lor, ca toți credincioșii sě aibă scire despre tot filerul, ce a întrat și ce a eșit.

Autoritatea preotului pretinde ca el în ochii fiilor lui sufletesci, sě apară ca omul desinteresat, ca omul, care premerge cu bun esemplu, ca omul, căruia i zace la inimă progresul afacerilor.

De aceea în sinódele parochiale bine e sě se cetéscă raportul comitetului despre activitatea sa de preste an, bine e, ca sě se spună cu cât a sporit averea bisericei și anume din cari isvóre.

Au ómenii nostri din popor și un feliu de mângăere, când věd, că li se amintesce numele lor, sau al rudeniilor lor reposați și binemeritați pentru trebile bisericei.

Acestei ambițiuni trebue satisfăcut, căci servesce drept încuragiare și pentru de a jertfi

Și dacă noi am avut vreo-dată lipsă de jertfele credincioșilor, acum avem desigur înḑecit mai mare.

Sě luăm numai cestiunea salarisării învěțătorilor.

Nu ni e permis, ca sě-i lăsăm pradă uneltirilor ministeriale și sě-i lăsăm afară de cercul nostru de controlă, cu privire la instituire și disciplină.

Cum o vom face altcum decât căutând, ca din propriile nóstre mijlóce sě-i susținem și sě le dăm, ce prescrie dreptatea și legea.

Un învěțătoriu onorabil, trebue se fie remunerat după munca lui cu 300 fl la an.

Este acésta destul de mult ca sě nu móră de fóme și și destul de puțin ca sě pótă trăi cinstit.

O parochie cu ceva ambițiune, cu un conducătoriu zelos, cu credincioși cu suflet și cu inimă, nu vor sta nici pe un moment la gânduri, care e datorința lor.

Umĕr la umĕr, vor căuta isvórele, vor face repartițiuni permise prin lege până la 5% din darea directă, le vor supune aprobărei și le vor și încasa ca sě nu cadă scóla confesională jertfă uneltirilor dușmane.

Punem casul, că acest inconvenient, nu pretutindenea este.

Admitem, că comunele fruntașe au regulat tréba acésta spre onórea lor fie ḑis.

Óre nu are parochia și alte trebuințe?

Da — are, și încă fórte multe.

Împodobirea casei lui Dumneḑeu cu vestminte preoțesci, cu cruce, cu cărți și icóne sunt tot lucruri, cu cari un comitet și un sinod parochial trebue sě se ocupe.

Face mult bine în o parochie un local destinat pentru serviciul divin, când apare în tótă splendórea, când totul e curat, când tóte sunt puse la locul lor, când nimica nu lipsesce din ceea-ce înalță sufletul crestinilor și-i întăresce în consciința religiósă și morală

Sunt frumóse atari probleme, cari sunt lăsate în sarcina comitetului parochial.

Este just deci, ca el sě facă raport despre tóte ce a făcut în decursul unui an.

A făcut mult și a făcut bine, are sě urmeze recunoscința poporului, a negles, a încurcat, a tândălit și a vegetat, poporul are sě céră alți consilieri în sfatul celor sfinte.

Biserica și ale ei afaceri sunt pentru tot omul de bine sanctuariul, care nu e ertat sě fie prihănit.

Și lenea, indiferentismul nu pot fi aḑi rěsplătite cu recunoscință.

Cei-ce nu se fac vrednici de încredere — au sě lase lucrul altora, — și dacă nici acestia nu pun mâna pe lucru, atunci în parochie este ceva putred.

Rěul acolo 1 produce cel ce ar fi sě fie lumina lumei și sarea pămêntului.

Sunt rari, de tot rari casurile, unde în adevěr și zelul și bunăvoința și jertfele credincioșilor sě zădărnicesc prin câte un preot.

Sunt escepțiuni aceste — dar de ce sě le ascundem, când ele esistă, când ne întâlnim des și cu atari aparințe triste în biserică E vai de cel ce face sminta, dar mai vai prin cel ce vine.

Sě sperăm, că preoții nostri vor concede bucuros ca poporul sě facă scólă, sě nisuim chiar, ca poporul sě nu fie pe un moment împedecat în nisuința lui de a cunósce din temeiu afacerile ținětóre de parochie, căci ținut el în întunerec, ținut la distanță, isprăvile devin din ce în ce mai mici, ca sě nu ḑicem reduse la nimica.

In popor este viața, pe popor ne răḑimăm deci raḑimul acesta trebue întărit, dar nu opăcit.

Preoțimea nóstră, care vine în contact atât de des cu poporul credem că ne va înțelege și va accepta cuvintele lui Christos „Lăsați pruncii sě vină la mine“.

In multe părți poporul este în starea pruncìei și pěcătuesc cei ce nu'l ridică, ca sě înțelégă cu o óră mai curênd și drepturile și datorințele, ce le are poporul în biserică.

De ale partidului național.

Am susținut și susținem, că pasivitatea românilor este un lucru fórte binevenit guvernului.

Era bine venită pasivitatea, când se decretase numai pentru Transilvania, pentru-că cu ajutoriul ei câștiga partidul dela putere cel puțin 50 de mandate de deputat fórte ieftine, ér prin aceea, că s'a estins și asupra cercurilor electorale din Ungaria, a căpětat guvernul dela partidul național un cadou de cel puțin alte 50 de mandate, cari, întrând românii în luptă sau nu le căpeta de loc, sau îl costau milióne.

P. e. în anul 1881 a spesat partidul lui Tisza numai în cercul Beinșului 40,000 fl, din cassa centrală, ca sě scótă pe Véghső contra candidatului național P. Cosma, — astăḑi l'a scos cu aclamațiune fără contra candidat; tot asemene a spesat în cercul Cehul-Silvaniei ca sě scótă pe jidanul Neményi contra candidatului național George Pap,— astăḑi și acolo merge lucrul de tot culant. Câte sute de mii au risipit prin Bănat și prin comitatul Aradului tot în luptă cu partidul național? astăḑi trebue sě ți-se aprindă fața de rușine, când veḑi, că în cercul lui Babeș se alege un Asboth, în a lui Mocsonyi un Szende, când un Jókay, un Tisza László etc, huiduiți de sângele lor, își află refugiu în cercuri curat românesci!

Poporul român din Ungaria a participat la tóte alegerile câte s'au făcut dela 1848 încóce.

Nu este putere, care sě-l rețină dela alegere.

Întrebarea este numai, că mai bine, mai consult este, ca la actul alegerei sě fie el condus de inteligința sa, sau de străini?

Rěspunsul, credem noi, nu este greu.

FOIȚA.

Bastonul unchiului meu.

(Schiță din viața americană, traducere de *I. M.*)

Din tóte părțile eram ținută de o femee fórte fericită, și — era adevěrat Casa nóstră se afla tocmai în mijlocul moșiei nóstre, care încă era una dintre cele mai frumóse proprietăți din împregiurime. Familia nóstră, fără de a esagera, încă putea fi socotită între cele de frunte din țară, și cu tóte acestea de multe ori eram posomorîtă și chiar întristată.

Socrul meu fórte risipitoriu, își împovărase averea până la estrem, și astfel după mórtea lui se mai înmulțiră grijile bărbatului meu. Las că bărbatul meu avea venite destul de mici și acum în loc de a ereḑi ceva, trebuea sě plătim la camete pipărate. De multe ori făceam din causa acésta reproșuri bărbatului meu, atrăgêndu-i atențiunea asupra copiilor, de a căror creștere încă trebuia se ne îngrijim. Totdéuna însě primiam rěspunsul mai întâiu voiu sě împac pe creditorii tatălui meu, și după aceia voiu îngriji de noi și de copii nostrii.

Într'o séră îmi istorisì bărbatul meu, carele tocmai se întórsese dintr'o călětorie ce făcuse la London, că el acolo a întâlnit fără de veste, pe un unchiu al seu, carele a trăit în India mai mulți ani, sperând a și putea aduna vre-o avere óre-care pe acolo, pe lângă tóte ostenelile sale însě nu a putut face nici o ispravă și astfel bolnav și lipsit a fost silit a se rentórce érăși în vechia sa patrie.

Bărbatul meu, om bun cum era, îmi făcu propunerea, ca sě aducem pe bătrênul la noi, îmi descrise locuința sărăcăciósă a acestuia, viață něcăjită și suferințele, ce a trebuit sě le îndure acesta. Eu însě pe lângă tótă bunăvoința, nu me puteam uni cu planurile bărbatului meu, deórece noi eram destul de lipsiți, și apoi mai aducênd și pe bětrên în casă, numai ne mai înmulțeam grija și něcasurile Pre lângă tóte protestările mele, bărbatul meu remase pe lângă planurile sale „și, chiar și din causa, că bětrênul, încă pe timpul când eram eu la scólă, s'a purtat totdeuna cu o deosebită bunăvoință față de mine și acuma“, ḑicea bărbatul meu, „baremi la finea vieței, trebue sě-i ușurez întru câtva ḑilele bietului bětrên“.

Într'o séră eram fórte neliniștită, după ce dusem copii la odichnă, me întórseiu érăși în odaia bărbatului meu, am înghienunchiat lângă patul dênsului, și șoptind l'am întrebat: Roland dragă! sě-i scriu bětrênului ca sě vină? — O privire plină de recunoștință și o sărutare, fu respunsul bărbatului meu — atâta mi-a fost destul.

Încă în seara aceea scriseiu învitarea și nu trecură dóuě sěptămâni, și bětrênul David Turton, „unchiul Davy“, cum îl numiam ni și veni. Eu, la sosirea sa îl întimpinaiu înaintea porții, cu o deosebită bunăvoință, el însě, se părea că nici nu me observa, era rece, scurt la vorbă, și respingător.

Ochii lui cei mici și verḑi, me priviau cu neîncredere și pe buzele sale se putea observa un suris sarcastic.

Îl conduseiu în odaia destinată pentru dênsul și acolo îl rugaiu, ca sě'mi predea bastonul, pălăria și mantaua, spre a le așeḑa la locurile lor, dar acéstă provocare se părea a'l fi atins neplăcut, căci îndată ce se așeḑà pe un scaun, își puse bastonul de-a curmeḑișul preste genunchi, și astfel șeḑênd aruncà o privire scrutătóre asupra mea. Inzadar căutam a resista acestei priviri, căci cu tóte încordările mele de a fi nepăsătóre, simțiam cum sêngele mi se sucia în obraz. Intr'un ton aspru poruncìu Luciei, ficei mele, sě se ducă la scólă. Bětrênul me privi cu códa ochiului, și se vede că înțelese neliniștea mea, căci cu un suris batjocoritoriu me întrébă· „Te am supěrat dómna mea? Atunci me rog de ertare, dar bastonul meu e cel mai bun amic al meu, și de aceea nu 'l las niciodată de lângă mine.

(Va urma.)

Dacă nu suntem încântaţi de succesele pasivităţii în Ardél, unde inteliginţa nu mai are nici o influinţă asupra poporului abandonat de 25 de ani, nu ni este permis sĕ lăsăm şi pe poporul din Ungaria pradă lupilor.

Noi ne-am făcut datoria în astă privinţă încă înainte de conferinţă, rugând pe delegaţi: ca sĕ nu estindă pasivitatea şi asupra Ungariei.

Vocea nóstră a sunat în pustie. Inţelepciunea conferinţei a decretat pasivitate absolută şi în Ungaria.

Nu ne-a rĕmas alta decât sĕ înregistrăm fructele conclusului conferenţei drept învĕţătură pentru viitor.

Înainte de tóte însĕ înregistrăm chiar după „Tribuna“ Nr. 13 din 17/29 Ianuariu o voce din Ungaria despre efectul conclusului de pasivitate la popor şi la conducătorii naturali ai poporului. Étă-o:

„Resultatul moral al conferenţei generale din 20 şi 21 c. din Sibiiu fără îndoială este fórte însemnat în viaţa nóstră politică, înaintea celor ce sciu priví cu ochi spirituali şi înţeleg dispoşiţiile luate. Nu este însĕ acésta aşa în general precum ar trebuí sĕ fie, căci avisul comitetului central publicat la 22 c. *a produs la mulţi o lâncedélă de inimă, ca sĕ nu dic disgustare*“.

„Aşa s'a întêmplat acésta în cerc. elect. Iosăşel, unde precum se scie deja am avut candidat naţional, a cărui candidare s'a făcut pendentă dela decisul conferenţei naţionale din Sibiiu“.

„Aici în acest cerc spiritul naţional de mult a dormitat, căci n'a avut póte nime curagiul sau bărbăţia sĕ-l deştepte; de vre-o 2—3 ani incóce însĕ, dându-se un avênt puternic simţului naţional, s'a ridicat fenicele din cenuşe înălţându-se în sbor măiestos“.

„Aprópe 3000 de alegători s'au umplut de un entusiasm ne mai pomenit, dându-se material geniului naţiunei prin invocare la luptă electorală.

„Prin aceea că s'a candidat P. Truţa măcar şi condiţionat, entusiasmul a ajuns la culme, şi bărbaţii umpluţi de sfânta înfocare dimpreună cu poporul asceptau gata şi cu nerăbdare diua, în care pot sĕ dovedéscă că n'a perit românul. Din părţile cele mai depărtate ale Hălmagiului până la Buteni şi pădurile Chisindiei resuna „se trăéscă P. Truţa“ şi putem dice, că reuşirea candidatului a fost asigurată, când deodată resunà cuvêntul: „*Pasivitate*“!

„Mediul poporului, care a fost până la ecstrem încordat *dintr'odată cădu într'o disgustare:* „Reu a făcut Truţa că a repăşit, *am rĕmas de rîs*..“ dicea poporul, care nici acum nu înţelege, că e vorba de interesul tuturor românilor şi nu numai de un cerc“.

„Zadarnic ne silim a-i lumina şi mângăia, ei ţin numai de ale lor.“. . . . .

„Sunt mulţi din inteliginţa cercului, care încă s'au disgustat, ei dic: „Nu ar fi trebuit se candidăm, căcí acum poporul dice, că candidatul nostru s'a temut, că va cădea şi altele...“ şi acum vĕdênd, că tótă preoţimea cu protopopii, care mai nainte însufleţiţi erau, de odată dic: „Nu alegem, remânem acasă“, gândesc „totuşi nu sunt ei aşa de tari, zădarnic îşi arată puterile şi că n'au frică“.

„*Prin aceste s'a periclitat încrederea ce a pus poporul în conducătorii sei firesci,* şi am pus în cumpănă autoritatea nóstră naintea poporului, *şi e temere, că ei de alta dată nu ne vor urmá cu aşa însufleţire*“.

Asta este adevĕratul adevĕr. Acesta este reul ireperabil, care produce un lucru pripit, nerumegat, neţinênd cont de împregiurările în cari trăim, şi de factorii ce-i avem.

Resultatul în acest cerc este sciut deja

Pasivitatea a lipsit de mandat pe candidatul conducătorilor naturali ai poporului pe P. Truţa, şi l'a dat în mânile candidatului guvernului Virgil Bogdan, pe carele noi de almintrea îl cunóscem de un tinĕr român solid, dar în fine numai viitoriul va arĕta, cum voiesce şi scie d-sa apĕra interesele poporului român în parlamentul ţĕrii!

Conferenţa naţională generală

a alegĕtorilor români din Transilvania şi Ungaria.

Raportul comisiunei de 40.

(Incheere.)

Şi, lucru ciudat, ori cât de deplorabilă ar fi o asemenea stare a unui popor întreg, ba a majorităţii poporaţiunei în ori ce stat încâtva modernisat, în Ungaria din punct, de vedere al politicei de stat o astfel de stare se privesce chiar ca o cucerire mare, ca un succes mult promiţĕtor.

Insĕ, dacă ceva acest succes pretins este ceea ce este menit a pune în deplina ei lumină întréga seriositate a sistuaţiunei, în care sĕ află organismul de stat însuşi şi a cărei seriositate nnmai un patriotism amăgit nu o apercipiéză, comisia crede de lipsă a indigeta, că in puterea necsului intim organic al tuturor factorilor din viaţa de stat, tot în acea mĕsură, în care situaţiunea nóstră politică specială de-vine mai apăsĕtore, şi situaţiunea politică generală a ţĕrii devine tot mai critică. O repede privire la apariţiunile caracteristice ale vieţii politice interne de stat va dovedi empirice adevĕrul a priori evideut al acestei afirmări.

Afund tăietórea, deşi antagonisme de interese naţionale, precum numai decât voim sĕ accentuăm provocate artificios, care sfâşie popórele corónei Sf. Stefan în douĕ caste mari contrare antagonisme, cari pĕtrund până chiar la rĕdăcinile organismulni de stat, cari ating de aprope chiar interesele esistenţiale ale popórelor, şi vibréză prin tóte fibrele vieţii nóstre politice, instituţiuni constituţionale fără fire şi suflet, formalism constituţional, o administraţiune retrasă dela propria sa chemare şi pusă în serviciul domnirii politice de partid, absolutism parlamentar în mânile unei majorităţi referitóre şi în legătură cu acésta referinţe parlamentare nesănĕtose, servilismul şi corupţiunea şi un şovinism potenţat artificios până la paroxismul naţional. Aceste sunt trăsĕturile marcante' caracteristice pentru situaţiunea internă politică. Dér cine ar voi sĕ tăgăduéscă totodată, că acestea nu sunt tot atâtea simptome patologice ale vieţei nóstre de stat

Tóte aceste aspiraţiuni provin din un isvor, din însaşi ideia fundamentală nesănĕtósă a politicei nóstre de stat, a unei politice de stat care substitue interesul esclusív uaţional particular al unei rasse interesului comun al statului, şi care proclamă astădi deja tot apriat şi fără nici o sfiélă ca scop final al ei, urmărit şi până acum *unitatea naţională a indi vidualităţilor naţionale în Ungaria*

Numai acela, căre nu cunósce eternele legi nepermutabile ale desvoltării organice în viaţa de stat, nu va înţelege necsul intern causal între atinsele aspiraţiuni patologice ale vieţei nóstre politice şi între nesănĕtósa ideă fundamentală a politicei de stat, ce o representă esclusivitatea şi unitatea naţională Cine ar voi sĕ nege, că dacă în Ungaria n'ar esista decât un singur element, sau dacă politica de stat n'ar nisui la esclusiva domnire a unui element şi la unitatea naţională în favorul acestuia, tótă a nóstră desvoltare de stat ar fi luat o altă direcţiune de sigur mai sănĕtóse. Şi cine s'ar încumenta sĕ încerce a apĕra opera de artă abderitică, de a realisa acéstă ideă fundamentală a politicei de stat în sine deja nerealisabilă, prin principiile adevĕratei libertăţi, ale adevĕratului liberalism şi ale unui constituţionalism adevĕrat. Insĕ dacă artificiala domnire esclusă a unei rasse într'un stat poliglot este în principiu incompatibilă cu adevĕratul constituţionalism, principiul unităţii naţionale este absolut incompatibil cu însaşi esistenţa rasselor celorlalte.

Şi apoi cât de scădut nivel al consciinţei de drept se documentéză în statul acela, în care un astfeliu de atac apriat al puterii de stat în contra esistenţei chiar a proprielor individualităţii naţionale ale statului, se înalţă la un principiu de stat şi se facă acésta încă în buna credinţă, — căci de acésta nu voim a ne îndoí nici la contrarii noştri uaţionali, — că statul înplinesce prin acésta o îndreptăţită misiune politică!

Óre cine ar cuteza astădi a proclama ca principiu conducător al statului unitatea credinţei religionare? Şi cine ar cuteza sĕ afirme, că invidualităţile naţionale n'ar avea cel puţin tot acel drept de esistenţă ca confesiunile religionare? Da, au fost timpuri, în cari politica de stat intr'adevĕr a stat tot aşa în serviciul tendenţelor unificătóre naţionale. Da, scim că acele tendenţe unificătóre religionare au adus lupte mari şi deplorabile, esterne şi interne în state Resultatul final al acestor lupte grele n'a fost înse aţintita unitate de credinţă, ci sublimul principiu al egalei îndreptăţiri a confesiunilor. Şi tot acela va fi resultatul tendenţelor unificătóre naţionale din actuala politică de stat căci aceste sunt tot aşa nenaturale ca acelea şi utopia rĕmâne utopie pe fie-care teren al desvoltări istorice a omeniri, care, desi încet, une-ori numai după lupte grele trece preste abereţiunile transitorie ale spiritului omenesc şi se înalţă la trepte tot mai înalte ale conscienţei de drept.

Acest proces gradat marchéză calea civilisătóre a progresului, pe care s'a ridicat statul istoric dela începuturile sale crude primitive, până la idea modernului stat de drept Dacă lucrurile stau însă aşa óre idea fundamentală a politicei nóstre de stat nu este negaţiunea directă chiar a modernei idei de stat! Căci nu ne întrebăm óre: nu reţele căilor ferate şi ale telegrafului, ci conscienţa de drept mai înalt desvoltată, şi principiul egalităţii de drept forméză caracteristica adevĕrată a statului modern? Pe de altă parte nu întrbăm óre, că basa teoretică a politicei de unitate naţională numai omnipotenţa statului o póte afirma.

Ei bine, o politică de stat, a cărei basă este omnipotenţa statului, al cărei scop final este o utopie, ale cărei mijlóce sunt pseudo constituţionalismul şi volnicia, şi al cărui resultat este o sfâşiere adâncă a popórelor, o adâncă neîncredere reciprocă a acelora şi nemulţămirea generală, astfel de politică după părerea comisiunei are sĕ fie judecată din tóte punctele de vedere.

Ea este nedréptă, imprudentă şi stricăciósă.

Şi ori cât de ciudat are sĕ fiă o astfeliu de apariţiune, ea nu se rangiază de fel în categoria unor estravaganţe sporadice, din contră în ea sĕ manifestéză o trăsĕtură dintre cele mai caracteristice ale întregei nóstre vieţi publice. Fie-cărui observator cugetător de mult trebuia sĕ i-se impună percepţiunea, că ceea-ce în castrul aderenţilor politicei de stat dă un timbru de tot specific desvoltărei, am dice, ideale a consciinţei lor politice, este acel estraordinar proces intelectual, carele în progresiva confundare a tuturor ideilor politice, fundamentale, ameninţă de a captiva din ce în ce mai mult spiritele. Se scie ce roiu de confusiuni de noţiuni s'a desvoltat din echivocitatea cuvêntului naţiune în sensul seu politic şi etnografic, şi mai puţin prin lipsa in limba magiară de espresiuni separate pentru distingerea între noţiunea „Ungur şi Magiar“. Aşa se scie, că s'a desvoltat în Ungaria teoria de tot curiósă a elementului formător şi susţinător de stat, care în privinţa politică împarte cetăţenii unui stat modern, după conceptul antic în doue categorii . . . .

Ér categoria acésta teoretică nu rĕmâne fără aplicare practică. Dacă patima de domnire naţională forméză patriotismul adevĕrat pentru o categorie de cetăţeni, atunci instinctul de propria conservare naţională pentru ceealaltă categoria de cetăţeni trece de spirit antipatriotic. Intoleranţa naţională este pentru unii vîrtute politică, nisuinţa naţională pentru ceialalţi agitaţiune politică. Esclusivitate naţională este liberalism, şi egala îndreptăţire naţională e principiul reacţionar al camarilei. Dacă pentru o categorie trece ca postulat naţional, că fiecare oficiu de stat, până sus la ministrul comun de rĕsboiu, are sĕ se folosécă în comunicaţiunea sa cu cetăţenii acestei categorii de limba lor naţională, atunci pentru ceealaltă categorie de cetăţeni trece ca un postulat naţional, ca acestia în a lor comunicaţiune dela instanţele cele mai înalte până la cele mai de jos sĕ se folosécă tot-déuna şi pretutindenea de limba oficială a acestora. Dacă la o categorie de cetăţeni principiul instrucţiunii în limba proprie naţională in tóte scólele, până şi la academiile militare ale armatei comune, trece ca un postulat naţional neatacabil, atunci pentru ceealaltă categorie de cetăţeni trece ca tot aşa de neatacabil postulat naţional aceea ca lor sĕ li se dee instrucţiunea în tóte gradurile de cultură, nu în limba lor proprie, ci în altă limbă. Stricta respectare a legii este postulatul unei categorii, ér desconsiderarea legilor este o macsimă de guvernare pentru ceealaltă categorie. Şi aşa se continuă acest sistem al duplicităţii de mĕsură ideală pentru cetăţenii Ungariei individual egal îndreptăţiţi, — după cum sună parola, — până la contradicerile logice deja întonate ale omnipotenţei de stat şi ale statului de drept, a domnirii măestrite de rassă şi adevĕratului constituţionalism, a ideii de stat, a unităţii naţionale şi a ideii de stat modern.

Óre se póte o confusiune de idei mai completă? Cine n'ar puté prinde chiar cu mâna, că originea logică a tuturor acestor confusiuni logice de idei zace în egoismul de rasă înălţat la ideal!

Comisiunea după aceste reasumă judecata sa asupra situaţiunii interne politice a patriei nóstre în tesa: Ungaria este de present morbósă. Èr morbul ei este morbida idee fundamentală a politicei de stat alésă de ea însaşi. O întórcere resolută e indispensabilă, altcum organismul nostru de stat păşesce spre o crisă fatală.

In ciuda acestei stări mai mult decât serióse a patriei nóstre, comisiunea nu se póte apĕra de temerea patriotică, că dela factorii parlamentari chemaţi în prima linie abia se póte aştepta o sanare radicală a rĕului. Un parlament, care este de tot captivat de farmecul esclusivităţii naţionale, şi n'are nici loc, nici simţ pentru alte interese naţionale, abia posedă însuşirea şi puterea de a sana ţéra de acelaşi rĕu, de care el însuşi sufere. O îndreptare, după părerea comisiunii, se póte aştepta numai dela o intervenţiune salutară a factorului celuialalt, a supremului factor de stat, a Corónei, care în posiţiunea sa constituţională esemtă, mai pre sus de ori ce particularism şi ca adevĕrată representantă a intereselor mai înalte de stat, are chemarea sa constituţională de a interveni la timp acomodat cu autoritatea şi plenitudinea puterii sale pentru siguranţa statului ameninţat chiar în interna sa structură

În acéstă speranţă comisiunea îşi îndréptă privirea sa şi spre unele aparţiuni îmbucurătóre pe latul orizon politic. Cu viuă satisfacere putem constata, că în aceea mĕsură, în care nimbul fals al liberalismului şi constituţionalismului în Ungaria dispare ca negura risipită în Ungaria de razele sórelui, simpatiile popórelor europene se îndréptă spre noi, şi că importanţa politică şi culturală a românismului, consciu de acésta pentru monarchia habsburgică şi interesele ei vitale în Orient află recunóscerea în cercuri politice tot mai largi. Acest resultat îmbucurătoriu pe lângă posiţiunea nóstră geografică importantă nu numai din punct de vedere politic, ci şi strategic, şi pe lângă latinitatea nóstră, avem sĕ-l mulţămim vitalităţii neştirbite care a putut resista dóuĕ milenii de grele încercări, conscienţei naţionale viu desvoltate, capabilităţei mari de cultură şi simţului pronunţat de legalitate al poporului nostru. Un popor cu înzestrări atât de fericite şi oţĕlit prin suferin-ţele cele mai dure, în ciuda tuturor strîmtorilor presentului póte privi liniştit la viitoriul seu

De altă parte comisiunea, în considerarea marilor greutăţi a multifarielor împedecări măiestrite cari în patria nóstră se grămădesc contra activităţii politice a partidului naţinal în în apĕrarea şi validitarea legitimilor nóstre interese, greu vătĕmate şi mai serios ameninţate, comisiunea crede, a împlini o datorinţă naţională, prin aceea că nu lasă se trécă acest moment sĕrbătoresc, în viaţa nóstră politică, fără a trage atenţiunea on. conferenţe la aceea, că tótă puterea şi însemnătatea partidului nostru naţional zace în armonia ţinutei nóstre, şi comisiunea face acésta cu intenţiunea de a lăsa sĕ rĕsune din mijlocul acestei adunări, în care poporul român află şi priveşte representanţa sa genuină un apel puternic către simţul de solidaritate naţională al tuturor fiilor fideli ai naţiunii

Comisiunea încheiând cu aceste raportul seu, îşi presentă următórele propuneri de resoluţiuni, în care cele mai marcante momente, — atinse în acest raport — al vederilor şi direcţiunii politicei nóstre îşi află espresiunea lor. (Urméḑă resoluţiunile deja publicate.)

O cestiune momentuósă *)

De când esistă universităţi în mijlocul lumei civilisate cetăţenii acestora totdeuna au jucat un rol însemnat în viaţa socială, culturală şi chiar politico-naţională a popórĕlor.

Aşa a fost şi este în tóte ţările culte, ce ne încujură aşa au stat şi stau deci lucrurile chiar şi în patria nóstră.

Facem, prin urmare, şi noi de astădată numai un pas, pe care nu ni-l póte interḑice nici un fel de lege.

Universitarii magiari s'au afirmat în felul lor la diferite ocasiuni destul de puternic, şi vócea lor totdeuna a aflat rĕsunet în inimile conaţionarilor lor.

In privinţa acésta noi, universetarii români, stăm departe îndĕrătul colegilor noştri magiari. — Causele, pontru cari noi până acum nu ne-am prea manifestat, sunt multe şi atât de cunoscute, încât aflăm de prisos a le mai înşira.

Cu tóte acestea, când onórea şi caracterul nostru naţional se atacă în public, datori suntem cel puţin a ne apĕra cu demnitate, şi în casul acesta nimic nu ne va puté depărta dela postul nostru.

Ḑiarele ungurescì nu arareori se îndatinéză a ne intimida, a ne batjocori şi a ne înegri înaintea publicului cetitoriu. Datorinţa nóstră este prin urmare a ne apĕra, a arĕta adevĕrata stare a lucrurilor şi a trage din ea consecinţele.

In tómna anului 1889, după-ce se făcuse înscrierile la universităţi, unul din ḑiarele magiare sub titlul „Tinerimea română nu învaţă“ luase notă despre numĕrul tinerilor români, cari studiéză la universităţile din patrie, şi cu perfidia obicinuită îşi esprimă marea sa mirare, cum de suntem aşa de puţini în proporţie cu mărimea numerică a poporului nostru, şi ne timbra drept aceea de nesce tineri nepĕtrunşi de însĕmnătatea învĕţăturei şi adevĕratei culturi scientifice.

Nu de mult, un alt ḑiar unguresc din Pesta, „Budapesti Hirlap“, scriind un articol tendenţios în contra gimnasiului român din Braşov, ḑise între altele, că necunoscinţa limbei magiare, care se negligă mult în numitul gimnasiu ar fi causa, că o mulţime de tineri, cari absolvéza acolo, sunt siliţi a trece graniţa în România pentru a-şi continua studiul şi a-şi asigura viitorul şi pentru ca mai târḑiu de acelo sĕ pótă aţîţa nemulţămirea în poporaţiunea română de aici.

Le suntem recunoscĕtori numitelor foi, pentru-că ni-au atras atenţiunea asupra duor împrejurări, că adecă, cari sunt causele, că tinerii români sunt atât de puţin la numĕr la universităţile din Pesta şi din Cluş, şi pentru ce o parte mare din absolvenţii gimnasiului român din Braşov părăsesce patria, trecĕnd din ţara românéscă?

Sĕ fie óre causa neproporţiei numerice, lipsa de sêmţ şi de interes pentru cultură, — cum îi place a crede fóiei cluşiene — şi óre — cum de altă parte afirmă fóia pestană necunoscinţa limbei magiare sĕ ne silésca a părăsi patria?

Sĕ vedem!

Cumcă suntem şi noi ca şi alte némuri duioşi de cultură şi de sciinţă, asta o dovedesce împrejurarea, că fie-care din noi în tot momentul arde de dorul de a puté cândva ajunge pe la universităţile mai mari şi mai de valóre din străinătate, acolo, unde fiă-ne permis a accentua, sciinţa se propagă şi se cultivă cu mai multă seriositate, trăinicià şi fundament; o devedesce acésta mai departe numĕrul cel mare de tineri români de pe la universităţile din apusul Europei şi resultatele laudabile obţinute de dênşii, pe calea sciinţei.

Necunoscinţa limbei magiare încă nu póte fi causa, că suntem aşa de puţini la universităţile magiare, căci şi aşa cei mai mulţi dintre noi, în timpul petrecut la universitate ne înşuşim pe deplin aceea limbă ca organ impuns şi indispensabil pentru manifestarea cunoscinţelor nóstre. Suntem dedaţi noi cu greutăţile acestei limbi încă de prin scólele inferióre. Dacă tinĕrul român învaţă bun-bucuros limba germână şi francesă, sĕ fie óre pentru el atât de îngrozitóre limba magiară, încât sĕl silésca a-şi părăsi patria şi căminul părintesc, după ce a invĕţat'o deja 12 ani de-arĕndul?

Dacă numai atâta 'ar fi causa, astăḑi poporul nostru ar avé aici acasă un contingent cu mult mai însemnat de bărbaţi inteligenţi şi n'am trebuit aşa ḑicĕnd, sĕ privim cu lacrimele în ochi, cum acestia sunt siliţi cu durere a ne părăsi atunci, când aici le simţim mai mult lipsa.

(Va urmă.)

---

*) Tóte foile nóstre din patriă sunt respectuos rugate a reproduce. Autorii.

Varietăţi.

* (Alegerile dietale.) După cât sunt cunoscute alegerile de pănă acum, partidul liberal a perdut 46 cercuri elect. şi a câstigat 16; aponnyistii au câstigat 27 şi au perdut 14; independenţii au câstigat 35 şi au perdut 20; 48-tii au câstigat de tot 1 cerc. Numĕrul deputaţilor e 229 liberali, 159 opoziţionali şi 6 fără partid.

In multe părţi s'au întêmplat vĕrsări de sânge. La Huedin şi Cicsereda miliţia şi gendarmaria a făcut întrebuinţare de arme, rĕmânĕnd mulţi morţi şi răniţi.

* (Vênare după popularitate.) Era gata sĕ trecem la ordinea ḑilei preste un eveniment epocal (?), întêmplat Joi nóptea în Sibiiu. „Tribuna“ însĕ ni l'a revocat în memorie. Şi de óre-ce ea îl atinge numai per tangentem, datorinţa de cronicari ne impune al descrie mai deaprópe.

E vorbă, că „tovaroşii de principii, grupaţi în jurul „Tribunei““ voind sĕ vêneze după popularitate, au făcut apel la publicul sibian şi din giur, ca Joi séra sĕ se întrunéscă în sala cea *mică* a casei societăţii, punêndu-se în perspectivă golirea mai multor butóie de bere.

La apel a şi rĕspuns redactorul „Tribunei“ Balteş cu colaboratorii şi tovaroşii sei de principii Eug Brote, Albini, D. Comşa prof. sem.; Dr. Barcian prof. sem; un „oficial“ consistorial, întorcĕtorii şi culegĕtorii „Tribunei“, doi învĕţători din Sĕliste, 3 din Tălmăcel, unul din Poplaca, unu din Boiţa etc etc. şi câţiva ţĕrani, cu toţii cum spune „Tribuna“ la (?!) de inşi.

Şi se spune, că şi-au petrecut bine, căci s'a golit multă bere, — pănă Vineri diminéţa. S'au ridicat toaste pentru „căpitanul“ Eug. Brote, şi pentru ducerea memorandului la împĕratul.

Ca petrecerea sĕ fie mai vială, un învĕtător în toastul seu a atăcat autorităţile scolare şi bisericesci, luând pe sufietul seu, că ele sunt causa tuturor relelor, ér un nenorocit notar, mirat, că nu vede nici o „reverendă“ şi nici un advocat esclamă cu emfas, că popii şi advocaţii sciu numai „beli“ poporul, făr se ia parte cu el şi sĕ-l conducă.

De cele 8 toaste ale unui colaborator al „Tribunei“, de ale „căpitanului“, căruia redactorul Balteş i a dat „cununa“ închinându-se, *şi ale profesorilor seminariali*, nu luăm notiţă, căci le vom cetí póte mai târḑiu în organul din Sibiiu al partidului naţional.

Descriind acest eveniment, ne permitem întrebarea: Autorităţile scolare şi bisericesci n'au cunoscinţă despre acest „avênt naţional“ al apostolilor culturali şi moralisători ai poporului?!.

* (Şedinţă publică). „Societatea de lectură“ a studenţilor dela scólele medii rom. gr. or. din Braşov a ţinut Duminecă în 12 Ianuariu st v. şedinţa publică în memoria fostului ei patron, fericitul în Domnul Ioan Popasu. Programul constătătoriu din cântece în cor, solo, disertaţiuni şi declamaţiuni a mulţămit pe numerosul public asistent, dar cu deosebire pe On. Eforie scolară, care a asistat aprópe în corpore la acésta solemnitate. Dl Virgil Oniţiu, actualul conducĕtoriu al societăţii póte fi mândru de resultatul obţinut. Câştigul material în folosul bibliotecei numitei societăţi se urcă aprópe la suma de 100 fl.

* Consilier administrativ la direcţia fondului relig. gr. or. în locul dlui Wislocki înaintat la rangul de director al fondului, a fost numit consilierul onorar de până acum, dl Onisim Ţurcan.

* (Scólele şi gimasiile comunale din România.) Tóte scólele şi gimnasiile din România, care sunt intreţinute astăḑi de comune, vor fi luate dela 1 Apriliu pe séma statului şi vor fi înscrise în bugetul ministeriului instrucţiunei publice.

* (Necrolog.) Ana Şandor măr. Dr. Petco în numele ei şi al soţului seu Dr. Lazar Petco. adv. a fiilor sei Valeriu, pretore în Baia de Criş. Eugen sublocotent ces. reg. Olivia măr. Dr. Aurel Demian Aurelia măr. Dr. Alesandru Hossu, Iulian, Ana şi Vilma cu inima frântă de durere anunţă cumcă mult iubitul şi neuitatul lor părinte, respective socru şi moş Dr. **Atanasiu Şandor,** profesor emerit la institutul pedagogic din Arad, fisic consistorial, membru în representanţa oraşului Arad, etc. după un morb greu, în etate de 84 ani, împărtăşit cu sântele taine, şi-a dat nobilul suflet în mânile creatoriului, în 15/27 l. c. la órele 3 d. m.

Rĕmaşiţele pământesci ale defunctului se vor aşeḑa spre odichnă eternă. Vineri în 17/29 l. c. la órele 2 d. m. în cimiteriul gr. or. român.

Arad, 15/27 Ianuariu, 1892.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

Nr. 164 1891.

Avis.

Prin rescriptul seu dto 14 Novembre a tr. Nr. 93,690. Înaltul ministeriu r. u. de agricultură a pus la disposiţiunea subscrisului comitet 15 esemplare din instrucţiunea relativă la manipularea şi aplicarea acidului sulfuric la viile atacate de *filoxeră*, compusă în limba magiară.

Cultivătorii de vii voind a dispune de un esemplar al acestei instrucţiuni, sĕ se adreseze către subscrisul comitet.

Sibiiu, 26 Ianuariu n. 1892.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

(Urmare.)

Într'o ḑi, pe când Moise era la oile lui Jotor, pe muntele Horiv, a vĕḑut un rug arḑênd cu flacără înaintea sa, dar focul nu consuma verdéţa şi florile rugului. Moise a voit sĕ se apropie, ca sĕ vadă ce este Dumneḑeu însĕ, care sub chipul flacărei de foc, i s'a arĕtat lui Moise în rug, i-a ḑis: „deslégă-ţi încălţămintele piciórelor tale (des culţete), căci locul pe care stai, este sfânt. Nu te apropia aici. Eu sunt Dumneḑeul părinţilor tei. Am vĕḑut durerile şi necasurile poporului israiltén din Egipet. Dute la Faraon, şi cere ca sĕ elibereze pre poporul meu din robie, şi 'l condu în pămêntul Canaanului, de unde a eşit. Moise, auḑind glasul lui Dumneḑeu, a căḑut cu faţa la pămênt, şi nu îndrăsnea, a căuta spre locul, unde vorbia D-ḑeu.

Dumneḑeu, spre ajutoriul lui Moise, pentru eliberarea israiltenilor din Egipt, i-a dat toiag (băţ) cu care el putea face minuni; ér ca sprijinitor, i-a mai dat pe fratele lui Aron, ca acesta, sĕ vorbéscă cu Faraon, căci Moise fiind gângav, nu putea vorbí curat. Aron, apoi a şi spus poporului israiltén, cele ce le-au poruncit Dumneḑeu, ca sĕ facă.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1. Că Dumneḑeu, nu uită de popórele bune şi credincióse, cari pe nedrept sufer asupriri, ci le trimite mântuitori, precum a trimis israiltenilor pe Moise şi Aron. Că fiind în rĕu, nici odată, sĕ nu desnădăşduim de bunătatea şi ajutoriul celui de sus, ci totdeuna, sĕ rĕbdăm pănă în sfêrşit, că ne vom mântuí. 3. Când e periculul mai mare, atunci ajutoriul lui Dumneḑeu e mai aprópe.

Dumneḑeu s'a aretat,
Într'un rug înflăcărat,
Lui Moise, şi i-a grăit;
Pe poporul meu iubit,
Mergi cu frate-teu Aron,
Şi-l cere lui Faron,
Din Egipet, se-l lase afară,
Se nu-mi fie de ocară.

Întrebări. Ce a vĕḑut Moise, când era pe muntele Horiv? Ce a ḑis Dumneḑeu către el? Ce a dat Dumneḑeu de ajutoriu lui Moise? Pre cine -ia dat sprijinitoriu? Ce învĕţĕm din istorióra acésta.

Loterie.

Sâmbătă, în 29 Ianuariu, 1892.

Timişóra:	**61**	**42**	**45**	**7**	**67**
Viena:	**78**	**75**	**72**	**29**	**81**

Nr. 723. [10] 1—3

CONCURS.

Conform înaltei dispoziţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 25 Septembre, 1890, Nr. 5955 B. se pblică a dóuaóră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şarpatac cu filia Vêlcăndorf, din protopresbiteratul tractului Sighişórei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 360 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a'şi asterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, pănă la terminul susarătat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 10 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
adm. protopresbiter.

Sz. 123/892 (20) 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék közhirré teszi, hogy Hortóbágytalva község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást gróf Schveiniz Gyula kérelmére elrendelte, s erre határnapul 1892 évi márczius hó 23-án d. e. 9 órakor a hortobágyfalvi irodába tüzte ki

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi január hó 21 tartott üléséből.

Iánosi Sándor
elnök.

Fekete Mihály
jegyzö.

Sz. 8959/891. polg. [5] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék közhirré teszi, hogy Szerdahely község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s ennek határnapjául 1892 évi február hó 24-ik napját d. e. 9 órakor a szerdahelyi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra meg nem jelent birtokosok a tagositásba beleegyezőnek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek

N-Szeben, 1891 évi Deczember hó 17-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor
elnök.

Fekete Mihály
jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.	per-	2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd		sóne	1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluş.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copşa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighişóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	acce-lerat	10.05	2.00	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.5	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.58	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt								
7.32	—	—	—	—	sos.		pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
						Timişóra		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Báile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—									
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5.21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8. Sibiiu, Joi 23 Ianuariu (4 Februariu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Sibiiu, 22 Ianuariu, 1892.

Câteva mandate de deputați dietali, trebuiau stropite cu sânge.

Nu a fost de ajuns frigul, zăpada până în genunchi, comunicația cea grea de érnă, a trebuit sĕ vie miliția și sĕ tragă glonțe în carne vie, ca sĕ facă ordine.

Cine trebue făcut culpabil pentru sângele ce a curs?

Cine e causa înverșunări poporului și a iritațiunei celei mari altcineva, decât fanatisarea masselor prin ómeni fără suflet, împrăsciarea de bancnote între ómeni, și beuturile și mâncările date în abundanță cu sĕptămânile mai nainte din partea corteșilor, ca sĕ asigure reușită candidatului lor.

Tóte aceste permise de lege, de bună séma că duc numai la fără de lege.

Parlamentul nici cel trecut nici cel viitoriu, nu vor fi espresiunea cercurilor de alegere, aleșii nu sunt, nu pot fi representanții poporului.

Increderea câstigată cu bani, și prin vĕrsări de sânge nu este încredere, ci o stare bolnăviciósă, o stare tristă, că în statul nostru, nu meritul, nu munca, nu iubirea dau tonul, ci agenți stăpênirei, banii, miliția, baionetele și alte mijlóce aplicate în abundanță în decursul campaniei electorale.

Fața cu trecutul, alegerile din est an au fost purtate cu mai multă patimă și în mai multe locuri terorismul a fost la culme.

Oposiția, setósă după putere și după frânele guvernului, a cercat cu tóte mijlócele ca sĕ iasă învingătóre din alegeri, guvernul de altă parte, ca sĕ se susțină la cârmă, nu a pregetat a scóte deputați ca Szász Károly în cercul cu mare maioritate românesc al Ighiului, acolo, unde dacă poporul ar fi fost întrebat, alegătorii moșteni și onorabili ar fi mers sau ar fi putut merge la urnă, de bună sama că mandatul acela, în alte mâni mai destoinice câdé, decât în mânile feciorului episcopului reformat din Cluș, al aceluia, care a dat ansă, ca profesorul Dr. Sillásyi sĕ se pensioneze fără voiă și societatea „Iulia“ sĕ fie stérsă de pe fața pămêntului.

Indirect am contribuit și noi românii la falsificarea opiniunei publice.

E drept că fruntașii nostri, preoțimea nóstră a stat departe de astfeliu de acte, cari se înfieră ele de sine

Dar poporul, poporul condus de primari, notari și alți ómeni fără sêmț acest popor în necunoscință de causă, în nepriceperea sa, a dat mandatul de deputat, în mânile unui dușman pronunțat al românilor, unui om, care dacă i ar sta în putere ar trimite pe tot românul în America ori în altă parte a pămêntului, dacă nu vrea sĕ se magiariseze.

Dacă din increderea unui cerc românesc s'a putut strĕcura un atare om în parlament și de acestia mai sunt ḑeci de deputați, cum sĕ ne și asteptăm noi la vr'un bine, cum sĕ avem v'o raḑă de speranță, că se vor aduce legi drepte, umane și liberale, și cum sĕ nu dorim, ca și noi românii sĕ vedem sĕ căutăm ca stările de aḑi de lucruri sĕ se schimbe, căci continuând tot așa, numai spre nenorocirea nóstră, spre umilirea nóstră și spre nimicirea nóstră pot fi atari acte, cari vedem că se petrec aḑi sub ochii nostri.

Dar punênd astfeliu de întrebări sub discusiune numai decât vin demagogii și ne ḑic „trădare mișeléscă“.

Poporul român, pus aḑi sub tutoratul cător va nemernici, nu e ertat se iasă din glodul în care l'au băgat nesce demagogi nesce ómeni, cari au în vedere numai ale lor interese, și a lor pungă.

Aici decretéză pasivitatea, și eșind din Siibiu încep a face têrgul.

Cunoscem casuri, am putea numi persóne compromise, cari după ce sau depărtat din Sibiiu au făcut isprăvile guvernului, sprigínind candidații acestuia în ascuns sĕ înțelege pentru un bun bacșiș, și cunóscem și scim și de aceia, cari au pactat cu oposiția, au sfătuit pe alegători sĕ mérgă la urnă sĕ-și dea voturile lor pentru candidatul oposițional. Când cunóscem aceste lucruri, nu ne mirăm de loc, că sórtea nóstră în loc sĕ se amelioreze, sĕ agravéză și nu avem respectul cuvenit înaintea străinilor.

Politica aḑi nu sĕ face prin frase bombastice nici prin șiretlicuri, la cari prea sau dedat unii corifei naționali.

Trebue sĕ eșim cu colórea.

Sĕ cunóscem pe cei ce sub masca de mari naționalisti, fac trebșóre și încurcă ițele în favorul partidelor magiare.

Și cumcă de acestia sunt destui, nu am avé decât se scótem catalogul și sĕ-i înfierăm.

Dar noi nu o facem.

Nu suntem noi puși sĕ controlom pe ómenii cu doi bani în trei pungi. Acésta e tréba comitetului partidului național și în genere al partidului întreg ca sĕ-și cunóscă omenii.

Pre câmpul libertăți nu era partid național erau români însĕtați de dorul de a li se da drepturi. In Sibiiu au inventat ómenii o formulă nóuă au inventat numirea de partid național, pe când între români nu e ertat sĕ fie partide, românii, ca popor apĕsat trebue sĕ fie toți de un partid, de partidul românesc, de partidul, în care pot avé toți românii întrare, în partidul unde toți se pótă conlucra, în partidul unde sĕ nu pótă fi nimene eschis, până ce e constatat că e român și doresce binele și fericirea némului seu.

Unitatea acésta a tuturor românilor nu le place cu deosebire malcontenților dela „Tribuna“ acelor ómeni, cari pentru a puté pescui în tulbure trebue sĕ producă zizanie și desbinare între români, trebue sĕ i presente pe unii ca ne români, ca slugi ale guvernului unguresc, cum o dovedesce acésta o corĕspondență tendențiósă și murdară din Sibiiu către ḑiarul „Românul“ din Bucuresci, eșită de sigur din péna unui bandit, ascuns sub masca anonimității.

„Telegraful Român“ din Sibiiu și „Unirea“ din Blaș.

Sub titlul acesta scrie „Luminătoriul“ următoriul articol:

Timișóra, în 28 Ianuariu nou.

Mai mulți ómeni, mai multe păreri. Acéstă regulă a firei omenesci s'a manifestat todeuna și tot mereu se manifestéză și în sinul națiunei nóstre. Deci nu ne póte prinde mirarea, dacă ea se manifestéză, în unele și altele privințe, chiar și în sinul partidului național român, s'au între organele sale.

După noi una ca asta nu e crimă.

Numai în scopul final și pe lângă programul nostru național avem sĕ fim nedesbinați și tot una; ér în cât pentru mijlócele recerute spre ajungerea scopului, ací chiar diferite sau opuse de ar fi părerile într'unul sau alt punct, — acésta nici pe departe nu însémnă desbinare sau scisiune în sinul partidului, ca atare.

Dar ací nu e vorba nici chiar de una ca asta, ci numai de o apreciare. Prin urmare vederile nóstre în causă, sperăm, nu se vor priví ca desbinare sau scisiune între „organele partidului“.

Étă de ce e vorba.

Câteva ḑile înainte de întrunirea conferinței dela 8/20 Ianuariu în Sibiiu, numitele organe ale metropoliilor nóstre române din Sibiiu și Blaș publicară câte un articol de tótă valórea și de însem-

FOIȚA.

Bastonul unchiului meu.

(Schiță din viața americană, traducere de *I. M.*)

(Urmare.)

Și nici nu s'a întâmplat niciodată ca bĕtrênul sĕ-și părăséscă bastonul seu. Preste ḑi îl ținea pe genunchii sei, ér preste nópte, lângă sine în pat.

Imi venea sĕ cred, că în urma multor suferințe ce a trebuit sĕ îndure bietul bĕtrên, i s'a alterat mintea, și cu atât me întăriam mai mult în credința acésta, cu cât trebuea sĕ vĕd, că de bastonul seu se îngrijește mai mult ca de sine însuși.

Presența unchiului, din ḑi în ḑi, începea a deveni atât pentru mine, cât și pentru bărbatul meu o tortură. Făcui deci bărbatului meu propunerea de a închiria pentru bĕtrên o altă locuință undeva dar abea făcurăm planul și bĕtrânul se bolnăvi și în câteva sĕptămâni muri.

În tótă durata morbului, ḑiua și nóptea, trebuea sĕ veghez la patul dênsului. Mĕ îngrijam de dênsul ca de un copil al meu, și acésta îi plăcea bĕtrênului, căci se părea a fi cu mai multă bunăvoință fața de mine și de copii mei, ca mai înainte.

Intr'o diminéță însĕ uitasem a tracta cu bastonul seu, astfel precum dênsul pretindea. Inaintea morbului seu adecă regulat în tótă diminéța, bĕtrênul își stergea bastonul cu un stergariu, și numai după ce isprăvea cu lucrul acesta, se ducea la mâncare. Acuma însĕ după ce se bolnăvise, nu mai puté face lucrul acesta, și de aceea 'mi încredință mie tot lucrul. Și eu și îngrijam de acesta după cum dênsul pretindea.

Era tocmai într'o diminéță, în care negligasem bastonul. Bĕtrênul era fórte rĕu dispus, nimic nu îi era pe plac, nimic nu îi era bun, ér în urma neîngrijirei de baston mai fusei silită a asculta și o predică dojănitóre, timp de aprópe o óră. In urmă cu totul obosit, me rugă sĕ-l părăsesc, sub cuvêntul, că ar dori sĕ adórmă

In urma acestei dorințe a bolnavului bĕtrên me retrasem într'o odaie laterală. După ce am petrecut acolo mai bine de dóuĕ óre, fără ca sĕ aud vr'un sgomot în odaia bĕtrênului, luaiu hotărîrea a me duce încă odată în odaia acestuia, ca apoi liniștită, sĕ'mi pot vedea de alte lucruri de prin curte, dar care mi-a fost spaima, când în loc de a vedé pe bolnav zăcând în pat, vĕḑuiu patul gol, ér bolnavul nicăiri!

L'am căutat în tóte părțile. Am chemat pe servitori și le am dat porunca, al căuta și ei, dar în zădar, Nimenea nu'l vĕḑuse eșind din curte afară și astfel cu atât mai puțin ne puteam esplica cum bĕtrênul a putut dispărea.

In urmă, după ce atât eu cât și servitorii, ne am fost ostenit de atâta căutat, l'am aflat în fundul grădinei, după o tufă, unde se muncea cu slabele lui puteri, a-și îngropa bastonul.

„Nimenea nu este vrednic de bastonul acesta“, ḑise către mine vĕḑênd, că me apropiu de dênsul. La început nu voí se mai vină nici în casă, și numai în urma promisiunei, că pe viitor voiu îngriji mai bine de baston

Preste nóptea următóre, morbul se mai agravase, și când bĕtrânul vĕḑu, că puterile îi scad treptat, me rugă sĕ i dau băstonul în mână. I-l'am dat După ce îl ținuse vr'o câteva minute în mâni mi-'l dete érăși cu voce slabă ḑise:

„Ține bastonul acesta și promite'mi că nu te vei despărți nici odată de el, Anico!“ I-am promis deóre-ce vedeam, că acesta îi este scump și că ține mult la el. „Anico — bastonul — — este și — va — fi vóuĕ — — copiilor vostri“ — — și aci vocea îi încetă, bĕtrênul murise.

Rĕmășițele pĕmêntesci ale unchiului nostru Devy le am îngropat în cripta familiară „Turton“, ér bastonul acestuia, l'am păstrat într'o cămară, și apoi érăși ne urmărirăm modul cel vechiu de vețuire.

Anii treciau unul după altul fără de a lăsa în urma lor alta decât suvenirile nĕcasurilor, cu cari trebuea sĕ luptăm ḑi de ḑi.

Copii nostri încă cresteau de îți era drag de ei, unul cerceta deja scóla ér celalalt se juca cu calul seu de lemn Intrégă bucuria nóstră, se concentra în acesti doi copii. (Va urma.)

nătatea politică. Atigêndu-se în ele politica națională a românilor din Transilvania și Ungaria, și comparându se resultatul acestei politice cu starea faptică a némului românesc din acésta monarchie, „Tel. Rom.“ susține, că „dacă se vor sterge“ punctul 1 și 9 din programul partidului național român, statorit la anul 1881, atunci, în cât pentru celelalte 7 puncte din program, toți românii ar ajunge la „solidaritatea cea mult dorită între români“, va se dică: și autoritățile nóstre bisericesci ar întra în acțiune solidară politică cu partidul român național și înpreună cu acesta, ar conlucra și ele pentru realisarea celorlalte șepte puncte din program, dela cari „în adevĕr atêrnă esistința nóstră națională“.

„Unirea“ nu face nici o propunere de stergere sau modificare în programul național, dar constată și ea că „la noi românii, la cari biserica a îmbrăcat un feliu de caracter național, cum nu-l aflăm la alte popóre europene“ — biserica nu póte se remână „nepăsătória în fața cestiunilor politice“, și esprimându-și și ea nemulțămirea cu resultatele politicei naționale de până acum. ba chiar făcêndu-i o critică póte nemeritătă, ajunge și ea a dice, din cuvênt în cuvênt: „și noi (Unirea) suntem convinși, ca ori cine, că succese numai așa vom puté dobândì, dacă toți factorii poporului român vor lucra în cea mai perfectă armonie.“ Apoi articolul seu îl terminéză „Unirea“ cu următórele cuvinte: „Fie ca românii înainte de alegerile iminente sĕ-și alégă o ținută potrivită, care se facă din anul acesta nou (1892) *o eră nóue*“.

Acest duet al organelor metropoliilor nóstre, minunat pentru armonia sa dulce și plăcută, al cărui diriginte, pe cum credem, noi, nu póte fi altul, de cât un cias bun, sau geniul sănĕtos al românismului, credem că este demn cu totul tot de altă apreciare și nu de aceea, ce i se făcù — eschisiv la vócea „Tel. Rom.“ — din partea colegelor nóstre din Sibiiu și Brașov.

„Tribuna“ timbră pe „Tel. Rom.“ și propunerea sa de „atac“ la esistința românilor, de „tradare mișeléscă“, de pregătire mișeléscă“, de pregătire a politicei cu „dualismul magiaro-roman între Miron și Al. Mocsonyi“.

Ér mama „Gazeta Tr.“ cevași mai blândă — în espresiuni — însĕ mai slabă în frêmbe, începù a se „stăpâní din tóte puterile ca sĕ n'o umfle risul de gluma cea próstă“ a „Tel. Rom.“ ....

Noi, permițênd din parte ne dechiaratinnea limpede și hotărîtă, că stăm neclătiți pre lângă programul partidului național român, statorit la anul 1881, și că nu consimțim cu nici o modificare sau „punere la o parte“ a cutăror puncte din el, totuși aflăm cu cale se dechiarăm aci, că deoparte nu consimțim cu vederile apreciatóre ale numitelor colege din Sibiiu și Brașov, de altă parte aparința ca atare în loc de a ne infiora sau înfrica pentru cutare „atac“ sau „tradare mișeliéscă“, ori de a ne stăpâni „ca se nu ne umfle rîsul de gluma próstă“ din contra ne umple de bucurie și de speranță.

Și cum nu?

Óre nu este o aparință îmbucurătóre și plină de speranță întêlnirea spontanea a organelor metropoliilor nóstre în vederea lor, ca „toți românii“ va se dică și ele — „se conlucre în cea mai perfectă armonie“ (Unirea) și se „ajungă la solidaritatea cea mult dorită între români„ („Telegraful Român“)?

Óre nu este o plăcută și inveselitóre spreanță pentru noi, cei din partidul național român, faptul ce ni se pune în vedere, că, dacă nu adi, de sigur mâne o se ne vedem toți, cu bisericile și cu ambele metropolii române de odată, uniți în acțiunea politică națională.

Pentru partidul național remân óre nu este un frumos sprigin, deja acela, ce ni-l promite organul metrop. din Sibiiu, că din 9 puncte a programului nostru 7 le primesce și el și conlucra împreună cu noi la realisarea lor

Nu-i vorbă, mult mai mult ne am bucura, dacă numitele metropolii ar fi și ele, fie chiar și numai una din ele, în sinul partidului național, dacă asta nu e, sau nu se póte, atunci ne bucurăm și de aparința aceea, că ele deși stând afară de partidul nostru, totuși ne spriginesc în șepte puncte din programul nostru.

Ținênd noi fórte mult la principiul cu „perfecta armonia a tuturor factorilor“ și la „solidaritatea cea mult dorită între români“, datorința avem, ca sĕ conlucrăm spre acésta și se ajungem la scop, se înțelege pe temeiul programului național, și de aceea pe toți confrații de sânge ce astădi nu stau pe temeiul programului național îi privim de atari, dar nici odată ca dușmani ai programului sau ai némului nostru. Și de aceea credem, că manifestațiunile lor în causa națională, carea îi privesce și pe dênșii, merita o apreciare calmă și cu sânge rece.

Étă din cari motive nu împărtășim vederile apreciatóre a colegelor nóstre în causă, ci nutrim firma speranță că, cel ce primeste șepte puncte, 'și va călca pe inimă și dacă nu adi, de sigur mâne — va primi și cele dóuĕ puncte, cel puțin în forma acea, pre cum sunt formulate în punctul 1 și 9 al programului național.

Nimic imposibil în aceste puncte, nimic illegal sau nerealisabil. In dragul „solidarității mult dorite“ ușor ar putea ele trece preste greutățile — din punctul 1 și 9 al programului național.

De ale partidului național.

Pentru a dovedi, că conclusul conferenței, relativ la pasivitatea absolută față cu alegerile dietale, nu s'a observat și mai cu sémă în Ungaria nimene nu dă nimic pe „avis“ul comitetului central, n'avem decât se înregistrăm cele ce se publică în „Tribuna“-organul oficios al comitetului central.

In Alba-Iulia, reședința unui membru al comitetului central, valorosului advocat Rnbin Patița, cu concursul alegătorilor români se alege guvernamentalul Mohay.

Corespondentul scusă pe aceea parte a inteligenței, care n'a făcut nimic pentru esecutarea pasivității — căci o parte a mers cu poporul — cu aceea, că candidații au promis ajutóre bisericilor și scolilor românesci, din care motiv „titorul bisericii gr. catolice a fost corteș cu pénă de vultur în pălărie“

În Șomcuta mare s'a ales cu aclamațiune guvernamentalul, și fostul ministru contele Teleki Géza.

Mandatul i l'a predat președintele comisiunei elect. adv. Iosif Pop fost vice-căpitan al Chiorului, fost deputat și unul dintre „anteluptătorii naționali“ din 1861, ér deputatul ales, cu privire la alegătorii sei, a primit mandatul pe lângă o cuvêntare românéscă.

„Hotărirea pasivității din Sibiiu a avut efectul dorit — dice corespondentul — și încă fórte splendid, pentru-că dintre români nu au participat la acéstă alegere decât Nicolau Hosszu din Cornia, apoi Karșai din Vărăiu și Avram din Curtuiușul mare“.

Va se dică „pasivitatea“ este numai pentru preoți Fiți siguri, că dacă era vr'un contra candidat și era trebuință de mai mulți „nemeși“ „tocănarii“ cu preoți cu tot afară de dl Andr. Medan, toți participau la alegere.

In Beiuș — unde și în 1848 la prima alegere, la care au avut drept și românii se participe, au sciut românii conduși de inteligința națională se impună magiarilor, și se scótă pe candidatul lor contra puterii, dând pept chiar și cu miliția, — sĕ scrie că „inteligința română a observat în înțelesul cel mai strict al cuvêntului pasivitatea absolută“ și

Va se dică acolo pasivitatea a fost numai pentru inteligință.

Atâta tot concede însĕ și corespondentul, că „Csákány Laczi și cu solgăbirăul din Vascău, au adus vr'o 50—60 de alegători, și că advocatul Teodor Fășie în cuvêntarea sa către aclamatul deputat guvernamental Gerard Véghső, a accentuat, că „prin alegerea acésta óreși-cum s'a nimicit pasivitatea română“.

Acel „Csákány Laczy“ este notariul din cercul Crisciorului, numele lui este Vasiliu Sarkadi, este fratele canonicului gr. cat. din Orade Artemiu, Sarkadi au fost timpuri când era unul din cei mai energioși conducători ai poporului pentru partidul național contra lui Véghső Ce este causa óre, că astădi nu dórme și el cu „inteligența“ pasivă!?

Tot din acea corespondență aflăm, că în diua alegerei au trecut prin Beinș o mulțime de căruțe, care duceau din comandă (a cui? Red.) pe alegătorii din câteva comune la Ceica, unde doi candidați români fac tămbălău nepriceput póte nici de ei.

Din acel „tămbălău“ a eșit deputatul guvernamental, ales de români, Silviu Rezei, fostul secretariu al episcopului Pavel, carele în dieta trecută nu și-a deschis gura nici chiar în cestiunea „kisdedov“urilor combătută și de episcopatul român Adi mâne îl vom vedé canonic în Orade.

In cercul Becleanului, poporul a ales pe guvern. conte Bethlen Ődőn dar „preoții și învĕțătorii au observat pasivitatea generală absolută.“

In Turda, reședința președintelui comitetului central, unde s'au bătut guvernamentalii cu kosuthistii, dice corespondentul, că „în dilele din urmă mai tóte comunele le-a umblat și până acolo s'au demis corteșii dela partidul independent, de au esplicat conclusul conferenței din Sibiiu pentru a-i abate dela participare pe acei alegĕtori — se înțelege români — care nu s'au alăturat la partidul lor“.

Și cu tot acest ajutor dat partidului național, românii tot au ales pe candidatul guvernamental, ér un biet de român verosimil „kosutist“ s'a mai pomenit și cu palma unui gendarm preste nas, de l'a năpălit sângele, și a mai ajuns și pe la poliție.

In cercul Șiriei, țéra lui Slavici, dice corespondentul din Pâncota, că toți alegĕtorii români au participat la alegere și au scos de deputat pe guvernamentalul Solymosy (în cercul fericitului George Popa).

„Toți preoții și învĕtătorii cu puține escepțiuni au fost la votisare“.

Va sĕ dică aici nici aceștia nu dau nimic pe conclusele conferenței, ba afirmă corespondentul, că însușii delegatul la conferență, protopopul Const. Gurban încă ar fi îndemnat poporul la alegere, corteșind pentru contra-candidatul Tagányi.

In cercul Ienopolei au ales cu aclamațiune pe guvernamentalul Boros Béni. și pe cum afirmă „Tribuna“ părintele Isac rectius Isaia Goldiș, din Cermeiu, a întimpinat la gară pe alesul deputat cu o vorbire românéscă.

In Pecica, unde s'a ales cu aclamațiune apponyistul Gáál Ienő după „Tribuna“ ar fi participat și români la banchet și învĕțătoriul Ioan Eftici ar fi toastat românesce pentru alesul deputat.

In cercul Aranyos-Medgyes din comitatul Sătmariului, cu ajutoriul românilor din „țara Oașului“ s'a ales jidanul guvernamental Chorin.

Poftim pasivitate esecutată sub auspiciile comitetului central național?

Mai urméză sĕ vedem esecutată și înaintarea memorandului la Tron.

Dacă va merge și aceea ca pasivitatea, ce se va alege de programul partidului național?

Constatăm, că până acum comitetul central n'a făcut nimic pentru înaintarea memorandului la tron, și o ținem afacerea acésta în evidență, pentru că mult ne interesézä, sĕ i vedem succesele.

Ni-se comunică dela Ighiu, următórele:

Ighiu, în Ianuariu 1892.

Eri a fost alegerea de deputat dietal pentru cercul Ighiului aici. Însĕ înainte de alegeri cu 2 sĕptămâni, corupțiunile erau la culme, mâncări, beuturi, și bani 5, 10, 15 și 20 fl. de vot. Candidați au fost doi Dr. Szász Károly feciorul marelui patriot episcop reformat din Clușiu, ca guvernamental și Kis Bálinth proprietariu în Ighiu, ca opozițional. Partida opozițională se incerca a îmbĕta pre ómeni, prelângă beuturi și bani, incĕ și cu promisiuni, că se va strica arêndele de cârcimărit, va fi ertat pusul tăbacului, va fi ertat a ferbe vinars cu căldarea fără plată, se va lesni sarea și cu alte multe sărături, eșite din capete unguresci

Partida guvernamentală însĕ a mers și mai departe cu înșĕlăciunile, punênd pe monarchul în joc, dicênd către ómeni, vrei sĕ ții cu împĕratul? dacă vrei, apoi dă votul la dl Szász Károly, căci numai el ține cu împĕratul. Cu di cu nópte bieții ómeni numai aveau odichnă, când de unii când de alții, și așa românii, pre cari ungurii îi asemenéză cu dobitoc, ér Szász Károly cu câni, kutya oláh, se plăteau scump. Adiau ómenii dicênd, eu țin cu împĕratul, căci împĕratul, e bun și drept, la împĕratul dau votul meu, însĕ la unguri nu, căci ungurul e mincinos și înșelătoriu, însĕ cei ce avéu lipsă de voturile romanului nu se rușinau de respunsul dat ci tot mai pretind ca se voteze cu ei căci le va da ceriul și pământul. Prelângă tótă resistența românilor din jurul Ighiului de a nu vota pentru unguri totuși s'au aflat ici colea câte o óie rĕtăcită, carea s'au rupt de către turmă. Așa m'a cuprins mirarea, când în diua de alegere am vĕdut întrând în Ighiu 2 bărbați cărunți, români din Cricău, cu cocarde tricolorii ungurești în pălărie, mergând către sala de votare cam triști căci confraților cei 18 cu drept de votare rămasese acasă spre ași căuta de și lucrurile lor economice.

Din comunele din apropierea Ighiului fórte puțini români au votat, lauda conducătorilor lor. Nu așa însĕ s'a purtat cei din munții apuseni. Spre lauda d-lor notari fie dis, din notariatul Abrudsat au fost mulți. Tot așa d-nii notari din Buciumani, Valea Albă și Zlatna au fost mai harnici, cari spre a împlini dorința dlui protopretore din Roșia montană Imrih in timp de iarnă grea în depărtare cale de 3 dile, a stat se aducă la votare și pre mamele române, numai ca sĕ póte scóte de deputat guvernamental pre impintenatul Szász Károly, kutya oláh A avut mare noroc d-nii notari din munții apuseni, căci d-nii preoți, români au fost duși cu toți la baie după aur, căci sĕ fi fost acasă sfințiile lor, d-nii notari nu aveau așa têrg bun în Ighiu, cu toți cei dela munte în opinci si cu cocarde unguresci în pălării.

Părintele M. N. din Presaca ca păstoriu credincios turmei sale, nu a lăsat-o singură, ci a venit și sânţia Sa înaintea turmei, ér mânătoriu de turmă dinapoi a încredinţat pre dl învĕţătoriu din loc, durere însĕ că la votare nu s'a mai putut căpăta nici un frate în Iuda. — Frumos nume e pasivitatea însĕ mai frumoşi sunt banii lui Szapáry, în lăturile ungureşti — Perirea ta Israile din tine este.

Un martor ocularia.

O cestiune momentuósă

(Urmare).

Adevĕratele cause trebuesc însĕ căutate cu mult mai adênc, căci ele sunt cu mult mai seriόse.

Sĕ aruncâm o privire asupra viitoriului nostru şi, apreţiându-ne posiţia, sĕ ne întrebâm: pentru ce óre mai învĕţâm la universităţile unguresci chiar şi numai atâţia câţi suntem, avem noi óre destulă garanţă, că eşind odată din braţele acestor temple ale sciinţelor, străduinţa şi munca nóstră se fie rebonificată, aplecaţi fiind fie care în patria nóstră strămoşéscă şi iubită?

Respunsul ce va trebui sĕ ni-l dăm în tótă sinceritatea este totdeodată şi causa causelor pentru-ce la universităţile din Pesta şi din Cluş românii sunt aşa de slab representaţi.

Trist rĕspuns, durerósă causă! Căci din esperienţă vorbind fórte rari sunt casurile acelea, când tinĕrul român, care absolvéḑă universitatea magiară, sĕ aibă mângăerea, ca după atâtea nĕcasuri şi gertfe materiale şi spirituale se fie pus şi el aici în patria sa în postul ce-i compete întocmai ca colegilor sei magiari. Partea cea mai mare dintre noi sau este avisată a trăi în nisce condiţiuni incompatibile cu vrednicia sa, sau e silită a părăsi patria, a merge în România sau în alte părţi unde póte norocul i a destinat o sórte mai bună.

Are deci tótă dreptatea „Budapesti Hirlap“, când constată, că tinerii români emigréză în România, acésta însĕ trebue se o scie fóia din cestiune şi sĕ o mărturiséscă despre absolvenţii români în genere, fie din gimnasiile nóstre fie din cele strĕine ale ţĕrei. Ér acésta emigrare se petrece regulat şi încă în dóuĕ perióde. Unii pribegesc după absolvarea studiilor secundare, ér alţii după terminarea celor academice

„Recunóscem, ḑice apoi „Budapesti Hirlap“. că scólele române în frunte cu gimnasiul superior din Braşov fac mari servicii societăţii românescí, culturei societăţei, dar, cumcă e un simptom nenatural, o stare nesănătósă, ca o scólă medie îndecurs de 25 de ani din 238 de tineri inteligenţi 100 se servéscă unui stat strĕin, credem, că ori-ce om cu mintea tréză şi sănătósă o va mărturisi.

. . . . Astăḑi de facto astfeliu stăm: Un institut ce esistă în Ungaria cresce element inteligent unui stat strĕin“ Tot în acel loc acela şi ḑiar accentuéză, că cu deosebire ca profesori traesc acei tineri în România.

Mărturisim şi noi cu mâchnire, că acesta e un simptom nenatural, o stare nesănătóse. Dar nu „necunoscinţa limbei magiare“, nici „dorul de a aţiţa“ de acolo nemulţămirea în poporul român de aici, este causa acestor stări abnormale, ci numai şi numai grija de a ajunge la un viitoriu cinstit şi corespunḑĕteriu aptitudinelor nóstre, ceea-ce pentru un român cu caracter şi dragoste de némul seu este greu a ajunge în acéstă patrie maşteră.

Când o ţéră produce mai mult, decât póte consuma, e lucru îmbucurătoriu. In privinţa asta însĕ ţéra nóstră e unică în felul seu. Din Ardél şi preste tot din fericita nóstră Ungariă, aprópe în fie-care an se esportéză o mulţime de bărbaţi gata şi bine cualificaţi, un element care numai spre podóba ţĕrii póte servi. Şi lucrul e uşor de înţeles. Dacă trei milióne de români nici pe cei ce se cualifică aici la universităţile din patriă nu şi-i pot vedea aplicaţi în oficii — ce sĕ mai ḑicem în faţa unor stări atât de triste?

Din mulţi puţini câţi suntem la cele dóuĕ universităţ absolvéḑă în fie-care an un numĕr cu totul neinsemnat. — Pe pragul ce trebue sĕ păşim în viéţa publică stăm, şi ne gândim adêne ce sĕ facem şi încătrău se apucăm? — Şi ne umplem de grózä înaintea unei privelişti posomorite.

Sórtea juriştilor ne-am obicinuit a o vedea mai norocită numai în cariera advocaţială. Dar vai de aceeia, cari apucă vre-o carieră administrativă sau judecătoréscă. Aceştia séu trebue sĕ se lapede de cea mai nobilă insuşire omenéscă, de caracterul lor naţional, sĕ lucre chiar în contra convingerei lor şi sĕ-şi lapede legea strămoşéscă, sau dacă nu sĕ peră în miseriă, îmbătrânind in cele mai inferióre graduri ale dregĕtoriilor. — Medicii noştri par a fi cu ceva mai favoriţi de sórte.

Cu atât mai nefericiţi sunt însĕ mulţi dintre aceia, cari simţindu-se chiemaţi şi având aplicare a se dedieă carierei profesorale. E drept aceştia sunt şi mai puţini la universităţile din patriă.

Puţini într'adevĕr şi totu-şi prea mulţi ba chiar ide prisos în raport cu prospectele, cu speranţele ce le au, în proporţie cu numerul institutelor secundare, de cari dispunem. Aceştia cu deosebire sunt destinaţi a deveni proletari literari sau a mânca pânea amară a strĕinătăţii.

Cunóscem casuri destule, că tinerii români isprăvindu-şi în regulă ba chiar cu succes strălucit studiile filosofice, sunt siliţi a petrece timpul în aşteptare după vre-un post vacant, sau a lua lumea în cap, a se face apostoli ai culturei românesci în ţéra Românescă sau în Macedonia etc.

Cea mai mare parte dintre tinerii emigraţi în România — ni-se ḑice — traesc acolo ca profesori. Scim că mulţi dintre aceştia şi-au isprăvit în 4 ani de ḑile cursurile de filosofiă din patriă. — De ce nu au rĕmas ei şi după absolvare tot aici în patriă?

De bună sémă nu de frica şi necunoscinţa limbei magiare! Căci în casul acesta ei puteau de sigur sĕ fie cu mult mai fericiţi în cariera lor, dacă ne mai consumânduşi aici timpul cu însuşirea limbei magiare, s'ar fi dus încă dela început, pentru-că acolo, în Bucuresci, sĕ-şi priméscă învĕţătura şi cunoscinţele, éră nu aici bunăóră dela un Moldovan Gergely, care pentru ce sĕ se pótă susţinea în postul leu, ca profesor de limba română la o universitate magiară îşi bate joc de ceeace avem mai scump, de limba nóstră şi de obiceiurile poporului nostru.

Pentru-ce nu se aplică şi tinerii români ca profesori sa institutele unguresci? Pentru-că nu voesc şi nu este ertat sĕ urmeze esemplul acestui Moldovan Gergely, pentrucă voesc şi trebue se trăiască ca români, ca ómeni de caracter, ca ómeni cinstiţi!

In faţa unor asemenea stări de lucruri, trebue neapărat sĕ plecăm cu diploma în buzunariu acolo, unde deşi departe de vetrele nóstre, putem neconturbaţi şi ne jigniţi sĕ muncim şi se ne validităm aptitudinele nóstre în brazda némului nostru.

Étă motivele, cari ni-au îndemnat şi ni-au constrêns sĕ luăm şi noi péna în mână pentru a da espresiune ca tineri universitari, conscii de datoria nóstră, unui sfânt postulat al nostru, şi suntem siguri, al ori cărei suflări românesci.

Şi ce adecă voim noi de astădată prin acest pas al nostru?

E vorba aci de o cestiune momentuósă, care taie adênc în esenţa vieţei nóstre culturale, o cestiune de multe-ori pusă în discuţiune atât în public, cat şi pe cale privată. Este anume cestiunea gimnasiilor nóstre, românesci, înmulţirea lor şi respectarea caracterului naţional pentru cele esistente.

Ér acésta este o causă atât de sfântă, atât de dréptă şi îndreptăţită de tóte legile nóstre. încât credem tare şi nutrim marea speranţă, că în serviciul ei glasul nostru va răpi cu sine inimile tuturor românilor adevĕraţi şi cu deosebire spriginul factorilor nostri conducĕtori în causa progresului nostru cultural.

Este fără îndoélă timpul suprem şi nici un moment n'ar trebui se mai întârḑiem, pentru-că, întrunind voturile nóstre cu ale bĕtrânilor nostri, se pretindem fără amânare respectarea drepturilor de a ne cultiva în limba nóstră maternă, de a ne ridica scóle medii, acolo unde putem şi unde este neapărat lipsă de ele. Va urmă.)

Varietăţi.

* (Ministrul Szapáry la Viena.) Contele Szapáry se va duce în Dumineca viitóre la Viena, ca sĕ raporteze Maj. Sale monarchului despre resultatul alegerilor. În cercurile din Budapesta se crede, că ministrul va demisiona, deóre-ce nici chiar liberalii n'au fost învoiţi la început ca sĕ se disólve camera în timp de iarnă. Se vorbesce că cont. Csáky, dându-şi demisiunea, va devení presidentul casei magnaţilor.

* (Bani pentru alegeri) După datele câte se sciu până acum, s'au trimis din Budapesta 759,300 fl Cele mai multe sume s'au trimis la adresa főispanilor. Unii dintre ei au primit sume de preste 30,000 fl. — Cea mai mare sumă s'a trimis la Zombor (32,000) şi la Becicherecul mare (30,000 fl); cea mai mică (300 fl.) la Braşov.

* Căsătoria moştenitoriului de tron al României cu princesa de Edinburg. despre care s'a scris atât de mult, nu se va mai face. Aşa cetim scirea acésta în „Buna Credinţă“, care adauge, că în cele din urmă familia regală a Angliei ar fi refusat acésta incuscrire, după insistenţele familiei imperiale a Rusiei.

* Societatea România-Jună a tinerimei universitare române din Viena a publicat raportul seu pe anul administrativ dela 1 Octobre 1890 până în 30 Septembre 1891. In anul trecut societatea a avut 24 membri fundatori, 82 onorari, 50 emeritaţi, 27 ordinari, a ţinut 12 şedinţe ordinare 1 literară şi 1 festivă, a avut la disposiţie 39 ḑiare; biblioteca conţine 982 opuri în 776 volume, starea casei, fondul neatacabil 9947 fl 83 cr.. fondul de reservă 500 fl.; fondul disponibil 874 fl. 7 cr.; averea totală 11,574 fl 41 cr.

* Invitare: Reuniunea femeilor române din Zerneşti şi jur, învită cu tótă onórea la balul ce se va arangia Sâmbătă 1/13 Februariu a. c. în sala edificiului scolariu din loc. Inceputul la 8 óre séra; bilet de întrare 1 florin.

NB. Ofertele marinimóse se primesc cu mulţĕmită şi se vor chita prin jurnale.

— La: „Representaţiunea de cântări şi declamări“ împreunată cudans ce o va aranja inteliginţa română din Hodac-Ibănesci Joi la 11 Februariu st. n. a. c. în scóla gr. or. din Hodac. Venitul este destinat pentru înfiinţarea unei casine comune. Inceputul la 7 óre séra.

Program:

1. „Cuvênt de deschidere“.
2. „Coróna cufundată“ cor de bărbaţi de H Bönicke.
3. „Glasul unui român“ poesie de A. Mureşan.
4. „Domnul Tudor“ poesie de I. Niculescu (solo de Bass)
5. Mărirea strămoşilor“ pesie de G. Sion.
6. „Domnul din veci“ colindă-terzet.
7. „Plugul sĕracului“ poesie de Z. Boiu
8. „Serandă“ cor de bărbaţi de Marschner.

Preţul de întrare: pentru o persónă 60 cr., pentru familie 1 fl. 40 cr.

Ofertele marinimóse se vor cuita pe cale ḑiaristică.

NB Viptualele rĕmân în provederea stimatelor familii.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

18. *Moise eliberatoriu.*

După porunca lui Dumneḑeu, Moise s'a presentat înaintea lui Faraon şi în numele lui Dumneḑeu, a cerut, ca sĕ elibereze pe israilteni din robia Egipetului. Faraon însĕ, nici nu l'a băgat în sémă, căci bine scia, ce folóse mari avea el şi ţara dela israilteni, căci numai acestia lucrau la câmp, făceau ţiglă şi cărămiḑi, zideau case şi cetăţi. Ca sĕ înduplece pe Faraon, Moise s'a rugat lui Dumneḑeu, ca sĕ pedepséscă pe egipteni, ca astfel siliţi şi înfricoşaţi de puterea cea mare alui Dumneḑeu; sĕ elibereze pe israilteni. Dumneḑeu ascultă rugăciunea lui Moise şi prefăcù apa Nilului în sânge, ca nimeni sĕ nu mai pótă bea, şi acéstă pedépsă ţinù şepte ḑile. Apoi trimise tot feliul de insecte uriciόse şi greţόse, cari îi supĕrau fórte mult. A trimis apoi bóle de vite, éră ómenii s'au umplut preste tot trupul de rane veninóse. Vifore, vremuri grósnice, grindină şi ghiaţă preste hotară; potopuri de lăcuste, au mâncat tótă róda pămêntului, ce a scăpat de grindină. Apoi o întunecime înfiorătóre, s'a întins mai multe ḑile preste tot Egiptul, şi altele multe. In decursul fie cărei pedepse, Faraon chiema pe Moise, şi promitea, că dacă va ridica pedépsa, va elibera pe israilteni; éră încetând pedépsa, Faraon îşi retrăgea cuvêntul. Astfel a urmat în nóuĕ rênduri, până-când Moise, a rugat pe Dumneḑeu, sĕ trimită o pedépsă dintre cele mai grele, şi anume: a trimis Dumneḑeu un ânger omorîtoriu, care ucidea pe toţi pruncii întâiu născuţi ai egiptenilor. Pe pruncii israiltenilor, însĕ acel ânger nu-i omora, căci Moise a poruncit, ca fie-care israiltean sĕ taie câte un miel, acărui carne sĕ o mânânce, éră cu sângele sĕ ungă pragul şi stêlpii uşilor dela case, ca îngerul omorîtoriu sĕ aibă semn, ca sĕ ocoléscă aceea casă.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1. Că Dumneḑeu pe ómenii cei buni, cari împlinesc voia Lui şi urméză poruncilor Lui, îi apĕră, precum a apĕrat şi casele israiltenilor de îngerul omorîtoriu; ér pe ómenii aceia, cari sĕ opun şi nu ascultă poruncile lui Dumneḑeu, îi pedepsesce fără cruţare, precum a pedepsit pe Faraon şi pe egiptenii. 2 Că Dumneḑeu prin relele şi nenorocirile trimise preste ómeni, cércă prin acestea, a-i îndrepta dela calea rĕtăcirei la calea adevĕrului, precum a cercat în ḑece rênduri şi pe Faraon şi egipteni.

Bunul Dumneḑeu,
Apĕră de rĕu,
Pe cei-ce ascultă,
Legea Lui cea sfântă.
Rele şi strîmtori,
Vin adeseori,
Preste pĕcătoşi,
Şi rĕutăcioşi,
Ca sĕ se'ndrepteze,
Şi sĕ-i lumineze.

Intrebări: Învoitus'a Faraon sĕ elibereze pe israilteni din Egipt? Pentru-ce n'a voit Faraon sĕ elibereze pe israilteni? Ce pedepse a trimis Dumneḑeu asupra Egipetului? Care a fost cea din urmă şi mai grea pedépsă? Ce a poruncit Moise israiltenilor sĕ facă, ca îngerul ucigătoriu sĕ le ocoléscă casele? Ce învĕţăm din istorióra acésta.

Nr. 699. [11] 3–3

CONCURS

Pentru ocuparea postului vacant de paroch în parochia Mucundorf protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighișórei, se publică concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Venitul întreg anual al acestei parochii, computat după calculul mediu al celor cinci ani din urmă, dă suma de 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a concura la acest post parochial pot lua informațiuni mai detaiate despre starea parochiei atât dela acest oficiu protopresbiteral cât și dela cel parochial, avênd a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserica din acésta parochie spre a-și arěta desteritatea în cele rituali, — ér cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sighișóra, 19 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
administr. protopresb.

„Albina“ institut de credit și de economii în Sibiiu.

Publicațiune

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 §. 29

1. **Suma scrisurilor fonciare puse** în circulațiune cu ḑiua de 31 Decembre 1891 e de 5% 624.000 6% 583.300 = ... fl. 1,207,300.—
2. Pretensiunile institutului de împrumute hipotecare, care servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de : . . . . fl. 1,240,962.40
3. **Valórea hipotecelor luate de basă** la susnumitele împrumute hipotecare este de . . . . fl. 5,120,100.—
4. **In sensul §. 97** din statute **„fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de . . . . fl. 217,460.50 acesta e indus în cont separat și plasat în efecte publice. [14] 1—1

Sibiiu, 1 Ianuariu, 1892.

Direcțiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.41	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriș**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	--	—	--	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timișóra**		6.20	1.1?	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriș**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de os în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—			Bucuresc		—	--	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	--
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	.—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29 11.56	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58		**Brașov**		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		**Zernesci**		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9. Sibiiu, Sâmbătă 25 Ianuariu (6 Februariu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Ianuariu, 1892.

Ḑilele aceste au fost alegerile şi în comitatul Sibiiului.

Fără sgomot şi fără contracandidaţi, au fost proclamaţi pretutindenea candidaţii poporului săsesc aparţinĕtori partidului liberal.

Nici că se putea altcum.

Românii, după angajamentele luate, nu au pus nici candidaţi, nici au mers la urnă, deşi în cercul Sebeşului maioritatea alegĕtorilor o formézĕ românii.

Aşa vedem ales în Sebeşiu un sas néoşiu în persóna contelui Horváth Tholdy, de bună sémă ca sĕ se confirme şi prin alegerea acestui bărbat, cât de intime sunt legăturile între compatrioţii nostri sasi şi magiari.

Preţul preteniei încheiate la 1890 trebuia sĕ-l plătéscă la Sibiiu românii din cercul electoral al Sas-Sebeşului, ér la Braşov vestitul apponyist Zay Albert, căruia comitetul de candidare i-a pus suliţa în cóste, şi preste nópte a trebuit sĕ-şi schimbe vederi, principii, şi sĕ şi părăséscă tovarĕşii de luptă şi ómenii, cari 'l ridicaseră până la demnitatea de notar în parlamentul unguresc.

Dar aceste schimbări sunt numai o parte din schimbările, ce le vedem.

Este pus în perspectivă chiar la Braşov un feliu de club politic magiaro-săsesc şi cu tóte potestările celor dela „Tageblatt“ — nu are sĕ rĕmână lucrul numai la început, ci magiarii împreună cu sasii vor forma partidul liberal.

Atâta trebue şi confusiunea babilonică nu va întârḑia a aduce róde la timpul seu

Luteranii — magiari şi slovaci — se înţeleg de minune bine în adunările bisericesci şi de bună sémă, că jalusi de dragostea ce esistă între luteranii de limbi diferite, se vor fi hotărit şi sasii din Braşov ca se facă tovărăşia politică cu magiarii.

Ne va fi dat sĕ vedem cu timpul, că „Schulvereinul“ este decretat de cine scie ce crimă, cum de crimă s'a decretat bunăóră mergerea unui slovac la nisce festivităţi în Kiew.

Dar tréba acésta pe noi nu ne privesce. Compatrioţii nostri sasi circumspecţi dela fire, vor căuta ei vr'un mod ca sĕ scape din încurcătură şi din clusca, ce li s'a pus în Braşov.

Faptele însĕ confirmă întru tóte, că sasii nu mai ţin cu atâta tărie la posiţia lor de odinióră, ci bucuros ascultă chiar şi când nu pricep limba magiară, discursul dlui Baussnern junior în limba magiară, căci se vede a fi pus între punctele de împăcare, şi pregătirea unui feliu de dualism săsesc-magiar în cele ale limbei, în diferitele cercuri.

La Braşov şi la Agnita s'au pus lucrurile în practică şi Sibiiul, unicul punct mai tare şi cu ómeni mai îndârjiţi se va mai ţinea de tradiţiile vechi, până ce va veni guvernul ca sĕ o céră şi acésta, drept schimb pentru vr'o concesiune óre-care.

Procesul de asimilare atunci va merge mai repede, sasii vor rĕmâné cu numele lor, cu industria lor, cu băncile lor şi cu averile lor, tóte cu timpul prefăcute în instituţiuni, cari vor forma mândria magiarilor din vécul al XXI-lea, pe fostul fundus regius, ridicaţi pe ruinele sasilor, cum s'au ridicat în Cluş, Teaca şi Aiud, în timp de nici 100 de ani

Magiarii au băgat sasilor în cap, că nu au sĕ se témă de magiarisare, ci au sĕ se témă de români.

Ei bine, noi suntem destui la numĕr, ca sĕ nu rĕvnim sĕ ne întărim rêndurile cu elemente streine.

Sasii ne-au învĕţat limba, dar atâta a fost totul. Nu şi-au însuşit portul nostru, legea nóstră Trăscăul — odinióră sat complet săsesc — aḑi a rĕmas cu portul, dar limba o a perdut cu totul, şi din luterani până la calvini ori unitari nu li-a fost cu greu schimbarea confesiunei.

În Aiud cei mai de frunte cetăţeni sunt de origine saşi — dar din necunoscinţa limbei germâne au trecut unul după altul la reformaţi — şi aḑi sunt magiari, şi-au uitat că au fost odinióră sasi, şi ar privi de o insultă sĕ le spuni în faţă, că sunt de origine săséscă. Biserica luterană şi la pasci e gólă şi sermanul preot predică nemţesce la păreţi.

Era un lucru firesc şi de tot natural ca după cele ce s'au petrecut şi după cele ce însuşi patrioţii sasi vĕd că sunt spre al lor rĕu şi spre a lor stricăciune sĕ fi căutat tocmai în interesul conservării lor, ca sĕ nu se dea legaţi cu totul în mânile rassei domnitóre, ale cărei interese sunt cucerirea elementului săsesc şi accelerarea procesului de asimilare

Ar trebui sĕ fie orbi cei ce nu ar vedé, că unde are sĕ-i ducă angagiamentele luate.

Pentru noi nu este şi nu póte fi indiferent, dacă sasii se contopesc în elementul magiar.

Prin acésta lupta nóstră sĕ îngreunézĕ mult, căci până-ce aḑi avem sĕ luptăm şi sĕ susţinem lupta numai cu magiarii, mâne-poimâne vom avea sĕ o susţinem contra magiarilor înmulţiţi cu sasii din Ardeal şi cu averile lor cu tot Din acest punct de vedere ţinem noi, că e greşită calea pe care au apucat compatrioţii sasi, şi am dori mult ca sĕ nu se contopescă în elementul magiar.

O doresc şi ei, e altă întrebare şi viitoriul ne va dovedí, că încât ţin cont de propria conservare, atât de scumpă fie-cărui popor.

Alegerile sibiene în conferenţa naţională.

Sibiiu în 24 Ianuariu 1892.

Onorabilul public cetitor scie negreşit cum conferinţa naţională a creḑut de bine sĕ resólve cestiunea alegerilor de delegaţi, pentru cele tre cercuri electorale din Sibiiu şi Cisnădie. Scie anume onorabilul public cetitor, că conferinţa naţională şi-a dat solomonelul seu verdict într'acolo: ca nici unii, nici alţii din cei ce s'au presentat la conferinţă ca delegaţii acestor cercurii electorali, se nu fie verificaţi. Şi acésta cu motivarea, că cu ocasiunea adunărei electorali convocate de dl Dr A. Brote, presumptivul presedinte al clubului electoral din acest comitat, preste tot nu s'a făcut algere; iar alegerea altcum deplin corectă efeptuită in adunarea electorală de mai târḑiu, n'ar putea fi considerată din causă, că ea n'ar fi fost convocată de organe autorisate la convocare!

Solemnelul acest verdict al conferenţei naţionale, ne dă de o parte o dovadă fórte valorósă; pre lêngă acésta el mai este şi fórte instructiv.

Dovada ce ni o dă verdictul amintit este: mai ântâiu, că a fost o indatinată scornitură netemeinică, când în „Tribuna“ în procsima ḑi după conferinţa prima de alegere, s'a afirmat, că candidaţii „tribunistilor“ ar fi fost proclamaţi de delegaţi.

Adoua şi mai valorósă dovadă ce ni o dă acest verdict este: că nu numai domnii „tribunisti,“ care voiau sĕ se împună ei însişi pre sine de delegaţi, sunt membrii ai marelui partid român naţional; de unde urméḑă de sine ilegalitatea acelei procederi demne mai mult de un zapciu muscălesc, decât de un preşedinte al clubului electoral din municipiu, conform căreia acesta din urmă, opresce câteva sute de alegători românii dela eserciarea dreptului lor de alegători, sub cuvênt că n'ar fi neaoşi români, în faptă însĕ pentru că n'au voit aş concentra votul lor pre lângă candidaţii „tribunisti“

Logica consecinţă din aceste doveḑi prestate, ar fi fost, ca conferinţa sĕ verifice pre delegaţii aleşi în formă deplin corectă şi sĕ le dea acestora satisfacţiunea cuvenită faţa de ofensa suferită din partea unui organ al ei.

Dar nu s'a urmat astfel! Pentru că influinţa tribunistilor a fost de astă dată în detrimentul causei, de tot mare, în conferinţa naţională Şi pentru că maioritatea delegaţilor din acéstă conferinţă incă nu i-a cunoscut pre domni „tribunişti“ după adevĕrata lor valóre.

Astfel deci s'a creḑut de bine sĕ se facă pace, iar nu dreptate, că şi când pacea fără dreptate ar fi posibilă şi ca şi când dreptatea nu ar pretinde între tóte circumstările tributul ei!

Ne întórcem acum la partea instructivă din verdictul conferenţei. Iar aci cu deplină mâchnire trebue se constatăm, că un club municipal bine organisat, cum este cel din Sibiiu, înaintea conferenţei nu află nici o valóre şi trecere, chiar nici în casul acela, când organul autorisat al conferenţei sau al comitetului de ea esmis, face abus de potestatea sa.

FOIŢA.

Bastonul unchiului meu.

(Schiţă din viaţa americană, traducere de *I. M.*)

(Incheere.)

Se ḑice, că de ce se teme omul mai mult, de aceia nu scăpă. Noi ne temeam de timpuri mai grele, şi acelea veniră Se întâmplă adecă, că banca, la care aveam depuşi puţinii nostri bani, tot razimul nostru, falimentă, şi astfel noi ajunserăm dela puţin la nimica.

Nu ne mai remase alta de făcut, decât sĕ ne vindem casa şi astfel sĕ părăsim în cele din urmă şi vatra părintéscă.

Deja de vr'o câteva ḑile eram ocupată cu pachetatul. Multe lucruri frumóse trebuí se cadă în ḑilele acelea jertfă ciocanului, se fie luate cu necruţare dela locul lor şi puse în grămadă

Intr'o ḑi timpul era tare înaintat, şi astfel me vĕḑuiu silită a înceta cu pachetatul, pentru ca se gătesc ceva de prânz bărbatului meu, carele de astă dată avea se vină din oficiu mai curênd ca dealtădată acasă.

Eram în culină, când deodată aud pe Radu băiatul cel mai mic, văietându-se din răsputeri, ce'l lua gura Alerg în odaia unde l'am fost lăsat şi îl găsesc stând lângă bastonul rupt în dóuĕ al unchiului Davy. El adecă umblând prin odăile deja góle, află bastonul, pe carele eu nici nu mai căutasem a'l pacheta, si bătându-şi cu el calul seu de lemn îl rupse în dóuĕ, şi de aci atâta plâns.

Ii luaiu bucata de baston, pe carea încă o ţinea în mână, şi voind ai şterge lacrimele, vruiu se o arunc la o parte, dar deodată aud, că a picat ceva sunător la piciórele mele, me plec sĕ vĕd ce a putut fi aceia şi vĕd spre marea mea surpindere un mărgăritariu de o frumşeţe rară, şi érăşi, şi érăşi fără de a putea observa de unde cad acelea.

Când deodată sucesc bucata de baston, pe carea în surprinderea mea o am fost uitat la mine în mână, observ, că acésta era găurită pre dinlăuntru şi de acolo cădeau mărgăritarele, unul după altul

Într'acea sosi şi bărbatul meu, carele cercetând bucăţile de baston constată şi cele observate de mine, neputêndu-se mira din destul.

Unchiul nostru Davy se vede, că cu interprinderile sale prin India câştigase mai mult de cât ne făcuse el nóuĕ cunoscut. Şi în urma însuşirilor sale caracteristice, ca un avar ne mai pomenit, a aflat mai cu cale a'şi ascunde averea sa în bastonul seu şi numai pe patul de mórte se pare, că a voit a ne atrage atenţiunea asupra bastonului seu, dar şi acésta o făcuse numai după ce a fost dat mâna cu mórtea.

Descoperirea făcută de noi abea în ceasul al unsprĕḑecelea, har Domnului, încă nu era făcută prea târḑiu.

Încă în ḑiua următóre porní Rolland la London, unde primi pentru mărgăritare o sumă considerabilă cu ajutoriul căreia puturăm apoi scăpa din ghiarăle unui viitor ne sigur, ce ne aştepta.

Bucăţile de baston încă şi astăḑi le mai păstrăm ca pe o plăcută suvenire al unui ajutor trimis în ceasul cel din urmă de unchiul nostru Davy.

Instructiv mai este verdictul conferenţei şi pentru aceea, că el ne dă cheia spre deslegarea enigmei: cum adecă s'a putut, ca „tribuniştii“ pre lângă numĕrul lor de tot disparent, totuşi sĕ compună o maioritate în conferinţă şi sĕ domineze acésta?

Lucru fórte simplu! N'au avut decât sĕ pună în fie care cerc electoral câte un president a la Brote paşa, care se nu admită pre nime la alegere, care nu jură pre ómenii grupaţi în jurul „Tribunei“, şi étă lucru e gata.

Căci cui o se te şi mai plângi, când tot tribuniştii vor avea apoi sĕ te judece?

Vorba Tribunei: turcu te bate, turcu te judecă!

De aci se vede, că domnii Tisza şi Szapáry sunt adevĕraţi pigmei politici, pre lângă tribunişti. Căci dacă inventau şi foloseau şi cei dintâiu tactica tribunistilor, astăḑi n'aveau sĕ se mai întâlnéscă cu nici un oposiţional în parlamentul din Pesta.

Dacă până aci au ajuns treburile, atunci alegĕtori români din cele şésă cercuri electorali din municipiul Sibiiului, în viitor vor avea sĕ-şi tragă bine sama, înainte de a se mai pune în contact cu o conferinţă compusă în modul celei din urmă şi în deosebi cu organele esmise din sinul acesteia.

Ioan de *Preda*,
advocat.

De ale partidului naţional.

Sĕ mai spicuim câte va casuri de prin ḑiare:

„Luminătoriul“ începe şi el a publica corespondenţe de prin cercurile electorale din Bănat

În articolul de fond din Nrul 6 din 22 Ianuariu (3 Februariu) „în temeiul raporturilor de până acum póte deocamdată pe scurt, cu óreşi-care mulţămire constata, că de astădată s'a simţit fără îndoială respectarea principiului pasivităţii mai cu sémă din partea inteligintei naţionale aprópe în tóte cercurile electorale din ţéra întrégă“, apoi ca ilustraţiune numai decât dă loc unei corespondenţe a unui plugariu din Beregseu (cercul Becicherecului mic) în care se ḑice, că „popii amêndoi şi dascălul, au vêndut turma lui Besenyei“ vre-o 40 alegĕtori din acea comună ḑice, că au mers la alegere.

Pe semne „popii“ şi „dascălii“ nu aparţin la „inteligenţă“.

Tot „Luminătoriul“ mai publică şi din Oraviţa o corespondenţă unde s'a aclamat de deputat Jókay Mor în presenţa alor abia 5—600 de suflete. Românii în maioritate „absolută“, adecă mai mulţi cu unul de jumĕtate, au respectat conclusul conferinţei din Sibiiu, dar o mică escepţiune tot fac unii anumiţi dintre ai nostri, cărora e a se atribui şi împregiurarea „că nu au remas pela casele lor toţi alegătorii neatêrnători“, precum sunt: păr. Russu preot gr. cat şi ad. prot. din Ticvaniul mare, doi învĕţători gr. or. din Forotic şi învĕţ. gr. cat. din Oraviţa, apoi unii din notarii români.

Mai publică apoi o corespundeţă plină de indignaţiune a advocatului Dr. Nestor Oprean din San-Nicolau mare, în care se plânge, că românii din aceea localitate cu inteligintă cu tot sĕ luptă şi se duşmănesc pentru candidaţii: contele Coloman Náko guvernamentul şi Nic. Scheidt apponyist. N'a putut sĕ i întrunéscă nici la adunare ca se alégă delegaţi pentru conferinţa din Sibiiu. Alegătorii români din Valcani împărţiţi în dóuĕ tabere încă alérgă la alegere. Nici vĕrul seu Iustin Oprean capelan, nici bĕtrênul, unchiul seu parochul George Oprean n'a rĕmas acasă, ci au venit cu poporenii lor sĕ voteze pentru „liberal“, ér Sânmiclăuşenii votéză cea mai mare parte pentru „liberali“ sub conducerea preoţilor; Svetosar Petrovici gr. or. şi Vasiliu Deciu protop. gr. cat.

Asta e pasivitate!

Spre mângăiere publică apoi o corĕspundenţă şi din Lugoş unde abia vr'o 200—300 de alegători au aclamat de deputatat pe guvernamentul Szende Béla, între cari românii abia au fost 30-60 de st:ăgeni codreni, slujbaşi, — dar inteliginţa din întreg cercul s'a abţinut dela alegere.

In „Gazetă“ încă sunt mai multe corespondenţe, dintre cari mai dureros aspect ne presentéză cele referitóre la alegerea din Turda şi din Vinţul de jos, unde românii cu notarii, preoţi şi învĕţătorii în frunte parte terorisaţi de solgăbirăime, parte corupţi cu bani, au participat în masse la alegeri şi au scos în Turda deputat guvernamental, ér în Vinţ cu 540 voturi, pe Zeik Daniel fost guvernamental, acuma „municipalist“ dar în fond tot guvernamental.

In „Tribuna“ Nr. 17 aflăm din o corespondenţă lungă alui Omicron, că la alegerea guvernamentalului Dr. Virigil Bogdan în cercul Iosăşeului au participat 1500 de alegători români, deşi alegerea a fost cu aclamaţiune fără contra-candidat. Preoţi şi învĕţători în abundanţă

În Dobra tot după „Tribuna“ s'a ales cu ajutoriul românilor un apponyst. „Nu m'a pus în uimire“ — ḑice corespondentul — nici decât activitatea bieţilor ţĕrani români, cari seduşi de alţii şi corupţi cu bani şi cu beuturi din partea ambelor partide şi-au vêndut votul ca şi Juda pe Christos, am rĕmas încremenit vĕḑênd, că iau parte la alegeri şi cărturari dela sate, cari ar fi avut datorinţa de a reţiné pe ţĕranii neculţi acasă, înduplecându-i pentru păstrarea pasivităţii. . . .

Din Baia de Criş i se scrie „Tribunei“, că din 1800 de alegĕtori români au rĕmas pasivi 460, ér restul de aprópe 1400 au participat la alegere şi au scos de deputat pe guvernamentalul br. Józsika, cu maioritate de 16 voturi, contra apponyistului Hollaky şi liber. Körmendy.

Dintre preoţi au participat numai 8, ér dintre învĕţători numai 6. Mare mângăere!

In Nrul 18 al „Tribunei“ se ḑice, că guvernamentalul ales în cercul Şiriei Solymosy ar fi jidan botezat, că protopopul a spus multor preoţi şi învĕţători se rĕmână acasă sĕ nu iee parte la alegeri, mulţi însĕ nu l'au ascultat.

Mai aflăm apoi într'un raport „special“ din Arad despre tóte alegerile din comitatul Aradului, că acuma tóte sunt bune, partidul naţional este bine închegat. „Orisonul e clar, un popor şi o politică esprimată în programul din Sibiiu“. Comitetul naţional este chemat acum a face acéstă educaţiune politică pentru organisaţiune eficace după care însetoşe.“

„Abstinenţa n'a fost absolută, pentru că comitetului clubului naţional din Arad i a lipsit timpul fisic ca în 4—5 ḑile sĕ strebată în tóte păturile societăţii nóstre, şi mai ales i a lipsit timpul fisic pentru contactul direct cu poporul neinstruit în teoria pasivităţii“.

Dar în Arad, în reşedinţa comitetului şi a unui membru din comitetul central, tot puteau instrui poporul în 4—5 ḑile, aşa se vede însĕ că numai inteligenţa sa abţinut dela alegere, ér pe popor îl scusă în modul următoriu: „Altcum maioritatea românilor seraci, a preferit a votat cu oposiţia pe Aczél Péter, decât pe Max Falk cel cu punga, în ciuda dlui Bonts Döme şi a predilectului seu fiu Gyula, cari numai în corporţiunile nóstre bisericeşti sunt socotiţi de români“.

În cercul Radnei tutuşi au ales românii pe guvernamentalul Ioan Beleş faţă de care după „Tribuna“ se candidase 48-tistul Méray Horváth „la care s'au ataşat şi unii români din înverşunare contra lui Beleş, care s'a desfăcut de némul seu“.

Méray Horváth e mai aprópe precum se vede de românii „naţionali“ decât Ioan Beleş.

In cercul Chisineului – unde ḑice „Trib“ că s'au degradat la rolui de corteşi şi preoţi români, s'a ales apponyistul Gr. Wenkheim Frigyes contra unui 48 tist, — ér în cercul Sânt-Anei a reieşit un swab apponyist — tot cu ajutoriul românilor.

Şi cu tóte acestea pasivitatea s'a observat, partidul „naţional“ este bine închegat!

Dar sĕ ne mai întórcem şi pe aci în apropierea comitetului central.

Despre Ocna-Sibiiului am cetit în „Tribuna“, că românii au observat programul partidului naţional, pasivitatea. Nici nu se putea altmintrea căci la adunarea în care s'au ales delegaţii pentru conferinţa din Sibiiu „Tribuna“ a fost representată prin trei delegaţi, carii au pus trebile la cale.

Faptă însĕ este, că afară de preoţi poporul român din Ocna a participat la alegere şi spre marele necaz al magistratului orăşenesc a trântit pe Tisza Pista feciorul sdrobitoriului de naţionalităţi Tisza Kalman, contribuind la alegerea unui apponyist Ugron Zoltán.

Din „Kolozsvár“ şi din „Nemzet“ aflăm causele acestei derute ne mai pomenite în Ocna.

Supĕrarea e mare, fórte mare, pentru-că magistratul şi „inteliginţa magiară“ din Ocna, a fost surprinsă şi a remas de ruşine.

Tisza a căpătat 69 de voturi, tóte magiare, ér Ugron 77, dintre cari, după Kolosvar 34 au fost români „pasivisti“, ér 98 de voturi au fost neconsiderate, pentru-că ómenii nu scieau esprima numele candidatului. Între acestia negreşit mai mulţi au fost români.

Românii se ḑice, că au întrat în acţiune contra sfatului şi voiei preoţimei, din interes local şi anume pentru că i s'a pus în vedere, că alegând pe Ugron se va sista procesul pornit din oficiu pentru segregarea hotarului.

Tot cu acésta a sedus magistratul pe popor şi nainte cu 4 ani, când a ales pe Tisza, şi astă tómnă, când a participat la tămbălăul lui Tisza, carele şi însuşi li-a promis intervenţia la locurile competente, dar n'a făcut nimică, ci voia ca şi de astădată sĕ mai devină ales tot numai cu acel preţ.

Poporul însĕ l'a pedepsit pe Tisza, pentru că nu şi-a ţinut cuvêntul dat, şi a pedepsit pe magistrat, carele pe faţă îl înşélă, simulând că este contra segregării, ér pe sub mână lucră pentru segregare.

Deci cu o lovitură a omorît dóuĕ musce mari, dar şi comitetului central i-a aplicat o lovitură, se póte mângăia însĕ cu spriginul oficiosului „Nemzet“. carele condamnă pe românii, carii n'au ascultat de „Román Comité“ „másrészt okozta az oláhság magatartása, kik a „román comité“ által elrendelt pássivitásból kisodortattak, és Ugron mellett szavaztak (de altă parte causa — căderii au fost ţinuta valachimei carii s'au scos din pasivitatea impusă prin „Comitetul român“ şi au votat pentru Ugron“) ḑice „Nemzet“.

Al doilea cas tot în apropiare este alegerea din Arpaş în comitatul Făgăraşului.

„Ficiorul popii din Voila“ a petrecut prin Sibiiu sub durata conferenţei, a asitat la desbaterile ei şi mergênd acasă s'a candidat în cercul la care aparţine şi comuna sa natală contra ovreului din Bpesta Ullmann.

Boierii din ţara Făgăraşului, cari nici când n'au observat pasivitatea, l'au îmbrăţişat cu însufleţire.

Jidanul Ullmann prevĕḑêndu-şi căderea în ḑiua alegerei s'a retras, dar vicecomitele Kapocsányi impus prin comitele suprem Bausznern contra protestului tuturor românilor din comitat, ca se scape onórea sa şi a şefului seu naintea guvernului, îndată s'a candidat pe sine, creḑênd că cu autoritatea sa oficială va impune alegĕtorilor, —a mâncat bătaie însĕ, căci pănăcând Dr Şerban a întrunit aprópe 900 voturi românesci, el abia a căpătat vr'o 80 voturi jidovesci.

Şi astfel „Ficiorul popii din Voila“ pe lângă persiflagiul dat comitetului central cu o lovitură a bătut pe toţi jidanii mari şi tari din ţara Făgăraşului, pe putérnicul plutocrat Ullman din Bpesta, pe vicecomitele şi pe *comitele suprem românofag* din comitat, compromiţându i amar inaintea guvernului, carele numai pentru astfel de servicii i-a împus românilor.

Aceste dóuĕ casuri fără îndoială sunt compromiţătóre pentru autoritatea comitetului central, dar cel puţin se póte mângăia cu moţul, esclamând: „Pagubă de pagubă, dar îmi plăcu cum marsă!“

De altmintrea *în afacerea memorandului tot nu se lucră nimic.*

Beksics Gustáv şi Ardélul.

Nu va trada în auḑul nimenui pe un n
magiar numele de mai sus al făimosului dep
dietal al opidului S.-Sângeorgiu ér noi românii
timpul mai nou începem a da atenţiune mai ma
acestui publicist magiar, care, stăpânind acum d
8 ani un cerc electoral cu 4—500 alegători într'u
centru sĕcuesc, crede a puté estinde de aici tot m
departe înfluinţa magiară în Ardél spre consolidare
statului naţional magiar.

Mult sĕ străduesce dl Beksics Gustáv cu pén
şi cu cuvêntul a dovedi dragostea ce pórtă cătr
„semenii“ sĕi, cu cari sa indentificat ca deputat ş
a face un Eldorado din Sĕcuime, pentru a paralisa prin bunăstarea acesteia desvoltarea naţionalităţilor transilvane pe tóte terenele, întru preamărirea unicei naţiuni alcătuitóre de stat.

Şi până a arăta în câtva direcţiunea, în care lucréză cu atâta zel acest publicist şi deputat dietal, care vede Ardélul numai în secuime, nu va fi de prisos a sci, ce împregiurări l'au adus în relaţiuni atât de strânse cu alesul seu popor siculic, fiind acum reales de deputatat dietal prin aeclamaţiune.

A fost necesitat într'o vreme şi dl Coloman Tisza, chiar ca president al consiliului de ministrii, a primit mandatul de deputat în S. Sângeorgiu, un
cul cerc, ce i s'a putut reserva după derutele s
ferite în Dobriţin şi în Oradea mare. N'a fost c
ţat de acéstă sórte nici renumitul romancier M
riciu Jokai, care, strimtorat mai tot pe atunci
tóte cercurile electorale din Ungaria, încă a
bun-bucuros sĕ represinte satul Ilyefalva cu c
seu de lângă S.-Sângiorgiu, tot atâtea punct
adăpostire estremă pentru candidaţii căḑuţi i
curile mai însemnate din Ungaria.

După trei ani însĕ dl Coloman Tisza reiese deputat în Oradea mare ér Mauriciu Jokai în alt cerc tot din Ungaria şi ambii ómeni de calibru greu se retrag acasă, fără a fi putut ferici pe sĕcuii, cari iau ocrotit în timpul cel mai critic.

Sórtea a voit dară, sĕ fie reservat acest distins rol dlui Gustáv Beksics, care, ajuns deputat în locul fostului ministru president, sĕ forţéză a dovedi, că va sci schimba faţa întregei situaţiuni din Ardél, cugetând póte că ideile sunt tot atât uşor realisabile ca şi cum sĕ pot pune pe hârtiă.

E tréba sĕcuilor sĕ creadă, sau nu, fraselor frumóse, cu cari dl Beksics scie ale tămăia de câteori se presintă în mijlocul lor, sau 'şi ia peana într'ajutoriu, ca şi mai de curând, prin memorialul adresat ministrului de agricultură-în causa referinţelor de preste Dunăre şi Sĕcuime.

Şi acum sĕ venim la adevăratul scop al scrierei acestor şiruri.

„Ardealul şi ministrul Szapáry“ este titlul unui apel, cu care dl Beksics în preajma alegerilor la dieta ţĕrei, recomandă pe guvernul actual atenţiunei ardelenilor, ca şi cum pe toţi aceştia i-ar vedea strînşi sub flamura partidului naţional, de nou botezat al lui Appony Firesce, apelul e scris la adresa magiarilor, cărora li se spune, ce a făcut guvernul liberal în interesul magiarisărei Ardélului şi acusă pe oposiţie, că în şirurile ei nu s'a aflat nici scriitor, nici politic, care sĕ se fi ocupat cu marele probleme economice şi naţionale ale Ardélului Oposiţia, sĕ ḑice în apel, n'a putut face căli ferate, n'a putut ridica scoli şi desvolta industrie în Ardél, dar cel puţin a putut pretinde sĕ le creeze acestea guvernul. Mai mare licitaţiune în şovinism, ca acésta nu se póte!

Guvernul. continuă apelul, şi-a stabilit şi în parte şi realisat programul faţă de Ardél; a ridica, desvolta cultura naţională magiară şi a crea în Sĕcuime industriă, spre a domina magiarii situaţia economică. La esecutarea acestui program au contribuit cu deosebire ministrul de culte Albin Csáky şi secretariul de stat Berzeviczy. Al lor este meritul, că în Ardél, spre norocire, încă nu esistă cultură română, ér faţă cu cultura săsască. ministrii de culte unguresci au ridicat institute naţionale magiare în oraşele săsesci. In Braşov au înfiinţat scólă reală superióră de stat, academiă comeraială şi scólă de industriă de lemn, costând numai scóla reală superióră 102 mii fl. In Sibiiu de asemenea au creat cu mari spese gimnasin de stat magiar.

Dar grija principală, urméză dl Beksics. au avut-o de oraşele magiare şi Secuime. Universitatea din Cluş, cu institutul preparandial pentru învĕţători împovăréză anual pe stat cu 300 mii fl. Tot acolo celelalte institute culturale mai costă pe stat 130.600 fl. Din sumele de clădire, care ating cifra de 924 mii pentru Ardél, cea mai mare parte sĕ vine pe oraşele magiare, între cari figuréză şi colegiul din S. Sângeorgiu cu 32 mii fl ca ajutor la adâpostirea sĕcuilor din comitatul Treiscaune în edificiul grandios, adaptat din nou în tómna anului espirat.

Apoi şi activitatea ministrului de comunicaţiune Baross în resortatul seu, scie dl Beksics sĕ o aprecieze din punctul de vedere al intereselor secuesci-magiare Cu spriginul puternic s'au înfiinţat mai multe căi ferate vecinale în Ardél; a ajutorat linii ferate insdustriale; a resolvat cestiunea juncţiunei căilor ferate române-magiare; cu zona a apropiat Ardélul de Budapesta şi cu tariful de transport, de Fiume, astfel, că industria şi economia ardelénă a devenit capabilă de concurenţă şi în transportul pe mare. Şi pentru a nu se termina aici meritele dlui Baross, i se atribue participare nsemnată şi în lăţirea culturei naţionale „Lângă căile ferate, în cuiburile valachilor, înfiinţéză scoli magiare pe sama copiilor personalului căilor ferate ca în Pischi, Blaş şi aiurea. Chiar E M. K. E. a recunoscut aceste merite ale lui Baross, de aceea l'a ales de membru onorar. Din contră, partidul naţional, fiind că de tóte acestea nu scie, sau nu vrea a sci nimic, nu le recunósce “

Alăturea cu acesti ministrii atât de meritaţi pentru promovarea magiarismului nu putea dl Beksics sĕ nu pună şi pe „de atâteori suspicionatul“ bar. Fejerváry, ministru pentru apărarea ţĕrei. şi contele A Bethlen, ministru de agricultură. Cel dintâiu a făcut direct comanda pentru armată la industriaşi magiari şi secui până la suma de 347.000 fl. din care s'au împărtăşit şi Kolcza Gábor şi Gerbár István, meseriaşi din S.-Sângeorgiu, (nume neaoşe magiare?.) Celdin urmă a promovat industria şi economia în Ardél prin ridicarea unei fabrici de celulosă la Turda; a luat în administraţia statului pădurile mai multor comitate şi a dispus studierea regulărei Oltului, ceea ce va fi de un deosebit folos pentru Ardél şi în special pentru Sĕcuime.

Numai aceste mărturisiri spontenee ale dlui Beksics Gustáv despre activitatea guvernului ungar în favorul Ardélului, le-am estras din apelul seu şi tótă lumea se va puté convinge, că aici nu societatea magiară, ci însu-şi guvernul, cu mijlócele statului, lucră pe tóte terenele în mod sistematic şi pe faţă pentru întărirea elementului magiar şi nimicirea naţionalităţilor. Dacă un bărbat acreditat la guvern. ca Gustáv Beksics, impută partidului apponyist, că n'a făcut nimic pentru magiarisarea Ardélului şi dă laudă lui Dumneḑeu, că aici încă nu esistă cultură română, pentru-că guvernul scie sĕ o paraliseze, dovedind cu cifre ce a făcut şi face în interes specific magiar, unde ne putem astepta noi românii, că vom ajunge în patria nóstră şi cu partidul guvernamental? Un Apponyi declară în vorbirile sale de program, că nu recunósce naţionalităţilor, ca atari drepturi în statul magiar şi Gustáv Beksics, unul dintre cei mai cu influinţă ómeni la guvern, acusă pe partidul apponyist. acum naţional, că n'a lucrat nici a vorbit ceva în interesul Ardélului, recte al magiarisării acestuia.

„Dacă 'şi împlinesce datoria“. încheiă apelul, „dacă alăturea cu noi, scriitorii şi politicii partidului liberal împintenă (sarkalja) pe guvern, s'ar fi putut face póte mai mult pentru Ardél. Şi atunci cu mândrie ar putea întra în Ardél provocându-se la resultatele în a căror producere a avut parte“.

N'ar avea trebuinţă liga culturală şi tinerimea universitară română de alte doveḑi relative la intenţionata magiarisare a Ardélului, ca apelul de faţă al dlui Gustáv Beksics.

Ne cuprinde gróză, când şi cugetăm numai, câte esacerbări vom mai avea a îndura prin paşii agresivi, nechibzuiţi ai tuturor partidelor politice magiare din patriă, ca români înse, stăpâniţi de sentimentul cel mai răbdătoriu ne mângăem cu dorinţa: „Dabit Deus hisquoque finem“.

O cestiune momentuósă

(Urmare).

Şi nu credem, că ni se va lua în nume de rĕu din vre-o parte sau alta, dacă de astădată dela noi voim sĕ purcedem curentul; ba suntem chiar siguri, că mai vêrtos nóue ca tineri universitari şi cei dintâiu interesaţi, ni-se va recunósce acest drept.

E imposibil sĕ mai stăm indiferenţi în faţa referinţelor sociale şi nenaturale ce esistă astăḑi în patria nóstră. Căci pe cât de adevĕrat este şi cât de frumos ne sună la urechie numĕrul de trei milióne de români în ţĕrile corónei ungare, pe atât de tristă ba chiar ruşinatóre privelişte ne presintă o statistică a scólelor nóstre medii.

Lucrul aprópe ne mai pomenit! Pentru cele trei milióne de suflete românesci, de abia sunt în aceste estinse regiuni patru gimnasii naţionale superióre şi unul inferior. D'abia, ḑicem, pentru-că şi din aceste nu tóte au timbrul naţional românesc.

Avem în Braşov, în Blaşiu, în Nĕsĕud şi în Beiuş gimnasii superióre, şi în Brad unul inferior. Cunóscem vijeliile cari au trecut preste cel din Beiuşiu, cari atâta i-a schimbat faţa încât cu greu îl mai putem socoti astăḑi între institutele nósrre naţionale. Nu înţelegem sub scóla românéscă un institut susţinut numai cu bani românesci, ci înţelegem o scólă, în care limba de propunere se fie numai cea românéscă.

Gimnasiul din Năsĕud, în urma ordinului ministerial numai pórtă numele de gimnasiu românesc greco-catolic, ci de „alapitványi gyimnasium“. Agitaţiunile şi uneltirile duşmănesci continuă mereu şi fără sfială; şi óre până când?

Noi credem, că timpul a sosit, e óra a 11-a, ca tóte acestea fără întârḑiere sĕ fie întimpinate de protestele cele mai energice ale tuturor rmânilor.

Se vedem acum mai de aprópe în ce raport stă unmĕrul scólelor nóstre medii faţă cu mulţimea nóstră numerică, faţă cu relaţiunile geografice şi etnografice ale ţĕrei nóstre?

Ţinuturi întinse românesci, comitate şi diecese întregi unde românii locuesc în masse compacte, sunt lipsite de gimnasii.

Cu deosebire între noi şi între saşii noştrii, d. e., cari deşi abia numĕră 200,000 în Ardél dispun de opt scóle medii. Braşovul, Sibiiul, Sighişóra, Mediaş, Bistriţa, Sebeşul săsesc şi Reghinul sunt pentru ei tot atâtea foculare de cultură naţională. Pe fie-care scólă medie săséscă se vin prin urmare cam 25,000 de suflete, în timp ce pe fiecare gimnasiu românesc câte 600,000. Diferenţa acésta colosală însa-şi trebue se fie pentru noi cea mai mare batjocură.

Saşii, un popor atât de mic la numĕr, sănt atât de puternici prin scólele lor. Căci naţiunea cea mai tare este aceea, care are cele mai multe scóle şi scóla este arma viitoriului.

De scólele medii magiare e chiar de prisos a mai aminti. Numĕrul lor e cu mult prea mare, decât sĕ se şi pótă face o compareţie. Numai singur în Ardél sunt 22.

Tocmai pe acéstă împrejurare încalecă magiarii, când ne spun necontenit, că sunt în tóte părţile ţĕrei destule scóle de ale lor, la cari românul încă îşi póte trimite copii sei, cărora prin acésta totodată lise oferă şi ocasiunea de a-şi insuşi şi limba magiară. — Aşa este. Dér décă scim ce va se ḑică adevĕrata cultură, dacă voim sĕ ne afirmăm ca români, ca popor cu o consciinţă naţională atât de pronunţată, atunci trebue sĕ ţinem pas cu celelalte popóre în mersul regulat al culturei. Scóla magiară însĕ, nu numai că nu ne ajută, ci ea ne instrĕinéză chiar de acésta misiune, recunoscut odată acest adevĕr, pedagogia şi istoria ne pot documenta până la evidenţă, că numai limba maternă şi scólele naţionale pot da individului şi prin urmare poporului adevĕrate fructe ale învĕţăturei, adevĕrata cultură naţională Toţi pedagogii recunosc astăḑi, că pentru insuşirea unei solide culturi scientifice spiritelor june numai limba maternă singură lo este priinciósĕ.

Alegeri dietale.

Ni se comunică următórele:

Orĕştie, 22 Ianuariu 1892.

La noi în Orĕştie a decurs alegerea de deputat dietal în linisce. Alegĕtorii din pretoriatul Gioagiul de jos (Algyógy) au fost adus la urna între gendarmi şi haiduci, mergênd pretorele în frunte.

Alegétorii din cercul Orĕştiei au mers de bună voie, fiind condus de notari, se înţelege că şi anticipandele nu au lipsit.

Mulţi dintre alegĕtori nu ar fi luat parte. dacă ar fi primit, la timp însciinţare despre resultatul conferenţei naţionale din Sibiiu; şi dintre cari au fost în Orĕştie, mulţi au mers la urnă.

Candidaţi au fost 2: un liberal şi un (nemzet párt); se înţelege că cel liberal a reuşit cu maioritate de voturi.

Dintre inteliganţa română nu a luat nici unul parte; dintre popi s'au angagiat numai unul ca corteş şi anumit preotul gr. cath. Ioan Bocaniciu, care a împărţit şi bani şi a dus pre toţi alegĕtorii din comuna Balomir la urnă; dênsul a fost corteş în partea „nemzet“, adecă apponyist încarnat.

Intreprinderea acestui preot şi încă ca corteş apponyist, ne a făcut ruşine, înse sperez că bunul Dumneḑeu va bate pre acest Iuda neruşinat.

Pretorele cercului Orĕştiei, vĕḑênd purtarea lui Iuda, a spus alegĕtorilor români se mérgă acasă, că conferenţa naţională din Sibiiu a decis pasivitate, deci românii nu trebue se mérgă la urnă; aşa dară un străin a fost atât de onest, de a îndreptat ómenii şi a cercat se împedece, ca fiul naţiunei se-şi vinḑe némul seu la duşmanii cei mai încarnaţi.

Braşov. 22 Ianuariu, 1892.

Alegerea deputaţiţor din cercul I şi II al Braşovului s'a efeptuit aici în Braşov în 20 Ianuariu c. în cea mai mare linisce. În urma compromisului dintre maghiari şi saşi s'au proclamat în. faţa a 40 — 60 de alegători de deputaţi cu program guvernamental: Dr. Ioan **Kaiser** şi Adolf **Zay**. Românii nu s'au presentat la proclamarea accstora. Unii maghiari înţelegênd, că nu e nici un candidat cu program oposiţional, s'au depărtata supĕraţi că nu puteau face demonstraţiuni şi lua parte la banchetuiri.

Varietăţi.

* (**Alegerile dietale.**) Dintre 408 alegeri cunoscute până acum sunt: 238 liberali, 86 independenţi, 62 naţionali, 14 ugronişti, 3 fără partid şi 3 balotagie. In cercul electoral la Huediu actul de alegere a fost întrerupt de partida oposiţională. Preşedintele a primit 8 rane la cap. Gendarmaria, făcênd întrebuinţare de arme, 5 alegători au rĕmas morţi şi mai mulţi răniţi. Partida liberală a perdut 46 de cercuri electorale, şi a câştigat 35 cercuri dela alte partide. Foile oposiţionale calculéză pentru viitórele camere o maioritate numai de 40 voturi

* (**Distincţiuni.**) Regele României din incidentul visitei sale în Pesta. a conferit următórele ordine: Marea cruce a „Stelei României“, ministrului preşedinte conte Szapáry şi locot. mareşal prinţului Lobcovitz; Marea cruce în gradul de oficer a aceluiaş ordin, primarului Budapestei C. Ráth, Marea cruce a ordinului „Coróna României“ locot. mareşal. br. Pfeifter, Marea cruce, în gradul de oficer, prefectului poliţiei din Budapesta, consilieriului de stat Ioan Török.

* (**Himen.**) Domnul Ioau **Slăvescu** cleric abs. şi învĕţătoriu 'şi va celebra Duminecă în 2/14 Februariu actul cununiei cu d-şóra Maria **Slav**, în biserica gr. or. din **Mohu**.

* Balul „Calicot“ arangiat de reuniunea femeilor române din Braşov la 18/30 Ianuariu c. în spaţiósa sală dela „Hotelul central Nn. 1“ a avut un succes splendid. Comitetul numitei reuniuni în frunte cu stimabila dómnă, Agnes **Duşoiu**, pe lângă alte întreprinderi salatare a dovedit cu ocasiunea acestui bal, că e consciu de nobila-i chiemare, sciind împreuna folosul cu gustul estetic. Mult a contribuit la reuşita acestui bal activitatea comitetului arangiator, al cărui president a fost dl I. G. **Bariţiu**. Cu tóte că am observat pe mulţi, cari din cause binecuvêntate au escelat prin totala lor absenţă, tosuşi luând în considerara partea morală şi materială a balului, cu plăcere pot constata, că acesta a avut un resultat imbucurător. Strĕinii asemenea au fost represent ţi într'un numĕr destul de frumos. Nimbul acestui bal a fost potenţat prin presenţa Magnificenţei Sale dlui **Maurer de Ŭrmösi**, a generalului staţionat aci şi a altor onoraţiori civili şi militari. Animaţiunea a fost generală.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientalı din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

(Urmare.)

Faraon înspăimêntat de multele pedepse, ce au venit asupra Egiptului, și cu deosebire, îngrodindu-se, că într'o singură nópte au murit toți întâiu născuții din némul egiptenilor, a chiemat pe Moise la sine și i-a ḑis, că acum póte se conducă pre israilteni la pămêntul făgăduinței, în Canaan.

Moise căpătând voie, a dat poruncă israiltenilor, ca sĕ se facă gata de drum, și pregĕtindu-se luând cu sine și osemintele lui Iosif, a eșit din Egipet. Numĕrul israiltenilor, cari au eșit din Egipet a fost șase sute de mii, afară de copii și de mueri.

Faraon, îndată după depărtarea israiltenilor din țéră, s'a căit pentru-că i-a slobodit și numai decât și-a adunat óstea și a alergat după ei, ca sĕ-i aducă îndărăpt. Călăreți lui Faraon au ajuns pre israilteni tocmai la țĕmurul mărei roșie, unde israiltenii, zĕrindu-i s'au înspăimêntat. Moise a îngenunchiat, s'a rugat lui Dumneḑeu, si luând toiagul a lovit marea, care s'a despărțit în dóuĕ părți. Israiltenii au trecut apoi prin mijlocul mărei ca pe uscat. Aflând călăreții (óstea) lui Faraon calea deschisă, au întrat și ei în mare. Moise însĕ dupăce au trecut tot poporul lui israil a ridicat din nou toiagul, și lovind marea, apa sau împreunat tocmai când egiptenii erau în mijlocul mărei. și tótă óstea lui Faraon s'a înecat în marea roșie. Moise cu poporul israiltén astfeliu a scăpat mulțămind lui Dumneḑeu pentru eliberarea lor din robia Egipetului.

Din istorióra acésta învĕțăm: 1. Că dacă ne întórcem dela pĕcate, și apucăm pe calea faptei bune, sĕ nu ne abatem érăși pe calea cea rătăcită a pecatului, căci atunci Dumneḑeu ne pedepsesce fără întârḑiare, precum a pedepsit pe Faraon și óstea lui în marea roșie. 2. Moise vĕḑêndu-se în pericol s'a rugat și a cerut ajutoriul lui Dumneḑeu, tot asemenea și noi ori decâte ori venim în necasuri și primejdii, sĕ ne rugăm și sĕ cerem ajutoriul lui Dumneḑeu.

A lui Faraon armată,
In mare a fost inecată,
Căci Domnul l'a pedepsit,
Pentru pĕcat repețit.
Tot deuna, când vr'un rĕu,
Vine preste capul tĕu,
Rógăte lui Dumneḑeu,
Sĕ-ți trimită darul sĕu,
Si el te va ajuta,
Și de rĕu te va scăpa.

Întrebări; Slobozit-a Faraon pre israilteni din Egipet? Cât de mare a fost numĕrul israiltenilor eșiți din Egipet? Ce a făcut Faraon, după depărtarea israiltenilor din țară? Unde a ajuns armata lui Faraon pre israilteni? Cum au trecut israiltenii marea roșie? Ce a făcut Moise, când armata lui Fairaon era in mijlocul mărei? Ce învĕțăm din acésta istorióră?

Loterie.

Mercuri, în 4 Februariu, 1892.

Brünn: **49** **36** **21** **39** **13**

Nr. 723. [10] 2—3

CONCURS.

Conform înaltei disposițiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 25 Septembre, 1890, Nr. 5955 B. se pblică a dóuaóră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Șarpatac cu filia Vêlcăndorf, din protopresbiteratul tractului Sighișórei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 360 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a'și asterne suplicele lor instruite conform Statutului organic și a regulamentului pentru parochii pănă la terminul susarătat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighișóra, 10 Novembre, 1891.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighișórei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
adm. protopresbiter.

Sz. 123/892 [13] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Hortóbágytalva község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást gróf Schveiniz Gyula kérelmére elrendelte, s erre határnapul 1892 évi márczius hó 23-án d. e. 9 órakor a hortobágyfalvi irodába tüzte ki

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenö birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi január hó 21 tartott üléséből.

Iánosi Sándor *Fekete Mihály*
elnök. jegyzö.

Sz. 8959/891. polg. [5] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közhirré teszi, hogy Szerdahely község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s eunek határnapjául 1892 évi február hó 24-ik napját d. e. 9 órakor a szerdahely irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes birtokossai azon megjegyzéssel idéz tetnek, hogy az arra meg nem jelent birtokosok a tagositásba beleegyezőnek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek
N-Szeben, 1891 évi Deczember hó 17-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor *Fekete Mihály*
elnök. jegyző.

Sz. 74. [8] 3—3

Hirdetmény.

A vérdi általános határtagositási ügyben, mult évi deczember hó 8-án kelt 7890 számuvégzéssel az elömunkálatok megkezdése u. m. képviselet, rendezése, mérnök megválasztása és az elöirányzat elkészitése végett f. év. január 28-ára a helyiszinére kitüzött tárgyalás felmerült hivatalos akadályok miatt f. év. február hó 27-ére d elött 10 órára napoltatik el. A mi ezennel közzététetik.

Erzsébetvároson, 1892 évi január hó-14-én.

A kir. törvényszék kiküldött birája.
Kelemen.

Szám. 8779. polg. [6] 3—3

Hirdetmény.

A küküllőváry erdőszabályozás iránti ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett **határidöül az 1892-ik évi február hó 27-ikének d. elötti 9 óráját Küküllővár községbe a falusbiró lakására ezennel kitüzöm‹** mikorra az összes érdekelteket azon hozzáadással idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozra.

Erzsébetvároson, 1891 évi deczember hó 31.

A kir. törvényszék aljáró birójától.

Br. **Apór Zoltán,**
kir. törv. alj. bir.

Sz. 44/892 polg. [12] 2—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi m. k. törvényszék közhirré teszi hogy Pánád község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt B. Apor Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidöül az 1892 évi márczius 3-ra d. e. 9 órája Pánád községi irodába tüzetik ki, mikorra a község öszszes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba bele egyeznek, s hogy a kérvény első példányát érdékeltek ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek
1892 január 11-en tartott üléséből

Vén András, *Csámpa Gusztáv,*
elnök. jegyző.

„MUNTEANA“ societate de credit și păstrare pe acții în Ofenbaia.

Convocare.

Domnii acționari ai societății de credit și păstrare *„MUNTEANA“ se* invită conform § 20 din statute la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Ofenbaia la **13/25 Februariu 1892 la 10 óre a. m.** în localul scólei române din loc.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunei despre resultatul anului 1891.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Deciderea asupra conturilor anuali și asupra profitului curat.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Modificarea § 7 din statute.
6. Votarea regulamentului afacerilor interne a direcțiunei și oficialilor.
7. Alegerea membrilor în direcțiune pre un nou period de 3 ani.
8. Alegerea unui membru în comitetul de revisiune.
9. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.

Domnii acționari, cari în înțelesul statutelor § 22 doresc a participa la acésta adunare generală, în persónă sau prin plenipotențiat, sunt poftiți a-și depune acțiile și eventual plenipotența la cassa societății cel mult până în 13/25 Februariu a. c. la 9 óre a. m. Cu atât mai vêrtos căci celea vechi se casséză, dându-se nóuĕ acții de 20 fl.

În obiectele ordinare obvinind și modificarea statutelor se trage atențiunea DD. acționari asupra § 27, rugându-se a se presenta cât de mulți, respective a-și trimite plenipotența — pentru a fi complet numĕrul recerut de statute.

Ofenbaia, în 21 Ianuariu, 1892. (15) 1—1

Direcțiunea.

„MUNTEANA“ societate de credit și păstrare pe acții în Ofenbaia.

Incheierea socotelelor

societății de credit și păstrare „Munteana“ din Ofenbaia pe a. 1891.

Contul bilanțului.

Active.		fl. cr.
Cassa în numerariu		782.28
Cambii		66,420.22
Imprumut pe obligațiuni cu cavenți		15,223.20
Imprumut cu hipotecă		2,080.—
Mobiliar	130.80	
Mobiliar după amortisare de 10 %	13.09	117.79
Diversi creditori		1,202.50
		85,825.99

Pasive.	fl. cr.
Capital social 1000 acții à 10 fl.	10,000.—
Capital social nóua emisiune capital încassat	8,530.—
Depuneri spre fructificare	10,619.90
Cambii reescomptate	50,799.—
Interese anticipate pe 1892	992.34
Dividende neridicate pe anul 1890	257.42
Fondul de reservă al acționarilor	1,476.02
Profit curat	3,151.31
	85,825.99

Contul profitului și al perderilor.

Eșiri.		fl. cr.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	599.50	
pentru reescompt	1,934.80	
pentru fondul de reservă	41.50	2575.80
Chiriă		60.—
Dare		237.12
Spese		278.63
Porto		93.91
Remunerațiuni		29.17
Marce de presență		86.—
Salare		800.—
Amortisare 10 % la mobilar		13.09
Profit curat		3,151.31
		7,325.03

Intrate.		fl. cr.
Interese:		
Interese dela cambii	4,226.33	
Interese dela obligațiuni cu cavenți	1,370.33	
Interese dela împrumut hipotecar	56.49	
Interese dela întârḑiere	242.95	5,896.10
Comprtințe de scris		1316.72
Spese de fondare		112.20
Tantieme neîmpărțite		—.01
		7,325.03

Ofenbaia, în 31 Decembre, 1891.

I. Danciu m. p., director esecutiv.
Nicolau Fodorean m. p., contabil.

Membrii direcțiunii:

Ioan Is. Tordai m. p. președinte. **Csutak Lajos** m. p. **Moise Țir** m. p. **Vasilie Rus** m. p. **Ioan Sirb** m. p.

Subsemnatul comitet de revisiune, esaminând bilanțul present și contul profitului și al perderilor și confrontându le cu registrele principali și secundari ale societății constatăm, că le am aflat în consonanță cu acelea-și și întru tóte esact.

Ofenbaia, în 21 Ianuariu, 1892. (16) 1—1

Nistor Manciu m. p. președinte. **Simion Ciorbea** m. p. **Vasile Gan** m. p. **Petru Papp** m. p. **Ioan Pop** m. p. **Simion Pașca** m. p.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10. Sibiiu, Marți 28 Ianuariu (9 Februariu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — **de dóuĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „SS. Vasile, Grigore și Ioan“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 1 Februariu v.

Sibiiu, 27 Ianuariu, 1892.

O privire cât de fugitivă asupra resultatului alegerilor pentru parlamentul unguresc este de ajuns, ca sĕ vedem, că cercurile curat magiare au ales în mare parte deputați óposiționali de tóte nuanțele și cercurile amestecate cu naționalități, au dat contingentul cel mai mare de deputați guvernamentali.

Consecința logică ar fi, că naționalitățile sunt multămite cu guvernul cu politica acestuia și cu sistemul de guvernare și nu simt nici cea mai mică lipsă sau dor după vr'o schimbare óre-care.

In realitate lucrul nu sĕ are așa. Afară de sași, cari s'au împăcat cu magiarii și cu politica lor, nici românii, nici sêrbii, nici slovacii, nici șvabii din Ungaria nu sunt mulțămiți.

Cum se póte deci, ca acesti ómeni, amăriți până la suflet, totuși sĕ vină și sĕ scótă din urne deputați de ai guvernului, și cum se póte, că unde nu i-au scos, sĕ-și fi dat mare trudă sĕ i scótă, și în timp de iarnă sĕ alerge bunăóră din Cărpiniș de lângă Câmpeni, până la Ighiu, numai sĕ asigure prin votul lor reușita cutărui candidat guvernamental.

Étă întrebări, la cari trebue sĕ respundem.

Admitem, că o parte mare din cei ce au mers la urne, înțelegem pe români, au mers fără se-și fi potut da séma de ce merg. Unii corupți prin bani, alții ademeniți cu promisiuni, că le va face cutare și cutare favor, au plecat la urnă și fără sĕ cunóscă pe candidat, fără sĕ-i scie vederile, fără sĕ aibă idee că face un lucru prost a pronunțat numele aceluia ce i l'a spus, fie pretorele cercului, fie un agent al lui.

Vor fi fost însĕ între miile de alegători, cari s'au presentat la urne și ómeni, cari își vor fi tras sémă de ceea ce fac.

Nu ni este iertat sĕ presupunem, că toți cei ce au mers la urne, au fost mânați ca nesce vite, sau corupți cu bani, căci dacă am admite acésta, atunci noi înșine am constata, că avem în șirurile nostre ómeni, cari nu merită o sórte mai bună, ómeni cari la ori-ce insultă sunt gata a rĕspunde cu „ticălos Măria Ta“.

Trebue deci sĕ resolvim întrebarea, ce au căutat acesti ómeni la urne și ce i-a îndemnat pe acestia sĕ spriginéscă guvernul, și sĕ facă imposibilă prin participarea lor victoria oposiției.

Partidul așa numit „național“ atât prin organele sale, cât și prin rostul celor mai de valóre ómeni, cari s'au presentat ca candidați s'a pus din capul locului pe terenul acela urgisit „nu facem pact cu naționalitățile“, „nici o concesiune naționalităților“ „un stat, o limbă, o cultură și acele sunt magiare“.

Dată odată parola în forma acésta, ómeni cu cât de puțină consciință, au fost trediți și au vĕdut în învingerea opoșițiunei inaugurarea unui sistem și mai periculos, de cum a fost sistemul inaugurat la 1873 de Coloman Tisza și continuat cu mare dibăcie de toți câți s'au perondat la ministeriu până în diua de adi.

Mulți 'și vor fi dis „cu ómenii acestia încă tot mai e de trăit, acestia tot nu o se ne declare rĕsboiu pe față vor lucra contra nóstră, ie drept, dar nu cu atâta vehemență, nu cu atâta insuflețire ca și cum vor lucra, luând frânele guvernului cei dela partidul național în frunte cu Apponyi, Bethlen pașa și alți matadori pronunțăți, dușmani ai românilor și ai vercărei înțelegeri cu naționalitățile“.

Așa ne esplicăm votul părintelui episcop Pavel, dela Oradea mare și multe alte voturi ponderóse, date pentru candidații guvernului, contra candidaților partidului național unguresc și contra celor kosuthisti

Cât pentru noi, nu e locul aici sĕ ne declarăm, dacă i aprobăm pe cei ce așa au cugetăt și așa a lucrat.

Guvernul actual cât și cel trecut ni a dat destule probe ca sĕ fim cu tótă reserva în ce privesce încrederea, ce avem sĕ o manifestăm față de el, și póte că nu e departe timpul, când tot acel guvern va veni din nou în neplăcuta posiție, sĕ soliciteze ér voturile cetățenilor căci după șoptele cari transpiră din cercuri bine informate, se crede că oposiția va zădărnici până la 1 Maiu votarea bugetului și un guvern fără buget nu póte sĕ remână la cărmă, trebue sĕ demisioneze, séu sĕ facă din nou apel la țéră.

Probabil că naționalitățile vor rĕmâné și atunci în zăpăcéla, în cari au fost acum încurcate, propabil, că din o parte ori din altă se vor face încercări de apropiere și apropierea este posibilă numai după ce se vor da dovedi puternice, că ori unii ori alții nu au se ne înșele și amăgéscă ci vor cu tótă seriositatea sĕ ne dee locul, ce ne compete în stat și în viața publică.

Rolul naționalităților are sĕ fie ponderos, póte chiar dătător de ton in ulteriórele desvoltări de lucruri și încă de acum facem atenți, pe cei dela guvern, cât și pe cei ce vor sĕ pună mâna pe guvern, că românii sunt un factor în viața de stat și până ce li se denégă dreptul de a fi factor, nici unii nici alții, nu au sĕ conteze la spriginul românilor.

Și românii pot sprigini pe vercare partid numai ca români, numai ca popor cu demnitate, numai prin representanți aleși din sinul poporului, și nu vor ca se dea nuele la gardul cel fac alții pentru ei și pentru ocrotirea intereselor lor. Dacă pe acésta cale ni fi dat a ne întâlni bine, dacă nu punem mânile în șolduri și vom privi din depărtare la sfâșierile dintre magiari, până ce va sosi timpul ca sĕ fim puși în condițiuni, fără cari, nu ni e permis sĕ întrăm la învoială cu nimenea.

Stările de acum sunt nesuportabile și credem că le vor vedé și aceia, cari până acum s'au făcut, că nu le vĕd.

De ale partidului național.

Dela un valoros membru al partidului național, și totoda ă fost membru al comitetului național de până acuma, fost membru al conferenței din urmă, fost membru al comisiunei de 40, în general dela unul dintre cei mai valoroși membrii din provincie ai partidului național primim următórele aprețieri:

Urmarea firéscă a votului dat de maioritatea conferenței în ceea-ce privesce substernerea memorialului la tron, nu póte fi alta, decât că comitetul central ori o delegațiune avea sĕ plece fără întârdiere la Budapesta ori Viena și sĕ ceară audiență în scopul predărei despomenitului memorand.

Imprejurarea, că tecstul memorandului nu a fost staverit prin conferență, așa se credea, că nu are sĕ fie motiv pentru întârdiere, pentru că lumea a primit de bani buni aceea frasă a meșterului fraselor Dr. V. Lucaciu, că acest lucru, adecă staverirea tecstului se póte face în 2 dile.

Precum suntem informați însĕ nu are sĕ urmeze ceea-ce e natural, ceea la ce se astepta lumea de bună credință.

Și iacă pentru ce!

Primirea contrapropunerei lui E. Brote referitóre la subscernerea fără amênare a memorandului pentru nime nu a fost o mai mare suprindere ca pentru E. Brote insuși. Precum ni se spune acésta a mărturisit-o chiar E. Brote în prima ședință a nou alesului comitet central.

Șiret, cum e dela natură, dênsul a forțat tréba în speranță, că nu va fi primită propunerea sa și apoi va avé ocasiune a făuri nóuĕ acuse contra inimicilor partidului național inventați de „Tribuna“

FOIȚA.

Portretele vechi.

(Povestire de *Emile Souvestre*, traducere de *Gilbert Remi.*)

Pe când eram încă tinĕr și deplin cuprins de prejudețiile presentului, nu încercam pentru trecut decât dispreț. Ca toți cei de etatea mea eram orgolios pe o putere, pe care viața încă nu o pusese la probă și nu me îndoiam de nimic. Eram mulțămit cu mine însu'mi, că me născusem tocmai pe timpul nostru și me admiram între contimporanii mei. Când îmi întorceam privirile spre trecut, nu vedém decât pejudiții, superstițiuni, sau servilism Numai generațiunea mea mi se părea că deschide în adevĕr istoria și că asemenea lui Atlas pórtă lumea pe umerii sei.

De aci urma arogantul meu dispreț a tot ce nu era din timpul meu. 'Mi băteam joc de modele cele vechi, dam din umeri asupra obiceiurilor și datinelor vechi și fugeam de capetele înălbite. Remas orfan mai dela nascerea mea, crescusem tot numai între băieți de etatea mea, lipsit de rudenii și amici, acăror simpatie m'ar fi putut împăca cu bĕtrêneța. De aceea bĕtrêneța îmi displăcea atât la persóne, cât și la lucruri, dacă nu me făcea sĕ rîd, îmi insuflau frică.

Viața'mi era plăcută, deși cam grea. Atras în activitatea febrilă a societății moderne, îmi făcea plăcere, sĕ mi încerc și eu puterile. Sămênam cu un tinĕr înotător, căruia îi place sĕ se lupte contra valurilor. Câteodată însĕ totuși simțiam óreșicare obosélă și atunci me doriam la un țermure ca se me odihnesc, o radă de sóre ca se me pociu încăldi. Inchis în marginile înguste ale mediocrității, doriam se am acele aripi aurite de fee, cu al căror ajutor póte străbate cineva prin tóte spațiile, constrêns fiind din causa subsistenței mele sĕ me ocup tot numai de mine însu'mi, totuși aș fi dorit sĕ am atât timp liber, ca se me cuget și la ómenii cu care trăiam și cărora le puteam folosi.

O întêmplare neașteptată m'a scos din lucrările și visurile mele. Am primit adecă scire despre mórtea unei rudenii de ale mele mai bĕtrâne din provincie despre acărei esistință n'audisem vorbindu-se în viața mea, care însĕ acum îmi lăsă o moștenire. Scrisórea notariului îmi declară totodată, că presența mea e nedispensabilă pentru întețirea luărei în posesiune. Am trebuit deci sĕ me decid, a lua loc în trăsura de postă spre Burgund, care avé sĕ me ducă la comuna în care locuise mai pe urmă rĕposatul.

Călĕtoria decurse destul de bine. Peisagiul străluci în cea mai frumósă lumină a sórelui de tómnă, pădurile erau învĕscute cu podóba lor din urmă a frundelor îngălbenite și din tot locul se audia sunetul de clopote dela carĕle, care duceau acasă recolta strênsă sau cântarea țĕranilor care mânau trăgĕtorii. Considerat în total nu eram tocmai nemulțămit cu provincia, până la sosirea mea în N*** Acolo însĕ mi s'a spus, că trebue sĕ me duc pe jos, până la satul, unde eram asteptat. Avém se fac dóuĕ óre bune pe drum de câmp pe care plóia ce tocmai cădușe cu puțin înainte îl desfundase! Pre lângă acésta începuse a se întuneca și în vale se lăsase deja o negură rece de Octobre. Pornii deci la drum cu voia destul de rea trimițĕnd țara în care nu se aflau trăsuri la toți dracii și dându'mi silința a înainta pe drum, între urmele carĕlor.

Din fatalitate datele ce mi se dăduseră la stațiune despre drum erau de tot însuficiente, cărările, care conducéu printre délurile cu vii, mi se păréu că și sémănă unele cu altele și deja înoptase bine, când în fine am ajuns în sat. Acolo am mai fost silit se colindez din ușe în ușe, pentru ca se întreb după locuința vĕrului meu și după ce în fine o am aflat, n'am găsit pe nimenea acasă.

Un trecător me informă, că femeia, fericita-económa s'a dus la biserică sĕ se róge. Eram deci silit sĕ astept până se va reîntórce și m'am preumblat înaintea casei cu mânile în buzunare și cu nasul în gulerul mantalei mele. (Va urma.)

adecă: Metropolitul Miron, V. Babeș, Al. Mocsonyi și Albina.

Acésta i-a fost intențiunea, ér scopul de a presenta pre „Tribuna" ca singura adevĕrat representantă a adevĕratelor postulate naționale și deci singura fóiă dincóce de Carpați démnă de subvenționat.

De astădată însĕ se au înșelat în calculii sei, pentru-că mulțimea neorientată i-a credut vorbele cum au fost dise și cum se au scris în „Tribuna" și au primit contra-propunerea sa.

Resultă din cele espuse, că în primele momente după conferență cei ce au pledat cu atâta înverșunare pentru subșternerea inmediată a memorandului se aflau în mare zăpăceală.

Dovadă despre acésta fețele posomorîte și îngrijite ale învingĕtorilor, dovadă, că comitetul nou ales în loc de a lua mĕsuri pentru punerea în lucrare a ideii triumfătóre, au aflat cu cale a merge către casă spre a se mai orienta asupra celor de făcut.

După cum ni se spune mai departe, conducĕtorii din noul comitet acum nu au curagiul bărbătesc a esecuta întocmai aceea, pentru ce atâtă larmă netrebuită au făcut, ci sunt hotărîți a recurge la alt mijloc pentru a eși din încurcătură.

Este vorbă sĕ însceneze adunări popurale în diferitele centre românesci și în acelea adunări sĕ se alégă deputații, carii sĕ mérgă cu memorandul.

Astfeliu cred luminații conducĕtori a scăpa din strimtórea, în care sunt puși. Sireți cum sunt, vor deci sĕ încerce a declina respunderea dela sine și a o pune în contul întregului partid.

Nu e vorbă din a lor punct de vedere planul este destul de isteț țesut, rĕmâne numai sĕ vedem, cum se va esecuta.

Incât pentru noi, credem, că urmând după acest plan, resultatul efectiv al memorandului tot acela va fi și diferința numai aceea va fi, că în loc sĕ se blameze numai comitetul central, se va blama și face de ris întreg partidul.

Er care este sórtea celor deveniți ridicoli, așa credem, că sciută este de toți.

Deci înainte domnilor din comitetul central, pentru că cu cât se va fini mai în curênd comedia inscenată, cu atât mai aprópe este ocasiunea, când conducerea politicei românesci se va pune în mâni dibace și serióse.!—

Până aci membrul partidului național, care locuesce la provincie. Din partea nóstră constatăm, că începutul acestei manopere s'a făcut, când cu inscenarea banchetului aici în Sibiiu, unde eruditul redactor Balteș a împintenat la bărbătesc mers înainte pe căpitanul seu Eugen Brote.

Audim, că continuarea se va face tot din partea comitetului central de aici, care în dilele acestea ca reuniune agricolă va face escursiune în renumita comună special agricolă Poiana Sibiiului, spre a stórce dela bunii nostri economi idei sfat și bani pentru a merge pe calea apucată înainte.

Dintr'altele constatăm, că în cestiunea memorandului comitetul central nu a făcut nimica.

Alegeri dietale.

Din cercul electoral Baia de Criș, 30 Ian. 1892.

În 29 Ianuariu a. c. s'a efeptuit alegerea de deputat dietal în cercul electoral al Baiei de Criș. Votisarea s'a întêmplat în Baia de Criș. S'au dat la 1400 voturi — din 1860 voturi — atâți votanți sunt în întreg cercul curat românesc. Candidați au fost 2 guvernamentali, Körmendy carele a primit 42 voturi, baronul Iosika cu 735 și naționalul Hollaky cu 677 voturi. A reușit Iosika cu o maioritate absolută de 16 voturi. Va se dică din numĕrul voturilor nu tocmai a treia parte au fost pasivi, și mai mult de dóuĕ părți au mers la urnă. Cei cari au mai rĕmas curați la inimă și nemânjiți la mână de banii cumpĕrătorilor de voturi trebue sĕ ne retragem, și sĕ ne cugetăm la mijlócele, cum s'ar puté curăți staulul lui Augias. In durerea nóstră unica mângăere póte sĕ o mai avem că H… carele ne-a terorisat și corupt alegătorii prin agenții sei în 1887, a cădut sub greutatea unei demoralisări și corupțiuni potențate, tot prin aceiași ómeni, cu puține escepțiuni.

Spre a puté face tabloul acestei alegeri — carea pe mult timp va rămâne o icónă adevĕrată, despre falsul constituționalism ce domnesce adi, trebue sĕ premérgă câte-va antecedințe ale alegerei.

În cercul Baiei de Criș s'a lucrat sistematic de 5 ani încóce pentru demoralisarea poporului față de nóua alegere efeptuită. La mulți preoți pretorele le-a mijlocit ajutóre dela stat, éră alegătorii fruntași au fost scoși din liste.

Vre-o dóuĕ sĕptĕmâni înainte de alegere H… a petrecut în cerc cutrierând o mare parte din comune, a dat adălmașe, a dat bani la agenții sei la corteși, și acestia au angajat ómeni cu 2, 3, 4, 10 fl. 50 fl. votul.

Pentru H…. au lucrat apoi organele administrative, începênd dela pretorele pănă la adjunctul notarial — în pretura Baiei de Criș - prelângă acestia publicul magiar cât mai e pe aici afară de oficialii dela justiție și vre-o câte-va escepțiuni

În pretura Bradului magiarii din loc — cu unele escepțiuni - și corteșii dênșilor. Dar resultatul alegerii recte al votării a dovedit ca în acéstă pretură o mare parte din banii lui H… au ajuns în mâni neapte de a face treburi, parte în mâni, cari cu intențiune au voit sĕ-i jóce Vifleimul lui H…. luându-i banii fără a-i duce voturi.

Pentru baronul Josika s'a lucrat prin organele administrative din pretura Bradului Banii cu profesiune s'au dat în parte la notari, apoi la judi fără escepțiune, sume însemnate s'au strecurat și la o parte din preoțime, pentru-ca acestia sĕ nu conturbe afacerile judilor și a notarilor, ci sĕ rĕmână în pace acasă, nici atâta nu li s'a pretins ca sĕ mérgă la vot.

Sub astfel de împregiurări corupțiunea s'a întêmplat pe față în mod negenat. Voturile s'au plătit începênd dela 3 fl. în sus și se susține cu insistință afirmațiunea, că pentru o persónă de trecere recunoscința s'a ridicat la 500 fl.

S'au dat casuri, că unul și acelaș votant a primit bani dela toți 3 candidați, dela 2 candidați au primit fórte mulți alegători Alegătorii au fost adunați de cortеși și toți duși pe căruțe la locul de alegere.

Un alt factor decidĕtor pentru Josika au fost direcțiunile băilor din Brad, Stanija și Musariu, prin cari s'au dat mandate băeșilor ca se ia parte la alegere pentru Josika.

Și băieși sunt mulți.

În mijlocul unei corupțiuni și demoralisări respândite prin organele administrative, cari dispun și de forța brachială față de alegători; în urma presiunei direcțiunilor de băi, mai vine la mijloc lipsa de conducere din partea preotului, carele a sucumbat în multe locuri la aurul sunătoriu.

Și în fine sĕ amintesc încă o împregiurare destul de semnificativă cu deosebire în pretura Baiei de Criș. unde au fost scoși din listele de alegători — ómenii cei mai resoluți și de influință — despre cari se scie, că sunt neînfricați și necoruptibili precând alții bunăóră comercianți făliți, ajunși sub concurs au fost luați în liste La mulți alegĕtori li s'a falsificat numele In prediua alegerii s'a concentrat o mulțime de jendarmi în Baia de Criș, ba s'au trimes și prin unele sate, ca alegătorii sĕ fie înfricați s'au mai adus apoi și dóuĕ companii de soldați pe diua de alegere dela Abrud. Sub astfeliu de pregătiri s'a apropiat diua de alegere.

Din pretura Bradului Joi în 28 Ianuariu fiind di de têrg, de diminéța și pănă séra s'au concentrat alegătorii în câreimele anume tocmite din partea lui Josika; tot astfeliu și cei angajați pentru H….. Pe la 3 óre sosiră carуțele dela munte, Dupăpétra, Blășeni etc. încărcate cu alegători, conduși de judi și notari; ba durere între ei erau și preoții Ardeu și Borza din Dupăpetra împreună cu învĕțătoriul Teodor. Pecât spun alegătorii în părțile muntene preoții nu le-au spus nimic ca sĕ rĕmână acasă Cum puteau sĕ se strice cu pretorele, când deja erau mânjiți.

(Va urma.)

Petrecerea „Reuniunei femeilor române din Rĕșinari".

Rĕșinari, în 26 Ianuariu, 1892.

„D-le redactor! Dumineсă în 19/31 Ianuariu a. c. a avut loc petrecerea cu joc a „Reuniunei femeilor române din Rĕșinari" la carea am fost fericit a participa și eu.

Suvenirile plăcute, pe cari le-am adus cu mine dela acéstă frumósă petrecere, me îndémnă a prinde condeiul și a ve comunica și d-vóstre decurgerea acestei petreceri, cu rugarea sĕ bine-voiți a da loc acestei recensiuni, în mult prețuitul nostru organ „Telegraful Român".

Impresiune nedescriptibilă a făcut asupra mea decorarea salei, în carea s'a ținut petrecerea. Inscripțiunea „Reuniunea femeilor române Ve salută", lucrată din frunze de brad, cu o rară desteritate pe păretele din față al acestei sale, apoi transparentul, ce acoperea feréstra de sub inscripțiune, cu conținutul: „Traéscă Escelenția Sa archiepiscopul metropolit Miron Roman, patronul Reuniunei femeilor române din Rĕșinari" — lucrat și donat Reuniunei de M. Frățilă învĕțătoriu, — lucru într'adevĕr vrednic de tótă lauda, precum și arangiarea tablourilor în jurul cărora erau atârnate cu mult gust crănguțe de brad, a făcut pe ori cine sĕ se oprescă în pragul sălei și se numai încete a admira mânile măestre, cari mult, fórte mult trebue că au lucrat, spre a pune la disposiția óspeților o sală atât de frumos arangiată. Dar nu numai păretele din față, ci și ceialalți atrăgeau privirea participanților. Precum decorarea sălei, nu mai puțin vrednică de tótă lauda a fost primirea óspeților și apoi decurgerea petrecerei, ceea-ce m'a făcut sĕ stimez și mai mult pe vrednicii conducĕtori ai acelei reuniuni.

Petrecerea s'a început cu hora și s'a continuat după program, până la pausă respective pănă la fine.

I-ți plăcea mult sĕ vedi cum vrednica presidentă, costumată in drăgălașul costum național, a sciut sĕ-și grupeze în jurul seu pe secretara reuniunei d-na Cărpinișan, pe d-șórele D. Dancăș și M. Bucișan, cari asemenea sĕ presentară în acest atrăgĕtoriu costum și de'mpreună cu acestea primiau pe óspeți atât de afabil. Publicul era atât de satisfăcut încât mereu se audiau voci ca la ocasiuni de feliul acesta, „lasă totul și participă".

Ca la tóte petrecerile românesci împreunate cu joc asa și aici înainte de pausă, furăm surprinși de un numĕr frumos de juni îmbrăcați uniform cari stórseră aplause îndelungate în urma jocurilor: „Călușeriul" și „Brâul" — In urma acelora d-na presidentă A. Goga, a presentat publicului o telegramă din Giurgiu, prin care reuniunea a fost felicitată La óra 1 din nópte s'a anunțat pausa și cu toții furăm învitați la o masă comună.

După ce ne întărirăm puterile din masa cea bogată au urmat toastele. Cel dintâiu care s'a ridicat, a fost vrednicul preot local Iosif Goga, carele a închinat păharul seu pentru reuniune, arĕtând însĕmnătatea și scopul sublim, cel urmăresce acésta, făcênd, ca prin cunoscuta-i elocință, publicul asistent sĕ nu mai încete cu uralele de: „Sĕ trăéscă reuniunea". Trebue se amintesc tot la acest loc, că în urma acestei vorbiri atât de însuflețitóre, s'au însinuat inmediat mai mulți, de membrii ai reuniunei.

Pentru presidenta reuniunei, d-na Goga, a purtat pacharul învĕțătoriul M. Frățilă, arĕtênd acesta, cum dacă în fruntea reuniunei se află o démnă matrónă, reuniunea în timp relativ fórte scurt, se apropie cu pași gigantici, către ținta ce și a impus, și cum neobosita presidentă, prin afabilitatea-i admirabilă, scie sĕ-și grupeze pe membrii reuniunei în jurul seu, lucrând din tóte puterile pentru prosperarea reuniunei, premergênd d sa întru tóte cu esemplu demn de imitat.

S'a mai vorbit apoi pentru publicul strĕin, pentru membrii reuniunei și altele.

La $2^1/_2$ óre D-na presidentă ne-a poftit de nou în sala de dans, unde s'au continuat jocurile cu acea-și însuflețire ca și înainte de pausă, observându-se bunaordine în tot decursul petrecerei care a durat până la órele 6. Inainte de a ne despărți, furăm învitați de directorul casinei de acolo Irimie Dancăș, la un dejun în casină, la care cu toții luarăm parte, de unde apoi pe deplin satisfăcuți în tóte direcțiunile, ne despărțirăm, si cred că vorbesc în numele tuturor, când voiu, afirma că acéstă petrecere n'a lăsat nimic de dorit.

Inainte de a-mi termina recensiunea voiu sĕ amintesc, că atât spriginul moral, cât și material a fost preste asceptare, sunt convins că arangiatorii petrecerei vor lucra și de aci înainte cu acela-și zel și abnegațiune pentru tinĕra lor reuniune.

Eu din parte-mi le dic un întreit și călduros: „Trăiéscă arangiatorii!"

U. d. c. d. f.

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române gr or. din Rĕșinari" se convócă prin acésta pe diua de Dumineсă în 9/21 Februariu 1892 la 2 óre p m. la adunare generală ordinară localul edificiul scólei.

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Constituirea.
3. Propuneri eventuali.

Toți p. t. membrii ai reuniunei sunt rugați a participa la acéstă adunare generală.

Reșinari, 23 Ianuariu v. 1892.

Aurelia Goga, presidentă.

Maria Cărpenișan, secretară

Varietăți.

* (Sinod parochial.) Dumineсă s'a ținut sinodul parochial ordinariu la biserica nóstră din Sibiiu-cetate. După-ce dl președinte I. Papiu, prin o scurtă și cuprindĕtóre vorbire a deschis sinodul, dl notariu al comitetului M Voilean cetì raportul, care ilustréză activitatea încordată a comitetului, al cărui președinte e dl P. Cosma și starea îmbucurătóre a bisericei nóstre. Roportul comitetului s'a luat cu plăcere la cunoscință; ér propunerile comitetului s'au primit tóte. Un adaus s'a făcut la punctul referitoriu la scóla parochială, care e sĕ trécă sub ingrigirea directă a consistoriului archidiecesan. Fiind cestiunea acésta de o importanță deosebită, a vorbit la acest obiect dl președinte I. Papiu, d-nii membrii: I. Hannia, Pant. Lucuța, Mat Voilean, Dr. V. Bologa, N. Ivan. In fine sinodul a primit propunerea membrului I. Broju, ca sĕ se alégă o comisiune, care sĕ stea în curent cu afacerea și sĕ caute a i-se da soluțiunea cea mai potrivită. Conform cu acésta propunere sinodul a ales pe membrii: I. Papiu, N. Ivan și Dr. V. Bologa.

Insemnăm, că ómenii grupați în jurul „Tribunei" au observat o totală pasivitate și pe acest teren,

* (Distincţiune.) Monarchul nostru a conferit „Coróna de fer“ dlui Dr. V. Babeş, cunoscutul profesor universitar din Bucuresci.

* (Aniversarea unirei principatelor române) Comitetul Ligei pentru unitatea culturală a românilor, secţiunea centrală, a hotărît, ca Liga sĕ serbeze ḑiua de 24 Ianuariu, „*Unirea principatelor române,*“ ca cel mai important eveniment din istoria nóstră naţională contimporană, printr'o şedinţă festivă Sĕrbarea a avut loc în sala „Noului Atheneu“, Vineri 24 Ianuariu, órele 8 séra De asemenea şi celelalte secţiuni au sĕrbat acésta aniversare.

* (Foc). In Cetea, comitatul Albei de jos, la 21 Decembre cam pela 11 óre séra a isbucnit un foc, care a prefăcut în cenuşe 22 cáse împreună cu tóte edificiile aparţinătóre de ele.

Focul ajutat de un vênt s'a lăţit aşa de repede, încât în vre-o câteva minute tóte casele erau în flacări şi bieţii nenorociţi abia au scăpat cu ce a fost pe ei, le-au ars adecă bucatele, slănini, cărnuri, nutreţele pentru vite.

Un biet copil ca de vre-o 10 ani încă a picat pradă focului.

Afară de acestea au mai ars mai multe oi, ca pre, porci, găini şi un cal. Nici chiar pivniţele n'au fost cruţate de acel grósnic foc. Dintre cei ne norociţi n'au fost asiguraţi nici unul.

* (Un advertisment pentru emigranţii din Bucovina.) Compatriotul nostru dl Dr. Eudocsiu Popoviciu, medic militar de covertă, care face acum o călĕtorie în giurul lumei pe corabia „Fasana“, scrie fratelui seu, dlui s. locotenent de artilerie şi doctorand în drepturi în Cernăuţi Dimitrie Procopoviciu o epistolă din Buenos-Airos, republica Argentină, din care estragem următorele lucruri interesante:

Prin escursiunile mele am întâlnit mai mulţi emigranţii ruteni din Galiţia şi slovaci din Ungaria Ei mi-au spus că şi din Bucovina sunt emigranţi ruteni, germani şi vre-o câţiva români cu familiile lor cu tot şi aceştia sunt încă pe cale dinspre Brasilia încoace. Starea în care i am găsit, e nespus de miserabilă. Au venit şi ei întocmai ca şi alţi emigranţi în Brasilia fără nici un sprigin, fără un ban în buzunare, fără a cunosce limba portugeză sau spaniolă ba — după cum scii şi tu — cei din Galiţia şi Bucovina fără a sci macar nemţesce. Ei duc pe aici cea mai rea viaţă, ce póte ecsista. Mulţi dintre ei mor de fome ori de bóle. Neavênd în Brasilia nici un câştig, ei vin încóce pe jos enormul drum prin păduri dese cu cărări puţine. Cei mai mulţi mor pe drum. Aici ei ar puté sĕ aibă lucru şi câştig, dar aflându-se ţerile mereu în nelinişte, revoluţiuni, bătălii, ei n'au nimic, au o soarte de compătimit. Iţi scriu aceste. fiindcă stau sub imediata impresiune ce 'mia făcut privirea acestor ómeni nefericiţi. Te rog, publică aceste în „Gazeta Bucovinei“, pentru a putea feri pe poporul nostru, precum şi pe cel rutean din Bucovina de emigrare. Argentina şi Paraguay ar fi fórte bune şi au mult pămênt bun pentru agricultură, dar emigrarea trebue sĕ se facă cu plan, după cum o face aici bunăóră baronul Hirsch cu ovreii sei din Rusia.“

Aceste poveţe ar putea servi şi pentru românii nostri din Ardél şi Ungaria

* (Învitări): Invitare la „Petrecerea cu joc“ ce se va arangia de „Reuniunea pompierilor voluntari“ din Sĕlişte Joi în 30 Ianuariu 1892 st. v. în sala cea mare a scólei române din loc. Inceputul la 7 óre séra Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Intrare de familie 1 fl, de persónă 50 cr.

— Inteliginţa română din Deeş are onóre a învita la „Concertul împreunat cu dans“ ce'l va arangia în Deş la 28 Februariu n. 1892 în sala „Hotelului Engles“ cu concursul tinerimei române universitare din Cluş. Venitul este destinat pentru sporirea fondurilor de edificare a bisericilor gr. cat. şi gr. or. din Deş. Inceputul la 7 óre séra.

Preţul întrării: 1 fl. 50 cr. de persónă; în familie pentru fie-care persónă 1 fl.; un bilet de galerie: seria I 2 fl, seria II 1 fl.

Bilete se pot procura în 27 şi 28 Februariu în localitatea băncii „Someşana“, şi în séra concertului la cassă. In pausă se vor esecuta jocurile „Căluşerul“ şi Bătuta“.

— Membrii comitetului „Reuniunii învĕţătorilor gr. or. din despărţĕmêntul Mercurei“, au onóre a învita la „Producţiunea declamatorico-musicală împreunată cu joc ce se va ţiné Joi în 30 Ianuariu 1892 st. v. a c. în una din salele scólei din Poiana. Inceputul la 7 óre séra.

— Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Tilişca are onóre a învita la „Producţiunea musicală-teatrală“ împreunată cu joc ce se va ţiné Duminecă în 2/14 Eebruariu anul curent în edificiul scólei gr. or. din Tilişca. Inceputul la 7 óre séra.

— Corpul învĕţătoresc dela scóla capitală rom. gr. or. din S. Sebeş are onóre a învita la „Producţiunea declamatorică-musicală ce se va ţiné Joi în 30 Ianuariu c. st. v. (ḑiua patronilor scólei) în sala edificiului scolar

Începutul precis la 3 óre p. m.

Preţul de întrare pentru persónă 30 cr. Oferte marinimóse în favorul fondului coral se primesc cu mulţămită

* (In contra influenţei.) Ḑiarul „Daily Graphic“ anunţă, că un memorand oficial al medicilor guvernului asupra influenţei a fost espediat autorităţilor senitare din tot regatul unit – Ca mĕsuri de precauţiune, memorandul sfătuesce sĕ se isoleze bolnavii şi se desinfecteze apartamentele lor — Influenţa se capătă mai uşor de persónele espuse la frig şi la obosélă, fisică séu morală — E necesar sĕ se pórte haine călduróse, sĕ se evite ori ce escesuri şi abusuri de beturi alcoolice. Ḑiarul medical „Laucet“, menţionéză un léc contra influenţei, propus de directorul Gerar, preşedinte al asociaţiunei medicilor regatului unit. Acest léc constă in a administra la dóuĕ sau trei césuri bolnavului câte 30 gr. de bicarbonat de potasă — Doctorul Gerar atribue lécului seu avantagiile următóre: 1. Dacă se ia înainte d'a fi atins, medicamentul preservéză de bólă: 2 El opresce mersul bólei în 24 de óre şi în general acest resultat este obţinut după patru sau şase césuri de tratament: 3. Puterile bolnavului se menţin şi convalescenţa e destul de repede: 4 Bóla nu lasă urme: 5. Lécul este aprópe sigur, din o mie de casuri tratate după acéstă reţetă, nu sa constatat nici o mórte.

* (Românii la hotarele Europei cu Asia.) Resfoind în tomul etnografic al clasicului Atlant de geografie fisică alui Berghaus, ed. II, dădusem încă înainte de asta cu mai mulţi ani la charta Europei (Nr. 67) alăturea cu r. Uralului, aprópe de genunchiul acestui rîu, încă în Europa de o insulă cu populaţiune românéscă, alăturea cu una mai mare sêrbéscă ér în o schiţă alăturată despre Caucas, între cele 41 de popóră diverse şi de români. Aceştia locuesc dincolo de Caucas prin urmare deja în Asia, într'o pustie nepopulată, remasă deci necolorită esact pe meridianul 40 dela Greenwich spre Est.

Aceste dóuĕ fapte, constatate de Gerland, resp. Seidlitz, se par a nu fi cunoscute lincuistilor nostri, deórece nu sciu sĕ fi luat notiţe despre ea ne fiind menţionate în vre'un jurnal de al nostru până acuma. Cred că ar fi de interes a sci, când şi cum au ajuns aceşti români pe acele locuri

N. Procopian-Procopovici.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. română din Braşovul-vechiu a observat cu durere, că mulţi dintre elevii şi elevele susnumitei scóle nu dispun de îmbrăcămintea necesară, în mare parte sunt lipsiţi de încălţăminte, de cărţile şi recuisitele de scólă, ba sunt unii orfani, cari în lipsa astorfel de recerinţe, pe lângă tótă bunăvoinţa lor de a cerceta scóla, sunt siliţi a o părăsí.

Conduşi fiind de simţul de umanitate, subscrişii credem, că ne-am împlinit numai o datorinţă morală, când ne-am luat libertatea a adresa On. public din loc un apel publicat în unul din numerii ḑiarului local „Gazeta Transilvaniei“, rugându-l cu tot respectul sĕ binevoiască a contribuí după bunăvoinţă cu sume în bani séu cu materii de îmbrăcăminte etc., pentru a putea arangia în ajunul Nascerii Domnului un pom de Crăciun, urmărind scopul duplu: pe de o parte a ajutora pe cei miseri cu cele de lipsă ér pe de altă parte a stimula în elevi iubirea recerută pentru scólă.

Avênd în vedere succesul întreprinderii nóstre, subscrişii am luat noi înşine angagiamentul de a colecta ofertele benevole pentru scopul sus atins. Resultatul — mulţămită generosităţii on public din loc — a fost fórte îmbucurător, căci am colectat în decurs de 10 ḑile frumósa sumă de 107 fl. 57 cr. v. a.

Din suma acésta am spesat pentru:

flanele la băieţi şi la fetiţe .	36 fl.	50 cr.
cisme	21 fl.	— cr.
materie pentru pantaloni . .	15 fl.	18 cr
materie pentru rochii . . .	15 fl.	96 cr.
făcutul pantalonilor etc. . .	3 fl.	30 cr.
mere, pânză, băieri etc. . .	2 fl.	62 cr.
acoperirea altor trebuinţe . .	5 fl.	35 cr
Suma .	99 fl.	91 cr.

Subtragênd din suma totală de 107 fl. 57 cr. spesele făcute în suma de 99 fl. 91 cr., a rĕmas un rest de 7 fl. 66 cr. v. a., cu care s'a procurat cărţi, caiete şi recuisite de scris.

Impărţirea efeptuită în ajunul Nascerii Domnului din anul trecut a fost împreunată cu óre-care solemnitate. Au asistat la actul împărţirei parochul local, On. D. George Perşinariu, şi d-l George Puiu, primul epitrop al bisericei nóstre. Mai întâiu tinerimea scolară a esecutat sub conducerea înv. Jóndrea troparul Nascerii şi diferite colinde de Crăciun. A urmat apoi o cuvêntare rostită de păr. G. Perşinariu şi alta de G. Jóndrea, în cari li s'a spus elevilor, că nu numai sĕrăcia a fost îndemnul corpului învĕţătoresc de a intreprinde colecta, ci şi dorinţa ferbinte, ca cei împărtăşiţi sĕ se pórte bine şi se înveţe făcênd bucurie părinţilor lor. După un întreit „se trăiéscă!“ esclamat de toţi elevii la adresa P. T. contribuenţi şi contribuente, s'au împărtăşit cu obiectele procurate 45 de elevi şi eleve Cărţi s'au împărţit la 8 băieţi din clasa II., ér la urmă s'au distribuit mere şi câte 5 caiete cu cele mai de lipsă recuisite de scris la toţi 152 de elevi şi eleve din ambe clasele.

Ţinem de prisos a mai descrie bucuria elevilor şi a părinţilor lor, cari nu s'au asceptat la un asemenea act de binefacere, de oare-ce la şcola nostră de aici s'au împărţit pentru primadată elevilor sĕraci îmbrăcăminte şi încălţămintepe basa unei corecte.

P. T. domni şi dómne. cari au binevoit a contribui cu oferte în bani, sunt următorii:

Ioan de Lemeny, căp. supr. în pens. 5 fl., Diamandi Manole, 5 fl., Dimitrie Stănescu, 5 fl., Constantin de Steriu, bancuier. 5 fl., Filial inst. „Albina“ 5 fl., George B Popp 4 fl, dna E. Gerassy, 10 fr., dnii: Grigorie Birea, comerciant, 3 fl., Petru Nemeş, notar public 2 fl, Simion Damian, adv. 2 fl., Traian Meţian protopresbiter, 2 fl, Ioan Seniuce, secr Efor. scol. 2 fl, P. Ionaşiu, prof 2 fl., Ioan Săbădean, comerciant, 2 fl., George Şerban, ampl. pens. 2 fl., Fraţii S. Mihalovici, 2 fl., dna. Eufemia Kertsch, 2 fl., dna Eugenia B. Arion 2 fl, dnii: Ioan Petric' protopresbiter, 1 fl, Bartolomeiu Baiulescu, protopresbiter, 1 fl., Vasilie Voina, par. 1 fl., George Perşinariu, paroch 1 fl., Iosif Puşcariu adv. 1 fl., Ioan Lenger adv, 1fl., Octavian Sorescu, adv. 1 fl., Victor Popescu, adv. 1 fl, Dr. Dimitrie Popp, adv. 1 fl., Petru, 1 fl., Dr Baiulescu medic, 1 fl, Petru Popp, jude la trib. reg 1 fl, Ipolit Ilasievici dir gimn. 1 fl., Ioan Popea, prof. 1 fl., Ioan Macsim, prof 1 fl., Andreiu Bârsean prof. 1 fl Nicolau Pilţa, prof. 1 fl., Arseniu Vlaicu, prof. 1 fl., George Chelariu,. prof. 1 fl., Dr. Valeriu Branisce, prof, 1 fl., Ioan Duşoiu, comerciant, 1 fl, N. N. 1 fl., Laurenţiu Macsimilean, comisar, de poliţie 1 fl, dna Marie de Lemeny 1 fl.. dna Marie Muntean, 1 fl., dna Catinca Popoviciu 1 fl, dnii Theochar Alecsi, 1 fl., Dimitrie Eremias, com nep. 1 fl., N. T. Ciurcu, 1 fl., G. M. Zănescu, com 1 fl., Dimitrie Muntean, com. 1 fl,. Ioan Taflan, com. 1 fl., Ghiţă Navrea, com. 1 fl., Nicolae Grădinariu, com. 1 fl., G. G. Stefanovici, com. 1 fl., I. F. Teclu, com. 1 fl,, Teodor Spuderca cofetar 1 fl., Sterie Stinge 1 fl.. Florea Pernea, zaraf, 1 fl., Teodor T. Cristian, zaraf, 1 fl., Nicolae Ghighiniţă, com. 1 fl, Andreiu Lupan, sen. 1 fl. Simeon Teodor 1 fl, Dumitru Lupan, 1 fl, I. A Lupan, 1 fl, Vasilie Anton măiestu cismariu, 1 fl, Nicolae Moşiu, com. 60 cr., N. Ungur, 52 cr., Ioan Giuvĕlcă, 50 cr., Nicolae Navrea, 50 cr, George Ilie com. în Rĕsnov 50 cr., Dumitru Platoş croitor 50 cr., Nicolae Coliban 40 cr,, George Stinghe 40 cr, Vasile Baboie 30 cre Dumitru Iarca 30 cr., Ioan Lupan 20 cr., Andrei A Lupan 20 cr., şi George Furnică 20 cr. — Suma totală: 107 fl 57 cr. v. a. Afară de acestia dl Ioan Thrul, fabricant de ciorapi, a donat 4 flanele pentru 4 băieţi de etate diferită, dl prof. Lazar Nastasi o păreche de cismuliţe şi dl prof. Virgil Oniţ o păreche dc ghete de earnă

Priméscă mult onoraţii domni şi stimabilele dómne, cari au contribuit cu ofertele lor la alinarea în parţe a suferinţelor micilor elevi, espresiunea sincerei şi călduroasei nóstre mulţămite, ce li-o aducem şi pe aceasta cale în numele elevilor.

Braşov, 15 Ianuariu v. 1892.

George Joandrea, învĕţătoriu.

Florea Şoneriu, învĕţătoriu.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

(Urmare.)

20. Israiltenii în pustie.

Israiltenii scăpaţi de asupririle lui Faraon, şi vĕḑênd óstea acestuia înnecată în mare, au căḑut în genunchi şi au mulţămit lui Dumneḑeu, ḑicênd: „Cine este asemenea Ţie între cei tari, o a tot puternice! Drépta Ta, vecinicule stăpâne e grozavă! Tu nu mai ai suflet şi marea i-au coplesşit, şi ca plumbul s'au cufundat cu toţii! Tu cu mila Ta cea nemărginita ai mântuit pe poporul Teu! Tu l îndreptezi spre lăcaşul Teu cel sfânt“!

Dela ţĕrmurile mărei roşie spre rĕsărit, se întindea înaintea israiltenilor o pustie mare, prin care călătorind trei ḑile nu avéu, nici ce mânca, nici ce bea, căci făntâni și isvóră de apă nu erau, ér bucatele luate din Egipt se gătaseră. Israiltenii începură a cârtí asupra lui Moise, că pentru-ce i-au scos din Egipt și-i pórtă flămânḑi și setoși prin pustie. Moise însĕ a lovit cu toiagul într'o piatră din care a isvorît apă de beut și poporul s'a adăpat, éră Dumnḑeu le-au trimis israiltenilor mana din ceriu și poporul a mâncat. Mana o găséu israiltenii în fie-care diminéţă după rĕsăritul sórelui întinsă pe pământ, avènd gustul de cocă nesărată.

Dar nu numai, că israiltenii ar fi flămênḑit și însĕtoșat prin pustie, fără îngrijirea lui Dumneḑeu, ci încă ar mai fi suferit, ḑiua arşiţa cea mare a sórelui, și nóptea ar fi rĕtăcit prin întunerec, dacă Dumneḑeu nu s'ar fi îngrijit, ca ḑiua sĕ-i umbreze un nor luminos, ér nóptea sĕ i conducă și sĕ le lumineze un stêlp de foc

Astfel ocrotiţi de mâna lui Dumneḑeu, călĕtoriau israiltenii prin pustie. După trei luni de ḑile au ajuns la pólele muntelui Sinaia. Aici ș'au așeḑat corturile ca sĕ repausese de drumul cel lung.

După-ce s'au așeḑat israiltenii, Moise a lăsat poporul în grija fratelui seu Aron, ér el s'a suit pe munţe, ca sĕ priméscă legea din mâna lui Dumneḑeu. Pe muntele Sinaia, Moise a petrecut în post și rugăciune patruḑeci de ḑile și patruḑeci de nopţi. Ér Dumneḑeu între fulgere şi trăsnete i-a dat lui Moise, pe doue table de piétră, scrise cele ḑece porunci, adecă legea, care cuprinde: iubirea cătră Dumneḑeu și cătră deaprópele.

Pănă când Moise a zăbovit pe Muntele Sinai, poporul israiltén a slăbit în credinţă, și a cerut dela Aron ca sĕ-le facă idoli (chipuri cioplite) precum au vĕḑut în Egipet. Ei au adunat dela muierile lor cercei, inele, brăţare etc., le-au topit în foc, și au vĕrsat un viţel de aur, la care se închinau ca lui Dumneḑeu. Coborându-se Moise de pe munte cu tablele legei, și vĕḑênd rĕtăcirea poporului, — s'a supĕrat și a isbit tablele de pămênt, de tot mii și farîme s'au făcut. Pre cei vinovaţi i-a pedepsit, ér pe Aron l'a înfruntat fórte aspru pentru acéstă nelegiuire. Apoi luând alte doue, table de piétră, s'a ridicat Moise de nou pre munte, unde Dumneḑeu i-a scris a dóua óră cele 10 porunci pe tablele de piétră. Cu aceste dóue table, s'a pogorît Moise din munte, le-a așeḑat într'o ladă snflată cu aur, care s'a numit „sicriul legei."

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă, în 7 Februariu, 1892.

Budapesta:	16	76	15	7	59

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.4	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluş.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	~	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8 54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	--	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.		pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		Timişóra		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topolovet		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	Pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 21	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58 11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			**Simeria**			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11. Sibiiu, Sâmbătă 1/13 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Nr. 7108/Plen. 891.

Cerculariu

către tóte oficiele protopresbiterale şi parochiale din archidiecesa Transilvaniei.

Măritul Congres naţional-bisericesc în şedinţa sa dela 12/24 Octobre 1891 Nr. 194 a adus cu privire la publicarea şi esecutarea hotărîrilor sale următoriul conclus:

1. Consistoriul metropolitan în procsima şedinţă plenară, carea sĕ se ţină cel mult în 30 ḑile după primirea actelor congresuale, ia la cunoscinţă conclusele cuprinse în protocólele congresuale, şi dispune esecutarea acelora.

2. Regulamentele, şi conclusele normative cel mult în restimp de trei luni dela încheierea sesiunei congresuale au sĕ fie publicate prin Consistoriele eparchiale în organele pentru publicarea dispositiunilor oficiale ale eparchiilor.

3. Puterea obligătóre a concluselor congresuale se începe:

a) pentru Consistoriul metropolitan în ḑiua publicărei acelora în şedinţa sa plenară

b) pentru Consistoriele eparchiale în ḑiua publicărei în şedinţele plenare ale acelora, care sunt a se ţiné cel mult în termin de 30 ḑile dela primirea actelor.

c) pentru ceilalţi credincioşi ai bisericei nóstre: regulamentele şi conclusele normative întră în viéţă în ḑiua indicată într'ênsele, şi lipsind acésta, la trei luni după încheierea sesiunei congresuale; ér conclusele, cari privesc pe particulari, în ḑiua intimărei lor la mânile celor interesaţi.

Acest conclus întră în viéţă numai decât.

Acest conclus se aduce la cunoscinţa oficielor protopresbiterale, şi parochiale şi a tuturor organelor bisericei din archidiecesa nóstră spre scire şi conformare.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 13 Ianuariu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 30 Ianuariu, 1892.

Contele Szapáry, actualul ministru-preşedinte al Ungariei, cu ocasiunea primirei mandatului dela alegătorii sei din Timişóra, a aflat cu cale a se pronunţa şi în cestiunea naţionalităţilor.

După vederile Escelenţiei Sale, politica urmată faţă de naţionalităţi este cea mai nimerită şi meritele partidului liberal şi ale guvernului în respectul acesta sunt mai pe sus de ori-ce indoială.

Dacă puternicul ministru cunósce mulţămirea naţionalităţilor din ḑiarele plătite de guvern, atunci este în drept.

Acele ḑiare ḑi de ḑi ne spun, că libertate ca în Ungaria nu mai este, că egalitate perfectă domnesce între cetăţeni, că magiarul numai pentru aceea că e magiar nu e preferit nici în o direcţiune, că românul ca om de omenie după conceptul, care 'l au cei dela ḑiarele magiare despre omenie, póte avansa până la cine scie ce dignitariu mare, şi câte alte fanfaronade bune de a falsifica adevĕrul, bune de a le da drept hrană, celor ce se mulţămesc cu atare hrană slabă.

Trăim şi noi în popor.

Am avut ocasiune a trăi şi între magiari.

Le cunóscem firea şi scim până la ce punct sunt ei accesibili a suferi ca şi românul, înţelegem individul, sĕ se pótă bucura de o posiţie óre-care în stat.

Îndată ce omul nu se opresce la graniţa aceea, pe care vor se i-o prescrie ei, îndată ce mai ţine la legături de rudenie şi pretenie cu coetanii sei, îndată ce nu jócă cum îi flueră cel din urmă inaş de şuster, atunci ai gătat cu dragostea ungurésca.

Atunci se încep suspiţionările, cari se termină la justiţie cu transferarea din oficiu, la administraţie cu degradarea totală, la finanţe, cu permutarea între slovaci, şi în cele din urmă ca sĕ li o spunem franc, se începe era ḑilelor amărite şi pline de venin pentru cel osêndit a trăi şi a gusta aşa numita pâne ungurésca.

Aḑi nu le convine numele, mâne nu le convine, că de nu se lapădă de lege, poimâne, că de ce nu se căsătoresce cu o fică de viţa lui Arpad, şi tot aşa trece ḑi de ḑi, până ce omul sătul de şicane, dacă e tare de ânger i lasă şi se duce ca sĕ-şi câştige după sudórea lui altă pâne, ér dacă e slab de ânger 'şi părăsesce ném, lege, rudenii şi întră în şirurile streinilor, ca sĕ fie „códa“ lor, sĕ fie de risul lor, şi aşa îşi termină ḑilele, deplângênd óra în care a învĕţat carte.

Noi aceste tóte le cunóscem, tóte le scim, le am vĕḑut chiar şi aşa noi i am puté servi ministrului preşedinte Szapáry, cu date mult mai autentice, despre pretinsa mulţămire, ce ar fi între naţionalităţile nemagiare.

Se póte însĕ că Escelenţia Sa nu cu acéstă parte a lucrului s'a ocupat. Se póte, că a avut în vedere politica mai înaltă, póte că nu a avut în vedere pe singuratici, ci totalitatea naţionalităţilor.

Dacă acésta a avut în vedere şi noi trebue sĕ credem, că un bărbat de stat cu d'al de acestea se va fi ocupând, atunci atât trebue sĕ i-o spunem, că aici stăm şi mai rĕu.

Nemulţămirea aici e generală.

Dacă vr'un singuratic se va fi aflând pe întreg rotogolul Ungariei mulţămit — cu sórtea sa — naţionalitate ca atare nu se află şi nu se póte afla.

După cât cunóscem noi trebile, nici chiar sasii nu o pot ḑice acésta deşi în timpul din urmă li s'au făcut unele favoruri mici, în schimb pentru nisce concesiuni mari.

Cât pentru români, ei au cuvênt sĕ fie chiar indignaţi de purtarea celor dela guvern.

Dela 1879, scólele nu mai au repaus. O schimbare urméză după alta în legile ţĕrii, tóte cu scopul vĕdit de a protege magiarisarea, de a îngreuna românului posibilitatea de a se cultiva în limba lui.

Încercări preste încercări, începênd cu scólele poporale, apoi cele medii în urmă cu copii după ce sunt înţercaţi, tóte aceste sunt cele mai rĕu alese mijlóce de a face pe români sĕ fie mulţămiţi cu actualele stări de lucruri.

În legătură cu vederile pentru scólele esistente s'au creat neinvingibile greutăţi la înfiinţarea altor stabilimente culturali şi martore ne sunt rescriptele ministeriale ce au urmat la cererea celor din Arad şi din Caransebeş de a înfiinţa câte un gimnasiu românesc.

Mai mult. O mână de ómeni, greci venetici în BPesta şi Braşov, au fost în stare cu ajutoriul stăpânirei sĕ ne desmostenéscă de dreptul ce l'am avut sute de ani, în bisericile zidite şi susţinute cu filerii nostri, nu mai auḑim serviciul divin în limba, care ne este mai drag a-l auḑi.

Se cere o porţiune bună de cutezanţă ca un ministru sĕ vină sĕ spună în faţa lumei, că politica guvernului este cea mai nimerită faţă de naţionalităţi.

Am puté înşira tomuri întregi, căci spaţiul pentru un articul de ḑiar nu ne permite sĕ înşirăm lunga serie de nedreptăţi ce ni s'au făcut chiar şi cu călcarea legilor esistente în picióre, dar nu o facem acum, căci bine scim, cât de puţin se genéză aḑi magiarii şi guvernul de faptele ce le face. Dovada cea mai vĕḑută e, că românii nu se pot strecura în parlamentul ţĕrei ca români, fără ca unelte slabe ale politicei guvernului, care se vede, că sistematice asupresce pe români şi nu i lasă sĕ-şi ia avêntul acela, care cu drept le-ar compete după numĕrul lor, după jertfele ce le aduc şi chiar şi după legile aduse de parlamentul unguresc privitóre la egala îndreptăţire a naţionalităţilor.

FOIŢA

Portretele vechi.

Povestire de *Emile Souvestre,* traducere de *Gilbert Remi.*)

(Urmare).

Acéstă străjuire înaintea casei mele proprii, ar fi fost fórte amusantă, dacă n'ar fi fost oboséla mea şi fără aceea negură, care cu încetul se prefăcuse într'o plóie fină. Aşa însĕ era pe aci sĕ'mi pierd cu totul răbdarea, când étă, că apăru o bĕtrênă servitóre de o înfăţişare destul de filistrósă, pe care o recunoscui după cartea de rugăciuni, că e economa.

Vĕḑênd ea pe un străin stând înaintea uşei casei, se opri şi me întrebă, că ce caut. — Dómna Felicita? respunseiu eu, clânţănind de frig cu dinţii.

Vreai se ḑici, domnişóră, ripostă bĕtrêna cu voce ascuţită. Aceea sunt eu. Şi ce voiesce domnul.

— Mai întâiu, ca sĕ-mi deschizi uşa acésta! am strigat eu, şi apoi sĕ'mi oferi mijlócele, ca sĕ me svântez.

Şi pentru de a preveni ori cărei obiecţiuni, îmi spuseiu numele.

Speram, că la auḑul acestui nume bĕtrênesc economa va începe sĕ se piérḑă în scuḑe, nu spre mica mea mirare însĕ, ea în loc se facă acésta, me mĕsură de sus până jos cu un fel de neîncredere ostilă.

— Aşa d-ta esci domnul erede, rĕspunse ea îngânată. Voiu însciinţa îndată pe notar.

— La drum! o întrerupseiu eu impacient. Mai întâiu de tóte e vorba, ca sĕ ajung la adăpost. Deschide, domnişóră Felicita.

— Scusaţi, a fost rĕspunsul ei firm, mi s'a încredinţat paza casei şi vréu se me asigurez faţă de responsabilitatea, pe care o port. Domnul se astepte numai aci, măiestru Boisseau va decide, ce am sĕ fac.

Şi fără se mai astepte rĕspunsul meu, se întórse şi dispăru într'o stradă laterală.

Am început deci éră sĕ me preumblu cei o sută de paşi în sus şi în jos înaintea proprietăţii mele. După o jumĕtate de óră sosì în fine Felicita însoţită de un bărbat mic cu ochelari, care mi se recomandà ca măiestrul Boisseau şi căruia i-am inmanuat actele probătóre ale identităţii mele, cum şi scrisórea, pe care mi-o scrisese el însuşi. După ce el luà la cunoscinţă cuprinsul lor la lumina unei lampe, me recunoscu de „persóna cestionată“ şi dete ordin sĕ me lase sĕ întru.

În tot decursul acestor formalităţi am bătut neîntrerupt cu piciorul în brag şi în internul meu trimitém pe toţi notarii comunali în iad. După ce în fine s'a deschis uşa, am dechiarat d-lui Boisseau în grabă, că în ḑiua următóre me voiu duce la dênsul pentru regularea întregei afaceri şi am dispărut în coridorul întunecat, fără sĕ'l fi învitat şi pe el sĕ între.

Nu mult după aceea venì bĕtrâna economă cu lampa ei şi mĕ conduse într'un salon învechit, al cărui mobiliar consta din patru scaone cu paie şi un fotoliu îmbrăcat în stofă de bumbac colorată. Dóuĕ figuri de gips, representând pe Paul şi Virginia, care erau aşeḑate între patru colvcuinte marmorate pe camin, formau întréga decoraţiune a odăiei.

Dificultăţile ce mi se făcuseră şi după ce mi-am fost numit numele în legătură cu drumul cel lung şi negura me indispuseră fórte adênc. De aceea nici nu'mi dam silinţă sĕ'mi ascund reaua mea disposiţiune şi îi ordonai economei în ton brusc, ca până ce voiu visita celelalte localităţi, sĕ'mi pregătéscă cina şi mai înainte de tóte sĕ'mi facă foc.

După aceea am luat un feşnic vechiu argintat, în care ardea o luminare mică, provĕḑută cu o mangetă de chârtie şi me apucaiu sĕ esaminez locuinţa reposatului meu vĕr. (Va urma.)

Póte că jidanii din Timişóra, póte că şi câţiva şvabi sĕ fie mulţămiţi cu descoperirile ministrului preşedinte, pe noi însĕ acele descoperiri ne lasă reci căci noi scim că ele stau în flagrantă contraḑicere cu tóte faptele guvernului şi cu tóte acţiunile câte le-a intreprins numai decât după nenorocitul resboiu al francesilor cu nemţii, când le-a succes a se adăposti la spatele nemţilor din monarchia nóstră şi la spatele celor din Germania şi au pornit o adevĕrată gónă asupra nóstră.

De ale partidului naţional.

Ne vin mereu întrebări din tóte părţile că: ce face comitetul central al partidului naţional? Când va presenta memoriul la tron?

La aceste întrebări nu noi, ci „Tribuna“ ar trebuí sĕ rĕspundă, pentru-că în faptă ea este comitetul central în permanenţă, membrii esterni ai comitetului sunt numai de paradă, ea însĕ precum era de guralivă în periodul trecut când agita prin România în contra lui Babeş şi Mocsonyi, că în interesul guvernului împedecă presentarea memorandului la împeratul, aşa este de tăcută acuma, în perplecsitatea ce o a adus primirea neasceptată şi nedorită de ea a propunerei lui Eugen Brote. Parcă se pregătesce un lucru mare, cu care vor se surprinḑă lumea.

Ne temem şi noi, că se va nasce o surprindere, dar aceea va fi cunoscutul *„ridiculus mus“*.

Mai mult deci pentru lămurirea acelora cari nu au norocirea de a cetí organul oficios al comitetului central, sau cari şi dacă l cetesc nu-l pricep, şi de acestia sunt cei mai mulţi din cetitorii „Tribunei“, eată împărtăşim ce scim·

In prima ḑi după conferinţă în 22 Ianuariu n. s'a constituit comitetul central, apoi a compus şi publicat prin ḑiare următoriul *„Avis“* (latinesce pasĕre).

Până la publicarea apelului, alegĕtorii români sunt încunosciinţaţi, că conferenţa generală a partidului naţional-român, întrunită la Sibiiu în 20 şi 21 Ianuariu a. c. a hotărît faţă cu alegerile actuale la parlament, pasivitate absolută şi generală pentru tóte cercurile electorale din Transilvania şi Ungaria“. Subscrişi: Dr. Raţiu preşed. şi Dr. Vasilie Lucaciu, secretar *general.*

De atunci până astăḑi au trecut 22 de ḑile, au trecut şi alegerile, pentru cari trebuia sĕ fie fost menit „apelul“ şi *apelul nu s'a născut* „paserea“ a sburat preste alegători neobservată, ér alegătorii în general au participat la alegeri contribuind în mod considerabil la triumful guvernului.

Se vorbesce, că la constituire s'au întimpinat óreşi-cari greutăţi, pentru-că şi părintele Dr. Lucaciu voia sĕ fie preşedinte, provocându-se la meritele sale atât întru agitare prin cercurile „Ligei“, cât şi prin aducerea la conferinţă a unei cete de „mameluci“ tot în numĕr duplu din admiratorii sei de prin Sătmariu, Selagiu, Dobâca etc. dar asta nu s'a putut, pentru-că decorul causei a pretins, că Dr. Raţiu ca fost vicepreşedinte I şi George Pap ca mai bĕtrên şi cu mare popularitate prin Selagiu se fie preferiţi, ér Eugen Brote ca fost vicepreşedinte II şi fost administrator *consciinţios al cassei* comitetului vechiu, apoi ca unul carele a pus la cale agitaţia contra lui Babeş şi Mocsonyi şi are se o continue şi în viitoriu avea mai multe merite şi decât Dr. Lucaciu, deci pentru părintele Lucaciu a rĕmas numai postul de secretar. In urmă n'a avut ce face, a primit şi postul de secretar, dar nu mai sub condiţiunea ca sĕ nu se numéscă simplu secretar ca cei de mainainte, ci secretar *„general“*. Comitetul i-a făcut plăcerea, şi bine a făcut, pentru-că capul acelei tagme, la care aparţine acest agent romano-catolic, în piele de preot greco-catolic, dar propter certum quoniam ras la barbă şi la musteţe, se numesce „general“ şi astfel el în internul seu va avé mulţămirea a se considera de capul jesuiţilor români.

Tot din aceea şedinţă s'a adresat redactorului dela „Kreuzzeitung“ în Berlin următórea telegramă, pe care apoi, dimpreună cu rĕspunsul primit, „Tribuna“ în Nr. 14 le publică sub titlul „Causa română în streinătate“:

„Comitetul central al conferenţei întrunite la Sibiiu al românilor din Ungaria şi Transilvania Ve esprimă adênc simţita mulţămită pentru prea căldurosul şi binevoitoriul sprigin ce aţi dat prin ḑiariul ce conduceţi unui popor, care se luptă pentru esistinţa sa naţională. Românii din monarchia habsburgică consideră totdeuna de mândria lor a-şi pune în cumpĕnă şi sângele lor pentru credinţa creştină, pentru dinastia legitimă, şi pentru pămêntul patriei lor, afirmându-se ca un element de pace şi de ordine. Astfeliu credem a representa principii analoge acelor, care „Kreuzzeitung“ şi le-a luat de cinosură şi te rugăm, prastimate d-le, se primesci asigurarea distinsei nóstre stime. Dr. I. Raţiu, president, V. Lucaciu, secretariu general“.

La acésta baronul de Hammerstein a rĕspuns telegrafice:

Drului Raţiu si secretarului general Lucaciu în Sibiiu. Ve rog esprimaţi comitetului central sincera mea mulţămită pentru amabila telegramă. Câtă vreme românii din Ungaria şi Transilvania, după cum v'aţi esprimat faţă cu mine, consideră de fala lor a-şi da sângele şi averea pentru credinţa creştină, şi pentru dinastia legitimă, „Kreuzzeitung“ nu va înceta a da spriginul seu hotărît luptelor D-Vóstre pentru esistinţa naţională“.

La acestea în trécăt sĕ ne fie permis a observa, că se cuvine ca omul sĕ fie mulţămitor pentru binefaceri, şi românul totdeuna a fost mulţămitor celor ce i-au făcut bine; dar dela nisce bărbaţi, carii îşi arógă dreptul, de a vorbi aşa ḑicênd oficial în numele românilor din Ungaria şi Transilvania, se póte pretinde ca sĕ scie ce vorbesc şi sĕ fie corecti în espresiunile lor.

Dr. Raţiu şi Dr. Lucaciu ca ómeni privaţi pot sĕ vorbéscă, dacă vreau, despre „mândria“ românilor din „monarchia habsburgică“ *carea de lege nu esistă*, pentru care militéză un Slavici ca instrumentul nemţilor centralisti din Viena şi pentru carea nunumai o *Transilvanie autonomă nu esistă*, dar nu esistă nici Ungaria autonomă, nici Austria autonomă ca stat federativ şi nici un stat autonom din imperiul Austriac, „comitetul central al conferenţei partidului naţional român din Ungaria şi Transilvania“ însĕ nici măcar baronului de Hammerstein nu póte sĕ-i mulţăméscă în numele românilor din „monarchia habsburgică dela cari n'are nici un mandat, ci numai în numele mandanţilor sei, adecă al *partidului naţional român din Ungaria şi Transilvania.*

In fine tot în aceea şedinţă, precum ni se spune — a decis comitetul, ca in lipsa unui memorand, pentru-că Dr. Murĕşian nu li-a predat elaboratul seu — sĕ recerce pe studentul medicinist din Graţ Aurel Popovici, ales anume spre acest scop în comitet, ca el, cu ajutorul tinerilor universitari din Graţ, carii şi altcum se ocupă cu redactarea unui rĕspuns la contramemorandul universitarilor magiari sĕ redacteze un proiect de memorand la Tron, asupra căruia vor delibera apoi în altă şedinţă, şi după acestea, re bene gesta, încă în aceeaşi ḑi s'au resfirat în tóte părţile, ca sĕ odichnéscă pe laurii câştigaţi la conferenţă, lăsând tótă tréba în grija „Căpitanului“, ca el se dirégă cele de dires şi cu deosebire până una alta sĕ asigure esistinţa „Tribunei“ la „isvorul tămăduirilor“.

Atâta e tot ce a făcut comitetul central.

De altmintrilea afacerea cu memorandul la Tron tot stagnéză, şi de asta n'are sĕ se mire nime pentru că „Căpitanul“ are acum alte griji mai mari, căci pe l. c. este convocată adunarea generală a acţionarilor „Istitutului tipografic“ ér punctul 3 al obiectelor de pertractare sună în modul următoriu:

„Hotărire asupra propunerii direcţiunii despre licuidarea societăţii“.

O cestiune momentuósă.

(Incheere.)

Scim cu toţii, ce contigent însemnat de bărbaţi inteligenţi, şi de capete luminate au dat némului românesc scólele nóstre naţionale dela înfiinţarea lor. Literatura nóstră numai de atunci incóce şi-a luat puternicul seu avênt. Blaşul cel mai vechiu focular de sciinţă şi de cultură românéscă nu numai că a dat némului nostru fii luminaţi şi bravi, ci în timpuri grele el a fost chiar mântuitoriul, sórele românismului.

Sunt nenumĕrate darurile, ce le revarsă asupra unui popor în special gimnasiile naţionale, în timp ce influenţa scólelor streine de cele mai multe ori este păgubitóre. Scólele streine mai ales în anii copilăriei, sunt duşmani neimpĕcaţi ai sentimentelor naţionale; — singur scólele streine ne pot şi pe noi desnaţionalisa.

De acest adevĕr au fost şi sunt pătrunşi părinţii copiilor noştri, pe cari din locurile cele mai depărtate şi-i trimit la gimnasii românesci pelângă jertfele cele mai costisitóre. Astfeliu românii din părţile Bănatului şi ale ţărei unguresci trebue sĕ facă un drum de ḑile întregi tot prin ţinuturi românesci, pentru a ajunge la gimnasii românesci. Ér aceia, cari nu o pot face acéşta, se opresc în glóte pela gimnasiile magiare, din cari apoi nu numai că es nisce ómeni lipsiţi de cunoscinţa temeinică a limbei, literaturei şi istoriei némului lor, dar ce e mai mult ei adeseori se depărtă de acolo răniţi până în suflet de insultele colegilor şi ale profesorilor, cari la ori-ce ocasiune le aruncă în faţă naţionalitatea. Astfeliu societatea magiară încă de timpuriu începe sĕ arunce între noi şi magiarí sĕmênţă de ură şi învrăşbire.

Chiar şi din acest punct de vedere se impune imperios necesitatea esistenţii gimnasiilor nóstre proprii.

Ori şi cine însĕ e îndreptăţit a-şi pune întrebarea, că unde sunt sumele enorme de bani, ce se cer la intemeiarea şi susţinerea unor noue gimnasii? Ér memorandul colegilor nostri magiari esclamă, că un guvern consciu de datorinţa sa nu póte concede ridicarea de scoli cu mijlóce neindestulitóre.

Adevĕrul adevĕr trebue sĕ remână! Fără mijlóce îndestulitóre, fără jertfe materiale nu sĕ pot înfiinţa asemenea institute, şi acésta nici nu o încércă nimeni.

Sĕ nu uităm însĕ că tocmai spre acest scop mijlócele necesare şi suficiente în anumite locuri sunt de ani de ḑile adunate din propria sĕrácie şi agoniselă a românului, ca d. e. în Caransebeşiu şi în Arad.

De ce déră nici până astăḑi nu se póte realisa cel puţin acolo scopul, pentru care sumele acelea sunt destinate? Rĕspunsul şi causa prea bine o scim noi cu toţii.

Nu lipsa de mijlóce, ci causa adevĕrată a zădărnicirei încercărilor făcute deja pentru esoperarea învoelei de a ne ridica gimnasii românesci, este numai opera şovinismului magiar, care este duşmanul cel mai neimpĕcat al culturei nóstre naţionale.

Atunci, când statul este chiar îndatorat a ridica astfeliu de scóle pentru toţi supuşii sei, cel puţin acolo, unde lipsa de ele este neapărată, atunci când abstrăgĕnd dela acéstă îndatorire a statului faţă cu noi, legile esistente însăşi ne dau dreptul de a ne înfiinţa scóle pe banií, nostri numai şi numai şovinismul proverbial şi neinfrânat este causa care nesocotind ori ce lege şi dreptate, pune stavilă tendenţelor nóstre culturale.

Dar dacă mintea omenéscă a străbătut misteriile naturei şi a dat nascere atâtor lucruri miraculóse, — óre aceea minte cu resultatele sale sĕ nu pótă afla şi lecul pentru stârpirea acestui şovinism? Avem firma speranţă, că cel puţin timpul mai curênd sau mai târḑiu va trebuí sĕl stârpéscă Căci timpul, care aduce cu sine, idei, care produce şi distruge, ne-a dat şi nóuĕ de astădată ideea, cu care am păşit în public.

Suntem siguri, că convinşi odată de insĕmnătatea causei sublime, ce o accentuăm şi noi cu ocasiunea acésta, şi pornindu se o mişcare mai energică, ea ca totdeuna şi de aci înainte va încălḑi inimele tuturor românilor.

Credem, că ţinem cont de spiritul civilisatoric al timpului, de legile naturale, culturale constituţionale esistente, că intenţionăm numai promovarea binelui şi fericirei patriei comune, asigurarea esistenţei în viitoriu a multora dintre tinerii români, cari absolvéḑă la universităţile din patriă, şi mai pre sus de tóte păstrarea scumpelor datini şi cultivarea limbei nóstre strămoşesci, când conscii de demnitatea nóstră, „apelămu la toţi bărbaţii naţiunei nóstre, cărora le sunt încredinţate destinele culturei nóstre românesci şi mai ales la toţi preasfinţii şi prealuminaţii nostri prelaţi bisericesci şi îi rugăm, ca sĕ insiste împreună cu bărbăţie şi cu stăruinţă la înaltele locuri competente, pentru respectarea caracterului naţional românesc al scólelor nóstre esistente şi pentru esoperarea concesiunii, ca românii sĕ-şi pótă folosi dreptul lor de aşi ridica cel puţin pe banii lor proprii gimnasii românesci acolo, unde se simte lipsa şi unde permit mijlócele“.

Şi cu acestea închieem, aducêndu-ne aminte de cuvintele, că după o luptă susţinută cu bărbăţiă chiar şi fără succesul învingerei, încă este o gloriă.

Cluş, 17 Ianuariu, 1892.

Mai mulţi tineri universitari români.

Asil de copii în Braşov.

Braşov, 20 Ianuariu, 1892.

> „Copii sunt ca nesce plante în grădina lui Dumneḑeu după legile vecinice corĕspunḑĕtóre creaţiunei Lui şi naturei omenesci“.

Este un lucru destul de notoric, că băiatul în frageda lui etate de 3—6 ani este mai accesibil, mai flecsibil pentru primirea ori-cărei impresiuni din afară, fie aceea de natură spirituală sau avênd de scop desvoltarea sentimentelor lui.

Pedagogii cu renume european s'au ocupat fórte mult cu cestiunea acésta, cum adecă am putea sĕ purcedem cu băiatul de tot elastic încă în primii ani ai vieţii sale, sĕ-i dăm o crescere, pe care sĕ se baseḑe instrucţiunea din scóla populară.

Primul pedagog carele a păşit cu resultatul meditaţiunilor sale a fost Frid. Froebel (1782—1852). Din sistemul lui pedagogic espus în opul seu plin de spirit „Cunóscerea omului“ (tip. 1826) vedem, că acest mare bărbat pune un pond deosebit pre progresul natural al elevului şi pe desvoltarea omnilaterală a facultăţilor lui omenesci.

„Un copil, care nu sĕ mai jócă, e bolnav“. Educaţiunea copilului se făcea aşa dară prin jocuri şi era problema educătoriului a griji sĕ se introducă pentru băeţi jocuri atrăgĕtóre, corĕspunḑĕtóre naturei copilului, jocuri, cari desvóltă mintea, inima şi trupul fragedului băiat. Prin proverbe, cântări şi jocuri corĕspunḑĕtóre etăţii elevilor se stimuléză iubirea şi sinceritatea, sentimentul de amiciţie şi indulginţa, anecsarea către un ce întreg, desvóltă atenţiunea, facultatea de a vorbi, a auḑi, a cânta a pricepe şi a asculta, preste tot sĕ desvóltă tóte insuşirile, de cari este condiţionată o viéţă activă.

Éta ce scop sublim urmăresce scóla frebeliană, şi cu tóte acestea chiar şi din punct de vedere pedagogic numita scólă a fost combătută energic.

Insuşi Froebel simţi la anul 1851 o grea lovitură, când prin o ordinaţiune a regimului din Prusia i se interḑise susţinerea şi înfiinţarea astorfeliu de institute sub cuvêntul, că el propaga idei antireligionare. Alţii ḑiceau, că modul de crescere al lui Froebel favoriséză sistemul ateismului şi al socialismului, că prin aceste scóle copii se dreséḑă mai mult, devin superficiali, se înstrĕinéză de casa părintéscă; că copilul se jócă mai bucuros liber şi necondus de nimenea şi că sistemul lui Froebel se baséḑă pe principii şi mijlóce artificiale, etc.

Părintescul nostru guvern a adus în anul trecut o lege, prin carea ni se impune înfiinţarea de „kisdedóv“ uri. Abătut odată dela ideea fundamentală alui Froebel, guvernul magiar la aparinţă condus şi de sentimentul umanităţii şi al filantropiei, decretéḑă înfiinţarea aşa numitelor şcoli de apărare pentru micii copii, avênd „buna intenţiune“ de a păḑi pe micii copii de primejdii, a primi în astfeliu de institute pe acei copii, cărora părinţii nu le pot da crescerea de lipsă. Dar óre acesta sĕ fie scopul înfiinţării de „kisdedov“-uri? Scim cu toţi, că altceva sĕ urmăresce prin asemenea institute. Şovinismul magiar pretinde cu orice preţ, ca molochul magiarisăriii sĕ ne înghită pe toţi, cei ce nu aparţinem naţionalităţii magiare!

Aprigă a fost resistinţa românilor in contra decretării legii pentru „kisdedovuri“, energică şi plină de argumente combătătóre a fost cuvêntarea I P. S D metropolit Miron Romanul, rostită în casa magnaţilor, prin care a protestat în numele întregei metropolii ortodocse orientale! Dar ce folos, căci şovinismul magiar nemai cunoscênd margini e condus de principiul: „finis sanctificat media“ Proiectul a devenit lege, şi „noi lege avênd, după lege trebue se *trăim*!“

Ca ómeni ai ordinei, noi românii ne supunem legii, si siliţi suntem se înfiinţăm asemenea institute. Dar putea-vom înfiinţa institutele din cestiune acum când sĕrăcia ne apasă pe toţi de o potrivă şi când prin proiectul de ajutorare al învĕţătorilor din partea statului nise ameninţă autonomia nóstră bisericéscă?! Grele timpuri am ajuns! Vom fi siliţi pelângă tótă serăcia se ne scăpăm copilaşii de înriuriri stréine şi păgubitóre

Ţinênd cont de esistinţa acestei legi, on. comitet parochial gr. or. dela biserica cu hramul „stlui Nicolae“ a fost cel dintâiu, care dispunênd de venite suficiente, au înfiinţat primul asil pentru micii copii, aici în Braşov. O, dar unică e biserica „Sântului Nicolae“ în întréga metropolia nóstră! Ce vor face celelalte?!

Duminecă, în 19 Ianuariu c. st. v. s'a efeptuit înaugurarea primei scoli froebeliane aici în Braşov. După sĕvêrşirea serviciului divin P. O. D. Ioan Petric, asistat de dl I. Prişcu, ca diacon au mers învestiţi în ornamentele bisericesci dimpreună cu întreg poporul, care a asistat la s liturghie în edificiul noului asil, unde s'a sĕvêrşit sânţirea apei. După acésta dl Andreiu Bârsean, prof gimn., a rostit un discurs de înaugurare fórte pĕtrunḑĕtoriu, în care a relevat scopul şi motivele, ce au îndemnat pe on. comitet parochial la înfiinţarea asilului. De instructóră a fost denumită d-şóra Augusta Glodariu, fiica dlui Dr. Vasile Glodariu, prof. gimn., care s'a pregătit spre acésta carieră în pedagogiul din Budapesta, depunênd cu succes esamenul de cualificaţiune. Stimabila d-şóră, Augusta Glodariu, printr'o cuvêntare rostită cu gingăşia unei femei consciă de chemarea sa, a promis solemn on. comitet parochial şi întregului public asistent, că şi va împlini cu cea mai mare conscienţiositate şi zel datoria ce o reclamă posiţia ei onorifică de instructóră,

Dee bunul D-ḑeu ca sĕ se înfiinţeḑe şi prin alte locuri locuite de noi asemenea institute prevenind astfeliu guvernul magiar, care se imbie — veḑi Dómne pentru fericirea nosră sĕ înfiinţeḑe asemenea institute! Sĕ ne ferim de strĕini, şi décă ne dau daruri, căci: „*Timeo Danaos et dona ferentes*“

G. J.

Alegeri dietale.

Din cercul electoral Baia de Criş, 30 Ian. 1892.

(Încheere.)

Lumina poporului era sub obroc!! Amintesc aci comunele Blăjeni Plaiu, Sat, Blăjeni, Criş şi Oberţa. Dupapetra, Stanija de sus şi de jos etc. etc.

Unde preotul a fost la locul seu d. e. în Crişcior, Zdrapţi etc şi încă în 3—4 comune, alegătorii au rĕmas acasă afară de jude şi 2—3 inşi, ba au rĕmas acasă şi de cei cari luară bani; d. e. Curechiu, Brad etc.

Spre séră alegătorii H.... au fost duşi la Baia de Criş; ér ceilalţi reţinuţi în cârcime, unde séra li s'a dat slănină şi cépă se mânce şi de beut! éră în altă cârcimă tocană şi de beut. Firesce erau încuiaţi sĕ nu iasă din curte.

Diminéţa pe la 8 óre a plecat convoiul pohod na Sibir din Brad preste 70 căruţe cu alegătorii sosiţi din notariatul Băiţiei şi a Luncoiului în frunte cu stindardele lui Josika, éră o parte neînsemnată cu alui Körmendy. Şirul convoiului era urmat de o căruţă cu un preot — roman — şi doi gendarmi în altă căruţă. Aspectul era trist, nice un strigăt la adresa candidatului! Se ducea o turmă fără păstori la locul de esecuţiune. Eu eram singurul, care din depărtare urmăriam ticăloşia inscenată cu bani scumpi.

In Baia de Criş, alegătorii 'şi aveau birturile şi case anume, unde au fost încuartiraţi.

Pe la 10 óre au sosit pe jos — alegătorii din notariatul Risculiţei — din Bulzesci, Tomnatec etc. împreună cu câteva căruţe şi stindarde, acestia erau aprópe toţi H... în frunte stindardele, apoi spre ruşinea poporului românesc urmau preoţii Harduţ din Baldovin, Micluţa Simeon şi Ioan Micluţa din Risculiţa împreună cu învĕţătoriul Terentiu Micluţa. Acestia aparţin diecesei Aradului Din notariatul Vaţei şi Tomesci veniră mai pe urmă. Inima trebuia sĕ ţi se sfăşie, vĕḑênd alegătorii din acestea notariate. Aveau pene tricolore magiare în căciule şi pălării, cu inscripţia Bró Josika. Printre aceste victime erau rĕtăcind — din archidiecesă — preotul Teodor Simedrea, învĕţătoriul Başa din Birtin éră din diecesa Aradului preoţii tineri, dară precum se vede fără simţ de ruşine anume: Vlad din Tomesci, Dâldvu din Leduţ, Florea Nicolae din Tiulesci, Sergiu Fejer şi Jov Fejer, bĕtrênul, ccsti din urmă au votat pentru J...... ér ceialalţi pentru H ..... cu toţi alegătorii lor. Ce e mai mult Jov Fejér bĕtrênul cu barba roşie, bine stând pre un dâmb s'a făcut de bajocura ómenilor, înjurând pe H...... alăturea cu alţii plini de beutură. Mai amintesc pe învĕţătoriul Golea şi patentatul holakist învĕţătoriul Turuc din Vaţa.

Preste tot din protopresbiteratul Zarand au participat din preoţi 2 inşi şi un învĕţătoriu; ér restul din ppresbiteratul Halmagiu. Nu a lipsit nici preotul gr. cat. Boticiu, carele nu s'a mai treḑit de când s'au început adălmaşele.

Ce sĕ ḑic de acei preoţi, cari alăturea cu organele administrative, au luat parte la corupţiune cum sunt preoţii: Hărăguş din Blăşeni, şi Jurca de la Cebea, şi alţii din giurul Baiţei şi Baiei de Criş. Rolul acestora e mult mai detestabil.

Din inteliginţa română laică nu a participat nime la alegerea şi au lucrat în cercul lor de activitate pentru abstinere; unul singur din Baia de Criş însemnat şi dela alte alegeri, a împărţit parale de a lui H...... de altcum s'a genat sĕ voteze pentru H...... spre care are simpatie, cum ḑice dênsul.

In decursul alegerei, ḑiua întrégă miliţia a stat prin cuartire, tot astfel gendarmaria a lăsat în deplina libertate alegătorii. Banii s'au împărţit fără nici o genare între alegători în tot decursul alegerei şi chiar înaintea localurilor de alegere, fără de a ḑice cineva un cuvênt Aşa încât în órĕle 2 din urmă de încheiare, dacă nu erau sĕcate paralele lui H...... se puteau cumpera voturi ca sĕ se facă apoi balotagiu.

Se afirmă că H...... ar fi spesat 7000 fl. v. a. ér J...... aprópe duplu

Alegerea a fost liberă pănă la desfrĕu. Celce a luat bani dela 2 sau dela toţi 3 candidaţii au putut vota pe cine vrea. Alegerea va rĕmâné însĕ un model de corupţiune Destrabălarea în alegători şi-a ajuns culmea, şi în Zarand candidaţii strĕini magiari nu vor mai fi securi nici când de alegere. Astădată voturile s'au dat plus oferentelui, specula cu voturi s'a ridicat la dogmă prin corteşii candidaţilor: dacă ne dai atâta s'a ḑîs din partea unora, 'ţi aducem voturi, dacă nu căpătăm dela celălalt candidat.

Pe lângă păcatele multora dintre noi trebue sĕ o spun, că alegerea din 29 Ianuariu, pe cei chemaţi dintre români ca se lucre pentru pasivitatea între popor; i-a aflat nepregătiţi şi le-a fost imposibil în timp de 7 ḑile după conferinţa naţională a mai lucra între alegători. O conferinţă convocată în 25 Ianuariu în Baia de Criş nu s'a putut ţiné fiind puţini alegători. Pe timpul ţinerei conferenţei din Sibiiu, mulţi alegători primiseră banii dela corteşii şi agenţii candidaţilor.

După alegere s'a făcut mare tămbălău pentru directori de băi Venator, Gr. şi Köllner, cari au urmărit cu încordare alegerea, ba cel din tâiu striga din resputeri se străiéscă J. precând se aduna mulţimea înaintea locuinţei alesului.

Aşa se finí acesta alegere póte unică în feliul seu pe la nóuĕ óre sara, când sa enunciat resultatul.

Votisanţii din pretura Brad, au votat la o comisiune' éră cei din Baia de Criş la alta.

In total cele 1400 voturi au costat 24 mii fl., dintre cari $^1/_2$ cad în sarcina alesului deputat.

Eremitul din Carpaţi.

Varietăţi.

* (Faptă nobilă.) Comitetul parochial din Mohu aduce mulţămită publică d-nei Stefana Dunca, domiciliată în Bucuresci, carea în anii trecuţi a provĕḑut biserica nóstră din Mohu cu un rênd de haine frumóse bisericesci, ér în anul acesta a donat pe séma bisericei un potir în valóre de 75 fl. şi o stea în valóre de 2 fl.

* (Himen.) Dl G Neagovici-Negoescu şi d-şóra Aurelia D. Coltofean, anunţă cununia lor, ce se va celebra Duminecă în 2/14 Februariu a. c. la 12 óre a. m. în biserica gr. or. din Breţcu.

— Dl Iordachie P. Roşca Căpitan şi Maria I. Răcuciu invită la serbarea cununiei lor, care se va ţiné Duminecă în 2/14 Februariu la 5 óre p. m în biserica cea mare din Sĕlişte.

* (Preşedintele dietei) Precum se svonesce din Budapesta, partidul liberal a hotărit sĕ alégă de preşedinte al camerei pe vestitul Banffi-paşa, fost főispan la Solnoc Dobêca. Suntem curioşi sĕ vedem, ce atitudine vor observa deputaţii săsesci, cari încă sunt ai guvernului, faţă de acésta alegere.

* (Fecunditate.) Dochia lui Constantin Oprean din Poiana, com. Sibiiu, a născut în 7 Februariu a c. la 4 óre d. a. 4 feciori, cari au fost deplin desvoltaţi şi în stare normală. S'au botezat toţi 4 în biserica din loc, fiind de faţă un public fórte numeros, la 9 óre séra. Au reposat până acuma 3 din ei, ér unul e încă în viéţă. Mama se află bine.

Se observă, că femeia e încă mamă a 5 copii.

* (Necrolog.) Cu inima plină de durere aducem la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor în numele tuturor consângenilor şi a celorlalţi cuscrii, cumcă **Alecsandru Tordoşan,** protopresbiter gr. or. al tractului Albei-Iuliei în etate de 65 de ani a reposat în Domnul aḑi la 4 óre d. m. după o bólă mai îndelungată, fiind provĕḑut cu s. taine.

Luptă bună au luptat şi coróna dreptăţii a dobândit.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată.

Înmormêntarea se va celebra în 31 Ianuariu (12 Februariu) 1892 la 2 óre d. m. din strada Bethlen Gábor în cimiteriul gr. or. dela biserica din oraşiu.

Alba Iulia, în 29 Ianuariu, 1892 c. v.

Victor Tordoşan, *Pompiliu Tordoşan*, *Eugeniu Tordoşan*, *Valeria Tordoşan*, ca nepoţi de frate; *Ana Patiţa* n. *Raţiu*, *Rubin Patiţa* ca cumnaţi.

* (Petrecere.) Inteligenţa română din comunele Gurarîului şi Orlat invită la „petrecerea cu joc“ ce se va arangia în sala ospĕtăriei principale „Hitsch“ din Orlat la 8/20 Februariu a. c. Începutul 7 óre sara

Contribuirile benevole sunt destinate pentru fondul bibliotecei scolare din ambe comunele şi se vor cuita pe cale ḑiaristică Invitări speciale nu se fac. *Comitetul arangiator.*

* (Invitare) Subscrişii avem onóre a învita la „Producţiunea“ „declamatorică musicală“, ce se va ţiné în 2 Februariu st v., cu elevii scólei în sala scólei nóstre din loc cu următoriul:

Program:

1. „Irmosul Intêmpinărei Dlui“ esecutat de elevii scólei.
2. „Condamnarea strugurului“, declamare.
3. „Auḑi buciumul“, cântare.
4. „Din povestea vorbei“ de A. P. declamare.
5. „Cântări cinstite“, cântare
6. „De ce n'are ursul códă“ de A. P. declamare.
7. *a*) „Hora unirii“ şi „Portul românesc“, esecutate de corul elevilor.
8. „Petrecere cu joc“.

Inceputul la 7 óre séra.

Venitul e destinat în scopul înfiinţărei unei biblioteci scolare poporale.

Oferte marinimóse sĕ primesc cu mulţămită şi sĕ vor cuita pe cale publică.

Gusteriţa, 28 Ianuariu, 1892.

Georgie Stăneasă, paroch gr. or. şi pres.

George Stăneasă, învĕţătoriu.

— Casina „Sebeşéna“ învită la „Balul“ ce'l va arangia în 8/20 Februariu a. c. în sală la „Leul de aur“. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecei casinei.

S. Sebeş, în 1 Februariu, 1892.

Începutul la 8 óre séra

Preţul întrării: de persónă 1 fl., de familie de 3 membrii 2 fl.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

Loterie.

Mercuri în 10 Februariu 1892.

Sibiiu: 54 90 42 15 46

Nr. 723. [10] 3—3

CONCURS.

Conform înaltei disposiţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 25 Septembre, 1890, Nr. 5955 B. se pblică a dóuaóră concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă Şarpatac cu filia Vêlcăndorf, din protopresbiteratul tractului Sighişórei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Acest post este împreunat cu un venit anual de 360 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a'şi asterne suplicele lor instruite conform Statutului organic şi a regulamentului pentru parochii până la terminul susarătat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 10 Novembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sighişórei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitriu Moldovan,
adm. protopresbiter.

Nr. 1061. [18] 1—2

EDICT

Dimitrie Vulcănean gr. or. din Braşovul vechiu, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Marina Domnişor asemenea din Braşovul-vechiu, fără de a se scí locul ubicaţiunei lui, se provócă prin acésta, că în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertracta şi decide şi în absenţa lui procesul matrimonial, intentat de soţia sa în contra lui.

Braşov, 15 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 64. [17] 1—3

EDICT.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7172 B., se citéză prin acésta Stan Popa, legiuitul bărbat al Paraschivei Soră (Lómneş) din Sĕlişte, protopresbiteratul Sĕliştei, carele mai bine de 3 ani a părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află şi dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa sa.

Sĕlişte, 26 Ianuariu, 1892.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. Oradea-mare sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mezö-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. Cluş sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. Teiuş sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. Copşa-mică sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. Braşov sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5!	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timişóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. Arad sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. **Oşorheiu** sos.		—	9.35	9.53	—
-	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		**Braşov**		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12. Sibiiu, Marți 4/16 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Februariu, 1892.

Privilegiul de a desbrăca pe români și pe alte popóre de naționalitatea lor este dat de astădată compatrioților nostri magiari.

Și ei se și folosesc cu prisosință de acest beneficiu, fac tóte încercările, cât pe cale legală cât pe căi piedișe.

Puși în condițiuni favorabile, ajutați de organele administrației și justiției, favorisați de guvern, care este magiar și care se vede, că are voința a sprigini tóte veleitățile magiarilor, nu încetéză a face tot posibilul, ca sĕ asimileze pe popórele de altă limbă.

Ce nu merge în scóla populară, trebue sĕ succédă în scólele medii, și ce nu li e dat sĕ ajungă în acestea, sĕ cércă la universitate.

Dacă a succes sĕ facă pe unul ori pe altul accesibil pentru frumósa idee de stat magiar și dacă cumva l'a ademenit sĕ-și lase legea, ori cel puțin numele, atunci acel nenorocit póte conta la spriginul stăpânirei, póte conta la spriginul organelor subalterne și póte sĕ ajungă și în pită.

A fost omul inderetnic și greu de capacitat, a ținut morțiș la tradițiunile din casa părintéscă, — póte sĕ-și facă pasport, după ce a satisfăcut obligămêntului militar.

Acest sistem de huiduire merge de ani de ḑile.

Părinții — cu deosebire plugarii români — 'și trag cea din urmă bucătură dela gură, o împart cu fiul lor dela scólă ca sĕ facă din el om — și când a terminat tóte studiile, atunci vĕd, că au făcut din el o nimica mare, — și fiul ca sĕ scape pe părinți de rușine, trece granița și acolo se așéḑă și după muncă cinstită face carieră.

Pentru noi aceste treceri preste graniță nu pot fi indiferente.

Dacă luăm șematismul gimnasiului nostru din Brașov la mână, vedem, că jumĕtate din cei ce au luat bacalaureatul, sunt așeḑați preste graniță

Noi și părinții nostri nu am întemeiat însĕ acel institut de cultură, ca tinerii eșiți din el, sĕ nu ne facă nóuĕ servicii și causelor nóstre aici acasă.

Gimnasiul s'a întemeiat anume pentru trebuințele nóstre, și nóue nu ne vine a crede, că ómenii acestia au luat frunḑe în buze de flori de mĕr.

O causă trebue sĕ fie.

Nime nu-și părăsesce vatra părintéscă și rudeniile, fără nici un motiv.

Ori cât de urgisit ar fi guvernul, ori cât ar fi de amară pânea câscigată în patrie, omul tot mai bucuros petrece viéța în patria lui, decât în o altă strĕină

Pentru acesti tineri, preste o sută la numĕr, se vede, că nu a fost loc.

Rĕmâneau la vatra părintéscă fără scólă și fără binefacerile ei, era un petec de pămênt, pe care sĕ-l scormonéscă și o colibă, în care sĕ locuiéscă, făr sĕ aibă necesitate sĕ-și părăséscă țéra Ei bine, au mers la scólă, părinții au adus jertfe, tocmai ca sĕ devină și mai folositori membri ai némului lor. Dar când era sĕ între în vr'o funcțiune, când era sĕ se bucure părinții de ei atunci ori unde au bătut, au dat de uși încuiate. Nu e aici loc pentru ingineriu la un drum de fier, ori la comitat, dacă respectivul e român, în întrégă țéra.

Nu e loc pentru un profesor din câte gimnasii are statul unguresc la nici unul pentru un român, nu dór că nu ar fi omul pregătit, ci veḑi dómne, pentru-că e român și ér pentru că e român.

Un Bian, un Dulfu și câți alți bărbați eminenți, nu pot afla aplicare aici, aici póte numai Moldován Gergely și alți paraponisiți face carieră.

Advocați, nu pot sĕ se facă toți românii, căci și așa sunt prea mulți și abia o duc de pe o ḑi pe alta mulți din ei.

Nu le remâne deci, decât a trece granița cu ura ce o au cătră aceia, cari le-a îngreunat aici posiția și le-a făcut imposibil sĕ ajungă la ceva.

Până acum a fost lipsă dincolo de Carpați de ómeni cu carte.

Se nasce întrebarea, dacă lipsa acésta nu va fi suplinită din ómenii de acolo?

Nu vor fi în stare sĕ dea cele dóuĕ universitățti din țéră și multele licee contingentul recerut de ómeni cu carte?

Și în ḑiua, în care vor puté da scolile din țéra românéscă contingentul întreg pentru tot soiul de slușbași ai statului de tóte categoriile, ai nostri vor merge și se vor întórce ér acasă.

Ce vom face atunci, cu un așa numit proletariat de cărturari fără ocupațiune, cu iuristi fără pracsă, cu ingineri fără aplicare și cu filosofi, fără sĕ aibă cine-va lipsă de filosofia lor?

Respunsul este ușor de aflat.

Vom avé un contingent de ómeni nemulțămiți și cei ce îi vor vedé, cei ce le vor urma în studii se vor încovoia și se vor da după păr, ca sĕ nu-i ajungă și pe ei sórtea nenorociților lor înaintași.

Așa se pregătesce slăbirea nóstră, fie prin emigrarea ómenilor nostri de carte în alte țĕri, fie prin slăbirea resistinței ce o am opus până acum uneltirilor dușmane.

Cumcă acest sistem ascunde în sine mari desastre pentru poporul românesc din Ardél, este evident, și cu cestiunea acésta trebue sĕ ne facem sémă, până ce nu devine în un stadiu și mai acut decât cum a fost până acuma.

De ale partidului național.

Nainte de tóte rectificăm o eróre de tipariu din articolul precedent.

Din nebăgare de sémă adecă a rĕmas necules terminul adunării generale, în care este pusă la ordinea ḑilei licuidarea Institutului tipografic, și acela aste chiar ḑiua de astăḑi 4/16 Februariu.

Trecênd preste acésta calamitate, continuăm cu informațiunile nóstre:

Remas „Căpitanul" domn și stăpân preste „partidul național" cel dintâiu lucru i-a fost sĕ caute a justifica și în afară ținuta sa perfidă față cu comitetul vechiu, al cărui membru fusese și a ḑiarului seu, carele și atunci figura ca organ subvenționat al comitetului, dar pentru aceea consescuent combătea comitetul, și a continua cu suspicionarea lui Al. Mocsonyi după tipicul vechiu.

In acest scop a scris — singur séu prin amicii sei, nu importă — articoli la ḑiarele nemțesci și la câte-va din România, pe cari apoi ca lucru important îi reproduce în „Tribuna".

Astfel reproduce în Nrul 16 din 2 Februariu n. un articol din „Allgem. Zeit." pe care îl presentéză cetitorilor sei pe lângă următórea întroducere:

„Politica românilor în Ungaria".

„Sub acest titlu „Allgemeine Zeitung" din München publică în fruntea foii sale din 28 Ianuariu a. c. un articol, care la nici un cas nu póte fi trecut cu vederea. Din acest articol pus în fruntea unei foi de însemnătatea ḑiariului numit, resultă în prima linie, că tóte mișcările politice ale românilor sunt până în cele mai mici amĕnunte urmărite și controlate cu cea mai mare atențiune de factorii mari politici europeni. Nimic nu póte sĕ dovedéscă mai mult importanța ce strĕinătatea atribue causei române decât acéstă inregistrare și controlare"

Ca sĕ vadă și cetitorii nostri, pentru-ce consideră „Tribuna" de atât de important articolul trămis din oficina sa la „Allg. Z." ca apoi ea sĕ l reproducă? — îl reproducem și noi după „Tribuna".

Étă-l:

Din Transilvania, 24 Ianuariu. Pe când la conferența generală din 1890 a partidului național român transilvănén si ungurén, ținută la Sibiiu, se luase cu privire la atitudinea politică, ce trebuia observată în viitoriu, tóte conclusele în cel mai deplin acord, ba după-ce din incidentul atitudinei episcopilor români în casa magnaților ungară cu ocasiunea desbaterii legii despre asilele

FOIȚA.

Portretele vechi.

(Povestire de *Emile Souvestre*, traducere de *Gilbert Remi.*)

(Urmare).

Totul era în consonanață cu înfățișarea salonului, în care întrasem mai întâiu, tapetele descolorate erau cârpite pe ici pe calea cu petece nóuĕ, așa că ele sămĕnau mai mult cu sdrențe petecite, mobilele învechite și prost lucrate umpleau și onorau de tot necomplet rĕu închisele odăi, și curățenie, eleganță și comoditate lipsiau cu totul din acéstă locuință veche. Eu aflam în tóte acestea numai o probă elocuentă pentru barbăria părinților nostri și o nóuĕ dovadă, că mintea sănĕtósă și gustul cel bun a început sĕ se manifesteze numai cu generațiunea nóstră.

Cu deosebire era bătătóre la ochi odaia de durmit. Patul în formă de sicriu era ascuns de patru perdele din materie verde, pe care moliile le găuriseră prin tot locul; pe o masă, căreia îi lipsia lădița, se afia o ólă pentru apă stirbită la marginea de sus și un spălător de colóre diferită și în fine. de păreți erau atârnate mai multe portrete familiare, la acăror vedere un cunoscĕtor ar fi trebuit sĕ capete spasmuri și representau persóne din diferite clase, între care am observat un preot, un comerciant, un judecător, un ofițer și în fine pe un bărbat corpulent, de jumĕtate cetățén, de jumĕtate țĕran, pe care domnișóra Felicita mi'l designa ca pe stăpânul ei rĕposat.

Harnica económă venise adecă sĕ me caute, ca sĕ'mi spună, că cina era gata I-am urmat în salon.

Aspectul mesei asternut me puse în mirare. Pânḑĕturile scóse în onórea mea din dulapul de rezervă erau ornate cu dungi galbene, talerele de pămênt păreau că sunt decorate cu arabescuri murdare, care arătau urmele cuțitului și ale furculiței, paharele fără scaon sĕmênau mult cu cele din cărciumile nóstre vechi și dóuĕ sălărițe obosite de viéță oferiau óspelui ca adausĕturi sare și piper rĕu pisat.

Domnișóra Felicita îmi servi o supă slabă, din care se uitase untul și resturile unei cloci, căreia grijile de mamă i lăsaseră numai pielea și óseele. Ea îmi spuse, că acésta fusese cina obicinuită a stăpânului ei, din ospitalitate pentru mine mai adaose ea trei mere de jumĕtate putrede și o bucată de brânḑă mucegăiósă.

M'am cercat sĕ gust vinul. Era din cel mai acru ce rĕmĕsese după stórcerea mustului.

Mai nemulțămit ca ori-când cu călătoria mea, m'am decis sĕ me culc Bĕtrêna servitóre îm arăta cu luminarea până la odaia de durmit. Marele pat în formă de sicriu și bĕtrênele portrete afumate făcură acum asupra'mi o înpresiune și mai neplăcută ca de prima dată. Cu nerăbdare m'am adresat cătră conducĕtórea mea și o am întrebat, dacă în H. se află un comisar de aucțiuni.

— Un comisar de aucțiuni? repetă dênsa. Așa ceva pe aci nu e cunoscut.

— Aci dar nu se întêmplă niciodată o licitare publică.

— Ba, da.

— Și cum se petrece acésta?

— Servitoriul comunei o publică pre lângă baterea dobei în tóte stradele localității.

— Prea bine! Insciințéză pe servitorul comunal îndată mâne, ca sĕ publice vênḑarea taturor lucrurilor! Domnul nu vrea sĕ opréscă nimic?

— Nimic.

— Nici chiar portretele?

— Nici pe acelea.

— O, domnul meu, acésta nu sĕ póte se fie intențiunea d-tale seriósă, acelea sunt portrete de familiă.

— Îți spuseiu, că am sĕ vênd tot. Nópte bună.

După aceste cuvinte am luat lumina din mâna domnișórei. Felicita eșì cu brațele ridicate spre cer.

(Va urma.)

de copii se vestea, că acum şi acestia spriginesc nisuinţele partidului naţional, aşa dară tóte trei milióne de români din Transilvania şi Ungaria ar fi unite, s'a manifestat î curênd drept urmare a situaţiunii politice schimbate, ce luase într'aceea şi saşii transilvăneni, o balansare în cercurile politice, care trada o desbinare în partidul naţional român, provoca manifestaţiuni contraḑicĕtóre şi dovedia, că se plănuesce şi la români o schimbare în politică.

Si guvernul ungar a fost adus în legătură cu aceste; e fapt, că din partea ungară oficiósă a fost discutată cestiunea unui *modus vivendi* între români şi magiari. Pe partea română mai ales trei personage întrau în consideraţiune; pe primul plan sta presidentul partidului şi advocatul din Pesta Vincenţiu Babeş, mai în fund stau metropolitul greco-oriental Miron Roman din Sibiiu şi marele proprietar ungurén Mocsonyi din Pesta, care e încuscrit cu contele Bethlen, ministrul de agricultură.

Deja din cea dintâiu conferenţă naţională ţinută la 1881 s'a hotărît aşternerea unui memoriu la monarch. care memoriu avea sĕ cuprindă tóte gravaminele românilor ce privesc stările interne. Cestiunea acestui memoriu, a cărui subşternere a fost urgată de repeţite-ori şi chiar si în congresul naţional din urmă ţinut la Sibiiu, n'a fost până astăḑi resolvită în mod definitiv, cu tóte că comitetului esecutiv i-au fost asternute în diferite timpuri proiete elaborate de referenţi anume numiţi. Încă pe la începutul verii anului 1891 cele mai distinse ḑiare române au acusat pe Babeş, că ar fi devenit necredincios programului naţional: îndeosebi i-se făcea lui imputarea, că ar fi împedecat substernerea memoriului amintit sub pretecstul, că timpul n'ar fi oportun.

La tóte manifestările publice românii ungureni şi transilvăneni au accentuat totdeunea alipirea lor către Tron şi către patrie; dar ei pretind totodată nu numai egala îndreptăţire deplină şi faptică a naţionalităţii lor, ci merg şi mai departe, nerecunoscênd uniunea între Transilvania şi Ungaria făcută în contra voinţei lor, şi insistă pe lângă autonomia Transilvaniei de mai nainte. În contraḑicere cu aceste unele ḑiare din Bucuresci au invinuit pe Babeş, că inclină spre partidul magiar al independenţilor, ba mai mult s'a ḑis, că urmăresce tendenţe rusofile. La prima privire s'ar părea că vederi kossuth-iste şi rusofile se contraḑic unele pe altele; nu demult însĕ s'a adus comentariul lămuritor pentru acésta. Ḑiare sêrbesci şi croate au dat espresiune ideii, ca naţionalităţile ungurene sĕ voteze la procsimele alegeri dietale pentru partidul independenţei, pentru-ca acesta sĕ câstige maioritatea în parlament şi astfel sĕ se pótă îndeplini cât mai curênd desfacerea Ungariei de Austria. Ei argumentéză astfel mai departe, că o Ungarie, care nu se mai póte răzima pe Austria, prin urmare o Ungarie slăbită va fi silită a procede mai cu dreptate faţă cu naţionalităţile decât o face acum. Drept un cuget reservat pare a fi şi părerea, că o Ungarie astfel slăbită nu se va puté opune cu destulă tărie contra tendenţelor îndreptate spre o Mare-Croaţie sau o Mare-Sêrbie.

Acusele ḑiarelor române contra lui Babeş respective contra schimbării puse în vedere în politica românilor de dincóci, au fost ecsploatate mai întâiu de ḑiarele unguresci în conformitate cu punctul de vedere de partid, la care ele aparţineau; mai târḑiu „Tribuna“, organul din Sibiiu al partidului naţional român, a reprodus fără cometar articolii din cestiune în ordine cronologică; ea a dat pentru acésta signalul la continuarea agitaţiunii pentru şi contra dlui Babeş în cercurile românilor transilvĕneni şi ungureni, ba chiar şi în însuşi comitetul esecutiv.

Acéstă ceartă, care a ţinut luni de ḑile, a avut urmarea, că din partea magiară s'a învinovaţit guvernul, din partea română comitetul naţional, că se plănuesce de o parte o schimbare în tractarea naţionalităţilor, de altă parte o apropierea a românilor de guvern, aşa dară o părăsire a programului naţional stabilit în unanimitate, şi un dualism magiaro-român. Contele Szapáry a declarat numai decât, în urma unei interpelaţiuni făcute în acest înţeles în parlamentul din Pesta, că guvernul nu se gândesce la o pactare, cu naţionalităţile, ci urmăresce neclintit ideea unui stat unitar naţional magiar; guvernul a desminţit deci „modus vivendi“ cu românii iniţiat sub firmă oficioasă: rĕmâne o întrebare deschisă, dacă acésta desminţire a stat sau nu în o legătură causală cu atacurile lui Apponyi şi ale oposiţiunii.

Presidentul comitetului naţional, în jurul căruia se învêrtea cearta, putea sĕ facă sfârşit întrigei afaceri prin o declaraţiune sinceră şi leală. In loc de a face acésta el a tăcut luni de ḑile, apoi s'a legat de calitatea sa de president, care nu-i permite a vorbi fără permisiunea comitetului partidului, şi în sfârşit încungiurând organul de partid „Tribuna“ devenit pentru d-sa neagreat, s'a adresat dearêndul către celelalte foi române cu declaraţiuni generale, cari turnau nou uleu în foc, fără a lămuri adevĕratul punct de ceartă. De abia după o şedinţă a comitetului, ţinută în Octobre anul trecut, d-sa a dat la mandatul comitetului unele declarări positive. D-sa declarase cu privire la memoriul neaşternut încă Corónei, că a procedat totdeuna în conformitate cu hotarîrile comitetului; declarase mai departe, că încât pentru persóna d sale n'a întrat nici o dată în negocieri nici cu guvernul, nici cu vr'un alt bărbat de încredere magiar pentru aflarea vr'unui *modus vivendi* între magiari şi români pe basa unor concesiuni reciproce, a conces însĕ, că a vorbit despre un dualism magiaro-român, dar numai pe cale privată ca despre o poveste şi nici decât publice ca despre un lucru actual; că vederile sale publicate în ḑiarele române şi primite cu oposiţie sunt a se considera ca păreri private ale sale şi nu ca păreri ale comitetului, şi că afirmaţiunile sale ce ţintesc la un ajutoriu dinafară, pot se trécă ca efectul unor impresiuni ocasionale ce le-a primit din desbaterile comitetului, unde totdeuna s'a dat espresiune nisuinţei, ca toţi factorii sĕ fie atraşi pentru spriginul şi apĕrarea causei naţionale.

Dacă memorandul atât de mult discutat va fi aşternut corónei sau va fi abandonat cu totul, dacă, precum se afirmă şi mai departe chiar din parte română, se mai susţine planul unei schimbări în direcţia politică, sau dacă acesta e abandonat, nu se putea afla nici de cum din gura sau din péna presidentului de partid; de altă parte însĕ ia succes a da în numele comitetului o reprobă „Tribunei“, ameninţându o cu detragerea caracterului de partid. Prin acésta numita fóie însĕ nu s'a alterat nici câtuşi de puţin. Pentru caracterisarea ei amintesc, că ea combate cu tótă asprimea din punct de vedere naţional român politica magiară, dar pledează cu aceeaşi hotărire pentru întărirea monarchiei austro ungare, că recunoscênd influinţa binefăcătóre de până aci a germanimii asupra desvoltărei românilor, ea susţine politica de pace a alianţei triple, şi că a condamnat cochetarea cu cehii a peregrinilor români la Praga.

Pe 20 a. l. c. a fost de nou convocată la Sibiiu conferenţa naţională română, dar nu prin presidentul partidului, care tocmai acum se bolnăvise de influenză, ci prin cei doi vice-preşedinţi. Ca prolog la acéstă conferenţă naţională şi pentru unirea completă a tuturor românilor s'a pretins din o parte ce stă aprópe de metropolitul Miron Roman, ca sĕ se ştérgă din programul naţional cele dóuĕ puncte, cari privesc nerecunóscerea uniunii Transilvaniei cu Ungariei şi forma dualistă a statului, fiind-că românii nu le pot realisa pe cale legală, ér căi nelagale nu le e permis a le călca; mai departe pasivitatea românilor transilvăneni se fie susţinută până-ce nu se modifică legea, electorală nejustă şi nu se dau garanţii, că terorismul, mituirile şi abusurile de oficiu la alegeri nu vor fi pedepsite in modul cel mai riguros. Altfeliu ar fi raporturile în Ungaria; aci sar putea şi ar trebui scoşi deputaţi naţionali, cari ar avé se intervină în parlamentul magiar pentru pretensiunile naţionaţionale ale românilor.

Aceste nisuinţe au suferit însĕ la conferenţa naţională un desĕvêrşit eşec, hotărându-se susţinerea programului dela 1881 şi continuarea cu politica pasivităţii generale. Totodată s'a decis de nou substernerea unui memoriu la împĕratul — lupta contra magiarimii şi contra guvernului e prin acésta declarată în permanenţă.

Observările nóstre le vom face în nrul procsim, de astă dată mai constatăm numai că:

pentru înaintarea memorandului la Tron tot nu se face nimic.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ţara Oltului, Ianuariu 1892. Dle redactor! Ve scriu despre un act, care în imprejurări normale ar face epocă în analele alegerilor dietale din „fericita ţéră a libertăţilor“; despre un act, în care sĕ oglindéză nobleţa şi iubirea de ordine, aptitudinea şi seriositatea românului, însuşiri, cari pălmuesc fără cruţare barbarismul, ferocitatea asiaticilor, cari, pe la alegerile dietali sĕ sfaşie şi ucid unii pe alţii ca fiarlĕe sĕlbatice, făcênd din cercurile de alegeri, adevĕrate triburi de sălbătăcii din Africa Ve scriu despre un act care dovedesce, cum se întrepune şi cu câtă abnegaţiune spriginesce românul, opinca — pe omul care scie să-i câscige încrederea şi sĕ-i cucerescă inima.

Ve scriu despre alegerea, de deputat dietal a dlui Dr. Nicolau Şerban, efeptuită la 16/28 Ianuariu a c. ḑi în care „Olteanul“ a fost atât de imposant şi ţinută lui atât de esemplară şi măréţă, încât pe cum piere fumul, pe cum se topesce céra, aşa a perit deochiaţii perciunaţi şi ne perciunaţi; — ḑi, în care, i s'a tăiat din córne liftei jidovesci, care într'atâta se obrăsnicise în anii din urmă, încât pentru orice frecare de stradă sau pe piaţă ameninţa pe românul cu: „*me duc la fispanul*“ şi mergea la Măria Sa ca românul cu pipa în vecini; ér în cestiuni de regali etc. „geschäftarii“ mergeau la tata Ullmann şi cu el de mână la moş-ministru.

Nu voiu sĕ constatez eu întrucât acésta alegere vine în colisiune cu conclusul de pasivitate, nici nu voiu cerca a înşira motivele, cari au provocat necesitatea acestei procederi Acésta o va face cei competenţi, dacă vor afla cu cale. Observ numai, că folósele locale ce atârnă dela acésta alegere, nu pot altera întru nimic, avantagele generale, ce se aşteptă dela observarea pasivităţii. In împrejurările „Ţĕrei Oltului“, era un pĕcat strigătoriu la cer a mai lăsa jidovimea sĕ-şi mai jóce mendrele...

Ca prolog la acéstă alegere pomenesc, că Ullmann protegiatul jidovilor şi al ungurilor de aici, a venit cu câteva sĕptĕmâni înainte de alegere în Făgăraş şi din poruncă mai înaltă a adunat rînduri, rînduri pe alegători binecuvêntându-i, cam tot pe câte 6 inşi cu câte un „hazafi-paprikas“, ér în loc de prăjituri cu câte un călindariu în limba lui EMKE, în care vre-un perciunat cincipiţulaş, făcêndu-i biografia, s'a scremut ai scóte la ivélă neperitórele merite pentru patrie, cugetând, că cetind românii acésta odă, vor cădé la pămênt uimiţi de admirare ca şi în pustie jidovii în faţa şerpelui de aramă. — Un modern colportator de călindare, ergo nóuĕ specie de iconari. După acésta răfuială, asigurat de realegere, s'a dus, unde...? lăsând grija tótă numĕroşilor perciunaţi din Făgăraş, cari sub auspiciile fispanului, şi cu ajutoriul teribilului în strigate alispan Kopocsányi, au început a cutreera satele. Ba chiar fispanul Baussznern nu a cutezat a declina dela sine rolul de corteş impus de jidovi.

Nu voiu obosi, a numí corteşii patenţaţi, dar aflu necesar a pomení de corteşi români demni de palestina cea nóuĕ. Intre acestia cel mai breaz era Albány un fost învĕţătoriu, astăḑi „tanitó“ ul „birisilor“ dela „marha igazgatoság“ din Sâmbăta şi în urma meritelor de sigur liferant — in speh — de zarzovaturi la hotelul pojighei din Făgăraş.

Al doilea corteş: Gábor, odinióră învĕţătoriu (cunoscut în colónele acestui ḑiar) — astăḑi állami tanitó — îşi târăe ḑilele oltoind salcie 'n stejariu.

Al treilea: un biet de notariu despre care acum ne-am convins, că e cu mult mai negru la inimă ca la faţă; şi în fine, un bălaur de popă, vestitul în netrebnicii naţionale: Morea din Cârţişóră. Pace voue, umbre eroice şi tărie ve poftesc ca sĕ puteţi suporta odiul ce românii olteni îl aruncă asupra vóstră!

Într'atâta s'a obrăsnicit jidovimea din ţéra oltului, încât un jidov din cercul de onóre al dlor fő-ispani, advocatul Fejérvári scoţind o ţigară din buzunariu, publice a strigat: „Vedeţi! dacă noi jidovii vom vrea, nu [illegible] Dr. Ullmann, ci ţigareta acésta o alegem deputat în cercul Arpaşului, ér din altă parte s'a ḑis: „Un porc gras costă 20—[illegible]0 fl, pecând pe un român îl cumperi cu [illegible] fl. aşa dar românii sunt mai eftini ca porcii.“

Prin urmare, nu odiu nici condamnare merită românii, cari au participat la alegere, ci onóre şi recunoscinţă, că au sciut pălmui astfel de obrăsnicii ustunoiate; ér un „Scevola“ din munţii apuseni, póte scrie ce va vrea despre alesul nostru, noi scim unde ne strânge cisma şi dênsul va scí unde îl strânge ambiţia.

Premerse aceste sĕ viu la însuşi decursul alegerei. În diminéţa ḑilei de alegere, pe la 7 ½ óre, Ullmann cu mânile pe spate se preumbla înaintea porţii dela curtea, în care buţile, cu beuturi stau şir la vedere publică, spre ademenire — rîma în unghiţa de pescuit.

Pe drumul ţĕrei, dni protopretori ai Făgăraşului şi Arpaş ţineau calea alegĕtorilor, săgetându i cu priviri ameninţătóre, şi înduplecându-i a întra în curtea lui Ullmann, unde se făcuse din scânduri, adevĕrate coteţe — lazareturi — pentru alegétori. Dar nimenea nu se induplecă. Ba poporul, vĕḑênd câte o obrăsnicie cu dinţi, declara: „eu merg acasă“ „n'am vot“ şi altele, numai ca sĕ scape şi apoi în mod demonstrativ şi în vivate într'au în grădinuţa mică ce matadorii o a fost destinat pentru alegĕtorii lui Dr. Şerban.

După un pătrariu de óră dela sosirea acestuia a trebuit sĕ se rumpă gardurile, ca sĕ pótă încăpea tumultul alegĕtorilor, cari în entusiasmul şi însufleţirea lor, óre întregi şi între nesfêrşite strigăte de „sĕ trăiéscă“ şi „vivat“ purtau pe sus pe Dr Şerban, apoi jocuri — tinerimea din Arpaş şi jur în haine de sĕrbători şi poporul — ca la Roma cu Samiţii, ér în curtea lui Ullmann, sĕ preumbla acesta pe la capetile buţilor, care deja erau provĕḑute cu pipe, ca Eremia pe ruinele Ierusalimului, şi jucau „magyar kocsis-ii“ pe sub stégurile împlântate în garduri, singuri singurei — căci vre o 10—15 români, pe care i-au fost târăit acolo, vĕḑênd unde se află şi ruşinându-se de ruşinea lui, sĕ mai iasă pe pórtă, săriau pórta, pălanurile din fundul curţei şi se furişau în grădina lui Şerban.

Perondându se vr'o câte-va comune la votare, între cari cei dintâiu arpaşenii cu primariul (onóre lui) în frunte, toţi până la unul au votat cu Dr. Şerban, ceea ce vĕḑênd Ullmann, lăcrămând s'au retras şi a pactat cu poganul alispan Kopocsány Mór ca acesta sĕ păşéscă şi cu „alispani-teremtete“ sĕ bage fiori în juḑi şi în notari şi sĕ tragă astfel dungă peste socotéla românilor.

Dar s'au înşelat amărîţii! Poporul auḑênd de retragerea lui Ullmann, a erupt în strigăte tumultuóse de vivate şi ca o mare, in flucs, luând pe Dr. Şerban pe sus, îl purta în mod demonstrativ din grădină până la casa de votare şi în reflucs până ér în grădină. Ér acésta manevră a durat o óră încheiată, într'un mod şi în o purcedere atât de nobilă şi atât de démnă şi cu o conduită atât de esemplară încât jandarmii, ba chiar stoldaţii erau însufleţiţi şi nu li s'a presentat unsingur cas de intervenire. O bucurie fără margini a produs retragerea lui Ullmann, o bucurie cu lacrămi de în doiosare, ba chiar muierile auḑind de retragerea lui Ullman ḑiceau: „L'a bătut crucile şi mătăniile, cari le am făcut astnópte prin şeḑĕtori.“

Votisarea a durat până la 12 óre din nópte, căci comisiunea, în speranţă, că alegători se vor împrăştia sta sĕ întrebe pe omul, nu numai cum îl chiamă pe el şi tată-seu, dar şi câţi copii are.

Resultatul totuşi a fost splendid şi demn de cuţezanta îngâmfată a lui Kopocsány Mór, care atât se preţuesce pe sine, încât şi în cercul superior al comitatului a păşit, şi în urmă trăgênd cu duşi rĕci în entusiasmul de porunceală a trabanţilor teuto- magiaro-jidani, s'a retras póte în fundul pungei, ḑic gurile rele — şi a pus pe Mihszáth. L'a atras, însĕ nu i s'a sfetit, nu a putut impune nici prin oficiu, nici prin fisonomia tragi-patriotică, căci 984 au fost pentru „Fiul ţĕrei Oltului“ Dr. Şerban, ér pentru marele macher al comitatului numai 98, ḑic: nóuĕ-ḑeci şi opt voturi. Constat ca mai jumĕtate din aceste voturi s'a dat din ironie, la dorinţa D-lui Şerban, care ḑicea: „Mai votaţi şi cu dl Kopocsány sĕ nu ḑică, că românul nu i galant şi ospital

Şi cu acestea s'a finit actul alegerei, efeptuită repetez cu o însufleţire şi cu un entusiasm, care nu se póte descrie, şi cu o ordine şi conduită despre care în zadar aş vorbi Nu cred, că se va găsí un singur om, care se fi auḑit cea mai mică înjurătură sau se fi vĕḑut un singur alegătoriu beat.

Unicul corb alb în acécta privinţă a fost un individ, care s'a arătat nóptea pe la 11—12 óre în o stare a cărei descriere nu o póte mistui colónele acestui ḑiariu. Dar din norocire n a fost alegătoriu din cercul Arpaşului, ci domn dela rótă.

Ca dovadă despre conduita românilor mai inregistrez faptul, fórte caracteristic, că rolul miliţiei s'a mărginit întru a face loc ca tinerimea sĕ pótă juca: Printre privitori, străluceau baionete şi în continuu până sara soldaţii — unguri fiind — strigau: vissza! vissza! — face loc moi!

La acésta alegere şi aici, la noi, ar fi buni aduşi demonstranţii de strade, călcătorii de papiri şi insultătorii steagului negru galben din capitala lui EMKE ca, dela români sĕ înveţe ordine şi conduită, spre a nu se mai făce de rîs prin bătăliile lor asiatice. Da! românul sĕ-i înveţe şi sĕ le fie de model EMKE-istilor, cei cu culturi fir în dinte vorba românului: „din sat de căpĕtat“.

Înainte de încheere, mai amintesc, că fiind în aceea ḑi alegere de deputat şi în Făgăras, alegĕtorii lui Mikszáth şi poporaţiunea din jur, auḑênd despre victoria lui Dr. Şerban, şi rĕspândindu-se vestea, că acesta va veni cu alegĕtorii în Făgăraş au aşteptat până séra la 9 óre sosirea lui Dr. Şerban. Dar ne sosind, unii s'au împrăsciat ér alţii, călări şi în sanii au eşit spre întimpinarea dlui Şerban din sat în sat până la Viştea inf. unde abia pe la órele 2 din nópte au sosít alegĕtorii împreună cu alesul, întimpinat fiind cu cuvêntări de primiri şi entusiastice strigări de „Sĕ trăiéscă“. După o pausă de $1\frac{1}{2}$ óre a plecat conductul de pórănşi calăreţi şi au poposit în Voila până Vineri la órele 11, când cu toţi alegĕtorii presenţi — vr'o 25 — 30 de sănii, căci în Arpaş Dr. Şerban nu a dat nici un fel de beutură nici mâncare — şi vr'o 40 călăreţi ce sau înmulţit din comună în comună. pretutindinea fiind asteptat şi oprit de popor, au plecat la Fagăraş

In Făgăraş fiind târg de sĕptămână şi ómenii însufleţiţi de resultatul alegerei şi de imposantul conduct de sănii şi călăreţi i sa făcut o primire din cele mai splendide ce s'a putut vedea, ridicându-l din sanie şi purtându l pe sus între strigătele tumultuóse şi asurḑitóre ale poraţiunei, care abia încăpiă în piaţa oraşului

După acésta a urmat un banchet, la care au participat o mulţime de alegători. Imi e ca şi cum aşi abusa de ospitalitatea onoratei redacţiuni, dacă aş descrie acest banchet, şi aş înşira mulţimea de toaste însufleţitóre, ce s'au rostit — chiar de ómenii din popor — în faţa unei mulţimi, pe care nici stând în picióre nu o încăpea sala hotelului Mercur şi sălile vecine, bâşbăiau pela uşi şi pe afară ca stupul. De aceea încheiu mai constatând că: 1. Mai mult nu va mai întra jidov spre a fi ales deputat nici altul, căci se va adeveri ḑisa unuia din popor: „domnule şi dragul moşului!“ Nu te-am ales pe 5 ani. te-am ales pe viaţă — aşa sĕ scii! 2. Făgărăşenii, alegênd pe Ullmann, cetăţean de onóre (încă nime nu s'a mai învrednicit până la el de acésta onóre) arpăşenii încă i-au subscris decretul şi l'a întărit prin acésta alegere. Póte merge cu el sus. 3. Treimea: Albani notariul şi Damaschin Poparad, ergo doi notari şi un învĕţătoriu în piele de vasilisc, toţi trei crescuţi de mână română şi botezaţi în apă sânţită, amoresaţi de Ullmann et tuti quanti au însinuat protest contra alegerei. Ii asigurăm de reuşita operaţiunei, ér la opt ḑile pruncul .....

Brebenel.

Varietăţi.

* (Religiositatea în armată) Autorităţile competente mai inalte au luat disposiţiuni ca preoţii militari sĕ dea tóte îngrigirile spirituale soldaţilor şi în special recruţilor, ţinêndu-le şi eshortaţiuni despre datorinţele lor. „Reichswer“ul în legătură cu acésta publică un circular al ministrului comun de resbel către comandanţii de corp, în care provocându-se la regulamentul de serviciu p. 435 în sensul căruia soldaţii sunt îndatoraţi a cerceta cel puţin odată pe lună biserica, le trage atenţiunea ca oficerii, cari conduc soldaţii la biserică sĕ fie cu cea mai mare atenţiune la serviul divin şi sĕ dea semnele potrivite, când e ca sĕ îngenunchie etc.

Luând notiţă despre aceste bune disposiţiuni, suntem necesitaţi a atrage atenţiunea autorităţilor militare şi civile din Sibiiu asupra unei împregiurări, care de loc nu contribue la promovarea religiosităţii. Acésta este: In decursul postului Crăciunului, în tóte Duminecile, feciorii au jucat lărmuind, în unele cârcime din suburbiul Iosefin, mai vêrtos în strada bisericei, aprópe vis-à-vis de biserică şi prin acésta a provocat scandelă şi între credincioşii nostri.

Credem, că autorităţile competente nu vor suferí ca şi în postul sântelor Pasci sĕ se continue astfeliu de lucruri!

* (Pusca cu repetiţie.) Fóia oficială a armatei publică, că în locul puscei cu repetiţie model 11 mm. din 1886 se va întroduce pusca cu repetiţie model 8 mm.

* (Distincţiune.) Maj. Sa regele României a conferit dlui Dr N. Ciurcu din Viena crucea de cavaler a ordului „Coróna României“.

* (Bal). Balul studenţilor din Bucuresci patronat de d na Lascar Catargiu a avut un succes splendid. Regele şi principele mostenitoriu au luat parte. Studenţii au mers şi au adus mulţămită suveranului pentru acéstă distincţiune.

* (Ajutóre pentru studenţi.) Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar românobanatic Nr 13 va împărţí în anul acesta la elevii institutului pedagogic din Caransebeş, ai scólelor gimnasiale, reale şi civile, asemenea şi la învĕţăceii aplicaţi la meserii şi industriă, ajutóre în bani. Ajutórele se vor conferí numai la fii sĕraci ai împăduriţilor, însĕ diligenţi şi cu purtare bună Cei ce doresc se dobândéscă vr'unul din aceste ajutóre, au a-şi asterne cererile timbrate (cu timbru de 50 cr.) comitetului comunităţii de avere până la finea lui Februariu n. c.

Bibliografic.

În tipografia archidiecesană a apărut: **„Biserica din Ocna Sibiiului“**, *1600 ori 1701?* de Ioan Broju. Sibiiu 1892.

— În ḑilele acestea va apăré în tipografia Alecsi din Braşov un manual de gimnastică pentru scólele poporale în 3 cursuri cu numeróse figuri, lucrat pe basa planului ministerial de Ioan Em. Prodan, profesor diplomat în gimnastică la gimnasiul român din Braşov. Preţul cursului I, 30 cr.

— „Transilvania“ Fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, a apărut Nrul 1 cu următoriul sumariu:

Către onoraţii cetitori, de Z. Boiu. — Cultura poporului nostru, de Z. Boiu. — Rhaeto-romanii de P. Brostean. — Industria de casă română la esposiţiunea din Viena de O. B. — Dela academia română. — Din cronica lunară. — Bibliografiă. — Proces verbal. al comitetuluì Asociaţiunei transilvane peutru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 9 Decembre n. 1891.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „abni.“)

Urmare.

De lângă muntele Sinai, s'a ridicat poporul israiltén şi a plecat mai departe. Patruḑeci de ani au pribegit israiltenii prin pustie până au ajuns aprópe de pământul făgăduinţei Canaan. Aici ajunşi, Moise a ales bărbaţi coragioşi, pe cari i-au trimis spioni în Canaan, ca sĕ cerceteze ce feliu de ţară e aceea. Spionii s'au re'ntors, spuindu-le, că Canaanul este o ţară fórte roditóre, unde „curge lapte şi miere“, şi ca dovadă au adus un strugure, pe carele doi inşi abia îl purtau pe o prăjină.

Moise a început sĕ pregătéscă poporul ca sĕ între în Canaan, dar Dumneḑeu i a descoperit, că el nu va ajunge sĕ vadă pământul făgăduinţei, de aceia trebue sĕ alégă un alt conducĕtoriu al poporului. Moise a adunat tot poporul şi l'a sfătuit, sĕ ţină cu tótă puterea credinţa în poruncile lui Dumneḑeu, şi sĕ urmeze legilor şi învĕţăturilor lui. Apoi din descoperirea lui Dumneḑeu a pus conducĕtoriu al poporului pre Iisus Navi. După acestea pregătiri, Moise s'a suit pre muntele Avarin, de unde privind preste ţara Canaanului, şi-a dat sufletul în mâna lui Dumneḑeu, fiind de 120 de ani. Corpul lui l'au aflat israiltenii mai târḑiu şi l'au înmormêntat, ér locul unde a fost îngropat, este necunoscut.

Din acéstă istorióră învĕţăm: 1. Israiltenii, vĕḑêndu-se scăpaţi din robia Egipetului, au adus rugăciune de mulţămită lui Dumneḑeu; tot asemenea şi noi după isprăvirea fie-cărui lucru, sĕ mulţămim lui Dumneḑeu pentru ajutoriul dat. 2. Dumneḑeu, n'a lăsat pe poporul israiltén sĕ flămânzéscă şi însétoşeze prin pustie, ci i au hrănit şi adăpat în patruḑeci de ani; tot asemenea ne hrănesce Dumneḑeu şi pe noi din ródele pământului. 3. Dumneḑeu n'a lăsat sĕ rĕtăcéscă poporul israiltén prin pustie, ci l'a condus şi ocrotit prin norul luminos şi stêlpul de foc, precum şi prin conducĕtorii Moise şi Aron; tot asemenea nu ne lasă nici pe noi sĕ rĕtăcim, dându-ne conducĕtori; lumina învĕţăturii creştinesci, prin Preoţi şi învĕţători, de cari noi suntem datori sĕ ascultăm. 4. Moise prin post şi rugăciuni, a fost ascultat de Dumneḑeu. carele i-a dat cele 10 porunci; noi asemenea prin înfrânare şi rugăciune dobândim darul lui Dumneḑeu în sufletele şi trupurile nóstre. 5. Moise a fost un om cu credinţă tare în Dumneḑeu, lucrătoriu şi înfrânat, de aceea Dumneḑeu i-a lungit viéţa până la 120 de ani; tot asemenea şi nóue prin credinţă, lucru şi înfrânare, ne dă Dumneḑeu fericire şi viéţă îndelungată.

Moise 'ntrégă viéţa lui,
A jertfit-o Domnului,
Ḑiua, nóptea ostenind,
Prin pustie rĕtăcind,
Ca pre fraţii sei iubiţi,
Sĕ-şi-i vadă fericiţi;
Eră dacă a simţit
Că-i aprópe — al seu sfêrşit,
Pe un munte s'a urcat,
Ş'a — colo — a reposat,
Cu sufletul odichnit,
Că pe-al lui popor iubit,
Ajutându-i Dumneḑeu.
L'a scăpat din chin şi rĕu.

Intrebări Ce au făcut israiltenii, dacă au vĕḑut, că sufer de sete şi de fóme? Cum a câştigat Moise apă pentru popor? Cu ce a hrănit Moise pe israilteni în pustie? Ce alte bunăţi le-au mai dăruit Dumneḑeu ḑiua şi nóptea? Unde au ajuns ei după o călĕtorie de trei luni prin pustie? Pentru-ce s'a suit Moise pe muntele Sinai? Câte ḑile a rĕmas el acolo? Ce a primit el dela Dumneḑeu? Ce cuprind cele 10 porunci? Ce a făcut poporul lui israiltèn în pustie până — când Moise a stat pe muntele Sinai? Cum s'a numit lada, în care s'a aşeḑat cele 10 porunci? Câţi ani au pribegit israiltenii prin pustie? Cu ce veste s'au întors spionii israilteni trimişi de Moise în Canaan? Ce a descoperit Dumneḑeu lui Moise? Pre cine a pus Moise conducĕtoriu al popprului israiltén? Unde a murit Moise? Ce învĕţături au dat Moise poporului israiltén la sfêrşitul vieţei lui? Ce învĕţăm noi din istorióra acésta?

Loterie.

Sâmbătă în 14 Februariu 1892.

Viena:	**55**	**87**	**27**	**88**	**57**
Timişóra:	**85**	**1**	**71**	**4**	**50**

Nr. 80. [19] 1—3

EDICT.

Ioan Nicolae Radu din Poiana, cercul Mercurei, carele de 4 ani şi 5 luni a părăsit pe legiuita sa soţie Maria născută Dumitru Făţan, pribegind prin lume, fără a se scí ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviinţarea venerabilului consistor archidiecesan ddto 31 Decembre 1891 Nr. 7559 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, la 27 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al tractului Mercurei

Ioan Droc,
protopresbiter.

Nr. 1061. [18] 1—2

EDICT

Dimitrie Vulcănean gr. or. din Braşovul vechiu, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Marina Domnişor asemenea din Braşovul-vechiu, fără de a se scí locul ubicaţiunei lui, se provócă prin acésta, că în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertracta şi decide şi în absenţa lui procesul matrimonial, intentat de soţia sa în contra lui.

Braşov, 15 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 64. [17] 1—3

EDICT.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7172 B., se citéză prin acésta Stan Popa legiuitul bărbat al Paraschivei n. Soră (Lómneş) din Sĕlişte, protopresbiteratul Sĕliştei, carele mai bine de 3 ani a părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află şi dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa sa.

Sĕlişte, 26 Ianuariu, 1892.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	**6.50**	**9.22**	**11.19**		**Szolnok**		**2.55**	**5.26**	**3.31**	11.51	4 47
2.12	5.51	—	**11.53**	**12.57**		P. Ladány		**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.09	2.24
3.53	**7.06**	1.—	**1.50**	**2.12**	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	**2.25**	**11.04**	8 47	12.09
4.—	**7.13**	—	**2.34**	**2.19**	pl.		sos.		**2.18**	**10.44**	8.42	11.51
4.30	**7.43**	2.03	**3.03**	**2.49**		Mező-Telegd			**1.52**	**10.07**	8.17	11.17
5.22	**8.18**	3.19	**3.46**	**3.26**		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	**3.57**	—		Bratca		—	**1.26**	9.10	7.51	10.23
6.05	**8.51**	4.29	**4.09**	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	**9.07**	5.20	**4.55**	**4.21**		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	**9.37**	—	**5.34**	**4.55**		Huiedin		—	**12.47**	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	**5.51**	—		Stana		—	**12.17**	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	**5.47**		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	**10.37**	—	6.56	6.—	sos.	**Cluş.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	**11.10**	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	**11.28**	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	**12.38**	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	**1.14**	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8 54	2.31	2.39	4.52
10.56	**1.21**	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	**1.29**	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	**1.54**	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	**2.13**	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copşa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighişóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	**7.23**	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	**8.09**	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	**8.43**	1.15		Apaţa		—	3.40	**5.42**	—	8.37
7.17		Tren accelerat	**9.18**	1.35		Feldioara		--	3.19	**5.07**	—	8.03
8.—			**10.05**	2.00	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	**4.20**	—	**7.23**
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	--	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	**4.30**	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	**5.50**			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	**10.36**	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	**7.05**	6.35
Vineri **2.20**	7.45	1.25	**7.—**	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	**8.40**
circul. numai Sâmbăta	9 45	2.39	**9.21**	**10.34**	sos.	Czegléd	pl.	**5.07**	6.10	—	12.51	**6 40**
	10.—	8.45	**9.29**	**10.56**	pl.		sos.	**4 59**	—	—	12.46	**6.30**
	1.14	4.44	**12.51**	**1.05**	sos.	Seghedin	pl.	**1.40**	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	**1.15**	Tren mixt	pl.		sos.	**1.14**	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	**6.46**	**4.40**									
7.32	—	—	—	—	sos.	Timişóra	pl.	**9.50**	—	**5.20**	8.44	11.30
								=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	**6.56**	**5.40**	9.20	pl.		sos.	6.20	—	**5.14**	8.36	4.06
7.42	**6.42**	**7.41**	6.48	10.57		Topoloveţ		**8.15**	—	—	7.48	2.36
—	**7.30**	**8.12**	7.29	12.20		Lugoj		**7.35**	—	circul uumai Lunia	7.22	1.37
—	**8.43**	**9.04**	8.42	2.55		Caransebeş		**6.31**	—		6.38	11.48
—	—	**9.59**	9.52	4.40		Teregova		5.20	—		5.39	8.47
—	—	—	11.05	**6.10**		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	**11.09**	11.14	**6.54**		Băile-Herculane		3.40	—	**1.03**	**4.20**	6.—
—	—	**11.19**	11.27	**7.17**		Topleţ		3.24	—	—	**4.07**	**5.38**
—	—	**11.36**	11.45	**7.45**	sos.	**Ruşava**	pl.	3.05	—	**12.24**	**3.50**	**5.—**
12.24	—	**11.42**	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	**12.19**	**3.20**	—
12.29	—	**11.50**	2.10	—				2.26	—	**12.10**	**3.12**	—
12.37	—	10.05	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	**7.40**	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	**10.50**	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	**7.20**	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	**9.50**		**Budapesta**		**7·20**	1.55	**5.50**	—	—
—	—	11.14	3.57	**1.05**		**Szolnok**		4.15	11.51	**2.21**	—	—
—	—	3.45	**6.52**	**5.24**	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 21	**9.05**	—	—
—	—	—	T. d. p.	**5.46**	pl.		sos.	10.46	7.02	**8.40**	—	—
—	—	4.30	2.20									
—	—	4.42	2.34	**5.57**		Glogovaţ		10.34	6.49	**8.30**	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	**8 08**	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliş		9.58	6.01	**7.57**	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	**5.44**	**7.46**	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	**7.17**	—	—
—	—	**6.12**	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	**7.02**	—	—
—	—	**6 58**	—	8.07		Soborşin		8.03	—	**6.24**	—	—
—	—	**7.26**	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	**7.52**	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	**8.08**	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	**8.26**	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	**8.52**	—	9.53		Deva		**5.59**	—	4.33	—	—
—	—	**10.—**	—	10.19		**Simeria** (Piski)		**5.43**	—	4.17	—	—
—	—	**10.25**	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	**10.44**	—	11.16		Şibot		**4.20**	—	3.03	—	—
—	—	**11.58**	—	11.44		Vinţul de jos		**4.58**	—	2.36	—	—
—	—	**11.29**	—	12.06		**Alba-Iulia**		**3.40**	—	2.19	—	—
—	—	**11.56**	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	**3.04**	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	**7.10**		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	**6.20**	—	**12.05**
3.31	11.27	—	**7.43**			Şeica-mare			9.05	5.55	—	**11.40**
4.15	12.08	—	**8.27**			Lómneş			8.30	5.25	—	**11.09**
4.46	12.38	—	**8.59**			Ocna			8.02	4.58	—	**10.43**
5.10	1.—	—	**9.23**		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	**10.17**

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	**2.50**	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	**8.25**	**12.50**	—
—	**3.34**	9.11	3.27			Ludoş			6.58	**7.41**	**12.06**	—
—	**5.20**	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		**5 21**	5.54	**10.20**	—
—	**5.35**	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	**9.53**	—
—	7.10	—	**7.15**		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	**8.15**	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	**9.16**			**Simeria**			**5.28**	3 20	**8.10**	—
—	11.13	5.03	**9.34**			Cerna			**5.11**	3.—	**7.50**	—
—	11.48	5.38	**9.58**			**Hunedóra**			**4.46**	2.32	**7.22**	—

Braşov—Zerneşci

—	—	**5.45**	2.58			Braşov			6.24	**5.20**	—	—
—	—	7.26	**4.38**			Zernesci			8.—	**6.44**	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	**6.53**	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	**9.15**	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	**6.41**			Covasna			**4.47**	3.32	—	—
—	—	12.46	**7.26**		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		**4.—**	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13. Sibiiu, Joi 6/18 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Nr. 926 Pres.

Cerculariu

cătră clerul şi poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Albei-Iulie.

Prin mórtea onorabilului protopresbiter **Alecsandru Tordăşan**, întêmplată la 29 Ianuariu a. c., venind în vacanţă oficiul protopresbiteral al tractului Albei-Iulie, am aflat de bine în consonanţă cu votul unanim al consistoriului archidiecesan a denumí de administrator protopresbiteral al tractului acestuia pre onorabilul presbiter şi asesor consistorial **Nicolau Ivan.**

Carea denumire vi-o fac cunoscută tuturor, cari faceţi parte din clerul şi poporul ortodocs al acestui tract cu acea îndrumare: că numitului administrator sĕ i daţi respectul şi ascultarea cuvenită, şi în tóte afacerile, care cad în sfera de activitate a oficiului protopresbiteral, cătră acelaş administrator sĕ ve întórceţi; împărtăşindu-ve totdeodată binecuvêntare archierêscă.

Sibiiu, 3 Februariu. 1892.

Miron Romanul m. p,
archiepiscop.

Nr. 990 Pres.

Cercularіu

cătră clerul şi poporul ortodocs din tractul protopresbiteral al Abrudului.

Avênd sĕ mai rĕmână tractul protopresbiteral al Abrudului pe un timp nedeterminat sub administraţiune provisorie: am aflat de bine a absolva pre administratorul de până acum al tractului acestuia, onorabilul protopresbiter al Câmpenilor **Romul Furdui**, dela administrarea tractului protopresbiteral al Abrudului, pe lângă recunóscerea cu mulţămită a nisuinţelor bune şi a fatigiilor puse până acum întru acésta administrare, făcêndu-i astfeliu înlesnire în provederea afacerilor tractului seu propriu; totdeodată în consonanţă cu votul unanim al consistoriului archidiecesan am aflat de bine a denumí de administrator nou al tractului protopresbiteral al Abrudului pre onorabilul presbiter **Dionisiu Adamoviciu**, parochul din Abrud.

Acésta dispoziţiune vi o fac cunoscută tuturor, cari faceţi parte din clerul şi poporul ortodocs al acestui tract, cu acea îndrumare: ca numitului nou administrator protopresbiteral sĕ-i daţi respectul şi ascultarea cuvenită, şi în tóte afacerile, care cad în sfera de activitate a oficiului protopresbiteral, de acum înainte cătră acelaş nou administrator sĕ ve întórceţi; împărtăşindu-ve totdeodată binecuvêntare archierêscă.

Sibiiu, 3 Februariu, 1892.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nr. 7512/Plen. 1891.

Cercularіu

cătră tóte oficiele protopresbiterale şi parochiale din archidiecesa Transilvaniei.

Intâmplându-se adeseori, ca corporaţiunile nóstre bisericesci, atât parochiale, cât mai vêrtos protopresbiterale, din causa absentărei membrilor lor sĕ nu se pótă întruni, spre a resolvi agendele puse spre pertractare înaintea lor, congresul nostru naţional-bisericesc, întrunit la 1 Octobre, 1891, prin conclusul seu dela 10/22 Octobre 1891 a regulat afacerea acésta în modul următoriu:

„Membrii comitetului parochial precum şi ai comitetului şi sinodului protopresbiteral, cari absentézĕ de dóuĕ ori după olaltă fără a şi justificá absentarea, se consideră, că şi au depus mandatul şi-'şi perd dreptul de alegere passiv pentru periodul actual şi pentru cel următoriu.

În casuri de acestea forul competinte este consistoriul eparchial, căruia în 15 ḑile are sĕ i se arete casul din partea presidiului respectivei corporaţiuni.

In legătură cu acestea sinódele parochiale şi protopresbiterale se autorisézĕ cu începutul periodului următoriu a alege în comitetele parochiale şi protopresbiterale în numĕr de jumĕtate şi membri suplenţi, cu cari sĕ se pótă numai decât reîntregi locurile vacante“

Ceea ce se aduce la cunoscinţa oficielor protopresbiterale şi parochiale cu însărcinarea, de a publica acest cercularіu ce se trimite în numĕrul recerut de esemplare, în procsima şedinţă a respectivei corporaţiuni bisericesci, şi a priveghia pentru punerea în lucrare şi observarea aceluia

Sibiiu din şedinţa plenară, ţinută la 13 Ianuariu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 5 Februariu, 1892

Tendinţa de a scóte scóla de sub influinţa bisericei, nu datézĕ de acum.

Ea este pe cât de veche, pe atât şi de nenorocósă

Contribuit-a şi biserica, ca sĕ se producă un curent atât de duşmănos scólei confesionale, nu e locul ca sĕ cercetăm aici, fapt este, că mai în tóte statele Europei s'a manifestat şi se manifestézĕ tendinţa de a pune scóla poporală sub îngrijirea statului.

În state, unde sudiţii sunt toţi de o limbă şi o lege, biserica nu are mare temeiu de a se plânge asupra apariţiunei acesteia

Altcum se are lucrul în acele state, unde sudiţii sunt de diferite limbi şi de diferite confesiuni.

Şi statul nostru este un stat per eminentiam poliglot în cele ale limbei cetăţenilor, ér în cele confesionale, rar găsesci un stat cu atâte confesiuni ca în statul nostru.

Cu cât s'a arĕtat mai cu insistinţă tendinţa statului de a pune mâna pe scólele poporale, cu atât a fost şi oposiţia ce o au făcut confesiunile ca statul sĕ-şi vadă de ale sale probleme şi sĕ lase tréba scolară în mânile bisericei.

Momente de o deosebită importanţă au dat impulsul pentru ca confesiunile cu tóte armele legali sĕ caute sĕ ţină scólele sub a lor influinţă.

Momentul de căpetenie şi cel mai deciḑĕtoriu nu putea fi între altele altul, decât, ca biserica sĕ supraveghieze de crescerea religiósă a fiilor sei.

Noi aflăm fórte justificată acésta procedură a bisericilor.

În scólele comunali şi de stat se aplică puteri didactice fără privire la confesiune, şi numai învĕţămêntul religiunei cade în sarcina bisericei.

Acesta însĕ devine paralisat prin acţiunea cea cu plan a învĕţătoriului ordinar, devine aşa ḑicênd un lucru de mâna a dóua, şi dacă mai luăm în considerare şi împregiurarea, că statul şi comuna doresce şi pretinde chiar ca confesiunile sĕ presteze gratuit acest învĕţămênt, ne putem uşor esplica ce cetăţeni vor eşi din acele scóle, ne putem esplica cât de neglesă are sĕ fie instituţiunea în cele ale religiunei şi ce crestini stângaci şi indiferenţi va avé biserica respectivă după câţiva ani — o generaţiune mult dóuĕ — şi credincioşii devin liber cugetători, devin ómeni pentru cari biserica este numai o sarcină, ér nu o instituţiune chemată a închega şi a consolida pe fii ei în o corporaţiune, de care fie-care credincios sĕ fie mândru, că-i aparţine

Nicăiri ca în statul nostru nu s'au făcut mai criminale încercări de a scóte scóla de sub influinţa bisericei.

Deoparte nu s'a dat nici o mână de ajutoriu moral bisericei, ca sĕ susţină scólele şi sĕ le ridice prin aplicarea de puteri didactice corespunḑĕtóre, decum sĕ fie pus organele statului umĕrul, ca sĕ se ridice edificii de scólă, cari în privinţa estetică şi igienică sĕ corespundă.

Confesiunile au fost lăsate fără nici un ajutoriu şi avisate numai la puterile lor, ele în acele părţi, unde poporul a fost mai luminat, mai cu dare de mână şi cu conducători buni, au rivalisat cu statul, l'au întrecut chiar şi progresul cel fac cetăţenii în acele părţi este de tótă lauda.

FOIŢA.

Portretele vechi.

Povestire de *Emile Souvestre,* traducere de *Gilbert Remi.*)

(Incheere.)

Şi ce aş avé sĕ fac alta, după părerea ei cu aceea pênză pĕtată? De sigur, am sĕ ve vênḑ chipuri ciudate şi de ar fi chiar şi numai din ură, cătră timpurile, pe care le representaţi! Acésta odaiă tristă e a vóstră, acéstă manieră dură şi sărăcăciósă a rĕmas dela voi şi voi o aţi ereditat acestei case. Acéstă viéţă, lipsită de orice plăceri ale civilisaţiunei moderne, e viaţa vóstră, pe care tradiţiunea o a păstrat neîntrerupt în acelasi mod. Afară cu voi barbarilor! Noi nu aparţinem aceleaşi familie, între noi nu esistă nici o comunitate.

Pe când conversam aşa cu mine însu mi, me culcasem dar oboséla şi nĕcasul îmi alungară somnul. Puseiu deci mâna pe volumul de istorie, pe care'l luasem cu mine, ca sĕ am óreşi care distracţiune pe drum şi apoi consemnarea de ereditate, pe care mi-o dăduse notariul.

Aci me astepta o surprindere, care era cu mult mai plăcută decât cele de mai înainte. Suma totală a eredităţii se urca adecă la o cifră, la care nu me asteptasem nici decum: eram aprópe bogat. Acéstă descoperire neasteptată a înpuţinat necasul meu în mod estraordinar şi contribui sĕ'mi uşureze mistuirea cinei celei rele Am început sĕ esaminez posiţiunile singuratice, până ce cifrele începură sĕ se mestece înaintea pleopelor mele de jumĕtate închise. In urmă pierdui consciinţa împregiurimei mele.

In curênd însĕ mi se păru, că aud la căpătâiul patului meu un sgomot de paşi. Am redeschis deci ochii şi vĕḑui ca la o duzină de ómeni, stând înaintea patului meu. Toţi purtau costume diferite eşite cu totul din modă,în care eu nu cu puţină mirare am recunoscut porturile din potretele cele vechi, care ornau odaia. Indată le căutaiu cu ochii, ca sĕ fac o asemânare, dar de păreţi atârnau numai ramele! Erau deci în faptă vechile icóne familiare, care reînviaseră prin minune.

In fruntea lor se afla un moşnég, pe care nu'l observasem în conlecţiune. Privirile mele se îndreptară deci cu o deosebită curiositate tocmai asupra lui. El se pare a fi observat.

— Inzădar ai căuta chipul meu între aceste portrete ḑise el. Pe timpul meu nici un penel nu şi-ar fi dat ostenéla sé ficseze trăsurile feţei unui sclav, ca mine! Dar eu înţelesem nefericirea posiţiunei mele şi prin labóre încordată mi-a succes, sĕ'm rescumpĕr libertatea. Graţie acesteia a putut unul din urmaşii mei, pe carel veḑi aci, sĕ primésc instrucţiune şi sĕ se facă preot.

Acum păşì înainte cel arătat.

Cei sĕraci şi asupriţi aveau lipsă de un sprijinitor, ḑise el cu blândeţe. Intărit prin cuvêntul lui Cristos, m'am încercat a le face servicii şi a le fi folositor. Am ajutat la instruirea poporului, a-i inspira iubire pentru ce e bun şi al întări în probitate, pacienţă şi speranţă, în vreme ce familia mea prospera încetişor sub protecţiunea mea şi-'şi câstigă o posiţiune însemnată între comercianţii provinciei.

După aceea începu a vorbi un al treilea.

— Acéstă posiţiune primită dela părinţii noştrii eu o am ridicat, ḑise el cu orişi-care apăsare.

Denumit de sindic al corporaţiunei mele, mi-a succes a-i câstiga libertăţi nóuĕ şi prerogative. Ne am asociat pentru ca sĕ apĕrăm fructele labórei nóstre contra puterei brutale şi eu am fost unul din înfiinţătorii acelei clase de burgesi, care sub numirea de „comune“ au întrunit în un întreg interesele generale,

— Şi eu, ḑise vecinul seu, pe care haina ce o purta şi faţa lui severă îl caracterisau ca magistrat, eu am contribuit la aceea, că legea sĕ învingă capriciul şi egalitatea asupra privilegielor. Cei mai puternici era siliţi sĕ se supuună decisiunei unor

Altcum sĕ are în părțile cele mai depărtate de centru, altcum în părțile unde a stat sub jugul iobăgiei, altcum unde organele statului în ascuns și câte odată și pe față au paralisat ori ce mișcare în favorul scólei confesionale.

Fructele acestei sămênțe sĕ și vĕd în acele părți. Poporul e rĕmas în cele ale culturei, poporul e un articlu bun de esploatat din punct de vedere al celor dela administrație, religiositatea scade pe ḑi ce merge, crimele cele ordinari sunt la ordinea ḑilei, temnițele sunt îndesuite de nenorociți, cari nu au fost împreteniți nici cu cele mai elemeutare principii ale religiunei crescine.

Póte că statului sĕ i convină, și credem, că-i și convine o atare stare de lucruri. De aceea cu ori-ce preț caută, ca sĕ susțină și mai departe miseria acésta, căci dacă nu ar voi sĕ o susțină, nu ar avea decât sĕ vină în ajutoriu scólelor confesionale, cu sume în bani, cu ajutoriu și sprigin moral, fără de a pune condițiuni, fără de a voi sĕ câstige suprematia asupra scólelor nóstre și fără de a pune atâte pedeci unei desvoltări mai sănĕtóse.

Confesiunile concurg cu sume considerabile, cu sume enorme pentru susținerea scólelor și nu am sci ce ar începe d e. statul unguresc în ḑiua aceea, când confesiunile ar sista tóte ajutórele, salariile și beneficiile, cari le varsă pentru susținerea scólelor. Confesiunile însĕ nu vor face esperimente de aceste periculóse, ele vor căuta și mai departe ca sĕ susțină scólele și prin ele sĕ susțină în popor moralitatea și sĕ dea statului cetățeni onorabili, muncitori și preste tot ómeni de folos. In Germania s'a dat signalul de însuși cancelariul Caprivi pentru îndreptățirea scólei confesionale și pentru asigurarea esistinței ei, chiar în interesul armatei, care compusă din ómeni fără religiune, fără caracter, fără simț de iubire cătră patrie, ușor póte deveni o instituțiune periculósă, o instituțiune, care în moment potrivit póte sĕ nimicéscă chiar statul și așeḑămintele lui.

Dacă în Germania s'a putut crea un atare curent în aceea țéră, unde protestantismul ca religiune de stat a voit sĕ sugrume catolicismul și cu el scólele catolice, credem, că falsul liberalism dela noi nu va puté mult sĕ se susțină și sĕ-și acopere tendințele atât de periculóse pentru esistința scólelor confesionale Inceputul s'a făcut din un loc competent și are sĕ se continue pe întrégă linia, tocmai în interesul statului nostru și aici la noi.

Preocupați preste mĕsură cu înmulțirea cunoscințelor din limba magiară, oblăduitorii statului nostru vor trebui sĕ vadă și ei, că luminarea cetățenilor se face partea cea mai mare cu ajutoriul bisericilor și e păcat strigătoriu la ceriu a le pune piedeci în misiunea acésta, care o îndeplinesc cu atâta abnegațiune și cu atâta dragoste.

Veniți la acésta convingere, o eră mai blândă are sĕ vie asupra scólelor nóstre până acum atât de luate la góna, atât de persecutate ca și cum ele ar fi fost cele mai netrebnice instituțiuni în statul nostru.

Ne temem, mult ne temem, că magiarii din fire cam păseratici, nu vor veni curênd sĕ recunóscă importanta misiune, ce o îndeplinesc scólele nóstre, ne temem, că câte un nemernic de inspector le va zugrăvi cai verḑi pe păreți și vom trebui sĕ continuăm încă multă vreme în lupte pentru asigurarea scólei și a caracterului ei confesional, fără care noi în conglomeratul de aḑi, nici că ne am puté închipui o scólă, care sĕ dea róde binefăcĕtóre.

Viitoriul ne va arăta, dacă glasul cel puternic din Germania a aflat aici urechi surde, sau a aflat inimi. cari sĕ aprețieze din deajuns importanța scólei confesionale, pentru care vom lupta cu tóte armele legali și o vom susținé, ori-ce jertfe va reclama.

De ale partidului național.

Relativ la articolul tribunistilor publicat în „Allg. Zeit“. și reprodus și de noi în N-rul precedent, dăm întâietatea „Gazetei Transilvaniei“, carea în N-rul seu 24 din 1/13 l. c. își dă asupra lui următoriul verdict:

> Am arătat că, câteva ḑile după conferența română din Sibiiu, a apărut în „Allgemeine Zeitung“ din München un raport asupra situațiunei politice „din Transilvania“. Acest raport, am adaus, este fals și tendențios în tóte espunerile sale dela început până la sfârșit.
>
> Sĕ vedem ce conține.
>
> Raportul începe prin a spune, că de astă primăvéră încóce, cu tóte că românii la conferența din 1890 și mai târḑiu fața cu proiectul de lege pentru kisdedovuri au dovedit, că sunt solidari, totuși s'a mănifestat în cercurile conducĕtóre române o șovăire, „care tradà o desbinare în sinul partidei naționale române, provocà manifestațiuni contraḑicĕtóre și dovedì, că se pregĕtesce o schimbare și în politica românilor“.
>
> Un neadevĕr mai grosolan decât acesta, nu credem sĕ fi publicat vr'odată „Allgemeine Zeitung“.
>
> Dovada cea mai eelatantă, că în cercurile conducĕtóre ale partidei naționale române nu s'a plănuit nici cea mai mică schimbare în politica românilor, este însa-și conferența din anul acesta, în care nu s'a ridicat nici măcar o singură voce pentru o astfeliu de schimbare.
>
> De ce vorbesce dar corespondentul fóiei din München palavre?
>
> Vom vedé îndată.
>
> Scopul lui este de a înfățișa lucrul așa, ca sĕ pótă ajunge la conclusiunile, despre cari vom vorbi mai jos.
>
> Și ca sĕ pótă ajunge la aceste conclusiuni, a trebuit érăși neapĕrat sĕ încépă cu cunoscuta poveste despre memorand la corónă, a cărui presentare a fost împedecată.
>
> Susține corespondentul fóiei germane, că încă prin conferența dela 1881 ar fi decis sĕ se predea un memoriu monarchului, și că conferența dela 1890 a urgitat presentarea lui.
>
> O afirmare este mai neadevĕrată decât ceealaltă. Conferența dela 1881 nici pomenire nu a făcut despre un memorand la corónă, ci a decis a se compune un memorand, „numai pentru publicitate“, ceea-ce s'a și făcut; ér conferența dela 1890 nu numai că n'a urgitat, dar a amânat chiar cestiunea presentărei unui memoriu la Corónă.
>
> La acésta întroducere mincinósă se alătură în mod demn tendențiósa întortochiare a motivelor, cari au dat nascere agitațiunei înscenate în contra dlui Babeș. Cu acésta ocasiune corespondentul mărturisesce, că „organul din Sibiiu al partidei naționale române“, „Tribuna“, a reprodus articolii acelor foi din Bucuresci, cari ridicară „acusațiunile“ contra d-lui Babeș, și „că prin acésta a dat semnalul la continuarea agitațiunei pro și contra lui Babeș și în cercul românilor din Ardél și țéra unguréscă, ba chiar și în sinul comitetului național însuși“
>
> Acésta este singura afirmare în tótă corespondența, despre care nu se póte ḑice, că este falsă. Dar într'un punct capital nici acésta nu corĕspunde adevĕrului. „Agitațiunea aceea nu s'a continuat de alții la semnalul „Tribunei“, ci numai și numai „Tribuna“ împreună cu cei patru ortaci ai sei din comitet și cu firma Slavici și companiă din Bucuresci a continuat-o.
>
> Dar acum vine, ce vine! Cei ce au agitat astfeliu, și precum am dovedit daja în mod neresturnabil la timpul seu, au agitat fără de nici un motiv obiectiv, vin acum și vor sĕ-și spele păcatele în „Allgemeine Zeitung“, constituindu-se în parte acusătóre și susțiind, că nu ei au fost cei desaprobați, ci ei au desaprobat politica celor ce n'au simțit nici o trebuință pentru o asemenea neințelésă și próstă „agitațiune“.
>
> Acuma urméză, în corespondența din „Allgemeine Zeitung“, punctul de căpeteniă, conclusiunea, la care a voit sĕ ajungă autorul ei. Acesta își sfârșesce espunerea prin următórea caraghiósă „caracterisare“ a „Tribunei“.
>
> „Pentru caracterisarea „Tribunei“ amintesc — încheiă el espunerile sale — că ea combate cu tótă asprimea din punct de vedere național român politica magiară, dar pledéză cu aceeași hotărâre pentru întărirea monarchiei austro ungare, că recunoscênd îmbucurătórea influență de până acuma a germanismului asupra desvoltării românilor, ea susține politica de pace a triplei alianțe și că a condamnat cochetarea cu cehii a românilor, cari au peregrinat la Praga“.
>
> Așa î-și recomândă firma Slavici & Comp. politica ei „ardelenéscă“ înaintea obștei din țéra nemțéscă.
>
> Vor rĕmâné cu totul încântați germanii, când vor afla, că dl Slavici cu cei dela „Tribuna“ recunosc, că germanismul e binefăcătoriu pentru români și că din causa acésta ei susțin politica de pace a triplei alianțe.
>
> *Risum teneatis amici!*
>
> Dar cel mai mare merit al d-lor Slavici & Comp. este fără îndoélă, că „ne-au condamnat“ pe noi, cari am avut „nebuna“ idee de a merge la Praga sĕ visităm esposițiunea cehă de acolo și sĕ salutăm pe cehi.
>
> Și aceștia sĕ fie representanții cei mai autorisați ai politicei române ardelenesci, cum vréu se facă se crédă pe cci dela fóia din München?
>
> De ar învia de nou Bărnuț, Iancu, Papiu și cu soții lor contimpurani, și ar vedé hidósele pocituri ale acestui soiu de „politici ardeleni“, s'ar întórce érăși amăriți și întristați în mormintele lor“.

Ear din Nr. 26 al „Gazetei“ din 4/16 Februariu estragem următórele pasage:

> „Ceea ce ne atinge deadreptul și nu ne póte lăsa nici un moment nepăsători, este împregiurarea, că cei ce se afișéză în „Allg. Zeit.“ în mod atât de absurd și de ridicul, ca purtătorii cei mai autorisați ai „politicei românilor din Ungaria“ ca susțiitorii monarchiei austro-ungare și ai „politicei de pace ai triplei alianțe“ (sic!), dau sĕ cunóscă prin acest pas al lor, *că nici după conferența din anul curent nu vor sĕ înceteze cu pĕcătósele lor întrigi și agitațiuni în sinul românilor transilvăneni și ungureni*“.
>
> „Ce însémnă a vorbi pe dóuĕ colóne lungi despre pretinsele uneltiri ale unei părți însemnate a românilor și contra memoriului la Corónă, despre pretinsa lor închinare spre kossuthism și rusofilism, a te înfățișa apoi, ca cel ce te-ai opus acestui curent cu succes, și a te lăuda în fine, că tu pledezi pentru întărirea monarchiei austro-ungare?“
>
> „Însémnă scurt și limpede, că cei ce au făcut așa în corespondența ḑiarului „Allg. Ztg.“ *au voit se denunțe pe frații lor* înaintea opiniei publice, că ar fi în contra monarchiei austro-ungare; au voit totodată sĕ lățéscă părerea, că numai lor este a se mulțămi, dacă până aḑi românii ardeleni și ungureni nu sunt cu toții kossuthisti și rusofili“.

La acestea mai adaugem noi deocamdată numai atâta, că autorii articolului din „Allg. Ztg.“ și la rêndul seu „Tribuna“ prin faptul, că a reprodus fără nici o rectificare din partea sa acel articol, în carele pe lângă alte minciuni notorice se cuprinde și pasagiul: „cestiunea acestui memoriu a fost urgată de repețite ori, *chiar și în congresul național din urmă ținut la Sibiiu*“ — ba prin accentuarea, că tóte mișcările politice ale românilor sunt, până în cele mai mici amĕnunte urmărite și controlate cu cea mai mare atențiune“ în despomenitul articol, pe față adeveresc și ei, că congresul

---

judecători ne armați, forța sĕ pleca înaintea dreptului!

Mai mult încă, ea se declară de aliat al ei! adaose un oficer cu fața arsă de sóre

Urmașii fostilor odinióră sclavi s'au încins în fine cu spada și au devenit apărători ai patriei și ai legei. Indată-ce amêndoi au aparținut națiunei întregi, și-au vĕrsat națiunea întrégă sângele, pentru de a-i apăra și ajungênd ca sĕ fim toți soldați, am devenit nobili.

— Da ḑise apoi cel din urmă din șir, în care am recunoscut portretul reposatului meu vĕr da înaintașii mei au cucerit pentru urmașii nostri dreptul și libertetea, mie'mi mai rĕmase sĕ le câstig mijlóce: eu am luat asupra'mi rolul furnicei.

Grație labórei mele și economiei mele am mărit mica avere, ce ne au fost rĕmas dela părinți, am înmulțit economiile, am mărit proprietatea. Eu las în urma mea de șése ori mai mult decât am primit și mulțămită scrupulósei lealități a domnitórei felicita, tóte vor ajunge ne atinse în mânile eredeului meu, căruia i-am asigurat în modul acestă linistea trebuiciósă pentru cultivarea spiritului, libertate pentru de de a face bine și mai pe sus de tóte fericirea, ca se nu aibă necesitate a se ocupa neîntrerupt cu persóna sa, ci sĕ-și pótă consacra viața concetățenilor sĕi. Dacă el va fi de un astfel de favor, apoi el va sci a se folosi de acésta și va păstra în inima sa ceva recunoscință și bărbatul care ia pregătit acéstă chemare frumósă. In loc sĕ-'și bată joc de el, îl va binecuvênta și va sci sĕ țină în sfințenie, ceea ce și a economisit bĕtrênul vĕr dela sine însuși, pentru ca sĕ o risipéscă cu profusiune la alții.

Aceste cuvinte din urmă au fost pronunțate în mod așa de vioiu și adênc simțite, încât fără voie am trăsărit și m'am desteptat.

Lumina era tocmai sĕ se stingă vechile portrete atêrnau linistite la locul lor, consemnarea eredității și volumul de istorie lunecaserĕ de pe pat, scurt ḑis, aparțiunea n'a fost decât un vis.

Un vis, sau mai bine ḑis vocea rațiunei și a consciinței. Portretele cele vechi erau în realitate simboluri ale trecutului: fie-care din ele îmi amintea serviciile pe care cutare sau cutare classă le a făcut omenimei, cutărui secol Ele desemnau așa ḑicênd, pasul timpului pe calea progresului. Pentru cel ce scia sĕ înțeleagă însemnătatea lor, ele cântau lauda lucrărei sĕvêrșite de cătră protopărinții nostri.

Acéstă cunoscință îmi veni ca și un fulger și ca și când m'ar fi putut vedé și auḑi, am întins brațele spre acele chipuri de jumĕtate sterse și am esclamat:

„O iertăți-me, iertăți-me, voi luptători ai timpurilor vechi! D'abea acum înțeleg, câtă stimă ve datorim Recóltele pe care le strânge presentul și de care eu eram atât de mândru, le ați sămênat voi! Presintele nu e decât urmarea trecutului și tradițiunea instrumentul progresului. Iertați-me, voi care ați cunoscut pomul sciinței numai ca mic vlăstar, voi care însĕ l'ați udat cu sudórea și sângele vostru! M'am convins acum, că orgoliul meu a fost o nerecunoscință și de aci 'nainte ve voi asigura un loc de onóre în inima mea.

„Și voi încă ruine ale unui timp, pe care noi nu-l mai înțelegem, obiceiuri rustice ale părinților nostri, voi datine vechi de mult uitate, nici voi nu veți mai provoca de aci înainte nici mânia, nici batjocura mea, pentru că acum sciu, că voi sunteți rĕmășițele unei civilisațiuni, care și-a împlinit misiunea sa“.

nostru bisericesc din Octobre, a. tr. s'a ocupat cu cestiuni politice ceea ce nu-i este permis, *au denunciat biserica nóstră*, carea e şi a lor, în modul cel mai infam, ce se póte cugeta în grava situaţiune politică de astădı în statul nostru.

Şi cu acestea, încheind pentru astăḑi, venim de nou a constata:

că în cestiunea înaintării memorandului la corónă tot nu se face nimic.

Varietăţi.

* (Siguranţa publică în Cristian.) Ni se scrie din Gurarîului: În nóptea din 9 Februariu st. n. a. c. preste vr'o 30 români din Gurarîului au plecat la têrgul de sĕptĕmână din Sibiiu cu lemne de vêndut, — nu însĕ toţi la olaltă, ci pe rênd. Trecênd ei prin comuna Cristian pe unde duce drumul, în mijlocul satului au fost atacaţi de o ciată de saşi, cari fără de a fi avut cel mai mic pretecst au început a împărţí lovituri cu bâtele, au voit a arunca pe unul în rîul din apropiere, unuia i-a tăiat haina cu cuţitul, vrênd a da în el, ba altuia i-a luat chiar desaga cu merinde din car şi i-a aruncat-o în rîu

Primariul comunal, chemat fiind la faţa locului, a rĕspuns prin jupânésa, că va vení, a rĕmas însĕ cu atâta. Păzitorii de nópte, cinci la numĕr, deşí au fost în apropiere, n'au intervenit.

Acésta pată ruşinósă cade cu atât mai greu asupra sasilor din Cristian, cu cât românii din Gurarîului acelora nici odată nu le au făcut vre-un rĕu, ci din contră în vara anului trecut în dóuĕ rênduri au alergat părăsindu-şi lucrul câmpului, în Cristian ca sĕ dee ajutoriu, cu pericolul vieţei, ca stingerea focului ce era sĕ mistuéscă întréga comună, ba încă şi aparatele de stins, în lipsa de cai, bieţii pompieri din Gurarîului, s'au înhămat 'naintea lor, pe o căldură şi un colb de nesuferit cum era atunci

Şi pentru tóte acéstea, cele întêmplate în 9 Februariu ar fi mulţămită? Da! Mulţămită săséscă.

* (Atentatul dela Rosenthal). Se telegraféză din Praga, că poliţia a ajuns în posesiunea unor date privitóre la atentatul din tómna anului trecut dela Rosenthal, cu ajutoriul cărora se crede, că făptuitorii vor fi descoperiţi şi prinşi. Judecătoriul de instrucţie a călĕtorit Vinerea trecută în Grünwald şi Tannwald unde îşi continuă lucrările pe basa celor descoperite până acum.

* (Navigaţiunea pe Olt.) Precum i-se scrie ḑiariului „Siebenb. D. Taggblat“ din loc, ministeriul român pentru lucrările publice, precum şi ministerul domeniilor pórtă un viu interes pentru navigaţiunea pe Olt. Regele României încă este un călduros promovator al navigaţiunei pe Olt. Se aşteptă în România dela navigabilitatea Oltului, acelaşi resultat, ca şi dela a Prutului. — Navigarea de orientare a dlui inginer Marcovici, pe Olt se va începe după topirea ghieţei dela Făgăraş şi se va termina la Turnu-Măgurele (Gura Oltului).

* (Lăutarii români la Paris) O trupă de lăutari români, cântă cu mare succes la marele restaurant al gărei Vest din Paris. Trupa de lăutari a fost angajată a cânta la baletele, ce se dau la operă.

* (Regele Milan). Din Belgrad se anunţă, că regele Milan renunţă şi la titlul de onóre de colonel-proprietariu al regimentului austriac. prin urmare în mod natural urméză şi eşirea sa definitivă din armata sêrbéscă.

Mulţămită publică.

Nu putem sĕ trecem cu vederea şi sĕ nu dăm publicităţei un fapt generos, săvêrşit în favorul şcólei nóstre din loc:

Cu ocasiunea visitaţiunei canonice din luna lui Novembre a. tr. vorbind cu dl administrator protopopesc Demetriu Moldovan de jurstările bisericii şi şcólei nóstre. descoperindu-i totdeodată şi nĕcasurile şi greutăţile cu cari au sĕ se lupte poporenii parochiei nóstre spre a se puté ţiné şi ei la nivelul cultural reclamat aḑi de societatea omenéscă ne ḑise „Un mic ajutor vĕ pot şi eu mijloci; înaintaţi-mi o rugare şi voi stărui să primiţi un clopoţel pentru şcólă.“ Şcóla din Saschiz adecă până acum, din lipsă de mijlóce, n'a putut fi proveḑută nici măcar cu un asemenea clopoţel, ci eram necesitaţi a-ne servi de clopoţelul din turnul bisericei.

Pre cum ni s'a ḑis aşa am şi facut. Am înaintat o rugare de cuprinsul mai sus amintit la oficiul protopresbiteral al tractului Sighişorei; acelaş oficiu avu bunăvoinţă a-o aşterne pre lângă o căldurosă recomandaţiune vĕrsătorului de clopote din Sighişóra dlui M. Manchen. Nici nu aşteptăm sĕ ni sĕ póte împlini dorinţa, când colo ne pomenim cu un frumos dar, cu un clopoţel de $16^{1}/_{4}$ K. greu afară de legătură.

Ne ţinem deci de sfêntă datorinţă ca şi pe acésta cale sĕ aducem susnumiţilor P. T. domni mulţămita nostră în numele tuturor acelora cari în curând vor auḑi trăgêndu-se „clopoţelul şcólei“

In deosebi acésta faptă a dlui M. Manchen pote servi tuturor bisericilor române de indemn de a-se provedé, cu clopote dela numitul vĕrsător de clopote din Sighişóra.

De altcum fapta de felul acesta a Domnului Manchen nu e cea dintâiu Mai multe scoli din tractul Sighişórei au fost proveḑute în dar cu asemenea clopoţele din partea d-sale.

Acestea ca sĕ se scie!

Incredinţaţi, on. redacţiuni, de probata ospitalitate a foiei, ce redactaţi semnăm.

Saschiz în 29 Ianuarie 1892.

G. Şoneriu, paroch.

P. Nicolescu, învĕţător.

Cestiuni scolare.

In ediţiunea librăriei N. I. Ciurcu din Brraşov, a apĕrut: Carte de cetire pentru anii din urmă ai scólelor populare — de repetiţiune şi cursurile de adulţi — şi pentru poporul nostru de Ioan Pop Reteganul.

Cartea din cestiune cuprinde un material bogat, bine ales şi întocmit pentru trebuinţele poporului nostru. Materialul e cuprins pre 358 pagine. Hârtia, tipariul, legătura cărţii — adjustamentul cărţii, l'am puté numi frumos. Cartea costă 75 cruceri.

Muncitoriul neobosit, autoriul cărţii s'a nisuit a da o carte bună în mâna generaţiunei tinere, în mâna poporului, şi nisuinţa i a fost încununată de succes deplin. Cetitoriul fără astêmpĕr cetind piesele de cetire din I, doreşte a ceti partea a II-a, depune apoi cartea pre câteva minute ca se o reia şi se cetéscă piesele din partea a III-a, éră de partea a IV-a stilistica practică — după-ce a cetit-o póte se ḑică în general: „acéstă carte merită sĕ nu lipséscă de pe masa nici unui cărturariu dela sate“. In cât pentru scólele de adulţi e aprópe unică în feliu ei, şi nu am putea recomanda alta mai bună, tot astfeliu şi pentru scólele de meseriaşi, pe unde sĕ ţin.

Intre condiţiunile principali a le unei cărţi de cetire pentru ca ea sĕ fie bună şi sĕ coréspundă scopului este prima: ca piesele sĕ fie bine alese, aici nu e vorba de originalitate, cât mai vêrtos de arta de a sci complica şi alege ceeace e mai bun şi mai potrivit pentru cei ce scriu.

A dóua condiţiune principală este ca cartea sĕ nu cuprindă numai lucruri reali ci trebue se fie o carte de limbă şi literatură, carea se cuprindă productele cele mai nobile şi mai bune literari — din ce avem noi românii, pre lângă acea ea trebue sĕ ne dea modele de vêrtute luate din sinul poporului român.

Renumitul Kehr ḑice, că e o nefericire a timpului nostru, că realismul şi materialismul a pătruns adênc tóte relaţiunile vieţei nóstre, pecând de altăparte se negligă în mod simţitoriu humanul, idealul şi frumosul.

Mai departe acelaşi autor continuà: „Unter allen Umständen sollte das Lesebuch kein blosses Realienbuch, sondern ein Sprachbuch, ei Literaturbuch sein, gefüllt mit den edelsten und besten literarischen, Erzeugnissen des deutschen Geistes und den Schönsten Tugenden des deutschen Volkes,

Incât autorul a sciut sĕ alégă piesele de cetire, este destul sĕ amintim autorii din cari şi-a ales materialul pentru cartea sa. Piesele sunt luate pre lângă cele originali din Muntean, Petri, Popescu, Boiu, Stefan Pop, Eliade, Murĕşiau, Dulfu, Coşbuc, Alecsandri, Pumnul, Pann Anton, Speranţă. Alecsandrescu etc. Apoi după „Gazeta“, „Tribuna“, „Fóia Scolastica“, „Fóia dieceşană“ „Cărţile Săténului“ etc. In partea higienică sunt piese după Dr. Vuia şi Dr. Dragescu.

Am fi dorit ca între piesele alese sĕ se fi consultat şi cărţile de cetire ale d-lor: Manliu, Odobescu a învĕţătorilor associaţi, etc. adecă literatura de dincolo — unde în privinţa limbei aflăm modele adevĕrate.

Nu mai puţin ar fi de dorit ca elementul istoric naţional se nu lipséscă din cartea poporului. Câte va schiţe monografice, ori biografice din istoria românilor precum şi din istoria nóstră naţională, ar fi adaus mult la valórea cărţii. Descrierea unor ţinuturi românesci d. e. Valea Haţegului, sau Detunata, ori a unor localităţi ar fi variat mai mult cuprinsul cărţii totodată ar fi fost un bun material pentru desceptarea şi întărirea simţului naţional în sinul poporului.

Relativ la poesii ne-ar fi plăcut ca cele ce au pĕtruns în sinul poporului, ca „Deşteptăte Române“ şi altele ca „Bal canul şi Carpatul“ ori sergentul etc., sĕ-şi fi aflat locul în carte.

Una singnra poesie: Cântecul streinătăţii de Creţian, face se vibreze mai cu tărie inima românéscă, ţi se pare că autorul anume s'a ferit a ne da şi poesii, prin cari se cântă eroismul românesc şi iubirea de patrie.

Prea lung se pare, 20 foi, tractatul „Părintele Albinelor“. Pentru-că ori-cât de mare ar fi folosul adus de albine în o carte de cetire nu ni se póte da totul despre ele. Spre acest scop sunt broşurele — opurile speciali, scrise anume.

Făcênd aci recensiunea nóstră generală, recomandăm cu tótă căldura, cartea de cetire a colegului Pop Reteganul. — Ea e scrisă pentru viéţă şi ori-când o deschiḑi afli lucruri, cari sĕ te distragă, şi cari ţi sunt de folos practic în tótă ḑiua.

I. G.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientalı din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

1. *Fecióra Maria.*

În satul Nazaret din ţara jidovéscă, trăiau doi ómeni credincioşi şi cu frica lui Dumneḑeu, anume: Ioachim şi Ana. Ei erau bogaţi fórte, dar nu aveau copii.

Pe timpurile acelea, ómenii, cari nu aveau copii, erau urgisiţi şi nesocotiţi de ceialalţi ómeni. Chiar şi în biserică, ómenii fără copii, erau daţi înapoi, ca sĕ aştepte cu jertfa, până jertfiau ómenii cu copii şi numai după aceea urmau şi ei cu jertfa lor.

Într'o sĕrbătóre, Ioachim şi Ana şi au pregătit jertfa şi au plecat la biserică. Dar preotul nu le-a primit jertfa, ḑicêndu-le sĕ aştepte, până vor jertfí ómenii cei cu copii mai întâiu.

Supăraţi pentru acésta, Ioachim s'a retras pe un munte, ca sĕ se róge, ér Ana s'a dus într'o grădină şi acolo ea asemenea s'a rugat lui Dumneḑeu, că sĕ le dăruiéscă şi lor un prunc. Amêndoi, într'un cuget rugându-se, au promis lui Dumneḑeu, că avênd prunci pe cel ântâiu născut îl vor închina lui Dumneḑeu.

Dumneḑeu a ascultat rugăciunea lui Ioachim şi a Anei şi le-a dăruit o pruncă, căreia i-s'a dat numele Maria.

Când a fost Maria de 3 ani, Ioachim şi-a adus aminte de promisiunea făcută lui Dumneḑeu şi a dus pe fecióra Maria în biserica din Ierusalim, ca sĕ o închine lui Dumneḑeu. Preotul cel mai mare — archiereul — a primit pe Maria şi o-a condus în „Sânta sântelor“ (oltariu). În acest oltariu, fecióra Maria a petrecut doispre-ḑece ani, rugându-se şi adăpându-se cu învĕţăturile dumneḑeesci.

Ḑiua în care fecióra Maria a întrat în biserică noi o sĕrbăm în fie care an la 21 Novembre sub numele „Întrarea în biserică“.

Când a fost fecióra Maria de 15 ani, murind părinţii ei, ea a eşit din biserică şi-i s'a dat de îngrijitoriu (logodnic) un om evlavios şi bĕtrân cu numele Iosif.

Din acésta istorióră învĕţăm:

1. Că prin rugăciune omul dobândesce, mângăere şi dar dela Dumneḑeu; precum au dobândit şi Ioachim şi Ana prunci.
2. Că în ori ce necazuri şi supĕrări vom ajunge, totdeuna sĕ ne adresăm lui Dumneḑeu cu rugăciuni ferbinţi şi Acela ne va asculta şi mântuí, precum a ascultat şi pe Ioachim şi Ana.
3. Că tot ceea-ce promitem lui Dumneḑeu şi ómenilor aceea sĕ şi împlinim, precum Ioachim şi Ana au împlinit promisiunea făcută lui Dumneḑeu.
4. Ca şi noi sĕ ne silim a cresce în frica lui Dumneḑeu, şi sĕ ne deprindem de mici, a cerceta biserica, şi a ne câştiga cunoscinţa legilor Dumneḑeesci, precum a făcut Fecióra Maria, fica lui Ioachim şi a Anei.

Astăḑi sicriul cel sânt,
Maica 'naltului Cuvênt,
In biserică a întrat,
Jertfă Domnului s'a dat.
Saltă Sânta sântelor.
Căci lauda feciórelor,
Se aduce în altar,
Pre sine Domnului dar.

(Boiu.)

Întrebări. Cine a fost Ioachim şi Ana? Ce li-s.a întêmplat lor, când a voit sĕ jertféscă, mai înainte de alţi ómeni? Ce a făcut Ioachim şi Ana dacă s'au vĕḑut despreţuiţi şi li s'a respins jertfa? Ce a promis ei lui Dumneḑeu, când au cerut sĕ aibă prunci? Ascultat-a Dumneḑeu rugăciunea lor? Unde a dus pe fecióra Maria când a fost de trei ani? Câţi ani a petrecut fecióra Maria în biserică? Pe cine i-a dat de îngrijitoriu (logodnic), dacă au murit părinţii? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

Nr. 80. [19] 1—3

EDICT.

Ioan Nicolae Radu din Poiana, cercul Mercurei, carele de 4 ani și 5 luni a părăsit pe legiuita sa soție Maria născută Dumitru Fățan, pribegind prin lume, fără a se scí ubicațiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviințarea venerabilului consistor archidiecesan ddto 31 Decembre 1891 Nr. 7559 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, la 27 Ianuariu, 1892.
Oficiul protopresbiteral greco orient.
al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Sz. 123/892 [13) 2—3

Hirdetmény.

A nagisebenl kir. tőrvénszék közhirré teszi, hogy Hortóbágyfalva község határa általános tagositásának megengedhetösége felotti tárgynlást gróf Schveiniz Gyula kérelmére eirendelte, s erre határnapul 1892 évi márczins hó 23-án d. e. 9 órakor a hortobágyfalvi irodába tüzte ki.

Ezen tárgyalásra az emlitett község öszes birtokossai azon megjegzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg, nem jelenő birtokosok ugy fognak tekintetni, mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi jánuár hó 21 tartott üléséből.

Iánosi Sándor *Fekete Mihály*
elnök. jegyzö.

Sz. 44/892 polg. [12] 2—3

Hirdetmény

Az erzsébetvárosi m. k. törvényszék közhiré teszi hogy Pánád község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt B. Aport Zoltán kir. törvényszéki biró vezetese alatt megtartandó tárgyalás határidöül az 1892 évi márczius 3-ra d. e. 9 órája Pánád községi irodába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokossai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba bele egyeznek, s hogy a kérvény eső példányát érdékeltek ezen kir. törvényszénél betekinthetik.

Erzsébetváros a kir. törvényszéknek
1892 január 11-en tartott üléséből

Vén András, *Csámpa Gusztáv,*
elnök. jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.41	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10.21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.13	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.5	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timișóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriș			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighișóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	--	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	--
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20									
—	—	4.42	2.34	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	--	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8 54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6 24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12 38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
-	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
-	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	5.45	2.58			Brașov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernești			8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

. 14. Sibiiu, Sâmbătă 8/20 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinatate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care pnblicare.

Sibiiu, 7 Februariu, 1892.

De bună sémă că legislatorii bisericei nóstre la compunerea statutului organic au avut motive puternice, când au dispus, ca sinódele protopresbiterale sĕ se ţină în luna lui Februariu.

Poporul atunci este mai puţin ocupat. Preoţimea nóstră după Bobotéză póte lua cu mai multă înlesnire parte la întrunirile aceste, cari au sĕ reguleze afacerile tractuale, şi sĕ caute ca sĕ aducă şi acest organism la viaţă în diferitele ramuri ale administraţiunei, în diferite ramuri economice şi în diferite cestiuni de organisare

Constatăm cu un feliu de satisfacţiune, că avem în archidiecesa nóstră sinóde protopresbiterale, cari ne fac onóre, şi, conduse de bărbaţi abili şi înţelepţi, de ómeni cu suflet şi inimă pentru promovarea causelor nóstre bisericesci, aceste sinóde au înfiinţat fonduri pentru diferitele trebuinţe ale tractului, au înfiinţat scoli centrale pentru promovarea culturei celor aparţinători de a nóstră lege, au înfiinţat stipendii, pentru ajutorarea tinerilor, cari frecuentéză cursul pedagogic, ca aşa sĕ se înmulţéscă puterile didactice la scólele poporale, şi sĕ ajungem a avé un stat învĕţătoresc bine disciplinat, bine organisat şi bine consolidat.

Precând constatăm cu bucurie, în unele părţi ale archidiecesei s'au făcut invederate progrese, pe atunci cu jale şi cu măhnire trebue sĕ constatăm tot la acest loc, că sunt încă unele protopresbiterate, în cari nu dai decât de un modest început în privinţa acésta.

Sĕ invinovăţim preoţimea subalternă ori chiar elementul mirén, căci nu s'a făcut încă ceea-ce asteptăm şi trebue sĕ asteptăm ca sĕ se facă, noi nu o putem.

Trebue sĕ trecem pĕcatul cel mai mare în contul şefului tractual.

Acesta, chemat după natura lucrului, în virtutea oficiului şi a posiţiunei lui, sĕ creeze, sĕ iniţieze, s'a pus cu un feliu de fatalism turcesc la odichnă, a privit oficiul cardinal din biserică ca un oficiu sine cura, acordat lui pentru-ca sĕ domnéscă, şi se dea pe marele, şi în chipul acesta a zădărnicit chiar şi intenţiunile bune ale subalternilor, i-a pus şi pe acestia la carantină şi i-a ţinut opriţi ca sĕ nu se facă nimica trainic, nimica bun, nimica folositoriu pentru tract.

Aşa nu avem cancelarii protopresbiterale, deşi acestea se puteau face în timpurile cele bune mai uşor ca aḑi. nu avem locuinţe pentru protopresbiteri, nu fonduri, din cari sĕ şi pótă acoperi nici cele mai neapĕrate necesităţi.

Şi dacă am închis ochii faţă de cei ce din neputinţe trupesci şi din adênci bĕtrâneţe nu au desvoltat şi nu au putut desvolta activitatea recerută, ne înfiorăm, când vedem, că ómeni tineri, ómeni cu tóte pregătirile, ómeni dela cari mult am fi asteptat, tot pe căile indiferentismului şi tot pe căile cele clonţuróse umblă, făr sĕ caute a neteḑi drumul şi a înlesni autorităţii superióre cel puţin ajutoriul întru esecutarea afacerilor celor mai momentuóse şi mai arḑĕtóre, cum sunt cestiunile cu scólele şi cestiunile economice, făr de care nu poţi da un pas înainte.

Unii află şi caută scuse în sĕrăcie, alţii în timpuri grele, alţii în ploi, alţii în secetă, totdeuna află scuse, că de ce stagnéză cutare afacere şi nu o pot scóte la eale.

Ei, apoi aşa se înţelege, că încrederea slăbesce, poporul nu mai este cu dare de mână, averile bisericilor se administréză rĕu, şi când închide un atare om ochii, nu scii, că unde sĕ-ţi pleci capul, nu scii unde sĕ pornesci, ce sĕ faci ce sĕ dregi, căci nu e archivă în regulă, nu loc, nu act care sĕ-ţi dea o îndrumare că unde s'a întrerupt firul şi unde ai sĕ-l continui, ci ani trebue, până ce aduci lucrurile la brézdă.

Biserica a fost şi este şi aḑi îndelung răbdătóre faţă de organele subalterne.

A căutat pe cale pacinică şi fără disposiţiuni severe a indupleca pe cei ce au primit sĕ fie în serviciul bisericei, ca sĕ-i impinteneze la lucru

A creḑut, că un om, care ocupă o posiţie frumósă în biserică, trebue sĕ fie şi consciu de chemarea sa, trebue sĕ aibă ambiţiunea aceea nobilă, care ea singură îi indigită căile, pe cari are sĕ umble.

De aceea numai în casuri de tot estreme s'a vĕḑut necesitată a lua mĕsuri energice.

Când vedem, ce e drept nu prea la mulţi, dar totuşi în câte-va casuri, că ḑile se încurcă, administraţia se îngreóie, scólele stagnéză în loc sĕ prospereze şi că averile bisericilor sĕ manipuléză fără pic de controlă, fără mustrare de consciinţă de către organele subalterne, suntem în drept sĕ cerem, ca sĕ se aplice legile cu tótă rigórea. Cui nu-i place şi convine truda şi oficiul, ci numai oficiul fără trudă, acela trebue sĕ-i placă a ne lăsa sĕ ne vedem de om.

Timpurile sunt grele, aḑi nimenea nu are titlu la oficiu nici la sprigin, când el nu merită nici spriginul nici oficiul. Este aspru, fórte aspru verdictul ce-l pronunţăm, dar siliţi suntem in interesul progresului în interesul disciplinei şi preste tot în interesul credincioşilor nostri, ca sĕ nu suferim, ca cei chemaţi a fi conducători, sĕ se ocupe de ori ce numai de scólă şi de biserică nu.

Asteptăm rapórte speciale din diferitele tracturi protopresbiterale şi vom apreţia tot ce e bun, dar vom combate ce e defectuos, ce e rĕu făcut, ca sĕ-ţi plătesci urechia, şi ce nu pórtă timbrul curăţeniei, al acurateţei şi semnele cele mai invederate despre nisuinţe către un progres real.

Revista politică.

In 22 Februariu se va face deschiderea dietei ungare. Maj. Sa regele va deschide în persónă dieta, decumva nu se va adeverí o scire din Viena, că în locul M. Sale dieta o va deschide archiducele Carol Ludovic.

Cea din tâiu lucrare a dietei în sesinunea presentă, după promisiunile ministrului preşedinte, va fi modificarea regulamentului camerei.

Despre acésta modificare „Bud. Cor.“ aduce urmatórele amĕnunte:

Declaraţia ministrului-preşedinte Szapáry, facută în Timişóra, că cea dintêiu problemă a viitórei diete va fi modificarea regulamentelor camerei, au esplicat'o foile oposiţionale în sensul, ca şi când ar fi vorba de restringerea libertăţii cuvêntului. Esplicarea acésta e cu desăvêrşire greşită. Ministrul preşedinte şi dimpreună cu el nu numai partida liberală ci şi mulţi membrii din oposiţiă, pornesc dela părerea, că multe disposiţiuni ale regulamentelor camerei în vigóre nu corĕspund pretensiunilor unei ordini bune, ba multe dintre punctele acestor regulamente se contradic, lipsesc din ele mai multe disposiţiuni necesare şi e o lipsă arḑĕtóre a se face modificări la fie-care punct deosebit, adecă a se amplifica Tocmai pentru acésta a accentuat ministrul preşedinte, urgenta necesitate de a se modifica regulamentele camerei. In privinţa acésta se vor şi lua disposiţiuni.

Din parte-ne adaugem, că cea mai importantă apariţiune va fi viitoriul preşedinte al camerei, br. Banffy, pe care 'l caracteriséză de minune foile oposiţionale, ḑicênd, că atunci, când baronul Banffy va presida, e superflu ori-ce regulament.

Mai bate şi un alt vênt rece, anume de către Viena, care póte va stimpera în câtva focul cel mare al oposiţiunei apponyiste, dacă acésta nu vrea sĕ provóce evenimente ca cele din 1848/9. In tot casul situaţiunea politică la noi rĕmâne fórte seriosă. —

Alegerile din România pentru camera deputaţilor s'au terminat. De astă-dată au stat faţă în faţă dóue partide: conservatorii, cari sunt la putere şi liberalii, cari forméză oposiţia şi la care s'au mai aliat şi aderenţii lui Vernescu.

FOIŢA.

Sentinţe de ale poetului Mirza Schaffy.

(Publicate de *Friedrich Bodenstedt,* comunicate de *Gilbert Remi.*)

Nu totdéuna acela e mai espert, care e mai bĕtrên de ani şi cel ce a suferit mai mult nu are totdéuna cele mai bune purtări.

* * *

O nefericire şi mai mare ca mórtea celor mai iubiţi ómeni e — meseria.

* * *

Meseria e mórtea poesiei şi face pe ómeni servili.

* * *

Nefericirea nu póte suporta înţelepciunea, dar înţelepciunea póte purta nefericirea.

* * *

Cele mai grele suferinţe pe pământ sunt cele ce sunt desecate prin lacrimi şi tăcute până la mormênt.

* * *

Vinul e ca şi plóia, în noroiu devine şi el noroiu, pe pământ bun devine binecuvêntare şi spre folosul fie-căruia.

Prin vin se preface fantasia într'un strat de flori.

* * *

Cel ce bea vinul cu apă, nu merită sĕ bea vin.

* * *

Adevĕratul înţelept, caută se afle ceea ce e potrivit: ca tinĕr nu va fi bĕtrên, ca moşnég nu va deveni copil.

* * *

Cel ce iubeste adevĕrul trebue sĕ-şi ţină calul de frêu, cel ce cugetă adevĕrul trebue sĕ aibă deja piciorul în scară; cel ce vorbeşte adevĕrul trebue se aibă aripi în loc de braţe.

* * *

Adevĕrul se fie ca strugurele, ce e plin de licuidul cel mai delicios şi totuşi e coperit de frunze şi mlădiţe verḑi.

* * *

Iubesc pe cei ce me iubesc, urăsc pe cei ce me urăsc. Bunătatea se cuvine femeiei, rĕsbunarea e a bărbatului.

* * *

Cei ce se ţin aşa mari şi înţelepţi ar trebui sĕ reflecteze: că şi sórele când nu luminéză, trebue sĕ'şi plece razele la pământ.

* * *

Cel ce ia amorul în serios, nu se jócă cu el.

Ochiul sur e viclén, cei bruni sunt veseli, cei albastri credincioşi, dar strălucirea unui ochiu negru e întotdéuna misteriósă ca şi căile lui Dumneḑeu.

* * *

Omul cuminte nu rătăcesce în depărtare, ca se afle ceea ce e aprópe, şi mâna lui nu se întinde spre stele, pentru ca sĕ'şi aprinḑă lumina.

Ca în sentiment, aşa şi în poesie, trebue sĕ te arăţi nou şi original.

* * *

Inzadar va vrea o mână brutală sĕ dejoséscă frumosul, un diamant se póte toci érăşi numai cu un alt diamant.

* * *

Parfumul rosei e de ajuns, ea nu trebue ruptă şi cel ce se mulţămeşte cu parfumul, pe acela nu'l va împunge nici spinii ei.

* * *

Finea mâniei e începutul părerei de rĕu.

* * *

Viaţa omenéscă fără iubire e ca şi un isvor secat în năsip, pentru că n'a aflat calea la mare, spre care curg tóte isvórele.

(Va urma.)

Alegerile, atât în capitală cât şi în întrégă ţéra au reuşit pe partea conservatorilor. Liberalii au rĕmas în o minoritate redusă, şi chiar unele dintre cele mai însemnate personage nu au fost alese.

De aceea se şi vorbesce, că oposiţiunea se va retrage demonstrativ din noua camerĕ şi nu va lua parte la lucrările ei. Scirile acestea sunt date cu tótă reserva. Ele dovedesc însĕ, că conservatorii s'au consolidat bine şi că regimul lor va fi mai durabil ca pănă acum. —

Ca totdeuna aşa şi de astădată pe la sfêrşitul iernei se încep a se respândi sgomote de rĕsboiu.

Începutul îl face de astă dată „Daily News“ din Londra, care primesce din Rusia o scrisóre, în care se afirmă cu tótă hotărirea, că Rusia se pregătesce de rĕsboiu.

Guvernatorii Gurko şi Dragomiroff, — ḑice corespondentul ḑiariului engles, — au fost chemaţi la Petersburg ca sĕ ia parte la un mare consiliu, ce se va ţiné acolo, şi în care se vor desbate eventualele planuri de rĕsboiu Corespondentul cunósce şi o parte din aceste planuri: ar fi vorba ca generalul Gurko sĕ priméscă comanda supremă preste armatele rusesci, cari se vor concentra dealungul fruntăriei germane; ér Dragomiroff peste armatele, cari vor opera contra Austro-Ungariei. Rolul lui Gurko va avea sĕ fie numai defensiv, ér ofensiv al generalului Dragomirov.

În legătură cu aceste vesti rĕsboinice s'a telegrafat şi din Berlin, că comisiunea bugetară a parlamentului german a mai votat ér o sumă de 61 de milióne de mărci pentru sporirea şi completarea artileriei germane. Votarea acestei sume colosale s'a făcut după lungi şi agitate desbateri. Comisiunea a trimis proiectul guvernului unei sub-comisiuni, care de trei ori a ţinut şedinţe secrete, în cari ministrii au dat lămuririle necesare.

Nu se póte sci, firesce, în ce chip guvernul şi-a motivat cĕrerea acestor milióne pentru sporirea artileriei, se póte crede însĕ cu drept cuvênt, că motivele aduse de ministri au fost din cele mai grave şi serióse, căci imediat după ultima şedinţă ţinută de sub-comisiune, comisiunea a votat creditul cerut în cea mai mare grabă.

Ḑiarele spun numai că, cu sumele votate artileria germană sĕ pótă sĕ se reorganiseze astfel, încât sĕ ajungă pe acelaşi nivel cu artileria francesă, despre care se scie, cât de mult a fost sporită în timpul din urmă.

Acéstă scire ar lăsa sĕ se înţelégă, că atacul plănuit de Rusia asupra Austro-Ungariei şi punerea sa în defensivă faţă de Germania ar fi vorba póte sĕ urmeze deodată cu un atac al Franciei în potriva Germaniei.

Tóte acestea însĕ, firesce, nu sunt decât combinaţii, cum s'au mai făcut şi cu ocasiunea altor sfârşituri de érnă, fără ca din fericire sĕ se fi realisat pănă acum. Sĕ sperăm, că şi de astă dată prorocii resboiului vor rĕmâné falşi proroci.

De ale partidului naţional.

Tot în direcţiunea indicată în articolul din „Allg. Zeit.“ a lucrat „Căpitanul“ şi în ḑiarele din România.

Spre ilustrare reproducem câteva pasage din un articol apărut în „Voinţa naţională“ organul dlui D. Sturza, sub ale cărui aripi se ocrotesc Slavici & cons. şi sub titlul „*Presa din România şi conferenţa naţională*“ reprodus de „Tribuna“ Nr. 17 Éta-le:

„Resultatele conferenţei naţionale dela Sibiiu sunt de o importanţă cu mult mai mare, decât am fi putut judeca, fie din telegramele sumare, ce ni 'au transmis, fie din articolele de ḑiare ce am putut ceti pănă acum în presa de dincolo“.

..... „Se lămuresce cu desĕvêrşire un lucru: dl Al. Mocsonyi a *venit**) la conferenţă nu atât pentru a da o probă, că voesce sĕ lucreze pentru fraţii nostrii de dincolo, *ci pentru a face pe gustul ungurilor*; sĕ pledeze pentru neaşternerea la Tron a memorandului. Atât este de adevĕrat acest lucru, încât înainte de a se procede la vot în comisia de 40 şi apoi între membrii conferenţei, dl Mocsonyi a declarat, că dacă se va vota propunerea dlui Eugen Brote, directorul „Tribunei“ (pănă acum nu scia publicul, că dl E. Brote este directorul „Tribunei“ Red), care cerea presentarea fără amênare a memorandului, d-sa *ér se va retrage* (? Red.) *nu va mai lua parte la viaţa politică* a românilor de dincolo“.

„ Nu putem sĕ lăudăm îndestul acéstă declaraţiune a dlui Mocsonyi, nu putem sĕ ne bucurăm îndestul pentru atitudinea bravă a conferenţei, cu tóte că mulţi ar fi dorit sĕ-l vadă pe dl Mocsonyi, luând parte la luptele politice şi culturale ale românilor, totuşi s'a trecut preste acéstă consideraţiune şi s'a votat cu mare maioritate propunerea dlui Eugen Brote“.

„Afacerea, care atâta timp preocupase pe luptătorii de dincolo, s'a resolvat în fine cum trebuia sĕ se resólve s'a întrebat representanţii celor trei milióne de români apăsaţi (? Red.) cari *n'au voit sĕ asculte la glasul diplomatului crescut în sinul magiar dela Budapesta*“.

„Nu mai puţin ne bucurăm de votul conferenţei, gândindu-ne, că prin acésta conferenţa a dat o netăgăduită dovadă, că voesce se fie condusă *numai ce se inspiră dela popor*“ (?? Red).

„Elementele *mironiste,* puse la cale de guvernul unguresc, care prin metropolitul Miron îndrăsnesce totul, *au fost şi ele cu desĕvêrşire sdrobite*: nimeni în conferenţă n'au îndrĕsnit sĕ céră ştergerea din programul naţional a acelor puncte, care displac ungurilor, de pildă: autonomia Transilvaniei“ (cum a putut fi „cu desĕvêrşire sdrobit un lucru, carele nici nu s'a ivit în conferenţă“ ? Red).

Dl Al. Mocsonyi atins în caracterul seu prin insinuarea tendenţiósă din articolul acesta, a trimis la „Tribuna“ o intimpinare, pe care o publică în Nr. seu 23 cu un comentar vrednic de dl „Căpitan & cons.“ carele susţine suspiţionarea dlui Mocsonyi de a face pe agentul magiarilor şi mai departe.

Étă intimpinarea:

In acest moment cetesc în numĕrul 17 al „Tribunei“ un articol din „Voinţa Naţională“ reprodus fără nici o reflecsiune din partea redacţiunei „Tribunei“, în care articol, tractând despre ultima conferenţă naţională în privinţa ţinutei mele acolo, se presentă ca „un lucru cu desĕvêrşire lămurit“, că eu am „venit la conferenţă nu atât pentru a da o probă, că voesc se lucrez pentru fraţii nostri“ de dincóce „ci pentru a face pe gustul ungurilor: sĕ pledez pentru neaşternerea la trona memorandului. Atât este deadevĕrat acest lucru, încât înainte de a se procede la vot în comisia de 40, şi apoi între membrii conferenţei“, eu am declarat, că dacă se va vota presentarea memoriului fără amânare, eu éră me voiu „retrage, nu voiu mai lua parte la viéţa politică a românilor“ de dincóce.

Pecât de puţine cuvinte, pe atât de gravă însinuaţiunea cuprinsă în ele în contra persónei mele. Căci „Voinţa Naţională“ nu face mai puţin, decât „a-mi suspiciona curĕţenia intenţiunilor mele politice naţionale“.

Nime, care insuşi inspirat este de intenţiuni curate, nu se va simţi îndreptăţit a trage la îndoélă intenţiunile curate ale acelora, care sunt de păreri contrare.

Dacă totuşi „Voinţa Naţională“ se folosesce de astfel de mijlóce, şi ce este şi mai caracteristic — se folosesce de astfel de armă în contra persónei mele după întêmplările notorice din consultările prealabile ale conferenţei, eu me simt necesitat a încărca sarcina rĕspunderii morale asupra ei; din parte-mi însĕ resping cu indignaţiune astfel de insinuaţiuni.

Şi încă o mică rectificare. Declaraţiunea mea, citată de „Voinţa Naţională“ şi privitóre la retragerea mea în reserva de mai nainte, de loc nu voia sĕ ḑică, că „eu nu voiu mai lua parte la viéţa politică“ naţională a nóstră, ci numai atâta, că eu nici astădată nu voiu întra în comitetul central, dar' de altmintrelea, ca şi până aci, voiu lua cea mai viuă parte la lupta nóstră naţională.

Budapesta, 5 Februariu, 1892.

Alecs. Mocsonyi.

Eată şi comentariul „Tribunei“:

„Mica rectificare“, ce o face dl Mocsonyi cu ocasiunea rĕspunsului ce'l dă organului partidului liberal-naţional din Bucuresci, cu privire la retragerea d-sale în „reserva de mai nainte“, e ceea-ce mai mult va trebui sĕ intereseze din acéstă scrisóre pe partidul naţional român. Dl Mocsonyi rectifică adecă, că „retragerea“ d-sale nu însémnă, că nu va mai lua parte la viéţa politică, ci din contră însémnă, „că va lua cea mai viuă parte la lupta nóstră naţională“. Dacă mai punem în faţa acestei esplicaţiuni declaraţiunea dlui Mocsonyi făcută în şedinţa confidenţială a conferenţei naţionale, că „nu póte şi nu voesce a lua nici o rĕspundere pentru situaţiunea, ce se va crea şi eventualele rele ce se vor produce“ prin votul conferenţei, mai departe că „nu va coopera la esecutarea“ votului conferenţei, şi în fine „că nu va întra în comitetul central al partidului“, posiţiunea, ce dl Mocsonyi voesce sĕ o ocupe în mijlocul românilor, e destul de precis marcată.

Da! „posiţiunea, ce dl Mocsonyi voesce sĕ o ocupe în mijlocul românilor, e destul de precis marcată“.

Acésta însĕ nu va se ḑică, că dl Al. Mocsonyi ar avé intenţiuni necurate faţă cu causa politico-naţională a românilor, nu însemnéză, că dl Mocsonyi ar voí se ducă pe români în apele magiarilor, nu însemnéză, că dl Mocsonyi ar fi agentul aristocraţiei magiare din casina naţională din Budapesta; ci însemnéză: că dl Al. Mocsonyi ca un bărbat serios, ca un român curat, de caracter firm, ca un politic consumat, în cestiunea momorandului, — calul de bătaie al ómenilor nerserioşi şi speculanţi, — îşi are opiniunea şi convingerea sa bine motivată, dată publicităţii, pe carea a voit sĕ o validiteze şi în sinul conferenţei. Nereuşind însĕ, prevede un blamagiu pentru partidul naţional, de care el din tóte puterile s'a nĕsuit sĕ-l scutéscă, dar ridicându se la valóre vederile adversarilor sei, nu voiesce se aibă parte nici din gloria nici din respunderea lor.

Însemnéză în fine, că dl Mocsonyi atât este convins de corectitatea vederilor sale în cestiun memorandului şi de neseriositatea şi pericolu invólvă votul contrar al conferenţei, încât deşi privinţa pasivităţii absolute faţă cu alegerile deputaţi, chiar vederile lui au triumfa *nu consideră de politici serioşi pe aceia, cari s'au an gajat sĕ esecute un conclus neserios şi daunos pentr români*, şi din acest motiv nu voiesce sĕ se ame tece în tĕriţe.

Şi fórte bine face, pentru-că nici când n'au avut românii aşa mare trebuinţă de un bărbat de stat, de un caracter întegru cum este dl Alesandru Mocsonyi, cum au astăḑi, când plutesc pe marea furtunósă fără cârmaciu consciu de gravitatea chiemărei sale şi fără busolă.

Noi nu suntem încântaţi de pasivitatea absolută şi pentru părţile ungurene propusă de dl Al. Mocsonyi şi inaugurată prin conclusul conferenţei la alegerile efeptuite în septĕmânile trecute, pentru-că fără aceea pasivitate — se nu vorbim de alte casuri — un *Bánffy paşa* n'ar fi putut ajunge în posiţiune a deveni preşedintele camerei în rang de ministru cu putere discreţionară, — dar cu tóte acestea, ca unii, cari cunóscem virtuţile dlui Al Mocsonyi, firmitatea de caracter, curăţenia simţemintelor şi intenţiunilor lui românesci, apoi genialitatea lui şi profunditatea vastelor sale cunoscinţe — precum trebue sĕ le cunóscă tot românul serios şi cugetătoriu din trecutul lui ca deputat în parlament, în sinódele şi în congresele nóstre bisericesci, — trebue se dechiarăm, că aceia, cari din incidentul, că dl Al Mocsonyi este încuscrit cu ministrul conte Bethlen, şi că în puterea posiţiei sale sociale, de care numai bucura ne putem cu toţii — face parte din membrii casinei aristocraţiei din capitală, au neruşinarea a-l suspiciona, că ar fi în stare a face pe agentul ungurilor în detrimentul intereselor naţionale ale românilor, nu pot fi altă decât nisce ómeni stricaţi, carii nici despre alţii nu pot presupune un caracter şi o virtute, *de care ei între asemenea împregiurări n'ar fi capaci.*

De altmintrea şi de astădată constatăm, — că: *Comitetul central tot nu întreprinde nimic pentru înaintarea memorandului la corónă*

Cestiuni economice.

Ne-a venit la mână raportul „Institutului tipografic“, societate pe acţii în Sibiiu, promovat de direcţiunea adunărei generale, convocate pe 4/16 Februariu a. c. aici în Sibiiu.

Din raportul acesta vedem gestiunea anului 1891 şi auspiciele, sub cari institutul a întrat în anul 1892.

Punem sub ochii cetitorilor cifrele seci din contul perderilor şi profitului pro 1891, precum şi bilanţul încheiat cu 31 Decembre 1891.

Contul perderii şi profitului pro 1891.

Venite:		fl. cr.
Venit brut din lucrări tipografice, abonamente, inserate etc.		26,767.50
Interese după hârtii de valóre		358.40
Venitul editurii		1,279 38
Profit de curs la hârtiile de valóre		164.95
Perdere din anul 1885/90	fl. 10,809.78	
Perdere pe anul 1891	„ 199.56	11,009.34
		39,579.57

Eşite:	fl. cr.
Spesele tipografiei, materialii, spese redacţionale, port postal	27,856.35
Interese şi diverse spese	315.68
Amortisare din valórea inventarului	597.76
Transportul perderii din anul 1890	10,809.78
	39,579.57

Bilanţ în 31 Decembre 1891.

Active:		fl. cr
Acţii nevêndute		400.—
Hârtii de valóre depuse ca cauţiune pentru „Tribuna“		6,078.60
Debitori diversi		3,535.—
Inventarul tipografiei		14,347.—
Valórea editurii conform inventarului		8,963.99
Materialii, hârtii		927.28
Valórea „Tribunei“		3,000.—
Numĕrar în cassă		118.46
Perdere din anul 1885/90	fl. 10,809.78	
„ pe anul 1891	„ 199.56	11,009.34
		48,379.67

Pasive:	fl. cr.
Capital social	40,000.—
Creditori	8,258.37
Abonamente anticipative pro 1891	121.30
	48,379.67

Sibiiu, în 31 Decembre, 1891.

Dr. A. Brote m. p., membru în direcţiune.
Dr. Petru Cioran m. p., membru în direcţiune.

Bilanţul de faţă s'a aflat esact şi în deplină conformitate cu registrele respective.

Comitetul de supraveghere:

Petru Ciora m. p. *Const. Stezar* m. p. *Dem. Comşa* m. p

---

*) Aci şi-a uitat autorul, că trebuia sĕ se închipuiéscă domiciliat în Bucuresc. şi sĕ nu se tradee, că articolul s'a scris în Sibiiu, unde s'a ţinut conferenţa. Red.

Din cifrele acestea ori ce om cu minte sănĕ-să va trebui sĕ constate, că domnii acţionari nu vor fi făcênd multă bătaie de cap, ce sĕ facă cu videndele, dela capitalele aruncate bona fide cu ult zel în acéstă întreprindere.

La locul prim bate la ochi perderea de 11.009 fl cr. pe care o arată şi recunósce consiliul de di-cţiune în 31 Decembre, 1891. Se va mai adăoga ma de 8258 fl. 37 cr. pusă la passive în sarcina editorilor, şi ambele aceste posiţiuni ne dau suma e 19.267 fl 71 cr., va se ḑică aprópe jumĕtate din pitalul total e perdut.

La active de bună séma va perde mult din va-re suma de 400 fl. acţii nevêndute, asemenea va de a se reduce şi suma declarată la inventariul ipografiei cu 14,347 fl. Se va mai reduce şi va-rea inventariului, care e pusă cu suma de 8963 fl. 9 cr.

Între împregiurări normale, cum sunt bună-óră i cele de aḑi, se va şterge posiţiunea fictivă: „Va-órea Tribunei“, pusă cu 3000 fl. şi se va urca suma de amortisare la valórea inventariului pusă de tot prea favorabil cu 597 fl. 76 cr.

Considerate tóte acestea domnii acţionari abia se pot astepta la 20% din capitalele puse la disposiţiunea acestei intreprinderi, dacă licuidarea se face sub cele mai favorabile condiţiuni, şi cât se póte de accelerat

Dacă la 31 Decembre 1891 numerar în cassă afost numai 118 fl. 46 cr. atunci o redacţiune cu un buget de 27.856 fl 35 cr. va trebui sĕ mai consume din capital Acésta cu atât mai vêrtos, cu cât în anul trecut redacţiunea ḑiariului „Tribuna“ s'a bucurat de mari subvenţiuni dela comitetul partidului naţional, apoi necazului s'a mai ajutat şi prin colecte speciale în Sibiiu, tot pentru redacţiune. Acuma însĕ subvenţiunea a încetat, colecte cu greu se vor mai face.

E posibil şi aceea, ca încă sĕ fie întrat abonamente pentru anul întreg, sau pentru dóuĕ, trei pătrare de an, deórece publicul nu a fost pus în curent cu cestiunea licuidărei institutului, când a fost provocat la înnoirea abonamentului.

Sumele întrate sub acest titlu încă vor trebui sĕ fie restituite.

Tóte acestea se vor descărca fără multă curtenire în capul acţionarilor, şi e mare probabilitatea, că cifra percentelor semnată de noi sĕ mai scadă încă.

Sub asemenea auspicii tótă lumea va da drept raportului direcţiunei, care ḑice: „După cum credem a cunósce părerile domnilor acţionari, ei nu sunt aplicaţi la gertfe nóuĕ cu atat mai mult, că nimenea nu póte da o garanţie pentru viitoriu, că perderi nu vor mai avé loc“, şi va înţelege, pentru ce se propune licuidarea societăţii.

Sub rele şi nefavorabile auspicii s'au început adunările generale ale intreprinderilor nóstre economice.

Póte vom cerca se aflăm, de unde a provenit rĕul aicia la acéstă societate, căci după informaţiunile nóstre private dintre întreprinderile nóstre economice numai acésta a ajuns la stadiul de desperare de aḑi, tóte celelalte prosperéză.

Sperăm, că vom aduce ceva înformaţiune şi despre ţinerea adunării generale din 4/16 Februariu a. c. pentru orientarea publicului celui mare, care se intereséză de progresul economic al întreprinderilor nóstre, şi se pare a fi indreptăţită întrebarea: cum de a ajuns la licuidare o întreprindere în mâna ómenilor de profesiune economi?

Varietăţi.

* (Personal) Escelenţia Sa I P. S D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul va pleca cu trenul de aḑi la Budapesta pentru a asista la deschiderea dietei.

* (Instalare.) In 16 Februariu n. s'a făcut instalarea nou alesului episcop sêrbesc al Tímişórei P. S. S. Nicanor Popovici.

* (Cas de mórte). Din Vingard ni se comunică, că în 16 Februariu a. c. n. a încetat din viaţă vĕd. preotésă Carolina Creiţar n. Cosma în etate de 76 ani.

* (Bal). Ni se scrie din Braşov: „Balul costumat“ arangiat la 1/13 Februariu c. în sala „Hotelului Nr 1“ din partea „reuniunei femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace gr. or. din Braşov şi Săcele“ tocmai în urma nobilului scop filantropic urmărit de acésta societate a întrunit un public ales şi numĕros, carele póte ultima dată în acest seson şi-a adus tributul de recunoscinţă generosului şi uneori nemernicului „Carneval“, ce se pregătesce de plecare.

Efectul moral şi sentimental al acestei petreceri s'a manifestat în faţa ori cărui participant în cea mai eclatantă mĕsură. Animaţiunea a fost generală sub întreagă durata petrecerii. Ceea-ce a potenţat nimbul acestei întruniri a fost împrejurarea, că stimabilele dómne şi drăgălaşele damicele s'au presentat mai tóte în pitorescul costum naţional, care prin variaţiunea şi eleganţa lui a produs cele mai frumóse impresiuni O privelişte feerică s'a rĕspândit înaintea ochilor, privind cu ce desteritate şi cu ce vioiciune săltau bunele românce prin colónele jocului naţional „Romana“ în pitorescul costum românesc. Comitetul amintitei reuniuni în frunte cu stimabilele dómne Ecaterina Rădulescu, Virginia Vlaicu şi Maria Mutean a făcut tot posibilul, ca reuşita balului se fie cât se póte de splendidă. Tot asemenea şi onorabilii domni, cari au constituit comitetul arangiator, s'au distins. Resultatul material a fost fórte mulţămitoriu.

* (Un milion la cărţi.) Se telegraféză din Genua:

Un spaniol bogat, anume Nasera, s'a împuşcat aci, după-ce şi-a perdut tótă averea, un milion de franci, la Monte-Carlo. Acésta e în anul acesta a patru spre-ḑecea sinucidere din causă de pierdere la cărţi în Monte-Carlo.

* (Biserica în Grecia.) Se scrie din Atena: Turburări seriόse s'au produs cu ocasiunea unui serviciu la biserica protestantă. Mulţimea rĕsvrătită a aruncat cu pietre asupra celor din biserică, cari au fugit. Câţi-va dintr'ênşii au fost maltrataţi. O parte din zidul bisericei, biblioteca şi mobilele bisericei au fost distruse. Poliţia care a intervenit, a fost atacată de mulţime. S'a ordonat o anchetă.

Avis.

Adunarea generală a „Reuniunei femeilor române gr. or. din Rĕşinari“, convocată pe ḑiua de Duminecă în 9/21 Februariu a. c. neputêndu-se ţiné din o împregiurare neprevăḑută, se amână pe 23 Februariu a. c. st. v.

P. T. membre, precum şi alţi binevoitori ai acestei reuniuni sunt invitaţi a participa la acésta adunare generală.

Reşinari, în 18 Februariu 1892.

Aurelia Goga, presidentă.

Maria Cărpinişian, secretară.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Subscrisul comitet 'şi ţine de plăcută datorinţă, a-şi esprima mulţămita sa cea mai căldurósă pentru suprasolvirile şi ofertele incurse cu ocasiunea balului „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu dela 23 Ianuariu n. a. c.

Au incurs dela:

Escelenţia Sa Miron Romanul, archiepiscop şi metropolit 25 fl. Dnii: Ioan Bădila, jude reg; Parteniu Cosma, directorul „Albinei“, M. K. din Sibiiu, Augustin Láday, septemvir i. p. din Petrifaleu — câte 10 fl.

Nicanor Frateşiu, protosincel, I. T. Hamrodi, comerciant în Sibiiu, II. Sa Ioan Meţian, episcop din Arad, D-na Ana Moga, vĕd. de medic, P. S. Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, şi Iosef Schlacher colonel c. r. din Sibiiu, — câte 5 fl.

Dr. Absolon Todea advocat în Sas Reghin 4 fl. — Ioan de Preda, advocat şi Dr. Hermann Süssmann, medic din Sibiiu, — câte 3 fl 50 cr.

Dr. Ilie Beu, medic în Orlat, Dr. Corneliu Diaconovich, secretariu al institutului „Albina“, Alecsiu Menschik, intendant sup. ces. reg. din Sibiiu, Dr. Corneliu Moldovan, medic din Băiţa, Ioan Papiu, protopop, d-na Josefina Pascovits, d-şóra Elena Petraşcu, directóra internatului scólei civile, Ioan Popescu, profesor seminarial şi Paul Străulea, slocot. c. r. i. p. din Sibiiu. — câte 3 fl.

Demetriu Coltofean, protopop din Breţcu, Ioan Altrichter, advocat, Dr. Iuliu Bielz, medic, Constantin Bugarski, comerciante, Ioan Hannia, director seminarial din Sibiiu, Nicolau Henţiu, notariu din Sĕlişte, Carol Sternberg, major c. r. i. p., Nicolau Ivan, redactor şi asesor cons., Gustav Maetz, architect, Stefan Melescu, funcţionariu de bancă, Petru Kabdebo, bancar, N. S. Nadasdy comerciante, Dr. Remus Roşca, secretariu consist. şi Dr. Nicolau Vecerdea, advocat din Sibiiu, — câte 2 fl.

Marcu Békessy, redactor din Sibiiu, George Comşa, comersant din Cohalm, Petru Dragiciu, protonotariu din Orĕştie, şi Onoriu Tilea, ingineriu din Sibiiu — câte 1 fl 50 cr.

George Bobeş, paroch, Panteleon Lucuţa, c. r. căpitan i. p., Paul Muntean, c. r căpitan şi Iuliu Schäffer, profesor de musică din Sibiiu, — câte 1 fl.

D-mna Matilda Irtl, vĕd. de medic din Sibiiu, Dr. Silviu Moldovan, advocat din Baia de Criş şi Dr. Moritz, concep. de finance, din Sibiiu, — câte 50 cr.

Suma totală a suprasolvirilor şi ofrandelor 172 fl 50 cr.
Venitul brut al balului a fost . . . . 521 fl. 50 cr.
din care substrăgêndu-se spesele de . . . 402 fl. 64 cr.
resultă un venit curat de . . . . 118 fl. 86 cr.

Din şedinţa comitetului, ţinută la 10 Februariu, 1892.

Maria Cosma presidentă.

Dr. *Russu* secretariu.

In 26 Decembre v. 1891 s'a arangiat decătră corpul învĕţătoresc dela scóla din Poplaca cu elevii de scólă o producţiune musicală-declamatorică împreunată cu petrecere cu joc, carea a fost anunţată la timpul seu şi în preţuitul ḑiar „Telegraful Român“

Toţi cei ce au participat la acéstă producţiune, s'au unit întru a mărturisí, că întreg programul a fost esecutat spre mulţămirea generală.

Nu mai puţin mulţămitoriu însĕ a fost resultatul material, dacă considerăm, că acésta este cea dintâiu producţiune şi petrecere de acest feliu în comuna nóstră.

Corpul învĕţătoresc îşi îndeplinesce o plăcută datorinţă, când în cele următóre, vine de a-şi da publice darea de sémă despre acest resultat:

Tacsele de întrare au atins suma 22 fl. 90 cr. v. a.

Suprasolviri au incurs dela următorii P. T. stimaţi participanţi:

Aurel Millea not. com. în Poplaca 3 fl., Aleman Dancăş primarul Reşinarilor 3 fl., Şerban Cioran, paroch gr. or în Rĕşinari, Aleman Galea, înv. Rĕşinari, Marcu Mihaiu din Poplaca, Moise Frăţilă, învĕţ. în Rĕşinari, Nicolae Giurcoiu din Reşinari, Coman Baca, paroch în Poplaca; fiecare câte 1 florin. — Ioan Horşia, adj. not. în Poplaca 50 cr., Paraschiva Roşca, din Turn 40 cr., Petru Marcu din Poplaca 70 cr. Şerban Cioran, preparand în Sibiiu 40 cr. — In total 12 fl. 50 cr. v. a.

Suma tuturor venitelor este deci de 35 fl. 40 cr. v. a.

Detrĕgêndu-se de aci spesele de arangiare cu 27 fl. 56 cr., rĕmâne un venit curat de 7 fl. 84 cr.

Din acest venit s'a distribuit drept recompensă elevilor, cari au luat parte activă la producţiune suma de 6·90 ér restul, care e de 0·94 cr., — care e a se destina spre vre-un scop cultural, — fiind prea neinsĕmnat, s'a transpus, până la altă disposiţiune, direcţiunei scolare spre conservare.

Tuturor susamintiţilor suprasolvenţi, apoi dlui Aurel Millea not. com, carele prin concursul seu binevoitoriu a contribuit în măsură mare la asecurarea succesului material, de asemenea membrului primăriei Stan Olariu, şi ad. not. Vasile Dura, cari au primit a se îngriji de cassă în séra petrecerei, precum şi tuturor celoralalţi participanţi la acéstă petrecere, li se aduc din partea corpului învĕţătoresc şi pe acésta cale cele mai căldurόse mulţămiri.

Poplaca, 21 Ianuariu, 1892.

Corpul învĕţătoresc.

În comuna nóstră Branişca, tractul Iliei, aflându-se cu reşedinţa şi familii nobile, între cari esceléză familia domnului Baron Iosika Lajos, carea în mai multe rênduri in anii trecuţi a donat pentru elevii dela scóla nóstră elementară gr. or. din loc bani şi alte utensilii şi cu deosebire la esamene; a mai înmulţit binefacerile la Crăciunul trecut st. n. dând la 74 elevi pâne şi alte bucături gustóse.

După aceea nobila soţie contesa Eszterházi a donat elevilor multe obiecte, îmbrăcăminte, încălţăminte, căciule şi la fetiţe cârpe de cap, pânzături (cartonuri) parcheturi şi bani la fie-care.

Pentru tóte acestea binefaceri îmi ţin de plăcută datorinţă în numele elevilor a esprima mulţămita nóstră publică.

Ioan Cioran, învĕţător gr. or.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni.*“)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

2. *Buna-vestire.*

După ce a eşit din biserică, feciόra Maria petrecea sub îngrijirea lui Iosif, în satul Nazaret din Galileia Feciόra Maria însĕ nici aici nu şi-a uitat de viaţa ei din biserică, ci fórte adese-ori se ruga lui Dumneḑeu şi cetea în cărţile cele sânte.

Odată când se ruga, fără de veste a venit îngerul Gavriil, trimis de Dumneḑeu şi i-a ḑis: „Bucurăte! cea plină de dar, Domnul este cu tine, bine-cuvêntată esci între mueri“.

Feciόra s'a înspăimêntat de presenţa îngerului şi de cuvintele lui, dar ângerul i-a ḑis: „Nu te teme Marie, că ai aflat dar la Dumneḑeu. Duchul sfânt se va pogorî preste tine şi puterea Celui preaînalt te va umbrí şi vei nasce fiiu, care va împĕrăţí vecinic asupra casei lui Iacob“.

Feciόra Maria, auḑind vorbele ângerului, a rĕspuns cu umilinţă: Ètă róba Domnului, fie mie după cuvêntul tĕu“.

Noi scim, că pe Adam pentru păcatul, care l-a făcut în raiu, Dumnedeu l'a pedepsit pe el și pe următorii lui cu mórte; ér după mórte cu robia iadului.

Noi scim mai departe, că Dumnedeu, în nemărginita bunătate, atunci când a scos pe Adam din raiu, a promis că o muere va nasce un fiu, care va sdrobí capul înșelătoriului șerpe.

Feciόra Maria a fost aceea muere de Dumnedeu alésă, încă dela facerea lumei ca dintr'ênsa sĕ se nască Mântuitoriul promis, după cum i-a vestit ângerul dicênd: „Bucurăte, că vei nasce prunc care se va chema fiiul lui Dumnedeu“.

Vestea adusă de ângerul Gavriil feciórei Maria, a fost o veste îmbucurătóre pentru tótă lumea. De aceea diua, în care s'a vestit nascerea Mântuitoriului Iisus Christos, noi o și sĕrbăm în fie-care an odată la 25 Martiu sub numele de „Buna-vestire“.

Din acésta istorióră învĕțăm:

1. Că Dumnedeu a compătimit suferințele și durerile némului omenesc, care tot mai mult rĕtăcea în întunerecul păcatului, și de aceea a trimes pe fiiul seu Iisus Cristos, că sĕ îndrepteze pe ómenii și sĕ le arete calea adevĕrului.

2. Că Dumnedeu iubesce fórte mult pe ómenii cu credință și cu inimă curată și i alege spre ai face sfinți și bine plăcuți, precum a ales și pre feciara Maria.

Dumnedeu ce a fost promis,
Lui Adam, s'a împlinit,
Căci un ânger a trimis,
La Maria și i-a dis:
Bucurăte prea curată,
Și de toți prea lăudată,
Bucurăte nu te teme,
Că vei nasce fiu la vreme,
Care va fi Mântuitoriu,
Bucuria tuturor.

Întrebări. Unde a petrecut feciόra Mar
după ce a eșit din biserică? Cine a venit la feciór
Maria pe când se ruga lui Dumnedeu? Ce a d
ângerul Gavriil cătră feciόra Maria? Sub ce num
sĕrbăm diua, în care ângerul Gavriil a adus Mari
vestea cea îmbucurătóre? Când sĕrbăm „Buna ves-
tire“? Ce învĕțăm din istoriόra acésta?

Loterie.

Mercuri în 17 Februariu 1892.

Brünn:	25	83	50	71	2

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9 30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.4[illegible]	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	--	11.09	7.57		Cucerdea		—	8 54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		--	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	–
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.5[illegible]	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timișóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriș			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighișóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2,19	—	—
—	—	11.29	—									
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58			Brașov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15. Sibiiu, Marți 11/23 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Februariu, 1892.

Dintre statele considerate de diplomația européná ca state balcanice, vecinul regat România stă în fruntea tuturora, ca stat bine organisat, cu instituțiuni dintre cele mai democratice, cu bărbați de stat dintre cei mai geniali, cu patrioți înfocați, cari la tóte ocasiunile mari au pus mai pe sus de tóte interesele țĕrei, lăsând se dispară interesele personale și de partid, cu instituțiuni culturale dintre cele mai solide în cari își primesc instrucțiunea și în general scóla tóte statele balcanice, cu dinastie strĕină, care își are tradițiunile sale familiare, în care dinastie virtutea militară și simțul de datorință totdeuna au ocupat locul prim, locul de onóre între celelalte virtuți, cari formézá coróna dinastiei Hohenzollern.

Dintre statele europene nici unul nu a făcut progresele enorme, pe cari le-a făcut România dela 1848 încóce pe tóte terenele, în crearea de instituțiuni, în aplicarea lor ca justiție, administrațiune, în cele culturale, în organisarea și disciplinarea armatei, în desvoltarea simțului de independență și de demnitate națională, tîmpit sub domnia fanarioților și sub învecinata influență politică a Rusiei.

Unirea principatelor vecinic va străluci pe paginile istoriei, patriotismul bărbaților mari din acea epocă a renascerei României vecinic va servi de model în patriotism tênerei generațiuni, și întemeiarea actualei dinastii pe tronul românesc va fi aprețiată în tótă valórea ei de toți ómenii, cari au avut și au la inimă consolidarea României.

După lupte și stăruințe de decenii, după activitate neîntreruptă al cărei unic indemn a fost numai și numai curatul patriotism, au urmat ḑilele de veselie: învingerea armatei pe câmpiile Bulgariei, declararea independenței, declararea regatului, încoronarea și iubileul de 25 de ani al actualei dinastii pe tronul românesc.

Europa și-a tras séma cu progresul enorm al acestui stat, și privirile ei au fost țințite asupra României și în sĕptĕmâna trecută, din incidentul alegerilor pentru parlamentul țĕrei.

Am accentuat nu odată la locul acesta că în România dela retragerea regretatului Ioan Brătianu nu a mai esistat cameră cu partidă compactă, nu guvern tare și stabil, care sĕ esecute reformele trebuinciόse pentru prosperarea țĕrei.

S'a făcut cercare din guvern pur conservativ, din guvern pur liberal, din guvern pur junimist, din guvern, în care au întrat unii sau alții, cari erau considerați de conducători ai diferitelor fracțiuni politice, dar nici unii nu au putut întruni în jurul lor o maioritate compactă, care sĕ susțină pe guvern, pe care guvernul între tóte impregiurările sĕ se pótă răḑima.

În timpul din urmă guvernul conservativ Catargiu s'a unit cu junimistii, și guvernul compus din acéstă combinațiune a disolvat parlamentul, escriind alegeri nóue. Alegerile s'au terminat în sĕptămâna trecută, cu deplina învingere a guvernului, și cu totala distrugere a oposițiunei.

Cam de comun aprópe pretutindenea alegerile parlamentare es în favorul guvernului, și se consideră de slab acel guvern, care din alegeri nu ese invingătoriu. Acésta cu deosebire s'a practicat în România și special guvernul Catargiu de câte ori i s'a dat se facă alegeri nóuĕ, totdeauna și a sciut asigura majoritate mai considerabilă, s'au dóră mai puțin considerabilă, acésta acuma nu impórtă.

Nici odată însĕ alegerile nu s'au terminat cu o așa sdrobire a oposițiunei, și imposanta majoritate a actualului guvern se reduce la conbinațiunea ministerială între conservatori și junimisti și la claritatea programului, desfășurat înaintea alegĕtorilor.

Se póte pune ceva, credem noi și în sarcina acelei împregiurări, că țéra, sătulă de atâtea schimbări, și de atâtea nestatornicii, a voit sĕ dea guvernului o basă solidă, o majoritate imposantă, pe care el sĕ se pótă răḑima, și sĕ se pótă pune la lucru, ca sĕ se întroducă în cele din urmă o stabilitate, și lucrările parlamentare se pótă lua și continua cursul lor normal.

Ori cum va fi însĕ, fapt rĕmâne, că alegerile în România au dat guvernului actual o majoritate imposantă, care garantéză o activitate mai ticnită a guvernului, și acest fapt a făcut impressiune bună în pressa din Europa.

Deși șeful guvernului e Catargiu, conservativul de odinióră cu simpatii rusesci, totuși presa européná salută pe actualul guvern și pe actuala majoritate ca pe amici ai alianței de pace, și în acéstă direcțiune a manifestărei opiniei publice din presa europeană a lucrat mult faptul, că lângă domnul Catargiu se află în cabinet conducĕtorii junistilor, cari în politica esternă sunt declarați de amici ai alianței puterilor din centrul Europei, la spatele cabinetului se află amicii acestor ministri, și că cea mai autorisată voce a politicei din sistemul actual generalul Manu înaintea alegerilor a caracterisat politica esternă a guvernului prin cuvintele: „Voim se ținem legături de pretenie cu tóte puterile, problema nóstră trebue se fie însĕ, se spriginim activitatea acelor puteri, cari sincer sunt hotărite a conserva pacea."

Enunciațiunile acestea sunt considerate de cuintesența programului guvernului în cele esterne, și presa strĕină întêmpină cu satisfacțiune resultatul alegerilor, și politica de pace a actualului guvern.

Cu simpatie și adevĕrată bucurie vom urmări și noi activitatea noului parlament în interesul consolidărei țerei.

Revista politică.

După scirile, ce vin din Viena, pregătirile pentru regularea valutei se urméză cu mare activitate. Spre scopul acesta a fost în Viena ministrul de finanțe ungurosc, Wekerle, care a conferit mai mult timp cu ministrul de finanțe austriac Steinbach. Pe 8 Martiu se astéptă întrunirea unei anchete în acésta afacere. Ancheta după ce va studia lucrul își va face raportul seu și se vor lua apoi mĕsuri definitive —

Ḑiariul frances „La France" dedică un prim articol temei despre românii din Ungaria. Articolul apreţiază memoriul studenților români și e subscris de cunoscutul scriitoriu frances Raoul Frary.

Punem sub ochii cetitorilor următórele estrase din acel articol:

Avem înaintea nóstră un memoriu al studenților universitari din România asupra situațiunei românilor din Transilvania și Ungaria. Este ceva miscător în acest apel al tinerimei la opinia européná. Suveranii sunt înlănțuiți de témă sau de alianțe, în cari relațiunile de familie și interesele dinastice au mai multă parte decât sentimentul național.

Diplomații sunt condamnați la prudență și ómenii politici păstréză tăcerea ca sĕ nu derangeze óre-cari combinații parlamentare, ca sĕ nu se espună la neplăcerea puterilor. Mai liberi, mai generoși, adesea mai luminați, studenții se grupéză, se înțeleg, ridică cu curaj vocea în favórea populațiunilor apăsate Merită sĕ fie ascultați.

Națiunea română, acéstă avangardă a raselor latine în Orient, își trage originea din coloniile transplantate de Traian din Italia in valea Dunărei Ea a supraviețuit șeptespre-ḑece vécuri invasiunilor barbare, și-a păstrat numele și limba în mijlocul unor încercări și suferințe nemai auḑite, cari au dovedit pe deplin vitalitatea-i neînvinsă. Esistă astăḑi un regat al României, independent, sub sceptrul unui Hohenzollern. Dar milióne de români trăesc în afară de limitele regatului, supuși Rusiei, Austriei și Ungariei. Cei mai numeroși și mai apăsați sunt locuitorii statului unguresc. Ungurii propriu ḑiși sau magiarii și-au sciut apăra libertatea cu curaj ce trebue recunoscut

---

FOIȚA.

Sentințe de ale poetului Mirza Schaffy.

(Publicate de *Friedrich Bodenstedt*, comunicate de *Gilbert Remi.*)

(Incheere.)

Nu'mi vorbi de timp, numi vorbi de spațiu
Căci spațiu și timp sunt numai un vis,
Un vis greu pe care l póte uita
Numai cel ce prin amor e fericit

* * *

Dacă ai făcut o glumă potrivită, apoi fie care rĕspunde pe neîntrebate: mi-ai luat vorba din gură, adesea am cugetat și eu ceea ce'mi spui tu.

* * *

Pe tine te a prins gluma mea, și pe mine frumosul teu ochiu și cu doi pesci prinși în unghiță ne sbatem noi, așa eu ca și tu.

* * *

Favorita unui harem e în stare sĕ plângă, vĕḑênd înjunghindu-se un miel și în același timp sĕ învenineze pe rivala ei.

* * *

Mai bine stele fără raḑe, decât raḑe fără stele.

Mai bine sîmburi fără cóje, decât cóje fără sîmburi.

Mai bine bani fără buzunare, decât buzunare fără bani.

Mai bine vin fără sticle, decât sticle fără vin.

* * *

Ura nu e dumneḑeiască, ci numai amorul.

* * *

Cel ce e fericit, e totodată și bun, ér cel ce face rĕu, ura e pedépsa lui.

* * *

Dacă ai ajuns se fi ceva, fi întreg.

* * *

Numai o înțelepciune aduce la scop, dar ḑicerile ei sunt multe.

* * *

Esistă principi însĕtați după adevĕr, dar puțini au un stomac atât de sănĕtos ca sé sufere adevĕrul.

Dacă o unime e urmată de multe nule sĕ preface în o cifră mare.

* * *

Celui ce ceriul nu i-a dăruit nici un amic, e vai de el, acel om nu e vrednic de nici o salutare.

* * *

Viața e un împrumut, nu un dar.

* * *

Când puterea voesce sĕ se manifesteze află resistință.

* * *

Flórea și buruiana cresc din același bulgăr de pământ.

* * *

Țînțarul cârteste asupra vulturelui pentru că nu póte sbura ca el.

* * *

Și omul cel mai bun sĕ mănie câteodată.

Nici-o părechie înamorată nu póte sĕ se îndrăgostéscă totdeuna.

Și cele mai frumóse rose au spini.

Dar rei sunt spinii fără rose.

* * *

Nimenea nu te ascultă cu încredere, dacă'ți începi vorba cu: eu sunt mai cuminte decât tine.

De aceea: dacă voesci sĕ lumineḑi pe alții, trebue ca mai'ntâiu sĕ fi de părerea lor.

* * *

Pentru ca sĕ poți face o cunună trebue sĕ culegi fie-care flóre de sine.

* * *

Ca sĕ trăiesci înțelepțesce, e de lipsă, sĕ nu lași ca fericirea sĕ devină stăpâna ta, nici nefericirea servitórea ta.

* * *

Cel ce n'a părăsit niciodată îngustele cercuri ale prevederei și chiar din ḑilele tinerețelor sale, n'are nimic de ce sĕi pară rĕu sau sĕ deplângă;

dar n'au nici un respect pentru libertatea altuia și apasă cu brutalitate pe compatrioții lor de rasă slavă sau de rasă latină

Monarchia austro-ungară este o vastă conglomerație de naționalități amestecate, supusă duor dintre ele, dominate și tiranisate de germani la apus, de magiari la răsărit. Sunt cunoscute plângerile cehilor sau ale slavilor din Boemia, cari se luptă cu atâta vigóre în potriva esploatatorilor lor teutoni; acésta pentru-că cehii au representanți cari pot ridica vocea în camere Românii din Ungaria sunt mai puțin fericiți. O lege electorelă, care e un cap-d'operă de nedreptate, îi pune în neputință de a alege deputați de naționalitatea lor și prin urmare de a face sĕ se audă plângerile lor.

Administrația țĕrei lor este în mânile funcționarilor magiari, cari nu cunosc limba administraților lor și cari îi uresc.

Tot așa e cu justiția, cu instrucția superióră și secundară. Se persecută naționalitatea și limba română până și în scóla primară și în biserică. Magiarii au jurat se magiariseze cu orice preț pe români, după cum germanii au jurat se germaniseze Alsacia și Lorena, și-și urmăresc scopul cu aceea și brutalitate, cu aceea-și lipsă de scrupul și de milă.

Ca apăsați, ca latini, ca victime ale dușmanilor nostri, românii din Ungaria au dreptul la simpatia nóstră. Nenorocirile nóstre ne-a învĕțat că egoismul e nne-ori o obligațiune. Dar în casul, de care e vorba, putem sĕ ne dăm curs liber sentimentelor fără a vĕtăma nici unul din interesele nóstre. Guvernul unguresc, care apasă sub un jug atât de odios pe verii nostri dela Carpați, este un adversar neînpăcat al raselor slavă și latină. Trebue sĕ luăm parte, fără a sta la îndoială, pentru victimele lor.

Nu putem sĕ dăm românilor decât un sprijin cu desĕvârșire platonic. Dar fiind că tinerimea română face apel la opiniunea publică europénă, ne este cel puțin permis sĕ răspundem la acest apel printr'o căldurósă mărturie de simpatie. —

Lucrurile în Francia încep érăși a se încurca. Neînțelegerile și diferențele au fost provocate de astădată din incidentul regretabil dintre ministrul Constans și deputatul Laur. La 19 Februariu n. adecă înterpelă deputatul Leberisse guvernul, că de ce nu a intervenit justiția în afacerea Constans — Laur. Camera primì ordinea de ḑi a guvernului, că justiția pentru toți cetățenii trebue se fie egală. Apoi cerù deputatul Hubard urgența pentru proiectul de lege asupra întrunirilor, pentru ca sĕ pótă rĕspunde la atacurile episcopilor. Ministrul președinte rĕspunse, că guvernul respinge despărțirea bisericei de stat. In ordinea de ḑi se provócă guvernul ca se continue si mai departe politica republicană. Ministrul președinte Freycinet ceru vot de încredere, care nu s'a primit cu 304 contra 202 voturi. Ministrii părăsiră sala. Apoi respinse camera urgența legei pentru întruniri.

In urma acestora întreg cabinetul a demisionat, formarea noului cabinet întimpină mari dificultăți.

---

acela n'a fost niciodată nebunatic — dar nici înțelept.

* * *

Cuțitele cele mai ascuțite se stirbesc mai lesne, dar de aceea póte cineva tăia mai bine cu cele tocite?

* * *

Pe cel ce amorul nu l'a dus pré departe, acela nici nu a ajuns departe.

* * *

Un bărbat care iubesce sĕ nu fie nătâng pré multă nătângie e spăimântătóre, o femeie care iubesce sĕ nu fie pré aspră, căci pré multă asprime e totdeauna respingătóre.

* * *

Când inimicii tei aruncă cu toții asupra ta: dăruesce fructe îmbelșugate ca și un arbore roditor.

* * *

Femeia care vrea sĕ fie amabilă cu toții, aceea nu o face pe placul nici unuia; cea care vrea sĕ placă la o mie de inși, nu place nici unuia măcar.

* * *

Dacă vreai sĕ cunosci bine lumea și ómenii, trebue sĕ-'ți esaminezi mai întâiu inima-ți propiă. Voiesci sĕ te cunosci bine pe tine însuți, trebue se ieși din tine afară.

* * *

In fața fie-cărui om e scrisă clar istoria lui, iubirea și ura lui, ființa lui cea mai intimă apare aci în lumină, dar nu ori-cine o póte ceti, nu ori-cine o înțelege.

* * *

Cel înțelept sĕ póte lipsi de favorul celui puternic, nu însĕ cel puternic de învĕțăturile celui înțelept!

De ale partidului național.

Ni se trimite din părțile nordice ale Transilvaniei o corespondență cu date de tot interesante despre chipul și modul, cum sciu apreția unii ómeni naționalismul, și în locul prim „romanismul", când el la aperență vine în colisiune cu alte firme, pentru care ei, ca matadori politici, sunt angagiați din capul locului.

Publicăm corespondența în tótă estensiunea ei. În puține cuvinte se ḑice mult, și se caracteriséză omul de minune.

Étă-o:

„Meritul conferenței din urmă a românilor a fost, că prin părțile acestea au început ómenii a cunósce tot mai mult adevĕratele motive, pentru cari s'a forțat votul maiorității în cestiunea memorandului.

Situațiunea creată prin acel vot, pregătit prin solia unor ómeni, cari se țin de apostoli în cele ale românismului, au împins în fruntea comitetului pe acesti ómeni puțin cunoscuți până acuma pentru maturitatea lor politică.

Un rol de căpetenie în acest comitet ca și la aducerea acelui conclus a avut și are secretariul acuma *„general"*, domnul Dr. Vasiliu Lucaciu, care prin părțile nóstre e cunoscut mai bine ca pela d-vóstră, și despre care voesc sĕ ve împărtășesc o întêmplare, după a mea părere caracteristică atât pentru om, cât și pentru scopurile, pe cari le urmăresce acuma cu mai mult efect, de când a ajuns ca secretariu *„general"* în comitetul central al partidului național român.

Sĕ ve spun întêmplarea:

In vara trecută eram în drum cătră casă dela iubileul din Bucuresci, la care pe mulți ne-a dus dorul de a vedé festivitățile fraților de dincolo.

In cupeu eram mai mulți, între cari și părintele „Dr. Vasile Lucaciu", care are la Bucuresti la crescere 2 fetițe în mănăstirea calugărițelor romano-catolice de acolo.

Intre noi era și o persónă cu trecere politică la noi în Transilvania, și îndată am întrat fără voia nóstra în politică, și de aici numai un pas a mai fost până la discusia despre posițiunea ḑiarelor românesci, cari au trecere de ḑiare confesionale.

Din vorbă în vorbă, părintele „Dr. V. Lucaciu" ne-a făcut descoperirea, că Domnia Sa la locul prim e *„catolic"*, și apoi *„român"*, și dacă ar sci, că ca român nu ar putea promova la locul prim interesele catolicismului, dênsul ar înceta de a mai fi român.

Noi cu toții am rĕmas uimiți de acéstă întorsătură în firul conversațiunei nóstre, și am început a pricepe pentru ce domnul Dr. Lucaciu are așa de mare trecere la grupul de ómeni dela „Tribuna", cari au raportat așa mare victorie în conferența din urmă a românilor".

Până aici scurta nóstră corespondență.

Din ea publicul mare cetitoriu va vedé cât de mare e *„romanismul"* generalului din actualul comitet național, care sub firma românismului face propagandă pentru alte scopuri și umblă după subvențiuni pe la „isvorul tămăduirilor", care isvor, după ḑisa apostolului: „va mântuí ḑiare de mórte, și va acoperí mulțime de pĕcate".

În legătură cu acéstă corespondență ne vine de tot potrivit se publicăm la acest loc un episod caracteristic întêmplat pe drumul de fer între Sibiiu — Copșa mică în séra după încheierea conferenței naționale din anul acesta istorisit nóuĕ de o persónă care a călătorit împreună cu bărbații de cari vom vorbi.

Cei mai mulți dintre delegații de prin Satmar erau pe drum cătră casă, și încântați de victoria strălucită în cestiunea memorandului, discutau cu mult foc despre cele petrecute.

Între ei mai cu sfat era un preot în gură cu o pipă lungă, tovarĕș nedespărțit de el pe drumul cătră Copșa

„Îi băturăm" — ḑicea el, îi băturăm, vĕḑurăți cum agentul ungurilor „Mocsonyi" voia sĕ ne capaciteze, dară nu ne-am lăsat."

Între altele acest savant politic a adus vorba asupra dlui Dr. Lucaciu, busola, după care se iau mărinarii politici sătmăreni, cari au făcut maioritatea pentru propunerea cu așternerea fără amânare a memorandului la corónă, și spre ilaritatea generală ni istorisesce următórea întêmplare:

Memorandul era gata în anii trecuți, și lucrurile erau astfeliu întocmite, ca o deputațiune monstră de țĕrani se'l presenteze tronului. Ca conducĕtoriu era destinat Dr. V Lucaciu. După înțelesul avut toți erau sĕ se întrunéscă la vestitul oraș, în care Mihaiu Vitézul tocmai acuma sunt 300 de ani și a făcut întrarea triumfală. Deputațiunea era gata de plecare, dar când era sĕ plece sĕ se pună în fruntea ei conducĕtoriul Dr. V. Lucaciu, ungurii prind de veste despre cele plănuite, pun mâna pe el, 'l pun la rĕcóre, și așa s'a zădărnicit atunci așternerea memorandului la tron.

Li-a succes împedecarea atunci, acuma însĕ nu li-a mai succes, deci îi băturăm.

Asemenea păreri politice au preoții, chemați a informa massele în părțile sătmărene, și dac ligența nutresce și lățesce asemenea povești, se sfiesce a le da ca bani buni pe drumul la auḑul lumei, care și ea cunósce mersul afa nóstre, noi numai stăm la îndoială asupra s tății și înțelepciunei politice, carea a dărâr conferența națională din anul acesta

Altcum constatăm din nou. *că în cestiun ternerei memorandului la tron comitetul part național încă nu a făcut nimica.*

Cărțile profesorului I. Manliu.

Unul dintre cei mai zeloși apostoli pe ter didactic este profesorul Ioan Manliu din B resci. Născut în Ardél pe Hârtibaciu, după-ce completat studiile, a trecut și dênsul Carpații dorul înfocat ca sĕ se dedice scólei și binelui né lui românesc.

Neamestecându-se în luptele politice profeso Manliu s'a pus pe lucru, și dacă astăḑi literatura didactică și preste tot literatura nóstră românéscă s'a îmbogățit o parte fórte însemnată a acestei bo gății se cuvine profesorului Manliu.

Incepênd cu studiul sec, dar de cea mai mare însemnătate al gramaticei, profesorul Manliu treptat și-a sporit lucrările sale, încât după cunoscințele nóstre dênsul a edat următórele cărți:

1. *„Etimologia pentru cursul primariu"*.
2. *„Sintacsa pentru cursul primariu"*.
3. *„Etimologia pentru cursul secundariu"*.
4. *„Sintacsa pentru cursul secundariu"*.
5. *„Stil și composițiuni"* (carte de cetire și noțiuni de mitologia greco-romană) pentru cursul secundariu.
6. *„Stil și composițiuni"* (stilistica și carte de cetire pentru cursul secundariu).
7. *„Poetica"*, lucrată atât pentru scólă cât și pentru completarea studiilor literare pentru privați.
8 *„Crestomatie română"* cu modele literare în prosă.
9. *„Antologia"* cu modele literare în versuri.
10. *„Retorica și Stilistica"* pentru clasele superióre.

E o muncă uriașă acésta în viéța unui om, o muncă, a cărei fenomen 'și află esplicarea numai în următórele vorbe, cari caracteriséză pe autor: *„Din parte-mi m'am condus în tóte lucrările mele didactice de idealul național. Am făcut acésta, fiind pe deplin convins, că pentru esistența nóstră națională, una din cele dintâiu datorii ale scólei române este, ca sĕ producă români adevĕrați prin sentiment cu dor și cu iubire de tot ce e românesc"*.

Nu ne vom lăsa într'o aprețiere amănunțită a tuturor cărților acestora, căci ele au fost din destul aprețiate de ministeriul instrucțiunei publice, de bărbații de scólă, cari mai bine le cunosc și cari se folosesc de ele la propunerea studiului limbei materne.

Ne vom întreține însĕ cu cele dóuĕ apărute mai decurênd și anume cu *„Crestomația română"* și cu *„Antologia română"*.

Aceste dóuĕ cărți se întregesc una pe alta. Cea dintâiu conține modele literare în prosă din autorii secolului al XIX, ér *„Antologia"* modele literare în versuri din autorii secolului XIX; ambele cu notițe biografice și aprecieri literare. Modelele din *„Crestomație"* potrivite pentru aplicarea stilisticei; ér cele din *„Antologie"* pentru aplicarea poeticei și tóte modelele pentru completarea istoriei literaturei

Care va se ḑică, în aceste opuri ale profesorului Manliu se oglindéză avêntul literaturei nóstre; în ele se află bucățile cele mai bine alese și mai variate din tot soiul literaturei nóstre. Aici întâlnesci stilul neted și colorat a lui Odobescu, pe povestitoriul Créngă, istoricul Cogălnicean, ingeniosul Hașdeu, esteticul Maiorescu, asculți glasul dulce al priveghitórei dela Mircesci, a pururea veselului Alecsandri, balade de ale lui Bolintén, veḑi pe profundul Eminescu, cari 'ți oglindéză prin limba-i curată adêncile lui cugetări.

Și tóte aceste modele a sciut sĕ le țésă Manliu în o pânză măiestrită prin al cărei mișloc șerpuesce firul roșu, care 'ți deștéptă fantasia, desvóltă gustul de cetit, 'ți presentéză oglinda esteticei cu un cuvênt 'ți completéză cunoscințele limbei și literaturei, a cărei cunóscere temeinică, cum ḑice și autoriul, nu póte fi privită ca o greutate, ci ca o mândrie națională.

Luând notiță despre aceste valoróse lucrări ale profesorului Manliu, numai bucura ne putem, că dl Parteniu Cosma, membru în comisiunea administrativă a tipografiei arcsidiecesane, a luat asuprași sarcina a îngriji, ca aceste opuri sĕ nu lipséscă din librăria archidiecesană.

Noi credem, că profesorii, învĕțătorii, preoții și întrégă inteligența nóstră românéscă nu va întârḑia a și procura aceste cărți, și sciind se aprețieze tendința autorului: a da limbei și literaturei ţionale o întindere cât se póte de vastă, r îndemna şi pe alţii sĕ le procure.

Şi în special noi românii ardeleni trebue sĕ mândri de un bărbat, carele trecênd carpaţii, un aer mai liber, a sciut sĕ se facă vrednic înaintaşii şi compatrioţii lui, rĕspândind lumina lturei, pe carea ei au sămĕnat-o în pămĕntul fructifer al României.

Recunoscinţa nóstră va fi, dacă-i vom sci apreţia tivatea şi intenţiunile.

Sibiiu, 10 Februariu, 1892.

Ioan Broju.

Corespondenţe partiulare

„Telegrafului Român“

Sighişóra, 6 Februariu. 1892 Eri a avut loc aici înmormêntarea concetăţênului nostru, *Demetriu Boiu*, reposat în urma unui morb repentin de dóue ţile, în etate de 55 ani. Reposatul a fost primul meseriaş român mai de însemnătate în oraşul nostru, un fiu credincios al bisericei şi naţiunei nóstre şi zelos propagator al meseriilor în sinul poporului nostru de aici, carele acum numĕră deja un frumuşel numĕr de meseriaşi români. Funcţiunile preoţesci, însoţite de un pĕtrunţĕtoriu cuvênt funebral, la dorinţa familiei preoţesci în doliu căre a aparţinut şi dênsul, le a sĕvêrşit parochul comunei vecine Ferihaz, părintele Zacharia Ganea în mod demn de laudă, şi tot cu asemenea zel au compus corpul învĕţătoresc din loc un frumos cor funebral, ér poporul nostru, adunat în numĕr forte considerabil şi înmulţit cu însemnat concurs din partea compatrioţilor saşi şi aţii cu nenumĕratĕ lacrimi a dat reposatului seu fiiu şi frate însoţirea din urmă până în biserică, unde s'a ţinut serviciul funebral, şi apoi până la locul de odichnă. Dând espresiune şi pe calea acésta durerei nóstre pentru perderea preatimpurie a unui brav cetăţén român îi ţicem din inimă.

Fiei ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Tărnăveanul.

Varietăţi.

* (Distincţiune). Maj. Sa monarchul nostru numi pe ministrul de agricultură cont Audreiu Bethlen consilieriu intim

* (Noul guvernator din Fiume) Contele August Zichy a abţis din postul de guvernator din Fiume. Maj. Sa i-a primit abţicerea şi ca următor al lui se ţice, că va fi numit Ludovic Batyány, fişpanul comitatului Györ.

* (Primatele Vaszary şi „Kulturegylet“-ul) Foile unguresci aduc scirea, că preşedintele „Kulturegylet“-ului, contele Bethlen Gábor a fost ţilele trecute în audienţă la primatele Vaszary, ca sĕ-l întrebe, dacă este aplecat a primi o deputaţie din bărbaţi catolici aderenţi ai ideilor „Kulturegylet“-ului, ca sĕ-l róge a sprijini acéstă „naţională“ instituţiune. Primatele, asigură foile unguresci, s'a arătat forte graţios faţă cu contele Bethlen şi a declarat: că dela începutul acestei instituţii *urmăresce activitatea ei cu simpatică atenţiune* şi va primi deputaţia „Kulturegylet“-ului cu plăcere.

* (Patron al armatei) Ministrul de rĕsboiu al Germaniei a numit ca patron al armatei germane pe St. Iob.

* (Incediul unei fabrice de spirt în Timişóra.) Vinerea trecută în 12 l. c. séra la 6 óre s'a aprins fabrica de spirt a fraţilor Schichting, situată în suburbiul Fabric în apropierea sinagogei jidovesci şi încunjurată de o mulţime de căsi private. Focul s'a început în casele aparatelor de ratificare şi periclul, cum-că căsanele cele urieşe de 200—300 hectolitre pline de spirt vor esploda era mare, prin ce s'ar fi periclitat o bună parte a suburbiului din împregiurimea fabricei. Pentru delăturarea acestui periclu s'a slobodit 150 hctlitre de spirt ratificat şi 200 hctlitre de spirt crud în riul Bega de lângă fabrică. Intr'aceea veniră pompierii şi se apucară a stânge resp. a localisa focul de pe edificiile vecine. In grasduri au fost aprópe 800 de boi. Sinagoga israelită din apropiere era plină de ómeni, la auţul focului se iscă o panică şi erau sĕ se nefericéscă multe persóne în tumultul ce se făcu la eşirea lor prin unica uşă, unde se îndesu mulţimea. Dar afară de câte-va contusiuni israiltenii scăpară cu frica. Focul fu în fine învins şi localisat. Paguba se urcă la 120.000 fl. Fabrica a fost asigurată; scrie „Gazeta Poporului.“

* (Necrolog.) *Emilia N. Ciurcu*, násc. G. Nicóră în urma unei scurte suferinţe, împărtăşită cu sfintele taine şi-a dat blândul seu suflet în mânile creatorului în etate de 26 de ani, în al şeptelea an al fericitei sale căsătorii, Joi séra la 11 óre.

Despre acéstă perdere durerósă şi ireparabilă încunosciinţéză cu inimă plină de durere întristata familie, pe tóte rudeniile, pe pretini şi cunoscuţi.

Remăşiţele pămêntesci ale neuitatei defuncte sĕ vor ridica din paraclisul bisericei Sf. Nicolae din Prund şi se vor aşeţa spre odichnă eternă Sâmbătă în 8/20 Februariu a. c. la 3 ½ óre p. m. în cimiterul de acolo.

Braşov, 7/19 Februariu, 1892.

Nicolae I Ciurcu soţ, George, Florica şi Nicolae fii, preotul George Nicóră tată, Maria Nicóră mamă, August şi Romul Nicóră fraţi, Carolina I. Ciurcu sócră, Elena Nicolau násc. Ciurcu cumnată, Ioan I. Ciurcu, Dr. George I. Ciurcu cumnaţi.

Fiei ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

* (Carnea de miel în Braşov). Pecând la noi în Sibiiu carnea de miel şi preste tot mieii sunt fórte scumpi, în Braşov îi capeţi cu un preţ de tot redus, aprópe pre jumĕtate ca în Sibiiu. Lucrul se esplică aşa: Neguţĕtorii au adunat fórte mulţi miei în Braşov, şi deóre-ce din partea României s'a dispus închiderea graniţei şi pentrn miei şi chiar pentru carne, mieii şi carnea s'a vêndut până acum pe un preţ bagatel.

* (Români la hotarele Europei cu Asia.) Sub acest titlu aflăm în „Gaz. Bucovinei“ următórele reflesiuni: In preţuitul dvostră ţiar „Gazeta Bucovinei din 19/31 Ianuariu 1892 găsì întro notiţă nisce destăinuiri uimitóre ale domnului A. Procopianu-Procopovici despre óre care frântură de póporaţiune românéscă, aşeţată lângă rîul Ural si de aceea lăture a munţilor Caucasi in Asia.

Acele afirmări, fiind parte neintemeiate, parte esagerate, recer după însĕmnătatea lucrului se fie reduse in marginele adeverului. Relativ la punctul prim sĕ se observe, că popórele de lângă genunchiul rîului Ural nu sunt români şi sêrbi, ci woguli si kirgisi (pr. chirghişi.) Numitul domn a scăpat din vedere, că in opul lui Berghaus, Physikalischer Atlas Nr. 67. numerele se perondéză numai în marginile unităţilor etnice şi că, afară de numere, mai sunt de observat şi colorile.

Ce se atinge de afirmarea a dóua, e de însemnat că, lângă meridianul 40° dela Greenvich (per Gringi) se află întradevĕr o insulă mică de români, însĕ nu la apus, ci la rĕsărit de acel meridian, şi nu dincolo de Caucas, ci dincóce şi deci nu în Asia, ci în Europa. Aceşti fraţi depărtaţi locuesc după Ercet, „Der Kaukasus und seine Völker, Leipzig 1887“ (charta etnografică), partea resăriténă a „ţênutului Mărei Negre“ („Cernomorskij okrug“) şi numĕră după acest autor şi după Seidlitz în „Deutsche Rundschau für Geographie“, X. S. 418, 1000 de suflete, fiind o coloniă din timpurile mai nóuĕ. Sci-vor ei cu tóte acestea că, numai apa 'i desparte de „România“? Ér dacă în lunele de vară vor zări póte fâlfâind pe un vas sprinten mândrul tricolor albastru-galben-roşu, puté-vor presupune că's fraţi de-ai lor ce plutesc pe dinaintea lor? Vor sci corăbieri români că, în vecinătatea selbaticilor Adige şi Abchaşi se cuvêntă şi dulcea lor limbă română? — Viena, în 5 Februariu n. 189. — I. Gherghel.

* (Céiul şi caféua.) Un medic român caracteriséză astfel aceste dóuĕ beuturi: beutura ceaiului face sĕ poţi judeca mai bine despre ce veţi sau auţi, te face sĕ capeţi o veseliă plăcută şi liniscită. In mĕsură prea mare însĕ produce ameţélă, lipsă de somn nelinisce şi tremurătură a membrelor. Aceste însuşiri rele le are ceaiul verde în mai mare mĕsură, decât cel negru.

Caféua desvóltă fantasia, dă voinţă de a lucra, de a crea, idealele se arată ca realităţi, în fine dă gândurilor repeţiciune, care este folositóre muncei spirituale. Dar ca şi ceaiul, caféua produce insomnia şi un fel de beţiă, în care se simte căldură, frică, ameţélă şi dorinţa de a eşi la aer liber.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

3. Nascerea lui Christos.

Noi scim din cele mai înainte învĕţate, că Iacob strămoşul poporului israiltén, pe patul de mórte fiind, a prorocit că Mântuitoriul se va nasce atunci, când israiltenii nu vor mai avé rege din némul lor.

Pe timpul, când ângerul Gavriil a vestit fecióreí Maria, că va nasce pe Mântuitoriul, domnia preste Iudea, ţara israiltenilor, August împĕratul romanilor.

August a voit sĕ scie câţi ómeni are în ţĕrile lui, de aceea, la câte-va luni după „Buna vestire“ a poruncit, ca fie-care cap de familie sĕ se scrie în cetatea de unde se trage némul lui.

Iosif logodnicul Mariei, se trăgea după ném din oraşul Vitleem, de aceea el a mers din Nazaret, împreună cu fecióra Maria, la Vitleem ca sĕ se conscrie.

Până au ajuns Iosif şi Maria la Vitleem s'au adunat fórte mulţi ómeni la conscriere, în cât tóte casele erau pline de ei. De aceea Iosif şi Maria ne aflând nici o casă gólă, au fost siliţi sĕ se încuartireze preste nópte în o pesceră de marginea oraşului.

În acésta pesceră, împlinindu-se vremea, fecióra Maria a născut, în „eslea dobitócelor“ pe Mântuitoriul Iisus Christos.

Atunci s'a făcut o lumină mare ceréscă, şi ângerii lui Dumneţeu s'au pogorît deasupra pescerei şi au cântat: „Mărire întru cei de sus lui Dumneţeu şi pe pămênt pace între ómeni bună voire.“

Păstorii cari erau cu oile în apropiere, vĕţênd acestea s'au spăimêntat. Dar un ânger mergênd la ei, i-a liniscit, ţicêndu-le: „Vestesc voue bucurie mare, care va fi la tot poporul. Astăţi s'a născut în cetatea lui David mântuitoriul, care se numesce Christos. Étă semnul după care-l veţi cunósce: veţi găsí un prunc de curênd culcat în escle.“ Păstorii mergênd în pesceră, au aflat pruncul şi s'au închinat lui.

Din acésta istorióră învĕţăm:

1. Că Dumneţeu descopere voia sa ómenilor buni şi drepţi, precum i-a descoperit şi lui Iacob, timpul când se va nasce mântuitoriul.

2. Că noi încă sĕ mergem sĕ ne închinăm lui Christos, precum au făcut păstorii. Pe Christos, îl găsim în biserică, şi în casele sĕracilor şi orfanilor, pe cari sĕ-i ajutăm; căci Christos a ţis: „tot ceia ce veţi face unuia din acesti mici, mie îmi faceţi.

O ce veste minunată,
In Vitleem ni s'a arată,
Că s'a născut fiu din Duchul sânt,
Fecióra curată.

Mergênd Iosif cu Maria
La Vitleem sĕ se scrie,
Intr'un sălaş, lângă oraş,
A născut pe Christos.

Pe Domnul cel din vicie
Trimiţêndu-l Tatăl Ţie.
Ca sĕ nască şi sĕ créscă.
Sĕ ne mântuiéscă.

Păstorii vĕţênd o zare,
Din ceriu o lumină mare,
Ei fluerau, ângerii cântau,
Şi cu toţi sĕ bucurau. (Col. pop.)*)

Întrebări: Ce poruncă a slobozit împĕratul August, pe timpul când era sĕ se nască mântuitoriul? Unde a mers Iosif, şi cu Maria ca sĕ se conscrie? Pe cine a născut fecióra curată în eslele dobitócelor. Ce au cântat ângerii, cari s'au pogorît din ceriu? Ce a ţis ângerul păstorilor, cari erau cu oile imprejurul Vitleemului? Ce au făcut păstorii dacă au auţit vestea cea îmbucurătóre? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

(* Colinda acésta în o formă mult mai corectă, şi în idei mult mai clară se află dimpreună cu melodia ei arangiătă în publicaţiunile musicale ale domnului profes. semin. Georgiu Dima. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 20 Februariu 1892.

Budapesta: 47 16 75 43 44

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Februariu 1892

	Viena	B.-Pesta
Renta de aur ung. de 6%	——	—.—
Renta de aur ung. de 4%	107.45	107.55
Acţiuni de bancă de credit ung.	340.50	306.45
Sorţi da stat dela 1860	140.—	104.—
Sorţi ungnresci cu premii	140.—	140.—
I emisiune de oblig de staf dela drumul de fer oriental ung.	99 60	99.90
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—.—	—.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	118.10	—.—
Renta ung. de hârtie	102.35	102.35
Obligaţiuni urbariale transilvane	129.99	129.49
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumulni de fer oriental uug.	114.50	116.—
Sorţi de regularea Tisei	134.50	134.—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit şi economii „Albina“.	—.—	102.—
Galbin	5.58	5.68
Napoleon	9.38½	9.37
100 marce nemţesci	57.95	57.90
London pe (poliţe dc trei luni)	118.30	118.25

Nr. 665. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Alecse Neagoviciu din Intorsura-Buzĕu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a II-a.

Reflectanţii vor asterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termin deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 23 Novembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 80. [19] 2—3

EDICT.

Ioan Nicolae Radu din Poiana, cercul Mercurei, carele de 4 ani şi 5 luni a părăsit pe legiuita sa soţie Maria născută Dumitru Făţan, pribegind prin lume, fără a se scí ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviinţarea venerabilului consistor archidiecesan ddto 31 Decembre 1891 Nr. 7559 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, la 27 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al tractului Mercurei

Ioan Droc,
protopresbiter.

---

[628] 1

Publicaţiune.

George Florea din Braşov, sentinţa consistorială ddto 13 Au
1891 Nr. 4042 B. fu totalminte
părţit de cătră soţia sa pribegită E
I Furir din Braşovul vechiu, cee
în sensul §-lui 124 din regulame
procedurei judecătoresci în cause
trimoniale prin acésta se aduce la
noscinţă publică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al B
şovului

Braşov, 14 Ianuariu, 1892.

Ioan Petric,
protopop.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.	**Oradea-mare**	sos.	per-	2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd		sóne	1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	**Cluş.**	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.	**Cluş.**	sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8 54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.	**Teiuş.**	sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copşa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.	**Copşa-mică**	sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighişóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	accelerat	10.05	2.00	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.	**Braşov**	sos.	10.17	2.18	—	6.58	–
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			**Arad**			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de os în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.	Czegléd	sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.	Seghedin	sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timişóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	[illegible].30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.	Timişóra	sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57		Topolovet		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.	Ruşava	sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		**Szolnok**		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.	**Arad**	sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
		4.30	2.20									
—	—	4.42	2.34	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.	**Oşorheiu**	sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58			**Braşov**			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38			**Zernesci**			8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16. Sibiiu, Joi 13/25 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strëinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Februariu, 1892.

Gata de rĕsboiu şi resoluţi a purta luptă inverşunată s'au presentat alaltăeri deputaţii noului nostru parlament în palatul regesc din Buda spre a asculta cu devoţiune mesagiul de tron, prin care Maiestatea Sa preabunul nostru monarch a deschis nóua sesiune de 5 ani a parlamentului.

Sĕrbătorescei deschideri au premers scene fórte sgomotóse aprópe în tóte ţinuturile ţĕrei, scene sgomotóse la prima întrunire a parlamentului, chemată a lua încunoscinţare despre ḑiua, când are parlamentul a se presenta înaintea regelui, şi după semnele de pănă acuma, din cari semne nime nu a făcut nici un secret, scenele sgomotóse se vor mai continua încă.

Genealogia acestui parlament e instructivă, şi la tot casul ea merită sĕ ne ocupăm cu ea acuma la începutul lucrărilor parlamentare.

Zămislirea parlamentului actual s'a întêmplat între împregiurări — le putem numi — anormale.

Guvernul era spriginit de o maioritate impunĕtóre în Decembre a. tr. pregătite, anunţate şi date în comisiuni avea mai multe proiecte de legi, dintre cari unele aveau meniţiunea se nutréscă spiritul bolnăvicios al timpului present pe córda şovinismului atât de periculos desvoltărei interne a cetăţenilor din patrie, şi deodată cu acésta se insufle maiorităţii locuitorilor cele mai mari îngrigiri de sórtea instrucţiunei lor naţionale.

Era deci armată la spate, era material destul, era creat şi curent pe córda şovinismului, care totdeuna a nivelat părţile colţuróse în desbaterile parlamentare, şi a pregătit partidelor festivităţi familiare, la cari ocasiuni cei mai fanatici kossuthisti se sărutau şi se sărută cu cei mai loiali spriginitori ai guvernului, fie el de ori ce colóre va fi, la cari ocasiuni cei mai încarnaţi antisemiţi îmbrăţişau cu foc pe cei mai pronunţaţi filosemiţi şi de acestia erau mulţi şi cu vaḑă în parlament.

Cu tóte acestea parlamentul s'a disolvat înainte de timpul normal, şi s'au dispus alegeri nóue în timpul cel mai greu din érnă.

S'au început apoi agitaţiunile pe tótă linia sau început capacitările unde cu vorba, unde cu ciomagul, aprópe pretutindinea cu bani, cari după ḑisa românului sunt ochiul dracului, şi resultatul e actualul parlament, în care guvernul, oposiţia şi acuma e representată cu mici escepţiuni tot cu puterile vechi, atât în cifre, cât şi în capacitate.

Precum aurul în foc se lămuresce întocmai şi omul în luptă se oţelesce, şi 'şi arată puterea de viaţă, tăria sau slăbiciunea de suflet.

Pănă când alegătorii ţin sus şi tare la convingerile lor, pănă când pentru aceste convingeri trec prin foc şi prin apă, şi la casul estrem, dacă li se pun pedeci de către contrari în eserciarea dreptului lor după convingerea lor, recurg la capacitarea contrariului cu măciuca chiar, pănă atunci în alegători e tréză consciinţa de sine, şi cine se raḑimă pe asemenea alegători recunoscuţi pentru tăria convingerei lor, la care tăriă corupţiunea nu póte face nimica, acela are sub picióre teren statornic, care nu se clatină în dréptă şi în stênga, care nu lunecă, ci stă neclintit, căci e consciu de tăria sa.

Asemenea caracter am avut noi la poporul nostru, şi sunt conoscute casurile de bărbăţie şi de statornicia alegĕtorilor nostri pre vremea, când de către conducĕtorii români conscii de chiemarea lor erau duşi la urnă.

Asemenea bărbăţie din partea alegĕtorilor impunea contrariului, ţinea o asemenea scólă poporul sub conducerea nóstră tare către causele nóstre naţionale, şi accentuăm; asa se face scóla în eserciarea dreptului electoral, şi aşa impunem contrarilor, când ei sciu, că noi ne şi espunem pentru principiile şi convingerile nóstre.

Scóla acésta însĕ s'a abandonat, poporul nostru a fost dat pradă contrarilor nostri, sub masca pasivităţii au întrodus în poporul român destrăbălare, şi aḑi presa nóstră e plină de lamentări asupra ómenilor slabi de ânger, cari după afirmările presei nóstre nici aceea jertfă nu o au adus naţiunei ca sĕ rĕmână acasă.

Unde sunt românii cei disciplinaţi, cari bunăóră la alegerea lui Gozsdu au aruncat pe alegĕtorii contrari în Criş, unde românii şi conducătorii, cari în Bihor au scos candidat naţional in domeniul episcopului român de Oradea-Mare contra candidatului episcopului, unde sunt alegĕtorii cari deja la 1848 au trimîs în parlament deputat român.

Intrebăm unde sunt acei alegĕtori, unde sunt deputaţii aleşi de ei?

Sau dóră nu vóm pricepe satira cea amară că deputaţii românilor Jokai şi Mikszát paradéză cu calitetea lor de aleşii poporului român?

Voind a face cel puţin în liniamente generale icóna alegerilor de acuma, ne-a fost preste putinţă se nu atingem din ea şi partea, care privesce pre poporul nostru. In celelalte partidele actuale din parlament sau încordat din tóte puterile, şi cea guvernamentală a avut avantagiul faţă cu celelalte, că iau stat la disposiţiune pentru nemica şi fără nici o încredere cercurile românesci, pre cari noi românii sub masca pasivităţii le-am pus la piciórele înaltului guvern.

Cum am ḑis, parlamentul sau întrunit sub auspicii puţin pacinice.

Prima şedinţă a fost sgomotósă, cum vor fi celelalte din ţinuta partidelor de pănă acuma, şi din enunciaţiunile lor ne putem închipui.

Ministrul president încă în vorbirea sa de anul nou a condamnat ţinuta conciliantă a fostului preşedinte al camerei Péchy, şi a pus în prospect aplicarea de măsuri mai aspre, începutul lau făcut în candidarea la presidenţia a fostului comite suprem în comitatele Solnoc-Doboca şi Bistriţa, Baron Bánffy, cunoscut de om violent, care nu respectéză lege nu dreptate ci voinţa dênsului e lege înaintea dênsului.

Paralel cu acésta candidare se pune în vedere restringerea libertăţii cuvêntului prin întroducerea cloturei. Introdusă odată acésta, la cererea unui deputat majoritatea póte decide încheierea discusiunei şi atunci numai unul mai are vorbă dintre toţi oratorii oposiţionali insinuaţi la vorbă.

Conducĕtoriul partidului naţional Apponyi s'a pronunţat pentru cea mai aspră combatere a actualului guvern.

Kossuthistii din principiu sunt contra actualei forme de stat şi încă în prima şedinţă de Sâmbătă la presidenţia de etate Csanády a declarat, că el nu conduce parlamentul la Buda înaintea regelui, se poftéscă regele la deputaţi; ér Madarász ocupând locul presidial a pretins, ca parlamentul sĕ se presenteze la capul statului sub insigniele magiare, cu ceremonialul regilor vechi independenţi, după-cum stă adecă scris în Verbőczy, căci usul întrodus dela 1867 e contra legei, şi după-ce ministrul president ia declarat, că presentarea parlamentului la monarch se va face după ceremonialul de pănă acum el a părăsit locul presidial.

Demonstraţiunile acestea în faţa regelui sunt semne destul de eclatante despre spiritul parlamentului de acuma.

Le am espus acestea acuma la început, ca sĕ se scie cum s'au plămădit, cum s'au născut acest parlament şi cam ce direcţiune va lua activitatea lui.

Altcum noi, cari stăm pe basele constituţiunei din statul nostru şi cari lucrăm pe teren legal ca cu abandonarea sistemului politicei nóstre de pănă acuma, sĕ smulgem poporul din mânile contrarilor nostri, şi ca sânge din sângele poporului, sĕ-l folosim noipentru interesele nóstre, pentru binele nostru, vom fi cu mare atenţiune la desbaterile parlamentare, şi vom înregistra tot ce vom crede de folos pentru poporul nostru, ca el se înveţe, şi se scie la timpul seu pentru ce i vom ḑice: lipesce-te de noi, căci étă strĕinii ce au lucrat, şi cum cred ei că e bine sĕ fericéscă pe poporul român.

FOIŢA

Fantoma castelului din Bayreuth.

(Reamintiri istorice. Traducere de *Iul. Popescu*).

In castelul residenţial la Bayreuth domnia la 12 Maiu 1812 o mare ferbere: era vorba de împĕratul Napoleon, care voia sĕ şi transpună aici cuartirul de nópte, şi pe care voiau sĕ'l priméscă şi sĕ'l încuartireze cu tótă demnitatea.

Servitori ocupaţi cu periatul şi prăfuitul, alergau când ici când colo, alţii arangeau plante aşeḑate în vase de pămênt, în grupe diverse, fete şi femei spălau ferestre şi uşi şi în mijlocul acestui toiu de afaceri pregătitóre sta bĕtrênul castelan Schlütter, supraveghind şi conducênd pe lucrători.

Tocmai dând ordine nóuĕ, atrase asupră'şi atenţiunea intendentului castelelelor princiare, contele Münster, care îl chemă la sine şi 'l întrebă, dacă sunt tóte ordinele esecutate cu punctualitate şi precisiune.

In urma asigurărilor confirmătóre ale castelanului, continuă contele Münster: „Sper, că ai ales apartamente, cari nu sunt frecuentate de „dama albă“. Mi s'a transmis ordinul, ca se reservăm numai de acestea.*) Napoleon de sigur a auḑit despre fantoma nóstră de casă şi se pare a fi superstiţios.

„Şi în privinţa acésta s'a luat disposiţiuni“, replică castelanul, este întrebarea numai, dacă dama cea albă va fi aplicată a se supune ordinelor unui inimic al familiei sale“, continua el, pe când faţa sa îşi lua o espresiune straşnică, „unde nici cu gândul nu gândim, ni se presentéză, şi este de tot probabil, că dênsa, indignată fiind de umilirile, ce lea causat Bonaparte familiei sale, — i se va arĕta şi“. —

„Eşti d-ta smintit, Schlütter? Vreai sĕ'ţi faci de cap cu vorbele d-tale!“ întrerupse contele Münster pe castelan, „Napoleon este acum mai puternic ca oricând şi érăşi se află pe drumul unor nóuĕ victorii. Ruşii, cari singuri au cutezat ai se opune, încă vor fi sfărîmaţi şi nimiciţi“.

„Póte că bunul Dumneḑeu îl va recunósce acum şi va nimici pe însuşi usurpatorul“.

„D-ta eşti incorigibil“, reflecta contele, acum într'adevĕr supĕrat, „binevoesce a'mi raporta“.

„Tóte s'au făcut conform dorinţei şi ordinelor Escelenţei vóstre. Ce'mi a stat în putere a face, am făcut, am lăsat chiar sĕ se transporteze tabloul femeiei celei albe la cea laltă aripă a castelului şi l'am încuiat. Vor fi tóte gata spre primire la sosirea împĕratului.

„Aşadar, cu atât mai bine, Schlütter, dacă se vor afla tóte destul de confortabile, poţi conta în tot casul la o gratificaţiune din partea împĕratului, fiindcă, după cum se vorbesce, Napoleon este fórte darnic“.

Cu aceste cuvinte se depărtà contele, pănăcând Schlütter merse la lucrul seu, bombăind a parte: „Atâta mi'ar lipsi, nu primesc nici o para chióră dela Malaparte, mai bucuros l'aş vedea în lună, decât în frumosul nostru castel.“

Napoleon I. sosì în Bayreuth, şi locuitorii oraşului îl primiră cu entusiasm şi cu strigăte de vivat. El fu fórte mulţămit cu apartamentele sale cea ce nu tăinui nici contelui Münster.

Supeul se terminase deja şi nóptea îşi întinse vĕlul. Impĕratul şedea singur la masa mare, coperită cu charte şi planuri.

In castel domnia o linisce adêncă, când deodată resună o lovitură detunătóre deasupra capului sĕu. Împĕratul îşi întrerupse lucrul ascultând, şi chemà prin sunetul clopoţelului pe primul seu mameluc Roustan care fiind întrebat despre causa sgomotului şi neputând da nici o esplicaţie, fu silit a aduce pe castelan. El nu trebui sĕ caute mult întâlnind pe Schlütter, palid şi tremurând, în apropierea apartamentelor înpĕrătesci. (Va urma.)

---

*) Acest ordin emanuat dela Napoleon este istoric. I. d. Minutoli, Dama albă. Esaminarea istorică a fabulei etc. pag. 17.

Revista politică.

Luni s'a deschis dieta ungară cu ceremonialul obicinuit. Mesagiul de tron, prin care Maj. Sa a deschis dieta, şi care a fost primit cu strigăte de „éljen“ amintesce cu plăcere a dóuĕ-zeci şi cincea aniversare, de când Ungaria se află în raporturi atât de intime cu Austria, şi privesce cu bucurie la marele progres ce s'a făcut în acest period, caută cu încredere în viitor, sperând, că pe basele probate se póte aştepta şi în viitor o desvoltare liniscită a ţerii.

Situaţiunea financiară mai favorabilă face cu putinţă, ca sĕ se dea mai multă atenţiune cultivării trebuinţelor diverse ale vieţii de stat. De ḑeci de ani Ungaria şi monarchia întrégă au sĕ sufere desavantagiile valutei neregulate. Starea financiară a statului face acum cu putinţă, considerând situaţiunea favorabilă a pieţei generale de bani, punerea la cale a regulării valutei.

Guvernul se va nisui a aşterne din vreme proiectele necesare. La reforma contribuţiunilor se va lua în considerare o mĕsurare dréptă a contribuţiei, o manipulare simplă şi ca actualul resultat al încasărilor de contribuţii să se garanteze fără a urca sarcinile publice.

Organisarea nouĕ a administraţiuni va forma principala chemare a parlamentului.

Guvernul va aşterne proiectele referitóre la acésta, precum şi pentru regularea raporturilor de drept ale funcţionarilor, apoi relativ la regularea dreptului de reuniuni şi de întruniri.

Asemenea se vor aşterne proiecte pentru jurisdicţiunea despre deputaţii dietali, mai departe proiecte judiciare referitóre la codificarea sistematică a dreptului penal şi civil.

Cu privire la afacerile religióse se speră şi se aştéptă că biserica îşi va împliní înalta sa misiune faţă cu statul, observându-se interesele reciproce şi sferele de drept în aceea armonie tradiţională, care ecsistă de secoli spre salutea ţĕrii.

Mesagiul anunţă proiectele cu privire la instrucţiunea publică, la propagarea intereselor economiei naţionale, a comunicaţiunii, a agriculturii.

Un lucru de o deosebită importanţă şi îngrijire va fi ca raporturile amicale faţă cu puterile străine sĕ se continue în mod neschimbat.

Misiunea parlamentului este a dedica întréga putere a naţiunii operei celei mari a reformei interne, folosind timpul de pace, precum şi raporturile financiare regulate, a desvolta puterea spirituală şi materială a naţiunii, a o regula şi consolida astfel, ca sĕ devină capabilă pentru a puté întimpina în timpuri grele tóte neplăcerile. —

Raporturile dintre boerimea română din Bucovina şi presidentul ţĕrei, cont. Pace, s'au înăsprit de tot. Ḑilele trecute foile vieneze aduceau sciri falsificate, prin care se deaproba procederea fruntaşilor români, aḑi însĕ dupa-ce unii dintre fruntaşii români au plecat la Viena pentru a înforma cercurile conducĕtóre, nici presa germană nu mai ţine isonul de mai înainte.

Drept este, că conflictul între presidentul ţĕrei şi poporul român s'a ivit încă de pe timpul congresului bisericei gr or. din Bucovina, încât atunci presidentul, a făcut paşi nesocotiţi, pentru care şi-a cerut scusele, publice.

Conflictul de acum s'a ivit între president şi baronul Mustatza. Din causa acésta boerimea ţĕrei, începênd dela căpitanul ţĕrei, bar. Alesandru Vasilco, s'a alăturat pe lângă bar. Mustatza şi a absentat în mod demonstrativ dela balul, ce l'a dat presidentul ţĕrei. Presidentul a fost chemat îndată la Viena şi precum se asigură situaţiunea dênsului e fórte critică. Oraşul Cernăuţi pentru a-l mângăia póte, l'a ales cetăţén de onóre, ér „Gazeta Bucovinei“ a fost confiscată pentru un articol în acésta cestiune.

De altfeliu putem constata un progres mare şi o activitate încordată a comitetului politic „Concordia“, din Bucovina.

De ale partidului naţional.

In numĕrul precedent comunicarăm episodul de pe calea ferată Sibiiu-Copşa între suita secretariului *general* al comitetului central, părintelui Dr. Lucaciu, numai după-cât ne rămăsese în memorie din istorisirea verbală a unei persóne care a călătorit împreună cu acei preoţi sătmăreni. Cu posta de aḑi însĕ primirăm în acela-şi obiect o corespondenţă tot dela acelaşi călătoriu, carea, deşi în esenţă este repeţirea celor publicate deja, totuşi în total atât e de interesantă, încât credem, că vom fi scusaţi naintea cetitorilor nostri, dacă o publicăm la acest loc

Eat-o:

Onorată redacţiune!

Pentruca sĕ se facă puţină lumină asupra informaţiunilor, cu cari au venit unii dintre delegaţi la conferenţa naţională, aflu de bine sĕ fac cunoscut următoriul episod caracteristic

După-ce se fini conferenţa, plecaiu inmediat încă cu un coleg al meu. In cupeul, în care ne-am suit la gara din Sibiiu, se mai aflau încă trei delegaţi din Satmar. Intre acești trei domni se începù următoriul dialog, sau mai bine ḑis trialog:

„Dar îi băturăm frate!“ — ḑise unul dintre ei, care fuma din o pipă unguréscă cu ţeve lungă. — „Bine că dete Dumneḑeu, că nu ne-am lăsat se ne mai pórte de nas“ respunse un altul.

Eu n'aş fi creḑut odată cu capul, că îi vom putea învinge, după-ce Mocsonyi vorbì aşa de frumos şi de convingĕtoriu“, — se amestecà al treilea în vorbă.

„Nu-i mai crede lumea, frate“ — replică cel dintâiu. „Nu aţi vĕḑut, că Babeş sciind, că nu mai are trecere, s'a făcut morbos, cu tóte că nu i lipsesce nimica 1) şi ungurii au aflat de bine sĕ-l trimită pe Mocsonyi, ca sĕ ne oprésca sĕ trimitem memorandul la împĕratul, căci tare sĕ tem ungurii de trimiterea memorandului la împĕratul“. 2)

„Dar de sigur, frate“ replică al doilea — „sĕ tem, sĕ tem. Nu ve aduceţi aminte acum doi sau trei ani, când l'au închis pe Lucaciu în Alba-Iulia 3). De ce l'au închis? Numai şi numai de frică. Lucaciu se pregătea sĕ vie la Sibiiu. Auḑind ungurii despre acésta au depeşat din Pesta ca inmediat sĕ l închidă, pentru că se temeau, că vine la Sibiiu unde se afla împĕratul, căruia Lucaciu avea de gând, sĕ-i arate tóte gravaminele românilor“ 4).

Creḑênd, că m'am înţeleptit şi eu pe deplin de lumina ce mi am câscigat-o din discuta acestor trei domni delegaţi din Sătmariu, am trecut în alt cupeu, unde se mai aflau alţi delegaţi, pe cari i-am trimis în cupeul meu ca sĕ se înţelepţéscă şi ei. Ce vor mai fi auḑit aceşti domni nu ştiu, căci curênd sau reintors, şi la întrebarea mea că „acum sunt luminaţi?“ mi-au respuns cu „hai sĕ ne culcăm!“ căci e pĕcat de Dumneḑeu sĕ ne perdem vremea, discutând asupra minunatelor descoperiri ale d-lor din Sătmariu“.

Işi póte ori cine închipui cu ce mijlóce au agitat disidenţii din fostul comitet central contra lui Babeş şi contra lui Mocsonyi, pe unde şi-au pus piciorul, când pe nisce preoţi, cum sunt cei din Sătmar, toţi ómeni cu carte, absoluţi de gimnasiu, cu maturitate, şi cu patru ani de teologie, parte în seminarele romano-catolice, parte în cel gr. cat. din Gherla i-au putut fanatisa în modul ce-l denunţă conversaţia lor.

Dar bine!

Acuma nici Babeş nici Mocsonyi nu le stau în cale.

Pentru-ce nu duc „Memorandul la Impĕratul“?

A trecut deja o lună de ḑile, decând conferenţa la propunerea lor a decis în mod imperativ, ca memorandul „fără amînare“ sĕ se presenteze la Corónă

Ce a lucrat de atunci „omogenul“ comitet central al partidului naţional?

Absolut nimic!

Astă vară, când în sensul conclusului conferenţei din 1890 numai comitetul central era autorisat sĕ decidă asupra timpului oportun pentru presentarea memorandului la Corónă, şi când acel comitet hotărise, că timpul nu este oportum pentru întreprinderea acelui paş, — conducătorii de astăḑi ai partidului naţional ţipau în tóte tonurile prin presa din România şi prin „Tribuna“, că numai Babeş şi Mocsonyi împedecă vindecarea ranelor poporului român, pentru-că nu admit presentarea memorandului la tron, unde ei sciu, că ar fi bineprimit.

Unde sunt acum acele ḑiare însufleţite pentru causa „fraţilor de preste munţi“?

De ce nu urgitéză şi ele astăḑi, când au causă sĕ urgiteze, presentarea memorandului la tron!? pentru că înzadar inspirătorii lor dela „Tribuna“ cu îngâmfarea cunoscută esclamă, că „Cânii latră, dar caravana merge înainte“, căci „caravana s'a inglodat până în grumazi în noroiu, din care nu sĕ póte mişca nici înainte nici îndĕrĕt, şi nu este glumă ceea ce noi numĕr de numĕr constatăm, ci este purul adevĕr:

că comitetul central al partidului naţional până acuma n'a întreprins nimic pentru esecutarea conclusului conferenţei relativ la presentarea unui memorand la Corónă.

„Scire sensaţională“.

Sub acest titlu împărtăşesce „Unirea“ din Blaş Nr. 8 din 20 Februariu cetitorilor sei scirea, că noi am fi caracterisat de „iesuit“ şi de „capul iesuţilor români“ pe părintele Lucaciu din causă, că „e ras la barbă şi la musteţe“. Totodată îşi esprimă dorinţa de a face cunoscinţă în „iesuiţii români“ dar fiind că — după cât scie ea nu sunt — cere sĕ-i descoperim noi numele acelor iesuiţi români.

Noi ţinem, că am comite o insultă faţă cu stimabilii colegi dela „Unirea“, dacă i-am considera atât de naivi, încât ei se nu scie: pentru cari însuşiri individuali caracteriséză lumea de astăḑi pe cineva de „iesuit“, deşi acela nu pórtă rasa iesuiţilor veritabili? Pentru aceea şi noi considerăm mai mult de o „glumă“ întrebarea ce ni-o fac, căci dacă ar pretinde cel ce ne pune întrebarea sĕ-l luăm în serios, am fi necesitaţi, se-i dăm sfatul: sĕ se uite în oglindă, ca sĕ-şi pótă satisface dorul.

Despre una îi asigurăm însĕ, că vorbind noi adecă de „iesuiţi români“ nu am purces din punct de vedere confesional, căci şi noi putem servi cu câteva esemplare de model.

Ear încât privesce pe părintele Lucaciu, noi nu am ḑis că „pentru-aceea ar fi el iesuit, pentrucă îşi rade barba şi musteţele“, ci acéstă însuşire i-s'a accentuat pentru marcarea calităţii sale de agent al bisericei romano-catolice între români, despre ce credem, că chiar şi pentru cei dela „Unirea“ a dat destule doveḑi, dacă nu prin alte fapte notorice ale sale, cel puţin prin modul cum a redactat el reposata „Revistă catolică“.

Sau dacă „Unirea“ nici chiar atâta n'ar admite, că s'ar puté deduce din faptul, că un preot român gr. cat. de talia dlui Dr. Lucaciu îşi rade barba şi musteţele, ba înduplecă chiar şi pe fratele seu carele asemene este preot român gr. cat. ca sĕ observe acéstă disciplină a bisericei romano-catolice, o rugăm sĕ ne lumineze ea, ca mai competentă în ale greco-catolicilor: pentru ce o face părintele Lucaciu acésta?

Care din cele patru puncte ale „sfintei“ uniri obligă pe preoţii greco-catolici sĕ-şi radă barba şi a musteţele?

Care canon din disciplina bisericei orientale al cărei rit este obligătoriu şi pentru biserica română unită, prescrie sau admite chiar preoţilor raderea barbei şi musteţelor?

O pretinde dóră acésta poporul român, fii sufletesci ai părintelui Lucaciu?

Sau, fiind liberali, ceea ce biserica catolică nu admite, o face dóră, pentru-că pe sate unde nici barbieri nu sunt, este mai comod pentru preot sĕ-şi facă de lucru şi cu rasul?

Din contră poporul român nu-'şi póte închipuí nici sânt, nici preot fără barbă şi fără musteţe.

Şi dacă totuşi un Dr. Lucaciu carele la Ileanda îşi ia pălăria înaintea maiestăţii suveranului popor român, este în stare sĕ se pórte ca preot român aşa cum nu-i convine poporului român, trebue se aibă un *scop* óre-care, pentru carele lăpădarea bârbii şi a musteţelor este un *mijloc*, ér după principiul cunoscut: „Scopul sanctifică mijlócele“.

De mortuis nihil nisi bene.

Dela un domn acţionariu al „institutului tipografic“ primim sub titlul de mai sus următoriul articol:

Cu reserva acésta voim sĕ ne ocupăm încâtva, de adunarea generală a „institutului tipografic“ societate pe acţii, ţinută la 4/16 Februariu cur. aici în Sibiiu, sediul acestei societăţi. Şi observăm, că anume am lăsat sĕ trécă atâta timp la mijloc, ca sĕ nu scriem sub immediata impresiune, — nu prea favorabilă — a acelei adunări generale.

Mai întâi deci constatăm faptul, negreşit de óre-care însemnătate pentru analele desvoltărei nóstre naţionale, că adunarea generală amintită, cu unanimitate de voturi, a decretat trecerea din viaţă a unui institut creat pentru desvoltarea nóstră culturală şi pentru susţinerea luptei faţă cu toţi duşmanii, ce ne impresóră. A decretat licuidarea societăţii. Şi acésta la însaşi propunerea direcţiunei. motivată cu convingerea: „că acţionarii nu vor fi aplicaţi la jertfe nóue, cu atât mai mult nu, că nimenea nu póte da o garanţie pentru viitoriu, că perderi nu vor mai avea loc“.

Aci ni se impune de sine întrebarea: ei, bine, naţiunea română, decăḑut-a ea întru atâta, încât se nu se mai afle în sinul ei bărbaţi, cari sĕ jertfésca pe altariul naţional? sau este alta causa din care nu se mai aduc şi nu se mai astéptă ca sĕ se mai aducă jertfe.

Şi la întrebarea asta ne respunde ér direcţiunea în raportul ei astfel: „Venind la mijloc în fine şi óreşi-care diverginţe între domnii acţionari despre ţinuta politică a „Tribunei“ ni s'a părut, că un apel la versarea de capital nou nu va afla consimţĕmêntul unanim şi situaţiunea s'ar complica şi mai tare,

---

1) Va se ḑică şi de acésta suspicionare s'au folosit matadorii, cari au instruat şi adus la conferinţă asemenea mameluci. Red.

2) O hi ḑeu aceea! Red.

3) Chiar acolo! Red.

4) Da, da, aşa a fost, şi împĕratul în aceea sară n'a putut nici se cineze, şi s'a depărtat din Sibiiu de tot supĕrat, că n'a putut primi pe părintele Lucaciu. Red.

Respunsul acesta din urmă al direcţiunei este însĕ neesact. De aceea nici nu putem sĕ-l lăsăm sĕ trécă de bani buni.

Cât scim noi, ţinuta cu care s'a inaugurat politica „Tribunei“ nici când n'a dat ansă la diferenţe, nici între acţionari, nici chiar între români în genere Din contră aceea ţinută politică, dar numai pe cea politică, se nu ḑicem au aprobat-o şi urmat-o chiar întru tóte, însĕ negreşit au susţinut-o toţi, care se mai numĕră aḑi români.

Astfel deci alta trebue sĕ fie causa, din care direcţiunea însaşi prevede, că nu mai póte conta la jertfele tuturora; ba nici chiar la atâtea jertfe câte se recer spre a se susţiné fóia.

Şi óre care se fie acésta causă?

Ĕtă o: Când s'a înfiinţat institutul tipografic şi cu el „Tribuna“, s'a avut în vedere că amêndóuĕ se susţie şi sĕ servéscă interesele şi intenţiunile nu numai ale tuturor acţionarilor ci în genere ale românilor preste tot, „Tribuna“ s'a înfiinţat ca un organ de publicitate naţional român general, care se represente vederile românilor; cu alte cuvinte ea s'a înfiinţat ca organ naţional şi nici decum nu ca organ al unui partid, sau grup. după cum le place sĕ se numéscă pre sine domnii din jurul „Tribunei“.

Ce se veḑi însĕ?

În decursul timpului domnii grupaţi pre lângă „Tribuna“, din ḑi în ḑi, au început sĕ identifice tot mai mult interesele lor proprii, cu acelea ale acţionarilor şi ale românilor în genere. Au început sĕ se gireze ca singurii stăpâni şi proprietari ai institutului şi ai „Tribunei“ şi au început a pune institutul si fóia în eschisivul lor sold. Ba ce e mai mult au făcut fóea şi institutul, arene de lupte pasionate, nu încontra duşmanilor comuni, ci chiar încontra românilor, ce nu erau întru tóte de acord cu dênşii.

Iată deci, că nu ţinuta politică, ci ţinuta tactică şi internă, a fost causa, că nu s'a putut susţiné „Tribuna“. E ceva de sine înţeles, că nime nu va jertfi pentru scopuri ce lui nu-i convin, sau care sunt diametral opuse intenţiunilor sale.

Urmarea naturală deci era, că pe lângă „Tribuna“ se rĕmână şi cu capitalele lor grupaţi numai domnii aceia, a căror interese şi intenţiuni ea le representa, ér aceia, ce cu timpul deveniseră cu totul înstréinaţi, sĕ'şi detragă capitalul lor din întreprindere Va se ḑică urmarea naturală nu mai putea fi decât licuidarea.

Şi asta a şi urmat, s'au mai bine ḑicênd s'a şi decis. Durere însĕ, că domnii din jurul „Tribunei“ şi aci s'au arĕtat fórte netoleranţi, eschizênd pre cei ce representau maioritatea de acţii în adunarea generală, atât dela a participa şi ei barem prin un singur representant între licuidatori, cât şi din consiliul de supraveghere

Nu credem, că intenţiunea domnilor din jurul „Tribunei“ a fost de a se scăpa de orice control. Dacă cu tóte acestea cei escluşi chiar şi dela simpla controlă, se vor crede necesitaţi a recurge in apĕrarea drepturilor lor la alte remedii: vina nu va putea cădé, decât asupra acelora, care chiar şi despărţirea frăţéscă prin purtarea lor, au făcut-o imposibilă.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu 'şi va ţiné adunarea generală Duminecă, în 16/28 Februariu a. c diminéţa la órele 11 în sala dela Musikverein, la care se invită a lua parte toţi membrii reuniunei.

Ordinea ḑilei:

1. Raportul comitetului despre afacerile anului 1891.
2. Statorirea bugetului pro 1892.
3. Alegerea comitetului pe anul 1892.

Din şedinţa comitetului reuniunei române de cântări, ţinută în Sibiiu, la 8/20 Februariu, 1892.

Georgiu Dima,
president.

Mateiu Voilean.
secretariu.

Varietăţi.

* (Personal) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru s'a reintors dela Budapesta cu trenul de Marţi dela améḑi.

* (Reuniunea higienică a comitatului Sibiiu.) Reuniunea higienică şi-a ţinut în Sâmbăta trecută adunarea generală în sala cea mare a comitatului sub conducerea vice-preşedintelui, comitele Gustav Thalmann.

Raportul secretariului Dr. Hermann Sűssmann a fost luat la cunoscinţă; de asemenea s'a primit şi aprobat raportul cassariului, din care se vede, că erogatele pe 1891 au fost 1323 fl. 59 cr şi restul cassei 1184 fl. 15 cr. Adunarea a aprobat pentru anul 1892 ca sĕ se dea 120 fl. pentru patru staţiuni libere în colonia de copii din Ocna, 100 fl pentru subvenţionarea bucătăriei poporale din Sibiiu, 1000 fl. pentru construirea baracelor transportabile şi la indemnul dlui Parteniu Cosma a aprobat adunarea ca sĕ se pună sub titlu întrate neprevĕḑute câte 100 fl. ce se vor vota de institutele de bani.

Adunarea a stabilit programul de lucrări al comitetului. Mai important este: Edarea unei scrieri volante populare; disertaţiuni ţinute în termini populari; întroducerea scolăriţelor sibiene în elementele fundamentale pentru îngrijirea sănĕtăţii: indemn pentru construirea de scălḑi in comitatul Sibiiu, înlesnirea pentru cercetarea băilor a ómenilor sĕraci în timp de iarnă; indemn pentru instalarea de comisariate, care sĕ pórte de grijă de curăţenie, ordine şi se îngrijéscă pentru a se aplica prescrisele higienice, fără a reflecta la vr'un beneficiu In comitet s'a ales cu aclamaţiune pentru periodul următoriu de trei ani: president comitele Gustav Thalmann vice-presidenţi: Parteniu Cosma direct. de bancă şi G. Reissenberger vice-comite; secretar: Dr Beu, Dr. Konrad şi Dr. Süssmann; cassar W. Krafft jun; membrii: Ioan Hannia protopresbiter, şi preoţii cetăţii Dr. Műller şi Ninger; Dr. Russu adv; Hochmeister primar; Iánosi presid. de tribunal; Schuster prof.; Dr. Bruckner adv. Pechy inginer suprem, Kessler, Grohmann şi Billes industriaşi.

* (Starea archiducesei Maria Valeria.) După cum se telegrafiază din Viena, archiducesa Maria Valeria s'a bolnăvit, în 12 l c. şi medicii au constatat Bronchitis, carea în desvoltarea s'a a trecut în aprindere de plumâni cu friguri destul de mari. Acuma e mai bine, cu tóte acestea starea bolnavei recere cea mai încordată atenţiune a medicilor, şi de aceea profesorii Baron Wiederhofer şi profesorul Braun petrec tot la patul archiducesei. Împreună cu dînşii îngrijesce de bolnavă şi împărătésa, care aprópe necontenit este pe lângă fica sa. Şi împĕratul consacră fie-care moment care 'l lasă trebile ţĕrei, archiducesei Maria Valeria. Încă pe la sfîrşitul lui Decembre anul trecut s'a bolnăvit archiducesa de influenţă. Starea dînsei a dat atunci numai în treacăt ansă la îngrijiri seriόse, ivindu-se deodată friguri in grad aşa de mare, cum de obiceiu premerg Bronchitei Din norocire periclul au dispărut curând, şi bóla au luat curs normal. Pe când archiducesa era binişor restaurată, móre în 18 Ianuariu repentin socrul ei, Carol Salvator, şi nu mult după aceea i sĕ bolnăvi şi barbatul, archiducele Francisc Salvator. Archiducesa încă însaşi reconvalescentă, şi îngrijată de soţul seu, primi nu mult după aceea scirea despre mórtea bunicei sale, a ducesei Ludovica din Bavaria. Tote aceste întêmplări nefavorabile au contribuit la aceea, că archiducesa a născut, cu patru sĕptămêni înainte de timp, o fetiţă. La 16 ḑile după naştere a căpătat friguri, acuma însĕ îi merge mai bine.

* (Inspectori de scóle.) Ministrul de culte a numit pe consilieriul de instrucţiune Bela Erődi ca se visiteze preparandiile românesci din: Blaş, Oradea, Gherla, Arad, Caransebeş şi Sibiiu.

* (Teatru românesc). Diletanţii români din Orĕştie vor arangia pentru un scop filantropic, Duminecă la 16/28 Februariu 1892, în sala hotelului „La Leul“ (Csősz), urmatórele representaţiuni teatrale: „Surugiul“, comedie de V. Alecsandri — „Cârlanii“, vodevil într'un act de C Negruzi. — „Rămăşagul“, proverb cu cântec într'un act de V. Alecs. Inceputul la 8 óre séra. Preţul întrării de persónă locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., partere 40 cr., galarie 20 cr. După representaţiuni dans.

* (Fómete.) Scirile, ce sosesc din nordul Ungariei sunt de tot deprimătóre. O parte dintre locuitori nu mai au ce mânca şi se bucură dacă pot căpĕta tĕriţe spre a-şi face de mâncare. Şicanaţi din partea autorităţilor adminisrative, dacă vreau sĕ i-a lumea în cap, mulţi sunt siliţi sĕ şi ducă ḑilele omorêndu se cu fómea.

* (Reforma valutei.) Pe eri se astépta sĕ soséscă în Budadesta ministrul de finanţe austriac Steinbach ca sĕ se consulte cu ministrul ungar despre regularea valutei. Numirea noului guvernor al băncii austro-ungare e pendinte dela consultările ministrilor în cestiunea băncei.

* (Adunarea institutului Albina). Domnii acţionari ai „Institutului de credit şi de economii „Albina“ se învită în virtutea §. 20 al statutelor societăţii la a XIX a adunare generală ordinară care se va ţiné în Sibiiu la 29 Martiu 1892 stilul nou, înainte de améḑi la 10 óre în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei; bilanţul anului de gestiune 1891 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Propunere pentru crearea unui fond special de reservă.
6. Alegerea alor 4 membri în consiliul de direcţiune în sensul §§-lor 36 şi 37 din statute.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voiesc a participa la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a şi depune acţiunile şi eventual doveḑile de plenipotenţă, cel mult până Sâmbătă în 26 Martiu a. c. st n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, sau la a filialei în Braşov.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

4. *Craii dela rĕsărit.*

Curànd după nascerea lui Christos, s'a arătat pe ceriu o stea neobicinuită. Nisce crai cunoscĕtori de stele (astronomi, magi), vĕḑênd stéua au cunoscut că este steaua lui Iisus Christos, deci au urmărit stéua în cursul ei şi au venit până în oraşul Ierusalim. Aici craii, au întrat la regele Irod şi au întrebat, unde s'a născut împĕratul cel nou al Iudeilor „căci am vĕḑut stéua lui la rĕsărit, şi aceea ne-a condus până aici“. Aşa au ḑis craii către Irod, ér acesta temêndu-şi domnia, a adunat pe archierei şi cărturarii poporului, şi i-a întrebat, că nu sciu ceva, despre nascerea unui nou împĕrat? Archiereii i-au rĕspuns, că după prorociile cele vechi s'a împlinit vremea ca sĕ se nască Mântuitoriul, Mesia, ér locul unde sĕ se nască este Vitleemul, căci scris este: „şi tu Vitleeme pământul Iudeii, tu nu esci nici cum mai mic între domnii Iudeii, pentru-că din tine va eşi domn şi povĕţuitoriu, care va povăţui pe poporul meu Israil.“

Auḑênd Irod dela crai, că Iisus Christos s'a născut şi încredinţându se că şi cărţile vechi prescriu acésta, temêndu-şi domnia, cu vicleşug a ḑis către crai: „mergeţi de căutaţi şi dacă-l veţi afla pe împĕratul cel nou şi vĕ veţi închina lui, veniţi pe la mine şi-mi spuneţi, ca sĕ merg sĕ me închin şi eu lui“.

Irod însĕ nu avea de cuget, sĕ se închine, ci voia sĕ omóre pe Iisus Christos.

Craii auḑind esplicările cărturarilor, au plecat spre Vitleem, conduşi de stéuă, şi au aflat pe Iisus Christos pruncul dumneḑeesc, s'au închinat lui cu evlavie şi i-a dat daruri: aur, smirnă şi tămâie.

Din acésta istorióră învĕţăm:

1. Că precum craii dela rĕsărit primind semn despre nascerea lui Christos, şi-au părăsit odichna casele şi ţara şi au alergat sĕ se închine lui Christos, tot asemenea şi noi sĕ nu cruţăm nici ostenélă, nici jertfe, când e vorba sĕ facem lucruri spre mărirea lui Dumneḑeu.

2. Că precum magii au jertfit lui Iisus, aur, smirnă şi tămâie, tot asemenea şi noi sĕ aducem jertfe lui Dumneḑeu prin rugăciuni şi prin fapte de milostenie, făcênd bine bisericei, scólei şi deaprópelui.

Trei crai dela rĕsărit
Cu stéua au călătorit,
Când în cale purcedeau,
Stéua 'nainte mergea.
Când stau de se odichnean
Stéua încă se oprea.
La Ierusalim s'au dus
Lor stéua li s'a ascuns,
Şi le-a fost lor de 'ntrabare
D'o nascere, d'un craiu mare:
„Unde sciţi că s'a născut
Un craiu tinĕr de curênd“.
Eră Irod împărat
Fórte rĕu s'a tulburat.
Şi avea gând rèutăcios
Sĕ omóre pre Christos.

(*C. p.*)

Întrebări: Ce s'a arătat îndată după nascerea lui Christos? Cine au urmat stéua în cursul ei? Unde a condus stéua pe craii? Ce a întrebat craii pe Irod? Ce a făcut Irod auḑind acésta întrebare? Ce a ḑis Irod către crai, când i-a slobozit? Aflat-au craii pe Iisus Christos? Cu ce au cinstit craii pe Iisus? Ce învĕţăm din istoriόra acésta?

Loterie.

Mercuri în 24 Februariu 1892.

Sibiiu: 36 78 7 63 6

Nr. 665. [20] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Alecse Neagoviciu din Intorsura-Buzĕu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a II-a.

Reflectanţii vor asterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 23 Novembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 64. [17] 3—3

EDICT.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7172 B. se citéză prin acésta Stan Popa legiuitul bărbat al Paraschivei n. Soră (Lómneș) din Sĕliște, protopresbiteratul Sĕliștei, carele mai bine de 3 ani a părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află și dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta și decide causa sa matrimonială și în absenţa sa.

Sĕliște, 26 Ianuariu, 1892.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliștei

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 1061. [18] 3—2

EDICT

Dimitrie Vulcănean gr. or. din Brașovul vechiu, carele de 3 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Marina Domnișor, asemenea din Brașovul-vechiu, fără de a se scí locul ubicaţiunei lui, se provócă prin acésta, că în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul for matriponial, căci la din contră se va permacta și decide și în absenţa lui protresul matrimonial, intentat de soţia ca în contra lui.

Brașov, 15 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 80. [19] 3—3

EDICT.

Ioan Nicolae Radu din Poiana, cercul Mercurei, carele de 4 ani și 5 luni a părăsit pe legiuita sa soţie Maria născută Dumitru Făţan, pribegind prin lume, fără a se scí ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviinţarea venerabilului consistor archidiecesan ddto 31 Decembre 1891 Nr. 7559 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta și decide și în absenţa lui.

Mercurea, la 27 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco orient. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protopresbiter.

„CRIȘANA“ societate de economii și credit în Brad.

Convocare.

Domnii membrii ai societăţii de economii și credit „CRIȘANA“ se invită în înţelesul §§. 48 și 50 al statutelor la:

I-a adunare generală ordinară,

ce se va ţiné în sala gimnasiului din Brad la **20 Martiu st. n. a. c. la 10 óre înainte de amédi.**

Obiectele puse la ordinea ḑilei:

1. Raportul direcţiunei despre activitatea consiliului administrativ pe timpul din 19 Martiu n. pănă în 31 Decembre 1891.
2. Raportul cassariului despre starea cassei.
3. Raportul comisiunei de supraveghiare.
4. Decisiune asupra împărţirei profitului curat.
5. Aprobarea remuneraţiunei oficialilor pro 1891.
6. Ficsarea marcelor de presenţă pro 1892 pentru membrii consiliului și pentru comisiunea de supraveghiare.
7. Interpretarea §. 14 lit. *d*), din statute.
8. Alegerea comisiunei de supraveghiare.
9. Alegerea a 2 secretari și 2 bărbaţi de încredere.
10. Propuneri eventuali.

În lipsa membrilor receruţi de preste jumĕtate din părţile fundamentali, adunarea în sensul §. 51 se va ţinea în 28 Martiu n. la timpul și locul indicat.

Membrii pot lua parte sau în persónă sau prin plenipotenţiaţii lor, cari au sĕ fie membrii ai societăţii. Nime nu póte esercia mai mult de 10 voturi ale sale și 10 ca plenipotenţiat.

Numĕrul membrilor înscriși cu 31 Decembre 1891 a fost 105 inși cu 291 părţi fundamentali à 50 fl. v. a. — 14,550 fl. v. a.

Din ședinţa consiliului administrativ, ţinută la 14 Februariu 1892 în Brad.

Vasiliu Damian m. p.,
director.

Ioan German m. p.,
secretariu.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune și credit în Deva.

Convocare.

Domnii participanţi ai însoţirii de anticipaţiune și credit „Hunedóra,“ se învită în vîrtutea §§-lor 23 și 24 ai statutelor la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Deva, Duminecă la **6 Martiu 1892**, st. n. la 3 óre d. a., în localul însoţirii.

Obiectele puse la ordinea ḑilii sunt:

1. Alegerea unui președinte, a unui vice-președinte, precum a doi secretari și și 2 scrutinători.
2. Raportul direcţiunei cu privire la activitatea consiliului administrativ și la starea casssei însoţirii (bilanţul) pe anul 1891; raportul comisiunei de supraveghiare, și hotărîrea asupra profitului curat.
3. Statorirea bugetului pe anul 1892.
4. Alegerea directorului și vice-directorului pe timp de 3 ani, carele e tot odată și președintele consiliului.
5. Alegerea a 12 membri în consiliul administrativ pe 3 ani, precum și alegerea cassariului, controlorului și a secretariului consiliului.
6. Alegerea comisiunei de supraveghere pe timp de un an.
7. Eventuale propuneri (§. 29).

În lipsa membrilor receruţi, — de preste jumĕtate a părţilor fundamentale — adunarea se va ţinea în înţelesul §-lui 25 din statute la 13 Martiu a. c. tot la timpul și în localul indicat.

Domnii participanţi pot lua parte sau în persónă, sau prin plenipotenţiaţii lor, cari asemenea au se fie participanţi fundamentali, (§. 26); nime nu póte esercita însĕ mai multe de 20 voturi (§. 10).

În timpul închierii bilanţului însoţirea a avut 315 părţi fundamentale à 50 fl., 15,750 fl.

Totodată, în interesul bine priceput al însoţirii, și cu deosebier din incidentul alegerilor puse la ordinea ḑilei, domnii proprietari de părţi fundamentale, sunt rugaţi cu tot adinsul, se binevoéscă a se presenta în persónă la adunare; ca nu cum-va prin îngrămădirea la un loc a plenipotenţelor, se pótă fi posibilă o eventuală eludare a încrederii de o parte, éră de altă parte, fie-care sĕ-și pótă câștiga informaţiuni personale despre adevĕratul curs al lucrurilor.

Din ședinţa consiliului administrativ al însoţirii „Hunedóra,“ ţinută în Deva la 3 Februariu, 1892. (22) 1 1

Alecsandru Moldovan m. p.,
vice-director.

Nichita Luculeţiu m. p.
secretariu.

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acţii.

Convocare.

Domnii acţionari ai Institutului de credit și de economii „Ardeleana“, societate pe acţii, se învită în vîrtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la a

VI-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Orĕștie la **27 Martiu 1892 st. n.** Duminecă după amédi la 2 óre în sala cea mare a edificiului propriu (Piaţa mare Nr. 2).

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcţiunii despre starea intreprinderii preste tot și despre resultatul gestiunii anului din urmă în deosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărţirii profitului curat, realisat în ultimul an de gestiune.
5. Ficsarea preţului biletelor de presenţă pentru membrii direcţiunii și ai comitetului de supraveghiare.
6. Modificarea §-lui 1 din statute în ceea-ce privesce tecstul magiar al firmei societăţii.
7. Alegerea a lor 2 membrii în direcţiune la locurile devenite vacante prin eșire conform §§-lor 77 și 78 din statutele societăţii.
8. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societăţii.
9. Esmiterea a lor doi acţionari pentru verificarea procesului verbal, luat în adunarea generală presentă. (24) 1—1

Orĕștie, la 5 Februariu, 1891 st. n.

Direcţiunea.

„Hunedóra“ însoţire de anticipaţiune și credit în Deva.

Contul bilanţului pro 1891.

Active.	fl. cr	Pasive.	fl. c.
1. Cassa în numerariu	1771 02	1. Părţi fundamentale	15750.—
2. In cambii	62979.85	2. Depuneri și interese capitalisate	54254.36
3. In obligaţiui	8191.—	3. Interese la părţi fundamentale neridicate	243.33
4. In mobiliar	241.51	4. Fondul de reservă	1323.39
5. Anticipaţiuni	60.—	5. Beneficii	75.—
6. Anticipaţiuni de chirie	50.—	6. Părţi fund. nesolv. deplin.	68.—
7. Sorţuri	39.56	7. Timbru pentru acţiuni	59.09
		8. Profit curat	1559.77
	73,332.94		73,332.94

Deva, la 31 Decembre c. n. 1891.

Ioan Lazarciu m. p., cassariu.
Alesandru Moldovan m. p., v.-director.
Ioan Simionașiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul bilanţului și, confrontându-l cu registrele principale și aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună ordine, l'am găsit în consonanţă cu acelea-și și esact.

Deva, la 30 Ianuariu, 1892.

Petru Șinca m. p.
Avram P. Pecurariu m. p.
Nicolau Schocander m. p.

Contul profitului și perderilor pro 1891.

Spesele.	fl. cr.	Venitele.	fl. cr.
1. Interese la depuneri	2695.04	1. Interesele de escompt	4818.02
2. Remuneraţiuni	1200.—	2. Provisiuni	1187.44
3. Timbru	23.64	3. Diverse accidenţe	712.52
4. Contribuţiune	488.14		
5. Diverse spese	288.39		
6. Tacse de presenţă	263.—		
7. Chiria	200.—		
8. Profit curat	1559.77		
	6717.98		6717.98

Deva, la 31 Decembre c. n. 1891.

Iaon Lazariciu m. p., cassariu.
Alesandru Moldovan m. p., v.-director
Ioan Simionașiu m. p., comptabil.

Subsemnata comisiune de supraveghiare am esaminat contul profitului și perderilor și, confrontându-l cu registrele principale și aucsiliare ale însoţirei, ţinute în bună ordine, l'am găsit în consonanţă cu acelea-și și esact.

Deva, la 30 Ianuariu, 1892. (23) 1—1

Petru Șinca m. p.
Avram P Pecurariu m. p.
Nicolau Schocander m. p.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17. Sibiiu, Sâmbătă 15/27 Februariu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 14 Februariu, 1892

Una din cele mai principale probleme ale învěțătoriului nostru este a descepta în generațiile viitóre sentimentul de a-și iubi némul și așeḑămintele nóstre bisericesci.

Problema acésta nu este tocmai cea mai ușóră.

Nu este ușóră pentru-că învěțătoriul nostru este prea puțin ajutorat de casa părintéscă.

Familia, în care se croesc și se cultivă atari sentimente la noi face puțin în direcțiunea acésta.

Țeranul nostru are îngrijirile lui pentru economie și pentru tot ce el e mai aprópe interesat. Numai în ultima analisă vine la el și sentimentul de mândrie, că el este român.

Este prea firesc ca așa se fie.

Sistemul feudal, asupririle seculari, terorismul din trecut, gróza care o au băgat în ósele lui toți tiranii mari și mici, au omorit aprópe cu desěvêrșire sentimentul de a se alipi cătră ce e românesc în deplină consciință.

Dacă totuși s'a alipit în port, în limbă, în obiceiu și datine, acésta mai mult au purces din încăpăținare de a ține la cele ce a věḑut, că s'au petrecut în viața protopărinților sei decât din sentimentul acela puternic, care sě nasce în popórele culte și cu consciință despre aceea ce sunt, ce au fost, ce trebue sě fie.

Scóla română de aḑi între referințele, în cari trăim, nu se mai póte mărgini numai la cetit, scris și comput, lucruri ce e drept fórte necesari, aprópe indispensabile.

Ea trebue sě mérgă cu un pas mai departe.

Trebue sě destepte în fiitoriul cetățén sentimentul, că el e român, și ca român aparține unei familii mari europene, unei familii ce se trage din vechia viță latină și că acésta familiă mare nu este tocmai cea din urmă între alte popóre.

Tipuri caracteristice de eroism, de virtuți cetățenesci de abnegațiune, de iubire de patrie și alte schițe din biografiile ómenilor mari, trebue predate în scólă, trebue enarate, trebue așa ḑicênd sě fie hrana sufletéscă, care sě hrănésca sufletele micuților.

Nu înțelegem de ce nu ar fi sosit timpul ca în scólele nóstre sě învețe și fiitorii cetățeni ai nostri, că detoria cătră némul seu este tot atât de mare ca și datoria ce ni-o impune instinctul propriei conservări a eului nostru.

De ce sě nu scie și țeranii nostri că noi românii am avut ómeni mari, femei nobile, suflete cari au făcut atât de mult pentru némul nostru, cât din generație în generație merită a fi pomeniți cu pietate.

Sórele libertății numai atunci va rěsări pentru noi, când vom sci infiltra sentimentul iubirei de ném și în coliba țeranului, ca se scie el, ce ném de ómeni am fi noi, dacă ne am sprigini, dacă ne am iubi, dacă am sci sě jertfim unul pentru altul și sě nu lăsăm pe nici unul din noi pradă uneltirilor strěinilor, pradă vrășmașilor și altor nemernici, cari ca lipitorile ne sug sângele și meduva din óse fără pic de mustrare de consciință.

În direcțiunea acésta e vědit, că până acuma nu s'a lucrat.

Și nu s'a lucrat, pentru-că nu s'a ținut scóla de repetiție, aceea scólă, în care se pot preda aceste lucruri cu efect.

Nici chiar la scólele bine organisate cu 3 și mai mulți învěțători nu se ține cum trebue.

Avem sciri din mai multe părți că învěțătorii sě descarcă de aceste poveri pentru ei și sub diferite pretecste nu vor sě scie de ea.

Comitetele parochiale de acésta trébă au prea puțină grije și sunt mulțămite, dacă se face ceva în scóla de tóte ḑilele.

Așa se înțelege, că nu e bine. Locul cel mai potrivit unde se pot cresce elevii în spirit național este scóla de repetiție.

Mintea elevului, atunci e în stare sě cuprindă mai bine lucruri de natura acésta.

Pověțuiți elevii de învěțătoriu și puși în posiție de a cunósce starea, în care se află poporul nostru, năpăstuirile ce-i vin dela diferiți dușmani, au de bună sémă sě se oțelésca și sě se și îngrădéscă cu tóte acele cunoscințe de cari au lipsă în viață.

Te ia mila, când veḑi, cât de ângust e cercul de vedere al țeranului nostru

El din cele ce se țin curat numai de economia lui, puține alte trebuințe mai simte.

Prea puțin e el pětruns de lupta ce trebue sě o pórte cărturarii în interesul poporului, prea puțin de jertfele ce le aduce inteligința, jertfe spirituale și materiale, tóte spre ridicarea némului din starea atât de jos, în care se găsesce.

Și până ce în popor nu va străbate odată ideia consolidărei și întăririi nóstre, păn atunci lupta ce se pórtă cu atâta desinteresare este o luptă sterilă și puțin roditóre.

Au dar învěțătorii nostri sě facă încă mult fórte mult în cestiunea luminărei poporului

Ei se plâng, că sunt rěu remunerați. Subscriem cu ambe mânile întemeiata lor plângere și ne dóre inima că este așa Dar tot ei trebue sě pregătéscă terenul ca generațiunile viitóre se fie mai cu recunoscință fată de munca lor.

Tótă clasa de ómeni, prin urmare și învěțătorii nostri ca o societate bine închegată, trebue sě lucre mult în direcțiunea acésta.

Succesul isbândei póte sě întârḑie, póte că cei actuali sě nu-i ea nici un folos, dar folosul 'l vor trage cei ce urméză.

Mulți ómeni altoiesc pomi făr sě ajungă sě le mânce fructele. Așa sě are lucrul și cu învěțătorii nostri Cei de acum trebue sě planteze sămênțe din a cărei fructe póte se vor îndulci numai următorii lor, dar acésta nu are sě-i descuragieze.

Sibiiu, 14 Februariu, 1892.

In numěrul trecut am publicat în liniamente generale mesagiul de tron, cu care a fost deschisă actuala nóstră dietă unguréscă.

Privit el ca un program al guvernului, vedem că noua dietă va avé sě resólve cestiuni de o deosebită importanță pentru țěrile de sub coróna Ungariei în special și de o deosebită importanță pentru monarchia întrégă în general.

Tóte aceste cestiuni le vom tracta rênd la timpul seu în fóia nóstră, pentru ca sě ținem pe cetitori în curent de tot, ce se lucră și cum lucréză părinții patriei.

Deocamdată o deosebită impresiune a făcut asupra nóstră coloritul, ce s'a dat și de astă dată vorbirei de deschidere.

In ea a aflat guvernul de bine sě accentueze prin rostul monarchului constituțional consolidarea națiunei sau cu alte cuvinte, timpul de pace se va folosi pentru întărirea ideei de stat magiar, idee, de care mereu viséză guvernul, viséză partidele oposiționale și tótă suflarea magiară de pe teritoriul corónei ungare.

Noi mai bucuros am vrea se rěstălmăcim acele frase și sě le considerăm ca o precauțiune a guvernului de a măguli urechile oposițiunei și nu ca o seriósă preocupațiune a lui.

Dar, durere, lucrul nu se are astfeliu.

Nu e acésta o precauțiune a guvernului pentru-ca sě se audă aplăudând și de băncile oposiționale, nu e ea nici o apucătură, cu care guvernul sě apară numai la deschiderea solemnă a dietei, atât de „patriotic“, în sensul de vorbire al magiarilor, precum s'a presentat.

Patriotismul acesta fals s'a manifestat sistematic în dieta unguréscă. Când au fost cestiuni grave de deslegat, el forma adeseori singurul espedient, cu care maioritatea parlamentului se obicinuise a scăpa de insultele și de obstrucțiunea oposițiunei ;

FOIȚA.

Fantoma castelului din Bayreuth.

(Reamintiri istorice. Traducere de *Iul. Popescu*).

(Urmare.)

Acum se afla castelanul în acéstă disposiție confusă înaintea marelui cuceritoriu.

„Ce sgomot fu acesta? întrebă Napoleon.

„O Sire, mii de scuse, îmi este de neînțeles, nici că pot sě'mi închipuiesc, nici esplica, aici în acéstă aripă“.

„La faptă, de unde acest sgomot?“ își repeta Napoleon răstit întrebarea.

Majestatea vóstră acest sgomot l'a produs dama albă sau mai bine ḑis tabloul ei!

„Nu mi s'au urmat ordinele mele? Eu am cerut espres apartamente libere cu totul de ori ce fantome.

„Până în ḑiua de astăḑi nu s'a mai arătat dama albă aici, Sire. Tabloul cel mare și greu, care o represinta, am lăsat încă astăḑi diminéța al transporta la cealaltă aripă, unde l'au și încuiat, acum însě zace în galerie, désupra acestei odăi. Tabloul, pentru a cărui transportare dintr'o sală în alta se recer 6 ómeni robusti, a venit aici, prin uși încuiate și nevěḑut de sentinele și se afla aici sus, picat la pământ ca cum s'ar fi lovit de vr'un obstacol. Acésta este causa sgomotului“.

„Ești d ta sigur de acésta?“ întrebă Napoleon meditând.

„Cu tótă siguranța. Sire, dacă porunciți Majestatea Vóstră, mě voiu duce sus cu mai mulți servitori și vom ridica tabloul de câteva ori și îl vom lăsa ér sě cadă, pentru ca sě vě puteți convinge despre asemănarea sgomotului“.

„Nu, lasă numai, eu îți cred d tale. Dealtfel însě se pare, că nu pré ai mult respect fată de fantoma casei dvóstre, deórece vreai sě faci esperimente cu chipul ei. Ce are de a face însě acéstă damă albă, fantomele de prin castele au de obiceiu o poveste, o cunosci d ta? Istorisește'mi-o!“

„Ah Sire, acésta este o istorie lungă și tristă. Dama cea albă se numia pe când era în viață Cunigunda de Orlamünde și deveni propietară Plassau burgului. Incă ca copilă tinără se mărită, la ordinul părinților sei, după contele de Classenburg, care era cu mult mai în vêrstă, și murind el după o căsătorie de șese ani, femeia sa tineră și plină de viață nu era dispusă a'și cerni restul vieții în singurătate

Se puse deci pe pândă, pentru a'și afla un al dóilea bărbat și pică alegerea sa asupra lui Albrecht de Schönen, Burggrof de Nürnberg, principe din spița dinastiei de Hohenzollern. Dênsa îi trimise deci o solie, și lăsă sě'l întrebe, dacă el ar fi aplicat se încheie cu dênsa căsătorie. Albrecht însě dădu soliei următoriul respuns: „Spuneți stăpânei vóstre, că dênsa ar fi în adevěr demnă de iubit, dacă numai n'ar fi patru ochi, așa însě, din causa celor patru ochi îmi este imposibil!“ Burgroful înțelese sub cei patru ochi, pe ai părinților sei, cari nu prea simpatisau cu dómna de Plassauburg, acésta însě înțelese, ochii celor doi copii ai sei avuți din căsătoria cu defunctul seu bărbat. Dênsa deci delătură prin mórte pe cele dóuě ființe nevinovate, comunicând acéstă faptă contelui, dênsul însě respinse cu indignare pe ucigașa mamă și făcu arătare la tribunal. Acesta aduse hotărîrea, ca dênsa se fie judecată la mórte prin sabie. In același apartament, în care își ucise copii, fu dênsa esecutată. Inainte de a muri însě depuse jurămêntul teribil, că și după mórtea sa se va resbuna asupra Burggrafului Albrecht, și că tot deuna se va arăta, decâte ori va trebui se móră vre un vlâstar din familia burgrafului.

După aceea își puse capul cu linisce pe eșafod și gâdele își îndeplini oficiul. Scurt timp după aceea se căsători burggraful cu frumósa Beatrise de Henegau, dar după câțiva ani el muri pe neașteptate. Soția se treḑi într'o nópte la strigătnl seu: „Cunigunde vii deja?“ După aceea se făcu liniște și când ér în afară 'l vedem manifestându-se în tóte locurile şi în tótă bună vremea; făr a mai întreba, dacă convine acésta cu actuala stare de lucruri din regatul nostru şi dacă bine e sĕ se lucreze aşa, precum se lucréză.

Partidele, care forméză dieta ungară au astăḑi o singură credinţă şi aceea este, că numai celce va licita mai mult cu patriotismul fals, numai cel-ce se va înjuga mai tare la carul cel mare şi fantastic al ideei de stat magiar, numai acela póte guverna şi numai acela e în drept sĕ guverneze: toţi ceialalţi sunt trădători ai patriei, nisce snbminatori, cari caută sĕ zădărnicéscă scopurile „mărețe“ ale naţiunei, ér „naţiunea“ îi va considera de atari şi îi va rĕsplăti cu dispreţul, cel merită

Aşa am vĕḑut, că înainte de alegeri guvernul s'a presentat în dietă cu un nou proiect pentru scólele poporale.

Pasul acesta l'a făcut guvernul, ca sĕ nu i-se pótă face imputarea, că n'ar fi destul de patriotic, sĕ nu i-se pótă arunca vorbă, că ar cocheta cu naţionalităţile şi ca sĕ apară înaintea „naţiunei“ celei închipuite ca singurul cârmaciu credincios şi ca singurul mântuitoriu al statului magiar.

Şi a avut o ḑi bună guvernul, planul a fost iscusit croit, căci intrégă oporsiţiunea şi cei mai înverşunaţi combatanţi de mai nainte ai ministrului de culte l'au primit cu viforóse şi îndelungate aplause; ér în presa magiară şi în cercurile şoviniste a fost sĕrbătorită aceea ḑi ca un eveniment epocal.

Lucrarea începută e deci uşor de dus în îndeplinire, fie de acest guvern, dacă va avé ḑile de traiu, fie de un eventual guvern apponyist, a cărui partidă a împrimat pe stégul cel pórtă: „stirpirea naţionalităţilor“.

Nimenea nu se va opune, căci nu e aḑi om în dieta ungară care sĕ-şi pună mâna pe inimă şi sĕ strige, că rĕu este acest curent politic, nu este om care sĕ le spună, că prin întrarea în vigóre de lege a acestui proiect se stirbesce dreptul bisericilor autonóme şi se atacă făţiş in special la noi nu numai caracterul autonom al bisericei ci şi caracterul ei naţional.

Nu este, pentru-că noi, umblând după ilusiuni pierdute, nu ni-am îngrijit sĕ ne trimitem cel puţin câţiva bărbaţi de încredere ai nostri în dietă, ci şi cercurile electorale sigure din Ungaria, le-am lăsat sĕ le esploateze streinii, cari acuma ne rĕsplătesc cu dispreţul lor.

Trecênd însĕ peste cestiunea acésta numai între parantese şi reîntorcându-ne la firul început, constatăm, că în mesagiul de tron nu se face nici o amintire despre raporturile dintre diferitele naţionalităţi, cari compun acest stat poliglot şi cari au acelaşi drept de esistenţă, ce 'l are şi naţiunea magiară, care în superbia ei se indentifică cu statul magiar.

Nu aflăm în acel mesagiu pusă în prospect o îmbunătăţire a sorţii şi o garantare de desvoltare culturală mai liberă a naţiunilor, ce trăesc sub coróna Ungariei.

Tóte acestea constatându-le, nu putem decât sĕ ne punem întrebarea: Pănă când va mai dura actuala stare de lucruri şi cred guvernul şi celelalte partide magiare, care licitéză în falsul patriotism, că durând actuala stare de lucruri, nu se înăspresc şi mai mult raporturile interne?

Noi credem, că da, şi n'am dori sĕ ajungem timpurile, când ele vor fi prea înăprite; de aceea advertisăm pe părinţii patriei la vorba latinului: *quid quid agis, prudenter age et respice finem!*

în urma ţipetului de spaimă al contesei, veniră servitorii, Albrecht cel frumos zăcea mort pe patul seu. De atunci, de câte ori este sĕ móră cineva din dinastia Hohenzollern, apare dama cea albă, fantoma dómnei Cunigunda, într'un vestmênt alb de nópte şi peste acésta o manta scurtă, garnisită cu pêslă, ér preste cap şi faţă cu un vĕl negru“.

Prin urmare, dacă femeea cea albă este o fantomă a familiei şi prevestitórea morţii vre un descendent al frumosului Burggraf, sper că va lăsa în pace pe alţi muritori“, îşi esprimă împĕratul părerea cu un zimbet ironic.

„O nu, Sire, ea s'a arătat deja şi altora.

Cine îi escita disgustul, aceluia i se arăta şi cu mănie îi dă sĕ înţelégă, că nu este binevenit, arătându-i calea. Şi ea este puternică în mănie.“

„Da, îmî aduc aminte, că generalii mei încuartiraţi aici la anul 1809, se plângeau, că au fost perturbaţi nóptea, ba Duroc îmi enară chiar, că d'Espagne a avut a lupta cu fantoma castelului“, ḑise Napoleon încet şi cuprins de gânduri, şi după aceea, adresându-se ér către castelan, întrebă: „Erai d-ta tot aici, când se încuartirase generalul d'Espagne în castelul acesta? Sci d-ta ce se întêmplase atunci?“

(Va urma.)

Revista politică.

Inmodiat după deschiderea solemnă a dietei ungare, diferitele partide au ţinut întruniri.

Independenţii au hotărît sĕ céră un loc de vice-preşedinte şi doi secretari şi tot deodată în considerarea numĕrului sporit al partidei şi diferite locuri, ce li se cuvin în comisiuni şi în sub comisiuni.

Alegerea preşedintelui a format una dintre cele mai seriόse cestiuni.

Vechiul preşedinte, lăsat la o parte de către guvern, a aflat simpatii în rêndurile opoziţionale, încât oposiţia a hotărît sĕ voteze pentru preşedintele de pănă acum Pechy. Se póte, că chiar alegerea preşedintelui sĕ dea ansă la complicaţiuni seriόse. —

Despre nouele camere din România se esprimă ḑiarul „Era nóuĕ“ între altele astfeliu:

Partidul conservator a reportat în alegerile generale o victorie strălucită În cameră ca şi în senat, majorităţile care susţin actualul cabinet trec cu mult peste dóuĕ treimi. Ministeriul este dar' nu numai garantat de óri-ce încercare de vot de blam, dar' încă va puté lesne triumfa de obstrucţiunea, ce ar puté face oposiţiunea.

În cameră afară de dl Dimitrie Brătian, şeful partidului liberal naţional, nu vedem nici o persónă mai marcantă. Nici vîrsta, nici starea de sănĕtate a domnului Brătianu nu-'i vor permite sĕ urmăréscă cu asiduitate desbaterile parlamentului.

La senat oposiţiunea este representată prin ómeni de mână ântâiu, ca dnii Eug. Stătescu, Vernescu, Blaremberg şi Panu. Nici dl Panu, nici dl Stătescu nu sunt violenţi în felul lor de a vorbi, şi de sipur că printr' înşii discuţiunea nu va degenera nici odată.

Partidul conservator reconstituit póte sĕ fie mândru de marea încredere ce 'i-a dat corpul electoral. Ţéra a dovedit, că 'şi-a adus mai puţin aminte de neînţelegerile din anii din urmă dintre nuanţele conservatóre, decât de multele fapte bune făcute în ceí din urmă patru ani.

Succesul, în adevĕr strălucit pe care partidul conservator 'l-a obţinut în aceste alegeri, cuprinde în el şi o lecţiune meritată la adresa diverselor nuanţe ale oposiţiunii Legenda reacţiunii s'a risipit. Partidul liberal şi cu tovarĕşii sei vor trebui sĕ caute o armă mai puţin ruginită pentru a combate guvernul actual.

Ţéra conscientă de dificultăţile pe care póte sĕ le nască complicaţiunile ecsteriόre şi doritóre de a merge înainte pe calea organisării interne, a refusat de a urma pe acei cari nu putéu sĕ-'i promită decât noi frămêntări.

Partidul conservator va înţelege, sperăm, că ţéra aştéptă dela el, ântâiu stabilitate, şi în al doilea rînd îndeplinirea angageamentelor luate prin apelul către alegĕtori

Numai ţinêndu-'şi cuvêntul, partidul conservator va dovedi, că merită marea încredere ce corpul electoral 'i a redat. Succesul nu trebue sĕ ne ameţască, nici sĕ ne facă sĕ perdem din vedere măreţul scop pentru îndeplinirea cărui tóte nuanţele conservatóre s'au întrunit.

Şi dacă cu adversarii vom avé puţin de luptat, sĕ fim vigileţi cu amicii prea zeloşi care compromit tóte guvernele. —

Crisa ministerială din Francia continuă încă. Freycinet a refusat categoric a lua asupră-şi sarcina pentru formarea noului cabinet, de aceea Carnot s'a vĕḑut necesitat a se adresa către Rouvier, acesta a şi primit formarea Referitoriu la crisă sĕ împărtăşesc din Paris următótele:

Crisa încă nu s'a sfîrşit. Carnot a primit pe Ribot, Freycinet, Constans şi Bourgeois şi a conferit cu ei. Lui Constans i-a declarat, că meritele îi sunt indisputabile şi a discutat cu el asupra situaţiunei. Constans, la rêndul seu a declarat amicilor sei, că întréga crisă nu este altceva decât un atac îndreptat în contra lui Freycinet. Se vorbesce ca sigur, că Constans îşi va ţiné portofoliul, dar în urma evoluţiunilor din urmă póte sĕ iese din cabinet Freycinet, Ribot, Constans, Rouvier, şi Bourgeois. — La 21 l. c şansele pentru compunerea ministrului le avea Bourgeois, care ar fi format un cabinet radical cu programul separărei bisericei de către stat. Intr'un astfel de cabinet n'ar putea sĕ păşéscă Ribot, pe care francesii pun mare pond din causa alianţei cu Rusia. — Radicalii sunt inimici declaraţi ai lui Ribot, fiindcă vĕd în el un ministeriu clerical. — Astfel situaţia a rĕmas tot încurcată. Camera va ţinea Joi, şedinţă în care va discuta în merit asupra situaţiunei.

De ale partidului naţional.

Din tóte părţile se trimit corespondenţe pe la ḑiarele nóstre, din cari lumea voesce se scótă morala, că poporul român a luat parte activă la alegerile dietale, şi încă în unele părţi a luat parte în mod demonstrativ şi inteligenţa.

În sensul acesta sunt scrise corespondenţele în „Gazeta Transilvaniei“, în „Tribuna“ şi în „Luminăteriul“, şi sunt puşi cu numele şi singuraticii, cari au comis grozavul pĕcat, de s'au folosit de dreptul lor electoral, asupra căruia numai convingerea şi consciinţa lor póte dispune.

Constatările acestea se fac tóte spre a arăta meritul cel mare al conferenţei naţionale din Ianuariu a. c.

Vom mai continua cu „partes electae“ din acelea corespondenţe de tot edificătóre din cronica permanentă a ḑiarelor nóstre, spre a scóte la ivélă meritul conferenţei naţionale.

Înainte de tóte însĕ trebue se începem cu coróna lucrurilor, cu capul noului parlament. De aceea datori suntem sĕ accentuăm, că meritul conferenţei nóstre naţionale este, că parlamentul actual pănă la constituire este condus de un macedonean de viţă, greco-oriental în cele ale confesiunei, de bĕtrânul Ianicsáry, care începe a se simţi tot mai bine în scaunul presidenţial.

Bĕtrânul Ianicsáry e ales adecă în cercul domnului Dr Iosif Gall, cerc reservat pentru români, şi cu ertăciune fie ḑis, pentru greco-orientali

Dacă conferenţa naţională nu decreta pasivitate absolută şi pentru părţile ungurene, atunci în cercul Recaşului se putea scóte un aderent al partidului naţional.

Era deci în periclu Ianicsáry de a nu mai fi ales, şi în acel ca sparlamentul nu avea norocirea de a fi condus înaintea regelui, şi pănă la constituire presidat de un macedo-român greco-oriental, trimis în partida guvernului de un cerc curat românesc.

Numai conferenţa naţională a dat deci parlamentului pe deputatul Ianicsáry, numai ea a scos pe ministrul president Szapáry din o perplesitate din cele mai penibile cu presidenţia de etate în actualul parlament.

Al ei e deci meritul, şi ei se i se aducă şi recunoscinţa!

Dar meritul cu presidenţia nu se opresce aici.

In lume, dacă odată lucrurile sunt croite după consecuenţa logicei, atunci de aceea logică consecuentă se ţin celelalte, şi ca lanţ se înşiră unele de altele.

Şi candidarea la presidenţie a br. Bánffy Dezső şi alegerea lui de preşedinte încă e meritul conferenţei naţionale.

Ca consecuenţa logică sĕ fie şi mai bătătóre la ochi, trebue sĕ premitem, că br. Bánffy Dezső numai românilor are sĕ-şi mulţăméscă cariera sa cea strălucită.

Décă în comitatul Solnoc-Dobêca nu erau români, br. Bánffy nu avea faţă cu cine sĕ-şi arete violenţa şi purtarea fără considerare la legile esistente, cea ce i-au căstigat titlul onorific de „*paşă*“ şi cu acest titlu şi îndreptăţirea de a fi candidat de preşedinte al parlamentului.

Dacă românii Năsĕudeni pe timpuri pentru ei mai bune nu adunau banii sângelui lor vĕrsat ca grăniţeri spre salvarea statului, dacă ei în timpuri mai bune nu ridicau monumente neperitóre pentru patriotismul lor: institutele de cultură cari aḑi sunt fala fostului comite suprem br. Banffy, aḑi acesta nu ar fi aşa de bine acreditat chiar şi în ochii deputaţilor din oposiţiune, cari tocmai din aceste considerante nu pot fi indiferenţi ca ómeni privaţi faţă cu acest om de notorietate publică pentru violenţa sa.

Dacă românii nu se puneau pe pasivitate, atunci în Şimlău guvernamentalii nu poteau scóte de deputat pe br. Bánffy, şi atunci acesta nu ar fi deputat, şi nefiind el deputat, ministrul Szapáry nu l'ar fi putut candida şi alege de preşedinte al parlamentului.

Şi dacă conferenţa naţională prin pasivitatea sa au făcut un serviciu bun guvernului prin alegerea lui Ianicsáry, care din respect la etatea sa a fost chemat sĕ conducă parlamentul pănă la constituire, nepreţuit serviciu i-au făcut prin pasivitate tocmai în punctul presidenţiei definitive a parlamentului, deóre-ce tot prin pasivitatea pentru părţile ungurene a fácut posibilă alegerea br Bánffy Dezső care prin energica suprimare a orică-rei miscări legale pe timpul când era comite suprem în comitatele Solnoc-Doboca şi în Bistriţa-Năsĕud, şi-a câstigat titlul de a puté fi în fruntea corpului legislativ din patria nóstră.

Guvernul prin acésta a eşit din cea mai grozavă perplesitate, s'a scuturat de espertul şi circumspectul Péchy Tamás, care cu ochii legaţi ţinea cumpĕna dreptăţii, şi totodată a pus în locul lui un om, care acuma păşesce pentru prima óră în parlament, dar care are un trecut plin de violenţă pentru români. şi acel trecut, aceea violenţă e cel mai eclatant titlu pentru a fi pus la cârma parlamentului.

E mare deci meritul conferenţei naţionale în alegerea de preşedinte în parlament a deputatului br. Bánffy, mare recunoscinţa, ce i o detoresce guvernul Szapáry, care ca cavaler îi va sci şi da espresiune la timpul şi locul seu.

Accentuate acestea, spre a începe după cum am ḑis lucrul din cap, constatăm că:

Comitetul central al partidului naţional n'a întreprins până acuma nimica ca memorandul sĕ fie presentat la tron.

Un mare suces medical

Sub acest titlu cetim în „Timpul“ din Bucuresci următoriul articol:

Ilustrrul nostru profesor Dr. Babeş în interval de o sĕptĕmână a reportat două victorii strĕlucite la academia de medicină din Paris. La 9 Februariu academia i-a recunoscut prioritatea asupra descoperirei microbului influinzei, pe care dl Pfeiffer din Berlin şi l'au însuşit într'un mod aşa de subit, pecând acest microb era descoperit de dl Babeş în 1890 şi publicat de pe atunci, deci dl Pfaitfer a confirmat numai descoperirea din Bucuresci.

Acum e vorba de un alt avênt a' medicinei, care în curênd va sgudui tótă lumea prin efectul mare, ce va produce îndată-ce aplicaţiunea acestei descoperiri se va generalisa.

Bólele nervóse, chiar şi cele mai desperate, încurênd vor dispâré de pe orisonul patologiei, întocmai ca turbarea prin îngeniósa invenţiune a celebrului Pasteur.

Profesorul Babeş tratênd ómenii muşcaţi de animale turbate, supunêndu-se el însu-şi de 2 ori la acel tratament asistenţii, servitorii institutului de bactereologie, chiar decâte 4 ori de când esistă institutul, au observat că bolnavii între cari au fost mulţi nevrêstnici, cheoreci şi suferind de alte maladii nervóse, în urma tratamentului antirabic, care constă din injecţiuni subcutanate cu substanţă atenuată de epuri turbaţi, starea lor morbidă, nervósă, care nu avea nici o legĕtară cu turbarea, se amelioréză şi se vindecă chiar.

In sensul acesta la institutul de bactereologie deja acum doi ani se făcuseră câteva încercări la bolnavi nevrêstnici, dar s'a întrerupt tratamentul. In acel timp dl Constantin Paul, profesor la facultatea de medicină din Paris aflându-se în Bucuresci, s'a înţeles cu D-rul Babeş, că după indicaţiunile primite, se esperimenteze pe o scară mai întinsă la Paris.

Acum câteva luni, dl Constantin Paul a scris dlui Babeş, că tratamentul prin transfuusine nervósă, conform indicaţiunilor date de dl Babeşiu a succes surprinḑĕtoriu.

In şedinţa dela 16 Februariu c. a. a academiei de medicină din Paris, dl C. Paul face o comunicare asupra succeselor obţinute prin acest tratament la 11 bolnavi vindecaţi de choleră neurastenică, neurasthenie clasică, puls lent permanent, atacsie locomotrice sau tabeş, adecă cele mai supărătóre maladii nervóse.

Substanţa injectată e o soluţiune de 10 la sută de substanţă cenuşie de creeri de berbece sterilisat cu 5: 1000 acid carbonic.

Primul efect, ce resimte bolnavul, este o sensaţiune de forţă şi de bună disposiţie, durerile şi slăbiciunile musculare diminuă repede. Durerile vertebale, hyperestesiile spinale dispar după-câteva injecţiuni, durerile fulgurante ale atacsiei încetéză, durerile de cap ale neurasthenicilor dispar, insomnia e înlocuită de somn dulce natural. Impotenţa funcţională a creerului se perde, apetitul se redeschide, greutatea corpului anemicilor cresce repede.

Sistemul nervos prin injecţiunile cu substanţa nervósă devine un condensatoriu, care se póte încărca şi bolnavul câştigă o cantitate de forţă, de care dispune după placul seu

Felicităm dar pe dl Babeş de strălucitul succes şi marele viitoriu ce acest nou tratament, al cărui autoriu intelectual este d sa, va schimba aşa ḑicênd aprópe cu totul tratamentele de până aci.

Varietăţi.

* (Unificarea scólelor medii.) Ancheta conchiemată pentru unificarea scólelor medii a ţinut în 19 l. c. o conferinţă în care s'a încheiat desbaterea generală. Toţi (23) vorbitorii s'au pronunciat în principiu pentru unificarea scólelor medii.

* (Coincidenţă minunată.) Din Buru ni se scrie: In comuna Buru, Indreiu Stefan şi soţia s'a Maria Talan, ambii s'au născut în 30/11 1816 în comuna Buru într'o óră şi s'au căsătorit în 8 Novembre 1838 si au veţuit o viéţă conjugală fericită până în 6 Februariu, st. v. 1892 la 4 óre p m. şi atunci ambii bĕtrâni au murit tot într'o óră Intr'o óră s'au născut ambii bătrâni şi ca soţ cu soţie tot într'o óră au şi murit, lăsênd după dênşii nu numai nepoţi dar chiar şi strănepoţi.

* I. P. S. S. metropolit primat al României va merge în curând la Paris, spre a visita capela română.

* Invitare la şedinţa ordinară generală a filialei reuniunei sibiene „Crucea roşie“, ţinêndă la 28 Februariu a. c st. n. la 4 óre p. m. în sala mică a comitatului

Sibiiu, în 5 Februariu, 1892

Iosefine de *Brennerberg*,
presidentă.

G. Gidófalvy,
notariu.

* (Cas de mórte) *Iosefina Pascovits* născ. *Dunca de Sajó* vĕduvă de căpitan ces reg. după un morb scurt în urma înfluenţei în 25 Februariu după améḑi $^3/_4$ 1 óră 'şi-a dat bunul şi nobilul suflet în mânile Creatorului în etate de 58 de ani

Inmormêntarea s'a făcut Vineri în 26 Februariu la 4 óre p. m. în cimiterul militar.

* (Mănăstire jefuită) Bogata mănăstire Dousko din Tesalia a fost călcată de hoţi. Egumenul şi monachii fură supuşi la tóte chinurile posibile, hoţii au răpit mulţi bani şi scule preţióse.

* (Profesorii facultăţii de teologie din Bucuresci.) Prin înaltul decret regal Nr 267 din 28 Ianuariu s'a recunoscut titlul provisoriu profesorilor facultăţei de teologie. Profesorii facultăţei de teologie recunoscuţi acum cu titlul provisoriu, sunt:

Arhereul Ger. T. Pitişteanu, esigesa vech. testament; D-l N. Nitzulescu, patrologie şi istoria dogmelor; I. Cornoiu, esigesa noului testament, C. Erbiceanu, dreptul bisericesc, archimandrit P. Georgescu, teologia dogmatică, Iconom Alecs. Mironescu, morala creştină; Radea Cireşanu, teologia practică; Dragomir Demetrescu, istoria bisericéscă.

* (O căsătorie rară şi interesantă.) Una din cele mai curióse nunte, care are sĕ o înregistreze istoria întêmplărilor matrimoniale, dealtcum destul de bogată în lucruri deosebite, — a avut loc în 17 l c. în Sátoralya-Ujhely. In biserica romano-catolică de acolo adecă păşì înaintea altariului în numita ḑi — pentru a şasea óră o démnă matrónă de 84 ani, căreia îi murise bărbatul numai de 14 ḑile Şi acestui bărbat îi jurà ea vecinică credinţă, dupăcum jurase şi celor 5 antemergĕtori ai lui, şi li-o şi ţinuse cu sfinţenie.

Acéstă cununie făcu în comună sensaţie cu atât mai, mare cu cât fericitul mire este în etatea cea mai frumósă, de 21 ani, va fi prin urmare după judecata omenéscă, nunumai al şaselea, ci şi cel din urmă soţ al nevestei tinere Publicul care s'a îndesuit la acésta cununie interesantă esprimă felicitări „tinerei“ părechi încă în biserică, şi î-i dori fericire, de care sigur va avea lipsă în căsătoria sa.

* (Ghiéţă). Nu numai sala de joc şi bursa sunt aşa de lunecóse, încât pe mulţi şi multe au trântit, ci şi stradele Vienei au dat ḑilele trecute ómenilor ocasiune, de aşi arăta măestria în ţinerea ecuilibrului. După-ce căḑuse într'o după amiaḑi o plóie caldă, începu sĕ bată deodată un vênt aspru de nord, şi îndată se acoperi drumul de care şi trotoirele de Asfalt cu o ghiaţă subţire ca sticla şi lucie ca oglinda, aşa încât era imposibil sĕ umbli pe strade. In adevĕr deabia putea omul păşi, şi numai poliţiei care a dat ordin ca sĕ se pue cenuşe pe trotoire, este de a se mulţămi, că nu s'au întêmplat nenorociri Dară n'a fost destul cu atâta. După meḑul nopţii vêntul se schimbà, temporatura se suì binişor, şi érăşi căḑu o plóie mare, care durà aprópe dóuĕ óre. Capriţiile cele nebune ale acestei ḑile însĕ făcură că deodată începu érăşi un vênt mare, care încurênd deveni orcan şi se făcu aşa de frig, încât apa cea multă de pe strade înghieţà Când se sculară vienesii a dóua ḑi avură deosebită plăcere de a nu putea eşi din casă şi pelângă aceea orcanul a măturat stradele cu o putere, încât de abia te puteai ţinea pe picióre. Era o musică drăcéscă care o făcea furtuna.

Ferestrile tremurau în ţiţini porţile se închideau şi deschideau, de credeai că bubue tunurile, tablele de blech şi firmele neguţătorilor scârţăiau, şi pe lângă acest sgomot asurḑitor sĕ mai adăuga şi ghiaţa, care făcea sceneria şi mai îngrozitóre. Copii, care tocmai pe aceea vreme mergeau la scólă, cădeau ca muştele, dar nu numai copii, ci şi ómenii mari, bărbaţi şi muieri, neputênd se resiste puterei viforului pe pămêntul cel lunecos, trebuiau sĕ stea de multeori în loc, şi mulţi nu se mai puteau ţinea, şi picau jos. Şi vre'o câteva nenorociri se întâmplară O femeie de 72 de ani căḑu aşa de rĕu, încât îşi rupse mâna şi îndurà şi alte lovituri grele. — Aşa o vreme n'a mai fóst în Viena din anul 1869, în care an se nimeri viforul şi ghiaţa cá sticla tocmai pe vremea când eşiau ómenii din teatru Nu era cu putinţă, sĕ te ţii în picióre, şi cei mai mulţi ómeni, bărbaţi femei au trebuit sĕ mérgă târăindu-se pe mâni şi pe picióre acasă. Aceea mângăere însĕ au avut'o ómenii, că aşa de rĕu ca atunci n'a fost în anul acesta.

Mulţămită publică.

Domnul Iosif Gomboş, învĕţător şi proprietariu în Vidra de sus a binevoit a dăruí 5 fl. v. a. spre scopul acoperirei speselor esposiţiunei industriale, ce se va arangia de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“.

Subscrisul comitet îşi ţine datorinţă a esprima domnului donator şi pe acésta cale sincera sa mulţămită.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români“, ţinută în Sibiiu, la 18 Februariu n. 1892.

Nicolau Simtion,
v.-peşedinte.

Ioan Ciontea
notar.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

5. *Omorirea pruncilor şi fuga la Egipt.*

Magii dela rĕsărit, după-ce s'au închinat lu Iisus s'au pregătit de drum, cu gândul sĕ se abată pe la Irod sĕ-i spună, că au aflat pre Iisus, împĕratul cel nou. Dar un inger le-a eşit în cale şi le-a spus ca sĕ se ducă pe altă cale în ţéra lor şi sĕ nu mérgă pela Irod căci Irod a pus gând reu sĕ omóre pe fiul lui Dumneḑeu. Craii au ascultat de porunca ingerului şi nu au mai mers pela Irod.

Irod însĕ ascepta cu încordare pe craii, sĕ vină cu vestea, dar vĕḑênd, că numai vin, a cugetat în inima sa rĕutăcióśă: „dacă nu vin sĕ-mi spună locul unde s'a născut împĕratul cel nou, eu totuşi voiu face ca el sĕ nu rĕmână cu viéţă“.

Apoi a poruncit Irod soldaţilor sei, ca pre toţi pruncii din Vitleem şi din împrejurime, cari, nu sunt încă de doi ani, sĕ-i ucidă Cugeta Irod, că între pruncii acestia de sigur se va ucide şi Iisus.

Dar pre Iisus nu l'au ucis! Căci preste nópte după plecarea magilor, un ânger i-s'a arĕtat lui Iosif şi i-a ḑis: „scólă-te i-a pruncul si pe muma lui şi fugi la Egipt, că vrea Irod sĕ omóre pruncul. Iosif a ascultat a luat pruncul şi pe muma lui şi încă prin întunerecul nopţii a fugit la Egipt.

Precând Iosif cu Iisus era încă departe de Vitleem, au sosit aici omoritorii de prunci, orânduiţi de Irod, şi smulgênd copilaşii din braţele mamelor lor, î-i ucideau înjunghiindu-i cu sabia. O cum ţipau mamele şi pruncii nevinovaţi!

Irod, pentru acésta faptă sângerósă, a fost pedepsit cu bólele cele mai chinuitóre, umplându-se preste tot trupul de rane, încât îl mâncau vermii de viu. Mórtea lui a fost gróznică.

Sufletele pruncilor ucişi de Irod sunt în ceriu sus, la Dumneḑeu pururea în desfătare.

După mórtea lui Irod ingerul domnului sau arătat éră lui Iosif şi i-a ḑis: „întórcete din Egipet acasă căci Irod care căuta sufletul pruncului a murit“. Iosif luând pruncul şi pe muma pruncului s'a reintors în ţara lor aseḑêndu se nu în Vitleem ci în Nazaret.

Din acéstă istorióră învĕţăm:

1. Că Dumneḑeu zădărnicesce planurile ómenilor poftitori de domnie şi mărire luméscă, precum a zădărnicit şi planul lui Irod de a omori pre Christos.
2. Că pre făcătorii de rele Dumneḑeu î-i pedepsesce cum a pedepsit pre Irod pentru pĕcatul uciderei.
2. Că precum pruncii ucişi de Irod sau jertfit pentru Iisus aşa şi noi sĕ fim tot deuna gata a suferii ori şi ce necasuri ba chiar şi mórte, pentru legea lui Christos.

Ach! Iróde împĕrate,
Tea i umplut de rĕutate,
Căci cu poruncile tale
Ai umplut ţéra de jale,
Nici o casă nu-i scutită,
Nici o mamă ocolită
Ci tóte sunt lăcrămate,
Şi de chinuri sfăşiate.

Intrebări: Ce au făcut craii, după-ce s'au închinat lui Iisus? Mai mersau crai pela Irod sĕ-l însciinţeze, că au aflat pe Iisus? Ce au făcut Irod dacă a vĕḑut că nu se mai întorc craii? Omoritau şi pre Iisus între pruucii ucişi? Cine a spus lui Josif sĕ fugă la Egipt? Unde s'a întors Josif dupăce a murit Irod? Cum a pedepsit Dumneḑeu pre Irod? Ce învĕţăm din istorióra acésta? (Va urma).

Nr. 503. [26] 1—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de notariu comunal în comuna **Vale** devenit vacant prin abḑicere.

Cereri de competinţă instruate conform §.6 articlul de lege I. 1883 sĕ se înainteze subscrisului cel mult pănă în *26 Martiu a. c.*

Alegerea sĕ va îndeplini în 27 Martiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Salariu anual de 400 fl. 2. Relut de cuartir 50 fl. 3 Pauşal de lemne şi luminat 20 fl. 4. Pauşal de călătorie 25 fl.

Selişte, în 23 Februariu, 1892.

Pretorul suprem:
Lemény.

Nr. 665. [20] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Alecse Neagoviciu din Intorsura-Buzĕu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a II-a.

Reflectanţii vor asterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 23 Novembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 34 1892. [27] 1—3

EDICT

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7174 B. se citéză Nicolae Ilie Cergău, legiuitul bărbat al Mariei Chirca din Selişte, protopresbiteratul Seliştei carele mai bine de 8 ani au părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află şi şi dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa sa.

Sĕlişte, 10 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei
Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „ALBINA“* se învită prin acésta în vîrtutea §. 20 al statutelor societăţii la

a XIX-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **29 Martiu 1892** stilul nou înainte de améḑi la 10 óre în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; bilanţul anului de gestiune 1891 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Propunere pentru crearea unui fond special de reservă.
6. Alegerea a lor 4 membrii în consiliul de Direcţiune în sensul §§-lor 36 şi 37 din statute.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voesc a participá la adunare în persónă, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a-şi depune acţiunile şi eventual doveḑile de plenipotenţă, cel mult pănă Sâmbătă în 26 Martiu a. c. st. n. 6 óre p. m. la cassa centralei în Sibiiu, s'au la a filialei în Braşov.* [28] 1—1

Sibiiu, 8 Februariu, 1892.

Direcţiunea institutului „Albina“.

„ALBINA“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

XIX-a Incheiere a Conturilor cu 31 Decembre 1891.

CONTUL BILANŢULUI

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar		44,981.70
Bon în Giro-Conto şi la alte bănci		130,429.77
Monetă		407.20
Cambii de bancă		2,489,954.94
Împrumutnri hipotecare		1,429,964.73
Credite personale (ţărănesci)		858,596.40
Credite cambiale cu acoperire hipotecară		520,239.10
Credite ficse		48,472.90
Avansuri pe efecte publice		144,091.25
Credite de cont-curent		190,482.32
Împrumuturi pe producte		14,901.61
Casa institutului, realităţi dela gara Braşov şi diverse realităţi de vênḑare		160,570.92
Efecte publice		514,864.45
Efectele fondului de garanţie al scrisurilor fonciare		217,460.50
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului		47,453.90
Mobiliar	6658 fl. 11 cr.	
după amortisare de	665 „ 80 „	5,992.31
Interese restante şi diverse conturi debitóre		92,913.08
		6,911,777.08

Pasive.		fl. cr.
Capital social		
3000 acţiuni à fl. 100		300,000.—
Fondul de reservă al acţionarilor		93,405.—
Fondul special de reservă		9,427.36
Depuneri spre fructificare		5,079,249.83
Scrisuri fonciare cu 6 % în circulaţiune	583,300 fl. — cr.	
Scrisuri fonciare cu 5 % în circulaţiune	624,000 „ — „	1,207,300.—
Scrisuri fonciare eşite la sorţii în circulaţiune		3,700.—
Fondul de pensiuni al funcţionarilor		48,867.80
Dividende neridicate		2,076.—
Interese anticipate pro 1892		75,774.59
Diverse conturi creditóre		22,839.68
Profit curat		69,136.82
		6,911,777.08

CONTUL PROFITULUI şi PERDERILOR.

Eşiri.		fl. cr.
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	222,296 fl. 77 cr.	
„ scrisuri fonciare	65,620 „ 59 „	
„ fondul de reservă al acţionarilor	3,335 „ 30 „	
„ împrumuturi luate pe efecte	898 „ 29 „	292,150.95
Spese:		
Salarie, imprimate, inserţiuni, reparaturi, porto, diverse	42,576 fl. 07 cr.	
Marce de presenţă	2,565 „ — „	45,141.07
Contribuţiune:		
directă	9,340 fl. 96 cr.	
10 % dare la interese dela depuneri şi competinţe de timbru	22,701 „ 98 „	32,042.94
Amortisaţiune:		
din mobiliar	665 fl. 80 cr.	
pretensiuni dubióse	4,703 „ 99 „	5,369.79
Profit curat		69,136.82
		443,841.57

Venituri.		fl. cr.
Interese:		
dela cambii de bancă	215,922 fl. 33 cr.	
„ împrumuturi hipotecare	99,275 „ 32 „	
„ credite cambiale cu acoperire hipotecară	33,383 „ 41 „	
„ efecte publice	28,166 „ 97 „	
„ credite personale	16,825 „ 78 „	
„ credite de cont-curent	11,524 „ 37 „	
„ credite ficse	4,208 „ 32 „	
„ avansuri pe efecte	6,019 „ 36 „	
„ împrumuturi pe producte	2,002 „ 75 „	417,328.67
Chiriă		9,658.56
Provisiuni		16,613.67
Profit la monetă		240.67
		443,841.57

Sibiiu, în 31 Decembre, 1891.

I. Hannia m. p, membru al direcţianei.
Şiuluţiu m. p., membru al direcţiunei.
Cosma m. p., director esecutiv.
Iosif Lissai m. p., comptabil-şef.

(29) [1—1]

Subsemnatul comitet am esaminat contul bilanţului, al profitului şi perderilor şi confruntându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă le am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esacte.

Sibiiu, 24 Februariu, 1892.

Comitetul de supraveghiare:

A. Brote m. p. **Michail Kabdebo** m. p. **C. Tobias** m. p. **Nicanor Frateşiu** m. p. **Ioan Creţiu** m. p.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18. Sibiiu, Marți 18 Februariu (1 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Februariu, 1892

Pe ḑiua de 3 Martiu a. c. sunt convocate dietele din singuraticile provincii ale Cislaitaniei.

Cestiuni de consolidare internă vor ocupa pe bărbații națiunilor din aceste țĕri, dela a căror inflorire și bunăstare se condiționéză totodată înflorirea și bunăstarea monarchiei nóstre.

Afacerile de consolidare internă ale acestor țĕri până acuma puțin au fost discutate în pressa dela noi. Mai ales bohemii au fost aceia, cari prin ținuta lor din trecut, și prin atitudinea lor de acuma, au atras asupra lor atențiunea pressei.

Celelalte au trăit liniștite, neobservate de lume, mai cu sémă de 12 ani încóce, dela era contelui Taaffe, care și-a pus de țintă împăcarea naționalităților din cealaltă jumĕtate a monarchiei.

De doi ani încóce relațiunile s'au înăsprit si în cealaltă jumĕtate a monarchiei, de când adecă contele Taaffe, copleșit de partida germână, a abandonat politica prudentă observată 10 ani, și a început a face concessiuni esorbitante germanilor, provocând prin acésta o febrilă agitațiune în Bohemia, prin ce a sdrobit partida conducătóre de până acuma în afacerile Bohemiei, a dat ansă la preponderanța cehilor tineri, și s'a provocat scisiunea regretabilă, care a împins în anii 1870 pre bohemi în abstinența pasivă, păgubitóre normalei desvoltări a lucrurilor în monarchia nóstră.

Schimbarea politicei contelui Taaffe a avut de resultat o regretabilă scisiune în Bucovina, carea pe noi ne privesce mai de aprópe, fiind vorba de frații nostri de acolo, a căror consolidare și desvoltare nu ne póte lăsa indiferenți. Numai în legătură cu schimbarea sistemului politicei domnului Taaffe ne putem închipui și schimbarea raporturilor politice în Bucovina, cari tocmai în aceste ḑile au luat o formă de tot acută, și au isbucnit într'un mod atât de vehement, din nisce incidente atât de caracteristice, încât sémĕn acestora nu se află fără numai pe timpul, când întriga curților domnitóre era pusă în mânile femeilor, cari apoi sciau provoca cu mare iscusință și conflicte și crise regretabile.

Politica monarchiei nóstre de mult timp nu a mai fost înfluințată de întriga femeilor din cercurile înalte, și cea actuală din Bucovina promite a deveni celebră tocmai, pentru-că crisa se atribue soției presidentului țĕrei.

Pe timpul, când devisa politicei contelui Taaffe era „**pace**“, a trimis de president al țĕrei în Bucope actualul president „**Pace**“, și dela întrarea lui în Bucovina a dispărut pacea, așa că sub era domnului „**Pace**“ s'a croit, s'a alimentat discordia, care acuma a isbucnit cu o nespusă vehemență.

De multeori cause mici au efecte de tot mari, și-a ḑis lumea, când a cetit, că în Bucovina o afacere privată a presidentului țerei cu consilieriul de domenii br. Mustatza a dat ansă la crise seriόse.

Soția presidentului țerei — ḑice se — a primit o scrisóre anonimă nu tocmai dintre cele mai delicate.

Suspiciunea de a fi autorul scrisorei a căḑut asupra Br. Mustatza, și el ca cavaler și om de onóre, îndată ce a auḑit, că se bănuesce a fi scrisă de el epistola nedelicată cătră soția presidentului țerei, a declarat, că nu scie nimica despre o asemenea scrisóre.

Deóre ce suspiciunea s'a susținut și în urma acelor declarațiuni, baronul Mustatza a cerut se fie pus sub cercetare disciplinară, a demisionat dela oficiul de consilieriu al domenielor, și ca om ofensat în onórea sa a cerut dela contele Pace satisfacțiune cavalerésca.

Boerimea română din Bucovina nu a putut rĕmânea indiferentă la insulta ce i s'a făcut unui ilustru membru al ei. De aceea ea demonstrativ a absentat dela o serată, la care i a învitat contele Pace.

Mareșalul țĕrei, baronul Vasilco a făcut causă comună cu boerimea română, și el încă a absentat dela serata dată de presidentul țĕrei.

De aci a urmat scisiunea între representantul domnului Taaffe, și între boerimea din Bucovina, și pe basa acestor puține informațiuni a aprețiat lumea scisiunea. Și pe aceste base stând lucrul, era neesplicabil, cum de s'a putut provoca o crisă acută în Bucovina.

Lucrurile însĕ aḑi altfeliu ni se presentéză. Și tocmai fiind-că ele altfeliu ni se presentéză, noi trebue sĕ le aducem în legătură cu schimbarea sistemului în politica internă a contelui Taaffe.

După scirile cele mai próspete în Bucovina dela denumirea contelui Pace cu sistem s'a lucrat la ruinarea românilor.

Cu deosebire a lucrat în direcțiunea acésta presidentul țĕrei cu partida leșilor și cu puținii aderenți ai tendențelor germâne, cari acuma din nou au eșit la suprafață.

Ținuta ostilă a presidentului țĕrei mai întâiu a isbucnit în congresul național bisericesc al fraților din Bucovina, în care congres presidentul țĕrei în un mod condamnabil a apostrofat pe metropolitul românilor din Bucovina.

Ținuta ostilă a presidentului țĕrei s'a manifestat cu deosebire în ținuta lui în general ostilă bisericei române din Bucovina care de 10 ani de ḑile încă nu ajunge sĕ-și reguleze afacerile sale și mai ales s'a manifestat la congresul întrunit în tómna trecută, care de luni de ḑile încă nu a ajuns nici la atâta, ca comisiunile alese sĕ pótă raporta congresului în plen despre starea lucrurilor, ca sĕ se limpeḑéscă situațiunea, și lumea se fie scósă din nedumerire.

Uneltirile acestui om se dau în cele din urmă la ivélă mai eclatant prin un ḑiariu din Viena, în care aflăm lucruri de tot interesante.

Ḑiariul „Neue freie Presse“ în numĕrul de Joia trecută ne spune că în Bucovina îndată cu venirea contelui Pace au început se lucre acesta dimpreună cu polonii, rutenii și germanii liberali în direcțiunea de a paralisa mersul lucrurilor, care s'a croit sub era contelui Taaffe, pecând era president al țĕrei Lessani și Br Pino. Acel mers de lucruri favorisa interesele românilor, și cu deosebire favorisa el interesele boerilor români, a acestei oligarchii, care e spine în ochii contelui Pace.

Lucrurile deci s'au urmat cu plan, și dacă nu era dómna Pace, care ca mai cu temperament sĕ provóce crisa, de bună samă ea isbucnia din alt incident.

Elementele acestea s'au grupat deci în jurul contelui Pace, au trimis deputațiuni la Viena, au înscenat demonstrațiuni pentru presidentul țerei contra boerimei române, și tocmai acuma în ajunul intrunirei dietei provinciale toți deputații neromâni au demisionat, așa că românii 14, cari au mai rémas nu pot forma majoritate, și așa parlamentul va trebui disolvat, și se vor face nóuĕ alegeri — se înțelege sub conducerea coteriei protegiate de presidentul țerei.

In acéstă lumină situațiunea fraților din Bucovina apare de tot strîmtorată.

Un lucru ne mângăie în tótă afacerea, și acela e, că românii din Bucovina, că aristocrația din Bucovina a ajuns la consciența de demnitatea sa, a primit lupta pe față, cu resoluțiune.

Acésta ne mângăie pe noi. In acéstă luptă vedem intruniți pe toți românii din Bucovina.

E fórte probabil, că încă în ḑilele cele mai de aprópe se va disolva dieta provincială a Bucovinei și se vor escrie alegeri nóuĕ.

Pre o parte va sta guvernul cu fracțiunea de poloni rusnieci și germâni, pre de altă parte însĕ va sta partida românéscă, în locul prim boerimea improscată fără atâta cruțare de toți veneticii, cari au simțit bucurie, de câte ori au lovit în demnitatea bisericei din Bucovina, în demnitatea poporului român de acolo.

FOIȚA.

Fantoma castelului din Bayreuth.

(Reamintiri istorice. Traducere de *Iul. Popescu*).

(Urmare.)

Da se înțelege, Sire, generalul d'Espagne sosise aici nóptea târḑiu și se culcă, îndată ce-i pusei la disposiție camera lui și cele ale suitei sale. Nóptea resunară din dormitorul generalului strigăte teribile, ér când sosiră adjutanții și servitorii îngrijați, aflară patul generalului, care se afla mai 'nainte la părete, restornat în mijlocul camerei, sub pat însĕ pe general. După ce îl desteptară din amețélă, istorisì el, că trezindu-se fără de veste, ar fi simțit cum se mișca patul seu.

Când sărì sus, se afla patul deja în mijlocul camerei, și acum ḑări și pe dama cea albă, acésta însĕ se țipă immediat asupra lui și începu al sugruma.

El s'a apĕrat cu multă bărbăție și în luptă cu fantoma desigur s'a resturnat și patul. In fine totuși a sucombat, perḑêndu-și consciința. El îmi descrise tot esteriorul femeiei celei albe și trebuì sĕ'l conduc la tablou, de abia îl privi însĕ și esclamà: „Da, acéstă este teribila femeie, tocmai așa mi s'a arătat mie! Incă în aceiași nópte părăsì cuartirul și se muta în micul castel Fantaisie. In ceealaltă diminéță veni aici un detașament de miliție care, sub inspecția oficerilor, visitară dormitorul generalului! Depărtară tapetele după păreți, ridicară pachetele podelelor, pentru ca eventual se descopere uși secrete sau cufundături, dar nu aflară nimic suspicios.

Când i se făcu generalului raport, ḑise el posomorît: „Aparițiunea ei însemnéză la tot casul mórtea mea. Aici mi'am auḑit eu clopotele funebrale.“ Oficerii încercară al desmênta, el însĕ rĕmase în credința aceea“.

„Și el avu drept“, murmură Napolon. „El muri scurt timp după aceea, picând în lupta dela Aspern. Este bine“, se adresă el cătră castelan“, istoria d-tale fu de tot hăzlie. Sper, că nu me va mai conturba fantoma d-vóstră, sau chipul ei.“

După ce împĕratul concedia atât pe Schlütter, cât și pe Roustau, se așeḑă ér lângă chartele sale și lucră mult timp, fiind apoi cuprins de oboséla, se duse Napoleon la repaus.

De abia trecuse cam o jumĕtate de óră, când servitorul împĕratului, Constant fu treḑit prin oftări și sbuciumări și immediat fu și chemat în odaia lui Napoleon printr'un strigat puternic. Impĕratul ședea oblu pe patul seu. „Constant“, ḑise el, „acuma mi se arătă și mie. Eu nu adormisem încă, când o vĕḑuì ridicându-se încet, ca cum ar fi crescut din podele. D'Espagne avuse drept, când lăsà a se cerceta, dacă nu cumva sunt afundături. Chiamă pe Roustau, luați lumini și vedeți, dacă cumva nu despoporați ceva“.

Dar fu zadarnică tótă cercetarea, nu putură afla nimic suspicios și Napoleon îi trimise érăși la odichnă, consolându-se cu aceea, că póte iritat prin istorisirea castelanului, — a visat.

Cam o óră sĕ fi trecut, când fură alarmați din nou servitorii, printr'un bubuit surd.

Ambii remaseră încremeniți la ușile deschise ale dormitoriului lui Napoleon. Patul sta în mijlocul camerei, pe acesta ședea palid, dar cu totul liniștit, împĕratul. Masa de nópte era resturnată lângă feréstră dinpreună cu tóte acareturile, ér lumina era aprópe sĕ se stingă.

„De astădată n'a fost vis“, ḑise împĕratul, arătând disordinea produsă în cameră „Eu me treḑì tocmai când fantoma cu o putere uriașe împinse patul dela părete, cercând al îmburda Când voiam s'o apuc dispărea în tótă forma din mânile mele și după aceea începu din nou a'și continua opul, ér când venirăți voi la uși, dispărù. Deóre-ce ei nu i convine presența mai multor persóne, veți ținé aici paḑă“.

„La poruncă. Sire, respunse Constant. Dar totuși vom lua pistólele nóstre încărcate la mână, și de se arată, dăm focuri asupra ei“. (Va urma.)

E un blăstĕm al lui Dumnedeu că elementul românesc e asuprit fără nici o cruţare în monarchia austro-ungară, că biserica română greco-orientală şi în Cislaitania şi la noi e considerată ca un lucru vrednic de călcat în picióre, prin urmare trebue strivită cu ori ce mijlóce, pe ori ce căi.

In românii din Bucovina ca nici odată până acuma s'a trezit simţul de demnitate, şi acésta asigură triumful causei române în Bucovina

Despre însaşi crisa dăm după diarele din Bucovina informaţiuni mai speciale la alt loc.

Revista politică.

Foile oposiţionale din Ungaria scriu într'un ton de tot vehement Causa acestei apariţiuni este de astădată persóna, pe care a candidat-o guvernul şi a susţinut-o maioritatea camerei la alegerea de preşedinte. Acéstă persónă e, precum se scie, bar. Bánffy Dezső. trimis pentru întâia óră în cameră, dintr'un cerc electoral, unde românii formézá maioritatea absolută.

Făimosul föispán de tristă aducere aminte, a întrunit 243 de voturi, tóte voturile partidei guvernului, ér liberalul preşedinte de până acum, care érăşi aparţine partidei guvernului a întrunit 158 de voturi, date de partidele oposiţionale.

E caracteristică critica, ce o fac foile oposiţionale baronului Bánffy. care precum dic ele, mai bine era pus sĕ disciplineze soldaţi, ori aruncat unde-va guvernor decât sĕ şadă pe scaunul presidenţial din dieta unguréscă

Punĕnd în faţă criticele aspre de acum, cu elogiurile, ce i le făceau tot acelea foi, până era paşă preste dóuĕ comitate românesci, 'ţi vine în minte vorba românului: „Dumnedeu nu bate cu bâta“.

De altfeliu putem constata, că focul urei contra bar. Bánffy numai acum s'a aprins mai înflăcărat, în decursul desbaterilor, ni se va da póte ocasiune sĕ înregistrăm şi alte sciri —

Ministrul austriac de finanţe a pregătit un proiect referitoriu la repartisarea impositelor pe venite. Foile vieneze dau mare însemnătate acestei lucrări a ministrului. Conform acestui proiect, ori ce venit până la 600 fl. va fi liber de ori-ce imposit şi progresiunea tacselor, cari pornesc dela acéstă cifră. va înceta In fine trebue sĕ se uşureze cetăţénului şi neceitatea declaraţiunilor, evitându-se sarcini esagerate, cari aţâţă la fraudă

Tot prin acest proiect ministrul voiesce sĕ uşureze starea micilor fabricanţi, reducând patenta şi chiar renunţând la dênsa, când e vorba de un meşteşugar, care lucréză singur, sau n'are decât o singură calfă.

Impositul asupra rentelor, cari din causa unui prea mare numĕr de scutiri, nu esistă decât pe hârtiă trebue sĕ devie în sfêrşit efectiv. El va fi ficsat 10 la sută pentru obligaţiile comerciale ale statului şi de 2 la sută pentru celelalte rente.

Impositul personal asupra venitului va fi redus cu câte 25 fl. de copil când numĕrul copiilor unei familii va fi mai mare de doi într'un oraş mare şi de patru într'o localitate mai mică.

Din resumatul acestui proiect se vede dară, că ministrul Steinbach nu se mulţămesce numai cu o împărţire ce i se pare mai dréptă a impositelor, ci şi spriginirea moralisării publice, adecă atât a onestităţii personale, cât şi a aplicărei spre viaţă cinstită conjugală. —

Afacerea între boerimea din Bucovina şi cont. Pace nu s'a terminat. Ea are până acum următoriul istoric.

Contesa Pace, soţia preşedintelui Bucovinei, a primit o scrisóre anonimă, în care se făceau critici asupra seratelor, mâncărilor şi toaletelor sale. Contele Pace pretinse, că scrisórea a fost trimésă de baronul Mustatza. consilier domenial.

Indată ce află despre acéstă pretenţie, baronul Mustatza se duse la contele Pace şi'i declară pe parola de onóre că nu el e autorul scrisórei şi că n'are nici o sciinţă despre ea A dóua*di baronul Mustatza fu chemat la contele Pace şi acesta 'i spuse că, temeiul raportului unui espert, are convingerea că tot baronul e autorul scrisórei şi că a ordonat o cercetare disciplinară. D. Mustatza protestă de nou pe onóre, declarând că nu se teme de ori-ce cercetare, işi dete demisia din funcţia de consilier domenial şi trimise martori contelui Pace. Acesta rĕspuse, că va constitui şi el martori ca sĕ vadă, dacă baronul Mustatza e vrednic sĕ i se dea satisfacţie, ceea ce el însĕ nu crede

Martorii contelui Pace recunoscură că baronul Mustatza e om de onóre, cu desĕvêrşire incapabil a comite o faptă ca aceea, care i se impută; totuşi, ei au fost de pĕrere ca afacerea de onóre sĕ se resolve numai după terminarea anchetei disciplinare.

In urma acestei atitudini a contelui Pace, întréga boerime bucovinénă s'a abţinut dela balul dat de contele. Diarul oficios german „Bukovinaer Nachrichten“ şi gazeta leşéscă din Cernăuţi s'au folosit de acésta pentru a face acusările cele mai violente şi mai nedemne bóerimei şi întregului partid naţional românesc din Bucóvina

Despre acésta afacere „Neue Fr. Presse“ se esprimă astfeliu într'un articol de fond:

Trebue a se face o deosebire între afacerile oficióse şi personale ale preşedintelui ţĕrii, căci nu e consult ca o afacere de un caracter pur privat sĕ alunece pe terenul politic „Intru cât scim noi“, dice „N Fr, Presse“ tocmai partida nobilă românéscă, care se arată atât de ostilă faţă de contele Pace, este aceea pe care se baséză mai mult guvernul în dieta din Bucovina, pe când rutenii şi germanii, cari cu atâta patimă au luat parte pentru contele Pace, până acum nu au causă ca sĕ se înflăcăreze pentru guvernul contelui Taffe. Atât ori cine va putea observa, că ce e drept, contele Pace ca şef al guvernului ţĕrii în Bucovina, are de împlinit o importantă problemă, ceea ce însĕ nu valoréză şi pentru contesa Pace. Atât ar mai fi trebuit, ca pe lângă controversele naţionale, sociale şi religióse se mai avem de lucru şi cu certurile secsului femeesc“. —

Foile rusesci încep a rĕspunde la atacurile, ce le-a făcut până acum presa germană contra Rusiei. Între altele „Novoje Vremja“ scrie următórele: In tómna trecută s'a nutrit în Berlin speranţa, că năpasta cea grea, care a cercetat patria nóstră, va constrânge pe guvernul rusesc, sĕ caute încă odată o apropiere cu Germania, sau că acestei din urmă i se va oferi posibilitatea, sĕ păşéscă pentru realisarea scopului principal al triplei alianţe

Aceste speranţe înse s'au risipit Cei dela noi au înţeles ca sĕ se scie ajuta şi fără sprijinul defavorabil al vecinului nostru din apus şi afacerile interne ale Germaniei, n'au luat o schimbare favorabilă pentru un succes óre-care al planurilor ei ambiţióse. Din ce în ce se vede mai mult, că în împărăţia Hohenzollernilor nu sunt tóte în ordine. Greutăţile parlamentare cu cari guvernul din Berlin trebue se pórte o luptă mai pe sus de cât puterile actualului cancelar al imperiului, resultatul dubiu al ultimului împrumut german, descoperirile ducelui de Sacsonia privitóre la brutalităţile din armata germană şi încă alte multe — aceste sunt tóte fapte cunoscute de toţi, cari din punct de vedere german coincid la timp fórte nepotrivít, cu aceea ce sen întêmplă la noi în érna acésta. Pe lângă acésta mai obvine impresiunea evenimentelor dela Kronstadt din anul trecut şi urmările ei mai departe, până la aparinţa comună a escadrei rusesci şi francese în apele levantine. Idea, că în fine noi ne-am întocmit aşa că putem sĕ ne lipsim de o disposiţiune binevoitóre din partea Germaniei, au scos cu totul din sărite pe foile oficióse germane, cari fórte bine observă, că patria lor, cu tótă tripla alianţă nu se află într'o situaţiune atât de avantagiósă“.

De ale partidului naţional.

Din cercurile comitetului central ni se trimite vorbă, ca sĕ mai încetăm cu solicitarea „memorandului“, — căci acela este un lucru „fórte“ mare — atât de mare, încât nu în o lună sau dóuĕ, *dar nici în şese luni dela primirea mandatului* dacă s'ar „compune“ memorandul, nu s'ar puté imputa comitetului, că n'a observat terminul *„fără amânare“* propus de dl Brote şi primit de conferenţă.

Avem sĕ fim pregătiţi deci la o amânare a terminului „fără amânare“ cel puţin pe jumĕtate de an.

Păn atunci cine scie ce va mai da Dumnedeu? Până atunci se póte nasce un curent prin presa din România, contrar înaintării memorandului, şi acela ar fi destul motiv pentru elementele decidĕtóre în sinul comitetului, ca sĕ'scape de acea sarcină neplăcută.

Pentru cei ce au produs astă vară atâta „dragoste“ prin Bucuresci pentru „memorand“ este un bagatel sĕ întórcă acum mantaua, ş tot ei sĕ ţipe, că ar fi o trădare a intereselor naţionale, ca astădi, când Coróna admite ca un „Bánffy paşa“ sĕ ocupe scaunul presidial în camera Ungariei, sĕ se adreseze „fraţii de preste munţi“ cu gravaminele lor la „împĕratul“.

Şi noi dicem, că este un lucru fórte mare esecutarea mandatului conferenţei, dar greutatea nu zace în redactarea memorandului, ci în insuşi actul la care s'a angajat comitetul, ca în numele poporului român sĕ intreprindă la Coróuă un paş, *despre al cărui bun succes n'are nici o garanţă;* dar preste acéstă greutate pertractată şi ilustrată dóuĕ dile în sinul conferenţei, au trecut maioritatea membrilor conferenţei luând conclusul aşa cum l'a luat chiar la propunerea şi în urma „valoróselor“ argumente ale acelora, carii astădi formézá sufletul comitetului central.

A redacta, sau mai bine dis a compila un memoriu scurt şi meduos, cum trebue sĕ fie actul din cestiune, pentru „elementele tinere“, pentru bărbaţii „geniali“, cari stau astădi în fruntea naţiunei române, este un bagatel, „un lucru de dóuĕ dile“ cum s'a esprimat părintele Dr. Lucaciu în conferenţă.

Aşa ar trebui sĕ fie.

Pentru-că disidenţii vechi, conducătorii de astă-vară alergau cum afirmau ei, cu operatul gata, pe la „tovaroşii“ lor din Bucuresci, ca sĕ alarmeze lumea contra lui Alesandru Mocsonyi — agentul „casinei naţionale“ din Budapesta, şi o parte a presei din Bucuresci şi sciea sĕ istoriséscă, că memorandul: când,? cum? şi cu a cui conlucrare s'a compus? şi că este perfect gata, numai sĕ-l „iscălésca“ comitetul şi sĕ-l ducă la „împĕratul“.

Părintele Lucaciu, ca raportorul comitetului vechiu central, a adus la cunoscinţa conferinţei ultime, că proiectul de memorand compus de Dr. Mureşan este gata, în posesiunea comitetului

Mai are comitetul la disposiţiune şi datele cuprinse în memorandul din 1883.

Şi în fine, din o broşură recstius pamflet, întitulat: „Românii din regatul ungar şi politica magiară de *Ioan Slavici*“ anunţat ca product literar şi de „Tribuna“, procurat anume în scopul de a discredita pe Al. Mocsonyi şi a-l presenta înaintea membrilor conferenţei ca pe un agent al magiarilor, care pamflet s'a distribuit şi între o parte a membrilor conferenţei — aflăm, că comitetul mai dispune de un elaborat fórte valoros, de care lumea nainte de apariţiunea acelei broşure nu avea scire.

La capitul VII sub titlul *„Memoriul“* pag. 25 a acelei broşure povestesce dl Slavici următórele:

> „In conferenţa electorală dela 1887 în stârşit resistenţa pasivă s'a proclamat ca principiu general pentru toţi românii, şi s'a făcut escepţiune numai pentru patru cercuri electorale, ai căror delegaţi amenunţau cu scisiune. Comitetul a fost deci însĕrcinat sĕ presente corónei memoriul cât mai curênd“. . . .
>
> „In prima şedinţă comitetul s'a constituit sub preşedinţa d-lui G. Bariţ şi a însărcinat birou' ca în timp de o lună[1]) până la o a dóua şedinţă sĕ adune material şi sĕ presinte un proiect de memoriu. Acest proiect, redactat de mine *a fost primit de comitet* drept basă de discuţiune, s'a tipărit ca manuscript, s'a distribuit între membrii comitetului, şi a rĕmas ca până la procsima şedinţă, fieşte care dintre membrii comitetului se adune date, şi se facă observaţiunile ce crede de cuviinţă[2]) pentruca apoi sĕ se stabilésca tecstul definitiv“.
>
> „Dl V. Babeş n'a combătut acest proiect, dar ni-a făcut impărtăşirea, că guvernul are intenţiunea de a disolva comitetul, a emis părerea, c'ar fi oportun, ca comitetul sĕ se declare el însuşi disolvat apoi s'a retras din comitet şi a pus în perspectivă o *contra manifestaţiune*“ (? Red). . . .
>
> „Pentru o asemenea contra manifestaţiune lucrau toţi cei angagiaţi cu politica de solidaritate[3]), deci guvernul din Budapesta, agenţii lui români, consolidarii acestora în frunte cu dl Babeş, şi iredentiştii din România“.
>
> „M'am retras deci şi eu din comitet, ca se pot lucra mai liber, ér alt membru al comitetului, părintele Dr. Vasilie Lucaciu, a fost arestat în drum, pecând venia la Sibiiu, ca sĕ aducă materialul adunat pentru memoriu“[4])
>
> „S'a retras apoi şi dl G. Bariţ, preşedintele, şi astfeliu comitetul era ca disolvat“.
>
> „Membrii remaşi s'au întrunit cu tóte aceste, s'au constituit din nou *şi au elaborat un nou proiect de memoriu* tare hotăriţi de a esecuta hotărirea conferenţei“.

Ce lucru mare, lucru de şese luni, póte fi dară redactarea unui memorial, în posesiunea atâtor proiecte gata?

Dacă, în urma neasceptatului şi nedoritului triumf, atât de zăpăciţi ar fi devenit „genialii“ din comitet, încât nici după o lună şi jumĕtate dela primirea mandatului se nu-şi mai pótă veni în ori, pentru a redactă înşişi un lucru de dai dómne, n'au decât se scótă din archivă proiectul dascălului lor, a lucéfărului Slavici, şi se-l presenteze „Împĕratului“.

Un lucru mai bun, mai corespundĕtor situaţiunei create prin maioritatea conferetei, şi mai perfect decât acela, pentru vederile adoratorilor lui Slavici — şi din acestia este „alcătuit“ comitetul de astăḑi — nu póte esista.

---

[1]) Aşadară şi atunci a fost suficient timp de o lună şi nu şase luni pentru redactarea memorandului. Red.

[2]) Se póte óre ca cineva se créiă de „cuviinţă“ a face observaţiuni la un elaborat politic ieşit din péna d-lui Slavici? Red.

[3]) Din acest izvor vinea deci înainte de conferenţă, combaterea „solidarităţii“ în „Tribuna“. Red.

[4]) Va se dică din acéstă broşură au aflat delegaţii din Sătmar, că părintele Lucaciu „vinea la Sibiiu când l'au închis ungurii, şi nu la Făgăraş, la adunarea generală a „asociaţiunei transilvane“ precum în faptă s'a întêmplat Red.

Altul trebue sĕ fie deci motivul, din care stagnéză activitatea comitetului, nu greutatea redactării memorandului, şi acela nu póte fi altul, de cât că: *n'are curagiul nici a esecuta conclusul conferenţei, nici a o spune pe faţa că şi el a venit la convingere, că momentul nu ar fi oportun pentru esecutarea lui*, căci prin asta i-ar periclita popularitatea naintea elementelor pe al căror braţe s'au înălţat „în fruntea naţiunei“ pe care nu sciu şi nu sunt harnici sĕ o conducă.

Pentru publicul român însĕ, perplesitatea comitetului nu póte fi motiv de ajuns, ca sĕ-l deslege de obligămêntul luat şi noi nu vom înceta nici în viitor a pretinde ca sĕ se facă capĕt odată acestei situaţiuni penibile, provocate de aşa numiţii „tribunisti“.

Va avea sfârşit bun? al lor sĕ fie meritul — va avea sfârşit rĕu? ei sĕ pórte respundera, — dar sĕ se facă lumină odată!

Trebue sĕ recunóscem însĕ, că „grupul“ „Tribunei“, carele este identic cu conducĕtorii „partidul naţional român“, are astăḑi alte griji. cu mult mai actuale, cu mult mai practice, şi cu mult mai importante pentru el, decât o jucărie de memorand, — şi pentru aceea, până una altă, ca buni creştini vom fi mai indulgenţi, vom mai slăbi din solicitări, dându-le câtva regaz ca sĕ-şi limpezéscă afacerile casnice.

Corespondenţe partiulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucuresci, 15 Februariu. Ca transilvănén încă neîncetăţenit în România, am putut sta departe de luptele politice, fără sĕ iau parte la ele.

Luptele politice la noi sunt pasionate, ca în tóte statele, unde ómenii emuléză pentru a contribui cu activitatea lor la desvoltarea binelui patriei, după convingerile, ce le au; ca în tóte statele unde ómenii mai cu sémă setoşi de domnie, nu se uită cu cine merge pe băncile parlamentului, ci rivaliséză în alegerea persónelor, cari, deşi adeseori nu fac alt-ceva nimic în parlament, decât ridică degetul, ca la comandă, pórtă titlul de deputat şi îşi trage paralele ca un părinte a patriei

Şi tocmai pentru-că aceste lupte la noi sunt pasionate, noi cei neîncetăţeniţi avem cel puţin avantagiul, că nu ne angajăm la lupte, nu ne dăm vorba nóstră nimenuia, ci ei cari avem de lucru, lucrăm în pace.

Ei bine, stând tocmai aşa lucru, ve veţi pune întrebarea firéscă: Pentru-ce dară omul acesta ne scrie despre un lucru, care nu privesce, despre un lucru, care aşa ḑicênd îi este indiferent?

Şi dacă v'aţi pune întrebarea astă, cu tóte că e ea firéscă, aş repinge-o cu regret.

Trebue sĕ me mărturisesc, că nu sunt indiferent pentru-ce se lucră şi cum se lucréză la noi, nu sunt indiferent pentru fasele, prin care trece statul nostru şi preste tot poporul românesc, dar fiindu-mi luată posibilitatea de a contribui şi eu cu votul şi cu sfatul meu la desvoltarea vieţii publice de stat, fac aşa disă o politică pasivă: privesc lucrurile, mi le însemn pentru mine, ca apoi, când me voiu încetăţeni, sau mai bine me vor încetăţeni sĕ sciu ce sĕ lucrez şi cum sĕ lucrez, deóre-ce eu consider de cea mai înaltă virtute: virtutea cetăţenéscă.

De aceea ve rog, sĕ nu fiu rĕu înţeles sĕ nu mi se rĕstalmăcéscă vorba, dacă cumva voiu atinge susceptibilitatea vr'unui pasivist de ai d-vóstră care fac politică mare, dar politică absolut pasivă în cel mai strict înţeles al cuvêntului.

Şi acum după atâta ocolire, făcută anume ca sĕ nu mai pot reveni la obiect, totuşi trebuie sĕ revin!

Terminate fiind alegerile, s'au terminat şi agitaţiunile electorale, ţara e mai linistită şi numai pasiunile de rĕsbunare pentru tragerea pe sfóră şi pentru isbânda contrariului mai sunt destepte.

Tragerea pe sfóră! Vorba asta nu ve va fi necunoscută; ea a fost colportată de ómeni, care au trăit prin România şi au făcut politică şi prin Ardél. De aceea nici nu aflu de necesar a o mai determina.

Tragerea pe sfóră s'a făcut de astădată în partidul liberal Se credea la început, că acest partid va păşi la alegeri cu o forţă mai mare, va fi bine consolidat şi va sci da lupta contra conservatorilor.

Nu s'a întêmplat însĕ aşa. Pare-că fericitul Brătianu a dus cu sine în grópă aceea atracţiune magică, ce i făcea pe liberali se fie aşa de strênşi unii cu alţii, pare că el a dus în grópă şi programul liberalilor:

Da, l'a dus în grópă. Până ce era Ioan Brătianu în viaţă, el sigur era programul şi ţéra se încredea, căci probele date despre patriotismul şi nobilele sale intenţiuni, intrunite în persóna sa făceau mai mult decât un program, alcătuit de necesitate.

Liberalii s'au presentat de astădată la urne de tot nepregătiţi.

Acésta provine şi din „sfătuirile“ cele lungi, pentru şeful partidului, dar şi din jălusie.

Lucru concret: La un cerc electoral s'a pus candidatura unui liberal, bărbat cu trecut şi de influinţă.

Un alt liberal, a căruia candidatură s'a pus în alt cerc electoral, dar care avea influinţă în cercul amicului seu de principii(?)*) ne avênd şanse de reuşită, unde era candidat dênsul, în loc sĕ lucreze cel puţin pentru amicul seu: l'a tras pe sfóră.

Şi lucruri de acestea s'au întêmplat pe o scară întinsă.

De aceea oposiţia din actuala cameră a deputaţilor e atât de disparentă şi aşa de slab representată prin bărbaţii ei de valóre, încât póte că nici nu va avea curagiu sĕ se presente în camera deputaţilor.

Drept că numai în defavorul ţĕrei e, ca ómenii valoroşi şi capacităţile sĕ lipséscă din şirurile deputaţilor, — dar ce sĕ faci: liberalii i-au ajutat guvernului sĕ-i sdrobéscă cu totul şi i a şi sdrobit. Până la reculegere trebue mult timp

De altfeliu şi guvernul din România, ca în tóte statele constituţionale 'şi scie face maioritate.

Şi d-lui Lascar Catargiu i-a fost acum mai uşor ca ori şi când, pentru că s'a aliat cu junimistii, cari sunt bine-vĕḑuţi şi în ţéră şi în afară

Programul guvernului am putea ḑice e programul junimistilor.

Acum au junimistii cel mai bun teren, dacă nici acum nu se vor sci afirma, în veci nu se vor afirma.

De altfeliu drept vorbind, ne place şi nóue, că s'au consolidat odată lucrurile şi dorim ca consolidarea sĕ fie durabilă.

Sunt multe lucruri de resolvat şi 's de mare importanţă:

Pămênturile statului trebuesc împărţite ţĕranilor, cari duc o rea sórte şi abia vegetéză: industria cere desvoltare, justiţia reforme, finanţele îmbunătăţire şi armată o desvoltare mai avêntată.

Şi noi credem, că se vor şi face, actualul guvern e compus din ómeni dibaci şi la spatele lor mai au ómeni, cu tragere de inimă şi cu capacitate de lucru.

Presa strĕină, precum vĕd încă vorbesce destul de favorabil pentru acest guvern, n'are deci decât sĕ-şi împlinéscă cu scumpĕtate marea sa misiune pentru binele regatului român şi al némului românesc!

Ar trebui sĕ me las şi înalte detaiuri, dar témă fiindu-mi, că voiu trece marginile pativităţii (?) în cheiu cu vorba: la revedere! X

Infiinţarea cluburilor comitatense.

Zarand, Februariu, 1892.

Pe 20 Februariu n. a. c. s'a convocat în Deva o conferenţă în causa costituirei clubului comitatens. Convocătorii sunt fraţii Hossu şi proprietariul Ales Moldovan. Invitaţi precum se vede au fost mai mulţi membrii municipali. Nu ar fi stricat, dacă erau toţi membrii români încunoscinţaţi fie şi numai pe calea publicităţii. Dar sĕ nu căutăm nod în papură, ci sĕ o spunem frânc, că convocarea era de mult asceptată, deórece nicăiri póte mai mult ca aici nu se pretinde o activitate mai încordată faţă de afacerile comitatense. Acuşi numai suntem în curent nici cu afacerile comitatense, stăpânitorii nostri cred deja, că numai avem pretensiuni. — Nu cunóscem încă ce va fi decis conferinţa din Deva, datori suntem însĕ a sta puţin de vorbă relativ la constituirea cluburilor comitatense, şi a constata adevĕrul, că numai aşa vom putea se delăturăm unele pedeci şi sĕ nu cădem în greşelele din trecut în urma cărora preste cele mai juste pretensiuni ale nóstre s'au trecut la ordinea ḑilei.

Şi până presinte au esistat în multe comitate cu poporaţiunea în maioritate română cluburi comitatense, dară activitatea acelora cu vre-o 4—5 esceptiuni s'au nu sau observat de loc, sau s'a manifestat numai sporadice din când în când.

Intre comitatele, unde clubul comitatens a dat doveḑi de activitate putem inregistra pe al Caraş-Severinului, Sibiiului, Făgăraşului, mai puţin al Braşovului, al Turḑii etc. ér în o mulţime, unde nu au lipsit ómeni inteligenţi nu ne am sciut afirma de loc, nici chiar la anumite ocasiuni, amintesc aci d. e. comitatul Albei Iulie, al Aradului. — Numai continuu, căci catastichul ar fi póte prea lung.—

Neinteresându ne de afacerile comitatense cu destulă energiă am fost scoşi de pretutindenea de prin deosebitele comisiuni, ce conduc afacerile cele mai ponderóse ale comitatului, éră funcţionarii noştri în urma legei maştere municipali au fost răriţi aşa de tare în ultimul deceniu, încât au început a dispărea cu totul.

Odată înfiinţate cluburile comitatense în tóte comitatele, unde dispunem de ómeni apţi de luptă, activitatea nóstră va trebui a se începe pre tótă linia în comitat, în cercul pretorial, în notariat, în comună, în adunări, cu un cuvênt preste tot locul, unde e vorba de apĕrarea drepturilor poporului nostru.

Pentru-ca lupta sĕ se pótă începe cu tótă seriositatea, primo-loco va fi de lipsă o bună organisare a cluburilor şi activitatea acestora sĕ fie bine marcată.

Nu scim şi nu ne este dată posibilitatea a sci, dacă comitetul central al partidului naţional a făcut vreun proiect de organisare, sau nu, sau apoi e lăsată tótă afacerea constituirilor în mânile unor ómeni increḑuţi din respectivele comitate pentru ca acestia în conţelegere cu membrii municipali sĕ se constitue precum vor afla de bine.

Pentru conformitate, şi pentru-că mai târḑiu comitetul partidului naţional se pótă controla, dacă întru adevĕr constituirea cluburilor nu e făcută numai pe hârtie, ar fi fost de dorit ca sĕ se scie cari sunt părerile partidului naţional relativ la constituire şi relativ la ţinuta cluburilor înfiinţiande faţă de afacerile comitatense. Ar fi fost de dorit ca sĕ se scie în ce necs vor avea sĕ stea aceste cluburi cu comitetul central, sau ele vor lucra fiecare de capul lor după cum vor fi compuse din ómeni mai resoluţi şi mai descepţi ori din ómeni cari se mai dau şi după vênt adecă cum sunt şi oportuniştii.

Ar fi fórte de dorit sĕ se scie, dacă aceste cluburi odată înfiinţate vor avé se între în oposiţiune faţă de stările abnormali ce domnesc în comitate de presente, ori apoi ele dante ocasiune se li-se lase în voe liberă a pacta cu una sau alta partidă din comitat spre a pune la cale câte un favor pentru causele remânesci, sau pentru persóne anumite în casuri de alegere.

Ar fi fost de dorit sĕ se scie, dacă se constitue numai în centrul comitatului club central, ori dacă se aleg şi se constitue cluburi şi în preturi bunăóră în locurile unde se aleg membrii comitatensi? Si dacă sunt a se constitui şi cluburi locale, au se între în acelea numai membri aleşi la municipiu sau şi alţi alegĕtori, de cari credem, că vom avé folos în cause de alegeri prin comune, şi în alte afaceri unde trebue se întrevenim pentru apĕrarea vre-unui drept a poporului nostru.

Mai departe ar fi fost de dorit sĕ se scie dacă activitatea cluburilor se restringe numai pelângă afacerile comitatense pure, ori activitatea lor va avea un cercuit mai estins, şi în alte afaceri d. e. în afacerile comunali etc.?

Am pus în discusiune cestiunea constituirei cluburilor şi cu deosebire organele declarate de ale partidului naţional*) sunt chemate a lămuri cestiunea. Noi la timpul seu precum până aci, astfeliu şi pe viitoriu vom spune părerile nóstre. *Un municipalist.*

Convocare.

In sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta pe ḑiua de Dumineca în 23 Februariu (6 Martiu) 1892 la 4 óre după a. m a XXIII adunare generală ordinară în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (Piaţa mare Nr. 4 etagiul I).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Esaminarea socotelilor pe anul 1891.
4. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membri ai reuniunei sunt rugaţi a participa la acéstă adunare generală.

Sibiiu, în 10 Februariu, (29 Ianuariu) 1892.

Maria Cosma, presidentă.
Dr. *Octavian Russu*, secretariu

Varietăţi.

* (Convocare.) Domnul Alecsandru Ianoşi preşedintele tribunalului din Sibiiu în calitate de preşedinte al reuniunei pentru ajutorarea arestanţilor convócă adunarea generală a acestei reuniuni pe 16 Martiu a. c n. la 4 óre p. m. în sala de şedinţe a tribunalului. La ordinea ḑilei va fi: Deschiderea adunărei şi raport despre activitatea de până acum; — alegereaunui preşedinte şi a 30 membrii pe un period nou de 3 ani; — raportul şi hotăriri asupra raportului comisiunei censurătóre despre starea socotelilor. — dispoşiţiuni cu privire la averea reuniunei, — alegerea unei comisiuni de 3 membrii pentru purtarea socotelelor, — propuneri eventuale. — După adunare imediat comitetul va ţiné o întrunire pentru alegerea funcţionarilor.

* (Carmen Sylva.) După cum sĕ scrie din Bucuresci, un comunicat oficios costată, că starea de sănătate a reginei Elisabeta merge tot spre bine, aşa că ea este în stare, sĕ întreprindă ḑilnic preumblări cu trăsura, şi se petrécă mai multe óre în liber. Regina are însă şi acum lipsă de linisce completă şi îngrijire deosebită. De aceea va mai rĕmâ-

---

*) Pela noi se ḑice: „*tovarăş de principii.*“ Red.

*) Nu sunt multe de acelea, e numai unul şi acela acuma nu se mai ocupă cu lucruri de acestea. Red.

né câtva timp în Pallanza, reîntorcêndu se în ţéră abia prin luna lui Maiu, când va trage direct la castelul Peleş în Sinaia.

* (Invitare) P. T. domni membrii ai „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ sunt învitaţi a participa la „Adunarea generală“ ce va avé loc Duminecă în 23 Februariu, st. v. a. c. la 2 óre după amédi, în localul „Reuniunii“ (strada Guşteriţii Nr. 2).

Ordinea dilei:

1. Darea de sémă a comisunii pentru esposiţiune.
2. Alegerea unui comitet esecutiv pentru esposiţiune.
3. Raportul comitetului despre afacerile anului 1891.
4. Statorirea bugetului pro 1892.
5. Alegerea comitetului „Reuniunii“ pe anul 1892.

Din şedinţa comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 6/18 Februariu, 1892.

Nicolae Simtion vice-preşed. *Ioan Ciontea* notariu

* (Catedră de limba română la universitatea din Petersburg.) Guvernul rusesc a hotărît, ca sĕ se înfiinţeze la universitatea din Petersburg o catedră de limba română.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru postul de magistru postal cl. III. în Ilva inf. (com. Solnoc-Dobêca). Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl. şi a-şi trimite cererile în decurs de 3 septĕmâni.

* (Românii din Basarabia.) De câtva timp românii din Basarabia simţiau necesitatea înfiinţărei unei societăţi pentru a veni în ajutorul acelor tineri, cari merg aşi face studiile în România. Dilele acestea s'a constituit definitiv sub preşedinţa dlui Haşdeu. Estragem din statutele societăţii articolele privitóre la scopul ce-l urmăresc fundatorii ei. Art. 3, scopul societăţei este: a) a crea o cassă de ajutor în folosul elevilor şi studenţilor români din Basarabia, cari studiéză în România şi sunt lipsiţi de mijlócele necesare pentru a primi o educaţiune română, b) a îngriji de interesele românilor basarabeni, doritori de a primi o cultură română, c) a înfiinţa o bibliotecă şi un cabinet de lectură.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima sfâşiată de durere vin a anunţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor cumcă prea iubitul soţ, iubitoriul tată, frate resp. ginere şi demnul cetăţan *Ioan Creţariu,* proprietariu şi membru virilist al cottului Albei inf. după un morb scurt şi vehement a încetat din viéţă Mercuri în 24 Februariu 1892 la 5 óre p. m, în etate de 43 ani.

Rĕmăşiţele terestre a le scumpului defunct, se vor depune spre eternul repaus în cimiteriul gr. or din loc Vineri în 26 Februariu la 12 óre din di, la care tristă festivitate învităm cu stimă pre toţi condolenţi.

Vingard 25 Februariu, 1892.

Carolina Creţariu născ. Nestor soţie, Iuliu Creţariu ca frate, Nicolau Nestor ca socru, Georgiu, Ioan, Elena, Ana, Cornelia ca fii

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

6. *Iisus în biserică.*

Când era Iisus de 12 ani, a mers cu părinţii sei în Ierusalim, ca sĕ serbeze pascile, în biserica cea măréţă de acolo. Ierusalimul era departe de de Nazaret cale de 36 óre Totuşi Iisus a mers cu mare bucurie

Ajungênd Iisus în biserică, era fórte fericit, şi se ruga cu aşa evlavie ca şi ângerii lui Dumnedeu în ceriu

Trecênd sĕrbătorile, părinţii lui Iisus au voit sĕ se întórcă acasă, dar pe Iisus nu l'a găsit, prin îmbulzala cea mare de ómeni. Cugetând, că Iisus a plecat póte către casă cu ómenii cunoscuţi, s'au dus si Iosif cu Maria, credênd, că-l vor ajunge pe drum s'au îl vor afla acasă.

După ce au ajuns acasă Iosif cu Maria au căutat pe Iisus, dar nu l'au aflat nicăiri. Deci s'au întors érăşi în Ierusalim, şi l'au căutat trei dile de a rêndul pe Iisus. In sfârşit l'au aflat în biserică în mijlocul învĕţătorilor, ascultându-i şi respundênd la întrebările lor, încât toţi cari îl audiause minunau cum Iisus aşa de tiner şi aşa de mic, totuşi scie atât de mult.

Maria, muma lui, vĕdêndu-l, i-a dis: „fiiule pentru-ce ne-ai făcut nóuĕ acésta? Uite, tatăl tĕu şi eu te-am căutat“. Iisus însĕ le-a rĕspuns: „pentru ce m'aţi căutat? au n'aţi sciut, că în casa tatălui meu, mie mi se cade sĕ fiu?“

De aici din Ierusalim, Iisus pruncul, a mers cu părinţii sei érăşi în Nazaret, şi a crescut sub ascultarea părinţilor. Din di în di tot mai înţelept se făcea şi Dumnedeu şi ómenii, din di în di tot mai mult îl iubiau.

Din acéstă istorióră învĕţăm:

1. Că precum Iisus, încă ca prunc de 12 ani, a cercetat cu plăcere biserica, a ascultat cu plăcere trei dile de arêndul sluşba bisericéscă, şi s'a rugat cu evlavie; tot asemenea şi noi, sĕ mergem cu plăcere şi cu dragoste la biserică, şi acolo sĕ ascultăm cu atenţiune cuvêntul lui Dumnedeu sĕ ne rugăm cu tótă cucernicia, fiindu-ne gândul numai la Dumnedeu.

2. Că precum Iisus cu plăcere şi supunere fiiască a ascultat de părinţii sei, tot asemenea şi noi, sĕ fim buni şi ascultători de părinţi, că atunci vom fi iubiţi de Dumnedeu şi de ómeni.

In tótă Dumineca
Cautā biserica
Şi Domnului, cu credinţă
Te rógă cu umilinţă
Ascultă şi liturgia
Cu tótă cucernicia
Căci cuvêntul Domnului
E de folos omului.

Intrebări: Unde a mers Iisus cu părinţii sei, când era de doi-spre-dece ani? Intorsu-s'a Iisus cu părinţii sei acasă? Unde a aflat Iosif şi Maria pre Iisus? Ce a rĕspuns Iisus, când l'a întrebat că pentru ce ne-ai făcut de te-am căutat? Cum a petrecut Iisus, după ce s'a întors éră în Nazaret? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

Loterie.

Sâmbătă în 2 Februariu 1892.

Timişóra:	**87**	**17**	**76**	**3**	**11**
Viena:	**9**	**24**	**25**	**58**	**42**

Nr. 503. [26] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu comunal în comuna **Vale** devenit vacant prin abdicere.

Cereri de competinţă instruate conform §.6 articlul de lege I. 1883 sĕ se înainteze subscrisului cel mult până în *26 Martiu a. c.*

Alegerea sĕ va îndeplini în 27 Martiu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următórele:

1. Salariu anual de 400 fl. 2. Relut de cuartir 50 fl. 3. Pauşal de lemne şi luminat 20 fl. 4. Pauşal de călătorie 25 fl.

Selişte, în 23 Februariu, 1892.

Pretorul suprem:
Lemény.

Nr. 34 1892. [27] 1—3

EDICT.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7174 B. se citéză Nicolae Ilie Cergău, legiuitul bărbat al Mariei Chirca din Selişte, protopresbiteratul Seliştei carele mai bine de 8 ani au părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află şi şi dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa sa.

Sĕlişte, 10 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

BILANŢUL

Cassei de păstrare (reuniune) în Sĕlişte pe anul VIII de gestiune 1891.

Contul bilanţului.

Active.	fl. cr.	
Cassa în numerar . . .	4,389.14	
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi şi hipotece . . .	116,134.61	
Diverse conturi debitóre . .	212.23	120,735.98
		120,735.98

Pasive.		fl. cr.
Depuneri regulate (ale membrilor) . .	12,809.12	
Depuneri spre fructificar	90,429.95	
Fundul de reservă	12,998.95	
Interese anticipate pro 1892 . . .	1,747.35	
Profit curat pro 1891		2750.61
		120,735.98

Contul profitului şi perderilor.

Eşiri.			fl. cr.
Interese:			
la depuneri spre fructificare	3,984.18		
la depuneri regulate . .	733.90		
la depuneri ridicate . .	186.18	4,904.26	
Spese:			
Salare, marce de presenţă şi port.	570.6[illegible]		
Spese de administraţiune .	415.[illegible]9	986.51	
Contribuţiune:			
directă	144.01		
10 % după interesele capital. şi competinţă de timbru	480.22		
Ecuivalent . . .	73.84		
Aruncuri cottense . .	65.04	1,063.11	6,953.88
Profit curat pro 1891			2,750..61
			9704 49

Venituri.			fl. cr.
Interese			
dela împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi şi hipotece . . .	9,178.28		
depuneri proprii . . .	184.61	9,362.89	
Provisiuni		337.60	
Tacse de transcriere		4	9,704.49
			9,704.49

Sĕliste, în 31 Decembre, 1891.

Dr. Nieolau Mai[illegible]u m p, preşedinte.
Nicolau Mossora m p., cassariu.
Constantin Herţia m p., comptabil.
Nicolae Neamţu m. p., secretar.
Dr. Nicolae Calefariu m. p., membru al direcţiunei.
Bucur Comşa m. p., membru al direcţiunei.
Nicolae Peligrad m p, membru al direcţiunei.

Subsemnatul consiliu de inspecţiune am esaminat bilanţul present precum şi contul profitului şi perderilor şi le-am aflat în armonie cu diferitele registre principale şi ausiliare.

Sĕliste, în [illegible] Februariu, 1892. [30] 1—1

Nicolae Henţiu m. p. **Ioan Stan [illegible]anciu** m. p. **Dimitrie I. Simian** m. p. **Stan Steflea** m. p. **Iordache Roşca Căpitan** m. p.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19. Sibiiu, Joi 20 Februariu (3 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Februariu, 1892.

Germania, şi în special capitala acestei puternice împărăţii, Berlinul, a fost la sfârşitul sĕptĕmânii trecute terenul unor demonstraţiuni regretabile, de cari se ocupă presa din întrégă Europa. Lucrători fară de ocupaţiune în cete au năvălit asupra averei private a singuraticilor, au spart tot ce li-a stat în cale, au răpit de unde au putut, ce au putut, şi au adus oraşul întreg în cea mai mare spaimă.

Pentru impregiurările nóstre de aici, cu deosebire pentru noi românii, cari suntem din fire iubitori de ordine, crescuţi în frica lui Dumneḑeu, abia eliberaţi de servilismul, care ni l'a imprimat sclăvia, în care am gemut sute de ani, pentru noi şi pentru impregiurările nóstre, asemenea lucruri sunt nepricepute.

Ca popor agricultor românul totdeuna îşi află ocupaţiunea, firea lui încă nu s'a putut împreteni cu ideile socialiste şi nihiliste, cari bântue cu atâta vehemenţă alte ţĕri, şi pentru a cărora suprimare în zadar se luptă guvernele împĕrăţiilor celor mai puternice.

Pacea internă a Germaniei o sguduie socialismul, pe cea a Rusiei nihilismul, şi nici cele mai aspre mĕsuri nu au fost în stare sĕ smulgă arma din puterea poporului fanatisat odată, şi scos din curentul, pe care i l'a plantat în inimă învĕţăturile bisericei crestine.

Luatu-s'au represalii dintre cele mai condamnabile.

S'au umplut temniţele de ómeni, pusu-iau în furci, condamnatu-iau la grea muncă ḑilnică pe viaţă în iadul pămêntesc din peşterile de ghiaţă ale Siberiei, însĕ tóte au fost în zadar.

Bombele nihilistilor au stins viaţa ţarului Rusiei, cuţitele în mânile lor se scăldau şi se scaldă în sângele bărbaţilor, pe cari puterea împărătéscă îi chiamă se aplice mĕsurile contemplate pentru suprimarea nihilismului.

Cu asemenea arme luptă şi socialismul. In desperaţiunea sa poporul din Germania încă a recurs la armă, şi glónţele socialistilor s'au îndreptat în contra celor mai populari bărbaţi din Germania, în contra bĕtrânului Wilhelm, care a făcut unitatea Germaniei şi în contra ministrului acestuia, în contra puternicului Bismarck, care a fost mâna dréptă a împĕratului la ridicarea Germaniei, şi la umilirea Franciei, care încă nici acuma nu şi-a mai aflat ecuilibrul.

Luatu-s'au mĕsuri aspre pentru suprimarea acestor miscări, aplicatu-s'au pedepse mari, adusu-s'au legi dintre cele mai draconice, însĕ tóte au fost în zădar.

In loc de a se stinge, de a dispărea rĕul, el a luat demensiuni tot mai mari, şi aḑi capetele încoronate nu mai sunt sigure nici chiar între zidurile cetăţilor celor mai cu asprime păzite.

Acéstă penibilă situaţiune a adus pe bărbaţii chemaţi a conduce destinele Germaniei, la convingerea că, spre a curma rĕul trebue înaugurată o altă crescere a poporului, crescerea în scóla poporală sub conducerea bisericilor.

S'a presentat deci în parlament un nou proiect de lege, care dă scóla sub îngrijirea confesiunilor, ca ómenii sĕ fie crescuţi în frica lui Dumneḑeu şi în credinţa cătră tron şi patrie, fiind convins actualul guvern, că biserica totdeuna a crescut cei mai buni patrioţi şi cetăţeni după principiul din Evangelie: daţi ce e al Chesariului, Chesariului, şi ce e al lui Dumneḑeu, lui Dumneḑeu.

Principiul cu crescerea religiósă morală a tinerimei în scólele poporale, căci de acolo se face tot începutul, prinde tot mai mari rădăcini tocmai în acele state puternice, cari ca state pur naţionale, înaintate în cultură, provĕḑute cu o formidabilă armată bine instruată şi bine disciplinată, au creḑut, că e bine ca sub masca liberalismului se ia scóla de sub îngrijirea bisericei, şi se o pună în serviciul ideilor, cari din întêmplare atunci dominau situaţiunea.

Din fericire după era dualismului Ungaria a avut în fruntea sa bărbaţi luminaţi ca fericitul br. Eötvös, ca Deák, cari la facerea legei nóstre de instrucţiune au mai salvat ceva din ce mai era de salvat contra falsului liberalism şi patriotism, care şi la noi s'a sciut avênta la un mare grad, şi au susţinut şi bisericilor dreptul de a puté avea scóle, respective le-a făcut posibilul, ca ele cu puternica lor influinţă asupra maselor poporului, sĕ créscă cetăţeni în sensul principiilor evangelice, ţinêndu-se ecuilibrul între desvoltarea minţei şi a inimei în tinera generaţiune.

Din fericire atunci a fost aşa, şi din nefericire aḑi nu mai este aşa.

Bărbaţii înţelepţi s'au mutat la cele neperitóre, şi astăḑi bărbaţii conducători nu mai au nici capacitatea, nici înţelepciunea, nici prevederea acelora, cari au creat legea de instrucţiune, şi s'au sciut lupta contra curentului de atunci, care voia sĕ ia crescerea din mâna bisericei.

Aḑi actualul curent al patriotismului modern atâta teren a cucerit, încât el a devenit dominant în viaţa nóstră de stat, şi a răpit cu sine organismul statului pe tóte terenele.

Astăḑi bisericile sunt slăbite sistematic în cele scolare, şi cu deosebire noi românii suntem luaţi la o gónă, pe care noi, dacă considerăm enormele jertfe aduse de biserică în interesul crescerei religióse-morale a tinerei generaţiuni, mărturisim, că nu o pricepem.

Sub masca patriotismului modern posiţiunea bisericei în punctul instrucţiunei s'a slăbit aşa de tare, încât ea, adusă la totală neputinţă, nu odată şi a pus întrebarea: nu ar fi dóră mai consult sĕ lăsăm în gija statului tótă instrucţiunea, până când lucrurile vor ajunge la stadiul, în care ele au ajuns în alte ţeri, pe care stadiu lumea îl numesce bătaia lui Dumneḑeu.

S'a dat ingerintă în afacerile interne ale scólelor nóstre legbiónelor de amploiaţi dela administraţiune începênd dela inspectorul de scóle în comitat până la notariul dela sate.

Vecsaţiunile sunt la ordinea ḑilei deci în administraţiune şi ele se înveninéză ḑi de ḑi prin modul cum presa magiară tractéză afacerile scolare ale bisericilor românesci.

Legislaţiunea lucră cu paşi acceleraţi întru a reduce chiar şi scóla poporală la o maşină monstră, care fabrică magiari, după recepta inventată de bolnăviciosul curent de aḑi , alimentată de el, formulată precis de rĕposatul slovac Grünwald, şi pusă cu predilecţiune în lucrare de consilierii nostri din ministeriul de culte.

Şi în tóte legile, în tóte ordinaţiunile ministrului emanate în cele scolare ca fir roşu se trage tendenţa de a slăbi posiţiunea bisericei în cele ale scólei.

Esemplul Germaniei ar puté servi de un puternic: Memento!

Da! Risum teneatis!

Mai póte cineva opri curentul cu magiarisarea, care a răpit inimile întru atâta, încât cei mai aprigi spriginitori ai lui sunt aḑi tocmai ministrii nostri?

Noi ḑicem: nu.

Impĕratul Germaniei, guvernul lui, desperaţiunea socială din Germania şi Rusia, acestea nu esistă pentru noi

La noi guvern. parlament, întreg sistemul statului urmăresce un ideal Ómenii alérgă fericiţi, încântaţi, sbóră după visuri şi în sborul lor strivesc tot ce le stă înainte.

Se cugetă ei la vandalismul ce domnesce pe stradele Berlinului, la nihilismul din Rusia?

Pentru-ce atâtea vorbe în zadar?

Curentul pornit merge inainte. Sfârşitul lui: *catastrofe!*

FOIŢA.

Fantoma castelului din Bayreuth.

(Reamintiri istorice. Traducere de *Iul. Popescu*).

(Încheere.)

„Faceţi acésta", replică Napoleon, „dar contra fantómelor nu ajută mult pistolul. Aşa un monstru rĕmâne nesimţitor faţă de praf şi plumb. Cu tóte aceste, la odichnă!"

Póte că dama cea albă, se cugetă, a fi făcut destulă ispravă de astădată, sau că i-a fost témă de pistólele celor doi servitori, nu se scie, dar în nóptea acésta nu s'a mai arătat, şi Napoleon, păzit de cei doi credincioşi ai sei, putù sĕ-şi vadă de somn.

Când diminéţa îşi părăsì împĕratul patul, era rĕu dispus şi palid. Nu adresa cuvinte glumeţe camerierului seu, ca de obiceiu, numai din când îl auḑia mormăind: „Acest afurisit de castel vechiu. Acest infam cuib de fantome".*

Trăsurile pentru împĕrat şi suita sa steteau gata.

Napoleon merse în spre eşirea din castel unde se aflau adunaţi servitorii, cu bĕtrênul Schlütter în frunte. Contele Münster sta la portal cu pălăria plecată până la pămênt, când împĕratul îi făcu semn a se apropia şi îl salută în modul următor:

„Nu ţi s'a raportat nimic despre sgomotul de astă nópte? Imi pari a nu sci nimic. Dar, pe viitor îngrijeşte de cuie mai bune şi mai puternice pe sama tabloului", după aceea adresându-se suitei sale, zise cu mănie: „Un afurisit de castel vechi, eu nu voi mai petrece nici o nópte în el!" După aceea se sui în calésă sa de drum şi îndată dispărù împĕratul cu suita sa dinaintea privitorilor. D'abia acuma afla cuvinte de tot desconcentratul conte.

„Dumneḑeul meu, ce-i lipsia împĕratului? Ce s'a întêmplat nóptea acésta?"

„Şi apoi, ce sĕ se fi întêmplat", respunse castelanul. „Eri séră s'a miscat érăşi dama cea albă. Eu am lăsat eri sĕ transporteze marele seu tablou la cealaltă aripă a castelului şi l'am acăţat acolo în cabinet lângă sala de audienţă, ea preste nópte s'a strĕmutat érăşi aici, căḑênd deasupra apartamentelor lui Napoleon".

„Dar asta este totuşi de necreḑut!" strigà contele. „D-ta îmi spuseşi, că l'ai încuiat cu propria-ţi mână şi că cheile le ai păstrat la d-ta".

„De sigur, Ecselenţa Vóstră, dar eu v'am spus şi aceea, că pe dama cea albă nu o pot împedeca lăcatele şi zăvórele. Fapta s'a constatat. Aveţi bunătatea Ecselenţa vóstră, de a ve osteni urcând puţinele trepte? Tabloul zace în galeria de deasupra apartamentelor, ce le ocupase Napoleon".

„Nu, nu, îţi mulţămesc", respunse intendantul. „Sĕ fi fost singur acésta causa indisposiţiei împĕratului?"

„Acésta n'o cred. Eri séră lăsà împĕratul sĕ me chieme sus şi am fost silit ai enara istoricul damei celei albe.

Peste nópte auḑì de câteva-ori sgomot. Aḑi diminéţă me chemà Napoleon érăşi la sine şi a trebuit se-i descriu esact costumul fantomei nóstre, când îi făcui însĕ propunerea, de a privi tabloul cel mare al dómnei Cunigunde, strigà înfuriat: „Nu, nu, eu nu vreau s'o vĕd! Cruţaţi-me cu afurisitul vostru tablou! El era de tot palid, şi cred, că i s'a arătat în nóptea acésta dama cea albă".

„Póte că ai drept", vorbì contele Münster, luându şi ḑiua bună dela castelan, şi se grăbi a părăşì castelul care acum şi lui îi părea necurat

Schlütter plecă cu un zimbet sarcastic şi gesticulând la afacerile sale.

In 2 August 1813, venì împĕratul a dóua óră la Bayreuth, unde îi făcură de astădată cuartir în cestelul cel vechiu. El declară însĕ la sosire, că nu petrece nóptea în Bayreuth, ci va călători mai departe până la Plauen, întêmple-se ce va vrea.

---

*) Cuvintele proprii ale împĕratului. Veḑi d. Minutoli etc.

Revista politică.

Din ședințele din urmă ale dietei ungare sunt de remarcat dóuĕ interpelări.

Deputatul opozițional Iosif Madarász a interpelat pe ministrul președinte despre starea învĕțămêntului din comitatul Timiș, stare despre care ḑice numitul deputat, că e „sccundalósă“. Acésta se reduce, după numitul deputat, la împregiurarea că învĕțătorii nu sciu limba magiară și scólele nu se află în stare corespunḑĕtóre.

Acésta interpelare a fost comunicată ministrului de instrucțiune.

A dóua interpelare a fost adresată primului ministru în cestiunea miseriei, s'ar putea ḑice fómetei, ce domneste în comitatul Arva și în ținuturile lui mărginașe. Starea locuitorilor e de compătimit mulți i-au lumea în cap. Ministrul a rĕspuns că guvernul se va îngriji a ușura cât se póte starea acelor locuitori.

Comisiunile din dietă s'au constituit. Comisiunea pentru adresă va presnta Vineri proiectul și se crede, că Luni se vor începe desbaterile asupra adresei. —

Din Viena i se scrie ḑiariului „Magyar Hirlap“, că în biroul afacerilor streine și la ministeriul comun de rĕsboiu sosesc ḑi de ḑi sciri, cari de cari mai neliniscitóre din Rusia.

In timpul iernei, guvernul rusesc a ridicat, cu o uriașă opintire, una după alta întărituri la hotarele Galiției și la granița germână, și în cea mai mică comună încă a edificat casarme estinse. Intăriturile și casarmele acestea le-a îndesuit încă din Decembre anul trecut cu *135,000 ómeni* așa, că de fapt Rusia se află în posițiunea, *de a începe rĕsboiul îndată ce se va desprimăvăra.* Guvernul rusesc a întrebuințat fómetea, ce domnesce în unele guvernamente spre aceea, ca din ținuturile bântuite de fómete sĕ-și retragă tóte armatele și sĕ le concentreze la granița vestică. Numai astfeliu s'a putut întêmpla, că în guvernamentele atinse de fómete poporațiunea, în lipsa miliției, a inscenat mari turburări. Turburările aceste de țerani și fómetea au contribuit fórte mult ca sĕ facă situația politică nesigură și nestatornică. In Rusia a prins rădăcini spiritul revoluționar, ér crisa internă va trebui s'o contrapondeze țarul prin o acțiune esternă.

Aici își află asplicare împregiurarea, că guvernul rusesc înarméză cu mare grabă. Insuși țarul a pășit în acțiune. In afară s'a svonit, că țarul va călĕtori cu țarevna în Crimea, pentru ca sĕ cercetese pe marele duce George, care e bolnav. Da, e drept, că țarul va părăsi Gacina și va merge în Crimea; dar nu va merge, pentru ca sĕ cerceteze pe marele principe George, care de fapt nici nu e bolnav, ci din contră, el conduce lucrările de fortificare ale Sebastopolului, însé țarul merge în Crimea ca se facă o revistă asupra escadrei echipată din nou și care e concentrată în portul dela Odessa. Din Odessa țarul va merge la Sebastopol, sĕ înțelege, că nu pentru a pipăi pulsul principelui George ci se facă o inspecție asupra lucrărilor de fortificare amintite mai sus, cari vor trebui sĕ fie sfirșite în luna acésta.

Afacerea Pace-Mustatza.

In afacerea dintre presidentul țĕrei Pace și baronul Mustatza, ḑiariul „Gazeta Bucuvinei“ a scris următoriul articol, care a fost confiscat:

De vre-o câteva ḑile încóce spiritele ducatului nostru sunt preocupate de o afacere care, deși de un caracter cu desĕvîrșire personal, prin indiscrețiunea unor ḑiare locale a tost legată de limba clopotului celui mare și a devenit astfeliu obiect de discuțiune în întreg orașul.

„Gazeta Bucovinei“ din capul locului s'a pus pe acest punct de vedere, pe care în asemenea casuri trebue sĕ-l aibă ori-ce ḑiar, dacă are pretenția de a trece de serios și și obiectiv. Ea nu a spus decât ceea-ce trebuia sĕ spună pentru esplicarea unui incident neplăcut, provenit în urma afacerii respective și comentat decătră adversarii nostri politici și totodată dușmani a tot ce e românesc în țéra acésta într'un mod precât se póte de necuviincios, drept un teliu de demonstrațiune politică.

Tocmai find-că afacerea e personală și nu voim ca partidul nostru național sĕ se identifice cu ea, vom espune în liniamente generale fasele prin cari au trecut ea până la actuala ei soluțiune și ne vom desfășura părerile nóstre subiective nu asupra afacerii însa-și, ci asupra consecuențelor ei și mai ales asupra modului cum a fost ea esploatată în contra nóstră și a unor persóne de mare importanță în viéța nóstră publică.

Care e rolul pe care îl jócă la noi în țéră baronul Nico Mustatza și de câtă stimă și reputațiune se bucură el în tóte păturile societății, o scie ori și care băiat din Bucovina. Si despre acest bărbat, cavaler din talpă până în crescet, s'a presupus a fi scris o epistolă anonimă contesei Pace, soția președintelui țĕrii, în care ar fi supus unei critice copilăresci soarelele, toaletele și mâncările aceleia. Venind acésta la cunoscința baronului Mustatza, el a adresat la 13 Februariu a c. contelui Pace o epistolă, în care i-a declarat cu tótă hotărîrea și pe cuvênt de onóre, că el nu a scris espistola anonimă și nu are a face nici în clin, nici în mânecă cu ea și cu cuprinsul ei. In ḑiua următóre baronul Mustatza a fost provocat a se presenta la 5 óre d. a. în biuroul dlui președinte al țĕrii. Aici contele Pace în presența unui consilier de forestierie a declarat baronului Mustatza, că el pe temeiul raportului unui espert, are convingerea, că epistola adresată soției sale vine dela mâna baronului Mustatza și prin urmare e motiv de ajuns spre a procede în contra lui pe cale disciplinară. După-ce din nou a declarat pe cuvêntul de onóre, că epistola nu vine dela sine, și a spus, că nu se teme de cercetarea disciplinară, pe care mai ales o cere, baronul Mustatza a plecat acasă și în ḑiua următóre, 15 Februariu, și a presentat demisia din funcția unui consileriu de domenii și a trimis la órele 4 d. a. pe d-nii Stefan de Miculi și Nicolau cav. de Cârstea la contele Pace spre al provoca sĕ se declare, că dă creḑĕmênt cuvêntului de onóre al baronului Mustatza și că î și retrage învinuirea ce a făcut.

Contele Pace refusând acésta, martorii trimiși l'ar fi provocat a da satisfacție, la ceea ce contele Pace ar fi rĕspuns, că va delega și el doi domni, care ar avé sĕ judece pe basa doveḑilor ce le are la disposiție, dacă preste tot baronul Mustatza e, sau nu capabil de satisfacție. La acésta amêndoi domnii au rĕspuus, că ei nu pot sĕ accepteze promisiuni astfeliu clausulate și rógă pe contele Pace a nu se șențui după posiția sa de președinte al țĕrii, de vreme-ce nu aduc misiunea președintelui țerii în numele consilieriului de domenii, ci contelui Pace în numele baronului Mustatza. După persistarea și mai departe a contelui Pace pelêngă declarațiunea lui de mai nainte, unul dintre martori ar fi caracterisat, ḑice-se procederea contelui într'un mod ce corĕspunde situației, Contele Pace a repetat apoi, că va trimite doi martori, și a adaus, a fi pe deplin convins, acestia vor denega baronului Mustatza capabilitatea de satisfacțiune.

Martorii contelui Pace, d-nii cav. de Abrahamowicz și George de Catargi, convenind cu martorii baronului Mustatza, au declarat, că ei cunosc pe baronul Mustatza de om de onóre, nu se îndoesc despre capabilitatea lui de satisfacție și nici nu-l țin capabil de faptul ce i-se impută, dar abstrăgênd dela acésta, ei persistă pelângă părerea, că afacerea de onóre are sĕ se resolveze deabia după-ce se va fi dus îndeplinire cercetarea disciplinară în contra baronului Mustatza. Astfeliu neputêndu-se face nici o înțelegere, cei patru martori sĕ fi declarat a privi misiunea lor de terminată, redigiând după-cum se spune și un protocol despre acésta.

Acésta e starea lucrului așa precum se ilustréză ea în cercurile bine informate și, ceea ce a îndemnat pe boerimea nóstră a abḑice participarea la balul contelui Pace, e împregiurarea, că baronului Mustatza i-s'a imputat o acțiune inonestă, cu tóte, că el a declarat pe cuvêntul de onóre în scris și verbal, că nu scie nimic despre epistola anonimă.

Pentru ori-care om cu cât de puțin sentiment pentru cestii de natură socială, pasul boerimii nóstre a trebuit sĕ trécă de un pas corect, cáci e preste putință, ca un cavaler sĕ se mai ducă în casa cuiva, îndată-ce stăpânul casei ofenséză în asemenea chip pe semenele seu. Nu putea se facă escepțiune dela acésta nici Escel. Sa baronul Vasilco, mareșalul țĕrii, care la balul din cestiune mai ales nu avé ce căuta în calitate de persónă oficiósă și pentru motivul, pe care însuși Escelența Sa îl espuue în rectificarea sa publică în nrul 1027 al ḑiariului „Buk. Nachrichten“ și din care estragem următórele: „. . . Pe mine nu împrejurările mai sus espuse m'au îndemnat a nu participa la balul contelui Pace, cu atât mai puține motive politice sau naționale, motivele mele au fost de natură curat socială, provocate prin atitudinea pentru mine necorectă a contelui Pace, intr'o afacere, care numai din punct de vedere social se póte apreția. Tot atât de puțin adevĕrat e, că balul dela contele Pace a fost o festivitate oficială, de vreme ce învitările a acest bal nu sună dela președintele țĕrii c. r. și dela contesa Pace, după-cum e obiceiul sĕ se facă atât în Viena cât și la noi cu prilegiul tuturor festivităților oficióse, ci simplu dela dela „contele și contesa Pace“ ca învitători, prin urmare balul susnumit a avut numai caracterul unei festivități private“.

Dar abstracție făcênd dela aceste, la balul contelui Pace nici nu au fost învitate tóte căpeteniile oficiilor, ceeace la un bal pela noi e cel puțin ebiceiul sĕ se întêmple. Așa spre esemplu nu au fost învitați dl Kuhnen, procurorul de stat, președintele casei parsimoniale Dr. West, comandantul batalionului de miliție teritoriale etc., pe când erau învitați și au participat la bal directorașul unei bănci de a dóua mână dl Steiner — ginerile lui David Tittinger — și alții.

Nu căutăm după inspiratoriul articolului din „B. N.“, care a provocat rectificarea mareșalului țĕrei și entrefileutul nostru din nrul trecut. Accentuăm numai, că prin acel articol nu s'a făcut nici un serviciu aceluia, căruia se credea póte a i-se face un serviciu óre-care. El denotă, ceeace de altfeliu de mult se scie, că la noi în Bucovina o sémă de ómeni din nefericire cam mulți, nu au ideea de anumite regule cari trebue se esiste pentru ori-care societate bună, și așa privesc tóte lucrurile prin prisma propriului lor interes „familiar“ sau politic.

„Bukowiner Nachrichten“, ne mai ținênd cont de discrețiune, pe care trebuia sĕ o observe ori și cine măcar până atunci, până când afacerea de onóre a ajuns în stadiul de soluțiune, în care se află în momentele de față, s'a folosit de ea pentru a lovi în boerimea nóstră și în mareșalul țĕrii nóstre, care e și el boieriu român, și d-ni dela acel ḑiar se pot felicita, că și au găsit în acéstă privință un vrednic tovarăș de luptă chiar în gazeta leșéscă de aici, cari tractéză întréga afacere întrun limbagiu murdar și cu o mârșevie nemai pomenită. Cu asemenea ómeni, cari caracteriséză atât de bine mediul în care trăesc ei, nu putem sta de vorba. Tot aceea ce putem face ar fi o eventuală reproducere a articolului din gazeta leșéscă, pentru-ca se vadă și publicul nostru, până unde póte duce pe cineva órba patimă a urei și a pismei pe care deocamdată nu voim sĕ o punem în cârca susțiitorilor gazetei, ci mai mult în cârca nechibzuitului ei redactor. Nici nu credem, că polonii nostri, cari după cum se scie aparțin celei mai cavaleresci națiuni, se apróbe atitudinea acésta a gazetei lor.

Cât privesce însași afacerea de onóre între contele Pace și baronui Mustatza, dacă ea e sau nu resolvată definitiv, dacă una sau alta dintre părțile interesate au rĕmas sau nu pătată, — acésta numai încape în cadrul aprețierilor nóstre și e cu desăvêrșire treaba contelui Pace și a baronului Mustatza.

Relativ la cercetarea disciplinării, întrodusă în contra consilieriului ge domenii baron Mustatza, nu avem ce ḑice altceva, decât că din trênsa sa póte vedea ce mĕsuri aspre ar trebui sĕ se ia față cu un funcționariu politic, care ca dl Patak bunăóră ofenséză biserica și cele sfinte, când o scrisóre despre mâncări și rochii femeesci, scrisóre pe care altul o aruncă inmediat in foc și nu o mai arată lumii, îndeamnă pe cineva la o procedere atât de estraordinară..

Lucrurile însĕ se vor limpeḑi ele, și sperăm in favorul intereselor adevĕrate ale țerii nóstre, ér nu in ale unei coterii, care ar voi sĕ fie stăpână preste destinele Bucovinei.

Pe când Napoleon se strămutase deja în esil la St. Helena, trăia încă bĕtrânul Schlütter și enara încă multor visitatori ai castelului istoria fantomei dinastiei de Hohenzollern și și aceea, cum acésta se arătase împeratului Napoleon.

Când murì însĕ castelanul la anul 1821 se aflau între moștenirile sale, o haină albă și lungă de femeie, o manta mică căptușită cu lână și cu un vel lung și negru.

Este dar mai mult ca probabil, că Schlütter nu s'a sfiit a înlocui ici și colo pe fantoma castelului, pentru a alunga pe óspeții neplăcuți ai castelului Bayreuth.

Apĕrarea celor insultați.

Dăm loc acestor apĕrări ale unor preoți de ai nostri, cari se simt atacați prin cele comunicate în ḑiariul nostru, declarăm însĕ de o parte, că noi nu am consimțit nici odată, și nu vom consimțí cu cei ce atacă pe cetățeni, fie ei chiar și preoți, pentru că se folosesc de drepturile lor cetățenesci; de altă parte nu pricepem zelul cel mare al unor protopopi și parochi, de a se apĕra cu mâni cu picióre, că ei n'au participat la alegeri, nici n'au îndemnat pe alții sĕ participe. Dacă însĕ vorba este de corupțiuni, atunci și noi pretindem sĕ se purifice, pentru-că astăḑi rĕul cel mai mare în societate vine prin corupțiuni și prin ómeni corupți.

Étă apărĕrile:

Ormindea, la 17 Februariu 1892.

În Nr. 11 din „Telegraful Român“ dela 1/13 Februariu a c. corespondentul „Eremitul din Carpați“ în corespondența sa dto 30 Ianuariu a. c. privitóre la alegerea din „Cercul Baiei de Criș“ între altele ḑice: „Ce sĕ ḑic de acei preoți, cari alăturea cu organele administrative au luat parte la corupțiune, cum sunt preoții Haragușiu etc. etc. și alții din jurul Băiței“.

În jurul Băiței suntem 8 preoți. Fiind-că corespondentul nu amintesce numele acelor preoți din jurul Băiței, cari s'au lăsat a fi corupți cu ocasiunea alegerei, de către candidații magiari și organele administrative, astfeliu publicul cetitoriu ar putea vení la presupunerea, că și eu aș fi luat parte la corupțiune.

În interesul caracterului, și bunului meu nume de preot tinĕr declar, că acésta împărtășire față de persóna mea e falsă și tendențiósă, e făcută din rĕutate și din lipsa de conscientă, căci dacă d-nul corespondent ar puté dovedí, că și eu am luat parte la vre-o corupțiune, sum gata ori și când a suferí din partea d-sale ori-ce insultă.

Până ce însĕ nu va dovedí acésta 'l declar de vr'un om netrebnic și fără caracter.

Tot asemenea pot sĕ declar și față de ceialalți preoți din jurul Băiței, cari chiar dacă s'ar fi aflat vre-unul cu ânger așa slab, ca sĕ se lase a fi corupt prin bani, totuși nu a putut, de óre-ce pretorele și candidatul magiar Jozsika, când au dat banii corteșilor din Băița le-a ḑis espres:

La preoții din jurul Băiței sĕ nu dați bani, căci i cunosc pe toți și sciu, că nu ne va sprijiní.

De altmintrelea cred, că fie-care preot din jurul Băiţei, care se scie nevinovat faţă de causa naţională, şi va apĕra înaintea publicului, bunul seu nume *Nicolau Popu*, preot capelan.

— Onorată redacţiune! In Nrii 10 şi 11 ai „Telegrafului Român“ a apărut o corespondenţă privitóte la alegerea de deputat dietal pentru cercul electoral al Baiei de Criş. In aceea corespondenţă ca din senin, me vĕd şi eu atacat pentru ce vĕ rog, a da loc acestor şire în colónele preţuitului nostru ḑiar.

Intre altele se ḑice şi aceia, că lumina poporului era sub obroc pr. în Blăjeni-Plai etc. şi mai la vale, se plânge dl corespondent, Eremitul din Carpaţi, — ca odinóră Eremia prorocul pe ruinele Ierusalimului — că ce se mai ḑică despre acei preoţi, cari alăturea cu organele administrative au luat parte la corupţiune pr. Hărăguş din BlăjeniPlai etc.

Scopul Eremitului din Carpaţi, cu gheară de pisică, eu nu-l sciu. Avut a dênsul se cureze un morb pe basa unor informaţiuni false, sau din maliţie, sĕ blameze pe unul şi pe altul. Eu feré-că Dumneḑeu — nu sunt în contră, şi eu ḑic, sĕ dăm, însĕ numai unde e de dat.

Sĕ vedem încât sunt sau nu adevĕrate afirmaţiunile Eremitului din Carpaţi privitóre la persóna mea

In urma hotărîrei conferinţei naţionale dela 20 Ianuariu c. am descoperit parochienilor mei*) acel conclus, esplicându-le causa şi insemnătatea lui Că au luat parte la alegere şi unii alegători, e adevĕrat, căci este óre pădure fără uscături? Aş fi putut eu se umblu din dél în dél pela fie-care alegător, sĕ-'i mai spun încă odată aceia ce spusei în o adunare de cel puţin 100 inşi?

Sau aş fi putut sĕ me pun pe tóte cărările dealurilor, sĕ-'i întorc îndĕrĕt?

Cumcă e adevĕrat, că le am descoperit conclusul conferenţei naţionale me pot provoca la martori. Dacă Eremitul din Carpaţi pretinde, îi stau la disposiţie.

În cât pentru afirmaţiunea Eremitului din Carpaţi, că a-şi fi luat parte la corupţie cu org. adm. eu n'o înţeleg de loc. Cum aş fi putut lua parte la corupţie? am fost la adălmaşe? am corteşit şi am luat bani sau ce? sau dóră am fost chiar la alegere?

Aceste sunt tóte nebasate. sunt scorniturі maliţióse. — Doveḑi dle Eremit maliţios din Carpaţi, nu neadevĕruri.

Rugându-ve încă odată, a da publicităţii acestea,
Sum al d-vóstre.

Blăjeni-Plai, la 10 Februariu 1892.

Cu stimă
Stefan Hărăguş,
preot.

De ale partidului naţional.

De astădată publicăm sub acéstă rubrică o corespondenţă trimisă ḑiarului „Luminătoriul“, şi publicată de acesta în numĕrul de Duminecă

Étă o:

Sibiiu, 19 Februariu, 1892.

Adunarea generală a „institutului tipografic“, care s'a ţinut în 4/19 Februariu a. c în Sibiiu, în tótă tăcerea — pe din afară — căci nici convocarea, nici bilanţul prin foi nu s'a publicat, în faptă însĕ, decursul ad. gen. ce vin a ve ruga sĕ-l înregistraţi pe scurt, cum vi-l descriu mai la vale, dovedesce mult progres în şiretlic şi egoism al unei sémă de ómeni din sinul nostru.

Direcţiunea acestui institut românesc, creaţiune a dlui Diamandi Manole din Braşov, a aflat de bine a face tóte pe ascuns, ca sĕ-şi pótă asigura sieşi, rudelor şi slugilor sale majoritatea voturilor (62) deşi minoritatea „bănăţenii“ (42) aveau mai multe acţiuni depuse (170) decât însaşi direcţiunea (168).

Apoi, ca sĕ se probeze ḑicala: „că cel cu consciinţa şi tendinţa necurată iubesce ascunsul intunerec“, de loc la designarea verificătorilor procesului verbal, clica egoistă prin votarea secretă respinse propunerea „bănăţenilor“: ca unul dintre verificători sĕ fie ales din minoritate. Est-mod se asigură direcţiunea în contra veri-cărei controle. Căci numai de controlă se nu audă acesti prudenţi şi onorabili naţionalisti! Aşa s'a procedat apoi în tóte.

1. Propunerea minorităţii: ca bilanţul sĕ nu se apróbe, fiind nereal şi basat pe posiţiuni fictive, éră direcţiunei se i se denege absolutoriul până când nu va aduce bilanţ real, intemeiat pe documente — s'a respins prin voturile majorităţii.

2. După primirea unanimă a disolvării institutului şi decretarea licuidării propunerea justă şi ecuitabilă a minorităţii: ca dintre cei trei licuidatori pe unul sĕ-l designeze majoritatea, pe al doilea minoritatea, éră pe al treilea sĕ-l alégă acesti doi sau, la cas de neînţelegere, sĕ-l designeze tribunalul, — d'asemenea s'a respins prin votul maiorităţii şi s'au ales: Dr. Aur. Brote, Dr. Cioran şi Dr. Barcianu, rudiţi între sine de aprópe şi cei doi dintâiu fosti directori Va se ḑică: cu eschiderea controlei representanţilor maiorităţii de acţii, ei înşişi, cei ce au adus societatea aşa ḑicênd la cridă şi apoi înşişi au propus licuidarea carea între asemenea impregiurări nu se putea se nu fie primită de toţi, numai cât de 42 de voturi cu 170 de acţiuni condiţionat, — ei cu 62 de voturi cu 168 de acţiuni o primiră necondiţionat

3. Asemenea s'a urmat şi la alegerea comitetului de supraveghiare.

4. Propunerea făcută de acţionariul C. Brediceanu: ca prefacerea în bani a averii sĕ se mijlocéscă pe cale licitaţională, ca ĕst mod fie cărui acţionariu sĕ i se ofere posibilitatea de-a concurge la ridicarea preţului averii, — s'a respins prin maioritate. Adecă voinicii 'şi votară şi aci mână liberă, în tótă gestiunea.

5. Intrebarea dlui de Preda: de ce nu s'a fâcut prin jurnale învitările la adunare, conform §-lui 16 al statutelor, şi de ce nu s'a publicat bilanţul conform § 187 al legii comerciale, cel puţin 8 ḑile înainte de adunarea generală? directorul preşed. a respins'o cu minciuna de — consideţiuni naţionale! Ei, cei ce vara şi tómna întrégă au conţinut cele mai spurcate desconsideraţiuni naţionale prin şcandelósele lor agitaţiuni ei, cari la cererea ca sĕ se constate la protocol respingerile, respunseră cu un simplu refus!

Tot ómeni, acésta majoritate, din a căror procedere, vrênd-nevrând, observatoriul trebue se concludă la natura intereselor de cari sunt condu-şi, de alta parte mai voiesc sĕ înbete lumea cu interese naţionale! Ómeni, despre a căror mare parte, chiar după a lor spusă se susţinea, că au desplătit acţiunile cu tantieme votate pentru scribălituri în „Tribuna“, şi astfeliu de ómeni voesc se iee în picióre pe bănăţenii. cari şi-au arĕtat abnegaţiunea lor atunci, când au desplătit cu bani gata valórea întrégă a unui mare numĕr de acţiuni ce nime nu le ar fi cumpĕrat nici cu 20%. Şi au făcut acésta frumos rugaţi chiar de fruntaşii întemeietori de ai institutului, chiar de aceiaşi cari aḑi cu maioritatea lor măiestrită, bătêndu-şi peptul strigau: „Se votăm, şi se mergem mai departe“.

— „La revedere“, li s'a strigat. După ce s'a încheiat victoriósa campanie pusă cu rafinarie la cale, sigur că şi ei, domnii „tribunisti“ vor fi înţeles resalutarea.

În fine însĕ, pentru ca sĕ luminăm pe onor. acţionari despre o apucătură non plus ultra a viclenilor şi şireţilor directori ce nu vor se fie controlaţi decât prin sineşi, étă mai comunicăm cumcă dl A. Brote conducătoriul a pus pe funcţionariul institutului dl Roman ca sĕ priméscă 48 de óre mai nainte de adunarea generală acţiunile şi plenipotenţiele dela aeţionari sau încreḑuţii acelora, apoi acest funcţionariu al institutului dela cunoscuţii plecaţi ai direcţiunii a primit acţiunile cu tot cu plenipotenţe, ér dela d Preda, Diaconovich, a primit numai acţiunile, declarând, că plenipotenţele nu e de lipsă a se depune şi n'are instrucţiune a le primi, ci se le ducă cu sine în adunare Când colo ce sĕ veḑi! Preşedintele Dr. Aurel Brote deşi a recunoscut că el a însĕrcinat pe Roman cu primirea acţiunilor şi deşi Roman a mărturisit, că plenipotenţele i s'au oferit, dar el nu le a primit, totuşi a denegat valórea plenipotenţilor şi verificarea voturilor plenipotenţiaţilor! Atâta cutezare şi neruşinare nu s'a mai pomenit în „corporaţiuni comerciale“, cum ḑice dl Bechnitz, demnul representante al pré demnului episcop Popea!

După verificare, făcêndu-şi clica computul voturilor, şi vĕḑênd, că şi după primirea plenipotenţelor cu inşelăciune respinse, ea tot este în maioritate, ca deodată se făcu mărinimósă şi resfăcênd votul de mai nainte respingătoriu, admise primirea plenipotenţelor minorităţii.

Acestea sunt faptele nude, ér învĕţătură din ele e: vai de causa română, când ai d'a face cu ómeni neconsciinţiosi, cari tocmai cănd o pórtă în gură mai tare, atunci umblă s'o esploateze mai puternic în mod speculativ. *Corĕspundentul.*

Până aci corĕspundentul „Luminătoriului“. — E lucru caracteristic, că ḑiariul institutului tipografic n'a luat notiţă de acest lucru şi nici n'a anunţat cetitorilor sei, că institutul se află sub licuidare, pentru-ca cetitorii sĕ fie puşi în curent cu progresul, ce l'a realisat acest institut; ér abonenţii sĕ fie orientaţi despre esistenţa „Tribunei“ ca organ, respective proprietate a institutului tipografic.

Varietăţi.

* (Sântul sinod din Rusia). Sântul sinod din Rusia, ocupându-se cu cestiunea zidirilor de biserici la luat conclus, ca la zidirea bisericilor sĕ se ia în privire numai architecţi respective întreprinḑĕtori ortodocşi şi peste tot sĕ se reflecteze numai la lucrători ortodocşi.

* (Concert.) Dl Dimitrie Popovici, prim baritotistul dela opera reg germană din Praga, va da Luni în 24 Februariu (7 Martiu) a. c. cu bivoitorul concurs al dómnelor Minerva Brote şi Maria Crişian, precum şi al dlui pianist Iulius Schäffer, un concert în sala dela „Musikverein“. Dl Popovici, care în anul 1885 a concertat aici cu mult succes, este publicului nostru ca un cântăreţ escelent bine cunoscut, ceea-ce ne dispenséză de ori şi ce reclamă. Despre progresele d-sale de atunci încóce vorbesc numĕrósele recensiuni măgulitóre eşite în diferite foi musicale şi cuotidiane. Recomandăm deci cu tótă căldura publicului iubitor de artă sĕ nu întrelase nici decum favorabila ocasiune de aşi procura vre o câteva momente de adevĕrată plăcere. Interesantul şi variatul progam îl vom publica cu altă ocasiune. Biletele de intrare pentru acest concert se vĕnd în tipografia Ios. Drotleff (strada Cisnădiei), unde de astăḑi încolo se primesc şi prenotaţiuni.

* (Casa magnaţilor.) Fóia oficială a publicat, că au fost sterşi din lista membrilor casei magnaţilor: archiducii Albrecht şi Carol Salvator, prinţul Egou Thurn-Taxis, contele Hipolit Zichy, bar. Lud. Dőry, bar. Ladislau Podmaniczky, Paul Gönczy şi Dr. Al. Lumnitzer.

* (Contesele dispărute.) Poporul le numea simplu „contesele cele smintite“, pe când mama cea corpulentă cu eleganţa sa cea sĕrăcăciósă era cunoscută în capitală sub numele: „Contesa cerşitóre“.

Mama şi cele 2 fiice ale ei au trăit ani de ḑile în capitala Ungariei, unde cultivau cerşitoria directă şi indirectă în tóte formele, până când contesa cea mai tinĕră fu prinsă într'o ḑi într'o prăvălie în flagranti şi fu judecată de tribunal. Nu mult după ce i se îmtâmplă familiei celei nobile acest cas regretabil, se strămută mama cu cele 2 fete la Viena, unde însĕ starea cea miseră nu s'a schimbat de loc.

Contesa cerşitóre făcù în fine în ḑilele acestea arătarea la poliţia din Viena, că 'i-au dispărut fetele După cum afirmă însăşi mama, acestea sunt figuri bătătóre la ochi: Cea mai mare, Desirè, în etate de 21 ani, este aşa ḑicênd o minune — cânta frumos, şi a dat încă în etate de şase ani concerte în Italia şi Francia. Ca semne marcante sunt puse, că e aşa de mică ca o copilă de 14 ani, pórtă haine scurte este sulemenită grozav, şi bea bucuros multă bere Toiletta este o pălărie roşie cu pene negre, şi o jachietă verde închisă. Cea mai tinĕră, Mathilda, în etate de 18 ani, e şi mai mică, mai frumoşică, a fost până în anul trecut în mănăstire, pórtă căciuliţă manta de plóie vĕrgată, şi haine ca şi soru-sa, acésta bea bucuros vin roşiu. Desirè nutrea numai aceea dorinţă, de a putea păşí în public ca cântăreaţă. Deóre-ce mama lor ducea o viaţă fórte modestă, şi fetele visau tot de diamante, trăsuri, strălucire şi petreceri, îşi făcură planul sĕ-şi cerce singure norocul. Ele întrebninţară un leşin adênc al mamei lor, care sufere de cârcei de inimă, şi părăsiră locuinţa. In casa, unde şedeau, spuseră, că vor pleca la Pesta sau Belgrad. Deóre-ce însĕ sunt lipsite de parale, una se dă cu socotélă, că se află tot în Viena. Fuga celor dóuĕ contese de bunăséma este în legătură cu aceea a altei fete, tot din casa aceea, care încă a dispărut de vre'o câteva ḑile. Trio cel vênător de aventuri de sigur va fi cunoscut cât de curênd, şi predat autorităţii părintesci.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

7. *Nascerea lui Ioan Botezătoriul.*

Ne aducem aminte, că Gavriil ângerul a fost trimis la fecióra Maria ca sĕ-i vestéscă, că va nasce pe Mântuitoriul. Mai înainte de acésta, cu trei luni ângerul Gavriil a fost trimis la preotul din Ierusalem Zacharia.

Zacharia cu soţia sa Elisabeta erau ómeni bătrâni şi drepţi, dar copii nu aveau. Pe când Zacharie se afla odată în biserică, servind Domnului, ângerul Gavriil s'au arătat înaintea lui, ér Zacharia vĕḑêndu-l s'a înspăimêntat, dar ângerul i-a ḑis: „Nu te teme Zacharie, căci viu sĕ ţi vestesc, că muerea ta Elisabeta va nasce un fiu și va fi numele lui Ioan Acesta va fi mare înaintea Domnului, căci va merge înaintea Domnului sĕ gătéscă calea Lui“.

---

*) Cine te a autorisat pe Sânţia ta, sĕ te faci organ al conferenţei faţă cu parochienii S.-tale? Red.

Și a ḑis Zacharie câtră ânger: „Din ce voiu cunósce acésta? Căci eu sunt bĕtrân și muerea mea trecută în ḑilele ei “ ér ângerul a ḑis: Pentru că n'ai creḑut cuvintelor mele, étă vei rĕmâné mut și nu vei putea vorbí pănă în ḑiua aceea, când se vor împliní acestea.“ Și s'a dus ângerul dela dênsul.

Zacharie, eșind din altariu, făcea poporului semn cu mâna; ér poporul sĕ minuna, căci nu putea vorbí.

La plinirea vremei Elisabeta după vestirea îngerului a născut un prunc și s'au adunat rudeniile și s'au consultat, cum sĕ-i pună numele? Atunci Zacharie, fiind întrebat și el, a cerut o tăbliță și-a scris pe ea: „Ioan sĕ fie numele lui.“ Și îndată i-s'a deslegat limba și a vorbit, preamărind pe Dumneḑeu, cu cântări de laudă.

Din acésta istorióră învĕțăm:

1. Că nici odată sĕ nu ne îndoim despre împlinirea cuvêntului lui Dumneḑeu, căci vom fi pedepsiți precum a fost pedepsit și Zacharie pentru necredință.

2. Că nici odată sĕ nu ne îndoim despre darul și puterea lui Dumneḑeu căci la Dumneḑeu, tóte sunt cu putință.

3. Că Ioan Botezătoriul a fost ales de Dumneḑeu sĕ fie înainte vestitoriu, — înainte mergĕtoriu — venirei Mântuitoriului.

Când Zacharia sluja
Domnului, și tămâia,
În biserică, — a venit,
Un ânger și i-a grăit:
„Soția ta Zacharie,
„Un copil va nasce Ție,
„Care lumei va vestí,
„Că Mesia va vení“,
Dar fiind că n'a creḑut,
Cuvêntul, a rĕmas mut,
Și de loc n'a mai vorbit,
Pân' cuvêntul s'a înplinit.

Întrebări: Cine a venit la preotul Zacharie, când acesta tămâia Domnului în biserică? Ce a vestit ângerul, lui Zacharie? Creḑut-au preotul Zacharie cuvêntul ângerului? Cum a pedepsit Dumneḑeu pe Zacharie pentru necredință? Împlinitu-s'au prorocia ângerului? Cum a ḑis Zacharie sĕ i fie numele pruncului? Ce învĕțăm din istorióra acésta?

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. Oradea-mare sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. Cluș. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. Teiuș. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. Copșa-mică sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. Brașov sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.53	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se cetì de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timișóra	=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timișóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Rușava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc.	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	8.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
–	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. Arad sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—							
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
–	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. Oșorheiu sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zerneșci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane, Nr. 20. Sibiiu, Sâmbătă 22 Februariu (5 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Februariu, 1892

Nu mai încape nici o îndoială, că noi mai rĕu stăm în cele scolare ca celelalte confesiuni din patria nóstră.

Cine voesce sĕ străbată în secretul acestei deplorabile stări a scólelor românesci, acela fără multă ostenélă póte afla adevĕrul.

Stăm rĕu în punctul salarielor învéţătoresci, căci scólele nóstre le susţine poporul nostru, şi poporul nostru e un popor sĕrac.

Stăm rĕu în punctul cualificaţiunei învĕţătorilor dela scólele românesci, deóre-ce o mare parte dintre cei cualificaţi în sensul legei, în practică sunt considerați şi numĕraţi între cei necualificaţi.

Şi pentru-ce tóte acestea?

Sĕ căutăm după causele lor, şi sĕ arătăm cum stăm în faptă cu scólele nóstre, cu ce neajunsuri avem sĕ ne luptăm, şi ce prospecte avem pentru viitoriu?

Sĕ începem cu întrebarea din urmă, cu prospectele pentru viitoriu.

Nici în un resort al afacerilor statului nu s'a încuibat aşa de tare spiritul curentului de aḑi, spiritul magiarisărei ca şi în resortul ministrului de culte.

Accentuăm încă odată, ca sĕ se scie în tóte părţile.

Guvernul şi-a făcut un plan mare, îndrăsneţ: magiarisarea instrucţiunei publice din statul nostru, şi la planul acesta se lucră cu mare consecuenţă.

Nimica nu avem mai scump ca scólele nóstre, căci cu ele ni se ia limba, cu limba ni se ia caracterul nostru românesc, ni se ia credinţa şi legea nóstră strămoşască.

E deci natural ca scóla sĕ ne preocupe mai intensiv, şi din acéstă preocupare sĕ urmeze, ca noi mai bine se cunóscem mersul scólelor nóstre.

Şi tocmai pentru-că'l cunóscem mai bine, accentuăm, că curentul de aḑi mai cu vehemenţă s'a descărcat şi se descarcă asupra scólelor.

Inceputul s'a făcut la anul 1875, când cu legea pentru pensionarea invĕţătorilor, şi bisericei nóstre, deşi ea sta între marginile legei, nu i s'a dat dreptul sĕ-şi continue cu fondul seu propriu de pensiune

Astăḑi, după cum am arătat, noi românii gr. or. din Transilvania am solvit preste $^1/_2$ de milion în acest fond.

Cât vom fi plătit însĕ toţi românii din Ungaria?

A urmat la anul 1879 legea, prin care în scólele poporale s'a întrodus limba magiară ca studiu obligat.

La 1883 s'a creat legea pentru scólele medii, în care se dispune cu limba şi literatura magiară sĕ se propună în limba magiară, şi esamenele de maturitate sĕ se facă în limba magiară.

La anul 1890 a urmat art. de lege XXX prin care limba grecă s'a scos din gimnasii, şi s'a înlocuit în mare parte tot cu literatura magiară.

In primăvara anului trecut a urmat apoi odiósa lege a asilelor de copii, care în aplicarea ei e o invenţiune specială a curentului bolnăvicios de aḑi.

In fine tot anul trecut s'a presentat proiectul de lege, care tocmai acuma e dat în comisiuni, şi în sensul căruia acele scóle, cari nu vor puté sistemisa salariu de cel puţin 300 fl. nu vor mai avea ele sĕ dispună asupra învĕţătoriului, ci acela va fi numit de cătră stat, şi activitatea lui, meritele lui vor fi apreţiate de stat.

Acestea pe cale legislativă, dar în practică cum s'a urmat?

Lgea din 1879 are disposiţiunea acea liberală, că are putere retroactivă până la anul 1872.

Toţi acei învĕţători deci cari au întrat în oficiu începênd cu tómna anului 1872, sau cari şi-au câstigat cualificaţiunea după 1872, au fost siliţi sĕ se cualifice supletoriu şi din limba magiară.

S'au început deci un perigrinagiu istoric al dascălilor români spre secuime, şi aprópe 10 ani de ḑile secuimea a fost Mecca, la care a alergat spre a afla mântuire dăscălimea românéscă din Ardeal

Scólele şi învĕţătorii s'au pus şi sunt puşi la şicanele inspectorilor de scóle şi la a comitetelor administrative din comitate, la cea a notarilor comunali, şi ingerinţa acestor organe nechiemate zace şi acuma ca flagel asupra scólelor poporului românesc.

Cu gimnasiele încă nu stăm mai bine. Ele dóră şi mai tare sunt espuse la discreţiunea guvernului şi a organelor lui, aşa că confesiunilor li-a rĕmas numai detoria de a purta sarcinile.

Altcum cestiunea cu gimnasiele din Beinş şi Năsĕud atât e de celebră, încât ea ilustréză situaţiunea din ajuns, şi precara stare a celui din Braşov, Brad şi Blaş încă s'ar putea lua ca specială illustraţiune, dacă cea dintâi nu ar ajunge.

La 1885 pe calea ordinaţiunei ministrul a cerut ca confesiunile pelângă învĕţătorii instituiţi înainte de anul 1872 se aplice învĕţători suplenţi special pentru propunerea limbei magiare.

Se observă la locul acesta, că învĕţătorii instituiţi înainte de 1872 nu sunt obligaţi la propunerea şi la învĕţarea limbei magiare.

Se observă, că între împregiurările nóstre cu proverbiala nóstră sĕrăcie, aplicarea unui învĕţătoriu suplent special pentru propunerea limbei magiare era şi este identică cu totala delăturare a învĕţătoriului celui vechiu, deóre-ce noi abia putem susţiné unul, şi pe acela cu mult nĕcaz.

Tot în anul 1885 urméză ordinaţiunea ministerială, prin care se dispune, ca tóte sentinţele, cari se termină cu amovarea învĕţătorilor din funcţiune, trebuesc promovate ministrului spre suprarevisiune şi aprobare.

Se observă, că acésta se pretinde dela biserici cu autonomie garantată prin lege.

Se observă, că acésta s'a pretins şi se pretinde numai *dela bisericile românesci*.

In fine organele dela administraţiune au decretat la scólele românesci învĕţători definitivi contra autonomiei confesiunilor acelora, şi guvernul a aprobat o asemenea făţişă violentare a autonomielor bisericesci.

Coróna o va pune noul proiect de lege, a cărui esenţă e luarea învĕţătorilor de sub mâna bisericei.

Guvernul va numi pe învĕţătoriu, guvernul i va apreţia activitatea şi meritele, puvernul 'l va amova din oficiu: şi totuşi scóla va fi românéscă, şi totuşi scóla va fi confesională.

Acestea sunt prospectele nóstre.

Acestea sunt tendenţele curentului de aḑi pentru scólele românesci.

Şi acuma sĕ mergem în singuraticele comune, şi sĕ vedem ce aflăm acolo.

Sĕrăcia poporului a ajuns la un grad înspăimêntătoriu, şi nime nu se cugetă la mĕsuri pentru delăturarea acestui rĕu, nime nu caută după isvorul ei, ca rĕul se fie radical delăturat.

Demoralisarea prporului ḑi de ḑi ia dimensiuni tot mai mari.

Credinţa, legea strămoşéscă, datinile vechi, obiceiurile cele bune, dispar, şi în locul lor întră indiferentismul în cele confesionale, — da, acuma o accentuăm şi noi acésta — întră înstreinarea de datini vechi, de obiceiuri bune.

Biserica nu are nici un sprigin la administraţiune.

Ar fi se lucre scóla în direcţiune moralisătóre!

Da, însĕ scóla aḑi e angagiată spre alte scopuri.

Dela învĕţătoriu aḑi se cere numai un lucru: sĕ scie unguresce.

Şi dacă va sci limba statului, şi dacă va face şi óre-cari servicii, cari aḑi sunt considerate ca unice patriotice, atunci misiunea lui e sântă, atunci el e asigurat.

Aḑi nu se mai întrébă: aţi progresat în cultură, a-ţi progresat în moralitate, şi a împlinit scóla misiunea civilisătóre?

FOIŢA.

Despre etalonul de interese până în present.

Intr'un numĕr al ḑiarului nostru am publicat o tabelă despre mersul etalonului de interese într'un şir de ani. Ca adaus mai amintim, că de atunci încóce în Germania d. e. a variat între 4 %, 3 $^1/_2$ % şi 3 %, în Francia mai mult 3 % ér în Anglia 2 % 3 % 4 % 2 % 3 % şi 2 $^1/_2$ %. De astă dată ne vom mărginí mai mult la mersul intereselor la noi şi luând în considerare aceea tabelă vom vedea deci că interesele sunt raportul ce esistă între preţul de necesitate a unui capital de împrumutat şi între valórea aceluia.

Se vede mai departe, că oscilaţiunea etalonului de interese în diferite timpuri şi în ţĕri deosebite este o apariţiune ce se atribue unor împregiurări érăşi anumite.

Prefacerile de stat, mişcarea economică etc. influinţéză asupra etalonului de interese, care încă e supus anumitor legi ca şi natura

Cu finea rĕsbóielor „napoleon“-iane pe timpul cărora etalonul ajunsese la o cifră enormă, începù a se simţí o eftinătate, respective o scădere a etalonului de interese Şi era acésta într'un timp când în lipsa de credit obligaţiunile de stat deveniră cu totul depreciate, ér creditul real încă decăḑu-se aprópe cu totul, căci lipsiau institute de credit, cari ar fi putut ajuta câtu-şi de puţin cu sume mici creditului real.

Cu anul 1819 interesele pentru împrumuturile hipotecare ajunseră la 5 % pe când discontul era supus la fluctuaţiuni mai mari. Austria plătia pentru „Metalicele“ sale în 1818 circa 7·45 %, cătră finea anului 1820 cam 6·94 % efectiv.

În periodul dela 1820 până la 1840 se iviră din ce în ce mai mult nisce simptóme de scădere a intereselor şi o urcare a cursului hârtiilor de stat.

După-ce se înfiinţară în strĕinătate un numĕr de institute de credit hipotecare, sĕ întrodu se şi la noi în Austria pe la începutul anului 1820 şi în cei următori instituţiunea „casselor de economii“, cari apoi ajutară creditului.

Asupra scăderei intereselor au mai înfluinţat şi alte cause ca d. e. desvoltarea cea neînsemnată încă a drumurilor de fer şi a acţiunilor, statele nu se prea folosiau de capitalul din piaţă etc. Cu tóte acestea însĕ totuşi se mai iviră alte cause, care începură a înfluinţa spre urcare.

Revoluţiunea polonă produse o reacţiune în împregiurările mai sĕnătóse ce esistau înainte, şi cari tindeau tot la o scădere a intereselor.

Scăderea cursului hârtiilor de stat în urma revoluţiunei din 1830 aduce cu sine o urcare a etalonului cu 1 $^1/_2$ %

Asupra însĕ a intereselor la împrumutele hipotecare evenimentele politice din 1830 nu au înfluinţat atâta, căci împrumutele acestea abia cu anul 1830 începură a se desvolta şi, şi alt cum interesele erau destul de mari ca sĕ se mai pótă urca.

Periodul următor aduse cu sine o schimbare mai simţitóre în relaţiunile de credit Interesele la împrumutele hipotecare scăzură până la 4 % ér la discont până la 2 $^1/_2$. era acésta deci o apariţie care se putea esplica numai în mulţimea cea mare de bani. Pe la mijlocul anului 1840 se întêmplà érăşi o schimbare.

Atunci se iviră construcţiunile intensive de linii ferate inteprinderile pe acţiuni şi în genere o schimbare în mersul industriei cu valórea sigură mobiliarului s'au urcat însĕ şi mai mult în anul 1848 şi acéstă urcare colosală a durat până la 1855, dela 1866 érăşi începură a scădea până la 1870 când urmà de nou o urcare.

(Va urma.)

Nu!

Aḑi se întrébă: se magiariséză copii?

Se magiariséză poporul?

Da! Aḑi se întrébă: A cucerit mult teren limba magiară?

Sub asemenea prospecte trăim noi aḑi, de aceea am accentuat în numĕrul precedent, că biserica nu odată şi-a pus întrebarea: Se mai aduc eu aḑi jertfele cu susţinerea scólelor confesionale?

Trăim în timpuri fórte grele.

Situaţiunea ḑi de ḑi ni se agravéza, şi noi stăm cu mânile în sin, şi cu un fatalism — care se vede că e blăstămul nostru, — privim cum ne vine perirea

Situaţiunea gravă o caracteriséză cu multă cunoscinţă de causă şi organul metropoliei din Blaş, ḑiarul „Unirea“ în numĕrul de Sâmbăta trecută.

Reproducem la alt loc acel interesant articol în tótă estensiunea lui, şi încheiăm, unindu-ne cu ea în trista constatare, că „delăturarea radicală a pericolului atîrnă numai dela *ţinuta politică a tuturor românilor, carea însĕ în starea sa de aḑi nu ne promite un viitoriu mai fericit*“, mai adăugênd dela noi, că ea ne-au agravat numai situaţiunea şi acceleréză descărcarea fortunei asupra nóstră.

Şi dacă presa magiară descopere puncte negre în cele scolare, şi indică şi la comitate cu pete negre, datoria nóstră e sĕ ne tragem sama cu noi înşine şi sĕ ne croim direcţiune sănĕtósă, care sĕ ne delăture pericolul.

Se ocupă óre genialii nostri bărbaţi de stat, marii nostri politici, cu de acestea?!

Revista politică.

In cercurile politice din Budapesta, câstigă tot mai mare verosimilitate scirea, că ministrul honveḑimei bar. Fejérváry se va retrage din cabinet.

Fejérváry însuşi s'ar fi esprimat, că acum îi displac lucrurile şi nu mai voesce sĕ se espună în cameră.

De altfeliu acest ministru dela ultimele alegeri încóce a dat rar de tot pela clubul liberal. Se ḑice chiar, că el şi-ar fi inaintat demisiunea şi că ea a fost primită, e vorba numai, că nu se scie cine îi va urma, un militar sau un civil

Ministrul va întra érăşi în armata activă, ca comandant de corp.

Se pare, că adicţii ministrului Szapáry nu sunt tocmai mulţămiţi de starea actuală a lucrurilor din sinul liberal. Causa se pare a fi, că Tisza se bucură încă de mare popularitate în sinul partidului şi tisaistii cam pun trebile la cale. Aşa bunăóră în comisiuni s'au ales tot cam ómeni de ai lor, unii chiar şi în mai multe comisiuni, pe când ómeni de valóre dintre adicţii lui Szapáry au fost preteraţi. Acestei impregiurări dă espresiune şi fóia „Magyar Ujság“, organ inspirat de ministrul president.—

Dieta Bucovieni, în urma depunerei mandatelor a 17 deputaţi a fost disolvată prin un patent prea înalt. In Bucovina vor avé loc aleperi nóuĕ.

Ansă la disolvarea dietei a dat conflictul din urmă între presidentul ţĕrei şi boerimea română.

Bar. căpitanul Vasilco s'a reîntors dela Viena. Intrégă inteliginţa română, comitetul politic „Concordia“, studenţii nniversitari şi chiar funcţionarii români i-au pregătit o primire splendidă şi i-au multămit, pentru atitudinea sa energică în causa românilor bucovineni.

Cont Pace încă s'a reîntors. El a fost felicitat de funcţionari şi de tot ce are Cernăuţul strĕin: ruteni, jidovi, poloni etc. —

Foile din România ne aduc sciri despre mari credite militare, ce va cere ministerul de rĕsboiu pentru îmbunătăţiri importante şi mai ales pentru construiri de casărmi. Se va emite creditul de 10 milióne, votat deja, pentru 120,000 pusci cu repetiţie, sistem Mannlicher, şi pentru aprovisionarea de rĕsboiu a cartuşelor încărcate cu iarbă de foc fără fum. Afară de acestea se va cere un credit de 5 milióne lei pentru instalarea în ţară a unei fabrici de iarbă fără de fum. — In ce privesce casărmile, ministrul de rĕsboiu va cere un credit de 10 milióne, care se va cheltuì în trei ani pentru construirea şi repararea radicală de casărmi La alegerea locului pentru casărmile nóuĕ, ce se vor edifica, se vor avé în vedere consideraţiuni strategice şi se va căuta ca clădirile sĕ împlinéscă tóte cerinţele igienice. De aici dară se póte conchide, că armata României va primi chiar în anul acesta îmbunĕtăţiri seriόse. —

Scirile din Grecia anunţă, că cabinetul Delyanis, pe care regele voia sĕ-l înduplece a demisiona, declarà, că faţă de maioritatea de care dispune, nu va dimisiona. Camera dete ministerului un vot de încredere. O mare mulţime de ómeni rĕspunse cu însufleţire la scirea despre votul camerei şi se duse apoi demonstrând înaintea palatului regesc. Cavaleria împrăscià mulţimea. Sara se constitui un cabinet nou sub presidiul lui Constantopulos.

„Standard“ primesce din Petersburg scirea telegrafică: La primăvară armata ruséscă va fi împărţită în trei părţi: armata de nord sub comanda marelui principe Vladimir, armata de apus sub Gurko şi cea de sud sub Dragomiroff. Comanda supremă o primesce generalul Obruceff; 300,000 de cazaci şi alte trupe călări sunt concentrate acum în Polonia dealungul graniţei germane şi austriace.

Tendenţe periculóse.

(+) Cine a urmărit cu atenţiune cele publicate de noi cu privire la gimnasiile românesci din ţerile corónei sfântului Stefan, a putut vedé, că guvernele, cari s'au succedat, de 25 ani, s'au silit pe tóte căile a face imposibilă esistiuţa altor institute culturale românesci, ori cel puţin a le despoia de caracterul lor românesc şi confesional.

Tendinţei acesteia s'a dat espresiune mai vêrtos în legea dela 1883. Fiind-că articolul de lege XXX din 1883 impunea scólelor nóstre medii sarcini fórte grele, atât în ceea-ce privesce numĕrul şi cualificaţiunea profesorilor, cât şi în ceeace privesce numĕrul şi mărimea salelor de propunere şi provederea lor cu tóte recuisitele scolastice, guvernul a sperat, că autorităţile bisericelor românesci, din lipsa de mijlóce materiale, nu vor puté suporta acele sarcini şi astfeliu sau îşi vor închide gimnasiile lor, sau cerênd ajutoriu dela stat, le vor supune în parte mare la discreţiunea guvernului. S'a înşelat însĕ amar gurernul nostru, deóre-ce iubirea de biserică şi naţiune a însufleţit pre autorităţile bisericelor românesci în grad aşa de mare, cât pentru salvarea gimnasiilor lor au adus jertfe, ce au trecut departe preste calculul guvernului.

Paralel cu nisuinţele guvernulni de a face imposibilă esistinţa gimnasiilor românesci, au mers şi sforţările lui de a despoia acele gimnasii românesci de caracterul lor confesional şi românesc, şi aci guvernul a secerat mari triumfuri, cari pentru români sunt tot atâtea răni adênci. Gimnasiile române gr. or., cărora la aparinţă li s'a lăsat un feliu de autonomie precariă, au fost puse sub controla poliţenéscă a organelor guvernului, cari paraliséḑă tótă viéţa lor naţională românéscă, ér gimnasiile române greco-catolice au fost puse din punct de vedere didactic şi pedagogic esclusiv numai sub conducerea ministrului de culte şi instrucţiune publică, aşa cât din punctul acesta de vedere gimnasiile greco-catolice, provĕḑute de întemeiătorii lor cu caracter religios şi naţional, a fost despoiate de acest caracter chiar în partea cea mai de căpetenie, căci caracterul religios şi naţional al unui institut se manifestéză mai vêrtos în spiritul, de care e condus întreg învĕţământul. Acest spirit însĕ nu póte fi nici religios, nici naţional, pănă-când învĕţământul este condus de un guvern, care de o parte pe religiune nu pune nici un pond, ér de altă-parte se arată duşman de mórte al crescerei naţionale românesci. Afară de acestea gimnasiul din Năsĕud numai are nici umbră de caracter religios, pentru-că l'au scos cu totul de sub ori ce jurisdicţiune a autorităţii bisericesci, ér gimnasiul din Beiuş a fost despoiat cu totul de caracterul seu naţional, deóre-ce nu este numai condus de guvern, ci chiar şi limba de propunere românéscă a fost scósă aprópe cu totul din trênsul.

Preste tot în ceea ce privesce spiritul românesc în gimnasiile nóstre, am ajuns până acolo, cât domnii din Budapesta se laudă, că în gimnasiile românesci se propune minunat de bine studiul istoriei.

Se nu se crédă însĕ, că acéşta laudă s'ar puté considera de un compliment pentru respectivii profesori, pentru că acésta laudă atâta însĕmnéză, că istoria se propune în gimnasiile nóstre românesci după nisce manuale unguresci traduse în limba română, în cari despre trecutul românilor sau nu se face nici o amintire sau se face vre-o amintire, care departe de a corĕspunde adevĕrului istoric, falsifică faptele cele mai notorie şi omóră ori ce spirit naţional românesc în tinerii nostri.

Cu resultatele acestea „patriotice“ guvernul nu se va mulţămi, ci va merge tot mai departe atât în ceea ce privesce îngreunarea esistinţei gimnasiilor nóstre, cât şi în ceea ce privesce despoiarea lor de caracterul religios şi naţional, despre ce avem palpabile doveḑi.

Tocmai acum de curênd a convocat ministrul de culte şi instrucţiune publică o anchetă, care se ocupă cu discutarea ideii despre unificarea scólelor medii. Acéstă anchetă deja tradéză scopurile urmărite de dl ministru în ceea ce privesce nu numai reformarea gimnasiilor magiare, ci şi sórtea gimnasiilor românesci. El voesce, ca sĕ nu mai fie în ţéră dóuĕ soiuri de scóle medii, adecă gimnasii şi scóle reale, ci numai un singur soiu, în care sĕşi afle espresiune atât direcţiunea realistică din scólele reale, cât şi cea humanistică şi idealistică din gimnasii. Este deci fórte probabil, că gimnasiile din ţéră începênd dela clasa a cincia în sus se vor bifurca, sau trifurca, aşa cât în una şi aceeaşi clasă vom avé mai multe grupe de studenţi după-cum vor fi grupate studiile, ce li se vor propune. Cine nu vede însĕ că reforma acésta va aduce mari greutăţi pentru gimnasiile nóstre? O astfeliu de bifurcaţiune sau trifurcaţinne pretinde în mod necesariu sporirea nu numai a salelor de învĕţământ ci şi a numĕrului profesorilor, ceea ce fără de ingreunarea fondurilor, din cari se susţin gimnasiile nóstre, nu se póte obţiné. Gimnasiile magiare susţinute din vistieria statului sau ajutate în mĕsură mare, din acéstă visterie vor putea suporta nóua reformă proiectată de ministru, dar óre gimnasiile nóstre puté-vor sĕ o supórte fără a fi silite sau a înceta sau a recurge la ajutoriul statului şi astfeliu a se espune pericolului de a aşi perde şi umbra aceea de caracter religios şi naţional românesc, ce le-au mai rĕmas în ḑiua de aḑi? Étă o întrebare, ce trebue sĕ ne ocupe încă de acuma, adecă înainte de ce tendinţele ministrului ar' îmbrăca forma corectă de proiect de lege, căci mijlócele, cu cari se pot delătura astfeliu de primejdii, nu se pot crea într'o ḑi ori într'o septămână.

Tendinţa acésta de a unifica scólele medii, pre lângă îngreunarea esistenţei gimnasiilor nóstre, mai urmăresce încă şi un alt scop şi anume scopul de a vĕrsa în tot sistemul de învĕţământ gimnasial un „spirit patriotic magiar“ cu mult mai pronunţat, decât cel de aḑi Cel puţin astfeliu sau esprimat cei mai mulţi dintre bărbaţii, pre-cari ministrul i-a convocat în ancheta amintită mai sus.

Acela însĕ, care a studiat cât de puţin lecsiconul parolelor „patriotice“, cari le auḑim în ḑiua de astăḑi din tóte părţile, scie, ce însĕmnéză acel spirit „patriotic magiar“. Spiritul acesta este însufleţirea tinerimei gimnasiale pentru idealurile unui singur popor din patria comună, carele se consideră pre sine de singur îndreptăţit a constitui statul şi a-şi desvolta individualitatea sa naţională, ér pe celelalte popóre conlocuitóre le consideră de nisce masse destinate a se asimila în corpul naţionalităţii magiare, precum se vede chiar din enunciaţiunile făcute de ministrul preşedinte Szapáry în Timişóra, unde cu cuvinte fórte clare a accentuat importanţa acestui proces de asimilare pentru fericirea Ungariei.

Cum se va putea însĕ băga în sufletele tinerilor nostri acest duch reu?

Nesmintit, că operaţiunea acésta numai aşa se va puté efeptui, dacă în giminasiile românesci se va da o estensiune cu mult mai mare, decât cea de astăḑi, istoriei poporului magiar, şi studiului limbei şi literaturei magiare, aşa cât aceste obiecte de învĕţământ se formeze centrul şi sufletul intregului sistem de învĕţământ, ér limba şi literatura românéscă se fie scóse din posesiunea precarie, în care se află astăḑi. Altcum, dacă unul dintre bărbaţii anchetei, şi anume Schwarz Gyula, este interpretele fidel al vederilor ministrului, — despre ce nu avem motive a ne îndoi, atunci putem sĕ ne aşteptăm şi la aceea, că unele obiecte de învĕţământ, cari se propun astăḑi în gimnasiile nóstre, vor fi eliminate aprópe de tot din gimnasii şi înlocuite cu limba şi literatura magiară. Aşa d. e. dl acesta a propus, ca propedeutica filosofică sĕ fie scósă din gimnasii şi înlocuită cu nesce elemente de logică şi estetică, cari însĕ sĕ se propună numai în legĕtură cu limba magiară; ceea-ce atât însĕmnéză, că precând până acum după lege numai limba şi literatura magiară trebuia sĕ se propună în clasa a 7-a şi a 8-a în limba magiară, pre viitoriu şi filosofia, limba grecă şi alte studii vor avé sĕ se propună în acéstă limbă.

Astfeliu pre încetul tóte ni se iau, rĕmânându-ne numai sarcina de a susţiné cu mari jertfe gimnasiile nóstre înfiinţate cu mari greutăţi. Şi când în acestea isbânḑi importante nu va afla guvernul destulă garanţie pentru crescerea românilor în spirit „patriotic“, va mai atăca, — precum deja a dat semne sigure, — şi dreptul autorităţilor bisericesci de a-şi denumi independent pre profesorii dela gimnasiile lor şi cine scie, că, dacă în acéstă cestiune se vor amesteca şi interesele personale şi egoistice, de cari unii ómeni uşor pot fi răpiţi, óre nu vom perde şi acel drept unic, ce ne va mai fi rĕmas?

Pentru delăturarea acestor primejdii mult póte face abnegaţiunea şi zelul desinteresat al autorităţilor nóstre bisericesci, însĕ delăturarea radicală a lor atârnă dela *ţinuta politică a tuturor românilor*, care însĕ în starea ei de astăḑi nu ne promite un viitoriu mai fericit! („Unirea“).

Corespondenţe partiulare

ale „Telegrafului Român.“

Sebeş 12 Februariu, 1892. Onor. redacţiune! Cu viuă satisfacţiune prind péna în mână, ca sĕ ve împărtăşec un moment de distracţie surprinsă, ce o am avut în 30 Ianuariu c. cu ocasiunea producţiunei declamatorico-musicale, arangeate de corpul nostru învĕţătoresc, şi despre care până acum cu durere observ, — n'a luat nime notă.

Incă de timpuriu s'a lăţit faima, că piesele corale au se fie esecutate în cea mai mare parte de bărbaţi recrutaţi chiar din mijlocul plugarilor, cari compun maioritatea locuitorilor din Sebeş. Noi am mai cetit şi pe alte locuri despre resultatele frumóse ale corurilor de plugari, dar ni se părea un lucru misterios, ca nisce plugari simpli întru atât sĕ încălḑéscă cu lira lor inimile ascultătorilor, încât sĕ te deoblige la tot respectul faţă de opincă.

Aceste temeri şi prejudeţe ale nóstre au fost aspru combătute şi total rĕsfrânte prin resultatul frumos al producţiunei nóstre din 30 Ianuariu c. sub conducerea dirigentului dlui învĕţător Nicolau Todea.

Inima 'ţi părea că saltă de bucurie, când vedea-i urcându-se pe podiul aşeḑat în capul salei acum o pleiadă imposantă de feciori, — toţi români plugari, schimbaţi în vestminte albe de sărbătóre şi în călţuni lucraţi cu multă măiestrie, purtând pe fruntea lor siguranţa puterei proprie a ostaşului, ce intră în luptă, şi asteptând numai signalul dirigentului, ca sĕ ne facă se admirăm, unde póte ajunge omul cu puţină s'au chiar fără învĕţătură prin sirguinţă şi asiduitate, — acum o cunună frumósă de copile, eleve ale scólei nóstre, ca sĕ ne dea şi ele dovadă, că rivaliséză cu fală cu alte popóre în cultură, şi ca jertfele, ce le aduce pentru ele scóla sĕ ni le rĕsplătéscă astă-dată cu un moment de desfătare sufletéscă.

Sub încordarea nóstră cea mai mare a rĕsunat p 1, din program: „Ḑiua a apus“ (cor de bărbaţi), er aplausele frenetice, ce umplură sala ca un vifor fără sfêrşit, a fost o dovadă, că coriştii au fost interpreţi sinceri ai ideei măreţe cuprinse în acéstă poesie, şi s'au nisuit ai da şi prin cântare espresiunea adevĕrată. Tot aşa de bine, pot afirma, — splendid, au fost esecutate corurile de bărbaţi din punt 3. 4 şi 7. la cari coriştii au fost chemaţi de dóuĕ şi chiar de trei ori pe bină, întru atât au răpit pe public farmecul plăcut şi dulce al cântărilor Cu deosebire a escelat corul la punctul ultim din programă la piesa: „Sum soldat“ la care au fost fórte bine interpretată iubirea de patrie a osteanului şi i s'a dat o espresiune vie şi însufleţitóre prin cântare — care a cucerit cu desĕvêrşire pe ascultători.

Printre aceste coruri de bărbaţi au fost întrĕţesute cu mână dibace şi măiestră coruri de scolari în 2 şi 3 voci, declamaţiuni şi cântări de solisti.

Elevele încă se vede, că şi-au dat multă silinţă, ca sĕ se pótă presenta cu ceva frumos şi plăcut înaintea publicului — şi în acésta silinţă a lor de sigur au fost ajutate şi de împregiurarea, că li s'a oferit nisce cântări acomodate nu numai cu timpul acesta de érnă, ci adecuate şi priceperei lor fragede, în deosebi la corurile de scolari erau bine marcate terţeturile, cari ca un resunet de îngeri blânḑi umpleau sala cea spaţiósă.

Declamaţiunile încă au fost destul de bine reproduse, una prin un ţĕran, dóuĕ prin elevi de scólă.

O variaţiune asteptată şi bine venită ne a oferit duetul din punct 5. „Cupa dulcelui amor“ esacutat de dnii: Ioan Fugătă invĕţător în Şugag şi Avram David învĕţător în Sebeş, cari au contribuit mult la solemnitatea ḑilei şi prin armonia vocelor sale au desteptat în noi dorinţa de a-i mai vedea împreună încă de multeori debutând înaintea nóstră cu cântări. O altă variaţiune ne-a oferit cântecul pentru tenor solo: „Dorul“ esecutat de dl învĕţător I. Fugătă şi acompaniat de violină de dl învĕţător N. Todea.

Corul a câstigat o putere însemnată în persóna dlui Fugătă, care n'a cruţat ostenéla de a percurge de mai multe-ori la probă drumul lung de 36—40 Klm. din Şugag pănă în Sebeş, ca se pótă oferi ajutoriul seu coristilor nostri începători şi astfel ai încuragea, ca sĕ pótă secera şi ei lauri în templul musei. Dl Fugătă are o vóce sonoră şi plină de putere, ér dl Todea a dat dovadă, că scie bine purta arcul, ca se scótă cu dênsul sunete fermecătóre, cu tóte, că întru-cât nu e cunoscut dsa e numai începătoriu pe terenul acesta.

Ce nu póte face însĕ stăruinţa de fer!

La insistinţa publicului şi punctul acesta a trebuit repetat,

Mândria nóstră e cu atât mai mare, cu cât cugetăm, că acesti doi învĕţători abia de un an de ḑile au părăsit zidurile seminariului nostru, unde s'au adăpat în sciinţa musicei în scóla falnicului nostru profesor şi artist în musică a dlui G. Dima şi acum în viaţa practică intrând dau doveḑi, că sunt învĕţăcei vrednici ai măiestrului lor. Biserica nóstră de altă parte póte fi mângăiată, vĕḑênd, că sumele spesate în seminariul nostru pentru arta sciinţelor frumóse — a musicei — aduc roduri îmbelşugate, căci acestia aici în Sebeş, alţii în Orĕştie, în Dobra, la Cluş şi ér alţii pe la Braşov şi în ţara Oltului şi în întreg comit. Sibiiului cultivênd ceea-ce au dus cu sine din scóla seminarială, — contribuesc şi ei mult la desvoltarea simţului frumos în poporul nostru. Şi acésta febrilă mişcare în întrégă Transilvania şi-a luat începutul mai cu sĕmă de când avem în centru o scólă de musică bine îngrigită.

La finea producţiunei o stimabilă damă din loc oferi dlui dirigent un buchet frumos, împodobit, din flori naturale, cu inscripţiunea: „Dirigentului corului Nicolau Todea pentru merite“.

Resultatul material, după-cum am înţeles încă a fost mulţămitoriu, era însĕ şi mai mare, dacă inteligenţa din jur n'ar fi absentat într'un mod atât de ostentativ, şi chiar nici unii din părinţii coristilor n'au fost de faţă, cu atât mai mare a fost însĕ resultatul moral, căci ne am depărtat purtând în pieptурile nóstre o suvenire plăcută, ale cărei urme nu se vor sterge curând.

Incheiu de astă-dată, esprimând dorinţa ceea ce cuget că e a tuturor, ca sĕ vedem mai des pe dl N. Todea conducênd coruri, şi ca sĕ le dea producţiunilor un carater public, unde sĕ pótă lua parte şi public strĕin de naţionalitatea nóstră ér noi avem întemeiată credinţă, că vom puté sta faţă şi cu strĕinii în ce privesce arta musicei.

Un participant.

Varietăţi.

* (Demisonări de főispani.) Foia „Magyar Hirlap“ aduce vestea, că în curênd vor fi ridicaţi din posturi főispanii de la Satmar, Sabolciu şi chiar főispanul comitatului Pestei. Causa e, că la ultimele alegeri n'ar fi desfăşurat destulă activitate şi energie.

* (Adunarea generală a filialei „Crucea roşie“ din Sibiiu). Filiala sibiană dela „Crucea roşie“ a ţinut în 28 Februariu a. c. adunarea sa generală sub presidiul dómnei Iosefina de Brennerberg. După ce se luă la cunoscinţă darea de samă, care arată, că reuniunea numĕră 84 de membri şi dispune de o avere de 3098 fl. 19 cr. sĕ ficsă bugetul pro 1892. Cu acéstă ocasiune sĕ votară pentru îngrijirea copiilor în Ocna 50 fl, institutului evangelic pentru căutarea bolnavilor 50 fl, pentru bucătăria poporală în Sibiiu 100 fl. şi pentru o baracă care sĕ se construeze, 500 fl. După aceea urmă alegerea comitetului, şi sĕ aleseră următorii domni şi dómne: Iosefina de Brenneberg, Iosefina Biltz, Friedericke Süssmann, Anna Moga, Amalie Steiner, Iohana Török, Iohana Bădilă, Friedericke Reisenberger, Victorine Bock, şi domnişóra Helene de Pechy. Domnii: Gustav Thalmann, Wilhelm de Hochmeister, Emil de Trauschenfels, Alecsandru Iánosi, Dr. Hermann Süssmann, Cornel Tobias, Carl Herzberg, Samuel Borger, B. Kolbenheier şi Samuel Rubinstein. — Deóre-ce dómna de Brennerberg demisionă din postul de presidentă, i se votă din partea adunărei generale mulţămită protocolară pentru activitatea de pănă acuma.

* (Concert.) La concertul, care se va da *Luni în 24 Februariu (7 Martiu) a. c.* în sala dela Musickverein din partea domnului Dumitru Popovici, primul baritonist dela opera germână din Praga, se va esecúta următoriul program:

1. *„Arie din Paulus“*, de Mendelssohn-Bartholdy (concertistul).

2. *a) „Stelele“* de G. Dima; *b) „Iubire ascunsă“* de Grieg; *c) „Bună-diminéţa“* de Grieg (esecutate de dómna Maria Crişianu).

3. *a) „Eu simt a ta suflare“*, de G. Dima, *b) „La mare“*, de Schubert; *c) „Vorrei morire“*, de Tosti; (concertistul).

4. *„Balladă“* (G moll) de Chopin; (esecutată de pianistul Iuliu Schaeffer).

5, *a) „Wotans Abschid“*, (Walküre) de Wagner; *b) „Baladă“* (Die Africanerin) de Meyerbeer, (concertistul)

6. *„Duetul din Hamlet“*, de Thomas; (esecutat de dómna Maria Crişianu şi concertistul).

7. *a) „Noi trei“*, de G. Dima; *b) Mugur mugurel“*, de G Dima (cântec poporal); *c) „Nor de vijelie*, de Humpel; *d) „Mândruliţă“*, de Stefănescu.

Inceputul e la 7 óre séra

Bilete de intrare: cercle 1 fl 50 cr. Sperrsitz 1 fl. Statul în picióre 50 cr.

Estradarea biletelor o prevede din deosebită bunăvoiţă libräria domnului Iosif Drottleff, strada Cisnădiei Nr 23.

Sara se vînd bilete şi la cassă.

* (O societate slovacă desfiinţată). Se scrie din Viena, că societatea slovacă „Tatra“ din Viena a fost desfiinţată. Causa pentru care societatea slovacă a fost desfiinţată este, că „trimitea unei foi americane articuli prin cari descoperia celor din „lumea nóuĕ“ suferinţele poporului slovac şi stările triste din Ungaria“. Societatea a fost desfiinţată la provocarea guvernului unguresc, pe care autorităţile nemţesci din Viena s'au şi grăbit a o esecuta fără amânare. Cel puţin aşa ḑice kossuthista, „Egyetértés“, care mai aduge, că prin acésta i s'a dat satisfacţiă naţiunei magiare. Averea societăţii o ingrigesce deocamdată statul.

* (Tribunalul regesc din Caransebeş şi biserica gr. or.) Cu părere de reu, scrie „Foia diecesană“ inregistrăm împregiurarea, că Luni în 6/18 Ianuariu a c. adecă în ḑiua de Sântul botez gr. or. (Epiphania) la tribunalul reg. din Caransebeş s'au ţinut pertractări judecătoresci, la care a fost citaţi din depărtare români gr. or. ca la 40 de inşi.

Teritoriul acestui tribunal are o populaţiune de peste 80 de percente români greco-orientali.

Putem şi noi servi cu astfeliu de casuri, prin care se aduce scandelă credincioşilor nostri, ne lăsându-le nici măcar mângăere sufletéscă în ḑilele de sĕrbătóre,

(Sciri militare.) Mareşalul locotenent baron Leonida Popp, concediat cu competenţa de aşteptare e trecut, la cererea proprie, în retragere. — Medicul de corvetă provisor Dr. Eusebiu Procopovici, bucovinean, a fost numit medic de corvetă efectiv.

* (Dela ateneul român din Bucuresci.) Duminecă séra, înaintea unui public fórte numĕros, dl prof. Ionescu-Gion a ţinut conferinţa sa despre „Doftoricescul meşteşug în trecutul ţerilor române.“

Din documentele slavone, veneţiane, germane şi franceze, şi din cronicarii nostri, conferenţiarul a urmărit practica medicinei în ţară; dela Titus Attius D. Vixius, medic oculist latin în Dacia din timpul Antoninilor şi pănă la 1815.

Publicul a ascultat cu deosibită atenţiune desvoltările coprinse în conferinţa d-lui Ionescu-Gion şi i-a arĕtat în dese rĕnduri prin numărosĕ aplause interesul cu care 'l asculta.

Credem, că conferinţa va fi publicată. E un preţios contingent adus istoriei nóstre culturale, după documente până acum aproape necunoscute.

Joi, 20 Februarie, a fost la Ateneu conferinţa d-lui Dr. Alecu Urechiă: „Drumul spre alucinare.“

D Odobescu, învĕţatul nostru academician, va vorbi la Ateneu, Duminecă 1 Martiu despre „Un leac de copilărie“.

* (Necrolog.) Cu inima plină de durere aducem la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că Petru Pop preot gr. or. din Geoagiul inferior, ca soţ. tată, socru, moş şi cumnat în etate de 69 ani, după un morb scurt a repausat în domnul aḑi la 1 óră p. m.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi pomenirea neuitată.

Geoagiul inferior, 9 Februariu n. 1892.

Jalnica familie.

* (Inaugurarea capelei române din Paris.) Cetim în „Timpul“. că inaugurarea capelei române din Paris e ficsată definitiv pe ḑiua de 16 Aprile a. c. I P. S. S. metropolitul primat, însoţit de P. SS. LL. episcopii de Roman, Argeş şi de vicariul metropoliei, vor oficia. Corul d-lui Musicescu dela metropolia din Iaşi, va cânta la ceremonia de înaugurare.

Mulţămită publică.

Imposibil a mulţămi in persónă tuturor acelora, care în timpul morbului iubitei nóstre mame, sori şi verişóre **Iosefina Pascovits** născută **Dunca** de **Sajo** ne-au dat nenumĕrate doveḑi de simpatie şi afecţiune, şi cari au participat în numĕr aşa de frumos la înmormêntare, le aducem pe calea acésta mulţămită din tótă inima.

Sibiiu, 1 Martiu, 1892.

Jalnica familie.

— Cuvintele şi semnele de condolenţă, aduse nóuĕ dela mai mulţi amici şi binevoitori din incidentui trecerei din viéţă a neuitatei nóstre mame **Anna Gall** au fost balsam mângăitoriu pentru inimile nóstre fórte întristate. Pentru aceste condolenţe le aducem şi pe calea acésta cuvenita nóstră mulţămită.

Abrud, 12 Februariu, 1892.

Jalnica familie.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

8. Ioan Botezătoriul în pustie.

Când Irod a poruncit ca toţi pruncii din Vitleem şi împregiurime sĕ fie omoriţi, Elisabeta, primind veste, a luat pe Ioan şi a fugit cu el în pustie, ca sĕ-l scape de mórte.

Venind soldaţii lui Irod, la Zacharia, şi întrebându-l de prunc, Zachaie n'a sciut sĕ le spună unde se află. De aceia soldaţii l'au omorît pe Zacharie în biserică.

Auḑind Elisabeta acésta veste tristă, a murit şi ea de supĕrare. Actfel Ioan a rĕmas orfan, ca prunc de trei ani în pustie.

Totuşi Ioan Botezătoriul nu s'a prăpădit. Căci Dumneḑeu care îngrijesce de toţi orfanii a îngrijit şi de el. Ioan se chrănea în pustie cu smochine şi cu miere selbatică. Ér mai târḑiu crescând mare îşi făcea îmbrăcăminte din peri aspri de cămilă.

Când a împlinit treiḑeci de ani, Ioan a eşit din pustie la rîul Iordan unde a început sĕ înveţe pe ómenii strigând: „pocăiţi-ve, căci sĕ apropie împĕrăţia lui Dumneḑeu (Vine Mântuitoriul.)

Mulţi ómeni din tóte părţile se adunau la el şi ascultau învĕţăturile lui. Ér acelor ómeni, cari se hotărau a crede învĕţătura lui, Ioan îi stropea cu apă pe cap, îi boteza. De aceea s'a numit el: Ioan Botezătoriul.

Poporul auḑind învĕţăturile lui Ioan, l'a întrebat, nu cumva este el Mesia, dar Ioan le-a rĕspuns: „Eu ve botez cu apă, însĕ cel ce vine după mine vĕ va boteza cu duchul sfânt. Acela este mai mare de cât mine, şi eu nu sunt vrednic ai deslega curelele încălţămintelor Lui“.

Din acéstă istorióră învĕţăm:

1. Că Dumneḑeu pe aleşii sei îi apĕră de tóte primejdiile, precum a apărat şi pe Ioan Botezătoriul ca prunc de trei ani în pustie.

2. Că dacă rĕmânem orfani, sĕ ne încredem îngrijirei lui Dumneḑeu, care e tatăl orfanilor şi care ne va purta de grijă, precum a îngrijit şi hrănit pe Ioan în pustie.

3. Că şi noi sĕ ne îndreptăm greşalele şi sĕ ne curăţim de tóte fărădelegile, şi aşa sĕ primim sfântul botez, asceptând, ca mântuitoriul se vie în inimile nóstre, precum au făcut şi ómenii cari credeau, cuvintelor sfântului Ioan şi asteptau venirea Mântuitoriului.

Ioan Botezătoriul
Invĕţa poporul
Sĕ se pocăiască,
Sĕ se curăţéscă,
Că Mosia vine
Şi aduce bine.
Ne va curăţi,
Ne va mântui.
Şi a nóstre pĕcate
Le va erta tóte.
Ne va învĕţa
Ne va arĕta
Calea mântuirei
Şi a fericirei.

Întrebări: Cum a scăpat Ioan Botezătoriul de sabia lui Irod? De câţi ani a rĕmas orfan. Ioan? Cum învĕţa Ioan Botezătoriul pe poporul? Ce a întrebat poporul pe Ioan? Ce a rĕspuns Ioan poporului? Ce învĕţăm din istorióra aoésta?

Loterie.

Mercuri în 2 Martiu 1892.

Brünn:	36	21	60	27	28

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.31	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.4
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9 41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.5	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timişóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4 59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren mixt	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40		sos.	Timişóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—									
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4 42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12 38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21. Sibiiu, Marţi 25 Februariu (8 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Februariu, 1892.

In comitatele din Ungaria de sus domnesce fómete.

Sêrmanul popor slovac din acele comitate în general e osêndit sĕ ducă traiu fără nici o ticnă.

Inapoiat în cele culturale, lipsit de nutremêntul de tóte ḑilele condamnat a fi supus la esperimentările cum se póte desbrăca omul de firea sa, de datinile sale de tradiţiunile sale familiare şi naţionale, poporul slovac s'a luptat cu tóte neajunsurile, şi puţinul, cu care el se mulţămia pentru trăgănarea vieţii de pe o ḑi pe alta, era proverbial cu deosebire la poporul magiar, care din stêngăciile slovacului, din traiul lui cel subţire şi-a făcut nu în un singur mod bătaie de joc.

Espus în regiunile ghieţóse ale bĕtrânilor Carpaţi, slovacul se nutresce cu deosebire din cartofi, acestia fiind principala lui nutrire.

In anul acesta nici cartofii nu s'au făcut, şi poporul in adevĕr pătimesce.

Scirea, că în comitatul Árva sate întregi mor de fóme a străbătut prin tóte ḑiarele, şi ea s'a manifestat şi în parlament prin o interpelare adresată ministrului de interne.

E constatat deci în mod oficial, că partea populaţiunei ţĕrei nóstre din părţile spre méḑănópte pătimesce de fóme, care acuma s'a lăţit tare, şi s'a generalisat cu tóte urgiile, de care e însoţită acéstă grozavă bătaie, cu care ne a certat Dumneḑeu.

E ceva grozav a şi cugeta, că între condiţiunile actuale din statul nostru se pótă fi posibil ca regiuni întregi sĕ fie lăsate prade morţei celei mai crude.

E grozav a cugeta, că cu sistemul de comunicaţiune de aḑi, când în 24 de óre póte cineva percurge patria nóstră de-a lungul şi de-a latul, bieţii locuitori ai comitatului „Árva", ai comitatului „Orfan" sĕ fie lăsaţi orfani, şi sĕ nu străbată la ei ochii organelor dela administraţiune, spre a se convinge despre miseria, cu care se luptă ei.

E grozav a vedé cum în aceste locuri sermanii cetăţeni se hrănesc cu cójă de lemn, copii cu sutele au căḑut în tifus din flămênḑi ce erau, precând în capitala ţĕrei nóstre părinţii patriei tot din banchete în banchete umblă, şi numai la alegeri s'a spesat bagatelul de 800.000 fl.

In adevĕr dacă ḑiariul nostru ar avé predilecţiune, disposiţiune şi totodată şi timp pentru agitaţiune, apoi mai bună ocasiune, ca şi din acest cas concret, nici odată nu şi-ar fi putut forma, spre a scutura cu putere temeliile, pe care s'a zidit şi se susţine nefastul curent de aḑi, care nu vede unde zace réul, ci urmând după visuri deşerte, nu vede şi nu ajută acolo, unde e miseriă, şi unde ea cere lecuire.

Fiori reci ne străbat, când ne cugetăm la starea sufletéscă a acelor fiinţe nevinovate, cari sunt espuse sĕ móră între chinurile cele mai grozave, neavênd cu ce-şi alina fómea.

Din sânta scriptură cunóscem, că cea mai mare bătaie a lui Dumneḑeu e fómetea, ciuma, cutremurul de pământ şi rĕsboiul intern.

Cutremuraţi până în adêncul sufletului nostru cugetam la resbunarea Dumneḑeului evreilor pe vremea lui Ilie cu seceta de ani trei şi luni şese; figura simpatică a vĕduvei din Serefta Sidonului e viuă dovadă a abnegaţiunei chiar şi în supremul moment al desperaţiunei.

Puţinii nostri bĕtrâni, cari au rĕmas viue mărturii din vremile vechi cu fiori ne povestesc despre fómetea cea mare, şi noi numai ca prin vis ne închipuiam miseria de pe acele timpuri.

Incă ca ómeni tineri, abia eşiţi din fericita etate a copilăriei cetiam romanul lui Iókai: *„a régi, jó táblabirók"*, în care ne presentéză scene teribile de pe timpul fómetei tocmai din comitatele din Ungaria de sus, unde fómetea bântue acuma, şi noi chinurile zugrăvite de poet le reduceam la puternica lui fantasie.

Acuma însĕ vedem, că da realitate a fost ceea ce atunci ni s'a presentat ca fantasie, căci scenele aduse de ḑiarele din capitală despre necazul şi miseria de acolo, întrec chiar şi zugrăvirea din acel roman.

Ministrul de interne a rĕspuns, că are cunoscinţă despre miseria din Ungaria de sus, însĕ ea nu a ajuns în asemenea mare grad, după cum e presentată prin ḑiare. Deocamdată s'au luat mĕsuri pe cale socială pentru alinarea durerilor celor flămênḑi şi dacă ajutoriul în acest chip dat nu va fi de ajuns, atunci va intreveni şi statul

Puţină mângăere, dar totuşi mângăiere

Şi dacă cestiunea n'ar fi de caracter atât de pronunţat umanitar, atunci noi ne am permite gluma şi am ḑice, că e pĕcat sĕ se lase pradă fómetei, şi prin ea morţii acest popor, care a dat Ungariei pe bărbaţii ei cei mai mari ca revoluţionari, ca renegaţi, ca „guvernatori", şi reformatori de maşini pentru fabricarea de patrioţi moderni, şi ministri de comunicaţie.

Cestiunea însĕ e prea gravă, glumele aici n'au loc.

E datorinţa guvernului sĕ intrevină în favorul acelor nenorociţi.

Revista politică.

Desbaterile pentru rĕspunsul la mesagiul de tron promit a fi nu numai interesante, dar şi vehemente.

Cel puţin acésta o afirmă de pe acum ḑiarele opoziţionale, care ne spun, că afară de proiectul guvernului se vor mai presenta încă alte trei proiecte de rĕspuns, unul al apponyistilor, lucrat de Apponyi, altul al kossuthistilor, lucrat de Eötvös şi al ugronistilor. Cuprinsul în general al acestor proiecte este cunoscut în Viena

Lucrările pentru regularea valutei se continuă cu mare sirguinţă. Ministrul de finanţe a petrecut mai multe ḑile în Viena, unde a conferit cu ministrul austriac Steinbach, cu Kautz vice-guvernor al băncii austro-ungare şi cu Mecenseffy secretar general. —

Dieta din Bucovina fiind disolvată, comitetul societăţii politice „Concordia" a adresat următoriul apel, fruntaşilor şi ómenilor de încredere ai poporului:

P. T. Domnule!

Dieta ţĕrii nóstre fiind disolvată prin patent împĕrătesc, societatea politică, „Concordia", ca representantă recunoscută a poporului românesc din Bucovina e nevoită a face din nou apel la patriotismul şi aplicarea spre jertfă a fruntaşilor şi bărbaţilor de încredere ai poporului nostru şi a-i ruga sĕ se presenteze *Luni în 7 Martiu a. c. st. n. la 4 óre d. a.* în localul societăţii politice „Concordia" din Cernăuţi, strada primăriei Nr. 19, la o consultare asupra *atitudinei*, pe care partidul nostru naţional va avé sĕ o observe faţă cu alegerile iminente de deputaţi dietali şi asupra *alegerii unui comitet electoral general.*

Impregiurările, care au pricinuit disolvarea dietei nóstre şi *greutatea actualei situaţii* provocate de către adversarii nostri politici reclamă o *activitate mai estinsă pe terenul politic* precum şi o mai mare *consolidare a partidului naţional românesc.*

Nu ne îndoim deci că, recunoscênd acésta, d-vóstră veţi grăbi a satisface apelului nostru şi a contribui cu sfatul d-vóstră la resolvarea problemelor naţionale, ce ni s'au impus. —

Timpul de patru ḑile cerut de noul ministeriu frances camerei, pentru-ca noii ministri sĕ se pótă pune în curent cu lucrările departamentelor, trecênd, Joi noul ministeriu s'a presentat pentru prima óră înaintea parlamentului.

Declaraţiunea ministerială, pe care a cetit-o dl Loubet, a început cu asigurarea, că cabinetul va

FOIŢA.

Despre etalonul de interese până în present.

(Încheere.)

Acéstă tendinţă de urcare a intereselor creditului mobiliar aduce cu sine, că cassele de economii fură silite a plătí interese de 4 până la 5 % la deponenţi către finea anului 1840 şi pe la începutul anului 1850, pe când alt-cum mai nainte interesele la depuneri erau mai mici.

Societăţile pe acţii încă influinţară de pe la anul 1848, când începură a utilisa capitalul spre scopuri industriale şi comerciale.

Rĕsboiul din Crimeia din 1854 urcà interesele la 5 % şi tot aşa şi la împrumutele hipotecare variau între 4½ % şi 5 %.

Dela 1855 până la 1865 érăşi este de remarcat o scădere, care se esplică în urma grămădirei de economii adunate şi cari nu-şi aflau o altă plasare.

În decursul acestei epoce nu se póte ficsa acurat interesele la împrumutele hipotecare din causa unor stări neclare faţă cu acest fel de credit. Se póte însĕ admite, că ele mai curênd s'au urcat deşi nu în mod simţitor.

Dela 1857 încóce a venit dătător de ton discontul dela banca de stat Dela 1865 până la 1871 érăşi se remarcà o urcare a intereselor, la hârtii sigure de valóre până la 5 %. Aceeaşi tendinţă se observă şi la creditul hipotecar, pe când discontul sĕ ţinea între 4 şi 5 % De sigur că acéstă împregiurare este a se atribuí panicei ce a esistat în anii 1866 şi 1870.

Şi acum ar mai fi de vorbit despre periodul din urmă dela 1871 până în present În acéstă epocă se remarchéză o scădere a etalonului şi aici credem a nu mai fi de lipsă o esplicare deosebită Trebue însĕ sĕ ne punem întrebarea că óre scăderea actuală a intereselor, carei împregiurări este de a se atribuí? Ar ḑice póte cine-va, că stărei celei bune şi înfloritóre a poporului! .. Cam greu de creḑut acésta.

Credem însĕ, că tóte aceste fluctuaţiuni sunt de a se atribuí mai cu sémă unei stări bolnăviciόse financiară a statelor, spre a cărei sanare s'au încercat de multe ori diverse esperimente, cari n'au prea succes tóte.

Ca de încheiere mai adaugem, că de present etalonul de interese este următorul:

Banca austro-ungară discont 4 %, ér la împrumute pe efecte 5 %; pe piaţa Vienei discontul este şi mai jos; Londra discontul 2½ % 2⅝ % şi 3 %., Berlin 2¼ 2 % şi 3 %; Paris 3 %; Petersburg 4¼ % New-York 2 % şi în fine la banca naţională a României discont 5 %, ér la avansuri pe deposite 6 % Tóte aceste date se înţelege de sine, că privesc pieţele mari comerciale ér nu stările de pe la noi, cari nu sĕ pot compara cu Viena sau Londra.

V. G.....a.

Mórtea lui Ludovic XVI.

Regele lipsit de ori-ce comunicare în afară din ḑiua ultimei sale înfăţişeri înaintea judecătorilor, scia numai atâta, că viaţa şi mórtea sa era în acest moment în mâna ómenilor. Prin nenorociri, reflecsiuni şi conformarea interiorului sĕu voinţei lui Dumneḑeu, ajunsese în aceea stare de indiferenţă sublimă, când omul fără a distinge temerea de speranţă, preferă numai decisiunea celui de sus.

Ludovic XVI contempla neîncetat durerea sa, preamărind prin ea rĕstignirea Ar fi putut, dacă cerea sĕ comunice în aceste ultime ḑile cu familia sa. Auḑia paşii şi vocea femeei şi copiilor sei prin boltiturile de désupra lui. Se temea, că cruda trecere dela viéţă la mórte, dela spĕranţă la desnădăjduire mai simţibilă prin presenţa fiinţelor iubite, sĕ nu-i atingă prea mult inima şi sĕ nu le sângere prin dureri violente prea des pe ale acelora, pe cari îi iubia. Preferea a bé singur păharul despărţirei dintr'o sorbitură, decât sĕ l întindă picătură de picătură familiei sale.

(Va urma.)

apĕra tóte legile republicane, mai cu sémă legea militară şi cea scolară.

Cu privire la cestiunea religiósă, declaraţia ḑice: Guvernul nu crede, că are mandat pentru a prepara separarea bisericei de stat; va menţiné deci cu vigóre legea concordatară şi o va aplica în adevĕratul seu spirit. Membrii clerului trebuie sĕ se supue legilor naţionale, ei trebue sĕ se ţie cu desĕvêrşire departe de discusiunile şi de luptele de partide. Dacă legislatura concordatară ar deveni neîndestulitóre, guvernul va cere parlamentului mijlócele de acţiune necesare.

Declaraţiunea adaogă apoi, că parlamentul a dat Franciei un regim economic, care asigură protecţia agriculturei şi industriei prin mijlocul unor tarife, pe cari parlamentul singur póte să le modifice.

Declaraţiunea reaminteste legile pentru protejarea lucrătorilor deja depuse; face apel la unirea republicanilor.

Ştirile mai próspete, pe cari le primim cu privire la modul, în care această declaraţie a fost primită de cameră; precum şi cu privire la discuţia ce s'a încins asupra ei, ne spun:

Declaraţiunea a fost aplaudată de centru şi primită cu răceală de dreapta şi de ecstrema stângă.

Dl Rivet (republican) cere esplicaţiuni comentare asupra politicei religióse a cabinetului.

Dl Ribot declară, că nu esistă nici o negociare, nici o înţelegere cu Vaticanul în privinţa recentei encyclice; între stat şi cler nu póte fi de cât concordatul. Cabinetul precedent a atras atenţiunea Papii aupra manifestaţiunilor episcopilor şi asupra catechismelor electorale. Papa a rĕspuns promiţênd sĕ facă se dispară aceste catechisme. Dl Ribot adaugă, că politică urmată în acéstă privinţă este şi aceea a cabinetului actual şi rógă camera sĕ se rostéscă în mod hotărît în privinţa acestei politice.

Dl Barthau (republican) se miră că a fost criză ministerială din momentul ce camera se găsesce în faţa aceloraşi ministri şi aceloraşi doctrine.

Dl Loubet declară, că ia respunderea politicei religióse a cabinetului precedent, el va menţiné proiectul asociaţiunilor.

Camera a adoptat cu 341 voturi contra 91 o ordine de ḑi a d-lui Rivet, care aprobă declaraţiunile guvernului.

Şedinţa a fost apoi ridicată.

Tribunele publice erau înţesate de lume; aprópe toţi ambasadorii au asistat la şedinţă.

Marea maioritate obţinută de guvern a surprins chiar pe partizanii sei; minoritatea cuprinde în mod esclusiv pe membrii ecstremei stânge; chiar partizanii cei mai decişi ai d-lui Constans au votat în favórea cabinetului.

In decursul interpelărilor, cuvintele d-lor Loubet şi Ribot au fost aplaudate de mai multe ori.

Vr'o 40 de deputaţi ai dreptei au decis sĕ formeze un grup constituţional, care sĕ reprezinte un partid conservator în republică.

La senat, ministrul justiţiei a făcut o declaraţie analogă cu acea a d-lui Loubet de la cameră. Şi senatul a primit noul cabinet în modul cel mai favorabil.

De ale partidului naţional.

Situaţiunea încurcată cu deosebire dela ultima conferenţă a românilor dela 8/20 Ianuariu a. c. încóce a pus pe gânduri pe toţi bărbaţii serioşi ai némului nostru, cari au inimă de sórtea poporului nostru.

Ḑi de ḑi ne sosesc articoli, în cari se cere limpeḑirea situaţiunei dela actualul comitet, şi sĕ pretinde limpeḑirea cât mai curênd, spre a scóte naţiunea din penibila situaţiune de zăpăcélă actuală.

Sunt şi considerabile voci, cari condamnă aspru loiala ţinută a minorităţii din conferenţă, şi cari susţin, că lucru greşit a fost retragerea ómenilor de valóre din fruntea naţiunei, şi punerea conducerei în mâni, cari până acuma n'au dat vre-o dovadă nici de înţelepciune politică, nici de capacitate, care sĕ impună contrarilor nostri, împinşi tocmai acuma pe calea cea mai potrivită, de a ne insufla îngrigirile cele mai serióse.

Vom reproduce în cele din urmă şi vederile acestora, căci ele nu mai pot fi oprimate, nu, mai cu sémă după ruşinósa ţinută a politicilor din comitetul central actual în cestiunea licuidărei „Tribunei".

Deocamdată publicăm următoriul articol, pe care ni-l trimite un bărbat de valóre din Braşov, şi care caracteriséză fórte nimerit situaţiunea.

Étă articolul:

Vorbe şi fapte din era nóuă.

Nu va fi fără interes şi folos, sĕ luăm la cumpĕnire faptele urmate dela ultima conferenţă, în raport cu cele cuprinse în conclusele conferenţei şi unele enunciate mai marcante din fóia autorisată a partidului naţional „Tribuna".

Pentru a apreţia după cuviinţă cele scrise în „Tribuna", trebue sĕ accentuăm din capul locului, că „directorul" actual al acestui organ de publicitate este Eugen Brote, după formă vice-president, de faptă însĕ căpitan al nou alesului comitet central al partidului, preste tot acel politician consumat al partidului, carele „după grele lupte şi atâtea înferbêntate discuţiuni" în fine a dus causa naţională un pas înainte, căci prin frumósele sale espuneri şi hotarîtóre motive, a esoperat „mandatul" pentru asternerea „fără amânare" a memorandului la tron, şi pre care în vederea deosebitelor sale merite pentru causa partidului l'a onorat ultima conferenţă cu însărcinarea de a-şi combina şi compune din şirul maiorităţii un comitet central după bunul seu plac, ceea-ce de faptă s'a şi întêmplat, precum cunoscut le este tuturor, celor ce au fost de faţă.

După acestea sĕ trecem la unele spicuiri din cele scrise în „Tribuna" dela 11/23 Ianuariu 1892:

„O nóuă eră începe în viéţa nóstră naţională politică, ea ne apare cu atât mai strălucită, cu cât mai grele au fost luptele ce *am adus*, ca sĕ ajungem unde suntem aḑi".

„Conferenţa închieată ieri ne şi mângăie, ne dă şi credinţă şi speranţă într'un viitoriu fericit al neamului nostru românesc".

„In fine s'a resolvat într'un mod definitiv cestiunea memorandului, s'a decis, ca memorandul sĕ se presenteze Monarchului fără amânare, şi astfeliu s'a trecut preste greutatea asupra căreia s'au făcut atâtea înferbântate discusiuni".

„Am mai făcut deci un pas înainte".

Iar la adresa noului comitet central cetim la acel loc următórele cuvinte de îmbărbătare: „dorim succes luptătorilor, cari întră pe terenul pregătit atât de frumos".

Nu sufere îndoială, că acestea vorbe frumóse au trebuit sĕ dea nascere celor mai frumóse speranţe încât pentru activitatea viitóre a comitetului.

Acésta speranţă a trebuit sĕ se prefacă în „bizuire hotărită", cetind scurt timp după conferenţă articolul apărut în „Voinţa Naţională" din Bucuresci, şi scris ori inspirat tot din cercuri, cari stau aprópe de „stăpânii situaţiunei", pentru-că în acel articol s'a spus mai pe faţă, mai la înţeles, că în fine a succes partidului a-şi pune în frunte „un comitet omogen" a cărui membrii „se inspiră de sentimentele poporului", şi nu vor mai permite a fi *influinţaţi* prin Alesandru Mocionyi, omul periculos, care se inspiră din cercurile infectate a intriganţilor politici din casina aristocraţilor magiari din Budapesta.

Tot la acest loc ni s'a vestit, că comitetul cel nou nu va mai fi loc de ceartă şi frământări înferbântate, ci un adăpost de „muncă cu tigneală" şi de „activitate roditóre".

In vederea acestor comunicate ḑiaristitice, făcute sau inspirate de „directorul Căpitan" Eugen Brote, presupunênd bună credinţă la dênsul, apoi mai sciind şi aceea, că tocmai capetele cele mai luminate din comitetul actual Dl Lucaciu secretar general, Pop de Basesci prim vice-president şi Iuliu Coroian valorosul şi neînteresatul luptător din trecut, au fost aceia, cari au colindat în vara trecută pe la Bucuresci, unde au pus la cale cunoscutele agitaţiuni ḑiaristice, şi unde în „tovărăşie" cu Slavici au făcut încercarea, la conferenţa dela Barbu, de a „esecuta" pre Babeş, pentru-că mereu împedecă subscernerea Memorandului la tron; mai ţinênd sémă şi de aceea, că tot acesti domni împreună cu „căpitanul" Brote şi preşedintele actual Dr. Raţiu au dus lupte grele, ca sĕ ajungem unde suntem, în fine vĕḑênd purtarea conciliantă şi leală a minorităţii din conferenţă, atât în conferenţă însuşi cât şi de atuncea încóce: fie-care om de bune sentimente trebuia sĕ creḑă, că într'adevĕr o nóuă eră era sĕ se încépă.

Pentru a ne putea lămuri asupra situaţiunei, în care am ajuns, şi a cunósce bărbaţii puşi în fruntea trebilor naţionale vom încerca a espune, în faţa celor puse în vedere mai sus, faptele urmate dela conferenţa ultimă.

Ne vom nisui a rĕmânea strins prelângă obiect, vom cerceta deci numai aceea, cari sunt însĕrcinările date comitetului central, prin conclusele luate în conferenţă şi ce s'au făcut pentru punerea acestora în lucrare.

In ce privesce „mandatul" referitoriu la subscernerea memorandului, „era nóuă" se începe fórte slab, faptele comitetului nu stau în proporţie cu vorbele frumóse, şi în acéstă privinţă nu ne rĕmâne altă de făcut, decât sĕ luăm spre scire amânarea subscernerii „fără amânare", dar cu tóte acestea nu ne putem dispensa de datorinţa, de a face în acest obiect unele observări.

A ţiné şi mai departe în suspens acéstă afacere, în faţa conclusului peremtoric al confererinţei, este un lucru genant pentru partid şi membrii sei, trăgânarea acestui lucru nu póte insemna altceva, dacât că cei ce l'au forţat cu atâta încăpăţinare la fiecare ocasie, ori nu au fost de bună credinţă, ori nu au sciut ce fac. Fie însĕ ori una, ori alta, dacă sunt ómeni serioşi, în situaţiunea presentă nu le remâne alta de făcut, decât se esecute conclusul conferenţei întocmai şi sĕ facă odată fine acestei situaţiuni dubióse

Iar dacă pentru present sunt pedeci neinvingibile, apoi sĕ se spună acésta pe faţă, pentru-că tăcerea pescelui observată de foile partidului în acéstă materie dă ansă la basate nedumeriri şi derógă mult din nimbul şi autoritatea comitetului central.

Abstrăgênd dela memorand, una din însărcinările date comitetului a fost a completa organisarea partidului naţional în ţéra întrégă.

Judecând după cele esperiate, trebue sĕ constatăm lipsa oricărei mişcări, ori activităţi în acéstă direcţiune, nici chiar în Sibiiu, centrul comitetului naţional şi sediul „căpitanului" Brote, nu observăm nici o încercare de organisare în butul esperinţei ruşinóse, făcute cu alegerea delegaţilor pentru ultima conferenţă.

In acésta direcţie „era nóuă" nu se manifestă prin vre-o activitate óreşi care, faptele lipsesc cu totul, remânênd numai „vorbele frumóse".

O altă însărcinare a comitetului central este a organisa în municipii o activă oposiţiune naţională.

In direcţiunea acésta încă nu s'au lucrat chiar nemica până acuma, remâne sĕ vedem cum se va pregăti acţiunea pentru congregaţiunile comitatense ce au a se ţiné în părimăvéră, în special suntem curioşi a vedé cum 'şi vor face datorinţa în acéstă privinţă chiar membrii comitetului central, în singuraticele congregaţiuni, din care fac parte.

„Era nóuă", şi în acest respect este lipsită de fapte recente. In ce privesce mandatul conferenţei „de a se îngriji de orientarea opiniunii publice în patrie şi strĕinătate, prin presa naţională şi strĕină", ni se pare că în era nóuĕ stăm mai reu, decât mai înainte, pentru că nu a remas neobservat, cât de puţin s'au ocupat foile din afară şi din patrie cu conferenţa ultimă şi resultatele ei.

Se vede, că comitetul vechiu a cuprins mai bine însĕmnătatea presei străine şi datorinţele sale, dovadă ţinuta presei europene după conferenţa dela 1890.

In acest obiect observăm deci un regres în era nóuă.

In fine a avut comitetul datorinţa „de a face tóte cele de trebuinţă pentru stricta observare a principiului de pasivitate".

Intru împlinirea acestei însărcinări comitetul central a publicat un „avis", de 9 şiruri în foile partidului, atât a fost totul.

Dar ca pasivitate totuşi sĕ fie, comitetul cel nou s'a pus pe sine în absolută şi generală pasivitate.

Resumând cele constatate până aicea, resultă o flagrantă contraḑicere între enunciatele oficióse ale partidului şi între faptele organului esecutiv al aceluia, şi cu părere de rĕu observăm, că până acum absolut nimic nu s'a făcut pentru pregătirea „unui viitoriu fericit al némului nostru românesc", şi că nu am făcut nici un pas înainte, ci din contră paremi-se, că dăm îndărăpt.

Trebue sĕ recunóscem şi noi că „licuidarea institutului tipografic şi situaţiunea creată prin îngâmfarea fără margini a maiorităţii din adunarea generală a acestui institut, i vor fi făcênd grele şi serióse îngrijiri „căpitanului" Brote, dar în cele din urmă acésta e tréba d-sale şi a „tovarăşilor" directori şi licuidatori, şi acésta împrejurare absolut nu póte servi drept scusă, pentru „pasivitatea absolută" a comitetului, carele constă din 25 membrii.

Drept resultat al celor inşirate mai sus cerem cu insistinţă dela comitetul central fapte, cari sĕ stea în consonanţă cu enunciatele conferenţei şi cu însĕrcinările ce i-s'a dat, promitem însĕ totodată, că nu vom întârḑia a ţiné lucrările comitetului în evidenţa cuvenită.

Iustus.

Cronică.

Zarand, 21 Februariu 1892.

(De ale timpului. — Baluri. — Economice. — Un protopretor.)

Iarna a fost destul de molatecă, încât ne-am uitat, că suntem între munţi. Neaua, ce a căḑut în deosebite rênduri a stat mai mult numai ca ospe şi s'a ca mai dus pe aci încolo. Vênătorii de abia au putut sĕ şi încerce norocul din când în când, împuşcând, câte un epuraş rătĕcit ici colo prin tufişe. Ghiaţa pe Criş, şi pe multele văi, ce înstrătaie dealurile şi munţii, nici atâta nu s,a prins ca sĕ se pótă aprovisiona gheţarele, ce le avem prin unele comune. Iubitorii de patinat, au trebuit sĕ şi pună pofta în cuiu astădată. Norocul pe noi cei dela munte, că mesterul ministru Csáky nu a întrodus patinatul, — ca studiu obligătoriu în scóle, căci am fi păţit o în est an. Am fi fost fortaţi noi învĕţătorii a produce ghiaţa pe riuri, ca sĕ pótă patina elevii. De altcum lipsa de neaua şi ger nu a pus pe nime în doliu. Sămênăturile de tómna au iernat destul de bine, şi dacă dintre muritori nu au putut gusta toţi plăcerile iernei — ne reservăm speranţele pe altă iarnă.

Drept recompensă pentru plăcerile, ce de altădată ni le dă anotimpul iernei: am putut înregistra de astădată luptele electorali — sporturile corteşilor cu ḑi cu nópte prin cele comune, ca sĕ pótă aduce voturi pentru candidatul guvernamental sau cel oposiţional. — Şi mai presus de tóte putem înregistra deşi cu părere rĕu, — nedisciplina în şirul alegătorilor români, cari au fost duşi pe ghiaţă precum nici când altădată — Ei dară! aşa ne-a fost data. Ómenii sĕ schimbă după timpuri. Şi pe la noi astădată au fost mai schimbăcioşi şi decât timpul. Sĕ sperăm însĕ că timpul va vindeca tóte.

Lupta de pe arena electorală a produs orişicare resemţ şi în viaţa socială. Dintre multele baluri ce s'au dat cu deosebire în Brad, aprópe tóte au avut la resultat deficit. Balul cassinei micste, balul universitarilor magiari din comitatul Huniadórei, ba ce sĕ mai vedi! balul israeliților pentru a-și face biserică în Brad; și ce e mai mult balul filialei Emke încă au reeșit debil de tot.

Una singură escepțiune a făcut balul arangiat de către corpul didactic dela gimnasiul din Brad, ținut la 20 Februariu, — pentru îmulțirea fondului studenților morboși Acesta a reușit preste asceptare.

Pe lângă publicul românesc nu destul de numeros au participat mulți strĕini magiari și nemeși

S'a dansat până în diori cu tótă vioiciunea. Strĕinii s'au aflat destul de bine în societatea românilor, cari de regulă sunt cu multă prevenire la atari ocasiuni.

Costumele naționali au fost rari de astădată.

Venitul curat a fost destul de însemnat, preste 80 fl. v. a. cari s'au adaus la fondul morboșilor.

Ceva-și numai a lipsit, nu s'a putut juca „Călușerul și Bătuta“ fiind loviți de influență unii dintre călușeri — între cari chiar — vătavul.

Pentru economi iarnă din ĕst an a fost destul de bună. Nutreț la vite au de ajuns Bucatele: grâu, cucuruz, ovĕs etc. au scădut în prețuri după cum erau în tómnă Preste tot în vinderea bucatelor se observă stagnațiune, de nu cumva după 15 Martiu nu se vor începe transporturi de porumb către Germania

Prețul vitelor e urcat, și tinde spre urcare, — ceea ce e o bucurie pentru țeranul din aceste părți, deóre-ce atunci îi merge bine, când póte vinde cu preț vitele, ce însuși le cresce.

In dilele aceste — 25 Februariu a repausat în Viena pretorele suprem Markosy — din Baia de Criș în urma unei operațiuni. Deși om tinĕr, fiind însĕ energic a promovat din resputeri în aceste părți interesele magiarismului. A sciut sĕ impopuleze cu elevi români scólele de stat de băeți și fete din Baia de Criș Pe judii români de prin pretura așa de bine i-a sciut trage în mrejele sale, încât cu ocasiunea alegerilor pe la municipiu a ales pe cine a voit. Mulți din preoții nostrii — și încă pe cari i a sciut mai resoluți în luptele electorali i-a făcut sĕ se impărtășescă de ajutoriul de stat cu 50—80 fl. și de alte favoruri. —

Astfel la ultima alegere de deputat dietal în Baia de Criș M...... a dispus după plac de o bună parte dintre preoți — încât ei nu i-au turburat lucrările.

Deși reformat — dar a ținut cu tărie la macsima jesuitică: „finis sanctificat media“.

Nu scim cine va fi următoriul dênsului. Dacă ar fi vorba ca se ni se respecteze și drepturile nostre, atunci umătoriul dênsului nu ar puté fi decât un român deóre-ce locuitorii preturei sunt aprópe toți români curați. Comitele suprem va ave acum ocasiune a arĕta cât este de ecuitabil față de români, și dacă se ține de promisiunile făcute la instalarea sa. Românii din comitatul Huniedorii — membrii la municipiu vor trebui sĕ lucre din rĕsputeri ca postul devenit vacant sĕ-l ocupe un român.

Eremitul.

Convocare.

In sensul §-lui 9 din statutele „reuniunei femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur“ sĕ convócă pe diua de 1/13 Martiu a. c. la 3 óre p. m. adunarea generală ordinară din ĕst an în scóla română din loc.

Obiectele:

1. Raportul comitetului.
2. Censurarea rațiociniului pe anul 1891.
3. Intregirea, prin alegere a unui loc în comitetul reuniunei.
4. Curenții.

Făgăraș, 19 Februariu 1892.

Maria Aiser, **președintă**

Ioan Berescu, **secretar.**

Varietăți.

* (Chirotoniri.) In dilele trecute au fost chirotoniți întru presbiteri clericii absoluți: Eugeniu Dragoșiu ales capelan în Finteușul mare (tract Cetatea de peatră); și Mateiu Zaharia, ales preot în Urisiul superior (tract. Reghin.)

* (Reuniunea femeilor). Reuniunea femeilor române din Sibiiu, neputênd ține în Dumineca trecută adunarea generală, adunarea s'a amênat pe Dumineca viitóre, 1/13 Martiu. a. c.

* (Timpul.) Cel mai neplăcut óspe, care se arată des pe la Sibiiu e vêntul. In dilele trecute acest óspe bătea cu o mare furie, încât viéța pe stradă 'ți era mereu în pericol. Dóuĕ dile a nins într'una și Sibiiul și impregiurimea sunt îmbrăcate în vestmêntul serbătoresc al iernei. De Luni nóptea ceriul s'a înseninat.

* (Concert.) Din cause neprevĕdute concertul domnului Dumitru Popovici anunțat pe Luni în 24 Februariu (7 Martiu) a. c. s'a amênat, și se va da *Mercuri, în 26 Februariu* (*9 Martiu*) *a. c.* tot în sala dela Musikverein, și tot cu sucursul puterilor musicale, anunțate de noi în numĕrul de Sâmbătă.

Biletele scóse deja au valóre pentru concertul de Mercuri

* (Cartea principesei de corónă Stefania.) In dilele acestea va apăré în editura librăriei de curte A. W. Künast o carte scrisă de vĕduvă principesă de corónă Stefania. Intitulată este „Lacroma“. Cartea cu narațiunile ilustrei autóre este octav mare, împodobită cu multe ilustrațiuni. Venitul curat se va întrebuința pentru un scop filantropic. Atât ilustra autóre, cât și scopul cel humanitar garantéză subscripțiunei, întreprinse de numita librărie, un succes estraordinar. Prețul opului este pentru un esemplar broșurat 3 fl pentru unul legat 4 fl. și pentru un esemplar de lucs 6 fl.

* (Om jupuit de piele.) Despre un cas înfiorător i se scrie lui „Egyetértés“, din Jánosháza In dilele trecute s'au întrunit în pivnița unui proprietariu din Nagyszőlős trei ómeni, cari de pe îmbrăcăminte judecați, se păreau a fi ceva domni de posiția. Intrând, ei au cerut vin și și-au petrecut până nóptea târdiu. Gazda casei, dela o vreme, începu sĕ-i provóce a părăsi pivnița, dar óspeții îi respunseră, că trei dile nu se vor mișca de acolo; dacă gazdei nu-i place, sĕ-i lase pe ei *în* pivniță, căci în diua următóre vor merge sĕ-i plătéscă, cât au beut. In altă di stăpânul pivniței se duse sĕ vadă, cei fac óspeții, dar înfiorat se retrase, când vĕdù din ușa pivniței, numai pe unul dintre ei cădut la pământ mort și, în strênsul înțeles al cuvêntului, jupuit de piele. Lângă cadavru era o bancnotă de 100 fl. și multe alte scrisori

* (Mórtă de fóme pe o comóră.) O femeie, anume Rigal, în vêrstă de 70 de ani, locuind într'o odăiță din strada Bernardins la Paris, a fost găsită mórtă de fóme și de frig. Comisarul cartierului căutând prin odaiă hârtii după care sĕ pótă statori starea civilă a mórtei, a găsit sub nisce farfurii un titlu de rentă, represintând un capital de 30.000 de franci; comisarul a mai gĕsit apoi întru'un hârb o sumă de nouĕ sute de franci aprópe, aur și bilete de bancă. Judecătorul de pace a pus pecețiì la locuința bĕtrânei sgârcite.

* Un congres de orbi unic în felul lui se va ține la Neapol, la 27 Martiu st n.

Acest congres va fi compus esclusiv din orbi. Ordinea dilei este: protecțiunea, la care au drept acești interesanți infirmi.

Bibliografic.

In dilele acestea a eșit de sub tipar o carte întitulată: *„Manual de gimnastică“* lucrat pe basa planului ministerial pentru scólele poporale de Ioan Prodan, învĕțătoriu de gimnastică

Cursul I Prețul 30 cr. Brașov. Editora și tipografia Alecsi 1892.

— Biblioteca de teatru. Brașov 2. *„Curca“*, comedie în un act de Theocar Alexi. Prețul 15 cr. Brașov Editura și tipografia Alexi.

Bătaie în Cristian.

Venerabilul paroch ev. luth. din Cristian, ne recércă sĕ publicăm o rectificare la notița publicată de noi în afacerea maltratărei unor ómeni din Gurarîului în trecerea lor prin comuna Cristian.

Publicăm rectificarea cu observarea, că și nóue ne zace la inimă buna înțelegere și tractarea creștinescă între cetățeni, și cu deosebire ne convine acésta nóue, cari numai provocați de atacuri violente, dăm loc plângerilor de acest soiu.

Étă rectificarea:

In numĕrul 13 din 6/18 Februariu a. c a prețuitului d-vóstre diar a apărut sub titlul „Siguranța publică în Cristian“ un articol, prin care sașilor din Cristian li se impută brutalitate, nerecunoscință și se atacă în aceeași formă și națiunea săséscă.

A face responsabilă întréga poporațiune a unei comune pentru un esces negreșit vrednic de pedépsă alor doi sau trei singuratici și a se esprima astfel din un asemenea incident în colónele unui jurnal public, ni se pare cu atât mai puțin permis, fiind-că prin acésta sĕ gignesce pacea dintre naționalități.

Noi, ce-i drept, regretăm a nu putea recunósce ca îndreptățită afirmarea, că gurăriurenii nu le ar fi causat nici când vre-o supĕrare celor din Cristian fiind-că cei din urmă au fost înainte cu puțini ani cu forța împedecați prin locuitorii Gurariului în esercitarea dreptului lor de proprietate asupra unei păduri, cu care incident a fost împreunată o sguduire atât de considerabilă a ordinei și liniscei publice, încât dovedindu-se 25 de jendarmi neîndestulitori pentru paza cristiănenilor, atacați s'au încuartirat în Gurariu pentru un timp mai îndelungat dóuĕ companii de miliță pentru a face cu putință cristiănenilor folosirea proprietății lor și a restabili érăși ordinea în Gurariu.

Noi scim mai departe și aceea prea bine, că mai mulți cristiăneni au fost atacați în comuna Gurarîului sau în drumul către pădurea aceea cu pusci și alte arme prin locuitori Gurarîului, ba un cristiănean, care călătoria dormitând în trăsură, a fost chiar omorît

Dar în tóte aceste casuri nu am facut responsabilă comuna pentru singuratici, ci am pretins dela forul competent numai pedepsirea singuraticilor vinovați.

Suntem de părerea, că și în casul reprodus prin corespondent nu fără esagerare sĕ scótă o cercetare strictă la lumină pe cei vinovați și acestora sĕ li se aplice pedépsa meritată tot așa după cum și-au plătit deja până acuma doi, ér nu cinci păzitori de nópte neglidența lor în timpul acelui esces cu demisionarea lor din servițiu.

Regretăm și aceea, că primarul comunei, căruia nu i se póte reproșa vre-o omisiune în împlinirea oficiului seu în acésta privință — fiind tredit prea târdiu din somn a aflat, cu tóte că s'a grăbit a se duce acolo, deja părăsit locul faptei.

Noi suntem prin urmare departe de a lua în apărare pe acei esedenți, protestăm însĕ în contra metodului corespondentului, care pune acest neimportant incident în sarcina comunei Cristian, ba chiar în a sașilor în general.

Noi putem constata și aceea cu satisfacțiune, că representanța comunei Gurarîu nu urméză metodul corespondentului, fiind-că din contră de un șir de ani se observă un tratament amical între ambele comune, care s'au arătat și cu prilegiul celor dóuĕ focuri mari din Cristian, când bravii pompieri din Gurarîu s'au dovedit de adevĕrați amici în nĕnorocire și ne au obligat la cea mai căldurósă mulțămire prin intervențiunea lor grabnică și eficace.

In urma acestora suntem siliți a regreta și desaproba asemenea enunciațiuni neprecugetate, cari primejduesc cu mult mai ales bunele relațiuni esistente, decât escesul de carneval a câtorva ómeni tineri.

Cristian, în 28 Februariu, 1892.

Oficiul comunal.

Mulțămită publică.

— Cu ocasiunea producțiunei declamatorico musicală din 2 Februariu, st. v. cu elevii scólei nóstre au incurs suprasolviri dela următorii P. T. domni:

Gavril German, Dionisiu Bobeiu, Ioan Bercan, Basil Botean și Ioan Druhora, toți elevi ai cursului clerical din semin. Andreian dela fiecare câte 30 cr.

Dela următorii membri din parochie:

Nicolae Bica, cant., 30 cr., și 2 cărți broș., „Memorialul“ lui Andreiu baron de Șaguna, și Bostan Haiduc vodivil național, donate pentru biblioteca înființândă.

Bucur Hidu și Pavel Muntean, câte 30 cr., Ioan Dordea 40 cr., și Irimie Bica 20 cr.

Tuturor acestor marinimoși domni li se aduce și pre calea acésta mulțămirile nóstre călduróse.

Gușteriță, 16 Faur, 1892.

George Stănĕsă
învĕțătoriu

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

9. Botezul lui Iisus.

Fiind Iisus de 30 de ani, a venit și el la Ioan ca sĕ se boteze. Ioan vĕdênd pre Iisus, a dis poporului „Iată mielul lui Dumnedeu cel ce ridică pĕcatul lumei“, ér Iisus a cerut de la Ioan ca sĕ-l boteze și pre dênsul, Ioan însĕ a respuns cu umilință: „eu am lipsă ca sĕ me botez dela tine“. Iisus a dis lui Ioan: Lasă tóte acum și cutéză și mĕ botéză, căci așa e voia lui Dumnedeu, sĕ împlinim tótă legea și scriptura“. Atunci Ioan a botezat pe Iisus în apa Iordanului. Și îndată, cel s'a botezat Iisus, ceriul s'a deschis și duchul sfânt s'a pogorît în chipul unui porumb preste el Ér poporul adunat a audit glas din ceriu dicênd: „Acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit.“ Glasul acesta era glasul lui Dumnedeu Tatăl. Dumnedeu Tatăl, prin glasul seu a mărturisit ómenilor sĕrbătoresce că: Iisus Christos este fiiul seu cel iubit.

După ce s'a botezat, Iisus a început a învĕţa pre ómeni legea lui Dumneḑeu, legea mântuirei. Ér învĕţăturile sale le întăria prin semne şi prin minunile, care le făcea Iisus printre ómeni.

Din acésta istorióră învĕţăm:

1. Că Iisus Christos este fiiul lui Dumneḑeu precum l'a mărturisit glasul Tatălui, care glas l'a auḑit tot poporul, care a fost de faţă la botezul lui Iisus.

2. Că Iisus botezându-se ne-a dat pildă că şi noi sĕ ne supunem tuturor legilor bisericesci, şi se nu ne ruşinăm de obiceiurile bisericei nóstre.

3. Că noi sĕ nu fim mĕreţi, ci sĕ fim cu umilinţa înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor, precum a fost şi Ioan Botezătoriul cu sfiélă şi respect, înaintea lui Christos când l'a botezat.

Aghios, Aghios
Trecênd nascerea lui Christos
Veniţi toţi sĕ ne sculăm
Vifleemul sĕ-l lăsăm,
La Iordan sĕ alergăm
Minune nóuĕ se vedem.
La Iordan rîu frumos
C'acolo vine Christos.
Cu apă sĕ se boteze
Şi pe noi se se spăseze (C. p.)

Întrebări. Ce a ḑis Ioan Botezătoriul când a vĕḑut pe Iisus că vine la Iordan? Ce a cerut Iisus dela Ioan? Ce s'a întêmplat când s'a botezat Iisus? Ce a mărturisit glasul tatălui? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

Loterie.

Sâmbătă în 5 Martiu 1892.

Budapesta: 69 34 38 57 78

Nr. 665. [20] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Alecse Neagoviciu din Intorsura-Buzĕu, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

A treia parte din tóte venitele parochiei de clasa a II-a.

Reflectanţii vor asterne cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 23 Novembre, 1891.

Dimitriu Coltofean,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	3.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--		Aghiriş		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghirbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.18	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.31	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.4
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3 19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiş		9 41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timişóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timişóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveţ		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeş		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Báile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleţ		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	--
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaţ		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30		Pauliş		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58 7.26	— —	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneş			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoş			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58			Braşov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22. Sibiiu, Joi 27 Februariu (10 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rěndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 26 Februariu, 1892.

Mare sensaţiune a făcut în ḑilele acestea un articol al deputatului dietal Gustav Beksics, publicat în organul oficios al guvernului, în „Nemzet“.

Ca tóte enunciaţiunile lui de pănă acuma, şi cea de acuma are tema de predilecţiune: purificarea acestui stat de elementele nemagiare, fie prin contopirea lor în rassa magiară, fie prin stirpirea lor cu tóte mijlócele, cari stau la dispositiunea statului.

Impregiurarea, că bărbatul, care a scris articolul, şi organul, în care articolul a fost publicat, stau aşa de aprópe de guvern, a servit şi cu tot dreptul a servit de basă la presupunerea că prin rostul deputatului Beksics vorbesce guvernul actual, şi aşa furia cu care curentul de aḑi a tăbărit asupra institutelor nostre de cultură 'şi află tălmăcirea pe acéstă cale indirectă

După ale nóstre vederi lucrul nu se află aşa, şi asupra guvernului Szapáry se ridică insulta cea mai mare, când i se face imputarea, că planurile şi tendenţele şi le dă pe faţă prin rostul domnului Beksics şi prin organul domnului Gajári.

Guvernul actual are meritul recunoscut, că merge aşa ḑicênd în fruntea curentului periculos de aḑi, şi dacă vorba e de a se ascunde cineva la spatele cuiva, apoi atunci tocmai Beksics şi „Nemzet“ se ascund la spatele guvernului.

Se fim numai drepţi, şi se urmăm principiul: *Suum cuique*“.

N'a vorbit destul de clar ministrul president în renumita sa cuvêntare din Timişóra, când ne-a pus în vedere amalgamisarea tuturora într'un singur element, care apoi va da forţa formidabilă a unui stat unitar.

Nu este destul de clară posiţiunea ministrului de culte?

Cetéscă ori şi cine raportul ministerial despre starea învěţământului în patria nóstră şi va rěmâné uimit de claritatea, cu care vorbesce ministrul de culte, atât la scólele poporale în raport cu art. de lege XVIII din 1879, în punctul studiului despre drepturile şi datorinţele cetăţenesci, în punctul numelor de familii şi al locurilor, cât şi cu privire la reuniunile învěţătoresci, cât şi la scólele medii, care tocmai acuma au încheiat un curs complet de 8 ani pe basa articlului de lege XXX 1883, despre care se ḑice în raportul ministerial, că el în viaţa statului a fost epocal, deórece a întrunit tóte scólele medii în un scop unic, anume interesul statului magiar în acéstă lege a găsit prima dată hotărîte garanţe legale, şi prin ea s'au creat în tóte scólele medii, şi în cele confesionale aşadară, condiţiunile culturei naţionale magiare.

Şi mai bine precisată află omul posiţiunea ministeriului de culte, unde se vorbesce despre cucerirea făcută de limba magiară în cesti 8 ani din urmă în scólele confesionale. Aici ministrul constată mari resultate, şi aici zace principalul: „scólele nóstre prin acésta au împlinit o mare misiune politică.“

Nu este destul de limpede posiţiunea ministrului de comunicaţiune, nu cea a ministrului de industrie şi comerciu?

Pentru-ce deci atâta nedreptate guvernului pentru nişte teorii de ale domnului Beksics în cele ale gimnasielor?

Că în Ungaria se nu esiste altă scólă medie decât nu mai maghiară, pentru acéstă frasă se fie ridicat Beksics la rangul de cel mai cu musca pe căciulă.

În adevěr prea mare merit se atribue acelor vorbe.

Şi noi în statul nostru nu căutăm după vorbe, nici acea nu căutăm, ce stă scris în legea de naţionalităţi.

Nu, dómne feresce.

Noi căutăm la lucrurile din viaţa practică, şi constatăm, că tóte acţiunile sunt pe calea de a se ajunge scopul formulat de Beksics prin articolul din foia „Nemzet“.

Constatăm in fine, că acest domn e un slab plagiator al fericitului de odinióră ministru Trefort, care a enunciat, că Ungaria trebue se fie puternică, şi ca ea se fie puternică trebue sě se maghiariseze, si lucrarea trebue sě mérgă înainte, cei ce se vor apera vor fi striviţi, căci ḑisu ni-s'a nu odată: *quod ferrum non sanat, ignis sanat.*

Voci săsesci.

Sibiiu, 26 Februariu.

Dela pactul săsesc, sau mai bine ḑis dela faimosul „Sachsentag“ încóce a trecut relativ puţin timp.

Compatrioţii nostri saşi au primit favoruri, de care ei momentan mult s'au bucurat:

În Sibiiu centrul cultural şi politic al saşilor, scaunul de comite suprem 'l ocupă o persónă respectabilă şi totdeodată de încredere a poporului săsesc.

Tot de dragul saşilor guvernul s'a milostivit a aşeḑa şi pe scaunul de főispan din Făgăraşiu, unde compatrioţii nostri saşi sunt numai ca de sămênţă, ér ceilalţi locuitori strěini dispar pe lângă masa cea mare şi compactă a locuitorilor romàni din comitat, tot o persónă de ném săséscă, pentru ca mai cu succes sě facă isprăvile guvernului.

În ḑilele din urmă s'a împlinit şi cea mai ferbinte dorinţă a compatrioţilor saşi: modificarea statutelor universităţii, aşa precum au cerut deputaţii săsesci, o a aprobat guvernul, ér voturile separate ale minorităţii s'au pus ad acta.

Ce era mai natural deci decât ca sub impresiunea măgulitóre a atâtor favoruri, poporul săsesc sě sěrbătoréscă pe actualul guvern, şi fruntaşii saşilor, în adunările politice, la universitate şi cu ocasiunea alegerilor sě nu găsésca de cât cuvinte de laudă pentru fericiţii stăpânitori de astăḑi şi special pentru guvernul d lui Szapáry, cel mai nobil guvern, cu care naţiunea săséscă a întrat în pertractări, cel mai liberal guvern, cu care saşii s'au putut înţelege, făcêndu-le pe plac multe lucruri, cari sub alte guverne şi póte între alte împregiurări nu s'ar fi putut realisa.

Ce era mai natural decât ca saşii, cari dispun de vre-o patru-spre ḑece cercuri electorale sě le închine guvernului, ca sě-l întărésca în cât va contra partidelor oposiţionale, care au eşit cu mult mai întărite după alegerile nóue, decât cum au fost înainte de alegeri.

Mai mult. In Braşov nu mai esistă partidă săséscă, ea s'a contopit cu partida magiară liberală în o singură partidă: „partida liberală“. Şi deputatul Filsch, unul din bărbaţii, carele mai înainte mult s'a espus pentru poporul săsesc şi singur dintre deputaţii săsesci şi-a ridicat cuvêntul mai energic contra instituţiunei kisdedovurilor, cu ocasiunea festivităţii de organisare a partidului liberal colectivist, din punct de vedere mai înalt patriotic, tema vorbirei, ce o a început în limba nemţéscă, a desvoltat-o cu multă sirguinţă în limba magiară.

Şi toţi deputaţi săsesci, cari se află aḑi in dieta ţerei cu mare abnegaţiune, aruncând vělul uitărei preste isprăvile fostului comite de tristă memorie bar. Bánffy dela Bistriţa, au votat unul ca unul pentru alegerea acestui bărbat de preşedinte al dietei, candidat de partidul liberal.

Care va se ḑică, naţiunea săséscă, carea prin „abnegarea patriotică“ a voit sě devină „*zala*“ între orient şi occident s'a închegat cu partidul liberal magiar; de aceea în faţa atâtor doveḑi de abnegaţiune patriotică ne vine lucrul de tot banal, când cel mai autorisat organ al poporului săsesc „Siebenbürgisch-D-Tgblatt“ din Sibiiu, advertiséză pe deputaţii săsesci înrolaţi în partidul guvernamental asupra unui articol, ce a apărut în „Nemzet.“

FOIŢA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

In diminéţa de 19 se deschiseră porţile turnului şi regele vědù pe dl de Malesherbs întrând. Se sculà spre întimpinarea amicului seu. Bětrênul, căḑind la picórele domnului şi udându le cu lacrimi, stete mult timp fără sě pótă vorbi După cum pictorul antic ascundea faţa durerei de témă, că nu tradéză destul întristarea inimei omenesci, tot astfel dl de Malesherbes emoţionat lăsa, ca atitudinea şi tăcerea sě dea regelui a înţelege cuvêntul, ce se îngrozia sě-l pronunţe. Regele 'l pricepù, îl repetà fără a păli, ridicà pe amic, îl strînse la pept, şi nu părea ocupat de a mângăia şi a întări pe venerabilul sol al morţii sale. Se informà, cu o curiositate rece şi ca strein de propria lui sórte, despre împregiurări, numěrul voturilor şi votul unor ómeni din Convent, pe cari îi cunoscea. Intrebá, cum votase věrul seu, ducele de Orleans. Dl de Malesherbes îi spuse votul aceluia. „Vai! ḑise el, de acesta me dóre mai mult decât de toţi ceilalţi!“ Erau cuvintele lui Cesar, recunoscênd faţa lui Brut printre ucigaşi, numai el îl făcuse sě vorbéscă.

Ministrii Garat şi Lebrun, primarul Chambon şi procurorul comunei Chaumette, însoţiţi de Lauterre, de preşedintele şi acusatorul public al judecătoriei criminale veniră, se cetéscă regelui sentinţa după tóte formele legei, când vrea se lipsésca pe un culpabil de viéţă. Stând în picióre cu fruntea ridicată, cu ochii ţintă la judecători, ascultà regele cuvêntul de mórte, care era se urmeze în dóuě-ḑeci şi patru de óre cu curagiul unui drept O singură căutătură spre cer părù un apel intern al inimei sale către judecătorul suprem şi infalibil. Terminându-se cetirea, Ludovic XVI înaintà spre Grouvelle, secretarul consiliului esecutiv, îi lua sentinţa din mână, o îndoi şi o puse în portofoliul seu, apoi întorcêndu-se spre Garat ḑise cu o voce, în care deşi se ruga, regăsiai accentul regesc: „Domnule ministru de justiţie, te rog, se predai acéstă scrisóre Conventului“. Trăgănând Garat se ia hârtia, regele îi replicà: „Vě o voi ceti eu“, şi el ceti. „Cer conventului o amênare de trei ḑile, ca sě me prepar spre a mě putea presinta înaintea feţei lui Dumneḑeu, cer sě mi se dea voe a vedea pe duhovnicul, ce'l voi propune comisarilor comunei, ér acela se fie scutit de, ori ce perchisiţiune pentru actul de caritate, ce va sěvîrşi faţă de mine. Cer sě fiu scutit de supravegherea continuă care mi urmăresce tóte mişcările de câteva ḑile. Cer sě'mi pot vedea familia în aceste ḑile din urmă, când voiu şi fără martori. Aş dori tare, ca conventul sě se ocupe acum îndată cu sórtea familiei mele, şi sě-i permită a se retrage liberă, unde ar crede de convenabil se caute un asil. Recomand bunăvoinţei naţiunei pe tóte persónele, ce îmi fuseră devotate. In numěrul acestora sunt mulţi bětrêni, femei şi copii, cari nu trăiau decât din binefacerile mele, şi cari trebue, că sunt în lipsă. Dat în turnul templului, 20 Ianuariu 1792“.

Regele predete în acelaşi timp lui Garat o a dóua hârtie cu adresa preotului, care avea sě-l întreţină, şi sě-l mângăie în óra ultimă. Acéstă adresă scrisă de o altă mână şi nu de a regelui suna: „D-lui Edgevorth de Firmont, strada Bac“. Luând Garat cele dóuě hârtii, regele făcù câţi-va paşi înapoi închinându-se, ca şi cum ar concedia o audienţă la curte, arětându-le, că doresce, sě fie singur. Ministrii eşiră.

După depărtarea lor, regele se preumbla cu paşi apěsaţi în odaia sa şi cerù mâncarea. Neavênd de loc cuţit, tăia bucatele cu lingura şi rupse cu degetele pânea Aceste precauţiuni ale oficianţilor municipali, îl indignau mai mult, decât sentinţa de mórte „Me cred atât laş, ḑise cu voce tare, ca sě'mi răpesc viaţa din mâna inimicilor? Mě acusă cu crime, dar sunt nevinovat, şi voi muri fără témă. Aş vrea, ca mórtea mea se aducă fericirea francesilor şi se pótă încunjura nefericirile, ce le prevěd pentru naţiune!“

(Va urma.)

Acel articol, precum menţionăm la alt loc, face propagandă pentru magiarisarea gimnasiilor atât românesci, cât şi săsesci, căci numai astfeliu guvernul 'şi póte ajunge scopurile, ce le urmăresce.

Dacă în adevĕr guvernul voiesce sĕ realiseze unificarea scólelor şi centralisarea învĕţămêntului din punct de vedere al magiarisărei, el va veni cu un proiect, precum a venit şi cu proiectul pentru îmbunătăţirea sorţii învĕţătorilor, şi deputaţii săsesci, cari, după cum ne asigură numitul ḑiar, au întrat în partida guvernului, şi cari nu mai stau preste partide, conscienţioşi de pasul ce l'au făcut, vor trebuì sĕ voteze cu guvernul, întocmai după cum au votat pentru făimosul Bánffy.

De aceea, repetăm, nu înţelegem acel advertisment şi nu ne putem da deocamdată séma de momentuositatea lui, decât numai prin împregiurarea, că organul săsesc vede acum pasul periculos, ce s'a făcut, când s'au stipulat condiţiunile de împĕcare, vede, că favorurile de care se bucură aḑi din graţia „părintescului guvern“ sunt atât de neînsemnate în raport cu obligământul, pe care îl pretinde guvernul dela naţiunea săséscă.

Aşa ne esplicăm noi, că de un timp încóce organul săsesc din Sibiiu a întrat cu totul pe arena de luptă, disconsiderând imputările, ce i le fac ḑiarele magiare, şi e hotărit a apĕra până la estrem instituţiunile, care au mai rĕmas saşilor şicare garantéză esistinţa lor naţională.

Aşa ne esplicăm, că ḑi de ḑi se plânge contra curentului ce domnesce şi a sistemului de guvernare, care urmăresce singurul scop: realisarea ideei de stat magiar.

Importanţa articolilor ar reclama reproducerea lor. Deocamdată însĕ înregistrăm numai acest fenomen care póte sĕ aibă urmări grave în politica poporului săsesc şi care ilustréză cu colori vii nemulţămirea, ce domnesce şi în sinul acestui popor, care a creḑut de bine a sacrifica multe din drepturile ce de altcum sunt garantate prin lege tuturor popórelor din statul s-tului Stefan, numai ca sĕ se pótă bucura momentan de favoruri, fie şi în contul poporului român, cu care a fost menit sĕ trăéscă dela venirea lor aici şi până în ḑiua de astăḑi.

Revista politică.

Conferenţa de Luni a representanţilor alegĕtorilor români a fost imposantă. 300 fruntaşi, bărbaţi de încredere, au hotărît unanim *solidaritatea tuturor românilor din Bucovina* în afacerile politice, naţionale bisericesci şi în organisarea partidului naţional compact representat prin „Concordia“. S'a ales un comitet electoral central. *Deputaţilor li s'a impus deobligământul de a forma în dietă club naţional deosebit.* Insufleţirea a fost mare. Baronului Vasilco, i-s'au făcut ovaţiuni însufleţitóre.

În 3 Martiu n c. s'a deschis dieta boemă printr'un discurs de deschidere rostit de mareşalul ţĕrii, principele George Lobkovitz. Cu privire la acésta scrie ḑiarul „Politik“ următórele: Când cetesce cineva cuvintele cu cari a deschis sesiunea mareşalul ţĕrii, crede, că suntem înaintea unei idile parlamentare, în care se lucră mult, şi se vorbesce puţin. Dar nu aceea ce a vorbit mareşalul ţĕrii, ci aceea ce n'a vorbit, forméză punctul, de unde va isbucní furtuna. El ḑise, că în urma neresolvării multor proiecte şi prin împregiurarea, că sesiunea se începe cam târḑiu, sunt de resolvat o mulţime de proiecte. Apoi ḑiarul „Politik“ face o comparaţiune între aceea ce a ḑis principele Lobkovitz acum, şi între aceea ce a ḑis în 19 Maiu 1890, când ḑise între altele: „Nu va fi problema dietei sĕ se ocupe ca alta dată cu resolvarea preliminarelor. Problema ei specială va fi, de a crea legi, cari vor fi destinate de a modera contrastul naţional în patria nóstră şi astfel sĕ redea ţĕrii pacea, de care a fost atâta timp lipsită.“ Pe când principele Lobkovitz, ḑice „Politik“, în anul 1890 a pus pondul principal pe proiectul pactului, acum nici un cuvênt nu amintesce despre el, şi e bine aşa. Dar ar fi şi mai bine, dacă acest program va deveni şi faptă, pentru ca sĕ delăture neliniscea din popor Trebue sĕ spunem, că mareşalul ţĕrii, trecĕnd cu vederea punctuaţiunile s'a pus pe acelaşi punct de vedere, pe care au stat cehii bĕtrêni cu declaraţiunea lor din 14 Februariu. — „Narodni Listy„ ḑice, că vorbirea principelui Lobcovitz a fost fără nici un conţinut, tendenţa acesteia ţintesce într'acolo, ca sé se scalde în splendórea lealităţii celei mai leale. Pentru ca sĕ nu vatăme pe nemţi, a trecut el chiar cu vederea, de a vorbi despre evenimentul cel mai important, despre esposiţia regnicolară. Acéstă împregiurare a dat, nu numai la cehii tineri, dar chiar şi la cehii bĕtrêni şi la marii proprietari ansă, la felul de fel de observaţiuni. — „Politik“ apoi ḑice, că în şedinţa din 3 Martiu a clubului marilor proprietari, nu s'a luat încă nici o hotărîre cu privire la tracarea mai departe a proiectului pactului.

Scirile din Berlin comunică că dieta imperială a desbătut la 3 Martie n. starea de asediu din Alsaţia şi Lotaringia. La desbatere, deputatul Petri s'a opus hotarît primirei proiectului. Oratorul ḑise, că în Alsaţia şi Lotaringia este liniste; poporaţiunea nu doresce nimic, decât susţirerea păcei europene şi se bucură, că ei se ţin de Germania. — Secretariul de stat Bosse declarà, că proiectul acesta nu e sĕ fie o lege esceptională, ci provisoriă. Folosul proiectului îl află în situaţia espusă a Alsaţiei Lotaringiei ceeace se va lămuri mai bine în decursul desbaterilor în ancheta specială. — Deputatul Vollmaa vorbì în contra proiectului. El ḑise, că partida protestatóre în Alsaţia şi Lotaringia a scăḑut fórte tare şi de aceea pentru alsaţieni noul proiect va fi supărâtor, ér în Francia éraşi vor reînvia aspiraţiunile de revanşe. — După ce mai mulţi deputaţi şi-au ridica cuvêntul pentru propunerea de-a se trimite proiectul unei comisiuni speciale, secretarul Bosse a declarat, că proiectul acesta e motivat prin cause însemnate; el speră, că după ce proiectul se va discuta în anchetă specială, el va fi primit cu mare majoritate în cameră. — Deputatul Petri şi-a dat din nou espresiunea temerei faţă cu acest proiect şi susţinù, că cercurile dătătóre de ton din Berlin sunt informate rĕu despre Alsaţia şi Lotaringia. — Proiectul apoi s'a dat spre desbatere unei anchete de 22 membri.

Baluri aranjate de comitetul parochial *).

— *n.* In adevĕr ne aflăm în timpul unui deosebit progres. Nu-i mirare, dacă vin ómenii şi ḑic, că vécul nostru mai bine ar puté fi caracterisat cu numirea de „vécul nervos“, alţii apoi de „vécul aburelui“ ér alţii de al magnetismului, şi mai scie Dumneḑeu cum. Destul, că ne aflăm în o mişcare de progres ne mai pomenită, căci astăḑi nu e numai un progres general, ci ferberea şi agitaţiunea cea mai mare domnesce mai cu sémă în detailiurile acestui progres. Ca nici când astăḑi dă lumea din mâni şi picióre pentru a se întrece unii pe alţii.

Nu-i vorbă acesta este un signal al unui progres enorm, dar nu trebue sĕ uităm, că atunci când o astfel de învălmăşală domnesce, atunci nice nu e cu putinţă o calmitate în desvoltarea lucrurilor şi e fórte probabil, ca acéstă desvoltare va lua în una ori alta privinţă o direcţiune greşită.

Drept aceea nu ne putem nici noi mira, că cu deosebire la noi românii ardeleni se ivesc ici colea atari abnormităţi. Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea ulterióră a vieţii nóstre sociale a putut afla, că sunt feliurite scopurile pentru cari se fac anumite întruniri. Ochiul ager va fi putut descoperi şi aceea, deşi dóră nu din publicitate, dar pe cale privată, că s'au ivit casuri şi de acele, unde chiar *comitete parochiale* cu *preotul* în frunte au luat iniţiativa pentru a arangia *baluri* în scop de a ajuta bisericei. Scopul ce e drept e nobil, dar nu trebue sĕ uităm că nóue nu ni e ertat, dar nice nu suntem aplicaţi sĕ ne ţinem de macsima; „scopul sfinţesce mijlócele.“ Când o am şi numai admite, am comite o greşală dintre cele mai mari contra fundamentului. pe care este pusă sfânta nóstră biserică.

Preoţii conduşi de atari impulse, precum şi comitetele parochiale ce pornesc din atari motive uită sermanele, că punĕnd în lucrare atari porniri, prin acésta iau cu sine vrĕnd nevrĕnd şi responsabilitatea acţiunei lor. Sĕ nu crédă, că vanitatea de a întroduce inovaţiune póte sĕ fie scusă, pentru o greşală de natură culturală.

Datori suntem înaintea lui Dumneḑeu şi a consciinţei nóstre sĕ separăm afacerile de natură publică de cele private. Cel ce aceste voesce, sĕ le bage într'o ólă, documentéză dela început o rea voinţă, carea cel puţin înaintea ómenilor onorabili nice înaintea lui Dumneḑeu nu va puté vre-odată sĕ fie scusată. Altceva e când aceste se întâlnesc, Cu atât mai bine. Dar' după a nóstră părere la apreţiarea atâtor lucruri avem sĕ purcedem din puncte de vedere deosebite şi de sigur şi resultatele au sĕ fie deosebite.

Nu putem deci sĕ ne esplicăm astfel de porniri, decât din o crasă ignoranţă a respectivilor sau din o nepricepere a statutului organic, care apriat ne spune că: „Comitetul parochial este corpotaţiunea alésă din sinul sinodului parochial pentru a representa în afară comuna bisericéscă, a administra şi a conduce afacerile ei în privinţa economică a bisericei, a scólei şi a fundaţiunilor (Art. II. §. 17).

Este óre în acest enunciat principal spus vre-un principiu pe basa căruia ar puté fi escusată o astfeliu de procedere?

Găsesc respectivii iniţiatori un singur cuvênt, pe care s'ar basa mânia lor de a aranja baluri în favorul bisericei?

Dacă da! poftéscă cu doveḑi! Dacă nu! de unde atâta sfătoşiă.

Dar sĕ ḑicem, că după o interpretare juridică deosebită totuşi ţi-ar succede a afla vre-un raḑim óre-care, dacă nu aici în următoriul aliniat unde sĕ vorbesce de sfera de activitate a comitetului parochial:

„A tracta despre aflarea mijlócelor, ce se recer la dotaţiunea parochului, diaconului, profesorilor şi învĕţătorilor şi a relaţiona despre aceea sinodului parochial (art. II. §. 23, Pt 8).

Este adevĕrat, că la părere acest punct s'ar păré a îndemna pe ómeni de a afla căi şi mijlóce pentru îmbunătăţirea stării materiale a tot ce se ţine de biserică

Nu trebue sĕ uităm însĕ, că biserica este o instituţiune religiósă morală, care-şi are basa în pietate, religiositate şi moralitate. Cum póte o astfel de instituţiune sĕ se folosécă de mijlóce aşa de ne-corĕspunḑĕtóre?

Cum pot corporaţiunile bisericesci sĕ-şi uite atât de tare chemarea lor şi sĕ apuce pe o cale aşa de perversă?

Noi în adevĕr, că nu putem înţelege. Şi cu tóte acestea esistă şi au ecsistat nu de mult atare mişcare, devenită faptă, despre ce, ce e drept, că nice acuma nice altă dată nu s'a dat nimic publicităţii.

Lucrul e făcut cu siretenià şi nu scim óre nu şi cu calcul. De comun lucruri ce sĕ petrec în ascuns nu sunt curate. Sĕ admitem, că ar fi curate, ele nici decât nu pot fi escusate din punctul de vedere al bisericei.

De astădată nu voim sĕ producem date, dar stăm la disposiţiă ori şi când şi ori şi cărui om competent, precum pe de altă parte ne vor erta cei necompetenţi, dacă póte ne ar fi preste putinţă a le da vre-o lămurire.

Ne-am ţinut de cea mai sfântă datorinţă de ortodocs de a atrage atenţiunea corporaţiunilor nóstre bisericesci asupra acestui fapt recent şi al stigmatisa înainte de a prinde rădăcini şi a ameninţa cu un pericul de estensiune mai mare. In acest înţeles dorim sĕ fie luate şi aceste până aci ḑise şi nici de cât din alte consideraţiuni, pe care martor ni e Dumneḑeu, că nu le avem şi nice nu scim sĕ le fi avut vre-odată.

---

*) Publicăm acest articol întocmai după cum ni s'a trimis, şi credem, că la cestiune vor vorbí şi alţii, póte după a le lor vederi. Red.

Bugetul ministrului de culte şi instrucţiune publică din România.

Bugetul ministeriului instrucţiunei pe anul 1892—93 se cifréză la cheltueli cu suma de 18,553,946 lei 06 bani adecă cu un plus de 1 016,060 lei 41 bani asupra bugetului anului trecut.

Acest sporiu se justifică prin nóuele creaţiuni ce s'au făcut, precum şi prin sporurile făcute asupra salarielor, cât şi a gradaţiunei.

Se scie, că la tóte ministerele s'au sporit în decursul timpului salariele funcţionarilor, numai la ministeriul instrucţiunei nu s'au făcut sporiri. Prin bugetul anului viitoriu se sporesc salariele şi funcţionarilor acestui ministeriu, egalisându-se cu ale funcţionarilor din celelalte ministere.

Se înfiinţéză: un post de inspector general al învĕţămêntului secundar (plătit cu 11,400 lei léfă şi diurnă pe an, un post de inspector general al învĕţămêntului primariu (plătit cu 11,400 lei anual) un sub inspector şi şef al cancelariei inspectoratului (plătit cu 7200 lei anual),

Numĕrul învĕţătorilor se sporesce dela 2338 la 2497, adecă cu 159.

Acest sporiu provine de acolo, că mai multe scoli rurale trec din sarcina comunelor în aceea a statului, în Dobrogea de asemenea s'a sporit numĕrul învĕţătorilor cu 17.

In total sporiul făcut la învĕţămêntul primariu rural se urcă la suma de 169.912 lei.

Numĕrul institutorilor a fost sporit dela 685 la 1087, sporirea provine din causa separaţiunei mai multor catedre.

S'a prevĕḑut câte un institutor de limba turcă la Constanţa şi Măcin, şi unul de limba italiană şi greacă la Constanţa.

Sporiul pentru învĕţămêntul primariu urban se urcă la suma de 133.024 lei.

La scólile pedagogice s'au sporit chieltuelile de material şi s'a prevĕḑut fondul necesar pentru înfiinţarea unei scoli normale de învĕţători în Craiova.

S'au complectat catedrele dela gimnasiile clasice din Alecsandria, Giurgiu, Fălticeni, Romanaţi şi Têrgovişte.

S'a decis înfiinţarea dela 1 Septembre, încă a unei scoli profesionale în Bucureşti şi s'a luat pe séma statului scóla profesională din Caracal.

In învĕţămêntul superior s'au prevĕḑut următórele nóuĕ creaţiuni.

La universitatea din Bucuresci:

S'a decis înfiinţarea dela 1 Octombre a doi maistrri de conferinţe pelângă facultatea de litere, unul pentru istoria românilor (cu începere dela 1821—1878) şi altul pentru sociologie. Salariul maistrilor de conferinţă s'a ficsat la 360 lei lunariu.

La facultatea de sciinţă s'a înfiinţat tot dela 1 Otombre o catedră de morfologie generală şi s'a prevĕḑut doi conferenţiari pentru matematicele inferióre.

La scóla normală superióră s'a provĕḑut un maistru de conferinţe pentru limba francesă.

S'au înscris numele necesare pentru înfiinţarea unui laboratoriu de botanică medicală.

La universitatea din Iaşi :

S'a propus înfiinţarea unei catedre de drept civil la facultatea de drept, doi maistri de conferinţe la facultatea de sciinţe şi 1 maistru de conferinţe pentru limba francesă la scóla normală superióră.

De asemenea s'a prevĕḑut fondul necesar pentru înfiinţarea unui laboratoriu de chimie organică şi s'au sporit cheltuelile de material pentru celelalte laboratorii.

In total sporiul la învĕţămêntul superior se urcă la suma de 117,626 lei.

S'a înscris o sumă de 3000 lei pentru înavuţirea pinacotecei din Iaşi.

Salariele funcţionarilor dela archiva statului din Iaşi au fost de asemenea sporite.

Fondul pentru cumpĕrarea de cărţi la biblioteca centrală din Bucuresci a fost sporit la 10,000 lei. De asemenea s'au înscris 10,000 lei necesari la înavuţirea pinacotecei din capitală.

S'a prevĕḑut fondul necesariu pentru întreţinerea bibliotecei „Urechie“ din Galaţi.

La capitalul cultelor s'au înscris 20,000 lei pentru cumpĕrarea de cărţi bisericesci, spre a se împărţi bisericelor cari n'au.

După-cum se póte vedé, tóte sporiurile făcute sunt pe deplin reclamate atât de progresul învĕţămêntului, cât şi de opiniunea publică.

In aceea ce privesce nouele creaţiuni ce se vor face în urma reorganisaţiunei facultăţei de drept din capitală, precum şi a administraţiei interióre a ministrului, ministrul îşi reservă dreptul de a cere camerei credite estra-ordinare.

Avis.

Doritorii de a procura prin mijlocirea subscrisului comitet *seminţe bune de trifoiu napi şi luţernă*, se avisézā prin acésta, că trimiţênd la adresa comitetului prin asemnaţiune postală preţul de 68 cr. de kgr. seminţe de trifoiu, de 88 cr. de klgr. seminţe de napi şi de 80 cr. de klgr. seminţe de luţernă, apoi preţul unui seculeţ cu 10—15 cr., şi a unui bilet de mesagerie (Frachtbrief) cu 6 cr., — seminţele cerute se vor espeda fără amânare la adresa doritorilor, cari vor avé se supórte numai spesele de transport.

Sibiiu, 2 Martiu, st. n. 1892.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricutură din comitatul Sibiiului“.

Varietăţi.

(Dela Curte). Maj. Sa monarchul va călĕtori în sĕptĕmâna viitóre la Miramare, unde petrece Maj. Sa împĕrătésa-regina.

*(Codificarea dreptului de căsătorie.) In cestiunea codificărei dreptului de căsătorie s'au întrunit Marţi sub presidiul ministrului de justiţie mai mulţi bătbaţi de resort, cari au desbătut asupra acestui obiect.

*(Fiiul ministrului Csáky s'a sinucis). Foile din Budapesta aduc scirea, că fiiul ministrului Csáky, contele Stefan Csáky, s'a sinucis, Sâmbata trecută la 4 óre d. a în vila ministrului de culte din strada Andrássy, trăgêndu-şi un glonţ în inimă. Contele Stefan Csáky încă n'a împlinit 25 de ani în viéţă La alegerile din ĕst an el a fost ales de deputat în Szarvas. In familie domnesce mare doliu.

* (Disertări.) Foile din Viena aduc sciri despre casuri din ce în ce mai dese de disertări din armată mai cu sémă la marginile Galiţiei şi Bucovinei. Ele atribue acésta împregiurărei, că emisari rusesci seduc pe ficiori, cari se inroléză apoi în armata ruséscă

* (Nihiliştii.) La curtea din Petersburg domnesce mare nelinisce. In ḑilele trecute s'a pus mâna pe 4 nihilisti, cari erau aprópe sĕ nimicéscă pe ţar. Acum s'a ordinat o cercetare amĕnunţită în tótă Rusia.

* (Un solgăbirĕu ameninţat cu mórte.) Se scrie din Nagy-Kapos: Pe solgăbirĕul din Nagy-Kapos l'a ajuns eri (5 Martiu n.) o surprindere neplăcută A primit din America o scrisóre, în care e provocat, ca până în 15 Martiu sĕ-şi reguleze afacerile, fiindcă în ḑiua acésta i se va arunca în aer casa. Lângă epistolă erau alăturate douĕ bucăţi de dinamită. Epistola e subscrisă de Sobri Joska. Mare sensaţiă a produs în oraş şi impregiurime acéstă cutezantă ameninţare.

* (221 cruci furate.) În cimiterul român gr. or. din Giroc s'a întêmplat în nopţile trecute un cas de furt unic în feliul seu. Doi ţigani Kovács şi Rajkó, au tăiat din sus numitul cimiteriu 221 cruci, le-au încărcat pe un car şi le-au dus de vênḑare în Timişóra. Gendarmaria însĕ, fiind încunosciinţată, a pus mâna pe cei doi faraoni şi i-au internat în puşcăria procuraturei din Timişóra. Dar prea târḑiu, căci crucile au fost vêndute.

Bibliografic.

„Romänische Revue“ politisch-literarische Monatsschrift. Nr. 2 şi 3 a apărut cu următoriul sumariu:

Von der romänischen National-Conferentz. — Michael Kogălnicean. Autobiographische Skizze. Gelesen als Einleitung eines Vortrages in der Academia română zu Bucuresci gelegentlich ihrer Festversammlung am 1/13 April 1891. Deutsch von Peter Brosteanu. (Schluss) — Die Befreiung der Zigeuner von der Leibeigenschaft; Löschung der Privilegien des Bojarenthums und die Emancipation des Bauernstandes în Romänien. M. Kogălniceanu. Deutsch von P. Brosteanu. — Die Walachen in Musakié. Von Dr. Gustav Weigand. (Schluss.) — Der russisch-türkische Krieg im Jahre 1773. Von Dr. Daniel Werenka. (Schluss). — Roman der Wunderbare. Ein romänisches Märchen, übersetzt u. erläutert von L. Bachelin. (Schluss) — Eminescus III. Satire — Die rückkerenden Krieger. Von Elena Hűbsch-Baescu Deutsch von Edgar von Hetz. — Rundschau: Aus der Bucovina. Ludwig Mocsáry. Aus dem österr. Abgeordnetenhause. Die Politik der siebenbürgischen Sachsen. — Litteratur: „Importanţa geografică a României. Buletinul societăţii de sciinţe fisice“. Liedersammlungen. —

Loc deschis *)

Declaraţiune!

Parochul S. Băcillă din Ormindea cu ocasiunea unei conferinţe ţinute în casa părintelui ppresbiter V. D. din Brad în 18 Februariu st. n. a. c m'a suspiţionat în mod insolent în presenţa mai multor stimaţi domni că: „eu am publicat în „Gazeta Transilvaniei“ pe mai mulţi preoţi din tractul Zarand ca participanţi la alegerea din Baia de Criş“. I am declarat numitului preot cu aceea ocasiune că: „eu nu am scris nici o literă în „Gazeta Transilvaniei“ nici nu am publicat numele nimănuia“.

Părintele B. a continuat cu suspiţiunea, ca sĕ aţîţe pe unii preoţi contra mea.

Am scris în 18 Februariu momentan la redacţiunea „Gazetei Transilvaniei“ ca sĕ declare: dacă eu sum autorul corespondenţelor din Zarand relative la alegerea din Baia de Criş. Până acum nu a apărut însĕ nimic, deşi am reclamat a dóua óră.

Deja primesc 2 epistole în cari 2 preoţi mi se plâng că: i-am publicat în „G. Transilvaniei“ ca participanţi la alegerea din Baia de Criş.

În faţa insinuărilor mârşave declar pe acésta cale că: „eu nu am publicat numele nici unui preot în „G. Trans.“ nici nu am scris nici o literă de astă dată — relative la alegerea din Baia de Criş.“ Dacă cineva se simte ofensat prin publicarea din „Gazetă“ — adresezese acolo pentru satisfacţiune.

Relativ la părintele Băcillă, carele alta dată a susţinut în comitetul gimnasial că: am publicat în „Calicul“ pe preotul Comşa Lazar — deşí redactorul descoperise pe cel ce îi dase informaţiuni îi declar: „Me genez părinte Băcillă . . . . **) de accea ţi dau voia libera a continua meseria cu palavrele – cât ţi place — în Brad şi Băiţa.

Scusaţi-me dle redactor, dacă am fost forţat a-mi lua refugiul la calea publicităţii spre a delătura unele insinuări tendenţióse — ce se continuă de mult timp faţă de mine.

Ioan German,
învĕţătoriu şi catichet.

Mulţămită publică.

Biroul comitetului reuniunei învĕţătorilor din despărţămêtul Mercurei, 'şi ţine de datorie a-şi da sémă de resultatul material incurs la producţiunea declamatorico-musicală împreunată cu joc, ce s'a ţinut la Poéna în séra de 30 Ianuare 1892 st. v. în una din salele scólei.

Suma totală a ofertelor benevole au fost 55 fl 90 cr. Din acesti substrăgêndu-se spesele în sumă de 23 fl. 50 cr. resultă un venit curat de 32 fl. 40 cr., care sumă s'a adaus la fondul numitei reuniuni.

La acésta frumósă sumă au contribuit următorii P. T. domni şi dómne;

Elia Pop, notariu, 5 fl. Eugeniu Brote, preşed. al reuniunei agricole, 2 fl. Dumitru Comşa, prof. sem. 2 fl. Ursulescu, cond. vamal, 2 fl. Ioan Marcu, paroch 2 fl. — Malmer, pretor. Sabin Barcian, propr., Ioan Henteş, cand. de notariu public., Verzariu, colab., Victor Tordoşan, cancelist consist., P. Ciora, oficial consist., D. Panfiloiu, paroch., N. Dobrota, paroch., Ioan Moga, paroch., Ioan Şerb, paroch., Străulea, notariu., N. Trónca, notariu., Ilie Beou, not., M. Stănilă, propr., Moise Pop, propr., Ana Măcelariu, N. Genia, învĕţ., Stolojescu, comisariu., Kis János, vice-comisariu. More, respicient., Stefan Medieşian, înv., Ioan Dobrescu, George Tavasescu, Ioan Verzea, Ilie Burea, Dumitru Siutana, (ţarină), Dumitru Şufana, (Nistor). Ioan Branga, Constantin Bozdog, Ioan Mănit, Dumitru Ghişe, primariu., George C. Ghişe, George G. Ghişe, Ilie Marta, Dumitru Muthiu, adjunct not — fie-care câte 1 fl. v. a. — Ioan Orăştian, diacon şi inv., Ilie Tănase, înv., Constantin Dima, înv. Ioan Hândorean, Aron Georgescu, Ioan Vlad, Ales. Toma, Ilie Vonica, N. Sîrbu şi Ilie Toma câte 50 cr. v. a. — Dumitru Şiufană, Dumitru Bozdog, şi Aron Şerb, câte 40 cr Panfilie Prode, 30 cr., Aron Fântână, 30 cr., Aron George 20 cr., Ilie Nicóră, 20 cr., Ioan Şufană, 20 cr. Anonimul 50 cr.

Biroul comitetului, în numele seu precum şi-a reuniunei învĕţătoresci pre care o represintă le aduce pe acéstă cale, cea mai profundă mulţămită, cu asigurarea, că contribuirile d-lor vor fi folosite spre binele şi înaintarea neamului românesc.

Tot cu acésta ocasiune numitul birou 'şi ţine de datorinţă a aduce sincere mulţămiri M. O. corp învĕţătoresc dela scóla grăniţeréscă din Jina, precum şi dlui învĕţătoriu V. Dobrescu din Rod, cari în vremuri de tot nefavorabile n'au pregetat a alerga până la Poiana, spre a-şi da concursul şi a ţinea probe de cântari pentru reuşita satisfăcătóre a producţiunei.

Nu se póte trece cu vederea casul, că mult on. membrii ai comitetului reuniunei agricole române din comitatul Sibiiului, deşi obosiţi în urma călătoriei îndelungate până la Poiană, precum şi cu deosebire în urma încordării cu care a ţinut mult folositórele lor prelegeri, totuşi au binevoit a lua pate la producţiunea amintită, şi au contribuit şi cu dinariul seu, ridicând prin acésta vaḑa şi respectul învĕţătorimei înaintea poporului.

Primiască dar M. On. membrii ai comitetului şi pe acéstă cale espresiunile cele mai sincere de simpatie şi recunoscinţa dela toţi învĕţătorii ce au avut norocirea de a asculta şi de aşi îmbogăţi prin cele auḑite capitalul lor spiritual.

Ér bravilor poenari, cari şi-au ţinut de o mare cinste a încuartira şi ospĕta la casele lor pre toţi învĕţătorii cari fac parte din amintita reuniune, încă nu pregetăm ale aduce şi pe acéstă cale sincerile mulţămiri şi recunoscinţe.

In fine esprimăm mulţămiri şi recunoscinţe pe acéstă cale, dlui notariu Ilie Pop, care a mijlocit pentru învĕţătorii întruniţi în adunare un prânz grătuit, făcêndu-i conmeseni cu membrii comitetului reuniunei agricole, şi cu bravul popor din Poiană, cea-ce a servit tot spre edificarea sufletéscă a tuturor.

Poiana, în 19 Februariu, 1892.

Nicolau Dobrota
casariul reuniunei

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

10 Iisus în biserică.

Fiind aprópre serbătorile evreesci, Iisus a mers la Ierusalim şi a întrat în biserica de acolo ca sĕ se róge. In biserică, însĕ după obiceiul de atunci, jidovii făcuseră têrg şi vindeau boi, oi, porumbi, óuĕ şi altele, ér schimbătorii de bani erau şi ei cu sumele lor acolo.

Iisus vĕḑênd aceste fără de legi a le jidovilor şi a făcut un biciu de streanguri, şi bătându-i i-a scos pre toţi vênḑătorii afară, ḑicêndu-le: „Eşiţi afară şi luaţi acestea de aici, nu faceţi casa tatălui meu casă de negustorie“.

Din acéstă istorióră învĕţăm:

1. Că şi noi la dumineci şi la sĕrbători sĕ mergem la biserică, precum a mers şi Iisus Christos.
2. Când suntem în biserică sĕ nu facem negustorie adecă se nu cugetăm la lucrurile lumesci, la avere, la moşie, sĕ nu povestim, sĕ nu rîdem de nimenea, ci se fim cu gândul numai la Dumneḑeu după cum ne învaţă scriptura: „In biserica mărirei tale stând în ceriu ni sĕ pare că stăm“.
3. Dumneḑeu pedepsesce pe toţi cei ce se póartă cu necuviinţă în biserică; ér biciul de strean-

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Nici chiar la locul acesta cuvintele omise nu se pot reproduce, mai cu sémă dela o persónă bericéscă faţă cu o persónă bisericéscă. Red.

guri sunt: bólele nenorocirile și alte rele, cari Dumnedeu le trimite preste ómenii rĕi.

In biserică când esci
Nu gândi lucruri lumesci,
Nu ride, nu povesti
Nici cu alții nu vorbi
Ci întreg cugetul teu
Sĕ fie la Dumnedeu.

Întrebări: Pe cine a aflat Iisus în biserica din Ierusalim? Ce a dis Iisus cătră vêndĕtorii din biserică? Ce învĕțâm din istorióra acésta?

Loterie.

Sâmbătă în 5 Martiu 1892.

Sibiiu: **30** **53** **82** **15** **52**

Nr. 34 1892. [27] 3—3

EDICT

Pe basa resoluțiunei consistoriale din 20 Decembre 1891 Nr. 7174 B. se citéză Nicolae Ilie Cergău, legiuitul bărbat al Mariei Chirca din Seliște, protopresbiteratul Seliștei, carele mai bine de 8 ani a părăsit comuna sa natală, fără a se sci unde se află și și dacă mai trăesce, spre a se presenta înaintea subscrisului oficiu întermin de 6 luni dela prima publi care a acestui edict, căci la din contră se va pertracta și decide causa sa matrimonială și în absența sa.

Sĕliște, 10 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Szám. 1276/892. [31] 1—3

Hirdetmény.

Alantirott eljáró biró által közhirré tétetik, hogy a fehéregyházai erdő és legelő elkülönitési perben, a képviselet rendezése, mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitésére határnapul 1892 évi márczius hó 26 ik napjának d. előtti 8 óráját, a helyszinére Fehéregyházára a község házához tüzetett ki; a fentirt határnapra minden érdekelt fél, az ismeretlenek ez uton megidéztetnek.

Erzsébetvároson, 1892 évi Február 27 én.

A kir. törvényszék eljáró birójától

Jenej Károly,
kir. törvényszéki elj. biró

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.4
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.		sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.		sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.		sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc.		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08 8.26	--	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

—	3.—	10.57	—	7.10	pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
—	3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
—	4.15	12.08	—	8.27		Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
—	4.46	12.38	—	8.59		Ocna			8.02	4.58	—	10.43
—	5.10	1.—	—	9.23	sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23. Sibiiu, Sâmbătă 29 Februariu (12 Martiu) 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Februariu, 1892.

Raportul domnului ministru de culte şi instrucţiune publică despre starea instrucţiunei pe anul scolariu 1890/91, presentat ḑilele aceste parlamentului nostru, despre care raport am făcut amintire în numĕrul precedent al ḑiarului nostru, cuprinde date statistice atât de interesante, şi enunciaţiuni despre ţinuta în viitoriu a ministrului în cele ale instrucţiunei atât de bine precisate, încât ni se impune datorinţa sĕ ne ocupăm cu el la locul acesta.

Espuse datele statistice şi teoriile despre croirea mersului instrucţiunei în dóuĕ tomuri de 91 cóle cuadrat mare, tipariu mărunt şi o bogăţie de cifre combinate după tóte trebuinţele vieţei, ele ne dau, dupăcum am amintit, materie bogată de studiu şi reflecsiuni, dela facerea cărora nu ne putem dispensa.

Tomul prim, care tractéză despre scólele poporale, deja în partea generală la introducere notifică parlamentului, că elevii, eşiţi din preparandiile cu limba de propunere nemagiară, nu duc cu sine în mod suficient cunoscinţele din limba magiară, pre cari le cere articolul de lege XVIII din 1879; de aceea domnul ministru a provocat pre susţinătorii acelor institute, se ia mĕsuri, ca limba magiară sĕ se propună în atâtea óre, şi cu un asemenea resultat, care sĕ corespundă scopului indicat prin lege, şi ca testimonii de cualificaţiune sĕ se dea numai acelora, carii posed limba magiară în vorbire şi scriere în mĕsură, ca sĕ o pótă propune.

Un asemenea neajuns s'a constatat la scólele poporale în punctul propunerei drepturilor şi a datorinţelor civile. Şi aici s'au luat mĕsuri, ca acest studiu sĕ fie propus cu cea mai mare luare aminte, ca aşa elevii încă în scóla poporală sĕ scie, cari le sunt datorinţele lor.

In scopul promovărei mai cu efect a acestui lucru bun domnul ministru a pus la cale facerea unui manual din acest studiu, care va fi chiemat sĕ facă scólelor bun serviciu.

In legĕtură cu datorinţele civile domnul ministru atrage atenţiunea parlamentului la studiul istoriei şi al geografiei. Anume la scólele cu limba de propunere nemagiară a dat preste manuale de istorie şi de geografie, în cari numele istorice de familii magiare erau scrise în o asemenea ortografie stricată, în cât în multe casuri personagiul istoric, de care e vorba, nu se mai puté cunósce. In geografie obvenia inconvenientul, că locurile erau numite cu numele cunoscut ómenilor, şi nu cu numirea oficială în limba statului.

In ambe direcţiunile s'au luat mĕsuri, anume numele de familii sĕ se scrie după-cum le-a statorit sciinţa, tot asemenea locurile se fie numite cu numirea oficială a statului, sau dacă se vor şi scrie în numirea cunoscută poporului, numirea oficială sĕ fie pusă în parantesă.

Invĕţătorii confesionali an de an se întruniau în reuniuni confesionali ale căror statute nu erau aprobate de potestatea statului.

Pentru curmarea reului sau cerut spre aprobare tóte statutele reuniunilor învĕţătoresci.

In special la instrucţiunea însaşi în punctul limbei de propunere raportul ministerial constată înmulţirea scólelor cu limba de propunere magiară. Dela 1868 încóce numĕrul acestor scóle s'a înmulţit cu 146%, urcându-se cifra acestora la 3076.

In punctul progresului scólelor cu limba de propunere nemagiară raportul ministerial ajunge la constatările cele mai triste

Cine a sciut apreţia mersul acestei afaceri cu deosebită pacienţă, înaintea aceluia nu mai este nici un secret împregiurarea, că, afară de scólele greco catolice şi greco-orientale românesci şi serbesci, în tóte celelalte scóle poporale limba de propunere deşi în mĕsură mai mică însĕ totuşi ne arată progres, desvoltare continuă, aşa stă scris în raportul domnului ministru.

Fără de nici o cruţare se dă deci scólelor nóstre testimoniul de slăbiciune, că cu privire la limba de propunere ele atât sunt de conservative, atât de staţionare, încât acest pĕcat cu deosebire trebue adus la cunoscinţa parlamentului.

„Şi acest trist inconvenient stă în strinsă legătură cu modul de judecare al poporului, pentru aceea progresul constatat în alte locuri în punctul limbei e cea mai bună dovadă, că lupta pentru susţinerea vieţei a îndreptat cărările ómenilor pe calea cea corectă“.

„Cu deosebire circumstanţele vieţii de tóte ḑilele pe locurile mai puţin potrivite agriculturei şi câstigului de avere, cari locuri sunt împopulate cu popóră mestecate dar de unde lipsesc magiarii, acele circumstanţe pretind cunóscerea limbei magiare, căci ea în patria nóstră deschide fie-căruia un cerc mai larg pentru câstigare de lucru“.

Din premisele acestea se pot judeca deci percentele în propunerea cu succes a limbei magiare.

Din 7811 scóle cu limba de propunere nemagiară cu deplin succes s'a propus limba magiară în 3124 scóle (40%) cu succes de jumĕtate în 3072 (39%) fără nici un resultat în 1615 (17%).

Decadenţa o au pricinuit în general scólele confesionale, şi dintre tóte confesiunile numai la bisericile românesci sunt arĕtate comitatele cu scăderea şi dintre acestea în Ardeal sunt 10 şi în Ungaria propriu ḑisă 8 anume pe unde sunt în preponderanţă românii.

Din acéstă scurtă spicuire care privesce în special scólele poporale, uşor ese la ivélă tendenţa, de a presenta în lumină puţin favorabilă cu deosebire scólele confesionale.

In practică avem date la disposiţiune, cari tóte constată tendenţa dată pe faţă, de a se influinţa instrucţiunea în o anumită direcţiune, şi credem, că între cetitorii nostri puţini vor fi, cari se nu fie orientaţi în situaţiune, şi se nu pricépă, că aici de ce se tractéză.

Asupra spicuirei nu facem acuma nici un comentariu, ca sĕ nu producem noi póte contrariul dela efectul, pe care-l va produce spicuirea sécă a tendenţei, care ca fir roşu percurge tóte acţiunile vieţii publice din stat.

De altă dată vom spicui prin raportul despre scólele medii.

Revista politică.

Desbaterile asupra proiectului de respuns la mesagiul tronului s'au început cu animosităţi.

Incă în şedinţa primă kossuthistul Eötvös a luat la rĕspĕr pe referentul şi autorul proiectului presentat de partidul liberal Bokros Elek, pentru că a ḑis în proiect: „25 de ani sunt decând Maj. Vóstră v'aţi pus coróna pe cap“, căci, ḑice Eötvös, nu monarchul şi-a pus coróna pe cap, ci a fost încoronat.

Eötvös a presentat din partea partidului seu un proiect. Mai înainte însĕ de al presenta a ridicat multe acuse şi multe plângeri cu privire la situaţiunea de aḑi din Ungaria, căreia nunumai, că

FOIŢA.

Şovinismul magiar şi Trefort.

Domnule redactor!

Articolul de fond din N-rul 22 al „Telegrafului Român“ prin care drept părinte al şovinismului magiar eternisaţi pe fostul odineóră ministru de culte şi instrucţiune publică August Trefort, me îndémnă sĕ ve descoper un incident din viaţa acelui fost ministru.

Este lucru sciut, că Trefort, carele ca literat magiar se ocupase numai cu economia naţională, nu pentru cunoscinţele sale speciale pe terenul instrucţiunei publice a devenit ministru de culte şi instrucţiune publică, ci precum se vorbia pe atunci după o probă scurtă cu juristul Pauler, prin protecţiune a ereḑit portfoiul dela cumnatul seu br. Eötvös.

Trefort era de origine frances născut în comitatul Zemplén din părinţi seraci, şi numai în puterea facultăţilor sale spirituale, a diliginţei şi culturei sale europene — lucru rar în Ungaria în timpul înainte de 1848, — şi a conecsiunilor sale cu br. Eötvös s'a avêntat la atâta vaḑă naintea gentrilor magiari, încât în 1860 l'au ales de vicecomite în comitatul Birchişului şi de deputat dietal.

Om sĕrac era, când a devenit ministru (1872) şi sĕrac a fost şi când a murit ca ministru, dar înălţat odată la demnitatea de ministru ca om sĕrac şi strein de origine, n'a avut curagiul de a da pept cu şovinismul magiar, carele se manifestase deja prin desfiinţarea gimnasielor slovace etc, şi se propaga cu înverşunare prin jurnalistică, ci a devenit păpuşa lui.

Nu-mi mai aduc bine aminte în 1876 sau 1877, dacă veţi frunzări prin „Telegraful“ de atunci veţi afla, căci cuvêntările mele s'au publicat prin ḑiarele române, — în acel an adecă, când comisiunea pentru instrucţiune a camerei ungare propusese eliminarea din budget a subvenţiunei de fl 5000 pentru scólele medii gr. or. române din Braşov, eu la desbaterea specială, producênd date positive despre marele numer al elevilor acelei scóle, aretênd însĕmnătatea culturală a acelui institut, şi combătând cum am putut propunerea comisiunei, între altele şi din motivul, că un ajutor de aceeaşi sumă pentru scólele reale săsesci, se susţinea în budget deşi şi acelea erau confesionale, am făcut propunerea, ca posiţiunea aceea sĕ se iee dela ordinea ḑilei, sĕ se restitue comisiunei, ca sĕ o studieze de nou, şi cumpenind tóte împregiurările, precum şi originea şi natura subvenţiunei, sĕ vină cu propunere nóuĕ pentru susţinerea subvenţiunei.

Propunerea mea spre marea mirare alui Trefort s'a primit.

Atunci vine Trefort la mine, şi în presenţa deputatului Bonciu îmi ḑice: „Iţi gratulez pentru acest succes, eu ocupat cu alte afaceri n'am putut participa la aceea şedinţă a comisiunei, în care s'a pertractat subvenţiunea din cestiune, şi eliminarea ei nu s'a făcut cu consimţĕmêntul meu, căci precum sciţi eu o am susţinut în buget. Eu nu sum inimicul ci sum amicul românilor, *căci după sânge mai aprópe sum de voi decât de magiari*, dar astăḑi lumea e turbată în Ungaria, *cu nebunii acestia nu poţi scóte la cale un lucru înţelept*, („*ezekkel a bolondokkal nem lehet okosan beszélni*“. *Ipsissima verba C.*) dar acum a întrat afacerea în ogaş bun, me voiu duce şi eu la pertractare în comisiune şi cred, că o voiu scóte la cale spre mulţumirea vóstră“.

Astfeliu a fost capace sĕ se scuse Trefort ca ministru faţă cu un deputat, care ca membru al partidului naţional nimic nu i puté strica nici în parlament nici afară de parlament.

Şi cu tóte aceste, cine n'a participat la pertractarea nóuă a subvenţiunei în comisiune? Ministrul Trefort!

Comisiunea pro forma a esaminat de nou natura subvenţiunei dar nu s'a aflat îndemnată a-şi schimba propunerea către plen.

Eu şi a dóua óră o am combătut, dar Trefort n'a avut curagiu nici măcar sĕ participe la aceea şedinţă a dietei, în care s'a pertractat şi primit propunerea nóuă a comisiunei.

Astfeliu de om a fost ministrul Trefort, şovinismul însĕ e mai vechiu decât începutul carierei lui de ministru. Nu el l'a stîrnit, dar în loc sĕ-l modereze în înalta posiţiune, ce din nefericire şi pentru el şi pentru patrie ocupà, îl menagia, ca şi el sĕ fie menagiat.

Parteniu Cosma,
fost deputat dietal.

îi lipsesce armata naţională îndependentă, dar copii patriei sunt necesitaţi se servéscă sub stég strĕin. El cere curte regală magiară, reforma casei magnaţilor, judecătorii curiale şi multe alte reforme, care actualul guvern nu e în stare sĕ le resolveze într'un mod mulţămitoriu pentru naţiune.

In şedinţa de Mercuri au vorbit Szacsvay Sándor din partea kossuthistilor şi Apponyi conducĕtoriul partidului „naţional". Acesta a presentat în numele partidului un proiect de rĕspuns şi a combătut cu vehemenţă proiectul guvernului. Joi şi-a presentat şi Ugron proiectul. —

Preşedintele ţĕrei contele Pace a publicat terminele pentru alegerile de deputaţi dietali I Alegerile pentru *comunele rurale* vor avé loc la *4 Aprile* şi anume în următórele cercuri electorale: Cernăuţi, Cozman, Rădăuţi, Sadagura, Siret, Storojineţi, Suceava, Staneşti, Zastavna, Vijniţ cu Putilla în Vijniţ şi Gurahumorului cu Solca în Gurahumorului Dacă alegerea într'unul din aceste cercuri, în urmarea intervenirii de împregiurări citate în §. 45 al legii electorale ale ţĕrii nu se va puté termina la 4 Aprile, ea are sĕ fie continuată, respective amânată şí pe ḑiua următóre de 5 Aprile 1892 n. II. *Oraşele* Cernăuţi, Rădăuţi, Siret şi Sucéva vor alege în *7 Aprile* 1892 n. respective vor continua pentru casul a nu termina în 8 Aprile 1892. — III. *Camera comercială şi industrială* alege în localul seu oficial la *7 Aprile* 1892. — IV. Alegerea *colegiului al doilea* al marilor proprietari va avea loc în *11 Aprile a. c. n.*

Membrii colegiului electoral al proprietarilor mari sunt totodată provocaţi a-şi trimite ţedulele lor de votare la presidiul ţĕrii pănă la 11 Aprile 1892.

Din incidentul deschiderei corpurilor legiuitóre din România „Timpul" face următórele apreţieri:

Astăḑi e mare şi însemnată ḑi pentru noi.

După şase-spre-ḑece ani de necontenită luptă şi sbuciumare, partidul conservator, curăţit de amestecuri strĕine şi strâns unit în jurul stégului seu, reîntră acum în deplina posesiune a puterii.

Nesfârşit de grele au fost încercările, prin cari partidul nostru a trecut în acéstă lungă curgere de vreme.

Adversarii conservatismului au făcut tot ce le-a stat în putere pentru a l sdrobi, pentru a-l scóte cu desĕvêrşire din mişcarea politică românéscă. Prin intrigi, prin lovituri neleale, prin corupţiune, ei au favorisat desbinarea şi deserţiunile în sinul partidului conservator.

Duşmanii au mers chiar pănă a-i tăgădui dreptul la esistenţă.

Şi cu tóte acestea partidul conservator n'a perit. Plin de viaţă, el reia astăḑi cu vigóre cârma statului.

N'a perit partidul conservator pentru că interesele conservatóre ale acestei ţĕri — atât de mult neînţelese, neglijate şi jignite — nu puteau pieri. Prin forţa lucrurilor, trebuia sĕ vie vremea când aceste interese, dela cari atârnă viaţa naţiunei, sĕ fie satisfăcute.

N'a pierit partidul conservator, pentru-că el n'a încetat un singur moment sé crédă adânc în misiunea sa

Credinţa lui l'a mântuit.

Aceeaşi credinţă îl va călăuḑi şi d'acum înainte pe calea cea dréptă. El uită loviturile nedrepte pe cari le-a primit, suferinţele îndelungate pe cari le-a îndurat, el uită amărăciunile pe cari lupta a trebuit sĕ le adune în inima sa, pentru a nu se gândi decât la binele şi propăşirea ţĕrii, la vindecarea rănilor, cari ofilesc trupul naţiunei.

E mare şi grea, dar e şi frumósă sarcina ce şi-a luat pe umĕr partidul conservator. Strâns unit în jurul programului şi şefului seu, îşi va face datoria pănă la capăt, fără şovăială; nici o jertfă nu-i va fi prea mare pentru acésta

Salutăm dar cu bucurie pe representanţii ţĕrii în acéstă ḑi însemnată, urându-le voie bună şi spor la muncă.

In 7 Martiu n., au fost deschise corpurile legiuitóre române cu ceremonialul obicinuit. Mesagiul tronului, prin care M. S. regele Carol a deschis sesiunea ordinară a camerilor române e de următoriul cuprins:

Domnilor senatori, domnilor deputaţi!

Este totdéuna pentru Mine o împregiurare fericită a Me găsi în mijlocul representaţiunei naţionale. Astăḑi se împlinesce mai bine de un pătrar de secol, decând chemat prin decretele providenţei şi prin voinţa poporului român, Me aflu în capul acestei ţĕri, căreia i-am consacrat tóte cugetările şi tóte actele vieţii Mele. In acest lung şir de ani organele constituţionale ale naţiunii mi-au dat concursul lor preţios pentru a lucra cu mine la înălţarea şi propăşirea necurmată a iubitei nóstre Românie.

Eşiţi din nóuele alegeri generale, sunteţi mai cu deosebire în mĕsură, domnilor senatori şi domnilor deputaţi, a cunósce nevoile cele mai recente ale ţĕrei, care v'a ales. Corpul electoral prin alegerea domniilor-vóstre a manifestat în modul cel mai neîndoios ideile, care-l conduc. Ţéra cere, înainte de tóte, ordine şi stabilitate. Guvernul meu, putêndu-se răḑima pe o maioritate insemnată şi constantă, va fi îmbărbătat a desĕvêrşi şi îmbunătăţi opera legislativă, ale cărei temelii s'au pus în acesti patru ani de ḑile, şi căreia ţéra îi dă astăḑi încuviinţarea sa. Este dar de sperat, că guvernul se va bucura de aici înainte de acea stabilitate şi linisce politică, fără de care reformele nu se pot studia cu maturitate, nici aplica cu folos.

Domnilor senatori, domnilor deputaţi!

Numeróse şi importante legiuiri astéptă soluţiunea lor dela înţelepciunea domniilor-vóstre patriotică şi dela o muncă luminată şi neobosită. Programul, pe care guvernul meu l'a aşternut în apelul seu către ţéră, nu póte fi decât opera unei întregi legislaturi. In sesiunea actuală însĕ, cu tot timpul înaintat, trebue cel puţin începută acéstă lucrare binefăcĕtóre.

Înainte de tóte, este de neapĕrată trebuinţă a întra de îndată în practica constituţională pentru gestiunea financelor publice. Bugetul general al statului pentru anul financiar 1892—1893 este pregătit şi se va supune imediat cercetării şi aprobării domniilor vóstre El se află echilibrat şi este de dorit sĕ fie votat la timp şi sĕ se pună în lucrare dela 1 Aprile spre a se înlătura aplicarea a dóuĕ bugete deosbite în acelaşi eserciţiu. Votarea legilor financiare va fi, sper, cea mai de căpetenie grije a domniilor-vóstre De asemenea se vor aduce pe rênd în desbaterile domniilor-vóstre proiecte pentru reforma în deobşte reclamată a unora din impositele în fiinţă şi proiectul pentru modificările de întrodus în actuala lege a curţii de compturi. Mai ales legea pentru organisarea creditelor agricole, înaintată adunărei deputaţilor încă din sesiunea anului 1889—1890, reclamă deosebita domniilor-vóstre atenţiune. Prin votarea ei se va puté aduce la îndeplinire una din dispoşiţiunile esenţiale ale legei pentru vênḑarea bunurilor statului la cultivatorii ţĕrani.

Tot în acest scop veţi avé a vĕ ocupa în urmă de tablourile de preţuri pentru vînḑarea domeniilor statului. Modificarea legei docurilor, a căror administraţie trebue organisată pe base mai potrivite decât acele prevĕḑute la înfiinţarea lor, ve va fi de asemenea supusă de către ministrul domeniilor. Ministrul lucrărilor publice vĕ va cere credite necesare pentru gara centrală. Imensa desvoltare, ce a luat circulaţia pa căile nóstre ferate, deschiderea atâtor linii nóuĕ, fac neapărată ridicarea unei gări în proporţii mai încăpĕtóre, decât le are gara actuală, care nu mai corĕspunde nici necesităţilor comerciului, nici chiar siguranţei călĕtorilor Necesitatea unor reforme în administraţiune a deşteptat îngrijirea tuturor guvernelor şi mai multe proiecte de legi au fost studiate şi supuse Corpurilor legiuitóre de ministrele precedente.

Guvernul meu, folosinduse de aceste studii şi supunêndu le la o nóuă cercetare, se crede în mĕsură de a ve presenta în acéstă cestiune o legislaţiune definitivă, care va satisface nisce trebuinţe simţite de ţéra întrégă şi a căror îndeplinire este de mult aşteptată. Proiecte pentru reorganisarea ministerului de interne, pentru revisuirea legilor judeţene şi comunale, pentru înfiinţarea unui corp de gendarmerie rurală, pentru posta rurală, pentru modificarea legei sanitare, pentru înfiinţare de nóuĕ spitale rurale, compun acest plan de reforme din care numai o parte va puté sĕ vĕ fie supusă în sesiunea actuală.

Armata, pentru care naţiunea s'a arătat totdéuna darnică, mulţămită ultimelor credite acordate de Corpurile legiuitóre şi legilor nouĕ de organisare, este din ce în ce mai în stare de a îndeplini misiunea sa şi a rĕspunde încrederei, ce naţiunea are in vitejia ostaşilor şi în buna direcţiune a comandamentului superior. Totuşi, se mai simte trebuinţă de a arma infanteria cu puşca cea mai nouă şi cea mai perfecţionată, de a reorganisa cavaleria şi de a da trupelor un casarmament sănĕtos şi raţional.

Ţéra nu se va da îndĕrĕt înaintea acestor nóue sacrificii pentru a desĕvêrşi organisarea forţelor sale de apĕrare.

Ministrul justiţiei va supune deliberărilor domniilor-vóstre reforma judecătoriilor de ocol; acéstă lege va completa reformele întroduse în administraţia justiţiei prin legea asupra organisărei judecătoresci, ale cărei efecte binefăcĕtóre sunt simţite din ḑi în ḑi mai mult.

Din seria proiectelor de legi destinate a sĕvêrşi reforma învĕţămêntului, atât de mult cerută de ţéră, guvernul meu va atrage atenţiunea domniilor-vóstre mai cu sémă asupra legei învĕţămêntului primar, legei asupra organisărei interióre a ministeriului, legei asupra completărei şi îmbunătăţirei facultăţii de drept din Bucuresci.

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Suntem în drept de a spera, că împregiurăle dinafară nu vor turbura opera la care sunteţi chemaţi. Constatăm cu fericire, că tóte puterile Europei au proclamat voinţa lor de a menţinea pacea, de care lumea se bucură în acest moment. Politica României fiind asemenea o politică de pace şi de odine, ne putem fălí, că relaţiile nóstre cu celelalte ţĕri sunt din cele mai amicale

În faţa dar a acestui câmp de activitate binefăcĕtóre, care se deschide patriotismului d-vóstre, nu Me îndoesc, că veţi rĕspunde la încrderea naţiunei şi veţi îndepliní dreptele aşteptări ale ţĕrei, pe care o representaţi.

Dumneḑeu se ve bine-cuvinteze lucrările Domniilor-vóstre.

Ḑiarul parisian „Journal des Débats," vorbind despre turburările din Berlin, ḑice: „S'a obicinuit lumea sĕ crédă, că Germania este ţara ordinei, care e asigurată prin disciplină şi că e mai puţin espusă la periculele, ce s'au ivit aici. Dar dacă acestea turburări s'ar fi ivit în Paris, chiar mai puţin serióse ca la Berlin, n'ar fi scris foile germane câte şi mai câte despre acestea? Dincolo de frontieră esistă credinţa, că revoluţiunea necontenit domnesce la noi şi se arată, când sub o formă, când sub alta Incă nu s'a uitat ciudata vorbire, în care dl Tisza declară în anul 1888, că Ungaria nu póte lua parte la esposiţiunea universală din Paris, de órece obiectele, ce le va trimite, nu vor fi în siguranţă aici. In Viena erau tot de asemenea părere, însĕ mai reservaţi. Anglia a păstrat o reservă îngâmfată şi cerbicósă. — Ce am vĕḑut noi de atunci? Turburări în Buda, turburări în Viena şi încăerări seriόse în Londra. In Roma de asemenea s'au întêmplat escese. Acum esistă turburări şi în Berlin. Numai în Paris a domnit linişte deplină. — De mulţi ani n'am avut noi turburări Accidentul dela Fourmies a fost de caracter local şi escepţional. In 27 Ianuariu 1889 în ḑiua alegerei lui Boulanger în Paris, a fost bulevardele pline de o mare mulţime de ómeni şi totuşi nu s'a întêmplat nici cea mai mică turburare".

Concertul domnului Dimitriu Popovici.

Amicii şi adoratorii artei musicale au avut alaltăeri o ḑi plăcută. Oraşul nostru, în care se face multă şi accentuăm bună musică, a avut fericirea a asista la concertul primului baritonist dela opera germână din Praga, al domnului Dimitriu Popovici, care s'a dat Mercuri séra în drăgălaşa sală dela Musikverein, cu concursul dómnelor Minerva Brote şi Maria Crişianu şi cu al domnului pianist Iuliu Schaeffer.

Concertul acesta, căruia de mult i-a premers bunul nume al concertistului, a fost asteptat cu multă încordare, şi publicul s'a depărtat satisfăcut, şi mulţămit în asteptările sale.

Domnul Dimitriu Popovici are o voce voluminósă, puternică asupra căreia dispune în tótă puterea cuvêntului.

Pelângă acest dar dela natură domnul Popovici a făcut studii seriόse ani de ḑile, şi el ni s'a presentat ca cântăreţ bine pricepĕtoriu, ca cântăreţ consumat, care pĕtrunde în simburele cântărei şi scie cu efect interpreta cu adevĕrată măestrie intenţiunile autorilor, cu ale căror producte ne-a delectat.

Aria „*Paulus*" din Mendelssohn a făcut frumósa întroducere, cu care concertistul a captivat pe ascultători, şi tóte celelalte ca mărgăritare s'au înşirat una lângă alta, spre a forma preţuita corónă de prestaţiuni în arta musicală.

Bine a cântat domnul Popovici: „*Eu simt a ta suflare*", de G. Dima, „*Am Meer*", de Schubert, dar mai mult efect a produs cu cântarea de Tosti: „*Vorrei morire*", care se pare a fi cântarea de predilecţiune a concertistului.

Punctul de culminaţiune l'a ajuns în Wothan's Abschied de R. Wagner, dar cu deosebire ballada „*die Afrikanerin*" de Meyerbeer Puternica şi voluminósa lui voce aici s'a arătat în tótă splendórea sa, şi publicul a rĕsplătit cu bogate aplase grandiósa prestaţiune.

Cu multă îngrijire a cântat domnul Popovici în duetul „*Hamlet*" de Thomas, şi timbrul nobil al acestei voce plăcute şi disciplinate pe noi mai tare ne-a atins tocmai în acest duet atât de frumos, şi în care se interpretéză cel mai nobil simţemênt al inimei omenesci.

Frumos a cântat concertistul piesele „*Wir drei*" de G. Dima, de tot frumos „*Mugur Mugurel*" după melodie poporală aranjat de G Dima, „*Nor de vijelie*" de Humpel, şi „*Copiliţă dela munte*" de Stefănescu.

Domnul D. Popovici e cunoscut publicului sibian din concertul domniei sale dela 1885. De atunci domnul Popovici a făcut enorme progrese ca cântăreț dramatic, și în punctul acesta ballada din opera *„Die Afrikanerin“* póte serví ca model pe bina ori cărui teatru în lume, mai bine, mai cu efect un al doilea nu o póte cânta.

Ca cântăreț liric însĕ domnul D Popovici nu mai ține mĕsura cu cântărețul dramatic, și în punctul acesta nu mai ține mĕsură nici cu prestațiunile sale din 1885, și îndeosebi publicul, care a admirat grandiósa interpretațiune a cântărilor lirice în 1885, acuma în zadar a căutat după liricul de atunci, căci grandiósa balladă cu grandiósa ei interpretare dramatică a pus pe public în fața unui erou dramatic. Viața dela operă făcut a din liric dramatic, și încă dramatic de primul calibru.

De tot frumos a cântat dómna Maria Crișianu in piesele *„Stelele“* de G. Dima, *„Verbogene Liebe“* și *„Guten Morgen“* de Grieg, asemenea și în duetul Hamlet de Thomas In dómna Crișianu Sibiiul posede o cântăréță fórte bună

Acompaniarea pieselor în întégă séra o a avut dómna Minerva Brote, și o a provĕḑut cu multă cunoscință, și prin acésta a contribuit în mod însemnat la splendida reușită a concertului.

In mod vrednic de laudă a esecutat domnul pianist Iului Schaeffer ballada G moll de Chopin, și a secerat aplausele publicului

Prin concertul seu domnul D. Popovici ne-a ridicat vaḑa înaintea streinilor, și sieși și-a asigurat pentru totdeuna iubirea și admirațiunea publicului.

Dorința nóstră și a publicului sibian e, ca pe domnul Popovici sĕ-l auḑim cât mai des, și acuma cât mai curênd, concertând éră aici la noi.

Varietăți.

* (Guvernor.) Fóia oficială a publicat demisiunea cont Zicky din postul de guvernor al Fiumei și denumirea cont. Battyány, fostul comite în Győr.

* (Ministrul comun de resbel.) Foile din Budapesta sunt informate, că ministrul Bauer va demisiona și că în locul lui va urma ministrul honveḑimei Fejérváry.

* (Repausul de Dumineca.) După nóua ordinațiune a ministrului de comerciu atelierele și prăvăliele vor puté fi deschise Dumineca până la 12 óre, în trafici se va putea vinde tabac, chibrite etc. Dumineca tótă ḑiua.

* (Congresul corpului didactic.) Al IX congres al corpului didactic din România se va ține la Craiova în ḑilele de Luni, 30 Martiu și Mercuri, 1 Aprile. Se va discuta, metodul de predare a istoriei naționale și a geografiei în învĕțămêntul primar. Atât memoriile cât și inscrierile sĕ se adreseze dlui secretariu C. C. Dobrescu, profesor la liceul Sf. Sava, str. Scaunele 47. Cuvenita reducere pe căile ferate se va acorda la timp. —

* (Concertul unui copil genial.) Pianistul Raoul Kozalski, un copil de 7 ani, va da în 18 n. l. c. în teatrul orășenesc de aici un concert. După-cum scriu jurnalele cele mai mari jocul de pian al micului artist este în faptă de admirat. Programul concertului, care este deja al 430-lea al copilului, este următoriul:

Program:

Partea I.

I. S. Bach: Gavotte (G-moll) L. von Beethoven: Sonate (op. 53). *A*) Allegro. B. Godart: Mazurka (B-dur). A. Rubinstein: Romanze (op. 44 Nr. 1). Raoul Koczalski: *a*) Valse (op. 42). *b*) Mazurka (op. 40)

Partea a II-a.

Fr. Chopin: *a*) Preludio; *b*) Nocturno; *c*) Valse. P. Tscbaikovsky: Barcarolle. Padarewsky: „Au soir“. F. Liszt: Ungarische Rapsodie XIII.

Biletele se vênd, începênd de Sâmbătă în 12 l. c. în librăria d-lui I. Drotleff.

* (Camera magnaților). Fóia oficiósă din Pesta publică lista membrilor camerei magnaților pentru periodul 1892—97. După lista acésta camera magnaților numĕră 342 membri, dintre cari 13 în calitate duplă. Dintre membrii camerei magnaților aparțin 20 familiei regesci, 32 episcopatelor catolice, ér 9 episcopatelor gr. or. Mai departe aparțin camerei magnaților câte 3 din episcopii cei mai bĕtrâni evangelici reformați și a bisericei de confesiunea augsb., apoi câte 3 dintre curatorii superiori cei mai bĕtrâni ai acestor dóuĕ biserici și cel mai bĕtrân președinte al bisericei unitare. Camera magnaților numĕra apoi și 13 baroni ai țĕrii (inclusive contele de Pojon și custodele corónei) apoi pe președintele și vice-președintele curiei regesci, pe președintele tablei regesci, 3 delegați ai dietei croate și guvernorul din Fiume. Membrii cu drept de moștenire ai camerei magnaților sunt: 7 duci și principi, 152 conți și 36 baroni. In fine sunt numiți 79 membrii pe viéță.

* (Duel) Din Fiume se comunică: Intre comandantul veteranilor, Schadle, și între fiul deputatului opozițional Barcia, s'a întêmplat un duel cu pistolul, în care acest din urmă a fost împușcat.

* (Succesele D-rului Victor Babeș) Dl Dr. Babeș a obținut în timp de dóuĕ sĕptĕmâni dóuĕ mari succese Cel dintâiu este „descoperirea microbului influenței“, care pe nedrept se atribue D-rului german Pfeiffer dela institutul lui Koch. Profesorii Cornil și Chantemesse dela Paris, comunicând academiei de medicină de acolo, cercetările lor asupra microbului influenței, a constatat că cel dintâiu care a descoperit acest microb a fost dl Dr. Babeș, savantul director al institutului de bactereologie din Bucuresci. Al doilea succes al dlui Dr. Babeș este o altă descoperire de o mare valóre practică, anume; „transfusiunea nervósă“, reprodusă într'o notiță din ḑiarul „Figaro“, despre care am raportat și noi, și care se atribuia pe nedrept D rului Constantin Paul din Paris.

* (Etate lungă.) Marți în 18 Februariu st. vechiu a rĕposat în comuna Avrig Ioan Cîrmonea cunoscut la avrigeni sub numele de Ioan alui Pĕvĕl in etate de 115 ani. El a fost cioban prin România și Transilvania până la etatea de 32 ani, când s'a căsătorit, a avut 2 femei cu cea dintâiu a avut 4 copii, și cu a dóua ér patru, a muncit in continuu până acum doi ani, de atunci încóce n'a mai cosit, a bolit numai 5 ḑile și a murit riḑênd. Era sănătos și totdeuna ḑicea, că dela miel nu arunca nimic și ósele le sdrobia, căci a avut toți dinții si tóte măselele, rar sĕ culca în pat, ba ḑicea, că póte durmi și pe grapă. Atâta am putut afla despre viața lui, rachiu a beut fórte puțin și rar, vin nu[illegible]i la Pasci.

* (Resultatul recrutărei din anul 1891) „Nemzet“ publică o serie de date, cari tractéză despre desertări și despre mĕsura recruților. Raportul de bărbăție arată triste cifre. Dintre 764,970 recruți visitați, numai 187,427 au fost apți de serviciu, 27,438 feciori nu ajunsere la înălțimea prescrisă de 153 cm., 406,529feciori au fost respinși din causa defectelor corporale ér 124,127 feciori au fost cu totul șterși din listele de recrutare. Din cifrele aceste resultă, că în termin aprocsimativ tot al 4-lea fecior e apt pentru serviciu militar. Escepțiune fac numai douĕ corpuri de armata, adecă cel din Pojon și Budapesta, unde cifra acésta aprocsimativ e cu mult întrecută. Mai trist stau corpurile de armată din Sibiiu și din Agram.

* (Cea mai mare corabie din lume.) Era până mai anii trecuți o raritate corăbiile cu trei catarte; am avut apoi cu patru, étă acum una cu cinci. De sigur sunt mulți care nu cred acésta; totuși corabia cu cinci catarte esistă.

Acum câte-va ḑile a întrat în portul Dunkerc cea mai mare corabie din lume, avênd cinci catarte și al cărui nume este „Francia.“

Acest specimen unic al marinei comerciale are o lungime de 114 metri și 60 cm., lărgime de 15 m. și 05 cm. și adâncime de 10 m. și 28 cm Este construită în oțel și pórtă o greutate de 6160 tone; catartele și traversele lor asemenea sunt de oțel.

„Francia“ are un fund îndoit pentru a păstra apa, care se pune la tóte vasele pentru a apăsa asupra bazei ca sĕ mențină echilibrul vasului (la unele vase în loc de apă se pune petriș), acest fund se întinde în tótă lungimea vasului și are în mijloc un reservoriu pentru apă. Acesta conține aprópe 12.000 tone de apă și e împărțit în 8 compartimente prin pereți în sens longitudinal, orizontal și transversal.

In acest chip corabia cu cinci catarte póte naviga fără altă greutate de echilibru de cât apa închisă în duplul fund (aprópe 750 tóne) și în despărțiturile de sus ale reservoriului seu.

„Francia“ este comandată de căpitanul Voisin, ea aparține casei Bordes și sosesce din Iquique America de Sud) cu 6.000 tone de nitrat de sodă.

Mulțămită publică.

— In 8/20 Faur a. c. s'a arangiat un bal în „favorul fondului elevilor morboși“ dela gimnasiul român din Brad.

In general s'a incassat suma de 123 fl. 50 cr. v. a. Detrăgêndu-se spesele de 47 fl. 38 cr., resultă un venit curat de 76 fl. 12 cr.

Au suprasolvit: D-na Luisa Făgărășan, 1 fl., d-nii: Brady L. 3 fl., protopretorele Hosszai 2 fl., directorul G. Părău, V. Pataky, Es. Frâncu, pretorele Beke, Schusnek, Ioau Sida, Abraham, Szabó L., Kugel I., Scheiber și T. O. fiecare câte 1 fl.

Oferte au incurs dela d-nii: T. Pop, advocat și N. Fugătă — câte 5 fl., I. Rusu, medic, P. Oprișa și Maria Giurgiu câte 2 fl., Călăruța Săbău, 1 fl. și dela dl Inco din Vața o colectă cu suma de 20 fl. v. a.

Toți acei P. T domni și dómne, cari au suprasolvit, cât și cari au binevoit a ne trimite oferte marinimóse, priméscă și pe acéstă cale cea mai căldurósă mulțămită.

Din ședința comitetului arangiatoriu, 3 Martiu 1892.

Vasile Boneu.
notariu

— Cu ocasiunea producțiunei împreunate cu joc, ce s'a dat la 21 Ianuariu, st. v. a. c., în folosul scólei din loc au binevoit a contribui:

Iorgu Dumitru, 4 lei, Mayer Ignátz, veter. 2 fl., Maeiu Nicolae, înv. Hârgja, 3 lei. N. Chiricescu, căpitan 5 l. Michail Georgiu, 2 lei., Ioan Drăgan, comerciant și Manole Luca, comerciant, ambii din Galatzi, — câte 5 lei, — Ioan Bĕloiu protopresbiter 1 fl., C. C. Damian, 1 fl. 50 cr. — George Pop, not., Pușcariu Aron, înv., Teacă George, înv Sângiorzan Ioan înv; Spiridon Damian, protopresb., Dimitrie Coltofén, protopresbiter, Ioan Wertan, com., Arpád Zacharias, ecom., Prochasca L. controlor vam., George Micu, com., Schobel I., Bardocz I., Schübec A, Grossu G., Aranyosy I., Minisca Vasile, com., Balog I., N. N. — fiecare câte 1 fl. v. a.

Anton e Egyed, 80 cr., Minișca Ioan com. 60 cr., — George Popoviciu, primariu, G. Oltean, I. Gl. Oltean, G. Dragoi, I. Covrig, I. Bunghez, Barabás Zs., Nagy P., Antimir A, vĕd. Cristina Schuller, Kaiksa Gy., Tusa G., Crintea I., Sujevan G., Németh I., Borbély N., Vrancean G., Vrancean V., și Manole I. — fiecare câte 50 cr. — Vlădicean V. 1 leu., Nicolae Micu, com. 1 fl.

Venitul brut a fost de 34 fl. 41 cr., și 25 lei; din cari substrăgêndu-se sp[illegible]ele de: 10 fl. 71 cr., și 24 lei, resultă un venit curat [illegible]4 fl. 23 cr., care sumă s'a depus la institutul, filiala „[illegible]“ din Brașov.

Priméscă deci s[illegible]tă cale din partea comitetului arangiatoriu toți P T[illegible]ea mai căldurósă mulțămită pentru spriginul materi[illegible]l dat.

Poiana Sărată, 17[illegible]892.

I. G Oltean,
învĕțătoriu

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

11. Iisus în corabia lui Petru.

Intr'o ḑi eșind Iisus la marginea lacului Ghenisaret a aflat acolo un om anume Petru. Acesta era pescariu. Și a întrat Iisus în corabia lui Petru și a ḑis către el și către soții lui: „Aruncați mrejile și prindeți pesci“.

Ér Petru a rĕspuns lui Iisus; „Dómne tótă nóptea am pescuit și nu am prins nimic, dar după cuvêntul tĕu voiu arunca mréja“.

Și aruncând Petru mrejile s'au prins atâta mulțime de pesci, încât au început a sĕ rupe mrejile de greutatea pescilor. Vĕḑênd Petru acésta minune, au strigat pe soții sei din cealaltă corabie, și venind acestia au scos atâta mulțime de pesci, încât au umplut amêndóue corăbiile, de sĕ cufundau cu ei.

Atunci Petru a căḑut la piciórele lui Iisus și a ḑis către el: „Eși dela mine Dómne. că om păcătos sunt“. Dar Iisus a ḑis lui Petru: „Nu te teme Petre, de acum vei vêna ómeni“ — adecă vei câștiga suflete pentru împĕrăția lui Dumneḑeu.

Ér Petru și soții sei, Iacob și Ioan, și au lăsat corabiile și ale lor, și au mers după Iisus.

Petru, Jacob și Ioan au fost cei dintâiu apostol ai lui Iisus Christos.

Din acésta istoriórĕ învĕțăm:

1. Că precum Petru cu credința în cuvêntul Domnului, aruncând mréja, a prins mulțime de pesci; tot asemenea și noi, dacă cu credința în cuvêntul Domnului: „Rógă-te și lucră“ vom lucra; atunci vom agonisí mulțime de bunătăți.

2. Că noi, în dumenici și serbători sĕ lăsăm tóte ale nóstre, și sĕ mergem după Christos la biserică; precum Petru și soții sei au lăsat tóte și și urmat pe Christos.

Dup'al Domnului cuvênt,
Petru mréja aruncând
Mulțime de pesci a prins.
Și ochii i s'au deschis
Cunoscêndu-l pre Iisus
Si după dânsul s'a dus
Ajungênd diu om de jos
Apostol al lui Christos.

Întrebări: Ce a poruncit Iisus lui Petru, când a întrat în corabie la el? Ce a rĕspuns Petru? Ce s'a întâmplat dacă Petru a aruncat mréja după cuvêntul lui Iisus? Ce a ḑis Petru dacă a vĕḑut mulţimea de pesci? Ce a făcut Petru, Iacob şi Ioan după ce Iisus a sevêrşit acésta minune? Ce învĕţăm din acésta istorióră?

(Va urma.)

Nr. 498. [32] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III. Chergeş cu filia Popesci, în protopresbiteratul Devei, pe basa ordinului consistorial dto 26 Novembre a. c. Nr. 6766 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telelegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale, cari tóte la olaltă, regulate şi statorite la 21 August a c. dau suma de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe se pot trage dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial al comunei numite.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei.
în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Deva, 27 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protopresbiter.

Szám. 1276/892. [31] 2—3

Hirdetmény.

Alantirott eljáró biró által közhirré tétetik, hogy a fehéregyházai erdő és legelő elkülönitési perben, a képviselet rendezése, mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitésére határnapul 1892 évi márczius hó 26-ik napjának d. előtti 8 óráját, a helyszinére Fehéregyházára a község házához tüzetett ki; a fentirt határnapra minden érdekelt fél, az ismeretlenek ez uton megidéztetnek.

Erzsébetvároson, 1892 évi Február 27 én.

A kir. törvényszék eljáró birójától.

Jenej Károly,
kir. törvényszéki elj. biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. Oradea-mare sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.4[illegible]	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3[illegible]	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	[illegible]	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	[illegible]	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	[illegible]	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	[illegible]	[illegible]	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	[illegible]	[illegible]	Stana	—	1[illegible]	7.28	—	8.53
7.49	—	—	[illegible]	[illegible]	Aghiriş	—	[illegible]	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.2[illegible]	[illegible]	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	[illegible]	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.4[illegible]	8.—
8.29	10.37	—	6.56	[illegible]	sos. Cluş pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. Cluş sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	**Ghiriş**	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13		—	12.58	8.43	pl. **Teiuş.** sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.[illegible]	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. **Copşa-mică** sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighişóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11·03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.4
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. **Braşov** sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5[illegible]	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele insemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timişóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topolovet	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. **Arad** sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	--	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—							
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	1[illegible].05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	[illegible].40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	[illegible].09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	[illegible].43
5.10	1.—	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	[illegible].17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.0[illegible]	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.2[illegible]	—
—	5.35	—	5.36		pl. **Oşorheiu** sos.		—	9.35	9.5[illegible]	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.1[illegible]	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3 20	8.[illegible]	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	[illegible]	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	[illegible]	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		**Braşov**		6.24	5.20	—	—
—	—	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24. Sibiiu, Marţi 3/15 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 821 Scol.

Notă.

Prin ordinul Escelenţiei Sale Domnului ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică ddto 25 Ianuariu a. c. Nro 1716, scolarii clasei II civile din Seghedin Macsimilian Feuerer, Armin Schorr şi Géza Szőke, pentru repeţite furturi, se eschid dela tóte scólele civile, poporale superióre, medie şi dela tóte cele de un rang cu ele din patriă

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscinţa autorităţilor subalterne scolare din archidiecesă.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 13 Februariu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 2 Martiu, 1892.

Instrucţiunea în scólele medii s'a bucurat şi se bucură de deosebita îngrijire a despărţĕmêntului cultelor. Din acéstă deosebită îngrijire se póte esplica tendenţa vĕdită de a introduce tocmai în scólele medii reforma, dela care se condiţionéză ajungerea mai cu efect a scopurilor, urmărite aḑi de potestatea statului.

Suntem atacaţi în tot sistemul nostru de instrucţiune, dar mai cu energie suntem atacaţi în scólele medii.

Ómenii nostri, cari se ocupă mai intensiv cu
instrucţiunei nóstre, sunt cuprinşi de un fel
ce ne aprofundăm
-ce toc-

Şi după raportul ministrului de culte noi cesti cu inimă pentru scólă avem numai în scólele medii din statul nostru 2702 copii, prin urmare cifra acésta ne impune se nu ne considerăm între politicii independenţi, şi se esaminăm sórtea scólelor nóstre medii în lumina tendenţei, care se prepară a deveni dominantă în scólele nóstre

Deja în partea generală raportul ministerial se plânge, că la noi instrucţiunea in limbi stagnéză.

„După-cum am desvoltat deja pe larg în un alt raport al meu, în patria nóstră cea bogată în limbi, tocmai mulţimea de limbi e pedeca învĕţăturei limbilor. Cu tóte acestea eu aşa vĕd, că va trebui se modificăm metodul învĕţărei limbilor, şi eu nu me voiu speria nici de acéstă novitate, care e cea mai grea dintre tóte problemele. Şi deşi la învĕţarea limbilor am aflat multe de escepţionat, totuşi nu pot denega scólelor nóstre satisfacţiunea, pe care o cere dreptatea, anume nu pot [illegible] acea fără a accentua, că în regiunile naţionalit[illegible] nóstre, scólele au arătat mari resultate în lăţirea limbei magiare, căci an de an se urcă numĕrul elevilor cari sciu limba magiară, precum se póte vedé din partea specială a raportului meu. In privinţa acésta deci scólele nóstre medii împlinesc mare misiune politică, la ce mai pot adauge, şi aceea, că la scólele nóstre medii cu limba de propunere nemagiară înstreinarea către interesele patriotice magiare, esperiată ici colea în anii trecuţi, acuma s'au mai muiat. Eu însĕ nu mĕ voiu mulţămi cu indiferentismul pacinic, ci dela patriotismul, pe care l'au mărturisit cercurile normative, voi pretinde, ca sĕ desvólte în
studiósă deplina alipire către statul magiar.“

mărturisiri ale dlui mi-
iseria în instrucţiunea cu
t din raportul domnului
preţióse:

i după limba maternă se
ari 30,483, germani 6201
slovaci 1587, sêrbi-cro-
i — ce vor fi aceialalţii,
i 150.

observă la cei cu limba
trei ani numĕrul lor s'a

ccelerată, ca în cei trei
întêmplat pănă acuma.
medii nóuĕ, desvoltarea
ea, că s'au înmulţit lo-
şi cercetéză mai intensiv
ecuţi“.

Comparând starea de aḑi cu cea de acum trei ani, aflăm, că s'au urcat elementul magiar atât în gimnasiu dela 71% la 73%, cât şi în scólele reale dela 69³/₁₀ la 69⁷/₁₀%.

S'au înmulţit elementul românesc dela 2323 la 2702, însĕ numai la gimnasiu, la tóte celelalte naţionalităţi se constată scădere.

Impărţiţi după institute elevii români ni se presentéză astfeliu:

1.	la institute sub disposiţia statului	467
2.	„ „ conducerea „	1314
3.	„ „ greco orientale	444
4.	„ „ evang. luth.	261
4.	„ „ evang. reform.	187
6.	„ „ unitare	29

Numai unguresce au sciut vorbi 18,108 magiari, numai românesce 558.

In comparaţiune [illegible] anul trecut la magiari numĕrul acelora, ca Februariu, 1[illegible] unguresce a crescut cu 577 la români din [illegible] a scăḑut cifra celora ce sciu numai românesce dela 623 şi adecă ea scăḑut cu 46.

Cel mai mare neajuns 'l află raportul ministerial la magiari, cari spre durerea ministrului nu cunosc alte limbi. Aşa de esemplu în Kézdi-Vásárhely, în Karczag, în Kis-uj Szállás nici un elev nu a sciut altă limbă afară de cea magiară, în Cluş din 364 de elevi nici unul nu a cunoscut altă limbă, în Cristurul secuiesc din 168 numai 6 au sciut altă limbă, în Veszprém din 348 numai 16 [illegible] Szepsi Szt. György din 208 numai 6 etc. etc.

„Tóte acestea documentéză din destul, că în scólele nóstre medii instruirea limbilor strĕine nu duce la resultatul trebuincios. E de tot neînsemnat numerul acelora cari în scólă sĕ-şi insuşéscă o limbă streină. Sciinţa nóstră âncă nu stă la acel grad, ca se putem delătura cărţile scientifice streine. Precând la alte naţiuni mai mari din Europa ajunge, dacă numai unii indiviḑi mai distinşi se ocupă cu literatura din afară, noi deocamdată suntem avisaţi, ca prelângă cărţile speciale unguresci la tóte disciplinele de sciinţă se folosim lucrări scientifice streine. Acel tinĕr, care vorbesce numai limba sa maternă, când întră la universitate numai cu mare greutate póte da înainte.“

După mărturisirile acestea ce crede onorabilul public, la ce conclusiune ajunge raportul ministerial în punctul limbilor în scólă?

„Cu deosebire e de interes sĕ se noteze aceea, câţi anume nu au sciut unguresce dintre elevii scólelor nóstre medii? In anul acesta dintre 42,116 elevi 40, 961 au sciut unguresce (în anul trecut 39, 291.)

---

emoţionat de un aşa lim-
pe ministrul de justiţie
i Ludovic XVI, că-i stă
persóna preoţéscă ce ar
ilia fără martori, dar, că
i ḑile, ca sĕ se prepare
şi că esecutarea va avé
óre.

a consiliului esecutiv fără
ndia a-şi prelungi minu-
că, tot ce cerea era o
nte de trecerea dela viéţă
de mai multe sĕptĕmâni
jertfă curată. Intr'una
ărcinà pe dl de Males-
ret pe un venerabil preot
care'l doria sĕ fie de
sta e o comisiune streină
un suris trist dlui de
istrat totdeuna credinţa
a rĕtăcirilor celor Atot-
e în nenorocirile mele.
il închisorii, dacă ai fi
mórte ca a mea, doresc
momentele ultime“.
locuinţa acestui mângă-
şi'i transmise rugarea
a óra, în care s'ar des-
împlinéscă chemarea, cu
preţul vieţii, nu şovăia Martor la agonie, era dator cu serviciul sĕu sacru în momentele din urmă: acesta'i eroismul preotului creştin. Mai mult, o amiciţie sfântă unia de mult pe preot şi pe rege. Introdus pe furiş în Tuilerii în ḑilele de sĕrbători, acest păstor sufletesc spovedise adeseori pe rege. Mărturisirea creştinéscă stabilì între duhovnic şi penitent încredere părintéscă de o parte, fiéscă de alta, ér acéstă legătură formată în cer nu se rupe totdéuna de tot pe pămênt Astfel era cu regele şi preotul. Ludovic XVI avea în abatele de Firmont un amic secret între lumea acésta şi ceealaltă. In ḑile grele îl chemà la sine, şi-l reservà spre sfârşitul destinului sĕu.

Mercuri în 20 Ianuariu spre ḑiuă un necunoscut bătù pe neaşteptate la locuinţa singuratică, unde'şi petrecea ḑilele acest sêrman preot, şi'i poruncì serios sĕ'i urmeze la locul, unde consiliul de ministri ţinea şedinţele. Dl de Firmont urmà necunoscutului, ajuns la Tuilerii, fù introdus în sala unde ministrii deliberau asupra esecutărei sentinţei de mórte, pe care conventul o lăsase în responsabilitatea lor, Garavt, filosof simţitor, Lebrun, diplomat rece Roland, republican îndurător, şi care nu hesita a iubi pe om pentru că era rege, ar fi voit sĕ abată cu ori-ce preţ dela inimile lor, numele şi memoria lor, misiunea sinistră, cu care'i bătuse sórtea.

(Va urma.)

Nu au sciut unguresce 1,195 elevi din gimnasiu şi 87 din scólele reale.

Cu totul deci nu au sciut unguresce 1282 elevi, cari au umblat la scóle cu limbă de propunere română şi germană. E fapt îmbucurătoriu (cuvintele sunt subliniate Red.) că numĕrul copiilor, cari nu sciu unguresce, deşi progresiv cresce numĕrul elevilor în scólele medii, an de an scade în mod însemnat, şi se reduce numai la clasele inferióre“.

Ca completare cu privire la importanţa manualelor streine, pe cari raportul ministerial le reclamă cu atâta aplomb în interesul ridicărei instrucţiunei reproducem din raportul ministerial:

„Am eliminat cu totul ediţiunile de autori streini, folosite în tótă ţara.

„Multe cărţi din strĕinĕtate au fost în folosinţă în scólele nóstre nemagiare în ale limbei, şi între ele nu una, care sta în contraḑicere cu interesele nóstre naţionale şi de stat. E lucru notoric, că şi în anul trecut am eschis nu una dintre acele cărţi din scólele nóstre nemagiare în limbă“.

Nu vom face noi, nu nici acuma nu vom face nici reflecsiuni nici conclusiuni.

Cine judecă, acela va judeca, şi cine va judeca, acela va pricepe, şi judecata nu va fi infiuinţată prin noi, căci scopul nostru e se adunăm numai materialul, ca apoi publicul sĕ judece.

Revista politică.

În şedinţele din urmă ale dietei ungare s'au continuat desbaterile proiectelor de adresă.

Conducătoriul partidului naţional **Apponyi** prin o vorbire fulminantă şi vehementă a aruncat multe acuse contra guvernului, a silit pe referentul Bokros sĕ mărturiséscă, că va stilisa altfeliu pasagiul, care vorbesce despre încoronarea regelui, şi a declarat, că nu va mai sprigini guvernul nici la proiectul pentru reforma administrativă.

Ugron a vorbit mai puţin, dar cu sêmbure. Dênsul a acusat guvernul, că nu e apt a lucra, aşa după cum în adevĕr s'a intenţionat şi stabilit prin pactul dualist, ci lucră numai pe placul austriacilor. Ungaria nu are armată independentă, nu curte regală, în afară supuşii ungari sunt priviţi de supuşi austriaci, ministrul de resbel se intituléză „Reichskriegs-Minister“, nici chiar cu curia romană guvernul nu stă în legĕturi directe, de aceea dênsul e contra proiectului maiorităţii, care nu întrunesce încrederea porporului şi rógă dieta a primi proiectul seu.

Contra oratorilor din oposiţie a vorbit ministrul **Szapáry** cu mare succes. Dênsul a atacat mai vehement pe Apponyi, care a întrebuinţat tóte mijlócele pentru a şi spori partidul şi a ajunge la putere. Negând acésta Apponyi ministrul a cetit o scrisóre concipiată în limba germână şi subscrisă de Apponyi. Cu acelaşi efect a combătut şi **Hegedüs** aserţiunile deputaţilor oposiţionali. El a cetit un placat în limba sêrbéscă.

În mai multe ḑiare franceze s'a publicat un protest al studenţilor români din Paris împotriva stărei ce se crează în Ungaria cetăţenilor de naţionalitate română decătră conlocuitorii lor magiari.

„Le Temps“ în numĕrul seu din 1 Martiu 1892 se esprimă în următorii termini asupra acelui protest:

„E mult de când presa inregistréză protestările românilor, cari locuesc Ungaria şi Transilvania, contra opresiunei de care sunt părtaşi din partea guvenului ungar. Un antagonism profund esistă între români şi magiari; cei dintâiu acuză pe cei din urmă, că nu recunosc naţionalitatea lor şi că au fată cu dênşii aceleaşi procedeuri tiranice, de cari magiarii însuşi se plângiau, când le simţiau din partea austriacilor înainte de compromisul din 1867.

Studenţii români din Paris s'au folosit de ocasiunea unei noue legi, impusă de guvernul ungar, care forţéză pe toţi copii de naţionalitate română ca sĕ înveţe limba magiară în scóle, pentru a renoí protestaţiunea lor.“

„Le Mémorial Diplomatique“ însoţesce publicarea întregului protest cu următórele cuvinte:

„Primim protestul următoriu relativ la situaţiunea făcută supuşilor ungari, de rasă română, din partea statului magiar; acest protest emană dela studenţii români din Paris şi noi ne facem o plăcere de al însera, fiind-că „Mémorial Diplomatique“ a publicat asupra acestei cestiuni şi alţi articoli“.

„Le Voltaire“ întroduce protestul cu următórele cuvinte:

„E multă vreme de când Ungaria a inaugurat contra celor trei milióne de români, cari ocupă partea orientală a teritoriului seu, un sistem de persecuţiuni, care au deşteptat de repeţite ori reprobaţiunea Europei.

„De mai multe ori nefericiţii români au ridicat vocea lor şi au făcut ca plângerile lor cele mai justificate sĕ rĕsune, dar tot-d'auna în zadar.

„Noue mĕsuri de rigóre au lovit aceste populaţiuni atât de demne de interesul nostru şi ele se vĕd încă silite a apela la opiniunea publică a întregei Europe. Studenţii români din Paris au ţinut a se asocia la justele revindicaţiuni ale compatrioţilor lor şi ei ne comunică apelul următor, care va fi primit în Francia, unde nu s'a refusat nici odată după cum înşişi constată, ajutoriul s'au cel puţin interesul mare pentru cei asupriţi.“

Ḑiarele cari au publicat protestul în întregul seu sau în resumat, sunt afară de aceste trei, „Journal de Débats“, „La Siècle“ „La République francaise“ „La Paix“, „La Lanterne“, „Le Soleil“, „L'Eclair“, „La Bataille“, „La France“ şi altele

Mişcarea generósă a junimei din Paris merită tótă recunoscinţa nóstră.

Cestiunea Alsaciei şi Lorenei preocupă ér spiritele de câteva ḑile, nu pentru cà s'ar fi produs vr'un nou incident în acéstă parte a imperiului ci pentru-că guvernul german a creḑut de cuviinţă a veni ér cu o propunere de lege escepţională privitóre la aceste provincii. Gazetele francese şi filofrancese comentéză faptul cuvioiciune.

„L'Indépendance belge“ scrie:

„Nici odată Alsacia Lorena n'a fost mai liniştită ca aḑi; nu se cunósce încă o periodă atât de îndelungată de linişte atât de complectă. Suprimarea regimului paşapórtelor şi moderaţiunea recomandată autorităţilor administrative şi celorlalte, de la venirea la putere a dlui de Caprivi au făcut mai mult în câte-va luni pentru a se destinde situaţiunea, de cât tóte rigorile şi tóte ameninţările.

„Pentru ce óre, în astfel de împregiurări, guvernul a supus Reichstagului un proiect de lege relativ la Alsacia-Lorena, un proiect, care nu era nici decum lipsă sĕ fie discutat în acest moment, a cărui urgenţă nu era justificată de nimic şi care prin caracterul ei, nu pare de natură a reconcilia pe alsacieni şi loreni cu regimul prusian.

„E vorba de un proiect de lege asupra stărei de asediu, care a fost discutat sĕptămâna trecută de Reichstagul german şi trimis provisoriu unei comisiuni. Acest proiect e atât de draconian, în cât n'a găsit încă partizani de cât pe băncile guvernului.

„In resumat proiectul spune că atunci când va
fi „primejdie iminentă“, — un termi
în trécăt fie ḑis, şi de c
seze ori de câte ori vor
bitrar, — generalul com
puté, fie în vreme de rĕ
de turburări, se procla
acel moment, cetăţenii
nalele militare şi acestea
casurilor, turburătorilo
sau ḑece ani de muncă
sciri falşe, se va pedeps
după buna chibzuinţă.

In realitate acest
ar echivala cu proclama
sacia Lorena, şi se înţ
găsit aceste precauţiuni
testa, că poate fi loc d
csate unele mĕsuri, că
de cari un guvern treb
de a se asigura substitui
a autorităţii militare au
contesta. Dar de aci şi
Reichstag şi care dă, a
pe mânile generalilor c
guri apreaciatori ai ca
nentă e o margine.
acesta privintă a arătat,
nator in adunare. Tre
feliu că organele guve
cu fórte puţină energie şi
ori, că comisiunea va p
plac. Se póte crede că
mulă mai acceptabilă,
guvern“.

Póte, în adevĕr, c
onale în Alsacia şi L
aibă înţelesul cel pute
vĕḑut, când cu întrod
paşapórtelor care, voin
mirea făcută în Paris,
decât o vecsaţiune pen
renei si încă pentru ce
actual. A şi fost desfiin
sură, şi este de sperat
onală proiectată va fi
tărit, ca fiind cu totu
numai dacă guvernul
ceva mai mult decât l

Corespondenţe partiulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕşinari, 24 Februariu, 1892. Stimate domnule redactor! Fiind eu pe deplin convins, că ve interesaţi cu tótă căldura de causa nóstră culturală română, îmi ţin de datorinţă a ve raporta despre decurgerea primei adunări generale a reuniunei femeilor române din Reşinari, rugându-ve tot deodată şi pentru ospitalitatea preţuitului ḑiar „Telegraful român“ ce redigeaţi.

Prima adunare generală ordinară a reuniunei femeilor române din comuna nóstră s'a ţinut Duminecâ la 23 Februariu st. v. a. c. conform anunţului publicat şi în ḑiarele nóstre. Şedinţa acestei adunări s'a deschis prin démna presidentă a reuniunei, dómna Aurelia Goga, la órele 3 p. m., punêndu-se la ordine cetirea „raportului general“ al comitetului reuniunei despre activitatea sa dela înfiinţarea reuniunei din Martiu a tr. şi până la ultima Decembre acelaşi an, carele fiind în deplină ordine, s'a luat spre sciinţă. A urmat apoi cetirea raţiociniului prin casarul reuniunei dna Maria I. Dancăş şi fiind şi acesta în deplină regulă, asemenea s'a luat spre sciinţă, dându-i-se comitetului absolutoriul. Am rĕmas fórte încântat, când din raportul general s'a constatat laudabilul, ba pot sĕ afirm, estraordinarul pas, făcut în favorul reuniunei, în decurs de numai 9 luni de ḑile de către comitetul acestei reuniuni. Ori şi cine a trebuit sĕ tresară, când prin secret. al doilea Ioan Marin s'a dat cetire acestui raport, prin care s'a adus la cunoscinţă, cum s'a înfiinţat reuniunea din cestiune prin iniţiativa luată de zelósa şi mult probata învĕţătóre şi preotésă dna Aurelia Goga, şi cum apoi tot acéstă vrednică învĕţătóre a fost rugată de comitetul provisor al reuniunei, a presenta un proiect de statute pentru acésta, pe care, în superzelul seu, stimata dómnă, l'a lucrat şi presentat adunării generale estraordinare din Martiu 1891, care proiect de statute a fost esplicat de către vrednicul preot Iosif Goga şi apoi pe lângă mici modificări, primit de adunare de „statute ale reuniunei femeilor române din Rĕşinari“. Aceste statute fură în grabă asternute înalt. minist. reg. dela care şi-au şi primit aprobarea.

Se putea ceti de pe faţa fie-căruia din
roşii participanţi ai
ria ce o a

Iosif Goga, Irimie Dancăş, Moise Frăţile şi Ioan Marin.

Noul comitet, avênd în vedere viul interes, ce l'au dovedit, precum şi abnegaţiunea cu carea au lucrat funcţionarii vechi ai reuniunei în favorul acesteia, a proclamat definitiv tot pe acestia.

Terminate fiind obiectele puse la ordinea ḑilei d-na presidentă încheiă şedinţa prin o vorbire fórte alésă, prin carea a stors chiar lacrămi de bucurie din ochii celor presenţi, atât de însufleţitóre, atât de pătrunḑĕtóre a fost acéstă vorbire şi, dacă voiu mai aminti şi tonul născut cu care a predat zelósa presidentă vorbirea sa, pot constata, că şi inima cea mai împetrită ar fi trebuit sĕ se avênte pentru nobilul scop, cel urmăresce acéstă reuniune. Sum scutit de a întra în detailurile acestei vorbiri, de óre-ce adunarea cu unanimitate a decis şi rugat pe d-na presidentă a da publicităţii acéstă interesantă vorbire.

Nu fără motiv şi nu fără temeiu a fost pătrunḑĕtórea vorbire a bravei nóstre presidente, deóre ce vĕḑêndu-se acésta încungiurată de o neaşteptată mulţime de participanţi, s'a convins, că neîncetata-i muncă şi nenumĕratele-i jertfe, în tóte direcţiunile pentru reuniunea ce o conduce, nu au fost şi nu vor fi aduse în zadar.

Étă me rog unde póte ajunge o societaate, pe carea Dumneḑeu a bine-cuvêntat-o a avé în fruntea sa o astfeliu de conducătóre, carea în mijlocul obstaculelor de care e împresurată şi pândită reuniunea nóstră, nu arată nici cea mai mică schîntee de supĕrare ba din contră la tótă ocasiunea scie sĕ încuragieze, sĕ capaciteze şi sĕ inimeze pe membrii reuniunei punêndu-le totdeuna în vedere „Sus inimele“, şi „érba rea din holde péră“.

Nu pot încheia raportul meu şi a nu amintí tot la locul acesta şi pe prea demnul preot Iosif Goga, carele e aşa ḑicênd sufletul acestei reuniuni.

Cu tótă ocasiunea şi domnia s'a capacitéză pe vrednicii locuitori ai comunei nóstre despre reuniune şi scopul acesteia şi nu fără resultat, căci mulţi din aceia s'au făcut înşişi membrii, ér alţii n'au întârḑiat a'şi înscrie pe soţiile lor ca membrii la acéstă reuniune. Participă apoi regulat atât la şedinţele comitetului, cât şi ale adunarei generale, unde în continuu esplică şi dă necesarele deslusiri în tóte direcţiunile. Acestui preot i s'a părut prea mic, prea îngust terenul pe care a avut sĕ lucreze şi astfel arḑênd de dorul de a-şi desvolta activitatea sa şi pe altă cale împreună cu soţia s'a au eşit cu idea de a înfiinţa o reuniune de femei în comuna nóstră, ca astfel sĕ i se dea ocasiune a avé un câmp mai larg de activitate, aducând şi pe calea acésta cele mai mari folóse poporului în mijlocul căruia petrece şi astfel neamului şi naţiunei sale. Comuna nóstră deci îi va fi şi remânea pururea recunoscătóre, pentru nobila-i idee şi apoi mai recunoscătóre îi va fi, pentru-că şi-a pus în lucrare acésta idee; ér posteritatea va ţiné vecinic viu numele acestui prea vrednic preot.

Raportorul.

Varietăţi.

* (Personal). Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de eri la Budapesta, în afacerea fundaţiunei Gozsdu.

* (Guvernor al băncei austro-ungare.) Fóia oficială a publicat denumirea prof. Iuliu Kautz de guvernor al băncei austro-ungare.

* Reuniunea femeilor române din Sibiiu şi a ţinut Duminecă în 1/13 Martiu a. c. adunarea generală, după améḑi la órele 4 în localităţile casinei române. Presidenta reuniunei dómna Maria Cosma la locul prim cere scusele adunărei generale pentru amânarea adunărei generale convocate pe Dumineca trecută, provenită din causă de bólă atât a presidentei cât şi a vice-presidentei pune apoi la ordinea ḑilei cetirea raportului comitetului despre activitatea lui în cele 4 luni de ḑile dela ultima adunare generală, care raport s'a luat cu plăcere la cunoscinţă.

Pentru censurarea raţiociniilor anului trecut s'a ales o comisiune în persóna membrilor: domnişóra Elena Adamoviciu, domna Emilia Gabor şi dl Leontin Simonescu, care după lucrarea de aprópe 1 óră vine şi raportéză, că cenḑurând socotelile din fir în pĕr, le a aflat tóte în regulă. Pe basa acestui raport adunarea generală a dat comitetului absolutoriu pentru gestiunea anului 1891.

Pentru autenticarea protocolului adunărei generale s'a esmis în comisiune: domnişóra Lucreţia Popescu, dómna Eugenia Vecerdea şi domnul Onoriu Tilea.

Adunarea generală a fost bine cercetată, şi s'a depărtat fiecare cu convingerea, că reuniunea femeilor române din Sibiiu sub conducerea neobosită dela înfiinţarea ei până acuma a împlinit şi împlinesce o misiune culturală, care a dat róde binecuvêntate şi până acuma, şi nobil esemplu, de a se înfiinţa şi pre alte locuri asemenea instituţiuni culturale.

Sperăm, că vom fi puşi în posiţiunea de a publica raportul comitetului în tot cuprinsul lui.

* (Navigarea pe Olt.) In Dumineca trecută s'a început navigarea de observaţiune pe Olt. Navigătorii au ajuns Miercuri, fără se întimpine greutăţi, până la turnul roşu şi acum navigarea de observare se face pe Olt în jos prin România.

* (Invĕţămêntul în Berlin) Dintr'o statistică a învĕţămêntului primar din Berlin, capitala Germaniei numĕra astăḑi o sută nóuĕ-zeci şi nóuĕ de scóle comunale, în aceste scóle funcţionéză 191 directori, 2052 institutori şi 98 institutóre Personalul acesta sporesce mereu, cu câte 100—120 pe an.

* (Scriitorul Homer—femeă.) Invĕţatul engles Samuel Buttler, a ţinut în ḑilele trecute o conferenţă publică, în care s'a încercat sĕ dovedéscă că autoriul Odyseei — a fost femeeă. Numai o femeie a putut --- ḑise Buttler — sĕ tracteze materia acestei poeme cu atâta nepricepere. Poetul Odyseei nu scie absolut nimic despre arta rĕsboiului, nici despre arta navigaţiunei, nici despre sciinţele naturale, şi cu tóte aceste vorbesce despre lucruri, pe cari nu le pricepe, cu un cuvênt tóte aceste dovedesc, că Odyseea este lucrată de o femeă.

* (Nuntaşi împuşcaţi.) Se vesteşte din Cettigne, că o luptă s'a întêmplat ḑilele trecute la graniţa albaneză, la Kolaşin. O nuntă albaneză, trecea escortată de vr'o 40 de persóne, care trăgeau focuri de puşcă în semn de bucurie Din nebăgare de samă un glonţ a atins şi ucis pe un muntenegrean, care lucra la construirea unui pod Camaraḑii muntenegreni au ripostat şi au ucis şi rănit 19 albazeni.

* (Incident în camera italiană.) Din Roma se vestesce cu data de 25 Februariu, că un pictor decorator în etate de trei ḑeci şi doi de ani a aruncat dintr'o tribună a camerei în sală, o petiţie, prin care cerea de lucru şi pâne pentru sine şi familia sa. Pictorul a fost arestat şi dus la poliţie.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

12. Iisus şi fata lui Iair.

Într'o ḑi a venit la Iisus un om al cărui nume era Iair. Acesta a căḑut la picióreale lui Iisus şi l'a rugat pre el ca se între în casa lui, căci avea o fată, de 12 ani şi aceea era bolnavă de mórte.

Iisus a ascultat cererea lui Iair; dar' mergênd pre cale către casa lui Iair, l'a încunjurat ómenii de tóte părţile cu alţi bolnavi, Şi astfel Iisus a întârziat.

Întra'ceia fata murise; ér Iair a trimes un om la Iisus sĕ-i spună, ca să nu mai ostenéscă până acolo, căci e târḑiu

Iisus auḑind vestea despre mórtea fetei, a ḑis „Credeţi numai şi se va mântuí“. Şi mergênd în casă uude era mórta, nu a lăsat pe nimenea sĕ între, fără numai pre Petru, pe Jacob pe Ioan şi pe parinţii fetei. Toţi plângeau şi se tânguiau pentru fată.

Ér Iisus le-a ḑis: „Nu plângeţi, că n'a murit, ci dórme!“ Cei cari erau de faţă, auḑind cuvintele acestea, 'şi băteau joc de dênsul, sciind că a murit.

Atunci Iisus i-a scos pe toţi afară, a apucat pe fata de mână şi a strigat ḑicênd: „Fecióră scólă“. Şi îndată a înviat fata şi sculându-se a cerut de mâncare. Toţi s'au spăimêntat de acésta minune, ér Iisus le-a poruncit că sĕ nu spună nimerui ce a făcut.

Din acésta istorióră învĕţăm:

1. Că Iisus Christos a fost adevĕrat Dumneḑeu, căci a înviat fata lui Iair, numai cu cuvêntul.

2. Că la Dumneḑeu nu este nici un lucru cu neputinţă,

2. Că de câte ori ne vom afla în necazuri şi în bóle, totdeuna se cerem ajutorul lui Dumneḑeu şi ne vom folosí, precum s'a folosit şi Iair, dacă a cerut ajutoriul lui Iisus.

Lui Iisus fiindu-i milă
De a lui Iair copilă,
„Scoli fecioară“ a strigat.
Şi din morţi o a înviat;
Ear nóuĕ ne-a arătat
Că El e adevĕrat
Domn e preste morţi şi vii
Şi mântuitoriul lumii.

Întrebări: Ce a rugat Iair pre Iisus? Pentru ce a întârziat Iisus pre cale? Ce veste a trimis Iair lui Iisus? Ce a ḑis Iisus către cei ca plângeau pre mórta? Ce a făcut Iisus dacă au vĕḑut că ei nu cred cuvintele lui? Cum a înviat Iisus pe fata lui Iair? Ce învĕţăm din istorióra acésta?

13. Iisus şi tinĕrul din Nain.

Călătorind odată către cetatea Nain mergea cu dânsul învĕţăceii lui şi popor mult. Când se apropiară de porţile cetăţii étă scotea pe un mort, fiul unui născut al unei veduve sĕrace, pe care-l ducea la grópă.

Mama tinĕrului plângea fórte, câci alt fiu nu avea, ér Iisus vĕḑêndu-o, i-s'a făcut milă de ea, şi a ḑis: „Nu mai plânge“. Apoi apropiindu-se de mort Iisus a ḑis cu glas mare: Tinĕrul! ţie îţi ḑic scólă-te“! şí îndată s'a sculat mortul şi a început a grăí şi s'a întors cu mama-sa acasă.

Din acéstă istorióră învĕţăm:

1. Că Iisus a fost şi este Dumneḑeu adevĕrat, căci numai Dumueḑeu póte învia cu cuvêntul: „Cine e Dumneḑeu mare ca Dumneḑeul nostru? Tu eşti Dumneḑeu, carele faci minuni.“

2. Că şi noi sĕ compătimim şi sĕ ajutorăm pe veduve şi pe toţi ómenii dosădiţi şi nĕcăjiţi, precum a compătimit şi ajutorat şi Iisus pe vĕduva din Nain.

Christos vĕḑênd,
Vĕduva plăngând,
Pe fiu i iubit,
O-a compătimit,
Pre mort, l'a oprit,
Şi l'a înviat,
Mumei lui l-a dat,
Pe noi ne-a învĕţat,
Pildă ne-a lăsat:
Sĕ compătimim,
Şi sĕ folosim.
Pe ori ce creştin,
Când se află în chin.

(Va urma.)

Dare de sémă şi mulţămită publica.

La petrecerea arangiată de „Reuniunea femeilor române din Rĕşinari“ la 19 Ianuariu 1892 st. v., au contribuit următorii P. T. domni şi anume:

Aleman Dancăş, primariu 5 fl., Maria N. Maier, protopopésă, Sĕlişte, Nicolau Ivan, adm. protopresb. Alba-Iulia, Mauiu Lungu, teolog, Petru I. Comşa, comerciant Sĕlişte fiecare câte 3 fl. v. a.

Iosif Goga, paroch, Rĕşinari, Gherasim Cărpinişan, notariu, Bucur Dancăş, sen., Irimie Dancăş, comerciant, David Cozocea, farmacist, Karl Kaspĕr, hotelier, — fiecare câte 2 fl. v. a.

Bucur Dancăş, jun. 1 fl 60 cr., d-şóra Maria Bucişan, Sĕlişte 1 fl. 50 cr., Coman N. Droc, comerciant 1 fl. 50 cr. Ioan Droc Mitrea, 1 fl 40 cr.

Ioan Cândea, protopop, Avrig, George Oprea, preot Hunedóra, George Bobeş, preot Sibiiu, Coman Baca, preot Poplaca, Ana Crişan, protop. vĕd. Sibiiu., Irimie Mărginean, căpitan pens., Iuliu Mărginean, căpit., Dr. Iuliu Grecu, medic., Irimie Iliescu, învĕţ. Sibiiu., Moise Frăţilă, învĕţ., Ioan Marin, Ioan Banciu, Emilian Dancăş, învĕţători., Demetriu Vidrighin, vice-primariu, Ernst Sigerus, farmacist, Ludovic Kolár, forest., Dumitru Suroiu, stud., Stan Marin, Şerban Coman Dancăş, Petru Mişinger, Bucur Albu, Bucur Săvoiu, Ioan Rĕspop, Coman Cioran, Ioan Bucurel, rotariu, Ana Pitariu, Paraschiva Muntoiu, Paraschiva Comşe, Nicolae Giurcoiu, Işa N. Ciucean, Şerban Ilcuş, Nicolae Creţu Ioan Mûţ, Iosif Almaşi, — fie-care câte 1 fl. v. a.

Ioan Frăţilă, Bungard 70 cr., — Ioan Druhora cleric, Şerban Cioran, ped., Ioan Muntean, cleric., Petru Ferenţ gendarm, Paraschiva Bratu, Maria Albu, Stanca Licoin, Ioan Lubinschi, Ioan Mûţ, Bucur Omotă, Ioan Sfraciog, Coman Droc, Frank Andreas, Petru Mûţ şi Stan Licoiu câte 50 cr.

Preste tot a incurs suma de 77 fl. 20 cr., spese au fost 32 fl. 77 cr. resultă deci un venit curat în favorul reuniunei în sumă de 44 fl. 43 cr.

Priméscă susnumiţii domni şi dómne şi pe calea acésta mulţămirile nóstre cele mai călduróse pentru spriginul moral şi material dat reuniunei nóstre.

Tot cu ocasiunea acésta esprimăm mulţumirile nóstre domnului comerciante Ieremia Dancăş carele, ca şi în trecut aşa şi de astă-dată a făcut tot posibilul, ca sĕ reuşéscă pe deplin petrecerea nóstră, punêndu-ne la disposiţie şi braḑii pentru decorarea salei.

Asemenea ne ţinem de datorinţă a mulţămi şi actualului primariu dlui Aleman Dancăş, carele cu cea mai mare bunăvoinţă ne-a dat spriginul seu, numai şi numai ca resultatul petrecerei sĕ fie întru tóte mulţămitoriu.

Rĕşinari, 25 Februariu, 1892.

Aurelia Goga,
preşedintă.

Maria Cărpinişan,
secretară.

Loterie.

Sâmbătă în 12 Martiu 1892.

Viena:	**66**	**69**	**45**	**43**	**21**
Timişóra:	**68**	**12**	**81**	**34**	**8**

Nr. 144 [33] 1—3

Concurs repeţit.

In urma veneratului ordin consistorial dto 27 Novembre 1891 Nr. 6828 B. prin acésta se escrie concurs nou, pentru intregirea vacantei parochii de clasa a II-a Bedeciu din acest tract protopresbiteral, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 617 fl. 20 cr., ceea ce se póte vedea din protocolul comitetului parochial aflătoriu la acest oficiu, de unde doritorii de a competa la acéstă parochie şi pot cere informaţiune despre starea parochiei şi a venitelor.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele lor acestui oficiu până la terminul sus indicat, instruite conform legilor în vigóre.

Tot odată sunt poftiţi concurenţii, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presinte la biserică, sĕ fie cunoscuţi din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 15 Februariu, 1892.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Nr. 26 [34] 1—3

Concurs repeţit.

Deóre-ce în urma concursului publicat în Nrii 88, 89 şi 90 a „Telegrafului Român“ din anul trecut, nu s'au găsit nici un concurinte la postul de paroch din parochia de clasa a III-a Geröfi — Dângău cu filia Banfi — Dângău şi prediul Bălceşti, prin acésta se publică concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 452 fl. 80 cr. aşa precum s'au îmbunătăţit în şedinţa comitetului din 27 Decembre 1891.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca în vre-o Duminecă s'au sĕrbătóre sĕ se presinte în parochie la sânta biserică şi ca concursul instruit în sensul legilor din vigóre sĕ-l aştérnă subsemnatului oficiu, până la terminul susindicat, dela care 'şi póte câştiga informaţiuni despre starea parochiei şi a venitelor ei.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 24 Ianuariu, 1892.

Tuliu Roşescu,
adm. protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10.21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	[illegible]03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.4
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timişóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25. Sibiiu, Joi 5/17 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

†
IOAN POPESCU.

Sibiiu, 4 Martiu, 1892

A fost, şi s'a stins.

Ca lucéfăr s'a arătat încă din tinereţe pe ceriul vieţii nóstre bisericesci-scolare, şi apunerea lui a fost fără de veste.

S'a pus un nor negru între el şi între ochii nostri

Şi lucéfărul nu a mai strălucit, radele lui nu au mai străbătut la ochii nostri.

S'a dus în altă lume mai fericită, s'a dus pe calea veciniciei, pe care toţi vom merge.

Ca lucéfăr strălucitoriu a vieţuit el între noi, şi a luminat calea unei generaţiuni întregi.

Şi dela o margine a archidiecesei până la cealaltă preoţimea şi învĕţătorimea nóstră cu uimire va privi la acéstă cruce, cu consternaţiune va ceti numele tipărit sub acéstă cruce, şi cu pietate va mai rosti încă odată numele: Ioan Popescu.

Din anul 1859 mulţi tineri au eşit dintre sacrii păreţi ai seminariului nostru archidiecesan, şi parte ca preoţi, parte ca învĕţători s'au angagiat la misiunea cea grea: de a regenera poporul românesc prin scólă, prin învĕţătură.

Toţi acestia au eşit din scóla profesorului Ioan Popescu, toţi au dus cu sine iubirea către scólă, iubirea către biserică, iubirea către popor, pe care o a plantat, şi o a cultivat, da cu îngrijire o a cultivat în inimile lor Ioan Popescu.

In întrégă archidiecesa nóstră Ioan Popescu se bucură de stima şi iubirea generală, şi noi nu cunóscem un unic om eşit din seminariul nostru, care sĕ nu se fi dus încântat de profesorul Ioan Popescu, care şi acuma sĕ nu se alipéscă de el cu acea stimă şi iubire, cu care se lipesce fiul bun de bunul seu părinte.

Ani 30 Ioan Popescu a fost dascăl, dascăl măestru, care a fost consciu de misiunea sa culturală, care a avut bine precisat scopul, ce urmăresce, care a sciut vorbi curat, limpede, şi la înţeles, care nici odată nu a vorbit nici prea mult, nici prea puţin, şi care a fost perfect stăpân asupra materiei, pe care o a tractat.

Literatura scolară pierde în Ioan Popescu pre cel mai erudit bărbat de scólă, care a spart negura întunerecului, şi a aprins făclia sciinţei principielor pedagogice, făclia scinţei metodice, care a fost în curent cu gradul de desvoltare al acestor sciinţe, şi la noi a fost cel dintâiu representante al direcţiunei Herbartiane, perfecţionate prin numĕroşi discipuli ai aceluia, şi tinerii nostri, cari înflăcăraţi de cuvintele lui Ioan Popescu, s'au aprofundat mai cu sémă în pcincipiele scólei Herbart-Zileriane, cu durere vor lua act de trecerea din viéţă a măiestrului, care era chiemat sĕ le îndrepte paşii spre a nu rătăci în împlinirea sacrei misiuni de a împămênteni şi în scóla română sistemul acesta.

„Pedagogia", „Organul pedagogic", Ântâia şi a dóua carte de lectură", „Psicho logia empirică", aceste opuri ale lui Ioan Popescu sunt isvórele cele curate, din care se adapă scóla română, atât dascălii cât şi elevii, şi ele stau unice în feliul lor în literatura nóstră scolară.

Ioan Popescu a fost inzestrat dela bunul Dumnedeu cu frumóse talente, şi el nu şi le-a îngropat în pământ. Datu-i s'au 5 talanţi, şi cu ei alţi 5 talanţi au câstigat.

„Slugă bună şi credincióső . . . .
. . . .
intră intru bucuria Domnului tĕu".

Ca profesor de teologie Ioan Popescu a propus Dogmatica şi Dreptul canonic El ne-a întărit deci în credinţa către biserica nóstră, el ne a arătat tóte stadiele de drept, prin care a trecut biserica nóstră, şi el ne-a esplicat şi interpretat actuala constituţiune pe care stăm adi, şi ne-a pus la inimă sórtea bisericei, îndemnându ne sĕ ne înarmăm cu arma credinţei, cu pavăza sciinţei, ca se putem resista ispitelor celor multe, cari năvălesc asupra nóstră.

In viaţa nóstră bisericéscă Ioan Popescu a avut locul prim între fruntaşi. Asesor la consistoriul archidiecesan, la consistoriul metropolitan, deputat în sinodul archidiecesan, în congresul nostru naţional bisericesc Ioan Popescu totdeuna s'a bucurat de încrederea capului bisericei, de stima şi iubirea colegilor sei, şi de admiraţiunea clerului şi a învĕţătorimei nóstre.

Meritele lui I. Popescu nu au rĕmas neobservate de némul nostru, de aceea vedem pe Ioan Popescu în comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, şi ca prima capacitate pedagogică 'l găsim ca director la scóla civilă de fete a asociaţiunei transilvane tocmai pe timpul, când ómenii mici de inimă au provocat crisă, spre a stinge viéţa acestei fice desmerdate a Asociaţiunei nóstre.

Meritele lui Ioan Popescu ca om de litere au fost recunoscute şi de către românii din România liberă, şi Ioan Popescu a fost pentru acele merite literare ale sale ales de membru corespondent al academiei.

In timpul din urmă devenind postul de prim secretariu la Asociaţiunea transilvană vacant prin alegerea vechiului fost secretariu prim G. Bariţiu de preşedinte al Asociaţiunei, Ioan Popescu a fost chemat la acest onorific post, şi i s'a încredinţat şi redactarea organului Asociaţiunei „Transilvania", unde cu onóre a stat, şi cu onóre şi a sciut susţinea posiţiunea până în tómna anului trecut, când a renunciat din causă de bólă.

Ca om privat Ioan Popescu a fost model de om cu inimă nobilă, renumit de circumspect, şi înainte de a face ceva de 10 ori precompănia, că óre bine va eşi lucrul.

Consternaţi stăm lângă trupul lui mort, fără suflare.

Consternaţi ne întrebăm: pentru ce a trebuit ca tocmai acuma sĕ móră acest om, când vedea róde bogate după ostenelele sale ca bărbat de scólă, când vedea, că tocmai elevii sei, colegii sei au început acuma sĕ între pe cărările lucrate şi plivite de el cu atâta îngrigire, când se vedea încungiurat de stima şi iubirea generală, când vedea în giurul seu familia sa, care şi-ar fi dat inima numai sĕ-l pótă salva. Pentru ce tocmai acuma sĕ se ducă, când venia timpul sĕ se retragă în odicha cea bine meritată, de care era sĕ-l facă părtaş şi pe el ingrigirea bisericei.

Da, da! Cuvintele scripturei ne dau rĕspunsul cuvenit:

„Cu adevĕrat deşertăciune sunt tóte, şi viéţa este umbră şi vis." . . . .
In aceste dile sfinte, când maica biserică ne pregătesce spre a puté petrece dilele patimilor, ca se ajungem la învierea Domnului, Ioan Popescu a trecut preste patimi, — şi patimile lui în dilele din urmă au fost cumplite.

Durerile trupesci şi durerile sufletesci emulau între sine. Care se fie mai mare, care se aibă să-

---

FOIŢA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Nu mai era vreme. Solidari cu girondinii şi óre-cum deobligaţi din oficiu faţă de iacobini, trebuiau sĕ esecute, ori sĕ móră. Fisionomia, agitaţiunea şi zăpăcéla arĕtau situaţiunea lor critică. Se sculară, încungiurară pe preot, îi lăudară curagiul şi-i luară în apărare misiunea. Garat luà pe duhovnic în trăsura sa şi'l duse în templu. Pe drum ministrul conventului îşi manifestà desperarea către preot. — „D-deule! strigă el, cu ce misiune îngrozitóre sunt însărcinat! Ce om! adause, vorbind de Ludovic XVI. Ce resignare! Ce curaj! Nu, natura întrégă n'ar puté produce atâtea puteri, aici e ceva supraomenesc!" Preotul tăcù ca sĕ nu ofenseze pe ministru, sau sĕ nu i desapróbe credinţa. Tăcere domni după aceste cuvinte între aceşti doi ómeni până la pórta turnului. Acésta se deschise la numele lui Garat. Ministrul şi duhovnicul trecură prin o sală plină de ómeni armaţi într'alta mai spaţiósă. Boltiturile, ornamentele de architectură, ce'şi perduseră valórea, treptele unui altar neîngrigit desfăşurau o capelă antică profanată de multă vreme. Doisprĕdece comisari ai comunei ţineau sfat în acéstă sală. Fisionomiile lor, propunerile lipsa completă de compătimire şi chiar de bunăvoinţă înaintea morţii caracterisau pe aceşti ómeni, trădând natura lor brutală, neaptă de a respecta ceva la un inimic, nici chiar durerea supremă şi mórtea.

Numai una sau dóuĕ feţe mai tinere decât celelalte ascundeau colegilor lor óre cari semne secrete de înţelegere cu preotul. Ministrul urca, pe când cercetau pe abâtele de Firmont. In fine duhovnicul fù condus la rege Acest prinţ, zărind pe dl de Firmot, se grăbì spre el, îl dese înoodia sa şi încuil uşa, ca sĕ se bucure fără martori de presenţa aceluia, pe care'l dorise atâta Preotul cadù la piciórele penitentului seu El plânse spre a'l mângăia. Regele însuşi nu-şi putù reţinea lacrămile. — „Iartă-me dise duhovnicului, devenit domn preste acest moment de slăbiciune Trăesc de atâta timp în mijlocul inimicilor mei, încât puterea obicinuinţei m'a întărit contra ureilor, şi inima ni s'a închis pentru sentimentele de dragoste. Faţa unui amic credincios îmi redă însĕ simţibilitatea, ce o credeam stînsă, şi me atinge contra voinţei mele". Pe urmă îl duse cu sine în turnişorul singuratic unde se retrăgea de obiceiu, cu gândurile sale. O masă, dóuĕ scaune, un opaiţ mic de faianţă asemenea unui cuptoraş portativ, cu cari îşi încăldesc femeile de lucrători sĕrace mansardele lor, câteva cărţi, o icónă a rĕstignirii lui Christos, sculptat în fildeş, mobilau acéstă odăiţă. Regele pofti pe dl Edgevorth sĕ şédă, ér el se puse în faţa lui de ceealaltă parte a opaiţului. — „Iată me aşadară ajuns dise condamnatul la marea şi singura datorie, ce trebue se me ocupe în viaţă, se o părăsesc curat ori împĕcat cu Dumnedeu ca sĕ'mi prepar mie şi la ai mei alta mai bună . . ." Dicênd aceste cuvinte scóse din sin o hârtie, şi-'i rupse sigilul. Era testamentul. Il cet de dóuĕ ori încet şi apăsând pe fiecare silabă, ca sĕ nu scape nici un sentiment, ce-l cuprindea, controlei atente a servului altariului, pe care'l recunoscea de judecător. Regele părea a se teme, că în terminii, în cari îşi cerea ertare dela acéstă lume, sĕ nu fi esprimat vr'un sentiment de ură sau vr'o imputare fără scirea lui şi sĕ nu fi întrelăsat fără voe vr'o espresiune de iubire şi binecuvêntare la despărţire. Vocea nu i se înmuia şi ochii nu i se udară, decât la rîndurile, în cari pronunţa numele reginei, surorei, şi copiilor sĕi. Nu lăsa după sine alte fiinţe vii şi suferinde pe pământ, decât familia sa.

O conversaţiune liberă şi liniştită despre cele petrecute în aceste luni din urmă necunoscute regelui urmà după acéstă lectură. Se informà de sórtea mai multor persóne, cari îi erau scumpe, întristându-se pentru cei persecutaţi, bucurându-se de fuga şi scăparea celorlalţi. Deşi orológele dela turnurile vecine băteau órele de nópte, şi deşi nu i se mai cumputa decât după óre, amêna momentul, în care sĕ se ocupe cu lucrurile sfinte, pentru cari chemase pe duhovnic. La şepte óre era sĕ aibă ultima întâlnire cu familia sa. Apropierea acestui moment pe cât de dorit, pe atât şi de grozav îl agita de mii de ori mai mult decât gândul la eşafod. Nu voia, ca aceste ultime lupte interne sĕ-i turbure liniştea pregătirii de mórte, nici ca lacrĕmile sĕ i se amestece cu sêngele în jertfa de bună voe, ce avea sĕ o aducă un moment mai târdiu ómenilor şi lui Dumnedeu. (Va urma.)

geată mai ascuţită, pentru inima cea nobilă, care în veci nu a causat altora durere.

Sufletele drepţilor sunt în mâna lui D-ḑeu!! .

În mâna lui Dumneḑeu e sufletul lui, şi memoria lui vecinică în inimile nóstre.

Rari sunt bărbaţii nostri, cari se pótă ḑice despre sine, că duc în mormênt stima şi iubirea unei generaţiuni întregi.

Între acestia puţini Ioan Popescu stă la locul prim.

Fericit bărbatul, care din acéstă lume deşértă póte duce cu sine un tesaur aşa de scump!

Veniţi voi, dascălii poporului român, veniţi toţi câţi aţi eşit din seminariul nostru archidiecesan de ani 30 încóce, veniţi şi me însoţiţi în inimile vóstre la trupul rece al iubitului nostru dascăl Ioan Popescu, şi acolo sĕ vĕrsăm o lacrimă din inimă curată, lacrima recunoscinţei către dascălul nostru cel mai mare

Nobilii lui ochi sufletesci din sinurile lui Avraam cu blândeţe vor privi la lacrima nóstră, căci lacrima recunoscinţei e cel mai scump tesaur al inimilor învĕţăceilor către dascălul lor, şi noi numai cu lacrimi de recunoscinţă putem rĕsplătí ostenelele lui.

Sbóră, sbóră, suflet nobil, sbóră încredinţat, că noi cu credinţă vom umbla pe cărările tale.

M. Voileanu

Revista politică.

Se credea la început, că desbaterile pentru rĕspunsul la mesagiul de tron se vor termina încă pe Sâmbăta trecută.

Acésta credinţă o aveau mai cu sémă deputaţii din partida liberală şi guvernul. Precum se póte însĕ jugeca din decursul desbaterilor de până acum, ele vor dura cel puţin în sĕptĕmâna acésta întrégă.

Din partea kossuthistilor vor mai vobi încă 4 oratori, din partida apponyiştilor 11 şi dintre ortacii lui Ugron 2; dintre liberali a vorbit şi dl Tisza.

Dintre oratorii de până acum însemnăm pe deputatul oposiţional Bánó, care făcù aspre imputări guvernului, căci caută tot discordie. La alegerile ultime a făcut mare presiune asupra personagielor din Ardél, care se află în fruntea reuniunei culturale (Emke). Dacă statul ar fi făcut progres pe terenul agricol, nu s'ar ridica plângeri, că 200,000 de ómeni au părăsit patria şi au luat lumea în cap. Oratorul e convins, că Ungaria s'au sĕ desvóltă pe basele constituţionalismului adevĕrat, s'au merge spre peire.

Vorbirea, cu carea dl I. cav. de Zotta preşedintele comitetului politic „Concorpia“ din Bucovina a deschis adunarea, ce s'a ţinut în ḑilele trecute în Cernăuţi, e viu comentată în presa austriacă. De altfeliu agitaţiunile pentru alegerile viitóre se fac din tóte părţile. Românii stau singuri; germanii, rutenii, polonii şi jidovi merg mână în mână O broşură a comitetului „Concordia“, care era menită sĕ fie rĕspândită printre români a fost confiscată Se vorbesce de altfeliu, că contele Pace va demisiona încă înaintea alegerilor. —

Cel mai însemnat eveniment din peninsula balcanică 'l formézǎ abḑicerea ex-regelui Sêrbiei Milan dela tóte drepturile ce i mai remasară după abḑicerea de pe tron. El numai voesce sĕ fie cetăţén al Sêrbiei, ci voesce sĕ se incetăţenéscă în altă ţéră, chiar nici de crescerea copilului nu mai vrea sĕ se intereseze. Aceste lucruri au provocat o penibilă impresiune în tóte părţile, dar scupcina sêrbéscă, neputênd resolvi acésta cestiune altieliu a hotărît sĕ priméscă propositiunile lui Milan

Cestiuni preoţeşti.

Despre însuşiri mai perfecte şi lucrare mai zelósă a preoţilor români.

Fie-care om cu minte înţeléptă, ori cât de corespunḑétor s'ar crede că este, tot mai are speranţă, că posede în sine puterea, de a deveni şi mai corespunḑĕtor, omul póte încă sĕ se perfecţioneze şi sĕ progreseze.

Progreséză el atunci, când delatură greşelele, când adauge la sciinţă, la cultură şi la virtuţi.

Acel individ însĕ, care are o chemare mai deosebită, care are vre-un oficiu, acela are o indoită datorie şi trebue sĕ se silésca a satisface ei.

Pentru acest scop trebue sĕ se desvolteze, sĕ se cultive ḑi de ḑi, pentru-ca sĕ corespundă chemării sale.

Pentru ca se fim înţeleşi am pune de esemplu unui păstor întrebările următóre: când lupii ar sări în strungă şi sberetul păstoriului n'ar fi de ajuns ca se fugă ei, ce ar fi de făcut? Când lupii ar intra în staul şi oile s'ar împrăscia, cum le ar mai aduna? Şi când glasul păstorului, care de altădată îl ascultau, acum nu-l mai ascultă, ce sĕ facă el.

Folosim aceste întrebări, pentru scopul ce intenţionăm a desfăşura, fiind-că ele prin asemânare circumscriu încâtva chemarea preotului în timpuri critice şi posiţiunea parochienilor sei.

Grea este chemarea preotului român în ḑiua de astăḑi şi ḑi de ḑi o prevedem, că devine tot mai grea. Cutezăm a ḑice acésta, fiind-că o vedem că este mai grea decât în trecut.

Istoria bisericéscă constatéză, că în trecut au fost persecuţiuni confesionale; constatéză însĕ şi aceea, că românii au avut o credinţă tare, mărturisitóre şi cu acésta s'au apĕrat ei de inimici Astăḑi acésta sufere o sguduire şi prin urmare chemarea preoţilor este fórte grea.

In seculii trecuţi tătarii şi turcii făceau invasiuni şi în ţara nóstră, devastau şi răpeau copiii românilor, pentru-ca se formeze din ei vestiţii ianiceri, românii auḑind, că vin turcii, fugeau la munte şi scăpau, trecea un timp şi invasiunea se retrăgea, éră ei rĕmâneau odichniţi

Nici o stăpânire din trecut n'au cerut românilor sĕ-şi lase limba lor; nici o stăpânire nu le-a denegat crescerea copiilor lor.

Astăḑi în adevĕr nu mai sunt acele timpuri, acele invasiuni; astăḑi este proclamată umanitatea, libertatea, egalitatea şi dreptatea şi totuşi aceleaşi întêmplări

Biserica nóstră era liniscită, că părinţii cu frica lui Dumneḑeu dau educaţie crestinéscă fiilor sei; biserica a ţinut până acum scóla sa confesională şi prin ea crescea parochienilor cu frica lui Dumneḑeu. Astăḑi unele state şi cu deosebire statul nostru voesce cu ori-ce preţ a despărţi scóla de biserică şi a o supune statului. Deslipindu-se scóla de biserică se vor cresce parochienii după interesul şi scopul statului.

Acel timp când se va întêmpla acésta, nu-l vĕd departe, ci rĕmânênd împregiurările presente, curând vom vedé lucrarea ce s'a urzit. In acea vreme preoţii nostri dacă vor voi sĕ aibă fii credincioşi bisericii sale vor trebui se pue o îndoită grije, o îndoită lucrare, la care cum voiu arĕta la mijlóce, vom trebui sĕ ne deprindem de pe acum.

Biserica n'are a se lupta în contra inimicilor din afară, în contra păgânilor, ci ea are a se lupta „cu puterile întunerecului vécului, cu duchurile reutăţii.“

S'a ivit un reu social şi el s'a întins până şi între români, înţeleg: „societatea socialistica“. Acéstă societate este condusă de profesorii români dela universitatea din Iaşi. Membrii ei se înmulţesc între românii din România din an în an; au representanţi în camera României; au scrieri, care combat religia nóstră şi aceste scrieri le împart până şi la ţeranii cărturari.

Uşor se pot molipsi şi ai nostri, fiind că caracterul românilor este escentric.

Se ivesce pe la noi câte un nestăpânit, care vorbesce contra bisericei, contra ritualelor şi tot strigă naţionalitate. In ce constă óre naţionalitatea dacă nu în limbă şi în datinile religióse naţionale?

Este un curent antereligios şi auḑim, că mai ales în Ungaria este o sectă „nazaronii“ care face proselişti şi printre români

Preste acestea constatat este că ḑi de ḑi scade la crestinii nostri religiositatea şi în urma acestei scăderi, constatat este că se lăţesce imoralitatea: sĕ înmulţesc concubinatele, furii, beţivii etc

Ar fi óre consult sĕ stăm privind cu jale cum cresce numĕrul celor fără de lege?

Nu! Trebue de cu vreme sĕ ne consultăm, sĕ ne interesăm de viitoriul bun al poporului nostru. Cine altul sĕ se intereseze de el, dacă nu preotul? Cine mai este aprópe de popor, care sĕ se intereseze de binele lui?

Tóte acestea sunt sunete mari, cari ne deştéptă, ne strigă: sĕ veghem, sĕ ne apărăm şi sĕ ne îngrădim a opri rĕul.

Intenţiunea ce urmărim este: Sĕ fim fie-care la locul nostru desĕvêrşit şi spre scopul acesta sĕ ne silim a ne perfecţiona şi a lucra cu zel.

Pentru-că sĕ ne petrundem de acésta necesitate voiu ḑice, că un instrument muzical dă un ton după o mână slabă şi alt ton atrăgĕtor după o mână de artist

Uu astfel de ton atrage publicul după sine.

Aşa este şi cu conducătorii societăţilor, ei trebuesc sĕ se perfecţioneze, pentru-ca sĕ atragă publicul.

Însemnată este deci chemarea preoţilor: Ei au a face pre cei încredinţaţi lor desevêrşiţi; a i face fericiţi, ai face sĕ se apropie de Dumneḑeu Notăm, că nu ne adresăm către toţi preoţii, credem că cei mai mulţi corespund chemării lor. Ne adresăm către cei indiferenţi şi le ḑicem:

Însuşirea şi zelul pentru o lucrare sirguitóre sĕ o posédă preotul mai întâiu.

Numai astfel pot preoţii corespunde numelui lor de „părinte“, numai astfel pot dênşii păstra încrederea fiilor sei sufletesci şi pot nădăjdui, căci vor urma, ca fii naturali pre tatăl lor.

Étă scopul ce urmărim cu acéstă scriere:

Preoţii români sĕ câstige şi sĕ păstreze încrederea fiilor sei sufletesci şi astfel sĕ-i conducă la fericire.

Mijlócele spre acest scop sunt:

Preoţii sĕ 'şi însuşéscă mai deplin învĕţătura sf scripturi, pentru-ca sĕ fie mai însufleţiţi, sĕ lucreze şi câştige inimele credincioşilor sei, o credinţă mai mărturisitóre; fapte bune; predicarea cuvêntului lui Dumneḑeu mai des, păzirea chemării sale de părinte; dedicaţiunea mai precisă pentru chemarea sa preoţască; o ţinută mai démnă de a inspira valórea sa de părinte; o legătură mai intimă între preoţi şi o îngrijire de bunăstarea sa proprie.

I.

Pentru-ca sĕ ne însuşim mai de plin învĕţătura sf. scripturi spre a ne însufleţi în chemarea preoţască, avem lipsă a o ceti mai des, fiind-că nu putem ḑice, că o scim toţi întrégă de rost. Nu voim a scrie şi a dorí cele ce nu se pot esecuta, ci numai acelea ce sĕ pot duce în deplinire Scim noi fórte bine, că preotul român în cele 6 ḑile ale septĕmânei trebue sĕ muncéscă mai mult decât parochenii sei şi n'are vreme de studiu

De aceea recomandăm noi studiul Dumineca şi în serbători.

Asemenea arătăm, că prin cele ce scriem nu voim sĕ repeţim cele din teologia pastorală. Cu tóte că a repeţi studiile percurse e o datorie (Comp Drept Can. § 186 p. 15)

Necesitatea de a ne adăpa maí mult din sfânta scriptură sĕ vede din aceea, că ea este arma bisericii. Sfânta scriptură era singura armă a sf. apostoli, a sf. părinţi şi a bărbaţilor bisericii nóstre din trecut Cu acésta armă se luptau propoveduitorii evangeliei contra filosofilor păgâni, contra ereticilor şi contra tuturor dujmanilor bisericii creştine. Ea a fost mijloc de tărie în lupte şi un mijloc de mângăere în suferinţe. Cu acésta armă au învins o mulţime de păgâni, cari s'au făcut creştini şi cu acéstă armă au apĕrat ei credinţa ortodocsă. Preoţii români din secolii trecuţi învĕţau numai una: sfânta scriptură şi în specialitatea acésta erau tari.

Preoţii nostri de astăḑi învaţă multe, şi unii mai puţin sf. scriptură. Convingere despre acésta ne putem câştiga din vorbirile lor în cestiuni religióse, din cuvêntările lor şi din diferitele atacuri asupra religiunii nóstre, la cari am vĕḑut, că unii trebue sĕ tacă, sau sĕ consimtă deórece nu dispun de argumente din sf scriptură, nu sĕ apĕra şi aşa rĕmân desconsideraţi. De acésta ne consultă sf. evangelie Mateiu c. 13 „îngrijiţi sĕ fie mijlócele vóstre încinse şi făcliele vóstre aprinse şi căutaţi se nu Ve înşele pre voi cineva“.

Cât peutru perfecţionarea preoţilor prin diferitelestudii Comp. Drept Canon. în § 179 prescrie: „Ierarchia totdéuna s'a îngrijit, că preoţimea sĕ se ocupe cu studiu şi cu litere, pentru că astfel se aibă creştinii preoţi învĕţaţi şi cultivaţi“ éră canonul 85 apostolesc legiuesce: „Nu se recomândă preoţimei cetirea a tot feliul de cărţi (înţelege cărţile necanonisate) ci a celor sfinte, ca unele, cari perfecţionéză mai aprópe pe preoţi în chemarea lor“, sf. Ioan gură de aur scrie: „Cuvêntul lui Dumneḑeu bogat sĕ locuiéscă în preoţi“.

Despre pregătirea preoţilor scrie archimandritul Fil. Scriban în epistolele tipărite în Iaşi în anul 1843: „Preoţii au sĕ se adape mai mult din isvorul sfintei scripturi, din tradiţiele bisericesci, din cetirea cărţilor sf. părinţi şi din istoria bisericéscă“.

Înţeles-am din aceste îndatorirea că preoţii trebueau sĕ se ocupe mai mult cu cetirea sf. scripturi. Prin aceste sĕ întăresc ei în credinţa şi în chemarea lor.

(Va urma.)

Corespondenţe partiulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, 3 Martiu, 1892. Onorată redacţiune De astădată me pun cu totul în pasivitate încât privesc cestiunile politice.

Scopul meu e sĕ ve descoper unele lucruri, cari érăşi privesc mai de aprópe pe toţi românii, căci eu aşa cred, că noi numai atunci ne putem judeca mai bine, dacă ne cunóscem esact din tóte părţile.

Cel mai însemnat eveniment, care a provocat mare sensaţiune în tóte straturile societăţii nóstre a fost balul, ce l'a arangiat presa din România, aşa numitul „balul presei“.

Ve veţi pune de sigur întrebarea: „dar ce ne vorbesci, un bal sĕ provóce atâta sensaţiune şi încă în *tóte păturile societăţii?* Au fost ele şi alte baluri, alte ospeţe, trebue că balul d-vóstră a fost minune de bal“!

Da, minune de bal! Cine a mai pomenit în o ţéră per eminentiam ortodocsă, unde legile dumneḑeesci se ţin cu atâta sânţenie de către popor, cine a mai pomenit ḑic, ca în o astfeliu de ţéră sĕ se arangieze bal în sântul post al sântelor pasci

Presa e chiemată sĕ cinstéscă legea, sĕ propage învĕţăturile mântuitóre, nici decât însĕ sĕ aducă scandelă în poporul cel bun, carele mai bine 'şi pune sufletul, decât sĕ necinstéscă legea dumnezeéscă.

Şi cu tóte acestea presa din România a aflat de cuviinţă a arangia bal tocmai în postul sântelor pasci.

Eu nu sciu, cum sĕ numesc acésta cuviinţă: póte necuviinţă dar nici nu vreau sĕ aflu, ce a putut fi causa, de s'a arangiat balul în postul cel mare, înaintea uşei metropoliei şi înaintea bărbaţilor de stat, dintre cari pot numí vr'o câte-va persóne, care au ereḑit din bĕtrâni evlavia cuvenită şi înţelepciunea dumneḑeéscă.

Numai o împregiurare póte esplica acest fenomen posomorît: se vede, că pe la presă au ajuns ómeni, cari nu judecă mult după obiceiurile ţĕrei, ómeni póte strĕini chiar şi de némul nostru şi a-şi voí mai cu sémă ca în sarcina acestora sĕ încarc acésta necuviinţă, căci eu sunt aplecat a crede, că acesti ómeni, cari vor sĕ strice bunele obiceiuri şi sĕ necinstéscă legea au arangiat cu scop acest bal în postul cel mare

Cea mai mare mângăiere o avem, că primul nostru bărbat român, Maj. Sa regele a desaprobat acel lucru, dând astfeliu o strajnică dojană şi o aspră învĕţătură acelora, cari preste aşeḑĕmintele bisericei nóstre naţionale şi cari preste obiceiurile poporului românesc trec cu atâta uşuritate!

Regele adecă a fost învitat la bal, — carele de altfeliu a fost fórte splendid — şi se ḑicea, că a promis, că va şi lua parte.

In ḑiua balului însĕ s'a scusat, că din causa sântului post dênsul nu va lua parte la bal.

Ce sensaţiune mai mare în tóte straturile societăţii! Şi ce desamăgire pentru cei ce au stăruit sĕ se facă bal în post, căci după ale lor vederi numai aşa pot ţiné pas cu lumea cultă.

Pare că în statele din vestul Europei, în cele mai înaintate, s'ar arangia baluri în postul pascilor.

E drept, că regele a dăruit cu acéstă ocasiune 1000 lei, dar şi aceea e drept, că acesti bani frumoşi i a spendat pe lângă următórea înscripţiune, ce o a făcut în album: *Verba volant, scripta manent!*

Acest memento trebue sĕ l aibă în vedere mulţi jurnalisti de ai noştri şi l'aşi recomanda şi multora dintre ai d-vóstră, cari se vede, că venind în conecsiuni cu ai nostri s'au molipsit şi scriu făr a-şi da sémă, că *scripta manent* şi făr a judeca ce efecte pot avé scrierile lor.

Trebue sĕ mărturisesc însĕ şi aceea spre mângăerea mea şi a nóstră, că sunt şi foi, cari au desavuat ţinerea balului în post şi la primul loc a-şi numi ḑiarul „Timpul", cel mai serios din ţéră. —

Trecênd preste acésta cestiune, carea nu vi-o comunic tocmai cu plăcere, ci mai mult ca sĕ dau espresiune sentimentului deprimător, ce l'a provocat la poporul nostru românesc, ve comunic un lucru mai îmbucurătoriu.

Tipografia cărţilor bisericesci condusă de ómeni pricepători şi la stăruinţa sântului sinod al bisericei autocefale a retipărit în decursul anilor din urmă tóte cărţile rituale, ce se folosesc în sânta maica nóstră biserică

E de observat, că la început şi guvernul a venit în ajutoriu tipografiei cu ceva parale, dar acestea fiind în sumă mai mică, tipografia prin contractarea unor împrumuturi, despre care am cunoscinţă, că acuma le a achitat, şi a ajuns scopul.

Direcţiunea tipografiei voind a completa retipărirea tuturor cărţilor *cu litere străbune* (latine) şi mai fiind mineele netipărite, voesce sĕ îndeplinéscă şi acest lucru.

E o sarcină grea acésta, care reclamă nu numai timp, dar şi bani. De aceea direcţiunea a şi cerut sântului sinod încă în anul trecut, ca sĕ întrevină la guvern sĕ stea în ajutoriu. Direcţiunea cere adecă ca guvernul sĕ o ajute sau cu bani sau sĕ-i procure hârtia trebuincióşă. Hârtie pentru minee, 12 volume, ar fi de lipsă 1 500,000 cóle, socotite numai în 75,000 lei.

Cred, că actualul guvern va şi vení în ajutoriul tipografiei, carea astfeliu va fi pusă în posiţiune a vinde mai ieftin cărţile şi a satisface trebuinţelor tuturor bisericilor nóstre drept-măritóre.

Închinându-me, ḑic la revedere. *X.*

Din tractul Têrnavei, 2 Martiu 1892. D-le redactor! In cât sciu eu nici odată n'am cetit în „Telegraful Român" despre decursul vre unui sinod protopresbiteral din tractul nostru, de aceea îmi iau libertatea a descrie decurgerea sinodului nostru din anul acesta, convocat prin chârtia prea on. oficiu protopresb. de sub Nr. 175 din 1892 pe a II-a duminecă din post, 1 Martiu a. c.

După celebrarea sf. liturgii la care au pontificat prea on. domn protopresbiter Nicolau Todoran cu asistinţa P. P. Nicolau German din Chinceş şi Zacheiu I. Sasu din Blăşel, nefiind încă timpul înaintat şi nici partea cea mai mare a membrilor sinodali încă n'a sosit din causa drumului greu s'au mai aşteptat până la 10 ¹/₄ óre a. m. când fiind membrii adunaţi în maioritate absolută s'a deschis sinodul protopresbiteral de către presidiu prin o cuvêntare scurtă dar mĕduósă, în care se marchéză datorinţa şi chemarea fie cărui membru sinodal, dacă vrem ca sĕ lucrăm cu zel şi abnegaţiune pentru binele şi prosperarea tractului pe basa şi temeiul, care este însuşi Christos, care a ḑis unde sunt doi sau trei coadunaţi întru numele meu, acolo şi eu voiu fi în mijlocul lor.

După constituirea biroului s'a cetit raportul general al prea on. oficiu protopresbiteral, din care s'a putut vedea destul de eclatant starea tractului nostru, au mai fost la ordinea ḑilei cetirea raciociniului protopresbiteral pe 1891 şi starea celui pro 1890, raportul comitetului şi epitropiei protopresbiterale şi comunicarea mai multor ordine consistoriale, cari tóte s'au luat spre scire.

După finirea obiectelor de pertractat presidiul închide şedinţa sinodului iarăş prin o cuvêntare, în care mulţămesce, membrilor pentru interesul şi zelul dovedit în decursul desbaterilor şi doresce ca şi pe viitor sĕ ne întêlnim la sinódele nóstre tot în acéstă bună ordine şi armonie, la ce sinodul respunde cu neîntrerupte „Sĕ trăiască".

La acésta în numele sinodului P. Zacheiu I. Sasu mulţămesce prea on. domn protopresbiter zicênd, ca precum în trecut aşa şi în viitor sĕ-l ţină Dumneḑeu ca sĕ pótă conduce cu zelul şi tactul dovedit sinódele nóstre la mulţi ani, şi dacă după cum s'a putut vedea, din raportul general la un punct sau la altul au lipsit unele date din causă că din unele parochii nu s'a făcut rapórtele de lipsă, aceea nu i se póte ascrie comodităţii sau neînteresărei d-lui protopresbiter ci vina este şi rĕmâne a unor preoţi din tract, car nu-şi fac datorinţa după cum s'ar cădé, şi provócă sinodul, ca precum organele corpului conlucră la susţinerea lui, aşa şi noi detori suntem ca organe ale acestei corporaţiuni sĕ lucrăm cu tótă seriositatea pentru binele şi prosperarea tracului, şi se dăm ajutoriul nostru material şi moral şefului nostru acolo, unde cere trebuinţa şi lucrurile vor merge strună.

Preste tot ḑis şedinţa sinodului din anul acésta a decurs în cea mai bună ordine şi înţelegere aşa, cât toţi am fost pe deplin satisfăcuţi cu atâta mai vêrtos, căci noi după esperinţa din trecut eram dedaţi a ţiné sinóde cam fortunóse, ba în anul trecut era pe aci sĕ ridice presidiul sinodul, din causa vêntului sĕmânat din partea unor membrii, nu ḑic că din reavoinţă, ci din capriciile şi netactica lor. De astădată însĕ mulţămită marelui Dumneḑeu constat, că nu s'a întemplat aşa ceva.

Nu e vorbă puţină oposiţiune nu strictă nici în parlament şi nici în adunările nóstre bisericesci, numai cât aceea se fie legală dar nu absurdă căci cu absurdităţi nu o scoţi la cale.

Şi apoi cine e pătruns de binele comun acela în oficiu, în adunări nu cunósce persóne, ci are în vedere numai şi numai lămurirea lucrului, căci precum prin foc se lămuresce aurul aşa şi prin desbateri fine şi demne iese adevĕrul la lumină şi după aceea ómenii éră sĕ vĕd cu ochi buni unul pe altul, dar când cineva din causă că nu i sĕ ia de bani buni propunerea sau opiniunea lui, nutresce faţă de altul ură de duşmănie, sĕ nu i se ierte, unul ca acela nu a putut sĕ aibă în vedere binele comun, aceluia îi lipsesce nobleţa inimii.

Tractul nostru în trecut a fost timbrat de tract cam slab şi pata asta ne va gena până atunci, până când vom arăta lumii, că suntem bărbaţi, ómeni serioşi cari suntem conscii de chemarea nóstră, şi asta vom dovedi o dacă de câte ori ne vom întruni, ne vom desbrăca de patimi şi ne vom îmbrăca în arma luminii şi a dreptăţii. Atunci şi numai atunci nu vom mai suspiciona pe şeful tractului, că lucră rĕu şi samĕnă întrigă între preoţi.

Ca dovadă că cum lucră şeful tractului dacă în sinod membrii sĕ presentéză desbrăcaţi de patimi, servéscă sinodul din anul acesta.

Doresc fraţilor colegi din tract ca sĕ ne unim cu toţii în principii salutari şi se lucrăm cu toţii în frunte cu şeful nostru în buna armonie şi în deplină sinceritate pentru binele şi prosperarea tractului nostru — şi onórea şi cununa de lauri va fi a nóstră!

Primiţi mult onorate dle redactor asigurarea despre stima ce vi-o păstrez.

Am ḑis!

I... M.

Protestul studenţilor români din Paris.

Protestul tinerimei române din Paris, despre care am făcut amintire în numĕrul trecut, în întreg cuprinsul seu e următoriul:

„Românii din Ungaria şi România, cari 'şi fac studiile în Paris, alarmaţi de proporţiunile mereu crescĕtóre ale persecuţiunilor îndreptate sistematic în Ungaria, contra naţionalităţii române, se vĕd obligaţi prin forţa lucrurilor chiar, a face apel la opiniunea publică a Europei întregi, supunêndu-i-se acéstă cestiune, care din nefericire pare a nu avé soluţiune posibilă pe terenul unei înţelegeri amicale.

„Printr'un sistem de legi şi mĕsuri speciale, combinante savant, românii cari locuesc în numĕr de 3 milióne şi în mase compacte, partea orientală a Ungariei, sĕ găsesc nunumai escluşi dela ori-ce participare la viéţa publică, dar sunt ameninţaţi chiar în esistinţa lor civilă.

„O lege escepţională din 1874, făcută numai pentru regiunile locuite de români, îi privéză în realitate de facultatea de a trimite representanţi în parlament, cerêndu-li-se un cens electoral de 28 fl de care o mare parte a locuitorilor magiari din aceste regiuni sunt dispensaţi, graţie titlurilor nobilitare, şi care nu este în tot restul Ungariei, decât 5 fl. Şi când cu tóte acestea, românii caută a invinge tóte dificultăţile, pe cari le fac lor legile, nu se cruţă nici un mijloc violent, de cari dispun, pentru ai pune în imposibilitate de aşi esercita dreptul lor de vot, astfeliu compatrioţii noştri, cari în puterea numĕrului lor, ar trebui se trimită în camera ungră 80 de deputaţi, nu au nici un representant.

„De asemenea le este interḑisă viéţa publică locală fiind-că dênşii sunt escluşi din tóte funcţiunile publice. Administraţia şi justiţia sunt în mâna funcţionarilor magiari purtate în limba magiară, limbă neinţelésă pentru cea mai mare parte a poporaţiunii, şi prin acest singur fapt administraţiunea ea un caracter, cu desĕvêrşire despotic, pecând justiţia nesocotind pe justiţiabili, cari sunt daţi pe mâna unor interpreţi costisitori şi de rea credinţă, devine o formalitate curat derisorie.

„Cât pentru viéţa intelectuală română, ea e strivita fără cruţare. Statul magiar, care ia dela români aprópe a cincea parte a impositului de avere şi de sânge, pe care o primesce dela toţi supuşii sei nemulţămindu-se de a nu fi creat nici o scólă românéscă de ori-ce grad ar fi ea, împedecă pe români de a-şi deschide cu propriile lor fonduri şcóle inchiḑênd, sau magiarisând şi pe acelea, cari au fost create cu banul românesc. Câteva cifre fac ca lucrul sĕ se înţelégă mai bine. Astfeliu din 180 licee ale Ungariei, 162 sunt magiare, pecând celelalte naţionalităţi, cari forméză dóuĕ treimi a poporaţiunii, nu au decât 18, socotiţi aci şi românii cari abia au patru.

„Libertatea presei nu esistă pentru noi, decât cu numele. In Transilvania, provincie eminamente română, o lege specială e însĕrcinată a paralisa tótă libertatea cuvêntului. In adevĕr acestia pelângă chieltuelile mari, pe cari face obligaţiunea de a depune o cauţiune dintre cele mai considerabile se ved daţi legati de mâni şi de picióre procurorilor magiari, cari au dreptul de a le intenta procese pentru lucrurile cele mai de nimic.

„Dar ceea-ce mai ales e o nedreptate, este legea specială, după-care jurnalistul dat în judecată trebue se supórte tóte chieltuelile procesului, chiar şi când el ar fi achitat. Juriul de altfeliu, în faţa căruia e trimis, e un juriu de circumstanţă, recrutat întru'n oraş, unde poporaţiunea e compusă mai numai din magiari. Resultatul acestei mulţimi de mĕsuri nedrepte era destul de uşor de prevĕḑut şi n'a încetat de a se produce. In timp de câţiva ani numai 14 jurnalişti români, cari au îndrăsnit a-şi ridica vócea mai sus au fost trimişi în temniţă de stat şi, în acest moment chiar unul dintre ei sufere o condamnaţiune de un- an şi jumĕtate, pecând un confrate al seu abia î-şi isprăvi deunăḑi osênda.

„O mĕsură luată în urmă, şi una dintre cele mai vecsatorii, a pus culme acestei persecuţiuni sistematice, care datéză de mult. O lege din 1891 impune, că în fie-care comună, se vor înfiinţa de aci înainte asile, în cari toţi copii români dela 3—6 ani vor fi forţaţi a învĕţa limba magiară. Legea a întrat în vigóre anul acesta şi ea a dat naţionalităţii române o lovitură teribilă, care probabil nu va fi cea din urmă. Totul face sĕ se scie viitoriul, şi entusiasmul, cu care tóte partidele camerei unguresci au votat acésta lege, indiferenţa vădită pe care dênşii o au pus-o protestărilor românesci, ne ia ori ce speranţă de înţelegere cu naţiunea magiară adoptată de dênsa.

„Persecutaţi altfeliu dela etatea de 3 ani, pentru simplul motiv că sunt români, lipsiţi de ori ce ajutoriu şi fără speranţă de al găsí vreodată în Ungaria, nu le mai rĕmâne românilor, decât se protesteze din tóte puterile lor înaintea Europei întregi. Partidul naţional român din Transilvania şi Ungaria a făeut deja acest lucru în 1881 într'un memoriu, pe care l'a adresat lumii europene, dar astăḑi în faţa mĕsurilor rigurósă, care-l isbesce din nou el a decis in un congres ţinut în 21 Ianuariu 1892 de a ridica din nou cestiunea.

„In acelaşi scop studenţii români dela universităţile din Austro-Ungaria au scris o broşură care trebue sĕ apară în curênd şi care e menită a esamina mai pe larg reclamaţiunile lor, tot aşa şi studenţii României cari au printre ei pe fraţii din Ungaria şi cari se simt de altfeliu loviţi cu drept cuvênt în simțemintele lor cele mai scumpe și au ridicat deja vocea lor (mememoriul din 1891) și pentru ca sĕ se asocieze acestei mișcări generale de protestațiune studenți români din Paris făcù apel la opinia publică din acéstă Franciă, care n'a refusat nici odată spriginul sau cel puțin simpatia sa celor oprimați.

Varietăți.

* (Camera advocațială). Camera advocațială din Sibiiu face cunoscut, că dl Gerasim Candrea, este înscris în lista membrilor acestei camere.

* (Donațiuni.) Prima cassă de păstrare din Timișóra a donat pe séma școlei rom. gr. or. din Fabric 25 fl. ér pentru scóla română din suburbiul Maiere a donat 20 fl.

* (Necrolog.) Din partea jalnicei familii am primit următoriul anunț funebral:

IOAN POPESCU,

protopresbiter gr. orient, profesor seminarial, asesor în consistoriul metropolitan. asesor consistorial, deputat congresual și sinodal, membru corespondent al „Academiei române“, membru în comitetul „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român“, membru în direcțiunea institutului „Albina“, membru onorariu al reuniunei „Verein für wissenschaftliche Pädagogik“ și a mai multor reuniuni și societăți scientifice ș. a., astăḑi la órele 2 p. m. și-a dat nobilul seu suflet, după lungi și grele suferințe, în etate de 60 ani, în mânile Creatorului.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpului defunct se vor înmormênta din casa sa propriă, strada Schewis Nr. 26, Joi în 5/17 Martiu a. c. la 3 óre p. m. în cimiteriul greco-oriental din suburbiul „Pórta-Turnului“.

Sibiiu, în 3/15 Martiu, 1892.

Jalnica familie.

* (Concertul Kozalsky.) Recensiunile despre prestațiunile copilului de minune, care va concerta aici în Vinerea viitóre sunt atât de interesante și pentru un copil pline de atâta laudă, încât cu curiositate asteptăm ḑiua concertului și credem, că publicul cel mare nu va lăsa sĕ trécă nefolosită ocasiunea de a asculta prestațiunile acestui copil, artist in o etate atât de fragedă.

* (Rectificare.) La respunsurile publicate de către preoții Hărăguș și Pop în ḑiariul nostru ca rĕspuns la cele afirmate de către corespondentul nostru din comitatul Huniadórei din incidentul ultimelor alegeri dietale, vine acuma acesta cu o replică, în care încât pentru părintele capelan Pop declară, că nu pre domnia sa l'a înțeles, când a vorbit despre preoții din giurul Băiței, ér încât pentru părintele Hărăguș susține cele afirmate, și drept dovadă se provócă la conecsiunile acestuia cu unii notari și cu alte persóne suspecte, că au influințat la alegeri.

Deóre ce simburele cestiunei e folosirea cetățenilor de dreptul lor electoral și noi nici odată nu am condamnat pe nimenea pentru că în folosirea acestui drept al seu nu s'a condus de vederile altora, ci numai de convingerea sa proprie: in ḑiarul nostru cestiunea o declaram de încheiată.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea invĕțătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de *„abnı.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

14. Iisus ne învață a ne ruga.

Într'o ḑi aflându se Iisus pe un munte, și fiind popor mult adunat, între alte învĕțături frumóse a învĕțat pe poporul și cum sĕ se róge, ḑicênd: „Când ve rugați nu ve asemênați fățarnicilor, cari stau în picióre în biserică, și în genunche în răspantiile uliților ca sĕ-i véḑă ómenii rugându-se. Ci când ve rugați în cămara cea mai ascusă, închideți ușile și ve rugați tatălui vostru întru ascuns“

„Rugăciunile vóstre sĕ fie scurte, ér nu ca ale păgânilor, cari își închipuesc, că borborosind multe cuvinte vor fi ascultați, pentru că tatăl vostru cel ceriu scie de ce aveți lipsă mai înainte de a-i cere.“

Deci rugați-ve așa: „Tatăl nostru, care esci în ceriuri! Sânțéscă-se numele Tĕu! Vie împĕrăția Ta, Fie voia Ta, precum în ceriu așa și pre pămênt. Pânea nóstră cea de tóte ḑilele, dă-ne o nóue astăḑi. Și ne értă nóue greșalele nóstre precum iertăm și noi greșiților nostri. Și nu ne duce pe noi in ispită, ci ne mântuesce de cel rĕu.“

Iisus încă se ruga fórte adese-ori, și petrecea nopți întregi în rugăciune. Cu atât mai vêrtos noi — ómeni pĕcătoși fiind, încă trebue sĕ ne rugăm adese-ori, precum ne-a învĕțat Iisus. Rugăciunea „Tatăl nostru“ fiind că ne-a învĕțat Domnul nostru Iisus Cristos, se numesce: Rugăciunea domnéscă.“

O! al nostru ceresc Tată,
Care ai zidit lumea tótă
Și în ceriuri locuesci,
Și de lume tu grijesci,
Al tĕu nume sĕ se sfințéscă,
Și de noi sĕ se măréscă.
Pânea de ḑilele tóte
Ce-avem de ea lipsă fórte,
Dă-ne Dómne bunătate,
Și ne értă noue tóte.
Că și noi greșiți avem,
Unii din noi și-i ertăm,
D'apoi tu cu milă mare,
Cum sĕ nu ne dai ertare,
In ispită nu ne lăsa
Ci ne ține 'n grija ta,
Ne feresce de cel rĕu,
Că tu ne esci Dumneḑeu.

Întrebări. Cum a ḑis Iisus sĕ ne rugăm? Care rugăciune ne a învĕțat Iisus? Cum se numesce, rugăciunea „Tatăl nostru“ pentru-că ne-a învĕțat, Domnul?

Nr. 144 [33] 2—3

Concurs repețit.

In urma veneratului ordin consistorial dto 27 Novembre 1891 Nr. 6828 B. prin acésta se escrie concurs nou, pentru intregirea vacantei parochii de clasa a II-a Bedeciu din acest tract protopresbiteral, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 617 fl. 20 cr., ceea ce se póte vedea din protocolul comitetului parochial aflătoriu la acest oficiu, de unde doritorii de a competa la acéstă parochie și pot cere informațiune despre starea parochiei și a venitelor.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a-și așterne suplicele lor acestui oficiu până la terminul sus indicat, instruite conform legilor în vigóre.

Tot odată sunt poftiți concurenții, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presinte la biserică, sĕ fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr or. al Clușului în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 15 Februariu, 1892.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 26 [34] 2—3

Concurs repețit.

Deóre-ce în urma concursului publicat în Nrii 88, 89 și 90 a „Telegrafului Român“ din anul trecut, nu s'au găsit nici un concurinte la postul de paroch din parochia de clasa a III-a Geröfi — Dângău cu filia Banfi — Dângău și prediul Bălcești, prin acésta se publică concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 452 fl. 80 cr. așa precum s'au îmbunătățit în ședința comitetului din 27 Decembre 1891.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca în vre-o Duminecă s'au sĕrbătóre sĕ se presinte în parochie la sânta biserică și ca concursul instruit în sensul legilor din vigóre sĕ-l aștérnă subsemnatului oficiu, până la terminul susindicat, dela care 'și póte câștiga informațiuni despre starea parochiei și a venitelor ei.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 24 Ianuariu, 1892.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 498. [32] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III. Cherges cu filia Popesci, în protopresbiteratul Devei, pe basa ordinului consistorial dto 26 Novembre a. c. Nr. 6766 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telelegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale, cari tóte la olaltă, regulate și statorite la 21 August a c. dau suma de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informațiuni mai de aprópe se pot trage dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial al comunei numite.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei. în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Deva, 27 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protopresbiter.

Szám. 1276/892. [31] 2—3

Hirdetmény.

Alantirott eljáró biró által közhirrététetik, hogy a fehéregyházai erdő és legelő elkülönitési perben, a képviselet rendezése, mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitésére határnapul 1892 évi márczius hó 26-ik napjának d. előtti 8 óráját, a helyszinére Fehéregyházára a község házához tüzetett ki; a fentirt határnapra minden érdekelt fél, az ismeretlenek ez uton 'megidéztetnek

Erzsébetvároson, 1892 évi Február 27 én.
A kir. törvényszék eljáró birójától.

Jenej Károly,
kir. törvényszéki elj. biró.

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Contul bilanțului.

Active.	fl. cr.	Passive.	fl. cr.
Cassa în numĕrar	5,588.15	Capital social: 1,500 acțiuni à fl. 50.— .	75.000.-
Efecte publice	6,140.—	Fondul de reservă . . .	21,453.97
Efectele fondului de pensiune	2,426.76	Fondul de pensiune . . .	2,426.76
Cambii de bancă escomptate	294,578.38	Depuneri spre fructificare .	414,450.86
Imprumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară . .	140,356.50	Cambii de bancă reescomptate	77,814.—
Imprumuturi pe hipotece .	96,927.75	Dividende neridicate . . .	130.—
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți.	41,992.—	Interese anticipate pro 1891	4,153.28
Imprumuturi pe efecte publice	1,105. —	Diverse conturi creditóre .	1,903.99
Credite de cont-curent . .	3,560.90	Profit curat	15,498.81
Casa institutului	17,000.—		
Mobiliar . . 818 fl. 65 cr. după amortisare de 10% 81 „ 85 „	736.80		
Diverse conturi debitóre .	2,419.43		
	612,831.67		612,831.67

Orĕștie, la 31 Decembre, 1890 st. n.

Iosif de Obonaș m. p., membru al direcțiunei.
Dr. Stefan Erdélyi m. p., membru al direcțiunei.
Dr. Ioan Mihu m. p., director esecutiv.
Aurel Popovici-Barcianu m. p., prim-comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în bună regulă, l-am găsit în consonanță cu acelea-și și esact.

Orĕștie, la 12 Martiu, 1892 st. n. [35] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Nicolau Vlad m. p. **Nicolau Popoviciu** m p. **Nicolau Andrei** m. p.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Domnii membri sunt învitați a participa la

a XXIII-a adunare generală ordinară

care va avé loc **Duminecă in 10 Aprile st. n. a. c. la 10 óre înainte de prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5)*.

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1891.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea consiliului de supraveghiere.
5. Propuneri incurse.
6. Sortire de obligațiuni ale fondului de întemeiare. [36] 1—2

Sibiiu, în 5 Martiu, 1892.

Direcțiunea.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strëinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

IOAN POPESCU.

Sibiiu, 6 Martiu, 1892.

Trecerea din viață a regretatului Ioan Popescu a pus în jale tóte păturile romănesci din Sibiiu și cu Sibiiul întrégă archidiecesa. Stima generală, nefățărita iubire, de care s'a bucurat în viața sa acest rar bărbat de scólă, s'a manifestat în mod eclatant la cel mai trist act din viéța pămêntéscă, la înmormêntarea lui, când rĕmășițele pământesci se dau mormêntului, și ochii amicilor, rudeniilor și cunoscuților aruncă ultima și durerósa privire asupra feței palide, care în viața sa nu s'a încruntat nici odată spre a face cuiva nedreptate.

Înmormêntarea profesorului Ioan Popescu a fost démnă de viața lui cea plină de activitate, démnă de memoria, care a rĕmas drept mostenire în urma lui.

Înainte de a vorbi despre actul înmormêntărei, vom amintí, că după încetarea lui din viață, tóte corporațiunile din cari a făcut el parte s'au întrunit și au statorit modalitatea, cum sĕ-și esprime în mod mai demn condolențele pentru acéstă irreparabilă pierdere.

În absența Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit al nostru. Preacuvioșia Sa Domnul archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu a convocat pe membrii consistoriali și le-a comunicat trecerea din viață a asesorului consistorial onorariu Ioan Popescu. Luându-se cu durere act despre trecerea din viață a acestui credincios fiu al bisericei, consistoriul a conclus a se presenta prin deputațiune la familia regretatului Ioan Popescu, spre a-și descoperi durerea, și a decis punerea unei cununi pe sicriu Mai departe s'a făcut înțeles, că ceremoniile funebrale sĕ le sĕvêrșéscă membrii consistoriali.

Membrii corpului profesoral s'au presentat în corpore la familia colegului lor, și au dat espresiune durerei pentru perderea ce o sufere seminariul.

Asociațiunea transilvană asemenea și'-a esprimat durerea pentru perderea membrului și fostului seu secretariu prim Ioan Popescu.

Scólele de fetițe românesci cu durere au luat act despre trecerea din viéță a fostului lor director Ioan Popescu, și comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu, în care comitet reposatul a fost și bărbat de încredere, și delegat spre a supraveghia instrucțiunea, pelângă esprimarea condolenței a depus o frumósă sumă de bani, drept contribuire dela membrii, la fondul in memoria celor rĕposați; scóla civilă a luat conclusul se esprime familiei condolențe, și elevele se ia corporativ parte la actul înmormêntărei, totodată sĕ se pună o corónă pe sicriu. Tot așa și scóla elementară de fete.

Institutul de credit și de economii Albina, unde rĕposatul a fost membru în direcțiune, a esprimat familiei condolențe, a pus cunună pe sicriu, și la înmormêntare s'a presentat corporativ.

Seminariul, Asociațiunea transilvană și institutul „Albina“ au arborat din ḑiua morței stindard negru.

În ḑiua înmormêntărei a plouat și nins fără întrerupere. Cu tóte acestea la 3 óre strada „Schewis“ era plină de ómeni. Invĕțătorii din comunele învecinate, cari au primit veste despre trecerea din viață a iubitului lor fost profesor s'au presentat toți spre a da mortului ultima sărutare, spre a vĕrsa o lacrimă de jale la sicriul lui.

Cu onóre vom amintí aici pe invĕțătorii din Avrig, Reșinari, Sĕliste, Boița, cari s'au presentat în corpore, cu onóre vorbim în general de toți învĕțătorii, pe cari nu-i putem aminti în special cu numele

Stimă și iubire adeveresc numĕroșii români din Reșinari Avrig și Boița, cari cu tot timpul nefavorabil s'au presentat în un numĕr de tot frumos, spre a conduce la mormênt rĕmășițele pămêntesci ale fostului lor protopresbiter.

La toți acestia s'au adaus publicul din Sibiiu, corporativ institutele amintite mai sus

Seminariul nostru archidiecesan spre a da espresiune și mai vĕdită durerei, au luat doliu, și toți elevii purtau flor negru pe pălărie.

Prohodul s'a celebrat de Preacuvioșia Sa Domnul archimandrit și vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, asistat de Preacuvioșia Sa Domnul protosincel, asesor consistorial Nicanor Frateșiu, de protopresbiterii, asesori consistoriali Ioan Papiu, Zacharie Boiu, Nicolau Cristea, preoții Petru Simtion și Georgiu Bobeș. Ca diacon a servit subscrisul.

La 3 óre după stropirea trupului s'a pus conductul în mișcare până la biserica din suburbiul de jos, unde s'a făcut prohodul După finirea acestuia P. asesor consistorial Zacharia Boiu a ținut o cuvêntare funebrală, în care a accentuat activitatea rĕposatului, zugrăvind cu colori vii și în cuvinte potrivite viața profesorului Ioan Popescu.

In numele corpului profesoral a ținut o vorbire domnul profesor seminarial Dr. D. P. Barcianu Vorbitoriul nu odată a întrebat în vorbirea sa: Sĕ desperăm noi pentru mórtea profesorului Ioan Popescu?

Sperăm, că vom fi puși în posițiune se publicăm ambe aceste vorbiri rostite din acest trist incident.

Rĕspunsurile funebrale le-au esecutat elevii seminariali conduși de profesorul pentru cântările bisericesci D. Cunțan.

La órele 6 ¹/₄ s'a lăsat cosciugul în grópă, și Ioan Popescu a încetat de a mai fi pe pămênt.

Ca puțini muritori Ioan Popescu a dus cu sine stima și iubirea fostilor sei scolari în special.

O viață întrégă a lucrat pentru luminarea preoțimei și a dascălilor.

La locul prim noi suntem recunoscĕtori, căci acésta e cea mai frumósă virtute a omului.

Pentru noi pentru preoți pentru noi învĕțătorii a lucrat el, și ne-a dat ce a avut mai nobil în sine. Ne-a lăsat moștenire productele minței sale, productele inimei sale și un caracter nepătat.

Suntem sĕraci, lipsiți, nĕcăjiți noi preoții și dascăli români, însĕ acésta nu a avut, și nu are înrîurire asupru caracterului nostru, schânteia divină, recunoscința a rĕmas virginală în inimele nóstre.

Din sĕrăcia nóstră nu putem ridica monument de pétră dascălului nostru celui mai mare, dară una o putem face.

Putem face un monument neperitoriu demn de activitatea, demn de caracterul lui Ioan Popescu, și acésta va fi formarea unei fundațiuni sub numele „*Fundațiunea Ioan Popescu*“, cu scopul, ca din interese sĕ se dea stipendii tinerilor, cari se pregătesc pentru cariera de învĕțătoriu, sau fetițelor, cari în vre'un institut pedagogic se pregătesc pentru cariera de învĕțătóre.

Fundațiunea se va forma din contribuțiunile benevole ale fostilor elevi ai rĕposatului Ioan Popescu, și dacă fie care din numĕroșii lui elevi va da o sumuliță cât de mică, cât de neînsemnată la vedere, din aceste contribuțiuni va cresce cu vremea o fundațiune, din care se va ajuta tinerimea de ambele secse, care se pregătesce spre cariera învĕțătoréscă.

Vor contribui póte la acésta și alte institute sau privați, cari țin la memoria acestui bărbat.

Fundațiunea o va administra consistoriul archidiecesan.

Me adresez deci la inima tuturor foștilor elevi ai lui Ioan Popescu, și 'i rog sĕ spriginéscă și sĕ propage in cercul lor idea, pe care cu inimă linistită o pun în mânile lor.

Ca filerul vĕduvei din Evaghelie va fi primită ori și ce contribuțiune.

Dascălii poporului român, arătați, că stimăți memoria dascălului nostru, arătați că în inima vostră trăesce viu: recunoșcința către binefăcătoriul vostru, către binefăcătoriul poporului român.

FOIȚA.

O lacrimă

la mormêntul lui **Ioan Popescu,** *prof. sem. etc*
rĕposat în 3/15 Martiu 1892.

I.

Cad stejarii din pădure sub a anilor povară,
Gârboviți de vremuri grele și de tempestate-amară;
Și albit trece moșnégul cu o salbă arginție
Din viéța pămêntéscă trece ca prin o pustie,
Și se strecoră cu gêndul, c'a trăit și-a pătimit;
Eată scopul omenirei „Tea-i născut și-ai și murit“!

Omenirea privind tóte cu o tainică mâchnire,
In tristeța sa esclamă: „Așa e a nóstră fire!
„Omul gârbovit de ḑile și stejarul de furtune,
„Și-au făcut rostul vieții și în rele și în bune!“
Dar când veḑi, că se usucă o trupină vigurósă,
Când veḑi, că răpesce mórtea cu sĕgéta-i nemilósă
O ființă prețiósă și pe culmea fericirei:
Ah, atunci blastămi din suflet sórtea crudă a omenirei!

Si când veḑi, că o comóră nestimată de gândiri,
Ce cu drag împrăsciat-a tainicele ei șoptiri
Pentr'un șir de generații, se răpesce și dispare,
Oh, atunci esclami din suflet și-'n durerea cea mai mare:
„Creatoriule prea sânte, greu ne cerci și a Ta cercare
„Vor simți-o și nepoții nostri! Fii cu îndurare
„Spre poporul Teu, și eartă-i multele fără de legi;
„Căci durere suferit'a pă'n acum vécuri întregi!“

Plângi popor bătut de vremuri vitrege! Și lacrimi varsă,
Căci o inimă măréță pe vecie i stinsă, arsă
De al morții crunt jăratec! Plângă românimea 'ntreagă,
Căci nu e durere 'n lume crâncenă, și nu e plagă,
Mai simțită ca atuncea, când din viéță se strecor
Națiilor suferinde binefăcătorii lor!

Oh, îmbracă-ți doliu, sânt 'alui Christos mirésă,
Căci a ta slugă iubită e pe cale ca sĕ iésă
Din serviciul teu cel sacru! Vrednicul protoiereu
Va servi de-acum în ceriuri sus la Creatorul seu!
Și tu scólă fiică blândă a bisericei, împlântă
Steag funebru, căci trupinați vigurósă aḑi e frântă.

Și lucéfĕrul teu splendid, ce'n cale-ți luminat-'a,
De pe orizont dispare . . . s'a sfêrșit . . . gata e, gata!
Ear voi grădinari, ce'nviéță ca martiri dumneḑeesci,
Transplântați precepte sânte în mlădițe românesci,
Mohorît fie vestmêntul vostru! Căci durerea-i mare:
V'ați perdut dascălul vostru! Unde aflave-ți alinare?!

Cine-a foșt Ioan Popescu? A tost fala națiunei
A bisericei podóbă, atletul instrucțiunei,
Un isvor de fapte bune, neamului un scump tesaur,
Stâlpul scólelor române, un Ioan Gură de aur!
El cu plugul desceptărei în al némului ogor
A curmat țelina pusă de timpul asupritor.
Cu un zel și resignare démnă de un bun părinte,
Ne-a marcat calea vêrtuții prin frumósele-i cuvinte;
Și a format în noi caracter, inimi nobile curate,
Suflete înduioșate și setóse după fapte
Nobile. Aḑi ne cunósce lumea cultă și sĕ 'nchină,
Și c'o aspră remușcare ḑice: „Eu am fost de vină“!

Fie-care véc oferă națiunilor din lume
Un geniu, ce e capace vițiile sĕ le curme,
Sĕ le'mpedece, dând lumei o mulțime de povețe;
El e focular spre bine și spre faptele mărețe!
Și geniu a fost Popescu, și al vécului tesaur,
Plăsmuit de Provedință și de-al timpurilor faur!

II.

Te duci și tu, părinte spre-a veciniciei cale
Profesorule bune, de toți iubit, stimat;
O óste 'ntrégă astăḑi cuprinsă e de jale,
E óstea dăscălimei, ce tu ai luminat!

Te duci și tu ce'n viéță-ți ca sufletesc părinte,
La sute de discipoli sciința-i propagat,
Bisericei și scólei cu dulcile-ți cuvinte
Tu împărția-i talantul, ce Domnul ți-l'a dat!

In nobila-ți chiemare sublimă tu muncit-ai,
Și ți-ai jertfit viéța pe-al muselor altar,

Eu pun începutul cu suma de 10 fl.

Ofertele deocamdată sĕ se trimită la adresa mea, pe care le voi cuita publice in ḑiarul „Telegraful Român“.

Sĕ ne arătăm vrednici de acela, care o vieţă întrégă a lucrat pentru luminarea nóstră, care ne-a cultivat mintea, ne-a cultivat inima.

Mateiu Voileanu.

Sibiiu, 6 Martiu 1892.

Societatea geografică a ţĕrei unguresci a ales pe ministrul Baross membru de onóre.

De bună sémă că conducătorii societăţii vor fi avut motive puternice, când s'au hotărît sĕ ia acésta hotărire.

Escelenţia Sa ministrul Baross a făcut multe isprăvi de când e ministru şi cu deosebire a câstigat un teren întins reţélelor drumurilor de fier sub îndelungata sa domnie.

Şi unde drumurile de fier se sporesc, sunt semne, că se dă poporului ocasiune de a eşi din sat afară, chiar şi din cerc şi comitat şi eşit odată omul afară din cercul îngust, în care s'a învêrtit până aci a făcut un progres.

I s'a dat ocasiune sĕ vadă şi alţi ómeni, alte datine, alte ţinuturi, alte ocupaţiuni ale ómenilor, tot lucruri cari sunt avantagióse pentru singuraticii individi.

In punctul acesta deci recunóscem şi noi, că ministrul Baross este omul, care merită sĕ i se dea óre care atenţiune din partea societăţii geografice.

Sunt însĕ lucruri, cari póte Escelenţia Sa ministrul Baross nu le cunósce, sau de le cunósce nu voesce, ori nu-i dă mâna sĕ le saneze.

Sunt rele în cele ale comunicaţiunei, cari mai uşor ies la ivélă, dacă omul are de a face în cele administrative, sau singur este pus sĕ dirigă un oficiu ori altul.

Sunt ţinuturi întregi, unde nu esistă nici un oficiu postal, şi acela este în depărtări de 15—20 kilometri. Epistolele în acest cas ajung la postă şi acolo stau până ce vine notariul cercual ori un organ al lui de le scóte.

Apucate odată în mâna notariului, care locuesce în al 5 lea sat, se dau uitărei cu lunile, sĕ mai şi pierd şi nu le dai de nici o urmă.

La sĕptĕmâni ori chiar luni cerênd respuns la epistola oficiósă, afli că nu a ajuns la locul destinat, că e aruncată în cutare colţ al cutărei cancelarii notariale şi că organul subaltern nu a avut scire despre cutare ordinaţiune.

Ni se va ḑice, că ministrul e gata a înfiinţa ori în ce loc oficiu postal, dacă se cere. Da, aşa scim şi noi, numai prima întrebare este de se rentéză sau ba?

Se pune adecă pond pe aceea, dacă din marce şi din alte venite sĕ acopere tóte venitele cariolei şi ale amploiatului şi la moment ce nu iasă serviciul postal sĕ sistéză

Ei bine, dacă d. e. locuitorii dela munte nu au atâta corespondenţă, dacă nu intreţin comerciu întins, dacă în urmă nu stau tot cu péna în mână, óre nu este datorinţa statului, ca din Teiuş până cătră Ofenbaia sĕ înfiinţeze sub pólele muntelui un oficiu postal chiar şi cu risicul de a cheltui ceva şi din visteria statului.

Cu magnaţii cei de ungur altcum s'a purces. Dacă numai un nemeşiu a avut moşie la cutare sat ori în mijlocul câmpului, s'a făcut o staţiune ori cel puţin o boctărie, ca sĕ se pótă sui şi cobori Măria Sa. Cine plătesce cheltuelele edificiului, ale amploiatului altul decât ţéra? Şi dacă ţéra plătesce din sudórea nóstră a tuturor este cu drept ca tot ţéra sĕ plătéscă şi pentru ţinuturi cu ḑeci de mii de locuitori, chiar şi în casul, când rentabilitatea nu este deplin asigurată, căci nu e vorba tot de câstig, vorbă trebue sĕ fie şi de interesele locuitorilor, cari sunt şi ei contribuabili la dare şi nu au nici timpul póte nici plăcerea de a alerga câte 20 kilometri până ce sĕ pótă pune ori ridica o scrisóre dela postă

Organele bisericesci promovéză în mare mĕsură şi interesele statului şi statul ar trebui sĕ se cugete şi pentru aceea, căci dacă aparţin confesiunei nóstre totuşi şi ei sunt cetăţeni şi au drept ca sĕ se bucure şi ei de beneficiile de cari sĕ bucură alţii de altă limbă şi de altă lege.

Le accentuăm aceste tocmai din incidentul denumirei ministrului Baross de membru de onóre al societăţii geografice şi o facem cu cugetul cel mai curat şi fără nici o reservă decât ca sĕ caute sĕ-şi câstige merite şi pentru locuitorii dela munte nu numai pentru cei ce obţin concesiuni rentabile pentru construirea de drumuri de fier. Aici va fi póte întreprinderea înrentabilă dar va aduce mulţămire în un popor bun şi credincios şi poporul nostru este destul de bun şi de credincios ca sĕ merite ca instituţiunea postelor se fie un bun comun şi al lui, alăturea cu cei rĕsfăţaţi fii dela ţéră. Nu va ajuta acest articlu de ḑiar, vom căuta sanarea rĕului şi pe altă cale

---

Te-ai ocupat cu omul, pe mulţi învrednicit-ai
Sĕ guste lin şi tainic a muselor nectar!

Căci un pătrariu de secol aprins-ai cu iubire.
Făcliile sciinţei în inimi românesci,
Martirii naţiunei cuprinşi sunt de mâchnire,
Căci tu al lor părinte, pe veci î-i părăsesci!

I-i laşi, dar munca-ţi dréptă aduce-va în lume
Îmbelşugate róde în némul românesc,
Memoria-ţi eternă şi scumpul teu renume
Vor fi păstrate 'n suflet ca un odor ceresc.

„Sciinţă despre suflet“! Comóră nesĕcată
De 'nvĕţături sublime, mărgăritar divin!
Tu ne 'nveţi că în viéţa şi'n lupta necurmată
De suflet se conduce al omului destin!

Nemuritor rĕmâne un suflet, când pămêntul
Işi cere părticica, căci e primit în cer,
Nemuritor p'ana-va geniuţi căci mormêntul
Nu póte ascunde fapte şi ideile nu pier!

In liniştea mortală, acum când totul tace,
Cu Simeon, vei ḑice grăbind spre-al teu mormênt:
„Acum slobóde, Dómne, pe robul teu în pace,
„Că'n viéţa mea lăsat-'am lumină pe pămênt!

Ah, pasă dar, ferice în sferele înalte,
Invĕţătoriul lumei la sine te-a chiemat!
Se odichnesci în pace şi ródele-ţi bogate
Se le privesci din ceriuri, cum cresc neincetat!

Braşov, 4/16 Martiu, 1892.

George Jóndrea
învĕţătoriu.

Revista politică.

Ḑiua de 15 Martiu n. a fost sĕrbată cu multă însufleţire în tóte părţile locuite de magiari. Discursuri patriotice înflăcărate până la estrem şi articlii însufleţitori în ḑiare caracteriséză mai cu sémă 15 Martiu din anul curent. Alte incidente nu scim sĕ fie obvenit. —

În desbaterile pentru adresă şi-a ridicat glasul dl Koloman Tisza. Vocea s'a a pus în o febrilă agitaţiune atât partidele oposiţionale din dietă, cât şi presa oposiţiunei.

E drept, că fostul prim-ministru n'a vorbit cu atâta vehemenţă şi s'a mărginit a espune mai vêrtos folósele ce le-a avut Ungaria dela pactul dualistic şi a declara, că dênsul nu aspiră la putere; — dar tóte acestea n'a putut potolí mânia oposiţiunei.

Irányi, conducĕtoriul kossuthistilor i-a cerut inmediat socotélă despre activitatea lui în decurs de 15 ani, cât a domnit şi i-a mărturisit în faţă, că Tisza a venit la putere cu alte planuri, dar nici unul din planurile sale nu le-a realisat.

Presa oposiţională vede în eşirea lui Tisza din reserva de până acuma un început nou de atacuri pe tótă linia contra oposiţiunei. Acésta se póte deduce şi din împregiurarea, că cei mai dibaci debatanţi din partidul liberal au luat cuvêntul la desbaterea adresei. Oposiţiunea nu le va rĕmâné datóre, prelungéscă-se ori cât acele desbateri Ea vrea sĕ năduşéscă vocea partidului liberal, care a provocat atâta nemulţămire în ţéră şi care în adevĕr nu e condus de Szapáry ci de Tisza cu clicaşii lui. —

In şedinţa din 16 l. c. Iokai a luat în apĕrare pe dl Tisza şi pe partidul liberal, vorbirea sa însĕ, cu tóte că şi de astădată a avut timbrul humoristic nu a produs efect mai mare; dar a dat ansă deputaţilor Eötvös şi Polony la vorbiri mai vehemente îndreptate contra guvernului şi la adresa dlui Tisza.—

Proiectul de rĕspuns la mesagiul de tron din camera deputaţilor din România e mai mult o adresă de curtenire. E redactat de dl Titu Maiorescu şi are următoriul cuprins:

Sire!

Adunarea deputaţilor, venind la începutul unei noue legislaturi sĕ şi îndeplinéscă misiunea primită dela Ţară, este fericită sĕ aducă omagiile Sale de iubire şi devotament Alesului naţiunei, care, în decurs de preste un patrariu de secol plin de încredere în vitalitatea poporului încercată în timp de pace şi de rĕsboiu şi totdeuna sprijinindu-se pe organele constituţionale, s'a consacrat la înălţarea României.

Sire!

Cu mare mulţămire am ascultat asigurarea despre relaţiile amicale, ce avem cu tóte puterile strĕine, şi vedem în acest fapt cu efect al politicei de pace şi de ordine, pe care guvernul Românei o urméză cu statornicie şi care, fiind întemeiată pe interesul naţional, stă mai presus de deosebirile partidelor.

In ceea ce privesce activitatea internă, credincioşii ideilor de reformă, pentru a căror înfăptuire am fost aleşi, vom da tot concursul nostru guvernului pentru proiectele anunţate, îndeplinindu-ne tot de odată datoria unui control scrupulos Şi, în rêndul dintâiu, ne vom ocupa de budgetul statului şi de legile ce stau în legătură cu el, pentru a se asigura regulata cestiune a banilor publici încă dela începutul anului financiar 1892—1893.

Sire!

De curênd eşiţi din alegerile generale ca representanţi ai naţiunei, credem astfel a rĕspunde dorinţei manifestate de maioritatea poporului, ca în linişte şi cu stabilitate sĕ întrebuinţăm tóte puterile la o muncă roditóre pentru binele ţĕrei.

Sĕ trăesci maiestate!

Trăiască maiestatea Sa Regina!—

— Cestiunea relaţiunilor dintre stat şi biserică continuă a agita spiritele în Francia. „Figaro“ a publicat deunăḑi, în acéstă privinţă un articol, care a făcut mare sgomot şi care e în adevĕr fórte interesant. Acest articol retrospectiv povesteşte tótă geneza negocierilor, dacă se pot numi astfel, cari au dus la apropierea dintre guvernul frances şi sântul scaun, apropiere consacrată de ultima enciclică.

Punctul interesant al articolului din „Figaro“ este rolul, pe care autorul acestui articol îi dă în afacerea acésta, preşedintelui republicei. Se ḑice adecă, că dl Carnot ar fi revenit la iniţiativa negocierilor. Doritor de a restabili „unitatea morală a Franciei“, greu compromisă de lupta pe terenul religios, dl Carnot ar fi profitat de momentul căderei bulangismului şi neisbândei a tuturor tentativelor monarchice, pentru a sugera sfântului Scaun ideia reconstituirei unui partid conservator în sensul raţional al cuvêntului adecă, republican, căruia clerul nu numai sĕ nu-i pună piedici, ci sĕ-i dea şi un sprigin indirect. In decursul negoţierilor pentru numirea cardinalului, monseniorul Richard, archiepiscopul Parisului, s'au făcut primele avansuri; şi în urma acestor prime negoţieri, Leon XIII, câştigat pentru ideia unei împăcări, care îi părea cu deosebire oportună în momentul, în care Italia se angagia în alianţa întreită, şi-ar fi dat consimţĕmêntul unei evoluţiuni în sensul indicat.

Diferitele faze ale acestui incident interesant sunt destul de cunoscute: diferitele manifestaţii oratorice şi de altă natură ale cardinalului Lavigerie; intrigele unei părţi a episcopatului francez, prea mult legat de partidele căḑute de la putere, pentru a renunţa, fără rezistenţă la atitudinea-i de până acum; scrisorile episcopale ale monseniorului Richard; felul de schismă, care se produse în sînul clerului, între partizanii „dezarmărei“ şi intrasigenţii clericalismului aliaţi cu monarchiştii, în sfârşit manifestul cărdinalilor şi enciclica Papei, stabilind în chip definitiv ca o datorie pentru catolicii francezi de a respecta instituţiunile republicane ale ţĕrei.

Acestea până în ḑiua de aḑi.

De acum înainte, din partea cealaltă de la partidul republican vine ameninţarea unei oposiţii energice politicei de împĕcare urmărite de 2 ani. Duşmânia radicalilor s'a manifestat deja câteva sĕptămêni inainte prin resturnarea cabinetului Freycinet-Constans. Acum ea se întorce împotriva republicei.

Ar fi, — ḑice „La Justice“, — o ridicare în sinul întregei democraţii dacă s'ar afla, că un president, a cărui cea mai strînsă obligaţie este sĕ nu facă altă politică de cât pe aceea a miniştrilor sei, cu aprobarea camerei, a lucrat în secret din primele momente ale instalărei sale, ca sĕ ne dea o republică a clerului.

„La Bataille“ proclamă clericarismul de mai primejdios ca ori-când şi că trebue combătut cu înverşunare, mai ales când Roma e în relaţii neîntrerupt cu cheul d'Orsay şi cu Eliseul.

Pentru „Laterne“, biserica în complicitate cu Eliseul, complicitate póte inconscientă, dar cu atât mai de temut, încércă sĕ pună mâna pe Franţa.

Ni se pregătesce un resboiu religios pentru anul 1893, continuă acéstă gazetă. Din fericire, de astă-dată Carnot nu va fi organisatorul unei victorii.

„L'Independance belge“, care face tóte aceste rezumări, vede în cuvintele presei radicale elementele unui conflict în pregătire, şi care ar putea sĕ creieze încă dificultăţi seriose cabinetului Loubet.

Cestiuni preoţeşti.

Despre însuşiri mai perfecte şi lucrare mai zelósă a preoţilor români.

II.

Avut-au antecesorii nostri credinţă mai mărturisitóre decât noi, aşa au putut sĕ păstreze religia lor sub ispitele cele mai grozave. Au fost pĕtrunşi de mântuirea prin credinţă, de acésta cetim, că au răbdat suferinţă şi torturi grele.

Vieţuim şi noi în timpul ispitelor, în timpul materialismului şi egoismului, în timpul când se recomândă mai mult cele lumesci, în timpul reinoirilor, de aceea unii, cari ne invêrtim în cercul bărbaților mireni ne vênturăm cu întrebarea· „Óre cum ar fi mai bine sĕ fim liberali sau conservatori? Sĕ fim ómenii progresului sau ruginiți; sĕ fim clari ori iesuiți sau bigoți?

Terminii acestia îi audim cum se aplică la unul și la altul, îi luăm prin graiu însĕ nu sciu dacă toți preoții nostri cunosc definițiunea lor. De aceea cred că nu e reu, sĕ ne împrospătăm părerea asupra lor.

Sub numele credința ortodocsă înțelegem dogma sau credința nóstră dreptcredinciósă. Scim toți, că dogma sĕ cuprinde în simbolul credinței în cele 7 taine și în ritualele bisericesci.

La aceste dogme după legiuirea sinodului al III-lea canonu 7 „nu este ertat nimenui sĕ adaugă sau se scadă ceva".

Despre rituale legiuesce canonul al 8-lea apostolesc, și canonul 75 al sinodului al VI-lea § 186 p. 11 din Drept. Canon. unde se prescrie, că preotul este datoriu a se ținea strêns de cele prescrise și Canon. 114 din Cartagena legiuesce: Servițiile bisericesci prescrise și așeḑate în tipic nu este ertat ale schimba și prescurta.

La prescurtările ce ne-am deprins mai ales decând cântă corurile bisericesci ar fi lipsă de o regulare archieréscă. Altfeliu observă crescinii, că le ținem cam de prisos și de acésta le prescurtăm, sau le lăsăm cu totul.

A nu ținea la canóne, la lege, — nu că suntem liberali sau conservatori — ci suntem fără de lege

Este prin urmare se fim esacți și consecuenți chiemării nóstre. Nu încape în biserică terminul liberal, care inspiră o reformă și nici terminul conservatoriu, care prescrie a păstra, că nu vom începe a arunca.

Sĕ ne esaminăm, că atunci când cerem dela servitorii nostri sĕ fie ei esacți sĕ-și împlinéscă slușba lor noi suntem neesacți și neconsecuenți. Prin acésta purtare perdem demnitatea înaintea crestinilor nostri și ni se va putea ḑice cu drept cuvênt puneți sarcini grele și voi nu le atingeți.

Cunóscem preoți esacți evlavioși, la cari alérgă creștinii cu slujbe din alte parochii cale de câte-o ḑi și noi îi numim iesuiți și bigoți.

Preot român ortodocs și iesuit? Mai mare satiră nu se póte. Unde sĕ fi învĕțat preoții nostri iesuitismul? La teologia din Sibiiu? Sau la universitatea din Lipsca? Jesuitismul sĕ invață în colegiele lor proprii (col. de propaganda fide).

Cuvêntul „iesuit" nu însĕmnéză prefăcătorie acésta este fariseism și nu însĕmnéză nici lingușire care se face prin multa cetire cu mânile la pept sau în genunchi. Acésta e ipocrisie sau o cerșitorie după modelul cerșitorilor din Anglia. Numele „iesuit" însĕmnéză cuceritoriul convingerilor, precum a cucerit Iisus și a atras atâtea némuri la învĕțătura sa.

Jesuitul Klinconstrom în anul 1879 mărturisi din Amvon că fiind el om cu studii la cucerit Jesuiții cu învĕșătura lor și la despărțit de părinți și frați cari sunt evangelici, éră el a întrat în ordul jesuiților. Și ḑise me bucur de acésta că am îmbrățișat o chiemare spre a atrage pre ómeni la mai bine la o mulțămire intimă.

Numele „bigot" sĕ dă ori-cărui crescin, care se rógă mai îndelung, însĕ numai acela se póte numi „bigot" care face îndoit preste ceea-ce este prescris, noi preoții datori suntem se ținem credința nóstră dreptcredinciósă în tótă curățenia ei.

III.

De credință se țin și faptele bune: „credința fară fapte mórtă este" după roduri se cunósce pomul și nu cel ce ḑice Dómne, Dómne, va întra întru împĕrăția ceriulni, si cel ce face voea mea.

Ținem mult nunumai la însuși faptele nóstre ale preoților după cuvêntul Mêntuitoriului: „așa se lumineze lumina vóstră înaintea ómenilor, ca vĕḑênd ei faptele vóstre cele bune sĕ se măréscă tatăl nostru cel ceresc" ci și la datoria preotului de a povĕțui pre crescinii sei aici în lume cum sĕ se ocupe, cum sĕ lucreze.

Preotul are dară detoria a învăța pe parochianul cum sĕ lucreze. Are datoria după sf. Evangelie. Duchul Domnului m'a trimis bine a vesti sĕracilor, a vindeca pre cei sdrobiți, a mărturisi robilor sloboḑire și a slobozi pre cei sfărimați întru ușurare. Ințelegem din acésta că e datoriu preotul a povĕțui pre fii sei sufletesci ca se pótă trăi aici în lume mai ușor și fără de pĕcate.

Faptele din lumea acésta pregĕtesc pe crescini la viața de veci sau la viața osîndiei. Veniți binecuvêntații părintelui meu de moșteniți viéța de veci și duceți ve dela mine blăstămaților în focul cel de veci", învață sfânta Evangeliei.

Și „ți am dat 5 talanți și alți 5 ai făcut" éră celui cu un talant i-au ḑis „trebuia sĕ dai argintul meu la schimbători și tu l'ai ascuns slugă rea' și leneșe."

Spre scopul susținerii religii și a naționatității românilor găsesc mijlócele următóre:

a) Preotul cu comitetul și sinodul parochial sĕ se îngrijéscă a înființa legiuita grădină (Kisdedov) pentru copii românilor dela 3—6 ani cu o institutóră română.

Sé trimită pe soția învĕțătoriului sau pe altă română cu carte ca sĕ facă un an pracsă și astfel — avênd vreme — sĕ înființeze acel institut de crescere că sĕ nu lase copii românilor pe mâna vre-unei jidance etc;

b) Sĕ ție dese sfătuiri cu protopopul și apoi cu comitetul și cu sinodul parochial și din pămênt sau prin repartiție asupra parochenilor se afle mijlóce și sĕ formeze salariul de 300 fl. proiectat pentru învĕțători, ca altfel il va completa statul și va face din ccóla confesională, scólă de stat.

c) Deslipindu-se scóla de biserică, copii vor fi instruiți altfel; junii fiind trei ani la miliție și vi ind în atingere cu evrei și cu tot felul de ómeni, cari batjocoresc religia nóstră sĕ deprind a numai ținé posturi, sĕrbători, datine etc., ca sĕ nu rĕmâie stricați pre lângă tóte jertfele preotului trebue el sĕ ție și catechisațiunea de Duminecă cu toți junii și junele dela 15 ani în sus conform § 186 p. 6 din Compendiu de Dreptul Canonic, éră în acéstă scólă se instrueze și se formeze el credincioși bisericii sale și membri religioși parochiei;

d) Sĕ aplice copii creștinilor la servițiele și cântările bisericesci — ajutândui cu câte ceva dela biserică ca se formeze din ei coriști și membri zeloși bisericii;

e) Sĕ îngrijéscă ca parochenii evlavioși sĕ fie aleși în comitetul și epitropia parochială;

f) Sĕ ție în evidență într'ún protocol pre cei nereligioși pre cei ce nu merg la biserică și pre cei imorali;

g) Sĕ povĕțuéscă pre parochenii sei cum sĕ lucreze și cum sĕ ajungă la o stare materială mai bună și sĕ ajute pre copii cei sĕraci la studii;

h) Sĕ îngrijéscă ca cei ce trăiesc imoral, în concubinat, furii, bețivii sĕ se îndrepteze. Spre acest scop sĕ folosécă povețele sale, dojana comitetului și hotărîrea sinodului parochial cum și consultul protopopului în acésta cestiune fórte însemnată.

i) Ori ce va vedea nepotrivit și nefolositor la parochenii sei sĕ nu fie indiferent ci sĕ le arate și sĕi îndrepteze, ca un părinte trupesc pre fii sei.

Astfel creându-se o legătură intimă între parocheni și paroch, ca între fii și părinte, de s'ar întêmpla ceea ce scrie Isaia la cap. 51 „Vor veni cei de alte némuri, cari vor pasce oile vóstre"; de va întra inimicul ca lupul îi staulul oilor nu le va nimici, că ele se vor aduna la glasul păstoriului lor.

Sunt grele, ḑic fórte grele aceste sarcine însă și preotul are grea responsabilitate. Suntem datori a ne sili sĕ facem binele, deși nu se recunósce astăḑi de public, sĕ credem, că se recunósce de mai marii nostrii și de Tatăl ceresc; Sĕ credem că noi înși-ne avem o mulțămire și mângăere că am făcut tot ce am putut.

Încă o datorie însemnată are preotul și acésta este predicarea cuvêntului lui Dumneḑeu.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit ieri Vineri, în Budapesta. Sâmbătă va da audiențe. — Foile din Budapesta anunță, că archiducele Francisc Ferdinand se va așeḑa cu locuința în Budapesta.

* (Reglementarea în armată.) Scirile din Pojon comunică, că tribunalul militar de acolo a condamnat doi sub-locotenenți dela bat. div. 9 la arest și pierderea gradului de oficer, din causă, că au maltratat pe subordinații lor; ér pe un soldat, care a doborît pe căpitanul ce-l maltratase, l'a condamnat la mórte.

* (Ramazan.) Cea mai frumósă serbare plină cu momente interesante e la mahomedani serbarea Ramazan.

Pe 15 a lunei Ramazan cade serbarea care numai odată se întêmplă în un an, când adecă Sultanul, încungiurat de o splendidă suită, percurge tóte stradele Constantinopolului. In ḑiua acésta se deschid tóte teatrele turcesci, se deschide esposițiunea Ramazan, în care ochiul póte vedea comori fabulóse și splendide, pe strade om de om e mulțimea de vîjbăe. Luna Ramazan este pentru Constantinopole aceea ce era pe timpul domnirei papilor săptĕmâna patimilor în Roma.

Șeful biroului pentru estradarea de bilete pe drumurile de fer ale statului, domnul Paul Schimmer din incidentul serbărei Ramazan va arangia în Aprile o escursiune la Constantinopole.

Plecarea va fi din Budapesta în 9 Aprile sara la órele 6 din gara centrală. Sosirea la constantinopole prin Belgrad, Niș și Sofia în 11 Aprile la 3 óre după améḑi. In capitala Turciei se va ține o pausă de 5 ḑile, în care după un program bogat călĕtorit vor puté vedé lucrurile cele mai renumite d. e. privirea din turnul dela Galata, biserica Aja-Sofia, țermurii mărei europene și asiatice, Scutari, cimiteriul turcesc, scaldele turcesti, bisericile turcesci mai renumite grădinile turcesci, preumblarea pe Bospor etc. etc.

Insinuările le primesce biroul pentru biletele pe drumurile de fer. Prețul 50 fl. La dorință programa se dă gratuit.

* (Societate română de navigațiune.) In portul Galați s'a înființat prima societate română de navigațiune sub numirea „Prutul" sub direcțiunea dlui comerciant din Galați G. Popovici.

* (Necrolog.) Din partea direcțiunei institutului „Albina" am primit următoriul anunț:

Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina" în Sibiiu cu cea mai profundă durere aduce la cunoscință, că valorosul ei membru și fundator al institutului, Domnul

IOAN POPESCU,

asesor consistorial, protopresbiter, profesor la seminariul „Andreian, membru corespondent al Academiei române, membru onorar al societății scientifice pentru pedagogie din Lipsca, membru al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, etc. etc.

ieri la órele 2 p. m., în etate de 60 ani, și-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului.

Înmormêntarea se va face Joi în 5/17 Martiu n. la 3 óre p. m., din casa proprią, strada Schewis în cimiteriul greco-oriental din suburbiul „Pórta-Turnului".

Fie-i țĕrêna ușóră și memoria binecuvêntată

Sibiiu, în 16 Martiu, 1892.

* (Metropolitul Teodosiu.) Fostul metropolit al Sêrbiei Teodosiu a încetat din viață. Dênsul a fost născut în Ungaria, unde a și făcut studiile gimnasiale. A ajuns metropolit mai mult la intervenirea fostului rege Milan cu scop, ca sĕ-l despartă de Natalia. Regele și a și ajuns scopul dar actualul metropolit Mihail din causa acésta a refusat a da rĕpausatului binecuvêntare.

* (Renunciare). Regele Milan a trimes monarchului nostru renunciarea la demnitatea de colonel, al regimentului de infanterie austro-ungar, al cărui proprietar era.

* Camera advocațială din Timișóra a primit ordin dela ministru de justiție, ca sĕ ștérgă din lista advocaților pe toți advocați și pe candidați de advocați de pe teritorul tribunalului reg. din Becicherecul mare și lista lor sĕ o trimită camerei advocațiale din Segedin, ca sĕ fie acolo induși, căci cu 1 Aprilie a. c. se vor adnecsa la acésta cameră advocațială. In urma acestei dispusețiuni toți advocații din Becicherecul mare, Modoș și Beceiul turcesc în numĕr de 40 de advocați și 15 candidați sunt scoși din camera advocațială din Timișóra și înscriși camerei din Segedin.

* (Societatea geografică română.) Conform art. 13 din statutele societății, subsemnații, în numele comitetului au onóre a convoca pe toți domnii societari a se întruní în adunare generală obligatorie la 7/19, 8/20 și 9/21 Martiu 1892 la 8 ½ óre séra, în sala de ședințe a senatului.

Ședințele vor fi presidiate de Majestatea Sa regele.

Programa lucrărilor.

In ḑiua de 7/19 Martiu, 8 ½ óre séra: Darea de sémă anuală a dlui secretariu general George I. Lahovari. Dl Tocilescu Grigore: Istoria Bucurescilor. Dl Ionescu-Gion: Încercări de colonisare în țara românéscă în secolul XVI.

In ḑiua de 8/20 Martiu 8 ½ óre séra: Raportul asupra lucrărilor puse la concurs, (opt elaborate). Dl Dr. Felix: Geografia medicală a României. Dl Hepites Stefan: Óra internațională pe zone. Dl Gogu Constantin: Asupra variațiunei latitudinilor.

In ḑiua de 9/21 Martiu, 8 ½ óre séra. Dnul Nacian I.: Forțele productive ale României. Dnul Nicolau George: Starea actuală a cestiunei viticole. Dl Burada Theodor: Despre românii din Istria. Presentarea și aprobarea socotelilor pe anul 1891. Votarea bugetului pe 1892. Votarea mai multor propuneri ale comitetului și votarea de noi membrii.

Bucuresci, în Februariu, 1892.

Vice-președinți: General *G. Manu.*
General C. *Barozzi.*
Secretariu-general: *George I. Lahovari.*

* (Un șérpe în biserică.) Lucru de necreḑut i-se scrie „Gaz. Transilv." că s'a intêmplat acum de curând în comuna Prilog din țéra Oașului. La 18 Februarie n. c. tocmai pe când se sĕvêrșia în biserică cununia a ḑóuĕ părechi tinere și preotul stătea în ușa altarului, de-odată se iví un șérpe mare, care

trecù printre miri, spre mai mare suprindere a tuturor celor de fată. Unul din miri sdrobì capul șérpelui și-l omărì. Aparațiunea acésta a șerpelui în timp friguros de iarnă și în imprejurări atât de ecstra ordinare, după cum ni-se scrie, a dat nascere la diferite intepretări superstițióse în popor.

* (Anarchistii.) Linistea publică în Paris și în întrégă Francia a fost conturbată prin câteva încercări de omoruri făcute din partea anarchistilor. Palatul prefecturei și al poliției din Paris erau amenințate cu dărîmare totală dacă nu se prevenia pericolului. Poliția a pus mâna pe mai mulți indiviḑi și a descoperit mari cantităţi de dinamită ascunsă.

* (Zăpadă négră). S'a observat acum de curênd prin prejur de Dicken-Peterzell (Rusia) căderea unei cantităţi de zăpadă négră.

Se scie, că colórea acésta provine din causa că în zăpadă se află milióne de animale minuscule. După o credință populară fórte rĕspândită altă dată căderea zăpezei negre prevestește ciumă și tot so iul de calamități publice.

* (Grevele din Englitera). Numĕrul minerilor greviști ai districtelor minere din Manchester, Wales de Nord, Nottingham, Bristol, Derbyshire și Durham a ajuns cifra de trei sute de mii.

Nu se lucréză actualminte de cât în trei districte, în Wales de sud, Scoția și în Northumberland, dar producțiunea nu este suficientă pentru industrie și trebuințele casnice.

Multe branșe de industrii din Englitera din nord și centru sunt paralisate din causa lipsei de cărbuni. Dacă greva continuă încă o sĕptĕmână, olăriile din Nordstaffordshire vor trebui sĕ se închidă și 50,000 de lucrători olari vor rĕmâné fără pâne.

Drumul de fer din N. E. de Durham a suspendat mai multe trenuri spre a economisi cărbuni, scrie „Timpul“.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientalı din districtul XI Făgăraș de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

Iisus ne învață sĕ ertăm greșalele deaprópelui.

In rugăciunea domnească a ḑis sĕ ne rugăm „și ne eartă nouă greșalele nóstre, precum ertăm și noi greșiților nostri“

Altă-dată Iisus ne-a învĕțat ḑicênd: „Amin! Amin! ḑic vóuĕ. De veți erta oamenilor greșalele lor, erta-va și vouĕ Tatal vostru cel din ceriu. ear de nu veți erta oamenilor ce v'au greșit voue, nici Tatăl vostru cel ceresc nu va erta greșalele voastre“.

Ear altă data a ḑis Domnul: „Dacă vei merge cu darul tĕu la altariul Domnului, și acolo iți vei aduce aminte că nu esci împăcat cu fratele teu, lasă darul tĕu la ușa altariului și mergi de te împacă mai ântâiu cu fratele teu, și apoi vină și jertfesce Domnului.

Din aceste cuvinte a le lui Iisus învĕțăm:

1. Că Dumneḑeu doresce, ca noi sĕ trăim în pace cu toți oamenii, și sĕ nu fim mănioși cu nimenea.

2. Că Dumueḑeu numai atunci ne eartă greșalele nostre, dacă și noi vom erta pe cei ce ne-au greșit nouĕ.

3. Că Dumneḑeu nici darurile nici rugăciunile nu ni le primesce, dacă nu ne vom împăca mai întâiu cu ómenii, pe cari suntem mănioși.

Mergênd la altariu,
Sĕ duci al teu dar,
Eartă pe de-aprópele,
De tóte greșalele,
Eartă pe vecinul teu,
De ți a făcut ori ce rĕu,
Căci sĕ sci că Dumneḑeu,
Nu primesce darul teu,
Dacă în inima-i purta,
Mănie pe cineva.

Intrebări. Când eartă Dumneḑeu greșalele oamenilor? Ce a ḑis Iisus sĕ facem, când ducem daruri la altariu Ce învĕțăm din aceste cuvinte ale lui Iisus?

Recapitulare.

Din cele învĕțate pănă acum scim multe lucruri frumóse despre Iisus și anume:

Scim că Dumneḑeu tatăl a trimes, după cum a fost, promis lui Adam, pre fiiul sĕu Domnul nostru Iisus Christos ca sĕ ne mântuescă de pĕcatul stramoșesc.

Scim, că ingerul Gavriil a vestit venirea lui Iisus Christos pe pămênt.

Scim, că fecióra Maria, pentru curățania inimiei a fost aleasă ca sĕ fie maica lui Iisus Christos.

Scim, că Iisus încă copil fiind a iubit biserica și lucrurile Dumneḑeesci și a dat dovadă de mare înțelepciune.

Scim, că Iisus Christos, deși a fost fiul lui Dumneḑeu s'a supus la tóte legile bisericesci botezându-se când a fost de 30 ani.

Scim, că Iisus a făcut minuni, și că ne-a învĕțat legea cea adevĕrată și dreaptă și ne-a arătat calea mântuirei.

Scim, că Iisus nu numai a învĕțat pre ómenii, ci încă le-a făcut mult bine, i-au scăpăt de dureri și necaḑuri, vindecând pre bolnavi și dând viața morților.

Multe alte învĕțături frumóse ne-a învĕțat Iisus și alte minuni ne numĕrate a făcut despre care vom vorbi și vom învĕța altă dată. Acum sĕ vedem ce s'a întêmplat cu Iisus și cum a împlinit mântuirea nóstră.

Loterie.

Mercuri în 16 Martiu 1892.

Brünn: 83 89 73 71 80

Nr. 144 [33] 3—3

Concurs repețit.

In urma veneratului ordin consistorial dto 27 Novembre 1891 Nr. 6828 B. prin acésta se escrie concurs nou, pentru intregirea vacantei parochii de clasa a II-a Bedeciu din acest tract protopresbiteral, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 617 fl. 20 cr., ceea ce se póte vedea din protocolul comitetului parochial aflătoriu la acest oficiu, de unde doritorii de a competa la acéstă parochie și pot cere informațiune despre starea parochiei și a venitelor.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a-și așterne suplicele lor acestui oficiu până la terminul sus indicat, instruite conform legilor în vigóre.

Tot odată sunt poftiți concurenții, ca în vre-o Duminecă ori sĕrbătóre sĕ se presinte la biserică, sĕ fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral român gr or. al Clușului în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 15 Februariu, 1892.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 26 [34] 3—3

Concurs repețit.

Deóre-ce în urma concursului publicat în Nrii 88, 89 și 90 a „Telegrafului Român“ din anul trecut, nu s'au găsit nici un concurinte la postul de paroch din parochia de clasa a III-a Geröfi — Dângău cu filia Banfi — Dângău și prediul Bălcești, prin acésta se publică concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 452 fl. 80 cr. așa precum s'au îmbunătățit în ședința comitetului din 27 Decembre 1891.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca în vre-o Duminecă s'au sĕrbătóre sĕ se presinte în parochie la sânta biserică și ca concursul instruit în sensul legilor din vigóre sĕ-l aștérnă subsemnatului oficiu, până la terminul susindicat, dela care 'și póte câștiga informațiuni despre starea parochiei și a venitelor ei.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 24 Ianuariu, 1892.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 498. [32] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericéscă de clasa a III. Chergeș cu filia Popesci, în protopresbiteratul Devei, pe basa ordinului consistorial dto 26 Novembre a. c. Nr. 6766 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telelegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele parochiale, cari tóte la olaltă, regulate și statorite la 21 August a c. dau suma de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informațiuni mai de aprópe se pot trage dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial al comunei numite.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Devei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Deva, 27 Decembre, 1891.

Avram P. Pĕcurariu,
adm. protopresbiter.

Szám. 1276/892. [31] 3—3

Hirdetmény.

Alantirott eljáró biró által közhirrététetik, hogy a fehéregyházai erdő és legelő elkülönitési perben, a képviselet rendezése, mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitésére határnapul 1892 évi márczius hó 26-ik napjának d. elötti 8 óráját, a helyszinére Fehéregyházára a község házához tüzetett ki; a fentirt határnapra minden érdekelt fél, az ismeretlenek ez uton megidéztetnek

Erzsébetvároson, 1892 évi Február 27 én.
A kir. törvényszék eljáró birójától.

Jenej Károly,
kir. törvényszéki elj. biró.

„Furnica“ cassă de economii, societate pe acțiuni în Făgăraș.

Convocare.

Domnii acționari ai „Cassei de economii „Furnica“, societate pe acțiuni“, se învită prin acésta în virtutea §. 16 al statutelor societății la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține la **Făgăraș în 20 Aprile 1892 stilul nou înainte de améḑi la 11 óre** în localul societății.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunei, bilanțul anului 1891 și raportul comitetului de supraveghiare.
2. Destribuirea profitului realisat conform bilanțului.
3. Ficsarea prețului marcelor de presență, pentru direcțiune și pentru comisariul de ḑi.
4. Alegerea conform §§-lor 30 și 56 din statute a 2 membrii în consiliul direcțiunei în locul celor eșiți după ordinea vechimei funcțiunei lor.
5. Alegerea conform § 40 din statute a comitetului de supraveghiare.
6. Modificarea §. 46 din statute, eventual și a altor §§-fi.

Domnii acționari cari în sensul §§-lor 17, 18 și 19 din statutele societății vocsc o participa în persónă sau prin plenipotenți sunt rugați a-și depune la cassa societății sau la institutul de credit și de economii „Albina“ din Sibiiu acțiunile lor și eventual doveḑile de plenipotență cel mult până în 31 Martiu 1892 st. n.

Făgăraș, în 27 Februariu, 1892.

[37] 1—1

Direcțiunea societății.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Domnii membri sunt învitați a participa la

a XXIII-a adunare generală ordinară

care va avé loc **Duminecă în 10 Aprile st. n. a. c. la 10 óre înainte de prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5)*.

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de sémă despre afacerile anului 1891.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Alegerea consiliului de supraveghiere.
5. Propuneri incurse.
6. Sortire de obligațiuni ale fondului de întemeiare. [36] 2—2

Sibiiu, în 5 Martiu, 1892.

Direcțiunea.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27. Sibiiu, Marți 10/22 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 7510 Plen.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Congresul nostru național-bisericesc din 1891 a dus în ședința sa dela 11 Novembre 1891 Nr. 146 cu privire la parochiile de clasa a II-a din întrégă provincia nóstră metropolitană următoriul conclus:

„La parochiile de clasa a II-a pot concura acei preoți ori clerici absolvenți, cari după absolvarea cel puțin de 6 clase gimnasiale ori reale, — sau după absolvarea de 4 clase gimnasiale ori reale completate cu cursul întreg pedagogic. și după terminarea sciințelor teologice în vre unul din institutele dieceselor nóstre au suținut esamenul de cualificațiune preoțesc cu succes bun".

Acest conclus se aduce la cunoscință oficiilor nóstre parochiale cu adausul, că prin acest conclus congresual § 15 al regulamentului pentru parochii din anul 1878, cu valóre pentru întréga provincie metropolitană, se schimbă și dispositiunea acestui § deodată cu primirea acestui cerculariu se scóte din valóre și are în locul aceluia sě între în valóre conclusul congresual premenționat.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 11 Novembre, 1891.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 1845 Plen.

Cerculariu

către oficiile protopresbiterale ale tracturilor: Hațeg, Sibiiu, Agnita, Avrig, Mediaș, Deș, Solnoc și Cetatea de pétră.

Prin acésta se dispune: ca în acele locuri de deputați la sinodul archidiecesan, cari după ultimele alegeri din anul 1891 au devenit vecante, sě se alégă deputați noi sinodali pentru restul periodului present sinodal de 3 ani, anume:

1. În cercul *Hațegului*, în locul deputatului reposat Ioan Rațiu, un deputat clerical;
2. În cercul *Sibiilui*, în locul deputatului reposat Dr. Ioan Moga, un deputat mirén;
3. In cercul *Solnocului*, în locul deputatului Dr. Nicolau Olariu, carele a optat pentru alt cerc, deasemenea un deputat mirén.

La alegerile acestea supletorie sunt a se observa esact instrucțiunile publicate prin cerculariul consistorial din 4 Februariu, 1891 Nr. 917 Plen §§. 1— 25, care însě în cercurile Sibiiu și Solnoc au sě fie aplicate numai la câte un deputat, precum sunt și locurile vacante numai câte unul.

Colegiul preoțesc din cercul Hațegului are sě se întrunéscă în locul central Hațeg Luni la 23 Martiu cal vechiu a. c, ér sinódele parochiale din cercurile Sibiiu și Solnoc au sě se întrunéscă pentru alegerea unui deputat mirén Duminecă în 22 Martiu vechiu a c., premergênd convocarea lor conform § lui 9 din Statutul organic cu 8 ḑile mai înainte; în fine bărbații de încredere au sě se adune pentru actul scrutiniului la locul central al cercului electoral, cu o săptěmână mai târḑiu, adecă Duminecă în 29 Martiu.

Comisarii consistoriali pentru actul alegerei, respective al scrutiniului sunt denumiți:

1. Pentru cercul preoțesc *Hațeg*, administratorul protopresbiteral al tractului Hațegului Avram Stanca în Petroșeni;
2. Pentru cercul mirenesc *Sibiiu*, asesorul consistorial Pantaleon Lucuța în Sibiiu;
3. Pentru cercul mirenesc *Solnoc*, notariul cercual Iov Imbuzan în Diviciorii-mari.

Dispositiunile speciale din punctele II, III și IV ale cerculariului consistorial provocat mai sus, au valóre și pentru aceste alegeri supletorie, în ceea-ce privesce eventualele substituiri ale comisarilor consistoriali și controla prescrisă pentru corectitatea actului de alegere.

Protestele contra alegerilor respective scrutiniilor de deputați sinodali conform conclusului sinodului archidiecesan din 11/23 Maiu 1888 Nr. 123 se consideră numai dacă au întrat la presidiul sinodului în termin de 15 ḑile, computate dela ḑiua alegerei, respective scrutiniului.

Pentru publicarea și esecutarea acestora oficiile protopresbiterale concernente au sě spedeze cât mai curênd pe calea cea mai sigură câte un esemplariu al acestui cerculariu la fie-care oficiu parochial din acele comune matere ale tracturilor sale, cere după uóua arondare a cercurilor electorale, publicată de aicea sub 7 Septembre 1887 Nr. 3414 Plen., aparțin unuia sau altuia din cercurile numite mai sus, acludând pentru fie-care comună materă și câte un esemplariu din formulariul de protocol electoral, care li-se trimite de aicea în numěr trebuincios.

Sibiiu, din ședința plenară ținută la 2 Martiu. 1892

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 8 Martiu, 1892.

„Cine sémênă vênt, seceră furtună", așa spune înțelepciunea poporului cuprinsă în acest proverb. Cu acest proverb trebuia sě-și încépă tóte ḑiarele din capitală articolii primi Vinerea trecută, în cari articoli era descrisă turburarea fără margini produsă Joi în parlamentul nostru.

Din fire sanguinici și iute la mânie, deputații unguri ușor se aprind, și guvernele de până acuma spre a da teren și acestei părți întregitóre din caracterul ungurilor, nu odată au pus pe tapet cestiunea naționalităților, ca parlamentul sě fie odată și în elementul seu cel adevěrat, sě se recoréscă, spre a se puté apoi dedica cu linisce lucrărilor folositóre.

De 7 ḑile parlamentul nostru s'a ocupat cu adresa la mesagiul de tron.

Fiind că parlamentul aici vorbesce cu coróna, ar crede lumea, că adresa acestuia va fi simplu un act de curtenire, o parafrasă a mesagiului, remâind tóte gravaminele bunăóră până la presentarea bugetului, căci aici după natura ministerielor se dă ocasiune de a vorbi despre tóte lucrurile posibile.

Parlamentul nostru însě tocmai la adresă ține, că e bine sě vorbéscă despre tóte cestiunile mai ponderóse, și fiind-că mesagiul a presentat dualismul ca un lucru, care nu sufere nici perfecționare, nici schimbare, e natural, că desbaterea acuma se învêrtesce în cercuri mari tot în jurul pactului dela 1867.

Desbaterile sunt de tot interesante pentru teoriele desvoltate din acest incident, și înainte de a veni la tema nóstră, cu vêntul sěmênat, din care a rěsărit și s'a desvoltat furtună, înainte de a veni la acésta pentru orientarea publicului nostru în puține cuvinte vom marca situațiunea.

Opoziționalii, cari stau pe basa pactului dualistic, în tómna anului trecut deodată cu schimbarea numelui de până atunci, și cu luarea celui de acum, „național", și-au lărgit și basa agitațiunei în masele poporului. Intre multe altele s'au accentuat cu deosebire un punct în program: desvoltarea pactului dualistic în spirit național.

FOIȚA.

La mórtea lui Ioan Popescu.

Am auḑit din depărtare troparele tênguitóre
De morți ale bisericei,
Și-am înțeles, că ea jelesce apusul unui mândru sóre
Din slugitorii Mesiei.

*

Și scóla o-am vĕḑut cernită, pe fii sei cu ochii umeḑi:
Pe muncitorii sufletesci,
Căci astăḑi s'a deschis o grópă și nemilósă ea inghite
Fruntașul scólei românesci.

*

O! voi surori nemângăiate: biserică și tu o scólă
Jeliți și-l plângeți cu amar!
Căci în viéța lui întrégă l'ați pomenit jertfind cu râvnă
L'al vostru strălucit altar.

I Prișcu.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Cu tóte acestea regina și princesele, cari aveau încontinu urechile lipite de ferestri, înțeleseră în aceeași ḑi refusul amênărei, și că esecuțiunea va urma după dóuěḑeci și patru de óre din gura vestitorilor publici, cari anunțau sentința în tóte cercurile Parisului. Tótă speranța stinsă de acum din inimile lor nu mai era decât un lucru dubiu, va murì regele fără sě le fi revěḑut, îmbrățișat, binecuvêntat. O ultimă și supremă asigurare de iubire la piciórele lui, o strângere de adio la inima lui, a auḑi ultimul cuvênt și a'l păzi, ai deschide inima pentru ultima óră, în acestea se mărginiau tóte dorințele, speranța și rugămințile lor. Adunate de diminéța in odaia reginei, în tăcere, în rugăciune și lacrěmi, înterpretând în inimă ori ce sgomot, întrebând cu ochii tóte fețele, nu aflară, decât târḑiu, că un decret al conventului le permitea, se revadă pe rege. Acésta fù o bucurie în agonie Ele se prepararä mult timp de a merge. Imbulḑindu-se la ușă, se adresară cu un ton rugător către comisari și temnițeri, întrebându i încontinu, li se părea, că nerăbdarea lor grăbesce órele, și că bătăile inimilor lor vor sili aceste uși, sě se deschidă mai iute.

Din partea sa regele la aparență mai rece, nu era în interior mai puțin turburat. N'avusese niciodată altă iubire decât una, femeea sa, o amiciție sora lui, o bucurie în viață, fica și copilul lui. Acéstă iubire omenéscă neobservată și recită pe tron deși niciodată stînsă, se împrospětase, se încălḑise de nou și se infiltrase óre cum în inima sa, decând îl loviseră nenorocirile, și mai mult, de când era în singurătatea prinsorei Atâta timp trecuse, decând lumea nu mai esista pentru el, decât în acest mic numěr de persóne, în cari îngrigirile, bucuriile și durerile sale se înmulțiau! Mai mult, purtând atâta frică, sperând, suferind împreună își uniră mai strâns cugetările și viața. Lacrěmile věrsate împreună și unii pentru alții sunt cimentul inimilor. Aceleași suferințe unesc de o mie de ori mai mult, decât aceleași bucurii. Aceste cinci inimi nu erau decât o singură simțire. Un singur lucru turbura la început întêlnirea lor, ideea, că întrevederea ultimă, când natura trebuia se dea curs liber desperărei, ar avea de privitori temnicerii, că cele mai secrete palpitări ale inimei soțului, soției, fratelui, sorei, tatălui, ficei ar fi numěrate, gustate și póte denunțate de ochii inimicilor lor. Regele se basà pe conținutul dispositiunei conventului, cerênd, ca întrevederea sě aibă loc fără martor. Comisarii, responsabili comunei, cu tóte că nu îndrăsniau pe față a desconsidera conventul, hotărîră ce e de făcut ca sě aducă în consonanță intențiunile decretului cu asprimea legei. Se decise, ca întâlnirea sě se facă în sala de mâncare, sala acésta avea o ușă, ce ducea la odaia, în care ședeau comisarii, ușa avea sě rěmâe închisă în urma regelui și familiei sale, dar comisarii sě observe pe prisonieri prin feréstra dela ușă. Astfel, dacă posițiunile, mișcările, lacrěmile ar fi fost profanate de priviri streine, cel puțin vorbele erau inviolabile. Regele puțin înainte de momentul, când erau sě se cobóre princesele, lăsà pe duhovnic în turnișorul seu, îi recomadà sě nu se arete, de sémă, ca nu cumva privirea unui preot sě facă pe regina sě crédă mórtea prea apropiată. El trecù în sala de mâncare, sě-și arangeze cele necesare pentru ultima întrevedere. „Adă puțină apă și un păhar, ḑise el servitoriului". Pe masă era o cană de apă înghețată, Cléry i-o arătă. „Adă apă fără ghiață, ḑise regele, căci bind regina de asta s'ar putea bolnăvì". In fine se deschise ușa. Regina ținênd pe fiul sěu de mână, se aruncà cea d'întâiu în brațele regelui și făcu o mișcare repede pare că voià sě-l tragă în odaia ei, din vederea privitorilor. „Nu, nu", ḑise regele cu o voce înădușită strêngêndu-și femeea la inimă și întorcênd'o spre sală, „nu vě pot vedé decât aici!" (Va urma.)

Ca lucrul se ia în câtva şi o formă mai concretă s'a premenit partidul cu câţiva ómeni noi, fosti aderenţi ai guvernului Tisza, şi cari purtau vorbe mari în cestiunile unguresci ardelenesci, totodată, cari erau în fruntea curentului de magiarisare în Ardél. Luceferii acestia sunt fostul comite suprem în comitatul Târnava mare şi mică, cont. Bethlen, şi deputatul românilor de pe Têrnava mică, Iuliu Horváth, ambii presidenţi ai reuniunei de magiarisare cu residenţa în Cluş.

Pusă pe asemenea basă recomandabilă partida contelui Apponyi a cucerit întrégă opiniunea publică unguréscă, şi dacă nu ar fi fost în ultimele alegeri cercurile românesci şi săsesci, cari au stat gratuit la dispositiunea guvernului şi dacă nu era formidabilul aparat administrativ în mânile guvernului, şi dacă nu era fondul, care sĕ verse sute de mii, aḑi în fotoliul de ministru president nu ar şedea contele Szapáry, ci conducătoriul oposiţiunei Apponyi.

Esemplul bun prinde, de aceea partida guvernamentală a voit sĕ se premenéscă şi ea.

Şi fiind că partida naţională s'a premenit cu un om, care pentru purtarea sa brutală, pentru călcarea în picióre a tuturor legilor pe timpul când era comite suprem în Ardél, s'a făcut celebru înaintea opiniunei publice unguresci, partida guvernamentală şi guvernul încă a căutat sĕ se premenéscă cu asemenea celebrităţi.

Şi din graţia curentului bolnăvicios de a aḑi, din graţia guvernului domnului Tisza, din graţia despotismului, care domnesce aḑi in comitate în aşa numită eră constituţională a sistemului liberal, s'a mai aflat un om violent, care nu cunoscea legi, nu dreptate, nu ecuitate, ci voia dênsului era lege şi încă lex suprema.

Acest providenţial om era şi este fostul comite suprem în comitatele Solnoc-Doboca şi Bistriţa-Năsĕud, Br. Banffy.

Pentru restabilarea ecuilibrului prin premenirea partidelor guvernul a ridicat pe Bánffy la demnitatea de president al parlamentului. Şi ca oposiţiunea sĕ nu rĕmână mai bogată cu un ardelén, drept contrapond lui Horváth s'a ridicat ardelénul Bokros la demnitatea de vice president al parlamentului, şi partida liberală în mâna lui a pus péna, ca sĕ facă rĕspunsul de adresă.

Intre asemenea condiţiuni s'a deschis parlamentul, şi s'a pornit discusiunea

Ca sĕ remânem numai la împăcarea dela 1867 vom amintí, că din partida liberală s'a ridicat şi a. vorbit fostul ministru president Coloman Tisza, a cărui cuvêntare a făcut sensaţiune şi resens.

Domnul Tisza condiţionéză schimbarea pactului dualistic dela trei factori, dela corónă, parlamentul austriac şi parlamentul ungurese. Oposiţionalii sunt furioşi şi voesc se fie accentuat, că ei cunosc numai doi factori: coróna şi parlamentul unguresc.

Spre a se capacita asupra acestor divergerţe de păreri, ómenii vorbesc mai cu foc. Br. Banffy în Bistriţa da cu pumnul în masă, şi striga: „Quos ego"!

Aşa a făcut şi în parlament. Şi la acésta furtuna a erupt cu vehemenţă elementară, şi o şedinţă întrégă furtuna nu s'a potolit până-ce pe urmă s'a prefăcut şedinţa publică în şedinţă secretă.

La ori-ce lucru numai începutul e greu. Inceputul acuma s'a făcut.

Cine sémănă vênt cu Bánffy, seceră furtună cu Horváth şi Polonyi.

Revista politică.

Din Germania se anunţă o crisă ministerială In o şedinţă a consiliului corónei împĕratul a insistat ca sĕ se retragă proiectul de lege scolariu.

Caprivi şi ministrul Zeidlitz au fost contra retragerei, de aceea şi au şi presentat demisiunile.

Impĕratul însĕ nu le-a primit. —

Iarăşi a început a se vorbi prin ḑiarele germane şi poloneze de mişcări de trupe rusesci la graniţa germană şi austriacă

Ḑiarului „Neue freie Presse" i s'a vestit, că trenurile militare aduc mereu trupe, cari se concentrează la Proskurov, aprópe de graniţă şi calea ferată Lemberg-Odessa, ér alte ḑiare află despre intărirea garnisónelor de la Liquo Eichocinek, Wieszava şi Vloclavek pe linia Varşovia Thorn şi lângă Vistula.

Se póte ca guvernul rusesc s'a simţit necesitat din causa lipsei ce domneşte în interiorul imperiului şi mai ales din pricina lipsei de nutreţ ca să împingă unele trupe, în special de cavalerie, mai aprópe spre graniţa apusană. Dar afară de acésta a avut loc în realitate şi o dislocare strategică, căci tocmai acum se află o diviziune caucaziană în marş pre graniţa apusénă. Este diviziunea de infanterie 19-a, care acum câţi-va ani se afla încă în Ust-Labinsk lângă Vladikaukas şi mai târḑiu a fost mutată la Stavropol.

Când s'a ordonat prin un ucas dela 13 Novembre 1888 formaţiunea din nou a dóuĕ corpuri, al 16-lea şi 17-lea, divisiunea a 19-a caucasiană a fost împărţită la corpul de armată 12 din Kiew. Deja de atunci dar ar fi trebuit sĕ se mute divisia 19 spre apus In realitate acésta nu s'a întêmplat, decât acum.

După-cum se depeşéză ḑiarului vienes din Podvoloczyska, acéstă divisiune se află în marş spre Uman şi Haisin.

Cele dintâiu din aceste localităţi se află în guvernamentul Kiew şi a dóua în Podolia, la distanţă una de alta de vr'o 60 kilometri.

Dacă — continuă ḑiariul vienes — acésta înaintare necontenită de trupe rusesci nu póte fi privită în nici un cas ca un simptom liniscitor pentru situaţiune, totuşi mângăitor pe de altă parte e că acéstă mişcare se face fórte încet. Mutarea divisiei 19 adecă se ordonase, după cum s'a spus deja, dela 13 Novembre 1888, din Stavropol în împregiurimile Kiewului, şi nu se esecută decât aḑi, aşa dar după aprópe 3 şi jum. ani

In tot casul armata rusésca nu-şi va fi terminat înarmarea cu nóuă puşcă cu repetiţie de 7—6 milimetre până în anul 1894 Statul maior rusesc are deci destulă vreme ca sĕ complecteze marşul strategic al armatei spre graniţa apusénă. —

Proiectul de rĕspuns al senatului român la mesagiul de tron e de următoriul cuprins:

Sire?

Trimişi de naţiune pentru a continua opera de organizare, ale cărei temelii s'au pus în aceşti patru ani de ḑile şi a cărei mai departe desvoltare este limpede arĕtata în Apelul către ţară, membrii senatului ve aduc, d'impreună cu hotărîrea lor d'a conlucra la acésta operă espresiunea de iubire şi de devotament a poporului român către alesul sĕu, carele pe vremuri grele de pace şi de rĕsboiu si-a consacrat tótă energia lui pentru înălţarea României.

Sire!

Multe şi felurite sunt trebuinţele de întărire şi de propăşire ale naţiunei, cu mulţămire vedem, că guvernul M. V. ne anunţă un program însemnat de lucrări, care tinde a da satisfacţiune acestor trebuinţe.

Datori suntem, Sire, sĕ asociăm munca nóstră la tóte aceste lucrări şi mai ales la aeelea, care privesc sănătatea, cultura morală şi intelectuală şi bunul traiu al populaţiunei rurale, precum şi o gospodărie mai înţeléptă a acestei întinse păturì de la temelia statului, care constitue puternicul element al avuţiei publice şi braţul vitejesc al apărărei naţionale cum şi izvorul nesecat al forţelor viitorului.

Printr'o astfel de lucrare şi prin controlul constituţinoal neîntrerupt asupra actelor guvernului vom corespunde, Sire, la marea încredere manifestată de naţiune în partidul conservator.

Sire!

Senatul primeşte cu mulţămire asigurarea, că relaţiunile nóstre cu cele alte ţĕri sunt din cele mai amicale.

Element de ordine, de linişte şi de cultură la Dunărea de jos, România preţueşte mult binefacerile păcei, care 'i dă putinţa de a 'şi întărí şi des volta forţele ei de viaţă şi de aceea acéstă prudentă purtare, care ne a atras încrederea marilor puteri, va găsi în noi sprijinitori statornici şi convinşi.

Pătrunşi de misiunea nóstră şi credincioşi dorinţei manifestate de marea majoritate a naţiunei vom căuta, Sire, sĕ îndeplinim cu vrednicie datoriile nóstre către ţară, care voeşte stabilitate şi o muncă roditóre pentru interesele obştesci.

Sĕ trăiesci Sire, sĕ trăiască M. S. Regina, sĕ trăiască Dinastia

Scirile din Bucuresci anunţă, că atât camera deputaţilor cât şi a senatului a primit fără lungă discuţiune proiectele de respuns.

Cestiuni preoţeşti.

Despre însuşiri mai perfecte şi lucrare mai zelósă a preoţilor români.

(Urmare.)

IV.

Predicarea este o datorie ne'ncungiurabilă pentru preot.

Mântuitoriul Christos a ḑis: „Mergênd învĕţaţi tóte némurile" éră canonul 19 al sinodului al 6-lea legiuesce. „Preoţii sĕ înveţe Dumineca pe poporul sieşi încredinţat din dumnezeésca scriptură".

Negligarea acestei datorii s'a intonat şi în sinódele archidiecesane. Faţă de acésta datorie cel ce scrie acestea e de părere, că nu toţi preoţii au pregătirea şi însuşirea de a compune cuvêntări mai ales cei bĕtrêni fiind-că nu sunt formaţi de predicatori. Şi nu au mijlóce de a se forma.

De multe s'a îngrijit archidiecesa, de acéstă datorie însĕ mai puţin, fiind-că întrebând: care sunt predicatorii români gr. or. pentru-că voim sĕ-i cetim, sĕ-i studiem? găsim că n'avem în metropolia nóstră decât Chiriacodromionul. Avem bărbaţi predicatori, însĕ n'avem autori, căci n'avem biblioteci cu lectură specială

Astfel fiind împregiurările nu ne putem forma.

Incepuse unii bărbaţi ai bisericei nóstre sĕ scrie în Foişóra „Telegrafului român" materii fórte bune, pĕcat că a încetat.

Deşi tótă lectura, tóte cântările în biserica nóstră cuprind învĕţături referitóre la evangelia ḑilei totuşi repet a ḑice, că cuvêntarea cu învĕţături necesare pentru îndreptarea viţielor crestinilor nostri, este neapĕrat de lipsă.

La compunerea cuvêntărilor sunt de părere a observa, că trebuesce ea intreţĕsută cu esemple din scriptură, trebuesce presărată ca bucatele cu sare. Sfântul Ioan Gură de aur ḑice: „Cine a luat asupraşi sĕ înveţe pe alţii, acela trebue se fie mai învĕţat, mai espert dintre toţi şi cuvêntul vostru trebue dires ca cu sare".

Pentru compunerea predicei în acest sens aduc spre orientare un cas secret. In anul 1849 era esilat în Ardeal renumitul archimandrit Josafat Snagoveanul, un bărbat învĕţat. El ţinù o cuvêntare într'o biserică de ale nóstre, cam după autorii francezi cu cuvinte moderne şi cu gesticulaţiune. Eram de faţă şi binecunoscut cu dênsul. Gesticulaţiunile fiind neîndatinate şi unele cuvinte neînţelese, acestea făcură pe crestini sĕ şoptéscă în biserică. Mai târḑiu ne întrebă el: ce şopteau crestinii? I-am rĕspuns: „ei ḑiceau, că vorbesci ca un tribun, şi ce bine ţi-ar sta a cuvênta în stradă". Tăcù el mâhnit. Pentru Dumineca viitóre m'a rugat sĕ-i caut o cazanie veche.

I-am căutat o a luat în mâni şi în mijlocul bisericei de pe un tetrapod a început a ceti şi a întreţese învĕţături dela sine cu aplicare la năravurile crestinilor cari le cunoscea. Parochienii tăcură ca pescii şi ascultau.

După ce am eşit din biserică i-am întrebat: care cazanie v'a plăcut mai bine cea de aḑi sau cea de aḑi septĕmână? Mi a respuns unul: „Călugărul acesta e vrednic de vlădică". El e un strein şi pare că scie năravurile nóstre

Aşa era poporul nostru dela sate atunci şi aşa este şi astăḑi. Din acest motiv sunt de părere ca preoţii nostri cari nu pot compune cuvêntări, sĕ cetéscă în tóte duminecele şi sĕrbătorile din Chiriacodromion.

Preoţii aceia însĕ, cari pot compune predici, compună şi sĕ le rostéscă însĕ se îngrijască ca spiritul evlavios sĕ rĕsune. Spre acest scop trebuesc intreţesute cu esemple din Sfta scriptură. Spre orientare reproduc aci unele estrase:

Esemple de predică la Naşterea dlui Christos după predicatorinl de Bucureşti din 1858.

„Fraţilor! Dumneḑeu la rĕsărit a arĕtat numai o stea pe ceriu, când s'a născut fiiul seu. Impĕraţii dela Persida adunându se au plecat, ca sĕ sĕ închine Dar în Ierusalim ce vedem? Irod aude că s'a născut un împĕrat şi se turbură etc.

După predicele de Meniat traduse de Mosescu în anul 1864.

„Iisus Christos se nasce în Vitleemul Iudeii după profeţia lui Michea: „Şi tu Vitleeme casa Efratei, nu vei fi mai mic în Iudea pentru-că din tine va eşi mic principe în Israil: Ajungênd la acest Vitleem al Iudeii, aflăm pre împĕratul ceriului şi al pământului; veniţi sĕ ne închinăm lui etc.

După cuvêntările biscricesci de Samuel Andreevici din Bucovina din anul 1860.

„Ferice de noi, că s'a născut Christos; Ferice de noi, că purtăm numele dlui Christos; Ferice de noi, că serbăm astăḑi naşterea lui Christos, carele sau născut astăḑi lângă Vitleem în Iudea, el este adevĕratul Mântuitor, pentru-că întru dênsul s'a împlinit, cele ce sau vestit prin gura prorocilor etc.

După cuvêntările preoţilor Vasile şi Gregorie traduse şi tipărite în Bvcuresci la anul 1826.

„Christos sĕ nasce măriţil; Christos din ceriuri întimpinaţil". Veseléscă-se ceriurile şi sĕ se bucure pămêntul (Salm 2). Cu cutremur şi bucurie Ve veseliţi. „Cine nu se inchină celui din început (Luca c. 19). Intunerecul sĕ risipesce şi lumina i-a înfiinţare" (Isaia c. 9) etc.

Din aceste reproduceri sau începuturi cred că ne convingem, că cuvêntarea după sf. părinţi: Vasile şi Gregorie este care ne atrage mai mult, dece? fiind că conţine mai mult din cuvintele sf scripturi. Fiind şi alţi cetitori de părerea mea vor conchide: că avem necesitate sĕ ne însuşim în mai mare mĕsură învĕţăturile sf scripturi. Sfânta scriptură însă este prea voluminósă şi scumpă şi mulţi dintre confraţi póte nu o posed, îm'am gândit la o înlesnire. Sĕ va publica cât de curênd, şi va eşi din tipariu un estras alfabetic din învěţăturele sf. scripturi aplicate la tóte necesităţile nóstre sub numele: „Pharus“ fără nici un adaus sau esplicaţie. Acest mijloc am credut, că este cel mai necesar la compunerea predicelor şi la adăparea creştinilor cu învěţături din sf. scriptură

(Va urma.)

Dela Academia Română.

Sesiunea anului 1892.

Programul lucrărilor Academiei române în seunea anului 1892:

1. Raportul secretariului general despre activitatea Academiei în 1891—92.
2. Alegerea comisiunei pentru esaminarea lucrărilor făcute în 1891—92.
3. Alegerea comisiunei financiare pentru cercetarea compturilor pe 1891—92 şi pentru formarea bugetului pe 1891—93.
4. Raportul comisiunei însărcinate cu împărţirea cărţilor didactice din fondul Ioan Fětu, în 1891.
5. Alegerea comisiunei însěrcinate cu distribuirea gratuită a cărţilor didactice din fondul Ioan Fétu, în 1892.
6. Raportul comisiunei permanente a bibliotecei, pentru 1891—92.
7. Raportul comisiunei însěrcinate cu cercetarea publicaţiunilor presentate la concursul premielor Năsturel-Herescu, de 4,000 lei şi Lazăr de 5,000 lei pentru 1892.
8. Raportul comisiunei însěrcinate cu cercetarea lucrărilor presentate la concursul premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei asupra subiectului: „Naşterea şi înmomêntarea la români“.
9. Raportul comisiunei pentru cercetarea publicaţiunilor presentate la concursul premiului Asociaţiunei Craiovene de 1,500 lei pentru 1892.
10. Determinarea subiectului pentru concursul premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei pentru 1896.
11. Raportul comisiunei financiare asupra compturilor pe 1891—92.
12. Raportul comisiunei însěrcinată cu esaminarea lucrărilor făcute în 1891—92.
13. Cestiunea ortografiei, Scrierea lui *u* mut final.
14. Discursurile de recepţiune ale d-lor membrii Gr. G. Tocilescu şi Iosif Vulcan, cu rěspunsurile lor. (Art. 25 Stat. 63 Reg).
15. Alegerea comisiunei de 9 membrii pentru cercetarea publicaţiunilor cari se vor presenta la concursul marelui Premiu Năsturel de 12,000 lei şi al premiului Eliade-Rădulescu de 5,000 lei pentru anul 1893.
16. Alegerea comisiunei care va esamina lucrările ce se vor presenta la concursul premiului Lazăr de 5,000 lei, din 1893, asupra subiectului: „Studiul vinurilor din România“
17. Alegerea comisiunei care va esamina lucrările ce se vor presenta la concursul premiului G. San-marin, de 1,500 lei: „Consideraţiuni asupra comerciului României.“
18. Alegerea comisiunei care va esamina lucrările ce se vor presenta la concursul premiului Neuschotz de 1,500 lei: „Compendiu istoric asupra desvoltărei industriale la români până la 1875“.
19. Formarea bugetului pentru anul 1892—93.
20. Alegerea de 3 membrii ai academiei câte unul în fie-care secţiune, în locurile rěmase vacante.
21. Alegeri de membrii onorari şi corespondenţi.
22. Alegerea preşedinţilor şi vice-preşedinţilor secţiunilor (Art. 15 Statute).
23. Alegerea delegaţiunei pentru anul 1892—93.
24. Raportul secretariului general asupra lucrărilor sesiunei generale din anul 1892.

*

Din raportul secretariului general asupra lucrărilor din anul 1891—92, estragem;

Academia a publicat în acest an volumul XII şi XIII ale Analelor sale; 40 de cóle din „Memoriul asupra periódei din Istoria românilor dela 1774—1786“ de dl V. A. Urechiă; dóuě cóle din Istoria lui Herodot, traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica; dece cóle din „Colecţiunea discursurilor şi alocuţiunilor rostite de M. S. Regele în cursul a 25 ani de domnie“.

Din „Etimologicum Magnum Romaniae“ dl B. P. Hajdeu, este în ajun de a termina litera A., una din cele mai întinse şi care, formând tocmai începutul acelei monumentale lucrări, a presentat şi dificultăţile cele mai mari.

Dl V. A. Urechiă a tipărit un volum din scrierea sa „Analele culturei române“, premiată de Academie.

Din colecţia de documente ale Academiei s'a tipărit un nou volum şi 7 cóle din colecţia procurată din archivele din Constantinopol, din Archiva oraşului Sibiiu, şi din biblioteca San Marco din Veneţia.

*

In sesiunea acestui an Academia are de a acorda premii:

4000 de lei, cartea cea mai bună în limba română tipărită în 1891,—5000 de lei, celei mai bune cărţi scientifice sau celei mai importante invenţiuni şcientifice. Pentru aceste premii sau presentat 17 publicaţiuni, printre cari: „N. G, Rădulescu Niger, „Jertfa“, „Gelosia“, — Niger şi Ţincu, „Dómna Kiajna“ — M. Bonachi, „Poesii Nuvele sătesci şi Psyche, traducere“. — T. Speranţă, Alte anecdote populare. — I. P. Florantin, „Avram Iancu“, roman istoric şi Noţiuni de psichologie. — D. C. Olănescu, Traducerile din Horaţiu. — Ionescu Gion, Din Istoria fanarioţilor.

Dr. Istrati, „Curs de chiemie“. — Petru Răşcan, „Istoria universală“. — M. N Pacu, „Cartea judeţului Covurlui“. — I. Otescu, „Recunóscerea numerelor prime absolute independent, de or-ice astfeliu de numere şi I. Paraschivescu Un instrument pentru liniaturi.

1500 de lei celei mai bune cărţi didactice. Concurézǎ 5 cărţi didactice.

5000 de lei pentru un studiu asupra „Naşterei şi înmormêntărei la români. Concurézǎ dóuě manuscrise.

*

Academia a pierdut în anul trecut dintre membrii activi pe M. Kogălnicean şi Em. Bacaloglu, şi dintre onorari pe I. C. Brătian, Ion Ionescu dela Brad, Gr. Grădiştean şi Wileam A. White.

*

Nou alesul membru al Academiei, dl Iosif Vulcan dela Oradea-mare î-şi va ţiné în acéstă sesiune discursul seu de recepţiune, despre Dimitrie Cichindeal, traducětoriul de fabule sêrbesci.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Dela fondul scolariu din comuna Boiţa	10 fl. — cr.
Suma totală a fundaţiunei .	20 fl. — cr.

Varietăţi.

* (Audienţă). Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul a fost Sâmbătă în audienţă la Maj. Sa monarchul.

* „*Diare confiscate*“. Sub titlul acesta „Gazeta Bucovinei“ aduce următórea scire:

Prin publicaţiunea Nr. 2514 dela 9 Martiu a. c. n. tribunalul din Cernăuţi a confiscat Nr 19 dela 3 Martiu a. c n. al diariului „*Telegraful român*“ din Sibiiu.

* (Convocatoriu). Adunarea generală a societăţii de lectura română din Cluş se va ţiné în 3 Apriliu 1892 la 4 óre p. m. în localitatea sa, la care se învită toţi onoraţii membrii.

Obiecte:

1. Scrutarea raţiociniului de pre anul 1891.
2. Propuneri eventuale.

Din şedinţa ţinută în Cluşiu 6 Martiu 1892.

Comitetul.

* (Concert). Concertul tinĕrului, putem dice băiatului, de 7 ani Raoul Koczalsky, dat Vinerea trecută în teatrul oraşului de aici pentru scop filantropic, a pus în uimire pre toţi ascultători, şi lumea nu fără cuvênt a dat acestui fenomenal copil cu talent musical numele de copil de minune.

In adevěr prestaţiunile acestui estraordinariu talent pun în uimire pe tot omul pricepătoriu. Pătrundera în intenţiunile autoriului, admirabila desteritate, iscusinţă şi pricepere artistică în interpretare în měsura, în care el le are între impregiurări normale abia şi le póte însuşi chiar şi musicul cu talent după studiu de deci de ani. In etate de 7 ani însě a păşi cu asemenea însuşiri, după ce deja acelea lumea le-a admirat în 430 de concerte date de acest băiat, acésta cu drept se póte numì minune.

Cu curiositate se întrébă lumea, ce va deveni din un asemenea talent cu vremea sub o conducere bună, şi cu o cruţare a fisicului, care cu deosebire în fragedа etate de acuma sub continua agitaţiune în care trăiesce, trebue sě se consume rapid.

Dacă el va mai concerta printre români, noi recomandăm fiecăruia se nu întrelasă a asculta prestaţiunile acestui artist, şi a admira talentul estraordinariu, cu care l'a înzestrat bunul Dumnedeu.

* (Şărlătănii.) In dilele trecute a fost arestat în Budapesta un preot romano-caţolic Baracs şi un tiněr advocat Merény Arpád. Preotul prin apucéturi iesuitice ajunsese la mare cinste, primise titlu de *Doctor romanus* şi atributul de „*preotul cavaler*“, dar şărlătăniile lui cu prădarea banilor strěini au fost descoperite şi acuma e sub cercetare. Advocatul e din Kecskemét, de unde după-ce a defraudat mai mulţi bani, a luat-o la picior. Dândui-se de urmă a fost prins şi pus la rěcóre.

* (Servitoriul ţarului rusesc). In dilele trecute a murit cel mai credincios servitoriu al ţarului rusesc Alesandru. Ani 30 Dimitrie Varcoff a însoţit pe actualul ţar în tóte călětoriile, el durmia în antişambra odăiei de durmit a ţarului şi l'a scăpat de multe atentate, de cari numai el scia şi ţarul. Cânii cei mari şi viguroşi ai ţarului Dimitrie i-a dresat. Când era ceva suspect prin bucătărie, Dimitrie pregătia singur mâncările. Dimitrie era un om de o statură uriaşă şi de un curagiu rar. Ţarul 'l jelesce mai tare ca pe un membru al familiei domnitóre.

* (Monumentul roman din Dobrugea.) Diariul „Timpul“ reproduce un articol fórte interesant al diariului german „Die Gegenwart“. In acel articol fórte măgulitor pentru dl profesor din Bucuresci Tocilescu se descrie monumentul ce acest bărbat l'a descoperit în Dobrugea şi care este ridicat încă pe timpul împěratului Traian, rěsbunătoriul Moesiei: „*Moesiae Ultor Imperator Caesar Divi Nervae Filius Nerva Traianus Augustus Germanicus Dacicus Pontifex Maximus Tribunica Potestate XIII Imperator VI Consul V Pater Patriac*“.

Se crede, că monumentul va fi ridicat în capitala României chiar aşa precum se află el în Dobrugea.

* (Un călău încontra pedepsei cu mórte). Călăul engles Berry, astădi demisionat din acéstă lugubră funcţiune, va întreprinde o serie de conferinţe în contra pedepsei cu mórte.

Pentru aceste conferinţe Berry va lua din statele-unite 145000 dolari (725,000 franci).

* (Memoria celor morţi) In memoria regretatului profesor Ioan Popescu au incurs la fondul pentru înfrumseţarea cimiteriului gr. or. din loc Pórta turnului sumele:

1. Dela membrii comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu	fl. 22.—
2. Dela dómna Iohanna Moldovan .	fl. 8.—
3. Dela dl Parteniu şi dómna Maria Cosma	fl. 10.—
cu totul suma de . .	fl. 40.—

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învěţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de „*abni*.“)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

17. Prinderea lui Iisus.

Iisus Christos a făcut fórte mult bine ómenilor şi i-a ajutat, de aceea poporul iubia, fórte mult pe Iisus, şi îl urmăria pretutindenea.

Dar erau şi ómeni rěi, cari binele care l'a făcut Iisus, li-a rěsplătit cu rěu. Ómenii rěi între jidani erau „Cărturari“ şi „Farisei“, fruntaşi, conducětorii poporului.

Cărturarii şi fariseii nu putéu suferí pe Iisus, căci vedéu că Iisus are mai mare vadă şi mai mare trecere înaintea poporului, ca ei.

Mai tare s'au măniat cărturarii şi fariseii pe Iisus când acesta a mers odată în Ierusalim şi tot poporul a eşit înaintea lui şi l'a întimpinat ca pe un împěrat, aşternând haine pe jos ca Iisus se trécă preste ele şi strigându-i: „Osana, bine este cuvêntat cel ve vine întru nu mele Domnului, împěratul lui Israil“.

Vědênd, acésta, fariseii şi cărturarii, plini de mănie s'au hotărît, ca pe Iisus, sě-l prindă şi sě-l prăpădéscă. Dar acésta nu era lucru uşor. Căci Iisus, preste di era încungiurat, totdeuna de popor. Ér nóptea Iisus sě retrăgea mai într'un loc, mai într'altultul, încât nu putéu sě-l găséscă. Numai cei doispredece apostoli sciau unde era Iisus totdeuna

Intre apostolii lui Iisus era însě un netrebnic anume Iuda, care iubea fórte mult banii. Iuda s'a dus în o di la farisei, şi a dis: „dacă îmi daţi 30 de arginţi, eu ve voiu arěta unde se află Iisus preste nópte, şi îl veţi putea prinde“ fariseii s'au şi învoit, şi i-au dat lui Iuda ca 30 de arginţi.

Intr'o Joi cătră séră, după ce Iisus a cinat cu apostolii sěi, a luat cu sine pe Petru, Iacob şi Ioan şi s'a dus cu ei, pe muntele maslinilor, într'o grădină ca sě se róge. Iisus, că Dumnedeu scia şi ceea ce sě petrece în inimile ómenilor; prin urmare el scia şi ce era sě se întèmple în aceea nópte. De aceea era fórte mâchnit, şi supěrat a dis: cătră cei trei apostoli: „Intristat este sufletul meu până la mórte, rěmâneţi aici şi privegbiaţi!“ Ér Iisus a mers mai afund în grădină şi s'a rugat lui Dumnedeu cu atâta căldură, încât sudori de sânge, îi picau, de pe obraz pe pămênt.

După aceea s'a întors la cei trei apostoli: Acestea dormia, ér Iisus le-a dis: „Sculaţive, căci vêndětoriul este aprópe“.

Indată ce Iisus a rostit aceste vorbe, Iuda viclénul a sosit cu slujitorii fariseilor ca sě prinză pe Iisus. Slujitorii fariseilor avéu facle şi felinare, căci era nópte. Mai avéu şi sabii şi pusci, gată a sě bate dacă cineva ar fi voit sě apere pe Iisus.

Iuda le-a fost spus mai înainte slujitorilor, că acela este Iisus pe care el îl va săruta. De aceea Iuda, apropiindu-se de Iisus l'a înbrățișat ḑicênd: „Bucură-te învĕțătoriule!“ și l'a sĕrutat pe el. Atunci soldații l'a prins pe Iisus, de bună voie și au dat mânile și l'au legat cu funii și l'au dus pe el în oraș la Ierusalim. Apostolii vĕḑĕnd au fugit. Numai Petru a rĕmas și mers după Iisus, ca sĕ vaḑă ce se va întêmpla cu el.

Din acéstă istorióră învĕțăm:

1. Că de câte ori vom presimțí că se apropie, óre-cari nenorociri, sĕ nu desnădășduim, ci sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu ca sĕ ne dea putere ca sĕ putem suporta nenorocirile, precum a făcut și Iisus în muntele maslinilor.

2. Iuda a fost stăpânit de o patimă fórte rea, iubirea de argint, care l'a îndemnat sĕ facă un pĕcat fórte mare; de aceea noi sĕ ne ferim de pĕcatul iubirei de argint căci acesta ne póte îndemna sĕ facem lucruri cari sĕ ne facă nefericiți, precum l'a îndemnat și pe viclénul apostol Iuda.

Ómenii de jos,
Iubiau pe Christos,
Însĕ printre ei,
Erau ómeni rĕi,
Numiți: „Farisei“
Ș'alții „Cărturari“,
Conducĕtori cari,
Pre Iisus urau,
Pentru că vedéu
Poporul de rênd,
De El ascultând.
De aceea ei,
Ca nisce mișei,
Cu Iuda s'au dus,
Nóptea, la Iisus,
Pre când acesta,
Tocmai se ruga,
L'a prins, l'a legat,
La dus la oraș,
In Ierusalim,
Sĕ-l pună la chin.

Intrebări: Pentru ce iubia poporul așa de mult pe Iisus? Pentru ce urau Cărturarii și Fariseii pe Iisus? De când s'au întăritat mai mult Cărturarii și Fariseii asupra lui Iisus? Cine a ajutat lor ca sĕ prindă pe Iisus? Cum le-a arătat Iuda care este Christos? Ce a făcut slujitorii cu Iisus? Ce învĕțăm din istorióra acésta?

Loterie.

Sâmbătă în 19 Martiu 1892.

Budapesta:	39	23	64	24	15

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		═	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20							
—	—	4.42	2.34	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	--	5.03	3.05	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6 58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernești

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28. Sibiiu, Joi 12/24 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Jŏa și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Martiu, 1892.

La nici un popor nu a avut biserica atâta importanță pentru conservarea caracterului lui ca și biserica nóstră românéscă asupra poporului nostru. Limbă, naționalitate, tradițiuni vechi, datini, obiceiuri, cu un cuvênt tot ce avem noi parte s'a conservat, parte s'a desvoltat sub inriurirea bisericei.

A fost sântă, și sântă e și aḑi chemarea preotului român în societatea omenéscă, în viața de stat, și fie el în vecinul regat România, fie în sinul frumósei și virginalei feciórе, care de o sută de ani, desmembrată dela trunchiul Mamei sale Moldova, între feciórele, cari împodobesc tabloul casei de Habsburg, este și acuma cea mai modestă, și cea mai huiduită, fie în dulcea nóstră patrie, pe ale cărei frumóse văi ca ciclon sĕlbatic vîjîie curentul nebunatic al magiarisărei, pretutindinea chemarea preotului român e sântă, căci mai de aprópe lui i este încredințată sórtea poporului român: conservarea celor bune, și eliminarea celor streine, cari pe furiș s'au încuibat ici-colea în inima lui.

Eliberați numai eri alaltăeri de sub jugul sclăviei, de sub influința dușmanilor nostri, la locul prim a trebuit sĕ ne acoperim trebuințele cele mai arḑĕtóre, Așa ne esplicăm noi, că până acuma atât de puțin s'a făcut pentru ameliorarea sorții clerului român în întrégă biserica românéscă.

Și trebue sĕ ne esplicăm astfeliu lucrul, și cu deosebire în acéstă lumină trebue sĕ privim starea lucrurilor în România, carea ca stat național până acuma de tot puțin a făcut pentru biserică, pentru cler.

Împins spre independență și desvoltare prin înflăcăratul patriotism al fiilor sei, patriotism înflăcărat, care în veci fi va cea mai strălucită pagină în viața desvoltărei popórelor, România a fost cu forța dusă pe calea reformelor, și constelațiunea Europei în general, situațiunea ei geografică în special o au silit sĕ caute la locul prim asigurarea independenței față cu amestecul strein, care amestec a fost nefericirea ei sute de ani.

Sunt enorme progresele, pe cari România le-a făcut de 35 de ani încóce, și noi facem acéstă mărturisire, ca încât-va sĕ scusăm totala neinteresare documentată până acuma față cu biserica, față cu clerul, care e chemat sĕ influințeze în spiritul evangelic asupra poporului

Cu iuțéla fulgerului s'au succedat evenimentele epocale una după alta. După unirea principatelor la 1857 a venit alungarea principelui Cuza, suirea pe tron a domnului de aḑi, rĕsboiul oriental din 1885, care a pus orientul în flacări și a umilit îngâmfarea sêrbilor, rĕsboiul din 1877—1878, care a scos la ivélă vitejia soldatului român, după ḑilele de vitejie a urmat congresul din Berlin cu răpirea Basarabiei drept resplată a cadavrelor române, lăsate ca mărturii în jurul Plevnei, a urmat cestiunea Dunărei, proclamarea independenței, proclamarea regatului, încoronarea, iubileul de 25 de ani al actualului rege pe tronul României și altele de acéstă natură

Tóte acestea au răpit mintea, au răpit inima bărbaților de stat. Inaintea ochilor lor era idealul asigurarea independenței, asigurarea statului în șirul statelor europene.

E esplicabil deci, că între asemenea situațiuni ochii celor chemații nu au putut căuta cu destulă îngrijire după miseriile interne. Era acésta reservată pentru timpuri mai liniscite.

Și timpurile acelea au sosit. Parlamentul, care s'a deschis ḑilele acestea pune la disposiția guvernului o maioritate compactă, pe care între tóte împregiurările se póte basa Are deci condițiunile pentru a se puté apuca de realisarea reformelor interne, și între acestea cestiunea îmbunătățirei sorței clerului de mir nu stă la locul din urmă

Dacă până acuma ochiul ager al bărbatului de stat nu a străbătut sĕ înțelégă rolul important al clerului, dacă până acuma asupra instrucțiunei publice din țéră biserica nu a avut nici o influință, dacă până acuma cultivarea și ridicarea clerului român nu s'a considerat între datorințele patriotice ale guvernului: e timpul suprem, ca acésta acuma sĕ încete, și sĕ se întroducă o eră nóuă: ridicarea bisericei la importantul rol, ce-i compete tocmai din considerațiunile la necsul intim dintre ea și poporul românesc, care fără biserica sa nu va mai fi nici cu credința de aḑi, nici cu firea de aḑi, nici cu tradițiunile de aḑi, nici cu limba de aḑi.

Nu odată am auḑit ḑicêndu-ni-se, că preoțimea trebue lăsată în întunecimea de acuma, în miseria de acuma, în rola de a contempla numai lucrurile, căci așa o cere liberalismul, așa o cere spiritul timpului, așa o cere realismul de aḑi, și a schimba ceva în starea actuală ar însemna a da îndărăpt. Și la acésta se mai adaogă un al doilea motiv, anume complicațiunile, pe cari clerul cult și luminat în alte state le face guvernelor. Deci pentru-ce sĕ-și facă România greutăți și de acolo, de unde până acuma nu a avut

Inaintea omului, care pătrunde în importanța afacerei asemenea lucruri se reduc la adevĕrata lor valóre, ele sunt numai pretecste pentru a scusa o greșală din trecut, altcum înaintea nóstră scusabilă.

Chiar și statele cele mai puternice au venit la convingerea, că biserica trebue ridicată la posibila tréptă înaltă și cu deosebire în instrucțiune trebue se i se dea rolul, ce-i compete din considerare chiar și la nobila ei misiune.

In biserica română nici un stat nu va puté descoperi eclesia militantă, care e gróza multor guverne, și nu o va afla cu deosebire statul național român, care trebue sĕ scie că biserica română totdeuna a fost de principiul evangelic: Ce e al Chesariului, Chesariului; care trebue se scie, că biserica română în tóte funcțiunile sale învață pe popor la alipire către dinastie, alipire către patrie și supunerea către stăpânire, care trebue se scie, că biserica română, credinciósă trecutului seu, cultivă în popor: alipirea către limbă, susținerea credinței și a datinelor străbune, și ca se pótă susținea lupta pentru aceste scopuri ideale trebue sĕ aibă arma sciinței, și asigurarea traiului cel puțin de pe o ḑi pe alta între condițiuni modeste, dar oneste.

Guvernul de aḑi al României a pus în perspectivă ameliorarea stărei intelectuale și materiale a clerului, și făcêndu-o acésta, va pune statului român unica temelie puternică, pe care nici porțile iadului nu o vor puté sguduí.

Revista politică.

Regularea valutei în monarchia nóstră a provocat în statele europene óre care îngrigire. E drept, că ea până acuma nu presintă nici un pericol și e speranță, că reforma acésta va avé soluțiunea cea mai favorabilă și tot așa de adevĕrat e, că până acuma la burse n'a provocat o simțibilitate mai marcabilă, dar foile diferitelor state au diferite păreri despre efectul, ce se va produce prin acésta regulare. Așa d. e. „Nord. Allg. Ztg.“ 'și esprimă temerea, că ea va avé urmări grave și păgupitóre pentru interesele monarchiei. Umbra acestora se arată de pe acuma cu tóte că creditul monarchiei este destul de favorabil.

De altfeliu pertractările pentru regularea valutei se urméză cu mare activitate. Ministrul de finanțe austriac Dr. Steinbach a fost la Budapesta și a avut multe consfătuiri cu ministrul Wekerle. Conferențele din urmă au avut de obiect mai cu sémă pertractările, ce au sĕ se încépă pe la începutul lui Aprile cu banca austro-ungară. —

Comitetul electoral central al partidului național român din Bucovina a ținut Luni la 14 a. l. c. n., în localitățile „Concordiei“ o ședință plenară, la care au participat aprópe toți cei 155 aleși și 'și-au esprimat dorințele cu privire la candidarea deputaților dietali în cercurile comunelor rurale. In ḑiua urmă-

---

FOIȚA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Dómna Elisabeta urma cu princesa regéscă. Cléry închise ușa după ele. Regele silì ușor pe regină sĕ ședă pe un scaun la drépta sa, pe soră pe altul de a stânga, el ocupà loc între ele. Scaunele erau așa de apropiate, că cele dóuĕ princese plecându-se, încungiurau umerii regelui cu brațele lor și capul le ajungea pe sinul lui. Princesa regală cu fruntea plecată și pĕrul în disordine pe genunchii tatălui ei, era ca și culcată pe peptul lui. Dauphinul ședea pe un genunche al regelui încungiurându-i gâtul cu un braț. Aceste cinci persóne grupate astfel de instinctul alipirei lor și împinse convulsiv unele în brațele celorlalte cu fețele ascunse la peptul regelui, formau la privire numai o singură legătură de capete, brațe și membre palpitânde, pe cari le mișca gróza durerei și a dragostei, de unde se depărta în șópte înădușite, în murmure surde sau în isbucniri sfâșietóre desperarea acestor cinci inimi contopite într'una, pentru a espira, străluci și muri dintr'o singură îmbrățișare.

Timp mai mult ca o jumĕtate de óră nici un cuvênt nu le putù eși de pe buze. Acéstă stare era o tênguire, în care tóte aceste voci de tată, femee, copii se perdeau în gemetul comun, erau surprinși, se strigau, își respundeau, se provocau unii pe alții prin suspinuri, cari dau ansă la alte suspinuri, și erau întrerupte din când în când de strigăte atât de dureróse și sfâșietóre, încât pătrundeau prin ușile, ferestrile și zidurile turnului și erau auḑite de vecini In sfêrșit puterile le slăbiră până la ultimile simptóme de durere Lacrămile se uscară pe pleópe, capetele se apropiară de capul regelui, pare-că pentru a împinge tóte inimile pe buzele lui, și o înțelegere cu voce domólă, întreruptă din când în când de sărutări și strêngeri de mână, se prelungi timp de dóuĕ óre, cari nu fură, decât o lungă îmbrățișare. Nimenea n'auḑi de afară aceste împărtășiri ale muribundului către cei-ce aveau sé rĕmâe. Mormêntul ori temnița le va înghiți în puține luni. Princesa regală singură păstrà în memorie aceste amĕnunte destăinuind mai târḑiu, ceea-ce confidența, politica și mórtea pot lăsa din iubirea unui părinte, consciința unui muritor și instrucțiunile secrete, ale unui rege. Impărtășire reciprocă a cugetărilor dela despărțire, recomandări repețite de a lăsa în voia lui Dumneḑeu ori ce rĕsbunare, dacă vr'odată nestatornicia popórĕlor, care e norocul regilor, ar preda pe inimici în mânile lor, inspirări ale inimei lui către cer, emoțiuni momentane repețite pentru aceste ființe atât de iubite, ale căror brațe împletecite păreau a-l reține, speranță deșartă, esagerată de o amăgire religiósă pentru a domoli durerea reginei, încredințând totul în mânile lui Dumneḑeu, voință sublimă ca viața lui sĕ nu coste nici o picătură de sênge pe poporul seu; lecțiuni mai mult creștinesci decât regesci date și repetate fiiului seu, tóte acestea întrerupte de sărutări, lacrimi, îmbrățișări, rugăciuni împreunate de un adio gingaș și secret șoptit cu voce lină numai la urechile reginei, umplură acele dóuĕ óre cât ținù acéstă tragică întêlnire Afară se auḑiau numai nisce șópte ușóre și neînțelese. Comisarii aruncau din timp în timp câte o privire secretă prin geam, voind parecă a spune regelui, că timpul trece.

Când inimile fură secate de înduioșare, ochii de lacremi, buzele de voce, se sculà regele și strînse repede întréga familie într'o lungă îmbrățișare. Regina se aruncà la piciérele lui și-l conjura, sĕ o lase în nóptea acésta supremă lângă el. Regele refusá, aducênd de pretecst trebuința, ce o avea însuși de câteva óre de liniște, ca sĕ-și adune tóte puterile pe ḑiua de mâne. Le promise însĕ, că-i va chema în diminéța următóre la opt óre. „De ce nu la șépte?“ ḑise regina. — „Bine“, — rĕspunse regele, fie, la șepte óre“. — „Ne promiți?“ strigară toți“. — „Ve promit“, repetà el Regina, când trecù prin antișambră, se acăță cu amêndóuĕ tóre Marţi în 15 a. l. c. n., s'a întrunit apoi comitetul esecutiv, compus din 25 membri, şi s'a unit asupra următórelor candidaturi: Pentru Câmpulung cu Dorna: Teodor Stefanelii, pretor c. r. în Câmpulung; pentru Gurahumorului cu Solca: Baron Victor Styrcea mare proprietariu şi deputat în cameră; pentru Suceava: Dr. Iancu cav. de Zotta, mare proprietariu şi preşedinte al societăţii politice „Concordia“; pentru Rădăuţi: Ilarion Onciul, adiunct c. r. la judecătoria din Rădăuţi; pentru Siret: Baron Eudocsiu Hormuzachi, deputat în cameră; pentru Storojineţ: George cav. de Flondor, mare proprietariu în Storogineţ: pentru Vijniţa; Baronul Alecsandru Vasilco mare proprietariu şi mareşal al ţerii, şi pentru Cernăuţi: Vasilie Morariu, secretar c r de consiliu la tribunalul din Cernăuţi.

Pentru oraşe comitetul esecutiv nu a candidat pe nimeni.

In curia întâiu a colegiului proprietarilor mari vor fi aleşi, după cum audim, tot deputaţii de până acum dnii: archimandritul Miron Calinescu, cons consistor, şi Dr. Ioan Ţurcan, cons. consist. şi deputat în cameră.

Cât privesce curia a dóua a proprietarilor mari, aflăm că între proprietarii mari români şi cei armeni se va susţiné pactul de până acum, după care dintre cei 8 deputaţi 4 vor fi aleşi dintre români şi 4 dintre armeni. Lista candidrţilor vom publica o după-ce ea va fi acceptată de către comitetul electoral central al partidului naţional, repective de către organul seu esecutiv.—

In 18 l. c. a ţinut prima sedinţă comisiunea de împăcare alésă de dieta boemă, pentru a esamina proiectele de lege ale guvernului, privitóre la esecutarea punctaţiunilor pactului ceho-german dela Viena. In decursul şedinţei deputatul Zeithammer, a propus sĕ se deschidă o desbatere generală, ceea ce s'a şi primit. A vorbit întâiu din partea cehiţor tineri, deputatul Dr. Herold şi Dr. Iuliu Gregr, pledând pentru respingerea proiectelor de lege ale guvernului. Gregr a propus, ca comisiunea se facă dietei propunerea, ca sĕ trécă la ordinea dilei asupra proiectelor de împăciuire. Contele Buquoy, ce representant al proprietarilor conservativi a declarat, că acestia vor vota pentru amênarea pactului. In acelaşi sens a făcut şi deputatul Dr. Matuşs o declaraţiune în numele cehilor bĕtrâni. Conducĕtoriul german, Dr. Schmeykal, făcuse mai înainte, în numele deputaţilor germani, propunerea de a întra în discusiunea proiectelor de lege ale guvernului, ér acum vĕdênd, că din partea cealaltă se cere amânarea, respective trecerea la ordinea dilei, a propus sĕ fie chiemat la şedinţele comisiunei şi Escelenţa Sa guvernatorul, căci este în interesul tuturor de a se cunósce şi părerea guvernului. Pentru acéstă propunere au votat toţi, afară de cehii tineri.

Din acest incident diariul „Politic“ scrie:

Dacă cineva a mai putut fi în îndoială despre tendinţa şi cuprinsul protocolului punctaţiunilor pactului dela Viena, atunci şedinţa primă a comisiunei de împăcare l'a învĕţat, că în aşa numitul pact nu e vorba de o împĕcare între ambele naţionalităţi în Boemia, ci de o posiţiune preponderantă a poporaţiunei germane a Boemiei, şi că resistenţa poporului boem e pe deplin îndreptăţită când în totalitatea sa se opune punctaţiunilor dela Viena. Astădi a anunţat un colaborator al operei pactului, că punctaţiunilor li s'a dat de către guvern şi de către germani cu totul alt sens, de cum a fost stipulat în conferenţele din Viena Astădi a cădut vĕlul de pe opera fatală creată în Viena şi chiar Dr. Matuss, un martor clasic şi un interpret competent al punctaţiunilor, a constatat, că acum se ţintesce cu totul la altceva nu aceea ce s'a hotărît la Viena, şi că oposiţiunea poporului boem e pe deplin îndreptăţită.

Cestiuni preoţeşti.

Despre însuşiri mai perfecte şi lucrare mai zelósă a preoţilor români.

(Umare.)

La celea de pănă acum mai adaug:

1. Când învĕţăm sau sfătuim pre fii nostri sufletesci, sĕ nu ne uităm, că suntem părinte şi din astfel de inimă şi potrivit cu numele sĕ se potrivéscă şi cuvintele nóstre. Pentru ca se avem noi convingerea ma întâiu despre acéstă necesitate, voiu dice, că preotul este cum se numesce el de creştini „părinte“ prin urmare preotul nu este om de rênd. El a ieşit dintre ómenii de rênd, dintre mireni şi negreşit trebue sĕ fie după tóte cuvintele şi faptele lui mai ales, mai distins decât laicii. Şi în adevĕr aşa trebuesce sĕ fie, deóre-ce ceea ce este celorlalţi mireni cuviincios şi ertat, preotului nu este ertat: „Amestecul în lucruri lumesci (can. 44 apost) „a nu întra în cârcimă, a nu merge la vênat, a nu face glume, canonul 96 al sinodului VI-lea. Scurt a nu avea ocupaţiunile vĕtĕmătóre din § 187 compendiu dreptului canonic.

Insuşirea personală prin o viaţă mai distinsă mai deosebită, neprihănită atribue o vrednicie la numirea lui de părinte. Şi cu drept cuvênt, că educaţiune bună dă numai acel părinte, la care fii lui nu vĕd nici o scădere, ci ceva demn. Asemenea putem afirma, că o învĕţătură cu efect o dă acel preot, la care parochenii nu vĕd viţii.

Prin urmare dicem, că nu e potrivit, ca preoţii sĕ umble prin cârcime sĕ jóce cărţi, sau sĕ mérgă la vênat

Unii preoţi cu acestea se dau ómenii progresului, de ómeni liberali de ómenii dilei, însĕ nu sunt potrivite.

Preotul nu are datoria numai de a cresce pe fii sei în mod esemplar, ci are datoria şi trebue se cugete neîncetat di şi nópte cum se créscă şi fii parochienilor sei.

El e director de scólă, el e responsabil, dacă copii nu cercetéză scóla. Are datoria cum sĕ facă pre parochieni membrii vrednici bisericii şi naţiunei sale. „O păstori, scrie Iezechil la cap. 34 — „au pascu-sĕ păstorii pre sine sau pe oile pasc? Laptele îl mâncaţi şi cu lâna lor ve îmbrăcaţi şi oile nu le paşteţi“. Pre cea slabă nu'o a-ţi întărit, pe cea bolnavă nu o a-ţi vindecat şi pre cea rătăcită nu o a-ţi căutat“.

Mulţi sufer dintre fii lor sufletesci şi nimenea nu-i întrébă, de ce suferiţi? Multe lipitori sug pre fii lor şi nimenea nu i apără. Şi ne mai mirăm óre de ce se topesc românii? Se topesc şi din causa vieţii lor greşite şi că éră în multe parochii nu este cine sĕ-i îndrepteze. In realitate preotul este responsabil după can. 59 apostolesc pentru vieţuirea rea a parochienilor sei, fiind-că de la el se cere, câţi trăesc în concubinat? Câţi sunt criminali şi din ce cusă se înmulţesc aceste viţii. Sĕrăcesc parochienii din causa elementelor, (foc, potop) din causa dărilor mari şi totuşi până şi la acestea publicul pe preotul ca pe un părinte al lor îl face responsabil. Cine mai are în societate o astfeliu de responsabilitate? In adevĕr numai părinţii de fii lor.

2. Pentru-ca sĕ lucrăm cu zel până la jertfă se cere sĕ avem dedicaţiunea carierei ce ne-am ales, „De-mi slujesce mie cineva — învaţă M. Christos — mie sĕ-mi urmeze“ şi „De m'au gonit pre mine şi pre voi ve vor goni“ şi „cel ce nu-şi va lua crucea sa şi se vie după mine, nu este de mine vrednic“.

Din acestea înţelegem — dacă nu voim sĕ trecem de năemiţi — înţelegem că trebue sĕ fim cu suflet şi cu trup pentru cariera alésă. Clătindu-ne ca trestia, suntem slabi ca şi ea, şi lăudându-ne lumea de ómenii progresului, se credeţi, că în înăuntrul ei ne despreţuesce. Şi cu drept cuvênt, fiind-că preţuit póte fi numai unul care îşi împlinesce datoriele chemării sale cu sfinţenie, „Păstorul cel bun — învaţă M. Christos — sufletul seu îşi pune pentru oi, éră naemitul, carele nu este păstor, lasă oile şi fuge şi lupul le răpesce şi le risipesce pre ele“. S'au risipit oile mele scrie Ieremia la c. 23 şi nu le aţi căutat“.

Ingrijirea preotului ca sĕ corespundă chemării sale trebue sĕ fie atât faţă de datoriele către Dumnedeu cât şi faţă de aprópele Faţă de Dumnedeu scrie Iezechil la c. 22. „Preoţii n'au băgat în sémă legea mea şi au spurcat sfintele mele“ când chemà ei duchul sfânt — scrie s. Ioan Gură de aur — şi sĕvêrşesce jertfa cea mai înfricoşată, ce curăţenie intimă şi ce evlavie adevĕrată, trebue sĕ fie întru ei?

3. Esteriorul preotului are încă multă influinţă la activitatea lui. Acéstă ţinută a preotului sĕ nu lase a decădea; nu voim a înţelege o ţinută mândră oprită în canonul 27 al sinodului a 6-lea ci o ţinută de părinte Noi de când am început a ne cultiva unii luăm aer soldăţesc, alţii aer democratic. Când nu suntem în reverendă, după ţinuta şi îmbrăcămintea nóstră am audit tacsându-ne pre unii într'un fel, pre alţii în alt fel nepotrivit.

Nu recomândăm reverende atunci când preoţii trebuesc se mérgă la plug sau la têrg ca sĕ-şi cumpere vre-o vită, fiind că nu pot se mérgă în reverende; am dorí însĕ ca vestmintele civile sĕ fie în uniforme.

Nu acésta înţelegem prin presenţa preotului ci însaşi ţinuta corpului şi a vorbirei lui. La mulţi nu corespund acestea numelui de părinte. Avem esemple la preoţii bĕtrâni şi bărbaţi din Sibiiu, a căror ţinută corespunde

Nu voim se avem altceva decât aceea ce au preoţii altei confesiuni: o ţinută corespundătóre.

Este încă o întrebare: Este óre bine pentru biserica nóstră descentralisarea preoţilor de către centru? Ai nostri sĕ vĕd în multe ne mai avênd nici o legătură cu centrul

Ne deprindem a merge în tóte după capul nostru, nu cumva unii sĕ ajungem prea departe.

5 Disciplina încă ne lipsesce, în unele părţi ne-am abătut dela disciplină; membrii ori-cărei corporaţiuni serióse sunt disciplinaţi. La alte confesiuni vedem mai multă disciplină decât la noi.

6 Nu e o uniformitate în servicii In multe locuri se urméză după uz, unii ţin deniele sara, alţii după miedul nopţii, unii iau un fel de tacse pentru serviciile preoţesci alţii altfel; unii fac ceremonii cu stări la îngropăciuni, alţii fără stări şi aşa mai departe mai ales când se întêmplă „Buna vestire în Vinerea mare, atunci face fie-care preot cum îl taie capul“. Asemenea nu avem uniformitate în multe altele. De acésta uniformitate şi disciplină fără a se arĕta despotism, s'ar cuveni sĕ îngrijască domnii protopopi.

7. Sĕ mai constată o scădere, anume disharmonie între preoţi.

Ei se numesc fraţi în Christos şi bine se numesc, însĕ, la unii lipsesce dragostea lui Christos, lipsesce o legătură intimă între dênşii. Mai ales unde sunt doi sau trei în o parochie în unele locuri din causa interesului se hârăesc, se vorbesc de rĕu, sĕ cértă şi se pârăsc. Deşi sunt rari astfel de casuri, totuşi ele sunt fórte rele că prin acestea dau esemplu rĕu crestinilor; ei nu zidesc, ci surpă viaţa crestinéscă.

„Deşertăciune, scrie sf. Ioan Gură de aur, este pentru preot: mănia, pisma, clevetirile, cérta, făţăria şi minciunile „ele sunt curse pentru fapte de ruşine consoţilor în serviciu“.

Scăderile preoţilor bat la ochi mai mult decât ale mirenilor, fiind-că smintele lor sunt poveţe crestinilor de a le imita.

„Şi vai de cei ce dau scandelă“.

Nici măcar recélă se nu se observeze, că esistă între preoţi şi totuşi se vede acésta. De pătimesce vre unul cei lalţi nu simt obligămêntul frăţesc, ca se-'i dea ajutor, póte muri de fóme.

Advocaţii dilnic sĕ luptă unul cu altul şi îi vedem suplinindu-se gratuit şi ajutându se.

Esemple de o legătură frăţéscă vedem la preoţii evangelici. Preotul din cel din urmă sat dacă a slujit cinstit în 40 — 50 de ani, colegii lui din alte sate şi de la oraş îi fac o surpriză de iubileu şi adesea fără sĕ scie parochenii lui.

Acésta faptă şi cuvêntarea ce se ţine, face o intipărire de recunoştinţă asupra parochenilor; adesea vedem, că însuşi parochienii fac o asemenea recunoştinţă şi ea are influinţă la vieţuirea intimă între preoţi şi creştini.

In urmă pare, că aud pe vre un coleg, care cetesce acestea, dicênd: este uşor a scrie multe şi de tóte, întrebarea este, dacă le va pune cineva în lucrare, pentru că alta ne dóre pre noi: grija de susţinerea vieţii; grija de familie. La nimenea ca la preoţii români toţi 'ţi poruncesc, toţi îţi cer şi plata sĕ scie cât avem, cât căpătăm şi cât putem lucra cu palmele nóstre.

Şi Dumnedeu scie, că mai mult trăim după munca cu palmile nóstre.

Credem şi dicem drept are cel ce va resona astfel.

Tocmai de acésta am voit sĕ tractăm şi la urmă şi despre o mai bună stare a preotului român cel puţin în apropiere de cel evangelic. Salariul 400, 600 şi 800 care este numai pe hârtie nu este de ajuns în aceste vremi, în care tóte articolele sunt scumpe.

---

mânile de gâtul soţului ei, — princesa regală asemenea îşi împleteci braţele pre lângă rege, dómna Elisabeta cuprinse de aceeaşi parte trupul frate-sĕu. Dauphinul se ţinea cu o mână de regina cu ceealată de rege, împedecându-se între genunchii tatălui seu, cu faţa şi ochii ridicaţi spre el. Pe cât înaintau către uşa treptelor, gemetele le cresceau. Sĕ desfăceau unii din braţele celorlalţi şi ér recădeau cu tótă puterea iubirei şi durerei lor. In fine regele făcù câţi-va paşi înapoi, şi întindênd braţele către regina, îi strigà: „Adio, . . . adio! . . “ cu o mişcare, cu o privire şi cu un ton, care conţinea un trecut plin de iubire, un presinte grozav, un viitor de eternă despărţire, dar în care se distingea totuşi un accent de seninătate, speranţă şi bucurie piósă, care părea, cĕ însémnă reîntâlnirea îndepărtată, dar plină de încredere a unei vieţi eterne

La despărţire tinĕra princesă se strecura din braţele dómnei Elisabeta şi cădù fără mişcare la piciórele regelui. Cléry, mătuşa ei şi regina se grăbiră, se o ridice, şi o susţinură trăgându-o cu ele spre scară In timpul acestei mişcări regele se retrase cu mànile pe ochi, şi întorcându-se din pragul uşii dela odaia sa între deschisă, le strigà: „Adio!“ pentru ultima óră. Vocea i se stinse într'un oftat adênc. Uşa se închise. El grăbi in turnişor unde'l aştepta mângăitorul sufletesc al sĕu Agonia demnităţii regesci trecuse. (Va urma.)

Preotul este funcționariul bisericei, biserica trebue sě-l susțină. Sub numele biserică se înțelege biserica cea vie și prin urmare conform § 170 din Dreptul Canonic paorchienii trebue sě-l plătéscă. Preotul este căpetenia parochienilor. Parochienii trebuesc sě simtă acésta sau sě ia esemplu dela evangelici că acestia atunci se mândresc când preotul lor stă materialicesce bine și nu se presintă ca un sěrăntoc, pentru sěrêntoci se declară însu-și parochienii.

Spre a se ajutora preoții nostrii, mijlóce ar fi: *a)* Conlucrarea d-lor protopopi la sinódele parochiale de a se mări tacsele la boteze, la morți și cununii, sau de a se face un salariu prin repartiție între parochieni anume a se mări competința dela stropirea apei în ajunul botezului. *b)* A se forma un fond preotului pentru pomenirea crescinilor, și *c)* a se plăti deosebit la morți predica și înmormêntările pompóse. Tot asemenea la cununiele pompóse sě se măréscă tacsele, miruirea sě se facă în tóte Duminecile și sěrbători, preotul sě aibă 4 discuri preste an, la prasnicele Nascerei și Invierei Domnului Christos, la pogorârea Duchului sânt și la Inălțarea la ceriu.

Inchieind aceste păreri ḑic, le-am scris ca nimenea dintre noi sě nu uite ceea-ce este, sě nu uităm chiemarea nóstră însemnată: Sě facem pe fii sufletesci sě ție cu tărie la strămoșasca lor credință, sě susție scóla, se înfrâneze vanitățile și vițiile se înainteze tot mai mult ca sě ajungă la ținta destinului seu.

— y. —

Corespondențe partiulare

ale „Telegrafului Român“.

Ghimbav, 8 Martiu, 1892. Onorată redacțiune! Comuna bisericéscă română greco-orientală Ghimbav, protopresbiteratul Branului, în decursul lunei Ianuariu a. c. a avut a îndura dóuě perderi însěmnate. Nesațiósa mórte răpì din mijlocul poporului pre venerabilul paroch Nicolau Popoviciu, în etate de 77 ani, și pre fratele seu fostul învěțătoriu și mai pe urmă cantorul George Popoviciu, în etate de 58 ani, ambii născuți în Ghimbav.

Era într'adevěr o minune! ca doi frați, cari la sěrbătorile Nascerei au servit împreună, ba parochul Nicolau și la sěrbătorile Botezului servind cu mare predilecțiune liturgia și sânțirea apei cu procesiunea îndatinată, după un morb de dóuě ḑile sě înceteze din viéță, ambii totdeodată, repausând cantorul George Popoviciu în 12 Ianuariu la 5 óre séra și parochul Nicolau Popoviciu, în 13 Iauuariu la 6 óre diminéța. Un timp de 13 óre diferență au fost viéța parochului după mórtea fratelui seu.

Inmormêntarea lor a fost o adevěrată sěrbětóre de doliu. La înmormêntarea cantorului a servit parochii: Iosif Comanescu, din Codlea; Iancu Hamsia, din Rěsnov și Alecsandru Dogariu din Herman. Cuvêntarea funebrală o rostì parocbul din Codlea acesta adênc pětruns de perderea acestui bărbat, carele servise mai bine de 22 ani ca cantor și învěțătoriu mai pe urmă aprópe 20 ani ca cantor, când vorbitoriul rosti cuvintele: „Glasul lui cel plăcut și cântarea lui cea dulce, cuvintele lui cele mângăitóre, cari au resunat în casa acésta sântă în decurs de 24 ani, de aḑi încolo nu veți mai auḑi niciodată! Atunci mulțimea întrégă erupse in plênsete cu lacrămi.

Pre reposatul 'l deplânge soția sa Pelagia, fii sei Terențiu studinte în cla. VI gim. și Eronim și alte multe rudenii.

La înmormêntarea parochului Nicolau Popoviciu au servit doi protopopi, 8 preoti și un diacon și alți mulți învětători. Veteranul și Venerabilul protopresbiter al Brașovului Ioan Petric cu lacremile în ochi 'și luà remas bun dela vechiul și bunul seu amic. Conductul funebru a fost însoțit de o mulțime de ómeni și din comunele învecinate, multe corporațiuni între cari: Representanța bisericei evangelice în frunte cu parochul ei, corpul învěțătoresc și cu rectorul, primăria și representanța comunală în frunte cu primariul și notariul, vecinătatea săséscă cu președintele ei. etc. Musica locală întonà marșul funebru cu o deosebită desteritate. Jelea era la culme și favorisați de un timp frumos așeḑară osămintele reposatului la locul de odichnă. Pre rěposatul 'l jelesce věduva preotésă Elena, fiicele sale Anna și Elena, ginerele seu Iosif Comanescu, cu fii sei; nepoți și nepóte, fratele și surorile și alte rudenii.

Ar fi o greșélă neertată a trece cu vederea meritele acestor 2 bărbați, și a nu descrie jerftele aduse pe altariul bisericei, școlei și națiunei nóstre. Ei descendenți dintr'o familie de preot onestă, și cu posiție materială fórte modestă, după finirea studiilor pregătitóre pentru carieră numai prin muncă și păstrare ambii au ajuns la o posiție materială frumușică. In viața lor diminéța, sara, sě fi fost cât de obosiți de lucru câmpului în ori ce timp al anului ei nu absentau dela biserică. In tinerețele lor in casele lor au ținut scólă cu popii fără vre-o plată.

Ambii s'au nisuit a ridica véḑa poporului românesc, prin sciință și progres, ridicând în mijlocul comunei un edificiu de scólă din material solid, care numai onóre face comunei nóstre bisericesci. Ambi au servit poporului cu credință pe lângă puțină remunerațiune: am putea ḑice, că ei au trăit mai numai pentru popor. Parochul Nicolau Popoviciu s'a născut la 28 Martiu 1815, au cercetat scólele grănițeresci și cursul preoțesc; In anul 1834 deveni învěțătoriu și cantor până la 1849 de atunci ca paroch aprópe 43 de ani. Peste tot a servit bisericei sale peste 58 ani, o vieță destul de frumósă față de alți muritori. Pre lângă acestea el dete și fiilor sei o crescere corespunḑětóre spiritului timpului. Unicului seu fiu Nicolau 'i dete tot ajutoriul posibil până ce făcuse doctoratul in filosofie și deveni profesor și conrector la gimnasiul român din Brașov.

Durere înse, că cu 4 ani mai înainte, fiul seu Dr. Nicolau Pop trecù la cele eterne. Zelul și activitatea acestui paroch era demn de imitat. Până mai de curênd toți trecătorii pe hotarul comunei Ghimbav vedéu pe încărunțitul bětrân lucrând la câmp, nu se retrăgea dela nici o ocupațiune de câmp, ba pre mulți 'i îndemna sě muncéscă și sě păstreze.

In viața lui a fost om liniștit, de ordine, plin de umor, în beutură fórte cumpětat, nime n'a auḑit sau vaḑut vreodată, că e amețit de beutură.

In representanța comunală a fost ca virilist, cu sașii aměsurat împregiurărilor a trăit în pace și bună înțelegere, deși după drept la diferite ocasiuni ar fi putut avea neplăceri din causa separatismului. Prin muncă și păstrare și-a pregătit familiei sale o stare materială modestă, s'ar fi putut numěra între proprietarii de pămênt mijlociu — După ce dete ficelor sale o crescere aměsurata posițiunei sale, și le a înzestrat după împregiurările familiare destul de bine; din averea sa a dispus, ca *după mórtea preotesei sale sě se facă o fundațiune cu numele seu în folosul bisericei române gr. or. din Ghimbav în sumă de 300 fl. v. a.* care sě se administreze de comitetul parochial și sě se întrebuințeze interesele spre scopuri culturale. Deși parochia Ghimbav abea numěră 100 familii, și parochienii în privința materială destul de modesti, totuși trebue sě recunóscem meritele acestui bărbat aprópe octogenariu și se nu lăsăm neobservate faptele sale crescinesci, și sě le păstrăm ca o ereditate cu binecuvêntare pentru generațiunea cea tiněră.

Nu pot trece cu vederea nici aceea împrejurare, care caracteriséză mult pe octogeneral paroch, nesuința sa de a ridica posiția materială a preotului român. Nu póte descrie nimenea ce bucurie 'l cuprinsese, când primì statutul fondului de pensiuni al archidiecesei, ca și un copil inocent, când 'și căpătă n mâna cea dintâiu carte ds cetire, astfel și dênsul cetea și procetea dispozițiunile din statut, și ḑicea: „eu sciu bine că nu o se trăesc sě capět pensie, însě mulțămim lui Dumneḑeu că am ajuns acela timp, când s'a pus fundament la imbunătățirea sorții preoțesci! Mâne sě grijim a trimite banii la destinațiunea lor. Că nu sciu câte ḑile voiu mai avea“. Era în 22 Decembre 1891, în ajunul unei conferințe preoțesci conchemate la Zernești spre a completa tabelele pentru pensiune. Dênsul și predete suma de 200 fl. destinată pentru pensiune ca tacsa fundamentală și rescumparare a acelor 40 ani de servițiu. Protopopul nu primì banii, ḑicênd că în privința încassarei n'a primit nici un ordin mai înalt. Părintele Nicolau Popoviciu trimite banii la adresa Venerabilului consistoriu, și'mi vine a crede, ca dênsul a fost cel dintâiu din archidiecesă, care a contribuit mai întâiu la fondul de pensiune, și cel din tâiu dintre preoți, care în decursul lui Ianuariu a trecut la cele eterne.

In etern amintirea lui! *Ghimbășanul.*

Dela Academia Română.

Sesiunea anului 1892.

Raportul secretariului general despre activitatea sa în decursul anului 1891—92.

Domnilor Colegi!

De câtva timp, fie-care an ne lasă o tristă și durerósă amintire prin încetarea din viéță a unora dintre fruntașii Academiei.

In anul acesta perderile nóstre au fost mai dureróse și mai simțitóre, căci ne-am despărțit pentru veciă de un șir întreg de bărbați ilustri, cari fie-care ocupau cu o rară vrednicie locul ce Provedința li-a însěmnat în desvoltarea națiunei române. Acești bărbați sunt: membrii activi Michailu Kogălnicean și Emanuil Bacaloglo, și membrii onorari Ioan Brătianu, Ioan Ionescu, Grigorie Grădiștean și Wiliam A. White.

Michail Kogălniceanu, a încetat din viéță la 20 Iuniu, în vêrstă de 74 de ani. El a fost fără îndoélă, tipul unei activități neobosite și continue dela anul 1837 și până la mórtea sa. Kogălnicean e însě totodată unul din cei mai ilustri membrii ai gloriósei generațiuni, care póte ḑice despre sine: „nimic din trebile românesci nu mi-a fost strěin“. El, ca și confrații sei de muncă, în timpul de un jumětate de secol a lucrat cu o energie estraordinară, în tot locul și în tot timpul, la înălțarea némului românesc. Dotat dela natură cu o inteligință rară, infrumsețat și consolidat cu cunoscințe întinse și de o cultură alésă, Kogălniceanu ar fi fost un bărbat eminent în ori-ce țéră. El a strălucit ca scriitoriu, ca istoric, ca orator, ca bărbat da stat. Studiile istorice au fost obiectul principal al activității literare a lui Kogălniceanu.

La anul 1837 el a început cu dóuě scrieri în limba francesă, cu „Istoria Daciei și Munteniei“ și cu „Schița despre istoria, obiceiurile și limba Țiganilor“ și la 1891 a stârșit cu frumosul discurs din ședința solemnă a Academiei despre „Desrobirea țiganilor, ștergerea privilegiilor boerești, emaniciparea țěranilor“. Intre aceste dóuě scrieri Kogălniceanu a desvoldat o lungă și rodnică activitate literară. „Dacia literară“ din 1840, „Archiva românéscă“ din 1841—45 și mai pre sus de tóte publicarea pentru întâia óră, în anii 1844—1852, a vechilor „Cronice ale Moldovei“ sunt lucruri, cari au făcut epocă în desvoltarea nóstră națională. Aceste publicațiuni arată pe bărbatul pregătit pentru a munci cu sporiu și cu temeiu la o mare lucrare, aceea a redesceptării, a reinvierei, a renascerei unei națiuni. Ori unde vor trăi români, inimele lor vor fi totdeuna încălḑite de minunatul Cuvênt întroductiv al lui Kogălniceanu despre istoria națională, rostit la 24 Novembre, 1843 în Academia Michăilénă dela Iași.

Dela 1852 încóce luptele politice, care au absorbit tóte forțele națiunei, au depărtat și pe Kogălniceanu întru câtva dela lucrările istorice. Cu tóte acestea el ne-a dat încă o a dóua edițiune a cronicarilor Moldvei și a urmărit neincetat și cu cel mai mare interes progreșul studiilor istorice, cu care inaugurase activitatea sa. Ca membru al Academiei și ca președinte al ei, Kogălniceanu privea cu mare dragoste publicațiunile nóstre istorice, așeḑate și înaintate în mare parte sub povețele și impulsiunea lui.

Fundațiunea Ioan Popescu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	20 fl. — cr.
Dela dl protopresbiter în Dobra Romul de Crainic	10 „ — „
Dela parochul din Huniadóra Gegiu Oprea	3 „ — „
Suma .	33 fl — cr.

Varietăți.

* (Distincțiune). Maj. Sa regele României a conferit ministrului ungar Szapáry crucea mare de cavaler a ordului „Steaua României“.

* (Noul guvernator al băncei austro-ungare). Noul guvernator al băncei austro ungare, dl Iuliu Kautz, a depus în 19 l. c. n. jurământul înaintea Maj. Sale monarchului, fiind de față ambii ministri de finanțe. Formula jurământului o a cetit consilieriul de secțiune în ministeriul de finanță E Horváth în limba magiară. După depunerea jurământului noul guvernor a fost primit în audiență de Maj. Sa.

* (Institutul „Ardeleana“). Institutul de credit și economii din Orěștie „Ardeleana“ a căpătat dela ministrul reg. ung. de finance concesiune ca sě plătéscă în bani gata competința de timbru pentru cuitanțele despre primirea ratelor de amortisare și a intereselor după împrumuturi pe hipotecă și cambii, ér cuitanțele despre acestea sě le estradea fără timbru.

* (Mareșalul țerii Bucovina cetățén de onóre în Câmpulung.) In ședința de Sâmbătă în 12 a l. c. n., consiliul comunal din Câmpulung la propunerea ajutoriului de primar V. Cucinschi, a proclamat pe Escelenția Sa baronul Alecsandru Vasilco, mareșal al țerii, de cetățén de onóre în vederea maritelor ce le are pentru țéră; scrie „Gazeta Bucovinei“.

* (Postal.) Direcțiunea de postă și de telegraf din Sibiiu deschide concurs pentru trei posturi de servitori clas III. la postă și la telegraf în raionul Sibiiu, cu salariu de 300 fl. bani de cuartir 60 fl. și uniformă. Condițiune cauțiune în bani 100 fl.

Cererile instruite conform art. de lege II. din 1873 unt a se adresa până în 24 Aprile a. c. la direcțiunea de postă în Sibiiu.

* (Sinucidere) Deputatul din partidul independent Géza Eőtvös și-a luat viéța cu un revolver.

* (Român atacat de ciangăi sěceleni.) In 6 l. c. un român din Satulung, Ioan Blebea, care a sositd in România, a fost atacat de mai mulți ciangăi, cari i-au luat desagii și tot ce avea pe el și

pe désupra 386 lei şi 86 bani. Gendarmăriei i-a succes a pune mâna pe ciangăi. „Gazeta Transilvaniei“, din care estragem acestea, ḑice, că în Săcele siguranţa vieţii e în tot momentul ameninţată. Ciangăii fac multe nesdrăvănii. Alţi ómeni încă au căḑut jertfă.

* (Cas de mórte) Preotul nostru din Bucium-Cerb Ioan Todescu a îndurat o grea perdere prin mórtea soţiei sale **Iudita Todescu** născ **Tomuş,** carea aflându-se la Sibiiu întru căutarea sănĕtăţii şi-a dat sufletul în mânile creatoriului în 9/21 Martiu a. c. Inmormêntarea s'a făcut Miercuri în 11/23 Martiu. Rĕposata lasă în urma sa 8 copii şi o mulţime de rudenii. Fie-i ţĕrina uşóră!

* (Se va ieftiní carnea.) Se scie, că în Sibiiu carnea are un preţ de tot urcat. Kilogramul se vinde cu 60—62 cr. Dl advocat Borger interpelase odată în representanţa orĕşenéscă despre acésta urcare şi rugase magistratul sĕ facă paşi la inaltul guvern a se deschide graniţa pentru vitele din România. Nu scim, ce a făcut magistratul, graniţa nu e deschisă nici aḑi; — după informaţiunile, ce le avem însĕ se proiectéză înfiinţarea unei hale pentru carne în Sibiiu, unde se va vinde carnea mai ieftin.

*(Date statistice). Dintre locuitutorii pămêntului, care se urcă la cifra de 1,500 de milióne, 475 de milióne sunt crescini. Dintre acestia 90 de milióne snnt greco orientali. In Europa avem 85 de milióne greco-orienteli şi anume: în Rusia, 68 de milióne, în România 4.750,000 în Austro-Ungaria 3.600,000, în Sêrbia 1 ½ milion, în Bulgaria şi Rumelia 2 milióne, în Turcia europénă 2 milióne, în Grecia 2 milióne, în Muntenegru 250,000 Dintre greco-orientalii austro ungari preste 200,000 sunt români bucovineni, éră preste 1.600,000 sunt români ungureni. In Ungaria sêrbi gr. or sunt cam 1,200,000. La numĕrul acesta se urcă şi românii uniţi din Ungaria. De biserica din Bucovina se ţin şi ruteni gr. or. cam 200,000 — cea mai mare parte dintre acestia însĕ sunt români rutenisaţi.

* (Balul studenţilor universitari din Bucuresci.) Balul dat de studenii universitari, sub patronagiul d-nei Eufrosina Lascar Catargiu, a produs venitul net 37.000 lei, din care scăḑêndu se 6000 lei cheltueli remâne un beneficiu de 31.000 lei.

* (Inarmarea în România.) Ministrul român de rĕsboiu a comandat la casa Roth din Viena 2½ milióne cartuşă sistem Manlicher şi a obţinut un credit pentru a face o comandă de 50 milióne cărtuşe.

* (Consecinţele fómetei în Rusia) O ciudată consecinţă a fómetei în Rusia e, că sporeşte numĕrul căsătoriilor. Un ţĕran din guvernamentul Simbirsk, în vêrstă de opt spre ḑece ani, s'a dus să céră ajutóre, vestind că se însurase. Funcţionariul uimit de temeritatea tinĕrului soţ, acesta 'i-a declarat că momentul era escelent ca sĕ se căsătoréscă legiuit. Fetele sunt eftine şi părinţii bucuroşi se desfac de ele, nu mai cer dela mire cele patru-ḑeci de ruble obicinuite. Preotul cunună de geaba.

* (Pădurile din America.) In lumea vechie pădurile odinióră aşa de numerose au devenit aḑi fórte rare, şi dacă nu se vor lua mĕsuri pentru împădurire, s'ar putea preḑice data fatală şi apropiată, când cel mai mic boschet de arbori va deveni o raritate

Pentru ca sĕ mai găseşti astăḑi adevĕrate păduri trebuie sĕ mérgi în America, precum demonstră de altfel cifrele statistice următóre de întinderea padurilor în Statele-Unite şi asupra ecsplotărei lor.

Pădurile din Statele Unite, ocupă o suprafaţă evaluată la 182. 110. 000. hectare patrate. Tăerea anuală e de 19. 117. 500. hectare patrate şi în valóre de cinci miliarde de franci.

Din tăierea anuală se produce 679. 560. 000. metri cubici de lemne din care 14. 157! 000 sunt întrebuinţate la înfiinţarea şi la materialulu căilor ferate. Patru milióne metri cubici numai sunt daţi esportului.

Valórea producţiunei pădurilor este mai considerabilă de cât aceea a tuturor producţiunilor agricole din Statele Unite, şi trece cu un sfert comerţul lor de esport.

Chicago este principala piaţă pentru lemne, şi se vînd acolo în mijlociu 100 de vagóne de lemne pe ḑi.

Trasportul pe apă a producţiunei forestiere a Statelor-Unite ar necesita 750. 000, de corăbii de un tonagiu de 100 tone, sau de trei ori numĕrul corăbiilor ce le posedă împreună tóte naţiunile din lumea întrégă.

Mulţămită publică.

Onoratelor corporaţiuni şi institute, precum şi numeroşilor amici şi cunoscuţi, cari din incidentul perderei iubitului şi neuitatului nostru soţ, respective tată: **Ioan Popescu,** au binevoit a ne consola prin condolenţa lor manifestată prin coróne de flori, visite, telegrame şi epistole, le esprimăm sincera nóstră mulţămită şi pe acésta cale.

Sibiiu, în 22 Martiu, 1892.

Jalnica familiă.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

18. Judecarea lui Iisus la mórte şi prtimile lui.

Dacă a ajuns slujitorii în Ierusalim, l-au predat pe Iisus archiereilor — cărturarii şi fariseii —; ér aceştia încă în aceea nópte – Joi — l'au tras pe Iisus înaintea judecăţii, ca pe un făcĕtoriu de rele.

Judecătorii erau tot căturarii şi fariseii, şi aceştia fiind mănioşi pe Iisus, l'au osândit, fără nici o vină, la mórte.

Apoi l'au luat pe Iisus şi l'au dus la Pilat mai marele ţĕrei, ca acesta sĕ întăréscă judecata de mórte a lui Iisus, şi la pârît pe Iisus cu o mulţime de minciuni. Pilat însĕ a vĕḑut, că ei nu spun adevĕrul de aceea a voit sĕ elibereze pe Iisus Dar fariseii şi cărturarii, au strigat, că vor pârí pe Pilat la Împĕratul. De aceea Pilat temându-se de ei l-au dat pe Iisus sĕ-l restignéscă.

Iuda auḑind ca pe Iisus l'au dat sĕ l rĕstignéscă a mers la farisei şi le-a aruncat cei treiḑeci de arginţi ḑicênd: „Greşit-am de am vêndut sânge nevinovat“ şi apoi s'a dus şi s'a spânzurat.

Intr'aceea făcêndu-se ḑiuă — Vineri diminéţa — jidovii au luat o cruce grea de lemn, o a pus pe umerii lui Iisus, şi a plecat cu el, afară din oraş spre dealul Golgotei ca sĕ-l răstignéscă

Dealul Golgotei era departe şi crucea fiind fórte grea, ér Iisus slăbit de bătai şi dureri, de trei ori a căzut pe drum sub greutatea crucei.

In sfêrşit ajungênd pe dealul Golgotei, soldaţii, au desbrăcat pe Iisus de hainele sale, care erau pline de sânge, l'au aruncat jos pe cruce şi l'a pironit de cruce cu cue.

Apoi a ridicat crucea, cu Iisus şi o a înfipt în pămênt, éră Iisus atârna viu, şi gol de cuele bătute prin mâni şi prin picióre, în vederea tuturor. Sângele îi curgea din ranele dela cap, dela mâni şi dela picióre, şi Iisus suferea dureri grósnice.

Mai în urmă, durerile lui Iisus au fost aşa de mari, în cât el a strigat: „Dmneḑeule! Dumneḑeule! pentru ce mai lăsat?

Apoi a mai ḑis: „Părinte în mânile tale îmi dau sufletul meu“ Şi ridicând ochii spre ceriu şi mai ḑicênd: „Părinte! értă-le lor, că nu sciu ce fac“, a rĕposat.

Indată ce Iisus a rĕposat, sórele s'a întunecat, luna s'a făcut roşie ca sângele, pămêntul s'a cutremurat, şi multe trupuri ale ómenilor morţi au înviat Ér poporul adunat vĕḑênd minunile acestea, îşi băteau pepturile şi ḑiceau: „Cu adevĕrat fiul lui Dumneḑeu a fost acesta“.

Din acésta istoriórá învĕţăm:

1. Tot omul sĕ se ferésca de pĕcatul iubirei de argint, căci acela ne îndémnă sĕ facem lucruri, prin cari ne putem perde şi viaţa şi sufletul precum s'a întêmplat cu Iuda, care s'a spânzurat.

2. Că Iisus drept şi nevinovat, a suferit patimile durerile şi mórtea, numai, ca sĕ ne mântuiască de pĕcatul strămoşesc.

3. Iisus Christos când a murit a ertat şi s'a rugat pentru duşmanii sĕi cari l'au judecat şi l'au restignit; tot asemenea sĕ ertăm şi noi pe duşmanii nostri şi sĕ le facem bine.

4. Ca Iisus Christos au fost cu adeverat fiul lui Dumneḑeu, căci şi sórele luna şi pămêntul a mărturisit acésta, când a reposat El.

Când Iisus a rĕposat,
Sórele s'a întunecat,
Luna 'n sânge s'a schimbat,
Lumea s'a cutremurat,
Şi mulţi drepţi au înviat,
Tóte acestea dovedesc,
Şi la toţi mărturisesc,
Că Domnul Iisus Christos,
Fiu lui Dumneḑeu a fost,
Care pentru a nóstre pĕcate,
A rĕbdat dureri şi mórte.

Intrebări. Cine a judecat pe Iisus la mórte? Unde a dus fariseii pe Iisus? Intărit-au Pilat judecata de mórte a lui Iisus? Ce a jidovii după ce Pilat a dat pe Iisus sĕ-l rĕstignéscă? Cum s'a rugat Iisus pentru cei ce l au rĕstignit? Ce s'au întêmplat când a rĕposat Iisus? Ce a ḑis poporul vĕḑênd minunile acestea? Ce învĕţăm din instoriόra acésta?

Loterie.

Mercuri în 23 Martiu 1892.

Sibiiu:	11	56	75	19	82

„FURNICA“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Rectificare.

Cassa de economii **„Furnica“** din Făgăraş ne recércă sĕ rectificăm anunţul publicat în numĕrul nostru de Sâmbăta trecută. Anume: plenipotenţile şi acţiunile au a se depune până la **19 Aprile 1892** şi nu până la **31 Martiu.**

Publicaţiune!

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dtto 29 Februariu 1892 Nr. 1687/1892 se publică licitaţiune minuendă pentru luarea în întreprindere **repararea bisericei gr. or. din comuna Laz,** protopresbiteratul S. Sebeş.

Terminul de licitaţiune e ficsat pe ḑiua de **7/19 Aprile a. c. la 10 óre a. m.** în scóla nóstră din loc.

Cei ce voesc a lua lucrul în întreprindere au a depune o cauţiune **200 fl.** (fie în bani gata fie în obligaţiuni de stat, eventual alte hârtii de valóre)

Planul şi preliminariul de spese doritorii le pot vedea începênd cu ḑiua de aḑi la poarochul nostru Ioan Frâncu

Laz, în 4 Martiu, 1892.

Din şedinţa comitetului parochial.
Pentru comitet:
Ioan Frâncu,
paroch preşedinte.

„FURNICA“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

CONTUL BILANŢULUI.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrariu		30,215.51
Cambie escomptate		345,623.70
Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi .		6,851.30
Imprumuturi pe hipotecă . . .		811.—
Efecte		241.74
Realităţi casa societăţii . . .		8,564.86
Diverse conturi debitóre . . .		659.01
Mobiliariu . . .	fl. 313 50 cr.	
după amortisare de	„ 31 35 „	282.15
		393,249.27

Passive.	fl. cr.
Capital social	
300 acţiuni à fl. 100 . . .	30,000.—
Fondul de reservă	17,223.85
Depuneri spre fructificare . . .	298,648.85
Cambie reescomptate	27,717.40
Interese transitorie anticipate pro 1892 .	3,713.53
Dividende neridicate	80.—
Diverse conturi creditóre . . .	5,595.29
Profit curat	10,270.35
	393,249.27

Făgăraş, în 31 Decembre 1891.

Basiliu Raţiu m. p.,
preşedinte.

Ioan Dejenariu m. p.,
comptabil.

Nicolae Cosgarea m. p., membru al direcţiunei.
Iuliu Dan m. p., membru al direcţiunei.
Ioan Turcu m. p., membru al direcţiunei.
Demetriu Chisiereanu p. m., membru al direcţiunei.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confruntându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esact.

Făgăraş, în 4 Martiu, 1892.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. Nicolau Motoc m. p. **Dr. Andreiu Micu** m. p. **Iosif Lissai** m. p.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 29. Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 431 Pres.

Publicaţiune oficială.

Se face în mod prealabil cunoscut celor interesaţi: că în urma alegerii de protopresbiter făcute în sinodul protopresbiteral al tractului Cluşului la 30 Decembre 1891, consistoriul archidiecesan a denumit în şedinţa sa din 3 Februariu a. c. de protopresbiter al acelui tract pre actualul administrator protopresbiteral **Tuliu Roşescu**, avênd sĕ urmeze celelalte la rêndul lor, conform statutului organic.

Sibiiu, 12 Martiu, 1892.

Miron Romanul m. p,
archiepiscop.

Sibiiu, 13 Martiu, 1892.

Sunt ómeni unici în feliul lor fraţii magiari. Ei 'şi pot permite lucsul de a-şi serba ḑilele memorabile, de cari îi légă suveniri plăcute, până când pe alţii i pun cu ochii pe foc, le intentéză procese şi i fac de tótă ocara, dacă cutéză a şi aduce şi ei aminte de câte o ḑi din trecut, de care e legată sórtea reînvierei lor.

Aşa am vĕḑut încă cu sĕptĕmâni înainte arangiându-se petreceri în scopul sĕrbătorirei ḑilei de 3/15 Martiu In tóte orăşelele s'au instituit comitate, s'au destinat oratorii şi acestia la rêndul lor n'au întârḑiat a face elogii liberalismului unguresc, cavalerismul şi tot ce e nobil a fost precupeţit pentru magiari, unicul popor ce se scie entusiasma pentru fapte mari şi gloriόse, pecând alţii au fost traşi în tină, s'a spus dela tribuna oratorilor şi de pe balcónele caselor oraşului că ce merite au magiarii pentru libertate şi că cât de nemulţămitori au fost cei desrobiţi.

Alusiunile se fac de regulă la români.

Ei sunt spinele în ochii magiarilor, ei s'au adunat la Blaşiu şi insufleţiţi şi ei odată după atâta amar de vreme au cutezat şi ei sĕ ḑică un cuvênt în afacerile ce-i privea.

Vĕḑênd noi cele ce se petrec în orăşelele magiare ca sĕ nu mai amintim centrele de cultură unguresci Cluşiul, şi Budapesta de bună sémă că nu ne vine sĕ credem, că tinerimea se cresce în spirit conciliant, în spiritul păcii şi al înfrăţirei. Şi dacă tinerimea se cresce în spiritul rĕutăţii, în spiritul de grandomănie, în spiritul de a se uita preste umĕr la alţii şi a-i privi din o înălţime olimpică şi cu un feliu de dispreţ, atunci tinerii deveniţi şi ei ómeni de influenţă, bărbaţi în funcţiuni civile şi militare, administrative şi judiciare, nu se pot desbrăca uşor de preocupaţiunile acuirate în banca scólei, ei merg mai departe pe căile ce li s'au trasat şi aşa se perpetuéză din generaţiune în generaţiune un rĕu, care cu timpul nu e modru sĕ nu devină un morb social fórte periculos

Periculos pentru că raporturile înăsprite odată, córdele întinse tot mai mult, se póte sĕ isbucnéscă odată conflictul şi conflictul până ce rĕmâne în marginile unei neînţelegeri ar mai fi ce ar fi, dar potenţat până la duşmănie reciprocă este ca scânteia aruncată în girada cu paie.

Pre tineri nu ne vom supĕra nici odată. *Peccatur întra et extra muros.* Ne vom indigna şi indignaţi vom fi totdéuna, când bĕtrênii chemaţi a domoli şi a neteḑi pasiunile sĕ pun în frunte, i'au parte activă la demonstraţiuni şi când profesori, cari după meseria lor ar fi chemaţi sĕ propoveduiască numai pacea între cetăţeni, se entusiasméză şi ei, când vĕd pe cei cu focul juvenil umblând cu tăciunele aprins în mână.

Poporul nostru este de o proverbială bunătate. Vine la ḑile de aceste la oraş, vede stindarde arborate şi fiind-că le vede şi la alegeri şi la alte ḑile însemnate, se uită şi el la ele şi 'şi ḑice „ér au domnii o ḑi de sĕrbătóre“ sau apoi 'şi cugetă „că a venit cutare domn mare la oraş“, — şi când esclamă el d'al de aceste 'şi pune în mod firesc tot el întrebarea, de ce tot domnii şi noi nu? Pentru ce nu avem şi noi o ḑi bună, de ce nu vine cineva dintre cei domni şi la noi, sĕ ne vadă nĕcasul, suferinţele, drumurile cele rele de nu putem eşi din sat, aruncurile cele nesuportabile, că ḑeu de ar veni, nu sĕ póte ca sĕ nu sĕ facă şi nóuĕ uşurătate.

Aşa cugetă poporul de la sate, aşa ḑice el în inima lui şi merge îngândurat mai departe, căci nu are cui sĕ'şi spună tainele inimei, până ce ajunge ér acasă, în cercul de ómeni, unde ér se găsesce bine. Acolo le spune de bucuriile celor dela oraşe — si cu ochii pironiţi stau cei ce'l aud — şi 'şi cugetă, de ar da Dumneḑeu şi pe la noi ḑile de sĕrbătóre. Altmintrea nu întră în capul lui tot tămbălăul celor de la oraşe — decât că se simte rĕu poporul, cênd vine la convingere, că alţii serbéză şi lui nu 'i e dat sĕ pótă serba şi el sĕ pótă vedé şi în sat la el stindarde şi adunări de ómeni, dintre cari unul mai înţelept sĕ le spună şi lor din ḑilele bĕtrânilor.

Bine, aceste nu ar întra în capul ţeranilor, dacă le ar fi iertat sĕ serbeze şi ei pe 3/15 Maiu al lor şi încă ca pe o ḑi de care sunt legate cele mai frumóse suveniri pentru némul nostru.

Ei dar' omnipotenţa maghiară a făcut de a amorţit glasul românilor în aceea ḑi, pe când 3/15 Martiu se sĕrbéză din partea maghiară tot cu mai mari pregătiri şi tot cu mai mare pompă.

Din ce îmbĕtrânesce esilatul de la Turin mai tare, din aceea ideile lui prind mai multă rădăcină în ţéră, terenul sĕ pregătesce tot în acel spirit şi din pepturile magiare rĕsună „éljen Kossuth Lajos“. Tinerimea e fanatisată, bĕtrânii se veselesc când ii vĕd şi noi ne înfiorăm, când vedem, că abisul între ei şi noi devine tot mai mare.

Revista politică.

Desbatera generală asupra proiectelor de rĕspuns la mesagiul tronului s'a terminat şi se crede că în sĕptĕmâna acésta se va termina şi desbaterea specială; er în sĕptĕmâna viitóre se vor începe desbaterile cu privire la proiectul de budget.

Nu se scie încă positiv, dar prin cercurile dătătóre de ton din Budapesta circulă scirea, că guvernul va cere o nóuĕ îndemnisare, deóre-ce furtunósele şedinţe şi discusiunile animate cu privire la proiectul de rĕspuns pun în perspectivă şedinţe şi mai furnóse la desbaterea bugetului.

Dintre oratorii, cari au vorbit la desbaterea generală a adresei mai însemnăm pe ministrul Wekerle care a fost ascultat cu o deosebită atenţiune din tóte părţile. Dênsul a vorbit contra kossutistilor, cari nu s'au presentat nici până aḑi cu un program bine stabilit şi cari n'au pus în vedere nici măcar aceea, că dacă s'ar schimba basa dualistică de aḑi, statul ungar şi preste tot cetăţenii ar fi mai fericiţi. După vederile vorbitoriului s'ar întêmpla chiar lucru contrar: Ungaria ar deveni un stat numai de a cincea categorie.

Lui Apponyi îi rĕspunse tinĕrul ministru, că s'a pus pe o basă falsă. Actualul guvern este condus de aceleaşi principii şi are mai acelaşi program, pe care de mult îl desfăşură Apponyi, dar pe care Apponyi n'ar fi în stare sĕ-l realiseze, decât tot pe cărările pe care merge guvernul. —

Primatele Vaszary a provocat mare sensaţiune prin vorbirea sa ţinută în adunarea generală a societăţii sântului Stefan. Prin aceea vorbire primatele şi-a espus vederile sale mult asteptate, atât de biserică cât şi de bărbaţii de stat. Vaszary a accentuat în vorbirea sa cu deosebire trei momente: cestiunea matriculelor, autonomia bisericii catolice şi regularea congruei.

Incât privesce cestiunea matriculelor, a afirmat primatele, că pertractările se continuă cu guvernul

---

FOIŢA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Regele căḑù de obosélă pe un scaun şi rĕmase mult timp fără sĕ pótă vorbi. „Oh! d-le“, ḑise abatelui Edgevorth, „ce întrevedere avuì! De ce iubesc atâta!... Vai! adause el după o pausă, şi sunt atât de iubit! ... Dar timpul e scurt, reluà el într'un ton mai bărbătesc, sĕ ne ocupăm cu cele eterne!“. In momentul acesta întrà Cléry, şi rugà pe rege sĕ mânce ceva. La început regele refusà, apoi aducêndu-şi aminte, că va avea lipsă de putere ca sĕ supórte ca bărbat pregătirile şi privirea torturei mâncà. Odichna nu durà decât cinci minute. Nu luà însĕ decât puţină pâne şi puţin vin, ca un călĕtor, care nu zăbovesce mult pe drum. Preotul, care cunoscea credinţa lui Ludovic XVI în sfintele taine crescinesci, şi care îi reservase cea din urmă bucurie de a asista la ele în prinsóre, îl întrebà acum dacă ar simţi vr'o mângăere, când le-ar celebra în diminéţa următóre ... şi a lua din mâna lui pe Christos în chip omenesc, sĕ sufere cu noi, şi prefăcut în pâne ca nutremênt spiritual. Regele care nu participase de mult la serviciul divin, datina religiósă a principilor din némul lui, fù emoţionat de surprisă şi de bucurie la acéstă idee. I se părea că Dumneḑeul Calvariei venea sĕ-l cerceteze în închisóre în óra de pe urmă, ca un amic ce întimpină pe un alt amic. Dar el nu spera sĕ pótă obţinea favorul acesta dela asprimea şi nelegiuirea comisarilor comunei.

Preotul, încungiurat de semnele de respect ale lui Garat pentru misiunea sa, fù cu mai multă speranţă. Coborî în sala consiliului şi cerù autorisare şi mijlóce pentru a îndeplini jertfa divină în odaia regelui. Acestea erau, hostia, vinul, sfintele cărţi, potirul şi vestmintele sacerdotale. Comisarii nedecişi, temându-se de o parte a refusa ultima mângăere a unui muribund, temêndu-se de altă parte a fi acusaţi de fanatism, dacă ar permite ritualile unui cult delăturat, sub ochii lor, se sfătuiră mult vorbind încet.

„Cine ne garantéză? — ḑise unul din aceşti ómeni către preot, — că nu vei otrăvi pe condamnat chiar în hostia prin care î-i presinţi trupul lui Christos? Şi fire-ar acésta primaóră, când ar fi fost otrăviţi regii cu pânea vieţii!“ Duhovnicul delătură ori-ce bănuială, rugând pe comisari, sĕ procure înşişi vinul, hostia, vasele şi ornamentele pentru altariu şi sĕ întórse aducênd regelui acésta mângĕere.

Domnitoriul simţì ultima dulcéţă ca cea dintâiu rasă de nemurire. Se reculese, căḑu în genunchi, îşi dete séma naintea lui Dumneḑeu despre faptele, cugetările, intenţiunile vieţii sale întregi; stete viu nu înaintea posterităţii, nici înaintea ómenilor, ci înaintea lui Dumneḑeu la judecata, pe care regii Egiptului n'aveau s'o sufere, decât în mormênt. Acest esamen al consciinţei sale şi acésta acusare proprie durară mult. Judecata lui Dumneḑeu, care totdeuna értă, nu e judecata ómenilor. După câtva timp se sculă deşi nu inocent, dar cel puţin absolvat. Preotul, care în confesiunea crescină, dă o pedépsă pentru greşeli, impuse penitentului spre pocăinţă, primirea religiósă a morţei, ce avea s'o îndure şi sacrificarea sângelui seu, ca sĕ spele tronul de tóte păcatele neamului seu. I-i promise, că i va da la cuminecătura de mâne, în sĕmn de împăcare şi speranţă, trupul lui Christos. Acésta curăţire a inimei ce o simte crescinul după împărtăşire, liniştise sufletul regelui. Scrutările diligente a slăbiciunilor vieţii sale î i abătu gândul dela óra presentă. Guvernarea lui ii era mai nepătată în consciinţă decât în istorie. Până şi în greşelile sale regăsia bunele intenţiuni. Simţindu-se curat înaintea lui Dumneḑeu, se judeca nevinovat înaintea ómenilor. Trebuia sĕ crédă în achitarea posterităţii, precum credea în ertarea lui Dumneḑeu. (Va urma.)

şi cestiunea se va resolvi. Accentuéză însě, că dênsul nu va lăsa nici o iotă din drepturile bisericei catolice, căci nu-i iertat sě lase. Acésta mărturisire a provocat sânge rěu în cercurile guvernului, ér foile oposiţionale se bucură, că guvernul stă înaintea unei crise cât mai apropiate.

Pentru autonomia bisericei catolice încă va lucra din tóte puterile în spiritul şi după cum pretinde biserica catolică ca sě lucreze şi speréză, că şi acésta cestiune va puté fi resolvată spre mulţămirea bisericei; — tot aşa va regula şi cestiunea congruei. —

Lucrurile în Boemia se complică tot mai tare. Cehii tineri nu vor sě se împace odată cu capul cu stipulaţiunile din protocolul luat la Viena în 1890 şi prin care se credea ca se vor împěca lucrurile în Boemia. Germanii însě stăruie pe lângă punctaiunile de atunci şi pe o mână cu germanii merg acum şi cehii bětrêni. Comisiunea de împăcare a dietei boheme aşteapta se sě pronunţe şi guvernul Taaffe în acesta cestiune. Spre acest scop s'a ţinut la 21 Martiu in Viena un consiliu de ministri, în care s'a luat hotărîrea ca guvernorul Boemiei cont. Tbun sě participe în numele guvernului în comisiunea de împăcare, şi acolo sě espună vederile guvernului.

Privitoriu la crisa din Berlin scirille mai noue împěrtăşesc următórele: In cercurile politice se vorbesce, că împěratul a chiemat în Hubertusstock pe cancelariul Caprivi, fiind că intrevenirea archiducelui Henrik pe lângă Caprivi, de a-şi retrage demisiunea, n'a succes Numai după ce împěratul a stăruit mult pe lângă Caprivi, acesta şi-a retras demisiunea. După acésta a fost primit în audienţă ministrul de culte Zedlitz, a cărui dimisiune a primit'o împěratul. Următoriu al lui Zedlitz se ḑice, că va fi Nasse preşedintele provinciei Rinului. — O altă scire din Berlin cu data de 21 Martiu, spune, că contrariu scirilor de a renunţa la demisiune, cancelariul Caprivi a luat hotărîrea sě fie întru tóte solidar cu ministrul de culte Zedlitz şi prin urmare îşi susţine demisiunea. Scirea acésta însě o desminte o altă afirmaţiune a fóiei „Kreuzzeitung“, care susţine, că crisa s'a sfêrşit, şi că Caprivi rěmâne şi pe mai departe cancelar, dar renunţă la postul de ministru-preşedinte prusian. — Din tóte aceste sciri apare, că lucrurile sunt încă încurcate

Scirile, care sosesc din Bělgradul Sêrbiei anunţă érăşi o crisă ministerială parţială şi stări abnormale de lucruri.

Discusiunile scupcinei sêrbesci sunt nu numai animate, dar chiar scandalóse Cu ocasiunea unor interpelări despre defraudări doi deputaţi ş'au aruncat faţă în faţă vorbele de „hoţ“.

Crisa ministerială s'a provocat érăşi din causa unor interpelări. Anume ministrul a fost interpelat în causa desfiinţărei cursului pentru pregătirea oficerilor superiori. Protopopul Milan Ghiurici n'a fost mulţămit cu rěspunsul şi a făcut propunerea ca scupcina nemulţămită fiind cu rěspunsul ministrului sě trécă la ordinea ḑilei. In sensul acesta a vorbit şi radicalul Manoilovici şi scupcina cu mare maioritate a primit propunerea. Ministrul de resbel şi-a dat demisiunea.

E bătătoriu la ochi, că ministrul n'a fost spriginit de nici unul dintre colegii sěi. Acésta se ḑice, că provenia din causă, că clubul radical cu o ḑi mai înainte a voit sě facă o demonstraţiune contra regenţei, ér ministrul de resbel s'a opus din tóte puterile. — Aceste lucruri pot avé consecuenţe şi mai grave chiar şi pentru regenţă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, în 10 Martiu. Onorată redacţiune! In corespondenţele mele de până acum m'am mărginit mai mult la afacerile din România şi în special la unele cestiuni din frumósa capitală a acestui regat.

Nu trebue însě sě uităm, că ne aflăm pe peninsula balcanică şi că dela rěsboiul româno-rusoturc încóce peninsula balcanică pare a fi měrul de cértă şi totdeodată nodul gordian pentru statele centrale ale bětrânei Europe şi pentru ochiul trândav dar totdeuna deschis al colosului rusesc.

Precum se scie, în anii din urmă se vorbia mult de o confederaţiune a statelor mici din peninsula balcanică, ca astfeliu, după cum era odată hegemonia micelor state şi cetăţi grecesci – şi aceste state se pótă pune în faţa pericolului ce le amenință, putere mai resistibilă şi sě-şi apere pămêntul, care cu greu l'au eliberat de sub vandalismul turcesc cu mai mare forţă şi cu succes.

Se accentua acésta cestiune mai tare, după rěsboiul sêrbo-bulgar, după-ce adecă Sêrbia picase umilită de armele viguroşilor bulgari.

Se ḑicea atunci, că regele României, Carol şi cu principele bulgar de pe aceea vreme Alecsandru au pus chiar lucrurile la cale şi se aştepta sosirea principelui în Bucuresci ca sě se sigileze acest tractat şi după formula aceea sě între tóte statele balcanice într'o confederaţiune.

Dar omul propune şi Dumneḑeu dispune. Vitézul principe, care cu atât eroism a condus oştile la isbândă sě vede tradat şi dat afară preste graniţă; proiectul unei confederaţiuni s'a mai discutat chiar şi în un ḑiar, un timp óre care, acum însě nici că se mai amintesce despre acest lucru decât numai din întêmplare la ocasiuni, când studenţii din statele balcanice arangéză câte o sěrbătóre. Şi chiar şi lor li se ia în nume de rěu. când sě pun la astfeliu de ocasiuni pe terenul politicei.

Ideea confederaţiunei dar s'a îngropat mai înainte de a se întrupa şi la acéstă a contribuit mai mult Rusia, care pândesce cu ochi de argus şi care ḑice că în interesul ei este, ca statele din balcani sě fie pururea în agitaţiune şi sě nu se consolideze.

Scopul şi l'a ajuns în parte şi se vede că 'l va ajunge şi mai mult.

Statele din balcani stau astăḑi singuratice şi se nutresc numai în speranţă, că dacă scânteia unui eventual rěsboiu ar isbucni, ele se vor alia cu puterea care mai mult le promite şi eventual cu aceea, care are mai mari sorţi de isbândă

Acésta însě tot nu forméză un pericol aşa de mare pentru micile state. Cel mai mare pericol e, că nici înlăuntru nu sunt consolidate şi nu s'a putut crea până astăḑi o stabilitate a lucrurilor.

Sě luăm statele pe rênd:

Sêrbia după politica austro-filă s'a aruncat cu totul în braţele Rusiei, carea nu i a dat nici un sprigin în rěsboiul cu Bulgaria. Metropolitul Michail a pus érăşi mâna pe cârja archieréscă, ér nenorocitul-Milan, pe care 'l lega mai întâiu datorinţa de tată şi datorinţa de domnitoriu a sta pe tron s'a depărtat, lăsând frênele ocârmuirei ómenilor cu ascunse aspiraţiuni şi cu diferite vederi; şi tot în mânile ómenilor, cari au conspirat chiar contra casei Obrenovici, a lăsat şi crescerea fiului seu, depărtând din apropierea fiului seu pe dulcea sa mamă, cea dintâiu chiemată a da în etatea acésta crescere tiněrului rege.

Mai mult, acest om, care a desconsiderat darul lui Dumneḑeu şi hărnicia părinţilor sei a abḑis în ḑilele din urmă cu totul de pe tron — pentru o sumă de bani

Viţiul şi plăcerile lumesci l'au făcut sě uite tóte datorinţele sale către familia sa şi către patrie. Şi cel mai mare blam nu numai pentru familia Obrenovici dar pentru Sêrbia întrégă va fi, dacă cum-va se vor adeverí şóptele, că Milan a luat bani pentru-ca sě-şi plătéscă datoriile ce le făcuse în blěstămatul de joc de cărţi. El a preferit mai bine sě nu fie esclus din clubul jucătorilor, decât sě-şi păstreze cel puţin micele drepturi, ce-i mai remaseră

In curênd vom vedé în Sêrbia domnind mare anarchism, căci sunt mulţi bărbaţi cu influenţă, cari au mari aspiraţiuni şi nu este om, care sě le pótă înfrâna. —

Bulgaria urméză precum se scie o politică austrofilă.

Accentuez însě, că acésta politică e aşa numai la părere. Principele Ferdinand şi cu ministrii sei fac acésta politică, întrégă Bulgaria însě e cutrierată de agenţi provocători, cari cumpěraţi de bani rusesci provócă mereu disordine, propagă nemulţămire şi nu lasă sě se consolideze lucrurile.

Şi chiar dacă ar lăsa acestia, nu lasă Rusia, carea basându-se pe tractatul din Berlin, face mereu oposiţiune şi pune carul în petrii.

Desele omoruri, ce s'au succedat în timpul din urmă atât în Sofia cât şi în Constantinopol ilustréză mai bine situaţiunea şi o ilustréză şi casurile de tradare, care au obvenit atât de des chiar din partea unor persóne, despre cari se presupuneau, că sunt curate ca aurul. —

Şi acum sě luăm în revistă mândra Eladă, Grecia de astăḑi.

Turburări mai însemnate nu s'au întêmplat până în timpul mai din urmă.

Ele au provenit din causa diferinţelor între suveranul ţěrei şi guvernul seu. Guvernul trecut a ajuns in fruntea ţěrei fără consimţěmêntul regelui, in urma unei presiuni a cetăţenilor.

Era de prevěḑut, că un astfeliu de guvern nu póte sě o ducă mult. Diferenţele s'au marcat tot mai tare şi regele a trebuit sě demisioneḑe cabinetul, ai cărui bărbaţi au cele mai întinse legături în ţéră.

Conflictul însě prin acésta s'a agravat, posiţia regelui a devenit de tot critică, în cât s'a věḑut necesitat a numi comandant al capitalei pe fiul seu, căci încredere n'a mai avut în nimenea.

Acest fapt în sine a provocat mare consternaţiune şi în şirurile militarilor. In fie care ḑi se descoper conspirători şi lucrurile au ajuns aşa de departe încât se vorbesce despre demisionarea regelui.

In conturi generale am atins aceste, pentru ca sě fac cât de cât o icónă a situaţiunei, ce domnesce în peninsula balcanică.

In o astfeliu de situaţiune afirm cu óre care mângăere sufletéscă, că lucrurile la noi în România sunt consolidate şi aşi dori ca consolidarea sě fie duralibilă, pentru că nu scim, ce va aduce vremea de mâne.

X.

Şedinţa festivă a Academiei române.

In Vinerea trecută s'a ţinut şedinţa festivă a sesiunei anului acestuia a Academiei române în presenţa M. S. regelui şi a principelui moştenitoriu român. Inainte de deschidere după cum cetim în „Timpul“, M. S. regele, care a presidat şedinţa, a rostit următórea vorbire:

„Salut cu viuě plăcere, pentru întâia óră în noul seu locaş, Academia română, a cărei desvoltare este aşa de strînsă legată cu Domnia Mea. In acest din urmă an Academia a fost dureros încercată prin perderea unora din membrii sei cei mai însemnaţi, de cari Ţéra era mândră. Faptele lor aparţin astăḑi istoriei naţionale; numele lor sunt întipărite în inimile nóstre; munca şi energia lor vor remâné ca o pildă frumósă şi un îndem puternic pentru Academiă, care trebue sě ia acum un sbor încă mai mare spre a puté devení, în al doilea pătrariu de secol al întemeierei sale, cel dintâiu institut de cultură al rěsăritului.

„Acésta este dorinţa mea cea mai arḑětóre, pe care sunt sigur, că Academia o va împliní prin sîrguinţa sa, putêndu-se rěḑima totdéuna pe sprijinul meu cel mai statornic“.

După acéstă cuvêntare caldă şi bine simţită şi care a fost primită cu entusiasm şi recunoscinţă de statul învěţaţilor ţěrei, dl D. Sturdza, secretariul Academiei, a cetit următórea dare de sémă:

Sire!

„Desvoltarea némului românesc a trecut prin grele şi dese furtuni Numai credinţa nestrămutată în viitoriul seu i-a dat putinţa de a străbate nenuměrate stavile ale timpurilor de restrişte şi de încercare. De aceea tóte sforţările românilor, în ori-ce direcţiune a activităţei omencsci, au fost necontenit îndreptate spre idea naţională,

„In alte ţěri mai bětrâne, cari au isbutit a-şi asigura temeinic esistenţa şi traiul. Academiile represintă mai mult conlucrarea înfrăţită a celor mai învěţaţi ai naţiunei pe intinsul teren al sciinţelor. La noi, Academia are mai mult un caracter naţional.

„Limba şi istoria sunt principalele ei ocupaţiuni, căci limba şi istoria ni se contestă neîncetat.

„Nu au trecut 50 de ani, de când s'au făcut în Bucuresci şi Iaşi încercări seriόse de a espulsa din scoli limba românéscă, precum ea mai fusese espulsată în nefastul secol al fanarioţilor.

„Dar chiar astăḑi, după constituirea regatului român, acei cari au întrerupt firul desvoltărei nóstre naţionale, se încércă a întuneca aşeḑămêntul şi rostul némului nostru.

„Un învěţat al Eladei, într'o scriere tipărită cu mult lucs în anul curent şi destinată a fi fórte mult rěspândită, pretinde, că numirea de fanariot se întinde preste naţionalităţile Orientului-europén şi cuprinde în sine pe români, ca şi pe greci; caută sě contopéscă familiile vechi românesci cu familii fanariote şi merge până a declara, că domnia lui Alesandru Ipsilante, dela finele secolului trecut, a fost timpul de aur al ţěrilor românesci.

„Poporul român a căpătat, ce e drept, un aşeḑêmênt puternic în timpurile nóstre, dar el simte, la mişcările inimicilor lui, că furtunile s'au alinat numai, şi că nóue încercări îl aştéptă. Acésta este causa, că el s'a obicinuit a priví Academia, ca o cetăţue naţională. Acésta este causa, că şi Majestatea Vóstră, chiar din întâiul an al Domniei, aţi îmbrăţişat cu căldură acésta instituţiune, aţi privit cu plăcere însemnatele ei publicaţiuni istorice şi aţi dat o puternică impulsiune desvoltărei limbei. prin fundarea marelui Etimologic al limbei române.

„Majestatea Vóstră veţi asculta astăḑi încheiarea primei litere a alfabetului, cea mai grea, pentru că cuprinde cele mai multe vorbe şi pentru că cu dênsa se începe o lucrare independentă şi originală asupra limbei nóstre.

„Interesul totdeuna viu al Majestăţii Vóstre pentru Academiă se manifestă în fie-care an prin presenţa Vóstră şi a moştenitoriului Tronului în mijlocul nostru. Ea este un îndemn nou şi puternic, ca Academia sě rěmână vecinic focarul nestins al ideei naţionale purificate şi întărite de sciinţe. Cu durere privim numai, că astă dată nu vom puté auḑi rěsunând în noul nostru local vocea cea blândă şi sonoră a ilustrei nóstre Carmen Sylva. Unim ale nóstre urări cu acelea ale naţinnei, ca Suverana nóstră sě se întăréscă şi sě se învioşeze la cerul senin și la sórele călduros al patriei de origine a némului românesc.“

La deschiderea ședinței, care se suspendase pentru 10 minute în urma unei erudite prelegeri a dlui B. P. Hasdeu. M. S. regele luă cuvêntul pentru a spune, că dăruesce bibliotecei Academiei o interesantă carte, cuprindênd vignete ce înfățișază armele Munteniei din vécul al XVII și tipuri cu port românesc din acel véc.

Estras

din protocolul luat în ședința comitetului reuniunei femeilor ramâne din Arad și provincie, ținută în Arad la 22 Ianuariu 1892 st. nou d. a. la 5 óre în sala Ven. Consistoriu în urma convocărei emanate de birou de dto 21 Ianuariu 1892 aci sub Nr. alăturată:

Presenți:

Dómna Aurelia Beleșiu, presidentă.
„ Rh. Silvia Ceontea v.-preș.
„ Iuliana Dogariu.
„ Silvia Plopu.
„ Lucreția Tamasidan.
„ Hortensia Suciu.
Domnii: Ioan Beleșiu.
„ Teodor Ceontea.
„ secretariul Dr. Georgiu Plopu.

II.

Presidiul aduce la cunoscința comitetului, că în urmarea petițiunei adresate cătră Venerabilul sinod al monăstirei Hodoșiu Bodrog, acela a votat pentru reuniune un ajutoriu marinimos de 5000 fl. odată pentru totdeuna, și la pus în favorul reuniunei la mânile Inalt Preasânțitului domn episop și grațios patron al reuniunei Ioan Mețian.

Comitetul primesce maranimosul don de 5000 fl. cu profundă mulțămită, cĕreia și dă espresiune prin estras protocolariu adresând Venerabilului Sinod al monăstirei Hodoșiu-Bodrog.

Totodată se decide a se publica estrasul protocolariu și în fóia oficiósă „Biserica și Scóla“.

III.

Dómna presidentă presentéza comitetului, ca don primit dela domnul Georgiu Barițiu membru al academiei române — cărticica legată frumos, care conține dóuĕ piese teatrale: „Onestatea lăudată, binefacerea resplătită“ — și „La o dosă de sciință, ḑece dose de minte sănĕtósă“ — ca lectura pentru tinerimea de secsul femeiesc.

Comitetul decide:

Cărticica primită dela domnul Georgiu Barițiu cu titlul: Dóuĕ drame familiare se depune pentru păstrare și folosire în archiva reuniunei.

Éră domnului Georgiu Barițiu pentru aducere aminte și atențiunea față de reuniunea nóstră îi esprimă mulțămita protocolară, publicândă în fóia oficiósă „Biserica și Scóla“.

III.

Dómna presidentă dă cetire epistolei adresate secretariului reuniunei de domnul Dr. Felician Bran din încredințarea Preasânției Sale domnul episcop gr. cat. de Oradea mare Michail Pavel, prin care se încunosciințéză reuniunea, că Prea Sânția Sa cu bucuriă și mulțămită a primit diploma de membru onorariu al reuniunei.

Totodată donéză reuniunei nóstre suma de 50 fl. v. a. pe lângă asemnată postală.

Comitetul decide:

Donul de 50 fl. primindu-se se percepționéză la cassă.

Éră Inalt Praa Sânției Sale domnului episcop gr. cat. de Oradea mare: Michael Pavel, comitetul reuniunei ’i esprimă mulțămită profundă pe calea protocolară, care e a se publica și in „Biserica și Scóla“.

Aurelia Beleșiu,
presidentă.

Dr. Georgiu Plopu,
secretariu.

Fundațiunea Ioan Popescu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	33 fl. — cr.
Alecsiu Verzea, paroch în Satulung	5 „ — „
Nicolau Garoiu, advocat în Zernești	10 „ — „
Nicolau Manegut, protopresbiter în Mureș-Oșorheiu	5 „ — „
Dionisiu Nistor paroch Arpatac	5 „ — „
Nicolau Ivan adm. prot. Alba-Iulia	10 „ — „
Florian Rusan, paroch „ „	5 „ — „
Ioan Cirlea, proprietar „ „	5 „ — „
Ioan Muntean, advocat „ „	5 „ — „
Nicolau Crișan	2 „ — „
Vivian Laslo, paroch Cetea	2 „ — „
Alesandru Cadar	2 „ — „
N. Florescu, proprietariu	1 „ — „
Georgiu Muncuș, paroch, Cricău	1 „ — „
Alecsiu Neagoi, paroch	1 „ — „
Teodor Pop, paroch Bucerdea-Vinósă	1 „ — „
Dionisiu Truța, paroch „	1 „ — „
Vasiliu Hagea paroch „	1 „ — „
Ioan Giuma	1 „ — „
Nicolau Cadar, paroch, Hepria	1 „ — „
Ioan Ursa,	1 „ — „
Ioan Pop	1 „ — „
Ioan Botă, învĕțătoriu, Cetea	1 „ — „
Ioan Murgĕu	1 „ — „
Suma	101 fl. — cr.

Varietăți.

* (Personal.) Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul Joia trecută a sosit acasă din Budapesta, unde timp de 9 ḑile a condus ședințele representanței fundațiunei lui „Gozsdu“.

* (Dineu de Curte.) La dineul de Curte, ce l’a dat Maj. Sa monarchul Marți, a participat la locul prim între óspeți Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul. Tot la acest dineu a luat parte și Preasânția Sa Domnul episcop al Aradului Ioan Mețianu; ér pe Joi a fost învitat Preasânția Sa Domnul episcop al Caransebeșului Nicolau Popea.

* (Dela curte). Maj. Sa monarchul face în fie-care ḑi escursiuni la Gödöllö. Luni va da cele din urmă audiențe în timpul cât mai petrece în Budapesta. Maj. Sa împĕrătésa-regină a dat pe sémă nenorociților din Ungaria-nordică 2000 fl.

* (Archiducele Iosif și un soldat de țigan.) Din campania dela 1866 s’a scris și următórea întêmplare: Trupele conduse de archiducele și-au făcut taberă lângă un sat al Boemiei, în locuri păduróse și delóse. Totul dormia numai străjile erau destepte și archiducele, care lucra încă. Pela mieḑul nopții adjutantul însciință, că un soldat de țigan voesce sĕ-i vorbéscă între patru ochi. Archiducele se învoì. Țiganul îi spuse, că armata inimică se apropie și că va da năvală asupra taberei. Archiducele îl întrebă, că de unde scie, deóre-ce avant-posturile. nu dau nici un semn de pericol. Avant-posturile, ḑise soldatul, sunt prea slabe și inimicul se apropie. Asta o observ eu după sburatul pasĕrilor in spre miaḑă-ḑi. Dacă ar fi linisce prin pădure și prin apropiere, pasĕrile încă ar dormí linistite. Archiducele nu stete pe gânduri, întărì străgile și vorba soldatului o adeverìră după un cés împușcăturile avant-posturilor. Tabĕra putù fi mântuită!

* (Ajutoriu.) Regele Românie a trimis comitetului de ajutorare din Rusia pentru cei nenorociți prin fómete 10,000 franci.

* (Liberat.) Domnul Ioan Macaveiu, care a fost închis pentru delict de presă pe 1 ½ în închisórea de stat din Szeghedin a fost eliberat.

„Reuniunea română de agricultură“

Semințe de trifoiu și napi..

Comitetul a împărtășit pentru anul 1892 pe următorii cu

a) semințe de trifoiu: Ioan Bânda, paroch în Roșia-săséscă, Ioan Bonea, paroch în Fofeldea. Dionisie Tatu, paroch în Alțina, Ioan Petrișor, paroch în Cornățel, — la toți câte 4 chlgr. Ioachim Muntean, paroch în Gurariului, Dr. Nicolae Maier, protopresbiter, Nicolae Neamțu, învĕțătoriu, ambii din Sĕliște, Toma Dragomir, paroch în Porcesci, Stefan Millea, notariu în Tilișca, — la toți câte 3 chlgr. Ioan Bratu, învĕțătoriu, George Bratu, econom și Petru Iuga, paroch, toți din Tilișca; Toma Costea, Ioan Clóje, Radu Istrate, Ioan Bratilescu, Ioan Stoia Bobeș, Constantin Popoviciu, Ioan Iordan Clóje, economi și Nicolae Istrate, învĕțătoriu, toți din Boița, la toți câte 2 chlgr. Ioan Macsim, proprietariu în Avrig 1 klgr. și Ioan Popescu, econom în Sibiel 5 klgr.

Mai departe s’au conferit câte 5 klgr. comunelor: Jina, Poiana, Poplaca și Sadu, ér câte 4 klgr. comunei Tilișca și Săcădate, pentru-ca primăriile se binevoiască a le împărți între acei economi, cari ar dori sĕ samene trifoiu.

Pe lângă fie-care pachet de sămênță e alăturată și broșura „Trifoiul“, care dă unele povețe în ceea-ce privesce cultura acestei plante de nutreț.

b) semințe de napi: Ioachim Muntean, paroch în Gurariului, Ioan Bânda, paroch în Roșia săsăscă, Ioan Bonea, paroch în Fofeldea, Dionisie Tatu, paroch în Alțina, Ioan Popescu, econom în Sibiel, Dr. Nicolau Maier, protopresbiter și Nicola Neamțu, învĕțătoriu ambii din Sĕliște, Stefan Millea, notariu, Ioan Bratu învĕțător, ambii din Tilișca comuna politică Tilișca, Ioan Petrișor, preot în Cornățel, Toma Costea, Ioan Clóje, Radu Istrate, Ioan Bratilescu, Ioan Stoia Bobeș, Constantin Popoviciu, Ioan Iordan Clóje, economi, toți din Boița, — La toți câte 1 chlgr. Ioan Macsim, proprietariu în Arvig ½ chlg.

Pachetele de semințe provĕḑute cu adresele împărtășiților se află depuse în magazinul de semințe L. Reschner în Sibiiu, Piața mare, de unde sĕ pot lua în primire pe lângă o simplă adeverire.

Cei împărtășiți se recércă a face la timpul seu comitetului reuniunei raport despre resultatul recoltei.

Sibiiu, 24 Martiu 1892.

Comitetul.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕțătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de „*abni.*“)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Urmare.)

Iisus a fost prins Joi séra. Joi nóptea a fost judecat Ér Vineri l’a răstignit pe cruce, și după améḑi Vineri în aceeași ḑi a și murit.

Sâmbătă în ḑiua următóre jidovii aveau prasnic. De aceea jidovii îndată ce a murit Iisus au mers la Pilat, și au cerut, ca pe Iisus sĕ-l ia încă în aceea ḑi de pe cruce și sĕ-l îngrópe ca sĕ nu rămâie pe Sâmbătă ne îngropat.

Atunci un soldat, ca sĕ se convingă, de este mort Iisus l’a împuns pe acesta cu sulița în cósta stângă și îndată a eșit din cóstă sânge și apă. Semn, că Iisus era mort.

Apoi unul dintre învĕțăceii lui Iisus, Iosif din Aritmateia, a mers la Pilat, și l’a rugat pe Pilat sĕ dea pe Iisus sĕ-l îngrópe. Pilat a ascultat rugăciune lui Iosif și acesta cu alți pretini de ai sei au luat pe Iisus de pe cruce și l’a îngropat într’un mormênt nou săpat în peatră, ér pe gura mormêntului a prăvălit o peatră mare.

De óre-ce Iisus a ḑis încă înaite că, dacă va murí, a treia ḑi va învia, de aceea jidovii, au pus soldați ca sĕ păḑéscă mormêntul, ca Iisus sĕ nu pótă eșí și nici alți sĕ nu pótă întra la el, ér peatra de pe gura mormêntului o au pecetuit.

Iisus a fost înmormêntat Vineri cătră séra. Pănă când trupul lui Iisus a stat în grópă, sufletul lui s’a pogorît în cele mai adênci ale pămêntului, — în iad — unde a eliberat pe Adam și pe Eva, dimpreună cu toți drepții, cari din véc a rĕposat. Și stricând împĕrăția diavolului, a condus pe Adam și cu toți drepții în împĕrăția lui Dumneḑeu.

A treia ḑi după îngroparea lui Iisus, adecă Duminecă diminéța, s’a făcut un cutremur de pămênt pogorându-se un înger din ceriu, a ridicat pétra de pe mormêntul Domnului, ér Iisus Christos a înviat din morți, și a eșit din mormênt cu trupul seu prea mărit.

Soldații cari străjuiau mormêntul, vĕḑênd minunea acésta, de frică înmărmurind au căḑut ca morți la pămênt, ér cand s’au desteptat, au fugit de acolo.

Ḑiua în care a înviat Domnul nostru Iisus Christos, noi o serbăm, tot în a 7-a și adecă Dumineca ér deosebit în fie-care an odată sub numele de ḑiua pascilor, când cântăm: „Christos a înviat din morți cu mórtea pre mórte călcând, și celor din mormênturi viață dăruindu-le“.

După-ce a înviat Iisus, a mai stat încă cu apostolii sei, patru-ḑeci de ḑile, și i-a trimes pe apostoli în tótă lumea se învețe și sĕ boteze pe toți ómenii ca sĕ-i curețe de pĕcatul strămoșesc. Apoi Iisus s’a înăltat la ceriu, la Dumneḑeu Tatăl de unde a și venit spunênd prin un înger apostolilor, că la sfârșitul lumei, éră va veni, sĕ judece pe toți ómenii, pe cei buni, sĕ-i ducă în ceriu, ér pe cei rĕi, sĕ-i pedepséscă cu focul cel vecinic.

Din acéstă istorióră învĕțăm:

1. Că precum Iisus a înviat din morți așa și noi vom învia, când va veni Iisus ca sĕ ne judece.

2. Iisus a eliberat pe Adam și pe Eva împreună cu toți drepții din iad, și i-a condus în împĕrăția lui Dumneḑeu; tot asemenea, ne va conduce și pe noi în ceriu, dacă vom asculta de învĕțăturile lui Christos.

Astăḑi Christos cel prea sfânt
A rĕsărit din mormênt,
Și lumii s’a arĕtat
Ca un craiu, prea luminat.
Domnul iadul l’a stricat
Și pe Adam l’a scăpat,
Din robia iadului
De greul pĕcatului.

(*Cant. pop.*)

Întrebări: Ce au cerut jidovii dela Pilat Vineri după- ce a murit Iisus? Cine a luat trupul lui Iisus de pe cruce? Unde l’a îngropat pe Iisus? Pănă ce trupul lui Iisus a stat în grópă, unde s’a pogorît sufletul lui? Ce s’a întêmplat în ḑiua a treia după îngroparea lui Iisus? Când serbăm învierea? Ce învĕțăm din instorióra acésta?

Nr. 62 [39] 1 —3

CONCURS.

La parochia de clasa III-a Elisabetopole cu filia Hoghilag se deschide concurs pentru paroch cu termin de 30 ḍile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Din materă și filie 200 fl. 85 cr.

Doritorii de a competa au a-și aşterne suplicile instruate conform legei, subsemnatului.

Mediaş, în 30 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi, adm. protopresb.

Nr. 97 1892.

EDICT.

Maria Bărăbățan Roșca din Alba-Iulia, care de 12 ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Vasilie Vezan, domiciliat în Micăsasa, fără de a se sci locul ubicațiunei ei, se provócă prin acésta, ca în tnrmin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertracta şi de cide şi în absența ei procesul matrimonial, intentat de bărbatul ei în contra ei.

Mediaş, în 15 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașiului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiter.

Publicațiune!

Pe basa ordinațiunei Prea Venerabilului Con sistoriu archidiecesan dtto 29 Februariu 1892 Nr. 1687/1892 se publică licitațiune minuendă pentru luarea în întreprindere **repararea bisericei gr. or. din comuna Laz,** protopresbiteratul S. Sebeș.

Terminul de licitațiune e ficsat pe ḍiua de **7/19 Aprile a. c. la 10 óre a. m.** în scóla nóstră din loc.

Cei ce voesc a lua lucrul în întreprindere au a depune o cauțiune **200 fl.** (fie în bani gata fie în obligațiuni de stat, eventual alte hârtii de valóre)

Planul şi preliminariul de spese doritorii le pot vedea începênd cu ḍiua de aḍi la parochul nostru Ioan Frâncu.

Laz, în 4 Martiu, 1892.

Din ședința comitetului parochial.

Pentru comitet:

Ioan Frâncu,
paroch președinte.

[37] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	—	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10.21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10,37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15 Vineri	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbâta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—							
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30. Sibiiu, Marți 17/29 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Martiu, 1892.

Dieta provincială a Bucovinei a fost disolvată așadară, precum se prevedea din dimensiunile demonstrațiunilor inscenate pentru guvernorul Pace, și nóuĕle alegeri se vor întâmpla în ḑilele acestea. Românii bucovineni trec prin o grea cercare tocmai în ḑilele acestea, și e datorința presei române sĕ ia parte și ea la luptele politice ale românilor din Bucovina, și dacă altceva nu le póte da, sĕ le dea cel puțin semne de simpatie ca îmbărbătare, și mângăere, că nu stau singuri de sine în lumea acésta

Elementele neromânesci, cari au inundat aceea frumósă țéră, și cari aḑi se fălesc prin presa din Viena, că ele fac preponderanta majoritate a locuitorilor din Bucovina, acele elemente sunt în o agitațiune febrilă din incidentul ordinărei de alegeri nóuĕ Grupate în jurul representantelui guvernului, germânii, rutenii și polonii se nisuiesc sĕ scótă maioritatea penrtu sine în noul parlament. Spre scopul acesta prelângă organisarea internă, și monopolisarea pentru sine a puterei și a influenței guvernului ḑi de ḑi publică corespondențe prin presa din Viena despre învingerea partidului, care representă interesele țerei față cu românii, cari sunt presentați ca unii, cari representă interesele oligarchiei atât de păgubitóre pentru țară.

Cumcă aceste elemente sunt în avantagiu față cu românii, acésta se esplică ușor la locul prim din simpla causă, că în fruntea lor merge stăpînirea, și acésta în tóte impregiurările este avantagiu.

Și cumcă aceste elemente și-au scris pe stindardul lor, încrederea și spriginul guvernului, despre acésta au dat nenumĕrate probe.

Indată după isbucnirea conflictului între contele Pace și căpitanul țĕrei baronul Vasilco, aceste elemente au început cu demonstrarea pentru guvernor, ca representante al guvernului central din Viena.

S'au inscenat demonstrativ alegerea lui de cetățean de onóre în diferitele orașe din Bucovina, și alegerea s'a tacsat ca o deosebită stimă și alipire a cetățenilor față cu representantele guvernului.

Deputațiuni preste deputațiuni au deschis ușile guvernului din Viena, oratori preste oratori au vorbit contelui Taaffe, că în Bucovina, e periclitată liniștea publică, e periclitată buna și libera desvoltare a locuitorilor germâni, ruteni și poloni, dacă din incidentul conflictului escat se va lăsa și mai departe terenul deschis pentru uneltirile oligarchiei românesci. Și ca lucrul sĕ aibă și mai mare efect, în ḑiarele cele mai principale din Viena conflictul era presentat ca un ce natural, ca o isbucnire asteptată a nemulțămirei majorității locuitorilor cu mersul lucrărilor, nemulțămire, care numai prin actualul guvernor se póte delătura, și numai prin un nou sistem de guvernare.

Și ca lucrurile sĕ nu rĕmână numai în teorie, inimicii desvoltărei culturale a românilor din Bucovina în ajunul intrunirei dietei provinciale, în care trebuia sé conducă afacerile baronul Vasilco, inimicii desvoltărei culturale a românilor renunciă în mase la mandate, și aduc parlamentul în neputința de a lua concluse valide.

Urmarea tuturora a fost disolvarea parlamentului și ordinarea de alegeri nóuĕ.

In fața acestor porniri nu tocmai pretenesci românii din Bucovina au primit lupta, după-cum ea li s'a pus, și lăsați numai de capul lor, părăsiți atât de demonstrativ de către guvernul din Viena, față cu care românii bucovineni totdeuna au fost cap plecat, și-au ridicat fruntea, și au căutat sprigin numai în puterile lor proprii. Intruniți in o conferență românii din Bucovina s'au declarat partid național, s'au constituit, s'au organisat, au pus candidați proprii în acelea cercuri, despre cari cred, că ei sunt in maioritate, și e just ca ei sĕ le fie și representanții și astfeliu în tótă forma au început legala luptă constituțională contra strĕinilor, cari au întrat în luptă sub stindardul guvernului.

Atitudinea românilor din Bucovina trebue sĕ insufle mândrie fie-cărui român, și entusiasmul cu care ei uniți și prin urmare cu tóte forțele morale au întrat în luptă prevestesce învingerea lor, învingerea causei române din Bucovina.

Aristocrația, preoțimea, întrégă inteligența română din Bucovina s'a declarat solidară în acéstă luptă și acésta înviere și dovadă a vêrtuților patriotice și naționale ale românilor din Bucovina în ochii nostri sunt stêlpul cel de foc, farul cel luminat, care ii va călăuzi la limanul cel dorit. Despre acésta noi în inima nóstră suntem siguri.

De aceea din tot sufletul salutăm însuflețirea românilor diu Bucovina și întrarea lor în luptă pentru causa națională.

Uniți în lupte, ne oțelim, ne scim mĕsura puterile, ne dedăm a ne stima unii pe alții mai mult, venim la convingerea, că fie care are de lucru la locul seu, și basați pre propriele nóstre puteri, cu încredere dăm înainte

Simpatiile românilor din Ungaria sunt la frații lor din Bucovina.

Revista politică.

Contele Thun guvernorul Boemiei a lămurit în dietă vederile guvernului Taaffe în privința pactului de împĕcare între cehi și germani. Guvernul e tare mulțămit cu mărturisirea marilor proprietari, că țin obligămintele luate în conferențele dela Viena și că recunosc efectul bun al legilor pentru transacție. Aplicarea transacției formézä pentru împĕcarea naționalităților o condiție prealabilă, de aceea guvernul doresce ca sĕ se încépă desbaterea meritorie asupra acestei cestiuni. Pe partidul german nu l'a mulțămit întru tóte declarările guvernului și acelei nemulțămiri a dat espresiune conducĕtoriul Plener. —

Scirile, ce le am comunicat cu privire la crisa din Berlin, puneau în perspectivă o resolvare în sensul ca dl Caprivi sĕ renunțe la presidenția consiliului prusian și sĕ rĕmână cancelariu al imperiului și ministru al afacerilor strĕine.

Gazetele germane erau deja pline cu espunerea candidaților, la locurile cari ar deveni astfel vacante: cel de ministru president al Prusiei și cel de ministru al cultelor, — căci dl Zedliz era considerat ca definitiv retras.

Pentru cel dintâiu din aceste posturi se rostia în prima linie numele dlui Miquel, actualul ministru de finanțe și unul din favoriții împĕratului. Se mai pemeniau numele: prințului Radolin, contelui Stolberg și domnului de Boetticher. Pentru locul lăsat vacant de dl Zedlitz candidații, al căror nume au fost puse înainte de gazetele germane, sunt și mai numĕroși: presidentul provinciei renane Nasse, neutru în politică; directorul cultelor dr. Kuegler, liberal-conservator, sub secretariul de stat Weyrauch conservator pur, contele Eulenberg, dl Lucanus, baronul de Mauteuffel, în sfârșit chiar și dl Puttkamer.

„Vossische Zeitung“ stăruia a pune o candidatură și pentru postul de cancelariu al imperiu-

FOIȚA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Jumĕtate nóptea trecuse. Condamnatul se culcà și adormi așa de iute și de liniștit, ca și cum acéstă nópte ar fi trebuit sĕ aibă un mâne! Preotul petrecù órele în rugăciune în odaia lui Cléry, despărțită de a regelui printr'un paravan de scânduri. De aici auḑia resperațiunea egală și lină a regelui adormit, care dovedia, cât de adênc îi e somnul și regularitatea bătăilor inimii, ca ale unui pendul, ce are sĕ stea. La cinci óre, trebuì sĕ-l deștepte. „Au bătut cinci óre!“ întrebà el pe Cléry. — „La orologiul turnului încă nu, rĕspunse Cléry, dar a bătut deja la mai multe biserici din oraș. Am dormit bine, ḑise regele și am avut lipsă de odichnă, ḑiua de eri me obosise“. Cléry aprinse focul și ajută domnului seu la îmbrăcat pregăti apoi altarul în mijlocul odăi, unde preotul sĕvêrșise serviciul divin. Regele îngenunchiă cu o carte de rugăciuni în mână, părênd a-și împreuna sufletul cu tot conținutul, tóte cuvintele acestei ceremonii, când preotul face amintire despre repausul de veci, despre patimile, mórtea, invierea și de schimbarea pânei și a vinului în trupul și sêngele lui Christos în chip de pâne sfințită. Se simțì întărit pentru mórte, creḑênd, că are în inimă un dar sfînt din cealaltă viață. După liturgie, pe când preotul se desbrăca, regele trecù singur în turnișor, ca sĕ se reculégă. Cléry întrá la el și îi cerù binecuvêntarea. Ludovic XVI i dete, însărcinându-l se o dea în numele seu tuturor ce'lor ce-i erau credincioși și în special acelora dintre păzitorii sei, cari ca Turgy, avuseseră milă de captivitatea lui și-l tractaseră mai blând, apoi îl trase în afundatura ferestrii, îi dete în ascuns un sigil, ce-l desfăcu dela orologiu, un mic pachet, ce'l scóse din sin și inelul de cununie, ce'l trase din deget. — „Vei preda după mórtea mea“, ḑise el, acest sigil fiiului meu, și inelul acesta reginei. Spunei că'l părăsesc cu greu și nu voesc se fie profanat cu trupul meu! Acest mic pachet conține pĕr dela întréga mea familie, deci îl vei da și acesta. Spune reginei, scumpilor mei copii și sorei mele, că le promisesem sĕ-i vĕd aḑi diminéță, am voit sĕ le cruț însĕ durerea unei despărțiri așa de crude repețite a dóua óră. Cât me dóre plecarea fără a primi ultimile lor îmbrățișeri! ...“ Suspinele îl înecară „Te însărcinez“, adause cu o voce întreruptă de emoțiuni, „sĕ le duci adio dela mine!...“ Cléry se retrase isbucnind în lacrĕmi.

Puțin mai târḑiu eși regele din cabinet, și cerù fórfeci, ca sĕ și tae pĕrul, singura moștenire, ce o putù lăsa familiei sale. Acéstă dorință i se refusà. Cléry cerù dela municipali, sĕ însoțéscă pe domnul seu pentru a-l desbrăca pe eșafod, ca stfel mâna unui servitoriu credincios sĕ înlocuéscă mâna desonorată a călĕului în acest ultim serviciu. „Călĕul e destul de bun pentru el“, ḑise unul din comisari. Regele se retrase érăși în cabinet.

Intrând duhovnicul în turnișor, îl găsi lângă foc, făcându-și curaj, și pare că judecând cu o bucurie sarcastică vremea suferințelor sosită în fine. „Dumneḑeul meu! esclamà regele, „cât sunt de fericit, căci mi-am păstrat credința pe tron! Unde aș fi astăḑi fără acéstă mângăere? Da, esistă sus un judecător necoruptibil, care bine va sci sĕ-mi dea dreptatea, ce ni-o refusă ómenii aici pe pământ“.

Incepea a se revĕrsa de ḑiuă în turn printre férăle și scândurile, care opriau lumina sórelui. Se auḑia deslușit sgomotul dobelor ce sunau în tóte cercurile, chemând pe cetățeni la arme, tropotul cailor gendarmeriei și trosnetul rótelor de tunuri și carălor de munițiune, cari erau așeḑate și ér mutate în curțile templului. Regele ascultà cu nepăsare larma acésta și-o esplica duhovnicului sĕu. „Probabil că e garda națională, ce a început a-se aduna“, ḑise la cel dintâiu signal. Preste puțin timp se auḑiră potcóvele cailor unei cavalerii numĕróse sunând pe pavaj, lângă turn, și vocea oficerilor, cari își arangeau escadrónele în linie de bătiae. — „Iată-i, se apropie“, ḑise el întrerupând și începênd din nou conversația. Era liniștit și fără frică, ca un om sosit mai întâiu la locul de întâlnire, unde așteptă Așteptà mult. In decurs de aprópe dóuĕ óre bătură la ușa cabinetului seu sub diferite pretecste. La fiecare bătaie duhovnicul credea, că e cea mai de pe urmă. Regele se sculà fără a se neliniști, ca sĕ deschidă ușa, rĕspundea și ér venisĕșédă. La 9 óre rĕsunară pe scară pași sgomotoși de ómeni înarmați ușile se deschiseră cu mare larmă. Sana tere apărù însoțit de doisprăḑece oficianți municipali în fruntea a ḑece gendarmi, pe cari îi așeḑa în dóuĕ lui, căci, după acest ḑiariu, dl de Caprivi stăruia a-şi da demisia din tóte demnităţile sale. Candidatul după acest ḑiar era contele Hatzfeld, actual ambasador al Germaniei la Londra.

In contra acestei sciri conservatórea „Reichsbote“ află că împĕratul a adus despre demisia dlui de Caprivi resoluţiunea, că nici odată nu o va primi. Până atunci deci tot versiunea, după care dl de Caprivi era sĕ se retragă numai dela preşidenţia consiliului Prusiei, părea mai verosimilă.

Dar şi acéstă resolvare a crisei va avé o mare însemnătate. O singură dată, de la reconstituirea imperiului german, s'a mai făcut încercarea de a se separa preşidenţia ministeriului prusian de funcţiunea de cancelariu al imperiului. Când prinţului Bismarck, prin stăruinţa sa de a realisa o reformă judeţénă rĕmase celebră, a iritat împotrivă'i pe conservatorii prusieni, a fost chiemat contele Roon în fruntea ministeriului prusian şi cancelariul imperial, supĕrat, s'a retras în singuritatea de la Varzin. Dar acéstă situaţie nu s'a putut menţinea nici un an întreg; interesele imperiului şi ale Prusiei suferiau evident din faptul că ministrul president al Prusiei şi cancelariul imperiului margeau fie-care în altă direcţiune.

E întrebarea, dacă ceea ce nu s'a putut atunci, va fi cu putinţă astăḑi. Profesorul Paul Loband, astăḑi cel mai de frunte om de legi al Germaniei vorbeşte în scrierea sa „Dreptul de stat al imperiului german“ despre o astfel de eventualitate şi se esprimă astfel: „Din punct de vedere al dreptului de stat nu se cere ca sĕ fie cancelariul german şi ministru al Prusiei... dar motive politice şi de fapt, fac necesar ca sĕ aibă parte în consiliul Prusiei şi cancelariul imperiului şi în acelaşi timp şi presidenţia în acest consiliu. N'ajunge numai ca împĕratul Germaniei şi regele Prusiei sĕ fie identici; identici trebuia sĕ fie şi cancelariul imperiului cu primul ministru al Prusiei“.

„Aceste motive, precum şi esperienţa făcută acum nóuĕ spre-zece ani, când prinţul Bismarck, cancelariul, mergea cu liberalii, iar dl de Roon, ministrul president al Prusiei, cu conservatorii, aşa că alta era politica imperiului şi alta a Prusiei, vor face póte ca şi resolvarea crisei, în feliul în care ni s'a semnalat ca probabilă, sĕ fie părăsită până în ultimul moment“.

Crisa în sfêrşit s'a resolvat astfeliu: Caprivi a rĕmas cancelar şi ministru de esterne, ér ministru president al Prusiei a fost denumit contele **Eulenberg**. Locul ministrului de culte **Zeidlitz** l'a ocupat secretariul de stat **Bosse**.

De ale partidului naţional.

De vre-o 5 ḑile se află aici în Sibiiiu aprópe toţi membrii din comitetul partidului naţional. Au ţinut mai multe conferenţe şi şedinţe, în cari după câte am auḑit până acuma s'a pus la cale definitiv cestiunea memorandului şi presentarea lui la coróna.

Cum, în ce formă s'a decis lucrul şi cum se va esecuta, nu o scim, însĕ sperăm că în timpul cel mai scurt vom sta în faţa faptului împlinit.

Deocamdată putem deci anunţa publicului cetitoriu numai un luccru, că: „*parturiunt montes*“

Cuvênt bisericesc

la înmormêntarea profesorului seminarial, protopresbiter **Ioan Popescu**, 5/17 Martiu, 1892

de

Zacharia Boiu.

> „Eşit'a sĕmênătoriul se sĕmêne sĕmênţa sa“.
> Ev. Luca c. 8, v. 5.

Jelesce, o iubită biserică, tu carea în cele sufletesci ne ai născut şi ne-ai crescut şi deapururea ai fost şi eşti maica nóstră cea plină de iubire, jelesce împreună cu noi pre acest al teu iubit fiiu, al nostru iubit frate, carele étă vine astăḑi la tine, a cere binecuvêntarea ta în calea veciniciei! Jelesce, o iubită scólă, carea precum odinióră stêlpul de foc pre fii lui Israil, astfel conduci pre credinciosul nostru popor prin pustia luptelor şi suferinţelor spre pământul făgăduinţei, unde curge lapte şi miere, jelesce şi tu împreună cu noi pre demnul bărbat din bărbatii doririlor tale, carele ţie ţi a consacrat cea mai frumósă parte a vieţei sale, şi prin cumpenitul seu cuvênt, vorbit şi scris, şi-a pregătit, ba şi-a asigurat o piă memoriă şi după mórte! Jelesce, o iubitul, bunul nostru popor, atât de doios de fii luminaţi şi credincioşi, jelesce cu noi cei de aici, cari suntem corp din corpul teu, perderea fiiului tĕu Ioan **Popescu**, carele în tot cursul vieţei sale a sĕmênat în agrul inimilor fiilor tei, fiitorilor tei preoţi şi învĕţători, sĕmênţa cea sănĕtósă a învĕţăturei, a credinţei. a luminărei, a iubirei a culturei şi a întărirei întru cele bune: eşit'a sĕmênătoriul, sĕ semene sĕmênţa sa! Dar vai, ce voiu ḑice către tine, onorată familiă în doliu, aprópe până eri atât de fericită, ear astăḑi atât de greu cercată, perḑênd pre chrănitoriul, pe ingrijitoriul, pre capul tĕu, pre părintele tĕu? Vai cât de mare e perderea ta, cât de justă durerea ta, cât de amar păharul, ce ţi l'au adus primele ḑile ale lui Martiu, ale doritului Mărţişor, dela carele suntem dedaţi a ascepta prin mele viorele ale primĕverei! Ach! precum óre când adurmirea Celei Preacurate a adunat prin nuor pre Apostolii de pe la marginile pământului în satul Getsimani, aşa şi durerea ta a întrunit astăḑi aici, întru acéstă casă dumneḑeească, pre venerabilii sei părinţi, pre iubiţii sei fraţini, pre drăgălaşii sei copii, pre rudeniile, amicii şi binevoitorii din tóte părţile, a plânge toţi împreună împrejurul acestui scump sicriu! O fie, ca lacrimele nóstre ale celor ce plângem împreună cu voi, suspinurile nóstre ce se asociéză suspinurile vóstre, rugăciunile nóstre, cari împreună cu rugăciunile vóstre se înalţă la tronul celui Preaînalt, se aducă de acolo o picătură de balsam mângăitoriu în inimile vóstre cele sguduite şi frânte de durere!

Fie, ca modesta iconiţă a preaiubitului vostru soţ şi fiu, părinte şi frate, ce numai în puţine linii se póte presenta în acest dureros moment înaintea ochilor vostri sufletesci, sĕ ve arete încă odată iubita lui faţă şi sĕ fie atinsă baremi de o lină suflare a darului lui Christos, carele ni-a fost trimis dela Tatăl, ca sĕ stérgă tótă lacrima dela tótă faţa!

Iubitul nostru frate în Christos Ioan Popescu, născut la anul 1832 din părinţii: David Popoviciu, paroch al comunei bisericesci Caţa şi protopresbiter al tractului Cohalmului, şi mama Ana, nepótă de frate a fericitului nostru episcop Vasiliu Moga, eşită dintru acéstă viéţă numai cu puţine ḑile înaintea fiiului seu, perdù pre bunul seu părinte încă în frageda sa copilărie, rĕmânênd astfel împreună cu dóuĕ surori ale sale orfan de tată. Cu multă ostenélă, dar cu frumóse succese percurse apoi studiile gimnasiale în Odorheiu, Braşov şi Blaş, dobândì cu laudă laurul maturităţii, făcênd tot cu asemenea laudă studiile teologice în seminariul nostru diecesan, astăḑi archidiecesan, şi îndată după terminarea acelora, împreună cu colegul, carele are trista datorinţă a vorbi astăḑi dela acest loc, fù chemat de fericitul marele nostru archipăstoriu Andreiu la una din catedrele profesorale pedagogice ale acestui seminariu. Dar însetat de perfecţionare ulterióră, mai înaltă, la doi ani schimbà catedra profesorală cu banca scolară, cu banca de ascultător la venerabila universitate, una din cele mai vechi „alme matre“ ale Germaniei, din Lipsia.

După reîntórcere ocupà de nou o catedră profesorală, acum însĕ de teologiă şi pedagogie, la seminariul nostru, carea cu diliginţă neobosită, cu iubire părintéscă către elevi şi cu laudabile succese întru promovarea sciinţelor o ţinù până la încheierea preatimpuriă a vieţii sale, adecă în curs de preste 32 ani.

Însoţirea sa conjugală cu stimata unica fiică a onorabilului protopresbiter al Braşovului Ioan Petric şi soţia Zoe, a venerabililor părinţi, cari astăḑi unul aici, celalalt reţinut de neputinţele bĕtrâneţelor acasă, plângu împreună cu fii şi nepoţii lor pe acest fiu al lor preaiubit, însoţirea acésta, ḑic, a fost una din cele mai fericite, decurgênd în cea mai bună armoniă şi mulţĕmire; ér masa lor familiară acuşi o încungiurară, după cuvêntul psalmistului, ca nisce tinere odrasle de maslin doi fii şi trei fiice, la cari în timpul din urmă prin s. taină a căsătoriei se mai adause încă un fiu iubit.

Deja la câţi-va ani ai oficiului seu zelosul profesor surprinse învĕţătorimea nóstră cu edarea unei foi periodice numite „Organul pedagogic“, în care sprigìnit de colegii şi amicii sei, deschise calea principiilor pedagogiei mai nóue, ear după încetarea acelui organ, trecênd la desvoltarea specială a obiectelor de învĕţămênt, donà scólei şi literaturei nóstre o frumósă serie de valoróse cărţi scolare şi pedagogico-filosofice, care alăturea cu numeroşii sei elevi seminariali, în scurt timp făcură cunoscut, stimat şi iubit numele distinsului profesor în tóte cercurile scolare, ba nu trecù mult, în tóte părţile românimei. Biserica nóstră deapururea mulţĕmitóre bunilor sei fii, nu preste mult timp îl chemà la postul de protopresbiter al tractului Sibiiului II, apoi de asesor consistorial onorar: archidiecesan şi metropolitan, precum şi de deputat sinodal şi congresual, onoruri, cari le purtà aprópe neîntrerupt până la durerosul sfârşit al activei sale vieţi. Şi alăturea cu biserica îl onorară cu încrederea lor şi institutele nóstre literare şi culturale, şi în prima liniă iubita nóstră Asociaţiune transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, carea curênd după înfiinţarea sa îl alese membru al comitetului seu, ear în anii mai dincóce îi încredinţà direcţiunea scólei sale civile de fetiţe, secretariatul comitetului seu şi redacţiunea foii sale „Transilvania“. Şi tot asemenea onorară pre meritatul bărbat şi alte institute ale nóstre economice, literare şi culturale; ba nici suprema nóstră corporaţiune culturală, ilustra Academie română din Bucuresci, nu uità de noi, ci împreună cu alţi câţi-va bărbaţi din patria nóstră îl alese membru corespondent al seu, avisându-i prin acésta un loc de onóre în şirurile, mulţĕmită ceriului tot mai numeróse şi mai valoróse ale literaţilor nostri români.

Dar o deşertăciune a vieţii nóstre pămêntesci! În mijlocul acestei salutare activităţi un morb ameninţĕtoriu încungiurase deja inima bărbatului atât de devotat nobilei sale chiemări; şi pe când fericitul nostru frate, ca fie-care muritoriu, doria a petrece restul vieţii sale în retragere, în linisce, în sinul cel pacinic al familei, atunci, după suferinţe îndelungate şi grele, aprópe nesuportabile, mâna morţei tăià firul mănósei vieţi de 60 ani, şi noi ne am adunat astăḑi aici, întru acéstă casă dumneḑeéscă, ca sufletul doios de cele mai înalte sĕ'l comândăm preaînduratului Părinte cerесc, ear rĕmăşiţele pămêntesci sĕ le redăm pămêntului, cărui aparţin.

Dar eată, „sórele şi-a cunoscut apusul seu“, şi ne chiamă şi pre noi, a pleca spre încheere acéstă tristă sĕrbătóre a lacrimelor. Şi o facem acésta ca cei-ce suntem chemaţi de maica nóstră biserică, a sĕmêna sĕmênţa cuvêntului dumneḑeesc în agrul inimelor omenesci şi acelea ale ridica dela ceste trecătóre ale pămêntului la cele netrecătóre şi eterne ceresci.

O soţiă credinciósă, vai de aḑi înainte în statul veduviei, tu carea împreună cu înţeleptul bunul teu soţ ai purtat şi cele bune şi cele grele ale vieţei, carea cu mâna blândă şi ca un ânger păzitoriu ai uşurat şi alinat sarcina ultimelor lui suferinţe, şi carea te-ai îngrigit cu credinţă crestinéscă, a-l provedé pentru călătoria din urmă cu merindea cea neperitóre a cinei lui Christos, rĕmas bun din partea iubitoriului teu soţ, până la ḑiua cea mare a revederei întru împĕrăţia cea de sus! Onorabili părinţi, cari plângeţi unul obosit aici, altul întru greutatea bĕtrâneţelor acasă perderea fiului vostru iubit, care era şi avea se fie încă razimul bĕtrêneţelor vóstre, primiţi ultima sărutare de mână din partea lui pentru părintésca vóstră îngrijire şi iubire; şi urmând cuvêntului celui ce este părintele veduvelor şi al orfanilor, pĕstraţi celor rĕmaşi călduròsa vóstră iubire părintéscă! Iubiţi fii, iubite fiice, inimele vóstre sunt sfăşiate de durere pentru preaiubitul bunul vostru părinte, dar ascultaţi cum acela ve strigă dintru înălţime cu cuvêntul Mântuitoriului şi Domnului nostru către apostolii sei: Fiilor, nu ve voiu lăsa pre voi orfani; căci merg la Tatăl şi pre acela îl voiu ruga, ca vóue şi iubitei vóstre mame sĕ ve trămită mângăierea sa, ca sĕ aline durerea vóstră şi se fie cu voi întru tóte ḑilele vieţii vóstre. Binecuvêntarea părintelui vostru pămêntesc, precum şi a celui ceresc sĕ fie cu voi!

Şi tot asemenea ve aduce mulţămita sa şi vóuĕ onorabil al doilea părinte, vóuĕ iubiţi fraţi şi sorori, cumnaţi şi cumnate, unchi şi mătuşe, şi tuturor iubitorilor şi iubiţilor sei, preoţi şi mireni, bĕtrâni şi

---

rênduri în odae. La acest sgomot regele crepà uşa cabinetului seu. „Ai venit sĕ me cauţi“, ḑise el lui Santerre cu o voce sigură şi într'o posiţie impunĕtóre, „vin îndată, aştéptă me!“ Arătând cu degetul pragul odăiei sale, reînchise uşa, se întórse şi înghienunchie la piciórele preotului. „Tóte sunt gata părinte“, ḑise el, demi binecuvêntarea cea mai de pe urmă, şi rógă pe Dumneḑeu sĕ mi dea tărie până la sfêrşit“. Se ridicà, deschise uşa, şi păşi cu fruntea senină, maiestor în mişcări şi trăsuri, între şirul duplu de gendarmi. Intr'o mână ţinea o hârtie îndoită, era testamentul sĕu. Sĕ adresà oficiantului municipal din faţa sa: „Te rog se predai acéstă hârtie reginei!!!“ O mişcare de uimire pe aceste feţe republicane la ultimul cuvênt; îl fac se înţelégă că a greşit terminul: „femeiei mele“, ḑise reculegându se. Oficiantul municipal replicà aspru: „Nu me privesce, eu sunt aci, ca sĕ te conduc la eşafod“. Acesta era Jacob Roux, preot eşit din tagmă, care de odată cu haina lăpĕdase tot ce se ţinea de caritate. „Ai dreptate“, ḑise tare încet regele mâhnit preste mĕsură. Apoi privind feţele, şi întorcându-se către acela a cărui esprecsiune mai blândă, i desvălia o inimă mai generósă, se apropie de Gobeau: „Predă, te rog, acéstă hârtie femeiei mele, poţi sĕ o cetesci, cuprinde dispoşiţiuni, pe cari comuna trebue sĕ le cunóscă“. Oficiantul primì testamentul cu consimţĕntul colegilor sĕi. Cléry, care se temea ca odinióră feciorul de casă al lui Carol I, că domnul seu, tremurând de frig părea, că tremură de eşafod, i aduse mavtaua: „Nu-mi trebue, ḑise regele, dă-mi numai pălăria“. Primind'o apucà mâna fidelului servitor, şi i-o strînse tare în semn de înţelegere şi adio, apoi întorcându-se spre Santerre şi fixându l, ḑise resolut şi cu un ton poruncitor: „Sĕ mergem!“

(Va urma).

tineri, bărbaţi şi femei, cari l'aţi însoţit până la acéstă uşa a mormêntului, rugând pre Dumnedeu, a ve resplătì din îndurarea sa acésta iubire a vóstră cu iubirea sa.

Ear ţie, iubit seminariu archidiecesan, carele de aḑi încolo nu vei mai vedé faţa cea blândă a iubitului teu profesor, nici vei mai auḑi glasul părintescilor lui învĕţĕturi, ţie rĕmas-bun dela dênsul cu ultima strîngere de mână a stimaţilor sei colegi, cu ultima binecuvêntare a iubiţilor sei elevi. De asemenea ţie, înfloritórea nóstră scólă de fetiţe, carea nu te vei mai îndulcí de părintésca lui purtare de grijă pentru prosperarea ta, carea însĕ vei păstra cu pietate memoria iubitului fost director al teu. Şi în fine remas-bun vóuĕ, tuturor ale nóstre institute de cultură, cărora v'a servit cu credinţă şi mai presus de tóte ţie, iubita maica nóstră biserică cu fiica ta scólă, cărora v'a adus jertfă partea cea mai bună a fiinţei sale. Darul Domnului preste voi, ca se cresceţi şi sĕ rodiţi spre mărirea lui Dumnedeu şi spre fericirea celor ce prin voi caută pre Dumnedeu!

Ear tu părintele nostru cel ceresc, carele ne chiemi în viaţă şi din viaţă după nemĕsurata ta înţelepciune şi îndurare, primesce cu pace sufletul credinciosului sĕmênatoriu al cuvêntului Teu aici pe pămênt şi devotatului slujitoriu al sfântului teu altariu, şi-l odichnesce în corturile sfinţilor şi drepţilor cari din veac bine ţi au plăcut ţie. Că Tu, Părintele nostru cel prea îndurat, eşti dorirea cea adevĕrată şi veselia cea nespusă a tuturor, celor ce Te iubesc pre Tine. Amin!

Pentru fericitul Ioan Popescu.

Referintele nostru scolar P. O. D. Mateiu Voileanu, asesor consistorial din Sibiíu, ca fost elev al valorosului bărbat, Ioan Popescu, decedat în 3/15 Martiu a. c. condus fiind de sentimentele de recunoscinţă faţă de pia memorie a fericitului rĕposat în Domnul, a adresat prin un articol publicat în ḑiariul „Telegraful român“ un călduros apel către publicul român, dar în deosebi către noi învĕţătorii din archidiecesă, ca fosti elevi ai „marelui dascăl“, ca sĕ contribuim fie-care după bunăvoinţă cu denarul nostru, pentru a pune basă unei fundaţiuni, ce va purta numirea: Fundaţiunea „Ioan Popescu“ ridicând binefăcĕtoriului némului nostru un monument „aere perennius“.

Ideea sulevată de dl referinte e pe cât de sublimă, pe atât şi de salutară, pentru-că pe de o parte se dă manifestaţiune ultimului nostru tribut de recunoscinţă faţă de marele şi unicul nostru până acuma mare pedagog mutat la cele eterne, pe de altă parte sĕ urmăresce scopul măreţ, ca din interesele proiectatei fundaţiuni sĕ se ajutoreze tineri şi domnişóre, cari doresc sĕ se perfecţioneze pentru cariera învĕţĕtorésca.

S'a adresat acest călduros apel nóuĕ, fostilor elevi ai lui Ioan Popescu, acelora, cari mai mult am simţit bunătatea inimei lui, profunḑimea minţii lui pĕtrunḑĕtóre acelora, cari mai mult ne am adăpat din isvorul cel pururea limpede al vastelor lui cunoscinţe, şi cari astăḑi în spinósa carieră de învĕţători propagăm numai sentimentele ereḑite dela rĕp. Popescu, şi urmărim realisarea măreţei idei, pentru carea reposatul şi a jertfit întréga sa viaţă.

Fraţilor colegi! Adresa concepută de referintele nostru scolar a fost fórte nimerită, căci numai noi scim preţui calităţile escelente şi nepieritórele fapte măreţe ale lui Popescu! Facem noi óre vre-un pas în cariera nóstră de învĕţători fără de a ţiné cont de sciinţele pedagogice, a căror vie espresiune e marcată în opurile lui pline de o vastă erudiţiune şi în întréga lui activitate profesorală din seminariul „Andreian. De sigur, că nu.

Dar şi aceia, cari nu au avut fericirea de a asista la edificătórele prelegeri ale fostului profesor nu pot întreprinde nici o acţiune din sfera educaţiunei şi a instrucţiunei, fără de a-şi pune întrebarea: „Óre ce ne recomândă Popescu pentru resolvarea cutărei séu cutărei cestiuni?“ Şi de câte ori avem intenţia a desvolta diferitele stări ale activităţii spirituale, valorosul op „Psihologia sau sciinţa despre suflet“, complecsul teoriilor Herbart-Zilleriane, desvoltate pentru primadată de reposatul Popescu, ne indică modul şi mijlócele pedagogice, dela cari atêrnă scopul instrucţiunei preste tot.

Prin urmare noi învĕţătorii actuali şi cei viitori vom sta în continuu sub impresiunea ideilor sublime ale lui, neuitându-l nici odată.

Ni se impune dar datorinţa morală, ca sĕ îmbrăţoşăm cu cea mai mare căldură ideia propusă de referintele nostru scolar. Sĕ arătăm lumii culte, că noi învĕţătorii, propagatori ai culturei némului nostru, deşi sĕraci, dar bogaţi în sentimente, ér acestea hereḑite ca un scump tesaur dela I. Popescu, nu uităm pe binefăcătorii nostri şi lucrăm ca şi posteritatea se ţină în pie memorie activitatea vrednicilor bărbaţi, cari cu un zel deosebit au brăzdat pentru prima dată cu plugul redeşteptării nóstre naţionale ogorul cel înţelenit de timpuri amare!

Dar nu toţi învĕţătorii şi fostii elevi ai reposatului sunt puşi în posiţia de a cunósce salutara idee a P. O. D. Mateiu Voileanu, căci ḑiaristica la noi — durere — în urma nepăsării necualificabile din unele parochii, nu e spriginită cu căldura recerută, ér sĕrăcia, cu care te întimpină diferitele organe parochiale, devine un motiv ilusoriu şi neluat în considerare.

După modesta mea părere mijlocul cel mai eficace pentru ajungerea scopului susatins, ar fi, ca diferitele comitete centrale ale reuniunilor învăţĕtoresci din archidiecesă sĕ promoveḑe în sfera lor de activitate ideia resuscitată luând însă-le angagiamentul pentru colectarea ofertelor dela învĕţători. Conform statutelor reuniunilor nóstre deosebitele despărţĕminte tractuale vor ţinea în decursul anului acestuia cel puţin câte o adunare tractuală, cu care ocasiune biroul despărţĕmêntului respectiv se colecteze dela fie-care învĕţătoriu ofertul benevol asternêndu-l apoi P. O D. referinte Mateiu Voileanu pentru destinaţiunea lui.

Şi — în scop de a se face colectarea ofertelor şi pe la privaţi — ar mai fi un mijloc de a-l pune în practică, şi adecă: referintele nostru scolar, dl asesor consist. M. Voileanu sĕ binevoiască a distribui între învĕţătorii aplicaţi prin centre culturale românesci liste de contribuiri provĕḑute cu signatura iniţiatoriului, cu cari apoi respectivii învĕţători vor face colecte şi pela alţi ómeni privaţi mai bine situaţi în cele materiale.

In modul acesta cred eu, că s'ar puté pune basă proiectatei fundaţiuni rĕmânênd ca fundaţiunea sĕ se privéscă drept o operă plăsmuită de întréga învĕţătorime gr. or din acésta archidiecesă.

Acestea ḑise cu respect la proiectata fundaţiune.

In legătură cu acestea 'mi permit a adresa colegilor mei încă următórea rugare:

Fraţilor învĕţători! Toţi am fost atinşi până în adêncul inimelor nóstre de pierderea ireparabilă a neuitatului şi bunului nostru dascăl şi părinte sufletesc Ioan Popescu! Acum, când durerea e mai sfăşietóre, când lacrimile nóstre mai curg încă, când suntem împresuraţi de ideea, că părintele nostru sufletesc n'au murit, acum e timpul suprem, ca în scopul alinării suferinţelor nóstre sĕ ne entusiasmăm spre tot ce e nobil, bun şi frumos!

Sĕ contribuim dar după putinţă la intemeiarea proiectatei fundaţiuni, dar' sĕ nu uităm nici de ridicarea unei petri monumentale pe mormêntul scumpului nostru binefăcĕtoriu, care ca un doilea G Lazăr al transilvănenilor a contribuit în mare parte la desvoltarea nóstră naţională.

Sĕ împlinesc poimâne 300 de ani de când s'a născut Amos Comenius, părintele învĕţămêntului intuitiv; şi lumea cultă pedagogică încă nici acum nu l'a dat uitării. Pentru ce sĕ nu ne însufleţim şi noi în momentele de desperaţiune pentru acésta idee momentuósă?

Am firma speranţă, că reuniunil nóstre învĕţătoresci conduse de sentimentele de recunoscinţă faţă de decedatul „dascăl al dascălilor“ cu ocasiunea adunărilor nóstre din acest an vor suleva acésta idee de mare importanţă pentru present şi viitor, aducênd conclusul ca; Preaveneratul consistoriu archidiecesan sĕ binevoiéscă a încuviinţa colectarea de oferte pentru ridicarea unuî monument fostului profesor seminarial, Ioan Popescu.*)

Prin ceremoniarea unui parastas în tot anul din partea reuniunilor nóstre învĕţătoresci sĕ rugăm din inimă pe înaltul Creatoriu, Invĕţătoriul lumei, ca sĕ odihnéscă sufletul rĕposatului în Domnul în lăcaşurile sale cele vecinice.

Acestea, cred eu, că le putem face pentru Ioan Popescu, care mult, fórte mult a făcut pentru noi.

Braşov, 11/23 Martie 1892.

George Jóndrea,
învĕţătoriu.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	101 fl. — cr.
George Dima, profesor Sibiiu .	5 „ — „
Isaia Popa, paroch Ocna . . .	5 „ — „
Suma .	111 fl — cr.

Varietăţi.

* (Donaţiuni.) In ultima şedinţă a societăţii geografice Maj. Sa regele României a binevoit a oferi un premiu de o mie lei pentru dicţionarul geografic al judeţului Suceava; asemenea si A. S. R. prinţul Ferdinand o mie lei pentru judeţul Doljiu, ér d. ministru Alecsandru Lahovari cinci sute lei pentru judeţul Vêlcea.

* (Vasile Adamachi.) De curênd a murit în Iaşi un mare filantrop român, care a testat academiei române preste 2 milióne franci. Acesta e Vasile Adamachi.

Adamachi lăsă după dênsul următórea avere: 1,764,000 lei în bonuri ale statului cu cupónele netăiate, 300,000 în dóuĕ moşii, una la Suceava şi alta la Bêrlad, 60,000, lei în o vie la Copou.

Adamachi a lăsat un testament, prin care se lasă ca legatar universal Academia, cu însărcinarea de a trimete tineri în străinĕtate pentru studiarea sciinţelor positive şi aplicările la industrie, precum şi pentru premiarea celor mai bune opere cu conţinut moral.

Tot în sarcina Academiei se mai lasă plătirea unor legate particulare precum: 50,000 lei unui fin al seu, fiu al dlui Al. Todorean; 15,000 lei dlui Asaki, rudă a defunctului şi care îl îngrijise în timpul bólei; 10,000 domnului advocat G. Ureche, 12,000 lei unei servitóre; câte 2,000 lei nepoţilor sĕi în numĕr de 8 — 10; ér biblioteca în valóre ca la 30,000 lei se lasă bibliotecei unuiversităţei din Iaşi.

In şedinţa de Sâmbătă a Academiei dl Sturdza a dat cetire testamentului defunctului V. Adamaki. Academia a declarat, că primesce a fi legatara universală.

Votul va fi comunicat dlui ministru al instrucţiunei, care va supune în urma iscăliturei M. S. regelui decretul prin care Academia va fi autorisată sĕ priméscă donaţiunea.

* Averea lui Victor Hugo, pe care a lăsat-o după mórte s'a ridicat la cinci milióne — necoprinḑêndu-se valórea operelor lui. In 1884 Victor Hugo a luat un milion şi o sută de mii franci ca drepturi de autor.

* (Capela română din Paris.) P. S. S. Metropolitul Primat al României va merge după sĕrbătorile sfintelor Paşti la Paris spre a vizita capela română de acolo.

* (Etnografia Transilvaniei). Intr'un raport asupra şedinţei dela 7 Martiu, a societăţii de etnografiă, publicat în „Journal officiel dela République française“ dela 17 Martiu a. c. se scrie următórele:

„D. Ocăşian tractéză despre etnografia românilor cu scop de a dovedi, că ei sunt poporul autochton al provinciei transilvane; acesta este obiectul special, ce şi l'a ales pentru a doua sa conferenţă.

„Originea poporului român e aprópe tot aşa de vechie ca aceea a francesilor. Dacia Traiană, a căreia simbure e Transilvania, a fost légănul etnic al românilor. Deşi s'au amestecat cu dacii şi cu alte popóre mai mult s'au mai puţin cunoscute, caracterul lor de popor neo-roman îi distinge dintre tóte celelalte naţiuni vecine. Acest caracter al latinităţii légă aḑi într'un mod necontestabil pe toţi românii într'o rudire etnică cu francesii, italienii, spaniolii şi portugezii. Datorim scrietorilor ca Edgar Quinet, Michelet, Léon de Rosny, baron d'Avril, E. Picot, Ubicini, ~~Picot~~, Haşdeu, Tocilescu, etc., că acest adevĕr, lung timp contestat din motive strĕine sciinţei etnografice, e aḑi în general admis. Românii sunt dar o sentinelă a lumei latină în Orientul eupén, şi astfeliu sunt un element puternic de ordine şi de progres în evoluţiunea universală a umanităţii“.

* (Starea sămênăturilor.) După rapórtele oficióse, până în ḑiua de astăḑi starea sămĕnăturilor în Transilvania şi Ungaria preste tot ḑis este mulţămitóre. Grâul şi sĕcara în deosebi sunt frumóse, cu escepţiunea unor ţinuturi, unde s'au prea rărit, ba în parte au şi perit. Tot asemenea se póte ḑice şi despre rapiţă şi orz. Sămĕnăturile de primăvară, cari au fost sămênate de timpuriu, au început sĕ încolţéscă. Nutreţul pe multe locuri e pe sfârşite, paiele pe unele locuri s'au isprăvit, cartofii în fórte multe părţi au putreḑit.

* (Rectificare) Corespondentul nostru „Eremitul din Carpaţi“ la cuvintele insultătóre de „netrebnic“ etc. ale dlui N. Pop, publicate în numĕrul 19 al ḑiariului nostru ne rógă sĕ spunem domnului capelan, că asemenea epitete sĕ şi le păstreze pentru sine, deórece cu dênsul nu a avut nimic nici în clin nici în mânecă.

O facem acésta cu observarea din partea nóstră, că asemenea cuvinte nu se potrivesc pentru un preot, chiar şi dacă el e numai capelan.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Martiu 1892.

Viena:	**43**	**35**	**48**	**23**	**70**
Timişóra:	**73**	**20**	**6**	**81**	**27**

---

*) Cel mai nimerit monument va fi fundaţiunea de binefacere, care pórtă numele lui. Red.

Nr. 62 [39] 2—3

CONCURS.

La parochia de clasa III-a Elisabetopole cu filia Hoghilag se deschide concurs pentru paroch cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Din materă și filie 200 fl. 85 cr.

Doritorii de a competa au a-și așterne suplicile instruate conform legei, subsemnatului.

Mediaș, în 30 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului, în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi, adm protopresb.

Nr. 63 [41] 1—3

EDICT.

Nicolae Boeriu din Valendorf, legiuitul bărbat al Ecaterinei Baceu. asemenea din Valendorf, carele a părăsit cu necredință pe muerea lui legiuită de șése ani de ḑile fără a se sci locul aflărei lui, se citéḑă în conformitate cu resoluțiunea consistorială din 20 Decembre 1891 Nr 7091 B., ca în termin de șése luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorțial urḑit contra lui din partea muerii sale se va pertracta și decide în absența lui.

Cohalm, 27 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Publicațiune!

Pe basa ordinațiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan dtto 29 Februariu 1892 Nr. 1687/1892 se publică licitațiune minuendă pentru luarea în întreprindere **repararea bisericei gr. or. din comuna Laz,** protopresbiteratul S. Sebeș.

Terminul de licitațiune e ficsat pe ḑiua de **7/19 Aprile a. c. la 10 óre a. m.** în scóla nóstră din loc.

Cei ce voesc a lua lucrul în întreprindere au a depune o cauțiune **200 fl.** (fie în bani gata fie în obligațiuni de stat, eventual alte hârtii de valóre).

Planul și preliminariul de spese doritorii le pot vedea începênd cu ḑiua de aḑi la parochul nostru Ioan Frâncu.

Laz, în 4 Martiu, 1892.

Din ședința comitetului parochial.

Pentru comitet:

Ioan Frâncu,
paroch președinte.

[37] 3—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	--	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	--
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—							
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernesci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31. Sibiiu, Joi 19/31 Martiu 1892. XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl , 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 1823 Plen.

Circulariu

către oficiul protopresbiteral al tractului Braşovului.

Prin acésta se dispune: ca pentru restul periodului present sinodal de 3 ani sĕ se alégă în cercul **Braşovului**, în locul deputatului rĕposat Ioan Popescu, un deputat clerical

La alegerea acésta supletorie sunt a se observa esact instrucţiunile publicate prin cercularul consistorial din 4 Februariu 1891 Nr. 917 Plen. §§. 1—10

Colegiul preoţesc are sĕ se întrunéscă în locul central Braşov *Joi la 26 Martiu* cal. vechiu a. c.

Comisariu consistorial pentru actul alegerei este denumit protopresbiterul tractului *Braşovului* Ioan Petric.

Disposiţiunile speciale din punctele II, III şi IV ale cercularului consistorial provocat mai sus, au valóre şi pentru acésta alegere supletorie, în ceea ce privesce eventuala substituire a comisariului consistorial şi controla prescrisă pentru corectitatea actului de alegere.

Eventualele proteste contra alegerei, conform conclusului sinodului archidiecesan din 11/23 Maiu 1888 Nr. 123 se vor considera numai dacă acele au întrat la presidiul sinodului în termin de 15 ḑile, computate dela ḑiua alegerei.

Pentru publicarea şi esecutarea acestora oficiul protopresbiteral are sĕ spedeze cât mai curênd pe calea cea mai sigură câte un esemplariu al acestui cercular la fie-care oficiu parochial din tractul seu, spre conformarea tuturor celor îndreptăţiţi la alegere.

Sibiiu, din şedinţa plenară, ţinută la 16 Martiu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Revista politică.

In préşma alegerilor din Bucovina agitaţiunile s'au potenţat până la estrem. Ele s'au inscenat mai cu sémă din partea ovreilor, cari în unire cu polonii şi rutenii vor sĕ sdrobéscă la alegeri partidul naţional român.

Acéstă e causa de atât comitetul societăţii politice „Concordia“ cât şi preşedintele acelui comitet dl I. cav. de Zotta a cerut pe cale telegrafică ministrului preşedinte Taaffe remedii contra perchisiţiunilor domiciliare ce s'au fost început din causa broşurei „Concordia“ cât şi contra presiunilor ce se fac pentru alegeri.

Ca un feliu de mângăere şi totodată îmbărbătare e pentru românii din Bucovina şi împregiurarea, că guvernul a cassat hotărîrea consiliului disciplinariu în afacerea Mustatza din motiv, că nu a esistat substrat pentru cercetare disciplinară.

Prin acest act s'a dat satisfacţiune nu numai bar. Mustatza, corect în purcederea sa, ci tuturor românilor, cari i-au luat partea; dar totdeodată i-s'a dat o aspră învĕţătură cont. Pace, presidentului ţĕrei şi ómenilor sei, cari din acel incident au voit sĕ facă o causă celebră. —

Declaraţiunea, ce o a făcut cont. Thun în numele guvernului a dat mult material de discutat nu numai presei boeme şi austriace, dar chiar şi strĕine. Cu mai mare interes şi predilecţiune se discută acéstă în presa boemă. Declaraţiunea, precum se vede a lăsat în nemulţămire pe tóte partidele deşi de după culise judecând, proprietarii mari par a fi mai înţeleşi cu guvernul

Germanii aruncă cehilor bĕtrâni imputarea, că deşi în timpul din urmă i-a privit ca ómeni, cu cari pot sĕ ajungă la înţelegere, acum sunt desilusionaţi, bĕtrânii cehi le aruncă în faţă, că germanii sunt prea îndrăsneţi; şi de aceste certe se bucură cehii tineri, cari privesc în întrégă frământătura acésta un lucru ilusoriu şi ḑic, că numai, décă aspiraţiunile lor fi împlinite se va putea crea o stabilitate a lucrurilor. —

De cât-va timp poporaţiunea din Francia şi în special cea din Paris se află în o febrilă agitaţiune. Viaţa e nesigură. Anarchistii prin atentatele lor cu dinamită au băgat spaimă în întréga poporaţiune. La casa prefecturei, casa procuraturei generale şi în alte locuri s'au întêmplat esplosiuni de dinamită. Arestările continuă în tótă ḑiua şi în tótă ḑiua se constată, că se fură dinamită cu ridicata. —

Vorbirea rostită de M S. regele Carol înaintea comisiunei ce a presentat suveranului rĕspunsul senatului la mesagiul tronului e următórea:

Domnule preşedinte, domnilor senatori!

Am ascultat cu o viuă mulţămire adresa senatului. Espresiunea simţĕmintelor de dragoste şi de credinţă ce-mi aduceţi cu acéstă ocasiune, o primesc cu recunoscinţă.

Spiritul înţelept şi cumpănit, de care acest înalt corp este pururea însufleţit, constitue pentru mine o preţiósă chesăşie, că guvernul va găsi în d-vóstră un sprijin luminat şi puternic, atât de trebuincios pentru a asigura mersul regulat al afacerilor publice.

Numai printr'o deplină înţelegere între puterile statului se pot îndeplini aceste însemnate reforme, aceste numeróse îmbunătăţiri, pe cari ţara este în drept sĕ le astepte dela munca şi sirguinţa tuturor.

Astfel se va întări din ce în ce mai mult România, ale cărei progrese în tóte ramurile activităţii publice ne dau prosperitatea înlăuntru şi ne atrag în afară încrederea generală. Convins că, patriotismul representaţiunei naţionale va fi la înălţimea frumóselor destinuri ale patriei, mulţămesc încă odată senatului în numele reginei şi al meu pentru urările sale călduróse. —

Scirile despre proclamarea independenţei Bulgariei nu sunt lipsite de ori-ce temeiu, căci se vorbesce cu stăruinţă în unele cercuri bine informate, că representantul Bulgariei la Constantinopol ar face cunoscut ḑilele acestea Porţii intenţiunile guvernului bulgar despre proclamarea independenţei Bulgariei.

Din Constantinopol vine scirea, cu Dimitrof, noul agent al Bulgariei la Constantinopol, a avut prima întrevedere cu marele vizir. Dimitrof a profitat de acéstă ocasiune pentru a espune înaltului demnitariu al Porţii indignarea, pe care guvernul şi poporul bulgar au resimţit-o la scirea despre conferenţa guvernului turcesc, care a predat pe Şişmanof, autorul intelectual al omorului lui Vulcovici, ambasadei rusesci.

O altă scire din Filipopol afirmă, că între bărbaţii de stat bulgari şi turci ar esista o deplină înţelegere asupra faptului, că interesele Turciei şi Bulgariei sunt identice şi că e de cea mai mare importanţă ca sĕ esiste între ele un deplin acord.

Cu tóte acestea, din causa împrejurărilor actuale şi în urma tragicului omor al lui Vulkovici, guvernul din Sofia crede necesară a redigé chiar o notă energică, ce se va înmanua peste dóuĕ sau trei ḑile representantului Porţei la Sofia. Prin acéstă notă se crede, că se va cere Porţei sĕ reclame de la Rusia reestrădarea lui Şişmanof, care este supus turc, născut în provincia Adrianopol, şi sĕ dispună darea lui în judecată .

Prin acéstă cerere guvernul bulgar voesce a da Porţii indicii cum că de aci înainte Bulgaria îşi va reglementa poliţia, ţinênd cont de propriele sale interese şi fără a se mai preocupa de cele ale puterei suzerane.

FOIŢA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Urmare.)

Santerre şi trupa sa păreau mai mult, că-l urméză, decât că'l escorteză. Domnitoriul scoborì treptele turnului cu pas sigur şi întâlnind în anti şambră pe păzitoriul turnului Mathey, care se purtase fără nici un respect, dar pe care'l certase, fiind iritat pentru obrăsnicia lui, înaintà spre el, şi îi ḑise cu o căutătură prietinéscă: „Mathey, eri am fost cam nĕcăjit pe d-ta, értă-me în óra morţii.“ Mathey în loc sĕ-i rĕspundă, se făcù, că se întórce în altă parte. şi se retrase, ca şi cum atingerea cu muribundul ar fi fost contagiósă.

Percurgênd pe jos curtea primă, regele se întórse de dóuĕ ori pe partea turnului, unde era regina, şi aruncà o privire spre ferestrii, cari păreau a aduce un adio mut din inima acelora, pe cari îi lăsa în închisóre.

O trăsură îl asteptà la întrarea în curtea a dóua, doi gendarmi steteau la pórtă, unul din ei se suì cel dintâiu, şi se aşḑà înainte, apoi se urcà regele, care luà pe duhovnic de-a stânga; al doilea gendarm se suì în urmă şi închise uşa. Trăsura se puse în mişcare,

Şése ḑeci de tamburi băteau marşul înaintea cailor. O armată ambulantă, compusă din garda naţională, confederaţi, trupe de infanterie, cavalerie, gendarmerie şi baterii de artilerie, mergeau înainte în urmă şi de cele dóuĕ laturi ale trăsurei. Intreg Parisul era consignat în case. Un ordin de ḑi al comunei înterḑicea tuturor cetăţenilor, cari nu făceau parte din miliţia armată, sĕ umble pe stradele, ce dădeau în boulevarde ori sĕ se arete la ferestri pe unde trecea cortegiul. Chiar pieţele se deşertară. Atmosfera era turbure, rece şi negurósă, încât nu se vedea, decât la câţi-va paşi pădurea de helebarde şi baionete formată în şire imobile, dela piaţa Bastiliei până la piciórele eşafodului pe piaţa revoluţiunei. Din distanţă în distanţă zidul acesta duplu de oţel era întrărit cu detaşamente de infanterie, recrutate din jurul Parisului cu sacul pe spate cu armele încărcate, ca într'o ḑi de bătaie. Tunuri încărcate cu mitrailuse, cu fitilele fumegând, erau postate la capetele principale ale stradelor din linia cortegiului. In oraş domnia grózǎ şi tăcere adêncă. Nimenea nu-şi spunea vecinului seu gândul. Chiar fisionomiile rĕmâneau nesimţitóre la denunţări, ceva mehanic te observa pe tóte feţele în gesturi şi căutături. S'ar fi ḑis, că Parisul îşi perduse curajul, aşa tremură şi ascultă. Regele în fundul trăsurii, şi încungiurat de baionetele şi săbiile scóse ale escortei, abia se zăria Era într'o haină brună, cu pantaloni de mătasă négră, vestă şi ciorapi albi pĕrul îi era adunat sub pălărie. Sgomotul dobelor, tunurilor, cailor şi presenţa gendarmilor în trăsură îl împedecau, sĕ povestéscă cu duhovnicul seu. Numai cât cerù abatelui Edgevorth cartea de rugăciuni, în care cântă psalmii, ale căror tânguiri şi speranţe se potriveau cu situaţia lui. Aceste cântări sfinte, cari îi pătrundeau inima, şoptite de buzele sale, îl făceau se uite sgomotul şi mulţimea poporului în decursul întregului drum dela prinsóre până la locul esecuţiunei. Preotul se ruga lângă el. Gendarmii din faţa lor steteau uimiţi, admirând presenţa de spirit a regelui. Nesce strigăte de graţiare se auḑiră, când trecù trăsura prin mulţimea grămădită la întrarea din strada Templului. Strigătele acestea dispărură fără rĕsunet în tumultul şi înăduşirea generală. Nici o insultă, nici un blăstĕm nu se ridicà din mulţime. Dacă ai fi întrebat pe ori-care din cele dóuĕ sute de mii de cetăţeni părtaşi ori privitori la acest act funebru al unui viu: Trebue ca omul acesta singur în contra tuturor sĕ móră, póte nici unul n'ar fi rĕspuns da. Dar lucrurile erau astfel combinate de vitregitatea timpurilor, încât toţi îndepliniau fără a şovăi, ceea-ce nici unul isolat n'ar fi voit sĕ facă. Acéstă mulţime nu putea ceda iubirei şi spaimei sale, din causa presiunei reciproce, întocmai unei boltituri, în care fiecare pétră singuratică tinde a se surpa şi a cădea, dar unde tóte stau atîrnate prin resistenţa, ce le-o opune presiunea la căderea lor.

(Va urma).

Raportul

Direcțiunei institutului de credit și economii „Albina" din Sibiiu cătră adunarea generală ținută la 29 Martiu a. c. n.

Onorabilă adunare generală!

Bilanțul, carele avem onóre a vi-l presenta, n'are necesitate de nici o ilustrare din partea nóstră, ca sĕ ve convingeți, că desvoltarea institutului nostru progreséză în mod îmbucurătoriu.

Ne mărginim deci a ve raporta numai despre momentele mai însemnate în viéța institutului nostru în anul de gestiune espirat și a ve atrage atenținnea asupra ponderósei propuneri, ce vi-o facem pentru viitoriu în interesul d-vóstre și al clientelei institutului.

Cu durere ve aducem la cunoscință, că cruda mórte și în anul espirat a răpit pe unul din cei mai tineri și zeloși membri ai direcțiunei. Dl Dr. Ioan Moga, a încetat din viéța la 1 Iuniu 1891. Direcțiunea și-a manifestat la timpul seu durerea în mod demn de memoria decedatului și credem, că și d-vóstre veți da espresiune în procesul verbal viului regret, ce cu toții îl simțim pentru perderea acelui bărbat valoros.

Locurile devenite vacante prin mórtea acestui membru de direcțiune și prin mórtea lui Elia Măcelariu, despre care v'am raportat acum e anul, s'au suplinit prin direcțiune în sensul §-lui 37 din statute, în mod interimal, cu domnii Pantaleon Lucuța și Alesandru Lebu, avênd d-vóstră ale îndeplini prin alegere definitivă.

După ordinea vechimei ies din direcțiune domnii Ioan Popescu, și Dr. Aurel Maniu și astfeliu de astădată se vor alege 4 membrii de direcțiune, din cari 2 pe câte 6, unul pe patru și altul pe 3 ani.

In raportul nostru din anul trecut v'am indicat, că ne vom nisuì sĕ aflăm un mijloc, prin care se nu lipsim țĕrănimea de creditul personal, de care se bucura atunci în ramul escomptului de cambii „dar sĕ-l capete în alt mod mai ieftin pentru ea și mai simplă pentru institut".

Intru împlinirea acestei promisiuni am întrodus, esclusiv pentru țĕrani, ramul împrumutului pe obligațiuni cu cavenți, sub numele de „Credit personal țĕrănesc".

Dovada cea mai eclatantă, că țĕranilor li-a fost binevenit acest ram nou de imprumuturi, este faptul, că in decurs de șase luni sau asemnat 8668 de imprumuturi, în sumă de florini 863,318 20 cr.

Prin acésta firesce a trebuit sĕ scadă escomptul de cambii, dar până când venitul institutului nu s'a alterat, țĕranii au profitat fórte mult prin aceea, că nu sunt espuși la spesele ce le aveau mai nainte cu călătoria lor și a cavenților și giranților prela agenți la tóte prolungirile, cel puțin de dóuĕ ori pe an și cu spesele de proteste și adeseori de proces, cari în cele mai multe casuri erau neevitabile, nu pentru-că dóră pretensiunea institutului ar fi fost periclitată, ci pentru-că țĕranul nu pricepe natura cambiului, și nu este în stare sĕ țină în evidență terminele de plată.

In urma reducerei etalonului de interese la imprumuturile hipotecare, anunțată deja în raportul nostru din anul trecut, a pornit și acest ram de imprumutiri spre o desvoltare mai îmbucurătóre, căci cu tóte că ni s'au convertit multe împrumuturi prin alte institute, cari în puterea situațiunii lor mai favorabile pot emite scrisuri fonciare cu 4 și $4^1/_2$% interese, totuși suma împrumuturilor s'a urcat cu fl. 164,000 față de anul precedent. Un resultat cu carele între impregiurările actuale, când concurența pe acest teren este fórte mare putem fi mulțumiți.

Nici anul espirat n'a fost scutit de scumpirea capitalului în lunile de tómnă, ba ea s'a ivit în piețele de bani cu o lună mai nainte decât în alți ani, și banca austro-ungară din capul locului a urcat etalonul intereselor cu 1% întreg; institutul nostru însĕ mulțămită recoltei în general bune și a prețurilor favorabile ale tuturor productelor agronomului — clientelei nóstre principale, — apoi încrederei publicului, carele în decursul anului ni-a înmulțit depunerile cu aprópe un milion de florini, nu numai n'am simțit aceea lipsă, din contra ne-am luptat cu abundanță de numĕrariu și am fost necesitați a ne înmulți efectele în mod considerabil și a depune inșine bani spre fructificare la alte institute, ér în anul curent a reduce etalonul intereselor la depuneri cu $^1/_2$%, ceea-ce póte produce reducerea depunerilor, dar inriurință stricăciósă asupra bilanțului nu va avea.

Cu dotațiunea ce o propunem pentru fondul general de reservă, acela va ajunge la cifra macsimală de fl. 100,000 provĕdută în §-ul 65 din statute, în sensul căruia, de aci încolo acel fond nu se mai póte dota nici chiar cu interesele sale.

Am ajuns deci în timp relativ scurt, la acel moment, când dacă am privi numai la interesele momentane ale acționarilor, dividenda s'ar urca rapid, pentru-că numai interesele statutare de 4% în sumă de fl. 4000 — a fondului de reservă cu dotațiunea usitată, carea de aici încolo n'ar puté fi sub fl. 8000. —, ar urca dividenda deodată cu fl 4 la an; analele acestui institut dovedesc însĕ că direcțiunea în consonanță cu acționarii și funcționarii lui, în prima linie au nisuit la consolidarea institutului și la asigurarea lui pentru tóte eventualitățile și a intereselor marelui public, carele îl alimentéză, și tocmai pentru aceea, pe când multe institute provinciale mai tinere decât acesta, dau divide de mari acționarilor, institutul nostru în acéstă privință a proces în mod fórte conservativ, și cu tóte că an de an a progresat în mod considerabil, dela anul de gestiune 1872/73 când a început cu dividendă de 6% până la 1891 așa dară în 19 ani de gestiune a ajuns numai la dividendă de 13%, dar tot în acela-și timp: a creat un fond de reservă de fl. 100,000, un fond special de reservă de fl. 10,000 și un fond de pensiuni pentru funcționari de fl. 53,000, total fl. 163,000. Au adunat deci fonduri, cari deja trec preste jumĕtatea capitalului social, pelângă acestea n'au negligat nici scopurile culturale și de binefacere, pentru cari a jertfit considerabila sumă de fl. 22,000.

Cu mândrie putem constata, că nu cunóscem nici un institut de bani provincial de categoria nóstră, carele în timp așa scurt, în lupte continue cu curente dușmanóse, se fi jertfit mai mult pentru consolidarea sa, decât am jertfit noi, și care relativ sĕ fi ajuns la desvoltarea la care am ajuns noi, cari cu un capital social de fl. 300,00 astăḑi dispunem de un activum de șépte milióne.

(Va urma.)

Raportul

comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Onorată adunare generală!

Pentru cele 4 luni espirate dela adunarea generală anterióră, avem onóre a ve substerne referitor la scólă și afacerile reuniunei, cum și despre activitatea comitetului următoriul *raport:*

Scóla a fost frecuntată în semestrul I. al anului scolastic 1891/2 de 16 eleve Prelegerile s'au urmat conform planului de învĕțământ, ér învĕțămêntul l'a proveḑut directorul scólei, domnul asesor consistorial Mateiu Voileanu cu 8 óre, și învĕțătórea d șóra Lucreția Popescu cu 22 óre pe sĕptĕmênă, ambii cu mult zel și abnegațiune.

Esamenul semestral s'a ținut la 30 Ianuariu 1892, și au avut în totalitate un resultat bun, Despre progres, diligință și purtare morală li s'a dat elevelor atestate.

In urma epidemiei de pojar, ce a grassat în Sibiiu în érna trecută magistratul orășenesc a dispus sistarea prelegilor pe timp de 8 ḑile; cu tóte acestea starea sanitară la scola reuniunei au fost în comparațiune cu alte scoli din loc, destul de favorabilă.

Pentru semestrul al II-lea, s'a început prelegerile la 8 Februariu 1892 st. n. și s'au înscris tot acelea 16 eleve, dintre cari 11 sunt din Sibiiu, 5 din afară; cu locuința în internatul Asociațiunei 5, acasă și la privați 11.

Referitoriu la membrii reuniunei, cu regret trebue sĕ ve aducem la cunoșcință perderea prin mórte a 2 membrii valoroși, și anume a membrului pe viéță Anna Gall, vĕduvă de protopop din Abrud, și a membrului ordinar Iosefina Paskovits născ. Dunca de Sajó, vĕduvă de c. r. căpitan pensionat din Sibiiu.

Pentru perderea acestor membri, ve vom ruga la locul seu a da espresiune condolinței d-vóstre.

De membrii noi s'au înscris:

a) ca membrii ajutători, cari au solvit o tacsă odată pentru totdeuna:

Dl Alecsandru Lebu, proprietar din Sibiiu cu 100 fl. și

Dl Onoriu Tilea, inginer din Sibiiu cu 20 fl.; — ér

b) ca membru ajutătoriu cu cotisațiune anuală de 2 fl.

Dl Dumitru Stefan, candidat de advocat din Sibiiu.

In urma acestora, numĕrul membrilor, conform consemnării alăturate sub ·/. este:

membrii onorari	5
„ fundatori	3
„ pe viéță	29
„ ajutători, cari au solvit tacsa odată	32
„ ordinari	89
„ ajutători	56
numĕrul total al membrilor	214

Pentru orientarea membrilor, ce se vor însinua pe viitor pentru primire, comitetul a decis, ca primirea lor sĕ se publice din cas în cas în ḑiarul „Telegraful român" din loc; — ér pentru controla mai esactă a solvirei tacselor de membrii, au dispus ca acestea sĕ se încasseze cel mult până la finea lui Aprile a fie-cărui an, avênd a se respunde directe la cassa reuniunei, și cuitându-se primirea numai după încassare.

Comitetul a ținut în cele 4 luni espirate 5 ședințe ordinare Afară de acea învitată fiind și reuniunea nóstră a conlucra la conducerea culinei poporale, înființată și susținută de orașul Sibiiu pentru timpul de érnă, — după-ce atare activitate cade afară din sfera reuniunei, care este normată prin statute, comitetul a aflat cu cale a convoca o conferință generală estraordinară a tuturor membrilor ordinari și pe viéță ai reuniunei. În acésta conferință s'a luat conclus, ca în considerarea scopului umanitar, ce se intenționéḑă, membrii reuniunei sĕ conlucre la conducerea culinei poporale, ér în comitetul central de conducere, au fost aleși membrii: Ioana Bădilă și Emilia Tilea. In faptă au si conlucrat cu mult zel și abnegațiune atât susnumiții membri aleși în comitetul central, cât și mai mulți alți membri ai reuninnei nostre, drept aceea representanța orașului prin comunicatul magistratului ddto 5 Februariu 1892 Nr. 646 și-a esprimat mulțămita sa atât reuniunei ca atare, cât și în special damelor, cari au dat spriginul lor la conducerea acestei instituțiuni filantropice și umanitare, am aflat deci cu cale, a aduce acestea și la cunoscința onoratei adunări generale.

Atât pentru sporirea mijlócelor reuniunei, cât și în deosebi pentru susținerea prestigiului social al românilor din Sibiiu, comitetul la 23 Ianuariu a. c. a arangiat un bal, care nu numai că au avut un resultat moral fórte îmbucurătoriu, dar pe lângă tóte impregiurările, — puțin favoritóre în sesonul espirat pentru arangiarea de petreceri, — au adus și un venit curat destul de insemnat, de 118 fl. 86 cr.

Cu viuă plăcere ve aducem la cunoscință mai departe, că onoratul comitet al Asociațiunei transilvane, la cererea nóstră au încuviințat, ca deja cu începutul anului scolastic curent didactrale solvite de elevele adăpostite în internatul Asociațiunei, sĕ se conteze în favorul scólei nóstre, respective sĕ se subtragă din chiria, ca i-o solvesce reuniunea pentru localul de scólă.

Din acest generos act, — primit de comitetul reuniunei cu adêncă mulțămită, — resultă pentru reuniunea nóstră un folos de circa 100 fl. la an, prin care se micșoréză suma speselor împreunate cu susținerea scólei.

Precum ve veți convinge din socotelile anului 1891, care ne luăm voié a vi le presenta la locul seu pentru revisiune și censurare averea reuniunei a fost cu finea anului 1891:

în fond inalienabil	3638 fl. — cr.
„ „ disponibil	4653 „ 04 „
averea totală	8291 fl. 04 cr.
în comparațiune cu suma averii cu finea anului 1890 de	8041 fl. 53 cr.
resultă un crescĕmênt de	249 fl. 51 cr.
Preliminariul speselor a fost de	1524 fl. — cr.
s'a spesat	1498 „ — 22
deci mai puțin cu	25 fl. 78 cr.

ca suma preliminată.

Suma speselor avute cu susținerea scólei, computate dela înființarea reuniunei, — precum sĕ constată din sumariul alăturat sub 2. — este de 15,033 fl. 25 cr. v. a.

Terminând cu acestea raportul nostru, ne luăm voia a Ve face următórele propuneri:

1. Sĕ dați espresiune condolinței d-vóstre pentru membrii repausați.
2. Sĕ esamenați socotelile anului 1891 și aflându-le în regulă, sĕ ne dați absolutoriu.

Din ședința comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ținută la 4 Martiu n 1892.

Ioana Bădilă, v. președintă.

Dr. *O. Russu*, secretariu.

Dela Academia Română.

Sesiunea generală din anul 1892.

(Urmare.)

— Al doilea coleg, pe care l'am perdut în anul trecut a fost Emanoil Bacaloglo, încetat din viéță la 30 August. Tóta viéța lui a fost ocupată numai cu sciința și cu învĕțămêntul ei. Bacaloglo a fost esclusiv omul sciinței și al scólei. El ocupa un loc onorbil în sciințele fisice. Principala sa scriere „Elemente de fisică" a fost premiată de Academiă cu premiul Lazăr. Esactitatea absolută în îndeplinirea datoriilor sale, imparțialitatea în judecarea lucrărilor altora, au caracterisat tótă activitatea linișcită a colegului nostru în cariera sa profesorală și în Academie.

Dintre membrii sei onorari Academia a perdut pe unul din marii bărbați ai némului românesc. Fie-care din noi simte, că aici e vorba de Ioan Brătianu, de acel bărbat, care întrunia în sine patriotismul cel fară prihană cu o rară pătrundere a lucrurilor omenesci, înțelegerea matură a tuturor aspirațiunilor némului românesc, cu o putere de acțiune care prefăcea convingerile sale în covingerile tuturor; din aceste cause chiar el a stat în fruntea acelora, pe cari cu drept cuvênt istoria ii va numi fundatorii statului român modern. Activitatea întregei lui vieți a fost absorbită de luptele, din cari a eșit națiunea română victoriόse și statul român independent și cu rost printre celelalte state. Puțini bărbați însĕ au fost atât de bine pregătiți ca el pentru îndeplinirea unei mari misiuni, și pregĕtirea lui a fost mai ales pe terenul istoric. El sciu ca nimeni altul se lege viéța și desvoltarea omenirei; și de aceea cu un ochiu mai ager, decât ori-cine, el a pĕtruns momentul, în care român trebuiau se arate, că sunt încă plini de viéță și de energie, că n'au uitat nici originea, nici trecul lor, și că pot străbate în viitoriu. Ioan Brătianu a contribuit mult la consolidarea Academiei române, lucrând pentru ai da putere și autoritatea necesară prin înălțarea ei la posițiunea unui institut de stat

Viéța lui s'a stins la 4 Maiu 1891, și întrégă națiunea a fost sguduită de durere pentru perderea celui mai mare al ei cetățén.

Ioan Ionescu, a încetat din viéță la 17/29 Decembre. El a fost decanul agronomilor noștri. El a desvoltat o îndelungată și neobosită activitate pe terenul sciințelor economice, dar nu a fost mai puțin un patriot înfocat. Scrierile sale sunt fórte numĕróse și importante. Ele au curs neintrerupt dela 1845 până în ultimii ani ai vieții sale; ele șau întins asupra celor mai varii materii, au îmbrățișat nu numai teoria dar și practica, și s'au adresat nu numai la bărbați ci și la copii de scólă. Scrierile lui agronomice și cercetările lui statistice vor străluci totdeuna în literatura nóstră. Preocupaţinnea lui constantă a fost de a rĕspândi între români cunoscinţe serióse despre agricultură, ca cel mai mare isvor al bogăţiei naţionale şi ca unele din pietrele fundamentale ale înălţărei poporului.

In aceea-şi lună, Decembre trecut la 28, a încetat din viéţă membrul onorariu Sir. William A. White, cetăţén al marei Britanii şi unul din diplomaţii cei mai ageri ai acestui mare imperiu. Sir. William White a îmbrăţişat desvoltarea naţiunei române cu un viu interes şi cu o căldură sinceră. El a petrecut mulţi ani printre noi, ca representant al M. S. reginei Angliei, împărătésă a Indiilor, tocmai în timpul formaţiunei regatului nostru, şi nutria cu o cunoscinţă profundă a trebilor româneşci simpatii reale pentru desvoltarea nóstră. Raportul general asupra regatului României publicat în 1884, este o dovadă manifestă de acest simţĕmênt.

Grigore **Grădişteanu**, încetat din viéţă la 28 Februariu, au fost unul dintre aceia, cari au participat la luptele din marea mişcare naţională dela 1848. A fost un bărbat cult şi iubitoriu de sciinţă. El a urmărit totdeuna lucrările Academiei cu un viu interes.

Membrul corespondent al Academiei, Victor Ianca a încetat din viéţă la 9 August 1890, dar însciinţare despre acésta s'a primit numai la 30 Maiu trecut. Rĕposatul a fost un distins botanist şi a lucrat în secţiunea botanică a museului naţional dela Budapesta. El a publicat mai multe scrieri botanice in publicaţiunile Academiei unguresci şi în „Oesterreichische Botanische Zeitschrift“.

Şedinţele de preste an.

Şedinţele nóstre sĕptĕmânale au fost în mare parte ocupate de preţiósele comunicări ale colegului nostru Gr. G. Tocilescu, care fără a obosi şi cu puteri reinoite desvălesce şi trage la lumină monumentele trecutului némului românesc. D-sa a presentat o serie de comunicări despre resultatele esplorărilor archeologice făcute în Dobrogea.

Academia póte înregistra cu viuă satisfacţiune, nu numai darea la ivélă de numeróse şi importante inscripţiuni cari îmbogăţesc cunoscinţele nóstre despre aşeḑarea şi viéţa coloniilor române în Dacia, ci dóuĕ descoperiri de întâia ordine: aceea a monumentului dela Adam Clissi, care din preună cu columna lui Traian din Roma reamintesc după secoli, faptele marelui împĕrat şi fundaror al némutui românesc, şi aceea a unei cetăţi nóuĕ şi necunoscute, a cetăţei Tropaeum Trajani.

La 7 Iuniu, dl Tocilescu a cetit un memoriu despre istoria vechilor oraşe grecesci din Dobrogea de aḑi: Callatis (Mangalia) şi Istropolis (Igliţa),

In şedinţa dela 1 Novembre dl Tocilescu a espus resultatele cercetărilor sale despre mai multe cetăţi şi castre romane din Oltenia şi din judeţele de munte ale ţĕrei românesci.

La 6 Decembre, acela-şi domn coleg a făcut o comunicaţiune despre domnia lui Mircea-Vodă cel bĕtrân.

Colegul nostru dl general Fălcoian, constatând, că din nou s'a ivit prin ḑiare discuţiunea asupra calendariului, a arătat, în şedinţa din 20 Decembre, raporturile dintre calendariul iulian şi gregorian şi necesitatea, ca sĕ se adopteze şi la noi calendariul gregorian, cel mai apropiat de calcule astronomice şi chiar de cerinţele bisericei crescine.

(Va urma.)

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	111 fl.	— cr.
Dumitru Secărea paroch Tălmăcel	1 „	50 „
Teodor Necşa, învĕţătoriu „	1 „	— „
Eremia Roman, învĕţătoriu „	1 „	— „
Nicolau Sĕcărea, învĕţătoriu „	1 „	— „
Ioachim Cerbician, paroch Nucşóra	1 „	— „
Ioan Puntean, paroch Vingard .	3 „	— „
Suma .	119 fl	50 cr.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a dărui din cassa sa privată 100 fl. pentru zidirea scólei române gr. or. din Opatiţa.

* (Academia română şi sĕrbarea lui Columb.) Academia română fiind invitată sĕ participe la sĕrbarea pentru al 4-lea centenar dela descoperirea Americei, ce se va ţiné în Italia, a votat următoriul tecst scris pe pargament:

> *„Colonii dela Dunăre ai marelui împĕrat Traian, represintaţi pe acésta fóie de „Academia română, salută a patru sutea „aniversară a lui Cristof Columb, unul din „geniurile cele mai sublime şi uréză gintei „latine de a rodí în toţi timpii mulţi Co„lumbi, ca sĕ aştérnă noue căi de fericire şi „de lumină pentru némul omenesc.“*

Bucuresci, 6/18 Martiu, 1892.

Ferdinand. *Carol.*
Ioan Ghica. D. A. Sturdza.
B. P. Hasdeu. P. S Aurelian. George Sionu.
I. C. Negruzzi. George Bariţiu. C. Caragiani.
Dr. I Felix. Gr. G. Tocilescu. Iosif Vulcan.
Fl. Porcius. Gr. Stefanescu Nch. Quintescu
V. A. Urechiă. Gr. Colbacescu. St. Fălcoianu.

* (Societatea română de lectură din Sibiiu) Societatea română de lectură din Sibiiu 'şi va ţiné adunarea generală Duminecă în 3 Aprile n. a. c. la 5 óre p. m. în localul reuniunei

* (Pedépsă cu mórte.) Camera francesă a primit proiectul de lege conform căruia urzitorii atentatelor cu materii esplosive vor fi pedepsiţi cu mórte.

* Românii transcarpatini.) Cetim în „Timpul“: Miercuri séra 'şi-a ţinut conferinţa sa întitulată „Românii transcarpatini“ dl A. D. Xenopol, distinsul profesor universitar din Iaşi, în sala noului Ateneu. Un public numĕros şi ales s'a grăbit a asculta pe conferenţiar, care 'şi aduce ascultătorii la légănul lor, în Transilvania. Cu actualitatea nu se ocupă fiind o cestie destul de cunoscută, ci trece la firul istoric, arătând suferinţele ce le-au îndurat românii de la contrarii lor maghiari încă de pe timpul venirei acestora în Ungaria. Spre a dovedi aceste, conferenţiariul trece din secol în secol, citând când fapte, când legi asupritóre aduse de maghiari asupra românilor până în timpul de faţă, când se încércă a răpí chiar şi copii de la sinul mamelor. Aceste espuneri legate cu unele observări critice importante au tras o deosebită luare aminte a ascultătorilor.

Pe calea acésta a demontrat conferenţiarul cum românul după 10 vécuri de suferinţe încă şi astăḑi geme şi pórtă jugul. Salută cu însufleţire Liga, care e chemată a uşura acest jug, salută pe iniţiatorii ei, pe tinerii universitari, în cari privesce viitoriul României şi conjură pe toţi se îmbrăţiseze causa Ligei, care prin ajutorul ce'l dă fraţilor subjugaţi, ajută chiar şi România, care ar peri, n'ar putea esista fără numĕroşii sei fraţi, cari se găsesc împrăştiaţi prin Transilvania, Ungaria, Bucovina, Basarabia, Macedonia etc. de óre ce esistenţa şi vi itoriul unei naţiuni cu atât sunt mai durabile şi mai asigurate cu cât se razĕmă pe baze mai estinse şi mai solide.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Religiunea

în scólele poporale române, anul al 11 lea după planul „Normativului“ pentru scólele din metropolia gr. or. română din Transilvania şi Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învĕţătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraş de *„abni.“*)

Partea III.

Din Testamentul nou.

(Încheere.)

20. Inchieere.

Lumea n'a fost totdeuna, Dumneḑeu a făcut lumea, şi pe omul cel dintâiu, şi l'a pus pe acesta stăpân preste tóte lucrurile care le-a făcut.

Dumneḑeu n'a cerut dela omul cel dintâiu, nimic alt ceva de cât sĕ fie ascultătoriu şi bun. Dar omul cel dintâiu, n'a împlinit voia lui Dumneḑeu. De aceea a fost pedepsit şi el şi toţi ómenii din lume. Dumneḑeu însĕ nu a voit ca ómenii sĕ fie pedepsiţi până în sfêrşit ci a promis că va veni un Mântuitoriu, care le va arăta ómenilor calea mântuirei şi îi va curăţí de pĕcatul strămosesc.

Inainte de a trimite pe Mântuitoriul promis, Dumneḑeu a descoperit voile sale unor ómeni buni şi drepţi precum a fost, Iacob şi Moise.

Moise a scris legea aşa precum Dumneḑeu i-a spus lui în muntele Sinaia. Şi tot poporul a ţinut acésta lege. Legea care o a scris Moise şi alţi ómeni aleşi de demult se numesce: Legea veche, sau Testamentul vechiu.

Ómenii cari ţinéu legea veche, credéu într'un singur Dumneḑeu şi aşteptau venirea Mântuitoriului.

Când s'a împlinit vremea — a venit Mântuitoriul Iisus Christos şi a înoit şi îndreptat legea cea veche.

Iisus ne-a învĕţat, că Dumneḑeu, care a făcut lumea este în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duchul sânt.

Iisus ne-a învĕţat, ca sĕ iubim pe Dumneḑeu sĕ ne rugăm lui, totdeuna şi sĕ ascultăm de poruncile lui.

Iisus ne-a învĕţat sĕ iubim şi pe deaprópele nostru, şi sĕ nu poftim, nici sĕ nu facem vr'un rĕu la nimenea. Ba şi pe duşmanii nostri sĕ-i iubim şi sĕ le facem bine.

Iisus ne-a spus, că viaţa omului nu sĕ isprăvesce cu mórtea, din contră dincolo de mormênt este o viaţă vecinică. El ne-a spus că după ce móre omul sufletul omului merge la Dumneḑeu şi acolo stă până la sfêrşitul lumei acesteia. Când lumea acésta sĕ va prăpădí, sufletele vor vení éră în trupurile ómenilor şi toţi ómenii vor învia, precum a înviat şi Iisus Christos.

Apoi după-ce ómenii vor învia, Iisus Christos îi va judeca după faptele lor. Ómenii cari în lumea asta au fost buni, vor merge cu Iisus în raiu, ér ómenii, cari în lumea acésta au fost rĕi şi au făcut pĕcate, se vor duce în iad, la diavolul şi acolo vor fi pururea în dureri şi chinuri cumplite.

Legea cea nóuă îndreptată prin Iisus Christos se numesce Legea cea nóuă sau: Testamentul nou.

Ómenii cari cred şi ţin învĕţăturile lui Iisus Christos cuprinse în Testamentul nou se numesc Creştini.

Conclusiune. Noi încă suntem creştini şi credem:

1. Intr'un Dumneḑeu în trei feţe: Tatăl, care a făcut lumea, Fiul, care a mantuit lumea şi Duchul sfânt.
2. Credem că Iisus Christos érăşi va vení sĕ judece vii şi morţi.
3 Credem că la ḑiua cea de apoi vor învia toţi ómenii din mormênturi.
4. Credem, că după învierea morţilor şi după judecata lui Iisus Christos, va urma o viaţă fără sfêrşit, viaţa vecinică.
5. Credem în biserica ce o forméză toti ómenii, cari ţin învĕţăturile lui Christos neschimbate.

Din legea cea veche şi din legea cea nóuă, învĕţăm, că este un Dumneḑeu, sĕ credem într'ênsul sĕ-l iubim şi sĕ avem nădeşde, că El ne va da, fericire vremelnică, şi viaţa vecinică.

Credinţa, Dragostea şi Nădeşdea, ne vor mântuí.

Impĕrate Dómne sfinte,
Luminéză a nóstră minte,
Legea care Tu ni-ai dat,
Prin Fiul Teu întrupat,
Întru tóte s'o înplinim,
Fii Tei iubiţi sĕ fim.
In credinţă ne întăresce,
Ca sĕ credem, tot ce este,
Bine şi de trebuinţă,
Spre a nóstră folosinţă.
In inimă ne sădesce,
Iubirea ce ne sfinţesce,
Şi ne face pe toţi fraţi,
Fii Tei adevĕraţi.
Ér nădeşdea bunule,
Ni o revarsă în suflete,
In lume şi în ceriu sĕ fim,
Fericiţi precum dorim.
Căci pe Tine, toţi în lume,
Te cunóscem în treime,
Tatăl, Fiul, Duchul sfânt,
Mărturisim intr'un gând.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

In 1/13 Februariu st. v. a. c. corpul învĕţătoresc, dinpreună cu elevii dela scóla română gr. or. din Tilişca, a arangiat cu ocasiunea hramului acestei scóle o producţiune „musicală teatrală“ împreunătă cu joc.

Cu ocasiunea acelei producţiuni au incurs în favorul bibliotecei scólei dela următorii p. t. contribuenţi.

Dela domnii: Liviu Lemény, pretor-suprem (Seişte), Nicolae Henţ, notariu (Sĕlişte), Aurel Millea, notariu (Poplaca) câte 3 fl. v. a., Ioan Andrásy, cance. regesc (Sĕlişte), I. Telegdy, cancelist la pretură (Sĕlişte), Dr. Nicolau Maier, protopop (Sĕlişte) câte 2 fl. v. a., Romul Mircea, învĕţător (Sĕlişte), 1 fl. 20 cr, Ilie Flóşu, comer. 1 fl. 20 cr., Ilie Beu, medic (Orlat), Ioan Iosof, preot, Petru Iuga, preot, dşóra Ana Recuciu, (Sĕlişte), dşóra Dora Dancăş, (Reşinari), Stefan Millea, notariu, George Bratu, Vasile Voic, Ioan Lazar, înv. pens. (Galeş), Stefan Bratu, Savu Frĕcea, Ilie Prică, Ioan Stoica, I. Halalai v. not. (Sĕlişte), A. Acilenescu not (Galeş), Nicolae Neamţ, înv. (Sĕlişte), Dimitrie Lĕpădat, înv. (Sĕlişte), A. Gogonea, înv. (Sĕlişte) şi Géza Keresztes, (Sĕlişte) câte 1 fl. v. a., Ana C. Oprean, 60 cr., Simeon Ciorogariu 75 cr, Maria Mănesă, Nicolae Posa, (Galeş), Dan Ciorogariu, A. Hênsa, Nicolae Millea şi N. Popescu (Sibiel) câte 50 cr., Ioan Zeic, A Miclĕuş, Toma Stancă, Ioan Miclĕuş şi Nicolae Flós, (Galeş)câte 30 cr., Ana Zeic, 20 cr, Maria Ciorogariu şi Nicolae Prică căte 10 cr.

Aceste contribuiri benevole dau suma de 42 fl. 75 cr. din care sumă subtragêndu-se spesele de 14 fl. 45 cr resultă un venit curat în favorul bibliotecei de 28 fl. 30 cr.

Priméscă deci p. t. marinimoşii contribuenţi sincerile şi căldurósele nóstre mulţămiri pentru frumosul sprigin, atât material cât şi moral ce ni l'a oferit şi cu acéstă ocasiune.

Asemenea primésca cu acésta ocasiune şi domni diletanţi pentru binevoitoriul lor concurs la producţiunea teatrală mulţămirile corpului învĕţătoresc.

Tilişca, în 22 Februariu, 1892 st. v.

In numele corpului învĕţătoresc
Dimitrie Iosof,
învĕţătoriu.

Szám. 1896/892. polg. [44] 1—3

Hirdetmény.

Alolirott, mint a nagyszebeni kir. törvénysék által 1856/892 sz. a. kiadott végzéssel kiküldött eljáró biró ezennel közzé teszem, hogy Szerdahely község határának tagositása iránti ügyben az elömunkálatok megkezdése, jelesen

1-ször az érdekeltek képviseletének rendezése,

2-szor a müködő mérnök megválasztása,

3 szor a költség előirányzat elkészitése és ekkel kapcsolatos más teendők telyesitése véget határidőül 1892 évi április hó 20-ik napjánk d. e. 9 óráját a Szerdahely község iroda helyiségébe ezennel kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtokrendezési utasitás 44 §-a értelmében ezennel megidézem.

N-Szeben, 1892 évi Márczius hó 26-án tartott üléséből
A nagyszebeni kir. törvényszéktől.

Mihály Dezső,
kir. törvényszéki mint eljáró biró

Sz. 1473/892 polg. [42] 1—3

Hirdetmény.

A maros-ugrai határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő, mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése véget határidőül az 1892 évi Aprilis hó 30-ik napjának d. e. 9 oráját Maros-Ugra községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket, azzal idézem, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetvároson 1892 évi márczius hó 28-án
a kir. törvényszék kiküldött birája.

Avedik Simon,
kir. törvényszéki biró.

Szám 1337/892 polg. [43] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik miszerint kálbori birtokos Dorlosa Mozes által beadott kérés folytán Kálbor község határánál általános tagositása megengedése feletti tárgyalásra, egy ujhatárnap 1892 május hó 30 napja d. e. 10 órája tüzetik ki Kálbor községébe, a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel indéztetnek meg, hogy a megnem jelenő felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek
1892 márczius 14-én tartott ül séből.

Vén András
elnök.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de per-sóne	Tren accele-rat	Tren de per-sóne	Tren de per-sóne	Tren accele-rat				Tren accele-rat	Tren acce-lerat	Tren de per-sóne	Tren accele-rat.	Tren de per-sóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl.	Oradea-mare	sos.	per-	2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49		Mező-Telegd		sóne	1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—		Bucia		—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21		Ciucia		—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55		Huiedin		—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—		Aghiriș		—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47		Ghîrbĕu		—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadișul ung.		—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos.	Cluș.	pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.	Cluș.	sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.	Teiuș.	sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.	Copșa-mică	sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	acce-lerat	10.05	2.00	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl.	Brașov	sos.	10.17	2.18	—	6.58	–
—	1.41	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36			Pui			7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04			Banița			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15			Arad			8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04			Vinga			7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57			Timișóra			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriș			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighișóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50			Carei-mare			6.48	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de per-sóne	Tren acce-lerat	Tren de per-sóne	Tren acce-lerat				Tren de per-sóne	Tren acce-lerat	Orient. Espres	Tren accele-rat	Tren de per-sóne
9.15 Vineri	10.36	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl.	Budapesta	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos.	Czegléd	pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl.	Czegléd	sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos.	Seghedin	pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl.	Seghedin	sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos.	Timișóra	pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		Timișóra		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl.	Timișóra	sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57		Topoloveț		8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20		Lugoj		7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55		Caransebeș		6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54		Băile-Herculane		3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17		Topleț		3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl.	Rușava	sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—				2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—		Vercerova		—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de per-sóne	Tren accele-rat	Trĕn de per-sóne				Tren de per-sóne	Tren accele-rat	Tren de per-sóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50		Budapesta		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05		Szolnok		4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl.	Arad	sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57		Glogovaț		10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30		Pauliș		9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52 10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27			Lómneș			8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59			Ocna			8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27			Ludoș			6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5.21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl.	Oșorheiu	sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16			Simeria			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesçi

—	—	5.45	2.58			Brașov			6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38			Zernesci			8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33. Sibiiu, Marţi 24 Martiu, (5 Aprile) 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Bunavestire“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 28 Martiu v.

Sibiiu, 18 Martiu, 1892.

(br.) Atitudinea cont. Apponyi, conducĕtoriului partidului aşa numit „naţional“ la desbaterea generală a proiectului de buget a făcut adêncă impresiune în cercurile conducĕtóre.

Contele Apponyi şi partidul seu s'au declarat înainte de alegeri cei mai cumpliţi vrăşmaşi ai guvernului [illegible]rtidei liberale şi au fost hotărîţi sĕ po[illegible]rte l[illegible]a până la estrem, îndată ce dieta va fi deschisă.

Procedura acésta s'a şi observat în decursul desbaterilor pentru adresă, unde guvernul a avut sĕ îndure multe insulte şi multe atacuri din partea partidei apponyiste, carea a întrecut chiar şi pe kossuthisti în atacurile vehemente şi ascuţite, ce le-a îndreptat în contra guvernului şi mai ales în contra singuraticilor ministri.

De aceea e şi aşa de bătătóre la ochi retirarea de odată a cont. Apponyi şi propunerea sa, ca sĕ se voteze încheerea desbaterilor generale asupra bugetului, după-ce desbaterile au durat abia dóuĕ ḑile.

In desbaterile bugetare era mai ales obiceiu ca partidele sĕ-şi espună vederile, ca corifeii lor sĕ se producă prin vorbiri fulminante şi sĕ se întrécă în patriotism.

La desbaterile bugetare lumea se putea orienta mai bine despre ceea-ce vreau unii sĕ facă cu ţéra acésta şi după-cum ar vrea alţii sĕ o ocărmuéscă.

De astădată nu ni a fost dat sĕ vedem desvălindu-se o astfeliu de icónă, — partida „naţională“ abia şi-a ridicat glasul sĕ spună, că ţine la principiile, care le-a profesat; ér kossuthistii au stat aprópe neobservaţi de astădată.

Că se vor începe discusiuni mai vehemente la desbaterile speciale, nu scim.

Intrebarea acésta s'ar puté esplica numai aşa, că partidele din oposiţie pórtă respect de unii ministrii, cum este bună-óră Wekerle şi Baross, că nu vreau sĕ lovéscă în acesti ministri, cari s'au binemeritat atâta pentru patrie.

Lumea mai vorbesce, că ne aflăm în ajunul unor evenimente surprinḑĕtóre în raporturile interne ale statului.

Aşa vorbesce lumea şi ea astéptă cu mare încordare desvoltarea lucrurilor.

Nisuinţa după putere a unora şi dorinţa de a rĕmâné la putere a altora nu sunt lucruri neobicinuite în un stat constituţional, unde partidele de diferite principii vor sĕ ajungă în posiţiune a-şi pune în pracsă principiile, ce le profeséză

Lucru neobicinuit este însĕ la noi, că nici una dintre partidele, ce să află în parlament nu ţine cont în mĕsură egală de toţi cetăţenii patriei de aspiraţiunile şi de drepturile lor.

La tóte statul poliglot ungar nu mai esistă astăḑi, el e format în închipuire de o singură naţiune, a cărei problemă e ca sĕ stăpânéscă Orientul prin misiunea sa culturală.

Cum 'şi împlinesce însĕ acéstă misiune, o arată resultatele de până acum, asupra cărora de astădată nici nu mai stăruim.

Lucru neobicinuit este la noi, că se caută cu deadinsul a se provoca ură şi duşmănie între naţionalităţile, cari compun statul ungar şi e cu atât mai neobicinuit acest lucru, cu cât el vine chiar dela „părinţii patriei“ şi chiar dela acei deputaţi, cari au fost aleşi în cercuri, unde maioritatea absolută a alegĕtoilor a fost de limbă streină limbei oficióse a statului.

Astfeliu de scene deprimătóre s'au vĕḑut petrecêndu-se în mai multe rênduri în decursul discusiunei pentru adresă, multe vorbe grele, vorbe de hulă s'au ridicat asupra naţionalităţilor nemagiare şi în special asupra nóstră a românilor, — póte pentru că noi suntem mai mulţi şi punem o mai mare resistenţă curentului bolnăvicios de astăḑi.

Batjocura şi hula ridicată asupra nóstră n'a putut provoca decât nemulţămire şi cel mai bun rĕspuns al nostru la acele vorbe grele a fost, că am tăcut.

A nu băga în sémă pe cel ce te lovesce, însemnéză, că îi despreţuesci lovirea şi acesta e cel mai bun mijloc a-l puté desarma.

Şi nu i băgăm în sémă pe cei-ce ne atacă, unde ar trebuí sĕ ne apere, tocmai pentru-că la noi se desvóltă lucrurile în un mod neobicinuit, într'un mod nefiresc, ér desvoltarea acésta a lucrurilor nu póte sĕ aibă durabilitate; córdele prea întinse uşor pot plesni şi ómenii vor vení la convingere, că rĕu s'a lucrat aşa precum au lucrat ei în fatansia aprinsă, vor vení în posiţiune a ne îmbia ei pretenia, — tocmai aceia, cari aḑi dispreţuesc mâna frăţéscă a nóstră pentru salvarea patriei comune şi fericirea ei.

Noi avem convingerea acéstă şi credem în nestatornicia acestei situaţiuni forţate!

Revista politică.

La 30 Martiu s'au început în dieta Ungariei desbaterile bugetului pe 1892 şi după dóuĕ ḑile s'au terminat, continuându-se acum desbaterile speciale.

Hegedüs Sándor, care de ani 15 e raportorul comisiunei financiare a presentat camerei preliminariul de buget. El constată, că echilibrul financiar e restabilit, dar totdeodată recunoscu, că bugetul î-şi are şi părţile lui slabe pelângă cele bune. După Hegedüs vorbi Helfy Ignaz, care din punct de vedere financiar n'a combătut bugetul, dar n'a retăcut nici greutăţile impuse pentru restabilirea lui. S'a ocupat apoi mai pe larg cu politica guvernului, cu disolvarea camerei, cu desbaterea adresei de rĕspuns, apoi cu reforme şi alte cestiuni mai mult de partidă. După Helfy vorbi kossuthistul Molnar Iozsef, care s'a ocupat mai mult cu scăderile politicei financiare. A urmat apoi interpelarea lui Horansky într'o cestiune personala dintre ministrul Szapáry şi Horváth Gyula, care e lipsită de carater general politic.

Independentul Babó ca un nou membru al partidului independent s'a distins prin o vorbire scurtă, dar ascuţită, condamnând sistemul actual de guvernare şi ḑicênd, că nu are încredere în noul guvern, carele pentru o reuşită mai bună la alegeri le-a pus pe acelea în timp de iarnă. Bugetul cei drept e echilibrat, dar el se razimă pe base false. Va fi bugetul solid numai când Ungaria va avea un ministru independent. Dările sunt mari şi confusiunile amploiaţilor de dare sunt şi mai mari. Banii ce i-a spesat guvernul cu alegerile din iarnă mai bine era de-i dădea celor ce sufer de fóme.

După el vorbì Apponyi, care făcù istoricul financelor dela 1875 încóce, atacă guvernul pentru mai multe scăderi şi în fine, avênd în considerare, că şi aşa cu desbaterea adresei s'a perdut mult timp şi s'a vorbit mai mult decât se cuvenia, făcu propunerea sĕ se termine desbaterile speciale.

Propunerea lui Apponyi făcu o impresiune deosebită de bună în tóte cercurile şi purtărei reservate a conducĕtorului partidei naţionale i-se atribue o mare importanţă. —

Lunia trecută s'a întrunit a treia óră comisiunea de împăcare a dietei boeme. Au vorbit în acésta şedinţă mai intâiu matadorii cehilor tineri Dr. Herold şi Dr. Trojan, criticând declaraţiunea guvernului de o parte, de altă parte şi maifestaţiunile conservativilor şi ale cehilor bătrêni. A mai vorbit din partea marilor proprietari contele Bouquoy şi Fisera, desfăşurând cunoscutul lor punct de vedere. In fine a luat cuvêntul conducĕtoriul cehilor tineri Dr Iuliu Gregr, care ḑise între altele: „Nimenea nu s'ar opune delimitării cercurilor judecătoresci după limbă, care ar fi interesul poporaţiunei, décă partida germană n'ar face dintr'ênsa o mare acţiune politică. Acêstă delimitare ar fi şi pentru noi bună, e vorba numai ca ţéra sĕ nu se rupă în douĕ părţi. S'a vorbit mult

---

FOIŢA.

Mórtea lui Ludovic XVI.

(Încheere.)

Regele, vĕḑênd, că trăsura stă, ridicà ochii de pe carte, şi ca un om, care întrerupe lectura un moment, le plecà la urechia duhovnicului seu, şi i ḑise încet şi într'un ton întrebător: „Óre am ajuns?“ preotul rĕspunse numai printr'un semn mut. Unul din cei trei fraţi Samson, călăii Parisului, deschise uşa. Gendarmii coborîră. Dar regele închiḑênd uşa şi punênd drépta pe genunchele duhovnicului seu, ḑise ca un protector călăilor, gendarmilor şi oficerilor cari se îmbulḑiau împrejurul rótelor: „Domnilor, étă ce vĕ recomând! Păziţi, ca după mórtea mea acest om sĕ nu fie insultat. Ve însărcinez sĕ veghiaţi“. Nimenea nu rĕspunse. Regele voì sĕ repete cu mai multă putere acéstă recomandaţiune esecutorilor. Unul din ei îi taià vorba „Da, da, ḑise cu un accent înspăimântător, fi liniştit vom avé grijă, lasă-ne sĕ ne facem slujba“. Ludovic se coborî. Trei ajutători ai călăului îl încungiură, şi voiră, sĕ-l desbrace la piciórele eşafodului. El îi respinse cu maiestate, şi desfăcù însuşi haina, cravatc, şi şi desbrăcă cămaşa până în brêu. Esecutorii se aruncară după aceea éră asupra lui. „Ce vreţi, sĕ faceţi? murmurà el cu indignare“. — „Sĕ te legăm“, i rĕspunseră, şi-i şi apucară mânile, ca sĕ le lege cu funi. „Sĕ me legaţi!“ replicà regele cu un accent, în care se revolta tótă gloria sângelui seu contra batjocurei „Nu! nu! nu voi concede nici odată! Faceţi ve serviciul, dar nu las, sĕ me legaţi, renuntaţi la asta!“ Esecutorii stăruiau, cereau ajutor, ameninţau cu pumnii şi voiau sĕ-l siléscă. O luptă pept la pept puse victima la piciórele eşafodului. Regele din considerare la demnitatea morţii sale şi pentru liniştea ultimei sale gândiri, privea pe preot ca şi cum i-ar cere sfat. „Sire“, ḑise duhovnicul, sufere fără resistenţă ofensa acésta nóuĕ, ca o ultimă trăsătură de asemenea între voi şi Dumneḑeu, care vĕ va fi rĕsplată. Regele ridicà ochii spre cer cu o privire semnificativă, care părea a respinge şi primi totodată. „De sigur“ ḑise el, nu mai puţin decât esemplul lui Dumneḑeu trebue ca sĕ me supun la o astfel de batjocură?“ Apoi se întórse, întinse singur mânile esecutorilor, ḑicênd: „Faceţi, ce vreţi, voi bea păharul până în fund!“

Susţinut de braţul preotului, suì treptele înalte şi lunecóse ale eşafodului. Greutatea trupului seu părea, că arată o amorţélă spirituală, dar ajuns la ultima tréptă, se desfăcù din mânile duhovnicului, percurse cu pas sigur tot eşafodul, privì în trécăt instrumentul şi sĕcurea, şi întorcêndu-se de odată la stânga către faţada palatului şi pe partea, unde'l puté vedé şi auḑi cea mai mare parte de popor făcù dobaşilor semnul sĕ încete. Tamburii ascultară mehanice. „Popor!“ ḑise Ludovic XVI cu o voce, care rĕsuna în tăcere, şi se auḑia respicat până la estremitatea cealaltă a pieţei, „popor! eu mor nevinovat de nici o crimă, din câte mi se impută! Iert pe autorii morţii mele, şi rog pe Dumneḑeu, că sângele ce'l vĕrsaţi, sĕ nu cadă niciodată asupra Franciei! . . .“ El continuà, un murmur străbătù în mulţime. Şeful statului major al trupelor din jurul Parisului, Beaufranchet, conte d'Oyat, fiiul lui Ludovic XV şi al unei favorite, anume Morphrac, poruncì tamburilor, se bată Un sgomotot imens şi prelungit acoperì vocea regelui şi murmurul mulţimei. Condamnatul se întórse cu paşi lini spre ghilotină, şi se predete esecutorilor. In momentul, când îl legară de scâuduri, aruncà încă o privire la preot, care se ruga în genunchi la marginea eşafodului. El trăise, fusese domn preste sufletul seu până în momentul, când şi-l dete Creatoriului prin mânile călĕului. Scândura se întórse, săcurea lunecà, capul căḑù.

şi de mişcarea radicală, dice Gregr, la care s'ar fi alăturat şi marii proprietari. Nu e adevĕrat însĕ că cehii tineri ar avé un program ıadical. „Eu". dice, „consider partida nóstră ca cea maí conservativă în ţéră! Nnmai cât ne ţinem de vechile pacturi şi stipulaţiuni, nisuim hotărit numai pentru redobêndirea vechilor nóstre drepturi. Acésta încă nu e radicalism, luptăm numai cu ceva mai mult temperament, asta e tot" Gregr citédă apoi rescriptul împărătesc din anul 1871, de pe timpul ministeriului Hohenwart, în care s'a promis boemilor recunoscerea dreptului lor public şi încoronarea împĕratului, ca rege al Boemiei, şi apoi adauge următórele: Desbaterile nóstre actuale sémănă cu un colegiu de medici, cari discută asupra cadavrului şi şi fac imputări reciproce: Oratorul ţine pactul de un lucru mort şi crede, că păzitorii intereselor dinastice nu vor suferi continuarea acţiunei, care scormonesce totul. După părerea sa acţiunea, care a fost începută şi condusă cu atâta nechibzuială, nu este politicà.

Regele Carol al României, după cum se scie, a dăruit în dilele trecute 10,000 fr. pentru locuitorii din Rusia, bântuiţi de fómete. Diariul rusesc „Novoie Vremia" vorbind despre acésta dice între altele, că regele Carol încă de mult a căutat ocasiunea sĕ-şi „manifesteze simpatiile sale pentru Rusia", Regele şi-a esprimat cătră ambasadorul rusesc din Bucuresci adênca sa compătimire faţă de cei ce sufer de fómete în Rusia şi totdeodată şi-a esprimat admiraţiunea sa faţă de dărnicia ţarului Alecsandru III. Numita fóie, vorbind apoi despre raporturile ruso-române, scrie următórele. „Sentimentele manifestate de regele Carol vor stêrni un viu resunet în întrégă Rusia, care e strêns legată de România prin trecutul istoric. Ar fi fost deja de mult timpul, ca sĕ se pună capĕt tuturor „neînţelegerilor", escate între aceste dóuĕ state vecine, de aceeaşi credinţă. Acum când în fruntea guvernului României stă o partidă, care totdeauna a păşit cu căldură pentru o politică naţională şi pentru o strênsă alipire la Rusia, acésta e cu atât mai posibil.

Din Belgrad se telegrafézá, că regenţii au primit dilele acestea în audienţă pe agentul bulgar Goranov. Din incidentul acesta regentul Ristici a ţinut o vorbire lui Goranov, în care în numele regenţei a dat espresiune dorinţei de a se restabili pacea şi raporturile amicale între Sêrbia şi Bulgaria, raporturi, cari în decurs de dece ani au esistat între cele dóuĕ ţĕri, însĕ în timpul din urmă au fost puţin conturbate de incidente mai mult sau mai puţin bagatele. Regenţa, continuà Ristici, rógă pe Goranov sĕ linistéscă, faţă cu Sêrbia, cercurile politice din Sofia, apoi declară, că până când afacerile Sêrbiei sunt conduse de regenţă, până atunci ea nu va suferí, ca pacea dintre Sêrbia şi Bulgaria sĕ o periciliteze fiă refugiaţii bulgari, fiă alţi ómeni nesocotiţi.

Raportul

Direcţiunei institutului de credit şi economii „Albina" din Sibiiu către adunarea generală ţinută la 29 Martiu a. c. n.

(Urmare.)

Credit personal ţĕrănesc (nou):

In cursul anului s'au dat în 8668 obligaţiuni suma de	fl. 863,318 „ 20 cr.
sau replătit şi achitat 46 obligaţiuni suma de	fl. 4,721 „ 80 cr.
şi au rĕmas cu 31 Decembre 1891 8622 obligaţiuni suma de	fl. 858,596 „ 40 cr.

Acésta sumă cu suma escomptului de cambii, dau un total de fl. 3.348,551 „ 34 cr., o diferinţă în favorul anului 1891 de fl. 238,973 „67 cr.

Imprumuturi hipotecare:

Imprumuturile pe hipotece au stat la finea anului 1890 din 2051 obligaţiuni în sumă de	fl. 1.266,205 „ 94 cr.
în anul 1891 s'au mai acordat 274 obligaţiuni în sumă de	fl. 311,600 „ — cr.
a resultat prin urmare un total de 2325 obligaţiuni în sumă de	fl. 1.577,805 „ 94 cr.
în cursul anului s'au achitat 229 obligaţiuni în sumă de	fl. 147,841 „ 21 cr.
şi au rĕmas în 31 Decembre 1891 2096 obligaţiuni în sumă de	fl 1.429,964 „ 73 cr.

o crescere de fl. 163,758 „ 79 cr., faţă de anul precedent.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 71387 jugere 187 stângini ☐ în valóre de fl. 5.120,100 fiind cuprinse aici şi edificiile.

Credite cambiale cu acoperire hipotecară:

Starea cu finea anului 1890 au fost de 287 imprumuturi în sumă de	fl. 442,637 „ 95 cr.
în cursul anului s'au mai acordat 53 împrumuturi în sumă de	fl. 160,673 „ — cr.
Deci starea totală au fost 345 imprumuturi în sumă de	fl. 603,310 „ 95 cr.
din acestea s'au replătit 39 împrumuturi în sumă de	fl. 83,071 „ 85 cr.
remânând starea lor cu 31 Decembre 1891 306 împrumuturi în sumă de	fl. 520,239 „ 10 cr.
faţă de anul precedent o crescere de	fl. 77,601 „ 15 cr.

Credite de cont curent:

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1890	fl. 106,392 „ 63 cr.
în cursul anului 1891 sau mai acordat	fl. 422,281 „ 67 cr.
făcêndu-se total de	fl. 528,674 „ 30 cr.
din care s'au restituit	fl. 338,191 „ 98 cr.
remânând cu finea anului 1991	fl. 190,482 „ 32 cr.

o crescere de fl 84 089 „ 69 cr., faţă de anul trecut

Imprumuturi pe efecte (lombard):

Starea cu 31 Decembre 1890 a fost de 231 imprumuturi de	fl. 81,502 „ 60 cr.
în cursul anului s'au mai dat imprumuturi de	fl. 134,558 „ —
resultând un total de 374 imprumut	fl. 216,060 „ 60 cr.
din cari sau achitat 149 împr. de	fl. 71,969 „ 35 cr.
remânând la finea anului 1891 225 împrumuturi de	fl. 144,091 „ 25 cr.

o crescere de fl 62,588 „ 65 cr. faţă de anul precedent.

Scrisuri fonciare cu 5%:

Cu 31 Decembre 1890 au fost în circulaţiune în valóre de	fl. 476,500 „ — cr.
în cursul anului sau mai emis	fl. 160,500 „ — „
au fost deci starea totală de	fl. 637,000 „ — „
s'au sortat în cursul anului	fl. 13,000 „ — „
rĕmân prin urmare cu 31 Decembre 1891 în circulaţiune	fl. 624,000 „ — cr.

Scrisuri fonciare cu 6% (sistate):

Cu 31 Decembre 1890 au fost în circulaţiuune în valóre de	fl. 694,500 „ — cr.
din cari s'au sortat	fl. 111,200 „ — „
remân prin urmare cu 31 Decembre 1891 în circulaţiune	fl. 583,300 „ — cr.

Mişcarea casei:

Intrate, la centrală fl. 11,435,146 „ 69 cr. sucursuală 3.898,077 „ 33 cr., suma întratelor fl. 15.333,224 „ 02 cr.

Eşite, la centrală fl. 11.439,648 „ 33 cr., sucursală 3.901,831 „ 77 cr, suma eşitelor fl. 15.341,480 „ 10 cr.

Total . . . . fl. 30.674,704 „ 12 cr. cu fl. 5.435,393 „ 73 cr., mai mult ca în anul precedent.

(Va urma.)

Unul din esecutori luând de pĕr capul celui esecutat îl arĕtà poporului şi stropì cu sênge marginile eşafodului. Aliaţii şi republicanii fanatici se suiră pe scânduri, îşi îmuiară săbiile şi lăncile în sênge şi le ridicară spre cer strigând Trăiască republica! Gróza acestui act înăduşì acelaşi strigăt pe buzele poporului. Aplausele sĕmênau mai mult cu un oftat imens. Salvele artileriei dedeau de scire suburbiilor celor mai îndepărtate, că domnia regilor era dejudecată deodată cu regele. Mulţimea se depărtà în tăcere. Rĕmăşiţele lui Ludovic XVI fură duse într'o căruţă coperită la cimiteriul Magdalenei; ér în grópă puseră var, pentru-că osămintele victimei revoluţiunii sĕ nu ajungă într'o di relicuiile aderenţilor regilor. Stradele se goliră. Cete de aliaţi armaţi străbăteau cartierile Parisului, anunţând mórtea tiranului şi cântând refrenul insĕtat de sênge din Marseilesă. Nimenea nu sĕ entusiasmă, oraşul rĕmase mut. Consciinţa republicanilor înşişi se turburà înaintea acestui eşafod. S'ar fi dis, că toţi presimţiau crimele, al căror preludiu şi semnal era acéstă primă jertfă adusă rĕsbunărei poporului.

Traducere de *I. V.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Făgăraş, 19 Martiu, 1892. Dle redactor! Cu datul de 16 Martiu a. c. am espedat o corespondenţă la onorata redacţiune a „Tribunei" din Sibiiu prin care rĕspundeam la doue corespondenţe din „Ţara oltului", dar prin posta numitei redacţiuni sunt avisat că nu mi se vor publica reflectările. Dacă onorata redacţiune a „Tribunei" crede de cuviinţă a eschide din colónele sale, o corespondenţă care are menirea a informa publicul despre adevĕrata stare a lucrurilor, şi a demasca pe aceia, cari până acum de trei ori au sedus publicul în unul şi acelaşi obiect, apoi sĕ i fie de bine. Pe viitoriu îi vom împliní dorinţa: şi o vom dispensa de a se mai ocupa cu asemenea vederi. Me rog deci de onorata redacţiune a „Telegrafului Român" sĕ binevoiască a publica, aceea corespondenţă carea este următórea:

Făgăraş, 16 Martiu, 1892. Dle redactor! In preţuitul d-vóstre diar „Tribuna" au apărut în doi numeri, doue corespondenţe din „Ţara oltului" în cari, departe de a se tracta cestiunea alegerilor dietali obiectiv se încércă nisc, nemernici a înegrí persóne, cărora le-ar datorí mulţămita ca până acum le-a tolerat slăbiciunile naţionali.

Ne adevĕrurile cuprinse în prima corespondenţă le-am ignorat, vĕdênd impresiunea greţósă ce o a făcut în publicul de pe aici, în credinţă că destul odiu au a suporta pricăjiţii de sub masca lui „Olimpie". Eram dicis a tăcea.

Dar din respect cătră onoratul public cetitoriu, estern de „Ţara oltului" căci cel de aici cunósce pe „curcanii coşeri", voiu reflecta, observênd, că chiar fără discreţiunea onoratei redacţiuni din nota cu care introduce corespondenţa ultimă: „corespondenţilor cari garantéză" scie cine sunt curcanii din straiţa lui „Olimpie".

I-aşi puté înşira cu numele, dar fiind că ei din punct de vedere naţional sunt din categoria celor de-a stânga cruci din Golgota — pe care sĕ jură în ultima corespondenţă — nu o fac de astă-dată. Cu altă ocasiune, bucuros. Şi atunci tot bucuros voiu eşí şi eu pe taţă, cerându mi scuse că stau de vorbă cu asa musafiri: trifoiul din vêrful muşunoiului Ulmanist. Compătimesc pe bieţii ómeni cari din înălţimea „Olimpuluí" au cădut în rêndul gâscelor ce se îndópă — din bugetul statului — pe sama jidovilor de aici, şi me minunez de masca „curcan". Ce mai caracteristică pentru corespondenţii, cari numai în urma schimbării colorilor (lăpădarea de ném şi sânge) mâncă dulce, şi fac paradă arătând portofelurile pline cu banii tradării, copiilor români cari esclamà: „vai ce de bani are domnu".

Compătimesc pe bieţii ómenii, cari în adevĕr au ajuns în firea curcanilor, încât s'au brusturat de o singură (dar cele multe de pe acasă?) fluerătura a lui „Brebenel" şi voiu reflecta arătând mai întâiu cine sunt „curcanii griviţani cari sĕ tânguesc pentru că algĕtorii cercului Arpaş n'au observat conclusele conferenţei naţionale şi acum a doua óră împróşcă în persóne (ba chiar în institute), cari nici nu aparţin cercului de alegere Arpaş.

1. Constat că ideile cuprinse în cele dóuĕ eremiade nu le susţine şi pe aici nu le apróbă decât cei trei „curcani grivitani (invalidi naţionali) şi jidovii şi jidoviţii de pe la noi. Toţi oltenii îi privesc, pe curcanii plouaţi de escomunicaţi şi vênduţi, ba chiar şi mamele „curcanilor" nici de mâncare nu le mai fac.

Şi pentru ce? Dór pentru-că au observat conclusele conferinţei naţionale?

Nu, ci pentru că „curcanii griviţani" cu sĕptĕmâni înaintea alegerilor, au cutreerat satele érna pe ger în sănii acoperiţi cu pae până la gură cu mânile ingheţate pe códa stégului unguresc, şi cu Ullmann pe după cap, ca sĕ-i câştige voturi. (Dacă va fi delipsă „Ţara oltului" mărturisesce).

Da, domnii curcani griviţani" victimele aruncate după alegeri, cari rĕmân ómeni de caracter şi cu onóre, s'au închinat conclusului conferinţei naţionale, corteşind pentru acela care a dis: că un român e mai eftin (2 fl) ca un porc (20—40) fl. căci pe un porc gras dai la târg preţul din urmă pecând pe un român îl cumperi la urmă cu 2 fl.

Nu sciu în ce categorie de gen, din aceste multungule a numĕrat Ullmann, pe corteşii lui „curcani griviţanii" negrul la faţă biriş-salcie, cari prin a lor gură s'au plâns, că au perdut reuşind Drul Şerban, căci reuşind [redacted] fi fost „binecuvântaţi" — nu sciu după grăsime[redacted]m cu câte 100—200 fl.

Da au corteşit domnii „curcanii griviţani" au cortesit pentru jidovi al căror matador „főispán Leib-Freund" Dr. Feiérvári, a dis că dacă vor vrea jidovii vor alege nu pe Ullmann ci pe o ţigare de deputat.

Apoi astfel de batjocură nu au meritat oltenii, ér că nu, au şi arătat, desconsiderând şi câte 40 fl. ce li se imbea de vot.

Étă onorată redacţiune, cine se plânge că oltenii au jignit conclusul conferinţei naţionale. Corteşii lui Ullmann.

Scie onoratul public cine sunt „curcanii grivitani"? Nisce români, pe care precum nici în diua de paşti nu 'i găsesci în biserică, tot astfel, nici cu lampa lui Diogene nu-i vei găsi în şirul abonenţilor unui diar românesc.

„Curcanii griviţani" sunt: 2 invalidi naţionali, astădi putrejuni infecte, de sub gardul kultur-egylet-ului, şi un sgărie hârtie, fabricant de contracte încheete anticipando fără scirea proprietarilor, pentru espropierea pămênturilor în favorul căii ferate Avrig — Făgăraş.

Da am fi sciut de mult sĕ arătăm coşomanda din Vistea inferióră, unde „curcanul griviţan" a fabricat cu 6 luni înainte de scirea proprietarilor, menţionatele contracte, faţă de care procedere mişeléscă chiar veteranul căpitan Stanciu, în ultima comisiune municipală s'a esprimat fórte dejositoriu pentru comisiunea căii ferate, dicênd: că oltenii au cădut în mânile celei mai blăstămate societăţi Căci s'a aruncat un preţ bagatel pe pămênturi; Vistenii nici cu 30 de mii nu le-ar fi cedat. In urma esemplului făcut pocinog de „curcanii griviţani" sau acomodat şi celelalte comune, până la Porumbacul inferior, unde descoperindu-se mişelia bietul notariu de acolo, abia sărind prin feréstră şi-a mântuit viéţa. Dar mai mult cu altă ocasiune.

Ertare cer dela onoratul public, că m'am ocupat atât de mult cu acesti curcani de-ai lui Vifleem, dar ţiném sĕ se facă lumină în acésta cestine.

Inainte de a trece la combaterea adevĕrurilor garantate spre orientarea publicului aflu necesar a declara, că eu nu sunt nici alegĕtoriu din cercul Arpaşului, nici nu-mi atribui a fi om cu însemnătate în afacerile naţionali. Sunt un simplu doritoriu de binele românesc, în care înţeles şi lucru în cercul meu de activitate Cum vĕd si cum aud judec independent. Acest lucs mi-l pot permite. Şi aş fi fórte măhnit, dacă cineva s'ar îndupleca a crede că o a dóua persónă are cunoscinţă despre cuprinsul acestei corespondenţe înainte de apariţiunea ei în preţuita „Tribuna". Interpretez convingerile pe care le au toţi românii de bine din „Ţara Oltului" cu esceptiunea jidovilor şi clicei jidovesci

2 Sĕ afirmă de „curcanii" pricăjiţi. că unii dintre conducĕtorii românilor de aici ar fi intenţionat a face, cu ocasiunea alegerilor dietali „geschäfturi" şi pare că pintre rânduri ar eşi la ivélă, că protopopul Dan ar fi un astfel de conducêtoriu, — de care — dic curcanii dejeraţi — sĕ ne feréscă Dumnedeu.

Adevĕrul este :Protopopul Dan nu se pretinde — cum dic „curcanii" chrăniţi coşer — ci este unul dintre conducĕtorii români, care împreună cu ceilalţi lucră cu o tăie şi zel respectabil pentru causele românilor din cottul Făgăraş. Acésta o dovedesc analele comitatului Fágăraş, care numai spre laudă îi pot serví.

Stând lucrul aşa, e fórte natural că unii dintre aspiranţi la mandatul oltenilor îi vor fi cerut sprijinul, ba conform curentului îi vor fi făcut chiar oferte, dar protopopul Dan din acésta n'a făcut secret ci publice a declarat. Ba sciu positiv, că s'a şi esprimat că mai bine ori-ce strĕin se fie ales, de cât Benedek advocatul, pe care destul de bine cunoscêndu-l toţi, se scie că numai binele românilor nu-l doresce.

Că protopopul Dan ar fi lucrat sau s'ar fi intrepus pentru cineva, acésta nu cred că încape — ori cât de mare ar fi — în obrăsnicia curcanilor din Palestina, pe care îi asigur că ori ce om de pe aici, se socotesce şi cu căciulă până sta de vorbă cu ei.

3. Referitoriu la cele 15 mii din care dic „curcanii" golaşi, că vor fi făcut fundaţiunea: „Dan-Şerban din care pe crucea nóstră (pe cea din spate? căci cea românéscă va-ţi zălogit la Kultur-egylet) n'ar fi vĕdut nici un ban, adevĕrata stare a lucrului este următórea:

După nenumĕrate încercări de a face pe Dr. Şerban sĕ repăşéscă, în prediua alegerei fispanul devenit celebritate prin „nem engedem“, presimțind că Ullman, cu care umblă „per Arm“ va pica, ér el (fiișpanul Baussnern) se va da de rușine naintea celor ce lau colonisat aici ca sĕ facă marafeturi patriotice, au încercat ultima desperată modalitate de împăcare, reflectând la ajutoriul celui mai pronunțat dușman al măriei sale.

Au însărcinat adecă pe alișpanul ca acesta sĕ róge pe protopopul Dan, ca se mijlocéscă retragerea drului Șerbanu punênd în vedere candidatului restituirea speselor avute și o sumă nu de 15 mii cum dic „curcanii“ ci de 20 de mii de a se împărți spre scopuri filantrop ce în comitat anume: spitalului comitatens 2—3 mii, la cutara scólă 1 mie ș. c. l.

Alișpanul în numele fișpanului s'a învoit, dar Ullmanu nu s'a îndurat a aduce astfeliu de jertfe. Ear că s'a căit a spus-o cu gura lui, că la dus pe ghiață jidovii și „curcanii“ căci, mi-se pare a 5-a di după alegere s'a imbiat cu 30 de mii. Apoi acuma sau ridicat și mai mult acțiile. Ullmann și alții imbie. Audiți numai:

Fișpanul Baussnern nu mai de mult ca în dilele trecute a chiemat la sine pe unul dintre conducĕtorii români de aici și l'a rugat se mijlocéscă ca drul Șerban sĕ demisioneze din parlament în favórea unui milionariu din Budapesta (pot servi cu acte nu cu vorbe góle ca „Curcanul“) asigurând drului Serban, un post in ori ce ministeriu, plus 20—30 de mii, (Ullmann sĕ îmbie cu 40 de mii dacă demisionéză și-l asigură de r ușită). Dar i-s'a rĕspuns în înțelesul: adunăți marfa jupâne, că nu se trece.

Ear „taica“ din Voila puțin a lipsit sĕ nu obrăznicéscă pe un „főszolgabiró“ care tot în dlele trecute s'a dus la el cu ofertul de mai sus. Eată aici ocasiune de „geschäft“, dacă ómenii aceia de omenie ar intenționa a face geschäft pe astfeliu de căi „curcănesci“. Pasărea mălaiu visédă.

Se vede, că „taica“ din Voila mai are creițari dar nu va mai avé de sigur bunăvoința a mai garanta pela institute de credit pentru curcanii pocâltiți, cari ani dearândul iau ros pragul ușilor și-au ușurat masa — ér acum es pe frunte, ca găina când bea apă și se uită la Dumnedeu.

4. Nu e adevĕrat că preoțimea gr. or. rom. ar fi participat la alegeri ér cea gr. cat. s'ar fi obținut. Sĕ fim drepți. Nu ai avut lipsă de degetele dela o singură mână spre a numera deschilinit, atât preoțimea gr. cat. cât și cea gr. care a votat în părți egale.

5. Nu incape în gândul meu cum din alegerea dela Arpaș ese la ivélă „letargia“ scólei din Făgăraș care se dice, că domnesce sub ochii protopopului.

M'aș putea provoca, despre doborirea acestei însinuări, în adevĕr fără rușine, la autoritățile confesionale m'aș putea provoca mai bine la inteligința română din Făgăraș care ar testifica starea lucrului, dar sciind cu cine au se o pun față în față — „curcanii grivițani“ — nu o pângăresc la o așa înfățișare.

Me provoc la inspectorul reg. de scóle, care din feréstra locuinței sale se uită în ușa scólei gr. or. și care a visitat acésta scólă și s'a declarat mulțumit atât cu partea internă, cât și cu cea esternă — pedagogic dis. Apoi fiind vorbă că protopopul Dan, toleréză acésta letargie, amintesc că numitul inspector reg. de scóle în raportul anual ce l'a făcut comisiunei administrative a propuș ceea-ce s'a și primit cu unanimitate (esepționând un individ unic în felul seu) ca vicariului Raț și protopopului Dan sĕ li-se voteze mulțămită pentru nisuințele ce le arată întru prosperarea scólelor. Acestea s fapte, nu vorbe.

Apoi „letargia“ scólei gr. or. din Făgăraș o dă de minciună și faptul clar ca lumina de cari „curcanii“ î-și ascund nasul pe unde pot, că pe când înainte cu 2—3 ani acésta scólă era cercetată de 17—34 elevi, astădi lărgită din necesitate, și provĕdută cu întreg mobiliariul este cercetată tocmai de 82 elevi (dic opt deci și doi). Despre acésta se póte încredința fie cine ori și când va avea bunăvoință, și dau asigurarea, că în urma ostenelelor protopopului Dan și a le vrednicului epitrop, George Boeriu, va eși mulțumit în tóte privințele. Și apoi domnilor „curcani‘ cari v'ați vêndut nemul, trebue sĕ sciți că între cei 82 elevi nu sunt decât doi neorustici, dar nici un jidan și nici csángó biris dela „men-igazgatóság“ unde voi spre rușinea lumei liferați material pentru împărăția lui Kultur-egylet, de care facă-ve Dumnedeu parte din ném în ném.

Nu acum este letargie în scóla din Făgăraș ci a fost când „curcanul grivițan“ astădi „códa corespondenților“ era „profesorul (așa diceau) acestei scóle. Dar despre progresul ce l'a făcut, nu găsesci urme decât în lada bisericei și în faptul destul de rușinos că nici clasificări n'a făcut la finea anilor câți a profesorat acolo. Incât adi trebue se plêngi de mila fostilor elevi ai „curcanului“ cari vin și cer cu lacrimi în ochi testimoniele de pe acest timp, ca sĕ-și asigure fericirea pela căile ferate din România dar nu li-se póte da.

Se vede, că pe atunci, „curcanul grivițan‘ nu avea pene, era golaș — poporul dice părul dracului — căci altcum pentru ce nu a întrodus clasificările în protocolul legat in piele ce s'a început prin 1869 și va mai dura încă cel puțin 20 de ani de aici încolo. Și apoi astfeliu de ómeni sĕ vie și se discrediteze persóne și institute române?

Sĕ me erte onoratul public, că l'am întreținut atât de mult cu afaceri locale dar, obrasnicia curcanilor hrăniți coșer m'a silit la acésta. De altcum, am nădejde în Dumnezeu că me voiu mai ocupa cu aceste persóne, cari în feliul lor de a fi și a sĕ hrăni, merită se fie conservați posterității, nu „în file culbuite“ ci în pielea lor proprie, așa precum sunt sau ridicându-li-se un monument nu sciu cât de mare spre a putea încrușta tóte netrebniciile lor naționale. Și închieiu meditând singur în mine asupra receptului ce ce pare că anume la scris fericitul Eminescu pentru curcanii grivițani în Satira III.

⁂

Cum nu vii tu Țepeș, drace, ca punênd mana pe ei
Se-i imparți în dóuĕ cete, in smintiți și in mișei
Și în dóuĕ temniți large cu deasila sĕ-i aduni.
Sĕ dai foc la pușcărie și la casa de nebuni.

Brebenel II.

Concertul Dimitrie Popovici în Brașov.

Aceia, cari au avut rara fericire sĕ asiste Viséra în 11 Martiu a. c. la concertul dat în spațiósa sală dela „Hotelul Nr. 1.“ de domnul Dimitrie Popovici, eminentul baritonist dela opera teatrului german din Praga, au primit împreună cu mine convingerea și plăcuta impresiune, că arta musicală la noi românii au luat un avênt cât se póte de îmbucurătoriu, că gustul musical al publicului nostru se întinde și progreséză și că unul dintre cei mai autorisați representanți ai geniului musical la noi fără îndoială este domnul Dimitrie Popovici.

Om de o talie inaltă, devotat de provedință cu o înfățoșare plăcută și simpatică, artistul D. Popovici în eleganta-i naturală se presintă după un interval de cinci ani érăși publicului brașovean, pentru a-i oferí una din sĕrile cele mai plăcute rĕmânênd ca publicul asistent sè constate cu o satisfacțiune, că zelul neobosit și diligința de fer 'și aduc totdeuna fructele lor binemeritate.

Și într'adevĕr dl D Popovici se apropie de culmea progresului seu. După un interval atât de scurt, dênsul se presintă publicului ca un adevĕrat artist, ca un triumfător laureat, care e stăpân pe vocea sa puternică și de o sonoritate metalică.

Caracterul și temperamentul esecutantelui escelent, ceea-ce constitue o subiectivitate proprie dlui Popovici, se contopesc de minune cu caracterul obiectiv și nestrămutat al pieselor esecutate. Vocea-i sonoră 'ți oferă o impresiune de plenitudine și vastitate, ca și spectacolul apelor mării.

Deja prin primul punct: Arie și recitațiune din „O nópte în Granada“ de Kreutzer concertantele a captivat inimile numerosului public asistent, care și-a manifestat mulțămirea prin aplause prelungite. Vocea sa dulce și plină de melancolie sĕ desfășură lin și-ți înuesce în minte singurătatea și desolarea unei tainice nopți din luna lui Maiu. Cele dóuĕ cântece: „Wir drei“, și „Mugur mugurel“ de G. Dima, cari au format al doilea punct din program, au fost bine primite de public, cu deosebire cea din urmă prin melodia-i fascinantă și voluptuositatea vocei concertantului a încăldit inimile ascultătorilor, din care causă piesa din urmă a fost bissată.

Prestațiunea concertantelui a ajuns la culme în esecutarea „Ariei olandeze“ de Wagner și în frumósa baladă: „die Africanerin“, un superflus benevol și oferit pe neasteptate publicului versat în arta musicală. In aceste dóuĕ piese l'am cunoscut în adevĕrata lui valóre. Virtuositatea vocei lui uimitóre, plină de vioiciune și vigóre a însuflețit până la frenesie pe publicul asistent, care a recompensat acest strălucit succes prin furtunóse aplause. Piesa „Ebro“ de Scuhman a fost esecutată cu multă desteritate și fineță

Composiția „Pe mare“ de Schubert a oferit o uimerită ocasiune publicului asistent, sĕ cunóscă în persóna dlui D. Popovici și pe un dramaturg escelent, care merită se debutede chiar și pe binele celor mai renumite teatre europene. Privindu-l și ascultându-l cu drag, s'a născut în inimile nóstre dorința de a'l vedea interpretând în clasicele piese din dramaturgia modernă principale roluri, cu cari, în angagiamentul ce-l are adi, — delectéză publicul strĕin, ér noi românii rĕmânem numai cu închipuirea deșartă. Numĕrósele aplause a îndemnat pe dl Popovici a repeta acésta piesă musicală. Cele dóuĕ cântece: „Nor de vijelie“, de Humpel și „Stelele“ de Cohen a fost asemenea primite de ascultători între frenetice aplause ér piesa „Mândruliță“ de Stefănescu, cu carea și-a încheiat concertantele programul sĕu destul de variat și bogat, a captivat inimele tuturor celor asistenți. Mult am admirat desteritatea deosebită a concertantelui, cu care a sciut se dea acestei piese românesci un colorit, ce te punea în plăcuta posiție se simți ori-ce sentiment și ori-ce idee depusă în tecstul acelei composiții. Dl Popovici avù amabilitatea de a esecuta piesa din cestiune și în traducere germână, ceeace s'a primit din partea publicului german cu o vie plăcere și satisfacțiune. Acompaniamentul la pian pentru tóte punctele din program a fost efeptuit de cătră domnul profesor R. Lassel cu o rară precisiune și desteritate artistică. Cele dóuĕ piese orchestrale: „Andante și Menuett din A moll de Schubert și „Menuett și finale din D dur“ de I. Haydn au fost esecutate de d nii M. Krause, R. Machold, Fr. Kling și I. Ludvig cu corectitatea cuvenită secerând aplause binemeritate.

Ca și alți artiști de ai nostri, așa și dl D. Popovici, eminentul baritonist dela opera teatrului german din Praga, un fiu al scumpei nóstre României, a trebuit sĕ se convingă despre adevĕrul, ce-l conține macsima: „Nici un profet în patria sa!“ Bucurescii sunt pentru talentul musical al domnului Popovici, dar dânsul nu e numai pentru Bucuresci. Patria dlui Popovici e lumea cultă musicală, carea scie prețuì talentele, și le scie remunerâ după cuviință. Dorința nóstră a tuturora este, ca iubitul nostru artist per escelentiam sĕ ne mai ofere cât de curênd érăș o ocasiune, pentru a afla órecare mângăiere sufletéscă în geniul seu musical.

G. J.

Convocare.

Toți membrii comitetului reuniunei învĕțătorilor gr. or. din districtul Sas-Sebeș se consideră prin acésta de învitați la ședința ordinară a comitetului ce sĕ va ține în cancelaria scólei gr. or. din Sas-Sebeș, Sâmbătă la 28 Martiu st. v. órele 10 a m. cu următórea

Programă:

1. Stabilirea timpului în care despărțămintele acestei reuniuni vor avea sĕ-și țină adunările generali anuali.
2. Defigerea materialului și distribuirea lui după despărțăminte.
3. Interpelări și propuneri de sine stătătóre.

Poiana în 19/31 Martiu, 1892.

Pentru presidiu

Emanuel Beșa,
v.-președinte.

3800
500
33

Fundațiunea Ioan Popescu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	138 fl.	50 cr.
Ioan Brotea, paroch Merchiașa .	1 „	— „
Georgiu Andron, învĕț. Merchiașa	— „	40 „
Sergiu Medean, preot Sebeș . .	5 „	— „
Zevedeiu Murĕșan, învĕț. Sebeș .	5 „	— „
Avram David, învĕțătoriu Sebeș .	2 „	— „
Ilie Moga, învĕțătoriu Sebeș . .	2 „	— „
Samuil Roșu, învĕțătoriu Sebeș .	1 „	— „
Nicolau Dura „ Rĕhĕu .	2 „	— „
Aug Cărpenișan notariu, . .	1 „	— „
Alecsiu Oniț, jude reg Segedin .	1 „	— „
Avram Michailă, paroch Romoșel	2 „	— „
Nicolau Dubleș notariu „ .	1 „	— „
Georgiu Daniil, învĕțătoriu „ .	1 „	— „
Nicolau Michăilă, cleric, „ .	1 „	— „
Sebastian Olariu, ppresb., Făget .	5 „	— „
Suma .	168 fl.	90 cr.

Varietăți.

* (Adunare generală.) Societatea română de lectură din Sibiiu și-a ținut Duminecă la 5 óre p. m. adunarea generală ordinară, luând parte un numĕr considerabil de membrii. In vorbirea de deschidere constată cu bucurie dl președinte Parteniu Cosma, că societatea a progresat mult și în anul trecut atât moral cât și în ceea ce privesce partea materială. Membrii societății s'au înmulțit Se dă apoi cetire raportului cassarului, Panteleon Lucuța, căruia i s'a dat absolutoriu și s'a votat mulțămită protocolară, și se primí proiectul de buget cu unele mici modificări, urcând suma erogatelor la posiția despre abonarea foilor. — Averea societății trece preste suma de 1300 fl.

Adunarea la propunerea comitetului a hotărît sĕ procure tóte foile românesci, câte apar în monarchia austro-ungară.

La propunerea membrului I. Broju adunarea a decis cu mare însuflețire ca Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul din partea societății sĕ i se aducă mulțămită protocolară și prin o deputațiune pentru bunăvoința, ce o a manifestat față de acésta societate, îngăduind ca membrii ei sĕ se pótă distrage în timpul de vară în grădină. In deputațiune s'au ales domnii: Parteniu Cosma, președinte, Preacuv. Sa Dr. Ilarion Pușcariu vice-președinte și membru din comitet dl Onoriu Tilea. La propunerea Preacuv. Sale dlui vice președinte Dr. Ilarion Pușcariu, adunarea a hotărît sĕ se aducă mulțămită institutelor și privaților, cari au oferit jurnale gratuit pe séma societății. La propunerea dlui Dr. Corneliu Diaconovich se institue un comitet de inițiativă pentru petrecerile sociale ale membrilor societății în persónele dlor: Dr. Octavian Russu, Onoriu Tilea, Dr. Cor. Diaconovich, Cor. Aiser și N. Șuluțiu.

Realegêndu-se tot comitetul din anul trecut, președintele ținú vorbirea de închidere între urele „Sĕ trăiéscă“!

* (Profesor universitar.) Maj. Sa monarchul denumì la universitatea din Cluș de profesor estraordinar pe profesorul suplent dela universitatea din Budapesta Dr. Ladislau Uransky.

* (Deputațiune de dame.) Precum se scie damele din Neoplanta au pregătit o petițiune cătră monarchul, în care se află subscrise preste 3000 dame pentru agrațiarea lui Iosa Tomics. O deputațiune de 100 dame s'au presentat și la ministrul de iustiție Szilágy, rugându-l, ca sĕ intervină pentru agrațiarea lui Iosa Tomics, care a comis omorul pentru a rĕsbuna onórea femei sale. Ministrul le-a promis tot ajutoriul seu.

* (Lumină electrică) Consilierul de magistrat Dr. Nagy a depus la magistratul din Budapesta un raport despre introducerea luminei electrice pentru luminarea Budapestei.

* (Congres de studenţi în Atena.) In prima ḑi a Pascilor se va ţiné în Atena un congres al studenţilor greci, la care vor lua parte 250 de studenţi sêrbi, cu rectorul universităţii. Vor merge şi 50 de studenţi români sĕ ia parte la acest congres, la care negreşit, se va produce discuţiă asupra confederaţiunei balcanice Dl M. Vretos, va pune la disposiţia studenţilor români un vapor, care îi va duce şi întórce dela Atena.

* (Iubileul de 25 ani al „Convorbirilor literari“.) Cetim în „Constituţionalul“: Numĕrul iubiliar cu care „Convorbirile literare“ îşi împlinesc 25 de ani, sub conducerea dlui Iacob Negruzzi şi care trebuia sĕ apară la 1 Martiu trecut a întârḑiat din causa cunoscutei greve a lucrătorilor tipografi. Volumul, pe cât aflăm va fi mult mai mare de cât se proiectase De unde se credea întâiu, că el va fi de 12 cóle, apoi de 14, şi pe urmă de 18, acum aflăm, că va cuprinde cel puţin 21 de cóle El va fi tipărit cu deosebită îngrijire şi pus în vênḑare ca volum separat, ér abonaţii îl vor primi fără nici un adaos de plată. Din vechii colaboratori, la care directorul s'a adresat, a rĕspuns un numĕr aşa de mare, încât scrisorile venite mai târḑiu afară din cale voluminóse, nu vor mai puté încape, în numĕrul iubiliar, ci vor fi publicate în alte numere posterióre. Vestea respândită de câteva jurnale, că acéstă revistă, cea mai veche din tóte revistele române, va înceta, este cu totul neîntemeiată. Convorbirile vor continua ca şi în trecut, după-cum suntem bine informaţi. Numĕrul iubiliar va fi órecum un resumat al întregei literaturi române de 25 de ani şi prin urmare din tóte punctele de vedere interesant.

* (Porci sĕlbateci.) Din comuna Cinadie ni se scrie: Prin pădurile nóstre sunt fórte mulţi porci sĕlbateci, care ne fac nóuĕ fórte multă pagubă mai ales tómna pe timpul fructelor. Aşa din întâmplare înainte de acésta cu vr'o 3 — 4 sĕptĕmâni mergênd la vênătóre s'au împuşcat 2 cu mare nĕcaz în pădure. Dar acum cei mai de mirat, că în sĕptĕmâna acésta Marţi în 17 Martiu st. v. fiind în apropierea comunii cam de diminéţa vr'o 18 porci sĕlbatici, pre cari i-au abătut un om dela odaia sa spre viile comunei — şi aşa apropiindu-se cătră ei un câne a unui jutariu de pădure s'a luat după ei abătêndu-i şi mânêndu i tot înainte până când apropiindu se de comună, ne mai avênd încătrău ocolindu-i şi ómenii, au intrat dintre toţi numai 3 în comună ér ceialalţi s'au despărţit — doi s'au omorît prin ómenii cu topóre, furci etc. ér unul al 3-lea fiind fórte mare deşi a căpătat destule lovituri, acela fiind ér în curtea unui om, s'a aruncat la acel om, odată în pept, a dóua-óră s'a aruncat ér cătră dênsul la picior, unde l'a şi muşcat fórte rĕu, rupêndu-l şi rănindul rĕu la picior.

* (60 măji metrice de aur.) Este sciut, că ministrii de finanţe din ambe părţile monarchiei discută de mult timp regularea valutei. Spre scopul acesta, ministrul de finanţe unguresc, Wekerle, de câteva luni încóce adună aurul în săculeţe grele de trei chilogr., ér săculeţele sunt aşeḑate într'un scrin de fier, care e greu de 28 măji matrice· Până acum s'au adunat nu mai puţin de 60 măji metrice de aur, a cărui valóre face opt milióne florini

* (Conservarea monumentelor.) Ministrul instrucţiunei publice din România a pregătit un proiect de lege pentru conservarea monumentelor antice, şi altul pentru descoperirea monumentelor şi facerea de săpături.

* (Logodnică elefant.) Acum optspreḑece luni s'a logodit într'un orăşel din Ilinois negustorul Wedel cu d-şóra Iulia Clark, o fată în vêrstă de 18 ani. La început d-şóra era frumuşică şi proporţionată la trup, însĕ după câteva luni dela logodnă a început sĕ se ingraşe încât acum o lună cântăria 210 chilograme. Séměnă cu un elefant, suflă greu, asudă grozav de mult şi d'abia îşi mişcă piciórele. Wedel fu consternat la început şi disperat; însĕ vĕḑênd, că îngrăşarea nu se mai termină, şi-a luat de sémă sĕ strice logodna. Dela întêia declaraţie in acest sens, a mâncat o batae sdravănă dela un frate al fetei şi fiind că incetase d'aşi mai visita logodnica a fost bătut pe rênd de tatăl fetei, de mama şi de doi unchi. Tot d'odata a fost tras în judecată Deunăḑi tribunalul l'a condamnat la căsătorie cu elefantul sau la 5 mii dolari despăgubire. Iată un om de care a dat norocul.

Mulţămită publică.

În grava lovitură ce cruda sórte au adus o asupra nóstră prin răpirea atât de timpurie a prea bunei şi iubitei soţie, mamă, soră şi bunică **Iudita Todescu** născută **Tomuş,** fiind din partea numeroşilor amici şi cunoscuţi, consolaţi prin condolenţa lor manifestată atât prin corόne de flori. cât şi prin visite, telegrame şi epistole, ne simţim îndatoraţi şi pe acésta cale a le esprima cea mai sinceră a nóstră mulţămită; ér în special datori suntem a aduce omagiile nóstre de mulţămită Preavenerabililor domni asesor consistorial Zacharia Boiu şi Ioan Papiu protopresbiter precum şi onorabilului paroch din Sibiiu suburbiul inferior Georgiu Bobeş, carii ca preoţi înmormêntători au binevoit a-i da scumpei nóstre defuncte ultima onóre, implorând binecuvêntarea ceréscă asupra sufletului seu nobil

Sibiiu, în 2 Apriliu, 1892.

Jalnica familiă.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Aprile 1892.

Brünn: **40 51 23 1 37**

Nr. 875. (52) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractului Têrnavei, se esrrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 fl.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică, spre a-şi arăta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral

Cererile concurenţilor se fie instruite conform legilor în vigóre şi aşternute în terminul indicat la subscrisul (u p Kükülővár).

Cetatea de baltă, 20 Decembre 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter

Nr. 140/892 [47] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a treia Ucea inferióră, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta se escrie concurs conform resoluţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 10 Decembre 1891 Nr. 7361 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post computate în bani dau pe an sŭma de 403 fl şi 20 cr. cu aceea observare, că în sensul otărîrei Preaveneratului Consistoriu metropolitan din 13 Novembre 1891 Nr. 249 M. a treia parte din venitele parochii Ucea inferióră compete preotului suspendat Iosif Oprişiu din Ucea inferióră.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch sĕ'şi substérnă cererile concursuale instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 28 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Avrigului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr 75/92 [48] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Geoagiul de jos Suseni (tractul protopr. Geogiu II) se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile, computate dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Tóte venitele împreunate cu acest post dau la an suma sigură de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile înstruite, conform normelor din vigóre, în terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Secarêmb 5 Martiu, 1892.

Oficiul protopresb. gr. or.al tractului Geoagiu (II) în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 543/891 [49] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Curtuiuş ocupat de present numai provisoriu, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pe lângă un salariu anual de 100 fl.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi substerne rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 1 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 623 [39] 3—3

CONCURS.

La parochia de clasa III-a Elisabetopole cu filia Hoghilag se deschide concurs pentru paroch cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Din materă şi filie 200 fl. 85 cr.

Doritorii de a competa au a-şi aşterne suplicile instruate conform legei, subsemnatului.

Mediaş, în 30 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi, adm protopresb.

Nr. 63 [41] 2—3

EDICT.

Nicolae Boeriu din Valendorf legiuitul bărbat al Ecaterinei Baceu asemenea din Valendorf, carele a părăsit cu necredinţă pe muerea lui legiuită de şése ani de ḑile fără a se sci locul aflărei lui, se citéḑă în conformitate cu resoluţiunea consistoriălă din 20 Decembre 1891 Nr 7091 B., ca în termin de şése luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial urḑit contra lui din partea mueri sale se va pertracta şi decide în absenţa lui.

Cohalm, 27 Ianuariu 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 1892. (40) 2—3

EDICT

Maria Bărăbăţan Roşca din Alba-Iulia, care de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Vasilie Vezan, domiciliat în Micăsasa, fără de a se sci locul ubicaţiunei ei, se provócă prin acésta, ca în tnrmin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertracta şi decide şi în absenţa ei procesul matrimonial, intentat de bărbatul ei în contra ei.

Mediaş, în 15 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiter.

Nr. 98/892 [50] 1—3

EDICT.

Bucura Iacob din Agostin cercul Cohalmului, care de cinci ani a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolae Damian din Agostin, fără a se sci ubicaţiunea ei, sau de mai trăesce, se citéză a se presenta înaintee subsenatului oficiu în termin de şese luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 11 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Sz. 56/892 [51] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX t cz. 102 § a értelmében, ezennel közhirré teszi, hogy a balásfalvi kir. járásbiroság 20/889 számu végzése által a nagysebeni Álbina hitelintézet végrehajtató javára Monorai Grail Gusztáv és társai ellen 101 frt. 72 kr. tőke, enek 1890 év augusztus hó 12 napjától számitandó 6 % kamatai és eddig összesen 2 frt., perköltség követelés erejéig elrendelt s 1890 évi februárius hó 25-én foganatositott kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le lefoglalt és 415 frt. — kr. becsült 1 garnitura cséplőgép járgány és géprostaiai, 4 tehén, 4 juh, 3 kecske, 1 ökörszekér, 1 borsajtó, 1 sertés ól, 4 ló és 1 asztalból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 149 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Monorai alperesek lakásainál leendő eszközlésére 1892-ik év Április hó 11 ik napjának délután 3 órája hataridőül kitüzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingoságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Balásfalván 1892-ik évi Márczius hó 26 naján.

Thát György,
kir. birosági végre

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34. Sibiiu, Sâmbătă 28 Martiu, (9 Aprile) 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iuniu al anului 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Martiu 1892, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 27 Martiu, 1892.

Intre multele nóstre necazuri nu odată trebue sĕ dăm pept cu atacurile, cari se fac în presă asupra instituţiunilor nóstre culturale. Nu odată am fost necesitaţi sĕ ne apĕrăm scólele nóstre de asemenea atacuri făcute parte în presa nóstră, parte în presa strĕină, atacuri făcute totdeuna cu scopul de a calumnia, de a discredita scólele, de ale slăbí temelia, de a prepara opiniunea publică pentru momentul, când acelor scóle li se va da lovitura de mórte.

Cine a urmărit cu atenţiune desvoltarea curentului cu magiarisarea în statul nostru, acela a putut observa, că prima lui îngrigire a fost şi este delăturarea institutelor românesci, ca în lipsa acelora mai cu uşurinţă sĕ se pótă ajunge la ţinta dorită, şi paralel cu delăturarea lor crearea de scóle după recepta modernă, care ţintesce deodată la două lucruri: magiarisare, şi scóterea poporului de sub influinţa bisericei.

Pornirea acésta stricăciósă în prima liniă bisericei nóstre, poporului nostru românesc, şi în linia a dóua stricăciósă statului, alimentată de politica specială a guvernului nostru, se pronunţă tot mai făţiş, şi omului cugetătoriu i se impune óre cum impresiunea, că sĕ apropie timpul, când scólele nóstre românesci vor fi espuse la cercarea cea mai grea, şi va trebuí sĕ ne tragem bine séma, cum şi între ce condiţiuni mai putem conserva institutele nóstre culturale, cum — şi sub ce forme vom mai puté ocrotí sub ochii bisericei mame pe aceste fice candide, pe cari până acuma le-au pădit ca pe ochii din cap, şi cari sunt ameninţate de a fi aruncate în valurile lumei fără a mai priveghia asupra lor ochii de argus ai bisericei

Sub impresiunea atacurilor îndreptate în general asupra scólelor românesci am primit şi noi pastorala prelaţilor bisericei greco-catolice române din patria nóstră, pastorală adresată clerului şi poporului credincios al acelei biserici. Şi pe cât de mare ne-a fost bucuria, că episcopatul bisericei greco-catolice ese din reserva de până acuma pentru apĕrarea scólelor, pe atât de mult ne am desamăgit în aşteptările nóstre, căci pastorala de care vorbim chiar şi în cestiunea institutelor culturale se pune pe un esclusivism confesional, şi intonéză cu atâta ostentaţiune mêntuirea numai şi numai dela scólele şi biserica catolică, atât de tare accentuéză rătăcirea tuturor acelora, cari nu se ţin de biserica greco-catolică, încât acéstă provocare tocmai între criticile împregiurări de adi mai ales în o asemenea pastorală de postul mare noi nu o putem nici pricepe.

Dar nu acésta desamăgire a nóstră, cari credeam că tocmai în aceste dile de tot critice pentru instituţiunile nóstre culturale vom puté face din nou iniţiativa pentru salvarea scólelor nóstre poporale, nu acésta desamăgire e motivul principal al acestui articol.

Voim sĕ indigităm la atacul îndreptat de către diarul „Kolozsvár“ din Cluş în contra gimnasiului nostru din Braşov, atac pe care nimica nu-l justifică, de cât dóră curentul de adi de a săpa împrigiurul pomilor din grădina nóstră culturală nu cu scopul de a promova prosperarea lor, ci de a le tăia rădăcinile, ca cu atât mai uşor sĕ se prăpădéscă.

Denunţarea e făcută contra eforiei dela scólelele nóstre din Braşov, contra actualului director, care după cum susţine denunciarea nu e cualificat, nu ţine disciplină, mai pe sus de tóte că nu e crescut în Budapesta, şi nu scie ungeresce.

Ca urmare se atrage atenţiunea ministrului nostru de culte asupra acestui institut, ca el sĕ pună lucrurile în rênduélă la acéstă scólă românéscă.

Calumnia tot calumniă rĕmâne, dar ea totnşi prinde.

Programa se esecută cu vigóre. După Năsĕud Beiuşul, după Beiuş Braşovul. Sus sĕ avem inimile, căci dile grele ne amenință.

Revista politică.

In dieta ungară se continuă desbaterile speciale asupra bugetului.

Desbateri mai înflăcărate s'au aprins la titlul despre curtea regală. Oposiţia voesce o curte regală magiară deosebită, care sĕ fie în Budapesta. In tot decursul desbaterei despre curtea regală ministrul preşedinte a rĕmas de tot reservat, nereflectând nici măcar la observările, ce i-se adresau personal. Acésta a fost bătător la ochi şi-a dat ânsă la diferite interpretări.

Se vorbesce chiar, că şi în un consiliu de ministri cestiunea curţii a dat ansă la încordate discusiuni, şi ministrul Szapáry a fost maiorisat, susţinêndu-se cel puţin deocamdată ideea unei curţi regale magiare.

Tot aşa s'a continiuat discusiunea la titlu despre cabinetul de cancelarie, contra căruia a vorbit I. Horváth şi D. Pázmándy, constatând acesta, că între 27 oficiali numai trei sunt magiari. Ministrul Szögyény le a rĕspuns, că cancelaria are sĕ se reducă direct la persóna monarchului, căci dênsul dispune şi cestiunea nu e dar politică.

La titlu „erogate comune“ D. Pázmándy combate acest titlu deóre-ce pentru Ungaria nu esista un ministeriu al casei împĕrătesci. Ungaria nu e din destul representată în ministeriul comun, ómenii ţin mai mult la vechile tradiţiuni austriace. Chiar nici primaţiatul ungar n'are din causa acésta nici o ingerinţă la curia papală, deórece în decretul de denumire al primatelui numirea „Ungaria“ nici nu obvine. La titlul acesta a mai vorbit Beöthy, carele combătù pe Pulschy. I. Horváth vorbì pentru îmbunătăţirea îngrigirei soldaţilor. —

Alegerile escrise în Bucovina pentru diua de 4 Aprile au dovedit un triumf al românilor. In tóte cercurile electorale, unde comitetul naţional a candidat români au reuşit, candidaţii comitetului, afară de cercul Cernăuţi, unde în urma ingerinţelor şi agitaţiunilor ne mai pomenite, candidatul românilor n'a putut întrunì maioritatatea voturilor. Alegerea acésta însĕ a fost îndată protestată. De altfeliu la tóte alegerile s'au făcut mari presiuni din partea guvernului, cu tóte acestea românii s'au dovedit de astădată tari. —

FOIŢA.

Sub papuc.

El e sub papuc! De câte ori nu se aude în viaţă întrebuinţându-se espresiunea acésta la ómeni, de cari nimeni n'ar presupune, că au trecut pe sub jugul caudinic, adecă, că şi-au dat libertatea la o domnie absolută, care nu sufere nici o contradicere şi care suprimă dela început cu tótă puterea şi cea mai mică încercare de felul acesta.

Prisonierii romanilor trebuiau sĕ treacă pe sub un lemn în formă de furcuţă, care se numea jugul caudinic. Elveţienii din evul mediu trebuiau sĕ se închine la pălăria guvernorului Gessler; éră simbolul domniei femeilor din vremea nóstră este papucul, simbolul robiei pentru bărbat, după cum afirmă pretinşii cunoscĕtori ai referinţelor moderne sociale.

De cele mai curióse ficţiuni ale timpului nostru se ţine, că compătimim pe ómeni pentru anumite curiosităţi, cu tóte că suntem convinşi, că ei se află fórte bine pe lângă ele, şi este încă întrebarea dacă nu se ţin şi aşa numiţii eroii pantofului de acéstă categorie. Eu sciu, că prin acéstă dicere comit un fel de eresie către propriul meu secs, dar observaţiunile mele m'au învĕţat, că lucrul stă în faptă aşa, şi că cea mai mică parte din cei cari stau sub sceptrul femeii ar dori sĕ-şi dobândéscă éră libertatea, şi şi dacă s'ar împărtăşi de ea pe scurt timp, ar dori clipita, în care sĕ se pótă pleca éră sub jugul obicinuit, de şi adese pot fi momente, în care ar avea plăcere sĕ se scuture de el.

Sunt diferite grade de robie pentru bărbaţi. Cea mai uşóră formă e, când femeia îşi spune franc dorinţa, şi cere împlinirea ei. Mai grea e, când ia într'ajutor rugăminte şi eventual şi lacrimi. Cea mai grea formă însĕ este aceea, când bărbatul este de părere, că îşi are propria sa voinţă, şi purtat de fire invisibile, esecută numai aceea a nevestei sale. Astfel de esemplare aşa sunt de pătrunse de credinţa în puterea lor, încât tocmai între ele afli cele mai mari batjocuritóre despre eroii pantofului, fără ca ele sĕ scie, că însăşi rangează în categoria acelora Aceştia sunt cei necurabili.

Intr'o serată la care am fost nu demult, mi s'a oferit un admirabil tablou de domnia absolută a papucului. O damă sĕ simţi atinsă de o observare nevinovată a altei dame de un nou faon de pălărie, despre care dicea acésta că se potrivesce numai pentru fete tinere de tot, pecând şi dênsa avea asemenea pălărie. Deodată devenì indispusă, şi aruncà bărbatului seu, care juca cărţi în apropiere una din acele priviri, a căror efect ni-l putem esplica numai de când ni sunt cunoscute minunile hypnotismului. Efectul acestei priviri asupra sĕrmanului bărbat a fost grozav.

Se vedea, că şede ca pe ace şi deabea póte aştepta, ca sĕ isprăvéscă partia Atunci se escusà la tovarăşii sei că durere mare de măsea, veni la nevastă sa şi o întrebà, dacă vrea se mérgă acasă, că el nu se simte bine. Nu trecură cinci minute, şi părechia era dusă Un erou mai bine dresat nu mi a mai dat de ochi. Şi acesta nu era un om fără putere de voinţă, sau fără caracter; el stă în fruntea unei interprinderi mari, pe care o scie conduce cu mână sigură. Faţă de femeia sa însĕ n'are arme, ca şi un rĕsboinic, care fie cât de gróznic la luptă însĕ când depune armele şi armatura . . . . este un om ca şi ceilalţi, a cărui inimă e accesibilă chiar şi pentru cele mai slabe săgeţi.

In necontestabila domnie esistentă a femeei asupra bărbatului, care este de privit ca un op al civilisaţiunei nóstre, zace un moment moral, care nu trebue nici de cum desconsiderat. Numai la cei superiori în cultură, fiinţe nobilitate prin simţeminte mai fine sĕ află acéstă supunere benevolă a forţei sub gingăşie. Victor Hugo a adus în acéstă privinţă o icónă admirabilă. Un leu, după care vênéză întréga armată a unui rege, nimicesce jumĕtate din ea, şi pe ceilalţi îi alungă. Mănios de injuria, ce i s'au făcut, regele pustiei întră în cetatea, care era părăsită de locuitori, fuge prin stradele cele pustii, şi întră în palatul regelui, spre al jertfi pe el şi pe ai lui măniei sale.

Dar şi locuitorii palatului regal s'au mântuit prin fugă, şi numai în ultima odaie află el o fiinţă vie, un copil în légănul seu, care ridică amenințător degetul spre el. La acéstă priveliştе dispare mănia

Anarchistmul din Paris, în urma măsurilor riguróse, se vede, că s'a mutat la Madrid în Spania. In 5 l. c. n. doi anarchisti puseră materii esplosive pe treptele ce duc dela locuinţa preşedintelui în sala de şedinţe. In momentul când s'au depărtat au fost observaţi şi prinşi. Din scrisorile, ce s'au aflat la ei s'a dovedit, că au voit sĕ ridice în aier palatul camerei, senatului, palatul regal, palatul ministeriului de iustiţie, de resbel şi altele. Unul dintre anarchisti e frances, celalalt spaniol. Palatul regal era sĕ fie sdrobit la Dumineca Floriilor. Capitala Spaniei e în continuă agitaţiune, poporaţiunea cere pedepsire esemplară. Din Barcelona au fost espulsaţi 14 anarchisti francesi —

In senatul Românieí dl senator Th. Văcărescu a făcut propunerea a i se comunica actele diplomatice relative la succesiunea Zappa:

„Solicit, dle preşedinte, binevoitórea d-vóstră intervenire pentru a ruga pe dnii miniştrii de esterne şi de justiţie sĕ depună pe biroul senatului corespondenţa diplomatică şi actele emanênd de la ministeriul public relative la succesiunea Zappa. Acéstă succesiune ar fi dat loc — se ḑice — pe timpul facerei inventariului şi a îndeplinirei fotmalităţilor prevĕzute de lege, la nisce veleităţi din partea representaţinnei diplomatice elene din Bucuresci, de a contesta statului român drepturile de suveranitate teritorială.

Cer comunicarea acestor acte, nu ca sĕ me încredinţez despre un lucru, de care sunt cu desĕvêrşire convins şi anume că guvernul 'şi-a făcut de sigur datoria şi a sciut sĕ apere drepturile şi demnitătea ţĕrei, — dar cer comunicarea ḑiselor acte pentru a culege din ele şi alte documente nouĕ în privinţa unei cestiuni, pe care voiu sĕ o supun acestei înalte adunări pe cale de propunere sau de interpelare.

Acéstă cestiune constă în a se scí, dacă, fara a face restricţiune la libertatea de a testa, corpurile legiuitóre nu ar trebui sĕ ia mĕsuri, fie pe cale de legislaţie civilă, fie pe cale de legislaţie fiscală pentru ca sĕ nu se mai vaḑă d'acum înainte averi însemnate făcute în Romània trecênd le instituţiuni de caritate sau de cultură din afară de ţéră, sau chiar la state strĕine, fără ca instituţiile similare de la noi sĕ priméscă cea mai mică liberalitate şi fără ca acéstă ţéră, aşa de generósă şi ospitalieră, care primesce cu braţele deschise pe ori cine şi'i dă mijlóce d'a câştiga aici consideraţie şi avere, sĕ nu priméscă altă rĕsplată de cât nerecunoştinţă şi o indiferenţă umilitóre".

Raportul

Direcţiunei institutului de credit şi economii „Albina" din Sibiiu către adunarea generală ţinută la 29 Martiu a. c. n.

Mişcarea cassei:

(Încheere.)

Revirimentul în giro-conto al băncei austro-ungare a fost în anul espirat de fl 7.327,787 „ 59 cr., ér revirimentul prima-notei a fost de fl. 4.958,237 „ 54 cr.

Din bilanţul general al anului 1891 resultă că: Suma activelor institutului este cu fl. 858,223 „ 67 cr. ér suma venitului brut cu fl.52,088 „ 29 cr., mai mare ca în anul premergĕtoriu.

Substrăgênd din venitul brut al
anului de . . . . fl. 443,841 „ 57 cr.
totalul eşirilor cu . . . . fl. 374,704 „ 75 cr.
resultă un profit curat al anului de fl. 69,136 „ 82 cr.
cu fl 9,838 mai mare ca în anul precedent.

Relativ la distribuirea profitului de fl. 69,136 „ 82 cr. ne luăm voe a face următórea propunere:

1. 5% dividendă după capitalul social de fl 300,000 conf. §-lui 62 din statute fl 15,000
2. Restul de . . . ., . fl 54,139 82
sĕ se imparartă cum urméză:

a) La fondul general de reservă suma ce se mai recere, ca acela sĕ ajungă la cifra macsimală de fl 100,000 provĕḑută în § 65 din statute fl. 6,595.

b) 16% tantiema provĕḑută în § 62, *b*, *c*, *d*, din statute pentru membrii direcţiunei, directorul esecutiv şi ceialalţi oficiali, precum şi remuneraţiunea usitată pentru funcţionarii institutului fl 11,679 „ 04 cr.

c) 6% pentru scopuri culturale şi de bine facere 3,248 „ 16 cr., fl. 21,522 „ 20 cr.

3. Din restul de . . . . . . fl. 32,614 „ 62 cr.
d) Supradividendă acţionarilor fl. 24,000 „ — „
e) Fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului . . . . . . fl. 4,000 „ — „
f) Fondului special de reservă fl. 572 „ 64 „
g) In contul realităţilor din Braşov . . . . fl. 4,041 „ 98 cr., „ 32,614 „ 62 cr.

Primită acésta propunere, dividenda anului 1891 ar f fl 13 de acţiune, egal cu 13% a valórei nominale a acelora, fondul general de reservă ar ajunge la cifra macsimală de fl. 100,000, cel special la fl. 10,000 ér fondul de pensiuni al funcţionarilor la fl. 52,867 „ cr.

Ve rugăm şi de astădată se ne autorisaţi, ca cuponul per 1 Iuliu a. c. sĕ-l putem rescumpĕra inmediat după adunarea generală.

In fine presentându ve raţiociniul cu tóte conturile sale, ve rugăm ca după-ce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghiare, sĕ binevoiţi:

1. a lua spre scire raportul acesta, a aproba bilanţul închieat la 31 Decembre, 1891 şi a da direcţiunei absolutoriu pentru gestiunea sa pe anul espirat,
2. a primi propunerea nóstră cu privire la distribuirea profitului,
3. a dispune asupra sumei destinate spre scopuri culturale şi de binefacere,
4. a ficsa preţul marcelor de presenţă pe anul curent,
5. a primi propunersa nóstră relativ la crearea unui fond special de rĕservă,
6. a alege 4 membri în consiliul de direcţiune.

Din şedinţa direcţiunei ţinută la 15 Februariu 1892.

I. Hannia, preşedinte.
P. Cosma, director esecutiv.

II.

Raportul comitetului de supraveghiare

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiare, esaminând conform §-lui 57 şi 58 din statute bilanţul istitutului de credit şi de economii „Albina" pentru anul 1891, l'a aflat îndeplină regulă consunând tóte posiţiunile contului perderii şi profitului, precum şi activele şi pasivele cu registrele principale şi aucsiliare ale băncii

Prin scontrarea, care o am estins asupra tuturor ramurilor de operaţiune, am constatat, că efectele, portofoliul de cambii, decumente de împrumuturi etc. corespund întru tóte cu estrasele publicate şi cu registrele aucsiliare.

Ne luăm deci voiă a propune aprobarea bilanţului pro 1891, dându-se totodată direcţiunei absolutoriu.

Propunerea direcţiunei pentru distribuirea profitului, care merge într'acolo, a împărţi din profitul de fl. 69,136 82 cr. după dotarea fondului de reservă cu fl 6595, — după scóterea de fl. 11,679 „ 04 cr., pentru tantieme, de fl. 3,248 „ 16 „ pentru scopuri de binefacere — o dividendă de 13 , ér restul al întrebuinţa pentru a dota fondul de pensiune cu fl 4000. — fondul de reservă special cu fl. 572 „ 64 cr. şi a amortisa din realităţile din Braşov fl. 4,041 „ 93 cr., o încuviinţăm recomandându-o spre primire.

Sibiiu, în 27 Februariu 1892.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. *A Brote*, *Michaell Kabdebo*, *C. Tobias*, *I. Creţu*, *N. Frateş*.

Protocol

luat în şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Arad şi privincie, ţinută în 1 Martiu 1892 st. n. d a. la 5 óre în urma convocării de dato Arad 29 Februariu a c.

Presenţi:

Dómnele: Aurelia Beleşiu, presidentă; Rh. Silvia Ceontea, v. presidentă; Barbara Antonescu, casieră; Iuliana Dogariu; Silvia Plopu; Lucreţia Tamasidan; memb. comitetului.

Domnii: Ioan Beleşiu; Teodor Ceontea, consilieri; Dr Georgiu Plopu, secretariu.

Dómna presidentă deschiḑênd şedinţa, pune la ordinea ḑilei obiectele espuse în convocare; şi anume:

Raportéză prin secretariu, că casa din Arad, strada Deák Ferencz Nr. 27 este de tot solvită, adecă tot preţul de 12,200 fl. — éră contractul s'a presentat la cartea funduară pentru transcriere. Spese de timbru au obvenit: cu facerea contratului în 2 rênduri 2 fl. 50 cr., timbru pe petit 3 fl 50 cr, pe 3 rubruri 3 fl. 15 cr., de tot: 2 fl. 95 cr., care s'au anticipat prin domnul Traian Pacu

Se ia la cunoscinţă cu plăcere Suma de 2 fl. 95 cr. obvenită cu contratul, se asemnă la cassa reuniunei spre esolvire pe cuita lui Traian Pacu.

Dómna presidentă dă cetire prin secretariu epistolei M. O D. Vincenţiu Babeşiu adresată Inalt Prea Sânţiei Sale Ioan Meţian episcop şi graţios patron a reuniunei, prin care atât în numele seu, cât şi a Ilustrilor domni: Alecsandru Mocionyi şi Zenobiu Mocionyi de Foen, mulţămesce pentru proclamarea lor de membri onorari ai reuniunei, primind diplomele.

Espune mai departe, că pentru fondul reuniunei au binevoit a doná:

Domnii: Alecsandru Mocionyi . .	50 fl.	— cr.
Zenobiu Mocionyi . . .	50 „	— „
Vincenţiu Babeşiu . . .	20 „	— „
la olaltă:	120 fl.	— cr.

In fine dómna cassieră Barbara Antonescu declară, că a primit suma de 120 fl. din mânile secretariului.

Se ia la cunoscinţă, cu placere. Suma de 120 fl. se asémnă pentru administrare cassei, éră ilustrilor domni generoşi: Alecsandru Mocionyi de Foen, Zenobiu Mocionyi de Foen şi Vincenţiu Babeşiu comitetul reuniunei li esprimă mulţămită profundă prin estras protocolariu, care este a se publica şi în fóia oficiósă „Biserica şi Scóla",

Epistola memorată mai sus se depune în archiva reuniunei spre păstrare.

Venind la ordinea ḑilei raţiociniul cassei de pe anul 1891 dómna cassieră espune, că din causa de morb nu a putut presenta acum raţiociniul, însĕ 'l va presenta cât mai curênd. — Se ia la cunoscinţă

Censurêndu se raţiociniile dómnei directóre de pe lunile, Novembre, Decembre 1891 şi Ianuariu 1892 şi aflându-se în ordine — se apróbă.

Dómna cassieră, raportéză, că a primit dela administraţiunea cassei consistoriale, conform listei aci sub 2. NB., alăturate, 26 fl. ca bani colectaţi în favorul scólei de fetiţe. — Se ia la cunoscinţă cu mulţămită.

Suma de 26 fl. se asémnă pentru administrare la cassa reuniunei, éră donatorilor generoşi, şi anume

Domnul Demetriu Antonescu,	donat .	2 fl	— cr
„ Laurenţiu Barzu,	„ .	1 „	— „
„ Meleţiu Popu,	„ .	— „	50 „
„ Filip Dumitru,	„ .	— „	50 „
„ Simeon Surdu,	„ .	— „	50 „

---

lui, şi învins şi umilit sĕ întórce şi sĕ duce înapoi în pădure Acésta este puterea gingăşiei preste forţă şi pe ea sĕ basează şi domnia pantofului.

Ne ar duce prea departe, ba ar fi chiar imposibil, sĕ enumĕrăm tóte acele arme, prin cari sĕ câştigă şi susţine acéstă domnie. Arsenalul de rĕsboiu al unei puteri mari militare abea conţinea mai multe instrumente de atacare şi apărare, ca cum îi stau acelea la disposiţie unei femei, când e vorba sĕ supună voinţa bărbatului sub a sa. Sĕ înşélă cineva când dă în casul acesta o rolă importantă frumseţei.

Prin frumşeţe sĕ póte câştiga, nu însĕ şi susţinea simpatia. Insĕ dela simpla privire, în care zace ceva ca rugare şi împutare până la artileria cea grea a lacrimilor şi minele de Torpedo ale sgârciurilor şi ale histericalelor femeia are la disposiţie un material de atac aşa de bogat, încât abea se aflà pentru bărbat vre-un mijloc, ca sĕ resiste pe timp mai lung şi aceia, cari în faptă ar putea-o face acésta, de regulă nu merită, ca se fie învinşi. Nu e nici decum un semn de caracter slab, când un bărbat concrede influinţei femeiei domnia pe un teren unde el şi aşa nu este pe acelaşi nivel cu ea, şi tocmai cele mai puternice şi mai eroice naturele din tóte timpurile au recunoscut bucuros acéstă domnie a femeilor şi au suportat'o fără a se plânge. Puternicul Heracle al grecilor trebue privit ca primul erou al papucului, pe care Omphale l'a dresat aşa, încât el torcea lână, şeḑênd la piciórele ei, ne mai amintind de bătrânul Samson, care lăsà pe Dalilah sĕ-i taie buclele care-i erau isvorul puterei sale supraomenesci. Ce mai pot ḑice faţă de aceşti viteji eroii pantofului de aḑi, dela cari prin vicleşug capătă femeile lor banii pentru a călĕtorì la băi, sau o toiletă nóuă sau cărora le poruncesce şi opresce relaţiunile sociale, sau le dictéză modul de traiu.

Fiecare domnie, aşa dar şi aceea a femeiei asupra bărbatului, se baséză pe o anumită superioritate, însĕ aceea nici decum nu trebue sĕ constea din putere fisică sau mărime spirituală, căci mai esistă încă o mie de alte forme, în care sĕ póte manifesta aceia. Petru cel mare din Rusia se ţinea de acele naturi dure, cari pe lângă tot amorul sensual pentru femei, totuşi nutria cel mai mare dispreţ faţă de ele. Scenele de nestimă, care le făcea el damelor sale de curte, şi cari se comunicau în rapórtele ambasadorilor strĕini veniţi la curtea sa nu sĕ pot descrie aci. Şi étă că venì o femeiă din popor, o simplă vivandieră, împĕrătésa de mai târḑiu Katharina I. şi făuri acestui sĕlbatec turbat lanţuri, din cari nu se mai putù desface. El, care supĕrase, batjocurise, ruinase moralicesce şi phisic fără întrerupere pe cele mai culte şi mai distinse dame dela curtea sa, devenì sclavul acestei femei şirete, care sciù sĕ'i afle slăbiciunile şi sĕ'l ţie în continuu în incordare, sĕ i ocupe fantasia, şi sĕ se supue atâta timp capriciilor sale, pănă când se făcù stăpână peste el, şi'l sili pe stăpânitorul a nenumĕratelor milióne de ómeni sĕ jóce după cum îi cânta ea, tocmai ca şi un mânător de urşi, care punênd un inel la nasul înfricoşatului animal, îl duce cu sine şi'l face unélta sa orbă, cu tóte că cu o singură lovitură a brâncei l'ar putea nimicì acesta.

Şi acéstă domnie a femeilor preste ocârmuitorii sorţii naţiunilor puternice se póte observa în întréga istorie a omenimei. Ludovic XIV şi Ludovic XV din Francia fură supuşi aşa, eroii de sênge ai domniei de spaimă din Francia, un Danton, un Talien, bărbaţii directoriului, sĕ lăsară a fi conduşi de Egerii, cari de multe ori întrebuinţau influinţa lor spre fapte rele. Numai Napoleon cel dintâiu a fost o natură atât de brutală şi de egoistă, încât el ca şi ţarul Petru, cuceria femeile, nu lăsa însĕ sĕ fie învins de niei una. Este un grad de egoism, care face pe fiinţele atăcate de el, sĕlbatice ca hiena. Un astfeliu de egoist a fost Napoleon I. şi nu spre fericirea sa, căci în urma urmelor tótă fericirea omenéscă se reduce numai la sacrificiile, cari le aducem pentru fericirea altora. Contrariul seu a fost Napoleon III, care era un erou al pantofului în tótă forma. Eugenia îl stăpânia şi prin el stăpânea lumea. După-cum se ḑice, şi rĕsboiul, care i-a răpit

	Translatus:	4 fl. 50 cr.
Dómna Maria Subotelean,	„ .	20 „ — „
Domnul Simeon Bodea,	„ .	1 „ — „
„ Vasiliu Flori,	„ .	— „ 50 „
	de tot:	26 fl — cr.

li-se esprimă din partea comitetului profundă mulțămită protocolară, care se decide a se publica în fóia oficiósă „Biserica și Scóla“.

Avênd comitetul cunoscință despre trecerea la cele eterne a dómnei Ana Stefu, soția domnului N. Stefu învĕțătoriu în Arad, care a fost membru a reuniunei și a conlucrat la scopul nobil al reuniunei.

Esprimă condolință protocolară pentru perderea acestei membre și decide: ca fetița ei, Ersilia Stefu eleva scólei de fetițe se priméscă instrucțiune în scólă gratuit estimp.

Despre ce se încunosciințéză dl N. Stefu prin estras protocolariu, precum și dómna directoră a institutului.

Pășind reuniunea dela 1 Februariu a. c în posesiunea casei cumpĕrate strada Deák Ferencz Nr. 27, și abḑicêndu-se tuturor locuitorilor locuințele pe 1 Martiu a. c. ca atunci sĕ se pótă acolo transpune scóla, sunt de lipsă unele reparaturi.

Cu privire la cari comitetul decide:

A se face reparatura neaperată de lipsă, înainte însĕ e a se ruga domnul inginer Paul Rozvan, se binevoiască a cerceta cu de amĕnuntul tóte localitățile și a și espune opiniunea ca espert

Despre ce se aviséză dl Paul Rozvan prin estras protocolariu.

Ne mai fiind alte obiecte, ședința se ridică la 6 óre și protocolul se autentică. D c. m. s. Aurelia Beleșiu m. p. presidentă. Dr. Georgiu Plopu m p. secretariu

Pentru autenticitate:

Aurelia Beleșiu, presidentă.

Dr. Georgiu Plopu, secretariu.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central din 7 Aprile n a. c. și în conformitate cu § ul 20 din statute, am onórea a convoca

IV. adunare generală ordinară

a „reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“ la Boița pe 7/*19 Aprile a. c. la 11 óre diminéța.*

Program:

1. Presentarea raportului general al comitetului central. a rațiciniilor pe anul 1891 și a proiectului de buget pe 1893.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discurse despre fênațele de la munte, tovărășii agricole și altele.
4. Autenticarea protocolului ședinței.
5. Încercări practice cu unelte și mașini agricole.

Sibiiu, 7 Aprile n. 1892.

EugenBrote,
president.

— Pe Dumineca Tomei (12 Aprile v.) a. c. la 8 óre a. m, se convócă prin acésta prima adunare generală a învĕțătorilor aparținĕtori despărțĕmêntului Cohalm, care se va ținé în localul scólei rom. gr. or. din comuna Cața, cu următórea

Programă:

1. Deschiderea ședinței prin presidiu.
2 Cari sunt folósele reuniunilor învĕțătoresci? Ce cause zădărnicesc ajungerea acestui scop și cum s'ar putea delătura scăderile? de Ioan Roșca învĕț. în Ungra.
3. Cari sunt avantagele, eventual defectele instrucțiunei religióse din scólele nóstre din punct de vedere confesional? de Ioan Mihu învĕțătoriu în Valendorf.
4. Care e procedura cea mai potrivită pedagogică față de un elev mincinos și față de unul leneș? de Avram Nicolescu învĕțătoriu în Merchéșa.
5. Metodul cântului bisericesc și național și cari ar fi cele mai potrivite poesii naționale pentru scólele nóstre? de Naftanail Pulca învĕț. în Stena.
6. Ce înrîuriri va avea asupra scólelor nóstre confesionale noul proiect despre salarisarea învĕțătorilor? de George Andron, învĕț. în Mateiaș.
7. Incassarea tacselor.
8 Raportul cassariului.
9 Raportul bibliotecariului.
10. Constituirea pe un nou period de 3 ani.
11. Propuneri diverse.

Din ședința comitetului despărțĕmêntului, ținută în Cohalm, la 23 Martiu v., 1892.

Nicolau D Mircea, prot. și președ.

George Andron, secretariu.

Fundațiunea Ioan Popescu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	168 fl 90 cr.
Iosif Goga, paroch, Rășinari . .	5 „ — „
Societatea „Andreiu Șaguna“ Sibiiu	20 „ — „
Ilie Cucuian, paroch, Inuri . . .	1 „ — „
Ioan Muntean, „ Gârbova . .	1 „ — „
Ioan Macsim „ Ighiu . . .	1 „ — „
Ioan Hannia, director sem. Sibiiu	10 „ — „
Moise Laslĕu, paroch Feneș . .	2 „ — „
Suma	. 208 fl. 90 cr.

Varietăți.

* (Manevrele cele mari.) Programul pentru manevrele cele mari s'a statorit. Manevrele cele mai mari se vor ținé în Galiția la Przemyrl și Lemberg cu corpurile 10 și 11 de armată, făcêndu-se și alte concentrări de trupe. La Przemyrl vor premerge în decurs de 6 ḑile pe la mijlocul lunei lui August manevre de fortăréță.

* (Congres sêrbesc). Patriarchul sêrbesc George Brancovici a conchemat comisiunea permanentă a congresului bisericesc sêrbesc pe 4 Martiu a. c. După ce se va termina pertractarea obiectelor puse la ordinea ḑilei se va conchiema congresul. Intrunirea congresului se va face între Pasci și Rusale și se va pune spre desbatere proiectul de organisațiune, care conține 600 §§-ii. De pe acum se presimte, că discusiunile vor fi fórte animate, deórece elementul mirean nu e mulțămit cu proiectul.

* (Maltratări în armată.) Tribunalul militar din Pojon a condamnat la arest de 4 luni pe locot. în reservă Árpád Papay din causă, că în decursul serviciului activ a maltratat pe soldați.

* (Cas de mórte.) Invĕțătoriul nostru din Cristian, dl Nicolau Șurean cl. abs. a îndurat o grea perdere prin mórtea scumpei sale soții Iuliana Șurean născ. Creițar, carea in etate de 22 ani, după grele suferințe, și-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului în 24 Martiu v. a. impĕrtășită cu s. taine.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpei și neuitatei defuncte s'au înmormêntat Joi în 26 Martiu v. a. c. la 3 óre p. m. în cimiteriul bisericei greco-orientale din Cristian. Cu inimă frântă de durere aduce jalnica familie acéstă tristă scire la cunoscința tuturor consâgenilor, amicilor și cunoscuților.

Fiei țĕrîna ușóră!

* (Starea sămĕnăturilor în România.) De câte va ḑile timpul s'a făcut frumos. Căldura de primăvară, mai cu sémă în cele dóuĕ din urmă ḑile ale sĕptămânei trecute, a înviat vegetațiunea în tóte părțile țĕrei. Munca câmpului a început pretutindeni în cele mai bune condițiuni și cu o mare activitate, spre a se câstiga timpul pierdut prin vremea rea. Sămĕnăturile de tómnă, după scirile sosite la ministeriul agriculturei, înfățișéză în tótă țara cel măi frumos aspect.

Program

pentru al *cincilea têrg de vite cornute de prăsilă periodic* subvenționat de comitatul Sibiiu, ce se va ținea la *Sibiiu Sâmbătă în 30 Aprile 1892* și va fi împreunat cu *distribuire de premii.*

1. Pentru ridicarea prăsirei de vite și pentru înlesnirea vênḑĕrei se arangiază la Sibiiu în 30 Aprile a. c. un *têrg de vite de prăsilă* subvenționat de comitatul Sibiiu. La acest têrg se vor împărți *premii* și *diplome de laudă.*

2. Têrgul de vite de prăsilă din est an se estinde numai asupra *vitelor cornute* (insclusive *bivoli*) și se vor admite numai *vite de prăsilă* ce aparțin următórele rase:

a) bovine de rasă pincgau originală;

b) vite femenine din încrucișeri cu bovine de rasă pincgau și indigenă, încât aceste au notele caracteristice ale încrucișerei cu rasa pincgau;

c) bovine de rasă indigenă;

d) bivoli.

Incrucișeri masculine precum și atari corcituri a căror descedență din rasa pincgau nu se póte cunósce sigur, mai departe vite îngrășate, sau cari au devenit incapabile pentru prăsilă sau sunt din alte cause nemai acomodate pentru scopuri de prăsilă nu se vor admite la têrg.

3. Têrgul se va ținé cu ocasiunea têrgului de vite de primăvéră și anume *Sâmbătă în 30 Aprile* a. c. *pe locul anume destinat în têrgul de vite* în Sibiiu.

Têrgul *se va deschide în 30 Aprile la 9 óre deminéța* și se va *închide* la *4 óre după ameḑi. Împărțirea premiilor* va avé loc la *11 óre* a. m. Inainte de terminarea premierei nu este permis decât cu învoirea dată în mod escepțional de comitet, a scóte vitele din têrg.

4. Primirea vitelor se face în *29 Aprile* în decursul înaintea ameḑei dela 8 óre demineța încolo și se închiee la 11 óre a. m.

In ḑiua primirei vitele trebuesc ținute pănă la 5 óre d. a. la locul destinat. In acest timp juriul face clasificarea vitelor. In ḑiua primirei este interḑisă întrarea publicului pe piața têrgului și ori-ce têrgueli.

In ḑiua têrgului adecă la 30 Aprile urméză mânarea vitelor între órele 8 și 9 diminéța și numai acele vite au permisiunea întrărei, care au fost admise în ḑiua premergĕtóre

5. Vitele din Sibiiu sunt a se mâna preste podul de către ulița lungă; vitele din afară se mână pre lângă drumul la têrgul de cai.

Mânatul vitelor la têrg și dela têrg rĕmâne în grija proprietarilor și se face pe chieltuiala și în risicul lor.

6. Fiecare vită se fie însoțită de pasportul recerut și încât e posibil de dovada vêrstei și de un certificat, din care este evident că vita se află de $^3/_4$ an în posesiunea esponentului.

7. *Anunțarea înainte* a vitelor de espus este recomândabilă însĕ nu condiționéḑă admiterea. Anunțarea se face pe formulare edate de comitetul pentru têrg, formularele se găsesc la tóte primăriile din comitat. Anunțarea îndeplinită încă nu îndreptățesce admiterei vitei la têrg.

8. *Admiterea la têrg*: Despre admiterea unei vite decile în fața locului comitetul numit în ḑiua primirei (29/IV.) Admiterea se condiționéză dela facultatea vitei preste tot a fi aptă la prăsilă, dela lipsa scăderilor deosebite, dela curĕțenia și dela îngrijirea ce i-s'a dat mai ales. Incontra hotărirei pentru admitere sau pentru refusare nu încape recurs.

In casul admiterei fie-care vită se însémnă cu numĕrul locațiunei și numai la locul designat ea póte se fie postată. La acela-și loc trebue sĕ se posteze și în ḑiua têrgului. Taurii, cari nu sunt cu totul blânḑi, trebue provĕḑuți cu verigă la nări.

Espunerea se face după următórele despărțăminte principale: *A)* rasa curată pincgau, *B*) încrucișeri de pincgau *C*) rasa indigenă; *D)* bivoli, despărțĕmintele principale se impart în subdespărțĕminte după I. tauri, II. tăurenci, III vaci, IV vițele. In despărțĕmêntul B. nu au loc subdesdespărțĕmintele I. și II.

10. *Tacsă anumită de esposițiune* nu se plătesce. Insĕ și esponnenții têrgului de vite de prăsilă sunt datori a plăti tacsele de têrg obicinuite, ce se cuvin orașului Sibiiu.

11. Sub durata têrgului e dator esponentul se pórte de grije de vitele sale încât pentru *hrana lor și cele ce le-ar mai fi lor de trebuință.* Sunt însĕ angagiați un numĕr suficient de îngrigitori, cărora li-se pot lăsa vitele în grije; acesti îngrijitori pot fi incredințați și cu primirea ofertelor de cumpĕrare.

12. Fie-care vită espusă *trebue se fie de vênḑare*: prețul ei trebue numit în forma hotărâtă de propietariu încă la admiterea vitei, prețul se face evident pe etichetele afișate. In prețul ficsat trebue sĕ se vênḑă la tot casul vita cumpĕrătoriului, ce s'a anuțat în locul prim. Proprietariului îi stă în voe a mai lăsa din prețul numit. Fie-care cas de vindere împreună cu prețul vênḑărei este a se aduce îndată la cunoscința comitetului.

---

lui libertate și tron, au fost fapta ei, ceea ce e o dovadă că domnia pantofului nu duce totdeuna la bine, și că sunt casuri în cari și ea ca și ori care altă domnie la un sfârșit înfricoșat

Acésta însĕ numai atunci se întêmplă, când ea se întrebuințéză rĕu, și trece preste marginile pre cari însăși natura le-a tras femeiei. Cât timp domnia papucului sĕ mărginesce la domeniul interior al casei, cât timp lucră în cercul propriu. și 'și valoréză influința binefăcătóre acolo, unde bărbatul, din cause psichologice și din alte cause, de care în prima linie se ține lupta pentru esistință n'are loc, aceea ce se numesce domnia femeiei va fi atât pentru el cât și pentru întrégă familia o mare binefacere. Esistă o mulțime de lucruri mici la aparență însĕ fórte importante, ba neapĕrat de lipsă, la care bărbatul nu póte cugeta absolut de loc; tóte acelea mii de lucruri, dela care atârnă buna aflare fisică și de aceea și liniscea sufletéscă și recreațiunea bărbatului, ele cad esclusiv în terenul de stăpânire al femeiei, și acestea sunt nevĕḑutele dar trainicele ațe, cu care cel mai tare bărbat este legat de carul triumfal al femeiei, ca Gulliver în țara liliputanilor. Jean Iaques Rousseau, care s'a ocupat cu cele mai înalte probleme ale omenimei, depindea în privința bunei sale aflări phisice cu totul dela găzdóia sa, renumita Theresa. Tot așa sta lucrul la Schopenhauer, inimicul declarat al femeilor, care scria cele mai veninóse diatríbe contra femeilor, era însĕ aprópe desperat când găzdóia sa, o ființă cu totul stricată, mincinósă și hóță, fiind odată indispusă, nu putea sĕ-i dea halatul și ciubucul.

Din tóte esemplele acestea se póte vedea, că bărbatul în anumite casuri nu póte fi independent, și de óre ce natura însĕși a avisat pe bărbați, de a fi stăpâniți de femei, atunci totuși este mai bine, a sta sub pantoful mititel al propriei neveste, pe care nu numai o iubim și stimăm, dar de care ne légă și legături de adevĕrată iubire, cari din ḑi în ḑi devin maì tari, de cât a lăsa stăpânirea nóstră în mânile unor ființe, care nu sunt capabile a înțelege comorile de abnegațiune și de sacrificii, pe cari într'o căsătorie fericită le aduce fie-care parte ḑilnic celeilalte. De aceea nimeni sĕ nu invidieze pe femeile pentru stăpânirea lor preste bărbați, contra căreia nici un om cugetătoriu nu sĕ va împotriví, cât timp va rĕmâné ea în marginile cuvenite Este cel mai mare merit al femeiei, că cu tótă debilitatea ei relativă i-au succes, a se avênta până a deveni stăpânitórea bărbaților, căci ea putù acésta numai prin o mulțime de calități nobile, sublime. Papucul în acest sens este nu numai semnul de stăpânire al femeiei, ci și simbolul păcei din casă, și unde acesta este plantat cu tot dreptul, acolo sĕ póte asculta cu sânge rece batjocurile acelor inimici ai femeilor și a căsătoriei, care vorbesc de el, ca orbul despre colori.

Traducere de *O. V.*

13. La dorinţa proprietarilor de vite în calitate mai bună se vor arangia pentru o mică despăgubire *licitaţiuni publice* a vitelor aduse la têrg. Licitaţiunile se vor ţinea pe locul têrgului începênd dela 2 óre d. a. prin comitet. Preţul de strigare se statoresce prin proprietariu, dar nu póte fi mai mare decât cel anunţat.

14. In est an se vor împărţi diplome de laudă în numĕr neliminat şi următórele premii în bani gata în suma totală de 370 fl.

A. Bovine de rasă pincgau curată:

I. Tauri de prăsilă de $1^1/_2$—4 ani: 1 premiu à 20 fl. 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.

II. Tăurenci dela 1—$1^1/_2$ ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

III Vaci dela 3—6 ani: 1 pemiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.

IV. Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl. 2 premii à 5 floreni

B. Incrucişeri cu bovine pincgau:

III. Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 10 fl., 3 premii à 5 fl.

IV. Viţele dela 1—3 ani, 3 premii à 5 fl.

C. Bovine de rasă indigenă:

I. Tauri de prăsilă dela 2—5 ani: 1 premiu à 20 fl 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.

II. Tăurenci dela 1—2 ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

III. Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 15 fl., 2 premii à 10 fl.

IV. Viţele dela 1—3 ani: 2 premii à 10 fl., 2 premii à 5 fl.

D. Bivoli:

I. Tauri dela 2—5 ani: 1 premiu à 10 fl.

II. Taurenci dela 1—2 ani: 1 premiu à 5 fl.

III. Vaci dela 3—6 ani: 1 premiu à 10 fl.

IV. Viţele dela 1—3 ani: 1 premiu à 5 fl.

Bivolence, cari în sensul atestului oficios a fătat în contin în decursul mai multor ani, sunt preferite

Diplome şi *premii* numai acelor posesorî de vite li se pot conferì, *cari sunt domiciliaţi în comitatul Sibiiu.* Proprietarii, a căror vite *n'au fost presente* în ḑiua têrgului, şi picrd pretensiunea la diplome sau premii, ér pentru vitele acele, care în aceeaşi categorie în anul trecut au fost premiate, precum şi pentru tauri comunali nu se mai distribue premiu.

Cel ce concurézǎ cu vitele sale la premii sau diplome trebue sĕ dovedéscă cumcă el însuşi a crescut vitele sau le posede de cel puţin $^3/_4$ an.

15. Asupra conferirei de premii şi diplome decide juriul de premiare conform normelor statorite pentru premiare. Lista vitelor premiate se va publica în ḑiua têrgului la 9 óre diminéţa, deasemenea se vor face evident şi premiurile pe etichetele ficscate de asupra singuratecelor vite premiate.

16. Proprietarii vitelor premiate sunt deobligaţi a folosi vitele premiate cel puţin 2 ani spre prăsire, éră dacă le taie sau vênd mai înainte a restitui premiul, când cumpărătoriul nu locuesce în acest comitat şi nu ia asupră-şi acel obligămênt.

17. Cercetarea têrgului în ḑiua de têrg (30 Aprilie) este fie căruia permise gratis.

Sibiiu, în 21 Martiu, 1892.

Comisiunea comitatului Sibiiu pentru cultivarea vitelor.

Loterie.

Mercuri, în 6 Aprile 1892.

Sibiiu: 5 56 41 58 70

Nr. 140/892 [47] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a treia Ucea inferiórǎ, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acésta se escrie concurs conform resoluţiunei Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan din 10 Decembre 1891 Nr. 7361 B. cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post computate în bani dau pe an suma de 403 fl şi 20 cr cu aceea observare, că în sensul otărîrei Preaveneratului Consistoriu metropolitan din 13 Novembre 1891 Nr. 249 M. a treia parte din venitele parochii Ucea inferiórǎ compete preotului suspendat Iosif Oprişiu din Ucea inferiórǎ.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch sĕ'şi substérnǎ cererile concursuale instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) pănă la terminul sus indicat.

Avrig, 28 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Avrigului, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Cândea, protopresbiter.

Nr. 543/891 [49] 3—2

CONCURS.

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a postului învĕţătoresc dela scóla confesională gr. or. din Curtuiuş ocupat de present numai provisoriu, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare pe lângă un salariu anual de 100 fl.

Doritorii de a ocupa acest post, au a şi substerne rugările concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deeş, 1 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş în conţelegere cu comitetul parochial.

Teodor Herman, protopresbiter.

Fên!

La **Ioan Lutsch** Nr. 231 în **Agnita** se află de vênḑare **20—25 cară de fên bun.**

Nr. 63 [41] 3—3

EDICT.

Nicolae Boeriu din Valendorf, legiuitul bărbat al Ecaterinei Baceu, asemenea din Valendorf, carele a părăsit cu necredinţă pe muerea lui legiuită de şése ani de ḑile fără a se sci locul aflărei lui, se citéḑă în conformitate cu resoluţiunea consistorială din 20 Decembre 1891 Nr. 7091 B., ca în terminde şése luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presinte înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial urḑit contra lui din partea mueri sale se va pertracta şi decide în absenţa lui.

Cohalm, 27 Ianuariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 97/892. (40) 3—3

EDICT.

Maria Bărăbăţan Roşca din Alba-Iulia, care de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Vasilie Vezan, domiciliat în Micăsasa, fără de a se sci locul ubicaţiunei ei, se provócă prin acésta, ca în tnrmin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, sĕ se presenteze la subsemnatul for matrimonial, căci la din contră se va pertracta şi decide şi în absenţa ei procesul matrimonial, intentat de bărbatul ei în contra ei.

Mediaş, în 15 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşiului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiter.

Szám 1337/892 polg. [43] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik miszerint kálbori birtokos Dorlosa Mozes által beadott kérés folytán Kálbor község határánál általános tagositása megengedése feletti tárgyalásra, egy ujhatárnap 1892 május hó 30 napja d. e. 10 órája tüzetik ki Kálbor községébe, a községi iroda helyiségbe.

Ezen tárgyaláshoz összes érdekeltek hirdetményileg azon figyelmeztetéssel indéztetnek meg, hogy a megnem jelenö felek ugy tekintetnek mint a kik a tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek. 1892 márczius 14-én tartott üléséből.

Vén András
elnök.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA“.

Bilanţ la 31 Decembre 1891.

Activa:			fl. cr.
Obligaţiuni needate			190,800.—
fl. 6,500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare d n Sibiiu emis. I.	à fl. 103.	fl. 6,695.—	
„ 32,500 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu, emis. II.	à „ 102.50	„ 33,312.50	
„ 4,000 scrisuri fonciari ale eassei de păstrare din Sibiiu, em. III.	à „ 101.50	„ 4,060.—	
„ 1,000 scrisuri fonciare ale inst. fonc. sibiian, em. I	à „ 105.—	„ 1,050.—	
„ 1.000 scris. fonc. ale instit. fonciar sibiian, em. II.	à „ 104.25	„ 1,042.50	
„ 6,200 scrisuri fonc. ale ins. fonciar sibiian, em. III	à „ 103.—	„ 6,386.—	
„ 6,000 scris. fonc. ale inst. fonciar sibiian, em. IV.	à „ 102.—	„ 6,120.—	
„ 18,700 scrisuri fonc. a'e ins'. fonciar sibiian, em. V.	à „ 101.51	„ 18,980.50	
„ 20,800 scris. fonciare ale inst. fonciar ungar $4^1/_2$%	à „ 100.50	„ 20,904.—	
„ 5,000 scrisuri fonciare ale institutului fonciar ung 5%	à „ 100.50	„ 5,025.—	
„ 5,700 losuri pentru regularea Dunării	à „ 121.—	„ 6,897.—	
„ 6,500 scrisuri fonciare a „Albinei“ em. I.	à „ 101.50	„ 6,597.50	
„ 3,500 scris. fonciare a „Albinei“ em. II.	à „ 99.50	„ 3,482.50	
„ 2,800 acţiuni ale „I. căi ferate trans.“	à „ 201.—	„ 2,814.—	
„ 300 rentă de hârtie austriacă	à „ 92.60	„ 277.80	
„ 200 rentă de argint austriacă	à „ 92.30	„ 184.60	
„ 400 losuri de stat din anul 1860	à „ 148.—	„ 592.—	
„ 100 scrisuri fonciari ale băncii ipotecari ung. 4%	à „ 115 40	„ 115.40	
Acţii diverse		„ 1,743.—	
		fl. 126,279.30	
Efectele fondului de pensiune:			
fl. 2,000 scrisuri fonciare ale cassei de păstrare din Sibiiu, em. II.	à fl. 102.50	fl. 2,050.—	
fl. 2,500 scrisuri fonc. ale cassei de păstrare din Sibiiu, em. III.	à fl. 101.50	fl. 2,537.50	
fl. 1,000 scrisuri fonciare ale institut. fonc. sibian, em. V.	à fl. 101.50	fl. 1,015.—	
Depuneri ale fondului de pensiune	fl. 298.61	fl. 5,901.11	132,180.41
Portofoliul cambiilor			2,198.97
Imprumuturi pe efecte			10,546.22
Imprumuturi pe poliţe de asigurare de viaţă			94,525.52
Imprumuturi pe poliţe de tontine			6,748.48
Depuneri la cassa de păstrare			880.83
Pretensiuni la agenturi			66,216.78
Avansuri la diversi şi inspectori			5,584.16
Debitori diversi			32,945.56
Mobilii, table de agenturi şi tăbliţe			11,997.30
Spese de intemeiere			3,318 08
Provisiuni capitalisate			57,582.—
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5		43,000.—	
Realitate în strada Iernii Nr. 22		3,316.—	46,316.—
Cassa în numĕrar			9,096.43
			670,936.74

Passiva:		fl. cr
Fondul de intemeiere	300,000.—	
subtrăgêndu-se amoritsarea	10,800.—	289,200.—
Fondul de premii secţiunea I.		22,745.12
Fondul de premii secţiunea II.	fl. 260,399.52	
Fond de reservă pentru tontine	„ 65,919.08	
Transportul premielor secţiunea II.	„ 7,061 43	333,380.03
Reservă pentru casuri de mórte însinuate		1,500.—
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		4,155.50
Interese neridicate		2,201.44
Fondul de pensiune		5,901.11
Escedent reservat secţiunea I. pro 1889		865.97
„ „ „ I. „ 1890		1,010.12
„ „ „ II. „ 1889		364.91
„ „ „ II. „ 1890		670.28
Fond de garanţă la secţia I.		2,852.19
„ „ „ „ „ II.		3,897.98
Escedent în secţiunea I pro 1891		1,470.39
Escedent în secţiunea II pro 1891		721.70
		670.936.74

Wilhelm Bruckner m. p. **Dr. A. Brote** m. p.

Compturile de sus şi bilanţul s'au aflat în consonanţă cu registrele respective.

Sibiiu, la 17 Martiu, 1892.

Arnold Friedsmann m p. **Fried. Müller** m. p. **Dr. Ioan Nemeş** m. p.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35. Sibiiu, Marţi 31 Martiu, (12 Aprile) 1892. **Anul XL.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2359 Scol.

Notificare oficială.

Escelenţia Sa Domnul ministru de culte şi instrucţiune publică dto 21 Martiu a c. Nr. 571 aduce la cunoscinţa autorităţii bisericesci, că în scopul de a înlesni lăţirea stupăritului în cercuri cât mai largi a ordinat facerea de stupării în 57 de locuri din ţéră pe spesele statului şi ca preoţii şi învĕţătorii sĕ pótă începe şi ei cu cultivarea stupăritului mai raţional, va da din mijlócele statului un ajutoriu de 102 fl. 5 cr. care se va restituí în 10 ani fără a se plăti după el interese începêndu-se plătirea ratelor numai în anul al treilea dela primirea ajutoriului.

Cei ce doresc sĕ fie împărtăşiţi cu asemenea ajutoriu se şi adreseze cererile la inspectorul de stupărit Nicolau Grand în comuna Buziaş comitatul Timiş, până în 15 a lunei Aprile calendariul nou.

Acestea se aduc pe calea acésta la cunoscinţa publică spre orientarea celor interesaţi.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 19 Martiu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 30 Martiu, 1892.

Dorinţele şi legitimile cereri ale românilor din Ungaria sunt restrinse la câte va postulate, pe cari un stat de ordine şi de disciplină nu le póte denega, îndată ce 'şi înţelege interesele sale In statul nostru se vede, că românii nu pot fi consideraţi nici la împlinirea acestor modeste postulate. Sistemul de guvernare e anume croit ca sĕ pună ori-ce dorinţă a românilor în frâu De unde se póte sĕ vină atâta asuprire asupra capetelor nóstre, noi nu o mai înţelegem. Nu scim cum 'şi vor puté motiva asupritorii nostri în faţa istoriei imparţiale procederea lor de aḑi faţă de poporul nostru, care în totalitatea lui luat nu are nici un alt pĕcat, decât că dór aparţine la altă rassă şi vorbesce altă limbă.

Ḑilele aceste — căci nulla dies sine linea — a fost în sala comitatului Albei de jos alegerea pentru un protopretore în cercul Sângătinului cu reşedinţa în Cunţa.

In întreg cercul sunt câteva familii magiare, le poţi numĕra pe degete.

Sunt şi câţi-va evrei, căci acum şi acestia se îmbulḑesc a fi magiari Toţi ceialalţi locuitori sunt români bastinaşi.

Ómeni cu casă şi mésă. Pentru postul acela de protopretore a competat şi un român.

Românul e amploiat vechiu, a făcut şi isprăvi pentru unguri, a trăit cu ei atâta amar de vreme, le vorbesce limba şi are o purtare în oficiu neesceptionabilă.

Dar un tinĕr — nu de mult eşit de pe bancele scólei s'a îmbiat şi el la acest post.

Şi tinĕrul e iurist absolut — e magiar şi încă de cătră secuime.

Credeţi, că a fost ales românul?

Dómne feresce. Candidat de comitele, spriginit de vice-comitele şi de mulţi ómeni mai calmi — a picat faţă de şovinistii din Aiud, cărora nu le trebue în o funcţiune mai cardinală un român.

Tinĕrul candidat al şovinistilor încă flăcău — a triumfat şi românul cu familiă grea, — a rĕmas tot în posiţia subalternă, în care se găsesce.

Cine sĕ nu vadă aici altceva decât că magiarii nu vor sĕ lase şi pe un român sĕ înainteze?,

Cine sĕ nu observe, că românului chiar şi dacă i se dă pâne, i se dă numai atâta ca sĕ nu móră de fóme, dar nu şi ca sĕ pótă trăi cinstit şi sĕ şi créscă şi familia ca sĕ nu mai vorbim şi de ḑilele negre, pe cari ar trebui sĕ-şi adune ceva. Ei bine, cum se póte sub atari împregiurări sĕ câştige magiarii inimile românilor? Cum se póte sĕ se restabiléscă pacea şi bună înţelegerea, când din un mic cas concret se face cestiune de naţionalitate şi sĕ pune lupta pe terenul acesta? Şi cumcă şovinismul a orbit pe fraţii magiari noi numai regreta putem. Regretăm, căci ei înşişi ne împedecă de a ne apropia de ei, ei fac imposibilă înţelegerea şi tot ei sunt cari în gura mare strigă, că liberalismul lor nu are păreche.

Deochiaţi aici acasă, aḑi în un ţinut, mâne în altul încep ómenii a i cunósce şi ţipetul de durere al celor asupriţi străbate şi în afară de graniţele monarchiei.

Presa lor plătită cu tóte reclamele nu póte împedeca ca strĕinătatea sĕ nu-i cunóscă în adevĕrata lor uriciune de suflet şi cunoscuţi odată în afară, învrăjbiţi cu cei de acasă, pot veni ḑile ca sĕ se găséscă singuri în Europa.

Aliatul lor cel mai natural nu póte fi altul decât românul şi românul tractat cu blândeţe şi cu dreptate a fost totdeuna gata a întra la o învoială sinceră cu magiarii. Decând cu dualismul unguresc s'au facut feliu de încercări, dar nici una nu a fost încoronată de succes.

Magiarii vor ca noi sĕ fim totdeuna cei pĕcăliţi — şi ei sĕ fie domnii situaţiunei, va sĕ ḑică nici sĕ audă nu vor de înţelegere pe basă dréptă şi ecuitabilă.

Tractarea lor faţă cu noi este tractarea stăpânului cu servitoriul — şi ca ómeni ce ţinem la demnitatea nóstră, ca ómeni, cari avem şi noi legitimile nóstre aspiraţiuni aici în ţéra nóstră nu putem, nu ni e permis ca sĕ suferim sĕ fim tractaţi atât de maşter şi atât de fără nici o considerare.

Vadă deci cum o vor scóte la cale numai pe noi sĕ nu ne învinovăţéscă, că nu i-am făcut atenţi la urmările ce au sĕ le tragă din purtarea lor atât de nesocotită.

Revista politică.

Sâmbătă s'au amênat cu desbaterile speciale asupra bugetului, întrând dieta în vacanţă pentru sĕrbătorile sântelor Pasci.

Joi după Pasci se vor continua desbaterile asupra bugetului şi după terminarea lor se vor începe desbaterile cu privire la diferitele proiecte de legi, ce le va presenta guvernul. Deóre-ce sesiunea acésta abia va mai dura trei sĕptĕmâni, guvernul va presenta astfeliu de proiecte, cari nu vor da ansă la polemisări îndelungate şi la discusiuni animate.

In cercurile conducĕtóre din Budapesta se afirmă, că în programul lucrărilor va veni mai întâiu la ordinea ḑilei proiectele despre regularea salarielor învĕţătoresci şi a funcţionarilor de stat; ér după terminarea acestor discusiuni se vor începe desbaterile asupra reformei valutei.

Din desbaterile de până acum amintim, că fiind vorba de ferii, s'a încins o vie discusiune între Horanschy şi ministrul-president. Numitul deputat a cerut ca feriile sĕ se încépă Sâmbătă, ministrul preşedinte a condiţionat începerea feriilor dela terminarea desbaterei asupra proiectului de buget. La propunerea lui Horanschy s'a alăturat Csanády, care tacsà purtarea ministrului de tiranie, mai vorbind în acésta cestiune I. Ságh, Madarász şi Apponyi s'a dovedit, că oposiţiunea voesce sĕ termine cu desbaterile Sâmbătă şi aşa ministrul încă a fost aplicat a declara, că guvernul e învoit a se începe feriile. La titlu despre datoriile statului vorbì Deés, care făcù istoricul acestora şi arătà fasele, prin care a trecut. Lui i-a rĕspuns Wekerle într'un mod, care făcù pe oposiţie sĕ-l aplaudeze. Wekerle luà în apărare şi pe ministru de agricultură Bethlen. Datoriile statului se cifréză la chieltueli cu 111,832,863 fl. şi la venite cu 3,811,573 fl. La posiţiunea „administraţiunea croato-slavonă“, Madarász relevă cestiunea oraşului Fiume. Szacsvay, în aplausele oposiţiunei, la „bugetul ministrului preşedinte“ ḑise, că, deóre-ce n'are încredere în politica ministrului preşedinte, nu póte aproba nici aceea posiţiune. Condamnă politica guvernului faţă cu oraşul Fiume. Nici o promisiune a guvernului nu s'a împlinit. Gimnasiul croat din Fiume, care a dat ansă la multe înscenări

---

FOIŢA.

Primăvara.

S'au ivit întâiu născuţii
Primaverii-'n poeniţă:
Ghioceii albi, fraţi gemeni
Cu plăpânda tămâiţă,

*

Crainici guralivi prin ramuri
Spun că din ceréscă milă
Ş'a sfârşit a sale ḑile
Spaima lumei, moş Gerilă

*

Şi acuma preste câmpuri
Şi pădure e alésă
Naşa mugurilor tineri
Primăvara ca crăieasă.

I. Prişcu.

Cugetări.

Sunt o mulţime de ómeni, care se tem de judecata publicului, dar sunt fórte puţini aceia, ce se tem de mustrările consciinţei lor.

* * *

Viaţa este scurtă, arta lungă, ocasiunea trecătóre, esperienţa nesigură. Hippocrat

* * *

Imi plac casele unde pot fi bine primit cu spiritul meu obicinuit. Montesquieu.

* * *

Mórtea este, dintre toţi óspeţii, cel mai obicinuit şi cel mai puţin aşteptat. P. Bourget.

* * *

Fie-care se plânge de memoria lui, şi nimeni de judecata lui.

* * *

Dorinţa de a fi dibaci ne împedecă adesea ori de a deveni.

Prefefăcătoria e un dar, pe care viţiul îl aduce virtuţei.

* * *

A lăuda pe cei mai mari cu virtuţi ce nu le au, este a i batjocori.

* * *

Un prost are în tot déuna destulă minte pentru a face rĕul. La Rochefoucauld.

Sórele este singurul prietin al sĕracilor.

* * *

De multe ori cuvêntul cel mai aspru, cuprinde iubirea cea mai adêncă. Schakespeare.

* * *

Domnitoriul cel mai puternic este momentul. Schiller.

* * *

Lacrămile sunt adevĕratul limbagiu al durerii şi al suferinţei.

* * *

Bucuria se uită repede, durerea nici odată.

* * *

Câte odată inima vorbesce mai tare decât mintea.

* * *

Ómenii trăiesc pe pămênt, cum mai târḑiu vor trăi de desupt fără nici o legătură între ei. Pentru corpuri, lumea e o armă populată unde se lovesc de tóte părţile, pentru suflete, este un deşert dacă nu găsesc un adevĕrat prieten. X.

* * *

Numai prin inimă, ómenii au ajuns a fi ceea ce sunt. Rolliu.

* * *

Toţi ómenii umblă după fericire, dar nimeni n'o găsesce.

* * *

contrare patriei şi la mari tumulte, nici aḑi nu e închis. Afacerea Uzelac s'a terminat spre nemulţămirea tuturor etc. La acestea a rĕspuns Szapáry făr' a i-se mai reflecta din partea oposiţiunei.

Deputatul Oscar Ivanka a combătut purcederea guvernului la alegeri şi a presentat un proiect de resoluţiune cu privire la revisiunea legei pentru alegerile dietale. Motivarea acestui proiect o a espus deputatul cu multă cunoscinţă de causă prin o vorbire ascuţită şi plină de spirit. În aplausele oposiţiunei vorbí Babó, Balogh şi Iuliu Horváth, care într'un mod sarcastic combătù guvernul şi pe ministrul preşedinte, că nu caută sĕ vină cu proiectul pentru reforma administrativă după cum a promis. Presentéză apoi un proiect de resoluţiune în acéstă privinţă. Contele Gabriel Bethlen a căutat sĕ se destingă prin aceea, că a acusat naţionalităţile din Ungaria, că nu sunt tot aşa de patriotice precum e naţiunea magiară. El imputá ministrului preşedinte, că pactéză cu ele şi apoi în dietă spune, că nu a pactat. Bessenyei a tras o aspră critică vorbirei lui Bethlen, susţinênd, că alegĕtorii nu se pot sorta după naţionalitate şi nu e iertat sĕ se comită aşa ceva.

Destăinuirile ḑiariului „Frankf. Ztg. despre uneltirile revoluţionare îndreptate împotriva stărei de lucruri actuale din Bulgaria au provocat mare sensaţiune în tóte părţile. Multe lucruri cu adevĕrat interesante aduce acest ḑiar. El ḑice, că cele ḑece milióne de franci plătite de Bulgaria, ca rată pentru datoria de ocupaţie ruséscă, s'au întrebuinţat tot „în interesul Bulgariei". Imediat adecă s'a început propaganda revoluţionară bulgară.

Cele ḑece milióne n'au intrat în cassa statului, ci au fost date în administraţia unui comitet special îndreptăţit de a cheltui cametele lor în interesul Bulgariei şi a bisericei drept credincióse.

Organisaţia s'a început imediat. S'a format la Petersburg un „comitet bulgar de instrucţiune", din care fac parte Zancov, Lutkanov, Benderev, Gruiev şi Teocharov.

Misiunea comitetului de instrucţiune este se stea în legătura cea mai strînsă cu societatea slavă de binefacere, sĕ esamineze scrisorile şi raporturile venite din Bulgaria, sĕ menţină legăturile cu partizanii, prin schimb de informaţii, şi sĕ comunice comitetului de acţiune ordine de îndeplinit.

Comitetul de acţiune îşi are reşedinţa în Odessa. In fruntea lui este fiiul susnumitului Teocharov, care a ocupat în Sofia demnitatea de membru al curţei de casaţie.

Comitetul de acţiune din care mai face parte şi presidentul din Odesa al secţiunei societăţei de binefacere slave, şi care îşi ţine şedinţele chiar în edificiile acestei societăţi, are ḑece filiale.

Aceste tóte trebue sĕ împlinéscă cu stricteţă ordinele primite de la comitetul de acţiune. Filialele acestea se află în Galaţi, Brăila, Giurgiu, Turnul Severin Calafat, Raduievatz, Belgrad, Niş, Adrianopol şi Constantinopol. In Galaţi şeful filialiei e căpitanul bulgar emigrat şi actualal agent al lui Gagarin, Belinov.

Fie-care filială are un fond de disposiţie, pentru sprijinirea bulgarilor emigraţi.

Corespondenţa între revoluţionarii din afară se face prin mijlocirea companiei de navigaţie Garagin şi cu tótă supraveghiarea strictă, nu se póte împedeca. Guvernul din Sofia a luat în anii din urmă disposiţia ca numai un singur om, din vapórele Garagin sĕ fie lăsat de odată pe uscat. Dar acest singur om, care de obiceiu e căpitanul ajunge pentru a schimba corespondenţa secretă Cu fie care vagon. care merge pe Dunăre în sus călĕtoresce câte un emigrant bulgar, care îngrijesce ca acéstă corespondenţă sĕ se facă cu esactitate.

Cele mai interesante din tóte filialele, — adaogă sfârşind gazeta germană — sunt cele dela Belgrad şi Constantinopol, deóre ce în aceste douĕ locuri se mai unesc şi alte elemente influente cu nisuinţele comitetelor de acţiune.

Cu privire la situaţiunea din Bulgaria ḑiarul „Münchener Allgemeine Zeitung" ḑice, că în cercurile politice bulgare esistă intenţiunea de a prepara proclamarea apropiată a independenţiei Bulgariei. Corespondentul din Sofia al fóiei germane ḑice, că în cercurile politice bulgare a produs o fórte rea impresiune sfaturile de moderaţiune, cu cari a rĕspuns presa austro-ungară la primele sgomote despre pregătirea proclamărei independenţei. — De altă parte o fóiă oficiósă bulgară ḑice, că Turcia nu mai e vrednică a purta titlul de suzerană; căci cine voesce sĕ esercite drepturile, acela trebue sĕ implinéscă şi datorii, ce 'i se impun. Turcia însĕ nu ţine atât la titlu cât la încassarea regulată a tributului. Intr'acestea guvernul bulgar adună probe despre comploturile îndreptate contra regimului actual din Bulgaria, probe destinate a forma un argument puternic pentru necesitatea de a se proclama suveranitatea deplină a ţĕrii.

Ceea ce nu folosesce e tot d'auna prea scump.
Caton.

* * *

Numai când am înaintat prea mult în drumul vieţei, şi ne uităm înapoi, băgăm de samă, că am greşit calea.

* * *

Calea minciunei e mai lungă de cât a adevĕrului.

* * *

Cel mai sigur drum cătră glorie, este acel ce ni-l arată judecata.
Ludovic XIV.

* * *

Adesea-ori se preferă ceea ce place, la ceea ce este folositor, ca spiritul bunului simţ şi graţiile virtuţei.

* * *

Sfêrşitul vieţei e trist, mijlocul nu valoréză nimic şi începutul e ridicul.

* * *

Cu dóuĕ feluri de ómeni sĕ nu ne facem nici odată de lucru: proştii şi rĕutăcioşii.
Voltaire.

* * *

Nu deşteptaţi sclavul când dórme, póte viséză, că e liber.
Walter Scott.

* * *

Dacă cultivezi o rădăcină amară în inima ta, nu nădăjdui a gusta róde dulci.
Saadi.

* * *

Sciinţa este diadema copilării, şi inteligenţa este o salbă de aur.
Macsimă indiană.

* * *

A lua dintre ómeni prietenia, cel mai bun şi mai plăcut dar dumneḑeesc, este a lua lumei sórele.
Ciceron.

I.

Raportul direcţiunei

institutului de credit şi economii „Furnica" în Făgăraş cătră adunarea generală, ce se va ţiné la 20 Aprile a. c. n.

Onorabilă adunare generală!

Avem onóre a ve presenta următoriul raport asupra operaţiunilor societăţii nóstre pe al VIII-lea an de gestiune 1891.

Depuneri spre fructificare.

La 31 Decembre 1890 au fost	fl.	188,062 88 cr.
în anul 1891 s'au depus	„	170,094 53 „
total	fl.	358,157 41 cr.
din cari în decursul anului 1891 s'au ridicat	„	59,508 56 „
rĕmâne starea cu 31 Decembre 1891	fl.	298,648 85 cr

crescere fl. 110,585 97 cr.

Escomptul de cambie.

Starea portofoliului la 31 Decembre 1890 a fost		fl.	225,645 — cr.
în anul 1891 s'au escomptat		„	776,930 60 „
total		fl	1,002,575 60 cr.
din acestea s'au rĕscumpĕrat		„	684,669 30 „
remâne starea portofoliului la finea anului 1891 cu	3973 de		
cambii în valóre de		fl.	317,906 30 cr.
şi	147 de		
cambii reescomptate		„	27,717 40 „
total	4120		
cambii în valóre de		fl	345,623 70 cr.

crescere fl. 32,197 40 cr.

Imprumuturi hipotecari.

Imprumuturi hipotecari au fost cu ultima Decembre 1890, 46 în valóre de	fl	1,282 — cr.
din cari în decursul anului 1891 s'au replătit	„	471 — „
remâne starea cu 31 Decembre 1891 în 18 împrumute în valóre de	fl.	811 — cr.

Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi.

Starea cu ultima Decembre 1890 a fost de	fl.	6,420 — cr.
în decursul anului 1891 s'au mai dat	„	2,698 — „
total	fl.	9,118 — cr.
din cari în decursul anului 1891 s'au replătit	„	2,266 70 „
remâne starea cu 31 Decembre 1891 de	fl.	6.851 30 cr

crescere fl. 431 30 cr.

Circulaţiunea cassei

Cassa în numerariu cu finea anului 1890 fl	fl.	3,437 66 cr.
în decursul anului au intrat	„	758,143 55 „
total	fl.	761,581 21 cr.
din care în decursul anului 1891 au eşit	„	731,365 70 „
remâne cassa la 31 Decembre 1891	fl.	30,215 51 cr.

Astfeliu circulaţiunea cassei în anul 1891 au ajuns la cifra de fl. 1.492,946 91 cr., deci cu fl. 299,747 24 cr mai mult decât în anul 1890.

Luând în considerare, că operaţiunile societăţii nóstre se estind aprópe mai numai în comitatul nostru şi după cum binevoiţi a sci şi dvóstră d-lor acţionari intreprinderi mai mari comerciale şi industriale în comitatul nostru nu sunt, apoi mai luând şi aceea în considerare, că în anul trecut am redus provisiunea dela 1 la ½% la tóte ramurile de operaţiuni, profitul curat de fl. 10.270„35 cr. se póte considerà de fórte mulţumitor.

La acest resultat atât de frumos a contribuit fórte mult încrederea locuitorilor acestui ţinut, acésta se vede şi de acolo că sumele depuse spre fructificare au ajuns la suma de fl. 298,648 „ 85 cr. v. a. tot atât de mult a contribuit însĕ şi onorabilul institut de credit şi de economii „Albina" din Sibiiu prin binevoitoriul seu sprijin şi prin creditul ce, precum în trecut aşa şi în anul espirat, ni l' acordat.

Suntem de firma credinţă domnilor acţionari că şi d-vóstră veţi fi de acord cu noi, ca sĕ se esprime mulţămită protocolară onorabilei direcţiuni a institutului de credit şi de economii „Albina" din Sibiiu.

Cu plăcere ve aducem la cunoscinţă şi în anul acesta, că perderi până acuma nu am avut şi în procesele ce sunt pendente pretensiunile societăţii nóstre sunt asigurate.

După cum a-ţi binevoit a decide în anul trecut, am adaptat casele societăţi şi biroul s'a şi mutat în ele încă din 29 Septembre 1891, ér locuinţele disponibile s'au închiriat cu fl. 140 pe an, preţul cumpărării cu adaptările făcute ajunge la cifra de fl. 8564 „ 86 cr., deşi mai sunt încă unele conturi mai mici de solvit, cu tóte acestea însĕ nu va trece preste 10,000 fl., prin urmare capitalul plasat în case totuşi va aduce 5%.

Din corsiliul direcţiunei conform §§ 30 şi 56 es domnii Iuliu Dan, Nicolae Cosgarea şi Ioan Turcu, aceste locuri vacante veţi binevoi a le suplini d-vóstră astăḑi prin alegere.

Mai înainte de a ve aduce la cunoscinţă propunerea nóstră cu privire la distribuirea profitului, ve mai amintim şi aceea, că o societate ca atare nu numai prin o administraţie punctuală şi conscienţiósă îşi ridică creditul, ci şi prin siguranţa sa materială şi mărimea ce o forméză fondurile sale de reservă; din punctul acesta de vedere ne aflăm şi noi îndemnaţi a ve face propuneri speciale, nu numai pentru dotarea estraordinară a fondului de reservă, ci chiar şi pentru crearea unui fond de reservă special la escompt şi unul pentru ajutorarea funcţionarilor.

Pe basa celor premise avem onóre a ve face următórea propunere în privinţa distribuirei profitului curat din 1891:

Din profitul de			fl.	10,270 35 cr.
1. Se dau conform § 46, 5% dividendă după capitalul social de fl. 30,000			„	1,500 — „
Restul de			fl.	8,770 35 cr.
2. sĕ se împartă conform §. 46 precum urméză:				
a) 5% fondului de reservă	fl.	438 51 cr.		
b) 7% tantiemă membrilor direcţiunei	fl	613 92 „		
c) 2% tantiemă funcţionarilor	fl.	175 40 „	fl.	1,227 83 cr
Resttul de			fl.	7,542 52 cr.
3. sĕ se împartă:				
a) supradividendă la acţionari	fl.	1,500 — cr.		
b) pentru complectarea fondului de reservă la fl. 20,0000	fl.	2,337 64 cr.		
c) pentru crearea unui fond special la escompt	fl.	2,604 88 cr.		
d) pentru scopuri filantropice	fl.	600 — cr.		
e) pentru crearea unui fond special pentru ajutorarea funcţionarilor	fl	500 — cr	fl.	7542 52 cr.

Pe basa acestora dividenda pe anul al VIII-lea de gestiune 1891 se ficséză cu 10% adecă 10 fl. după acţiune.

In fine substernêndu-ve compturile societăţii nóstre după ascultarea raportului comitetului de supravegiare, ve rugăm sĕ binevoiţi:

1. a aproba raportul şi bilanţul nostru încheiat la 31 Decembre 1891;

2. a primi propunerile nóstre cu privire la destribuirea profitului curat;

3. a pertracta şi decide asupra obiectelor puse la ordinea ḑilei;

4. a da direcţiunei şi comitetului de supraveghiare absolutoriul pentru gestiunea sa pe anul 1891

Făgăraş, în 27 Februariu, 1892.

Direcţiunea.

II.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de revisiune esaminând conform §§. 43 şi 44 din statute contul profitului şi perderilor, precum şi bilanţul cassei de economii „Furnica“ societate pe acţiuni pentru anul 1891, am aflat tóte posiţiunile în deplină consonanţă cu registrele respective purtate cu tótă esactitatea.

Ne luăm dar voie a ve propune aprobarea comptului anual pro 1891 şi a da direcţiunei absolutoriul.

În privinţa împărţirei profitului curat suntem de acord cu propunerea direcţiunei.

Făgăraş, în 4 Martiu 1892.

Dr. *Nicolau Motoc*, Dr. *Andreiu Micu*, *Iosif Lissai.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Făgăraş, 19 Martiu, 1892. Am cetit cu atenţiune tot ce s'a scris în ḑiarele române despre alegerea de deputat dietal în cercul Arpaş, dar nimic nu m'a disgustat, ca şi calomniile ce o sémă de ómeni mici de suflet dar mari în neghiobii, le aruncă în spatele unor persóne, cari au încrederea românilor olteni. Mi am ḑis, că până ce aşa ómeni scriu de bărbaţii, cari la tóte mişcările nóstre naţionale locale, sunt în frunte, se tac şi eu ca toţi păstrându-le dispreţul meu în tăcere. Dar vĕḑênd, că calumniile lor au aflat resunet în munţii apuseni de unde un „Scevola“ se nisuesce a trage conclusiuni din premise false, m'am hotărit ai scrie acelui domn (căci pe curcanul griviţan nu l învredniciam de o aşa consideraţie) şi sĕ-mi public rĕspunsul meu în fóia ce a publicat conclusiunile d-lui Scevola. Eram tocmai la pórta postei cu rĕspunsul adresat red. „Tribunei, când epistolariu î-mi predă şi „Tribuna“ din 18 l. c. în care din întêmplare cetesc că un respuns al unui „Brebenel II“ la bârfelile lui „Curcan griviţan“ se reieptéză.

Deci, me temeam, că voiu păţi şi eu ca „Brebenel II“ şi aşa me adresez la on. red. a „Telegrafului Român“ cu rugarea sĕ priméscă în colónele respectivei fóie mai jos scrisul rĕspuns pe care acum de nou îl subsriu şi eu „Brebenel III“ din măchnire pentru sórtea ce a avut „Brebenel II“ la redacţiunea ḑiariului, despre care n'am creḑut, că deschide colónele numai tribuniştilor patentaţi. Primiţi etc.

Eată rĕspunsul:

Făgăraş, 17 Martiu, 1892.

Domnule „Scevola“!

Dacă te aşi cunóşte personal, şi ţi-aş sci ubicaţiunea, mai că aşi cruţa on. red. şi onoratului public molestarea cu care me fac culpabil, folosind acést cale spre a te lămuri.

Me îndoioşéză — căci te cred corigibil — rătăcirea, în care te-ai aflat grăbind a scóte conclusiuni din nisce premise, de a căror verosimilitate nu ai asceptat a te convinge şi în iperzelul — dtale de a te ocupa cu afacerile oltenilor al căror bine nu dubitez că-l doresci te-ai degradat la rolul servitoriului de vênătoriu din anecdota „Vulpea bercă“ confirmând, pardon nisce minciuni cât córda vulpei din fantasia vênătorului.

Ceea-ce m'a decis a-ţi respunde: este, că nu sunt de părerea românilor de pe aici, cari ţi-au primit conclusiunile cu hohote de rîs ḑicênd: scrie „Tanda“ din ţéra Oltului şi respunde „Manda“ din munţii apuseni, deci atât ar fi fost prohodul conclusiunilor dtale.

Nu, eu presupun, că esci informat numai din auḑite despre olteni, şi că ai cugete curate. Şi până mi-te pot închipui pe acest teren bucuros stau de vorbă cu d-ta. Aş despera când pe un „moţ“ aşi fi silit al înrola în cósta Curcanului griviţan cărora d-ta le ḑici ceea-ce nici n'à visat ei, că le va ḑice cineva: ómeni cu curagiu civic. I-ţi spun drept, că „Curcanul griviţian et comp.“ cât sunt de negrii, cetind complimentul ce li lai făcut numindu-i ómeni cu curagiu civic au roşit până după urechi, şi pentru ca sĕ se convingă, că într'adevĕr ei sunt astfeliu de ómeni, erau gata a-şi scóte din nou cerificate de botez. Fii sigur d le „Scevola“ protegiaţii d-tale nu merită inelul de aur ce li-l dai ca ornament. Şi dacă nu me creḑi pe mine, te rog adreséză-te la ei cu cererea, ca sub condiţiunea de jurământ nu-i vei trada, ca sĕ ţi spună cine sunt. Şi sĕ veḑi că nu vor avé acest „curagiu civic“ ca cel puţin d-tale, care le-ai dat o aşa importanţă, sĕ se descopere.

Eu me oblig, că dacă ei se vor demasca şi numai faţă de d-ta, din tótă lipsa mea le voiu procura timbrele ca sĕ-şi moderniseze numele, precum ş'au magiarisat inimile. Eu numai o conclusiune trag din respunsul d-tale: se vede că adoptând d-ta póte îndreptăţit numele „Scevola“ nu ai putut crede ca cineva póte se profaneze şi numele ce a adus onóre României „Curcan griviţan“ servindu-se de acest nume, nepătat încă, spre a acoperii un şir de calumnii, şi nisce persóne pe cari Iancu, dacă s'ar scula iar bate cu pietrii.

Eşti în mare rătăcire d-le „Scevola“, când afirmi, că în Făgăraş s'a format un consorţiu gr. or. care conduce pe olteni în cele politice.

Dar este drept, că în Făgăraş s'a închiegat un grup căruia, numai onóre i-se face numindu-se consorţiu, şi care lucră pentru validitarea intereselor române din acest comitat. Acest consorţiu nu e gr. or. dar nici gr. cat. Este românesc. Căci mulţămită înţelepciunei dlui vicariu Raţ şi d-lui protopop Dan, importanţa confesionalismului s'a şânţut pe terenul ce-i compete, ér în cele politice românii sunt români. Acésta stare de lucruri causéză durere în prima linie celor din haita „curcanului griviţan“, cari lucră plătiţi de cei ce ar vrea ca olteni sĕ se certe pentru confesiune. Te asigur d le „Scevola“ că în acest grup, vei găsi intréga inteliginţă clericală şi mireană din ţéra Oltului cu escepţiunea celor din servicii strĕine, a căror reservă o aprobăm. Dar ce e cu „curcanul“ et comp, me vei întreba! Curcanul et Sohn, nu represintă pe nimenia şi în grupul numit nu i vei găsi nici de frică. Dar îi vei găsi acolo unde se răpesce pămêntul olténului în favorul drumului de fer, ii vei găsi, îmbiindu se pe la hotele ca literanţi de zarzaveturi în vêrtutea meritului, că sunt „állami tanitók“ ii vei mai găsi in posiţiunea caraghiósă de educatori al tinerimei, desbrăcênd copii oltenilor în faţa clasei de hainele cari din întêmplare sunt ţesute în colorile Budapestei roşu-galbin-vânĕt. Veḑi ăstai adevĕrat „curagiu civic“. Ai puté d-ta d-le „Scevola“ suporta ruşinea ca în faţa unei clase sĕ faci pe un copil a-şi ţinea d. e. pantalonii cu mâna căci d-ta ca educătoriu i-ai confiscat încingătórea, din motivul că e ţesută în colorile numite. Veḑi astea s miserible cari bântue ţéra Oltului“.

Apoi în scóla gr. or. din Făgăraş nu este letargie, care dacă ar fi, atunci ar fi bine venită „curcanului et Söhne“ căci ei trăesc din meseria „onorabilă“ de a vêna copii de olteni pentru scólele de stat din Făgăraş şi Sâmbăta inf. Şi în privinţa acésta atât scola din Făgăraş cât şi cea din Voila le face mare concurinţă în urma căreia lor le scade cumpĕna meritelor. De aici provine naţionalismul lor de care aşa de tare s'a înferbântat „Tribuna“. Similis simili . . . .

D-le Scevola! Nu le putem isprăvi tóte astăḑi căci mai sunt multe de ḑis. Celelalte constatări ce le-ai făcut ca şi cele de până aici sunt false, ca tatăl din cari purced. Nu voiu reflecta la ele. Se vor afla alţii. Şi finesc, dar nu te supun la rigórea ḑicălei din popor, că advocatul nechiemat n'are plată, sĕ fie plătită cu d-ta copii de copii rătăcirea în care ai putut ajunge pe basa unor corespondenţi, cari n'ar merita stima d tale, şi nici consideraţiunea cu care am onóre a me subscrie

al d-tale oltean
Brebenel III.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	208 fl 90 cr.
Nicolau Todea, învĕţătoriu, Sebeş . .	1 „ — „
Familia Iuliu Bárdosy inspector de scóle Solnoc	5 „ — „
Suma .	214 fl. 90 cr.

Varietăţi.

* (Deputaţi sinodali) In cercul I. elect. al Sibiiului în locul reposatului Dr. Ioan Moga este ales deputat sinodal Ioan de Preda advocat şi fiscal consistorial. Dl I. de Preda a întrunit aprópe tóte voturile.

In cercul clerical Haţeg în locul fostului deputat Ioan Raţ, s'a ales adm. prot Avram Stanca; în cercul Braşov în locul fostului deputat Ioan Popescu s'a ales protopresbiterul Ioan Petric.

* (Logodnă.) Din Coburg se anunţă, că în sĕrbătorile sântelor Pasci se va logodí principele mostenitor din România Ferdinand cu princesa Maria de Edinburg.

* (Convocare.) Domnul preşedinte al reuniunei de ajutorare al arestanţilor din comitatul Sibiiului, Alesandru Iánosy, face cunoscut, că şedinţele ordinare ale reuniunei se vor ţiné în anul acesta în ḑilele de 3 Iuniu 2 Septembre şi 2 Decembre st. n. la órele 4 p. m invitând pe membrii de alegere ai comitetului direcţiunei ca la terminele numite sĕ se întrunéscă în sala de şedinţe a tribunalului din Sibiiu.

* (Parastas.) Ni se scrie din Bungard cu datul de 22 Martiu: Astăḑi după serviciul divin a. m. s'a celebrat de către preastimatul nostru părinte Teodor Necşia — în amintirea decedatului în Domnul protopresbiter şi profesor de teologie Ioan Popescu un parastas solemn în presenţa publicului numĕros; ér după terminarea acestui serviciu divin funebral, s'a ţinut de către amintitul paroch şi o pĕtrunḑĕtóre cuvêntare, carea a stors lacrime de durere.

* (Pentru întreprinḑĕtori). Vicecomitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că în 6 Maiu a. c. n. la 9 óre ant. se va ţiné în sala cea mică a comitatului pertractarea ofertelor pentru repararea podului Nr 16 „Orlăţĕl“ de pe drumul Cristian Orlat. Informaţiuni mai deaprópe se pot afla în cancelaria vice comitelui în órele oficióse.

* (Deputatul Zoltan Ugron.) Deputatul Zoltan Ugron, care a trântit la Ocna-Sibiiului pe deputatul Tisza a fost verificat, respingêndu-se protestul.

* (Columna lui Traian în Bucuresci.) Dl ministru al instrucţiunei din România a adresat tuturor notabilităţilor politice şi literare din ţéră următórea scrisóre, relativ la înălţarea în Bucuresci a „*Columnei lui Traian*:“

Domnul meu! În mijlocul grelelor lupte, prin cari de atâtea secole trece naţiunea română, dacă ea a resistat şi a biruit, o datoresce mai cu sémă acelor fruntaşi ai sei, cari cu mândria trecutului acestui popor au avut consciinţa destinelor sale şi ambiţiunea glorielor viitóre. A venit însĕ timpul ca ideea menirei istorice a némului nostru sĕ fie realisată în spiritele tuturor, pentru ca în întreg poporul sĕ pătrundă sufletul bărbaţilor mari de altă dată. Monumentele antice, reînviând trecutul cu tóte gloriile lui, înfrăţesc spiritele prin cultul eroilor naţiunei şi întăresc dragostea de ţéră. Guvernul Majestăţei Sale regelui, urmând în acésta înaltul sĕu îndemn, crede că este momentul, ca în capitala României libere sĕ se înalţe cel mai mândru din monumentele, ce ne vorbesc de mărirea străbunilor nostri, monumentul în care stau scrise pentru vecie în marmură luptele uriaşe ale românilor pentru cucerirea Daciei, „Columna lui Traian“.

Ministrul instrucţiunei cunoscênd, domnul meu, adênca şi nestrămutata d-vóstră iubire de ţéră, face un apel călduros la concursul d-vóstră luminat, pentru a contribuí la realisarea acestei idei şi ve rugă sĕ bine-voiţi sĕ figuraţi printre membrii comisiunei instituită de minister în acest scop. Primiţi, ve rog, domnul meu, asigurarea distinsei mele consideraţiuni. Ministru, *Take Ionescu.*

Bibliografic.

Instrucţiune practică despre purtarea socotilor şi administrarea averilor bisericesci pentru preoţii, învĕţătorii, epitropii parochiali şi pentru elevii institutelor teologice şi pedagogice compusă de Traian Barzu, asesor referinte consistorial. Preţul 1 fl. Caranşebeş 1891. Tipariul tipografiei diecesane.

— *Amintiri din rĕsboiul austro-german de la 1866* (Românii din oştirea austriacă) de Gabriel Andreiaşi, fost sublocotenent.

Bucureşti. Editura tipografiei Gutemberg, Iosif Göbl 23 strada Dómnei 23 1892. Preţul 1 leu.

— *Societatea geografică română.* 1. Darea de sémă anuală a dlui George Ioan Lahovari secretariu general al societăţii geografice române către adunarea generală în şedinţa dela 7/19 Martiu, 1892.

Bucureşti, Tipografia Toma Basilescu, III Bulevardul Elisabeta III, 1892.

2. Proces verbal asupra lucrarilor puse la concurs.

3. Tablou de materiile cuprinse în cele 12 volume din buletinul societăţii geografice române, publicate dela 1875 până la 1891 inclusiv.

Bucureşti tipografia provocată mai sus.

Raţiociniu şi mulţămită publică.

Dela direcţiunea asociaţiunei naţionali aradane am primit însărcinarea onorifică sĕ arangem şi sĕ conducem un ciclu de conferinţe literare în favorul reuniunei femeilor române pin Arad şi provincia. După-ce acele conferinţe s'au terminat, subscrişii venim prin acésta şi aducem la cunoscinţă publică numele tuturor marinimoşilor contribuenţi, cari au binevoit a sprijini întreprinderea nóstră atât moralicesce, cât şi materialicesce.

Conferinţele s'au ţinut în ordinea anunţată la timpul seu, ér contribuiri marinimóse au incurs dela:

Il. S. Ioan Meţian, episcop 5 fl, dómnele: Iulia Bocşan 3 fl., Aurelia Beleş 3 fl., Rhea S. Ceontea 3 fl., Barbara Antonescu 3 fl., Silvia Plopu 3 fl., Maria Popoviciu 3 fl., Hortensia Suciu Pagubă 3 fl. Lucreţia Tamasdan 3., Marióra Puticiu 3 fl., Aurelia Petran 3 fl. N Florescu 3 fl., dşórele: Elena Pipoş 3 fl., Lucreţia Plop 1 fl, Aurelia Dessean 50 cr., Victoria Suciu 50 cr., Elevele dela scóla de fete 11 fl., domnii: Iosif Goldiş 1 fl., Moise Bocşan 3 fl., Augustin Hamsea 3 fl., Ignaţiu Papp 3 fl., Ioan Beleş 3 fl, Teodor Ceontea 3 fl, Dr. Georgiu Plop 3 fl., Dr. Lazar Petco 3 fl, Dr. Ioan Suciu 3 fl. Dr. Aureliu Demian 3 fl, Dr. Traian Puticiu 3 fl., Dr. Ioan Trailescu 3 fl., Demetriu Antonescu 3 fl., Ioan Petran 3 fl. Clemente Lupşan 4 fl., familia Tamasdan Pesca 5 fl, Iacob Raţiu 3 fl., Vasiliu Mangra 2 fl., Elie Dogariu 2 fl., Nicolau Chicin 1 fl., Iosif Moldovan 1 fl., Ioan Nicorescu 1 fl., Paul Rozvan 1 fl., Georgiu Papp 1 fl., Georgiu Purcar 1 fl., Teodor Pinter 1 fl., Liviu Tamasdan 1 fl., Aureliu Nicóră 50 cr., Suma 118 fl. 50 cr.

Din acésta sumă s'a spesat pentru tipăriturile necesare 5 fl. 50 cr. v a., ér restul de 113 fl. v. a., adecă una sută şi trei-spre ḑece fiorini v. a., s'au administrat la cassa reuniunei femeilor române din Arad şi provincia ca ajutoriu pentru susţinerea scólei superióre de fetiţe.

Când aducem acestea la cunoscinţă publică, ne înplinim şi datorinţa plăcută de a esprimá cea mai căldurósă mulţămită către cei ce ni-au dat mână de ajutoriu — moral şi material — întru realisarea acestei nobile intreprinderi.

Arad, 22 Martiu n. 1892.

T. Ceontea, Dr. P. Pipoş şi *Dr. Tr. Putici.*

Loterie.

Sâmbătă, în 9 Aprile 1892.

Timişóra:	**66**	**38**	**14**	**7**	**16**
Viena:	**1**	**52**	**90**	**51**	**11**

Nr. 156/892 [45] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a II-a în parochia Stremți, protopresbiteratul Albei-Iulie, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pe basa ordinului consistorial din 25 Februariu 1892 Nr. 1193 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 18 Decembre, 1891 și dau o sumă de 686 fl. v. a.

Concurenții își pot lua informațiuni despre acésta parochie la oficiul protopresbiteral și la cel parochial.

Reflectanții au a-și asterne petițiunile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei-Iulie, in conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Alba-Iulia, 2 Martiu, 1892.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 128/892 [46] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Vale din protopresbiteratul gr. or. al Sĕliștei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“

Venitul acestei parochii în bani calculat face pe an 479 fl 55 cr. v. a.

Concurenții, cari se pot informa despre starea parochiei la subsemnatul oficiu protopresbiteral au a-și înainta suplicele lor, instruite conform legilor în vigóre în terminul sus indicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Sĕliște, 5 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Sĕliștei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Fên!

La **Ioan Lutsch** Nr. 231 în **Agnita** se află de vênḑare **20—25 cară de fên bun.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.	per-	2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd	sóne	1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	[illegible]	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri										
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	2.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	--
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21		—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—							
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zerneșci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36. Sibiiu, Joi 2/14 Aprile, 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2974 Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, ș. a.

Iubitului cler și popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiților și onorabililor deputați la sinodul archidiecesan: dar și milă dela Dumneḑeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocăm, și prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la față din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 12/24 Aprile a. c.,** la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ér după aceste va urma deschiderea sinodului în localele ce vor fi anumite spre acest scop.

Sibiiu, 1 Aprile, 1892.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 1 Aprile, 1892.

Dacă se póte aplica la lucrările omenesci sentența vechilor nostri străbuni, finis coronat opus, apoi de tot potrivit o putem aplica și noi la încheiarea activităței de până acum a parlamentului nostru.

Scoși din urnă în gerul cel mare dela finea lunei Ianuariu deputații nostri, ageri altcum și sprinteni în luptele de partide, abia acuma la începutul lui Aprile s'au treḑit, că e bine sĕ se ocupe și cu naționalitățile din patrie, și meritul, că acéstă cestiune s'a atins deja la pertractarea bugetului presentat de ministrul de interne, este al deputaților din Ardeal.

Este și natural, ca acesti deputați sĕ ridice vocea în cestiunea naționalităților, pentru, că ei sunt de aprópe legați cu cestiunea acésta și îndeosebi este deaprópe legat de ea și de activitatea ministrului de interne deputatul, care a provocat desbaterea în cestiunea acésta.

Fostul comite suprem al comitatelor Târnava-mare și Târnava mică, actualul președinte al reuniunei de magiarisare din Cluș, contele Betlen, care și-a eluptat epitetul de: Bethlen-pașa, cu durerea în inimă pentru perderea acelor 2 comitate, în ședința dela 8 Aprile n. a c s'a sculat și a condamnat politica internă a contelui Szapáry, despre care vorbitoriul susține, că a pactat cu naționalitățile, și le favorisévă în paguba politicei naționale, care s'a urmat sub era Tisza. Intre altele fostul comite suprem al Târnavelor regretă, că aici în țara nóstră nu s'au putut estirpa cu totul naționalitățile, regretă, că sunt deputați, cari primesc mandate dela cercuri românesci cum e bunăoră Iokay, care apoi pretinde ca între naționalități sĕ nu se facă deosebiri în punctul patriotismului, și regretă în special vederile deputatului Iokay, care nu vede, că patriotismul naționalităților nu stă pe aceași tréptă ca și cel al ungurilor.

Comdamnând deci ținuta guvernului în politica internă față cu naționalitățile, cu cari el pactéză și cărora le face favoriri, nu primesce bugetul ministeriului de interne.

La imputarea făcută guvernului, că pactéză cu naționalitățile, s'a sculat ministrul president și a declarat, că nu are cunoscință despre pactări cu naționalitățile, și că în general invinuirile de acest soiu, aduse asupra guvernului încă pe timpul agitațiunilor electorale, sunt apucători de partidă, căci în faptă guvernul nu a pactat cu nimenea.

La acestea intimul actual al fostului comite suprem Bethlen-pașa, și intimul de odinióră al fostului ministru president Tisza, fostul deputat al cercului de sus din Târnava mică, ardeleanul Horváth se scólă, și spre mirarea tuturor ómenilor de bine istorisesce convorbirea confidențială, pe care o a avut cu ministrul president Szapáry încă pe când era el mare și tare în partida guvernamentală.

Îndată după venirea actualului guvern la cârmă s'a constatat necesitatea de a se schimba încâtva cu politica internă, care a fost degenerat cu deosebire în Ardeal.

Cu deosebire era guvernul genat de sași, și se ventila necesitatea de a se schimba representanții guvernului în comitate săsesci. Vorba era de demisionerea comiților Bethlen-pașa și Bànffy-pașa, cari se făcură renumiți tocmai prin violențele lor, și Horvàth destăinucesce, că el a vorbit cu ministrul president Szapáry, care i a comunicat, că acesti comiți supremi trebue sĕ se retragă, spre a fi înlocuiți cu alți ómeni, că așa apoi sĕ se mulcoméscă sașii, sĕ înceteze agitațiunea, carea după cum spune Horváth în ochii ministrului președinte se presenta ca periculósă.

Urmarea a fost, că acei doi comiți supremi, cu cari fostul ministru-președinte Tisza făcea politica națională, în vîrtutea politicei naționale a actualului ministru president au trebuit sĕ se retragă, și sașii au întrat cu toții în partida guvernamentală.

Descoperirile acestea în șirurile oposiționalilor au făcut sensațiune și apărarea ministrului president s'a restrins la constatarea lipsei de bunăcuviință pentru tradarea unei conversațiuni confidențiale.

Noi numai un lucru constatăm cu regret. Regretăm, că ministrul president nu a avut curagiul sĕ enunțe, că vrea sĕ rumpă cu fatala politică observată până acuma, și punênd frêu agitațiunilor contra cetățenilor pacinici, va face dreptate pentru toți, căci numai fericirea rassei magiare în veci nu va aduce fericirea Ungariei

Acésta actualul ministru president până acuma nici nu o a ḑis, nici nu o a făcut.

Între toți din espunerile deputatului Iuliu Horváth numai br. Bánffy scóte pentru sine învĕțătura din sentința latină de a îndósele: „Amoveatur ut promoveatur".

Revista politică.

Instalarea noului guvernor în Fiume, cont. Lud. Batthányi, s'a făcut cu mare pompă și ea a dat material mai vêrtos foilor din Budapesta sĕ scrie articoli lungi și sĕ facă aprețieri amĕnunțite în acéstă importantă cestiune.

Magiarii nu sunt mulțămiți cu starea actuală de lucruri din Fiume, orașul nu se desvóltă după dorințele lor, de aceea și missiunea noului guvernor este mare și grea. La felicitările, ce i s'au adus din tóte părțile, noul guvernor a și promis, că va căuta sĕ lucreze pentru prosperarea orașului și va promova interesele lui. —

Foile oposiționale din Budapesta acusă pe actualul guvern, că în liberalismul seu vrea sĕ întroducă clotura și censura restringênd astfeliu libertatea presei și libertatea cuvêntului în dietă. Acestea se aduc în legătură cu un comunicat al revistei „Politikai Szemle" în care se esprimă necesitatea pentru revisiunea legei de presă. —

Campania electorală în Bucovina continuă în mare agitațiune. Românii pretutindenea s'au purtat cu energie și cu curagiu. Mareșalul țĕrei bar. Vasilco a desvoltat o deosebită activitate și tot astfel comitetul „Concordia" in frunte cu președintele cav. de Zotta.

Scirile mai próspete din Cernăuți anunță, că cont. Pace va fi necesitat sĕ demisioneze. Foile din Viena confirmă aceste sciri. —

Sgomotole, cari au fost rĕspândite ḑilele trecute despre nesce pretinse negocieri între Germania și Rusia, în scopul încheiărei unui tractat de comerciu, au dat naștere la numeróse comentări. Mulți au voit sĕ vadă în faptul recent al trimiterii portretului împĕratului Wilhelm II, ambasadorului Rusiei, con-

---

FOIȚA.

Observări la reorganisarea serviciului sanitar în orașul Sibiiu.

Sunt fase în viața unei comunități, când bătaia pulsului este mai accelerată, schimbarea materiei este mai vióe ca de obceiu.

In o astfel de periodă de desvoltare se află de present cetatea nóstră Sibiiu

Semnele acestei desvoltări sunt voia de zidit, încercările pentru ridicarea comerciului și a industriei, făcute cu puteri înoite, — amintesc numai lucrarea călei ferate, înființarea unei bănci de reuniune, a museului technologic, a fabricei de jucării, planurile pentru luminarea electrică etc.

Pe multe terene este deci de însemnat un progres vĕdit, numai în direcțiunea sanitară a întrat o stagnare regretabilă, după ce se făcuse în anul 1887 un început mult promițĕtor cu înmulțirea puterilor medicale la spitalul Francisc-Iosefin de acì, o instituțiune, care durere nu se reduce la factorii normativi ai orașului, ci s'a creat la îndemnul comitetului municipal, o corporațiune, care, strict luată, stă departe de viața internă a orașului.

Inainte cu puține luni a apărut un raport critic despre împregiurările sanitare ale Vienei, care cuprindea mai mulți ani de administrație, și de unde se vede că — mulțămită lucrării conscie de ținta pusă, a phisicului orășenesc Dr. Kramer și a ajutoriului puternic al organelor competente — mortalitatea a scăḑut la 23·3 la 1000 de locuitori

Ce vrea sĕ însemne acésta, au lipsă cu atât mai puțin de comentar, deóre-ce scim cu toții, că la industria fórte desvoltată, la populațiunea cea mare a Vienei etc isvórele pentru bóle și mórte sunt necomparabil mai mari, ca în un oraș mic.

Cu deosebire interesant e, că între altele s'a pus pedecă la bólele evitabile, la așa numitele bóle contagióse, și că administrațiunei sanitare i-a succes, în decursul anilor — a reduce bólele la popor ce atinge numĕrul și lățirea lor, la o mĕsură anumită.

Dela 1887 s'a făcut și în Sibiiu cu întroducerea regulamentului de a arăta casurile de bólă, începutul, de a da de cap bólelor contagióse, și după datele oficióse numĕrul casurilor de bóle, cari au fost avisate, este relativ mare, cu considerare la aceea, că un mare numĕr al infectațilar nu chiamă medic.

Acésta vine de acolo, că curățenia publică și privată, care necontestabil pune cele mai puternice stavile la lățirea bólelor contagióse, lasă încă fórte mult de dorit.

Cine ar putea nega, că în centrul orașului sĕ află o mulțime de birturi, a căror curți sunt acoperite cu masse enorme de gunoiu și de urină, că cotețele de porci, aflătóre în case private, îngreunéză fórte mult ținerea curățeniei, că se pot numĕra acele case, unde după o bólă contagiósă sĕ face o desinfectare rațională a locuințelor, hainelor mobilelor etc. sub supravegiarea autorităților, că în multe case ḑilnica curățire a curții este o raritate, că nu-s puține edificiile, din cari se strecură gunoiul și lăturile prin un canal în mijlocul uliței, cu tóte ordinațiunile sanitare ale poliției, cari ordinațiuni se par a esista numai pe hârtie.

In cuvintele acestea ar puté órecum căuta omul o acusă asupra medicilor orașului, mie însĕ 'mi este departe acéstă intențiune, și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât eu sum de convingerea, că cei doi medici ai orașului sunt în imposibilitate fisică se corespundă esact tuturor pretensiunilor legei, abstragênd dela acea, că an de an prin ordinațiuni ministeriale și prin ordine dela autoritățile locale superióre organele sanitare devin tot mai încărcate cu agende.

Spre ilustrare servéscă următórele espuneri ale agendelor medicilor orașului, la cari din motive practice vom separa pe cele ale celui primariu de ale celui secundariu.

telui Şuvalof, o dovadă despre temeinicia acelor sgomote.

După cum s'a vestit însĕ, „Nord d-allg. Ztg. s'a grăbit a restabili adevĕrata „semnificare a acestui favor, amintind, că ea rĕspunde unei promisiuni făcute tocmai acum doi ani şi care nu putuse fi împlinită de cât tocmai acum, când portretul promis a fost în sfârşit terminat.

Gazeta din cestiune mai declară, că guvernul german n'a luat nici odată faţă de Rusia vr'o iniţiativă pentru negocieri privitóre la cestiuni economice sau financiare, precum nici n'a primit din partea guvernului rusesc până acum nici un fel de propuneri economice sau financiare.

Oficiosul „Post“ însĕ vine sĕ dea o lovitură decisivă sgomotelor de apropiare financiară şi economică între Germania şi Rusia, publicând o notiţă, prin care se adreséză capitalistilor germani sfatul de a nu participa pe cât se póte la împrumuturile, pe cari Rusia le va emite ǵiele acestea pentru căile sale ferate. O dovadă mai bună nu se putea da spre desăvêrşita ruptură dintre Germania şi Rusia din punctul de vedere financiar şi economic.

In ce privesce însĕ raporturile politice, oficioşii se grăbesc a asigura că, deşi nu sunt mai bune ca până acum, totuşi rĕmân destul de liniştitóre. Atât din partea rusască cât şi din cea germană nu este actualmente temere de nici un atac, de nici o duşmănie. Gazetele rusesci continuă cu vechea intrigă îndreptată contra Austriei, încercând sĕ presinte relaţiile dintre imperiile aliate în o lumină defavorabilă, ba mergênd până a afirma, că în Germania se consideră atitudinea Austro-Ungariei în cestiunea bulgară ca cu desăvêrşire necorectă. Aceste însĕ au mai curênd aerul unor manopere decât ale unor informaţii esacte.

Cu tóte desminţirile categorice ale gazetelor germane este de remarcat însĕ, că corespondentul din Paris al ǵiariului „Times“ continuă a-şi menţiné afirmaţiunile cu privire la esistenţa negocierilor economice cari, după acest corespondent, ar avea scopul de a face sĕ între şi Rusia în nóua ligă comercială austro-italiano germană.

Numitul corespondent povesteşte că, în vederea acestei eventualităţi, consilerii ţarului încercaseră sĕ-l înduplece a face o călĕtorie prin Austria, Germania şi pe urmă şi în Franţa, dar ţarul ar fi respins aceste propuneri, adăogênd că, în tot casul, s'ar duce mai întâiu la Paris şi mai pe urmă la Berlin şi Viena.

„Cei cari cunosc Francia, adaogă corespondentul lui „Times“, sciu că pentru a-şi asigura o bună primire la Paris, póte chiar şi cu tótă adesiunea Rusiei la tratatele comerciale ale puterilor centrale ţarul ar trebuì sĕ viziteze mai întâiu Parisul.

„Şi chiar şi în casul când înţelegerea franco-rusă ar suferi o uşóră rĕcire, acésta n'ar face posiţia Franciei mai slabă, căci francesii mai luminaţi n'au contat nici odată pe spriginul Rusiei în cas de lipsă“.

Acéstă din urmă observaţie, în tot casul, va fi mai justă de cât vor fi póte informaţiile, deşi menţinute, despre negocierile germano-ruse.

De ale partidului naţional.

In organul semioficial al comitetului instituit prin conferenţa din Ianuariu — „Tribuna“ Nr. 73 din 10 Aprile n. cetim următoriul comunicat:

Dela comitetul partidului naţional. Primim informaţiunea din isvor competent, că comitetul central electoral al partidului naţional român, întrunindu-se la Sibiiu în ǵilele de 25—26 Martiu n. a. c., între altele a stabilit tecstul definitiv al memoriului, ce este a se aşterne la preaînaltul tron în conformitate cu conclusul conferinţei generale dela 20—21 Ianuariu n. a. c. Terminul presentării memoriului, după natura lucrului, nu s'a putut ficsa definitiv, dar esistă prospecte sigure, că presentarea se va putea face cel mai târǵiu în decursul lunei lui Maiu a. c. Totodată s'a hotărît în principiu, ca memoriul sĕ fie dus de o deputaţiune cât se póte de numĕrósă şi s'a esprimat dorinţa ca aceasta sĕ fie compusă de representanţi din tóte păturile nóstre sociale şi din tóte comitatele locuite de români“.

Ér din o epistolă din Sibiiu ddto 1 Aprile publicată în organul oficial al comitetului — „Românul“ dela 6 Aprile, aflăm că dela şedinţele comitetului au lipsit trei membri (preşedintele Dr. Ratiu, din Turda, vicariul greco-cat. din Făgăraş Ratiu, şi advocatul din Beinş Ignat) şi că conclusele s'au luat sub presidiul vice-preşedintelui dl George Pop de Basesci, ér secretariu a fost Septimiu Albini redactorul „Tribunei“.

Va se ǵică *tandem aliquando* am ajuns sĕ auǵim:

că testul „definitiv“ al memoriului este stabilit;

că sunt prospecte sigure, că memorialul se va „puté“ presenta la Tron în Maiu, şi astfel ar fi deslegată şi gâcitura: câte luni invólve noţiunea „imediat“ după conceptul comitetului naţional? adecă minimum patru luni.

Şi în fine am ajuns sĕ vedem că tribunistii au nevoie de solidaritatea tuturor românilor, de aceea solidaritate, pe carea în campania lor de astă vară şi până în ǵiua conferenţei o combăteau, ca pe isvorul tuturor relelor, de care este bântuit partidul naţional, pe care o dechiarau de un fleac, de o formalitate gólă, şi pe care apoi *în conferinţă în faptă o au şi spart*, bucurându-se de o strălucită învingere herostratică.

„Tribuna“ Nr. 74 consacréză un articol de fond memoriului, în carele între altele ǵice:

„Şi ca lucrul sĕ se presentese în adevĕrata lui lumină ca purces din sentimentul naţional şi patriotic al tuturor românilor din ţerile ungurescí, este de a-si avé representanţii lor speciali după ţinuturi în deputaţiunea însărcinată cu presentarea memoriului“

„Acésta va trebui sĕ se facă şi ca sĕ arete românii lumei, că cunosc momentuositatea lucrului, care la ori ce cas are se fie o etapă considerabilă, de o specială importanţă, putem ǵice naţională românéscă“.

„Importanţa ascernerei memoriului, deşi ne privesce numai pe noi românii din ţĕrile ungurescí, sĕ nu uităm, că atrage privirile unei lumi întregi asupra nóstră“.

„Deci sĕ stăm bine, dar fără frică, *sĕ luăm bine aminte ce facem şi cum facem, ca ceea ce vom fi făcut sĕ reese spre onórea nóstră naţională*“.

Cu permisiunea „obiectivului“ şi probatului nostru „amic“ „Românul“ ne luăm voiă a ne da şi noi opiniunea asupra comunicatului conclus al comitetului, ca asupra unui act devenit public deja, deşi prevedem, că genialul seu corespondent din Sibiiu şi pentru acésta ne va apostrofa in urbanul seu stil că „sbierând“ ne-am „năpustit cu o adevĕrată furie nunumai asupra aderenţilor „Tribunei“, dar şi asupra actualului comitet“ ai cărui membri „nu sunt decât elemente democratice, bărbaţi de muncă“, precum ne-a apostrofat in corespondenţa sa din 1 Aprile, la carea vom reveni.

Deci din capul locului o spunem că:

comitetul, când a luat conclusul aşa precum este publicat „n'a luat bine aminte ce face? şi cum face? ca ceea ce a făcut sĕ reese spre onórea nóstră naţională“ cum cere chiar şi „Tribuna“., —

că conclusul, cetit cu atenţiune, face asupra omului serios impresiunea, că din capul locului este contemplat, ca sĕ nu se alégă nimica din el, că este făcut numai sub presiunea morală a publicului „*ut aliquid fecisse videatur*“ în scopul, ca la timpul seu pentru fiascul ce l prevede, sé se pótă scusa comitetul prin organele sale de publicitate şi la o eventuală nouĕ conferenţă, cu paralisarea din partea adversarilor actualului comitet,

că în fine comitetul, când a „hotărît *în principiu* ca memoriul sĕ fie dus de o deputaţiune cât se póte de numerósă şi şi-a esprimat dorinţa ca acésta sĕ fie compusă de representanţi din tóte păturile nóstre sociale şi din tóte comitatele locuite de români“ a desconsiderat mandatul ce l'a primit dela alegĕtorii sei din conferinţă, şi *sciind* — căci contrariul nu ne este permis a presupune despre nisce bărbaţi, carii au curagiul de a primí mandatul de conducĕtori politici ai românilor — *a luat un conclus neesecutabil.*

Deşi comitetul actual nu este eflecsul întregei conferenţe din Ianuariu, ci numai al minorităţii membrilor ei, resp al maiorităţii celor ce au fost de faţă la votarea de probă pusă la cale în comisiunea conferenţei, în apreţierile nóstre vis-a-vis de comitet ne vom folosi de terminul „conferenţă“.

Deci conferenţa din Ianuariu, încât pentru presentarea memoriului la Tron, n'a intenţionat arangiarea unui „Volksfest“ unui „vifleem“ în „Prater“ul Vienei, ci a voit ca presentarea sĕ o esecuteze delegaţii sei, comitetul seu *esecutiv.*

Asta deşi nu se cuprinde espres în tecstul conclusului conferenţei, este un lucru atât de clar, încât nici cel mai mare rabulist nu va putea susţiné contrariul.

Dealtmintrea terminul „imediat“ dovedesce destul, că comitetul şi numai el are se presenteze memorialul la Tron.

In puterea mandatului primit dela conferenţă deci, comitetul nu este îndreptăţit sĕ priméscă pe nime, decât numai pe membrii sei în deputaţiunea, carea va presenta la Tron memorialul ce în numele mandanţilor sei l'a compus, cu atât mai puţin póte fi îndreptăţit ca el sĕ provóce pe alţii sĕ se însoţéscă la deputaţiune şi prin asta sĕ priméscă respunderea pentru un lucru la al cărui nascere ei n'au contribuit.

Cuvintele „ca deputaţiunea se fie compusă de *representanţi* din tóte păturile nóstre sociale şi din tóte comitatele locuite de români,“ invólvă datoria comitetului, ca sĕ procure posibilitatea, ca a cei „representanţi“ se aibă şi mandat dela aceia pe cari se cere a-i representá, va se ǵică: se escrie alegeri noue de acéstă natură, căci fără de acésta, acei reprentanţi ori cine ar fi ei, n'ar representá pe alţii decât numai pe sine înşişi; dar un astfel de lucru „comitetul central electoral al partidului naţional român“ nu intenţionéză, şi nici nu-l póte face, pentru-că aci nu este vorbă numai de alegĕtori, şi numai de membrii „partidului naţional“ ci de toţi românii din „ţerile ungurescí“ cum ǵice „Tribuna“.

Medicul primariu în vêrtutea oficiului are sĕ se îngrijéscă dĕ starea sanitară a oraşului, el dispune în conformitate cu sciinţa şi esperienţa tóte cele ce trebuesc făcute şi trebuesc delăturate din punct de vedere sanitar.

Supravegiéză personalul sanitar al oraşului (medici apotecari, móşe) avênd a-l ţiné în evidenţă, suprevegézĕ locuinţele, edificiile, etablismentele industriale în privinţa sanitară, intrevine la comisiunile de zidire (89—90 la an), cercetéză bolnavii sĕraci gratuit, esecută secţionările poliţiale sanitare, controléză esecutarea disposiţiunilor privitóre la copiii aflaţi şi la cei daţi la doice (cam 30—40 pe an) are se propună în casuri de epidemii mĕsurile pentru împedecarea lăţirei respective petru delăturarea ei, are sĕ le controleze acestea, supraveghiéză scólele poporale din oraş, institutele publice şi private de bine facere şi cele sanitare (grădinile de copii, pensionate orfano-trofii, băi, lazarete, spitaluri) şi în direcţiune sanitară preste acestea mai are încă la spitalul civil o sumă de alte agende, cari îi răpesc timpul.

Cu scopul de a împedeca erumperea frigurilor la muerile, cari nasc, are sĕ supravegeze pe móşe în punctul curăţeniei instrumentelor lor, cel puţin de 3 ori pe an are sĕ viziteze apotecile, băcăniile şi alte bolte, ca sĕ nu se vîndă otravă sau alte lucruri secrete, are se visiteze dacă la conservarea de materii otrăviciófse se observéză ordinaţiunile legali (ordin. minist Nr. 2789/869).

In sarcina lui cade cercetarea studenţilor (preste 3000) dacă nu sufer de trachomă, care trebue făcută de 2 ori pe an, şi cu considerare la depărtarea de loc a celor 28 institute de învĕţământ ea reclamă timp totdeuna de câte 3 sĕptĕmâni.

La acestea se mai adaugă, că fie care obligat la miliţie care vine la Sibiiu, fie care învĕţăcel de meserie, fie-care sodal, servitoriu, fie-care lucrătoriu trebue visitat, dacă nu sufere de tranchomă, şi trebue introdus în protocolul de cercetare.

Numĕrul obligaţilor de miliţie de sub acestea disposiţiuni în anul 1891 a fost 750, cel al celorlalţi numiţi 2148.

Cumcă activitatea medicului secundariu încă e de lipsă pe lângă aceste ocupaţiuni ostenitóre, despre acésta nu mai încape îndoială.

Medicul secundariu are sĕ îndeplinéscă vaccinarea, (de comun în lunile Aprile şi Maiu de 2 ori pe sĕptĕmână dela órele 3—5) şi vaccinarea în cele 28 institute de învĕţământ din Sibiiu, şi e de observat, că la casul când cei vaccinaţi nu se înfăţişéză toţi la terminul pus, — ceea ce de regulă se întâmplă — atunci trebue sĕ pună al doilea termin.

Pentru fie-care copil vaccinat trebue sĕ estradea pe un formulariu trimis dela comitat, adeverinţă despre vaccinare, trebue sĕ-l inducă in un protocol provĕǵut cu o mulţime de rubrici.

O altă afacere a lui e visitarea morţilor, care abstragênd dela cei rĕposaţi în spitalul civil (180) şi în casa de alienaţi (50—60) în fie-care an se urcă la cifra 400.

Primirea rapórtelor despre casurile de mórte, purtarea registrelor despre cei morţi, facerea numĕróselor rapórte la casurile de mórte provenite din bóle lipicióse, vulnerări, înveninări etc. reclamă de present recuirarea de puteri private.

De agendele lui se mai ţine supravegherea şi visitarea articlilor de mâncare şi de beutură, în special supravegherea laptelui, a pânei, a cărnei, a pómelor etc., supravegherea copiilor, cari sunt în îngrigire aicia, esecutarea cercetărilor de preste 7—8000 a bólelor constituţionale, ca sĕ nu se lăţéscă, şi cu considerare, că primariul ia parte în tóte comisiunile, trebue se facă rapórte, se dea păreri, adeverinţe etc. apoi se îngrijéscă de sĕraci în cas de bólă.

Reasumând cele espuse, nu mai încape îndoiélă, că o schimbare radicală în cele sanitare fără a înmulţí puterile medicale, este imposibilitate.

Şi întreb, dacă prin anii cinciǵeci pentru provederea agendelor sanitare au trebuit 2 medici, cum va fi posibil ca şi acuma sĕ le provédă 2 medici tóte acelea agende, cari li se impun prin în-

Dar în fine chiar de ar fi admisă și posibilă o astfel de procedură, comitetul o scie bine, trebue sĕ o scie după cele petrecute în conferenţă, că *nu se póte esecuta.*

Comitetul scie, că p. e. in comitatul Maramureşului nici un aderent n'are partidul, pe care îl representă el, deși în acel comitat proprietarii și fruntea inteligenţei este română

Comitetul scie, că în conferenţă o mare parte a membrilor ei, aceia adecă, carii numai la timp oportun au voit sĕ se presenteze memoriul la Tron, cu Alesandru Mocsonyi în frunte, înainte de luarea conclusului, pe care vrea sĕ-l esecute, sau dechiarat, și dechiaraţiunea lor s'a luat la protocol, că în cas dacă s'ar primí propunerea lui Eugen Brote, ei nu vor contribuí la esecutarea conclusului, nici nu vor primí rĕspunderea morală pentru acel conclus.

Ei bine, cred membrii comitetului, că in situaţiunea acésta *creată de ei*, ar puté câstiga pentru participare la deputaţiune — ca sĕ nu vorbim de alte ţinuturi — un suflet de român cu trecere din întreg Bănatul și din Marmaţia?

Nu o cred, ér dacă o cred, sunt ómeni închipuiţi.

Intrebăm mai departe: ar insufla respectul cu venit înăuntru și înafară și ar reeși „spre onórea nóstră naţională" o deputaţiune, carea ar afirma că representă pe toţi remânii din „ţĕrile unguresci" *dacă din aceia ar lipsi întreg Bănatul?*

Este evident deci, că îndată ce comitetul a hotărît „în principiu" ca deputaţiunea sĕ fie „cât se póte de numĕrósă" etc binecunoscênd imposibilitatea esecutării acestui „principiu", au impins lucrul ad absurdum, numai ca sĕ arunce nĕsip în ochii mulţimei, carea crede fără ca sĕ scie pĕtrunde lucrul, ca în urmă sĕ nu esecute de loc conclusul conferinţei, dar ei totuși sĕ trécă de ómeni populari in ochii mulţimei.

Dacă comitetul însuși ducea memorialul la Tron, ar puté fi deja în cabinetul Domnitoriului, și ar avea cel puţin trecerea de un act al mandanţilor comitetului și al alegĕtorilor acelor mandanţi; astfel însĕ cum s'a croit lucrul, o repeţim, se va alege nimica din el, spre compromiterea causei române, ér respunderea va trebuí se o pórte numai comitetul actual.

Ori cine trebue sĕ-și pună întrebarea mai departe: ce lipsă au membrii comitetului de popor la [illegible] de lucru, când este sciut, că în statul [illegible] Tron, ér dacă din deosebită graţie ar căpeta, bieţii ţerani ar fi condamnaţi sĕ asculte numai o cuvêntare a conducĕtoriului și un respuns al domnitoriului rostite într'o limbă, carea ei nu o pricep, apoi se servéscă drept obiect de distracţie publicului curios de strade din Viena sau Budapesta?

Respunsul se și-l dea fie-cine după priceperea sa, acela însĕ nici la un cas nu póte fi măgulitoriu pentru membrii comitetului, cari, când e la adecă, n'au curagiul nici se esecute conclusul conferenţei, nici sĕ mărturiséscă, că au greșit când au provocat aducerea unui conclus, carele esecutat mai mult póte strica decât folosí causei române din patria nóstră.

„Ardeleana".

Dintre institutele nóstre de bani mai tinere la locul prim trebue amintită „Ardeleana", care cu 31 Decembre, 1891 și-a încheiat al șeselea an de gestiune. Înfiinţată în un ţinut românesc binecuvêntat de Dumnedeu cu pămênt bun și cu ómeni de omenie, Ardeleana a luat avênt fórte imbucurătoriu, și putem dice între tóte institutele nóstre de bani mai tinere, acesta este condus mai cu înţelepciune și pricepere. Directorul lui esecutiv, iniţiatoriul, conducĕtoriul și spiritul alimentator al aceluia, domnul Dr. Ioan Mihu și ca capacitate și ca caracter ocupă un loc de frunte între bărbaţii nostri mai tineri, și când dăm espresiune acestei convingeri a nóstre, interpretăm convingerile tuturora, cari au avut ocasiunea se conlucre dimpreună cu domnul Dr. Ioan Mihu la regularea afacerilor nóstre și naţionale și bisericesci.

Din raportul direcţiuei se constată la tóte ramurile de operaţiune o crescere îmbucurătóre, așa la contul escomptului faţă cu anul 1890 se arată o crescere de 46,102 fl. 08 cr., la al cambielor cu acoperire hipotecară 23,072 fl. 75 cr., la al hipotecarelor 36,657 fl. 25 cr., la al obligaţiunilor cu cavenţi 10 061 fl. 25 cr., la al lombardului 723 fl, la al depunerilor spre fructificare 73,174 fl. 47 cr.

Faţă cu anul 1890 se arată deci la finea anului 1891 un sporiu de 116 616 fl. 33 cr.

Mișcarea cassei în 1891 a fost: Întrate: 826,100 fl. 98 cr.; eșite: 820,512 fl. 83 cr.; în total: 1.646,613 fl. 81 cr.

În celelalte urméză raportul direcţiunei:

Domnilor acţionari!

Si la acest prilegiu, când pentru prima dată avem fericirea a ve saluta în edificiul nostru propriu și astfeliu vedem realisată o generală și legitimă dorinţă a nóstră a tuturor — suntem în prea plăcută posiţiune a ve putea vesti, că anul despre care avem a ve da sémă, a fost un an de spornică desvoltare și rodnică lucrare.

Pentru a ve da dovedi neindoite despre acésta a nóstră constatare, lăsăm se urmeze mai la vale o espunere a situaţiunii întreprinderii nóstre, basată pe cifrele făcute evidente în bilanţul, închieiat cu 31 Decembre, 1891 și distribuit între d-vóstre.

Inainte de a trece însĕ la espunerea fie-cărui ram din operaţiunile nóstre, ţinem a ve trage luarea minte la proporţia armonică în care se află singuraticele nóstre operaţiuni și în deosebi la resultatele obţinute până acuma.

Cu adeverată satisfacere trebue sĕ accentuăm la acest loc, că după o activitate abia de 6 ani activele institutului nostru s'au urcat la suma considerabilă de 612,331 fl. 67 cr. venitul brut se presintă cu 51.999 fl. 57 cr., ér venitul curat al anului espirat, cu tóte că am redus etalonul de interese cu 2% la tóte împrumuturile, au ajuns cifra de 15,498 fl. 81 cr., fondul nostru de reservă numĕră deja 21,453 fl. 97 „ ér cel de pensiune 2,426 fl. 76 cr., și că suntem în aceea îmbucurătóre stare, încât suma ce vine a se distribui, conform statutelor, pentru scopuri culturale și de binefacere [illegible] fl. la an.

Resultatele acestea, cari compenseanză pe deplin silinţele nóstre de până acuma și cari trebue se corĕspundă și celor mai întinse juste așteptări, dar cari ne impun totodată nóue și indispensabile îndatori pentru viitoriu!

Prin cele arĕtate până aicea, credem a ve fi justificat desvoltarea spornică, în care se află institutul nostru, la acest loc suntem însĕ datori a ve ma face și aceea mărturisire, că nici când nu am perdut din vedere siguranţa și soliditatea afacerilor nóstre și că în urmare avem cuvinte a ve asigura și despre desvoltarea solidă a operaţiunilor nóstre.

După aceste fie-ne permis a ve face sémă în deosebi despre mĕsurile mai de căpetenie, cari am credut cu cuviinţă a le lua dela datul ultimului nostru raport, presentat în adunarea ordinară trecută.

Este o nestrămutată convingere a nóstră, că prosperitatea viitóre și desvoltarea ulterióră a institutului nostru este în parte condiţionată dela nimerita regulare a etalonului de interese la împrumuturi și depuneri, drept aceea acest obiect nici în anul espirat nu l'am putut scăpa din vedere, reducerea graduată a etalonului de interese la împrumuturi cu 2%, ér la depuneri cu 1% iniţiată și urmată în decursul celor trei ani ultimi, nea-u pus în posiţie încât institutul nostru în acéstă privinţă nu se sfiesce a se compara cu cele mai solide întreprinderi de asemenea menire. Incuragiaţi prin resultatele obţinute și ţinênd sémă de tendinţa observată la institutele cele mai bine acreditate, credem însĕ că în viitoriu va trebui sĕ continuăm cu reducerea intereselor la imprumuturi.

Pentru a crea posibilitatea spre acest scop, am aflat cu cale a începe cu reducerea etalonului de interese la depunerile făcute în anii precedenţi cu 6% totodată a face încercare pentru esoperarea unui credit de reescompt cu interese mai mici, și în speranţă că acestea mĕsuri ale nóstre vor avé urmările cumpenite de noi am decis a reduce la 7% etalonul imprumuturilor preste 5000 fl.

In vederea, că conform §-lui 1 din statute, institutul nostru este fondat mai ales pentru trebuinţele micilor proprietari săteni, cari de faptă și formézá partea preponderantă a clientelei nóstre -- au trebuit sĕ ne facem sémă cu aceea împrejurare, că împrumuturile cambiale, după alor natură, nu sunt potrivite pentru ţĕrani, și că adese-ori devin prea oneróse, în deosebi pentru cei-ce nu sciu scrie, drept aceea în ce privesc împrumuturile sub 100 fl. contrase de ţĕrani am luat hotărirea a da în viitoriu o mai intensivă cultivare împrumuturilor pe obligaţiuni cu cavenţi, cari corespund mai bine referinţelor și trebuinţelor poporului nostru agricol. Totodată pentru a pune basă solidă la prosperitatea mult dorită a ţĕranilor nostri am luat mĕsuri, ca acestea mici împrumuturi sĕ fie cele mai eftine între cele acordate de institut.

Viitoriul ne va arĕta, dacă așteptările nóstre vor fi pricepute și realisate!

Făcênd direcţiunea d-vóstre în decursul timpului observarea, că an de an tot mai mult se lărgesce cercul acelor comune, cari doresc a întra în legătură cu institutul, ne-am credut datori a cumpeni și a afla mijlóce, pentru a puté întinde operaţiunile nóstre și în ţinuturi mai depărtate de centrul activităţii nóstre. In acest scop am decretat a institui bărbaţi de încredere de ai nostri în acele comune, mai îndepărtate, în cari vom crede a puté lucra cu bun folos, fiind noi de firma convingere, că aceasta nóuĕ instituţiune, pusă cu cuvenită îngrigire în activitate va da un nou și spornic avênt afacerilor nóstre.

Acestea lucrări ale nóstre înșirate până aicia, am ţinut că trebuesc sĕvêrșite în vederea desvoltărei ulteriόre a întreprinderii concredute conducerei nóstre.

Paralel cu acestea neam preocupat mereu de consolidarea tot mai temeinică a institutului nostru pentru a-i asigura tot mai bine trăinicia lui.

In acest respect pentru present am decretat a ve ruga se fiţi la distribuirea profitului curat anual cu deosebită atenţiune la fondul nostru de reservă și sĕ-l alimentaţi în acestea timpuri de normală desvoltare în mĕsură tot mai mare, pentru a puté întimpina mai ușor eventuale greutăţi ale viitoriului necunoscut.

Tot din asemenea consideranţe am credut că este bine ba chiar lipsă, sĕ nu elocăm întregile nóstre active în împrumuturi, ci o sumă óre-și-care, sĕ înţelege mai mică, se o vĕrsăm în atari efecte de valóre, cari la moment sĕ pótă fi prefăcute în numĕrariu. Este vădit, că prin acésta mĕsură venitele momentane ale institutului se vor micșora, dar precum am accentuat și în firul rapórtelor nóstre anterióre, noi nu râvnim cu ori-ce preţ la sporirea profitului curat, destul de mare, ci credem mai de folos a ne pregăti deacuma o atare posiţie, încat la vremuri de srtêmtóre se nu venim în perplesităţi și sĕ nu fim avisaţi esclusiv la ajutoriu strĕin

(Va urma.)

†

Episcopul Arsenie Stoicovici.

Diarele din capitală ne aduc scirea, că alaltăeri a rĕposat în Sânt-Andreiu episcopul sêrbesc al eparchiei gr. or. de Buda Arseniu Stoicovici, în etate de 89 de ani.

Episcopul Arseniu Stoicovici s'a născut la 9 Novembre 1803 în comuna Sânt-Ioana din Banat.

Tatăl lui a fost învĕţătoriu.

După absolvarea studielor gimnasiale în Segedin și a celor juridice la universitatea din Budapesta, a îmbrăţișat cariera preoţéscă.

Episcopul Stoicovici a făcut fórte iute carieră în biserică. Sânţit la 1829 întru presbiter, deja la câţiva ani a înaintat la trépta de archimandrit. La începutul anilor 1850 a devenit episcop.

Congresul sêrbesc de dóuĕori l'a ales de patriarch, îndată după mórtea patriarchului Masirevici la 1874 pe când era administrator patriarchial, mai târdiu apoi după mórtea patriarchului Ivacicovici contra lui Angelici, însĕ alegerea lui niciodată nu a fost întărită.

In anii din urmă a fost decorat de către Majestatea Sa cu ordinul corónei de fer clasa I.

Mórtea lui venită pe neasteptate a produs mare impressiune în [illegible] atât la membrii congresului, cari tocmai acum ţin [illegible] ședinţe, cât și în populaţiune.

Fie-i ţĕrina ușóră!

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu"** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	214	fl.	90 cr.
Galacteon Șagău, protopresb. Reghin	10	„	— „
Dr. Ioan Popescu, advocat Reghin .	1	„	— „
Iosif Popescu, concipient de advocat Reghin	1	„	— „
Ioan Dan, paroch Zernesti	3	„	— „
Ioan Strevoiu, diacon Zernesti . . .	1	„	— „
Aldimir Badiu, notariu Zernesti . .	1	„	— „
Vartolomeiu Bude, învĕţătoriu Zernesti	1	„	— „
Nicodin Dan învĕţătoriu Zernesti .	1	„	— „
Nicolau Pană, învĕţătoriu Zernesti .	1	„	— „
Ioan Spêrchez, învĕţătoriu Zernesti .	1	„	— „
I. I. Comșa, comerciant Zernesti . .	1	„	— „
Ioan Gerniţă, mĕsariu Zernesti . . .	1	„	— „
Aurel Cuteanu, farmacist Zernesti .	—	„	50 „
Nicolau Cintea, medic Zernesti . .	1	„	— „
I. D. Comșa, comerciant Zernesti . .	—	„	50 „
Suma .	239	fl.	90 cr.

Varietăţi.

* (Promoţiune.) Ni se scrie din Budapesta: In 26 a l. c. a fost promovat la universitatea din Pesta de doctor în drepturi dl Ioan Șenchea din Zernesti.

* (Memoria celor morţi.) In amintirea reposatei *Agnes Brote* dómna *Iosefina Popu* născută *Lobonţiu*, sociă de jude la tabla r. din Cluș, a dăruit la fondul pentru înfrumseţarea cimiterului ortodocs-român din Sibiiu, Porta Turnului, 5 fl.

* (Cale ferată). Foile din Bunapesta aduc scirea, că guvernul a dat concesiune comitelui su-

---

mulţirea populaţiunei, prin desvoltarea populaţiunei, prin desvoltarea poliţiei sanitare, și prin multele legi și ordinaţiuni.

Vor vení póte mulţi și la idea sĕ pună pe cei doi medici ai orașului în o asemenea stare materială, ca ei sĕ pótă renuncia la practica privată, și sĕ-și vadă numai de afacerile oficiului.

Când era vorba de reforma administrativă, se ivì idea, sĕ se interdică organelor municipale eserciarea practicei de medic, sĕ facă din ele birocraţi, o ideă acésta, care din fericire s'a abandonat de către factorii competenţi, și care dacă se realisa, ne da spectacolul, că se deslegau cestiuni sanitare dela masa verde fără a avé basă practică.

Abstrăgênd dela acésta legea prescrie pentru medicii orașului cercetarea sĕracilor, și numai prin înmulţirea organelor medicale se póte ajuta lucrului, ceea-ce ar reclama erogaţiuni cam cu 600 fl. mai multe.

Avênd în vedere bunăvoinţa representanţei orașului în aducenea de gertfe, sum de convingerea, că propunerea mea în interesul sanitar al populaţiunei va afla pretutidinea inimi deschise.

Dr. *Süssmann.*

prem al comit. Têrnava mare pentru lucrările preliminare cu privire la construirea unei linii ferate vicinale: Sighişóra — Agnita — Cincul-mare — Voila.

* Banca generală de asigurare „Transilvania“ şi-a ţinut în 10 Aprile c. n. adunarea generală. Din raportul de gestiune aflăm, că şi în anul espirat afacerile institutului au luat o estensiune mai mare.

In secţiunea asigurării în contra focului valórea asigurată a ajuns 18.511,301 fl., ér venitul premielor 96,911 fl 70 cr. Pentru 264 casuri de daună — cu 22 mai puţine ca în anul premergĕtoriu s'au plătit desdăunări în sumă de 51.752 fl 38 cr. din care 29.743 fl. 69 cr. vin în contul institutului. După plătirea intereselor pentru fondul de intemeiare socotéla încheiă cu un escedent de 1470 fl. 39 cr.

In sectiunea asigurării pe viéţă au întrat 491 declaraţiuni despre 432,211 fl. la finea anului starea asigurărilor a fost de 4.435 poliţe despre 2.915,529 fl. capital asigurat. Venitul premielor a fost de 96,502 fl. 67 şi al intereselor de 10.796 fl. 02 cr. Reserva de premii s'a urcat la 267.460 fl. 95 cr. Pentru casuri de mórte s'a plătit 50.902 fl. 91 cr. ér pentru asigurări cu terminuri ficse 8880 fl.

Starea averei institutului s'a ridicat cu 24000 fl. şi face 302,492 fl. 86 cr. elocaţi în efecte publice împrumuturi pe poliţe proprii, realităţi etc.

Bilanţul a fost aprobat şi escedentele, cari mai remân după plătirea intereselor pentru fondul de întemeiare de 6696 fl. în sumă de 2192 fl. 09 cr. după dotarea fondurilor de garanţie cu 15 %, puse în reservă.

Membrii direcţiunei eşiţi conform statutelor dnii W Bruckner, I Hannia şi I. de Preda au fost realeşi, ér în comitetul de supraveghiere au fost aleşi d-nii A. Friedsmann, F. Müller şi Dr. I. Nemeş ca membrii, ér d-nii F. Szalay şi T. O. Binder ca suplenţi.

In fine s'a sorţit 11 obligaţiuni ale fondului de întemeiare şi a Nrii 46, 858, 997, 998, 1248, 1411, 1521, 1663, 1713, 1800 şi 2069.

* (Focuri.) Din mai multe părţi ale ţĕrei unguresci sosesc sciri de tot triste despre focuri înspăimêntătóre In Făget a ars în decurs de 3 óre 28 case cu supraedificatele, paguba se urcă la 300,000 fl. In Kaaba focul a lăsat pe uliţă sute de ómeni. Focul a fost teribil aşa încât cu tot ajutoriul dat abia s'a putut localisa după 5 óre. S'a escat dintr'un graşd. Paguba e enormă. Au ars la 200 de case In Sânt-Benedic focul a mistuit biserica romano-catolică şi cea reformată Satul Rakamaz a fost prefăcut întreg în cenuşă.

* (Sinucideri.) C[illegible]ul de Zvölf, vice presidentul înaltei curţii de compturi al Austiei şi-a pus capĕt vieţii prin un glonţ în Pojon.

Din cercurile militare încă s'a anunţat în timpul din urmă mai multe sinucideri.

Apel.

Scóla este viaţa, scóla puterea, scóla vecinicia nóstră.

Reuniunea învĕţătorilor gr. or. din despărţĕmêntul Miercurei vin sub acéstă formă a ruga cu profund respect, pe toţi aceia cari se intereséză de progresul scólei şi astfeliu de esistinţa românului, ca sĕ binevoiască a tinde mâna de ajutoriu sus numitei reuniuni, carea doresce ferbinte a primi viaţă ca apoi sĕ pótă împărtăşi nemurire.

Sau mai la înţeles, subscrişii în numele amintitei reuniuni învĕţătoresci, 'şi ţin de o sfîntă datorinţă a îndeplini pe acéstă cale unul din conclusele ei, carele tinde la:

Crearea unui fond pentru ajutorarea membrilor în casuri de nenorociri, — crearea unei biblioteci pentru îmbogăţirea intelectuală a acestora şi în fine crearea unui museu pentru sciinţele naturale, prin mijlocirea căruia mai uşor şi amăsurat postulatelor pedagogiei moderne, sĕ se pótă împărtăşi sucul vieţii şi astfeliu al nemurirei, tinerelor mlădiţe, urmaşilor nostri.

Deci, denariul vĕduvei, opul autoriului, produsele asociaţiunilor, ḑiare pedagogice şi scientifice literare, precum şi tot ce se póte privi de obiect a unui museu pentru sciinţele naturale, vor fi primite cu o nespusă satisfacţie şi eternă recunoscinţă remânând numele donatorilor în analele Reuniunei“.

Ca pogorîtori din ginta latină, deşi ajunşi prin crudele vitregităţi ale timpurilor la o stare materiale aprópe miseră, totuşi disperarea o socotim de ruşine şi cu bărbăţie ţinem a alerga spre viaţă, viitoriul şi menirea nóstră carea este: Cu dumneḑeu înainte!!!

Ajutoraţi fiind, promitem solemnul, că prin o muncă continuă ne vom nisui a rĕsplăti jertfa binefăcătorilor. Ori ce ofert este a sĕ adresa presidiului acesteia la Poiana, comitatul Sibiiului.

Poiana, 5/17 Martiu, 1892.

Emanuel Beşa,
preşedinte.

Ilie Georgescu,
secretariu.

Loterie.

Mercuri, în 11 Aprile 1892.

Brünn: 29 5 68 46 3

Nr. 156/892 [45] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a II-a în parochia Stremţi, protopresbiteratul Albei-Iulie, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pe basa ordinului consistorial din 25 Februariu 1892 Nr. 1193 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 18 Decembre, 1891 şi dau o sumă de 686 fl. v. a.

Concurenţii îşi pot lua informaţiuni despre acésta parochie la oficiul protopresbiteral şi la cel parochial.

Reflectanţii au a-şi asterne petiţiunile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei-Iulie, in conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Alba-Iulia, 2 Martiu, 1892.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 128/892 [46] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Vale din protopresbiteratul gr. or. al Sĕliştei, se escrie prin acésta concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Venitul acestei parochii în bani calculat face pe an 479 fl 55 cr. v. a.

Concurenţii, cari se pot informa despre starea parochiei la subsemnatul oficiu protopresbiteral, au a-şi înainta suplicele lor, instruite conform legilor în vigóre în terminul sus indicat, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 5 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr 75/92 [48] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Geoagiul de jos Suseni (tractul protopr. Geogiu II) se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile, computate dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Tóte venitele împreunate cu acest post dau la an suma sigură de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile înstruite, conform normelor din vigóre, în terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Secarêmb 5 Martiu, 1892.

Oficiul protopresb. gr. or. al tractului Geoagiu (II) în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 875. (52) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractului Têrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 fl.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică, spre a-şi arăta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor se fie instruite conform legilor în vigóre şi aşternute în terminul indicat la subscrisul (u p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 20 Decembre 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 98/892 [50] 2—3

EDICT.

Bucura Iacob din Agostin cercul Cohalmului, care de cinci ani a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolae Damian din Agostin, fără a se sci ubicaţiunea ei, sau de mai trăesce, se citéză a se presenta înaintee subsenatului oficiu în termin de şese luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 11 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Sz. 1473/892 polg. [42] 3—3

Hirdetmény.

A maros-ugrai határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, müködő, mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése véget határidőül az 1892 évi Aprilis hó 30-ik napjának d. e. 9 oráját Maros-Ugra községébe a községi irodába tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket, azzal idézem, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetvároson 1892 évi márczius hó 28-án
a kir. törvényszék kiküldött birája.

mon,
kir. törvényszéki biró.

Szám. 1896/892. polg. [44] 2—3

Hirdetmény.

Alolirott, mint a nagyszebeni kir. törvénysék által 1856/892 sz. a. kiadott végzéssel kiküldött eljáró biró ezennel közzé teszem, hogy Szerdahely község határának tagositása iránti ügyben az elömunkálatok megkezdése, jelesen
1-ször az érdekeltek képviseletének rendezése,
2-szor a müködő mérnök megválasztása,
3 szor a költség előirányzat elkészitése és ekkel kapcsolatos más teendők telyesitése véget határidőül 1892 évi április hó 20-ik napjánk d. e. 9 óráját a Szerdahely község iroda helyiségébe ezennel kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtokrendezési utasitás 44 §-a értelmében ezennel megidézem.

N Szeben, 1892 évi Márczius hó 26-án tartott üléséből
A nagyszebeni kir. törvényszéktől.

Mihály Dezső.
kir. törvényszéki mint eljáró biró

„FURNICA“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

CONTUL BILANŢULUI.

Active.	fl. cr.	Pasive.	fl. cr.
Cassa în numĕrar	30,215.51	Capital social	
Cambie escomptate	345,623.70	300 acţiuni à fl. 100	30,000.—
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	6,851.30	Fondul de reservă	17,223.85
Împrumuturi pe hipotecă	811.—	Depuneri spre fructificare	298,648.85
Efecte	241.74	Cambie rescomptate	27,717.40
Realităţi, casa societăţii	8,564.86	Interese transitorie anticipate pro 1892	3,713.53
Diverse conturi debitóre	659.01	Dividende nerîdicate	80.—
Mobiliariu fl. 313 50 cr.		Diverse conturi creditóre	5,595.29
după amortisare de fl. 31 35 cr.	282.15	Profit curat	10,270.35
	393,249 27		393,249.27

Făgăraş, în 31 Decembre, 1892.

Basiliu Ratiu m. p.,
preşedinte.

Ioan Dejenariu m. p.
comptabil.

Nicoloe Cosgarea m. p.,
membru al direcţiunei.

Iuliu Danu m. p.,
membru al direcţiunei.

Ioan Turcu m. p.,
membru al direcţiunei.

Demetriu Chisierianu m. p.,
membru al direcţiunei.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanţul present şi confruntându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l-am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esact.

Făgăraş, în 4 Martiu, 1892.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. **Nicolau Motocu** m. p. Dr. **Andreiu Micu** m. p. **Iosif Lissai** m. p.

[55] 2—2

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 37. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Aprile, 1892. LX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor sërbători ale „Invierii Domnului“ Nrul procsim va apăré Joi în 9 Aprile v.

Sibiiu, 3 Aprile, 1892.

An de an creştinătatea serbéză pretutindenea ḑiua cea mare a învierii Domnului, care cu viéţa sa a rëscumpărat pëcatul strëmoşului Adam, şi a deschis calea spre ceriu, care până atunci era închisă omenimei. An de an la acésta ḑi mare biserica lui Christos învită pre toţi la veselia cea obştéscă, la masa cea bogată, şi ea nu face deosebire acolo între óspeţi şi óspeţi, primind deasemenea bine pe cel din ceasul al unspre-ḑecelea, ca şi pre cel dintâiu, pre cel bogat ca pe cel sërac, toţi de o potrivă iau parte la masa cea bogată a Domnului.

An de an cu ḑiua de Paşti biserica ne vestesce veselie, şi cu deosebire ne învaţă: së ertăm tóte pentru înviere.

E mare influinţa, pe care biserica o eserciéză asupra bunului nostru popor românesc, şi pentru el e fericire, că încă ţine cu atâta tărie la biserica sa. E fericire, că poporul român ţine încă mult la învëţăturile bisericei, căci între multele atacuri de tot soiul ale vécului nostru, dacă nu era mare asupra românului inriurinţa bisericei, aḑi şi noi am avé së luptăm cu multele bóle sociale, pe cari numai după nume le cunóscem.

E fericire, că poporul nostru trăesce încă în spiritul Evangeliei lui Christos, ascultă de glasul conducëtorilor sei naturali, de glasul preoţimei, care predică iubire şi ascultare, supunere, credinţă în spiritul Evangeliei lui Christos.

Şi fac reu toţi aceia, cari lucră de mult cu plan ca së nimicéscă din sinul poporului român alipirea de biserică, ascultarea de preoţi, cari la altariu înalţă jertfa cea fără de sânge către tronul dumneḑeesc, cari din amvon predică cuvêntul lui Dumneḑeu, zugrăvind cu colori vii binele din viéţa cea fericită, care va se fie, aşa că omul la contemplarea ei uită nemerniciile din lumea acésta. Fac rëu toţi câţi voesc së facă gard din spini şi polomide între inima poporului şi preotul român, între inima poporului român şi biserica, în care el s'a născut, a crescut, în care află mêngăere în tóte condiţiunile vieţei, şi carea totdeuna nu încetéză a poftori cuvintele scripturei: „Rabdă până în sfêrşit şi te vei mântui, căci răbdarea lui Iov aţi auḑit şi sfârşitul Domnului aţi vëḑut“.

Şi la sërbătorile cele împărătesci — dóră aici nu ni se va lua cuvêntul în nume de rëu, — la sërbătorile cele mari şi luminate ale învierei Domnului cu deosebire sublimele învëţături ale bisericei ca balsam vindecătoriu se pun la inima poporului român. Frumósa salutare cu care se intimpină românul în aceste ḑile luminate, frumósa salutare: „*Christos a înviat*“ mai întâi rësună de pe buzele preotului la adresa credinciosilor, pe care acestia o repetéză şi ca semnul iubirei către învëţăturile bisericesci o folosesc ca formulă de salutare pe tote locurile locuite de români.

Intre popórële din ângusta nóstră patrie Transilvania nici unul nu are acéstă frumósă datină de a se saluta cu cuvintele bisericei, numai poporul român o are acésta, şi în momentul, când uneltirilor puse la cale le va succede se scótă din inima poporului român credinţa de acuma, când acesta, scos de sub crescerea bisericei, între multele necazuri şi miserii cari ḑi de ḑi cresc, nu va mai avé ca busolă a sa credinţa cea crestinéscă când el nu va mai judeca lumea prin prisma, care acum i-o ţine biserica naintea ochilor, când motorii faptelor lui nu vor mai isvorî din învëţăturile bisericei, supunere către stăpânire „rabdă până în sfêrşit şi te vei mânţin, de va arunca cineva în tine cu piatră, tu aruncă în el cu pâne, fă bine vrăşmaşilor tei, rógăte pentru cei ce-ţi fac strâmbătate,“ când între valurile vieţei românul nu va mai avé anghira cea tare a credinţei de aḑi, când nu va mai fi povăţuitoriul lui biserica: atunci, da atunci va fi sdruncinată temelia statului, precum sdruncinată e ea în alte state, la care sdruncinare noi cu infiorare cugetăm.

Dară pentru ce fiorul rece prin vinele nóstre? Pentru ce amărăciunea tocmai în aceste ḑile luminate?

Ne apropiem, de ḑilele cele sânte suntem în ajunul ḑilei învierei.

Se ne luminăm deci cu prăsnuirea, şi tóte se le ertăm pentru înviere!

De ḑiua Domnului.

Sibiiu, 3 Aprile,

Së lăpëdăm giolgiul negru al jălniciei şi în haine sërbătoresci, cu capul descoperit şi cu inima deschisă së întrăm în casa Domnului.

Cu capul descoperit şi cu inima înălţată së ridicăm Domnului cântări de laudă: căci ḑiua Domnului e ḑi mare şi sânţită, una dintre Sâmbetile Sâmbetelor şi cea dintâiu între sërbătorile sërbătorilor.

Ḑiua Domnului este, în care sé ne bucurăm şi së ne veselim, ḑiua, în care së ne îmbrăţoşăm unii pe alţii, ḑiua, care reamintesce cel mai măreţ act din viaţa rëscumpërătoriului lumei: *preamărirea Lui.*

Deci së preamărim pe Domnul, celce nu s'a ruşinat a lua chipul omului pëcătos, së preamărim pe celce nu a aflat credinţă la poporul lui israil, së preamărim pe celce a suferit pe cruce ranele cuielor şi batjocura jidovilor, së-l preamărim, căci El astăḑi s'a preamărit.

Şi în aceste momente solemne şi măreţe lăpëdând tótă grija cea luméscă, şi aruncând vel preste noianul ispitelor, care ne amăgesc viéţa, ne amărësc ḑilele şi ne fac traiul neticnit së cântăm cu sânta nóstră maică biserică: *Christos a înviat din morţi, cu mórtea pre mórte călcând şi celor din mormênturi viéţă le-a dăruit.*

Së cântăm şi së urmăm esemplul celui-ce s'a adus jertfă lumei, celui-ce a lăsat lumei cea mai scumpă mostenire: crestinismul, care a spulberat fabulósele ḑeităţi ale grecilor, a nimicit idololatria romanilor, a înoit legea poporului israiltean şi a pus omenirea, care orbeca în negura nesciinţei ca së călăuḑéscă pe calea adevërului.

Da, a înviat Christos, lumina cea adevërată, care lumina întru întunerec şi întunerecul nu o a cuprins, a înviat Christos şi prin învierea sa a pus temelia învierei nóstre.

Speranţa acésta măgulitóre şi credinţa nestrămutată în învierea cea de apoi este temeiul mântuirei nóstre şi motivul vieţii crestinesci, carea se ilustréză prin cuvintele mântuitoriului: *iubesce pe Domnul Dumneḑeul tëu .... şi iubesce pe deaprópele teu ca pe tine însuţi.*

De aceea economia operei divine a mântuirei trebue susţinută cu cea mai mare sânţenie, căci ea tinde la bunurile înalte ale omenirei, tinde la înfrăţirea némului omenesc, la egalitatea drepturilor, la desăvêrşirea omenirei, după vorba Domnului: *Fiţi desëvêrşiţi, precum Tatăl vostru desëvêrşit este,* — tinde la fericirea nóstră vremelnică şi vecinică.

Căci fericit este poporul, care e pëtruns de învëţăturile divine ale celui mai mare reformator al lumei celei învechite şi negre în fără de legi, şi fericit este poporul, carele traduce în faptă învëţăturile şi virtuţile, în care a strălucit Cristosul nostru, pre carele astăḑi 'l preamărim.

El e poporul lui Dumneḑeu, căci a urmat învëţăturile unicului seu fiu, trimis anume în lume, ca së o desrobéscă de lanţurile întunerecului şi ale sclăviei, el e poporul lui Dumneḑeu şi Sionul lui se zidesce pre munţi sânţi, asupra cărora înzadar se vor îndrepta puterile vrăşmaşe, căci ele nu-i vor putea sguduí temeliile de-órece însuşi cel preaînalt l'a întărit.

FOIŢA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cel mai mare bine din lume.

Cine nu şi-a pus marea întrebare a timpului vechiu şi nou: care este cel mai mare bine în lume? Viéţa ne stă înainte, noi numai o singură dată o putem petrece. Care este ţînta cea mai nobilă, după care putem tinde. cea mai preţiósă ţîntă a inimii nóstre?

Ómenii, cari merg la biserică, dic: credinţa este cel mai mare bine. Credinţa este de sute de ani punctul de mânecare şi punctul final în lumea crestină. Nu este mirare, noi am învëţat a-i da locul cel dintâiu. Dar este o rătăcire. Conduşi numai de credinţă putem greşi ţînta. Creştinismul este un rîu mare, care de nóuë-spre-ḑece seculi curge spre noi; în capitolul cetit mai sus ne aflăm aşa ḑicênd la isvor, şi ce aflăm noi aici? Dragostea, este cea mai mare între acestea. Acésta nu este o observare numai accidentală, din întêmplare. Apostolul Pavel n'a trecut cu vederea; el a fost cu privire la ea, căci iată ce dice: „şi de aşi avea tótă credinţa, cât se mut şi munţi, ér dragoste nu am, nimica nu sunt“. Lauda, ce aduce el iubirii nu este făcută numai din întêmplare, el o pune din adins faţă în faţă cu credinţa. „Şi acum remâne credinţa, speranţa, (nădejdea), iubirea, acestea trei, ḑice el şi fără a sta pe gânduri urméză cuvintele: „éră mai mare dintre acestea este iubirea“.

Apostolul nu scrie acestea din vre-o preocupaţiune.

Este uşor a mărí, a lăuda altora lucrurile, pentru care avem noi atragere.

Din fire apostolul Pavel n'a fost omul, care së fi preferit iubirea faţă de tóte celelalte. Ce e drept, noi recunóscem în fiinţa lui Pavel o trăsătură de iubire, ce se ocupă în mod minunat şi cu tot dinadinsul de ea şi care së desvóltă tot mai frumos şi de odată cu înaintarea sa în state, dară mâna, care scrise: „iubirea este cea mai mare dintre acestea“, a fost pătată cu sânge de martir, când i am făcut mai întâi cunoscinţa.

Epistola sa către Corinteni, în care ne glorifică, ne laudă iubirea ca cel mai mare bine din lume, nu stă nici decum isolată. Trimişii, apostolii lui Hs. sunt în punctul acesta de aceeaşi părere. Petru ḑice: „Inainte de tóte aveţi iubire ferbinte între voi“, — înainte de tóte! Ioan scrie chiar: „Dumneḑeu este iubirea“. Şi Pavel numesce la alt loc „iubirea împlinirea legii“. Un cuvênt minunat şi adânc. Il înţelegem noi cum së cuvine? El a fost ḑis ómenilor, cărora le-a scris, că dacă voiesc së ajungă în ceriu, trebue së ţînă cele ḑece porunci, şi încă şi celelalte o sută şi ḑece porunci, care s'au adaus la acestea şi în jurul lor. Hs însë ḑice, eu vreau së ve arăt vóuë, fii ómenilor, o cale simplă, dacă faceţi acésta una, veţi face de sine tóte celelalte o sută ḑece lucruri. Dacă aveţi iubire, veţi împlini tótă legea nesciind.

Cum? Nu este acésta pe deplin lămurit, limpede?

Së privim una din cele ḑece porunci: „Së nu ai alţi Dḑei afară de mine“. Trebue së i-se ḑică acésta unuia, care iubesce pe Dḑeu? Iubirea este împlinirea acestei porunci. „Së nu iai numele Domnului Dumneḑeului teu în deşert“? Va lua în deşert numele lui Dḑeu acela, care iubesce pe Dḑeu?

„Adu-ţi aminte de ḑiua Sâmbetii, ca së o sfinţesci pe ea“. Pentru acela a cărui inimă arde de dor după Dḑeu, cea mai mare bucurie este de a avea o ḑi între cele şepte, care së o destineze în deosebi serviciului Lui. Iubirea este aşadară împlinirea acestor legi în ţinuta nóstră faţă de Dumneḑeu. Şi tot astfel nu este trebuinţă a admonia pre unul, care iubesce pe deaprópele seu, ca së cinstéscă pe tatăl seu şi pe muma sa! Acésta o face el neḑis. Trebue së-i interḑicem, ca së nu omóre pe deapró-

Dumnedeu este scutul lui și va sfărêma pre toți vrășmașii, cari invidiindu-i esistența, îi amăresc dilele și'l cértă cu ispite, căci pre fii reutății nu-i sufere Domnul la fața sa, ei trebue sĕ piéră precum piere fumul, precum se topesce céra de fața focului.

Întărit în credință, înălțat prin lumina cea adevĕrată poporul românesc va suporta cu mai mare ușurință crucea osândei, va resista cu mai mare bărbăție atacurilor protivnice și va reînvia mai oțĕlit în lupte, căci Domnul pururea îi va păstra îndurarea sa, pururea 'l va povĕțuí pe cărările mântuirei, bătênd cu toiag pre cei-ce caută a-i nimici legea și virtuțile lui.

Chipul vieții lui Christos sĕ fie icóna vieții nóstre, învĕțăturile lui farul luminătoriu în calea progresului nostru, virtuțile lui indemn spre fapte mari și nobile și popor mai ales pe fața pământului ca poporul românesc altul nu va fi.

Domnul îl va bucura întru lucrările mânilor sale și ochiul seu va vedé împlinirea doririlor sale.

Deci cu haine de sĕrbătóre cu capul descoperit și cu inima deschisă sĕ întrăm în casa Domnului, sĕ lăudăm pe preamăritul nostru Christos, carele.... celor din mormênturi le-a dăruit viéță!

Ioan Broju.

Cronică.

Din fostul Zarand în Martiu 1892.

Economic. — Un post de medic. — Câți-va circumspecți — Elementul jidovesc.

Dumunecă în 20 Martiu s'a ținut adunarea generală a societății de economii și credit „Crișiana“ în Brad în sala gimnasului român. Membrii din loc și esterni erau fórte bine representați. — Din 105 membri au participat preste 60, considerând și plenipotențele cu totul erau representate 194 părți fundamentale din 219. — Interesul membrilor a fost destul de viu. Adunarea s'a deschis la órele 10 a. m. prin preș. V. Damian. Raportul direcțiunei cetit prin secretariu după o întroducțiune, în care arată fasele, prin cari a trecut societatea începênd dela 19 Martiu 1891 când s'a ținut constituanta și până la 1 Iuniu a. c. când și-a început activitatea — în urma aprobărei statutelor — ne-a dat o mulțime de date, din cari reesă, că societatea a fost înființată la timp, și promite a fi o instituțiune salutară pentru poporul agricultor din aceste ținuturi — unde așa cu greu se póte căpĕta împrumuturi dela privați — și dacă se capĕtă apoi se dau cu % grase, O mulțime de ómeni s'au scăpat și mai mulți se vor scăpa din mâna usurarilor și din mâna evreilor cari au inundat și pe aci — făcênd stare.

Nu mai puțin va contribuí societatea și la desvoltarea simțului de păstrare [illegible] sinul poporului

In timp de 7 luni numĕrul părților fundamen[illegible] s'a ridicat la 291 — ceea ce representa un capital de 14,550 fl.

Acționarii sunt români — între cari se află și un bohem și un frances de origine. Inscrierile de membrii se continuă — semn că cei-ce stau astădi în fruntea societăței dau garanță de ajuns publicului.

Agendele societății conduse în cea mai bună ordine. O mare parte din membrii și a solvit întregi părțile fundamentali — à 50 fl. Nu mai puțin regulat și solvesc ratele și ceialalți membrii — cari nu au putut solví deodată.

După părțile fundamentale plătite s'au dat interese 6 % tot astfel și după depuneri se dau câte 6 %.

Clientela societății e fórte numerósă, încât societatea numai cu greu póte satisface cererilor de împrumuturi — Solvirile încurg regulat — de și se plătesc 10 % din capital după 3 luni și interesele cadende pe trei luni anticipative

Societatea n'a avut procese, și bine ar fi ca și pe viitoriu sĕ fie scutită de a face vre-un creditor proces.

Consiliul de administrațiune și a făcut datorința gratuit

In cele următóre vom da câte-va cifre — după cum le aflăm în „Incheerea compturilor“. —

Active:

Cassa în numerariu cu 31 Decembre 1891 a fost 1,311 fl. 56 cr. Cambii de bancă 9,751 fl. Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți 3,935 fl. Mobiliariu 121 flor. 93 cr. Diverse conturi 23 flor. 28 cr. — Suma 15,142 fl. 77 cr.

Pasive:

Părți fundamentali plătite 7,228 flor. Interese după părțile fund. 132 fl. 21 cr. Depuneri spre fructificare 7,290 fl. 28 cr. Interese anticipate pro 1892 187 fl. 20 cr. Profit curat 305 fl. 08 cr. Suma 15,142 77 cr.

La contul profitulni și perderilor.

La eșite dăm de următórele cifre: Interese pentru depuneri 101 fl. 15 cr Chirie 36 fl. Amortisare 13 fl. Interese după părțile fundamentale 132 fl. 21 cr. Profit 105 fl. 08 cr.

Venite: Interese la cambii 403 fl 92 cr. Interese la obligațiuni 89 fl. 95 cr. Provisiuni 94 fl. 12 cr. — Suma 587 fl. 99 cr.

Profitul curat 10 % au trecut în fondul de reservă S'a dat prin adunare și'o remunerațiune de 100 fl la oficialii manipulanți, éră restul s'a trecut în contul anului venitoriu.

Membrii au rĕmas satisfăcuți de resultatul intreprinderei.

Ómenii nostri pesimiști, cari nu credeau, că vom putea scóte la cale ceva bun cu intreprinderea s'au bucurat vĕdêndu-se îmșelați în opiniunea lor. — Este multă vitalitate în poporul românesc, și adeseori trebue sĕ te miri că unde au potut sta ascunși atâta sumadenie de bani ce-i vedem figurând ca depuneri — pe la multele bance românesci — cari tóte prosperéză întrecêndu-se în soliditate și circumspecțiune. — Dar așa e românul — cu munca agonisesce cruceriul 'l légă pre nóuĕ locuri, cumpĕră pământ — căci sciindu-se legat de moșia sa scie că nu va peri în veci.

In cercul Bradului e vacant un post de medic. Termininul de concurs e până la 5 Aprile. Competenți încât sĕ scie vor fi mulți. Cine scie asupra căruic va cădé norocul Dacă ar fi vorbă, sĕ se ia în considerare dorințele românilor din cercul pretorial al Bradului atunci comitele suprem Br. Szentkereszy are cea mai bună ocasiune a arată că-i zace la inimă mulțămirea românilor zarandani și numai în casul concret — prin intervenirea sa în favorul unui medic român. De sine sĕ înțelege că românii de aici doresc un Dr. român de medicină a le fi medic.

Acésta e cu atât mai mult de dorit cu cât elementul jidovesc deja 'și are partea sa în Zarand. In Baia de Criș la spital e un medic jidov magiarisat: Lendvay, la băile din Ruda, Crișcior și Musariu sunt doi medici ambii jidovi. Dacă și la postul de medic cercual comitele va intreveni pentru un medic jidov atunci nóuĕ Zarandanilor numai un Rabiner ar mai trebuí sĕ ne trimită cei din fruntea comitatului.

Magiarii din Zarand pe cât se scie o parte lucră pentru fostul medic din cerc magiar ca sĕ fie repus érăsi în oficiu, ba s'a întreprins și o listă de subscrieri în favorul lui. Pre listă am vĕdut inscriși și câțiva românași de ai nostri — cari trec de ómeni circumspfecți și cu considerațiuni. Nu era óre cu mult mai bine sĕ și fi pus întrebarea acesti românași, cari secur nu au sciut ce subscriu — sĕ fie întrebat dela alții, óre nu sunt și competenți români cualificați Dr. de medicină cari se fi competat? Era ușor de aflat — frații magiari — că sunt și competenți români, Dr. de medicină. In tot casul acei românași 'și dau atestat de sĕrăcie, angajându-se pentru un strĕin când când au la disposiție tineri d rii de medicină — români. — *Publiu*

„Ardeleana“.

(Încheere.)

Pentru a augmenta și fondul de pensiune al funcționarilor în mĕsură mai priinciósă, în puterea autorisării ce ni s'au dat prin §-ul 20 lit. *c*) a normativului acestui fond am dispus, ca tacsele ce se ridică pentru facerea cererilor de intabulare sĕ se separeze din venitele generale și sĕ se adaugă la fondul de pensiune Prin acest venit dupa a nóstră părere fondul de pensiune va fi îndeajuns alimentat încât pentru viitoriul cel mai apropiat.

Conduși de dorința a ve presenta un bilanț cât se póte de real, edificiul nostru și în bilanțul present l'am valorat tot numai cu 17,000 fl., adecă prețul de cumpĕrare, cu tóte că în anul espirat am aflat de lipsă a face la acele adaptări și reparaturi in suma de 4084 fl. 82 cr. Ear în ce privesce replătirea acestei sume, am folosit în prima linia suma de 1123 fl. votată în adunarea generală trecută și am destinat din venitele anului aspirat 1000 fl, rĕmânând ca restul rĕmas neachitat sĕ se acopere din venitele celor doi ani viitori. In urma adaptărilor și reparaturilor amintite, birourile institutului se află aședate în mod potrivit, ér chiria anuală asigurată pe cei 6 ani următori se urcă la suma anuală de 1320 fl.

Administrarea și controla corectă a afacerilor nóstre fiind datorința nóstră de căpetenie, în fața sporirii însĕmnate a agendelor nóstre interne nu am putut amâna înmulțirea funcționarilor nostri. Am decis deci a sistemisa prelângă posturile provedute în §-ul 38 al regulamentului pentru afaceri interne un nou post de cassariu, împreunat cu un salariu fundamental de 600 fl. și drepturile normate în §-ul 42 al pomenitului regulament. In legĕtură cu acestea ținênd sémă de rugarea repețită a actualului comptabil al II lea Petru Beleiu, i-am dat voia a opta pentru postul nou creat și tot odată în considerarea bunelor servicii, prestate până acuma i-am acordat un adaus la salariul seu în suma anuală de 100 fl. Despre acestea din urmă mĕsuri ne-am vĕdut datori a ve face anume amintire, în vederea celor prescrise prin §-46 al regulamentului intern.

Terminând cu acestea espunerea lucrărilor nóstre din anul trecut, ne luăm voia a ve notifica, ca în conformitate cu cele cuprinse in §§-ii 77 și 78 ai statutelor nóstre, de astădată au sĕ iese din direcțiune membrii: Petru Dragits și Elia Popoviciu, a căror locuri veți bine-voi ale împlini prin alegere.

Asemenea ve aducem la cunoscință, că oficialul Toma Haneș în decursul anului a eșit din serviciul institutului și că acéstă vacanță s'a suplinit în mod provisoriu și de probă.

Proiectul de împărțire al profitului curat în suma de 15.498 fl. 81 cr. realisat în anul espirat ne dăm onorul a vi-l presenta în următórele;

1. Pentru interese de 5% după capitalul social § 46	3 750 fl. — cr.
2. pentru fondul de reservă (§ 46 lit. a.)	1,147 fl.
3. „ „ tantiema la oficiali (§ 46 lit. b.)	352 fl. 50
4. „ „ scopuri filantropice și culturale (§ 46 lit. c.)	
a) III-a cuotă anuală în scopul creării unui fond de 2000 fl. pe séma casinei române din Oreștie	200 fl — cr.
b) IV a cuotă anuală în scopul creărei unui fondde 1000 fl. pe séma protopresbiteratului gr. or. al Orĕștiei	100 fl. — cr.
c) IV-a cuotă anuală in scopul creărei unui fond de 1000 fl. pe séma protopresbiteratului gr. cat. al Orĕștiei	100 fl. — cr.
d) pentru trebuințele despărțĕmêntului IX al „Asociațiunei transilvane“ . . .	100 fl. — cr.
e) pentru restituirea ajutoriului anticipat spre reedificarea bisericei gr. or din Binținți	100 fl. — cr.
f) pentru înzestrarea noului edificiu scolariu gr. or. din Romos cu mobile și recuisite scolare	100 fl. — cr.
g) pentru scóla gr or. din Berii . .	20 fl. — cr.
h) „ „ Căstău . .	20 fl. — cr.
i) „ „ Romoșel . .	20 fl. — cr.
j) „ „ Vinerea . .	20 fl. — cr.
l) pentru reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei	20 fl. — cr.
m) pentru fondul elevilor sĕraci din Orĕștie	22 fl. 50 cr.
	822 fl. 50 cr.
5. Dividendă de 5% la acționari . .	3,750 „ — cr.
6. Dotare estraordinară al fond. de res.	5,408 „ — cr.
7. Profit transportat în contul an. viit. .	276 „ 81 cr.
	15.498 fl 81 cr.

Admițênd acest proiect al nostru de impărțire, dividenda anului 1891 se statoresce cu 5 fl. de acție, adecă 10% a capitalului vĕrsat, ér fondul de reservă al acționarilor, cu adausul propus, va ajunge la suma de 28,000 fl. 97 cr.

In fine presentându-ve întreg convolutul de acte referitoriu la închierea compturilor anuale, ve rugăm, că după ce veți fi dat ascultare și raportului anual presentat de comitetul nostru de supraveghiere, sĕ binevoiți:

I. a lua spre scire raportul present;

II. a aproba bilanțul încheiat cu 31 Decembre 1891 și a da direcțiunii absolutoriu pentru gestiunea sa din anul espirat;

III. a purcede la deliberarea și resolvirea obiectelor puse în programa acestei adunări generale.

Din ședința direcțiunei ținută la 11 Martiu 1892.

Dr. *Stefan Erdélyi*
președinde.

Dr. *Ioan Mihu*
director esecutiv.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sighișóra, în 12 Martiu 1892*). Onorată redacțiune! Importanța sinodului protopresbiteral al tractului Sighișórei dela 23 Februariu a. c. me îndémnă a ve ruga cu tótă stima ca sĕ binevoiți a da loc în prețuitul organ „Telegraful Român“ ce redigeți următórelor, despre decursul acelui sinod protopresbiteral.

Ședința ținută după celebrarea cultului divin în sala cea mare a scólei nóstre din cetate, s'a deschis prin o cuvêntare acomodată din partea dlui adm. prot. Demetriu Moldovan. După acésta a urmat comunicarea a trei ordine consistoriali, cari s'au luat în urma referărei comitetului protopresbiteral spre sciință și conformare din partea sinodului protopresbiteral.

Pe lângă alte obiecte de mai puțină însemnătate, cari s'au resolvit în bună ordine a urmat desbaterea asupra raportului comitetului protopresbiteral

---

pele seu? Acésta nici prin minte nu-i trece. Sau ca sĕ nu-l fure? El nu se cugetă la acésta. Cum se pótă el voi, ca sĕ-i înstrĕineze ceva, dacă îl iubesce, sau sĕ depună mărturie mincinósă contra lui, dacă îl prețuesce?

Este cu totul de prisos a-i spune: sĕ nu poftéscă, ce este al deaprópelui seu. Dacă îl iubesce pe deaprópele seu, mai curênd îi mai dă ceva, decât sĕ-l pismuiaseă pentru averea ce o are. vedeți, așa este iubirea o împlinire a legii, o regulă a tuturor redulelor de conduită o lege nóuă pentru observarea tuturor legilor celor vechi, unicul secret al lui Hs. pentru viéța crestină.

Pavel a învĕțat acest secret și în capitolul al trei-spre-decelea din epistola sa cea dintâi adresată Corintenilor în acésta cântare a cântărilor iubirii, ne dă el o schiță minunată și măréță a binelui celui mai mare. Acésta laudă a iubirii constă din trei părți, In partea primă, în întroducerea capitolului celui scurt ni se înfățișéză iubirea în antiteze, în partea mijlocie ni se arată cuprinsul iubirii și la fine ea este lăudată, este preamărită ca cel mai mare bine, arătândui se firesce mai întâiu pentru-ce este ea astfel.

(Va urma.)

---

*) Din causa multului material adunat intârdiată.
Red.

despre starea protopresbiteratului cu finea anului solar 1891 şi 1890/91 scolariu.

Din raportul respectiv cetit prin referintele comitetului protopresbiteral parochul Elie Ioanovici din Boiul mare, care cuprinde în sine într'un mod fidel adevărata stare a protopresbiteratului, este prea evident, că protopresbiteratul Sighişórei, decând se află sub conducerea şefului actual în restimpul de 10 ani a progresat fórte mult. — Pentru aceea drept recompensă comitetul protopresbiteral în şedieţa sa din 16 Februariu a. c cu unanimitate a conclus a se esprima recunoscinţă protocolară conducĕtoriului tractului, Mult Onoratului domn adm. protopopesc Demetriu Moldovan pentru activitatea desvóltată şi resultatele îmbucurătóre obţinute în tóte direcţiunile întru promovarea causelor protopresbiteratului, ér sinodul protopresbiteral la propunerea membrului, a Prea stimatului domn Dr. Nicolau Olariu advocat şi asesor consistorial în Sibiiu, a luat raportul cetit cu plăcere spre sciinţă.

Obiectul „ameliorarea salariilor învĕţătoresci“, s'a relegat la comitetele parochiale sub conducerea şefului tractual, prelângă raportare în mod special până la şedinţa procsimă despre resultatele ajunse în fie-care comună parochială.

Obiectul cel mai important după părerea mea al acestui sinod protopresbiteral a fost propunerea membrului acelui sinod a Prea onoratului domn Zacharie Boiu protopresbiter şi asesor consistorial în Sibiiu, privitóre la crearea unei fundaţiuni în scopul înfiinţărei cu timp a unei scóle centrale a tractului Sighişórei în Sighişóra, care propunere pertractată mai întâiu de comitetul protopresbiteral a fost ridicată cu mare însufleţire şi cu unanimitate la valóre de conclus din partea sinodului protopresbiteral. Propunĕtoriul, Prea On. domn protopresbiter şi asesor consistorial Zacharie Boiu îndată a şi pus peatra fundamentală la acésta fundaţiune donând întru pia memoriă a iubiţilor şi fericiţilor sĕi părinţi Zacharia Boiu sen. fost paroch prim şi protopresbiter al tractuluì Sighişórei şi Ioana născută Păluşan, o acţie a institutului „Transilvania“ în valóre de 100 fl. împreună cu cuponii şi talonul.

Sinodul protoresbiteral surprins de acest dar însemnat prin rostul membrului seu stimatul domn Ioan Şandru a esprimat donatoriului între vii esclamări de „sĕ trăéscă“ mulţămita sa.

Fiind obiectele eshauriate, preşedintele a încheiat şedinţa mulţămind membrilor sinodali pentru viul interes ce au arătat la pertractarea agendelor puse la ordinea ḑilei, asigurându-i totodată, că precum până aci, aşa şi în viitor va lucra tot numai pentru înflorirea protopresbiteratului, ér membrul stimatul domn Ioan Şandru în consimţire cu întreg sinodul protopresbiteral a mulţămit preşedintelui pentru buna conducere a sinodului.

Astfel m'am depărtat dela acel sinod satisfăcut şi pre deplin convins, că în protopresbiteratul Sighişórei cei chemaţi pentru a îngrijí de sórtea poporului nostru credincios 'şi împlinesc cu scumpĕtate datorinţa.

Un privitoriu.

Protocol.

luat în şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Arad şi provinciă, ţinută în Arad la 25 Martiu 1892 d. a. la 5 óre în localitatea Ven. consistoriu gr. or. român în urma convocărei emanate de birou.

Presenţi:

Dómnele: Aurelia Beleşiu, presidentă, Barbara Antonescu, cassieră, Iuliana Dogariu, Silvia Plopu, Lucreţia Tamaşidan, Hortensia Suciu, memb. comit.

Domni: Ioan Beleşiu, Teodor Ceontea, consilier; secretariul: Dr. Georgiu Plop.

1. Dómna presidentă deschiḑênd şedinţa, pune la ordinea ḑilei obiectele înşirate în convocare.

Secretariul cetesce cartea veneratului Consistoriu aradan de sub Nr. 895/1892 prin care se înscîinţézâ reuniunea, că institutul de credit şi economii din Arad „Victoria“ din venitele anului 1891 a votat reuniunei un ajutoriu de 100 fl. v. a. care sumă de punêndu-se la cassa consistorială, de acolo se póte ridica ori când pe lângă cuitanţa dómnei cassiere, vidimata şi de dómna presidentă.

Comitetul cu plăcere ia la cunoscinţă acest act frumos de donaţiune, şi îşi esprimă profunda mulţămită faţă de institutul de credit şi economii din Arad: „Victoria“; care mulţămita e a se publica în fóia oficiósă „Biserica şi Scóla“. Totodată se transpune un estras din acest protocol veneratului Consistoriu gr. or. român din Arad cu rugarea se binevoiéscă a-l transpune în semn de mulţămită institutului „Victoria“ pentru donul generos de 100 fl. v. a. ér cassa se aviséză a redica suma de 100 fl. dela cassa consistorială.

2. Dómna presidentă dă cetire prin secretariu epistolei domnului preot Terenţiu I. Ursu din Chisiu-Ineu, adresată secretariului, prin care domnul T. I. Ursu, 'şi manifestéză interesarea sa faţă de reuniune şi scólă şi prin aceea, că pentru eternisarea numelui mult regretatei sale dómne socie Rosa, donéză reuniunei un pian remas de fericita sociă a domnialui, în valóre de 500 fl. v. a. aduce mai departe domnul T. Ursu la cunoscinţa reuniunei, că pianul donat 'l va aduce la Arad pentru predare; şi că ulterior va face şi altă donaţiune de valóre considerabilă.

In necs cu acésta raportéză secretariul, că prin epistolă în numele seu a mulţămit domnului T. I. Ursu şi a făcut cele de lipsă pentru primirea pianului, avisând pe domnul donatoriu, că reuniunea ori când póte primí pianul oferit ca donaţiune.

Comitetul esprimându-şi profundele sale regrete pentru lovitura grea a sorţii ce a îndurat dl T. I. Ursu prin perderea dómnei socie, primesce cu mulţămită pianul în valore de a 500 fl. oferit ca don generos. Domnului donatorin T. Ursu pentru donul generos oferit i se seprimă mulţămita protocolară, prin estras protocolar ce e a se publicá şi în fóia oficiósă „Biserica şi Scola“ ér presidiul şi secretariul se însărcinéză cu facerea dispusiţiunilor pentru primirea donului generos oferit.

3. Dómna cassieră presetéză raţiociniul despre mişcamentul — întrate şi eşite — cassei pe anul 1891 care se alătură aci sub 2 şi din care este evident că pe lângă un mişcament de 8013 fl. 27 cr. cassa la 31 Decembre, 1891 are:

1.	In numĕrar . . .	82 fl. 46 cr.
2.	In obligaţiune . . .	4733 fl. 7 cr.
	De tot: .	4796 fl. 03 cr.

Se ia la cunoscinţă. Inainte însĕ de a se efeptui censurarea raţiociniului se aviséză cassiera, ca cel mult până la şedinţa procsimă se presenteze un astfeliu de raţiociniu, din care se fie evident starea averei întregei reuniunei.

4. Ne presetând dómna directóră raţiociniile scólei,

Se îndrumă ca acele numai decât sĕ-l presenteze pentru censurare şi aprobare.

5. Referitoriu la arangiamentul neapĕrat de lipsă în casa reuniunei pentru a se puté transpune dela 1 Maiu a. c. acolo scóla.

Se decide: A se face repaturile şi strămutăriie neapărat de lipsă, cu proiectarea şi conducerea şi supraveghiarea acelora, se concrede domnul inginer Paul Rozvan, care se însciinţézâ prin estras protocolariu.

6. Secretariul raportéză, că cu învitările prelegerilor publice arangiate de asociaţiunea pentru cultura poporului român în favorul reuniunei şi pentru mai multe corĕspunderi etc. a avut 4 fl, 73 cr. spese efective şi cere asemnarea acestei sume.

Suma de 4 fl. 73 cr. se asemnă spre resolvire la cassă pe o notă fără timbru a secretariului. Totodată se aviséză cassa a solvi spesele efective a secretariului pe nota acestuia netimbrată, şi pe viitoriu fără asemnată până în valórea de 10 fl ḑece fl. v. a.

7. Domnul T. Ceontea face propunerea: precum în trecut aşa şi estimp se cuvine a remunera modest pe individul, care a umblat şi efeptuit pe la membrii comitetului învitările şi convocările la şedinţe.

Propunerea se primesce; éră cassa se aviséză a solvi pe cuitanţa vidimată de domnul T. Ceontea suma de 5 fl. ca remuneraţiune pentru ostenele făcute cu convocările membrilor la şedinţe, avênd a se efeptui încă aceste convocări până la adunarea generală de estimp.

Ne mai fiind alte biecte şedinţa se ridică la ½7 óre d. a. éră protocolul se autentică. D. c. m. s. Aurelia Beleş m. p. presidentă, Dr. Georgiu Plopu secretariu.

Pentru autenticitate:

Aurelia Beleş, presidentă. *Dr. Georgiu Plopu,* sectetariu.

Varietăţi.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a fost ḑilele trecute în München, uude i-s'a făcut o primire de tot cordială.

* (Promoţiune.) Domnul Isidor Bodea a fost promovat de doctor în medecină la facultatea din Viena.

* (Oficianţii de curte). Mai multe foi din Budapesta au adus scirea, că în curênd se va face o reorganisare a oficianţilor dela curtea Maj. Sale monarchului. Oficiosul „Fremdenblatt“ desminte aceste sciri Foile magiare sunt vehemente din causa acestei desminţiri.

* (Cas de mórte.) Mercuri în sĕptĕmâna acésta a rĕposat credinciosul bisericei nóstre, **Demetriu Popoviciu,** ospĕtariu de aici.

Inmormêntarea s'a făcut eri la órele 5 după améḑi.

Fie-i ţĕrina uşóră!

* (Redactor nou). Dl asesor consistorial I. Ionaşiu care a condus până acuma cu mare zel „Fóia diecesană“ din Caransebeşiu, face cunoscut, că cu începutul acestei luni se retrage dela redigiarea acestei foi, urmând ca redactor în locul d-sale, dl Petru Barbu, Dr. în teologiă.

* (Puşcă nóuĕ) Tótă lumea credea, că puşcă mai perfectă ca a lui Mannlicher, n'o sĕ se afle. S'a inventat însĕ de un italian o armă şi mai prefectă, ca cea inventătă de Mannlicher. Noua puşcă are un calibru de 65 mm. greutatea de 372 chlgrm. şi are o putere propulsivă de 4000 metri depărtare, aşa că pe duşmanul, care este la o astfel de distanţă îl face incapabil de luptă. Cartuşele sunt nóue şi mai uşóre, aşa că fie-care om póte purta la sine 2000 de bucăţi.

* (Regularea valutei.) Ministrul de finanţe ung. a petrecut ḑilele acestea în Viena, unde a conferit în mai multe rânduri cu ministrul austriac. Amêndoi s'au unit cu privire la sistemul monetar. Vor presenta proiecte separate despre valută şi sistemul monetar. Se va întroduce valuta de aur şi ca unitate monetară „coróna“.

* (Columna lui Traian.) Comitetul pentru ridicarea columnei lui Traian în Bucuresci s'a format compus din P. S. L. L. metropolitul primat şi al Moldovei şi din mai multe notabilităţi politice şi literare din România.

* (Foc.) Mercuri séra focul a prefăcut în cenuşă o parte din comuna Sadu comit. Sibiiu şi tot în aceea ḑi s'a escat un foc mare şi în comuna Tălmaciu. Amĕnunte în numĕrul procsim.

* (Cele ḑece porunci ale anarchiştilor). Gazetele spaniole reproduc o tipăritură găsită în buzunarele anarchiştilor Detoche şi Ferreyra. Acest curios document cuprinde următorele (ḑece porunci ale anarchiştilor):

1. Anarchistul mai nainte de tóte are sĕ-şi dispreţuéscă viéţa.
2. El nu cunóşte altă patrie decât revoluţia socială, nici alt duşman decât capitalul şi clasa proprietarilor.
3. Anarchiştii nu recunosc altă justiţie, decât tribunalele de onóre alese din mijlocul lor şi în contra sentinţelor cărora nu este apel.
4. Anarchiştii între [illegible] nu-şi vor face rĕu; fie-care trebue sĕ fie gata oricând a şi pune în joc viéţa pentru apĕrarea tovarĕşilor lui.
5. Prima datorie a unui anarchist e revoluţia socială.
6. Ei nu trebuesc sĕ ia parte la nici un fel de revoluţie, care nu e îndreptată în contra capitalului.
7. Anarchistul nu póte invoca nici o scuză, afară de bólă pentru a refusa un serviciu, care i s'a impus prin sórte.
8. Nici un anarchist nu póte se priméscă o funcţiune publică, fără aprobarea „adunărei“.
9. Toţi anarchiştii trebue sĕ se cunóscă între dênşii, n'au voe sĕ aibă secrete politice între ei, sĕ caute a afla însĕ tóte secretele celorlalte asociaţii. Serviciul cel mai important al unui anarchist pentru causa cea bună este denunţarea acelora din tovarăşi care ar întreţinea legături cu autorităţile.
10. Anarchistii se declară pentru revoluţie cu tóte urmările ei, şi au sĕ-şi dedice ei tótă inteligenţa energia şi statornicia lor.

* Giboia este un şerpe mic şi gros ca degetul şi care se vinde pe preţul de 5 franci în têrgurile din Rio de Janeiro. Acest animal se ataşézâ pe lângă casa stăpânului întocmai ca şi cânii şi pisicile; tótă ḑiua stă el ascuns în vr'un colţ al casei şi îndată ce vine séra se pune la pândă. El apucă şórecii de după céfă şi le sparge capul şi vertebrele cervicale.

Bibliografic.

Raportul lui Carol Albrich sen. director de studii a scólei reale, Iuliu Sigerus, senator. şi Gustav Fabriţius, fabricant despre misiunea primită dela magistratul oraşului Sibiiu de a întreprinde o călătorie pentru visitarea esposiţiunei electrice internaţionale în Frankfurt. Sibiiu, 1892.

În broşura acésta se cuprind şi părerile privitóre la întroducerea eventuală a luminărei electrice în Sibiiu.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Aprile 1892

	Viena	B.-Pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	108.35	108.45
Renta ung. de hârtie	104.75	101.70
Galbin	5 65	5.59
Napoleon	9.41½	9.42
100 marce nemţesci	58.65	58.15
London pe (poliţă de trei luni)	118.95	119.—

Nr. 262. (56) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Boholț, protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 25 Martiu a. c. și dau suma de 403 fl. 50 cr.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor instruite conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 28 Martiu, 1892.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Iuliu Dan,
protopop și comisar consistorial.

„ALBINA“, Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Depuneri de bani.

Institutul subsemnat primesce depuneri spre fructificare cu **4½%** interese pelângă anunciare și cu **4%** interese fără anunciare.

Interesele neridicate se capitaliséză de dóuĕ ori pe an, anume la **1 Ianuariu** și **1 Iuliu**. Contribuțiunea dela interesele depunerilor o plătesce institutul.

Depunerile făcute în trecut cad sub aceste disposițiuni cu începere dela **1 Iuliu 1892.**

Sibiiu, 1 Aprile, 1892.

[59] 1—3

„Albina“
institut de credit și de economii.

Szám. 1896/892. polg. [44] 2—3

Hirdetmény.

Alolirott, mint a nagyszebeni kir. törvénysék álta 1856/892 sz. a. kiadott végzéssel kiküldött eljáró biró ezennel közzé teszem, hogy Szerdahely község határának tagositása iránti ügyben az előmunkálatok megkezdése, jelesen

1-ször az érdekeltek képviseletének rendezése,
2-szor a müködő mérnök megválasztása,
3 szor a költség előirányzat elkészitése és ekkel kapcsolatos más teendök telyesitése véget határidöül 1892 évi április hó 20-ik napjánk d. e. 9 óráját a Szerdahely község iroda helyiségébe ezennel kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtokrendezési utasitás 44 §-a értelmében ezennel megidézem.

N Szeben, 1892 évi Márczius hó 26-án tartott üléséből
A nagyszebeni kir. törvényszéktől.

[57] 1—3

Mihály Dezső,
kir. törvényszéki mint eljáró biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. Oradea-mare sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghirbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluș. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. Cluș. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. Teiuș. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. Copșa-mică sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. Brașov sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timișóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri										
2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timișóra	=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timișóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.52		—	—	6.28
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Rușava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.							
—	—	4.30	2.20	5.46	pl. Arad sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	--	5.03	3.05	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. Oșorheiu sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 38. Sibiiu, Joi 9/21 Aprile, 1892. **Anul LX**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37

Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

[redacted]

pentru tóte

cesa Transilvaniei.

Congresul nostru național-bisericesc din anul trecut 1891, a votat la 11/23 Octobre sub Nrul protocolar 156 un *„Regulament de procedură la alegerea deputaților pentru congresul național-bisericesc“*, cu valóre pentru întrégă provincia metropolitană.

Acest regulament în urma recercărei metropolitane din 30 Decembre 1891 Nr. 334 M. se publică aici sub ·/. cu aceea observare: că comunele bisericesci au sĕ și procure acest regulament dela concernentele oficii protopresbiterale pelângă solvirea prețului de 10 cr. pentru un esemplariu broșurat; ceea-ce se recomândă și particularilor interesați pentru instituțiunile nóstre bisericesci.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 2 Martiu 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Regulament

de procedură la alegerea deputaților pentru congresul național-bisericesc.

I. Agendele consistoriului metropolitan.

§. 1. Consistoriul metropolitan în sedința sa ordinară, ce se ține înainte de espirarea fiă-cărui period congresual, normat prin conclusul congresual Nr. 142, punct III, din 1886, ia mĕsuri pentru alegerea deputaților la congresul național-bisericesc, pe un nou period de trei ani, și dă ordin consistórielor eparchiale, ca în restimpul dela 1 Octobre până la 31 Decembre al aceluia-și an, sĕ efeptuéscă alegerile, și încă după putință în ḑilele de tómnă.

§. 2. După primirea actelor electorale dela consistóriele eparchiale esaminéză eventualele proteste întrate în termin legal, și décă află, că după vederile sale, adevĕrate fiind gravaminele cuprinse în protest, — s'ar alterá resultatul alegerii — dispune investigațiune, carea o efeptuesce prin esmisul seu, și pregătesce actul astfeliu, ca congresul, pe basa actelor autentice, la procsima sesiune sĕ pótă decide în meritul cestiunii verificării.

§. 3. Décă din actele electorale află, că vr'un deputat este ales în dóuĕ séu mai multe cercuri electorale, 'l provócă, ca în termin de 30 ḑile dela primirea provocării sĕ opteze pentru unul din mandatele primite, notificându-i tot-odată, décă au întrat séu ba, proteste contra alegerii.

Cercul, eventual cercurile, pentru cari n'a optat deputatul provocat, se declară vacante.

Décă însĕ deputatul ales, în terminul sus pomenit, nu optéză pentru un anumit mandat, tóte cercurile, în cari a fost ales, se declară vacante.

§. 4. Dispune alegeri nóue de deputați:

a) în casurile provĕḑute în §-ul precedent;

b) în casurile provĕḑute în §-ul 150 din statutul or- adecă în decursul unui period de alegere vre-un fi murit, ori ar fi resignat, ori ar fi perdut drep- ales.

ırele pentru alegere le ia la timp potrivit, ca cu a tuturor formelor prescrise, cercurile vacante sĕ pótă fi representate la procsima sesiune congresuală.

II. Agendele consistoriului eparchial.

§. 5. Consistoriul eparchial primind ordinul consistoriului metropolitan defige în ședință plenară:

a) ḑiua pentru alegerea deputaților din cler;

b) ḑiua, când au sĕ se întrunéscă sinódele parochiale pentru alegerea deputaților mireni;

c) terminul pentru întrunirea colegiului de scrutiniu, care sĕ fiă cel puțin la 8 ḑile după alegere.

Sinódele parochiale electorale se publică cu 8 ḑile înainte.

§. 6. Consistoriul eparchial denumesce pentru fiă-care colegiu preoțesc un comisariu consistorial din cler, ear pentru fiă-care colegiu mirenesc de scrutiniu un comisariu consistorial din mireni, — și-i transpune:

a) cercularıul adresat oficielor protopresbiterale, prin care se ordină alegerea deputaților congresuali;

b) conspectul despre împărțirea eparchiei în cercuri electorale, respective în colegii;

c) lista alegătorilor din cler, în care se petrec toți preoții din colegiul electoral, afară de cei suspendați sau destituiți prin sentință validă;

d) formulariu pentru protocolul de alegere, respective de scrutiniu;

e) formulariu pentru credenționalul deputatului ales.

§. 7. Consistoriul eparchial trămite oficiului protopresbiteral de timpuriu:

a) cercularıul, prin care ordină alegerea deputaților;

b) blanchete tipărite pentru protocólele electorale, în numĕr de esemplare corespunḑĕtoriu, ca sĕ se ajungă pentru tóte sinódele parochiale.

§. 8. Consistoriul eparchial, primind actele electorale dela comisarii consistoriali, le transpune consistoriului metropolitan dimpreună cu cercularıul provĕḑut în § 6, *a)* și cu un conspect general, în care sĕ fiă indicate: colegiul, respective cercul electoral, numele, caracterul și locuința alesului.

III. Agendele comisariului consistorial.

§. 9. Comisariul consistorial e președintele biroului în colegiul de alegere, respective de scrutiniu, — el designéză localul pentru actul alegerii, respective al scrutiniului, deschide și închide ședințele, conduce afacerile și consultările, enunciă resultatul votării, respective al scrutiniului, și grigesce pentru ordinea bună în colegiu.

§. 10. Comisariul consistorial, care se află împedecat a-și împliní misiunea sa, face numai decât arĕtare la consistoriu, restituind tipăriturile, ce i-s'au comunicat, séu îngrigindu-se, ca acelea în ḑiua alegerii, respective a scrutiniului, sĕ fiă la disposițiunea biroului.

Neurmând dela consistoriu denumirea altui comisariu până la ḑiua alegerii respective a scrutiniului, — sau întrevenind împedecarea comisariului numai în momentul suprem, chiar la alegere, sau la actul scrutiniului: membrii colegiului electoral preoțesc, respective ai scrutiniului mirenesc, aleg un suplent al comisariului consistorial, care îndeplinesce tóte agendele comisariale.

§. 11. Împedecare pentru comisariul consistorial se ivesce între altele, îndată ce la votare, respective scrutinare se observă, că și numele lui ocură în rêndul candidaților de deputat pentru acel colegiu, respective cerc; el însĕ póte delăturá pedeca prin declarațiunea: că nu reflectéză la eventualul mandat de deputat, care declarațiune se petrece numai decât la protocolul de alegere, respective de scrutiniu, și atunci alegerea, respective scrutiniul se continuă sub presidiul lui.

Décă cu tóte acestea, maioritatea voturilor ar întruní-o comisariul consistorial, alegerea se consideră de nulă, și în colegiul preoțesc inmediat se efeptuesce alegere nóuă, la carea însĕ pentru comisariul consistorial nu se mai póte votá; ear colegiul de scrutiniu nu estradă credenționalul, ci substerne actele la consistoriul eparchial, ca sĕ ordine alegere nóuă.

§. 12. Comisariul consistorial, eventual substitutul seu, terminând actul alegerii, respective al scrutiniului, asterne consistoriului eparchial protocolul colegiului, într'una cu tóte actele, conform §. 26, respective §. 41.

IV. Agendele oficiului protopresbiteral.

§. 13. Oficiul protopresbiteral trimite cu tótă posibila grăbire la fiă-care oficiu parochial din tractul seu:

a) cercularıul consistorial, prin care se ordină alegerea;

b) blancheta tipărită pentru facerea protocolului electoral în sinodul parochial.

V. Agendele oficiului parochial.

§. 14. Oficiul parochial, primind dela protopresbiterul cercularıul consistorial, are a studia, publica și îndeplini cele prescrise pentru dênsul.

§. 15. Duminecă, 8 ḑile nainte de terminul ficsat de consistoriul eparchial pentru ținerea sinodului, parochul local sau suplentul lui, publică poporului în biserică, în auḑul tuturor: ḑiua, în care se va țìné sinod parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat la congresul național-bisericesc din partea cercului electoral, căruia aparține comuna bisericéscă; totodată învită pe cei îndreptățiți la alegere: ca în ḑiua alegerii sĕ se adune la biserică cu ceva mai timpuriu decât altădată, pentru ca premergênd mai curênd ritualele bisericesci, sĕ rĕmână timp de-ajuns pentru ținerea sinodului electoral.

Parochul local se îngrigesce în mod corespunḑĕtoriu, ca acéstă publicare sĕ se facă deodată și în filie, învitând pe alegătorii acelora la alegere în comuna materă.

§. 16. Oficiul parochial se îngrigesce, ca sĕ fiă la îndemână sigilul parochiei, și lista oficiósă despre cei îndreptățiți la alegere, stabilită conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii.

Lipsind din ori-ce causă o astfeliu de listă, oficiul parochial în conțelegere cu comitetul parochial este datoriu a o compune cu tótă consciințiositatea, ca la întrunirea sinodului parochial electoral, acea listă sĕ se pótă autentica și folosí la actul votării.

§. 17. În ḑiua ficsată pentru alegerea deputaților mireni parochul local celebréză sânta liturgiă împreunată cu chiămarea Duchului sânt, apoi întrunesce sinodul parochial estraordinariu sub presidiul seu, décă nu este protopresbiterul de față, și-l conduce până la constituirea sinodului propriu electoral.

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

(Urmare.)

Contrastul.

Pavel începe capitolul, despre care e vorba, punênd iubirea față în față cu alte lucruri fórte stimate în timpul seu.

Aici putem fi scurți. La cea dintâi privire putem vedé, că celelalte lucruri nu se pot pune pe aceeași tréptă cu iubirea.

El pune iubirea în față cu oratoria, cu acel dar nobil, cu puterea de a cuprinde inima și sufletul mulțimei, de a însuflețí, puterea de a conduce cugetele la o lucrare bineplăcută lui Dḑeu și démnă de om. Pavel ḑice: „De ași vorbi în limbi omenesci și îngeresci, ér iubire n'ași avea, ași fi o aramă sunătóre și un cimbal resunător“.

Noi scim pentru-ce. Noi cunóscem cu toții arama sunătóre a vorbelor lipsite de iubire, golătatea neconvingĕtóre chiar și a vorbirei celei mai emfatice, căreia îi lipsesce iubirea.

El pune în fața iubirei darul profeției, îi pune secretele, îi pune credința și binefacerea.

Pentru-ce este iubirea mai mare decât credința?

Pentru-că ținta, pare mai mult decât calea, ce duce la ea. Pentru-ce este ea mai mare decât binefacerea? Pentru-că întregul prețuesce mai mult decât o parte. Iubirea este mai mare decât credința, pentru-că ținta valoréză mai mult decât calea, ce duce la ea. Ce voiesce credința?

Ea voesce sĕ împreune sufletul cu Dumneḑeu. Și pentru-ce sĕ-l împreune cu Dumneḑeu?

Ca sĕ fie asemenea lui Dumneḑeu. Dumneḑeu însĕ este iubirea. Prin urmare credința este calea, ér iubirea este ținta. Pentru aceea iubirea este mai mare decât credința, trebue sĕ fie mai mare.

Ea este mai mare și decât binefacerea, pentru-că întregul este mai mare decât o parte a lui. Iubirea crestinéscă față de deaprópele, caritatea este numai o parte mică a iubirei, este una din feliuritele forme, în care se înfățișéză iubirea. Iubirea este binefăcĕtóre, dar nu ori-ce binefacere este iubire. A arunca unui cerșitor în stradă ceva de pomană, adeseori este mai puțin decât iubire. Sĕracul ne însuflă compătimire și ai da ceva de pomană este mai ușor decât a-i nega. Iubirea adevĕrată póte și nega câte ceva; în loc de a face însĕ acésta noi ne scăpăm de compătimirea momentană pentru lipsa ce vedem prin o mică milă; mila nu ne costă mult, pe cerșitor însĕ îl póte costa.

Adevĕrata iubire ne învață, sau sĕ nu-i dăm nimica, sau sĕ facem mai mult pentru el.

Mai departe aduce apostolul Pavel iubirea în contrast cu resignațiunea și cu jertfirea, și de a-și da corpul meu sĕ-l arḑă, ér iubire n'ași avea. Vĕd înaintea mea o cétă micuță, care este gata sĕ mérgă în lumea păgână și în care se află póte ceva din zelul apostolului.

Luați cu voi vorba: „și de a-și da corpul meu sĕ-l arḑă, ér iubire n'ași avea, nimica nu sunt“ Dacă aveți sĕ fiți adevĕrați trimiși, nu puteți lua ceva mai bun cu voi decât un reflecs al iubirei lui Dumneḑeu în ființa nóstră proprie, ori unde veți merge. Iubirea este adevĕrata limbă universală. Este greu a învĕța limba chinesă sau un dialect indian, iubirea însĕ e limba maternă a tuturor ómenilor, atât a celor negri cât și a celor albi, și cine posede arta acestei limbi, va fi înțeles pretutindenea, ba nu-l costă mult ca sĕ fie chiar și elocuent. Omul singur este misionariul, nu aceea ce învață. Am doveḑi în acésta privință, care le-am pățit eu însumi. Am fost în Africa și am aflat în centrul, în inima lumii întunecóse ómeni negri, cari își aduceau aminte de singurul om alb, pe care l'au vĕḑut ei, își aduceau aminte de David Levingston.

VI. Alegerile deputaţilor din cler.

§. 18. La terminul ficsat pentru alegerea deputaţilor din cler (§. 5, *a*), precis la 11 óre antemeridiane, se adună preoţimea la locul central al colegiului, anume în localul designat prin comisariul consistorial, care póte fi biserica, şcóla sau altă localitate corĕspundĕtóre, şi acolo sub presidiul comisariului se constitue în colegiu electoral, alegêndu-şi doi bărbaţi de încredere şi un notariu.

§. 19. După constituirea colegiului electoral pe basa listei primite dela consistoriu se constată numerul alegătorilor presenţi şi numele lor se petrec la protocol.

Lista alegătorilor servesce de basă la votare, şi se aclude la protocol.

§. 20. Terminându-se acestea colegiul trece la alegerea deputatului.

Alegerea se face sau prin votare publică cu graiu viu, sau décă cere o terţialitate a celor presenţi, prin votare secretă.

Ordinea votării în ambe casurile este acésta: comisariul consistorial chiamă pe alegători unul câte unul, după cum sunt petrecuţi în lista alegătorilor, adecă începênd cu primul votant din listă şi continuând în rênd; fiă-care alegătoriu 'şi dă votul seu cu graiu viu, ér în cas de votare secretă, pune în urna pregătită spre acest scop o şedulă, care conţine numele întreg al individului, pe care-l doresce sĕ fiă deputat.

§. 21. Notariul colegiului sub controla preşedintelui comisariu şi a bărbaţilor de încredere petrece în însu-şi protocolul colegiului, după numerii curenţi, numele fiă-cărui votant, şi alăturea în altă rubrică continuativă votul fiă-căruia, adecă numele candidatului, căruia şi-a dat votul seu respectivul alegătoriu; ér în cas de votare secretă se petrece la protocol numai numele votantului.

În rubrica voturilor numele candidatului nu se póte suplini prin semne, ori indicări, ori scurtări.

§. 22. După-ce în rêndul listei alegătorilor au votat alegătorii presenţi, încât nu s'ar fi presentat toţi cei induşi în listă, se defige un termin de jumĕtate de óră pentru presentarea celor absenţi.

După espirarea acestui termin, înainte de tóte se petrec la protocol numele alegătorilor veniţi mai în urmă, apoi se continuă votarea cu acestia întocmai ca şi cu cei de mai nainte.

După votarea acestora alegerea se încheiă, şi se notéză la protocol timpul (óra şi minutele) încheiării.

§. 23. După încheiarea votării, biroul colegiului (preşedintele comisariu, bărbaţii de încredere şi notariul) numeră voturile şi le suméză după diferitele nume ale candidaţilor; ér la cas de votare secretă, numeră şedulele puse în urnă, şi décă corespund numerului votanţilor, le scrutinéză, anume: le desface, le cetesce şi le suméză, — şi pe acel candidat, carele a întrunit maioritatea absolută a voturilor valide, preşedintele 'l proclamă deputat.

Décă înse nici unul din candidaţi n'a obţinut maioritatea absolută a voturilor, între cei doi, cari au întrunit mai multe voturi, înmediat se pune la cale alegere nóuă.

Voturile, cari cu astă ocasiune se dau altor persóne decât unuia din cei doi candidaţi, şi şedulele albe, se consideră de neesistente, şi la constatarea resultatului nu se numeră.

Décă cu astă ocasiune ambii candidaţi au întrunit voturi egale, decide sórtea esecutată pe loc, şi preşedintele proclamă deputat pe cel favorit de sórte.

§. 24. Pentru deputatul ales se face în presenţa colegiului electoral un credenţional, care, subscris de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu, se predă inmediat alesului, décă este present; ér décă nu este present, i se trămite prin comisariul acolo, unde locuesce, pe calea cea mai sigură şi fără amânare. Espedarea pe calea postală se face cu recomandare.

§. 25. Terminându-se actul alegerii, se încheiă protocolul colegiului şi se autentică în presenţa alegătorilor, apoi se subscrie de comisariu, de bărbaţii de încredere şi de notariu.

Fiind mai multe cóle în protocol, acelea se cos, ér capetele firului cosuturei se sigiléza cu sigilul bisericei locale, sau cu al unuia dintre bărbaţii de încredere.

La protocol se aclud tóte actele şi documentele, câte au legătură cu alegerea; anume la cas de votare secretă, se aclud la protocol într'altele şi şedulele de votare,cosute şi sigilate ca însu-şi protocolul.

§. 26. Terminându-se tóte formalităţile, comisariul declară lucrarea colegiului electoral încheiată, şi protocolul colegiului, într'una cu tóte actele electorale, în 24 de óre 'l aşterne consistoriului, sub covertă sigilată şi pe lângă raport, în care se indică predarea séu espedarea credenţionalului şi modul espedării.

VII. Alegerile deputaţilor mireni.

A. Alegerea.

§. 27. La timpul ficsat (§. 5, *b*) după terminarea sântei liturgii, împreunate cu chiămarea Duchului sânt, în fiă-care comună bisericéscă — filiele laolaltă cu matera — se întrunesce sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat mirén.

Localul pentru sinodul acesta póte fi biserica, séu scóla, séu altă localitate corespundĕtóre.

Sinodul se deschide şi lucră la început sub presidiul ordinariu (parochul local, eventual protopresbiterul séu alt preot), se cetesce ordinul consistorial pentru alegere, se cetesce, şi în casul provĕdut în §. 16 alinea ultimă, se autentică lista membrilor sinodului şi se aclude la protocol; în fine se constitue sinodul electoral.

Ora, când s'a deschis sinodul, se însémnă la protocol.

§. 28. Sinodul propriu electoral se constitue alegêndu-şi un preşedinte, doi bărbaţi de încredere şi un notariu, — apoi procede numai decât la însu-şi actul alegerii de deputat, sub conducerea şi controla biroului sinodal.

§. 29. Votarea se face în rêndul listei. Numai cei încrişi în listă sunt îndreptăţiţi la alegere.

§. 30. Ales póte fi acela, care e membru alegătoriu al vre-unei comune parochiale din metropolia nóstră ortodocsă orientală română.

§. 31. Forma votării este cea cu graiu viu, séu décă cer 20 alegători, cea secretă cu şedule.

Ora, când se începe votarea, se notéză în protocol.

§. 32. Ordinea votării este acésta: preşedintele séu notariul cetesce din listă cu graiu respicat şi pe rênd [illegible] fiă-cărui alegătoriu; membrii presenţi ai sinodu[illegible] sĕ participe la alegere, vin în persónă unul [illegible] mésa biroului sinodal, în rêndul, după cum sun[illegible] listă; fiă-care din ei 'şi dă votul cu graiu viu, [illegible] şedulă.

Aclamaţiunea nu este permisă, de asemenea nu este permis a votá unul în numele altuia, present séu absent.

La cas, când alegătoriul nu scie întreg numele candidatului, e de ajuns, décă el va numí séu va scrie, numele de familiă şi caracterul candidatului, aşá însĕ, ca identitatea persónei sĕ nu vină la îndoiélă.

§. 33. Notariul sub controla preşedintelui şi a bărbaţilor de încredere petrece în protocolul sinodal voturile date, scriind la fiă-care votant numĕrul curent, numĕrul din listă, numele alegătoriului şi în rubrica următóre alăturea numele acelui individ, căruia alegătoriul şi-a dat votul.

În loc de numele candidatului nu sunt permise semne indicative, alte indicări, séu scurtări.

La cas de votare secretă se însémnă în protocol numai numele alegătorilor, ér şedulele sĕ adună şi se păstréză tóte pentru actul scrutiniului, ce va urmá.

§. 34. După-ce vor fi votat după listă toţi alegătorii presenţi se mai aştéptă o jumĕtate de óră pentru alegătorii, cari n'au fost presenţi sub decursul votării, şi cari venind acum, mai pot votá. După espirarea timpului de jumĕtate de óră, şi după-ce au votat toţi cei-ce s'au presentat în acea jumĕtate de óră, se încheiă alegerea, însemnându-se în protocol timpul (óra şi minu- tele) încheiării.

§. 35. După încheiarea votării biroul sinodal numeră voturile, ér la cas de votare secretă, şedulele, cari décă corespund numĕrului votanţilor, se scrutinéză, desfăcêndu-se ele, apoi cetindu-se şi numĕrându-se numele ce le conţin.

Resultatul votării se însémnă la protocol în modul cel mai esact, ca sĕ fiă evident, câte voturi a întrunit fie-care candidat.

La cas de votare secretă, şedulele după scrutinare se adună tóte la olaltă, se numeriséză, şi legate bine se pun sub covertă, ér coverta se sigiléză după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

§. 36. Terminându-se actul alegerii, sinodul electoral designéză pre unul dintre bărbaţii de încredere, care sĕ priméscă protocolul sinodului electoral, după-ce va fi în tótă forma încheiat şi sigilat, şi la timpul indicat sĕ-l ducă la locul central al cercului, şi sĕ-l presinte în persónă comisariului consistorial, făcênd acolo parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg.

În casul, când acest delegat al sinodului electoral ar fi împedecat a-şi împliní acéstă datorinţă, are sĕ predee protocolul celuialalt bărbat de încredere, ca el sĕ-l presenteze la timpul şi locul indicat.

Despre întreg decursul sinodului electoral se face protocol, care încheiându-se, se autentică în presenţa alegătorilor, apoi se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu, acludêndu-i-se lista alegătorilor şi eventualminte şedulele de votare.

Mai multe cóle în protocol se cos laolaltă şi capetele firului cosuturei se pun sub sigil.

Protocolul trebue sĕ aiba pe pagina subscrierilor dóuĕ sigile întregi, unul al parochiei, altul al preşedintelui séu al unuia dintre bărbaţii de încredere.

Sigilarea făcută după alte modalităţi se însémnă la protocol împreuna cu causele ei.

§. 37. Protocolul încheiat, subscris şi instruit se pune în covertă împreună cu aclusele lui, şi coverta se sigiléză cu céră, punêndu-se cele dóuĕ sigile prescrise pentru însu-şi protocolul. Décă nici preşedintele, nici bărbaţii de încredere nu au sigil, pe covertă în amêndóuĕ locurile se pune sigilul parochiei. Astfeliu sigilat protocolul se provede în loc de adresă cu titlul „Protocolul sinodului parochial electoral din comuna N", şi se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, ér după tóte acestea preşedintele declară sinodul electoral încheiat.

Bărbatul de încredere respective substitutul seu, este datoriu sĕ presenteze în persónă protocolul electoral la colegiul de scrutiniu.

B. Scrutiniul.

§. 38. În ḑiua ficsată pentru scrutinii (§. 5, *c*) precis la 11 óre înainte de méḑăḑi, toţi bărbaţii de încredere, cărora s'au dat la mână protocólele electorale ale sinódelor parochiale, se adună la locul central al cercului lor electoral, şi anume în localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub presidiul comisariului consistorial se constitue într'un colegiu de scrutiniu alegêndu-şi doi bărbaţi de controlă şi un notariu.

Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd tóte protocólele electorale, tăiând marginile covertelor fără a vătĕmá sigilele; protocólele apoi se cetesc cu vóce înaltă, se numeră sumariele voturilor dintr'însele şi se scriu în protocolul colegiului.

După-ce s'a terminat scrutinarea protocólelor presentate, încât acele nu s'ar fi presentat din tóte comunele ce aparţin cercului de scrutiniu, se mai aştéptă o jumĕtate de óră, în decursul căreia se mai scrutinéză cele întrate în acest restimp, şi cu acésta scrutiniul se încheiă.

Protocólele electorale, cărora le lipsesc recerinţele formale prescrise prin acest regulament, precum şi cele sosite pe altă cale séu după terminarea scrutiniului, nu se iau în considerare, dar se aclud separat la protocol, spunêndu-se în protocol causa, pentru care nu s'au putut considerá.

Covertele rĕmân acluse la protocóle.

§. 39. După esaminarea, numĕrarea şi sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, şi acel individ, care a întrunit cele mai multe voturi, se proclamă ales deputat congresual.

La cas, când doi au în maioritate voturi egale, între ei decide sórtea esecutată la moment, şi cel favorit de sórte se proclamă deputat.

§. 40. Pentru deputatul ales se face în presenţa colegiului de scrutiniu un credenţional, care numai decât se subscrie de comisariu şi de toţi membrii colegiului de scrutiniu.

Credenţionalul se trimite alesului deputat acolo, unde acela se află [illegible]tiniu se [illegible]tică şi se [illegible] comisariu şi de toţi băr[illegible] de încredere.

După acestea comisariul consistorial declară încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ér protocolul acestuia dimpreună cu tóte celelalte acte electorale, 'l aşterne în 24 de óre consistoriului sub covertă, pe lângă raport, în care arată că credenţionalul l'a transpus alesului deputat, indicând şi modul transpunerii.

VIII. Proteste.

§. 42. Contra actului de alegere séu scrutiniu, séu contra persónei alesului, cei îndreptăţiţi la alegere pot reclamá prin protest, care însĕ în termin de 15 ḑile dela alegere, respective pentru mireni dela scrutiniu, trebue sĕ fiă întrat la presidiul congresului.

IX. Dispoşiţiuni generale.

§. 43. Formulariele pentru protocólele sinódelor parochiale electorale, ale colegiilor de alegere şi de scrutiniu şi pentru credenţionalele deputaţilor aleşi, le stabilesce consistoriul metropolitan.

§. 44. Regulamentul present întră în viéţă la 1 Ianuariu 1892.

Nr. 156 Congr. 1891.

Votat de congresul naţional-bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, în şedinţa din 11/23 Octobre, 1891.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop şi metropolit.

Dr. Remus Roşca m. p.,
notariu general congresual.

Sibiiu, 8 Aprile, 1892.

Indată după sĕrbătorile sfintelor Pasci parlamentul nostru î-şi începe din nou activitatea, şi în seria lucrărilor anunţate la locul prim va veni proiectul ministrului de culte privitoriu la regularea salarielor învĕţătoresci. Proiectul acesta s'a presentat parlamentului încă către sfârşitul sesiunei parlamentului din periodul trecut şi noi l'am publicat în numĕrul 127 al ḑiariului nostru din anul trecut, am analisat dispoşiţiunile acestui proiect de lege, care pentru noi va fi fatal, şi conclusiunile finale le-am lăsat la buna apreţiare a publicului celui mare românesc.

Acuma, când proiectul e pus în perspectivă de a se presenta în parlament, şi de a deveni lege, ne vedem îndemnaţi sĕ revenim asupra lui chiar şi din motivul ca sĕ atragem asupra lui atenţiunea venerabilelor sinóde parochiale ale bisericelor nóstre, cari de bună sémă vor lua unele mĕsuri încă de pe acuma, când pericolul asupra scólelor nóstre, asupra autonomiei nóstre bisericesci se presentéză numai în formă de proiect, însĕ ieşit din iniţiativa ministrului de culte, va se ḑică în cadrul planului celui mare, din care şi acest proiect e o parte întregitóre.

Bisericele din patria nóstră au adus şi aduc imense jertfe pentru susţinerea scólelor, şi în punctul acesta ele au fost în nobilă emulaţiune cu statul şi stăruinţele ei între împregiurări normale de bună sémă ar deobliga pre stat la cea mai mare recunoscinţă.

Bisericele din patria nóstră şi au dat silinţa şi au susţinut scólele la nivelul culturei de aḑi, cel puţin ele în punctul acesta au susţinut concurinţa pretutindenea cu scólele statului, ca sĕ nu ḑicem, că în multe locuri scólele lor au stat în tóte privinţele şi stau şi acuma cu mult mai superior ca cele ale statului.

Prelângă acestea în special biserica nóstră a cultivat şi cultivă cu deosebire în scólele sale crescerea religiósă morală, fiind în aceea convingere, că popórele din patria nóstră în momentul când nu vor mai fi conduse în acţiunile lor de religiositate şi moralitate, sunt aruncate în braţele anarchiei, şi deodată cu decadinţa acésta a popórĕlor s'a clătinat statul în temeliile sale, şi distrugerea lui va fi numai cestiune de timp. Acésta este credinţa nóstră, şi în acésta tot mai tare ne întăresce curentul

---

El este mort, dar încă şi astăḑi mai vorbesce el în Africa. Ochii sĕrmanilor negri strălucesc, dacă istorisesc cuiva despre doctorul prietinos, care a fost cu ani înainte la ei. Ei nu înţelegeau nici un cuvênt din englesésca lui, el însĕ cunoscea bine acésta limbă universală, şi ei simţiau, că inima lui este plină de iubire. Luaţi şi voi acésta iubire cu voi, ori unde veţi merge; ea este un mijloc simplu, dar cuprinde în sine un mare farmec şi lucrul nu va fi zădarnic. Nu puteţi lua ceva mai bun cu voi şi nimic nu ve póte face servicii mai bune. Mai bine rĕmâneţi aici, decât sĕ mergeţi fără acésta iubire în chiemarea vóstră. De aţi avea tóte cunoscinţele, tóte darurile lumii, tot îndemnul de jertfire, de a-ţi lăsa sĕ ve ardă chiar şi trupul vostru şi nu aţi avea iubire, tóte acestea nu vor fi vóuĕ şi nu vor fi causei lui Hs de nici un folos.

(Va urma.)

bolnăvicios al magiarisărei, care acuma cu deosebire e alimentat în sinul ministeriului de culte şi instrucţiune publică din patria nóstră.

Accentuăm: cu magiarisarea la noi se lucră în cadrele unui plan gigantic, şi ómenii în esecutare acuma nu mai au acele consideraţiuni, pe cari bunăóră le-au avut la crearea actualei legi de instrucţiune din anul 1868.

Am înţeles, când a venit statul şi a ḑis: cer ca bisericile în scólele lor sě esecute planul scolariu în měsura, în care o face statul. Am înţeles, când s'au normat studiele pentru scólele poporale, estensiunea materielor de percurs, planul órelor. Am înţeles, când s'a decretat minimul grad de cualificaţiune al puterilor didactice, cari în sensul legilor trebue se fie aplicate în scólă, şi noi invocăm ca mărturie însuşi potestatea statului, dacă nu am făcut noi cele mai mari opintiri, dacă în grigrea vóstră nu a fost îndreptată spre a ţinea cu sfinţenie la aceste disposiţiuni ale legei cu tótă sěrăcia cea mare, cu care a trebuit şi trebue sě luptăm.

Am înţeles, când a venit statul şi ni-a ḑis sě ţinem scólele în cutari şi cutari condiţiuni, când ni a îngreunat cu studii, cari în cadrul instrucţiunei poporale după raţiune nu au loc, şi ne-am acomodat suportând greutăţile cu resignaţiune.

Nu înţelegem însě pe ce basă etică se va răzima statul, când vine şi se amestecă în afacerile pur interne ale casei mele, când el 'mi prescrie ce plată se dau eu funcţionarilor mei, cam între ce condiţiuni sě-i susţin eu pre ei.

Biserica e avisată sě-şi remunereze servitorii sei, după sěrăcia sa, şi o silă din partea statului póte avé consecuinţele cele mai funeste.

Bag seamă tocmai acestea le vênéză curentul bolnăvicios de aḑi, alimentat în sinul ministeriului de culte.

Noi suntem cuprinşi de fiori, când vedem direcţiunea, în care se împing lucrurile. Parlamentul nostru e dispus în direcţiunea magiarisărei, însě sě nu uite fraţii magiari, că la marginea desperărei omul în apărarea sa nu mult alege mijlócele Şi noi spre desperare suntem înpinşi.

Cestiunea înfiinţărei unui organ pedagogic.

Idea înfiinţărei unei foi pedagogice de valóre nu e nóuě, ci ea, dacă ne aducem aminte, a fost sulevată şi în sinul înaltei nóstre corporaţiuni bisericesci, sinodul archidiecesan, in una din sesiunile sale trecute.

Planul era conceput în mare şi impulsiunea venia de sus din locul cel mai autoritativ, dar se vede, că majoritatea acelei corporaţiuni bisericesci judecênd lucrul cu calmitatea recerută şi cu o scrupulositate, ce trebue se domineze la o intreprindere de ori şi ce natură, nu a aflat încă destul de matură acéstă idee, şi deci nu a putut consimţi şi cu punerea deocamdată a ei încă în practică. Sciut este însě, că ideile mari şi ideile bune se pot împedeca, sě pot sufoca pentru óre-care timp, dar omori *nu* se pot, căci tot aceea ce e în lumea spirituală, precum acésta se susţine şi despre lumea materială, perde de tot nu se póte.

Ideile oprimate, sufocate, după preceptele sciinţei psichologice rěmân în stadiul acesta pănă ce li-se ivesce o ocasiune bună, carea le pune în posibilitate de a reveni éră la suprafaţa gândirii şi discuţiunei societăţii omenesci.

In realitate s'a şi întêmplat astfeliu, căci brava reuniune a invěţătorilor din Braşov din propria iniţiativă a pus la cale înfiinţarea unei foi, care se represinte interesele scolari nu numai a acelei reuniuni învěţătoresci, ci a tuturor învěţătorilor şi a întregei scóle.

Cu toţii am fost satisfăcuţi de acéstă intreprindere, precum şi de modul, cum ea a fost pusă în aplicare. Pe vremea aceia aveam cel puţin un organ pedagogic, care scia sě stea la înălţimea timpului. Astăḑi durere, ne lipsesce un atare organ nóuě ardelenilor preste tot, cel puţin un organ, cum se cade, care sě se ridice la înălţimea sciinţei pedagogice de astăḑi cel puţin în parte.

Astfeliu noi învěţătorii nu avem un singur organ, ca sě se intereseze de noi după-cum se cuvine. Sunt ce e drept organe, cari se ocupă şi cu cestiuni de scólă, ba datori suntem în general tuturor ḑiarelor nóstre ale aduce sincera nóstră mulţămită şi recunoscinţă pentru acésta deosebită îngrigire. De altă parte însě nu trebue se uităm că cestiunile aceste sunt tractate numai accidental şi nu după un sistem şi plan preconceput. Ele deci nu sunt şi nice nu pot fi în stare de a ne da aceea de ce noi învěţătorimea avem lipsă.

Este deci fórte natural, ca noi sě opunem unei eventuale obiecţiuni, ce ar' voi sě ne scótă ochii cu atari lucruri, motivele arătate şi sě mai adaugem din parte-ne încă şi aceea, că foile cu caracter enciclopedic denoată mult puţin un stadiu inferior de cultură. Nu putem avé pretenţiunea de a fi consideraţi că am sta pe o înaltă trépta culturală, după-cum pe de altă parte nu ni se póte de nega dreptul ce'l avem de a merge tot înainte, de a ne ridica tot mai sus, căci scris este „Fiţi perfecţi, precum tatăl vostru din ceriuri perfect este“.

Cutezăm deci a ne ridica glasul în favorul înfiinţării unei nóue foi pedagogice, cu atât mai vîrtos cu cât scim că „reuniunea învěţătorilor din districtul Sibiiului“ în adunarea sa generală din tómna trecută a pus în mişcare acéstă înfiinţare. Ni se va ḑice, dar' ce mai umblaţi, că dór' au păţit-o şi braşovenii! Nu puteţi nimic! Nu sunteţi în stare! Suntem sěraci! N'avem ce mânca şi mai umblaţi cu d'al deastea!

Póte că au drept acei ómeni. Póte că sunt adevěrate şi reale a le lor reflecsiuni. Acésta nu ne póte împedeca însě de a umbla după hrana spirituală, caci sciut este, că această hrană de preţuit este faţă cu ceea fisică, materială.

Numai bunăvoinţa sě nu lipséscă şi tóte sunt posibile. Şi cum óre se nu avem noi bunavoinţă, când vorba e de binele nostru? cum sě nu dăm din mâní şi din picióre, când scim că ceva va servi spre folosul nostru atât spiritual cât şi fisice?

E şi fórte natural acésta, căci cu desvoltarea culturei nóstre devenim mai pricepuţi în modul de a ne sci agonisi cele de lipsă, deşi ar trebui ca un învěţătoriu se nu aibă trebuinţă de a căuta el se şi agoniséscă; cel puţin un traiu modest al vieţii, sě-i asigure chemarea sa. Fiind acesta eo ipso i-se impune acestui învěţătoriu şi datorinţa de a fi devotat şi cu deplină conscienţiositate faţă cu chemarea sa.

Deci obiecţiunile, fie ele de ori şi ce natură şi vină ele din ori şi ce parte au sě se plece faţă cu necesitatea arḑětóre a unui organ pedagogic. Dar vorba e acum de realisarea acestei idei recunoscute de adevěrate, de bune şi folositóre.

Sunt caracteristice cuvintele poetului: „Unde-i unul nu-i putere, Unde's doi puterea cresce şi duşmanul nu sporesce“ cuvinte scoase chiar din spiritul poporului român. Aceste ne îndeamnă la o unire la o asociare a puterilor. Şi cu cât e de a sě realisa un lucru mai de dai dómne, mai anevoios, cu atât se recer puteri mai multe şi precumpěniri mai serioase. Este de lipsă deci concursul mai multor la acésta şi fiind-că vorba e de iniţiativa „reuniunei învěţătorilor din districtul Sibiiului“ am înţelege o cooperare a tuturor reuniunilor învěţătoresci din archidiecesă, spre realisarea acelei idei bune. Scim noi că o reuniune în parte nu póte face, ci numai prin ajutoriul atât intelectual cât şi material a tuturora.

Nu ne putem îndoí, că tóte reuniunile învěţătoresci cu un suflet şi cu un gând vor socoti de a lor acéstă ideă şi vor lucra într'un gând şi un suflet, ca sě se ducă în îndeplinire un llucru bun şi tuturora folositoriu. Iniţiatorii nu vreau sě-şi aroage nici un titlu, decât acela de a fi încercat ceva bun şi folositoriu.

Este treaba celor competenţi, ca sě se declare, dacă şi ei sunt conduşi tot de un atare mod de gândire şi simţire precum tot asemenea treaba posterităţii va fi sě judece asupra celor făcute.

Apelăm deci la inima tuturor învěţătorilor şi-i rugăm sě judece din temelia acest lucru, sě se pronunţe asupra acestei întrebări fórte momentuóse, ca se auḑim părerile şi a altora, tocmai pentru aceea asupra modalităţii esecutării nu ne pronunţăm.

Credem, că nu comitem nice un act de indiscreţiune, când declarăm că de sus ni s'a promis spriginul înalt, ceea ce credem noi este un punct din cele mai cardinali pentru resolvirea unei atari idei.

Încheiăm cu dorinţa de a ne vedé cu toţii întruniţi în idea înfiinţării unei foi pedagogice a tuturor reuniunilor învěţătoresci diu archidiecesă.

Provedinţa divină se ne conducă pe toţi în unire şi armonia, pentru scopul cel înalt, ridicarea scólei poporului român.

Un membru din „reuniunea învěţătorilor districtului Sibiiu.“

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	239 fl.	90 cr.
Ioan Popescu, econom Sibiel . .	5 „	50 „
Nicolau Henţiu, notar com. Sělişte	5 „	— „
Ioan Stan Banciu, comerciant „	5 „	— „
Nicolau Aleman, jude cerc. r. „	3 „	— „
Dr. Nicolau Maieru, prot. Sělişte	3 „	— „
Romul Mircea, diacon-inv. Sělişte	3 „	— „
Translatus .	264 fl.	40 cr.
Dr Nicolau Calefariu, medic cercual Sěliste	2 „	— „
Nicolae Mosora, primariu Sěliste	2 „	— „
Nicolae Sirbu, comerciant Sělişte	2 „	— „
Nicolae Roman „ „ .	2 „	— „
Nicolae Petruţ, econom Sělişte .	2 „	— „
Ioan Manta, paroch Gurariului	2 „	— „
Ioachim Muntean, paroch „ . .	2 „	— „
Ioan Ivan, notariu cercual „ . .	2 „	— „
Iona Popoviciu, paroch Aciliu .	2 „	— „
Ioan Stroia, econom Cacova . .	2 „	— „
Petru Juga, paroch gr. or. Tilişca	1 „	50 „
Ioan Iosof, „ „ „	1 „	— „
Stefan Millea, notar com. „	1 „	— „
Valeriu Millea, cleric abs. „	1 „	— „
Dumitru Iosof, înveţ gr. or. „	1 „	— „
Ioan Bratu, învěţătoriu Tilişca .	1 „	— „
Dionisie Juga „ „ .	1 „	— „
Pantilimon Banciu, primariu . .	1 „	— „
George Bratu, econom Tilişca .	1 „	— „
Vasilie Juga, econom „ .	1 „	— „
Savu Frăcea, „ „ .	1 „	— „
Stefan Bratu, „ „ .	1 „	— „
Nicolae Juga, comerciant Tilışca	1 „	— „
Ilie Floaş, „ „	1 „	— „
Nicolae Rachiţan, paroch Galeş .	1 „	— „
Avram Acilenescu, not. com. Galeş	1 „	— „
Ioan Lazar, învěţ. în pens. Galeş	1 „	— „
Ioan Rachitian, învěţătoriu Galeş	1 „	— „
George Păcurariu, învěţ. Galeş .	1 „	— „
Fondul bisericei gr. or. Galeş . .	1 „	— „
Fondul scólei gr. or. Galeş . .	1 „	— „
Ioan Cosma, v. not. cerc. Aciliu	1 „	— „
Nicolau Iosif, învěţătoriu Aciliu .	1 „	— „
Antonie German, primariu Aciliu	1 „	— „
Iacob Hodosiu, econom Aciliu . .	1 „	— „
Iuon Vulc, Aciliu	1 „	— „
Antonie Hodosiu, Aciliu	1 „	— „
V. Popoviciu, diacon învěţ. Gurariu,	1 „	— „
Ilie Măcelariu, econom „	1 „	— „
Aurel Decei, cand. de not. „	1 „	— „
Ieronim Mărdan, învěţătoriu „	1 „	— „
Ioan Chipară, învěţătoriu „	1 „	— „
Ioan Arsenie, econom Gurariului	1 „	— „
Ioan Voic, „ „	1 „	— „
Nicolae Curtean „ „	1 „	— „
Vasilie Murgău învěţ. Cacova .	1 „	— „
Alecsandru Popa, econom Cacova	1 „	— „
Ioan Andreiescu primariu Sibiel	1 „	— „
Ilie Măgian, primariu Săcel . .	1 „	— „
Bucur Respop, econom Săcel .	1 „	— „
Dumitru Tarcea, paroch Magu .	1 „	— „
Achim Oana, primariu „ .	1 „	— „
Tanase Moga, econom „ .	1 „	— „
Ioan Popa, paroch gr. or. Sělişte .	1 „	— „
Vasilie Daderlat, econom „ .	1 „	— „
Iordache Roşca, comerciant „ .	1 „	— „
Dumitru B Comşia comerc. „ .	1 „	— „
Constantin Hertia ampl d. b. „ .	1 „	— „
Dumitru Banciu, farmacist „ .	1 „	— „
Dumitru P. Bloţ, econ. Sělişte .	1 „	— „
Dumitru L. Bloţ, „ „ .	1 „	— „
Dumitru Moisin, învěţătoriu „ .	1 „	— „
Dumitru Lăpădat, „ „ .	1 „	— „
Aron Gogonea, „ „ .	1 „	— „
Ilie Hociota, „ „ .	1 „	— „
Nicolau Neamţiu, diac.-înv. „ .	1 „	— „
Dnmitru Chirca, învěţătoriu „ .	1 „	— „
Vasile Aldea, cand. de not. „ .	1 „	— „
Nicolae Hertia, măcelariu „ .	1 „	— „
Stan Steflea, econom „ .	1 „	— „
Bucur Comşia, ecouom „ .	1 „	— „
Ioan Halalai, vice-not. com. „ .	1 „	— „
Ioan Dubenschi, măestru zid. „ .	1 „	— „
Ilie Iosof, preot gr. or. Vale .	1 „	— „
Vasile Ivan, econom Aciliu .	— „	50 „
Nicolau Ivan, „ „ .	— „	50 „
Ioan Mânzat, „ „ .	— „	50 „
Ioan Văcariu, „ „ .	— „	50 „
Tóder Netea, „ „ .	— „	50 „
Vasile Mânzat, „ „ .	— „	50 „
Moise Albu, „ „ .	— „	50 „
Vasile Metiu „ „ .	— „	50 „
Alecse Popa, „ „ .	— „	50 „
Vasile Vale, „ „ .	— „	50 „
Iuon Muleşiu „ „ .	— „	50 „
Toma Făgădar, „ „ .	— „	50 „
Iacob M. Găvrilă, „ .	— „	50 „
Iuon Găvrilă „ „ .	— „	50 „
Iacob Otioiu „ „ .	— „	50 „
Dumitru Mênzat „ „ .	— „	50 „
Michail Iourca, not. com. Sibiel .	— „	50 „
Oprea Petra, învěţătoriu „ .	— „	50 „
Petru Apolzan, econom, „ .	— „	50 „
Iuon M. Dordea econom „ .	— „	50 „
Ioanciu Lal econom Sibiel,	— „	50 „
Oprea Costandel „ „	— „	50 „
George Popa „ Gurariului,	— „	50 „
Dumitru Suciu primar Vale	— „	50 „

Maniu Dragomir	econ.	Vale	— „ 50 „
Ioan Ittu Dochiţia	„	„	— „ 50 „
Simeon Radu	învĕţător	Săcel,	— „ 50 „
Ioan Alămorean	„	Magu,	— „ 50 „
Dionisie Iuga	econom	Tilişca,	— „ 50 „
Ilie Brad Creţiu	„	Gurarîului	— „ 40 „
Petru Hanzu	„	„	— „ 40 „
Gerasim Sas	„	Magu,	— „ 40 „
Petru Cândea	„	Sibiel,	— „ 30 „
Ioan Nicula	„	„	— „ 30 „
Ioan Sfredel	„	„	— „ 20 „
Petru Scroiu	„	„	— „ 20 „
Iacob Hanzu	„	Gurarîului,	— „ 20 „
Ionn Sas	„	Magu,	— „ 20 „
Pavel Candin	„	„	— „ 20 „
Dinu Aleman	„	„	— „ 20 „
Achim Săcelean	„	„	— „ 20 „
Maria Borcia	—	Cacova	— „ 20 „
Maria Miclauşiu	—	„	— „ 20 „
Oprişiu Parota	econom	„	— „ 20 „
Dela mai mulţi locuitori din Cacova sume mai mici			3 „ 40 „
Dr. Liviu de Lemény, pretor suprem în Sĕlişte			5 fl. — „
		Suma .	375 fl. 60 cr.

Varietăţi.

* (Sĕrbătorile Pascilor.) In sĕrbătorile Paştilor atât la înviere cât şi la sânta liturgie a pontificat Esc. Sa Inalt Prealuminatul şi Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioşiile lor, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, protosincel şi asesor constorial Nicanor Frateşiu, şi de ceilalţi domni asesori consistoriali.

Cântările liturgice le-a esecutat corul nostru seminarial.

Irmosul — o frumósă composiţiune a dlui profesor Georgiu Dima pentru cor de dame, — l'au esecutat membrele active din reuniunea română de cântări.

După sânta liturghie inteligenţa română din Sibiiu sub conducerea domnului archimandrit şi vicariu archiepiscop s'a presentat la Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul, şi l'au felicitat de sântele sĕrbători.

* (Invitare.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogico-teologic ort. rom. din Arad are onóre a învita la *„Şedinţa publică“* ce se va ţiné la Dumineca Tomei în 12/24 Aprile, 1892 în „sala cea mare a seminariului“ cu următórea

Programă:

1. *„Christos a înviat“*, arr. de N. Chicin, esec. de corul vocal.
2. *„Cuvênt de deschidere“*, rostit de v. preşedintele societăţii G. Proca, cl. c. III.
3. *„Ce te legini codrule“*, de I. Worobchievici, esec. de corul vocal
4. *„Condiţiunea fundamentală de viéţă“*, disertaţiune de A. Horvath, cl. c. II.
5. *„Vals“*, de Zeller, esecut. de corul instrumental.
6. *„Grui-Sânger“*, poesie de V. Alecsandri, declamată de D. Popovici, cl. c. III.
7. *„Hora“*, arr. de N. Chicin esecutată de corul vocal.
8. *„Din viéţa poporului român“*, disertaţiune de I. Papp, cl. c. III.
9. *„Cântec vesel“*, de I. Worobchievici, esecutat de corul vocal.
10. *„Galopp“*, de A. Cirillo, esecutat de corul instrumental.
11. *„Clevetici“*, monolog de V. Alecsandri, declamat de G. Lupşa, cl. c. II.
12. *„Marş“*, de L. cav. de Goian; şi Cipr. Porumbescu, esec. de corul vocal.

Inceputul la 7 óre séra.

Oferte marinimóse în favorul bibliotecei societăţii se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publicităţii.

* (Cas de mórte.) Advocatul Alecsandru Ferenţiu, după un morb scurt a repausat în aprindere de creeri în Joia mare séra la 9 óre, în etate de 52 ani, lăsând în doliu pe socia sa Teresia Seremi, pe doii fii şi pe una fică a sa. Alecsandru Ferenţiu fu născut în Beius, unde şi-a terminat studiile gimnasiali; la academia din Orade ascultând drepturile, în 1867 primì în Pesta diploma de advocat. Aprópe 25 de ani a funcţionat ca advocat în oraşul Sătmariu şi şi-a agonisit avere cam la 10 mii. Inmormêntarea s'a intêmplat în ḑiua primă a sfintelor Pasci. Cântările funebrali s'a esecutat prin corul vocal al gimnasistilor români din locsub conducerea desteră a profesorului de limba română I. Hozaşiu Protopopul N. Cosmuţa a ţinut predică şi a luat ertăciuni; ér în cimiteriu a cuvêntat Nagy Elek, secretariul camerei advocaţiali (în limba magiară), ridicând virtuţile advocaţiali şi cetăţenesci ale defunctului. Public numeros, atât români, cât şi magiari, a fost de faţă. In veci amintirea lui!

* (De ale timpului). In sĕrbătorile Pastilor am avut tot ḑile senine şi calde. Marţi după améḑi s'a descărcat o plóiă măruntă, care a continuat şi eri. In urma acesteia temperatura s'a răcit binişor.

Loterie.

Sâmbătă, în 16 Aprile 1892.

Budapesta:	**67**	**50**	**25**	**21**	**7**

Mercuri. 21 Aprile 1892.

Sibiiu:	**43**	**77**	**90**	**62**	**20**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Aprile 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%.	109.35	108.60
Renta ung. de hârtie	101.55	101.70
Galbin	5 66	5.59
Napoleon	9.48	9.42
100 marce nemţesci	58 47½	58.30
London pe (poliţă de trei luni)	119.45	119 25

Nr. 875, (56) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractul Tĕrnavei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emulumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 fl. (Cinci sute nóue ḑeci şi şepte floreni).

Competenţii la acest post, au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică spre a şi arăta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor se fie instruite conform legelor în vigóre şi asternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 20 Decembre, 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 127. (57) 1—3

Concurs repeţit.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Panc cu filia Sĕliste, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluţiunei Preavenerabilui consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972, B. se publică a 2 óră concurs, pentru intregirea aceleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali impreunate cu acest post, statorite şi cuprinse în protocolul cumitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenţii pot lua informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral şi cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă, au a şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Dobra, la 25 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de **Crainic,**
protopresbiter.

Nr. 156/892 [45] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a II-a în parochia Stremţi, protopresbiteratul Albei-Iulie, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“ pe basa ordinului consistorial din 25 Februariu 1892 Nr. 1193 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 18 Decembre, 1891 şi dau o sumă de 686 fl. v. a.

Concurenţii îşi pot lua informaţiuni despre acésta parochie la oficiul protopresbiteral şi la cel parochial.

Reflectanţii au a-şi asterne petiţiunile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei-Iulie, in conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Alba-Iulia, 2 Martiu, 1892.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr 75/92 [48] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa a treia (III) Geoagiul de jos Suseni (tractul protopr. Geogiu II) se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile, computate dela prima lui publicare în „Telegraful Român“.

Tóte venitele împreunate cu acest post dau la an suma sigură de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-şi înainta cererile înstruite, conform normelor din vigóre, în terminul susindicat la subscrisul oficiu.

Secarêmb 5 Martiu, 1892.

Oficiul protopresb. gr. or.al tractului Geoagiu (II) în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 262. (56) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa fa III a în parochia Boholţ, protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 25 Martiu a. c. şi dau suma de 403 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile lor instruite conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 28 Martiu, 1892.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Iuliu Dan,
protopop şi comisar consistorial.

Nr. 98/892 [50] 3—3

EDICT.

Bucura Iacob din Agostin cercul Cohalmului, care de cinci ani a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolae Damian din Agostin, fără a se sci ubicaţiunea ei, sau de mai trăesce, se citéză a se presenta înaintee subsenatului oficiu în termin de şese luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Cohalm, 11 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Sz. 1796/1892 urb. [58] 1—3

Hirdetmény.

Ezennel közzé teszem, hogy a nagysinki általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére, és pedig a képviselet rendezése, a müködő mérnők megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot folyó évi május hó 16-ának dél előtti 9 órájára tüztem ki, Nagy-sinkre a községi iroda helyiségbe, melyre összes érdekelteket hirdetményileg oly figyelmeztetéssel idézem meg miszerint elmaradásuk, az eljárás folyamotát akadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1892 évi márczius hó 19-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Kelemen György,
eljáró biró helyet:

Incze Domokos,
kir. tszéki biró.

Szám. 1896/892. polg. [44] 3—3

Hirdetmény.

Alolirott, mint a nagyszebeni kir. törvénysék álta 1856/892 sz. a. kiadott végzéssel kiküldött eljáró biró ezennel közzé teszem, hogy Szerdahely község határának tagositása irånti ügyben az előmunkálatok megkezdése, jelesen

1-ször az érdekeltek képviseletének rendezése,

2-szor a müködő mérnök megválasztása,

3 szor a költség előirányzat elkészitése és ekkel kapcsolatos más teendők telyesitése véget határidőül 1892 évi április hó 20-ik napjánk d. e. 9 óráját a Szerdahely község iroda helyiségébe ezennel kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtokrendezési utasitás 44 §-a értelmében ezennel megidézem.

N Szeben, 1892 évi Márczius hó 26-án tartott üléséből

A nagyszebeni kir. törvényszéktől.

Mihály Dezsö,
kir. törvényszeki mint eljáró biró.

[57] 1—3

„ALBINA“, Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Depuneri de bani.

Institutul subsemnat primesce depuneri spre fructificare cu **4½%** interese pelângă anunciare şi cu **4%** interese fără anunciare.

Interesele neridicate se capitaliséză de dóuĕ ori pe an, anume la **1 Ianuariu** şi **1 Iuliu**. Contribuţiunea dela interesele depunerilor o plătesce institutul.

Depunerile făcute în trecut cad sub aceste dispoziţiuni cu începere dela **1 Iuliu 1892.**

Sibiiu, 1 Aprile, 1892.

[59] 2—3

„Albina“
institut de credit şi de economii

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Aprile, 1892. Anul LX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Aprile, 1892.

Preste 2 ḑile întrégă biserica nóstră e întrunită prin representanții sei în sinódele diecesane.

An de an la Dumineca Tomei biserica cea vie a lui Christos se adună în reședința archiereilor spre a lua în sémă cursul afacerilor în un anumit timp, și spre a afla în buna înțelegere mijlócele cele mai eficace pentru desvoltarea instituțiunilor nóstre sinodali în spiritul canónelor bisericesci, spre a afla nóue mijlóce pentru îmbunătățirea sorței materiale a personalului bisericesc și scolar și spre a delătura după putință neajunsurile, cu cari trebue sě mai lupte încă biserica nóstră.

Din an în an ne simțim mai consolidați în biserica nóstră, din an în an ne simțim mai tari, din an în an ne simțim mai aprópe unii de alții cu inimile, și atacurile cari sunt îndreptate asupra bisericei, aflându-ne uniți în combaterea periclului, nu mai produc în noi deprimarea, care o producea până când nu eram așa de aprópe cu inimile, așa de cu inimă angagiați la apěrarea bisericei.

Ne am auḑit tocmai mai ḑilele trecute imputarea, că instituțiunile nóstre sinodali pe basa lor de acuma vor produce ruina bisericei nóstre. Ni s'au luat în nume de rěu nóue și tuturora celor de o convingere cu noi, ni s'au luat în nume de rěu că ținem cu atâta tărie la constituțiunea bisericei nóstre, și ni s'au prorocit o decădință în timpul cel mai aprópe, o decadință ca și în biserica reformaă, care lipsită de ori-ce farmec al cultului acuma a ajuns sě fie părăsită de credincioși, și merge rapid spre descompunere.

Ca model de scăpare ni s'a pus biserica catolică, deocamdată în forma după cum o practică spre pildă bisericile catolice de ritul grecesc.

Mărturisim, că din partea, din care ne vine durerea de sórtea bisericei nóstre, noi trebue sě o considerăm mai mult de o fățărie.

Biserica nóstră dela întroducerea actualei constituțiuni nu a perdut nimica, din contră, ea a câștigat, și convingerea tuturor bărbaților de bine din biserica nóstră e, că pe calea apucată spre fericicirea bisericei mergem.

In cele dogmatice, în cele ale credinței, în cele ale ritului, instituțiunea bisericei nóstre nimica nu a schimbat, în punctul acesta suntem în continuitate cu trecutul bisericei nóstre, în deplină armonie cu bisericile orientale surori. La tot casul suntem în punctele acestea și în esență și în formă consecenți bisericei ortodocse orientale, și conservative până și în păstrarea formei esterne a cărților nóstre rituale.

Constituțiunea nóstră bisěricéscă se reduce numai la partea administrativă în biserică, și noi după trecutul de până acuma ne putem numai ferici, că am putut da teren de activitate elementului mirén din sinul bisericei nóstre.

Viul interes, cu care lucră membrii mireni ai sinódelor nóstre pentru regularea afacerilor bisericesci, nóue ne insuflă încredere mai cu sémă în aceste ḑile de grele vijelii, unde avem trebuință de conlucrarea tuturor elementelor din biserică, de caracterul, capacitatea, de insuflețirea tuturor.

Și în privința acésta dăm milă Domnului, că toți suntem la locul nostru. Tot ce are biserica nóstră mai cu caracter, tot ce are biserica nóstră mai cu capacitate, tot ce are biserica nóstră mai cu inimă este angajat la lucru, și vedem, că lucrurile cu puteri unite merg spre bucuria generală a bisericei. Și décă privim la tinera diecesă a Caransebeșului, dacă privim la sora dulce a Aradului, dacă privim la archidiecesa nóstră, pretutindenea vedem întruniți pe toți cei mai buni ai nostri în jurul archiereilor, lucrând cu inima cea mai curată din tóte puterile pentru desvoltarea instituțiunilor nóstre sinodali în spiritul canónelor bisericei ortodocse orientale.

Suntem pe o cale bună în desvoltarea nóstră bisericéscă, și dacă bunul Dumneḑeu ne va ținé în depline puteri trupesci și sufletesci pe bunii nostri archierei, dacă puternicul Dumneḑeu ne va da tăria sufletéscă, ca sě lucrăm și mai departe în buna armonie, restaurată acuma în timpul din urmă între toți factorii din organismul nostru bisericesc, atunci isbêndele nu vor lipsí, căci unde sunt doi sau trei adunați întru numele Domnului acolo și Dumneḑeu e cu ei, acolo și Dumneḑeu e în mijlocul lor.

Cu asemenea tare credință le ḑicem în special deputaților nostri sinodali: Bine a-ți venit domnilor deputați! Christos a înviat!

Revista politică.

De cât-va timp foile guvernamentale din Budapesta aduc mereu sciri, că ancheta conchiemată de către ministrul de iustiție a ținut mai multe consultări în privința codificărei dreptului familiar. In ceea-ce privesc desbaterile se ḑice, că ministrul a abḑis dela planul seu original ca se aducă adecă înaintea dietei în un condecs regularea întregului drept privat, ci cugetă a îndeplini acéstă lucrare en detail. Inceputul se va face cu dreptul familiar și cu cestiunea acésta se ocupă trei buni iuristi. Cea mai mare reformă o va suferí dreptul de căsătorie. La contractarea căsătoriilor are sě se cruțe cât e posibil simțemintele morale și religióse ale poporului. In înțelesul proiectului de lege căsătoria va forma un drept cetățenesc. E dar vorba de o căsătorie civilă.

Pertractările pentru regularea valutei s'au terminat și s'a stabilit definitiv tóte relațiunile. Proiectul de lege se va aduce în dieta ungară încă în sesiunea acésta, așa că cu începutul anului viitoriu va putea întra legea în valóre. Statul se aștéptă sě aibă dela reforma valutei câstig mare, dacă va domni pacea. De cumva însě se vor iví semne pentru nesiguranța păcei nu se póte prevedé, ce resultat va avé acéstă importantă întreprindere. —

Foile vieneze se ocupă cu situațiunea creată în Bucovina în urma nóuelor alegeri. Până acum erau dóuě partide, una conservatóre din care făceau parte mai vêrtos românii și una liberală a germanilor. Acum însě diferiții deputați s'au grupat după naționalități. Românii au câștigat un loc. Foile liberale impută guvernului, că nu a ținut pe români în frâu și tóte foile dușmane românilor impută guvernului, că a lăsat ca dintr'o cértă așa de mică sě se desvólte deodată simțul de naționalitate într'un mod atât de pronunțat la români. După ele lucrului s'ar puté ajuta numai astfeliu, dacă de mareșal al țerei se va denumí o persónă, care sě nu aibă prea mari simpatii pentru români. Despre dieta viitóre a Bucovinei „Fremdenblatt" din Viena scrie următórele:

În nóua composiție a dietei bucovinene es mai mult la ivélă contrastele naționale. Gruparea partidelor de până acum avea un caracter mai mult politic decât național, stând față în față numai dóuě partide, unul conservator și altul liberal. Celui dintâiu aparținéu românii și rutenii, proprietarii mari și clerul; celui din urmă representanții unor orașe și ai camerei comerciale. Acum lucrurile s'au schimbat, după-ce guvernul s'a îndreptat în contra românilor; și de 120 de ani, de când s'a încorporat Bucovina, acum s'a deșteptat pentru prima-óră bănuélă, că românii ar fi mai puțin credincioși patriei decât ceialalți locuitori ai țerii. Acésta a produs neliniște.

In ḑilele din urmă s'au lățit prin cercurile politice sciri, că regele Carol al României ar abḑice la tron. Ḑiarul parisian „Temps", scriind ḑilele acestea un articul despre situația din țerile balcanice, se ocupă și cu scirea din vorbă. Numita fóie crede, că décă ar abḑice regele Carol, ar dispărea cu el un domnitoriu căruia, ce-i drept, i s'ar

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

(Urmare.)

Cuprinsul iubirii.

După-ce arătă Pavel iubirea în contrast cu lucrurile despre care am vorbit, ne înfățișézǎ în trei versuri scurte cuprinsul bunului celui mai mare. El ne arată în mod surprinḑětoriu, în ce constă iubirea, ne arată, că ea este ca și lumina un lucru compus. Noi scim, că prisma de sticlă prinde raḑa de lumină și o discompune în colorile, din care constă ea, roșu albastru, galbin și violet, tóte colorile curcubeului. Aici vedem ceva asemenea. Pětrunderea însuflețită a apostolului are în sine puterea de a frânge lumina; ea primesce iubirea în sine și cât de frumos scie el sě ne desfășure cuprinsul ei. În aceste puține versuri avem așa ḑicênd spectrul de lumină al iubirii. Priviți părțile ei constitutive, nu sunt ele lucruri de tóte ḑilele, pe care le avem mereu pe buze, pe care fiesce-care din noi le póte deprinde pretutindenea? Da, sunt lucruri îndatinate, vîrtuți de tot simple, care în armonia lor constituesc unitatea de raḑe a iubirii, a binelui celui mai mare, după care rêvnim cu toții.

Pavel ne arată icóna iubirii în nóuě gradațiuni:

Răbdarea: „iubirea este îndelung răbdătóre."

Bunătatea de inimă: „sě milostivesce (este binefăcětóre)."

Marinimia: „iubirea nu pismuesce (nu se iuțesce, nu se mănie)."

Smerenia: „iubirea nu se înděrětnicesce, nu se trufesce, nu se îngâmfézǎ."

Polițeța (bunacuviință): „nu se pórtă cu necuviință."

Desinteresarea: „nu caută ale sale."

Blândeța: „nu se întărîtă."

Bunacredință: „nu gândesce îndată rěul."

Sinceritatea: „nu se bucură de nedreptate, ci sě bucură de adevěr".

Răbdarea, bunătatea de inimă, marinimia, smerenia, bunacuviință (polițeța), desinteresarea, blândeța, bunacredință, sinceritatea, — din lucrurile acestea constă cel mai mare bine, acestea sunt trăsurile principale ale asemănării cu Dumnedeu, însușiri nóuě binecunoscute! Și ele se refer la viéța nóstră actuală pământéscă, la petrecerea nóstră împreună în viéța socială, sunt lucruri de astăḑi și de mâne, nu idealuri depărtate ale veciniciei necunoscute.

Noi auḑim multe despre iubirea de Dumneḑeu, Hs vorbesce însě mult despre iubirea către ómeni. Noi vorbim despre pacea cu Dumneḑeu, „aveți pace unul cu altul" ḑice Domnul. Creștinismul nu este un lucru supranatural, un lucru însușit din afară; el este sfințirea vieții nóstre ḑilnice prin spiritul lui Hs este întruparea veciniciei în lumea acésta temporală. Binele cel mai mare nu este o proprietate afară de noi, el este o crescere, este o viéță în noi, este o limpeḑire a cuvintelor și faptelor de mii de feliuri, din care constă esistența nóstră pământéscă.

Sě privim pe scurt părțile constitutive ale iubirii.

Iubirea este răbdare.

Acésta este o însușire esențială a ei și nici nu póte fi altcum; ea este îndelung răbdătóre, este totdeuna gata a se jertfi, este hotărît a face tóte din partea sa, dar póte astepta, este răbdurie, nu se îmbulḑesce. Liniscea este haina ei, spiritul cel blând și domol al inimii este podóba ei; ea sufere tóte, crede tóte, sperézǎ tóte. Ea are o înțelegere minunat de fină și de aceea póte astepta.

Bunătatea de inimă — iubirea în fapte. „Eu sunt însě între voi ca un serv, ḑise Is. odată". Cât de binevoitor, cât de gata de a servi era el totdeuna. Căutați și vedeți, ce istorisesc evangeliile despre El, și veți afla, că fiul omului făcea altora bine unde și când numai puté.

puté face unele împutări, dar despre care trebue sĕ se recunóscă, că a fost un bărbat cu putere de voinţă, solid şi dibaciu.

Din scaunul Cincului şi ţéra Oltului.

(Linia ferată, — despăgubirea pămêntului, — sămênăturile, comasările, — un jidov prins în flangrant, — petrecere.)

Dacă pleci dela Sibiiu pe drumul ţĕrei către Făgăraşiu 'ţi bate la ochi rozorul, ce şerpuesce şesul hotarĕlor întinse, şi care din când în când este întretăiat de drumul ţĕrei. El apare ca un şerpe gigantic, care petrece lenevindu-se în arşiţa sórelui, avênd capul la Sibiiu şi bătênd din códă la Făgăraşiu. Acésta este prima inpresiuue, ce ţi-o face linia ferată, care acuma e în lucrare, — dar care preste puţin timp va fi terminată.

Mai înainte numai cu câţiva ani, cine ar fi putut crede, că şi prin aceste locuri sĕ şerpuéscă linie ferată. Acuma lucrările sunt aşa de înaintate, încât nimenea nu se mai îndoesce, că prin o muncă mai intensivă, la tómnă s'ar putea serba deschiderea liniei ferate.

Lucrul cel mai mult 'l dau deocamdată podurile şi poduri sunt de lipsă fórte multe, pentru-că şesul ţĕrei Oltului e brăzdat de multe rîurĭ şi riuleţe, cari deşi câte odată sunt aprópe secate de apă, când plóuă la munte şi când se topesce zăpada curg cu o furie nebună, inundând jur împrejur. De aceea podurile trebuesc sĕ fie tari, ca sĕ pótă resista nu numai greutăţilor vagónelor ci şi furiei apei. Precum suntem informaţi multe poduri se consturesc din lemn. Cât vor dura acelea, nu se scie. Lucrătorii sunt aprópe numai italieni, cari se pricep de minune şi cari deşi fórte mult îi veḑi lenevind, au totuşi sporiu mare la lucru, pentru-că lucră cu sistem. Dacă românul nostru ar lucra cu mai mult sistem, după hărnicia lui ar face minuni. Italienii sunt alt cum şi ómeni, cari se mulţămesc cu puţin Mulţi locuesc prin satele de prin apropiere, dar mulţi şi-au făcut bordeie sĕrăcióse lângă locul, unde lucréză şi te cuprinde un feliu de compătimire, când te gândesci, că iernéză sub o rogogină de trestie cu nevastă şi cu copii cu tot.

Ce folos va aduce linia ferată pe aceste locuri, nu vrem sĕ discutăm de astădată. Efectul însĕ pare a se vedé de pe acuma şi se va simţi mai târḑiu. Căci nu odată întâlnesci pe ţéra Oltului pluguri, la la care se fie înjugaţi un bivol mare şi lângă el un junc slab de vacă, sau şi o vacă cu un cal, căruia îi poţi numĕra cóstele. Ómenii deşi lucrători sunt sĕraci şi pare că sĕrăcesc vĕḑênd cu ochii. Se vorbesc şi alte lucruri, cari pot aduce şi pe întreprinḑĕtorii liniei ferate în mare încurcătură. Ómenii s'au desteptat adecă şi au aflat, că pertractările de rĕscumpĕrare s'au făcut nu cum ceriau ei, ci cum i a venit la socotélă administraţiei şi întreprinḑĕtorilor In câteva comune a şi început ferberea din causa acésta, ómenii vĕd, că au fost traşi pe sfóră şi sunt hotărîţi sĕ nu priméscă bani de desdunare, mai bine sĕ netezéscă locul şi sĕ nu mai rĕmână nici urmă de linie ferată. —

Sămênăturile de tómnă sunt frumóse, atât pe ţéra Oltului cât şi pe Ardél. Pe Ardél au sămênat şi cucuruzul, pe ţéra Oltului numai acum se apucă ómenii de sămênat, deóre-ce pămêntul grăbesce mai tare. Bucatele se ţin la preţiu, vitele încă sunt fórte scumpe şi se scumpesc mereu. Cu tóte că iarna n'a fost grea, vitele au ieşit rele din iarnă. —

Comasările încă au provocat între ómeni mare nelinisce şi agitaţiuni continue, mai vêrtos pe Ardél. Ómenii, cari au cerut în vre-o comună comasarea sunt rĕu vĕḑuţi şi mulţi din ei n'au curagiul sĕ iasă nóptea pe strade. Mai sunt apoi şi advocaţi, cari folosesc tóte ocasiunile pentru a seduce poporul ca sĕ-şi umple punga. Aşa s'a întêmplat şi în comuna Cincul-mare, unde tóte recursele advocatului n'au plătit nimic, cu tóte că ómenii seduşi au plătit scump pe advocat. Ultimul refugiu l'a aflat advocatul la „împĕratul". Ómenii i-au creḑut şi in sĕrbătorile sântelor Pasci a mers o deputaţiune la „împĕratul", ca sĕ oprésca comasarea. Ne mirăm, că nu se află ómeni, cari sĕ pună odată capĕt şarlătăniilor şi în loc sĕ mai fie poporul mereu sedus, sĕ-l povăţuéscă, ca sĕ-l afle pregătit.

In comuna Şoarş s'a întêmplat un lucru încă până acum ne mai auḑit. Ingineriul a fost terminat cu planul de comasare şi mai trebuiau numai sĕ se limiteze proprietăţile prin brazde. Din întêmplare adjunctul ingineriului a fost chiemat în o afacere de comasare in alt loc. El a aşeḑat tóte actele şi documentele într'o ladă, a încuiat uşa casei şi a predat cheia primariului. Preste nópte s'a vêrît cineva în casă pe feréstră, a scos binişor lada şi di minéţa satul întreg admira o grămadă de cenuşă sub un pod. Grămada de cenuşă n'a fost altceva decât hârtiile ingineriului. A ieşit o comisiune dela judecătoria cercuală din Cinc şi a constatat faptul, dar de făptuitori n'a dat Ingineriul va avé sĕ incépă din nou lucrările, ómenii vor avé sĕ speseze înḑĕcit ca până acum, deóre-ce se vorbesce, că se va aduce asistinţă militară. —

Sĕ fi în Făgăraş şi sĕ n'auḑi câte o minune, nu se póte. S'a întêmplat, că pe un jidov l'a pus la rĕcóre cu doi feciori. Jidovul adecă a avut asigurat un magazin de ovĕs etc. pe 18,000 fl. Tótă valórea magazinului făcea însĕ cam vr'o 2,000 fl. Şi jidovul s'a pus cu feciorii şi-a stropit cu petroleu jur împrejur magazinul a dat foc şi a strigat alarm. Petroleul însĕ se vede a fi fost tot jidovesc, flacările s'au stins până a nu sosí pompierii şi miliţia Când sosesc patrulele de honveḑi găsesc pe jidov într'un colţ al magazinului, trăgênd cu chibritul pe părete şi muncindu se sĕ dea din nou foc magazinului. Se vorbesce, că din causa acelui jidov a ars şi comuna Voila de vr'o dóuĕ-ori. Jidovul cu feciorii, stau la rĕcóre.

De altfeliu făgărăşenii 'şi petrec bine. Vorbesc de familiile fruntaşe şi de inteleginţa din Făgăraş şi jur. Aşa bună-óră a dóua ḑi de Pasci séra s'au întrunit din întêmplare mai mulţi domni şi o frumósă cunune de dame la hotelul „Laurits" şi în discusiuni vii s'a petrecut timpul. Aceste întruniri sunt cu atât mai frumóse şi mai folositóre cu cât iau parte bărbaţi deştepţi, cari lucréză pe diferite terenuri. Petrecerea a fost animată şi de musica renumitului Rusu, care e cunoscut prin concertele sale de prin tóte unghiurile ţĕrei. Şi Rusu cântă bine; pe cât de perfect esecută piesele composiştilor renumiţi, pe atât de sentimental e în doinele românesci Fluera lui te farmecă!

— *br.* —

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Haţeg, la 26 Martiu 1892. D-le redactor! Precum ne interesăm noi cei de pe aici de ce sĕ petrece în alte ţinuturi cu sórtea poporului nostru, cred că şi ceialalţi confraţi încă doresc a sci de celea ce se petrec la noi Din punctul acesta de vedere ve rog d-le redactor binevoiţi a da loc în colónele preţuitului ḑiar „Telegraful Român" ce redigiaţi modestului meu raport despre sinodul nostru protopresbiteral ţinut în anul acesta în 23 Martiu în opidul Haţeg.

Spre completarea raportului meu fie-mi permis pro primo a însĕmna, că devenind tractul protopresbiteral al Haţegului vacant prin mórtea binemeritatului şi în veci neuitatului protopresbiter Ioan Raţiu, carele totodată a fost şi deputat la sinodul archidiecesan, Măritul consistoriu archidiecesan a dispus ca locul vacant sĕ se întregească prin alegerea unui deputat clerical, pentru care scop s'a emis de comisariu consistorial adm. protop. dl Avram Stanca.

Astfeliu colegiul electoral preoţesc conform înaltei dispoşiţiuui consistoriale întrunindu-se în 23 Martiu v. în biserica gr or. din Haţeg sub presidiul comisariului substitut părintele Lazar Popoviciu a ales cu totalitatea voturilor pre adm. protopresb. dl Avram Stanca de deputat la sinodul archidiecesan.

În urmarea acésta terminată alegerea menţionată dl adm protopresbiteral, după convocarea duhului sânt, prin o vorbire fórte pătrunḑĕtóre la perderea cea mare ce a avut a îndura tractul nostru prin încetarea din viaţă a fostului protopresbiter şi asesor consistorial Ioan Raţiu — arătînd însĕmnătatea întrunirilor sinodali şi interesul viu ce trebuie se aibă fiecare membru către biserică, scólă şi naţiune — deschide şedinţa sinodului protopresbiteral ordinariu.

Sinodul protopresbiteral, adecă fieşte care membru al aceluia revocând în memorie acelea momente dulci, când de pe scaunul presidial.suna odinióră vócea prea iubitului părinte conducător Ioan Raţiu prelângă carele cu toţii ne grupam, carele tóte sarcinile scia sĕ le uşureze acel astăḑi nu mai este între cei vii — esprimă adêncă sa condulenţă prin sculare cu cuvintele: Dumneḑeu sĕ-l ierte şi sĕ-l odichnéscă.

După acésta se pune la ordine alegerea comisiunei verificătóre pentru esaminarea actelor de alegere a membrilor noi aleşi în cercurile vacante pentru restul periodului.

Se aleg d-nii Zacharia Muntean din cler A. Bersan şi Nicolae Sânzian dintre mireni.

Comisiunea după esaminarea actelor propune şi sinodul verifică în cerc. 22 pre Ioan Boţa ér alegerea din cercul 24 din causa unor scăderi esenţiale se nulifică încredinţându-se oficiului protopresbiteral sĕ facă paşii de lipsă pentru nóua alegere.

In urma acestora sĕ pune la ordine „raportul presidial" despre starea propresbiteratului, care raport fórte bogat — ce cuprinde datele bisericesci şi scolare şi cu un cuvênt tóte cele aparţinătóre şi atârnătóre dela protopresbiteratul Haţegului au fost cuprinsă în acel raport, care dovedesce că adm. protopresbiteral consciu şi zelos ş'a împlinit chemarea cu sfinţeniă. şi esactitate servindu-i spre laudă şi onóre.

Raportul sa luat cu viuă plăcere şi cu mulţămită la cunoscinţă. Apoi s'a pus la desbatere că pentru înmulţirea fondului protopresbiteral, când sĕ se pórte un disc anume pentru acest scop?

Sinodul lasă acésta la buna chibzuială a fiecărui preot, dar cu deobligămêntul de a raporta inomis până la finea fiecărui an, la oficiu protopresbiteral, despre resultatul obţinut.

Se pune la ordine regularea cercurilor electorali cari cu unamitate sĕ lasă aşa precum au fost împărţite in trecut.

Ér în cât priveste simplificarea raţiocinelor bisericesci sĕ lasă ca propunătoriul sĕ arete modalitatea corespunḑĕtóre.

Dl adm. protopresb. pĕtruns de marea perdere ce a avut a îndura biserica şî scóla nostră din încetarea din viéţă a popularisatului mare bărbat Ioan Popescu protopresbiter, profesor semirarial cu lacrimi in ochi propune şi sinodul dă espresiune însemnatei perdere prin sculare rostind din inimă şi cu lacrimi cuvintele: Dḑeu sĕ l érte şi sĕ-l odichnéscă.

Dup'acesta dl adm. protopresb. face propunerea şi rogarea ca membrii sĕ contribue după putinţă la imulţirea fundaţiunei Ioan Popescu pentru care scop sa dĕschis o listă de contribuire a cărei resultat a fost 18 fl. v. a cari s'au concreḑut dlui adm. protopresb. spre ai asterne la locul destinat împreună cu lista de colectare.

A. Bĕrsan primar opidan şi deputat al sinodului archiediecesan propune a se eternisa numele binemeritatului protopresbiter şi asesor consistorial Ioan Raţiu prin procurarea portretului respectivului in mărime naturală aşĕḑat apoi in cancelaria protopresbiterală şi eventual şi prin crearea unei fundaţiuni cu numele sĕu.

Sinodul cu umanitate primeste propunerea acésta şi pentru esecutare întrégă afacerea o concrede dlor: Avram Stanca, A. Bersan, George Danilă şi Nicolae Sanzian ca deliberind şi căutând modalitatea corĕspunḑătóre sĕ vină in acesta materie cu propunere în sensiunea următóre.

Membrul Toma Popoviciu intrebă: că pentru intregirea protopresbiteratului ce paşi sau făcut?

La acésta intrebare respunde preşedintele comitetului parochial din Haţeg A. Bersan, că comitetul parochial a înaintat o rogare pentru intregirea protopresbiteratului la măritul Consistor archiedicesau fiindcă mai mult decât protopresbiteratul sufere comuna nóstră protopresbiterală.

Rĕspunsul s'a luat spre sciinţă.

Prin o vorbire din cuvinte bíne alese şi bine accentuate adm. protopresbiteral mulţămí membrilor pentru viul interes, pentru ordinea cea bună şi pentru zelul cu care au urmărit celea pusĕ la desbatere şi dechiară şedinţa sinodului protopresbiteral de încheiată — Ér sinodul in unanimitate mulţămeste adm. protopresbiteral pentru înţelépta conducere şi viul interes ce a dovedit.

La sinod a luat parte 24 de membri, ér şedinţa a decurs in ordine esemplară. *Sentinela.*

Fundaţiunea Ioan Popescu.

Indată după ce am iniţiat fundaţiunea Ioan Popescu, ca, legat de un scop de binefacere, se fac neperitóre memoria acestui bărbat de scólă, carele, repetez, a fost unul din fruntaşii bisericei nóstre, şi ca dascăl atât cu graiu viu, cât şi prin cărţile sale a contribuit fórte mult la luminarea poporului nostru, îndată ḑic după iniţiarea acestei fundaţiuni filantropice o corespondenţă, paremi-se din Făgăraş,

---

Trebue că îi făcea o deosebítă bucurie a vedé în jurul seu ómeni fericiţi, şi recunoscători. Numai un lucru esistă pe lume, care este mai bun decât fericirea şi acésta este devoţiunea, pietatea.

Darul devoţiunii sau sânţirea nóstră este o lucrare a lui Dumneḑeu. Dar fericirea deaprópelui nostru şi prin acésta şi a nóstră ni-a pus-o Dumneḑeu în mare parte în mânile nóstre, în mâna binevoitóre a iubirii gata de a servi.

Lucrul cel mai mare, ce-l póte face cineva tatălui seu din ceriuri, ḑice óre-cine este bunăvoinţa faţă de ceialalţi copii ai lui. Pentru-ce nu suntem noi cu toţii mai binevoitori faţă de deaprópele nostru?

Lumea are lipsă de acésta, şi în fie-care moment avem ocasiune pentru acésta; este atât de uşor, atât de cu efect şi mulţămitor a face acésta.

Cu câtă îmbelşugare sĕ resplătesce bunăvoinţa! pe lumea acésta mare şi întinsă nu se află nici un datornic atât de onest, nici unul atât de darnic şi de omenie. Binefacerile isvorîte din iubire sunt împrumuturile cele mai sigure, din câte esistă. Iubirea aduce câstig, iubirea aduce noroc, iubirea este viéţa. Iubirea ḑice poetul este energia, este puterea lucrătóre a vieţii „Viéţa plină de bucurii şi de dureri, plină de temeri şi speranţe îşi caută rĕsplata în iubire: Ce póte fi iubirea, ce a fost şi ce este".

(Va urma.)

publicată în „Gazeta Transilvaniei“, cere, ca fundaţiunea acésta se fie familiară, şi la timpul seu din interesele ei să se împărtăşéscă în locul prim descendenţii fericitului Ioan Popescu.

Sub condiţiunea acésta au întrat şi contribuirile câte de 5 fl. dela familia Iuliu Bárdosy inspector de scóle în Solnok, şi dela dl Basiliu Başotă advocat în Abrud.

Sum necesitat sĕ declar, că intenţiunea mea nu a fost sĕ iniţiez o fundaţiune familiară ci ea a fost, ca, legat de o fundaţiune cu scop de binefacere, sĕ eternisez memoria acestui dascăl al dascălilor români. In sensul acesta m'au şi înţeles pe mine toţi fostii elevi ai fericitului Ioan Popescu, cari spre marea mea bucurie, contribue din tóte părţile spre a se ajunge scopul iniţiat de mine. In sensul acesta m'au înţeles toţi bărbaţii bisericei nóstre, cari deşi nu au fost elevii fericitului Ioan Popescu, totuşi, recunoscênd meritele lui, şi scopul pentru cari e iniţiată fundaţiunea au pus la cale colecte, şi resultatul e îmbucurătoriu Ca dovadă amintesc numai frumósa sumă de 135 fl. 70 cr., care la iniţiativa dlui pretore suprem Dr. Liviu Leményi s'a colectat în jurul Sĕliştei, sumă publicată în numĕrul trecut al ḑiariului nostru archidiecesan „Telegraful Român“.

Cine nu póte stima memoria lui Ioan Popescu decât numai în legătură cu descendenţii lui familiari, acela nu va contribuí la acéstă fundaţiune, respective 'şi va reclama contribuirile, şi vom rămâné noi dascălii lui Ioan Popescu, cari îi eternisăm memoria cu o instituţiune filantropică, din care descendenţii fericitului Ioan Popescu nu sunt eschişi, dară nici preferiţi, ci sunt puşi în condiţiuni egale cu ceilalţi îndreptăţiţi.

Sibiiu, 10/22 Aprile, 1892.

Mateiu Voileanu,
asesor consistorial.

Foc în Sadu.

Onorată redacţiune! De cumva încă n'a adus onoratei redacţiuni la cunoscinţă cineva trista întêmplare din 1/13 Aprile a c. — apoi subsemnatul 'mi iau voie a face acésta.

Mercuri în 1/13 Aprile a. c. la órele 7 ³/₄ p. m. s'a escat în şura locuitorului de aici Ioan Cimpoca un incendiu înfricoşat, carele ajutat de un vênt vehement în timp de mai puţin ca o óră a prefăcut în cenuşă edificiurile a 23 economi, şi astfel acestia au rĕmas sub ceriul liber lipsiţi de tóte, căci teribilul foc nu li-a dat timp sĕ-şi pótă mântuí ceva ce li au mai rĕmas în urma ernei.

Nu s'a mulţămit acest neaşteptat óspe numai cu cele mai sus descrise, ci el a stins viaţa şi a 2 ómeni; din vitele dearşilor încă au căḑut jertfă focului 7 capete.

Localisarea focului şi totala lui slăbire se atribue atât pompierilor locali cât şi celor din învecinata comună Cisnădie, ba chiar şi pompierii din comuna Cisnădióra au venit şi au dat ajutoriu la stingerea focului.

Priméscă în numele întregei comune Sadu prin subscrisul acesti binefăcĕtori ferbintea mulţămită.

On. redacţiune! Deplorabila stare, în care se află dearşii sădeni, şi cari 'i veḑi aḑi plângênd pe ruinile vetrelor lor, me îndémnă a ve ruga, ca sĕ aveţi bunăvoinţă a deschide în preţuita fóie „Telegraful Român“ o listă de colectă pentru acesti nenorociţi, éră la timpul seu veţi binevoi a transpune eventuala milă la adresa subsemnatului oficiu parochial spre distribuire dréptă între ei. *)

Sadu, 3/15 Aprile 1892.

Oficiul parochial gr. or.

Ioan Popoviciu,
paroch.

Apel!

> „Eu stau în mâna Ta O Dómne
> Naintea Ta sum mic, în Tine me simţ mare“.

Aşeḑaţi aici de sórte la malul Dunărei de sud şi mărginaşi cu Sêrbia, prin posiţiunea etno şi geografică, în decursul secolilor vitregi: salvarea datinetor strĕbune, a limbei şi naţionalităţei române pare numai unei misiuni divine a se atribuì şi provedinţei de a se mulţămì. Fapt istoric e, că împĕratului Josif i-se făcuse milă şi singur s'a înfiorat de starea abnormală, în care aflase în Bănat pe românii rĕmaşi de sub turci. Tot spre a înfrâna hórdele barbare ale turcilor, a apĕra ţéra şi bietul popor, pe care necontenit 'l despoiau, de nu-i remânea decât traista la grumaz şi bâta în mână, s'a înfiinţat aici aşa numitul confiniu militariu sub numele de regimentul 14 graniceresc sêrbesc. Incungiurat de elemente strĕine, în apropiere şi vecin cu un stat strĕin cu poporaţiune sêrbă, sub ierarchie sêrbéscă şi sub un regim militariu, unde oficirii erau de rasă slavă, lucrul natural a fost şi de aici se póte esplica, că românii au fost atât de înfrânţi, cât mulţi n'au mai cutezat de a se opune pentru a nu primi nume strĕine impuse lor, şi aşa vedem şi aḑi încă comune mai curat românesci sub ierarchia sêrbéscă cu limbă strĕină în biserică şi scólă. Ba dacă n'am căḑut românii sub povêrniş tot mai tare, avem sĕ mulţămim, că apele şi munţii, văile şi câmpiile sunt tot atâţia martori oculari şi neperitori, cari vrênd nevrênd î-ţi reamintesc trecutul glorios şi mărirea némului românesc.

Aici veḑi şanţurile romane; drumul lui Trăian săpat în stânce, despre care la strimtórea Cazan „unde Dunărea biruesce munţii“, în inscripţia de pe malul sêrbesc, în aşa numita, Tabla lui Trăiau, aşeḑată de însu-şi divul Trăian în anul 100 d. Chr. unde singur el ḑice că: „desfundind stâncile au deschis o cale“. Columbaci, Tierna, porţile de fer Rusava, Berzavia, cu un cuvênt totul î-ţi vorbesce, cine a fost, cât ai decăḑut şi ce cale ai se urmeḑi.

Numai aşa ne putem esplica, că aici în Biserica-albă, unde românii numĕră abia preste 400 suflete şi unde în totul sunt vr'o 5 familii mai în stare bună materială, în mijlocul elementului germân precumpenitoriu dar binevoitori noue: românii s'au luptat necontenit nunumai pentru susţinerea invidualităţii şi afirmarea naţionalităţii lor, ci şi pentru a rivalisa şi chiar a întrece pe connaţionalii lor în acéstă direcţiune, în urmarea căror străduinţe aḑi sunt admiraţi, respectaţi şi iubiţi de concetăţenii lor, cari adeseori în adunările lor arată spre români ca demni de imitat.

Astfeliu vedem pe românii din Biserica-albă, că încă în anii 1780 se nisuesc pentru emaniciparea de sub ierarchia sêrbéscă şi le succede atunci a esopera dela episcopul sêrbesc a Verşeţului von Schohabend, că serviţiul divin şi cântul, sĕ se ţină premenit: sêrbesce şi românesce, până când în anii 1830 sub episcopul Rajacics, românii au fost eliminaţi din biserica comună, aşa că românii de atunci până în 1847 şi-au ţinut pe spesele proprii o capelă. In acest an érăşi le-au succes după multe lupte obositóre a fi introduşi în biserica comună dar abia s'a putut susţinea un an, fiind-că prin coreligionarii sêrbi li-s'a fost scos cărţile românesci din biserică şi transferat magistratului şi aşa românii au fost rĕmas preste un an fără serviţ divin. Abia apoi în anul 1849 li-a succes românilor prin brachiu militariu a fi repuşi în drepturile lor câscigate. Nici după acésta luptele n'au încetat, când vre-o sĕrbătóre mare, ca Pascile, Crăciunul, cădea în sĕptămâna românilor, coreligionarii lor cu forţia voiau a împedeca ţinerea servitiului divin în limba română, se încăerau în biserică, se gâtuiau de pept, sfada, şi gâlceava numai aveau căpăt.

Cu nespusă bucurie salutară deci românii de aici anul 1869 şi decretară de loc şi ei eliberarea şi emaniciparea lor de sub jugul seculariu, formară comunitate separată română subscriseră cu sutele şi miile pentru edificarea unei biserici române şi prin donul lor şi colecte făcute, şi cu banii primiţi ca escontentare în scurt timp dispuseră de o sumă pentru ei fórte considerabilă de 36 mii, din care sumă cu preste 10 mii fl. cumpĕrară o casă un loc pre strada principală în mijlocul şi locul cel mai frumos al oraşului.

Cu suma remasă zidiră o biserică frumósă şi acuma nemărginită era bucuria fie-cărui român, că étă au casă proprie a Domnului, unde, în limba lor dulce şi sonoră neconturbaţi, pot preamărì pe Dumneḑeu, împĕratul şi isvorul tuturor binefacerilor.

Durere acésta bucurie şi însufleţire nu ţinu mult. George Cioloca, fost preşedinte, cassariu, întreprinḑĕtoriu într'una persónă, inprocesuà comuna bisericéscă pentru 4812 fl. ca afirmative supraedificate, şi cu tóte, că acésta pretensiune cu toţii o ţineau fórte nedréptă şi trasă de pĕr, în urma urmelor comuna fù judecată cu sentinţa Curiei Nro 7889/877, şi a trebuit sĕ sufere esecuţia mobilară şi secuestrarea unei căsuţe de pe platiul bisericei.

Crisa economică generală avu funestele ei urmări şi la noi românii; apoi cruda mórte răpi dintre noi pe toţi vechii şi probaţii luptători şi fundatori a comunităţii române bisericesci, éră noi generaţiunea nouĕ, puţini la numĕr si în mare parte seraci, par că numai vream a crede în scăpare.

Cu tóte aceste însĕ simţiam, că avem şi o rĕsponsabilitate mare faţă de antecesorii nostri, faţă de naţiune şi pentru aceea din când în când éră-şi cercam a frânge lanţurile şi a sĕri întru eliberarea bisericei, care gârbovea sub detoria de 4812 fl. 14 cr. crescută acuma cu cametele şi spese la suma oribilă de 10.746 fl., care sumă ameninţă cu nimicire chiar esistinţa comunităţii române bisericesci.

Următorii creditorelui tot făceau pretensiuni mari, cari românii nu le puteau suporta: prin mórte sĕ impucinară în fine şi succesorii, şi cei rĕmaşi încă în viéţă cu numele Gligorie şi Ana Cioloca ni-au îmbiat o împăcare cu 2000 fl., ca depurisare a întregei pretensiuni de 10,746 fl., 54 cr. declărand, că dênşii se privesc de escontentaţi cu suma de sus fără a mai forma din acest proces altă pretensiă.

Pentru d'a elibera dar biserica de acésta grea sarcină comitetul parochial a acceptat acésta împĕcare şi cu intrevenirea mai multor fruntaşi români, a grăbit a face împăcarea cu creditori, carea a succes şi a devenit prin plătirea sumei de 2000 fl. perfectă.

Eliberând astfeliu biserica şi cu considerare, că comunitatea bisericéscă fiind sĕrmană şi numerând abia 350 de suflete, dintre cari partea mai mare sunt ḑileri, deci neputincioşi a o ajutora: considerând, că Biserica-albă e un oraş de preste 10.000 locuitori cu tribunal, gimnasiu, comunitate de avere a reg. 14 sêrbesc, cu staţiune militară de infanteriă şi cavalerie, că germanii şi sêrbii au aici reşedinţa protopopului, toţi bine dotaţi, şi că prin urmare e silit şi trebue, ca se represinte aici biserica, clerul şi naţia română cu demnitate; considerând, că Biserica-albă după posiţiune are şi trebue sĕ fie pentru români centrul şi stênca de granit prin care se légă românii din graniţă parte sêrbisaţi, de românii din provinciă numiţi frătuţi şi bunfani, a caror emigraţiune continuă în graniţă e naturală şi regeneratoriă; şi în fine, în deosebi, ca sĕ putem asigura esistinţa bisericei ne adresem cu acest apel către tótă suflarea română, către tot sufletul de nobilă simţire, ca sĕ binevoiască a concurge cu obolul seu în ajutoriul bisericei nóstre, carea în special pentru noi ca unic focularíu românesc în acest oraş, recăpătêndu-şi viéţă 'şi va stringe la peptul seu credincioşii crescini şi le va împărţi mângăerea sufletéscă.

Ofertele binevoitóre sunt a se trimite la adresa subscrisului preşedinte advocat.

Biserica-albă, 1892 Aprile.

Pentru comunitatea bisericéscă română:

Jon M. Roşiu, preşedinte.

Dr. *Aureliu Novac*, notariu.

---

[*] Contribuirile, cari vor întra spre acest scop redacţiunea nóstră le va primì cu mulţamită, le va administra nenorociţilor prin foc, şi le va cuita pe cale publică. Red.

Varietăţi.

* (Serbarea sântelor Paşti în Bucuresci) In séra de Vinerea mare, M. S. regele, însoţit de A. S. R. principele Ferdinand moştenitoriul presumptiv, şi urmat de casa sa civilă şi militară, a mers la órele 7 şi jum. la biserica metropoliei, spre a asista la serviciu. D-nii miniştrii, înalţii funcţionari ai statului şi d-nii oficeri-generali şi superiori din garnisónă au fost la órele 7 şi un sfert la metropolie. Detaşamentul din diferite corpuri ale garnisónei stau înşirate în curtea metropoliei în tot timpul ceremoniei ocolirei sântului epitaf. In Sâmbăta Paştilor, la órele 12 din nópte M. S. regele, însoţit de A. S. R principele Ferdinand moştenitoriul presumtiv, şi urmat de casa sa civilă şi militară, escortat fiind de un escadron de gendarmi ai capitalei a mers la metropolie la sânta înviere. Momentul când I P. S. S. metropolitul Primat esclamă: *Cristos a înviat*, a fost anunţat capitalei prin 101 tunuri de pe Dealul Spirei.

Conform vechilor tradiţiuni, s'a scris evangelia sântului Ioan Maj Sa regele a luat apoi sânta cruce, înaintea căreia s'au închinat asistenţii. Garda de onóre cu musica a stat în faţa metropoliei în timpul ceremoniei sântei învieri.

* (Cutremur de pământ.) Joi la 2 ¹/₄ óre p. m. s'a simţit in Sibiiu un puternic cutremur de pământ, care a durat 7 secunde.

* (Premii). Vice-comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că comisiunea economică a comitatului Sibiiu a votat şi pe anul acesta suma de 150 fl. din care se vor împărţi premii pentru stêrpirea animalelor selbatice daunătóre: urşi, lupi şi porci selbatici şi 100 fl. din care se vor împărţi premii pentru stêrpirea pasĕrilor şi insectelor daunătóre: gândaci de maiu, vrăbii, cióră, buhe etc.

(† Episcopul Stoicovici). Inmormêntarea reposatului episcop de Buda Arseniu Stoicovici s'a făcut în presenţa unui public fórte numĕros..

La înmormêntare a pontificat episcopul din Timişóra Nicanor Popovici, cu o asistenţă numĕrósă.

După-cum ne spun ḑiarele din capitală eparchia gr. or. sêrbéscă din Buda nu va mai căpĕta episcop, deóre ce numĕrul sufletelor e fórte mic, şi venitele atât de neînsemnate, încât un episcop nu mai póte trăi din acelea.

* Comitetul esecutiv al „Columnei Traiane“ ales dintre cei 58 de membri ai comisiunei respective, sub preşedinţa dlui general Manu, a hotărît, înainte de a-şi începe lucrările, sĕ aştepte planul şi tóte amenuntele devisului, ce i se vor trimite de casa Oudry din Paris. Se ḑice, că costul „Columnei lui Traian“ sĕ fiă de lei 775,000, din care 200,000 vor fi daţi de stat, 100,000 de comuna Bucuresci, ér restul se va acoperí prin subscripţiune naţională. Plata întrégă se va face în cinci ani.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, Nrul 4 din 15 Aprile a apărut cu următoriul sumariu:

Ioan Popescu (Schiţă biografică) de Dr. Petru Span. — Colchi, Metereaque turba. de Dr. At. Marienescu — Rhaeto-Romanii de P. Broştean. — Sunt românii din Dacia traiană descendenţi ai colonielor romane şi ai poporului dac remas aci şi după cucerirea romană, ori nu? de Cibleşanul. — Joia mare. Poesie de Z. Boiu.

— „*Pavel Cătană*“. Traducere din limba cehă, de Dr. I. U. Iarnik. Braşov, tipografia A. Murĕşian, 1891. Preţul 20 cr.

Se află de vênḑare în librăria N. Ciurcu din Braşov.

[60] 1—3

Prelungire de concurs.

Concursul literar, deschis de reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraş şi publicat în colónele „Telegrafului Român“ dela 11 Aprile 1892 Nr. 41, pe basa conclusului adunărei generale districtuale a acestei corporaţiuni, din a. c. scolar, se prelungesce cu 30 de ḑile, dela prima publicare în acest ḑiariu, susţinêndu-se condiţiunile statorite.

Făgăraş, 28 Decembre, 1891.

Iuliu Dan, președinte. *Ioan Berescu*, secretariu.

Nr. 1046/892 [61] 1—2

CONCURS.

Devenind vacant postul de vice-notariu cercual în cercul notarial format de comunele **Săcel**, **Mag** şi **Aciliu** cu reşedinţa în Aciliu escriu prin acésta concurs cu termin până în 7 Maiu a c. în care termin sĕ mi sĕ aştérnă cererile instruite conform legei, fiind ḑiua alegerei ficsată pre 8 Maiu a. c. la 11 óre a. m.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 300 fl. 2 Bani de cuartir 30 fl. 3. pentru lucrări private tacsele statorite in statutul comunal organic.

Selişte în 14 Aprile, 1892.

Pretorul suprem:
Dr. **Lemény.**

Nr. 262. (56) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Boholţ, protopresbiteratul Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 25 Martiu a c. şi dau suma de 403 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile lor instruite conform legilor din vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita până la terminul sus indicat.

Făgăraş, 28 Martiu, 1892.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Iuliu Dan,
protopop şi comisar consistorial.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8,42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. Cluş. pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		Arad		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		Timişóra		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. Budapesta sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6.40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt						
7.32	—	—	—	—	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
						=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	uumai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	2.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	Budapesta	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	Szolnok	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—							
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan**.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40. Sibiiu, Marți 14/26 Aprile, 1892. Anul LX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

Escelenției Sale Inalt Preasânțitului Domn Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul, rostită la deschiderea sinodului archidiecesan.

Preastimați domni, iubiți frați, iubiți fii sufletesci!

Cred, că și fără a Vi-o spune eu, o veți fi scind toți, că situațiunea bisericei ortodocse române din patria nóstră a devenit mai ales dela începutul deceniului din urmă, din an în an tot mai mult îngreuiată, nu atâta prin unele discordii personale, care se lățiseră în internul bisericei, cât prin pornirile din alte părți, care în cele din urmă îmbrăcară un caracter declarat dușmănos față cu biserica nóstră, și care ne aduc până și astădi multă amărăciune în viéța nóstră bisericéscă și socială.

Amintesc aicia cu deosebire: că autonomia bisericei nóstre ortodocse, garantată prin lege, carea totdeodată este garanța cea mai bună pentru progresarea poporului nostru în cultură și pentru resultate folositóre bisericei și patriei, — a fost din când în când sguduită, mai ales în ceea-ce privesce învĕțămêntul nostru confesional, și în special scólele nóstre poporale, care acum din ce în ce tot mai mult devin scóse în unele afaceri de sub competenta jurisdicțiune a autorităților bisericesci.

Fără a esagera cât de puțin, am sĕ reflectez în general la acésta situațiune a bisericei nóstre acuma, când cu ajutoriul lui Dumnedeu ne aflăm întruniți de nou în sinodul nostru archidiecesan; o fac acésta, ca sĕ constat totdeodată necesitatea de a ne incorda și concentra mai mult ca oricând atențiunea asupra acestei situațiuni, și cunoscêndu-o mai de aprópe, sĕ căutăm a afla căile și mijlócele, prin care sĕ ne salvăm interesele bisericesci, fără a slăbí cât de puțin devotamentul nostru către patria și statul public, căruia aparținem.

Esperiențele mele din anii din urmă me fac sĕ fiu convins pe deplin despre aceea, că D-vóstre preastimați domni, iubiți frați și iubiți fii sufletesci, cu căldura inimei, ce o aveți pentru prosperarea sântei nóstre biserici, și cu luminile mintei sănĕtóse, de cari dispuneți, veți corespunde și astădată misiunei importante, ce o aveți ca deputați sinodali, spre mulțămirea întregului nostru public bisericesc; și așa după ce prin evlaviósele nóstre rugăciuni adause la sânta liturgie de adi am implorat ajutoriul lui Dumnedeu la lucrările ce ne stau înainte, sesiunea ordinară a sinodului nostru archidiecesan pentru anul curent o declar de deschisă.

Sibiiu, 13 Aprile, 1892.

Parlamentul nostru trecênd preste feriele sântelor Paști, și a reluat din nou activitatea, și la desbatere a luat bugetul ministeriului de interne. In cele interne deputații din oposițiune află multă materie de vorbă, cu tóte că cei mai mulți și-au rĕcorit inima, când cu desbaterea asupra rĕspunsului la mesagiul de tron. Ce e drept forța vorbitorilor din oposițiune atunci o a format afirmatul abus comis de către organele dela administrațiune la alegeri, și presiunea, pe care o a eserciat afirmative guvernul asupra amploiaților.

Se vede însĕ, că oposițiunea bine versată în arta de a combate, nu și-a eshauriat atunci tot materialul, de care dispune, ci a mai lăsat și pretru acuma. Cu deosebire s'a păstrat pentru acuma la administrațiune o lungă serie de miserii interne și locale, pe cari le cunosc mulți în comitatele singuratice, dară nu le cunósce țéra întrégă, nu lumea mare De aceea acele miserii de tot soiul se scot acuma la ivélă, ca sĕ le cunóscă lumea și după dorința oposițiunei, sĕ le pună în socotéla actualului guvern, care în ochii șoviniștilor are acel pĕcat strigĕtoriu la ceriu, că nu e destul de șovinist, cel puțin nu e pe tóte terenele și față cu toți așa de șovinist, după cum resonul curentului actual ar trebuí sĕ fie.

Fiind-că discusiunea atât în parlament cât și in presă se învérte în jurul administrațiunei resortului ministerului de interne, e dóră cuviincios, ca și noi la acest prilegiu sĕ ne ocupăm cu lucruri, cari taie în cele administrative. Și fiindcă în acest period pentru unicul deputat ungur, care avea și capacitatea și inima dar și curagiul a da pept în parlament cu curentul de adi al magiarisărei sunt încuiate ușile parlamentului și românii, cari se află în parlament în cestiunea miseriilor interne au póte alte vederi, și alte considerațiuni diferite de cele ale presei române, trebue sĕ stăm noi la locul nostru, și sĕ accentuăm cu tărie critica stare, în care ne aflăm. Și făcêndu-o acésta, suntem în continuitate cu tot trecutul nostru, în conformitate cu învĕțătura scósă din practica vieței, că cine veghiéză necontenit, acela nici odată nu va fi surprins de mersul lucrurilor.

Și fiind-că comuna este basa, de unde se începe administrațiunea, începem și noi de aici, și constatăm, că aprópe pretutindenea e călcată între români legea de naționalități, care reguléză afacerile în comune.

In legea de naționalități, articlul de lege 44 din 1868 e enunțat principiul, că în comuna sa natală fiecare cetățean se folosesce de limba sa maternă în tóte afacerile, și e regulat întreg cursul instanțelor pretutindenea susținut fiind principiul, că petițiunile se fie resolvite în limba, în care ele au fost înaintate. O cerință esențială a legei este ca protocólele despre cercetări sĕ se facă în limba, pre care o aleg partidele că citațiunile sĕ se facă în limba maternă a partidei.

Tendența legislativei a fost, ca cetățénului se i se facă dreptate în limba lui, afacerile lui sĕ se resólve în limba lui cunoscută, cercetările și pertractările sĕ se facă în limba lui, căci unde e vorba de al meu și de al tĕu, unde e vorba de onórea mea, de viața mea, e just ca eu se înțeleg pre acela, care e chemat sĕ mi facă mie dreptate.

Disposițiunile acestea ale legei sunt eludate, și e bine cunoscut modul cum a întêmpinat parlamentul nostru pe ministrul, care a declarat, că va lucra, ca sĕ se schimbe legea în favorul practicei.

In comune se așédă notari, cari nu pricep limba poporului, în comitate domnesce volnicia în așa mĕsură, în cât spre pildă în comitatele: Bistrița-Năseud Solnoc Doboca, Têrnava mare și Târnava mică, unde populațiunea în preponderantă majoritate e cea română și unde au fost până acuma comiți supremi Bánffy și Bethlen, ambii distinși cu titlul de „pașa“, limba română nu e luată ca limbă protocolară în comitat.

In direcțiunea acésta s'au croit lucrurile acuma și în comitatul Făgărașului.

Câtă materie pentru ómeni cu inimă tocmai acuma!

Revista politică.

Dieta ungară a discutat în sĕptĕmâna trecută proiectul de buget. Vorbirile oposiționalilor au fost destul de vehemente așa că guvernul se aștepta la prelungirea discusiunilor și în sĕptĕmâna acésta.

Ansă la ședințe furtunóse a dat în mai multe rênduri președintele, care căuta sĕ pună frêu deputaților oposiționali, cari cereau cuvêntul în cestiuni personale, în adevĕr însĕ pentru ca sĕ aibă motiv de a vorbí.

Foile oposiționale critică aspru purtarea președintelui, și acusă guvernul și maioritatea dietei, că a pus pe scaunul de președinte o persónă, care n'a mai fost deputat, și nu e dedat cu manierele din cameră. —

Sesiunea delegațiunilor, se dice, că se va deschide în jumĕtatea a dóua a lunei lui Maiu și se anunță totdeodată cu acésta, că 'și va continua sesiunea și dieta unguréscă. Cu privire la alegerea membrilor

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Unde este iubire, acolo este Dumnedeu. Cine petrece în iubire, petrece în Dumnedeu. Dumnedeu este iubirea. De aceea deprindeți-ve în iubire. Deprinde-ți-ve fără alegere, fără calcul, fără întârdiere, fără șovăire, dați-o din abundanță săracilor, acésta este ușor; cinstiți-o bogaților, căci ei de multe-ori au mai mare lipsă de ea; dați-o înainte de tóte semenilor vostri, ceea-ce adese-ori nu este ușor.

Noi într'adevĕr mai puțin facem pentru aceia, cu cari avem sĕ trăim. Este însĕ o deosebire între *a căuta sĕ plăcem cuiva* și între a trăi spre plăcerea cuiva. Trăiți spre plăcerea altora, nu perdeți nici o ocasiune de a le face bine.

Bunăvoința de a face servicii continue este podóba nevĕdută a iubirii. Cum ar fi, dacă noi ne-am deprinde a privi viéța astfel: „Numai odată călĕtorim prin viéță“.

Acea ce îmi este cu putință în calea acésta, o vorbă sinceră aici, o faptă bună dincolo nu voiu întârdia a le face, pentru-că nici odată nu me voiu mai reîntórce pe calea acésta.

Marinimia. Luther dice: iubirea nu se iuțesce, că nu este pătimașe, și violentă. Cuvêntul din tecstul original are însemnătatea: „nu pismuesce“.

Aici este vorba despre iubire în emulațiune.

Chiar și acolo unde facem noi bine, vom da totdeuna de alții, cari fac același lucru, care'l fac póte mai bine decât noi. Nu-i invidiați. Chiar și invidia pentru zelul, ce'l vedem la alții este nedémnă de un crestin. Creștinul sĕ nu voiască a fi mai bun ca alții. Cât de puțin ne scutesce chiar și zelul nostru pentru causa lui Hs contra acestui simțĕmênt cu totul necrestinesc!

Dacă ați făcut o faptă bună, feriți-ve de acésta, cea mai urîtă pornire a ființei nóstre naturale, tindeți spre marinimie, care cedéză bucuros altora.

Numai întru un lucru trebue sĕ emulăm, în caracterul de crestin marinimos, care nu se iuțesce, nu se mănie și nu se întrece.

Și dacă ați învĕțat acésta, atunci grijiți, ca marinimiei vóstre sĕ nu-i lipséscă smerenia, sigilați-ve buzele și uitați binele, ce ați făcut. Dacă ați fost cu bunăvoință, sinceri și plini de iubire aruncați vĕlul asupra acestui lucru. Dacă iubirea vóstră a luminat ici-colea, atunci ascundeț'o érăși în umbră. Adevĕrata iubire sĕ ascunde de sine, se sfiesce a fi îndestulită cu sine însași, ea nu se trufesce, nu se îngânféză.

A cincea parte constitutivă a binelui celui mai mare este *politeța, bunăcuviința.*

Acésta póte se surprindă pe cineva la prima vedere. Politeța este iubire în viața socială, este iubirea în raport cu bunacuviința. „Iubirea nu se pórtă cu necuviință“. Óre-cine a numit politeța iubire în lucrurile cele mici. Purtarea previnitóre este bontonul iubirii.

Tot secretul adevĕratei politețe constă în aceea ca sĕ avem o inimă plină de iubire. Iubirea nu se pórtă cu necuviință. Este deosebire între așa numita cultură fină și cultura inimii. Putem aduce un om de tot necult în cea mai distinsă societate; dacă el are o comóră de iubire în inima sa, nu va greși contra bunei cuviințe. El nu *póte* greși. Carlyle dice despre Robert Burns, în Europa întrégă nu esistă om mai fin decât acest țĕran — poet și anume din causă, fiind-că el cuprinde cu inima sa caldă tóte lucrurile, care le-a creat Dumnedeu; și dacă era numai un șorecel înaintea plugului seu sau o floricicea lângă coliba sa, el le da și lor ceva din iubirea sa. Și omul acesta respândea un farmec, care era mai bun decât tótă cultura numai esterióră. Poetul —

delegaţiunei din sinul representanţiei regatului Boemiei „Politik“ ḑice, că cehii tineri, cari în anul trecut refusaseră un compromis, deastădată vor primi un compromis şi se vor mulţămí cu trei mandate în delegaţiune Deci se vor alege pentru Boemia 4 germani liberali, 3 cehi tineri, 2 mari proprietari conservativi şi un representant al partidei naţionale boeme. — Cu privire la cererile de credite nóue, pe cari le va cere guvernul dela delegaţiuni, se impărtăşesce, că mai întâiu se sere încuviinţarea pentru prima rată a costului pentru construirea a trei corăbii cuirasate. Aceste corăbii vor avé un cuprins de 5600 tone, vor fi bine asortate cu tunuri, dar nu vor primi torpiliere. Imprejurarea acésta din urmă ar fi o întocmire nóuĕ, care incă pănă acum nu s'a întrodus în nici o marină de resboiu. Pentru întărirea flotilei dunărene se va aduce torpiliera cl. 1 în apele Dunărei. —

Prin ḑiarele englese se află deja publicată o listă completă a candidaţilor pentru apropiatele alegeri parlamentare

Din céstă listă se vede, că sunt 127 cercuri electorale, în cari conservatorii sau unioniştii nu pun candidaţi; în 90 de cercuri nu candidéză gladstoniani, în 73 nu candidéză parneliţi şi în 47 antiparneliţi.

In 11 cercuri electorale gladstonianii sunt desbinaţi, avênd câte doi candidaţi şi chiar câte trei La conservatori acésta nu se întâmplă, ba nu se pune nicăeri nici măcar un candidat conservator şi unul unionist în acelaşi timp

In Irlanda pregătirile nu sunt terminate încă şi multe cercuri electorale vor rĕmâné probabil fără candidaţi chiar şi în momentul când parlamentul se va disolva.

In total şi, pe cât se póte prevedé, este de asteptat un nou triumf al partidului conservator. —

O cestiune la părere de mică însĕmnătate a pus Orientul în mare ferbere, atribuindu-i-se un caracter grav politic. Ea este anunţată de „Agenţa balcanică“ în terminii următori:

Un incident, care a pricinuit aici o impresiune penibilă s'a petrecut la Constantinopol.

Un tinĕr numit Kuseleff, student în seminariul din Odesa, indignat de purtarea ce a avut o faţă cu el acolo, a părăsit seminariul spre a se întórce în Bulgaria prin Constantinopol.

Sosind în acest din urmă oraş, Kuseleft a întâlnit pe Stoianoft, dragoman al ambasadei rusesci, care l'a îndemnat sĕ tragă la mănăstirea rusească s-tul Pantelimon din Galata, spre a evita cheltuielile de hotel.

Kuseleff a bănuit acéstă invitaţiune şi n'a rĕspuns la ea, după care voind sĕ petrécă pastile în Bulgaria, s'a dus seara sĕ ia trenul pentru Sofia. La gară se iví Stoianoff însoţit de un cavas; silì pe Kuseleff sĕ se dea jos din vagon şi-l arestà. Kuseleff protestà, poliţia turcéscă intrevení. Insciinţat îndată guvernul bulgar a dat dlui Dimitroff, agent al Bulgariei la Constantinopol, ordinul de a protesta pe lângă marele vizir şi sĕ se ceară punerea în libertate imediată a lui Kuseleff.

Espunerea acestor fapte o însoţesce apoi „Agenţia balcanică“ de următórele comentări:

Acest al treilea cas de intervenire al ambasadei rusesci, când e vorba de supuşii bulgari a produs aci o mare indignare; se constată din nou slăbiciunea poliţiei turcesci. Se esplică la Sofia intervenirea ambasedei rusesci prin faptul, că Kuseleff sosind în Bulgaria ar puté se dea pe faţa uneltirile comitetului panslavist din Odesa în privinţa Bulgariei şi sĕ compromită póte pe unii din înalţii funcţionari ruşi.

Mai primim, cu privire la acest incident scirile următóre:

Din Sofia:

Sciri ulterióre în privinţa incidentului Kuseleff întêmplat la Constantinopol ḑic, că arestarea s'a făcut nu cu puţină oposiţie din partea lui Kuseleff, care s'a apărat cu energie. Afacerea a luat dimensiunea unei bătăi, când un amic alui Kuseleff, care era de faţă la gară, interveni opunêndu-se contra intervenirei celor doi agenţi de poliţie militară, cari voiră se ajute pe cavasul rusesc; agenţii s'au retras apoi. — Kuseleff strigênd ajutoriu cavasul i-a închis gura cu o batistă. -- Amicul lu Kuseleff dete o lovitură de baston cavasului, care a scos un revolver. — In fine sosì şi poliţia turcéscă, arestă pe Kuseleff, cere tot nu este pus în libertate de poliţia turcéscă şi informà pe d. Dimitroff, că autorităţile au trebuinţă de Kuseleff pentru o instrucţie în afacerea Vulkovici. Dl Dimitrof a remis o notă de protestare Porţii şi comunicà incidentul ambasadelor. —

Un lucru de remarcat, care face încă şi mai nejustificată intervenirea ambasadei rusesci este, că Kuseleff avea un paşaport turcesc liberat la Constantinopol acum 7 luni şi vizat de consolul otoman din Odessa înainte de plecarea sa. Opiniunea generală aci şi în provincii este fórte iritată Dacă Kuseleff nu va fi pus în libertate, ci dat pe mânile ruşilor, se póte prevedea o mare aţâţare, care sĕ aducă consecinţe grave.

Din Constantinopol:

Se asigură din sorginte ruséscă, că numai în urma unei cereri telegrafice a tatălui lui Kuseleff acesta ar fi fost arestat pentru că a părăsit pe ascuns casa părintéscă D. Kuseleff, tatăl, locuesce la Odessa; este, ḑice-se, unul din membrii cei mai activi ai emigrării bulgare Acéstă afacere nu este luminată până acuma. Kuseleff, fiul, are un paşaport care îi dă etatea de 22 ani; deci numai este sub autoritatea părintéscă

Pórta a dat ordinul de a pune în libertate pe tinĕrul Kuseleff şi de a-l lăsa sĕ plece la Sofia.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa 1, ţinută la 12 Aprile, 1892.

După terminarea serviciului divin Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit deschide sesiunea anuală a sinodului în biserica nóstră din cetate prin cuvêntarea, care o publicăm în fruntea foii şi care ca tóte cuvêntările Escelenţiei Sale la ocasiuni de aceste festive, a fost ascultată cu cel mai viu interes şi întimpinată cu complăcere din partea întregului sinod.

Inaltul presidiu provócă după aceea pe membrii sinodali: N. Ivan M. Voileanu din cler şi Dr. Bologa, Dr. Vecerdea, Silvestru Moldovan şi G. Şandor din mireni, ca sĕ ocupe locurile de notari interimali.

Deputaţii aleşi I. Petric, Avram Stanca Ioan de Preda şi N. Cosma 'şi presentéză credenţionalele.

Şedinţa se suspinde pe câte va minute pentru combinarea alegerei definitive a biroului şi a comisiunilor.

Redeschiḑêndu se şedinţa biroul interimal se declară de ales definitiv, de notariu general se designéză deputatul M. Voileanu şi comisiunile cu puţine escepţiuni rĕmân tot ca în anul trecut.

Inainte de a se trece la ordinea ḑilei presidiul aduce la cunoscinţa sinodului, că dela ultima întrunire încóce trei membri ai sinodului, valoroşii deputaţi: I. Raţiu, I. Popescu şi Dr. I. Moga au rĕposat, ér sinodul 'şi esprimă condolenţa prin sculare

Presidiul presentéză cererile de concediu ale deputaţilor I. Droc şi Dr. I. Mihu pe întrégă sesiunea. — Se acórdă.

Presidiul presentéză următórele esibite:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan din şedinţa plenară;

b) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat strêns bisericesc;

c) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu;

d) raportul consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc

e) raportul consistoriului archidiecesan despre zidirea unei biserici în Braşov cetate;

f) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la propunerea deputatului sinodal Zevedeiu Mureşan privitoriu la timpul de instrucţiune în scólele de tote ḑilele şi de repetiţiune;

g) raportul consistoriului archidiecesan despre instituirea Dr. Petru Şpan de profesor seminarial în locul reposatului profesor Ioan Popescu.

h) raportul consistoriului archidiecesan despre zidirea noului seminariu;

i) raportul consistoriului archidiecesan despre împărţirea stipendiilor din fundaţiunea „Andronic“;

l) raportul consistoriului archidiecesan despre primirea alor 2 elevi la cursul clerical cu pregătire de 6 clase civile;

m) raportul consistoriului arhidiecesan despre alegerile supletorice de deputaţi sinodali;

n) raportul consistoriului archidiecesan, prin care asterne regulamentul seminarial spre revisiune;

o) raportul consistoriului archidiecesan, în obiectul reducerei cuincuenalelor asesorilor consistoriali şi profesorilor seminariali;

p) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la proiectul ministrului de culte, prin care acesta întenţionéză regularea salarielor învĕţătoresci la scólele confesionale;

qu) raportul consistoriului archidiecesan despre înfiinţarea a dóuĕ eparchii nóue;

r) raportul consistoriului archidiecesan despre starea fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesei;

s) raportul consistoriului archidiecesan despre scóterea bisericei grecesci din Braşov de sub iurisdicţiunea bisericei nóstre şi anecsarea ei la eparchia sêrbéscă din Buda;

t) raportul consistoriului archidiecesan despre anecsarea comunei Veneţia inferióră la cercul electoral al Făgăraşului;

u) raportul consistoriului archidiecesan despre susţinerea scólelor din comunele Cebea, Risca şi Carac n din protopresbiteratul Zarandului

v) raportul consistoriului archidiecesan prin care promovéză raţiociniile şi bugetul fondurilor archidiecesane.

Şedinţa următore se anunţă pe mâne la 12 óre.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, 9 Aprile, 1892. Onorată redacţiune! De când v'am fost fácut unele comunicate depe la noi, s'au succedat evenimente, cari nu se pot trece cu vederea făr' a le face cunoscut şi fraţilor de dincolo

Ar trebui drept sĕ ve intreţin încâtva cu sĕrbătorile sfintelor Pasci, cari fiind ḑilele cele mai scumpe în viéţa crestinului, pe la noi se sêrbéză într'un mod deosebit, cu tótă solemnitatea posibilă atât din partea bisericei cât şi din partea statului, luând parte la sĕrbare poporul cu regele seu, cu metropolitul şi cu clerul întreg.

Bubuitul tunurilor, cântecele musicelor, luarea în revistă a trupelor, sunetul clopotelor dela biserici şi glasul preoţilor au părut însĕ de astădată a nu fi aşa de timbrate a nu provoca efectul acela, ce fie-care crescin 'l simte la ḑiua învierei.

Causa acésta se reduce la impregiurarea, că cea mai înaltă damă din societatea românéscă, mama mamelor şi esemplul virtuţilor, scumpa nóstră regină se află departe din ţéră, zăcênd greu bolnavă şi astfeliu ea n'a putut auḑi versul dulce al bisericei, n'a putut mângăia în persónă pe bolnavi, a lipsit din privirile tuturor în biserică, pe stradă, la ceremonii şi lipsirea acésta a pricinuit adêncă impresiune, căci meritele, ce şi le-a câştigat înalta dómnă pentra România, pentru ţéra ei iubită, pentru poporul evlavios, feciori bărbaţi, şi fetele mândre sunt cu mult mai înalte decât ca la ḑile de sĕrbători, la ḑile de veselie, unde întreg poporul ia parte, sĕ nu se simptă lipsa reginei.

Scenele regretabile, ca au avut loc între membrii Academiei române încă au provocat o deprimătóre impresiune în societatea bucurescénă şi cred, că în tótă ţéra şi în tóte locurile pe unde se află români, cari se intereséză de desvoltarea acestei instituţiuni, una dintre cele mai mândre şi mai scumpă, ce o póte avé poporul românesc.

De mai mulţi ani dearêndul s'a observat printre şirurile membrilor, că esistă şi între ei ambiţiuni personale, ér aceste au dat nascere unor diferenţe, care nu s'au putut aplana şi în special în timpul din urmă au isbucnit în tótă furia lor cu ocasiunea alegerilor şi împărţirei premiilor.

Acésta este causa, că unul dintre cei mai eruditi bărbaţi ai academiei, dl B. P. Haşdeu într'o epistolă adresată preşedintelui Academiei îi pune în vedere totala sa retragere de a mai lua parte la lucrările Academiei. S'a retras din causa acéstă şi marele nostru scriitoriu Odobescu, podóba literaturei nóstre şi se vorbesce sĕ se retragă şi renumitul istoric, dl Tocilescu, carele tocmai în timpul din urmă prin cercetările sale ne-a îmbogăţit ţéra cu multe lucruri preţióse şi prin prelegerile sale în strĕinătate ne-a ridicat mult. fórte mult în ochii strĕinilor. Descoperirea Columnei lui Traian pentru a cărei ridicarea în Bucuresci domnesce entusiaism dela o margine pănă la alta a ţĕrei, maritelor lui are sĕ se atribuéscă.

---

plugar din Scoţia de jos era accesibil cu pasaportul seu pentru ori-ce salon şi nicăiri nu greşia contra buneicuviinţe.

Desinteresarea. „Iubirea nu caută ale sale“. Insémnă-ţi bine: ea nu caută nici chiar aceea, ce i se cuvine după drept. Noi avem cu toţii drepturile nóstre. Sunt însĕ momente, în care putem esercita un drept mai înalt, şi trebue sĕ-l esercităm, dreptul de a ne lăpĕda de drepturile nóstre. Pavel însĕ nu vorbesce despre acésta, el tinde mai adânc; iubirea pretinde mai mult.

Ea nu scie nimica de drepturi, ea ne învaţă, ca sĕ ne uităm cu totul de ele, ca sĕ depărtăm dela noi tot interesul propriu.

A-şi lăsa drepturile sale nu este totdeuna lucrul cel mai greu. Pentru-că drepturile acestea de multe-ori sunt numai de natură esternă. Mai greu este a ne da pe noi înşine şi încă şi mai greu este a nu căuta nimica pentru noi. Dacă am ajuns ca sĕ dăm şi sĕ lăsăm drepturile nóstre, este deja prea târḑiu pentru desinteresarea adevĕrată. Dacă am căutat, dacă ne-am ajuns, şi am câstigat ce este al nostru, rĕsplata o avem în acésta. Atunci póte nu este o jertfă atât de mare a ne lăpăda de drepturile nóstre. Dar a nu căuta aceste drepturi, aşa că fiescecare sĕ nu privéscă după ale sale, şi după aceea ce este al altuia, — acésta e de lipsă — acésta este arta! Poftesci lucruri mari? ḑice profetul, nu le pofti!

Pentru-ce nu? Pentru că în cele pămêntesci nu este mărime, lucrurile pămêntesci nu pot fi mari.

(Va urma).

Vorbind de Academie trebue sĕ mai amintesc, că mostenitorii lui V. Adamachi, carele și a testat aprópe întrégă averea, peste 2 milióne fr. Academiei, nu voesc cu nici un preț sĕ recunóscă Academia de erede universar și au intentat proces și vreau sĕ caseze testamentul din mai multe motive. Din partea Academiei încă s'au făcut toți pașii de lipsă ca dotațiunea sĕ nu sufere și divergențele sĕ se aplaneze pe cale pacinică Cu tótă intervențiunea valorosului secretar însĕ, d-lui D. Sturdza, nu s'a putut ajunge până acum la o ințelegere.

Când voì sĕ încheiu deocamdată cu constatarea atâtor sciri deprimătóre 'mi vine vestea, că bóla eruditului episcop al Romanului, Melchisedek, care zace de lung timp în pat, s'a agravat și că puțină speranță mai este de îndreptare. Numai o minune dęeéscă mai póte întórce la putere fisică pe acest prelat al bisericei, care abstrăgênd dela conduita sa politică, putem cu tot dreptul afirma, că este unul dintre cei mai luminați prelați ai bisericei române autocefale Cine a urmărit discusiunile sinodale, cine a cetit lucrările lui, cari l'au înălțat între cei dintâiu membrii ai academiei, acela nu va puté decât numai sĕ regrete, că se vestejesce și e aprópe de a ne părăsí acest stêlp al bisericei ortodocse, carele cu graiu viu, prin scrieri și prin abnegațiune a ținut sus stindardul ortodocsismului, a combătut tendințele iesuitice, cari săpau la fundamentul bisericei nóstre și a propagat credința bisericei drept măritóre, care e și legea poporului românesc.

Despre activitatea corpurilor legiuitóre ale României ve voi raporta altă dată. Deocamdată constat numai cu óre-care satisfacțiune sufletéscă, că partidul conservator bine încheiegat vrea se realiseze lucruri mari. Până la întrarea în vacanță de sĕrbătorile sântelor Pasci corpurile legiuitóre au votat tóte bugetele și mai multe legi a căror lipsă era de tot simțită Acum se crede, că în linisce se vor lua în discusiune, legile cari privesc cestiuni economice și financiare și în prima linie se va discuta legea creditelor agricole pregătită de ministrul finanțelor. Ar fi de dorit, dacă corpurile legiuitóre se vor gândí la împărțirea moșiilor statului între țĕrani și esecutarea acestei cestiuni cât mai îngrabă. Sórtea țĕranului trebuie îmbunătățită. Dar despre asta cu altă ocasiune.

X

Apel

către p t. public binevoitoriu și spriginitoriu al meseriașilor români.

In timpul nostru industria este unul dintre isvórele cele mai de căpetenie ale bunei stări și ale bogăției statelor civilisate.

Étă un adevĕr mai presus de ori ce discuțiune.

Pentru-că industria, cu posițiunea ei mijlocitóre între agricultură și comerciu, are chemarea de a trimite amêndurora puteri noue, și a înlesní într'o parte producțiunea, ér într'alta a sporí traficul.

Prin producțiune și prin trafic se deschid porți largi pentru îmbogățirea și bunăstarea poporațiunilor. Și ferice de statele, unde popórele, care constituesc statele, prin bogăție muncită și câștigată cu sudóre dréptă sciu ajunge la bunăstarea materială și intelectuală.

Conduși de vederi de aceste, un numĕr de meseriași români, cu puteri fórte modeste, înainte cu 24 de ani, s'au apucat, aici în Sibiiu de un început în direcțiunea acésta S'au apucat de prepararea pentru a îndepliní și în mijlocul poporului român un gol, care sta căscat ca o prăpastie, între agricultură și comerciu.

Și avênd de atunci prevederea dificultăților, cu care chiar și prepararea acésta are sĕ se întâlnéscă, inițiatorii au credut, că vor resolva problema luată asupra și mai ușor și mai cu succes, prin asociarea puterilor meseriașilor români într'o reuniune, și așa au întemeiat prima „Reuniune a sodalilor români din Sibiiu“.

Prin reuniunea acésta s'a pus temeiu la desvoltarea unei clase, care românilor din causa vitregităţii timpurilor din trecut le lipsia, fiindcă nu le era permis sĕ o creeze.

Cu tóte-că scopul reuniunii în genere este frumos și folositor, am puté dice sublim, fiindcă inițiatorii n'au avut în vedere simplu numai meseriile ci și înmulțirea cunoscințelor trebuincióse pentru meseriașii români, acel scop nu se putea așa ușor ajunge.

Inițiatorii au vĕdut d. e, că pentru meseriaș nu ajunge sĕ-'și cunóscă numai meseria Meseriașul mai trebue sĕ aibă și cunoscințe despre înlesnirile, prin care purtarea meseriei sale sĕ fie scutită de obstacole, fie în procurarea materialului bun, trebuincios, fie în sporiul grabnic al productelor sale industriale. Un meseriaș numai atunci are succese strălucite, când din material bun e în stare sĕ producă în timp scurt producte de industrie multe și bune. Nu mai puțin este de lipsă pentru meseriași sĕ scie, unde și când își póte desface productele sale mai cu înlesnire și mai cu preț.

Succesul ce reuniunea a obținut până acum corĕspunde obstacolelor, care a avut a le învinge. Aceste au dovedit, cât de cu anevoie are reuniunea a se apropia de ținta sa. Au fost de multe feliuri obstacolele. Dintre tóte facem mențiune numai dedóuĕ feliuri:

Sĕrăcia, din mijlocul cărei se recrutéză contingentul cel mai mare al meseriașilor nostri. Ér' în locul al doilea urméză numai decât:

Prejudițiile de tot felul, care lung timp au ținut în loc plăpânda plantă în prima ei desvoltare.

A mers dară luptându-se, însĕ a mers totuși înainte Ba a ajuns acolo, încât simte atâta putere de viéță în sine, încât a luat inițiativa la *arangiarea unei esposițiuni industriale* aici în Sibiiu. Vrea sĕ arete că meserieșii români, pe lângă tóte dificultățile din trecut și present, încă se nisuesc a se apropia de soții lor de alte naționalități din patrie mai favorisate de sórte în trecut.

Reuniunea crede, că prin acésta face nu numai un lucru în sfera specialității sale ci totodată și un lucru național-patriotic.

Arangiarea unei esposițiuni însĕ nu se póte fără spese. Ér' reuniunea numai din averea ei nu este în stare a provedé tóte câte se recer pentru astfel de arangiare.

Face dar' un apel călduros către tóte inimile binevoitóre și spriginitóre ale intreprinderii sale.

Românii din apropiere și din depărtare, sperăm că ne vor dovedì, că sciu apreția nisuința nóstră cu esposițiunea Dar' ne vor mai dovedí, că au sentimentul de a spriginí ómeni, care în interesul rĕspândirii industriei între români merg înainte, fără a se spăria de dificultăți.

Sperăm, că vocea reuniunii va găsí inimi deschise, care nu se vor mulțămi numai cu aplaudarea intreprinderii reuniunii, ci îi vor tinde și ajutoriu material*).

Cu frățéscă dragoste aștéptă reuniunea drépta binevoitóre la drépta ce întinde.

Din ședința adunării generale a „reuniunii sodalilor români din Sibiiu“, ținută în Februariu 1892

N. Cristea, președinte. *Ioan Ciontea,* notar.

Apel

către reuniunile învățĕtoresci din metropolia rom. gr. or. din Ungaria și Transilvania.

Condusă de interesul de a se căuta mijlócele posibile pentru sporirea binelui spiritual și material al scólelor nóstre;

Avênd în vedere feliuritele neajunsuri pe terenul instrucțiunei din lipsa unui învĕțămênt uniform în diversele scóle din metropolia nóstră, în cari sunt atâtea metóde, câte capete;

Avênd în vedere, că tot ce se lucréză în sinul unei reuniuni române necunoscut și nefolosit de celelalte, lipsind o legĕtură strênsă între reuniunile din metropolie, ceea ce credem, s'ar puté și ar trebui a se face prin crearea unui congres didactic, la care se participe prin reprensetanții lor tóte reuniunile din întréga metropolie;

Considerând, că de facto, după esperiențele, ce le avem, cele mai bune intențiuni, cuprinse în propunerile atâtor membrii din feluritele reuniuni, rĕmân în partea cea mai mare fără resultatul dorit, lipsindu-le puterea autoritativă, pentru de a puté fi traduse în fapte;

Considerând, că atâtea cestiuni ardente, cari sunt la ordine nu se pot resolva, fără de a-și da tóte reuniunile din metropolie intreolaltă mână frățéscă spre o conlucrare armorică comună;

Avênd în vedere, că cu deosebire cestiunea înființărei unui jurnal pedagogic, după esperiențele nóstre de până acum, nu se póte aduce la îndeplinire spre mulțămirea de obște, decât numai fiind pus acest jurnal sub scutul unui congres didactic, care se ofere garanții suficiente pentru soliditatea lucrărilor și pentru durabilitatea lui;

Avênd în vedera tóte aceste lipsuri, în ce privesce starea internă și esternă a scólelor nóstre, reuniunea nóstră în adunarea sa generală ținută în Codlea, în ședința sa din 17 Septembre 1891, a însărcinat pe comitetul sĕu se facă pașii trebuincioși, pentru ca sĕ se aducă în ființă crearea unui congres didactic metropolitan, unic competent a împliní cele mai însemnate, trebuințele interne și esterne ale scólelor nóstre poporale.

Drept aceea comitetul acestei reiuniuni își ia voia a se adresa către tóte reuniunile din metropolia nóstră gr or. din Ungaria și Transilvania cu rugarea, ca Onor. lor comitet se binevoiască a lua act de dorințele esprimate în acest apel și supunênd întrégă acésta cestiune spre studiere adunărilor generale, ce le vor ținea ulterior, sĕ binevoiască a ne însciința despre resultatul obținut în acéstă cestiune după părerea nóstră de mare importanță.

Brașov, din ședința comitetului central al „reuniunei învĕțătorilor rom gr or. din districtul X“, ținută în 7 Februariu 1892.

Ioan Popea, președinte. *Nicolae Bârsan,* secretariu.

---

*) Ajutórele marinimóse ne rugăm a se trimite la adresa „comitetului reuniunii sodalilor români în Sibiiu“ în localul reuniunei strada Gușteriții Nr. 6.

Varietăți.

* (Serviciu divin.) Dumineca cu ocasiunea deschiderei sinodului s'a ținut serviciu divin festiv, carele s'a oficiat de către Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuvioșiile Lor: Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit vicariu archiepp.; Nicanor Frateș, protosincel ases. consist P. O. D. D: I. Papiu, protopresbiter ases. consist.; Zacharia Boiu, protopresb. ases consist.; Dr. Remus Rosca, protodiacon secret. consistorial și Mateiu Voileanu, protodiacon ases. consistorial.

In decursul serviciului divin Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul a chirotesit întru protopresbiter pentru tractul Clușului pe adm protopresb. Tuliu Roșescu, ér întru presbiter a chirotonit pe protodiaconul Mateiu Voileanu.

Actul chirotesiei și al chirotoniei au fost momente solemne. Escelenția Sa bunul nostru archiepiscop a ținut noului protopresbiter o vorbire bogată în sfaturi părintesci și în învĕțături pentru ulterióra activitate a protopresbiterului pe terenele, unde are sĕ lucreze.

Cântările liturgice le-a esecutat corul seminarial, ér irmosul „Ingerul a strigat“ corul damelor sub conducerea dlui prof G. Dima cu o precisiune admirabilă.

* (Concert) Sâmbătă séra d-na Daisy Singer-Krones, cântăréță de operă și dl Carl Mirus, cântăreț de operă au arangiat cu concursul dlui Iuliu Schäffer un concert în sala dela Musickverein. Bogatul program a fost bine esecutat și a întimpinat aplausele numerosului public asistent. Dnul Schäffer cunoscut publicului nostru a esecutat la pian dóuĕ piese, a fost rechiemat de mai multe ori pe podiu și la stăruințele publicului l'a surprins cu o composițiune proprie. D-na Singer-Krones a fost plăcut surprinsă cu dóuĕ buchete prețióse, ce i le-a predat elevele, pe care le instruéză.

* (Cas de mórte.) *Dionisiu Calefariu,* paroch gr. or. în Sărata, și asesor la scaunul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, fiind împărtășit cu sântele taine și-a dat blândul seu suflet, după un morb scurt dar greu — aprindere de plumâni — în etate de 58 ani — în mânile Creatorului.

Rĕmășițele pământesci ale neuitatului defunct sau înmormêntat Dumineca în 12 Aprile a c. la 2 óre p. m. în cimiteriul bisericei gr. orientale din Sărata.

Luptă bună a luptat și coróna dreptății a dobêndit.

Fie i țerina ușóra și memoria binecuvêntată.

Bibliografic.

A apĕrut de sub tipar **Protocolul congresului național-bisericesc din 1891** și se află de vêndare în librăria archidiecesană. Prețul 70 cr.

Mulțămită publică.

Subscrisul, păgubit, și chiar trupesce vătĕmat de foc, cu adêncă recunoscință am primit astădi următórele ajutóre materiale:

Escel. Sa, Inalt Preasânțitul metropolit Miron Romanul 10 fl; Ioan Hannia, director seminarial 2 fl.; Pantaleon Lucuța, căpitan în pensiune 1 fl.; dela alți 2 domni 1 fl. — La olaltă 14 fl.

Pentru acéstă mângăere de Sf Pasci, aduc mulțămita mea fiéscă atât Escelenției Sale, Părintelui meu metropolit Miron, cât și binfăcĕtorilor domni amintiți.

Daneș, 5/17 Aprile, 1892.

Simion Floria,
cantor primariu la Daneș.

Subscrisul comitet aduce prin acésta onor. institut de credit și de economii „*Albina*“ adênca sa mulțămită pentru bunăvoința, cu care adunarea generală a acționarilor institutului a votat un ajutor de *100 fl.* v. a. pentru acoperirea speselor esposițiunii industriale, inițiate de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“.

Din ședința comitetului, ținută la Sibiiu în 9/21 Aprilie 1892.

N. Simtion, v.-președinte. *Toma Simtion,* notar.

Loterie.

Sâmbătă, în 23 Ap

Timișóra:	**62**	**76**
Viena:	**26**	**27**

[60] 2—3

Prelungire de concurs.

Concursul literar, deschis de reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraş şi publicat în colónele „Telegrafului Român“ dela 11 Aprile 1892 Nr. 41, pe basa conclusului adunărei generale districtuale a acestei corporaţiuni, din a. c. scolar, se prelungesce cu 30 de ḑile, dela prima publicare în acest ḑiariu, susţinêndu-se condiţiunile statorite.

Făgăraş, 28 Decembre, 1891.

Iuliu Dan,
preşedinte.

Ioan Berescu,
secretariu.

Nr. 1046/892 [64] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de vice-notariu cercual în cercul notarial format de comunele **Săcel**, **Mag** şi **Aciliu** cu reşedinţa în Aciliu escriu prin acésta concurs cu termin până în 7 Maiu a c. în care termin sĕ mi sĕ aştérnă cererile instruite conform legei, fiind ḑiua alegerei ficsată pre 8 Maiu a. c. la 11 óre a. m.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 300 fl. 2 Bani de cuartir 30 fl. 3. pentru lucrări private tacsele statorite in statutul comunal organic.

Selişte în 14 Aprile, 1892.

Pretorul suprem:
Dr. **Lemény.**

„ALBINA“, Institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Depuneri de bani.

Institutul subsemnat primesce depuneri spre fructificare cu **4½%** interese pelângă anunciare şi cu **4%** interese fără anunciare.

Interesele neridicate se capitaliséză de dóuĕ ori pe an, anume la **1 Ianuariu** şi **1 Iuliu**. Contribuţiunea dela interesele depunerilor o plătesce institutul.

Depunerile făcute în trecut cad sub aceste dispoşiţiuni cu începere dela **1 Iuliu 1892.**

Sibiiu, 1 Aprile, 1892.

[59] 3—3

„Albina“
institut de credit şi de economii

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl.	Viena	sos.	3.—	—	3.—	**7.20**	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	**6.50**	**9.22**	**11.19**		**Szolnok**		2.55	**5.26**	**3.31**	11.51	4 47
2.12	5.51	—	**11.53**	**12.57**		P. Ladány		**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.09	2.24
3.53	**7.06**	1.—	**1.50**	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	**2.25**	**11.04**	8 47	12.09
4.—	**7.13**	—	**2.34**	2.19	pl.		sos.		**2.18**	**10.44**	8.42	11.51
4.30	**7.43**	2.03	**3.03**	2.49		Mező-Telegd			**1.52**	**10.07**	8.17	11.17
5.22	**8.18**	3.19	**3.46**	**3.26**		Rév		—	—	**9.30**	—	10.42
5.45	—	3.57	**3.57**	—		Bratca		—	**1.26**	**9.10**	7.51	10.23
6.05	**8.51**	4.29	**4.09**	—		Bucia		—	--	**8.51**	—	10.06
6.31	**9.07**	5.20	**4.55**	**4.21**		Ciucia		—	—	**8.25**	7.12	9.51
7.12	**9.37**	—	**5.34**	**4.55**		Huiedin		—	**12.47**	**7.47**	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—		Stana		—	**12.17**	**7.28**	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--		Aghiriş		—	—	**7.02**	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	**5.47**		Ghirbĕu		—	—	**6.47**	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—		Nadişul ung.		—	—	**6.29**	5.47	8.—
8.29	**10.37**	—	6.56	6.—	sos.	Cluş.	pl.	—	**11.01**	**6.08**	**5.30**	7.40
8.46	**11.10**	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	**10.45**	5.14	**4.53**	6.52
9.03	**11.28**	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	**4.32**	6.34
10.08	**12.38**	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	**9.23**	3.18	**3.15**	**5.26**
10.37	**1.14**	~	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	**8.54**	2.31	**2.39**	**4.52**
10.56	**1.21**	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	**2.19**	**2.34**
11.04	**1.29**	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	**2.12**	**4.28**
11.28	**1.54**	—	11.54	8.22		Aiud		—	**8.24**	1.35	**1.50**	**4.07**
11.45	**2.13**	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	**8.07**	1.08	**1.52**	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	**8.—**	12 28	—	**2.49**
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	**2.27**
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	**7.31**	11.42	—	**2.13**
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	**1.30**
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	**6.57**	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	**6.55**	10.31	—	**12.53**
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	**6.40**	10.09	—	**12.37**
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	**6.21**	9.31	—	**12.06**
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	**5.54**	8.53	—	**11.29**
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.31	8.23	—	**11.03**
5.26	—	—	**7.23**	12.27		Homorod		--	4.29	6.55	—	**9.46**
6.10	—	—	**8.09**	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	**9.04**
6.41	Tr. de persóne	—	**8.43**	1.15		Apaţa		—	3.40	**5.42**	—	**8.37**
7.17		Tren accelerat	**9.18**	1.35		Feldioara		--	3.19	**5.07**	—	**8.03**
8.—			**10.05**	2.00	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	**4.20**	—	**7.23**
—	12.20	**5.15**	—	2.19	pl.		sos.	**10.17**	2.18	—	**6.58**	-
—	1.41	**5.57**	—	3.01		Timiş		**9.41**	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31		**Predeal**		**9.12**	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	-	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	--	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7.28	11.26	4.58			Streiu			9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	**6.36**			Pui			7.57	1.05	**6.52**	—
—	10.53	2.23	**7.24**			Crivadia			7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	**8.04**			Baniţa			6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	**8.36**		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	**7.15**			**Arad**			8.03	3.50	**7.50**	—
—	7.32	12.47	**8.04**			Vinga			7.21	2.46	**6.40**	—
—	8.42	2.04	**8.57**			**Timişóra**			6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	**10.20**			**Ghiriş**			**5.10**	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	**4.00**	**10.44**			**Turda**			**4.50**	9.30	2.30	**8.50**

Sighişóră—Odorheiu

—	—	**4.30**	11.27			Odorheiu			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Sighişóră			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	**5.50**			Carei-mare			**6.48**	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele [illegible] grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	**10.36**	8.30	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	12.50	12.50	3.50	**7.05**	6.35
Vineri												
2.20	7.45	1.25	**7.—**	**9.20**	pl.	**Budapesta**	sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	**8.40**
circul.	9 45	2.39	**9.21**	**10.34**	sos.	Czegléd	pl.	**5.07**	6.10	—	12.51	**6.40**
numai	10.—	8.45	**9.29**	**10.56**	pl.		sos.	**4.59**	—	—	12.46	**6.30**
Sâmbăta	1.14	4.44	**12.51**	**1.05**	sos.	Seghedin	pl.	**1.40**	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	**1.15**	Tren	pl.		sos.	**1.14**	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	**6.46**	**4.40**	mixt	sos.	Timişóra	pl.	**9.50**	—	**5.20**	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—				=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	**6.56**	**5.40**	9.20	pl.		sos.	**6.20**	—	**5.14**	8.36	4.06
7.42	**6.42**	**7.44**	6.48	10.57		Topoloveţ		**8.15**	—	—	7.48	2.36
—	**7.30**	**8.12**	7.29	12.20		Lugoj		**7.35**	—	circul	7.22	1.37
—	**8.43**	**9.04**	8.42	2.55		Caransebeş		**6.31**	—	uumai	6.38	11.48
—	—	**9.59**	9.52	4.40		Teregova		5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	**6.10**		Mehadia		3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	**11.09**	11.14	**6.54**		Băile-Herculane		3.40	—	**1.03**	**4.20**	6.—
—	—	**11.19**	11.27	**7.17**		Topleţ		3.24	—	—	**4.07**	**5.38**
—	—	**11.36**	11.45	**7.45**	sos.	**Ruşava**	pl.	3.05	—	**12.24**	**3.50**	**5.—**
12.24	—	**11.42**	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	**12.19**	**3.20**	—
12.29	—	**11.50**	2.10	—				2.26	—	**12.10**	**3.12**	—
12.37	—	10.05	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	**7.40**	—
11.40	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	**10.50**	8.—	—	pl.	Viena	sos.	6.20	**7.20**	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	**9.50**		**Budapesta**		7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	**1.05**		**Szolnok**		4.15	11.51	**2.21**	—	—
—	—	3.45	**6.52**	**5.24**	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	**5.46**	pl.		sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20									
—	—	4.42	2.34	**5.57**		Glogovaţ		10.34	6.49	**8.30**	—	—
—	--	5.03	3.05	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.23	6.30		Pauliş		9.58	6.01	**7.57**	—	—
—	—	5.32	3.39	6.48		Radna-Lipova		9.44	**5.44**	**7.46**	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	**7.17**	—	—
—	—	**6.12**	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	**7.02**	—	—
—	—	**6.58**	—	8.07		Soborşin		8.03	—	**6.24**	—	—
—	—	**7.26**	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	**7.52**	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	**8.08**	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	**8.26**	—	9.29		Branicica		9.24	—	4.55	—	—
—	—	**8.52**	—	9.53		Deva		**5.59**	—	4.33	—	—
—	—	**10.—**	—	10.19		**Simeria** (Piski)		**5.43**	—	4.17	—	—
—	—	**10.25**	—	10.50		Orĕştia		**4.42**	—	3.30	—	—
—	—	**10.44**	—	11.16		Şibot		**4.20**	—	3.03	—	—
—	—	**11.58**	—	11.44		Vinţul de jos		**4.58**	—	2.36	—	—
—	—	**11.29**	—	12.06		**Alba-Iulia**		**3.40**	—	2.19	—	—
—	—	**11.56**	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	**3.04**	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	**7.10**		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	**6.20**	—	**12.05**
3.31	11.27	—	**7.43**			Şeica-mare			9.05	5.55	—	**11.40**
4.15	12.08	—	**8.27**			Lómneş			8.30	5.25	—	**11.09**
4.46	12.38	—	**8.59**			Ocna			8.02	4.58	—	**10.43**
5.10	1.—	—	**9.23**		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.34	—	**10.17**

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	**2.50**	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	**8.25**	**12.50**	—
—	**3.34**	9.11	3.27			Ludoş			6.58	**7.41**	**12.06**	—
—	**5.20**	11.17	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		**5 21**	5.54	**10.20**	—
—	**5.35**	—	5.36		pl.		sos.		—	9.35	**9.53**	—
—	7.10	—	**7.15**		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		—	8.—	**8.15**	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	**9.16**			**Simeria**			**5.28**	3.20	**8.10**	—
—	11.13	5.03	**9.34**			Cerna			**5.11**	3.—	**7.50**	—
—	11.48	5.38	**9.58**			**Hunedóra**			**4.46**	2.32	**7.22**	—

Braşov—Zerneşci

—	—	**5.45**	2.58			Braşov			6.24	**5.20**	—	—
—	--	7.26	**4.38**			Zernesci			8.—	**6.44**	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	**6.53**	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	**9.15**	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	**6.41**			Covasna			**4.47**	3.32	—	—
—	—	12.46	**7.26**		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl		**4.—**	2.45	—	—

sabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 41. Sibiiu, Joi 16/28 Aprile, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 15 Aprile, 1892.

Li se fac mari imputări românilor din partea streinilor, că sunt conservativi, că sunt duşmani ori cărei înoiri şi că numai cu greu póte străbate la ei ideia unei îmbunătăţiri, fie pe terenul economic, fie pe alt teren.

O fi avênd românul în parte şi acest pĕcat.

De regulă însĕ tras pe sfóră, asuprit şi înşelat, nu a fost chip ca el sĕ nu se témă de înoirile ce se intenţionézá a se întroduce.

Românul din ori ce schimbare s'a ales numai cu pagubă.

Voim sĕ rĕmânem pe terenul economic de astădată.

Dea lungul şi dea latul Ungariei şi Transilvaniei se fac comasările.

Românul tine mult, fórte mult la glia mostenită dela părinţi şi câstigată de el cu sudórea feţei lui.

Pământul, pe care el cu drag 'l numesce „acesta e al meu" 'l gunoiesce 'l ară, 'l scormonesce şi caută sĕ-l facă bun şi productiv.

Vine „domnul" ori domnii în alianţă cu jupânii, şi cer comasarea.

Se svêrcolesce omul în drépta, caută remediile de drept sĕ o amâne, dar legea e lege şi înaintea ei trebue sĕ se plece tótă suflarea.

Comasarea se decide din partea judecătoriei — şi românul scie, că ce-l asteptă.

Pământul i se clasifică rĕu — nu inclasa ce trebue clasificat — şi dacă doresce sĕ priméscă tot atâta pământ cât a avut, atunci în loc de pământul lui cel bun, şi gunoit, capĕtă un rozor, o mlastină, de unde numai cu greu se mai póte hrăni

Dacă însĕ doresce sĕ aibă pământ cum a avut bun şi roditoriu, atunci capĕtă numai pe jumĕtate atâta, căci veḑi dómne, primesce din locul cel bun şi el a avut din clasă mai rea.

Aşa o păţesc românii mai în tóte comunele.

Legea e bună, e déptă, dar mişeii de preţuitori, cari clasifică pământul, ingineri vênduţi şi corupţi, domni lacomi, cari sciu tracta ómenii, domnii şi scriitorii la casele lor cu mâncări şi beuturi acei ómeni caută sĕ satisfacă mai întâiu pe aceia cărora le sunt datori cu recunoscinţă şi apoi poporul vine în ultima analisă.

Aşa poporul devine de regulă păcălit şi scurtat în dreptul lui.

Şi pentru acésta purtare, pentru acésta nedreptate trebue sĕ mai plătéscă şi bani grei.

Póte deci om cu minte, om imparţial sĕ judece pe poporul nostru şi sĕ-i impute ca pĕcat renitenţa, ce o arată faţă de comasări?

Noi credem, că nu.

Pretutindenea se fac înşelĕtorii, pretutindenea poporul e scurtat în drepturile lui şi pretutindenea comasarea lasă urme afunde şi rane grele în avutul bietului ţeran.

Sĕ încépă proces?

Dar cu cine şi unde „când turcul te bate, turcul te judecă".

Jidanii cumpĕră locuri neproductive cu preţuri bagatele, şi prin corupţiune le succede ca sĕ li se clasifice cum ei dorsec şi venind comasaţia devin proprietari mari, primesc complecsul de pământ cel mai bun şi mai cu preţ şi sêrmanii ţĕrani, înghit noduri şi blastămă óra, în care s'a adus legea de comasare.

Ei nu sciu, că nu legea i a deposedat de moşia lor, ci ómenii cei fără de suflet, ómenii cei chemaţi a le face dreptate, ómenii corupţiunei şi ai pĕcatului sunt, cari i-au potrivit aşa, de au rĕmas fără moşia câstigată cu sudóre.

Bine, cum sĕ nu se revólte poporul, când aude dela vecini, că cum au umblat vecinii, cum au rĕmas din ómeni cu pământ, proletari, căci dór locurile delóse şi neproductive nu-i vor pune în posiţia de a munci cu drag şi a vedé ostenelele remunerate.

Ar trebui ca inteliginţa nóstră, preoţi şi învĕţători şi alţi fruntaşi sĕ studieze legea, sĕ fie tot în urma celor ce clasifică, sĕ vadă cu ochii cum se clasifică pământul „jupânilor" şi cum al ţeranilor, căci de nu, poporul prin comasare nedréptă ajunge la sapă de lemn.

Nicăiri în lume poporul nu e mai lipsit de conducĕtori ca poporul nostru.

Sunt şi unii dintre pretinşii conducĕtori, cari ademeniţi pentru câte un os de ros, pentru o parte bunicică pentru ei, sacrifică poporul şi interesele lui, şi-l aduc la sapă de lemn. La noi socialismul nu a prins rădăcini, dar e de temut, că poporul demostenit şi tras pa sfóră, va murmura şi din murmurul poporului nevinovat, póte sĕ isbucnéscă focul nemulţămirei.

Şi e de ajuns ca sĕ se generaliseze nemulţămirea în popor şi generalisată odată, nu e putere, care sĕ pună stavilă pornirilor mânate de undele resbunărei contra mişeilor şi asupritorilor.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a II-a la 13/25 Aprile, 1892.

Şedinţa se deschide la 12 óre din ḑi şi cetindu-se protocolul şedinţei I, — se autentică.

Se presentéză cererile de concediu ale deputaţilor:

a) Diamandi Manole pe întréga durata sesiunei;
b) Zacharia Tătar pe întrégă durata sesiunei;
c) Dr. Absolon Todea pe întrégă durata sesiunei;
d) Sava Borha pe întrégă durata sesiunei;
e) Petru Nemeşiu pe întrégă durata sesiunei;
f) Pavel Oprişa pe întrégă durata sesiunei;
g) Vasiliu Almăşan pe timp nedeterminat;
h) Dr. Iancu Meţian pe timp nedeterminat.

Concediile cerute se acórdă.

Se presentéză:

Raportul consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc dto 11 Aprile Nr. 3058 despre inactivarea fondului de pensiune archidiecesan. — Se predă comisiunei organisătóre.

Se presentéză:

Raportul consistoriului archidiecesan ca senat scolar dtto 26 Martiu 1892 Nr. 2585 scol. despre regularea lucrului de mână în seminariul nostru archidiecesan, — se predă comisiunei scolare.

Se presentéză:

a) Rugarea lui Petru Rimbaş şi Ioan German învĕţători şi catecheţi la scóla normală din Brad pentru a fi admişi ca membri la fondul de pensiune al archidiecesei;

b) rugarea mai multor preoţi din tractul Braşovului şi cestiunea fondului de pensiune al archidiecesei, se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei verificătóre.

Raportorul acesteia, deputatul Ioan Turcu, propune, că fiind actul electoral din cercul clerical XVIII Braşov, actul electoral din cercul clerical VI Haţeg, actele electorali din cercul mirenesc I Sibiiu, şi actele electorali din cercul mirenesc XIII Solnoc în ordine şi neatacate prin protest sĕ se verifice alegerea deputaţilor aleşi, — şi sinodul declară de verificaţi pe deputaţii Ioan Petric, Avram Stanca, Ioan de Preda şi Nicolau Cosma.

FOIŢA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Mare este numai iubirea desinteresată. Chiar şi abnegaţiunea luată de sine este aprópe o rătăcire. Numai scopul iubirii, ce o îndeplinesce, îi póte da valóre. Am ḑis mai înainte, că este mai greu a nu căuta de loc, ce este al nostru, decât al lăsa, după-ce l'am aflat. Acésta trebue sĕ mi-o revoc acum aici; acésta are loc numai pentru o inimă, din care egoismul n'a dispărut încă cu totutul. Iubirei nu-i cade nimica greu, şi pentru ea nimica nu este jertfă; ea nu cunósce nici o ostenélă. Jugul lui Hs îi este uşor, şi ce este jugul lui altceva, decât a cuprinde, a lua viéţă în înţelesul lui? Da, eu cred, că este mai uşóră calea lui decât ori care altă. Eu cred şi aceea, că calea lui este şi mai fericitóre decât ori şi care altă cale. Şi nimic nu ne-a arĕtat el mai clar, mai limpede decât aceea, că fericirea nu constă în a avé şi a câscigá, ci în a da. Mai repetez încă odată: Nu în a avé, nu în a câsciga constă fericirea nóstră ci numai în a da. Fericiţi am vrea cu toţii sĕ fim, dar cei mai mulţi apucă pre căi greşite, ei cred, că a avé mulţi bani şi multe bunuri şi a fi serviţi de alţii, în acésta constă fericirea. Fericirea constă însĕ în a da şi în a serví.

Cel ce vrea sĕ fie întâiu, sĕ fie mai pre urmă de toţi, ḑice Domnul „acela sĕ fie tuturor slugă". Cine voesce sĕ fie fericit pentru acela esistă numai o cale: „A da este mai bine decât a lua".

Acum venim la *blândeţe* — iubirea nu se întărîtă. Blândeţa şi amabilitatea — abia am fi putut presupune, că se pune preţ pe acestea. Aici este vorba de tóne, de indisposiţie, de o natură neplăcută, împotrivitóre, pornită spre mânie. Noi cunóscem bine aceste naplăceri, sau lăsăm ca alţii se sufere sub povara lor; sunt slăbiciuni omenesci, ḑicem noi, ele se află în sânge, în temperamentul ereḑit, n'avem ce face, pentru aceea nu suntem noi mai rĕi decât alţii. Şi cu tóte acestea greşelile de temperament îşi au locul lor în descriere, a iubirii, şi biblia ne admoniéză de repeţite ori, ne face atenţi la ele ca la cele mai stricăciόse scăderi ale naturei omenesci.

Este curios, că astfeliu de greşeli întimpinăm adese-ori tocmai la ómeni, de altcum escelenţi; ele sunt adeseori unica pată ale unui caracter de altcum nobil. Cunóscem bărbaţi, contra cărora n'am avé nimica de ḑis, decât numai că se irităză fórte uşor, cunóscem femei, cari ni-se par a fi fără scăderi, numai sunt prea simţitóre, ba se indispun, se alteréză chiar fórte uşor. Legătura acésta dintre pĕcatele temperamentului şi caracterul strict moral este una dintre cele mai curióse şi triste enigme ale eticei. Lucrul este astfeliu: sunt dóuĕ clase mari de pĕcate, păcate contra corpului şi pĕcate contra spiritului.

La fiul cel rătăcit avem un esemplu de feliul celor dintâiu, la fratele seu de feliul celor din urmă. Ómenii de aşa numit bun ton nu pot sta nici pe un moment la îndoélă, ce este mai rĕu, fiul cel rătăcit este, care dă de ruşine. Dar este judecata acésta corectă?

Nu ni-se cade, ca sĕ ne punem unul altuia pĕcatele şi greşelile în cumpene, şi „mai dure şi mai fine" sunt espresiuni omenesci; dar pĕcatele în natura nóstră mai înaltă, pĕcatele contra spiritului mai cu greu sĕ pot erta decât pĕcatele în natura nóstră inferióră, şi în ochii aceluia, care este iubirea, nu un pecat contra iubirii póte fi de o mie de ori mai reu. Nici un viţiu, nici o aplicare luméscă, nici o sgârcenie, nici un traiu destrămat nu are putere mai mare de a submina crescinătatea, decât tocmai aceste pĕcate ale temperamentului. Vulpile cele mici sunt cari strică via! Nimic nu are influinţă mai mare de a amări viéţa de a sămêna duşmănie, de a strica legĕtura cea mai sfântă a familiei, de a despoia pre bărbaţi de demnitatea lor bărbătéscă pe femei de adevĕrata natură femeiască, de caracterul femeesc, pre copii de simţul lor dragalaş copilaresc decât aşa numitele greşeli de caracter, o natură violentă, înfocată, reutăciósă şi împotrivitóre. Viţiurile acestea pórtă vina la atâta miserie, la atâtea nenorociriri din lume.

(Va urma.)

Deputatul Parteniu Cosma, avênd în vedere, că doi deputaţi aleşi în comisiunea financiară au obţinut concediu pe întrégă durata sesiunei, şi că unul — vorbitoriul — încă face parte din aceea comisiune, făr însĕ de a puté participa la şedinţe, fiind în acelaşi timp ocupat ca membru al comisiunei organisătóre, ér de altă parte avênd în vedere, că acésta comisiune are afaceri de mare importanţă, cere sĕ fie dispensat din comisiunea financiară şi se rógă ca comisiunea acésta sĕ se întregéscă cu alţi 3 deputaţi, — sinodul în considerarea ponderóselor motive aduse, dispensând pe deputatul Parteniu Cosma de membru în comisiunea financiară, o întregesce prin alegerea deputaţilor Tuliu Roşescu, Silvestru Moldovan şi Nicolau Cosma.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 10 óre şi punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, şedinţa se încheie la 1 óră după améḑi.

Şedinţa a III-a, ţinută la 14/26 Aprile, 1892.

Se cetesce protocolul şedinţei a II-a dela 13/25 Aprile a. c. şi se autentică.

Presidiul presentéză cererile de concediu ale deputaţilor:

a) Ioan cav. de Puşcariu pe întrégă durata sesiunei;

b) Iosif Puşcariu pe 5 ḑile;

c) Pompiliu Piposiu pe întrégă durata sesiunei.

d) George Şandor pe 3 ḑile. — Concediile cerute se acórdă.

Presidiul insinuă, că de la presidiul consistoriului archid. se promovéză:

a) Raportul general al fundaţiunei „Şaguna“ dimpreună cu bugetul pe 1893;

b) raportul general al comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane cu bugetul pe 1893;

c) raportul comisiunei administrative a tipografiei archidiecesene, prin care cere ca sĕ se institue un director al tipografiei, — Se iau spre sciinţă şi se predau celea 2 dintâiu comisiunei financiare, cea din urmă comisiunei organisătóre.

Presidiul presentéză mai departe:

a) Protestul lui Ioan Bărbos şi soţi, contra deputatului sinodal Nicolau Cosma ca sĕ nu se verifice, — se predă comisiunei verificătóre.

b) rugarea a lor 72 de parochieni din Pĕtrângeni, tractul Abrudului pentru a li se întări actul alegerei de preot întêmplată în 28 Novembre, 1891;

c) rugarea parochului Iosif Stănescu din Ghero-Oşorheiu tractul Cluşului pentru un ajutoriu anual de fl. 100 ca catechet la scólele elementare superióre şi reale de stat din Huedin, se predau comisiunei petiţionare.

Deputatul Parteniu Cosma face următórele propuneri:

a) Deóre ce identitatea persónei, care figuréză ca autor al telegramei, nu se póte constata, rugările înaintate la sinod pe cale telegrafică nu se consideră şi nu pot servi drept obiect de pertractare.

b) Se îndrumă comisiunea organisătóre, ca luând la revisiă „Regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archidiecesan“ sĕ-l intregéscă cu conclusele luate pănă ací ca părţi intregitóre ale aceluia şi eventual sĕ propună modificările ce le va mai considera de necesare pentru completarea lui şi încă în sesiunea actuală sĕ substérnă sinodului spre pertractare tecstul regulamentului întregit, — se predau comisiunei organisătóre.

Deputatul Zevedeiu Mureşian face următórea propunere: Invĕţătorii români gr. or. din archidiecesă se binevoiască a face paşii necesari pentru edarea unei atare foi, care sĕ fie deobligată a o prenumĕra tóte comunele din archidiecesa nóstră, avênd a fi proprietatatea bibliotecelor scolare, — se predă comisiunei scolare.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre.

Raportorul acesteia, deputatul Ioan de Preda vine a refera asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din 1 Aprile a. c. Nr. 2877 Plen. despre activitatea aceluia în şedinţele plenare în anul 1891, care raport fiind tipărit şi împărţit între membrii sinodului, la propunerea comisiunei, — se privesce de cetit, se primesce ca basă la desbaterea specială, şi se acludă la protocol sub litera . . .

In referada specială asupra p. 1 din raport la propunerea comisiunei, — sinodul ia spre sciinţă partea cuprinsă în punctul 1 din raport, anume numĕrul pieselor întrate, resolvirea şi împărţirea lor după resorturi şi referenţi şi despre numĕrul şedinţelor plenare bisericesci, scolare şi epitropesci.

La punct II din acelaş raport, referitoriu la întimpinarea Maiestăţii Sale Preaînălţatului împĕrat şi rege al nostru Francisc Iosif I, din partea unei deputaţiuni sub conducerea Esc. Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul în Bistriţa în 1/13 Septembre 1891 cu ocasiunea venirei Maiestăţi Sale în acel oraş, aflător pe teritoriul provinciei nóstre metropolitane în conformitate cu propunerea comisiunei, — sinodul aderând pe deplin la vederile şi simţĕmintele cărora Escelenţia Sa I. P. S. D archiepiscop şi metropolit le-a dat espresiune cu acésta ocasiune înaintea Maiestăţii Sale ces. şi reg. apostolice, ia cu viuă plăcere şi recunoscinţă act despre alocţiunea şi preagraţiosul respuns, urmat la alocuţiunea Esc. Sale şi decide, ca cuvêntul de întimpinare şi preagraţiosul rĕspuns al Maiestăţii Sale sĕ se aclude la protocolul sinodal sub lirerele . .

Punctul III din raport referitor la schimbările în personalul consistorial, întêmplate în decursul anului 1891 şi la trecerea din viaţă a asesorului consistorial Ioan Ratiu şi Ioan Popescu, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă şi sinodul dă espresiune prin sculare regretului seu pentru perderea valoroşilor asesori Ioan Raţiu şi Ioan Popescu şi decide, ca în decursul sesiunei actuale sĕ se facă alegeri nóuĕ pentru locurile devenite vacante.

Punctul IV despre ţinerea congresului nostru naţional-bisericesc în 1/12 Octobre 1891 şi punctul V. despre reconstituirea organelor şi corporaţiunilor nóstre bisericesci pentru periodul 1891 — 1893 la propunerea comisiunei, — se iau spre sciinţă.

Punctul VI privitor la întregirea protopresbiteratelor vacante şi trecerea din viaţă a emeritatului protopresbiter Simeon P. Moldovan dín Turda, la propunerea comisiunei, — se ia spre sciinţă, cu adausul, ca deóre-ce consistoriul încă nu a satisfăcut conclusului sinodal din anul trecut de sub Nr. 43 privitor la întregirea protopopiatului Sighişórei, acela este din nou provocat, ca pănă la procsima sesiune sinodală negreşit sĕ reguleze acésta afacere, ér în privinţa trecerii din viaţă a emeritatului protopresbiter Simion P. Moldovan sinodul 'şi esprimă condolenţa sa prin sculare.

Puntul VII referitor la ajutoriul de stat pentru biserica nóstră, deóre-ce conclusul sinodal Nr. 45 din anul trecut n'a adus resultatul aşteptat, sinodul, la propunerea comisiunei, — îndrumă consistoriul archidiecesan ca cât mai curênd sĕ sustérnă Inalt minister reg. mag. do culte o rugare, prin care acelaşi este recercat, a arĕta consistoriului ce prisosinţă s'au făcut în decursul anilor espiraţi din celea 24.000 fl. dotate bisericei nóstre, şi spre ce scopuri fu aceea prisosinţă întrebuinţată. Se róge mai departe pre Inalt. minister numit ca prisosinţele de pănă aci precum şi celea ce se vor mai face în viitor se le administreze la fondurile menite pentru ajutorarea preoţilor din archidiecesă; ér Escelenţia Sa Inalt Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit este deasemeuea respectuos rugat, ca se-şi esercieze influinţa Sa în aceiaşi direcţiune...

Punctul VIII referitor la ajutórele date din fondul bisericelor, punctul IX referitor la împărţirea scólelor şi învĕţătorilor şi a catecheţilor din bugetul fondului scolariu eparchial, punctul X privitoriu la împărţirea ajutórelor din fondul Rudolfin, punctul XI privirilor la ajutórele date din fundaţiunea „Andronic“ precum şi alinea de închieere, în care se arată, că alte obiecte speciale de mai mare îrsĕmnĕtate se substern pelângă esibite separate, la propunerea comisiunei se iau spre sciinţă.

(Va urma.)

Raportul general

al consistoriului archidiecesan, despre activitatea sa în şedinţe plenare în decursul anului 1891.

Nr. 2877 Plen.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Consistoriul archidiecesan, are onóre a aşterne Preavenerabilului Sinod archidiecesan asupra lucrărilor mai momentuóse, cari au fost obiectul ocupaţiunei sale în *şedinţele plenare* din anul 1891, următoriul raport:

I. *A.* Cât mai întâiu pentru *lucrurile de birou,* în decursul anului 1891 au întrat preste tot 8096 esibite, în asemênare cu anul precedent 1890 cu 8736, mai puţin cu 640 esibite.

Din acelea au fost date în referată:

1. Asesorului protosincel *Nicanor Frateşiu:*
a) plenare 10, *b)* bisericesci 8, *c)* epitropesci 694, laolaltă 712.

2. Asesorului protopresbiter *Zacharia Boiu:*
a) plenare 389, *b)* bisericesci 227, *c)* scolare 481, laolaltă 1097.

3. Asesorului protopresbiter *Moise Lazar:* bisericesci 1209.

4. Asesorului protopresbiter *Nicolau Cristea:* plenare 1, bisericesci 677, laolaltă 678.

5. Asesorului protodiacon *Mateiu Voileanu:* scolare 1836.

6. Asesorului *Gerasim Candrea: a)* plenare 279, *b)* epitropesci 1728, laolaltă 2007.

7. Secretariului consistorial protodiacon Dr. *Remus Roşca:*
a) presidiale 397, *b)* plenare 38, *c)* bisericesci 99, *d)* scolare 20,
e) epitropesci 3, laolaltă 557.

B. Şedinţe consistoriale s'au ţinut:

1.	plenare:	ordinare	8,	estraordinare	4
2.	bisericesci:	„	35,	„	5
3.	scolare:	„	42,	„	4
4.	epitropesci:	„	39,	„	6
	cu totul	ordinare	124,	estraordinare	19.

C. Restanţe s'au aflat la 31 Decembre 1891:

la asesorul	Nicanor Frateşiu	3
„ „	Zacharia Boiu	29
„ „	Moise Lazar	48
„ „	Nicolau Cristea	26
„ „	Mateiu Voileanu	2
„ „	Gerasim Candrea	555, şi anume

304 raţiocinii şi 232 cereri pentru ajutoriu din fundaţiunea „Andronic“. Cu privire la aceste din urmă însĕ se observă, că petiţiunile pentru ajutoriu din fundaţiunea „Andronic“ sunt resolvite tóte la conferirea ajutórelor în cestiune; ér cele privitóre la raţiocinii se resolvesc succesive pe calea sa.

II. Precum în anul 1890 la Oradea-mare, aşa în 1891 a avut onóre biserica nóstră a se presentá înaintea preagraţiosului nostru Monarch în oraşul Bistriţa, la 1/13 Septembre. Aici sub *A.* se presentéză Preavenerabilului Sinod atât alocuţiunea Archiepiscopului-Metropolit făcută în numele bisericei nóstre, cât şi preagraţiosul rĕspuns al Maiestăţii Sale.

III. Cu privire la *schimbările în personalul consistorial,* ce s'au făcut în anul 1891, se aduce la cunoscinţa Preavenerabilului Sinod, că asesorii clericali şi mirenesci, aleşi în sinodul din 1891, pentru periodul present, în şedinţa plenară dela 3/15 Iuniu 1891 au depus jurămêntul prescris în § 120 al statutului organic şi şi-au început cu datul acela activitatea de asesori consistoriali.

Tot cu privire la acest obiect însĕ avem trista datorinţă a notificá Preavenerabilului Sinod încetarea din viéţă a asesorilor consistoriali onorari Ioan Raţiu, întêmplată la 10/22 Iuniu 1891 şi Ioan Popescu, întêmplată la 3/15 Martiu a. c.

IV. La 1/13 Octobre 1891 s'a deschis *Congresul* nostru naţional-bisericesc; alegerile pentru acela s'au dispus de timpuriu şi s'au făcut încă pe la finea anului 1890 în modul prescris de legile şi normativele nóstre bisericesci, şi conclusele congresuale relative la organele nóstre bisericesci din archidiecesă s'au adus la cunoscinţa acelora.

V. *Reconstituirea organelor şi corporaţiunilor* nóstre bisericesci pentru periodul 1891—1893 s'a făcut în tótă archidiecesa în linisce şi ordine, şi tot asemenea au decurs şi sinódele protopresbiterale pentru anul 1891 cu escepţiunea celor dela Dobra şi dela Cetatea de pétră, unde din causa nepresentărei membrilor în numĕr de ajuns, nu s'a putut întruni sinódele protopresbiterale în decursul acelui an. Spĕrăm însĕ, că în urma dispoziţiunilor congresuale, luate cu privire la acéstă causă, atari iregularităţi în venitoriu vor încetá.

VI. Cu privire la *protopresbiteratele vacante,* însemnăm înainte de tóte, că alegerea de protopresbiter în tractul Sighişórei, făcută încă la anul 1886, dar pentru gravamenele ridicate asupra ei ţinută în suspens, acum se apropie de finalisarea ei.

Din celelalte protopresbiterate vacante, la cari în decursul anului 1891 şi pe la începutul anului curent 1892, în urma încetării din viéţă a protopresbiterilor tractuali Ioan Raţiu şi Alecsandru Tordăşian, s'au adaus şi tracturile *Haţegului* şi *Albei-Iulie*, s'a întregit protopresbiteratul Cluşului; de asemenea s'a făcut alegerea şi în tractul *Abrudului*, dar în sensul § 25 al regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, consistoriul în privinţa cestui din urmă a dispus alegere nouă. Tot asemenea s'au făcut pregătirile de lipsă pentru întregirea protopresbiteratelor *Devei* şi *Mediaşului*, fiind numiţi deja şi comisarii consistoriali pentru conducerea alegerilor şi restând încă numai însuşi actul alegerei. In protopresbiteratele vacante de mai nainte séu venite în vacanţă în decursul anului, s'au instituit la timpul seu administratori protopresbiterali şi s'au dispus cele de lipsă pentru întregirea lor.

În fine amintim la acest loc, că emeritatul protopresbiter al tractului Turdei *Simeon Pop Moldovan* a încetat din viéţă la 20 Octobre 1891.

VII. În ce privesce *ajutoriul dela stat* al bisericei nóstre, anul espirat n'a adus nici o schimbare şi nici un incident nou în privinţa aceluia.

VIII. Ajutórele *din fondul bisericelor* pentru zidirea, repararea şi înzestrarea bisericelor, la propunerea senatului bisericesc, s'a votat totdéuna în plenul consistorial. Conspectul bisericelor împărtăşite din bugetul anului 1891, se alătură acestui raport sub litera *B.*

IX. Tot asemenea se alătură sub *C.* şi conspectul *scólelor şi învĕţătorilor*, şi lângă acestia din urmă şi al catecheţilor, cari din modestul buget al fondului scolariu eparchial s'a putut împărtăşi cu câte un mic ajutoriu.

X. Din *fondul Rudolfin*, din care după statutul fondului de pensiuni al archidiecesei dela 1 Ianuariu 1892 încóce are a incurge a patra parte a venitului anual la fondul de pensiune, pentru 1891 s'au împărțit ajutórele după pracsa îndatinată. Conspectul comunelor bisericesci și al persónelor preoțesci, care s'au împărtășit cu ajutóre din fondul acesta, se alătură acestui raport sub litera *D*.

XI. Ajutórele din *fundațiunea Andronic* pentru meseriașii români de religiunea nóstră s'a distribuit după conspectul, ce se aclude aici sub *E*.

În special s'au împărtășit din fundațiunea acésta:

a) cu ajutóre de câte 30 fl. v. a. 80 învĕțăcei de meserii mai înaintați, unii chiar și numai începĕtori, preste tot cu ajutóre în sumă de . 2400 fl.

b) tineri absolvenți și declarați de sodali în numĕr de 10, cu ajutóre în sumă de 300 fl.

c) sodali, cari au practisat meseria lor un șir de ani și sunt în condițiunea de a se face măestri 10, cu suma de . . . . 1000 fl.

preste tot 100 persóne cu . 3700 fl.

Causa acelei împrejurări, că suma împărțită în anul acesta e mai mare decât cea din anul espirat, este de o parte crescerea fondului și a intereselor lui anuale, de altă parte, că mai mulți învĕțăcei împărtășiți au devenit sodali, și ajutórele lor au devenit disponibile.

Ajutórele pentru învĕțăcei, spre a se face sodali, s'au dat în suma de câte 30 fl., ér' pentru sodali spre a se puté face măestri în suma de câte 100 fl.

Din conspectul provocat mai sus Preavenerabilul Sinod va binevoí a luá la cunoscință nisuința consistoriului, de a se împărtășí după putință tóte feliurile de meserii, precum și tóte ținuturile țĕrei.

Alte obiecte speciale, date în competința plenului, precum: causa înființărei unei episcopii pe teritoriul archidiecesei, conclusul congresual la propunerea sinodului archidiecesan pentru locurile de scrutinarea alegerilor sinodale și congresuale, dispozițiunile luate pentru punerea în lucrare a fondului de pensiuni archidiecesan, alegeri pentru sinodul archidiecesan în locurile venite în vacanță, ș. a. se vor substerne Preavenerabilului Sinod pe lângă esebite separate.

Ér de încheiarea acestui raport avem onóre a aduce la cunoscința Preavenerabilului Sinod, că însărcinările date consistoriului, acela le a dus în deplinire și despre acésta, unde a credut de lipsă séu a fost chiar însărcinat, și urméză din partea aceluia rapórte speciale.

Cronică.

Budapesta, 8 Aprile 1892.

(Aparițiuni literare unguresci. — Demonstrațiunea pentru și contra prof. Dr. Pauer. — Pseudonimii în lături. — O convingere vechie.)

Am asceptat cu dor sosirea dilei de repaus, în care sĕ-ți pot, d-le redactor, împărtăși unele impresiuni din capitala Maghiariei.

Dar' zădărnicie!

Ințelepciunea, neînțelésă de mintea omenéscă, adese dispune altcum decum 'și propune bietul om!

Așa și în casul de față. — Chiar când numai câteva óre me despărțiau de a-'mi ajunge ținta nisuințelor continue de mai mulți ani, — atunci róta se întórse și eu am rĕmas însetat — asemenea lui Sisifus din mithologie.

Dar ceea ce era se fie: va și fi! Timpul trece; dar' și vine: și vie cu bine!

Premit, că nu me preocupă óre-cari cestiuni politice. Politica actuală este o perdere de timp, care se schimbă ca vêntul de primăvară. Par că e în adins menită a seduce opinia publică și prin fluctțiunile sale a și detrage ori-ce din valórea sa efemeră. Deci fie politica a politicilor!

Mie mi au atras atențiunea aparițiunile literare unguresci ale capitalei nóstre. Vrênd nevrênd trebue se admir numĕrósele opuri scientifice, cari di de di rĕsar ca ciupercile după câte o ploiță călduță și împodobesc gémurile librăriilor luminate cu electricitate. Afli prin aceste gémuri: jurisconsulți cât de mulți, filosofi. istorici, geografi, fisiologi, pathologi, chirurgi, chemisti, matemateci, etnografi, economiști naționali, filologi, pedagogi, romancieri, noveliști și alți mulți savanți.

Chiar și bietul Cant vorbesce unguresce. Kritik der reinen Vernunft s'a botezat în: Tiszta észkritikája. — Maghiarii s'au pus pe lucru și toți produc! Așa se și cuvine unui centru, care își arógă rola de a civilisa orientul. Ér acésta se va ajunge numai prin cultură, căci cultura conduce lumea.

Despre unele din aparațiunele mai nóuĕ, cu deosebire pe terenul istoriei, care ne intereséză și pre noi românii, plănuisem a ți face o dare de samă — Am aflat unele lucruri din cari noi multe putem învĕța, se înțelege dacă cunoscem adevĕrul în tótă obiectivitatea sa, dar 'mi lipsesce încă liniștea recerută pentru depingerea unei icóne fidele, despre ceea ce mi-am propus: drept aceea timpul treacă ér în cel ce urméză 'mi țin de datorință a reveni asupra planului meu. — Nu vreau sĕ me grăbesc, ci vréu sĕ rumeg bine tot ce'ți voiu scrie, deórece cam cunosc gustul publicului românesc și simțul sĕu de dreptate. Sciu că'l intereséză prea puțin ceea ce se petrece în capitale, ér lucrurile cu córne, le desconsideră.

Și are bietul român tótă dreptatea!

Capitalele n'au lăsat românului nici o suvenire plăcută, ér lucrurile cu córne n'au adus nimerui fericire permanentă. Deci de ce sĕ'și pérdă timpul tesaurul cel mai prețios, cu lucruri fără valóre.

Pentru români, un popor real și cu sânge rece au mai mult farmec: munții, cari prin vicisitudinile trecutului plin de suferințe, au fost scăparea némului nostru, colinele și poenile, pe cari 'și pasc păstorii turmele lor, văile și câmpiile, prin cari sună și resună doinele românului. Aceste sunt și conțin viața și desfătarea nóstră, și nici decum capitalele cu parcurile și misteriile lor, fie ele chiar cele ale Parisului.

Cu tóte aceste o scenă viforósă din capitala Budapesta, din universitatea de sciințe unguréscă nu póte fi indiferentă publicului nostru. Ințeleg: demonstrațiunea pentru și contra profesorului universitar Dr. Pauer Imre, la care am fost și eu însumi părtaș. Ea a fost, la aparință, un tămbălău comun, find că nu este ceva nou, în realitate însĕ un act serios menit a avea urmări acum neprevĕdute.

De sigur a-ți cetit despre afacerea „Un corifeu învĕțat (Dr. Pauer Imre) și „Plagiosippus“ (un pseudonim).

Generațiunea mai nóuĕ, care a cercetat universitatea din Budapesta, sau a studiat vre'un gimnasiu unguresc, cunósce pre prof. Pauer, canonicul ordului premonstrateu și membrul academiei de sciințe ung. El este privit de un stâlp al filosofiei. Manualele sale de: Psichologie, Logică, Istoria filosofică, Teoria determinismului etc. i-au câstigat bun renume. Prelegerile sale erau de mulți ascultate, deórece Pauer ca representat al direcțiunei fisiologice, representate în Germania prin Wundt voia se înlocuiască filosofia vechiă, care supîmpărția bietul suflet în mai multe facultăți, prin filosofia nóuĕ basată pre fiziologie. Astfel țintea și țintesce a introduce în patrie sistemul obicinuit în Germania. Și nu fără succes. D-deu a dat lui Pauer facultatea de a vorbi clar și precis și destul de convingĕtor. Scrierile sale au fost premiate de academia ung. autorul numit de prof. universitar și membru al academiei de sciințe ung. Deci da din puteri înainte.

Dar când se părea, că a ajuns zenitul, étă, că se ivesce „Plagiosippus“, surprinde învĕțații și publicul cu o broșură, în care reduce valórea corifeului la zero. După espuneile lui Plagiosippus corifeul Pauer *a)* este un simplu plagiator demn de compătimit *b)* un traducătoriu sub tótă critica și *c)* un cap întunecat, care confundă noțiunile elementare și părerile filosofilor de direcțiuni opuse (precum Wundt și Schoppenhauer). Ba ce e mai mult și mai de mirat, susține, că Pauer însuși n'a înțeles ce a plagiat și că a sedus publicul provocându-se la opuri, pe cari în realitate nu le-a vĕdut nici când.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Presidentul Bucovinei.) Scirile din Cernăuți anunță, că de president al provinciei Bucovina în locul contelui Pace a fost numit bar. Plappart șef de secție în ministeriul din Viena. Până acum încă nu e cunoscut, ce va face guvernul cu contele Pace.

*(Desvălirea monumentului Radetzky.) In 24 Aprile s'a făcut în Viena desvălirea monumentului unuia dintre cei mai mari eroi și strategici ai timpului mai nou, a mareșalului Radetzky. A fost o sĕrbătóre măréță militară, la care a luat parte întrégă populațiunea Vienei și o mulțime de public, adunat din tóte părțile monarchiei. In rêndul celor dintâiu se aflau 14 mii de veterani, cari au luat parte la luptele din Italia sub Radetzky, întrégă milița din Viena a fost concentrată și comandată de comandantul Schönfeld. Archiducii, principii, miniștrii din ambele părți ale monarchiei, o mulțime de notabilități și rudeniile lui Radetzky au fost de față la desvălire. Câteva minute înainte de 12 óre, sunetul trimbițelor dete de veste sosirea monarchului. La sosire 'l întimpină archiducele Albrecht cu o vorbire pĕtrundĕtóre, în care desfășură meritele lui Radetzky, istoricul monumentului și accentuà, că ridicarea monumentului, la care a contribuit tóte popórele și tóte clasele societății, este vie dovadă de loialitatea și simțul de jertfire al popórelor monarchiei atât în timp de pace cât și de resbel. Lăudà activitatea comitetului rĕstrins și în special pe praședintele Dumba. Monarchul rĕspunse în ton mișcător, bucurându-se de măréța sĕrbătóre și aducênd în legătură de odată cu acéstă sĕrbătóre și meritele archiducelui Albrecht. După terminarea vorbirei se desvălì monumentul în sunetul tunurilor, dobelor și al imnului împĕrătesc. Séra s'a dat o representație teatrală festivă.

* Invitare la *„Producțiunea“ impreunată cu cântări, teatru și dans* care se va țíné Duminecă, în 1 Maiu st. n. 1892 în sala dela „Gesellsaftschaus“. La concert au binevoit a'și oferi concursul membrii activi ai „Reuniunii române de cântări din Sibiiu„ d-șora Alecsandrina Cunțanu și dl Ioan Damian oficial cons.

Programa:

A. Concert.

1. *„Osteanul român“* (cor micst), de ⁂

2 *Dóuĕ coruri de dame: „Séra“ „Intimpinarea primăvărei“* de Wiest.

3. *Dóuĕ cântece pentru o vóce de bas,* esecutate de dl Ioan Damian, oficial cons. și membru activ al reuniunei române de cântări din Sibiiu“:

a) „Credință în primăvară“ de F. Schubert;
b) „Mândruliță dela munte“, de Șerbănescu.

4. *„La isvor“*, (cor micst) de Th. Gangler.

5. *Dóuĕ coruri de bărbați:*

a) „Primăvara“, de ⁂
b) „Coróna cufundată“, de H. Bönicke.

6. *Dóuĕ cântece pentru o voce de bas,* esecutate de dl Ioan Damian:

a) „Cunosc un ochiu“, romanță de A. Reichard,
b) „Scii tu mândră, ce ți-am spus“, de G. Dima.

Acompaniarea la pian o provede d-șóra Alecsandrina Cunțanu, membră activă a „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“. In pausă musica va delecta publicul.

B. Teatru.

Peatra din casă.

Comedie cu cântece într'un act, de V. Alecsandri.

Începutul la 8 óre séra. — Intrarea de familie à 3 persóne 1 fl. 50 cr., pentru domni 80 cr, damele 40 cr. — O loge 3 fl. — Bilete de întrare se capĕtă dela 16/28 Aprile în „Institutul tipografic“, strada Măcelarilor Nr. 21, în „Librăria archidiecesană“, strada Măcelarilor Nr. 37 și séra la casă.

Suprasolviri benevole se primesc cu mulțĕmită și se vor cuita pe cale diaristică.

* (Pușcă cu vitriol.) Comadantul Mattei, care a fost numit comisar al guvernului pe lângă consiliile de rĕsboiu din Paris, a presentat ministrului de rĕsboiu o ciudată invențiune: o pușcă cu vitriol.

Comandantul Mattei și-a construit pușca sa cu vitriol după modelul vaporizatórelor de parfum, care au forma revolverelor. Inventatorul avea mai cu sémă dóuĕ greutăți de înlăturat: alegerea unui metal neocsidabil și vêntul care, din față, ar fi putut arunca înapoi asupra trăgătoriului și nu asupra dușmanului lichidul corosiv. Pentru a resolvi acéstă îndoită problemă, comandantul Mattei a ales ca metal nichelul, și a înlocuit țéva puștei printr'un tub cu culisă care va putea sĕ se întindă de patru—cinci metri.

Convocare.

Pe basa conclusului comitetului central ddto 22 Ianuariu a. c., și în conformitate cu §-ul 25 din statute; biroul despărțămêntului I al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul al X-lea „Brașov“, are onóre a convoca adunarea generală a acestui despărțĕmênt pe 20 Aprile a. c. la 8 óre a. m. în sala scólei române gr. or. din Satulung bis. Sft. Adormiri cu următoriul

Program:

1. Cum sĕ se cultive atențiunea în copil (temă liberă).
2. Propozițiunea și părțile ei principale (prelegere practică).
3. Propuneri de sine stătătóre.
4. Decisiune ulterióră asupra monumentului, ce are a se ridica din partea acestui despărțământ în memoria decedatului Ioan Popescu, ca fost membru al acestui despărțĕmênt.

Săcele în 6/18 Aprile, 1992.

Secretar:
Elisei Gabor.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Aprile 1892

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ng. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5 65	5.64
Napoleon	9.50½	9.49
100 marce nemțesci	58.62½	58.60
London pe (poliță de trei luni)	119.80	119.75

Nr. 127. (57) 2—3

Concurs repețit.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Panc cu filia Sĕliste, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluțiunei Preavenerabilui consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972, B. se publică a 2 óră concurs, pentru intregirea aceleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreunate cu acest post, statorite și cuprinse în protocolul cumitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenții pot lua informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral și cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă, au a și așterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Dobra, la 25 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de **Crainic,**
protopresbiter.

Sz. 1796/1892 urb. [58] 2—3

Hirdetmény.

Ezennel közzé teszem, hogy a nagysinki általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére, és pedig a képviselet rendezése, a müködő mérnők megválasztása és a költs g előirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot folyó évi május hó 16-ának dél előtti 9 órájára tüztem ki, Nagy-sinkre a községi iroda helyiségbe, melyre összes érdekelteket hirdetményileg oly figyelmeztetéssel idézem meg miszerint elmaradásuk, az eljárás folyamotát akadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1892 évi márczius hó 19-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Kelemen György,
eljáró biró helyet:

Incze Domokos,
kir. tszéki biró.

Sz. 2375/892 polg. [65] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzé teszi, hogy Kis Csür község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni ált. takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s annak határnapjául 1892 évi julius hó 4-ik napját d. e. 9 órakkor a kis csüri községi irodába kitüzte

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes érdekelt birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. tőrvényszéknek 1892 évi Aprilis hó 19-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor,
elnök.

Poszta Gábor,
jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriș	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadișul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. **Cluș.** pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	**Ghiriș**	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. **Teiuș.** pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copșa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighișóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Brașov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	**Timiș**	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.52	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Banița		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroșeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timișóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriș**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighișóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. Timișóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—		=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveț	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeș	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleț	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7.20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaț	10.34	6.49	8.30	—	—
—	--	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliș	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52 10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuș** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

—	3.—	10.57	—	7.10	pl. **Copșa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
—	3.31	11.27	—	7.43	Șeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
—	4.15	12.08	—	8.27	Lómneș		8.30	5.25	—	11.09
—	4.46	12.38	—	8.59	Ocna		8.02	4.58	—	10.43
—	5.10	1.—	—	9.23	sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoș		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oșorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	5.45	2.58		Brașov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Brașov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oșorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 42. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Aprile, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 17 Aprile, 1892.

Coreligionarii nostri sêrbi de ani de ḑile se trudesc, ca sĕ vină la un înţeles în ce privesce constituţia bisericéscă, ce vor sĕ-şi dea.

După atâtea frământări, după ce un proiect de statute după altul a fost abandonat, acum sĕ pare a se apropia şi acésta afacere de finalisare.

Ḑicem, se pare, căci uşor se póte întêmpla, ca nici acum sĕ nu întimpine proiectul comisiunei de 15 consensul episcopatului, care după cum transpiră din ḑiare ca „Pester Lloyd" ar dori ca aşeḑarea capelanilor şi diaconilor sĕ fie lăsată la buna chibzuinţă a episcopului şi poporul sĕ renunţe dela dreptul de a alege şi pe acesti funcţionari subalterni

Acésta e cea mai esenţială divergință, ce esistă pănă acum între episcopat şi între elaboratul comisiunei congresuale, căci celelalte dorinţe, ca asesorii consistoriali sĕ fie numai din cler, că parochul sĕ fie preşedintele comunei bisericesci şi lângă paroch sĕ fie şi un al doilea preşedinte mirén, dacă cumpĕnim bine împregiurările şi în genere spiritul bisericei ortodocse, nu pot forma mari pedeci pentru de a ajunge la înţeles.

Dreptul electoral apare deci stirbit în mod esenţial, căci dacă diaconii şi capelanii se denumesc în anumite locuri, de regulă denumiţii vor căuta prin contactul ce'l au cu poporul, prin mijlócele de cari dispun trăind în mijlocul poporului a-şi asigura şi la alegerea definitivă de parochi reuşită şi astfeliu poporul numai în rari casuri va usa de dreptul de alegere fără de a fi influinţat prin denumirea anticipată.

Poporul sêrbesc — deci numai cu greu va renunţa dela dreptul ce a eserciat pănă acuma în biserică, la dreptul de a-şi alege el funcţionarii, şi de aci uşor se póte întêmpla, ca sĕ se amâne pe multă vreme starea de acum în biserica sêrbéscă.

Alta e întrebarea, dacă dorinţa episcopatului e justă sau ba şi noi cu acésta parte a lucrului voim sĕ ne ocupăm şi acésta e ce ne îndémnă ca sĕ scriem în meritul acestui obiect.

Dreptul electoral este un drept de bună sémă frumos acolo, unde se eserciază de ómeni, cari sciu usa de el, şi unde nici corupţiunea nici alte influinţe stricăciόse nu se pot validita

Ei bine, sêrbii din Ungaria ne vor ierta, dacă susţinem, că nici ei nu sunt pe o tréptă mai înaltă în cele culturale decât noi deşi între alte condiţiuni au trăit, alte averi au avut, alte împregiurări favorabile au inriurit asupra crescerei lor.

Pus dar faţă în faţă postulatul episcopatului cu postulatul comisiunei, care nu este dispusă de a ceda din proiectul seu, cu privire la alegibilitatea acestor funcţionari subalterni uşor ne vom sci da părerea, că pe a cui parte este dreptatea. Ce voiesce episcopatul?

Nimica alta, decât ca pe tinerii eşiţi din cursul teologic sĕ-i denuméscă în mod provisoriu de capelani şi diaconi în parochii, pe lângă alţi ómeni mai bĕtrâni ca în acest timp sĕ-i esamineze, sĕ le cunóscă calităţile, sĕ vadă de ce sunt buni şi că óre merită ei, ca la ocuparea unor posturi definitive de parochi ori protopresbiteri sĕ fie aşeḑaţi ori ba.

Dorinţa acésta a episcopatului, erteni-se dacă susţinem, că este o dorinţă fórte justă, o dorinţă, care póte purcede numai din adevĕratul interes ce pórtă episcopatul atât pentru personalul funcţionarilor, cât şi pentru popor.

Câte alegeri de aceste făcute în pripă, câte sguduiri pentru aşeḑarea unui capelan, bună óră la noi şi câte amăgiri.

Poporul uşor se entusiasméză pentru cutare om tinĕr. După ce l'a ales, după-ce vede ce póte acesta, după ce'l cunósce în tóte ale sale, începe a murmura, dar e târḑiu.

De ar fi fost aplicat acel om, ca sĕ-l vadă poporul pe amvon, la lucru şi la funcţiunile pe cari le doresce poporul dela preotul seu, nici odată nu s'ar fi jucat cu dreptul acela sânt electoral, cum s'a jucat atunci, când pe uşor a ales un funcţionar ca apoi sĕ-l aibă pe viaţă şi sĕ nu se mai pótă scăpa de el.

Ni se va ḑice, că principiul e mai pe sus decât consideraţiile de natura acésta.

Sĕ fie — numai cât noi după a nóstră părere bucuros am fi vĕḑut şi la noi o atare dispositiune, căci de multe neplăceri am fi fost cruţaţi şi multe esperienţe amare nu am fi făcut nu numai cu capelanii dar chiar şi cu alţi funcţionari de rang mai înalt în biserică.

Vom vedé cum se vor desvolta lucrurile şi care parte va eşi triumfătóre din acéstă luptă, care sĕ pórtă desigur din ambele părţi bona fide ca sĕ fie spre binele bisericei.

Ori cum va fi — bine va fi, dacă biserica sêrbéscă va eşi din starea de acum, şi sĕ va stabili şi în sinul acesţei biserici ordinea canonică, care de atâta amar de vreme e conturbată, cât din causa episcopatului — cât din a elementului mirean, care sĕ vede, că încă nu judecă cu sânge rece adevĕrata stare a lucrurilor, ci provócă când un conflict, când altul în detrimentul bisericei ortodocse preste tot.

Serbii nu ne au fost mari preteni nici odată, dar ca coreligionari ai nostri am dori sĕ-i vedem eşiţi cât mai curênd din încurcăturile, în cari se află pe terenul bisericesc.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a III-a, ţinută la 14/26 Aprile, 1892.

La ordinea ḑilei urméză raportul comisiunii bisericesci.

Raportorul acesteia deputatul Daniil David, — vine a refera asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din 24 Martiu 1892 ca senat bisericesc, Nr. 2482 Bis. care fiind împărţit între membrii sinodali, la propunerea comisiei, — se privesce de cetit şi sĕ ia ca basă pentru desbaterea specială, avênd a se aclude la procol sub lit ...

In referada specială, punctul I, privitor la şedinţele ţinute de senatul bisericesc şi la esibitele întrate, în decursul anului 1891 la propunerea comisiunii, — se ia spre sciinţă.

Punctul II, despre conscripţia oficială a clerului la propunerea comisiunii, — se ia spre sciinţă cu observarea, că în viitor datele din raport sĕ se aducă în consonanţă cu datele din conspectul alăturat sau cel puţin sĕ se esplice în raport diferinţa numerilor între datele din conspect şi cele din raport.

Punctul III, despre populaţiunea archidiecesană, punctul IV, despre secţiunea teologică a seminarului „Andreian", punctul V, despre esamenele de cualificaţiune punctul VI despre trecerile religionare punctul VII, despre procesele disciplinare, punctul VIII, despre procesele matrimoniale, punctul IX despre convieţiunile nelegale, punctul X, despre starea culturală a poporului din archidiecesă la propunerea comiseunei, — se iau spre sciinţă.

La ordinea ḑilei raportul comisiunii scolare.

Raportorul ei deputatul Teodor Herman referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan ca senat scolar, din 12 Martiu 1892 Nr. 2273 scol. care raport fiind tipărit şi împărţit între membrii sinodului, la propunerea comisiunii,— se privesce de cetit şi se ia ca basă la desbaterea specială, acludându-se la protocol sub lit . .

FOIŢA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Priviţi la fratele mai mare al fiului rătăcit odată mai de aprópe, el este om harnic, sêrguincios, credincios datorinţei sale, ascultătoriu şi cu năravuri curate, încât scim noi, dar étă acest om stă ca un copil încăpăţinat plin de mânie înaintea uşei tatălui seu. „El era mânios" se dice „şi nu voia sĕ mérgă în lăuntru". Ce turburătoriu de pace era acest melancolic în ochii tatălui seu şi în ai servitorilor pentru bucuria óspeţilor şi chiar pentru bucuria fiului rătăcit. Şi câţi fii rătăciţi nu se sfiesc a se reintórce pentru-că fraţii cei evlavioşi dela pragul uşei împărăţiei lui Dumneḑeu pot fi atât de împotrivitori atât de înfricoşaţi.

Ca sĕ putem cunósce pĕcatele de temperament sĕ aruncăm o privire asupra norului furtunos, care s'a grămădit pe fruntea fratelui mai mare. Ce-i cu el? jalusie, invidie, rea voinţă, mânie, trufie, lipsă de iubire, asprime, amor propriu, simţibilitate, supărare, încăpăţinare; acestea sunt insuşirile acestui suflet puţin frumos; ele sunt totodată mai mult sau mai puţin părţile, constitutive ale tuturor tónelor sau indisposiţiunilor. Cum dară, pĕcatele acestea ale spiritului nu pot fi pentru noi şi pentru împregiurimea nóstră mai stricăciόse decât pĕcatele cele grosolane ale fiului rĕtăcit? Nu ne-a rĕspuns însuşi Hs la întrebarea acésta, când ḑice: „Amin ḑic voue, mai curênd vor ajunge în ceriu vameşii şi femeile rĕtăcite decât voi". Pentru ómenii de pănura acésta de o astfeliu de disposiţiune preste tot nu este loc în ceriu. Ei chiar şi în ceriu ar conturba bucuria celor fericiţi. De aceea un om de o astfeliu de natură, afară dacă se renasce, nu póte nici decum întra în împĕrăţia ceriului. El nu **póte**, şi nu se ḑice el nu **va** întra. Sĕ nu me înţelegeţi reu, dar este pe deplin sigur, că numai acela vine în ceriu, care ia în inima sa natură cerêscă.

Acum putem înţelege pentru ce sunt greşelile de temperament atât de însĕmnate: ele sunt o manifestare a disposiţiunei ascunse.

Din causa acésta am îndrăsnit, póte contra asceptării, a vorbí atât de pe faţă, atât de respicat. Temperamentul nostru este o pétră de probă a iubirei, un somn estern al aceleia, sau o descoperire a lipsei nóstre de iubire celei mai interne. Indisposiţia sau voia rea este puroiul cronic al unei răni adênci, o beşică de venin, ce se înalţă din nomolul putred, este o resuflare a stricăciunii ascunse a inimei într'un moment nesupraveghiat, cu un cuvênt este un fulger al simţĕmintelor urâte şi necreştine de sute de feliuri. Este tocmai contrariul răbdării, contrariul bunătăţii de inimă al marinimiei, al politeţii pline de considerare, este contrariul desinteresării, ce licuresce în asemenea tóne din adêncul inimei.

De aceea nu este de ajuns, ca sĕ cârpim numai pe dinafară la caracterul nostru, trebue sĕ cercetăm după causa lucrului, inima trebue reinviată, atunci tonele, disposiţiile cele urite vor înceta de sine. Sufletul însĕ nu se însĕnătoşéză, dacă cercăm se [illegible]turăm numai sucurile cele rele din el, ci trebue se luăm ceva şi înlăuntru, o iubire bogată, un spirit nou, spiritul lui Is. Hs. Décă spiritul lui Hs pĕtrunde spiritul nostru, atunci El înoiesce, curĕţă şi transforméză tótă fiinţa nóstră naturală, numai prin astfeliu de chiemare dumneḑeéscă póte fi scos afară prin charul corespunḑĕtoriu aceea-ce este urît şi neplăcut în fiinţa nóstră naturală, numai astfeliu se póte îndeplini renascerea omului intern, transformarea caracterului. Voinţa bună nu póte transforma, nu póte schimba pre om, timpul încă nu-l póte, Hs îl póte. „Fiesce-care sĕ fie dispus după-cum a fost şi Is. Hs." Unii dintre noi n'au timp mult de perdut; e vorbă de un lucru însĕmnat, de viéţă sau de mórte. Pentru mine şi pentru voi nu pot vorbi destul de serios. Ce ḑice Domnul despre astfeliu de ómeni nereinoiţi? „Iară cine va sminti pre unul dintre acesti mici, cari cred întru mine, mai bine este lui, sĕ-şi spânḑure o pétră de móră de grumazul lui, şi sĕ se înece întru adêncul mării". Nu sunt acestea cuvinte seriόse, sentinţa clară şi lămurită a Domnului nostru Is. Hs, că este mai bine a nu trăí *decât a nu iubi. Mai bine mort decât lipsit de iubire.*

(Va urma.)

La desbaterea specială a acestui raport, partea privitóre la activitatea consistoriului ca senat scolar în anul 1891, partea privitóre la scólele nóstre medii din Braşov şi Brad, apoi partea privitóre la secţiunea pedagogică din seminariul archidiecesan, la propunerea comisiunii, — se iau spre sciinţă

Partea din raport referitóre la scólele poporale şi anume:

Punctul *a*) despre numĕrul elevilor obligaţi a frecuenta scóla poporală, la propunerea comisiuni, — se ia spre sciinţă şi consistoriul se însărcinéză a face pe viitor evident în raport şi numĕrul elevilor, cari frecuentéză scóla în semestrul al II.

Punctul *b*) despre adiustarea scólelor anume despre edificiile scolare, despre grădinele de pomărit şi despre intocmirile de gimnastică la propunerea comisiunii, — se ia spre sciinţă şi consistoriul se îndrumă a arĕta la sesiunea sinodală procsimă cum şi cu ce resultat a satisfăcut conclusului sinodal din anul 1891 Nr. 73 în obiectul provederei scólelor cu modele uniforme de caligrafie şi desemn; a lua cât se póte mĕsurile necesare pentru ridicarea de scóle proprii în comunele bisericesci, unde acele lipsesc şi pentru aducerea scólelor esistente şi ne corespunḑĕtóre în starea recerută de lege şi a stărui ca pelângă fiecare scólă sĕ se procure grădină de pomărit şi acelea grădini tóte sĕ fie cultivate.

Punctul *c*) despre averea scólelor, punctul *d)* despre salarele învĕţătoresci, la propunerea comisiunii — sĕ iau spre sciinţă.

Punctul *e*) despre numĕrul scólelor, la propunerea comisiunii — sĕ ia spre sciinţă, cu aceea adaugere, că consistoriul sĕ însĕrcinéză a face în raport evidente şi datele de pe anul anterior scolar în comparaţiune cu cele curente spre a se putea constata din ele progresul şi eventual regresul.

Punctul *f)* despre învĕţători, punctul *g)* despre catechisare, punctul III despre esamenele de cualificaţiune învĕţătoresci şi esamenele anuale, punctul IV despre visitaţiunea scólelor, punctul V despre ajutóre, punctul VI despre stipendii, la propunerea comisiuuei — se iau spre sciinţă.

Punctul VII despre conferenţele învĕţătoresci, la propunerea comisiunii — sĕ ia spre sciinţă, însărcinându-se consistoriul a arăta la procsima sesiune sinodală, resultatul mĕsurilor luate pentru delăturarea pedecilor, din cari reuniunile învĕţătoresci din districtul Deeş şi Cluş n'au ţinut adunare generală.

Punctul VIII despre alte obiecte scolare şi anume despre procesele disciplinare, la propunerea comisiiunii — sĕ ia spre sciinţă.

Fiind timpul înaintat, şedinţa sĕ închiee la 1 óră d. a. anunţându-se procsima şedinţă pe mâne la órele 9, punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor.

Raport special.

Şedinţa a IV-a 15/27 Aprile.

S'a luat la desbatere raportul comisunei financiare asupra activităţii senatului epitropesc. S'a desbătut propunerea deputatului Ioan Turcu, ca în raport sĕ se facă evidente şi eventualele perderi de averi din singuraticile parochii, şi s'a decis ca unii protopresbiteri sĕ justifice pentru ce nu au stăruit ca raţiociniile sĕ fie supuse revisiunei.

Interesantă a fost discuţiunea asupra propunerei consistoriului referitóre la limitarea cuincuenaliilor profesorilor seminarili şi asesorilor consistoriali.

In acésta şedinţă s'a decis în principiu, ca limitarea sĕ se facă şi pentru cei aplicaţi acum şi nu numai pentru cei ce se vor institui în viitor. R[illegible] I. de Preda, deputaţii: Dr. Ilarion Puşcariu, Strevoiu, Ivan, Dr. Leményi au susţinut, că regularea sĕ se facă şi pentru cei ce sunt aḑi în funcţiune; ér deputaţii I. Hannia, Mateiu Voileanu, Valeriu Bologa, Dr. Vecerdea şi Dr. Bologa că regularea sĕ privéscă numai pe cei ce se vor institui în viitoriu, însĕ cesti din urmă au rĕmas la votare în minoritate.

Şedinţa a V-a ţinută la 16/28 Aprile, 1892.

In şedinţa acésta s'a discutat asupra numĕrului cuincuenalelor, cari s'au redus la 5, asupra timpului. că de când au sĕ încépă a se numera şi s'a statorit, dela 5 ani după întrarea în funcţiune la profesori, şi la asesorii consistoriali după depunerea jurământului la 5 ani, asemenea s'a luat de basă salariul, fără banii de cuartir şi eventual alte emolumente şi s'a statorit suma de 10%, remânênd, ca aceste principii acceptate de sinod sĕ se pună în formă de regulament şi sĕ între în valóre numai decât după sinod. Cestiunea dacă le compete şi viitorilor profesori de cant cuincuenalii a rĕmas sĕ se reguleze în regulamentul seminarial, ér cât pentru cei actuali, cari în punctul acesta şi-au câstigat drept la cuincuenalii, rĕmân în folosinţa drepturilor acuirate, sĕ înţelege, că cu limitarea la 5 cuincuenalii.

Raportul general al senatului bisericesc.

Nr. 2482 Bis.

Preavenerabil Sinod archidiecesan!

Consistoriul archidiecesan, ca senat bisericesc, are onóre a presenta Preavenerabilului Sinod archidiecesan despre activitatea sa în decursul anului 1891 următoriul raport general:

1. Cu privire la activitatea consistoriului în cele formale însemnăm următórele:

Şedinţe a ţinut acest senat în decursul anului 1891, ordinare 35 şi estraordinare 5, cu totul 40.

Din esibitele aparţinĕtóre acestui senat la finea anului a fost neresolvite 75.

2. Cu privire la starea clerului din archidiecesa nóstră transilvană ortodocsă română se presentă următórele date:

a) în centru:

Archiepiscop-metropolit	1
Archimandrit şi vicariu archiepiscopesc . .	1
Protosincel şi asesor consistorial	1
Protopresbiteri asesori consistoriali referenţi .	3
Protopresbiter director seminarial	1
Protopresbiteri profesori seminariali . . .	2
Presbiteri profesori seminariali	2
Presbiter espeditor consistorial	1
Presbiter redactor la „Telegraful Român“ .	1
Protodiacon secretariu consistorial	1
Protodiacon asesor consistorial referent . .	1
Diacon profesor la scóla civilă de fete a „Asociaţiunei transilvane“	1
Suma . .	16

b) afară:

Protopresbiteri actuali	30
Protopresbiteri emeritaţi	1
Administratori protopresbiterali	3
Parochi	834
Administratori parochiali	21
Capelani	65
Diaconi	8
Suma .	962

3. Privitoriu la populaţiune starea se presintă:

1. familii	159,795
2. suflete:	
a) bărbaţi	354,822
b) femei	347,213
Suma .	702,035

Conspectul general despre starea clerului şi a populaţiunei se aclude sub *A.;* éră sub *B.* se alătură un conspect al preoţilor nou chirotoniţi.

4. În seminariul archidiecesan s'au aflat elevi în secţiunea teologică în anul scolariu 1890/91, 59 elevi.

După cursuri elevii au fost:

1. În cursul anului III .	18
2. „ „ „ II .	20
3. „ „ „ I .	21
Suma .	59 şi 2 estraordinari.

Programa seminariului „Andreian“ de pe anul scolariu 1890/91 se aclude sub *C.*

5. Esamene de cualificaţiune au avut loc conform Statutului organic §§ 13 şi 121 în decursul anului 1891 la 25 Februariu şi la 26 August.

La terminul prim s'au supus esamenului 7 candidaţi, ér la al doilea 19 candidaţi. Afară de terminii regulamentari s'au mai supus esamenului de cualificaţiune în decursul anului 2 candidaţi. Cu totul 28:

Dintre acestia au raportat calculii:

Distins	2
Fórte bine	5
Bine	9
Suficient	9
Nesuficient	3
Suma .	28

6. Treceri religionare. Trecerile la biserica nóstră dela alte biserici au fost în decursul anului 1891 la numĕr 246. Dela biserica nóstră la alte biserici 129.

7. Procese disciplinare, în decursul anului 1891 s'au incaminat 5. Din anul precedent au rĕmas pendente 12. Cu totul 17.

Dintre aceste s'au finalisat în 1891

1. Cu destituire	2
2. Cu suspensiune . . .	2
3. Cu mulctă în bani . .	2
4. Cu sistare	2
5. Cu absolvare	1
Cu totul .	9

Au rĕmas pendente pentru anul următoriu 8.

După protopresbiterate procesele disciplinare incaminate în 191 se împart:

Protopresbiteratul	Abrudului	1
„	Avrigului	1
„	Braşovului	1
„	M. Oşorheiului . . .	1
„	Treiscaunelor	1
	Suma .	5

8. Procese matrimoniale în anul 1891 au întrat 132. Din anul precedent rĕmase 18 neresolvite. Cu totul erau dar în anul 1891 de resolvit 150. Din aceste s'au resolvit în decursul anului 140. Au rĕmas pe anul 1892 neresolvite 10, care sunt deja tóte resolvite.

După resultat s'au resolvit:

1. cu divorţiu total	118
2. cu îndreptare la convieţuire . . .	8
3. s'au cassat	7
4. s'au anulat	1
5. s'au înapoiat spre întregire	6
6. au rĕmas neresolvite	10
Suma .	150

După motivele pe basa cărora s'au adus sentenţa, procesele se împart în modul următoriu:

1. din motivul adulteriului	41
2. „ „ urei neînvinse	36
3. „ „ pribegirei	16
4. „ „ silei la căsătorie . . .	10
5. „ „ impotenţei absolute . .	3
6. „ „ impotenţei relative . .	4
7. concubinate (ură, adulteriu etc.) . .	30
Suma .	140

După protopresbiterate procesele intrate în 1891 se împart:

1. Abrud	3	19. Ilia	0
2. Agnita	10	20. Lupşa	1
3. Alba-Iulia . .	2	21. Mediaş	3
4. Avrig	8	22. Mercurea . . .	1
5. Bistriţa . . .	1	23. M. Oşorheiu . .	6
6. Bran	1	24. Orĕştie	1
7. Braşov . . .	17	25. Reghin	4
8. Câmpeni . . .	1	26. Sebeş	9
9. Cetatea de pétră	4	27. Sĕlişte	9
10. Cluş	1	28. Sibiiu	10
11. Cohalm . . .	8	29. Sighişóra . . .	7
12. Deeş	4	30. Solnoc	1
13. Deva	0	31. Têrnava . . .	1
14. Dobra	0	32. Treiscaune . .	1
15. Făgăraş . . .	10	33. Turda	0
16. Geógiu I. . .	2	34. Unguraş . . .	1
17. Geógiu II. . .	0	35. Zarand	1
18. Haţeg	2	Suma .	133

Procese purtate la foruri micste au fost în decursul anului 1891:

a) la forurile nóstre şi greco-catolice .	4
b) „ „ „ „ evang. ref. . .	1
Suma .	5

9. Convieţuirile ilegale, care dau un contingent considerabil la procesele matrimoniale, pe lângă tóte dispoziţiunile, ce s'au luat, în loc ca sĕ se reducă, cresc la numĕr.

10. Cetirea şi scrierea, ca mijloc de cultură se póte privi şi ca oglinda a stărei culturale, a unei populaţiuni; de aceea folosindu-se consistoriul archidiecesan de datele întrate dela organele inferióre din archidiecesă arată, că numĕrul celor ce sciu ceti şi scrie e:

a) bărbaţi	92,088
b) femei	57,389
Suma .	149,477

destul de mic faţă cu numĕrul total a populaţiunei nóstre. Computat în procente numĕrul celor sciutori de carte şi de scriere, resultă, că din populaţiunea întrégă abia 23% percente se bucură de bunătatea acésta culturală.

Acestea fiind datele mai însemnate de resortul consistoriului archidiecesan, ca senat strîns bisericesc, pentru anul 1891, consistoriul speréză a fi satisfăcut îndatorirei sale în ce privesce raportul seu general către Preavenerabilul Sinod archidiecesan.

Cronică.

Budapesta, 8 Aprile 1892.

(Apariţiuni literare unguresci. — Demonstraţiunea pentru şi contra prof. Dr. Pauer. — Pseudonimii în lături. — O convingere vechie.)

(Urmare.)

Se înţelege de sine, că nimbul prof. Pauer ar fi nimicit, dacă lucrul ar fi aşa. Ba ar fi blamată universitatea, academia şi sciinţa ung.

E uşor deci de esplicat de ce broşura a produs o sensaţie şi iritaţie atât de mare.

Senatul filosofic şi academia s'au sfătuit şi s'au esprimat pentru atitudine neutrală. A rĕmas, ca acusatul sĕ clarifice cestiunea pe calea literară sau judecătoréscă, — dar' cu cinste şi demnitate.

Pauer a şi dat deja o dechiaraţiune, care însĕ n'a avut efectul dorit, s'a alarmat jurnalistica şi prin acésta tóte păturile publicului aşa că: Pauer, Plagioppus şi Wundt au devenit populari chiar şi înaintea ómenilor, cari nu sciu ce e Psichologia Cu deosebire triste sunt conclusiunile, la cari ajung unele jurnale Ele vĕd blamate: universitatea, academia şi sciinţa naţională, aşa dar naţiunea întrégă. Acésta o atribue împregiurărei, că academicianii ung. ajung la acésta distincţiune nu pe basa meritelor, ci fiindcă sunt părtaşi ai unei clice compusă din nisce mediocrităţi literare. Acésta imparte între sine averea academiei, conlucră la stagnarea sciinţei şi sugrumarea ori cărui avênt. Sciinţa numai e sciinţă, ci corupţiă (V. Budapesti Hirlap Nr. 99/1892 pag. 2). Jurnalistica nu caută, că cine este Plogiosippus, ci că óre este întemeiată broşura sa.

Sunt grave loviturile, ce se dau academiei ung.; dar ea va fi în stare sĕ-şi apere posiţia.

Tinerimea universitară asemenea a luat posiţie seriósă în acésta cestiune cualificată a blama naţiunea Din preste 200 de universitari adunaţi la prima prelegere a prof. Pauer, ţinută aḑi dela apărerea broşurei, unii au întimpinat pe prof. Pauer cu strigăte de „éljen“, ér alţii cu „Abzug“! Strigătele şi sgomotul călcâielor şi bastónelor sĕmâna cu cele de pe piaţa Clujului, când se conducea la rug vre-unul dintre jurnalele române

Numai „Kossuth notája“ lipsia.

Prof. Pauer s'a desvinovăţit o óră întrégă. S'a nisuit a combate acusele ridicate asupra sa, a declarat, că lucrarea sa apărută cu 10 ani mai înainte este o înpămênterire a resultatelor lui Wundt, dar nici decât un plagiu, ş'a încheiat promiţênd solemnel, că va clarifica cestiunea cu tótă obiectivitea. Atunci vor fi îndreptăţiţi universitarii a demonstra aşa după cum vor afla cu cale. Reduce tot ce s'a scris contra sa unei rĕutăţi şi lipsă de modestie.

Unele jurnale numesc pre prof. Lubrics Agost de autor al broşurei despre care se scie, că este de principii opuse colegului seu.

Cine cunósce pre prof Pauer, este îndreptăţit a conchide, că lucrul are sĕ devină interesant şi nu fără interes pentru sciinţă. Mie mi se pare, că broşura, deci psendonimul a voit se producă reacţiune şi ar fi ajuns scopul într'un mod cu mult mai cavaleresc, dacă păşia pe faţă şi nu din tufiş. In casul acesta academia ar fi fost scutită de multe presupuneri, la tot casul derogătóre şi afacerea ar fi avut un caracter pur literar. Bărbaţii, pre cari ia condus idea de a schimba vre-o stare anormală şi de a produce înbunătăţiri corĕspunḑĕtore spiritului timpului, de regulă au păşit pe faţă. Ei nu şi-au cruţat nici viaţa, decum numele. Astfel au purces reformatorii religiunei şi sciinţei, în tóte timpurile. Ei au preferit a-şi jertfi viaţa pentru principii. Pentru ei triumfarea spiritului asupra prejudiţiilor şi încrederei orbesci a luminei asupra întunerecului, a fost mai presus decât viaţa lumescă, care la astfel de indiviḑi de regulă începe după-ce fisicul încétă. Ei jertfiau viaţa trecĕtóre pentru cea eternă. Astfel s'au desvoltat caracterele firme, pe cari aḑi le admirăm.

Ce bine ar fi dacă noi românii am învĕţa câte ceva şi din esperinţele altora, nu numai tot din ale nóstre. Şi cât de salutar ar fi pentru tinĕra nóstră literatură, dacă ea încă din flórea tinereţei ar cultiva numai principii purcese din caractere firme. Pseudonimii sĕ disparĕ chiar şi din jurnalistica română, deórece numéscă-se ei chiar: Fabricius, Catone, Scevola, Publiu, Scipione, Solone sau „Eremitul din Carpaţi“ etc. în realitate ei nu sunt, Fabricius, Cato etc. Cestia, strămoşii nostri aveau tăria bărbătéscă de a păşi pe forul roman şi înaintea duşmanului pentru principiile lor, pe când ceia se ascund sub masca strămoşilor, de cari ar trebui sĕ se sfiéscă, numai ca se arunce cu tină şi se verse venin asupra fraţilor de un sênge, faţă de cari n'au curagiul a păşi pe faţă, ba chiar le simuleseră prietenie. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, în 28 Aprile 1892. D-le redactor! In numĕrul prim de după sfintele Pasci în ḑiariul „Tribuna“ am cerut dela aceea redacţie ca sĕ publice acéstă „Intimpinare“. Simţul de dreptate al acestor ómeni s'a tocit cu desĕvêrşire. Pentru ei în Alba Iulia nu mai este adevĕr de cât la „Aristide“ cel cu nume împrumutat.

Ve rog deci ca sĕ daţi loc în colónele „Tel. Rom“, acestei „Intimpinări“ îngrijindu-me din parte mi ca numĕrul acesta sĕ ajungă şi la cunoscinţa celor ce cetesc „Tribuna“.

Iată deci întimpinarea, pe care am adresat-o ḑiariului „Tribuna“:

Onorată redacţiune a ḑiarului „Tribuna“!
în Sibiiu.

Corespondentul din Alba-Iulia, al ḑiariului „Tribuna“ tocmai în ḑiua de sântele Pasci — ḑiua lăsată de Dumneḑau ca ómenii sĕ uite tóte pentru înviere — s'a apucat a lovi în familia Cirlescilor, în curatoratele bisericelor române de ambe confesiunile şi a-i timbra cu epitetele cele mai murdare. Vorbe ca: „celăi, căpiaţi, trădători ai causei naţionale, netrebnici“ sunt chiar nimerite pentru „Aristide“ din Alba-Iulia, pentru omul cel mai pĕcătos din câţi are aḑi Alba-Iulia, pentru acela, care de Dumneḑeu nu se teme şi de ómeni nu se ruşinéză.

Cânele se cunósce de pe lătrat şi „Aristide“ se cunósce de pe modul murdar, cum scrie şi cum îşi bate joc de ómeni, cari stau mai pe sus de ori ce bănuială.

Declar, că în cât s'ar referi aserţiunile lui „Aristide“ la persóna mea ori a familiei nóstre, aceste sunt simple calumnii, pentru cari-'mi voiu lua satisfacţie.

La alegerile din ĕst an eu nu am participat la prânḑurile şi bancheturile date de guvernamentali şi Apponyisti, nu am rêmnit, pe nimenea nu am induplecat ca sĕ mérgă sĕ voteze nici pentru Lyka nici pentru Mohay.

Totul ce am făcut e, că în ḑiua de alegere am primit în calitate de bărbat de încredere al românilor din Alba-Iulia în casă la mine dela profesorul Utri Iános o sumă de 1000 fl., — ca sĕ o predau bisericelor române celor 4 din Alba-Iulia — care sumă o am şi predat la mâna celor 4 curatorate, ér ceealaltă mie o a împrumutat fratele meu Iosif numitului profesor şi care acum forméză substratul procesului din cestiune.

Dacă Cirlescii vor fi siliţi sĕ pérdă o mie de floreni la biserică, ei au mai dat la biserică şi de bună voie, a lor e meritul, că aḑi avem scólă gr. or. în Alba Iulia, alor că în biserică sunt multe lucruri bune şi frumóse şi tot al lor este meritul, că nu lasă pe „Aristide“ se pună ghiarele pe averea bisericei, pe care acum o năpăstuesce cu 3 procese scandalóse ca sĕ contribue la ridicarea memoriei repăusatului seu cumnat, pe care l'a desbrăcat de avere onóre şi de . . . . —

„*Hinc illae lacrimae*“ — de aici durerea lui „Aristide“, care vĕḑêndu-se isolat, vĕḑêndu-se ocolit de tot omul de omenie, vĕḑêndu se huiduit şi despreţuit — î şi aruncă spurcatul venin şi balele i greţóse asupra ómenilor, cari nu din speculă mârşavă ci din interesul bisericei au lucrat cum au lucrat şi cum trebuia sĕ lucre.

Alba-Iulia 21 Aprile, 1892.

Cu tótă stima

Ioan Cirlea,
preşed. al comit. par. şi propriet. în Alba-Iulia.

Convocare.

Sâmbătă la 2/14 Maiu 1892 se va ţiné la Miercurea adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din despărţĕmêntul Miercurei“ după următoriul:

Program:

1. Dela órele 9—10, invocarea Duchului sfânt şi săvêrşirea unui părăstas pentru odichna sufletéscă a fericitului I. Popescu

2. Deschiderea şedinţelor, constatarea membrilor şi încassarea tacselor şi a pedepselor restante şi curente.

3 Fie-care membru ordinar este obligat a presenta un conspect cât mai clar despre întreg materialul de învĕţământ pertractat de dênsul în decursul anului scol. 1891/92, pentru clasa şi cursurile, în cari a funcţionat.

4. Amăsurat regulamentului afacerilor interne fie-care membru e datoriu a se pregăti cu o prelegere practică baremi din unul dintre obiectele de învĕţământ.

5. Raportul comitetului despre activitatea sa, a cassariului despre starea fondului şi a cassei şi votarea bugetului pe anul următoriu.

6. Interpelări şi propuneri de sine stătătóre.

Poiana, 14/26 Aprile, 1892.

Emanuel Beşa,
preşedinte.

Ilie Georgescu,
secretariu.

Varietăţi.

*(Adunarea veteranilor). Adunarea veteranilor, ce a avut loc în Viena a fost cercetată de 320 delegaţi. S'a hotărit a se forma un mare corp de veterani şi a ruga pe Maj. Sa monarchul, ca sĕ le concédă a se înarma şi a face probe cu armele cele nouĕ.

* (Academia magiară.) Din incidentul iubileului de încoronare academia magiară escrie concurs la un premiu de 100 galbini pentru cea mai bună odă.

* (Deputatul Pichon.) Deputatul frances Pichon, care aparţine grupei radicale, a fost câte-va ḑile óspele dietei ungare. In onórea lui vorbì dep. Károlyi. Pichon făcù cunoscinţă cu conducĕtorii diferitelor partide.

* (Jacheta preşedintelui dietei ungurescí.) S'a întêmplat, că la şedinţele din 22 şi 23 Aprile n. preşedintele dietei s'a presentat în saco suriu. Deputatului kossuthist Olay Lajos îi bătea la ochi colórea vestmêntului lui Bánffy, şi protestà contra lui înaintea camerei. Preşedintele Bánffy, care făcù loc vice-preşedintelui Bokros Elek, cerù vorbirea stenografată a lui Olay, fiind că voia sĕ vorbéscă şi el în cestiunea jachetei. După ce a cetit vorbirea lui Olay, în care acesta a cerut, ca preşedintele de aici înainte sĕ presideze desbaterile îmbrăcat în jachetă négră, eşì pe galeriă şi a declarat lui Olay, că pe viitoriu va presida în jachetă négră desbaterile dietei.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

Evangelistul Mateiu ḑice: „Cel ce face şi va învĕţa, acela mare se va chema intru împărăţia ceriurilor“. Inţelesul acestei ḑiceri e în tótă puterea cuvîntului aplicabil faţă de Ioan Popescu, care mult a făcut şi a învĕţat şi tocmai activitatea prea încordată i-a atras bóla, ce 'la răpit din mijlocul nostru înainte de-a putea gusta; privind succesele discipulilor sĕi, odichna binemeritată.

Inflorirea scólei şi bisericei române era ţinta privirilor sale, căci ca orice român luminat in prosperarea acestor instituţiuni privea ridicarea naţiunei române In acesta direcţiune a lucrat aprópe 40 ani. Valorósele sale scrieri cuprind numai o parte a inaltei sale înţelepciuni şi dacă noi elevii lui am scrie tóte învĕţăturile, ce ni le a dat, ar resulta o bibliotecă întrégă. Nunumai rostite de pe catedră, ci şi cele ce le auḑiam din gura lui la o simplă primblare erau tóte cuvinte de învĕţătură, cari te îndemnau a lucra întru ridicarea naţiunei, a cărei iubire a sciut s'o înrădăcineze adênc în inimile tuturor discipulilor sei.

Etă în puţine cuvinte cuintesenţa învĕţăturilor sale. Fiecare naţiune cu vitalitate trebue sĕ facă tot posibilul pentru apĕrarea şi fortificarea sa în present precum şi pentru asigurarea viitoriului seu. Viitoriul unei naţiuni însĕ nu póte fi asigurat de cât prin tinerimea ei menită ai continua viaţa. Cum sĕ va cresce tinerimea, aşa va fi şi viitoriul naţiunei respective. O naţiune, care părăsesce crescerea tinerimei sale, sau care şi numai o negligă îşi subscrie însăşi sentinţa de mórte. Şi dacă e vorba ca o naţiune sĕ-şi asigure viitoriul prin educaţiunea tinerimei sale, aceea educaţiune numai numai naţională póte fi. „Puneţi dar pond pe proprietăţile naţionale ale spiritului român, pe vederile, credinţa, aspiraţiunile, prestaţiunile, aptitudinile, datinile, moravurile şi cu deosebire pe limba lui“, ḑicea el către dascălii poporului român, căci

„Un popor singur prin datini, limbă
„Simte, trăesce şi înfloresce;
„Şi când prin ele nu mai simţesce
„Incet cu încetul piere, se schimbă“.

„Imbrăţişaţi scóla română cu tótă căldura, căci nu putem face poporului mai mare serviţiu decât cultivându-i tinerimea, Cultura e cel mai bogat isvor de binefacere pentru un popor, ea produce lumină, prin lumină ajungem la unire, prin unire la tărie şi mândrie“.

Sublime sunt aceste învĕţături, pre cari elevii lui le vor sci planta în peptul fiecărui român.

Aceste premiţêndu-le, credem că nu este român care sĕ nu se simtă dator a'şi arĕta recunoscinţa faţă de acest „Mare dascăl român“.

Esmitem aşadar şi noi subscrişii lui elevi acésta listă de subscripţiuni pentru Topliţa română cu rugarea sĕ rĕspundă fie care apelului făcut de vrednicul discipul, — aḑi asesor cossistorial şi referinte scolar Mateiu Voilean, — contribuind cu denariul seu la „Fundaţiunea Ioan Popescu“, ce se va crea din contribuiri benevole întru amintirea fericitului I. Popescu.

„Recunoscinţa e o flóre, ce cresce numai în inimile nobile“ — ḑice un bărbat învĕţat. Sĕ arĕtăm deci, că şi noi avem inime nobile şi că scim fi recunoscărori faţă de un bărbat, care atât de mult s'a interesat şi lucrat pentru înaintarea naţiunei, ce l'a născut.

Topliţa română, Aprile 1892.

Georgiu Popescu,
paroch

Elie Cristea,
cleric şi st. filosof.

Georgiu Maier,
paroch.

Georgiu Popescu,
învĕţătoriu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus . 375 fl. 60 cr.

Georgiu Maier, preot Topliţa 2 fl. — cr. Elie Cristea, cl. abs. st. filos. 2 fl. Gregoriu Popescu, învĕţătoriu 2 fl. Ioan Popescu, proprietariu 5 fl. George Cristea, econom 1 fl. Domniţa Cristea 1 fl. Dumitru Antal, econom 1 fl. George Popescu, paroch 1 fl. Ion Maier, proprietariu 2 fl. Ion Vodă 50 cr. Dumitru Bucur 50 er. Bucur Dumitru alui Ilie 50 cr. Ciobotă Dumitru 30 cr. Ilie Vâlcan, 25 cr. Dumitru Natea 20 cr. Frigorie Goia 20 fl. Petru Bob 20 cr. Gavril Braic 20 cr. Simion Cainţĕl 20 cr. Dumitru Duşa 20 cr. Pesru şi Todora Ghica 20 cr. Nicolae Truţa 20 cr. Constantin Duşa 20 cr. Arsinte Duşa alui Tóder 20 cr. Ioan Duşa alui Grigóre 20 cr. Grigorie Vodă alui Dumitru 20 cr. Petru Braic 20 cr. Dumitru Ciobotă alui Grigore 20 cr. Alesandru Pop 20 cr. Grigore Natea 20 cr. Simion Coşarcă 20 cr. Ales. Vodă alui Ion 20 cr. Tóder Ciobotă 20 cr. Haralampiu Cristea 20 cr. 20 cr. Constantin Marcu 20 cr. Ion Antal alui Vasile, Mihai Vodă, Gavril Antal, Ioan Braic alui Ilie, Andrei Braic, Ioan Vîga, Grigore Pui, Ilie Truţa a Tomei, Lup Ciobotă, Ioan Sbanca, C tin Bob, Veia Ion al. Macsim, George Ciobotă, Stefan Ciobotă — fie-care câte 10 cr. — Ioan Natea alui Petru 5 cr., — Tóder Bucur alui Ion, Gavriil Hârlae, Vasile Goia, Tóder Antal, Nicolae Natea alui Petru, Tóder Natea alui Andrei, Luca Negrea, Simion Stoia, Dumitru Vodă, Tóder Vodă, Gavriil Buruş, Zacharia Duşa, câte 10 cr., Florea Ionaşiu, 20 cr., Maria Tinca, Ioana Truţa, câte 10 cr., Sabina Braic 04 cr., Angilina Stoia, 10 cr Maria Truţa, 05 cr., Saveta Duşa, 10 cr., Maria Stoian 04 cr., Todosia Nuţ, 10 cr., Todora Stoian, 04 cr., Dochiţa Duşa, 10 cr., Ióna Braic, Ana Braic, Maria Voda, Sofia Buzilă, câte 10 cr., Paraschiva Vodă 04 cr., Sofia Moldovan 10 cr. Nastasia Urlac, Iftimia Vâlcan, câte 10 cr., Vârvara Bob, 8 cr., Ana Cristea, Iléna Florea câte 10 cr., Maria Braic 04 cr., Todora Florea 10 cr., Ióna Stoia, 04 cr., Maria Nuţ, Maria Natea alui Nich., Maria Natea al Mitru., Mărina Truţa, Marina Natea Grig., Sofia Nuţ şi Marina Braic — fiecare câte 10 cr., — Dochiţa Moldovan, 05 cr., Sofronia Marc, 10 cr., Parastiţa Moldovan, 10 cr., Ióna Natea, 04 cr., Todora Marc 09 cr., — Vârvara Hâlgean, Ióna Vodă, Grigore Duşa alui Iacob câte 10 cr., Paraschiva Antal 05 cr., Parastiţa Pop, 10 cr., Dochiţa Ciobotă 05 cr., Nsstasia Caia şi Maria Vodă câte 05 cr., Maria Natea, Gavriil Braic şi Ioan Veia câte 04 cr., Maria Muntean, Maria Muntean alui Ion, Todora Truţa lui Ión şi Michăilă Natea, Ioana Moldovann fiecare câte 10 cr. Suma 405 fl. 97 cr.

Sz. 2375/892 polg. [65] 2--3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzé teszi, hogy Kis Csür község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni ált. takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s annak határnapján 1892 évi julius hó 4 ik napját d. e. 9 órakkor a kis csüri községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes érdekelt birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. tőrvényszéknek 1892 évi Aprilis hó 19-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor, elnök. *Poszta Gábor,* jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3.53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. **Oradea-mare** sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	—	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. **Cluş.** pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. **Cluş.** sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	--	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	**Ghiriş**	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. **Teiuş.** sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. **Copşa-mică** sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighişóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. **Braşov** sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vîneri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. Czegléd sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5 29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. Seghedin sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt *	sos. Timişóra pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. Timişóra sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.44	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul-	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8 24	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. **Arad** sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08 8.26	--	9.29	Branicica	9.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

—	3.—	10.57	—	7.10	pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
—	3.31	11.27	—	7.43	Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
—	4.15	12.08	—	8.27	Lómueş		8.30	5.25	—	11.09
—	4.46	12.38	—	8.59	Ocna		8.02	4.58	—	10.43
—	5.10	1.—	—	9.23	sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. **Oşorheiu** sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	-	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43. Sibiiu, Marți 21 Aprile, (3 Maiu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strëinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „M. Muc. George“ Nrul procsim va apărĕ Sâmbătă în 25 Aprile.

Sibiiu, 20 Aprile, 1892

Bisericile române greco orientale din patria nóstră, întrunite acuma în sinódele eparchiale între multe altele s'au ocupat și se ocupă și cu situațiunea, pe care noul proiect de lege al ministrului nostru de culte și instrucțiune publică o pune în vedere pentru scólele confesionale în punctul regulărei salarielor învĕțătoresci. Situațiunea ni se presentéză în colorile cele mai posomorîte, posițiunea, care se creéză scólelor nóstre devine fórte critică, modul cum guvernul țĕrei lovesce și din incidentul regulărei salariilor învĕțătoresci în autonomia bisericei nóstre, pe de o parte ne însuflă cele mai îndreptățite îngrigiri nóue, cărora ne zace la inimă înflorirea bisericei nóstre, ridicarea scólei românesci, pe de altă parte el ne arată în colorile cele mai drastice pornirea unui nou curent, am putea ḑice de nimicire, contra instituțiunilor nóstre culturale.

Cu mândrie trebue sĕ constatăm, și cu tărie trebue sĕ o accentuăm, că biserica nóstră pentru instrucțiunea publică a adus și aduce nespus de mari și multe jerfe intelectuale și materiale.

In cadrul legilor statului privitóre la instrucțiunea publică, biserica nóstră autonomă în cercul propriu de activitate, și din îndemn propriu încă în ședința congresuală dela 23 Octobre 1878 sub Nr. 293 a votat ca obligătoriu pentru întréga nóstră metropolie regulamentul pentru organisarea învĕțămêntului în metropolia nóstră, și ca sĕ rĕmânem numai la dotațiunea învĕțătorilor, regulamentul a pus și în punctul acesta pe învĕțătorii confesionali pe o tréptă cu cei dela scólele statului, asigurându-le un salariu de 300 fl. locuință și grădină în estensiune de cel puțin ¼ de jugĕr.

Paralel cu nobila ambițiune de a ridica cualificațiunea învĕțătorilor, de a înzestra scólele cu utensiliile, cari dela nici o scólă bună nu pot lipsí, biserica a mers progresând și în punctul ameliorărei salarielor învĕțătoresci, și în privința acésta ea a emulat cu celelalte confesiuni, cari de veacuri au fost favorisate, și puse în splendide condițiuni materiale și culturale, a emulat cu comunele politice, cari și ele sunt între condițiuni mai favorabile ca noi, a emulat în cele din urmă cu scólele statului în multe locuri, cu statul, care din mijlócele publice ale sale, la cari mijlóce și noi românii greco-orientali vom fi contribuit ceva, nici un ban nu a dat pentru scólele nóstre confesionale.

In mijlocul acestei nobile nisuințe a bisericei nóstre a venit ca din ceriul senin trăsnetul, care amenință a se descărca asupra scólelor nóstre. In mod volnic vine statul și se amestecă în afacerile pur interne ale casei mele, afaceri, pe care legea fundamentală, pe basa căruia continu eu esistența mea de aḑi, le reservă cercului meu de activitate. Acéstă ingerință internă me pune pe gênduri, și ea devine suspectă, pentru că i se dă o colóre, ca și când ea ar proveni din deosebită dragoste cătră apostolii culturei în scólele mele.

Și pecând proiectul de lege la aparință din iubire cătră dascălii mei voesce sĕ le dea o plată mai bună, pe atunci ia din mânile mele instituirea de învĕțători, ia din mâna mea disciplinarea învĕțătoriului, pe acesta în punctul conduitei îl scóte de sub legile ordinari, cari au aplicare față cu toți cetățenii și-l pune sub legi escepționale, pe cari le reguléză curentul, care din întêmplare domnesce.

Aceste lucruri estraordinare cer și mĕsuri estraordinari pentru a puté fi paralisate.

Trăim în timpuri grele, le putem ḑice anormale căci tóte nisuințele nóstre culturale sunt paralisate.

Până acuma am putut resista tuturor ispitelor, am putut resista tuturor uneltirilor, căci învĕțătorii nostri au stat lipiți de biserică, și în armonie cu preoțimea au predicat poporului legalitate cătră stat, supunere la legi, dar totodată au predicat și alipirea cătră biserică și cătră instituțiunile ei, alipirea cătră limbă și națiune.

Ispita și pericolul, cari ni-se pregĕtesc acuma sunt mai mari. Sub firma durerei pentru învĕțătorii nostri suntem amenințați sĕ ni se ia dreptul de a pune noi învĕțători, de a judeca noi încât ei trăesc în respertul cătră biserică, și regulamentele ei disciplinare, ni se ia dreptul de a puté apera noi pe învĕțătorii nostrii sub scutul legilor de stat ordinare.

Sunt în prospect de a se crea stări de lucruri estraordinare, de aceea datorința bisericei este, ca și ea sĕ aplice pentru paralisare mĕsuri estraordinare

Sinodul nostru archidiecesan în ședința de Vineri a luat conclusul se promoveze la parlament o representațiune, cerênd reieptarea proiectului de lege, totodată a îndrumat pre consistoriul archidiecesan sĕ întreprindă în și afară de metropelie colecte spre asigurarea scólelor nóstre.

Prelângă aceste mĕsuri ordinari pentru casul de a deveni proiectul lege, sinodul a decretat și mĕsuri estraordinari, anume s'a autorisat consistoriul sĕ pótă impune repartițiuni spre scopul dotațiunei scólelor, se pótă disciplina pre organele eventual renitente în afacere, și din mijlóce centrale se pótă veni cu ajutóre, unde se va simți mai mare trebuință.

Unde e mare atacul, acolo mare trebue sĕ fie și resistința, și când e amenințat cu nimicire, chiar și vermele cel mai neajutorat încă 'și ridică capul. Resistența nóstră cu atâta trebue sĕ fie mai mare, cu cât in sistemul de atacuri, acesta este cel mai fățiș, și în consesuențele sale, décă puterea statului va impinge lucrurile până la estrem, el póte sĕ aibă pentru noi urmările cele mai triste.

Mĕsurile estra-ordinare pe cari le-a luat sinodul nostru archidiecesan de bună seamă ca un signal al pericolului vor străbate dela o parte până la cealaltă a archidiecesei nóstre, și organele din parochie, cele din protopresbiterat la locul prim 'și vor pricepe chemarea, și se vor pune la lucru.

Asupra cestiunei cum și de unde sĕ se procure mijlócele materiale la salarisarea învĕțătorilor, vom reveni încă, acuma am voit sĕ arĕtăm cum o a considerat pre ea forul legislativ al archidiecesei nóstre și ce mĕsuri a decretat pentru a preveni, pentru a împedeca pericolul, care ne amenință.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a IV-a, ținută la 15/27 Aprile, 1892.

Ședința se deschide la 9 óre înainte de améḑi.

Se cetesce protocolul ședinței a III-a dela 14/26 Aprile a. c. și se autentică.

Deputatul Zevedeiu Murĕșan face următórea propunere:

Considerând, că fundațiunea întemeiată de fericitul archiepiscop și metropolit Șaguna se administréză de o comisiune instituită de marele fundator, care se întregesce în cas de vacanța unui membru singur prin sine;

considerând, că aceea fundațiune administréză o avere însemnată și prin urmare, că nu se póte constitui pe alte principii decât cele depuse în statutul organic;

considerând însĕ că, contra acestor principii în aceea comisiune sunt doi frați din Rĕsinari, 'mi iau voia a face propunerea: unul din cei doi frați are sĕ se retragă din comisiune și sĕ fie inlocuit cu alt membru. — Se transpune comisiunei organisătóre.

Deputatul Galacteon Șagău face următórea propunere:

În urma arondărei protopresbiteratelor în archidiecesă, reședința protopresbiterală pentru tractul Reghinului s'a stabilit Reghinul săsesc.

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Vre-o câte-va cuvinte numai despre buna credință și despre sinceritate. Buna credință este un char pentru cel bănuitoriu și fără încredere. Proprietatea ei este marele secret al influinței personale. Acésta este clar, ómenii, cari au influință asupra nóstră, sunt aceia, cari au părere bună despre noi. Intr'o împrejurime plină de neincredere, omul se retrage în sine, din contră unde întimpină încredere i-se deschide inima; aici află incuragiare și o societate educativă.

Nu putem din destul mulțămi lui Dumneḑeu, că în acésta lume dură, lipsită de iubire sĕ mai află ici cólea câte un om — sunt cei rari, inimile cele nobile — despre cari putem ḑice, că sunt de bună credință. Acestia sunt în lume, dar nu sunt din lume. „Iubirea nu umblă după pagubă, ea nu cunósce nici bucuria rĕutăciósă, și ceea-ce este mai aprópe de tecstul original ea nu-și cugetă indată ce este mai reu“, nu o pune îndată în socotélă, ea are despre om totdeuna părerea cea mai bună, vede tóte din partea cea mai bună, ea nu se superă pe nimeni, nu ține minte, mai bucuros uită reul. Ce stare sufletéscă fericitóre! Ca îndemn, ce binecuvêntare, a întêmpina bună-credință chiar și numai pe o ḑi! Increderea este mântuirea. Décă noi lucrăm la alții, îndată vom afla, că lucrul nostru este în mĕsura aceea binecuvêntat, în care noi le însuflăm, le inspirăm încredere pentru încrederea nóstră. Un fiu rătăcit capătă érăși încredere în sine, décă alții au încredere în el, pentru-că el vede în încrederea acésta idealul seu pierdut, și se pregĕtesce ca sĕ-l câscige éră-și.

Buna credință este un aluat în lumea acésta meschină, stricată și lêngă ea stă *sinceritatea.* „Iubirea nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevĕr“. Cine lasă ca iubirea sĕ locuéscă în inima sa, iubesce adevĕrul nu mai puțin, decât pre de aprópele seu. El vrea sĕ se bucure de adevĕr; el nu remâne la aceea, ce trece de adevĕr, nu la aceea ce statoresce doctrina cutare sau cutare, el nu se bucură de părerea acésta sau aceea, el se bucură *de adevĕr.* El caută cu smernie și nepreocupat sĕ-l curețe de cója, de spoéla ce au lipit ómenii de el; el voesce sĕ fie numai învĕțăcelul adevĕrului, și fiesce care grăunte mic, ce și-l câștigă luptând, îl ține în cinste, afle-l el ori unde și cu ori-ce jertfă, Dar el mai are încă și altă parte: „el nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevĕr“, în tecstul original stă „el se bucură cu adevĕrul seu pe partea adevĕrului“. Prin acésta se arată o stăpânire de sine, că adecă cel iubitoriu de adevĕr nu voiesce sĕ facă lucru mare din slăbiciunea altora; iubirea nu se bucură, dacă alții greșesc, ea mai bine acopere greșéla. Ea iubesce adevĕrul, dar nu este iubire de adevĕr, dacă descoperim cu plăcere scăderile altora, ci mai vêrsos dacă dăm lucrului un înțeles mai bun și ne bucurăm dacă ómenii și lucrările lor sunt adeseori cu mult mai buni decum a presupus cei bănuitori despre ei și cei nedrepți au ținut nedreptatea de adevĕrat.

Atâta despre cuprinsul iubirii.

Acum avem ca sĕ ne îmbogățim viéța și flința nóstră cu ea. Lucrul nostru de căpetenie în acéstă viéță este, ca sĕ învĕțăm a iubí. Și nu ne dă viéța o ocasiune continuă pentru acésta? Fiesce-care ḑi ne oferă sute de prilegiuri pentru acest lucru!

Lumea nu este un loc de joc, ci o scólă. Viéța nu este o ḑi de repaus ci o ḑi de lucru. Este o educațiune, și lucrul care totdeuna trebue sĕ ne pre ocupe este, *ca sĕ învĕțăm mereu a iubí tot mai bine.* Ce face un pătinătoriu bun? Se deprinde. Ce face

Ne esistând în Reghinul săsesc nici parochiă, nici biserică parochială, ér credincioşii de ai bisericei nóstre abia 2—3 familii învrăstate şi acelea cu greco catolici înfiinţarea reşedinţei protopresbiterale este fórte anevoiósă şi ea cade numai în sarcina protopresbiteratului.

Protopresbiteratul în nisuinţa de a avé reşedinţă protopresbiterală în Reghinul săsesc, locul central al protopresbiteratului; pe la începutul anului 1882 a cumpĕrat în fruntea pieţei Reghinului o casă cu 8000 fl. pe numele fondului de 30,000 fl. la care cumpĕrare fondul numit a contribuit cu 6000 fl. în formă de împrumut cu condiţiunea, ca acest împrumut sĕ se replătéscă fondului în anuităţi de câte 500 fl. din partea protopresbiteratului, éră casa sĕ trécă în proprietatea protopresbiteratului după-ce împrumutul va fi achitat pe deplin.

Pănă la 1 Ianuariu 1887 protopresbiteratul a plătit regulat anuităţile; dela 1887 încóce scăḑênd chiriile casei şi întrevenind unele reparaturi radicale la casa din cestiune, protopresbiteratul pănă astăḑi n'a putut plăti acestea anuităţi, aşa în cât la 1 Iuliu 1891 se află datoriu cu 5129 fl. 30 cr capital şi 1298 fl. 37 cr. interese restante.

Nefiind protopresbiteratul în stare a achita aceste interese restante şi în speranţa de a începe cu 1 Ianuariu 1893 a plătí regulat anuităţile de câte 500 fl. fac următórea propunere:

Interesele de 1298 fl. 37 cr. restante din 1 Iuliu 1891, ce stau în sarcina protopresbiteratului Reghinului, sinodul archidiecesan le relacséză. — Se transpune comisiunei financiare. (Va urma.)

Raport special.

In şedinţa a VI s'a primit ca sĕ se facă din sinod o representaţiune cătră parlament, în cestiunea proiectului de lege al ministrului de culte, care intenţionéḑă a regula salariile învĕţătoresci şi a se ingera în autonomia nóstră bisericéscă; s'a enunciat înfiinţarea unei episcopii noue pe teritoriul archidiecesei cu reşedinţa în Cluş, eventual Deeş, constătătóre din 13 protopopiate din părţile nordice ale Ardélului.

In şedinţa VII s'au pertractat rapórtele despre adm. fundaţiunei tipografiei archidiecesane, despre fundaţiunea Şaguna despre ajutórele din fundaţiunea Andronic şi s'a dat absolutorii consistoriului pentru anul 1891, aflându-se socotelele în ordine şi în consonanţă cu cărţile principale şi aucsiliare purtate în tótă regula.

Raportul general al senatului epitropesc.

Nr. 2482 Epitr.

Preavenerabil Sinod archidiecesan!

Despre activitatea consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, şi despre momentele mai însemnate în decursul anului 1891, avem onóre a substerne Preavenerabilului Sinod următoriul raport general:

În cele formali ne luăm voiă a notificá: că senatul epitropesc în decursul anului espirat a ţinut 45 şedinţe, dintre cari 38 ordinare şi 7 estraordinare. Piesele întrate la protocolul de esibite pentru resortul acestui senat, în numĕr de 2732, s'au resolvit parte în şedinţe, parte pe cale presidială, remănênd cu 31 Decembre 1891 235 piese neresolvite, cari încă pănă astăḑi s'au resolvit aprópe tóte.

Trecênd acum la partea meritorială a activităţii consistoriului, acésta a fost îndreptată mai cu sémă în dóuĕ direcţiuni principale, adecă asupra administrărei, manipulărei şi controlărei averei archidiecesane din centru, şi asupra administrărei, manipulărei şi controlărei averilor din singuraticele comune ale archidiecesei.

I. *Cu privire la administrarea, manipularea şi controlarea averei archidiecesane din centru,* constatăm: că acésta a fost şi în anul espirat 1891 în conformitate cu normele regulamentari.

1. Starea fondurilor şi a fundaţiunilor archidiecesane cu 31 Decembre 1891, este evidentă din raţiociniele aceluiaşi an, cari se substern cu raport separat. Din acestea se va vedé: la cari posiţiuni şi încât a fost consistoriul necesitat a trece la erogaţiuni preste buget, pentru cari supererogate se va cere la locul seu îndemnisare.

2. Investirea sumelor de bani gata s'a făcut şi în anul acesta mai cu sémă în hârtii de valóre sigure, şi anume:

a) în scrisuri fonciare dela institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu cu 5% interese, cumpĕrate cu preţul al pari în sumă de . . . . 34,000 fl.

b) în scrisuri fonciare dela institutul „Boden-Credit-Anstalt“ din Sibiiu cu 5% interese cumpĕrate à 101 fl. în sumă de 20,000 fl.

c) în scrisuri fonciare dela institutul „Hermannstädter Sparkassa“ din Sibiiu cu 5% interese, cumpĕrate à 102 fl., adecă cu 25 cr. la sută sub cursul ḑilei, în sumă de . . . . 22,000 fl.

în total . 76,000 fl.

3. Ca împrumuturi private s'au dat la următórele comune bisericesci:

a) Gălpâia	fl.	250.—
b) Agârbiciu	fl.	200.—
c) Chirper	fl.	325.—
în total .	fl.	775.—

4. Cu privire la darea de ecuivalent mĕsurată asupra fundaţiunei „Şaguna“ în sumă anuală de 224 fl. 92 cr., în urma representaţiunei substernute la înaltul ministeriu r. u. de finanţe, direcţiunea finanţiară r. u. din Sibiiu a eliberat acéstă fundaţiune dela solvirea dărei de ecuivalent, însĕ numai cu începere dela 1 Ianuariu a. c., asemenea eliberându-se dela solvirea acestei dări fondul „bisericilor“, darea solvită deja la erariu pe anii 1888—1891 în sumă de 460 fl. 81 cr. s'a restituit fondului; recursele însĕ înaintate la tribunalul suprem finanţiar în privinţa scutirei fundaţiunilor „Pantazi“ şi „Andronic“ dela solvirea acestei dări nu s'au resolvit încă pănă de present.

5. Referitoriu la tacsa sidocsială notificăm: că în urma representaţiunei făcute la înaltul ministeriu r. u. de culte şi instrucţiune publică, acesta a îndrumat pre perceptoratul r. u. central din Sibiiu, a prescrie de timpuriu tacsa sidocsială, şi a arătá totdeodată consistoriului sumele, ce s'au încassat şi ce se mai află în restanţă cu începere dela anul 1869. Perceptoratul însĕ, deşi în acésta privinţă a fost solicitat de aici, şi la remonstraţiunea nóstră şi din partea înaltului ministeriu, a declarat: că nedându-i mână de ajutoriu perceptoratele coordinate din ţéră, şi neîncassându-se pe tot locul acéstă tacsă, nu póte satisface însărcinărei ministeriale. În urma acesteia consistoriul, care prevĕḑuse acésta stare de lucruri şi din care causă a şi pus la cale de timpuriu conscrierea capilor de familiă supuşi la suportarea tacsei sidocsiale, a ordinat compunerea unei conscrieri generale spre scopul de a se transpune perceptoratului din loc pentru prescrierea şi încassarea tacsei sidocsiale. Spre acest sfêrşit, după ce puterile de manipulare aplicate în cancelaria consistorială s'au arătat de insuficiente, consistoriul a aplicat ca diurnisti doi bărbaţi cu diurn de câte 1 fl. 50 cr. până la 2 fl. pe ḑi. Acéstă lucrare, deşi se continuă ne'ntrerupt, pană acum nu s'a putut terminá.

6. Raţiociniile tipografiei archidiecesane de pe anul 1891 se vor aşterne Preavenerabilului Sinod pe lângă raport separat.

7. Ajutórele votate de comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane la vĕduve preotese sĕrace pe anii 1888, 1889 şi 1890 à 400 fl. în sumă totală de 1200 fl. s'au asemnat la cassa archidiecesană, şi s'au trimis la tóte vĕduvele împărtăşite, după cum se vede din aci sub $^{1}/.$ alăturatul conspect.

8. Asesorul-cassariu consistorial Pantaleon Lucuţa, căpitan c. şi r. în pensiune, căruia Preavenerabilul Sinod prin conclusul seu din 3/15 Maiu 1892 Nr. 91 i-a votat o remuneraţiune de 300 fl. pentru ostenelele făcute gratuit în conducerea alimentărei elevilor seminaristi în anul scolariu 1888/9, — cu scrisórea sa din 7 Septembre 1891 a dăruit acéstă sumă în losuri din 1860 fondului seminarial cu meniţiunea, ca sĕ se întrebuinţeze la clădirea noului seminariu archidiecesan. Consistoriul în şedinţa sa din aceea-şi ḑi sub Nr. 5250 Epitr. a primit acest ofert ca deposit fructifer spre scopul indicat, ér donatoriului i-a esprimat mulţămita sa.

9. Prin o comisiune esmisă din partea consistoriului s'a făcut scontrarea cassei şi a averei archidiecesane din centru cu tótă rigórea în conformitate cu dispositiunile regulamentari. Din acésta scontrare minuţiósă s'a constatat esacta manipulare a averei, acurata purtare a cărţilor de comptabilitate şi deplina consonanţă a averei cu cărţile principale şi aucsiliare, după cum se póte vedé din raportul comisiunei de scontrare aci sub $^{2}/.$ alăturat.

II. *Cu privire la starea materială, la administrarea şi manipularea averei singuraticelor comune bisericesci din archidiecesă* avem onóre a raportá următórele:

1. Averea comunelor bisericesci s'a mai sporit şi în decursul anului espirat prin donaţiuni, dăruiri şi legate făcute de cătra singuratici binefĕcători.

La locul prim amintim aci pe fericitul în Domnul protopresbiter *Iosif Barac,* fost paroch în Braşov la biserica S. Nicolau din Scheiu, şi protopresbiter al tractului numit pe atunci I-iu al Braşovului, care prin testamentul seu făcut la 19 Decembre 1883 a testat întréga sa avere mobilă şi inmobilă scólelor nóstre centrale ortodocse-române din Braşov, pelângă unele legate. Acest testament a venit la cunoscinţa consistoriului numai în anul espirat 1891. Legatele sunt următórele: A lăsat

a) bisericei S. Nicolau din Braşov-Scheiu 400 fl. şi o candelă mare de argint.

b) bisericei S. Adormiri din Satulung (Săcele) 300 fl., ca ajutoriu pentru susţinerea scólei confesionale gr. or. de acolo;

c) bisericei SS. Archangheli din Satulung 300 fl., tot ca ajutoriu pentru susţinerea scólei nóstre de acolo;

d) bisericei din Zizin 200 fl., tot spre acest scop scolariu;

e) bisericei din Bacifalu (Săcele) 100 fl., asemenea pentru susţinerea scólei;

f) fondului protopresbiteral al tractului Braşovului, pe lângă 100 fl., ce o a donat la înfiinţarea fondului, încă 200 fl.

Afară de acestea a lăsat întréga sa bibliotecă tot scólelor centrale ortodocse-române din Braşov cu aceea, ca din ea sĕ se dea şi celor 2 scóle normale din Satulung cărţi, ce se vor potrivi cu chemarea şi trebuinţa acelor douĕ scóle.

Acest testament se alătură în copiă autentică aci sub $^{3}/.$ alăturat.

a) în comuna *Predeal* s'a înmulţit averea bisericei prin donaţiunea făcută de *Iosif Tătulea;*

b) în *Orĕştie* prin subvenţiuni anuale din partea institutului de credit de acolo numit *„Ardeleana“;*

c) în *Heghig* prin donaţiunea făcută bisericei de *Paraschiva Aiteanu.*

d) în *Doboli inferiori şi Bicsad* prin legatele făcute de *Dimitriu* şi soţia sa *Zoe Ienciovicíu* din Braşov pe séma scólelor nóstre din numitele comune. Se observă aici, că pertractarea ereditară în casul acesta încă nu a urmat.

e) în *Haţeg* prin donaţiunea făcută bisericei de neguţătoriul de acolo *Georgiu Petroviciu;*

f) în *Cernatul inferior* (Treiscaune) prin donaţiunea făcută bisericei de *Teresia Maco şi Georgiu Garas;*

g) în *Coşocna* prin donaţiunea făcută de *Dimitriu Checicheşiu;*

h) în *Bărcut* prin donaţiunea făcută de *Németh Sándor;*

i) lăsămêntul făcut bisericei nóstre din *Certegea* de *Anca Petru Munioc*, în urma intervenirei consistoriului s'a predat prin decretul tribunalului reg. din Alba-Iulia ddto 6 Iuliu 1891 Nr. 4853;

k) în *Apaţa* a reconstituit din fundament biserica nóstră de acolo *Iordan I. Muntean,* asesor la scaunul orfanal din Braşov, cu mijlóce bănesci dela sócră sa *Zoe Horstmann* şi dela mătuşele sale *Catinca Tomescu, Carolina Mureşin* şi *Maria Popoviciu;*

l) în *Beriu* prin donaţiunea făcută bisericei *de parochul de acolo Samuil Popoviciu,* afară de cele 3 fundaţiuni făcute în anii 1888 şi 1889;

m) în *Orĕştie* prin donaţiunea de 10,000 fl. făcută bisericei de *Ioan Marian* şi soţia sa *Salomia;*

n) în *Vidra de sus* prin donaţiuni făcute de *Rusandra Cândea, Ana Cristea şi Ioan Goia;*

o) în *Sas-Sebeşiu* prin o fundaţiune făcută de reposatul paroch de acolo *Nicolau Lazar* în testamentul seu din 8 Ianuariu 1888. Averea fundaţională în sumă de 1550 fl. a întrat în proprietatea bisericei, carea prin organele sale a compus literile fundaţionale, şi acestea s'au aprobat şi de consistoriul archidiecesan.

2. Şi în decursul anului 1891 au continuat multe comune bisericesci a învestí o parte din capitalele lor în realităţi cu prealabila încuviinţare a consistoriului archidiecesan, precum comunele: Marcoşiu Rotbav, Drăguşiu, Bungard, Gălpâia, Sebeşiu, Selisce, Aciliu, Sebeşul-vechiu, Cricău, Herman, Zizin, Brad, Suciul de jos, Berghia, Hendorf, Cigmău, Coroiu-Sân-Mărtin, Şeica mare, Noul săsesc, şi altele.

3. Porţiuni canonice s'au cumpĕrat din bugetul fondului Rudolfin în parochiile: Ilimbav, Nyarad-Sân-Benedic, Sălciva superióră, Subpădure, filia Meşindorf şi Cernatul inferior.

4. Cu privire la zidiri de biserici şi de scóle avem onóre a aduce la cunoscinţa Preavenerabilului Sinod următórele: comuna *Topliţa,* carea mai bine de un pătrariu de secul a pus fundament la zidirea unei biserici monumentale, dar din causa unei administraţiuni rele n'a putut aduce la terminare edificiul, acum intrevenind consistoriul prin esmiterea

---

un artist harnic, un sculptor, un violinist? Se deprinde. Ce face un cunoscĕtoriu de limbi harnic, ce face un adevĕrat crescin? Se deprinde. Acésta este totul. Crestinismul nu este o particularitate, sufletul nostru nu cresce într'un mod deosebit, după legi deosebite, ci întocmai după aceleaşi legi cum cresce corpul, cum se desvóltă mintea, raţiunea. Cine nu îşi deprinde braţul, aceluia nu i se desvóltă musculatura; tot asemenea cine persistă într'o inerţie internă, acela nu ajunge la nici o perfecţiune morală la nici o putere, la nici o frumseţe a sufletului. Iubirea nu este o isbucnire momentană, ea este o manifestare deplină a etăţii virile alui Hs, natura crestinéscă în deplina ei desvoltare. Şi la o astfefiu de etate virilă ajungem noi numai prin deprindere continuă.

(Va urma.)

de nou a unui comisariu din sinul seu la faţa locului, a adus în regulă administrarea averei şi nu preste mult timp se va putea continua şi termina edificiul bisericii; în comuna *Romos* s'a adaptat scóla; în *Şimotelnic* s'a cumpĕrat o casă corespundĕtóre pentru scólă; în *Tomnatecul inferior* s'a reparat biserica; în *Măniereu* s'a colaudat edificiul bisericei şi s'a aflat în ordine; în *Bogata* s'a colaudat edificiul scólei şi s'a aflat corespundĕtoriu planului de zidire; în *Mogógia* s'a zidit scólă nouă; în *Blenche-Poiana* s'a cumpĕrat o casă corespundĕtóre pentru scólă; în *Cenade* s'a zidit scólă nouă; în *Gălpâia* s'a cumpărat o casă pentru scólă; în *Ibănesci* s'a edificat scólă nóuăi în *Hunedóra* s'a cumpĕrat o casă de scólă; în *Sĕlişte* s'a cumpĕrat şi aşeḑat orologiu în turnul bisericei celei mari din piaţa Sĕliştei; pentru comuna *Lueriu* s'a revĕḑut şi aprobat planul pentru zidirea scólei, asemenea pentru comuna *Poiana*; în *Covasna* s'a reparat biserica, tot asemenea şi în *Haţeg*; în *Filea* s'a terminat edificiul bisericei; în *Căraciu* s'a reparat biserica; în *Cebea* şi *Mărgineni* s'a pus în lucrare edificarea bisericilor de acolo; în *Chergheşiu* s'a edificat scólă nóuă; în *Scrófa* s'a reparat biserica; în *Valendorf* s'a edificat scólă nouă; la biserica din *Slimnic* s'a sânţit turnul de nou ridicat, şi în comuna *Feleag* s'a terminat edificiul scólei; ér în comuna *Aita mare* s'a cumpĕrat casă parochială, în *Boroşneul mic* s'a zidit casă parochială nouă.

5. Pentru mai mare asigurare unele comune au depus o parte din averea lor mişcătóre spre administrare la consistoriul archidiecesan, după cum se va puté vedé din raţiociniile fondurilor, fundaţiunilor archidiecesane şi a depositelor.

6. Administrarea şi manipularea averilor bisericesci şi fundaţionale din singuraticile comune, în urma mĕsurilor luate de aici şi a îndrumărilor date comunelor bisericesci, în general a decurs între marginile regulamentului pentru administrarea şi controla averilor bisericesci din archidiecesă.

Preste tot observăm, că în urma dispoşiţiunilor luate din partea consistoriului în privinţa înaintărei raţiociniilor din archidiecesă, au început a se înaintá o mulţime de raţiocinii restante încă de pe la anii 1884 încóce, tóte aceste se află sub revisiune esactorală.

Ca Preavenerabilul Sinod archidiecesan sĕ aibă o icónă aprocsimativă despre starea raţiociniilor comunelor bisericesci, a protopresbiteratelor şi a altor corporaţiuni bisericesci şi scolare din archidiecesă, ne permitem a alăturá sub ⁴/. un conspect, din care se vede după protopresbiterate suma raţiociniilor întrate, a celor resolvite cu absolutoriu, şi a celor restante.

Cronică.

(Apariţiuni literare unguresci. — Demonstraţiunea pentru şi contra prof. Dr. Pauer. — Pseudonimii în lături. — O convingere vechie.)

(Încheere.)

Când vĕd câte o corespondenţă subscrisă de Fabricius 'mi reamintesc pe necoruptul Fabricius şi astcept sĕ aud vre-o virtute străbună Dar zădarnic. După ce am cetit câteva colóne vĕd, că Fabricius numai şi-a făcut reclamă cuvintelor sale pline de venin sau a sedus vre un redactor credul. Dar de „Eremitul din Carpaţi? Gândesc la vre un aderent de a lui Rouseau? Nu! Ci mi închipuesc vulturul, care se înalţă în vêrful Carpatului şi de acolo privesce preste patimile egoiste şi le desconsideră, ridicând la valóre numai principiile generale. Dar me înşel. Eremitul în realitate nu se află în vre-o înălţime, el nu e vultur, ci o cióră din cortul seu de lângă vale. De aci croncănesce, continuu croncănesce, ca sĕ nu-i răpéscă altcineva cadavrul, la care nu póte ajunge decât numai preste cadavrul deaprópelui seu.

In lături pseudonimi de felul lui Fabricius, Eremit etc. lăpĕdaţi masca necuvinţei şi păşiţi cu paşi măreţi pe terenul publicităţei, căci combătând neadevĕrul ve veţi binemerita de naţiune, pecând vorbind din tufiş, cultivaţi numai intriga — hidra nimicitóre a némului nostru.

Scuză-me dle redactor! dacă m'am cam abătut dela obiect. Dar n'am ce face. Sunt momente, în cari omul este mai vorbăreţiu. Cu tóte aceste te asigur, că nu vreau se dau direcţiune, nici se ţin cuiva prelecţiune. Vorbesc în teorie, cu convingerea firmă şi acésta cutez a o esprima şi apăra pănă când voiu fi convins despre contrariul, chiar şi cu viaţa. Convingerea mea este: că pseudonomii trebuesc îndelăturaţi din literatura şi jurnalistica română, căci ei numai împedecă cultura nóstră şi formarea caracterelor firme şi rĕspândesc intrigă, care desbină poporul nostru în tóte societăţile sale.

Sciu, că esprim o ideă póte neobicinuită sau char nóuĕ. — Dar nu în acésta zace importanţa ei, ci în aceea, că óre practică este sau ba? Sĕ facem probă şi vom vedé! Sĕ publice un jurnal, oricare barem un an numai articoli, tractate şi corespondenţe subscrise cu nume adevĕrate, éră nu fictive — şi ne vom convinge despre resultat. Eu cred, că prin acésta abonenţii se vor spori, ér cei ce scriu vor cultiva adevĕrul, ér nu calumnià.

„Dar ce face atâta gură, — va reflecta órecineva.

„Se vede, că n'ai fost redactor!“

„Au nu scii, că pseudonomii sunt nume cunoscute redactorului?

— Tot ce ai ḑis sciu şi înţeleg, dar nu grăbi cu vorba!

Jurnalul semnat de un redactor nu este al seu, ci şi al meu îndată ce eu plătesc abonamentul“, şi dacă redactorul responsabil, 'şi permite a me provoca sĕ-i trimit tacsa de abonament, de ce sĕ nu-mi fie mie permis a sci, că atunci când cetesc jurnalul meu, cu cine vorbesc, cine îşi esprimă vre-o părere, 'mi dă vre-o povaţă sau dojană?

„Ai drept, dar şi la alţii, la popóre mai culte, sunt pseudonimi“.

„Sciu, dar permite-mi observarea, că în raport cu jurnalele nóstre şi cu gradul nostru de cultură, nicăiri nu sunt aşa mulţi pseudonimi ca la noi. Veḑi adeseori numeri întregi, în cari tot numai cu fictivi ai de lucru. Şi apoi ceea-ce e la alţii, nu urméză, că avem sĕ primim şi noi orbesce. Sĕ ne folosim de esperinţele trecutului, sĕ dăm în laturi cu pseudonimii, deóre-ce eu cred, că numai persónele constante şi cunoscute ar putea ridica jurnalistica nóstră din desinteresarea, la care a ajuns din causa necontenitelor personalităţi cultivate de pseudonimi. Numai luptând pe faţă se pot forma caracterele. Şi de ar avé fie care în jurnal chiar numai un singur caracter firm, acesta va valora mai mult, ca dacă resp. jurnal ar avea pentru fie-care numĕr 5 pseudonimi.

„Numele adevĕrate ridică valórea jurnalului, forméză caracterul, ér în jurul unui om de caracter firm se grupéză un şir întreg de indiviḑi, pe cari totdeuna poţi conta la bine şi la rĕu, pecând pseudonimii îşi schimbă numele şi părerile, după cum suflă vêntul“.

Astfel povestiam cu prietinul Sever, şi apoi ne despărţirăm cu conclusiunea, că cestiunea merită a fi discutată şi dacă va fi practică şi urmată va fi bine. Eu sum convins, că este practică, deóre-ce ea conţine la tot casul un câştig moral şi acesta este mai preţios decât comorile lui Croesus sau Attalus.

Impregiurarea, că prof. Pauer a fost atăcat de un pseudonim, detrage mult din meritul lucrului şi ne impune reserva cuvenită faţă de aserţiunile lui Plagiosippus asupra căror vom reveni după ce vom auḑi şi motivele acusatului.

Dureros este însĕ faptul, că jurnalistica magiară rĕspândesce unele idei, cari dacă vor fi adevĕrate, la tot casul vor compromite academia.

Ne aducem aminte, că în jurnalele nóstre încă s'a ventilat nu odată şi s'a ḑis, că între literaţii magiari sunt unii, cari scriu, nu fiind că sunt conduşi de principii şi de dorul de a propaga sciinţa, ci de interese egoistice şi materiale, de a promova frecările între diferitele naţionalităţi şi astfel sĕ li se dea ocasiune a pescui în tulbure.

Jurnalele române şi erudiţii nostri, cu deosebire Haşdeu şi Xenopol nu odată au imputat o astfel de tendinţă fericitului Hunfalvy Pál, — dar ei au strigat în pustie, căci Hunfalvy şi a creat scólă, care propagă ideile măestrului. Lui Hunfalvy i a succes după părerea sa şi a aderenţilor sei a documenta în mod plausibil, că ungurii sunt cei mai vechi locuitori ai acestei patrii şi că tóte celelalte naţionalităţi sunt venetice: ergo n'au drept se protesteze contra neîndreptăţirilor ce li se fac. Acésta nu e resplată cavalerécsă démnă de un popor, numerice mai numeros după elementul domnitoriu. Istoria nefalsificată totdeuna va trebui sĕ recunóscă, că românii trăesc de 1000 de ani cu ungurii, cu ei împreună s'au luptat pentru mărirea şi înălţarea patriei comune. Se privim numai desvoltarea instituţiunilor magiare şi vom afla români pe tronul de rege, gubernator, palatin, primate, nobilime, sclavi-iobagi şi de sigur şi soldaţi numeroşi, cari cu sângele lor şi-au îngrăşat pămêntul, pe care locuesc. Nu este nici chiar politic, acum, când aceste 2 popóre vor fi chemate a forma stêncă neînfrântă, a uita pe români îndreptându-i preste Carpaţi. Sciu românii, ca şi acolo locuesc fraţii de ai lor, dar zace în firea românului de a nu-şi părăsi ce e al seu. E românul element conservativ de fire.

Póte Hunfalvy odichni în pace, dar românii tot aşa cred şi acum, ca mai nainte, caci sunt adevĕraţii descendenţi ai daco-românilor.

Este românul popor materialicesce sĕrac, căci a dat fie-căruі din al seu, şi au chiar şi luat dela el, — dar nu cerşeşte ce este al altuia pretinde ce e al seu; deorece simţesce in sine destulă putere de viaţă, pentru a şi agonosi tot cei trebue şi lipsesce. Doresce in patria sa a se desvolta liber, ér nu batjocorit in patria sa străbună..

Au nisuit românii totdéuna spre acésta, şi nu vor conteni a nisui, căci nisuinţele sale sunt juste şi intemeiate pe trecutul de aprópe 2000 de ani.

Salutându-te, d-le redactor, te incomandez, cu aceste idei; dacă le afli de corespunḑĕtóre publică-le în „Telegraful Român“ la din contră retrimitele pe spesele mele.

Al d-tale stimătoriu

Pavel Oprişa.

Convocare.

Membrii „reuniunei învĕţătorilor români gr. or. aparţinĕtori despărţĕmêntului Făgăraş, se convócă la adunarea generală tractuală, care se va ţiné la 26 Aprile 1892 st. v. în comuna Breaza cu următoriul

Program:

I. înainte de améḑi:

1. Participarea la serviciul divin în biserica locală, parastas solemn pentru regretatul profesor Ioan Popescu şi cuvêntare ocasională de Nicolau Aron, preşedintele despărţĕmêntului;
2. Deschiderea şedinţei;
3. Incasarea tacselor dela membrii;
4. Cari sunt folósele reuniunilor învĕţătoresci? Ce cause zadarnicesce ajungerea scopului reuniunilor de Ioan Capetă;
5 Cum s'ar putea delătura scăderile, cari înpedecă ajungerea scopului reuniunilor învĕţătoresci de Iacob Popa;
6 Cari sunt avantagiile, eventual defectele instrucţiunei religióse în scóle din punct de vedere confesional de Ioan Berescu;
7. Care e procedura pedagogică faţă de un elev mincinos şi faţă de un elev leneş de Nicolae Ludu.

II. după améḑi:

8. Metodul cântului bisericesc şi naţional, şi cari sunt cele mai potrivite poesii de Savu Radu;
9. Ce înriurire va avea asupra scólelor nóstre noul proiect despre salarisarea învĕţătorilor de Trandafir Dragomir;
10. Propuneri;
11. Constituirea acestei reuniuni ca despărţĕmênt pre un period nou de trei ani;
12. Escursiune la ruinile mănăstirei de sub carpaţi dela Breaza.

Făgăraş, 24 Martiu, 1892 v.

Nicolau Aron, preşedinte.

Ioan Bereseu, notariu.

Varietăţi.

* (Alteţia Sa archiducele Wilhelm.) Vineri séra a sosit în Sibiiu Alteţia Sa archiducele Wilhelm, inspectorul general al artileriei La gară a fost întimpinat de autorităţile civile şi militare din loc. Inmediat după sosire în hotel „Neuriehrer“ Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi-a făcut reverinţa. Sâmbătă la améḑi Alteţia Sa a făcut visită Escelenţiei Sale, ér Sâmbătă séra Escelenţia Sa a participat la dineul dat de Alteţia Sa. In decursul dineului a cântat musica militară. Duminecă după améḑi la 5 óre Alteţia Sa a plecat din Sibiiu.

* (Producţiunea sodalilor.) Dumineca séra a avut loc producţiunea sodalilor nostri, care a fost onorată de presenţa Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistând pănă la terminarea programului cântărilor; apoi de mai mulţi deputaţi sinodali şi de familii fruntaşe din Sibiiu şi jur. Bravii nostri sodali au păşit şi de astădată înaintea numĕrosului public bine pregătiţi şi prestaţiunile lor dovedesc progres îmbucurătoriu. Damicelele au apĕrut pe scenă în atrăgĕtorul costum sĕliştenesc şi corurile lor au reuşit preste asceptare, tot astfeliu şi corurile bărbătesci. Piesa teatrală a fost bine interpretată şi rolurile potrivit împărţite Publicul le-a rĕsplătit prin aplause prelungite.

Mult a cotribuit la reuşita concertului d-şóra Alesandrina Cunţanu, care cu desteritate deosebită, cu mare precisiune şi cu multă bunăvoinţă a acompaniat la pian pe dl Ioan Damian. Piesele cântate de dl Damian au trebuit sĕ fie repetate la stăruinţa publicului, ele au dovedit o scólă bună, şi o mare siguranţă. Aplausele publicului au fost furtunóse.

După concert şi teatru a urmat dans, care a durat cu multă vioiciune pănă târḑiu. La primul cadril au jucat preste 100 părechi.

* (Foc şi nenorocire.) Ni se scrie din Dêncul-mare: Marţi séra în 25 Martiu v. a. c. în comuna Măgura tractul Orĕştiei, pe la 8 óre séra s'a întêmplat un mare incendiu în curtea

dlui preot Ioachim Iosan din cause necunoscute, în urma căruia numai decât au fost prefăcute în cenuşă, şura, grajdul împreună cu 4 boi, 2 vaci, 1 junc, 1 grăsun şi mai pe urmă chiar soţia dlui preot, onorata preotésă, a trebuit sĕ cadă jertfă flacărilor nemilóse ale focului, căci cu deadênsul a întrat în grajd ca sĕ taie ştrêngurile dela boi, însĕ a fost preatârḑiu. Sĕrmana preotésă, vĕḑênd că nu'i alt chip de scăpare, s'a aruncat singură prin flacări ca sĕ iasă pe uşe afară, însĕ a fost arsă aşa de cumplit, că în ḑiua următóre adecă Mercuri după améḑi a şi murit. Inmormêntarea a avut loc Joi după améḑi la 4 óre şi s'a efectuit prin preotul Chiril Teacos cu ceremonialul obicinuit. Destul atât, că domnul paroch Ioachim Iosan a rĕmas vĕduv cu 2 fete tinere şi a ajuns într'o stare din cele mai penibile, încât omul nu şi o póte nici închipui; — e lipsit aprópe de tot şi de aceea ce e mai necesar pentru traiul vieţei, adecă de bucate, căci ia ars şi cotarga cu cucuruz. Deci dară în urma acestei îngrozitóre şi dureróse întêmplări, onoratul domn paroch Ioachim Iosan face apel la întreg publicul onorat ca sĕ aibă bunătate al ajutora cu mijlóce materiale pentru susţinerea vieţei.

Fundaţiunea Ioan Popesu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus 405 fl. 97 cr.

Leon Popescu, paroch Deda *2* fl., Basiliu Başota, advocat Abrud 5 fl., Gregoriu Ghibu, paroch Şugag 1 fl; Toma Barb, comerciant, Ioan Fugătă, învĕţătoriu, Ioan Vodă câte 1 fl. Avram Stanca, adm. prot. Pretoşeni 3 fl., Alecsandru Rimbaşiu, notariu Riu-Alb 2 fl., Simeon Suciu, paroch Ruşor, Vasiliu Socol, paroch Livizeni., Toma Popoviciu, Ocolişul mic., Ioan Grecu, notariu, Băţălariu., Petru Popoviciu, paroch Sântămăria de pétră., Nicolau Sânzian, învĕţătoriu Haţeg., Avram Brânduşe, comerciant, Petroşeni, Ieronim Uieţ, paroch Streiu-Sângiorgiu., Petru Preda, învĕţătoriu, Petrila., Georgiu Popoviciu, paroch, Nădaştia de sus., Vasiliu Dombora, notariu, Petroşeni., Valeriu Iosan, cassariu., Alecsiu Neagovici, paroch, Intorsura-Buzĕu., Georgiu Negoescu, învĕţator (2 fl). Georgiu Zacharia., Ioan Dima paroch Sita-Buzeu (3 fl). ceialalţi fie-care câte 1 fl. — Dumitru Coltofean, ppresb. Breţcu, 3 fl. Nicolau Rus, învĕţătoriu, Nicodin Dogariu *Zagon*, Alecsiu Negoescu, capelan, Moise Neagoviciu, paroch, David Coman paroch Vama-Buzĕu, Ludovic Pop învĕţătoriu, Demetriu Bardosy locotenent Oradea-Mare, toţi câte 1 fl. Simeon Filimon, paroch Vermaga 2 fl. Suma totală 452 fl. 97 cr.

Loterie.

Sâmbătă, în 30 Aprile 1892.

Budapesta: **1** **35** **63** **45** **42**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.15	8.15	—	3.25	pl. Viena sos.	3.—	—	3.—	7.20	6 20
8.30	1.50	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	—	6.50	1.55	8.40
11.38	4.10	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.26	3.31	11.51	4 47
2.12	5.51	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.09	2.24
3 53	7.06	1.—	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 47	12.09
4.—	7.13	—	2.34	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.42	11.51
4.30	7.43	2.03	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.17	11.17
5.22	8.18	3.19	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	3.57	3.57	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.51	10.23
6.05	8.51	4.29	4.09	—	Bucia	—	--	8.51	—	10.06
6.31	9.07	5.20	4.55	4.21	Ciucia	—	—	8.25	7.12	9.51
7.12	9.37	—	5.34	4.55	Huiedin	—	12.47	7.47	6.43	9.12
7.29	—	—	5.51	—	Stana	—	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	—	6.12	--	Aghiriş	—	—	7.02	6.11	8.29
8.01	—	—	6.25	5.47	Ghîrbĕu	—	—	6.47	—	8.15
8.14	—	--	6.39	—	Nadişul ung.	—	—	6.29	5.47	8.—
8.29	10.37	—	6.56	6.—	sos. **Cluş.** pl.	—	11.01	6.08	5.30	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.53	6.52
9.03	11.28	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.32	6.34
10.08	12.38	—	10 21	7.34	**Ghiriş**	—	9.23	3.18	3.15	5.26
10.37	1.14	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.39	4.52
10.56	1.21	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.19	2.34
11.04	1.29	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	2.12	4.28
11.28	1.54	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.50	4.07
11.45	2.13	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	1.52	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.30
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.40	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.00	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	12.20	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	1.41	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	2.26	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.50	12.10	--	9.30	sos. Bucuresci pl.	4.40	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni

—	6.34	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.51	3.27	9.20	—
—	7 28	11.26	4.58		Streiu		9.18	2.49	8.39	—
—	8.45	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	7 52	—
—	9.53	12.—	6.36		Pui		7.57	1.05	6.52	—
—	10.53	2.23	7.24		Crivadia		7.14	12.19	5.50	—
—	11.45	3.19	8.04		Baniţa		6.41	11.40	5.02	—
—	12.26	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.00	10.50	4.11	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	7.15		**Arad**		8.03	3.50	7.50	—
—	7.32	12.47	8.04		Vinga		7.21	2.46	6.40	—
—	8.42	2.04	8.57		**Timişóra**		6.20	1.11	5.05	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.35	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.27		Odorheiu		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Sighişóră		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.50		Carei-mare		6.48	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren accelerat	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.15	10.36	8.30	9.15	4.15	pl. Viena sos.	12.50	12.50	3.50	7.05	6.35
Vineri 2.20	7.45	1.25	7.—	9.20	pl. **Budapesta** sos.	7.20	7.30	10.35	2.05	8.40
circul.	9 45	2.39	9.21	10.34	sos. Czegléd pl.	5.07	6.10	—	12.51	6 40
numai	10.—	8.45	9.29	10.56	pl. sos.	4.59	—	—	12.46	6.30
Sâmbăta	1.14	4.44	12.51	1.05	sos. Seghedin pl.	1.40	—	7.22	10.47	3.15
5.29	1.40	4.50	1.15	Tren	pl. sos.	1.14	—	7.16	10.41	2.42
5.25	4.47	6.46	4.40	mixt	sos. pl.	9.50	—	5.20	8.44	11.30
7.32	—	—	—	—	Timişóra	=	—	—	—	Tr.-mix
—	5.20	6.56	5.40	9.20	pl. sos.	6.20	—	5.14	8.36	4.06
7.42	6.42	7.41	6.48	10.57	Topoloveţ	8.15	—	—	7.48	2.36
—	7.30	8.12	7.29	12.20	Lugoj	7.35	—	circul	7.22	1.37
—	8.43	9.04	8.42	2.55	Caransebeş	6.31	—	numai	6.38	11.48
—	—	9.59	9.52	4.40	Teregova	5.20	—	Lunia	5.39	8.47
—	—	—	11.05	6.10	Mehadia	3.53	—	—	—	6.23
11.57	—	11.09	11.14	6.54	Băile-Herculane	3.40	—	1.03	4.20	6.—
—	—	11.19	11.27	7.17	Topleţ	3.24	—	—	4.07	5.38
—	—	11.36	11.45	7.45	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	3.50	5.—
12.24	—	11.42	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.19	3.20	—
12.29	—	11.50	2.10	—		2.26	—	12.10	3.12	—
12.37	—	10.05	--	—	Vercerova	—	—	4.03	7.40	—
11.40	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Trĕn de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.50	8.—	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.15	1.50	9.50	**Budapesta**	7·20	1.55	5.50	—	—
—	—	11.14	3.57	1.05	**Szolnok**	4.15	11.51	2.21	—	—
—	—	3.45	6.52	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8 21	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.46	pl. sos.	10.46	7.02	8.40	—	—
—	—	4.30	2.20	5.57	Glogovaţ	10.34	6.49	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.05	6.30	Pauliş	9.58	6.01	7.57	—	—
—	—	5.14	3.23	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.44	7.46	—	—
—	—	5.32	3.39	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	9.24	--	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12 38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.27	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.55	—	11.40
4.15	12.08	—	8.27		Lómneş		8.30	5.25	—	11.09
4.46	12.38	—	8.59		Ocna		8.02	4.58	—	10.43
5.10	1.—	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.34	—	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.50	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	12.50	—
—	3.34	9.11	3.27		Ludoş		6.58	7.41	12.06	—
—	5.20	11.17	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5 21	5.54	10.20	—
—	5.35	—	5.36		pl. sos.		—	9.35	9.53	—
—	7.10	—	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		—	8.—	8.15	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.16		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	9.34		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	9.58		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	5.45	2.58		Braşov		6.24	5.20	—	—
—	--	7.26	4.38		Zernesci		8.—	6.44	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 44. Sibiiu, Sâmbătă 25 Aprile, (7 Maiu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Aprile, 1892.

Regularea valutei pusă acum în tótă forma la ordinea ḑilei este o cestiune de cea mai mare importanță financiară și economică și nu ne putem substrage nici noi dela obligămêntul de o a face cunoscută cetitorilor nostri, în părțile ei mai esențiale O facem acésta, căci ea privesce pe sĕrac ca și pe bogat, privesce pe creditori ca și pe debitori, privesce pe comunele nóstre bisericesci, cari manipulând și ele bani și averi bisericesci, vor trebui sĕ fie bine orientate. Dacă unitatea de bani acceptată sub numele de „corónă“ ar corĕspunde unui jumĕtate de floren folosit până acum, atunci poporul, care până aci era dedat a vinde o părechе de boi cu 200 fl. va cere 400 coróne, și cel ce a fost datoriu 100 fl. va sci că e datoriu 200 de coróne, ér în comerciul în mic tot acésta proporțiune va fi la fileriu, care corespunde unui jumĕtate de cruceriu, și aceea ce mai înainte a costat 1 cruceriu în viitoriu va costa doi fileri.

S'a dedat poporul cu kilogramul, cu decalitrul și cu metrul, se va deda și cu coróna și cu filerul. Cestiunea deci pusă în forma acésta ușóră nu are sĕ ne causeze multă bătae de cap în viața de tóte ḑilele.

Altcum însĕ sĕ are lucrul în raportul comercial cu statele vecine, cari au alt sistem monetar. Sistemul de franc și cel de marcă și în acest raport „coróna“ nu corespunde nici francului, nici marcei, dar nici cele 20 de coróne nu corespund așa numitului napoleondor, care e 20 franci și nu dóuĕḑeci de coróne.

Florenul, care a avut o mai mare valóre de 2 franci până aci și care în comerciul internațional a suferit totdeuna perderi la prefacerea în aur și a fost tacsat cu cel mare agio prin aceea că devine 2 coróne încă nu s'a emancipat de sub influențele de bursă, cari totdeuna i-au atacat valórea și prin urmare au causat perderi colosali statului nostru, care atât în comerciul internațional, cât în alte afaceri cu statele strĕine a trebuit se fie așa ḑicênd regularisit după speculațiunile de bursă și după raporturile amicabile ce le am intreținut cu statele vecine.

Era deci timpul suprem ca regularea valutei sĕ fie pusă la ordinea ḑilei și era timpul suprem ca sĕ se caute aceea cheiă, după care unitatea nóstră de bani, sĕ se apropie mai mult de „franc“ și de „marca germână“.

Prin întroducerea „corónei“ se face o mare îmbunătățire, dar plățile ce avem sĕ le facem în străinătate, nu sunt deplin regulate, dacă nu se va aduce în consonanță valórea aurului în raport cu cele 20 „coróne“, cari sunt în tot casul mai mult decât un napoleondor, care abia face „18 coróne“ și perderea de 2 coróne este evidentă, pecând „lira“ turcéscă, care s'ar apropia de moneta nóstră de 20 coróne de sigur, că nu o vom putea inschimba cu acéstă monetă.

Detoriile, cari le a contractat statul nostru cu firmele mari de bani și cu alți financieri, precum și hârtiile de valóre, emise de stat, cari aḑi se află în mâni strĕine, de bună samă că au sĕ se reguleze după valórea aurului și în acel cas de datorie pe 1 milion de floreni nu va fi acceptată ca detorie de 2 milióne de coróne, ci de vre o 2 milióne și vr'o 20 mii de coróne, o daună acésta care ar trebuí sĕ se recompenseze de la diferiții cetățeni ai statului austro ungar.

Și fiind-că detoriile statului pot fi de câteva miliarde, ne putem închipui, ce daună se face popórĕlor din Austro-ungaria numai acum la acésta regulare a valutei, făr ca în viitoriu sĕ aibă vr'o recompensă la schimbarea „corónei“ în „franc“ și „marcă“ și făr ca sĕ avem prospecte, că aurul nostru se va ridica la valórea aurului din alte state și se influințeze, ca „20 coróne“ și fie mai mult ca un napoleondor și aprópe egal cu lira „turcéscă“ în comerciul internațional al statelor balcanice.

Ministrul nostru de finance Dr. Wekerle, o capacitate recunoscută pe terenul financiar a creḑut, că totuși este sosit timpul ca se inițieḑe aceea afacere, pentru că perderile ce se causéḑă țĕrei în străinătate se recompenséză prin câștigurile ce le realiséză în întréga țéră — așa ḑicênd aici acasă — dela valorile ce sĕ află în mânile cetățenilor, cari de bună sémă sunt mai multe și mai mari, ca și cele ce sunt în străinătate, și pe când detoriile afară din țéră se vor sporì cu câte-va milióne de coróne, sĕ imputinéză detoriile statului față de creditorii din țéră în mesură considerabilă, sĕ împuținéză în forma acésta și interesele și sĕ realiséză totuși și un câștig pentru cassa statului

Și o astfeliu de regulare atât de grandiósă nu se puté face, fără perderi în strĕinătate și fără sĕ atingă pe sudiții austro-unguresci, căci în acel cas ar fi scăzut în afară creditul țĕri și acésta nu póte fi în interesul nici unui stat, care avea sĕ trécă de un stat consolidat pe terenul financiar. Ecuilibrat bugetul statului, ba avênd chiar prisosința de cassă ce au isvorît după operațiunea cea mare a rescumpĕrărei regaliilor — timpul pentru regularea valutei se pare a fi cel mai bine ales și noi credem, că operațiunea acésta uriașă se va face fără mari sguduiri și unitatea de bani „coróna“ — va face pe mulți ómeni sĕ fie mai cu crutare și sĕ o arunce tot așa de cu greu în curgere, cum a aruncat până acum florenul.

Poporul nostru alt cum crutătoriu, nu póte sĕ aibă de cât avantagii din acéstă schimbare a monetei și de aceea noi nu mai ne vom bucura décă vom vedé pusă în circulațiune „coróna“ — și îngroparea florenului.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a IV-a, ținută la 15/27 Aprile, 1892.

(Urmare.)

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acesteia deputatul Valeriu Bologa referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, din 28 Martiu 1892 Nr. 2672 care fiind tipărit și împărțit între membrii sinodului, la propunerea comisiunei. — Sĕ privesce de cetit și luându-se drept basă pentru desbaterea specială, se aclude la protocol.

La desbaterea specială, alinia primă din raport, în care se arată numĕrul ședințelor ținute în anul 1891, a pieselor întrate și resolvite, la propunerea comisiunei. — Se ia spre sciință.

Alineatul prim din partea primă a raportului, care tractéză despre starea fondurilor și fundațiunilor archidiecesane cu datul de 31 Decembre 1891, fiind substernute rațiociniile cu raport separat sinodului la propunerea comisiunei. — Sĕ ia deocamdată până la desbaterea acestui raport special, spre sciință.

Din partea I a raportului, punctul 2 despre investirea de 76,000 fl. în hârtii de valóre; punctul 3 despre împrumuturi încuviințate unor comune bisericesci; — punctul 4, despre scutirea fundațiunei „Șaguna“ și a fondului „bisericilor“ de plătirea dărei de ecuivalent, și despre mĕsurile luate spre același scop și cu privire la fundațiunile „Pantazi“ și „Andronic“; — punctul 5, unde se espune stadiul, în care se află cestiunea tacsei sidocsiale și se arată mĕsurile luate de consistoriul archidiecesan pentru regularea ei, — punctul 6, despre rațiociniile tipografiei archidiecesane, cari sunt substernute sinodului cu raport special, — punctul 7, despre ajutórele votate de comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane la preotese vĕduve sĕrace, punctul 8 despre darul făcut de dl asesor consis-

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Ce făcea Iisus în lucrătórea sa de lemnar? El învĕța. El unicul om perfect despre care cetim, el *învĕța* supunere el *crescea* în înțelepciune în char înaintea lui Dumneḑeu și înaintea ómenilor.

Nu murmurați contra sorții vóstre, nu ve plângeți contra grijilor ce nu încétă nici odată contra împrejurimei vóstre neinsĕmnate, contra supĕrărilor și neplăcerilor ce aveți sĕ le îndurați, contra ómenilor neamabili sau cu simțĕminte josnice, cu cari trebue sĕ trăiți și se lucrați. Inainte de tóte nu ve revoltați contra ispitei, contra tentațiunei, care ve îngreunéză atât de mult calea și care vi-se pare cu atât mai grea, cu cât voi aveți intențiuni mai bune, mai oneste, care ve dă atâta de lucru, ba ve îngenunchie chiar de atâtea ori, tocmai acésta este lucrarea care v'a impus-o Dumneḑeu — nu observați voi spiritul deprinḑĕtoriu al lui Dumneḑeu, care voesce sĕ ve facă răbdători și smeriți și marinimoși și desinteresați și gata de servitii și amicabili? Nu ve feriți de mâna, care voesce se producă în voi chipul perfect; în voi se află póte numai nesce începuturi mici, dar frumseța chipului cresce și dacă voi nu-l vedeți fiesce-care ispită din care ați eșit învingĕtori servesce spre perfecționarea vóstră. De aceea nu ve retrageți din lume, rĕmâneți în curentul vieții: remâneți între ómeni, în mijlocul vêrtejului, în greutăți și pedeci. Talentul se forméză în linisce, caracterul însĕ în valurile lumei, ḑice Goethe. Talentul, darul se forméză în singurătate, și darul rugăciunei, al credinței, al adâncirii în cele vecinice, darul de a recunósce cele nevĕḑute. Caracterul se întăresce în mijlocul valurilor vieții acestei lumi. Și aici mai cu sémă sĕ învĕțăm noi a iubi.

Dar cum? Da cum! Pentru-ca se înțelegem lucrul mai bine am amintit vre-o câteva părți constitutive ale iubirii; ele sunt însĕ numai părți constitutive. Iubirea nu se póte defini. Lumina este mai mult decât o împreunare de șapte colori — ea este eter, ce isvoresce din sóre, ce vibréză în strălucire și văpae și intreține viéța. Și iubirea este mai mult decât suma insușirilor ei — ea este un ce născut din Dumneḑeu, ce radiéză lumină și căldură, reinprospetéză inima și sufletul. Arta omenéscă póte împreuna cele șapte colori, resultatul este colórea albă. Lumina nu sĕ póte produce. Și prin împreunarea de vêrtuți omul devine, ce e drept vîrtos, iubirea însĕ nu o câștigă astfeliu. Cum dobândim noi acest bun ceresc, acésta avuție mare pentru sufletul nostru?

Ne întărim voința, tindem ca sĕ ni-o asigurăm, ne luăm de model ómeni iubitori și afectuoși, ne împrejurim cu regule, cu macsime de viéță, de conduită, veghiem și ne rugăm. Dar tóte aceste nu aduc iubirea în inima nóstră, pentru-că iubirea este un efect și numai dacă indeplinim condițiunile adevĕrate, se produce în noi acest efect. Sĕ ve arĕt causa iubirei?

In epistola primă alui Ioan se ḑice: „Noi I-l iubim, pentru-că El ni-a iubit pe noi mai întâiu“. Criticii mai noi ai tecstului cetesc în manuscrisele originali [1]: „Noi iubim, pentru-că El ni-a iubit mai întâiu“, nu: „noi Il iubim“, ci numai simplu: „noi iubim“. Cetirea tecstului în modul acesta corĕspunde capitolului întreg, care vorbesce despre iubirea de Dumneḑeu și către deaprópele. „Noi iubim, pentru că El ni-a iubit mai întâiu“. Cuvêntul acesta „pentru-că“ ne arată causa, și efectul nu póte lipsi. Fiind-că El ni-a iubit pre noi mai întâiu, pentru aceea Il iubim și noi pe El, pentru aceea iubim noi pre frații nostri. Noi nu putem altcum. Fiind-că El ne-a iubit pre noi, Il iubim pe El și iubim pe toți ómenii.

(Va urma.)

---

[1] În codicele alecsandrinic și din Vatican.

torial Pantaleon Lucuța pe séma fondului seminarial în suma de 300 fl. pentru care dar consistoriul archidiecesan a esrimat numitului donatoriu mulțămita sa; — și în fine punctul 9 despre scontrarea cassei și a averei archidiecesane prin comisiune esmisă din partea consistoriului, care comisiune a aflat manipularea esactă și purtarea cărților acurată la prepunerea comisiunei. — Se ia spre sciință.

Cu privire la punctul 1. din partea II. a raportului, despre sporirea averei unor comune bisericesci din archidiecesă, comisiunea face următórea propunere: sĕ se ia cu plăcere spre sciință, éră testamentul făcut de fericitul protopop Iosif Barac sĕ se publice ca aclus al protocolului acestui sinod.

Deputatul P. Cosma din considerare că, ca acluse ale protocólelor sinodale se publică numai documente referitóre la fundațiuni administrate de consistoriul archidiecesan, din considerare, că prin publicarea propusă s'ar simți jigniți ceialalți donatori, ale căror documente donaționale nu se publică, și în fine din considerare, că prin acluderea raportului consistorial la protocolul sinodal se satisface scopului publicărei, propune, ca publicarea testamentului ca aclus la protocolul sinodale, sĕ se omită.

Punêndu-se la vot acésta contra propunere se primesce, și astfeliu raportul consistorial sĕ ia spre sciință.

Punctele următóre din partea II a raportului și anume:

punctul 2, despre învestirea de capitale a mai multor comune bisericesci în realități;

punctul 3 despre cumpĕrarea de porțiuni canonice din fondul „Rudolfin“

punctul 4, despre zidirea de biserici și scóle;

punctul 5, despre depunerea de averi mișcătóre din partea unor comune la consistoriul archidiecesan pentru administrare; la propunerea comisiunei — se iau spre sciință.

Referitoriu la punctul 6 din partea a II. a raportului despre administrarea și manipularea averilor bisericesci și fundaționali în singuraticele comune comisiunea propune, ca acest punct sĕ se ia spre sciință.

Deputatul Ioan Turcu la propunerea comisiunei face următoriul adaus:

„Venerabilul sinod îndrumă pe consistoriul archidiecesan, ca pe viitoriu sĕ arate în raportul seu ca senat epitropesc eventualele perderi, ce le-au suferit singuratecele comune în averea lor prin manipulare necorĕspundĕtóre, precum și causele, cari au adus cu sine acelea perderi“.

Asupra acestor dóuĕ propuneri se deschide desbatere meritorică, după a cărei încheiere punêndu se la vot adausul deputatului Ioan Turcu, acela cade, éră a comisiunei primindu-se — raportul consistoriului se ia spre sciință.

Cât pentru aceea parte a punctului 6 din a II. parte a raportului, care tractézä despre subșternerea rațiociniilor singuratecelor comune spre revisuire, ~~cărei părți~~ 'i este anecsat și conspectul de sub 4 ·/., din care resultă în general față de trecut un însemnat progres, comisiunea propune ca: acésta împrejurare sĕ se ia spre sciință.

Încât însĕ din acel conspect se vede, că din unele protopresbiterate nici dela jumĕtate din comunele aparținĕtóre acestora, ba la cel din Turda, nici chiar dela una nu s'au presentat pe ultimii 4 ani rațiociniile, comisiunea propune:

Consistoriul sĕ se îndrumeze a cere dela protopresbiterii respectivi justificarea acestei intrelăsări, apoi se ia mĕsurile necesare pentru îndreptarea lucrului, și în anul viitoriu sĕ refereze sinodului prin raport special atât asupra mĕsurilor luate, cât și asupra resultatelor obținute în causa acésta.

Deputatul Romul Furdui propune, ca cuvintele „protopresbiterii respectivi“ din tecstul propunerei comisiunei sĕ se inlocuéscă cu: „organele îndatorate la compunerea și substernerea rațiociniilor comunelor bisericesci“.

După terminarea desbaterei asupra acestor propuneri, se pune la vot propunerea deputatului Romul Furduiu, care nefiind sprigínită, cade, și se primesce propunerea comisiunei, enunțându-se ca conclus:

Raportul consistorial se ia spre sciință, și consistoriul se îndrumă a cere dela protopresbiterii respectivi justificarea acestei intrelăsări; apoi se ia mĕsurile necesare pentru îndreptarea lucrului și în anul viitoriu se refereze sinodului prin raport special atât asupra mĕsurilor luate cât și a resultatelor obținute în causa acésta

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea organisătóre.

Raportorul acesteia deputatul Ioan de Preda referând asupra raportului consistorial dto 2 Decembre 1891 Nr. 3962 Plen. în causa petițiunei comunei bisericesci Veneția inferiórä pentru scóterea ei din cercul electoral al Făgărașului, face în numele comisiunei, conform părerei consistoriale, propunerea și sinodul ia conclusul: Cererea comunei Veneția inferiórä nu se încuviințéză.

Cu privire la raportul consistorial din 1 Aprile a. c. Nr. 2674 în cestiunea regulărei cuincuenalilor asesorilor consistoriali și ale profesorilor dela seminariul archidiecesan pedagogico-teologic, tot comisiunea organisătóre propune, ca punêndu se punctul doi din propunerile consistoriali ca punct prim, sĕ se decidă următórele:

1. Cuincuenaliile se limitéză pentru viitoriu la numĕrul de 5.

2. La punctul prim din raportul consistorial în cestiunea timpului, când au sĕ se încépă cuincuenaliile comisiunea presentéză dóuĕ propuneri.

Propunerea presentată de maioritate este:

Cuincuenalul prim se acórdă ca și până aci după un serviciu de 5 ani.

Minoritatea comisiunei susține propunerea consistoriului, care e de cuprinsul următoriu:

Cuincuenaliile asesorilor consistoriali și profesorilor seminariali se încep numai după plinirea a 10 ani de serviciu neîntrerupt întru acéstă chemare numerați la asesorii consistoriali dela ḑiua depunerei jurămêntului, ér la profesorii seminariali dela ḑiua întrărei lor în postul de profesori definitivi.

3. Cu privire la suma cuincuenaliilor, conform părerei consistoriului, comisiunea propune:

Cuincuenaliile se statoresc cu 10 percente (10%) din salariu, afară de banii de cuartir, sau alte emolumente, ce ar fi împreunate cu salariul.

4. In fine comisiunea propune a se mai lua următoriul conclus:

Cei ce folosesc aḑi mai mult de 5 cuincuenalii remân în folosința acelora, în viitoriu însĕ nu se vor mai acorda mai mult de 5 cuincuenalii. Cu 1 Ianuariu 1893 cuincuenaliile, ce nu trec preste numĕrul de 5 vor fi întregite conform punctului 3 la 10% din salariele respectivilor oficianți.

Presidiul observă, că cestiunea mai bine s'ar deslega, dacă s'ar pronunța sinodul mai întâiu în punctul propus de comisiune ca punct ultim, dacă adecă s'ar decide în principìu au normele, cari se vor statori, aplicare asupra asesorilor consistoriali și profesorilor seminariali, cari de present sunt în funcțiune, sau ele vor fi aplicate în sensul vederilor consistoriului numai asupra acelora, cari se vor institui în viitoriu.

Acceptând sinodul vederile esprimate de Escelenția Sa, se pune la desbatere întrebarea, asupra cărora are aplicare normativul, care se va statorí în cestiunea regulării cuincuenaliilor.

Comisiunea organisătóre propune, ca regularea ce se face se aibă aplicare pentru toți asesorii consistoriali și profesorii seminariali, cari sunt de present în funcțiune și cari se vor institui de aci înainte.

Față cu acestea deputatul Ioan Hannia face propunerea:

„Pentru asesorii consistoriali și profesorii seminariali, cari vor fi instituiți în viitoriu, normele privitóre la cuincuenale se modifică astfeliu.

După desbatere meritorică, punêndu-se la vot propunerea deputatului Ioan Hannia, aceea cade, și se primesce propunerea comisiunei conform cărui resultat ca întroducere la cuincuenalii se statoresce:

Pentru asesorii consistoriali și profesorii seminariali, cari sunt instituiți sau cari se vor institui de aici înainte, normele privitóre la cuincuenalii se modifică astfeliu:

Față cu acest conclus Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul insinuă vot separat, care se va aclude la protocol.

Anunțându-se ședința procsimă pe mâne la 10 óre cu rapórtele comisiunilor la ordinea ḑilei, ședința se încheie la 1½ p m.

Raportul general al senatului scolariu.

Nr. 2273 Scol.

Preavenerabil Sinod archidiecesan!

Consistoriul archidiecesan, ca senat scolariu, are onóre a da despre activitatea sa în decursul anului 1891 următoriul raport general:

I. Date despre activitatea senatului scolariu.

Cu privire la activitatea consistoriului, ca senat scolariu însemnàm, că acest senat a ținut în decursul anului 1891 ședințe 46, dintre cari 42 ordinare și 4 estra-ordinare.

Piese în resortul acestui senat au întrat 2337, dintre cari cu 31 Decembre, 1891, neresolvite erau 6.

II. Starea invĕțămêntului.

A. Institutele de învĕțămênt.

1. Scóle medii.

a) în Brașov.

In decursul anului scolariu 1890/1 la gimnasiul mare din Brașov au funcționat 11 profesori, 9 ordinari definitivi, 1 ordinariu provisoriu și 1 suplent; 1 catedră, fiind vacantă s'a suplinit prin profesorii gimnasiali.

Scolari în tóte 8 clasele au fost la începutul anului 248. In decursul anului au părăsit institutul 17, și au rĕmas neesaminați 5.

Rĕmâne deci la finea anului numĕrul elevilor 226.

Dintre acestia sunt gr. or. 198, gr. cat. 26, și ev ut. 2.

Pentru facerea esamenului de maturitate în terminul din Iuniu s'au presentat 9 elevi, absolvenți ai gimnasiului, cari toți au făcut esamenul cu succes, și au fost declarați maturi. In terminul din Septembre s'au presentat la facerea esamenului 4 elevi absolvenți ai acestui gimnasiu, dintre cari 3 au făcut esamenul cu succes, și unul raportând din un studiu calcul nesuficient, a fost îndreptat la repețirea esamenului în terminul din Decembre. La acest termin s'au presentat la facerea esamenului 3 elevi, cari, susținênd cu succes esamenul, au fost declarați maturi.

Cu totul au făcut deci în anul 1891 la gimnasiul nostru din Brașov esamenul de maturitate 15 elevi, absolvenți ai acestui gimnasiu, fiind provĕḑuți toți cu testimoniu de maturitate.

In cele 4 classe ale scólei reale inferióre întocmai ca și în anul trecut au funcționat 9 profesori, dintre cari 4 ordinari definitivi, 1 catichet și 4 ordinari definitivi dela scóla comercială.

Numĕrul elevilor la scóla reală cu începutul anului scolariu a fost 132, dintre cari în decursul anului au părăsit institutul 14, și au rĕmas neesaminați 3. Rĕmâne deci cu finea anului numĕrul elevilor 115. Dintre aceștia gr. or. 104, gr. cat. 7. rom. cat. 1, de legea mosaică 3.

La scóla comercială au funcționat 4 profesori ordinari definitivi, 1 catechet, și 4 ordinari definitivi dela scóla reală.

Numĕrul elevilor la începutul anului a fost 38. In decursul anului a părăsit institutul 1 elev, rĕmânênd numĕrul la finea anului 37, dintre cari greco-oăientali 35 și gr. cat. 2.

In terminul din Iuniu la facerea esamenului s'au presentat 7 elevi absolvenți ai scólei comerciale, dintre cari 6 au susținut esamenul cu succes, și au fost provĕḑuți cu testimoniu de maturitate, unul a raportat calcul neîndestulitor, și a fost relegat la repețirea esamenului în terminul din Septembre.

In terminul din Septembre 1891 s'au presentat la facerea esamenului 3 elevi absolvenți ai scólei comerciale, cari toți au susținut esamenul cu succes bun, și au fost provĕḑuți cu testimoniu de maturitate.

Numĕrul total al elevilor dela tóte trei categoriile de scóle cu finea anului scolariu a fost 378. Dintre acestia români 372, germâni 2, israeliți 3, și spanioli 2; gr. or. 337, gr. cat. 35, rom. cat. 1, ev. lut 2, mosaici 3.

In comparare cu anul școlariu 1888/9 cu elevi 396, se arată o decrescere de 18 și cu anul scolariu 1889/90 cu elevi 393, se arată o decrescere de 15.

Programa gimnasiului se alătură sub ^{1}/.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

La acest gimnasiu au funcționat 6 profesori, 4 ordinari definitivi, 1 ordinariu provisoriu, și 1 ca director și catechet.

La începutul anului s'au inmatriculat 113 elevi, și la finea anului au depus esamenul 108, dintre cari 102 gr. or. 5 gr. cat. și 1 rom.

In comparațiune cu anul scolariu 1888/9 cu numĕrul total de 95, se arată o crescere de 13, și cu anul scolariu 1889/90 cu suma totală de 103, se arată o crescere de 5 elevi.

Programa gimnasiului se alătură sub ^{2}/.

2. Secțiunea pedagogică în seminariul archidiecesan.

In secțiunea pedagogică a seminariului archidiecesan cu începutul anului scolariu 1890/1 s'au inmatriculat 54 de elevi, dintre cari în decursul anului au părăsit institul 2. Au rĕmas deci cu finea anului scolariu 52 de elevi, și anume în cursul I. 23, în cursul II. 15 și în cursul III. 14.

Studiele s'au predat prin trei profesori ordinari din secțiunea acésta și prin doi profesori din secțiunea teologică. Obiectele technice s'au predat prin 2 profesori estra-ordinari, ér lucrul de mână prin instructorul Georgiu Moian, instituit în mod deocamdată interimal pentru propunerea acestui nou obiect de învĕțămênt.

In comparațiune cu anul trecut, în care numĕrul tuturor elevilor a fost 52, se constată susținerea institutului tot la aceea cifră.

Programa se alătură sub ^{3}/.

3. Scóle poporale.

a) Copii de scólă.

In anul scolariu 1890/1 numĕrul elevilor obligați a frecuenta scóla ni se presentéză în următoriul tablou:

Dela 6—12 ani

	obligați,	din cari au frecuentat sem. I
copii	38,730	27,778
copile	33,878	20,251
Suma	72,608	48,029

Dela 12—15 ani

copii	14,628	7299
copile	13,065	6302
Suma	27,693	13,601

Suma tuturor copiilor obligați a frecuenta scóla este 100.301. Suma tuturor copiilor, cari au frecuentat scóla în semestrul I este 61.630, sau 61%.

In comparație cu anul scolariu premergătoriu se arată la copii obligați a frecuenta scóla o crescere de 1323, și la cari au frecuentat scóla o crescere de 445.

Date mai speciale sub ^{4}/.

b) Adjustarea scólelor.

Edificii scolare proprii sunt arătate 666 și închiriate 154, cu totul sunt edificii 820. Din tóte apar corĕspunḑĕtóre 618, și necorĕspunḑĕtóre 202.

Grădini de pomărit sunt arătate în 525 comune, dintre cari 303 apar cultivate, și 222 necultivate.

In comparație cu anul trecut se arată la grădinile scolare o crescere de 6, și la cele necultivate s'a susținut starea din anul trecut.

Intocmiri pentru gimnastică au 282 comune bisericesci

Date mai speciale sub ^{5}/.

c) Averea scólelor.

Nemișcătóre: edificii și pămênturi . .	fl.	852,729 54
Mișcătóre: bani, hârtii de valóre, mobile etc.	fl.	271,045 23
Suma	fl.	1.123.774,77

Venitul total anual al scólelor este în sumă de fl 81 527,72.

Date mai speciale sub ^{6}/.

d) Salariele învețătoresci.

Salariele solvite învěțătorilor în întréga archidiecesă dau suma de 175.716 fl. 44 cr.

In termin mediu computat vine pe un învěțătoriu suma de 192 fl. 61 cr.

Salariile s'au solvit:

a)	din fonduri scolare	fl.	20,425.65
b)	din alodiu	fl.	33,702.85
c)	din lada bisericei	fl.	20,239.56
d)	dela popor	fl.	78,203.62
e)	din alte isvóre	fl.	3,389.83
f)	din victuale	fl.	5,982.40
g)	cuartir	fl.	7,863,70
h)	lemne de foc	fl.	5,908.83
	Suma .	fl.	175,716.44

In comparație cu anul trecut cu o suma totală de fl. 170,018.65 resultă o crescere de fl. 5697.76.

Date mai speciale sub ⁷/. (Va urm)

Cuvênt funebral

la înmormêntarea preotesei Iudita Todescu născute Tomușiu din Bucium-Cerb, rostit de asesorul consistorial P. O. D. protopresbiter Zacharia Boiu, la 11/23 Martiu 1892 în Sibiiu.

> „Muiere muncitóre cine va afla, mai scumpă este una ca acésta decât petrile cele de mult prețu".
>
> Pildele lui Solomon c. 31 v. 10.

Incă nu s'au perdut în vězduch tânguirile nóstre pentru perderea unui vrednic bărbat al bisericei și națiunei nóstre, asupra căruia tot dela acest sfânt loc cu puține dile mai nainte am implorat fericirea eternității, și eată-ne de nou adunați intru acest locașu dumnedeesc, spre a da pământului o scumpă ființă femeiéscă și a cânta pentru odichna sufletului ei cântarea Domnului aici, departe de casa ei, aici în pământ străin! Vai! Ceea-ce cu adêncă compătimire prevedeam, că grelele ei suferințe numai mórtea le va curma, eată adi e realitate! Eată, drăgălașii nostri munți apuseni, eată una din fiicele vostre cele mai iubite, onorabila preoteasă Iudita Todescu, nici cu ultima sa privire aici pe pământ n'a mai putut vedé fața vóstră cea mult dorită, ci ve trimite prin noi salutările sale de aici din depărtare. Eată, iubită biserică din Bucium-Cerb, eată mâna cea harnică, mintea cea deșteptă, inima cea bună, ce [illegible] odobia fruntea ta ca a unei mirese a lui Chr[illegible], a obosit, a slăbit, a amorțit! Și tu, o [illegible] jalnică familiă, eată buna, iubitórea, îngrijitórea și de a pururea credinciósa vóstră soție, fiică, mamă, căutându-și aici în loc străin însănătoșarea și sănătatea, și-a aflat mormêntul; și voi toți, alergând diua nóptea, ca se mai vedeți odată fața ei, se mai audiți odată cuvêntul ei, se mai luați odată binecuvêntarea ei, n'ați mai ajuns fără numai la corpul cel rece, a cărui casă este sicriul! O adêncă este durerea vótră, căci grea este și perderea vóstră, și mângăiere pentru acéstă rană este numai la Tine Unul, Preaînalte, Preaputernice, Preaîndurate părintele nostru cel din ceruri.

O trămite și în inimile acestea afundate în jale mângăierea ta, carea singură póte alina durerea lor și a nóstră a tuturor.

Adormita întru Domnul soră a nóstră Iudita s'a născut în satul Bucium-Cerb la anul 1852 din onorabilii părinți Teodor Tomuș, ajuns la adênci bětrânețe, și mama Maria, eșită dintru acéstă viață înainte cu 7 ani. De abia trecuse de dilele cele dulci ale copilăriei, și eată la 14 ani ai vieței sale și întrà în statul căsătoriei cu candidatul de preoție, apoi preot, și astădi deja ajuns la statul cel trist al věduviei, onoratul nostru frate în Christos Ioan Todescu. Căsătoria acésta a fost binecuvêntată cu 13 prunci, din cari 5 — ach doi aprópe deodată în anul trecut, — a redat pământului, ear 8 în viață îmbrățișéză acum împreună cu jalnicul lor tată tristul sicriu al iubitei și preaiubitei mame. Credinciósă cuvêntului Creatorului dela facerea lumei, de a fi ajutoriul soțului seu, adormita întru Domnul a dus o viață conjugală de model, chivernisind înțelepțesce casa sa, crescênd în frica lui Dumnedeu și întru tóte cele bune copiii sei, mângăind pre cei întristați, ajutând pre cei lipsiți, adăpostind pre cei străini, întrunind pre femeile parochiene într'o frumósă societate pentru îngrijire de casa lui Dumnedeu și pentru luminarea tinerimei, și pre sine însăși făcêndu-se tuturor esemplu de credință crestinéscă și de fapte bune. Așa în adevěr. Ceea ce înțeleptul Solomon dise atât de frumos în sentințele sale, sora nóstră adormită a adeverit prin faptă: „Muiere muncitóre — muncitóre în cele trupesci și în cele sufletesci, — cine va afla, mai scumpă este una ca acésta decât petrile cele de mult preț". Dar vai! Pe când după ostenelele, luptele și suferințele unei vieți conjugale de 25 ani spera a puté petrece acum a dóua parte a acelei vieți ceva mai în odichnă, mai în retragere, mai în liniște, pe atunci vermele cel ascuns, ce-i pregătia sicriul, începù a róde la rădăcina sănătății ei.

Atunci pacienta venì în cetatea nóstră, în casa iubiților sei fii diacon Ioan și Letiția aici, și după grele suferințe de trei luni, pregătită pentru cele din urmă și cu făclia aprinsă, a întimpina pre mirele Christos, dise un lin adio tuturor iubiților sei, și pe astădi ne chiămà pre toți și pre tóte la tristul oficiu ce-'l împlinim.

Rěmas bun dar', onorată jalnică familie, din partea iubitei vóstre, ce ese din mijlocul vostru și sě apropiă de mormênt!

Rěmas bun înainte de toți ție, jalnicul seu soț, din partea soției tale ceii muncitóre, credincióse și înțelepte. Eată — îți dice prin rostul nostru al slujitorilor bisericesci, — eată iubitul meu soț, óra despărțirei nóstre de pe pământ a sosit, a sunat, me chiamă din mijlocul vostru. Cu jale mě smulg din brațele tale, dela sinul iubitei nóstre familii, de carea am purtat grijă ca de lumina ochilor mei. Insě urmez cu încredere fiiésca glasului celui ce mě chiamă dintru acésta casă stricăciósă pământéscă la casa cea nestricăciósă, nefăcută de mână, carea este în ceruri. Rěmas bun dar, iubitul meu soț; iartă pre soția ta de tóte, ce ca o femeie neputinciósă va fi greșit în viéța sa. Priimesce aici la marginea gropii și ultima sărutare și iertare din partea ei, și dă-mi deslegare de tóte cele pământesci, spre a mě putea înpreuna cu Christos și a viețuí împreună cu Dênsul. Pórtă grijă și în numele meu de iubiții nostri copii, ca sě crească și mai departe în frica lui Dumnedeu și sě se deprindă de mici încă a umbla de-apururea în calea poruncilor Lui. Ear în ss. Tale rugăciuni nu uita a pomení și pre adormita ta soție, róba lui Dumnedeu Iudita, până când Tatăl însuși va binevoí a ne reîmpreuna întru împěrăția sa cea de sus și fără de sfîrșit.

Pre tine, iubitul bunul meu tată, pre carele nici lungimea drumului, nici greutatea și neputințele bětrânețelor nu te-au reținut a nu alerga aici spre a petrece la mormênt pre iubitórea ta fiică, te rog, a primi ultima mea sărutare de mână, ce-'ți fac aici pre malul Riului-Sibiiului ție celui venit de pe malul Abrudelului, pentru tótă părintésca ta iubire către mine. Te rog, iubitul bunul meu părinte, a-mi da binecuvêntarea ta pentru calea cea lungă a veciniciei, în care am intrat, ear iubirea fiicei tale Iudita a o transporta și asupra fiilor și fiicelor ei, cari de acum înainte au îndoita lipsă de iubirea și îngrijirea vóstră.

Dar ce voiu dice către voi, iubiții scumpii mei copii, opt la numěr, pre cari, afară de sermanul puișor bolnav de acasă, ve mai věd încă odată adunați aici împregiurul meu? Vai, de unde voiu începe și unde voiu sfêrși tânguirea mea pentru voi? Dar nu, iubiților! Trupesce numai me despart de voi, ear sufletesce nu voiu lipsí nici de aici încolo din mijlocul vostru, ci necontenit voiu ruga pre Tatăl ceresc pentru voi; și sum convinsă, că El, Cel Preaînalt, ale cărui îndurări, după cuvêntul Psalmistului, sunt preste tóte lucrurile Lui, va asculta și rugăciunea mea a smeritei róbei sale. Da, iubiții mei, Părintele ceresc, carele după cuvêntul Domnului și Mântuitoriului nostru chrănesce paserile cerului și împodobesce crinii câmpului, acela nu ve va lăsa nici pre voi cei orfani de mamă, de veți umbla, precum deapururea v'am învěțat, întru poruncile Lui cele dumnedeesci. Cu sărutarea din urmă a iubitórei vóstre mame, ve las și porunca mea din urmă: ca sě umblați în poruncile lui Dumnedeu, și dela acelea sě nu ve depărtați; și Dumnedeu va fi cu voi. Ascultați pre bunul vostru tată și ve siliți a i face mângăiere pentru lipsirea mea din mijlocul vostru. Iubiți-vě unul pre altul și pre tot omul, căci iubirea e semnul cel mai frumos al credinței creștinesci. Ear dela mine, doiósa vóstră maică, primiți, începênd dela tine, iubitul meu Virgiliu și iubită Letițiă cu blândul těu soț, până la tine drăgălașa mica mea Valerică, sărutarea de despărțire și binecuvêntarea mea pentru tótă viéța vóstră, precum și voi sě ve rugați deapururea lui Dumnedeu pentru fericita odichnă a sufletului meu.

Asemenea cer iertarea din inimă a vóstră, iubit frate și iubite sorori, cumnați: Alecsandru director de mine, Nicolau și Simeon, și cumnate, unchiu Simeon și mătușe, a tuturor cari ve aflați cu noi în legături familiare, și în fine a vóstră a tuturor, cari cu iubire creștinéscă m'a'ți însoțit în calea acésta din urmă, carea când ne chiamă Tatăl, toți trebue sě o facem, cerênd asupra tuturor darul și harul lui Dumnedeu.

Ear Tu, Părintele nostru cel ceresc, carele ai învrednicit pre róba ta Iudita a fi în viéța sa pământésca cunună de petri scumpe pe crescetul soțului seu, comóră a tot binele pentru familia sa, și una dintre învěțăcelele unuia născut Fiiului Těu și Mântuitoriului nostru Iisus Christos, învrednicesce o și în împěrăția Ta cea vecinică a face parte din céta acelora și a se îndulcí de vederea feței Tale celei neapropiate. Amin. (Tatăl nostru.)

Varietăți.

* (Sinodul archidiecesan.) Sesiunea sinodală din anul acesta s'a terminat Mercuri la 7½ óre séra.

* (Promoțiune.) Ni se scrie din Budapesta: Domnul Paul Oprișa cleric absolut, profesor la gimnasiul român din Brad și absolvent al universității din Budapesta — făcênd Sâmbătă în 30 Aprile n. înaintea comisiunei esaminătóre dela aceea-și universitate censura și esamenul de Doctor — a fost promovat în aceeași di la gradul de Dr. în filosofie.

* (Têrgul Sibiiului). Têrgul de țéră al Sibiiului a fost în anul acesta bine cercetat. La têrgul de vite s'au vědut mulți cumpěrători, de aceea și prețul vitelor a fost urcat. La têrgul liber stradele Sibiiului erau indesuite de lume, cei-ce au avut se vêndă, s'au desfăcut ușor de marfă. Mai amintim, că la esposițiunea de vite de prășilă, ce a avut loc înaintea têrgului, s'au aflat vite de tot frumóse.

* (Societatea de lectură „Petru Maior".) Subscrișii în numele societății de lectură „Petru Maior" esprimăm și pe acésta cale mulțămitele nóstre onoratelor institute de credit și economii: „Albina" din Sibiiu, „Bistrițiana" din Bistrița și „Mureșiana" din Reghin pentru ajutoriul de câte 50 fl. v. a. votat numitei societăți în adunările generale ale anului curent, precum și onoratei casse de economii „Patria" din Blaș pentru ajutoriul de 20 fl.

Priméscă onorații acționari și onoratele direcțiuni espresiunea deosebitei stime, ce societatea nóstră le-o păstréză.

Drd. *G. Morariu*, președinte. *Elie Cristea*, secretariu.

* (Distincțiune.) Din incidentul desvělirii monumentului lui [illegible], Majestatea Sa a conferit dlui Nicolau Dumba, membru al casei magnaților, crucea de comandor al ordinului Leopoldin.

* (Bust poetului Anton Pan.) La 2 Maiu se va da în Bucuresci o representațiune de concert și producțiune dramatică, în folosul ridicărei unui bust de bronz poetului popular Anton Pann, cu care ocasiune se va espune și bustul, care este deja terminat în gips, de sculptorul Dimitrie Mirea.

* (Influența luminei electrice asupra sănětății.) Abia sunt 9 luni de când în biroul postal din Londra s'a înlocuit lumina de gaz cu lumina electrică și întroducerea acestei inovațiuni a și început sě producă din punct de vedere higienic resultatele cele mai binefăcětóre. S'a constatat adecă, că după introducerea iluminației cu electricitate, funcționarii au început încă din primele dile sě se simtă mai bine în privința sănětății și numěrul casurilor de slăbire și bolnăvire a început de odată sě se împuțineze. Esperiențele acestea sunt o dovadă, că lumina electrică are o bună înriurință asupra sănětății și aplicarea ei, mai ales în birourile, unde esistă serviciu de nópte, e cât se póte de recomandabilă.

Fundațiunea Ioan Popesu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu"** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus 452 fl. 97 cr.

Coman Hambășan, director și învěțătoriu în Rěșinari 1 fl., Aleman Galea, Ioan Marin, Ioan Stîngu, Moise Frățiă, Michail Stoia înveț. ători în Reșinari, fie-care câte 1 fl. Alecsandru Vlad, învěțătoriu în Banpotoc 1 fl. și Georgiu Vătășan, paroch în Zoltan 2 fl.—Suma totală 461 fl. 97 cr.

Loc deschis.

Hațeg, în 13/25 Aprile, 1892. Domnule redactor! In „Tribuna" Nr. 83 pag. 330 din 11/23 Aprile a c. a apărut o corespondență intitulată „Stări triste în biserica gr. or. din Hațeg" de un pretins om de încredere a „Tribunei în care se dice că: „Avram Stanca administratorul protopresbiteral puțin se intereséză de împlinirea punctuală a funcțiunelor . . . . bisericesci".

Nu scim scopul ce-l urmăresce autorul aserciunei de mai sus, constatăm însě că atari învinuiri pot sě provină numai dela o inimă vărsătóre de venin, iubitóre de certe și de batjocuri, pentru că cu noi sinodul protopresbiteral („Telegraful Român" Nr. 39) ba tractul întreg recunósce vrednicia administratorului protopresbiteral a dlui Avram Stanca, carele deși departe de Hațeg cu locuința în Petroșeni dar ne a dovedit un zel mare, o diligință rară și un interes viu întru conducerea destinelor acestui protopresbiterat atât în celea bisericesci cât și în celea scolare și naționale.

Avem deplină cunoscință și convingere, cumcă este un bărbat fórte activ și cu o purtare de modul, care ne represintă cu tótă vrednicia biserica, scóla și némul nostru.

Deci respingem ori ce umbră, prin urmare și aserciunile persónei de încredere dela „Tribuna" și declarăm, cumcă acelea sunt isvorul unor malițiî și învinuiri vărsate pe nedreptul asupra persónei administratorului protopresbiteral dl Avram Stanca, carele are numai dispunerea și supraveghiarea preste administrarea parochiei protopresbiterale, dar nu însăși administrarea.

Binevoiți dle redactor a da loc declarărei nóstre de mai sus în ḑiariul d-vóstre.

Lazar Popoviciu, paroch, membru în sinodul protopresbiteral. *Ieronim Uieț*, paroch, referintele scaunului protopresbiteral, membru în comitetul protopresbiteral. *Stefan Șelariu*, comerciante și membru comitetului protopresbiteral. *Ioan Baciu*, membru în sinodul și comitetul protopresbiteral. *Ioan Grecu*, membru al sinodului și comitetului protopresbiteral. *Nicolae Sânzian*, membru în sinodul și comitetul protopresbiteral. *Pavel Ciocan*, paroch în Borești *Nicolae Susman*, paroch în Silvașul superior. *Ignație Cerbicean*, paroch în Chitid. *Ioan Mihăilescu*, paroch în Ciopea. *George Șandru*, învěțătoriu membru în sinodul protopresbiteral. *Simion Albu*, învěțătoriu. *Simion Suciu*, paroch în Rușor, membru în scaunul și sinodul protopresbiteral.

⁹/.

Conspect despre scólele din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei în anul scolariu 1891/2.

Numěrul curent	Protopresbiteratele	Frecuentarea scólelor în anul scolariu 1890/91														Salariele învěțătoresci:																		Averea scólelor		Venitul anual al scólei.	
		Obligați 6—12 ani			Obligați 12—15 ani			Au cercetat 6—12 ani				Au cercetat 12—15 ani				Din fondul scolar.		Din lada satului		Din lada bisericei		Dela popor		Din alte isvóre		Victuale		Cuartir		Lemne de foc		Suma					
		copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	copii	copile	Suma	în %	copii	copile	Suma	în %	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
1	Abrud	860	684	1544	322	258	580	614	340	954	61	88	50	138	23	389	—	132	—	1220	—	2021	50	229	—	—	—	114	—	129	—	4234	50	30963	—	4247	—
2	Agnita.	1222	1145	2367	447	503	950	1036	944	1980	83	286	342	628	66	—	—	1395	—	470	—	4005	—	160	—	100	—	376	—	440	—	6946	—	30197	35	160	—
3	Alba-Iulia . . .	1431	1118	2549	545	438	983	835	481	1316	51	266	166	432	45	416	—	80	—	320	—	3013	50	76	50	—	—	164	—	161	—	4231	—	23451	06	567	62
4	Avrig	1326	1110	2436	592	455	1047	1170	628	1798	73	377	253	630	60	—	—	2165	—	1200	—	755	—	40	—	10	—	—	—	5	—	4175	—	23422	50	110	—
5	Bistrița	720	789	1509	306	281	587	418	455	873	57	175	150	325	55	1790	—	260	—	—	—	1050	—	115	—	25	—	87	—	110	—	3437	—	83988	65	4506	65
6	Bran	1562	1412	2974	592	636	1228	1244	984	2228	78	434	446	880	54	875	—	3770	—	2025	—	892	—	153	—	—	—	89	—	42	—	7846	—	35565	40	1051	30
7	Brașov	1991	1947	3938	832	798	1630	1654	1452	3106	78	383	501	884	21	7017	95	4220	60	2838	06	3449	42	571	57	105	—	1567	—	149	—	19918	60	55691	41	14180	88
8	Câmpeni	1098	747	1845	512	421	933	590	258	848	46	128	68	196	18	1350	—	600	—	30	—	1800	—	—	—	—	—	100	—	28	80	3908	80	63081	74	4919	—
9	Cetatea de pétră .	450	333	783	276	217	493	249	115	364	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1390	—	—	—	—	—	—	—	88	—	1478	—	4790	—	10	—
10	Cluș	1533	1441	2974	647	598	1245	1091	878	1967	63	376	355	731	58	110	—	—	—	—	—	3830	—	110	—	240	—	390	—	180	—	4860	—	31739	42	2159	66
11	Cohalm	728	605	1333	261	255	516	621	526	1147	86	182	171	353	68	160	—	374	—	348	—	1193	—	—	—	14	—	55	—	123	—	2267	—	23519	72	969	25
12	Deș	984	892	1876	318	332	650	585	329	914	48	151	133	284	43	200	—	18	75	50	—	2398	25	150	—	130	—	30	—	90	—	3067	—	13421	77	480	77
13	Deva	834	740	1574	280	254	534	620	460	1080	68	119	110	229	43	52	—	41	—	500	—	2634	—	85	—	215	—	127	—	107	—	3761	—	15547	—	538	—
14	Dobra	667	604	1271	197	203	400	475	353	828	65	81	54	134	33	1200	—	—	—	—	—	2369	—	—	—	588	—	154	—	181	—	4492	—	25849	98	1007	37
15	Făgăraș	1287	1032	2319	505	411	916	1092	790	1882	81	396	288	684	74	278	—	1765	—	700	—	972	—	60	—	—	—	60	—	60	—	3895	—	38270	55	60	—
16	Geógiu I. . . .	1042	870	1912	331	304	635	618	408	1026	53	138	130	268	42	200	—	—	—	20	—	3380	—	74	—	30	—	113	—	200	—	4017	—	15475	52	252	—
17	Geógiu II. . . .	688	481	1169	355	217	572	578	360	938	80	255	135	390	67	—	—	—	—	716	—	2680	—	—	—	402	—	108	—	258	—	4164	—	7672	78	192	—
18	Hațeg	1688	1401	3089	706	559	1265	982	681	1663	40	315	227	542	12	336	—	—	—	—	—	3355	—	14	—	—	—	450	—	235	—	4390	—	18548	—	—	—
19	Ilia	1345	1084	2429	416	342	758	965	612	1577	64	243	184	427	56	53	—	335	—	69	10	3561	90	371	—	855	—	226	—	381	—	5852	13	14565	60	39	40
20	Lupșa	786	573	1359	296	238	534	576	322	898	66	109	58	167	31	14	70	385	—	223	—	2371	—	—	—	251	30	113	—	162	—	3520	—	13588	15	3553	60
21	Mediaș	582	535	1117	170	142	312	545	447	992	88	115	68	183	58	—	—	520	—	80	—	2330	—	—	—	—	—	220	—	90	—	3240	—	35235	—	3430	—
22	Mercurea . . .	1391	1216	2607	566	469	1035	1028	708	1736	66	221	171	392	37	—	—	1130	—	1700	—	3240	—	80	—	—	—	50	—	30	—	6230	—	25057	85	3759	93
23	Murěș-Oșorheiu .	582	542	1124	223	174	397	382	343	725	64	88	84	172	43	100	—	—	—	190	—	1235	—	—	—	162	—	118	—	—	—	1805	—	7016	57	2430	—
24	Orěștia	1106	1022	2128	440	407	847	818	714	1532	71	291	267	558	65	24	—	2340	—	2190	—	1120	—	24	—	—	—	393	—	279	50	6370	50	50106	09	2274	—
25	Reghin	1165	1049	2214	444	431	875	690	473	1163	52	201	200	401	45	200	—	550	—	20	—	2663	—	32	—	53	—	139	—	114	—	3771	—	21529	59	958	18
26	Sěliște	1113	1087	2200	298	312	610	931	837	1768	80	149	267	416	68	4120	—	1530	—	1725	—	116	—	5	—	16	—	65	—	104	—	7681	—	79968	81	8377	42
27	Sebeș	2094	2035	4129	795	758	1553	1540	1216	2756	66	343	308	651	41	295	—	3850	—	1862	—	2156	—	250	—	150	—	384	—	228	—	9175	—	66173	84	4607	32
28	Sibiiu	1757	1633	3390	547	574	1121	1380	1130	2510	70	270	266	536	47	160	—	6805	50	1061	40	1665	99	138	10	17	—	697	—	590	—	11134	99	100702	72	1636	48
29	Sighișóra . . .	1144	1123	2267	732	550	1082	750	743	1493	65	349	343	692	63	—	—	966	—	70	—	3608	—	20	—	20	—	272	—	229	—	5185	—	33649	58	4591	56
30	Solnoc	531	454	985	219	159	378	347	221	568	57	90	37	127	53	50	—	—	—	—	—	682	—	—	—	20	—	—	—	15	—	767	—	2496	—	63	41
31	Têrnava	736	632	1368	219	152	371	421	276	697	50	97	48	145	30	100	—	20	—	—	—	909	70	150	—	1354	50	118	—	40	—	2692	20	15507	16	424	15
32	Treiscaune . . .	1228	1100	2328	413	402	815	976	765	1741	74	146	156	302	37	810	—	150	—	602	—	2121	86	411	66	516	—	283	—	148	—	5042	52	33108	89	2069	29
33	Turda	514	453	967	157	150	307	339	218	557	35	36	13	49	16	40	—	—	—	—	—	1677	—	—	—	—	—	80	—	55	—	1852	—	14956	40	480	2
34	Unguraș	862	694	1556	262	260	522	589	384	973	66	173	176	349	66	—	—	—	—	10	—	1958	50	70	—	708	60	93	70	210	40	3051	20	14233	95	197	20
35	Zarand	1683	1295	2978	607	405	1012	1029	400	1429	48	228	77	305	30	85	—	360	—	—	—	5600	—	—	—	—	—	628	—	646	—	7319	—	27682	72	7224	26
	Suma .	38730	33878	72608	14628	13065	27693	27778	20251	48029	—	7299	6302	13601	—	20425	65	33702	85	20239	56	78203	62	3389	83	5982	40	7863	70	5908	83	175716	44	1123774	77	81527	72

Loterie.

Mercuri, în 4 Maiu 1892.

Budapesta: 65 13 35 7 28

Bursa de Viena și Pesta.

Din 5 Maiu 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%.	109.50	109.70
Renta ung. de hârtie	100.55	100.50
I emisinue de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	100.—	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligațiuni urbariale transilvane . . 1	—.—	—.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	117.—	116.75
Sorți de stat dela 1860	141.25	141.50
Sorți ungurescí cu premii	145.50	146.—
Sorți de regularea Tisei	135.50	137.—
Imprumutul drumurilor de fer ung..	120.—	119.50
Acțiuni de bancă de credit ung..	363.50	363.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.50	9.48
100 marce nemțescí	58.55	58.60
London pe (poliță de trei luni)	119.65	119.70

Nr. 127. (57) 3—3

Concurs repețit.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Panc cu filia Sěliste, în protopresbiteratul Dobrei, pe basa resoluțiunei Preavenerabilui consistoriu archidiecesan din 2 Iuliu 1891 Nr. 3972, B. se publică a 2 óră concurs, pentru întregirea acéleia, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiali împreunate cu acest post, statorite și cuprinse în protocolul cumitetului parochial din 9 Iuliu 1889, care dau la olaltă venitul anual de 300 fl.

Despre starea parochiei concurenții pot lua informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral și cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă, au a și așterne suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Dobra, la 25 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

---

[60] 3—3

Prelungire de concurs.

Concursul literar, deschis de reuniunea învěțătorilor români gr. or. din districtul XI Făgăraș și publicat în colónele „Telegrafului Român“ dela 11 Aprile 1892 Nr. 41, pe basa conclusului adunărei generale districtuale a acestei corporațiuni, din a. c. scolar, se prelungesce cu 30 de ḑile, dela prima publicare în acest ḑiariu, susținêndu-se condițiunile statorite.

Făgăraș, 28 Decembre, 1891.

Iuliu Dan, președinte. *Ioan Berescu,* secretariu.

Sz. 2375/892 polg. [65] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzé teszi, hogy Kis Csür község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni ált. takarék pénztár kérelme folytán elrendelte s annak határnapján 1892 évi julius hó 4-ik napját d. e. 9 órakkor a kis csüri községi irodába kitüzte

Ezen tárgyalásra az emlitett község összes érdekelt birtokossai azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra nem jelenő birtokosok a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi Aprilis hó 19-én tartott üléséből.

Iánosi Sándor, nök.el *Poszta Gábor,* jegyző.

Sz. 1796/1892 urb. [58] 3—3

Hirdetmény.

Ezennel közzé teszem, hogy a nagysinki általánoss határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére, és pedig a képviselet rendezése, a müködő mérnők megválasztása és a költsg előirányzat elkészitése végett a tárgyalási határnapot folyó évi május hó 16-ának dél elötti 9 órájára tüztem ki, Nagy-sinkre a községi iroda helyiségbe, melyre összes érdekelteket hirdetményileg oly figyelmeztetéssel idézem meg miszerint elmaradásuk, az eljárás folyamotát akadályozni nem fogná.

Erzsébetvároson 1892 évi márczius hó 19-én.

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Kelemen György, eljáró biró helyet: *Incze Domokos,* kir. tszéki biró.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45. Sibiiu, Marți 28 Aprile, (10 Maiu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvêntarea

pronunciată de Prea Sânția Sa, părintele Episcop al Aradului Ioan Mețianu la deschiderea sesiunei ordinare a sinodului eparchial aradan din 1892.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

Dacă se mângăia părinții, când se vĕd incungiurați de fii lor, și dacă se bucură frații, când convin unii cu alții din locuri depărtate; atunci cu atât mai mare este mângăierea părinților și bucuria fraților, când se intrunesc cu toții spre un scop comun, mărețiu și folositoriu, spre scopul de a lucra impreună: la ridicarea familiei, căreia aparțin.

O asemenea mângăiere simțesc și eu astăḑi domnilor deputați, când după un interval de un an, — ca pre frați și fii iubiți ai mei, — érăși am norocirea a vĕ vedé in giurul meu, la intrunirea nóstră sinodală, pentru a lucra impreună la ridicarea și intărirea familiei nóstre celei mari, a bisericei nóstre naționale, scutul și adăpostul nostru in timpuri grele, și mângăierea și întărirea nóstră în casuri de cercare.

Mângăierea mea pentru acésta întrunire este cu atât mai mare, iubiților frați și fii, cu cât simțim cu toții, tot mai mult greutatea timpurilor, în cari trăim. Simțim cu toții multele și grelele obstacole, ce întimpinăm dimpreună cu clerul și poporul nostru, în calea desvoltării nóstre culturale și religióse morale, în calea nisuințelor nóstre spre scopul, ce ni l'a desemnat bunul Dumneḑeu.

De aceea clerul și poporul, biserica nóstră cea viă, cu drept cuvênt aștéptă dela noi, adevĕrății lor representanți, nu numai delăturarea obstaculelor și oblirea călei spre progres, dar și aflarea și indicarea de nóuĕ mijlóce pentru desvoltare și progres, spre a putea ținea concurința cu celelalte biserici și popóră din patrie, și prin acésta a'i asigura viitoriul pe seculi înainte.

Dacă religiunea crestină, în tóte timpurile și la tóte popórele a fost unica basa sigură a culturei și desvoltării, și prin acésta a esistenței și înaintării popórelor; atunci cu atât mai mult putem susținé acésta cu privire la noi, cari numai prin biserica străbună ne am susținut și desvoltat prin atâtea cercări grele ale trecutului, și așa érăși tot numai prin biserica străbună ne putem asigura și mai încolo un viitoriu demn, singur și durabil.

Durere însĕ, că timpurile de acum sunt chiar și pentru biserică grele și critice.

Un curent periculos, ivit în timpul mai nou, amenință greu și religiunea, lucrând pe față și pe ascuns la slăbirea ei, și la stricarea bunelor moravuri. De unde sĕ și observă un indiferentism condamnabil, în cele ale credinței și la o parte a poporului nostru; se observă adecă, că în unele părți dispar tradițiunile și datinile vechi religióse; că se negligă cercetarea bisericei din partea credincioșilor și slăbesce zelul întru împlinirea crestinescilor detorințe strămoșesci. Tot atâtea simptóme, cari trebue se ne însufle serióse îngrijiri; dar cari, de altă parte ne impun și datorința de a stărui la delăturarea lor, până când n'ar lua dimensiuni mai mari.

Și cine s'ar puté angagia la un asemena lucru măreț și folositoriu, de nu fii cei mai demni, membrii cei mai luminați și mai distinsi ai bisericei, representații cei adeverați ai clerului și poporului, cari suntem noi, Dlor deputați, dela cel dintâiu până la cel din urmă.

Deci nóue ni se impune marea detorință de a combate și a stârpi cu totul asemenea aparițiuni triste din poporul nostru, unde ele se ivesc, și a le înlocui cu adeverat'a credință și adeverat'a religiositate a bisericei nóstre străbune. Noi suntem chiemați a face acésta la tóte ocasiunile și cu tóte mijlócele legale și posibile. Astfeliu făceau părinții și strabunii nostri, in tóte timpurile. și asia ni au conservat ceea ce avem mai prețios.

Intrunirea nostră in sinóde eparchiale. protopresbiterale și parochiale ne ofere cele mai bune ocasiuni nu numai de a constata cu toții, relelc, de cari vorbim; dar și de a combina și aplica mijlócele necesare la sanarea lor

Dintre multele și feliuritele mijlóce voiu aminti și la acéstă ocasiune mai ales dóuĕ, dlor deputați, cari cred eu, că ar produce mai sigur și mai curênd resultate îmbucurătóre.

Un mijloc ar fi, dlor deputați, că noi sĕ nu ne mulțămim numai cu lucrările de aici din acest sinod, ci sĕ ne angagiem cu toții la lucru și afară de sind. Se ne facem cu toții tot atâția apostoli in dreptători și luminători ai poporului; învĕțând și luminând pre toți, la tóte ocasiunile, precum ḑice s. apostol Pavel „cu vreme și fără vreme“, nu numai cu cuvêntul, dar și cu esemplul, întărind pe cei slabi în credință, îndemnându-i la îndreptarea moravurilor, și sfătuindu-i a ținea sus și tare la religiunea străbună, și la frumósele datini străbune, cari ne-au trecut fără pericol, prin atâtea timpuri grele și durerόse.

Ér un al doilea mijloc ar fi, dlor deputați, sporirea și întărirea scólelor nóstre confesionale, pentru a cresce și mai cu succes tineretul nostru, flórea și speranța viitoriului nostru, în spiritul religios al bisericei nóstre naționale.

O asemenea crescere religiósă morală póte da tinerimei nóstre numai scóla confesională, pentru-că numai ea are darul de a planta în inima cea fragedă a tinerimei simțul religios, în mĕsura corĕspunḑĕtóre, și așa a cresce bisericei și națiunei fii adevĕrați și patriei cetățeni demni.

De aceea repet rugându ve, dlor deputați, sĕ luminați și DVóstră cu cuvêntul și esemplu la tóte ocasiunile binevenite, pre aceia dintre ai nostri, cu cari veniți în coatingere, premergênd în tóte și cu bunele DVóstre esemple, ér aici in acéstă naltă corporațiune bisericéscă se Ve concentrați osebita DVóstră atențiune asupra scólelor nóstre, lucrând la înmulțirea și înaintarea lor, la dotarea și desvoltarea lor, pentru ca se corĕspundă întru tóte asceptărilor nóstre și cerințelor timpului.

Și fiindcă în timpul din urmă s'au ivit pe terenul învĕțămêntului, dóuĕ momente neprevĕḑute și anume: înființarea asilelor pentru micuții de 3 — 6 ani, și un nou proiect de lege, ce amenință dreptul nostru autonom bisericesc pentru scólele cu dotațiune sub 300 fl., datori suntem dlor deputați a ținé și noi séma de acestea, înființând și noi precât se póte asile confesionale; sporind și noi scólele nóstre confesionale, și ameliorând dotațiunile învĕțătoresci în mĕsură corespunḑĕtóre pentru-că așa nu numai sé ne conservăm dreptul autonom asupra acelor scóle, dar și se ne crescem tinerimea nóstră în spiritul religios din cea mai fragedă etate.

Făcênd așa D-lor deputați, nu numai vom delătura pericolele ce amenință biserica, scutindu-o de ori ce influențe rele, dar încă vom asigura și nóue și poporului nostru o sórte mai bună, un viitoriu mai fericit, si o esistență mai temeinică, pe seculi inainte. Făcênd așa, întrunirea nóstra acést'a va fi o adevĕrată mângăiare pentru mine, ca și pen-

---

FOIȚA.

Concertul *)

„reuniunei române de gimnastică și de cântări“ din Brașov.

Brașov, Domineca Tomei, 1892.

> Car musique aux notes de flamme
> Fait au pauvre un bien sans pareil:
> Elle est pour l'hiver de son âme
> Un rayon de divin soleil.
>
> *Auguste Barbier.*

Curmat ne fie chinul pe unele momente! Dispară ori-ce durere, ori-ce suferință, căci suntem în sĕptĕmâna cea luminată, „carea a făcut o Domnul sĕ ne bucurăm și sĕ ne veselim într'ênsa!“

Voi, ḑile senine și pline de splendórea divină, voi numai puteți încălḑi sufletul românului amărît de nefaste timpuri cu câte o raḑă alinătóre de dureri isvorîte din divinele precepte ale aceluia, carele îndurat cele mai crâncene dureri pe muntele ota!

Sĕ lăudăm dar pe Domnul în strune și în or- ! De suntem sĕraci, cântarea cu notele ei are devine pentru noi un isvor de bunătate, *un ans pareil;* și raḑele sórelui divin va nimici cu érna amărăciunilor nóstre!

Natura întrégă pare că suride, frunḑele verḑii de pe pólele muntelui Tâmpa esecută și ele în feliul lor tainice cântări de laudă; isvórele și undele apelor prin murmurul lor [illegible] le țin isonul. Freamătul frunḑelor, murmurul apelor, pasĕri, zefire, tóte alcătuesc un concert plin de armonie și viéță! Éră noi?

Noi făpturile din lut însuflețit?

> Frunḑa, sĕcurea, isvorul, tóte murmură cu dor:
> Sĕ cântăm și noi ca frunḑă, ca sĕcure, ca isvor!
>
> *B. P. Hașdeu.*

Și în Brașov sĕ póte ḑice, că s'a cântat! Dar s'a cântat cu farmec, cu foc și cu un entusiasm ajuns la culme! Și cum sĕ nu, când doi representanți ai geniului musical — fără îndoélă unicii din Ardealul românesc, — doi corifei în arta musicală sĕ unesc pentru un scop nobil într'o muncă încoronată cu cele mai strălucite succese! Zelosul dirigent al reuniunei nóstre de cântări de aici, dl Nicolau Popovici, căruia i-se datoresce cu tot dreptul briliantul succes obținut prin concertul arangiat Vineri séra în 10/22 Aprile c., pe lângă tóte greutățile, avênd nobila intenție a pune reuniunea nóstră de cântări pe nivelul, unde stau celelalte reuniuni strĕine, a învitat pe dl George Dima, valorosul nostru compositor și profesor de musică din Sibiiu, se coopereze prin talentul seu productiv și prin vastele lui cunoscințe musicale la reușita cât se póte de splendidă a concertului. Și dl George Dima a venit, ér brașovenii, precum aud, l'a primit cu o iubire frățéscă. Banchetul din 21 Aprile a. c. st. n. arangiat în onórea dênsului sub pólele bĕtrânei Tâmpe a întrunit o frumósă societate de dame și domni, cari — ḑice-se, — au și jucat până diminéța de vreme.

Domnul George Dima însĕ a venit „de-acasă“. A adus cu sine o admirabilă plăsmuire artistică, oferindu-o spre esplotare reuniunei nóstre de cântări. Frumósa baladă „Mama lui Stefan cel mare“, compoziție pentru solo, cor și orchestră, carea a format punctul prim din program, a fost așteptată cu dor și cu óre-care curiositate de publicul brașovean. Reuniunea nóstră a înțeles pe deplin pe dl Dima, compositoriul acestei piese escelente. Sĕ vedem dar decursul ei.

„Dați mi“ ḑicea celebrul Camoens, „îndrĕsnețele accente ale trompetei rĕsboinice, acele trufașe accente, cari fac sĕ trĕsară rĕsboinicii și reaprind focul luptelor!“ Și domnul George Dima tocmai prin acestea accente ne-a întrodus în valorósa-i plăsmuire plină de nuanțe artistice. Sumbrele tonuri ale capelei orășănesci din loc ne-a destăinuit în palida nóstră închipuire epoca plină de fapte vitejesci ale românilor rĕsboinici de sub Stefan cel Mare, fala Moldovei. Pare-că vedem lupta, pare-că auḑim drăgălașele nóstre cântece bĕtrânesci, cari făceau „sĕ trĕsară rĕsbornicii și reaprindeau focul luptelor. Zângănitul armelor nereoglindéză o neasceptată înfrângere de luptă. Din dobe și bucium se dă semn de retragere; o vehementă pocnitură ne indică totala risipire a micei oștiri române.

In mijlocul unei tainice nopți sĕ reîntórce Stefan spre castelu-i splendid. Și acum se desfășură o interesantă scenă dramatică.

Partea acésta de solo — vorbele lui Stefan — a fost interpretată de dl Nicolau Popovici, tru DVóstră, şi o mare binecuvêntare pentru aceia, pe cari ii representăm.

---

*) Din causa materialului adunat în timpul sinodului, Red.

Deci rugând ferbinte şi aici pe bunul Dumnedeu, ca sĕ ne sprijinéscă cu ajutoriul Seu cel puternic în acete mântuitóre nisuinţe ale nóstre, şi salutându-ve părintesce de bunavenire; declar sesiunea ordinară a sinodului nostru eparchial, pentru anul 1892 de deschisă.

Cuvêntarea

Prea Sânţitului Domn Episcop diecesan Nicolau Popea, rostită cu ocasiunea deschiderei sinodului eparchial.

Prea stimaţilor domni deputaţi!

Prea inbiţilor fraţi şi fii spirituali!

Cu viuă plăcere şi bucurie vĕd şi acum, ca totdeuna, pe fii bisericei, ca representanţi ai clerului şi poporului diecesan, întruniţi în sinod la desbaterea şi pertractarea obiectelor, ce ne sunt designate prin organismul bisericei nóstre naţionale.

Se dice dlor, că patru ochi vĕd mai bine decât doi, opt mai bine decât patru şi aşa mai departe, de sine înţelegându-se însĕ, dacă acei ochi vor fi sĕnătoşi, limpedi şi curaţi, şi vor voí sĕ vadă lucrurile aşa, cum sunt ele în realitate, va sĕ dică prin prisma adevĕrului şi a binelui comun, éră nu prin aceea a feluritelor patimi şi interese particulare. Se scie mai încolo, că părerile ómenilor sunt diferite, fie-care judecă lucrurile în felul seu, după vederile sale individuale. Intâlnindu-se însĕ părerile mai multora la un loc, şi ciocnindu se intre sine unele cu alte, ele se purifică şi se lămuresc, precum se lămuresce aurul în cuptoriul măestrului, eşind adevĕrul la lumină. In sfêrşit aşa e omul din firea lui, că nu lesne se încrede în cele spuse şi audite, ci, cuprins de bănueli varii, caută sĕ-şi câştige însuşi, de se póte, convingere proprie despre starea cea adevĕrată a lucrurilor, mai mult: caută sĕ participe şi însuşi la sórtea, ce i se croiesce şi lui în tóte afacerile comune, prin urmare şi în cele bisericesci.

Étă, dlor, în puţine cuvinte tot atâtea motive şi considerante, ce cred eu că le va fi avut în vedere biserica nóstră atunci, când s'a vĕdut îndemnată a-şi croi organismul seu, de care ne bucurăm astădi, un organism, care, în forma sa representativă şi în condiţiunile amintite mai sus, deşi mai greu şi mai sumtuos, îşi are valórea sa nedisputabilă fiind menit a satisface asteptările şi dorinţele generale, a împăca consciinţele credincioşilor, şi *a fi un razim puternic al vieţii nóstre bisericesci naţionale.*

Pentru aceea, eu érăşi dic, că mĕ bucur, şi cred că cu toţii ne bucurăm dând laudă lui Dumnedeu, că ne putem aduna în sinódele nóstre regulate, pentru ca frăţesce sĕ ne sfătuim şi înţelegem în afacerile nóstre bisericesci, scolare şi economice.

Impregiurările, dlor, devin din ce în ce tot mai seriόse; lipsele şi trebuinţele cresc din di în di; greutăţile şi necasurile ni se înmulţesc cu grosul şi în privinţa tuturor acestora suntem avisaţi numai la noi înşine, la mijlócele adecă şi puterile nóstre proprii morale şi materiale. Prin urmare, dacă cândva, apoi acum chiar că avem neapĕrat trebuinţă de consultări frăţesci, de capete luminate, de caractere firme, de inimi binevoitóre şi gata spre jertfire în interesul cel adevĕrat al mult cercatei nóstre biserici, care cu tóte acestea a fost unicul adăpost în vijeliile vécurilor trecute, unicul balsam alinătoriu în durerile şi suferinţele, prin cari a trecut némul nostru românesc dela început până astădi.

Dar, d-lor, când e vorba de biserică, eu înţeleg totodată şi şcóla, fiica bisericii, sau lumina care luminează întru întunerec, şi pe care de o aveam noi în trecut de sigur nu ne perdeam rostul aprópe de tot. Şi chiar asupra acestei lumini sau a scólei, apasă adi, cum sciţi, pretenţiunile cele mai grele şi mai nejustificabile, Inţeleg mai încolo şi religiositatea şi moralitatea, care sunt basa tuturor lucrărilor omenesci, şi fără de care însaşi societatea ar deveni un caote al sĕlbaticilor; înţeleg mai departe chiar şi averea materială, sau *nervus rerum* cum se dice, fără de care nici biserica nu póte prospera; înţeleg în sfêrşit tóte instituţiunile nóstre religióse şi culturale, pe care biserica, ca o mamă bună, are sĕ le înfiinţede sĕ le créscă şi sĕ le adăpostéscă sub aripile sale binefăcătóre.

Acestea ar fi după mine momentele principale, pe cari cu deosebire în sinódele nóstre sĕ le avem cu tot adinsul în vedere, momente, care traduse în fapte vor da cele mai sigure dovedi, că suntem pĕtrunşi de însemnătatea cea mare a sinodalităţii nóstre, că suntem însufleţiţi chiar de gréua, dar frumósa şi nobila chemare, ce o avem: de a asigura esistenţa şi viitoriul nejignit al bisericei nóstre în tóte direcţiunile.

Pĕtruns de aceste vederi şi convingeri, salutându-ve, dlor, de buna venire, şi implorând şi aici darul de sus asupra lucrărilor nóstre, declar sesiunea sinodului diecesan din anul acesta deschisă.

Sibiiu, 27 Aprile, 1892.

După o activitate de 11 dile, Mercuri séra s'a încheiat sesiunea sinodului archidiecesan din anul acesta.

Tare s'a agravat în anii din urmă situaţiunea biserici nóstre greco-orientale române din acéstă patrie, şi de acéstă gravă situaţiune au fost cuprinşi la locul prin bunii nostri archierei, cari toţi au dat espresiune îngrigirei lor în vorbirile, cu cari au deschis sesiunea sinódelor eparchiale din anul acesta au fost pătrunşi toţi membrii sinodulni, cari în conformitate cu propunerile consistorielor, au luat la locul prin mĕsurile constituţionale cari le stau la disposiţiune, anume au conclus înaintarea unei representaţiuni la parlamentul ţĕrei pentru respingerea proiectului de lege în cestiunea regulărei salarielor învĕţătoresci, care proiect lovesce în autonomia nóstră bisericéscă, şi ţintesce a ne nimicí dreptul cu privire la instituirea şi disciplinarea învĕţătorilor nostri, făcênd din acestia nu apostoli ai culturei, ci agenţi politici, cari vor atêrna dela graţia guvernului.

Paralel cu aceste disposiţiuni constituţionale sinodul archidiecesan a luat şi mĕsuri estraordinare pentru casul, când nefericitul proiect de lege totuşi ar devení lege, şi pe credincioşii nostri prin aceste mĕsuri estraordinare de bună sémă i va pune la proba cea mai grea, căci detorinţa părintelui e sĕ salveze cu tot preţul esistinţa copiilor sei, şi sêrmanul nostru popor în unele locuri e încă în etatea copilăriei, uşor se lasă ademenit mai cu sémă, când i se vor pune în vedere favoruri materiale, de cari el până acuma nu a fost părtaş, şi în esenţa lor el nu póte străbate, preţul cari i se cere, respective i se va impune prin primirea lor el încă nu-l scie nici cumpăni nici analisa după cuviinţă.

La aceste mĕsuri noi vom revení şi vom reflecta şi la modul de aplicare al lor, respective vom indica şi alte mĕsuri, pre cari între marginile legilor patriei nóstre şi ale normativelor nóstre va trebuí sĕ le aplicăm pentru salvarea scólelor nóstre.

Cu óre care reservă am puté reflecta şi la unele mĕsuri pre cari le am putea lua după o înţelegere bună cu unele dintre bisericile din patria nóstră de aceeaşi sórte cu noi în cele scolare, mĕsuri discutate şi în presă pe cari noi de mult le-am formulat la locul cuvenit nu ne putem însĕ la locul acesta pronunţa acuma, când voim sĕ petrecem cu câteva cuvinte pre deputaţii nostri sinodali în drumul lor către casă.

Sinodul nostru a luat act despre rapórtele deosebitelor senate, din cari s'a constatat cursul normal al afacerilor în cele bisericesci, în cele scolare şi în cele fundaţionale.

După o esperienţă de ani 15 consistoriul a venit cu o nóuă prelucrare a regulamentului nostru seminarial, şi acesta cu considerare la trebuinţele nóstre la împregiurările în cari trăim, şi la puterile nóstre materiale, s'a întocmit acuma aşa, încât înflorirea bisericei şi a scólei nóstre cu un pas este împinsă înainte.

Din motive curat financiare sinodul nostru din anul acesta a revenit asupra normativului, prin care s'au regulat cuincuenalele asesorilor consistoriali, si a enunciat principiul, că cuincuenalele se limitéză la 5, şi acéstă limitare are valóre şi faţă cu acei asesori consistoriali şi profesori, cari au fost instituiţi înainte de acésta cu cuincuenalii nelimitate, şi cari în faptă se şi bucură de mai multe decât 5.

Deşi nu toţi am acceptat principiul, că mĕsurile de acuma se aibă putere retroactivă, totuşi după enunciatul sinodului noi vom fi cei d'ântâi, cari vom dice, din respecte financiare bine a lucrat sinodul, căci voinţa majorităţii trebue respectată.

An de an ne simţim tot mai apropiaţi unul de altul, tot mai consolidaţi. Situaţiunea gravă ne unesce tot mai tare, şi în unirea inimilor nóstre zace puterea, cu care vom învinge tóte ispitele.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a IV-a, ţinută la 15/27 Aprile, 1892.

Şedinţa se deschide la 10 óre a m.

Se cetesce protocolul şedinţei ă IV, dela 15 Aprile 1892 şi — se autentică

Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul îşi presentă votul separat faţă de conclusul sinodal luat în şedinţa a IV-a dela 15 Aprile c. sub punct 59 în cestiunea limitării cuincuenaliilor pentru asesorii consistoriali şi profesorii seminariali. — Se aclude la protocol sub litera *f*).

Se presentă următórele esibite:

a) cererea deputatului Ioan Şandru, pentru concediu pe sesiunea întrégă;

b) cererea deputatului Dr. Silviu Moldovan, pentru concediu pe sesiunea întrégă — concediile cerute se dau;

c) petiţia parochului Nicolau Murĕşan din comuna Baica, protopresbiteratul Unguraşului, pentru întrunirea parochiei Hida cu Baica şi folosinţa venitelor mai departe;

d) petiţia comitetului parochial din comuna Petrila, protopresbiteratul Haţegului, pentru un ajutoriu spre scopul procurării clopotelor necesare bi-

---

cu o rară precisiune şi desteritate artistică. Vocea-i melodiósă a încăldit inimile numĕrosului public asistent. De altmintrea efectul vocei domnului N. Popovici l'am admirat şi cu alte ocasiuni.

Urméză acum afabila domnişóră, Onoria Popovici, carea în rolul mamei lui Stefan ne indigită, că vêrtuţile strămoşesci au fost păstrate cu sânţenie de femeia română.

Vocea fascinantă şi plină de farmec a d-şórei Onoria Popovici, voluptositatea şi forţa intuitóre, ce se desfăşură în esecutarea-i artistică, te face sĕ te credi că vieţuiesci într'o lume ideala şi sĕ uiţi tóte năpastele vieţii. Onoria cânta unic în felul ei!

Cânta şi dulcea sa cântare
In cale paşii m-ia oprit;
Şi inimă şi cugetare
Ca printr'un farmec mi-a răpit!

Orchestra şi corul micst reîncep. Vioiciunea cresce treptat. Nuanţele musicale se contopesc într'un alegro de o tărie marcantă, ér publicul ascultător primesce convingerea, că Stefan reîncepênd lupta a învins total armata inimicului. Frenetice şi prelungite aplause au inundat spaţiósa sală dela „Hotel Central“, drept manifestaţiuni de recunoscinţă zelosului compositor, G. Dima carele a dirigiat însuşi piesa din cestiune. Reuniunea română de cântări a oferit d-lui Dima între urale de „Sĕ ţăiéscă!“ o frumósă cunună de lauri provĕdută cu inscripţia: „Valorosului compositor şi profesor de musică, d-lui George Dima, reuniunea română de gimnastică şi de cântări din Braşov, 10/22 Aprile 1892“. Ér gentila d-ră, Onoria Popovici, a primit o corfiţă elegantă cu flori, pregătită cu mult gust şi fineţă.

In punctul 2 din program: Arie pentru solo de bas din oratoriul „Paulus“ de Mendelsohn B. cu acompaniare de orchestră, ni s'a oferit plăcuta ocasiune se putem admira şi puternica voce a domnului Dima. Vastitatea şi plenitudinea vocei lui metalice a încântat pe întreg publicul asistent, care şi-a manifestat mulţumirea prin furtunóse aplause. Intreitele calităţi ale d-lui Dima, de dirigent, compositor şi cântăreţ aduc numai fală românilor. Onóre lui!

Et nunc venio ad fortissimum! Esecutarea poemei romantice „Cruciaţii“, composiţie pentru soli cor şi orchestru de Niels W. Gade, carea a format ultimul punct din program, graţie energiei şi zelului neobosit al domnului Nicolau Popovici, a ridicat nimbul reuniunei nóstre de cântări. Lumea cultă musicală a admirat precisiunea şi corectitatea dovedită de întréga reuniune în esecutarea acestui cap de opere musicale. Nu e tocmai uşor a interpreta întru tóte composiţiile artistice ale unui W. Gade! Dl Popovici însĕ, condus de principiul: „per aspera ad astra“, şi-a dat tótă silinţa a obţinea un succes cât se póte de strălucit. Şi l'a şi obţinut!

Poema însa-şi se imparte în trei părţi. In partea primă: „In pustie“ autorul tecstului danez, Carol Andarsen, ne înfăţişază peregrini şi femei din cetele cruciaţilor, cari conduşi de eremitul Petru şi Rinaldo îşi părăsesc patria şi se îndréptă spre cucerirea sfintei cetăţi a Ierusalimului. Printre multele şi variatele coruri, vocale şi instrumentale, reese o melodie facsinantă şi atingĕtóre, carea a plăcut mult publicului. E rugăciunea eremitului Petru.

Domnul G. Dima, angagiat cu acésta partie de solo, prin vocea-i admirabilă de bas, a esecutat-o cu colorile cele mai pronunţate musicale spre satisfacţia întregului public asistent.

In partia a dóua a poemei, după o introducere instrumentală şi cor, prin care se reoglindéză jocul spiritelor infernale, se ivesce Armida, măéstra sirenelor, carea preface pustia într'o grădină veselă impodobită cu „palaturi de cristal încinse cu valuri şi columne de diamant“, cu scopul de a fermeca pe Rinaldo, falnicul duce al cavalerilor cruciaţi. O scenă lirică se desfăşură în interesantul solo de alt al Armidei, urmat apoi de un duet între acésta şi vocea de tenor alui Rinaldo. Dl Giţă Popp, prin vocea-i plăcută şi melodiósă de tenor în rolul lui Rinaldo, s'a absolvat de partia destul de grea spre mulţămirea publicului.

Pe d-şóra Onoria Popovici, am cunoscut-o în rolul Armidei în adevĕrata iei valóre. Dênsa sericei nóstre de acolo. — Se predă comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei continuarea raportului comisiunei organisătóre asupra regulărei cuincuenaliilor asesorilor consistoriali şi profesorilor seminariali. Raportorul asesteia deputatul I. de Preda în numele minorităţii comisiunei propune a se accepta punctul 1 din raportul consistoiului în următórele:

Cuincuenaliile asesorilor consistoriali şi profesorilor seminariali se încep numai după plinirea alor ḑece ani de serviciu neintrerupt întru acésta chiemare, numeraţi la asesorii consistoriali dela ḑiua depunerei jurămêntului, ér la profesorii seminariali dela ḑiua întrării lor în postul de profesori definitivi.

Deputatul P. Cosma, în numele majorităţii comisiunei, face următórea propunere: cuincuenaliile se încep ca şi păn' acum după un serviciu de cinci ani, computat la asesorii consistoriali dela depunerea jurămêntului, ér la profesorii seminariali de la întrarea lor în funcţiune.

La acésta propunere deputatul I. Hannia face următorul adaus: la profesorii seminariali serviciul se computâ dela ḑiua întrării lor în postul de prefesor ordinar provisor.

Punêndu-se la vot, propunerea majorităţii din comisiune dimpreună cu adausul deputatului Ioan Hannia, ambele se primesc, enunciându-se următoriul conclus: Cuincuenaliile asesorilor consistoriali şi profesorilor seminariali se 'ncep ca şi pănă acum după un serviciu de cinci ani, computat la asesorii consistoriali dela depunerea jurămêntului, ér la profesorii seminariali dela ḑiua întrării lor în postul de profesor ordinar provisor.

b) Cu privire la punctul 2 din raport, asupra limitărei numĕrului cuincuenaliilor la cinci, în conformitate cu propunerea comisiunei, sinodul ia conclusul — Numĕrul cuincuenaliilor pentru viitoriu se limitéză la cinci

c) La punctul 3, din raport, la suma cuincuenaliilor, în conformitate cu propunerea comisiunei se ia conclusul, — Cuincuenaliile se statoresc cu ḑece percente (10%) din salariu, afară de banii de cuartir sau alte emolumente, ce ar fi împreunate cu salariul, ér cele asignate pănă aci se susţin nealterate.

Finindu-se astfeliu desbaterea specială, — Conclusele primite se dau comisiunei organisătóre, ca sĕ le redacteze în mod sistematic, spre a puté fi supuse la votisare finală, îndrumându-se totodată se presente propuneri cu privire la regularea cuincunalelor actualilor profesori seminariali estraordinari.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la órele 10, cu rapórtele comisiunilor la ordinea ḑilei, şedinţa se închee la 2 óre d. a

---

Raportul general al senatului scolariu.

(Urmare.)

e) Numĕrul scólelor.

Rubricele, cari urméză cuprind date statistice pentru anul scolariu curent. Ele ne arată tabloul următoriu:

Archidiecesa de present are 1235 comune biricesci, dintre cari, 939 matre şi 296 filii.

Dintre acestea susţin scólă proprie 755 matre, şi 27 filii, totul 782 comune bisericesci.

Nu susţin scólă proprie 184 matre, şi 269 filii; cu totul 453 comune bisericesci.

Dintre comunele, cari nu susţin scólă proprie sunt afiliate la scóle de ale nóstre 69 matre, şi 139 filii cu totul 208, ér elevii din celelalte comune sunt avisaţi la cercetarea de scóle strĕine, şi starea lor este următórea:

	Matre	Filii
La greco catolici	31	14
La rom. cat.	1	7
La ev. ref.	3	22
La ev luth.	9	36
La unitari	1	1
La scóle de stat	24	2
La scóle comunale	34	40
La scóle de reuniuni priv.	14	1

Inregistrate protopresbiteratele după numĕrul comunelor, cari susţin scóla proprie, se presentéză următoriul tablou:

1.	Zarand	40	din suma totală	61
2.	Cluş	36	" " "	46
3.	Agnita	34	" " "	40
4.	Ilia	33	" " "	45
5.	Făgăraş	31	" " "	37
6.	Alba-Iulia	29	" " "	41
7.	Sighişóra	29	" " "	54
8.	Sebeş	28	" " "	33
9.	Sibiiu	26	" " "	35
10.	Orĕştie	25	" " "	38
11.	Deş	23	" " "	33
12.	Mediaş	23	" " "	41
13.	Geoagiu	23	" " "	30
14.	Reghin	23	" " "	27
15.	Bran	22	" " "	23
16.	Braşov	22	" " "	23
17.	Deva	22	" " "	54
18.	Geoagiu I	22	" " "	37
19.	Abrud	21	" " "	23
20.	Avrig	21	" " "	23
21.	Cohalm	21	" " "	23
22.	Mercurea	21	" " "	39
23.	Unguraş	21	" " "	24
24.	Bistriţa	21	" " "	26
25.	Treiscaune	20	" " "	76
26.	Lupşa	18	" " "	30
27.	Haţeg	17	" " "	77
28.	Têrnava	17	" " "	26
29.	Câmpeni	16	" " "	20
30.	Dobra	15	" " "	26
31	Solnoc	15	" " "	17
32.	Cetatea de pétră	14	" " "	16
33.	Turda	14	" " "	28
34.	Murĕş-Oşorheiu	14	" " "	40
35.	Sĕlişte	13	" " "	13

f) Invĕţătorii.

Numĕrul total al învĕţătorilor este 912. Dintre acestia sunt definitivi 452 provisori 158.

Despre scóle şi învĕţători se alătură la acest raport un conspect tabelaric, asemenea şi despre elevii de scólă, despre averea scólelor, despre venitul anual al acelora şi despre salariele învĕţătoresci sub semnele ^{8}/. şi ^{9}/.

^{8}/.

Conspectul şcólelor confesionale greco-orientale române din Transilvania în anul scolariu 1891/2.

Numĕrul curent	Protopresbiteratele	Numĕrul comunelor bisericesci			Susţin scólă proprie			Nu susţin scólă proprie			Afiliate la scóle de ale nóstre			Cercetéză scóle strĕine, şi anume:																Suma tuturor învĕţătorilor	Instituiţi			Pregătire		Observări.
														Greco-cath.		Rom. cath.		Ev. luter.		Ev. refor.		Unit.		De stat		Comunale		Reun. private								
		matr.	filii	Suma	matr.	filii	Sum.	matr.	filii	Sum.	m.	filii	Sum.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.	m.	fil.		Def.	Prov.	Tol.	Teol.	Ped.	
1	Abrud	23	—	23	21	—	21	2	—	2	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	9	3	9	2	3	
2	Agnita	37	3	40	34	—	34	3	3	6	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	21	12	4	1	11	
3	Alba-Iulia	37	4	41	24	1	25	13	3	16	9	3	12	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	25	6	3	16	—	5	
4	Avrig	23	—	23	21	—	21	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	28	13	9	6	8	5	
5	Bistriţa	21	8	29	17	—	17	4	8	12	—	—	—	1	—	—	—	—	8	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	19	14	3	2	6	10	
6	Bran	23	—	23	22	—	22	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	30	3	4	7	6	
7	Braşov	22	1	23	21	1	22	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	54	48	4	2	14	19	
8	Câmpeni	19	1	20	16	—	16	3	1	4	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	8	2	8	5	2	
9	Cetatea de pétră	18	—	18	14	—	14	4	—	4	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	1	10	2	—	În o matre nu avem copii de scólă.
10	Cluş	34	12	46	33	3	36	1	9	10	—	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	36	6	3	27	—	2	
11	Cohalm	20	20	40	18	1	19	2	19	21	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	12	1	—	—	1	1	1	—	—	19	13	2	4	1	4	
12	Deş	28	5	33	22	—	22	6	5	11	3	5	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	23	5	9	9	—	7	
13	Deva	28	26	54	18	3	21	10	23	33	4	23	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	—	21	5	1	15	—	4	
14	Dobra	14	12	26	13	2	15	1	10	11	1	10	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	10	4	3	2	6	
15	Făgăraş	35	2	37	31	—	31	4	2	6	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	34	18	7	9	4	4	
16	Geógiu I.	30	7	37	22	—	22	8	7	15	5	7	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	22	7	2	13	1	3	
17	Geógiu II.	28	2	30	23	—	23	5	2	7	5	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	1	10	12	1	1	
18	Haţeg	46	31	77	19	—	19	27	31	58	3	17	20	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	6	—	16	4	1	—	19	5	2	12	—	3	
19	Ilia	26	19	45	26	7	33	—	12	12	—	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	12	5	16	5	3	
20	Lupşa	27	3	30	20	—	20	7	3	10	7	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	5	3	12	2	3	
21	Mediaş	28	13	41	23	1	24	5	12	17	4	—	4	—	5	—	1	1	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	24	12	1	11	4	2	
22	Mercurea	24	—	24	21	—	21	3	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	28	16	7	5	6	12	
23	Murĕş-Oşorheiu	23	17	40	14	—	14	9	17	26	—	6	6	1	—	—	1	—	2	5	8	—	—	—	—	2	—	—	—	14	6	2	6	—	3	
24	Orĕştia	30	8	38	25	—	25	5	8	13	4	7	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	19	6	4	4	13	
25	Reghin	22	5	27	21	1	22	1	4	5	—	3	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	22	8	1	13	3	2	
26	Sĕlişte	13	—	13	13	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	24	1	2	12	12	
27	Sebeş	29	4	33	28	—	28	1	4	5	—	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	42	25	11	6	11	7	
28	Sibiiu	29	6	35	26	—	26	3	6	9	—	1	1	2	2	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	30	11	3	10	17	
29	Sighişóra	33	21	54	29	2	31	4	19	23	—	3	3	1	—	1	—	—	3	—	10	—	—	—	—	2	—	—	—	35	15	5	15	4	1	În 8 filii nu sunt copii de scólă.
30	Solnoc	17	—	17	13	—	13	4	—	4	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	9	—	2	
31	Têrnava	22	4	26	15	—	15	7	4	11	—	3	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	15	4	4	7	—	1	
32	Treiscaune	29	47	76	20	4	24	9	43	52	—	4	4	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	3	—	6	35	—	—	28	20	4	4	3	2	
33	Turda	28	—	28	14	—	14	14	—	14	—	—	—	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	5	—	11	—	—	—	14	3	3	8	—	1	
34	Unguraş	22	5	27	20	1	21	2	4	6	1	2	3	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	11	1	9	—	5	
35	Zarand	51	01	61	38	—	38	13	10	23	13	10	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	20	12	7	4	12	
	Suma	939	296	1235	755	27	782	184	269	453	69	139	208	31	14	1	7	3	22	9	36	1	1	24	2	34	40	10	1	912	452	158	302	122	193	

---

cântat cu o vervă şi un patos demn de tótă lauda şi admiraţiunea publicului;

Armida lui Gade cu-amorui de foc
In van încercat-a în tainica nóptej
Sĕ farmece ceata prin dulcile-i şópte!
Rinaldo se-îndréptă spre-al patimei loc!
Armidă română, ce'nvaluri îţi scalḑi
Puternica-ţi voce, cu faţa-ţi senină
Cu dulcile tonuri din sfera divină
Tu farmeci deodată o sută Rinalḑi!

In partea a treia „Cătră Ierusalim" după solurile de bas şi de tenor ale domnilor G. Dima şi Giţă Popp prestaţiunea reuniunei a culminat „întrun alegro vivace"; vioiciunea esecutărei se potentéḑă. In sufletele nóstre se desvălesce închipuirea mulţumitóre, că mult cercaţii Cruciaţi au ajuns la ţintă: ocuparea Jerusalimului.

Dirigintele corului dl N. Popoviciu, carele a primit din partea publicului o frumósă liră compusă din frunḑe de lauri, póte fi mândru de succesul obţinut. Onóre şi laudâ merită cu tot dreptul brava reuniunea de cântări.

„Şi unii pe alţii sĕ ne îmbrăţoşăm!" vestesc sântele stichiri alĕ învierii. Ne-am supus cu resignaţiune acestui precept bisericesc, căci după concert am jucat şi ne-am petreeut de minune. Nóptea era liniştită şi frumósă şi pe lângă tot zefirul recoritor inimile erau „lovite de văpaie!„ In faţa priveliştei măreţe mia venit sĕ esclam cu Occian; „Lăsaţi-me sĕ mĕ bucur de acésta nópte! Să facem a fi incântător finitul ei pânăcând revĕrsatul ḑorilor va lumina orisontul!"

G. J.

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub ^{10}/. la institute de învěţământ strěine au frecuentat preste tot 5400 elevi de ai nostri, şi anume:

1. La pedagogii	17
2. La gimnasii	368
3. La scóle reale	83
4. La scóle comerciale	06
5. La scóle civile	176
6. La scóle elementare superióre	285
7. La scóle elementare inferióre gr. cat.	76
8. La scóle elementare inferióre rom. cat.	279
9. La scóle elementare inferióre ev. ref.	150
10. La scóle elementare inferióre ev. luth.	231
11. La scóle elementare inferióre unitare.	34
12. La scóle elementare inferióre de stat	1609
13. La scóle elementare inferióre comunale	1475
14. La scóle elementare inf. de reuniuni private	541
15. La scóle de meserii în Braşov	60
Suma	5400

III. Esamenele.

1. Esamenele de cualificaţiune învěţătoresci s'au ţinut la 30 Iuniu 1891 şi ḑilele următóre. Admişi la esamen au fost 61 de candidaţi, dintre cari sau presentat 54

La esamen s'au respins la repeţirea esamenului numai din limba magiară 3, din alte obiecte afară de limba magiară 8, din alte obiecte, între cari limba magiară 6. Cu totul sau respins aşa dară 17. Au depus esamenul de cualificaţiune 37 de candidaţi, cari s'au prověḑut cu testimoniu de cualificaţiune învěţătoresc, subscris şi de inspectorul regesc de scóle al comitatului Sibiiu, în înţelesul articlului de lege XVIII din 1879.

2. Esamenele anuale. Cu finea anului scolariu 1890/1 s'au ţinut la scólele nóstre esamenele publice anuale, prověḑute în § 104 din normativul scolariu.

Resultatul în general a fost îndestulitoriu.

In casuri concrete, unde s'au observat scăderi, consistoriul a dat indrumările cuviinciόse. Altcum consistoriul constată cu plăcere un mare progres spre scopul de a se da esamenelor anuale adevěrata importanţă şi atenţiune din partea organelor nóstre bisericesci.

In considerarea dispoşiţiunilor § 92 din normativul scolariu privitóre la visitarea scólelor sub durata prelegerilor, consistoriul şi în anul trecut a insistat la cercularíul seu din 7 Septembre, 1889, Nr. 6073 scol., ca oficiile protopresbiterale prin raport special se arate resultatul visitaţiunilor în tóte detaiurile. Din rapórtele întrate se constată progres în direcţiunea acésta.

V. Ajutóre.

Ajutórele votate în budgetul anului 1891 pentru scóle şi învěţători s'au împărţit în decursul anului, şi anume acolo, unde s'a simţit mai mare necesitatea de ajutorare.

Conspectul ajutórelor împărţite se asterne prin raportul consistoriului archidiecesan plenariu.

VI. Stipendii.

Cu începutul anului scolariu 1891/2 din fondurile archidiecesane au devenit vacante următórele stipendii:

1. 16 stipendii (8 din fundaţiunea „Moga“, 8 din cea „Francisc-Iosefină“ pentru elevii din despărţěmêntul pedagogic al seminariului nostru archidiecesan.
2. 1 stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc-Iosefină“ pentru studenţi de ori ce categorie.
3. 3 stipendii câte de 60 fl. din fundaţiunea „Cologea“ pentru studenţi de ori-ce categorie.

Stipendiile acestea în urma concursului publicat s'au distribuit, şi de present tóte sunt ocupate.

Conspectul stipendiilor se alătură sub ^{11}/.

VII. Conferenţele învěţătoresci.

Conferenţele învěţătoresci s'au ţinut într'una cu reuniunile învěţătoresci în timpul ferielor de vară.

Desvoltarea acestora în spiritul statutului organic este una dintre cele dintâiu probleme ale autorităţii bisericesci, şi consistoriul totdéuna a intrevenit în casuri concrete cu inviaţiunile, pe cari le-a creḑut necesari.

In anul trecut nu au ţinut adunare generală reuniunea din districtul Deş şi Cluş.

Consistoriul a luat měsuri, ca se fie informat despre causele neţinerei adunărilor generale în aceste districte, şi va lua měsuri pentru delăturarea pedecelor, cari împedecă regulata funcţionare a acestor reuniuni.

In ce privesce în special reuniunile învěţătoresci, avem onóre a aduce la cunoscinţa Venerabilului Sinod, că guvernul ţěrei a cerut tóte statutele reuniunilor nóstre învěţătoresci spre a se pronunţa, întru câte acele sunt în consonanţă cu legile esistente.

Pănă acuma la consistoriu încă nu a întrat nici o dispoşiţiune din partea înaltului ministeriu.

Specialele despărţěminte din reuniunile, cari au raportat până acuma, au avut curs normal. Altcum avem onóre a observá cu privire la subdespărţěmintele reuniunilor, că ele fiind o parte întregitóre a diferitelor districte de reuniune, activitatea lor coincide cu activitatea reuniunei înseşi, şi în punctul lor raport special după natura lucrului nu întră.

VIII. Alte obiecte scolare.

Procese disciplinare faţă cu învěţătorii, respective faţă cu candidaţii de învěţători în anul 1891 au fost 3, cari şi acuma sunt în curgere.

Alte obiecte scolare, precum cestiunea lucrului de mână în seminariu, revisiunea regulamentului seminarial, regularea scólei practice de lângă seminariu se vor promova prin esibite separate.

Teatru românesc..?!...

Da, teatru românesc. Avem deosebita plăcere a constata faptul şi simţim deosebită bucurie a împărtăşí publicului nostru cetitor acéstă surprindere.

Căci surprindere a fost şi pentru publicul sibian producţiunea diletanţilor români de Vineri séra, 6 Maiu, şi din nou accentuăm, a fost o surprindere plăcută. Tinerii nostri au păşit pe scena teatrului nu ca diletanţi, ci ca actori probaţi, cari sciu mulţămí gusturile variate ale publicului, cari pe scenă au fost icóna adevěrată a realităţii şi a căror representare în acţiune a corěspuns faptelor desvoltate.

Representaţiunile au fost următórele:

„Firică“

comedie într'un act de I. Cerkez.

Persóne:

Colonel Tunat	dl I. R. Şirianul
Scatolca, soţia sa	d-şóra Maria Roman
Emeroda Aurora } fiicele lor	d-şóra Geni Simonescu d-şóra Dini Cunţanu
Firică proprietariu	dl Emil Borcia
Ilarie Decar	dl Elie Dopp
Leanca, servitóre	d-şóra Florica Roşca
Ioan Păroiu,	dl Olimpiu Boiu.

Scena se petrece la ţéră.

„Firică“ e o comediă originală în versuri, o piesă grea de representat şi mai anevoiósă de priceput, de aceea numai desterităţii diletanţilor este a se atribui, că au fost învinse tóte aceste greutăţi, în cât efectele momentane le-a simţit şi publicul în tóte situaţiunile, în care se aflau bravii diletanţi. Emeroda, deşi friserului nu i-a succes, cu tóte văpselele, a o face de etatea înaintată, în care trebuia sě apară, a representat minunat pe fata mai în vêrstă a casei, pe carea în cele din urmă, silit fiind Firică, o ia de nevastă, — cu speranţa în divorţ. Firică a inţeles intenţiunea autoriului şi a interpretat cu succes voinţa lui. Emeroda şi Firică au avut rolurile principale şi rolurile au fost potrivit alese.

„Reinhold inţeleptul“

comedie în dóuě acte de E. Scribe şi Monvel C. tradusă de N. A. Bogdan.

Persóne:

Dl de Würzburg, cons. aulic	dl Victor Harşian
D-na de Würzburg, soţia sa	d-şóra Dini Cunţanu
Elena, nepóta lor	D-şóra Lucreţia Popescu
Reinhold	dl Olimpiu Boiu,
Drul Schultze	dl Victor Roşca
Frideric Stop, sublocotenent	dl Sever Bocu
Hantz, servitor la Reinhold	dl I. R. Şirianul.

„Reinhold înţeleptul“ a provocat atâta haz, pe cât de mare a fost dorinţa franţuzéscă a autorilor, ca sě ridiculizeze pe preaînţeleptul némţ Reinhold, care se căsătoresce numai din causă, că-i prescrie medicul, lăsând şi sarcina d'al căsătorii medicului seu de casă.

Caracterele au fost pronunţate, unitatea acţiunii completă şi scenele bine motivate. Rolurile principale: Reinhold, Elena, Schultze şi Hantz. Pe îmbětrânitul Reinhold 'l vedeai cu ochii, admirai profunditatea înţelepciunei lui, zelul de lucru; compătimiai naivitatea copilărescă şi nătângia apucăturilor sociale. Şi totuşi s'a aflat o drăgălaşă fiinţă feméescă, care sě-i dea mâna, dar numai lui Reinhold: Elena tineră şi gingaşă, care te îndoioşéză în momentul plecărei la ţéră, te îndoioşéză la cetirea testamentului şi 'ţi place prin pasul seu în momente îndrăsneţe, prin caracterul seu constant. Doctorul Schultze şi a împlinit datoria cu scumpětate, vorbesce fluent, convingětor şi nejignit. Tot nejignit era şi bětrânul servitoriu, care nu se învoia odată cu capul la căsătoria stăpânului seu. I-şi pricepea bine rolul.

Dar toţi 'şi pricepeau bine rolurile; de aceea pentru fie-care ar trebui sě avem cuvinte de laudă. Numěrosul public, care a luat parte a sciut sě apreţieze intenţiunile bune şi nobile a tinerilor diletanţi, a sciut sě le dea tributul cuvenit. Dşóra Roman, care a adus şi jertfe materiale şi căreia se cuvine o parte însemnată din succesul acestei representaţiuni, a şi fost distinsă în decursul jocului pe bină cu un frumos buchet de flori.

După disposiţia publicului românesc judecând, astfeliu de representaţiuni sunt dorite. Ele nu numai că procură momente plăcute, nu numai că ne dă ocasiune a ne desvolta şi în direcţiunea acésta, — dar provócă şi efectul moral al desvoltărei nóstre sociale. De aceea credem, că nu vom fi staţionari!

— *br.* —

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri benevole:

Translatus	461 fl. 97 cr.
Parteniu Cosma, director al institutului „Albina“	20 „ — „
Suma	481 fl. 97 cr.

Varietăţi.

* (Petrecere.) Vineri séra, după representaţiunea teatrală, s'a arangiat o petrecere cu joc în sala dela „Hermannsgarten“. A luat parte mult pu[illegible] petrecerea a fost vială şi a durat până diminéţa.

* (✝ **Baross.**) Ministrul de comerciu ung. Baross a murit ieri după 11 óre.

* (Iubileu.) Pregătirile pentru festivităţile ce se vor arangia din incidentul iubileului de încoronare se fac cu mare activitate în tóte părţile ţěrei.

* (Sciri militare) Studiarea terenurilor pentru esercitiile mari militare s'au început sub conducerea archiducelui Albrecht.

* (Pétră.) Duminecă a bătut pétra pe la Alţina şi împregiurime.

* (Pusci noue pentru gendarmeriă.) Ḑiarele oficióse din Viena ne aduc scirea, că gendarmeria austro-ungară va fi înarmată cu carabine cu repetiţiă sistem Mannlicher. Inarmarea acésta se va face numai după ce tóte celelalte trupe vor vor fi înarmate cu pusci de calibru mic.

* (Clerul din România) „Timpul“ dela 22 Aprile a adus următorul comunicat: Dl Tache Ionescu, ministrul instrucţiunei publice şi al cultelor a terminat proiectul de lege pentru îmbunătăţirea sórtei clerului şi a reorganisărei seminarielor. Acest proiect de lege va veni în discuţiunea consiliului de miniştri chiar în cursul sěptămânei acesteia şi în urmă va fi depus pe biroul camerei.

* (Serbările Presei.) Ca şi anul trecul, societatea presei din Bucuresci a decis sě dea în parcul Cismegiu serbări populare care vor ţiné patru ḑile şi anume în ḑilele de 14 15 16 şi 17 Maiu.

Anul acesta se vor întocmi distracţi, noi cari vor atrage multă lume.

* Dl Iosif Pop de Turţz, jude la tribunalul regesc din Sătmariu în 1 Maiu a. c. şi a serbat iubileul de 25 de ani, de când se află în serviciu. Preşedintele cu membri tribunalului, procurori şi medicul suprem s'au grăbit a aduce felicitările lor. La banchetul festiv s'au ţinut multe toaste, între cari dr. Fekete medicul suprem şi-a adus aminte, că dl Iosif Pop ca pretore in anul 1867 a scăpat de tifus şi fómete comuna românéscă Firisa, cerêndu şi ajutoriu de 20 de mii fl, din partea statului.

Comuna Turtz se află in Ugocea ḑidită pe şepte déluri cu 4000 locuitori români, cu toţii nobili şi proprietari. In comună se află o stradă „valea popenilor“, de unde se trage familia dlui jude Iosif Pop. Un strămoş al seu, Michail Pop fu protopop românesc in Dorog, unde a ḑidit biserică pompósă cu dóue turnuri pe séma acelor români, cari durere mai târḑiu sub presiunea dela Ungvar şi au perdut naţionalitatea; tot acest protopop a ḑidit o altă biserică pompósă românésca în Odoreu, ce şi astăḑi are caracter românesc. Familia Pop de Turtz este inrudită cu familiile Manu, Jurca, Mihalyi, Jura Dragoş, din Maramureş. Atât dl jude, ca mare proprietariu, cât şi dna sa sociă, Carolina Bârsan, sunt călduroşi sprigiпitori a tuturor silinţelor românesci culturali şi economice. Poporul românesc îi stiméză şi-i adréză pentru numeroseLe lor binefaceri. Senatul şi poporul benefiicii memor! Se trăéscă încă mulţi ani!

* (Un palat de sticlă sub apă.) Regele din Siam şi-a făcut un palat de sticlă unic în felul seu. Palatul acesta este construit din plăci de sticlă de diferite colori şi grosime şi aceste sunt legate între ele cu ciment. Palatul are numai o singură uşă, închisă hermetic. Indată ce regele a întrat în palat, se deschid la un semnal dat, o mulţime de ţevi de apă din coperiş şi din tóte părţile palatului, care zace într'o adâncime şi apoi se pune complect sub apă. Regele însě, şade pe un loc uscat şi rěcoros, despărţit de lume şi-şi petrece vremea cu cântări, fumat, mâncări şi beuturi.

Loterie.

Sâmbătă, în 7 Maiu 1892.

Timişóra:	**35**	**25**	**63**	**83**	**19**
Viena:	**41**	**18**	**64**	**8**	**84**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Maiu 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	109.25	109.15
Renta ung. de hârtie	100.80	100.65
I emisinue de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	100.—	—.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane . . 1	—.—	—.—
Obligaţiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	117.—	116.50
Sorţi de stat dela 1860	141.30	141.50
Sorţi ungurесci cu premii	145.50	140.50
Sorţi de regularea Tisei	135.—	136.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	119.70	119.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	359.—	361.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.50	9.49
100 marce nemţesci	58.57½	58.60
London pe (poliţă de trei luni)	119.70	119.70

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46. Sibiiu, Joi 30 Aprile, (12 Maiu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 29 Aprile, 1892.

Dintre diarele din capitală unul, care cu predilecțiune vede lucrurile numai până la vêrful nasului, opoziționalul „Magyar Hirlap“, întemeiat de fostul deputat al românilor de pe Târnava mică, anume al acelora, cari în cele politice până acuma tot din trei în trei ani își manifestau înțelepciunea politică în comuna Bălăușeriu, acest punct etnografic, marcant ca linie despărțitóre între români și secui, destul că acest diariu, care în cât-va se baséză și pe amploiații comitatensi din centrul comitatului, a adus scirea sensațională, că românii în Baia mare au făcut un atentat cu dinamită, că ei în mânia lor, în pofta lor de rĕsbunare au aruncat în aer locuința unui director dela minele erariale și ale unui notariu de român, care până acuma a stat totdeuna în serviciul stăpânirei.

E lucru riscat a sta de vorbă cu ómeni, cari în înțelepciunea lor politică vĕd numai până la vêrful nasului, și e lucru riscat a sta de vorbă cu asemenea ómeni mai cu sémă prin luna lui Aprile când lumea e dedată a și permite și unele glume, cu deosebire prin firul telegrafic, care în adevĕrul istoric nu odată afirmă esperiența germanilor afirmată în proverbul ajuns la macsimă de derpt: *Trau, schau wem.*

Diariul din cestiune în numĕrul de Duminecă la locul prim sub firma: „Dinamita la noi“ s'a ocupat cu scirea sensațională, că în jurul orașului Baia mare românii au făcut atentat cu dinamită, și din acest incident au făcut combinațiuni politice de tot profunde, și în bunătatea inimei sale ne-au presentat publicului mare pre acel nivou al anarchismului, pe care se află de present anarchiștii francesi și belgiani, cari au pus în febrilă mișcare întrégă Europa.

Tendențiósa denunțare și-a dat silința a lua un caracter mai mărginit prin aceea, că afirmatul atentat s'a pus în sarcina acelor bărbați, cari tari și mari în actualul comitet al partidului național român, si-au luat de model în politica română pe idolul tuturor magiarilor pe bĕtrênul esilat Kossuth, și în tóte manifestațiunile lor pondul principal 'l pun pre fanatisarea maselor, nisuindu-se a întuneca ori ce rațiune, care se silesce a ține ecuilibru în politica românilor

Favorisat de impregiurarea, că e diariu opozițional, neresponsabil pentru esecutarea practică a ideilor pe cari cu fanatism le propagă, diariul din cestiune ușor strĕbate în cercurile mai puțin culte ale societății unguresci.

Are și darul sĕ scie presenta lucrurile in formă ușor de priceput, și dacă mai pune puțină untură la róta mașinei fanatismului național, acéstă mașină scóte din noi românii anarchisti, cari trebue sĕ fim gróza compatrioților nostri unguri.

Am voi se nu fim necesitați a lua in serios nóuă pornire a diarului din cestiune, care până acuma a rĕmas isolat pe córda acésta a denunțărei.

Ori cât de mare se fie între noi românii deosebirea în modul cum se conduce adi politica românéscă, prin ómenii, cari au credut că e bine, ca prin uneltirile sciute ei se ajungă în fruntea afacerilor, tot nu putem suferi, ca sĕ fim puși pe o tréptă cu anarchistii, socialistii și nihilistii din alte țeri, cari sunt până acuma spaima civilisațiunei europene.

Fapt e, că noi românii în mod fatal suntem împinși spre a recurge la mijlóce estreme pentru apărarea esistinței nóstre naționale.

Bunul Dumnedeu până acuma ne-a ferit de asemenea mijlóce estreme, și ne va feri încă în interesul patriei nóstre.

In momentul când românii vor ajunge la gradul de desperațiune, în care a cădut Ravachol, cu care publicistii dela „Magyar Hirlap“ ne asémĕnă, atunci în Ungaria nu va mai fi fericita libertate de adi a tuturor fanaticilor unguri. Atunci domnii dela acest diariu nu se vor mai preumbla în trăsură cu patru cai între Sămărtin Bachnea, Bachnea și Bălăușeriu, după cum o fac acuma printre românii blândi pe Têrnava mică.

Sĕ nu văpsim pe dracul pe părete!

Revista politică.

Mórtea neașteptată a ministrului Baross a provocat în tóte părțile țĕrei adâncă impresiune.

Foile din Budapesta au apĕrut incadrate în negru, aducênd mari elogiuri decedatului ministru. Se vorbesce, că în mod provisor va conduce lucrările în ministeriul de comerciu, ministrul de finanțe Wekerle. —

Conferințele comune s'au terminat sub presidiul Maj. Sale monarchului. S'a statorit preliminariul de buget pe anul 1893. Precum se anunță din Viena conchemarea delegațiunilor se va face numai la tómnă. —

O nóuĕ crisă ministerială a isbucnit în Italia. Ministerul Rudini și-a depus demisia în mânile regelui Umberto.

In realitate, acéstă crisă nu este de cât continuarea celei care se creduse resolvată acum câteva dile într'un chip atât de simplu și de surprindĕtor: demisionarea ministrului de finanțe Colombo și luarea acestui portofoliu în interim de către ministrul tesaurului.

Discuția a fost, în ultimele ședințe ale camerei italiene, asupra acestui chip neașteptat de a se fi resolvat o crisă, ce avea aerul sĕ fie cu mult mai gravă.

Dl Rudini a dat esplicațiile următóre:

Crisa a fost provocată de neînțelegeri asupra proiectelor financiare. Vămile, mai ales fiind-că importul de grâne încetase cu totul, au dat cu mult mai puțin decât se prevĕduse. Din punct de vedere economic, acest fenomen e consolator, bugetul însĕ avea nevoe de impositele refusate. Divergința de opinii în cabinet atingea așa dar fundamentul programului financiar. Ministrul de finanțe Colombo cerea în bugetul pe 1892—93 o reducere de mai multe milióne în cheltuelile pentru rĕsboiu. Patru din aceste milióne erau deja reduse din buget: se cereau însĕ mai multe, cari nu s'au putut încuviința. Acum, deficitul prevĕdut ar fi de 33 de milióne, dintre cari se speră a se acoperi 14 prin economii și 11 prin sporirea veniturilor, în special prin o lege de imposit asupra moștenirilor, o lege asupra hipotecelor și prin alte mĕsuri. Din impositul asupra moștenirilor, guvernul speră a încassa patru până la cinci milióne, ér din monopolul chibriturilor dela șase până la șepte milióne.

Esplicațiile acestea ale primului ministru au fost întrerupte de mai multe ori cu violență. Mărturisirea deficitului, ca și mijlócele, cam nelimpedi, prin care se spera acoperirea lui, a provocat furtuni de protestări, mai ales din partea stângei.

Iritarea și-a ajuns culmea, când ministrul președinte a cetit, la sfârșitul discursului seu, un proiect de lege, prin care guvernul sĕ fie autorizat să facă reduceri în personalul funcționarilor publici și fără legi speciale.

Lupta împotriva cabinetului a și inceput imediat, aspră, și a ținut dóuĕ dile. Oratorii din tóte nuanțele opoziției a atacat guvernul. Argumentele au fost însĕ ca de obiceiu, mai mult destructive. Intr'un sens mai constructiv s'a remarcat numai discursul d-lui Bovio, care singur a avut curagiul a

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Cuprinsul iubirii.

(Urmare.)

Iubirea lui are așa o putere, încât deștéptă în noi o iubire reciprocă și inima nóstră se schimbă cu încetul. Priviți iubirea lui Hs. și veți învĕța a iubi. Aședați-ve astfeliu față de el, ca inima vóstră sĕ reflecteze ființa lui, ca voi sĕ ve prefaceți în chipul lui, și atunci veți cresce, veți progresa în iubire, dela iubire prin iubire la iubire. Acésta este unica cale. Alta nu esistă.

Iubirea nu se póte prescrie. Ce este demn de iubit, putem numai privi, ne póte plăcé, și pĕtrunși de el putem deveni asemenea lui. De aceea priviți omul perfect, priviți viéța perfectă a lui Hs. Priviți jertfa lui cea mare, sacrificarea lui în decursul vieții sale întregi, până la crucea de pe Golgotta, Nu vreți ca sĕ-l mai iubiți? Și iubindu-l veți deveni o copie, un model al lui. Iubirea produce iubire. Este un proces de inducțiune. Dacă aducem o bucată de fer în legătură cu un corp electric, devine și ea electrică; pe un timp óre care, bucata de fer devine magnetică numai prin atingere cu un corp magnetic și până când le lăsăm pe amêndóuĕ în atingere una cu alta, amândóuĕ sunt deopotrivă magnetice. Remâneți la El care ne-a iubit și s'a jertfit pentru noi, și atunci și voi veți deveni o putere de viéță magnetică, o putere de viéță care atrage în continuu, atunci asemenea Lui veți atrage pre toți ómenii la voi, și asemenea lui veți fi atrași de toți. Acesta este efectul inevitabil al iubirii dumnedeesci; țineți-ve numai de causă și atunci veți fi siguri de efect. Nici nu se póte altcum. Sĕ nu credeți, că creștinismul este ceva accidental, din întêmplare, ceva enigmatic și problematic, ceva particulariu și curios, el este ceva consecuent logic și pentru voi va fi o lege naturală, sau dacă voiți supranaturală, pentru-că tóte legile sunt de origine dumnedeéscă. Eduard Irving cercetà odată un copil, care se afla pe patul morții; el merse lângă pat, puse mâna pe fruntea copilului și î-i dise „Dragul meu! Dumnedeu te iubesce, și cu acestea îl părăsi. Și copilul cel bolnav de mórte sĕ ridică în patul seu în sus și dise cu vóce înaltă celor din casă: „Dumnedeu me iubesce! Dumnedeu me iubesce“! Copilul era ca și schimbat. Cugetul că Dumnedeu îl iubesce, îl pĕtrunse atât de tare, încât inima lui se topi sub raza acestei iubiri și începù a fi reinviétă. Astfeliu topesce iubirea lui Dumnedeu inima lipsită de iubire a omului și plăsmuiesce în noi pre omul cel nou, care este răbdătoriu și smerit și binevoitor și desinteresat. Altă cale nu esistă. Este un lucru de tot simplu. Noi iubim pe deaprópele nóstru, noi iubim pe toți, chiar și pe inimicii nostri pentru-că El ne-a iubit pe noi mai întâiu.

Glorificarea iubirii.

Acum la sfârșit ași vrea se ve arĕt și causa, pentru-ce glorifică Pavel iubirea ca cel mai mare bine din lume. Este o causă care merită sĕ fie luată în sémă. Cu un cuvênt dis: iubirea remâne. „Iubirea nu încétă nici odată“ dice Pavel. Și precum la începutul capitolului, tot astfel numesce el și acum, în modul seu minunat, o mulțime de lucruri din timpul sĕu, lucruri despre care ómenii credeau, că sunt statornice. El le espune pe rênd, și arată că tóte sunt trecătóre, că sunt peritóre și temporale.

„Iubirea nu mai încétă nici odată, chiar de vor lipsí profețiile“. O mamă de Evreu din timpul sĕu nu scia sĕ doréscă pentru fiul ei, un lucru mai mare decât sĕ devină profet. În timpul vechiu profetul avea trecere mai mare decât regele, dar de sute de ani nu se mai ivise nici unul. Bărbați serioși așteptau ca sĕ mai apară un profet și sĕ le arete ca în vechime voința lui D-deu. Pavel însă dice: profețiile încétă. Biblia este plină de profeții, ele au încetat una după alta, adecă cu împlinirea vremei problema lor a fost resolvată; ele mai au acum însemnătatea, ca prin cunóscerea lor sĕ ne întăréscă în credință. (Va urma.)

pune cestiunea pe fâţă şi a cere o reducere a cheltuelilor pentru armată până la nivelul forţelor economice ale ţērei.

Dl Rudini a rĕspuns oratorilor, că el a făcut tot posibilul pentru a scăpa ţéra din crisa financiară şi că, pe calea pe care merge, e convins, că va şi isbuti. Cere camerei sĕ-i acorde încă încrederea căci tóte deodată nu se pot face. Deja a mântuit 150 de milióne tesaurului şi proiectele, cu cari vine vor trebui se restabilêscă echilibrul. Oposiţia respunde mereu: nu, nu credem! Dar de ce nu-şi descopere ea planul ei de mântuire? Frazele nu sunt şi nu vor fi nici odată fapte.

Lupta nu părea încă a fi perdută pentru guvern, în urma acestui discurs.

Continuându-se însĕ discuţia a dóua ḑi, Dl Giolitti, şeful centrului stêng, a luat cuvêntul şi dênsul în contra declaraţiunilor ministrului.

Acum. sórtea cabinetului era hotărîtă. Centrul stêng luând posiţie impotriva lui, el trebuia sĕ rĕmână în minoritate, sau cu o maioritate atât de neînsemnată, în cât guvernarea cu dênsa se nu mai fie posibilă.

Scirile mai nóuĕ vestesc, că regele a însărcinat pe Giolitti cu formarea noului cabinet.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VI-a, ţinută la 17/29 Aprile, 1892.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

Se cetesce protocolul şedinţei a V-a dela 16/28 Aprile a. c. — şi se autentică.

Se presentéză:

Cererea parochului Teodor Lungu din Mărişel pentru de a fi repus în oficiu şi beneficii. — Se predă comisiunei petiţionare.

Comisiunea verificătóre prin referetul seu deputatul Ioan Turcu — referéză asupra protestului iniţiat contra alegerei din cercul XIII mirenesc Solnoc, şi propune, că fiind protestul întârḑiat sĕ nu se considere. In conformitate cu propunerea comisiunii, —

Protestul sĕ respinge fiind şi alt cum deputatul ales verificat.

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea organisătóre.

Raportorul acesteia, deputatul Parteniu Cosma, relativ la raportul consistorial dto 1 Aprile Nr. 2747 Plen. în cestiunea înfiinţărei a lor 2 episcopii pe teritoriul metropoliei nóstre, în carele consistoriul îşi dă opiniunea, ca una din acelea sĕ se înfiinieze pe teritoriul archidiecesei din protopresbiteratele:

Alba-Iulia, Abrud, Câmpeni, Lupşa, Turda, Cluş, Unguraş, Cetatea de pétră, Solnoc, Deeş, Bistriţa, Reghin şi M. Oşorheiu cu 333 comune şi 221,000 suflete cu reşedinţa în Cluş eventual în Deeş cu o dotaţiune anuală la început de 19,100 fl., ér ca a dóua episcopie sĕ se înfiinţeze pe teritoriul consistoriului Aradan cu reşedinţa în Oradea mare, face propunere în sensul raportului consistorial.

Faţă cu acéstă propunere deputatul Gerasim Candrea face următórea contra propunere:

Cu privire, că congresul nostru naţional-bisericesc prin conclusul din 12/24 Octobre, 1891 Nr. 191 dispune numai continuarea cu adunarea datelor la înfiinţarea celor 2 eparchii şi la delăturarea controverselor dintre eparchii sinodul remâne si mai departe la conclusele sale anterióre.

Punêndu-se la vot contra-propunerea deputatului Gerasim Candrea, cade şi se primesce propunerea comisiunei enunciându-se ca conclus:

Sinodul aprobând opiniunea consistoriului acésta o ridică la valóre de conclus, autorisând pe consistoriu ca sé o înainteze la consistoriul metropolitan dimpreună cu motivarea acelor puncte cuprinse în raportul consistorial.

Deputatul Gerasim Candrea insinuă faţă de acest conclus vot separat.

Acelaşi raportor relativ la raportul consistoriului archidiecesan ddto 11 Aprile a. c. Nr. 3058 epitr. prin care se arată că prin circulariul din 21 Septembre 1891 Nr. 4532 s'a publicat statutul fondului de pensiune al archidiecesei şi că la 1 Ianuariu a. c. s'a şi activat fondul de pensiuni, că tacsele au întrat dela fórte puţini preoţi şi comune bisericesci, din care motiv prin circulariul din 14 Martiu a. c. Nr. 1641 Epitr. a solicitat la protopresbiteri încassarea şi înaintarea tacselor la consistoriu, că prin circulariul Nr. 2730 Epitr. din 14 Martiu a dispus şi purtarea discului fondului de pensiuni prescris în §. 9 al stat. şi în fine că instrucţiunea pentru esecutarea statutului prescrisă în §. 33 încă n'a fost în posiţiune de a o face, — propune şi sinodul enunţă următoriul conclus, — Sinodul ţinênd cont de greutăţile cari după natura lucrului sunt împreunate cu activarea fondului de pensiuni ia spre scire raportul. Indrumă pe consistoriu însĕ, ca fără amânare sĕ facă instrucţiunea prescrisă în §. 33 al statutului şi sĕ o pună în lucrare, stăruind cu tótă energia ca toţi cei obligaţi în sensul statutului sĕ participe la crearea şi susţinerea fondului şi sĕ-şi împlinéscă datoria cu punctualitate.

Ér încât afacerile fondului ar reclama sporirea puterilor de lucru, sĕ autoriséză consistoriul sĕ-şi angajeze în mod interimal o persónă cu cualificaţiunea recerută şi la procsima sesiune sinodală sĕ presenteze un proiect pentru sistemisarea postului necesar.

Acelaşi raportor cu privire la propunerea deputatului Parteniu Cosma, presentată în şedinţa a III-a Nr 24 referitóre la cererile înaintate la sinod pe cale telegrafică face următórea propunere:

Deóre ce identitatea persónei care figuréză ca autor al telegramei nu se póte coustata, rugările înaintate la sinod pe cale telegrafică nu se consideră şi nu pot servi drept obiect de pertractare.

Enunciatul acesta se va întroduce în regulamentul afacerilor interne al sinodului la loc şi în tecst potrivit.

Deputatul Romul Furdui face contrapropunerea ca „regulamentul în punctul acesta sĕ rĕmână neschimbat“.

Punêndu-se la vot — propunerea deputatului Furdui cade şi sĕ primesce propunerea comisiunei.

Cu privire la propunerea deputatului Parteniu Cosma presentată în sedinţa III a dela 14 Aprile în Nr. 24 b) referitóre la revisiunea regulamentului afacerilor interne sinodale în conformitate cu propunerea comisiunei sinodul ia conclusul:

In Conformitate cu propunerea comisiunei sĕ îndrumă comisiunea organisătóre, ca luând la revisuire regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archididiecesan, sĕ l intregéscă cu conclusele luate până aci ca părţi intregitóre ale aceluia şi eventual sĕ propună modificările ce le va mai considera de necesare pentru completarea lui şi încă în sesiunea actuală sĕ subştérnă sinodului spre pertractare tecstul regulamentului întregit“.

Urméḑă la ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare.

Raportorul acesteia, deputatul Teodor Herman referând asupra raportului consistoriului archidicesan ca senat scolar din 9 Aprile a. c. Nr. 2980 scol. referitoriu la proiectul de lege, prin care ministrul de culte şi instrucţiune publică intenţionéḑă a regula salariele învĕţătoresci la scólele confesionale, care proiect devenind lege ar vătema în mod esenţial autonomia bisericei nóstre propune

Sinodul însărcinéză pe consistoriul archidiecesan a înainta la parlamentul ţĕrei o representaţiune pentru ca proiectul din cestiune sĕ se respingă.

Pentru casul când proiectul din cestiune totuşi ar devéni lege, comisiunea propune a se lua următórele concluse:

1. Consistoriul e autorisat sĕ pótă impune comunelor bisericesci repartiţiuni pentru urcarea salarielor învĕţătoresci la suma recerută;

2. Consistoriul e autorisat se pótă aplica mĕsuri disciplinare estraordinare contra organelor eventual renitente în acéstă afacere;

3. Consistoriul e autorisat sĕ pótă folosí din fondul bisericelor sĕrace şi din alte fonduri archidiecesane sumele bugetari destinate pentru bisericele sĕrace ca ajutóre estraordinare la regularea dotaţiunei învĕţătorilor.

4. Consistoriul e îndrumat sĕ facă colecte în şi afară de metropolie pentru acoperirea necesităţilor permanente, ce se ivesc la susţinerea scólelor.

In firul desbaterilor asupra acestor propuneri deputatul Nicolau Ivan propune, ca representaţiunea către parlamentul ţerei sĕ o facă însuşi sinodul.

La propunerea deputatului Nicolau Ivan, depu- Dr. Vasiliu de Preda face adausul: comisiunea scolară se însărcinéză a vení în şedinţa de mâne cu un proiect de adresă.

Deputatul Ioan de Preda propune sĕ se ia obiectul pentru aḑi dela ordinea ḑilei, fiind a se reveni mai târḑiu asupra lui.

Deputatul Dr. Ilarion Puşcariu cu privire la propunerea comisiunei în punctul ajutorirei din fondurile archidiecesane, face propunerea: „ca partea acésta sĕ se omită cu totul“.

Deputatul Parteniu Cosma propune, ca colectarea sĕ se facă fără privire la împregiurarea dacă proiectul va devení sau ba lege.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului Ioan de Preda şi Dr. Ilarion Puşcariu. acelea cad, şi se primesc ale comisiunei şi respective ale deputaţilor Nicolau Ivan, augmentată cu adausul deputatului Dr. Vasile de Preda, apoi cea a deputatului Parteniu Cosma, enuciându se ca conclus.

1. In obiectul proiectului de lege referitoriu la regularea salarielor învĕţătorilor dela scólele confesionale sinodul înaintéză representaţiune parlamentului ţĕrei, cerênd respingerea proiectului, care vatămă drepturile autonome ale bisericei nóstre. Comisiunea scolară se îndrumă a veni în şedinţa de mâne cu un proiect de representaţiune.

2. Consistoriul se însărcinéză sĕ facă colecte în şi afară de metropolie pentru acoperirea necesităţilor permanente ce se ivesc la susţinerea scólelor.

3. Pentru casul când proiectul din cestiune ar devení lege, consistoriul se autoriséză:

a) Se pótă impune comunelor bisericesci repartiţiuni pentru urcarea salarielor învĕţătoresci la suma recerută;

b) Se pótă aplica mĕsuri discidlinare estraordinare contra organelor eventual renditente în acéstă afacere;

c) Se pótă folosí din fondul bisericelor sĕrace şi din alte fonduri archidiecesane sumele bugetari destinate pentru bisericele sĕrace ca ajutóre estraordinare la regularea dotaţiunei învĕţătorilor.

Anunciându-se şedinţa procsimă pe mâne la 9 óre şi punêndu se la ordinea ḑilei continuarea rapórtelor comisiunilor, şedinţa sĕ încheie la órele 2 p. m.

Cronică.

Arad, la începutul lui Maiu, 1892.

(Sinodul eparchial. — Lume întórsă. — Viaţa socială.)

Am asteptat cu drept cuvênt sĕ cetesc în „Teleg. Rom.“ un raport cât de palid despre decurgerea sinodului eparchial din Arad, dar m'am amăgit. Din câte s'au strecurat şi în public, mi-au venit şi mie la cunoscinţă unele din cele discutate şi hotărîte prin părinţii conscrişi ai diecesei nóstre, şi de aceea cu permisiunea d-vóstre dle redactor 'mi iau voie a ve comunica aici următórele:

Sinodul s'a deschis la timpul seu cu solemnităţile îndatinate. In şedinţele prime s'au verificat nou-aleşii deputaţi sinodali (de astă dată fără de proteste şi imputări grave de abusuri electorali, de şi eu aşi putea ridica gravamen contra unei alegeri), apoi s'au distribuit la comisiuni atât rapórtele singuratecilor senate, cât şi petiţiunile întrate; ér în şedinţele celelalte s'au cetit şi primit atât în general, cât şi în special tot ce a fost cuprins în rapórtele consistoriali, fără de modificări esenţiale.

In raportul senatului bisericesc a format moment principiar o cestiune, ce i-a impus-o consistoriului sinodul penultim în causa moralităţii poporului Şi ce a făcut consistoriul în causă? A distribuit parochiilor nisce cóle cu un sac de întrebări, la cari s'a respuns pre cele mai multe locuri cu respunsuri formulate din fóle. Aceste rĕspunsuri le-a predat consistoriul la doi doctori de teologie şi un călugăr (după formă), ca sĕ le studieze. Ḑice-se că doctorii au rĕspuns, dar călugărul n'a avut timp la acésta póte că din causa prea multor angajiamente particulari. Noi ne asceptam la nisce medicamente, prin cari sĕ se stirpéscă relele ce impedecă desvoltarea morală a poporului şi nu la nisce vorbe góle, ce aici n'au altă valóre decât potcóvele de pe cai morţi.

La senatul epitropesc s'au auḑit érăşi eremiadele de mai nainte, că este mult lucru, că oficialii nu înving cu lucrul, şi că restanţele se urcă la sute. Dar s'a auḑit şi aceea, că consistoriul a remunerat în drépta stânga pe cine a aflat de oportun.

Dar óre cel ce primesce un oficiu nu de aceea 'l primesce ca sĕ şi facă datorinţa, dară şi cu ceva mai mult decât cum s'ar astepta, căci noi trăim între împregiurări vitrege şi fie-carele trebue sĕ facem cu mult mai mult decât ni se cuvine? Dacă Venerabilul consistoriu a remunerat pe cei ce dară şi-au făcut datorinţa preste competinţă, pentru-ce nu nu a tras la respundere pe cei-ce nu şi-au făcut datorinţa, — căci şi de aceia sunt? Justiţia ar trebuí sĕ fie şi la noi legată la ochi ca şi pe la alte némuri, dar — în vorba „Luminătoriului“ — (Nr. 31 de est timp), „timpurile se schimbă şi noi în ele“. Comisiunea sinodală de scontrare ḑice, că a spus sinodului, că din cassa consistorială lipsesc obligaţiuni multe, fără se fie în locul lor revers dela advocaţii, cari le au primit pentru împrocesuare. Şi acésta érăşi a aflat-o sinodul de corect, pentru-că — timpurile se schimbă şi noi în ele — sau pentru-că „astăḑi au perit buruenile din sinod“.

Din raportul senatului scolariu, care raport (veḑi bine că ale celoralalte senate dară n'ajung nemic) — după Paul Rotariu este „un act demn de tótă recunoscinţa din tóte punctele de vedere“, se ḑice, că sinodul a auḑit multe verḑi uscate referitóre la angagiamentele sinodali din trecut, arĕtând causele pentru ce nu a satisfăcut pe deplin nici unui angagiament *) Legea despre asile este la uşe. Sinodul de an a îndatorat pe consistoriu sĕ încépă în Arad cu un asil de copii, se deschidă curs supletoriu pentru instruirea femeilor pentru asile, se facă scólă de model în seminariu, se censureze cărţile scolare, se facă statut de pensiune, se introducă visitatori de scóle etc., dar ca respuns a primit, că consistoriul a întreprins paşii necesari, însĕ nu este gata. Aşa a făcut şi senatul roman, când Hanibal a ocupat Saguntul — în causa reuniunei învĕţătoresci n'a făcut nici un pas, cu tóte că ministrul dispune se fie tot învăţătoriul membru al unei reuniuni cu statute întărite de dênsul. Invĕţătorii sunt altfeliu lăsaţi pradă volniciei şi abitriului, ér când unul sau altul se înscrie de membru la cutare reuniune învĕţătoréscă fără caracter confesional, atunci cetesce numai foile, cum le timbréză de trădatoriu al némului seu. Imi vine aminte o afacere, ce ḑice, că a avut-o fericitul Şaguna cu Eötvös în causa cărţilor de scólă, unde ministrul a respins — pare-mi-se pe una de a dlui Boiu sub titula, că nu ar fi bine împărţită. Vrednicul metropolit sĕ fie rupt cartea în patru şi apoi punênd bucăţile peste olaltă sĕ o fi trimis lui Eötvős „ca sĕ o împărţéscă el mai bine“, dar până când a trăit Şaguna nime nu sa mai amestecat în trebile nóstre scolare. Ţinută bărbătéscă se pretinde în cause delicate ca ceste scolare, şi atunci fiţi siguri dlor de pe la consistorie, că nici dieta nici ministeriu nu vor mai cuteza sĕ atace pre afurişul o lege fundamentală ca statutul organic.

---

*) Ar fi de dorit sĕ se publice acel raport în tótă estensiunea, cum se face acésta la noi în archidiecesă.

Red.

Ḑice-se că s'a plâns consistoriul cătră sinod, că inspectorii regesci se ingeréză în demersul scólelor confesionale şi s'a plâns contra legei, care ţintesce urcarea salarielor învĕţătoresci la scoli, şi bine a făcut, căci sinodul l'a împuternicit sĕ facă în privinţa acésta proteste energice. Fie ḑis între noi, pentru ce nu a spus consistoriul şi aceea, câte scóle a înfiinţat în anul espirat şi în câte a întreprins paşii necesari pentru sanarea relelor, cari esistă, ca astfeliu sĕ închidem la organele statului porţile de a ne mai putea ataca în casa proprie?

Ministrul spune în raportul seu anual, că la noi e frecuentaţiunea scolară mai slabă, ér organele nóstre arată, că frecuentaţiunea este cel puţin 50 %. E o apariţiune curiósă acésta, care nu póte deriva din alt loc, decât din lene, că nu voim se facem percentuaţiunea din rapórtele lunare ale inspectorului, ci din cele anuali! Óre până când?

Pensionarea părintelui vicariu archimandrit I. Beleş se ḑice, că sa făcut cam la poruncă, sub pretecst, că este bolnav, cu tóte că Vineri după închiderea sinodului bĕtrênul septuagenariu pedestru a petrecut la cele eterne pre sincerul seu amic I. P. Desseanu, cale de vre-o 5 chilometri. N'am nimic în contra pensionării, dar mĕ dóre când vĕd, că după un serviţiu de 51 ani funcţionariul devine pensionat cu jumĕtate salariul. Sĕ nu se întórcă ruda, când va si asupra acelora, cari au provocat pensionarea! — Locul părintelui Beleş, s'a împlinit fórte bine prin alegerea părintelui Goldiş, dar precum ḑise un deputat sinodal în numĕrul 92 al Gazetei din Braşov, óre ce va fi cu postul de profesor ordinariu la catedra pentru limba şi literatura română dela liceul din Arad? Eu ḑic aici numai atâta, că érăşi ni au cucerit inimicii o fortăréţă. Videant consules!

Era se trec preste nefericitul, sĕ nu ḑic obrasnicul articlu de fond al Luminătoriului din Nr. 31 referitoriu la sinodul eparchial aradan. Ḑice dl Rotariu acolo, că s'au schimbat timputile şi au perit buruenile din sinod.

Toţi ómenii de bine pre la noi au ris în hohot vĕḑênd că lupul cel dubit face pre óie responsabilă despre diverginţele trecute. Dar cine a scris contra episcopului român gr. or. din Arad murdăriile şi ţigăniile de prin „Tribuna“ şi „Luminătoriul“? Cine a insultat chiar prin locuri publice pe capul diecesei nóstre, dacă nu dl P. Rotariu cu nefericita sa clică din Arad? Cine a aruncat cu imală în tóte instituţiunile nóstre culturali, fără de consideraţiune la persóne, cari neîntrerupt se luptă pentru binele şi fericirea bisericei şi a neamului românesc, dacă nu desperaţii nostri din Arad îndemnaţi şi încuragiaţi la aceste prin „Luminătoriul“? Vĕḑênd rĕutăcioşii că li se înfundă căile, au întors mantaua şi episcopul cel bun la inimă li-a iertat tóte, aşa că cei ce aruncau cu necuviinţe întrênsul astăḑi nu se sfiesc a se ospĕta la masa episcopului Ioan Meţian! Intru adevĕr timpurile sau schimbat şi buruenile au perit; ar fi de dorit sĕ nu li-mai încolţéscă sămênţa, pentru ca agrul poporului român din aceste părţi ale romanismului flagelat sĕ dee nutriment numai plantaţiunilor ce pórtă miros cu bună mirésmă. Deocamdată despre acésta atâta!

De când cu minciunile despre Cinad şi cu actele oficiali ale consistoriului publicate prin „Tribuna“ şi „Luminătoriul“, se pare-că în Arad voesce sĕ se întroducă un picuţ de ordine în viaţa socială. Sobolii s'au ascuns, căci îi prea genéză lumina, şi acésta mai ales de când elementele cele de ordine a înfiinţat cabinetul de lectură al Asociaţiunei. Toţi se concentréză pe lângă acéstă instituţiune salutară şi de mult simţită. Deputaţii sinodali au cercetat cu toţii localitatea cabinetului de lectură şi toţi sau esprimat în modul cel mai măgulitoriu faţă de direcţiunea Asociaţiunei pentru obolul ce l'a depus şi prin acésta pe altariul cultural al némului românesc. Numai un Aristide, care profanéză numele nemuritoriului Helen, are îndrăsnélă sĕ se încerce a seduce opiniunea publică prin nisce flécuri publicate în de dênsul vrednica „Tribună“. Insemneze-şi însĕ bine acest om rĕutăcios şi fără de Dumneḑeu că ceea-ce semeni, aceea resare. De altcum glasul dênsului nu se aude în ceriu, luna şi-va percurge neconturbată calea sa.

Binevoitoriul arădan.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sĕrata, 12 Aprile 1892 Onorată Redacţiune! Din evenimentele ce se petrec ḑi de ḑi, facem trista esperinţă, că nimic nu e în natură atât de schimbăcios şi trecĕtoriu ca omul. El, coróna creaţiunilor dumneḑeesci, stăpânitoriul tuturor fĕpturilor pămêntesci apare uneori ca un dictator al miliónelor din semeinii sei, uneori ca tiranul acestora, ér de altădată ca limanul blând şi alinătoriu al suferinţelor semenilor sei, şi în urmă ca un debil supus a tuturor acestor mandatari, abĕtut de sórte-ai fatală la marginea desperărei, silit sĕ reclame ajutoriul semenilor sei, fără de care esistinţa sa nici pe o ḑi nu ar fi sigură.

Atâta putere, şi atâta slăbiciune stăpânesce preste om aici pre pămênt, şi totu-şi fie el situat în ori care din gradurile amintite, numai un sfêrşit are, carele îl duce la destinaţiunea sa, la viéţa vecinică şi anume mórtea. Mórtea, acest amic şi inimic al omului, carele pe unii ii scapă de suferinţele lumesci, ér pe alţii ii deslipesce pentru totdeuna de plăcerile şi bunătăţile lumesci, şi carele dela început şi până astăḑi, seceră vieţi fără deosebire de om şi om, neavênd a da sémă de terminul sosirei lui, — au răpît din mijlocul nostru pe bunul şi iubitul nostru preot Dionisie Calefariu din Sĕrata, protopopiatul Avrigului, a cărui înmormêndare s'au sĕvêrşit în 12 Aprile 1892.

Onorata Redacţiune! Dacă e decorul şi stima cuvenită a arĕta condolinţa faţă de perderea ómenilor mari şi de o posiţie mai înaltă şi însĕmnată, apoi cred, că tot acésta iubire şi datorinţă crestinéscă ne chémă a ne arĕta condolinţa şi faţă de conducĕtorii nemijlociţi ai poporului nostru. Un conducĕtoriu bun şi blând a fost şi numitul preot, el a raposat în al 58-lea an al etăţii sale, ca preot au servit din 26 Octomcre 1857. Sub tot decursul vieţii sale preoţeşti, au dovedit o inimă bună, şi iubire cătră poporul şi biserica sa lucrând pentru fericicirea şi bună starea acestora încât în ţinuta sa póte servi de model preoţilor mai tineri. Nici odată nu s'au abĕtut naturelul lui propiu, de vialitatea, cu care scia îmbărbata şi mângia pe ori cine nunumai din popor, ci şi din alte clase de ómeni. Iubirea şi stima faţă de el au fost atât de mare încât la înmormêntarea lui au venit un numĕr mare de preoţi, învĕţători, mireni onoraţiori şi fruntaşi ai poporului din comunele învecinate, ca sĕ ii dee ultimul onor.

In 12 Aprile a. m. au sosit în Sĕrata dl protopop al Avrigului cu alţi inteligenţi şi un preot din Avrig cu corpul învĕţătoresc dela scóla elem. superióră din Avrig, cărora le-au urmat alţii mulţi din jur. Serviciul funebral se începe, doispreḑece preoţi îmbrăcaţi în frumóse odăjdii în frunte cu dl protopop, încep serviciul cu ochii scăldaţi în lacrimi, la care rĕspundea cântările funebrale corul învĕţătorilor din jur, tóte au mers în o tactică frumósă, démnă de stimatul defunct.

La capul defunctului stăteau trei fiice triste ale lui cu soţii lor şi un fiu june învĕţătoriu, némuri şi cunoscuţi nenumĕraţi încungiurau cosciugul. In urmă dl protopresbiter ţinù o cuvêntare într'adevĕr ni merită posiţiei preoţesci, arĕtând decursul vieţii omenesci, şi în specie relative la rĕposatul, încât storse lacrimi de dorere din ochii auḑitorilor.

Inmediat după acésta corul a cântat o poesie funebrală de adio, când érăşi erupse publicul în lacrimi. Dela locuinţa sa pămêntéscă defunctul fu transportat până la casa-i vecinică — la mărmet, de întreg conductul în ordine frumósă şi între cântări ce se amestecau cu plânsetele fiicelor lui. El repauséză liniştit acolo, ér noi ne-am reintors trişti şi gênditori, că am perdut pre unul dintre cei mai iubiţi preoţi, pe un frate, preten şi binevoitoriu al nostru. Fiei ţĕrina uşóră şi memoria vecinică.

—ib.—

Varietăţi.

* (Regina României.) Se scrie din Palanza, că din incidentul ḑilei onomastice a reginei s'a arangiat o mare sĕrbătóre în Palanza. La sunetul musicei pe când cânta imnul românesc a apărut regina pe balcon şi mulţămì publicului, care aplauda. Regina era veselă.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal de classa a III-a în Densuş (comit. Huniedóra). Doritorii au a-şi înainta cererile la sus numita direcţiune în decurs de 3 sĕptĕmâni, de unde pot lua şi informaţiuni mai detaiate.

* (Duel.) Deputatul Horváth Gyula redactorul ḑiarului „Magyar Hirlap“, a avut Sâmbăta trecută un duel cu locotenentul Óváry dela Dobriţin, care s'a declarat, că elu este oficerul anonim, pe care l'a atacat Horváth in vorbirea de Joi a dietei unguresci.

Locotenentul a căpĕtat a lovitură adêncă la urechiă şi o tăietură la spete, ér Horváth a căpĕtat o tăietură în frunte, din a căreia causă n'a mai putut duela, fiindcă îi curgea sângele în ochi. Horváth intinse mâna locotenentului, esprimâudu-şi părerea de rĕu pentru-că l'a ofensat.

* (Maial.) Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Tilişca învită la maialul, ce-l va aranja cu elevii acestei scóle Duminecă în 10/22 Maiu — la cas de timp nefavorabil în Dumineca viitóre în „Arinii Gruiului“ (Bĕrcul verde), pe toţi amicii şi binevoitorii numitei scóle.

Inceputul la 1 óră p. m.

Contribuirile benevole sunt destinate fondului scólei şi se vor cuita pe cale publică.

Invitări speciale nu se fac.

Tilişca, 29 Aprile, 1892.

Corpul învĕţătoresc.

* (Psichologia nasului.) Nasul mare este fórte rĕspândit printre băcani, burghezi, ómeni de bursă şi cei cari se ocupă cu caii.

Nasul mare, care se sfirşesce ca o pară aparţine negustorilor fericiţi şi ómenilor, cari sunt liniştiţi în slujba lor.

Nasul mare bulbucat îl au de ordinar cofetarii, chelnerii şi feciorii din casă.

Nas mare bubos au locuitorii de pe la ţéră şi beţivii.

Nasul aquilin, ca un cioc de vultur, denotă putere şi curagiu

Nasul ridicat în sus, ironia şi ilaritatea.

Nasul subţire, sec, diform, téma şi laşitatea.

Nara strîmtă, diafană, arată voluptatea.

Nara largă denotă munca încă din copilărie.

Cel care are cresceri de carne pe nas este de un caracter sângeros sau limfatic, dar în amêndóue casurile se supără fórte uşor. In fine al cărui nas se légă de frunte printr'o linie fórte curbă e mai totd'a-una escentric şi fórte dispus la nebunie.

Nasul considerat în espresiunea fisiologică, póte, ḑice dl Schach, sĕ ne dea samă de valórea şi de folosul practic a acelora din facultăţile nóstre, care i-au comunicat aspectul sĕu. El ne face d'asemenea sĕ cunóscem intensitatea activităţii nóstre intelectuale, fineţea şi delicateţea sentimentelor nóstre morale. Nasul, care aparţine d'odată şi părţilor mobile şi imobile ale feţei, reflectéză în chip fidel mişcările fugitive ale înclinărilor nóstre. Câte lucruri, într'un nas, şi cum persónele ce ţin a'şi deghisa caracterul lor şi a'şi ascunde pasiunile, trebue sĕ se ferécă de nasul lor! Nu e mai mare indiscret de cât nasul.

La copil, nasul este partea cea mai neînsemnată şi cea mai puţin desvoltată a feţei. Numai la epoca pubertăţei el îşi capătă desvoltarea. Când, cu tot progresul vêrstei, nasul îşi păstréză forma copilărécă şi e puţin pronunţat, se póte aştepta sĕ găsécă nu caracter nedesăvêrşit şi neformat ca la copii.

Un nas bine desvoltat indică, din potrivă, tărie stăpânirea pe sine, cugetarea, adâncimea caracterului! Forma nasului depinde şi de gradul de civilisaţie.

Contururile elegante ale acestui organ sunt apanagiul raselor ajunse la un înalt grad de cultură intelectuală şi morală. Popórele grosolane şi sĕlbatice nu posedă ca nas de cât un fel de carne mică şi în formă, care se apropie mai mult de boturile animalelor. Forma nasului slujesce a caracterisa rasele şi chiar naţiunile.

Mulţămită publică.

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din disstrictul XI. Făgăras îşi ţine de cea mai plăcută datorinţă a aduce mulţămită publică p. t. domnilor, cari au binevoit a dona cărţi pe séma bibliotecei acestei reuniuni.

Şi anume p. t. domnilor:

1. Dr. Ilarion Puşcariu, archim. şi vicar: Isagogia. Principii din pedagogia generală, Documente pentru limbă şi istorie, şi Foişóra „Telegrafului Roman“ din anii 1876 şi 1877.
2. Zacharie Boiu, ases. consist. Cuvêntări funebrale.
3. Tit. V. Geaja, spiritual la instit corecţional din Gherla: Anghira crescină şi 365 anecdote.
4. Dr. Daniil P. Barcian, prof. Elemente de istorie naturală, cursul I. II. Lucru de mână.

5. Iosif St. Suluţiu de Carpeniş: Memoriul p. II. III. şi V.
6. Georgiu Moian, prof. Lucrul in scólă,
7. St. G. Carpean, prof. Bucuresci: Un nou sistem de învĕţămênt românesc.
8. Dr. Petru Span, prof. Die Fortbildung der Pädagogie Herbarts durch Ziller.
9. Ipolit Ilasievici, prof, Curs metodic de Istoria naturală.
10. Eniu Baltean, prof. Bucuresci „Lumina pentru toţi" revistă pedagogică anul VI.
11. Ioan Popa, redactor: „Calicul" a X.
12. D. Făgărăşan, şi S. Moldovan, profesori. Geografia pentru scólele poporale şi Geografia pentru scólele medii.
13. Georgiu Popa, prof. Bucuresci: Tablele cereate.
14. Dometiu Dogariu, înv. Noul ABCdar ilustrat p. I. şi II.
15. Ioan Dariu, înv. „Idealul"
16. Iuliu I. Rosca, publicist Bucuresci: Lăpusneanul tragedie, Zimbiri şi Lacrămi poesii; Noua bibliotecă poporală (a I Nrii 1-10) Satul cu Comorile, Studiu critic comparativ şi Contra marilor prigonitori.

Tóte aceste opuri au încurs in urma unui apel ce subscrisul birou l'a adresat către autorii români în anul tr. scol. Incurgeri ulteriόre se primesc cu mulţumită şi se vor cuita publice.

Din iniţiativa privată au mai donat cărţi pe séma bibliotecei nóstre următorii p. t. domni:

1. Iuliu Dan, protopresbiter; Almanachul României june a 1883 şi 1888. Procesul de presă de P. Cosma, Istoria Ungariei de S. Moldovan, Fisică de D. Făgărăşan, Procedura judecătoréscă in cause disciplinare.
2. Dr. Nicolau Şerban: Istoria pentru începutul românilor in Dacia de P. Maior.
3. Nicolau Aron, paroch: 7 opuscule m. 1 magiară.
4. Georgiu Aiser, proprietariu: „Transilvania" pro anul 1889, Gramatica germană de S. P. Barcian, Testamentul nou, Numerul festiv al aniversărei a cincidecea a „Gaz. trans." „Dorobanţul" 1878. Istoria Naturei de Z. Boiu, Pravila comercială, Der erprobte Rathgeber, Lesebuch von Jäkel, Calendariul pentru toţi (România) 1878 1884 şi 1885. Calendariu ilustrat (România) 1885, „Amicul poporului" 1877, Calendariul bunului econom 1878 „Kikiriki" 1878, Telegraful Român 1877. (Aceste dóuă din urmă legate) Apoi: „Telegraful Român" pro anii 1878 — 1890. „Românul" 1886 şi in fine o colecţiune de documente şi ordinaţiuni din anul 1848/49.

Tuturor acestora marinimoşi donatori le esprimăm cea mai căldurósă mulţămită dorindu-le viaţă îndelungată spre a mai putea săvêrşi astfel de fapte caritabile crescinesci.

Făgăraş, 1 Ianuariu, 1892.

Iuliu Dan, president. *Ioan Berescu,* secretariu.

Din public*).

Budapesta în 4 Maiu, 1882.

Onorată redacţiune!

In unul din numerii „Telegrafului Român" din luna trecută a apărut o corespondenţă datată din Făgăraş.

In corespondenţă între altele se afirmă, că comitele Baussner Guidó ar fi intrevenit pre lângă mine, promiţêndu-mi nu sciu cât ca sĕ abdic în favórea unui alt candidat.

Acéstă notiţă a fost reprodusă şi de fóia ce apare aici „Magyar Hirlap" la care eu am rĕspuns în numĕrul de astădi.

Ţin de necesar a me esplica şi faţă de onorata redacţie a „Telegrafului Român", spre ce primiţi următórea mea

Declaraţie:

Comitele com. Făgăraş, Baussner Guidó referitoriu la abdicerea mea nici când nu a convenit cu mine, căci eu unul nici când nu stau de vorbă cu Dsa, dar că pe căli indirecte influinţând pe alţii şi în primul loc pe bĕtrânul meu, trimiţênd un pretore după altul, ba rugându-l sĕ mérgă în persónă — ceea ce nu a făcut — e adevĕrat.

E adevĕrat şi aceea, că chiar şi înainte de alegere a făcut tóte posibile contra mea cu tótă céta lui de amploiaţi, dar alegĕtorii, onóre lor, au dat cea mai eclatantă dovadă, că şi lor li s'a umplut păharul amărăciunei prin starea de lucruri şi fărădelegi create prin volnicia Dsale.

N'am disputat pănă acuma nice când, dacă legea e bună sau rea, dar ce am cerut e, ca legea sĕ se respecteze.

Spre liniscirea alegătorilor mei mai adaog, că voiu face tot posibilul, ca respectându-se legea sĕ iasă din fără-delegile, în cari au căzut.

Cu tótă stima

Dr. *Nicolau Şerban,*
deputatul oltenilor.

Zarand, în 4 Maiu st. n. 1892.

Sincerum est nisi vas quodcumque infundis, acescit. Hor. Ep II. ad Lollium.

Dacă nu e curat vasul, ori ce bagi în el se oţetesce.

Incepusem sĕ cetesc „Cronica" din Budapesta apărută în „Telegraful Român" cu acelaşi zor, cu care am cetit cronicele pseudonimului „Mr", carele adesea a fost óspele diarului. Contradicerile însĕ ce am întimpinat tot la a dóua sau a treia propoşiţiune m'au adus la convingerea, că am de a face cu un corespondent nou, — semnat în urmă cu numele în Nr. 43 al „Tel. Rom"., Pavel Oprişa. 'Mi face onóre dl Pavel Oprişa a se ocupa în special de mine „Eremitul din Carpaţi". Nu voiu sĕ remân detoriu. Voiu sĕ esaminez omul, carele me cunósce şi ce scrie relativ la pseudonimi.

Koch a aflat medicamentul pentru vindecarea scrofulei — aşa a crezut cel puţin pe un moment lumea.

Un medic — scrofulos şi el — striga în unul din restaurantele Berlinului: „nu mai esistă scrofulă".

Un curios îi reflecta însĕ: „asceptă sĕ te vedi vindecat mai întâiu tu"!! Era bine ca Pavel Oprişa cele ce scrie la adresa „Eremitului" sĕ le fi rumegat mai bine. Dar se vedem ce scrie!?

„Eremitul nu se află în vre o înălţime, el nu e vultur, ci o cióră din cortul seu de lângă vale. De aci croncănesce, ca sĕ nu-i răpéscă alt cineva cadavrul".

Ce model de stil! Minunat scie scrie Pavel Oprişa.

Étă adevĕratul vultur!! Acest P. O. în o epistolă adresată „Emeritului din Carpaţi" cu datul 1 Ianuariu 1890 din Budapesta scrie despre „cióră" adecă despre mine „Eremitul" următórele: „Am convingerea, că nu în speranţa unei mulţămiri mi-ai scris ci numai fiind-că voiai sĕ sprigineşci causa, căci firea dtale este de astfel: de a te afla liniscit numai dacă vedi, că tóte decurg în bună ordine". Nu te băteam eu pe gură, nici nu-ţi ţiném de pénă dle Pavel Oprişa, ca sĕ laudi aşa pe o cióră. Erai póte un creştin de me lăudai, éră astădi vii sĕ te laudi singur cu o ideă neobicinuită. Relativ la cortul meu de lângă vale în numĕrul dela 9 Februariu 1892 al „Telegrafului Român" tot dl Pavel Oprişa — dar ca pseudonim scrie: „face cinste societăţii române".

Ei bine dle Pavele! Eu cred, că erai în tótă firea, când scriai aceste despre familia mea şi în epistolă despre mine. In acest cort ai petrecut multe dile frumóse dta, şi câţi alţi străini. Mai mult, în sĕrbătorile Pascilor 1892 ai venit din Budapesta ca sĕ faci curte prin Brad, ce căutai la mine în cort ca sĕ te ospetez?

A venit cadavrul la ciord. Şi încă dici, că eu „Eremitul" simulez pretenie! Judece cetitoriul dacă esti dta om de caracter şi pretin!! Judece, cine e simulant? Cine e intrigant, cine aruncă cu tină dle Pavele?!

Vedi! că cultivi intriga pe faţă!

Dar sĕ vin la idea întru adevĕr neobicinuită, bizară a dlui Pavel Oprişa, étă-o în golătatea ei: „Pseudonimii trebuesc îndelăturaţi (din ce dicţionar o sĕ fie vorba „îndelăturaţi"?) din literatura şi jurnalistica română, căci ei numai împedecă cultura nóstră şi formarea caracterelor firme şi respândesc intrigă, care desbină poporul nostru în tóte societăţile sale". Ca sĕ nu crédă cineva, că dl Pavel Oprişa face personalităţi dice:

Vorbesc în teorie, cu convingerea firmă, pre carea voiu apăra chiar şi cu viéţa. Minunat om!

Eremitul scie că: Pavel Oprişa e om fricos, ce una dice, alta face. In 31 Ianuariu 1891, când s'a ţinut în Brad adunarea pentru a protesta contra „Kisdedovurilor" dl Pavel nu numai că n'a luat parte dar s'a ascuns, ca nu cumva sĕ-l vadă cineva pre la adunare. Adeverat luptătoriu naţional. Eu ciόra am croncănit la adunare — şi cu demnitate am susţinut causa naţională, éră D-lui sta la adăpost. Dl Pavel scrie în „Tel. Rom". din 1891 ca sĕ se înfiinţeze casină română în Brad, precând dênsul se inscrise ca membru la casina magiară română din loc. — Unde e consecinţa.

In adunarea constituantă a despărţemêntului asociaţiunei transilvane — Brad — din 23 Maiu 1891 dl Pavel Oprişa, fără a fi fost membru susţinea candidatura altui nemembru în comitet, numai éca aşa din glumă, ca sĕ producă desbinare.

Dl Pavel una scrie, şi alta face. Dice: „indelaturaţi pseudonimii" etc., şi dênsul face tocmai contrariul, scrie şi pseudonim. Vedi Nr. 60 al „Teleg. Rom"., din 1891 sub P. O. apoi Nr. 16 din 1891. Ei bine vindecă-te radical dle Pavel Oprişa! Nu scrie d-ta pseudonim mai întâiu; apoi dăscălesce pre alţii! De altcum se facem o lecţiune cu dl Pavel. Va fi audit de Carmen Silva pseudonimul neperitoriu, de Dela Vrancea, de cronicele memorabile ale „Contenporanului" din „Românul" din anii trecuţi etc. etc., o sĕ-i ardem dle Pavel, că impedecă cultura şi formarea caracterelor! O sĕ dăm în foc diuaristica, carea de sute de ani publică articoli pseudonimi? Nu ne ai dat dle Pavel nici un esemplu concret că pseudonimii au împedecat cultura şi formarea caracterelor. Nici chiar faţă de Eremitul nu ai dovedit un singur cas. Indeşert e munca! Aşa de a lelea nu afli nebuni sĕ-ţi urmeze. In practică idea dlui Pavel e o absurditate, carea ar duce la cele mai triste consecinţe. Inchipuesceţi dle Pavele, că unul din prelaţii nostri bisericesci publică un articol sensaţional — dar purul adevĕr — contra regimului şovinist, şi şi semnéză numele adevĕrat. Credi D ta, că nu ar espune biserica la cele mai fatale urmări? Precând ca pseudonim e lucru posibil, şi se póte şi întêmpla în realitate fără a espune biserica.

Inchipuiesceţi apoi un diariu politic după gustul dtale, în care fiecare corespondenţă etc. se fie subsemnată de autor! Ar fi ceva ridilos, şi un diar astfel redactat ar da ansă în societate la cele mai grele conflicte. Căci vedi d-ta sunt şi ómeni nedumeriţi la mănie, şi nu te ar mai întreba că adevĕrat ai scris despre el ori nu, ci ţi ar da în cap fără judecată. Ori apoi s'ar întêmpla că ar eşi în publicitate, cele mai ordinare insulte.

De altcum ómenii cei mai cu minţi ai tuturor popórĕlor, academiile de sciinţă au convenit ca opurile cele mai de valóre sĕ se presente la concurs ca anonime ca astfel sĕ se pótă judeca asupra valorei opului, şi numai după aceea sĕ deschide plicul cu numele. De aci şi în diaristică pseudonomii, pentru că nu de persónă e vorba, ci despre ce scrie. *Non quis, sed quid*!

Incă o ideă curiósă a d-lui Pavel: „Iurnalul semnat de un redactor nu este al seu, ci şi al meu îndată ce eu plătesc abonamentul". Curiósa logică!

Un redactor ar trebuí atunci pentru fiecare abonent a scóte un esemplar după gustul abonentului, cum ar cere el. Un băcan ar cere sĕ-i scrie despre ale lui lucruri, amoresatul despre mândra sa etc şi nici Dumnedeu nu-i póte mulţămí pre toţi, decum un redactor.

Eu me impac ca redactorul sĕ scrie cum îi place, D-ta dici ca sfîntul nume sĕ se pună la tótă notiţa, că dacă nu, nu-i dai bani. De bună samă o se-ţi dică: cine te silesce! Sănătate bună!

„In raport cu jurnalele nóstre, şi cu gradul nostru de cultură nicăiri nu sunt aşa mulţi pseudonomi ca la noi" dice P. O. Asta încă nu a dovedit nime, nici nu a cutezat sĕ afirme măcar!

„Numele adevĕrate ridica valórea jurnalului, forméză caracterul, éră în jurul unui om de caracter firm se grupéză indivizi, pre cari poţi conta la bine şi la rĕu, pseudonomii îşi schimbă numele şi părerile după vênt". Câte afirmări relative atâtea neadevĕruri. Nu „numele" Dle Pavele ridica valórea jurnalului, ci valórea intrinsecă a materielor tractate în un diar, şi nu impórtă dacă un articlu e semnat cu X ori P. etc. Şi eu cred, că un diar ce ar publica materii neobicinuite ca cele faţa de pseudonimii semnate de Pavel Oprişa, şi-ar pregăti ele coliva. Dar sĕ-ţi dau dreptate, sunt şi pseudonimi cari 'şi schimba părerile după cum suflă vêntul. Un atare eşti şi dta, fostul pseudonim. De altcum casurile aduse din viaţa dtale arată că însuşi cu cinstitul nume ţi-ai schimbat părerile. Eu nu te invidiez.

Cameleonul sub acelaşi nume şi schimbă colorile. „Vrabia puiu rĕmâne".

Incă una şi finesc. Am combătut în viaţa publică pre aceia, pre cari i-am combătut în diare. Singura escepţiune am făcut cu d-ta, carele ai abusat de interesele vitali a unui institut, têmp de 4 luni, fără ca sĕ scriu în public, căci a-şi fi dat o crêncenă lovitură vieţei românesci din Zarand! Ai abusat de un stipendist al consistoriului, trimiţindu-l în Brad, ca sĕ bată şi acum trotoariul! — *Sapienti sat.* *Eremitul din Carpaţi.*

Loterie.

Mercuri, în 11 Maiu 1892.

Brünn:	**52**	**7**	**2**	**43**	**76**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Maiu 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ng. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.50½	9.49
100 marce nemţesci	58.57½	58.60
London pe (poliţă de trei luni)	119.75	119 80

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47. Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Maiu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Maiu, 1892.

După legile nóstre bisericesci, și și după cele ale statului, la scólele poporale elementare din statul nostru în luna acésta se țin esamenele anuale. An de an autoritățile bisericesci și cele ale statului, cărora s'a încredințat mai de aprópe inspecțiunea și conducerea scólelor în protopresbiterate, respective în comitate, în ḑilele lunei lui Maiu țin pretutindinea esamenele anuale, în cari se constată sporiul de preste un an al unui institut de învĕțămênt prin comunele nóstre.

Pretutindinea a străbătut convingerea, că bunăstarea cetățenilor unui stat stă în strênsă legătură cu gradul de cultură, la care ei au putut ajunge. Pretutindinea s'a luat în lege disposițiunea modernă a civilisațiunei europene, că instrucțiunea e obligătóre pentru toți cetățenii până la un anumit an al etății, și sunt normate în legi și categoriile de scóle, pe cari fii cetățenilor trebue sĕ le cerceteze.

Paralel cu disposițiunile despre obligativitatea cercetărei de scóle s'a enunciat în statele mai cu cultură și un al doilea principiu strins legat de celalalt: gratuitatea instrucțiunei. Statul în sfera sa de activitate a recunoscut necesitatea de a da gratuit instrucțiunea cetățenilor, făcêndu le astfeliu și posibilă acuirarea gradului de cultură, de care au cetățenii neapărată trebuință.

Intre împregiurări normale statul și vine cu asemenea înlesnire pentru cetățenii sei, și datorința guvernului de a griji de cultivarea cetățenilor prin gratuitatea instrucțiunei sĕ și manifestéză în fapte, anume în acele state, unde principiul conducĕtoriu e bunăstarea cetățenilor, unde adecă a străbătut convingerea sănătósă, că bunăstarea cetățenilor e prima condițiune pentru bunăstarea statului.

La noi nu sunt împregiurări normale nici în punctul instrucțiunei publice.

Statul nu consideră pe cetățeni de egali, și consecuent acestei stări faptice a lucrului nici nu i tratéză de o potrivă.

Pe hârtie ce e drept suntem toți egali înaintea legei, însĕ egalitatea a rĕmas literă mórtă pe hârtie, și ea nóuĕ nu ne aduce nici un folos.

In faptă la noi rassa magiară e privilegiată. Intreg aparatul statului e pus în serviciul interesului acestei rasse, și la locul prim stă întreg aparatul instrucțiunei publice.

In direcțiunea acésta se lucră acuma pe față fără de nici o sfiélă, și tendența de a estinde puterea statului asupra scólelor confesiunilor cu scopul de a promova interesele rasei magiare cu mai mare succes se arată tot mai tare. Și astăḑi nu se mai face secret din convingerea, că instituțiunile culturale ale naționalităților stau în drumul curentului cu magiarisarea.

Intre asemenea împregiurări anormale se póte ușor esplica pentru ce la noi instrucțiunea nu e gratuită, și e ușor de înțeles și aceea pentru ce vin ḑi de ḑi tentațiuni preste tentațiuni asupra scólelor nóstre, pe cari le susținem cu sudórea nóstră, cu jertfa nóstră intelectuală și materială, fără a ne da statul cel puțin liniscea, ca din sĕrăcia nóstră sĕ ne putem cultiva cu observarea legilor de instrucțiune între marginile sĕrăciei nóstre materiale.

Trăim deci între condițiuni fórte grele, și ca ómeni amărîți, privim cu drag la timpul secerișului, care ne arată ródele ostenelelor nóstre.

Privim cu drag la esamenele nóstre anuale și în aprețiarea progresului nu desconsiderăm multele greutăți, cu cari trebue se luptăm, și a cărora totală încetare nu atêrnă dela puterea nóstră.

Casuri de absență motivată, fie prin lipsa de încălțăminte, fie prin lipsa de îmbrăcăminte, fie prin lipsa de hrană suficientă, fie din causă de bóle, la noi trebue se apese în cumpĕna aprețierei sporiului și la acestea se mai adaog cu sutele neajunsurile, cari ne stau în calea progresului.

Cu tóte acestea noi an de an constatăm progres la secerișul intelectual în scólele nóstre, și acésta ne umple inimile de mare și legitimă bucurie.

Revista politică.

Presa din Budapesta s'a alarmat în ḑilele din urmă prin mișcările croaților, cari cer cu insistință împreunarea Dalmației cu Croația și formarea unui stat independent între statele monarchiei nóstre. —

Persónele, la care s'a adresat Giolitti, ca sĕ între în cabinet, privesc viitórea composițiune a cabinetului cu neîncredere și fără viitor.

Clubul partidei Cehilor tineri a ținut în Praga o adunare poporală, la care au luat parte peste 2000 persóne, pentru ca sĕ protesteze în contra ordonanței ministrului Schönborn prin care s'a înființat o judecătorie districtuală în Wekelsdorf, dar preste care în parlamentul austriac s'a trecut la ordinea ḑilei. Intre cei presenți se aflau și un mare numĕr de deputați cehi tineri. Mai întâiu luà cuvêntul președintele clubului, Dr. Kucera, care ḑise între altele, că parlamentul din Viena e strein pentru cehi, căci acolo se află ómeni, cari nu înțeleg rapórtele cehilor. Apoi vorbí Dr. Șrmanek din Reichenberg, care ḑise, că cehii sĕ cumpere numai dela cehi. (Aplause) Ultimul vorbitor a fost Dr. Herold, care a fost salutat cu furtunóse aplause. Mulțimea striga: „Acesta este heroldul poporului ceh!“ Dr. Herold, luând cuvêntul ḑise între altele, că la alegerile viitóre pentru parlament, nu vor fi numai cehi tineri, ci și slavi tineri. Cehii nu voesc sĕ se róge pentru concesiuni, ci ei vor pretinde aceea, ce li-se cuvine după drept. Oratorul încheiă cu cuvintele: Dreptul public al Boemiei trebue sĕ se împlinéscă în timpul cel mai scurt și încoronarea regéscă sĕ se facă cât mai îngrabă. —

Este definitiv hotărît, că visita țarului și țarinei la Berlin va avé loc la 21 Mai st. n. Visita, după cum aflăm din ḑiarele germane, e anunțată în chip oficial. Ea se întêmplă în drumul, pe care părechea imperială ruséscă îl face la Copenhaga, ca sĕ asiste la nunta de aur a părechei regale daneze, care se va serbătorì la 26 Maiu prin urmare nu va dura mai mult de dóuĕ-trei ḑile.

„Münchener Allg. Zeitung“ află din Berlin, că deja au început a se face pregătiri la unul din castelele imperiale de lângă Postdam, pentru óspeții ruși.

Se păruse un moment, că starea îngrigitóre a sĕnătății marelui duce George, fiul al doilea al țarului și care se află acum în Caucaz, era sĕ causeze o nóuĕ amânare a visitei țarului la Berlin. Dar starea marelui duce, lângă care petrece încă țarina, s'a imbunătățit ér, și acum se anunță din Petersburg, că țarina se va intórce la 15 Mai st. n. din Caucaz.

In ce privesce comentariile asupra însĕmnătății politice a faptului, acum hotărît, al visitei țarului la Berlin, aceeași „Münchener Allgemeine Zeitung“ e de părere, că ele ar greși dacă ar trage conclusii asupra altei posibilități, decât a unei îmbunătățiri a raporturilor dintre cele dóuĕ curți.

Numai din cele ce vor scrie de aici înainte ḑiarele germane și cele rusesci despre hotărîrea țarului de a visita curtea din Berlin, se va putea trage o conclusie și asupra impresiei pe care o va face în opinia publică a celor dóuĕ țĕri acéstă vizită.

„Kreuzzeitung“ confirmă, ce e drept, și dênsa intenția țarului de a face o visită curții imperiale din Berlin, vorbesce însĕ despre acéstă visită cu mult pesimism într'un prim articol intitulat: Nici o ilusie!

După gazeta prusiană, o apropiere economică chiar de Rusia, nu s'ar putea închipui, decât dacă acésta și-ar părăsi sistemul prohibitiv; i-ar cât despre o apropiere politică, cu atât mai puțin póte fi vorba, în vreme ce forța armată ruséscă stă gata sĕ sară în tot momentul peste granița germană, și cât

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Glorificarea iubirii.

(Urmare.)

După acésta vorbesce Pavel despre limbi, un alt dar fórte mult dorit în timpul seu „Și limbile vor înceta“. Scim cu toții, că au trecut sute de ani, de când se vorbia în limbi streine. Ele au încetat ori în ce înțeles vom lua acésta. Și dacă e vorba despre limbi numai în înțelesul obicinuit deși Pavel nu și-a cugetat acésta, dar este de ajuns în acest cas singuratic ca sĕ dovedim un adevĕr general, nu încétă limbile de a esista? unde sunt limbile cele vechi? limba elină în care și-a scris el epistola sa? A încetat. Și cea latină, limba domnitóre din timpul acela? De mult s'a trecut. Limba indianilor este aprópe pe sfârșite. Limba din Wales, din Irlanda, din Scoția de sus se află în dóga morții. După limba englesă cartea cea mai respândită este opul cunoscut al d-lui Dikens; „Pickwick Papers“, el este scris mai cu sémă în jargonul de Londra și bărbații scriitori ne asigură, ca preste cinciḑeci de ani numai puțini îl vor puté ceti.

Dar Pavel merge mai departe și declară cu un curaj crescênd: că va înceta și sciința. Unde este înțelpciunea celor din vechime? S'a dus! Un copil de scólă scie astăḑi mai mult decât scia Isaac, Newton, sciința lui s'a trecut. Cu jurnalul de ieri aprindem aḑi focul, sciința lui a încetat.

Edițiunile cele vechi din enciclopedii renumite se pot cumpĕra cu un preț bagatel, neinsĕmnat. Diligința cea vechiă a fost delăturată prin vapor și acum am ajuns atât de departe, încât electricitatea va arunca vaporul înpreună cu alte sute de invențiuni a secolului nostru între vechituri. Sir William Thomson, una dintre cele mai mari autorități în specialitatea sa declarà nu cu mult înainte de acésta: „mașina cu vapor este învechită“. Tóta sciința, tóte invențiunile nóstre încétă. Aprópe în fiesce care fabrică se póte vedea, zăcênd într'un unghiu o grămadă de fer vechiu, róte pârvii, manivele, etc. tóte stricate și mâncate de rugină. Inainte de acésta cu dóuĕ-ḑeci de ani ele erau mândria orașului. Ómenii dela țéră veniau cu miile sĕ vadă și sĕ admire invențiunea cea nóuĕ. Acum ea este întrecută, ḑilele ei au trecut. Și tótă sciința nóstră renumită, tótă filosofia luméscă a secolului nostru încurênd va fi învechită. Nu este demult decând Sir. James Simpson învĕțătoriul chloformului, era cel mai însemnat și respectat bărbat la universitatea din Edinburg; pe următoriul și nepotul seu pre profesorul Simpson îl întrebà bibliotecariul: care cărți de instrucțiune din specialitatea sa se pot pune de oparte? „Tóte compendiile, care sunt mai vechi de ḑece ani“, ḑise profesorul „pot fi pachetate“. Sir James Simpson, a fost cu vr'o câțiva ani înainte o actoritate de frunte în medicină, veniau la el ómenii dela marginea lumei, ca sĕ-i céră sfatul, și acum este dată uitării aprópe întrégă literatura medicinală a timpului aceluia. Și tot astfeliu este și în celelalte ramuri ale sciinții, „sciința nóstră este o cârpitură“ ea încétă de a mai fi!

I-mi puteți numi vre-un lucru, care are statornicia continuă? sunt multe lucruri pe cari s'au obicinuit ómenii a pune preț, lucruri pe cari însĕ Pavel nu le ține vrednice de amintire. Banii, averea, renumele, acestea nici nu le amintesce, el accentuéză numai astfeliu de lucruri, pe cari puneau ómenii cei mai renumiți ai timpului seu un preț óre-care, și, și pe acestea le dă la o parte, Pavel n'are nimic contra acestor lucruri ca atari, el ḑice numai că ele vor înceta. Cele amintite de el erau lucruri de însemnătate, dar nu erau, cel mai mare bine. Sunt lucruri cari întrec pe acelea. Ce este omul are mai mult preț, decât acea ce póte și ce are. (Va urma.)

timp persecutarea brutală a germanilor în Rusia duréză.

„Kreuzzeitung“ îşi termină articolul ḑicênd:

„Visita ţarului e apropiată, ce e drept, şi ea trebue sĕ se întâmple deja înaintea celei de la Copenhaga.

„Acéstă visită însĕ nu însemnéză de cât o întârḑiată împlinire a unei datorii de bună cuviinţă, care demult deja ar fi trebuit se fie împlinită. De aceea nu trebue sĕ se facă prea multă vorbă despre ea.

„Ţarul va fi primit după cuviinţă la Berlin; multe figuri prietenóse însĕ nu credem, că va vedé aci.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VII-a, ţinută la 18/30 Aprile, 1892.

Şedinţa se deschide la 9 óre înainte de améḑi.

Se cetesce protocolul şedinţei a VI-a din 17/29 Aprile a. c. şi — Se autentică.

Deputatul Gerasim Candrea presentéză votul seu separat însinuat în şedinţa sinodului din 17/29 Aprile a. c. faţă de conclusul sinodal luat atunci în causa înfiinţărei celor dóuĕ eparchii — Sĕ cetesce şi apoi se alătură la protocol sub litera L.

Se presentéză:

Cererea de concediu a deputatului George Şandor pentru restul sesiunei actuale. — Concediul cerut sĕ acórda.

Presidiul propune acordarea unui adaus personal de 100 fl. la salariul espeditorului consistorial, presbiter Ioan Mihu din motivele aduse în cererea acelui espeditor, pe care o alătură la propunere, — Se transpune comisiunei financiare.

Se presentéză:

Raportul consistorial din 22 Februariu 1892 Nr. 624 Epitropesc despre justificarea insinuărei întârḑiate a asesorului consistorial Moise Lazar în causa asigurărei dreptului de pensiune, — Se transpune comisiunei organisătóre.

Cererea locuitorilor din Câenelul inferior, protopresbiteratul Geógiului I., pentru afiliarea la parochia gr. or a Beşianului, ppresbiteratul Devei, — Se transpune comisiunei petiţionare.

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea scolară.

Raportorul aceleia deputatul Teodor Herman, cetesce proiectul de representanţă, care ar fi de a se înainta la casa representanţilor ţĕrei din Budapesta în causa proiectului de lege presentat de ministrul regiu unguresc de culte şi instrucţiune cu privire la regularea salariilor învĕţătoresci dela scólele confesionale.

Deschiḑêndu-se desbatere asupra acestui proiect la propunerea deputatului Nicolau Cristea: —

Desbaterea acestui proiect se ia de astădată dela ordinea ḑilei; proiectul sĕ se tipărésca, sĕ se distribue deputaţilor sinodali şi apoi sĕ se pună la ordinea ḑilei în una din şedinţele procsime ale actualei sesiuni.

Cu privire la rapórtele consistoriului ca senat epitropesc, din 29 Februariul 1892 Nr 1653 epitr. şi din 24 Martiu 1892 Nr. 1996 epitr. referitóre la instituirea în mod provisor de profesor suplent a Dr.-lui Petru Span, în locul reposatului profesor seminarial Ioan Popescu pe lângă o remuneraţiune lunară de 60 fl. din 1 Martiu până în 30 Iuniu a c. şi referitoriu la instituirea unui profesor seminarial ordinar provisor, la propunerea comisiunei sĕ enunţă următoriul conclus:

Sinodul ia spre sciinţă instituirea provisorică de profesor suplent a Dr. Petru Span în locul reposatului profesor seminarial Ioan Popescu şi dă consistoriului îndemnitate pentru remuneraţiunea acordată acestui profesor suplent pe timpul dela 1/13 Martiu până la 30 Iuniu (12 Iuliu) a. c., salariul de 800 fl. şi relutul de cuartir de 150 fl. împreunate cu instituirea unui profesor seminarial ordinar provisor în sensul §-lui 56 din regulamentul seminarial pentru anul 1893 însĕ se vor acoperi din salariul sistemisat pentru postul devenit vacant.

Asupra raportului consistorial din 12 Septembre 1891 Nr. 3930 Scol. în cestiunea propunerilor deputatului Zevedeiu Mureşian referitóre la timpul de instrucţiune în scólele de tóte ḑilele şi în cele de repetiţiă, sinodul la propunerea comisiunei, — ia spre sciinţă raportul consistorial şi însărcinéză pe consistoriu ca în procsimul sinod sĕ arete dacă şi încât modalitatea propusă de deputatul Zevedeiu Mureşian cu privire la timpul de instrucţiune s'ar puté aplica în mod provisoric şi până la o eventuală revisuire a Normativului scolar.

Cu privire la raportul consistoriului din 26 Martiu 1892 Nr. 2584 scol. în cestiunea întroducerei lucrului de mână în scólele nóstre poporale şi prin urmare şi în seminariul archidiecesan, comisiunea în conformitate cu propunerea consistoriului propune:

Pentru instruarea lucrului de mână în seminariul archidiecesan, sinodul susţine şi mai departe conclusul seu Nr. 100 din a. 1891; se susţine şi în bugetul a. 1893 pentru instructorul actual al lucrului o remuneraţiune anuală de 300 fl. v. a. din fondul scolar eparchial, ér remuneraţiunea de până acum de 400 fl. se sterge dela fondul seminarial şi sinodul lasă la buna aflare a consistoriului a aduce acest post în combinare cu alte ocupaţiuni ale instructorului, avênd a raporta procsimului sinod despre cele efectuite.

Deputatul P. Cosma propune ca acest obiect sĕ se ia pentru aḑi dela ordinea ḑilei şi sĕ se pună éră după-ce proiectul de regulament seminarial presentat cu raport separat va fi desbătut şi primit.

Punêndu-se la vot propunerea dep. P. Cosma se primesce, conform cărui resultat şi desbaterea lucrului de mână, se amână până după desbaterea proiectului de regulament seminarial.

Referitoriu la raportul consistoriului din 12 Decembre 1891 Nr 7286 scol. în cestiunea ingerinţei necompetente a organelor politice-administrative din comitatul Huniedóra în afacerile interne ale scólei nóstre susţinute de comunele Caraciu, Cebea şi Rişca, sinodul, la propunerea comisiunei enunţă următoriul conclus: — Raportul consistorial sĕ ia spre sciinţă, ér consistoriul se însărcinéză sĕ promoveze afacerea la congresul nostru naţional-bisericesc spre a lua mĕsuri pentru apĕrarea autonomiei nóstre bisericesci.

Cu privire la propunerea deputatului Zevedeiu Mureşian în causa înfiinţărei unei foi pedagogice în conformitate cu propunerea comisiunei, sinodul conclude: — Propunerea deputatului Zevedeiu Mureşian se transpune consistoriului archidiecesan spre studiare şi raportare în sesiunea viitóre a sinodului.

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea organisătóre.

Raportorul aceleia deputatul Ioan de Preda referând asupra cererei comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane din 28 Martiu 1892 Nr. 15 pentru autorisarea de a institui la tipografiă şi librăriă un director deocamdată în mod provisor pe lângă un salar convenabil în numele comisiunei propune şi sinodul ia conclusul: — Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane sĕ autoriséză ca sĕ institue un director pentru tipografia şi librăria archidiecesană pe lângă un salariu convenabil.

Se pune la ordinea ḑilei raportul comisiunei financiare.

Raportorul acesteia deputatul Dr. Vasiliu de Preda referând asupra raportului comisiunei administrative a tipogr. archid. din 8/20 Aprile 1892 Nr. 16 tipogr. propune, şi sinodul, — Dând raportului cetit ascultare, decide primirea lui de basă la desbatere specială şi acludarea la protocol sub litera M.

Intrând în desbaterea specială a acestui raport sinodul la propunerea comisiunii enunciă următoriul conclus: — raportul comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane care în reasumat cuprinde:

Statorirea bugetului special pentru; „Telegraful Român“, votarea de ajutóre pentru preotesele vĕduve; dispoşiţia făcută pentru sistarea deficitului fóiei „Telegraful Român“ şi pentru încassarea abonamentelor restante; disposiţiile făcute pentru organisarea conducerei generale technice şi comerciale a tipografiei şi librăriei, organisarea controlei în ambe; gestiunea în totalitate; disposiţia făcută pentru zidirea laboratoriului şi magazinului; alegerea membrilor P. Cosma şi Leontin Simonescu; alegerea secretariului Dr. Nicolau Olariu; instituirea redactorului Nicolau Ivan; aprobarea contractului închieiat cu C. F. Göbbel referitor la cumpĕrarea casei Nr. 49 din strada măcelarilor şi întabularea ei; paşii făcuţi pentru noua zidire menită pentru tipografia archidiecesană; înaintarea bugetului pro 1888, 1889, 1890 şi 1891 la consistoriu — sĕ ia spre sciinţă, éră bugetul înaintat pe anul 1893 se va vota cu ocasiunea desbaterei bugetului general presentat de consistoriul archidiecesan.

Cu privire la raportul comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“ din 8/20 Aprile 1892 Nr. 10 f. Ş. despre administrarea acestei fundaţiuni, la propunerea comisiunii — raportul comisiunii administrative a fundaţiunei „Şaguna“ cetindu-se, se primesce de basă la desbatere specială, şi sĕ alătură la protocol sub litera N.

In desbaterea specială a acestui raport:

punctul 1. despre numĕrul esibitelor;

punctul 2. rangiarea esibitelor după natura lor, distribuirea ajutórelor bisericesci şi scolare şi ţinerea numai a unei şedinţe în anul 1891 în urma pedecilor arătate în raport;

punctul 3. despre numĕrul şedinţelor ţinute în anul 1892, precum şi despre alegerea membrului nou în persóna dlui asesor consistorial protopresbiter Ioan Papiu;

punctul 4. despre bugetul pe anul 1890, 1891 şi specificarea distribuirei ajutórelor bisericesci;

punctul 5 despre specificarea distribuirei ajutórelor scolare;

punctul 6 despre resolvirea suplicelor întrate, şi disposiţia luată, prin care s'au votat ajutóre scolare din bugetul anului 1892 în suma de 1040 fl. 92 cr.;

punctul 7. despre plasarea averei fundaţionale; şi în fine înaintarea bugetului pro 1893, la propunerea comisiunii — sĕ iau spre sciinţă, rĕmânênd, ca bugetul să se desbată în cadrul bugetului general presentat de consistoriul archidiecesan.

Raportul consistoriului archidiecesan din 16 Martiu 1892 Nr. 1376/Plen. prin care sĕ promovéză consemnarea celor împărtăşiţi cu ajutore şi stipendii din fundaţiunea „Andronic“ la propunerea comisiunii — sĕ ia spre sciinţă.

Raportul consistoriului archidiecesan din 21 Martiu 1892 Nr. 2337/epitr. despre starea proceselor fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane încredinţate fiscalului consistorial, la propunerea comisiunii — sĕ cetesce şi apoi sĕ ia spre sciinţă.

Aceiaşi comisiune prin raportorul dep. Silvestru Moldovan referênd asupra raportului consistorial din 28 Martiu 1892 Nr. 2580/epitr. prin care sĕ promovéză raţiociniile fondurilor încheiate pentru anul 1891 propune şi sinodul ia conclusul: — Aflându se, că raţiociniile fondurilor archidiecesane cu 31 Decembre 1891 sunt în deplină conformitate cu cărţile şi inventarele ţinute în regulă, acele a se aprobă éră superogatele în suma de 2149 fl. 35 cr. fiind justificate, sĕ încuviinţéză; consistoriului archidiecesan i se dă absolutoriul pe anul 1891 şi în fine scontrarea casei efectuită prin comisunea financiară sĕ ia spre sciinţă.

Tot comisiunea financiară prin raportorul dep Iuliu Dan referênd asupra propunerei dep. Galacteon Şagău referitóre la relacsarea intereselor restante din partea protopresbiteratului Reghinului în suma de 1298 fl. 78 cr. la fondul „Rudolfin“ propune:

Relacsarea cerută sĕ nu se încuviinţeze, însĕ sĕ se concédă ca continuând cu cuota de plătire de 500 fl. v. a. la an, aceea sĕ se compute în depurarea intereselor restante până-ce acelea vor ajunge în curent, de aici înainte începênd cuota de amortisare sĕ se compute conform stipulaţiunilor consistoriului; totodată se recomândă comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“ ca după posibilitate sĕ subvenţioneze şi în viitor parochia protopresbiterală din Reghin.

In firul desbaterei asupra acestei propuneri în conformitate cu propunerea deputatului Romul Furduiu, se enunciă următoriul conclus:

Cestiunea relacsărei intereselor restante de 1298 fl. 38 cr. sĕ transpune consistoriului archidiecesan, avênd a comunica pĕrerea sa în privinţa acésta în sesiunea procsimă a sinodului.

Anuciându-se şedinţa procsimă pe Luni 20 Aprile a. c. v. la 9 óre şi punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, şedinţa se închee la 2 óre după améḑi.

Academia Română.

Concursuri pentru premii

1892.

A. Premii pentru cărţi publicate.

1 Marele Premiu Năsturel-Herescu, din seria B, în sumă de 12.000 mii lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori-ce natură care se va judeca mai meritóre printre cele publicate dela 1 Ianuariu, 1889 până la 31 Decembre 1892.

2. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1893, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judeca mai meritorie printre celele publicate de la 1 Ianuariu 1891 până la 31 Decembre 1892.

Concurenţii la aceste doue premii vor binevoi a trimite la cancelaria Academiei Române (în Bucuresci — Calea Victoriei Nro 135) operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp aci însĕmanate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembre 1892.

In Privinţa premiilor Năsturel-Herescu se pun în cunoscinţa publicului următórele disposiţiuni din condicilul repausatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea academică română va avea a premia, din veniturile fondului Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul anului însĕ aceste premii vor fi de dóuĕ specii:

„1. In trei ani consecutivi, d'a rêndul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei noi, No. 4.000 l. n. minimum, la cea mai bună carte apĕrută în decursul anului espirat.

„2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fics de lei 12,000, carele se va numi „Marele premiu Năsturel“ operei care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obţinut deja unul din premiele anuale, decât defalcênd din trênsul valórea premiului precedent.

„Operile, ce se vor recompensa cu acésta a doua serie de premii, vor tracta cu preferinţă despre materiile următóre:

„a) scrieri serióse de istorie şi de sciinţele accesorii ale istorie, preferindu-se cele atingětóre de istoria ţěrilor române;

„b) scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică şi de filosofie;

„c) scrieri de sciinţe politice şi de economie socială;

„d) tractate originale despre sciinţele esacte;

„e) scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie, şi geografie, în cari sě între şi geografia României; dicţionare generale sau parţiale de sciinţe esacte, de arte şi meserii, de administraţiuni şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrări utile şi bine întocmite;

„f) Cărţi didactice de o valóre însemnată ca metod şi ca cuprins:

„g) dicţionare limbistice în limba românéscă, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă vechie şi altele;

„h) publicaţiuni si lucrări artistice de o valóre serióse adecă relativ la artele plastice, architectura, sculptura, şi chiar opere musicale serióse, pe cari acestea tóte societatea Academică română le va putea apreţia atunci, când î-şi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-erte.

„i) scrieri de pură literatură română, în prosă şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serióse, — mai ales subiecte naţionale, şí ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu sémă aş dori sě se acórde „Marele premiu Năsturel“, când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul superior, spre a se da astfeliu o încuragiare mai puternică desvoltării literaturei naţionale. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Haţeg, la 20 Aprile 1892. Onorată Redacţiune a „Telegrafului Român“! Mercuri în sěptěmâna patimilor Mântuitoriului Christos în sěptěmâna, în care am sěrbat a 1860 aniversare a patimilor mântuitoriului, carele tras în judecată şi acusat ca cel mai mare rěutăcios şi resvrătitor de popor, şi cu tóte că cesarul ca cel mai mare judecător, a declarat că „nu aflu nici o vină întru dênsul“ — totuşi la stăruinţa fariseilor şi a celorlalţi acusători a trebuit, ca după celea mai crêncene maltratări sě sufere şi mórtea pe cruce fără a fi vinovat — în aceea ḑi din acest an s'a sěvêrşit în opidul Haţeg alegerea de medic opidan despre ce s'a publicat o corespondenţă în Nr. 77 al ḑiariului „Tribuna“.

Autoriul respectivului articlu după ce face o descriere arată, cumcă românii ca maioritate absolută au contibuit cu 4 voturi la reuşita unui semit şi apoi ca de obiceiu me atacă pre mine personal, afirmând cu tótă siguritatea că eu încă sum între cei patru vênḑětori, din motivele că au věḑut întrînd la mine pre Dr. Mesko şi Dr. Székely şi că m'au věḑut vorbind cu căpitanul oraşului.

Acestea sunt nisce aserciuni absurde şi nesce motive góle, ce le ar putea crede numai un om de inima şi de caracterul autorului respectiv, dar un om de cinste nu, pentru că pe medicii acestia eu i-am chemat la casa mea şi înainte şi după aceea în causă de morb, căci aveam o fetiţă bolnavă în věrsat, ér un băiat suferea greu cu plumâni — în atare cas, ca părinte cu îngrijire, la cine sě alerg după ajutor. . .?

Apoi cumcă am vorbit cu căpitanul oraşului nu este deducere nici conclusiune, că eu trebue sě votez cu el, pentru că el nu dispune preste mine dar nici preste dreptul meu ce mi s'a încredinţat, ci dincontră este supus representanţei opidane.

Póte, am vorbit pentrucă în viaţa mea nu am fost omul care sě încungiur ori sě invidiez pre cineva. Imi place sě trăesc cu ori şi cine în concordiă. Nu sum omul partidelor, nici al împărăcherilor.

Me am mirat — întrebându-me — cum vin eu suspiţionat ba mai mult afirmat că am votat cu jidanul, când eu carele am esperiat lipsa unui medic de român şi am dorit din inimă a avea o atare persónă încă înainte de timpuriu am scris mai multor medici români îndemnându-i sě concureḑe la Haţeg.

Iar după ce am věḑut petiţiunile concursuale şi am aflat, că este şi un român concurente şi încă omul nostru — am făcut propunere la mai multe persóne a convoca o consfătuire pentru a ţinea solidaritatea între ómenii nostri, — eu am participat la conferinţa convocată de Dnul Baciu şi Bontescu şi tot eu am propus a se face cererea de votare subscriind-o în locul al doilea.

Şi după tóte acestea . . . ca un fiu crescut cu prescură şi mai mult în scólă românéscă sě fiu tîrît şi murdărit, de o persónă fără precauţiune, ca vînzětor naţional? fără a fi vinovat.

Sě le fie de bine! Dómne iartă-le lor!

Dar eu sum linistit în convingere şi nu me mustră consciinţa, din contră sum mândru, că mi am împlinit chemarea cu sfiinţenia pentru că din o cólă de hîrtie albă am tăiat din un colţ un dărab, am scris pe aceea bucată de hîrtie cu cerusa: „Dr. Iosif Turcu recte Török“ am mers cu ea la urnă şi am dato în mâna preşedintelui.

Pentru ca sě vě convingeţi dle redactor despre adevěr, ve descoper că am trimis ḑiariului „Tribuna“ hîrtia menţionată din carea am tăiat şedula de vot, pe care am arětat'o mai multor ómeni.

Dle redactor! Cumcă sum nevinovat acésta o scie şi autorul respectiv, dar au căutat numai un mijloc de descreditare şi de compromitare în publicitate ca astfel el sě se recomande de după stilp ca apěrător naţional cu pseudonumele „Veritas“ scriind nisce aserciuni, cari cuprind contrariul dela veritas. Omul în resbel se presintă în persónă ér în gazete sau în corespondinţe cu numele cel adevěrat pentru că prin aceea arată că nu se ruşinéză de ceea ce a scris.

Fórte la loc este propunerea dlui Dr. Pavel Oprişa (din Nr. 43 a „Telegrafului Român“) că astfel de ómeni sě ascund numai sub mască spre a arunca cu tină şi a věrsa venin asupra ómenilor, faţă de cari nu au curagiul a păşi pe faţă.

De altcum noi ne cunóscem şi scim cine suntem şi cât tragem în cumpănă sě scie şi pornirea dusmănóşă a respectivului.

Am rugat pre dl redactor a „Tribunei“ sě binevoéscă a trimite pretinsului „veritas“ hîrtia menţionată ca se vadă că de unde am tăiat ţudula de votare — şi apoi cercênd direct sau indirect va putea ajunge odată la şedulele de votare unde va afla o sedulă (paremisă unica) scrisă cu cerusa şi apoi dacă nu voesce a'mi recunósce scrisórea, se esamineze cualitatea hîrtiei şi dacă nu voesce sě crédă nici în cualitatea acelea sě o pună la locul de unde am tăiat'o şi se va nimeri.

Sě cerce astfel ca Toma necredinciosul, care numai după ce a pus degetul în ranele lui Christos au creḑut în învierea lui

Făcând'o acésta se va convinge însuşi că şi hârtia, pe care a scris o aserciune nedréptă, ca acésta, dacă ar fi putut vorbi i-ar fi spus că o încarcă cu o minciună şi cu o calumniă nespus de mare.

Şi o ḑic acésta toţi cari me cunosc şi cu dreptul pentrucă legătura amicabilă ce me légă pre mine cu Turcu de vr'o 10 ani precum şi sfaturile şi spusele mai multor pacienţi, cari au fost în casa dlui Turcu sunt astfel de obligăminte pentru mine, la cari un om cu credinţa numai cât un grăunţe de mustariu încă trebue sě-şi aplece capul — dar eu? Şi mai ales când principiul reclamă adecă când e vorba de naţionalitate chiar şi dacă mi-ar fi duşman de mórte încă îmi aplec capul, dar când mi-e un bun amic“.

Astfel simţesc eu!

Deci dl corespondent ar fi făcut fórte bine ca sě'şi fi căutat adevěrata persónă carea întru adevěr a votat cu jìdanul, atunci nu ar fi scris minciuni şi calumnii nici nu ar fi păcătuit.

Dealtcum proverbiul ḑice fórte nimerit:

„Capra face posna şi óia pate ruşinea“.

Vě rog On. dle redactor a „Telegrafului Român“ se binevoiţi a publica acésta desvinovăţire a mea în preţuitul d-vóstre ḑiariu.

Cu distinsă stimă şi respect sum al M. On. D-vóstre

devotat stîmătoriu

Nicolae Sanzian,

membru în representanţa opidană.

Varietăţi.

*(Scólă nouě.) In 14 Aprile s'a pus pétra fundamentală a scólei române gr. or. din Cernatul Săcelelor. La serbarea asistat mulţi credincioşi şi un mare numěr de inteligenţă.

* (Sinod.) Sântul sinod al României va discuta în viitórea sa sensiune, din Maiu, proiectul de lege pentru îmbunătăţirea sorţii clerului, care a fost discutat de consiliul de ministri.

* (Cercetarea bisericei.) P. S. metropolitul primat al României a provocat pe toţi preoţii din ţéră, ca acestia sě se întrepună pe lângă autorităţile şcolare competente, ca în comunele rurale toţi elevii şi elevele sě cerceteḑe biserica, în Dumineci şi în sěrbători.

* (Maial.) Tinerimea română din Cluş învită cu stimă la Maialul ce'l va arangia la 26 Maiu st. n. 1892 in parcul de tiru (lővőlde.)

* (Icóne.) De lângă Oraviţa se scrie „Luminătoriului: Mai în fiecare an vedem cutreiărând satele nóstre românesci rusneci cu icóne sânte, oferindu-le românilor spre cumpărare. Icónele acestea sunt lucrate in stil şi după ritul catolic şi pórtă înscripţiunea în limba latină, germână şi slavă. Ţěranii nostri věḑêndu-le frumóse le cumpěră şi-şi împodobesc casele cu ele, necugetându-se de loc la aceea că, óre acelea sunt după ritul bisericei nóstre şi că au sau nu înscripţiune românéscă.

Věḑênd acésta am venit la ideia că, ce bine ar fi dacă românii am avé instituţiune naţională, unde asemenea icóne sânte sě se împrime după stilul şi ritul nostru şi cu înscripţiune românéscă, prin care impregiurare, pe lângă folosul, că poporul nostru ar avé icóne românesci în casele lor, am câstiga acel avăntagiu, că personalul ocupat cu acest lucru ar fi român şi astfeliu banii românilor éră-şi la români ar rěmâné.

* (160 acusaţi înaintea tribunalului.) Astăḑi scrie „Gaz. Tran.“ din 28 Aprile věḑurăm prin piéţa oraşului nostru un spectacul neobicinuit; mulţime de ţěrani români îmbrăcaţi cu sarici, umblând în paşi înceţi şi plini de grije Ce caută aceşti ţěrani aici la noi, tocmai adi când nu e ḑi de têrg? Ei vin din ţéra Oltului, din comuna Arpaşul de sus şi sunt toţi 160 la numěr, acusaţi, că acum cinci ani s'ar fi împotrivit autorităţii solgăbirăesci cu ocasia alegerei de jude comunal. Din causa acésta ei au fost daţi în judecată. Pertractarea finală s'a început aḑi şi se ţine în sala redutei, localităţile dela tribunal fiindu prea mici pentru a cuprinde atâţi acusaţi. Probabil, că procesul va dura mai multe ḑile: Tribunalul e compus din juḑii: Brennerberg ca preşedinte, Pop şi Drexler, ca votanţi; procuror: Hegyesy, apărător adv. I. Lengeru.

Bibliografic.

Cu deosebită plăcere anunţăm la locul acesta apariţiunea unei cărţi didactice, care în fine umple o lacună şi până acum adesea dureros simţită în viaţa nóstră scolastică practică şi reală de tóte ḑilele. Acéstă carte pórtă titlul:

Introducere în sciinţele comerciale în usul scólelor comerciale şi pentru studiu particular de Ion C. Panţu şi Arseniu Vlaicu, profesori la scóla comercială Braşov, tipografia A. Mureşianu, 1892. Tipărită cu spesele Institutului de credit şi economii „*Albina*“ din Sibiiu şi e de următorul cuprins: 1. *Noţiuni de economie naţională.* 2. *Noţiuni de drept.* 3. *Comerciul cu telurile sale. Mărfurile.* 4. *Comercianţi. Personal comercial.* 5. *Societăţi şi Asociaţiuni comerciale. Firme.* 6. *Měsura* şi *Banul.* 7. *Banii de hârtie.* 8. *Creditul şi mijlócele de plătire.* 9. *Transacţiuni comerciale.* 10. *Bancheri, Bănci* şi *Transacţiuni de bancă.* 11. *Asigurările.* 12. *Instituţiuni comerciale.* 13. *Mijlócele de comunicaţiune.* 14. *Contabilitatea.*

Din capul locului trebue sě constatăm, că domnii autori deplin stăpâni pe materia ce o tractéză au sciut sě estragă şi compileze în mod fórte îndemânatic din vastul material ce le-au stat la dispoşiţiune, noţiunile cele mai de lipsă din ramul sciinţelor comerciale şi sě le concentreze în 14 capitole pe 214 pagine 8⁰, tipar garmond des. Lucrarea dlor fiind cea dintâiu de specialitatea acésta în literatura nóstră, ca manual se distinge şi merită tótă lauda pentru limba românéscă frumóşă, stilul uşor şi curgător şi cu preferinţă pentru definiţiunile corecte, precise, scurte şi totuşi suficiente chiar şi pentru inteligenţe ce nu au trecut prin scólă prea multă. Suntem convinşi, că scolarii care vor avé sě înveţe din acest manual şi particularii, care vor vrea sě se instrueze din el prin studiu privat o vor face cu plăcere şi fără multă bătaiă de cap, de órece cartea corěspunde chiar celor mai stricte recerinţe, ce sě împun unei cărţi didactice moderne.

Domnii autori vor avé mulţămirea încuragiătóre, de a fi reportat un frumos succes cu lucrarea întreprinsă, ér institutul „Albina“ şi a câştigat cu un titlu mai mult la recunoscinţa publică, pentru că n'au pregetat a sacrifica suma de lipsă spre a face posibilă tipărirea şi publicarea unei cărţi aşa de bune şi folositóre şi pe care o recomandăm cu tótă căldura, nu numai pentru usul scólelor comerciale, dar şi mai věrtos acelora, care eşiţi deja în viaţa practică voesc sě şi câştige noţiunile de lipsă şi o icónă clară despre mersul şi organisaţiunea vieţei comerciale, la care ḑilnic iau parte şi contribue fiă ca producenţi, ori creditori fiă ca consumenţi sau debitori.

La o a doua ediţiune, pe care le o dorim sě o afle de lipsă în timpul cel mai scurt, sperăm, că dnii autori care póte îşi numiau cartea lor mai bine elemente sau noţiuni de cât întroducere, vor îngrijí ca se corégă cuvêntul *an*demână cu *în*demână, şi vor omite pré désa repeţire a frasei „se înţelege de sine“ ori „de sine se înţelege“, pentru că într'un manual nu se înţelege nimic de sine, sau dacă se înţelege de sine, nu mai e de lipsă a se spune. In fine o întrebare: dacă scriem come*r*ciu, apoi de ce sě nu scriem şi come*rci*ant, ci sě-l franţozim de tot şi sě scriem consecuent come*rs*ant? Terminii negoţ şi neguţător sunt credem mai vechi românesci, de cât comerc şi comersant şi n'ar trebuí sě-i eliminăm nici din limba cărturarilor moderni.

i.—g.—b.

Nr. 190/892.

Publicațiune.

Sĕ aduce la cunoscința tuturor căror se cuvine, că căsătoria dintre Ioan Folea din Peștera și Bucura Codrean din Moeciul inferior, in puterea sentinței consistoriale dto 31 Decembre 1891 Nr. 7348 B. este total desfăcută.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.
Zernești, 6 Februariu, 1892.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 252. [66] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III Ghimbav în protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele la acésta parochie sunt: 402 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la acéstă parochie au a'și așterne suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu observarea, că despre venitele și starea parochiei pot lua informațiuni dela oficiul parochial și protopresbiteral.

Zernești, 31 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Mețian,
protopresbiter.

---

340. 1892 szám. Eln. [68] 1—3

Pályázati hirdetmény!

Szebenvármegye szeredahelyi főszolyabirói járásában űresedésbe jőtt és évi *1000 frt.* fizetés, *200 frt.* lakbér, *200 frt.* úti átalány, *100 frt.* irodai átalány 's *100 frt.* hivatali helyiségek bérleti átalány élvezetével egybekötött főszolyabirói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak pályázni óhajtók, miszerint az 1883. évi I-ő törv. czikk 5-ik §. IV. pont alapján az 1-ső §. *a), b)* és *c)* pontjaiban körűlirtakhoz mérten a 3. §. értelmében felszerelt folyamodványaikat folyó évi Iunius hó 5-ig hozzám nyujtsák be.

Nagyszeben, 1892. Május hó 12-én.

Szebenvármegye főispánja:
Thalmaun.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. **Oradea-mare** sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—	Stana	2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriș	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadișul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. **Cluș.** pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. **Cluș.** sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10.21	7.34	**Ghiriș**	—	9.23	3.18	3.--	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	**Cucerdea**	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. **Teiuș.** pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. **Teiuș.** sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copșa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. **Copșa-mică** sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighișóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. **Brașov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. **Brașov** sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	.-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroșeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. **Petroșeni** sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	4.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timișóra**		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		**Ghiriș**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. **Budapesta** sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. Czegléd sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. Seghedin sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. Timișóra sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. Rușava sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. **Arad** sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12 6.58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. **Teiuș** pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copșa-mică** sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneș		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4.09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. **Sibiiu** pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oșorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. **Oșorheiu** sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. **Brașov** sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. **Kezdi-Oșorheiu** pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48. Sibiiu, Marți 5/17 Maiu, 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Maiu, 1892.

Dela punerea în viéță a constituționalismului nostru bisericesc nisuința tuturor ómenilor de bine a fost îngrigirea de a se da acestei biserici, respective basei constituționale a ei o desvoltare sănĕtósă, și se fie ferită de influențe stricăcióse, cari ușor pot prinde rădăcini, și sub firme bine sunătóre, ușor se pot împământeni în viața nóstră bisericéscă, și pot lua o desvoltare, care se împedece desvoltarea acelor organe, pre cari biserica le-a pus ca părți constitutive ale întregului seu organism. Cu deosebire diariul nostru ca organ de publicitate și-a considerat de misiunea sa cea mai sântă a lucra din tóte puterile pentru consolidarea instituțiunilor nóstre bisericesci actuale, cari dau destul teren de lucru fie în parochie, fie în protopresbiterat, fie în eparchie. Sinodul, comitetul și epitropia parochială în parochie, sinodul, comitetul și epitropia protopresbiterală în protopresbiterat, apoi sinodul și consistoriele în eparchie au bogat teren de lucru, și noi ne-am ținea cei mai fericiți, dacă ni s'ar fi dat sĕ vedem o asemenea bogată lucrare în aceste corporațiuni, care se constate mulțămirea tuturor trebuințelor nóstre, asupra cărora se estinde cercul de competință al lor.

Esperiența nóstră ni este de altă natură. Suntem încă departe de acel ideal fericit al contemplațiunilor nóstre, cu care am dori sĕ stea pe o tréptă în activitate corporațiunile din organismul nostru bisericesc. Va trebuí sĕ trécă încă multă vreme, sĕ vină ómeni noi, crescuți în seminarialele nóstre în spiritul constituționalismului nostru bisericesc, cari în organismele actuale sĕ bage viéță. Și când vom ajunge la acest stadiu al lucrurilor, care e idealul contemplațiunilor nóstre, atunci vom vedé, că cu multă ințelepciune și cu mare prevedere au fost create corporațiunile din organismul constituțional al bisericei nóstre.

Trebue se ne ridicăm glasul contra tuturor nisuințelor, cari ici colea au început a se manifesta în sinul bisericei nóstre, nisuințe, cari admitem, pot fi eșite din cea mai bună tendență, din cea mai bună intențiune, dar cari nu sunt chemate a băga viéță în organismul nostru bisericesc.

Din acest punct de vedere am judecat noi lucrul, când am vĕdut apelul unor preoți de ai nostri aparținĕtori diecesei Aradului, cari cu scopul de a combate curentul ireligios și ateist, care domnesce pre acele părți, au convocat o conferență în Timișóra pe diua de 1/13 Maiu a. c., apel pe care 'l găsim publicat în Nr. 17 dela 26 Aprile a. c. al diariului „Fóia diecesană", organul oficial al eparchiei de Dumnedeu scutite a Caransebeșului.

Numai încape nici o îndoélă, că chemarea preoțimei nóstre este sĕ combată din tóte puterile curentul ireligios și ateist, care încércă a se încuiba și printre credincioșii bisericei nóstre. Acésta e datorința cea mai de căpetenie a preotului, și are sĕ și-o împlinéscă mai întâi la sine acasă cu tótă ocasiunea, cu cuvêntul și cu fapta. Dacă nu va străbate el singur, are sĕ cheme în ajutoriu corporațiunile legale din parochie, cum e comitetul parochial, are sĕ cheme sinodul parochial, care în §. 6 are în punctul moralisărei parochienilor o putere putem dice discreționară, deóre-ce noi sub numirea *„nepĕtat"* nici odată nu vom ințelege pe un ateist. Și dacă aici preoțimea din cele patru protopresbiterate bănățene, aparținĕtóre la diecesa Aradului, nu vor afla destul sprigin în nisuința lor pentru combaterea curentului ireligios și ateist, atunci le stă calea deschisă în sinodul protopresbiteral. Acolo au sĕ caute mijlócele pentru stirpirea rĕului și atunci vor avea la spatele lor ca scut, ca esecutor organismul bisericesc, autoritatea bisericéscă.

Și în cele din urmă dacă nici aici nu vor afla destulă tărie, atunci acolo e sinodul diecesan din Arad, acolo sĕ și ridice glasul, și sinodul în sfera proprie de activitate va sci afla căi și mijlóce pen-pentru delăturarea rĕului.

Insĕ nu! Acestea nu ajung Sinodului diecesan trebue sĕ i-se dea o mai mare autoritate și acea minune de autoritate va fi conferența din Timișóra.

Vom reveni încă.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a VIII-a, ținută la 20 Aprile, (2 Maiu) 1892.

Ședința se deschide la 9 óre înainte de amédi.

Se cetesce protocolul ședinței a VII-a, dela 18/30 Aprile a. c. și — Se autentică.

Se presentéză cererea poporului din Hidiș tractul Turdii, pentru a se concede parochului Laurențiu Muntean din Ciaga, ca sĕ pótă concura la parochia vacantă Hidiș, — se predă comisiunei petiționare.

La ordinea dilei raportul comisiunei organisătóre.

Referentul acestei comisiuni, deputatul Ioan de Preda referéză asupra propunerei deputatului Zevedeiu Mureșian, în obiectul eșirii a unuia dintre cei doi frați Cioran, din comisiunea administrativă a fundațiunei „Șaguna".

In conformitate cu propunerea comisiunei, — propunerea se dă consistoriului spre a asculta și părerea comisiunei administrative a fundațiunei „Șaguna" și la sesiunea procsimă a sinodului sĕ vină cu raport în cestiunea acésta.

Mai departe referéză același referent asupra proiectului de regulament pentru seminariul „Andreian" teologic-pedagogic al archidiecesei ortodocse-române din Transilvania, presentat din partea consistoriului archidiecesan, care fiind tipărit și împărțit între membrii sinodului, se consideră de cetit și se ia drept basă la desbaterea specială.

In referada specială s'a discutat proiectul de regulament și §§. 1—15 s'au primit în tecstul, care se va alătura la protocol.

Anunțându-se ședința procsimă pe adi la órele 4 p. m. cu ordinea dilei continuarea regulamentului seminarial, ședința se încheie la órele 1¼.

Ședința a IX-a la 20 Aprile (2 Maiu) 1892.

Ședința se deschide la 4 óre d. a.

Protocolul ședinței precedente nefiind pe deplin terminat, — autenticarea lui se amână pe altă ședință.

La ordinea dilei urméză raportul comisiunei organisătóre, asupra „Regulamentului" seminarial; ca continuare în desbatere specială s'au discutat §§-ii 16—43 și — s'au primit în tecstul, care se va alătura la protocol.

Anunțându-se ședința procsimă pe mâne la órele 9 și punêndu-se la ordinea dilei raportul comisiunei organisătóre, ședința se încheie la órele 7 séra.

Ședința a X-a la 21 Aprile (3 Maiu) 1892.

Ședința se deschide la 9 óre a. m.

Se cetesc protocólele ședințelor a VIII și IX, de la 20 Aprile a c și, — Se autentică.

Deputatul Daniil David face următórea propunere:

Prin conclusul congresual din 1881. Nr. 124—129 s'a aprobat arondarea protopresbiteratelor conform propunerei sinodului archidiecesan reducêndu-se numĕrul acelora dela 41 la 34.

Deóre-ce prin arondarea acésta nu s'a ajuns numai în parte scopul intenționat, de a promova interesele culturale și administrative bisericesci și scolare, din causă, că și cu aceea ocasiune s'au lăsat

---

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Glorificarea iubirii.

(Urmare.)

De altă parte sunt multe lucruri, pe cari un crestinism puțin generos le reprobă, care de sine luate nu sunt nedreptate, dară sunt peritóre. Acésta este adevĕrata causă pentru care testamentul nou se lapĕdă de ele. Ioan nu dice despre lume, că este rea ci dice numai că va perí. Sunt multe lucruri frumóse și minunate în lume, multe cari în tr'adevĕr ne intereséză și ne plac, dar ele se trec. Tóte cele pĕmêntesci, tóte câte plac ochilor și trupului nostru tőte câte ne fac viéța plăcută și atregĕtóre sunt numai de o durata scurtă. De aceea se dice: „Nu iubiți lumea, nici ce este în lume, tóte acestea nu sunt vrednice, ca sufletul vostru cel nemuritoriu se atârne de ele.

Sufletul cel nemuritoriu are trebuință pentru mulțămirea sa adevĕrată de ceva-ce este nemuritoriu. Și numai trei lucruri sunt, cari nu încétă după-ce tóte celelalte au încetat: „Și acum rĕmâne credința, speranța, iubirea, acestea trei, dar iubirea este cea mai mare dintre acestea".

Unii susțin că dóuĕ dintre acestea trei lucruri vor înceta odată, că, credința se preface în contemplațiune, ér speranța în realitate. Pavel n'o dice acésta. Noi scim numai puțin despre stările vieții viitóre, una o scim însĕ cu siguritate, că iubirea ține și în viéța viitóre, și că ea nici acolo nu încétă. Pentru-că Dumnedeu vecinicul Dumnedeu este iubirea. De aceea cereți binele cel vecinic, unicul bine, care de sigur este statornic, unica monetă care va fi în curs, în circulațiune în univers, și după-ce tóte celelalte monete ale tuturor popórelor de pe acésta lume vor fi făr de preț și scóse afară din curs. Ve dedicați multor lucruri, dedicative înainte de tóte iubirii. Tóte lucrurile trebue sĕ le scim prețui după adevĕrata lor valóre și acésta sĕ fie ținta principală a nisuinței nóstre, ca sĕ ne insușim însușirile simțul pe care îl glorifică Pavel aici, sĕ ne însușim caracterul lui Is. Hs. esența iubirii.

Iubirea nu încétă nici odată.

Ați observat vre-o dată cât de des aduce Ioan iubirea și credința în legĕtură cu viéța vecinică? Fórte ușor se póte trece acésta cu vederea. In tinerețele mele n'am învĕțat că: „Așa a iubit Dumnedeu lumea, încât a dat pe fiul seu unul născut ca toți cei-ce cred întru dênsul sĕ nu piéră, ci sĕ aibă viéța de veci; ci am învĕțat, că Dumnedeu din iubire cătră noi ómenii cei pĕcătoși și-a dat pe unicul seu fiu, și dacă eu cred în El, voiu afla liniște și pace pentru sufletul meu, un lucru numit fericire și voiu merge odată în cer. Cam acésta am învĕțat, dar adevĕrul principal al acestei sentințe l'am aflat eu dela mine numai mai târdiu, că cine crede în El sau cu alte cuvinte cine Il iubesce, pentru-că credința este după cum am vĕdut numai o cale spre iubire, că cine crede în El are viéța de veci. Evangelia ne promite viéță. Acésta nu se póte din destul accentua. Dacă vreți sĕ câstigați ómeni pentru Hs. arĕtați-le tótă fericirea, ér nunumai o jumĕtate; nu le diceți că vor afla numai odichnă și pace, că ajung în ceriu, ci mai diceți-le, că Hs. a venit în lume, ca sĕ le aducă o viéța mai bogată, decum au acum, mai bogată în iubire, și din causa acésta în tóte câte fac fericirea, spuneți-le, că el voiesce sĕ le dea nu numai fericire proprie ci și îndurare pentru alții, sĕ le dea ceva din iubirea sa, care a mântuit lumea.

Atunci numai ne póte pĕtrunde pre deplin evangelia după trup, suflet și spirit și póte da fiesce căruia lucrarea și plata sa. Multe din vestirile mântuirii, precare le audim, sunt îndreptate numai cătră o parte a ființei nóstre, ele vestesc pace în loc de viéță, credință în loc de iubire, justificare în loc de reinoire, și decătră o astfeliu de religiune ómenii de multe ori numai de aceea se depărtéză, pentru-că ea nu le póte sĕ le umple inima. Ea nu este destul de înaltă, nu este destul de adêncă, inima nóstră pretinde mai mult, ea caută și însetéză după o viéță mai bună, după o viéță mai perfectă, decât cea cunoscută până acum. Este lucru evident, că numai iubirea mai deplină iubirea eternă póte alunga din inima nóstră iubirea de lume.

(Va urma.)

unele protopresbiterate cum au fost şi mai înainte pe un teritoriu atât de întins încât o inspecţionare severă şi regulată a acelora nu este cu putinţă.

Deóre-ce mai departe, nici pănă în present, deşi dela întrarea în viaţă a nou arondatelor protopresbiterate a trecut un deceniu, rugările diferitelor comune parochiale de a fi încorporate la alte protopresbiterate, nu mai încétă, şi acésta cu drept cuvênt, căci în unele tracte protopresbiterale călĕtoresc cu ḑilele pănă la centru.

Deóre-ce împregiurările locale, din a căror causă în sensul comitivei Ven., Consistoriu archidiecesei cătră Măritul congres bis. din 1881, nu s'a putut atunci satisface concluselor anterióre congresuale întru arondarea protopresbiteratelor pe deplin, astăḑi în partea cea mai mare a ţĕrii a dispărut, căci comunicaţiunile s'au îndreptat, ér alte considerante de atunci au încetat, — propune:

Sĕ se indrume Veneratul Consistoriu archidiecesan, ca pe basa esperienţelor câştigate în acest deceniu dela arondarea protopresbiteratelor încóce, sĕ arete ;până la procsima sesiune sinodală, cum s'ar putea face mai cu scop schimbări sau întregiri necesari în esistentele protopresbiterate. — Sĕ predă comisiunei organisătóre.

La ordinea ḑilei urméză raportul comisiunei organisătóre, ca continuare asupra „Regulamentului seminarial". In desbaterea specială s'au discutat §§. 44—70, şi, — S'au primit în tecstul, ce se va alătura la protocol.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe aḑi la 4 óre după améḑi cu raportul comisiunei organisătóre la ordinea ḑilei, şedinţa se încheie la órele 12 ¾.

Scóla de cadeţi din Sibiiu.

Escriere de concurs

pentru primirea la scóla ces. şi reg. de cadeţi în Sibiiu.

Cu începerea anului scolariu 1892/93 (15 Septembre) se vor primí în anul prim al scólei de cadeţi 30—50 aspiranţi. In cursul anului II, III, IV se vor primí aspiranţi numai în locurile, cari din întêmplare au devenit vacante.

Condiţiunile de primire se cuprind în instrucţiunea pentru primirea aspiranţilor în scólele de cadeţi ces. şi reg. din care se espun aici numai condiţiunile principale:

a). cetăţenie austrică sau ungară;
b). aptitudine corporală;
c). viéţă nepĕtată;
d). etate minimală şi netrecută preste macsimalul anilor de primire.
e). desvoltare culturală corespunḑĕtóre
f). procurarea şi îngrigirea din mijlócele proprii a obiectelor prescrise la primire;
g). depunerea la timp a tacsei scolare,
h). îndatorirea prelungită a serviciului de presenţă.

Pentru primirea

în	I	curs	se recere etatea	14	şi netrecută preste	16	ani,
„	II	a unei		15		17	
„	III	scóle de		16		18	
„	VI	cadeţi		17		20	

socotindu-se etatea cu 1 Septembre.

In casuri demne de considerat diferenţa de 4 luni nu forméză pedecă pentru esamenul de primire,

Pentru primirea în cursul I a scólei de cadeţi de infanterie se cere necondiţionat 14 ani de etate

Documentarea unei pregătiri corespunḑĕtóre o vor dovedi aspiranţii prin producerea testimoniilor scolare şi prin depunerea esamenului de primire.

Testimoniile sĕ dovedéscă, că aspirantul a raportat în scólele reale publice sau cu drept de pubicitate precum şi în gimnasiu cel puţin calculul general suficient şi anume se recere:

pentru cursul I cele patru clase inferióre
„ „ II cel puţin cele cinci clase infer.
„ „ III „ „ „ şase „ „
„ „ VI cea mai înaltă clasă.

Scolarii privaţi au sĕ-şi procure testemoniile autentice, supunându-se unui esamen la scólele medii publice.

In acelaşi sens se consideră şi cei ce pot dovedi absolvarea claselor civile ung. conform art. de lege XXXVIII din 1868.

Pentru primirea în anul prim la scóla de cadeţi esamenul de primire se estinde la următórele obiecte de învĕţămênt: limba germână, aritmetica şi algebra, geometria, geografia şi istoria şi anume în acel cuprins, în care ele se propun în clasele inferióre ale unei scóle medli.

Pentru primirea în cursul al doilea esamenul de primire se estinde asupra tuturor obiectelor din curs. I.

Pentru primirea în cursul III asupra tuturor obiectelor din curs. I. şi II şi anume asupra obiectelor din grupa A a planului de învĕţămênt din scólele de cadeţi, luându-se în considerare şi limba naţională şi pregătirea militară.

Pentru primirea în curs. IV asupra tuturor obiectelor din grupa A a curs. I, II şi III.

Cunoscinţele din acest obiect se pretind precum sunt prescrise ele pentru respectivele cursuri.

Tacsele se respund:

a) pentru fii oficerilor de tóte categoriile, a preoţilor militari gr. or. şi evang.; oficianţi militari, sub-oficeri din activă, pensionisti şi invaliḑi ai armatei şi marinei ces. şi reg. şi ai armatei teritoriale 12 fl;

b) pentru fii oficerilor de reservă şi ai honveḑimei neactivi, de oficeri în stadiul „afară de serviciu", ai oficianţilor de stat civili şi de curte 60 fl.

c) pentru fii tuturor celorlalţi cetăţeni austroungari 120 fl.

Tacsa se depune din partea îngrigitorilor aspiranţilor în dóuĕ rate la comanda scólei şi anume înainte de 15 Septembre şi la 1 Martiu a fie-cărui an. Depunerea banilor de cheltuélă nu se pretinde. Eliberarea de plătirea tacsei sau o altă amênare nu e admisibilă.

Fie-care aspirant se deobligă, că după eşirea din scóla de cadeţi sĕ mai servéscă în armata ces şi reg. pentru fie care an scolariu încă un an preste serviciul activ. Revers nu se recere. Pe cei cari ies înainte de asentare din scóla de cadeţi, nu-i privesce acest deoblıgămênt.

Cererea sĕ se instrueze cu:

1. Atestat de botez.
2. Atestatul de indigenitate.
3. Atestat despre aptitudinea corporală dela un medic militar.
4. Testimoniul pe anul scolariu întreg 1890/91 şi pe semestrul I şi II din anul 1801/92 Dacă aspirantele la înaintarea cererei nu posede testimoniul de pe semestrul II al a. 1891/92 are sĕ-l presenteze eventual, când va fi admis la depunerea esamenului de primire.
5. Atestat de vaccinare (când nu se face amintire despre vaccinare în atestatul medical).
6. Atestat de moralitate dela autorităţile civile locale, dacă nu e indicat în testimoniul scolariu ori când după terminarea scólei trece mai mult timp la mijloc, pănă ce se insinuă la primire. Cererile defectuóse ori instruate după termin nu se iau în considerare După începerea anului scolariu (15 Septembre) nu se mai primesc aspiranţi.

Dela comanda ces. şi reg. a scólei de cadeţi din Sibiiu.

Academia Română.

Concursuri pentru premii
1892.

A. Premii pentru cărţi publicate.

(Urmare.)

La acestea se mai adaugă următórele disposiţiuni luate de societatea Academică:

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preinoite în nóuĕ ediţiuni, cări se vor fi tipărit în decursul anului de autori în viéţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi strĕine sunt escluse dela concurs; se va face însĕ escepţiune pentru acele traducţiuni de pe opuri strĕine clasice, cari:

a) sau prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci, vor constitui adevĕrate opuri literare a limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări şi de note scientifice, cu totul proprii traducĕtoriului, îşi vor fi însuşit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei nu pot întra la concurs pentru Premiele Năsturel din seria B.

4. Premiile năsturel din seria B, se pot acorda nu nunumai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului, cu condiţiune însĕ ca acésta parte sĕ fie de valórea şi de intinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscióre (minimum 400 pag. format în 8⁰ garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi ale aceluiaşi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, ér autorii lor, spre a primi premiile acordate, vor trebui se justifice proprietatea lor.

3. Premiul Statului Lazăr, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut scientific, care se va judeca mai mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1892 pănă la 31 Decembre 1893, sau celei mai importante invenţiuni scientifice facute dela 1 Ianuarin 1892 pănă la 31 Decembre 1893.

4. Premiul Hagi-Vasile, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărţi scrise în limba română şi publicată în timpul dela 1 Ianuariu 1888 pănă la 31 Decembre 1893, al cărei cuprins va fi:

„Istoria comerciului la români, sau starea actuală a comerciului în România, sau studiu asupra legislaţiunei comerciale în statul român, sau ori ce alte subiecte privitóre la comerciul român.

Terminul presentărei cărţilor (în 6 esemplere) pentru concurs va fi pănă la 31 Decembre 1893.

5. Premiul Asociaţiunii craiovene pentru desvoltarea invĕţămêntului public, în sumă de lei 1,500, se va decerne, în sesiunea generală din 1892, celei mai bune cărţi didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1892 pănă la 31 Decembre 1894.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este pănă la 31 Decembre 1894

Va urma.)

Convocare.

Pe basa § lui 13 din statute, se convócă prin acésta pe ḑiua de *Duminecă în 22/10 Maiu a. c. 4 óre p. m.* în localul casinei române (Piaţa mare Nr. 4 etagiul I)

Adunarea generală estraordinară

a tuturor membrilor reuniunei.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române, ţinută la 13/1 Maiu 1892.

Maria Cosma, presidentă.
Dr *Octavian Russu*, secretariu.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

„Mai escelent, decât toţi pictorii şi sculptorii „şi decât toţi, cari servesc artele frumóse, este pentru mine acela, care stie cultiva spiritele june" (I. gură de aur.) Rari sunt însă astfel de bărbaţi; ér noi românii, dacă putem sĕ ne mândrim cu un asemenea bărbat, ne provocăm la Ioan Popescu, care fără preget, întréga sa viéţă şi-a jerftit-o la altarul educaţiunei. Dar ce trist este, că el ne-a părăsit ce jalnic l'a condus la cele vecinice biserica, ce durere adêncă a indurat şcóla! — Da! el ne-a părăsit dar învĕţăturile lui nu! Ele ne au rĕmas, ca un izvor de apă vie, din care au sĕ bea şi sĕ nu mai însetoseze multe generaţiuni, ca o sămênţă plină aruncată de el in mijlocul naţiunei nostre doritóre de lumina, carea are să dea roduri bogate.

Mult a făcut el, puţin însĕ l'am putut mulţămi noi în viéţă. — Şi astăḑi, când nu-l mai avem pe Ioan Popescu in mijlocul nostru, cum se ne arĕtăm veneraţiunea faţă de dascălul dascălilor nostri, cum sĕ ne arĕtăm recunoscinţa faţă de el, care cu făclia sciinţei a luminat intunerecul, în care impinşi de vremuri, am ḑăcut? — Dacă în viéţa lui nu l'am putut mulţămi in deajuns, ca nesce fii recunoscĕtori putem sĕ i eternisăm memoria, spriginind fericita idee scósă la ivélă de On. domn ref. scolar M. Voileanu, adecă de a iinfiinţa un fond care sĕ pórte numele regretatului nostru Ioan Popescu; ér acésta este o idee démna de învĕţăturile şi sentimentele lui, căci cea mai caldă dorinţa a lui a fost crescerea spiritelor june.

De acea rog On. public sĕ contribue la fondul conceput de dl ref. M. Voileanu, ca cu chipul acesta sĕ ne arătăm demni de un bărbat ca I. Popescu şi sĕ sprigim o instituţiune facută spre folosul naţiunei nóstre.

Orĕstie 9 Aprilie 1892.

Pentru corpul învĕţătoresc

Corneliu Persiuariu
Director provisor.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu"** în urma apelului publicat mai sus au incurs următórele contribuiri benevole:

Translatus . . . . 481 fl. 97 cr.

Dr. Ioan Mihu, 10 fl, Dr. Avram Tincu, 5 fl., Aurel P. Barcian, 5 fl., Laurian Bercian, 2 fl., Liviu Friedman, 2 fl., A. Nemeş 1 fl., Iosif Orbonaş, 1 fl., Ioan Lăzăroiu, 1 fl., Petru Dragits 1 fl., Vas. Spăriosu, 1 fl., Nicolau Popoviciu protopop 1 fl., Ioan Basarab, paroch 1 fl., Elia Popoviciu, paroch 1 Ioan Botean, paroch 1 fl, Iuliu Muntean, subj. 1 fl., Dr. Erdélyi, 1 fl., Bas Glodean, 1 fl., Simion Sĕcărea, 1 fl., George Baciu 1 fl., N. Trif, 1 fl., Simeon Filimon, 1 fl., Dumitru Iosif, 1 fl., Un Batizan, 1 fl., Ioan Fleişer, 1 fl., Bria, 1 fl., Zacharie Tilicea, 1 fl., Nic. Andreiu, 1 fl., Petru Truca, 1 fl., Vas. Basarab, 1 fl., Ioan Roşu, 1 fl., Nic. Terhetea, 1 fl., Nicolae Herlea, 1 fl., Cornel Perşinar, 1 fl., Ioan Branga, 1 fl., Cost. Baicu, 1 fl., Ioan Baciu, 1 fl, Vas. Drăgan, 50 cr., George Măriuţ, 50 cr., Ioan Mihaescu, 50 cr., Nic. Muntean, 50 cr., I. B 28 cr.

Suma . 539 fl. 25 cr.

Varietăţi.

* (Regularea valutei) Proiectele de legi pentru regularea valutei sunt terminate şi s'au asternut atât dietei ungare cât şi parlamentului austriac.

* (Demisionare). Foile din Budapesta aduc ér scirea, că ministrul Fejérváry din nou şi-a înaintat demisiunea. Prim-ministrul Szapáry insistă însĕ ca Fejérváry sĕ amêne demisionarea, până se vor termina desbaterile bugetare.

* (Academicianul Pauer). Academicianul Pauer, care fusese acusat de plagiator, şi-a înaintat demisionarea din oficiul de secretariu. Demisionarea i-a fost însĕ respinsă.

* „Reuniunea femeilor române din Sibiiu". Au întrat ca membrii noi în acéstă reuniune d na Hermina Maniu, socie de notariu public regesc din Oraviţa, cu tacsa de 50 fl. ca membru fundator. Dnii Dr. Aurel Maniu notariu public regesc în Oraviţă cu suma de 50 fl. şi Dr. Absolon Todea, advocat în Reghinul săsesc, cu 20 fl. ca membrii ajutători pe viéţă.

* (Invitare.) Prin acésta se dechiară de convocată adunarea generală a *Reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur pe 2 Iuniu a. c. st. n.* (S. S. Constantin şi Elena) în scóla gr. cat. din Mediaş d. am. 2 óre, la care sunt învitaţi membrii reuniunei precum şi fie care binevoitor al ei.

Obiectele de pertractare sunt: raportul comitetului despre activitatea sa dela anul 1889; raportul despre starea materială de presinte a reuniunei; înscrierea de membri noi; alegerea comitetului permanent, a bărbaţilor de consiliu a membrelor suplente, a cassieresei şi a presidentei pe un nou period de 3 ani; propuneri cari ţintesc prosperarea reuniunei.

Mediaş, 1/13 Maiu, 1892.

Cu tótă stima,
Maria Roman
presidentă.

* (Visită la curtea berlineză). Scirile mai próspete ce sosesc din Italia confirmă anunţarea oficială a visitei, ce o va face regele italian Umberto curţii imperiale germane. Visita însĕ va trebuí amênată în urma evenimentelor din parlamentul italian. Regele voesce sĕ ducă cu sine şi pre ministrul Giolitti, după ce guvernul va fi consolidat.

* (O nóuă revistă românéscă social-literară şi ilustrată edată în Viena.) După cum ni-se raportéză din Viena, a decis un grup de tineri a eda o nóuă revistă social-literară ilustrată, care se află deja sub tipariu şi are menirea, a ţiné cont atât prin partea internă, cât şi printr'un esterior elegant de progresele timpului modern.

Revista acésta se va espeda în ḑilele aceste în tóte părţile locuite de români.

* (Cas de mórte) **Paul Streoulia,** sublocotenente c. ş. r. în pensiune, astăḑi la órele 11 nóptea şi-a dat nobilul seu suflet, provĕḑut cu s. taine, după lungi şi grele suferinţe, în etate de 73 ani, în mânile Creatoriului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului defunct se vor înmormênta după ritul gr. or. Marţi în 5/17 Maiu a c. la 4 óre p. m. din locuinţa sa, Strada Schevis Nr. 4, în cimiteriul militar ces. şi reg. spre repaus etern.

Cuprinşi de adêncă durere aducem acéstă tristă scire la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor decedatul în Domnul.

Sibiiu, 3/15 Maiu, 1892.

Jalnica familie.

— Dumineca la 5 óre p. m. a încetat din viéţă în etate de 51 ani *Ilie Jóndrea*, membru în comitetul parochial şi fost epitrop la biserica gr. or. din suburbiul iosefin.

Tot Dumineca la órele 10 a încetat din viaţă proprietariul de aici *Alecsandru Neagoe.*

* (Societatea „Unirea" în Bucovina.) Comitetul provisor al societăţii „Unirea" a esmis următoriul apel:

Prea onorate Domnule! Inaltul guvern c. r. al ţĕrii cu resoluţiunea din 21 Martiu a. c. Nr. 3988 a aprobat statutele societăţii „Unirea".

Deci în scopul constituirii societăţii şi a alegerii comitetului, carele va avé sĕ conducă afacerile ei, ne luăm libertate de a învita cu tot respectul pre domnia vóstră, ca sĕ binevoiţi a lua parte la prima adunarea generală constituitivă a societăţii, care se va ţiné *Dumineca în 3/15 Mai la 4 óre p. m în sala Reuniunei de cântare („Musik-Verein".)*

Ordinea ḑilei:

1. Cuvênt de deschidere;
2. Alegerea protectorului şi a curatorului;
3. Alegerea presedintelui şi a vicepreşedintelui;
4. Alegerea a cinci membri în comitet;
5. Alegerea a doi reviḑori pentru cercetarea socotelelor;
6. Propuneri eventuale.

Rugăm deci pe tótă suflarea gr. or. din Bucovina sĕ bievoéscă a sprigini scopul societăţii şi a participa la adunarea generală constitutivă.

Scopul societăţii este (§. 2.)

a) perfecţionarea membrilor sei pe terenul musical literar-naţional bisericesc;

b) desvoltarea spiritului social;

c) formarea s'au indemnarea spre formare de cabinete de lectură prin sate şi

d) înfiinţarea de coruri vocale cu caracter bisericesc naţional.

Membru al societăţii póte să fie ori-care gr. or. din Bucovina,

Cernăuţi 19 Aprile (1 Maiu) 1892.

In numele comitetului provisor:
Vasile G. L. Lăḑăreanu,
h. t. conducĕtor
Nicolai Rachminstriuc-Codreanu,
profesor de cântare.

* (Congresul păcei). După cum spune gazeta elveţiană „Bund", conferinţa interparlamentară pentru resolvarea conflictelor internaţionale pe cale de arbitragiu şi pentru pace, care se va ţiné în est an la Berna, va avé se discute mai ales raportul şi propunerea privitóre la organisarea unei curţi internaţionale de arbitragiu. Comisiunea pentru raport va fi compusă din 4 membrii ai congresului; D. Frideric Passy din Paris, consilieriul Hilty din Berna, şi câte un membru din Reichstagul german şi din parlamentul englez. Aceşti din urmă doi raportori nu sunt încă desemnaţi. Comitetul din Berna, la cererea grupului parlamentariu, a pus un nou obiect la ordinea ḑilei a conferinţei, — anume întroducerea clauzei de arbitagiu şi în tratatele de comerciu. Mai departe, comitetul, doritoriu de a ajunge în acéstă a patra conferinţă interparlamentară la resultate practice şi a nu se lăsa loc discuţiilor fără folos şi iritate, a luat hotărirea: „Tóte grupele parlamentare vor fi învitate sĕ numéscă un representant sau doi, cari cu dóuĕ ḑile înainte de deschiderea conferinţei, se stabiléscă, dinpreună cu comitetul din Berna, ordinea ḑilei şedinţelor şi resoluţiile de propus". La aceste resoluţii nu se vor mai permite apoi decât propuneri de modificări, cari vor trebui sĕ fie tipărite, înainte de a începe negocierile.

* (Higiena muncei.) Sâmbătă séra, în otelul camerelor din sindicale din Paris, s'a ţinut o conferenţă asupra higienei muncei, la care au asiste toţi cei ce se ocupă cu cestiile sociale, căci nimica nu era mai interesant din punctul de vedere al muncitorilor.

Doctorul du Mesnil, secretariul comitetului consultativ de higienă al Franciei, medic la asilul din Vincennes, membru al comisiunei locuinţelor nesănătóse, a esplicat cu ce grijă trebue căutată uliţa, în care sĕ ţi ai locuinţa, uliţa cu aer, cu sóre şi a cărei lărgime sĕ fie în raport cu înălţimea caselor.

După nisce lucrări recente s'a dovedit, că se află mai mulţi microbi în noroiul stradelor decât în egouri.

Doctorul du Mesnil condamnă în chip absolut tóte casele dela pămênt din oraşele mari şi dă locuitorilor o serie de prescripţiuni rare-ori urmate: în case nu trebue sĕ fie nici paseri, nici câni, nici animale, care ar putea strica aerul, şi mai cu sémă nu trebue sĕ dórmă mai multe persóne într'o cameră.

Doctorul citéză în acéstă privinţă statistica curiósa asupra mortalităţei ómenilor după numĕrul odăilor ce ocupă:

1 cameră	163. 5	la 1000 de locuitori.
2 camere	22. 5	
3 „	7. 5	
4 „	5. 4	

După altă statistică, mijlocia esistenţei, pentru persónele care nu trăesc mai mult decât dóuă într'o cameră e de patru-ḑeci şi şapte de ani; mijlocia pentru cei ce stau câte doi până la patru într'o cameră e de trei-ḑeci şi nóuă de ani; mijlocia pentru cei ce stau câte patru pănă la şase într'o singură odae e de trei-ḑeci şi şapte de ani şi aşa mai departe.

* (O carte gigantică.) O revistă germană împărtăşesce, că unei societăţi asiatice din Bengalia i a succes sĕ cumpere un esemplar din Tangyms, enciclopedia uriaşă a Budhismului, dela o mănăstire din Thibet, pentru suma de 3000 ruble. Opul acesta numĕră 235 tomuri, dintre cari fie care e gros de 6 policari şi lung de 2 urme. Trei esemplare se află numai din acest op. Unul se află la Petersburg, unul în Londra şi acesta cumpĕrat din Thibet.

* (Proverbe.) Omul cinstit şi cu caracter, mult îndură la scăderile altora.

Numai acela ce se luptă scie preţuí invingerea.

Paserea, care, ne'ntrerupt tot cântă, nu-i drăgălaşe.

Tot cu mâna dréptă se fac şi strâmbătăţile.

Un pĕcat e de prisos în contra binelui.

Pe doi smintiţi nu vei afla conversând sau călătorind la olaltă

O schinteie de minte mai mult căntăresce ca un plug de aur.

Pe când paserea lângă cuibul ei dispune de mai multă libertate, atunci şi inimicul ei are mai bun prilej a o ataca.

Sciinţa fără progres e ca şi omul frumos şi lenios

Vênéḑă după domnie mare şi în glavă memorie nu are.

Streşina ruinată distruge şi paretele cu fundament cu tot.

Adese-ori cel ce caută după daraveri, rĕmâne fără averi.

Dacă din curcă s'a făcut turcă, apoi din nimica ce o se mai fiă?

In zadar gugulesci códa de câne, căci tot aceea rămâne.

Numai cu vêrtutea singură fără recunoscinţă — nu mergi departe.

Şi grăunţul de grâu capĕtă multe imbolditure, până ce se desparte de neghină.

Inţeleptul mult învaţă şi dela cel ne înţelept — dar şi multe răbdări are a suferí.

Omul ceea ce doresce — aceea şi pomenesce.

Scăeţii se acaţă şi de flóca cânelui.

După umbră vine nóptea şi după bólă mórtea.

Mulţămită publică.

Subscrisul comitet 'şi împlinesce o plăcută datorinţă, esprimând şi pe acésta cale mulţămita sa cea mai căldurósa institutului de credit şi de economii „Albina" din Sibiiu pentru ajutoriul de 300 fl. votat in adunarea generală a acţionarilor numitului institut din 29 Martiu n. a c. pe séma scólei elementare de fete a reuniunei.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, ţinută la 11 Maiu 1892. n.

Maria Cosma presidentă.
Dr. *Octavian Russu* secretar.

— Subscrisul comitet îşi ţine de plăcută datorinţă a esprima în numele „reuniunei sodalilor români din Sibiiu" şi pe acéstă cale adênc simţita sa mulţămită membrilor activi ai reuniunei române de cântări din Sibiiu" d-şórei Alecsandrina Cunţan şi dlui Ioan Damian pentru valorosul concurs dat la concertul arangiat la 1 Maiu n. a c., apoi dlui Demetriu Cunţan, profesor seminarial, pentru pianul pus la disposiţia nóstră cu aceea ocasiune în mod gratuit, precum şi următorilor marinimoşi suprasolvenţi: Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul cu 7 fl, Paul Muntean, căp ces. şi reg. din Sibiiu, Galacteon Şagău, protopresbiter în Reghin, Ioan Turcu, protonotar comitatens în Făgăraş, Constantin Stejar, căpitan cesar şi regesc în pens. din Sibiiu, Septimiu Albini, publicist în Sibiiu, Dr. Aurel Ciatu, voluntariu în Sibiiu, Traian Meţian, protopresbiter în Zerneşti câte 1 fl. 20 cr.; Demetriu Cunţan, profesor seminarial 1 fl.; Tuliu Roşescu, protopresbiter în Cluj şi Nicolae Togan, cooperator gr. cath. în Sibiiu câte 80 cr.; Ioan Baciu, econom în Şóla, I. Marciac, concepist advocaţial în Sibiiu, Isaia Henteş, paroch în Ocna, Dr. Vasilie Preda, advocat în Câmpeni, Ioan de Preda advocat în Sibiiu, George Chidu din Sibiiu, Avram Pĕcurariu, protopresbiter în Ilia, Dr. Corneliu Diaconovich, secretar de bancă în Sibiiu şi Silvestru Moldovan, comptabil în Turda câte 50 cr.; Ioan Popoviciu, diacon şi profesor în Sibiiu, X+Y, Aurel Huber, funcţionar la direcţiunea financiară în Sibiiu câte 40 cr; N. N., Vasile Damian, protopresbiter în Brad, Nicolau Ivan, adm. prot. în Alba-Iulia, Zevedeiu Murĕşian, învĕţător în S.-Sebeş, X—Y, Dr. Balint din Sibiiu, Ambrosiu Bârsan, primariu opidan în Haţeg, E. V., Ioan Papiu, protopresbiter în Sibiiu, L. A., Sever Boc, funcţionar la „Transilvania" în Sibiiu, C. I., Victor Cupşa, drd. în drepturi în Budapesta, Romul Furdui, prot. în Cânpeni, Blikle, ospĕtar în Sibiiu câte 20 cr. şi Z. cu 10 cr.

Din şedinţa comitetului „reuniunei sodalilor români din Sibiiu", ţinută la 10 Maiu 1892.

Nicolae Cristea, preşedinte.
Toma Simtion, notariu

Loterie.

Sâmbătă, în 14 Maiu 1892.

Budapesta: 20 84 60 32 33

Nr. 364 [70] 1—1

Publicaţiune.

Prin care în sensul §-lui 124 din Regulamentul procedurei judecătoresci în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publibă, precum că George Ardelean din Braşov prin sentinţa Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 Februariu 1892 Nr. 1088 Bis. futotalmente divorţat de pribegita sa soţie Maria Iordan Muntean din Turcheş.

Braşov, 1 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 267. (68) 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 Martiu a. c. Nr. 2079 B. pentru ocuparea postului de paroch in parochia de clasa III-a Petrifalău, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima pubulicare in „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post dau suma de 401 fl. 30 cr. in privinţa cărora, informaţiuni mai detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiteral şi comitetul parochial.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi asterne cererile concursuale instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sebeş, 10 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral, in conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 252. [66] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III Ghimbav în protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele la acésta parochie sunt: 402 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la acéstă parochie au a'şi aşterne suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu observarea, că despre venitele şi starea parochiei pot lua informaţiuni dela oficiul parochial şi protopresbiteral.

Zerneşti, 31 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Branului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—	Stana	2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10.21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	--	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5?	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12 6.58	— —	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

—	3.—	10.57	—	7.10	pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
—	3.31	11.21	—	7.43	Şeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
—	4.15	11.56	—	8.27	Lómneş		8.30	5.32	—	11.09
—	4.46	12.22	7.—	8.59	Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
—	5.10	11.40	7.35	9.23	sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

	—	2.35	8.20	2.41	pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
	—	3.26	9.11	3.27	Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
	—	5.07	11.39	5.14	sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
	—	5.50	12 20	5.36	pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
	—	7.25	1.55	7.15	sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

	—	10.50	4.40	9.58	Simeria		5.28	3.20	8.10	—
	—	11.13	5.03	10.08	Cerna		5.11	3.—	7.50	—
	—	11.48	5.38	15.32	Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

	—	—	8.35	4.55	Braşov		6 29	1.44	—	—
	—	--	10.28	6.36	Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

	—	—	8.30	3.10	pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
	—	—	9.13	3.53	Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
	—	—	10.23	5.03	Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
	—	—	12.—	6.41	Covasna		4.47	3.32	—	—
	—	—	12.46	7.26	sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49. Sibiiu, Joi 7/19 Maiu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Maiu, 1892.

Am susținut, și susținem și acuma, că reuniunile preoțești în biserica nóstră nu au nici o îndreptățire, din contră ele pot lua o desvoltare păgubiciósă normalei desvoltări a corporațiunilor bisericesci, pre cari statutul nostru organic le provede în organismul bisericei nóstre.

Și fiind vorba de combaterea curentului ireligios și a ateismului, apoi noi credem, că reuniunile preoțesci, inițiate acuma în Timișóra pot serví numai ca car pompos de paradă, însĕ car de paradă, cu care buna ideiă a preoțimei din acele părți cu pompă mare se petrece la mormênt.

Ca lucrul în formă și la aparență sĕ se facă cu mai mare larmă, mai lipsesce numai musica, care în casul de față de bună sémă o vor supliní acele diare, cari iubesc producerea de efect prelângă perderea essenței.

Locul pentru moralisare este amvonul în biserică la locul prim. De aici are se resune glasul păstorului, care neîncetat trebue se privegheze, neîncetat trebue sĕ învețe, ca se mântuiască sufletele credincioșilor sei.

Spre a face acésta preotul n'are trebuință de conclus din partea conferenței, căci datorința acésta este inherentă oficiului, și dela acéstă datorință tocmai în asemenea momente critice, când preoții corporativ constată crescerea și lățirea ireligiosităței și a ateismului chiar, în asemenea momente critice dele datorința acésta nime și nimica nu-l póte dispensa.

Nu are resultatul cuvenit glasul, care resună din înălțimea amvonului, nu au resultat învĕțăturile și inviațiunile, care preotul le dă credincioșilor la diferite funcțiuni preoțesci, atunci vine datorința preotului în al doilea stadiu, el trebue sĕ ia în ajutoriu comitetul parochial, care e chiemat a da preotului concurs în activitatea lui.

Și după dispozițiunea § 23 punct 13 din statututul organic comitetul parochial e detoriu: *„a priveghia asupra religiosităţii şi moralităţii membrilor parochiali, precum şi pentru desrădăcinarea datinelor stêngace şi a desfrênărei, prin mijlóce morale şi pedepse mai mici bisericesci, şi a cere ajutoriul protopresbiterului, ér la cas de necesitate al episcopului, spre restaurarea religiosităţii şi a moralităţii.*

Are parochul la disposiție § 6 din statutul organic și § 5 din regulamentul congresual dela 1878 pentru parochii. Cu acestea póte disciplina pre parochieni în mod fórte simțitoriu, căci după cum am mai accentuat, sub numirea nepătat nu va subsuma nimenea nici pre un om ireligios, mai puțin pe un ateist.

Sĕ ne arete preoțimea din cele patru protopopiate bănățene eshauriat-au ele vastul teren din statutul organic pentru combaterea ireligiosității și a ateismului, sĕ ne arete l'au eshauriat în parochie, sau dóră în protopopiat, sau dóră chiar la episcopie. Sĕ ne arete, că pentru delăturarea rĕului au luat refugiu la amvon, la învĕțături cu tótă ocasiunea, au recurs la ajutoriul comitetului, la al sinodului parochial, la al protopresbiterului la al episcopului, și că tóte s'au dovedit de insuficiente pentru delăturarea rĕului. In acest cas și noi vom dice, trebue se creăm nóuĕ organe pentru combaterea acestui rĕu, dar nici atunci nu vom forma reuniuni private, ci vom cere sfat dela congresul nostru național-bisericesc, supremul for legislativ în biserica nóstră.

Pănă când preoțimea întrunită în conferență nu ni le va dovedí acestea, noi constatăm un mare rĕu în abaterea lor dela terenul legal bisericesc, și umblarea pe căi rătăcite cu abandonarea celor legale, provĕdute în organismul nostru bisericesc.

Accentuăm încă odată, noi credem că preoțimea nóstră a făcut acel pas greșit în buna credință, că face un lucru bun.

Constatăm și aceea, că abandonarea terenului legal și căutarea după reuniuni private pentru combaterea acelui rĕu a dat ocasiune binevenită unui diariu român, tipărit în Blaj, de a loví din nou în constituțiunea bisericei nóstre, și a atribuí ei rĕul de care preoții din părțile bănățene voesc sĕ se scape prin reuniuni.

Ne vom trage odată séma în punctul acesta și cu colegii dela diariul românesc, despre care am făcut amintire

Revista politică.

Ministrul de finance Wekerle luà în primire în 25 Maiu agendele ministerului de comerciu. La salutarea secretarului de stat Lukács, ministrul amintì, memoria lui Baross, apoi dise, că a primit portofoliul cu óre-care hesitare, dar totuși cu bucuriă, deóre-ce tocmai acest portofoliu este acela, care taie mai mult în ramul portofoliului de finanțe, mai departe, fiindcă este principiu fundamental, că consolidarea situațiunei financiare a Ungariei se póte face nu printr'o politică unilaterală financiară, ci printr'o desvoltare sistematică economică națională; ministrul a cerut sprigin, apoi provocà pe funcționari, ca aceștia sĕ aibă în dênsul încredere sinceră. —

Deocamdată presa monarchiei și opinia publică e îndreptată asupra proiectelor de legi pentru regularea valutei, despre cari am amintit în numĕrul precedent, că s'au presentat camerelor din ambele părți ale monarchiei.

Primele patru proiecte de legi vor fi identice în ambele părți ale monarchiei. Dintre acestea cel dintâiu, care formézà basa întregei regulări, tractézà despre „stabilirea valutei corónei“, care se va introduce în locul florenului. In acest proiect de lege se enunță, că în locul valutei austriace de pănă acum va fi valută de aur, a căreia unime este „coróna“.

Numitul proiect cuprinde disposițiuni asupra formei și a greutății nouĕlor monede. Se vor bate piese de 10 și de 20 coróne. Afară de acésta se vor bate și monede de argint și adecă în valórea unei coróne și a unei jumĕtăți de coróne. Afară de monedele de aur și de argint vor fi și monede de nickel și de bronz. Cele dintâiu vor înlocuí monetele de adi de 10 și de 20 cruceri (pițule, băncuțe, firfirici). Cele din urmă vor vení în locul banilor de aramă de adi. Coróna va fi împărțită în 100 bani. Un ban va fi așa dară o jumĕtate de cruceriu. Din nickel se vor bate bucăți de 10 și de 20 bani. Relațiunea valórei între banii de acuma și corónele viitóre e stabilită astfeliu, ca coróna sĕ aibă valórea unei jumĕtăți de florin.

Convențiunea monetară între ambele state dualiste este cuprinsă în al doilea proiect de lege. Ea stabilesce sistemul de monede și de bani, repețind în fond, ceea ce se dice în primul proiect de lege, și conține disposițiunea, că cele douĕ state participă atât la sarcinile regulării valutei, cât și la comisiunea monedolor de argint, de nickel și de bronz, în raport de 70: 30.

Proiectul de lege al treilea și al patrulea se referă la plata pe viitor în aur a tacselor vamale etc., și la obligămêntul băncei austro-ungare de a da în schimb pentru notele ei în viitor monede de aur.

Al cincilea proiect de lege tractézà despre plata unor datorii de stat, și despre împrumuturile necesare pentru procurarea aurului. Fiă care parlament va avé sĕ îngrijască de suma, care încumbă părții sale.

Se dice, că dl Wekerle are deja o mare parte a aurului trebuincios și de óre-ce va covertí în 4 % mai multe împrumuturi vechi 5 % de o sumă de 400 de milióne, dênsul promite, că economia, ce va resulta din acéstă conversiune va compensa sarcinile noului împrumut, astfel, că pe Ungaria n'ar costa-o nimic înființarea circulațiunei metalice. —

FOIȚA.

Cel mai mare bine din lume

de

Henry Drummond.

I. Cor. cap. 13. v. 1—13.

(traducere din l. germână.)

Glorificarea iubirii.

A iubi deplin însemnézà a trăi deplin, și a iubi etern este a trăi etern. De aceea viéța eternă este împreunată strêns și nedespărțit cu iubirea. Noi am vrea sĕ trăim în veci tot din aceeași causă, din care sperăm ca sĕ ajungem diua de mâne. Și pentru-ce? Ore nu pentru aceea, fiind-că te iubesce cineva, pe care voesci sĕ-l vedi și mâne, sĕ fii împreună cu el și se-l iubesci? Numai acésta este causa, pentru care voim bucuros sĕ remânem în viéță ca sĕ iubim și sĕ fim iubiți. Dacă omul a suferit naufragiu cu tótă iubirea, dacă numai are pe nimenea, cu-i sĕ i-se încrédă, atunci devine sinucigașiu. Pănă când are însĕ amici, cari îl iubesc și pe cari ii iubesce, trăesce bucuros, pentru-că a iubi este a trăi, iubirea este viéță. Și dacă cineva are numai un câne credincios, mai are încă simț pentru viéță, dacă perde însĕ și pe acesta, dacă i-se rupe cel din urmă fir de iubire, atunci numai are pentru el nici un preț și el ridică mâna asupra sa.

Mai departe constă viéța vecinică în aceea, ca sĕ cunóscem pe Dumnedeu, că-ci Dumnedeu este iubirea. Este însuși cuvêntul lui Hs. cuvênt fórte ponderos — cugetați-ve asupra lui — „acésta este viéța vecinică ca se te cunóscă pre tine singur Dumnedeu adevĕrat și carele, ai trimis, pre Is. Hs“. A cunósce pre Dumnedeu este a trăi în veci! Și fiind-că iubirea este, ce este Dumnedeu, ea trebue sĕ fie vecinică. Astfeliu venim érăși la aceea, că iubirea este viéța. Iubirea nu încétă nici odată, și viéța încă nu încétă nici odată, pănă când este însuflețită de iubire.

Acésta este filosofia vieții, care ar vrea Pavel, ca sĕ ne învețe, acésta este causa, pentru-care iubirea este cel mai mare bine din lume, ea este astfeliu fiind-că este statornică „nu încétă nici odată“, fiind-că după natura sa cea mai internă este una cu viéța vecinică. Și viéța acésta vecinică trebue s'o trăim încă acum, ér nu sĕ sperăm ca s'o ajungem, după-ce murim anevoie vom afla-o numai în mórte, dacă nu o am avut-o deja în viéța acésta. Esistă ceva mai trist, decât un om, care se ocupă numai cu sine însuși, a îmbĕtrâni, fără a deveni bogat în iubire și iubire reciprocă? Ce este condamnarea, alt ceva decât a pierde mântuirea, fiind lipsit de iubire și ce alta însemnézà a fi mântuit, decât a iubi? Cine remâne în iubire, remâne în Dumnedeu, și Dumnedeu este întru el, pentru-că Dumnedeu este iubirea.

Incă ultimul cuvênt. Cine voiesce sĕ se asocieze cu mine și sĕ cetéscă al treispredecelea capitul din prima epistolă către Corinteni, în decurs de trei luni odată pe sĕptămână? Eu cunosc pre unul care a făcut-o acésta și el a dat vieții sale cu totului tot alt cuprins. Cine voesce sĕ facă acésta? Este vorba despre cel mai mare bine din lume! Ați puté începe cu aceea, că mai întâiu îl cetiți în fiecare di și mai cu sémă versurile, cari respun cuprinsul iubirei: „Iubirea este îndelung rĕbdătóre și bine făcĕtóre; ea nu caută ale sale; ea nu se întărită; tóte le sufere; tóte le crede, tóte le speră“. Acestea sunt lucruri, cari merită sĕ le luați în viéță, atunci tóte faptele, tóte lucrările vóstre vor fi vecinice. Și acestea lucruri merită într'adevĕr, ca sĕ le oferim ceva din timpul nostru.

Nici un om nu va deveni creștin în somn; a îndeplini condițiunile crescerii se presupune, că întrebuințăm ceva pentru acésta rugăciune, meditare, timp. Orice progres în ori și ce direcțiune corporală sau spirituală, pretinde pregătire și sêrguință. Lăsați ca binele cel mai mare din lume se fie ținta vóstră, coste-ve orice ve va costa; căutați sĕ câscigați acest mare bine! Priviți înapoi în viéță, nu aflați, că mo-

In Germania a produs o impresie fórte rea *cel mai nou fapt de sensaţie al împĕratului Wilhelm II.* Sĕptĕmêna trecută, împĕratul luà parte la o cină comună, ce s'a dat în casina oficerilor de gardă. Acola împĕratul a dat ordin prin telegraf, sĕ 'i se presente imediat grenadirul Lück, care ca sentinelă comise „vitejia" de-a împuşca doi cetăţeni sub cuvênt, că l'ar fi ofensat şi insultat. Nu preste mult Lück s'a şi presentat în casina oficerilor. La păşirea lui în sală, împĕratul se ridicà şi 'l salută printr'o vorbire, în care 'i lăudă zelul şi-şi esprimà speranţa, că regimentul de gendarmi va fi avênd încă mulţi asemeni bărbaţi bravi. Terminêndu-şi vorbirea, împĕratul presentà ostaşului de rĕnd portretul seu provĕḑut cu iscălitura proprie şi apoi îi strênse mâna în mod amicabil. Dar încă n'a fost de ajuns atât. Luni diminéţa, împĕratul trecú în revistă regimentul al 3-lea de grenadiri şi cu asta ocasiune pe Lück îl scóse din rênd înaintea regimentului, îl avansà la gradul de sergent, îi întinse din nou mâna şi-i ḑise: „Inaintea regimentului îţi întind ţie mâna; regimentului îi servesce spre onóre dacă póte numĕra astfeliu de ostaşi bravi". Casul acesta, cum am ḑis, a făcut o impresie neplăcută în Germania. Nationalzeitung" observă în privinţa acésta următórele; „Lück a lucrat în sensul regulamentului şi pentru aceea el nu se póte învinovăţi. Rĕmâne însĕ la judecata fie-căruia ca sĕ afle, ce merit deosebit se cuprinde în aceea, că împuşcăm după nisce fugari, cari turbură ordinea publică O distincţiune ca aceea, ce îi s'a făcut lui Lück, uşor póte avé nesce urmări, cari în cea mai mare mĕsură sĕ pericliteze siguranţa cetăţenilor pe stradele oraşului".

Scirile oficiale anunţă, că împĕratul a făcut-o acésta ca sĕ îmbărbăteze pe soldat, care remase fórte deprimat in urma intêmplărei şi primise mai multe epistole anonime, în cari era ameninţat cu mórtea.

Scirile din Roma anunţă, că crisa italiană e finită. E lucru hotărît, că Gioletti va fi preşedintele viitorului cabinet compus astfel: Gioletti, ministru-preşedinte şi de interne; Brin, ministru de esterne; Ronacci, ministru de justiţiă; Martin, ministru de culte; Ellena, ministru de finance; Pelloux, ministru de rĕsboiu şi Sain-Bon ministru de marină. Cu portofoliul lucrărilor publice, de agricultură şi de comunicaţiune nu s'au luat hotărîri definitive. Programul lui Gioletti e următorul: regularea bancnotelor de stat; reforma bursei şi a contribuţiei bursei; revisuirea legii societăţilor anonime; acoperirea prin împrumuturi a cheltuelilor construirei căilor ferate în valóre anuală pe 30 milióne lire; reforma administraţiei; simplificarea procedurei procesuale şi afacerile şcolare; stabilirea definitivă a cheltuielilor armatei în sumă de 247 milióne lire; coperirea, la casu de lipsă, a deficitului de 20 milióne prin contribuţii aruncate asupre claselor mai cu stare. Mai departe guvernul se va alipi la tóte drepturile statului faţă cu biserica şi Curia şi va implini cu fidelitate datorinţele ce-i impune tripla alianţă.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a XI-a la 22 Aprile (4 Maiu) 1892

Şedinţa se deschide la 4 óre p. m. Se cetesce raportul şedinţei X dela 21 Aprile a c. şi se autentică

Se presentéză:

1. Raportul consistoriului din 21 Aprile a. c Nr. 3002/scol. prin care se recomândă pentru întroducere ca manual în scólele nóstre opul: Curs de aritmetică pentru scólele poporale, de Arseniu Vlaicu.

2. Raportul consistorial din 21 Aprile a. c. Nr. 3090/scol. cu care se recomândă pentru întroducere ca manual în scólele nóstre opul: Geografia pentru scólele medii de D. Făgărăşianu şi Andreiu Bârseanu, — Se dau comisiunei scolare.

La ordinea ḑilei urméză continuarea desbaterei asupra regulamentului seminarial. In firul desbaterei se votéză §. §. dela 70 până la fine 80.

Intreg Regulamentul votat astfeliu se aclude la protocolul sub litera O.

Fiind timpul inaintat şi anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 9 óre cu rapórtele comisiunilor la ordinea ḑilei, şedinţa se încheie la órele 7 $^1/_4$.

Şedinţa a XII-a, ţinută la 22 Aprile, (4 Maiu) 1892.

Şedinţa se deschide la 9 óre a. m. se cetesce protocolul şedinţei XI şi se autentică

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea organisătóre.

Raportor deputatul Parteniu Cosma. In urma conclusului sinodal Nr. 74 din şedinţa a V-a sesiunei presente, luând comisiunea la revisuire „regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archidiecesan al bisericei gr. orientale române din Transilvania şi întregindu-l cu conclusele esistente deja ca părţi întregitóre ale aceluia şi anume: cu conclusul Nr. 166 din 1881 relativ la protestele contra alegerei de deputat, apoi cu conclusul Nr. 152 din 1891 privitor la diurnele şi spesele de călătorie ale deputaţilor sinodali şi în fine cu conclusul Nr. 73 din a. c. relativ la rugările inaintate pe cale telegrafică la sinod, — află, că regulamentul după o esperienţă de 13 ani are necesitate şi de modificări, pe cari redactate în mod sistematic la respectivii §§-i le presentă ca un întreg organic.

Luându-se regulamentul în desbatere specială. — Se votéză din § în §., şi astfel votat întreg regulamentul se aclude la protocol sub litera P.

In necs cu dispoziţiunile §-lui 30 al acestui regulament, la propunerea comisiunei organisătóre se ia următoriul

Conclus normativ:

1. Consistoriul archidiecesan în şedinţa plenară, care se va ţiné cel mult în 30 de ḑile după primirea actelor sinodale, ia la cunoscinţă conclusele cuprinse în protocólele sinodale şi dispune esecutarea lor.

2. Regulamentele şi conclusele normative, cel mult în restimp de 45 de ḑile dela încheierea sesiunei sinodale sĕ se publice în organul de publicitate al archidiecesei.

3. Puterea obligătóre a concluselor sinodale se începe:

a) pentru consistoriul archidiecesan în ḑiua publicărei acelora în şedinţa sa plenară;

b) pentru ceialalţi credincioşi ai bisericei nóstre: regulamentele şi conclusele normative întră în viaţă în ḑiua indicată într'ênsele, ér lipsind acésta la dóuĕ luni după încheierea sesiunei sinodale, — ér conclusele cari privesc pe particulari în ḑiua intimării lor la mânile celor interesaţi.

4. La începutul fie cărui period sinodal, deodată cu convocarea la prima sesiune i-se trimite deputatului şi un esemplariu din regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archidiecesan.

Acest conclus întră în viaţă numai decât

Relativ la raportul consist. dto 22 Febr. a. c. Nr. 624 Epitr. în carele se notifică, că asesorului consist. Moise Lazar la statorirea tacselor pentru fondulde pensiuni nu i s'au computat anii de serviciu preste cei 10 ani normali din motiv, că a intrelăsat a-şi înainta la consistoriu cererea în terminul normat în §. 29 din statut, dar că pe basa justificărei făcute, că anume întârḑierea s'a făcut în urma unui morb, de care acel asesor a fost cuprins la 30 Decembre 1891 consistoriul în şedinţa din 22 Februariu a. c. a încuviinţat cererea, pentru care conclus, fiind-că invólvă abatere dela §. 29 al stat. fond. de pensiuni consistoriul cere aprobarea sinodului. — In conformitate cu propunerea comisiunei se ia conclusul: Considerând, că § 29 al statutului fondului de pensiuni dispune imperativ, că insinuările pentru rescumpĕrarea anilor de serviciu prestat preste 10, care este numai facultativă, sĕ se înainteze la consistoriul archidiecesan cel mult până la finea anului 1891, ér cuvintele „insinuările făcute după acest termin nu se vor considera" eschid ori ce scusă ulterióră, conclusul consistorial ca unul, care nu e conform cu legea esistentă şi carele ar crea un precedent periculos pentru fondul de pensiuni, nu se apróbă.

Aceeaşi comisiune prin raportorul Gerasim Candrea, relativ la raportul consistorial din şedinţa plenară dela 16 Martiu a. c. Nr. 5940/891 Plen. referitoriu la zidirea noului seminariu, a procurărei planului şi preliminariului de spese a avant planului ce s'a procurat şi şi remunat cu 300 fl. a condiţiunilor de concurs propune:

Sinodul adoptând condiţiunile de concurs statorite în şedinţa din 16 Martiu a. c. Nr. 5940/1891 pentru procurarea planurilor şi preliminariilor de spese la zidirea noului seminariu pe teritoriul grădinei de sub Nr. casei 21 situate în strada Schevis şi încuviinţând a se decerne în scopul procurărei altora 3 premii a 1000 fl. 600 fl. şi 400 fl. îndrumă consistoriul archidiecesan a escrie concursul şi censurând planurile cu aplicarea unui juriu constituit din esperţi a se dechiara pentru cel mai corespunḑĕtoriu, mai departe sĕ indrumă, ca pe basa preliminariului de spese ce se va adopta, sĕ facă propuneri în privinţa modalităţii acuirărei şi depurărei speselor necesari la clădire şi despre aceste sĕ raporteze la sesiunea procsimă sinodală.

2. Erogatele de 300 fl. date ca remuneraţiune unuia dintre esperţii consultaţi pentru lucrările şi serviciile sale fiind justificate pentru acele se dă consistoriului archidiecesan îndemnisarea cerută.

Pentru a se atrage la concurenţă artisti specialisti de valóre, cu privire la acel punct din condiţiuni, care contempléză escrierea de premii, deputatul Valeriu Bologa face propunerea:

Cu privire la premii sĕ se ia o sumă de 4000 fl. anume premiul I. se fie de 2000 fl. al doilea de 1000 fl. al treilea de 500 fl. şi cu restul de 500 fl. sĕ se acopere spesele cu esaminarea planurilor, şi cu inseratele trebuincióse.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului Valeriu Bologa, acea cade, şi se primesc cele ale comisiunei, enunciându se ca conclus propunerea făcută de comisiune.

Acelaşi raportor cu privire la propunerea deputatului Daniil David, presentată în şedinţa X Nr. 105 referitóre la arondarea protopresbiteratelor propune şi sinodul ia conclusul:

Propunerea se transpune V. consistoriu archidiecesan sĕ raporteze în sesiunea procsimă a sinodului, dacă e oportun şi de lipsă sĕ se facă modificări în arondarea protopresbiteratelor.

La ordinea ḑilei comisiunea bisericéscă. Raportor Daniil David.

Asupra raportului consistoriului archidiecesan dto 24 August 1891 Nr. 5216 B: referitoriu la primirea a 2 tineri cu pregătire de 6 clase civile în secţiunea teologică a seminariului ar-archidiecesan la propunerea comisiunei: — sinodul apróbă ca mĕsură estraordinară, primirea celor 2

---

mentele, în cari într'adevĕr aţi trăit sunt acelea în cari aţi lucrat în spiritul iubirei?

Dacă ve cugetaţi asupra trecutului, preste tóte bucuriiile trecĕtóre strălucesc órele acelea, în care aţi arĕtat neobservaţi altora iubire, au fost póte lucruri mici şi neinsemnate, abia vrednice de amintire, dară ele au devenit o parte din fiinţa nóstră eternă. Eu am vĕḑut aprópe tóte lucrurile mari şi frumóse care le-a creat Dumneḑeu, am luat parte aprópe la tóte bucuriile, care le-a hotărit El omului; dar dacă privesc înapoi, îmi remân din anii trecuţi în vecinicie numai patru sau cinci sperinţe scurte, în care iubirea lui Dumneḑeu s'a reflectat în puţinul ce am putut face în slăbiciunea mea ici şi cólea din iubire cătră El, şi acésta numai trăesce mai mult decât tóte cele pămêntesci. Tóte celelalte lucruri din viéţă sunt trecĕtóre. Tóte celelalte au numai la aparenţă preţ. Numai ce produce iubirea, numai lucrurile despre cari nu scie nimenea, cari numai lui Dumneḑeu ii sunt cunoscute, numai acelea remân.

Evangelistul Mateiu ne înfăţişéză în evangelia sa tabloul judecăţii celei din urmă, ne arată cum şade Domnul pe scaunul mărirei sale şi deosebesce oile de capre; şi ceea ce judecă aici pre om nu este: Ce ai creḑut, ci este: ce ai iubit? Sentinţa din urmă asupra crescinismului nostru nu se îndréptă după evlavie, ci după iubire. Da nu evlavia nóstră se va pune în ḑiua aceea în cumpăna dreptăţii, ci iubirea nóstră! Nu va fi vorbă despre aceea, ce am făcut, ce am îndeplinit, ce am creḑut, ci mi-se pune întrebarea: Cum ai implinit deosebitele lucrări mici ale milosteniei, cari ḑilnic stăteau înaintea uşei tale? Pĕcatele faptice nici nu se vor amintí la judecata aceea înfricoşată, ci aceea ce intrelăsăm de a face, pĕcatele omiterii sunt acusatorii noştri.

Trebue sĕ fie aşa, pentru-că a trăi în lipsă de iubire însĕmnéză a nega spiritul lui Hs., şi acésta este o dovadă, că el a fost strĕin pentru noi, că el pentru noi înzădar a trăit; însemnéḑă, că în tótă cugetarea nóstră n'a fost nici un cuget desceptat de El, în tótă viéţa nóstră n'a fost nici o faptă, nici o lucrare împlinită din iubire cătră El, însemnéḑă, că noi nu iam fost nici odată destul de aprópe, pentru-ca se putem fi cuprinşi de puterea încălḑitóre a îndurării sale, carea a mântuit lumea, însemnéză:

Pentru mine numai în lume am trăit,
Pentru-a mea persónă numai m'am gêndit,
Mie mi-a fost deşartă marea lui iubire
Si cea de pe cruce a-lui Iisus jertfire.

Este fiul omului, înaintea cărui se vor aduna popórele lumei, în presenţa omenimei întregi vom fi judecaţi.

Numai procedura însa-şi, numai singură privirea va judeca pe fiesce-care în cunoscinţa sa. Aceia cărora, le-am făcut bine, vor fi de faţă sau sĕracii cei mulţi şi cei suferinḑi pelângă cari am trecut fără nici o compătimire. Nu este trebuinţă de alţi martori, nu e lipsă de alte acuse decât de lipsa de iubire. Sĕ nu rătăciţi cuvintele, pe cari le vom auḑi noi odată cu toţii, nu vor tracta despre lucruri teologice, ci despre viéţa ḑilnică, nu despre comunitate de biserici şi despre sfinţi, ci despre flămênḑi şi fără ajutóre, nu despre confesiuni de credinţă şi despre sistemele unei doctrine, ci despre scut, şi lipsă de haine, nu despre biblie şi cărţi de rugăciuni, ci despre păhare cu apă rece date în numele lui Iisus. Mulţămită lui Dumneḑeu, că crestinătatea timpului nostru a început a se ocupa mai mult de lipsa lumei. Ajutaţi şi voi cu părticica vóstră. Mulţămită lui Dumneḑeu, că ni-a rĕsărit şi nóuĕ lumină ce este adevĕratul serviciu dumneḑeesc, ce este Dumneḑeu, cine este Hs. şi unde este Hs.? Cine a săturat pre cei flămênḑi, cine a îmbrăcat pe cei goli, a cercetat pre cei bolnavi, şi unde este Hs.? unde? „Cine primesce un copil ca acesta în numele meu, acela pe mine me primesce". Şi ce sunt crescinii? „Cine iubesce, este născut din Dumneḑeu". Acela este creştin.

—*F.*—

tineri în secţiunea teologică a seminariului, ér cât pentru viitoriu consistoriul sě se ţină de regulamentul seminarial votat în sesiunea presentă.

Acelaşi raportor referéză asupra raportului consistorial dto 16 Septembre 1891 Nr. 5619 Plen. referitoriu la scóterea bisericei grecesci din Braşov de sub iurisdicţiunea ierarchiei nóstre şi punerea ei sub ierarchia sêrbéscă a episcopiei din Buda. — La propunerea comisiunei se enunţă următoriul conclus: Actele se restitue consistoriului spre a presenta la sesiunea procsimă un raport, în care se fie desfăşurat întreg istoricul afacerei, şi sě facă propuneri în meritul ei.

Asupra raportului consist. archidiecesan din 18 Iuniu 1891 Nr. 2905 B. prin care promovéză rugarea comitetului parochial din Braşov cetate pentru intreprinderea unei colecte în scopul zidirei unei biserici în Braşov cetate, în conformitate cu propunerea comisiunei se ia următoriul conclus:

Nefiind încă cestiunea bisericei din Braşov cetate lămurită, dar şi altcum nefiind timpul favorabil pentru colecte, cererea acum nu se încuviinţéză.

Urméză la ordinea ḑilei comisiunea scolară.

Raportorul deputatul Teodor Herman referéză asupra rapórtelor consistoriului archidiecesan din 21 Aprile a. c. Nr. 3002 şi 3090 Scol. relative la întroducerea manualelor în scólele nóstre „Curs practic de aritmetică“ de Arseniu Vlaicu şi „Geografia pentru scólele medii“ de D. Făgărăşan şi în conformitate cu propunerea comisiunei se ia conclusul:

Manualele „Curs practic de aritmetică“ de Vlaicu şi „Geografia pentru scólele medii“ de D. Făgărăşan şi A. Bârsan se ạdmite pentru întrebuinţare în scólele nóstre din archidiecesă.

Acelaşi raportor referéză asupra raportului consistoriului archidiecesan dela 26 Martiu a. c. Nr. 2585 Scol. în obiectul sistemisărei postului de instructor pentru lucrul de mână în seminariul archidiecesan

Cestiunea acésta e resolvită prin regulamentul seminarial votat în sesiunea acésta.

La ordinea ḑilei comisiunea financiară.

Raportorul acesteia deputatul Dr. V. Preda, referéză asupra propunerei presidiului de a se vota actualului espeditor Ioan Mihu un adaos personal de 100 fl. la salariul seu

In conformitate cu propunerea comisiunei sinodul ia conclusul: — espeditoriului consistorial presbiterului Ioan Mihu i se votéză începênd cu 1 Ianuariu 1893 un adaos personal de 100 fl. pe an, care sumă se va induce în bugetul anului viitoriu.

Anunţându-se şedinţa procsimă pe aḑi la 4 óre p. m şi punêndu-se la ordinea ḑilei alegerea asesorilor consistoriali în locurile devenite vacante precum şi rapórtele comisiunilor, şedinţa se închee la 1 óră p. m.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 3/15 Maiu 1892. Onorată redacţiune! Puţin modestul corespondent pseudonim „Eremitul din Carpaţi“ în Nr. 46 al „Telegrafului Român“ polemisând cu profesorul Dr. Pavel Oprişa în modul şi tonul caracteristic al d-sale, face alusiunea maliţiósă la un anumit stipendist consistorial, care „bate şi acum trotoariul“ din Brad, voind prin acésta a denunţa pre acel stipendist autorităţilor sale competente.

După ce stipendistul din cestiune — subscrisul — a absentat de la studii nu fără cunoscinţa autorităţilor competente [1] după ce a dóua ḑi dela sorirea sa în Brad acel stipendist, prevenind raportul comitetului gimn. şi cel al direcţiunei gimnasiale, a notificat Venerabilului Consistoriu şi în scris absentarea sa din Pesta, nu „ca sě bată trotoariul“, ci ca sě substitue pe profesorul Dr. Oprişa, ceea ce a şi făcut până la darea feriiler Stelor Pasci; [2] şi în fine, după ce tot acel stipendist în 13/25 Aprile a notificat şi ḑilele reîntórcerei sale la Pesta, în cât privesce pasagiul corespondinţei referitoriu la dênsul s'ar putea trece preste el la ordinea ḑilei, considerându-l ca pe un bastard fără părinţi cuminţi [3]. Este însě în acel pasagiu o apucătură rafinată, carea trebue redusă la adevěrata ei valóre. Anume construcţiunea: „Dta ai abusat de interesele vitali (e) *a* (ale) unui institut, têmp de 4 luni . . .!

Ai abusat de un stipendist al consistoriului, trimiţêndu-l în Brad ca sě bată şi acum trotoariul!“ o stiliséză „Eremitul“ aşa în cât fie-cine este în dreptăţit a trage conclusiunea, că eu — stipendistul — am petrecut în Brad 4 luni, şi în special autorităţilor competente me presentéză prin acésta maliţiósă stilisare ca pe unul, carele:

1. l ea indus în eróre prin comunicarea unor date false atât în ce privesce sosirea în Brad, cât şi reîntórcerea la Pesta;

2. am absentat de la prelegerile universitare nu pentru ca sě fac un serviciu gimnasiului din Brad şi unui prieten al meu, ci ca sě umblu hai-, mana bătênd trotoariul.

In faţa acestei mistificări demne de „Eremitul“ ve rog sě binevoiţi a da loc în colónele „Telegrafului Român“ declaraţiunilor următóre:

1. Nu am petrecut în Brad patru luni, ci numai 6 sěptěmâni, din cari dóuě au coincis cu feriile universitare, şi în têmpul acesta nu am bătut trotoariul, ci am substituit pe profesorul Dr. Oprişa. „Eremitul“ putea avé cunoscinţă despre acésta, dacă nu direct, de sigur indirect de la vre-un cocle (orb de un ochiu), sau se póte convinge ulterior de la direcţiunea gimnasială.

2. Este reavoinţă a susţinea, că profesorul Dr. Oprişa „a abusat de interesele vitali a unui institut“ atunci, când el cu concediu s'a depărtat de la postul seu, pentru a'şi face esamenele prescrise. Din contră sunt convins, că dênsul prin trimiterea unui substituit pe spesele sale a ávut în vedere uşurarea sarcinei colegilor sei şi mersul regulat al instrucţiunei [4].

De altcum dacă va fi abusat autorităţile competente îl vor trage la respundere, şi nici decum „Eremitul“.

3.) Nu stau sub papucul nimerui, ca sě pótă cineva abusa de mine şi nu a putut abusa nici Dr. Oprişa, deórece eu de bună voie i-am oferit sprijinul posibil pe cât îmi va permite timpul [5].

In interesul adevěrului mistificat de „Eremitul din Carpaţi“ am creḑut cu cale a face aceste declaraţiuni, asigurând de altcum pe stimabilul „Eremit“, că în cât privesce împlinirea datorinţelor mele de stipendist nu sunt avisat la sfaturile d-sale. Ii mulţumesc pentru ele, şi dacă îmi permite, me revangez, făcêndu-l atent la agitaţiunea generală, ce domnesce în Zarand contra persónei uriciófe ascunse sub masca „Eremitului“, precum şi la împregiurarea, că deşi se dă de „Eremit“ totuşi nu trăesce în codrii Carpaţilor, ci în societate românéscă, faţă de carea ar trebuí sě nutréscă şi iubire, nu numai ură şi desbinare.

Cu distinsă stimă

Aureliu Trif,
candidat de profesor [6].

Varietăţi.

* Procesul de despărţire ierachică a românilor şi sêrbilor din Mehala s'a finit cu sentinţa inaltei curiei reg. adusă Joi în 11 Maiu a. c. şi anume s'a judecat, că biserica şi şcóla şi $^1/_2$ din sensiunile preoţesci le capětă sêrbii, însě sunt îndetoraţi a plăti românilor în 5 ani 23 000 fl. ca desdaunare precum şi a da românilor $^1/_2$ din sensiunile preoţesci adecă 1 $^1/_2$ de sesiune.

* († G. Klapka.) Generalul de honveḑi George Klapka, vestit în revoluţia din 1848, a murit în 17 Maiu în urma unui atac de apoplecsie.

* (Felicitare dlui Bariţ.) Academia română, scrie „Timpul“, adreséză bătrânului publicist şi istoric G. Bariţ, cu ocasiunea aniversării sale a 80-a o fórte frumósă şi cu drept lăudătóre adresă de felicitare. Acéstă adresă va fi adusă la Sibiiu de o delegaţiune a Academiei.

*(Regularea vacanţei judecătoresci.) In şedinţa de Vineri 13 c. a camerei deputaţilor, ministrul de justiţie a presentat un proiect de lege despre intregirea art. de lege XXX din 1887 privitor la noua regulare a vacânţei judecătoresci, al căruí cuprins este următorul: §. 1. Disposiţiile art. de legn XXX din 1887 se întregesc prin următórele 1. La tablele regesci în decursul vacanţei judecătóresci sunt a se resolva întrucât acésta e posibil pe lângă resolvarea obiectelor feriale enumerat în §§ 4 şi 5art. de lege XXX din1887, şi obiecte neferiale. 2. Dela acestea obiecte neferiale afacerile civile, de ereditate, comerciale, cambiale, de concurs, urbariale şi de dreptul montanistic, la cererea adresată de către una din părţile interesate presidentului tablei reg. sunt a se amîna până după vacanţă. §. 2. Cu executarea acestei legi se însărcinéḑă ministrul de justiţie.

* Patima jocului de cărţi cresce traptat în Francia, luându-se ca normă de judecată crescecerea numěrului cluburilor de cartofori.

La 1890, erau 4649 cluburi. Anul trecut au fost 4822.

Parisul stă în acéstă privinţă în capul civilisaţiei, ar ḑice ori şi cine.

E o greşală. Departamentul, care are mai mulţi jucători e Maine et Loire.

Numai suma cotizaţiilor membrilor acestori cercuri, în Franţa, se ridică la 4,572.000 franci.

* (O înmormêntare pe bicicletă.) Se fac nunţi şi botezuri pe velocipede şi nu mai lipsia de cât înmormêntare. S'a făcut însě şi scésta la Baltimore, cu o pompă deosebită.

Un locuitor notabil, biciclist fórte fervent, esprimase dorinţa sa din urmă ca se i se facă o înmormêntare de liber-cugetător al pedalei, adecă esclusiv velocipedică. Moştenitorii i-au îndeplint cu pietate ultima sa voinţă.

Cosciugul era pus pe un triciclu, îmbrăcat în negru şi precedat de un grup numeros, pe bicicluri, cântând din trompete, cu o justeţe perfectă, un marş funebru. Cei opt copii ai mortului, cinci fete şi trei băeţi, veniau în urmă, în tandem.

Cortegiul întreg era alcătuit din mai bine de două sute de bicicluri.

Mulţămită publică.

Onorabila „Reuniune română de cântări din Sibiiu“, a binevoit a dărui pe séma „reuniunei sodalilor români“ următórele musicalii (coruri micste):

	Titlul	Autorul.	P.	S.	A.	T.	B.
1.	„Vals„	Iosif Gyra	1	15	12	11	17
2.	„Valsul uitărei“,	G. Scheletti	1	15	10	11	14
3.	„Hora Plevnei“	Gr. Vêntura	1	17	14	15	19
4.	„Acorduri amoróse“	K. Frühling	1	21	13	17	22
5.	„Vênătorii“,	G. Scheletti	1	16	12	11	16
6.	„Barcarola veneţiană“	Is. Vorob.	—	14	10	12	15
7.	„Marşul independ.“	Ed. Neudörfler	—	19	11	15	17
8.	„Cântecul gint. lat“.	Marchetti	1	16	10	12	14
9.	„Reintórcerea victor.“	H. Bianchi	1	8	8	9	10
10.	„Mandolinata“	E. Paladilhe	1	14	9	14	15
11.	„La o tiněră fată“	A. Flechten-	2	19	12	14	19
12.	„Cântec ostăşesc“	macter					
13.	„Gondoletta“	„	1	19	22	14	19
14.	„Tata Moşu“	„	1	20	27	15	19
15.	„Hora lucrătorilor“	„	1	13	10	13	14
16.	„Stelele“	„	1	13	10	13	14
17.	„Dimiminéţa“	Leopold Lez	10	16	11	15	19
18.	„Codrul este templul sânt“	„ şi					
19.	„Cântec de primăv.“	G. Porumbescu	1	12	9	13	13
		Suma	15	267	219	224	276

Subscrisul comitet îşi ţine de cea mai plăcută a sa datorinţă a aduce onoratei reuniuni şi pe calea acésta ferbintea sa mulţămită în numele „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“.

Din şedinţa comitetului ţinută la Sibiiu în 28 Aprile (10 Maiu) 1892.

N. Cristea m. p.,
preş.

T. Simtion m. p.,
notariu.

Comitetul „Reuniunei sodalilor români“ din Sibiiu îşi ţine de plăcută datorinţă a aduce pe calea acésta cea mai ferbinte mulţămită dlui Vasilie Suciu, paroch gr. cat. în Şeica mică, pentru următórele opuri, cari le-a donat pe séma bibliotecei „Reuniunei sodalilor români“:

1. „*A tudomány összhangzásban a kinyilatkoztatással*“. Irta: Wiseman Miklós, bibornok.

2. „*Szerbek és Bolgárok története*“. Irta: Hilferding A.

3. „*A legujjab kor története 1815—1885*“ I és II. kötet; irta: Szabó Ferencz.

4. „*A görög királyság története visszapillantással a korábbi történetre*“. Irta: Dr. Schmeidler W. F. Károly.

5. „*Az orosz birodalom torténete*“. *11 és 111 kötet*; Irta: Dr. Lázár Gyula.

6. „*Az oláh nyelv és nemzet megalakulása*“. Irta Dr. Réthy László.

7. *Szerbia és törökország a tizenkilenczedik században*“. Irta: Ranke Lipot.

8. „*Szkanderbég története vagy törőkök és keresztények a* XV *században*“. Irta Paganel Kamille.

9. „*A török birodalom története*“. Irta: Dr. Lázár Gyula.

10. „*A bolgárok története*“. Irta: Irecek Konst. Iozsef.

11. „*Europa története a franczia forradalom kezdetétől a bécsi congressusig*“. *(1789—1815)* Irta; Szabó Ferencz.

Esprimându-şi prin acésta comitetul de nou adênca sa mulţămită, marinimosului donator, doresce ca acest fapt sě fie imitat cât se póte de mult de binevoitorii meseriaşilor români.

Sibiiu, din şedinţa comitetului reuniunei sodalilor români din Sibiiu, ţinută în 28 Aprile (10 Maiu 1892).

N. Cristea,
preşedinte.

T. Simtion,
notariu.

Loterie.

Mercuri, în 18 Maiu 1892.

Sibiiu: 3 60 42 72 69

---

[1] După cunoscinţa nóstră contra ordinilor acelei autorităţi. Red.

[2] Tot contra ordinului autorităţii bisericesci. Red.

[3] Eşti tocmai candidat pentru profesură. Red.

[4] Nu aşa se reguléză substituţiunile, deóre-ce autoritatea bisericéscă nu póte fi indiferentă cine şi cum suplinesce pre profesori în absenţă. Red.

[5] Puteai face aşa ceva ca stipendist? Red.

[6] Da! da! candidat, candidat! Red.

Nr. 316 [70] 1—3

Concurs repețit.

Deórece în urma concursului publicat în Nrii 4, 5 și 8 a „Telegrafului Român“ a. c. nu s'a insinuat nici un concurente la postul de paroch in parochia Mucundorf prin acésta se publică in sensul Veneratului ordin consistorial ddto 3 Martie a. c. Nr. 1419 B concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca în vre-o Dumenecă sau sĕrbătore sĕ se presenteḑe in parochiă la sânta biserică, și ca concursul înstruit în sensul legilor din vigóre sĕ-l astérnă sub-semnatului oficiu până la terminul susindicat, dela care se pot primi informațiuni detaiate despre starea parochiei și a emolumentelor ei.

Sighișóra, 12 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighíșórei
în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dumitriu Moldovan.
adm. protopresbiter.

Nr. 333. [71] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna Chirper, tractul protopresbiteral al Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sistemisate prin sinodul parochial, asigură fiitoriului paroch un venit anual în suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat, îndatorându-se totodată, ca amĕsurat dispositiunilor § 17 din regulamentul pentru parochii, sĕ se presenteze în biserică spre a cânta și cuvênta poporului.

Informațiuni mai detaiate cu privire la acésta parochie sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 20 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita
în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—	Stana	2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriș	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadișul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5?	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8. –	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.1?	8.15	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34							
—	—	4.42	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	5.03	3.34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.5?	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneș		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernești

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu p1		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50. Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Maiu, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Maiu 1892.

După cum ne anunţă ḑiarele din capitală parlamentul nostru a trecut preste bugetul ministrului de esterne, preste cel al ministrului de agricultură, preste cel al ministrului de justiţie, şi acuma vine la rênd cel mai de importanţă, budgetul presentat de ministrul de culte şi instrucţiune publică

Delicaţi, şi preste tótă aşteptarea prevenitori au fost deputaţii cu ministrul de justiţie, al cărui buget în desbaterea generală a trecut prin parlament în o singură şedinţă, aşa, că abia unul doi şi-au ridicat cuvêntul spre a indigita lan eajunsurile, cari le avem noi la închisori, parte cu tractarea neomenósă a prinsonerilor, parte cu numĕrul nesuficient al temniţelor, cari vor trebuí înmulţite. Tot la acest resort s'a mai amintit ca neajuns împregiurarea, că la distribuirea distincţiunilor nu se consideră după vredinicie corpul amploiaţilor dela justiţie. Asupra acestora s'a atras atenţiunea domnului ministru de justiţie, şi el a promis, că va afla căi şi mijlóce, ca în punctele amintite sĕ introducă îmbunătăţiri.

Acuma ni se pune in vedere o nóuă viéţă în desbaterile parlamentare. Oposiţiunea va eşi din amorţéla, în care a căḑut. Budgetul ministrului de culte presentéză politica guvernului nostru in părţile ei pentru oposiţie luminóse, pline de planuri mărete pentru viitoriu, totodată el presentéḑă a părţile umbróse, cu cari oposiţiunea nu póte fi mulţămită.

Şi pe noi mai de aprope ne privesce resortul ministului de culte şi instrucţiune publică, de aceea detorinţa de publicisti de a urmări cu atenţiune desbaterile şi de a refera despre cuprinsul lor pentru orientarea publicului nostru, ni o vom implini şi de astădată,

Facem inceputul cu cele ce ni s'au comuuicat până acuma despe ţinuta clubului din partidul guvernamental.

Ministrul de culte şi instrucţiune publică a ţinut de cuviinţă, ca încă la început sĕ marcheze ţinuta guvernului în cestiunea, care de doi ani de ḑile ţine cercuri întregi în cea mai febrilă agitaţiune, şi care nici în urma schimbărei personale în scaunul primaţial în sinul bisericei romano catolice, nu a ajuns la o resolvire dorită de guvern, anume în cestiunea matriculelor la copiii din căsătoriile micste.

Basat pe articolul de lege 53 din anul 1868, în sensul căreia până la etatea de 8 ani copiii din secsul bărbătesc în căsătoriile micste se ţin de confesiunea tatei, cei de cel femeesc de cea a mamei, ministrul prin cunoscuta sa ordonaţiune din Februariu, a aplicat vigórea legei faţă cu acei preoţi, cari despre copiii născuţi din asemenea căsătorii după botez nu vor estrada estrascle matrimoniale preoţilor, la a căror confesiune copilul aparţine după lege.

Contra acestei ordinaţiuni a ridicat sgomotos protest biserica romano-catolică, şi cu deosebire preoţimea inferióră a inscenat asemenea demonstraţiuni, cari în un stat de drept faţă cu o lege positivă, sancţionată de monarch, nu-i este permis nimĕrui sĕ insceneze.

In casul concret guvernul nu a tras din ordinaţiunea sa, nu din demonstraţiunile sgomotóse consecuenţele pre cari póte le pretinde sfinţenia legei, prin ce a vătămat atât simţul de stimă şi loialitate faţă cu inviolabilitatea legilor sancţionate al celor mai mulţi cetăţeni, cât şi reciprocitatea, care trebue sĕ fie considerată la guvern faţă cu tóte confesiunile din ţeră.

Din ţinuta acésta a guvernului a luat naştere agitaţiunea observată în cercurile oposiţionale, cari vĕd umilită autoritatea statului înaintea bisericei romano-catolice, şi cari nu fără cuvênt ḑic, ca ordinaţiunea sau se fie dusă în deplinire, sau revocată.

In declaraţiunile sale ministrul nu ne pune în vedere nici una nici alta, ci o nóuĕ lege, prin care purtarea matriculelor o va pune în mâna organelor statului.

Vom vedé cum se va desvolta lucrul.

Revista politică.

Proiectele de lege asupra valutei se vor lua în desbatere în comisiunea financiară, numai după ce se va cunósce resultatul lucrărei comisiunei austriace corespunḑĕtóre. Consultările deputaţilor ungari se fac numai paralel cu cele ale deputaţilor austriaci. De óre-ce între partidele austriace s'au ivit mari diferenţe, cari pot periclita tótă întreprinderea, se vor amêna discusiunile póte până pe sesiunea de tómnă. Tótă afacerea depinde aşa dară dela atitudinea parlamentului austriac. De aceea camera ungară va continua cu desbaterile bugetare. La locul prim e bugetul minitrului de culte, care promite a da ansă la discusiuni importante.

Conferenţa partidei guvernamentale a primit bugetul ministeriului cultelor şi instrucţiunei publice. Ministrul Csáky declară, că cât mai curênd va presenta un proiect de lege privitor la introducerea matriculelor civile pentru copiii, ce se nasc din căsĕtoriile micste. Ce privesce legea dela 1868, nu este aplecat a lua iniţiativa pentru modificarea ei. La întrebarea deputatului Chorin referitor la religiunea israelită, ministrul declară, că se va ocupa cu acéstă grea cestiune. Ministrul de justiţie ḑise, că ar fi bine sĕ se lase cestiunea jidovéscă în mâna guvernului. Ce privesce însĕ cestiunea căsătoriei, guvernul doresce a se crea un codice matrimonial unitar, şi ca deosebirea confesiunei, sĕ nu mai formeze impediment, ér jurisdicţiunea sĕ fie eserciată esclusiv numai de către stat. — Guvernul şi partida liberală doresc deplina egală îndreptăţire a concetăţenilor jidovi.

In Grecia s'au început la 3/15 Maiu alegerile pentru cameră. Scirile telegrafice sosite din Atena spun, că partida lui Tricupis a raportat o învingere strălucită. Dintre 40 de alegeri, câte sunt cunoscute, 38 de mandate le-au câştigat aderenţii lui Tricupis. Mulţi dintre ministrii actuali au căḑut la alegeri şi aprópe toţi alegĕtorii din Atena au votat pentru partisanii lui Tricupis. Din Serbia 286 de greci au mers în patria lor, ca sĕ voteze pentru Tricupis; asemenea 500 greci, cari locuesc în România. In urma acésta actualul cabinet grecesc e cuprins de mari griji, vĕḑêndu-se în faţa unei căderi aprópe sigure.

Comitele Greppi, fost ambasador al Italiei la Petersburg, înlăturat în mod brusc acum câtva timp de dl Crispi, a avut ocasiunea sĕ se pronunţe asupra crisei ministeriale din Roma.

Marchisul di Rudini, a ḑis comitele Greppi, era neapărat însufleţit de intenţiuni bune; entusiasmul pentru tripla alianţă e mai puţin mare, decât se crede. Fostul preşedinte al consiliului a preînoit tractatul întreitei alianţe pentru motive, pe cari nu le cunosc; nu mai am însĕ nici o îndoială, că întreita alianţă nu mai este ce a fost până acum; Rudini i-a scos, pe cât i a stat prin putinţă, caracterul seu agresiv, provocator, cu care fusese învestită, mulţămită dlui Crispi.

Opiniunea publică pare aḑi cu desăvêrşire ostilă întórcerei acestei politice de provocare, căreia îi atribue crisa bugetară, şi parlementul nostru, răsturnênd cabinetul di Rudini, care se vedea nevoit sĕ céră credite nóuă, a ţinut socotélă de starea spiritelor. E de netăgăduit, că votul camerei a fost o manifestare indirectă în contra triplei alianţe. Fără îndoială, că, dacă marchisul di Rudini ar fi putut presenta un proiect privitor la reducerea bugetului ministeriului de rĕsboiu, o majoritate destul de compactă s'ar fi format în jurul seu. Ţara nu mai vo-

---

FOIŢA.

Jucătóre de cărţi.

(După *T.* de *Liská.*)

Ar fi un chip minunat pentru un articol fin de siècle, care încungiurat de o avuţie mare se zugrăvéscă şi aşa numite lucruri „interióre“.

Inchipuiască-şi cineva un budoir fermecător provĕḑut de ajuns cu preciόse şi nimicuri, cari plac unei dame frumóse, ér în mijlocul acestui salon seducĕtor cu tapeturi şi draperii de mătase stând o masă acoperită cu postav verde, împrejurul căreia se află patru dame îmbrăcate în toalete scumpe şi elegante.

Damele jócă cărţi. Obrazul le arde, ochii le schânteiază, colo o damă apucă cu lăcomie moneta cea urîtă care e aşa numitul câştig, dincolo nesce degete albe tremurânde, trag o carte, — fi va óre bună sau nu? Nu, nu este bună . . . afurisita de carte nu vrea sĕ iasă . . . acum, acum era sĕ-i scape din buzele cele frumóse nesce vorbe mai puţin potrivite de salon . . . Totuşi dama sĕ reţine încă . . . Cine scie ce s'ar întêmpla în sfertul de óră următor, dacă frumuşica nóstră ar pierde, cine scie?! . . .

Nici că se mai póte un tablou mai nimerit pentru un pictor, nu e aşa? Şi încă chiar la timp căci a devenit modă ca damele sĕ jóce cărţi în unele oraşe. Ce mai inimă seducătóre făceau înainte, când bărbaţii se sculau dela masă după un supeu opulent şi se retrăgeau în odaia de joc! Ce oposiţie, când un bărbat fără de nici o reservă sĕ ducea în cafenea sĕ'şi caute prietenii, cărora le promisese sĕ facă o mică partie Şi ce reproşuri se auḑiau la asemenea ocasiuni.

Ah, domnul meu, sciu că cafeneaua are o atracţiune magnetică, cu care eu nu pot rivalisa . . .

Te rog, nu protesta! Sciu, că eşti un bărbat galant în serviciul damelor înainte de tóte adecă se înţelege, al damelor de pe cărţile de joc. Intórcete în odaia de joc şi arată te aceea ce eşti . . .“

Şi aşa mai departe. Astăḑi s'a finit cu d'alde astea, nu se mai schimbă la feţe, nu sĕ mai fac repreşuri şi nici nu se mai întêmplă nici o scenă neplăcută în familie. Damele le contestă bărbaţilor masa de joc sau mai bine ḑis şi-au făcut singure mese de joc. Fiecare damă îşi are masa sa de joc şi un „jour fix“ pentru amice, la care sĕ jócă. Se înţelege, că şi amicele la rêndul lor dau „revanche“ şi aşa sĕ întêmplă, că mai în fiecare ḑi din sĕptĕmână se perondéză o partie din cărţi, din o casă în alta La urma urmelor sĕ jócă, nu nimic, sĕ jócă până la infinit şi inima nu'i aici „atout“.

Cum de a devenit lucrul aşa? La acésta natural, că bărbaţii sunt de vină. Ei au fost aşa de diligenţi în joc, că în cele din urmă damele au devenit curióse sĕ afle ce farmec esistă în cărţi . . .

Curiositatea este de când cu Eva, o însuşire a damelor. Ar dori se scie . . . şi óre cum s'ar putea . . . Ce ar fi óre? . . . Da, curiositatea le seduce la nisce păcate mici, care sunt primite greu de bărbaţi. In timpul mai nou curiositatea l-ea sedus la jocul de cărţi. Şi adecă de ce — damele s'au plictisit. S'a aflat pe câte undeva o societate la olaltă, numai decât bărbaţii s'au separat se bată puţin cărţile. Damele au rĕmas singure De sigur este amusant a vorbi patru óre de toalete, în cele din urmă mai trebue şi vre-o variaţiune, căci povestirea numĕrului de greşeli al bucătăreselor şi fetelor de casă încă numai are trecere. Ea a ḑis . . . eu i-am respuns . . . Şi închipuieşte-ţi obrăsnicia ei, s'a opus . . .“ O! dómne te plictiseste în urmă cea mai interesantă temă . . . Trebue adus altceva pe tapet, ceva nou, surprinḑĕtor escitător . . . Şi în cele din urmă ajung la masa de joc.

(Va urma.)

esce imposite nóuë, ea este cu desăvêrșire refractară agitărilor megalomanilor și mai ales politicei africane.

E inutil sĕ ve amintesc originele întreitei alianțe, care adi, după părerile multor din ómenii noștri politici, nu mai are nici o rațiune d'a fi. Totuși ea ține de mult timp, și alianțele cu lungă durată sunt sterile. Tripla alianță sĕ pare, că e într'o fasă de eclipsare. Pentru națiunea italiană, care a purtat vii simpații pentru Francia, întreita alianță și-a trăit traiul. Noul ministeriu trebue sĕ se presinte, dacă vrea sĕ trăiască, cu un program de economii serióse. Trebue sĕ se reducă cheltuelile militare proporțional cu resursele, cari în parinteză, sunt mai puțin epuisate decât se crede.

Acéstă reducere, fără a slăbi țéra, ar fi póte semnalul reducerilor similare de făcut în celelalte bugete. Nu cred, că tratatul întreitei alianțe sĕ fi hotărît efectivul forțelor nóstre. Mai mulți din generalii noștri nu sunt óre partisani ai reducerei a dóuĕ corpuri de armată? N'avem nevoie de o armată considerabilă, nefiind amenințați de nimeni și nevoind sĕ amenințăm pe nimeni.

C'o vorbă, a dis comitele Greppi sfârșind, Italia trebue sĕ inaugureze o politică nóuĕ, dacă voesce sĕ iasă din crisa, care este mai puțin gravă decât se crede în Francia.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a XIII-a la 22 Aprile (4 Maiu) 1892

Ședința se deschide la 4 óre p. m.

Protocolul ședinței premergĕtóre nefiind pe deplin redigiat. — In privința autenticărei se vor lua mĕsurile de lipsă.

La ordinea dilei alegerea asesorilor onorari în senatul bisericesc și scolariu în locurile devenite vacante prin mórtea asesorilor Ioan Rațiu, protopresbiter și Ioan Popescu. protopresbiter și profesor seminarial.

Pentru consultare se suspinde ședința pe 5 minute.

După redeschiderea ședinței se purcede la alegere prin votare secretă cu ședule.

La apelul nominal rĕspund și votéză cu ședule 37 de deputați. Incheindu-se votarea se face scrutiniul și se constată următoriul resultat.

Din 37 ședule voturile se împart astfeliu:

a) pentru senatul bisericesc: Ioan Papiu, protopresbiter 32, Dimitrie Coltofean 2, Avram Pĕcurariu 1, Teodor Herman 1, V. Voina 1. — Conform acestui resultat Ioan Papiu, protopresbiter în Sibiiu, se declară de ales asesor onorariu în senatul bisericesc, ér Escelența Sa președintele archiepiscop pe basa §. 116 din statutul organic îl întăresce de asesor onorariu în senatul bisericesc.

b) pentru senatul scolariu: Dr. Ioan Crișian 24 A. Pĕcurariu 9, D. Coltofean 3, T. Herman 1. — Conform acestui resultat Dr. Ioan Crișan, presbiter și profesor seminarial se declară de asesor onorariu în senatul scolariu.

In urma alegerei și întăririi protopresbiterului Ioan Papiu de asesor onorariu în senatul bisericesc, devenind vacant un loc de asesor onorariu clerical în senatul scolastic — Se pune la cale alegere nouă la acest loc vacant.

In urma conclusului precedent se pune la ordinea dilei alegerea unui asesor onorariu clerical în senatul scolastic.

Pentru consultare ședința se suspinde pe 5 minute.

După redeschiderea ședinței se procede numai de cât la alegere prin votare secretă cu ședule.

La apelul nominal rĕspund și votéză cu ședule 38 deputați.

Incheindu-se votarea se face scrutiniul și se constată următoriul resultat:

Din 38 ședule voturile se împart astfeliu:

Dimitrie Coltofean 17, Avram Pĕcurariu 11, Teodor Herman 4, Galacteon Șagău 2, Dr. Nicolau Maier 1, Vasiliu Damian 1, Romul Furdui 1 și Vasile Voina 1.

Neîntrunind nici unul maioritatea recerută se face alegere restrinsă între D. Coltofean și A. Pĕcurariu, cari au întrunit mai multe voturi.

La apelul nominal votéză cu ședule 38 deputați. In urma scrutiniului se constată următoriul resultat:

Din 38 ședule voturile se împart astfeliu:

Dimitrie Coltofean 20, Avram Pĕcurariu 18. — Conform acestui resultat protopresbiterul Dimitrie Coltofean se declară de ales asesor onorariu clerical în senatul scolastic.

La ordinea dilei comisiunea organisătóre.

Raportor, deputatul Parteniu Cosma.

In necs cu însărcinarea primită prin conclusul de sub Nr. 67 din ședința a V a sesiunei actuale, de a se redacta în mod sistematic conclusele aduse cu privire la cuincuenalele asesorilor consistoriali și profesorilor seminariali în conformitate cu propunerea comisiunei normativul privitoriu la cuincuenalii se statoresce astfeliu:

Normativ

pentru cuincuenalele asesorilor consistoriali și ale profesorilor seminariali.

§ 1.

Cuincuenalele, de cari se pot bucura în viitoriu asesorii consistoriali și profesorii seminariali, se limitéză la numĕrul de cinci și se vor licuida tot după un period de cinci ani de serviciu activ, cu începutul, pentru asesorii consistoriali dela diua depunerei jurămêntului, ér pentru profesori dela diua întrării lor în postul de profesor ordinariu provisoriu.

§. 2.

Suma cuincuenalului stă din 10% a salariului fundamental, fără banii de cuartir sau alte emolumente.

Acéstă mĕsură însĕ privesce numai cuincuenaliile, ce se vor licuida de aci încolo, ér cele licuidate și asemnate până aci se susțin nealterate și pentru viitoriu.

§. 3.

Acei îndreptățiți, cari astădi se bucură deja de cinci sau mai multe cuincuenalii, remân în folosința lor până când sunt în funcțiune, dar altele nu li se vor mai încuviința.

Acest normativ intră în vigóre numai decât.

Relativ la regularea cuincuenaliilor actualilor profesori seminariali estraordinari, la propunerea comisiunei organisătóre, se ia următoriul conclus: — Deși în regulamentul seminarial primit în ședința de eri, posturile de profesori estraordinari, după devenirea lor în vacanță se vor îndeplini cu instructori, cari nu vor fi îndreptățiți la cuincuenale, totuși profesorii actuali estraordinari, susținuți cu caracterul și salariul actual, până când vor fi în funcțiune se vor bucura de o potrivă cu ceilalți îndreptățiți atât de cuincuenaliile asemnate deja în suma lor originală, cât și de restul cuincuenaliilor până la numĕrul macsimal de cinci, cari se vor licuida cu suma de 10% dela salariul fundamental, fără banii de cuartir sau alte emolumente.

La ordinea dilei comisiunea petiționară. Raportorul acesteia deputatul Victor Cupșa referéză:

a) Rugarea poporului din Hidiș, protopresbiteratul Turdei, pentru a se concede preotului Laurențiu Muntean din Ciagz se concurgă la parochia vacantă Hidiș;

b) rugarea locuitorilor din comuna Căienelul inferior. protopresbiteratul Geógiu I. pentru a fi afiliată la Bejan, protopresbiteratul Devei;

c) rugarea comitetului parochial din Petrila, protopresbiteratul Hațegului, pentru un ajutoriu din fundațiunea Șaguna spre scopul procurărei clopotelor pe séma bisericei de acolo;

d) rugarea parochului Nicolau Mureșianu din Baica, protopresbiteratul Ungurașului, pentru întrunirea parochiei Hida cu Baica și folosirea întregului venit și mai departe;

e) rugarea parochului Iosif Stănescu din Gerö-Oșorheiu, protopresb. Clușului, pentru un ajutoriu anual de 100 fl. ca catechet la scólele elementare superióre și reale de stat din Banfi Huedin;

f) rugarea a lor 72 parochieni din Pĕtrîngeni, protopresb. Abrudului, pentru întărirea actului alegerei de paroch, ținute în acea conmună la 28 Novembre 1891;

g) rugarea parochului Teodor Lungu din Mărișel, protopresbiteratul Clușului, pentru a fi repus în oficiu în parochia Mărișel;

h) rugarea lui Macsim Șopterean din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului, în afacerea sa divorțială.

Conform propunerei comisiunei, — Se transpun consistoriului archidiecesan spre competentă afacere.

Tot comisiunea petiționară referéză prin raportorul seu asupra rugării lui P. Rimbaș și I. German, învĕțători la scóla normală gr. or. din Brad, pentru a fi admiși ca membrii la fondul de pensiune preoțesc archidiecesan, și propune ca rugarea sĕ se predea comisiunei organisătóre.

La propunerea deputatulu P. Cosma sinodul ia conclusul:

Deóre-ce în sensul §. 1 din statutul pentru fondul de pensiune, petentii nu pot fi numĕrați între cei îndreptățiți la pensiune, cererea nu se póte încuviința.

Asupra rugării a 10 preoți din protopresbiteratul Brașovului, puntru ca sĕ li se înainteze la congresul național bisericesc protestul lor înaintat consistoriului archidiecesan contra statutului pentru fondul de pensiuni archidiecesan, — comisiunea propune sĕ se transpună comisiunei organisătóre.

La propunerea deputatului P. Cosma, sinodul aduce următoriul conclus:

Deóre-ce statutul fondului de pensiuni nu se póte altera, ér în contra concluselor sinodului nu póte face recurs, cererea se respinge.

Cu privire la raportul consistorial din 4 Martiu a. c. Nr. 2211, prin care se asterne bugetul fondurilor și fundațiunilor archidiecesane pro 1893 spre revisiune și aprobare, la propunerea comisiunei sinodul ia conclusul: — Bugetul fondurilor și fundațiunilor archidiecesane pro 1893 se aprobă pe lângă modificarea pos. 7 din erogatele dela Nr. I. fondul general administrativ, care sub titlul: la 5 asesori cuincuenale se urcă la 1320 fl., tot la acest fond la erogațiuni după posiția 13 se adaoge o posițiune nóuĕ; adaos personal espeditorului 100 fl. rectificându-se suma erogatelor cu 44,190 fl. 47 cr. la Nr. III fondul seminarial se face observarea, că cele 20% de capitalisare s'au computat, după ce din venite s'au detras subvențiunea dela stat și pos. 7 tacse dela elevii seminariali; la Nr. IV fondul catedralei venitul de capitalisat în erogate se rectifică cu suma de 6971 fl. 60 cr. și conform acesteia se rectifică și suma eșitelor cu 8033 fl. 02 cr. la Nr. VII, fondul scolariu — parochial, erogațiuni 4 se reduce la 600 fl. și la pos. 5 se pune suma de 300 fl. titlul X fundațiunea, „Șaguna“ în erogațiuni pos. 6 se rectifică cu suma de 3903 fl. 24 cr. pos. 7 se rectifică cu suma de 1951 fl. 62 cr.; venitul spre capitalisare se rectifică cu suma de 1951 fl. 62 cr. și conform acestora suma erogatelor se rectifică cu 8584 fl. Astfeliu votat bugetul se alătura la protocol sub litera R.

Nr. 132. Urmédă comisiunea scolară asupra raportului consistorial din 9 Aprile a. c. Nr. 2980 în obiectul înaintărei unei representațiuni la casa representaților țerei pentru respingerea proiectului de lege, care reguléză salariile învĕțătoresci și la scólele confesionale.

La desbaterea specială, — Representațiunea se primesce în tecstul, care se alătură la protocol, sub litera S. însărcinându-se consistoriul, ca la casul, când cererea sinodului ar rĕmêné fără resultat, sĕ înainteze representațiunea acésta în numele sinodului și la casa magnaților.

La propunerea biroului, — sinodul decide solvirea diurnelor, a banilor de cuartir, și a speselor de drum deputaților sinodali pentru sesiunea acésta după normele din regulament, și anume diurnele cu suma de 1563 fl. banii de cuartir cu 576 fl; ér spesele de drum cu 293 fl. 99 cr. în suma totală 2432 fl. 99 cr. totodată pentru trebuințele biroului se votéză o sumă de 50 fl.

Pentru autenticarea protocolului ședinței XII și a XIII din 22 Aprile a. c. sinodul ia următoriul conclus: — Autenticarea protocolului ședinței XII și XIII din 22 Aprile a. c. sĕ se facă prin o comisiune sinodală, care se va întruní mâne sub președința Escelenției Sale în reședința archiepiscopéscă la 12 óre a. m. compunêndu-se din acei deputați sinodali, cari invitați acum în general se vor presenta la actul autenticărei.

Fiind eshauriate obiectele pentru sesiunea actuală, Escelența Sa, I. P. S. D. archiepiscop mulțămesce dlor deputați pentru zelul laudabil, ce au desvoltat și de astădată întru deslegarea agendelor sinodului nostru și poftind tuturor sănĕtate, ca sĕ pótă lucra cu aceeași putere și mai departe, declară de încheiată sesiunea sinodului archidiecesan pentru anul 1892.

La cuvintele Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop, deputatul Dr. Liviu Lemenyi în numele deputaților sinodali mulțămesce Escelenției Sale pentru neobositul interes și bunăvoință, cu care a condus lucrările sinodale și îi doresce sănĕtate în interesul bisericei nóstre, ca în timpuri atât de grele sĕ o pótă conduce încă mulți ani.

Protocolul ședinței XII și XIII dela 22 Aprile (4 Maiu) 1892 conform conclusului sinodal de sub Nr. 134 s'a cetit și autenticat în presența deputaților: Boiu Zacharie, Bologa Valeriu, Bologa Vasiliu Dr., Candrea Gerasim, Coltofean Dumitru, Cosma Nicolau, Cosma Parteniu, Cupșa Victor, Frateș Nicanor, Furdui Romul, Hannia Ioan, Ivan Nicolau, Lucuța Pantaleon, Mețian Traian, Olariu Nicolau Dr., Papiu Ioan, Pĕcurariu Avram, Preda Ioan de, Puscariu Ilarion Dr., Stanca Avram și Voileanu Mateiu.

Sibiiu, 23 Aprile, 1892.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop

Mateiu Voileanu,
notariu general.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Alba-Iulia, 4/16 Maiu, 1892 Onorată redacțiune! In fine după mari suferințe și chinuri s'a născut și societatea „Iulia“ cassă de păstrare în vechea metropolă a Ardélului.

Numĕrul acțiilor de 500 fiind acoperit prin subscrieri, ba chiar trebuind sĕ se sorteze 30 de acții, s'a convocat adunarea generală prin președintele comitetului fundatorilor dl adv. Mateiu Nicula, care

adunarea de adi cu mult tact și cu
ie.

tuez anume tactul și dibăcia presidentului, căci la din contră ușor s'ar fi putut întêmpla, ca interpelațiunile și pășirea provocătóre a unui fost membru al inițiatorilor, dar care de bună voie a repășit, sě dea ansă la scene turbulente. sě provóce chiar o neînțelegere în șirurile ómenilor, cari s'au grupat ca sě înființeze o societate cu scop de a face posibil plugariului nostru, de a veni ușor la credit și astfeliu sě nu ajungă pe mânile usurarilor nemiloși cum s'a întêmplat acésta de atâta amar de vreme, chiar aici în inima Ardealului, unde elementul evreesc a devenit elementul dominant în cele ale banilor, și unde atâta pămênt bun si mănos a venit în posesiunea lor.

Adunarea a fost imposantă.

Preste 40 fruntași din cerc îndesuiau sala cea spațiósă a scólei gr. or. din loc. Aci am vědut, pe canonicul I. M. Moldovan, aci pe aprópe toți advocații din Alba-Iulia, pe șefii protopresbiteratelor gr. cat. și gr. or., fruntașii nostri frații Cirlesti, proprietarii Florescu, Colbasi, Lobonț, și mulți preoți din tractul Abrudului, Albei Iulia și Blașiu.

S'a constatat dintâiu, că sunt representați acționarii în persónă cu 116 acții ér prin plenipotențiariu 66 acții, va sě dică un capital de 9100 fl. și așa adunarea fiind capace de a aduce concluse s'a constituit alegênd de președinte pe advocatul Mateiu Nicola, ér de notariu pe advocații Fulea și Velican.

După aceste cetindu-se § de §. din statute, cu puține modificări s'a primit întreg proiectul de statute elaborat cu multă diligință de comitetul inițiatorilor.

Mai mult s'a desbătut cestiunea, dacă e sě se pună în fruntea institutului un director esecutiv și deși adv. Filip pleda cu argumente ponderóse ca deocamdată sě nu se pună director esecutiv în statute, s'a primit propunerea membrului Nicolau Ivan spriginită de adv. Velican, ca adecă în fruntea institutului sě fie un director, care are sě promoveze în prima linie interesele institutului.

In legătură cu acésta propunere s'a primit apoi tot părerea numiților domni, ca direcțiunea sě constee din 6 membrii afară de președintele și directorul esecutiv, ér cât pentru tantiemele membrilor de direcțiune și a directorului esecutiv s'a hotărît, ca în trei ani de dile sě renunțe dela aceste în favorul acționarilor.

Propunerea acésta din urmă susținută de adv. Filip, acționarii Florescu și Crișan, — și combătută de N. Ivan și de Velican, după părerea multora póte fi dăunósă pentru ulterióra desvoltare a institutului, pentru-că cu greu se crede, că cineva în decurs de 3 ani de dile sě fie în posiție de a aduce jertfe în timp și chiar și în bani gratuit, făr sě aibă vre un titlu de a i se recompensa incâtva ostenelele.

Trecênd adunarea însě și preste acéstă parte mai gingașă și acceptând cu o mică maioritate vederile adv. Filip s'a purces la constituire și pe basa unei înțelegeri prealabile s'a constituit societatea alegênd cu unanimitate: președ. George Filip, advocat, director Alecsandru Velican, adv, membrii în direcțiune: Mateiu Nicola adv., Ioachim Fulea adv., Nicolau Ivan adm. prot., Ioan Cirlea proprietariu, N. Totoian paroch, Nicolae Barbu advocat, ér în comisiunea de supraveghiare pe acționarii:

Simeon Micu protopop, Nicolae Florescu proprietariu, Nicolae Cado paroch, Constantin Colbassi proprietariu și Stefan Crișan învěț. și proprietariu în Teiuș.

Dându-se absolutoriu comitetului inițiatorilor și mulțămind cu deosebire președintelui Nicola pentru ostenelele ce a pus în acéstă afacere și protopresbiterului Simeon Micu, care ca cassar cu atâta zel și consciențiositate a purtat afacerile și a predat socotelile purtate în cea mai bună regulă, acționarii s'au depărtat mângăiați de resultatele obținute și întăriți în credință, că direcțiunea este pusă în cele mai bune mâni și că în curênd afacerile vor lua cursul lor normal.

Elementele acele, cari au zădărnicit până acum înființarea bancei prin totala lipsă de credit moral, adi delăturate, póte că nu vor mai da de lucru ómenilor chemați a băga viață în o instituțiune per eminentiam națională și de mare importanță pentru acest ținut românesc, copleșit atât de mult de străini pe tóte terenele vieții publice. *C.......*

Cluș, în 5 Maiu, 1892 v. Onorată redacțiune! Impresurați de tóte părțile de něcasuri cu totul contrare desvoltării și înaintării nóstre culturale naționale este fără îndoială o bucurie și o deosebită plăcere, când i-se dă omului ocasiune a informa publicul cel mare despre câte un lucru bun, drept resultat al unei activități serióse și intensive a societății românesci din actuala capitală a Ardélului, a făimosului Cluș.

Sunt minunate și spornice ródele înfrățirii și bunei înțelegeri între fii unui popor, și acésta am putut-o vedé îndeosibi și aici la noi, unde 70 de tineri români împreună și sub adăpostul inteliginței române au produs lucruri valoróse și admirabile.

Pare că Dumnedeu ne-a înzestrat cu aceea putere magică, ce zădărnicesce influința curentelor bolnăviciόse și dujmănesci, și ne întăresce și încăldesce inimele intru îmbrățișarea sfintei nóstre cause.

Astfeliu amintesc, că din Septembre anul trecut până acuma au avut loc în localitatea casinei române un ciclu de serate literaro musicale fórte bine succese, a căror influință este un adevěrat triumf a limbei, artei și preste tot a culturei nóstre românesci în mijlocul societății clușene. Ultima serată s'a ținut în 2/14 Maiu a. c., și a fost totdeodată și serată de închidere pentru ciclul din anul acesta

O dovadă fórte bună de zel și de înaintare este mai departe corul dela biserica nóstră gr. or. din Clușiu.

Nu voesc a desfașura însěmnătatea și influința binefăcětóre a corurilor nóstre biscricesci, acesta fiind un lucru atât de evident în urma rolului important ce-l are cântarea în serviciul dumnedeesc; în Cluș însě acésta influință se presintă în měsură cu mult mai mare. Cele șapte mii de români de aici, cari ca prin minune se mai susțin ca atari în mijlocul copleșitórei maiorități de elemente strěine n'au alt centru de întêlnire, alt loc de atingere, decât cele dóuě biserici românesci a celor dóuě confesiuni. Pentru mulțimea poporului așa dară aici cu deosebire numai biserica este păzitoriul strașnic al moralității, religioșității, credinței către limba și legea strămoșéscă.

Din aceste considerațiuni este natural, că cei chemați datori sunt a lucra după putință la întărirea și împodobirea bisericei, făcêndu-o un adevěrat lăcaș de pietate, de sfințenie și desfătare sufletéscă, pentru-că prin tóte acestea se atragă pe credincioșii sei la sinul seu. Și P. O. D. protopop și paroch local Tuliu **Roșescu** a fost la înălțimea chiemării sale, când pe lângă alte întocmiri nobile din motivele înșirate până aci a luat inițiativa la înființarea unui cor bisericesc în patru voci. Sunt trei luni de dile, decând în biserica nóstră gr. or. suntem fericiți a audi melodiósa și precisa esecutare a cântărilor bisericesci de acest cor, în mare parte după liturgia compusă de dl Ant. Sequens dela Caransebeș. Ostenélă și greutăți au fost destule, tóte însě au fost învinse prin zelul și jertfele materiale aduse în mare parte de dl Tuliu Roșescu și prin stăruința în muncă a domnilor coriști, a puținilor dar zeloșilor tineri universitari. Priméscă noul și activul nosfru protopop dimpreună cu bravii coriști și conducětoriul lor stima și recunoscința tuturor fiilor credincioși ai bisericei nóstre! Priméscă și pe calea acésta sinceră mulțămită ospitabila familie a d-lui Ioanoviciu, care a binevoit a oferi casă și pian coriștilor pentru studiarea și învěțarea cântărilor precum și toți ceialalți spriginitori ai corului.

Acestea am aflat de bine ale aduce la cunoscința tuturor, cari ar dori câtuși de puțin a sci cum își fac românii din Cluș, tineri și bětrâni datoria față de progresul și cultura românéscă. Dea Ddeu ca acest curent sănětos sě ne caracteriseze și pe viitoriu, și insoțind puterile nóstre morali de voință și curagiul necesar sě înaintăm tot mai departe pe calea ce conduce la lumină, mărire și virtute.

P + p.

Academia Română.

Concursuri pentru premii

1892.

B. Premii pentru lucrări presentate în manuscript cu subiecte date.

(Incheere.)

6. Premiul statului Lazăr, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1893 celei mai bune lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice“

Manuscrisul va trebui sě cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipariu în 8⁰ garmond.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1892.

Premiul G. San-Marin în sumă de 1.5000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1893, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Considerațiuni asupra comerciului României cu țěrile strěine atât la Orient cât și la Occident, începênd cu secolul XVI-lea până la anul 1860“.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1892.

8. Premiul Neuschotz, de
în sesiunea generală din 1893 celei
în limba română asupra următoriului
istoric asupra desvoltărei industriale la

Terminul estrem al presentărei m
curs va fi 31 Dececembre 1892.

9. Premiul statului Eliade Rădulesc
va decerne în sesiunea generală din 1891,
lucrări în lmba română asupra următoriului

„Studiu asupra basmelor române în co
legendele antice clasice și în legătură cu ale p
vecinate și ale tuturor popórelor romanice“.

Terminul presentării manuscriselor la concur
Decembre 1893.

10. Premiul Alecsandru Bodescu, de 1500 lei,
decerne în sesiunea generală din anul 1894, celei mai
lucrări în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria teatrului în România“

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1893.

11. Premiul statului Lazăr, de 5,000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Igiena țěranului român. Locuința, încălțămintea și îmbrăcămintea. Alimentațiunea în diferite regiuni ale țěrei și în diferite timpuri ale anului“.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1894.

12. Premiul Alecsandru Ioan Cusa, de 10.000 lei dinpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne, în sesiunea geenerală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor“.

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 30 Novembre 1895.

13. Premiul Alecsandru Ioan Cusa, de 6,000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Psichologia și metefisica poporului român după literatura poporară

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1895.

14. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5,000 lei se va decerne în sesianea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următoriului subiect:

„Botanica populară română din punctul de vedere 'al credințelor, datinelor și literaturei poporale, avêndu-se în vedere adunarea cât se póte mai bogată a materialului“

Terminul presentărei manuscriptelor la concurs va fi 31 August 1895.

Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premielor de sub N-rii VI VII, VIII, IX, *X*, XII, XIII și XIV se vor presenta anonime, purtênd o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, cuprindênd numele concurentului.

Academia își reservă dreptul de a tipări în publicațiunile sale lucrările ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligați a arěta tot deuna în scris, pentru care anume premiu presintă lucrările lor.

Convocare.

Cu provocare la conclusul comitetului central dto 16 Martiu a. c. Nr. 3 în înțelesul §-lui 28 din statute, biroul despărțěmêntului Sibiiu are onóre a convoca *adunarea generală pe Joi în 21 Maiu* după celebrarea cultului divin în sala Nr. 24 a seminariului Andreian cu următoriul

Program:

1. Jocurile de copii și însemnătatea lor pedagogică (temă liberă).
2. Despre procederea la învěțarea cetitului.
3. Alegerea unui președinte.
4. Eventuale propuneri.

Sibiiu, 5 Maiu, 1892.

Biroul reuniunii.

Fundațiunea Ioan Popescu.

In fundațiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri benevole:

Translatus						539 fl. 97 cr.
Elevii	clasei a	VIII	gimnas.	din	Brașov	fl 3 40 cr.
„	„	VII	„	„	„	fl. 3 53 cr.
„	„	VI	„	„	„	fl. 2 73 cr.
„	„	V	„	„	„	fl. 1 54 cr.
„	„	IV	„	„	„	fl. 1 — cr.
„	„	III	„	„	„	fl. 1 35 cr.
„	„	II	„	„	„	fl. 1 83 cr.
„	„	I	„	„	„	fl. 2 50 cr.
„	„	III	comerciale	„	„	fl. 1 20 cr.
„	„	II	„	„	„	fl. 1 55 cr.
„	„	I	„	„	„	fl. 4 37 cr.
„	„	I	reale	„	„	fl. 1 — cr.

Andreiu Bârseanu, profesor 5 fl. G. Bellisimus director la scólele capitale 5 fl., Dr. Iosif Blaga, profesor 5 fl.,

fl., Simion Damian, advocat 5 fl.
5 fl., D. Făgărășan, profesor 5 fl.,
., Ipolit Ilasievici, director 5 fl.,
pubic 5 fl., N. N. 5 fl., V. Onițiu
ea, prof. 5 fl., Ghiță Popp prof. 5 fl,
rciant 5 fl., Ioan Socaciu, profes. 5 fl.,
erciant 5 fl., Vasile Voina, paroch 5 fl.,
riu — 3 fl., Vasile Goldiș, profesor 3 fl.,
3 fl., Iuon Lenger, advocat 3 fl., Iosif Mac-
ordan I. Muntean, asesor orf. 3 fl., Dr. A
orul „Gaz. Trans“. 3 fl., Lazar Nastasi, pro-
lae Popoviciu profesor 3 fl. Iosif Aron, în-
2 fl., Dr. G. Baiulescu, medic, 2 fl., Toma
och în Dârste 2 fl., Gr. Birea, comerciant 2 fl.,
lodariu, profesor 2 fl., Ioan C. Panțu, prof. 2 fl.,
fl., Ioan Prișcu, diacon 2 fl., J Pușcariu, adv.
ie Stinghe, epitrop 2 fl., Nicolae Strĕvoiu, adv.
V. 2 fl., G. M. Zănescu comerciant 2 fl. — Da-
ășan, profesor emeritat, N. Bârsean, învĕțătoriu, Ma-
iu, directóre, Dr. V. Branisce, profesor, Zosim Butnariu învĕțătoriu, P. B., Ioan Dariu, inv., Alesandru Fara prof., Petru Fara, amploiat, Candid Mușlea, învĕțătoriu, George Navrea, junior, Nicolae Oancea, învețătoriu, Nicolae Pilția, prof. Petru Pop, jude, Ioan Suciu, învĕțătoriu, Ioan Vătășan, înv. fie-care câte 1 fl. — Suma totală 724 fl. 97 cr.

Varietăți.

* (Generalul Klapka.) Dieta ungurĕscă a hotărît sĕ pună pe cosciugul generalului Klapka o cunună. Klapka s'a născut la 7 Aprile 1820 în Timișóra. Tóte foile magiare ii fac mari elogiuri eroului din 1848—49. El a fost ingropat Vineri pe spesele reuniunei centrale a honveḑimei.

* (Cas de mórte.) Mercuri în 6 Maiu a încetat din viĕță preotul nostru din Cetea *Vivian Laslo*, în vêrstă de 57 ani.

* (Nunta de aur a părechei regale din Danemarca.) Țarul și țarevna vor pleca din Petersburg pe iachtul „Polaster“ și vor ajunge Luni la curtea regală din Danemarca Marele duce de Lucsemburg încă și-a anunțat sosirea, tot ast.eliu prințul Carol de Șvedia, un archiduce austriac și un representant al archiducelui de Mecklenburg-Strelitz.

* (Procesul arpășenilor.) „Gaz. Tran“ scrie: Aḑi Sâmbătă d. m. la 3 ½ óre, tribunalul respingênd propunerea apĕrătorului, a procedat la publicarea sentinței. Acusații au fost împărțiți în 4 clase. In clasa I pus fiind Avram Vizante, este condamnat la 7 luni închisóre și la perderea oficiului pe 3 ani, în clasa a dóua fiind puși: I. Marinu, I. Gliga, G. Nanu, I. Bucurenciu și Nic. N. Login toți sunt condamnați la câte 3 luni închisóre și perderea oficiului pe 2 ani; în clasa III sunt toți ceilalți acusați, pedepsiți cu câte 1 lună închisóre, afară de 34, (din clasa IV-a) cari din causa lipsei de doveḑi îndestulitóre, sunt achitați.

Procurorul și advocatul apărător insinuară recurs.

Bieții condamnați s'au depărtat mâhniți și atinși greu în sufletul și în consciința lor de drept, fată cu care dl procuror a pus „voința“ și „scopul“ statului.

* (Un sicriu de pe timpul romanilor). Ḑilele aeestea, cu ocasia unor sapături la calea ferată dela Budapesta, s'a găsit un sicriu de pe timpul romanilor, care a și fost deschisu în presența directorului museului național unguresc. Sicriul era construit din cinci lespeḑi mari de piatră cioplită, ér în interiorul lui s'au aflat rĕmășițele unui schelet femeiesc. Pe un deget era un inel subțire de bronz, ér de-asupra craniului (scăfârlie) era așeḑat un frumos păhar (potir) de sticlă. De ambele părți ale capului s'a găsit căḑut jos câte un cercel cu petri de smaragd. Pe la mijlocul scheletului se găsi o cutioră cu decorații de bronz, proveḑută cu lăcat de bronz și cheiă, ér la picióre erau douĕ sticluțe pentru parfum (miresme), mai multe bande de fier ruginite și patru monete de bronz. Pe lângă acestea se mai aflară in sicriu trei candele de lut. Tóte acestea obiecte dovedesc obiceiul de înmormêntare de pe acele timpuri. Din inscripția uneia dintre nonentele de bronz, directorul museului național din Budapesta, Fr. Pulszki, a putut descifra numele împĕratului roman, Aurelianus, anul 270 d. Chr. Interesantul sicriu este depus în sus ḑisul museu.

* (Ucigașii lui Vulcovici și ai lui Belcef.) Studentul Kuselev — cel care fusese arestat mai acum câte-va ḑile în Constantinopol de către autoritățile consulare rusesci și liberat pe urmă, la reclamația Porții, — stetea, prin părintele seu în relații strânse cu emigranții bulgari din Odessa.

Mărturisirile sale confirmă, că adevĕrații ucigași ai lui Vulkovici au scăpat pe bordul vasului rusesc „țarul“ au sosit la dóuĕ ḑile după asasinat în Odessa și de acolo au plecat sub protecția autotităților rusesci în interiorul țĕrei.

Mergian și Cristo sunt amestecați în acéstă afacere, dar n'au săvêrșit ei omorul Informații sigure ar putea sĕ dea Vladimir Șișmanoff, Naum Turekief și Bone Gheorghief Ei sciu totul.

Din mărturisirile lui Kuseleff s'a mai aflat că, după asasinarea lui Belcef, ucigașii lui au stat ascunși o sĕptĕmână întrégă în tipografia tatălui lui Kuselef în Sofia, și pe urmă au plecat cu acesta la Odessa.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român Nr. 5 a apărut cu următoriul sumariu: Sesiunea generală a Academiei române de Zacharie Boiu. — *Colchi, metereaque turba*, de Dr. At. Marienescu. — Proces verbal, al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român luat în ședința dela 5 Aprile n 1892.

— „*Introducere în sciințele comerciale în usul scólelor comerciale și pentru studiu particular*, de Ioan C. Panțu și Arseniu Vlaicu, profesori la scóla comercială. Brașov 1892.

Prețul 1 fl. 25 cr. dimpreună cu porto. Se póte procura prin librăria N. I. Ciurcu

Dare de samă.

La representațiunea teatrală de diletanți români, ținută la 6 Maiu n. c. în teatrul orășenesc din loc, a încurs cu totul din vênḑare de bilete și programe suma de . . . . fl. 278.82
din care subtragênd suma totală a
speselor cu . . . . „ 133.32
venitul curat cu . . . . fl. 145.50
s'a transpus cu datul de astăḑi și anume: fl. 48.50 comitetului „Reuniunei femeilor române“, cu menirea de a se administra la fondul ce susține scóla de fetițe a reuniunei; fl. 48.50 „Eforiei scolare gr. cath.,“ pentru a se folosí la acoperirea speselor edificărei scólei poporale; și fl. 48.50 comitetului „Reuniunei sodalilor români“, pentru „esposiția industrială“ proiectată de reuniune, — tóte trei corpoțiuni aflătóre în Sibiiu.

Sibiiu, în 18 Maiu n. 1892.

Olimpius Boiu, controlor. *Victor Tordoșan*, cassar.

Mulțămită publică.

Subscrisul comitet aduce prin acésta onor. institut de credit și economii „Munteana“ din Ofenbaia adênca sa mulțămită pentru bunăvoința cu care adunarea generală a acționarilor institutului a votat un ajutor de 20 fl. v. a. pentru acoperirea speselor esposițiunii industriale, inițiate de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“.

Din ședința comitetului ținută la Sibiiu în 28 Aprilie (10 Maiu) 1892.

N. Cristea, președinte. *T. Simtion*, notariu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Maiu 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.51	9.48
100 marce nemțesci	58.52½	58.60
London pe (poliță de trei luni)	119.75	119.75

Nr. 333. [71] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna Chirper, tractul protopresbiteral al Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sistemisate prin sinodul parochial, asigură fiitoriului paroch un venit anual în suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat, îndatorându-se totodată, ca amĕsurat dispozițiunilor § 17 din regulamentul pentru parochii, sĕ se presenteze în biserică spre a cânta și cuvênta poporului.

Informațiuni mai detaiate cu privire la acésta parochie sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 20 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 267. (68) 2—3

CONCURS.

Pe basa resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 Martiu a. c. Nr. 2079 B. pentru ocuparea postului de paroch in parochia de clasa III-a Petrifalău, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima pubulicare in „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post dau suma de 401 fl. 30 cr. in privința cărora, informațiuni mai detaiate se pot trage dela ofi presbiteral și comitetul parochial.

Doritorii de a competa la acest po și asterne cererile concursuale instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sebeș, 10 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral, in conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 252. [66] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa III Ghimbav în protopresbiteratul Branului, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele la acésta parochie sunt: 402 fl. 70 cr.

Doritorii de a competa la acéstă parochie au a'și așterne suplicele lor instruite conform legei la subscrisul oficiu în terminul indicat, cu observarea, că despre venitele și starea parochiei pot lua informațiuni dela oficiul parochial și protopresbiteral.

Zernești, 31 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 275. [69] 2—3

CONCURS.

La ordinul Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 1152 B, din 3 Martiu a. c. pentru întregirea parochiei vacante de clasa III-a Sĕlcud, tractul protopresbiteral al Têrnavei, se escrie concurs și a IV-óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit aprópe de 490 fl. v. a

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie și la biserică, spre a'și arĕta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra și a cuvênta, ér informațiuni mai detaiate pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și comitetul parochial respectiv.

Suplicele concurenților au sĕ fie instruite conform legilor în vigóre și asternute în terminul sus citat la subscrisul (u p. Kükülövár).

Cetatea de baltă, 30 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 316 [70] 2—3

Concurs repețit.

Deórece în urma concursului publicat în Nrii 4, 5 și 8 a „Telegrafului Român“ a. c. nu s'a insinuat nici un concurente la postul de paroch in parochia Mucundorf prin acésta se publică in sensul Veneratului ordin consistorial ddto 3 Martie a. c. Nr. 1419 B concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca în vre-o Duminecă sau sărbătore sĕ se presenteḑe in parochiă la sânta biserică, și ca concursul înstruit în sensul legilor din vigóre sĕ-l astérnă sub-semnatului oficiu până la terminul susindicat, dela care se pot primi informațiuni detaiate despre starea parochiei și a emolumentelor ei.

Sighișóra, 12 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dumitriu Moldovan.
adm. protopresbiter.

Nr. 145 [72] 1—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Danilă Filea gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritén, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de trei ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiutul ei bărbat Ioan Frêncu gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritén și a pribegit in lume fără a se sci locul ubicațiunei ei, în înțelesul resoluțiunei Prevenerabilului Consistoriu archidiecesau din 11 Februariu a. c, Nr. 828 B. se citéḑă prin acêsta a se presenta inaintea subscrisului oficiu protopresbiteral in termin de șése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 29 Februariu, 1892,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca formatrimonial de prima instanță.

Ioan Cândia,
protopresbiter.

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52. Sibiiu, Marți, 12/24 Maiu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strëinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Inălțarea Domnului" Nrul procsim va apărĕ Sâmbătă în 16 Maiu v.

Nr. 3537. Scol.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Pentru facerea esamenului de cualificațiune învĕțătoresc în anul acesta se pune termin ḑiua de 30 Iuniu a. c. st. v. și ḑilele următóre.

La facerea esamenului de cualificațiune se vor admite acei candidați:

a) cari au absolvat studiele teologice séu cele pedagogice la un institut public;

b) cari, avênd pregătirea prescrisă în art. de lege XXXVIII din 1868 §. 86 respective în regulamentul seminarial §. 18, au împlinit anul 19 al etății, și au servit mai mulți ani ca învĕțători cu bun succes, câștigându-și prin studiu privat capabilitatea de a face cu succes acest esamen.

Candidații reieptați odată la vre-unul din esamenele anilor trecuți au a suplicá din nou pentru repețirea esamenului, décă voiesc sĕ se supună unui esamen nou de cualificațiune.

Cererile pentru admitere trebue sĕ se astérnă la consistoriul archidiecesan prin concernentele oficii protopresbiterale séu și deadreptul până la *15 Iuniu a. c. st. v.,* și sunt a se instruí:

1. Cu carte de botez.
2. Cu testimoniu despre studiele percurse.
3. Cu testimoniu despre servițele practice și succesele obținute ca învĕțători provisori, suplenți séu adjuncți.
4. Cu adeverință dela comitetul parochial despre purtarea morală.
5. Eventual cu alte documente recomandătóre.
6. Cu o scurtă descriere a vieții, din care sĕ fie evidente fasele mai însemnate din viéța candidatului.

Décă dela absolvarea studiilor pregătitóre până la întrarea în vre-o funcțiune de învĕțătoriu a trecut timp de un an séu mai mult, séu décă în servițiul practic învĕțătoresc s'a întêmplat o intrerumpere pe un timp mai lung: suplicantul are sĕ documenteze ocupațiunea și purtarea morală de pe timpul cât a fost fără aplicare la servițe învĕțătoresci.

Învĕțătorii provisori, cari au depus esamenul din limba maghiară la vre-o preparandie de stat, au sĕ acludă la suplică diploma lor din limba maghiară în original.

În special are fie-care suplicant pentru admitere la esamenul de cualificațiune a aclude la cererea sa tacsa de 10 fl. prescrisă în statutul organic §. 125, dela care numai acei indiviḑi se pot dispensa, cari prin atestat dela oficiul comunal, vidimat și de oficiul parochial, vor documentá, că sunt sĕraci, arĕtând totodată și emolumentele, ce eventual le vor fi avut în aplicarea lor provisorie la vre-un post învĕțătoresc.

Suplicele pentru admitere la esamenul de cualificațiune întrate după terminul indicat mai sus, nu se vor lua în considerațiune.

Oficiile protopresbiterale sunt însărcinate a publicá fără amânare acest cerculariu în tracturile lor și în special a atrage asupra lui pe calea oficiilor parochiale atențiunea acelora, cari sunt în pregătire de a face esamenul de cualificațiune învĕțătoresc.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 7 Maiu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 11 Maiu 1892.

Ungaria se pregătesce sĕ serbeze la 8 Iuniu a. c. a 25 aniversare a încoronărei Maietății Sale a domnitorului ca rege apostolic al Ungariei, și din incidentul acesta in capitala Budapesta se fac pregătirele cele mai mari posibile.

Deputațiuni preste deputațiuni se vor presenta la tronul bunului monarch spre a și manifesta loialitatea și alipirea cătră augusta casă domnitóre, supunerea față cu legile statului, și din prisosul inimei lor fiecare in acel grad, care Dumneḑeu i l'a pus în inimă, vrênd nevrând, dóră chiar in contra formelor reci de etichetă, va manifesta fiecare și iubirea care de ani 45 s'a desvoltat in mod firesc intre bunul monarch și popórăle credinciόse tronului, dinastiei și patriei fie în ḑile bune, fie in ḑile mai puțin bune.

Partea personală a acestor fericitóre sĕrbători de bună sémă pretundinea va ocupa locul de frunte și din serbarea încoronărei se va face un act de adêncă manifestațiune personală față cu capul statului, care acuma sunt 25 de ani, punênd jurĕmêntul pe constituția țĕrei nóstre, a sigilat pacea internă între popórele sale, și în acésta parte întregitóre a monarchiei, și atfeliu a deschis terenul legal, pe care înțelepțesce lucrând, popórele ar fi putut ajunge la fericerea pămêntéscă, la mulțămire generală, care a fost și este cea mai ferbinte dorință a bunului nostru monarch.

Ca popor per eminentiam loial, tradițional loial, față cu dinastia de Habsburg, față cu casa domnitóre, față cu augusta persónă preaînaltă a Maiestății Sale preabunului nostru impĕrat și rege, totdeuna suntem cuprinși de o deosebită bucurie, decâte-ori în viața monarchului putem saluta vre-o ḑi de deosebită însĕmnătate.

Am serbat acuma patru ani, din tótă inima am serbat aniversarea de ani 40 a suirei Maiestăței Sale monarchului pre glosiosul tron al monarchiei, și dóră în patria nóstră noi românii am fost, cari din tradiționala nóstră loialitate am sĕrbat mai demonstrativ acea ḑi de deosebită importanță personală față cu Maiestatea Sa monarchul, de deosebită importanță față cu popórĕle credinciόse ale monarchiei.

Popor credincios și loial, am luat în nume de rĕu conlocuitorilor nostri unguri pentru ce nu au serbat și ei acea epocală ḑi din viața monarchului deopotrivă cu noi, întocmai precum luăm în nume de rĕu aḑi presei unguresci, agitatorilor de tot soiul, cari din mărețul act al încoronărei fac act special de interes pentru rasa magiară, din incidentul încoronărei nu glorifică numai persóna monarchului, nu restituirea constituțiunei, ci la locul prim ridică curentul bolnăvicios al luptei de rasă, care aḑi bêntuie în întrégă țéra cu furia unui nebun, pentru care curent noi românii nu ne putem nici încălḑi, nici entusiasma.

Și precum în trecut cu inima deschisă am luat parte la bucuriile dinastiei, la bucuriile tronului, la serbările familiare și personale ale monarchului, cu asemenea inimă vom lua parte și acuma la bucuria împĕratului și regelui nostru din incidentul încoronărei sale de rege al Ungariei, precum cu deosebită bucurie vom serba preste puțin măréța aniversare de ani 50 a suirei Maiestății Sale pe tronul glorios al Habsburgilor.

Cu bucurie anunțăm deci iubitului nostru popor român serbarea acestei ḑile de fericită aducere aminte pentru bunul nostru împĕrat și rege, pentru întrégă dinastia, pentru întrégă casa domnitóre, pentru tóte popórele credinciόse din puternica monarchie austro-ungară.

Serbarea acésta cade Mercuri după mărețele sĕrbători ale pogorîrei duchului sfânt preste apostoli, care i-a luminat și i-a întărit spre propoveduirea credinței celei drepte.

Ne vom bucura deci, din tótă inima ne vom bucura de serbarea acésta legată de augusta persónă a domnitoriului, și vom implora preste el darul cel de sus, ca încă la mulți ani sĕ și afle bucuria în fericirea popórelor sale credinciόse și iubitóre.

FOIȚA.

Jucătóre de cărți.

(După *T.* de *Liská.*)

(Incheere.)

Da, ar fi ce ar mai fi, când salonul ar rĕmâné salon!

Când s'ar încopcia o conversație spirituală la care sĕ ia parte cu toții, uitându-și vorbele!

Când s'ar afla nisce cestiuni interesante.

Insĕ lucruri de acestea nu se cam întêmplă.

Unde sunt acele timpuri fericite, când se constituiau societăți numai de dragul literaturei și artelor, unde mai esistă astfel de idealuri în lume? Astăḑi domnii se întrunesc la olaltă, își beau ceaiul, gustă din prăjiturile cele mititele și apetitóse, damele își arată toaletele, ér domnii paradéză cu cravatele lor și nu sciu ce trebue sau ce au sĕ vorbéscă. Laudă domnului, că se mai întêmplă de câte o piesă sufere fiasco ca apoi sĕ'mi scarmene cu toții pe autorul ei. Insĕ s'au criticat astăḑi poeți și așa de rĕu, că mai că n'a rĕmas vre-unul, care sĕ se bucure de un renume desăvêrșit, toți sunt deja nimiciți Și cu literatura cum stăm de altcum. Nimic altceva decât Zola, Zola și ér Zola Așa ceva se cetesce în secret, dar nu sĕ istorisește bucuros nimic din el. Lipsa e mare și decumva vre o damă numai află nimic ce sĕ-i ofere distracție, apeléză la renumitele cărți cu crai, dame și tuzi.

Natural, că aceste dame jócă banii bărbaților. Mai 'nainte punea bărbatul singur banii în cărți, acum îi ajută și femeia prin urmare unde's doi puterea cresce, banii se duc mai repede.

Sau apoi îngrijesce de așa ceva numai femeia. Cu cât îi sunt mânile mai mici, cu atât îi trebue mai mulți bani de prăpădit Curênd numai se aude, că fabricantul Severin Gutkind s'a vĕḑut silit sĕ se despartă de soția sa, care a jucat până și cămașa bărbatului sĕu.

Sau se aude, că casierul Waldemar Milde a fost arestat, deórece voind sĕ achite perderile soției sale în cărți a defraudat bani ce n'au fost ai lui, ci ai unei case comerciale. Ori că notarul public Martin Simandl a plecat aḑi iute la America deóre-ce soția sa a perdut în cărți nisce bani streini, ce i încredințase el spre păstrare . . . Cu tóte acestea nu se póte ḑice, că tóte damele pierd în cărți, sunt unele, care și câștigă, însĕ acésta este fals. Tóte damele perd pentru că câștigul la dênsele nu numĕră. Sunt bărbați, cari dau soțiilor lor banii câștigați, însĕ nu e nici o damă care sĕ fi predat bărbatului banii câștigați sau sĕ-i fi folosit pentru trebuințele casei. Unde sĕ fie dar farmecul jocului? Tóte câștigurile le intrebuințéză damele spre satisfacerea unor necesitați secrete de ale lor. Iși comandă rochii din Paris și mare D-ḑeule, ḑic ele mulțămesc, că mi-ai împlinit visul cu ochii! . . . Sau apoi cheltuiesc pe cine scie ce . . . ? Scurt și cuprinḑĕtor câștigurile nu numĕră nimic perderile însĕ le plătesc din banii bărbatului, ceeace e și natural. Cu ce bani sĕ le achite? Căci damele pot perde mult. In Viena sĕ jócă cu predilecție jocul „das Angehen" numit după o formulă, cu care se întroduce fiecare tourá: „Es kann angehen" ceea ce însemnă jocul póte începe. Jocul „das Angehen" sémănă cu renumitul joc cunoscut în țĕrile corónei Stului Stefan sub numele de „Färbel".

Așa dară un joc de hasard. Femeia este mai curênd aplecată la jocuri de hasard, decât la jocuri unde sĕ cere o judecată rece. N'ar fi chiar un lucru afară din cale mare, dacă ar juca cel puțin pe bani mai puțini, dar de regulă sĕ pierd mulți bani și jocul „geht an" ér bărbații dau banii.

Trebue sĕ vadă cineva damele cât sunt de înferbêntate și pasionate în joc. Obrazul li se sbârcesce, firi de pĕr le stă pe frunte, nici o mișcare

Aḑi sunt 80 de ani de când domnul **Georgiu Bariţiu**, întemeietoriul publicisticei nóstre românesci aici în Transilvania, de present preşedintele Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a vĕḑut lumina ḑilei.

Toţi românii, cari sciu apreţia activitatea literară a domnului Georgiu Bariţ, se grăbesc aḑi a aduce felicitări acestui anteluptătoriu naţional, căruia provedinţa dumneḑeéscă i a dat favorul, de care puţini muritori se bucură, favorul de a ajunge în deplină sănătate aceste adênci bĕtrâneţe, în depline puteri trupesci şi sufletesci acea etate, pe care dumneḑeescul proroc David o a caracterisat cu cuvintele: „ostenélă şi durere“.

In luptele politice şi confesionale póte nu odată am fost aprigi contrari cu octogenariul, care tocmai în aceste momente se recugetă la trecutul plin de grele lupte, şi la recunoscinţa, de care'l face părtaş naţiunea sa, dară acéstă împregiurare pentru noi este cu un motiv mai mult, ca tocmai la locul acesta sĕ ne aducem tributul de recunoscinţă faţă cu epocala activitate literară desvoltată de el.

In cor cu întrégă naţiunea română resune dar aḑi şi glasul nostru întru glorificarea activităţii literare a acestui mare bărbat al naţiunei nóstre.

Bunul Dumneḑeu sĕ-i ţină încă în mulţi ani viaţa şi sănĕtatea, spre a şi puté continua activitatea, care cu puteri de om tinĕr o desvóltă şi acuma în interesul scumpei nóstre naţiuni.

Cronică.

Comitatul Huniedórei, în Maiu 1892.

Restaurare la comitat. — Visitarea de scóle prin ispectorul regesc. — Teatru magiar. — Teatru român? —

La 2 Maiu s'a ţinut adunarea comitatensă a comitatului Huniedórei — în spaciósa sală de adunări a casei comitatense din Deva. — Mebrii municipali au luat parte în numĕr fórte însemnat, între cari şi mulţi români din diverse ţinuturi ale vastului comitat Huniedóra.

La ordine a fost o grămadă de obiecte, la a cărora desbatere seriósă s'ar recerere 4—5 ḑile, dară nu aşa în fuga mare 1—2 ḑile, pentru ca sĕ se pótă ḑice, că obiectele ajunse la ordine au fost eshauriate.

Ceea-ce se pare, că au concentrat atâţi membrii la adunare au fost primul obiect la ordinea de ḑi: alegerea vice-comitelui, a unui pretor suprem şi a cassariului. Despre aceste era vorba în convocătoriu, şi când colo ce se veḑi, s'au făcut denumiri — ar fi o satiră ale mai numi alegeri — aprópe întreg personalul dela comitat. — Căci în faptă s'a ales vice-comite Arthur Hollaky — fost protonotariu, s'a ales apoi protonotariu, vice-notariu I şi II, pretor în Brad, proto pretor şi pretor în Gioagiu, şi protopretor în Orăştia, tot lucruri, cari nu erau în program — dară cari după culise erau sciute, şi chiar persónele, ce aveau sĕ ocupe amintitele posturi erau designate.

Dintre români a reflectat şi a fost denumit de pretore juristul absolut Ianza, feciorul vicariului din Haţeg. Acesta probabil deja este şi trimis la cercul Gioajului, după-ce în Brad a fost trimis un jurist venit dela justiţie cu numele Pankl.

Pentru publicul cetitoriu, carele se va întreba póte, cum de s'au ales oficiali şi în posturile, cari au devenit vacante numai în timpul ţinerei adunărei, şi la cari nu au putut sĕ fie informaţi spre a compete şi alţi indiviḑi cualificaţi afară de cei ce erau în curent cu afacerile din centrul comitatului? rĕspundem:

Aici merge lucrul strună. Ce e drept oposiţia din comitat în frunte cu Grof Kun, Hollaky fostul deputat etc., la începutul desbaterei fiind vorba de alegeri au făcut propunerea ca alegerile oficialilor ce nu sunt anumiţi în convocatoriu sĕ se facă în altă adunare, dară nu stante pende. Maioritatea însĕ în urma vorbirei de deschidere a comitelui, a voit şi-a decis, ca tóte alegerile, proprii denumirile sĕ se întêmple stante sesione. S'a ḑis şi s'a făcut. Lucrul a mers apoi strună.

Comisiunea candidatóre a cruţat membri municipali de a se mai osteni cu alegerile.

Au candidat numai câte unul, la postul de vice-comite de protonotariu, vice notariu I, II, la postul de casier, de protopretori în Baia de Criş şi Orăştiă, etc., singur numai la postul de protopretorul în Gioagiu s'au candidat doi inşi, pretorele din Brad Beke K. oficial vechiu, jurist faţă de Goró om cu puţină pregĕtire numai de gimnasist, dar cu nemotenii printre mai mari comitatului favorit.

Lupta între acesti doi a fost cruntă, reuşind Beke K. cu o maioritate de abia 10 voturi, cu 125 faţă de 115. Românii, cu deosebire cei din Zarand au votat pentru B. carele era şi mai cualificat, şi în speranţa, că le va fi trimis în Brad ca pretor tinĕrul Ianza, dar se vede, că au rĕmas numai cu pium desiderium, fiind trimis aiurea.

Cine a luat parte dintre români la adunarea de estimp a trebuit sĕ se intórcă acasă cu multă amărăcine. Un român póte sĕ vină în combinaţiune la vre un post numai atunci, când nu reflectéză un magiar, sau un renegat, încolo nu! A face pact cu oposiţia ar fi un lucru zădarnic, căci atunci comisiunea candidatóre nu-ţi candidéză pe cel ce l-ai voi.

Remâi deci la disposiţia comitelui; dar atunci ai în faţă pe toţi magiarii — liberali cu oposiţionali — dacă românul are un contra candidat magiar. Singur atunci se mai póte strecura câte un român, când este pus în urma intrevenirei comitelui singur în cadidaţie, dar acésta rar se póte întêmpla.

Din acest motiv noi românii n'avem sĕ versăm lacrimi dacă oficialii dela administraţie vor fi denumiţi. Cel puţin atunci nu vom avé de făcut cu clicele formate în comitat; ci cu un ministru. O altă împrejurare, carea cu deosebire trebue sĕ ne umple de îngrigire este că: după-cum suntem acum organisaţi în comitatul Hunedórei membrii municipali, suntem necapaci de luptă, în adunările comitatense. Acésta nu o va puté nega nimenea, şi trebue se o constatăm, căci credem, că încă tot va fi posibilă o organisare demnă. Te cuprinde mirarea vĕḑênd 50—60 membrii români în adunarea comitatensă, şi când e la votat nu auḑi pe unul sau doi ḑicênd da sau ba, ci numai igen şi nem, ceace te revóltă. Nu auḑi pe nimenia vorbind, atunci când legea veḑi că se calcă. Aşa s'a intêmplat în adunarea trecută de carea vorbim.

D-nii fraţi Hossu advocaţi în Deva au făcut nobila încercare în dóuĕ rânduri, ca se pună la cale organisarea clubului electoral comitatens, chiar înainte de adunare şi pe prima Maiu au convocat adunare în Deva, dar la apelul lor au rĕspuns fórte puţini şi dintre fruntaşi aprópe nimeni. Ei bine! de unde se provină acest indiferentism? Nu-i place cuiva, că tocmai Hossu fraţii, convócă adunarea, apoi bine sĕ convócce alţii mai bĕtrâni póte, dar se eşim odată din letargiă, căci suntem sub tótă critica în ce privesce lupta nóstră în adunarea comitatensă. Se nu ne mirăm dară, dacă contrarii nostrii ne tractéză preste umĕr cu tótă ocasiunea Avem advocaţi, protopresbiteri în comitat pentru-ce nu se pun în conţelegere? Pentru-ce nu vedem odată, pre toţi cei chemaţi luptând umĕr la umĕr? Am atins un reu, cu cea mai curată intenţiune, creḑênd că totuşi în óra ultimă cevaşi se va face.

In ḑilele aceste inspectorul regesc de scóle dl Réthy a cercetat mai multe scóle confesionali cu deosebire din părţile Zarandului.

Incât se scie în multe locuri frecuentarea scólei a lăsat mult de dorit şi de aici nici progresul nu a putut se fie tocmai după dorinţa dlui inspector, a aflat chiar şi scóle fără prunci, dar la acésta cred că ar put a mai bine respunde antistiile comunale pentru-ce scólele sunt góle? şi vina nu o sĕ cadă numai şi numai în sarcina organelor nóstre parochiale.

Un cas caracteristic ni se spune dela scóla populară gr. or. din Brad. Intre băieţii de scólă, inspectorul a aflat una adecă o singură fată.

Intrebând, după causa nefrecuentărei între altele dl inspector a reflectat: „şi dacă ar esista o scólă de fetiţe gr. or. plină de eleve, şi atunci ar mai rĕmâné contingent şi pentru scóla magiară de stat.“ — Notez“ ca la scóla de stat din Brad şi jur frecuentéză preste 35 eleve. Óre nu ar fi loc sĕ se ia disposiţiuni, ca în Brad ca centru protopresbiteral, sau parochia Brad se institue un post de învĕţătóre, sau cel puţin un al doilea post de învĕţătoriu, ca astfel fetiţele de ţeran sĕ aibă cine sĕ le instrueze şi pre ele. Mijlócele nu ar lipsì, ci numai energiă.

De cât va timp prin Zarand petrece cu chiu, şi cu vai o societate de teatralisti magiari.

Publicul magiar fiind puţin, societăţii i-a umblat rĕu S'au dat seri când nu s'a putut ţinea representaţiuni din lipsa de public. Se vede dară, că nici pulicul magiar nu se prea entusiasméză de artă mai vêrtos, când societatea e mai de a treia mână. Altcum în parentez fie ḑis, dar nu trece seson în care Zarandul se fie scutit de trupe teatrale, cari nolens volens voesc se ne cultive, şi se ne descepte gustul pentru îmbrăţişarea artei magiare.

Mai în anii trecuţi când actorul Petculescu era în virtute adese era cercetat Zarandul de trupa dênsului. Acum însĕ tăcere mormentălă, chiar nici trupe de diletanţi din loc nu se mai pot întruni. Şi astfel suntem lipsiţi de plăcerile ce póte se ni le ofere o piesă teatrală bine representată.

Dómne! órecând vom putea avé şi noi români din Ungaria o trupă teatrală cel puţin ambulantă? Sĕ nu ajungem generaţiunea de astăḑi a vedea subvenţionată şi instituită o atare trupă? *Eremitul.*

Protocol

luat în şedinţa comitetului reuniunei femeilor din Arad şi provinciă, ţinută în Arad la 14 Maiu st. n. 1892 d. a la 5 óre în urma convocării emanate de bureau de datul Arad la 13 Maiu st. n. a. c.

Presenţi:

Dómnele: Aurelia Beleşiu, presidentă; Rh. Silvia Ceontea, v. presidentă; Barbara Antonescu, cassieră; Iuliana Dogariu, Silvia Plop, Lucreţia Tamasidan, Hortensia Suciu, membrele comitetului.

Domnii: Ioan Beleşiu, Teodor Ceontea, consilieri; Dr. George Plop, secretariu.

Dómna presidentă nainte de a trece la ordinea ḑilei, — deschiḑênd şedinţa espune, că prin trecerea la cele eterne a dlui Ioan Popoviciu Desseanu şi reuniunea nóstră este greu atinsă, căci în defunctul a perdut pe anteluptătoriul cel mai destins pentru înfiinţarea sa, pe membrul seu onorariu şi pe consilieriul seu. Crede a consimţí cu toţii, când face propunerea, ca comitetul sĕ-şi esprime condolenţa protocolarminte. — Comitetul faţă de defunctul Ioan Popoviciu Desseanu îşi esprimă condolenţa protocolarminte.

Tot înainte de a trece la ordinea ḑilei dl Ioan Beleşiu cerênd cuvênt espune, că auḑind scirea tristă, că copilaşiul secretariului nostru: Camil Plop a fost răpit prin mórtea nemilósă din braţele iubitóre părintesci, a dorit a pune pe sicriu o cunună, ce însĕ din scurţimea timpului neputênd, suma de 4 fl. destinată spre acest scop o predă pentru scopurile reuniunei la mânile dómnei cassiere. — Dómna cassieră Barbara Antonescu recunoscênd primirea sumei de 4 fl. (patru florini) sus amintite, comitetului reuniunei şi esprimă mulţămită protocolară familiei dlui Ioan Beleşiu.

Trecênd la ordinea ḑilei dómna presidentă presentéză actul de donaţiune de următoriul cuprins primit dela dl Terentiu I. Ursu: „Act de donaţiune“.

„Subscrisul lovit de sórtea vitrigă prin perderea neuitatei mele soţii, născ. Rosa Beleşiu, pentru „a face nemuritoriu prin memoriă a neuitatei mele „soţii, prin acésta şi cu convoirea socrilor mei: „Augustin Beleşiu şi Elisabeta Ardelean din Simand, „donéză un pian reuniunei femeilor române din Arad „şi provinciă în calitate de tot bună, în valóre de „500 fl. ca sĕ-l foloséscă în scóla superióră de fetiţe.„

„Unica dorinţă a mea: ca pe pian sĕ se pună „următórea inscripţiune: Pianul defunctei Rosa Ursu, „preotésă din Chişineu, şi că asupra pianului donat „sĕ fie afişiat acest act de donaţiune, dimpreună cu „portretul defunctei.

Arad, la 9 Maiu, 1892.

Terentiu I. Ursu,
preot în Chişineu.

Espune mai departe dómna presidentă, că pianul donat a sosit şi este elocat în scóla superióră de fetiţe. — Comitetul cu mulţămită luând aceste la cunoscinţă dispune, că dorinţa marinimosului donator dl Terentiu I. Ursu espusă în actul de donaţiune sĕ se efeptuéscă

Despre ce se însciinţéză şi domnul Terentiu I. Ursu.

Presentându-se raţiociniile dómnei directóre de pe lunile Februariu şi Martiu a. c. şi revidându-se se apróbă şi se depun în archiva reuniunei.

Presentându-se raţiociniul şi bilanţul cassei, resultă că:

Averea reuniunei la 30 Apriliu a. c. constă din:

1. Cassa reuniunei din Arad în valóre de	fl.	12500.—	cr.
2. Cassa la 30 Apriliu a. c. .	„	1883.41	„
3. Mobilariul scólei şi a internatului	„	1711.48	„
Suma .	fl.	16094.89	cr.
din care detragênd passiva de . .	fl.	4000.—	„
datoriă la fondurile diecesane, rĕmâne avere curată	fl.	12097.89	cr.

Comitetul ia la cunoscinţă aceste date şi dispune a se adăuga la acele:

1. Sumele votate şi până acum nearedicate prin Ven. sinod eparchial de pe anii precedenţi;
2. Sumele restante şi încassânde dela membrii reuniunei.
3. Pianul donat de dl Terentiu I, Ursu în valóre de 500 fl.

Referitoriu la defigerea terminului pentru adunarea generală de estimp, arangiarea unui maial şi

---

graţiósă, gesticuléză, se cértă şi strigă care de care mai tare câteodată tóte deodată — întocmai ca bărbaţii ba şi mai şi decât bărbaţii . . . Se întêmplă câte odată că se rătăceste şi v'run bărbat în jocul dênselor, ér acestuia fiindu-i cald îşi comandéză o bere. A! . . un păhar de bere nu strică în inferbinţéla jocului . . . Şi în urmă fiecare damă îşi are la îndemână un „Krügel“ de bere, una îşi aprinde o cigaretă, alta o urméḑă şi curênd tóte urméḑă esemplul de numai te pomeneşti, că sunt inundate de fum. Şi scena plină de viaţă cu aceste dame frumóse îmbrăcate de sus până jos în mătase te face sĕ te creḑi într'o aşa numită, „Kneipe“ . . . Póte-se însĕ, mărí farmecul frumóselor nóstre în forma acésta?

Arareori se află acolo şi dame, care nu joc. Nu de mult fuì învitat la o familie la cină. După ce masa sĕ ridică, remaseiu în sala de mâncare singur cu o damă frumósă.

Celelalte dame se adunară într'un salon la stânga la jocul „Angehen“ ér domnii jucau taroc în salonul din drépta. Eu singur şi aceea dómnă frumósă de care vorbii mai înainte nu jucam. Ne aşeḑarăm într'un fotoliu şi începurăm a conversa.

Nimeni nu ne bagă în samă. Cuprinşi de pasiunea jocului uitară cu toţii tóte din jurul lor şi noi eram aşa singuri ca şi când ne-am fi aflat pe „Puszta“. Sĕ mi se crédă însĕ nu lăsaiu ocasiunea nefolosită. Aşa dară me iubesci? întrebă dómna cea frumósă. Şi cu aceea cochetărie femeiască seducătóre, care provócă bucuros complimente adause: Şi adecă pentru ce mĕ iubesci? Póte pentru frumşeţa mea. Fie şi aşa însĕ sunt altele mai frumóse decât mine... Sau póte pentru toaletele mele cu gust, cari me disting? Ce e drept ele sunt făcute după cum am cerut eu sĕ mi le facă însĕ meritul principal este al croitoresei . . . Ori dóră pentru vocea mea cea frumósă sau cântatul la pian? Ce e drept, am ceva simţ artistic, dar până la virtuositate îmi lipsesce mult . . . Sau în fine pentru bunele mele însuşiri? Fie şi aşa însĕ am şi rele destule da, da . ! . . întrebă numai pe bărbatul meu, care jócă dincolo, el îţi va confirma acésta . . .

Spune-mi deci, domnule, acum pentru ce me iubesci?

Privìi adênc în ochii cei strălucitori ai mult frumósei dame îi sĕrutaiu degetile cele albe şi impodobite cu inele şi ḑiseiu: „Te iubesc — te iubesc — pentru că nu joci cărţi! . . . . *V. G.*

ţinerea esamenului în scóla superióră de fetiţe, — comitetul decide:

Esamenul la scóla de fetiţe sĕ se ţină Vineri în 10 Iuniu st. n. din studii.

Sâmbătă în 11 Iuniu st. n. sĕ se ţină adunarea generală a reuniunei înainte de améḑi la 10 óre, éră după terminarea aceleia sĕ se ţină esamenul din pian şi musică

Tot Sâmbătă în 11 Iuniu st. n sĕ se arangeze în favorul reuniunei un maial (iunial).

Inlelegênd însĕ comitatul, că asociaţiunea pentru cultura şi literatura poporului român tot pe 11 Iuniu st. n voesce a-şi ţiné adunarea generală, pentru ca solemnitatea sĕ fie mai mare şi maialul mai cercetat, pe lângă ofertul, că din venitul curat al maialului se trécă a treia parte în favorul asociaţiunei, esmise din sinul seu o comisiune constătătóre din dómnele: Rhea Silvia Ceontea, Lucreţia Tamasidan şi Hortensia Suciu, ca punêndu-se în legătură în acésta cestiune cu direcţiunea asociaţiunei sĕ vină în şedinţa procsimă cu plan complet şi propunere.

La provocarea dómnei presidente secretariul es pune: că direcţiunea financiară din Arad cu decisul de sub Nr. 13929/III. 1892 a respins apelata dată contra proiectărei de percentuaţiune şi ecuivalent după casa cumpĕrată, prin ce percentuaţiunea de 325 fl. 30 cr. şi dóuĕ rate cuartale din ecuivalentul anual de 60 fl, 52 cr. sunt a se solvì ca nu cumva sĕ fie esecutată reuniunea.

Face propunerea pentru esaminarea şi solvirea acestor sume, precum şi pentru apelarea contra decisului de mai sus a direcţiunei financiare. — Comitetul primind propunerea, pe lângă estradarea actelor referitore asemnéză la cassă spre solvire sumele de 325 fl. 30 cr. şi 30 fl. 26 cr. cu eventualele interese şi îndrumă cassa a face solvirea numai decât la oficiul reg. de contribuţiune din Arad.

Ne mai fiind alte obiecte de pertractat, şedinţa se închide la 7 ½ óre séra şi protocolul presinte se autentică. D. c. m. s. Aurelia Beleş m p. presidentă, Dr. Georgiu Plopu, m. p. secretariu.

Pentru autenticare:

Aurelia Beleş, presidentă.

Dr. George Plop, secretar.

Convocare.

Invĕţătorii gr. or. români din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, cari formézā al III-lea despărţământ al reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului se convócă prin acésta a se presenta la adunarea generală pe 21 Maiu st. v. a. c., adecă pe ḑiua de „S. S. Constantin şi Elena“ a. m. la 8 óre aici în Avrig în localitatea scólelor gr.-orientale.

Agendele:

1. Reconstituirea despărţământului.
2. Temele statorite de comitetul central al reuniunei districtuale în şedinţa sa din 11 Martiu a. c şi anume:
   a) jocurile de copii şi însemnătatea lor pedagogică.
   b) despre procederea la învĕţarea cetitului.
3. Incassarea tacselor de pe anii restanţi.
4. Curente.

Avrig, în 5 Maiu, 1892.

Ioachim Băcillă, inv. director scolar.

Ioan Racotă, învĕţător.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri benevole:

Translatus . . . . 724 fl. 97 cr

Nicolau Todoran, protopresbiter, Cetatea de baltă 2 fl. Petru Sănmărghitean, paroch Cucerdea română şi Augustin Cheţan, paroch, Bobahalma câte 1 fl. — Georgiu Feştean, învĕţătoriu, Deag, Ioan Sâmpălean, învĕţ. Selcut, Simion Nan, înv. Chesler, Petru German, învĕţ. Botez, Vasiliu Şarlea, înv. Bobohalma, Nicolau German, înv. Chinciş — fie-care câte 50 cr. — Ioan Droc, protopresbiter Mercurea 10 fl. Emanuil Beşa învĕţătoriu în Poiana 2 fl., Aron Şerb, Nicolau Dobrotă, învéţători Poiana, Stefan Medeşan, învĕţătoriu în Mercurea, Ioan Banciu, învĕţătoriu, Nicolau Marcu înv., Ilie Georgescu, înv. Poiana, Nicolau Ghenie, inv. Rodu, Ioan Sava, învĕţ. în Jina, Victor Lazar, Constantin Sava, învĕţători, Jina, Vasiliu Dobrescu, înv. Rodu, Ioan Trôncă, înv. Ludoş, Ilie Tănase înv., Ludoş, Ioan Balomir, învĕţ. Poplaca, Zacheiu Sas, paroch Blăşel, fie-care câte 1 fl. — Suma totală 758 fl. 97 cr. —

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) Duminecă a fost chirotonit întru diacon clericul absolut, George Neagovici-Negoescu, ales capelan în Intorsura — Buzeului (tract. Treiscaune)

* (Reuniunea femeilor române). Conform convocărei s'a ţinut Duminecă la 4 óre p. m. adunarea generală estraordinară a reuniunei femeilor române din Sibiiu, sub presidiul dnei Maria Cosma. Dómna presidentă, deschiḑênd adunarea, prin cuvinte simţite anunţă încetarea din viaţă a membrului Ioan Popescu, fost bărbat de încredere şi delegat al comitetului, apoi a membrilor: Indita Todescu şi Alesandru Neagoie şi invită adunarea a şi esprima condolenţa pentru acésta ireparabilă perdere. Adunarea 'şi esprimă condolenţa prin ridicare.

Dna presidentă făcu apoi cunoscut adunărei, că unul dintre cei dintâiu bărbaţi ai noştri, care a luptat mult timp pentru desvoltarea nóstră naţională şi culturală dl Georgiu Bariţiu împlinesce Marţi 80 de ani, şi că comitetul reuniunei a hotărît a numi pe acest valoros bărbat membru de onóre al reuniunei.

Cetind dl secretariu Dr. Oct. Russu propunerea comitetului, la vorbirea dlui asesor Voileanu, adunarea primesce cu entusiasm acéstă propunere.

Terminată fiind ordinea de ḑi, d na presidentă mulţămesce membrilor pentru viul interes ce-l pórtă pentru acésta reuniune.

Protocolul adunărei la propunerea dlui secretariu Dr. O. Russu s'a încredinţat spre autenticare: d-nei Eugenia Vecerdea, d-rei L. Popescu şi dlui Dr. V. Bologa.

* (Serbare) Duminecă a serbat regimentul de aici Nr. 31 amintirea luptei dela Aspern, unde a luat cu bravură parte, distingându-se printre celelalte regimente.

* Delegaţiunea congresuală pentru despărţirea ierarchică de către sêrbi s'a întrunit Mercurea trecută, şi a resolvit mai multe cestiuni, referitóre la despărţirea ierarchică a românilor din comunele mestecate cu sêrbii şi totodată a luat conclusul, că pentru a se finalisa în mod mai grabnic despărţirea ierarchică a românilor din comunele mestecate şi incorporarea lor la ierarchia nóstră sĕ se incerce de nou resolvirea cestiunilor pendente pre cale amicabilă cu ierarchia sêrbéscă.

* (Maial.) Corpul învĕţătoresc dela scóla română din Sĕlişte, 'şi ia voie a invita la maialul scólei, ce se va aranja Joi în ḑiua Inălţărei Domnului 14/26 Maiu în locul numit (Mailat). Fiind timpul nefavorabil se va amâna pre Duminecă 17/29 Maiu.

Invitări speciale nu se vor face.

Sĕlişte, 7 Maiu, 1892.

Corpul învĕţătoresc.

* (Esamen.) La scóla elementară superióră din Poiana comit. Sibiiului se vor ţiné esamenele publice pentru semestrul al II lea Marţi şi Mercuri la 12 şi 13 Maiu st. v. a. c. cam după următoriul

Program:

Marţi dela órele 8—10 va fi esamenul cu elevii clasei I; dela órele 10—12 va fi esamenul cu elevii clasei a II-a După améḑi: dela órele 2—5 va fi esamenul cu elevii clasei a III-a.

Miercuri, dela órele 8—11 se vor esamina elevii clasei a IV-a şi dela 11—1 óră p. m. va fi esamen din: Declamare, cant, gimnastică, cetirea clasificărilor şi încheiarea.

Toţii amicii şi binevoitorii scólei române în general, şi numitei scóle în special, sĕ consideră prin acésta de invitaţi.

Direcţiunea.

* (Necrolog.) Subsemnaţii cu inima sfăşiată de durere vin a anunţa tuturor p. t rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că preaiubitul lor soţ, tată şi socru **Vivian Laslo,** paroch gr. or. în Cetea, asesor al scaunului protopresbiteral al tractului Albei-Iulia, membru ordinar al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, după un morb scurt şi greu împărtăşit cu sfintele Taine a reposat la 6/18 Maiu 9 óre a. m. în etate de 57 ani şi după un serviciu de 39 de ani prestat în sinul bisericei gr. or.

Rĕmăşiţele pământesci ale neuitatului defunct se vor aşeḑa spre eternul repaus Vineri la 8/20 Maiu 1 óră p. m.

Cetea în 6/18 Maiu 1892.

Sofia Laslo, soţie, *Maria Neagoe* n. *Laslo* şi *Victoria Henteş* născ. *Laslo*, ca fice, *Iosif Neagoe* paroch şi *Isaia Henteş* paroch ca gineri.

* (Maimuţe la lucru) Un jurnal din Rio de Ianeiró spune că la o moşie mare din Brasilia unde se cultivă cânepa, se întrebuinţéză 20 maimuţe pentru ca sĕ taie şi se prepare cânepa.

Proprietarii sunt mult mai mulţumiţi cu acesta animale, decât cu populaţiunea négră, căci lucréză mai iute şi întreţinerea lor este mai ieftină.

* (Congresul feminist de la Paris.) Dómna Maria Deraisme a fost alésă preşedintă a congresului şi d-şóra Marie Popelin, doctor în drept representantă Belgiei, vice-preşedintă.

Adunarea a votat în unanimitate următórea resoluţie.

„Considerênd că femeia trebue sĕ fie egală bărbatului în societate şi în faţa legii, cerem deplina posesiune a drepturilor rĕmase până acuma privilegiul secsului bărbătesc, şi ve rugăm sĕ daţi un vot favorabil asupra paragrafului următor ce trecue adaugat în cod: „Francesii şi francesele sunt egale înaintea legii“.

Bibliografic.

„Statistica judiciară din România pe anul 1886.“ Bucuresci. Imprimăria statului. 1891.

— *Institutul de chirurgie* sub direcţia profesorului Asaky.

Lucrări originale. Anul 1891/2, Vol. II. Bucuresci litografia Carol Göbl, 1892.

Tabla de materii:

„Marcel“. Curs de Laringologie.
Secţiunea I. Introducţiune.
„ II. Technica laringoscopică.
„ III. Anatomia laringelui.
„ IV. „ „ (Urmare)
„ V. „ „ „
„ VI. Semiologia laringelui.
„ VII. „ „ (Urmare)
Asaky. Chirurgia operatorie a rinichiului.
Kiriac. Retracţiunea permanentă a degetelor.
Calabb. Pental.
Romano. Puritatea chloroformului chirurgical.
„ Accidentele ce însoţesc chloroformisarea.
„ Chloroformul Radian.
Bărdescu. Topografia cranio-cerebrală.
Petraşcu. Hysteropetia.
Asaky. Chirurgia în secolul al XIX.
„ Descântecele în secolul al XVI.
Romano. Chloroformul Pictet.
Andriescu. Satura uterului.
Stephănescu. Chirurgia gynecologică.
Asaky. Castraţia la bărbat.
Tzonciu. Varice esperimentale.
Carnabel. Resecţia ficatului.
P. Popescu. Diagnosticul leprei.
Maschuna. Arterio-sclerosa şi fibro-fiomele uterine.
Drugescu. Enterorafia esperimentală.
Tătusescu. Trepanaţie şi convulţii.
Crievetz. Tratamentul varicocelului.
Oardă. Resecţiunea unui segment din uretră.
Asaky. Operaţiuni pe uretră, prostată şi vesică.

Mulţămită publică.

Mult onorate dle redactor! Binevoiţi a da loc in mult stimata fóie ce o dirigeţi o adêncă mulţămită publică din partea subscrisului, în numele celor 160 ţerani români din Arpaşul sup. incurcaţi în acel proces scandalos, a cărui pertactare finală s'a incheiat Sâmbătă /14 Maiu a c. după cum fórte lămurit se póte vedé din Nrii „Gazetei Transilvaniei“ 98 şi 99.

Subscrisul, care am avut nenorocirea a vedé pre acesti bieţi 160 de inculpaţi plecând pre drumul către Braşov încă de Sâmbătă 25 Aprile st. v. până Duminecă in 3 Maiu a. c. i vedeam prin Braşov vaerându-se, că stau se peară de fóme unii dintre cei mai săraci carii au plecat cu câte o pêne de săcară in traistă, şi acolo isprăvind păralele şi pânea a cerşi le era ruşine.

Astfeliu auḑindu ne prea O. domni dr. Aureliu Murĕşian şi părintele Voina, compătimind pe cei nefericiţi ţĕranii indată şi cu acésta ocasiunea au dovedit o parte insĕmnată din marinimoşii braşoveni, că nutresc cele mai bune simţeminte morale, de a sprigini atât materialminte, cât şi cu invĕţături morale,în casuri ca cel de faţă.

Abia după câteva óre imi inmanuà prea stimatul domn Dr. Murĕşian 41 fl. 50 colectaţi de dsa, ér de la biserica Sf. Nicolae 20 fl. v. a. prin dl Navrea, pre carii subscrisul îndată i-am împărţit cam după starea acestor bieţi ómeni.

Deşi mahniţi până in suflet de nedreptatea ce li s'a causat in acest proces totuşi cu ochii plini de lacrămi de bucurie le mulţămiau, şi me rugau ca sĕ le aduc multămită publică in numele lor acestor marinimoşi domni, cari au contribuit la acésta binefacere.

Provedenţia cerésca sĕ le resplatéscă în sutit şi sĕ fie binecuvêntaţi de Dumneḑeu şi de tot némul românesc.

Cu tot respectul
Pavel Monea,
paroch gr. or.

Loterie.

Sâmbătă, în 21 Maiu 1892.

Timişóra:	**83**	**28**	**30**	**19**	**38**
Viena:	**1**	**28**	**36**	**73**	**72**

42 szám 1892. [73] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881. évi XL. t-cz 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi kir. járásbiróság 1892 évi 514 polgári számú végzése következtében Dr. Russu Oktávián nagyszebeni ügyvéd által képviselt „Albina“ takarék és hitelintézet javára Beu Nicolae és társai kisapold lakosok elen 175 frt s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján le foglalt és 477 frt becsült lovak, szekerek, hámók, gazdasági szerelvények stbből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szerdahelyi kir. j-biróságok 514 1892 számu végzése folytán 175 frt tőkekövetelés, ennek 890 évi november hó 11 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 32 frt 67 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Kisapoldon a helyszinéni leendő eszközlésére 1892 **évi május hó 30 napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész pénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szerdahely 1892 évi május hó 15 napján.

Zelechowsky Mihály,
kir. jbirósági végrehajtó.

Pályázati hirdetmény!

Szebenvármegye szeredahelyi főszolgabirói járásában üresedésbe jött és évi *1000 frt.* fizetés, *200 frt.* lakbér, *200 frt.* úti átalány, *100 frt.* irodai átalány 's *100 frt.* hivatali helyiségek bérleti átalány élvezetével egybekőtött főszolgabirói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak pályázni óhajtók, miszerint az 1883. évi I-ő törv. czikk 5-ik § IV. pont alapján az 1-ső §. *a)*, *b)* és *c)* pontjaiban körülirtakhoz mérten a 3. §. értelmében felszerelt folyamodványaikat folyó évi Iunius hó 5-ig hozzám nyujtsák be.

Nagyszeben, 1892. Május hó 12-én.

Szebenvármegye főispánja:
Thalmann.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	**7.20**	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	**9.15**		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	**8.40**
11.38	**4.14**	**6.50**	**9.22**	**11.19**		**Szolnok**		**2.55**	5.23	**3.31**	11.46	4 47
2.12	**5.53**	—	**11.53**	**12.57**		**P. Ladány**		**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.05	2.24
3.53	**7.08**	12 05	**1.50**	**2.12**	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de	**2.25**	**11.04**	8 43	12.09
4.—	**7.15**	—	**2.24**	**2.19**	pl.		sos.	per-	**2.18**	**10.44**	8.38	11.51
4.30	**7.43**	1.02	**3.03**	**2.49**		Mező-Telegd		sóne	**1.52**	**10.07**	8.13	11.17
5.22	**8.18**	2.14	**3.46**	**3.26**		Rév		—	—	**9.30**	—	10.42
5.45	—	2.50	**4.07**	—		Bratca		—	**1.26**	**9.10**	7.47	10.23
6.05	**8.51**	3.18	**4.16**	—		Bucia		—	—	**8.51**	—	10.06
6.31	**9.07**	3.54	**4.53**	**4.17**		Ciucia		3.53	—	**8.25**	7.08	9.51
7.12	**9.37**	4.52	**5.32**	**4.50**		Huiedin		2,58	**12.47**	**7.47**	6.39	9.12
7.29	—	5.16	**5.48**	—		Stana		2.20	**12.17**	**7.28**	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriş		1.46	—	**7.02**	6.07	8.29
8.01	—	**6.08**	6.24	**5.42**		Ghirbĕu		1.13	—	**6.47**	—	8.15
8.14	—	**6.30**	6.39	—		Nadişul ung.		12.50	—	**6.29**	**5.43**	8.—
8.29	**10.37**	**6.57**	6.59	**5.55**	sos.	Cluş.	pl.	12.17	**11.01**	**6.08**	**5.25**	7.40
8.46	**11.10**	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	**10.45**	5.14	**4.48**	6.52
9.03	**11.32**	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	**4.23**	6.34
10.08	**12.50**	—	10.21	7.34		Ghiriş		—	**9.23**	3.18	**3.—**	**5.26**
10.37	**1.25**	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	**2.08**	**4.52**
10.56	**1.43**	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	**2.—**	**2.34**
11.04	**1.52**	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	**1.51**	**4.28**
11.28	**2.18**	—	11.54	8.22		Aiud		—	**8.24**	1.35	**1.23**	**4.07**
11.45	**2.40**	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	**8.07**	1.08	**12.45**	**3.47**
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	**8.—**	12 28	—	**2.49**
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	**2.27**
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	**7.31**	11.42	—	**2.13**
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	**1.39**
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	**6.57**	10.4	—	**1.18**
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	**6.55**	10.31	—	**12.53**
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	**6.42**	10.09	—	**12.37**
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	**6.21**	9.31	—	**12.06**
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	**11.29**
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	**11.03**
5.26	—	—	**7.23**	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	**9.46**
6.10	—	—	**8.09**	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	**9.04**
6.41	Tr. de	—	**8.43**	1.15		Apaţa		—	3.40	**5.42**	—	**8.37**
7.17	per-	Trea	**9.18**	1.35		Feldioara		—	3.19	**5.07**	—	**8.03**
8.—	sóne	acce-lerat	**10.05**	2.09	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	**4.20**	—	**7.23**
—	11.—	**5.15**	—	2.19	pl.		sos.	**10.17**	2.18	—	**6.58**	—
—	12.26	**5.57**	—	3.01		Timiş		**9.41**	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		**9.12**	1.12	—	5.16	—
—	**8.35**	12.10	--	**9.15**	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	**4.—**		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni—Lupeni

—	6.—	**10.35**	**4.22**		pl.	**Simeria**	sos.		9.5[illegible]	**3.27**	**9.35**	—
—	**7.21**	**12.23**	**5.42**			Haţeg			8.36	**1.54**	**8.25**	—
—	**9.45**	**4.—**	**8.36**		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.—	10.50	**6 20**	—
—	**5.—**	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	**8.47**	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	**7.51**	**8.05**	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	**7.30**	—

Arad—Timişóra

—	6.15	**11.30**	**4.58**			**Arad**			**9.44**	**3.50**	**10.55**	—
—	7.32	**12.47**	**6.46**			**Vinga**			9.20	**2.46**	**9.46**	—
—	8.42	2.04	**7.39**			**Timişóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	**10.20**			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	**4.00**	**10.44**			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	**4.30**	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	**5.45**			Carei-mare			**7.03**	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	**11.—**	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	**7.05**	6.35
Vineri												
1.55	8.25	2.35	**6.30**	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	**8.50**
circul.	10 25	3.50	**8.51**	—	sos.	Czegléd	pl.	**5.50**	6.43	—	12.05	**6.47**
numai	10.35	3.56	**9.06**	—	pl.		sos.	**5.27**	—	—	12.—	**6.32**
Sâmbăta	1.46	5.56	**12.28**	—	sos.	Seghedin	pl.	**1.50**	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	**12.52**	—	pl.		sos.	**1.15**	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	**7.59**	**4.24**	—	sos.	Timişóra	pl.	**9.50**	**5.50**	**5.13**	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	**6.15**	**8.25**	**5.25**	9.30	pl.		sos.	**9.20**	—	5.07	7.42	3.28
7.17	**7.35**	**9.14**	6.25	**11.11**		Topoloveţ		**8.15**	—	—	6.54	1.56
—	**8.26**	**9.45**	7.10	**12.34**		Lugoj		**7.35**	—	circul	6.27	12.57
—	**9.35**	**10.41**	8.23	3.30		Caransebeş		**6.31**	—	numai	**5.39**	11.05
—	—	**11.38**	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	**4.40**	8.15
—	—	—	10·49	**7.23**		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	**12.52**	10.58	**7.36**		Băile-Herculane		3.40	—	**12 53**	**3.21**	5.14
—	—	**1.02**	11.11	**7.58**		Topleţ		3.24	—	—	**3.08**	4.52
—	—	**1.19**	11.29	**8.24**	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	**12.24**	**2.51**	4.15
11.55	—	**1.27**	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	**12.18**	**2.19**	—
12.—	—	**1.35**	2.10	—				2.26	—	**12.10**	**2.10**	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	**5.50**	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	**10.—**	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	**7.20**	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		**7·25**	1.20	**5.50**	—	—
—	—	10.04	4.02	**9.30**		**Szolnok**		4.15	11.15	**2.21**	—	—
—	—	3.45	**6.57**	**1.05**	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	**9.05**	—	—
—	—	—	T. d. p.	**5.24**	pl.		sos.	10.46	7.20	**8.40**	—	—
—	—	4.30	2.34									
—	—	4.42	2.34	**5.46**		Glogovaţ		10.34	7.01	**8.30**	—	—
—	--	5.03	3.34	**5.57**		Gyorok		10.11	6.20	**8 08**	—	—
—	—	5.14	3.58	6.19		Pauliş		9.58	**5.50**	**7.57**	—	—
—	—	5.32	4.20	6.30		Radna-Lipova		9.44	**5.28**	**7.46**	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	**7.17**	—	—
—	—	**6.12**	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	**7.02**	—	—
—	—	**6.58**	—	8.07		Soborşin		**8.03**	—	**6.24**	—	—
—	—	**7.26**	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	**7.52**	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	**8.08**	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	**8.26**	—	9.29		**Branicica**		6.24	—	4.55	—	—
—	—	**8.52**	—	9.53		Deva		**5.59**	—	4.33	—	—
—	—	**10.—**	—	10.19		**Simeria** (Piski)		**5.43**	—	4.17	—	—
—	—	**10.25**	—	10.50		Orĕştia		**4.42**	—	3.30	—	—
—	—	**10.44**	—	11.16		Şibot		**4.20**	—	3.03	—	—
—	—	**11.58**	—	11.44		Vinţul de jos		**4.58**	—	2.36	—	—
—	—	**11.29**	—	12.06		**Alba-Iulia**		**3.40**	—	2.19	—	—
—	—	**11.56**	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	**3.04**	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	**7.10**		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	**6.20**	—	**12.05**
3.31	11.21	—	**7.43**			Şeica-mare			9.05	5.59	—	**11.40**
4.15	11.56	—	**8.27**			Lómneş			8.30	5.32	—	**11.09**
4.46	12.22	**7.—**	**8.59**			Ocna			8.02	5.09	4.09	**10.43**
5.10	11.40	**7.35**	**9.23**		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	**3.35**	**10.17**

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	**2.35**	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	**8.25**	**1.15**	—
—	**3.26**	9.11	3.27			Ludoş			7.—	**7.41**	**12.31**	—
—	**5.07**	11.39	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		**5.20**	5.54	**10.05**	—
—	**5.50**	12 20	5.36		pl.		sos.		**5.14**	5.05	**9.35**	—
—	7.25	1.55	**7.15**		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	**8.—**	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	**9.58**			**Simeria**			**5.28**	3.20	**8.10**	—
—	11.13	5.03	**10.08**			Cerna			**5.11**	3.—	**7.50**	—
—	11.48	5.38	**15.32**			**Hunedóra**			**4.46**	2.32	**7.22**	—

Braşov—Zerneşci

—	—	8.35	4.55			**Braşov**			6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	**6.36**			**Zernesci**			5.—	12 20	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	**6.53**	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	**9.15**	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	**6.41**			Covasna			**4.47**	3.32	—	—
—	—	12.46	**7.26**		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	Pl		**4.—**	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53. Sibiiu, Marți, 19/31 Maiu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Constandin și Elena“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 23 Maiu v.

Sibiiu, 18 Maiu 1892.

Ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică din Februariu 1890 a ajuns în un nou stadiu prin declarațiunile pre cari le-a făcut ministrul în parlament. Noul stadiu se caracteriséză cu retragerea ministrului, și părăsirea posițiunei de până acuma, punênd în vedere regularea afacerei cu întroducerea de matricule civile.

Cetitorii nostri cunosc afacerea acésta odiósă, care a ținut în frământare pre toți, câți se intereséză de mersul lucrurilor în statul nostru. In scopul esecutărei articlului de lege 53 din 1868 ministrul a emis ordinațiunea sa, în care a îndatorat pre preoți, sĕ estradea cartea de botez de la acei copii din căsătorii mestecate, cari după lege aparțin confesiunei părinților, fără considerare la aceea, că unde au fost copiii botezați.

Acésta ordinațiune a fost combătută de către preoțimea romano-catolică, și în faptă ea nu s'a supus nici legei, nici ordinațiunei, provocându-se la așeḑĕmintele sale bisericesci, cari nu-i permit se facă estradarea de asemenea matricule. Doi ani de ḑile a ținut ministrul, că trebue se fie legea esecutată, doi ani de ḑile a susținut ordinațiunea în interesul prestigiului seu, și acuma vine cu un nou modus vivendi, punêndu-ne în vedere purtarea de matricule parțiale civile, anume matriculele despre pruncii din căsătoriile mestecate.

Declarațiunile ministrului au fost ascultate cu mare atențiune, și au fost viu aplaudate, considerate fiind, ca începutul unei nóuĕ ere, care va regula pe alte base raporturile dintre confesiuni. Mai mulți oratori nu au făcut nici un secret din dorința lor, de a se întroduce cu totul matriculele civile, argumentând — și póte nu fără cuvênt — că prin întroducerea matriculelor civile se ia de pe spatele preoțimei o sarcină, pe care până acuma o a purtat cu multă bunăvoință, dar pentru care nu a avut dela organele statului nici o recunoscință.

Nu cunóscem mai de aprópe intențiunile guvernului în punctul acesta, nici modalitatea, cu care va întroduce matriculele civile parțiale pentru copiii din căsătoriile mestecate. Cu organele actuale din comună, greu se va puté esecuta lucrarea, și noi tare ne îndoim, că vor fi mai bune matriculele purtate de administrațiune mai ales după sistemul întrodus la noi cu notarii, cari nu înțeleg nici un cuvênt din limba poporului, cu pretorii și întreg aparatul administrativ, care în cele mai multe casuri în loc de administrațiune bună ne dă privelisce de adevĕrată luptă de rassă spre nefericirea frumósei nóstre patrii.

Liberalismul dela noi în timpul din urmă a început a lua direcțiune păgubiciósă desvoltărei bisericilor, în special cum el e aplicat aḑi, e cu totul contrariu desvoltărei așeḑĕmintelor nóstre bisericesci naționale, și tot falsul liberalism e contrariu vieței bisericesci în general, și acésta o simțesc tóte confesiunile din patria nóstră.

Direcțiunea greșită a curentului domnitoriu de aḑi nu se va indrepta cu teorii, fie ele cât de liberale, și in punctul acesta fața lucrurilor nu o va schimba nici teoria proclamată ca principiu de stat despre libertatea și egalitatea cultului la tóte confesiunile, teorie susținută dela introducerea dualismului încóce, care acuma a aflat și aprobarea ministrului de culte.

Sunt tóte paliative, sunt numai incercări cari ca incercări numai la mai mai mare rĕu ne duc. Bisericile, și au trecutul lor, missiunea lor cea sântă, de a moralisa, de a mântui sufletele credincioșilor. Și statul care tractéză mașter bisericile, pĕcătuiesce indoit, și pĕcatul, deși mai târḑiu, totuși se rĕsbună.

Revista politică.

Desbaterile din dieta ungară au luat in timpul din urmă un caracter acut și e de observat, că în urma vorbirei lui Apponyi și a celorlalți deputați opoziționali nici chiar membrii partidului guvernamental nu mai merg mână în mână la desbaterea bugetului cultelor.

Remarcabile sunt enunciațiunile, ce le a făcut ministrul Csáky în vorbirea sa din urmă.

La întrebarea lui Bartok, că pentru-ce ministrii nu vin prin Transilvania, unde ar puté câstiga și pe români pentru ideia de stat magiar, ministrul a rĕspuns, că în ceea ce privesce instrucțiunea în Transilvania s'a făcut cu mult mai mult din partea guvernului, decât cum s'a făcut în Ungaria propriu ḑisă.

Pentru atitudinea, ce o a observat în afacerea matriculelor, dênsul are sĕ pórte consecuențele; s'ar bucura însĕ, ca deputații sĕ nu ia ordinațiunea din Februariu ca făcută din ignoranță. Cine credea la început, că o astfel de ordinațiune sĕ tulbure așa de tare biserica! Ministrul crede, că lucrul se va aplana, dacă matriculele pentru copiii din căsătoriile micste se vor purta de autoritățile civile.

In cât privesce autonomia bisericei catolice, dênsul s'a pus în pertractare încă cu primatele Simor; până acum însĕ lucrurile stau tot la început și nu scie, ce atitudine va observa actualul primate al Ungariei.

Regularea congruei o a inițiat încă Trefort și vorbitoriul și a dat tótă silința sĕ o resolveze, dar ea întimpină mari greutăți, pentru-că sunt împreunate dreptul de patronat, regularea stolei, regularea pretensiunilor preoților gr. cat., tot lucruri, cari nu ușor se pot regula.

In cât e pentru recepțiunea confesiunei israelite se află în posiție sĕ declare, că primesce propunerea lui Irànyi și rógă pe Apponyi, care a vorbit atât de clar în acésta cestiune sĕ presenteze chiar un formulariu de proiect, ca lucrul sĕ se termine mai îngrabă. Libertatea religionară o consideră însĕ dênsul de așa, ca ea sĕ promoveze interesele statului. —

Deputatul Hoch i-a reflectat în o vorbire ascuțită, că ministrul n'are drept sĕ provóce pe Apponyi sĕ vină cu proiect, e acésta datorința guvernului, ér încât privesce cestiunea matriculelor, acésta e atât de încurcată în cât nici guvernul nu mai scie cum sĕ o descurce.

Deputații jidovi din parlament par a fi de tot nemulțămiți cu enunciațiunile ministrului, deóre-ce cred, că cestiunea numai se va trăgăna, de aceea vor lucra, ca guvernul sĕ vină cu un proiect de lege, prin care sĕ se precizeze lucrul în afacerea bisericei israelite.

„Wiener Zeitung“ dela 24 a. l. u. publică numirea baronului Krauss, președinte al poliției din Viena, de președinte al țĕrii în Bucovina pelângă conferirea stelei dela crucea de comtur a ordinului Francisc-Iosefin.

Nou numitul președinte baronul Krauss stă dela anul 1858 în serviciul administrativ politic, întrând la locțiitorimea c. r. din Austria de jos, unde a funcționat ca prefect districtual în Wiener-Neustadt și consilier guvernial. Dela 1885 baronul Krauss a stat în fruntea direcțiunii polițenesci din Viena și s'a dedicat cu zel și devotament grelelor misiuni împreunate cu oficiul seu. Baronul Krauss, și-a câscigat în deosebi merite netăgăduite pentru Viena, facênd pașii de inițiativă pentru formarea Vienei ca nóua comună mare.

Ceice cunosc mai de aprópe pe dl baron Krauss spun, că are tóte calitățile pentru a fi un guvernor potrivit pentru raporturile bucovinene, care nu sunt tocmai așa de grozave precum se înfățișéză prin uneltirile unor coterii și clice familiare, pe care un

FOIȚA.

Ioan și Constandin.

— Poveste. —

(Urmare.)

Pe când s'a întêmplat mórtea lui Ioan, cânii lui nu erau în aretul acela, căci de erau nu sciu ce se puté intêmpla cu lăețul.

Dela un timp se traseră la locul, unde lăsară pe stăpânul lor, dar amar se mâhniră, când vĕḑură pe stăpânul lor mort.

Ursul și lupul lăsară pe câne sĕ păzéscă trupul stăpânului lor, ér ei se duseră sĕ afle vre-un leac sĕ învie pe stăpânul lor.

N'or fi mers ei cale ca de un cés și étă că deteră în drum de un șerpe mare cât un sul dar care era mort. După ce vĕḑură ei că șerpele e mort, încetară a călători mai departe, ci se ascunse într'o tufă se vadă nu va veni cine va ca sĕ-l învie.

Cum stăteau ei acolo privind la șerpe numai ce vĕd o șerpóică venind cu o frunḑă cât un cârpătoriu și unde nu începù a unge pe șerpe dela cap până la códă cu frunza și astfeliu șerpele începù a și vedé de cale încetișor.

Ursul sărind din tufă răgni una de v'ar fi țiuit urechile sĕ-l fi auḑit și atunci șerpii fugiră unul într'o parte altul într'alta, lăsând de frică acolo frunza. Ei luând frunza aceea nu se mai opriră până la stăpânul lor, cu care frecêndu-l și punêndu i capul la loc îndată se desteptà și ḑise: Mĕi, că greu am fost adormit.

— Póte dormiai în veci de nu ți dam pe leac, căci erai fără cap.

Atunci se desmeteci mai bine de cap și vĕḑù, că ce a pățit și ce a perdut, de aceea nu perdù timpul și plecà spre oraș, fiind că avea voe sĕ dea față cu aceea pe care o scăpase dela mórte și i-a pus inel în deget până a dormit cu capul pe genunții ei.

In oraș numai pe bĕtrâna o avea cunoscută și și de astădată acolo s'a dus.

In oraș după cum vĕ spuseiu era mare veselie.

Indată ce înțelese el, că de ce atâta veselie, scrise carte și în carte puse inelul.

Până scrise el cartea, bĕtrâna la rugarea lui se duse și cumpĕrà un blid de alune, ca sĕ le trimită cinste la fata împĕratului.

Alunele cumpĕrate împreună cu cartea ce o scrise și cu năframa în carea erau vêrfurile de limbi dela capetele de bălaur, le trimisă el pe hórca de bătrână ca dar fetei împĕratului, carea tocmai își serba cununia cu cioroiul de țigan.

Bătrâna naibi nu se prea învoia sĕ ducă cinstea, că mĕ rog pe la curtea împĕratului erau vre o trei rênduri de străji. Afară de acésta nici nu era ea gătată de a întra între óspeții împĕratului. Dar cu tóte acestea ea abia se învoí. Cu mare necas și multe ocări abia străbătù ea printre străgile împĕratului. Și de nu ducea cinstea ce o ducea, nu puté întra se pună cinstea pe masa împĕratului.

Indată ce puse cinstea pe masă înaintea împĕratului se ca mai spăriase de nici sănătate bună nu-și luà.

Impĕratul luând cartea o desfăcù, atunci inelul îndata picà pe masă.

Fata împĕratului nu se mai putù stăpâní, ci descoperi în fața óspeților mișelia țiganului.

Ve puteți închipui „bucuria“ țiganului și „supĕrarea“ miresei.

Impĕratul voì sĕ întrebe pe babă. că unde se află feciorul care a trimis cinstea, dar ia drace babă, dacă ai de unde.

Impĕratul ca om, care are slugi tot déuna la îndemână, trimisă ca sei aducă pe baba din fundul pămêntului.

Aflând argații împĕrătului pe baba o duseră înaintea împĕratului.

Bătrânei ce i drept îi era cam frícă, că o duc cam așa cu șupa înaintea împĕratului, și vorbind cea óblă nici nu-i cădé bine ca se i-se întêmple din voe nevoe și necas, de unde ar fi sĕ n'aiba. Dar cu tóte acestea împĕratul o sciu lua cu vorba și ea spuse om înțelept, nepreocupat și cu cât de cât tact politic ușor le póte înțĕrca.

„Bunii noștri preteni“ scrie „Gaz Buc“. discută de un timp încóce fórte viu următórele dóuĕ cestiuni: Numirea de mareșal al țĕrii și compunerea comitetului țerii. Deóre-ce din conclusiunile, pe cari le fac ei ar resulta, că în postul de mareșal nu ar mai avé se fie numit un român și că românii vor mai perde un mandat și în comitetul țĕrii, trebue sĕ declarăm că aceste nu sunt decât dorințele adversarilor noștri, dorințe cărora li s’a dat espresiune chiar într’un memoriu adresat contelui Taaffe și subscris se ḑice și decătră deputații armeni.

După informațiunile pe cari le avem noi, în cercurile normative nimeni nu se gêndesce a produce vre-o schimbare în privința postului de mareșal al țĕrii, ér numĕrul membrilor români în comitetul țĕrii ni e asigurat prin numĕrul deputaților români aleși în comunele rurale și prin pactul încheiat cu deputații armeni, ceea-ce și esclude probabilitatea, că acestia sĕ fi subscris un memoriu prin care se cere scóterea unui român din comitetul țĕrii, lucru destul de necavaleresc și de care nici nu am puté ține capabili pe deputații armeni

Dacă însĕ ei ar fi fost în adevĕr capabili de un asemenea lucru, prin acésta inșiși au rupt compromisul cu românii, căci sau angagiat la oferirea unui mandat de care ei nu dispuneau, și românii cărora astfeliu li-se deslégă mânile, formau maioritatea între deputații proprietarilor mari, ușor ar putea sĕ-și alégă din acest grup pe un români și sĕ sprijinéscă apoi chiar alegerea proiectată a unui român din casa întrégă.

Cât privesce scirea despre apropierea dintre deputații români și ruteni puse în perspectivă decătră ḑiarele: „Gazeta Polska“ și „Bukowena“, pe cât s’ar părea ea de naturală, e încă lipsită de o basă reală. —

Situațiunea în Italia a luat un caracter de tot acut. Actualul cabinet, format numai în ḑilele trecute prin Giolliti, în urma evenimentelor din cameră și a votului de neîncredere, și-a dat demisiunea.

Regele, adus în strimtóre, n’a primit-o, mai vêrtos, că nu avea om, căruia sĕ-i pótă încredința din nou formarea unui cabinet.

Disolvarea camerei e lucru inevitabil ca actualul guvern sĕ-și câștige-lui o maioritate, pe care sĕ se pótă basa.

Scenele turbulente, ce s’au petrecut în ḑilele din u[illegible] în cameră dovedesc situațiunea nestatornîcă a Italiei și dau la ivélă agitațiunea, ce se face pentru a paralisa politica regelui, respective a guvernului, ce se face mai mult în mod forțat dela Berlin și Viena, de cât cum sunt dorințele italienilor.

Dela succesul lui Gladstone în Anglia atârnă rĕmânerea sau despărțirea Italiei de puterile centrale și alipirea ei la Anglia.

Cronică.

Țara Oltului, Maiu 1892.

Cam de multișor nu v’am mai scris nimic din acest ținut. Sĕ nu credeți însĕ, că nu ar mai fi cestiuni, cari ar merita sĕ se ocupe omul cu ele. Din contră, anul acesta a fost bogat în evenimente, cari au agitat poporațiunea de pe aici, și sunt unele între ele, cari nu trebue lăsate fără ale înregistra. Nu am putut face acésta până acum, de órece, parte ocupațiuni „oficióse“ parte lucrările economice m’au imbulḑit din tóte părțile. Acum putênd resufla mai liber imi iau voe și timp a ve scrie despre mai multe lucruri de pe la noi. Sĕ începem dar.

I.

Reuniunea învĕțătoréscă. Despărțămêntul reuniunei învĕțătorilor români din protopresbiteratul Făgărașului și-a ținut prima și după-cum sunt informat, și ultima adunare generală tractuală din anul acesta scolariu, la 26 Aprilie, v. în comuna Breaza. Am participat și eu.

Comuna Breaza este situată la pólele munților Carpați, atât de aprópe de piciorul muntelui, încât ți se pare, că ursul, sau capra négră, din vêrful unei stânci ar puté sări chiar în mijlocul satului. Locuitorii sunt toți români, nici un ungur, afară de cei puși pe hârtie ca racii posnașului, și ca salată pelângă români, în geografia comitatului Făgărașiu de Vécsei, înv. la scólele civile din Făgărașiu. Mai în anul trecut era și un jidov, ce nu s’ar crede, notariu, póte impus., dar de dragostea brezenilor, a sărit în brațele sasilor din Șercaia; și îmi pare rĕu, cà nu m’am informat, că în anul acesta cine a secuestrat cărțile de versuri ale copiilor de scólă, căci în anul trecut numitul notariu pecetluite le-a fost așeḑat în „sicriul legii“ nóuĕ.

Locuitorii se ocupă cu economia de câmp și de vite și preste tot sunt în stare bună. La năravuri, la apucături ba chiar și la port, — esceptiune — samână cu verii din jurul Sibiiului și cu sĕcelenii. Simțul religios potențat, biserică frumósă și scólă bună cu doi învĕțători harnici ér . . . din capul satului până în vêrful muntelui a rĕmas până astăḑi bătucit drumul pe care „Radu negru“! a trecut în România. Numai cât acum este oficiul vamal, și dacă cumva s’ar otări a veni îndĕrĕpt i-s’ar cere pașaport, și dacă nu l va avea nu și-ar puté visita castelul care stă ruinat în o poiană de pe cósta muntelui . . . „Abia conture triste și umbre au mai remas“. Ér despre mănăstire a cărui ziduri numai prin undularea terenului și prin pomii cari o prejmuiau odată s’ar mai cunósce, Eminescu ar ḑice:

„Drept preot tórce-un greer un gênd fin și obscur
„Drept dascăl tócă cariul sub învechitul mur“! . . .

Am ajuns pela órele 10 a. m. și am mers la biserică, unde în fața unui public numeros și a învĕțătorilor adunați se sĕvêrșia cu pietate serviciul divin. Celebrau trei preoți: dl protopop Dan, Nicolau Aron, din Galați și parochul local G. Pralea. Glasul ministrilor lui Demneḑeu împreunat cu corul elevilor și al învĕțătorilor presenți, pe de o parte, ér pe de alta mugetul surd al braḑilor bătuți de vênt, esercita asupra omului o influință binefăcĕtóre și doiósă. Personal meditând asupra stării poporului nostru și a împregiurărilor nóstre, eram agitat până la lacrimi. Un popor care scie lăuda pre Dumneḑeu și care în biserică mereu repetéză „pe prea înălțatul împĕratul și regele nostru“ se sĕ fie menit periciunei? . . ! Óre Dumneḑeu și împĕratul, pe cari românul îi adóră până la fanatism . . . . așa au decis?

După liturgie a urmat alt act important: Parastas celebrat în memoria neuitatului profesor Ioan Popescu, servit de patru preoți în frunte cu dl protopop Dan. Au urmat după servirea părăstasului, dóuĕ cuvêntări ocasionale: Dl protopop Dan a vorbit despre activitatea lui Ioan Popescu în general, pe tóte terenele fórte potrivit și inspirat. Ér când a finit cuvêntul și emonționat a ḑis vorbele „Sĕ-l erte Dumneḑeu“. Toți credincioși au isbucnit într’o esclamare piósă dar năvalnică „Dumneḑeu sĕ-l erte“, eu îmi perdusem terenul de sub picióre și dóuĕ lacrime mi-s’au rostogolit spre a se împreuna, cu celea cari poporul le aducea tribut pe țĕrâna încă verde a „iubitului notru Popescu“

Al doilea cuvênt ocasional l’a ținut preotul Nicolau Aron, vrednicul președinte al despărțĕmêntului. dânsul a arătat activitatea lui Ioan Popescu ca pedagog și învĕțător purceḑênd din tecstul evangeliei din Dumineca aceea, Dómne om n’am . . . făcênd paralelă, fórte bine reușită între starea bolnavului de lângă lac și între poporul român în cele scolastice, demonstrând, eclatant, că iubitul defunct, a fost „omul“ care a ḑis învĕțămêntului metodic „scólă iați patul și umblă“. Ii gratulăm părintelui Aron.

Cum de tare sĕ simte lipsa unui ḑiar pedagogic, al reuniunilor, în care s’ar putea, căci ar prea merita sĕ se publice ambele aceste vorbiri, și cu cât zor este asteptată aparițiunea unui astfel de lucru, frumos și folositor.

Intâmplate acestea, preotul local a ținut învĕțătorilor o vorbire de primire în numele comunei bisericesci și politice, ér în fine împărtășindu-se toți din coliva parastasului, după un dejun modest dar îndestulitor s’a deschis ședința reuniunei la órele 11 a. m. și au durat până la 2 ½ p. m. în sala scólei împodobită cu verdéță, asistând 22 învĕțători 4 preoți și o cunună frumósă dómne, și domnișóre (preotese, dăscălițe etc.)

Cestor din urmă le suntem recunoscători pentru paciința, cu cari au asistat până la finea ședințelor. Au mai participat — pe cât au încăput sala scólei și o mulțime de popor din loc. — Ambulanta reuniunilor e fórte de recomandat din punct de vedere poporal — însufletesce fórte tare poporul pentru causele scolare.

Ședința acésta a fost destul de interesantă, și materia — bine alésă, a decurs precum urmédă:

După cuvêntul de deschidere și cetirea apelului nominal, a urmat, tema: Cari sunt folósele reuniunilor învĕțătoresci, și ce cause împedecă mersul regulat al afacerilor? Acésta temă o a lucrat fórte conscienţios înv. dir. dela scóla cap. din Veneția inf. I. Capĕtă. Cu deosebire, asupra mea a făcut bună impresiune claritatea cu care a lucrat partea a dóua din temă, arătând fórte detaiat și specific causele, cari ingreună prosperarea reuniunilor. Ca urmare acestei teme era la ordinea ḑilei: Cum s’ar putea delătura neajunsurile, de cari sufere reunniunile nóstre, de Iacob Pop înv. tot în Veneția. Cu părere de rĕu s’a constatat însĕ, că numitul s’au presentat la adunare, nu sciu pregătit sau nepregătit, dar după încheerea ședințelor, și astfel prin acéstă neglígență regretabilă, nu avem bucuria a înregistra ceva complet în acéstă cestiune de interes.

S’a trecut deci la tema: „Cari sunt avantagiile efectuale instrucțiunei religióse în scólele nóstre din puntct de vedere confesional“. Acéstă temă s’a desvoltat de învĕțătoriul I. Berescu. Nu sunt competent a me esprima asupra reușitei acestei teme, dar observ, că autorul acestei lucrări, a făcut promisiunea în ședință, că o va publica. Deci, trecem mai departe.

Membrul Nicolae Ludu învĕțătoriu în Beclean, ne a arătat „care e procedura pedagogică față de un elev mincinos și față de unul leneș? A lucrat cu mult ḑel, și pelângă directivele corecte, ce ni le-a demonstrat apoi pe multe locuri tema a

---

că unde se află feciorul; căci numai atâta voia sĕ scie împĕratul.

Un picior de scaun fript se aduse babei pe masă ca se se uspeteze și ea până când pregătesc cea mai frumósă trăsură, ca se mérgă după vitéḑul fecior.

Țiganul schimba fețe. Toți óspeții se uitau la el ca la necuratul. Ar fi vrut el ca se se pótă face nevĕḑut.

Priḑêndu-se caii la trăsură, bătrâna trebuí sĕ se sue în ea, cum dóră n’a mai fost de când a venit pe lume, îi și ședea bine babei în căruța împàrătéscă pe perini de mătase, ca la câne cu óla ’ncap.

Cred, că nu aveți lipsă se vĕ mai spun, că Ión abia dintro vorbă s’a învoit se mérgă la curtea împĕratului, și că s’a intins un ospăț în trei ḑile și trei nopți.

Țiganului nu ia făcut alta decât l’au legat de códa unui armăsar de trei ani și l’au slobodit se mérgă și sau dus lăsând tot țigan de țigan în urma lui.

După trei ḑile de dinum danum și voe bună, Ión se ceru dela nevasta sa și dela socrul seu ca sĕ-l lasă se mérgă la vênat.

Nevasta sa și împĕratul nu ia frânt voia decât ia bătut capul, că sĕ nu’l pună păcatele se mérgă la vînat în pădurea babei; căci se scia anumit, că cine întră odată în aceea pădure la vînat nu se mai întorcea nici viu nici mort.

După ce împĕratul îi arătà din palat pădurea, de carea trebuia se se păḑéscă, el se depărtà și se mai duse fàră se asculte cele ce auḑise dela împĕratul; ba încă intr’adins voia se scie ce ar putea fi în acea pădure.

Umblat-au el prin aceea pădure cum a șciut până la amiéḑi, dar de unde se afle ceva vînat.

Când fuse cruce la amiaḑi își căuta un loc umbros, ca odichnind se se pótă împĕca cu iadul de gură.

După puțină odichnă sĕ luà pe o fundătură de pĕrău pe unde si aflà un epuraș gras ca un bostan.

Până a mai umblat el în colea și în cóce prin pădure, sórele se apropie de deal și de aceea el se hotărî se rĕmână preste nópte în acea pădure; căci până acasă era departe ș’apoi nu i-a fost aceea nópte cea dintâiu sĕ dormă în pădure.

Cum mergea el așa prin pădure tot mai afund dete de o poeniță in marginea careia era o vatră și la mijlocul vetrei o lespede mare, pe care era puțin jar. Aci socoti el va putea sălășlui preste nópte; de aceea și înciripă nesce țanndere ca sĕ pótă ațîța foc și adună lemne ca sĕ aibă preste nópte.

Când era focul mai bun trase epurele într’o frigare, firesce după ce trase pielea de pe el și hai cu el pe lângă foc, ca astfeliu după o alergătură de o ḑi sĕ se pótă ospĕta o țîră bine, căci el trăind tot cu vînat, asta carne îi mai tignea.

Când epurele era aprópe fript numai sĕ ți ascuți dinții pe lângă el cum se ḑice, iată că aude din o margine a poenii strigênd: „Hububu, că frigu-mi, Cinci opinci într’un picior și piciorul tot mi gol“.

— Hai și te încălḑesce, fireai al naibei, ca dóră eu nu te opresc dela foc, ḑise Ioan fără a se mai gândi.

Aș veni ḑeu sĕraca de mine dar mi frică de cânii tĕi, dar rogu-te haidă și na trei merișori trei perișori și-i aruncă preste grumazii lor sĕ nu se arunce la mine.

Așa a și făcut și cânii se legară cu trei lăcate cât trei măji.

Vĕḑênd bătrâna, că i s’a împlinit dorința, își pune și ea în frigare o bróscă și se dete și ea pe lângă foc sĕ o frigă, și frigênd-o ḑicea: „Cine frige epurele, mânâncă brósca, și cine frige brósca mânâncă epurele“.

— Ce ḑici babă, ce ḑici?

Baba mai repetă odată cuvintele de mai sus.

Nu gătase bine bĕtrâna vorba și Ioan cu frigarea cum era ferbinte plesni peste ochi pe bĕtrâna.

Bĕtrâna se mănie foc și unde nu luà pe Ioan și l trânti odată de se afundă prin pămênt până’n brâu și scoțêndu-i inima îl puse într’o grópă sub lespedea dela vatră, unde era focul și unde mai erau o mulțime de vênĕtori morți.

lucrat o în mod satiric, încât ne a procurat şi unele momente de distracţiune. Ni-se părea, că a isprăvit prea curênd. Laudele nóstre învĕţătoriului Ludu.

Regret, că trebue sĕ mai înregistrez o — negligenţă sau cum sĕ-i ḑic. Tema „care e metodul cântului bisericesc şi naţional de S. Radu, lipsind autoriul nu sciu motivat sau nemotivat — nu s'a pertractat . . . şi trecem mai departe, la o temă fórte actuală cu împregiurările nóstre:

Ce influinţă va avea asupra scólelor nóstre noul proiect despre salarisarea învĕţătorilor elaborată de Tr. Dragomir înv. în Breaza.

Autorul a lucrat tema, am putea ḑice fórte bine, dacă am considera numai avantagiile, cari urméḑă atât pentru scóle cât şi pentru învĕţători. Ar fi lucru escelent.

Dar nu trebue uitat de unde şi pe unde întră acest proiect, în scólele nóstre şi că ce se urmăresce prin acest proiect fatal pentru noi. Ne omóră cu dragostea, şi strângêndu-ne pe noi învĕţătorii în braţele sale iubitóre proiectul, dacă geniul bisericei nóstre nu va fi ocrotitoriu, ne schilăvesce şi ne nimicesce întrégă instrucţiunea naţională. Cu grăunţe sĕ prind pasările — o scim toţi, dar sĕ feréscă Dumneḑeu tótă casa de „cuiul lui Pepelea“ care face sdelca şi ne ia pe Mandica.

Aceste lucruri a scăpat din vedere lucrătoriul acestei teme, dar tema a fost potrivit intregită de către domnul protopresbiter Iuliu Dan, care ne-a luminat în tóte privinţele. (Va urma.)

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri benevole:

Translatus . . . . 759 fl. 97 cr.

Ioan Danciu, protopresbiter, Ofenbaia, 10 fl., „Munteana“, societate de credit şi pĕstrare în Ofenbaia 10 fl., Dimitrie Hentea, practicant 5 fl., Vasile Bumbuţ, paroch în Orĕştie, 5 fl., Aurel Beor, paroch în Cióra, Iuliu Pitic, învĕţătoriu în Muncel, câte 1 fl, Nicolau Fodorean, învĕţăte- în Ofenbaia, 2 fl, Vasile Gan, paroch Sălciua de sus, 3 fl., Eutimiu Frăsilă, în Lăuvereni 1 fl., George Cimoca, paroch Sălciua de jos 1 fl., Simion Paşca not. cerc. Sălciua de jos 5 fl., Vasile Macsa, învĕţătoriu, 1 fl., George Hidrai, vicenotariu 1 fl., Petru Paşca, tutor orf. cerc., 2 fl., Clement Popescu, paroch în Micleşti, 1 fl., Macaveiu Cutean, învĕţătoriu 1 fl., Teodor Mămăligă, econom., Gavrilă Miclea, Vasile Urs, vice-primariu com. fie-care câte 20 cr. — Iacob Negru, Ioan Negru l. Todor, Michaiu Negru, Nicolau Baicsan, Ioan Mărian, economi în Micleşti, fiecare câte 10 cr. Ioan Nicóră, paroch Lupşa, Ioan Onea, paroch Hădărău, câte 1 fl., Vasile David, paroch Mămăligani, 2 fl., Sevastian Costinaş, econom, 20 cr., Ioan Dan, cantor, 50 cr., Teodor Nicóră, preot, Vinţa 46 cr., Dumitru Piaţa, econom 10 cr. Avram Cioran, paroch Valea Lupşei, Simion Moruşca paroch Buru, câte 1 fl., Ioan Vasinca, proprietariu în Bedeleu 4 fl., Vasile Ruşdea, înv. Posaga de jos, Simeon Samoilă, învĕţăturiu, Cacova Jeri, Ioan Samoilă, paroch, fiecare câte 1 fl., Ioan Baco, cantor 20 cr., Longin Samoilă, percept. com. 50 cr., Simeon Paşca, Nicolau Bârzan, Măria Samoilă., câte 10 cr., Mărina Curseu, 5 cr, Rafailă Filip, 6 cr., Ioan Barb paroch, Valea-Bârni 1 fl., Vasile Bărluţ, not. com. Mogoş, 50 cr., Josif Bârluţ, înv. 40 cr., Ioan Bucur, înv. 30 cr. Io Cutean, cantor 10 cr., Nestor Manciu, paroch Ocolişul mare 5 fl., Andreiu Muntean, învĕţătoriu, 2 fl., Stefan Straja epitrop 50 cr., Constantin Giurgescu, paroch Ronc, 2 fl. 60 cr. Vasile Fodorean, învĕţ. Ocolişul mic, 1 fl., Stefan Cosma, cantor 10 cr., Vasile Ghib, econom 20 cr., Michail Nistor, crâsnic 10 cr., Ioan Trinca, prim. com. 20 cr., Ioan Muntean, proprietariu Ocolişul mare 1 fl., Mateiu Stânca, econom 10 cr., Ioan Vîtca, 20 cr., Nichifor Rafailă, 50 cr., Ioan Vessa, învĕţătoriu Luncă, Grigore Lazar, paroch Vidolm câte 1 fl., şi dela popor 30 cr. — Suma totală 844 fl. 54 cr.

Când îi scotia baba inima el strigă cânii ca sĕ nu-l lase. Cânii ḑiseră, că ar merge bucuros, dar nu pot de greutatea ce-i apasă, ei erau legaţi ca ferul.

Intunecata de babă luà epurele fript cum era şi ducêndu-se acasă se ospĕtă bine cu fata ei.

Costandin fratele lui Ioan nu se mai uitase în năframă ca sĕ vadă ce o fi mai făcênd frate-seu. Când se uita ce vede? Şase picuri de sânge, semn că frate-seu a murit de dóuĕ ori.

Ce avea sĕ facă Constandin?

Ce altă decât se caute pe frate seu din ce-i stă capul.

Se lua el şi se duse multă lume şi împĕrăţie ca Dumneḑeu sĕ ne ţie, că cuvêntul din poveste înainte mult mai este, mai mândră şi mai frumósă, se ascultaţi şi d-vóstră; căci cine va asculta va învĕţa şi cine va durmi rĕu se va căi.

Mergênd el adecă după cum ve spuseiu, ajunse într'un târḑiu la locul de unde s'a despărţit frate seu.

Pe calea pe carea a apucat frate seu Ioan s'a cam mai dus şi el.

Prin pădurea pe unde a vieţuit frate seu a umblat el cruciş şi curmeziş dar nici urmă de el n'au aflat.

Vĕḑênd, că nu-i dă de urmă a eşit din pădure şi ca cum i ar fi spus cineva a apucat calea către satul cu'mpĕratul, ba ce e mai mult: nimeresce chiar la casa babei, unde fusese Ioan (Va urma.)

Varietăţi.

* (Maialul fetiţelor.) Petrecerea fetiţelor dela scóla civilă a Asociaţiunei transilvane şi a reuniunei femeilor române a succes pe deplin. Aprópe întrégă inteliginţa română din Sibiiu a luat parte la acéstă sĕrbare. A fost de admirat cu deosebire ordinea, care a domnit între fetiţe şi desteritatea, cu care au jucat până şi cele mai tinerele.

* (Sântul sinod) Sântul sinod al bisericei autocefale din România a încheiat Sâmbătă sesiunea de primavară.

* (Esamen.) Programul esamenelor dela scóla elementară de fete a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu la încheerea anului scolariu 1891/2.

Sâmbătă în 25 Iuniu a. c. st. n. Înainte de améḑi: Dela 8—9 óre „Religiunea“ în tóte 4 clasele; dela 8—10 óre „Limba română“ tóte 4 clasele; „ 10—11 „ „Limba germană“ tóte 4 clasele. După améḑi: dela 3—4 óre „Computul“ cu tóte 4 clasele; dela 4—4 $^1/_2$ „Limba francesă“, clasa III şi IV; dela 4 $^1/_2$—5 „Cântări“ cu tóte clasele.

Sibiiu, 7 Maiu, 1892.

Mateiu Voileanu,
directorul scólei.

— Programul esamenelor publice la scóla civilă de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane ce se vor ţiné cu finea anului scolastic 1881/2.

Luni în 27 Iuniu n. Înainte de améḑi: Dela 8—9 „Religiunea“ cu tóte elevele; dela 9—10 $^1/_2$ „Limba română“ cu clasa IV; dela 10 $^1/_2$—11 $^1/_2$ „Istoria universală“ cu clasa II; dela 11 $^1/_2$ - 12 „Istoria patriei cu clasa IV. După améḑi: Dela 3—3 $^1/_4$ „Chemia“ cu clasa III; dela 3 $^1/_4$—4 $^1/_2$ „Istoria naturală“ cu clasa I; dela 4 $^1/_2$ 5 $^1/_2$ „Limba francesă“ cu tóte clasele.

Marţi în 28 Iuniu n. Înainte de améḑi: Dela 8—8$^3/_4$ „Limba germană“ cu clasa IV; 8$^3/_4$—9 $^1/_2$ „Aritmetica“ cu clasa II; dela 9 $^1/_2$—10 „Geografia“ cu clasa III; 10—11 „Limba magiară“ cu clasa III; 11—11 $^1/_2$ „Fisica“ cu clasa IV; dela 11 $^1/_2$—12 „Geografia“ cu clasa I. După améḑi: dela 3—4 „Musica instrumentală“; dela 4—5 „Declamaţiuni şi musica vocală“; 5—6 „Gimnastica“.

In 29 Iunie n. la órĕle 11 a. m. se va face încheerea solemnă a anului scolastic şi se vor distribuí atestatele.

Din conferenţa corpului didactic dela 10 Maiu 1892.

Dr. *I. Crişianu*,
director.

* (Duel de mórte.) Sĕ scrie din Pesta, că un duel cu pistolul a avut loc în ḑilele trecute între deputatul baron Aczél şi proprietarul jidan Karsay. Acesta a fost grav rănit, starea sa este desperată. Causa duelului este escluderea lui Karsay din cavalcada proiectată pentru serbările jubileului încoronării. După scirile mai nóuĕ din Budapesta, Karsay e mai bine, glonţul însĕ nu s'a putut scóte. Aczél a plecat la Viena şi a refusat a mai conduce dênsul cavalcada.

* (Audienţe la monarchul.) In Lunea trecută Escelenţia Sa baronul Alecsandru Vasilco, mareşalul ţĕrii Bucovina, a fost primit în audienţă la Maiestatea Sa monarchul. In aceea-şi ḑi a fost primit şi baronul Krauss, care a mulţămit monarchului pentru distincţiunea de care a fost împărtăşit.

* Invitare la petrecerea de vară (Maial), care sĕ va ţiné cu tinerimea scolară română din Sighişóra, Luni a 2-a ḑi de Bosale, în dumbrava (Breite); — ér la cas de timp nefavorabil — în Dumineca I după Rosale.

Sighişóra, în 12/24 Maiu, 1892.

Comitetul arangiatoriu.

— Rugaţi de către on. comitet al reuniunei femeilor române din Arad şi provincià şi de către onorata direcţiune a asociaţiunei naţionale aradane pentru cultura poporului român subscrişii cu tótă onórea invităm la „Maialul“ ce vom arangia în sala cea mare din „păduricea oraşului“ Sâmbătă în 30 Maiu st. v. la 8 óre séra.

Preţul de întrare: pentru familie 2 fl., pentru persónă 1 fl. v. a.

Venitul curat este destinat: pentru scóla superióră de fetiţe a reuniunei femeilor române din Arad, şi pentru fondul asociaţiunei aradane.

Oferte marinimóse rugăm a se trimite la adresa subscrisului cassariu.

Suprasolvirile se vor cuita pe lângă mulţămită publică.

Bilete de intrare se pot avea dela subscrisul secretariu, ori séra la cassă.

Arad, 24/12 Maiu, 1892.

Pentru comitetul arangiatoriu:

Romul Nestor,
preşedinte.

Traian Vatian,
secretariu.

Nic. Stefan Pap,
cassariu.

*(Deputaţiunea cantorilor din Bucovina la Majestatea Sa.) In 12 a. l. c. n. Majestatea Sa monarchul a primit deputaţiunea cantorilor din Bucovina, compusă din domnii Ilie Pojoga, George Nastasi, Vasile Ieremciuc şi Teodor Goreţchi şi, esprimându şi mirarea de lefurile cele mici, care le au cantorii a promis, că va căuta sĕ li se măréscă acele lefuri.

* O brumă mare a căḑut în Ungaria în ḑiua de 8 Maiu. Pagubele au fost — după raportul secţiunei agricole din ministerul agriculturei din B-Pesta, mai mari în prejurul Nagy-Szalatnei, din comitatul Zemplen, în Trencsen şi Pucho din comitatul Trencsn în comitatul Komaron şi comitatul Albei.

După raporturile primite mai mult au suferit plantele din grădini, apoi cartofii şi pómele.

* (Dela congresul de femei din Paris.) Din Paris se scrie cu data de 16 Maiu. In şedinţa a dóua de eri a congresului feminist s'au cetit mulţime de scrisori, depeşe şi adrese de aderare, ce au sosit din tóte părţile lumei. D-na Leon Bebuet a cetit raportul ei asupra situaţiunei femeilor însărcinate in fabrici şi ateliere. La propunerea ei, congresul şi-a esprimat dorinţa ca pretutindeni sĕ se înfiinţeze asile pentru femei însărcinate şi ca reuniunile de femei din ţĕrile diferite sĕ astérnă acéstă întrebare guvernelor lor respective. După un discurs al dómnei Myrtil-Reugnet „asupra problemei femeilor cu privire la cestiunea păcii“, primì congresul unanim următórea resoluţiune: „Tóte nevestele, cari aparţin reuniunilor de femei se obligă de a-şi cresce copii lor în ideile păcii şi de a sprigini cu tótă energia societatea pentru tribunalele de arbitrii internaţionale“. D-şóra Corodieno (Spania) a pledat pentru casarea rĕsboiului. Dna de Mortier s'a ocupat cu cestiunea prostituţiunei.

Şedinţa a treia şi cea din urmă de aḑi a fost fórte înfocată. N'a lipsit mult, ca discusiunea sĕ degenereze într'o bătaie comună. Congresul s'a ocupat aprópe dóuĕ óre cu cestiunea „căutării paternităţii“ (recherche de la partenité). Tumultul se începù, când un domn, Lacour, ḑise, „că nu se póte da unui copil un tată în contra voinţei sale“. Deputatul Hubbard respunse, între aplausele celor de faţă, că „copilul are dreptul, de a cere un tată, după ce odată are dreptul, de a cere o mamă“. Dr. Barbezieux declarà, că „femeia póte fi ridicată numai prin aceea, că i se dă mai mare responsabilitate; „căutarea paternităţii“ (recherche de la paternité) a devenit cu neputinţă prin scandalul ce l'a causat femeia“. Abia a pronunţat aceste cuvinte şi se ridicară tóte femeile de pe scaunele lor, strigară şi protestară. Tumultul a durat câte-va minute, în cele din urmă congresul ia o resoluţiă, în care se ḑice, că căutarea paternităţii, pe cale judecătoréscă, trebue se fie concésă şi că copiilor naturali, a căror origine s'a stabilit, sĕ li se concédă, în afaceri de moştenire egala îndreptăţire cu copii născuţi în căsătorii.

Din public.

O dorinţă justă.

Mai mulţi membrii ai despărţĕmêntului I. al reuniunii învĕţătorilor români din districtul al X' Braşov vĕḑênd, că până acum nu s'a publicat încă nici o corespondenţă privitóre la cele pertractate în adunarea generală a despărţĕmêntului I ţinută în Satulung la 20 Aprile st. v. 1892, unde şi de astădată s'a pertractat cu seriositate mai multe obiecte tare interesante, rugăm pe acéstă cale ca on. birou al despărţĕmêntului se binevoiască a publica procecesul verbal al acelei şedinţe, ca şi aceia dintre unii învĕţători, cari din cause binecuvêntate nu s'au putut presenta la adunarea generală sĕ aibă cunoscinţă despre ele.

Dorinţa asta ni-o justificăm şi prin aceea, ca nu cumva sĕ venim érăşi în neplăcută posiţiune de a auḑi, ca şi după adunarea generală din anul trecut ţinută în „Codlea“, că cutare şi cutare raport publicat în „Telegraful Român“ e neesact fără de a se desaproba nici până astăḑi cele raportate după noi prea fidel şi astfeliu a descredita de după culise pe unii şi pe alţi membrii, cari voesc numai înaintarea, binele şi prosperarea reuniunii nóstre.

Braşov în luna lui Maiu, 1892.

Mai mulţi membrii din despărţĕmêntul I. al reuniunii învĕţătorilor români din Ţéra Bârsei.

Loterie.

Sâmbătă, 28 Maiu, 1892.

Budapesta: 23 4 25 35 48

Nr. 333. [71] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna Chirper, tractul protopresbiteral al Agnitei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sistemisate prin sinodul parochial, asigură fiitoriului paroch un venit anual în suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform prescriselor statutului organic la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai sus indicat, îndatorându-se totodată, ca amĕsurat dispoșițiunilor § 17 din regulamentul pentru parochii, sĕ se presenteze în biserică spre a cânta și cuvênta poporului.

Informațiuni mai detaiate cu privire la acésta parochie sĕ pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 20 Februariu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 145 [72] 2—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Danilă Filea gr. or. din Porumbacul superior rĕsăritén, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de trei ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiutul ei bărbat Ioan Frêncu gr. or. tot din Porumbacul superior rĕsăritén și a pribegit in lume fără a se sci locul ubicațiunei ei, în înțelesul resoluțiunei Prevenerabilului Consistoriu archidiecesau din 11 Februariu a. c, Nr. 828 B. se citéḑă prin acêsta a se presenta inaintea subscrisului oficiu protopresbiteral in termin de șése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei se va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 29 Februariu, 1892,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cândia, protopresbiter.

Nr. 495. [75] 1—1

Anunț.

Se aduce tuturor celor ce se cuvine la cunoscință publică. că în basa sentinței consistoriale dto 28 Ianuariu 1892 Nr. 383 B., căsătoria dintre Filotea Babeș din Șimon și Nicolau Metraca din Poiana Mĕrului e total desființată.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesci, 16 Maiu, 1892.

Traian Mețian, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriș		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadișul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	**Cluș.**	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		**Ghiriș**		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		**Mediaș**		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighișóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	--
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	4.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timișóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriș**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se cetì de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleț		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	--		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
		8.26										
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneș			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernesci

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	P1		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54. Sibiiu, Sâmbătă, 23 Maiu, (4 Iuniu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Pogorîrea Sântului Duch" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 30 Maiu v.

Nr. 3677 Pres.

Cerculariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei gr. or. română.

S'au făcut şi succesiv se mai fac multe şi mari pregătiri, pentruca în anul acesta ḑiua de 8 Iuniu nou (27 Maiu vechiu) sĕ se serbeze ca aniversara a 25-ea a încoronării Maiestăţii Sale preagraţiosului nostru monarch *Francisc Iosif I,* mai ales în capitala ţerii, dar şi pretutindeni în tóte ţinuturile patriei nóstre, cu o solenitate rară şi cu o insufleţire viuă, carea sĕ esprime invederat însemnĕtatea ḑilei, şi în special devotamentul tuturor cetăţenilor buni ai patriei cătră augustul rege al lor constituţional.

Cu tóte că poporul nostru român din ţerile de sub coróna Ungariei încă nu a ajuns sĕ aibă partea cuvenită din tóte beneficiile unei vieţi adevĕrat constituţionale: ḑiua indicată mai sus este totuşi şi pentru el o ḑi bine alésă, pentru ca sĕ-şi pótă manifestá din nou, alăturea cu celelalte popóre din patrie, simţimentele sale loiale cătră preagraţiosul nostru monarch, căruia după Dumneḑeu avem a-i mulţămí tot ce ni a mai rĕmas bun şi mângăitoriu, precum şi cătră patria comună, căreia voim sĕ-i fim pentru totdeuna fii credincioşi, egal îndreptăţiţi în viéţa publică.

Voiu fi deci fără îndoélă în acord cu simţul bun al onorabilului cler şi al dreptcredinciosului popor concreḑut archipăstoriei mele, când în vîrtutea oficiului meu archiepiscopesc metropolitan vin prin cerculariul present a învitá pre toţi aceia, cari stau cu mine în legături spirituale: sĕ facă fie-care în cercul seu de activitate, ca ḑiua de 8 Iuniu nou (27 Maiu vechiu) a. c. sĕ fie pentru comunele nóstre bisericesci şi pentru toţi membrii acelora o ḑi rară de jubileu închinat Maiestăţii Sale prégraţiosului nostru monarch şi patriei nóstre preaiubite; anume:

a) In ḑiua numită mai sus, adecă Mercuri după serbătorile Rusaliilor, sĕ se celebreze în tóte bisericile din archidiecesa Transilvaniei sânta liturgie a ḑilei, împreunată cu ecteniile, apostolul, evangelia, rugăciunea de îngenunchiere, docsologia mare şi imnul poporal, întocma cum se pun aceste la ḑiua nasterii şi a numelui Maiestăţii Sale domnitoriului împĕrat şi rege; ér unde pentru vre-o lipsă justificabilă nu s'ar puté celebrá liturgia ḑilei, acolo ritualele pentru domnitoriul împĕrat şi rege sĕ se facă separat, eventual sub conducerea cântăreţilor locali, décă n'ar fi preot, cu observarea mărginirilor prescrise pentru astfel de casuri.

b) Poporul avisat mai nainte prin oficiul parochial despre însemnĕtatea ḑilei şi despre timpul ritualelor bisericesci, sĕ participe în vestminte serbătoresci la aceste rituale; deosebi însĕ tineretul nostru scolar dela tóte institutele de învĕţământ, la oraşe şi în comune mai mari încă şi învĕţăceii şi sodalii diferitelor măiestrii, asemenea îmbrăcaţi în vestminte serbătoresci, sĕ asiste la acelea rituale, şi după putinţă sĕ conlucre la esecutarea cântărilor ocasionale, observându-se din partea tuturor ordinea cea mai bună şi pietatea, ce o pretinde însemnĕtatea ḑilei.

c) Pentru întrégă ḑiua de jubileu sĕ se sisteze instrucţiunea scolară la tóte institutele nóstre; de asemene şi poporul sĕ se reţină cu totul dela lucru, şi întréga ḑi sĕ o petrécă între marginile bunei cuviinţe ca o ḑi de veselie, participând la petreceri sociale, care ar fi sĕ se arangeze tot numai ca manifestaţiuni de credinţă şi alipire cătră monarchul şi patrie; în special tineretul scolar sĕ fie dispensat dela scólă şi pentru ḑiua următóre, décă direcţiunea scólelor o ar afla acésta de bine, mai ales în comunele mai mari, unde şi alte confesiuni ar urma asemene, séu unde chiar şi autorităţile politice ar dori sĕ se arangeze şi pentru a doua ḑi unele escursiuni de petrecere în memoria ḑilei de jubileu.

d) Las la buna chipzuélă a oficiilor nóstre parochiale, ca în acele comune, unde sunt biserici şi de alte confesiuni, sĕ se înţelégă cu preoţimea, respective cu fruntaşii acelora, pentru a se ţiné ritualele bisericesci pe rênd în diferitele biserici, aşa, ca fie-care confesiune sĕ pótă participá şi la ritualele altei confesiuni în semn de frăţietate şi de comuniune a simţului loial cetăţenesc; în care cas primăria comunală şi alte autorităţi locale au sĕ fie anume învitate la ritualele nóstre pelângă designarea precisă a timpului, când acele se vor începe.

Oficiile protopresbiterale sunt poftite a grăbi cât se póte mai tare cu espedarea acestui cerculariu la fie-care oficiu parochial din tracturile lor, ca şi acestora sĕ le remână timp de ajuns pentru publicarea lui în comune, şi pentru arangiamentele ce au sĕ urmeze.

Sibiiu, 20 Maiu, 1892.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

La pogorîrea Duchului Sânt.

Sibiiu, 22 Maiu, 1892.

După învĕţătura bisericei, a ḑecea ḑi după înălţarea Domnului, apostolii lui erau toţi adunaţi la un loc. Şi fără de veste s'a făcut un sunet mare ca o suflare de vênt, ce vine repede, şi au umplut tótă casa unde ei erau adunaţi, şi duchul sânt in limbi de foc s'a pogorît pe unul fiesce carele din ei, şi i-a luminat, şi le-a dat darul, de fiecarele învĕţa pre diferitele popóre adunate acolo în limba acestora. Şi simplii pescari galileeni devin apostoli şi unii în limbi elinesci; alţii în limbi rêmlenesci încep a vesti învĕţăturile Domnului.

De 19 vécuri în fie care an resună printre creştini acéstă frumósă învĕţătură a bisericei, şi aplicarea acestei învĕţături dóră nicăiri nu se face în aşa puţină, în aşa de neînsemnată mĕsură, ca şi tocmai printre creştini, între bisericile crestine, şi între statele creştine.

Invĕţătura lui Christos, faptele lui Christos tóte au arătat smerenia personificată, îndulgenţa, toleranţa personificată, şi totuşi în practică bisericile lui Christos au purtat rĕsboiu cumplit unele contra altora în timpurile trecute, au aprins ruguri, pre cari de vii au au ars în numele Domnului pre crestinii, cari numai în puţine forme nu erau de aceeaşi credinţă.

Rĕsboiul ca reminiscenţă a intoleranţei din trecut se continuă şi acuma sub diferite forme, tot în numele Domnului, ale cărui învĕţături au culminat în iubirea deaprópelui, chiar şi când acesta ne e vrăşmaşul nostru, care în blândeţa sa ca o óiă spre junghiare s'a adus, şi ca unui miel nevinovat glasul lui de tânguire nu s'a auḑit.

Fiecare veac şi-a avut idea conducătóre, sub firma căreia s'a purtat rĕsboiul contra învĕţăturilor bisericesci.

Seclul nostru 'şi are ideia naţională şi sub firma acesteia se greşesce în special tocmai aḑi in statul nostru.

Din galileenii cu o limbă odinióră duchul Domnului, care se numesce duchul înţelepciunei, duchul înţelegerei, acest duch sânt a făcut ómeni cu mai multe limbi, spre împlinirea misiunei sacre a apostoliei, şi prin ea sĕ se preamărésca Dumneḑeu.

Şi misiunea acésta dumneḑeéscă a contribuit în mod miraculos la lăţirea evangeliei lui Christos, şi după-cum ne spune biserica: „In tot pămêntul a eşit vestirea lor şi la marginile lumei graiurile lor".

Din bunele popóre, pre cari provedinţa dumneḑeéscă le a pus aici cu limbă proprie, cu insuşiri proprii, cu istorie proprie a trecutului lor, cu pro-

---

FOIŢA.

Ioan şi Constandin.

— Poveste. —

(Incheere.)

Baba cum îl vede, unde nu începe a-l încărca cu tot feliul de întrebări: că cum o mai duce şi cum îi merge cu fata împĕratului, şi alte multe sci cum fac babele, când voesc se scie şi ele ceva de nou.

El se nădăi, că baba nu-l cunósce şi că socotesce că-i frate-seu, de aceea nici nu făcù mulţi purecì pe la bĕtrâna.

Ajungênd la curtea împĕratului intrà fără ca străjile sĕ i stea în cale, că me rog nu sciu spuse iu-ve, că ei aşa sămênau la olaltă, de nu puteai afla deosebire între ei nici cât e negru sub unghiă; ceea-ce se putea vedea de acolo că chiar fata împĕratului adecătele nevasta lui Ioan, vĕḑêndu l îl luà în braţe şi l sărutà, creḑênd, că e soţul seu.

La cină împĕratul l'a întrebat nu cumva a fost în pădurea babei, de a zăbovit atâta. El ca om cuminte cum era îndată cunoscù la câte césuri e, el adecă creḑù, că prin aceea pădure póte se fie frate-seu şi spuse împĕratului, că nici în aretul acela n'au fost

Diminéţa cu nóptea'n cap Constandin plécă la vênat

— Ori încătrău poţi merge, numai de pădurea babei te păzesce, cum te-a păzit măta.de foc ḑise împĕratul, când Constandin eşi pe uşă afară.

Intrebând mai pe unii, mai pe alţii el ajunse în pădurea babei unde a început cu o cale a umbla şi după vênat. Abia după améḑi află vênat, cu care din întêmplare merse şi el în acel loc, unde fusese frate-seu şi unde află cânii fratelui seu legaţi, pe cari îi deslegà Tot în locul acela îşi aţîţă el foc şi se pregăti cu cele trebuinciόse preste nópte.

Când Const. îşi frigia vênatul, aude din o margine a poenii „Hububu că frigu-'mi cinci opinci într'un picior şi piciorul tot e gol".

— Haide de te încălzesce, mânce-te fiarăle!

— Aş veni dar mi frică de cânii tĕi; de faci bine dară şi du trei merişori trei perişori şi aruncă preste cânii tĕi. Adecătele baba ca şi la frate-seu îi dete trei aţe de lână fermecate cu cari se legau cânii aşa de tare de nu grămuşdan nimica.

Sosind cu aţele la câni el în loc sĕ le arunce asupra cânilor le-au aruncat în foc şi luând bâta dete într'un câne ḑicênd tare se audă bătrâna: „nu-ţi pârli códa la foc".

Putórea de lână dela foc ajunse la plitul babei, carea temêndu-se de ceea-ce nici n'au trecut-o întrebă pe Const. că ce au aruncat în foc.

El îi spuse, că un câne şi au pârlit códa la foc şi ea a creḑut, şi creḑênd, că cânii sunt legaţi se apropie şi ea cătră foc cu o frigare, în carea era o bróscă. Baba ca se facă potcă ér începù: „Cine frige bróscă mânâncă epure şi cine frige epure mâncă bróscă".

Când fuse vorba gata Constandin o şi plesni preste ochi cu frigarea. Baba sărì la el şi'l apuca de guler, el strigă „nu me lăsaţi dragi cânii mei". Cânii toţi 6 apucară pe babă şi unde nu o întindeau ca pe o córdă de ceteră: au picat pe mâni de om baba.

După ce o judecară puţin o întrebà de frate-seu. Ne-avênd încătrău, de silă ca de voe bună spuse, unde se află Ioan.

Constandin scoţênd afară pe Ioan ce era mort, de sub lespedea focului, ḑise babei sĕ-l învie.

Baba spuse lui Constandin, că inima lui se află la ea acasă, se mérgă după ea şi se o céră dela fata ei şi când o va cere sĕ céră şi trei nuele de înger şi trei de sânger.

Sosind Const. cu inima şi nuelele baba puse inima la loc şi cu nuelele începù a-l pisa încetinel dela cap pănă la picióre.

prii aspiraţiuni culturale, ca ele prin tóte acestea se fie ca şi până acuma scutul statului, scutul monarchiei austro-ungare, scutul dinastiei de Habsburg, din aceste bune popóre, cari sunt adevěraţii pionieri ai culturei spre orient; din aceste bune popóre, accesibile spre cultură, din aceste popóre, cari au venit la cunoscinţă naţională, şi tóte cu tărie ţin la cultivarea naţională, din aceste bune popóre tóte cu limba lor proprie, duchul magiarismului modern, care nu este nici al înţelepciunei, nici al înţelegerei, voesce se facă un unic popor numai cu o limbă ca apoi el, uitându-şi limba sa proprie, desbrăcêndu-se de insuşirile sale naţionale, de istoria proprie a trecutului sěu, se devină magiar, magiar în consciinţa sa, magiar în cultura sa, magiar în tóte manifestaţiunile sale.

Şi tóte acestea se fac spre împlinirea misiunei sacre, cari se atribue acestui stat, şi pentru prea mărirea ideei moderne, care pas de pas dă de minciună testamentul politic al primului rege ungar, care a pus ca principiu politic urmaşilor sei: *„regnum unius linguae imbecille et fragille“*

La serbarea pogorîrei duchului sânt, la serbarea ḑilei mărețe a împărţirei limbilor ne bate mai tare la ochi nefasta politică, care se urmăresce în statul nostru, şi care se pare, că nu trage învěţături nici din principiele bisericei, nici din trecutul statului nostru.

La serbarea împărţirei limbilor vedem binefacerea, care s'a věrsat în lume prin vestirea evangeliei Salvatoriului, şi constatăm marele rěu, ce se produce la noi prin forţarea lucrului imposibil, de a contopí tóte popórele acestui stat în un singur popor, cu o singură limbă, cu o unică aspiraţiune culturală.

„Când s'au împărţit limbi de foc, întru o unire pe toţi i-au chemat“.

La o unificare suntem şi noi cchemaţi aḑi, la o unificare suntem împinşi, însě nu în numele binelui comun, nu spre fericirea nóstră, ci în numele unei idei utopice, spre fericirea rasei magiare, care nu e destul de nobilă, destul de frumósă, destul de talentată dela sine — şi precum se vede voesce sě se nobiliteze prin contopirea popórelor de aici.

Lupta după tóte semnele va mai merge înainte se va mai continua ad maiorem gloriam a ideei cu magiarisarea, însě ea fiind contra învěţăturilor bisericei, contra înţelepciunei politice a întreg sistemului din trecut, nu va produce decât amărăciune.

Resultatul va fi: consumarea multor puteri pentru o utopie.

Noi şi din acest incident rugăm pe Dumneḑeu sě trimită asupra arelora, cari dispun de sórtea acestui stat, duchul înţelepciunei, duchul înţelegerei, ca lucrurile se fie abătute în calea cea bună, spre binele şi fericirea popórělor, spre binele şi fericirea statului.

Revista politică.

Dieta ungară a primit propunerea lui Irány despre libertatea religionară şi astfeliu conducětoriul kossuthistilor şi-a ajuns scopul, care l'a urmărit de mult timp. Foile preste tot sunt mulţămite de guvern şi partida sa pentru atitudinea observată în acéstă cestiune. Foile oposiţionale însě dau sě se înţelégă, că guvernul a cedat în acéstă cestiune din causă, că nu s'a simţit destul de forte.

Despre situaţiunea din Bucovina „Gazeta Bucovinei“ face următórele apreţieri:

Cu prilegiul desvoltării programului publicat în fruntea primului numěr al „Gazetei Bucovinei“, am ḑis, că una dintre cele mai de căpetenie preocupaţiuni ale ḑiariului nostru va fi organisarea românilor Bucovineni într'un partid naţional compact cu programul seu bine precisat.

Până înainte de acésta cu vre-o câte va luni numai, un asemenea partid nu esista, conducerea politică a românilor se afla în mânile unor persóne care, deşi distinse şi de tótă încrederea, nu erau recunoscute de conducětori de către totalitatea poporaţiunii, şi din pricina acésta se iviră ici-colea neînţelegeri şi animosităţi, care se resuflau une-ori prin diarele radicale din România.

Conducerea nu era întemeiată pe o representanţă isvorîtă din încrederea totalităţii poporului român, şi din causa acésta numěrul acelora care aspirau la rolul de conducětori devenise prea mare şi ori-cine putea se ḑică cu óre care îndreptăţire, de ce sě nu fie bunăóră şi el un conducětor politic.

Noi cunosceam greutăţile cu care aveam sě ne luptăm pentru-ca sě ne putem realisa acésta parte din programul nostru. Nu e lucru tocmai uşor de a aduce sub un acoperemênt diferitele grupuri de interese şi om trebuia se fi fost acela care, înainte de asta cu un an s'ar fi încumetat se facă încercarea de a contopí pe proprietarii mari, pe orăşeni şi poporaţiunea rurală într'un singur partid politic. Pentru acésta ne trebuia o consciinţă naţională deja bine desvoltată, ér nu încătuşată de ani de ḑile prin aşa numita „politică de împăcare“.

Deja pretensiunea nóstră de a vedé o solidaritate între cei patru deputaţi din cameră, nu era de toţi înţelésă şi s'au găsit unii care, admitem că nu din reavoinţă şi póte nici din pofta de a ne face oposiţie, ne au combătut deadreptul, punênd în discuţie cestia, care dintre cei patru deputaţi ai nostri au lucrat mai bine, deputatul întrat în clubul Coronini sau cei trei din clubul lui Hohenwarth.

Dl baron Euduxiu **Hormuzachi** în discursurile private pe care le-a intreţinut în mai multe rênduri a declarat că, dacă s'ar organisa un partid naţional şi acesta ar proclama solidaritatea, el e gata a trage tóte consecuenţele şi a întra în acel club politic al camerei, în care se află maioritatea deputaţilor români.

Intocmai cum ideea organisării unui partid nu era a nóstră ci impusă de o necesitate de mult simţită, aşa şi organisarea lui întêmplată la 7 Martiu 1892 nu s'a făcut atât la iniţiativa nóstră cât în urma evenimentelor care ne ameninţau chiar esistenţa nóstră naţională.

Efectele acestei organisări şi ale proclamării solidarităţii naţionale s'au arătat deja cu prilegiul celor din urmă alegeri pentru dieta provincială.

Şi dl baron Eudoxiu **Hormuzachi**, care a luat parte activă la actul de organisare al partidului precum şi la proclamarea solidarităţii, a tras acum tóte consecuenţele, a eşit din clubul lui Coronini şi a întrat în clubul lui Hohenwarth pentru a puté lucra de aci înainte solidar cu ceilalţi deputaţi români din cameră

Ceea-ce a făcut baronul Eudoxiu **Hormuzachi** nu a fost un lucru tocmai uşor. Pentru un bărbat politic eşirea dintr'un club şi întrarea într'altul însémnă în cele mai multe casuri schimbarea de principii, şi la acésta fără motive grave nimeni nu se espune bucuros.

Motivele baronului **Hormuzachi**, privite din punct de vedere naţional, au fost destul de grave Gravitatea acésta a fost apreţiată, după cum auḑim, de însuşi contele Coronini, şi noi nu putem decât sě felicităm pe dl baron Hormuzachi pentru hotărîrea cu care şi-a călcat pe inimă şi a satisfăcut unui principiu stabilit de totalitatea românilor din Bucovina.

Abia acum putem ḑice, că cu toţii suntem un trup şi un suflet, un partid compact şi solidar, care se impune şi în jos adversarilor poporului românesc din Bucovina şi de care va trebui se ţină cont şi cercurile normative din monarchia nóstră.

De ale partidului naţional.

Memorandul la Corónă.

S'a făcut lumină.

De ce ne am temut n'am scăpat.

Fanfaronii, carii după ce au spart solidaritatea partidului naţional, s'au obtrudat în fruntea lui şi s'au angagiat a compune şi a presenta *fără amânare* un memorand la Corónă, *s'au blamat* pe sine, *au compromitat causa nóstră naţională înaintea Corónei*, şi au făcut de batjocură sute de ţerani români, pe cari i-au înşelat cu promisiuni false la Viena ca sě le servéscă lor drept suită la esecutarea unei *demonstraţiuni politice*, inscenate de ei, în numele partidului naţional, ba în numele *„alor trei milióne de români“ fără mandat dela partidul naţional, fără mandat nici măcar dela un român.*

In fond n'am consimţit cu conclusul conferenţei partidului naţional, pentru că nici noi nu puteam prevedé între împregiurările actuale un resultat bun dela o jalbă la Tron; îndată-ce conferenţa a luat conclusul însě, noi am fost cei dintâi, carii am pretins ca conclusul sě se esecute fără amânare, dar cu tótă loialitatea.

Acuma stăm faţă cu fapte împlinite.

Este datoria nóstră şi este datoria fie-cărui român ca acuma sě esamineze lucrul şi sě-şi dee verdictul asupra lui.

Sě vedem deci, ce a făcut comitetul central electoral al partidului naţional întru esecutarea conclusului?

Se ḑice, că a compus un memorand, despre care tot ei afirmă, că ar fi voluminos, de 100 cóle scrise în trei limbi, română magiară şi germână, menit a-l preda Majestăţii Sale împěrat şi regelui nostru.

Asupra acestui elaborat ne vom pronunţa, dupăce-l vom ceti, de astădată ne mărginim a observa numai, că Domnitorii n'au timp nici obiceiu a ceti jalbe de sute de cóle.

Acesta făcut, aveau datoria ca sau comitetul întreg sau o delegaţiune a lui, sě mérgă şi pe calea sa, în tótă liniscea sě-şi céră audienţă la Majestatea Sa şi sě i-l presente.

In loc de a face acésta însě, comitetul în timpul cel mai scump pentru economi, şi românii toţi sunt economi, a luat dela ocupaţiunea lor o mulţime din ţěrani, unii vorbesc de 150, alţii de 200, cu cât mai mulţi, cu atât este pěcatul mai mare, apoi preoţi, învěţători etc. şi asigurându-i că „Impěratul“ îi va primí, i-au dus la Viena, ca sě insceneze demonstraţiuni cu ei sub conducerea antisemiţilor din Viena şi cu binevoitoriul concurs al cehilor tineri, pe cari tot ei îi combăteau în anul trecut, făcênd aspre imputări redactorului „Gazetei“, pentrucă a arangiat escursiune la esposiţiunea din Praga „la şovinistii cehi tineri, carii fac oposiţie nemţilor din Viena“.

Li-au pus în vedere o primire grandiósă la 29 Maiu la „Curtea sfatului“ cea vechiă, din partea publicului din Viena, a clubului „Hohenwart“ etc. etc. de acolo apoi o parte a deputaţiunei va merge la „Hofburg“ adecă la „Curtea Impěratului“ spre a *„esopera“* primirea în audienţă.

Primirea nu s'a putut face, pentrucă adunarea nu era însinuată la poliţie, şi bieţii ómeni la primul act solen au avut nenorocirea a face cunoscinţă cu poliţia, carea i-a dat afară din vechia „Curte a sfatului“.

Firesce şi „cortegiul la palat“ cum ar ḑice cei din România, a căḑut în baltă, şi-a fost necesitat preşedintele Dr. Raţiu singur sě mérgă la cancelaria curţii, ca sě céră audienţă de acolo l'a trimis la guvernul unguresc, acela nu l'a primit şi în ḑiua aceea deja a trebuit sě constateze demonstranţii, că „audienţa deputaţiunei e neprobabilă“ (veḑi telegr. „Tribunei“ Nr. 113).

Luni la 30 Maiu s'a înciocalat apoi un Vifleem închis, în Hernals, care acuma aparţine la Viena mare, în casina „Elterlein“ un cuib al antisemiţilor, unde constituiţi sub presidiul deputatului antisemit Schneider 278 membrii ai deputaţiunei române (veḑi telegrama „Tribunei“ Nr. 114) au fost intimpinaţi de antisemiţi şi de tinerime cu vorbe late politice, la cari tot asemenea a rěspuns Dr. Raţiu, românesce, E. Brote, nemţesce, G. Pap românesce,

---

Trezindu-se Ioan ḑise către frate seu. Greu am fost adormit frate.

— Greu frate şi póte durmeai pe veci, dacă nu veneam eu sě te trezesc. Dar ce mórte sě hotărîm noi la spurcata asta de babă ca sě nu mai facă cu nimene ceea-ce a făcut cu tine şi a voit sě facă şi cu mine?

— Cânii nostrii, ḑise Ioan se o întindă ér noi unul dela cap altul dela picióre se începem cu paloşele; ér bucăţile sě le aruncăm în foc. Tot aceea sórte a avut-o şi fata babei.

In ḑiua următóre, după-ce au mai pierdut timpul amêndoi prin pădure după vênat, s'au hotărît se plece acasă la curtea împěratului şi sě trăéscă împreună la ce Constandin din o vorbă s'a învoit.

Cum mergeau ei către casă pe lângă o apă mare, Constandin spuse lui Ioan cum a umblat el şi cum nu l'au cunoscut împěratul şi nevasta lui.

Ioan atunci cugetă, că frate-seu s'a iubit cu nevasta lui şi póte ducêndu-l acasă la el o sě aibă traiu rěu cu nevasta pentru el, se mănie în inima lui pe Constandin şi dându-se fără veste pelângă el îl rěsturnă în apă unde se şi înecă, ér el începù a merge mai departe.

Cum mergea el aşa se tot gândia la frate seu şi se căia amar de ceea-ce făcuse; cu ce resplată i-a rěsplătit pentru că l'a scos de sub lespede.

Astfeliu cugetând se socoti pe sine nevrednic de a mai trăi în lume şi de aceea se întórse îndărăpt până la locul acela unde aruncase pe frate-se în apă Ajungênd acolo se supěră şi mai amar cànd věḑù pe nevinovatul seu frate mort désupra apei Aruncându-şi merindea din straiţă cânilor le ḑise: „Lumea-i largă; încătrău vě duc ochii“. Ḑicênd acestea s'a aruncat în valurile apei.

Călătorind Dumneḑeu cu S-Petru i-au aflat pe amêndoi morţi

— Sci tu Petre cine sunt ómenii acestia?

—Dapoi eu de unde sě sciu Dómne.

— Acestia petre sunt acei doi copii gemeni rěmaşi de părinţi pe cari i-am botezat noi, sci bine: Ioan şi Constandin.

— Ce se facem Dómne cu ei?

— Îi vom face doi luceferei.

Aşa a şi făcut Dl Christos: pe Ióan l'a făcut lucéfar de séra; ér pe Constandin lucéfăr de diminéţa şi trăesc şi astăḑi.

Împěratul şi fata lui, de vor fi mai trăind, şi astăḑi astéptă după Ioan se mérgă acasă dela vênat şi îl viséză în tóte nopţile.

I. Bota.

Dr. Lucaciu „într'o cuvêntare electrisătóre“ póte franțozesce și Herlea din Vinerea românesce, apoi din acésta adunătură presidată de un neamț antisemit, la care repețim, după „Tribuna“ au participat *278* membri ai deputațiunei române dl Dr. Rațiu a aflat de cuviință a trimite la Corónă o telegramă de următoriul cuprins:

„Către Maiestatea Sa imperială și regală apostolică împěratul Francisc Iosif I în Viena, Hofburg“.

„Cei trei sute (din 278 Red.) ómeni de încredere ai poporului român din Ungaria și Transilvania, adunați Luni în 30 Maiu în casina „Elterlein“ din Viena își permit *în numele și la însărcinarea celor trei milióne conaționali ai lor,* a asigura pe Maiestatea Vóstră imperială și regală apostolică de lealitatea necondiționată a poporului român, și a ruga pe Maiestatea Vóstră de a primí încredințarea, că noi nu ne vom clătina în fidelitatea nóstră, *dacă va și continua apěsarea esercitată asupra nóstră.* Dumnedeu sě ție pe Maiestatea Vóstră spre salutea patriei nóstre și spre scutul națiunei nóstre. Al Maiestății Vóstre prea supus și fidel serv Dr. Rațiu președinte al partidului național român pentru Ungaria și Transilvania“.

In aceeași di apoi séra quasi re bene gesta, mulțămiți de succesele strălucite au participat la o beție nemțéscă în „Prater“, care în limba teutonilor se numesce „Comers“ condus de tinerul medicinist Telescu la carele bieții țěrani români au avut ocasiune a vedé, cum se întrec nemții la bere, și cum și „representanții sașilor ardeleni“ le-au „frecat un Salamander“ (Vedi a dóua telegramă a „Tribunei“ Nr. 114).

Acest „aldămaș“ a ținut până Marți diminéța.

Marți (in 31) Dr. Rațiu a mai mers odată la ministrul a latere Szögyényi, ca se afle dacă capětă audiență ori ba? insě ministrul nu l'a primit, și astfel Mercuri în 1 Iuniu tot Dr. Rațiu cu Dr. Lucaciu au dus memorandul și l'a predat la b. Braun, șeful cancelariei de cabinet, carele li-ar fi promis, că'l va subșterne la Maiestatea Sa, — ér după depeșele din aceeași di ale diarelor din Budapesta se va transpune la guvernul unguresc pentru competentă resolvire.

Așa numiților „deputați“ li s'a dat drumul încă Marți, cu instrucțiunea, ca pe acasă sě lățéscă vestea, că tóte-s bune, și că memorandul s'a predat la „Impěratul“, ér membrii comitetului au mai rěmas încă și Joi in Viena, ca cei de acasă sě aibă timp a le prepara primire sgomotósă la rentórcere cum se cuvine marilor anteluptători ai națiunei.

Acesta este sfârșitul unei agitațiuni de 6 ani și a unei campanii nerușinate de un an de dile, contra celor mai probați bărbați ai națiunei.

Vom mai revení asupra acestui lucru rușinos.

De astădată ne mărginim a constata numai, că membrii comitetului central ai partidului național au călcat mandatul comitenților lor, când în loc de a presenta inșiși memorandul la Corónă în mod cinstit și loial, au induplecat și pe alții ca în scopul presentării memorandului sě-i insoțéscă la Viena;

că din capul locului n'au intenționat altă decât a pune la cale o demonstrațiune politică, spre ce conferința nu i-a autorisat;

că și acésta o au făcut la timp și la loc nepotrivit și intr'un mod fórte imprudent;

că s'au blamat pre sine și ne-au blamat pe noi toți românii din statul acesta fără vina și fără scirea nóstră;

că au compromitat cestiunea română în statul nostru, cum nu o a compromitat nime până astădi;

că tóte acestea le-au făcut prin un act de perfidie față cu conferința, care i-a ales pur și simplu numai în scopul esecutării concluselor sale, abusând de mandatul primit.

O parte a membrilor comitetului, pe carii cu părere de rěu îi vedem căduți în mrégea celoralalți, credem, că numai împinși de curentul, ce a apucat désupra în comitet, de dragul falsei popularități la elementele lărmuitóre, dar necópte, au urlat cu lupii și vor binecuvênta momentul, când vor puté scăpa de cinstea, la care au ajuns, — ceealaltă parte însě scie, ce face, când procede precum a proces, asta este cestiune de viéță, nu pentru națiune ci pentru ei.

Acestia pot primi și negreșit vor și primi felicitări dela tovaroșii lor de luptă Slavici, Bian, Cașolțan, etc, din București și pot ascepta și primi la reintórcere întimpinări cu stêlpări de finic dela somitățile politice de aici Balteș, Russu Șirianul, Dr. Cioran etc. etc., pentru rușinea de care ni-au făcut parte in Viena; dar națiunea dacă mai are ea și elemente serióse, un astfel de pěcat nu'l póte lăsa nepedepsit.

Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Joi séra reuniunea română de cântări din Sibiiu a dat un splendid concert în pavilonul din grădina Hermann, fără ca noi din pricina sěrbătórei de Joi sě fi putut anuncia darea acestui concert, și fără sě putem comunica programul.

O facem acésta acuma deodată cu darea de sémă despre succesul concertului, și constatăm, că concertul acesta a fost unul dintre cele mai splendide din câte am înregistrat până acuma din partea acestei reuniuni.

Inceputul s'a făcut la órele 8 cu finalul din opera Loreley, de F. Mendelssohn Bartholdy pentru soli, cor micst și orchestră, care a fost esecutat fórte bine, cu mare precisiune și multă pătrundere artistică.

Inceputul bun asigură totdeuna asemenea resultat bun, și aici încă s'a dovedit acéstă înțelepciune scósă din practica vieței, căci în piesa a treia: „Stabat mater“ de G. Rossini, pentru soli, coruri micste, duete, și cuartete, reuniunea s'a arătat la o înălțime, care a pus în uimire pre toți ómenii, cari urmăresc cu atențiune prosperarea acestei reuniuni.

Ca sě ne împlinim la locul prim detorințele față cu corul, constatăm, că, atât în piesa primă, cât și în acésta, corurile au cântat de tot frumos, ceeace póte fi numai urmarea unui studiu serios și îndelungat, sub o conducere conscią de misiunea culturală a acestei reuniuni.

Intre soliști ridicăm la locul prim minunatele prestațiuni ale dómnei Maria Crișian, care atât în piesa primă, cât și cu deosebire în multele și obositórele partii din piesa din urmă, a cântat de tot frumos. Un scump mărgăritar de petrii scumpe a fost duetul din „Stabat mater“, cântat cu dómna Maria Dima, care, atât in admirabila claritate a vocilor, cât și în adênca concepțiune și interpretare, nu a lăsat nimica de dorit.

Dómna Maria Dima și acuma în rolurile de solo ni s'a presentat ca o cântăréță cu voce de alt de un timbru curat ca cristalul, și care interpretéză cu mult simț și pricepere intențiunile compositorului.

Partia grea de tenor solo din piesa „Stabat mater“ o a esecutat profesorul dela scóla reală din Brașov, domnul Georgiu Pop, cea de bass domnul Ioan Demian, oficial în cancelaria consistoriului archidiecesan, și ambii au cântat cu mult simț, și cu pricepere, scoțind la ivélă comóra, care buna natură o a pus în frumósele lor voci, pre cari ei cu multă stăruință le cultivă după pilda celor din evangeliă, cari și-au duplicat talanturile date de stěpânul lor.

Cu deosebită plăcere am vědut din nou în sinul reuniunei conlucrând pe domnul Isaia Popa, care a cântat cu multă bunăvoință frumósa Arie pentru bass din Paulus de F. Mendelssohn Bartholdy.

Nu odată am făcut amintire în recensiunile nóstre despre frumósa voce a domnului Isaia Popa, care ocupat acuma cu păstorirea turmei sale cuvêntătóre din parochia Ocna, nu mai pune acuma pentru cultivarea ei acea deosebită atențiune, pre care o cere bogăția, farmecul ce zace ascuns în ea. Sperăm, că vom avé dorita ocasiune sě ne întélnim mai des cu domnul Popa în concertele reuniunei, și sě constatăm, că ne-a înțeles bunele nóstre intențiuni.

La tóte trei piesele a conlucrat capela orașului, și prin frumósele sale prestațiuni a ridicat mult prestigiul concertului.

Reuniunea acésta este pe calea progresului, și noi o urmărim cu bunăvoința, care o merită ori ce instituțiune cu menițiune culturală intre români.

Varietăți.

* (Personal.) Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul va pleca la Budapesta Duminecă cu trenul dela 5 óre p m. pentru a lua parte la actul iubileului de 25 ani al încoronărei Maj. Sale monarchului.

* (Petrecere) Joi séra după concertul cel atât de bine succes al reuniunei române de cântări a avut loc în grădina „Hermann“ o petrecere animată, împreunată cu toaste însuflețitóre, cântări de coruri și soli.

* (Petrecere.) Petrecerea de véră a reuniunei pompierilor voluntari din Seliste, care era sě se țină la 6 Iuniu st. n, a. c. din cause neprevědute însě acésta se va ține numai in 7 Iuniu adecă a treia di după Rosalii.

* (Sfințirea capelei române din Paris). Vineri, 22 Maiu v. au plecat la Paris, pentru a asista la sfințirea capelei române, următórele persóne: P. S. S. Inocențiu, vicariul metropoliei; N. D. Besărescu, Gh. Floru și N. Niculescu, diaconul Evgenie și Dr. Cornoiu, directorul metropoliei din Bucuresci, sfințirea se va face la 31 ale lunei curente.

* (Invitare.) Comitetul reuniunei sodalilor români învită la „*Jourfix*“-ul împreunat cu cântări, teatru și joc care se va ține Duminecă, în 5 Iuniu n. (diua de Rusalii) în pavilonul din grădîna „Hermann“. Începutul la 8 óre séra. Prețul de întrare: De persónă 50 cr.; damele 30 cr.; familia à 3 persóne 1 fl Bilete de întrare se capetă séra la cassă.

* (Himen.) Dl Ioan Sâmpălean și d-șóra Victoria Manoviciu vor serba actul cununiei lor la 25 Maiu 1892 st. v. la 1 óră d. a. în biserica gr. or. din Chesler.

* (†Episcopul Melchisedek.) Episcopul Melchisedek, ereditul prelat și membru al academiei române, a rěposat în 16/28 Maiu 1892.

Melchisedek se trage dintr'o familie veche moldovenéscă Stefănescu din Berlad. A făcut studiile teologice în Chiev și Atena și a fost unul din cei mai mari corifei pe câmpul literaturei bisericesci și istoriei naționale române. A fost mai înainte episcop în Ismail și după retrocedarea Basarabiei a fost transferat la Roman, unde prin energia sa nu numai a reorganisat clerul de mir, ci a îngrigit și pentru restaurarea episcopiei din Roman și a seminariului.

Inmormântarea s'a făcut cu mare solemnitate.

* (Dela ligă.) Dl președinte al ligei A. Orescu a esmis următoriul convocatoriu: Membrii și tóte secțiunele ligei sunt convocați sě se întrunéscă în congres în dilele de 24 și 25 Maiu c.

De óre ce în acest congres sunt la ordinea dilei cestiuni de cea mai mare importanță pentru ligă, vě rog să binevoiți a lua parte la tóte ședințele indicate.

Programul congresului.

Duminecă 24 Maiu.

I. Deschiderea congresului în sala Noului Atheneu la órele $2^{1}/_{4}$ p. m.

1. Discurs de deschidere, rostit da președintele Ligei, dl Al. Orescu, rectorul universităței

2. Raport despre mișcarea Ligei.

II. Escursiunea delegațiunilor secțiunilor Ligei la fabrica d-lui D. Marienescu Bragadiru la órele $4^{1}/_{2}$ p. m.

Luni 25 Maiu

III. Ședințele administrative.

1. Discuțiune asupra proiectului de modificare a statutelor Ligei la órele 9 a. m. în sala universității.

2. Continuarea discuțiunei și alegerea noului comitet al Ligei la órele 3 p. m.

3. Proclamarea membrilor onorifici și corespondenți ai Ligei.

IV. Banchetul Ligei, în sala de marmoră a hotelului Union la órele $7^{1}/_{2}$ séra.

* (Cas de mórte). *Elena Salvina Adamovici* născ. *Pasca*, preotésa rom. gr. or. din orașul Abrud, membră fundatóre a reuniunei femeilor rom. din Abrud și jur, și președintă a reuniunei femeilor rom. gr. or. pentru înfrumsețarea bisericei din Abrud etc. după un greu și îndelungat morb în al 47-lea an al etăței, și al 31 lea an al fericitei sale căsătorii împărtășită fiind cu sf. taine în 14/26 l. c. la óra 11 a. m. și'a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului.

Rěmășițele pământesci ale mult regretatei defuncte s'au transportat la locul de odicnă Sâmbătă în 16/28 Maiu a. c. în cimiteriul gr. or. din Abrud spre eternul repaus.

Cu inima sdrobită de durere aduce jalnica familie acéstă tristă scire la cunoscința tuturor amicilor și cunoscuților.

Fiei țerîna ușóră și memoria binecuvêntată!

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din loc escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal classa III. în Homorod (comit, Têrnava mare.) Reflectanți au a-și trimite cererile în decurs 3 sěptămêni la numita direcțiune, de unde pot lua și in formațiuni mai detaiate.

Tot direcțiunea postală-telegrafică face cunoscut, că în sesonul băilor dela 1 Iuniu până la finea lui August va sta o cutie de postă pentru epistole la băile din Gioagiu. Epistolele le va aduce din Gioagiu odată pe di un om anumit.

Asemenea în decursul sensiunei băilor de la Covasna 1 Iuniu până la finea lui August va comunica poșta dela stațiunile din apropiere la locul de băi.

* (Noul președinte al țěrii Bucovina.) Dl baron Krauss, președintele țěrii Bucovina va sosi pela sfârșitul sěptěmânii viitóre la Cernăuți pentru a-și primi oficiul, ér de aici după o petrecere de dóuě sěptěmêni, se va duce în concediu pe timp de șese sěptěmâni.

* (Defraudant prins.) Defraudantul de milióne, Jäger, a fost escortat la Triest.

Rudeniile lui Jäger, amploiații casei Rotschild, Gerloff, Mutter și Schuster au fost arestați La dênșii s'a găsit un milion.

* (O nóuě descoperire a lui Pasteur.) Prin Paris circulă svonul, că dl Pasteur ar fi descoperit un remediu contra bólei epileptice. Astfel la un copil epileptic s'a întrebuințat virus antirabic și reușita a fost deplină. Dl Pasteur însě face nóuě esperiențe.

Bibliografic.

A esit de sub tipar:

„Introducere în sciințele comerciale“ în usul scólelor comerciale și pentru studiu particular, de Arseniu Vlaicu și Ioan C. Panțu, profesori la școla comercială. Brașov, tipografia A. Murěșian 1892. Format mare 8° de 214 pag. Étă cuprinsul, după capitole, al acestei cărți: I. *Noțiunile de căpătenia din economia națională* II. *Noțiuni de drept.* III. *Comerciul cu felurile sale. Mărfurile.* IV. *Comercianți Personalul comercial*, samsarul, procuristul și prepositul. V. *Societăți și asociațiuni comerciale. Firme* Societate colectică, comandită și în special societățile pe acții, constituirea și manipulația. Societățile cooperative și bănci poporale. VI. *Měsura și Banul.* Istoricul și starea actuală. Banii din diferite state, modul de batere, valuta de aur, de argint și bimetalismul. VII. *Banii de hârtie.* Notele de stat și biletele de bancă. Rolul și starea lor în diferite state, banii noi din Austro-Ungaria. VIII. *Creditul și mijlocele de plătire.* Cambia, felurile de cambii și manipularea cu cambii. Hârtiile de valóre, obligațiunile de stat, acțiile, losurile, promesele și preste tot cum face statul împrumuturile. IX. *Transacțiuni și afaceri comerciale.* X. *Bancheri, bănci și diversele transacțiuni de bancă*, precum cont-curent, escont, lombard. etc. Emisiunea bancnotelor și stockul metalic la băncile naționale, din cele mai principale state din Europa. XI *Asigurările.* Organisarea societăților de asigurare în contra daunelor la obiecte, asupra vieței și asigurari de rente, XII. *Instituțiuni comerciale.* Têrguri, și în specil despre bursă, istoricul, insemnătatea și operațiunile de bursă. Vămile, sistem de liber schimb și protecționist. Magazinele publice, dockurile. Corporațiuni comerciale Camera de comerciu și industrie. Statul și comerciul XIII. *Mijlócele de comunicațiune* pe uscat, pe apă flota comercială și comerciul maritim Căile ferate. Poșta și telegraful. Istoricul mijlocelor de comunicațiune. XIV. *Contabilitatea.* Noțiuni generale. Contabilitatea comercială și de administrație la diverse fonduri. Budjetul, diverse casse, cartea rubricelor și actul de revisiune. In special inventariul și diferite metode de prețuire la imobile și mobile cu esemple practice.

Se póte procura dela librăria N. I. Ciurcu, Brașov, cu prețul dimpreună cu porto de fl 1. 25 cr.

Din cuprinsul bogat al acestei cărți se póte vedé, ca ea este de mare folos practic pentru ori cine de aceea o și recomandăm cetitorilor nostri cu tótă căldura.

Loterie.

Mercuri, 1 Iuniu, 1892.

Sibiiu: **90 81 29 38 55**

Nr. 323. [77] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Georgiu Șoneriu din Saschiz, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighișórei, se escrie în sensul părintescei ordinațiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Martiu anul c. Nr. 2730 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt; jumětate, — din venitele parochiei acesteia de clasa a III-a și anume: 225 fl. 20 cr.

Reflectanții vor așterne cererile concursuali conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, și a face cunoscință cu poporul.

Cei mai cualificați vor fi preferiți.

Sighișóra, 14 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei, — în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Nr. 713. [74] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinațiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dela 2 Iuliu a. c. Nr. 3895 B. se escrie prin acésta concurs pentru îndeplinirea parochiei vacante gr. or. Malomfalěu, tractul protopresbiteral al Mureș-Oșorheiului.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch, stabilite în ședința sinodului parochial din Malomfalěu la 14 Septembre a. c. dau suma de 290 fl. 90 cr. v. a.

Informațiuni mai de aprópe despre starea parochiei se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și dela cel parochial din Malomfalěu

Doritorii de a ocupa acest post, sě și astérnă concursele lor instruite conform normelor în vigóre în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în ḑiariul nostru „Telegraful Român“ la subsenatul oficiu protopresbiteral.

Mureș-Oșorheiu 1 Octobre 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parochial din Malomfalěu.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 275. [69] 3—3

CONCURS.

La ordinul Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 1152 B, din 3 Martiu a. c. pentru întregirea parochiei vacante de clasa III-a Sělcud, tractul protopresbiteral al Têrnavei, se escrie concurs și a IV-óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit aprópe de 490 fl. v. a

Concurenții la acest post au sě se presenteze în terminul legal în parochie și la biserică, spre a'și arěta desteritatea, pentru a cânta, respective a celebra și a cuvênta, ér informațiuni mai detaiate pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și comitetul parochial respectiv.

Suplicele concurenților au sě fie instruite conform legilor în vigóre și asternute în terminul sus citat la subscrisul (u p. Kükülövár).

Cetatea de baltă, 30 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al tractului Têrnavei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 267. (68) 3—3

CONCURS.

Pe basa resoluțiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 Martiu a. c. Nr. 2079 B. pentru ocuparea postului de paroch in parochia de clasa III-a Petrifalău, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima pubulicare in „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 401 fl. 30 cr. in privința cărora, informațiuni mai detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiteral și comitetul parochial.

Doritorii de a competa la acest post au a-și asterne cererile concursuale instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Sebeș, 10 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral, in conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316 [70] 3—3

Concurs repețit.

Deórece în urma concursului publicat în Nrii 4, 5 și 8 a Telegrafului Român“ a. c. nu s'a insinuat nici un concurente la postul de paroch in parochia Mucundorf prin acésta se publică in sensul Veneratului ordin consistorial ddto 3 Martie a. c. Nr. 1419 B concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în acésta fóie.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 215 fl. 15 cr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca în vre-o Duminecă sau sěrbătóre sě se presenteḑe in parochiă la sânta biserică, și ca concursul înstruit în sensul legilor din vigóre sě-l astérnă submnatului oficiu până la terminul susindicat, dela care se pot primi înformațiuni detaiate despre starea parochiei și a emoumentelor ei.

Sighișóra, 12 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dumitriu Moldovan.
adm. protopresbiter.

Nr. 145 [72] 3—3

EDICT.

Paraschiva Ioan Danilă Filea gr. or. din Porumbacul superior rěsăritén, protopresbiteratul Avrigului, carea mai bine de trei ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiutul ei bărbat Ioan Frêncu gr. or. tot din Porumbacul superior rěsăritén și a pribegit in lume fără a se sci locul ubicațiunei ei, în înțelesul resoluțiunei Prevenerabilului Consistoriu archidiecesan din 11 Februariu a. c, Nr. 828 B. se citéḑă prin acêsta a se presenta inaintea subscrisului oficiu protopresbiteral in termin de șése luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei va pertracta și decide și în absența ei.

Avrig, 29 Februariu, 1892,

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cândia, protopresbiter.

Sě recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea

Sě recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea.

Scocuri pentru streșini
de tot felul

Stimate
proprietar de casă!

Acoperișe de tinichea
de tot felul

Îmi permit a ve însciința, că primesc pe lângă un preț uimitor de ieftin și anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streșini
și
acoperirea coperișelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de douě-ori*; tot așa primesc *reparaturi de scocuri vechi* și *văpsituri din nou.*

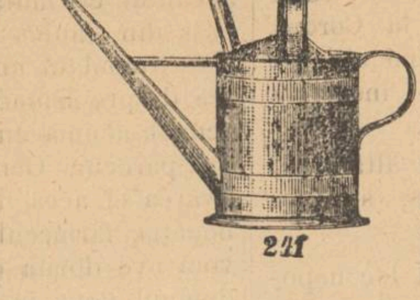

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine asortat de

Cane de udat

bune și ieftine, ca și tóte articlele de tinichea trebuinciόse în casă, și rog peon. domni proprietari pentru binevoitorul sprigin, pe lângă asigurarea, că ori-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid și ieftin.

Cu tótă stima

G. Stuchlich,
tinichigiu.
Sibiiu, strada Turnului 7.

[76] 1—6

Sě recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sě recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcětorii cunoscutelor și de mulți ani întroduselor **calități de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** și A. m. provócă prin acésta pe clienții lor, sě se păzéscă de cumpěrarea aței, care se împachetézá în același mod ca și a lor și sunt provězute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plăti o **remunerațiune** de

200 (douě sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii și imitătorii pachetărei și a etichetelor lor ca aceia sě pótă fi trași la rěspundere înaintea legei și pedepsiți.

Astfeliu de împărtășiri sě se adreseze la:

A. & A. Crompton & limited, near Oldham, Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl Dr. Emil Links, advocat de curte și tribunal
Viena I, Hochenstaufengasse 2.

[78] 1—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55. Sibiiu, Joi, 28 Maiu, (9 Iuniu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Maiu, 1892.

Frumósa capitală a regatului nostru este în haine de sĕrbătóre, și cu ea tóte comunele din patria nóstră.

Popórele frumósei nóstre patrii s'au adunat aḑi în casa lui Dumneḑeu, și fie care în limba sa a înălțat cuvinte de laudă, cuvinte de mulțămită către tronul împĕratului împĕraților, către domnul domnilor întru aducerea aminte a ḑilei de aḑi.

Lucrul mânilor a încetat aḑi la tóte soiurile de meserii, clopotele dela biserici s'au pus tóte în mișcare, și în acéstă serbare universală a popórelor din acéstă patrie, în corul armonios al tuturor popórelor, în cântarea armonică a corurilor și imnelor de laudă nu este nici o singură córdă discordantă.

Nu! nu! Aḑi este armonie perfectă!

Popórele acestei patrii au în inima lor un loc păstrat special pentru solemna serbare a ḑilelor memorabile din viéța preabunului nostru monarch!

Și de câteori bunul nostru împĕrat și rege are ḑi de veselie, întrégă țéra îmbracă haine de sĕrbătóre, și dela o margine a țĕrei până la cealaltă resună glasul armonic al clopotelor, care ne adună în casa lui Dumneḑeu, spre a înălța rugăciuni de mulțămită către împĕratul ceriurilor, care în iubirea sa de ómeni, ne-a învrednicit sĕ ajungem aniversarea ḑilei de bucurie din viața gloriosului nostru împĕrat și rege.

O asemenea ḑi de sĕrbătóre avem aḑi noi credincioșii supuși ai Maiestății Sale împĕratului rege.

Aḑi sunt 25 de ani de când Maiestatea Sa preaiubitul nostru rege și-a pus pe cap coróna regală a sântului Stefan, și a dat țerei acesteia din nou ocasiunea, ca în deplină eserciare a constituțiunei sĕ caute a promova binele comun al tuturor cetățenilor, suprema dorință a preabunului nostru rege.

Nu căutăm întru cât guvernele succedate dela anul 1867, în special încât ne privesce pe noi românii au urmat așa, încât se corĕspundă dorinței monarchului, se creeze instituțiuni legale, pentru care deopotrivă sĕ se entusiasmeze toți cetățenii acestei patrii.

Nu o facem acésta acuma, la acest solemn act din viața monarchului, căci dacă o am face, atunci am antinge córde, cari în armonia ḑilei de aḑi ar produce disarmonie.

Adi sĕrbăm o ḑi memorabilă din viața monarchului, din viața corónei, din viață dinastiei de Haubsburg, și noi nu ne ținem de aceia din neamul nostru, cari la asemenea ocasiuni produc disharmonia în concertul de imnuri generale al tuturor popórĕlor din acéstă patrie.

Ḑiua de aḑi e destinată bucuriei generale pentru bucuria monarchului, pentru bucuria dinastiei, pentru bucuria tronului, și noi în conformitate cu glasul Preabunului nostru archiereu ne îndreptăm aḑi privirea spre frumósa capitală a patriei nóstre, spre sĕrbările de aḑi întru amintirea sĕrbătorilor de acuma 25 de ani, al căror punct de culminațiune este prea bunul nostru împĕrat și rege, și din inimă strigăm: Trăiască Maiestatea Sa, ca sĕ ajungă încă multe, multe ḑile festive din viața sa, spre a vedé atunci în deplină fericire și pe înveci adictul seu popor român, care între tóte împregiurările e un scut sigur al dinastiei în ḑile bune și în ḑile rele.

De ale partidului național.

Memorandul la Corónă.

După telegramele tendențióse ale „Tribunei“ fabricate, precum se dovedesce acum, anume pentru a seduce opiniunea publică, am comunicat și noi, că memorandul l'ar fi predat dni Dr. Rațiu și Dr. Lucaciu șefului cancelariei de cabinet br. Braun, carele li-ar fi promis, că-l va substerne la Maiestatea Sa.

In necs cu acésta foile din Viena și din Budapesta mai publicase și o epistolă deschisă a d-lui Dr. Rațiu către br. Braun, despre carea se afirmă, că s'a predat deodată cu memorandul, în care în numele poporului român se aduce mulțămită baronului Braun, pentru spriginul dat d-niei lor în afacerea memorandului, și-l rógă sĕ asigure pe M. Sa despre loialitatea românilor etc.

Imediat însĕ după publicarea acelei scrisori s'a publicat în tóte foile din capitale o desmințire oficiósă, primită dela „locul cel mai competent“ adecă dela dl br. Braun, în care se ḑice, că publicațiunea anterióră, de proveniență română, *nu conține adevĕrul*, pentru-că la br. Braun, numai un domn a dus un plic sigilat, *ér el n'a promis că'l va substerne la Maiestatea Sa, și aceea nici nu se va întêmpla, ci așa sigilat cum l'a primit, îl va transpune la guvernul unguresc, unde i este locul.*

Credem, că va sosí timpul, când vom cunósce adevĕrul și asta o și cerem dela d-nul Rațiu președintele comitetului naț. despre carele nu presupunem, că va subscrie un raport fals, până atunci însĕ publicăm după „Gazeta Transilvaniei“, un raport pe carele îl considerăm destul de obiectiv, ca din acela se cunóscă și cetitorii nostri în detail cele ce s'au petrecut în Viena sub pretecstul „presentării memorandului la Corónă“.

Constatăm totodată cu plăcere, că tinerimea română din Viena și-a împlinit chemarea față cu óspeții români, cu un zel laudabil, carele îi face onóre, îngrijindu-se de incuartirarea și conducerea lor, ceea-ce într'un oraș ca Viena este un lucru fórte mare.

Étă raportul „Gazetei“:

Viena, 1 Iuniu st. n., 1892.

Vechia capitală austriacă a fost în ḑilele aceste locul unui *rendez vous* unic în felul seu: românii din tóte părțile Transilvaniei și Ungariei au părăsit vetrele lor depărtate spre a aduce, într'un memorand plângerile românilor la cunoscința tronului.

Studențimea universitară din Viena, încunoscințată fiind de sosirea deputațiunei recrutată din tóte păturile societății românesci, se'ntrunì numai decât într'o ședință ad hoc, la care participară și representanții coloniei din Viena, Dr. Ciurcu, Dr. Aurel cav. de Onciul. In acéstă ședință se alese un comitet permanent, căruia i-se încredință conducerea tuturor afacerilor relative la primirea deputațiunei, care sosì în grupuri și fú încuartirată parte în hoteluri, parte în case private, ce li-se puse membrilor mai sermani gratuit la disposiția. Fie-care din numĕroșii studenți români din Viena primiră ordinul, de a conduce un grup anumit al deputațiunei și de a-i servi de Cicerone, un oficiu ce brava studențime il împliní cu cea mai mare bucurie și abnegațiune. In fie-care ḑi vedeai studenți la gară, de unde conducéu óspeții la locuințele destinate Numĕrul românilor sosiți crescù din ḑi în ḑi. In 29 și 30 Maiu toți membrii deputațiunei erau deja sosiți Locuitorii Vienei se uitau la venerabilii noștri preoți cu barbele lór legendare și talarul lor lung și negru, ca și suferințele poporului român, cu admirare, „Das ist originall!“ auḑiai din tóte părțile; „wie ehrwürdig diese Männer ausschauen!“ Țĕrănimea română, care era representată prin un numĕr cam de 100 — 150 de inși, atrăgea atențiunea vienesilor. „Óre nu se rușinéză acesti ómeni, a umbla ḑiua mare in cămașă?“ auḑiai naivele întrebări ale poporului de jos; — „Dacă nu scii ce însemnéză portul acestor bărbați români, apoi sĕ ți l esplic eu,“ ḑise un moșnég vienes; „cămașa lor este vechia togă romană, numai ceva scurtată; acest popor se trage din vița latină.“

Deóre-ce e vorba de port, trebue sĕ constatez, că românii plugari au porturi fórte diferite. Cel mai frumos port e al sĕliștenilor. Nu pot trece cu vederea un fapt: Am vĕḑut adecă pe mulți țĕrani, cari purtau pĕlării cu căptușélă, pe care era întipărit portretul lui Kossuth. De comentar nu e lipsă. Deslușiți fiind, țĕranii rupseră momentan căptușéla pălariilor, călcând'o în picióre.

Intrunirile prime fură în „casina Elterlein“, un tablou admirabil ți-se presenta aici. Dame de salon ședeau lângă plugarii încărunțiți, ómeni cu cilindre și frac lângă cei cu suman și opinci. Bucuria țĕranilor era mare. Chelnerii vienesi umblau sĕ înșele pe bieții noștri plugari, însĕ înzadar, căci fie-care masă avea un student român, care zădărnicea ori-ce înșelare. Țĕranii, cari au venit la Viena, erau ómeni de tot deștepți. Petrecând cu un grup de plugari din Sĕliște la hotelul „Union“, unde aveau cuartirele lor, am început cu unul din ei vorbă „Vĕḑut'ai turnul bisericei sf. Stefan de aici? — „Vĕḑut, domnișorule!“ îmi rĕspunse el. „Ei, cum îți pare?“ continuai eu, „așa-i că-i grozav de înalt“. Póte sĕ fie fórte înalt. rĕspunse opinca „mie însĕ nu mi s'a părut așa înalt“ — „Cum se póte?“ replicai eu — „Lucru i simplu, domnișorule“, rĕspunse sĕliștĕnul; „casele din jurul bisericei încă sunt fórte înalte și prin urmare este „proporție“ între turn și casă.“ Auḑind aceste cuvinte, am stat uimit și i am ḑis: „Bravo, frate, frumos ai vorbit; tóte lucrurile pe acéstă lume sunt relative și recer o mĕsură normală“.

O aparițiune fórte interesantă, un portret minunat era plugarul Nicolae Herlea din Vinerea, comitatul Huniadórii Acest moșneag de 74 de ani, care avea pĕr alb ca zăpada, era fără îndoială cel mai inteligent om în tótă societatea română. Vorbia românesce, italienesce, latinesce și nemțesce. Literatura clasică a tuturor popórĕlor civilisate o scia ca un candidat de filosofie. Despre vorbirile acestui Nestor al plugarilor Ardeleni voiu vorbi mai la vale.

In 30 Maiu diminéța la órele 9 avea sĕ fie în timpinarea în „Rathaus“ decătră diferite corporațiuni din Viena. Conduși de studenți, sosiau grupuri, grupuri românii la acest loc, unde era postată o mulțime de poliție. Participanții aveau legitimațiuni; pela órele 10 sala era îndesuită. Galeriile erau pline de dame. Deputatul Schneider umbla în frac, făcênd onorurile. Dr. Lueger, a cărui sosire era avisată, trimise un bilet, prin care-și scusa absența prin afaceri neamânabile. După-ce sala era plină, sosi comisariul c. r, Gayer. Aflând, că unii din óspeții presenți n'au invitare, se sui pe catedră, puse chipiul pe cap, și ḑise: „In numele legii declar adunarea acésta de disolvată pe basa § 14 al legei de întrunire. Intervențiunea deputatului Schneider nu ajuta nimic. Un raportor dela „Pester Llyd“, care nu putu întra în sală, rugà pre omeni sĕ-i spună întêmplările ședinței. Refusat fiind, a comunicat redacției lui „P. Lloyd“, lucruri inventate. Tot așa s'a întêmplat și cu ceialalți representanți ai presei. Redactorul dela „Deutsches Volksblatt“ și dela „Kreuzzeitung“ din Berlin au fost unicii, cari au asistat la adunare, tóte celelalte ḑiare n'au putut fi representate, deórece raportorii lor nu avéu legitimare. Deputatul Schneider se sui pe catedră și strigă în limba germană: „Hoch lebe Seine Majestät, unser allergnedigster Kaiser u. Herr“. — Românii strigară puternic „Sĕ trăéscă“. Adunarea părăsi apoi în cea mai mare ordine sala, mergênd în grupuri la casina Elterlein, uude s'adunară toți spre a prânḑi.

Se înțelege, că la masă nu lipsiră toaste. Românului îi place sĕ vorbéscă. Aceste cuvênturi însĕ sunt numai de importanță secundară și de aceea le trec cu vederea. — Alta este activitatea febrilă ce se desvóltă în decursul după ameḑei în casina Elterlein. Vedeai pe toți lucrând, scriind, antografând și espedând invitări pentru a dóua ḑi, în care avea sĕ se țină de nou întrunirea, ce fusese disolvată din causă, că nu erau toți cei de față legitimați. Era Duminecă. Postă nu funcționa și invitările sosiră prea târḑiu. Cu tóte acestea Luni la órele 10 diminéța casina dela Elterlein era plină. Ca representanți ai diferitelor societăți academice erau de față:

I. Václav Siruĕck, stud. med. ceh, Iosit Urbanek, stud jur. ceh, Teodor Zverina, stud. med. ceh, Stefan Rohacek, slovac, Pavel Blaho, slovac, Ián Izák drd med. slovac.

Adunarea se deschide prin un discurs al deputului antisemit din parlament Schneider. Asest bărbat trebue se fie privit ceva mai de aprópe. El este antisemit; ḑiarele liberale (jidovesci) l'au descreditat cu totul înaintea lumei. Eu avui ocasiunnea sĕ l ved pentru prima dată. El mi-sa presentat, ca un bărbat de tóte ḑilele. In fața lui nu nu este nimic estraordinariu, din contră el are ceva banal, e om gras și mic. Schneider e cel mai calomniat om la Viena. Dacă s'a pus el în fruntea celora, cari au bineventat deputațiunea română a făcut-o cu scop, ca se devină și mai popular, de cum este și se captiveze nația română, pentru idea antisemitismului De altfeliu este un om popular, și prietinos. Orațiunea ce a ținut o la deschiderea adunărei dela Elterlein, a început-o românesce cu cuvintele: „Ve salut în modul cel mai cordial în orașul meu natal“. De aicea înainte urméză discursul în limba germană. „Deutsches Volksblatt“ aduce acest discurs din scórță în scórță. Quintesența discursului este: „Eu vorbesc ca representant al crestinismului din Viena. Idea națională este și ideea nóstră. Românii au simpatiile poporului crestinesc din Viena. Intrigele celor ce sĕ pun între corónă și popor nu vor avé succes pentru tot deuna. Majestea Sa trebue sĕ afle odată și adevĕrul din gura celor asupriți. Promite mai departe că va apăra interesele române în parlamentul austriac. Discursul se finesce prin un „Hoch“ monarchului!

După acésta vine comisariul c. r. și cere lista color invitați. I-se presentă. El umblă și se încredințéză, că toți au legitimare. Constatând aceste sĕ depărtéză

După Schneider bineventéză Lueger, deputatul antisemit par excellence, deputația română. Ideile ce le-a desvoltat acest escelent orator, sunt identice cu cele ale lui Schneider. Lueger vorbesce fórte elocuent și pĕtrunḑĕtoriu. El venise ceva mai târḑiu în sala dela Elterlein. La sosirea lui fu bineventat prin strigăte de „Sĕ trăiéscă“. Entusiasmul era mare. Discursul ce l'a ținut Dr. Lueger se află ın „Deutsches Volksblatt“. In liniamente generale, acest discurs arată suferințele românilor, ce au avut sĕ le îndure din partea „barbarilor asiatici“. Românii cel mai leal popor al monarchiei, au apĕrat tronul și întegritatea statului austriac contra turcilor. Românii n'au avut generali trădători, ca Klapka. Veni-va timpul, ḑise el, când tóte popórĕle creștine se vor unì contra domnirei semitico magiare. Documentéză, că Rusia e barbară față cu polonii subjugați, însĕ așa barbară nu este acéstă împĕrăție, ca se ia copilul dela sinul maicei, spre al da la Kisdedovo. (Aplause frenetice) Vorbesce de „Pester Lloyd“ și de minciunile obrasnice ale acestui ḑiariu, care declară, că dacă românii vor fi primiți în audiență, Ungaria se va declara independentă. „Las, sĕ cerce d-lor acésta; li-om arăta noi și voi, fraților români și slavi, că a voì și a puté sunt dóuĕ lucruri“. Finesce prin asigurarea simpatiilor celor mai cordiale din partea lui pentru români, la cari ține cea mai numĕrósă parte a locuitorilor din Viena.

Apoi vorbi dl Brote în limba germană. Făcu istoricul memorandului și ḑise, că românii numai alipindu-se de Viena ar putea se ajungă la realisarea postulatelor lor naționale, privesce Viena, ca centru neutral pentru viața spirituală și politică a monarchiei și în fine esprimă speranța, că și români vor fi împărtășiți de dreptate din partea prea iubitului monarch.

Albini vorbesce românesce, desvoltând cam aceleași idei. Aduce la cetire telegramele sosite cu ocasiunea venirei deput. la Viena și anume: Din Beiuș comun. română; Redacția „Gazetei Bucovinei“; Drăgășan preot; partidul național din Bucovina, subscris de Stefanovici și Zotta; Ioan Slavici, Bucuresci; Făgărăcean; Barcean și Comșa, Sibiiu, mai mulți din Sibiiu; „Deutscher Antisemitenbund“ din Berlin Poll, Präsident der reichssocialen Partei und der Antisemiten. Gramann, literat din Berlin. (Acésta scrisóre lungă accentuéză unitatea națiunilor creștine, ideea susținerei limbei materne. Germania scie fórte bine ce se petrece în Ungaria barbarismul magiar se discută aḑi în forul Europei). Din Praga sosiră câteva telegrame în limba cehă și francesă; tóte accentuéză necesitatea unei procederi comune contra asupritorilor. Multe telegrame nu le am putut nota.

Dr. Secula bineventéză intr'un discurs plin de foc, în numele coloniei române din Viena, pe óspeții scumpi.

Viu aclamat se urcà deputatul croat din parlamentul austriac, dalmatinul Bianchini, la tribună. Acest bărbat este preot cu o fisionomiă, care dacă ai vĕḑut'o, n'o mai uiți. El vorbesce în limba italiană. „Voi fratelli nostri“, așa începu el discursul. Plugarii români se bucurau pentru-că înțelegeau mare parte din discursul italian al deputatului Bianchini. Un moșnég îmi ḑise: „Apoi asta limbă a-si putea-o învĕța ușor pentru-că este ca și a nóstră “! Bianchini e orator, escelent, cu talent deosebit. Acest bărbat a meritat pe deplin tunetul de aplause, ce a urmat vorbirei sale.

Vorbesce apoi Dr. Lucaciu. Discursul lui l'a terminat prin cuvintele: Fraților! De vom peri noi, cari am venit la Viena ca representanți în numĕr de 300 de ómeni, nația nóstră nu va peri; pentru-că acasă mai sunt ca noi 2.999,000 de români. Aḑi vorbim înaintea Europei. Trăéscă frații nostri în Christos și apĕrarea drepturilor naționale, Lueger, Schneider, Bianchini. Unirea de aḑi a acelor asupriți . . . dureze etern!“ (Aplause prelungite.)

După Lucaciu vine mosnégul Nicolau Herlea. Portul lui e țĕrănesc: cisme (botine) cu tureci lungi, pantaloni de lână albă, spențer alb și scurt. Fața moșnégului este brăzdată de suferințe El nu vede bine. Vocea lui tremură. N'are dinți și gura se perde sub albele mustăți. Am ḑis, că acest plugar este figura cea mai interesantă dintre tóte. Suindu se la tribună, mosnégul privì ilustra adunare, tăcênd restimp de o minută Tăcerea era profundă. Moșnégul începu: „Domnilor! Port 74 de erni pe spatele mele, sunt prin urmare un tênĕr cam tomnatic (Aplause) Am plecat dela pólele Carpaților spre metropola imperiului austriac (Strigăte; ce cuvinte alese!) Sânta scriptură ḑice; „Bate și ți-se va deschide“ (preoții aplaudéză sgomotos.) Protopărinții noștri au bătut pe turci, cei mai cumpliți dusmani, cari în anul 1683 au asediat metropola scumpului nostru imperiu, noi epigonii avem a lupta cu o rassă de aceeași viță, cu scumpii magiari. Noi românii din Ungaria și Transilvania suntem față cu ungurii în minoritate relativă: cu tóte acestea nu ne temem însĕ (Bravo) domnilor! Când vedem causa nostră îmbrățișată și de streini. avem drept de a crede, că dreptatea n'a murit încă: aḑi, mâne vom asterne plângerile nóstre prea înaltului tron; se vorbesce, că nu vom fi primiți, eu nu cred acésta Românii au fost supușii cei mai credincioși ai tronului: óre putea-se va uita, că noi am fost aceia, cari și-au sacrificat și săngele pentru unitatea împeriului? Póte, póte, multe se întâmplă pe lume, multe lucruri greșite, curajul sĕ nu ni-l perdem însĕ căci asa ḑice latinul: „Errare humanum est.“

Ce efect au produs aceste cuvinte, nu se póte descrie. Moșnégul fu redicat de către studenți și dus pe scaunul sĕu, unde fu felicitat de toți. De aici înainte „Moșul Herlea“ era cel mai cautat între toți bărbații deputațiunei.

Comersul studenților·

Membrii deputațiunei române se'ntrunirä séra la 8 óre în 2 Cafeehaus din Prater. Musica militară cânta cântece naționale, ce produceau efect colosal. Spre a se evita neplăceri, ce-ar fi putut resulta din nebăgare de sémă un comitet studențesc sta la ușa salei și controla pe fie-care. Cei fără legitimare n'aveau întrare. Sala întrunì cam la 500 de persóne.

Presidentul comersului, stud. med. Pelescu și contrapuncții Zurcan și Grigorovici, stud. med. din Bucuvina, purtau cocardele lungi cu tricolorul național. De față, erau, afară de toți membrii deputațiunei, sub conducerea dlui Dr. Ratiu, mai mulți deputați din parlament: Lueger, Schneider, Bianchini, Dr. Zehner, Dr. Gregoreg (nu Gregr, acesta nici n'a fost present.) Studențimea academică, croată, sêrbă. slovacă, cehă și slovenă. Sosesce tinerimea sêrbească din regat. — Albini cetesce telegramele și scrisorile sosite cu ocasiunea comersului. Procedura acésta durează o óră întrégă. Presidentul comersului strigă *„siplentium“* și recomândă ca óspe pe deputatul Anton Bauman; pe representantul dela „Kreuzzeitung“ din Berlin Schwenhagen, pe Anton Schreiber dela „Deutsches Volksblatt“ adunarea era fórte frumósă, sala cu lumină electrică. Musică militară.

Comersul se deschide prin cântecul „Gaudeamus igitur“. Stud. phil. Gherghel bineventéză adunarea în numele junimei vieneze. Stud. Procopovici salută în limba germână pe óspeți. Apoi urméză imnul „Deștéptă-te române“. Sala rĕsună puternic, efectul era sĕrbătoresc, entusiasmul la culme. Mai imposant moment n'a fost decât aeela. când conservatoristul Tr. Mureșianu, distinsul artist, se suí pe tribună, dând tact pentru cântecul acesta. Plugarii, damele, domnii toți cântau. Era ceva impuitor.

Ca primul orator vorbesce deputatul Schneider. Ideile, ce le desvóltă, sunt identice cu cele ale vorbirei sale din casina Elterlein. Apoi vine Dr. Lueger, care între aplause începe vorbirea sa. „Deutsches Volksblatt“ aduce tóte discursurile aceste ad litteram. Intre strigăte de "Zivio" și „Sĕ trăéscă“ se urcă deputatul Bianchini pe tribună. Cuvêntarea italiană ce o ținù, făcù mare efect. Esența vorbirei este: Unirea tuturor popórelor creștine contra liberalismului jidano magiar. Accentuéză consolidarea partidelor nemagiare etc. După Bianchini vorbesce Csato, advocat în Blaș. Descrie elocuent suferințele și trista stare a poporului român din Ungaria „Din stejar stejar resare“, ḑice el; câmpul libertății dela Blașiu, scóla lui Bărnuț etc. — Alipirea românilor către tron nu este alipire de ocasiune. Vorbesce apoi părintele Mangra. Accentuéză, că adunarea de aḑi nu -i formată din representanții poporului, ci din popor însuși.

Efectul cel mai mare l'a produs moșnégul Nicolae Herlea. Suindu-se pe tribună, fù viu aclamat. Deputații s'adunară în jurul lui, ca sĕ-l asculte mai bine. Herlea începe discursul seu cu lupta dela Termopile, care a fost luptată de o mână de ómeni Acesti ómeni însĕ aveau iubire de nație și țéră. Și noi românii suntem în astfeliu de împregiurări Dară durere în sinul națiunei nóstre se află și ómeni ca Ephialtes. — (Strigăte: bravo moșule!).... Unde-s episcopii? De ce se retrag ei, când vĕd bine, că suntem periclitați in esistența nóstră? Domnilor, nu-mi aduc aminte sĕ fi vĕḑut o adunare mai ilustră decât cea de aḑi. Am întinerit. In anul patruḑeci și opt românii aveau atâta inteligință, că eu moșneagul ași fi putut-o tótă lua în spate; aḑi, har Domnului, ne trebue sute de vagóne, pentru inteligința nóstră.

Herlea desvóltă mai departe cu argumente istorice tóte luptele, la cari au participat românii. Vorbesce de împĕratul Iosif II., de Maria Theresia, de Napoleon Bonaparte, care în lupta dela Aspern și Esslingen au întrebat pe un oficer: „Cine sunt acei ómeni cu curelele crucișe?“ — Valahi, Maiestate!“ „Dă-mi 20,000 de valahi, și Europa este a mea“, fù respunsul (Entusiasm enorm).

Herlea mulțămesce apoi numĕroșilor bărbați vienesi, cari le-au făcut românilor o primire așa de strălucită; numesce pe toți deputații pe nume (mosnégul are memorie estraordinară), îi rógă sĕ nu uite de fiica vĕduvită a marelui Traian și termină discusul prin cuvintele clasice: *„Et nunc dimitte domine servum tuum in pace“*.

Insuflețirea, ce a produs acest discurs, nu se póte descrie Toți deputații îi strângeau bĕtrânului plugar mâna — Dacă deputațiunea n'a avut alt succes, unul este neîndoios: „Lumea strĕină va admira opinca română!“

După Herlea se cântà cântecul: *„Hier sind wir versammelt zum löblichen Thun, drum Brüderchen ergo bibamus“*.

Petrecerea era frumósă. Se înțelege de sine, că stacanele au încuragiat pe mulți și după Herlea se anunțau la cuvêntări o mulțime de oratori. Inainte de toți vorbi Schwenhagen, representantul dela „Kreuzzeitung“. Discursul acestui om tinĕr, blond și înalt, a fost interesant; în tot casul nu'i se póte denega talentul oratoric. Cuprinsul vorbirei: Austro-Ungaria este stat poliglot; tóte popórĕle au dreptul providențial de a trăi; creștinii trebue sĕ se alieze spre combaterea jidovismului. Maghiarii sunt óspeți în Europa. Românii sunt amicii culturei și prin urmare amicii poporului germân creștinesc. Urméză istoria suferințelor românilor. Procedură comună etc. etc, (Aplause). — Tinerimea academică „Sacsonia“ vorbesce prin representantul sĕu ad hoc în numele sociesății — Un student croat vorbesce în numele slavilor asupriți din Ungaria. — Au vorbit și representanții corporațiunilor studențesci cehe, croate și sêrbe.

Comersul a durat până la 3 óre după meḑul nopții. La eșire și pe stradele tăcute auḑiai cântece în tóte limbele. Grupele fură conduse de studenți la locuințe.

A dóua ḑi s'adunară toți la casina „Elterlein“ Conducĕtorul deputațiunei, Dr. Rațiu, se ridică și ḑise:

Domnilor!

Voiu sĕ Ve dau deslușire asupra pașilor ce i-am intreprins în cestiunea nóstră. De primit nu vom fi primiți. La curte mi s'a spus, că încuviințarea audienței atèrnă dela ministeriul unguresc. M'am dus la ministrul unguresc Szögyenyi Marich. Portarul îmi spuse însĕ, că Escelenția Sa este momentan prea ocupat; sĕ vin însĕ la 10 ½ óre, atunci voiu fi primit. Am mers. Eram deja la 10 acolo. Portarul îmi spuse însĕ, că domnul ministru a plecat cu o jumĕtate de óră înainte acasă la Pesta. (Strigăte de reprobare!) Cu tóte aceste am întreprins tóte și Ve pot spune, că memorandul se va asterne Maiestății Sale. Mergeți acasă și spuneți ceea-ce ați pățit. Spuneți adevĕrul, că rușine nu-i!

După acésta societatea merse la un fotograf din apropiere, unde se posà. Toți deputații vienesi au luat parte. Pela 5 óre séra se strecurară toți prin oraș, spre a cumpĕra presente pentru soții și copii. Séra plecară mulți acasă, alții diminéță.

Aceste sunt pățaniile deputațiunei în liniamente generale Tótă Viena vorbesce despre deputația română din Ungaria Priveau la ómenii nostri cu interes pe tóte stradele, unde se arătau. Vienesii sunt adecă fórte curioși și iubesc schimbarea.

Comentar nu fac. M'am mărginit la înregistrarea celor întêmplate, pe cât mi le-am putut însemna.

Cronică.

Țara Oltului, Maiu 1892.

(Urmare.)

In general despre acésta ședință se póte ḑice, că a fost fórte interesantă, materialul bine desvoltat, interesul față de desbateri meritorice, destul de pronunțat, cercetarea suficientă, ér conducerea desbaterilor, laudabilă, Cercetarea suficientă! Da, căci parte din învĕțători vre-o 10—12 au absentat. Simptom rĕu acesta, care purcede tot-deuna cu puține escepțiuni, dela unii și aceeași membrii neconscențioși Ar fi de dorit, ca față de acesti „renitenți“ sĕ se ia mĕsurile cele mai eficace, spre îndreptarea rĕului. ceeace se va și face, așa sunt informat — de către dl protopresbiter Iuliu Dan, care arată deosebit interes față de aceste întruniri. Dovadă și casul, că deși dsa, fiind președinte al reuniunei districtuale, și a dat pǎrerea și a îndemnat, că președinte tractual sĕ fie altă persónă, totuși nici odată, o singură dată, nu a lipsit dela adunările despărțĕmêntului ori în ce depărtare s'ar fi ținut ele, ci tot deuna, cu o pacientă vênjósă a urmărit desbaterile și a contribuit la clarificarea cestiunilor.

Ultimul punct al programei, a fost: constituirea despărțĕmêntului pe un period de 3 ani. Schimbări nu s'au făcut decât în privința cassariatului, reclamând acésta, împregiurarea, că fostul cassariu era prea depărtat de centru, și astfel, nu putea veni în atingere cu membrii, decât fórte arareori. In privința constituirei, mai observ, că președinția s'a incredințat de nou preotului Nicolau Aron din Galați, care deși de aprópe 10 ani a părăsit cariera dăscăléscă, totuși cu un zel admirabil, este tot deuna în fruntea mișcărilor și afacerilor reuniunei nóstre tractuale și districtuale, ceeace i-a și câscigat recunoscința nóstră a tuturor.

Cu cele amintite s'a ridicat ședința, și după o muncă încordată dela 9 óre a. m. până la mai 2 óre p. m. ori și cine își póte închipuì ce binevenită era „masa“ brezenilor.

Lucru frumos și pentru prima dată esperiat, în Țara Oltului. Comuna bisericéscă și politică Bréza, după o înțelegere prealabilă, a convenit, că atât prânzul, cât și cina, pentru învĕțători și óspeți sĕ o pregătéscă gratis, în regia proprie.

Apoi lucru pictoresc. La umbra naturală a pomilor, și la cea improvisată, a bradilor implântați în pământ, s'a tins o lungă masă, în spațiósa și curata curte a parochului local G. Pralea. Nu numai învĕțătorii, dar toți óspeții streini, preoți, preotese, dăscălițe, domnișóre cu toții au fost invitați a lua loc, și s'au „săturat“ ca odinióră, cei cu Christos, în pustia Vitsaidei, din cele patru specii de bucate cu escepțiunea fórte potrivită, că „poporului flămând“, din prevedere i s'a servit mai întâiu escelente „ciocane“ cu vinars de Brad, ér apei cristalină ce ropotesce din stâncile munților i s'a făcut concurență prin un vin anume procurat de anteprenorii filantropici. „Masa“ a fost atât de estins arangiata, încât a încăput fórte comod preste 60 persóne, la olaltă cu unii membrii ai comitetului bisericesc și comunal. Bucatele, au fost pregătite de o bucătărésă dela orașe. In fine toți s'au „săturat“ și s'au „stâmpărat“ ér câte „cosnițe“ pline a mai rĕmas, nu am numĕrat, destul că turnurile de plăcinte, aduse de dăscălițe și de preotese alese, au rămas pe mese și s'au pus și le-au dus de unde le-a adus.

Nici vorbă, toastele nu au lipsit. S'a toastat de către dl protopresbiter Iuliu Dan pentru Escelenția Sa Inalt Preasânțitul archiepiscop și metropolit, Miron Romanul. Apoi s'a toas'at pentru M. S. Impĕratul Francisc Iosif I, pentru consistoriul archidiecesan, și a. m. Nu pot trece cu vederea un ce fórte semnificativ. Când purtatoriul toastului pentru M. S. a rostit ... „deci dlor, întorcându-ne inimile către bunul nostru monarch, care pre cum în trecut, așa și de astădată, mai ales acum, nu va uita, de credinciosul și loialul sĕu popor românesc sĕ strigăm sĕ trăiască M. S. împĕratul și regele nostru“. Când s'a esclamat, ceriul a fulgerat cruce, și un tunet imposant a cutremurat stâncile încât, sponteneu toți mesenii au sărit în picióre, de acéstă salvă ceréscă repetând lung „Sĕ trăiéscă“ ér musica anume adusă din Făgăraș, a intonat „Imnul imperial“, cântând toți mesenii, cu un entusiasm vĕdit, prima strofă din acest imn. Am luat salva dumnedeească ca un augur bun simțĕmintelor, cari ne agitau în decursul acestui toast, purtat de vice președintele reuniunei I. Capĕtă.

Ne-am ridicat dela masă încântați de ospitalitatea și de atențiunea deobligătóre, cu carene-a cuprins bravii brezeni și numai simțĕmintul tuturor óspeților îl interpretez, când și pe acéstă cale le aducem mulțămită căldurósă, pentru primirea deosebit de afabilă, cu care ne a îmbrățișat adunarea generală în sinul comunei, și pentru jertfele care e-au adus cu acésta ocasiune, dicêndu-le românesce: „De unde ați golit, Dumnedeu sĕ plinéscă, cu mia cu suta sĕ nu se cunóscă“. Ér celorlalte comune le dorim față de reuniunea nóstră, interesul și inima caldă, cu care ne-a îmbrățișat brezenii, de lângă „cetățuia“ lui Radu Negru Vodă (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Lugoșiu, 17/29 Maiu a. c. Congregațiunea comitatensă ordinară a comitatului Carașiu-Severin s'a ținut în 24 l. c. luând parte puțini dintre membrii și români de tot puțini.

De loc după deschidere toți membrii congregațiunei stând în picióre ascultau propurea motivată a comitelui suprem, ca congregațiunea sĕ facă o adresă de felicitare și se esmită o deputațiune de 12 membrii la serbarea jubileuiu de 25 ani al incoronărei Maiestății Sale.

Membrul Coriolan Bredicean inmediat dise următórele:

„Acced și din parte-mi și sum sigur, că și poporul român, carele face partea preponderantă a acestui comitat cu bucurie primesce proectele pentru felicitarea Maiestății Sale la iubileul de 25 ani al încoronărei, pentru-că:

„încoronarea au redeschis porțile constituționalismului în numele trinității: Libertatea, frațietatea și egalitatea; încoronarea a făcut poporul părtaș de dreptul de a dispune de sórtea sa și a statului, încoronarea deci a incoronat și triumful acestor principii, pentru-cari prin secoli și strĕmoșii nostri și-au dat sêngele și viéța.

„Sĕ mergem cu omagiele nóstre de loialitate la înaltul tron precum am făcut-o noi românii totdeuna și precum se cade filor credincioși, franc, sincer cu inima deschisă, ca Maiestatea Sa, ca părinte adevĕrat se scie ce gândim, ce simțim si ce dorim.

„Deschidêndu-ne inima, sincer felicitându-l se nu-i ascundem cumcă sistemul înaugurat și desvoltat în guvernarea patriei nóstre în parte și deosebit în ce privesce influința și dreptul de dispozițiunea popórelor asupra sorții lor și în stat, — s'a indepĕrtat fórte, e aprópe a se abate de tot dela principiele fundamentali ale constituțiunei nóstre, ma prin tendindințele elementului devenit domnitoriu și cu spriginul esecutivei de a unifica diferetele popóre în unul „magiar“ prin acésta tendință libertatea, frățietatea și egalitatea, stindardul sub care tóte popórele au serbat încoronarea la anul 1867, se adumbrește și se produce îngrijire seriòse în pepturile adevĕraților patrioți.

„Consimțim din inimă cu omagiele proiectate, mergem la regele nostru, ascultăm glasul patrial al mamei comune care în momente solemne, așa ca în momente grave, voesce se vadă părintele țĕrii încungiurat de toți fii sei.

„Facă acel glas a mamei bune, ca toți factorii chiemați se conlucre, ca se dispară divergințele dintre popórele menite a trăi într'o patrie comună, facă ca se piară fantómele antagonismului.

„Fie! și noi dorim! ca la al 50-lea an iubilar de încoronare, pre carele bunul Dumnedeu se ajute Maiestății Sale al ajunge, — sĕ-l serbăm toți laolaltă fericiți și binecuvêntați de adevĕrata: „Libertate, frățietate și egalitate și și atunci se strigăm înr'un glas:

„Maiestatea Sa Francisc Iosif I sĕ trăéscă“!

Acésta enunciațiune încă au fost ascultată în picióre In comisiunea de 12 membrii s'au ales sub conducerea comitelui suprem, vice-comitele Bela Litschek, episcopul Mihályi, Grof Bissingen din Iam, George Ioanovicin fost secretariu de stat, baron Baics, Pacsanszky Elek, Asbóth Iános, Bősz, Bredicean, Pauloviciu și Szivós Lajos.

Urméză raportul vice-comitelui, la carele membrul Coriolan Bredicean face următórele observări:

1. Omidile au devastatat mai toți pomii de fructe. Față de acest fapt întrébă pe vice-comitele, dat-'a ordin pretorilor și judilor, împlinit-'a datorințele lor, precum prescrie statutul referitoriu la estirparea omidilor? arătând pe larg lipsa de simț al organelor administrative subalterne pentru prosperarea populațiunei adeseori indolentă față de propriul seu interes.

2. La socotelile comunali ar voi se scie de ce replătește comunelor interesate împrumutele silnice pentru clădirea casei pretoriale din Iam.

3. La întregirea membrilor congregaționali întrébă cum de causa ventilată și în jurnale a d-lui Sofron Ivacicoviciu nu se presentéză congregațiunei și cum de pre acest membru l'a sters comisiunea verificătóre pe alții însĕ nu d. e. pe notariul din Sasca, Alecsandroviciu judecat la închisóre prin tribunalul din Biserica-Albă, nu l'a sters.

Membrul Fabiu Rezeiu, propune a se vota mulțămită protocolară comitetului suprem pentru meritele sale înșirate în raportul vice-comitelui, ér în causa lui Sofron Ivacicoviciu e de părererea ca comisiunea verificătóre, din care și d-sa face parte, a proces corect și legal.

Membru Constantin Radulescu atrage atențiunea onoratei congregațiuni asupra cassierilor, prin cari fără nici un scop practic se impun în multe casuri poporului sarcini de tot grele.

După rĕspunsul vice-comitelui primindu-se propunerea membrului Coriolan Bredicean ca rapórtele vice-comitelui către congregațiunea de primăvară sĕ se estindă și asupra esecutărei statutului pentru estirparea omidilor și dând vice-comitele asigurarea oficióse D-lui C. Radulescu, cumcă va controla și pedepsi pe casierii abusanți, se trece la pertractarea specială a causei lui Sofronie Ivacicovici. Acest fost pretor au atăcat aspru pe funcționarii administrativi dela comite suprem până la cel din urmă notariu, dar numai după-ce au fost cassat din oficiu pe cale disciplinară. Așa se pare ca sĕ se scape domnii de el, au aflat, că nu plătesce nici o dare și așa nu are cualificațiunea prescrisă în §. 23 legei, deci încetând din dreptul de alegĕteriu prin comisiunea rectificătóre și judeciale i-au casat mandatul. Se dă cetire unei propuneri a d lui Sofron Ivacicovici, prin carea cere ca congregațiunea se provóce pre comitele suprem se resigneze și se suspendeze pre vice-comitele și alții fibirăi. Motivarea acestei propuneri ș'a susținut-o Ivacicovici a o face cu gura, se înțelege că neavênd cine motiva acésta propunere s'a trecut asupra ei la ordinea dilei. Cu privire la raportul referitoriu la cassarea mandatului numitului domn.

Ivacicovici membrul Coriol. Bredicean a propus ca acel raport se se ia la cunoscință „find-că dl Ivacicovici e ales și verificat pe 6 ani și décă mai târdiu a încetat a mai avé cualificațiunea de alegĕtoriu mandatul nu i-se póte nulifica până nu espiră timpul pentru care au fost ales. Așa e și la dietă, așa dictéză principiul sistemului representantiv“.

Vice-comitele, comitele suprem și fiscul comitatens fiind încontra acestei propuneri nu s'a primit.

Apoi s'au ales mai mulți funcționari în posturi devenite vacante mai toți unguri la ce membrul Constantin Radulescu observă, cumcă e trist că la români nu se reflectéză, la ce comitele suprem respunde, cumcă: „én nem teremthetek románokat, szivesen alkalmaznám“ — eu nu pot crea român bucuros i-aș aplica.

Făcêndu-se în fine comunicatul referitoriu la scóla de agronomie proiectată, membrul Constantin Radulescu cere ca limba de propunere se fie cea română cunoscută de popor.

Tăcere — și apoi s'a închieat ședința de diminéța a acestei congregațiuni din a cărei decurgere putem lua învĕțătura ca se ne afirmăm și apărăm, că atunci vom trăi și ne vom întări. Iar membrii congregaționali cari au suflet în óse și țin la némul lor cel puțin de 2 ori pe an la congregațiunile ordinari se vină și se pună umĕr la umĕr ca buni și luptători ai națiunei.

Convocare.

Subscrișii aducem la cunoscința on. public român, cumcă reuniunea femeilor române din Arad și provincia își va ținea adunarea Sâmbătă în 11 Iuniu a. c. st. n. nainte de amédi la 10 óre.

Fiind că invitări separate nu se trămit, on. membrii ai reuniunii pe acésta cale sunt poftiți a participa la acéstă adunare.

Arad, la 4 Iuniu, 1892.

Pentru comitet:

Aurelia Beleș, președintă.

Dr. *Georgiu Plopu*, secretariu.

Varietăți.

* (Serviciu divin) Din incidentul iubileului de 25 ani al Maj. Sale monarchului s'a ținut Miercuri în biserica nóstră din Sibiiu cetate serviciu divin festiv. A celebrat Preacuvioșia Sa Nicanor Frateșiu, protosincel, ases. constit. asistat de P. O. DD.: Ioan Papiu, protopresb. Zacharia Boiu, protopresb. ases. consist., Moise Lazar, protopresb. ases. consist., Ioan Ghibu prof. sem., și Dr. Remus Roșca, protodiacon, secret. consist. Au luat parte întreg gremiul consistorial, corpul prefesoral semin., elevii seminariali, corp. profeseral dela scólele de fetițe dimpreună cu elevele.

* (Iubileu). In presarea iubileului Maj. Sale monarchului orașul Sibiiu a fost frumos iluminat. Musica militară a esecutat mai multe cântece în piața orașului.

* (Distincțiune.) Din incidentul iubileului de 25 de ani al încoronărei Majestatea Sa a decorat pre primatele Ungariei Vassary și pre archiepiscopul de Agria Samassa cu crucea cea mare a ordinului Sântului Stefan, și pre Escelenția Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit din Blaș Dr. Vancea cu crucea cea mare a ordinului Leopold, pentru deosebitele merite bisericesci și patriotice.

* (Nou pământ bisericesc al eparchiei Aradului.) „Biserica și Scóla“ din Arad scrie: Ajungênd la vêndare un complecs de pământ pe teritoriul comunei Secașiu, în comitatul Timișórei, la cererea și stăruința credincioșilor nostri din numita comună, precum și din comunele învecinate: Crivobara, Paniova, Chechешiu și Ofelia, l'a cumpĕrat Venerabilul consistoriu eparchial din Arad pe séma diecesei nóstre dimpreună cu rodul din anul curent cu prețul de 36,500 fl v. a. și în dilele din urmă l'a și luat în faptica posesiune.

Prin acésta cumpĕrare pre de o parte s'a elocat bine capitalul sântei nóstre biserici ér pre de alta credincioșilor nostri pin numitele comune, cari dispun de puțin pământ, le va fi pre viitoriu posibil a se ajutora în desvoltarea lor, avênd ocasiune de lucru și de câstig, putênd adecă lua în arêndă spre acest scop pământ din pământul eparchiei.

Loterie.

Sâmbătă, in 4 Iuniu, 1892.

Timișóra:	**80**	**6**	**24**	**12**	**37**
Viena:	**90**	**36**	**76**	**61**	**73**

Mercuri, 8 Iuniu, 1892.

Brünn:	**77**	**22**	**51**	**1**	**17**

Nr. 124. [78] 1—3

Concurs repeţit.

Neputêndu-se conferí în urma primului concurs un stipendiu de *fl. 500 v. a*, pentru conferirea lui se escrie, conform conclusului din şedinţa dela 14 Maiu a. c. concurs *repeţit.*

Stipendiul acesta este menit mai ales pentru acei tineri, cari şi-au făcut sau cel puţin continuă a-şi face în regulă studiile la universitate şi cari, terminând cursul filosofiei, vor sĕ-şi câştige şi cualificaţiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 § 103) pentru scólele civile.

Dela concurenţi se cere sĕ aibă respective sĕ-şi câştige pregătirea cerută pentru de a putea face esamenul special (cerut în §. 103 din articolul de lege citat mai sus) din grupul limbilor, şi ca condiţiune *sine qua non* ca pre lângă limba română şi magiară sĕ cunóscă perfect şi limba gemână, atât în vorbire cât şi în scriere.

In cât nu s'ar presenta universitari la concurs vor fi considerate şi cereri de ale studenţilor absolvenţi de gimnasiu, cari astfel împlinesc condiţiunile puse.

Cei ce reflectéză la acest stipendiu au a-şi înainta cererile instruate în mod corespundĕtor la comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român *până la 31 Iuliu n. 1892*, avênd a aclude şi un *revers*, prin care se obligă, ca cerênd trebuinţa, vor întra ca puteridi dactice în serviciul „Scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane“ şi arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, şi durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiu.

Sibiiu, în 1 Iuniu, n. 1892.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu,
preş.

Dr. **I. Crişianu,**
secretariu.

Nr. 164. [77] 1=3

CONCURS.

După decisiunea Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 19 Novembre 1891 Nr. 6698 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de classa a III-a Sohodol, în protopresbiteratul Câmpeni, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 418 fl. v. a. constătătóre din venite stolare sistemisate.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi înainte de alegere sĕ se presenteze în parochie pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 15 Maiu, 1892.

Romul Furdui, protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—	Stana.	2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10.21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8. —	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topolovet	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Toplet	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	10.11	6,20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneş		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56. Sibiiu, Sâmbătă, 30 Maiu, (11 Iuniu) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Căsătoria mostenitoriului de tron.

Logodirea principelui de corónă al României Ferdinand cu nepóta reginei din Anglia în ajunul ḑilei de Rusalii, ḑiariul din Bucuresci „Timpul“ în numĕrul dela 12/14 Maiu a. c. o anunță publicului român cu următoriul articol, publicat la locul prim:

Romania felix nube.

Rare-ori s'a vĕḑut o unire princiară, care sĕ presinte însemnătatea ce o are logodna principelui moștenitor al corónei României cu A. S. R. principesa Maria de Edimburg. De aceea, toți românii, cari își iubesc țéra au tresărit de bucurie la auḑul acestei sciri. Fie-care înțelege, că aci nu e vorba de o unire între doi membri ai unor familii domnitóre, precum se întêmpla adeseori; ci de un eveniment ce are o însemnătate politică pentru noi, atât din punctul de vedere al politicei esterióre, cât și din acela al politicei interióre.

Țéra și casa nóstră regală nu puteau sĕ viseze o unire, care se întrunéscă condițiuni mai fericite decât aceea, care a fost comunicată ieri parlamentului și a fost primită de mandatarii națiunei cu aclamațiuni entusiaste.

Logodnica principelui Ferdinand, viitórea regină a României, este copila principelui Alfred-Ernest Albert duce de Edimburg, fiul reginei Marei Britanii și împĕrătésă a Indiilor, și a principesei Maria Alecsandrovna, sora M. S. împĕratului Alecsandru III al Rusiei.

Prin urmare, viitórea soție a principelui nostru moștenitor este:

Nepótă a M. S. regina Victoria;

Nepótă de soră a M. S. împĕratului Alecsandru III;

Vară primăvară a M. S. împĕratului Wilhelm II.

Póte cineva sĕ și închipuéscă o înrudire mai ilustră? Ea stabilesce o strânsă legătură între casa nóstră regală și trei din cele mai vechi și mai strălucite familii domnitóre ale Europei.

Curtea nóstră va fi aliată prin o deaprópe rudenie cu suveranii, cari domnesc peste trei mari împĕrății.

Strălucirea unei asemene alianțe nu póte decât sĕ se resfrângă și asupra țĕrei. Intrarea nóstră în rêndul statelor europene, pe care am dobândit-o prin munca și jertfele mai multor generațiuni de patrioți, prin înțelépta conducere a regelui nostru și prin bărbăția ostașilor români, a căpĕtat astăḑi o nóuĕ consfințire prin inrudirea ilustrei nóstre familii regale cu purtătorii sceptrurilor celor mai puternice.

Mândra și bărbăteasca Corónă de oțel ce împodobește fruntea regelui nostru va părea încă mai luminósă sub nóua strălucire, pe care o va primi din acéstă alianță.

Putem dar cu drept cuvênt se fim mândri și voioși vĕḑênd, că dinastia pe care a ales'o încredințându-i destinele frumósei nóstre patrie și căreia datorim încoronarea aspirațiunilor nóstre celor mai scumpe a făcut prin logodna principelui mostenitoriu un pas hotărîtor spre asigurarea continuității sale, punênd ultima piatră ce lipsia mândrului edificiu al regalității române.

Pot esista între noi deosebiri și chiar ură politică; putem sĕ ne luptăm unii contra altora cât e vorba de cestiuni, cari nu ating demnitatea și onórea țĕrei, când însĕ sunt puse în cumpănă interese generale ale patriei, când e vorba de lucruri, cari fac parte integrantă de propășirea nóstră națională, istoria este de față pentru a arĕta că toți românii au fost uniți.

Și de astă dată acéstă vechie și strămoșéscă tradițiune nu s'a desmințit. Tóte partidele sunt unanim pentru a privi logodna principelui moștenitor ca o bucurie națională.

Fericirea tinerilor logodiți este și fericirea tuturor acelora, cari simt românesce.

Din creștetul Carpaților până la țermurile Mărei negre, tótă suflarea românéscă salută dar într'un glas și cu drag pe gingașa logodnică a principelui mostenitor, cântându i cu poetul:

S'ajungi mirésă! s'ajungi crăiasă!
Calea sĕ-ți fie numai cu flori!
Și casa casă și masa masă,
Și sinul leagăn de pruncușori!

Ér Europa întrégă, care ne vede și ne aude va ḑice:

Romania felix nube!

* * *

„Monitoriul oficial“ al României publică scirea despre logodna principelui cu următorii termini:

„O veste fericită pentru țéră sosì astăḑi Vineri în 22 în Bucuresci. A. S. R. Principele Ferdinand, moștenitoriul Corónei, s'a logodit cu A. S. R. Maria-Alecsandra Victoria principesa de Marea-Britanie, și Irlanda, ducesă de Sacsa, născută la 17/29 Octobre 1875, fiica cea mare a A. S. R. principelui Alfred, duce d'Edimbrg, al doilea fiu al M. S. Reginei Regatului Unit al Marei-Britanii și Irlande, împĕrătésa Indiilor, și A. S. I. Marei-Ducese Maria Alecsandrovna, fica Majestății Sale repausatului împĕrat Alecsandru II al Rusiei. Logodna s'a sĕvêrșit Joi diminéța la Palatul cel nou din Postdam; la prânḑul din séra aceleeași ḑile M. S. împĕratul Germaniei și rege al Prusiei a închinat pentru fericirea Augustilor logodiți. Acest eveniment a fost salutat de corpurile legiuitóre și de întréga țéră cu o viuĕ bucurie și este privit ca o puternică chizeșiă pentru viitoriul României“.

Ministrul afacerilor streine, d. Al. Lahovari, a notificat puterilor streine prin representanții României pe lângă acestea puteri logodna principelui mostenitoriu. Étă tecstul acestei notificări:

Sunt fericit de a putea sĕ ve notific, că logodna A. S. R. principele de România cu principesa Maria d'Edimburg, a fost celebrată oficial.

Guvernul a adus acésta scire la cunoscința parlamentului.

Fidelele interprete ale întregei națiuni române, camerile au primit cu viu entusiasm scirea unui eveniment, care corĕspunde atât de bine cu dorințele țĕrei și a dinastiei. România găsesce în acest act chezĕșia sigură a unui viitoriu fericit și strălucit, care va vedé continuându-se opera regenerărei țerei, opera fecundă și gloriósă în care se devotéză de mai bine de un pĕtrariu de véc Augustul și mult iubitul nostru Suveran.

Sâmbătă în 23 Maiu regele Carol I a primit consiliul de ministri, apoi comisiunile alese din sînul camerei și a senatului, cari au felicitat pe Suveran pentru logodna principelui Ferdinand. — Comisiunei camerei, regele i-a rĕspuns următórele:

„Cu mare plăcere primesc felicitările ce-mi aduceți în numele camerei și mulțămesc din tot sufletul pentru sentimentele călduróse ce-mi esprimați pentru familia mea. Am fost convins, că logodna iubitului meu nepot cu principesa

---

FOIȚA.

Printre morminte.

†

Cucernică privelisce!

Steaua ḑilei ostenită se scaldă în marea depărtată a ḑărei și ultimile raḑe sărută cu înduioșare lungă crucile reci; ér umbra crucilor ca o fantómă mĕsóră misterios pămêntul de 7 palme, a cărui formă de movilă lunguréță apasă..... greu apasă chipul și asemênarea dumneḑeirei.

Sórele apune ostenit, pentru ca rĕsărind sĕ-ți povestéscă cu față veselă o istorie jalnică, sĕ ți povestéscă, mereu sĕ ți spună, că te găsesce tot mai mare, mai aprópe de mormênt.

Mormênt!

Cu inima cuprinsă de îndoioșare 'l privesci. Dar el e rece . . . rece ca mórtea, care l'a plămădit. Nimic nu-i mai încălḑesce țĕrîna, nici lacrămile arḑĕtóre ale mamei, care cu inima frântă de durere, cu mânile cruce la piept 'și plânge odorul scump, ce s'a depărtat în momentele cele mai senine ale vieții; nici suferințele interne ale tatălui, a cărui inimă scăldată în durere chiămă pe nume puișorul seu drag, nici rosele vestede aruncate dela sinul soriórelor, nici vorba caldă a gemenului seu frățior, nimic . . . nimic . . .

Și câte morminte nu's: O lume . . . . lume cu firea întristată. Ea 'ți întórce înaintea ochilor foile mari ale naturei și fiorul rece, ce te cuprinde 'ți spune cum trec tóte, tóte: o umbră și un vis.

Iți spune cum trec și-ți reînpróspĕtă gândirea minței celei luminate, făcêndu-te sĕ te gândesci la ḑilele cele de apoi.

Sĕ întórcem dar foile și sĕ luăm aminte: „*In labore nobilitas*“ 'ți spune pétra rece de pe pieptul unui bărbat, care în viéță a fost podóba bĕtrênețelor și pilda vieții, a cărui judecată era cóptă, a învĕțat multe din pățania sa și mai multe din a altora pățanie, ca omul lui Geothe, al cărui rol în lumea acésta era duplu: real și ideal. — Un venerabil sacerdote 'și însoțesce femeia cu dorul: „*Dormi în pace suflet bun, păn la revedere*“ și o familie pe tatăl ei: „*Familia te plânge păn te va însoți în mormênt*“; pentru că „*Multe au fost suferințele tale și prin mórte ai trecut la viéță*“ scrie o femeie pe crucea de pétră; „*Despărțirea e sórtea, revederea speranța nóstră*“ se mângăie o familie.

Sĕ întórem mereu foile și sĕ ajungem la monumentul trist al unui bărbat, care a avut darul a ușura suferințele vremelnice ale semenilor sei, căci era medic, — și sĕ ascultăm versul de jale al familiei: „*Toți cei ce mergeți pe cale întórceți-ve și vedeți de este durere ca durerea nóstră. Ochii nostri au isvorît apă, — pentru-că s'a depărtat dela noi cel ce ne-a mângăiat*“. Da s'a depărtat . . . dar s'a dus sĕ mângăie pe al vostru „*bun îngeraș*“ pe care nici odată nu-l va uita, — sĕ-l mângăe ca tată Ei se mângăie împreună. Fiți dar mângăiați.

Sĕ întórcem! „*Sufletul meu în mânile tale e pururea și legea ta n'am uitat*“, așa cântă filosoful profesor cu vorbele psalmistului. Da, legea dumneḑeirei n'ai uitat, tu care ai creḑut în lege mai înainte de a-i studia fenomenele și ai întărit legea după ce ai cunoscut fenomenele, ér întărită ai lăsat-o scumpă mostenire némului teu. Fie sufletul tĕu în mânile Domnului pururea, urmașii nu vor uita legea Lui.

Și acum . . . acum sĕ întórcem dela început, sĕ întórcem la primele impresii, cari au provocat acésta jalnică povestire.

Un monument, formă de cruce, — simbolul evangelic, — stă mărturia speranțelor îngropate și jalei rĕmase. In față literile aurite iți povestesc următórea tristă intêmplare:

Romul P. Cosma
născut
la **13/25** *Februariu 1882*
rĕposat
la **13/25** *Maiu 1891.*

Pe partea cealaltă a monumentului, un jalnic salcăm umbresce următórele versuri isvorîte din inima sdrobitului tată, ce-și căntă puișorul:

Doi vlăstari intr'o tulpină
Cu-al teu gemen frățior,
Ca pe-a ochilor lumină
V[illegible]rijiam, drag puișor.
V[illegible]ați mândria nóstră,
Dra[illegible] erați tuturor,
Cresce[illegible]mpreun'a vóstră
Era'l no[illegible] unic dor.
Când d'oda[illegible] din senin
Ca un trăsnet fără nor
Smulge mórtea dela sin
Cel mai dulce, scump odor.

Vlăstărelul nu simțesce..
Dar tulpina vesteḑesce...
Adio!

Maria de Marea-Britaniă şi Irlanda va fi salutată cu o adevĕrată bucurie de ţéra întrégă, care vede în acest eveniment o nóuĕ şi puternică garanţă pentru viitoriul seu. Rog pe Dumneḑeu se binecuvinteze acésta unire, care sper, va împlini tóte speranţele şi dorinţele nóstre.

Rĕspunsul A. S. L. L. R. R. ducele şi ducesa d'Edinburg către preşedintele Camerei:

Mulţămim sincer camerei deputaţilor pentru urările-i atât de călduróse; dorim ca fiica nóstră, cu tótă tinereţa ei estremă, se pótă fi démnă de înalta şi responzabila posiţiune şi se merite marele interes şi afecţiunea ce i-se mărturisesce deja în nóua sa patrie de adopţiune.

Rĕspunsul A. S. R. principelui Ferdinand şi al A. S. R. principesei Maria către preşedintele Camerei:

Urările călduróse, ce ne aduceţi principesei Maria şi Mie, adênc ne-au mişcat, şi sentimentele de dragoste arĕtate la primirea vestei au umplut inimele nóstre de bucurie, privindu-le ca cel mai frumos dar pentru acésta ḑi fericită. Mulţumim adănărei deputaţilor din tótă inima.

A. S. Regală principesa Maria d'Edinburg a trimis următórea telegramă d-nei Eufrosima Catargiu, soţia d-lui Lascar Catargiu, la telegrama de felicitare, ce i-au trimis soţiile ministrilor.

Adânc mişcată de cuvintele aşa de călduróse ale temeilor române, le rog sĕ priméscă mulţămirile mele cele mai sincere. Nădăjduesc sĕ merit tótă dragostea ce mi-se arată şi sĕ fiu într'o ḑi démnă de marea responzabilitate, ce me ascéptă şi datoriile ce-mi impune noua mea posiţiune.

Familia d'Edimburg.

Câteva note biografice asupra familiei d'Edimburg:

Ducele d'Edimburg (Alfred-Ernest-Albert) este al doilea fiu al reginei Victoria a Engliterei şi împărătésa Indiilor, şi este născut la Windsor la 6 August 1844 deci e de 48 de ani. El studià la 1856 în Geneva limbile moderne. Fiind destinat marinei, ducele d'Edimburg se întórse preste scurt timp în Anglia, îşi trecu esamenele la scóla navală în 31 August 1858 şi se imbarcă pe fregata „Euryalus“ la 27 Octombre a aceluiaşi an. El făcu parte din diferitele staţiuni pe bordul vasului sft. George, visită basinul Mediteranei, apoi America şi Indiile occidentale.

La 1682 i-se propuse tronul Greciei, pe care însĕ il refusà.

Ducele d'Edimburg are tittlul de amiral al marinei englese şi comandă escadra din Mediterana.

In Februariu 1866 parlamentul îi votà o listă civilă anuală de 250,000 fr. din ḑiua majorităţii sale; fu numit atunci pair ai regatului cu titlurile de duce d'Edimburg, conte de Kent, conte d'Ulster şi ocupà scaunul seu în camera lorḑilor în 8 Iuniu 1866.

La începutul anului 1867, numit comandant al fragetei Galatea, el intreprinse o lungă călătorie imprejurul pămêntului; dela Plimouth se îndreptă deadreptul în Australia; la Clontorf (Noul Wales de sud) el fu obiectul unui atentat din partea unui irlandes, anume O'Farrel care-l răni uşor cu o împuşcătură de pistol în spate (12 Martiu 1868). Asasinatul fu judecat şi condamnat la mórte în 24 Aprile.

Ducele de Edimburg se duse apoi la Japonia, unde fu primit în mod oficial de Mikado, şi visita China şi Indiile. El luà, în căsătoriă în 23 Ianuariu 1874, pe fiica unică a împĕratului Alecsandru al II-lea al Rusiei, principesa Maria. Din acéstă căsătoriă el avú ca şi fratele sĕu principele de Wales, cinci copii: un fiu, principele Alfred şi patru fete, principesele Maria, Victoria, Alecsandra şi Beatrice.

Ducele d'Edimbnrg este moştenitorul presumptiv al ducelui Ernest de Saxa-Coburg Gotha.

Augusta mama principesei Maria este sora actualu lui ţar al tuturor ruşilor, Alecsandru III, şi e în etate abia de 39 de ani.

Principesa Maria Alecsandra Victoria, principesa de marea Britanie si Irlanda ducesă de Saxa, tinĕra logodnică a principelui moştenitor, este a doua fiică a ducelui d'Edimberg şi a marei ducese Maria Alecsandrovna. Ea e născută la 29 Octobre 1875; va avé deci în curênd 17 ani.

Intêmplare? **13/25** Februariu şi **13/25** Maiu, ḑile pururea nesterse din calendariul încadrat în negru al părinţilor.

Sĕ fie întêmplare?...

A fost voia necuprinsă a Provedinţei şi legea ei eternă: *Când ai dobêndit lumea, în grópă te-ai sălăşluit.*

Da în grópă, în liniscea cea mare a pămêntului, unde toţi vor merge, deşi póte nu toţi ca scumpul puişor. Tulpina vestejesce şi fie-care ḑi monotónă cu pasul ei lung şi uniform scurtéză distanţa între grópă şi viéţă, deci:

„Deşert e plânsul mamei,
„Deşert e florul negru;
„Căci tóte ale lumei
„Au scrisă mórtea lor“.

Mórtea lor! Dar mórtea e viéţ[illegible], mórtea e sămênătoriul scripturei, care sémên[illegible]ru stricăciune pentru ca sĕ se scóle întru nest[illegible]iune.

Sĕ nu-i mai tulburăm dar sc[illegible]ul fericit, noi cei-ce avem inima cuprinsă de durer[illegible] vremelnice. Sĕ aruncăm încă o cucernică privire peste acéstă cruce, probă vĕdită a evlaviei dumneḑeesci şi sĕ încetăm cu povestea de jale.

Adio!

Sibiiu, în 29 Maiu, 1892.

Ioan Broju.

De ale partidului naţional.

O statistică interesantă şi încă ceva.

Sub titlul „Deputaţiunea română la Viena“ „Tribuna“ de Mercuri (8 Iuniu n.) Nr. 118 ne comunică lista membrilor acelei „deputaţiuni“.

Este fórte interesantă acéstă listă pentru cei ce cunosc genesa „memorandului la Corónă“ şi adevĕratele motive ale agitaţiunei pentru „imediata“ presentare a acelui memorand.

Paternitatea ideei de a presenta memorandul la Corónă prin o „deputaţiune *monstră*“ 'i compete d-lui Slavici, născut în ominosul loc de „capitulaţiune“ Világos (Şiria) din comitatul Aradului, din tată slav şi mamă română.

El a sulevat idea în comisiunea conferenţei naţionale din 1887, adoratorii lui au susţinut'o cu perseveranţă pănă când au dus'o la „capitulaţiune“.

El a întrodus aici cultul „Monarchiei unitare austriace“ pe timpul când era bănuit, că nu fără scop intreprinde dese călătorii la Viena, unde se susţinea, că ar fi avênd conecsiuni cu „nemţii centralişti“, carii însĕ când fu la „adecă“ se lăpĕdară de „deputaţiune“ lăsênd-o pe mâna celei mai urgisite fracţiuni nemţesci, a „antisemiţilor“.

Pentru ura şi atacurile nemeritate contra familiei fruntaşe românesci Mocsonyi a părăsit el nainte de ani 20 Ungaria, cercându-şi adăpost în ospitala Româniă, şi i-a venit fórte bine la socotélă, când din incidentul memorandului, a putut continuá lupta contra dlui Alesandru Mocsonyi şi amicului seu nedespărţibil Babeş, carele ajuns la presidiul comitetului central al partidului naţional, era prea mare *pedecă* pentru aspiranţii la „ólele cu carne“, căci prin astă coincidinţă de interese avea de aliaţi siguri atât pe amicii sei personali, cât şi pe aceia, carii cu motive confesionali se pot pune în mişcare pentru „resturnarea“ marilor „neuniţi“ Mocsonyi şi Babeş.

In fruntea acestora stă părintele Dr. Lucaciu, a cărui misiune este destul de cunoscută din „Revista Catolică“ ce o-a redactat, şi căruia, pentrucă are „misiune catolică“ *între românii din Orient*, tóte-i sunt permise pe terenul „naţional“, chiar şi nimbul de „martir“.

Atâta credem, că este de ajuns deocamdată ca sĕ se pricépă modul cum s'a recrutat maioritatea conferenţei din Ianuarie şi „deputaţiunea“ la Viena.

După lista „Tribunei“ numĕrul membrilor „deputaţiunei“ ar fi *219*, dar în faptă sunt puse pe hârtie *220* de nume, fiind numĕrul 54 de dóuĕori întrodus.

Din acestia: 15 snnt membri de ai comitetului central şi anume:

1. Dr. Ioan Raţiu, din Turda preşedinte,
2. George Pop de Băşesci, vice-preşedinte I.
3. Eugen Brote, din Sibiiu, „ II.
4. Dr. Vasiliu Lucaciu, din Şişesci, secret. gen.
5. Septimiu Albini, din Sibiiu, secret. II.
6. Patriciu Barbu, din Reghin,
7. Ludovic Csató, din Blaş,
8. Iuliu Coroian, din Cluş,
9. Gerasim Domnide, din Rodna,
10. Gavr. Lazar de Purcăreţi, din Carei,
11. Dr. I T. Mera, din Şiria,
12. Dr. Teodor Mihali, din Deş,
13. Rubin Patiţa, din Alba-Iulia,
14. Aurel C. Popoviciu din Graţ,
15. Aurel Suciu din Arad;

ér 205 sunt aşa numiţii „representanţi din tóte păturile nóstre sociale şi din tóte comitatele locuite de români“ (veḑi comunicatul din „Tribuna“ Nr. 73 din 29 Martiu, (10 Aprile a. c.)

Despre membrii comitetului Vasiliu Raţiu, din Făgăraş, Mih Veliciu, din Chişineu, Dr. Gavril Tripon, din Bistriţa şi Vas. Ignat din Beinş se afirmă, că şi-au scusat absenţa, prin morb sau alte cause grave“, despre Alecsandru Filip din Abrud, carele din capul locului a refusat onórea de a fi membru în comitet, apoi despre Dr. Ioan Nichita din Zelau şi despre Gavril Manu, din Bistriţa, nu se ḑiee că şi-ar fi scusat absenţa, ér despre Nicolae Cristea, Dr. D. P. Barcian şi Dimitrie Comşa din Sibiiu, se scrie că „nu au putut participa, *neprimind concediu dela autorităţile bisericesci gr. or.* în al cărei serviciu stau“.

Scim şi noi, că d-nii Dr. D. P. Barcian şi Dimitrie Comşa n'au obţinut concediu ca sĕ participe la *demonstraţiunea* politică din cestiune, carea nici pentru un om cu mintea la loc, nu póte fi compatibilă cu postul de profesor seminarial în patria nóstră; dar scim şi aceea, că dl asesor consistorial N. Cristea *nici n'a cerut concediu*, prin urmare nu i-s'a putut nici refusa.

Dece dară, vin colegii sei, al scusa cu o minciună în contul „autorităţii bisericesci gr. or. în al cărui serviciu stă?

Nu pricepem preste tot, pentru ce comitetul central consideră de necesar a accentua, că aceea autoritate bisericéscă, carea n'a dat concediu numiţilor domni, ca se participe la demonstraţiunea din Viena este „greco orientală“?....

După comitate au fost:

Din comitatul	Selagiului	38
„	„ Aradului	31
„	„ Solnoc-Dăbâca	26
„	„ Sătmar	25
„	„ Bistriţa-Năseud	18
„	„ Sibiiu	18
„	„ Turda-Arieş	17
„	„ Alba-inferióră	12
„	„ Hunedóra	7
„	„ Caraş-Severin	4
„	„ Murĕş-Turda	2
„	„ Braşov	2
„	„ Cluş	2
„	„ Têrnava mare	1
fără indicarea	domiciliului	2
		205

După caracter au fost:

Preoţi	59
Invĕţători	10
Advocaţi	11
Comercianţi	7
Industriaşi	4
Proprietari şi alt soiu de inteligenţi	78
Ţerani	36
Total	205

Trebue sĕ observăm, că mai toţi cei ce obvin sub titlu de „proprietari“ s'ar potriví mai bine sub numirea de „ţĕrani“, dar domnilor le-a venit mai bine la socotélă sĕ-i trécă de „proprietari“ în listă, pentru-că după „proprietate“ fie ea măcar numai o căsuţă, ori care ţĕran este „proprietar“.

După „Zone“ (acéstă noţiune este modernă acuma) au fost:

1. În zona părintelui Lucaciu (comitatele: Selagiu, Sătmariu, Solnoc-Dobâca şi Bistriţa Năsĕud) preoţi: 39, învĕţători: 7, advocaţi: 7, industriaşi 1, comercianţi: 1, proprietari: 43, ţerani 9, total 107.

2. In zona Slavici (Şiria şi câte-va comune învecinate din comitatul Aradului plus 2—3 amici din Arad) preoţi 6, advocaţi 1, industriaşi 1, proprietari 10, ţerani 13 . . . . „ 31

3. In zona Dr. Raţiu preşedintele comitetului (comit. Turda-Arieş) preoţi 6, învĕţători 1, proprietari 4, ţerani 6, . . „ 17

4. In zona Brote vicepreşedintele II al comitetului: preoţi 0, învĕţători 2, industriaşi 1, comercianţi 4, proprietari, fabricanţi (din Selişte unde nu este nici o fabrică) şi studenţi 5, ţerani 6 . . . . „ 18

5. In zona Csató şi Patiţa (comit. Alba infer. preoţi 3, proprietari 9. . . . „ 12

6. In zona Barbu (comit. Mureş-Turda) preoţi 1, ţerani 1 . . . . . . „ 2

7. In zona Coroian (comit. Cluş) preoţi 2 . . . . „ 2

8. In zona „minorum gentium“ începênd dela Graz preste Ungaria, Ardél pănă la Orşova în marginea Bănatului) preoţi 2, advocaţi 3, industr. 1, comercianţi 2, proprietari 7, ţerani 1 . . . . „ 16

total 205

Domnii: George Pop de Băsesci, Gerasim Domide, Gavriil Lazar de Purcăreţi şi Dr. Teodor Mihali, credem că nu se vor supĕra pe noi pentru-că nu li-am designat şi lor câte o zonă, pentru-că scim că d-nialor bucuros se înroléză de gregari ai părintelui Dr. Lucaciu.

Se afirmă, că lista n'ar fi completă, „căci mulţi cu deosebire dintre ţĕrani nu i-au putut induce, ne avêndu-i nici odată pe toţi la un loc, şi fiind cuartirele fórte împrăsciate prin oraş“ asta însĕ nu póte fi adevĕrat, pentrucă de o parte este lucru constatat, că biroul „deputaţiunei“ în tóte publicaţiunile sale a esagerat de dragul efectului momentan, ér de altă parte este sciut tot din publicaţiunile „Tribunei“, că la întrunirea festivă au putut participa numai membrii invitaţi, ér invitaţi şi prin urmare conscrişi au fost toţi membrii „deputaţiunei“, în al căror nume, in numĕr rotund de 300, s'a şi trimis la Majestatea Sa o telegramă biroului de corespondenţă, prin tótă lumea, despre „presentarea memorandului la Corónă“ *sunt minciuni.*

Este adevěrat, că memoranndul l'a predat dl Dr. Raţiu singur în cancelaria cabinetului Majestăţii Sale *„în cuvertă sigilată la adresa Esc. Sale a şefului cabinetului Majestăţii Sale“*.

Atâta lucru se putea face şi pe postă, şi încă dóră cu mai bun resultat.

Nu este adevěrat, că br. Braun ar fi promis d-lui Dr. Raţiu, când i-a predat memorandul, că imediat îl va substerne la Majestatea Sa.

In fine *nu este adevěrat că „presentarea memorandului în mân ile mpěratului şi primirea aceluiaşi prin Impěratul e asigurată“*. (Trib. Nr. 113).

Dar cine a rěspândit acele minciuni în lume?

Nime altul decât biroul comitetului central, precum se vede fără scirea preşedintelui. Comunicatul cel dintâiu, despre primrea deputaţiunei, trimis la tóte ḑiarele din Viena pe postă, ér la „Tribuna“ şi în strěinătate ca telegramă, a fost subscris de Septimiu Albini ca secretariu al comitetului.

Tot astfel s'a urmat cu tóte comunicatele, cari atât la ḑiare cât şi la biroul de corespondenţă, carele îngrijesce telegramele, s'au trimis din biroul comitetului în tecst identic hectografat.

Şi după tóte acestea, tribunistii, *cari le-au făcut*, desavuaţi în modul cel mai sdrobitor, mai au curagiul sě se laude cu succes, şi sě facă împutări altora pentru-că le critică faptele!

Departe am ajuns!

Cronică.

Ţara Oltului, Maiu 1892.

(Incheere.)

Aprópe de cetăţuie. Cu părere de rěu, dle redactor, nu ve pot scrie chiar nimic. După cum ne-a fost proiectul de frumos, dar aşa pe neaşteptate s'au zădărnicit, încât ne aprocurat o părere de rěu tuturora. Şi adecă biroul despărţěmêntului a fost proiectat, pe după améḑi o escursiune la ruinele pomenite. Programa era astfel: la órele 3. escursiune, pedestră la „mănăstire“ şi „cetăţuie“, depărtare de 1 óră pedestru, în frunte cu musica şi la olaltă cu tinerimea din loc şi jur. Pe ruine discursuri — improvisate — apoi petrecere poporală cu joc până la 7 óre. Inceputul s'a făcut binişor, căci, s'a fost transportat la faţa locului cele de lipsă, mâncare, beutură; — acum pe bani — ér poporul, mai în etate a fost plecat grupe de grupe spre locul de serbare. Ba chiar inteleginţa din prejur, s'a dus direct acolo spre a aştepta pe pelegrinii. După „masă“ toţi am plecat cu musica, ér poporul agitat de musică, curgea din tóte părţile spre a ne însoţi. Am mers păuă în capul comunei, unde din nenorocire, o plóie oresenţială ne-a făcut calea cruce şi şi-a căutat fiecare mântuirea pe unde a putut. Apoi mai târḑiu ne-am întrunit de nou în casa parochului, unde ne gratulăm de revedere, mângându-ne unul pe altul de nereuşita escursiunei, care toţi o aşteptau cu nerăbdare, ba mulţi ḑiceau, că era punctul principal din programa ḑilei. Ér tinerimea a rěmas nemângăiată de nu a putut juca la verde pe musică „domnéscă“ locurile sublime naţionale Tineretul inteligent însě fără a mai aştepta césul oficios de petrecere 8 óre, s'a pus pe joc, în ciuda farsei ce ni-o a jucat plóia. Aşa dar dacă aş vrea sě scriu despre aceste ruine ceva, numai din auḑite o aş putea face, ceea ce nu-mi place.

La 7 ½ óre s'a început petrecerea, în adevěratul înţeles prin producţiuni literare, declamatorice şi cântări.

In faţa unui public, după împrejurări, şi după timp, destul de numěros, învěţătoriul local Trandafir Dragomir după cuvêntul de deschidere, a păşit pe podium, cetind o disertaţiune: „lucrul şi lenevirea„ fórte bine şi frumos desvoltată. A urmat satira III. de Eminescu, declamată de un învěţătoriu, „Românaşului îi place sus la munte la isvor, cor de elevii scólei. Dan Căpitan de plaiu declamare, Drumul de fer, poesie cântată în cor de elevii scólei, şi fata dela Cozia, declamată de I. Haşu învěţătoriu în Breaza.

După acestea s'au început jocul, care a durat până în ḑiori de ḑi cu o însufleţire, la care nu ne-am aşteptat.

Étă, ce de lucruri frumóse şi folositóre se pot scóte la ivélă prin zel şi interesare de către reuniunile nóstre învěţătoresci. Aş mai avea multe de ḑis în privinţa rolului ce-l au învěţătorii special în afacerile oltenilor pe tóte terenele. Le voiu scóte altă dată la ivélă, pentru acum amintesc numai o caracterisare coragiósă ce un venerabil bětrân posnaş, a făcut despre învěţătorii olteni cu ocasiunea unei conferinţe electorale: „Bieţii învěţătorii nostri, sunt ca capra; deşi cu códa ... totuşi o pórtă sus. Cei sěraci, lipsiţi, dar în scólă, în biserică, la alegeri, la congregaţiuni comitatense, la conferinţe electorale etc. etc. tot de ei dai cu ochii. Avem noroc cu ei, că altcum nici de petreceri nu am mai avé parte noi oltenii...“

Deci încheiu, recomandând învěţătorilor, şi pe viitoriu tot asemenea conduită, care îi înalţă în ochii lumei; ér brezenilor, le urez sě păstreze şi pe viitoriu asemenea interesare caldă faţă de reuniunile nóstre şi preste tot faţă de causele scolare şi bisericesci. Ve mai promit dle redactor, că în curênd voiu recurge la ospilatitatea ḑiariului d-vóstră, dacă îmi veţi da voie, şi cu alte cestiuni mai crestate, ér acum destul. *Brebenel.*

Vama-Molniţa, 21 Maiu, 1892.

Onorabile domnule redactor! Cu profund respect vě rog binevoiţi a da loc acestor puţine rênduri în preţuitul ḑiar, ce cu onóre redigiaţi, pentru care cu anticipaţie ve sunt mulţămitor.

Ca unul ce fac parte din comnna Cacova, loc natal al meu, precum şi al onorabilului domn Alecsandru Lebu, care a avut nobilul simţimênt a dona pe séma scólei române de acolo, frumósa-i proprietate mostenită dela vrednici domniei sale parinţi, după cum a-ţi publicat în numěrul 52 din 16/28 a. c. la varietăţi, —

Viu cu cea mai adêncă recunoscinţă ai aduce şi eu pe acéstă cale mulţămirile proprii, fiind sigur că şi fruntaşii comunei nóstre actuali se vor grăbí de asemenea, ca în numele întregei comune sě-i aducă mulţămirile cele mai ferbinte, pentru acésta nobilă şi unică faptă pentru comuna nóstră, prin care i s'au asigurat generaţiunei viitóre un drum de progres nesfêrşit, şi vor stabilí cu toţii ca numele onorabilului donator sě se se înscrie cu litere de aur pe frontispiciul şi în archiva numitei scóle, ca sě se eterniseze cu veneraţiune de toţi câţi se vor adăpă cu primele educaţiuni primite întrênsa, rugând pe Dumneḑeu ca sě-i dăruéscă o viaţă lungă şi fericită spre a-şi vedea cu mândrie ródele generósei şi laudabilei fapte, ce a sěvêrşit.

Care dă Dómne sě afle mulţi imitatori, spre mărirea némului românesc.

Bine voiţi dle redactor a primí asigurarea deosebitei mele consideraţiuni şi stima ce ve conserv.

Toma Bârsan,
fiu de preot din Cacova.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

Suma de 87 fl. 57 cr., pentru fundaţiunea Ioan Popescu publicată în Nr. 53 al ḑiarului nostru s'a colectat la iniţiativa dlui ppresbiter Ioan Danciu.

Infundaţiunea **„Ioan Popescu“** au mai incurs următórele contribuiri benevole:

Translatus . . . . 844 fl. 54 cr.

Innocenţiu Bogdan, învěţătoriu Brad 1 fl. Moise Micu, paroch Poiana Mărului 2 fl. George Puşcariu, paroch Poiana Mărului 1 fl. Petru Popoviciu, învěţătoriu 1 fl. Aron Puşcariu, învěţătoriu Sohodol 1 fl. Ioan Cristolovan, învěţătoriu Rěşnov, 50 cr. Ioan Avram, învěţătoriu Holbav 1 fl. Ioan Mija, învěţătorin Holbav 50 cr. George Enescu, învěţătoriu Bran 1 fl. Nicolau Reit, învěţătoriu Bran 1 fl. Ioan Bancilă, învěţătoriu Tohanul nou 1 fl. Nicolau Stancioiu, învěţătoriu Vlădeni 80 cr. Ioan Podariu, învěţătoriu Vlădeni 1 fl. Toma Dragoş, învěţătoriu Vlădeni 50 cr. Teodosiu Puşcariu, învěţătoriu Poiana Mărului 50 cr. Nicolau Boşu, învěţătoriu Predél, 1 fl. N. Puşcariu, învěţătoriu Sohodol 60 cr. Ioan Rădoiu, învěţătoriu Vulcan 50 cr. Georgiu Tănăsescu, învěţătoriu Pórta 50 cr. Leonte Dima, primariu Poiana Mărului 1 fl. Ioan Vodă, notariu Poiana Mărului 1 fl. — Suma 862 fl. 94 cr.

Varietăţi.

* (Personal) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a sosit dela Budapesta astăḑi cu trenul dela améḑi.

*(Iubileul monarchului.) Despre decurgerea sěrbătórei iubileului se comunică din Budapesta următórele:

In sunetele clopotelor şi bubuitul tunurilor a ajuns Majestatea Sa la 2 óre 30 minute. Entusiasmul mulţimei adunate la staţia principală a isbucnit în frenetice strigăte de „Éljen“. Majestatea Sa merse spre Szapáry, care-i ţinu o vorbire oficială scurtă de bine venire. A vorbit apoi câteva cuvinte cu Vaszary, Koloman Tisza, Wekerle, cu mai mulţi episcopi, şi cu Banul Croaţiei. Trecù apoi frontul companiei de onóre.

Intrarea în oraş în trăsura de gală a fost acompaniată de un banderiu domnesc, care prin podóba şi frumseţa ce a desfăşurat'o a pus pe toţi în uimire. Ovaţiuni infinite. La întrare monarchul, fú salutat cu salve de tunuri, la palat fù primit de archiducii: Carol Ludovic, Franz Ferdinand, Albrecht, Iosif cu fii. Majestatea Sa a inspectat banderiu, care era postat în curtea palatului, esprimând lui Károlyi mulţămirea sa. După defilarea banderiului Majestatea Sa se retrase în apartamentele sale. La 5 óre mare prânḑ de gală cu 30 tacâmuri. La 7 óre Majestatea Sa a visitat împreună cu archiducii şi cu archiducesa Maria Teresia representaţia de gală în teatral naţional unde publicul le făcú ovaţiuni entusiaste. Conductul de torţe din causa plóiei fú amânat.

Iluminaţia capitalei a succes splendid; cu tóte că ploua de vĕrsa, mulţime imensă percurgea strădele. Regele s'a preumblat cu trăsura prin oraş. Ministrul president a dat un prânḑ în onórea corpului diplomatic, după care a urmat séra recepţiune, la care au asistat Maiestatea Sa, archiducii Carol, Ludvig, Franz Ferdinand, archiducesa Maria Teresia In tóţe bisericile s'au celebrat servicii dumneḑeesci. La 10 óre primatele a celebrat în biserica garnisiónei serviciul devin la care a asistat Maiestatea Sa cu toţi membrii presenţi ai familiei imperiale, toti minstri etc. După evangeliă a adresat primatele Maiestăţii Sale o alocuţiune, descriind cum Maiestatea Sa a cucerit inimile supuşilor, deórece nimenea nu respectéză mai bine legile decât Maiestatea Sa. A binecuvântat pe „cel mai drept“ monarchu, apoi pe regina, pe prunci lor şi tótă casa domnitóre. La órele 12 începu primirea deputaţiunilor. Monarchul a respuns la bineventarea tuturor deputaţiunilor întrun mod înbucurătoriu, accentuând între altele, că nu face deosebire între cetaţenii statului.

Rapresentaţia festivă la operă în presenţa regelui fu strălucită. Publicul îl aclamă sgomotos. Oraşul era cea mai mare parte iluminat.

* (Promoţiune.) Ni se scrie din Budapesta: Dl Dr. Pavel Oprişa, profesor la gimnasiul nostru românesc din Bradu, depunênd esamenul pedagogic înaintea comisiunei esaminătóre din Budapesta a fost promovat la rangul de profesor diplomat.

* (Judecătorii de presă). Ministrul de justiţiă a hotărît, că în tóte locurile, unde se află câte o tablă regeascä sĕ fie şi locul unui juriu de presă. Cu ordinaţiunea sa din 28 Maiu 1892 a dat ordin ca în cele 11 locuri unde residéză tablele regesci judecătoriele reg. de I instanţe se fie investite cu judecătorie în cause de delicte de presă.

* (Cas de mórte). *Petru Petruţ*, elev al „Seminariului Andreian“ din Sibiiu, secţiunea teologică, an. III după un greu şi îndelungat morb de pept, şi a dat nobilul suflet în Mânile Creatorului, diminéţa pe la 8 óre, împărtăşit fiind cu sântele taine. Rĕmăşiţele pămêntesci ale defunctului s'au depus spre odichna eternă, Sâmbătă în 23 Maiu a. c. st. v. în cimiterul bisericei gr. or. din Zam. — Ceea ce se aduce la cunoscinţa tuturor amicilor, colegilor şi cunoscuţilor.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

* (Timişóra a încetat a mai fi fortăréţă). „Armee-Verordnungsblatt“ publică în Nrul din 1 Iuniu cumcă în urmarea resoluţiunei préînalte a Maj. Sale dto 23 Aprile a. c. fortăréţa Timişóră are a înceta a fi loc fortificat şi este a se privi ca loc deschis liber, totodată se disolvă şi comanda militară de fortăréţă. Prin acésta resoluţiune au căḑut pedecile, care au împedecat cetatea Timişóra în desvoltarea sa şi împreunarea ei cu suburbiile.

* (Credinţă tare). Un domn la 10 Maiu anul trecut la serbarea iubileului de 25 de ani ai domniei regelui Carol, fiind speriat de ghionturile mulţimei şi scos din tóte posiţiunile ce ocupa, a isbutit în fine cu multă greutate a se aşeḑa lângă un stâlp de tuciu al magazinului de lângă poliţie cu firma „Magazin de Paradis“. Fiind şi aci înghesuit şi provocat a-şi părăsì posiţiunea, ḑice cu mare nĕcaz.

Din Paradis nici dracu nu mĕ mai scóte ...

* (România şi Italia) Preşedintele senatului român a trimis următórea adresă de mulţămită preşedintelui camerei Italiene, care la rêndul seu a rĕspuns în chip fórte măgulitor la acéstă adresă. Inregistrăm aḑi amêndóuĕ adresele din vorbă în vorbă:

Escelenţiei Sale, dlui preşedinte al camerei regatului Italiei. *Roma.*

Senatul României, în şedinţa sa din 9/21 Maiu c. a adoptat în unanimitate, după propunerea dlui senator Fotin, resoluţiunea de a transmite parlamentului italian salutările sale cele mai cordiale, şi a autorisat în ~~în~~ acelaşi timp pe preşedintele seu, d'a recurge la Escelenţia Vóstră, ca sĕ binevoiéscă a fi organul seu pelângă comisiunea parlamentară italiană, pentru ai mulţămi de simpatica şi căldurósa primire, cu care au fost primiţi senatorii români la sosirea lor, în Roma, cu ocasiunea conferenţei interparlamentare si a congresului de arbitragiu şi pace.

(
p

ron

mu
rom.
duró

memb
ricirea
onal a
cele m
pótă s
cele d
lenţiei
bunăvc
rog, a
raţiuni.

„R
Nrul 5
Zu
Ungarn
Akadem
che Io
Moritz
historisc
nen im
Alterthu
Der Sere
tiquitäte
Dr. Raim
dem ung
men über
Wirthscha
garn und
Culturver
schichte Si
tungen in
congresulu

Nr. 323. [78] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Georgiu Şoneriu din Saschiz, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighişórei, se escrie în sensul părintescei ordinaţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Martiu anul c. Nr. 2730 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt; jumĕtate, — din venitele parochiei acesteia de clasa a III-a şi anume: 225 fl. 20 cr.

Reflectanţii vor aşterne cererile concursuali conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, cu îndatorirea a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântare, şi a face cunoscinţă cu poporul.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi.

Sighişóra, 14 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, — în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Nr. 713. [74] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dela 2 Iuliu a. c. Nr. 3895 B. se escrie prin acésta concurs pentru îndeplinirea parochiei vacante gr. or. Malomfalĕu, tractul protopresbiteral al Mureş-Oşorheiului.

Emolumentele impreunate cu acest post de paroch, stabilite în şedinţa sinodului parochial din Malomfalĕu la 14 Septembre a. c. dau suma de 290 fl. 90 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe des pre starea parochiei se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral şi dela cel parochial din Malomfalĕu.

Doritorii de a ocupa acest post, sĕ şi astérnă concursele lor instruite conform normelor în vigóre în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a concursului în ḑiariul nostru „Telegraful Român“ la subsenatul oficiu protopresbiteral.

Mureş-Oşorheiu 1 Octobre 1891.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureş-Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial din Malomfalĕu.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 124. [79] 2—3

Concurs repeţit.

Neputêndu-se conferí în urma primului concurs un stipendiu de *fl. 500 v. a*, pentru conferirea lui se escrie, conform conclusului din şedinţa dela 14 Maiu a. c. concurs *repeţit*.

Stipendiul acesta este menit mai ales pentru acei tineri, cari şi-au făcut sau cel puţin continuă a-şi face în regulă studiile la universitate şi cari, terminând cursul filosofiei, vor sĕ-şi câştige şi cualificaţiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 § 103) pentru scólele civile.

Dela concurenţi se cere sĕ aibă respective sĕ-şi câştige pregătirea recerută pentru de a putea face esamenul special (cerut în §. 103 din articolul de lege citat mai sus) din grupul limbilor, şi ca condiţiune *sine qua non* ca pre lângă limba română şi magiară sĕ cunóscă perfect şi limba gemână atât în vorbire cât şi în scriere.

In cât nu s'ar presenta universitari la concurs vor fi considerate şi cereri de ale studenţilor absolvenţi de gimnasiu, cari astfel împlinesc condiţiunile puse.

Cei ce reflectéză la acest stipendiu au a-şi înainta cererile instruate în mod corespunḑĕtor la comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român *până la 31 Iuliu n. 1892*, avênd a aclude şi un *revers*, prin care se obligă, ca cerênd trebuinţa, vor întra ca puteridi dactice în serviciul „Scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane“ şi arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, şi durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiu.

Sibiiu, în 1 Iuniu, n. 1892.

A. & A. Crompton
Park- & Woodend Mi
Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi a
trahardwater Abram Crompton,
m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se
se împachetéză în acelaşi mod ca şi a l
imitate; observând totdeodată, că sunt gata
200 (douĕ sut
aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii
chetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspu
Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze l
A. & A. Crompton &
Domnului Leopold Rosenz
sau la
Dl Dr. Emil Links, advocat
[80] 2—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tipari

Nr. 57. Sibiiu, Marți 2/14 Iuniu, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Iuniu, 1892.

(*br.*) Desvoltarea raporturilor interne în monarchia nóstră în timpul din urmă ne-a atras cu deosebire atențiunea și, voind sĕ dăm cetitorilor nostri o icónă cât se póte de fidelă, ne am ținut de datorință a le presenta, așa precum ele s'au succedat și precum au provocat impresiune asupra nóstră.

In afară de granițele monarchiei însĕ s'au întêmplat tot în timpul din urmă evenimente, cari pot devení epocale și pot avea o inriurire hotărîtóre asupra raporturilor esterne.

Este în linia primă intrevederea dela Kiel, ce a avut loc între țarul Rusiei și împĕratul german.

Intrevederea acésta câstigă cu atât mai mult în importanță, cu cât evenimentele, ce i au premers, inspiră óre-care nedumerire în trăinicia alianței triple.

Se scie adecă, că regele Italiei avea sĕ facă o visită împĕratului german și că la curtea berlineză s'au și luat dispozițiunile de lipsă pentru primirea cât mai pompósă și mai cordială, fie și numai la aparință, a înaltului óspe.

Curênd însĕ se svonì, că țarul Rusiei va lua parte la serbarea iubilară a părechei regale daneze, și că, cu acéstă ocasiune, se va repede sĕ cerceteze și pe împĕratul german.

Scirea acésta a fost destul motiv la curtea berlineză pentru a încurca tréba cu visita regelui italian și a o amâna până pe alt timp.

Țarul Rusiei a și cercetat pe împĕratul german și raporturile, ce au sosit despre acéstă intrevedere, au dat presei europene mult material de discutat.

Mai vêrtos ele produc impresia, că, cu tótă indispozițiunea, cu care s'a întors împĕratul german dela visita, ce i-o făcuse țarului rusesc, cu tótă aceea indispozițiune, primirea, ce i s'a pregătit acum țarului a fost pompósă și destul de cordială.

Étă pentru ce acésta întâlnire câstigă în importanță și pentru-ce ea aruncă umbra nedumeririi asupra trăiniciei alianței triple.

Rusia este o putere mare, raporturile ei interne cu tot nihilismul și fómetea, ce a bântuit, îi asigură o forță formidabila în afară, încât pune în respect pe tóte statele europene.

De aceea și cochetarea Germaniei cu acest stat puternic nu e lucru neesplicabil, și dacă nu este el firesc, este totuși dictat de interesul, ce-l are Germania de a trăi în bune relațiuni cu Rusia și póte chiar a merge și mână în mână cu ea, precum a mai mers.

Italia, în timpul din urmă, a dat probe de înalte slăbiciuni. Raporturile interne sunt așa de neconsolidate, încât ele duc în afară cele mai deprimătóre impresiuni. Nestatornicia s'a încuibat, pasiunile de lupte interne și de oposiție sunt atât de ațîțate, încât nimenea nu póte garanta, că peste nópte nu are sĕ isbucnéscă un rĕsboiu intern.

In astfeliu de situațiune se înțelege vaḑa statului scade și acéstă scădere o măresce finanțele rele și neregulate ale Italiei și, dacă desvoltarea lucrurilor va ține în mersul nefavorabil de până acum, nu se va afla om, care cu încredere sĕ aibă curagiul sĕ se pună la cârmă și Italia va trebui sĕ trécă prin o reformă, carea va avé consecințe grave nu numai pentru ea, ci póte pentru întréga Europă.

Acésta e și pricina, că foile monarchiei nóstre în timpul din urmă au început a bate a vreme rea și a nu mai da așa mare creḑĕmênt raporturilor anunțate în mod oficial.

Germania cochetéză cu Rusia, situațiunea în Italia o nesigură, puterea alianței triple se clatină.

De aceea tot mai mult câștigă în valóre vorbele bunului nostru archiereu, carele în anii trecuți în casa magnaților accentuà în vorbirea sa, că monarchia nóstră nu se póte cu siguranță basa pe baionetele Germaniei. fie ele cât de multe și cât de puternice. Germania n'a fost nici când amica monarchiei nóstre. De aceea monarchia austro-ungară trebuie sĕ caute sĕ se baseze pe forțele ei, sĕ se întărescă in lăuntru, pentru a puté impune in afară.

Inlăuntru insĕ se va puté intări și consolida numai dacă raporturile intre naționalități se vor îmbunătăți, numai dacă ura de rasă va scădé din vehemența, cu care aḑi amenință și 'și va perde cu totul urma, numai când cetățenii 'și vor puté strânge cu drag mâna de compatrioți.

Vor veni și acele timpuri fericite, nu scim. Necesitatea și interesul monarchiei le reclamă!

Revista politică.

Ḑilele de sĕrbătóre în Budapesta au încetat. Monarchul s'a depărtat în entusiasmul poporațiunei, cu care a și fost primit. Cel mai mare act, care l'a sĕvêrșit din incidentul serbătorilor iubilare, este că prin resoluțiunea din 10 Iuniu 1892 s'a îndurat preagrațios a decreta ca pe viitoriu orașul Budapesta sĕ pórte numirea de capitală și reședință.

Acésta resoluțiune a fost primită cu mare mulțămire din partea locuitorilor și în special foile din Budapesta n'au cuvinte de ajuns prin care sĕ arete folosul ce-l va aduce pe viitoriu acésta resoluțiune și tot odată n'au cuvinte a mulțămi monarchului pentru acest act —

Alegerile în Croația s'au terminat.

Partida banului Khuen-Hedervàry a raportat o victorie strălucită, asemenea căreia până acum n'a mai obținut.

Dintre 90 de cercuri electorale, s'a făcut alegere în 88 de cercuri, ér orașul Fiume, care avea dreptul de a trimite și din a sa parte doi representanți în dieta croată, a renunțat la acest drept și de bună voiă a refusat de a trimite representanți în dieta croată.

Alegerile în cele 88 de cercuri au avut următoriul resultat: în total s'au ales 77 deputați guvernamentali, 8 de partida lui Starcevici, 2 independenți de partida sêrbă, ér unul cu program afară de partid.

Așa dară pentru următoriul period electoral de 5 ani, banul Kuen-Hedervàry și-a asigurat o desĕvêrșită linisce.

Mica partidă a lui Starcevici, pelângă tótă energia ei necontestabilă, puțină resistență va putea face, ér partida lui Strossmayer scim, că s'a retras în pasivitate. Astfel dieta croată o forméză astăḑi mai numai banul Kuen-Hedervàry și cu mamelucii sei.

Resultatul acestor alegeri le servesce, neapĕrat spre mare bucurie magiarilor. Foile unguresci au glorificat în frase late și umflate „succesul ne mai pomenit“ al partidei guvernului și speră cu hotărire, că de aci încolo nu se vor mai auḑi în dieta croată „înjurături“ la adresa magiarilor, ér Kuen-Hedervàry „cu energia sa neclintită“ va puté înainta mai departe „pe calea, care duce la înfrățirea națiunei croate cu națiunea magiară“.

Dieta croată va fi convocată pe 12 August a. c.—

In timpul din urmă s'a discutat fórte mult în presa din Bucovina și chiar din Viena cestiunea numirei mareșalului țĕrei Bucovina. Cestiunea a sulevat-o elementele contrare românilor de acolo. Oficiosul „Fremdemblatt“ din Viena reduce însĕ lucrul la adevĕrata sa valóre prin următoriul comunicat:

Consilierul intim Vasilco, mareșal al țerii în Bucovina, a făcut cu prilegiul petrecerii sale din urmă în Viena la locurile competente declarațiunea, că 'i va fi preste putință de a provedé în procsima sesiune dietală funcția un mareșal al țerii, și astfel s'a rugat ca la el se nu se reflectéḑe în aceasta direcțiune. In fața nou createi situații din dieta bucovinénnă partidele politice de mai nainte prefăcêndu se în partide naționale, baronul Vasilco, ca vechiu conducător al Românilor din Bucovina ține de oportum a lupta pentru națiunea sa de pe banca deputaților. Se póte admite, că activitatea baronului Vasilco va fi în mod corĕspuḑĕțor apreciată atât

---

FOIȚA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

Regele se obicinuì cu închisórea Inima-i făcută pentru odichnă și linisce se reculegea sub scutul acestor ziduri, se întărea în meditațiune, se ușura în rugăciune și se mângăia destăinuindu-se pe fiecare óră singurelor ființe, ce iubise odată, în acest îngust cerc de plăcere, pe care prinsórea îl dețermurea în jurul seu. Uitând ușor strălucirea, a cărei greutate îl sdrobise, Ludovic XVI nu astepta decât: sĕ fie uitat în acest turn, până ce fie o invasiune streină, fie sângele rece revenit poporului în urma victoriilor republicei, fie schimbările nestatornice ale revoluțiunei, i-ar fi înapoiat. nu tronul, ci întunerecul unui esil mai dulce și libertatea familiei sale. Tractarea mai omenósă, accentul compătimirei și fisionomia mai puțin iritată a păzitorilor nutriau în el acéstă raḑă de speranță de óre care timpul se părea, că recunósce după aceste simptome cum se îndréptă mănia în afară. Se îndréptă în afară, ce e drept, însĕ pentru-că erau siguri de pe acum de satisfacția apropiată, nu-și mai dau ostenélă de a urì o victimă, pe care aveau sĕ o nimicéscă cât de curênd.

In 11 Decembre, precând dejuna familia regeascà, se auḑi un sgomot neobicinuit în jurul templului. Batera tobelor, nechezatul cailor, mersul a numeróse batalióne pe pavagiul curții uimiră și nelinistiră pe prinsoneri. Intrebară multă vreme pe comisarii, care erau de față la dejun, fără a li-se respunde. In fine se anunță regelui, că are sĕ vină primarul Parisului și procurorul comunei în acésta diminéța, ea sĕ-l conducă la bara conventului, pentru al supune unui interegătoriu; și că aceste trupe ar forma suita lui.

La 12 óre intrară in odaia regelui Chambon, primariul Parisului și Chaumette noul precuror al comunei, însoțiți de Santerre, de o grupă de oficeri din garda națională și oficianți municipali incinși cu legătură tricoloră. Chembon era un medic învĕțat și uman pe care mai mult stima publică decât favórea revoluțiunară îl înălțase prin alegerea din capitala la oficiul prim din Paris. Moderat în principii, bun de inimă și uman, ceteai în fisonomia și cautătură lui, mai mult dalicateța omului decât nesimțirea judecătoriului.

Chaumatte, fiul unui păpucar din Sud, fusese pe rând baiat de marină, seminarist, copist la un advocat noviț călugĕr, jurnalist în Paris și orator de club. Fisonomia lui selbatică ordinară și obrasnică totodată arăta tóte fasele prin cari trecuse până ce ajunsese în oficiul al doilea din Paris. Din trăsurile feței lui vedeai, pe voce auḑeai, că era mândru de acéstă grabnică metamorfosă; și că se bucura în internul seu, gândind la starea umilită a tatălui.

Se ceti regnlui decretul, care'l chema la bara Conventului. Acest decret, nu numea pe Ludovic XVI, decât pe numele primitiv al familiei, Ludovic Capet, părea că voia sĕ-i amintéscă, că în ochii națiunei nu era decât un simplu individ. Regele părea mai simțitor pentru acésta dejosire a numelui neamului seu, decât pentru degradarea celorlalte titluri, la acast cuvênt făcu o mișcare de indignațiune: „Domnilor, — respunse el — numele meu nu e nici decum Capet, acela e numele unui strămoș al meu. Ași fi dorit, sĕ mi fi lăsat pe fiul meu cel puțin în órele cât v'am asceptat. Dealtmintrelea acéstă tractare este o urmare a celor ce sufer aici de patru luni. Ve voiu urma, nu ca se ne spun Conventului, „ci pentru că inimicii mei au puterea în mână“. El ceru dela Clery un vestmênt brun pe care îl îmbrăcă peste hainele sale; își lua pălăria și urmă primarului. Sosit la pórta turnului, regele se urcă în trăsura primarului.

(Va urma.)

din partea guvernului cât și din partea poporațiunii române.

Ca întregire la acest comunicat „Gazeta Bucovinei“ scrie:

Despre acésta renunțare Escelenția Sa baronul Vasilco a raportat într'un cerc de intimi imediat după sosirea sa din Viena Nu am făcut nici o amintire de ea, pentru-că față cu bârfelile adversarilor nostri, fără ca se fi publicat în formă oficiósă ea tot nu era destul argument prelângă afirmarea nóstră de mai nainte ca în privința ocupării funcții de mareșal al țerii nu se va produce nici o schimbare mai radicală. Din comunicatul oficiosului „Fremdenblatt“ se vede destul de clar, că cercurile competente au reflectat și pe viitor la persóna baronului Vasilco și că acesta s'a rugat el însuși a nu se mai reflecta la el.

Că pasul baronului Vasilco a fost bun sau rĕu privit din punct de vedere național românesc, se va arĕta de abia în urmă. Un lucru stă mai pre sus de ori-ce îndoélă, și anume că un conducĕtoriu politic totdeuna póte face mai mari servicii partidului seu de pe banca deputaților decât dela masa presidială unde diferite considerarări îl rețin a-și esprima liber opiniile sale. Și-apoi nu e sigur nici aceea, dacă cercurile competente vor satisface sau nu rugămintei sale Până în Novembre sau Decembre, pe când se va intr'uni dieta țerii nóstre e mult. Până atunci multe se pot schimba, numai una nu și acésta este diferența pe care guvernul central, cu prilegiul numirei de mareșal al țĕri, va avea o față cu cel mai mare grup din dieta Bucovinei.

In privința compunerii comitetului țerii lucrul se are astfel: Cei patru membrii ai comitetului se aleg de diferteile grupuri de interese din dietă. Casa întrégă își alege un membru, deputații comunelor rurale alt membru, proprietarii mari pe al treilea și camera de comerciu și orașele pe al patrulea. Aci nu póte avea nimeni nici o înrîurire. Și dacă armenii vor presista prelângă un loc pe sama unui rutean, bunăóră din casa întrégă, un loc pe care până acum îl aveau totdeauna românii în urma compromisului lor cu armenii, ei nu au decât sĕ-și esecute planul, pentru-ca românii sĕ-și pótă alege pe al lor în grupul proprietarilor mari, ceea ce după părerea nóstră ar putea se o facă la tótă întâmplarea și fără nici un scrupul după purtarea de până acum a armenilor „aliați“.

Astfel fiind starea lucrului relativ la ambele cestii, pre care le am relevat în acest articol, tóte combinațiunile și faimele ce circuléză prin diarele de aici și cele din Viena au se se reducă la nesce simple dorințe a acelora, care se umflară prea tare în pene și acum nu mai sciu cum sĕ-și acopere rușinea fiascului ce l'au îndurat. —

Logodna principelui moștenitoriu de corónă al României a fost salutată cu mare bunăvoință de întréga presă europénă afară de unele diare din patria nóstră. Chiar și presa ruséscă felicitéză în terminii cei mai măgulitori acest act cu tóte că se presupunea, că țarul rusesc a voit se impedece căsătoria proiectată. Deosebit bună impresiune a făcut în Italia, căci precum se sciricesce, moștenitoriul de tron din Italia încă va întra în acèstă familie, căsătorindu-se cu o alta fiică a ducelui d'Edimburg.

De ale partidului național.

Articolul nostru din nrul 54 relativ la „demonstrațiunea“ din Viena a avut efectul unui duș rece asupra capului celor cu „musca pe căciulă“.

Acei membrii ai comitetului central, pe carii i-am apostrofat cu cuvintele „ceealaltă parte însĕ scie ce face, când procede precum a proces, *asta este cestiune de viață, nu pentru națiune ci pentru ea*“ iese la ivélă.

„Tribuniștii“ carii, *după-ce au mâncat 40,000 fl.* ai acționarilor „Institutului tipografic“, după-ce cu provocarea licuidării *'și-au mâncat și direcțiunea*, carea în timpul din urmă le impusese unele reserve de bunăcuviință, și-au ajuns a fi controlați numai de *frații și rudele lor* ca membri ai comitetului de licuidare, astădi când după lege n'ar mai avea drept de esistință, pentru-că din momentul ce au primit oferte de cumpĕrare relativ la activele institutului, nu ar mai fi permis ca acele active sĕ se consume spre și mai marea daună a acționarilor, — dicem „tribuniștii“ carii au ajuns a mai publica abonament numai de o lună, ajunși a vegeta în mod ilicit, din sfărimăturile cari erau menite pentru bieții acționari înșelați ai fostului „Institut tipografic“ în urma articolului nostru și au eșit din fire și în mod infam, nu se mulțămesc cu aceea, că pe noi ne insinuă de instrument al guvernului, ci în turbarea lor ca nisce hiene năvălesc *asupra Capului bisericei nóstre, care nici o scire n'a avut de articolul din cestiune.*

Obrăzniciile „Tribunei“ le vom tracta în alt număr și sub alt titlu, pentru că acelea nu cad în contul „partidului național“ ci în contul lui „*Beldiman Nro. II*“, căruia i observăm de astădată numai atâta, că naintea nóstră *nimic* nu este necunoscut din faptele lui vechi, recente și *mai recente*, ér acelea nu l cualifică pe el de a judeca pe alții și a se plimba ca înțepat cu capul ridicat

„Gazeta Transilvaniei“ încă a luat notiță de articolul nostru, mai mult din incidentul, că diarele din capitală au publicat o telegramă tendențiósă despre cuprinsul acelui articol, pentru carea nimenea nu se póte face rĕspundĕtoriu decât numai corespondentul de aici al foilor din Budapesta, pe carele fórte bine îl cunosc „tribuniștii“ și totuși cu rea credință o folosesc de armă în contra nóstră — dar totodată ne împărtășesce și ea de un ghiold, pentru carele nu voim sĕ-i rĕmânem datori.

„Cestiunea, cum și-a împlinit comitetul mandatul primit dela conferență, a întrat acum în domeniul discusiunei publice Se póte ocupa dar ori-ce fóiă cu ea — dice „Gazeta“ Nr. 118 — dar „Telegraful Român“ este cel din urmă indreptățit a critica atitudinea comitetului din punct de vedere al partidului, după-ce cum însuși mărturisesce, el stă „afară de castrul acestui partid“.

Ei bine! noi ni-am fost și propus sĕ observăm marș-ruta ce ni-o designéză „Gazeta“, de a fi „cel din urmă“ care vom critica atitudinea comitetului, dând întâietatea „bĕtrânei“ „Gazete“ carea se consideră de „organul“ partidului național, deși cela lalt „organ“ al partidului o tractéză mereu per „Don-Chichotte“ etc., și carea prin cei XX de articoli publicați în fruntea sa despre modul illegal, cu care s'a stors „presentarea imediată“ a memorandului — jalbă la Corónă, și instituirea comitetului actual — și indicase deja direcțiunea în care are sĕ aprecieze atitudinea comitetului, din care directorul seu a refusat sĕ facă parte.

Dar așteptarea nóstră a fost, și încă tot este zădarnică.

Sub tot decursul preparativelor pentru demonstrațiune deși le cunosceam până în amĕnuntele cele mai confidențiale am tăcut tăcerea pescelui Am tăcut până s'a jucat întréga comedie în Viena. Am tăcut și *după-ce s'a refusat primirea memorandului* trei — dile.

A tăcut însĕ și „Gazeta“ și încă tot tace și astădi, încungiurând cestiunea în fond, precum încungiură pisica blidul cu păsatul ferbinte.

Până când mai aveam sĕ tăcem?

Au nu aparținem și noi la acele *trei milióne* de români, în al căror nume, și la al căror mandat comitetul s'a simțit indreptățit a face demonstrațiune în Viena, sciind prea bine, că prin asta a priori face imposibilă primirea în audiență la Corónă?

Sĕ mai fi tăcut, cum tace „Gazeta“ și după-ce biroul comitetului, precum se scie fără scirea președintelui seu, năpădia lumea cu telegramele sale mincinóse și tendențióse, pentru de a ascunde adevĕrul și a amăgi pe poporul român, că *scopul memorandului* s'a ajuns etc, pe când chiar contrariul s'a întêmplat?

Dacă asceptam până când ne va călăudi „mama“ „Gazeta“ carea în nrul 119 din 11 Iuniu, va se dică 11 dile după demonstrațiune, încă tot mai dice că „procederea“ comitetului este „o întrebare cu care nu voim a ne ocupa adi“, — trebuia sĕ lăsăm publicul în zăpăcéla, în care l'au încurcat „tribuniștii“ până când ómenii dela sate ne vor lumina și încuragia la scóterea adevĕrului la ivélă?

Datoria diarelor însĕ este ca ele sĕ lumineze pe popor despre evenimentele ce se petrec în lume și în special a diarelor de di, ca di de di sĕ o facă acésta

Noi nu ne-am atins de memorand, ci am criticat numai procedura presentării memorandului la Corónă, și cu privire la acésta și „Gazeta“ și ori-care român, care n'a participat la ea nici cu sfatul, nici cu fapta, a trebuit sĕ fie în clar cu judecata sa îndată ce a cetit programul comitetului.

Tonul nostru póte că a fost vehement sub prima impresiune a tendențióselor mistificări, dar în fond nici astădi nu avem causă de a revoca nici un cuvênt din cele ce am dis.

Desaprobări ținute în termini generali pe noi nu ne conving despre contrariul, și dacă se află ómeni, despre cari se póte susținé, că sunt neinteresați, și carii pretind a fi considerați de conducători ai poporului, carii cred, că rachetele sunt tunuri cu cari poți însufla respect inimicului, pe aceia putem sĕ-i compătimim numai, dar frasele lor pe noi nu ne vor intimida, nici nu ne vor abate dela împlinirea datoriei nóstre de diaristi români, și adicți apĕrători ai adevĕratelor interese ale poporului român

Atât „Gazeta“ cât și ori care român cu minte nainte de a-și esprima sentința asupra procedurei pelerinilor la Viena, are se-și respundă la următórele întrebări:

1. Avut'a comitetul central mandat dela conferință, ca în scopul presentării memorandului la corónă sĕ angajeze o deputațiune monstră din popor?

2. Avut'a mandat ca acéstă deputațiune sĕ o folosécă ca obiect de demonstrațiune politică în Viena contra sistemului actual politic din Ungaria?

3. Dacă n'a avut mandat dela conferința, care l'a instituit, putut'a sĕ le facă tóte acestea întrе marginile programului partidului național? carele se întroduce cu cuvintele:

„Partida națională va lucra *pe teren legal* pentru esoperarea următórelor drepturi“.

4. Până-când partidul național susține nealterat punctul 9 din program, care dice: „*Cestiunea dualismului nefiind astădi la ordinea dilei, partida națională își reservă a se pronunța asupra ei la timpul seu*“, avut'a drept comitetul *ca mandatar al partidului național* ca se însceneze în Austria o demonstrațiune politică chiar *în contra dualismului*?

5. Dacă ar admite cineva, că chiar fără mandat și cu ignorarea programului partidului național a fost de dorit, ca comitetul central sĕ insceneze în Viena în numele a „*trei milióne de români*“ o demonstrație in contra dualismului, presupunênd, că și acel „cineva“ voiesce într'adevĕr sĕ induplece pe Maiestatea Sa, ca din puterea sa de domnitor și ca factorul decidĕtor întru crearea legilor, sĕ spriginéscă causa supușilor sei români și sĕ poruncéscă guvernului Ungariei ca sĕ-i vină cu proiect de lege spre mulțămirea celor „*trei milióne de români*“ și se stăruiască ca acel proiect sĕ devină lege, căci acesta este „terenul legal“ — a fost lucru prudent un lucru, care póte câștiga bunăvoința Maiestății Sale pentru causa română, ca *demonstrația* în contra dualismului, se se aducă în legătură cu presentarea memorandului la Corónă, și ca aceea demonstrație sĕ se insceneze chiar în ajunul iubileului de incoronare, acelei incoronări, când Maj. Sa a jurat pe constituțiunea, carea a creat dualismul și la care iubileu Ma[illegible]Sa cu întréga Casă domnitóre și cu guvernul a[illegible]triac cu tot, *cu cea mai mare dragoste se pregătia*?

Cei ce vor sĕ ne combată, sĕ respundă cu sânge rece și cu mintea la loc la aceste întrebări, și astfel sĕ ne arate, că sentința nóstră n'a fost dréptă față cu atitudinea comitetului, dar nu cu frase umflate.

După acestea dăm loc unui articol primit dela un fruntaș al partidului național.

Étă-l:

La cestia subscernerei memorandului.

In cele din urmă și cestia subscernerei memorandului la tron, cestie ce mai mulți ani a ținut inimile tuturor românilor în atâta agitație, apare resolvită. Resolvită însĕ într'un mod ce de sigur nu póte mulțămi pre nimenea; într'un mod negreșit pentru întréga causă română compromițĕtoriu și dejositoriu.

Căci cum n'ar fi resultatul ajuns în acéstă cestie compromițĕtoriu și dejositoriu? Când aceia, cari au pășit înaintea tronului ca representanți ai celor 3 milióne de români subjugați din Ungaria, nu au aflat nici atâta considerațiune la tron, câtă de regulă află fie-care persónă privată, — când tronul s'a vĕdut necesitat a denega representanților poporului român chiar și primirea și ascultarea gravaminelor lor, un favor ce de regulă nimenui nu se denégă

Și óre-ce póte fi causa, că delegaților români li-s'a denegat și acest mic favor?

Causa nu póte fi alta decât, că după cum s'a observat asta de atâtea ori în conferința de astă érnă nu era acum timpul pentru subscernerea memorandului!

Câtă vreme stă în deplină valóre legea fundamentală de stat: că Maiestatea Sa regele guvernéză Ungaria, prin ministrul seu responsabil trebue se fie sciut de mai nainte, că Maiestatea Sa regele nu va face nimic pentru noi, fără scirea și consimțirea ministeriului seu responsabil.

Și óre domnii delegați, când au stăruit în conferență cu atâta silă pentru neamânata subscernere a memorandului la tron și când au întreprins pașii în astă direcțiune se nu o fi sciut asta? Ba negreșit da; însĕ scopul lor nu au fost a face vr'o isbândă, ci a esploata opinia poporului suscitată tot de ei în favorul curentului propriu și a inscena o demonstrație în scopul de a-și asigura popularitatea.

Bietul popor fu adus acolo, de a crede, că inteligența română n'are decât sĕ subscérnă o jalbă la tron, pentru-ca tóte relele ce ne băntuesc, ca prin farmec sĕ dispară. El deci nu-și putea închipui cum de mai sunt ómeni, cari se numesc români și totuși se opun subscernerei memorandului la tron

Astăḑi acest popor, vĕḑênd şi judecând faptele şi resultatele se va sci păḑi póte în viitoriu, de conducĕtori nechibzuiţi!

Dar mulţi ḑiceau, că şi o simplă demonstraţiune nu avea se ne aducă nici un rĕu; dincontră ea avea se servéscă ca un semn de viaţă a poporului nostru şi putea se atragă atenţiunea cercurilor hotărâtóre asupra nóstră.

Aşa e. Insĕ atunci demonstraţiunea trebuea făcută cu cap şi ţinută la înălţimea demnităţei unui popor.

Afară de acestea un popor, ca ori şi ce organism din lumea întrégă, se representă prin organele sale naturale de representare. Poporul român însĕ la subscenerea memorandului, numai prin organele sale naturale de representare, representat n'a fost. Prelaţii nostri, astăḑi singurii capi legali ai poporului, căci o altă organisare naţională de lege recunoscută nu avem — nu numai din aşa numita delegaţie pentru subscernerea memoriului la tron au lipsit, căci dênşii pentru vederile lor a priori suspectaţi, fură órecum necesitaţi a sta departe de conferinţa de astă iarnă.

Bărbaţii cei mai de spirit şi mai de valóre din conferinţa de astă érnă, după ce s'a luat nefastul conclus pentru neamânata subscernere a memorandului la tron, s'au retras, pecând mulţi alţii convinşi dela început, că faţă de curentul ce domnia, nu'ş vor putea validita vederile lor, dela început s'au absentat dela conferinţă.

Astfel deci cârma partidului naţional român a ajuns în nesce mâni, chiar pentru lucruri mult mai mici neapte. Ér domnii din comitetul naţional, simţindu-şi însuşi slăbiciunea lor au creḑut a şi putea da órecare valóre prin aceea, că au angajat un numĕr destul de considerabil de ómeni altcum de bună credinţă, ca se-i însoţéscă în espediţiunea lor.

Ce resultat ne-a adus acéstă espediţie — putem ḑice mai în urmă involuntară — o scim cu toţii. Una însĕ voiam sĕ se constate aici: *că ori în ce mod a fost compus şi constituit comitetul şi respective delegaţia ce luase asupră'şi subscernea memoriului la tron, din parte românéscă nimic nu i s'a pus în cale, ce ar fi putut impedeca ajungerea scopului propus, nici a fost barem desavuată intreprinderea delegaţiei la tron din partea vre-unui român.*

Din contră conducătorii naturali şi ómenii mai de valóre dintre români şi au impus deplină reservă, dorind altcum din adêncul inimai lor, câ intreprinderea se aibă resultatul cel mai bun. Dar ea n'a avut acest resultat Şi pentru că nu l'a avut nu le-ar face nimenea dlor delegaţi nici o imputare; fiind că jurstările sunt d'aşa, încât între ele şi alţii n'ar fi putut dobândí aḑi un resultat favorabil.

Ceia ce li se póte însĕ imputa în tot casul dlor din comitetul naţional este: că au forţat causa fără necesitate şi că au representat poporul român într'un mod de tot nedemn, mai fraternisând apoi în capitala imperiului încă şi cu elemente de valórea cea mai dubiósă.

Asta numai de o parte, ér de altă parte jurstarea, că în delegaţiune au lipsit capii şi conducĕtorii naturali precum şi cei mai valoroşi dintre români şi că prin urmare delegaţia nu a fost şi nu a putut fi privită ca representanţa legală şi adevĕrată a românilor, — asta numai póte esplica jurstarea, că delegaţia nici n'a fost admisă la audienţă.

De aceea refusul la adresa dlor delegaţi, nu este de a se privi tot deodată ca un refus la adresa poporului român în genere.

Şi astfel deci domnii fosti delegaţi ar face bine, sĕ mai slăbéscă din dragostea lor, pre acest popor deja destul de cercat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub peatra Craivei, la 27 Maiu 1892 v. Onorată redacţiune. Eri in 26 Maiu v. avuserăm o sĕrbătóre rară în feliul seu în comuna Cricău. Pe acésta ḑi era defiptă ḑiua pentru ţinerea esamenului cu copii dela scóla conf. gr. or. a acestei comune. Pe lângă acésta era publicată şi ţinerea sinodului parochial estraordinar pentru ascernerea şi primirea conclusului comitetului parochial cu privire la stabilirea salariul învăţătoresc, care sinod de astădată fu presidiat de mult onoratul domn administrator protopresbiteral Nicolau Ivan. Nimbul acestei rare serbători a fost potenţat, prin aceea, că serviţiul divin a fost celebrat de 3 preoţi in frunte cu M. On. domn adm. prot.

După terminarea serviciului divin M. On. domn adm. ţinu o cnvêntare adênc pătrunḑĕtóre avênd de temă: „Mergênd învĕţaţi tóte némurile, boteḑându-i etc.“ cuvêntarea care fu ascultată din partea celor presenţi cu admiraţiune.

Terminându-se cuvêntarea numai decât se deschide sinodul şi poporul — de şi nu chiar la toţi le convenia urcarea salariului — prin sfaturile cele blânde şi pline de tact şi înţelepciune ale M. On. D. admin. primesce cu unanimitate conclusul comitetului parochial pentru urcarea salariului invĕţătoresc dela 200 la 300 fl. v. a.

Imediat după terminarea agendelor sinodului se începe esamenul cu băieţi şi fetiţele dela scólă, care de astădată se ţinú în biserică în presenţa unui numĕros public din comună şi din jur preoţi, învĕţători şi alţi Intre altă inteliginţă am avut norocire a vedea şi pre veteranul şi plin de antecedenţii şi fapte glorióse pentru némul nostru român, dl Acsente Sever. Esamenul a decurs în cea mai bună ordine; băieţii şi băietele respundeau la întrebările puse, încât publicul ascultător a rĕmas mulţămit, laudă dlui învĕţătoriu Iulian Anghel.

Poporul din Cricău încă a rĕmas încântat de sfaturile şi învĕţăturile M. On. D. adm. fiind-că nu avusese ocasiune de a vedea de mult timp şi a saluta în mijlocul seu în modul acesta pre şeful tractului precum se esprimă nice de 10 — 12 ani.

După esamen s'au dat un prânḑ din partea On. D. paroch George Muncuş în casa parochială la care a participat mai tótă inteliginţa câtă a fost presentă la esamen.

Sub durata prânḑului n'au lipsit nici toastele scurte dar sâmburóse.

Primul toast fu ridicat pentru Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit, în care toastantul mulţămesce pentru mângăierea ce ni a făcut denumindu-ne la rugarea preoţimei de administrator protopresbiteral pre alesul inimei nóstre.

S'au toastat apoi pentru şeful tractului, pentru misionarea culturei — învĕţătorime — etc.

In desară s'au depărtat fie-care pe la ale sale, păstrând suvenirile cele mai plăcute.

Un participant.

Protocol

luat in şedinţa reuniunei femeilor române din Arad şi provincie, ţinută în 27 Maiu 1892 st. n. d. a. la 5 óre în sala Ven. consistoriu gr. or. român, în urma convocărei emanate de bureau.

Presenţi:

Dómnele; Aurelia Beleşiu, presidentă, Rh. Silvia Ceontea, v.presidentă, Barbara Antonescu, cassieră, Iuliana Dogariu, Marióra Tuticiu, Silvia Plop, Hortensia Suciu, membr. comit.

Domnii: Ioan Beleşiu, Teodor Ceontea, consilierii comit. Dr. Georgiu Plop, secretariu.

Dómna presidentă deschiḑênd şedinţa, comunică prin secretariu rescriptul magistratului Nr. 7218 în privinţa solvirei 1% după preţul casei cumpĕrate în suma de 151 fl. 40 cr. — Comitetul decide:

Fiind că acest 1% conform statutului citat lib. reg. Arad nu se póte nici sterge, nici ierta: se indrumă cassiera, ca suma de 151 fl. 40 cr. cu eventualele interese, fără amânare sĕ o solvéscă la cassa magistratului Arad. Spre care scop i se estrada decisul referitoriu.

Secretariul espune, că esamenele proiectate pe 10 şi 11 Iuniu la scóla sup. de fetiţe nu se pot ţiné în aceste ḑile din causă, că tot atunci se va ţiné adunarea generală a reuniunei, maialul, precum şi adunarea generală a asociaţiunei române: astfeliu tórte mulţi membrii şi amici ai culturei române naţionale pot fi împedecaţi a se presenta la esamene, la ce în deosebi cu privire la părinţi, rógă comitetul a fi cu considerare. — Din motivele espuse comitetul decide:

In loc de 10 şi 11 Iuniu esamenele la scóla superióră de fetiţe estimp sĕ se ţină în 20 Iuniu n. a. 8 óre şi d. a. 3 óre din studii, ér în 21 Iuniu dem. din musică şi pian.

Totodată fiind scóla nóstră confesională se decide a insinua acest termin Ven. consistoriu pentru luare spre scire şi disposiţiuni ulterióre.

Raţiociniul dómnei directóre de pe luna lui Apriliu, — Censurêndu-se şi aflându-se în ordine, se apróbă.

Raportul dómnei cassiere, că: pănă acum s'au înscris: 67 membrii ordinari, 3 membrii pe viéţă, éră mai mulţi ca donatori şi ajutători. — Se ia la cunoscinţă.

Totodată se esprimă mulţămită protocolară:

1. Dlui Emanuil Ungurean advocat în Timişóra, care a donat reuniunei nóstre diurnele dela sinodul eparchial din 1892 în suma de 18 fl. 01 cr.

2. Dómnei colectante Emilia Pap, din Baiamare, colectând dela:

Domnii: Andreiu Pap	fl.	— 50	cr.
N. N.	„	— 50	„
Şandru Pap	„	2 —	„
Órecine	„	— 50	„
Şandru Mureşian	„	1 —	„
Dómnele: Gizela Drumariu	„	1 —	„
Ana Bichiciu	„	1 —	„

cărora asemene li se esprimă mulţămită.

Se notifică aci, că dómna colectentă s'a făcut membră ordinară cu 2 fl.

3. Domnului colectant B. Muntean din Oraviţa care a colectat dela domnii:

Dr. Alesiu Mangiuca	fl.	1.—
Ioan E. Ţeran	„	1.—
Alesandru Popoviciu	„	2.—
B. Mureşian	„	1.—

cărora asemene li se esprimă mulţămită.

Acésta mulţămită protocolară e a se comunica în fóia oficiósă „Biserica şi Scóla“.

Cu privire la maial şi adunarea generală — comitetul decide:

Se asémnă 30 (trei-ḑeci) fl. pentru acoperirea speselor anticipande cu arangiarea maialului.

Pentru evitarea speselor sĕ nu se trimită învitări ad personam pentru adunarea generală din 11 Iuniu, ci sĕ se facă convocările prin jurnale, căci publicul cel mare şi aşa are cunoscinţă despre terminul adunărei generale prin aceea, că protocolul şedinţei trecute s'a publicat în tóte foile.

Comisiunea esmisă pentru maial în şedinţa trecută se declară de permanentă.

Nemai fiind alte obiecte de resolvit, şedinţa se închide la 6 óre d. a. éră protocolul presinte se autentică. D. e. m. s. Aurelia Beleşiu m. p. presidentă Dr. G. Plopu m. p. secretariu.

Avis.

Domnii representanţi români, în congregaţiunea municipală sibiană, sunt prin acésta învitaţi la o conferinţă, ce va avea loc Vineri în 5/17 Iuniu a. c. la 5 óre după prânḑ, în localităţile casinei române din loc.

Sibiiu, la 1/13 Iuniu, 1892.

Presidiul clubului.

Varietăţi.

* (Dela curte.) Maj. Sa monarchul s'a reîntors la Viena. Maj. Sa împĕrătésa, regina Elisabeta petrece la castelul din Lainz.

* (Ḑiua nascerii Majestăţii Sale monarchului.) După cum se comunică din Viena, va fi în anul acesta o sĕrbare animată familiară. Toţi nepoţii monarchului vor representa la 18 August în Ischl o piesă ocasională compusă de Maj. Sa împĕrătésa regina şi archiducesa Maria Valeria. In scena din urmă va fi adusă pe scenă şi fica archiducesei Valeria Tóte costumele vor fi confecţionate după indicarea Maj. Sale împĕrătesei. Mai ales vor fi representate cu acel prilegiu costume ţĕrănesci bavareze şi stiriene. Nepoţii Maj. Sale se vor produce, afară de aceea, cu declamaţiuni în mai multe limbi, cu cântece, joc şi musică.

* (De ale timpului.) In urma ploilor din ḑilele trecute au crescut apele rîurilor şi păraelor, încât au esundat pe multe locuri. Din mai multe părţi ni se scrie, că cucuruḑul a început a îngălbini, sămĕnăturile de tómnă au căḑut la pămênt şi ierburile au fost noroite Din causa vremurilor grele ce s'au descărcat ómenii au avut pagube şi în vite, chiar şi ómeni cu căḑut jertfă tempestăţilor.

* (Primatele Vaszary.) Primatele Vaszary, primind pe membrii depntaţiunei Kulturegyletului ardelén, în rĕspunsul, ce l'a dat, a accentuat, că se bucură de ródele ce le produce acéstă reuniune şi i-a promis spriginul seu, întrând ca membru deocamdată cu suma de 1000 fl.

* (Cas de mórte.) Din Iaşi se scrie: La 21 c. v. a murit în Iaşi savantul geolog G. Cobâlcescu, în etate de 66 ani, fost membru al Academiei române şi al mai multor societăţi strĕine. Mórtea a fost grabnică, pănă la 11 óre séra s'a primblat şi ajuns acasă a murit preste dóuĕ óre. Greutatea crierului s'a găsit a fi de 1510 grame, deci cu 20 grame mai greu decât crierul lui Eminescu, care avea 1490 grame. Cu mórtea lui Grigore Cobâlcescu, România perde un mare om de sciinţă şi un cercetător neobosit. El lucra ḑile întregi în cabinetul seu din Iaşi; chiar în séra ḑilei în care a murit a lucrat până la 7 óre. In urmă lasă o fică ce deja este căsătorită, şi care a făcut onóre românilor prin talentul ei de pianistă. Golul lăsat de Cobâlcescu e atât de mare, încât mai nu putem sci, cu cine se póte suplini. Inmormêntarea a avut loc la 23 curent cu cea mai strălucită pompă. Tóte scólele au participat şi o delegaţiune a academiei române.

* (Rectificare.) In numĕrul trecut pag. a dóua sub titlu *„o statistică interesantă“* colóna a treia, pasagiul „după comitate“ sĕ se cetéscă *„din comitatul Sibiiului 18“* în loc de 8.

Loterie.

Sâmbătă, in 11 Iuniu, 1892.

Budapesta: 8 10 22 20 15

Nr. 481/892. [82] 1—3

CONCURS.

In urma conclusului Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 4 Maiu 1892 Nr. 3258 Plen. pe basa stat. org. § 63, combinat cu §. 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional-bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, sub Nr. protocolariu 136 din 1888, prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Alba-Iulia.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului anume în parochia din Alba Iulia oraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele protopresbiterale, cari stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele, ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protepresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa a III-a din Alba-Iulia oraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888 şi se alăture la concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune cu rubricele indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus şi apoi astfeliu instruite, sĕ le substérnă Venerabilului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în „Tel. Rom“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Alba-Iulia, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Albei-Iuliei, ţinută la 30 Maiu, 1892.

Nicolau Ivan, adm protopresb. *Nicolau Cadariu,* notariu.

Nr. 3885 Plen.

Concursul acesta se apróbă, şi se dă spre bublicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din şedinţa plenară a Consistoriului archidiecesan, ţinută la 1 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—	Stana	2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10.21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26 8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneş		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4.09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58. Sibiiu, Joi 4/16 Iuniu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 3 Iuniu, 1892.

Populaţiunea oraşului Turda a comis în nóptea de Luni spre Marţi un act de vandalism, care va rĕmâné vecinică pată în cronica acelui oraş, vecinică pată chiar şi între cronicile de scandal sĕvêrşite de populaţiunea magiară şi în alte oraşe în contra românilor. Un act de vandalism s'a comis în aceea nópte în oraşul Turda, care varsă drastică lumină în lumea cultă de adi, şi ne dă bună ocasiune sĕ penetrăm în gradul de cultură al populaţiunei de rassă magiară din Turda, sĕ pĕtrundem în vistieriul bogăţiei de bunătate, care stă ascuns în inima acestor cetăţeni, sĕ străbatem însĕ şi în organisaţiunea poliţiei din Turda, care în un mod atât de condamnabil 'şi pricepe misiunea sa, de a veghia asupra averei, vieţii şi onórei cetăţenilor.

Actul de vandalism din oraşul Turda pe de o parte este eflucsul gradului de cultură şi al disposiţiunilor sufletesci, de care e dominată populaţiunea unguréscă de acolo, ér de altă parte el e şi o urmare firéscă a doctrinelor, pe cari de ani de dile le propagă faţă cu întrégă viaţa nóstră naţională presa din Cluş, şi ar fi pĕcat sĕ nu indigităm la aceste fructe nobile, cu cari se póte făli diaristica unguréscă din Cluş.

In nóptea de Luni spre Marţi poporaţiunea oraşului Turda, înarmată cu sĕcuri, cu topóre, cu furci de fer, cu cleşte, cu ciocane şi cu frigări a năvălit asupra casei advocatului român de acolo Dr. Ioan **Raţiu**, i-a spart pórta, i-a spart uşile, a întrat în case şi aici au sdrobit tot ce au aflat, mobile de case, vase, haine preţióse, cu un cuvênt tóte lucrurile câte s'au aflat în casă au cădut pradă vandalismului poporului desmerdat de politica curentului de adi.

Familia domnului Dr. Raţiu s'a retras în o camera laterală, şi aici a remas cu viaţă, trecênd prin chinurile sufletesci, pe cari le produce în om priveliscea de asemenea scene, şi póte justa temere, că după devastarea lucrurilor va veni rêndul sĕ atenteze şi la viéţa capului familiei.

Tocmai acuma este la ordinea dilei descrierea sĕlbătăciei popórelor africane, la cari încă nu au ajuns radele binefăcĕtóre ale culturei. Din scrierile călĕtorilor din Africa, ne-am făcut o icónă despre modul de judecată al popórelor din Africa cea mai întunecată. Icóna nóstră însĕ ar fi rĕmas palidă dacă nu ar fi venit nobilii cetăţeni din Turda, sĕ ne dovedéscă, că şi în Europa, în códa vécului al XIX e posibil a asista la scene de natura celor eternisate de liberatorul guvernorului Emin din ţĕrile ecuatoriale.

Şi pentru-ce a comis poporaţiunea Turdei actul de vandalism, cu care siliţi suntem sĕ ne ocupăm la locul acesta?

Pentru ce?

Domnul Dr. Raţiu a umblat pela Viena pentru a presenta domnitoriului plângerile românilor din acest stat.

Acesta e faptul şi pentru că el a cutezat sĕ se plângă la corónă, nobilul popor ungar din Turda a făcut faptul de vitejie, pre care l'am spus mai sus.

Statul nostru e stat liberal, cu instituţiuni liberale, cari au proclamat pentru toţi egalitatea înaintea legei.

Apoi pentru numele lui Dumnedeu numai până acolo merge libertatea în statul nostru încât, dacă cineva cutéză sĕ se plângă la domnitoriu, pentru aceea trebue jefuit, şi tocat în cap ca în ţĕrile sĕlbatice?

Telegramele de aséră, după cari ne luăm în apreţiările nóstre, telegramele de aséră ne spun, că la acésta bravură au luat parte mii de ómeni, că ea a durat mai multe óre, că a fost pusă la cale de mai nainte cu plan.

Tot ele ne spun, că ea nu s'a mărginit numai la casa domnului Dr. Raţiu, ci s'a repeţit şi la casele altor români.

Tot din ea se vede, că poliţia nu a făcut nimica, deşi Turda e centrul comitatului, acolo residéză comitele suprem, acolo e vice-comitele, acolo tribunalul cu procurorul de stat.

Faptul e cu atât mai condamnabil cu cât, după cum ni se comunică, el s'a vêrşit sub ochii organelor dela poliţie şi a gendarmeriei, care fie din coniven̦ţă, fie din frică a stat pasivă la pórta dlui Dr. Raţiu sub tot decursul scenei barbare, şi a privit, cât de minunat se produc nobilii cetăţeni din Turda.

Condamnăm acest act de vandalism, şi cu deosebire îl condamnăm ca armă în luptele politice.

Cestiunea, dacă a lucrat corect dl Dr. Raţiu cu ai sei, sau ba? nu se resólvă prin astfel de vandalism, pe care trebue sĕ-l condemne tótă lumea cultă, fără diferenţă de rasă şi de vederi politice.

La amenunte vom mai reveni.

Revista politică.

In dieta ungară se contiuuă desbaterile bugetare ale ministerului de honvedi. —

Foile din Budapesta se ocupă cu combinaţiunile pentru întregirea cabinetului. Era până acuma vorba, că locul ministrului Baross îl va ocupa sau Des. Bánffy sau Stef. Tisza; ér de ministru al honvedimei va fi denumit Gromon. După scirile din urmă combinaţiunile acestea au cădut. Favoriţii partidului guvernamental sunt: Hieronymi ca ministru de comerciu şi FML. Kovács de honvedi. Grupul lui Tisza nu e mulţămit însĕ nici cu acéstă combinare. —

Despre compromisul dintre proprietarii mari români şi armeni „Gaz. Buc.“ scrie: Inainte de asta cu vr'o câteva sĕptĕmêni am înregistrat şi noi scirea, ce se rĕspândise prin ţéră, că deputaţii armeni împreună cu liberalii de speculă şi cu cei patru deputaţi ruteni (bine înţeles ruteni, nu însĕ ai rutenilor) au subscris un memoriu către contele Taaffe, prin care se cere pro primo ca mareşalul ţerii se nu fie numit dintre români, pro secundo ca în comitetul ţĕrii sĕ se asigure un loc pe séma rutenilor. Atunci am înregistrat scirea acésta cu tótă reserva, pentru-că nu puteam presupune ca armenii nostri catolici, cărora le place a se identifica cu polonii, pot sĕ fie atât de puţin cavaleri şi se pretindă un lucru care, după compromisul lor cu românii, nu se mai putea duce în deplinire. Acum însĕ scim din isvor competent, că domnii armeni sunt subscrişi în acel memoriu alăturea cu liberalii de speculă şi cu rutenii ukrainofili.

Nu scim ce atitudine vor lua deputaţii români ai proprietarilor mari faţă cu acésta procedere a armenilor. Cât pentru noi, din al nostru punct de vedere ea nu póte fi privită decât de o tradare, care de sine destace compromisul încheiat şi absólvă pe deputaţi români dela ori ce angagiament în ceea ce privesce alegerea unui armean în comitetul ţĕrii. Vom vedé. —

Episodul cel mai interesant, — póte chiar singurul interesant din punct de vedere mai general al serbărilor de la Nancy, a fost după cum se scie vizita făcută oraşului şi d-lui Carnot de marele duce Constantin Constantinovici, fiul marelui duce Constantin, vĕrul ţarului. Acest episod devine cu desăvêrşire interesant mai ales în felul, care e descris de un martor ocular, corespodent al diariului „L'Independance Belge“. Iată ce povestesce, în resumat, acest corespondent:

Marele duce, după cum se scie, petrece la Contrexeville, nesce băi din vecinătatea oraşului Nancy. D. Carnot îndată ce a sosit la Nancy, a primit din partea ducelui o depeşă, cerêndu-i autorisaţia de a se duce sĕ-l salute. Presidentul a rĕspuns, că e mişcat de acest demers, dar că rógă pe marele duce „sĕ

FOIŢA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

Parisul în diua acésta era o tabără înarmată; privirea baionetelor şi tunurilor suprima tot, chiar şi curiositatea! Ori ce mişcare de viéţă părea că stagnase. Tóte posturile fără duplicate. O baterie de artilerie era îndreptată direct spre Tuilerii. Patrule tari schimbau parolele: Stai, cine-i? în tóte locurile şi pe tóte stradele.

Escorta strînsă de diminéţă la templu era un
întreg de armată, compus de cavalerie şi ar-
Cetăţenii fără ocupaţiune erau împrăştiaţi
de pe drum şi trimişi la lucrul lor. Promenă-
u arbori cari mărginiau bulevardele, porţilor
restrile caselor erau ticsite de lume. Tóte privi-
căutau pe rege, care încă se uita la mulţime,
ă ochii lui demult demult desvăţaţi a vedea
ni adunaţi, simţiau o plăcere insconscie la vede-
acestei mişcări şi vieţi, fie că căuta în fisonomia
stui popor vr'un semn de interes sau de alipire.
gura fu schimbată de atâtea luni de suferinţă şi
hisóre, uimea poporul fără a-l induioşa. Umbra
templu îi imprimase o colóre smolită, care pare
lecsul închisorilor. Barba pe care a fost silit se o lase, de când îi luaseră tóte obiectele de toiletă, care le ar fi putut folosi de arme, i acoperea bărbia, obrajii şi buzele cu un pĕr blond, stufos, în disordine, care impedeca de a se vedé ori ce espresiune şi chiar întréga melancolie a gurei. Căutătura lui miluită-i aluneca rĕtăcită şi întunecată preste mulţime, ca o privire ce caută indeşert o frunte prietenéscă, pe care sĕ se lase.

Grosimea prematură a taliei lui, subţiată de focul îngrijirilor şi nopţile nedurmite se schimbase în slăbiciune. Obrajii lui uscaţi îi atârnau în creţe pe guler. Hainele-i prea largi acum pentru trupul lui îi alunecau de pe umeri şi păriau haine împrumutate, puse de caritatea publică pe corpul unui sêrman. Acésta era demnitatea regească condusă la osândă, îmbrăcată ca se lase trecând la mulţime întipărite chipul şi amintirea ei.

Sosiţi în curtea Fuliensilor (călugări), Santerre descălecă, dete mâna prisonierului la coborîre şi-l conduse la bara conventului.

„Cetăţeni tribuni, dise preşedintele, Ludovic este la bară. Aveţi se daţi o lecţiune mare regilor, esemplu mare şi folositoriu naţunilor. Aduceţi-ve aminte de tăcerea lui Ludovic re'ntors dela Varennes, tăcere ce prevestea judecata regilor de către popóre“.

Regele se aşedă în faţa fotoliului în acelaş loc, unde jurase pe constituţie. Se ceti acusa. Era o înşirare lungă a tuturor plânsorilor pe cari le ridicaseră partidele revoluţionare succesiv în contra corónei.

Regele ascultă cetirea, păstrând sângele rece. Numai la dóuĕ sau trei pasage, unde acusa întrecea marginile nedreptăţii şi ale posibilului şi unde-i se impută a fi vĕrsat sângele poporului cruţat cu atâta religiositate de el în tot timpul domnirei, nu se putu reţinea a nu trada indignaţiunea ce'l agita prin un suris amar şi o mişcare involuntară a umerilor. Se vedea, că se aştepta la tóte, afară de acusa, de a fi fost un principe insetat de sânge. El ridică ochii spre cer şi chemă pe Dumnedeu martor contra ómenilor.

Ludovic XVI avea dóuĕ moduri de apărare, tot atât de nobile. Primul de a refusa ori-ce rĕspuns învălindu-se în inviolabilitatea regelui sau în resignaţiunea celui învins; al doilea de a mărturisí sus şi tare silinţele, ce şi dase, ca sĕ combată pe demagogi, (conducătorii poporului) şi se apere Francia de anarchie. Acum nu află nici unul nici altul din aceste dóuĕ chipuri de a rĕspunde; deci respunse ca un acusat, care dispută recunóscerea faptelor. Póte se gândia prea mult la femeia, sora şi copii sei. Astfel îşi schimbase modul de apărare. Din diua acésta el nu mai era un rege ce lupta cu un popor, ci un acusat, care tracta cu judecătorii sei şi care lăsa se întrevină advocaţi între majestatea tronului şi majestatea eşafodului.

Santerre luă pe rege de braţ, după interogator şi-l reconduse în sala de aşteptare a cuvêntului, însoţit de Chambon şi Chaumette. Durata şedinţei şi agitaţiunea inimei i secase puterilre; cădea de nu se deranjeze“, la ceea ce acésta a rĕspuns ér tecstual, că „nu era pentru el o deranjare, ci o onóre“.

Din consideraţii de pură convenienţă — adaogă corespondentul ḑiarului belgian, — şeful statului declinase mai întâiu onórea de a primi pe vĕrul ţarului se pare că la anunţarea căsĕtoriei marele duce de Lucsenburg manifestase dorinţa de a veni la Nancy şi că regele belgienilor trebuia sĕ fie şi el represintat printr'un general. Dar raţiuni diplomatice n'au permis ca lucrurile sĕ se întêmple aşa: nu se putea învoi deci a se face o escepţie pentru un membru al unei familii domnitóre din o altă ţară Acesta e istoricul lucrurilor; nici mai mult nici mai puţin.

Pentru oraş, sosirea marelui duce a fost o adevĕrată scenă de teatru. Sgomotul s'a respândit fără veste, în ultimul moment, şi în câteva minute deja o mulţime sgomotósă, printre care mai ales studenţi, au umplut gara. Marele duce a fost primit de publicul frances cu o adevĕrată frenezie. Totuşi, când nesce studenţi au mers atât de departe, în cât au desvĕlit stéguri rusesci alături de steagul alsacian, punênd pe dl Maurice Barrès, deputat bulangist, sĕ ţină un discurs „patriotic“, — acesta a fost redus la tăcere de mulţime cu strigăte de „jos bulangistii!“

Primirea marelui duce a fost altfel cât se póte de puţin incognito. Dragonii au escortat pe marele duce când s'a reîntors la gară, trupele au presintat armele şi dl Carnot şi-a recondus óspele pănă la trăsură, strângênd-i mâna de mai multe ori.

Intrevederea a ţinut tocmai 35 de minute. Dl Carnot şi ducele au convorbit mai întâiu singuri un sfert de cés, apoi a intrat în salon generalul Brugère, generalul Yamont, deputaţii şi senatorii regiunei.

Corespondentul gazetei belgiane sfêrşeşte cu următórele reflecsiuni vrednice de reprodus:

Populaţia din Nancy nu se astepta de loc la acésta sosire fără veste; ea şi-a manifestat cu tóte astea satisfacţia cu vioiciune si fără a cădé în şovisnim.

Am vĕḑut pe dl Carnot în momentul, când urca treptele prefecturei spre salonul unde marele duce îl aştepta de un sfert de ceas; era fórte palid, sĕ vedea emoţionat şi arĕtau miscările sale ceva ca o ezitare. A fost în acest moment o minută adevĕrat de emoţiune, ale cărei sensaţii a fost impărtăşite de toţi. cei de faţă; acésta în afară de óre-ce esageraţie.

Cred, că după acest episod destul de pipărat, pot se considera serbările ca şi terminate. —

Scirile din Roma vestesc, că camera a aprobat prin votare secretă cu 192 votori contra 144 proiectului de chieltueli militare estraordinare. După ce guvernul a rĕspuns la câteva cestiuni relativ la trecerea turmelor din teritoriul austriac şi la clausa asupra vinurilor, camera a reluat discuţiunea asupra esercițiului provisoriu; doi oratori au vorbit contra 2 pentru; s'au depus 19 ordine de ḑi. Camera era fórte sgomotósă. S'a rostit închiderea discuţiei Raportul susţine numai o dóuĕspreḑecime provisorie după aceea s'a început desvoltarea ordinelor de ḑi. Şedinţa s'a ridicat apoi şi votul s'a amânat pe ḑiua următóre.

Tribuniştii la frêne.

I.

Dela conferenţa din Ianuariu în cóce „tribuniştii“ se consideră pe sine cel puţin cu un cap mai nalţi de cât alţii.

Ajunşi în fruntea comitetului central numai pentru că o parte a bărbaţilor nostri celor mai valoroşi *nu i au ţinut demni ca sĕ şédă la o masă cu ei*, îşi închipuesc că: astăḑi ei sunt chiămaţi sĕ dirégă politica românéscă, şi speculând naivitatea publicului lor, vor sĕ l facă sĕ crédă, că ei vor puté scóte lumea din ţiţini.

Acesti ómeni de rea credinţă aliaţi *numai în scopul de a persecuta pe Capul bisericei nóstre* şi totodată a trăi după acéstă meserie de *trădălori ai bisericei lor* astăḑi dupăce li-a succes a se nimici cu desăvîrşire şi pe terenul politic, în agonia lor sbiară şi înjură pe aceia, cari nu sunt orbi faţă cu faptele lor şi îşi ţin de datorinţă a face lumină pentru cei ce vor sĕ vadă, ca în modul acesta sĕ-şi mai susţină pe cât se póte nimbul naintea tineretului sedus prin frasele lor umflate, şi naintea amicilor lor din România, de cari mai mare nevoie au de aci în colo decât au avut pănă aci

Tribunistii, a căror atitudine atât pe terenul bisericesc cât şi pe cel politic noi totdeuna am combătut'o, şi prin urmare nu am fi datori sĕ ne închinăm lor nici chiar dacă ar fi produs cel mai strălucit succes, — în îngâmfarea lor în momentul derutei lor politice, numai ca sĕ abată atenţiunea publicului dela ruşinea lor, ne dechiară de „*trădători*“ de „*Juda*“ pentru-că nu aprobăm un act ne bun *iniciat de ei*, o demonstraţiune condamnabilă, ci am constatat faptul, că nici un român nu i-a imputernicit ca sĕ facă demonstraţiune în numele tuturor românilor din statul nostru, — pe când *adevĕraţii trădători ai causei naţionale sunt ei, carii sub pretecst, că o duc naintea Tronului o au dus şi compromitat pe stradele Vienei.*

Dar cine este Christosul acela al românilor, pe care l'am trădat noi?

Dóră „Beldiman Nr. II*) autorul articolului infam, titulat „Fapta lui Iuda“ II din „Tribuna“ Nr. 121?

In nemărginita sa îngâmfare, nutrită de linguşirile mamelucilor sei, acel „mare bărbat“ póte fi capace sĕ se închipuiéscă pe sine şi de un „Mesia“ al românilor!

Pentru prima-óră decând esistă „Tribuna“ reproduce un articol al nostru — pe cel din cestiune — cu o întroducere tendenţiósă, ca apoi sĕ se espectoreze în stilul „Adevĕrului“, asupra nóstră, în scopul de a ţiné şi mai departe în orbie pe acei ḑiarişti din România cu ajutoriul cărora un an de ḑile a agitat contra lui Mocsonyi şi Babeşiu sub pretecst, că aceeia, după mincinósa lor insinuare ar „împedeca“ ducerea memorandului la Corónă, dela care act depinde vindecarea tuturor durerilor nóstre; ér aici, ca dela publicul care nu ne citesce şi nu cunósce luptele nóstre cu guvernul şi cu ei, încă pănă când nu le va cădé céţa de pe ochi, sĕ cerşéscă glorificări pentru sine şi condamnări pentru noi, un lucru vrednic de ei, cari decând sunt numai din mistificări trăiesc.

Pentru-că n'am tăcut atunci, când tăcerea ar fi fost o crimă contra naţiunei şi bisericei nóstre, ci în zăpăcéla creată cu intenţiune prin telegramele lor mincinóse, am spus adevĕrul, pe noi, cari totdeuna am combătut cu demnitate ori-ce disposiţiuni asupritóre pentru naţiunea şi biserica nóstră, vie ele dela guvern, dela legislaţiune ori dela societate, ne insinuă la publicul seu de „slugi ai guvernului“ apţi de „trădare mişeléscă“, de „unéltă scârbósă în mânile guvernului“. Epitetele cele mai spurcate, espresiuni, cari sunt dejositóre şi pentru surugii se perondéză în acel scârbos product al unui suflet negru, şi încă nu numai la adresa nóstră, ci şi mai cu samă la adresa metropolitului nostru, carele totdeuna şi în faţa corónei şi în faţa guvernului şi în parlament, a apĕrat interesele naţiunei şi biserieei sale cu demnitate şi cu bărbăţie, lucruri cari cu intenţiune sunt ascunse de naintea cetitorilor „Tribunei“.

Atâta obrăznicie dela nisce scelerați cum sunt cei ce inveninéză societatea română prin colónele „Tribunei“ nu se póte trece cu vederea, şi noi impinşi de ei suntem siliţi sĕ punem tóte consideraţiunile la o parte şi sĕ-i demascăm, ca lumea sĕ cunóscă deocamdată *pe cei puşi în relief*, şi sĕ vadă ce „*mâni curate*“ pregătesc bucatele naţionale, dela cari se îndulcesce o parte a tineretului nostru, carele ca şi tineretul altor naţiuni, după legile naturei, trebue sĕ încline spre radicalism.

(* Beldiman este directorul ḑiarului antidinastic „Adevĕrul“ din Bucuresci, despre carele scriu celelalte ḑiare, chiar şi „Timpul“ că a mâncat banii colectaţi pentru „Liga“, al cărui ḑiar este cetit numai pentru articolii sensaţionali şi scandaloşi cei publică ḑi de ḑi. El póte insulta chiar şi persóna domnitoriului ţĕrei sale în tóte ḑilele precum insultă „Tribuna“ persóna metropolitului nostru fără ca se fie urmărit, pentru că înjurăturile lui produc numai despreţul şi indignaţiunea cetitorilor faţă cu ḑiarul pamflet, precum produc tot aceste sentimente şi injurăturile „Tribunei“ în fii adevĕraţi ai bisericei nóstre.

De ale partidului naţional.

Pentru-ca publicul nostru cetitoriu sĕ cunóscă memorandul, compus de comitetul central actual al partidului naţional român, care memorand forméză acuma obiectul discusiunei publice în jurnalistică, şi pentru-ca la timpul seu sĕ pótă mai bine cumpăni şi eventualele nóstre reflecsiuni începem aḑi cu publicarea memorandului după isvorul cel mai autentic, prin care el a vĕḑut lumina ḑilei între români, anume după ḑiariul „Tribuna“.

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, către Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

Maiestatea Vóstră Imperială, Regală şi Apostolică!

Prégraţióse Dómne!

Representanţii alegĕtorilor românii din ţĕrile corónei ungare a Maiestăţii Vóstre, întrunindu se pe ḑilele de 20 şi 21 Ianuariu ale anului curgĕtoriu la Sibiiu, în conferenţă electorală, au constatat, că comitenţii lor, nemulţămiţi cu situaţiunea politică creată de sistemul de guvernament inaugurat în anii 1866—1868 şi cu întréga desvoltare a vieţii nóstre publice de atunci şi pănă acum, nu mai au, după tristele esperienţe, pe care le-au făcut, nici o încredere în dieta din Budapesta şi în guvernul magiar, şi după lungi şi mature cumpĕniri au căḑut şi de astădată cu toţi de acord, că e o cestiune de prudenţă patriotică, ca românii sĕ nu mai facă încercarea de a se folosi de dreptul lor de a alege deputaţi, ci sĕ se considere ca nefiind representaţi în dieta ţĕrii lor.

Din însărcinarea acelei conferenţe, în care au fost representaţi toţi românii din Cislaitania, ne presentăm cu omagială supunere la treptele gloriosului Tron al Maiestăţii Vóstre ca sĕ tragem părintésca luare aminte a Maiestăţii Vóstre asupra primejdiilor ce resultă pentru patria comună din actuala politică de stat şi sĕ aducem la cunoscinţa Maiestăţii Vóstre faptele, în urma cărora românii, cei mai credincioşi şi mai răbdători din cetăţenii monarchiei, s'au vĕḑut siliţi a renunţa deocamdată la eserciarea celor mai mari dintre drepturile, pe cari le au din îndurarea Maiestăţii Vóstre, drept resplată pentru jertfele de avere şi de sânge, pe cari le-au adus întru gloria Casei domnitóre şi pentru monarchie.

In anii 1866—1868, dorind o mai fericită împreună vieţuire a popórelor adunate sub ocrotirea Maiestăţii Vóstre, V'aţi îndurat Maiestatea Vóstră preagraţios a consimţi ca guvernarea Monarchiei sĕ fie aşeḑată pe basele dualismului.

Românii au întêmpinat cu îngrijire acéstă reformă radicală a sistemului de guvernare, deóre-ce pregătirile făcute pentru acéstă organisare, indicau inclinarea spre o politică internă greşită şi primejdiósă.

Greşită şi primejdiósă, ḑicem, fiind-că în viaţa de stat e greşélă primejdiósă ori şi ce încercare spre o desvoltare retrogresivă, făcută prin luarea drepturilor odată câştigate. In desvoltarea istorică a vieţii statului nostru s'au cimentat în curgerea secolilor drepturile deosebitelor popóre, ce constituesc monarchia, ér deosebirea făcută după tristele evenimente dela 1848 aducea cu sine în mod firesc, nu numai asigurarea din partea statului a acestor drepturi, ci totdeodată şi aplicarea lor în viaţa practică, conform cuvintelor dreptăţii şi ale egalităţii. şi era de prevĕḑut, că sub noul sistem de guvernare esercitarea drepturilor odată câştigate, va fi aprópe imposibilă.

Românii, popor iubitor de ordine şi plin de încredere în părintésca priveghere a Maiestăţii Vóstre, au primit cu supunere nóua stare de lucruri.

Prea în curênd însĕ ei au trebuit sĕ se încredinţeze, că pretutindenea în cercurile conducĕtóre e încuragiată tendenţa de a face prin o falsă aplicare a formelor constituţionale ilusorii drepturile sancţionate de Maiestatea Vóstră din plină putere monarchică.

In ciuda solemnelor promisiuni de a mulţămi tóte naţionalităţile, prin respectarea drepturilor odată câscigate, de odată cu noul sistem de guvernament s'a inaugurat în regatul ungar şi dominaţiunea rassă, egemonia naţională măestrită.

Silinţele de a asigura acéstă egemonie nală au predominat întrégă nóstră viéţă constit nală în timpul celor din urmă 25 ani.

Acésta politică de stat e diametral opusă desvoltarea întrégă a vieţii nóstre politice şi rice de preste o mie de ani, opusă cu aspiraţiu politice tradiţionale a poporului român şi cu in resele lui de esistinţă naţională opusă şi cu cer ţele organisaţiunilor constituţionale statelor moderr

(Va urm

---

obosélă. Ludovic XVI se apropie de Chaumette şi-i ceru cu voce slabă o bucată de pâne. Chaumette împărţi cu regele jumĕtate din pânea, ce i-o dase un grenadir din escortă. „Poftiţi, rupeţi, ḑise democratul: „acestai un dejun spartan, de-aş avea o rădăcină, „V'aş oferii jumetate“.

I se anunţă trăsura; regele se urcă. Pe când conversa familiar şi cu multă linisce de spirit cu cei ce'l însoţiau, ómenii din têrgul de bucate şi cărbunarii, formaţi în batalióne, cântau împrejurul róteIor cupletele cele mai ofensătóre din marseiléză:

Tiran ce adăpi câmpurile cu sânge necurat.

Strigăte prelungite de trăiéscă revoluţiunea! eşiau la apropierea cortegiului din peptul mulţimei; şi lăţindu se pe tótă linia pănă la Batilli, nu formau decât un strigăt dela Tuilerii pănă la temphi. Regele se făcea că nu aude acesti auguri ai morţii. Intrând în curtea templului ridică ochii şi privi trist şi îndelungat murii turnului şi ferestrile dele apartamentul reginei, ca şi cum căutătura lui, împedecată de uluci şi grădele, ar fi putut împărtăşi cugetările sale acelora pe cari-i iubea.

Prin internevirea lui Pétion şi Freilhard, regele abia eşit din Convens i-se permise, ca şi ori cărui acusat se-şi elégă doi apărători. (Va urma.)

Cronică.

Zarand, în Iuniu, 1892.

Ministrul Csáky şi salarisarea învĕţătorilor. — Autorităţile nóstre din parochiă.

Sunt pentru noi românii unele cestiuni de viéţă, unde diferinţele politice încétă, unde trecem chiar şi preste diferinţele confesionale, şi în faţa periclului ce ne ameninţă suntem un trup şi un suflet nedespărţit — resoluţi a purta lupta până la estrem. O atare cestiune este şi salarisarea învĕţătorilor nostri români — din partea statului — acolo unde confesiunea nu póte se ridice salariul la minimul de 300 fl. v. a Aici nu mai e vorbă de activist sau pasivist, de unit sau neunit; e vorba de un periclu pentru viéţa naţională, care e în stare sĕ ne sgudue din temelii viéţa românéscă — dacă statului îi va succede a face fie şi numai din o parte a învĕţătorilor nostri nesce simplii funcţionari de stat — după cum este intenţiunea ministrului de culte Csáky.

Atacul violent făcut asupra gimnasiului din Beiuş — cu întroducerea limbei magiare ca limbă de propunere, violentarea pregătită asupra gimnasiului din Năsĕud, calumniile neghióbe şi maliţióse asupra gimnasiului din Braşov, înmulţirea scólelor populare cu limba de propunere magiară, apoi influinţa ce eserciéză statul asupra învĕţătorilor dela scólele comunale şi de stat; oprirea acestora de a propune şi în altă limbă afară de cea magiară, sunt tot atâtea dovedi despre scopul, ce urmăresce guvernul precum şi organele sale.

Ridicarea salarielor la învĕţătorii confesionali — prin ministru este un paş inainte în opera de magiarisare. Enunciaţiunile mai próspete făcute de ministrul Csáky la 2 Iuniu a. c. în dieta ţĕrei în mod lămurit ne spune, care e durerea guvernului, când vine cu proiectul de lege, ca statul sĕ contribue la ridicarea salariului învĕţătoresc până la minimul de 300 fl. v. a. „Dacă statul va contribui, a dis ministrul Csáky — din partea sa cu ajutóre scólelor confesionale, aceste ajutóre se vor da sub anumite condiţiuni, şi anume astfel de condiţiuni, cari au de scop interesele statului şi a naţiunei magiare“.

Pentru ca nimenea sĕ nu mai fie în dubiu ce vrea ministrul, o mărturisesce însuşi dicênd: „în scólele elementare are sĕ se încuibe spiritul magiar, şi aceste au sĕ servéscă pentru cultivarea spiritului naţional magiar“.

Pentru ajungerea acestei utopii se vor arunca din parţea guvernului arginţii pe séma învĕţătorilor nostri confesionali — cel puţin până la 300 fl. v. a.

Esperienţele ce au făcut regimul cu împărţirea de ajutóre între preoţii nostri dela sate i a mărit pofta de a prinde acum mai tare în mreje pe învĕţători, spre a-i folosi apoi pe acestia de mijlóce ale magiarisărei. Când învĕţătoriul va fi denumit de ministru, plătit dela stat, şi prin urmare cu totul independent de autorităţile confesionale, el va fi un servitor plecat al celui ce l plătesce. El va face trebile guvernului la ori-ce ocasiune. Abisul între scóla şi familia, între învĕţătoriu şi familie devine tot mai adênc. Scóla nu va mai fi un institut de educaţiune, ci o pepinerie în care se vor cresce caractere dubii, gata a-şi întórce mantaua după pĕr. — Nu de câscigarea cunonsciinţelor necesari în viéţă, şi de nobilitarea inimei va fi vorba, ci de fabricarea de magiari, din fiinţele crude pre cari le vor da familiele române, slovace, rutene etc.

Ne înfiorăm apoi când cugetăm la conflictele ce în mod imperativ vor trebui sĕ se nască între organele statului şi între confesiuni, ca susţinĕtóre de scóle confesionali. Dacă legea pentru kisdedovuri a produs atâta amărăciune, şi a înveninat atât de tare raportul între naţionalităţi şi magiari apoi proiectul de lege referitoriu la salarisarea învĕţĕtorilor confesionali, când acestia nu vor putea fi plătiţi de confesiuni cu 300 fl. v. a., va potenţa încă mai mult frecările şi convieţuirea pacinică între naţionalităţi şi magiari va fi adênc sdruncinată. Că nu esagerăm lucrul s'ar putea dovedi cu sute de esemple.

Este momentul suprem ca sĕ cugetăm, cu deosebire noî românii, ce e de făcut pentru ca guvernul sĕ nu aibă ocasiune a adauge el cevaşi la ridicarea salariului învĕţătorilor nostri confesionali, şi prin acésta sĕ-şi validiteze ingarinţa sa pururea reu voitóre. Când nu vom dispune noi de învĕţătorii nostrii, ci statul şi organele sale, atunci o sórte mai vitregă ne ascéptă ca pe slovaci. Viţa românéscă se va stânge în sinul carpaţilor. Nu vom mai avé nici atâta mângĕere, ca strĕnepoţii, nostrii sĕ ne blasteme în limba nóstră, pentru indiferentismul ori slăbiciunile nóstre de acum.

Cu finea lui Iuniu se vor fini esamenele preste tot la scólele nóstre elementari confesionali. Inspectorii nostrii, dnii protopresbiteri, presupunem că vor fi sulevat venind în atingere cu comitetele parochiali cestiunea salarisărei învĕţătorilor nostri cu salariul de 300 fl. comform proiectului de lege al ministrului de culte, şi dacă nu s'au făcut nimic, datoriă au sĕ facă cât mai urgent. Datele câscigate prin ispectorii scolari, informaţiunile dela ómenii nostrii competenţi de prin comune cred că ar fi un bun material pentru ca în fie-care tract protopresbiteral comitetul protopresbiteral sĕ ia sub desbatere cestiunea atât de momentuósĕ, ce ni-se impune vrênd nevrênd. Discutată cestiune în comitetul protopresbiteral inspectorul nostru confesional ar avea unele indicii şi base mai secure după cari se purced în comunele sale la ridicarea salarelor. Se nu asceptăm tóte de a gata numai dela centru. Sĕ ne lăsăm odată de vorbele fără de rost, că nu avem pentru ce sĕ ne întrunim în comitetul protopresbiteral, şi parochial, că nu avem ce desbate? Cel puţin acum deodată avem o cestiune vitală de discutat, şi e tocmai timpul sosit, deóre-ce au sĕ se escrie concursele pentru posturile de învĕţători devenite vacante — La lucru deci, căci nu e timpul de perdut.

Eremitul.

Apel *).

Isbucnind în diua de 15 Maiu a. c. în comuna Măgărei (comit. Têrnava mare) un foc vehement, care ajutat de un vênt puternic a prefăcut în cenuşă casele, şurile, tóte supra-edificatele şi uneltele agricole la 42 familii române, subscrisul în numele celoce au rĕmas sub ceriul liber fără îmbrăcăminte şir lipsiţi de hrană, îndrăsnesc a apela la inimile nobile ca sĕ se îndure a veni în ajutoriul celor nenorociţi.

Măgărei în 20 Maiu, 1892

Michail Holerga,
paroch gr. or.

Varietăţi.

* (Dela Curtea română.) Maj. Sa regele Carol a plecat la Sigmaringen şi va absenta din ţéră vre o trei sĕptămâni. Foile germane tot mai aduc elogiuri tinerilor logodnici, anunţând tot deodată, că actul căsătoriei va avé loc în Noembre la Londra, după dorinţa Maj. Sale reginei Angliei şi împĕrătésa Iudiilor.

* (Donaţiune.) Rĕposatul episcop Melchisedec a lăsat biclioteca sa, care conţine documente şi cărţi de o mare valóre, academiei române; de asemenea a mai lăsat academiei şi un legat de 20,000 lei.

* (Iubileul monarchului) Precum ni se scrie din Agnita s'a ţinut în 8 l. c. n. din incidentul iubileului Maj. Sale monarchului un servicin divin festiv, la care au luat parte amploiaţii dela judecătoria cerc. pretură, cartea funduară, finanţi, gendarmii şi întréga representanţă comunală. După terminarea serviciului divin comitetul parochial gr. or. a însoţit pe óspeţi la biserica evang. lut. şi apoi la cea romano catolică.

* (Postal) Direcţiunea postală telegrafică din loc face cunoscut, că la 17 l. c. va licita tóte pachetele şi scrisorile, cari nu s'au putut inmanua din semestrul al doilea al anului trecut.

* (Josa Tomici.) Josa Tomici, pentru a cărui agraţiare au subscris o rugare preste 1000 dame serbesci a şi fost agraţiat de Maj. Sa monarchul din incidentul iubileului.

— * (Postal.) Direcţiunea telegrafică-postală din loc escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal classa III în Torda Szt. László. Reflectanţii au a-şi înainta cererile la numita direcţiune în decurs de 3 sĕptĕmâni, de unde pot lua informaţiuni mai detaiate.

* (Concurs de premii.) Despărţĕmêntul XXXII (Dicio-sânt-Martin) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, în adunarea generală din 1891 ţinută la 1 August, a decis a premia cu câte un galbin imperial pre 2 învĕţători români de pre teritoriul despărţĕmêntului — compus din comunele îngremiate cercurilor politico-administrative a D.-Martinului şi a Ernutului — cari vor dovedi mai mare progres în pomărit şi in îndustria de impletitul de paie şi papură.

Cererile concursuale, au sĕ se trimită la directorul despărţĕmêntului D. Vasilie Zehan în Dicio-sân-Martin până în 20 Iulin a. c. st. n., instruate cu adeverinţă dela senatul scolastic şi vidimate de parochul concernente ca director scolastic.

* Academia română a publicat îndată după încheierea sesiunii generale ordinea şedinţelor sale de peste an. Aceste se ţin în fie-care Vinere, cu 2 vacanţe peste an; vacanţa de vară începe la 15/27 Iuliu şi ţine până la 12/24 August; vacanţa de iérnă e la Crăciun şi ţine dóuĕ sĕptĕmâni. Sesiunnea în anul viitoriu se va deschide la 23 Februariu (7 Martiu n.) La încheierea sesiunii au fost dóuĕ vacanţe una în locul lui Alexandri şi alta in a lui Kogălnicean; de atunci au mai murit doi membri: Melchisedec şi Cobâlcescu, deci acuma sunt patru vacanţe, şi anume: una în secţiunea literară, dóuĕ în cea istorică şi una în a sciinţelor.

* (România şi Englitera.) Rare ori un eveniment a fost primit cu mai multă căldură de poporul român şi a produs mai mult entusiasm ca vestirea logodnei principelui Ferdinand cu principesa Maria nepóta reginei Victoria.

Şi era natural ca sĕ fie astfel, fiind cunoscute simpaţiile şi interesul, pe care suveranii Marei Britanii, şi în special regina Victoria, le-au avut în totd'auna pentru causa română.

Se scie din istorie, că ilustra regină Elisabeta a încheiat un tratat de comerciu cu Moldova în cel din urmă pătrar al vécului XVI (1588). Neguţătoriul acestui tratat a fost sir Harborn, trimis al Marei Britanii pe lângă sublima Pórtă.

Regina Victoria însĕ a fost aceea, care a contribuit mult la unirea principatelor.

In adevĕr, e cunoscut că alegerile din 1857, făcute în Moldova sub Vogoride şi sub influinţa austriacă, a dat un resultat fórte rĕu, ideile separatiste erau în majoritate.

Napoleon al III, care vĕduse, că alegerile sunt făcute contra unirei şi vĕdênd, că Marea Britanie păstrase o neutralitate absolută, s'a dus la Osborne şi a obţinut ca regina Victoria sĕ se pronunţe pentru cassarea alegerilor, lucru ca s'a făcut.

Regina Victoria a trimis ca representant al Angliei pe cunoscutul diplomat sir Henry Bulwer, care s'a arătat cu multă bunăvoinţă pentru îndeplinirea dorinţelor românilor Chiar consultarea poporaţiunei principatelor, fapt fără precedent în diplomaţia europénă, a fost cerută în congresul de la Paris (1856) tot de un representant al reginei Victoria, lordul Clarendon.

După cum se vede, regina Victoria a jucat un rol însemnat la unirea principatelor române.

Pentru a-şi arĕta acum din nou simpaţiile sale pentru poporul român, ea a ţinut sĕ unéscă dinastia română cu familia regală britanică.

Poporul român îi va fi pururea recunoscător!

Bibliografic.

Asociaţiunea naţională aradană a edat conferinţele publice pro 1892 (24 Ianuariu — 13 Martiu) ale d-nilor Aug. Hamsia: „Religiunea ca factor principal de producţiune“. — Dr. Petru Piposiu: „Elementul naţional în educaţiune“. — Teodor Ciontea: „Pămêntul ca predilect al forţelor naturei“. Ioan Petran: „Direcţiunea populară în literatura română“. — Rom Nestor: „Femeea ca factor în civilisaţiunea popórĕlor. — Dr. Tr. Puticiu: Sfinţii părinţi ca pedagogi“. — Dr. Georgiu Plopu: „Despre libertate“. — Editura Asociaţ. naţionale aradane. Arad 1892. Preţul 80 cr. —

Dl Dr. Pavel Oprişa a lucrat ca tesă de licenţă la universitatea din Budapesta *studiu asupra cronicariului Miron Costin.* Studiul e făcut cu mare îngrigire şi cu multă diliginţă. Autoriul revarsă de plina lumină asupra activităţii renumitului cronicariu.

Incunosciinţare.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa tuturor on. meseriaşi români din comitatul Sibiiului, că „Reuniunea sodalillor români din Sibiiu“ intenţionéză arangiarea unei esposiţiuni de producte de industrie, care sĕ se ţină dela 4 Septembre n. până cam pe la 14 Septembre n. Aceeaşi reuniuniune în adunarea ei generală dela 1 Martiu n. din anul acesta a decis sĕ învite pe toţi meseriaşii români din ţinutul comitatului Sibiului a lua parte activă la esposiţiunea intenţionată. Deci p. t. domni care doresc sĕ participe, sunt poftiţi a se inscrie până cel mult la 15 August a c. st. n. între espunĕtori, arătând totodată şi că ce au de cuget sĕ espună. Spre acest sfêrşit p. t. domni doritori de a participa activi la esposiţiune au a se adresa până la terminul de mai sus la comitetul esecutiv al „Reuniunei sodalilor români“ din Sibiiu.

Sibiiu, 1 Iuniu 1892.

Pentru comitetul esecutiv:

N. Cristea,
preşedinte.

T. Simtion,
notar.

Mulţămită publică.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu 'şi ţine de plăcuta datorinţă a esprima p. t. diletanţilor români din Sibiiu mulţămita şi recunoscinţa sa pentru suma de 48 fl. 50 cr. donată ca a $^1/_3$ parte din venitul curat a representaţiunei teatrale din 6 Maiu a. c. în folosul scólei elem. de fetiţe a reuniunei.

Din şedinţa comitetului ţinută la 22 Maiu 1892.

Maria Cosma,
presidentă.

Dr. *O. Rusu,*
secretariu.

Loterie.

Meicuri, in 15 Iuniu, 1892.

Sibiiu: **62** **39** **37** **40** **2**

---

*) Redacţiunea nóstră primesce ofertele marinimóse, care se vor administra comitetului de ajutorare. Red

Nr. 243. [74] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III-a Vorţa, cu filia Valea lungă, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidaţi, pe basa resoluţiunii consistoriale ddto 3 Martiu a c. Nr. 1501 B., prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela 1 publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 1/13 Septembre 1891 şi tóte la olaltă dau venitul anual de 442 fl. 65 cr. v. a.

Concurenţii şi pot lua informaţiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial şi cel protopresbiteral

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 1080. (85) 1—3

Publicaţiune!

Comuna Reşinari vinde prin licitaţiune plus offerindă pe lângă bani gata **230 jumĕtăţi italienesci lemne de fag** pentru foc.

Jumĕtatea italienéscă are 316 ctm. lungime şi 158 ctm. nălţime.

Licitaţiunea se va ţiné în **20 Iuniu 1892 la 9 óre a. m.** în faţa locului pe **‚‚Rîul stezi“** depărtare de 1 óră din comuna în sus.

Preţul strigărei de una jumĕtate italienéscă **e 8 fl. 50 cr.**

Lemnele sunt aşeḑate lângă drum şi se vor vinde tot câte **5—5 jumĕtăţi la olaltă.**

Rĕşinari, în 11 Iuniu, 1892.

Primăria comunală.

Casă de închiriat.

Cu **1 August** stă spre închiriare **casa din strada lungă** la **Pórta-Turnului Nr. 6.** cu **4 încăperi de locuit, 2 cuine, cămeri, zidiri de economiă, curte, grădină spaţiósă.**

A se întreba strada Urezului Nr. 19. [81] 1—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

er- sóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.	Oradea-mare	sos.		2.18	10.44	8,38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriş		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadişul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	Cluş.	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.	Cluş.	sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.31		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10.21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	~	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.	Teiuş.	sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.	Copşa-mică	sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.	**Braşov**	sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	--	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.	**Petroşeni**	sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	4.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timişóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.	Czegléd	sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.	Seghedin	sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timişóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.	Timişóra	sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveţ		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeş		6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleţ		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	**Ruşava**	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.	**Ruşava**	sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.	**Arad**	sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaţ		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Gyorok		10.11	6,20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19		Pauliş		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
— —	— —	11.29 11.56	— —	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneş			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoş			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12.20	5.36		pl.	**Oşorheiu**	sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	8.35	4.55			**Braşov**			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59. Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Iuniu, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Iuniu, 1892.

E multă fudulie la magiarii nostri și ei când e vorbă de a face păradă, o sciu face de minune. Boieri născuți și crescuți în boerie, fii ciocoilor nostrii scot caii și armăsarii ca păpușele de împĕnați, pun șele chindisite cu fire de aur și argint și apoi haid la păradă. Așa e firea lor și nu-i poți scóte din acest temperament. Așa a fost la actul încoronărei din 1867, așa a fost la iubileul de 25 de ani ai încoronărei, așa e decâte ori vor ei ca sĕ impună prin pompă.

Și ḑic frații magiari, consilieri ai tronului nu mai noi putem fi, căci averea e a nóstră, pămêntul al nostru, și numai noi putem încungiura tronul cu pompa cuvenită. Românii, slovacii și alte némuri nu pot face pompă, că nu au cu ce.

Ei nu pot porunci nici tunurilor sĕ bubue, nici armăsarilor sĕ nechieze, nici aurului și argintului sĕ ese din lăḑi, căci aceste ei nu le au, pentru-că nu le pot avé, pentru-că istoria întrégă este o pagină de suferință și suferințele atât și-au băgat ghiarele de afund în averea, în moșia și în tot ce e românesc, încât lor și din ce au avut nu le-au mai rĕmas decât oftatul după ḑile mai bune.

De aceea românii nici nu se imbulḑesc la pompă mare. Fac o rugăciune de mulțămită, o fac din inimă curată și pornesc ér la sapa cucuruḑului, și la plivitul holdei. Și sĕ află ómeni, cari fac capital, dacă românul în o parte ori în alta nu póte desvolta mai multă pompă, se află ómeni, cari denunță, că în cutare și cutare loc preotul nu a îmbrăcat porfiră, țĕranii nu au venit toți cu încălțĕminte și că țĕrancele nu au scos din degete inelele cele de aur și cerceii din urechi ca sĕ facă fundațiuni întru amintirea unui prasnic cum a fost și prasnicul trecut trecut al iubile-ului de 25 de ani dela încoronare.

Scie tótă lumea, că în restimpul acesta, că progres au făcut magiarii și cu câte necasuri s'a luptat românul. Scie tótă lumea, că magiarilor li-s'a dat și pânea și cuțitul — au avut voie a tăia de unde vréu și cât le trebue — și totuși ei vor sĕ ne facă ca și noi sĕ săltăm de bucurie alăturea cu ei, și noi sĕ desvoltăm aceea pompă, care ei o desvóltă. Dacă am fi nisce farisei, dacă ni-ar da mâna sĕ ne prefacem, am putea pentru un moment sĕ punem tóte la uitare și sĕ ne apucăm și noi de sĕrbători strĕlucite. Dar farisei nu putem fi.

Nu pentru-că sciu ei fórte bine, că ne-au amărit ḑilele, sciu că în viéța publică ne-au strâmtorat, sciu că românul e cetățén bun și blând numai până ce ḑice „ticălos Măria Ta“.

Indată ce vine românul și reclamă și el drepturi egale cu ceealalți cetățeni, îndată ce pretinde sĕ fie tractat uman, îndată ce cere ca sĕ se esecute legea de naționalități aduse chiar de parlamentul unguresc, atunci coconii cei de călări 'și s'ar din piele

Câte cuvinte de batjocură la adresa nóstră tóte le sciu inventa, câte calumnii, tóte le sunt prea puține, numai ca ei sĕ se presinte ca stêlpi ai tronului.

Nu am stat la îndoială nici odată, că ei sunt tari și mari, când sunt ei între ei. Indată ce vin în atingere cu cei din Viena, sunt blânzi ca mieii, fac concesiuni se încovóie de spinare și pe când unii fac larmă pentru drepturi închipuite, alții cu prudență și moderațiune împing carul statului din isbândă în isbândă în ce privesce consolidarea internă. Până ce unii nu vor sĕ ascepte, sunt între ei ómeni cari ḑic „mai putem ascepta“. Și așa î și întocmesc trebile, ca sĕ ese bine la socotélă și înafară sĕ-și pregătéscă terenul pentru de a se validita odată așa cum inima le doresce. Și inima fie cărui magiar bate întocmai ca și alui „Kossuth“ numai cât mai vicleni dela fire sciu, că politica cere ca acum odată sĕ nu-și arate tot ce simt, tot ce doresc și tot ce le stă la inimă. Noi, din nenorocire pentru noi nici acésta nu o putem face. Nu pentru-că décă unul din noi încércă sĕ fie mai conciliant îndată e tractat cu frumosul epitet de trădătoriu de ném și de lege, de un Ephialtes

Intre magiari sunt mulți, fórte mulți, cari și sciu juca rolul de minune în viéța publică, fără ca conaționalii lor sĕ-i tragă în tină și sĕ arunce după ei cu petrii. Nóuĕ ni-se cere se jucăm „va banque“, sĕ punem tot pe o carte, căci de nu, nu suntem buni români, nu merităm nici chiar sĕ respirăm aerul, așa și ḑic unii din confrații nostri; așa a bătut Dumneḑeu pe români, ca se nu se înțelégă unul pe altul și se nu voiéscă a înțelege situațiunea în care se găsesc unii, cărora nu le dă mâna și nu pot sĕ se jóce cu chibritele în apropierea paelor. Și partea leului în pornirile acestea, le au uneltirile acelor confrați de ai nostri cari, cu piciorul aici și cu ochiul spre Roma, caută fericirea némului nostru. Și, după macsima iesuiților „finis santificat media“ merg înainte, împing mulțimea în pornire fatală, și împinși ómenii buni și de omenie altcum în direcțiune greșită e greu ca sĕ nu ḑicem — impozibil — de ai reintórce de pe povârnișul în care au alunecat.

Și aceste lucruri se pregătesc cu sistem și cu mână lungă, — și mulți de ai nostri, ómeni de ai bisericei nóstre, ómeni cari ar fi chiemați sĕ vadă limpede — se fac că nu le vĕd, și dacă le vĕd nu au curagiul sĕ opréscă mulțimea din drumul, in care au pornit. Mergênd tot așa, scie bunul Dumneḑeu unde vom eși și óre nu se pregĕtesce o catastrofă pentru noi, și în special pentru sĕrmana nóstră biserică, care are atâția dușmani vĕḑuți și nevĕḑuți, — dușmani neimpĕcați cari cu ori ce preț a dori sĕ o submineze din temelie.

Fi-vor ómenii nostri cei mai calmi destul de tari ca se opréscă furtuna ce amenință a se descărca preste ale nóstre capete vom vedé, fapt e, că ne aflăm în ḑile grele și pline de îngrijiri serióse.

Revista politică.

Atât foile din Budapesta cât și cele din Viena se ocupă cu cestiunea întregirei cabinetului ungar. Combinațiuni sunt multe și la persónele, care le-am menționat în numĕrul trecut, s'au mai adaus și altele. Ministrul president Szapáry a petrecut în ḑilele din urmă în Viena și acésta încă se aduce în legătură cu cestiunea întregirei cabinetului.

Ḑesbaterile bugetului ministrului de honveḑi au avut un caracter de tot șovinist. Oratorii din oposițiune s'au distins prin fraseologii „patriotice“. —

Comunicările mai próspete, prin care ni se anunță, că storthingul norvegian a decis cu 63 voturi contra 49 înființarea de consulate speciale norvegiane și a învitat guvernul sĕ desființeze consulatele comune cu Suedia pune într'o lumină tristă raporturile dintre Suedia și Norvegia.

Inainte cu câte-va ḑile de acest vot, renumitul nuvelist și poet norvegian, Björnstjerne Björnson, publicase un articol asupra cestiunei de uniune suedo-norvegiană, articol după care uniunea Norvegiei cu Suedia trebue considerată numai ca o alianță de apĕrare.

„Pentru noi norvegienii, se ḑice în articol, e un lucru folositor de a fi îndependenți. Dacă putem ajunge la acest scop și în cadrul uniunei, e bine; dacă putem sĕ ajungem și fără dênsa, atunci e și mai bine!“ Că nu numai poeții sunt de acéstă părere, ci și representanții poporului norvegian, acésta o dovedesce votul storthingului.

„In ce privesce consulatele, cu atât mai mult sunt de acéstă părere, cu cât e vorba aci în primul loc de interesele navigațiunei și ale comerciului“.

După o scire ce o primesce din Stockholm „Münchner Allgemeine Zeitung“, votul storthingului norvegian e fórte viu comentat în cercurile politice ale regatului „unit“. De altmintrelea se crede, că chiar dacă hotărîrea camerei norvegiane ar fi primită de regele și ar ajunge în stadiu de

FOIȚA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

Regele alese pe cei mai celebrii doi advocați din Paris: dnii Tronchet și Target. Insuși dete comisarilor adresa vilei, în care locuia Tronchet, declarând, că nu scie unde locuesce Target. Aceste nume raportându se conventului în aceea-și ședință, ministrul de justiție Garat fù însărcinat sĕ însciințeze pe cei doi apĕrători despre alegerea lor din partea regelui pentru acest ultim serviciu de devotament și de apĕrare.

Tronchet primì, fără a șovăi, gloriósa misiune, ce cădea din inima unui proscris asupra numelui seu

Target, palavragiu dar slab de înger, se îngrozì de pericolul de a apărea și numai în legătură cu ultima gândire a unui muribund. Scrise conventului o epistolă crudă și mârșavă, în care respingea dela sine cu o frică evidentă o pată, la care, ḑicea el, principiile nu-i permiteau sĕ se astepte.

Mai mulți se oferiră regelui sĕ înlocuiască pe Target.

Regele alese pe Desèze, advocat din Bordeaux stabilit la Paris.

Dar acesti doi bărbați erau numai advocații regelui; el avea trebuință de un amic. Pentru mângăerea ultimelor sale ḑile și spre lauda inimei omenesci acel amic se găsì.

Pe atunci trăia într'un loc singuratic aprópe de Paris un bĕtrân anume de Lamoignon, un nume ilustru și cunoscut în dignitățile monarchiei de odinióră. Familia de Lamoignon era dintre acelea, cari se ridicaseră din secol în secol până la cele dintâiu funcțiuni ale regatului prin servicii îndelungate aduse națiunei, ér nu prin favorurile curții sau capriciile regilor.

Acest bĕtrân cu numele Malesherbes, în etate de șepte-ḑeci și patru de ani, fusese de dóuĕ ori ministru sub Ludovic XVI Malesherbes perduse postul, fără a perde și alipirea sa către rege. Din adêncul esilului urmase cu ochii pe rege dela staturile generale până la închiderea din templu. O corespondență secretă, din când în când, ducea lui Ludovic XVI amintirile, promisiunile și compătimirea vechiului seu serv. La scirea despre procesul regelui Malesherbes scrise conventului, rugêndu l pentru favorul de a fi apĕrătoriul regelui.

La cetirea scrisorii sale, pe cât de demnă pe atât și de atingătóre, conventul întreg simți acea lovitură electrică, care o produce numele unui om de bine în cei adunați. Insași ura recunoscù drepturile sfinte ale amiciției în cererea lui Malesherbes, acésta cerere se încuviință.

Malesherbes, întrodus încă în aceea-și ḑi în turnul templului, se apropie de domnul seu plecat și cu pași șovăitori Ludovic XVI ședea lângă o măsuță, ținênd în mână și cetind cu pietate un volum din Tacit, acésta evangelie romană a marilor reposați. La vederea vechiului seu ministru, regele puse cartea de o parte, se sculà și se aruncà cu brațele deschise și ochii scăldați în lacrămi spre bĕtrân: „Ah! i ḑise stringêndu l în brațe, unde me regăsesci!“ și unde m'a adus zelul meu pentru îmbu„nătățirea sorții acestui popor, pe care l'am iubit „amêndoi atâta! Unde m'ai căutat? Devotamentul „tĕu, îți espune viața; și pe a mea nu o va mântui!“

Malesherbes esprimă regelui, plângênd în brațele lui, fericirea ce o simția sĕ-i consacre restul din viața sa și sĕ-i arete în fiere devotamentul totdeuna suspect în palate. Incercă sĕ dea prisonierului speranță în dreptatea judecătorilor sei și în mila unui popor sătul de persecuțiuni. „Nu, nu, res„punse regele; me vor omorì, sunt sigur, au pu„terea și voința sĕ o facă. Nu impórtă; sĕ ne ocu„păm de proces, ca și cum ar trebui sĕ-l câstig; „și-l voiu câstiga în adevĕr, pentru-că memoria mea „va fi nepĕtată.“

(Va urma.)

esecutare, în raporturile regatului „unit“ n'ar mai întra nici o schimbare. —

In Grecia se astéptă încă cu mare nerăbdare neapĕrat în tabĕra tricupistă mai ales, deschiderea camerei celei nóuĕ. După cum e informată „Corespondenţa politică“, pecând guvernul actual stă încă la cârmă şi se grăbesce a lua, în ultima óră, multe mĕsuri importante, — guvernul viitor se construesce deja.

Spectacolul e interesant. Pecând dl Constantinopulos stă încă pe fotoliul presidenţiei ministeriului pe care, vai, atât de sigur e că l va părăsi la o óră bine hotărîtă, „guvernul viitor“ sĕ şi pregătesce sĕ facă mari schimbări, — de persone, firesce, — în tóte ramurile. Cei iniţiaţi spun, că listele noilor funcţionari sunt deja alcătuite.

Nerăbdarea tricupiştilor se mai manifestă încă şi în alt chip. Ei ar dori ca actualul cabinet sĕ nu se mai considere, acum după alegeri, decât ca locoţiitor al viitorului, atât de apropiat, guvern şi sĕ nu mai intreprindă nimic ce n'ar fi de mai nainte asigurat de aprobarea tricupiştilor.

Se pare însĕ că dlui Constantinopulos nu prea îi pasă de supĕrarea gazetelor tricupiste, cari până în ḑiua alegerii n'aveau decât vorbe de laudă pentru „nepărtinirea“ lui — nepărtinire, care le-a uşurat mult biruinţa; — dl Constantinopulos continuă a guverna cu tótă neatêrnarea posibilă.

Efemerul acesta de guvern a luat deja unele mĕsuri pe cari toţi nepărtinitorii au trebuit sĕ le laude; astfeliu legarea liniilor ferate peloponesiace de linia Patras-Olimpia, prin oraşul Patras, — mĕsură pe care nici un guvern Tricupis sau Delianis n'a cutezat s'o esecute, deóre-ce interese locale se ridicau în contra acestei mĕsuri de folos general.

Dar mai ales e atacat dl Constantinopulos de către tricupisti din causă, că n'a reînoit tratatul cu misiunea francesă. Patima, cu care tricupiştii, în contra opiniei publice, intervin pentru acéstă instituţiune, care numai în lefuri a costat de 9 ani peste 3 milióne, e în adevĕr ciudată, cu atât mai mult, cu cât resultatul activităţii ei au fost cu totul deplorabile.

E probabil, că tricupiştii lucréză numai din gelosie şi din necas, că guvernul Constantinopulos le légă mânile în acéstă cestiune.

Altă cértă s'a iscat acum, din pricina ocupării mai multor locuri în Areopag. Guvernul Constantinopulos vrea sĕ numéscă mai multe persóne afară din partide, ceea ce nici decum nu convine tricupiştilor, cari ar dori sĕ reserve cât se póte mai multe locuri pe séma bunilor lor amici.

Ceea ce e curios, dar şi deplorabil, în acéstă cértă este că şi tricupiştii, pentru atâta lucru deja, uită respectul datorit Corónei şi fac guvernului Constantinopulos astfel de imputări, cari se resfrâng şi asupra monarchului.

Lucrul îşi are esplicarea lui; acésta însĕ de sigur nu póte împedeca pe regele George sĕ priméscă cu bucurie ideia dlui Constantinopulos de a se da locuri în cel mai înalt tribunal al ţĕrii unor persóne, care se fie ceva mai indiferente faţă de partidele politice, decum ar fi fost tricupiştii, pe cari viitoriul guvern de sigur s'ar fi grăbit a-i numi în sluşbe.

Le vor mai rĕmânea, în tot casul, destule ca sĕ se pótă mângăia de pierderea acestor câte va. Şi dacă am vorbit despre casuri de natură mai mult interióră, este numai fiind că ni s'a părut caracteristice pentru desvoltarea politică la care a ajuns regatul, în tot casul interesant, al Greciei —

Lordul Salisbury a declarat camerei lorzilor că căpitanul Williams a sosit pe cósta sudică a lacului Victoria-Nyanza; el a adus scirea, că luptele în Uganda s'au terminat şi că se speră sĕ se ajungă la o înţelegere cu Mvanga şi partisanii sei. Misionarii englesi din Uganda şi misionarii francesi ai districtului Bakoba par a fi în siguranţă.

Lordul Salisbury a adăugat, că el ar fi condamnat cu asprime ori-ce act de ostilitate contra supuşilor unei alte puteri europene, dar este convins, că dl Lugard nu a avut nici decum intenţiunea de a intreprinde o acţiune de un caracter de propagandă, nici de a întrebuinţa forţa pentru a vătĕma o altă confesiune sau pe supuşii unei naţiuni strĕine. Guvernul va face o anchetă scrupulósă şi va cere socotélă culpabililor. Guvernul doresce ca ordinea sĕ fie restabilită; a dat ordin căpitanului Jonés a se retrage din Uganda la cóstă. Ministeriul crede, că dacă se construesce drumul de fer dela Uganda la cóstă, nu ar fi greu de a menţiné posiţiunea.

Tribuniştii la frêne.

II.

Este lungă biografia ce şi-o fac tribuniştí în organul lor Nr. 121 în articolul „Fapta lui Iuda II“ prin care au pornit o agitaţiune turbată contra nóstră, fără a combate un cuvênt măcar din critica nóstră

O biografie acésta, de carea ei înşişi ar trebuí sĕ se ruşineze.

Ei suut acei „bărbaţi eminenţi ai nostri prin inima cărora simte aḑi întréga nóstră naţiune“.

Ei sunt *„plini de abnegaţiune“*.

Ei *„îşi jertfesc averile lor în lupta pentru causa naţională*, duc viaţă plină de sudóre şi îndurări ale luptătorilor publicişti, *bărbaţi integri*, ómeni cari prin suferinţă în temniţă şi grea amendă în bani au dat atâtea ori doveḑi despre curagiul şi *abnegaţiunea*“ lor etc. etc.

Ér noi dimpreună cu Metropolitul nostru, suntem firesce contrariul dela tóte acestea „trădători mişei“ ómeni „a căror luptă se resumă în góna ce o întreprind în contra celor, despre care presupun, că pot sta în calea *chiverniselii* lor“ etc. etc., tot ce se póte închipuí mai stricat în corpul unei naţiuni.

Ei bine! s'ar mai puté pretinde dela noi, ca în faţa acestor calomnii obraznice sĕ tăcem, şi sĕ nu arătăm lumii, cine sunt acei *„bărbaţi integri“*, carii îşi iau curagiul a respândí prin presă infamii de acestea?

Cine ar puté pretinde un astfel de lucru dela noi, acela nu ţine la demnitatea sa de om.

Şi cine sunt acei domni, care dispun aḑi de colónele „Tribunei“ şi cari le încarcă cu otravă?

Sunt: la primul loc dnul *Eugen Brote* directorul şi bărbatul „prin inima căruia simte aḑi“ întréga cétă a tribunistilor, la al doilea loc: dnul *Septimiu Albini* redactorul nerespunḑĕtor al ḑiariului, şi la al treilea loc dnul *Russu Şirianul*, colaborator, fost redactor“ al „Românului“.

Cine este dnul Brote ca conducĕtor politic, cine a fost şi ce-l dóre?

Dnul Eugen Brote, este un *conducĕtor politic*, despre carele până astăḑi nime nu scie, când şi unde a făcut scólă politică? căci la academia de agricultură din Magyar-Óvár, care a absolvat-o dnia sa, nici măcar în teorie nu se învaţă politică.

Este un conducĕtor politic, carele nici măcar ca jurnalist, n'a avut curagiul sĕ-şi pună numele sub vr'un articol politic, tot ce cunósce lumea dela dênsul până astăḑi ca dela bărbat „politic“ este cuvêntarea ce a rostit-o deunăḑi în cafenéua „Elterlein“ din Viena în favorul „monarchiei unitare“ în care accentuéză, că „Impĕratul n'are scire de nedreptăţirile ce ni-le fac magiarii“.

Este acela, carele, cu tóte că conferinţa din 27—28 Octobre 1890 hotărîse, ca comitetul central atunci se înainteze memorandul la Corónă, când va afla, că timpul este „oportun“ spre acésta, şi cu tóte că comitetul hotărîse cu tóte voturile contra 6 (din 18 membri presenţi) că timpul nu este oportun pentru înaintarea memorandului la Corónă,

cu tóte că din desbaterile conferenţei, cunoscea vederile dlui Babeş în cestiunea memorandului şi în butul acelora a contribuit şi el împreună cu ceialalţi tribunisti din comitet la alegerea unanimă a lui Babeş de preşedinte al comitetului votându-i încredere şi angajându-se personal la respectarea disciplinei în comitet, şi

în fine cu tóte că „Tribuna“ a *cerut şi a primit subvenţiune dela comitet, el* a transplântat aici prin „Tribuna“ al căruia director era, campania scârbósă de astă vară, pornită prin amicii sei în România contra dlui Babeş ca pre şedinţe al comitetului naţional şi în persóna lui contra comitetului din care şi el făcea parte, şi astfel în detrimentul causei naţionale, a pĕcătuit contra disciplinei, la care se angajase personal, şi *a trădat pe stăpânul a cărui pâne mânca.*

Pentru acéstă atitudine condamnabilă a primit înfruntări în comitet, a *înghiţit* dela un mare acţionar al „Institutului tipografic“ apostrofări aspre, *fórte aspre*, cu nimic mai puţin vătĕmătóre de onóre decât acelea cu cari ne încarcă pe noi, ceea ce la timpul seu s'a şi accentuat în „Gazeta Trans“ ér la urmă, el, cel cu „principii“ şi „necinic“ a publicat în organul seu urmàtoriul conclus al comitetului central:

„Comitetul constatând, că ţinuta „Tribunei“ în timpul din urmă a vătĕmat solidaritatea şi disciplina partidului — desapróbă acéstă ţinută“.

„Acest conclus se notifică direcţiunei „Institutului tipografic“ în scopul, ca pe viitor sĕ evite conflicte de asemenea natură; la dincontra, comitetul nu va mai considera „Tribuna“ de organul partidului naţional“.

A publicat conclusul, a tras subvenţiunea şi mai departe, dar ţinuta faţă cu comitetul central tot cea de mai nainte a rĕmas până la conferenţa din Ianuariu a. c. când apoi cu manevra sciută, cu tóte aceste „vîrtuţi“ a ajuns „eroul ḑilei“.

Tot domnul E. Brote a fost şi *cassariul* comitetului, carele precum se scie, a făcut aceea ce fac tóte partidele politice, provocând pe membrii partului la contribuiri bănesci spre scopurile acestuia între cari la primul loc a figurat *subvenţionarea organelor de publicitate ale partidului* „Tribuna“ „Gaz. Trans.“ „Luminătoriul“ şi „Romänische Revue“.

Acest oficiu de „chivernisélă“ de bani publici şi l'a împlinit însĕ astfel, încât la conferinţa din Ianuariu, când i-s'au reveḑut socotelile, s'a constatat în public. că „chivernisóla“ dlui Brote a fost *necorectă*, pentru că cu călcarea conclusului comitetului, a dat *„Tribunei“ sale* întréga sumă votată pentru ea pe trecut şi pe 1891 până când „Gaz Transiv“. şi „Luminătoriul“ pe 1891 nu au căpĕtat nimic, ba mai mult *preste sumele votate a reţinut pentru „Tribuna“ tot ce a mai fost* [*în cassă*, încât dela conferinţa din 1890 până la conferinţa din 1892 în decurs de un an şi jumĕtate „Tribuna“ a consumat mai mult de dóuĕ părţi din trei a mijlócelor totale ale partidului.

In cursul pertractărei acestui obiect în comisiunea de 40, indignaţiunea publicului era atât de mare, încât dl Radulescu, după-ce a ascultat apărarea dlui Brote, în faţa tuturor s'a esprimat, că „nu pricepe cum un cassariu póte fi atât de „josnic“ ca sĕ şi interpreteze sfera sa de activitate astfeliu cum şi o interpretéză dl Brote“, ér comisiunea a luat conclusul, ca comitetul în viitoriu sĕ aibă grige ca banii sĕ se manipuleze „corect“ ér subvenţiunea „Tribunei“ sĕ se sisteze până când vor fi escontentate şi celelalte ḑiare în poporţiunea în care „Tribuna“ s'a împărtăşit deja de subvenţiuţiune.

Aceste lucruri s'au petrecut în presenţa alor 40 de inşi, deci nu pot avé pretenţia de a fi considerate de discrete, nici nu merită sigilul discreţiunei.

Acésta este „chivernisélă“ de bani publici scoşi din sudórea seracului popor român!

Sĕ stăm aici cu „chivernisóla“ pe teren politic „naţional“, viitoriul póte ne va descoperí şi mai multe, până atunci însĕ sĕ mai trecem şi la biserică.

De ale partidului naţional.

Se face tot mai multă lumină.

Acuma şi orbul póte vedé ce scop au avut infamiile publicate în „Tribuna“ la adresa nóstră şi mai cu sémă la adresa *Metropolitului nostru*, la adresa *ḑiarului carele este intemeiat de metropolitul Şaguna ca organ al bisericei române greco-orientale.*

Agitaţiunea pornită, se dă pe faţă tot mai mult că, sĕ ḑicem şi noi *„póte în mod inconsciu“* din partea unora, dar din partea celor ce o-au pus la cale în mod *tendenţios* este în contra *Capului bisericei gr. orientale române.*

Pricepem, că „deputaţiunea“ se încércă sĕ-şi procure ulterior mandatul, carele trebuia sĕ-l aibă nainte de a pleca la Viena.

Pricepem şi aceea, că după-ce au făcut un act, carele a fost iniciat şi esecutat numai de tribunişti şi din capul locului a fost combătut, ér după efeptuire *reprobat de tóte celelalte ḑiare românesci*, cei ce au pus la cale „deputaţiunea“ de odată cu cerşirea apróbărei atitudinei deputaţiunei sĕ nesuiéscă a obţiné şi reprobarea atitudinei celorlalte ḑiare românesci, dar împregiurarea, că deşi „Telegraful Român“ în fond n'a ḑis mai mult decât „Gazeta Transilvaniei“ şi decât „Luminătoriul“ *care ambele sunt organele aşa numitului „partid naţional“* în reprobare totuşi se face escepţiune cu „Telegraful“ şi numai el a comis *„o adevĕrată infamie şi trădare a intereselor nationale românesci sĕvêrşită numai cu evidentul scop de a se insinua inimicilor seculari ai naţiunei române“*, şi când acésta infamie respândită din biroul redacţional al „Tribunei“ se colportéză şi subscrie cu predilecţiune de greco-catolici, cu părere de rĕu trebue sĕ ne esprimăm temerea, că lucrul *incepe a lua caracter confesional.*

Deja în Nrul nostru din 11 Iuniu n. am accentuat „că nu pricepem, peste tot, pentru ce comitetul central consideră de necesar a accentua, că acea autoritate bisericéscă, care n'a dat concediu numiţilor domni (era vorbă de dnii Dr. Barcian, Comşa şi Cristea) ca sĕ participe la demonstraţiunea la Viena este *„greco-orientală“* !

Acuma începem a pricepe.

A dóua reprobare fabricată aici în Sibiiu în numele pacinilor economi din Ocna Sibiiului, carii se ocupă cu săpatul cucuruzului şi nu şi bat capul nici nu se pricep la frase politice, după afirmaţiunea „Tribunei“ a fost dusă la ea spre publicare de „un preot din Ocna“, ér acel preot, după informaţiunile nóstre a fost preotul gr. cat. din Ocna.

A urmat reprobare din Selagiu dela Dr. Nichita, Vancai, protopop gr. cat. etc *unde numai greco catolici sunt*, şi unde „Tel. Rom.“ nu are prenumeranţi, ci chiar şi inteliginţa numai atâta scie despre el. că este jurnal „neunit“.

Ca sĕ pótă produce tribuniștii ceva și din Sibiiu au liberat și aici o dechiarațiune spre subscriere, și au obținut subscrierile alor 5 cismari, 2 pantofari, 1 birtaș și 23 măiereni dela pórta Ocnei, cari nici nu sciu, nici nu pricep ce au subscris, -- dar agentul a fost Ioan Ganea, *epitrop greco-catolic de aici.*

Acum vine Blașul cu trei dechiarațiuni deodată.

Una dela o parte a inteligenței din Blaș, alta datată din Blaș și giur, și a treia fără dat.

Formulariul trămis la Blaș și în tóte părțile, unde sunt aderenți de ai „Tribunei“ și membri ai comitetului central este următoriul:

„Subscrișii mulțămind comitetului central național, electoral precum și deputațiunii, care amĕsurat însĕrcinării primite dela adunarea generală, a substernut memorandul la Inaltul Tron, aprobăm toți pașii deputațiunei și ne declarăm întru tóte solidari cu dênsa. De altă parte însĕ reprobăm în modul cel mai energic pe acele foi române, cari au emulat întru a micșora importanța subșternerii memorandului, *ér în special procederea „Telegrafului Român“ din Sibiiu o declarăm de o adevĕrată infamie și tradare a intereselor naționale românesci sĕvĕrșită numai cu evidentul scop de a se insinua inimicilor seculari ai națiunei române*“.

Cine nu vede în acest concept ghiarĕle paraponisitului Beldiman Nr. II?

Inteliginta din Blaș, care a subscris prima dechiarațiune, sub care se vĕd nume de un advocat, apoi canonici, profesori etc. a aflat a fi un lucru sub demnitatea sa sĕ subscrie întocmai precum i s'a trimis un pamflet al tribunistilor, ci a compus ea unul, carele cu mĕsură egală împărțesce ghiolduri tuturor diarelor antitribuniste în tecstul următor:

„Subscrișii pecând deoparte aprobăm întru tóte procederea comitetului național central electoral, precum și celoralalți membri din deputațiune, pentru-că au subșternut Memorandul la Inaltul Tron; pe de altă parte, cu durere reprobăm în modul cel mai energic conduita acelor foi române, care póte în mod inconsciu, punêndu-se în serviciul reuvoitorilor noștri, s'au silit și se silesc a micșora importanța acestui act sĕmĕnând numai discordie între frații de acela-și sênge“.

Ér cele doue s'au colportat prin espreși anume pe sate în jurul Blașului, și s'au subscris întocmai precum le au primit din Sibiiu, de preoți, învĕțători și plugari greco-catolici.

Cari sunt mai cu minte și mai competenți a timbra pe cineva de „trădător al intereselor naționale“? inteligința din Blaș între cari sunt și canonici și profesori, sau preoții, invĕțătorii și plugarii de pe sate, din cari o parte nici nu sciu de ce este vorba?

Dar mai întrebăm cari din acesti fanatici, duși cu rea credință în rătăcire, au cetit sau vĕdut cândva „Telegraful Român“.

Nici unul! pentru că „Telegraful Român“ deja dela nascerea sa a fost proscris și este și astădi perhorescat de „frații de același sânge“ greco catolici, numai pentru că este „fóie neunită“ întemeiată de Șaguna.

Lucrul începe a deveni interesant. Sĕ vedem până unde se va forța acéstă agitație menită de a nu „sămêna discordie între frații de același sânge.“

Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, către Maiestatea Sa imperială și regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Istoria ni e mărturie, că în viața milenară a statului nostru și în desvoltarea lui istorică, relațiunile de popor cuceritoriu și cucerit, ca principiu de drept public, n'au esistat nici odată, n'a esistat dar nici dominațiunea potitică națională.

Tóte frăcările, cari au eșit la ivélă în viéța socială și în relațiunile vieții legislative a statului se reduc la acțiunea pornită pe la anii 1780—1791 și la reacțiunea provocată de aceea acțiune, și se presentă ca o frasă a luptei pentru esistința și asigurea națională la popórele, ce compun acest regat.

Poporul român, atunci ca mai nainte și ca de atunci încóce, în tóte timpurile, pe basa dreptului seu istoric milenariu și în vêrtutea importanței ce i-se cuvine din punct de vedere al numĕrului fiilor sei, al posițiunei sale etnice și geografice, precum și al călităților sale, a nisuit spre validitatarea drepturilor naționale, la care nu a renunțat nici odată.

Pașii făcuți în anii 1696, 1700, 1790 și 1791, atitudinea din 1848, precum și tóte insistările lui până la inaugurarea sistemului actual, sunt tot atâtea dovedi, că a stăruit asupra acestor drepturi și că în tóte manifestările aspirațiunilor lui a dominat ca idee fundamentală și ca țintă de realisare validitarea individualității sale naționale, ca factor de stat. Dreptul istoric, întocmai ca dreptul public al Transilvaniei, legile fundamentale, „Pragmatica Sancțiune“ asiguréză autonomia Transilvaniei într'o formă inatacabilă, și poporul român, mai ales după proclamarea egalei îndreptățiri la 1848 și după desvoltarea făcută în anii 1863—1865, în dreptul public, avea în acest act prețios supreama garanție pentru viéța națională română pe viitoriu, și aspirațiunile lui naționale culminau în acéstă autonomie.

Contra vederilor politice dominante într'un șir de secoli, autonomia a fost, prin uniune, nimicită într'o formă injustă, contrară dreptului public și drepturilor elementelor libere, cari constituesc Transilvania, și fără considerare la posițiunea etnică și geografică și la desvoltarea ei specifică, cari tóte reclamă cu insistință acéstă autonomiă.

Prin acest act poporul român se simte vătĕmat în drepturile sale istorice și naționale, pentru-că:

a). Uniunea s'a enunțat fără participarea românilor într'o formă corespundĕtóre cu numĕrul lor și cu însemnătatea lor în acéstă țéră, — s'a enunțat prin o dietă, care, ca atare, își avea representanții sei pe basa legilor electorale din anii 1700—1791 și a legilor din anul 1848, adecă a legilor din timpul întunecosului feudalism, relativ la care însași Majestatea Vóstră V'ați îndurat a accentua, în discursul de tron dela 15 Iuniu 1863, următórele: „Aceea parte a constituțiunei avitice a marelui principat Transilvania, care privesce compunerea dietei, s'a schimbat în urma ștergerei stării escepționale a nobilimei, a robotelor și prestațiunilor urbariale și în urma statorirei egalității de datorii și de drepturi civile pentru tóte clasele locuitorilor țĕri, atât de esențial, încât o dietă convocată pe basa articolului XI din anul 1790—91, prin care ar fi esclusă cea mai mare parte a poporului dela esercitarea drepturilor civice politice în contra adevĕratelor interese ale țĕrii, nici nu ar putea sĕ fie privită ca o atare adevĕrată representanțiune a poporațiunei întregi din tótă țara, fără deosebire de stare, de nascere, de naționalitate, de religiune, care posedă autoritatea morală neapĕrat trebuinciósă, pentru-ca atât trebile de din lăuntru ale Transilvaniei se le resolve spre mulțămirea tuturor națiunilor conlocuitóre în ea, cât și în privința relațiunilor de drept public ale aceleia, către întréga monarchie, se aducă la îndeplinire intențiunile nóstre de părinte al țĕrii de repețite-ori respicată“. — éră „fiind-că uniunea Transilvaniei cu Ungaria, conclusă în anul 1848, nu s'a înființat nici odată cu deplina putere legală, și și de fapt îndată s'a desfăcut, am lăsat neatinsă. încă în decisiunile nóstre din 20 Octombre 1860, și am ordonat numai restaurarea representațiunei regnicolare a Transilvaniei“. (Va urma).

Varietăți.

* (Reuniunea română de cântări.) Reuniunea română de cântări din loc va pleca astă séră la Brașov pentru a da Luni în sala teatrului de véră un concert.

* (Dela curtea română.) Scirile mai próspete anunță, că regele României Carol va visita pe împĕratul german la Postdam. Foile englese aduc scirea, că cu ocasiunea căsătoriei moștenitoriului de tron român cu principesa Maria, țarul va merge la Londra și va visita tot deodată și pe regina Victoria. La căsătorie va asista și împĕratul german.

* (Memorand.) Foile din Budapesta inregistréză, că memorandul s'a trimis guvernului unguresc făr a fi fost despachetat.

* (Invitare). Comitetul arangiatoriu invită la petrecerea impreunată cu producție de diletanți ce se va arangia Duminecă în 19 Iuniu st. n. a. c. în sala din grădina hotelului „Sóre“ în Alba-Iulia. Venitul curat e destinat pentru edificarea casei parochiale or. din Alba-Iulia — oraș.

Programa:

A. „Prin mórte la victorie“

Comedie într'un act după A. Kotzebue, localisată de Irina Senea n. Bogdan.

B. „Herscu bocegiul“.

Cântecel comic de V. Alecsandri, îl va produce Iacob Strajan.

Urméză dans — Inceputul la 8 óre séra. Prețul întrării: Locul I. de porsónă 80 cr., — loc II. 60 cr., — partere 40 cr., de persónă. — Supra-solviri și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică. — Bilete de întrare se vênd până în diua petrecerei în prăvălia dlui Petru S. Cirlea, și séra la cassă.

* (Duelul Aczél-Karsai.) Precum se anunță din Budapesta procurorul de stat reg. a întrodus cercetare disciplinară atât cu privire la duelenți cât și la secundanții lor. Karsai de altfeliu zace încă tot bolnav.

*** (Societatea de asigurare ces.-reg. privilegiată „Riunione Adriatica di sicurtà in Triest“.** După raportul direcțiunei și conform închierei socotelilor acestei societății pe anul al 53 de gestiune (1891), care s'a presentat adunărei generale din 19 l. tr. în Triest, se vede, că în anul trecut a dat resultat deosebit favorabil pe tóte ramurile de asigurare ale acestei societăți. Pelângă câscigul de fl. 111.479,59, care a resultat din urcarea cursului hârtiilor de valóre, câscigul anului e de fl. 875.210.10. Din aceste s'a asemnat înainte fl. 111.479.59 reservă pentru fluctuațiunea cursului, fl. 100,000 câscigului special de reservă pentru asigurările de viéță, așa că câscigul rĕmâne fl. 363.730.51, din care se va împărți o dividendă pe acție de 60 fl., pecând fl. 30.813.36 se trensportă la socotelele nóuĕ. In secțiunea pentru asigurările pe viéță s'au plasat polițe de preste fl. 10.318.70 capital și fl. 17.452 rente și a atins starea de asigurare la 31 Decembre 1891 capitalul rotund de fl. 62 milióne și fl. 133.775 rente. Pentru asigurările casurilor de mórte și de etate s'au plătit fl. 974.866 și afară de aceea s'a reservat pentru daune dubióse fl. 324.576. Reserva premielor s'a urcat cu fl. 1,037,583 pentru contul propriu și ea a ajuns acum rotund cifra de fl. 12.8 milióne. Intrarea de premii pentru asigurările ramurilor de elemente (foc, transport, și grindină) se cifréză cu fl. 119.839, reasigurările au recerut fl. 3.097.465 și daunele pentru contul propriu fl. 3.388.784. Afară de aceea s'au plasat în reservă pentru pagube dubióse fl. 348.586. Reserva premielor pentru branșa de foc și transport e de fl. 1.666,962, portfoliul premielor asigurărilor mai multor ani fl. 21,502 49 cr. Reservele premielor și a câștigurilor, cari în anul 1891 s'au adaus cu suma rotundă de fl. 1,600,000 au acum aprópe 16 milióne și anume: fl. 11,791,890 reserva premiilor pentru asigurări de viață; fl. 1.626,878 reserva premielor pentru asigurări de foc; fl. 40.084 reserva premielor pentru asigurări de transport; fl. 500.000 reserva pentru asigurări de grindină fl. 246.384 reservă pentru fluctuațiunile cursului (bilanț A); fl. 166.454 reserva pentru fluctuațiunile cursului (bilanț B.) fl. 350,000, reserva câscigului special al secțiunei asigurărilor de viéță; fl. 158.070 fondul general al câștigurilor.

Dare de samă și mulțămită publică.

Corpul învĕțătoresc dela scóla confesională gr. or. din Tilișca în urma ținerii maialului tinerimei scolare la 17/29 Maiu, a. c. st. v. vine prin acésta a-și aduce și pre acéstă cale sincerile sale mulțămiri.

Au intrat solviri benevole 53 fl. 40 cr., s'au spesat 17 fl. 89 cr., rĕmâne venit curat 35 fl 51 cr.

In suma de sus și spre acest scop au contribuit urmatorii marinimoși domni și dómne:

D-nii: Liviu Bran de Lemeny, pret. suprem, Nicolae Henț, not. Sĕliște, fiecare câte 3 fl, v. a., Dr. Nicolae Maier, protopop, d-na Maria N. Maier, Ioan Andrásy, cancelist reg. toți din Sĕliște, câte 2 fl. v. a. Onor. familia d-lui Millea 1 fl. 50 cr. d-na Istina Op. Bârză, Sibiiu, A. Acilenescu not. Galeș, Aurel Deicei, vice-not. Acciliu, câte 2 fl., d-na Aleman, Ana Ioan Popa, d-șóra Bucișan, dnii: Ilie Cismaș, vice-notariu reg. Aldea, cand. de not. D. Banciu, farmacist Dumitru Lăpădat, învĕțătoriu, Const. Herțea compt. la bancă toți din Seliște, câte 1 fl. v. a., G. Ittu, teolog. abs. Vale, Valeriu Popp, not. cerc. Săcel, domnișóra Istina Bârză, Sibiiu, Simion Bratu, Dumitru Bratu, George Bratu, Vasile Iuga, Toma Michaiu, Neaga V. Iosof, Pantilimon Banciu, Ioan Iosof, preot. Pltru Iuga, preot, Ioachim Muntean, preot Gurariu, și Nicolae Prică, cantor, câte 1 fl. v. a.; Aron Gogonea, învĕțătoriu, Sĕliște 80 cr. D. Moisin, învĕțătoriu, Sĕliște, Ioan Covaciu, Galeș, câte 70 cr. Ana Ilie Banciu, și N. Chirca, Seliste, câte 60 cr., Ioan Răchițan, învĕț. Galeș, Nicolae Iosif, înv. Acciliu, câte 50 cr, Stefan Prică, Avram Prică, Ana Ioan Prică, Ioan Marcu, jun. Ioan Marcu, sen. Dumitru Șandru, Ilie Șandru, Galeș, câte 40 cr. Nicolae Stogian, Dumitru Banciu, Toma Stancă, Petru Rodeanu, Maria Ioan Mănase, Ana Const. Oprean, și Dumitru Stancă, câte 30 cr. Nicolae Millea, Nicolae Hâmsa, Avram Bunea Ioan Hașu, Petru Trichenea, Ioan Greavu, Nicodin Prică, Ioan Nan, Dionisie Iuga, Daniil Ciorogariu, Ioan Receu și Dumitru Miclĕuș câte 20 cr. Dionisie Miclĕuș, și Dionisie câte 10 cr.

Din suma de mai sus a venitului curat de 35 fl. 51 cr. sau depus la cassa de păstrare în Seliște 30 fl, ér 5 fl, 51 cr. au rĕmas pentru biblioteca scólei gr. or. din Tilișca,

Priméscă deci marinimoșii contribuenți sincerile și căldurósele nóstre mulțămiri pentru frumosul sprigin, atât material cât și moral ce ni l'au oferit și cu acéstă ocasiune ca și în trecut.

Tilișca, în 28 Maiu 1892 st. v.

Pentru corpul învĕțĕtoresc:
Dimitrie Iosof,
învĕț. cassar.

Mulțămită publică.

P. T. domni, cari din incidentul încetărei din viéță a mult regretatei și neuitatei sociă, mama și sócra **Elena Salvina Adamoviciu** fie prin graiul viu, fie pe calea epistolară sau prin participarea la actul înmormêntărei au binevoit a-și manifesta sentimentele de condolență față de noi se binevoiască a primi pe calea acésta cea mai profundă și sinceră mulțămită a nóstră.

Abrud, în 1 Iuniu, 1892.

Jalnica familie.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Iuniu 1892

	Viena	*B.-Pesta*
Renta de aur ng. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	109.25	109.15
Galbin	5.66	5.64
Napoleon	9.49	9.48
100 marce nemțesci	58.55	58.50

Nr. 243. [84] 2—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III-a Vorța, cu filia Valea lungă, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidați, pe basa resoluțiunii consistoriale ddto 3 Martiu a. c. Nr. 1501 B., prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela 1 publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 1/13 Septembre 1891 și tóte la olaltă dau venitul anual de 442 fl. 65 cr. v. a.

Concurenții și pot lua informațiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial și cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aṣterne petițiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 1—12

Consultațiuni și prin corespondență.

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor și de mulți ani întroduselor **calități de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** și A. m. provócă prin acésta pe clienții lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aței, care se împachetézä în același mod ca și a lor și sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plăti o **remunerațiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii și imitătorii pachetărei și a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi trași la rĕspundere înaintea legei și pedepsiți.
Astfeliu de împărtășiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera

Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16

sau la

Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte și tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 3—13

Nr. 139. (83) 1—3

CONCURS.

Pe temeiul încuviințărei Prea Ven. consistoriu archidiecesan ddto 3 Martiu 1892 Nr. 1289 B. pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Buningenea, de cl. III-a, protopresb. Abrudului, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolare computate preste tot în sumă de 415 fl. și cuartir liber în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și astérnă cererile lor instruite cu tóte documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al tractului Abrud.

Abrud, 19 Maiu, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiter.

Încunosciințare.

Sĕ aduce la cunoscința tuturor doritorilor de a fi acționari la banca înființândă în **Vistea inferióră** (comitatul Făgărașului) ca sĕ se înscrie până cel mult în **14/26 Iuniu a. c.** cu una sau mai multe acțiuni de câte **50 fl. v. a.**, pentru că după terminul acesta nu se vor mai primí înscrieri.

Tot deodată se convócă toți domnii acționari insinuați deja și cari se vor mai insinua până la terminul de sus la adunarea generală pe ḑiua de **„SS. Apostoli Petru și Pavel“ în 29 Iuniu (11 Iuliu) a. c. la 2 óre p. m.**, în comuna **Viștea inferióră** cu

Programa.

1. Constituirea.
2. Constatarea acționarilor și statorirea listei.
3. Compunerea statutelor.
4. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghere și
5. Eventuale propuneri.

Toți domnii acționari se presentéză în persónă sau prin plenipotențiat și au a depune 10 % și 1 fl. tacsa de înscriere de acțiune.

Viștea inferióră, în 10 Iuniu, 1892. (87) 1—1

Nicolae Borza,
paroch și proprietariu

Nicolae Șandru,
primariu și proprietariu.

George Borzia,
not. cerc. și proprietariu.

Ces. reg. privil. Riunione Adriatica di Sicurtá in Triest.

(PROSPECT DE AVERE.)

Secțiunea asigurărilor pe viéță.

Contul bilanțului (A.)

la 31 Decembre 1891.

Active.	Val. austr.		Passive.	Val. austr.	
	floreni	cr.		floreni	cr.
Realități în Triest, Viena, Brünn, Budapesta, Milan și Veneția conform specificărei C.	2.933,700	—	Reserva câștigului special	350,000	—
Efecte conform specif. A.	8,599,663	—	Reserva pentru fluctuațiunea cursului . . .	246,384	90
Imprumute hipotecare .	41,888	90	Reservele premiilor . .	11.791,890	52
Rente și capitale agonisite	24,189	15	Reserve pentru daune .	234,576	58
Anticipațiuni pe polițe .	1,075,497	60	Ingreunarea casei Viena Weihburggasse Nr. 939 (fideicomis hipotecă neanunțaveră)	94,500	—
Diferite agenturi . . .	297,878	90	Suma dividendelor de împărțit după partea câștigului asigurărilor . .	8,022	04
Diferite societăți . . .	172,457	74	Diferite societăți . . .	343,636	55
Diferiți debitori	28,166	27	Administrațiunea totală a societății (saldo contului curent)	38,387	74
Cheltuelile de provisiune și organisare			Diferiți creditori . . .	66,043	23
	13,173 441	56		15,175,441	56

Contul bilanțului (B.)

(Cu escluderea secțiunei pentru asigurarea vieții.)

la 31 Decembre 1891.

Active.	Val. austr.		Passive.	Val. austr	
	floreni	cr.		floreni	cr.
Plătiri de acții asigurate	2,400,000	—	Capital pe acții . . .	4,000,000	—
Portfoiul de schimb și asignațiui de bancă .	482,561	26	Reserva fondului de câștig	1,158,070	60
Efecte conform specif. B.	2.770,000	—	Reserve pentru fluctuațiunea cursului	166,454	75
Realități în Triest . .	380,000	—	Reserva premiilor pentru asigurarea de foc . .	1.626,878	84
Starea casselor la direcțiune și la agenturile generale	159,564	83	Reserva premiilor pentru asigurarea de transport	40,004	14
Imprumuturi hipotecare .	1,000	—	Reserva pentru asigurările de grindină	500,000	—
Imprumuturi pe hârtii de valóre	17,515	39	Reserva pagubelor de foc	901,336	—
Bonuri la institute de credit, la casse de economii și banchieri . . .	1.601,544	74	Reserva pagubelor de transport	47,250	13
Mobiliar și firme de asigurat la direcțiune și agenturi	34,115	83	Cassa de provisiune pentru amploiații societății .	418,078	60
Secțiunea asigurărilor pe viéță (contul curent) .	38,387	74	Diferite societăți de asigurare	578,617	34
Diverse debitori . . .	55,468	08	Dividende neridicate . .	2,051	—
Agenturi generale (sald. contului curent) . . .	1,011,860	14	Dividende pe 1891 . .	240,000	—
Agenturi principale . .	68,314	47	Salariele directorilor și revisorilor	47,220	19
Agenturi cercuale . . .	6,545	26	Diferiți creditori . . .	156,329	43
Diferite soc. de asigurare	286,306	67	Transport pro 1892 . .	30,813	36
Cheltuelile de provisiune și organisare					
	9,313,184	41		9,313,184	41
Suma totală a premiilor, cari se vor încassa în anii următori	21,502,749	46			

Triest, în Maiu 1892.

DIRECȚIUNEA:

Dr. A. Alber de Glanstätten — Marco de Morpurgo — H. Neumann — Paul de Ralli — E. de Reinelt — H. Salem.

Revisori: **Georg Afenduli — Emil Alberti de Poja.**

Secretariul general: **Adolf Frigyessy.**

Representanța generală pentru Ungaria: Budapesta IV Waitznergasse 9 (Palatul propriu).

Baron **Friedrich Podmanczky**, diriginte.

Lichtenberger, secretar general.

Prospecte și informațiuni mai de aprópe despre asigurările de foc, viață, grindină, și transport dă subscrisa representanță, la care astfel de asigurări se pot face în condițiunile cele mai ieftine și solide.

Agentura în Sibiiu la domnul Carl Moess. (88) 1—1

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60. Sibiiu, Marți 9/21 Iuniu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Iuniu, 1892.

(br.) De când s'a descoperit America, dar mai vêrtos decând englesii au inundat în noul continent, ea a atras mereu curiositatea bětrânei Europe prin spiritul de invențiune și întreprindere al locuitorilor și mai cu sémă prin practicabilitatea americanilor, care a devenit proverbială.

America face pași uriași în progres pe tóte terenele, în cât cu drept cuvênt americanii sunt de invidiat, și cu progresele, ce le face, se întăresce tot mai tare lăuntric și impune în afară.

Curiositatea lumei este îndreptată acuma asupra unei invențiuni, care, dacă va dovedi practicabilitatea suficientă, va fi menită sě reformeze radical întreg sistemul culturei agricole, dacă și noi mai putem vorbi de sistem agricol în împregiurările și raporturile, sub cari trăim.

E vorbă, că americanul Daniel Ruggles a căpětat patentă pentru invențiunea sa de a produce plóie artificială. Esperimentele se continuă prin generalul Dyrenforth și esperimentarea a dat astfeliu de resultate, încât în Newyork s'a constituit chiar o societate, carea pentru o sumă anumită se légă a produce plóie artificală pe un teren anumit.

Invențiunea 'și are originea în fenomenele, ce s'au provocat pe timpul rěsbóielor mari, mai cu sémă dela întroducerea pravului de pușcă.

S'a observat adecă, că rěsbóiele mari totdeuna au fost însoțite de ploi torențiale și causa acestora s'a atribuit condensărei aierului și aborilor în urma tunetelor de pusci și tunuri.

Ądi esperimentările se fac cu dinamită, care ridicată în vězduch prin mijlocirea unui balon, esplodéză și în urma esplodărei se ivesc mai târdiu nori, cari se descarcă pe pământ.

Sunt costesitóre aceste încercări, dar americanii merg înainte și ómenii sunt nedumeriți numai asupra unei împregiurări: dacă óre și fără esplosiunile din aier nu s'ar fi ivit nori, cari sě adape pămêntul?!

Acésta este încă cestiune de deslegat și până la deslegarea ei se fac mereu esperimente. Congresul Statelor Unite a hotărît sě inducă în bugetul ministeriului de agricultură un credit special pentru continuarea esperimentelor; o va fi hotărît acésta și alte state — se póte — sigur scim însě, că și în bugetul ministrului nostru de agricultură se află o posiție tot pentru acest scop.

Se putea óre ca tocmai Ungaria sě stea mai pre jos decât Statele Unite? Câte-va ḑeci, de mii cheltuite pe an, abia se observă dintre celelalte milióne, cari se cheltuesc.

Așa ș'au motivat părinții patriei primirea acelei posițiuni din buget; și noi nu am avé nemic de desaprobat pentru acest pas, mai vêrtos că patria nóstră este o țéră per eminentiam agricolă.

Faptul la părere este dar motivat, nu însě și în realitate se póte motiva el.

Se pare că noi umblăm tot după lucruri mari, avem ochii ațintiți tot spre ce fac alții, făra ca lucrurile dela noi sě le vedem și sě le înțelegem.

Am accentuat, că patria nóstră e o țéră agricolă, dar mai puțin pond s'a pus pe cultura agricolă și de când esistă statul nici odată nu s'a prea încordat, ca sě se reformeze lucrurile, înmulțind bogăția pămêntului, care scade și ea treptat cu esploatarea, ce se face din sinul lui.

Sě vorbim numai de un cas concret„ care rerevarsă o umbră atât de posomorîtă a indiferentismului, cu care se trece la ordinea ḑilei preste cestiuni de esistență cardinală.

Filocsera a nimicit viile cele mai renumite din Ungaria și dacă va întreprinde cineva o călětorie prin țéra vinului din Ardél, va observa tristele vițe uscate, fără rod, bune de aruncat în foc; ér locuitorii, cari le cultivau, neavênd mijlóce suficiente de traiu, își părăsesc patria.

Comisiunile instituite, ori alese pentru stirpirea filocserei n'au ajuns la nici un resultat practic, căci dacă ar trebui sě vorbim de resultate practice, am fi necesitați sě înregistrăm la locul prim bancheturile, ce s'au dat și petrecerile escursiunilor la vii.

Astfel de casuri putem aduce și pe alte ramuri ale economiei astfel, că de un sistem economic nici nu putem vorbí.

Sě asteptăm până va veni plóie artificială?!

Ar trebui sě fim prea creduli și datorința statului ar fi sě îndrepte ce e de îndreptat acasă, până ce bunul Dumneḑeu ne adapă pămêntul cu apă după rênduéla firei și sě nu umblăm după utopii.

Sistemul rěu al agriculturei și economiei preste tot e causa principală a emigrărei locuitorilor și noue ne vine fórte cu greu, când auḑim, că la 5000 de români se află emigrați numai în Chigago, ómeni părăsiți de sórte și neajutorați de aceia, cari ar trebuí sě le vină în ajutoriu.

Românul numai cu greu se hotăresce a-și părăsi locul nascerei și patria, el e legat de glie și dacă totutuși ici-colo se hotăresce sě emigreze, este dovadă, că raporturile, sub care trăesce, sunt cu totul abnormale, — locuitorii sunt siliți sě emigreze, ér acésta nu póte fi în interesul patriei.

Acesta e și cuvêntul, pentru care trebue sě ḑicem: *Caveant consules.*!

Revista politică.

In dieta ungară s'a terminat desbaterea bugetară cu bugetul de finanțe. Desbaterea s'a început la 30 Martiu.

Se crede, că până în 1 Iuliu va trece proiectul de lege și prin casa magnaților.

După încheerea desbaterei bugetare s'a presentat proiectul de lege despre încheerea convențiunei comerciale provisorice cu Sêrbia. Proiectul după o vorbire marcantă a deputatului Eug. Gaál și după un rěspuns al ministrului de finanță Weckerle a fost primit. —

Cultul pentru bětrânul Kossuth devine tot mai interesant în Ungaria. Prin cercurile politice se svonesce, că partidul independent a hotărît în una din ședințele sale din urmă sě vină cu propunere în dietă, ca parlamentul unguresc sě trimită lui Lud. Kossuth o adresă de gratulațiune din incidentul aniversărei de 90 ani. —

Veștile despre visita prințului Ferdind al Bulgariei la Londra și despre chipul deosobit de cordial, în care a fost primit acolo atât în cercurile curții cât și ale cetății, au dat ḑilele acestea mult de vorbit presei europene. Informațiunea cea mai curiósă și mai importantă, dacă va fi întemeiată în adevěr pe ceva, o are, până acuma în privința acestei visite „Köln. Zeit".

Gazeta din Colonia află dintr'un isvor, pe care îl plaséza în cercurile ce stau aprópe de ministrul plenipotențiar al Rusiei la Belgrad, dl Persiani, că visita prințului Bulgariei la Londra a avut mai cu sémă scopul de a mulțămi prințului și principesei de Wales pentru încercarea de mijlocire, pe care au făcut-o ḑilele trecute la Copenhaga pelângă țarul în favor prințului. Acésta mijlocire, ar fi avut deocamdată efectul, că țarul a oprit a se mai da spriginuri oficiale emigranților bulgari.

Despre impresia, pe care a făcut-o în Bulgaria primirea estra-ordìnar de simpatică, de care a fost împărtășit prințul Ferdinand la Londra, ne-au vorbit în deajuns o telegramă, care a dat ansă deunăḑi la douě entusiaste articole din Svoboda și Bulgaria.

FOIȚA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

Tronchet și Deséze, întroduși în fie-care ḑi în templu cu Malesherbes, pregătiră motivele de apărare. Regele, percurgênd cu ei tecstul acuselor și diferitele împregiurări din timpul regimului seu, cari dovedesc în gândul seu neadevěrul acusei, petrecea óre îndelungate desvělind apărătorilor viéța sa publică.

Decând fusese separat, regele refusase a se cobori ca sě respire aerul din grădină. „Nu me pot decide sě es singur, ḑicea el: „preumblarea nu mi-ar fi plăcută decât dacă m'ași puté bucura de ea cu femeea și copii mei". In 19 Decembre, ḑise la óra dejunului, către Cléry, naintea celor patru gardiști municipali: „Inainte cu patruspreḑece ani erai mai tiněr decât aḑi". Un trist zimbet descoperì lui Cléry sensul acestor cuvinte. Servitoriul emonționat se silia sě cruțe sensibilitatea unui părinte. „Ca astăḑi, continuă regele, se născu fiica mea. Aḑi, ḑiua nascerei ei, sě nu o pot vedé"! Lacrimile îi curgeau pe pâne. Gardiștii municipali tăcuți și emonționați, păriau a respecta acest suvenir din ḑilelele fericite, care pătrundea în prinsóre ca sě o facă și mai întunecósă.

In ḑiua următóre Ludovic se închise siugur în cabinet și scrise mult timp. Era testamentul, cel mai dc pe urmă remas bun speranței. Din aceea ḑi numai spera decât la nemurire. Testă în linisce tot ce avea în inima sa de lăsat: iubirea lui pentru familie, recunoscință către servitori, ertare inimicilor lui. După acest act păria mai liniscit. Subscrise ca crestin ultima pagină a vieții sale.

„Eu", ḑicea din cuvênt în cuvênt în acéstă mărturisire postumă, când omul pare a vorbi dintr'o altă viețǎ, „eu, anume Lndovic XVI, regele Franciei, închis de patru luni cu familia mea în turnul templului, în Paris, decătră aceia, cari erau supușii mei, împedecat dela orice comunicație de unspreḑece ḑile chiar cu familia mea, și ce e mai mult încurcat într'un proces, al cărui sfârșit nu-l pot prevedé din causa pasiunei omenesci; fără a avea alt martor al gândurilor mele, căruia sě me pot adresa afară de Dumneḑeu, declar aci, în fața lui, ultima mea voință și cele depre urmă simțěminte: Sufletul îl încred lui Dumneḑeu, creatorul meu; îl rog, sě-l priméscă în îndurarea lui, mor, creḑênd în biserică și supunêndu-mi spiritul hotăririlor ei. Rog pe Dumneḑeu sě-mi erte pěcatele; m'am silit se le recunosc cu munițiositate, sě le blastăm și sě me umilesc naintea lui . . . . . Rog pe toți, pe cari i-ași fi putut ofensa fără voie (căci nu-mi aduc aminte sě fiu făcut nimenui cu intențiune vr'un reu) sě me erte peutru greșala ce cred că le-aș fi făcut . . . Rog pe toți cari simt iubire crescinéscă sě impreune rugăciunile lor cu ale mele . . . . Iert din tótă inima mea pe aceia cari s'au făcut dușmanii mei, fără sě le fiu dat vr'o causă și rog pe Dumneḑeu sě i erte, precum și pe aceia, cari din o râvnă falsă, sau dintr'un zel reu priceput mi au făcut mult rěu . . . . Recomând lui Dumneḑeu pe femeia și copii mei, pe sora, mătușile, frații, pe cei cari-mi sunt alipiți prin legěturi de sânge, sau în ori-ce alt mod ar putea fi. Mai cu sémă rog pe Dumneḑeu, se reverse mila lui preste soția mea, copii și sora, cari sufer demult cu mine; sě-i apere după îndurarea lui, dacă me vor perde pe mine, până vor fi în acéstă lume trecětóre . . . . .

„Las pe copii în grija soției mele, de a cărei dragoste către ei nu m'am îndoit nici odată. Ii recomând mai ales sě nu le spună despre măririle acestei lumi, dacă sunt condamnați sě le simță, ci ca despre nisce bunuri periculóse și trecětóre și se îndrepte privirile lor către mărirea singur adevěrată, și durabilă a eternității . . . Rog pe sora mea sě îngrijéscă și de aci încolo de copii și sě le țină locul de mamă, dacă ar avea nefericirea sě péědă pe mama lor adevěrată . . . Rog pe soția mea, se erte tóte suferințele ce le îndură pentru mine, și supěrările ce póte i-aș fi făcut în timpul cât am fost uniți; precum póte fi și ea sigură, că nu duc cu mine nimic contra ei, dacă crede, că și-ar putea imputa ceva",

(Va urma.)

Presa ruséscă însĕ se arată fórte iritată de acest eveniment. O telegramă din Petersburg a ḑiariului „Neue Freie Presse“ constată acétă iritare deşi gazetele sunt, în unanimitate, de părere că „provocarea englezéscă nu ajută prinţului sĕ facă nici măcar un pas mai mult spre scopul, pe care-l urmăresce.

„Novosti“, cu acéstă ocasiune, adaugă că după sciri sigure ce are din Berlin, întrevederea dela Kiel va avea urmări cu mult mai importante decât s'a creḑut: pacea europeană e acum asigurată pentru mulţi ani. Deci nu va reuşi Englitera sĕ provóce un rĕsboiu între Rusia şi alianţa întreită din pricina Bulgariei“.

„Novoie Vremia“ ḑice:

Rusia nu póte decât sĕ mulţăméscă Engliterei pentru ofensatoarea demonstraţie, de óre-ce ea reaminteşte încă o dată, că tot mai duréză neturburată intriga pentru strâmtorarea Rusiei din peninsula balcanică şi pentru îndreptarea căilor Austro-Ungariei şi aliaţilor ei spre Bulgaria, marea Egeică şi chiar spre Constantinopol. Rusia nici după intrevederea dela Kiel n'are nici un motiv de a judeca situaţia în chip optimist. Liniştea actuală nu este decât o scurtă pauză. Rusia trebue sĕ se foloséscă de momentele preţióse, pentru ca sĕ'-şi desvólte mereu puterile morale şi materiale pentru luptă împotriva coaliţiei cu multe capete din Orient.

La astfel de disonanţe enervate ajung unele gazete, iritate din cauza primirei ce s'au făcut la Londra principelui, nerecunoscut, al Bulgariei. Este evident, că ele sau nu sciu încă, s'au nu vreau sĕ crédă sgomotul, despre mijlocirea principelui şi princesei de Wales, la Copenhaga, pe lângă ţarul, în favorul principelui Ferdinand. Pentru a se putea judeca cu mai multă claritate situaţia, trebue sĕ se aştepte până când se va limpezi şi turburarea momentană a presei rusesci. Numai atunci se va puté sci lămurit ce însemnéză şi ce urmări grave póte avé evenimentul, în tot casul important, al primirei ce s'a făcut principelui Ferdinand al Bulgariei la Londra.

Tribuniştii la frêne.

III.

Ca toţi soţii sei din statul major al tribuniştilor — vechii „piţigoi“ şi aprigii propagatori ai politicei de activitate până când le-a venit la socotélă şi d-nul E. Brote a fost *funcţionar al bisericei nóstre*, pe carea cu atâta vehemenţă o persecută în „Tribuna“.

Şi anume dela sinodul archidiecesan din 1879, care l'a ales asesor consistorial până la sinodul din 1888, carele prin nerealegere *l'a destituit* din posturile, ce le ocupa la consistor, a fost asesor şi referent în senatul epitropesc şi controlor al cassei archidiecesane, carele sub diferiţi titli a avut o dotaţiune totală de *1400 fl. la an*, cum au avut şi ceialalţi asesori-referenţi.

Chiemarea lui ca controlor a fost a manipula dimpreună cu cassariul tótă averea archidiecesei.

Cassar era venerabilul bĕtrân Constanandin Stezar, carele mai provedea şi inspecţiunea asupra realităţilor archidiecesei, care singură dă lucru de ajuns unui om de etatea lui. El deci nici nu putea, dar farmecat de dibăcia şi superioritatea intelectuală a colegului seu, nici nu făcea altă decât pe cassariul şi pe inspectorul realităţilor, ér capul cugetător, conducĕtoriul şi cu un cuvênt „factorul“ „eforiei“ archidiecesane, cum cualifică d-sa oficiul de cassă în broşura sa „Pro Veritate“ — era d-nul Brote, ba în curs de nóuĕ ani de serviciu, în puterea „hărniciei“ sale, care nime nu i-o trage la îndoială, ca referent ajunsese „factotum“ şi în consistoriu.

La finea lungului seu rĕspuns relativ la sentinţa consistorială Nr. 4270/1888 étă cum se esprimă dl Brote despre dl cassar:

> „Dl căpitan Stezar a încărcat mulţi ani pe umerii sei şi în cei 18 ani, decând a strins, a păstrat şi a păzit averea diecesei, prea multă bunăvoinţă, prea multă sîrguinţă a pus în activitatea sa oficială neobosită, decât ca sĕ nu-l măchnéscă, până în adêncul sufletului, o tractare ca aceea, de care a binevoit consistoriul a ne face părtaşi. Rog pe venerabilul consistor a cruţa pe viitor pe acest venerabil bĕtrân, a nu-i mai amări restul ḑilelor, ce le mai are, *şi a me considera pe mine singur de* acela, *care pórtă tótă rĕspunderea, pe care* o primesc cu plăcere“. (Veḑi broşura „Pro veritate“ pag. 62.)

Asta cu alte cuvinte va se ḑică:

„Domnul căpitan Stezar este cu mult mai bĕtrân, decât sĕ se pótă adêncí în operaţiuni financiare ca cea din cestiune. *Totul este lucrul meu*, deci şi rĕspunderea este numai a mea“.

Acesta este adevĕrul Şi chiar pentru aceea, nime n'a făcut şi nu face rĕspunḑĕtor de dl Stezar pentru cele ce s'au petrecut la consistoriu pe basa propunerilor şi informaţiunilor venite dela „oficiul de cassă“ al consistoriului, nici pentru modul cum s'au „chivernisit“ averea bisericei, de cand dl E. Brote a întrat în serviciul bisericei, ci numai pe dl Brote, şi dacă totuşi lângă numele lui obvine şi al dlui Stezar în respectivele dispositiuni ale autorităţilor superióre bisericesci, acésta are sĕ fie aşa numai pentru-că după respectivul regulament, controlorul şi cassariul sunt în solidum rĕspunḑĕtori consistoriului pentru manipularea averei bisericesci, ér sinodului, resp. bisericei sunt rĕspunḑĕtori preşedintele cu toţi asesorii consistoriali (§. 134 St. org.) între carii sunt şi cassariul şi controlorul (§. 132, p. 5 St. org.).

Aceea dispoziţiune a statutului organic, ca senatul epitropesc „din sinul seu“ sĕ şi alégă cassariu şi controlor, carii apoi pe respunderea senatului sĕ manipuleze averea eparchiei, după părerea nóstră, nu este destul de rumegată, şi cu ómeni ca dl Brote, carii în persóna lor nu vor sĕ subordineze pe cassariul resp. pe controlorul asesorului consist. produce referinţe intórse în consistoriu şi în loc ca stăpânul sĕ poruncéscă subalternului seu, ajunge sluga poruncitoriu stăpânului, pentru-că în cestiuni de avere, până când manipulanţii ei posed încrederea consistoriului, votul lor trebue sĕ fie considerat, ér din 4 votanţi ei ca asesori consistoriali sunt doi, al treilea este un alt asesor consistorial, carele păstréză o chieă dela „cassa de fer“, carele în urma desului contact cu manipulanţii, natural îi spriginesce şi numai un votant este deplin independent.

Numai astfeliu se póte incumeta un controlor sĕ facă lucruri, de cari a făcut dl Brote în sinul consistoriului, şi în urmă când este vorbă de respundere, se aibă curagiul a înfrunta pe consistoriu şi a ḑice, că dispoziţiunile lui sunt „forme góle“, căci el şi cassariul nu sunt „funcţionari subalterni“ ci în realitate „ei sunt aceia cărora li s'a încredinţat *întréga avere şi sórtea ei*“ căci „colegii lor *nu sunt ómeni de specialitate*“. „Noi am fost aceia, cari am *iniciat* afacerea, noi am fost care am spriginit-o, noi am fost cari am *hotărît o*, noi *aveam sĕ fim deci şi aceia cari sĕ o esecutăm*“. Astfeliu vorbesce dl E. Brote ca controlor în respunsul seu către consistoriu dat tot prin el publicităţii prin tipariu („Pro Veritate“) în causa, de care ne vom ocupa mai la vale.

Nu vom vorbí mai pre larg de mult ventilata prin sinóde şi prin opinia publică „casa lui Bechniţ“, de carea archidiecesa n'a avut nici o trebuinţă, şi totuşi „piţigoii“ de atunci, „tribuniştii“ de astăḑi din senatul epitropesc *cu dl Brote în frunte*, în hatârul amicului şi colegului lor Bechniţ, sub presidiul vicariului de atunci *fără scirea Metropolitului* o a cumpĕrat cu preţ de afecţiune *în detrimentul fondurilor archidiecesane*, şi, ca conclusul sĕ nu dee cumva de vr'o pedecă, dacă va veni la cunoscinţa archiepiscopului, în contra tuturor regulelor de „chivernisire“ a averei bisericesci, îndată după luarea conclusului, *nainte de a fi luat măcar la protocol*, şi fără al fi dus la cunoscinţa archiepiscopului, unicului rĕspunḑĕtoriu după canóne pentru averea eparchiei sale — *stante sessione a şi plătit-o d lui Bechniţ*, carele cu cuitanţa gata ascepta în antişambră, până când amicii lui au luat hotărârea la masa verde.

Nu vom vorbi mai pe larg, nici despre pricopséla, ce ni-o a făcut dl Brote cu propunerea spre cumpĕrare a unei case in Előpatak dela dl Dr. Szabó, de care fondurile nóstre nici o trebuinţă nu au, şi nici când nu se va renta.

Vom presenta însĕ cetitorilor nostri causa celebră a dlui Brote în serviciul bisericei: *Conversiunea efectelor de preste jumĕtate de milion, în carea biserica şi-a dat deja verdicutul seu asupra dlui Brote*, mai restând numai sentinţa justiţiei civile relativ la desdaunarea materială.

Acestea le-am premis pentruca publicul neorientat sĕ pricépă actele oficiale, ce se vor publica în Nrul procsim, şi se scie culege „veritatea“ şi din broşura dnului Brote întitulată „*Pro Veritate*“.

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, către Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

b) vătĕmat se simte, de altă parte, poporul român, prin acéstă uniune, pentru-că prin acel act s'a lucrat la efectuirea unei fusiuni fără considerarea legilor, ce garantéză autonomia acestei ţeri.

Uniunea şi inaugurarea ei prin art de lege 43—1868, sunt desconsiderarea făţişe a tuturor drepturilor poporului român, ca element, care compune în absolută majoritate vechia Transilvaniă, precum şi a tuturor legilor fundamentale, cari asiguréză autonomia acestui principat, sunt înlăturarea totală a elementului român şi o nedreptate atât din puntul de vedere legislativ şi juridic, cât şi din cel politic.

Ajungênd prin sistemul dualist şi prin uniune puterea statului în mânile elementului maghiar, acesta nesocotind interesele comune, generale şi mari ale statului, a urmărit numai asigurarea egemoniei sale şi unificarea naţională magiară, şi tóte legile create de atunci şi până astăḑi, precum şi esecutarea lor adeveresc mersul regretabil spre acest povîrniş.

Drept ilustrare a acestui trist adevĕr, ne luăm voie a apreţia în liniamente generale, câteva din aceste legi, precum sunt: legea electorală, — legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor — legile scolare, — legea de presă şi legile agrare.

A.) Legea electorală creată pentru Transilvania este aceeaşi, care a fost luat drept basă pentru realisarea intenţiunilor naţionale magiare manifestată la 1848.

Pornind din dispoziţiunile sociale şi politice, cari erau în vigóre pe timpul feudalismului, creatorii acestei legi au fost conduşi tot de motivele, cari au dat nascere legii din anul 1790—1791. Deosebirea, în acéstă privinţă, e numai că între motivele conducĕtóre, pentru crearea actualei legi, concurge şi intenţiunea de a susţiné prin artificiu egemonia magiară asupra celorlalte popóre şi după desfiinţarea feudalismului, cea ce ese la ivélă şi din faptul, că acéstă lege se deosebesce în dispoziţiunile ei privitóre la ţinuturile locuite de români, de cele privitóre la ţinuturile locuite de sĕcui, şi că legea are dispoziţiuni, cari la prima vedere par a stabili principiul constituţional al egalei îndreptăţiri între fostii iobagi şi domnii de pămênt, acordând pe lângă un anumit cens, dreptul de alegĕtor şi poporului mai înainte iobăgit. — In adevĕr însĕ, acéstă dispoziţiune, e un invederat neadevĕr, care servesce singur numai spre mascarea nedreptăţii, ce i se face poporului desrobit, deóre ce acel cens, statorit pentru Transilvania, unde pămêntul e neroditor şi de clasa V—VIII, după un venit curat de 84 fl. v. a. al moşiei, e numai în fórte puţine casuri realisabil pentru fostii iobagi. Pe când în Ungaria, unde pămêntul e roditor, censul e dat după $^{1}/_{4}$ de sesiune, în Transilvania el este de aprópe nóuĕ ori mai mare de urcat încât ese clar la ivélă tendenţa legii de a face, ca poporul Transilvaniei sĕ fie depărtat dela urnele electorale pentru legislativă şi legea totuşi se pară corespunḑĕtóre egalisării popórĕlor prin stergerea robotei. Acéstă dispoziţiune bătĕtóre la ochi, nu numai adeveresce convingerea mai sus esprimată, dar esplică totodată şi împregiurarea şi faptul deprimător, că sunt în Transilvania multe comune cu poporaţiune de 2 şi 3 mii locuitori, în cari, din causa censului prea urcat, nu se află nici un alegător, deóre-ce moşiile urbariale, cari au devenit proprietatea fostilor iobagi, cu puţină esceptiune, plătesc darea directă între 4 şi 7 fl. v. a. şi numai prea puţine 8 fl. ori mai mult. Astfel poporaţiunea rurală şi după egalisarea ei cu celelalte clase libere, şi după ce i s'a dat prin litera unei legi drepturile cetăţenesci, a rĕmas tot prin litera altei legi despoiată de putinţa esercitării dreptului representativ. Acest fapt e în contra dreptului şi în contra constituţionalismului democratic, fiind că esclude majoritatea proprietarilor de pămênt al ţĕrei dela esercitarea celui mai cardinal drept cetăţenesc şi-i ia puterea de a înrîuri asupra conducerii afacerilor publice.

Ceea ce mai vîrtos face imposibilă representarea în proporţiune corĕspunḑĕtóre a românilor din Transilvania în legislaţiune sunt acele dintre dispoziţiunile legii electoralc, prin cari, în oraşe, li-se dă drepturi de alegĕtor tuturor meşteşugarilor, chiar şi celor ce nu dispun de nici o avere, ba atât în oraşe, cât şi pe la sate, li-se acórdă acelaşi drept tuturor nobililor şi libertinilor, precum şi secuilor libertini, fără considerare, dacă plătesc ori nu vre-o dare statului. Va sĕ ḑică în practică legea le dă secuilor şi celor mai mulţi dintre maghiari, sufragiu universal, ér pe români îi esclude în majoritatea lor precum, pănitóre dela urnă. In urma acestor dispoziţiuni ale legii, maghiarii libertini şi nobilii mĕrunţi, cari, ca foşti favoriţi ai elementului maghiar până la 1848 au rĕmas în mare numĕr, vin acum, deşi ómeni fără ocupaţiune şi fără avere, şi majoriséză pe plugarii români, cari au casele lor, şi-i plătesc patriei şi Tronului deopotrivă tributul de avere si de sânge. Şi pe când aceştia, cari cu drept cuvênt se consideră în vechia Transilvaniă ca elementul ce compune şi susţine statul în preponderanta lui majoritate, sunt escluşi dela esercitarea acestui drept cardinal, — foştii nobili şi libertini, cari cu puţine esceptiuni se susţin spre sarcina şi greutatea societăţii, se imbuibă cu privilegiul, ce li-s'a acordat în lege şi e octroat, ca sĕ represinte în legislaţiune factoriii adevĕraţi ai vieţii statului, elementele muncitóre şi productive. Ér acésta se face în vîrtutea unui drept avut în timpul feudalismului, care şters odată prin egalisarea ómenilor, s'a perdut pentru tóte timpurile.

In urma acestui arangiament legislativ ângust şi nepotrivit cu spiritul constituţional, noi românii din Transilvania nici chiar în cele mai liniştite împregiurări nu am puté sĕ trimitem mai mult ca 10—12 deputaţi naţionali în dietă. Facem aprópe $^3/_4$ din poporaţiunea ţerii, posedem şi pămêntul ţerii în aceeaşi proporţiune şi în aceeaşi proproţiune purtăm şi sarcinile comune; e incontestabil dar şi dreptul nostru de a fi representaţi în dietă şi de a participa la conducerea afacerilor ţĕrii tot în acea proporţiune; ar fi, credem, mai pe jos de demnitatea omenéscă, sĕ ne angajăm, în luptele electorale, pe basa unei legi atât de nedrepte.

Pe cât de nedréptă e legea, pe atât de artificiósă e şi arondarea cercurilor electorale. E lucru curat ridicul a vedea, cum în unele cercuri electorale alegĕtorul român e silit a călĕtorí câte o ḑi şi mai mult, ca sĕ ajungă la localitatea unde-şi póte esercita dreptul.

In Transilvania trăesc abia vr'o 200,000 magiari risipiţi prin fostele comitate feudale prin o poporaţiune română de preste 1,500,000 români; legiuitorii au purtat de grijă, ca prin împărţirea cercurilor electorale sĕ asiguréză acestei infime minorităţi magiare maioritatea voturilor la urnă.

Dispoziţiunile legii şi împărţirea cercurilor electorale dau drept resultat cea mai mare inegalitate electorală între comitatele din Transilvania, deórece în comitatele sĕcuiesci, fiind acordat sĕcuilor sufragiul universal, ajung cu miile la dreptul de alegĕtor, ér în comitatele, unde români trăesc în mase compacte, sunt rari de tot alegĕtorii.

E îndeosebi notoric, că afară de Sĕcuime, în comitate şi în districte pentru poporaţiune de 90—290 mii locuitori abia se găsesc 2—6 mii alegători, pe când prin oraşe la o poporaţiune de 3500 până la 29,000 suflete, 1800—2000 alegĕtori.

Peste 60,000 dintre alegetorii din Transilvania se folosesc de acest drept în vîrtutea nascerii din părinţi nobili, ori a drepturilor acordate liberilor sĕcui, ceilalţi alegĕtori ai ţĕrii cari au dreptul în vîrtutea censului se reduc la 15—20 mii. Şi, precum arată datele de mai sus, în comitatele cu poporaţiune română un deputat cade pe 50—70 mii locuitori, pe când Sĕcuimea trimite câte un deputat pentru 4—5 mii locuitori.

E de prisos sĕ mai insistăm asupra amĕnuntelor în ceea ce privesce punerea în aplicare a acestei legi electorale. E lucru recunoscut în public, că în contra dispoziţiunilor legii electorale şi ale celei criminale, sub titlul de onorare a alegĕtorilor se fac corupţiuni prin beuturi şi mâncări, apoi prin bani. Sub era constituţională magiară demoralisarea a ajuns în acéstă privinţă la culme, încât acela care are sĕ fie ales deputat, chiar şi fiind rugat de alegĕtori sĕ priméscă candidatura, trebue se fie pregătit spre a face cheltueli de mii.

Abusurile săvêrşite cu acapĕrarea alegĕtorilor sunt atât de notorice, încât ne vedem în faţa unei organisări sistematice a corupţiunii electorale, al căreia sprijinitor şi factor principal se adeveresce a fi însuşi organismul administrativ al statului ungar. In faţa acestei falsificări generale şi sistematice a alegĕtorilor, este prea natural, dacă chiar în dieta ungară s'au simţit mai mulţi îndemnaţi a-şi ridica glasul pentru apĕrarea dreptului de libertate electorală, care, precum se scie, şi aḑi încă e un *„pium desiderium“*.

Atât de departe merge în statul ungar corupţiunea electorală şi violentarea conscienţelor, abusul de drept şi de putere, ce se face în alegeri, încât numai cu capul a mână se mai póte avênta cetăţénul în luptele electorale şi alegerile au ajuns sĕ aibă înfăţişarea rĕsboiului civil.

Vĕḑênd aceste nelegiuiri, poporul român, mai ales în Transilvania, unde şi după înaugurarea uniunii s'a păstrat o lege electorală deosebită de cea din Ungaria proprie, află că ar fi o intreprindere nedémnă şi nepatriotică de a întra cu ciomagul şi cu toporul în luptă pentru validitarea celui mai cardinal dintre drepturile sale: el speră şi aştéptă ca alegerile sĕ fie libere şi legea electorală sĕ fie dréptă.

După tóte volniciile petrecute dela înaugurarea dualismului, românii sunt cuprinşi de o mulţămire atât de adêncă, încât participarea în masse a alegĕtorilor români la alegerile falsificate ar puté sĕ suscite chiar scene revoluţionare, a căror întindere nu se póte prevedé într'o ţéră, în care asupriţii sunt atât de mulţi şi asupritorii atât de puţini şi de nechibzuiţi, ca în Transilvania. Cuprinşi dar de simţĕmêntul, că pentru români, câtă vreme se menţin legile nedrepte şi procedurile de violentare arătate mai sus, nu e loc în cadrul vieţii constituţionale a statului ungar, nici scaun în dieta ţĕrii, alegĕtorii români din Transilvania şi din Ungaria au decretat a rĕmâné în resistenţă pasivă faţă cu dieta din Budapesta.

Convocare.

Conform §-lui 21 din statutele Asociatiunei transilvane, precum şi în sensul conclusului adus în şedinţa subcomitetului despărt. din 10 Iuniu st. a c. prin acésta se conchiamă a doua adunare generală a despărţ. XXVII Cohalm al asociaţiunei transilvaneă pentru literatura şi cultura poporului român ce se va ţiné în comuna Ungra în localul scólei gr. or. în 11 Iuliu st. n. a. c. adecă în ḑiua SS. Apostoli Petru şi Pavel după améḑi la 2 óre; cu următórea

Programă:

1. Cuvêntul de deschidere prin direc. desp.
2. Constatarea membrilor şi inscrierea de membrii noi.
3. Raportul cassariului despărţ.
4. Votarea locului pentru ţinerea procsimei adunarei generale.

La adunarea acésta este rugată a participa întréga inteliginţă şi poporul român din acest despărţământ precum şi alţi binevoitori.

Cohalm, 14 Iuniu, 1892.

Nicolau D. Mircea, director desp,
Stroia, actuar.

— Conform §-lui 21 din statutele Asociaţiunei transilvane, şi în sensul conclusului adus în adunarea generală I-a din 2 Iunin 1891, prin acésta se conchiamă a II-a adunare generală a despărţĕmântului al XXIX-le al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, carea se va ţiné în Mediaş în sala hotelului „Strugurul de aur“ în 17 Iuliu n. 10 a. m. după următoriul:

Program:

1. Cuvênt de deschidere prin preşedintele despărţĕmêntului.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.
3. Alegerea unei comisiuni pentru inscrierea de membrii noi.
4. Raportul cassariului.
5. Infiinţarea de agenturi în cercul acestui despăţĕmênt.
6. Alegerea alor 3 ablegaţi la adunarea generală a Asociaţiune transilvane ţinênde în Blaş în anul curent.
7. Disertaţiuni şi producţiuni literare.
8. Statorirea locului şi timpului adunărei genenerale procsime.

După terminarea afacerilor adunărei generale va fi prânḑ comun în sala a II ori în grădină, ér după prânḑ petrecere socială cu joc în sala cea mare.

La adunarea generală, precum şi la petrecerea socială este rugată a participá întrégă inteliginţa română din Mediaş şi jur, precum şi toţi următorii literaturei şi culturei porului român.

Mediaş, în 16 Iuniu. 1892.

Ioan Moldovan, protopop şi preşed. desp.
Ioan Chendi, actuar.
Dion. Roman, cassariu.

Declaraţiune la adresa tribunistilor.

Sibiiu, 8/20 Iuniu.

Astăḑi în órele înainte de améḑi s'au presentat la redacţiunea fóiei nóstre doi ómeni din céta tribuniştilor, ca trimişi din partea dlui Eugen Brote, directorul actual al „Tribunei“, cerênd satisfacţiune cavalerescă pentru articolul nostru din urmă, care se ocupă cu conduita dlui Eugen Brote.

Se înţelege, că afacerile puse pe calea acésta, mai totdeuna se termină cu duel, afară de casul, când pentru pretinsele vătĕmări personale se dă o altă satisfacţiune prin esplicări mulţămitóre sau chiar prin umilirea de a cere iertare dela cel ce se află vătĕmat.

Noi însĕ deoparte n'avem sĕ revocăm nici măcar o iotă din articolul nostru, care privesce pre dl Eugen Brote, ci din contră ne reservăm a continua inregistrarea economiilor purtate de d-sa; de altă parte trebue sĕ o spunem cetitorilor nostri şi îndeosebi curagioşilor provocători: că fiind colónele fóiei nóstre deschise pentru apĕrare în cas când cineva s'ar afla vătĕmat prin comunicatele ei, şi avênd noi în cele din urmă lege de presă, ca remediu în contra vătĕmărilor pe calea ḑiaristică, noi nici odată nu vom urma provocărilor de a da cuiva satisfacţiune aşa numită cavalerescă, până când nu ni se dovedesce, că am fost în rătăcire; aşa dar curagioşii provocatori nici în casul concret, nici în viitoriu n'au ce căuta la noi cu astfel de provocări.

Redacţiunea „Telegrafului Român“.

Varietăţi.

* (Dela curte). Maj. Sa împărătésa regină Elisabeta petrece la locul de cură Carlsbad. Foile din Boemia salută în mod insufleţitoriu pe înaltul óspe, dorind ca cura sĕ aibă efectul asceptat.

* (Advocaţi noi.) Dnii Dr. Eugeniu Meţian şi Dr Petru Cornean au depus cu succes censura de advocat înaintea comisiunei esaminătóre din Budapesta.

* (Protopretor) Adunarea municipală a comit Sibiiu a ales de protopretor în locul rĕposatului M. Branisce pe dl Petru Drăghiciu.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa I. în Murĕş Ludoş (comit. Turda Arieş.) Reflectanţii au a-şi înainta cererile în decurs de 3 sĕptĕmâni la numita direcţiune, de unde pot primi informaţiuni detaiate.

* (Sânţirea capelei române din Paris.) Dumineca în 31/V s'a făcut sânţirea solemnă a bisericei române în presenţa dlui N. Creţulescu, ministrul României, a personalului legaţiunei şi a coloniei române. Oficiul divin a fost celebrat de Sânţia Sa Inocenţiu Ploeşteanu, vicarul metropoliei din Bucuresci, asistat de părintele Cezărescu-Flor şi de economul Severin, superiorul capelei.

Cu acéstă ocasiune credem interesant a da dnpă „Timpul“ câte-va amĕnunte în privinţa bisericei române din capitala Franciei.

Acéstă biserică, care era catolică şi se numia St. Jean de Beauvais, a fost cumpĕrată de guvernul român în 1882, pe când era ministrul la Paris d. M. Pherekyde.

După cumpĕrarea bisericei şi înaintea de restaurarea şi întocmirea ei pentru cultul ortodocs, s'a clădit un presbiteriu pentru personalul deservent, ér restaurarea propriu ḑisă a întêmpinat întârḑieri necontenite, cât a fost ministru al ţĕrii reposatul întru fericire Vasile Alexandri, care nu aprobase cumpĕrarea acestui imobil şi care, din consideraţiuni cu totul personale, nu voia sĕ se restaureze sub auspiciile sale.

Scrupulos până la esagerare, marele bard al românilor, se temea sĕ nu fie acuzat, că a profitat cu ceva din acéstă restaurare şi avea obiceiul a rĕspunde, de câte ori cineva îi vorbia de restaurarea capelei:

— Las s'o facă alţii după mine, căci nu voiu sĕ me acuze compatrioţii, mei, că mi-am făcut casa de la Mircesci cu banii capelei:

Abia după mórtea poetului, dl George Bengescu, care l'a înlocuit ca însărcinat de afaceri, a pus tótă stăruinţa ca opera acéstă sĕ fie dusă la bun sfêrşit şi sĕ se dea capelei române din Paris o formă demnă de statul român. S'a numit o comisiune compusă din d-nii G. Benpescu, P. Millo, senctor, şi economul Severin, superiorul capelei, şi dându se în adjudicaţiune tóte lucrările, capela română a putut fi restaurată într'un spaţiu de timp destul de avantagióse.

Pentru suma de vr'o opt sute de mii lei, inclusive preţul cumpĕrărei, românii posedă în Paris o biserică a lor, care nu numai corespunde tuturor cerinţelor şi servă de loc de raliare pentru numĕrósa colonie română din Paris, dar care mai e şi un monument istoric şi architectonic din cele mai interesante.

Asteptăm acum amănunte în privinţa solemnităţei sfinţirei, pe care le vom comunica cetitorilor nostri, îndată ce le vom primi.

* (Impĕratul Wilhelm şi Bismarck.) Cele mai mari foi politice din Germania discută o cestiune, care a provocat mare sensaţiune în tótă Germania E vorba, că împĕratul Wilhelm, călĕtoriul odată cu tren separat pe lângă Friedrichsruhe a poruncit sĕ oprescă trenul, ér ajutantului seu îi ordonă sĕ mérga la Bismarck şi sĕ-l îvite ca sĕ vorbéscă ceva cu dênsul. Bismarck la început se îndupleca se pornéscă, auḑênd însĕ princesa şi feciorul Herbert se puseră în calea bĕtrênului şi'l desmêntară. Bismarck rĕspunse în fine, că fiind indispus nu póte merge.

* (Căsătoria în familia Bismarck). Fiul cel mai mare al prinţului Bismarck a sosit dimpreună cu mai multe rudenii în Viena, unde se va celebra actul cununiei cu cont. Margareta Hoyos. De osebită impresiune a făcut la împregiurarea vienesilor că Herbert Bismarck a fost fórte modest îmbrăcat la sosire, unde-l ascepta logodnica cu tótă famila.

Mai nou.

Într'un articol publicat în „Gazeta Transilvaniei“ Nrul de aḑi, dl Dr. Alecsadru Mocioni marchiază situaţiunea politică actuală, susţine programa dela 1881, dar condamnă procederea comitetului actual al partidei naţionale.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Iuniu, 1892.

Timişóra:	35	47	15	74	34
Viena:	5	36	79	17	46

Nr. 481/892. [82] 2—3

CONCURS.

In urma conclusului Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 4 Maiu 1892 Nr. 3258 Plen. pe basa stat. org § 63, combinat cu §. 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional-bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, sub Nr. protocolariu 136 din 1888, prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Alba-Iulia.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului anume în parochia din Alba Iulia oraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele protopresbiterale, cari stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele, ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protepresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa a III-a din Alba-Iulia oraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888 şi se alăture la concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune cu rubricele indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus şi apoi astfeliu instruite, sĕ le substérnă Venerabilului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḑile computate dela ḑiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în „Tel. Rom“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Alba-Iulia, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Albei-Iuliei, ţinută la 30 Maiu, 1892

Nicolau Ivan, adm. protopresb. *Nicolau Cadariu*, notariu.

Nr. 3885 Plen.

Concursul acesta se aprόbă, şi se dă spre bublicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din şedinţa plenară a Consistoriului archidiecesan, ţinută la 1 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 233 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei de clasa III Cherges cu filia Popesci protopresbiteratul Devei, după ce în urma concursului prim nu s'a ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 21 August 1891, şi tóte la olaltă dau o sumă de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre acésta parochie se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul ofiiciu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Avram P. Pĕcurariu, protopresbiter.

Nr. 164. [77] 2=3

CONCURS.

După decisiunea Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 19 Novembre 1891 Nr. 6698 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de classa a III-a Sohodol, în protopresbiteratul Câmpeni, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 418 fl. v. a. constătătóre din venite stolare sistemisate.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi înainte de alegere sĕ se presenteze în parochie pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 15 Maiu, 1892.

Romul Furdui, protopresb.

Nr. 124. [79] 3—3

Concurs repeţit.

Neputêndu-se conferí în urma primului concurs un stipendiu de *fl. 500 v. a*, pentru conferirea lui se escrie, conform conclusului din şedinţa dela 14 Maiu a. c. concurs *repeţit*.

Stipendiul acesta este menit mai ales pentru acei tineri, cari şi-au făcut sau cel puţin continuă a-şi face în regulă studiile la universitate şi cari, terminând cursul filosofiei, vor sĕ-şi câştige şi cualificaţiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 § 103) pentru scólele civile.

Dela concurenţi se cere sĕ aibă respective sĕ-şi câştige pregătirea recerută pentru de a putea face esamenul special (cerut în §. 103 din articolul de lege citat mai sus) din grupul limbilor, şi ca condiţiune *sine qua non* ca pre lângă limba română şi magiară sĕ cunóscă perfect şi limba gemână, atât în vorbire cât şi în scriere.

In cât nu s'ar presenta universitari la concurs vor fi considerate şi cereri de ale studenţilor absolvenţi de gimnasiu, cari astfel împlinesc condiţiunile puse.

Cei ce reflectéză la acest stipendiu au a-şi înainta cererile instruate în mod corespunḑĕtor la comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român *până la 31 Iuliu n. 1892*, avênd a aclude şi un *revers*, prin care se obligă, ca cerênd trebuinţa, vor întra ca puteridi dactice în serviciul „Scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane“ şi arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, şi durata timpului. pentru care reflectéză la stipendiu.

Sibiiu, în 1 Iuniu, n 1892.

Pentru comitetul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu, preş. **Dr. I. Crişianu**, secretariu.

Nr. 243. [84] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III-a Vorţa, cu filia Valea lungă, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidaţi, pe basa resoluţiunii consistoriale ddto 3 Martiu a c. Nr. 1501 B., prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela 1 publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 1/13 Septembre 1891 şi tóte la olaltă dau venitul anual de 442 fl. 65 cr. v. a.

Concurenţii şi pot lua informaţiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial şi cel protopresbiteral

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Iliei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram Pĕcurariu, protopresbiter.

Nr. 323. [78] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochul Georgiu Şoneriu din Saschiz, protopresbiteratul gr. or. al tractului Sighişórei, se escrie în sensul părintescei ordinaţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Martiu anul c. Nr. 2730 B. concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest sunt; jumĕtate, — din venitele parochiei acesteia de clasa a III-a şi anume: 225 fl. 20 cr.

Reflectanţii vor aşterne cererile concursuali conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, cu îndatorirea a sĕ presenta în vre-o Duminecă sau sărbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântare, şi a face cunoscinţă cu poporul.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi.

Sighişóra, 14 Aprile, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei, — în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan, adm. prot.

Nr. 139. (83) 2—3

CONCURS.

Pe temeiul încuviinţărei Prea Ven. consistoriu archidiecesan ddto 3 Martiu 1892 Nr. 1289 B. pentru ocuparea postului de paroch în comuna biseicéscă gr. or. Buningenea, de cl. III-a, protopresb. Abrudului, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolare computate preste tot în sumă de 415 fl. şi cuartir liber în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi astérnă cererile lor instruite cu tóte documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al tractului Abrud.

Abrud, 19 Maiu, 1892.

Dionisiu Adamoviciu, adm. protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 1—12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Casă de închiriat.

Cu **1 August** stă spre închiriare **casa din strada lungă** la **Pórta-Turnului Nr. 6.** cu **4 încăperi de locuit, 2 cuine, cămeri, zidiri de economiă, curte, grădină spaţiósă.**

A se întreba strada Urezului Nr. 19. [81] 2—3

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Scocuri pentru streşini de tot felul

Stimate proprietar de casă!

Acoperişe de tinichea de tot felul

Îmi permit a ve însciinţa, că primesc pe lângă un preţ uimitor de ieftin şi anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streşini

şi

acoperirea coperişelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl. 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de douĕ-ori*; tot aşa primesc *reparaturi de scocuri vechi* şi *văpsituri din nou*.

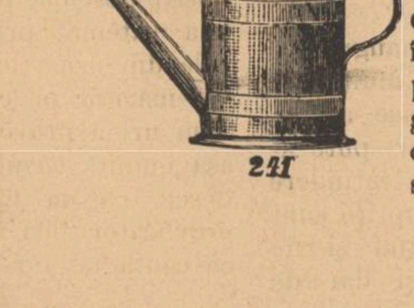

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine asortat de

Cane de udat

bune şi ieftine, ca şi tóte **articlele de tinichea** trebuinciόse în casă, şi rog peon. domni proprietari pentru binevoitorul sprigin, pe lângă asigurarea, că ori-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid şi ieftin.

Cu tótă stima'

G. Stuchlich,
tinichigiu.
Sibiiu, strada Turnului 7.

[76] 2—6

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 61. Sibiiu, Joi 11/23 Iuniu, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 10 Iuniu, 1892.

Contele Iuliu Szapáry, ministrul președinte al Ungariei a fost decorat de Maj. Sa împĕratul și regele nostru cu ordul cel mai înalt, ce se póte conferi unui dignitariu al țĕrii, din incidentul iubileului de 25 ani ai încoronărei.

Foile opoziționale află, că nobilul conte și-ar fi câscigat merite în tratarea mai blândă față cu naționalitățile, și tocmai de aceea îl atacă cu multă nerușinare.

Am căutat și noi după concesiunile, ce le-ar fi făcut ministrul președinte al Ungariei naționalităților, dar căutând chiar și cu lampa lui Diogene, noi nu le-am putut afla.

In special nóue românilor sub era contelui Szapáry nu ni s'a ușurat întru nimic posițiunea cea grea, care o îndurăm, decând Coloman Tisza sdrobitoriul de naționalități a pus mâna pe frânele țĕrei.

Și de atunci este atâta amar de vreme

Rolul nostru a scăḑut în viéța publică cu totul, persecuțiunile au luat dimensiuni tot mai mari, asupririle sunt legate lanț una de alta.

Pentru-că dór nu se va puté ḑice, că dacă românii au putut merge până la Viena, acésta ar însemna, că avem atâta libertate, încât sĕ nu mai putem dori nimica. Călĕtoriile sunt permise tuturor ce au banii în pungă, cu pasaport în regulă poți trece chiar și granițele monarchiei — și poți sĕ veḑi chiar lumea întrégă nu numai „Hofburgul“ din Viena.

Va se ḑică de o concesiune nici poménă nu póte fi.

Nu pentru-că dór tocmai contele Szapárv ar fi cel mai mare contrariu al concesiunilor, ci pentru-că opiniunea publică unguréscă e fórte agitată, ḑiaristica este în mâna unor speculanți, și pentru-că un magiar numai are curagiul cinic de a se opune curentului șovinistic de aḑi.

Și că acest curent a mânat pe Szapáry ca și pe Tisza și ar mâna pe ori-care ar lua frâul guvernului în mână, chieme-se el Apponyi ori Irányi Dániel numai încape îndoiélă.

S'a creat anume acest curent ca sĕ nu putem veni nici odată la un înțeles. S'a făcut anume planul infernal ca între noi aici acasă — sĕ nu se pótă stabili raporturi amicabile și fiind planul invențiune diabolică, el se esecută de cei dela cârmă, ca sĕ se pótă susține la putere. Și puterea în mânile magiarilor folosită bine, putea fi de mare folos pentru toți fii patriei, putea sĕ i chieme pe toți la viéța publică și puteau toți în cadrul constituției unguresci sĕ trăéscă și se incurgă cu votul și cu talentul lor la promovarea intereselor statului.

Magiarii se cred singuri stăpâni aici, și aici e greșala lor, aici e nenorocirea fatală pentru ei și pentru noi.

Ei au impins lucrurile în direcțiunea, în care vedem, că merg, ei au împins și pe români până la desperațiunea, în care se găsesc aḑi, și tot ei sunt cari află, că cele ce s'au comis la Turda s'a făcut bine și înțelepțesce. Sub atari împregiurări situațiunea s'a agravat și sub atari împregiurări înțelegerea devine imposibilă și nu găsesci român, care sĕ nu condamne pre cei ce prin spargeri de căsi voesc sĕ terorisеḑe pe cetățenii de altă limbă.

Și terorismul nu póte aduce fructe bune. Viéța socială se infectéză, românii încep a întreba, că până când o sĕ dureze acésta stare de lucruri.

Și oposiția nici acum nu e mulțămită. Ea cere pășire mai energică, ea doresce sĕ vadă început un „bellum omnium contra omnes“ și când se purcede sĕ-și védă realisată și acésta dorință ferbinte, atunci crede, că a pregĕtit terenul pentru o Ungarie mare și tare.

Noi avem altă credință. Ungaria în ḑiua, în care nu se póte reḑima pre noi pe toți, este neputinciósă și în starea aceea nu o au împins dușmanii cei închipuiți ci pretenii Kulturegyletului și ómenii cei plătiți ca sĕ-i facă cele mai rele și condamnabile servicii

Eram ținuți sĕ accentuăm aceste în fața agitațiunilor, cari iau dimensiuni tot mai mari și acceleréză lucrurile spre catastrofă, căci mai mare catastrofă pentru țéra nóstră nu póte fi, decât a scuti ura de rasă și a o alin[illegible]ta prin fapte condamnate de morala publică.

Revista politică.

Presa se ocupă de călĕtoriile și visitele, ce și le fac domnitorii.

Prin cercurile vienese se vorbesce, că țarul rusesc, după întrevederea, ce o avut cu împĕratul german, la Kiel a invitat pe monarchul nostru sĕ participe la vênătórele, ce le va face țarul cu membrii familei Timpul însĕ când se vor țHiné nu e încă hotărît.

Regele Italiei a sosit dinpreună cu regina în Postdam, unde a fost primit cu mare cordialitate de împĕratul și împĕrătésa germană. Intimpinarea s'a făcut prin „sărutări“ și îmbrățișeri reciproce. —

După scirile din urmă, scrie „Timpul“ lupta electorală a fost înverșunată în Belgia, pentru alegerea constituantei, care are sĕ realiseze revizuirea constituției. In multe locuri s'au întêmplat bătăi sângeróse și chiar lovituri de cuțite și schimb de glónțe de revolver. Violența însĕ a fost scurtă și acum, după ce calmul păcii s'a restabilit, fie-care partidă își socotesce isbândele și înfrângerile.

Isbânda s'ar putea ḑice, că a fost mai mult a liberalilor, deși ei vor rĕmâné și în constituantă în minoritate față de clericali; cum însĕ pentru propuneri de revisuire a constituției se cer maiorități de două treimi—liberalii vor fi acum în stare sĕ împedice acéstă revizuire după dorința clericalilor, cari nu vor mai poseda maioritățile cerute nici în cameră, nici în senat.

Până acum, din cei 75 membri ai senatului, nu erau liberali decât 21; acum după balotagii, se socotesce că vor fi 32 (sunt deja 30); în adunarea deputaților, din 138 de membri, erau 94 clericali și 44 liberali; acum se socotesce că vor fi cel puțin 57 de liberali.

Isbânda cea mai mare a liberalilor a fost la Bruxelles, în capitală se află ales generalul Brialmont, primarul Buls, Paul Janson și alți fruntași liberali.

Opera revisuirei constituției nu va puté fi deci realisată, după cum am ḑis conform dorințelor partidei clericale astăḑi la cârmă în Belgia.

In acéstă operă e mai ales vorba de două cestiuni: lărgirea dreptului de vot, care până acuma îl aveau în Belgia 130 000 de alegĕtori și referentul regal.

După ce la 10 Maiu a. c. censul de până acum eșia din vigóre, era întrebarea, ce va avé sĕ se pună acum în loc. După cum se scie, în decursul mișcărei electorale atât de agitate, tóte partidele s'au pronunțat împotriva introducerei votului universal, cu propuneri de mărginire, — clericalii, pentru că se tem sĕ nu scape din mâni puterea, liberali pentru că se tem de o prea mare sporire a numĕrului deputaților socialisti. Representanții aleși acuma adhoc vor avé sĕ hotărască cât de departe va merge Belgia pe calea spre votul universal.

Nesigură mai este, afară de acésta, și cestiunea dreptului de referendum al regelui, primit de camera din urma cu 78 voturi contra 48. Se scie, că Leopold II a pus acéstă cestiune ca o condiție „sine qua non“ a revisuirei constituției. Regelui nui mai est de ajuns ceea ce constituția dela 1830 îi acorda ca garanție pentru prerogativele corónei: dreptul de disolvare și de veto El cere ca garanție puternică

FOIȚA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

„Pun la inima copiilor mei, după cele ce datoresc lui Dumneḑeu, care e mai pre sus de tóte, sĕ fie totdeuna uniți între sine, supuși și sĕ asculte de mama lor, recunoscĕtori pentru tóte suferințele, ce le are pentru ei și în memoria mea... Ii rog sĕ privéscă pe sora mea ca pe o a doua mamă. Recomând fiului meu, de ar avé nefericirea sĕ ajungă rege, sĕ îngrijéscă și sĕ se jertféscă cu totul pentru fericirea concetățenilor sei, sĕ uite ori ce ură și tótă durerea și anume, cele ce se rapórtă la nefericirile și supărările, ce le indur eu. Sĕ-și aducă aminte, că pe popor nu 'l poți ferici, decât domnind conform legilor; dar în acelaș timp, că un rege nu póte face sĕ se respecteze legile și esecuta bunele intențiuni ale inimei sale, decât într'atâta pe cât are în mână puterea necesară, căci altfel fiind impedecat în lucrările sale și neinspirând respect, este mai mult stricăcios decât folositor!..... se ție minte, că am luat asupră-mi o sântă datorie față de copii acelora, cari au perit pentru mine și ai acelora, cari s'au nefericit din causa mea!... I recomând pe dnii Hue și Chamilly, a căror sinceră inclinare spre mine i-a indemnat sĕ se închidă în acest trist locaș. Asemenea-i recomând pe Cléry cu îngrijirile căruia me pot lăuda, de când e cu mine; și de órece el a rĕmas cu mine până la fine, rog comuna sĕ-i dea vestmintele mele, cărțile, orologiul, punga și celelalte lucruri mĕrunte, cari au fost luate și depuse în consiliul comunei... Iert păḑitorilor mei tratămentul rĕu și chinurile, pe cari au creḑut, că trebue sĕ le aplice față de mine... Am aflat printre ei câteva inimi simțitóre și compătimitóre. Acestia sĕ se bucure în sufletul lor de liniștea, ce trebue sĕ le ofere modul lor de gândit!... Rog pe dnii Malesherbes, Tronchet și Deseze sĕ priméscă mulțămitele și espresiunea simțemintelor mele pentru tóte îngrijirile și ostenelele, ce le au arătat față de mine....

„Termin, declarând înaintea lui Dumneḑeu, și gata a me înfățișa lui, că nu mi imput nici una din crimele, ce s'au arătat contra mea!...

„Făcut în duplicat în turnul templului, 25 Decembre 1792.“

„Ludovic“.

In aceeași ḑi veniră apĕrătorii sĕ-i presinte întregul plan de apĕrare Deseze cetì predarea, al căruii autor era el. Regele fu emoționat de mila, ce apĕrătorii voiau se o inspire inimicilor lui; și le mulțămí plângênd.

După ce se retraseră Deseze și Tronchet, regele remas numai cu Malesherbes părea chinuit de un cuget secret.

„Am înmulți tsuperările mele încă cu una mare, ḑise amicului seu. Deseze și Tronchet nu-mi sunt nimic datori și ei jertfesc pentru mine timpul și póte viața lor. Cum se rĕsplătesc un atare serviciu? căci nu mai am nimic“. — „Sire, dise Malesherbes, consciința lor și posteritarea se vor însărcina cu resplătirea lor, dar le-ai putea și acum acorda ceva ce ar prețui mai pe sus de tóte“. „Ce?“ întrebă regele — „Sire, îmbrățișéză-i“.

In ḑiua următóre, când întrară Deseze și Tronchet în odaia captivului sĕ 'l însoțéscă în Convent, regele sĕ apropie de ei în tăcere; deschise brațele și-i strinse îndelung. Acusatul și apĕrătorii nu vorbiau, ci numai suspinau. Regele se simția ușurat. Spuse tot ce avea pe inimă. Deseze și Tronchet se credeau resplătiți. Primiseră tot la ce aspiraseră: Prețul de lacrimi al unui nefericit părăsit de toți supușii sei; semnul de recunoscință al unui muribund.

Preste câteva minute veniră Santerre, Chambon și Bhaumette sĕ ia pe rege, și 'l conduseră a dóua óră, cu aceiași înfățișare de forță în convent. Adunarea făcênd pe regele se între însoțit de apĕrătorii sei, ascultă discursul lui Deseze într'o tăcere religiósă. Deseze vorbi cu demnitate, dar fără a fi bombastic. Discuta când trebuia se atingă. Cu tóte acestea, remase din acéstă pledare un cuvênt sublim și care resuma întréga situație. „Caut printre voi judecători, dar nu vĕd decât acusatori“. (Va urma.)

dreptul de „referendum,“ adecă un drept de apel direct la popor în contra legilor votate de camere, despre cari credinţa lui este că ar fi contrare binelui obştesc. Votul popular se opune dar ca un coretiv votului parlamentar, o inovaţiune în monarchia constituţională.

Astăḑi referentul regal pare a-şi întórce ascuţitul înpotriva maiorităţii clericale, care se ḑice, că nu guvernéză tocmai după dorinţa regelui constituţional; mâine însĕ el se póte întórce şi împotriva liberalilor, odată aceştia ajunşi la putere. De aci nesiguranţa în privinţa sórtei lui

In tot casul, după cum stau lucrurile acum, opera constituţiei belgiene nu va puté fi decât opera unui compromis între liberali şi clericali

Tribuniştii la frêne.

IV.

Oficiul cassei consistoriului archidiecesan la 8/20 Ianuariu 1886 a înaintat la consistoriu un „proiect de conclus“ relativ la conversiunea obligaţiunilor urbariale transilvane în valóre nominală de *689.860 fl.* cari în urma prospectelor sigure de rescumpĕrare din partea statului, aveau un curs aprópe de parì (: La rescumpĕrare s'a plătit suta cu 100 fl. m. c.=105 fl. v. a)

Consistoriul, întocmai cu propunerea a luat şi *la 6 Februariu* 1886 a înmanuat oficiului de cassă, următoriul conclus:

„Nr. 151 Epitr. Propunerea onoratului oficiu de cassă al consistoriului archidiecesan, ddto 8/20 Ianuariu Nr. 8, pentru-ca sĕ se vêndă unele hârtii de valóre ale statului, garantate prin acesta, şi din preţul lor sĕ se cumpere alte hârtii tot aşa de sigure, care aduc o rentă mai mare, consistoriul, aflând acéstă propunere motivată şi în favorul fondurilor nóstre o încuviinţéză şi decide:

1. A se vinde *la bursă* 689,860 fl. obligaţiuni urbariale transilvane cu cursul *minimal* de 103.

2. Din preţul vênḑĕrii acestor obligaţiuni sĕ se cumpere:

a) 125,000 fl. scrisuri fonciare (5%) dela „Ungarisches Bodencreditinstitut“ din Pesta, cu cursul *macsimal* de 101.75;

b) 125,000 fl. scrisuri fonciare (5%) dela „Ungarische Comercialbank“ din Pesta cu cursul *macsimal* de 99.50;

c) 125,000 fl scrisuri fonciare (5%) dela „Pester Vaterländischer Sparcassaverein“ cu cursul *macsimal* de 99;

d) 125,000 fl scrisuri fonciare (5%) dela „Pester Hypothekenbank“ cu cursul *macsimal* de 99 50;

e) 100,000 fl scrisuri fonciare (5%) dela „Hemannstädter Bodencreditanstalt“ cu cursul *macsimal* de 100 50;

f) 50,000 fl scrisuri fonciare (6%) dela „Albina“ Sibiiu cu cursul *macsimal* de 100.

3. Cu esecutarea acestei vinderi şi cumpărări se însărcinéză oficiul case cu aceea, *ca vinderea şi cumpĕrarea sĕ se realiseze încă până ce bursa notéză cursurile limitate*, şi despre resultat la timpul seu sĕ raporteze consistoriului.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, ţinută în 11 Ianuariu, 1886

N. Popea, m p., vicariu arhiepiscopesc. *Nicanor Frateş* m. p. secretariu.

Conceptul de propunere dela „oficiul de cassă“ este scrisórea d-nului controlor Eugen Brote referentul acestui obiect în consistoriu a fost domnul asesor consistorial E. Brote, tot d-nialui a făcut şi proiectul de eshibit, tot d nialui a primit şi mandatul de esecutare ca controlor, şi în fine *tot d-nialui a esecutat operaţiunea financiară.*

La 8/20 Ianuariu 1886, când a făcut propunerea ca obligaţiunile urb. trans. sĕ se vêndă cu preţul minimal de 103, *ele notau la bursa din Budapesta 103 75.*

Mandatul consistoriului a fost pentru oficiul de cassă, resp. pentru dl Brote o aşa numită „gebundene Marschrute“ de care a avut între cursurile „minimal“ la vindere şi „macsimal“ la cumpĕrare sĕ se ţină morţiş, şi unde a dat de pedeci sĕ facă raport şi se céră mandat nou.

Conclusul consistorial, pentru oficiul de cassă n'a esistat până în momentul inmanuării lui, adecă până în 6 Februariu 1886.

Domnul Brote însĕ a început operaţiunea deja în 29 Ianuariu 1886, *cu 8 ḑile înainte de primirea mandatului consistorial.*

Prin asta *a călcat deja* mandatul autorităţei superióre bisericesci, dar *l'a călcat şi după aceea în tóte direcţiunile în dauna fondurilor archidiecesane.*

Vinderea obligaţiunilor de stat o a făcut cu 103 25 *tot deuna sub cursul de bursă.*

Anume:

1. La 29 Ianuariu n. a vêndut fl. 300,000.—
2. La 4 Februariu, n. a vêndut . „ 100,000.—
3. La 20 Februariu, n. a vêndut . „ 125,000.—

Total . fl. *525,000.*—

La 29 Ianuariu cursul de bursă era . 103.40
La 4 Februariu cursul de bursă era . 103.75
La 20 Februariu cursul de bursă era . 104.25

ér la 6 Februariu în ḑiua primirei mandatului era cursul *104 fl.*

Diferinţa de curs între preţul, cu care le-a vêndut şi între preţul cu care le putea vinde în 6 Februariu — şi asta pe cale telegrafică este posibil chiar din Sibiiu se o facă la bursă — era considerabila sumă de *3937 fl. 50 cr.*, în favorul fondurilor. Va se ḑică prin aceea, că dl Brote n'a esecutat conclusul consistoriului atunci când trebuia sĕ l esecute , a daunat fondurile archidiecesane numai la vindere cu *3,937 fl 50 cr.* resp. cu mai mult.

Ér diferinţa între preţul vênḑĕrii şi între cursul de bursă la 29 Ianuariu, 4 şi 20 Februariu, când a vêndut dl Brote obligaţiunile, după bursa din Budapesta a fost 2,200 fl. în favorul bancarului peste care i-a mai acordat *o provisiune* de ⅛ % în suma totală de 677 fl. 55 cr., va se ḑică şi în acest cas a daunat fondurile în favorul bancarului numai la vênḑare cu *2,877 fl. 55 cr.* (Veḑi „Pro Veritate“ documentele III *a*) III *c*) III *d*) III *e*) III *f*) şi III *l*).

In respunsul seu („Pro Ver.“ pag. 38 — 62) dl Brote ḑice, că în interesul fondurilor a trebuit sĕ acórde cu bancarul vinderea obligaţiunilor cu un preţ fics-pauşal — fără privire la cursul de bursă, pentrucă suma era prea mare ca sĕ se desfacă deodată, cursurile se puteau schimba, şi dacă dau în jos se păgubiau fondurile, astfel însĕ risicul a fost al bancarului.

In acest cas nu avea loc provisiunea de ⅛ %, pentrucă usul bancarilor este a lua provisiune numai acolo, unde mijlocesc cumpĕrare în contul altora pe risicul cumpĕrătorilor, ér unde risicul şi eventualul profit este al bancarului, nu are loc provisiunea.

Dar n'avea sĕ se témă de scăderea cursului, căci tendinţa de urcare era constantă, de altă parte dacă scădé cursul nu vindea, pentrucă fondurile nu erau în strimtóre de a vinde obligaţiunile cu ori-ce preţ, şi prin asta numai folos făcea fondurilor, precum s'a făcut la cele 164,860 fl. pe care din întêmplare nu le-a putut vinde dnul Brote, cari apoi mai târḑiu când nu mai era dnul Brote la chivernisélă, le-a realisat consistoriului cu *105 fl. 60 cr.* şi nu cu 103.25.

Sĕ trecem la cumpĕrări:

S'a cumpĕrat:

a) dela „Comercialbank“ (punct *b*, din mandat) 125,000 fl. înloc de 99,50 cu 102 fl.

b) dela „pr. cassă de păstr.“ din Pesta (punct *c*, din mandat) 125,000 fl. în loc de 99,— cu 100,50 fl.

c) dela „Ungar. Hipothekenbank“ (punct *d*, din mandat) 125,000 fl. în loc de 99,50 cu 100,— fl.

d) dela „Herm. [illegible]denkr. Anst“ (punct *e*, din mandat) 100,000 fl. conform mand. cu 100,50 fl

e) dela „Albina“ (punct *f*, din mandat) 50,000 conform mand. cu 100,— fl.

f) dela „Herm. Bodenkr. fără mandat 12,000, scr. f. 6% cu 103,50.

Pentru cele de sub *a*, *b* şi *c*, a dat bancarului tot ⅛ % provisiune în suma totală de *472 fl. 65 cr.*

A cumpĕrat *mai scump* decât preţul fixat în mandat: efectele de sub *a*, cu 2 fl. 50 cr. *b*, cu 1 fl. 50 cr. *c*, 50 cr. ceea ce face o diferinţă în detrimentul fondurilor de *5652 fl.* ba efectele de sub *a*, le-a cumpĕrat *preste cursul bursei din Budapesta* cu 1 fl. 75 cr. ceea ce varsă în punga bancarului, fără nici un drept considerabila sumă de *2187 fl. 50 cr. în detrimentul fondurilor archidecesane.*

Asta o négă dl Brote, ḑicênd, că cursul bursei din Viena ar fi corespuns preţului cu care a procurat el scrisurile fonciare ale „Bancei comerciale din Budapesta“.

Astă scusă insĕ chiar adevĕrat sĕ fie numai agrava il póte, — pentrucă dacă din greşală sau tendenţios s'ar fi notat la Viena un curs mai urcat decât la Budapesta pentru efectele unui institut din Budapesta el în interesul fondurilor pe care le representa n'avea sĕ liciteze în sus ci în jos, şi sĕ cumpere din Budapesta după cursul de acolo dela însuşi institutul respectiv.

Mai observăm, că dl Brote dela „Pester Vaterländischer Sparcassaverein“ n'a cumpĕrat „scrisuri fonciare“ procum dispune mandatul lit. d, ci „obligaţiuni comunale“ (veḑi „Pro Veritate“ pag. 14, docum. III) dar cu tóte acestea, atât în raţiocinii, cât şi în „Raportul despre esecutarea conversiuni“ către consistoriu (veḑi „Pro Ver.“ pag. 17) le-a întrodus ca scrisuri fonciare, *ba chiar şi în cărţile contabilităţii dela casa archidiecesană*, în cartea de evidenţă a efectelor şi în actul de predare, le-a întrodus *tot fals* sub nume de „scrisuri fonciare“, ceea ce nici succesorii nu n'au observat, că este fals, până când din acéstă introducere falsă s'a născut daună pentru fondurile eventual pentru manipulanţi, pentrucă „obligaţiunile comunale“ s'au convertit, ér oficialii dela cassă, ţinend în evidenţă numai „scrisuri fonciare“ de ale respectivului institut, nu le-au realisat la timpul seu, ci numai la schimbarea primului cupon, când respectivul bancar i-a făcut atenţi şi astfel un cupon s'a detras din capital!

Raport despre esecutarea conversiunei numai provocat a făcut oficiul de cassă la 21 Febr. 1887 va se ḑică la un an după terminarea operaţiunei financiare.

Sub durata sinodului archidiecesan din 1887 actul de „conversiune“ era la o comisiune consistorială spre censurare.

La sinodul din 1888 în urma unei propuneri sinodul a indrumat pe comisiunea financiară ca sĕ cerceteze în causă şi se raporteze încă în aceeaşi sesiune despre starea lucrului.

Asupra raportului manc al comisiunei, sinodul sub Nrul 128 a luat următoriul conclus:

„Actele se remit consistoriului pentru a finalisa întréga atacere şi a raporta despre resultat în sesiunea viitóre a sinodului archidiecesan“ (Veḑi Prot. Sinod. archid. 1888 pagina 88).

In acest sinod s'au ales conf. stat. org. asesorii senatelor scolare şi epitropesci din consistoriu pe un nou period de trei ani.

Sinodul *în locul* dlor E. Brote şi Const. Stezar a ales pe dnii Ger. Candrea şi Pant. Lucuţa, şi prin asta ambilor li-a tăiat calea de a mai remâné la „chiverniséla“ averilor archidiecesane. Dlui Stezar negreşit numai pentru nedestoinicia lui la greul post de cassar, provenită natural din etatea lui inaintată.

Ér consistoriul la rêndul seu în şedinţa sa epitr. din 6/18 Iuniu 1888, a ales de cassar pe dl asesor consistorial Pantalion Lucuţa, căpitan ces. reg. în pensiune, ér de controlor pe dl Gerasim Candrea asesor consist. şi advocat, *ér pe dnii E. Brote şi C. Stezar i-a dimisionat*, provocându-i prin hârtia sa Nr. 3000 epitr. ca până la 1 Iuliu n. 1888 sĕ predee cassa şi tóte cele ce până atunci au fost date în grija lor, noilor oficiali de cassă.

Dl Brote însĕ numai cu greu s'a resolvit a se desparţi de postul avut, şi prin „rĕspunsul seu la actul de dimisionare“ ddto 28 Iuniu 1888 st. n. inaintat la consistoriu în absenţa dlui Stezar, carele era la băi, nu pretindea mai puţin decât următórĕle:

„1, A contramanda dispoziţiunea, prin care eu cu 1 Iulie a. c. sunt absolvat dela oficiu şi a ridica sistarea remuneraţiunei mele.

„2. A da noue ordine pentru predarea oficiului meu, după ce cassariul concediat va întra în funcţiune.

„3. A statorí modul predării în formă precisă şi a mi-l comunica deodată cu ordinul de predare.“

„4 A dispune revisiunea raţiociniului fondurilor pe timpul din 1 Ianuariu până la ḑiua când noii funcţionari primesc manipularea averii, şi aflând acest raciociniu în regulă a me provedé cu absolutoriul“.

„5. A dispune aşternerea şi esaminarea actului de predare şi aflându-l acesta în regulă, a me provedé şi în acéstă privinţă au absolutoriul“.

„ 6 A reveni asupra întregei mele activităţi ca controlor al fondurilor archidiecesane dela început până la ḑiua ieşirei mele din oficiu, şi séu a me provedé pentru tótă activitatea ca manipulant şi raţiocinant cu absolutoriu, séu a me pune în cercetare disciplinară, eventual criminală“.

„7. A dispune, ca numai dupăce tóte acestea vor fi regulate *sĕ fiu absolvat dela oficiu*“.

„8. A lua în fine la cunoscinţă declaraţiunea mea, că înainte de a se fi regulat prin consistoriu tóte aceste, — *eu nu pot sĕ părăsesc oficiul meu*“. (Veḑi „Pro Veritate“ pagina 27).

Şi tóte aceste bagatele, dela împlinirea cărora condiţiona dl Brote *controlorul destituit deja*, predarea oficiului, le pretindea sciind bine, că după dispoziţiunile imperative ale statutului organ. numai acela póte fi controlor, carele este asesor consistorial, ér dlui nu mai era asesor consistorial.

Dar în fine tótă oposiţia a fost „degiaba“ Predarea tot a urmat şi d-nialui a rĕmas şi *fără post şi fără salar. Hinc illae lacrimae*!

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, către Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Maiestatea Vóstră Imperială şi regală Apostolică!

Români totdeuna au dorit şi doresc şi acum sĕ ia parte la viéţa publică a patriei lor, care ajunge în dieta ţerii la cea mai înaltă espresiune, ba au pretins şi pretind chiar dreptul la acéstă participare, precum pretind sĕ fie recunoscuţi ca factor în cadrul dreptului public din statutul ungar: nu aştéptă dar nici acum decât sĕ li se dea putinţa de a lua parte la viaţa publică potrivit cu demnitatea lor şi cu dreptul constituţional representativ, fără de care participare cele mai de căpetenii criterii ale desvoltării lor naţionale, politice şi culturale sunt încătuşate. In împregiurările create dinadins prin legi nedrepte şi prin aplicarea lor ilegală şi lipsită de buna credinţă, e imposibilă participarea acésta; ne mângăiem dar cu gêndul, că Maiestatea Vóstră va fi primit convingerea, că resistenţa pasivă a românilor e justificată, impusă contra propriei lor mai bune voinţe şi contra tuturor postulatelor de drept.

E dureros adevĕrul, că preste 3 milióne dintre supuşii Maiestăţei Vóstre nu sunt şi nu se consideră representanţi în dieta ţĕrii lor şi că de un pătrar de secol tóte legile se crează fără de participarea acestui factor politic, cu desconsiderarea intereselor lui şi contra marilor interese ale monarchiei. Românii însĕ, ori şi cât de grele ar fi fost timpurile trecute, n'au renunţat nici odată la individualitatea lor naţională, n'au încetat nici odată a pretinde respectarea dreptului lor de liberă desvoltare culturală şi au astăḑi faţă cu părinţii, bunii şi străbunii lor datoria de a nu contribuí la consolidarea unui stat condus cu tendenţa mărturisită de a face peste putinţă ori şi ce desvoltare naţională română în Transilvania şi Ungaria.

B). Legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, deşi defectuósă, ar fi putut, dacă ar fi fost aplicată cu bună credinţă, sĕ-i îndemne pe români a contribui la consolidarea statului ungar.

Românii totdéuna s'au luptat pentru păstrarea individualităţii lor naţionale. In cele mai grele timpuri ei au conservat limba, datinile şi moravurile şi în contra tuturor uneitirilor făcute spre a i desnaţionalisa, ei nu s'au contopit în vre-un popor. Nimic dar, pentru dênşii, nu e mai presus de dreptul liberei desvoltări culturale şi tóte pretensiunile lor naţionale, se reduc la principiul asigurării legale a esistenţei şi liberei desvoltări.

Ori şi care ar fi dar statul, care le dă acéstă asigurare legală el dispune de avutul şi de sângele, de tótă iubirea lor.

Scrutând însĕ dispoziţiunile legii pentru egala îndreptăţire, ne încredinţăm, că atunci, când s'a creat legea acésta, nu se urmăria scopul acesta, deóre-ce legiuitorii nu numai că nu au asigurat prin legi esistenţa naţională şi libera desvoltare culturală a naţionalităţilor, ce constituesc statul ungar şi în deosebi a românilor, ci, din contră, ingnorând individualităţile naţionale, contopesc naţionalităţile într'un corp naţional şi sub masca etnică şi politică a înţelesului limbei maghiare, cu scopul învederat de a pune basa legală a unificării naţiunei maghiare.

Purceḑênd legislaţiunea ţĕrii din aceste vederi greşite, e lucru firesc, că afară de titlu întréga lege n'a mai putut cuprinde măréţa ideă a egalei îndreptăţiri. De aci faptul, că disposiţiunile singuratice ale legiii, în contraḑicere cu acéstă ideiă, fără nici un temeiu de îndreptăţire, esclud din viaţa publică a statului celelalte limbi din patriă, şi sub titlul îi asigurézâ limbei maghiare dominaţiunea esclusivă.

Acéstă asigurare legală a dominaţiuni esclusive a unei limbi într'un stat poliglot, ca Ungaria, nu se póte legitima nici din punctul de vedere al adevĕratelor şi legitimelor aspiraţiuni naţionale nici din al vederilor esprimate de comisiunea naţională, considerate ca singure corespunḑĕtóre, ca fiind deduse din principiul egalei îndreptăţiri a individualităţilor cetăţenilor statului, nici prin consideraţiunile administrative esprimate în întroducerea legii care dispune de mintea, de inima şi de conscienţa cetăţenilor, ca în întroducerea art. XLIV ex. 1868, în care dieta află cu cale a ḑice: „*Minthogy Magyar-Ország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint és politikai tekintetetben egy nemzetet képeznek az oszthatatlan, egységes magyar nemzetet melynek a hon minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozzék is, eyyenjogu tagja*". Va sĕ ḑică tótă făptura omenéscă, ce esistă în Ungaria, fie român, germân, slav etc. face parte din o singură naţiune nedespărţită din cea maghiară E lucru firesc, că noi considerăm întroducerea acésta drept un atentat făţiş contra vieţii naţionale a nóstre şi a celorlalţi concetăţeni nemaghiari ai nostri.

Prin acéstă intenţionată confundare a noţiunii de naţiune politică cu noţiunea etnică a naţiuni, legea chiar în prima ei frasă négă esistenţa nóstră ca factor politic. Confirmând apoi şi în continuarea ei unitatea acésta, legea numai pentru înlesnirea raporturilor interne ale statului ia disposiţiuni pentru folosirea limbilor deosebite de cea magiară, stabilind principiul: „*minthogy továbbá, ezen egyenjogúság egyedűl az országban divatozó többféle nyelvek hivatalos használatára nézve és csak annyiban eshetik külön szabály alá, a menyiben ezt az ország egysége, a kormányzat és közigazgatás gyakorlati lehetösége s az igazság pontos kiszolgáltatása szükségessé teszik*". Ér în §. 1 decretéză drept limbă a statului şi oficială, pe cea maghiară.

In privinţa folosirii acestei limbi în viaţa publică, în afacerile politice, juridice şi comunale, în raportele oficiale publice, administrative şi scolare în mai înalte aşeḑĕminte de cultură, legea ia disposiţiuni imperative, pe când disposiţiunile privitóre la celelalte limbi sunt numai permisive, ca şi când aceste limbi ar fi numai un fel de dialecte cărora nu li se cuvine cultivare şi o generală întrebuinţare în tóte sferele vieţii omenesci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafulu Român".

Alba-Iulia, la 8/20 Iuniu 1892. On. redacţiune! Eri am avut aici o séră plăcută. Diletanţii români au arangiat o producţiune împreunată cu joc, în scopul edificărei casei parochiale gr. or.

Nici când Alba-Iulia nu a fost în stare sĕ întrunéscă la petrecerile date aici un public mai numĕros şi ales.

Participanţii au fost aprópe toţi români şi spre onórea românilor fie ḑis, deşi scopul a fost pentru a ajuta o causă a gr. orientalilor, fraţi gr. catolici, au escelat, presentâdu-se în un numĕr fórte considerabil.

Aceste premise sĕ revin la însaşi producţiunea diletanţilor.

Piesa „Prin mórte la viitoriu" a fost bine alésă şi esecutarea nu a lăsat nimic de dorit.

Omul credea, că vede pe bină nisce artisti consumaţi şi nu nisce diletanţi. Fraţii Străjan, ambii fii ai Albei-Iulia, ambii ómeni fórte zeloşi şi cu multă rutină şi au interpretat de minune rolurile de servitori ai căpitanilor Frunḑescu şi Florescu, al căror rol l'au luat asupra lor d-nii Petru Sâmtion şi învĕţătoriul Vasile Hişiu, dintre cari P. Simtion s'a distins prin o presentare atât de cavaleréscă, încât ţi se părea, că acest tinĕr e născut pentru de a face pe soldatul şi dacă e vorba chiar şi pe căpitanul.

Bine şi corect şi a jucat rola d-şóra Eugenia Berchian ca Victoria şi tatăl ei apoi boeriul Costache, a cărui rolă nu tocmai uşóră o a luat asupraşi dl învĕţătoriu Nistor Tatelea.

Dl Augustin Cornea învĕţător, în rola de cărămidar s'a întrecut pre sine, prin mimica, ce a sciut desvolta în rola de ţigan, cărămida şi costumul ales de minune a făcut ca publicul sĕ erumpă în aplause la ivirea lui pe scenă. Suflerul a avut puţin de lucru, domnii dilentanţi şi-au studiat bine rolurile, şi dacă avem de criticat ceva este, că de ce acesti domni atât de bine iniţiaţi nu delectéză publicul de aici şi din giur cât se póte de des, căci munca şi ostenéla lor este recompensată din recunosciuţa cu care este îndetorat publicul de aici.

După piesa acésta a urmat „Hercu boccegiul" jucat de dl Iacob Străjan.

Costumul jidanului de Galiţia, — marfă legată în o năframă, presentarea dlui Străjan şi imitaţia cu care a sciut presenta pe jidanul în tóte amenuntele au fost pe deplin succese — şi publicul a rĕsplătit prin aplausele dese ostenelelor acestui diletant, care sĕ privesce aici de vĕtaful diletanţilor.

Succesul moral a fost splendid, căci s'a putut vedé intruniţi toţi ómenii de bine, sprigínind un scop salutar.

Aci am vĕḑut dn loc pe toţi 4 parochii români şi pe fruntaşii inteligenţei, din comune pe o mulţime de preoţi gr. or. veniţi din cele mai îndepărtări ale tractului, fruntaşii mireni din Ampoiţa, Bucerdea, Ighiel, Giomal, Mihalţ, Cricău, Poiana, Totoiu, Teuşiu, Meteş până sus pe Ampoiu — aşa, că 'ţi era mai mare dragul a privi la costumurile bărbaţilor nostri din popor, cari anume veniseră ca sĕ concurgă cu presenţa lor la mărirea serbărei şi la petrecerea, care a durat până în ḑiori de ḑi.

Venitul brut trece peste suma de 160 fi. din scari substrăgêndu-se spesele la tot casul rĕmâne în scopul amintit preste 100 fl. v. a.

Fie-care dintre participanţi şi-a esprimat mulţămirea sa de a fi putut lua parte, fie-care da laudă lui Dumneḑeu, că se începe o eră nouă pentru raporturile nóstre de aici, — raporturi, cari începuseră a fi de tot nepriinciόse pentru ori ce lucrare pe teren cultural şi social.

Dee ceriul, ca sĕ şi mergem tot spre mai bine, ca sĕ putem cel puţin pe terenul social sĕ facem isprăvi.

Oficerii români aflători în garnisóra de aici prin presentarea lor în numĕr complet la casul au contribuit, ca séra din 7/19 Iuniu sĕ fie şi mai splendidă şi sĕ lase suveniri nesterse din inimile celor ce au participat.

Varietăţi.

* (Reuniunea de cântări). Reuniunea română de cântări din loc, care a concertat Luni séra în Braşov s'a reintors cu trenul Mercuri diminéţa.

* După „Magyar Ujság" magistratul capitalei Budapesta este pus în mişcare sĕ cumpere biserica greco-română din capitală, pentru a o da în schimb romano-catolicilor pentru biserica lor din apropiere, care ar fi sĕ se demoleze pentru a se lărgi strada spre un pod nou preste Dunăre. Se afirmă, că representanţii de astăḑi ai bisericii greco-române ar fi deja câştigaţi pentru acest têrg; noi însĕ credem, că „nem oda Buda".

* (Banchet.) După cum aflăm, s'a ţinut Duminecă séra un pretins „banchet" în Sibiiu. Banchetul era sĕ fie arangeat în onórea dlui Dr. Raţiu, carele în urma celor petrecute în Turda, s'a refugiat la Sibiiu. După caracterul ce l'a avut însĕ, banchetul a fost un lucru pus la cale cu scop, pentru continuarea agitaţiunei şi apoteosarea reciprocă a „tribuniştilor". Şirul toastelor s'a început cu ridicarea păcharului din partea dl G. Bariţiu pentru împĕratul şi regele apostolic; E. Brote în ridicarea toastului pentru Dr. Raţiu a serbătorit isbânda naţională (?) ce s'a ajuns, — dl Dr. Raţiu vorbì de fericirea, ce o simte, că a condus deputaţiunea română, a carei manifestare rĕmâne act etern; – Dordea golì păharul pentru Dr. Raţiu, Brote, Bariţiu, Boiu şi Albini, — dl asesor Boiu, ridicà păharul pentru inteligință şi ţĕrani; profesorul Comşa cu păharul în mână a condamnat aspru atitudinea românilor, care în aceste ḑile a făcut jocul duşmanilor (?) şi apoi 'l golí pentru tinerimea naţională, — Rusu-Şireanul îi mulţămesce si cere pentru tineri binevoinţa conducĕtorilor actuali, — profesorul Dr. Barcianu închină pentru femei, — prof. Cunţanu salută pe doi membrii ai ligei craiovene; vorbì ér Brote pentru Lueger, Schneider şi Bianchini, — T. Simtion pentru actualii membrii ai comitetului român, — Brote pentru cei absenţi G. Pop de Basesci şi Dr. Lucaciu, — înv. Lĕpădat ridiculiză se magiari şi beu pentru tinerimea din Viena şi Budapesta, — preot. Bobeş presenta dl Raţiu o sticlă cu vin de Drăgăşani. Aplausele au fost: furtunóse, frenetice, lungi, sgomotóse, salve de aplause, aplause şi nesfârşite. Ovaţiuni s'au făcut pentru Lueger, Schneider şi Bianchini. Unii au mers la 12 óre, alţii după 12 óre, ér alţii când începea sĕ se arete zorile.

* (Cas de mórte.) In Bucovina a încetat din viaţă marele proprietar în Storojineţ, George cav. de Flondor. Rĕposatul a fost un vrednic fiu al naţiunei şi al bisericei, pentru a căror drepturi s'a luptat până la mórte.

* (Tempestăţi în America.) In Chigago a domnit câteva ḑile o căldură încât ómeni nu mai sciau pe unde sĕ se ascundă. Se inoră apoi aşa de tare încât trebuiră se aprindă lămpile. In urmă se descărcà o furtună aşa de puternică, încât resturnà case şi edificii mari, mulţi ómeni an fost prăpădiţi.

Esamen.

Ordinea esamenilor la scóla elementară capitală română ort. rĕs. din Braşov la finea anului scolar 1891/92.) Esamenele publice se ţin Mercuri, Joi şi Vineri în 17, 18 şi 19 Iuniu st. v. în sala cea mare a edificiului gimnasiul din Gróver, în ordinea următóre:

Mercuri în 17 Iuniu dela 8—9½ óre a. m cu cu clasa I *a*) de copii; dela 8½—11 óre a. m. cu clasa II *a*) de copii; dela 2—3½ óre p. m. cu clasa I *b*) de copii; dela 3½—5 óre p. m. cu clasa II *b*) de copii.

Joi în 18 Iuniu dela 8—9½ óre a. m. cu clasa III de copii; dela 9½—11 óre a. m. cu clasa IV de copii; dela 2—3½ óre p. m. cu clasa I de copile; dela 3½—5 óre p. m. cu clasa II de copile.

Vineri în 19 Iuniu dela 8—9½ óre a. m. cu clasa III de copile; dela $9^{4}/_{2}$—11 óre a. m. cu clasa IV de cepile; dela 2—3½ óre p. m. cu clasa V de copile; dela 3½—4½ óre p. m. cu elevele din internatul Reuniunei femeilor române din loc.

Esamenele cl. III şi IV de copii IV şi V de copile se încheiă cu cântări.

Esercițiile gimnastice se ţin:

cu cl. III şi IV de copii în 18 Iuniu dela 11—12 óre a. m.

Esercițiile în grădinărit se ţin:

cu cl. III şi IV de copii în 18 Iuniu dela 5—6 óre p. m.

cu clasa IV şi V de copile în 19 Iuniu dela 4½—5½ óre p. m. (— escursiuni în grădina scólei).

Esercițiile în economia casnică se ţin:

cu elevele din internat în 21 Iuniu dela 4—6 óre p. m în localul internatului.

Lucrurile de mână ale copilelor de cl. II—V sunt espuse sub decursul esamenelor în sala de esamenare.

Duminecă în 21 Iuniu după serviciul divin se va încheia anul scol. 1891/92 cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premiilor.

La esamenele acestea precum şi la festivitatea încheierii anului scol. are onóre subscrisa direcţiune a invita pe toţi binevoitorii şi amicii scólelor.

Braşov, 1 Iuniu, 1892.

Direcţiunea scólei elementare capitale rom. ort. rĕs.

G. C. Bellisimus,
director.

Loterie.

Mercuri în 22 Iuniu, 1892.

Brünn: 1 88 10 73 83

Nr. 244. (88) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Bărĕsci cu filiile Dumesci și Lungșóra, protopresbiteratul Iliei, pe basa ordinului consistorial din 11 Septembre 1890, Nr. 5774 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt.

Tóte venitele parochiali statorite în ședința comitetului parochial ținută la 10 și 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venit anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenții își pot lua informațiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial și cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale iustrnite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Iliei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 139. (83) 3—3

CONCURS.

Pe temeiul încuviințărei Prea Ven. consistoriu archidiecesan ddto 3 Martiu 1892 Nr. 1289 B. pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă gr. or. Buningenea, de cl. III-a, protopresb. Abrudului, prin acésta se escrie din nou concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolare computate preste tot în sumă de 415 fl. și cuartir liber în casa parochială.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și astérnă cererile lor instruite cu tóte documentele recerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral al tractului Abrud.

Abrud, 19 Maiu, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2.20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriș		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadișul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	Cluș.	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.53	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	4.58			Arad			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			Timișóra			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriș			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	Budapesta	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul. numai Sâmbăta	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6.47
	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleț		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		Budapesta		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		Szolnok		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	Arad	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—									
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneș			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12.20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zerneșci

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63. Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Iuniu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Iuniu, 1892.

(br.) Prinţul Eugen de Savoja, precum 'l caracteriséză istoria, n'a fost numai unul dintre cei mai mari comandanţi ai timpului seu, dar în persóna sa întrunia inalte calităţi diplomatice, ceea-ce i-a câstigat şi titlul de un mare bărbat de stat.

Premitem acestea, pentru-că ne aflăm într'un timp, când vederile sale politice câştigă tot mai mult în importanţă şi cuvintele sale adresate celor trei monarchi, pe cari i-a servit cu cea mai mare fidelitate 'şi valoréză tot mai tare temeinicia motivelor.

Nu e bine, ḑicea el domnitorilor sei, că ne luptăm aşa de mult pentru provinciile italiene din peninsula apeninică, jertfele materiale şi sângele de ómeni, cu care adăpăm acel pămênt, tot nu o sĕ aducă róde, proviciele italiene totuşi se vor desface odată de cătră domnitorii Austriei. Aşa s'au croit lucrurile şi aşa trebue sĕ se întêmple, pentru-că e lucru firesc acesta şi contra firei de geaba 'ţi consumi puterile. Sĕ ne intórcem spre Orient, acolo aflăm pămênt crud şi bun de lucrat, ér popórele, cari doresc sĕ scutere jugul turcilor, vor binecuvênta pasul Austriei.

Dar titlurile, care împodobiau coróna domnitorilor, ambiţiunea de a domní preste pămêntul original al falnicilor romani şi bogăţiile întinse ale membrilor din familia domnitóre erau motive grave şi măgulitóre, ca domnitorii Austriei sĕ nu i-a în serios cuvintele renumitului comandant, sĕ nu urmeze poveţei lui, ci sĕ jertféscă tot pentru a domní preste peninsula apeninică.

Şi au şi jertfit!

Rênd pe rênd, fie-care domnitoriu, ce s'a succedat, a trimis osti sĕ se rĕsboiască. Austria şi-a consumat puterile, încât resbele din Italia erau sĕ-i curme ḑilele esistenţei.

O spune acéstă istoria luptelor din Italia, o spune „Tatăl Radescky“ şi o prevestesc chiar şi românii nostri, cari atâta au sângerat pe câmpiile Italiei.

Şi astăḑi, după atâtea jertfe şi atâtea lupte înverşunate, şi costisitóre, Italia e un stat bine consolidat, independent şi cumpĕnitoriu în relaţiunile politicei europene.

Monarchia nóstră a ajuns şi ea la vorbele prinţului Eugen, ea şi-a îndreptat mai mult ochii spre Orient şi, pentru a puté ţiné concurinţa celorlalte state şi ecuilibrul europén, lucréză mână în mână cu Italia, cu aceea ţéră, cu care s'a dujmănit, de când povestesce istoria.

E bine, că monarchia nóstră şi a îndreptat ochii cel puţin în timpul din urmă spre Orient, unde, deşi numai póte lucra aşa de priincios, pe cum ar fi putut-o face mai înainte, căci aḑi în Orient sunt state bine consolidate, totuşi în vecinătatea lui fiind, póte cel puţin urma o politică e economică mai favorabilă ca celelalte state şi póte ţiné concurinţă cu ele.

Dar sĕ o lăsăm sĕ-şi continue politica economică, — numai de şi-o ar continua înţepţesce!

Intenţiunea nóstră a fost sĕ revenim asupra Italiei, a cărui rege şi regină a fost în ḑilele din urmă sĕrbătoriţi în tóte locurile pe pămêntul Germaniei şi îndeosebi sĕrbătoriţi au fost ei în capitala Germaniei nu numai de curtea domnitóre, ci de întréga populaţiune.

E acesta un semn vĕdit, cât de mult ţin germanii la interesele, ce i légă de a sĕrbători pe italieni şi e un semn caracteristic al politicei actuale, ce o urmăresc domnitorii acestor state.

Atâtea ovaţiuni nu s'au adus nici altor domnitori, atâtea cuvinte măgulitóre n'a întimpinat nici alţi suverani, câte s'au făcut membrilor casei de Savoja, cu tótă ruina financiară din ţéra preste a cărei sórte i-a aşeḑat provedinţa divină.

Călĕtoria părechei regale italiene şi a ministrului de esterne, ovaţiunile, ce li s'au făcut şi cuvintele eşite din rostul împĕratului german sunt semne, că raporturile alianţei sunt consolidate şi durabile.

E dar justificată şi procederea presei austro-ungare, care aduce articli de preamărire regelui Umberto şi împĕratului Wilhelm din acest incident, căci şi sórtea monarchiei nóstre condiţionéză astăḑi dela raporturile, în care se află aceste trei puteri centrale, cari urmăresc manţinerea ecuilibrului europén şi asigură durabilitatea păcei.

Ér pacea e un dar dumneḑeesc şi o binecuvêntare ceréscă!

Revista politică.

Presa din România şi chiar presa srrĕină se ocupă cu mórtea regretatului bărbat de stat din România Dumitru Brătianu, fratele mai mare al renumitului bărbat de stat Ioan Bratianu. D. Brătianu a fost în timpul din urmă şeful partidului naţional-liberal şi a luptat mult în viéţa sa pentru înălţarea României şi înaintarea némuluì românesc preste tot. —

In sĕptĕmâna trecută, precum am anunţat, s'a terminat desbaterea bugetară în dieta ungară. In 17 l. c. ministrul de finanţe unguresc a putut presenta legea financiară, care arată cheltueli ordinare, 370,299.032 fl., cheltueli transitorie 7,399.228 fl., investiţiuni 13,272.023 fl., cheltueli estraordinare comune 6,617.123 fl., la olaltă 397,523,636 fl. escedent 14.725 fl. —

Tóte foile sunt pline de rapórte asupra petrecerei lui Bismarck în Viena, unde a sosit la 19 Iunie n. pentru a asista la cununia fiului seu Herbert. De şése-ori cu asta a fost Bismarck în Viena Maiu întâiu la 1847, din incidentul unei călĕtorii, ce-o făcuse cu tinĕra sa nevastă; aceea călĕtoriă n'a avut nici o însemnătate politică. Pentru a doua óră a fost tocmai înainte de asta cu 40 ani, adecă în 1852, dar ca delegat în afaceri politice de însemnătate, ca mandatar al Prusiei în dieta imperială germană. El a avut misiunea sĕ armonieze diferenţele, ce s'au ivit între Austria şi Prusia pe tĕrêmul alianţei vamale. A treia óră s'a dus Bismarck la Viena în August 1864, când deja era cunoscut la tótă lumea fiind ministru. Tocmai atunci trecuse rĕsboiul Schleswig-Holstein, ér Bismarck merse la Viena, ca sĕ se înţelégă cu ministrul de esterne austriac, contele Rechberg, asupra administraţiunei ducatelor răpite dela Dania şi devenite posesiune comună, precum şi asupra reformei intenţionate a constituţiei imperiului german. Contrarietăţile dintre Prusia şi Austria erau atât de pronunţate pe atunci, încât Bismarck părăsì Viena, fără de a-şi fi ajuns scopul. Când Bismarck merse din nou în Viena (1878), el deja se afla la culmea succeselor şi a gloriei sale. Deja puse la pămênt suetta austriacă la Kōniggrätz şi doborî de pe capul lui Napoleon, la Sedan, coróna împĕrătéscă franceză. Din punct de vedere politic însĕ cea mai însemnată visită a lui Bismarck la Viena este cea din 1879, cu care ocasie a încheiat alianţa germano austro ungară. — Cu ocasia ultimei sale visite la Viena, Bismarck a fost primit cu mare însufieţire de poporaţiunea oraşului. La gara din Teschen a ţinut următórea cuvêntare: „Me bucur din inimă şi ve mulţămesc fórte, că aici, la hotarĕle Austriei, mi se face o primire atât de căldurósă. Nisuinţa mea a fost totdeuna, ca cu statul, cu care stăm în strînsă alianţă, sĕ susţinem relaţiile cele mai amicabile şi me bucură, că prin căsătoria sa, fiul meu păşesce tot pe aceeaşi cărare, pe care îu politică am mers eu Amiciţia cu imperiul vecin rudit cu noi prin sânge şi aliat istoricesce va influinţa şi în viitoriu raporturile reciproce. Sper, că d-vóstră veţi păḑi

---

FOIŢA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

„Regele, care ascultase apĕrarea lui proprie cu un interes ce părea că se referă mai mult la orator, decât la discurs, se ridică după ce termină Desèze vorbirea: „Vi s'au arătat mijloacele mele de apĕrare, ḑise el, eu nu le voiu repeta.

Vorbindu-ve póte pentru ultima óră, ve declar, că consciinţa mea, nu-mi impută nimic; şi că apĕrătorii mei nu v'au spus decât adevĕrul. Nu mi-a fost témă nici odată de esaminarea publică a conduitei mele; dar mi-se frânge inima aflând în acusă imputarea de a fi vrut sĕ vĕrs sângele poporului, şi preste tot că nefericirile lui 10 August sĕ mi se atribue mie. Mărturisesc, că multiplele probe, ce le dasem în tot timpul despre iubirea mea pentru popor, îmi părea a me fi ridicat mai presus de acésta imputare, pe mine, care însumi m'aş fi espus, pentru a nu se vărsa nici o picătură din sângele acestui popor“. După aceste cuvinte eşì.

Reîntors în sala inspectorilor conventului, regele se aruncă în braţele lui Desèze. Strînse mânile apĕrătoriului într'ale sale, îşi sterse fruntea cu basmaua şi uscă însuşi cămaşa destinată a înlocuì pe aceia, care se udase de sudórea pe trupul lui Desèze în decurs de 5 óre pe tribună. In aceste îgrijiri familiare, ce-i desveleau situaţiunea şi rangul seu, regele păré a uita că se discută despre propria lui viaţă în sgomotul salei vecine.

Reîntrând în templu, regele, care n'avea nimic de a oferi, îşi desnodă cravata şi o dete advocatului seu.

Timp de mai multe ḑile, cele dóuĕ partide în care era împărţit conventul, girondinii şi montanii numai sĕ caluminiau, disputând viaţa regelui. Discuţiunea sĕ prolungi până în 7 Ianuarie. In fine fu hotărită încheierea, şi sĕ decise printr'un decret că stabilirea întrebărilor şi apelul nominal se aibă loc în 14 Iannariu.

Sosită acéstă ḑi fatală, o mulţime imensă de privitori incunjurau adunarea şi umpliau tribunele. O grămadă de oratori sĕ grăbesc a propune diferite metode pentru statorirea întrebărilor. In fine după desbateri îndelungate, conventul contrage tóte întrebările în următórele trei:

„Este vinovat Lodovic Capet de conspirare contra libertăţii naţiunei şi de atentate contra siguranţei generale a statului?

„Sentinţa, ori care ar fi, fi va trimisă spre sancţionarea generală a poporului?“

„Ce pedépsă i-se va da?“

Ḑiua de 14 întrégă trecu cu aranjarea întrebărilor.

A 15 se reservă pentru apelul nominal. Adunarea decise mai întâiu, ca fie-care membru sĕ-şi dea votul de pe tribună; că acest vot sĕ pótă fi motivat, sĕ fie scris şi semnat.

Adunarea constă din şepte-sute patruḑeci şi nouĕ de membri. Şese sute optḑeci şi trei membri declară fără esplicare: Ludovic XVI vinovat pentru conspirare contra libertăţii naţiunei şi de atentate contra siguranţei generale a statului.

Apelul nominal începe asupra întrebărei a dóua, adecă a apelărei la popor. Doue sute optḑeci şi unu votéză pentru apel; patru sute douăḑeci şi trei contra. Preşedintele declară în numele conventului naţional, că sentinţa lui Ludovic nu va trimisă spre aprobare poporului.

Ḑiua de 15 fu întreagă absorbită de aceste apeluri nominale; al treilea fu amânat pe şedinţa din ḑiua următóre.

Agitarea crescea în Paris pe cât se apropia momentul decisiv. In teatre se auḑiseră voci favorabile lui Ludovic XVI cu ocasiunea piesei „Amicul legilor“. Aristocraţia înaltă şi burgesia erau aplecate spre agraţiare. Iacobinii din parte-le se siliau îndoit se grăbiască sentinţa. Mănia lor, aţiţată prin amênări şi pedeci devenia mai ameninţătóre şi apoi cele douĕ partide se temeau una de alta, presupunênd cele mai sinistre planuri fie-care de cealaltă.

(Va urma.)

aceste raporturi şi veţi rĕmâné pentru vecie prietinii nostri, sau cel puţin până când noi, cari ne aflăm de faţă aici, vom trăi şi vom lucra împreună pe pământ. Cel puţin până când eu trăesc, nu voiu lăsa sĕ cadă acea operă a mea, pe care am înaugurat'o personal şi nu fără osteneli, în 1879 la Viena".

Tribuniştii la frêne.

V.

Consistoriul archidiecesan, esaminând actul de conversiune, a condamnat pe foştii mandatari ai sei la desdaunare în sumă *5625 fl.* ca erogaţiune nejustificată, dar relativ la diferinţa de curs la vinderea obligaţiunilor, deşi cu tot dreptul o putea pretinde şi acésta, i-a absolvat, din motiv, că la vindere în formă nu au călcat mandatul consistorial.

Eată hotărirea consistoriului:

Nr. 4279/888.

Consistoriul archidiecesan, ca senat epitropesc, în afacerea convertirii bonurilor rurale transilvane în valóre nominală de 525,000 fl. m. c., efectuită în anul 1886 prin oficialii cassei archidiecesane Constantin Stezar şi Eugen Brote, în urma mandatului consistorial ddto 11 Ianuariu, 1886 Nr. 151 pe basa raportelor oficiului cassei din 21 Februariu 1887 Nr. 22 ex 1886 şi din 29 Novembre 1887 Nr. 210, precum cu privire la observările comisiunii esmise pentru censurarea acestei afaceri cuprinse în raportele de praes. 16 Octombre, 1887 Nr. 5487 şi de praes. 6 Maiu, 1888 Nr. 2629, avênd în vedere şi conclusul sinodal din anul 1888 Nr. 128 în şedinţa ordinară de aḑi a adus următórea

Hotărîre:

I. Convertirea intenţionată de acest consistoriu cu hotărîrea sa din 11 Ianuariu 1886 Nr. 151 nu s'a efeptuit între marginile mandatului consistorial întru atât, încât oficialii cassei însărcinaţi cu esecutare convertirii, la cumpĕrarea scrisurilor fonciare ale băncii hipotecare, ale băncii comerciale pestane şi ale primei casse de păstrare patriotice din Pesta, încontra mandatului precis consistorial au trecut preste cursul macsimal hotărît de consistoriu şi au cumpĕrat scrisuri cu un preţ cu mult mai mare şi anume: scrisurile băncii hipotecare cu câte 50 cr., ale primei casse de păstrare patriotice din Budapesta cu 1 fl. 50 cr., ér ale băncii comerciale pestane cu 2 fl 50 cr., mai scumpe la sută, ceea-ce la 375 000 fl. au pricinuit o erogare neintemeiată şi nejustificată din cassa fondurilor archidiecesane în sumă de 5625 floreni v. a.

Au trecut preste mandatul consistoriul şi cu aceea, că au cumpĕrat 12,000 scrisuri fonciare de ale institutului de credit fonciar din Sibiiu cu 6% fără ca consistoriul sĕ fi reflectat la acele, şi încă într'un timp, când aceste notau un curs ridicat, pecând cumpĕrându le la începutul convertirii ce au înscenat-o deja la 29 Ianuariu, 1886, ori chiar în luna lui Februariu numai, puteau face şi aici o economisare de cel puţin 1 fl la sută, preste tot dar 120 fl. v. a. In urma acestora:

II. Foştii oficiali de cassă Constantin Stezar şi Eugen Brote se îndatorézâ a rebonifica în cassa consistorială suma de 5625 fl v. a. (cinci mii şase sute douĕḑeci-şi-cinci florini) ca sumă diferenţială cu cât au dat mai mult în preţul scrisurilor fonciare preste cursul macsimal statorit de consistoriu în mandatul din 11 Ianuariu, 1886 Nr. 151.

Încât pentru cumpĕrarea scrisurilor fonciare de ale institutului de credit fonciar din Sibiiu, în valóre nominală de 12.000 fără mandat consistorial, cu privire la starea acestor valori ce dovedesc şi de present o tendenţă de a cresce în valóre, deşi la acuirarea lor, după-cum s'a arĕtat mai sus, se putea face óreşi-careva economisare: acuirarea o află de acceptabilă.

Motive:

Consistoriul, la propunerea oficiului de cassă, în şedinţa sa din 11 Ianuariu, 1886 sub Nr. 151 încuviinţând a sĕ vinde bonurile rurale transilvane ce se aflau în fondurile archidiecesane în valóre nominală de 689,860 fl. m. c., a hotărît totodată, ca pe preţul acestora sĕ se cumpere scrisuri fonciare dela următórele institute de credit şi anume:

1. 125.000 fl à 5% dela institutul de credit fonciar magiar din Budapesta.
2. 125.000 fl à 5% dela banca comercială din Pesta.
3. 125.000 fl. à 5% dela cassa de păstrare din Pesta.
4. 125.000 fl. à 5% dela banca hipotecară pestană.
5. 100.000 fl. à 5½% dela institutul fonciar din Sibiiu şi
6. 50.000 fl. à 6% dela institutul de credit şi economii „Albina" din Sibiiu, statorind pentru ambele operaţiuni: vindere şi cumpĕrare — cursul minimal şi macsimal, şi anume la vindere de 103 fl., ér la cumpĕrare

   a) pentru banca comercială din Pesta 99.50;
   b) pentru cassa de păstrare patriotică pestană 99;
   c) pentru banca hipotecară pestană 99;
   d) pentru scrisurile creditului fonciar din Sibiiu à 5½% cu 100.50, ér
   e) pntru „Albina" 100.

Oficialii cassei însĕ, cari au fost însărcinaţi cu aceste operaţiuni, s'au pus; şi, fără a mai ascepta mandatul consistorial, deja la 29 Ianuariu 1886 au şi vêndut 300.000, la 4 Februariu, 100.000, ér la 20 Februariu 125.000 bonuri rurale transilvane, tóte cu cursul limitat de 103 fl. 25 cr., pe când cursul acelora la bursa din Budapesta era la 29 Ianuariu 103 fl. 40 cr., la 4 Februariu 103 fl. 75 cr., ér la 20 Februariu deja 104.25, ér la bursa din Viena 104.50,— au cumpĕrat însĕ scrisuri fonciare în valóre nominală de 537.000, cu suma de 541.045 fl. v. a., şi anume:

1. fl. 125.000 dela banca hipotecară ungară à 100 fl. cu	fl.	125.000
2. fl. 100.000 dela institutul de credit fonciar din Sibiiu à 5½% à 100.50 cu . .	fl.	100.500
3. fl. 125.000 dela cassa de păstrare patriotică pestană à 100.50 cu	fl.	125.625
4. fl. 125.000 dela banca comercială pestană à 102 fl.	fl.	127.500
5. fl. 50.000 dela „Albina" à 100 fl. .	fl.	50.000
6. fl. 12.000 scrisuri fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu cu 6% à 103.50 cu	fl.	12.420
Laolaltă cu . .	fl.	541.045

precând dacă se ţineau strîns de mandatul consistorial, nu puteau sĕ cumpere scrisurile fonciare dela banca hipotecară, dela cassa de păstrare patriotică din Pesta, şi dela banca comercială din Pesta numai cu cursurile de 99, pentru valorile dela banca hipotecară şi cassa de păstrare patriotică din Pesta, şi cu cursul de 99 fl. 50 cr., pentru valorile băncii comerciale pestane, ceea-ce dă o diferinţă de 5625 fl. v. a. La rebonificarea acestei diferenţe au trebuit constrînşi foştii oficiali din acel motiv, că nu au arĕtat cu nimic necesitatea de a fi trebuit a se abate dela conclusul consistorial, că în mandatul consistorial fiind statorit macsimul cursului, cu care au putut sĕ cumpere, dela acela fără învoirea consistoriului nu s'au putut abate; că la vinderea bonurilor rurale ţinêndu se morţiş de mandat, — deşi efectele aceste notau la bursă un curs mai culant, — şi aşa se puteau efectuí o crescere de preste 6000 fl. şi totuşi dela acésta au predescins: trebuea per consecuentiam sĕ-l observeze şi la cumpĕrare; că vênḑarea efectuindu-o în 29 Ianuariu, 4 şi 20 Februariu, cumpĕrarea au făcut-o fară temeiu mai întârḑiată adecă la 2, 8, 12, 20 Februariu şi 16 Martiu 1886; că despre tóte aceste operaţiuni abia după trecerea unui an dela primirea mandatului, şi şi atunci numai în urma ursoriului în scris au raportat, prin ce i-a detras consistoriului posibilitatea de a putea lua mĕsuri de îndreptare, şi mai ales, că prin purtarea volnică a numiţilor oficiali nici nu a mai putut dispune cumpĕrarea altor efecte publice de preţ mai moderat. Din tóte aceeste a trebuit sĕ resulte convincarea numiţilor la rebonificarea diferenţei ce s'a arĕtat între cursul cumperării şi între cursul macsimal statorit de consistoriu, şi acésta cu atât mai vêrtos, cu cât cumpĕrarea s'a făcut chiar şi preste cursul ḑilei, cu carele, după-cum afirmă, ar fi cumpĕrat, şi anume la scrisurile fonciare ale băncii comerciale din Pesta, cumpĕrându-se aceste în valórea nominală de 125.000 à 102 fl cu suma de 127.500 în 20 Februariu 1886, precând aceste la datul acum numit notând la bursă numai 100.25, se puteau acuira cu 2187 fl. 50 cr. mai ieftin adecă cu 125.312 fl. 50 cr.

Cumpĕrarea scrisurilor fonciare dela institutul de credit fonciar din Sibiiu în valóre nominală de 12.000 à 103.50, deşi acéstă cumpĕrare s'a făcut fără mandat consistorial, cu privire la starea favorabilă a acelora de aḑi a fost a se ascepta.

Acéstă hotărâre se va esecuta numai după-ce va fi luată spre sciinţă din partea Venerabilului sinod archidiecesan.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, ţinută la 15 Aprile 1889.

Despre acésta hotărîre s'a raportat sinodului archidiecesan din 1889, ér sinodul prin conclusul seu Nr. 114 *o a luat la cunoscinţă.*

Aprobată sentinţa şi de sinod, consistoriul o a comunicat cu d nii Brote şi Stezar prin următoriul conclus, primit de dl Brote la 29 August 1889.

„Nr. 4709. epitr. Acésta hotărîre consistorială, după-ce din partea Venerabilului sinod archidiecesan, în şedinţa sa ţinută la 22 Aprile 1889, prin conclusul de sub Nr. 114 s'a luat la cunoscinţă, ţi-se estradă cu aceea, ca pomenitei hotărîri consistoriale sĕ respunḑi în termin de 30 ḑile dela primirea hotărîrii cu atât mai vêrtos, *cu cât la din contră se vor lua alte mĕsuri.*

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, ţinută la 22 Iuliu, 1889. Dr. Ilarion Puşcariu m. p. archim. vicariu archiepiscopesc. Nicanor Frateşiu, m. p. secretariu". („Pro Ver." pag. 35).

Dl Brote se face, că nu înţelege provocarea consistoriului, şi prin hârtia sa din 20 Septembre 1889 în scopul de a rĕspunde la sentinţă cere datele la care se provócă consistoriul în motivarea ei. (Idem pag 36).

Consistoriul prin hârtia sa Nr. 6143 epitr. din 30 Sept. 'i respunde, că actele le póte inspicia în órele oficióse în cancelaria asesorului consistorial G. Candrea:

„Dealtcum — ḑice — respunderea, la carea ai fost îndrumat prin hotărîrea consistorială din 22 Iuliu a. c. Nr. 4709 nu se refere la respuns în scris asupra hotărîrii consistoriale ddto 15 Aprile a. c. Nr. 4279—888, după-cum adecă se păre a fi inţeles mult st. D-ta, ci se refere la implinirea acum pomenitei hotărîri *prin acoperirea în bani a pagubei causate fondurilor archidiecesane".* (Idem pag. 37.)

In loc de a restituí „paguba căusată fondurilor archidiecesane" însĕ, dl Brote, cu datul 25 Decembre 1889, înaintézâ la consistoriu un respuns „meritoric" lung-lung, care în broşura sa „Pro Veritate" ocupă 25 pagini tipărite (pag. 38—62.)

In acéstă polilogie, menită a paralisa la adoratorii sei „efectul" conversiunei, manifestat în dispoşiţiunile autorităţilor competente bisericesci şi în opiniunea publică, — dl Brote îşi dă aerul de a fi fost un om providenţial în sinul consistoriului, carele întru manipularea averei bisericesci *nici nu s'a ţinut de mandatele în scris ale consistoriului, nici n'a avut sĕ se ţină de el*", că averea, care în urma capitalisării impusă prin actele fundaţionale şi prin conclusele sinodale, şi în urma urcării cursului de bursă al efectelor, de sine şi din sine s'a sporit şi cât timp a fost el controlor precum s'a sporit şi de când numai este el controlor, ar fi productul neobositei sale îngrijiri. — El firesce vorbesce tot în plural şi în numele dlui Stezar, dar la fine tot dă el se pricépă lumea, că el e acela, care avea „rolul conducător"

„Nenumĕrate fapte din activitatea nóstră oficială sunt dovadă, că căpitanul Stezar şi eu, care ocupam funcţiunile de cassar şi controlor n'am ajuns a fi *nici odată* numai simpli „oficiali de cassă", numai simpli manipulanţi de bani. Tótă lumea ne *ţinea*, (of! of!) şi în realitate *eram* aceia, cărora li s'a încredinţat întréga avere *şi sórtea ei.* (Prin cine?)

. . . . „nici unul din colegii nostri nu erau bărbaţi de specialitate, n'aveau nici un fel de *pracsă* în asemene afaceri, nu cunosceau natura efectelor, n'aveau cunoscinţă despre aceea cum se fac asemenea lucruri, cu un cuvênt erau *laici* în afaceri de bursă".

„Noi am fost aceia, care am iniciat afacerea, noi am sprigiuit-o, noi am fost cari am hotărît-o, noi avem sĕ fim deci şi aceeia, cari sĕ o esecutăm . . . . . . „Puteam noi sĕ jertfim interesele mari ale fondurilor *unei forme góle"* . . . . . „Faptele dovedesc, că conversiunea s'a îndeplinit în cele mai favorabile condiţiuni, şi că formele birocratice, la care insiste acum consistoriul cu atâta stăruinţă erau *numai forme góle".*

Am reprodus câte-va din argumentele cu cari „espertul" financiar dl Eugen Brote se încércă a-şi justifica „corecta" sa „chivernisélă" la averile bisericesci.

Cine voesce mai multe şi mai minunate argumente sĕ-şi procure broşura „Pro Veritate" tipărită la „Institutul tipografic", în 1890.

Conclusiunea respunsului este, că nu se simte îndatorat a restitui dauna, ci el care „n'a făcut o operaţiune de *speculă*" face consistoriului ofertul următor: *„eu me deoblig a storna pe spesele mele întreaga conversiune şi a pune fondurile érăşi în starea ce au avut-o înainte de 23 Ianuariu 1886".*

Ofert, care în esenţă nu poftesce nici mai mult nici mai puţin, decât: ca fondurile sĕ nu capete în patru ani de ḑile nici un venit după un capital de 542,000 fl investit în efecte de bănci, ér d-nul Brote sĕ bage în pungă profitul ce resultă din urcarea cursului de bursă al efectelor, cumpĕrate pe banii fondurilor bisericesci în timp de pace de patru ani, când prin conversiunile efectelor de stat cu 5% interese în altele cu interese mai mici, eo ipso a trebuit sĕ urce cursul efectelor de bănci cu 5%.

Consistoriul însĕ, avênd a tracta pe dl Brote ca pe un fost manipulant de cassa, subordinat al seu, şi nu ca pe un sensal (samsar) nu i-a primit „genialul" ofert, ci prin acţiunea înregistrată sub Nr. 4263/890 la tribunalul reg. din Sibiiu l'a dat în judecată pe to *desdaunare* în sumă de *5625 fl.* şi accesoriile.

Precum suntem informaţi pertractarea scripturistică este terminată deja şi are sĕ urmeze sentinţa.

Fie sentinţa judecătorésca pentru desdaunarea materială cum va fi, sentenţa morală însĕ asupra dlui Eugen Brote ca *manipulant al averilor bisericesci este deja adusă din partea tuturor factorilor competenţi.*

L'a condamnat representanţa legală a bisericei — sinodul archidiecesan, când *nu l'a mai ales asesor consistorial.*

L'a condamnat consistoriul, când l'a destituit şi neconsiderându-i aperarea *l'a dat în judecată.*

L'a condamnat opiniunea publică a credincioşilor bisericii nóstre, când la alegerile urmate imediat după „operaţiunea lui financiară" în dóuĕ perióde deja de câte 3 ani, *nu l'a mai ales deputat sinodal.*

Am dat publicităţii numai fapte cunoscute şi dovedite cu acte oficiale publicate deja chiar prin dl Eugen Brote.

Nimic n'am esagerat, ba am retăcut o parte din cele ce scim cu positivitate.

Pentru cine vrea sĕ vadă însĕ, acestea sunt suficiente, ca sĕ şi pótă forma *o părere adevĕrată* despre individualitatea acestui *om plin de vanitate, de ură, pătimaş şi resbunător.*

In calitate de controlor şi ases. cons. a desconsiderat dispoşiţiunile consistoriului *şi a manipulat cu banii bisericei după cum a voit el.*

Ca vicepreşedinte al doilea şi cassar al comitetului partidului naţional, a desconsiderat dispoşiţiunile comitetului, *şi a manipulat banii partidului cum a voit el.*

Ca jurnalist *subvenţionat* al comitetului partidului naţional, a desconsiderat dispoşiţiunile comitetului *şi a conlucrat la subminarea şi resturnarea lui.*

Ca conducĕtor al organului, ce era menit sĕ sporéscă averea „Institutului tipografic" *a împins institutul la licuidare.*

Nu mai restézâ altă, decât ca în urma licuidării esecutate conform dispoşiţiunilor lui, *cu un preţ bagatel sĕ devină proprietarul întregei averi, tipografie etc. cari acţionarilor li-a costat 40,000 fl.*

Ecce! genialul conducĕtor al partidului naţional!

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, către Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Ér esecutarea acestei legi nu confirmă credinţa, că legislaţiunea, chiar la decretarea legii, era condusă de intenţiunei mărturisite în ceea ce privesce aplicarea practică.

§ 27 al legii dispune următórele: *„hivatalok betöltésénél jövöre is egyedül a személyes képeség szolgál-*

ván iranyadóul, valakinek nemzetsége ezután sem tekinthető az országban létező bármely hivatalra vagy méltóságra való emelkedés akadályaul. Sőt înkáb az állam-kormány gondoskodni fog, hogy az országos birói vagy közigazgatási hivatalokra s különösen a főispánságokra, a külömböző nemzetiségekből a szükséges nyelvekben tökéletesen jártas és másként is alkalmas személyek a lehetőségig alkalmaztasanak".

Acésta dispoziţiune a legii în viéţa practică e o literă mórtă. In Transilvania preste tot, precum şi în multe din comitatnle ce cad afară de Transilvania, cum sunt Bihorul, Sĕlagiul, Aradul, Timişul Sătmariul, Maramurĕşul, şi Caraş-Severinul, cu totul în 23 comitate, românii sunt în maioritate precumpenitóre, ba aprópe singura poporaţiune; nici într'unul din aceste 25 de comitate însĕ guvernul nu a profitat de disposiţiunea cuprinsă în §-ul mai sus citat al legii, spre a se arĕta drept şi achitabil, in cât aḑi nu este în întreg regatul nici un comite suprem, ba chiar nici un vice-comite luat dintre români. Şi nu va susţiné nimeni, că între 3 milióne de suflete nu e nici un om cualificat.

Tot astfeliu s'a aplicat legea în ceea ce privece instanţele judecătoresci. In tótă ţéra, care are 65 tribunale şi între acestea 25 în ţinuturi cu poporaţiune aprópe curat românéscă, nu avem decât un singur român aplicat de guvernul ungar ca preşedinte de tribunal; ér judecĕtori de naţionalitate română, abia pe ici pe colo, găsim câte 1—2.

La oficiiele judecătoresci mai înalte, ori în posturi cardinale, ca pe la ministerii, avem numai dintre cei ce au apucat sĕ fie aplicaţi cu primele numiri dela 1866—1867 şi au mai rĕmas in viéţă, fără ca se fie înlăturaţi. Astfel la întréga curie regească avem un singur judecător luat dintre români, la tabla regéscă din Budapesta 3, la cea din Murĕş-Oşorheiu au fost 4 înainte de descentralisare, ér acum a rĕmas 1, la cea din Cluş sunt 3, ér la cele din Dobriţin şi Seghedin câte 1, dar preşedinte de secţiune nu e nici unul.

Chiar şi aceşti câţi-va se menţin numai, pentru că n'au putut sĕ fie înlăturaţi.

Mai rĕu încă stăm în cadrele celorlalte ministerii, cum e al cultelor şi instrucţiunii publice, al financelor, ori al comerciului. Nici în provincia, nici în oficiele centrale, românii nu sunt aplicaţi, decât ca de poveste. Avem, de esemplu, la cele dóuĕ universităţi un singur român, şi în întréga instrucţiune un singur inspector scolar, aruncat însĕ şi acela din mijlocul românilor într'un ţinut cu poporaţiune curat maghiară.

Maiestatea Vóstră imperială şi regală apostolică! Nu scótem la ivélă aceste fapte ca sĕ ne plângem de nedreptatea ce ni se face, ci pentru ca sĕ arătăm cât de adêncă şi de generală e nemulţămirea, pe care actualul sistem de guvernament a podus'o între români, şi cât de încordate sunt relaţiunile dintre români şi actualul guvern.

Noi românii am făcut în timpul celor din urmă câteva decenii mari opintiri şi am adus mari jertfe ca sĕ propagăm cultura în masele poporului şi sĕ scótem din ele ómeni cualificaţi pe la înaltele aşeḑăminte de învĕţămênt ale Apusului, şi sunt aḑi între noi mii de ómeni cu cultură apusénă, înzestraţi cu diplome în tóte ramurile de sciinţă şi pentru patria lor, în care sunt prigoniţi, şi trăesc aḑi în alte ţĕri. Astfel din ḑi în ḑi românii tot mai mult au trebuit sĕ simţă, că ei sunt trataţi ca strĕini în ţéra lor, pe care au apĕrat'o părinţii şi strĕbunii cu sângele lor şi au s'o apere ei în viitor faţă cu ori şi care duşman. Cu cât mai mult strĕbate simţĕmêntul acesta, cu atât mai mult se înăspresce şi lupta înfundată spre care sunt împinşi românii.

Stăpânit de ómeni, cari îl consideră ca strĕini, şi pe care el îi consideră strĕini, românul nici în justiţiă, nici în administraţiune, nici în celelalte sfere ale vieţii publice nu e primit cu bunăvoinţa cuvenită şi nu află la nimeni mângăere, nicăiri dreptate.

Èr acésta mai ales pentru-că, cu tóte disposiţiunile permisive ale legii, pentru egala îndreptăţire nu se ţine în viaţa publică sémă de limba poporului, dacă el nu e magiar.

(Va urma).

Cronică.

Zarand, în Iuniu, 1892.

De ale timpului. — Lipsa de braţe muncitóre. — Representanţa gimnasială. — Un esamen bun.

Avem căldură ca în dricul verei — prin canicula. —

In fie-care ḑi aprópe, căpĕtăm însĕ şi ploi torenţiale. Sămênăturile preste tot sunt bune şi promit recoltă înbelşugată. Lucrul câmpului se urméză cu inteţire. E la ordine săpatul de cucuruz. Lucrătorii sunt fórte bine plătiţi, şi nici aşa nu se capĕtă.

Ḑiua de săpat la cucuruz se plătesce până la 85 cr. şi de mâncăre, chiar pe sate se plătesce cu 50 — 60 cruceri. Lipsa de braţe muncitóre, necunoscută până aci în Zarand, provine cu deosebire din aplicarea multora pre la băi; parte ca ḑileri la zidirile feliurite ce se fac la băile dela „Prusariu" în apropierea Bradului. O altă împrejurare, că nu se capĕtă lucrători este că: cucuruzul e fórte eftin, şi dacă muncitoriul dedat a trăi cu puţin capĕtă în dóue ḑile 1 fl. 60 cr., şi cumpĕră 30 litre cucuruz şi trăesce 2—3 sĕptĕmâni când nu e forţat a lucra, ba îi mai rĕmân bani şi de cheltuială.

In 21 Maiu v. s'a ţinut representanţa gimnasială în sala gimnasiului din Brad. Membrii presenţi erau abia 22 inşi, toţi din ppresbitaratul Bradului, pe când din al Halmagiului lipsiau.

Şedinţa s'a deschis prin preşedintele păr. pp. V. Damian.

Primul obiect era raportul direcţiunei gimnasiale asupra învĕţămêntului. După cetire, raportul a fost luat spre sciinţă. Directorul Georgiu Părău constată, că numĕrul elevilor atât la gimnasiu cât şi la normali a scăḑut, deşi nu tare.

Arĕta şi causele din cari au scăḑut, încâtva şi din vorbă în vorbă se constată, că scólele populari nu dau sucrescenţa recerută nici pentru normale, decum pentru gimnasiu.

Raţiociniul gimnasiului pro 1891 după cetirea raportului comisiunei de scontrare şi revisiune prin raportorul I. German se ia spre sciinţă — pre lângă îndatoririle şi observările făcute de comisiune.

Preste raportul comitetului gimnasial, s'a trecut în fuga mare. Interesant a fos discusiunea când a venit la ordine cererea corpului profesoral dela gimnasiu, pentru a fi ajutoraţi încâtva spre a-şi puté plăti tacsele şi cuotele la fondul de pensiune. Membrii corpului profesoral părăsiră sala.

Cine era sĕ le susţină causa? A susţinut o învĕţătoriul I. G. apeland la aceia, cari au fost scolari ai profesorilor, cari cer a fi ajutoraţi.

Unul, ḑi, unul, notariul recunoscătoriu Nicolau Fugăta a susţinut în mod demn ca sĕ li se dea o sumă de 500 fl. la patru inşi. Atâta a fost de ajuns ca părintele S. Bacilla, mâna dréptă şi secretariul necontrolat al părintelui ppresbiter tractuale „suo more consueto" se vorbéscă contra şi sĕ atace pe notariul Fugăta.

Dar nu i-a rĕmas datoriu nici acesta, ci în mod flegmatic l'a apostrofat, dàndu i epitetul cuvenit.

O tăcere! Dar nici un membru nu s'a aflat, care sĕ ḑică, că nu are drept notariul Fugăta. — Din contră o parte din membrii vĕḑênd, ce atitudine a luat contrariul notarului, se depărtară din sală. Atâta deocamdată pentru marcarea situaţiunei, în care au ajuns lucrurile aci —

In 31 Maiu s'a ţinut esamenul la scóla nóstră populară din Criscior. Comisar al esamenului a fost prof. Costin din Brad. Au fost presenţi la esamen 29 fete şi 23 feciori. Părinţii pruncilor şi un public numĕros în frunte cu preotul model I. Perian erau presenţi. Invĕţătoriu e dl Ales. Draea. Esamenul, judecând după rĕspunsurile clare ale elevilor, a fost după cum s'a asceptat. Nu voiu între în analisa rĕspunsurilor şi a întrebărilor — din fia care obiect de învĕţămênt, căci a-şi trece presecadrul unei simple cronice, me voi mărginí a constata numai unele împregiurări, în ce privesce disciplina elevilor.

Băeţii şi băetele sunt împărţiţi în 4 despărţĕminte.

Atenţiunea încordată a elevilor pe timpul esaminărei este prima notă, ce trebue sĕ scot la ivélă Nici o şóptă, nici o intrerumpere din partea elevilor în decursul esamenului.

O altă notă caracteristică am observat: dedarea elevului de a judeca, lucru ce arare ori îl afli prin scólele populari.

Curăţenia elevilor în vesminte, cărţi şi scrisori este a 3-a notă, ce am putut observa.

Preste tot — reasumând — am aflat, că elevii sunt dedaţi la ordine — fără care nu póte fi progres în o scólă.

Unica scădere ce trebue sĕ o scot la ivélă este că:

Dl invĕţătoriu câte odată pune întrebarea de aşa, cât elevul trebue se rĕspundă numai cu *da* sau *ba*.

De alt cum acésta o am observat numai în vre-o trei casuri.

In genere ori cine a putut fi mulţămit cu progresul. Un reu ne a descoperit părintele I. Perian, director: elevii dela 11 ani sunt aplicaţi pre la băi, şi astfel nici în scólă despărţămêntul V şi VI nu s'au putut forma Directorul şi a făcut detoria la organele competente. —

Pe când scriu aceste un servitor al părintelui protopop mi aduce o broşură — pamflet intitulată: „Corespondenşii din Zarand" la ḑiarele române în afacerea alegerei de deputat în Baia de Criş" de Simeon Bacilla tip. la Kroll în Deva. Are 74 pag.

Era mai bine póte sĕo fi tipărit la „Hirsch" în Deva unde au apărut şi circularele pentru fondul protopopesc.

Voiu reveni asupra acestei broşuri herostratice, carea în ce privesce afaceri delicate, ce au se rĕmână între patru păreţi, este o denunciare din cele mai condamnabile.

N. I.

Declaraţiune.

Cei doi ómeni din céta tribuniştilor, după polecră unul Russu şi altul Grecu, cari au fost trimişi la redacţia nóstră în cestionata afacere „cavaleréscă", publicând în Nr. 133 al „Tribunei" „actele despre demersul" lor se espectoréză într'un mod tendenţios şi cu o vĕdită rĕinţă despre mine.

Declar dar de neadevĕr afirmarea maliţiósă din Nrul cestionat al „Tribunei" sub titlul „Poltronii şi mişeii dela „Telegraful Român", după care eu aşi fi ḑis, că n'aş fi nimica la redacţiune; ér epitetele de „poltroni şi mişei" din partea mea le retrimit redacţiunei „Tribunei", carea n'are curagiul de a lua respunderea pentru fóie, ci acésta o pune în cârca unui culegătoriu, care în realitate n'are nimic cu afacerile redacţiunei.

Sibiiu, 13/25 Iuniu, 1892.

Ioan Broju,
colaborator I la „Telegr. Român"

Varietăţi.

* (Scire falsă.) Ḑiarele ungurесci colportéză scirea, că românii se pregătesc sĕ mérgă la ţarul Rusiei, şi acolo sĕ-şi presenteze plângerile lor, că miscarea s'a pornit de aici din Sibiiu, şi că acuma în fruntea ei stau notarii dela sate.

Scirea acésta, colportată cu predilecţiune de ḑiarele ungurесci, este o calomnie impertinentă la adresa nóstră a tuturor românilor.

Deşi în luptele politice o parte a românilor a fost sedusă la un pas greşit, totuşi înfidelitate nimenea nu va putea imputa poporului român.

Fidelitatea către patrie şi tron a fost şi este una dintre virtuţile cardinale ale poporului român, şi pe născocitorii de asemenea sciri tocmai acéstă virtute a poporului român îi supĕră.

* (Nenorociri.) Scirile din Budapesta vestesc, că în ḑilele din urmă s'au descărcat tempestăţi atât de înfricoşate, încât au inundat case şi au nenorocit mulţi ómeni. Pompierii sunt încontinuă activitate. Ei scot apa de prin case cu ajutoriul pumpelor. Din mai multe părţi s'a anunţat furtuni şi grindină, causând daune enorme.

* (Ravachol.) Dinamitardul şi anarchistul Ravachol după o pertractere judecătoréscă de mai multe şedinţe, a fost condamnat la mórte Complicii lui au fost achitaţi.

Bibliografic.

In editura librăriei N. Ciurcu Braşov a apĕrut *„Una sută una fabule"* de G. Sion, membru al academiei române. Preţul *30 cr.*

Esamen.

Programa

esamenelor publice la institutul archidiecesan pedagogico-teologic cu finitul anului scolastic 1891/92.

Joi 18 Iuniu, înainte de améḑi, începutul la 8 óre· Enciclopedia şi Isagogia cl. a. I. prof. Dr. I. Crişianu şi I. Ghibu Limba română ped. II şi III prof. Dr. D. P. Barcianu După améḑi, începutul la 3 óre. Teologia morală cl. a II prof. I. Hannia. Istoria şi constituţiunea patriei ped. a. III prof. I. Ghibu, Geografia prof. Dr. D. P. Barcianu.

Vineri 19 Iuniu. Inainte de améḑi, începutul la 8 óre. Pastorala şi Liturgica cl. a. III prof. Ioan Hannia, Limba magiară ped. anul I, II şi III prof. Dr. I. Crişianu. După améḑi, începutul la 3 óre. Istoria bisericéscă cl. a. I şi II prof. Dr. I. Crişianu, Istoria universală ped. a. I şi II prof. I. Ghibu, Fisica ped. a. III prof. D. Comşa.

Sâmbătă 20 Iuniu. Inainte de améḑi, începutul la 8 óre. Dreptul canonic cl. anul III prof. suplent Dr P. Şpan. Pomăritul cl. anul II, ped. II prof. D. Comşa, După améḑi începutul la 3 óre. Didactica-Metodica cl. a. II, ped. a. II prof. Dr. I. Crişianu. Istoria naturală ped. a. I şi II prof. Dr. D. P. Barcianu.

Luni 22 Iuniu. Inainte de améḑi începutul la 8 óre. Dogmatica-Polemica cl. a. II prof. suplent Dr. P. Şpan. Legumăritul cl. anul I, ped. a. I prof. D. Comşa. După améḑi începutul la 3 óre. Catichetica cl. a. III prof. I. Hannia. Plantologia cl. a. III ped. a. III prof. D. Comşa. Istoria bisericéscă, Limba română ped. a. I prof. I. Ghibu, Dr. D. P, Barcianu.

Marţi 23 Iuniu. Inainte de améḍi, începutul la 8 óre. Pedagogia generală cl. anul III, ped. a. III prof. suplent Dr. P. Şpan. Geografia ped. a. I şi II prof. Dr. D. P. Barcianu. După améḍi începutul la 3 óre. Esegesa-Ermeneutica cl. a. I, Retorica bisericéscă cl. a. III prof. I. Ghibu. Comptabiliatea cl. a. III ped. a. III prof. D. Comşa

Joi 25 Iuniu. Inainte de améḍi începutul la 8 óre. Literatura română cl. anul II prof. Dr. D. P. Barcianu. Religiunea ped. a. II şi III prof. I. Ghibu. După améḍi începutul la 3 óre. Logica-Psihologia cl. I, Psihologia ped. a. III prof. suplent Dr. P. Şpan. Computul şi Geometria ped. a. I. II şi III prof. D. Comşa.

Vineri 26 Iuniu Inainte de améḍi începutul la 8 óre. Cântările bisericesci, toţi elevii prof D. Cunţanu. După améḍi, începutul la 3 óre. Musica vocală şi instrumentală toţi elevii prof. G. Dima.

Sâmbătă 27 Iuniu. Inainte de améḍi începutul la 8 óre. Lucru de mână, toţi elevii pedagogi, instructor Georgiu Moian. După améḍi, începutul la 3 óre. Gimnastica toţi elevii pedagogi, instructor G. Moian.

Comisari consistoriali conducĕtor al esamenelor în secţiunea teologică asesorul şi protopresbiterul Zacharia Boiu, ér în secţiunea pedagogică asesorul Leontin Simonescu.

Direcţiunea.

Ni s'a trimis spre publicare următórea declaraţiune:

Onorata redacţie a „Telegrafului Român“ este rugată a publica următórea

Declaraţiune.

In faţa celor publicate în „Telegraful Român“ Nr. 60 declarăm, ca mandatari ai d-lui Eugen Brote, că Luni la 20 Iuniu n., nu am cerut redacţiei „Telegrafului Român“ satisfacţiune cavalerécă pentru articolul prin care dl Eugen Brote se simte ofensat, ci am făcut numai primii paşi ca cestiunea sĕ se pótă resolva pe cale cavalerécă. Ne a fost însĕ acésta preste putinţă, deóre-ce în urma scóterei în publicitate a cestiunei prin colónele „Telegrafului 'Român“ Nr. 60, 21 Iuniu uno ne simţim siliţi a repăşi dela urmărirea acestei cestiuni pe cale cavalerécă, pentru-că ne-a fost preste putinţă a intra în pertractări cu redacţia „Tel. Rom“. cu care nici nu am putut vorbi.

De altfeliu în urma declaraţiunei „Telegrafului Român“ dela 21 Iuniu, resultă, că redacţia nici nu este dispusă a da satisfacţie cavalerécă. Suntem deci constrênşi a depune mandatul ce am primit dela dl Eugen Brote şi a publica actele despre demersul nostru.

Sibiiu, 22 Iuniu, 1892

Dr. *Iuliu Grecu.* *Ioan Russu-Şirianul.*

Noi o publicăm acésta declaraţiune deocamdată fără nici o reflecsiune la partea meritorică; în cele lalte însĕ observăm: că însa-şi acésta declaraţiune a apărut deja în Nr. de aḍi al „Tribunei“ cu o notă din partea redacţiunei, că „Telegraful Român“ n'a publicat-o. Apoi sĕ o scie „Tribuna“, că noue ni-a venit declaraţiunea numai Joi pela améḍi, când Nrul nostru din urmă era scos de sub tipariu, prin urmare nu se putea astfel decât sĕ se reserve pentru Nrul de aḍi.

Nr. 481/892. [82] 3—3

CONCURS.

In urma conclusului Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 4 Maiu 1892 Nr. 3258 Plen. pe basa stat. org § 63, combinat cu §. 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional-bisericesc al metropoliei ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, sub Nr. protocolariu 136 din 1888, prin acésta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Alba-Iulia.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată şi paroch în locul central al tractului anume în parochia din Alba Iulia oraş.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Venitele protopresbiterale, cari stau din pauşalul de cancelarie din fondul Rudolfin archidiecesan şi din tacsele, ce incurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi alte speciale funcţiuni protepresbiterale;

b) venitele parochiei de clasa a III-a din Alba-Iulia oraş.

Concurenţii au sĕ documenteze cualificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888 şi se alăture la concursele lor şi o tabelă de cualificaţiune cu rubricele indicate în § 12 din regulamentul congresual provocat mai sus şi apoi astfeliu instruite, sĕ le substérnă Venerabilului Consistoriu archidiecesan din Sibiiu, în restimp de 30 ḍile computate dela ḍiua ce urméză după prima publicare a acestui concurs în „Tel. Rom“.

Concursele întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Alba-Iulia, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Albei-Iuliei, ţinută la 30 Maiu, 1892.

Nicolau Ivan, adm. protopresb. *Nicolau Cadariu,* notariu.

Nr. 3885 Plen.

Concursul acesta se apróbă, şi se dă spre bublicare în „Telegraful Român“.

Sibiiu, din şedinţa plenară a Consistoriului archidiecesan, ţinută la 1 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 158 [89] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant, din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni, tractul protopresbiteral Geoagiu II, în legătură cu decisul consistorial dto 13 August 1891 4837 B. se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḍile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitul total anual, împreunat cu acest post dă suma de 301 fl. 02 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi înainta cererile, instruite conform normelor din vigóre, la subscrisul oficiu, în terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 233 (87) 2--3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei de clasa III Cherges cu filia Popesci protopresbiteratul Devei, după ce în urma concursului prim nu s'a ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḍile dela prima publicare în ḍiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 21 August 1891, şi tóte la olaltă dau o sumă de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre acésta parochie se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 164. [77] 3=3

CONCURS.

După decisiunea Venerabilului consistoriu archidiecesan dela 19 Novembre 1891 Nr. 6698 B. şi în conţelegere cu comitetul parochial se escrie concurs pentru ocuparea postului de paroch în comuna bisericéscă de classa a III-a Sohodol, în protopresbiteratul Câmpeni, cu termin de 30 ḍile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 418 fl. v. a. constătătóre din venite stolare sistemisate.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale cu documentele cerute de legile din vigóre la subscrisul oficiu în terminul cuvenit şi înainte de alegere sĕ se presenteze în parochie pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta.

Oficiul protopresbiteral al Câmpenilor.

Câmpeni, 15 Maiu, 1892.

Romul Furdui, protopresb.

Nr. 244. (88) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Bărĕsci cu filiile Dumesci şi Lungşóra, protopresbiteratul Iliei, pe basa ordinului consistorial din 11 Septembre 1890, Nr. 5774 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḍile dela prima publicare în ḍiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt.

Tóte venitele parochiali statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 10 şi 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venit anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenţii îşi pot lua informaţiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial şi cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Iliei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Casă de închiriat.

Cu **1 August** stă spre închiriare **casa din strada lungă** la **Pórta-Turnului Nr. 6.** cu **4 încăperi de locuit, 2 cuine, cămeri, zidiri de economiă, curte, grădină spaţiósă.**

A se întreba strada Urezului Nr. 19. [81] 3—3

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Scocuri pentru streşini
de tot felul

Stimate proprietar de casă!

Acoperişe de tinichea
de tot felul

Îmi permit a ve însciinţa, că primesc pe lângă un preţ uimitor de ieftin şi anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streşini

şi

acoperirea coperişelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl. 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de douĕ-ori;* tot aşa primesc *reparaturi de scocuri vechi* şi *văpsituri din nou.*

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine asortat de

Cane de udat

bune şi ieftine, ca şi tóte articlele de tinichea trebuinciose în casă, şi rog peon. domni proprietari pentru binevoitorul sprigin, pe lângă asigurarea, că ori-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid şi ieftin.

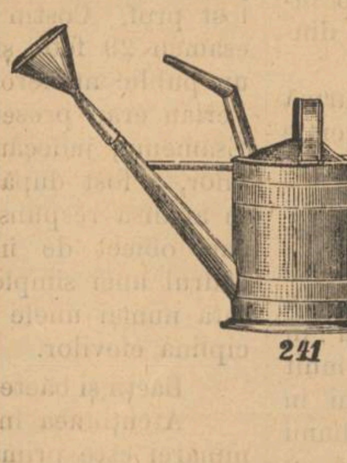
241

Cu tótă stima'

G. Stuchlich,
tinichigiu.
Sibiiu, strada Turnului 7.

[76] 3—6

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea'

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se pázéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plăti o **remuneraţiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera

Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16

sau la

Dl Dr. Emil Links, advocat de curte şi tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 4—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63. Sibiiu, Marţi 16/28 Iuniu, 1892. **Anul XL.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3382 Scol.

Notificare oficială.

Prin conclusul Venerabilului sinod archidiecesan dela 22 Aprile (4 Maiu) a. c. Nr. 119 manualele: „Curs practic de Aritmetică“ de Arseniu Vlaicu şi „Geografia pentru scólele medii“, de D. Făgărăşan şi A. Bârseanu, profesori, tomul III Asia, Africa Australia şi America, se admit pentru întrebuinţare în scólele nóstre din archidiecesă.

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscinţa oficiilor protopresbiterale şi parochiale ca inspectorate scolare.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 7 Maiu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Arêndaşii politicei nóstre naţionale *).

Domnii din comitetul naţional ş'au terminat, aşa ḑicênd, cu subscernerea sau mai bine ḑis nesubscernerea memorandului la tron, punctul cel mai principal de activitate, sau interprinderea aceea, la care mai jumĕtatate din representanţii poporului nu-şi dăduse învoirea şi concursul lor.

Ca sĕ nu fim ér ca de regulă reu înţeleşi şi maliţios interpretaţi, adaugem îndată, cumcă mai jumĕtatea poporului nostru numai cu subscernerea acuma în timpul cel evident neoportun a memorandului, n'a fost înţelésă, că însĕ n'a opus subscernerei aceleia nici o pedecă, nici n'a combătut şi nu combate nici aḑi cuprinsul memorandului, deşi acela cuprinde în sine şi unele neesactităţi: şi anume întru cât nici actuala lege de naţionalităţi pe români la început nu i-a mulţumit, ér cestiunea dualismului în sensul programului naţional, avea sĕ rĕmână deocamdată cestiune deschisă!

Destul, că aḑi după resolvirea cestiunei subscernerei memorandului, poporul român apare érăşi în sine unit şi închegat în basa programului naţional comun.

Iurstarea acésta însĕ nu ne póte opri dela a ne da sama, că bine sau rĕu a fost? că chiar acum s'a subscernut şi că cum? s'a suscernut, sau s'a încercat a se subscerne memoriul?

Precând însĕ darea de samă acésta era órecum o urmare naturală a întreprinderei representanţei naţionale, era chiar o datorinţa a jurnalisticei române, câtă vreme n'avem sĕ ne ruşinăm de faptele nóstre, nici sĕ le tractăm acelea pre sub ascuns: pre atunci cu durere trebue sĕ constatăm, că darea de samă acésta, simplu ea amenință a crea o scisiune în partidul naţional până aci atât de bine închegat.

Bine, pentru-ce óre?

Negreşit numai pentru că domnii cari au intreprins subscernerea memorandului, uimiţi de refusul întimpinat, au devenit nervoşi şi nu sufere nici o crîtică, fiind înşişi convinşi, că procederea lor, nu póte suporta critică.

De aceea numiţii domni d'a cappo au înterprins de a face ori ce critică imposibilă, enunţând parola, că cine critică procederea lor e duşmanul obştei românesci şi lucră în detrimentul aceleia: va se ḑică numiţii domni s'au identificat pre sine cu causa română.

Şi apucătura asta le-a succes de minune! Nime nu mai întrébă: ce ispravă au făcut? Nici că representat-au domnii delegaţi ai naţiunei, poporul de 3 milióne, ce de atâtea ori prin gură l'a purtat, barem într'un mod demn de acest popor? Nici de e adevĕrat aceia, că acesta este un popor de adeveraţi sclavi? după cum l'a declarat conducĕtoriul deputaţiunei, în pururea memorabila-i depeşă din casina „Elterlein“?

Astfel deci deodată ne vedem abătuţi în mod măestrit, dela adevĕrata cestiune, ce avea sĕ fie desbătută în mod obiectiv şi fără patimă, tocmai spre a învĕţa din cele ce s'au petrecut şi ne vedem puşi pre un teren, unde nu se mai întrébă decât: cu cine ţii? pre cine juri?

Dar dacă ar fi numai cu atâta, ar mai merge şi trece. Poporul sedus în opinia sa, ba reţinut chiar de a cugeta şi aşi forma însuşi opinia sa, poporul acesta cu timpul şi-ar veni ér în fire şi cugetând însuşi asupra sórtei sale şi asupra celor ce s'au petrecut şi-ar da verdictul seu neinfluinţat de nimenea.

Insĕ domnii dela „Tribuna“ îngrijesc pentru aceea ca acest popor în scurt timp sĕ nu-şi pótă veni în fire, se nu scape din ghiarele lor şi sĕ nu mai recunóscă altă autoritate, pre terenul naţional decât pre a lor, nici sĕ nu mai atingă alte cărări decât cele prescrise de dînşii, ducă acelea chiar şi în mod invederat la perirea lui.

In tendinţa acésta numai îşi află esplicarea sa, jurstarea, că domnii tribunişti, au tăbărît ca din senin în mod atât de josnic asupra capului bisericei nóstre şi a altor persóne, cărora naţiunea şi biserica au sĕ le mulţăméscă mult mai mult, decât ar putea face domnii dela „Tribuna“, când tot zelul lor învăpăeat, ar fi îndreptat numai şî numai spre bine.

In tendinţa acésta se află mai departe esplicarea sa şi jurstarea că acesti ómeni vor se monopoliseze, firesce in propriul lor interes, tóte afacerile naţionale, oprind pe ori şi cine altul ce nu apare patentat de dênşii, chiar şi numai a cugeta asupra causelor nóstre naţionale.

Ori cât de ridicul, dar adevĕr este, că „Tribuna“ şi-a dat aerul de a nu admite o consultare, ce mai mulţi adevĕraţi fruntaşi naţionali, aflară de lipsă sĕ o ţină mai în ḑilele trecute la Braşov în scopul de a scóte carul naţional din nomolul, în care l'au cufundat tribuniştii cu ómenii lor.

Ei bine, cine a autorisat pe „Tribuna“ la aşa ceva? Cine le-a dat domnilor dela „Tribuna“ esclusivul privilegiu de a se ocupa şi a dirigia afacerile naţionale?

Nu cumva derouta suferită în cestiunea subscernerei memorandului la tron?

Dar însĕ noi aşa credem, că nu va putea fi nimenea, om cu mintea întrégă, care sĕ-i invidieze pe „Tribunisti“ pentru mărirea la care au ajuns; ci mai ales ori-cine va trebui sĕ ducă mila unui popor, care póte sĕ ajungă sub o conducere ca a lor.

Rĕul principal însĕ cu tóte acestea într'alt loc se află. Şi anume acolo: *că câtă vreme poporul român va fi condus de tribunisti şi de elementele lor asemenea, ameliorarea sorţii lui va fi şi va rĕmâné totdeuna imposibilă!* Din simpla causă pentru că cu astfel de elemente, nici un regim nu va sta şi nu va putea sta de vorbă.

Şi asta este durerea tribuniştilor!

Domnii tribunisti însĕ şi cei d'o pănură cu dênşii ţin morţiş la aceea, că sau prin ei sau apoi mai bine deloc, sĕ nu se fericéscă poporul român. Cu alte cuvinte dlor, ca actualii arêndaşi ai politicei naţionale, lucréză într'acolo, ca mai bine sórtea poporului român de loc sĕ nu fie ameliorată; decât ca ea se fie ameliorată prin mijlocirea altora.

Şi în acéstă împregiurare zace de o parte egoismul tribuniştilor, de altă parte însĕ pericolul, că ei se află la cârmă. *Dacă deci poporului român nu-i va succede a se elibera cât mai curênd de sub conducerea acésta egoistă şi pentru el păgubitóre: atunci vor avea sĕ trécă încă multi amari de ani, fără de a se putea ascepta barem ameliorarea sórtei nóstre de astăḑi.*

---

*) Articol dela un aderent al partidului naţional, bărbat luminat şi cu inimă pentru causa poporului român. Red.

FOIŢA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

Şedinţa din 16 escită o mulţime mai mare decât cele precedente. In ḑiua acésta avea sĕ se decidă soartea nefericitului rege, căci nimic nu însemna declararea lui de vinovat, dacă ar fi fost condamnant la esil; şi scopul celor cei voiau binele era împlinit, căci tot ce puteau ei face în acel moment, era sĕ-l scape de eşafod.

Tribunele fuseseră înundate de timpuriu de iacobini; privirile lor erau îndreptate spre biroul unde venia fie-care membru sĕ şi depue votul. O parte mare din ḑi e consacrată pentru a stabili ordinea publică şi numai la şepte şi jumĕtate óre începu apelul nominal, durând tótă nóptea.

Intrările şi interiorul salei conventului păreau aranjate mai curênd pentru esecutare, decât pentru judecată. Oara, locul, întrările strîmte, decursul şedinţelor secrete, spaţiurile întunecóse ale anticei monastiri, felinarele rari, cari luptau cu întunerecul unei nopţi de iarnă şi dau o colóre palidă feţelor; armele, cari luciau şi zingăniau la tóte porţile; tunurile cu fitilul aprins pe cari tunarii păreau că le păḑesc la cele dóuĕ întrări principale nu atât ca se ţină în respect poporul, ci mai mult ca sĕ le întórcă către sală, dacă n'ar urma sentinţa fatală; murmurul înăduşit al unei mulţimi nenumĕrate, veghind mai întâiu în stradele învecinate şi îndesuindu-se din tóte părţile către ziduri, caşi cum ar voi sĕ răpéscă pe arestat; umbletul patrulelor, cari pătrundeau cu anevoe în acest ocean de ómeni, ca sĕ facă loc representanţilor întârḑiaţi; costumele, fisonomiile, căciulile roşii, uniforma iocobinilor (carmagnole), feţele trase, vocile aspre, gesturile infiorătóre şi semnificative, totul păreaa face sĕ pĕtrundă prin tóte simţurile în inima judecĕtorilor osânda sigură aduse maî întâiu de popor: „Ori mórtea lui, ori a ta! acestea erau singurele cuvinte murmurate de tot încet, dar cu un accent imperativ, la urechia fie-cărui deputat, care trecea printre mulţime, ca sĕ se pue la locul seu.

Visitatorii şedinţelor conventului, cari cunosciau feţele fură postaţi din distanţă în distanţă. Acesti spioni ai poporului numiau pe deputaţi tare, arĕtau pre cei nedecişi, ameninţau pre cei fricoşi, insultau pre cei răbdători, aplaudau pre cei statornici. La numele celor mai făimoşi montani sĕ deschideau şirurile, manifestându-şi poporul mânia şi încrederea mai tare. La numele girondinilor, figurile iritate, pumnii încleştaţi, elebardele şi săbiile ridicate preste capetele lor spuneau lămurit că poporul voia se fie ori ascultat ori rĕsbunat

Coridórele conventului lăsate căpeteniilor celor mai însĕtate de sênge ai revoltelor din Paris, erau tot aşa de îndesate de grupe armate Maillard, Tournier americanul, Iourdan îngroḑitoriul dau comande prin semne vechilor lor complici, şi le arĕtau cu o privire numele şi feţele cari trebuiau observate şi reţinute, căci trebuiau sĕ le trécă pe dinainte, ca sĕ pătrundă în sală. Păriau că şi însemniază signalmentele în memorie. Acestea erau statuele omorului mişelesc postate la uşile tribunalului poporului pentru a comanda mórte. Fie-care deputat se lovia de ei întrând.

Blocada însaşi era neegal deschisă. Lampele biroului şi candelabrul care lumina de sus boltitura aruncau în unele părţi ale salei raze strelucitóre, lăsênd pe celelalte în întunerec. Tribuuele publice erau îndesuite de privitori. Caşi în teatrele antice se vedeau în rêndul prim multe femei, tinere împodobite cu tricolor, flecărind între sine fără grijă, schimbând vorbe, gesturi, surisuri şi nefiind seriόse şi atente, decât ca se numere voturile şi se le însemneze pe un carton subţire cu vêrful unei bumbusci în momentul când aceste voturi se rostiau de pe tribună. Pe tribunele cele mai înalte, ómenii de rênd în hainele de lucru ale diferitelor lor ocupaţiuni, stau în picióre, atenţi repeţindu-şi tare unii altora numele şi votul deputatului, care a fost strigat şi urmându-l cu aplause ori murmur până la bancă. Cele mai dinainte bănci ale acestor tribune popolare erau ocupate de calfe de măcelari, cu şorţele lor pĕtate de sânge, ridicate de o parte a braului şi cuţitele lungi pentru ocupaţiunea lor, ale căror plăsele se vedeau din nodurile cârpei ce le servesce de técă.

(Va urma.)

Revista politică.

Dieta ungară a fost în ḑilele din urmă teatrul unor scene furtunóse. Ansă a dat președintele, ér opozițiunea neputênd suferi presiunea lui și a miniștrilor a făcut mare gălăgie.

Proiectul de resoluțiune alui Géza Polonyi în cunoscuta afacere cu ḑiariul „Hamb. Nachrichten“ a venit la ordinea ḑilei, dar a picat. S'a primit proiectul de lege pentru regularea proprietății în Ardél. Afară de referentul Mohay a vorbit în acéstă cestiune St. Tisza, Horváth și Ugron.

Venind pe tapet în conferința clubului liberal propunerea lui Madarász cu privire la paușalisarea dietelor deputaților, ministrul președinte a declarat, că primesce propunerea cu condițiunea însě că paușalisarea sě fie macsimul dietelor de aḑi dimpreună cu banii de cuartir.

Desbaterile din sesiunea acésta vor dura până prin August, când se va da vacanță. La finea lui Septembre se vor alege apoi delegațiunile. —

Desbaterile valutei au dat în Austria mult de lucru ministrului de finanță, care e atăcat de tóte părțile. Baterea banilor din nickel a picat, spiritele sunt agitate și e mare temerea, că va pica în plen întregul proiect al regulărei valutei. Se anunță mai multe scisiuni în partidele parlamentului provenite din desbaterile vehemente, ce s'au încins asupra regulării valutei.—

Vice-președintele comitetului parlamentar român al conferenței interparlamentare pentru arbitragiu și pace Dl I. Ciuflea a primit dela dl marchis B. Pandolfi, secretarul general al conferenței, progama relativă la a 4 a conferență, adresată d-lor deputați și senatori români. Cuprinsul acestei programe este următoriul:

Domnule și iubit coleg!

Ve este cunoscut, că a 3 a conferință interparlamentară, ce a avut loc la Roma, în Novembre trecut, a cerut ca cea de a 4-a conferință sě se ție la Berna. Comitetul instituit de grupul parlamentar elvețian pentru a organisa acéstă conferință a ficsat data de 17 (29) August viitoriu. Ea va dura trei ḑile și programa va fi cea urmatóre:

Luni 17/29 August, 10 óre diminéța: Deschiderea conferinței în sala ședințelor consiliului național; la 3 óre p. m. raporturi și propuneri relative la curtea de arbitragiu internațional.

Marți 18/30 August 8 óre diminéța: Continuare la discuțiunea curții de arbitragiu, clausa arbitragiului în tratatele de comerciu; la 3 óre p. m. moțiunea Pandolfi; pacea asigurată prin federațiunea statelor din Europa.

Mercuri 19/31 August 8 óre diminéța: Organisarea biroului central permanent și a secretariului general pentru anul 1891/92.

Ordinea ḑilei va putea fi modificată după numěrul și importanța moțiunilor grupurilor naționale, ce vor fi fost anunțate. Aceste moțiuni vor trebui sě fie comunicate, cel mai târḑiu, până la 8/20 August biroului, care va hotărì asupra admisibilităței lor, cu concursul delegaților.

Discuțiunea asupra fie-cărui obiect va fi deschisă de către raportorii desemnați în acest scop, ale căror conclusiuni sperăm a vi-le putea comunica câteva sěptěmâni înaintea conferinței. Propunerile vor fi hotărîte la 15 (27) August în adunarea delegaților, care va fi convocată prin îngrijirea secretariului general și nu se vor admite în timpul conferinței decât amendamente la propuneri.

Ve rugăm sě binevoiți a favorisa conferința interparlamentară dela Berna cu presența d-vóstrě. In vederea importanței obiectelor la ordinea ḑilei, membrii parlamentelor din tóte țěrile datoresc nobilei cause, ce apěrăm cu toții, a participa în persónă la deliberațiuni. Discuțiunea nu va puté avea resultate practice seriόse, decât cu și prin concursul tuturor.

Fiți încredințați dinainte despre primirea cordială, nu numai din partea colegilor d-v. elvețieni, dar și din partea întregei națiuni elvețiene. — Ne vom sili a ve face agreabilă șederea în Elveția, oferindu-ve, afară de distracțiunile unui oraș de o importanță mijlocie, o escursiune într'una din regiunile cele mai pitoresci ale Alpilor noștri.

Binevoiți a ne arěta cât mai neîntârḑiat, dacă aveți intențiunea de a lua parte la conferință și a alătura la adesiune carta de visită, așa ca numele și calitățile sě fie deslușit indicate.

Ve vom trimite piesele necesare pentru a profita de reducerea de tacse pe liniile de fer elvețiene, precum și ori-ce alte informațiuni ne veți cere.

Tribuniștii la frêne.

VI.

Spune-mi cu cine te'nsoțesci?
Ca sě-ți spun eu cine ești?

Credeam, că în Nrul precedent am încheiat cu dl Brote, dar dl Dr. Rațiu ca „președinte al comitetului central al partidului național român“ ne silesce vrênd-nevrênd sě ne mai ocupăm și astăḑi de el.

Dl Dr. Rațiu adecă îi dă colegului seu dela presidiu un testimoniu de „chiverniséla“, în care ḑice, că „pe temeiul *actelor*“ constată, că „atât comitetul central al partidului, cât și comisiunea de patruḑeci ecsmisă din conferența generală din 20 Ianuariu a. c., a declarat prin concluse speciale de corecte și că fiind în deplină regulă socotelile partidului purtate de dl vice președinte Eugen Brote pe timpul din Septembre 1890 până la finea anului 1891“.

Dl Brote iese la ivélă în adevěrata sa ființă și din acest testimoniu.

„Cine m'a věḑut furênd“ întrébă țiganul.

„Doi ómeni“, respunde procurorul.

„Ce-s doi ómeni, carii m'au věḑut, eu aduc o sută de ómeni, carii nu m'au věḑut, când am furat“, replică ingeniosul țigan.

Așa cugetă și dl Brote, când cere atestat dela dl Dr. Rațiu

„Ce-s 25 de membri ai fostului comitet central, carii au věḑut și reprobat „chiverniséla“ mea? ce-s patru-ḑeci de membri ai comisiunei din conferență, cărora li s'a raportat despre chiverniséla mea, că n'a fost corecta?

Acestia și așa sciu deja totul, dar mie 'mi este de cei mulți, carii n'au fost nici în comitet, nici în comisiunea de patru-ḑeci, pe aceia îi pot îmběta cu apă rece. Un atestat dela dl Rațiu, care astăḑi este cel mai popular român și sum scăpat“.

Dl Dr. Rațiu cu testimoniul seu nimic nu restórnă din esența celor ḑise de noi în Nrul 59.

Incunjură dl Dr. Rațiu a lămurí în testimoniul seu: care comitet central a luat acele concluse speciale? cel de nainte de 20 Ianuariu sau comitetul actual? precum retace și aceea că „conclusele“ comisiunei de patru-ḑeci, dacă într'adevăr esist d'acestea, cine le-a verificat?

Noi nu tragem la îndoială, că cele ce le afirmă dl Dr. Rațiu sunt în consonanță cu „actele“ la cari se provócă, dar „actele“ acelea sunt fetul comitetului „actual“, — căci „actele“ comitetului vechiu, la care s'a provocat dl Brote, s'au esaminat în fața comisiunei de 40, si nici chiar în procesul verbal compus de amicul seu Dr. Barcian n'a putut afla ce a cercat, ci in urmă dat de minciună, a recunoscut, că a greșit.

Membrii comitetului actual, nainte de constituire au trebuit in interesul lor, cel puțin în acte sě spele pe colegul lor dl Brote de pata urîtă care-l făcea imposibil în societatea lor, pentru-că în cestiunea subscernerei memorandului la Corónă el era eroul ḑilei, și ca atare el era chiemat sě esecute conclusele conferenței.

L'au spălat deci în „acte“ *și apoi l'au ales de vice-președinte* ca din centru sě conducă agitațiunea, dar acel săpun tot n'a fost destul de aromatic ca sě îmbete pe colegul lor dnul Alesandru Filip ca îndată după verificarea procesului verbal al conferenței sě declare, că renunță la onórea de a face parte din comitet, și cu atestatul dnului Rațiu cu tot nu este de ajuns ca sě imbete pe cei patruḑeci de membrii ai comisiunei din conferență ca sě nu-și mai aducă aminte de faptele petrecute în fața lor.

Cu tot atestatul d-lui Rațiu este faptă, că socotelele dlui Brote au fost necorecte, că referentul comisiunei de 40, dl advocat Ungureanu i-a ținut o lecție sdrobitóre, în urma căreia alt om se retrăgea la córnele plugului, pentru care s'a cualificat, e faptă, că dl Radulescu pentru necorectitatea socotelilor i-a plesnit în față epitetul de „josnic“ și e faptă că s'a luat conclus ca în viitor sě se administreze cassa partidului „corect“.

Tóte aceste *fapte* le retace dl Dr. Rațiu în atestatul seu *și retăcêndu-le le recunósce.*

Astfel de concluse însě nu se iau la protocol. Astfel de lucruri nu sunt menite sě ajungă naintea judecătoriilor. Partidele politice, dacă și constată „chiverniseli“ de bani necorecte în interesul lor le retace, ca sě nu se facă de rîs naintea adversarilor lor.

Despre conclusele comisiunei de patru-ḑeci nu s'a luat alt act, decât cel pretins de dl Al. Mocsonyi, publicat deja prin tóte ḑiarele. In acela cu privire la cassă se ḑice numai atâta că „Raportul sě ia la cunoscință“.

Atestatul d-nului Dr. Rațiu deci, relativ la „corectitatea“ chiverniselii dlui vicepreședinte al comitetului E. Brote în cualitatea sa de cassar interimal al comitetului, numai naintea celor „seraci cu duchul“, la cari speculéză dl Brote are vr'o însemnătate, dar „mâni curate“ tot nu-i face.

Sě trecem acum la al doilea din „tovărășia“ politică a d-nului Brote, la dl

Septimiu Albini.

A fost odată și dl Albini „vicepreședinte“ și tot odată „cassar interimal“ la o societate românéscă întocmai ca dl Brote.

Étă ce ni-se scrie relativ la acéstă funcțiune „națională“ a d-nului Albini, din Viena la 5 Martiu 1883.

. . . . . „Se póte, că ai auḑit deja ori cetit ce s'a întêmplat pe aici, și anume la „România Jună“ cu tóte voesc a-ți scrie despre acésta în scurt, ca sě fii orientat“.

„Alăturat trimit un dărăbuț de hârtie tăiat din Extrablatt“, care conține începutul, decursul și finea unei istorie“.

„Comentariu nu e de lipsă, căci persónele ce au jucat rola principală sunt numite. Martori au mai fost M. și S. și încă alții. Pertractarea a fost cam de 14 ḑile“.

„Ți-am fost scris, că ajunul anului nou s'a serbat în formă de banchet la rest. „Stadt Wien“ cam vi-sa-vis de cabinetul de lectură“.

„Serbarea a fost arangiată de un comitet cu președintele în frunte, apoi a fost și un *cassariu în persóna lui Albini*“

„Crâșmariului i-s'a venit suma de 85 fl., ce trebuia sě i-o plătéscă cassariul. Banii au fost toți laolaltă, dară în loc se-i dea crîșmariului s'a rătăcit cu ei în alte locuri, și întêlnindu se cu amici buni, *a tocat suma mai tótă.* Prin urmare cârcimariul nesatisfăcut, face visită societății mai în tóte ḑilele fiind și așa aprópe“.

„*Pentru faptul acesta* societatea *a depus* cu maioritate de voturi, în ședința de acum sunt dóuě sěptěmâni *pe Albini din postul de vice-președinte* și comitetul anului nou i-a dat un timp de câteva ḑile ca se plătéscă datoria, la dincontra îl-va da pe mâna judecății“.

„Istoria acésta până acuma încă nu a ajuns în jurnale numai e speranță, dacă ajung ómenii până la judecătorie“.

Urmând esemplul d-lui Brote póte se producă și dl Albini un testimoniu dela președintele actual al „României June“, că a restituit cei 85 fl. defraudați — ceea ce de altmintrea cunoscêndu-i firea, nu credem, — dar cu tot eventualul testimoniu, *faptul lui tot defraudare rěmâne.*

Étă și cuprinsul „dărăbuțului de hârtiă“ tăiat din „Extrablatt“ tradus în românesce:

(O enunciațiune culpabilă). In 26 Decembre a. tr. pela mieḑul nopții se aflau mai mulți oficeri de reservă între acestia și elevul dela scóla de agricultură Alecs. Popp precum și suboficeriul în rěservă și candidatul de pedagogie Septimiu Albini, în „Grand Caffé“ pe Alserstrasse. Chiemarea ce și-a ales-o acesti tineri era tema discusiunei. Albini susținea, că specialitatea sa, filosofia, e cea mai sublimă și iritându-se din causa observărilor ironice ale oficerilor de reservă i-au scăpat câteva enunciațiuni vătěmătóre pentru armata austriacă. Popp și colegii lui cereau ca Albini sě revóce acele vătěmări, pentru-că la din contră vor fi siliți ca oficeri se facă arětare încontra lui. Albini rěspunse: „Nu revoc nici un cuvênt, ci declar de lași pe toți aceia, cari nu vor face arětăre“, și cu aceste a părăsit localul. Arětarea în contra lui Albini s'a făcut la autoritatea militară, care însě a transpus casul la judecătoria cercuală Alsergrund.

Naintea acestui județ s'a ținut ieri pertractarea. Albini umbla sě se scuse cu aceea, că n'a voit sě vateme decât numai pe Popp. Fasiunile martorilor au dovedit însě acésta afirmare de neadevěrată și judele Dr. Sedlaczek *a condamnat pe Albini* conform cererei procurorului Dr. Perl *la 8 ḑile de arest.*

Cu acésta conduită a întrat în serviciul „Tribunei“, ér în 1886 în urma cererei sale, firesce în necunoscința faptelor sale din Viena l'a ales comitetul „Asociațiunei transilvaue“ învěțător la scóla sa civilă de fete dimpreună cu amicii sei Enea Hodoș și Sabin P. Barcian, funcționând ca director dl Dr. D. P. Barcian.

La începutul anului scolar 1887/8, renuncind dl Dr. Daniil P. Barcian de postul de director al scólei, comitetul „Asociațiunei transilvane“ a numit pe dl învěțătoriu Albini de director interimal.

A funcționat ca director întreg anul scolariu 1887/8 și ca atare a administrat — a „chivernisit“ tótă averea scólei și internatului.

Cu finea lunei Iuniu 1888 s'a terminat anul scolar, și tot atunci era dator sě-și dee socotéla despre banii scólei, carii i-a administrat ca director.

El însě s'a grăbit a trece érăși la „Tribuna“ ca redactor, și socotéla n'a făcut.

A cerut dela comitet de repețite ori respiriu pentru substernerea socotelilor și a obținut, dar tot înzădar, căci socotelile tot nu le-a făcut. In urmă comitetul prin conclusul seu Nr. 171 din 8 Novembre 1888 i-a ficsat ultimul termin, amenințându-l că în casul contrar îl va da în judecată. (Veḑi „Transilvania“ Nr. 23—24 din 1888).

N'a satisfăcut nici acestui conclus, ér comitetul la 6 Decembre 1888 sub Nrul 183 a luat următoriul conclus:

„Se autoriséză biroul a lua un advocat, și ai da aceluia materialul de lipsă pentru de a constringe pe dl S. Albini pe calea judecătoriei sě facă socotéla, cu care este obligat ca fost director a scólei „Asociațiunii“. (Veḑi „Transilvania“ Nr. 1—2 din 1889).

Asta se putea face pe douě căi. Putea „Asociațiunea“ sě-l acuse pe cale criminală ca pe *defraudant*, séu pe cale civilă sě-l constringă la darea socotelei.

„Asociațiunea“ din cruțare a ales calea ultimă.

Precum se vede din sentința, ce urméză mai la vale, advocatul „Asociațiunei“ aprópe trei ani de ḑile a amênat intentarea procesului, și dl Albini nici în acel lung timp nu și-a dat socotelele.

In fine la 13 Novembre 1891 a înaintat încusa contra lui la tribunalul reg. din Sibiiu pentru presentarea socotelei, eventual pentru licuidarea socotelei presentate de advocatul, din care resultă, că „Asociațiunea“ ar avea contra dlui „Albini“ ca fost director o pretensiune de *1842 fl. 12 cr.*, de care n'a dat socotélă, va se dică care folosindu-i pentru sine, i-a defraudat.

Resultatul acestei acțiuni este următoriul:

Nr 1222/1892 civ.

„*In numele Maiestății* Sale *a Regelui*“.

„Tribunalul reg. din Sibiiu, în causa „*Asociațiunei transilvane* pentru literatura română și cultura poporului român“ representată prin advocatul din Sibiiu Ioan Altrichter, contra *Septimiu Albini* locuitor în Sibiiu, pornită prin acțiunea Nr. 8250 inregistrată la 13 Novembre 1891, pcto 1842 fl. 71 cr. și accesoriile, în ședința sa publică de astădi a luat următórea:

Sentință.

Incusatul *Septimiu Albini* se îndatoresce, ca în termin de 15 dile se plătéscă amintitei „Asociațiuni“ actore capitalul de *1842 fl. 71 cr.*, interesele de 6 $^0/_0$ dela 13 Novembre 1891 ca dela diua presentării acțiunei, și spesele de proces, licuidate cu 31 fl. 35 cr., sub sarcina esecuțiunei, precum este dator a suporta și tacsa sentinței ce se va mesura după ce sentința va deveni în putere de drept.

Spesele și onorariul advocatului Ioan Altrichter față cu clientul seu se licuidéză cu 31 fl. 35 cr.

Motive:

Incusatul, în sensul acțiunei, a fost numit în anul scolar 1887/1888 director la scóla „Asociațiunei“ si ca atare a funcționat până la finea anului, *dar socotélă, nici după repețite provocări n'a voit sĕ dee.*

Actorele afirmă în firul acțiunei sale, că incusatul în amintitul an scolar a primit în numele „Asociațiunei“ 15,318 fl. 12 cr., și a erogat 13,475 fl. 41 cr., și că în consecință pretensiunea sa face suma de 1842 fl. 71 cr.

De óre-ce incusatul în urma acțiunei ce i s'a imanuat la 29 Decembre 1891, în care posițiunile percepțiunilor și erogațiunilor sunt specificate, în terminul ficsat de dile 30, nici nu și-a presentat socotéla, nici nu s'a dechiarat, că nu s'ar recunósce obligat a da socotélă, la cererea repețită a actorelui, faptele și afirmațiunile enarate în acțiune, nerestúrnate prin dovedile actorelui, au trebuit considerate de adevĕrate, ér incusatul judecat în sensul art. de lege 59 §. 83 din 1881.

Disposițiunile relativ la licuidarca speselor și onorariului advocatului se intemeéză pe art. 54. §§. 251 și 252 din 1868.

Din ședința tribunalului reg. din Sibiiu, ținută la 3 Martiu, 1892.

Alecsandru Iánosy, m. p.,
președinte.

(L. S.)

Mih. Fekete, m. p.,
notar.“

Acéstă judecată a devenit deja în valóre de drept, și „Asociațiunea“ îl póte urmări cu esecuțiune pe dl „Albini“ pentru suma de *1842 fl. 12 cr. mâncați de el ca director al scólei civile de fete din puțina nóstră avere națională.*

Fie suma mâncată de dl Albini din averea „Asociațiunei“ 1842 fl. 12 cr. constatată judecătoresce sau fie mai mică, faptul în sine se cualifică de *defraudare*, — deși Asociațiunea n'a voit sĕ-și validiteze dreptul pe cale criminală.

Ei bine! Lucrul acesta a fost dat publicității încă în anii 1888 și 1889.

Tótă lumea a putut sci, chiar și din „Tribuna“, că dl Septimiu Albini nici după repețite provocări din partea comitetului „Asociațiunei“ nu și-a dat socotéla despre banii ce i-a administrat ca director al scólei civile de fete a „Asociațiunei“.

Tótă lumea a putut sci, că dl Septimiu Albini cu drept cuvênt este bănuit a fi comis *un lucru necinstit.*

Și cu tóte acestea, fiind-că și el este unul dintre terroristii dela „Tribuna“ și fiindcă el este conducătoriul unei părți a tinerimei fără căpătâiu din Sibiiu, s'a aflat cerc electoral care l'a invrednicit de a'l alege membru la conferința națională din Ianuariu a. c.

In conferință s'a aflat membru, care l'a propus de membru în comitetul central.

„Tribuniștii“ din conferință l'au aflat demn de acésta și l'au ales membru in comitet

Ér membrii comitetului, nu l'au dat afară din sinul lor, *ci l'au onorat cu postul de secretar al comitetului.* Fie-le de bine!

Varietăți.

* (Dela Curte.) Maj. Sa monarchul va călĕtorí la 2 Iuliu n. la Tegernsee, unde va asista la logodna archiducesei Amalia de Bavaria cu archiducele Urach, după aceea se va reîntórce la Ischl, unde va petrece preste vară.

* (Esamen de maturitatate.) In sĕptĕmâna trecută, Joi, s'a terminat esamenile de maturitate, cu elevii clasei VIII dela gimn. de stat din Sibiiu De toți au fost 17 elevi, între *cari 9 români.* S'au subtras dela esamen *doi români*, dintre cari unul care escelase prin studiu; *patru români au fost reiepțați* între cari, și cu calculul de clasă „bun“ și așa numai *trei* a trecut esamenul. Elevii de naționalitate magiari au trecut toți 8 esamenul. Fără comentar!

* (O ojină frumósă) După cum suntem informați ilustra familie a dlui P. Cosma a întrunit Duminecă la 4 óre pe tóte fetițele din internat și alte fetițe esterne dela scóla Asociațiunei și reuniunei femeilor române — preste 80 — la o ojină, care s'a dat în grădina Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

* (Rector magnificus.) Rector magnificus la universitatea din Cernĕuți a fost ales dl Dr. Emilian Vojuțchi, profesor de teologie. Noul rector e român și născut la Cernăuți.

Esamene.

Ordinea esamenelor la scólele medii gr. or. române din Brașov la finea anului scolastic 1892/92.

Esamenele de maturitate:

In 15 și *16 Iuniu* v. va fi esamenul oral de maturitate cu clasa VIII gimn.

In 19 Iuniu v. va fi esamenul oral de maturitate cu cl. III com.

La esamenele de maturitate nu pot lua parte scolarii; pentru publicul mare ele sunt deschise.

Esamenele publice.:

Mercuri în 24 Iuniu: 11—12 Cântări; după amédi: dela 5—6 Gimnastica.

Joi 25 Iuniu. Inainte amédi: 8—9 Religia și Matematica cu clasa VII gmn; 9—10 Româna și Latina cu cl. VI. gimn. 10—11 Magiara și Elina cu clasa V. gimn. 11—12 Germâna și Istoria cu cl. IV. gimn. 12—$12\frac{1}{4}$ Declamațiune din Româna. După amédi: 3—4 Geografia și Latina cu cl. III gimn. 4—5 Magiara și Aritmetica cu cl. II gimn. 5—6 Latina și Geografia cu cl. I gimn.

Vineri în 26 Iuniu. Inainte de amédi 8—9 Contabilitatea și Aritmetica com. cu cl. II. comer. 9—10. Principii comerciale și Germâna cu cl. comer. 10—11 Algebra și Geografia cu cl. IV reală. 11—12 Magiara și Istoria cu cl. II. reală. După amédi. 3—4 Româna și Geometria cu cl. I. reală 4—5 Germâna și Istoria naturală cu cl. I. reală.

Duminecă în 28 Iuniu v. după serviciul divin se va încheia anul scol 1891/92 cu cetirea clasificațiunilor și cu distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea precum și la festivitatea de încheiere a anului scolastic se invită cu tótă onórea părinții scolarilor, amicii și binevoiitorii acestor scoli.

Anul viitor scolastic se va începe în 1/13 Septembre 1892.

Brașov, 10 Iuniu, 1892.

Direcțiunea.

— Ordinea esamenelor publice dela scóla normală și gimnasiul român gr. or din Brad.

Vineri în 26 Iuniu v. Inainte de amédi (8—12 óre) clasa III a normală din tóte obiectele de învĕțămênt. După amédi 2—6 clasa IV-a normală din tóte obiectele de învĕțămênt. Dela 6—7 gimnastica cu despărțĕmêntul I (cl. I. și II. gimn.)

Sâmbătă în 27 Iuniu v. Inainte de amédi Clasa I. gimn. din obiectele: Dela 8—$8\frac{1}{2}$ Româna. $8\frac{1}{2}$—9 Latina. 9—$9\frac{1}{2}$ Geografia. $9\frac{1}{2}$—10 Matematica. Clasa II. gimn din obiectele: Dela 10—$10\frac{1}{2}$ Magiara. $10\frac{1}{2}$—11 Matematica. 11—12 Latina. După amédi. Clasa III. gimn. din obiectele: Dela 2—$2\frac{1}{2}$ Latina. $2\frac{1}{2}$—3 Istoria universală. 3—$3\frac{1}{2}$ Matematica. $3\frac{1}{2}$—4 Germâna. Clasa IV. gimn. din obiectele: Dela 4—$4\frac{1}{2}$ Religiunea. $4\frac{1}{2}$—5 Româna. 5—$5\frac{1}{2}$ Magiara. $5\frac{1}{2}$—6 Matematica. Dela 6—7 gimnastica cu despărțĕmêntul II (cl. III. și IV gimn.)

Duminecă în 28 Iuniu v. serviciu divin cu docsologia, împărțirea premiilor, încheerea solemnă a anului scolar 1891/92 și estradarea atestatelor.

Brad, din conferența corpului profesoral, ținută la 1 Iuniu v. 1892.

Direcțiunea gimnasială.

Ordinea ținerei esamenelor publice la scóla capitală română gr. or din Rĕșinari cu finea anului scolar 1891/92.

Sâmbătă în 20 Iuniu a. c. st. vechiu. Inainte de amédi dela 7—9 clasa I. de fetițe,; dela órele $9\frac{1}{4}$—11 clasa a II. de fetițe; dela órele $11\frac{1}{4}$—1 clasa a III de fetițe. După amédi dela órele 3—5 clasa a I. de băeți, dela órele $5\frac{1}{4}$—7 clasa a II. de băeți,

Duminecă în 21 Iuniu a. c st. v. Inainte de amédi: dela órele 8 - 10 clasa a III. de băeți, dela órele $10\frac{1}{4}$—$12\frac{1}{4}$ clasa a IV de băeți, dela órele $12\frac{1}{4}$—1 producțiunea corului scolar cu cântări și declamări. După amédi: dela órele $3\frac{1}{4}$—$4\frac{1}{4}$ declamări și cetirea unei disetațiuni de o elevă din clasa a III; pentru carea va obținea un premiu de lei 30; asemenea se vor premia pentru cele mai frumóse lucruri de mână femeesci 2 eleve; 1 din cl. III-a cu lei 20 și 1 din clasa a II-a cu lei 10 din premiile dlui Dr. Coman-Crainic (România).

La órele $4\frac{1}{2}$ escursiune în grădina scolară.

Esercițiile gimnasticale se vor ținea după esamenul fie-cărei clase de băeți.

Lucrul de mână femeesc va fi espus în o sala pe tot timpul esamenelor.

La aceste esamene, Direcțiunea scolară are onóre a învita pe toți amicii și binevoitorii scólei.

Reșinari, 10 Iuniu, 1892.

Din ședința corpului didactic ținută la 10 Iuniu a. c.

C. Hămbășan,
director.

Rectificare.

Dl Olympiu Boiu, ing forest. dipl. (fiiul onorabilului asesor consistorial, protopresbiter Zacharia Boiu), ne cere din Wolfsberg, în Carintia, sĕ-i publicăm o rectificare, din carea sĕ se scie, că dsa nu este student în Viena, precum se disese în Nr. 56 al fóiei nóstre, ci dsa are de un an și jumĕtate diplomă de inginer silvic, și a servit un an ca practicant la oficiul silvanal al cetății Sibiiu; prin urmare.... ș. a. ș. a.

Aflarăm mai în urmă și noi, că într'adevĕr dl Olympiu Boiu nu mai studiéză în Viena, unde erá în anii de mai nainte la óre-care curs silvanal, și-i credem cu tot dragul, că dsa are și un fel de diplomă; trebue deci sĕ o mărturisim, că noi în acel Nr. al fóiei nóstre, fără a-i căuta numele de botez, l'am confundat pe dsa cu fratele seu mai mic Ioan Boiu, stipendistul consistorial, care e student de filosofie în Budapesta, și care — după cum se afirmă — a participat și el la demonstrațiunile tribunistice din Viena.

Satisfăcênd astfel în partea obiectivă cererii dlui inginer silvic, în celelalte aflăm de bine a nu publica acum și la acest loc espectorările îngâmfate, ce și le permite dl Olympiu Boiu în rectificarea sa; ér motivele, pentru care urmăm astfel, sunt numai și numai considerațiunile speciale și cruțarea, ce o avem față cu onorabilul seu părinte, despre care ori și cum nu putem crede, că nu s'ar supĕra, când ar cetí sforțările copilăresci ale fiiului seu diplomat.

Redacțiunea.

Bibliografic.

Editura librăriei Alecsi din Brașov face cunoscut, că va apăré *„Parnasul român“* sub care titlu se vor aduna poesiile cele mai frumóse și mai potrivite pentru declamat ale bardilor nostri, după cum s'au adunat și s'au publicat deja poesiile tuturor națiunilor înaintate.

„Parnasul român“, va apăré la începutul lui Octobre a. c.

A se adresa în tóte cestiunile privitóre la „Parnasul român“ către tipografia Alexi Brașov.

Mulțămită publică.

Subscrisul comitet își ține de cea mai plăcută a sa detorință a aduce căldurósa sa mulțămită diletanților români din Sibiiu, pentru generosul dar de 48 fl. 50 cr. v. a. făcut în favorul acoperirii speselor trebuinciόse pentru arangiarea esposițiunei industriale inițiată de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, din venitul curat al representațiunei teatrale, ținută la 6 Maiu st. n. a. c. în teatrul orășenesc de aici.

Sibiiu, din ședința comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ ținută a 31 Maiu st. v. 1892.

N. Cristea,
president.

T. Simtion.
notariu.

Pentru cei nenorociți prin focul întêmplat la 1/13 Aprile a. c în comuna Sadu au incurs următórele ajutóre:

Dela venerabilul părinte Sava Popoviciu, protopresbiter militar în Viena 60 fl., comuna Cisnădia 50 fl., reuniunea carpaților sectia Sibiiu 25 fl. comuna Tilișca fl. 7.26 Iohann Grohmann din Cisnădie 4 fl Dl căpitan în pensiune Pant. Lucuța din Sibiiu 2 fl., mai mulți crescini din Sadu 28.69 — Suma fl. 176.95 v. a., — D-nii arêndași ai morei comunale Peter Herbert și Michael Bonfert, din Cisnădie 29 ferdele cucuruz mai mulți crescini din Sadu 28 ferdele cucuruz și $3\frac{1}{2}$ hktl. grâu precum și mai multe vestminte.

Tóte aceste oferte s'au distribuit între cei nenorociți în proporțiune egală și dréptă, în numele cărora subscrișii aduc tuturor p. t. domni contribuenți cea mai căldurósă mulțămită.

Sibiiu, 11/23 Iuniu 1892.

Ioan Popoviciu, paroch.

Ioan Tatu, primariu.

Constantin Popovici, notar.

Loterie.

Mercuri în 22 Iuniu, 1892.

Budapesta: 20 84 59 28 81

Nr. 224. (90) 1–3

CONCURS.

Deóre-ce nicj în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nrii 59, 61 și 62 din 1890, pentru ocuparea postului de capelan în Feldióra protopesbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, prin acésta se escrie al treilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotațiunea impreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr. al parochiei de clasa a III-a Feldióra.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și substérnă cererile concursuale instruite conform dispozițiunei Statut. org. și a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 11 Maiu, 1892.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândia, protopresbiter.

Nr. 244. (88) 3–3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Bărĕsci cu filiile Dumesci și Lungșóra, protopresbiteratul Iliei, pe basa ordinului consistorial din 11 Septembre 1890, Nr. 5774 B. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt.

Tóte venitele parochiali statorite în ședința comitetului parochial ținută la 10 și 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venit anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenții își pot lua informațiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial și cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale iustrnite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, 26 Maiu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,protoprrsb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	[illegible]
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	[illegible]
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8.43	[illegible]
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	[illegible]
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	[illegible]
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriș		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadișul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	Cluș.	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	[illegible]
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	[illegible]
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	[illegible]
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.42	10.09	—	[illegible]
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	[illegible]
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	[illegible]
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	[illegible]
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		–	4.29	6.55	—	[illegible]
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	[illegible]
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	[illegible]
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	[illegible]
8.—			10.05	2.09	sos.	Brașov	pl.	—	2.48	4.20	—	[illegible]
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	[illegible]
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	[illegible]
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	[illegible]

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	4.58			Arad			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			Timișóra			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriș			5.10	9.50	2.50	[illegible]
8.08	10.55	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	[illegible]

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișórá			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta d jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	Budapesta	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleț		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	–		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		Budapesta		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		Szolnok		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	Arad	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29 11.56	—	12.38	sos.	Teiuș	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copșa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneș			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	Oșorheiu	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Brașov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oșorheiu	pl.		4.—	2.45	–	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64. Sibiiu, Joi 18/30 Iuniu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Iuniu, 1892.

Vandalismul comis la Turda a cuprins un teren larg.

Spiritele înferbêntate au isbucnit cu patimă condamnând pe mai mulţi membri, cari au umblat pela Viena spre plângeri şi „ca sĕ aducă drepturi“ au avut sĕ îndure gróza, ce se provócă în om, când te vedi ameninţat făţiş şi când sci, că autorităţile administrative [illegible] puţin sau de loc nu iau mĕsurile necesare, ca sĕ ţi [illegible] viéţa, bunul, cu un cuvênt sĕ-ţi procure siguranţa care după drept se cere într'un stat, dupa-cum e şi al nostru organisat, într'un stat, care vrea [illegible] de civilisătoriu în Orientul europén.

Dela Turda la Şimleu, dela Şimleu la Arad şi aşa mai departe scânteia aprinsă s'a lăţit şi numai bunul Dumnedeu va sci, unde se va stinge si cum se va stinge.

Trăim în raporturi încordate şi ele n'ar mai trebui întinse prin ómeni fără căpătâiu, care, drept, încep [illegible] se juca cu scânteia, fără a băga de sémă la urmări, fără a crede că din scântee póte sĕ se lăţéscă o mare flacără.

Pe noi ne pun în nedumeriri astfeliu de scene, nedemne de ómeni şi nedumeririle nóstre se potenţéză cu atât mai mult, că ómeni cu judecată rece n'au curagiul sĕ le condamne şi că o parte a presei aşa numite „patriotice“ le alimentéză, în loc sĕ le condamne, judecând póte, că prin o astfeliu de procedură póte pune la rĕvaş mai multe merite patriotice.

E un semn trist acesta, care inouréză şi fruntea bărbaţilor nostri celor mai calmi, cari sciu judeca lucrurile şi prevĕd sfêrşitul lor deprimător.

Românii nostri din regatul ungar n'au opus forţă brutală, ei nu s'au dejosit încă până la ciomege şi e o apariţiune tristă, că conlocuitorii nostri magiari în contra hârtiei luptă cu petri şi cu cele vine în mână.

De aceea repetăm noi, că suntem plini de nedumeriri, mai vêrtos, că compatrioţii nostri, prin purtarea lor au dat ansă a se pune în mişcare întréga românime şi a ridica proteste.

Meetingurile, care s'au făcut în Bucuresci şi Iaşi precum şi în tóte oraşele României şi în tóte locurile, unde trăiesc români sunt acte, cari le va înregistra istoria, şi vor sta pururea ca mărturie vie, care va denunţa viitoriului faptele comise la finea secolului al XIX-lea de ómeni pătimaşi faţă de compatrioţii lor.

Nu scim, unde se vor sfêrşi aceste meetinguri şi nu scim, când se vor sfêrşi ele, dar una scim, că favorabile pentru magiari nu sunt, ér ei sĕ nu ni le impute nouĕ, pentru-că ei le-au inscenat şi ei au sămĕnat acest vênt şi curent periculos.

Ne am ţinut datori sĕ relevăm aceste pe scurt, sĕ condamnăm actele dejositóre şi sĕ protestăm contra lor ca şi contra unor presemne, cari pe fiecare bun patriot trebue sĕ-l pună pe gânduri.

Şi după tóte acestea dăm loc telegramei, cu care studenţii universitari din Bucuresci au protestat din causa brutalităţilor, adresându-se regelui României:

M. S. Regelui Carol I al României.

Sigmaringen.

Majestate! Studenţimea universitară din capitala ţĕrii Tale, chiemată la întrunirea de astă-séră, 8 Iuniu, 1892, de importanţa ce presintă pentru întréga Europă cultă şi politică şi în special pentru némul nostru românesc faptele regretabile şi cu desĕvêrşire opuse ideilor, ce călăudesc omenirea la sfêrşitul acestui véc, fapte ce se săvêrşesc în légĕnul naţionalităţei nóstre, în Transilvania, contra fraţilor noştri; mâchniţi de josimea şi barbaria acelor acte, îngrijiţi de disordinile ce se sĕvêrşesc continuu la hotarele ţĕrii nóstre, menite a distruge pacea şi liniscea Europei; mâchniţi de protecţiunea ce găsesc sĕvêrşitorii în însaşi alcătuirea socială a statului vecin nóue, — cu indignarea de ómeni şi suferinţa de fraţi am găsit o mângăere pentru noi şi nădejde pentru românul subjugat, a ne îndrepta plini de încredere privirile şi glasul către poporul nostru liber şi către voi şeful seu.

Majestate! Tinerimea României Ve rógă a arăta prietinilor ţĕrei nóstre, pe care cu glorie o ocârmuesci, că aci în jurul Carpaţilor un pericol mare şi iminent cresce din di în di, pentru liniştea, de care Europa cultă are atâta nevoe, că şase milióne de români liberi, cu tótă dragostea ce au pentru pace, nu vor puté sta multă vreme indiferenţi, în faţa loviturilor sĕlbatice şi nedemne, ce se dau fraţilor lor pe cari sórtea îi ţine incătuşaţi.

Majestate! Ve rugăm fiţi interpretul simţĕmintetor întregului popor, ce ocârmuiţi, arĕtând prietenilor ţĕrii nóstre, că dorinţa României libere de a se sacrifica de nevoe pentru dênşii, va trebui se scadă, póte chiar sĕ dispară, vĕdênd cum neincetat unul din cei ce ni-se dau drept preteni voesce a ne sdrobi, ér ceialalţi stau indiferenţi.

Majestate! Rugăm vorbiţi acelor prieteni: întâiu ca om, pentru îndreptarea stării românilor din Ungaria, şi al doilea: ca rege al României libere, căci deşi ţéra, pe care o ocârmuesci, are hotară însĕ némul, care te iubesce nu cunósce acele granite; dincolo de Carpaţi oblăduesce, tot némul Teu românesc în tótă ţéra lui şi de acolo nu incetéză de a fi tot român, nu incetéză de a-şi arĕta dragostea către Tine, rege a şése milióne de români liberi, din 12 milióne sădiţi în jurul Carpaţilor.

Majestate! In numele liniştei şi în numele poporului român, arată aci, şi pretitudinea pericolul, ce se ridică la frunteria Europei răsăritene glăsuesce acolo, Majestate, cu demnitatea celui care are în parte-i dreptatea, glăsuesce plin de încredere în némul Teu românesc, care te va binecuvênta, urmându-Te pe Tine şi pe ai Tei.

Studenţii universitari români din Bucuresci.

In numele lor:

Antonescu Em., Acsente Corn., Iliescu A, Jiroveun E., Policrat D., Paulian G., Vasiliu C.

Revista politică.

Iniţiativa, ce o au luat unele cercuri industriale din Budapesta pentru a arangia o esposiţiune în 1895, află tot mai mult teren şi în cercurile politice. Foile oposiţionale sunt de părere, că Ungaria trebuia sĕ fie arangiat o esposiţiune universală, dar deóre-ce timpul e acum prea înaintat, revin asupra esposiţiunei ţĕrei şi îndémnă guvernul ca prin tóte mijlócele se contribue şi pentru reuşita acelei esposiţiunei.

Desbaterea regulărei valutei în Austria merge numai cu greu. In timpul din urmă s'au şi luat în desbatere cuota în raport cu Ungaria şi membrii comisiunei de desbatere nu s'au învoit a o vota, precum a presentat-o ministrul în proiect, până ce ministrul n'a asigurat, că din partea Ungariei încă se vor face mari concesiuni Austriei. —

După scirile cele mai nóue, alegerile pentru parlamentul englez se vor începe în diua de 4 sau 5 Iuliu st. n. Capitala alege cea dintâiu.

In adevĕr, după cum se scie, în Englitera nu se fac alegerile într'o di sau dóuĕ, ci ţin mai bine de dóuĕ sĕptămâni. In séra dilei de disolvare a parlamentului, speakerul din casa de jos trimite fiecărui president de birou electoral ordinul de alegere pentru parlament, în care se prescrie noua alegere şi se cere trimiterea resultatului alegerei în termin de 35 de dile dela primirea ordinului. Se ficséză după acésta dilele alegerilor, care, în oraşe trebue sĕ fie între a cincea şi a opta, ér la ţară între a şeptea şi a şase-spre-decea di după primirea ordinului de alegere.

Actuala cameră a comunelor numĕră 304 membri conservatori, 65 unionisti liberali, 217 gladstoniani şi 85 naţionalisti irlandezi. Fără a socoti pe speaker, maioritatea unionistă e aşa dar de 67 voturi, pe când după alegerile din 1886 era de 117, care va se dică a perdut dela o legislatură la alta tocmai 50 de voturi.

Corespondentul electoral al diariului „Times“ care şi-a publicat şi va continua a-şi publica prognosticurile resultatelor alegerilor ce vin, ajunsese pe la sfârşitul lunei Martiu, acest an, la probabilităţile următóre:

254 conservatori, 42 unionisti liberali, 200 gladstoniani, 82 naţionalisti-irlandezi şi 92 nesiguri. Hotărirea va se dică, ar atârna dela acestia din urmă.

Astădi, negreşit, prognosticurile ar putea sĕ fie mai puţin vagi şi mai aprópe de probabilitate; corespondentul lui „Times“ nu va lipsi, de sigur, de a şi le publica dilele acestea.

Ceea-ce este cu deosebire remarcabil în campania electorală, care va începe, este activitatea estraordinară pe care îşi propune de a o desvolta dl

---

FOIŢA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Urmare.)

Cele din urmă voturi audite de adunare lăsau nesiguranţă în spirite. Mórtea şi esilul păreau a se echilibra în numĕr egal din resunetul variat al voturilor. Sórtea regelui depindea de primul vot ce l'ar pronunţa unul din şefii partidului girondin. Acest vot ar însemna fără îndoială votul probabil al întregului partid, şi numĕrul aderenţilor acestui partid forma fără îndoială maioritatea. Viaţa şi mórtea erau óre-cum împrimate pe buzele unui singur om.

Se ascepta cu gróză, că ajungênd ordinea alfabetică a apelului nominal din depărtamente, la litera G. sĕ se chieme deputaţii girondini la tribună. Vergniand, marele orator al partidului, trebuia sĕ vină cel dintâiu, î-şi aducea aminte de neperitoriul seu discurs contra lui Robespierre, disputând inimi cilor sei judecata regelui detronat. Era cunoscută ntipatia şi gróza lui de partidul, care voia osêndă. u se îndoiau, că votul lui are sĕ fie un vot de graţie.

La numele lui Vergniand conversaţiunile încetéză, privirile se îndréptă numai asupra lui. El urcă încet treptele tribunei, se reculese un moment, închise pleópele, caşi omul care reflectéză pentru ultima óră înainte de a lucra; apoi cu o voce înăduşită şi caşi cum ar resista în inîmă i la simţĕmêntul care se revóltă în el, el pronunţă: Mórtea.

Tăcerea uimirei năduşì murmurul şi chiar respirarea din sală. Robespierre surise cu un zimbet aprópe nevisibil, în care ochiul pare a distinge mai mult dispreţ decât bucurie.

Speranţa perì din inima micului numĕr de amici ai regelui ascunşi prin sală şi tribune. Simţiau, că victima era jertfită de mânia lui Vergniand! Indeşert se arĕta Vergniand, că vrea sĕ-şi retragă votul după ce-l dase, cerênd ca după ce votase mórtea adunaree sĕ decidă, dacă n'ar fi potrivit pentru guranţa publică sĕ se amâne esecutarea. Iacobinii simţiră, că primită odată sentinţa girondinii nu le vor disputa urgenţa.

Apelul continuă. Toţi deputaţii girondini votară ca el, mórtea. Câţi-va membrii ca Lanjuinais, Boissyi dés Anglais, Kersaint, cari se alăturară la acelaşi partid, şi cari încă erau consideraţi de girondini, resistară esemplului capilor şi intimidărei iacobinilor.

Deputaţii Parisului, Marat, Danton, Bilaud-Verennes, Legondre, Panis, Sergent, Collot d'Herbois, Tréron, Fabre d'Eglantine, David, Robespierre jun., urmară esemplul lui Roberspierre, şi repetară ca un echo monoton, de dóuĕ-deci şi una de ori dep'olaltă cuvêntul de mórte, urcând pe dinaintea mulţimii tribuna.

Ducele de Orléans fu strigat cel din urmă. O tăcere adêncă se făcu la numele lui. Sillery, confidentul şi favoritul lui votase contra morţii. Se ascepta sĕ voteze şi principele ca amicul seu, sau sĕ se declare necompetent în numele naturei şi al sângelui. Chiar în ochii iacobinilor, era considerat de nechiemat sĕ-şi dea rolul. Dar el nu se retrase. Urcă încet şi fără a fi mişcat, treptele tribunei, desfăcu o hârtie pe care o ţinea în mână şi ceti cu voce severă următórele cuvinte: „Ocupat numai de datoria mea, convins, că toţi aceia, cari au atentat sau vor atenta în viitoriu la suveranitatea poporului merită mórtea, votez mórtea“! Aceste cuvinte cădură în tăcerea şi uimirea chiar a partidului căruia ducele de Orléans păria că voesce sĕ-i dea un amănet.

(Va urma).

Gladstone. Se vestesce, că îndată ce parlamentul s'a disolvat bĕtrânul șef liberal, plecat în Scoția ca sĕ-și încépă călĕtoria electorală. In acéstă călĕtorie el are de gând a vorbi în nu mai puțin de șase locuri, între cari la Edimburg, Glasgow, West-Cadler și Dalkeith. Luând în considerare, că octogenarul bărbat de stat a ținut deja, în actuala mișcare electorală, discursuri mari în Memorial Hall la Londra, în Hawarden și Claphan, e în adevĕr de peterea admirat de voință, pe care o dovedesce.

E de regretat totuși, că pănă acum n'a spus încă nici o vorbă despre viitórea-i politică esternă. Tótă lupta pare a se începe în jurul chestiunei de Home-Rule pentru Irlanda.

In acéstă privință, dl Iohn Morley, unul din fruntașii liberali, a vorbit destul de lămurit dilele trecute înaintea alegătorilor sei din New-Castle.

„Adversarii nostri, — a dis dl Morley, — ne provócă sĕ spunem în sfârșit ce înțelegem prin Home-Rule. Acésta nu e un secret. Deja la 1886 partida liberală a declarat, că voesce pentru Irlanda un guvern, în care sĕ se găséscă întrunite supremația parlamentului comun cu legitima conducere a afacerilor irlandeze de către o legislatură irlandeze.

„Mai întrébă adversarii, cum voesc liberalii sĕ realiseze acest plan? La acésta putem respunde, că numai nisce ómeni responsabili, cari se află în posiții rĕsponsabile, ar putea sĕ elaboreze și sĕ propună un astfel de plan de Home-Rule.

„In ce privesce supremația parlamentului comun nu se înțelege, că acest parlament sĕ se amestece în ori-ce bill aprobat de legislatura irlandesă ci numai când ar aproba legi nedrepte și evident apăsătóre. De așa ceva însĕ nu póte sĕ se témă nimeni".

In acestea s'ar cuprinde așa dar trăsăturile principale ale planului de Home-Rule, pentru care, după cum am dis, mai ales pare a se pune lupta electorală ce începe.

Tribuniștii la frêne.

VII.

Spune-mi cu cine te'nsoțesci?
Ca sĕ-ți spun eu cine ești?

De încheiare sĕ ne ocupăm puțin și cu a treia celebritate din „tovărășia" Brote, de dl

Ioan Russu-Șirianul.

Adausul „Șirianul" sĕ nu ve închipuiți, că ar fi un predicat de „nobil". El indică numai locul nascerei acestui lucéfĕr, comuna „Șiria" din comitatul Aradului.

Este „vrednicul" nepot de soră al unchiului seu Slavici tot din Șiria.

Studiile și le a făcut în 4 clase gimnasiale și în preparandia de stat din Arad, unde s'a cualificat de învĕțător pentru scólele primare rurale, adecă „dascăl de sate" cum s'ar dice în limba vechiă.

A și fost puțin timp învĕțătoriu într'un sat în diecesa Aradului, pănăcând i-au dat drumul.

După-ce în Arad a stricat casa și pacea familiară a amicului seu M.... — scandal, care a servit drept motiv de divorțiu, a pribegit cu *acuisițiunea* din Arad cu tot — în România, unde unchiul seu l'a căpĕtuit la redacțiunea „Românului" ca acolo sĕ isprăvéscă treburile dlui E. Brote dela „Tribuna".

Acolo Nemesis s'a îngrijit, ca și lui sĕ i-se mĕsure cu mĕsura aplicată de el în casa lui M.... din Arad și a rĕmas ... garson...

Devenit imposibil în Bucuresci, a trebuit érăși căpĕtuit la „Tribuna" în Sibiiu, unde în anul trecut a ocupat locul lui Ioan Russu-Abrudianul, carele de atunci îl înlocuesce în serviciul „Tribunei" pe la diarele din Bucuresci.

Detaiurile romanului început în Arad și terminat în Bucuresci ar fi interesante pentru colónele „Tribunei" și ale „Adevĕrului", fóia nóstră însĕ nu le póte face loc.

Ajunge că *sciința*, *moralitatea* și *caracterul*, manifestate în faptele notorice ale acestui dăscălaș de sate, au fost farmec suficient pentru dl Eugen Brote ca sĕ-l facă „Redactor" la „Tribuna", sĕ l numéscă „stimat *amic*" al seu, și sĕ l autoriseze ca „în numele seu sĕ întreprindă toți pașii necesari *pentru regularea afacerii sale de onóre*". (Vedi „Tribuna" Nr. 133 din 13/25 Iuniu a. c.)

Sacul și-a aflat petecul.

Și acest individ are curagiul a întra în unele case române de aici, a-și da aer de „cavaler" a cere satisfacții în cestiuni de onóre în numele altora, și a atenta la onórea altora, trăgênd cu sine în noroiu și pe alte creaturi de pănura lui!

Ĕtă trifoiul Brote-Albini-Russu (Șirianul), cari forméză astădi „Tribuna".

Doi din acesti matadori: d-nii Eugen Brote și Sept. Albini pórtă de nas pe comitetul central, rectius: *ei sunt comitetul central*, fiind unul vice-președintele celalalt secretariul comitetului, ambii domiciliați în Sibiiu. Pentru-că în faptă președintele Dr. Rațiu, vice președintele I G. Pop de Basesci și notariul general Dr. Lucaciu ca esterni sunt numai de paradă, pentru solenități estraordinare, ér *biroul din Sibiiu este totul.*

Acesti doi domni au proiectat și pregătit modul de procedere la „presentarea" memorandului la Corónă.

Ei au espedat invitările.

Ei au mers cu 8 dile nainte de terminul convenirei la Viena, ca acolo sĕ pună la cale „grandiósa" primire din partea orașului Viena etc. etc.

Ei au compus și îngrijit publicarea „programului de primire".

Ei au compus și publicat tóte telegramele mincinóse, tendențióse și sensaționale din Viena, menite a duce lumea în retăcire relativ la demonstrația din Viena, încât dl Dr. Rațiu a fost necesitat sĕ-i desmințéscă oficial.

Acesti doi domni au pregătit și esecutat demonstrațiunea din Viena, ceialalți membri ai comitetului, afară dóră numai de dl Dr. Lucaciu, s'au supus numai comandei lor.

Vor urma colegii lor din comitet și în viitor tot asemenea? Nu scim! Dar ne place a crede, că după-ce nu vor mai puté dice, că nu ar fi avut scire de virtuțile descoperite de noi, se vor socoti ce au de a face?

Ér ca diariști la „Tribuna" acesti *trei* matadori își arógă patenta de politici infalibili ai partidului național.

Tóte celelalte diare, mai mult sau mai puțin sunt „trădători" ai intereselor naționale.

Toți bărbații încăruntiți în luptele naționale sunt nisce sdrențe de lăpĕdat, dăcă își iau voiă a nu se închina lor.

Ei, carii își susțin biserica pănă când o pot esploata după plac;

carii susțin „Asociațiunea transilvană" pănă când o pot esploata după plac;

carii susțin mărgăritariul națiunei, scóla de fete a „Asociațiunei" pănă când o pot esploata după plac, ér după acea se opintesc din tóte puterile sĕ o nimicéscă;

carii prémaresc și îngenunchiă naintea Mocionescilor, pănă când le scot bani din pusunar, *ér după-ce li-a mâncat banii*, îi proscriu ca pe uneltele guvernului și a „Cassinei naționale din Pesta";

carii, când tótă lumea română era fericită ca prin representanții sei póte participa la banchetul dat în onórea ilustrului octogenariu Barițiu amenință cu escomunicare pe toți aceia, cari din grupul lor ar cuteza sĕ participe la acel banchet, când sub pretecst de manifestațiuni pentru dl Dr. Rațiu își arangiază banchet pentru preamărirea propriă, este bun și dl Barit, dus acolo de decorație.

Cu un cuvênt ei, carii de când sunt nimic bun n'au creat ci numai au stricat ce făcuse alții, cari *au nimicit concordia și solidaritatea între români*, astădi ajutați și de efectul pĕcatelor lor, de brutalitățile dela Turda, Șimleu, Arad etc, incă tot pescuesc în tulbure, îmbĕtând lumea cu apă, *mințind, încă tot mințind, că memorandul s'a predat Corónei*, și ducând pe ghiață o mulțime de orbi ca sĕ le crédă, sĕ le trimită adrese de aderență, ér pe cei ce au cutezat sĕ spună adevĕrul sĕ-i declare de „infami", de „trădători" și de „mișei".

Pentru noi, carii îi cunóscem, insultele lor sunt laudă, ér lauda lor nu numai pentru noi ar fi insultă, dar este o adevĕrată vătĕmare de onóre pentru ori și care om cinstit.

Noi deci, despreţuim tótă campania lor contra nóstră, și numai compătimí putem pe toți aceia, cari pornind după ei sar orbesce în baltă ca oile, după cârma cea cu clopot.

Ni-am împlinit o datorință națională, când i am demascat, și încheind, póte pentru totdeuna cu ei, asceptăm cu tótă liniscea sĕ vedem: *pănă când națiunea va mai suferí jugul teroristic al acestor esistențe catilinare.*

„Unirea".

„Diarul „Unirea" din Blaș Nr. 26 din 25 Iuniu, luând act de cele esprimate de noi în Nr. 59 din 6/18 Iuniu, relativ la natura agitațiunei, pornite contra nóstră din incidentul criticei făcute asupra demonstrațiunei din Viena, le denunță publicului seu în tecstul următor:

„Telegraful Român", în Nr. seu 59 din 6/18 Iuniu se ocupă de aceste declarațiuni e vorbă de cele trei declarațiuni din Blaș publicate în „Tribuna" Nrul 127 — și fiind-că între cei subscriși la ele află canonici și preoți de ai nostrii, face conclusiunea, că acelea declărațiuni sunt pornite din motive confesionale, și că ar fi menite a stârni neînțelegere între biserica nóstră și între cea greco-orientală. Pre cale *privată și din isvor bine informat am aflat mai mult.* Am aflat, că *în cercurile bisericei mai înalte din Sibiiu* s'ar nutrí presupunerea, *că chiar Metropolitul nostru* și-ar fi dat consimțirea la compunerea și espedarea acelor declarațiuni, cari într'acest chip ar fi óreși-cum *o enunciațiune oficiósă făcută din partea bisericei nóstre*".

Noi am aflat, ce e drept cam târdiu, că „tribuniștii" au avut mai în anii trecuți un spion plătit în curtea metropolitului nostru, d[illegible] și „Unirea" sĕ aibă un astfel de organ în si[illegible] nostru, nu scieam, și ne place a crede, că ea nici [illegible] astfeliu de zale.

O asigurăm însĕ, că acel „isvor [illegible]mat" a fost rĕu informat, și póte [illegible]pere, póte cu rea credință o a sedus.

Dar o rugăm totodată, ca arm[illegible] *[illegible]ionării* sĕ o lase în arsenalul „Tribunei" unde [illegible] vesce, căci unui organ bisericesc ca „Uni[illegible]-i stă bine sĕ se foloséscă de aceea próstă arg[illegible]

Și o rugăm mai departe, ca ref[illegible] la noi sĕ nu ne denatureze cuvintele, ci sĕ [illegible]teze cum noi le-am dis și apoi sĕ le a[illegible] cum îi convine, pentru că cetitorii ei nu [illegible] „Telegraful Român", și nu sunt în stare sĕ [illegible] dacă noi avem drept sau ea?

Ce am dis noi? Ĕtă ce: „Și când [illegible] infamie respândită din biroul redacțional a[illegible]bunei" se colportéză și subscrie cu predil[illegible]ne de greco-catolici, cu *părere de rĕu* treb[illegible] ne esprimăm *temerea*, că lucrul *începe a* [illegible] caracter confesional".

Apoi arĕtând casurile concrete, c[illegible] a justifica acéstă „temere" a nóstră, am [illegible]eiat cu frasa, cu care și-a închieiat inteligența [illegible]anonicii din Blaș reprobarea atitudinei tuturor [illegible]lor românesci, afară de „Tribuna", fără a le [illegible] dicênd că „póte în mod inconsciu... se silesc [illegible]ora importanța acestui act, sĕmĕnênd n[illegible]i discordie între frații de același sâ[illegible]".

Incheiarea nóstră a fost următórea[illegible]

„Lucrul începe a deveni interesant. [illegible] vedem până unde se va forța acéstă agitație, n[illegible]tă de a *nu* „sĕmĕna discordie între frați [illegible]e același sânge".

Pasagiul acesta din urmă îl cualifică „Unirea" de conclusiune din partea nóstră, și [illegible]traduce astfel: *„menite a stârni neînțelegere între bis[illegible]a nóstră și între cea greco-orientală"*, ce noi n'am [illegible] în alusiunea nóstră la frasa amintită.

Noi am vorbit de individi și încă și între aceia am făcut deosebirea cuvenită, lăudând atitudinea acelora, carii sciu ce fac, a inteligenței și canonicilor din Blaș.

Poftéscă „Unirea" însĕ a mai esamina și dechiarațiunile publicate de atunci încóce în „Tribuna" și va afla, că în tóte declarațiunile venite mai cu samă din părți locuite de greco-catolici, pe unde — o repețim — nime nu cetesce „Teleg. Rom"., se află tecstul „Tribunei", subscris întocmai cu espresiunile stereotipe „infamie, trădare" etc. etc. și încă la primul loc subscris de preoți.

Ba va afla, că nu altul, ci însuși cunoscutul conducĕtor al românilor — poți sĕ dici [illegible] greco-catolici — din Selagiu, dnul *George Pop de Băsesci*, în apelul seu publicat în fruntea „Tribunei" Nr. 129, pe față ne impută „grecismul", esclamând: „Bage de samă, că *de nu le stăm noi în cale*, pe ei cu *tot grecismul îi mâncă la un dejun.*"

Ómenii nostri nici când n'au introdus confesionalismul în politică; ei din fire și în puterea crescerei lor sunt liberali până la estremitate și în cele confesionale; deci salutăm pe „Unirea" când își încheiă articolul, menit în prima liniă sĕ-l cetécă greco-catolicii, cu cuvintele:

„Și noi, în interesul binepriceput al causei nóstre naționale rugăm pe toți românii, ca sĕ se păzéscă de introducerea confesionalismului în politica nóstră."

Amin!

Convocare.

Membrii reuniunei învĕțătorilor români gr. or. ai despărțămêntului Seliste se convócă prin acésta a se întruní la adunarea generală a despărțămêntului ce se va ținea la 29 Iuniu st v. la 10 óre a. m. în edificiul scólei din loc.

Programa.

1. Participarea la serviciul divin în biserica gr. or. din Sĕliște.
2. Raportul comitetului.
3. Tractarea temei: Jocurile de copii și însemnătatea lor pedagogică.
4. Tractarea temei: Procederea la învĕțarea cetitului.
5. Incassarea tacselor.
6. Propuneri eventuale.

inţa comitetului reuniunei învĕţătorilor
r. din cercul Sĕliştei ţinută în 15 Iuniu

e *Maier*, *Aron Gogonea*,
inte. secretar.

Declaraţiune.

s din afaceri oficióse din cele 11 paro-
nte, am fost făcut atent la un pamflet
diariul „Tribuna“ Nr. 133 prin care
„Telegraful Român“ sunt timbraţi de
mişei“.

actor responsabil al acestui diar, resping
ţiune mişeléscă, şi epitetele acestea le re-
rĕşilor lui Caşoltan et comp.

ntru convorbirea ce mi se atribue a fi
mnii Grecu şi Rusu, aceea fiind predată
denţios şi cu scopuri ascunse, declar: că
regret că lucrurile au ajuns în acest sta-
n adăugat că vina la acésta o pórtă toţi
de un şir de ani încóce nu încetéză cu
lor contra bisericei nóstre.

rtea aceea, că procuratura ar fi intentat
tru locuinţa redacţiunei, de astădată nu
merit, constat numai că un „Gyulafehér-
r“ a făcut pe o cartă postală o arĕtare
tură şi acel „Gyulafehérvári polgár“ este
încredere al „Tribunei“.

denunciant mârşav şi mare aderent al
naţional a credut, că cu ajutoriul procu-
me depărteze dela postul ce ocup aici cu
lin încrederea V. consistoriu, şi ne succe-
i, ómeni „Tribunei“ continuă pe calea
de denunciantul, astădi „Gyulafehérvári
nâne poimâne însĕ după terminarea afa-
din întunecime şi dat publicităţii cu nu-

cestea declar din partemi afacerea acésta
ĕr de încheiată, şi gata de a primi res-
pentru cele publicate în „Telegraful Ro-
rumez pe cei ce ar avea mâncărime de a
pă satisfacţiuni „cavaleresci“ la legea de
i eu ca preot nu am nici tâmp nici plă-
mĕ ocupa cu basaconii osândite de bi-

Iulia, 16/28 Iuniu, 1892.

Nicolau Ivan,
redactorul „Telegrafului Român“

Declaraţiune.

ndividi Henteş, Russu-Şirianul, Roman şi Boc,
nici un incident au avut impertinenţa
şi a „vesti“ în Nr. 135 al „Tribunei“, că
i-ce relaţiuni cu mine, neţinêndu-me demn
tea ómenilor de onóre, şi îndémnă pe toţi
din provincià sĕ facă acelaşi lucru.

nĕ sunt acesti individi, cari vor sĕ terori-
astfeliu de apucături, nu voiu rĕspunde

r însĕ, că relaţiunile cu ei nici odată nu
t şi că neţinêndu-i demni a sta de vorbă
n diare, îi voiu pofti înaintea legei
vătĕmare de onóre.

, 18 Iuniu, 1892.

Ioan Broju.

Varietăţi.

parareabisericilor.) Ministrul cultelor
ia a luat mĕsuri, numind o comisiune de archi-
a cerceta tóte bisericile ortodocse în ruină
le fonduri, care trebuesc reparate pen-
re guvernului acordarea unui credit spre
cheltuielilor necesare.

ademia română în şedinţa dela 29 Maiu
cis a face publicaţiune întru amintirea ser-
te în 12 Maiu la Sibiiu pentru împlinirea
de viaţă a venerabilului membru academic
. Acéstă publicaţiune va cuprinde, pe
ţiunea despre numita serbare, şi actele pri-
a şi o culegere din scrierile alese ale ve-
scriitor din articolii sei publicaţi în „Ga-
silvaniei“ şi în celelalte foi periodice re-
dênsul. Pentru înctomirea acestei publi-
cademia a ales o comisiune compusă din
. Sturdza, Gr. G. Tocilescu şi Nicolae
.

nevre) La manevrele mari austriace,
loc în Galiţia între Przemysl şi Lemberg
ptembre, va asista din partea României
ral Cantili.

şi şi lupi.) Din Covasna se scrie, că
rşii şi lupii fac mari pagube printre vi-
ădurile din apropiere. Acum de curênd
sfăşiat trei boi, ér lupii au mâncat un

* (Sitis teutonica.) Asupra consumaţiunei de berei în Germania aflăm într'un diar german următórea statistică: Pe când consumaţiunea totală în 1886/7 a fost de 45 milióne hectolitri, la 1890/91 s'a urcat la 52,304,000 hectolitri, adecă cu 7,662,450 mai mult. Crescĕmêntul poporaţiunei în acelaşi interval a fost numai 4·3 procente, al consumaţiei de bere 17·3 procente In 1890/91 s'a importat 229,000 hectolitri de bere de Pilsen

* Inaugurarea festivă a deschiderei esposiţiei de covóre orientale şi de obiecte de industrie casnică bucovinénă a avut loc Luni în 13 Iuniu n. la 11 óre diminéţă în salónele scólei de industrie din Cernăuţi. Inainte de deschidere au fost sosit comitetul „Societăţii dómnelor române din Bucovina“ cu d-na presidentă Elena de Popovici şi curatorul museului de industrie, primarul oraşului şi consilierul guvernial de Fekete şi mulţi óspeţi invitaţi. Baronul Nicolae Mustatza, în calitatea sa de preşedinte al comitetului esposiţiunii, aştepta cu întreg comitetul jos la scară pe preşedintele ţerii baronul Krauss, care a sosit la óra ficsată şi a fost condus în salónele esposiţiei unde'l întimpinară comitetul „Societăţii dómnelor române“ şi curatorul museului. Baronul Mustatza a bineventat pe preşedintele ţerii şi, într'un discurs potrivit, a desvoltat istoricnl acestei prime esposiţii arangiată de către museul de industrie cu concursul „Societăţii dómnelor române din Bucovina“ şi a accentuat scopul şi tendenţa pentru industria casnică bucovinénă urmărită prin arangiarea esposiţiei, rugând ca preşedintele ţerii br Krauss se binevoésnă a o deschide. Preşedintele ţerii br. Krauss a respuns, că se bucură a putea deschide prima esposiţie a museului ţerii, care prin sirguinţa comitetului arangiator şi a netăgăduitului concurs al „Societăţii dómnelor române“ a putut fi realisată Baronul Krauss a amintit rolul principal ce'l au esposiţiile în viaţa economică şi artistică, şi cu tot dreptul, căci esposiţiile oferă ocasiunea cea mai bună de a arunca o privire retrospectivă asupra trecutului celor esistente, de a se convinge despre starea presentă a producţiunilor spirituale şi economice, şi totodată ne dau impuls variat pentru viitoriu. Şi acésta prímă esposiţie a museului de industrie urmăresce scopul de a desvolta ramul plin de viaţă al industriei casnice bucovinene, ceea ce doresce din tótă inima, şi în sensul acesta declară esposiţia de deschisă. După acésta Baronul Mustatza a presentat preşedintelui ţĕrii pe tóte damele din comitetul „Societăţei dómnelor române“ cu care preşedintele s'a intreţinut mai lung timp, distingênd pe d-na baronă Mustatza şi în urmă, condus de directorul scólei de industrie Laizner, a percurs tóte încăperile unde sunt espuse obiectele felurite, admirând mai ales obiectele de industrie casnică bucovinénă unde a petrecut şi timpul cel mai îndelungat. După visitarea esposiţiei preşedintele ţĕrii a plecat, petrecut fiind de către comitetul arangiator, şi a mulţumit baronului Mustatza pentru arangiarea nimerită a obiectelor espuse şi órele plăcute ce le a petrecut în esposiţie scrie „Gaz. Buc“

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a apărut Nr. 6 cu următoriul sumariu:

Scóla civilă de fete cu internat. (Insciinţare). Aniversarea 80. a dlui Georgiu Bariţiu de Z. Boiu. Rhaeto-românii de P. Broştény. Sunt românii din Dacia Traiană descendenţi ai colonielor romane şi ai poporului dac rĕmas aci şi după cucerirea romană ori nu? de Cibleşanul. Instrucţiunea istorică în scólele medii şi cartea dlui prof. Vasile Goldiş: „istoria universală pentru clasele secundare vol. I. evul vechiu“ de Dr. Iosif Blagă. Navigabilitatea Oltului de O.-Boiu. Dela academia română. Din cronica lunară. Bibliografiă. Procesele verbale ale comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţa dela 14 şi 21 Maiu st. n. 1892. Consemnarea contribuirilor făcute în favorul scólei de fetea „Asociaţiunei transilvane“. Premiul anonim de doi napoleoni în aur.

Publicaţiune.

despre distribuirea premiilor pentru caii de prăsilă, ce va avé loc la Sibiiu Sâmbătă în 10 Septembre 1892.

1. Comisiunea pentru prăsitul cailor a comitatului Sibiiu în conţelegere cu vicecomitele comitatului Sibiiu va aranja în interesul promovării prăsitului de cai o premiare în Sibiiu pe locul têrgului de vite *Sâmbătă în 10 Septembre 1892 la 8 óre a. m.* cu care ocasiune se vor distribuí premii în bani şi medaile din ajutoriul de 180 fl. în argint acordat prin înalta ordinaţiune a ministrului de agricultură din 30 Martiu a. c. Nr. 18075.

2. Premii în bani sunt de
atari iepe în etate de 4—9 ani pr
ună cu mânzul deplin lăptat, care su
sănĕtóse, puternice şi posed recerinţe
épă acomodată de prăsilă, mai departe p
fel de mânze în etate de 3 ani, care promit
osebită facultate pentru prăsilă, şi în fine p
ţi mânzi şi mânze escelenţi în tótă privinţa
afară de concurs.

3. Iepele precum şi mânzii, ce vor concura sunt de a se presenta pe diua numită în timpul dela 7—8 óre pe locul numit şi a se posta în rênd după comune.

Presentarea şi postarea trebue sĕ se termineze până la 8 óre a. m. Tacsă pentru loc nu se solvesce.

Transportarea vitelor la locul destinat şi de acolo acasă se întêmplă pe spesele şi risicul proprietariului.

4. Despre fie-care mânz sau iapă trebue sĕ se arete ţidula de vite, etatea şi specia precum şi atestatul comunal, prin care se dovedesce, că respectiva persónă e de 6 luni proprietariul mânzului înfăţişat.

5. Comisiunea pentru împărţirea premiilor se va începe activitatea la 8 óre şi o va termina la 12 óre cu distribuirea premiilor.

6. Numai acelui proprietar se vor oferi premii în bani şi medaile, care locuesce pe teritoriul comitatului Sibiiu şi dovedesce, că mânzul sau épa înfăţişate la premiare le-a crescut el însuşi sau e cel puţin proprietariul lor de 6 luni.

7. Premii în bani vor obţiné numai agricultori, ér persóne mai avute sau de rang mai înalt vor căpĕta numai medaile.

In cas când un agricultor demn de premiat ar renunţa de la premiu de bani, atunci va obţiné o medailă.

8. Premii de bani sunt:

I.

Pentru iepe cu mânz bine lăptat:
a) un premiu de 20 fl. în argint;
b) dóuĕ premii de câte 15 fl. în argint;
c) trei „ „ „ 10 fl. „ „

II.

Pentru mânzi şi mânze de 3 ani:
a) un premiu de 20 fl. în argint;
b) „ „ „ 15 fl. „ „
c) dóuĕ premii de 10 fl. în argint.

III

Pentru mânzi şi mânze de cualitate eminentă;
a) un premiu de 15 fl. în argint;
b) trei premii de câte 10 fl. în argint.

9. Medaile se distribue cultivătorilor aparţinĕtori la ori care clasă în proporţiune cu cualitatea calului şi după buna chipsuinţa comisiunei premietóre. anume: medailă de clasa I de aur, medailă de clasa II de argint, medailă de clasa III de bronz.

10. Sunt dară rugaţi toţi acei cultivători de cai, cari doresc a concura pentru premiare, ca sĕ-şi presenteze în diua şi locul numit caii lor înzestraţi cu necerinţele mai sus înşirate făcêndu se tot odată şi observarea acea, că în interesul bine priceput a prăsitului de cai e de dorit, a concurenţii să se înfăţişeze în numĕr cât mai mare.

Din şedinţa comisiunei pentru prăsitul cailor ţinută în 31 Maiu 1892:

Thalmann, presidentele comisiunei.

Mulţămită publică.

Onorată redacţiune! Imi iau voie a trimite câte-va şire cu rugerea, ca sĕ binevoiţi a le da puţin loc în colónele organului nostru archidiecesan „Telegraful Român“.

Domnul Vasile Cora de Visti a binevoit a dona bisericei nóstre un potir aurit, dóuĕ icóne în fruntariul altariului, ér naintea acestor icóne frumósc dóuĕ sfesnece de o frumşeţă rară, o cutie de bronz pentru păstrarea tămâei şi o linguriţă de argint.

Scim pré bine, că generosul donător a făcut acésta numai la indemnul simţului seu de pietate fără a astepta rĕsplată în lumea acésta, dar am comite pĕcat în contra consciinţei nóstre, dacă am acoperi marinimositatea domnului Vasile Cora, îl rugăm drept aceea sĕ primésca pe acéstă cale espresiunea mulţămitei nóstre celei mai intime, ér pe atotputernicul părinte ceresc îl rugăm ferbinte ca sĕ-i lungéscă firul viţei, pentru a putea premerge cu esemplu şi altor credincioşi cu dare de mână.

Corbi, în Iuniu, 1892.

In numele comitetului parochial

Nicolau Cucu,
paroch gr. or. preşdinte.

Loterie.

Marţi în 21 Iuniu, 1892.

Sibiiu: 49 15 12 38 46

(87) 2--3

oncurs repeţit.

ntru întregirea parochiei de III Cherges cu filia Popesci rotopresbiteratul Devei, după ce în urma concursului prim nu s'a ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 21 August 1891, şi tóte la olaltă dau o sumă de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre acésta parochie se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Avram P. Pĕcurariu, protop.

Nr. 224. (90) 1–3

CONCURS.

Deóre ce nici în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nrii 59, 61 şi 62 din 1890, pentru ocuparea postului de capelan în Feldióra protopesbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, prin acésta se escrie al treilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea impreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr. al parochiei de clasa a III-a Feldióra.

Doritorii de a oc
au sĕ-şi substérnă ceren
instruite conform dispo
org. şi a regulamentulu
chii din 1878 la ofici
teral gr. al Avrigului
Felek) până la terminu

Avrig, 11 Maiu, 1

In conţelegere cu comit
respectiv.

Oficiul protopresbiteral
Avrigului.

Ioa
pr

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5 48	—	Stana	2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Ujóra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercero

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16
Vineri								
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10:27
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07
5.18	5.20	7.59	4.24	—				
7.11	—	—	—	—	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13
						—	—	—
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03
10.55	—	—	—	—	Bucuresc.	—	—	Dumn.

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33
—	—	8.52 10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36
—	—	11.29	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19
—	—	11.56	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6,20
3.31	11.21	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.59
4.15	11.56	—	8.27		Lómneş		8.30	5.32
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3.20
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32

Braşov — Zernesci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8:08	6.53
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.—	2.45

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesan

Nr. 65. Sibiiu, Sâmbătă 20 Iuniu (2 Iuliu), 1892.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 19 Iuniu, 1892.

După forma, în care s'au pus la cale manifestaţiunile contra nóstră în colónele diariului „Tribuna“ şi după modul cum se făuresc asemenea manifestaţiuni din deosebite centre, şi se trimit gata în tóte părţile, ca apoi sĕ fie din nou trimise şi reproduse în acel diariu, apoi mai considerând şi împregiurarea, că curentul pornit contra nóstră în manifestaţiunile sale tradéză micimea de inimă a iniţiatorilor şi propagatorilor lui, ne-am propus din capul locului sĕ păstrăm tacere, şi sĕ vedem pănă unde vor ajunge lucrurile, ca apoi după sfêrşitul comediei, în un epilog sĕ ne manifestăm şi noi părerea asupra întregei comedii inscenate şi esecutate în numele poporului român.

Din posiţiunea acésta am privit noi lucrurile, şi tocmai era sĕ ne ocupăm cu meritul manifestaţiunilor, când ne-a sosit articolul publicat la locul prim în unul din numerii precedenţi ai diariului nostru. Bărbatul fruntaş şi cu inimă pentru popor, care şi el face parte din partidul naţional a tractat cestiunea din punctul seu de vedere, şi ne a îndemnat, ca şi noi sĕ mai perseverăm în reserva de pănă acuma, de óre-ce vom avea ocasiune sĕ ne pronunţăm noi, după ce lucrurile acuma de tot turbure se vor limpedi, şi ómenii vor ajunge la liniscea care se recere spre a putea pĕtrunde manifestaţiunile în tóte consecuenţele lor.

De astădată în loc de a ne ocupa cu afaceri interne, ale nóstre, datori suntem sĕ condamnăm din nou cu tótă tăria un nou act de brutalitate, care s'a comis în Simleul Silvaniei, unde după scirile, cari au sosit de acolo, o mulţime turbulentă dintre compatrioţii nostri magiari au scos în a dóua ediţiune vandalismul din Turda, bombardând cu petrii casele fruntaşilor români de acolo, şi nimicind tot ce l-a venit înainte.

Actul acesta de brutalitate trebue reprobat cu indignaţiune de tótă suflarea românéscă, de tot omul cu mintea şi inima la loc cu atât mai vêrtos, cu cât el s'a repetat acuma în a dóua ediţiune, şi credem noi el e resultatul bunei primiri, de care s'a bucurat cel din Turda în presa unguréscă, de care s'a bucurat el în societatea unguréscă.

Scim noi bine, că în tot némul, în tóte seminţiile de popóre, este o pătură inferióră, lipsită de simţeminte mai nobile, pe care uşor o poţi împinge la acte brutale, cari departe aruncă hidósa lor umbră.

O scim bine, că asemenea droşdii se află în societatea ungurescă, şi tocmai de aceea noi nu am pus nici vandalismul dela Turda în sarcina rassei magiare, nu în sarcina poporului magiar ca totalitate, ci l'am redus la acel acel strat, care amuţat de presă, comite asemenea lucruri.

Am reprobat vandalismul dela Turda, reprobăm pe cel din Selagiu, şi nu avem cuvinte, cu cari sĕ putem din destul reproba ţinuta presei magiare, care în fapta dela Turda a aflat o démnă faptă patriotică, o a cualificat de démnă de imitat, şi o a recomandat acelor cercuri, cari sunt destul de necópte a-şi documenta patriotismul pe acest teren.

Pe când condamnăm cu tótă puterea actul de vandalism şi reprobăm ţinuta presei unguresci, care provócă demonstraţiuni la asemenea acte, pe atunci facem apel la societatea mai bună unguréscă, sĕ ia posiţiune faţă cu aceste denaturate porniri chemate a face şi mai mare abisul între magiari 'şi români.

Chemarea nóstră a fost şi este sĕ căutăm firele de comunitate de interese între noi şi poporul unguresc, şi sĕ pregătim calea unei înţelegeri în interesul amêndurora Presa magiară însĕ în punctul acesta în loc de a ne ajuta, ne împinge tot în mai mare abis.

Agitaţiunea cea enorm de mare în România s'a născut din incidentul vandalismului din Turda, şi acuma se va potenţa în urma celui din Selagiu.

Societatea magiară e chemată sĕ ia posiţiune hotărîtă în acéstă ruşinósă afacerea şi sĕ curme rĕul în interesul poporului magiar şi al celui român, avisat sĕ trăiască în pace, ca prin pacea internă, sĕ se consolideze statul.

Reprobăm cu tótă asprimea noul act de vandalism, care încordéză tot mai mult relaţiunile interne dela noi, îl reprobăm ca pe unul demn de alte timpuri şi de alte ţĕri.

Voci din provincie.

Mediaş, 18 Iuniu, 1892. Die redactor! Scandalurile, cari le comit astădi unii ómeni mici la suflet şi plini de patimi, ale căror pofte desfrânate şi ambiţiuni mârşave, au dat ómenilor din provincie spectacolul cel mai trist, care nu a putut aduce alta decât ură şi indignaţiune generală contra lor.

Acesti ómeni desbrăcaţi de demnitatea, carea ar trebui sĕ o aibă, au urzit complotul contra capului bisericei orientale române din Transilvania şi Ungaria, presentându-l publicului de un rĕu voitoriu şi trădător al naţiunei, cu scop de a-i detrage din nimbul posiţiunei înalte, ce şi-a câstigat-o prin adevĕrate merite.

Ca unul, carele trăiesc în nemijlocita atingere cu poporul am observat, că pornirile duşmănóse şi rĕu voitóre contra capului bisericesc ar aduce urmări fórte funeste pentru mult cercata nóstră biserică orientală, şi tăcêndu-le m'aş face însu-mi complice la cele ce se petrec.

Înainte de tóte preoţii şi poporul nostru din cercul Mediaşului resping cu indignaţiune pornirile rĕutăcióse şi aderéză la conduita celui mai genial bărbat român din întréga Ungaria, carele este archiepiscopul şi metropolitul nostru Miron Romanul.

Cine nu şi aduce aminte de protestul Escelenţiei Sale cu ocasiunea discusiunei asupra scólelor medii în casa magnaţilor?

Cine nu-şi aduce aminte de protestul Escelenţiei Sale cu ocasiunea desbaterei legei asupra asilelor de copii?

Cine nu-şi aduce aminte de rĕspunsul Escelenţiei Sale cu ocasiunea sânţirei stégului „Kulturegylet“iştilor către comitele Bethlen Gábor, preşedintele „Kulturegyletului“?

Tóte acestea şi alte fapte, cari forméză acte istorice în viéţa poporului nostru ne îndreptăţesc a crede, că Escelenţia Sa este un bărbat genial şi cu o politică sănĕtósă.

Contra acestor fapte s'au svârcolit în tóte chipurile, prin tot feliul de încercări şi combinaţiuni, fără sĕ pótă ajunge la alt resultat, decât în neputinţa ori-cărei formaţiuni artificiale şi forţate, căreia îi lipsia tăria cea adevĕrată, care nu li-o putea da decât sprijinul întregei naţiuni şi în special încrederea bisericei, şi în momentul, când se vedeau mai tari şi mai puternici, atuncia le lipsia tăria cea adevĕrată „onestitatea“.

Fiind-că unora din corifeii partidului amintit le lipsiau si le lipsesce astădi forţa, prin care ei căutau îngenunchiarea întregei naţiuni voinţei lor, şi după sistema acésta prin cugetarea şi voinţa lor o parte mare din fii naţiunei şi în special cei aparţinĕtori bisericei orientale au dovedit, că corifeilor spre cea mai mare ruşine a lor le trebuiau alte mijlóce, precum: încrederea întregei naţiuni, o acţiune morală cu un scop bine determinat, aşa, ca sĕ împace interesele şi nevoile întregei naţiuni şi mai presus de tóte dragostea populaţiunei române.

Tóte acestea le-au lipsit şi le lipsesce astădi corifeilor din partid.

Cele petrecute şi scrise în diarele române despre paşii ce i-au făcut în timpul din urmă este culmea scandalului, care nu s'a mai vĕdut şi audit în viéţa nici unei naţiuni.

Singura soluţiune, carea se póte da acestei dificile probleme nu póte fi alta, decât discreditarea lor şi numai în modul acesta se póte pune capĕt nenorocirilor, cari apasă de atâta vreme naţiunea şi biata nóstră biserică.

FOIŢA.

Procesul lui Ludovic XVI.

— Fragment după Lamartine. —

(Incheere.)

Nu se afla la montani o privire, un gest o voce, care sĕ-l aplaudeze. Acesti montani, judecând la mórte pe un rege prisonier şi desarmat puteau uşor vătĕma dreptatea, umili umanitatea; dar nu umiliau natura. In ei se revolta natura în contra votului primului principe de sânge Fiori pătrunseră în băncile şi tribunele adunărei. Ducele de Orléans coborî ameţit de pe tribună, îndoindu se de actul ce îndeplinise după aceste prime simptome. Vêrtuţi ca acelea ale lui Brutus sunt aşa de aprópe de crimă, că consciinţa republicanilor înşişi se revóltă în faţa acestui fapt A sacrifica natura pentru legi, pare frumos la cea dintâiu privire; dar consângenitatea încă este o lege şi nu esistă vêrtute contra altor vêrtuţi!

Insu-şi Robespierre, conversând în séra de ju- ecare a regelui, păria că protestéză în contra vo- lui ducelui de Orléans. „Nefericitul, dise el amici- sei; alţuia afară de el nu i-ar fi fost permis sĕ-şi asculte inima şi sĕ se reţină dela votare, el n'a voit s'au n'a îndrăsnit se o facă: poporul ar fi fost mai generos decât el!“

Scrutiniul durà mult, era plin de îndoială şi îngrigire. Mórtea şi viéţa ca într'o luptă învingătóre şi învinse, după-cum intêplarea grupase voturile in listele purtate de secretariu. Păria că destinul simţia durere sĕ pronunţe fatalul cuvênt. Tóte inimele palpitau, unele de speranţa de a mântui revoluţiunea de acésta durere, altele de témă sĕ nu pérdă acéstă victimă. In fine se sculà preşedintele sĕ pronuuţe sentinţa. Era Vergniand; el păria palid; se vedea cum îi tremură buzele şi mânile, cari ţineau hârtia, din care avea sĕ cetéscă numĕrul voturilor.

In acest moment, un deputat, anume Duchâtel învĕlit în haine de pat lăsase sĕ-l aducă în convent, pe lângă tóte ameninţările, şi votă cu o vóce stinsă în contra morţii.

Dupa acest incident preşedintele se ridică şi dise cu un accent de durere: „Cetăţeni, a-ţi esercitat un act mare de dreptate. Sperez, că umanitatea ve va îndemna sĕ păstraţi cea mai religiósă tăcere. După ce a vorbit justiţia, simţul uman trebue sĕ se audă la rêndul seu“.

El cetì resultatul scrutiniului Conventul numĕra septe sute douĕdeci şi unu de votanţi. Tre sute treideci şi patru votaseră pentru esilare ori închisóre; trei sute optdeci şi şepte pentru mórte; considerând aci şi pe aceia cari votaseră mórtea, cu condiţia sĕ fie amênată. Mórtea numera aşa dar cu cinci-deci şi trei voturi mai mult decât esilul; dar detrăgênd din voturile morţii cele patru deci şi şase voturi, cari nu o pronnnţaseră decât cerênd suspendarea esecutărei, nu rĕmânea decât o maioritate de şepte voturi pentru mórte. Astfeliu trei ómeni trecuţi dincolo, schimbau numĕrul şi sentinţa. Cei doi-spredece sau cincisprede ce capi ai Girondei au fost aceeia, a căror mână aruncase greutatea decisivă într'o cumpĕnă aprópe egală. Mórtea, voia iacobinilor, a fost fapta girondinilor. Vergniand şi amicii sei deveniseră esecutorii lui Robespirrre. Mortea tiranului, pasiunea poporului, a fost o concesiune a Girondei. Unii cereau acest cap, ca semn al salvărei republicei; ceialalţi îl dedeau pentru salvarea partidului lor. Dacă pasiunea unora era órbă şi fără cruţare, cum sĕ numesci concesiunea celoralalţi? Dacă e o crimă omorul din rĕsbunare, omorul din laşitate sunt dóuĕ.

Trad. de *I. V.*

e formațiune fără scrupul și fără
e morală, ajungênd în ultima ei fasă
cadă, și națiunea și biserica sĕ se

andalurile urmate pănă acum sĕ înceteze și
rica prin representanții ei legali este chemată a
erge pe calea normală în viéța ei de activitate spre a câstiga ceea-ce a perdut în decursul acestor ani din urmă.

Spre a specifica combinațiunile urmate pănă astădi, a reîncepe din nou spectacolul scandalelor, de cari suntem sătui, ar fi cea mai mare nenorocire pe carea cred, că nu o va dori nimeni, nici înșiși complicii, dacă mai au o schîntee de iubire pentru acésta mult cercată biserică.

Cu tóte acestea nu voesc a improspĕta rana, însĕ pasiunea póte orbi pe intriganta formațiune a se încurca din nou întru o încurcătură imposibilă de descurcat, avênd ea în vedere mai mult vanitatea și ambițiunile lor personale, pe care le-au pus întotdéuna mai presus de viéța și interesele națiunei și a bisericei, care ne-au păstrat de secoli instituțiunile, tradițiunile și dulcea nóstră limbă.

Este dar datoria fie cărui om cu sentimente nobile a se ridica cu tărie contra unei asemenea tentative, pentru că Capul bisericei a fost și este apărĕtoriul bisericei și a instituțiunilor ei pentru cari tot déuna au luptat părinții, moșii și strămoșii nostrii, lucrând cu dragoste și devotamentul cel mai curat.

C.

Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, către Maiestatea Sa imperială și regală apostolică **Francisc Iosif I** împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

O armată de invasiune străbătênd în țară strĕină, se folosesce în relațiunea ei cu poporațiunea țĕrii cucerite de ómeni, cari cunosc limba acestei poporațiuni și obiceiurile ei. Românii sunt, în regatul ungar, tratați mai rĕu, ca poporațiunile țĕrilor cucerite. In administrațiune la judecătorii, unde e vorba de justiție, în întréga viață publică ei sunt întimpinați în limba magiară și de către ómeni, cari nu cunosc limba, firea, obiceiurile și interesele lor particulare. In limba magiară e tras românul în judecată civilă, ori criminală, în aceeași limbă i se pronunță sentința: în cele mai multe casuri el se vede dar osândit fără ca sĕ-și pótă da samă, cum și de ce. De óre ce judecătorii sunt ómeni, cari nu sciu românesce, ér interogatoriul și întréga investigațiune se face în limba magiară, pe care românul nu o ințelege, în cele mai multe casuri vre-unul dintre servitorii oficiului mijlocesce ințelegerea între judecător și judecat. Astfel de cele mai multe-ori sentința se pronunță pe basa interpretărilor făcute de un om, care nu are destulă cultură, ca sĕ pótă face asemenea interpretări, ba e lipsit în unele casuri și de bunăvoința cuvenită.

Și în adevĕr, preocuparea de căpetenie a guvernului, nici nu e buna administrațiune, ci magiarisarea întregei vieți publice.

Prin funcționarii, pe cari îi are ca agenți în oficiile publice, guvernul face tot posibilul, ca românii, chiar nici acasă la dênsii, în satele lor, sĕ nu aibă diregători luați din mijlocul lor. Sunt casuri nenumĕrate, în cari 4—5 comune, cari compun un notariat locuit numai de români au fost siluite sĕ priméscă drept notar comunal pe vre-un om, care nu scie românesce, pentru ca nici chiar în viața comunală sĕ nu și vadă românii tolerata limbă

Spre a ușura aceste impuneri, legea s'a modificat în sensul, că candidările nu le mai face comitetul comunal, ci pretorul, care în cele mai multe casuri nici nu mai admite apoi între candidați pe concurenții români.

§§-ii 2—12 ai art. de lege XLIV din 1868 acórdă naționalităților din statutul ungar dreptul de a se folosi de limba maternă atât în afacerile oficiale comitatense și comunale, cât și în discuțiunile congregațiunilor, și recunoscu ori și cărui cetățén dreptul de a se folosi de limba lui înaintea oficiilor și tribunalelor. Cu tóte aceste limba maghiară a fost impusă pentru tóte afacerile publice și judiciare, ba chiar și pentru instituțiunile private. Pentru ca sĕ nu sĕ pótă ivi casurile prevĕdute în § 5, oficialii nu se aleg dintre români, ér notarilor comunali, cari au rĕmas din timpul provisoriului, ori s'au strĕcurat mai târdiu în administrațiune, le este interdis a se folosi în oficiul lor de limba poporului.

Astfel nici un oficiu din țéră nu mai comunică în limba poporului: la tribunale, la cărțile fundu-are, la oficiile regesci cercuale, precum și la tóte celelalte diregătorii, limba română e cu desăvîrșire esclusă, fără ca sĕ se mai țină samă, dacă poporul ințelege sau nu comunicarea, ce i se face, ori actul ce i se dă.

Dacă românul folosindu se de dreptul, pe care l'a avut mai înainte de inaugurarea dualismului și care a fost confirmat și in §§-ii mai sus citați ai legii, dă o cerere, ori un act scris în limba lui materna la vre o judecătorie ori la vre-unu altu oficiu public, el e respins cu motivarea, că nu e scris în limba maghiară. Făcênd apel, decisiunea de respingere e confirmată, ori oficialul, care e procedat contra legii, e scutit de purtarea speselor.

Ér dacă se face arătarea la ministru competent, acesta își declină competanța.

Guvernul dar nu numai că nu impune respectarea legii în punctele, în cari a mai rĕmas órecare dreptate, dar ocrotesce pe funcționarii, cari emuléză unul ca altul întru eludarea ei, ba am ajuns pănă acolo, că a cerut și a și obținut dela dietă autorisarea de a scóte acéstă lege din vigóre prin ordonanțe ministeriale, precum se vede din art. XXIX dela 1858, § 2, 6—9, în vîrtutea căruia ministrul de justiție a emis ordonanța de sub nr. 947 1888 pres.

Românul dar în țéra lui, în contra drepturilor acordate de Majestatea Vóstră din plină putere monarchică și confirmate și prin o lege votată de corpurile legiuitóre și sancționată de majestatea Vóstră și ca rege constituțional, nu póte sĕ comunice cu diregătorii plătiți din sudórea lui și puși ca sĕ chivernisésca interesele lui, ba trebue sĕ plătéscă pănă chiar și în justiție traducĕtori și interpreți și astfel sĕ aibă justiție mai costisitóre ca concetățénul lui magiar, căruia pretutindenea i se face ușurări și care pretutindenea e întimpinat cu bunăvoință.

C. Articolul de lege privitor la organisarea municipiilor e creat și el în vederea escluderei românilor din viața publică. Temeiul lui sunt dispositiunile nedrepte ale legii electorale, deóre-ce aceea parte a consilierilor municipali, cari întră în congregațiune în vîrtutea încrederii publice, e aleasă tot de elementele, cari aleg și deputații în dietă. Tot pentru motivele, pentru cari românii nu sunt representați în dietă, ei nu pot sĕ fie representați potrivit cu numĕrul și importanța lor nici în congregațiunile comitatelor, ori ale districtelor, în cari ei sunt în maioritate precumpănitóre și în aceeași proporțiune posed pămêntul și pórtă sarcinile publice.

Prin legea electorală, prin arondarea artificiósă a cercurilor electorale și prin corupțiunea și violentarea electorală, românii au fost siliți a se pune în reservă și pentru viéța municipală, în care actualul sistem de guvernament nu caută decât cultivarea ideii de stat magiar și escluderea celorlalte naționalități dela esercițiul drepturilor de representațiune.

D. Biserica și scóla au rĕmas singurele sfere ale vieții comune în care, grație părintescei purtări de grijă a Majestății Vóstre, românii își mai credeau ocrotită libertatea lor de desvoltare națională.

Articolul XLII din legile anului 1868, § 14 asiguréză autonomia bisericéscă, precum și competența forurilor bisericesci autonome în materiă de religiune și de instrucțiune.

In aceste autonomii e cuprins și dreptul de a organisa și conduce învĕțămêntul în scólele poporale confesionale și în cele medii înființate și susținute de confesiuni.

Legislațiunea maghiară, confirmând prin crearea acestei legi o parte din drepturile de liberă desvoltare culturală, pe cari poporul român le avuse mai înainte din îndurararea Majestății Vóstre, nu putea sĕ vadă cu ochi buni folósele culturale, pe cari le trăgeau românii din esercitarea acestor drepturi. După puțini ani s'au pus dar în discuțiune proiecte de legi, cari aveau de scop nu numai știrbirea acestor autonomii și mărginirea lor la nisce cadre, în cari avêntul cultural e peste putință ci tot odată și siluirea prin lege, ca fii ori-cărei naționalități, în scólele confesionale, sĕ învețe în limba maghiară. In vederea acestui scop, lucru ne mai pomenit în lumea acésta, s'a dispus prin lege, ca învĕțătorii scólelor confesionale sĕ fie obligați în termine defipte a învĕța limba maghiară, dacă țin sĕ nu fie scoși din oficiu.

Contra acestor intențiuni au făcut, din partea românilor, reclamă archiereii confesiunei greco-roentale și ai celei greco-catolice și au ridicat glasul unii dintre deputați în dietă, arĕtând nedreptatea și siluirea, ce ni se face, atentatul îndreptat contra vieții naționale a elementului român prin aceste dispositiuni, cari atacă cele mai scumpe tesaure, limba, pe care o păstrăm cu atâta sfințenie, ca moștenire lăsată de străbunii nostri, și drepturile nóstre religionare și culturale.

Reclamele acestea, deși spriginite cu resóne serióse, au rĕmas zadarnice, și cu tóte că relațiunile de învĕțămênt erau regulate prin articolul de lege XXXVII., votat de dietă încă în anul 1868, proiectele nóuĕ au fost votate și ridicate la valóre de lege.

Creată odată legea, învĕțători și scolari au fost siliți sĕ petrécă partea cea mai mare a timpului scolar, 18 óre pe sĕptĕmână, căsnindu-se sĕ învețe o limbă cu desăvîrșire strĕină pentru dênșii, de care nu au nici o trebuința în relațiunile lor locale. Astfel scólele confesionale au încetat a mai fi aședăminte de cultură și au devenit nisce focare pentru propagarea limbii maghiare.

Resultatul acestei siluiri nu putea sĕ satisfacă pe autorii legii, deórece e lucru peste putință, ca copii dela sate sĕ învețe în scóla poporală o limbă strĕină, pe care nu o mai aud nicăiri afară de scólă. De aceea după zadarnice opintiri de [illegible]0 ani, în anul 1891, s'a creat legea pentru asilele de copii, prin care copii, începênd dela vîrsta de 3 ani, sunt siliți a învĕța limba maghiară.

Legea acésta s'a votat cu tóte protestările naționalităților nemaghiare din regatul ungar, dintre cari în deosebi românii au protestat în numĕróse adunări poporale contra ne mai pomenitului atentat la viéța familiară, care se comite prin [illegible] copiilor de cea mai fragedă vîrstă de sub purtarea de grije a părinților.

Nu numai că nu s'a ținut séma de aceste protestări, ci a devenit totodată literă mórtă și §. 14 din art de lege XLIV dela 1868, precum și §§-ii prin cari se confirmă dreptul autorităților bisericesci și al confesiunilor de a alege limba de învĕțămênt pentru scólele confesionale, un drept, care de sute de ani aparține numai confesiunilor; limba maghiară a fost impusă cu cea mai fățișe nesocotire a drepturilor de autonomie garantate de legi fundamentale în scólele secundare confesionale române. Astfel în contra actelor donaționale și contra legilor adi în vigóre, limba maghiară a fost impusă ca limbă de propunere în scólele secundare din Beiuș prin simple dispositiuni ministeriale.

Noi românii, o poporațiune completă de peste 3 milióne de suflete, contribuim cu sângele și cu averea nóstră pentru susținerea statului, nu avem însĕ pentru înaintarea nóstră culturală nici un aședămênt susținut de stat. Nu avem universitate, ba nici catedre paralele, după cum s'a fost proiectat în anii 1865—1866, și ni s'a pus în perspectivă cu ocasiunea înființării universității din Cluj. Am ajuns atât de departe, încât nici pentru catedra de limba și literatura română nu mai este ertată propunerea genetică, ba la universitatea din Cluj provederea acelei catedre e considerată ca o insultă adusă poporului român și învĕțămêntului superior.

Din banii plătiți de noi, statul nu susține pentru desvoltarea nóstră națională nici un gimnasiu, nici o scólă medie, fie comercială, ori economică, fie baremi scólă pedagogică. Ba nu ni se mai dă nici autorisațiunea de a înființa noi înșine din propriile nóstre mijlóce scóle secundare.

(Va urma).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafulu Român“.

Bĕlan, la 19 Maiu 1892. Onorate d-le redactor! Cetesc și eu nu arareori în prețuitul diuariu ce dirigiați, ca un oficiante pol.tic despre mai mnlte lucruri, ce se întêmplă în statul nostn șovinist, și me în ufleţesc, când cetesc mai cu sémă depre bărbații ca atari, cari se disuesc a ridica națiunea românéscă ca sĕ pótă da pept cu [illegible] și sĕ-și câștige din ce în ce traiu mai fericit; și óre cine sunt acești bărbați? De bună sémă că în prima linie vor fi învĕțătorii, fiind-că dênșii au se dea desoltarea fundamentală națiunei și acéstă desvoltare sĕ póte observa cu ocasiunea ținerei esamenelor de vară, și așa am avut și eu fericirea sĕ pot asista la un esamen strălucit, care s'a întêmplat la 19 Maiu, în comuna **Bălan,** (Almás Balázsháza) am asistat la acest esamen dela început pănă la sfêrșit și voesc a-l descrie pentru însĕmnătatea lui cea mare din început pănă în sfêrșit.

La 6 și $^1/_2$ am ajuns și eu la aceea scólă confesională, încă de departe am vĕdut chiar și pe estern pregătiri de unde putea omul deduce că acolo trebuea se fie un esamen splendid, ceea-ce nici nu a înșelat pe nimenea cine a fost de firma credință, că va fi un lucru frumos.

N'am putut sĕ me satur, a me uita la [illegible] spațióse cum era împodobită de frumos cu buchete de flori, cu cununi cari de cari mai frumóse, cu frundă verde. La masa presidială era prea onor. Domn protopresbiter Paul **Roșca,** cu parochii locali senior și junior.

Cu tóte că era o di tare frumósă de lucru am observat, că la acel esamen era o mulțime de ómeni ascultători, acolo erau mai mulți învĕțători chiar și din cea mai mare depărtare a tractului protopresbiteral au luat parte la acel esamen. Intr'adevĕr că au și avut ce vedea, acolo era inteligința din loc; ți era mai mare bucuria unde vedeai pe elevi respundênd fără de puțină frică cu cea mai mare siguranță atât întrebărilor zelosului lor învĕțătoriu cât și la ale prea onoratului domn președinte Paul Roșca. Din tóte obiectele de învĕțămênt se putea vedea respunsurile lor cele clare și frumóse. Intre câteva studii a dat dl președinte semn de puțină pausă, ne-au delectat elevii scólei cu poesia națională „Hora unirei“ în decursul căreia am cugetat „ach! de ar ținea acest esamen cât de lung, că aș tot asculta“, — după finirea obiectelor am observat, că are se urmede cântul bisericesc, și încă în dóuĕ voci ceea-ce s'au și întêmplat, că s'au esecutat cântările liturgice în fața publicului cu cea mai mare pre·isinne de către corul elevilor scola
constătătoriu din dóĕ voci, s'au esecutat mai multe poes
poporale tot în dóuĕ voci și dintre tóte una a fost fór
trumos cântată în dóuĕ voci de către 2 fetițe și un bă
Deo lată se scólă prea onor. Domn Paul Roșca și ține
vorbire pătrundĕtóre atât părinților cât și copiilor și pu

cului de [illegible] arĕtând însĕmnătatea scólei şi a unui învĕţătoriu harnic consciu de chiemarea sa.

Indată după vorbirea preşedintelui am observat, că se împărţesc premii între scolari, ceea-ce s'ar dori sĕ fie la ori care scólă.

Glorie tinĕrului învĕţătoriu Ioan Georgea, că au devenit în Vaea-Almaşului şi în tractul protopresbiteral al Unguraşului de cel mai destoinic învĕţătoriu, tot astfeliu sĕ fie imitat de toţi învĕţătorii conscii de chiemarea lor.

Deci dar dee Dumneḑeu ca în tóte comunele aşa sĕ se convingă poporul nostru despre însĕmnătatea învĕţămêntului, precum s'a convins poporul din Bălan, pe care l'au dăruit Dumneḑeu cu un învĕţătoriu harnic şi consciu de datoria sa.

Erau orele 12 când, împrăsciindu-se publicul asistent, am părăsit şi eu localul acelei scole, carea mi-a causat atâta bucurie, şi am plecat spre casă ducênd cu mine celea mai frumóse impresiuni, pe cari până atunci încă nici odată n'am avut fericirea a le simţi. Dea Dnmneḑeu aşa se mérgă tótă suflarea românéscă de încântată de esamenele poporale, cum am mers eu la orele 12 din sala scólei Bălanului. Lauda învĕţătoriului Ioan Georgea şi a altor învĕţători!

Un asistent.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au mai incurs următórele contribuiri benevole:

Transport . . . . 862 fl. 94 cr.

Sub-reuniunea învĕţătorilor din districtul Dobra 10 fl., Alecsandru [illegible] înv. 1 fl., Ioan Anghiel, învĕţ., 40 cr., I. Gherman, 1 fl. 50 cr., Vasiliu Damian, 2 fl., Petru Rimbaşiu, înv. 1 fl. Petru Perian, paroch 50 cr., Ioan Roman paroch 1 fl., Dionisiu Sida, not. 50 cr., George Dragan paroch 1 fl. Nicolau Mateiu, 20 cr., S. Bacilla, 1 fl, Ión Russ, paroch 1 fl. Andron Bogdan 50 cr., Nicolau Crăciun înveţ, 1 fl., Sabin Safta, învĕţ. 1 fl. — Suma 886 fl. 54 cr.

Varietăţi.

* (Esamen de maturitate). Esamenele de maturitate la gimnasiul gr. or. din Braşov s'au ţinut în zilele de 15 şi 16 Iuniu, st. v., asistând ca comisariu din partea ven. consistoriu Ilustrit. Sa dl archimandrit şi vicariu archiep. Dr. Ilarion Puşcariu; ér ca comisariu guvernial dl Dr. Abt, profesor universitariu din [illegible]. Dintre 17 maturisanţi. câţi au depus esamenele scripturistice, s'au supus la esamenul oral numai 13, ér 4 sau retras din causă de bólă. Dintre aceşti 13 au eşit: cu calcul „fórte bine“ 2, cu „bine“ 4, cu „suficient“ 4; respinşi din câte un studiu până la Septembre au fost 2, ér unul respins fiind din dóuĕ studii va avé sĕ repeteze esamenul de maturitate în anul viitoriu; scrie Gaz„. Trans.

* (Necrolog.) *Sabina Todea născută Cetăţiau ca soţie, Elena şi Ana* ca fice în numele lor şi a numĕroşilor consângeni cu inima frântă de durere aduc la cunoscinţă încetarea din viéţă a preaiubitului soţ şi tată, **D. Absolon Todea,** advocat, care după un morb greu şi indelungat în 28 Iuniu a. c. la 4 óre p. m în al 40-lea an al vieţii şi al 9 lea al fericitei sale căsătorii şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Rĕmăşiţele pământesci s'au aşeḑat în 30 Iuniu a. c. la 4 óre p. m spre vecinica odihnă.

Fi-ei ţĕrna uşóră!

* (Vulcani.) Din Catania se anunţă, că Aetna este érăşi în activitate. Craterul principal svêrle mase mari de cenuşă şi petriş. Norii groşi şi albi de fum precum şi vĕrsările de lavă sunt cu mult mai puternice, de cât cum s'au observat la Vesuv.

* (Tempestate.) O tempestate îngrozitóre s'a descărcat asupra Engliterei, causênd pagube enorme. Tóte pomele sunt nimicite, o mulţime de case chiar şi în cele mai principale oraşe au fost inundate, ómeni şi vite s'au nimicit.

* (Emigraţi.) In sĕptĕmâna trecută au emigrat din Iaşi la America peste 30 familii jidovesci, şi constătătóre cam din 250 persóne. In curênd vor emigra alte 20 familii spre pământul „făgăduinţii, promis de noul „Jehova“, baronul Hirsch. —

* (Fortificăţii.) 24 oficeri ai statului-major al districtului militar Kiew au primit ordinul a merge în Basarabia şi în Podolia, spre a face studii în vederea construirei eventualelor fortificaţii.

* (Colera.) Cu data de 15 Iuniu st. n. s'a anunţat din Petersburg, că ministrul de comunicaţiune, însoţit de dl Fadcieff, director al canalurilor şi de dl Wendrich, inspectorul drumurilor de fer, a plecat spre nord spre a lua mĕsuri contra eolelerei. [illegible] telegrame private din sorginte autorisată anunţă, că colera a isbucnit la Baku, unde s'au constatat 23 casuri. Alte sciri, dar cari nu sunt confirmate în mod oficial, semnaléză câte-va casuri de bólă la Tiflis. Ér cu data de 26 Iuniu se telegraféză din Petersburg telegrama următóre: „Oficialul“ anunţă, că s'au luat mĕsuri energice contra colerei în ţinuturile din Astrahan, Saratov, Crimea, Ural şi Caucas şi în porturile Mărei Negre. Colera nu s'a manifestat până acum cu un caracter epidemic de cât la Baku, unde dela 6—12 Iuniu au fost 164 casuri şi [illegible] decese; au fost 12 casuri de vindecare. Printre indigenii şi trupele teritoriilor transcaspiene, în Turkestan şi la Samarcand, nu sunt decât câte-va casuri isolate. In tóte porturile, şi la tóte staţiunile ţĕrilor mărginaşe Rusiei s'au luat disposiţiunile necesare de observaţiune şi carantină.

Esamene.

Programa esamenelor publice dela scóla rom. cap. gr. or. din Sebeş cu finea anului scolastic 1891/92.

Sâmbătă în 20 Iuniu (2 Iuliu) înainte de améḑi dela 8—10, clasa I de elevi. Dela 10—12, clasa II de elevi şi eleve. d. a. 3—5, clasa III de elevi şi eleve. 5—7, clasa IV de elevi şi eleve.

Duminecă în 21 Iuniu (3 Iuliu) înainte de améḑi dela 10—12, clasa V şi VI de elevi şi eleve. d. a. dela 3—5, clasa I de eleve, dela 5—6, cântări cu tóte clasele şi încheiarea anului scolastic.

La acestea esamene se învită cu tótă onórea părinţii elevilor, precum şi toţi amici şi binevoitorii acestei scóle.

Sebeş, în 12/24 Iuniu, 1892.

Direcţiunea.

— Esamenele publice dela scóla gr. or. română din Braşovul-vechiu se vor ţiné Mercuri în 24 Iuniu c. st. v. dela 2—6 óre p. m. cu următoriul program: Clasa I (desp. I şi II) dela 2—3½ óre. Clasa II. (desp. III, IV, V şi VI) dela 3½—6 óre. La órele 6 gimnastica şi cântările. La acestea esamene se învită toţi amicii şi binevoitorii scólei

— Esamenele publice la scóla capitală rom. gr. or. din Orĕstie se vor ţiné Duminecă în 21 Iuniu v. în ordinea următóre: Dela 10-12 clasa fetiţelor (desp. II, III şi IV). 2—4 clasa băeţilor desp. II, III şi IV). 4—5½ clasa începĕtorilor, 5½—6 cântările, 6—6½ gimnastica. După terminarea esamenelor, cetirea clasificaţiunilor şi distribuirea premiilor.

Orĕştie, 18/30 Iuniu, 1892.

Direcţiunea

Din public *)

Brad 4 Iuniu 1892.

On. Red.! Eremitul din Carpaţi adecă înv. Ioan German din Brad a făcut contra mea în Nrul 46 al „T. R.“ unele însinuări cât de subiective şi amphibolice. Astfel de „eu“ este propriu conarionului pseudonimilor.

Cetitorii „T. R.“ [illegible] considera de cinic, dacă nu aşi contribui barem cu ceva la deslușirea acestei cestiuni personale.

Doresc lumină; drept acea rog On. Red. sĕ binevoéscă a publica aceste deslușiri menite a clasifica insinuările analóge celor publicate în „Gazeta Transilvaniei“ (Nr. 75/891) şi „Tribuna“ (Nr. 74/891) de aceleaşi persóne şi cu tendinţa de a me discredita, pentru-că veḑi Dómne, nu le urmez orbesce.

Eremitul me consideră de om fricos, fiind-că în anul 1891 n'am participat la adunarea ţinută în Brad pentru a protesta contru Kisdedovurilor. Convingerea sa subiectivă este defectuósă; de óre-ce autorul retace într'adins causa neparticipărei mele Dacă ar voi sĕ fie obiectiv el şi ar fi scormonit şi sfătuirea colegială premersă adunărei, conform cărei a corpul didactic, din precauţiune, s'a înţeles a se abstinea dela acésta adunare. Dori-ai dór Eremite ca se devin şi eu perfid colegilor mei, cea ce nu făcuse nici chiar Fabriciu? Abḑi de astfel de dorinţe! căci eu cred Eremite, că protestul cel mai cu efect, ce'l pot ridica învĕţătorii în contra atacurilor nedrepte contra esistenţei nóstre naţionale, constă în împlinirea datorinţelor lor. Nu toţi suntem chiemaţi a face politică militentă. Mulţi chiemaţi, puţini aleşi! Noi desvoltăm mintea firéscă a tinerelor mlădiţe şi sĕ le ferim inima de pasiuni — ne-am împlinit datorinţa.

Eremitul me declară de nestatornic, fiind-că deşi am propagat prin jurnale înfiinţarea unei casine române în Brad, totuşi me am înscris de membru la casina magiară-română din loc. In ce stă aci nestatornicia? Nu cumva în lipsa de claritate, sau în cea de sentimente simpatetice? Óre dacă nu suntem încă în stare ca sĕ susţinem o casină română, am făcut cu vreo crimă, fiind-că m'am înscris la cea maghiară-română, cărei a aparţin şi colegii mei, afară de D-ta şi cumnatul D-tale, precum şi alţi inteligeţi contribuabili? D-Vóstră înşive aţi fost membrii ai acestei casine, şi dacă Dumneḑeu nu ve-ar fi dăruit desfătări familiare, póte că şi de present a-ţi aparţiné acestei societăţi comune. Lasă Eremite! Tot timpul 'şi are plăcerile sale! Pustnicii erau fericiţi dacă în speluncile lor puteau vegeta sute de ani. Timpul modern pretinde asociarea tuturor puterilor şi cunóscerea tuturor elementelor, cari ne încunjură căci numai aşa sperăm, că vom putea progresa.

Eu prefer a fi sincer combătut şi aderent al timpului în care trăesc.

Dta, paremi-se, esci în acéstă privinţă tot atât de tendenţios, ca şi falsul amic (?) care prin Februariu, 1891 me clevetia prin casina din Orĕştie. Eram abia de o jumĕtate de an în Brad şi se şi începură desamăgirile parţiale. Nu sciu, că ce vor fi asceptat secreţii fericitori ai Zarandului dela mine. Permite-mi sĕ i rog, sĕ nu descurageze! . . . ascepte căci Dumneḑeu mi a ajutat de m'am pus în rênduélă cu tóte esamenele şi nu-mi lipsesce voinţa, de a fi recunoscĕtor zarandenilor sinceri pentru încrederea şi iubirea lor. Dacă însĕ aş întrelăsa a me face vrednic de aceste şi mi-aş negliga datorinţele mele, atunci poftéscă şi păşéscă contra mea, dar nu pe ascuns ca Fabriciu şi alt pseudonim, care în alegerea mea de deputat sinodal veḑuseră perirea Zarandului (întru cât adecă acesta ar fi idetic cu ei), ci pe faţă, căci aşa fac ómenii de caracter nobil.

Nu cumva ai motive reservate sĕ mi imputi nestatornicie şi pentru-că te am rugat sĕ înceţi cu pretinia dtale faţă de mine, deóre-ce me convinsem, că e danaică? Veḑi Eremite îţi plăcuse, póte într'un moment de slăbiciune, se te folosesci de etatea-ţi mai matură decât a mea şi sĕ me provoci la fraţietate, ca apoi se-mi poţi imputa, că fraternisez cu toţi „derbederii“, deşi bine sciai, că afară de dta şi doi colegi de ai nostri me abstinusem dela ori ce intimităţi. Óre nu aveam datorinţa în asemenea cas se te rog pe faţă după cum am făcut, ca sĕ înceţi cu pretinia ţi? Dar apoi, dacă vei reflecta asupra vorbelor ce-mi înşirai în casa d-tale şi şi asupra epistolelor, ce immediat ai scris contra alegerei mele de deputat sinodal vei mai cuteza a te afirma de consciu despre cele ce ḑici? Cugetă ce vorbesci şi ce faci, căci de acum înainte nu te mai numeri între tineri necopţi, ci între ómeni cu sfaturi, ér ca atare nu ţi se cuvine a-ţi bate joc de cuvêntul caracter.

Inchină-te lui, cum făcea Nevton, când auḑia pomenindu-se numele lui D-ḑeu.

Me consideri şi de intrigan't, căci aşa me afli în conarionul d-tale şi desigur chipul dtale transpus asupra'mi, ar fi necomplet, dacă nu mi-ai atribui şi acel epitet. Dar de ce? Pentru-că, veḑi Dómne în adunarea constitutivă a despărţĕmêntului Asociaţiunei din Zarand, cutezasem sĕ propun de membru al comitetului pre o fiinţă îngrată d-tale. Dacă nu aveam dreptul se propun, cred, că presidiul nu mi acorda cuvêntul. Dar după ce me inscrisesem de membru ord. pe ce basă putea se-mi detragă cuvên- [illegible]

Aduţi aminte Eremite de înţelegerile nóstre
de constituire, şi apoi cred, că vei absta de
presinta publicului ca pre unul, carele a-şi fi
de ambiţia de a fi membrul Asociaţiunei. Aci ba
ar trebui ca se fie toţi românii uniţi în cugete
simţiri. Nu abḑice de a combate abusurile, dar cu
dreptate, căci numai astfel vei ajunge resultate
practice.

In fine susţii, că am abusat de interesele vitale a (?) unui institut Fiind-că dóră mi-am cerut concediu ca sĕ depun esamenele prescrise, ca astfel sĕ satisfac obligaţiunilor mele şi sĕ pot fi instituit în mod definitiv, sau sĕ las locul altuia. Sciu, că dacă sórtea mea depindea dela dta nu mi se da concediul, dar s'au îngrijit ómenii şi te au cam delăturat, şi . . . dacă voiu fi abusat, sunt foruri superióre poftéscă şi me tragă la dare de sémă. Eu din contră până când am hârtia oficiósă, din care póte ceti ori şi cine, că am avut concediu până în 1 Iuniu v. şi când sciu că timpul acesta l'am întrebuinţat cât se póte de raţional, consider afirmaţiunea de mai sus de o insinuare tendenţiósă.

Permite-mi aceste observări şi te rog sĕ ţi tragi ghiarĕle, că ţi se vĕd unghiile! Nu cugeta, că zărăndenii nu te cunosc. Urgisiţi vor fi toţi pseudonimii răutăcioşi cum e şi Fabricius, Cocle, etc căci ei n'au curagiul de a păşi pe faţă, ér motivele lor nu edifică ci dărimă.

Alte insinuări fiie-mi permis a le ignora. Este destul, ca lumea sĕ scie, că autoriul lor este Ioan German In ce privesce întrebarea, că ce am căutat la Pasci în cortul dtale? fie-mi permis, a-ţi face cunoscut, că nu te am cercetat, ca sĕ me ospetezi ci ci ca sĕ-ţi dau cinstea şi odichna cuvenită. Inţelesem adecă că o pasere galbină, sĕcaiar ciocul, încontinu te moleşesce, cu tragicele trile în tact de 1/64 imi: „Oprişa bucti la esamen!“ Oprişa bolnav în Budapesta etc. Presupuneam, că asigurându-te verbal şi faptice despre contrariul vei fi capabil, căci eşti domn preste casa şi curtea dtale, a mulcomi aceea jovină de pasere sĕ nu ciripéscă atâtea bârfele din acaţiul dintre cocină şi casă. De altcum: Vrabia vrabie rĕmâne!

Atât Eremite şi am încheiat Ioane!

Fii fericit şi sigur, că de câte ori vei lupta pe faţă pentru vre-un interes comun, totdeuna voiu fi cu d-ta, cu tóte că n'ai lipsă de mine.

Dr. *Pavel Oprişa,*
profesor.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e respunḑabilă. Red.

Nr. 1047. [91] 1—2

CONCURS.

Din fondul stipendial al comunei Reşinari sunt de conferit pe anul scol. 1891/92 următórele stipendii, pentru cari prin acésta se escrie concurs cu termin până la *26 Iuliu 1992 st. n.*:

a) (4) patru stipendii à 31 fl. 50 cr.
b) (3) trei stipendii à 100 fl. — „
c) (1) un stipendiu à 100 fl. — „
d) (2) dóuě stipendii à 150 fl. — „
e) (1) un stipendiu à 250 fl. — „
f) (1) un stipendiu à 300 fl. — „

Reflectanţii la aceste stipendii au sě întrunéscă următórele condiţiuni, cari sunt prověḑute în statutele esistente şi anume:

1. Cei ce reflectéză la stipendiile de sub lit. *a*), *b*), *d*), *e*) şi *f*); că ambii sei părinţi sunt născuţi reşinăreni, că acestia pe timpul nascerei competentelui au locuit precum şi de present locuesc în Rěşinari, dacă se mai află în viéţă.

2. Că sunt da naţionalitate română şi

3. de religiune gr. or.

4. Cei ce reflectéză la stipendiul de sub lit *c*) pe lângă condiţiunile principale de sub puntul 1 şi 2 au sě do vedéscă, că sunt de religiunea gr. cat.

Cei ce reflectéză la vre un stipendiu de sub lit. *a*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2 şi 3 sě mai documenteze, că au absolvat vre-o clasă dela vre-un gimnasiu sau scólă reală inferióră cu succes bun şi de present continuă studiile.

Cei ce reflectéză la vre un stipendiu de sub lit. *b*) şi *c*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2, şi 3 şi event. 4 sě mai documenteze, că au absolvat vre un gimnasiu inferior sau scólă reală inferióră, şi de present se află — sau se declară că va continua studiile — la vre un institut acestora superior.

Cei ce reflectéză la vre un stipen- [illegible] punct 1, 2 şi 3 au sě mai do-
nteze, că au absolvat vre-un gim-
u superior şi a depus esamenul
maturitate cu succes bun şi că
nt de present sau se dechiară, că
unt determinaţi a asculta studiile juridice sau teologice în monarchia austriacă.

Cei ce reflecteză la vre un stipendiu de sub lit. *e*) şi *f*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2, şi 3 a mai dovedí, că au absolvat gimnasiul superior, au depus cu succes bun esamenul de maturitate şi sunt de present — sau se declară a continua studiile — la vre o facultate juridică, ori academie montană şi silvanală afară de Transilvania.

Cu intrelăsarea studiilor incétă şi solvirea stipendielor.

Acei studenţi, cari pretind vre un ajutor şi pe mai departe, au de a arăta în scris în termin de 30 ḑile dela închieerea anului scolar, că sunt resoluţi a se prepara la esamenile rigoróse şi cer ţinerea stipendielor.

Impărţirea acestor stipendii se referă şi la anul scol. 1892/93, la cari competenţii au sě-şi acludă testimoniile anului scol. 1891/92.

Rěşinari, în 25 Iuniu, 1892.

Primăria comunală.

Nr. 308. [92] 1—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendiilor devenite în vacanţă din *„fundaţiunea lui Gozsdu"* pe anul scolastic 1892/3 pentru studiile dela facultăţile mai înalte, se escrie concurs sub următórele condiţiuni:

a) concurenţii sě documenteze cu documente orginali sau autenticate, că sunt fii de cetăţeni ungari şi se ţin de biserica ortodocsă orientală română, şi studiază la vre-un institut public din patriă cu succes bun, şi că nu sunt în stare a se susţiné la studii din averea proprie sau a părinţilor lor;

b) cei-ce vor sě studieze la vre un institut afară din patriă, au sě şi motiveze pe deplin acéstă necesitate ca sě li se esopereze concesiunea ministerială;

c) petiţiunile instruate cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu (Budapest, király utcza 13) până la 1 August a. c. căl. n.

Cu acésta ocasiune se provócă fostii stipendişti, că până la 1 August a. c. n. sě arete resultatul studiilor din anul scolastic 1891/2 că altcum li se va sista stipendiul.

Din şedinţa representanţei fundaţiunei lui Gozsdu ţinută la 15—23 Martiu 1892.

Estradat prin
George Szerb,
notariu.

Nr. 224. (90) 2—3

CONCURS.

Deóre-ce nici în urma concursului publicat în „Telegraful Român" Nrii 59, 61 şi 62 din 1890, pentru ocuparea postului de capelan în Feldióra protopesbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, prin acésta se escrie al treilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Dotaţiunea impreunată cu acest post este jumětate din întregul venit de 300 fl. 40 cr. al parochiei de clasa a III-a Feldióra.

Doritorii de a ocupa acest post au sě-şi substérnă cererile concursualet instruite conform dispoşiţiunei Statut. org. şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 11 Maiu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al [illegible]

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 233 (87) 3--3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei de clasa III Cherges cu filia Popesci protopresbiteratul Devei, după ce în urma concursului prim nu s'a ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român".

Emolumentele impreunate cu acest post sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 21 August 1891, şi tóte la olaltă dau o sumă de 227 fl. 50 cr. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre acésta parochie se pot lua dela oficiul protopresbiteral şi dela comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or al tractului Devei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Avram P. Pěcurariu, protop.

Nr. 158 [89] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant, din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni, tractul protopresbiteral Geoagiu II, în legătură cu decisul consistorial dto 13 August 1891 4837 B. se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român"

Venitul total anual, împreunat cu acest post dă suma de 301 fl. 02 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi înaintea cererile, instruite conform normelor din vigóre, la subscrisul oficiu, în terminul susindicat.

Sěcărâmb, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultaţiuni cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 2—12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscinţa p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuinţa din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

şi ca în trecut aşa şi acum efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame şi copii, precum şi tot soiul de reparaturi, cu

preţurile cele mai moderate

oferind tot odată, spre mulţămirea tuturor, marfă solidă şi promt esecutată.

În speranţă, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă

[93] 1—6

Constantin Dragoş,
pantofariu.

Sě recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Scocuri pentru streşini
de tot felul

Stimate
proprietar de casă!

Acoperişe de tinichea
de tot felul

Îmi permit a ve însciinţa, că primesc pe lângă un preţ uimitor de ieftin şi anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streşini

şi

coperişelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl. 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de două ori*; tot aşa primesc *reparaturi de scocuri vechi* şi *văpsire din nou*.

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine sortat de

Cane de udat

241

bune şi ieftine, ca şi tóte articlele de tinichea trebuinciose în casă, şi rog peon. domni proprietari pentru binevoitoru sprigin, pe lângă asigurarea, căci-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid şi ieftin.

Cu tótă stima

G. Stuchlik
tinichigiu.
Sibiiu, strada Turnului.

[76] 4—6

Sě recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sě recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sě recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcětorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** & A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sě se păzéscă de cumpěrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provězute cu etichete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plăti o **remuneraţiune** de

200 (douě sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi etichetelor lor ca aceia sě pótă fi traşi la rěspundere înaintea legei şi pedepsei.

Astfeliu de împărtăşiri sě se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham [illegible]
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
sau la **Viena** I Gonzagagasse 16
Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte şi tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 5-13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66. Sibiiu, Marţi 23 Iuniu (5 Iuliu), 1892.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Nascerea S. Ioan Bot.“ Nrul procsim va apărĕ Sâmbătă în 27 Iuniu v.

Sibiiu, 22 Iuniu, 1892.

Dacă nu am fi ajuns aşa departe cu invenţiunile pe terenul armelor, şi dacă mijlócele de comunicaţiune nu ar fi aşa de perfecţionate, cât în o jumĕtate de ḑi miliţia póte fi permutată dela o parte a ţĕrei la ceealaltă, ar trebui sĕ ḑicem, că suntem în ajunul unei revoluţiuni interne, ale cărei urmări numai bunul Dumneḑeu le póte prevedé.

După actul de vandalism din Turda, a urmat cel din Şimleul Silvaniei, şi coróna o au pus demonstraţiunile din Arad unde cetăţenii pacinici au fost atacaţi, insultaţi, maltrataţi, unde s'a desvoltat adevĕrată încăerare pe stradă între unguri, cari au atacat şi între români, cari atacaţi fiind, s'au apărat, din care încăerare mulţi au mers acasă cu capetele sparte, şi sfâşieţi de cuţite.

Acuma a treia·óră ne ocupăm cu cestiunea acésta, şi constatăm şi acuma, că după părerea nóstră partea cea seriósă a societăţei unguresci trebue sĕ ia posiţiune hotărîtă în cestiunea degenerărei demonstraţiunilor de acest soiu, şi acésta în interesul bunei înţelegeri, care trebue sĕ fie dorinţa fie-cărui om, care iubesce în adevĕr mersul regulat al afacerilor în statul nostru.

Va trebuí sĕ ia altă direcţiune şi presa unguréscă, şi în loc de agitaţiune selbatică, ea va trebuí sĕ calmeze spiritele, căci în cele din urmă aici e vorba de demnitatea statului, care din cele esprimate până acuma sau nu póte sau nu voiesce sĕ apere cu seriositate averea, onórea şi viaţa cetăţenilor.

Căci cumcă privirile lumei sunt îndreptate asupra lucrurilor din statul nostru, acésta nu se mai póte trage la îndoiélă.

Demonstraţiunile din Turda, Şimleu şi acuma cele din Arad au provocat protestarea fraţilor de un sânge din vecinul regat, şi ori cât de spurcat ar scrie ḑiarele din capitala nóstră, fie chiar şi spurcatul la limbă de Pester Lloyd în fruntea lor, un lucru nu se póte contesta anume, indignarea care a cuprins pe toţi ómenii de bine la vederea acestor acte de vandalism.

Indignaţiunei acesteia i s'a dat espresiune în capitala României în un mod atât de evident, încât valórea acelei manifestaţiuni nu se mai póte trage la îndoélă. Manifestaţiunile populaţiunei Bucurescilor a aflat resunet chiar şi în presa guvernamentală, care pe când a condamnat cu tótă tăria aberaţiunea acelor ḑiare, cari au dat alarmul fals, că aici în ţara nóstră e revoluţiune, că românii sunt măcelăriţi şi locuinţele lor date pradă flacărilor, pe atunci au condamnat tot cu asemenea tărie actele de vandalism din Turda şi Şimleu, şi indirect au condamnat presa magiară, care a glorificat acele acte barbare, şi prin glorificarea lor au provocat degenerarea luptei de stradă din Arad între români şi unguri.

După cum am accentuat la începutul acestui articol simptómele sunt începutul revoluţiunei interne, care până acuma a îsbucnit în trei locuri, şi care dacă sumuţarea din partea presei magiare nu va înceta, ea mai póte isbucní şi în alte locuri

Pentru numele lui Dumneḑeu, dacă şi presa română ar începe agitaţiunea pe córda de mult bătută de presa unguréscă, întrebăm noi, unde ar ajunge lucrurile. Dacă în asemenea momente de agitaţiune, când órba patimă întunecă mintea sănĕtósă, şi te împinge instinctiv spre rĕsbunare, dacă ḑicem în asemenea momente critice am veni noi dela presa română sĕ facem aceea ce ḑi de ḑi face presa magiară întrebăm unde ar ajunge lucrurile, unde ar ajunge liniscea şi pacea internă, unde demnitatea statului nostru?

Căci nimenea nu se îndoesce despre aceea, că dacă am voi sĕ facem ceea ce ungurii îşi permit în Turda, Şimleu şi Arad, lucrurile nu s'ar presenta în colórea revoluţiunei.

Dacă la vitegia din Turda românii ar fi voit sĕ rĕspundă cu o asemenea vitegie, atunci, românii din satele vecine din olarii viteji din Turda în o óră puteau face tocană

Tot asemenea se puté face şi în Şimleu şi în Arad.

Şi presa unguréscă, dacă are simţ de dreptate trebuia sĕ glorifice şi acel lucru, ca act de adevĕrat patriotism.

Sĕ ne ferésca Dumneḑeu de asemenea lucruri, cari numai închipuite, pe noi ne umple de fiori. Dar cum-că Aradul în sĕptĕmâna trecută a trecut prin asemenea fiori, despre acésta ne dau doveḑi rapórtele foilor din capitală.

Facem apel la societatea şi presa ungurésca sĕ întrevină şi sĕ mulcomésca spiritele în interesul binelui şi a demnităţii statului nostru.

Revista politică.

Demonstraţiunile şi actele brutale, ce s'au comis în ḑilele trecute în Arad a pus pe gânduri pe înflăcăraţii patrioţi. Şi cu tóte că o parte a presei atribuie causa acestor scene românilor, totuşi se află foi şi încă din cele mai însemnate, cari condamnă aspru acele scandaluri, ér mai vêrtos foile oposiţionale aruncă săgeţi în guvern, care prin organele administrative, de care dispune, nu a fost în stare sĕ pună capĕt unor astfel de scene dejositóre, cari compromit în afară Ungaria

Şirul scandalelor, care s'au comis la Turda, Şimleu, Arad etc. a dat ansă şi cetăţenilor din România sĕ protesteze într'un mare meeting ţinut la Bucuresci, la care au luat parte români din tóte părţile. Moţiunea de protestare e ţinută în următorii termini:

„Românii, delegaţi din tóte unghiurile ţĕrei libere, întruniţi în capitala patriei lor, astăḑi Dumінecă 14 Iuniu 1892 găsesc, că cea mai mare datoriă, ce se impune unui popor iubitor de pace şi de némul seu, este a aduce la cunoscinţa opiniunei publice a Europei un proces, pe care neîndoios în curênd va fi chiemată a-l resolví.

„Actele şi mĕsurile de desnaţionalisare întrebuinţate de poporul magiar contra a patru milióne de români, supuşi ocârmuirei, ḑisă liberală a statului lor, sunt direcţionate a determina pe cei ce sufer la rĕsturnarea stărei esistente a lucrurilor pentru o alta, ori-care ar fi ea.

„Românii din România liberă protestéză cu indignaţiune înaintea Europei contra acestor odióse atentate şi fac apel la opiniunea publică europénă pentru a înfiera după cum merită faptele acestui popor pretins civilisat, care abuséză de posiţiunea şi politica sa, spre a oprima popórele de altă naţionalitate.

„Denunţând lumei civilisate aceste acte, cari constituesc o violare flagrantă a dreptului naţionalităţilor, o facem atât împinşi de simpatiile legitime, cari ne légă de fraţii nostri de peste Carpaţi, cât şi de simţemêntul de solidaritate, care trebue sĕ unésca tóte popórele, când e vorba de a se asigura domnia dreptului şi a justiţiei.

„Violenţele contra românilor de peste Carpaţi, întreprinse de magiari, cari urmăresc crearea unui stat omogen ungar din atâtea naţionalităţi, nu pot decât sĕ arunce vrajba şi ura între popóre! Ele sunt o ameninţare perpetuă a păcei generale şi o înjosire pentru gloria secolului de civilisaţiune şi de libertate, în care trăim.

FOIŢA.

Cuvêntare ocasională

rostită de preşedintele „reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din despărţĕmêntul Făgăraş“ Nicolau Aron la 26 Aprile 1892 v. a. în Dumineca slăbănogului în biserica comunei Bréza, din incidentul adunărei generale a acestei corporaţiuni şi a parastasului sĕvêrşit pentru reposatul profesor seminarial Ioan Popescu.

> „Dómne om n'am, ca dacă se tulbură apa, sĕ me bage în lac: deci până când merg eu, altul înaintea mea se pogóră“.
>
> „Scólă, ia patul tĕu şi umblă“.
>
> Ioan Cap 5, stich 7 şi 8.

Cuvintele acestea ale sântei evangelii de astăḑi ne pune înainte iubiţilor crestini şi fraţilor învĕţători săvêrşirea uneia dintre cele mai însemnate minuni ale Domnului nostru Iisus Christos In Ierusalim, — carea era cetatea mai însemnată a Palestinei, unde la sĕrbători se adunau cale de trei ḑile jidovii, acesti credincioşi ai legei lui Moise, pentru ca sĕ se róge lui Dumneḑeu în biserică, şi sĕ-şi petrécă în linisce sufletéscă afară de biserică, — era aşa numitul „lacul óei“ o scăldătóre publică, în jurul căruia zăceau o mulţime de ómeni bolnavi: orbi, schiopi, uscaţi şi alţii de alte bóle. Între cei bolnavi era credinţa aceea că cel-ce se aruncă mai întâiu în apă, când sĕ tulbură, acela se face sănĕtos, — căci îngerul Domnului la timp — când şi când, se pogóra în apă şi tulbura apa, dându-i putere vindecătóre. Printre mulţimea de bolnavi, era lângă lacul óei şi un slăbănog, un om uscat de picióre, care 38 de ani avea în bóla sa. La mulţi doctori a fost ca sĕ-l vindece, multe lécuri a întrebuinţat pentru vindecare, dar tóte i au fost înzadar, căci bóla se învechise de tot şi acum numai ca prin minune mai ascepta slăbănogul vindecarea lui:

Tocmai pentru aceea venise slăbănogul la scăldătórea óei în Ierusalim, căci era de credinţă tare, că aruncându-se în lac la timp potrivit, când îngerul va tulbura apa, el se va vindeca. Petruns de credinţa acésta zăcea slăbănogul pe patul seu într'unul din foişórele din jurul lacului, şi ascepta ca cineva sĕ-i ajute la timpul tulburărei apei, şi sĕ-l arunce în lac. Dar, vai! nimenea nu-i ajuta, şi până când singur se târa sĕ-şi spele piciórele în lac, altul înaintea lui apuca şi se băga în scăldătóre.

Ca şi alţi credincioşi din israilteni, aşa şi Domnul nostru Iisus Christos, a venit la Ierusalim în ḑi de sĕrbătóre ca sĕ se róge, şi sĕ-şi petrécă în societatea oraşului Ierusalim în linisce sufletéscă şi în fapte bune. Înţelegĕnd de lacul óei, şi de credinţa bolnavilor din jurul acelui lac, Iisus Christos însuşi a mers la acel lac vindecătoriu. Acolo a dat cu ochii de slăbănogul, care 38 ani avea în bóla sa, şi cunoscĕnd, că ḑĕu mult timp este, de când acest om pătimesce, i s'a făcut milă, şi i-a ḑis: „voiesci sĕ fi sănĕtos.“ „Dómne om n'am, ca dacă se tulbură apa, sĕ me bage în lac; deci până merg eu, altul înaintea mea se pogóră“. Acesta a fost respunsul slăbănogului. Iisus Christos, ca un atot puternic şi Dumneḑeu atot stăpânitor, ca sĕ arate lumei, că puterea îngerului, care tulbură lacul óei, tot dela El vine, dela El care este însuşi Puterea şi Vindecarea, dela El care-i Stăpân şi al îngerilor trimişii Lui, a ḑis slăbănogului: „Scólă, ia patul tĕu şi umblă“. Şi bolnavul îndată s'a făcut sănĕtos, şi umbla cu patul seu.

Sĕ ne închipuim iubiţilor crestini şi fraţilor învĕţători, sub tipul „slăbănodului“ din evangelia de astăḑi, pe mult cercatul popor românesc, care înainte de astăḑi numai cu 40—50 de ani, căuta mântuire întru luminarea minţii lui prin scólă, şi nu avea cine sĕ i-o dea. Sĕ ne închipuim pe popórĕle, cari compun patria acésta, tot atâţi ómeni bolnavi în jurul lacului vindecătoriu, adecă în jurul scólei, în jurul instrucţiunei, înainte numai cu 40—50 de ani, şi vom vedé, că numai poporul românesc n'avea om, care sĕ-i arete calea către lumină, care ropa este chiematĕ sĕ compare atitudinea a şi lealĕ a româniler subjugaţi, cari au mers n linişte pentru a cere respectuos apĕrarea drepturilor in faţa impĕratului, cu furia sĕlbaticĕ a magiarilor, cari au atentat la viaţa patrioţilor, cari îşi fac datoria cĕtrĕ némul nostru.

„Europa, în numele pĕcei şi al progresului popórelor, va trebuí sĕ şi îndrepte privirile cĕtrĕ o parte a continentului ei şi a face prin autoritatea moralĕ, de care dispune, sĕ înceteze sĕvêrşirea de acte, cari sunt contrare ideilor ce cĕlĕuzesc omenirea la sfêrşitul vécului al 19 lea, acte menite de a face, ca secolile viitóre sĕ arunce o patĕ neştérsĕ asupra numelui, pe care aḑi cu glorie vrea sĕ-l pórte de cultĕ şi liberalĕ“. —

„Figaro“ publicĕ *un interview* intre prinţul Bulgariei şi unul din redactorii sei. Prinţul Ferdinand a esprimat satisfacţiunea sa pentru simpaţiile ce i s'au probat de naţiunea şi guvernul engles, de Austria, Italia şi tóte celelalte ţeri, prin cari a trecut. Bulgaria se aflĕ în deplin progres, liniştea este perfectĕ in Bulgaria. Francesii se pot convinge de acestea visitând esposiţia agricolĕ din luna August. Noi nu cĕutĕm de cât simpatii, a ḑis prinţul; le vom avea indatĕ ce lumea se va convinge, cĕ suntem departe de a fi nisce copii teribili, cari cautĕ sĕ neliniştéscĕ Europa. Nu voim decât a asigura pacea balcanicĕ, desvoltând in mod pacinic instituţiunile nóstre.

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, cĕtrĕ Maiestatea Sa imperialĕ şi regalĕ apostolicĕ Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Legea pentru egala îndreptĕţire, § 26, cuprinde urmĕtórele disposiţiuni: *„A magánintézek és egyletek nyelvét az alapitok hatarozzák meg“*. Ni se confirmĕ deci dreptul de a ne puté înfiinţa noi, ca confesiuni ori ca reuniuni, scólele nóstre, şi de a determina limba în ele. Chiar şi pentru scólele poporale ni-se gĕsesce însĕ pe ici pe colo câte o vinĕ, pentru-ca guvernul sĕ aibĕ pretecst de a le preface în scóle comunale, pentru care guvernnl póte mai uşor sĕ impunĕ învĕţĕtori magiari şi limba maghiarĕ. In vederea aceluiaş scop se înfiinţézĕ în comunele micste scóle comunale, şi românii cari au scólele lor confesionale sunt siliţi de puterea publicĕ a statului a contribui pentru înfiinţarea şi întreţinerea scólelor comunale, pentru-ca sĕ renunţe în cele din urmĕ de a mai susţiné şi scólele lor confesionale.

La Arad şi la Caransebeş românii au stĕruit în mai multe rênduri, sĕ li se dea autorisaţiunea de a înfiinţa din propria lor avere câte un gimnasiu; guvernul a refusat autorisaţiunea sub pretest de nimic şi cu invederata intenţiune de a sili pe români sĕ-şi trimitĕ copii numai la scóle magiare, unde preocuparea de cĕpeteniĕ a învĕţĕtorilor nu e desvoltarea culturalĕ, ci propagarea limbii magiare şi a spiritului magiar.

Pentru-ca sĕ pótĕ propaga acelaşi spirit, chiar şi din scólele confesionale autoritĕţile scolare ale statului şi cele administrative proteg şi susţin în scólele poporale ale confesiunilor învĕţĕtorii destituiţi de autoritĕţile scolare confesionale, pentru abateri grave, dacĕ ei se disting pentru zelul lor întru propagarea limbii magiare. Spre a înlesni protegiarea acestor elemente, s'a emis chiar o ordonanţĕ ministerialĕ, prin care se interḑice destituirea unor asemenea învĕţĕtori fĕrĕ de învoirea prealabilĕ a ministeriului. Astfel se oprimĕ de fapt dreptul disciplinar al autoritĕţilor bisericesci autonome, şi li-se dĕ autoritĕţilor politice o putere discreţionarĕ în ceea ce privesce scólele confesionale.

In vederea aceluiaşi scop se atacĕ averile fundaţionale grĕniţĕresci, cum sunt ale Nĕsĕudenilor, ale Bĕnĕţenilor şi ale celor din Fĕgĕraş. Rescriptul emis de ministrul de culte sub nr. 31.507/1886 la adresa comitelui suprem cu privire la statutele de manipulare a fondurilor grĕniţĕresci la regimentul II de Nĕsĕud, e în contraḑicere vĕditĕ cu documentele date de Maiestatea Vóstrĕ la 20 Ianuariu 1851, când acel regiment s'a desfiinţat, precum şi autograful dela 22 August 1861 al Maiestĕţei Vóstre, prin care acele fonduri au fost recunoscute ca averi esclusiv grĕniţĕresci, fiind donate grĕniţenilor, cari se aflau scrişi în condica militarĕ „Grenzgemeinde“.

Proprietarii fondurilor şi-au fĕcut conforom tenorii acestor documente instrumente de manipulare, cari érĕ au fost aprobate de Mai. Vóstrĕ, la 23 Martiu 1871, şi pe aceste base ale dreptului de proprietate, recunoscut de Maiestatea Vóstrĕ, s'au folosit grĕniţerii de averile lor pĕnĕ în anul 1885, când guvernul a numit comisar ministeriul penru administrarea acelor averi, cari astfel au fost luate pe cale politicĕ din mânile proprietarilor. Dela 1885 încóce averile sunt administrate de guvern prin comisarul seu, care a pus la cale facerea altor statute Aceste, fĕcute în conformitate cu documentele mai sus amintite, au fost în trei rînduri respinse de guvern. Desconsiderându-se drepturile acordate de Maiestatea Vóstrĕ, guvernul impune o formĕ de statute, prin cari averile grĕniţenilor devin averi comunale. Esecutând acest plan, guvernul prin o disposiţie nedréptĕ şi ilegalĕ, a înstrĕinat acele averi dela grĕniţerii, cari le au primit drept rĕsplatĕ pentru alipirea lor cĕtrĕ Tron şi rara lor abnegaţiune patrioticĕ, şi le a dat în folosirea tuturor veneticilor, cari s'au aşeḑat, ori se vor aşeḑa de aici înainte în fostele comune grĕniţĕresci.

Ér acésta pentru ca autoritĕţile politice sĕ aibĕ putere discreţionarĕ asupra scólelor susţinute din fondurile grĕniţĕresci şi mai ales asupra gimnasiului din Nĕsĕud, pentru care şi-a reservat ministeriul a hotĕrî limba de propunere contra literilor fundaţionale.

Aceeaşi procedare s'a inaugurat şi pentru-ca fondurile grĕniţenilor bĕnĕţeni sĕ fie înstrĕinate dela adevĕraţii lor proprietari şi folosite pentru scopuri de magiarisare.

Ba spre cea mai adêncĕ întristare a credincioşilor, chiar şi ajutoriul de stat acordat de Maiestatea Vóstrĕ biserici române gr. or. pentru subvenţionarea preoţilor sĕraci, e întrebuinţat aḑi de guvern spre aceleaşi scopuri. Cu tóte protestĕrile sinodului şi ale congresului bisericesc, guvernul şi-a însuşit dreptul de a distribui el prin autoritĕţile politice şi fĕrĕ de consultarea autoritĕţilor bisericesci, acele subvenţiuni, ca şi când ele ar fi un fond de disposiţiune pentru recompensarea serviciilor politice fĕcute de preoţii greco-orientali. Tocmai de aceea, deşi suma nu e mare, guvernul e atât de compromis între români, încât el n'a putut sĕ gĕsascĕ destui preoţi români gata de a primi acest premiu, pentru ca sĕ o pótĕ distribui întrégĕ.

Maiestatea Vóstrĕ!

Românii şi-au pĕstrat naţionalitatea în cele mai grele timpuri şi o vor pĕstra în luptĕ cu actualul sistem de guvernament. Lupta acésta însĕ îi opresce în desvoltarea lor firéscĕ, îi umple de amĕrâciuni şi'i înstrĕinézĕ din ce în ce mai mult de concetĕţenii lor magiari, cari seduşi şi preocupaţi de idealuri nerealisabile, au perdut simţĕmêntul comunitĕţii de interese, care leagĕ pe popórĕle adunate sub ocrotirea Maiestĕţei Vóstre, şi risipesc puterile statutului în zadarnicile opintiri, pentru anihilarea a tot ce nu e magiar în statul ungar A fos şi este o datorie cetĕţenéscĕ sĕ protestĕm contra acestor opintiri, şi avem consciinţa de a ne fi fĕcut în tóte împregiurĕrile datoria acésta: nóue românilor nu ni-se póte face imputarea, cĕ am încuragiat guvernul în mersul lui spre provîrvişul, în care se aflĕ, tĕcênd atunci, când datoria nóstrĕ era, sĕ ne ridicĕm glasul.

Guvernul însĕ a luat cele mai aspre mĕsuri, pentru ca glasul nostru sĕ fie înĕbuşiţ, ori cel puţin sĕ nu strĕbatĕ.

E Legea de pressĕ a fost croitĕ anume în vederea acestui scop.

De óre-ce în Transilvania românii sunt în majoritate precumpĕnitóre, guvernul a ţinut sĕ aibĕ pentru Transilvania o mai liberĕ dispunere în ceea ce privesce pressa, pentru ca se pótĕ înĕbuşí cu mai multĕ înlesnire esprimare convingerilor.

Transilvania are dar nu numai o deosebitĕ lege electoralĕ, ci tot odatĕ şi o deosebitĕ lege de presĕ, mai asprĕ şi contrarĕ liberalismului.

Prin acéstĕ lege guvernul a dat procurorilor putere discreţionarĕ de a urmĕrí fĕrĕ de nici un risic presa românĕ şi de a reprima ori şi ce esprimare a convingerilor neîmpĕrtĕşite de guvern.

Pentru ca sĕ fie sigur în tóte împrejurĕrile de succes, guvernul si-a reservat sĕ compunĕ juriile prin ordonanţe ministeriale în oraşe cu poporaţiune magiarĕ. Astfel juriul din Sibiiu, care nu se simţise îndemnat a pronunţa verdictele dorite de guvern a fost disolvat, şi s'au constituit jurii la Cluş şi la Murĕş-Osorheiu, unde juraţii sunt magiari şi astfel, faţĕ cu ḑiarele române, judecĕtori în propria lor causĕ.

Pe când dar în tot decursul celor 25 ani de guvernare constituţionalĕ un singur ḑiar politic magiar n'a fost tras la rĕspundere pentru combaterea guvernului, ori pentru turburarea bunei înţelegeri între popórele conlocuitóre, deşi ḑiarele magiare sunt ḑilnic pline de cele mai violente atacuri, ḑiarele române în decursul aceluiaşi timp au fost mereu trase înaintea juriului. care n'a lipsit a pronunţa verdictul de condamnare. Astfel ḑiarele românesci „Federaţiunea“, „Albina“, „Observatorul“, „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“, „Romänische Revue“, au fost trase în judecatĕ şi condamnate fie pentru-cĕ au desaprobat procederi ilegale, fie pentru-cĕ au reprodus şi combĕtut articole nepatriotice din ḑiare magiare Ba i s'a fĕcut proces de presĕ pĕnĕ chiar şi unei persóne apĕrate prin imunitate de deputat, pentru un manifest cĕtrĕ alegĕtorii sei, care nu conţinea, de cât cea mai fidelĕ esprimare a îngrijirilor patriotice, împĕrtĕşite de toţi românii.

Intr'un singur an, 1888, s'au pertractat 7 deosebite procese contra diarelor române, şi autorii, ori redactorii au fost osêndiţi la pedepse grele, pentru-cĕ au avut curagiul civic de a esprima convingerile românilor în ceea ce privesce grava situaţiune a ţĕrii.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Arad, 10/22 Iuniu, 1892. Esamenele semestrale din anul acesta la scóla superiórĕ de fetiţe în Arad înfiinţatĕ prin reuniunea femeilor române din Arad şi provincie, s'au ţinut în 8/20 şi 9/21 Iuniu a. c. în presenţa Ilustrĕţii Sale Preasânţitului Domn episcop diecesan Ioan Meţianu, a protopresbiterului tractual inspector scolariu Moise Bocşan şi a unui public distins şi numĕros din loc şi provincie.

Resultatul esamenelor precum a constatat şi Inalt Preasânţitului Domn episcop diecesan în faţa scolarelor şi a publicului present a fost nu numai deplin mulţĕmitoriu, ci suprinḑĕtoriu.

Şi cu adevĕrat ori cine a auḑit rĕspunsurile clare şi precise ale elevelor, a trebuit sĕ fie încântat de splendidul progres, ce au dovedit elevele acestui institut în timp atât de scurt, şi a trebuit sĕ laude atât zelul corpului didactic, cât şi a comitetului reuniunei femeilor, care sub presidenţa neobositei presidente dómna Aurelia Beleşiu cu deosebit zel privegheză şi conduce tóte afacerile acestui institut.

Institutul acesta s'a înfiinţat acia de doi ani, şi a avut sĕ întimpine nu numai greutĕţile începutului, ci chiar şi dispreţul şi antipatia a unora din însuşi némul nostru românesc; tóte însĕ s'au devins, şi putem constata, cĕ scóla progresézĕ şi va progresa, pentru-cĕ trebuinţa ei s'au simţit de mult în aceste pĕrţi.

In anul prim scóla acésta a avut 18 eleve, ér în anul presinte al doilea 58, prin urmare cu 40 eleve mai mult ca în anul prim. Corpul didactic dela acest institut în anul prim a constat din directóra dómna Maria Popoviciu şi învĕţĕtórea Octavia Stolojan; ér în anul acesta corpul didactic a constat din directóra Maria Popoviciu, învĕţĕtóre dşórele Octavia Stolojan şi Elena Piposiu Vĕḑêndu-se necesitatea înmulţirei corpului didactic, încĕ la începutul anului scolariu, deşi puterile materiale ale reuniunei temeilor nu permiteau a se procura puterile didactice trebuinciós‍e, comitetului reuniunei însĕ spriginit de bunĕvoinţa P. S. D. episcop diecesan i-a succes a câştiga ajutoriul profesori lor nostri dela a institutul pedegogico-teologic din Arad, în persónele M. O. DD. Dr. Traian Puticiu, Teodor Ceontea şi Dr. Petru Piposiu, cari din órele lor libere au jertfit şi pentru acest institut, propunênd fie-care câte un studiu fĕrĕ de nici o remuneraţiune în decursul unui an scolastic întreg.

In ḑiua primĕ esamenile s'au ţinut din tóte obiectele de învĕţĕmênt prescrise, afarĕ de limba francesĕ cântare şi piano, cari au rĕmas pe ḑiua a dóua, şi publicul a asistat pĕnĕ la fine.

Din feţele tuturor se vedea numai bucurie şi mulţĕmire generalĕ.

A fost un moment fórte pĕtrunḑĕtoriu când la fine s'a ridicat din publicul asistent notariul comunal din comuna Dubesci dl N. Florescu, carele şi însuşi avênd dóuĕ fice în acest institut, mişcat de cele vĕḑute şi auḑite cu lacrĕmi de bucurie a mulţĕmit directórei, corpului didactic, presidentei comitetului reuniunei şi tuturor factorilor, cari au ostenit într'u prosperarea şi interesul institutului, la ce întreg publicul a erupt într'u urĕri de se „trĕéscĕ“ institutul şi toţi factorii, cari îl protegézĕ, — ér mamele de bucurie 'şi sĕrutau ficele şi pre învĕţĕtóre.

Dacĕ noi românii din pĕrţile Aradului avem vre-o mândrie naţionalĕ, între acele primul loc îi

---

sĕ-l mântuéscĕ. „Dómne om n'am . . . . deci pĕnĕ când merg eu, altul înaintea mea se pogórĕ“. Pĕnĕ când românul apuca sĕ înveţe puţinĕ carte, némţul, nngurul şi sasul din ţéra acésta, îi mergea înainte, cĕci aveau ómeni, cari le arĕtau calea, aveau totuşi puţinĕ putere spiritualĕ întru luminarea minţii prin învĕţĕturĕ, prin scóle, — se aruncau adecĕ în lac şi se vindecau. Românul însĕ n'avea om, care sĕ l arunce în lac, ci sta sĕrmanul întocmai ca şi slĕbĕnogul din evangelia de astĕḑi, pe pat, uscat pe picióre, abia trĕgêndu şi sufletul în óse, sta asceptând ca sĕ-i vie omul, care sĕ-l ajute, sĕ-l mântuéscĕ.

Slĕbĕnogul în timpul de 38 de ani cât a bolit a cercat prin mulţi doctori, sĕ şi vindece bóla, dar nici o doctorie nu i-a ajutat aşa de mult şi aşa de bine, ca sĕ se scóle din letargia lui, ca cuvêntul Mântuitoriului, când i-a ḑis: „scólĕ, ia patul teu şi umblĕ“.

(Va urma).

compete scólei superióre de fete din Arad, şi din suflet dorim ca acest institut sĕ înfloréscă din ḑi în ḑi cu atât mai vêrtos, căci institutul confesional e pus sub îngrijirea bisericei, şi ca atare e trup din trupul nostru şi sânge din sângele nostru deci greu ar pĕcătui toţi acei români din părţile Aradului, cari s'ar retrage dela a concurge din tóte puterile într'u ajutorarea şi spriginirea acestui institut, carele are o meniţiune ecstra-ordinară într'u desvoltarea culturală naţională a fiitórelor femei române din aceste părţi.

Dumneḑeul părinţilor nostri sĕ lumineze pre tot românul din părţile Aradului, şi din an în an sĕ binecuvinte ródele scólei superióre române de fete din Arad, ér corpul didactic dela acéstă scólă priméscă pentru zelul dovedit şi pe acéstă cale mulţămită părinţilor, cari au avut fice acolo, precum şi al acelora, cari din suflet iubesc scóla.

Corespondentul.

†

Dr. Absolon Todea.

Trista scire despre trecerea din viaţă a acestui demn fiu al bisericei nóstre ne-a sosit Vineri târḑiu, când ḑiarul nostru era sub presă, când rĕmăşiţele lui pămêntesci erau date spre vecinică odichnă pămêntului. Nu am putut dedica atunci cuvintele nóstre de adêncă durere pentru trecerea dela noi a acestui suflet blênd, o facem acuma, şi o facem ca ultimul semn al stimei şi al iubirei nóstre către rĕposatul, care totdeuna a fost cu inima deschisă pentru interesele bisericei nóstre.

Crescut din pruncie în frica lui Dumneḑeu şi cu iubire către biserică, Dr. Todea a rĕmas în întrégă viaţa sa fidel crescerei sale, a rĕmas lipit de biserică şi de adevĕratele ei interese.

Dotat dela Dumneḑeu cu minte şi inimă, rĕposatul a fost unul dintre cei mai devotaţi bisericei şi între bărbaţii mai tineri, cari prin vrednicia lor şi-au făcut carieră, Dr. Absolon Todea a fost considerat de unul dintre cei dintâi, al cărui sfat era urmat de cei de o samă cu el.

Ca recunoscinţă pentru alipirea lui către biserică şi instituţiunile ei, în cele trei perióde din urmă sinodul archidiecesan l'a ales de membru în sinul consistoriului. Regretând din adêncul inimei timpuria trecere din viéţă, ne despărţim de el cu inima întristată, luându-ne adio dela el cu frumósele cuvinte ale bisericei:

Dumneḑeu sĕ l ierte şi sĕ-l odichnéscă!

Varietăţi.

* (Dela curtea română). Foia din Londra „Truth“ aduce scirea, că regele României a mers la Londra pentru regularea unor cestiuni delicate în vederea căsătoriei principelui moştenitoriu. Nu mai încape îndoială, că la căsătoria acésta s'a luat în considerare din partea părinţilor logodnicei, că principele moştenitoriu, după mórtea regelui va urma pe tron şi fiica lor va deveni regină. După cum se scie însĕ regina Elisabeta în urma morbului va muri în curênd şi astfeliu regele, care are 53 da ani se póte însura şi probabil din căsătoria a dóua póte avé vr'un moştenitoriu. Cum se va resolva acésta cestiune, nu scie nici numita fóie, scie însĕ că princesa d'Edimburg are o avere colosală rĕmasă dela bunicul ei, ţarul Alecsandru al II lea.

* (Acte de pietate). Cetim în „Luminatoriul“: Un numĕr mai restrins al inteligenţei române naţionale din Timişóra şi giur încă în anul trecut a sulevat ideia sublimă şi modernă: de a eternisa memoria bărbaţilor bine meritaţi de naţiune, prin crearea de fundaţiuni spre scopuri culturale române şi acum au a pune şi fundamentul la prima sa întreprindere de acesta natură adecă, la crearea fundaţiunei „Antoniu Mocsonyi de Foen“. Spre acest scop ea adunat deja suma de 936 fl 37 cr., colectata dela mai mulţi contribuenţi, precum s'a publicat la timpul seu. Meniţiunea acestei fundaţinni este de a sprigini tinerimea română pe cariera de meserii şi industrie, prin stipendii şi altfeliu de ajutóre Augmentarea fundaţiunei se va continua tot mereu în modul stipulat în literile fundaţionale, până-când ea va ajunge la suma de 50,000 fl. v. a. Administrarea ei, e pusă sub controla autorităţilor supreme diecesane. Literile fundaţionale sunt făcute, şi la timpul seu le vom publica întregi.

Altă fundaţiune, tot în semn de pietate, a făcut-o dl advocat de aici Emanuil Ungurianu, întru eternisarea memoriei mamei sale adormite în Domnul „Mitra Ungurianu din Sat-Chinez“. Capitalul acestei fundaţiuni este de 2000 (dóuĕ mii) fl. v. a., din cari 600 fl sunt deja depuşi la mâna onor. consistoriu din Arad, éră restul îl va depune zelosul fundatoriu succesive: la finea fie-cărui an câte 400 fl. v. a. Scopul acestei fundaţiuni este, ca din venitele ei sĕ fie ajutorată comuna bisericéscă gr. or. română din oraşul Timişóra-Fabric la suportarea salarelor învĕţătorilor dela scólele gr. or. române confesionale de fetiţe şi de băieţi şi preste tot: „ca în tóte impregiurările tinerimea română se fie crescută şi păstrată pentru naţiunea româuă“. Actul fundaţional este deja primit şi aprobat de veneratul consistoriu al eparchiei din Arad sub Nr. 1140 din 1892 — la timpul seu îl vom publica şi pe acesta după întregul seu cuprins.

* (Postal.) Direcţiunea postală din Sibiiu deschide concurs pentru postul de magistru postal:

a) In Avrig. Emolumente: 150 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie, şi 18 fl. pentru manuarea scrisorilor. Cauţiune se cere 100 fl.

b) In Porumbacul de jos. Emolumentele: 150 fl salariu, 40 fl pauşal de cancelarie şi 20 fl. pentru manuarea scrisorilor la adresaţi Cauţiune 100 fl.

c) In Selişte. Emolumente: salariu 650 fl. Pauşal de cancelarie 85 fl. şi pentru manuarea scrisorilor la adresaţi 120 fl.

Fiind oficiul impreunat şi cu oficiul telegrafic, din venitele brute ale telegrafului se dau emolumente 10 %. Cauţiune 400 fl

d) In Sebeşul săsesc. Emolumente. 1745 fl. salariu, 215 fl pauşal de cancelarie şi 364 fl. pentru intreţinerea postei intre Alba-Iulia şi Sebeş Cauţiunea 600 fl.

Cererile sĕ se adreseze la direcţiunea postală in Sibiiu.

— Cu începere dela 1 Iuliu a. c. n. serviciul de rambursă s'a întrodus şi pentru epistolele recomandate în comunicaţiunea internă şi în cea cu Austria, România, Belgia, Danemarca, Germania, Italia Luxemburg, Norvegia, Svedia şi Sviţera. Suma macsimală a rambursei e ficsată cu 500 fl. v. a. pentru comuuicaţiunea internă şi cu Ungaria, şi cu 200 fl. (400 marce sau 500 franci) pentru comunicaţiunea cu ţerile streine. Rambursele recomandate sunt supuse aceloraşi tacse ca şi epistolele recomandate în privinţa greutăţii şi mărimei lor prescriptelor generale ale relaţiunilor de comunicaţiune pentru epistole.

* (Primariu în Bucuresci.) Nou primar al Bucurescilor, în locul dlui Orbescu, demisionat, a fost ales aprópe cu unanimitate, dl Gr. Triandafil. Consiliul de ministri a aprobat alegerea.

* (Invitare.) Tinerimea română stud. de pe „Valea-Almaşului şi jur“ are onóre a invita la producţiunea teatrală împreunată cu joc ce se va arangia Duminecă în 5/27 Iuliu a. c. în Hida. Venitul curat e destinat pentru procurarea de cărţi şi recuisite elevilor sĕraci dela scólele poporale române ale acestui ţinut.

Programa:

1. *„Cârlanii“*, vodevil într'un act de Constantin Negruzzi.
2. *„Arvinte şi Pepelea“* vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Inceputul la 5 óre p. m. — Preţul de întrare: de persónă 1 fl.; de persónă în familie 80 cr. — Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se vor cuita cu mulţămită pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* Necrolog.) **Samoil Pop,** advocat, în Orĕştie, după lungi şi grele suferinţe a încetat din viéţă în 14/26 Iuniu a. c. la 7 óre diminéţa în etate de 44 ani şi în al 16-lea an a fericitei sale căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci a le scumpului defunct, s'au aşeḑat spre odichnă vecinică în cimiterul gr. or. din loc, la 15/27 Iuniu a. c. după améḑi la 4 óre.

Despre ce cu inima frântă de durere, încunosciinţez în numele meu, şi a fiilor mei minoreni *Roma*, *Brutus* şi *Coriolan*, pe amicii şi cunoscuţii reposatului. Fie-i ţerina uşóră! *Anna Pop* n. *Căzan.*

* (Cas de mórte.) Un cas fórte trist s'a întêmplat în oraşul Mediaş în ḑiua S. Pogorîri a S. Duch. După améḑi pre la 2 óre o vijelie, o furtună cumplită descărcându-se asupra oraşului, fulgerul a aprins deodată dóuĕ şuri şi anume a lui Dumitru Barbu şi George Cocoşa din apropierea bisericei nóstre gr. or. Mulţămită împregiurării, că plóia cu grindină cădea în formă torenţială şi ajutoriul pompierilor voluntari încă intrevenise, — aşa focul fu localisat.

Dumitru Barbu, unul dintre cei dintâi fii ai bisericei nóstre, dorind aşi mântui din flacăre 2 vite cornute — ceeace însĕ nu-i succese — primì atât de grave rane, încât după puţine óre 'şi dete nobilul suflet în mânile Atotputernicului.

A treia ḑi de SS. Rusali s'a înmormêntat acest brav român, care cu devotament a lucrat 40 ani pentru binele bisericei sale ca epitrop, credincios membru al sinodului şi comitetului parochial. Dovadă despre posiţiunea sa a fost mulţimea de ómeni, cari i-a petrecut rĕmăşiţele pămêntesci la vecinica odichnă. Serviciul bisericesc de înmormêntare aub pontificarea d-lui Ioan Chendi adm. prot. cu esistinţa d-lor preoţi George Crişan şi George Marian s'a sĕvêrşit în modul cel mai corespunḑĕtor. Cuvêntarea funebrală rostită de on. dn adm. prot. Ioan Chendi a cuprins în sine o adevĕrată învĕţătură creştinéscă, şi mii de lacrimi a stors din ochii celor presenţi. In jurul cosciugului erau soţia, fii şi fica defunctnlui cu ochii scăldaţi în lacrimi. Părintele Georgiu Crişan luà ultimul adio, ér la mormênt dl Dionisiu Roman după o scurtă reasumare a meritelor defunctului mulţămì mulţimei în numele familiei pentru dovedita iubire creştinéscă faţă de defunctul şi familia rĕmasă în mare tristeţe.

Nu pot trece cu vederea la acest loc a nu face amintire despre proverbul român, „ce semeni aceea resare“. Sunt părinţii buni, sunt copii buni. Defunctul Dumitru Barbu s'a interesat nu nunai de sine, şi de membrii familiei sale, el s'a interesat şi de binele scólei şi al bisericei sale. Aşa, cu deosebire şi fica sa Maria Barbu căsătorită Vasilie Zett, móşă diplomată în Bucuresci Acéstă dómnă a dovedit în mod fórte eclatant iubirea ei către s. biserică în care fu increstinată, faţă de biserica gr. or. din Mediaş, prin aceea, că în cercurile ei cunoscute din Bucuresci făcù colecta de 87 fl. v. a. pentru înfrumseţarea sânt. altar al numitei biserici — şi promise a continua colectarea în acel scop sânt.

Reposatului dăruéscă-i bunul Dumneḑeu odichnă eternă, ér ficei sale Maria dăruéscă-i tot binele pămêntesc!

* (Primatele contra duelului.) Un oficial dominal de al primatelui Ungariei s'a duelat în ḑilele trecute. Inţegênd primatele despre acésta, fără amânare a dimis din oficiu pre duelant, care prin fapta sa a călcat atât legile bisericesci, càt şi legea civilă ce opresce crima duelului. Baremi de ar purcede cu vigóre şi autorităţile civile contra duelului, care pentru mulţi e o adevĕrată manie; scrie „Unirea“.

Esamene.

* Sâmbătă şi Dumineca în 20 şi 21 c. v. s'au ţinut esamenele scólei capitale de copii şi copile în Rĕşinari. Aceste esamene au decurs, ca în toţi anii în ordinea cea mai bună şi cu un resultat atât de mulţămitoriu, precum se póte ascepta dela o scólă bine organisată, şi cu harnice puteri didactice. Ca comisariu al esamenelor a funcţionat dl protopop tractual Ioan Papiu, şi a condus esamenele cu mult tact. La esamene a fost şi dl inspector regesc de scóle Trauschenfels, care a rĕmas pe deplin mulţămit cu resultatul esamenelor. — In a dóua ḑi după terminarea esamelor s'a făcut închieerea solemnă cu cântări şi declamări. După acestea au apărut în faţa publicului, compus din óspeţi atât din loc cât şi din Sibiiu şi dintr'alte comune vecine, presidenta şi vicepresidenta reuniunei femeilor române din Reşinari, d-na Aurelia Goga şi d-şóra Dora Dancăş, cari au împărţit 3 premii preţióse, venite dela 2 bărbaţi de scólă din România. Premiile au fost: *a*) de 30 lei pentru cea mai bună lucrare liberă din materialul propus în scólă, conform „Normativului scolar“. Tema lucrată a fost „Desbinarea bisericei române din Transilvania, urmările ei şi reînfiinţarea metropoliei române ort. or. prin archiep. şi metr. Andreiu bar. de Şaguna“; *b*) un premiu de 20 lei şi *c*) unul de 10 lei pentru cele mai bune lucrări de mână femeesci. Primul premiu l'a obţinut eleva din cl. IV. primară Paraschiva Ir. Dancăş, al doilea Stana M. Lungu, elevă din cl. III pentru un covor mare, frumos ér al 3 lea Victoria Goga pentru un covoraş şi alte obiecte mai mĕrunte, bine succese. Donatorii premielor au fost d-nii Dr. G. Coman prof. în Bucuresci şi Crainic prof în Slatina. După împărţirea acestor premii câteva copile au declamat cu bun succes nisce poesii alese. Nu se póte lăsa neatinsă cuvêntarea pătrunḑĕtóre şi însufleţitóre a dómnei presidente rostită înainte de împărţirea premiilor. Dsa vorbesce ca un orator rutinat cu un curagiu şi accent impunătoriu şi fără léc de tremă, care se atribue de obiceiu vocei delicate a femeii. Acésta e o caracteristică laudabilă, căreia i-se şi póte atribui o parte însemnată din meritul, căci a ajuns reuniunea în timp relativ scurt la nisce resultate atât de frumóse.

Posta Redacţiunei.

D-lui Nicolau Herlea, preşedintele „Reuniunei învĕţătorilor din districtul Deva,

în Vinerea.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor numai după va ce va avea aprobarea autorităţii bisericesci se póte publica. Comunică ne acea aprobare şi vom dispune publicarea.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Iuliu, 1892.

Timişóra:	**51**	**48**	**32**	**75**	**55**
Viena:	**63**	**59**	**46**	**6**	**87**

Nr. 416. [94] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă din Şelimber, în sensul preagraţiósei resoluţiuni consistoriale dto 18 Martiu a. c. Nr. 1717, B. se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Venitele din porţiunea canonică din birul în naturale şi din stolă; cari tóte la olaltă computate după un calcul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Şelimber instruite cu documentele cerute în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 5 Maiu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 270. [95] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor de învĕţători la scóla nóstră confesională gr. or. română din Porceşti, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Postul de învĕţătoriu primariu este împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., solviţi în rate lunare din cassa bisericei.

Postul de învĕţătoriu secundariu, este împreunat cu un salariu anual de 200 fl v. a., solviţi din cassa bisericei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Avrig (posta Avrig Felek, Szebenmegye) pănă la terminul susindicat.

Dela concurenţii la postul de învĕţătoriu primariu se mai cere sĕ fie apţi a conduce cu pruncii de scólă cântările liturghice în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Avrig, 3 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Porceşti.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5 48	—	Stana	2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.31	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.53	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8. —	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—						
					sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneş		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67. Sibiiu, Sâmbătă 27 Iuniu (9 Iuliu), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiḑiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorii „Sânților apostoli Petru și Pavel" Nrul procsim va apărĕ Joi în 2 Iuliu v.

Sibiiu, 26 Iuniu, 1892.

Schimbarea proprietății și trecerea ei dela un proprietariu la altul este fără îndoială o cestiune, care pe noi românii trebue sĕ ne intereseze. Nu póte fi indiferent pentru noi, dacă o proprietate trece dela un stăpân la altul și dacă trecerea se întêmplă la cei de alt ném.

Nu vom vorbi despre acele treceri, cari se întêmplă în urma pertractărei remasului, căci în acel cas sunt de regulă fii ai proprietariului, ori nepoți, ori consângeni.

Trebue însĕ sĕ ne ocupăm de trecerea proprietății în mâni streine — fie pe calea vênḑĕrei libere, fie pe calea licitațiunei.

Și ca sĕ ne putem ocupa de acésta, avem lipsă de date autentice, cari de astădată ni le pune la disposițiune un raport al camerei comerciale din Clușiu. Teritoriul acestei camere este o parte frumósă din Ardél, póte aceea parte, în care poporul nostru este mai bântuit de calamități si mai espus primejdiei de a-și pierde avutul

Nu cercăm astădată, că de ce tocmai în aceste părți este poporul mai bântuit și mai apĕsat. Nu voim nici sĕ scusăm întru tóte scăderile — provină ele din nesciința poporului, provină din vina conducĕtorilor.

Constatăm, că în decursul anului 1891, după datele ce le avem — pe teritoriul camerei din Cluș la 515 proprietari li s'a vêndut averea prin licitațiune — și 6.112 au vêndut din moșia lor, întrégă, sau părți din ea la alții. Schimbările aceste atât de numĕróse în un singur an — și încă în un an când fómetea nu a bântuit, recolta a fost bunișóră, prețurile bucatelor și cu deosebire al vinului au fost esorbitante și când vitele au avut în permanență preț — sunt simptóme — cari trebue sĕ ne pună la gânduri.

Casurile nu vor privi tóte pe români, dar fiind ei locuitorii în mare maioritate ai acestui pămênt, totuși trebue sĕ i privéscă și pe ei în parte mare. Ne întrebăm și trebue sĕ ne întrebăm, ce fac acele familii, cari din moșteni ce au fost, pe calea licitațiunei — au devenit fără casă și masă? Ne întrebăm, ce se va alege din acei ómeni, cari eri alaltăeri aveau un petec de loc, ori o căsuță pe care o puteau numi a lor, — aḑi au devenit proletari, lipsiți de acel petec, care face omului iubită țéra, în care s'a născut și locul natal, în care a crescut? Și punêndu-ne aceste întrebări, trebue sĕ venim la conclusiunea, că sistemul economic de aḑi, după care statul, cere mai mult decât ajung puterilor, este un sistem de guvernare fórte greșit, un sistem păcĕtos și fără nici o rațiune.

Pentru-că ne întrebăm, ce servicii póte face țĕrei un om gol și flămând, un om fără casă și masă, un om desperat și aruncat pe strade din casa și moșia lui. Statul nostru se vede a nu băga în sémă aceste simptóme bolnăvicióse. El are cheful de a se presenta de o putere mare și ca sĕ se validiteze de atare, impune atâte sarcini și imposite pe umerii cetățenilor, cât acele devin nesuportabile. Admitem fără sĕ concedem, că ómenii, cari sunt lipsiți de avutul lor pórtă înșiși vina la starea, în care au ajuns. Se póte. Pĕcătoși sunt mulți ómeni, cheltuitori și risipitori sunt destui, cu deosebire din clasa mai inteligentă.

Dar țeranul nostru dela sate — omul acela, care se mulțămesce cu atât de puțin, care nu face lucs în mâncare, lucs în vestminte, lucs în a le gospodăriei — nu póte sĕ fi ajuns fără moșiă numai din a lui vină.

Sunt organe — comunale — cari îl lasă cu anii cu darea în restanță până ce se treḑesce cu averea întabulată pentru dare, sunt apoi la rêndul lor evrei, aceste lipitori ale satelor, cari îi apucă în ghiarele lor, îi storc până la măduvă, le iau ultimul cruceriu și cea mai bună ḑi din sĕptĕmână, și pe când acestia sporesc și averea progreséză în tóte, sermanul popor dă îndărăpt, până ce în urmă devine în mâna șarlatanilor și celor ce au interes sĕ pună mâna pe moșia lui. Statul trăesce în credință, că un cetățén e egal cu celalalt și schimbarea proprietății împreunată cu profit efemer pentru el, nu are sĕ-i facă nici o grijă.

Așa póte judeca numai nisce conducĕtori neconscii, nisce ómeni fără suflet, nisce organe, cari nu se ocupă cu pericolul ce se póe nasce din asemenea aparințe triste în feliul lor. Un stat și nisce organe cu prevedere, iau tóte mĕsurile de precauțiune ca din proprietari sĕ nu devină proletari, le fac acelora inlesniri, le vine chiar în ajutoriu cu împrumuturi, subvenționéză cu sume considerabile pe cei păgubiți prin foc și prin apă, le relacsează dări cu un cuvênt se îngrijesce ca un bun părinte de fii sei.

La noi din nenorocire atari mĕsuri și dacă se iau, se iau față de cei protegiți de guvern și de organele lui, românii sunt lăsați afară din atari combinațiuni, ei pot deveni și proletari, căci cu cât vor fi mai sĕraci și mai lipsiți, cu atât mai mult se vor muia și vor deveni slugi plecate — până ce ca ómeni cu stare și cu avere 'și pot permite lucsul de a mai cugeta și ei și de a mai resona, dacă stăpânii sunt drepți, ori sunt puși numai ca sĕ tot ia, fără sĕ și dea ceva acelor ce muncesc și apĕră țéra.

Mărturisim, că schimbările aceste multe în proprietate ne au pus pe gânduri și ne temem, că fii cei desmierdați ai lui israil au sĕ facă frumosul Ardél o nóuĕ Palestină, căci proprietățile cele mai multe vin în mânile lor.

Revista politică.

Desbaterea bugetului în casa magnaților a dat ansă la discusiuni importante.

Actualul primate al Ungariei Vaszary a aflat de bine a descoperi intențiunile, ce le are pe viitoriu și pașii, ce i-a făcut până acum episcopatul romano-catolic în cestiunea căsătoriilor micste.

Primatele într'o vorbire de o óră a accentuat, că curia romană nu voesce sĕ se amestece în trebile interne ale Ungariei, dar, ca în tóte părțile, pe unde se află catolici, așa și în Ungaria, voesce sĕ-și țină biserica la nivoul cuvenit. Statul n'are drept sĕ se amestece în afacerile familiare și legea din 1868 va trebui sĕ se modifice, dacă statul voesce sĕ trăéscă în pace cu biserica catolică, căci în biserica catolică cestiunea acésta forméză dogmă.

Foile oposiționale și mai vêrtos cele aponyiste n'au destule cuvinte de laudă la adresa primatelui, care, ḑic ele într'un mod așa de demn a sciut representa biserica catolică. Vorbirea primatelui e privită ca un ultimatum. Biserica catolică și-a spus cuvêntul și dela el nu se va abate.

Episcopii protestanți au combătut pe catolici cu argumente temeinice, declarându-se pentru susținerea nemodificată a legei; a rĕspuns și ministrul Csáky, care 'și susține ordinațiunea din Februariu și care nu află altă soluțiune a cestiunei decât întroducêndu-se purtarea matriculelor din căsătoriile micste prin autoritățile civile. Ministrul Szapáry încă a vorbit în același sens.

Fiind lucrurile puse la cale din partea episcopatului catolic încă de mai nainte, se înțelege, că, atât cuvêntarea primatelui cât și a celorlalți episcopi și laici catolici au fost primite cu furtunóse

---

FOIȚA.

Cuvêntare ocasională

rostită de președintele „reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din despărțĕmêntul Făgăraș" Nicolau Aron la 26 Aprile 1892 v. a. în Dumineca slăbănogului în biserica comunei Bréza, din incidentul adunărei generale a acestei corporațiuni și a parastasului sĕvêrșit pentru reposatul profesor seminarial Ioan Popescu.

> „Dómne om n'am, ca dacă se tulbură apa, sĕ me bage în lac: deci până când merg eu, altul înaintea mea se pogóră".
>
> „Scólă, ia patul tĕu și umblă".
>
> Ioan Cap 5, stich 7 și 8

(Incheere.)

Poporul românesc, în timpul cât era considerat de *„misera plebs"*, nu avea nici bater dreptul de a se lăcuí prin învĕțătură și instrucțiune în scólă, — nu avea nici dreptul de a-și chiema doctor, care sĕ-l caute în bóla sa. Mai târḑiu, dându-i-se voe, a se lumina și el prin scólă, a se vindeca de bólă, nu avea doctori, cari sĕ-i cunóscă bóla. De aceia, mult timp a orbecat bietul popor românesc până a ajuns sĕ-și găséscă unii dascăli, cari sĕ-l lumineze, unii doctori cari sĕ-l vindece cât de cât. Câte un cantor bisericesc și câte un goșman în satele mai însemnate și chiar la orașe mari erau luminătorii poporului nostru mai înainte numai cu 50 de ani de astăḑi. Astfel de pretinși doctori au început sĕ vindece pre slăbănogul, — pe poporul românesc. Și cu ce medecină? Vai! greóie medecină usturósă, chinuitóre, care pe cât vindeca, pe atâta strica. *„Az"*, *„Buche"*, *„Vede"*, *Glagore"*, *„Dobro"*. Acestea erau medicamente pentru bolnavul român în cele ale instrucțiunei, ale scólei, — acestea erau sunetele cu cari se învĕța cetitul și scrisul dulcei limbi românesci. Apoi se ḑicea mai departe: *„Buche"* *„Az"* = *„Ba"* *„Buche"* *„Ez"* = *„Be"* ca sĕ se formeḑe silabe, și apoi vai de loc și de pămênt, când avai se formeḑi cuvinte dîn aceste sunete împodobite și personificate. Auḑiți numai! Ca se cetesc cuvêntul *ac*, trebuiai sĕ ḑici: *„Az"* *„Caco* = *ac*. Așa au învĕțat părinții nostrii carte. Apoi noi generațiune de astăḑi încă nu ne-am uitat de „Bucóvnă" în care se învață sunetele limbei cu numele lor: *A*, *Be*, *Ve*, *Ge*, De, etc. și formam silabe: *Be A* = *Ba*, *Be I* = *Bi* etc. „Bucóvna" și „Ciaslovul", acestea erau apotecele din cari se procurau medicamentele — acestea erau cărțile, din cari învĕțau dascălii pe copii români a scrie și a ceti.

A cercat așadară poporul românesc sĕ se vindece, ca și slăbănogul din evangelia de aḑi, a cercat sĕ se lumineze prin scólă într'un timp destul de lung, dar n'a putut, căci n'a avut om care sĕ-l ajute sĕ-i aretĕ calea . .

„Dómne om n'am" . . .

Inainte de astăḑi cu 30 de ani iubiților crestin și fraților învĕțători, a fost trimis dela Dumneḑeu și ómeni, aici la noi în Transilvania, un bărbat luminat și adăpat cu cele mai moderne învĕțături, care a pus capĕt bólei, de care fusese cuprins poporul românesc până aci pre terenul scolar și al instrucțiunei. Acest bărbat a fost profesorul seminarial, protopresbiterul Ioan Popescu, carele în anul acesta la 3/15 Martiu a trecut la cele eterne.

Acesta a strigat poporului românesc, putem ḑice ca și Mântuitoriul slăbănogului. „Scólă iați patul teu și umblă" — poporului românesc, care până atunci bolia în cele ale instrucțiunei. Ioan Popescu a fost care a transplântat medicina cea mai aplicaveră morbului: scris-cetitului limbei românesci. El a fost care a transplântat metodul cel mai ușor al scrierei și cetirei în scóla română, — el a pus slăbănogului toiagul în mână, și care i-a arătat calea spre mântuire.

„Veniți voi, dascălii poporului român, veniți toți câți ați eșit din seminariul nostru archidiecesan de ani 30 încóce, veniți și me însoțiți în inimile vóstre la trupul rece al iubitului nostru dascăl Ioan Popescu și acolo sĕ vărsăm o lacrimă din inimă curată, lacrima recunoscinței către dascălul nostru cel mare".

Astfel se esprimă unul dintre cei dintâi bărbați ai scólei nóstre, simpaticul asesor consistorial și referinte scolariu Mateiu Voileanu din Sibiiu cu ocasiunea trecerei din viéță a marelui bărbat.

aprobări și aplause. Episcopii de altfeliu ne avênd a obiecționa asupra bugetului, au pledat pentru primirea lui.

Chiar acest incident a dat însĕ ansă fóiei clericale „Magyar Állam“ sĕ nu fie mulțămită cu atitudinea episcopatului, agitând clerul inferior. Căci, ḑice numita fóie, episcopatul trebuia sĕ se declare, că nu primesce bugetul, prin acésta aducea guvernul în încurcală, încât trebuia sĕ facă concesiuni. Vorbirile episcopilor au fost mai mult discusiuni teoretice academiciene, nici decum însĕ declarațiuni practice. E datoria clerului de jos sĕ-și facă datorința și și-o va și face după-cum va sci el.

Proiectele pentru regularea valutei vor veni în discusiune în dietă în 11 l. c. n. și se crede, că discusiunsa nu va fi prea lungă, deóre-ce deputații au avut ocasiune sĕ se clarifice din discusiunile comisiunei austriace. —

Călĕtoria metropolitului Bucovinei Silvestru Andrievici Morariu la Viena e viu comentată de foile din Cislaitania. Unele susțin, că metropolitul ar fi fost invitat din partea guvernului sĕ demisioneze în urma atitudinei sale la alegerile din urmă; altele spun, că noul președinte Krauss și-a dat însuși demisiunea, neputênd indupleca guvernul ca sĕ facă pe metropolitul sĕ demisioneze. De altfeliu foile streine din Bucovina scriu articolii vehemenți contra metropolitului, care spriginesce clerul român în contul celui rutean. Se observă dar semne de încurcală și nu se scie cum se vor isprăvi lucrurile. —

Alegerile în Anglia sunt în toiu. De tóte părțile se fac mari forțări pentru isbândă. Judecând după resultatul de până acuma, guvernul a perdut fórte mult și cu atât mai mult au câstigat gladstonianii. Succesul total al alegerilor depinde dela ținuta, ce o vor observa unionistii. —

In urma polemicei de pénă între foile cancelariului german și ale principelui Bismarck a apărut și o broșură „Sfêrșitul principelui Bismarck în politica esternă“. Bărbatul de stat, care conducea odată cu mână de fer politica europénă, n'a fost destul, că a fost desaprobat de întrégă presa germană, afară de organele sale, mai vine acum și o broșură, în care i-se ḑice pe față sĕ șédă acasă sĕ nu mai facă politică, că pe forțările lui nimenea nu mai dă nimic. Autorul broșurei ḑice, că era necesar sĕ apară aceea broșură, pentru-ca sĕ demasce politica anti-austriacă a fostului cancelariu și sĕ pună capĕt opintirilor lui d'a mai apăré ca un bărbat dătător de ton în cumpăna politicei europene. „Kreutzeitg.“ care atrage atențiunea publicului asupra acestei broșuri, ḑice: „In activitatea lui Bismark n'a fost aur tot ce a stră lucit.„

Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, cătră Maiestatea Sa imperială și regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Pentru reproducerea și desaprobarea unui articol, prin cere un ḑiar magiar propaga cultul kossuth-ist, un redactor al „Tribunei“ a fost condamnat la un an de ḑile închisóre și ḑiarul la amendă grea. Alt redactor al aceluiaș ḑiar a fost condamnat la aceeași pedépsă pentru esprimarea aderărei la manifestul deputatului Traian Doda, general c. r. în pensiune. Generalul Doda el însuși a fost condamnat pentru același manifest la închisóre de doi ani, precum și la o mare amendă în bani, și numai grația Prea înaltă a Maiestății Vóstre a scutit de prigoniri pe bĕtrênul încăruntit în merite, pentru patrie și tron

Prigonirile însĕ n'au putut sĕ-i oprésca pe români de a-și face datoria patriotică, și astfel în anul 1890 a urmat o nóuĕ seriă de procese de presă, pornite contra ḑiarelor române. De astă dată mai mulți ḑiariști români au fost condamnați, între cari un corespondent al „Tribunei“ chiar la închisóre de un an și jumĕtate, pentru că a desaprobat cultul kossuth-ist al ḑiarelor magiare.

Și la nici o ocasiune nu s'a manifestat, ca în aceste procese de presă, tendența de a preface statul poliglot ungar într'unul național magiar. Procurorii regesci, chiemați a interveni pentru respectarea legilor, nu s'au sfiit a cere, ca jurații sĕ nu-și formeze convingerea după cele ḑise în articolii încriminați, ci sĕ cetéscă printre rênduri, ori sĕ nu judece conform dreptății și după legile în vigóre, ci potrivit cu sentimentele lor de adevĕrați magiari Ba în fața tribunalului regesc din Cluș, în fața juriului de presă, în fața unui numĕros public, procurorul regesc a adresat acusatului apostrofa, că devotamentul către persóna Monarchului nu e încă patriotism, și a insultat în cei mai nevrednici termini gloriósa decorațiune acordată de Maiestatea vóstră grănițenilor dela Năsĕud: „*Für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue 1848—1849*“, — declarând, că faptele, prin cari românii au meritat aceea decorațiune sunt o neștérsă pată de rușine pentru poporul român.

In Ungaria de astădi, Maiestatea Vóstră, păstrarea tradițiunilor nóstre dinastice, alipirea cătră monarchiă și iubirea de ném sunt crime politice reprimate cu asprime, și nimic mai mult ca procesele de presă intentate contra ḑiarelor române nu dovedesce, că guvernul a sciut tot deuna, și scie și astăḑi, cât de generală și de adâncă e nemulțămirea românilor, dar n'a voit sĕ ție samă de ea n'a ținut sĕ restabilésca pacea și buna înțelegere, ci a creḑut, că este bine și potrivit cu interesele de rasă ale poporului magiar, ca sĕ facă tóte opintirile spre a nu lăsa sĕ se manifesteze nemulțămirea.

F. Politica agrară a guvernului a fost condusă și ea în vederea acestui scop.

Ținând samă de importanța relațiunilor agrare, pentru întréga desvoltare socială și voind a asigura pacinica lucrare a marilor masse de agricultori, Maiestatea Vóstră v'ați îndurat Preagrațios a lua în patentele dela 1853 și 1854 un șir de dispositiuni favorabile fostilor iobagi.

Esplicări și replicări ale acestor patente, precum și ale legilor aduse în causa acésta, au favorisat în practica judecătorésca elementul posesoratului contra intereslor și dreptului neîndoios al poporațiunii rurale până la marginea insuportabilității. Numĕróse comune române au făcut din causa acésta plângeri la Înaltul Tron al Maiestății Vóstre éră jurisconsulții români au adresat dietei în anul 1880 un memoriu, contra proiectului de lege presentat de guvern în materiă agrară, care a fost ridicat cu aceste la valóre de lege, ca art. XLV din anul 1880.

Ne mărginim dar aici a aduce la cunoscința Maiestății Vóstre, că și astăḑi, 44 ani după stergerea robotelor, referițele urbariale ale statului stau în mare parte neresolvate și o numĕrósă serie de procese între fostii posesori și iobagi sunt în curgere, îngreunând, ba împedecând chiar mersul desvoltărei economice, deórece românul nu scie, dacă nu cumva i se va lua dreptul de proprietate, câștigat cu sudórea muncii lui și a prestațiunilor seculare

Ér despre parțialitatea judecătorilor în causele urbariale luăm drept doveḑi numĕrósele procese pe cari le-am perdut față cu proprietarii feudali, ori față cu erarul

Poporul român, precum și bisericile și comunele românesci mai mult încă au avut sĕ simță parțialitatea judecătoriilor în afacerile segregaționale, de comassare și în cele de limitare, cari sunt puse la cale anume spre a lua dela români o parte cât se póte de mare din ceea ce au în vîrtutea patentelor imperiale.

In causele de segregare justiția magiară nu le dă fostilor urbarialiști competența ce li se cuvine în vîrtutea patentelor și a legilor urbariale, ci după procese trăgănate ḑeci de ani abia jumătate, ori chiar a patra parte din ceea ce li se cuvine conform dreptului de folosire ce le-au avut, ca rĕsplată pentru prestațiunile urbariale. In cele mai multe comune ei sunt lipsiți și de acest drept, cu tóte că-l documentéză.

In multe comune proprietariul, după anul 1848 a esclus cu volnicie pe fostii iobagi dela dreptul de lemnărit și pășunărit, încât acestia au fost siliți sĕ pornéscă procese de segregare. Aceste procese au fost trăgănate de tribunale câte 20 și 30 ani, au costat mii de fiorini, după ce însĕ tribunalele au trebuit sĕ recunóscă dreptul fostilor iobagi, prin sentență validă, posesorii violatori n'au fost condamnați și la despăgubire, deși dreptul civil obligă pe toți violatorii de drept la restituirea cheltuelilor de proces, pe cari le causéză.

O mai invederată dovadă de reavoință față cu poporul român este, că acolo unde segregările pădurilor și ale pășunilor sau făcut între erariu, ca proprietariu, și între români, ca foști iobagi, guvernul dispune prin oficialii sei, ca folosirea pădurilor se nui-se dea nici pe bani poporului român din localitate, ci sĕ fie vêndută altora. Astfel mai ales în munții Transilvaniei, unde poporul de secoli s'a susținut din prăsirea de vite și din negoțul de lemne românii abia se mai pot hrăni, deóre ce prin sentențele date de tribunale în causele de segregațiune, nu li s'a dat întinderea de teritor potrivită cu dreptul de folosire, ce'l aveau *ab antiquo.* Anume în Munții-Apuseni ai Transilvaniei, starea poporului e dar atât de grea, încât mare parte a poporațiunii e mereu pe cale de emigrare.

Din tóte aceste ese invederat la ivélă că guvernul lucréză cu plan și cu premeditare, ca sĕ le facă românilor viéța nesuferită în țéra lor și sĕ trécă la alții averile agonisite de dênșii.

Cu ocasiunea despăgubirii regaliilor, de esemplu, guvernul a dispus, ca sumele, cari în sensul legilor vechi li se cuveniau pe cele trei luni cantorale, dela 1 Octombre până la 1 Ianuariu, fostilor iobagi sĕ nu se de în mânile lor și sĕ nu se distribue între dênșii, ci sĕ rĕmână avere comunală, un capital, din ale cărui procente sĕ se acopere o parte din cheltuielile comunei. S'au luat dar o dispositiune legală, ca din veniturile unei proprietăți câștigate prin seculară slujbă iobăgéscă, sĕ se îm-

---

Astfel și „reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din despărțĕmêntul Făgăraș“ adunată astăḑi la ședința ei anuală în comuna Breaza, cu pietate și consternată pentru perderea marelui bărbat, varsă o lacrimă de recunoscință pentru dascălul ei cel mare Ioan Popescu, pentru al cărui suflet nobil s'a sĕvîrșit parastasul de astăḑi.

„Scólă, ia patul teu și umblă“ a ḑis Mântuitoriul slăbănogului din evangelia de astăḑi.

„Scólă, ia patul tĕu și umblă“ a ḑis și profesorul Ioan Popescu poporului românesc, luminându l pre acesta în cursul celor 30 de ani — căci, — dupăcum ḑice mai departe același bărbat din fruntea scólelor, „ani 30 Ioan Popescu a fost dascăl, dascăl măiestru, care a fost consciu de misiunea sa culturală, care a avut bine precisat scopul, ce urmăresce, care a sciut vorbi curat, limpede, și l'a înțeles, care nici odată nu a vorbit nici prea mult, nici prea puțin, și care a fost perfect stăpân asupra materiei, pe care o a tractat“.

„Literatura scolară pierde în Ioan Popescu pre cel mai erudit bărbat de scólă, care a spart negura întunerecului, și a aprins făclia sciinței principielor pedagogice, făclia sciinței metodice, care a fost în curent cu gradul de desvoltare al acestor sciințe“.

„Ioan Popescu a fost înzestrat dela Dumneḑeu cu frumóse talente, și el nu și le-a îngropat în pămênt“.

Tótă viața lui a lucrat.

Ioan Popescu a fost cel dintâiu, care a arătat poporului nostru cui sĕ cetéscă mai ușor și mai lesne.

Ioan Poppescu fost, care a făcut din „*Buche*“ *b* și din „*Rîță*“ *r* su apoi din „*be*“ *b*, și din „*er*“ *r*.

Ioan Popescu afost cel dintâiu, cari ne-au dat în mână nóuë învĕțtorilor și tuturor copiilor români „Ântâia cartede cetire“, compusă din metodul analitico-sitetic, în care copilul face tot deodată și intuițiura lucrurilor cetite, și învață apoi lesne și fără gutate scris-cetitul.

Unde am fost ră Popescu, și unde am ajuns prin Popescu, ne pe ilustra esemplul: „*Buche*“ „*Az*“ = *ba*, „*b*“ „*a*“ = „*ba*“; sau „*Az*“ „*Caco*“ = *ac*, „*a*“ „*c*“ = *ac*.

Pedagogia, Organul pedagogic si Psichologia emirică, sunt isvórele unice în literatura nóstră scară din cari se adapă dascălul român, pentru avĕrata instrucțiune în scólele nóstre; éră Compuul de Ioan Popescu a fost și este basa-temelia uturor cărților de comput eșite mai târḑiu de sub tariu, a fost busola instrucțiunei și în ramul aces.

Ioan Popescu aost și sentinelă, păḑitoriu tuturor lucrărilor alto bărbați pe terenul scolariu, dovadă împregiurare că acum numai înainte de a închide ochii; 'a cut notițe și a rĕmas durere necompletate, asupr operatului „Religiunea anul al doilea în scólele stre după planul normativului de „abni“ lucrat în ma concursului literar cu premiu al „Reuniunei“ învĕțători din districtul Făgăraș“ și publicat în fóia bisericei nóstre „Telegraful Român“, cari notițe ar fi regretabil, sĕ nu se publice, fiind de interes pentru autor și reuniune.

Ca liniaminte din biografia marelui bărbat mai amintesc următórele după date scrise de alt venerabil bărbat al bisericei nóstre și adecă:

Ioan Popescu a fost născut în comuna Cața, lângă Cohalm la anul 1832. Tatăl dênsului David Popoviciu, a fost paroch al comunei gr. or. Cața și totdeodată protopresbiter al tractului Cohalmului.

Mama sa Ana, a fost nepótă de frate cu fericitul episcop Vasile Moga. Ioan Popescu a rĕmas orfan de tată, cu tóte acestea dênsul n'a întrerupt scóla. Studiile gimnasiale li-a ascultat în Odorheiu, Brașov și Blaș. După ce dobândi cu laudă laurul maturității, ascultă tot cu asemenea laudă studiile teologice în seminariul nostru diecesan, astăḑi archidiecesan. Indată după terminarea acelora, împreună cu colegul seu Zacharia Boiu, astăḑi asesor consistorial, numai puțin bărbat distins pe terenul bisericei și scólei nóstre, fu chiemat de fericitul nostru archiepăstoriu Andreiu, la una din catedrele pedagogice ale acestui seminariu. Însetat de perfecționare mai înaltă, la doi ani, schimbă catedra profesorală cu banca scolară, cu banca de ascultătoriu la una dintre cele mai vechi universități „alma mater“ din Germania în Lipsca. — La reintórcere ocupă din nou o catedră profesorală de teologie și pedagogie în saminariul nostru, și acésta cu o diligință neobosită și cu o deosebită și adevĕrată iupărtăşéscă, pe nedrept, şi toţi veneticii din comună precum şi proprietarii, cari au primit la rêndul lor despăgubirea pentru drepturile, ce le avuseră. Aceeaşi procedere ca şi faţă cu averile grăniţăresci. (Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brad, 14/26 Iuniu, 1892. Onorată redacţiune! De mai mulţi ani dea rândul se publică în „Telegraful Rom“., sub titlul: „Cronică din Zarand“ un şir lung de corêspondenţe. In acestea de regulă se arată în primul loc num sě schimbă vremea, cât se dă pentru o ḑi de plug, cum sě plătesc lucrătorii în Brad şi în comunele din jur când s'au început căratul gunoiului, cum e starea sămênăturilor şi preţul bucatelor etc., după-aceea urméză de comun în locul al doilea împărtăşiri despre mersul afacerilor bisericesci şi scolare din tract şi despre pertractarea acestor în [illegible]odul protopresbiteral şi representanţa gimnasială.

Corespondentul în descrierea lucrurilor remâne consecuent planului după-cum şi-au clasificat ordinea obiectelor. Celor de categoria primă le dă mai multă atenţiune, pecând celoralalte, de rangul aldoilea fórte puţină sau chiar de loc.

Pe când datele despre afacerile economice şi le intemeiază pe termini reali, pe atunci cele despre trebile bisericesci şi scolare le ia aşa ḑicênd în bătae de joc.

Pune pond în mod involuntar pe lucruri de interes particular, ér pe cele de interes general le retace cu totul. O procedură din care reese reavoinţa şi intenţiunea condamnabilă de a înegri pe preşedinte, atribuindu-i inclinarea de a fi parţial şi a-şi desconsidera chiemarea.

Nu am fost nici când omul, carele sě me abstrag dela controla publicităţii şi de a suprima oposiţiunea, carea se face pe base adevěrate.

Presenteze corespondentele lucrurile faţă în faţă, în lumină adevěrată, pentru ca publicul sě fie în posiţie a şi face judecata dréptă, a afla adevěrul după macsima: „Contraria juxta se posita magis elocescunt“.

Calea cea mai dréptă însě, care duce la scop după părerea mea e, că atunci când lucrurile cari se petrec în adunările corporaţiunilor nóstre 'şi urméză cursul legal, când fie-cărui membru îi este dată libertatea de aşi valora părerile sale isvorite din convingere adevěrată în ordine firéscă, nu este bine nici folositoriu ale târi în publicitate şi a le schimonosi.

După aceste vin la motivul propriu, carele m'au îndemnat a scrie de astădată. Anume în Nr. 63 de Sâmbătă din 13/25 Iuniu, an. cur., a „Telegrafului Român“ în „Cronică din Zarand“ se ḑice: „că parochul S. Băcilă este mâna mea dréptă şi „secretariul necontrolat al părintelui protopresbiter“, mai departe dă sě se înţelégă, că eu iaş fi trimis prin servitoriul meu o broşură pampflet scrisă de numitul paroch sub titlul „Corespondenţii din Zarand“ etc., carea era mai bine póte sě o fi tipărită la „Hirsch“ în Deva unde au apărut şi circulariul pentru fondul protopopesc“.

Nu că parochul S. Băcilă n'ar fi în stare a purta agendele unui secretariu protopopesc, dar din respect către purul adevěr declar, că eu n'am avut nici când secretariu, cu atât mai puţin necontrolat. Póte au fost în us la predecesorii mei un atare post, dar eu nu l'am aflat basat în instituţiunea nóstră protopresbiterală, apoi chiar nici starea venitelor nu mi-ar permite a sistemisa un atare post. Nici chiar mundat nu am, decum alt ajutoiu.

Prin accentuările de mai sus corespondentul voesce sě scótă la ivélă că eu a-şi fi conlucrat la scrierea broşurii din cestiune. Dacă chiar voesce se o scie, îi descoper, că eu n'am avut nici o cunoscinţă despre aceea scriere înainte de a fi tipărită; tot asemenea nici despre aceea, că servitoriul meu i-ar fi dus o, necum sě o fi trimis eu.

Dacă dênsul e din Brad şi membru al corporaţiunilor nóstre bisericesci şi scolare a avut ocasiune sě afle, cari sunt armele mele în atari afaceri. De sigur nu publicitatea nici broşurile, ci mijlócele pe cari un părinte adevěrat le aplică la membrii familiei, când aceia vin la pricepere, când se pot face responsabili despre faptele lor; la început înaintea altora le acopere unele erori cu scop de îndreptare şi dacă acésta nu ajută, cértă cu blândeţe şi dacă nici aşa nu ajunge la scop gradat i-a měşurile, pe cari i-le dictéză înţelepciunea părintéscă, iartă mult, pe cel rătăcit iar îl primesce şi se bucură de el mai mult decât de cei cari n'au rětăcit.

Mai notez la acest loc, că de şi conţinutul şi modul descrierii a „Cronicii“ arată a fi autorul ei acelaşi, din causă însě că şi sub masca anonimităţii î-şi schimbă numele, odată se subsémnă „Eremitul“ altă dată „Ión dela rěspântii“. „Corespondentul“ şi acum „N. I.“ — nu me pot lega de el, că cine e, şi de aceea numai atunci voiu putea sě mai stau de vorbă cu el, dacă-şi va desvěli mantaua şi-şi va arăta numele adevěrat, observ însě că şi în casul acesta me voiu orienta după valórea omului cât ponderéză.

Pentru casul cand va remânea după tufă ii ḑic: „póte că prin procedura sa de până aci, prin însinuare, sě-şi ajungă scopurile sale particulare şi sě paraliseḑe conlucrarea unanimă în afacerile de interes general isolându-se pe sine sě şi-o însemneḑe însě că păstrarea atitudinei sale de până aci nu va fi în stare a-mi schimba caracterul meu integru şi convingerile mele independente, precum şi aceea sě şi-o noteze că cine caută sě şadă pe mai multe scaune în cele din urmă tot ajunge pe jos şi că pěcatele părinţilor se rěsbună în fii lor. In sfârşit îl invit sě fie cu prevenirea şi respectul cuvenit, sě-şi cumpănéscă şi controleze cuvintele.

Vasiliu Damian.
protopresbiter.

Avis.

Se aduce la cunoscinţa publică, că *din 5—25 Iuliu a. c.* s'au espus spre vedere publică:

a) listele provisorice ale alegětorilor de deputaţi dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiiu pentru anul 1893 în reşedinţa comitetului central-electoral, în biroul comitatens de espediţie (casa comitatensă);

b) listele provisorice ale oraşului Sebeşul-săsesc în biroul magistratului din Sebeşul-săsesc, listele comunelor mari în căncelăriile comunelor respective, éră listele comunelor mici în cancelăriile notariatelor cercuale respective.

Fie-care póte în timpul acesta dela 8—12 óre i. m lua intuiţiune în liste, ér dela 2—6 óre d. a-şi lua copii de pe ele.

În timpul din *5—15 Iuliu* póte reclama: fie-cine în privinţa persónei sale şi contra listei a unui cerc, precum şi fie-care, care este indus în listă, cu privire la ori-ce inducere în listă, sau stergere. Reclamaţiunile de asemenea se vor espune în localităţile amintite spre vedere publică şi fie-care îndreptăţit de a reclama îşi póte face din *16—25 Iuliu* observările sale asupra reclamaţiunilor.

Reclamaţiunile şi observările sunt a se adresa comitetului central-electoral în scris şi prověḑute cu documentele necesare, şi a se subşterne magistratului din Sebeşul săsesc, respective primăriei acelei comune mici, contra căruia liste s'a făcut reclamaţiuni cu privire la mai multe persóne, observările însě trebue făcute separat la fie-care reclamaţie (§. 44, 45 şi 46 din art. de lege XXXIII din anul 1874).

Varietăţi.

* (Concert). Reuniunea de cântări „Männergesangverein“ de aici a păşit Sâmbătă séra înaintea publicului sibian cu un program bogat, care l'a esecutat cu cea mai mare precisiune sub conducerea d-lui Iahn. Reuniunea, carea mai nainte sub conducerea dlui G. Dima s'a consolidat şi ridicat la un nivau înalt, a dovedit prin prestaţiunile de Sâmbătă séra, că scie sě-şi păstreḑe nimbul. La succesul strălucit a contribuit şi dl Iuliu Schäffer prin acompaniarea la pian şi deosebită impresiune a provocat asupra publicului composiţiunea d-sale musicală pe „Şurian“-vals, esecutat de capela militară şi care la insistările publicului a trebuit repetat.

* (Tarif pentru călětorii cu trăsura) Representanţa oraşului Sibiiu a aprobat proiectul de tarif pentru trăsuri presentat din partea magistratului. Tariful e stabilit după timp cu un preţ fics şi astfeliu publicul e scutit a mai întra în multe tocmeli.

* (Invitare.) Tinerii români stud. ai tractului Câmpeni şi jur au onóre a invita la *„Producţiunea teatrală“* împreunată cu joc ce se va arangia Joi în 2/14 Iuliu a. c. în Câmpeni cu următórea

Programă:

1. *„Cuvênt ocasional“*, rostit de dl Iosif Gomboşiu, învěţător.
2. *„Rămăşagul“*, proverb cu cântece în un act de V. Alecasndri.
3. *„Curcanii“*, anecdotă din rěsboiu de Th. D Speranţă, declamată de un membru.
4. *„Rusaliile“*, vodevil într'un act de V. Alecsandri.

Eventualul venit e destinat unui scop filantropic. — Începutul la 7 ½ óre séra — Preţul de întrare: de persónă 1 fl., de membru în familie 80 cr. Bilete de întrare se pot căpěta în prevăria D. Enea Gerasim, şi séra la cassă. Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se vor cuita publice.

Comitetul arangiator:

Iosif Gomboşiu,	*Nicolau Nicola,*	*Mihail Candrea,*
preşedinte.	secretar.	cassar.

— Invitare la petrecerea socială arangiată de comitetul despărţěmêntului XXIX al Asociaţiunei transilvane ce se va ţine în 17 Iuliu 1892 st. n. în sala hotelului „Strugurul de aur“ în Mediaş. Inceputul la 6 óre d. am. Venitul curat e destinat în favorul despărţěmêntului. Preţul de întrare: *a*) de persónă 70 cr., *b*)de familie până la trei persóne 1 fl. 50 cr. Supra solvirile se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pre cale ḑiaristică.

Pentru comitet:

Ioan Moldovan, preşedinte.	*Ioan Chendi,* secretariu.
Dionisiu Roman, cassariu.	*Ioan Bozoşan,* controlor.

* (Concentrarea trupelor in România.) Dl general I. Lahovari, ministru de rěsboiu, va introduce o inovaţiune importantă în armată, cu ocasiunea concentrărei trupelor, scrie „Timpul“.

Inovaţiunea acésta consistă într'un marş de nópte esecutat de întréga garnisónă.

Trupele concentrate la Cotroceni şi tóte celelalte regimente consemnate prin casarme — vr'o 7 — 8000 de ómeni în total vor eşi în nóptea de Mercuri spre Joi, la 10 óre, de prin casarme şi vor face un marş până la forturi, unde se va lua posiţiune de luptă.

Se va da semnalul de alarmă şi se vor mai da multe lupte de nópte, după un plan ce va fi stabilit de marele stat-major de armată; diminéţa trupele se vor întórce prin casarme.

Dl ministru de rěsboiu cum şi toţi oficerii de stat major vor asista la aceste eserciţii importante din tóte punctele de vedere.

* (Aniversarea a 400-a descoperirii Americei.) Societatea geografică italiană, invitând şi Academia română ca sě ia parte la serbările ce vor avea loc în luna Septemvre la Genova pentru celebrarea aniversării a 400-a descoperirei Americei, a delegat pe vicepreşedintele ei dl Iacob Negruzzi ca sě o represinte la acea serbare.

* (Comisiuni pentru esaminarea maşinistilor şi a fochistilor dela maşinele de vapor.) Ministrul r. u. de comerciu a încunosciinţat municipiile, cumcă a instituit atari comisiuni în Şopron şi în Sibiiu. Suplicele pentru admiterea la esamen au sě fie adresate oficiului de stat technic din comitatele Şopron şi Sibiiu.

* (Měsuri contra colerei.) Consiliul sanitar superior din Bucuresci s'a întrunit sub preşedinţa dlui L. Catargiu, fiind presenţi toţi membrii consiliului, afară de Dr. Alecsianu. După discusiunile urmate s'a decis a se lua următórele měsuri preventive în contra colerei:

1. Inchiderea porturilor Mangalia şi Constanţa pentru tóte provenienţele porturilor ruse ale Mărei Negre dintre Sukum-Kale până la frontiera Turciei, ér provenienţele din celelalte porturi ale Mărei Negre sě fie aupuse revisuirei.
2. In pertul Sulina sě se stabiléscă un serviciu de carantină de 11 ḑile pentru tóte provenienţele porturilor ruse ale Mărei Negre dintre Sukum Kale şi frontiera Turciei.
3. De o cam dată sě se înfiinţeze la punctul Ungheni, in porturile Tulcea, Galaţi, Brăila revisie sanitară, închiḑêndu-se tóte celelalte puncte de întrare de pe linia Prutului pentru întrarea călětorilor şi a mărfurilor.
4. Bastimentele, care au fost supuse revisiei sanitare în portul Sulina sě mai fie supuse revisiei şi în porturile Tulcea, Galaţi şi Brăila.

Loterie.

Mercuri în 6 Iuliu, 1892.

Brünn:	**17**	**9**	**80**	**84**	**59**

---

bire părintéscă către elevi, o ţinu până la închierea prea timpurie a vieţii sale, adecă în curs de preste 32 de ani. — Biserica nóstră nu preste mult timp îl chiemă la postul de protopresbiter al tractului Sibiiu al II-lea, apoi de asesor consistorial onorariu archidiecesan şi metropolitan, precum şi deputat sinodal şi congresual, onoruri cari le purtà aprópe neintrerupt până la durerosul sfârşit al acactivei sale vieţi. Alăturea cu biserica îl onorà cu încrederea şi institutele literare şi culturare; „Asociaţiunea transilvană pentru literatnra română şi cultura poporului român“ îl alese membru în comitetul seu, apoi secretariu I-iu şi redactor a fóiei „Transilvania“ precum şi director al scólei superióre de fetiţe din Sibiiu; „Academia română“ din Bucuresci, precum şi „societatea scientifică pentru pedagogie“ din Lipsca, încă îl alese de membru corespondent al lor.

Me alătur şi eu la cele dedicate în poesie de unul din elevii profesorului Popescu, şi reproduc următórea strofă — cea mai potrivită:

> „Cine-a fost Ioan Popescu? A fost fala naţiunei,
> A bisericei podóbă, atletul instrucţiunei,
> Un isvor de fapte bune, némului un scump tesaur,
> Stêlpul scólelor române, un Ioan gură de aur!“

Pre acest al doilea Ioan gură de aur iubiţilor crescini şi învěţători, pre acest al doilea mântuitoriu al slăbănogului din evangelia de astăḑi, pe care slăbànog eu l'am asemânat cu poporul nosru românesc, care a zăcut cu 30—50 de ani mai înainte în bóla nesciinţei de scólă, în bóla lipsei de instrucţiune, pre acest bărbat trimis de Dumneḑeu la „lacul óiei“ unde poporul românesc sub chipul slăbănogului strigă: „Dómne om n'am, ca dacă se tulbură apa se mě bage în lac, — om n'am care sě me lumineze, pre acest doctor măiestru, care a descoperit medicina popopului nostru slăbănog, şi ia ḑis „scólă i aţi patul teu şi umblă“, — sě l geléscă iubita nóstră biserică, căreia i a servit, sě-l jeléscă fiica aceleia scóla, pre carea o-a luminat în întocmai ca odinióră stâlpul de foc pe fii lui israil în întunerecul pustiei, sě-l jeléscă preţioşii nostri preoţi şi invěţători, cărora le-au dat în mână toiaguri şi felinare, cu cari sě se apere şi sě se lumineze pre calea cea spinósă a instrucţiunei în popor şi scólă, sě l jeléscă şi iubitul şi bunul nostru popor românesc, sě-l jeléscă pe profesorul seminarial proprotopresbiterul Ioan Popescu, căci acesta a înarmat pre pruncii şi pe pruncile lui, pre aceste mlădiţe ale renascerei némului nostru, cu tot atâtea isvóre ale sciinţei şi culturii fiinţei omenesci pre pământ, cu cari se vor apăra în lumea mare, faţă de alte popóre, cari înaintéză mereu în sciinţă şi cultură. — Sě-l gelim cu toţii

> „Căci un pětrariu de secol aprins-ai cu iubire
> Făcliile sciinţii în inimi românesci,
> Martirii naţiunei, cuprinşi sunt de mâchnire,
> Că tu alor părinte pre veci ii părăsesci!“

Amin.

Nr. 233. (96) 1—3

CONCURS

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Băiţa se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 439 fl.

Concurenţii au a şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 9 Iuniu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 208. (97) 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Stănisa de jos se publică al treilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Maiu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 394. (98) 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Şartăş, protopopiatul Lupşei, în sensul resoluţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 26 Martiu a. c. Nr. 2164 B. 1891 se escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 350 fl.

Din ce constau aceste venite interesaţii se vor puté informa mai deaprópe dela oficiul parochial respectiv sau dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi aşterne cererile concursuale instruate în sensul Stat. org. şi a regulamentului pentru parochii, subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 9 Iuniu, 1892

Oficiul protopresbiteral al Lupşei în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 158 [89] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant, din parochia de clasa a treia (III) Homorod-Suseni, tractul protopresbiteral Geoagiu II, în legătură cu decisul consistorial dto 13 August 1891 4837 B. se escrie prin acésta a dóua óră concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Venitul total anual, împreunat cu acest post dă suma de 301 fl. 02 cr.

Competenţii sunt poftiţi a-şi inainta cererile, instruite conform normelor din vigóre, la subscrisul oficiu, în terminul susindicat.

Sĕcărâmb, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 308. [92] 2—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendiilor devenite în vacanţă din *„fundaţiunea lui Gozsdu“* pe anul scolastic 1892/3 pentru studiile dela facultăţile mai înalte, se escrie concurs sub următórele condiţiuni:

a) concurenţii sĕ documenteze cu documente orginali sau autenticate, că sunt fii de cetăţeni ungari şi se ţin de biserica ortodocsă orientală română, şi studiază la vre-un institut public din patriă cu succes bun, şi că nu sunt în stare a se susţiné la studii din averea proprie sau a părinţilor lor;

b) cei-ce vor sĕ studieze la vre-un institut afară din patriă, au sĕ-şi motiveze pe deplin acéstă necesitate ca sé li se esopereze concesiunea ministerială;

c) petiţiunile instruate cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu (Budapest, király utcza 13) până la 1 August a. c. căl. n.

Cu acésta ocasiune se provócă fostii stipendişti, că până la 1 August a. c. n. sĕ arete resultatul studiilor din anul scolastic 1891/2 că altcum li se va sista stipendiul.

Din şedinţa representanţei fundaţiunei lui Gozsdu ţinută la 15—23 Martiu 1892.

Estradat prin

George Szerb,
notariu.

Nr. 224. (90) 3—3

CONCURS.

Deóre-ce nici în urma concursului publicat în „Telegraful Român“ Nrii 59, 61 şi 62 din 1890, pentru ocuparea postului de capelan în Feldióra protopesbiteratul gr. or. al Avrigului nu s'a insinuat nici un candidat, prin acésta se escrie al treilea concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Dotaţiunea impreunată cu acest post este jumĕtate din întregul venit de 300 fl. 40 cr. al parochiei de clasa a III-a Feldióra.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi substérnă cererile concursualet instruite conform disposiţiunei Statut. org. şi a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la terminul sus indicat.

Avrig, 11 Maiu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 270. [95] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor de învĕţători la scóla nóstră confesională gr. or. română din Porceşti, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Postul de învĕţătoriu primariu este împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., solviţi în rate lunare din cassa bisericei.

Postul de învĕţătoriu secundariu, este împreunat cu un salariu anual de 200 fl v. a. solviţi din cassa bisericei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Avrig (posta Avrig Felek, Szebenmegye) până la terminul susindicat.

Dela concurenţii la postul de învĕţătoriu primariu se mai cere sĕ fie apţi a conduce cu pruncii de scólă cântările liturghice în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Avrig, 3 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Porceşti.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 3-12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscinţa p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuinţa din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

şi ca în trecut aşa şi acum efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame şi copii, precum şi tot soiul de reparaturi, cu

preţurile cele mai moderate

oferind tot odată, spre mulţămirea tuturor, marfă solidă şi promt esecutată.

În speranţă, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă

[93] 2—6 **Constantin Dragoş,**
pantofariu.

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea

Scocuri pentru streşini
de tot felul

Stimate
proprietar de casă!

Acoperişe de tinichea
de tot felul

Îmi permit a ve însciinţa, că primesc pe lângă un preţ uimitor de ieftin şi anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streşini
şi
acoperirea coperişelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de douĕ-ori;* tot aşa primesc *reparaturi de scocuri vechi* şi *văpsituri din nou.*

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine asortat de

Cane de udat

bune şi ieftine, ca şi tóte articlele de tinichea trebuinciόse în casă, şi rog peon. domni proprietari pentru binevoitorul sprigin, pe lângă asigurarea, că ori-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid şi ieftin.

Cu tótă stima

G. Stuchlich,
tinichigiu.

[76] 5—6 **Sibiiu, strada Turnului 7.**

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă şi acoperirea de turnuri cu tinichea

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetézā în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remuneraţiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
sau la **Viena** I Gonzagagasse 16
Dl Dr. Emil Links, advocat de curte şi tribunal
[80] 6-13 **Viena** I, Hohenstaufengasse 2.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68. Sibiiu, Joi 2/14 Iuliu, 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe pătrariul al treilea al anului 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Iuniu 1892, sě-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 1 Iuniu, 1892.

Demonstraţiunile vandalice din Turda, Şimleu şi Arad au provocat puternice protestări din partea tuturor ómenilor de bine, cari sub nici o condiţiune nu pot aproba actele de vandalism nici chiar prin pădurile din Africa, nestrăbătute de binefăcětórele raḑe ale civilisaţiunei.

Cu deosebire s'au turburat sângele în fraţii nostri din România, şi protestările lor contra sělbătăciilor comise de elementele turbulente din Arad, Şimleu şi Turda au străbătut cu iuţéla fulgerului dela o parte a Europei până la cealaltă, şi ele au aflat rěsunet la tóte inimile nobile, la tóte inimile simţitóre.

Singură presa unguréscă a făcut şi face deosebire în punctul acesta. Ea, care a preparat spiritele pentru sělbătăciile, de cari ori-cărui om onest i se roşesce faţa, ea, care a provocat la acele acte de vandalică violenţă, ea, care a aflat scuze pentru acele acte, ea, care în parte şi acum aţîţă în un mod nepermis la ură şi duşmănie, ea, presa unguréscă s'a revoltat în faţa protestelor din România, şi cu semitică neruşinare caută după ministrul de esterne al monarchiei, care se întrevină şi sě potoléscă focul dela graniţa imperiului.

Nu am fi revenit asupra acestei odióse cestiuni, décă un ḑiariu din capitala ţěrei nóstre nu avea amabilitatea se trimită la Bucureşti un membru din sinul redacţiunei, ca cunoscênd situaţiunea acolo la faţa locului, sě dea publicului magiar autentice informaţiuni despre modul de a judeca lucrurile în România.

Avem înaintea ochilor raportul acestui publicist magiar, despre care redaţiunea ne spune, că el e totodată şi membru al parlamentului nostru. In raport ni se face o icócă a situaţiunei în România, şi ni se presentéză şi vorbirea raportorului cu ministru de interne Catargiu şi cu cel de esterne Lahovary.

Pentru orietarea publicului nostru dăm raportul în întreg cuprinsul lui.

Eată l:

Impresiuni generale.

„România" oficiósă şi cea neoficiósă sunt dóuě lucruri deosebite, ba chiar contrare. România oficiósă pune totul în mişcare spre a susţiné faţă cu monarchia nóstră decorul estern. Ministrul nostru de esterne n'are causă de a se plânge, lui i nimeresc şi gândirile, şi se silesc a fi corecţi totdeuna şi pretutindenea.

România neoficiósă arde de focul indignaţiunei, pentru că maghiarii cei barbari afirmative asupresc în mod tiran pre scumpii membrii ai familiei române, de cari după o broşură dată anul trecut de către actualul ministru de culte România şi politicesce are trebuinţă, întocmai precum au trebuinţă şi ei de ea.

Cele mai mari minciuni sunt lăţite ca fapte netrase la îndoélă. Folosesc tóte festivităţile spre a accentua unitatea întregului românism, şi publicul salută cu larmă frenetică şi cu aplause furtunóse chiar şi cele mai mici alusiuni făcute în acéstă direcţiune. In România aḑi fie-care om este iridentist, numai cât acésta nu o póte mărturisi fie-cine, şi acolo domnesce acuma tocmai curentul, care a domnit în Italia în anii 1840 şi 1850. Acestui curent nime nu-i póte sta în cale. Junimea academică sub conducerea profesorilor îndopaţi cu ideile socialiste face propagandă sistematică acestui curent. „Liga naţională" îşi ţine de problema sa a susţiné şi a da nutremênt curentului. Şi este lucru evident, că în România aḑi-mâne abia va mai fi cu putinţă sě subsiste vre-un maghiar, pentru-că poporul tot mai mult face sě-i fie simţită ura. Deşi sute şi sute de mii patrioţi trăesc acuma în România.

A presenta acest curent ca trecětoriu, ca neînsemnat, ca erupţiune momentană a indignaţiunei pentru afirmatele atrocităţi unguresci, acésta e suprema nisuinţă a cercurilor oficióse. De acea cu mare îngrigire evită chiar si aparenţa şi cu deosebire păḑesc telegraful, care n'are voiă se espedeze telegramele referitóre la comunicările, cari privesc raporturile între români şi unguri.

Colaboratorul nostru ne-a dat depeşe circumstanţiale despre situaţiune, aşa cum e ea acuma, dar acele comunicaţiuni ni sau trimis parte mutilate, parte nu ni s'au trimis de loc, deşi pentru ele s'au luat 30—40 de franci.

E de interes sě se scie ce vorbesc ómenii neinteresaţi despre peregrinagiul la Viena. Fiascul, care a lovit pe nedibacii peregrini, au avut de urmare nespusă ruşinare în publicul din România. Dacă la noi nu isbucnia mânia în cele puţine casuri, atunci ar fi rěmas pe un timp óre-care turbulenta manfestaţiune a iridentei. Dar acum ea s'a folosit de ocasiunea binevenită, o a esploatat spre a scóte din noroiu pre consoţii lor transcarpatini, o a esploatat însě totodată şi spre a câştiga din nou teren în România, unde aḑi mâne numai ministrii avisaţi la susţinerea unui modus vivendi în afară ne vor mai fi pretini pentru ochii lumei.

E caracteristic în parte, ceea-ce scrisese mai ḑilele trecute un ḑiariu oposiţional, care a declarat verde, că mai bine vor face puţină alianţă cu Rusia. Şi acésta e inimic natural al României, contactul cu ea este otravă, însě luat ia měsură mică — şi arsenicul întăresce.

Până aci impresiunile generale ale ḑiariului „Magyar Hirlap" din Sâmbăta trecută.

Urméză intrevorbirile cu ministrul Catargiu şi Lahovary, care intrevorbiri le vom aduce în numěrul viitoriu.

Românii despre cestiunea română.

Sub acest titlu ḑiarul oposiţional (apponyist) „Budapesti Hirlap" din 3 Iuliu publică unele declaraţiuni, ce şi le-a procurat prin un colaborator al seu dela metropoliţii şi episcopii români, apoi dela d-nii Georgiu Bariţiu, Parteniu Cosma, Traian Doda, Petru Truţa, Paul Rotariu, Ioan Ionaş, Dr. Nicolau Oncu, Dr. Cornel Diaconovich şi Constantin Radulescu, relativ la cestiunea română.

In raportul seu ḑice respectivul publicist, că mulţi din acei conducětori, cu carii a vorbit el, i-au ḑis, că deocamdată nu vor sě iasă pe faţă cu vederile lor în publicitate, pentru că vreau sě evite o discusiune publică nainte de conferenţa generală, în carea vor sě-şi încépă acţiunea, ér conferenţa precum ar fi aflat el dela membrii de ai comitetului central — se va ţiné în luna lui August a. c.

După informaţiunile nóstre, respectivul ḑiarist, fiind şi el român, fiul notariului Vas. Şarcadi din Crişciorul Bihării a conversat românesce cu persónele, ale căror rěspunsuri le publică unguresce, deci inesactităţi atât în arangiarea ideilor, cât şi în traducerea espresiunilor celor întrebaţi pot se obvină în vederile publicate în numitul ḑiar magiar, în esenţă însě trebue sě le considerăm de esacte, pentru-că nici unul din cei întrebaţi („interwiew"aţi) nu şi-au rectificat respunsurile, ce li-se atribue în numitul ḑiar.

Dacă din ori-ce punct de vedere au vr'o însemnătate astfel de vederi acelea numai întregi se cuvine sě fie apreciate, ér nu mutilate, cum tendenţios le publică pamfletul lui „Beldiman Nr. 2" de aici din Sibiiu — „Tribuna".

Noi încă le considerăm destul de interesante, ba unele destul de caracteristice chiar, ca sě

FOIŢA.

EMI.

— Novelă originală —

Târḑie tómnă e acum...

Vila din grădina D-nei Flora Florescu e pustie. Fagii în jurul ei s'au înroşit, ca morbosul, ce şi înclină fruntea spre mormênt, însě căldura vieţii şi frigul morţii luptându-se laolaltă produc pe faţa morbosului o roşéţă, ce în curênd dispare şi cu ea şi viéţa lui. Potecile sunt acoperite cu un covor ţesut din frunḑe diferite; tufele de trandafiri la marginile potecilor sunt pleşuge şi mugurii întârḑiaţi în desvoltarea lor îşi plécă capul brumei crude. La fundul grădinei curge o vălcică, ce-şi încredinţéză secretele salcielor şi alunişului. Dincolo de vălicică se ridică un deal cu pădure de braḑi, cari resping cu tărie atacul frigului şi-şi conservă colórea verde. Brădetul acesta este véra paradisul, din care mii de mii de paseri cântă laudă şi mărire lui Dumneḑeu, ér ómenii stau încântaţi şi ascultă.

La marginea acestui brădet se preumbla astăvéră în tótă draga de ḑiuliţă un tiněr brun, însoţit deapururea de cânele seu de rassă nobilă Bujor. Tiněrul se aşeḑa la umbra unui brad maiestatic, îşi deschidea cartea şi cetia, sau privind aţă la un loc sloboḑia frânele fantasiei şi medita timp îndelungat, pre când cânele se întindea somnoros în iarbă la piciórele stăpânului, şi-l admonia din când în când, trăgêndu-l de roc, că a sosit timpul de a se reîntórce.

În una din ḑilele lui August, pe când era arşiţa în gradul cel mai înalt şi păsěrelele se ascundeau în crânguri adormind, vedem pe tinerul nostru sub un brad zăcênd şi rěḑămêndu-şi capul cu mâna-i albă. Deodată începu cânele sě latre şi tinerul aruncà o privire cătră locul, care atrase atenţiunea lui Bujor. Ce tablou distrăgător!

Douě fete june fugeau pintre straturile de flori, pěrul lor despletit sbura prin aer, feţele lor erau vişinii — fugeau pe întrecute, se apropiau pe distanţă de 2 metrì ş'apoi ér se depărtau. Jocul durà vre-o 5 minute, până ce o matrónă din feréstra vilei — ce era decorul grădinei — strigà cu voce înaltă: „Emi, Iovanela, destul, moderaţi-ve!"

Era d-na Flora Florescu cu ficele ei Ioana şi Emilia, sau cum le numia cu numele familiar Jovanella şi Emi. Jovanela numera 18 ani, era iubită de mamă-sa, pentru că erà chipul şi asemănarea ei şi avea o purtare mai aristocratică, pre când Emi, carea abia împlinise 16 ani nu-şi putu câştiga amorul matern în grad aşa mare înalt, de vreme ce era mai retrasă şi melancolică. Aceste trei dame aparţineau celei mai vechi familii aristocratice din oraşul N.

Surorile pâşau mână în mână către mama, carea le aştepta cu un zimbet fericit, căci ea, deşi nu distribuìa amor egal între ficele ei, totuşi era superbă pe astfel de rose, împresurate de o mulţime de adoratori.

„Ha, ha! Emi nu m'a putut ajunge! Aşa este mamă dragă, că acum trebue — aměsurat promisiunei — sě-mi descopere secretul, cel are ascuns în peptu i?

Mama aprobà cuvintele Jovanelei şi se depărtà dela vilă, lăsându-le singure.

Emi devenì palidă. Ea într'adevěr promisese Iovanelei descoperirea secretului, causa melancoliei, dacă nu o va puté ajunge în fugă (pe dênsa), însě ea era sigură, că va învinge.

Dar când auḑì în fugă lătratul lui Bujor, când — privind la brădet — zărì pe tinerul nostru, devenì perplesă, perḑênd puterea fisică şi psichică, remase înděrět de sora i sprintenă şi fù învinsă.

Prin coincidentul acesta devenì Emi tare indispusă şi cu voce rugătóre ḑise cătră Jovanela, pe carea în momentul acela o vedea aşa de barbară:

Vino mai aprópe, ca sě-ţi spun douě cuvinte, cari în etatea nóstră sunt la ordinea ḑilei şi cari deocamdată sě ţi satisfacă curiosităţii tale!

(Va urma).

le publicăm, deci le dăm loc în tecstul și ordinea cum sunt publicate în „Budapesti Hirlap“.

Étă-le:

„Conversarea cu metropolitul din Sibiiu.

După-ce enaréză colaboratorul diarului „B. H.“ că sosind cu trenul de după amédădi la Sibiiu numai in diua următóre intenţiona sĕ-şi céră întrare la metropolitul nostru, dar s'a dus la grădina archiepiscopéscă, unde membrii societății de lectură română îşi au popicărie, şi întimpinând acolo şi pe Escel. Sa metropolitul i-a descoperit intenţiunea sa, ér Esc. Sa l'a poftit la plimbare şi l'a provocat ca imediat sĕ-i spună ce voesce? continuă astfel:

„În cestiunea națională română aşi dorí sĕ ve cer opiniunea în numele diarului, pe care îl represint“.

„Eu sum om deschis şi sincer — respunse Metropolitul, — spune-mi ce doresci sĕ scii dela mine?“

„Aprobați Esc. Vóstră curentul de astădi al politicei naționale române, carele s'a manifestat în pelerinagiul la Viena? Şi preste tot are vre-o îndreptățire curentul antimagiar, ce domnesce astădi în cercurile naționale române?“

„Eu nu fac nici un secret din aceea — dise Metropolitul — că o parte din punctele programului stabilit în repețite conferențe române, nu o încuviințez, ne mai vorbind şi de călĕtoria la Viena“.

„La primul loc, punctul prim al programului național, relativ la uniunea Transilvaniei cu Ungaria, îl consider de un protest zădarnic. A fost o greşală, că la timpul seu, înainte de proclamarea uniunei, nu s'au îngrijit de aceea, ca cestiunea sĕ se resolveze într'o astfel de corporațiune constituțională, la care ar fi participat şi deputații românilor din Transilvania în numĕr ecuitabil. Dar dacă odată lucrul s'a făcut, noi nu-l mai putem schimba, caută sĕ-l respectăm. Uniunea Transilvaniei cu Ungaria este astădi faptă împlinită, asupra acestei cestiuni, om cu simțeminte constituționale nu mai póte discuta. Lucrul este resolvat, a mai vorbí de el este numai perdere de timp“.

„Al doilea: este un lucru nesocotit, că şi cestiunea dualismului mai figuréză printre postulatele programului național“.

„Dualismul este un regim creat cu concursul tuturor factorilor constituționali, un lucru, carele numai aceiaşi factori îl mai pot schimba. Noi romanii nu putem validita pretensiuni de acésta natură“.

„Este lucru indiferent, dacă în parlamentul Ungariei ar fi 10 sau 30 de deputați români, carii ar apĕra şi accentua adevĕratele interese ale românilor, lucrul principal este, ca cei ce vor fi acolo sĕ fie ómeni apți de a-şi împliní chiemarea“. După părerea mea 8—10 deputați harnici, ar puté esopera ca cu timp, schimbându-se raporturile între magiari şi între noi, sĕ ne vedem representați în parlamentul ungar prin 40—55 de deputați români, câți şi după numĕrul nostru ne compet“.

„Nu credeți Esc. Vóstră, că ar fi sosit timpul, ca chiar Esc. Vóstră sĕ iniciați lucrul, ca românii sĕ se apropie cu spirit conciliant, de elementul care susține statul, carele în fine într'un stat național magiar nu póte fi altul decât cel magiar?“

„Eu sum binişor isolat. Întru încercările mele de până aci n'am fost spriginit din nici o parte. Ba m'am şi disgustat de multe ori, pentru-că adese-ori mi s'au făcut imputări dela locuri prea competente, că cutare şi cutare lucru nu este bun, dar cu tóte acestea nu me sprigineau nici aceia, cari o puteau face. Nu voiu sĕ me plâng, dar faptă este, că aceia, la cari credeam că pot conta, nici din drépta nici din stânga nu au perseverat“.

„Apoi este şi greu sĕ ieşi la cale cu o mare parte a conducătorilor românilor de astădi. Ei şi-au început rolul sub absolutism, când pentru români erau timpuri mai favorabile în patria asta, şi îşi forméză pretensiunile şi astădi tot după mĕsurile de atunci. Dar cred, că dacă şi nu adi sau mâne, dar în viitoriul cel mai apropiat se va realisa între magiari şi între români un raport bun ce cu toții îl dorim, carele se póte întemeia numai pe identitatea intereselor dictată de o politică înțeléptă“.

„A conlucra în astă direcțiune mi-am ținut de datorință în trecut şi voiu urma şi de aci încolo“.

„Am fost destul suspicionat şi calumniat din multe părți, pentru-ca cu atât mai tare sĕ me întăresc în credință pentru binele ce-l doresc“.

„N'am ce face, astădi dóră nici nu se mai póte obține un triumf, fără a îndura şi neplăceri“. (Va urma).

Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, către Maiestatea Sa imperială și regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Pentru-ca românii, în greaua situațiune, ce li-s'a creat, sĕ nu se pótă ajuta nici ei între ei, guvernul şi legislațiunea maghiară nici până adi, după o viéță constituțională de 25 ani, n'au credut de cuviință a crea o lege privitóre la reuniuni şi întruniri publice, ci a rĕmas, ca guvernul sĕ ia în privința acésta dispozițiunile lui potrivit cu cerințele politice maghiare militante. Astfeliu sub pretecste de nimic guvernul a refusat românilor încuviințarea cerută de dânşii spre a înființa reuniuni agricole, ori culturale. Ba chiar femeilor române li-s'a interdis întrunirea în reuniune pur culturală. În acelaşi timp reuniuni de maghiarisare, deci asociațiuni cu cel mai agresiv scop, s'au organisat şi lucréză sub protecțiunea autorităților publice şi întrețin lupta de rassă între deosebitele popóre ale țĕrii.

Maiestate! Noi românii nu dorim decât sĕ putem trăi în bună înțelegere cu toți concetățenii noştri şi sĕ putem urma în pace lucrarea nóstră culturală şi economică. Pĕtrunşi de consciința trăiniciei şi a incoruptibilitații némului nostru, noi am rîde de silințele zădarnice, pe cari guvernul țĕrii nóstre şi societatea maghiară, încuragiată de dânsul, şi-le dau spre a ne duce la decadență culturală şi economică pentru ca sĕ ne facă accesibili pentru renegarea națională.

Acțiunea guvernului însĕ şi a societății maghiare produce în mod firesc o reacțiune, care se manifestă în tóte sferele vieții şi astfeliu atât monarchia, cât şi patria nóstră mai rĕstrînsă e ținută în continuă frământare.

Suntem chibzuiți, Maiestatea Voastră, suntem iubitori de ordine, leali, îndelung răbdători, dar suntem ómeni şi nu se póte sĕ rĕmânem neatinşi, când în fie care di suntem provocați, insultați fără de sfiélă, loviți în interesele nóstre culturale şi în cele economice, amenințați în esistența nóstră națională.

Dovadă despre acéstă amenințare e discursul, cu care preşedintele a deschis în anul 1883 *„Reuniunea maghiară de cultură din Cluş“* şedința de constituire.

Dovadă încă mai învederată sunt cele 25 puncte de comisiunea de o sută a reuniunilor culturale maghiare, în care se dă fără încungiur pe față scopul de a maghiarisa tot ceea-ce nu e maghiar în statul ungar. Vĕdênd reacțiunea produsă de acéstă manifestațiune nechibsuită la celelalte naționalități autorii acelor puncte şi-au dat, ce i drept, silința de a ascunde tendențele reuniunilor prin esplicări şi reesplicări; în practica vieții însĕ s'a dovedit cu prisos adevĕrul, că în deosebi reuniunea maghiară de cultură din Transilvania a fost înființată şi condusă cu scopul, ca aici în Transilvania elementul maghiar, spriginit de guvern şi de Maghiarii din Ungaria proprie, sĕ absórbă încetul cu încetul pe români şi pe germani în corpul națiunei maghiare; ér celelalte reuniuni din Ungaria au sĕ lucreze pentru absorbirea românilor, slavilor şi germanilor de acolo.

Dovadă practică e înființarea de şcóle maghiare în comune cu poporațiuue curat română, cum sunt Rodna, Bucium, ş. a., unde nu erau reclamate de nici o trebuință, de óre-ce acele comune aveau şcólele lor confesionale conforme cu prescrierile învĕțămêntului.

Dovadă faptul, că sub pretecstul, că o mare parte a elementului maghiar din Transilvania s'a românisat, se lucréză cu violență pentru remaghiarisarea multor sate române, cărora li se impune renegarea.

Dovadă, în sfîrşit, discursul rostit de preşedintele consiliului de ministri la 7 Februarie 1892, la Timişóra, în fața alegĕtorilor sĕi, cărora le dise: *„Nézetem szerint a hazában lakó idegen ajku nemzetiségek assimilására és megnyugtatására leghelyesebb út az, ha a törvényhozás oly intézkedéseket létesit és a kormány oly módon hajtja végre, hogy a különbözö nemzetiségekhez tartozó honpolgárok ez intézmények oltalma alatt jól érrezzék magukat. Tegyünk meg mindent az ország és annak egyesrészei gyarapodására. Legyen jó, olcsó és igazságos közigazgatás és igazságos szolgáltatás, mert ezek segélyével fog minden eröszak nélkül megoldatni a nemzetiségi kérdés — és ezért ebben a kérdésben ezen utat szándékozik követni a kormány.“*

Preşedintele consiliului de ministri consideră deci ca *strĕine* tóte limbile afară de cea maghiară şi nu caută în viéța statului de cât cel mai potrivit mod pentru *asimilarea* cetățenilor ce vorbesc în acele limbi strĕine. In vederea acestei asimilări au sĕ fie create şi esecutate legile, pentru-ca sĕ se obțină mulțumirea individilor, ér nu a individualităților naționale, cari au sĕ fiă ignorate.

Se póte óre, ca sĕ nu se revólte în români consciința națională, când ei se vĕd tratați, chiar de şeful guvernului, ca strĕini şi considerați numai drept material de asimilare pentru sporirea poporului maghiar!

Încuragiați de guvern şi ajutați în tóte întreprinderile lor de asimilare, concetățenii noştri au devenit încetul cu încetul atât de îndrăsneți şi de intoleranți, încât nu mai pot suferí nici o manifestare a vieții naționale române. Astfel în anul 1891, la Cluş, adunêndu-se românii, ca sĕ protesteze contra proiectului de lege privitor la asilele de copii, ei au fost atacați de către publicul maghiar cu petri şi insultați în cel mai ordinar mod, fără ca autoritățile publice sĕ fi credut de cuviință a interveni la timp pentru menținerea ordinei. „Reuniunile maghiare de cultură“ nu sunt în adevĕr decât organisarea societății maghiare, pentru cea mai agresivă luptă de rassă, care, dacă nu va fi curmată la timp, nu póte sĕ facă în ultimele ei consecuențe, decât la cele mai mari nenorociri pentru patriă.

(Va urma.)

Cronică.

Arad, 8 Iuliu, n. 1892.

Dle redactor! Nu ni este permis a trece la ordinea dilei preste evenimente însemnate. Istoriograful trebuie sĕ le inregistreze, chiar şi fără se caute la isvorul lor. Atare evenement ivindu-se şi în oraşul nostru, mi-iau voie a-l descrie în ceste următóre, fără de vre-un comentariu, ca sĕ-l înregistrați în colónele prețuitului dv. diuariu, spre orientarea publicului cetitoriu.

Mişcămintele nóstre politice, sau culturale, au fost şi sunt urmărite cu ochi de Argus din partea binevoitorilor (?) nostri compatrioți magiari. Unde, şi când li se oferă numai ocasiunea, ei sciu bârfi şi esploata ori şi ce afacere de a nóstră în favorul lor, sbierând şi apelând la rigórea legei. Bună-óră dacă se întêmplă cel mai mic inconvenient întru de ale nóstre, jidano-magiarii sciu alărma lumea până în cele mai îndepărtate ascunse ale sale.

Legile sustau la noi pentru ca sĕ tragă magiarul partea cea bună, ér românul sĕ fie pedepsit dacă numai se póte. Legea de naționalități sustă pe papir, dar inspectorii de scóle se batjocoresc de scólele nóstre. Dacă se propune bine limba magiară în atare scólă confesională, ér celelalte studii sunt chiar negligate, învĕțătoriul este lăudat, dacă nu remunerat la din contră inspectorul sbiară, că şcóla este în deficiență, cere intrevenirea legei. Este dară de tot natural sĕ-i fim vĕdut pe magiari desperați de câte-ori se făcu vorbă la noi de vre un mişcămênt, prin carele s'ar fi intenționat un paş înainte pre calea desvoltărei nóstre individuale.

Sĕ nu căutăm după modul ascernerei memorandului, nici după intențiunile, ce le vor fi avut unii şi alții cu acea ocasiune. Fapt este, că vecinii nostri s'au necajit, fiind-că au fost conturbați în visurile lor şovinistice chiar pe timpul iubileului. In statele constituționale se pot întêmpla lucruri de aceste, şi ideea dreptului permite fie-cărui cetățean sĕ-şi descopere plângerile sale. La noi însĕ pare-că nu-i stat constituțional, pare-că dreptul este numai utopie, căci sĕlbatecii dela Turda însceneză din causa memorandului fapte vandalice, distrug locuința şi amenință cu mórtea pre Dr. Rațiu. In țară pretutindenea se fac demonstrațiuni din partea magiaroevreilor contra celor ce au fost la Viena; dar nicăiri dóră aşa de crude lucruri nu s'au petrecut ca la Arad. Aici, după-ce unii dintre cei-ce au fost cu memorandul fură insultați pe strade, furia descendenților lui Manciuc şi Bendeguț a aflat causă gravă, ca sĕ pótă insulta pre toți românii. Pentru o telegramă nesocotită, adresată din partea alor 26 români de aici lui Dr. Rațiu şi contra Telegrafului Român, foile şoviniste „Alföld“ şi „Arad és Vidéke“ au provocat pe față ca sĕ se céră, sau sĕ se ia satisfacție pentru vătĕmarea onórei statului magiar. Provocare directă la estirparea românului! şi nime nu întrevine, nici poliție, nici guvern. Românii sunt amenințați în locuri publice, pe strade, ma! chiar în locuințele lor, şi haita nu vrea sĕ adórmă. Că-ce din întêmplare, cu ocasiunea unei atari ofense publice, câți-va elevi români se aflau de față şi nu voiră sĕ lase batjocorit pre un profesor al lor; de aici idea că seminariul diecesan este cuibul relelor, deci acela trebue sdrobit. Şi cuvêntul era sĕ se facă trup! Directorul seminarial A. Hamsea, primind scire despre intențiunile infernale ale câtor vagabundi, mai de multe-ori a făcut arĕtare la poliție, şi a rugat-o sĕ fie cu precauțiune, că el nu póte lua asupra-şi respunderea despre cele ce eventual se vor întêmpla, dar tóte au rĕmas fără resultat. Ba se nu fim nedrepți, că Vineri în 1 Iuliu vicecăpitanul Nyari însoțit de asistență a cercetat seminariul, căci foile locale publicaseră infamia, că studenții sunt întrarmați cu „Flober“, „revolvere“, „bâte cu stileturi“ şi câte absurdități d'aldestea. Cercetarea a dovedit, că tóte afirmațiunile au fost minciuni, Credeam, că hețul se va fini cu acésta; dar în faptă el acum se începe.

Audind adecă frații nostri de alt ném, că seminaristii sunt nepreparați, căci în faptă cine sĕ se pótă ascepta ca vandalismul sĕ se îndrepteze acum asupra institutelor de învĕțămênt, séra pe la órele $9^1/_2$ ca la 2000 de ómeni, beți şi destrăbălați cu bandă lângă dênşii, apar în piața Tököly şi îşi îndréptă mersul către seminariul diecesan. In strada Sina era un singur pandur, carele vĕdênd mulțimea nu cutĕza sĕ vorbéscă un cuvênt. Directorul seminarial deduse ordin, ca toţi elevii sĕ-şi strămute locuinţele în chiliile de către grădină, pentru ca sĕ nu se dea cumva ansă la scandaluri. Cavalerii magiaro-jidani înaintau, cântând, sbierând şi strigând, „le az oláhokkal“, „le a hazaárulokkal“, éljen a magyar“! Cam vre-o 50 de inşi ca avantgardă se aflau deja înaintea seminariului. Când acestia începură a sparge la feresti atunci o plóe de pietri îi acoperi ca din senin. Vaietele vitejilor magiari avură atâta efect asupra glotaşilor ce grăbiau după lauri, încât acestia, abḑicênd de pofta de a mai demonstra, aflară mai consult sĕ-şi caute de drum; şi aşa din vitejia magiară se alese numai atâta, că seminariul trebuie sĕ-şi facă alte feresti, ér cei ce au fost alduiţi de către flórea cea mănósă a pietrilor vor trebuí sĕ tacă pitic şi se sufere în pace, tot insul ceea-ce a căpătat. Furia devenì nedescriptibilă şi Sâmbĕtă diminéţa oraşul Arad avea o privelisce de totului tot iritată Seminaristii iritaţi pentru-că au fost atacaţi în casa lor în puterea nopţii pe neasceptate; ér tumultanţii necăjiţi, că la mulţi li se făcù prea mare probă de a străbate la creerii cei înfierbêntaţi. Ḑiua de Sâmbĕtă séra avea se fie o adevĕrată ḑi de sânge pentru Arad. De aici apoi ómenii cei prevĕḑĕtori, la iniţiativa episcopului, aflară cu cale a sista esamenele, cari şi aşa erau pe gătenie a dechiara anul scolastic de terminat şi a trămite pe studenţi acasă, ceea-ce s'a întêmplat până séra la 6 óre, ér seminariul s'a închis La 3 óre d. am. se ḑice, că ministrul Szapáry ar fi tămâiat binişor pe la nasul autorităţilor civile din Arad, ceea-ce s'a putut constata îndată la 4 óre prin proclamaţiunea căpitanului Sarlott către poporaţiunea Aradului, prin care după 8 óre séra interḑice umblarea pe strade.

In séra spre Duminecă pe tóte stradele circulau patrole ér din fortăréţă steteau 4 companii gata de plecare. Denique mâncărimea de piele s'a terminat şi numai semiţii dela „Alföld“ şi „Arad és Vidéke“ mai dau câte un strigăt desperat, însĕ destul de rĕguşit. — Causa este în cercetare; asceptăm resultatul, pre care l potem prevedea, căci astăḑi „turcul te bate, turcul te judecă“.

Când atari fapte avem de înregistrat; când nu este de ajuns, că avutul nostru se esplótéză pur numai pentru scopuri culturale magiare; când institutele nóstre culturali devin amenințate cu distrugere în loc sĕ ni le conserve şi sĕ ne facă altele, de cari avem fórte mare trebuinţă; când limba şi legea nóstră devin amenințate chiar prin legi create în dieta ţĕrei; când — etc. etc.; în vederea tuturor acestor fapte complenite, óre mai póte cineva spera, că între noi şi magiari se va potea îndeplinì un compromis atât de mult asceptat şi necesar? Eu susţin că nu, până când ei nu vor abḑice de utopii, de a face din ţĕrile corónei sftului Stefan „status unius linguae“. Ar fi bine sĕ se treḑéscă magiarii până când mai este timp.

x.

Declaraţiune.

Sebeş, 29 Iuniu 1892. On. redacţiune! În numĕrul 141 al „Tribunei“, s'a publicat în numele românilor din Sebeş şi jur o declaraţiune datată în Lancrĕm, în care se aderéză la paşii întreprinşi de comitetul central al partidului naţional şi se repróbă ţinuta acelor ḑiare române (se înţelege şi „Tribuna“) cari sémênă ură şi neînţelegere între români şi strică causei române.

Nesciind românii din Sebeş, şi cred că şi cei din jur, nimic despre declaraţiunea din Lencrĕm, s'a spedat redacţiunei „Tribunei“ următórea desminţire:

Sebeş, 23 Iuniu 1892.

On. Redacţiuni a ḑiarului „Tribuna“

Sibiiu.

Faţă de declaraţiunea dtto Lancrĕm, 18 Iuniu a. c. şi publicată în numĕrul de astăḑi al „Tribunei“ în numele românilor din Sas-Sebeş şi jur, dar *nesubscrisă de nimenea*, binevoiţi a publica în numĕrul procsim al aceleiaşi foi următórele:

Atât subscrişii, cât şi alţi români din S.-Sebeş n'au autorisat pe nimenea, cu atât mai puţin pe cine-va din Lancrĕm sĕ publice în numele lor declaraţiunea din cestiune; ba în cercurile românesci de aici nici nu s'a vorbit de o asemenea declaraţiune.

Prin urmare declaraţiunea din cestiune o declarăm de neadevĕrată, ér procederea celui, care retras sub tufa Lancrĕmului nu s'a ruşinat a publica în numele nostru declaraţiuni fără nici o autorisare, de obrasnică.

I. Tipeiu, protopresbiter. *S. Medean,* preot.

În desminţirea acésta s'a spus purul adevĕr şi s'a protestat contra purtării acelora, cari pentru plăcerea cuiva, în mod neertat şi fără scirea românilor de aici au cutezat a scrie declaraţiuni în numele acestora, şi cari lăsându se a fi răpiţi de curentul nefolositor n'au avut şi curagiul a da declaraţiunea în numele şi cu subscrierile lor.

Cred, că fie-care om are voe liberă sĕ se pronunţe în ori-ce cestiune precum crede că este corect şi bine, ér de altă parte fie-care om cu caracter şi de bună credinţă este în drept, ba dator sĕ nu permită nimenui, ca în numele seu, dar fără scirea sa, în mod obrasnic, sĕ facă una şi altă declaraţiune, aşa precum îi vine la socotélă.

„Tribuna“ însĕ nu crede aşa, ea în numĕrul 144, în loc sĕ publice desminţirea de mai sus, cu ocolirea adevĕrului, poreclesce pe subscriitorii ei de escepţionişti şi cu vĕdită rĕutate scrie lucruri de cari nici că se amintesce în desminţire, şi nu stau în nici o legătură cu obiectul din cestiune. Sĕ-i fie de bine!

Pentru constatarea adevĕrului on. redacţiune sĕ binevoiéscă a publica acestea în „Telegraful român“.

Primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţiuni

Sergiu Medean
preot.

Convocare.

In conformitate cu prescrisele §§-lor 14 şi 21 din statutele Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, *adunarea generală pentru anul curent se convócă prin acésta în opidul Blaş pe 7 August st. n. (26 Iuliu st. v.) şi ḑilele următóre.*

Aducênd acésta la cunoscinţă publică, învităm pe toţi membrii Asociaţiunii a lua parte în numĕr cât mai mare la şedinţele adunării.

Sibiiu, în 7 Iuliu, 1892.

Presidiul Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu, pres. *Dr. I. Crişianu,* secretar II.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

In fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au întrat următórele contribuiri binevole:

Translatus . . . . 886 fl. 59 cr.

E. Cibu, paroch, Daia, 1 fl., A. Cibu, învĕţătoriu, Daia, 1 fl., S. Ispar, primar, Daia, 1 fl., N. Bena, paroch, Ciόra, 1 fl., E. Savu, capelan, Ciόra, 1 fl., N. Vulc, învĕţătoriu, Petrifalĕu 1 fl., P. Goţa, paroch, Loman, 1 fl., N Filimon, învĕţătoriu, Loman, 1 fl., V. Pop, învĕţătoriu, Săsciori, 1 fl., S. Ghibu, paroch, Pianul de sus, 1 fl., V. Óna, capelan, Pianul de sus, 1 fl., V. Dura, învĕţătoriu, Pianul de sus, 1 fl., D. Lăncrăjan, învĕţătoriu, Pianul de sus, 1 fl., V. Dobre, paroch, Căpêlna, 1 fl., Ioan Magda, paroch, Drumbariu 1 fl., Ioan Patachi, paroch, Berghin 1 fl., Ioan Pascu, învĕţătoriu, Vingrad, 1 fl. I. Dobre, învĕţătoriu, 50 cr. — Suma totală 904.09.

Varietăţi.

* (Edificiul tipografiei archidiecesane.) Măreţ şi frumos s'a ridicat în locul vechiu al tipografiei archidiecesane, noul edificiu cu un front în strada Măcelarilor, ér cu altul în strada Poplăcei. Alt edificiu zidit cu mai mult gust şi mai frumos nu se ridică în Sibiiu El va rĕmâné o mărturie mândră a înţelepciunei comisiunei administrative şi o dovadă a abnegaţiunei şi zelului Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, preşedintele comisiunei, carele a stăruit atât de mult de s'a ridicat acest edificiu, o podóbă oraşului Sibiiu şi a bisericei nóstre.

Acesta e primul numĕr al ḑiarului nostru tipărit în nóuĕle localităţi din palatul tipografiei, unde s'a aşeḑat tipografia archidiecesană.

Cugetele nóstre tocmai în aceste momente strabat un lung drum în trecutul tipografiei nóstre.

Infiinţată în timpuri grele, în timpuri critice pentru desvoltarea nóstră culturală, aşeḑată în o casă mică, strêmtă şi scundă, tipografia nóstră a mers înainte, s'a perfecţionat, pas de pas a ţinut sémă de spiritul timpului, şi ea în prestaţiunile sale aḑi ocupă locul prim între tipografiile din Sibiiu.

Localul, în care s'a aşeḑat ea, corespunde escelentelor ei prestaţiuni, numelui ei celui bun, şi aḑi tipografia nóstră lucră într'un palat, care ar face onóre ori-cărei tipografii din capitală.

Paralel cu tipografia e pusă în acelea-şi condiţiuni şi librăria archidiecesană, şi e aprópe de realisare o organisare a ei, care o va pune pe o tréptă cu cea mai bine organisată librărie, ca ambele cu puteri nóuĕ, cu un nou avênt se lucre pentru binele bisericei nóstre, pentru binele poporului român.

* (Încheerea anului scolariu la seminariul pedagogico-teologic). După serviciul divin sĕvêrşit în biserica din Sibiiu-cetate, şi după rugăciunea de mulţămită cetită de P. O. D. protopresbiter Ioan Papiu, elevii seminariului adunêndu-se în sala cea mare a seminariului au ascultat vorbirea plină de învĕţături folositóre şi practice a P. O. D. director seminarial Ioan Hannia. După acéstă vorbire ascultată cu pietatea cuvenită li s'au împărtăşit calculii, şi elevii seminariali, cari precum s'a vĕḑut, au dovedit şi în anul acesta multă diliginţă şi zel, au părăsit seminariul, unii pentru totdeuna, ducênd poporului în mijlocul căruia vor trăí învĕţăturile primite, ér alţii pentru a se reîntórce după o recreare de douĕ luni, spre a-şi completa studiile.

(† Dr. Absolon Todea). Inmormêntarea regretatului fost advocat şi asesor consistorial Dr. Absolon Todea, după cum ne informéză un amic al nostru, — s'a făcut cu mare pompă, corĕspunḑĕtoriu vredniciei acestui bun bărbat al bisericei nóstre. La înmormêntare a celebrat părintele protopresbiter al tractului Reghin, Galacteon Şagău, care a rostit o cuvêntare funebrală fórte doiósă, în care schiţând viéţa defunctului, a arătat meritele lui pentru biserică şi naţiune. Afară de acésta s'au mai ţinut încă trei vorbiri, în cari s'au arătat vrednicia acestui bărbat, şi perderea cea mare, suferită cu deosebire de românii din giurul Reghinului prin trecerea lui din viéţă.

Testamentul dênsului a putut surprinde pe mulţi, cari nu au cunoscut inima cea nobilă a acestui bărbat, nu ne-a surprins însĕ pe noi, cari am sciut ce avem, până l'am avut în viéţă, şi ce am perdut prin mórtea lui.

De erede universal a instituit pe cele trei fiice ale sale.

A făcut *o fundaţiune de 10,000 fl. pentru stipendii*, şi o a pus în mânile consistoriului nostru, carele o va administra după normele statorite pentru asemenea fundaţiuni în biserica nóstră.

A fost bun, nobil în viéţă, şi la mórtea sa s'a arătat mai nobil, mai mare, de cum l'a cunoscut lumea.

Dumneḑeu sĕ-l aşeḑe în sinurile lui Avram, şi sĕ-i dea vecinică odichnă, căci în scurta vieţuire aici pe pământ odichnă înzădar a căutat!

(Necrolog) **Ioan Dobrean,** învĕţător de 31 de ani la şcóla normală gr.-or. din Braşov, membru al representanţei comunale, al reuniunei de cântări şi gimnastică române, al reuniunei învĕţătorilor gr. or. al meseriaşului român, al reuniunei Carpaţilor, secretar al reuniunei vĕduvelor române a încetat din viéţă aḑi diminéţă la $3^{1}/_{2}$ óre după un morb îndelungat în anul al 51 al vieţei sale.

Despre acéstă pierdere ireparabilă încunosciinsciinţéză jalnica sa soţie Elisabeta Dobrean născ. Nicolau, cu fiica sa Maria, în numele lor şi al tuturor rudeniilor, pe toţi amicii şi cunoscuţii reposatului. Ceremonia funebră a avut loc Sâmbĕtă la 27 Iunie c. (9 Iulie) 1892 la 3 óre p. m. Conductul a pornit dela locuinţa sa, strada Castelului Nr. 49, şi rĕmăşiţele pămêntesci s'au depuns spre eternă odihnă în cimitirul gr. or. din Gróver.

Braşov, 25 Iuniu (7 Iulie) 1892.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

— *Nicolau Diamandi* şi *Iosif Diamandi* ca fii, *Nicolau Zsiga* cu soţia ca frate, în numele lor şi al numeroşilor consângeni cu inima frântă de durere anunţă, că iubita şi neuitata lor mamă, respective soră şi consângénă **vĕd. lui Nicolau Diamandi născ. Anna Zsiga** astăḑi în anul etăţei 63, după suferinţe îndelungate şi-a dat nobilul suflet în mânile creatoriului. Remăşiţele pamêntesci se vor astruca, după ceremoniele sevêrşite în biserica gr. or. din loc, în 9 Iulie înainte miaḑăḑi la 10 óre în cimiteriul gr. or din loc.

Oradea-mare, 7 Iuliu 1892.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntate!

* Junimea studiósă rom. din Mercurea şi jur are onóre a ve învita la „Petrecerea cu joc“ ce se va aranja la 20 Iuliu (1 August) 1892 în sala hotelului „Roşu“ din Mercurea. Venitul curat e destinat pentru biblioteca scólei greco-orientale din Mercurea Inceputul la $7^{1}/_{2}$ óre séra.

Preţul de intrare: pentru famile 1 fl. 50 cr.; pentru persónă 80 cr.

Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* Licitaţiune.) Atragem atenţiunea publicului nostru asupra condiţiunilor de licitaţiune pentru lucrări la institutul de alienaţi de aici, cari se publică în numĕrul de aḑi al ḑiarului nostru.

Loterie.

Sâmbătă, în 9 Iuliu, 1892.

Budapesta: 75 6 64 3 37

Mercuri, în 13 Iuliu, 1892.

Sibiiu: 51 18 71 82 90

Nr. 1047. [91] 2—2

CONCURS.

Din fondul stipendial al comunei Reşinari sunt de conferit pe anul scol. 1891/92 următórele stipendii, pentru cari prin acésta se escrie concurs cu termin până la *26 Iuliu 1992 st. n.*:

a) (4) patru stipendii à 31 fl. 50 cr.
b) (3) trei stipendii à 100 fl. — „
c) (1) un stipendiu à 100 fl. — „
d) (2) dóuĕ stipendii à 150 fl. — „
e) (1) un stipendiu à 250 fl. — „
f) (1) un stipendiu à 300 fl. — „

Reflectanţii la aceste stipendii au sĕ întrunéscă următórele condiţiuni, cari sunt provĕḑute în statutele esistente şi anume:

1. Cei ce reflectéză la stipendiile de sub lit. *a*), *b*), *d*), *e*) şi *f*); că ambii sei părinţi sunt născuţi reşinăreni, că acestia pe timpul nascerei competentelui au locuit precum şi de present locuesc în Rĕşinari, dacă se mai află în viéţă.

2. Că sunt da naţionalitate română şi

3. de religiune gr. or.

4. Cei ce reflectéză la stipendiul de sub lit *c*) pe lângă condiţiunile principale de sub puntul 1 şi 2 au sĕ do vedéscă, că sunt de religiunea gr. cat.

Cei ce reflectéză la vre un stipendiu de sub lit. *a*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2 şi 3 sĕ mai documenteze, că au absolvat vre o clasă dela vre-un gimnasiu sau scólă reală inferióră cu succes bun şi de present continuă studiile

Cei ce reflectéză la vre un sti pendiu de sub lit *b*) şi *c*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2, şi 3 şi event. 4 sĕ mai documenteze, că au absolvat vre un gimnasiu inferior sau scólă reală inferióră, şi de present se află — sau se declară că va continua studiile — la vre un institut acestora superior.

Cei ce reflectéză la vre un stipendiu de sub lit. *d*) pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2 şi 3 au sĕ mai documenteze, că au absolvat vre-un gimnasiu superior şi a depus esamenul de maturitate cu succes bun şi că sunt de present sau se dechiară, că sunt determinaţi a asculta studiile juridice sau teologice în monarchia austriacă.

Cei ce reflecteză la vre un stipendiu de sub lit. *e*) şi *f*) au pe lângă condiţiunile de sub punct 1, 2, şi 3 a mai dovedí, că au absolvat gimnasiul superior, au depus cu succes bun esamenul de maturitate şi sunt de present — sau se declară a continua studiile — la vre o facultate juridică, ori academie montană şi silvanală afară de Transilvania.

Cu intrelăsarea studiilor incétă şi solvirea stipendielor.

Acei studenţi, cari pretind vre un ajutor şi pe mai departe, au de a arăta în scris în termin de 30 ḑile dela închieerea anului scolar, că sunt resoluţi a se prepara la esamenile rigoróse şi cer ţinerea stipendielor.

Impărţirea acestor stipendii se referă şi la anul scol. 1892/93, la cari competenţii au sĕ-şi acludă testimoniile anului scol. 1891/92.

Rĕşinari, în 25 Iuniu, 1892.

Primăria comunală.

Nr. 416. [94] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă din Şelimber, în sensul preagraţiósei resoluţiuni consistoriale dto 18 Martiu a. c. Nr. 1717, B. se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Venitele din porţiunea canonică din birul în naturale şi din stolă; cari tóte la olaltă computate după un calcul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Şelimber instruite cu documentele cerute în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 5 Maiu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 233. (96) 2—3

CONCURS

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Băiţa se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 439 fl.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile lor, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 9 Iuniu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 208. (97) 2—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Stănisa de jos se publică al treilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Maiu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 394. (98) 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Şartăş, protopopiatul Lupşei, în sensul resoluţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 26 Martiu a. c. Nr. 2164 B. 1891 se escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 350 fl.

Din ce constau aceste venite interesaţii se vor puté informa mai deaprópe dela oficiul parochial respectiv sau dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi aşterne cererile concursuale instruate în sensul Stat. org. şi a regulamentului pentru parochii, subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 9 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al Lupşei în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 308. [92] 3—3

CONCURS.

Spre conferirea stipendiilor devenite în vacanţă din *„fundaţiunea lui Gozsdu“* pe anul scolastic 1892/3 pentru studiile dela facultăţile mai înalte, se escrie concurs sub următórele condiţiuni:

a) concurenţii sĕ documenteze cu documente orginali sau autenticate, că sunt fii de cetăţeni ungari şi se ţin de biserica ortodocsă orientală română, şi studiază la vre-un institut public din patriă cu succes bun, şi că nu sunt în stare a se susţiné la studii din averea proprie sau a părinţilor lor;

b) cei-ce vor sĕ studieze la vre un institut afară din patriă, au sĕ şi motiveze pe deplin acéstă necesitate ca sĕ li se esopereze concesiunea ministerială;

c) petiţiunile instruate cu tóte documentele necesari sunt a se adresa la representanţa fundaţiunei lui Gozsdu (Budapest, király utcza 13) până la 1 August a. c. căl. n.

Cu acésta ocasiune se provócă fostii stipendişti, că până la 1 August a. c. n. sĕ arete resultatul studiilor din anul scolastic 1891/2 că altcum li se va sista stipendiul.

Din şedinţa representanţei fundaţiunei lui Gozsdu ţinută la 15—23 Martiu 1892.

Estradat prin

George Szerb,
notariu.

Nr. 270. [95] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor de învĕţători la scóla nóstră confesională gr. or. română din Porceşti, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Postul de învĕţătoriu primariu este împreunat cu un salariu anual de 300 fl. v. a., solviţi în rate lunare din cassa bisericei.

Postul de învĕţătoriu secundariu, este împreunat cu un salariu anual de 200 fl v. a., solviţi din cassa bisericei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Avrig (posta Avrig Felek, Szebenmegye) până la terminul susindicat.

Dela concurenţii la postul de învĕţătoriu primariu se mai cere sĕ fie apţi a conduce cu pruncii de scólă cântările liturghice în biserică Dumineca şi sĕrbătórea.

Avrig, 3 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Porceşti.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Sz. 2017/1892 polg. [99] 1—3

Hirdetmény.

A sz. rudályi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi Augustus 4 napjának délelötti 9 óráját** Sz. Rudály község házához tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892-évi Junius hó 24-én.

Baró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 2262/1892, Urb. [100] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéröl közhirré tétetik, hogy Kiskund község határa általános tagositásának megengedhetösége iránt Báró Apor Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül **az 1892 évi augusztus hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Kiskund község irodájába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény elsö példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1892 évi junius hó 25-én tartott üléséböl.

Vén András, elnök. **Széplaki,** jegyzö.

Sz. 2016/1892, polg. [101] 1—3

Hirdetmény.

A sz. újfalusi határtagositása ügyében az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi augusztus 5-nek délelött 8 óráját** Sz. Ujfalu községházához tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros, 1892 Junius hó 24-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 3781/892, polg. [102] 1—3

Hirdetmény.

A mikefalvi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a m. mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi augusztus 13 napjának délelötti 9 óráját** Mikefalva közzségébe a falusbiró lakására tüztem ki mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892 évi junius hó 24.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Ad. 1328/1892. [103] 1 -3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir orsz. tébolydában 1892, évi **julius hó 20 án délelötti 10 órakor** a következö árlejtések fognak tartatni:

1. az 1893 évi január 1-töl deczember 31-ig szükséges lábbeli munka;
2. az 1892/3 ik évi téli idöszakban szükséges 1640 azaz egyezer hatszáznegyven köbméter bükk tüzifa;
3. az 1893 évi január 1 töl deczember 31-ig teljésitdndö üveges munka;
4. az 1893 évi január 1-töl deczember 31-ig szükséges kenyér és zsemlye szállitása, végül;
5. az intézet pöczegödreinek tisztitása az 1893 évi január 1-töl—1895 évi deczember 31-ig tartó három évi idöszakban.

Mire vállalkozni óhajtók oly megjegyzéssel hivatnak fel, hogy az ezen árlejtésekre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 145, 146 és 147 számaiban, valamint az intézeti gondnoki irodában — a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben, 1892 julius 9 én.

Magy kir. orsz. tébolyda igazgatóság.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Iuliu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al treilea al anului 1892, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iuniu 1892, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresa dela abonamentul ultim.

Vorbirea cu ministrul de interne Catargiu.

Continuăm cu reproducerea celor comunicate de către diariul „Magyar Hirlap", despre vorbirile avute în Bucuresci cu ministrii români, și facem începutul cu cele comunicate despre întrevorbirea cu ministrul president, și totodată ministru de interne L. Catargiu.

Premițênd cele ce ni le comunică numitul diar, că adecă colaboratorul dênsului a făcut mai nainte cunoscință cu domnul ministru român, reproducem verbal:

Ministrul president Catargiu: Nu se póte nega, că casurile dela Turda și Arad au făcut impresiune fórte nefavorabilă asupra curentului dintre români Întrebă apoi, încât e adevĕr, că în Turda mulțimea iritată a demolat casa doctorului Rațiu, și că în Arad au făcut pagubă în averea românilor?

Colaboratorul nostru a asigurat pre ministrul president, că românii în general nu au suferit nici o pagubă însĕ cu ocasiunea încăerărei dintre români și unguri s'au sângerat ómenii din ambele părți.

Ministrul president Catargiu: Și la noi puteau obvení supĕrări, însĕ eu am dispus sĕ se procédă cu tótă stricteța și energia pretutindenea față cu rĕsvrĕtitori, și trăgênd atențiunea amploiaților la procedura aplicată din incidentul turburărilor înscenate contra jidovilor din Basarabia, li-am pus în vedere asemenea energică procedere. Atunci adecă o sémă de amploiați, simpatisând cu rĕsvrĕtitorii, mi-au nesocotit ordinațiunile, aplicându-le prea domol, la ce eu i-am suspendat unul după altul, ceea-ce apoi a avut efectul dorit.

Colaboratorul: Dară junimea studiósă cu tóte acestea totuși ține întruniri, și încă sub coducerea profesorilor, presa apoi agitéză în tonul cel mai rabiat.

Ministrul president Catargiu: La acele întruniri nu i-au parte numai studenți, și în România dreptul de întrunire e asigurat publicului prin lege; și presa e liberă cu totul. Deórece însĕ din lățirea de sciri false au făcut unii isvor de câștig cu sistem, guvernul fără a restringe libertatea presei doresce a lua mĕsuri, ca pe viitoriu acésta sĕ nu se mai pótă întêmpla, cel puțin nu în asemenea mĕsură.

Colaboratorul nostru. Diarul „Adevĕrul", care, după cum mi s'a spus, a fost împărțit în mare mĕsură în public, a afirmat, ca la 26 Iuniu a fost insultat la consulatul român din Budapesta stindardul român, și că chiar și edificiul a fost distrus din partea mulțimei agitate, conduse de studenții magiari.

Ministrul president Catargiu: Luând de timpuriu informațiune despre adevĕrata stare faptică a lucrului, îndată am desmințit scirea cea falsă, cu tóte acestea însĕ vestea se susține fără de nici o basă, și noi permanent suntem învinovățiți, că nu cerem satisfacțiune pentru insulta afirmativ făcută consultatului nostru. Suntem resoluți sĕ nu mai suferim asemenea uneltiri ale presei, și în timpul cel mai deaprópe vom vení cu un proiect de lege, care va înarticula în lege pedepsirea lățirei de sciri false. Dacă cineva ar ajunge până a comite fapte punibile, atunci atât față cu făptuitoriu cât și față cu amploiatul, care sufere rĕsvrĕtiri vom aplica mĕsuri aspre fără de nici o crutare.

Colaboratorul nostru: Adecă va fi cu scop, însĕ cu tóte acestea agitațiunea nu se va curma, cea ce în formă póte fi fórte corect, nici e permisă aici o intrevenire strĕină, dară resultatul faptic tot acela va fi, că românii din Ungaria din ea vor prinde coragiu și voiă de a se purta în acel chip, ca publicul magiar sĕ fie scos din flegmă.

Ministrul president Catargiu: Nu se póte oprí, că românii din România sĕ nu se intereseze de sórtea românilor din Ungaria, dar nici noue nu ni e ertat sĕ permitem, ca aceea sĕ se întêmple în un mod, care sĕ pótă avé influență nefavorabilă asupra pretenóselor și bunelor raporturi dintre aceste dóuĕ state vecine. Posițiunea guvernului român e binișor grea, că regatul român, fiind situat între dóuĕ mari puteri, Austro Ungaria și Rusia, fie-care dintre acestea doresce, ca România sĕ țină cu ea. De aceea nu guvernele, ci cei de aici din țéră urgitéză aplecarea către una sau către alta din puterile mari, și cei ce nu sunt de o vedere cu ei le aruncă pedeci la tot pasul. Noi însĕ, cunoscêndu-ne interesele nóstre cu tóte acestea voim sĕ ne facem datorința cu rigóre și ni-o vom și face, dar e lucru natural, că problema ni ar fi cu mult mai ușóră, dacă nu ar obveni asemenea casuri regretabile.

Colaboratorul nostru. Interesul ar cere, ca aceste dóuĕ națiuni neslave, înțeleg pe magiari și pe români, sĕ țină la olaltă, sĕ mérgă braț la braț și aceasta o ar și puté face, dacă avênd totdeuna în vedere interesele lor de viață, s'ar puté pricepe una pre alta.

Ministrul president Catargiu: Tocmai de aceea din ambele părți trebue făcut totul, ca spiritele sĕ se domoléscă. Noi suntem și stăm la locul nostru, și vom merge pe drumul îndigitat de mine. Nu am drept sĕ dau sfat nimĕrui, dară dacă D-tale ți se dă ocasiune, și'ți dă și mâna, ca cele vĕdute și audite aici se le recomândi atențiunei guvernului unguresc și a publicului, vei face bine, dacă nu o vei întrelăsa acésta.

Până aci întrevorbirea cu ministrul president român.

Românii despre cestiunea română.

(Urmare).

Visită la metropolitul din Blaș.

„Dr. Ioan Vancea archiepiscopul din Blaș asemenea m'a primit în mod prevenitor, l'am aflat în elegantul lui salon de primire."

După-ce i a spus scopul visitei sale și l'a rugat pe Escelenția Sa sĕ-și espună vederile în cestiunea națională română, continuă diaristul astfel;

„Căruntul prelat s'a cufundat în cugetări pe câte-va minute, apoi a început:

„Bine! dar înainte de tóte îți voi enara un cas mai vechiu."

„In anul 1872 am primit o epistolă dela Gf. Lónyay Menyhért ministrul președinte de atunci, în care me ruga ca pe 6 Iuniu sĕ merg la Cluș, unde se va afla și el. Am călĕtorit și am aflat pe contele acolo. Mi-a spus, că pentru aceea m'a învitat la sine, pentru-că ar voi sĕ reguleze cestiunea națională română astfel, ca aceea sĕ dispară definitiv dela ordinea dilei. A întrebat: care sunt vederile mele re-

FOIȚA.

EMI.

— Novelă originală —

(Urmare).

Și apropiindu-se Jovanela, Emi o îmbrățoșă cu patimă, apoi șoptì lin, ca nici vêntul cel trădătoriu sĕ nu audă: „Eu iubesc!"

Deși Iovanela se aștepta la așa ceva, totuși nu credea, că Emi sĕ pótă iubi cu atâta ardóre, ci ea cugeta, că o inclinațiune copilăréscă o neliniscesce.

Da! ea putea astfel cugeta, căci ea însași avea o inimă rece, în fața ei frumósă se oglinda un ce aristocratic, respingător, ceeace ținea pe numĕroșii curtisanți în depĕrtare.

Amorul Emiliei însĕ nu era un amor banal, ci selbatic, obiectul iubirei sale era tinĕrul brun, Eugen Leontean, fiiul unui căpitan în pensiune, care în momentul acesta se afla în ultimile óre ale vieții sale în o casă simplă fără lucs, nu departe de vila dnei Flora Florescu.

Vai! și sora superbă ghicì obiectul amorului și nu-l sciu apreția, căci după judecata ei preocupată între Emi și Eugen care era tare serac, s'ar fi escat o misalianță.

Parte din îngânfare aristocratică, parte pentru a dojeni pe sora mai tinera opinà Iovanela:

„Destul, căci sciu cine ț'a răpit inima! E sĕrântocul Leontean cu sprâncenele imbinate, cu pĕrul mare buclat, cu cânele neufundlandic — acesta, pentru că'ți pare romantic — interesant, te a încântat.

Nu sciu sĕ fi avut cu el vre-o convenire, însĕ sciu, că de câte ori trece pe la feréstră, te înroșesci vedêndu-l. Nu esci vrednică, că te chemi Florescu!"

„Oh, nu mi sfășia inima — crudă Iovanelă, cu astfel de cuvinte, nu rumpe legătura de iubire dintre noi, atacându-me ca o viperă.

Nu este adevĕrat, că consîmt cu o persónă nevrednică de amorul meu, — îl desconsideri pre Eugen! Căci de l'ai cunósce, de l'ai fi audit la verișóră-sa Catarina, la amica și confidenta mea vorbind de amiciție și umanitate, despre nedreptățile provenite din sumeție, l'ai fi ascultat uimită și ai fi cădut, póte însuți în morbul, din care greu sum de mântuit. Ochii lui în vrajă făuriți, zimbirea lui vecinic durerósă, tóte aceste . . .

„Așa? reluà Iovanela, „tu stai deja în relațiune intima cu coconașul Eugen — și mama încă nu scie, că demițêndu-te la pasul acesta, ne-ai stricat renumele! Tu Emi! Așa ceva numai póte rĕmâné secret!"

„Jovanelă! Pentru ce voesci sĕ devii soră vitrigă, denunțând amorul meu nevinovat. Nu se iubesc și păserelele și cântă în fericirea lor de amor, pentru ce sĕ nu imităm și noi ómenii?„

„Ha ha! Emi nóstră e poet perfect!" dise Jovanela cu mult sarcasm și sbura reutăciósă ca o vulpe vicleană spre d-na Florescu, carea cetia într'o filigorie încunjurată de iasmin parfumos. Aci denunță pe frumósa Emi, carea în momentul acesta plângea și își lovia fruntea cu mânuța-i fină, făcêndu și remușcări, pentru-că și-a destăinuit amorul.

Emi se vedea tradată, secretul ei revelat și idea-i bizară, că mamăsa va păși între ea și Eugen o vedea realisată, căci oh d-na Florescu era tare suméță și conta mult la aristocrație.

O avuție, avuție, tu simplă vanitate, tu ai sĕ me reții dela fericire! Of, de aș fi în minutul acesta... Ce dic? Deaș fi avută, dar independentă, atunci ași sbura în brațele lui și . . .

Emi fu întreruptă în monologul ei prin d-na Florescu, carea cu fața înroșită de mânie se apropia. Apoi se încinse între cele trei dame o convorbire, a cărei conținut trebue că a fost trist pentru frumósa și fidela Emi, căci până séra vedem pe Eugen sub bradul stufos, impresionat de ce vĕduse și audise, privind cu ochii scăldați în lacremi la lacul, de unde într'un târdiu se depĕrtaseră trei ființe.

Sórele își trimise radele purpurii fórte rar? o bóre căldurósă sufla pe sub bradii, ce rĕspêndiau parfumul lor îmbătător; păsărelele se reîntornau în bradet la rugăciunea de séra, când nobilul câne Bujor îl admonia pe domnul seu intristat, că a sosit timpul plecărei. . . . .
. . . .

(Va urma).

lativ la modalităţile deslegării cestiunei? Eu i-am recomandat sĕ convóce câţi-va conducĕtori români la o conferenţă, în care sĕ pertractăm cestiunea împreună, şi totodată i-am propus, ca afară de mine sĕ convóce: pe br. Andreiu Şaguna metropolitul gr. or. din Sibiiu, pe istoricul şi publicistul român Georgiu Bariţiu, pe Dr. Ioan Raţiu, pe Ilie Macellariu şi pe Iacob Bologa. Contele Lónyay cu provocare la multele sale ocupaţiuni m'a rugat sĕ iau eu afacerea în mână, sĕ convoc pe respectivii la Blaş, sĕ ne consultăm asupra lucrului, şi sĕ-i comunicăm conclusele nóstre în scris."

Cei convocaţi de mine s'au întrunit în Iuliu aici la mine în Blaş.

Metropolitul Şaguna, fiind morbos, s'a substituit prin vícariul seu, episcopul de astăḑi al Caransebeşului Nicolau Popea, carele la ultima conferenţă a şi participat."

„Conclusele luate le-am comunicat în scris cu contele Lónyay încă în Iuliu."

După-cum îmi pot aduce aminte, postulatele formulate au fost în esenţă următórele:"

„Sĕ se esecute art. de lege 44 din 1868 despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor."

„Sĕ se respecteze drepturile limbei române în biserică şi scólă."

„Sĕ se înfiinţeze institute culturale române după trebuinţă."

„Sĕ se aplice români atât la justiţie cât şi la administraţie."

„Aşa numita cestiune a uuiunei, am propus sĕ se mai substérnă odată Maiestăţii Sale pentru decidere finală."

„Mai târḑiu m'am întêlnit cu ministrul preşedinte conte Lónyay şi l'am întrebat de lucru. El mi-a rĕspuns, că a trebuit sĕ comunice causa şi cu ministrul de finanţe de atunci, pentru-că fiind vorbă şi de înfiinţarea de institute nóue culturale, cestiunea are şi parte financiară, este lipsă şi de opiniunea lui. In tómna anului 1872 Lónyay a căḑut şi causa tace. Representaţiunea nóstră de atunci negreşit se va afla în archiva presidiului ministerial. De atunci nu mi s'a mai cerut opiniunea în cestiunea naţională română-"

„Şi care este opiniunea Escelenţiei Vóstre astăḑi despre situaţiune în cestiunea acésta?"

„Astăḑi e mai gravă situaţiunea. Dela 1872 s'au întêmplat multe lucruri, prin cari s'au vătĕmat dreptul folosinţei limbei române, garantat prin lege, şi pentru aceea conducătorii de astăḑi ai românilor — după-cum cunosc eu vederile lor — dacă vor fi consultaţi, ca sĕ se pótă realisa o învoire reciprocă, vor pretinde garanţii potenţate şi bine precisate în acéstă privinţă. De altmintrelea după părerea mea, deslegarea cestiunei ar trebuí amînată deocamdată, până când în ambele părţi se vor mai calma încâtva spiritele. Acuma, în urma celor întêmplate în ambele părţi esistă óre-care iritaţiune.

Dar învoirea reciprocă între magiari şi români este inevitabilă. Pentru-că tóte interesele ne avisézâ la olaltă, şi va sosí timpul, când atât magiarii cât şi românii cu mirare vor pomeni, că au esistat timpuri, când în privinţa vederilor şi simţĕmintelor politice au stat faţă în faţă."

„Cum s'ar puté esecuta — data ocasiune — deslegarea practică a cestiunei, după opiniunea Escelenţiei Vóstre?"

Eu ţin de un lucru necontestabil, că românii numai cu bărbaţii de stat, cari sunt la putere pot ajunge la vr'o învoélă. Asta nu este o cestiune de puterere, ci urméḑă de sine din situaţiunea românilor, ca şi după conceptele constituţionale, învoéla are sĕ se facă cu bărbaţii, cari represintă pe maiortatea naţiunei magiare. Dacă se tractéză de resolvirea întregei cestiuni, românii nu pot avé chiemarea de a servi interese de partid. Încât me privesce pe mine scopul şi nisuinţa mea — carele şi ca omul bisericei am aceeaşi chiemare — a fost totdeuna a lucra pentru realisarea unei politice conciliante şi a conţelegerei, cu atât mai vêrtos, cu cât o repet — interesele comune şi identice ale magiarilor şi românilor avisaţi unul la altul, le designéză acelea-şi castre".

„După-ce Escelenţia Sa s'a mai esprimat cu mare recunoscinţă despre bărbaţii de stat actuali, şi cu deosebire despre ministrul preşedinte Grf. Szapáry, a accentuat, că şi posiţia bărbaţilor conducĕtori magiari o considerâ de deficilă în cestiunea naţională, pentrucă astăḑi domnesce un curent naţional magiar tare, carele în câtva este intolerant. „Dar — termină — un raport frăţesc între magiari şi români este o necesitate istorică şi acest raport vrênd-nevrênd totuşi se va realisa".

La episcopul din Gherla.

Episcopul Ioan Szabó, m'a primit bneuros, dar imediat mi-a observat, că mare lucru, dacă me voiu reintórce desilusionat dela el, fiind-că pentru dênsul politica este un teren necunoscut".

„Mi-a spus, că el absolut nu se ocupă cu politica şi numai atata cunoscinţă are despre evenimentele politice, cât aflâ din ḑiare.

„Până acuma nimeni nu i-a cerut opiniare politică şi pentru aceea nici n'a studiat nici o cestiune politică, nici chiar pe cea naţională. Doresce din inimă o conţelegere perfectă între magiari şi români, şi-i parc reu, că aceea nu esistă astăḑi".

„De altmintrea numai pe guvern îl consideră de chiemat a deslega cestiunea. Decumva guvernul ar lua în mână cestiunea şi eventual i-ar cere şi opinia lui, la tot casul şi-ar ţinea de datorinţă a studia cestiunea naţională, pentru-că fără aceea nu s'ar putea esprima mai cu sémă relativ la detaiuri".

„În cursul conversărei nóstre a venit vorba şi despre persóna lui Vas. Lucaciu, cunoscutul preot din Şişesci, carele aparţine la diecesa Gherlei. Ilustr. Sa s'a esprimat într'un mod fórte reprobătoriu despre el şi despre rolul ce şi-l atribue, şi a ḑis, că totdeuna î-şi reflectéză preoţii, ca sĕ nu încerce a veni în contact cu fanaticul agitatoriu".

La episcopul gr. cat. din Oradea-mare.

„Visita mea la Michail Pavel, episcopul gr. cat. din Orade a fost fórte scurtă. Am fost la el în ḑiua primă a serbătorilor iubilare din Orade, (Iubileul Sf. Ladislau Red.) când şi ca dl casei era fórte ocupat cu óspeţii sei prelaţi. „Dar cu tote acestea am destinat şi pentru Dta câteva minute" îmi observă.

„I-am spus pre scurt scopul visitei mele".

„Ar fi necesară, fórte necesară o învoélă reciprocă — ḑice -- dar cestiunea are multe părţi, şi eu şi mărturisesc, că încă nici nu m'am cugetat asupra detaiurilor. Nainte ar trebui bine cumpenit: că ce este de făcut; la acest lucru se recere un studiu serios. Iniciativa numai guvernul o póte lua, şi în decursul pertractărei se va vedé, ce este de făcut".

Opinia episcopului Aradului.

„Ioan Meţianu episcopul gr. or. din Arad este un prelat energic . . . . m'a primit fórte afabil".

„Eu nu-mi ascund vederile — ḑise — că sum aderentul politicei active. Cu un cuvênt eu nu aprob aceea, că conferenţele române câte s'au succedat au decretat politica de pasivitate. Numĕrul nu impórtă după mine. Sĕ alegem noi românii atâţa deputaţi, câţi putem, numai sĕ fie bărbaţi harnici, sĕ-şi împlinéscă datorinţa şi sĕ ne represinte interesele în dietă cu credinţă. Am convingerea, că ar puté obţiné succese".

„Postulatele mele politice le pot recapitula pe scurt. Sĕ se esecute legea despre naţionalităţi, mai departe: sĕ ni-se respecteze la tóte locurile drepturile recunoscute prin lege, că în biserică şi în scólă noi suntem stăpâni, şi sĕ nu întimpinăm tot pedeci, ci drepturile nóstre basate în lege sĕ le putem esercia şi validita liber pe acest teren".

„Cum s'ar puté realisa în faptă raporturi bune?" întrebaiu.

„Iniciativa, relativ la cestiunea naţională română, pusă pe tapet, trebue sĕ pornéscă dela guvern. După părerea mea, dacă guvernul va procede în conţelegere cu noi, cu toţi prelaţii români, succesul nu va întârḑia".

„Sciu prea bine, că în cestiunea naţională a apucat de a upra un astfeliu de curent, cu carele chiar şi cercurile decidĕtore se sfiesc a da pept, dar realisarea unui raport frăţesc între magiari şi între românii din patrie, astăḑi este de dorit din tóte punctele de vedere, pentru-că tóte interesele ne sunt identice, pentru aceea eu încă tot nutresc speranţa, că mai curênd sau mai târḑiu, dar acel raport tot se va realisa".

„Ce inriurinţă are fiascul deputaţiunei, care a fost la Viena, asupra cestiunei naţionale române."

„Eu am reprobat lucrul acela din capul locului. Noi românii n'avem a cerca nimic în Viena. Elementele, care au condus deputaţiunea, îşi perdeau tótă reputaţiunea naintea românilor în urma fiascului, ce l'au îndurat, dacă nu le veniau într'ajutor regretabilele demonstraţiuni dela Turda pe care ei le esploatéză în favorul şi spre rehabilitarea lor, şi nu se póte nega, că la popor, cu etec. Dealtmintrea, acea deputaţiune numai în numele seu a lucrat, mandat spre asemene paşi n'a avut dela nime, nici n'a avut drept sĕ vorbéscă şi sĕ lucre decât numai în numele propriu."

La episcopul gr. cat. din Lugoş.

„Dr. Victor Mihalyi episcopul gr. cat. din Lugoş a fost scurt la vorbă. Descoperindu-i scopul visitei mele, mi-a rĕspuns, că relativ la cestiunea cum cugetă el că s'ar puté deslega cestiunea naţională română? el nu şi-ar descoperi vederile nici chiar contelui Apponyi, renumitului cap al oposiţiunei."

„Numai ministrul preşedinte Gf. Iuliu Szapáry este chemat a pune pe tapet acéstă cestiune, pentru-că numai guvernul o póte şi deslega."

„De altmintrea — observă — programul seu emanéză din principiile religiunei crestine. Până când se tractéză de aceea, ca în lipsă de iubire sĕ ne apăsăm unul pe altul după putinţă, nu se va realisa nici o împăciuire. In politică se impun unele postulate, care trebue sĕ le respecteze ori-cine dar sunt şi de acele lucruri, cari se pot deslega numai prin conţelegere reciprocă. Astfel de postulate sunt legate şi de cestiunea naţionalităţilor."

„A întra în discuţiunea practică a cestiunei de naţionalitate, n'a voit episcopul, ci a conversat despre lucruri in diferente."

Conversarea cu episcopul gr. or. din Caransebeş.

Capul diecesei greco orientale din Caransebeş, episcopul Nicolau Popea a vorbit franc despre cestiunea naţională română."

„A dechiarat nainte de tóte, că el înt'radevĕr ar ţiné de necesitate urgentă ca magiarii cu românii sĕ mérgă mână în mână în conţelegere frăţéscă. Magiarii şi românii, strîmtoraţi între alementul slav şi între cel germân sunt cu totul avisaţi unul la altul, şi este lucru dureros, că încă lipsesce un raport bun între dênşii."

„Greşala — după el — zace în şovinismul opiniei publice magiare, care şi până acuma şi-a permis prea mult faţă cu românii.

S'a provocat la casul din Turda, ca la un esemplu rĕu. Şi nu este nici un motiv ca în patria acésta sĕ fie apĕsători şi apĕsaţi. Românii sunt un element pacinic, cu care fórte uşor s'ar puté ferici magiarii, numai sĕ-i împă tăşéscă de tóte acele drepturi care li sunt garantate prin lege."

„Esecutarea legii de naţionalitate, folosinţa liberă a limbei române în biserică şi 'n scólă, respectarea autonomiei legale a bisericei gr. or. române, estinderea censului electoral din Ungaria proprie şi asupra Transilvaniei, aceeaşi lege de presă. Acestea sunt postulatele românilor."

Dacă guvernul prin faptele sale ar da doveḑi despre aceea, că este aplecat a împlini aceste postulate, ar fi gata basa pentru împăciuire Iniciativa pentru deslegarea cestiunei în tot casul are sĕ o facă guvernul, dar apoi condiţiunea principală este, ca sĕ şi voiéscă cu sinceritate a realisa raporturile bune."

„Deocamdată însĕ nu crede, că s'ar puté pune cestiunea la ordinea ḑilei, pentru că astăḑi domnesce iritaţiunea şi ici şi colo, spiritele trebue sĕ se calmeze nainte de tóte."

„Şi în fine, dacă guvernul ar lua lucrul în mână, ar fi de dorit, ca sĕ alégă bine pe acei bărbaţi români, a căror opiniune ar voi se o cérĕ. In tot casul pe aceia sĕ-i asculte, la al căror cuvênt ţine poporul român, cari au trecere la români şi cari sciu influinţa asupra lor."

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Arad, în Iulie 1892. Câte capete, atâtea cugete! am ḑis noi, când am cetit telegrama cu dto Arad 10/22 Iuniu a c trimisă „Tribunei" din Sibiiu şi subscrisă de dl Petru Truţia cu 25 tovarăşi ai sei din Arad.

Dacă numiţii cetăţeni din Arad şi-ar fi esprimat numai aderinţia lor către „Tribuna" şi ţinuta ei, am fi luat simplu la cunoscinţă, pentru că în afacere de gust nu ne amestecăm.

Dar dl Truţia şi consoţii au mers mai departe, căci ei au pus tesa, cumcă faţă de atacurile „Telegrafului Român" se dechiara solidari întru tóte cu fraţii lor de un principiu de la "Tribuna" şi blastĕmă pre cei ce vreau sĕ spargă solidaritatea lor!

La aceste vrênd, nevrênd trebue sĕ reflectăm, ca nu cumva lumea sĕ crédă, că în Arad nu sunt şi alte păreri, alte vederi.

Mai înainte de a întra însĕ în merit nu ne putem ascunde mirarea de unde vine că la faimósa telegramă din „Tribuna" la locul prim vine subscrierea fiscului onorariu dela consistoriul aradan Petru Truţia, la locul al doilea referentul scolariu Dr. Georgiu Popa, la locul al treilea asesorul consistoial Dr. Nicolau Oncu, la locul al nóuĕlea referentul substitut dela senatul epitropesc al consistoriului Ioan Moldovan, şi la locul al şeptespreḑecelea profesorul seminarial Lazar Tescula, tot atâţia funcţionari diecesani, şi aprópe de capul diecesei prea sânţitul episcop Ioan Meţian: şi noi am făcut conclusiunea, că acesti ómeni, sau au voit a da de scire românilor din de Dumneḑeu scutita eparchia a Aradului, că curtea episcopéscă din Arad consimţesce cu tribunistii, sau prin pasul lor au voit sĕ compromită pre capul nostru diecesan, *tertius non datur*.

In casul prim ar trebui sĕ facem de minciună pre dl Truţia şi consocii, când s'ar încerca a face sĕ se crédă, că şi curtea episcopéscă din Arad conspiréză cu tribuniştii din Sibiiu, a se crede aşa ceva despre aceea curte, despre carea scim, că ce directivă a dat ţinutei românilor din comitatul Aradului la anul 1884 este imposibilitate; ér în casul al doilea ar trebui sĕ ne esprimăm regretele nóstre pentru pasul greşit al dlui Truţia şi consoţii şi sĕ facem atent pre preasânţitul cap diecesan ca sĕ se feréscă de acesti ómeni.

Dar sĕ trecem la merit.

Dl Truţia şi consoţii se pun în posiţie de politică mai înaltă faţă de atacurile „Telegrafului Român" şi se dechiară solidari cu „Tribuna".

Am fi dorit sĕ scim, ca propriaminte pre cine a atacat „Telegraful Român", încât prin acelea atacuri naţiunea română este vătĕmată? deşi noi am căutat, însĕ acésta n'am aflat.

Au dóră se consideră de crimă, că „Telegraful Român" a avut îndrăsnélă sĕ descrie cu tótă obiectivitatea și fără nici o patimă pățeniile deputațiunei în causa ducerii memorandului pe la Viena? și a avut îndrăsnélă a informa publicul românesc, că acel memorand n'a ajuns la corónă? sau dór că a descris în colónele sale pre un Brote și Cașolțian numai așa precum sunt? Aceste sĕ fie óre crime naționale? noi ḑicem, că nu: ci din contră „Telegraful Român“ merită tótă recunoscința, pentru că a avut curagiul de a spune adevĕrul pe față și netăinuit și de aci condamnăm pasul dlui Truția și consoții, și dăm espresiune indignațiunei nóstre asupra pasului nesocotit și nepotrivit ómenilor serioși pre cum pretinde a fi și dl Truția.

După teoria dlui Truția și consoții a spune adevĕrul e crimă, ér a seduce poporul cu fanfaronade este vîrtute națională. Acésta după noi e prea mult!

Noi nu ne vom folosi de sofisme, dar nici nu voim a fi stăpâniți de orbia altora, cari avênd ochi nu vĕd, avênd urechi nu aud și avênd inimă nu simțesc: punem numai în fața dlui Truția și consoții faptul împlinit, că memorandul românilor se află în biroul guvernului din Budapesta și nu va vedé fața corónei în veci, și că petrecerile românilor prin „Elterleinul“ Vienei pentru românii din Ungaria pot avea urmări fórte triste, — precum a avut și până acum. Casele sparte, sguduirea liniscei casnice a multor cetățeni români pacinici, provocarea urei generale în contra nóstră sunt tot atâtea lucruri, cari ne inspiră îngrijiri seriόse, și cei chiemați ar trebui sĕ între vină ca sĕ încete agitațiunile.

Dacă mai sunt ómeni, cari după celea întêmplate, se mai îndulcesc și astăḑi cu nectarul ameţitor al „Tribunei“ din Sibiiu, și dacă mai sunt ómeni, cari nu vĕd numai naintea nasului, noi n'avem ce face, datorință însĕ avem sĕ ne îndreptăm glasul către cei de o credință cu noi, ca sĕ fie în priveghere, căci lupul a întrat în staulul oilor, și și-a început de multișor lucrarea sa rĕutăciósă de a subsepa sub temelia bisericei nóstre orientale, sub temelia constituțiunei nóstre bisericesci, — „Telegraful Român“ o scie și vede acésta, numai unii dintre ortodocsii nostri nu vreau sĕ înțelégă.

Românii greco-catolici a cărora prelați bisericesci au domenii estinse dela stat, ér preoții lor în mare parte se bucură de favorurile concordatului catolic din Ungaria, ér alții plane storc parale din filerii sântului Petru din Roma sub titlul *propaganda fide* la tot casul vor avé scopurile și planurile lor ascunse, în ale cărora arcane noi nu putem străbate, și ei n'au nimica de perdut, până când noi românii gr. or. dacă ne vom lăsa prinși în cursa acestora, vom perde ceea ce avem mai scump. Cine are urechi de auḑit sĕ audă!

Prin acésta noi nu voim a face politică pe terenul confesionalismului, voim numai sĕ facem deosebire între noi și între tribuniști, și mai presus de tóte voim sĕ înțelégă tótă suflarea gr. or. română din Ungaria și Ardél, cumcă împrejurările, între cari ne aflăm pretind ca sĕ cumpĕnim toți pașii cei intreprindem, ca nu cumva rătăcirea de apoi sĕ fie mai rea decât cea dintâiu.

A consimți cu „Tribuna“ atâta însémnă, cât a consimți cu aceia, cari pre metropolitul nostru al românilor ortodocși și pre organul metropolitan „Telegraful Român“ îi numesc trădători; deci dl Truția și consoții au întrat în céta antagoniștilor nostri.

Sĕ nu crédă dl Truția și consoții, că la românii gr. or. ar fi decăḑut morala întru atâta ca sĕ li cadă bine, când vĕd pre metropolitul lor defăimat în publicitate ca un făcĕtoriu de rele, mai ales atunci, când se scie, că metropolitul nostru de astăḑi de tótă lumea e recunoscut de un cap luminat, de un bărbat cu erudițiune înalta politică, și de un bărbat cu simțemintele cele mai curate naționale pentru biserica și némul seu: și când noi vedem o pornire greșită la cei de un ném și de o credință cu noi, óre sĕ fim indiferenți? una ca asta nu se póte! ci trebue sĕ desaprobăm asemene pași greșiți la ai nostri, și cu deosebi asupra procederei dlui Truția și consoții detori suntem a ne esprima indignațiunea nóstră, făcĕnd atenți la ḑisa scripturei „perirea ta din tine israile“.

Suntem ómenii ordinei, și ai pacii, nu ne place sĕ pescuim în turbure, precum o fac acésta tribuniștii, însĕ mai presus de tóte suntem bisericani, deci trebue sĕ ne ferim de lucruri, cari ușor pot sĕ ni strice biserica.

Nu suntem nici ómenii fanfaronadelor și ai demonstrațiunilor, nici profesăm utopii politice și închipuiri deșerte, ci vrem sĕ fim ómeni liberi, și ne purtați de nas de nisce vagabunzi dela „Tribuna“. Avem legi pe tóte terenele utcumque destul de loiale și că nu ne putem din destul validita în cadrul acelora causa e numai slăbiciunea nóstră, pasivitatea nóstră, indolența nóstră. Sĕ lăpădăm aceste dintre noi, și sĕ punem umĕr la umĕr spre a conlucra pe tóte terenele vieții publice, unde numai avem teren de lucrat, și sĕ ne ferim de a defăima pre capii nostri bisericesci.

Solidaritatea între români nu o spargem noi cei de alte păreri, nici „Telegraful Român“, ci o sparge „Tribuna“ și aderenții ei cu telegramele lor de aderință, ér în Arad o sparge dl Truția și consoții, deci și blăstĕmul lor asupra lor sĕ fie. —

Acésta vraeu sĕ se scie curat!

Corespondentul.

Cum se fabrică adresele de aderență.

De sub pólele munților apuseni, în 29 Iuniu 1892.

Aprópe ḑi de ḑi vĕd în ḑiarul „Tribuna“ adrese de aderență către conducĕtorii partidului național și cu deosebire către domnii Dr. Rațiu și consoți, — și cu o cale vĕd și insulte la adresa „Telegrafului Român“ și a ómenilor ce conduc acest ḑiar.

Nu sciam în ce întruniri publice se compun aceste adrese, nu sciam dacă cei ce le subscriu au idee despre cele ce se petrec, nu sciam nici aceea, dacă aceia cari le iscălesc au vĕḑut vre odată ḑiarul „Telegraful Român“ ne cum sĕ fi cetit.

Tot ce sciu acum este, că în ḑilele trecute a cutreerat și pe satele nóstre un om fără nici un căpĕtuiu, un om scăpĕtat în tóte privințele, trimis anume din Alba-Iulia, ca sĕ subscrie o declarațiune preoții și învĕțătorii și alți fruntași, se înțelege, că în prima linie contra „Telegrafului Român“ și contra trădătorilor dela acest ḑiar.

A venit și la mine acest pĕcătos de om, cu o murdărie de soiul ce se publică ḑi de ḑi în „Tribuna“, și vĕḑênd, că cine âmblă sĕ adune subscrieri, am dat cu socotéla, că al cui agent póte fi, și cine l'a putut trimete.

În naivitate bietul om mi-a spus, că este trimis de un advocat din Alba-Iulia — și m'a rugat sĕ o subscriu și eu și alții cu mine.

Se înțelege, că l'am dat pe ușă afară și după cum mi-a spus colegii mei din comunele vecine, tot aceiași sórte a avut pretutindenea.

Vĕḑênd — că nu póte scóte la cale, s'a întors cu isprăvile acasă și a spus cele pățite celui ce l'a trimis și plătit.

Înfuriat de nesucces, a creḑut bărbatul cel de încredere al „Tribunei“ sau cum i-am ḑice „gyulafehérvári polgár-ul“, ca sĕ încerce cu un alt agent mai destoinic.

Unelte miserabile se găsesc pretutindenea — și cum sĕ nu-și afle sacul petecul.

Ș'a îndreptat privirile spre un om nenorocit, care a denunțiat o instituțiune românéscă și acesta s'a aflat gata de a face isprăvile domnului seu.

Din întêmplare a venit în un birt din Ighiu, unde petreceam cu alți ómeni, după-ce am isprăvit ale têrgului și a creḑut, că aici e locul potrivit pentru de a stórce iscăliturile ómenilor.

Adresa era tot ceea, cu care se presentase la mine pĕcătosul deunăḑile, trimis din Alba Iulia de mine acasă.

Încă tot nici o subscriere pe hârtia, ce conținea murdării la adresa ḑiarului „Telegraful Român“, trimise anume din oficina din Sibiiu.

Când mĕ vĕḑù, nesciind cele ce s'a petrecut între mine și esmisul din ḑilele trecute — a creḑut, că și-a dat de om, și cu o față veselă, îmi presentă diploma, care glorifică pe căpitanii Brote și Rațiu, și arunca cu foc și trăsnet asupra celor ce nu umblă în apele lor

Nu am lipsit a-i descoperí, că dacă sunt ómeni de omenie sĕ convóce o adunare, sĕ ne înțelegem și dacă va fi patria în pericul, voiu fi cel dintâiu, care va sărí în apĕrarea ei.

Dar omul meu începù sĕ se obrăsnicéscă — și vĕḑênd, că cu mine nu și-a găsit omul — dă dela o masă la alta pe la țĕrani.

Țĕranii se uitară uimiți la el — și unul credea, că are de a face cu nescare-va nebun — altul credea, că de-și va pune iscălitura, are sĕ o pățéscă cu ea, căci ómenii din tovărășia din care se află trimisul lesne pot face vr'un document fals și sĕ întabuleze moșia subscrisului de vr'o datorie și așa a eșit și de aici cu buzele drîmboiate.

Dacă se fac adresele peste tot locul așa — și după cele ce am vĕḑut, așa trebue sĕ se facă, căci altcum nu pot sĕ se facă — mi-am făcut slabe idei despre cei ce primesc atari manifestațiuni de alipire și de încuragiare și am compătimit sórtea națiunei, care se încrede în atari aventurieri.

Alții trebue sĕ fie ómenii, cari au sĕ ne conducă și nu acesti pĕcătoși — compromiși și nemernici — și cu gândul acesta am plecat spre casă, ca sĕ vĕd de secerători.

Rog pe on. redacțiune sĕ publice aceste șiruri ale mele. *Un preot dela sate.*

Varietăți.

* (Grindină.) Din Cincul-mare ni se scrie, că Duminecă după améḑi descărcându se o tempestate cu grindină a nimicit tótă recolta, atât pe hotarele Cincului, cât și pe hotarele comunelor mărginașe. Grindina a fost în mărimea óĕlor de găină, a spart coperișele caselor și a făcut daune mari și în vite. După informațiunile, ce le mai avem, tot așa a pustiit grindina Duminecă p. m. recolta de pe hotarele opidului Agnita și ale comunelor dimpregiur. Pagubele sunt enorme.

* (Avis.) Dl A. Velican directorul esecutiv al cassei de economii societate pe acțiuni în Alba-Iulia, „Iulia“, face cunoscut, că acest institut și-a început activitatea în 15 Iuliu n. a. c.

* (Ajutóre.) Vice-comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că pe anul acesta s'au votat ajutóre în sumă totală de 1000 fl. ca subvențiuni pentru tovărășiile agricole și reuniuni locale agricole de pe teritoriul comitatului. Tovărășiile ori reuniunile, care sunt pe cale de a se înființa vor fi luate în deosebită considerare. Cererile sĕ se adreseze până la 31 Iuliu a. c. către comisiunea economică.

* (Nou oficiu postal) Ministrul ung. de comerciu a încuviințat înființarea unui oficiu postal în stațiunea Brașov-Bartolomeiu a călei ferate vicinale Brașov-Treiscaune.

* (Logodnă în familia domnitóre.) Fiica cea mai mare a archiducelui Carol Ludovic, archiducesa Margareta Sofia s'a logodit cu ducele Albert, moștenitoriul presumptiv al regatului Würtemberga.

* (Postal.) S'a escris concurs pentru un post de magistru postal în Ilonda mare comitatul Solnoc-Doboca.

Emolumentele 430 fl. salariu, 65 fl. paușal de cancelarie, 68 fl. paușal pentru inmanuarea epistolelor, paușalul pentru cariola postală se va statori mai târḑiu. Cauțiunea e 200 fl.

Suplicele sĕ se adreseze la direcțiunea de postă de aici din Sibiiu.

* (Vulcanul Aetna.) Erupțiunea vulcanului Aetna s'a întins. Sunt cinci locuri de erupțiune cu continuă și viuă activitate. In continuu se aud detonațiuni și se simt cutremure mari.

* (Jertfele Montblancului.) Din Bonneville se anunță, că ghiețarul Bionassy s'a desfăcut din Mont-Blanc, distruse stabilimentul de băi Saint-Gervais, comuna Suvajer și Bionai. In rîul Arve au fost aruncate 150 cadavre.

* (Esposiție francesă.) In consiliul de ministri semnà președintele Carnot decretul, care stabilesce deschiderea esposițiunei universale pentru ḑiua de 15 Maiu 1900.

Bibliografic.

„*Romänische Revue*“. Nrul VI și VII pe Iuniu și Iuliu a. c. are următoriul conținut:

Die Romänen Deputation in Wien. — Memorandum der Romänen Siebenbürgens und Ungarns etc. etc. — Die Schliessung des romänischen Parlaments (mit dem Porträt des Ministers des Aeusseren Alex. Lahovari. — Romänies auswärtige Politik, vom Tache Jonescu. Aus dem französischen übersetzt vom Mor. Przyborski, Ingeneur in Kladno, (Schluss) — Georg Barițiu, (mit Porträt). — Die Feenkönigin, ein romänisches Märchen, in's Deutsche übersetzt und mythologisch erläutert vom L. Bachelin, — „Convorbiri literare“ 1867—1892 (mit den Portrets ihrer Begründer). — Rundschau: Georg Ritter von Flondor †. — Magiarische Demonstrationen. — Verbotene Schulbücher. — Vereinsfreiheit in Ungarn. — Litteratur: Geschichte der Romänen im Trajanischen Dacien. — „Din góna vieții“. — „Zur Topographie und Ethnologie Siebenbürgens“. — „Valea vieții“. — „École pour l'étude du Bouddhisme éclectique„. — Vom Barițiu Iubileum.„ Romäniens ausvärtige Politik“.

Dare de samă și mulțămită publică.

Domnul Dr. Vasile Bologa profesor în Sibiiu a binevoit a cinsti pentru elevii scólei din Geógiul de sus 5 fl, și pentru elevii scólei din Giomal alți 5 fl, pentru a se distribui ca premii în ḑiua de esamen. În conțelegere cu părintele administrator ppesc N. Ivan parte din paralele cinstite s'au distribuit amĕsurat dorinței donatoriului, între elevii din comunele mai sus menționate, ér parte s'au reservat pentru a se cumpĕra cărți pe sama scolarilor.

Despre acéstă binefacere ne ținem de datorință în numele micuților elevi a aduce dlui Dr. V. Bologa, cea mai căldurósă mulțămită publică.

Geoagiul de sus, în 5 Iuniu 1892.

Luca Șandru, înv. gr. or. Giomal.

Victor Ciora, înv. gr. or. în Gioagu.

[99] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al III-lea învĕțător la scóla confesională gr. or. din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) 300 fl. salariu, solvinḑi lunaliter din cassa alodială;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) 3 orgii de lemne;

d) 30 fl. din cassa bisericei pentru conducerea cântărilor corale cu elevii de scólă.

Cei care vor fi destoinici a conduce cântările corale și se vor presenta în persónă spre a căuta în biserică în o ḑi de Duminecă sau sĕrbătóre nainte de alegere, vor fi preferiți la acest post.

Concursele sunt a se trimite prin oficiul parochial comitetului parochial gr. or. din Sadu (Czoodt) p. u. Cisnădia (Nagy-Disznod).

Sadu, în 25 Iuniu, 1892 st. v.

Pentru comitetul parochial,
Constantin Popoviciu,
președ.

Oficiul parochial gr. or.
Ioan Popoviciu,
paroch.

Nr. 172. (100) 1—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1892/3 sunt a se ocupa *14 stipendii à fi. 50, menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijlóce, care vor fi adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asocicțiunei transilvane. Ḑece (10)* din acestea stipendii s'au creat din suma de 500 fl. v. a., votată Asociațiunii transilvane în scopul arĕtat de onorata adunare generală din anul acesta a *institutului de credit și economii „Albina“* în Sibiiu, ér patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociațiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu 1891 Nr. prot. 89, de dl *Dr. Aureliu Maniu*, notariu public reg. în Oravița

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs, cu terminul până la 15 August n. 1892.

Cererile au a se înainta „comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1891—1892.

e) atestat despre condițiunea și starea materială a părinților.

Sibiiu, în 12 Iuliu, 1892.

Presidiul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

G. Barițiu, președinte. Dr. **I. Crișianu,** secretariu II.

Nr. 66. (101) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕțătoriu la scóla elementară a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“, se escrie prin acésta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post, care e împreunat cu un salariu anual de 500 fl. v. a. și 100 fl bani de cuartir, vor avé sé presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificațiune pentru scólele elementare;

c) testimonii despre cunóscerea perfectă a limbei române, ca limbă de propunere, și despre cunóscerea limbei magiare, cari vor documenta că sciu perfect și limba germână, eventual și francesă, vor avé preferință.

Petițiunile provĕḑute cu documentele numite mai sus, sunt a se presenta subsemnatului comitet până în 15 August st n. 1892

Din ședința comitetului „Reuniunei femeilor române din Sibiiu,“ ținută la 2 Iuliu 1892 st. n.

Maria Cosma, presidentă. **Dr. Russu,** secretariu.

Nr. 416. [94] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă din Șelimber, în sensul preagrațiósei resoluțiuni consistoriale dto 18 Martiu a. c. Nr. 1717, B. se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Venitele din porțiunea canonică din birul în naturale și din stolă; cari tóte la olaltă computate după un calcul mediu al celor cinci ani din urmă dau suma de 340 fl.

Cei ce doresc a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Șelimber instruite cu documentele cerute în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu.

Sibiiu, 5 Maiu, 1892.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 233. (96) 3—3

CONCURS

Pentru intregirea postului de paroch de clasa a III-a din comuna Băița se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 439 fl.

Concurenții au a-și subșterne petițiunile lor, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 9 Iuniu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 784 [103] 1—1

Anunț.

Prin carele se aduce la cunoscința tuturor celor interesați, că Almeria Neuhäuser din Gratz (Stiria) este total divorțată de soțul ei Nicolau Enescu din Șimon în basa sentinței consistoriale dto 29 Maiu 1892 Nr. 3093 B.

Zernești, 29 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului

Traian Mețian,
protopresbiter.

Un învĕțăcel,

în etate de 14 ani, absolut de scóle normale sau capitale, române, care sĕ cunóscă cel puțin una din limbile patriei, — și

O calfă,

român, tînĕr, care sĕ cunóscă cel puțin una din limbile patriei — cu bună conduită — se primesc în prăvălia de manufacturi a subscrisului până la 15 August.

[105] 1—3

Ioan Lăzăroiu,
comerciant în Orĕștie.

Nr. 774. [102] 1—1

Anunț.

Prin acésta se aduce la cunoscință tuturor celor interesați că Flórea Presmerean din Rĕsnov este total divorțată de soțul ei Achim G. Pivodă în basa sentinței consistoriale dto 9 Iuniu 1892 Nr. 2045 B

Zernești, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.
Traian Mețian.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 4—12

Consultațiuni și prin corespondență.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscința p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuința din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

și ca în trecut așa și acum efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot soiul de reparaturi, cu

prețurile cele mai moderate

oferind tot odată, spre mulțămirea tuturor, marfă solidă și promt esecutată.

În speranță, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă
Constantin Dragoș,
pantofariu.

[93] 3—6

Sĕ recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea

Scocuri pentru streșini
de tot felul

Stimate proprietar de casă!

Acoperișe de tinichea
de tot felul

Îmi permit a ve însciința, că primesc pe lângă un preț uimitor de ieftin și anume dela *70 cr.* până la *1 fl. 50 cr.* pro metru, esecutarea

scocurilor de tinichea pentru streșini

și

acoperirea coperișelor cu tinichea de fer

cu *fl. 1.80* până *fl. 2.50* pro ☐ *metru cu văpsire de douĕ-ori;* tot așa primesc *reparaturi de scocuri vechi* și *văpsituri din nou.*

Pentru sesonul de primăvară recomad depositul meu bine asortat de

Cane de udat

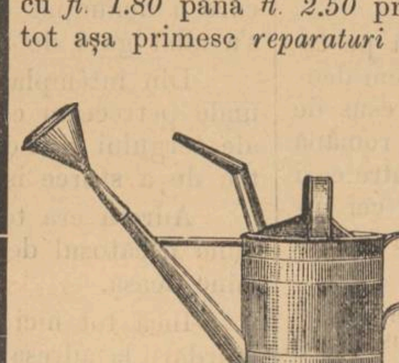
241

bune și ieftine ca și tóte articlele de tinichea trebuinciόse în casă, și rog peon. domni proprietari pentru binevoitorul sprigin, pe lângă asigurarea, că ori-ce comandă o voiu esecuta prompt, solid și ieftin.

Cu tótă stima

G. Stuchlich,
tinichigiu.
Sibiiu, strada Turnului 7.

[76] 6—6

Sĕ recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea.

Sĕ recomandă și acoperirea de turnuri cu tinichea

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor și de mulți ani întroduselor **calități de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** și A. m. provócă prin acésta pe clienții lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aței, care se împachetéză în același mod ca și a lor și sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remunerațiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii și imitătorii pachetărei și a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi trași la rĕspundere înaintea legei și pedepsiți.

Astfeliu de împărtășiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte și tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 7—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70. Sibiiu, Marţi 7/19 Iuliu, 189’. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Vorbirea cu ministrul român de esterne.

Cetitorii nostri cunosc cele comunicate de ḑiarul „Magyar-Hirlap“ despre vorbirea corespondentului lui cu ministrul president din România. Am reprodus întocmai după ḑiarul provocat, şi credem, că am făcut bun serviciu publicului, mai ales acuma după multele acuse ridicate la adresa guvernului român, că sufere, ca agitaţiunea contra rasei magiare nu mai are sfêrşit în România.

In cele următóre reproducem intrevorbirea cu ministrul de esterne Lahovary. Corespondentul istorisesce, că el a cercetat pe ministrul de esterne român după méḑăḑi în biroul de oficiu, şi i-a spus scopul venirei sale.

Ministrul de esterne Lahovary a observat diplomaticesce, că dóră mai bine ar fi, dacă nu s'ar vorbí despre aceste lucruri deóre-ce guvernul român n'are nici un drept spre a esercia vre-o influenţă asupra împregiurărilor, din cari au isvorit mişcările, dară, chiar şi când s'ar puté face acésta în o formă sau alta, nu ar urma corect, căci cu amestecul de bună sémă ar provoca numai mult rĕu.

Repeţesce deci, că nu voesce sĕ se ocupe cu afacerea românilor din Ungaria nici în mod oficial, nici în alt chip, fiind acésta afacere internă a Ungariei. Că sunt îndreptăţite, au vre o basă, sau nu plângerile ivite, şi în continuu accentuate, despre acésta nu póte avé opiniune şi pentru cuvêntul, căci nu le cunósce destul împregiurările lor. Póte serví însĕ cu o asigurare, dechiarând, că guvernul, român nu cugetă la iridentism. Atâtea are de făcut, şi atâtea probleme are de deslegat, încât e bun bucuros, dacă va ajunge timp şi puterea pentru acelea.

Corespondentul nostru face amintire, că óre în România are junimea studiósă dreptul sĕ confirme o agitaţiune, care trece preste tóte marginile în cestiuni politice de natură delicată, precum o face acuma.

In Ungaria, unde încă e libertate, acésta nu ar fi posibil.

Ministrul de esterne Lahovary. Abia va fi avênd asemenea drept, dară de acesta junimea nu se folosesce numai la noi, ci şi în alte locuri, spre pildă în Berlin şi în alte oraşe. Publicul român se interesézǎ de sórtea rudeniilor sale de o rassă, şi până se face acésta între marginile legilor, e şi lucru natural.

Corespondentul nostru: Da, numai cât lucrurile au efect în altă direcţiune. Presa cu direcţiune naţională română din Ungaria cu provocare la mişcările din cestiune îndémnă românimea la resistenţă resolută.

Ministrul de esterne Lahováry: *Noi abia putem face ceva pentru îndreptarea situaţiunei, aceea atêrnă dela d-vóstră.*

Colaboratorul nostru a pus apoi întrebarea, care e opiniunea ministrului de esterne despre ţinuta pasivă politică a românilor din Ungaria.

Ministrul de esterne Lahováry: Precum se vede d ta nu o ţini corectă. Nici eu. Reţinerea dela luptele politice are de regulă păgubicios efect asupra retragerei. Insĕ ce creḑi, la casul când românii din Ungaria ar rupe cu pasivitatea, ar putea reuşi cu candidaţii lor în cercuri, cari sĕ cumpĕnéscă ceva?

Colaboratorul nostru: Pasivitatea tocmai de aceea a avut influenţă păgubitóre asupra posiţiunei partidului naţional român din Ungaria, căci a dat ansă suspiţiunei, că conpatrioţii nostri politici români în faţa corupţiunei dela alegeri nu au încredere în puterea de resistenţă şi în incorupţiunea poporului român. Reducerea censului în părţile ardelene între asemenea împregiurări puţin le-ar folosí. Dar dacă şi faţă cu încercările de corupţiune ar fi mai puţin slabi, şi atunci ar putea învinge in cercuri mai multe, şi astfel şi ar puté da plângerile şi dorinţele prelângă formă constituţională.

Ministrul de esterne Lahovary: Incorruptibilitatea sau putinţa de a resista stă în legătură cu referinţele de avere ale poporului. Propabil românii din Ungaria sunt mai sĕraci, şi de aceea pot resista mai puţin ispitelor ca alţii. Ce se atinge de cens e adevĕrat, că acesta e mai mare la români, ca la unguri? Dacă e aşa, atunci nu e dreptate.

Colaboratorul nostru la acestea a enerat istoricul deosebirei censului electoral în părţile ardelene, că adecă ea trebue privită ca o desvoltare istorică a formărei uniunei, care însĕ póte fi considerată numai în cercul unei reforme parlamentare de o periferie mai mare şi mai generală.

Ministrul de esterne Lahováry a pus apoi întrebări cu privire la calitatea deputaţilor din Ungaria şi Croaţia. După aceea a pus pe tapet cu multă predilectiune întrebări de natură privată, despre cari a conversat în mod plăcut.

Colaboratorul nostru în urmă a făcut observarea, că în cei 5 ani din urmă de când n'a mai fost în România se póte observa un mare progres.

Lahovary ministru de esterne: La acésta lucrăm noi, şi lucru avem destul, nu ne ajunge vremea sĕ ne ocupăm şi cu altele, de esemplu sĕ cugetăm la iridentism.

Faţă cu românii din Ungaria suprema nóstră dorinţă e, ca ei sĕ trăiască în pace şi linişte cu compatrioţii lor unguri. Acésta însĕ e afacerea lor şi a d-vóstre.

Pănă aci vorbirile cu ministrii români. Din ele se vede conduita cea corectă a guvernului român, dar şi dorinţa de a se mulcomi aici la noi spiritele, sau mai concret de a trăi în pace ungurii cu românii, care — după-cum bine ḑice ministrul român — e afacerea nóstră internă.

Da, da, fraţii magiari sĕ mulcoméscă spiritele, sĕ aplice cu dreptate legile, sĕ facă tuturora dreptate, şi atunci aici va fi pace, va fi linisce, şi ţara va înflori.

De nu ar suna aceste cuvinte la urechile surdului!

Românii despre cestiunea română.

Vederile bărbaţilor conducĕtori.

(Urmare).

Georgiu Bariţiu, eminentul publicist şi istoric al românilor, care până în 1887 a fost preşedintele conferenţei regnicolare române, şi care e preşedintele Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român şi membru al Academiei române din Bucuresci, şi-a spus părerile în următórele:

Părerea mea póte nici nu mai are valóre, greutatea de ani 80 apasă asupra umerilor mei, şi din anul 1887 stau departe de luptele politice. M'am dat la o parte, ca nu cumva prin acţiunea mea politică sĕ periclitez esistenţa Asociaţiunei literare, al cărei preşedinte sum eu. Cu tóte acestea eu petrec evenimentele cu atenţiune, şi despre lucruri 'mi am părerile mele proprii.

Promovarea memoraudului român la tron pe calea unui peregrinagiu la Viena tocmai în ajunul iubileului de 25 de ani al încoronărei, *totdeuna o am desaprobat*, şi acésta o am şi spus respectivilor. Lucrul însĕ s'a întêmplat. Noi românii scim, că chiar şi încercarea de a se presenta memorandul la corónă a fost mijlocul cel din urmă, sĕ nu crédă însĕ nime, că acuma din partea românilor va urma dóră revoluţiunea. *Acésta e imposibilitate.* Românimea mai mult nu va mai face revoluţiune, destul am gustat din amarul anilor 1848—49 şi din esperienţele câştigate atunci.

Situaţiunea o ţin de fórte rea. Individual nu sum pesimist, însĕ totuşi am acéstă părere. *Ungurii nu vor părăsi politica lor violentă actuală.*

Şi eu conced, că cu întrebuinţarea de mijlóce violente în una sau dóue suţe de ani li va succede sĕ nimicéscă în acéstă ţară pe români ca naţionalitate.

Nu pot însĕ pricepe ce ar puté câştiga cu acésta, căci şi aceea e netăgăduit, că pe români nu-i vor pu-

---

FOIŢA.

EMI.

— Novelă originală —

(Urmare).

Târḑie tómnă e acum....

Pavilonul e cuprins de mare linisce, numai carii, cari au intenţiunea a preface totul în prav, rod necontenit şi o sgaiţă îşi strică pe vêrful pavilonului o alună, ce şi-a găsit'o între frunḑele veşteḑite. Cu veselia din natură pare a fi dispărut şi liniscea familiară în casa d-nei Florescu. Emi, deja pănă acum melancolică, devine prin asprimea mamei pesimistă. Óre îndelungate stă aprofundată în lectură, unica-i mângăere în starea-i deplorabilă.

Salonul d-nei Florescu se afla în o semi-întunecime, deşí afară lucia sórele. Prin gémurile de sus colorate străbătea o lumină fantastică, ér perdele dese acoperea părţile de jos ale ferestrilor, împedecând întrarea raḑelor curióse. Lucsul fermecător din salon: păreţii tapisaţi cu satin alb presărat cu flori, parchetul acoperit cu piei de animale sĕlbatice şi covóre ţĕsute din fire aurite, candelabrul şi oglinḑile cele mari, arĕta gustul eclatant pentru frumos al d-nei Florescu

La prânḑ şedea Jovanela; tocmai cântase „o serenadă“ de savantul Schubert; la feréstră şedea în contemplatiuni Emi, părea că ascultă tonurile harmonice. Aşa-i sunau de tainice, aşa de triste, încât o înfiorà, şi ea trecù preste fruntea înourată cu mâna-i fină.

Într'aceea uşa salonului se deschise şi întrà o servitóre cu o hârtie în mână. Jovanela sărì dela pian, luà servitórei hârtia şi pre când acésta se depărtà, ea cetí cu voce înaltă următoriul anunciu funebral:

„Cu inima tristă anunţ tuturor cunoscuţilor, că iubitul meu tată Leone Leontean...

Jovanela ajunse în cetirea ei numai pânăací, căci cu dispreţ aruncà hârtia la pămênt şi observà: „Ha miserabilul, ce cutesant e, ne trimite nouĕ necunoscuţilor o scire, care absolut nu ne impórtă.“ Ea eşì şi lăsà pe Emi mută îndĕrépt.

Mult timp stetea Emi într'un loc şi privia la posta hiobică — apoi se mişcà spre hârtie, o ridicà, sarutà numele Eugen şi gemênd picà pe sofă, acoperindu-şi faţa cu mânile.

Mama venì în salon, privì sever la dênsa însĕ nu o luà la interegator; ridicà perdelele şi lăsà sĕ între lumină în ambundanţă, carea sĕ se reflecteze în colorile de pe covórele orientale; apoi părăsí salonul cu cuvintele ameninţătóre: „Emi, Emi!“

Emi nu se mişca mult timp din posiţia ei de pe sofă, când se sculà îşi şterse lacremile de pe faţă şi îşi ḑise cu vóce schimbată:

„E singur sĕrac şi fără sprigin! of! şi el va dispera, va cugeta că şi eu am sĕ-l părăsesc .... funestă sórte!“.

După vre-o câteva minute de contemplaţiune continuă:

Voi sĕ merg la unicii lui consângeni şi voiu se rog pe Catarina sĕ-l asigureze despre credinţa şi amorul meu neclintit, ca acésta precum se esprimase el la prima nóstă întêlnire sĕ i servéscă de talisman în viéţă!“

Era p'aci sĕ se gătéscă de plecare, când auḑì pe la feréstră resunênd cântări funebrale. Privi prin feréstră, ce privelisce întristătóre!

Credincioşii dediau capitanului Leontean ultimul onor. Conductul era simplu După sicriu păşia cu capul plecat bietul Eugen, lacrimile nu-i curgeau, însĕ din când în când scotea câte un adênc suspin din adêncul pieptului. Lângă el păşiau cuprinşi de jale unicii lui consângeni, Catarina, o fată brună in etatea Emiliei şi mama Caterinei. După aceste trei persóne urmau puţinii preteni şi cunoscuţi ai defunctului.

(Va urma).

tea contopi, ci cu încetul i vor sili sĕ emigreze. Şi pentru ei este loc nu numai în regatul român, ci în întreg orientul.

Eu prelêngă sistemul de adi care se validitéză pe tóte terenele, şi care e politica magiarisărei violente nici nu-mi pot închipui o cale deschisă, o deslegare.

Vina nu zace nici, în români, nici în magiarii din Ungaria în înţelesul mai strêns, ci responsabilitatea tótă cade asupra ungurilor din Transilvania. Ei au alarmat şi alarméză lumea cu sciri fantastice despre români ca element, pe care nu poţi basa, ca element revoluţionariu numai din motivul, ca interesele lor egoistice se nu fie atinse. Nici nu fac ei secret din aceea, că românii în Transilvania trebue apĕsaţi, împedecaţi în desvoltarea lor intelectuală şi materială, ca aşa sĕ-i pótă aservi.

Pănă se realiséḑă direcţiunea acésta, tóte rĕmân în ogaşia cea vechiă. N'am nici o încredere în aceea, când guvernul sau vre-un partid din parlament ar face promsiuni românilor, căci nici unul nici altul nu şi-ar împlini promisiunea.

Se póte că eu judec rĕu — înhiee bătrânul învĕţat — însĕ eu, care am percurs terenul politic în 50 de ani, şi cred că cunosc vederile ungurilor transilvâneni, nu sum în stare a nutri alte păreri. De-ar da Dumneḑeu sĕ me înşel acésta ar fi bine şi pentru unguri, şi pentru noi românii de o potrivă. —

Parteniu Cosma, directorul esecutiv al celui mai înfloritoriu institut de bani român, al „Albinei" din Sibiiu şi fost deputat dietal în mai multe rênduri, şi-a espus vederile în următórele:

„Din anul 1884 nu me mai ocup cu politica militantă şi nici nu am nici o poftă sĕ me mai arunc în valurile politice, dar cu tóte acestea petrec cu atenţiune mişcările politice ce se desfăşură naintea nóstră, cari ca pe român me intereséḑă şi pre mine şi îmi am şi eu vederile mele individuale relativ la acelea".

„Precum judec eu lucrurile, n'a sosit încă timpul ca între magiari şi între românii din patrie sĕ se pótă realisa o deplină conţelegere şi raporturi intime".

„Aşa cred eu, că chiar de ar fi dispuşi membrii guvernului, cari sunt la putere ca sĕ c édă şi vadă altcum rapórturile între magiari şi între români, decât cum sunt ele astăḑi, n'ar dispune de autoritate suficientă ca sĕ suprime curentul ce dominéză astăḑi partea cea mai lărmuitóre a opiniunei publice magiare. „Şovinismul este deciḑĕtoriu asstăḑi faţă cu noi românii şi cu acesta nici un bărbat de stat magiar n'are curagiul sĕ dee piept".

„Basă de altmintrea ar fi, pe care sĕ se pótă inaugura raporturi frăţesci sau cel puţin un modus vivendi suportabil".

„Esecutarea loială şi fără reserve a legei din 1868 pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor; împărţirea proporţionată a cercurilor electorale politice, întroducerea unui cens electoral identic şi egal pe întreg teritoriul Ungariei prin urmare şi în Transilvania; apoi dacă cercurile politice magiare şi societatea magiară şi-ar schimba atitudinea respingĕtóre şi despreţuitóre de astăḑi, faţă cu românii, cu o ţinută prevenitóre, succesul ar fi sigur".

„Necontenit auḑim accentuându-se: că între părţile ungare şi între cele transilvane ale patriei, numai esistă nici o lineă despărţitóre; dar pentru aceea magiarii din Transilvania necurmat au pretensiuni speciale ardelenesci, şi încă ce e lucru dureros, magiarii din Transilvania nici nu fac secret din aceea, că pentru aceea au lipsă de sprigin escepţional şi de multe privilegii, pentru-ca sĕ-şi pótă afirma superioritatea lor faţă cu românii".

„Magiarii din Transilvania tot cer numai dela stat, dar ei nimic nu dau statului, şi tóte acestea le pre ind sub pretecst, că ei sunt necesitaţi sĕ se lupte contra românilor ca contra unui element nepatriotic şi distrugĕtoriu de stat, ceea-ce nu este adevĕrat".

„Pe elementele mai moderate ale românilor din patrie însu-şi şovinismul magiar le împinge în braţele ultraiştilor cu inscenarea casurilor ca cel din Turda".

„Situaţiunea elementelor mai moderate s'a agravat dela casul din Turda încóce, faţă cu intransigenţii români, cari îl esploatéză pentru sine acel cas".

„Dealtmintrea, după părerea mea deslegarea cestiunei nici nu se póte închipui altcum, decât numai din iniţiativa guvernului, care pe lângă esecutarea dréptă a legilor esistente s'ar putea îngrigi şi de aceea, ca pe terenul justiţiei, administraţiunei etc., şi românii sĕ aibă parte de o tractare prevenitóre".

„Numai guvernul este în stare sĕ ducă în deplinire ceea-ce intenţionéză, în cas de necesitate chiar şi cu ajutoriul legislaţiunei, — aplicarea corectă a dispoziţiunilor sale va crea apoi basa, din care vor resulta doritele raporturi amicale între magiari şi români".

„Dar în acéstă privinţă guvernul nici sĕ céră, nici sĕ priméscă sfat dela magiarii din Transilvania, pentru-că acestia au fost rei sfătuitori în trecut, şi deóre-ce şi preţul rescumpărărei regalielor este pe sfârşite, în viitoriu vor fi şi mai rei".

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, cătră Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Maiestatea Vóstră Imperială şi Regală Apostolică!

Prima datorie a cetăţénului e sinceritatea faţă cu monarchul şi faţă cu concetăţenii sei, şi românii au împlinit totdéuna datoria acésta.

In conscienţa marilor interese de desvoltare şi de esistenţă, cari légă pe poporul român de monarchiă, şi din devotament cătră Maiestatea Vóstră, românii au primit cu supunere situaţiunea creată prin dualism, ca pe una, care nu póte sĕ fiă decât trecĕtóre, şi au suferit cu îndelungă răbdare nedreptăţile ce li-s'au făcut în timp de un pătrariu de secol. Ei însĕ n'au incetat nici-odată a'şi da silinţa sĕ opréscă pe conducĕtorii statului din starea primejdiósă, pe care au apucat.

Avênd în vedere că „*Volenti non fit injuria*," românii au protestat totdéuna fără sfiélă contra ori-şi cărei călcări de drepturi odată câştigate şi şi-au reservat în faţa ţĕrii şi în faţa lumii dreptul de revindecare pe timpuri mai priinciose, pentru desvoltarea internă a monarchiei.

Tóte silinţele pacinice şi tóte protestările lor leale au rĕmas însĕ zadarnice.

Am arătat în acest memorand al nostru, că uniunea şi inaugurarea ei prin art. de lege XLII. ex. 1868 este o desconsiderare a tuturor drepturilor naţionale câştigate de români, ca elemant ce compune maioritatea precumpĕnitóre în vechia Transilvanie, precum şi a tuturor legilor fundamentale, a pragmaticei sancţiuni, care asiguréză independenţa administrativă a acestui principat, — perhorescarea deplină a elementului român, o injuriă atât din punctul de vedere legislativ şi juridic, cât şi din cel politic.

Am arătat, că legea electorală, basată pe legile feudale este o invederată mistificare în ceea-ce privesce esercitarea celui mai cardinal dintre drepturile reclamate de spiritul de libertate şi de adevĕratul constituţionalism, o înăbuşire în formă legală a esprimării voinţei popórelor: ea despóie pe maioritatea cetăţenilor ţĕrii şi îndeosebi pe români de dreptul lor representativ, şi atât prin arondarea artificiósă a cercurilor electorale, cât şi prin volnicia puterii publice se asiguréză, în interesul dominaţiunii de rasă, precumpĕnirea minorităţii, de unde urméză, că ţéra nu e representată de adevĕraţii factori ai popórelor ei, şi legislaţiunea, dieta, e un falsificat.

Am arătat, că cea mai de căpetenia cestiune de organisaţiune internă, cestiunea naţionalităţilor, a fost resolvată în mod injust, contra cerinţelor desvoltării dreptului nostru public şi contra adevĕratelor interese de consolidare ale statului. Legei, prin care s'a făcut încercarea de a resolva cestiunea acésta, îi lipsesce basa principială, care consistă în asigurarea legală a esistenţei şi liberei desvoltări a individualităţilor naţionale. Ignorând cu desĕvêrşire individualităţile etnice, cari constituesc statul, legea recunósce numai indiviḑi de deosebită naţionalitate, pe cari îi declară drept o singură naţiune magiară pentru-ca astfel sĕ creeze o basă legală pentru silinţele de asimilare.

Am arătat, că legea acésta, anume in ceea-ce privesce dispoziţinnile favorabile pentru naţionalităţi, e o literă mórtă şi nu se mai ţine sémă de asigurările date din partea puterii supreme, pentru libera desvoltare naţională a elementelor, ce constituesc majoritatea cetăţenilor.

Am arătat, că art. de lege 42 ex. 1868 şi aplicarea lui în practica vieţii sunt, ca legea pentru egala îndreptăţire, o desminţire făţişe a ideii de egalisare naţională, în cuprins şi în forma de aplicare un mijloc legal pentru cultivarea ideii de stat naţional maghiar şi în municipii, despoind pe cât numai se póte pe celelalte popóre de dreptul cetăţenesc municipal.

Am arătat, că acele dintre dispoziţiunile legilor privitóre la învĕţămêntul public, cari asiguréză întru câtva libertatea de desvoltare culturală a tuturor naţionalităţilor, nu se consideră, nu se respectéză: guvernul nesocotesce dreptul confesiunilor şi al persoanelor private de a înfiinţa şi susiţné din propriile lor mijlóce şcóle şi alte aşeḑĕminte de cultură; el refusă autorisaţiunea cerută de cei ce vor se înfiinţeze asemenea aşeḑĕminte, şi supune pe cele esistente, în ceea-ce privesce învĕţămêntul unei conduceri maghiarisătóre; el încuragiază silinţele de maghiarisare prin subvenţiuni nemeritate, date din fondurile statului fie învĕţătorilor, fie preoţilor, fără de a mai consulta autorităţile competente; el ţine învĕţători destituiţi de autorităţile competente pentru abateri grave, dacă ei servesc causa maghiarismului; el a întrodus corupţiunea chiar în sinul bisericilor şi a atacat simţĕmêntul religionar, care e basa ordinei sociale.

Am arătat, că libertatea cuventului şi în deosebi libertatea de presă pentru români nu esistă şi că legea de presă e un instrument pentru înăbuşirea esprimării convingerilor.

Am arătat, că legile agrare, revĕḑute de legislaţiunea ţĕrii, au înlăturat cele mai cardinale dispoziţiuni ale patentei şi că procesele de limitare se trăgănéză ḑeci de ani în paguba economiei şi cu intenţiunea invederată de a favorisa pe posesorii maghiari faţă cu clasa muncitóre.

Am arătat, că poporul român e esclus din legislaţiune, din representanţele comitatense, dela oficiile publice, ér limba lui e scósă din tóte sferele vieţii publice, politice şi judiciare.

Am arătat, în sfêrşit, că deşi contribue cu averea şi cu sângele fiilor sei pentru susţinerea statului, în schimbul jertfelor, ce aduce, statul nu face nimic pentru desvoltarea lui culturală şi economică ci e oprit chiar de puterea publică a statului în desvoltarea lui culturală şi economică şi întimpină cele mai mari greutăţi în eserciarea drepturilor de autonomiă bisericéscă şi de liberă asociare.

Raportul general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şuguna" la finea anului 1891/92.

Onorată societate!

Subsemnatul comitet, venind a ve presenta un raport general asupra activităţii în anul de gestiune 1891/92 n'are altă în vedere decât sĕ arunce o reprivire asupra acestui interval de timp espirat pentru a face evidentă starea actuală a societăţii.

O asemenea reprivire, care fie-ce corporaţiune ce voesce sĕ ţină pas cu progresul timpului ca şi un individ — şi-o face la încheierea fiĕ cărăi an, are de scop a constata întru cât sĕ lucréză la realisarea ţintei respectivei societăţi, mai departe are sĕ ne arete, cari sunt mijlócele ei, ce pedeci obvin în calea înaintării ei, şi în ce direcţiune are sĕ-şi îndrepteze mai mult atenţiunea în viitoriu.

Societatea „Andreiu Şaguna" întrunesce într'un singur corp organic pe elevii institutului teologico-pedagogic din Sibiiu cu scop, ca prin conlucrare comună pe terenul intelectual şi material, sĕ-şi înmulţéscă cunoscinţele, sĕ-şi augmenteze biblioteca cu opuri de valóre, ér prin şedinţele ţinênde aprópe în fie-care sĕptĕmână, aceea sĕ-şi însuşéscă formele constituţionalismului şi astfeliu pregătesce pre acei ce au sĕ între în viaţă practică ca conducĕtori ai poporului. Este natural, că resultatele, spre cari tinde acéstă societate vin óre-cum a asigura ajungerea ţintei studiilor teeretice, ce sĕ propun pe catedră. De aici şi buna ocrotire de care sĕ bucură ea din partea superiorităţilor bisericesci-scolare, sub cari se află.

Mijlócele ce le oferă societatea membrilor ei sunt: biblioteca, care numĕră la 2000 de opuri dintre cele mai preţióse din literatura română, germână, magiară şi francesă, precum şi jurnalele, ce incurg gratuit afară de dóuĕ reviste abonate, precum se va specifica la alt loc. Din acestea cărţi şi jurnale fie-care póte sĕ şi adune un capital bun de cunoscinţe, de care se póte folosì în viaţă, când însuşi voesce sĕ producă ceva.

În ce privesce în general mersul agendelor administrative anuale accentuăm cu deosebită satisfacţiune cea mai deplină armonie şi concordie a membrilor societăţii, care ar putea serví îndreptariu şi de aci înainte, căci numai prin acésta îi este dat a progresa, după cum adeveresce Sallustiu: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur" Acésta a fost în privinţa administrativă. Nu putem trece cu vederea de altă parte puţinul interes, ce-l manifestă unii membri în elaborarea de tractate literare, care ar avé sĕ formeze centrul, în jurul căruia sĕ se grupeze cu tot zelul fie-care, fiind de o deosebită importanţă şi cu mari folóse impreunate astfel de ocupaţiuni. Recomandăm deci fie căruì membru sĕ nu pregete a face încercări şi deprinderi până ce i se dă ocasiune a petrece în sinul ei.

Premiţênd cele de mai înainte vom trece însuşi raportul, împărţindu-l în 3 secţiuni. In prima secţiune vom arĕta activitatea societăţii în anul espirat, în a 2-a averea societăţii şi a 3 a un adaus la punctele precedente.

I.

Despre activitatea societăţii în anul espirat.

1. Activitatea societăţii ca atare.

A. In general.

Societatea şi-a ţinut şedinţa sa de constituire sub presidiul d-lui director Ioan Hannia la 15 Septembre 1891, constituindu-se în modul următoriu:

President: Dr. Daniil P. Barcian, prof. sem.; vice-president: Nicolau Vătăşan, cl. a. III.; redactor: Romul Verzea, cl. a. III.; notariu pentru corespondinţe: Ioan Şut, cl. a. III.; notariu pentru şedinţe: Ioan Georgia, cl. a. II.; bibliotecariu: Isaia Enescu, cl. a. II.; vice-bibliotecariu: Nicolau Runcean, ped. a. I.; controlor: Aureliu Giura, cl. a. III.; cassariu: Valeriu Arseniu, cl. a. I.

Membrii în comitet: Ioan Flucuş şi Petru Iuga, cl. a. III.; Ilie Ciurugă şi George Tătar, cl. a. II; Ilariu Chendi şi Ioan Cupşa, cl. a. I. (observăm, că cest din urmă depărtându-se din seminariu s'a substituit prin Iacob Steflea, cl. a. I); Ioan Nicóră, ped. a. III. (părăsind seminariul a fost ales George Crivĕţ, ped a. III.); şi Ioan Meţian, ped. a. II.

Astfeliu constituită societatea a ţinut pentru pertractarea afacerilor sale 22 şedinţe. Dintre acestea 1 a fost de constituire, 16 ordinare şi 5 estraordinare, parte literare, parte administrative, parte micste, după acum s'a ivit necesitatea. 16 au fost conduse de dl preşedinte Dr. D. P. Barcian, profesor seminarial; ér 5 s'au ţinut sub presidiul vice-preşedintelui Nicolau Vătăşan, cl. anul III.

Afară de acestea societatea a mai ţinut o şedinţă festivă în preséra ḑilei stului Andreiu a cărei resultat a fost un venit curat de 80 fl. 27 cr., adauşi la fondul societăţii.

In cele 22 şedinţe s'au adus cu totul 53 concluse, cari tóte s'au esecutat, afară de nrii 19 şi 117, cari numai în parte s'au putut esecuta.

Numĕrul membrilor societăţei cu finea anului present a fost de 92, dintre cari 84 ordinari şi 8 ajutători, 55 din cursurile clericale şi 29 din cursurile pedagogice, ér 8 esterni.

Comparând acest numĕr cu cel din anul trecut resultă un minus de 4 membri. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brad, în 27 Iuniu v. 1892. On. redacţiune! La scrisórea prea onoratului domn Vasilie Damian, apărută în numĕrul 67 al „Telegrafului Român“ me simţ datoriu a face lumină, cu atât mai vêrtos, că binele public pretinde acésta.

Eu scriu din când în când la „Telegraful Român“ despre lucruri bisericesci şi scolare, apoi tractate pedagogice, afaceri economice etc. începênd din 1873 mai tot ca pseudonim.

Nici când nu mi-a plăcut sĕ-mi pun numele sub articlii mei, nici n'am voit ca cineva sĕ aibă ansă a me lăuda.

N'am făcut secret ca dante ocasione cerênd împregiurările am mai scris şi la alte ḑiare. Dar nu de acésta e vorba. Dacă dl protopresbiter a cetit în „Cronica din Zarand“ numai afacerile economice scrise de mine, eu nu mĕ supĕr, dacă gustul preaon. d-sale e aşa. Mulţămesc din inimă prea onoratului domn protopresbiter, că mi-a dat ocasiune se vin şi cele ce i-am adus la cunoscinţă cu corporaţiunile nóstre bisericesci scolare cu tótă francheţia — fiind că dela 1885 am fost în oposiţiune, sĕ i le spun şi aci pre faţă, căci nu „reavoinţă nici intenţiunea condamnabilă de a negri pe cineva“ am avut, când-va ci numai combaterea relelor, cari durere! la noi sunt leghion.

Sunt martori, că servitoriul părintelui protopresbiter mi-a adus broşura pamflet în gimnasiu, şi acésta nu o va puté trage la îndoială nimenea, nici păr. protopresbiter, şi dacă dênsul se lapĕdă de conpaternitatea broşurei 'mí pare bine.

E fapt, că părintele I. Băcillă e secretariu al comitetului gimnasial şi al comitetului protopresbiteral, ca atare e necontrolat.

Asta e dureros! Asta am înţeles eu sub secretariu necontrolat. Câte protocóle de ale comitetului protopopesc şi de ale comitetului gimnasial s'au verificat în anii 4 din urmă?

Me opresc aci deocamdată, căci lucrurile sunt delicate.

Amintesc aci un singur cas. Cum se întêmplă de în broşura „Corespondenţii din Zarand“ secretariul comitetului S. Bacillă la pagina 16, 17 şi 18 înşiră tóte motivele unui recurs, carele a trecut numai prin mâna par. protopresbiter ca preşedinte al representanţiei şi prin mâna secretariului seu — póte? —

Un singur cuvênt din corespondenţa mea apărută în numĕrul 63 al „Telegrafului Român“ dacă mi se va dovedi de neadevĕrat, voiu ḑice şi voiu eşi cu numele pe faţa „pater pecavi“. Dacă nu am amenunţiat tóte propunerile făcute în representanţa dela 21 Maiu, am făcut'o acésta, fiind-că nu erau tóte pentru publicitate.

Şi acum câteva vorbe sincere. P. O. D. protopresbiter mi ḑice: „póte că prin procedura sa de pănă aci, prin insinuare, sĕ-şi ajungă scopurile sale particulare şi sĕ paraliseze conlucrarea unanimă în afacerile de interes general, isolându-se pe sine . . . sĕ şi-o noteze că cine caută se şéḑă pe mai multe scaune, în cel din urmă tot ajunge pe jos

In sfêrşit îl învit sĕ fie cu respectul cuvenit etc. etc“.

Nu sum dedat a purta pĕcatele nimenui, şi a lua responsabilitatea eu pentru ele. Nu cumva eu voesc sĕ fiu capelan ppesc? Cari pot se fie interesele mele particulare? Eu profesor nu pot sĕ ajung, preot în Zarand nu doresc, éră favor din partea P. O. D. protopop n'am asceptat nici când, altcum făceam şi eu ca alţii din giurul seu, me dam după vênt, şi aḑi aşi fi cel mai favorit şi cel mai bun pretin al d-tale. Eu sĕ paralisez conlucrarea unanimă în afaceri de interes general? Sĕ fiu eu aşa păcĕtos? Nu! Simţul meu se revóltă. Sĕ urmeze faptele, éră publicul sĕ judece cine vîră bâte în calea rótei? In 23 Mai 1891 s'a înfiinţat despărţĕmêntul asociaţiunei al X-lea cu centrul Brad. Par. presb. a fost ales de preşedinte al acestui despărţĕmâmt.

Am insistat prea mult pentru înfiinţare, o sciţi prea bine! Ei bine! un an a trecut şi nu s'a convocat comitetul nici cel puţin odată. Eu paralisez conlucrarea?

Scóla confesională gr. or. din Brad centrul şi reşedinţa protopresbiteratului e păraginită. La esamenul ţinut în 26 Iuniu st. n. au fost presenţi numai 16 adecă şesespreḑece elevi, ér fetiţe nici una Bine sĕ notăm, că sunt obligaţi preste 200 elevi a umbla la scólă, şi din acestia nici 50 nu s'au inmatriculat. Aş dorí sĕ sciu, ce s'a făcut din partea păr. protopresbiter pentru delăturarea rĕului. Nu cumva eu am fost causa de nu s'a întrunit comitetul parochial în causa scolară? Nu cumva eu am paralisat conlucrarea unanimă? Şi apoi tot eu de vină?

In representanţa comunală a comunei Brad ţinută în 18 Martiu 1892 s'a cetit rescriptul Nr. 244/91 municipal, prin care representanţa comunală e încunosciinţată, că adunarea municipală a reieptat cererea unanimă de a se da 1725 fl. ($^1/_4$) din despăgubirea de regal pentru scóla gr. or. din Brad proprie pentru plătirea învĕţătoriului dela scóla gr or. din loc. Am lucrat împreună cu P. On. dta încât şi fraţii magiari, — în mod prevenitor sau învoit sĕ se facă recurs unanim la ministru. A-ţi fost ales P. O. dle ca membru în comisiune ca sĕ faceţi recursul, dar a trecut terminul şi nu a ţi aflat consult sĕ faceţi recursul păna în ḑiua de aḑi.

Şi aici, de bună samă eu care nu eram membru în comisiune v'am paralisat lucrarea unanimă.

Şi tot eu sum păcĕtos, care nu las sĕ lucre ómenii?

Se las la o parte afacerile parochiale şi comunale, póte că sunt prea bagatele, ca sĕ se ocupe ómenii în posiţii cu ele.

Sĕ ne vedem cum stăm cu reuniunea învĕţătorésca tractuală?

A-ţi primit a fi presedinte din P. On. D. spunênd în plenul adunărei, că numai aşa primiţi dacă „X. va lua asupră şi sarcina sĕ lucre“. X a luat sarcina tótă asupră şi în calitatea de vicepreşedinte din 1885, a lucrat şi agendele secretariale aprópe tóte singur. Spuneţi-mi vĕ rog, ce a-ţi făcut Prea On. d-vóstră ca învĕţătorii negligenţi sĕ participe la conferenţe? Din 41 învĕţători abia au cercetat câte 14—20 adunările, éră alţii fără a li se atinge un fir de pĕr pe cap ani de arêndul nu s'au arătat la adunări!

Tacsele la membrii sunt aprópe tóte în restanţe. De bună samă eu sum de vină şi aci. Dacă forţat voiu fi, sum gata a-mi deschide memoriul şi a arĕta cine paraliséză lucrările salutari, şi cine le a paralisat.

Frasa că: „me isolez“ s'a tocit de tot. Étă 2 casuri próspete.

In representanţa gimnasială din 21 Maiu 1892 comitetul gimnasial unanim a propus că: „din fondul morboşilor sĕ se plătéscă în parte şi medicul, şi alta: „sĕ se vêndă móra din Mihăleni“. Am combătut propunerile eu şi alţii, şi comitetul nu a reuşit cu ale sale. Se vede dară, că nu sum isolat. Incă nime nu m'a tacsat de intrigant cum s'a întêmplat acésta cu secretariul comitetului dl S. B.

Da am şi eu un un pĕcat! Me isolez, nu-mi place sĕ me scobor în bătĕtură, sĕ me infund Joia prin cârcime, ca se beu de pe alţii.

Pre acest teren voiu rĕmâné isolat, cum face şi păr. protopresbiter.

Incât pentru respectul cuvenit, cred, că nu se póte plânge P. O. D. protopresbiter faţă de mine. In fine permite-mi par. presbiter, că deşi sum învĕţător şi catichet numai, 'mi stimez posiţiunea, şi sum destul de independent a i vorbi în faţă ori şi cui fără a me teme, că voi ajunge pe jos, după cum sum ameninţat în mod copilăresc. — Me semnez şi astădată cu *N. I.*

Convocare.

In sensul §. 10 din regulamentul despărţĕmintelor „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“, adunarea generală ordinară a despărţĕmêntului XXIII al Turḑii se va ţiné în localitatea scólei române din Luna de Arieş, la 24 Iuliu st. n. a. c. d. a. la 3 óre.

P. T. membri ai „Asociaţiunei şi toţi spriginitorii şi binevoitorii acesteia sunt rugaţi cu tótă onórea a participa la adunare.

Obiectele vor fi:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
2. Raportul comitetului despre activitatea lui în decursul anului espirat.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea raporturilor de mai sus şi raportul şi despre resultatul censurării.
5. Alegerea unei comisiuni pentru încassarea tacselor dela membrii vechi şi înscrierea de membrii noi.
6. Desbaterea eventualelor propuneri.
7. Defigerea locului şi timpului pentru ţinerea adunării generale viitóre a despărţĕmêntului.
8. Raportul comisiunii pentru încasarea tacselor şi înscrierea de membrii noi.
9. Cetirea eventualelor desertaţiuni însinuate.
10. Alegerea delegaţilor pentru adunarea generală din Blaş.

Turda, 10 Iuliu, n. 1892.

Simeon Pop, dir. desp.
Silvestru Moldovan, actuar.

Varietăţi.

* (Hymen). Domnul Dr. Pavel Oprişa, profesor în Brad, şi-a încredinţat de soţie pe d-şóra Sofia Cuténu din Brad, şi dl Dr. Ilie Beu, medic cercual în Orlat pe d şóra Valeria Colbasi din Sibiiu. Priméscă felicitările nóstre sincere!

* (Interpelări.) Mercuri a interpelat Ugron în dietă pe ministrul Szilágy despre mergerea românilor la Viena şi despre memorandul românilor şi cerù pedepsirea lor. Ministrul de justiţie Szilágy a rĕspuns la interpelarea lui Ugron, că dreptul de petiţionare nu se póte denega nimerui, chiar dacă conţine şi vătĕmări contra statului. N'are cunoscinţă, că memorandul s'ar rĕspândi prin ţéră, dar dacă vre-un jurnal din causa memorandului ar agita, acela se va urmări de procuror, a şi dat ordin a improcesua un ḑiar din acéstă causă. Sĕ nu fim prea susceptibili. Majoritatea a luat spre sciinţă acest rĕspuns. — Apponyi încă a interpelat în causa memorandului, la care a respuns prim-ministrul contele Szapáry tot cam în sensul lui Szilágy. Cu ocasiunea acésta s'au provocat în dietă scene de tot turbulente.

* (Grindină mare.) Ni se scrie din Cetatea de baltă: In 29 Iuniu v. la 2 óre p. m. o ghiaţă de mărimea óuelor de porumb a nimicit în parte hotarul comunei Cetatea de baltă sămĕnat cu cucuruz şi alte legume.

Tot atunci viile, cucuruzele şi holdele din comuna Feisa şi Tătârlaua le-a sdrobit în parte ghiaţa.

Astăḑi în 2 Iuliu v. o ghiaţă de mărimea óuelor de găină şi altele mai mari la óra 1 p. m. a nimicit total o parte din teritoriul sămĕnat cu cucuruză al Cetăţei de baltă încât recolta este totalminte nimicită, a ajuns şi preste holde mai puţin.

La Feisa şi Tătârlaua nu a mai rĕmas nimic nesdrobit în vii, cucuruz şi grâu de grindina ne mai pomenită de mare. Plângeau ómenii, când după încetarea tempestăţei în locul fructelor după ostenelele de un an vedeau pe pămênt numai grămeḑile de ghiaţă albă ca şi când ar fi fost pămêntul acoperit cu zăpadă.

* In cercul Făgetului (Bănat) dl protopop Sevastian Olar şi dl Cor. Bredicean au convocat pe români la o adunare, pe 17 Iuliu n. c. cu scopul de a se sfătui în causa colonisărei pe pămênturile erariale din acel cerc. Dorinţa era, ca pămênturile din vorbă sĕ se împartă pe cât se póte între români şi sĕ nu se mai aducă colonii streine.

Spre justificare.

Domnul Ioan Moldovan notariu cercual în Velţiu a spus în presenţa domnilor Ioan Muntean paroch gr. cat. în Agârbiciu, Basiliu Isailă paroch gr. or. în Bertan şi a subnotariului din Velţiu, că dl Dr. Ioan Ivan advocat în Mediaş, s'a esprimat într'o societate de unguri din Dicsŏ-Sân Mărtin: că, *csak oláh papokat ne lássak* (numai popi românesci sĕ nu vĕd).

Ca unul care stimeḑ fórte mult pe dl Dr. Ivan 'mi pare rĕu, că se colportéză faima acésta compromiţĕtóre pentru d-sa, prin care ar deveni ignorat din partea preoţimei române, şi aşa pe calea acésta 'l rog ca sĕ-mi spună, încât are sau nu drept susnumitul domn notariu? *C.*

Loterie.

Sâmbătă, în 16 Iuliu, 1892.

Timişóra:	**7**	**30**	**18**	**43**	**56**
Viena:	**10**	**58**	**39**	**55**	**60**

Nr. 394. (98) 3—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch în vacanta parochiă de clasa a III-a Şartăş, protopopiatul Lupşei, în sensul resoluţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 26 Martiu a. c. Nr. 2164 B. 1891 se escrie al doilea concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 350 fl.

Din ce constau aceste venite interesaţii se vor puté informa mai deaprópe dela oficiul parochial respectiv sau dela oficiul protopresbiteral subsemnat.

Doritorii de a competa la acest post au a-şi aşterne cererile concursuale instruate în sensul Stat. org. şi a regulamentului pentru parochii, subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 9 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al Lupşei în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu, protopresb.

Nr. 208. (97) 3—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch din parochia de clasa a III-a Stănisa de jos se publică al treilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din suma totală a venitelor de 401 fl. adecă 200 fl. 50 cr.

Concurenţii au a-şi subşterne petiţiunile instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Maiu, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 279. [106] 1—1

Publicaţiune.

In sensul §. 124 din procedura judecătoréscă în cause matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică, că pe basa sentinţei consistoriale din 29 Maiu a. c. Nr. 3425 B. Ioan Cărată din Topârcea s'a despărţit total de pribegita lui soţie Maria Greavu tot de acolo.

Sĕlişte, 2 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriş		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghirbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadişul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	Cluş.	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	4.58			Arad			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			Timişóra			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	Budapesta	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timişóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveţ		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeş		6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleţ		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	--
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		Budapesta		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		Szolnok		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	Arad	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaţ		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19		Pauliş		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—									
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		Alba-Iulia		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneş			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4.09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	Sibiiu	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoş			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12.20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	8.35	4.55			Braşov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71. Sibiiu, Joi 9/21 Iuliu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marța, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamene și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografie archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondnțele sunt a se adresa la
Redacțiuea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se reiesă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

(br.) Pleci prin sĕcărėța vale a țĕrei Oltului, te întorci prin Ardél, pe pămêtul bogatului fundului regiu și ochiului dedat a priví în toiul verei róde bogate i-se deschide o privelisce deprimătóre.

Țéra Oltului brăsdată de riurile furióse, isvorîte din sinul munților Făgărașului, e aprópe întrégă noroită, sĕcările și ovesele renumite ale oltenilor sunt culcate la pămênt; ér prin érbă cósa nu póte străbate de massa pietrișului aruncată de spulberatele riuri în urma ploilor torențiale, care s'au descărcat în anul acesta.

In fundul regiu e sĕrăcia la culme. De câte va septĕmâni încóce tempestățile și vremurile grele, ce s'au descărcat, fără de nici o milă, au nimicit cu totul frumósele cucuruze și bogatele lanuri de grâne.

Și acésta pustiire nu s'a mărginit numai prin amintitele locuri, ea s'a întins departe, fórte departe și a încins întréga Transilvania, a pustiit aprópe prin tóte locurile, căci aprópe din tóte unghiurile și marginile ei sosesc sciri, care de care mai deprimătóre

Și pentru-ca durerea sĕ fie mai mare și plânsetele ómenilor mai amare, dințele veninos al timpului a ros tocmai în toiul recoltei, tocmai când ómenii își așteptau rĕsplata muncei lor obositóre, tocmai în ajunul secerișului

Ți se scurg ochii de lacrămi și inima ți se amăresce, dacă încingi vorbă cu bieții țĕrani, cari au cădut jertfă elementelor distrugĕtóre. Ei nu mai au nimic și nu mai pot aștepta nimic dela acest an atât de vitrig, al cărui regent e pretinsa Venus.

Ardélul, falnicul Ardél, pe care fericitul Bălcescu, infantasia-i aprinsă și-l închipuia ca pe un flăcău mândru, încins cu brâu puternic și îmbrăcat cu puvăză nepĕtrunsă de nevoile sĕrăciei a ajuns cu timpul o fată îmbătrânită, care abia vegetéză, a ajuns o țéră scăpătată.

Prin brâul Carpaților nu mai furnică bogatele turme de oi și stavele de vite, câmpia a secat mult în producțiune și sinul de aur al pămêntului l'au esploatat și îl esploatéză cu mare zel strĕinii, îl esploatéză ca pe séma poporului bastinaș sĕ nu mai rĕmână nimic.

Prin sistemul rĕu de administrațiune, prin politica pătimașă economică de până acuma situațiunea economică a Transilvaniei s'a înrĕutățit așa de tare, încât locuitorii abia mai pot trăi, ér preste tóte acestea 'și mai descarcă mănia și Venus prin tempestăți și grindină.

Cu timpul nu putem sta de vorbă, el trece și se duce făr' sĕ ne asculte, el trece ca sĕ revină și sĕ vadă, dacă lumea s'a mai cuminţit, dacă ómenii au sciut învĕța din trecut pentru viitoriu.

Dar trebuie sĕ stăm de vorbă și datori suntem sĕ o facem acésta, ca aceia, cari se giréză de conducĕtori, cărora întêmplarea le-a încredințat în mâna lor sórtea țĕrei și sórtea a milióne de ómeni.

Făcut-au ei ceva pentru a ușura sórtea celor atinși de elementele distrugătóre, ca cel puțin prin mijlóce bune sĕ paraliseze întinderea sĕrăciei, sĕ redea țĕranului speranța, că el tot nu are sĕ móre de fóme în țéra lui, al cărei pămênt l'a lucrat cu atâtă diligință, pentru-ca din sudórea lui sĕ aducă și jertfă pe altariul patriei.

Dar de geaba von cerca acésta, căci ocârmuitorii nu s'au mișcat și pare că nici nu vor sĕ se miște Sórtea țĕrei și sórtea ómenilor pare a fi un trafic în mânile lor ca sĕ trăéscă bine, ér bietul țĕran, care muncesce, bietul industriaș, care trăesce în amar și bietul negutătoriu de vite sĕ nu afle nici cea mai mică ticnă în dilele lor de traiu.

Icóna e deprimătóre, colorile ei sunt posomorîte și tot mai posomorîte apar.

Sĕrmanii locuitori sguduiți până în suflet de durere 'și încarcă ce nai au și cu pas șovăitoriu trec pragul ușei, ca sĕ afle în alte părți hrană, sĕ afle în alte țĕri ticna dorită, se duc și în dorul lor duc și blăstemul celor-ce cu deadinsul îi amăresc, celor-ce au deadinsul le fac traiul neticnit.

Sunt momente, în cari nu poți sĕ-ți astêmperi inima fără sĕ-ți descarci amarul la privelisceea deprimătóre, ce ți se înfățișéză.

Și sĕ n'ai parte sĕ stai la respantiile drumurilor, sĕ n'ai parte sĕ vedi fețele desperate ale acestor nefericiți, căci pétră sĕ fi și trebue se te înmoi.

Și cu tóte acestea se duc până la Chigago, se duc mai departe, dau de viéță mai ticnită, de lucru plătit, ér la noi cu vremea vor rĕmâné hotarĕle sĕrace și necultivate și țéra rĕmâné-va sĕrăcită de brațe lucrătóre.

E datorința organelor administrative, datorința stăpânirei e, ca în interesul patriei sĕ vindece relele, sĕ pună capĕt stărilor de până acuma și sĕ încete cu sistemul politic greșit și pătimaș.

Dar și datorința inteligenței române este, în interesul nostru ca națiune, a căuta căi și mișlóce a sana aceste rele după putință, a le sana cu atât mai curênd cu cât ele au prins un teren periculos cu urmări grave.

A sta indiferenți în fața acestor fenomene triste e pĕcat și pĕcatul se resbună amarnic!

Românii despre cestiunea română.

Vederile bărbaților conducĕtori.

(Încheere.)

Generalul Doda.

In Caransebeș am cercetat și pre generalul pensionat Traian Doda, fost deputat dietal, despre care s'a vorbit mult odinióră. De doi ani de dile, de când adecă a avut un atac de apoplecsie, bărbatul cu mărėță ținută militară s'a frânt, și se reține cu totul dela politică.

Popularitatea lui însĕ și acuma e mare la românii grăniţeri din Ungaria de miadădi.

Când i-am amintit cestiunea națională română a sărit nervos de pe scaun, și umblând prin odaie în sus, și în jos în diceri intrerupte se adresa către mine.

Și el ar ținea corectă—dise—relațiunea bună între unguri și români, însĕ după părerea dênsului acésta e un vis fantastic, pentru-că ungurii nu o voesc. Ungurii nu vor ceda, și lucrurile și mai departe vor merge pe calea de până acuma. Unde vor ajunge lucrurile, aceea nu se póte prevedé.

Me făcu atent, că el nu mai jócă rol politic, nici etatea înaintată nu i-ar permite acésta.

Tótă politica lui e, că cetesce gazete. Nici sĕ vorbéscă despre politică nu-i place, cu deosebire nu în cestiunea națională, căci acésta 'l iritéză fórte tare.

Conversațiunea o am pus-o eu pe alt teren. M'a surprins ce bine cunósce bĕtrênul militar literatura diarelor ungurescí, fiind el bine orientat chiar și despre direcțiunea politică a singuraticelor diare.

Petru Truția.

Advocatul din Arad Petru Truția, fostul deputat dietal, care în acéstă calitate a fost pe basă națională, consideră situațiunea grea. Ar dori din inimă înțelegere bună între unguri și români, dară nu se va realisa acésta în timp scurt, nu are ceva speranțe mari.

Dacă în cercurile normative ungurescí faptice ar fi aplecarea de a schimba în ținuta de până acuma față cu românii și a arĕta o prevenire, începutul trebue sĕ se facă din partea guvernului.

Contactul cu bărbați, cari înaintea românilor au valóre politică și popularitate, i-ar da firul în mână.

Românii însĕ trebue sĕ scie la ce pot conta.

Neapărată trebuință e după părerea lui, ca guvernul sĕ esecute în întregul ei legea de naționalitate, mai departe pe calea legislativei sĕ întroducă și în părțile ardelene censul, care se află în părțile ungurene.

FOIȚA.

EMI.

— Novelă originală —

(Incheere.)

Conductul trecù.

Emi nemai putênd suporta aerul din casă, ce o apăsa, eșì afară și luà calea către promenadă. Apropiindu-se de casa lui Leontean audì o văitătură de câne și vĕdu în curênd pe Bujor, care simțì, că s'a întêmplat un lucru straniu în viéța tinĕrului seu domn și da espresiune jalei sale prin lătratul desperat.

Emi îi aruncă cânelui o privire durerósă-simpatică și își continuà preumblarea prin aerul recoros.

Pe când amurgea și neguri dese începeau a se coborì de pe déluri, pentru de a înveli orașul în o mantauă cernită, se întórse Emi mai mângăiată acasă In casa lui Eugen domnia o linisce sinistră, căci el era la Caterina . . . și suspina . . . .

Dóuĕ sĕptĕmâni trecuseră dela mórtea căpitanului Leontean. Eugen nemai putênd suferi gravitatea incidențelor, picà jertfa sórtei: mórtea tatălui seu, amorul, la care cugeta, că trebue sĕ renunțe și o rĕcélă 'l aruncase pe pat. In casa mătușei sale afla o îngrijire fórte bună. In casa acésta Eugen venia deapururea bucuros, căci aci avù el prima întêlnire cu drăgălașa Emi, aci deduse espresiune sentimentelor sale, aci mărturisise Emi în mod naiv: „Dacă mori tu, mor și eu!" Acum însĕ la tóte acestea nu se gândia, ci zăcea pe pat în o teribilă agonie, creerii lui erau atacați

În dilele aceste primi Emi dela Catarina un bilet, în care o ruga sĕ vină, dacă mai voiesce sĕ vadă pe Eugen în viață. Emi alerga la locul unde fu chemată, acolo o primì Bujor cu un lătrat de bucurie, el se trânti la piciórele ei, ca și când ar fi vechi prietini amêndoi.

Emi întrà înspăimêntată în casă și privi lung la Eugen, care se uita la ea cu ochii ca de sticlă . . . nu o mai cunoscea.

„Eugen" dise Catarina, „étă a venit Emi, amanta ta, privesce-o, te rog, și vorbesce-i puține cuvinte!" Eugen dedea din cap fără ințeles, ér Emi se trânti pe un scaun la capul lui Eugen și plângea . . .

Ea era în momentul acesta fórte frumósă. Talia ei era mlădiósă însĕ nu subțire.

Pĕrul ei negru avea la lumina sórelui un ton roșiu, genele-i lungi adumbriau ochii negri-castanii, roșața dispăruse din fața ei cu totul și făcuse loc unei palidități, trasurile din jurul gurei, cari îi dedeau de comun o aparință melancolică, luară un accent de severitate. Surisul între dóuĕ gropițe provocător prin obradii de rosă se prefăcu în o trăsură misantropică.

Tóte aceste formau un ce îmbătător, prelângă tóte că armonia frumseței era turburată prin nelinișcea, în care o aduse pe frumósa Emi starea critică lui Eugen.

Deodata murmurà morbosul: Dacă mor eu, móre și Emi! și un suris ceresc se arăta pe buzele lui, Emi își aduse aminte de cuvintele aceste și suspinà . . .

Întraceea sosì medicul, și declarând, că Eugen numai dóuĕ-deci-și-patru óre va mai fi în viéță, ér se depărtà.

La audul acestei declarațiuni, Emi resolută ca nici odată în viața sa își îmbrăcà mantaua, depuse primul și ultimul sărut pe fruntea ardêndă a lui Eugen și cu cuvintele: „Da Eugen, ți-am promis . . . și voiu sĕ mor," plecă din casa cu mortul.

Bujor se văeta amar. . . . .

Trei ani in urma acestei întêmplări, ér se făcù tómnă. Vêntul rece fura frundă de frunză de pe arbori. Vila dnei Flora Florescu era pustie, ér dna cânta în salonul grandios accompaniată de unica sa fică Iovanela.

La ușa cimiteriului din orașul N. se oprì o birjă elegantă, în urma căreia alerga un câne de rasă nobilă; din birje se coborîră trei dame: era Ecaterina cu mamă-sa și o călugăriță tineră.

Călugărița îngenunchià la mormêntul lui Eugen Leontean și vĕrsa lacrimi pe florile, cu cari înfrumsețau celelalte dóuĕ dame mormêntul.

Încă o rugăciune, și ele se depărtară la cei vii, lăsând pe morții cu cei morți. X.

In general încât privesce părțile ardelene sunt multe legi escepționale. Și lucru principal, guvernul sĕ stirpéscă corupțiunea pe linia întrégă, cuprinḑênd aici și corupțiunea politică.

Paul Rotariu.

Paul Rotariu, advocat în Timișóra, redactorul „Luminătoriului“, unul dintre conducĕtorii românismului din comitatul Timis, și-a reasumat vederile în următórele:

In noi românii trăiesce convingerea, că între noi și magiari va trebui sĕ fie deplină înțelegere și raporturi frățesci, însĕ curentul politic de aḑi nu permite ca convingerea nóstră sĕ se validiteze.

Față cu noi românii atât pe teren cultural, cât și pe cel politic se aplică deopotrivă necruțarea, ceea ce lucru natural, ne înstrĕinéză.

Cu tóte acestea, deși încrederea mea nu e mare, totuși aș ținea posibilă restaurarea bunului raport între unguri și români.

Deplina esecutare a legei create la 1868 pentru naționalități, întroducerea unui cens pe întreg terítoriul regatului ungar, va se ḑică și în Ardél, adecă a aceluia care aḑi esistă în Ungaria în înțeles mai strêns, una iș aceeași lege de presă, tóte acestea va contribui mult la domolirea spiritelor, și vor fi prima condițiune a succesului. Căci e fapt, că s'a proclamat și s'a și pus în lucrare uniunea cu Transilvania, dară rădăcinile neînțelegerei nu le au smuls.

Este un concept ciudat, că se pretinde dela noi sĕ ne abatem simplu dela programul statorit în conferența națională dela 1881 și sĕ-l modificăm. Pentru-ce sĕ o facem acésta? Numai atunci am avé causă la un asemenea pas, dacă am sci mai ântâiu, cari sunt punctele, cari pot da ansă la obiecțiuni, și dacă acele obiecțiuni ni le-ar comunica din parte competentă. Trebue sĕ scim mai întâiu cine și pe ce basă vrea sĕ vină la înțelegere cu noi.

Esprim numai părerea mea individuală, când mărturisesc, că o înțelegere comună o țin posibilă nu numai cu guvernul, care ține în mână puterea, ci cu ori care dintre partidele parlamentare. Insĕ numai atunci dacă ar păsi cu resoluțiune și fapte sincere, bine rumegate, și nu cu cuvinte și promisiuni góle.

Inceputul nu trebue sĕ urmeze dela noi. In procsima conferență națională va veni vorba despre drumul deputațiunei române la Viena, acésta însĕ e afacere internă a nóstră, despre o schimbare radicală în ținuta nóstră politică deci nu e, și nu póte fi vorbă, până atunci, până când nu vom sci ce garanță primim pentru asigurarea dreptelor și justelor nóstre nisuințe.

Ioan Ionaș.

Ioan Ionaș asesor la consistoriul greco-oriental din Caransebeș, unul dintre conducĕtorii românilor din fosta graniță militară, în convorbirea cu mine a zugrăvit situațiunea politică a românilor cu colori fórte posomoríte.

După părerea lui românii nu sunt numai în viéța publică pe tóte terenele, ci totodată sunt supușii și în viața socială la insulte și la degradare. Deosebirile sunt de tot aspre — ḑise — și de nu întră vre o schimbare, situațiunea se póte desvolta până ce nu sĕ mai póte susținé.

Doresce raporturi frățesci între români și unguri, dar provocarea momentului favorabil după cum crede el nu atârnă dela guvern, ci dela partidele oposiționale din parlament. Guvernul nu va cuteza se pășéscă cu favoruri, căci se teme, că va fi atacat de către oposițiune, dacă ar urma față cu naționalitățile politică conciliantă.

Călĕtoria și petrecerea comitetului esecutiv român la Viena o condamnă, căci prin acțiunea acésta comitetul a trecut preste competința sa, pentru care a primit mandat. Altcum la procsima conferință multe se vor întêmpla pentru luminarea situațiunei.

Nicolau Oncu.

Nicolau Oncu, advocat cu vaḑă în Arad, directorul institutului de bani „Victoria“ și-a dat părerile în următórele:

Situațiunea românilor în patriă e gravă. Românii sunt atacați și în politică și pe teren social. Ură neesplicabilă se manifestéză față cu românii din partea ungurilor pe tóte terenele. Bunele raporturi între aceste 2 elemente trebue sĕ le doréscă tot omul cuminte sănătósă, dară acésta — după părerea dênsului — deocamdată abia se va puté, căci spiritele sunt iritate din ambele părți. Esecutarea legei de naționalitate o ar ținé de un pas puternic către resultat complet.

Inceputul numai dela guvern se póte face pentru deslegarea cestiunei române. Dacă guvernul s'ar pune în contact cu bărbații români recunoscuți ca conducĕtori, ar afla modalitatea de a câștiga marea maioritate a românilor — cu escepțiunea unor antagonisti nemulțămiți pentru o politică bună și salutară, care ar asigura buna înțelegere și raporturi frățesci.

Aḑi chiar și elementele cele mai moderate se lipesc de programul dela 1881 și dela el nici nu se pot abate, până nu sciu ce se pune in locul lui. Trebue sĕ se spună din loc competent ce pretensiuni pun față cu românii, ce pretind dela ei.

Speréză însĕ, că conferența procsimă, care o va convoca comitetul central, va face lumină în situațiune.

Dr. Cornel Daconovich.

Dr. Cornel Diaconovich, secretariul „Albinei“ și redactorul revistei „Romänishe Revue“ carele este cel mai de frunte dintre tinerii polici români, are următórele vederi despre deslegarea cestiunei naționale române:

Este fapt, că poporul român și-a pierdut tótă încrederea, atât în guvernul magiar, cât și în ceilalți factori politici ai magiarilor. Acéstă lipsă de încredere este cea mai mare pedecă a unei înțelegeri. Intrebarea este însĕ, dacă o înțelegere e preste tot posibilă sau nu. Eu așa cred, că acéstă posibilitate e dată, cu tóte că magiarii nu întrelasă nimic ce o ar puté eschide. Frasa cea mai comună a magiarilor, ce se aude în tóte ḑileledela parlament până la cea din urmă casină magiară de pe sate, este: că „Ungaria va fi magiară sau nu va fi“. Țin de o norocire pentru patria nóstră, că atât românii, cât și celelalte naționalități din țară, nu iau în serios acéstă frasă, fiind-că în ḑiua, în care aceștia ar crede în ea, înțelegerea ar deveni imposibilă din causa că atunci ar fi vorbă de o cestiune de esistință, încât esistința statului ungar ar eschide esistința națională a poporului român, ér pentru poporul român esistința statului ungar numai atunci póte fi un interes rațional, dacă acesta îi asiguréză esistința lui națională.

După părerea mea divergențele esistente nu zac atât de afund, ci sunt numai un resultat al politicei greșite a magiarilor și se vor pierde îndată ce acéstă politică va lua altă direcțiune și poporul român va crede în sinceritatea acestei schimbări.

In momentul de față o înțelegere abia se póte închipui, pentru-că neîncrederea poporului român față cu cercurile magiare e atât de generală, încât nu se va găsi român, care sĕ crédă regimului sau vre-unei partide magiare, că doresce sincer împăcarea cu românii; și dacă acest om totuși s'ar găsi, ar rĕmâné isoat și ar întimpina la poporul român aceeași neîncredere, ca și cercurile magiare.

Dar posibilitatea unei înțelegeri o țin eschisă astăḑi și din motivul, că un guvern magiar, care ar incerca în mod serios și sincer a mijloci o înțelegere cu românii, și-ar periclita esistința propriă. Pentru esemplu me provoc numai la aceea, că o împăciuire nu se póte închipui fără de a asigura românilor în administrațiune locul ce le compete. Acésta ar însemna însĕ, că mii de funcționari magiari sĕ-și pérdă pânea și ar provoca o adevĕrată revoluțiune magiară.

Din acéstă causă guvernul numai atunci se va hotărî la pașul acesta, când trebuind sĕ alégă între dóuĕ rele, rĕul mai mic ar fi o astfel de revoluțiune.

Astăḑi prin urmare nu póte fi vorba decât cel mult de pregătirea terenului pentru împăciuire, ér acésta va fi posibil numai atunci, dacă guvernul și factorii parlamentari vor ținé cont de caracterul poliglot al statului, dacă vor cassa legile și ordinațiunile escepționale față cu românii, dacă vor renunța la lupta contra instituțiunilor culturale românesci, dacă se va aplica sincer legea de naționalități și dacă în fine și societatea și presa magiară vor contribui la aceea, ca sĕ nu se mai întêmple casuri ca cele dela Turda etc., care trebue sĕ arunce massele poporului român în brațele elementelor estreme.

Constantin Radulescu.

Constantin Radulescu, advocat în Lugoș, directorul institutului de bani de acolo în decursul vorbirei a indigitat la aceea, ca guvernul sĕ esecute legea de naționalitate, și în general sĕ observe legile, și atunci e gata terenul pentru deslegarea cestiunei naționale.

Intre relațiunile de aḑi însĕ, când opiniunea publică magiară este contra naționalităților, el nu are încredere în sinceritatea împăciuirei.

Ca esemplu a adus casul, că în Lugoș în procuratură 2 advocați vorbiau între sine românesce despre afaceri private, și a trebuit sĕ-și audă observarea: „óre scie guvernul că se întêmplă așa ceva?

Mult speréză dela procsima conferență națională, că adecă ne vom apropia cu un pas spre relațiuni bune între unguri și români, relațiuni de dênsul mult dorite.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andreiu Șaguna“ la finea anului 1891/92.

(Urmare).

B. In special.

Apreciând activitatea societății mai în special, aceea o putem împărți în literară și administrativă.

a) Afaceri literare.

Societatea ca corporațiune literară a discutat asupra a 20 lucrări literare elaborate de diferiții membri ordinari ai societăței.

După cuprins 3 au fost din sfera teologiei, 1 de cuprins pedagogic, 1 de cuprins istoric, 9 de cuprins literar și 6 de cuprins poetic.

Tóte aceste lucrări au fost însoțite de criticele comitetului, éră unele din ele au fost supuse și revisiunei societății. În urma observărilor critice 13 au fost admise, éră 7 s'au respins. Cele primite au fost induse în fóia societății „Musa“, din care au apărut 13 numeri. Criticele împreună cu manuscriptele originale ale operatelor se părstréză în archiva societății.

In comparațiune cu anii trecuți s'a lucrat anul acesta pe terenul literar mai mult, căci numĕrul operatelor este cu opt mai mare decât anul trecut.

b) Afaceri administrative.

Afacerile administrative interne, ce s'au pertractat în decursul acestui an sunt de o importanță mai secundară. Ca cele mai remarcabile amintim:

1) Continuarea inventariului despre întréga avere a societăței, început cu 2 ani înainte.

2) Regularea bibliotecei, archivei și preste tot îngrijirea de bunăstarea întregei averi.

II. Activitatea comitetului.

Comitetul și-a început activitatea sa îndată după constituire, alegêndu-și în prima ședință ținută la 20 Septembre 1891, de notariu și referent al seu pe membrul Petru Iuga cl. a. III. Tot în aceea ședință conform §-lui 5 din regulam. afac. int. s'au denumit dóuĕ comisiuni: controlătóre și bibliografică. Acea dintâiu avênd a controla în decursul anului din timp în timp pre funcționarii societății, ér a dóua pentru a ținé în evidență opurile mai însemnate ce apar și a veni cu propuneri relative la procurarea acelora.

Comitetul a ținut în decursul anului scolariu 1891/92 21 ședințe, dintre cari 19 ordinare și 2 estra ordinare, fiind tóte conduse de presidentul ordinariu Nicolau Vătășan.

In aceste ședințe s'au adus 31 concluse, cari tóte s'au ezecutat afară de cele de sub Nr. 18 și 150, acestea din unele împrejurări nu s'au putut esecuta.

Operate s'au presentat la comitet în decursul activității sale 20, 4 cu mențiunea de a se ceti cu ocasiunea ședinței festive publice, éră celelalte pentru a fi induse în „Musa. Din aceste 4 au fost censurate de comitet prin comisiuni esmise din sinul seu și pe basa criticelor făcute 1 tractat a fost esmis pentru a fi cetit la ședința publică, 2 au fost primite pentru a fi induse în fóia „Musa“, una s'a respins.

Declamațiuni s'au însinuat 10.

Amintim, că comitetul și-a îndreptat atențiunea cu deosebire asupra îmbogățirei bibliotecei cu operile mai însemnate apărute în timpul actual, și anume din sfera istoriei.

b) S'a ingrijit de a se îmbogăți sala de lectură cu unele jurnale și reviste periodice abonate s'au cerute gratuit.

In fine comitetul ca organ esecutiv al societății regulat n'a întrelăsat a veghia continuu asupra mersului real afacerilor societăței, făcênd aceleia propunerile de lipsă întru promovarea intereselor ei, intreprinḑênd pașii necesari pentru îndeplinirea esactă a concluselor aduse.

(Va urma.)

Convocare.

Conform conclusului staverit din partea comitetului central în ședința sa din 19 Martiu a. c. adunarea generală anuală a reuniunei învĕțătorilor gr. or. români din districtul Sighișórei, se convócă pe ḑilele 19, 20 și 21 Iuliu a. c. v. în biserica ortodocsă română din Saschiz protopresbiteratul Sighișórei, la care se învită toți p. t. domni membrii ai reuniunei și alți iubitori de progres.

Programa:

Ședința I dela 19 Iuliu a. c. v. Dumineca a. m.

1. Serviciu divin cu învocarea stului Duch în biserica ortodocsă română din Saschiz;
2. Deschiderea ședinței prin președintele;
3. Constatarea celor presenți;
4. Incassarea tacselor dela membrii și înscrierea membrilor noi;
5. Comunicarea ordinului Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 26 Octombre anul trecut Nr. 5310/Scol.

Ședința a II-a Dumineca 19 Iuliu a. c. v. p. m

6. Verificarea procesului verbal din ședința primă.
7. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei, al cassarului, bibliotecarului, apoi alegerea de comisiuni.
8. Tema: „Scóla și familia în educațiune“, disertațiune de Dimitrie Stuchirean învĕțător în Bertan.

Ședința a III Luni în 20 Iuliu a. c. v. a. m.

9. Verificarea procesului verbal din ședința a II-a.
10. Tema: „Cultura grădinilor și folosul ei“, disertațiune de Patrichiu Pintea, învĕțător în Sighișóra și Ioan Sâmpălean învĕțător în Sălciu;

Ședința a IV a Luni în 20 Iuliu a. c. v. p. m.

11. Verificarea procesului verbal din ședința a IV-a.

15 Censurarea împărţirei órelor de prelecţiuni de preste sĕptĕmână la o scólă poporală cu un singur învĕţătoriu, — staverite de despărţĕmintele tractuali aparţinĕtóre reuniunei districtuali;

15. Raportul comisiunilor esmise;

16. Staverirea bugetului pre anul 1892/3;

17. Propuneri;

18. Reconstituirea reuniunei pe un period de trei ani;

19. Esmiterea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din şedinţa a V-a.

20. Încheierea adunărei prin preşedintele.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul Sighişórei ţinută la 19 Martiu, 1892.

Preşedintele reun. distr., *D. Moldovan*, adm. prot.
Secretarul general, *Nicolescu*.

Declaraţiune.

Mult Onor. redacţiuni a „Telegrafului Român"
în *Sibiiu*.

In „Tribuna" Nr. 129 din 9/21 Iuniu a. c. a apărut o corespondenţă în numele locuitorilor din Avrig, în care într'un mod ruşinos ba scârbos chiar vorbesce despre ţinuta „Telegrafului Român", fără de a o fi subscris bater vre-un locuitoriu.

Faţă de acésta infamie publicată în numele locuitorilor din Avrig, mai mulţi fruntaşi din comuna Avrig au espedat în 8 Iuliu 1892 (precum dovedesce sub ·/.) alăturata recipisă la adresa „Tribunei", următórea corespondenţă (dechiaraţiune) pe carea „Tribuna" n'a voit a o publica — póte că o-a atins. Deci în interesul adevĕrului şi a reputaţiunei avrigenilor on. redacţiune este rugată a publica acésta în „Telegraful Român" cu atât mai vêrtos, cu cât dorim ca sĕ se scie, cine sunt autorii la astfel de infamii.

Primiţi ... *Ioan Cândea*, protopop.

Avrig, 21 Iuniu, 1892.

Mult onoratei redacţiuni a ɖiarului
„Tribuna".

In Nr. 129 din a. c. a „Tribunei" s'a publicat o corespondenţă cu data: Avrig, 19 Iuniu a. c. n., în numele locuitorilor din Avrig, în carea nu e subscris nimenea. Ne întrebăm: Cum, un anonim póte sĕ represinte pe toţi locuitorii din Avrig? Sau póte că ei sunt subscrişi şi redacţiunea „Tribunei" sau din precauţiune sau la cererea acelor subscrişi (?) i-au retăcut.

De astădată nu voim sĕ întrăm în meritul acelei corespondenţe, tot ce cerem este ca onorata redacţiune a „Tribunei" sĕ binevoiască a publica numele acelor locuitori din Avrig, cari sunt subscrişi în citata corespondenţă. Noi scim, că locuitorii din Avrig de câte ori au fost pusă pe tapet cestiunea de aderenţă faţă de tron şi patrie şi faţă de luptele pentru fericirea şi înaintarea în bine a poporului român totdeuna în mase considerabile s'au presentat la locul de aderenţă sau protestare. Ca sĕ putem rĕspunde la citata corespondenţă subscrişii rugăm pe onorata redacţiune sĕ publice în procsimul numĕr al „Tribunei" numele locuitorilor din Avrig subscrişi în acéstă corespondenţă de protestare, ca sĕ vedem numele lor şi ce fel de locuitori sunt??! — sau dóră întréga corespondenţă e numai o ficţiune??! căci cuprinsul ei nu este isvorît din inima adevĕraţilor avrigeni.

Ioan **Cândea**, protopop şi proprietariu; Vasiliu **Macsim**, paroch şi proprietariu; Ioan **Racota**, învĕţătoriu şi proprietariu; Atanasiu **Sebeşan**, proprietariu; Vasilie **Cândea**, proprietariu; Nichita **Spôrlea**, învĕţătoriu şi proprietariu; Ioan **Cândea**, proprietariu; Mihail **Luculeţ**; George **Tulbanu**, proprietariu; Mihailă **Grancia**; Vasile **Mareş**; Lazar **Mareş**; Florea **Lazaroae**; Tulbanu **Daniil**.

Varietăţi.

* (Dela curtea română) Luni la órele 8 şi jumĕtate M. S. regele Carol şi principele mostenitor au sosit cu trenul espres la Predeal. De faţă erau la gară toţi ministrii, autorităţile civile şi militare, precum şi un numĕros public, mai ales studenţi universitari. Gara era frumos împodobită. Delegaţia studenţilor universitari a făcut ovaţiuni entusiaste M. S. regelui Carol, predându-i un frumos buchet. Regele a rĕmas fórte mişcat. Entusiasmul era la culme.

* (Himen.) Dl Irimie **Iliescu**, înv. Sibiiu-cetate şi ales preot în Stremţ (tract. Alba Iulia) ş'a încredinţat de viitóre soţiă pe d-şóra Emilia **Bariţ**, fica notariului din Bucium, Victor Bariţ. Felicitările nóstre!

* (Emigrări.) Din părţile Cincului-mare ni se comunică, că în urma grindinei, care a nimicit tótă recolta, locuitorii sunt desperaţi şi se fac pregătiri pentru a emigra la America. Şi până acuma au emigrat din acele părţi mulţi, mai ales dintre compatrioţii nostri saşi. Din comuna săséscă **Tórcla** aprópe jumĕtate locuitorii sunt duşi în America.

* (Ministru de comerciu.) Din Budapesta se anunţă, că ministru de comunicaţiune e numit Béla **Lucács**, carele până acum a ocupat funcţiunea de secretariu în ministeriul de comunicaţiune.

* (Un sinod ecumenic al bisericei ortodocse) Se ventiléză ideea convocărei unui sinod ecumenic al bisericei ortodocse.

Ɖiarul grec oficial al patriarchatului din Constantinopole arată, că impulsul unei asemenea convocări s'ar datori archiepiscopului şi metropolitului Serbiei Michail.

Motivul întrunirei unui sinod ecumenic ar fi esaminarea din nou şi determinarea echinopţiului de primă-vară, deci şi cestiunea de el dependentă a serbărei sântelor pasci. Cestiunea după cum vedem, este mai cu sémă despre călendar.

Sinodul din Constantinopole a constituit o comisiune din patru membri sĕ studieze cestiunea şi propunerea metropolitului Mihail al Sêrbiei.

* (Petrecere de vară.) Reuniunea pompierilor din comuna Aciliu invită la petrecerea de vară ce se va arangia Dumineca, în 19/31 Iuliu a. c. în pădurea din drumul ţerii „Remetea". Inceputul la 2 óre p. m. Dacă timpul va fi nefavorabil, petrecerea se va amâna pe ɖiua următóre (st. Ilie), fiind însĕ timpul şi atunci nefavorabil, se va anunţa prin ɖiare.

Ofertele marinimóse fiind destinate atât pentru fondul reuniunii cât şi pentru înfiinţarea unei biblioteci scolare, se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Act de mulţămire.) Studenţii români din Bucuresci au espedat o telegramă de mulţămire lordului Fitz-Maurice, care a apărat cu atâta elocinţă causa românilor din Transilvania în broşura sa asupra situaţiei generale în Europa.

* (Proiect de lege pentru dreptul de întrunire şi de societăţi.) Guvernul unguresc a însărcinat pe mai mulţi jurişti şi înalţi funcţionari ministeriali de a pregăti un proiect de lege privitor la ɖreptul de întrunire, care in deosebi sĕ aibă în vedere acele societăţi şi întruniri de natură politică, cari „sunt periculóse statului". Proiectul va servi de piedecă acelor societăţi, cari sub titluri nevinovate promovéză tendinţe neiertate. Principiul fundamental al acestui proiect va fi, că cercul de activitate al adunărilor politice se sfârşesce acolo, unde se începe punibilitatea comunicaţilor ɖiaristice.

* O farsă de rĕu gust a costat doi ani de reclusiune pe un ţĕran galiţian. Proprietariul Ioan Tobaciuc trebuia sĕ ia în căsătorie pe fiica unui alt proprietariu, Augustiez. Cortegiul nupţial sosise la biserică; singur mirele lipsia. Un rival refusat îl tîrîse într'o clopotniţă veche şi îl închisese într'o celulă. Nenorocitul nu putù sĕ scape d'acolo decât séra. Alergà la biserică şi firesce, nu mai găsi pe nimeni. Fidanţata şi părinţii ei, ruşinaţi şi furioşi părăsiserĕ satul şi căsătoria fù ruptă. De aci condamnarea esemplară, pe care a ratificato şi curtea de casaţie.

* (Femeile la universitate.) In decursul ultimului semestru au asistat la cursurile universităţilor din Elveţia 224 dame: 78 la Berna, 70 la Zürich, 70 la Geneva, 5 la Lausanne, 1 la Balle. 175 au urmat la medicină, 62 la filosofie, 5 la drept. După naţionalitate au fost 116 rusóice, 21 germane, 21 elveţiene, 11 americane, 9 austriace, 7 bulgare 4 engleze, 3 române şi 3 armene.

* **Poporaţiunea actuală** a celor cinci puteri mari din Europa este următórea: Rusia 110 milióne, Germania 49 milióne, Austro-Ungaria 42 milióne, Francia 38 milióne, Anglia 38 milióne, Italia 31 milóne.

Esamene.

Braşov, 3/15 Iuliu, 1892.

On. redacţiune! Daţi-mi voie sĕ ve descriu decursul esamenelor publice dela scóla nóstră gr. or. română din **Braşovul-vechiu**, avênd firma convingere, că făcêndu-se astfel de recensiuni în publicitate se desvóltă şi conservă în inima fie-cărui român dorul învăpăiat spre a progresa în cultură, precum şi zelul de a contribuí după putinţă la înflorirea scólei române preste tot.

Esamenele publice la scóla nóstră din Braşovul-vechiu s'au ţinut Mercuri în 24 Iuniu c. st. v. dela órele 2 şi până la 6 ½ óre sub conducerea zelosului director dela scólele centrale de aici, a dlui G. C. Bellissimus, în calitate de comisariu protopresbiteral. La esamene au mai participat Ilustritatea Sa dl **Francisc Koós**, inspector reg. de scóle care s'a interesat fórte mult de prestaţiunile învĕţătorilor nostri. Afară de parochul local O. D. George **Perşinariu** au mai asistat la esamene mai mulţi învĕţători dela scólele centrale din loc, o frumósă cunună de dame şi domnişóre, ér publicul cel mai numĕros l'a format părinţii elevilor.

Esaminarea s'a inceput cu clasa I (desp. 1 şi 2), al cărei învĕţătoriu este dnul Florea **Şoneriu**. Acest învĕţătoriu, care de 17 ani servesce la scóla nóstră, precum într'alţi ani, aşa de astă dată a secerat cu micii sei elevi şi eleve resultate îmbucurătóre. Rĕspunsurile elevilor au mulţămit pe deplin pe publicul asistent, gratulând dlui învĕţătoriu Florea **Şoneriu** pentru succesul obţinut. In special dl comisar protopresbiteral la finea esamenului — după-ce s'au declamat şi s'au cântat unele poesióre naţionale — şi-a manifestat mulţămirea sa faţă de resultatul dobândit. Inv. F. Şoneriu pe lângă modestul seu salariu se luptă cu multe neajunsuri; ar fi de dorit, ca autorităţile competente sĕ contribue după putinţă la ameliorarea salariului lui drept semn de recunoscinţă pentru serviciile sale prestate până acum.

A urmat apoi esamenul cu clasa a II-a cu 3 despărţăminte sub conducerea energicului învĕţător, dl George **Jóndrea**. Clasa a II-a în urma instituirei în decurs de vre-o trei ani a învĕţătorilor provisori, a degenerat fórte mult atât ce privesce instrucţia, cât şi disciplina. Mulţămită însĕ zelului deosebit al înv. G. **Jóndrea**, căci valórea acestei clase s'a ridicat érăşi la nimbul avut mai înainte. S'au esaminat mai din tóte obiectele de învĕţĕmênt prescrise de Norm. scol. Pe lângă tótă severitatea, cu care onorabilul domn comisar a condus esamenul din cestiune, procedere emanată nu din rea voinţă, ci din viul interes, ce-l pórtă respectivul pentru scólă — rĕspunsurile elevilor şi elevelor au fost atât de corecte, atât de precise şi chiare, încât au pus în uimire pe toti cei competenţi Elevii rĕspundeau cu voce înaltă, fără sfială; ori-ce întrebări le punea dl comisar şi dl inspector regesc de scóle, ei sciau sĕ dea rĕspunsurile cele mai mulţămitóre, ceea-ce a făcut o bună impresiune în numĕrosul public asistent. După esaminaeea din diferitele obiecte au urmat apoi declamări de poesii, esecutarea de cântări naţionale în dóuĕ voci, cari asemenea au avut un resultat strălucit. La sfêrşit ambii comisari gratuléză şi felicită pe dl G. **Jóndrea**, pentru eminentul succes al esamenului.

Au rumat apoi esercitii de gimnastică cu elevii cursurilor superióre sub conducerea înv. George Jóndrea. După terminarea acestora mai tot publicul asistent s'au dus în grădina scolară, unde cursurile superióre au cultivat în mai multe straturi legumăritul instruaţi de învĕţătoriul lor. Grădina scolară e de o estensiune fórte mare şi situată la o posiţie fórte favorabilă, restaurată însĕ sub deosebita îngrijire a dlui paroch local, dl G. **Perşinariu**.

Fiind chramul acestei scoli ɖiua ss. ap. Petru şi Pavel, clasificările s'au cetit în 29 după serviciul divin. Parochul local într'un cuvênt ocasional fórte însufleţitoriu amintesce jertfele aduse cu infiinţarea scólei şi indemnà pe iubiţii sei credincioşi a contribuí după putinţă la infiinţarea unui fond scolar, pentru-că — ɖice vorbitoriul — „timpurile sunt critice, puţine s'au făcut, multe mai avem de a face!"

In fine dl înv. G. Jóndrea într'o vorbire scurtă dar pătrunɖĕtóre 'şi ia rĕmas bun dela acésta parochie, dela autorităţile bisericesci de aici, şi dela iubiţii sei elevi şi eleve. O adêncă mâhnire a cuprins pe toţi credincioşii bisericei nóstre, când au auɖit, că dl înv. Jóndrea ne părăsesce Avem însĕ speranţă, că deşi nu e în mijlocul nostru, vom putea fi în posiţia de a auɖi, ca acest învĕţătoriu şi-a eluptat o posiţie démnă de capacitatea şi talentul seu.

Un Braşov-vechian.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Subsemnatul în numele micuţilor mei scolari dela scóla nóstră din Cetea, îmi ţin de cea mai plăcută datorinţă a-mi esprima pe acéstă cale căldurósa mea mulţămită publică p t. domnilor cari au binevoit a contribuí la premierea scolarilor dela scóla nóstră şi anume p t domnilor:

Dr. Vasile Bologa care a contribuit cu 5 fl., Ales. Sava preot în Mărişel cu 5 fl., I. Frâncu preot în Laz cu 3 fl, N. N. cu 60 cr.

Care bani în sumă de 13 fl 60 cr. în conţelegere cu păr. adm. ppesc dl N. Ivan parte s'au distribuit în ɖiua de esamen elevilor, ér pe o parte s'au cumpĕrat pentru elevi mai miseri cărţile necesare de învĕţământ.

Cetea in 5 Iuniu 1892.

I. Bota,
învĕţător gr. or.

[99] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al III-lea învĕțător la scóla confesională gr. or. din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) 300 fl. salariu, solvinḑi lunaliter din cassa alodială;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) 3 orgii de lemne;

d) 30 fl. din cassa bisericei pentru conducerea cântărilor corale cu elevii de scólă.

Cei care vor fi destoinici a conduce cântările corale și se vor presenta în persónă spre a căuta în biserică în o ḑi de Dumineca sau sĕrbătóre nainte de alegere, vor fi preferiți la acest post.

Concursele sunt a se trimite prin oficiul parochial comitetului parochial gr. or. din Sadu (Czoodt) p. u. Cisnădia (Nagy-Disznod)

Sadu, în 25 Iuniu, 1892 st. v.

Pentru comitetul parochial,

Constantin Popoviciu,
președ.

Oficiul parochial gr. or.

Ioan Popovicu,
paroch.

Sz. 2017/1892 polg. [99] 2—3

Hirdetmény.

A sz. rudályi határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a működő mérnök megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül **az 1892 évi Augustus 4 napjának délelőtti 9 óráját** Sz. Rudály község házához tüztem kis mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalá, megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892-évi Junius hó 24-én

Baró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 2016/1892, polg. [101] 2—3

Hirdetmény.

A sz. újfalusi határtagositása ügyében az előmunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, a működő mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett határidőül **az 1892 évi augusztus 5-nek délelőtt 8 óráját** Sz. Ujfalu községházához tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros, 1892 Junius hó 24-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriș		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadișul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	**Cluș.**	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		**Ghiriș**		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Ujóra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighișóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș—Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8. —	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad—Timișóra

—	6.15	11.30	4.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timișóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș—Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriș**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Toplet		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	---		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34									
—	—	4.42	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	5.03	3.34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copșa-mică—Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneș			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea—Oșorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Brașov—Zernești

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov—Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Iuliu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3374 Plen.

Cercularіu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesă.

Se aduce prin acestea oficiilor protopresbiterale și tuturor corporațiunilor bisericesci din archidiecesă la cunoscință următoriul

Conclus normativ

luat din partea venerabilului sinod archidiecesan în ședința aceluia dela 22 Aprile (4 Maiu) a. c. Nr. prot. 112 cu privire la conclusele sinodale:

1. Consistoriul archidiecesan în ședința plenară, care se va ține cel mult în 30 de ḑile după primirea actelor sinodale, ia la cunoscință conclusele cuprinse în protocólele sinodale și dispune esecutarea lor.

2. Regulamentele și conclusele normative cel mult în restimp de 45 de ḑile dela încheierea sesiunei sinodale sĕ se publice în organul de publicitate al archidiecesei.

Puterea obligătóre a concluselor sinodale se începe:

a) pentru consistoriul archidiecesan în ḑiua publicării acelora în ședința sa plenară;

b) pentru ceialalți credincioși ai bisericei nóstre: regulamentele și conclusele normative întră în viéță în ḑiua indicată într'ênsele, ér lipsind acésta la dóuĕ luni după încheerea sesiunei sinodale, ér conclusele, cari privesc pe particulari în ḑiua intimării lor la mânile celor interesați.

4. La începutul fie-cărui period sinodal, deodată cu convocarea la prima sesiune, i se trimite deputatului și un esemplariu din regulamentul afacerilor interne pentru sinodul archidiecesan.

Acest conclus întră în viéță numai decât.

Sibiiu, din ședința plenară, ținută la 4 Maiu 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1892.

(br) Sunt câteva sĕptĕmâni, de când sĕrbătorile esamenilor s'au terminat pentru anul acesta, de când învĕțătoriul, după o muncă obositóre a întrat în timpul feriilor celor lungi pentru a se recrea și a-și câștiga nóuĕ puteri de muncă pentru anul scolariu, ce-l așteptă.

După raportele, ce ne-au sosit până acuma, se constată un progres frumos pe tóte terenele scolare, un progres, care în prima linie condiționéză dela hărnicia și abnegațiunea, ce o are învĕțătoriul nostru.

Și după acésta hărnicie, prin care el se distinge, prin care vrea sĕ țină pas cu mersul timpului, i s'ar cuveni după drept, ca în adevĕr sĕ aibă câteva ḑile ticnite, câteva ḑile de recreațiune.

Tabloul însĕ nu ni se desfășură astfeliu.

Învĕțătoriul nostru nu și póte lua giamantanul ca învĕțătoriul strĕin sĕ facă călĕtorii, sĕ și înmulțéscă cunoscințele, sĕ facă pracsă, ci mulți, fórte mulți sunt, cari a dóua ḑi de esamen 'și încarcă hainele în carul tatălui seu, merge acasă în comuna natală și acolo lucră lucrul obositoriu al câmpului, pentru-ca la tómnă tot în carul tatălui seu sĕ mérgă în altă comună, unde l'a destinat sórtea și sĕ încépă activitatea și mai obositóre.

Timpul vitreg, în care am trăit și trăim nu ni a fost nici barem atât de priincios, ca sĕ se pótă regula sórtea învĕțătorilor noștri, ai acestor apostoli ai culturei némului românesc, cari obosesc ḑiua și nóptea și cari — mulți — în decursul carierei lor învĕțătoresci speséză mult din averea părinților, pentru-că bagatelul de salariu nu le ajunge adeseori nici ca sĕ se pótă îmbrăca, cum cere posiția și după cum e cuvincios.

Căci dacă sórtea materială a învĕțătorilor ar fi fost mai favorabilă, dacă ei n'ar fi siliți sĕ liciteze minuendo la postul, ce vreau sĕ-i ocupe, nu obveniau atâtea schimbări și trasmutări și cariera învĕțătoréscă era cu mult mai ușóră.

Nu e tot una, dacă un învĕțătoriu se statoresce 10 ani ori pe viéță într'o comună și dacă el aḑi e într'un loc, ér mâne trebue sĕ slujéscă în alt loc.

Un învĕțătoriu stabil învață referințele, cunósce obiceiurile ómenilor, vede ce e de îndreptat, se dedă cu pruncii încă până a nu întra în scólă, le cunósce părinții și póte judeca asupra purtării lor, pe când învĕțătoriul pribég are sĕ învingă tóte acestea greutăți și și mai mari ca acestea și numai apoi póte el începe la materialul de învĕțământ, după cum prescriu nomele în vigóre.

Și câte neplăceri nu se trag din acéstă stare, câte furtuni nu se descarcă asupra capului lui și el tóte trebue sĕ le supórte, sĕ le învingă, ori dacă îi trece și îndelungă răbdarea sĕ părăséscă comuna cu salariul încă neridicat de pe la ómeni.

Sunt multe casuri de acestea și noi datori suntem sĕ ne ridicăm vocea în interesul învĕțătorilor noștri, în interesul scólei și al desvoltărei nóstre culturale.

Un învĕțătoriu la locul seu face minuni în comună, el e iubit de părinții copiilor, îl iubesc copii și el iubesce scóla, — iubire în tóte părțile — și acéstă este una dintre cele mai cardinale însușiri, ce trebue sĕ caracteriseze pe un învĕțătoriu; dar trebue sĕ caracteriseze și pe locuitorii din respectiva comună. Iubirea reciprocă întăresce speranța întru isbândă.

Din scirile, ce le-am primit până acuma, ne-am putut convinge, că în unele tracte protopresbiterale cu ocasiunea esamenelor șeful tractual a stăruit și a îndemnat pe credincioșii noștri sĕ măréscă salariul învĕțătoriului și ori unde a stăruit șeful tractului, ómenii au ascultat cuvintele lui povățuitóre și în dorul lor de desvoltare au statorit salariul învĕțătoresc la minimum 300 fl.

Dar mai sunt multe, fórte multe locuri, unde acésta nu s'a întêmptat, unde scólă ni-e în pericol și ómenii chiemați au ochi și nu vĕd, urechi au și nu aud.

E un pĕcat acesta, care se va rĕsbuna amar, și se va rĕsbuna asupra acelora, cărora li-e dată puterea a o face și nu o fac, cari au datorința și nu și-o împlinesc.

Cu indiferentismul de până aci nu mai putem trăi, suntem amenințați de noi și ne amenință strĕinii: o îndoită amenințare.

Statul în schimbul jertfelor, ce leam adus, n'a făcut nimic pentru desvoltarea nóstră culturală și tare ne temem, că el, când va avea odată legea sĕ o facă acésta, o va face în detrimentul nostru.

Și legea va vení, pentru-că e croită, de aceea este timpul suprem ca organele nóstre bisericesci competente sĕ ia tóte mĕsurile, sĕ se îngrădéscă pe tóte părțile și conform legei, sĕ ridice salariul învĕțătoresc la minimun, ce pretinde legea.

Bună-voință sĕ fie și lucrurile se fac, bună-voință și îndemn, căci ómenii noștri sunt buni, ei încă presimțesc pericolul, ce ne așteptă pe toți.

Puterea de viéță a unui popor se manifestéză prin simțul de jertfire pentru causa lui și noi acésta manifestare datori suntem sĕ o afirmăm, căci timpul a sosit pentru a o afirma.

Înainte dar cu Dumneḑeu și cu încredere în isbândă!

FOIȚA.

Vorbirea,

ținută de dl director al scólelor normale din Brașov, George Belissimus, la încheerea anului scolariu 1891/2.

Rev Dle, stimați domni și dómne, iubită tinerime scolară!

Me bucur din adêncul inimei mele, vĕḑênd acéstă desfestată sală a muselor române împodobită cu o așa frumósă cunună de dómne și de domni, doioși se afle sporiul, ce l'au făcut cu elevii și elevele lor învĕțătorii scólei nóstre elementare capitale în decursul anului sc. 1891/2, pe care îl încheiăm astăḑi.

Mare este dragostea frățéscă la bravul nostru popor român!

Pentru că ce alta ar puté însemna? — când vedem, că interesul pentru cultivarea și educațiunea tinerimii nóstre române prin scólă purcede din inima: nu numai a părinților, fraților, surorilor și altor consângeni ai elevilor și ai elevelor nu numai din a autorităților acestei scóle, ci din a multor altor amici ai binelui și fericirii națiunei nóstre române.

Așa dar din tóte părțile se cere și se pretinde dela acésta scólă, ca prin destoinicia, desteritatea, zelul, diligința și consciențiósa conlucrare a învĕțătorilor ei sĕ facă: — *ca sĕ ésă din tinerimea ei-'și încredințată ómeni nu numai luminați ci și deprinși a sĕvêrși fapte bune și frumóse, plăcute lui Dumneḑeu și ómenilor.*

Și acésta cu atâta mai vêrtos, căci *cultura numai însoțită fiind cu educațiunea, póte forma din tinerime membri harnici și folositori familiei, poporului și patriei.*

Prin urmare și pe nói — *numai o inteligință bine educată va fi în stare, sĕ ne îngrijéscă întru a ne puté ferici ca români*

Juste sunt deci pretensiunile acestea, deși nici decum ușóre pentru cei îndatorați a le împlini. Și cel mai harnic învĕțătoriu are adecă a suferí fórte mari greutăți la împărtășirea culturei și educațiunei.

Greutatea, carea apasă amar asupra învĕțătoriului, și în contra căreia el cu tótă destoinicia sa, cu tótă iscusința sa nu se póte lupta cu vre-un succes, este sĕrăcia, de care sufere o mare parte a părinților copiilor și copilelor de scólă.

Bieții părinți scăpătați adecă nu și pot trimite copii și copilele sĕ frecuenteze scóla fără întrerupere, sau nici decum, pentru-că nu au nici cu ce sĕ și-i îmbrace, spre a i puté scóte din casă, mai ales érna, necum sĕ pótă și plăti pentru ei didactrul și tacsa scolară; nu le pot cumpĕra nici cel puțin cărțile scolastice necesare

Apoi și în parochia acésta atari nenorociți sunt fórte numĕroși.

Insĕ prea demnii noștrii conducĕtori bisericesci și scolari, precum și alți binevoitori ai poporului nostru nu i-au trecut pe bieții confrați nenorociți cu vederea, ci le-au întins mâna de ajutoriu, spre a le face posibilă crescerea copiilor și copilelor lor prin scólă.

Și étă cum!

On. Eforiă, resp on. delegațiuni ale scólelor nóstre centrale a scutit de plata didactrului și a tacsei scolare 224 de copii sĕraci și 149 de copile sĕrace.

On. comitet parochial al bisericii dela Sf. Nicolae a provĕḑut cu cărțile scolastice necesare 49 de elevi sĕraci și 29 de eleve sĕrace, ér cu vestminte de érnă 130 de elevi și 17 eleve

On. comitet al reuniunei bravelor femei române din loc a îmbrăcat cu vestminte de érnă 50 de eleve.

On. poliția locală a îmbrăcat cu vestminte de érnă 1 elev și dóuĕ eleve din acéstă scólă.

Un marinimos domn de ai noștri a provĕḑut cu cărțile scolastice necesare o mare parte a elevelor sĕrace din clasa a 2-a.

O marinimósă dómnă a provĕḑut cu vestminte de érnă 2 eleve sĕrace din cl. 5, tot a scólei acesteia.

Astfel ajutați au putut fi și bieții copii și bietele copile de părinți scăpătați, dați la timpul cuviincios la scólă și a o frecuenta fără întrerupere.

Și prin acésta s'a delăturat ponderósă greutate, care prin impedecarea frecuenței — ar fi opăcit fórte rĕu pe învĕțătorii acestei scóle în lucrarea lor la desfășurarea materialului de învĕțământ,

Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, cătră Maiestatea Sa imperială și regală apostolică **Francisc Iosif I** împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

Maiestatea Vóstră!

În timpul dela 1849 pănă la 1866 românii au câscigat, întocmai ca celelalte popóre mai înainte asuprite ale monarchiei, un întreg șir de drepturi și garanții pentru desvoltarea lor națională. Deși în pactațiunile dualiste s'a stabilit respectarea acestor drepturi și asigurarea lor prin legi create în formă constituțională, esperințele făcute în timpul unei vieți constituționale de dóuĕḑeci și-cinci de ani au produs în înimile românilor convingerea, că elementele ridicate prin falsă aplicare a formelor constituțiunale în fruntea statului nu se țin de angajamentele luate, nu respecteză drepturile acordate de Maiestatea Vóstră în deplină putere monarchică și în conformitate cu adevĕratele interese de fortificare ale monarchiei, ci consideră drept o cestiune de ambițiune națională de a face ca statul ungar constituțional se iee prin legiferare și esecutare națională tot ceea-ce ni s'a dat din partea monarchiei austriace unitare. Călcarea angagiamentelor supărătóre, ascunderea adevĕrului asupra relațiunilor interne, reaua credință în formularea legilor și în aplicarea lor, violentarea în jos și amenințarea în sus au fost proclamate drept acsiome de stat în patria nóstră mai restrînsă, și de aceea aici, în țerile corónei ungare, așeḑĕmintele constituționale nu servesc spre asigurarea liberului eserciții al drepturilor și spre înaintarea pacinicei desvoltări, ci dau numai unei minorități violente și larmuitóre putința de a asupri maioritatea compusă din elemente muncitóre și gata întotdeuna sĕ subordonese interesele lor particulare marilor interese ale monarchiei.

Puși în fața acestei situațiuni, delegații trimiși de alegĕtorii români la conferența electorală ținută la Sibiiu în ḑilele de 20 și 21 Ianuariu a. c.; s'au vĕḑut siliți a lua în unanimitate și următoriul cunclus:

> „Ori cât de indispensabilă trebue sĕ apară pentru fie-care patriot nepreocupat o schimbare salutară, totuși conferența față cu desvoltarea ce o iau lucrurile se simțe constrinsă la durerósa mărturisire, că nu numai fața cu regimul ci și fața cu toți factorii parlamentari și a perdut încrederea. Ea crede, că sanarea reului țéra nu-l póte ascepta decât numai dela o intervențiune corĕspunḑĕtóre a celuialalt factor, a factorului suprem. de fapt a Corónei, care în posițiunea sa înaltă, stând preste ori-ce particularism și ca adevĕrat representant al intereselor celor mai înalte ale statului are chiemarea constituțională de a se întrepune cu sacra sa autoritate și plenitudine a puterii sale, ori de câte ori statul ajunge într'o stare, în care organismul-seu este amenințat chiar în structura sa cea mai internă. Conferența susține deci cu deplină încredere în gloriosul ei purtătoriu, Pragrațiosul nostru Monarch, conclusul conferențelor trecute cu privire la subșternerea unui memorand la Tron, și decide ca acest memorand sĕ se presenteze fără amînare“.

Maietatea Vóstră imperială și Regală apostolică! Preagrațióse Stăpâne! Împlinind însărcinarea, cu care am fost onorați din partea ómenilor de încredere ai concetățenilor nostri români, ne simțim datori a pune în vederea Majestății Vóstre, că comitenții nostrii, românii, nu sunt numai ei singuri în starea nesuferită, asupra căreia am atras prin acest memoriu părintésca luare aminte a Maiestății Vóstre

Dela Porțile de Fer și pănă în Leitha, din Marea-Adriatică și pănă în culmile Carpaților galițieni țéra e frămêntată de continue agitațiuni și cuprinsă de adêncă nemulțĕmire. Chiar concetățenii noștri magiari, vĕḑênd zădărnicia silințelor lor utopice, sunt cei mai agitați și mai nemulțumiți și imping mereu spre sguduiri violente.

Cestiuni scolare.

Scóla civilă publică de fete cu internat a Asociațiunei transilvane în Sibiiu.

P. T. părinților, cari doresc a-și adăposti ficele într'un institut de crescere, se recomândă scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunei transilvane, învestită acum și cu dreptul de publicitate.

Pe lângă învĕțămêntul prescris, care se provede cu tótă îngrigirea, și pe lângă o crescere acomodată firei și esigențelor poporului român, scóla Asociațiunii cultivă în deosebi limbile patriei (pe lângă limba română, limba magiară și cea germână) și limba francesă, dând elevelor ocasiunea și putința de a se deprinde și în vorbirea corectă a acelora. Pe lângă cele mai corĕspunḑĕtóre întocmiri interne reclamate de lege, la scóla Asociațiunii va funcționa, în conformitate cu conclusul on. comitet dto 9 Iuliu a. c. în anul viitoriu scolastic 1892/93 și cursul complimentar provĕḑut în § 6 din „statutul de organisare“ al scólei Scopul urmărit în cursul complimentar e cu desăvêrșire practic. Pe lângă introducerea în literatura și în istoria literaturii limbilor patriei și a limbei franceze, pe lângă aprofundarea istoriei universale pe basa cunoscințelor deja câștigate, în fine, pe lângă deprinderea cu stăruință a lucrului de mână femeesc, în special a croirei și a pregătirei vestmintelor trebuinciόse și a desemnului corĕspunḑĕtor, elevele acestui curs vor fi cu îngrigire introduse în practica economiei de casă, avênd fie-care, pe rênd, a purta în câte o sĕptĕmână, pe lângă conducere și supraveghere, întréga economie a internatului. In cursul complimentar se primesc pe lângă același didactru de fl. 2 la lună ca și în cursurile ordinare, eleve, care au absolvat cele 4 cursuri ale scólei civile; primirea se póte face însĕ și pe basa unui esamen.

Primirea în cursurile scólei Asociațiunei și în internat se face în cele dintâiu 3 ḑile ale lunei Septembre st. n a. c. Prelegerile se vor începe nesmintit în 4 Septembre a. c.

Pentru a ne scii orienta și a puté lua la timp tóte dispozițiunile de lipsă, p. t. părinții, cari doresc a și da fetițele în institutul nostru, sunt rugați a se insinua de timpuriu. Însinuările sĕ se facă la „direcțiunea scólei civile de fete cu internat în Sibiiu“.

Condițiunile de primire in scóla publică și în internatul susținut de Asociațiunea transilvană în Sibiiu sunt următórele:

Pentru primirea în scóla civilă se cere atéstat despre absolvarea claselor scólei elementare, sau atestat despre clasa corĕspunḑĕtóre premergătóre dela o altă scólă de categoria scólei civile. În lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl v. a. pe lună, și pentru elevele, ce întră pentru prima dată în acéstă scólă, o tacsa de înmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar, provĕḑut în § 6 din statut, didactrul este de 2 fl. pe lună și la prima înscriere tacsa amintită de inmatriculare.

Elevele, cari voesc sĕ fie primite în internat, fie eleve ale scólei civile, sau ale scólei elementare a reuniunei femeilor, au sĕ se insciințeze de timpuriu, în tot casul înaintea începerei anului scolastic prin părinți sau tutori la direcțiunea scólei, pentru a se putea face dispozițiunile necesare. Tacsa internatului e de 200 fl. v. a pe an, plătiți înainte în dóuĕ sau cel mult 4 rate.*) Cărțile trebuinciόse, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înțelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci chieltuelile reclamate în acéstă privință se pórtă de părinți, în tocmai precum tot de dînșii se pórtă cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune la musica instrumentală și în limba francesă.

Tacsele pentru instrucțiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiesce sĕ iea órele singură, se computa la 2 óre pe sĕptĕmână tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași óră, tacsa se computa la 2 ore pe sĕptĕmână cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesce sĕ iea órele singură, se computa la dóuĕ óre pe sĕptĕmână tacsa de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași óră tacsa se computa la 2 óre pe sĕptĕmână cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucțiunea în limba francesă, câte 2 óre pe sĕptĕmână se computa pe lună câte 1 fl. de elevă.

Tóte tacsele se plătesc direcțiunii scolare, care remuneréză pe instructori.

Elevele din internat, afară de scólă, au în fiecare ḑi anumite óre de conversațiune în limba francesă, magiară și germână. Pe lângă aceea ele se prepară și își învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutoriul directórei și a guvernantelor

Elevele, cari vor sĕ fie primite în internat, mai au sĕ aducă cu sine: o saltea, un covoraș la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o paplomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri, (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi: perie de dinți, săpun și 2 pepteni, care tóte rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte $1/2$ ducină din fie-care, ciorapi colorați vênĕt închis și batiste (mărămi) câte o duzină și încălțĕmintea trebuinciόsă. Cât pentru toalete nóuĕ părinții și tutorii sunt consiliați a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obține o uniformitate în îmbrăcăminte pentru tóte internele, acele toalete cu prețuri moderate se pot face aici prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strins de uniformă se țin: o haină, dóuĕ șurțe, în forma unei haine, o pălărie de érnă și una de vară, cari necondiționat au sĕ se facă aici și cari preste tot vor costa cam 20—22 fl. v. a.

Doritorii de a avea „Statutul de organisare“ precum și „Regulamentul intern“ al scólei și „Regulamentul pentru cursul complementar“ le pot primi dela direcțiune pentru câte 20 cr. unul. Tot dela direcțiune se póte primi pentru 1 fl. și „Monografia“ scólei, în care pe lângă istoricul institu-

---

*) Pentru ajutorarea părinților mai lipsiți de mijlóce, cari sunt hotărîți a-și da ficele în internat, institutul de credit și de economii „Albina“, a creat 10 și dl Dr. A. Maniu notar public reg. în Oravița 4 stipendii de câte 50 fl. pentru cari comitetul asociațiunei a publicat concurs cu terminul dela 1 August st. n.

Are învĕțătoriul a suferi și alte mari greutăți la împărțirea culturei, dar și mai mari la educațiunea elevilor.

Sufere dór învĕțătoriul greutăți invingibile la împărtășirea *culturei scientifice, pentru că acésta se în deletnicesce cu împroprietărirea unui material de învĕțămênt strĕin, al cărui germene nu se află în om, ci numai destoinicia de a și-l însuși*; sau pentru că unii dintre elevii sei nu pot la moment cuprinde, înțelege și ține minte esplicările, ce li le face dênsul; sau pentru-că printre elevii sei se află și petulanți, de conturbă pe un moment liniscea din clasă?

Ba nu!

Greutățile de soiul acesta nu sunt in stare sĕ apese pe învĕțătoriul cel harnic pănă la descurajiare; el pe tóte acestea scie cum sĕ le întêmpine și așa le póte slăbi și delătura.

Fórte bine!

Dar cum stă lucrul cu *educațiunea elevilor?*

Stă mult mai greu!

„*Cum sĕ stea mai greu?*“ — va fi cugetând póte acum careva dintre noi: „*Nu scim dóră cu toții, că educațiunea nici nu aduce cevași strĕin în lăuntrul omului, ci contribue numai la aceea, ca facultățile, poterile și talentele aflătóre în om sĕ se desvólte liber pănă la cel mai înalt grad posibil, ca sĕ se facă din om aceea ce se póte și are a se face în vêrtutea destoiniciei sale și a destinațiunei sale?*“

„*Ce póte dar aduce la educațiunea morală religiósă pană și învĕțătoriului celui mai harnic așa mare greutate, ba încă mai mare chiar și ca la împărtășirea culturei scientifice?*

Étă ce!

La împărtășirea culturei scientifice este învĕțătoriul întêmpinat cu deplină încredere din partea elevilor sei.

După-ce le-a spus adecă d. e. că:

„*Masa este un product artefact*“; sau: „*Cețele sĕ ridică în sus; plóia cade în jos*“, sau:

„*De* $5 \times 5 = 25$ și a. se pot întêlni elevii la eșirea lor din scólă cu ori și cine, fie pe drum cătră casă, fie în casa părintéscă; dar pe nimenea nu-l vor auḑi ḑicêndu-le:

„*Ba, masa este un product natural*; sau:

„*Ba, cețele cad în jos; plóia sĕ sue în sus*; sau:

Ba, de $5 \times 5 = 29$ ș. a.

Va se ḑică, la propunerea materialului scientific vorbele învĕțătoriului rĕmân și afară din scólă necontraḑise, necombătute de nimenea.

Nu i-le póte dar elevului lua decât de adevĕrate, de nedisputabile. Astfel le și ascultă cu interes și și le intipăresce în minte cu urme nesterse. Și așa pe nesimțite își insușesce materialul de învĕțămênt, ce i s'a propus.

Adevĕrat că și la educațiune este învĕțătoriul întimpinat cu încredere din partea elevilor sei. Și așa: *îi succede a i face d. e. sĕ cunóscă pe Dumneḑeu ca pe făcătoriul și susțiitoriul a tóte; sĕ-și cunóscă pe părinții, pe învĕțătorii și pe alți mai mari ai lor, ca puși de Dumneḑeu în locul lui pe acest pămênt, sĕ îngrijéscă de copii, ca sĕ se facă ómeni buni, norocoși și fericiți în viața lor; îi succede a însufla în inima elevilor sei dragoste cătră Dumneḑeu și cătră deaprópele și a deștepta în ei plăcerea de a păzi poruncile dumneḑeesci și ale mai marilor lor și de a fi cu bunăvoință cătră tot omul.*

Dar după ce a pus învĕțătoriul în modul acesta fundament la o viéță religiósă morală, trebuesce copilul și susținut întrênsa și deprins întrênsa.

Ese însĕ copilul afară din scólă și, — *dacă are nenorocirea a ajunge între ómeni fără caracter: nu vede la ei decât fapte în contra poruncilor lui Dumneḑeu și ale mai marilor; nu aude dela ei decât hulă impotriva celor sfinte, apoi certuri, ocări, sudalme din gura unuia asupra celuialalt, dar și asupra mai marilor și bine făcĕtorilor lor; ba atari mârșevii și neorênduele i se înfățișéză bietului copil nu arareori pănă și în casa părintéscă!*

(Va urm.)

tului, se află descris edificiul scólei şi al internatului în tóte amĕnuntele lui.

Sibiiu, în 15 Iuliu n. 1892.

Direcţiunea
scólei civile de fete cu internat,
Dr. I. Crişianu.

Cronică.

I.

Ţara-Oltului, Maiu, 1892. Adunarea generală a comisiunei municipală a comitatului Făgăraş, care de regulă se ţinea în luna lui Aprile s'a ţinut în anul acesta, abia în penultima ḑi a lunei lui Maiu (30 st. n.) Pare că le-a fost grózá matadorilor de ea. Constat, că pe cât se aştepta, sau mai bine se presupunea, că va fi de sgomotósă, pe atât a fost de linistită, căci românul numai când i se face nedreptate cu dinţii — chiar şi atunci nu totdeuna — face gură După cum se va vedé din cele următóre putem constata de pe acum, că dl fispan Bauszner a început a slobozi córda şovinistă şi a deveni conciliant faţă de români. Dar sĕ nu anticipăm.

Programa acestei, şedinţe a fost destul de bogată.

Punctul I, după tecstul programei, a fost: „Despre iubileul de 25 ani, al incoronărei de rege ungar al Maiestăţei Sale cesaro-apostolice.“

La acest punct a trebuit sĕ se alégă o comisiune care sĕ represinte comitatul la serbarea pomenitului iubileu.

Românii au fost pasivi faţă de acésta alegere, lăsând pe fraţii magiari sĕ-şi facă mendrele după voie. Nici un singur român nu putea sĕ se decidă a pleca la un aşa act însemnat sub conducerea comitelui Bauszner, care devine în tot momentul perples şi nu sĕ póte sci — nici chiar dênsul — dacă va face neapĕrat mâne, ceea ce ḑice astăḑi. Sĕ clatină la tot momentul Dar comitelui nostru nu i-a convenit ca din acest comitat curat românesc sĕ nu-l însoţéscă nici un român. Şi vĕḑênd, că românii nu vreau sĕ alégă şi nu se lasă se fie aleşi a comandat dênsul pe unul, un amploiat, care nu sciu câţi copii ş'ar fi putut îmbrăca cu cele 500 fl. date pentru „disz-magyar-mondur“. Destul a stăruit, cu rugări pe lângă comitele suprem acest amploiat, ca sĕ fie descărcat de povara acestui onor, dar a bĕtut la urechea surdului. Şi aşa bietul amploiat — ha musszái jó szivvel — şi-a făcut datoria, ér fispanul Bauszner la un cas de sbrântélă — ş'ar fi putut bate peptul ḑicênd: oláhokkal gekommen Apoi bine şi înţelepţesce a lucrat românii, că nu s'au angagiat cu fispanul, căci pe lângă alte, de ce ne am temut, nu ne-a trecut. Delegaţiunea comitatului Făgăraş, condusă de fispanul a mâncat nespălat — alegêndu se cu un fiasc. Şi sĕ veḑi numai Vicecomitele, Kopacsáni, comandându şi un disz-magyarmondur, după cum se svonia la o mie fl. dar auḑind, că nu i – sĕ póte pregăti până la ḑiua de serbare, a plecat la Budapesta, cu trei ḑile înainte, ca sĕ-şi închirieḑe unul precum s'a şi întêmplat. Colegii delegaţi însĕ abia l'au găsit, şi asa au luat cu toţii parte la . . . Dar dela acest act vice-comitele Kopacsáni a urmat ḑisei scripturei: de curênd m-aţi vĕḑut şi curênd nu mĕ veţi mai vedea — şi a dispărut nu sciu în al câtelea cer, destul însĕ, că colegii delegaţi nu l'au mai putut găsi, încât a representat comitatul la tóte actele fără vice comitele. Ba chiar nici la soareaua celor 1600, dl Kopacsáni nu a luat parte. In fine doi din delegaţi, preotul reformat din Făgăraş şi vestitul purtătoriu de ochelari Capdebo, notariu publ. reg. s'au întors fórte desolaţi şi amărâţi dela iubileu, din pricină că „abilul“ conducătoriu al delegaţiunei nu le-a putut esopera „haina de nuntă“ pentru numita „soaree“, ergo nu a putut reuşi sĕ le procure bilete. Intru cât l'a fi durut pe comitele Bauszner pentru nereuşită în privinţa notariului public, nu sciu, dar pentru popa Panczel Károly sĕ vede, că l'a durut rĕu. Căci, ḑice-se că fispanul, s'a dus cu trăsura la hotelul unde trăsese numitul popă, ca sĕ-l ducă pe respunderea proprie la masă, dar neavênd de unde îl lua, a lăsat vorbă porteriului, sĕ spună dlui Panczel, că l'a căutat spre al duce (sub cripă) la masă. Acest cas este demn de „bunăvoinţa“ cu care parintele Panczel drăgostesce pe românii prin comisiunile municipale şi pretutindenea îş vâră capul, cu un zel vrednic de o causă mai bună, ér pentru spriginul rabiat ce-l oferă, comitelui Bauszner în cestiuni cari privesce pe români, o rĕsplată meritată. Acum a ajuns ca de împreună cu „notariu“, scuipă foc contra fispanului, a cărui conducere necorectă i-a lipsit de bunătăţile mesei festive. Dacă ar fi participat şi românii în acéstă delegaţiune, tot în spatele lor se arunca fiascul, dar aşa ei l'au făcut, al lor este şi nu-i invidiem.

(Va urma)

Varietăţi.

* Adunarea despărţĕmêntului oprită.) Ni se scrie din Turda: Adunarea generală a despărţĕmêntului XXIII (Turda) al „Asociaţiunii“ precum şi petrecerea de vară, ce era sĕ se arangeze în Luna de Arieş în 24 n. l. c. s'au interḑis.

Pentru ambele s'a cerut concesiunea la timpul seu şi pretorele cercual a dat concesiunea pentru ţinerea lor. Acum însĕ şi a revocat concesiunea, precum ḑice, la ordin superior şi paşii făcuţi de dl director al despărţĕmêntului Simeon Pop la vice-comitele, ca sĕ fie revocată oprirea, au rĕmas fără resultat. Astfel noi suntem şi cei bătuţi cu petri şi cei prigoniţi! Vĕ rog a lua notiţă despre aceste în Nrul procsim al ḑiariului d-vóstre.

* (Concert şi petrecere.) Comitetul reuniunei de cântări „*Typografia*“ face cunoscut, că Sâmbătă în 23 Iuliu se arangéză în sala dela „Hermannsgarten„ un concert împreunat cu joc.

* Invitare la petrecerea de vară ce va arangia tinerimea studiósă din Rĕşinari la 19/31 Iuliu 1892 în Dumbrava mică şi séra în edificiul scólei. In cas nefavorabil numai în edificiul scólei. Venitul curat este destinat pentru înfiinţarea unei biblioteci poporale. Inceputul la 12 óre améḑi. Intrarea de familie 1 fl. de persónă 40 cr. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică

* (Alegerile în Englitera.) După o luptă loială şi obositóre s'au terminat alegerile în Englitera. Resultatul este: 268 conservativi şi 46 unionişti (adecă 314 pentru Salisbury), 271 liberali, 4 lucrători, 72 naţionalişti, 9 parnelişti, cu totul 356 pentru Gladstone. Maioritatea lui Gladstone este deci de 42 voturi.

* (Esposiţiă de femei. Din Paris se anunţă, că federaţia francesă a instituţiilor feministe stăruesce cu mare zel pentru organisarea unei esposiţii de femei in Chicago. In fruntea comitetului însărcinat cu lucrările pregătitóre se află d-na contesă Horace de Choiseul

* **(Cognac ieftin.)** Cunoscuta firmă Carol Philipp Pollak în Praga liferéză un „estract de cognac cuint“ din care în mod tare uşor se produce un cognac escelent aromatic, sĕmânênd cu totului tot productului de cognac franţozesc. Acest estract e pe terenul fabricaţiunei de esenţă o specialitate perfectă, pe care noi, rĕspunḑênd ea tuturor cerinţelor higienice, o recomandăm cu tot deadinsul destilatorilor.

Bibliografic.

Transilvania“, fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 7 din 15 Iuliu a apărut cu următoriul sumariu: Convocare. — Scóla civilă publică de fete a Asociaţiunei de Z. Boiu. — Un biograf nou al regelui Mateiu Corvinul de R. Boiu. — Navigabilitatea Oltului de O. Boiu. — Schiţă monografică a opidului Haţeg de Paul Oltean. — Dela Academia română. — Din cronica lunară. — Bibliografiă. — Concurs.

Recensiune.

„Corespondenţii din Zarand“, la ḑiarele române în afacerea alegerei de deputat dietal în cercul Baia de Criş de Simeon Bacilla, paroch gr. or. în Ormindea tip. Kroll în Deva, are 74 pag.“

Broşura e unică în literatura nóstră — un feliu de pamflet infiltrat în fie-care pagină cu baccilul urei de persónă, e un afront făcut ḑiarelor române, şi o denunciare din cele mai mârşave la adresa gimnasiului din Brad şi a profesorilor, ca composiţiune e un micstum, în carea însuşi autorul şi contraḑice la fie-care pagină.

Dela pagina 1—40 autorul nu se ocupă nici cu un cuvênt cu alegerea de deputat dietal, ceea-ce ar fi asceptat cetitoriul ca sĕ o lumineze; ci numai de autorii presupuşi ai ḑiuarelor anume I. German, şi V. B., îi numesce pătimaşi, miliţioşi, că au scris din ura personală (p. 4 şi 5) şi drept dovadă aduce că I. G. a făcut petiţiuni la Ven. Consistoriu contra unor preoţi 2 la numĕr unul din Zdrapţi altul din Şesuri (pag. 7 şi 8) la nisce crescini de acolo, şi de aci deduce ură asupra tuturor preoţilor. Indeosebi se ocupă cu viéţa privată alui I. G, între altele ḑice, că face geschäft cu cucuruz (p. 11) şi că dă „Telegraful Român“ şi „Tribuna“ preotului G. Bogdan din Brad cu 5 fl. v. a. şi acésta o numesce „speculă“ fiind că dênsul le-ar primi gratis. Cele ce ḑice însĕ nu dovedesce cu nimic absolut astfeliu . . . încât cetitoriul crede, că are a face cu o babă.

Relativ la ḑiarele române „Telegraful Român“, „Gazeta“, „Tribuna“ afirmă că: „nu au publicat sau şi de au publicat (în afacerea alegerei din Baia de Criş) apoi sub pretecst „din lipsa de spaţ“ le prescurtéză intimpinările şi lasă afară lucrările cele mai esenţiali“ (pag. 3) Redacţiunile nu publică nici o rectificare nici chiar în locul deschis“ (p. 58) Cine a cetit ḑiarele române scie, că tocmai contrariul s'a întêmplat de nicăiri nu s'au eshauriat corespóndenţele ca dela Baia de Criş.

Relativ la „Tel. Rom“. ḑice: „Ba redacţiunea „Telegrafului Român“ nici chiar când învĕţătoriul I. G. a ajuns la personalităţi în Nr. 22 nu a aflat de consult a publica întimpinarea sa ceea-ce atâta însémnă, că un învĕţătoriu póte în „Telegraful Român“ insulta şi atăca onórea unui preot!“ (pag. 13). Judece cetitoriul acum de ce e capace autoriul broşurei, omul bĕtrân cu trecut în Zarand?!

Autorul broşurei — cum se spune — secretariul părintelui protopop tractuale, tractéză în public cestiunea cea mai delicată a fondului gimnasial. El dă la lumină, că „starea fondului gimnasial de present e fórte critică, abia póte suporta sarcinile avute până acum. Ba după-cum a descoperit secretariul representanţei gimnasiale cu budjetul în mână, chiar şi în anul acesta deficitul ajunge la suma de 600 fl., care se va putea acoperi numai prin împrumuturi şi colecte!“ (p. 18) Aceste le publică autorut Băccilla, . . . omul bĕtrân de 50 de ani, asesor al scaunului protopopesc!

Nu este acésta o denunciare din cele mai mârşave? deórece în realitate nu e aşa, nici împrumuturi nici colecte nu au fost, şi la finea anului 1891 a fost un escedent de preste 1000 fl. v. a.

E o mişelie a se publica atari denunciări prin broşură şi împărţită şi la strĕini.

Eară relativ la profesori (pag. 21) dă la lumină o epistolă a sa în care ḑice: „elevii din Brad trebue sĕ alerge pela medici spre a se cura de loviturile primite dela profesori“. Notăm, că autorul şi-au împărţit broşura şi la părinţii cari au prunci de scólă. Câte vorbe atâtea, minciuni cornurate! Prudenţă de asesor la scaun protopopesc!! Me opresc aci!

Autorul nu are nici ideea, ce va se ḑică a scrie pentru public. La fie-care pagină, afli şi note de desupt, atari note sunt 47. Se vede, că autorul a mai adunat de pe strade vorbe, şi le-a vêrît şi pe acelea la corectură.

Până la pagina 40 face cestiuni personali, se ocupă cu alegere de congres, de representanţă fără nici o împărţire, ci dă lucrurile cum îl tae capul, propuseţiune de propuseţiune. Erorile ortografice şi de tipariu împedecă cu totul lectura d. e. „coresdenţii“, „santanpla“, „începand“, „resbanarei“, „drofesor“, „duplice“, etc., pe fie-care pagină. Ca stil, broşura ne dă doveḑi, că autorul n'are nici cunoscinţe elementari de scriere. Étă modele: „Dela natură isteţ — ocoş — cum ḑic sătenii (e vorba de I. G) chiemat nechiemat, adecă lipiciu cum ḑic ómenii de pe sate — dela început decând a venit în Zarand paremise la finea anului 1879 s'a amestecat în tóte afacerile zarandenilor şi acestia creduli (sic!) buni, blânḑi cum sunt ei, lau primit — adecă nu lau dat afară“. (pag. 48) Esemple s'ar putea continua pe fie-are pagină.

Voiu mai suleva numai o însuşire a broşurei: contraḑicerile din cari, se vede, că nici faţă de persóne nici faţă de lucrurile întêmplate nu scie ce ḑice, şi négă ce a afirmat odată. Esemple:

Pe contrariul seu I. G. carele se vede, că l'a scos din sărită, adese-ori îl numesce maliţios, plin de ură, resbunătoriu fără a arĕta un cas de rĕsbunare. Uită apoi autoru de sine şi ḑice: „Tot omul şi are partea sa bună şi rea, şi eu nu deneg partea cea bună alui I. G“. etc. etc., p. 64, ér la pagina 68 ḑice: „ba într'un timp ḑiceau zarandenii: de ómeni ca I. German, avem lipsă!

Ce sĕ creḑi acum dela autor?

Nu e drept nimic din câte s'au scris în „Gazeta Transilvanei“, „Telegratul Român“ şi „Tribuna“ în obiectul alegerei de deputat în cercul Baia de Criş, cu deosebire privitor la preoţii din tractul Bradului“ (prefaţa).

Apoi autorul ḑice:

„Dar încă un cuvênt! Faptă e, că zarandenii s'au blamat la alegerile trecute, s'au blamat reu înaintea lumei şi acésta cu atât mai tare, căci lumea era dedată a sci şi a crede despre ei, zarendenii că sunt constanţi, necorupţi şi cari ţin la solidaritate“ (pag. 72 adecă la conclusiune).

Aceste le afirmă autorul, carele a scris, că nu e drept ce au publicat ḑiuarele.

Causa blamărei, ḑice autoriul că: „e corupţiunea“ acésta subliniéză. — Ce sĕ creḑi acum despre autor?

Gura păcătosului (autorul) a spus adevĕrul adecă ceea ce au constatat corespondenţii din Zarand, ḑiarele, însuşi faptul alegerei. Şi nime în lume nu a ascris la toţi preoţii blamagiul alegerei.

Étă cuprinsul unei broşuri — unice în feliul ei — carea s'a născut mórtă, şi despre a cărei autor nu scii ce sĕ ţini: scie ce face, ori apoi şi are momentele lui de slăbiciune psichică, şi în atari momente a scris broşura — pascuil! Un om cu mintea sănĕţósă trebue sĕ-l compătimécsă, éră broşura sĕ o arunce în foc. *Nr. 2.*

Loterie.

Mercuri, în 20 Iuliu, 1892.

Brünn: 56 72 5 58 82

Nr. 305. [108] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior, un post de învĕţătoriu dirigent cu salar de 300 fl, cuartir natural fórte acomodat, cu douĕ camere, pivniţă, cămară, pod, grădină de legumi şi doi stângini de lemne.

Douĕ posturi de învĕţători cu câte 200 fl.

2. Gârbova, un post de învĕţător cu salar de 200 fl. cuartir natural în localul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Cunţa, cu salar de 210 fl., şi anume: 110 fl. în bani gata, ér 100 fl. venitul după locurile scólei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi îşi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral al tractului Mercurii în Mercurea; totdeodată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a şi arăta desteritatea în cântări şi pentru a fi cunoscuţi şi în persónă.

Mercurea, la 15 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Nr. 501. [109] 1—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Preşmer în protopresbiteratul Braşovului a devenit vacant un post de învĕţătoriu spre a cărui ocupare se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar anual din cassa alodială, plătibil în rate lunare anticipative	fl. 300.—
b) bani de cuartir din alodiu	fl. 40.—
c) patru gălete vechi de grâu dela mori, computate cu	fl. 20.—
d) folosinţa unui fênaţ în valóre de	fl. 10.—
Suma	fl. 370.—

Doritorii de a competa pentru acest post sĕ-şi trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Dela concurenţi se cere, ca pe lângă cualificaţiunea formală sĕ cunóscă şi musica vocală, fiind alesul obligat a forma un cor cu scolarii şi cu tinerimea adultă De asemenea va fi alesul dator a ţiné în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre o strană în biserică şi prelegere cu scóla de repetiţiune. Spre scopul acesta concurenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică.

Braşov, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 155 (110) 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scóla gr. or. din Bucium Poeni, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima lui publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl salariu anual, partea îndatinată din venitul cantoral, 2 case de locuit în localul scólei, 1 culină, 1 cămară, 1 grădinuţă şi lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la acest post sĕ trimită cererile lor concursuale provĕḑute cu tóte documentele cerute de legile din vigóre scolare, la subsemnatul oficiu în terminul mai sus indicat şi a se presenta înainte de alegere în parochie pentru a-şi arĕta desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, în 16 Iuniu, 1892.

Dionisiu Adamovici,
adm. protopresbiteral.

Nr. 172. (100) 2—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1892/3 sunt a se ocupa *14 stipendii à fi. 50. menite pentru eleve de părinţi mai lipsiţi de mijlóce. care vor fi adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asocicţiunei transilvane. Ḑece (10)* din acestea stipendii s'au creat din suma de 500 fl v. a., votată Asociaţiunii transilvane în scopul arĕtat de onorata adunare generală din anul acesta a *institutului de credit şi economii „Albina“* în Sibiiu, ér patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociaţiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu 1891 Nr. prot. 89, de dl *Dr. Aureliu Maniu*, notariu public reg. în Oraviţa

Pentru ocuparea acestor stipendi, se escrie concurs, cu terminul pănă la 15 August n. 1892.

Cererile au a se înainta „comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1891—1892.

c) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Sibiiu, în 12 Iuliu, 1892.

Presidiul Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu, preşedinte. **Dr. I. Crişianu,** secretariu II.

Nr. 66. (101) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la scóla elementară a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“, se escrie prin acésta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post, care e împreunat cu un salariu anual de 500 fl. v. a. şi 100 fl bani de cuartir, vor avé sé presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificaţiune pentru scólele elementare;

c) testimonii despre cunóscerea perfectă a limbei române, ca limbă de propunere, şi despre cunóscerea limbei magiare, cari vor documenta că sciu perfect şi limba germână, eventual şi francesă, vor avé preferinţă

Petiţiunile provĕḑute cu documentele numite mai sus, sunt a se presenta subsemnatului comitet pănă în 15 August st. n. 1892

Din şedinţa comitetului „Reuniunei femeilor române din Sibiiu,“ ţinută la 2 Iuliu 1892 st. n.

Maria Cosma, presidentă. **Dr. Russu,** secretariu.

Ad. 1328/1892. [103] 2 -3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir orsz. tébolydában 1892, évi **julius hó 20 án délelőtti 10 órakor** a következő árlejtések fognak tartatni:

1. az 1893 évi január 1-től deczember 31-ig szükséges lábbeli munka;

2. az 1892/3 ik évi téli időszakban szükséges 1640 azaz egyezer hatszáznegyven köbméter bükk tüzifa;

3. az 1893 évi január 1 től deczember 31-ig teljésitdndő üveges munka;

4. az 1893 évi január 1-től deczember 31-ig szükséges kenyér es zsemlye szállitása, végül;

5. az intézet pőczegödreinek tisztitása az 1893 évi január 1-től—1895 évi deczember 31-ig tartó három évi időszakban.

Mire vállalkozni óhajtók oly megjegyzéssel hívatnak fel, hogy az ezen árlejtésekre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 145, 146 és 147 számaiban, valamint az intézeti gondnoki irodában — a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben, 1892 julius 9 én.

Magy kir. orsz. tébolyda igazgatóság.

Dr. Sterie N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 5—12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Sz. 2262/1892, Urb. [100] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéről közhirré tétetik, hogy Kiskund község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báró Apor Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül **az 1892 évi augusztus hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Kiskund község irodájába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenök ugy tekintetnek, mint a kik a tagositásba beleegyeznek s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1892 évi junius hó 25-én tartott üléséből.

Vén András, elnök. **Széplaki,** jegyző.

Estract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 1—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscinţa p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuinţa din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

şi ca în trecut aşa şi acum efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame şi copii, precum şi tot soiul de reparaturi, cu

preţurile cele mai moderate

oferind tot odată, spre mulţămirea tuturor, marfă solidă şi promt esecutată.

În speranţă, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă

[93] 4—6

Constantin Dragoş,
pantofariu.

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remuneraţiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera

Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16

sau la

Dl Dr. Emil Links, advocat de curte şi tribunal
[80] 8—13 **Viena** I, Hohenstaufengasse 2.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 73. Sibiiu, Marţi 14/26 Iuliu, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Iuliu, 1892.

Tare tocit trebue sĕ fie simţul de dreptate al magiarilor, când nu-şi dau silinţa sĕ ne cunóscă nici pe noi, nici referinţele, în cari trăim, ci se apucă de bârfeli aaupra nóstră. Nu este ḑi lăsată de Dumneḑeu sĕ nu cetesci în ḑiarele lor că „popii şi dacălii“ agitézǎ contra statutui şi că sumuţă poporul la urǎ contra rasei magiare. Nimic adevĕrat din tóte acestea!

Preoţii şi învĕţătorii nostri tocmai pe acest timp sunt mai ocupaţi. Economia, isvorul de subsistinţă pentru ei e tocmai în curgere, un moment nu au de perdut, decum sĕ facă agitaţiuni contra cuiva

Şi totuşi ḑiarele magiare înregistrézǎ acum de atâta amar de vreme scirea acésta ca şi cum ar avé datele în mână, ca şi cum ar fi convinse, că ḑeu preoţii acestia sunt ómeni rei şi că poporul care stă sub a lor comandă în o bună deminéţă are sĕ înghită pe magnaţii cei risipiţi printre români, cum a înghiţit pescele pe prorocul Iona. —

Dar vorbă sĕ fie, în loc de ai înghite românul trage cósa, românul cu maşina de îmblătit, românul cu cea de sĕcerat, românul e la plug, românul la tot lucrul greu — pentru-ca din sudórea lui sĕ trăéscă el cu amar, ér boieriul cu chiu şi vivat fericit!

Plângerile magiarilor nu numai că sunt neîntemeiate, dar sunt chiar şi neruşinate. E blând poporul nostru, cum nu se póte afla un alt popor, e răbduriu, cât te prinde mirare, de unde atâta cumpĕt în faţa celor multe şicane, la care este espus, şi e preste mĕsură de precaut, căci de nu ar fi precaut şi cumpĕtat, gendarmii ungurescí fără nici o milă ar tăia în carne vie şi i-ar arunca în temniţă.

In faţa agenţilor provocători de cari e plină ţéra, poporul nostru, preoţii nostri rĕmân linisciţi, nu fac nici un pas nesocotit.

I-se ia omului prin comasare locul cel mai roditoriu, i se dă o rîpă neproductivă, şi el rĕmâne liniscit, tace şi se rógă lui Dumneḑeu pentru ḑile mai bune.

In alte ţĕri ar fi imposibil a comasa pămêntul după principii atât de blăstămate, cum sunt ele şi sĕ pun în practică faţă de sĕrmanul nostru popor.

Domnii pămêntului, fie ei chiar nisce evrei veniţi de nu sciu unde sunt tractaţi cu cruţare, cu mănuşi, ţeranii, ómenii aceia cari sunt raḑimul tronului în timp de rĕsboiu, cari în timp de pace pórtă tóte poverile pe umerii lor, cari fac drumuri comitatense, vicinale şi de ţérǎ, ei sunt traşi ca nisce vite necuvêntătóre, cu ei ori ce tras-împins are dreptul sĕ vorbéscă aspru, sĕ-i amenințe şi sĕ le facă dreptate după sprâncénă

In faţa astor stări de lucruri ni se impune de detorinţă sĕ eşim din reserva, ce o am observat până acuma şi sĕ strigăm celor ce alarmézǎ lumea cu sciri false „pănă aici şi mai departe nu“.

Ni se impune, cu atât mai vêrtos, cu cât ne temem, că agitaţiunea ce o face presa magiară contra a tot ce e românesc, póte sĕ aibă urmări regretabile.

Pot adecă sĕ se deslănţuéscă pasiunile din o parte ca şi din ceialaltă, póte hrana aceea sufletéscă, veninul acela, ce sĕ varsă ḑi de ḑi în ḑiarele magiare contra nóstră sĕ scótă din din fire pe români şi scoşi odată din ogaşă, numai putem sta buni, că nu se vor întêmpla lucruri, făr de cari am fi putut trăi binişor aici unul lângă altul şi unul cu altul.

Ne mirăm mult, tare mult de magiarii, cari trăesc între români, cari cunosc firea românului, de ce nu strigă ei un veto celor de la ḑiaristica magiară, de ce lasă ei sĕ se rĕspândéscă în lume sciri atât de false, atât de lărmuitóre, cari nu au nici un temeiu, cari sunt scornituri, anume puse la cale ca sĕ înveninéze raporturile între civi şi sĕ le facă imposibilă ori ce apropiere, ori ce înţelgere

Şi ne mirăm mult de guvernul unguresc, pentru ce nu a întrodus odată o cercetare straşnică contra agitatorilor, dacă sunt agitatori, că sĕ-i scim şi noi sĕ-i cunóscem şi sĕ ne ferim de ei, ca de unii ce conturbă pacea între cetăţeni şi nu-i lasă sĕ trăiască în linisce

Guvernul scie fórte bine din rapórtele, ce i sosesc, că atari agitaţiuni nu esistă, şi dacă scie, de ce nu opresce pe cei dela presa magiară ca sĕ nu rĕspândéscă atari minciuni încornurate, de ce nu i pedepsesc chiar, căci în legile ţĕrei se va fi aflând dór § după care cei ce rĕspândesc scri false şi cu scop de a învrăşbí pe cetăţeni unul contra altuia sunt culpabili şi vrednici de pedépsă. Se vede, că guvernului i-au crescut peste cap ciupercile cele veninóse, se vede, că la început póte i-a chiar convenit ca sĕ se scrie, că în cutare şi cutare ţinut se fac agitaţiuni, pentru ca ministrul Tisza illo tempore sĕ se scóle în parlament şi sĕ spună în auḑul lumei „i am sdrobit, acum tac tăcerea pescelui şi voi magiarii aveţi lipsă de un om ca mine“. Şi lucrul aşa merge în mare, aşa merge şi în mic.

Cutare personagiu de nimica se susţine în cutare ţinut sub cuvênt, că face servicii, pe când ţéra şi lumea nu ar avea lipsă de serviciile lui.

Facă guvernul şi toţi cei dela cârmă dreptate, nu asupréscă, nu batjocoréscă poporul şi pot alunga pe toţi agenţii, ba pot dimite şi gendarmii, cât pentru români, căci ei mai puţin vor resturna ordinea publică. Nu o face acésta guvernul şi susţine unelte miserabile, ómeni venali şi suflete negre, cu toţi agenţii şi cu toţi gendarmii, nu póte îmblânḑi pe aceia, cărora li s'a făcut şi li se face sistematic nedreptate.

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, cătră Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Urmare.)

O politică de stat, care atât în basele ei, cât şi în scopul ei final e greşită, nu póte sĕ fie decât desastrósă atât pentru cei ce stăruie în ea, cât şi pentru patrie şi tron. Diametral opusă trecutului milenar şi negând constituţionalismul liberal şi adevĕrat, politica acésta trebuia neapărat sĕ producă o generală nemulţămire, care póte sĕ fie înlăturată şi ascunsă un timp óre-care, dar nu póte sĕ fie înlăturată prin paliative, ci cresce pe înfundate şi devine din ḑi în ḑi tot mai ameninţĕtóre

Singură înfrăţirea sinceră şi întemeiată pe respectarea reciprocă a intereselor de esistenţă şi de desvoltare naţională póte sĕ ducă statul spre consolidarea internă şi spre fortificarea, dela care atîrnă esistenţa lui în grelele timpuri, prin care trecem.

Regatul ungar afară de Croaţia, care se bucură de autonomia ei, are o poporaţiune de 13,200.000 suflete.

Aprópe a patra parte din acésta poporaţiune, vre o trei milióne de suflete, sunt români aşeḑaţi în masse compacte în vechia Transilvanie, în Bănat, în Arad, Bihor, Sĕlagiu, Sătmar şi Maramurĕş, adecă la hotarele orientale ale monarchiei, pe ţĕrmurul stâng al riului Tisa, în triunghiul dintre Tisa şi Murĕş şi între munţii mărginaşi ai Transilvaniei pe un teritor de vre-o 134,630.54 chm., unde ei fac 60—95% din întréga poporaţiune E adevĕr neîndoios, că ei se află aici şi că stăpânnesc, ca proprietate privată ori comunală, în aprópe aceeaşi proporţiune pămêntul ţĕrii E adevĕr neîndoios, că muncesc pămêntul acesta şi jertfesc din rodele muncii lor, plătind fel de fel de dări, pentru susţinerea statului. E adevĕr neîndoios, că dau, ca osteni, jertfă de sânge pentru apĕrarea ţĕrii. E adevĕr neîndoios, dovedit prin miile de scóle, pe care le-au înfiinţat şi le susţin din propriile lor mijlóce, că ei au consciinţă naţională şi nu vor sĕ fie luaţi drept nisce indiviḑi, ci se impun

FOIŢA.

Vorbirea,

ţinută de dl director al scólelor normale din Braşov, George Belissimus, la încheerea anului scolariu 1891/2.

(Urmare.)

Atari vorbe şi fapte murdare sunt în stare sĕ sfarĕme, ca ciocanul de bucata de zachar, tipurile morale religióse, pe care le înşirase învĕţătoriul, ca pe nesce mărgăritare în mintea copilului; sunt în stare sĕ spulbere, ca crivĕţul din Brumariu şi sĕ stingă căldura dragostii cătră cele sfinte, cătră părinţi şi cătră alţi mai mari, pe carea învĕţătoriul de abia o aţâţase cu mare ostenélă şi cu multă trudă în inima copilului.

Intre astfel de împrejurări funeste cu ce încredere va mai puté elevul întimpina pe acela, care îi va mai vorbi — despre: stimă, respect, cinstire cătră cele sfinte, cătră părinţi? — ş. a. ş. a.

Mare greutate dar asupra bietului învĕţătoriu a susţiné în viéţa religiósă morală şi a deprinde întrênsa copii cu sufletul sdruncinat de turbarea atâtor împregiurări!

Norocire numai că atari copii nu sunt numeroşi printre elevii acestei scóle.

Copii de părinţi cu orênduială, de părinţi, cari sciu, ce va se ḑică cultură şi se bucură de binefacerile ei, sciu ce va se ḑice şi educaţiune si se conduc în apucăturile şi faptele lor de principiile religiosităţii şi moralităţii, *sunt pămêntul cel bun, în care ajungênd sĕmânţa dată de învĕţătoriu prinde rădăcină, încolţesce, odrăslesce şi dă cu suta, cu miia fructe folositóre lor, némului lor şi omenimei.*

Părinţii de acéstă categoriă *se interesézǎ fórte mult a da copiilor lor o crescere bună.* Şi ca sĕ-şi pótă ajunge cu securitate scopul acesta, *merg mână în mână cu învĕţătoriul la întrebuinţarea mijlócelor potrivite pentru formarea şi desvoltarea caracterului în copil, care sunt: esemplul, învĕţătura, dedarea şi deprinderea.*

Esemplul jócă cel mai de căpetenie rol la educaţiune.

Scim cu toţii, că copilul mai întâiu prinde a vorbi aceea, ce aude, că vorbesc cei din împregiurul seu, face aceea, ce vede, că fac cei din împregiurul seu. Aşa dar *esemplul stêrnesce mai întâi voia copilului la vorbe şi la fapte*: *esemplul motivézǎ voia copilului şi mai departe.*

Sciind acésta părinţii cei buni, se silesc a-şi feri copilul, de a veni în atingere cu ómeni fără caracter; se silesc a face ca *după-cum în scólă aşa şi acasă sĕ pótă auḑi vorbe frumóse, sĕ pótă vedé fapte frumóse, esemple bune, vrednice de imitat*

Şi dacă din tóte, câte le ḑic şi le fac educătorii lui, se înfăţişézǎ copilului *o voie bună în înţeles moral, dar totdeodată firmă şi statornică*, va se ḑică *curăţenie, tărie de caracter, prin acésta i-se pune şi la formarea propriului seu caracter fundament.*

Bine!

Numai cât — dacă vine vorba despre *„caracter“* *), trebue sĕ presupunem şi principii“,**) fiind că: *omul acela posede caracter bun, carele în ceea ce voiesce şi în ceea ce face, se conduce de principii, religióse morale, la care ţine strins cu consecinţă.*

Dar un copil — ce principii şi cum sĕ şi le pótă forma şi sĕ le şi urmeze?

Étă cum!

Copilul îşi *însuşesce principiile educătorilor sei şi le urmézǎ* — întâiu *dedându-se* cu ele, însĕ apoi din ce în ce tot *cu mai chiară consciinţă şi cu convingere.*

Dar la *formarea principiilor* ajută mulţt şi *învĕţătura*

Intre obiectele de învĕţămênt, care le propune învĕţătoriul în scólă *icónele caracteristice cele frumóse din istoria biblică, din istoria naţională şi din cartea de cetire*, aduc copilului inainte multe *principii, după*

---

*) adecă: *„timbrul voii tari şi statornice a omului,*

**) adecă: *„reguli ale vieţii omului“.*

ca popor deosebit, care are aspiraţiunile sale culturale.

E adevĕr dovedit prin luptele, pe care le au purtat în timpul secolelor trecute fără de răgaz şi prin silinţele ce şi-au dat sĕ-şi creeze o clasă conducĕtóre, că ei au conscíinţă despre importanţa lor etnică, geografică şi politică, îşi cunosc drepturile şi ţin sĕ fie trataţi întru tóte deopotrivă cu celelalte popórĕ conlocuitóre, îndeosebi şi deopotrivă cu poporul magiar.

A nega aceste adevĕruri, a le trece cu vederea, a le nesocoti, a nu voi sĕ le scii, când ele se impun, este o gravă abatere dela cele mai elementare resóne de stat.

Chiar dacă românii n'ar avé nici un trecut istoric şi astfel nici o basă legitimă luată din trecutul milenar al statului pentru pretensiunile lor, chiar şi numai faptul, că ei sunt, voesc cu tótă hotărîrea şi pot mult în anumite împregiurări, e destul motiv politic spre a determina pe ori şi care guvern sĕ ţină sémă de interesele lor legitime. Cu atât mai vîrtos trebue sĕ se ţină sémă de aceste interese, când ei nu cer decât dreptul public al ţĕrii sĕ nu fie desvoltat contra tradiţiunilor seculare, ca sĕ fie respectate drepturile odată câştigate de dênşii şi sĕ li-se asigureze, ca unui popor odată recunoscut ca atare, libertatea de desvoltare.

Şi aceeaşi posiţiune, ca românii, o au şi concetăţenii nostri germani, precum şi cei slavi în statul ungar, aceleaşi resóne de stat cer, ca sĕ se ţină sémă de interesele lor legitime.

Sistemul inaugurat în anii 1866—1868 n'a ţinut sémă de aceste resóne de stat şi astfel a fost peste putinţă şi realisarea dorinţei Maiestăţii Vóstre de a vedé pe popórele ce constituesc statul ungar poliglot ajunse la o mai fericită împreună vieţuire. Din contră, după o viéţă constituţională de dóuĕ-ḑeci-şi-cinci de ani, spiritele sunt mai învrăjbite ca ori şi când şi lupta de rasă a fost organisată cu premeditare.

Nu mânaţi de gânduri pornite din egoism naţional, ci cuprinşi de îngrijire patriotică am venit în faţa gloriosului tron al Maiestăţii Vóstre: calea, în care ne aflăm e tot cea alésă de părinţii, bunii şi străbunii nostri, care, plini de încredere în părintésca purtare de grije şi în înţelepciunea providenţială a Înpĕratului lor, au vĕrsat totdeuna cu inima veselă sângele lor pentru monarchie şi tron.

(Va urma)

Programa sĕrbărilor

ce se vor arangia cu ocasiunea adunării generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, care se va ţiné în Blaş în ḑilele 7—8 August n. (26—27 Iuliu v.) 1892.

Sâmbătă în 6 August n. (25 Iuliu v.)

1. Primirea comitetului central la gară din partea subcomitetului despărţĕmêntului Blaş.
2. Séră de cunoscinţă la „Hotel Univers“.

Duminecă în 7 August n. (26 Iuliu v.)

1. Liturgie în biserica catedrală la órele 8 ½.
2. Şedinţa I.
3. Concert. Inceputul la órele 8 séra.

Luni 8 August n. (27 Iuliu v.).

1. Liturgie la 7 óre diminéţa.
2. Şedinţa II.
3. Prânḑ festiv în sala dela „Hotel Univers“ la 1 ½ óră.
4. Bal. Inceputul la 9 óre séra.

Blaş, în 11 Iuliu n. 1892.

Pentru comitetul arangiator
Ioan German,
directorul despărţĕmêntului.

Observări la programă.

Comitetul arangiator al sĕrbărilor împreunate cu ţinerea adunării generale a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Blaş în ḑilele dela *7 August n.* (*26 Iuliu v.*) până la *8 August n.* (*27 Iuliu v.*) a. c. aduce la cunoscinţa publicului românesc, că între împregiurările actuale cunoscute tuturor, a aflat cu scop, sĕ arangeze numai următórele festivităţi:

1 Sâmbătă în *6 August n.* (*25 Iuliu v.*) va fi primirea comitetului central al Asociaţiunii la gară. Vorbirea de bineventare o va ţinea directorul despărţĕmêntului. După încuartirarea comitetului şi a óspeţilor va fi o convenire amicală în localităţile „Hotelului Univers“. La acéstă convenire va cânta musica binecunoscută a lăutarilor din Abrud.

2. Duminecă în *7 August n.* (*26 Iuliu v.*) la órele 8 ½ se va celebra S. liturgie în biserica catedrală. Cântările vor fi esecutate de corul seminariului clerical archidiecesan. După terminarea s. liturgii se va ţinea şedinţa I. a Asociaţiunii. Sara la 8 óre se va începe concertul. Piesa principală, compusă anume pentru ocasiunea acésta de dl profesor de musică Iacob Murĕşan, va fi „mănăstirea Argeşului“, balada nemuritoriului V. Alesandri. După concert va fi convenire la „Hotel Univers“.

3. Luni în *8 August n. (27 Iuliu v.)* la órele 7 diminéţa se va celebra s. liturgie în biserica catedrală. Apoi va fi şedinţa a II. La órele 1½ din ḑi va fi prânḑ festiv în sala cea mare dela „Hotel Univers“. Séra la órele 9 se va începe balul

Când comitetul arangiator aduce aceste la cunoscinţa onoratului public românesc, crede totodată a fi dator sĕ anunţe următórele:

Preţul participării la prânḑul festiv pentru o persónă face 3 fl.; la concert loc. I 2 fl., loc. II 1 fl. 50 cr., stat 1 fl. de persónă; la bal de persónă 1 fl.

Aceste se aduc la cunoscinţa onoratului public spre orientare.

In deosebi sunt rugaţi cu insistinţă toţi cei ce vor sĕ participe la serbările din Blaş, sĕ se însinue înainte pentru ca tóte disposiţiunile sĕ se pótă face de timpuriu. Sciut e, că într'un orăşel, cum e Blaşul, mai ales încuartirarea este împreunată cu mari greutăţi. Hotelele din Blaşiu abia vor putea cuprinde 40—50 de persóne. De aceea doritorii de a participa la adunarea Asociaţiunii din Blaş sunt rugaţi în interesul lor binepriceput a se însinua la comitetul arangiator de timpuriu, căci altcum vor puté sĕ intimpine neplăceri, cari pentru noi ar fi mai regretabile.

Insinuările pentru încuartirare, prânḑ festiv, concert şi bal au sĕ se facă la dl Dr. Isidor Marcu în Blaş (*Balázsfalva*) cel mult până în 2 August n. Cât se póte ne rugăm, ca tot la adresa numitului domn sĕ se trimită şi tacsele mai sus specificate.

Blaş, in 14 Iuliu n. 1892.

Comitetul arangiator.

Cronică.

I.

(Incheere.)

Alt punct mai însemnat din programă a fost raportul vice-comitelui. Ce sĕrăcie de raport! Scris abia pe o jumătate cólă de hârtie şi câteva rênduri. Dar apoi, de a fost scurt, las că a fost dar şi — manc, puţin dar rĕu.

A vorbit la acest raport protopopul Dan arătând pe scurt mancităţile lui în fond şi în formă şi esprimându-şi dorinţa ca pe viitoriu sĕ se presenteze un raport mai amplu şi mai conscienţios, ceea ce chiar vice-comitele a primit şi aprobat, încurcând nesce scuse, că pentru ce raportul este cum a fost. Mai mult a păruit acest raport membrul comisiunei municipale Dr. Nicolae Şerban, scoţênd numĕróse contraḑiceri din scurtul raport. D. e. sub punctul 1 se ḑice: „Cursul afacerilor administrative la oficiile pretoriale a fost în cea mai bună ordine“ ér în punctul 2 se ḑice: „Aldulea Meţian protopretorele cercului Arpaş, trăgêndu se în cercetare disciplinară s'a suspendat, substituindu-se etc. Cu ocasiunea acésta apoi Dr. Şerban a stigmatisat rĕu pe solgabirăii comitatului pentru procederea lor faţă de popor, ér faţă de substituirea lui Meţian tot dreptul i s'a dat de tótă comisiunea. Căci, ḑise dl Dr. Şerban: Totdeuna când vre-un funcţionariu se destitue din postul seu, cu deosebire sĕ are în vedere, ca acela care e chemat sĕ-l suplinească, sĕ aibă cel puţin greutatea şi cualificaţiunea suspendatului. Cu cestiunea denumirei de suplent în cercul Arpaşului apoi s'a făcut în adevĕr scandal, de care chiar partida magiară, din comisiunea municipală nu scia cum sĕ se spele. Căci denumitul în locul lui Aldulea Meţian, Ruszu Károly stă pe un nivel fórte jos faţă de acela, al cărui post i s'a octroat. Stă prea jos în tóte privinţele. Nu voiu aminti altele fără numai faptul că numitul Károly, Ruszu, acum „fő-szólgabiró“ al unui cerc curat românesc nu are nici atâta desteritate, ca sĕ şi susţie prestigiul unui funcţionariu şi nu are nici atâta cultură ca cel puţin onórea sa de „fő szólgabiró“ sĕ nu o lase a i se păta prin bătăi, date şi primite prin birturile satelor din cercul pretorial — pe care acum îl guvernéză. Da dl Ruszu câte odată bate dênsul pe colegi de birt şi atunci nu sciu ce simte, ér câte odată umblă dênsul şi bătut, şi desigur şi cugetă apoi la ḑisa apostolului, „că mai fericit este a da decât a lua“. Şi apoi cu astfeliu de ómeni sĕ se substituie postul lui Aldulea Meţian, care la tot casul era mai bun ca Ruszu. Era o tăcere adêncă în sală când sĕ vorbia de cestiunea szólgabirăilor Ér apostrofatul vrea sĕ-şi céră cuvênt ca sĕ se apere, contra acestor „calumnii“ dar făcêndu-i fispanul, cu mâna se şadă şi dl Şerban ḑicêndu-i: „ce calumnie, te a bătut cutare (am uitat numele) în cutare birt — vitézul fő szolgabiró s'a mulţămit cu a da la protocol, că va intenta proces contra lui Dr. Şerban pentru calumnie.

Tot dl Şerban a apostrofat fórte aspru, dar prea meritat pe notarii cercuali comunali, numindu-i „belitori ai poporului“. Şi pare că în adevĕr aşa şi este. Ce ticoloşii au făcut notarii, cu rescumpărarea pămêntului pentru linia ferată, apoi e mai mult ca belitură. Ne vom ocupa de astă dată de unul singur din reşedinţa „Curcanului Griviţan“ de pie memorie, lăsând sĕ urmeze acésta:

Plenipotenţă:

„Care se dă din partra subscrişilor, lui Ioan Mateiu Şandru şi Istrate Borzea, ambii din Vistea inferioră spre a cerceta causa despre despăgubirea pămêntului pe linia ferată şi a ne aduce la îndeplinire, atât solvirea, cât şi a cerceta despre aceea subscriere, care o'am subscris, numai pe una hârtie gólă, spuindu-ne dl notariu George Borzea, că este o listă, care sĕ scie comisiunea de plată a drumului de fer, că cui tae pămêntul şi pe cine sĕ cheme a se înţelege cu solvirea, şi nu am subscris nici o dechiaraţiune, că noi ne dăm pămêntul cu vre un preţ mare sau mic; etc.

Vistea-inferióră în 20 Martiu 1892“.

Acésta plenipotenţă este subscrisă de 59 proprietari din Vistea inferióră, şi din ea se vede, purcederea cânéscă a dlui notariu Georgiu Borza faţă de poporul din a cărui opincă a eşit şi sudórea căruia îl hrănesce. Din acésta listă sĕ vede că poporul nu s'a învoit nici nu l'a intrebat nimenea cum îşi dă pămêntul, ér pămêntul, e tăiat, săpat şi ridicat, până la şini. Ese la ivélă, că poporul a fost tras pe sforă în favorul unei societăţi fără inimă, de către dl notariu, înstrĕinêndu-i pămêntul ereḑit de la strĕmoşi, pe căi clandestine, şi poporul amăgit rusinos, a subscris o cólă gólă, care apoi s'a prefăcut în contract. Dar sĕ nu anticipăm. Pe basa acestei plenipotenţe dl Dr. Şerban a cerut ca numitul notariu se fie tras în cercetare, ceea-ce vice-comitele a promis. Ne reservăm a descrie casul numitelor contracte după, ce va fi decurs cercetarea şi sperăm, că dl notariu Borzea va avea şi de astă dată „curagiul civic“ al „Curcanului griviţan“ şi ne va spune din a cui poruncă a lucrat precum a lucrat şi ne va spune şi aceea, că cine a pus la cale unde şi când, şi cine a presidiat conferinţele secrete, despre care se svonesce, că le ar fi ţinut notarii în causa despăgubirei pămêntului în favorul liniei ferate — căci cel puţin, dacă pică sĕ pice cu onóre şi se desvălue rana administraţiunei . . .

Ér pe dl Scevola din „Munţii apuseni“ îl rog sĕ binevoiască, şi deastădată, a trage conclusiuni din acest product al „vameşilor cu curagiu civic“ din cuibul „Curcanului Griviţan“, căci dênsul se pricepe la aşa ceva.

Brebenel.

Corespondenţe particulare
ale „Telegrafului Român“.

(Nu noi, nici băeţii nostri, ci învĕţătoriul).

Călăţele, în Iuniu 1892. On. redacţiune! Multe se vorbesc şi se fac între ómeni şi confesiuni în timpul de aḑi, magiarii pe ḑi ce merge nu se îndestulesc, că ne asupresc cu aruncuri şi dări din ce în ce mai grele, eară noi, cari nu suntem cărturari, plătim bucuros numai sĕ nu ne insulte cu cuvinte necuviincióse, sau sĕ nu ne şi pălmuéscă în faţă ceea-ce — durere — pela noi se întêmpla adese ori. Avem şi noi bărbaţi, cari se luptă pentru aducerea lucrului spre bine, ne scot din noroiu, dar noi nesciindu-ne cumpeni la ameninţările magiarilor, iar ne cufundăm în tină. Me tem, că nu ne vom puté ridica, şi nu vom putea sta până nu ne vom lărgi privirile şi noi cesti din gradul mai de jos; — ne trebue deci nóuĕ ómeni harnici pentru a ne aduce şi pe noi la lumină, a ne deschide şi nóuĕ ochii şi simţirile. Şi cine ar fi acei bărbaţi harnici? De bunăsémă nu alţii pot fi luminătorii nostri, în gradul prim numai învĕţătorii, fiind-că dênşii au sĕ dea desvoltarea fundamentală naţiunei nóstre şi acésta se póte observa numai cu ocasiunea esamenelor publice. Aşa am avut şi eu fericirea a lua parte la un esa-

---

care sĕ lucreze el însuşi şi care îl inspiră la emulaţiune.

Principiile, cu care s'a îmbogăţit mintea copilului prin învĕţămêntul din scólă, le pun părinţii cei buni acasă în pracsă şi adecă: *aducêndu-i copilului aminte aceea, prin ce şi cum s'au fericit persónele din istoriórele, ce le-a auḑit el şi le a învĕţat în scólă, îl animéză, sĕ se silescă şi el a sĕvêrşi asemenea fapte; însĕ tot deodată îl şi conduc şi îl apléca, dar fără siluire, la ascultare, la respect şi cinstire către cele sfinte şi către mai mari, la punctualitate, regularitate, activitate, curăţenie, ordine, adevĕr, dreptate, cumpĕtare, îndurare şi alte virtuţi.*

Astfel copilul tot mai mult se dedă cu faptele cele bune şi sĕvêrşesce binele din liberă hotărire.

Aşa dar *prin dedare* încetul cu încetul *se deprinde copilul la voe şi lucrare liberă şi independentă, în care i-se întăresce caracterul.*

Fericiţi copii, pe cari, după-cum bunii lor învĕînvĕţători în scólă, aşa şi bunii lor părinţi acasă îngrijesc, de îi iniţiéză în viéţa religiósă-morală; îi susţin întrênsa şi îi deprind întrênsa.

Fericiţi şi demni de tótă lauda părinţii, cari la crescerea copiilor lor merg mână 'n mână cu învĕţătoriul.

Va urma.)

men strĕlucit, care s'a ţinut chiar în comuna nóstră Călăţele, aprópe de Vlădésa, în diua de 22 Maiu, a. c.

Am asistat dela începutul esamenului pănă în sfârşit şi voesc a-l descrie pentru marea lui insemnătate întocmai.

In diua susnumită s'au anunţat din „Cóste" — după obiceiu — că: „adi vine dl protopresbiter la luarea esamenului, deci toţi părinţii sunt îndatoraţi a lua parte în sala scólei la esamenui băeţilor". După-ce s'au adunat băeţii, membrii comitetului parochial au fost cei dintâiu, cari s'au întrunit la scólă, asceptând sosirea d-lui protopresbiter. Pela órele 9 a sosit delegatul d-lui protopresbiter O. D. Gavril Condor, paroch în Călata-mare. La 9 óre am întrat în sala cea spaţiósă de învĕţământ, sala au fost cât sĕ póte mai frumos împodobită cu cununi de flori din ce în ce mai frumósă La masa presidială sta dl delegat şi parochul local, comitetul parochial şi părinţii băeţilor au ocupat loc fiescecarele asceptând ce vor audi şi vedé. — In adevĕr că am avut ce vedea şi ce audi. I-ţi era mai mare bucuria unde vedeai micuţii elevi respundênd fără frică cu tótă siguranţa atât întrebărilor zelosului lor învĕţătoriu, cât şi ale On. domn delegat Gavril Condor.

Din tóte obiectele lor de învĕţământ se putea vedea respunsurile lor cele clare şi frumóse.

După esaminarea fie-cărui studiu s'a cântat câte un cântec frumos decătră corul băeţilor pe dóuĕ voci, atât din cele naţionale cât şi liturgice, e de însĕmnat că în acest an scolariu liturgia în biserică s'a cântat pe dóuĕ voci decătră corul scolariu.

Intre câte-va studii a dat dl preşedinte semn de pausă, în care timp de 15 minute băeţii au eşit afară.

După finirea obiectelor au eşit băeţii din bănci în mijlocul scólei şi s'au aşedat în trei grupe, acum eram curios sĕ ved ce va urma. Cei mai mulţi dintre poporeni rideau, că audiau pe învĕţător trăgênd cu violina în scólă, ceea-ce noi nu am sciut ce va sĕ însĕmnede.

Acum dl învăţĕtoriu Ioan Luca, luând violina în mână întră între băeţi şi fiesce-cărui grupă îi dă un ton cu ea, după acésta ridicând arcul lovesce în jos cu el, la care temp încep toţi copii a cânta de tot frumos, esecutând trei cântări pe trei voci de cari noi muntenii am rĕmas înmărmuriţi, căci nu presupuneam sĕ se pótă óre unde-va la noi românii desvolta un astfeliu de succes, dar ne-am convins — că nu numai la unguri se póte, ci şi la noi românii s'au putut, deci nu suntem nici noi atât de jos precum ne cugetă ungurii din jur. S'a mai esecutat apoi o cântare religiósă, care ni-au lăsat adênci impresiuni.

La finea acestor cântări s'a sculat dl preşedinte Gavril Condor şi a ţinut o vorbire fórte pĕtrundĕtore, arĕtând atât părinţilor cât şi copiilor şi comitetului parochial însĕmnătatea unei scoli dotate cu un învĕţătoriu harnic, şi vrednic chiemărei sale, atunci mai multe strigĕte de: „Sĕ tráéscă bravul nostru învĕţătoriu Ioan Luca!" se audiră.

Indată după terminarea vorbirei dl învĕţătoriu a împărţit puţine premii băeţilor din propriul seu, ceea-ce s'ar pretinde din partea epitropiei sau a antistiei comunale în fie-care scólă.

Glorie tânĕrului învĕţătoriu Ioan Luca, că s'a arĕtat în protopresbiteratul Cluşului de cel mai destoinic învĕţătoriu. Dea Dumnedeu ca în tóte comunele se-i urmeze învĕţătorii asemenea sĕ se pótă convinge poporul de însĕmnătatea învĕţămêntului, precum s'au convins la noi.

La 1 óră d. a. s'a terminat frumosul esamen şi sau împrăsciat fie-care la ale sale, ducênd cu sine cele mai frumósă suveniri.

De atunci ne-a părăsit învĕţătoriul — s'a dus din comună scie Dumnedeu mai avea-vom norocire de dênsul, el s'a dus dar a rĕmas semn de pomenire pentru totdeuna. Comuna nóstră a fost pănă acum aprópe ca şi în pădure fără nici o pómă cu gust; acum fiesce-carele cine a avut băét de scólă are în grădina lui oltoi de cel mai bun feliu, băeţii de cu primă-vară s'au îngrijit a-şi resedi pădureţii în grădina sa şi la timp ia-u oltoit cu mlădiţe nobile date din partea d-lui învĕţăferiu. Apoi la dóuĕ sĕptămâni a mers pela tot insul pe acasă pentru a-i esamina lucrarea. Cine n'au avut băeţi de scólă, învĕţătoriul n'a cunoscut ostenélă, a mers preste tot prin comună şi le-a oltoit tutulor, numele seu în veci va fi pomenit şi din partea strĕnepoţilor. Dumnedeu sĕ-i ajute, sĕ-i dea putere spre întărire, pentru lauda şi bucuria tuturor.

Un membru al comitetului parochial.

Orĕştie, în Iulie 1892. On redacţiune! Marinimositatea este una dintre cele mai nobile însuşiri ale omului, şi fericit poporul, care póte numĕra esemple, a căror roduri sunt netăgăduite. Mai vêrtos însĕ am puté dice, că marinimositatea are efect puternic, când acésta este manifestată faţă de elevi, deóre-ce acestia nunumai, că ei persistă pe lângă purtarea lor bună, dar mai ales influinţéză în spre emulare şi pe semenii lor şi cu chipul acesta scopul educaţiunei se spriginesce în mod însemnat. Despre un atare act marinimos voesc a ve relata.

Cu ocasiunea esamenelor dela scóla nóstră din Orĕştie, am fost plăcut surprins cu 2 premii: unul destinat elevului celui mai distins din cursul ultim de scólă; ér al doilea, asemenea elevei celei mai distinse. Cel dintâiu dintre acestea premii conţinea: un ciocan, cleşte şi cuie; ér al doilea un frumos serviciu de tacâmuri. Acésta donaţiune, făcută de stimata dómnă Victoria Erdély, soţia dlui Dr. Erdély, am primit'o cu atât mai multă plăcere, cu cât ea a rĕspuns unei intenţiuni, ce o are scóla nóstră, dar mai vêrtos în mod sensibil s'a arătat o lipsă simţită de peporul nostru.

Poporul românesc prin vitregitatea vremurilor, din ce în ce este mai mult restrîns în economia câmpului, carea i-a fost aprópe esclusivul isvor de esistinţă. Şi pentru ca noi sĕ putem procura poporului nostru nóuĕ mijlóce de esistenţă, dar mai vêrtos pentru a ne arĕta, ca o naţiune închegată culturalicesce, fără indoélă, că una dintre preocupaţiunile nóstre de căpetenie, şi în special ale scólei nóstre, trebue sĕ fie şi stăruinţa de a îndemna poporul la îmbrăţoşarea meseriilor, o trebuinţă atât de imperativă la noi.

Prin cel dintâiu premiu, dat celui mai destins elev al scólei nóstre, nunumai că s'a remunerat diliginţa, dar s'a arĕtat în mod sensibil, că meseriile trebue serios considerate. Ér prin al doilea, care s'a dat celei mai silitóre eleve s'a arĕtat chemarea femeei, al cărei loc, mai ales, este casa.

Acestea am aflat cu cale a vi le comunica, pe lângă rugarea de a le publica în preţuitul dvóstre diariu, ca şi pe acéstă cale sĕ aduc mulţămită st. dómne Victoria Erdélyi, carea a binevoit a da amintitele 2 premii.

Orĕştie, 25 Iuniu 1892.
Cu distinsă stimă

C. Perşinariu,
dir. prov.

Raportul general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna" la finea anului 1891/92.

(Urmare).

II.

Averea societăţei cu finea anului.

A. Biblioteca.

1. Cărţile.

La începutul anului biblioteca numĕra 1762 opuri în 1884 volume şi 325 fascicule. In decursul anului s'a înmulţit cu 97 opuri în 87 volume şi 23 fascicule. Prin urmare cu finea anului 1891/92 biblioteca constă din 1859 opuri în 1971 volume şi 348 fascicule.

Biblioteca patristică, care se administréză separat cuprinde 45 autori în 65 volume şi 39 fascicule. Notăm aici, că acésta bibliotecă din urmă s'a conpletat în anul acesta procurêndn-se tot ce lipsea şi ce a apărut pănă acuma. Adăogênd opurile din biblioteca patristică la cele de mai sus resultă suma de 1904 opuri în 2036 volume şi 387 fascicule.

La acest crescămênt îmbucurător a ajuns biblioteca parte prin donaţiuni, parte prin procurarea pe banii societăţei şi parte prin compactarea de jurnale complete.

Cu recunoscinţă insemnăm aci numele p. t. donatori.

Numele donatorilor: Academia Română 4 op. 3 vol. 1 fasc., Iacob Negruzzi 1 op. 1 vol. — fasc. Ioan Bianu 1 op. 1 vol. — fasc. Dr. Daniil P. Barcian profesor 1 op. — vol. 2 fasc. Zaharia Boiu, ases. consist. 1 op. 1 vol. — fasc. Mateiu Voileanu ases. consist. 1 op. 1 vol. — fasc. Demeter Anton comerciant, 31 op 27 vol. 7 fascic Constantin Stezariu, căp. în pens 1 op. 1 vol. — fasc., Facultatea de litere şi filosofie Bucuresci 1 op. 1 vol. — fasc. G. G. Meitani 2 op — vol. 2 fasc. Simeon Stoica 1 op 1 vol. — fasc. Paul Oprişa prof. 1 op. — vol. 1 fasc. Societatea „Inocenţiu M. Clain Blaş 1 op 1. vol — fasc. Ioan Broju publicist 1 op. — vol. 1 fasc Ilie Ciuruga cleric a II 1 op. — vol. 1 fasc. George Cosma, cleric a II 1 op. — vol. 1 fasc. Costantin C. Suciu cleric a. II 1 op — vol. 1 fasc. Ilarion Chendi, cleric a I 4 op. 5 vol. — fasc. Laurenţiu Ciorbea, cl. a I. 2 op. 2. vol. — fasc. Gavriil Gherman, cl a. I. 1 op. 1 vol. — fasc. Romul Vraciu, ped. a. III 2 op. 1. vol. 1. fasc. Ioan Meţian, ped. a. II. 1 op. 1 vol. — fasc. Romul Podea, ped. a II. 1 op. 1 vol. — fasc. Ilie Bunea, ped. a. I. 2 op — vol. 2 fasc. Suma 63 op. 47. vol. 22 fasc Societatea de lectură „Petru Maior", Budapesta 1 op. 1 fasc.

Pe banii societăţii s'au procurat 24 opuri în 30 volume şi 2 fasc.

Prin compactarea şi înregistrarea jurnalelor s'a sporit biblioteca cu 11 opuri în 11 volume.

Tóte aceste opuri au stat la disposiţia membrilor. Mai mult cetite au fost opurile din grupa teologică, literară şi isorică, şi mai puţin cele filosofice şi juridice.

2. Jurnalele:

In decursul anului societatea a primit următórele jurnale gratuit:

„Biserica ortodocsă", „Biserica şi Scóla", „Candela", „Fóia Diecesană", „Romänishe Revue", „Lumina pentru toţi", „Transilvania", „Incercări literare", „Desceptarea", „Minerva", „Telegraful Român", „Tribuna", „Gazeta Transilvaniei", „Gazeta Bucovinei", „Luminătoriul", „Timpul", „Tageblatt", „Neptanitoklapja.

Abonate au fost:

„Convorbiri litarare", Revista nóuĕ", şi „Fóia Ilustrată", (pănă în 1 Ianuariu 1892.) Afară de acestea au mai sosit la societate numeri singuratici din unele reviste precum:

„Archiva„ un numĕr, „Pedagogul român" trei numeri şi „Vulturul" doi numeri.

Tóte jurnalele şi revistele amintite au fost puse la disposiţia membrilor spre cetire în o sală anume destinată spre acest scop şi corespundĕtoriu arangiată.

Valórea în bani a bibliotecei sĕ urcă de present la suma de circa 3600 fl. (Va urma.)

De ale partidului naţional.

Precum suntem informaţi, memorandul despre care „Tribuna" încă tot mai afirmă, că „deputaţiunea" care a mers la Viena l'ar fi predat la „Impĕratul" — astădi în 13/25 Iuliu, s'ar fi restituit, pe calea vice-comitelui de aici dlui Dr. Raţiu. Tecstul hotărirei guvernului ungurese nu-l cunóscem. Credem însĕ, că-l vom afla adi-mâne din „Tribuna".

Varietăţi.

* **(Director la tipografia archidiecesană.)** *Atragem atenţiunea celor interesaţi la concursul, ce se publică pe pagina a 4-a pentru ocuparea postului de director la tipografia şi librăria archidiecesană*

* (Căsătoria moştenitoriului României.) Foile din România scriu, că căsătoria religiósă a principelui Ferdinand cu princesa Maria de Edimburg se va celebra la Windsor, întâiu în biserica catolică (după mire) şi apoi în biserica ortodocsă (după mirésă, care e ortodocsă), ér căsătoria civilă se va celebra la primăria din Bucuresci, — tóte trei în luna lui Octobre. La Bucuresci s'a constituit un comitet central sub presidenţa dnei Efrosina Catargiu, pentru a oferi daruri de nuntă înaltei mirese. Tóte soţiile perfecţilor din ţéră au luat iniţiativa de a se constituí comitete şi prin judeţe.

* (Petrecere.) Inteliginţa română din Ibănesci-Hodac învită cu tótă onórea la „Petrecerea de vară" ce se va arangia în Ibănesci în scóla gr. or. Luni în 1 August st. n. 1892. Preţul întrărei de persónă 60 cr. de familie 2 fl. 20 cr

Venitul curat este destinat spre scop filantropic.
Inceputul la 4 óre p. m.

Comitetul.

* (Portretul regelui român). M. S. regina Engliterei, a comandat celebrului pictor austriac de Angeli, portretul regelui Carol.

Acest portret va fi aşedat în galeria suveranilor din castelul de la Windsor.

Pictorul Angeli va trebui sĕ soséscă în dilele acestea la Sinaia.

* (Obiceiuri de ale suveranilor.) Un diar engles dă cu multă seriositate aceste amenunte inedite asupra atitudinei suveranilor Europei în timpul convorbirei:

Impĕratul Germaniei îşi trage cu furie mustaţa, Prinţul de Galles închide ochiul stâng. Regele Umberto îşi mângăie uşor barba. Ţarul îşi petrece degetale prin pĕr sau îşi pune palma dréptă pe cap. Kedivul bate cu impacienţă pe pămênt din piciorul stêng.

Despre apetiturile regale se dice, că Maiestatea Sa ţarul pare că e cel dintâiu printre cei cărora le place sĕ mânânce voinic. După dênsul vine împĕratul Germaniei. Acésta se bucură de un stomac cu totul îngăduitor, póte sĕ se pună la masă la ori-ce óră din di sau nópte şi nu asistă nici o dată la vre-o representaţie teatrală fără ca sĕ-i fi pregăit bucăturile împĕrătesci un supeu complect, pe care'l înghite între dóuĕ acte. Regele Portugaliei are reputaţiunea d'a fi mai mult lacom de cât cunoscĕtor în ale mâncărei. Regele Humbert, nu are decât un apetit mediocru. Cât despre regele Vürtembergului se dice, că e o furculiţă, care-ţi face milă, mulţămindu-se cu mâncările cele mai simple şi-şi face deliciile cu o cépă crudă!

* (Eparchia de Huşi) Anul acesta, în diua sânţilor apostoli Petru şi Pavel, împlinindu-se 300 de ani de la înfiinţarea eparchiei Huşilor, s'a sĕrbătorit diua acésta, care e tot odată şi hramul catedralei episcopale, cu o solemnitate deosebită.

Loterie.

Sâmbătă, în 23 Iuliu, 1892.

Budapesta:	65	17	30	81	24

Nr. 155 (110) 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scóla gr. or. din Bucium Poeni, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima lui publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl. salariu anual, partea îndatinată din venitul cantoral, 2 case de locuit în localul scólei, 1 culină, 1 cămară, 1 grădinuţă şi lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la acest post sĕ trimită cererile lor concursuale provĕḑute cu tóte documentele cerute de legile din vigóre scolare, la subsemnatul oficiu în terminul mai sus indicat şi a se presenta înainte de alegere în parochie pentru a-şi arĕta desteritatea în tipic şi cântările bisericesci. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Abrud, în 16 Iuniu, 1892.

Dionisiu Adamovici,
adm. protopresbiteral.

Nr. 172. (100) 3—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1892/3 sunt a se ocupa *14 stipendii à fl. 50, menite pentru eleve de părinţi mai lipsiţi de mijlóce, care vor fi adăpostite în internatul împreunat cu scóla civilă de fete a Asocicţiunei transilvane. Ḑece (10)* din acestea stipendii s'au creat din suma de 500 fl. v. a., votată Asociaţiunii transilvane în scopul arĕtat de onorata adunare generală din anul acesta a *institutului de credit şi economii „Albina“* în Sibiiu, ér patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociaţiunii după cum arată conclusul comitetului subsemnat dela 20 Iuniu 1891 Nr. prot. 89, de dl *Dr. Aureliu Maniu*, notariu public reg. în Oraviţa

Pentru ocuparea acestor stipendi, se escrie concurs, cu terminul pănă la 15 August n. 1892.

Cererile au a se înainta „comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu“; la acelea sunt a se aclude:

a) carte de botez în orginal sau în copiă legalisată;

b) testimoniul scolastic de pe semestrul II al anului scolastic 1891—1892.

e) atestat despre condiţiunea şi starea materială a părinţilor.

Sibiiu, în 12 Iuliu, 1892.

Presidiul Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

G. Bariţiu, preşedinte. **Dr. I. Crişianu,** secretariu II.

Nr. 66. (101) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţătoriu la scóla elementară a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“, se escrie prin acésta concurs.

Doritorii de a ocupa acest post, care e împreunat cu un salariu anual de 500 fl. v. a. şi 100 fl bani de cuartir, vor avé sé presinte următórele documente:

a) atestat de botez;

b) atestat de cualificaţiune pentru scólele elementare;

c) testimonii despre cunóscerea perfectă a limbei române, ca limbă de propunere, şi despre cunóscerea limbei magiare, cari vor documenta că sciu perfect şi limba germână, eventual şi francesă, vor avé preferinţă

Petiţiunile provĕḑute cu documentele numite mai sus, sunt a se presenta subsemnatului comitet pănă în 15 August st. n. 1892

Din şedinţa comitetului „Reuniunei femeilor române din Sibiiu,“ ţinută la 2 Iuliu 1892 st. n.

Maria Cosma, presidentă. **Dr. Russu,** secretariu.

---

[66] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de al III-lea învĕţător la scóla confesională gr. or. din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) 300 fl. salariu, solvinḑi lunaliter din cassa alodială;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) 3 orgii de lemne;

d) 30 fl. din cassa bisericei pentru conducerea cântărilor corale cu elevii de scólă.

Cei care vor fi destoinici a conduce cântările corale şi se vor presenta în persónă spre a cânta în serică în o ḑi de Duminecă sau sĕrbătóre nainte de alegere, vor fi preferiţi la acest post.

Concursele sunt a se trimite prin oficiul parochial comitetului parochial gr. or. din Sadu (Czoodt) p. u. Cisnădia (Nagy-Disznod)

Sadu, în 25 Iuniu, 1892 st. v.

Pentru comitetul parochial,

Constantin Popoviciu,
preşed.

Oficiul parochial gr. or.

Ioan Popoviciu,
paroch.

Nr. 592. [112] 1—3

EDICT.

Maria Curtean de religiunea gr. or. din Boiţa comitatul Sibiiului, carea de 6 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe bărbatul seu legiuit Nicolae Dragomir tot de acolo fără de a se sci ubicaţiunea ei se citéză prin acésta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, ceea-ce nefăcênd, procesul incaminat de actorul se va pertracta şi decide în sensul s. canóne şi în absenţa ei, conform resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3997 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I istanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 595. (113) 1—3

Edict.

Ana Bucur Vidrighin de religiunea gr. or. din Reşinari, carea acum de aprópe 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat Dumitru Sturzu tot din Reşinari fără a se sci locul petrecerei sale, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c. Nr. 4048 B. — la din contră procesul incaminat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 594. (114) 1—3

Edict.

Ana Coman Lungu de religiunea gr. or. din Reşinari, carea de 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Vidrighin tot din Reşinari fără a i se sci ubicaţiunea se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, după care termin procesul intentat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei, fiind cererea lui pentru curentare aprobată cu resoluţiunea dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3999 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr, 593. (115) 1—3

Edict.

Petru lui Iacob Rĕspop de religiunea orientală ortodocsă din Rĕşinariu, care cu necredinţă a părăsit pe legiuita sa soţie Magdalena Bucur Cruciat tot din Rĕşinariu de 5 ani de ḑile fără a se sci locul intreţinererei lui se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrionial, cu atât mai vêrtos, că la dincontră procesul încominat de actora, conform resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a c. Nr. 3998 B. se va pertract şi decide şi în absenţa lui.

Sibiiu, 8 Iuliu 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Sz 2017/1892 polg. [99] 3—3

Hirdetmény.

A sz. rudályi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi Augustus 4 napjának délelötti 9 óráját** Sz. Rudály község házához tüztem kis mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalá, megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892-évi Junius hó 24-én

Baró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 2016/1892, polg. [101] 3—3

Hirdetmény.

A sz. újfalusi határtagositása ügyében az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, a müködö mérnök megválasztása és a költség elöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi augusztus 5-nek délelött 8 óráját** Sz. Ujfalu községházához tüztem ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros, 1892 Junius hó 24-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 3781/892, polg. [102] 2—3

Hirdetmény.

A mikefalvi határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, a m. mérnök megválasztása és a költségelöirányzat elkészitése végett határidöül **az 1892 évi augusztus 13 napjának délelötti 9 óráját** Mikefalva közzségébe a falusbiró lakására tüztem ki mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892 évi junius hó 24.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Un învĕţăcel,

în etate de 14 ani, absolut de scóle normale sau capitale, române, care sĕ cunóscă cel puţin una din limbile patriei, — şi

O calfă,

român, tînĕr, care sĕ cunóscă cel puţin una din limbile patriei — cu bună conduită — se primesc în prăvălia de manufacturi a subscrisului pănă la 15 August.

Ioan Lăzăroiu,
comerciant în Orĕştie.

[105] 2—3

Nr. 39. Tip. [111] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **director al tipografiei şi librăriei archidiecesane din Sibiiu,** se publică concurs cu termin pănă la **8/20 August a. c.**

La postul acesta pot concura indiviḑi greco orientali români, cari au pregătiri necesare pentru ambele specialităţi, avênd a documenta *studiile absolvate, ocupaţiunile practice de pănă acum, şi cunoscinţa limbilor în vorbire şi scriere.*

Directorul va avé locuinţă liberă în casa tipografiei, ér celelalte condiţiuni de angagiament au a le formula precis concurenţii, remâind ele pendente dela stipularea comisiunei subsemnate, căreia sunt de a se presenta concursele pănă la terminul indicat mai sus.

Sibiiu, 3/15 Iuliu, 1892.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.
(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

[107] 2—50

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74. Sibiiu, Joi 16/28 Iuliu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Asociaţiunea transilvană“ persecutată.

Faptele dovedesc, că guvernul, intimidat de denuncianţii de profesiune, pentru cari „deputaţia“ românéscă la Viena a creat un teren mănos de a pescui în tulbure — nu mai crede românului nici când ḑice „Tatăl nostru“ că se rógă lui Dumneḑeu, ci şi atunci presupune că-şi bate capul cum sĕ pună la cale o conspiraţie cu muscalii contra statului.

Dl Dr. Raţiu, ca conducĕtoriul deputaţiunei române, încă înainte de a face primii paşi pentru obţinerea audienţei la Maiestatea Sa, din întrunirea dela cafenéua „Elterlein“ ţinută sub presidiul deputatului antisemit Schneider, s'a grăbit a asigura pe Maiestatea Sa pe cale telegrafică, sĕ n'aibă nici o frică de demonstraţia românilor, căci românii tot cine au fost, tot loiali şi buni supuşi vor rĕmâné chiar şi în casul dacă asuprirea lor se va continua.

Domnul Dr. Raţiu va fi sciind motivul, ce l'a îndemnat sĕ trimită aceea telegramă de loialitate în numele alor „trei milióne de români“, dar lumea nu-l cunósce încă, nici nu şi-l scie esplica în combinaţie cu momentul, în care s'a concéput, cel mult trebue sĕ presupună: că nici însuşi dl Dr. Raţiu n'a ţinut de un lucru serios demonstraţia arangiată cu atâta alaiu şi spese.

Că elementul magiar nu dă creḑĕmênt telegramei d-nului Dr. Raţiu o pricepem, pentru-că magiarii şi pe alţii îi judecă după sine, şi pornind din sine altfel îşi închipuiesc ei demonstraţiunile politice, decât cum şi le-au închipuit cei ce au pus la cale pe a românilor. Ei sciu din trecut, că demonstraţiunile politice nu sunt lucru de glumă, unde poţi colinda cu doi bani în trei pungi, ci „aut-aut“. Când ei n'au fost mulţămiţi cu sistemul de guvernare, au conspirat şi cu diavolul, şi când au făcut demonstraţiuni politice şi-au tras samă cu consecuenţele, apoi le au făcut cu tótă resoluţiunea şi dacă nereuşind îi asceptau furcile, prin urmare nu-şi pot ei închipui, cum sĕ se încépă o demonstraţie politică cu adresă de loialitate?

Dar guvernul este alta, guvernul n'are motive de a dubita în loialitatea românilor cătră tron şi patrie şi în cel mai curat patriotism al lor între ori ce impregiunrări, — pentru că în faptă aşa sunt românii din întréga monarehie austro ungară

Apoi guvernul mai are şi anteacte şi încă nu demult, că s'a blamat cu mesurile luate contra românilor pe basa denunciaţiunilor de natura celor ce le primesce astăḑi.

Sĕ-i aducem aminte numai de spaima, ce produsese proclamaţiunea aşa numită iredentistă, apoi centenariul lui Horia, când denuncianţii din Transilvania alarmase, precum alarméḑă astăḑi pe guvern şi pe presa magiară cu conspiraţiuni românesci, cu ruble muscălesci etc. etc., dar cu tóte investigaţiunile, închisorile, călcările de casă şi de biserici, nu s'a putut dovedi nici măcar un cas compromiţător pentru românii de aici.

Tot astfel este şi astăḑi.

Dacă presa şi societatea magiară era mai prudentă decât au fost înscenătorii demonstraţiunei din Viena, urmele acelei demonatraţiuni ar fi dispărut deja atât aici, cât şi în România; ér dacă s'a mişcat societatea în România şi dacă aceea mişcare genéză pe magiari, precum trebue sĕ i geneze, cerce motivele cele adevĕrate, unde se indică în înseşi protestele din România, în atrocităţile din Turda Şimleu şi din Arad.

Acolo sĕ fi întrevenit organele administrative cu tótă energia, ca sĕ previe, eventual sĕ înece vandalismul, şi România nu se mişca, pentru că atâta tact trebue sĕ concédă ori şi cine societăţii din România, ca ea sĕ nu se amestece în afacerile interne ale unui stat vecin şi amic.

Cetim mereu, că adunările generale ale desdespărţĕmintelor „Asociaţiunei transilvane pentru *literatura* română şi *cultura* poporului român“ insinuate la timp la autorităţile politice, unele concese chiar, sĕ interḑic ulterior *„din porunca guvernului“* ba la cea din Bistriţa se spune şi motivul, carele ar fi, că „împărţirea Asociaţiunei în despărţĕminte nu are aprobarea guvernului“.

Ei bine! aşa sĕ fie! Dar ele esist din anul Dom nului 1871.

De 21 de ani mereu se întrunesc aceste despărţĕminte şi se ocupă cu procurarea mijlócelor materiale pentru înaintarea scopurilor „Asociaţiunei“ şi încă nimenui nu i-a venit gustul sĕ le împedece întru împlinirea acestei misiuni *culturale*

Nici „Asociaţiunea“ matre, nici despărţĕmintele — filialele — ei, nici odată nu s'au ocupat nici în şedinţe, nici membrii lor afară de şedinţe, între păhare măcar, cu cestiuni politice, ci cu tótă înţelepciunea au rĕmas între marginile statutelor şi regulamentelor lor şi cel mult între şi după şedinţe şi au petrecut cu comisarii poliţiei împreună.

Se póte afirma asta şi despre „EMKE“, carea asemenea ar trebui sĕ urmăréscă numai scopuri culturale? Asta nu o vor concede nici chiar unii funcţionari înalţi de stat, carii au participat la adunarea ei din est-an ţinută în Budapesta.

In statul nostru nu esistă lege pentru întruniri, şi nu noi purtăm vina, că nu esistă. Este însĕ us, şi esistă ordinaţiuni ministeriale, în sensul cărora ori-ce întruniri se pot ţiné, dacă acelea se însinuă la poliţia locală cu 24 óre înainte, comunicându-se şi programul, şi dacă nu sunt interḑise, ér până acuma n'am vĕḑut întruniri culturale interḑise, ba s'au ţinut şi chiar adunări socialiste, şi numai atunci a intervenit poliţia şi le-a disolvat, când s'au abătut dela program sau când s'au provocat turburări.

Ori este deci după statute, împărţită Asociaţiunea în despărţĕminte ori ba, membrii ei din ori care cerc se pot întruni în adunare, dacă satisfac usului şi ordinaţiunilor esistente, ér convocătorii în tóte locurile sciu ce prescriu ordinaţiunile esistente, le-au observat tot deuna în decurs de 21 de ani, le-au observat şi în ĕst-an.

Cu ce se póte justifica deci interḑicerea acestor adunări *culturale* chiar acuma, când spiritele în urma sĕlbătăciilor din Turda, Şimleu şi Arad sunt iritate?

Cu nimica, decât cu agitaţiunea jurnalisticei magiare contra a tot ce este românesc.

Dacă guvernul pornesce după un Horvath Gyula şi alţii ca el, rĕu face, acestia îl vor împinge la luarea unor mĕsuri nejustificabile, dar compromiţĕtóre pentru statul nostru.

Chiar acuma cetim prin ḑiare, că din Alba-Iulia se mobiliséză miliţie în mai multe părţi, şi anume o parte şi la Blaş

Pentru-ce chiar la Blaş, unde ómenii sunt cei mai îmblânḑiţi în întrégă Transilvania?

Dóră pentru faimele respândite prin jidanii de acolo, că românii ar intenţiona sĕ spargă ferestrile puţinilor magiari de acolo cu ocasiunea adunărei generale a „Asociaţiunei“?

O insiunuare de tot próstă acésta.

FOIŢA.

Vorbirea,

ţinută de dl director al scólelor normale din Braşov, George Belissimus, la încheerea anului scolariu 1891/2.

(Incheere.)

Şi dacă *interesul cel fórte mare pentru cultivarea şi educaţiunea tinerimii nóstre române prin scólă, ce îl au binevoitorii şi binevoitórele fericirii nóstre naţionale, precum ni se înfăţişéză destul de chiar şi cu ocasiunea acestei festivităţi, îi va determina, sĕ aibă în vedere, după-cum pe părinţii cei scăpătaţi şi i au ajutat aşa şi pe cei nepricepuţi, şi vor afla mijlóce — spre a i capacita, motiva şi indupleca sĕ mérgă şi ei mână în mână cu învĕţătoriul la crescerea copiilor lor*: prin acésta se va uşura greutatea, care apasă pe învĕţătorii nostri la educaţiunea elevilor şi aşa — *poporul nostru va spori în puterea de a învinge multele şi deosebitele greutaţi, cari îl apasă şi îl împedecă în desvoltarea lui.*

Ér voi, iubiţii mei elevi şi eleve, sciu, că ḑiua acésta a cetirii clasificaţiunilor şi împărţirii premiilor, o aţi asteptat cu multă plăcere, cu mare dor. Fórte mare este dorul acesta, fiind-că purcede din inima a 575 de copii şi de copile, cari nunumai din acésta parochie, nunumai din parochii învecinate, ci şi din ţinuturile mai depărtate, ba şi din alte ţĕri au venit şi au frecuentat scóla acésta.

Sciu şi aceea iubiţilor, că fie-care dintre voi ar dori sĕ auḑă pe domnul învĕţătoriu al seu cetindu-i la clasificaţiune din tóte „*Fórte bine*“ şi sĕ capete premiu!

Domnii învĕţători ar fi clasificat pe fie-care din tre voi cu „*Fórte bine*“; însĕ durere, nu fie-care dintre voi a păḑit tóte, câte vi-le-au spus bunii vos tri domni învĕţători.

Ci unii dintre voi n'au luat totdeuna séma la esplicaţiunile domnului învĕţătoriu; alţii după-ce au eşit din scólă s'au jucat prea mult pe uliţă şi nu şi au învĕţat lecţiunile, nu şi-au scris ocupaţiunile; ér prin aceea au devenit fórte slabi, încât n'au putut ţiné la învĕţătură pas cu conscolarii lor cei buni.

Apoi dragii mei, trebue sĕ sciţi, că: copilul cel neascultătoriu, copilul cel ulicernic şi supus patimei jocului, copilul cel leneş nu póte căpăta clasificaţiune bună; ba încă unii ca acestia nici nu se vor promova în clasă mai înaltă.

Se cuvine totuşi sĕ sciţi şi acésta, că dintre cei ce nu se vor promova, unii nu au putut înainta, nu din causa lenevirei, ci pentru că au avut nenorocirea a se bolnăvi şi prin aceea a se lipsi de învĕţătură timp îndelungat, ér alţii dintre cei ce au venit din alte ţinuturi, pentru-că nu au avut destulă pregătire.

Eu pe acestia nu-i pot dechiara nici decum de copii rĕi, şi demni de tot dispreţul.

Acestia de bună sémă că în anul scol. viitoriu se vor sili şi-şi vor pune la loc, ce şi-au perdut din învĕţătură.

Şi acésta o astept dela ei!

Dar şi dela cei ce au fost leneşi astept şi le recomând: sĕ se lase de patima lenevirei; sĕ se lase de patima jocului, prin care ori-cine se ticăloşesce şi şi pierde numele cel bun, şi sĕ se siléscă de aci înainte şi ei, ca conscolarii lor cei buni, sĕ înveţe bine şi sĕ se pórte bine!

Ér celor ce au fost scolari buni şi cu deosebire celor ce vor întra în scólele medii, ori la învĕţarea vre-unei meserii — le recomând: *sĕ se pună încă cu mai mare seriositate la lucru, dar sĕ sporéscă şi în faptele eele bune.*

Căci *omul va ajunge în viéţa sa a fi bun, norocos şi fericit, numai: dacă pe lângă învĕţătură va avea şi purtări bune!*

Incheiând mulţămesc cordial şi cu tot respectul Rev. domn protopresbiter, Bartolomeiu Baiulescu, pentru ostenéla, ce a binevoit a şi-o lua, de a presidat la esamenele publice ale acestei scóle.

Mulţămesc cordial şi cu tot respectul *on. Eforii şi on. Delegaţiuni ale scólelor nóstre centrale, on. comitet parochial al bisericei dela sf. Nicolae, on. comitet al reuniunei bravelor femei române din loc,* precum şi celorlalţi *on. binefăcĕtori şi binefăcĕtóre,* pentru frumósele ajutóre, ce au binevoit a le da elevilor celor sĕraci, şi elevelor celor sĕrace din acéstă scólă.

Mulţămesc cordial şi cu tot respectul tuturor *Prea stimaţilor domni şi dómne,* cari interesându-se de sporiul tinerimii nóstre române în învĕţătură şi în deprinderea în fapte bune, au binevoit şi ne-au onorat cu presenţa domnialor acéstă festivitate.

Şi dechiar anul sc. 1891/2 de încheiat.

Anul scol. 1892/3 se va începe în 1 Septembre c.

Pentru spargerea ferestrilor puţinilor magiari din Blaş sunt peste cap suficienţi românii de acolo, nu mai au trebuinţă şi de alţii, şi dacă erau şi ei atât de nebuni ca cismarii din Turda, se revangiau numai decât după întêmplările din Turda.

Românii însĕ şi cei din Blaş, şi cei de ori-unde în asta privinţă sunt mai cuminte de cât magiarii şi renegaţii aliaţi lor de prin Turda etc., şi nu i-au imitat atunci şi nu-i vor imita în viitor.

Acéstă satisfacţie nu o vor căpĕta Turdenii dela români nici odată.

Dacă este scris în cartea sorţii, ca opiniunea publică din strĕinătate sĕ aibă o influenţă bună asupra resolvirei cestiunei naţionale române în patria nóstră, atunci Turdenii şi-au câscigat merite neperitóre pentru români şi în special pentru comitetul central al partidului naţional, pe care l'a scos din mare perplesitate.

Nici plătiţi cu „ruble muscălesci“ — cum denunţă ḑiarele magiare — n'ar fi putut lucra mai după gustul celor ce au conceput şi esecutat demonstraţiunea din Viena, pentru că ei au pus în mişcare lavina aici, în Bucuresci şi mai departe.

Asta trebue sĕ o fi priceput şi guvernul.

Causa trimiterei miliţiei la Blaş deci, nu póte fi alta, de cât adunarea generală a „Asociaţiunei“ convocată la Blaş pe 7 August.

Dacă se va adeverí faima, şi membrii „Asociaţiunei“ vor fi necesitaţi sĕ-şi ţină adunarea generală cu asistinţă militară, de care absolut nici o necesitate nu este, ei o vor ţiné şi aşa, căci contra puterei nu se vor opune, nici nu este chiămarea unei reuniuni culturale sĕ se opună puterei; — efectul stricăcios însĕ al unei astfeliu de disposiţiuni în întru şi în afară va cumpeni cu mult mai mult, decât îşi închipuesc cei ce provócă astfeliu de demersuri.

Românii vor considera lucrul de persecuţiune contra „Asociaţiunei“ lor culturale.

Gravaminele juste ale românilor se vor spori cu unul.

Este acésta în interesul patriei?

Revista politică.

Din Sinaia se anunţă cu data de 14/26 Iuliu, că ministrul preşedinte unguresc, contele Iuliu Szapáry, a sosit ieri diminéţă la Sinaia. Ministrul unguresc a fost primit ieri după améḑi în audienţă de M. S. regele Carol. Pe lângă Szapáry a fost ataşat căpitanul I. Ghica, adjutantul ministrului de rĕsbel. Séra primul ministru unguresc a fost învitat la masă la ministrul român general I. Lahovary. Aḑi dl Szapáry merge la Bucuresci. —

Scenele deprimătóre petrecute la noi şi miscările din România au dat ansă întregei prese europene sĕ se ocupe de sórtea românilor din regatul ungar.

Şi cu cât causa română e mai mult ventilată şi apĕrată în cele mai însemnate foi, cu atât presa „patriotică“ magiară caută după motive, prin care sĕ denunţe pe români în tóte privinţele. —

Primul ministru al Italiei, dl Giolitti, a ţinut deunăḑi un discurs politic la banchetul asociaţiei generale a lucrătorilor din Italia de nord, ţinut în Turin.

Acest discurs e de mare însĕmnătate, căci el caracteriséză situaţiunea generală a Europei. „Guvernul italian, — a ḑis dl Giolitti, — n'are decât un singur scop faţă de strĕinătate: sĕ păstreze pacea şi raporturile cele mai amicale cu tóte naţiunile vecine“.

Este vorba aşa dar aci şi de Francia. Cu tóte acestea, cuvintele dlui Giolitti însemnéză, mai întâiu şi mai ales, că guvernul, care îl are în fruntea sa e ferm decis a ţiné la alianţa cu puterile centrale, de sigur pentru că scie bine, că o alianţă cu Francia a Italiei ar da nascere la o catastrofă europénă, pe când Italia are atâta necesitate de pace, ca sĕ-şi desvólte activitatea-i începută pe te terenul reformelor.

Increderea, cu care guvernul d-lui Giolitti a pornit pe calea reformelor, dovedesce pe de altă parte încredinţarea i fermă, că pacea nu e ameninţată nici dscum, cel puţin pentru un timp óre-care.

Şi acéstă încredinţare pare pe deplin justificată, când vedem pe Francia şi pe Germania rivalisând una cu alta pentru o operă, care va avé menirea sĕ înfăţişeze mersul culturei vécului, care se sfârşesce, şi care are nevoie de o pregătire lungă şi liniştită şi când Rusia se află mereu bântuită de miserie şi bólă, care pentru a se vindeca e necesitate de asemenea de linişte şi pace.

Nici resultatul alegerilor din Englitera n'a fost considerat, nici de dl Giolitti, ca fiind de natură a turbura câtuşi de puţin actuala situaţiune internaţională. Deşi, de sigur, în momentul când a vorbit la Turin, d-sa cunoscea acel resultat, primul ministru italian n'a vorbit despre el, ca despre unul, care lasă situaţia neschimbată.

Cu tóte acestea, după vocile, care vin din Italia, se vede, că înfrângerea suferită de cabinetul Salisbury la alegeri a făcut rea impresie în cercurile politice guvernamentale din Roma. Nu negreşit, pentru-că ar fi cineva în capitala Italiei, care era sĕ creadă, că echilibrul stabilit prin întreita alianţă şi raporturile sale ar fi ameninţate în urma acestei frângeri, dar se scie, că dl Salisbury şi-a manifestat totdeuna pe faţă simpatiile sale pentru Italia.

Trebue a se aminti însĕ în acéstă privinţă şi faptul, că Italia şi-a luat postul pe care-l ocupă la Marea Roşie cu aprobarea, ba chiar la îndemnul Engliterei, şi că primele tratări în acéstă privinţă au fost între domnii Mancini şi Gladstone.

Deci, dacă dl Salisbury s'a arĕtat totdeuna simpatic pentru Italia, nu este nici o raţiune de a se teme cineva, că dl de Gladstone va recunósce mâne importanţa, pentru Britania chiar, a situaţiei Italiei în Marea Mediterană.

Părerile de rĕu ale cercurilor politice oficióse din Roma pentru înfrângerea suferită de dl de Salisbury nu pot fi dar de cât sentimentale.

In ce privesce politica rece, rĕmâne în picióre încrederea, esprimată de dl Giolitti la Turin, în continuarea situaţinii actuale, care ne garantéză menţinerea şi mai departe a păcei.

In acelaşi timp, dl Giolitti póte priví cu încredere şi la resultatul apropiatelor alegeri italiane. Tóte simptomele, care s'au notat în timpul din urmă arată, că poporul italian e până în gât sătul de luptele sterpe parlamentare şi va face tot posibilul ca sĕ triméţă în viitórea cameră italiană o aşa maioritate, căreia englezii îi ḑic: *good working majority*.

De ale partidului naţional.

Doi numeri au apărut deja din „Tribuna“ dela inmanuarea „memorandului“ până când scriem şirele acestea, *şi „Tribuna“ tot tace.*

Se vede, că are interes sĕ mai ţină în orbie pe cetitorii sei relativ la sórtea memorandului.

Noi mai adaugem numai la cele publicate, că avem *scire positivă*, că memorandul s'a restituit dlui Dr. Raţiu la timpul indicat de noi în Nrul trecut, — şi că credem, că suntem bine informaţi, când afirmăm, că memorandul a sosit în mânile dlui Dr. Raţiu *sub sigilul dniei sale, nedesfăcut,* cum l'a lăsat în biroul baronului Braun. Care va se ḑică: nici „Impĕratul“ nici chiar guvernul unguresc nu a vĕḑut faţa memorandului, care după „Tribuna“ şi după adresele de aderenţă, ce şi le-a fabricat — deputaţiunea monstră l'a *„predat“* la Corónă şi care — tot după „Tribuna“ — Maiestatea Sa la asceptat cu dor.

Memorandul românilor din Transilvania şi Ungaria, către Maiestatea Sa imperială şi regală apostolică Francisc Iosif I împĕrat al Austriei, rege apost. al Ungariei etc. etc.

(Incheere.)

Vĕḑênd nemulţămirea generală, de care sunt cuprinse tóte straturile societăţii, şi greutăţile mari ale timpului, românii au ţinut sĕ caute mângăiere şi îmbărbătare la Maiestatea Vóstră făcêndu-şi datoria de supuşi leali şi sinceri.

Aḑi ca totdeuna, convinşi, că numai prin o sinceră înfrăţire a popórelor se póte asigura pacinica desvoltare a patriei nóstre, românii stăruie în dorinţa, ca în formă legală şi prin concursul factorilor competenţi sistemul de guvernare sĕ fie reformat în patria nóstră astfel, ca sĕ se asigureze drepturile odată câştigate şi sĕ se ţină sémă de interesele legitime ale tuturor popórelor ce compun statul ungar poliglot.

Stăruim deci şi de astă-dată asupra votulu separat Maiestăţii Vóstre din partea deputaţilor şi regaliştilor români din dieta ţinută la Cluj în Novembre 1865 şi tragem din nou luarea aminte a Maiestăţii Vóstre asupra modului, cum s'a contopit Banatul şi aşa numitele părţi adnecse.

Unitatea monarchiei şi resónele de stat, care militéză pentru acéstă unitate, precum şi adevĕratele interese a le regatului ungar cer imperios, ca tóte elementele compunĕtóre de stat sĕ sĕ simţă mulţămite şi dispuse a da sângele şi avutul lor pentru întărirea şi apĕrarea patriei comune, ér' acésta nu e cu putinţă câtă vreme drepturile naţionale nu sunt legal recunoscute şi respectată în practica esecutivă.

Încercarea de a ajunge la consolidarea statului ungar prin asigurarea dominaţiunii esclusive a poporului magiar s'a dovedit zadarnică şi după opintiri făcute în timp de un pătrar de secol. Nici prin numĕr, nici prin cultură, nici prin prudenţă politică poporul magiar nu s'a ridicat la destulă superioritate, ca sĕ pótă conduce afacerile patriei comune el singur, fără sprigin din partea celorlalte popóre, ba chiar în luptă cu ele. Idea de a preface statul ungar poliglot, prin unificarea naţională a elementelor lui constitutive, într'unul naţional magiar, s'a dovedit ca utopie primejdiósă. Astfel actualul stat ungar se presentă ca o formaţiune, care nu are decât menirea de a susţinea dominaţiunea magiară cu ori-ce preţ, ajutând pe magiari sĕ despóie pe ceialalţi concetăţeni ai lor şi sĕ facă din ródele muncii sĕvîrşite de alţii un condamnabil lucs de aşeḑăminte naţionale magiare, pe când alţii sunt lipsiţi de cele mai elementare înlesniri în lucrarea lor culturală.

Salutea monarchiei, a patriei nóstre mai res strînse, şi chiar a poporului magiar îndeosebi cere sĕ se pună capĕt acestei stări de lucruri şi sĕ se iee cât mai curênd iniţiativa pentru asociarea internă a popórelor, pentru ca, adunaţi cu iubire şi cu încredere împregiurul Tronului, sĕ emulăm cu toţii în tru consolidarea şi fortificarea patriei comune.

Astăḑi, după ce popórele au fost învrăjbite prin o politică nesocotită şi îndĕrĕtnică, numai dela firésca mijlocire a Maiestăţii Vóstre se mai póte aştepta o asemenea schimbare salutară în viéţa nóstră comună.

Pătrunşi dar de dorul păcii de atâta timp perdute, îngrijaţi de sórtea patriei şi plini de încredere în înţelepciunea şi în părintésca solicitudine a Maiestăţii Vóstre, românii se mângăie cu speranţa, că şi de astă-dată, ca în atâtea rînduri, se va adeverí tradiţionala lor credinţă, că vindecarea relelor şi liniştirea inimilor tot dela Tron vine în cele din urmă, căci ale monarchului sunt inimile şi inimile sunt plenitudinea puterii.

Ai Maiestăţii Vóstre cei mai credincioşi supuşi.

Comitetul designat de adunarea generală a representanţilor tuturor alegĕtorilor români din Transilvania şi Ungaria pentru aşternerea memorandului.

Sibiiu, 26 Martiu, 1892.

Primirea în scóla şi internatul de fetiţe din Arad.

Apel*)

către părinţi.

Conform decisiunei comitetului reuniunei femeilor române din Arad şi provincià, şi în urma însărcinării primite dela acest comitet, precum şi cu convoirea Inalt Prea Sânţiei Sale Domnului episcop diecesan, Prea graţiosul Patron al reuniunei, — subscrişii aducem la cunoscinţa onoratului public român şi în special tuturor părinţilor, că la *scóla română gr. or. confesională superióră de fetiţe din Arad*, **provĕḑută cu internat** şi arangiată după recerinţele timpului modern, cu tóte recuisitele prescrise, — înactivată în tómna anului 1890, *înscrierile se încep în 1 Septembre n. c*, în localităţile scólei: casa proprie a Reuniunei femeilor române din Arad şi provincià, din strada „Deak Ferencz“ Nr. 27, unde este aşeḑat şi internatul.

Atât scóla, cât şi internatul, mai ales prin transformările radicale şi edificările noue cari tocmai acum se efeptuesc, şi pe 28 August a. c. st n. vor fi complet gata, — pe deplin corĕspund tuturor postulatelor atât didactice, cât şi sanitare.

Eleve se primesc în tóte clasele.

Elevele, cari până acum nu au frecuentat scóla, au a se supune unui esamen de primire, sau a dovedí cu atestat public scolastic clasa absolvată în anul trecut scol.

Elevele pot fi interne — cu locuinţă şi cu întréga provisiune în internat, — sau esterne, cari numai prelegerile cercetéză.

Elevele interne solvesc pentru întréga provisiune *pe lună 14 fl. v. a.*

Atât elevele interne, cât şi cele esterne, solvesc 2 fl. v. a. la înscriere ca tacsă de înscriere şi pe lună 2 fl v. a. didactru.

Elevele interne au a mai solví la înscriere o tacsă de 5 fl. pentru medic.

Afară de studiile şi ocupaţiunile prescrise în planul de învĕţămênt, elevele, pe lângă o tacsă lunară de 4 fl. de o elevă vor fi instruate în pian (violină etc.) şi pe lângă o tacsă lunară de 1 fl. 50 cr. în limba francesă.

Tóte solvirile sunt a se face anticipativ.

Tóte elevele au a fi provĕḑute cu cărţile prescrise, cu rechisite de scris şi desemn, precum şi cu recuisitele de cusut şi lucru de mână.

Elevele interne au a mai fi provĕḑute cu: *a)* un matraţ; *b)* un covor de pat; *c)* doue perini; *d)* patru feţe de perini; *e)* un poplon cu douĕ lepedee; *f)* doue lepedee de pat; *g)* şese stergare; *h)* şése servete; *i)* cuţit, furculiţă, lingură de supă şi una de cafea, pàhar pentru apă, lavoar, periă de dinţi, săpun şi pepten; *l*) vestminte albe din fiecare cel puţin şése bucăţi, precum şi cu încălţămintele şi îmbrăcămintele de lipsă; *m*) pentru egalitate şi uniformitate, se vor face în internat pe spesele elevelor: cătrinţele (şurţele) precum şi un vestmênt de stradă.

---

*) Ḑiarele române sunt rugate a reproduce acest apel.

Deslușiri mai detaiate se pot cere sau în persónă, sau în scris dela direcţiunea scolară sau dela secretar.

Arad, din şedinţa comitetului reuniunii femeilor române din Arad şi provinciă, ţinută în 13 Iuliu st. n. 1892.

Aurelia Beleşiu,
presidentă.

Dr. Georgiu Plopu,
secretariu.

Convocare.

Onorată preoţime! Stimaţilor domni directori! Domnilor învĕţători!

Étă-me în plăcută posiţie de a convoca a X-a adunare generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învĕţămênt al Reghinului, reuniune carea are în vedere educarea şi instruarea poporului român, ca acest popor sĕ devină patriot şi cetăţén bun şi credincios, crescin luminat şi înţelept, iubindu-şi naţiunea şi biserica mai pre sus de tóte.

Precum omul şi societatea stând în neactivitate, regreséză, tot asemenea şi scóla. Pentru a fi bună trebue sĕ lucre cu continuitate neîntreruptă spre a deveni tot mai bună şi mai perfectă. Acésta o pretind cerinţele culturei secolului nostru, cari păşesc înainte cu paşi gigantici spre ajungerea şi îndeplinirea unui bine, ideal, perfect. Aceia, cari în biserică şi scólă au datcria sĕ lucre pentru prosperarea şi înaintarea lor, şi preste tot a naţiunei, în prima linie suntem noi şi ca dela atari va şi cere sémă Dumneḑeu şi ómenii despre îndeplinirea misiunei sfinte, cu care suntem însĕrcinaţi.

Progresul amêndurora atêrnă dela nesce premise pecât de simple pe atât de naturale şi împlinirea acelora e absolut necesară pentru a nu stagna şi da îndărept. Noi înainte de tóte trebue sĕ avem iubire faţă cu chiemarea nóstră, şi aceea lucrare, la care suntem chiemaţi se nu ne fie sarcină, şi însaşi viéţa nóstră, făcênd astfeliu pe elev şi crescin se tréescă numai pentru scólă şi biserică şi amêndóuĕ pentru naţiune. Iubirea nóstră ne va înzestra cu aceea răbdare, plină de blândeţie, cu aceea înţelepciune plină de tact, fără de cari nici una, nici alta nu pot fi conduse.

Scóla aşéḑă temelia omului viitoriu şi îl zidesce, biserica îl pune sub scut. Scóla deschide, luminéză şi cultivéză mintea şi inima; biserica ii arată calea cea adevĕrată de a se apropia tot mai mult şi mai tare de semenii sei şi de idealul perfecţiunei, de Dumneḑeu, arătându-le reciprocitatea, ce trebue se esiste între toţi.

Temelia cea mai solidă a scólei este religiunea, sunt învĕţăturile mântuitoriului Iisus Christos, este evangelia. Ori cât de întinse ar fi cunoscinţele nóstre, la ce ne-ar servi ele, dacă simţul religios ne-ar lipsi? Nu ar fi ele cum ḑice apostolul nemuritoriu „arama sunătóre“.

Când însĕ biserica şi scóla ca mamă şi fică vor esercita asupra întregei tinerimi influinţa lor binefăcătóre de o potrivă, atunci nu ne vom perfecţiona numai individualminte, ci întréga naţiune va fi cuprinsă de focul sacru, ce va fi depus în inimile nóstre; atunci acţiunea nóstră comună va fi puternică, avênd de base atât cunoscinţele scientifice, pe cari ni le-am insuşit, cât şi spiritul evangelic, care le pune în mişcare spre ajungerea unor scopuri mai sublime şi mai înalte.

Noi mai ales nu trebue sĕ perdem din vedere cât de strîns legată este scóla de biserică şi amêndóuĕ de naţiune şi ca biserica scóla sĕ lucreḑe la un loc pentru a întări pe naţiune, a o asigura de tóte pericolele presinte şi viitóre, şi a face se ocupe întotdeuna şi în tot timpul un loc respectabil şi onorabil în sirul altor naţiuni culte. Biserica, scóla şi naţiunea au o legătură intimă. Una întăresce pe cealaltă.

Tóte la un loc ne-au dat până acuma şi ne vor da şi în viitoriu o tărie nu numai de resistinţă dar o tărie, carea ne-a făcut se luminăm şi preste cercul nostru ângust. Fie ca elevii şi credincioşii nostri sĕ apuce pe calea cea bună încălḑind pretudinea prin vêrtuţile lor.

Atunci naţiunea puternică şi plină de viéţă va binecuvênta pe aceia, cări au lucrat pentru a o înălţa.

Domnilor!

Comitetul reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învĕţămênt al Reghinului a hotărit ţinerea *adunărei generale pentru anul acesta în comuna Iabeniţa, în ḑiua de schimbarea la faţă, adecă în 6, 7 şi 8, August, a. c. st. v.* conform programei ce urméză.

Domnii învĕţători şi directori cu tótă stima sunt provocaţi a participa la acésta adunare, a cărei scop şi menițiune l'am amintit şi astfeliu fie-care îl scie.

Onoratele epitropii parochiale au sĕ provisioneḑe pe învĕţătorii d-lor, câte cu 1 fl. 50 cr., diurne şi pauşale de drum.

Acuma mai mult ca ori când d-nii membrii ai reuniunei nóstre sunt rugaţi a solvi tacsele curente şi restante, căci după-cum ne spune cronicariul Miron Costin, „Cumpĕna grea ḑilelor nóstre şi nóuĕ, şi éraşi ḑilele grele sunt“. Astfeliu acéstă reuniune culturală română va trebui sĕ înceteze numai din causa nóstră şi în casul acela ruşineane va fi îndoit mai mare. Dar blăstămul posterităţii cui va rĕmâné, în acui sarcină va cădea? Óre nu în a nóstră!!!

Programa

adunărei generale a „Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învĕţămênt al Reghinului convocată pe ḑilele de 6, 7 şi 8. August st. v. în comuna Iabeniţa, proeopresbiteratul Reghinului.

Şedinţa I.

În 6 August st. v. a. c. la órele 10 a. m.

1. De chiderea adunărei generale prin preşedinte eventual prin vice-preşedintele reuninnei împreună cu chiemarea Duhului sfânt.

2. Constatarea membrilor presenţi prin apelul nominal.

3. Presentarea rapórtelor generali anuale decătră presidiul adunărei.

4. Alegerea comisiunilor; de propuneri şi financiară şi incassarea tacselor restante şi curente prin comisia financiară.

Şedinţa a II-a

În 6 Angust a. c. st. v. la órele 2 p. m.

5. Verificarea procesului verbal al şedinţei prime.

6. Propuneri eventuale: desbatere asupra necesităţii înfiinţărei unui organ pedagogic.

7. Conform §-lui 9 din statutele Reuniunei, cu ţinerea cu prelegeri de model eventual disertaţiuni sĕ însĕrcinéḑă următorii învĕţători:

a) Mateiu **Radu**, învĕţătoriu în Mesterháza, prelegere de model din religiune „Iisus Christos ca învĕţătoriu“ cu elevii anului V. şi VI. de scólă.

Critica din partea învĕţătoriului Gavril **Maier**, din Idicel.

Contra-critica prelegĕtoriului.

b) Teodor **Morariu**, învĕţătoriu în Lueriu „Sistemul decadic“ propunerea aceluia în scóla poporală, prelegere din comput cu elevii anului III şi IV de scólă.

Critica din partea învĕţătoriului Alecsandru **Gherghel** din Ida-Mare.

Contra-critica prelegĕtoriului.

Şedinţa a III a

În 7 August, a. c. st. v. la órele 9 a. m.

8. Verifiarea procesului verbal al şedinţei a II-a.

9. Propuneri — interpelări:

a) Iosif **Popescu**, învĕţătoriu în Deda, prelegere din sciinţele naturale „Asemênarea fluturului comun cu cel de mătase, folosul, respective dauna, ce o causéḑă unul şi altul“ cu elevii anului IV. de scólă.

Critica din partea invĕţătoriului Geogiu **Popescu** din Topliţa.

Contra-critica prelegĕtoriului.

b) Demetriu **Lup**, învĕţătoriu în G.-Hodac prelegere din istoria bisericéscă „Despre metropolitul Andreiu br. de Şaguna“ cu elevii anului VI.

Critica din parea învĕţătoriului Ioan **Cofariu**, din Ibănesi

Contra-critica prelegĕtoriui.

Şedinţa a IV-a.

În 7 August, a. c. st. v. la órele 3 p. m.

10. Verificarea procesului verbal al şedinţei a III.

11. Propuneri — interpeelări:

a) Gregoriu **Popescu** învĕţătoriu în Topliţa lucrul de mână în scóln poporală de băeţi; — dare de sémă despre isprăvile făcute în anul 1890 la cursul anume deschis spre acest scop în Sibiiu.

Critica din partea învĕţătoriului Ion **Duma**, din Sĕcal

Contra-critica prelegătoriului.

b) Eventual alte prelegeri din alte discipline de învĕţămênt provocaţi de presidiul reuniunei.

Şedinţa a V-a.

În 8 August, a. c. st. v. la órele 9 a. m.

12. Verificarea procesului verbal al şedinţei a IV.

13. Propuneri — interpelări:

a) Ioan **Duma**, din Socal „Despre limba maternă în scóla populară“ disertaţiune.

Critică — contracritică.

b) Michail **Chibelean**, învĕţăroriu în Iclandul-Mare prelegere de model din limba magiară cu elevii anilor IV şi V. de scólă.

Critica din partea învĕţătoriului Teodor **Pescaruşi**.

Conrtra-critica prelegĕtoriului.

Din limba magiară vor ţiné prelegeri şi alţii învĕţători, ce vor fi provocaţi din partea presidiului.

Şedinţa a VI-a

În 8 August, a. c. st v. la órele 3 p. m.

14. Verificarea procesului verbal al şedinţei a V-a,

15. Propuneri — interpelări.

16. Referadele comisiunilor, cari până acuma nu şi-au refarat agendele.

a) Ion **Cofariu**, învăţĕtoriu în Ibănesci, prelegere de model din Istoria patriei „Despre Stefan I. primul rege al Ungariei“ cu elevii anului VI. de scólă.

Critica din partea învĕţătoriului Nicolau **Luca**, din Nadaşa Română.

Contra-critica prelegĕtoriului

b) Gregoriu **Damian**, învĕţătoriu în M.-Cuşediu şi Michail **Covrig** învĕţătoriu în Idicel-pădure prelegeri de model din Geografie materialul, ce şi l vor alege.

Critica conferenţei.

Contra critica

17. Inchierea adunărei generale.

18. Verificarea procesului verbal al şedinţei VI.

NB. Indecursul celor 3 ḑile, pe cari e convocată adunarea vor fi şi întruniri în localul băilor din Iabeniţa'

Sĕcalul de pădure, 24 Iuniu, 1892.

Pentru comitet, presidiul reuniunei.
Ioan Duma.
vice-pres.

Varietăţi.

* (**Cursul pentru lucrul de mână.**) Marţi la 11 óre s'a deschis cursul estraordinariu pentru lucrul de mână în seminariul archidiecesan. Deschiderea s'a făcut prin o vorbire a dlui instructor George **Moian**, în care a arĕtat în liniamente generale importanţa acestui obiect de învĕţămênt în scólele nóstre. De al doilea conducĕtoriu s'a oferit dl Ioan **Branga** învĕţătoriu în Orĕştie. La acest curs, care va dura o lună, i-au parte mai mulţi învĕţători de ai nostri şi din România.

* (**Francisc Kölcsey „sânt românesc“.**) Mai multe ḑiare streine aduc scirea, că locuitorii români din Sătmar, când trec pe lângă statua lui Kölcsey, care e aşeḑată în piéţă, se apropie cu frică de ea, îngenunche, o sărută 'şi fac cruce şi se depărtéză, cugetând la binele, ce le va sosi pentru acest cult. Cu mare satisfacţiune 'şi pun apoi respectivele foi întrebarea: „Că ce fel de sânt **ortodocs** ţin bunii români ortod. pe Francisc Kölcsey, nu e încă lucru lămurit?“ La acésta credem, că putem noi servi, rĕspunḑêndu-le, că „buni români **ortodocşi**“ nu se află în Sătmar, ér dacă se întêmplă sĕ comită un astfeliu de cult români, — ceea-ce nu credem, — atunci datóre sunt organele confesiunei respective, la care ei aparţin a „lămuri lucrul“, — deóre-ce cultul religios e **pĕcat sĕ se esercite spre strĕină trébă!**

* (**Typografia.**) Concertul dat de reuniunea „*Typografia*“ Sâmbătă séra a reuşit pe deplin. Tóte piesele au fost bine esecutat. Deosebit animată a fost petrecerea cu joc. Public a fost fórte mult, cu tóte că timpul n'a fost tocmai favorabil.

* (**Petrecere.**) Petrecerea, ce era sĕ se arangeze în Aciliu la 19/31 Iuliu s'a amênat din cause neprevĕḑute pe 26 Iuliu v. 7 August n.

* (**Adunare oprită.**) Adunarea generală a despărţĕmêntului Bistriţa al Asociaţiunei transilvane, convocată pe 31 Iuliu la Borgo-Prund, *din ordinul guvernului este oprită, împreună cu petrecerea de joc.* Ea este oprită sub pretecst, că împărţirea Asociaţiunei în despărţĕminte nu are aprobarea guvernului. Pentru eventuală intervenire, gendarmeria încă a fost avisată.

* **De ale timpului.**) De câte-va ḑile timpul e de tot nefavorabil. Plouĕ în continuu, încât nu causéză neplăcere numai orăşenilor, dar şi pacube economilor; căci grâul secerat începe a cresce.

* (**Raportul XXIX despre gimnasiul superior din Năsĕud pentru anul 1891/92**). Din datele scolare se vede, că la acest gimnasiu au funcţionat cu totul 16 puteri didactice. Scolari, cari au cercetat institutul, au fost 239, dintre cari români 228, magiari 2, germâni 9. Stipendişti au fost 7. Cursul anului scolariu 1892/93 se va începe la 1 Septembre st. n.

* **Comunitatea de avere** a fostilor grăniţeri bănăţeni ş'a ţinut adunarea generală în 3/15 Iuliu la Caransebeş, sub conducerea vicepreşedintelui Ilie Curescu. Dl advocat Titu Haţeg din Lugoş a făcut propunerea, ca sĕ se pună la disposiţia comitetului deocamdată suma de 10,000 fl. pentru ridicarea industriei de lemnărit, ceea ce s'a şi primit. Apoi noul comitet s'a compus astfel: Ilie Curescu preşedinte, căpitanul în pensiune Iova Popovici vice preşedinte, ca membri ordinari ai comitetului: Mihail Popoviciu protopresbiter în Orşova, Patriciu Drăgălina şi Iancu Pirtea; ca suplenţi, Iuliu Musta, Iancu Moater, Lujanovici şi Novacovici.

* **La congresul** internaţional de fisiologiă, ce se va ţiné în ḑilele acestea la Liège, România va fi representată prin dl Dr. Viţu, profesor universitar la Bucuresci.

* (**Viitorul congres al turbeculosei.**) S'au desemnat deja cestiunile puse la ordinea ḑilei pentru al treilea congres al turbeculosei, ce se va ţiné la sfêrşitul lui Iuliu 1893. Se va da un premiu de 3000 de lei celei mai bune lucrări asupra cestiunei următóre: Asupra mijlócelor de a diagnostica tucerculosa înaintea apariţiunei, sau după vindecarea ei.

Loterie.

Mercuri, în 27 Iuliu, 1892.

Sibiiu: **86 66 71 82 8**

Nr. 155 (110) 3–3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dela scóla gr. or. din Bucium Poeni, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima lui publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl. salariu anual, partea îndatinată din venitul cantoral, 2 case de locuit în localul scólei, 1 culină, 1 cămară, 1 grădinuță și lemne pentru foc.

Doritorii de a concura la acest post sĕ trimită cererile lor concursuale provĕḑute cu tóte documentele cerute de legile din vigóre scolare, la subsemnatul oficiu în terminul mai sus indicat și a se presenta înainte de alegere în parochie pentru a-și arĕta desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Abrud, în 16 Iuniu, 1892.

Dionisiu Adamovici,
adm. protopresbiteral.

Nr. 334. [116] 1—1

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătorésă la scóla „reuniunei grănițăresci“ din Viștea-inferióră eventual și din Voila, ambele în comitatul Făgărașului, pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a., apoi cuartir în edificiul scólei și lemnele de foc necesare, prin acésta cu terminul pănă la 12 August stil. nou a c. sĕ escrie concurs.

Reflectantele au sé-și trimită suplicele instruate cu documentele prescrise de lege la:

Comitetul administrativ de fondul și scólele de reuniuni a foștilor grănițeri din regimentul român I.

Sibiiu, în 25 Iuliu, 1892.

Sz. 3781/892, polg. [102] 3—3

Hirdetmény.

A mikefalvi határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése nevezetesen a képviselet rendezése, a m. mérnők megválasztása és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül **az 1892 évi augusztus 13 napjának délelőtti 9 óráját** Mikefalva közzségébe a falusbiró lakására tűztem ki mikorra az összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Erzsébetváros 1892 évi junius hó 24.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	**Oradea-mare**	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5 48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriș		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghirbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadișul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	**Cluș.**	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		Ghiriș		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuș.**	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copșa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighișóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	**Brașov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	**Petroșeni**	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	4.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timișóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriș**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleț		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12.38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—									

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Șeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneș			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	11.40	7.35	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12.20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zerneșci

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Brașov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Iuliu, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
entru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
entru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
entru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „S. Proroc Ilie“ Nrul procsim va apăré Joi în 23 Iuliu v.

Sĕ provócă revoluţia.

Sîbiiu, 17 Iuliu, 1892.

Scirile, cari ne vin din tóte părţile locuite de români, sunt fórte grave, şi asupra omului serios şi calm fac impresiunea, că guvernul prin organele sale provócă poporul la revoluţie.

Trebue sĕ condamnăm cu tótă tăria modul cum purced organele statului faţă cu pacinicii cetăţeni ai acestei patrii, sĕ condamnăm perchisiţiunile făcute n timp de nópte la preoţimea nóstră, la învĕţătorii nostrii, sĕ condamnăm faptul, că nici sânţenia bisericei, nici sântul altar nu a rĕmas neprofanat de gendarmi, cari cautâ arme în locaşul lui Dumneḑeu, nu cruţă nici sânţenia bisericei, numai sĕ ne pótă stigmatisa şi pe acéstă instituţiune dumneḑeéscă.

La alt loc publicăm o corespondenţă din părţile zarandene, în care e scrisă cu colori de tot făşietóre procedura organelor dela administraţiune faţă cu pacinicii cetăţeni ai acestei patrii, e scrisă procedura cum cércă organele dela administraţiune după semne, din cari sĕ pótă făurí revoluţiunea, şi prin acésta o nóuĕ persecuţiune a românilor din patria nóstră.

Li sunt bieţilor ómeni călcate în timp de nópte locuinţele, mâna gendarmilor străbate în sanctuariul secretelor familiare, şi ómenii cei mai de omenie, ómenii cei mai pacinici, ómenii, cari în tótă viéţa lor au predicat iubirea deaprópelui, respectul cătră legi şi constituţiune, alipirea de patrie între tóte împregiurările, sunt suspicionaţi ca trădători de patrie, stigmatisaţi, şi ca nisce vagabunḑi, ca nisce ómeni, cari n'au nice omenie, nici legături cu acéstă patrie, sunt socotiţi între cei fărădelege, cari ar conspira cu inimicii patriei nóstre.

E grav pasul, care nesocotit l'a intreprins guvernul faţă cu cetăţenii pacinici ai acestei patrii, şi noi regretăm din tótă inima, că lucrurile se împing în direcţiunea acésta. In acest chip părintescul guvern numai cu grave indicii ar trebui sĕ-şi tracteze cetăţenii patriei, şi mobilisarea armatei cu nimica nu se motivézâ.

E periculos jocul, care s'a intreprins cu perchisiţiunea pe la casele ómenilor, şi noi, cari totdeuna am condamnat demonstraţiunile politice făcute în paguba poporului, cu atât mai mult condamnăm demonstraţiunea inscenată de organele guvernului printre noi românii, cu cât ea póte deveni şi periculósă, dar la tot casul ea până acuma a ajuns la fiasco, şi în casul cel mai bun compromite statul nostru în faţa Europei.

Guvernul n'are trebuinţă sĕ provóce la revoluţie, sau mai bine ḑis sĕ facă revoluţie din oficiu, şi nu e bine, nu e consult ca prin perchisiţiuni, cari uşor pot degenera în brutalităţi oficióse sĕ acopere actele de brutalitate comise de unguri în Turda, Şimleu şi Arad.

Ţinuta nóstră a românilor nu justifică mĕsurile draconice puse în mişcare în contra nóstră. Protestele românilor din România pentru brutalităţile comise în Turda, Şimleu şi Arad nu vor amuţi, dacă organele dela administraţiune vor supune pe români la perchisiţiuni, ca cele descrise în corespondenţa nóstră din Zarand, din contră, ele vor lua dimensiuni şi mai mari.

Noul sistem de persecuţiune în cele din urmă va avé aparenţă, că justifică vandalismul din Turda Şimleu şi Arad, şi va împinge pre unguri la continuarea cu asemenea fapte, cari după presa magiară au fost acte de adevĕrat patriotism.

Cu chipul acesta nu se va promova binele patriei, un lucru însĕ se va ajunge, guvernul pentru asemenea mĕsuri va fi lăudat prin tótă presa şovinistică, şi dacă acésta încă va fi figurând între motivele pentru cari ş din cari guvernul a pus la cale aceste draconice mĕsuri, atunci el şi-a ajuns scopul.

S'a mai blamat guvernul cu revoluţiune oficiósă contra românilor, sĕ l lăsăm sĕ se blameze şi acuma?!

Sibiiu, 17 Iuliu, 1892.

Din tóte părţile locuite de români ne vin veşti surprinḑĕtóre.

Ni se scrie anume din Ighiu, că acolo în biserica nóstră sub decursul serviciului divin un gendarm de limbă şi lege strĕină a asistat la serviciu şi a fost cu tótă atenţiunea la serviciu.

Ce misiune va fi avênd şi acest gendarm, noi nu scim, tot ce scim e, că ómenii se întrebau cu drept cuvênt, ce cautâ gendarmul în biserică.

Mai mult. Un fruntaş de ai nostri — om cu vaḑă şi cu trecere prin părţile aceste şi a cercetat un prieten în Bucerḑea română şi ca fulgerul s'a lăţit vestea în cancelaria protopretorului Köblös Miklós, că fruntaşul nostru a ţinut o adunare în Bucerdea şi că se pregătesc lucruri mari şi minunate între români.

Protopretorele Köblös este un om, care nu are nici un alt titlu de a ocupa acel loc ce-l ocupă.

Stă aşa ḑicênd din graţia puternicilor la locul acela, lui i vin bine aceste scornituri şi el sĕ scie şi folosi de ele. Momentan însciinţézâ pe cei dela comitat, că în Ighiu sĕ fac pregătiri duşmănóse, şi étă un titlu mai mult de a fi susţinut la post, căci e sentinelă neadormită, care priveghiézâ mişcările românilor.

Şi ca sĕ continuăm cu informaţiunile, ce ne vin din provincià, vom înregistra casul cu lucrătorii dela Petroşeni.

Directorul Talaschek — ungur néoş — nu este om iubit de lucrătorii de acolo.

Nu este iubit, pentru-că nu e nici drept, nici uman.

Mai face apoi şi proselitism religios între lucrători.

Ei bine. Directorului Talaschek i trebue o gălăgie.

Opresce pe români dela serviciul divin în ḑiua apostolilor Petru şi Pavel. Şi românii cu tótă oprelíscea merg la biserică, căci sunt creştini şi ei.

Directorul le opresce plata, îi trimite din lucru şi îi lasă fără pâne.

Ce sĕ facă ómenii? Se indignézâ de purtarea cea neomenósă şi brutală a dlui Talaschek şi indignaţi sĕ pun în grevă.

Şi ca sĕ se dea grevei un caracter cât se póte de pronunţat şi în înţeles mişelesc sĕ pune şi face svon, că românii s'au revoltat, ér revolta lor se aduce în combinaţie cu împĕratul, cu memorandul şi cu alte basaconii, de cari bâjbăe creerii tuturor magiarilor botezaţi, nebotezaţi.

Firul telegrefic se pune în mişcare. Miliţia e recuirată ca sĕ facă ordine acolo, unde o conturbă cel chemat de a o păḑi şi susţinea.

Pentru Dumneḑeu ce au sĕ însemne aceste!

Aceste sunt provocări la adresa nóstră, curat insultă şi fărădelegi, sunt intreprinderi şi machinaţiuni diavolice — menite a conturba liniscea între cetăţeni.

FOIŢA.

Tipuri moderne.

In „Kolozsvár“ Nr. 147 din 30 Iuniu a. c. cetim următórele:

„Moldovan — Coroian“

(In ḑiua sânţilor Petru şi Pavel.)

„Avem sĕ raportăm despre o mare minune, carea în ḑiua de St Petru s'a întêmplat în faptă. Cu iuţimea fulgerului s'a rĕspândit faima prin oraş, că între Grigoriu Moldovan şi Iuliu Coroian s'a încheiat *un pact de natură politică*“.

„Aceia carii cunosceau rolele politice atât de opuse ale acestor doi bărbaţi, nu puteau da creḑĕmênt acestei faime, chiar şi noi am dubitat“.

„Care a făcut concesiuni?“ întrebau curioşii. „De sigur Moldovan“ rĕspunde unul; „de sigur Coroian“ ḑice celalalt.“

„Am stat de lucru, şi am ajuns la resultatul, că *în faptă pactul s'a încheiat*“.

„Cunoscuţii lor deja în séra de 28 Iuniu i-au vĕḑut cu uimire lângă olaltă la o masă din „Ujvilág“ hotel). In giurul lor era o societate vială romano magiară, musica ţigănéscă cânta, păharele sunau. Frumósa musică magiară pe amêndoi îi însufleţia, şi ambii erau fermecaţi de doinele românesci, cari mişcă córdele inimei. Nimic nu este mai sublim, de cât consimţĕmêntul unei societăţi de diferite naţionalităţi, şi nimic nu este mai adevĕrat de cât aceea, că acest consimţĕmênt numai pentru aceea nu se realisézâ, pentru-că aceste elemente sunt centrifugale, şi nu cércă coatingere în societate. Musica suna, păharele ciocniau, şi tóte gravaminele erau uitate“.

„In acéstă séră s'a încheiat armistiţiul de 48 óre, în care timp avea sĕ se stabiléscă specialele puncte de pace“.

„Fie ḑis spre lauda ambilor bărbaţi, ei s'au grăbit a se folosi de acele 48 de óre Deja la 10½ óre a. m. tot aceeaşi societate era éraşi întrunită Coroian şi Moldovan nedespărţibili; din momentul acesta, ḑiua întrégă nu s'au despărţit unul de celalalt. Pe stradă, în biserică în cafenea, în restauraţiune; deci laolaltă umblă, laolaltă îşi fac rugăciunile, într'o biserică, la un Dumneḑeu, împreună mâncă, împreună biau, aceeaşi mâncare şi aceeaşi beutură binecuvêntatâ.“

„Aceea societate plăcută, carea s'a întrunit în „Hungaria“ în ḑiua de St. Petru, ca sĕ-şi serbeze iubileul de 25 de ani dela depunerea esamenului de maturitate, i-a aflat éraşi lângă olaltă pe acesti doi bărbaţi“.

Dar sĕ auḑim!... Pîrăe sticlele cu champagne, se ridică Coroian şi începe a vorbi. Şi vorbesce unguresce. Moderat şi totuşi însufleţit, elocuent ca Cicero; înţelept, ca puţini alţii, de tot pe faţă, ceea-ce totdeuna a fost virtutea lui; mai frumos şi mai bine nici un magiar nu scie vorbi unguresce decât el, ér a cita din poeţii magiari, relativ la iubirea de patrie, nici unul nu scie ca el.“

„Şi toastézâ pentru decórea societăţii, pentru celebritatea ordului minoriţilor, pentru neuitatul fost profesor al celor presenţi, Dr. Ioan Salzbauer, carele în firul istoriei propuse de el l'a învĕţat pe oratorul sĕ se témă de Dumneḑeu, şi sĕ-şi iubéscă cu căldură patria magiară şi pe regele.“

„Aceste trei lucruri, nici odată nu le va şterge din sufletul lui Cine ar putea descrie însufleţirea, ce au produs acésta în societate, faţă cu prémeritatul bărbat de stat Dr. Salzbauer, carele a dat patriei atâţia bărbaţi escelenţi“.

„După Coroian a luat cuvêntul Moldovan Gergely, şi a vorbit cu entusiasm, şi a vorbit cu folos, *şi a constatat, că între el şi între Coroian în fond nu esistă nici o deosebire politică.*

Din acelaşi isvor şi-au insuşit ei iubirea, identică are ca sĕ şi fie sub devisa „D ḑeu“ patrie şi „regele“, şi propune ca *armistiţiul de 24 de óre sĕ se prefacă în pace eternă, ceea-ce s'a şi întêmplat* în mijlocul însufleţirei celor presenţi şi încă într'un mod pĕtrunḑĕtoriu. Părintele societăţii Dr. Ioan Salzbauer, luând de mână pe ambii bărbaţi *li-a aşeḑat mânile una într'alta şi a binecuvêntat alianţa lor, a ratificat documentul de împăciuire*.

„Pentru autenticitatea istorică notăm şi numele acelora, carii au fost presenţi la acest act înălţător de inimi, români: Aurel Poruţ, Simeon Rus, preoţi, Aurel Lazar, procuror reg. Ladislau Mica, Georgiu Papp, Alesandru Mica, proprietari. Magiari: Ditrói Mór, Ferenczi József, Abraham Antal, Boga Ödön, Gajzágó Antal şi pe carele trebuea sĕ-l numim la locul prim, Dr. Salzbauer Iános profesor“.

„Până când va dura acéstă pace eternă numai Dumneḑeu o scie. Noi dorim din inimă ca în etern“.

Cine conturbă deci ordinea și liniscea?

Cine sunt agitatorii?

Cine pun în mişcare gendarmii, miliţia și telegraful — ca sĕ dea alarm și sĕ conturbe pe pacinicul popor?

Ómenii guvernului, uneltele lui cele rĕu alese, sluşbaşii cei slabi de înger, pe cari îi mustră consciinţa pentru fărădelegile lor, și pentru modul cum 'și eserciéză meseria.

Au românii necasurile lor, şi mai puţin sunt dispuşi a mâna apă pe móra şoviniştilor înrĕutăţiţi

Dar — acesti nemernici află credĕmênt, rapórtele lor la ḑiare și la superiori se iau de bani buni și românii trebue sĕ sufere ca sĕ fie maltrataţi în patria și pe moşia lor.

Acésta procedură nu e chemată a restabili înţelegere între români şi magiari.

Cu atari funcţionari nu ajunge statul ca sĕ-şi susţină vaḑa, ci acestia îl compromit pas de pas și îi îngreunéză posiţia.

Şi guvernul unguresc are alte probleme de resolvat cu mult mai serióse, după-cum am vĕḑut din vorbirea ministrului Lukács Béla.

Şi ca sĕ-şi pótă îndeplini programul, are lipsă de timpuri pacinice şi de spriginul tuturor cetăţenilor.

Timpurile nu pot fi pacinice cu ómeni, cari caută gâlcévă, ér spriginul românilor î va lipsi guvernului păn atunci, până nu va dovedí, că scie mătura pe acei agenţi provocători din posturile lor.

Mai deunăḑile ne spunea contele Szapáry, că calea cea mai nimerită de a împăca pe naţionalităţi ar fi aceea, de a le face viéţa ticnită.

După cele ce se petrec, noi ticnă de viéţă nu cerem, şi nu putem avea sub stăpânirea ungurésca de aḑi.

Revista politică.

In tóte părţile în cercurile militare se fac pregătiri pentru manevre. Deosebit pond se va pune în anul acesta pe manevrele din Lemberg în Galiţia, la cari va asista şi Maiestatea Sa monarchul. După scirile oficióse Maiestatea Sa va călĕtori din Ischl direct la Lemberg. Călĕtoria o va face la 29 August. Manevrele mari se vor termina la 21 Septembre în Cinci-biserici, de unde Maiestatea Sa monarchul va veni la Budapesta pentru a deschide sesiunea delegaţiunilor. —

Ḑiariul italian *„Corriere Dela Sera"*, din Milano, publică sub titlul *„Românii şi magiarii"*, un articol din care estragem următórele:

Lupta între naţionalităţi este istoria de tóte ḑilele în monarchia austro-ungară, şi pe când dincóce de Laita sunt boemii şi italienii, care sĕ-i agite în contra elementului nemţesc, dinco'o de acest rîu sunt croaţii şi românii, cari se plâng în contra subjugărei în care se găsesc faţă cu ungurii.

Mai cu sémă românii din Transilvania, cari în secolii trecuţi au ţinut totdéuna cu credinţă la casa Habsburgilor, sunt fórte nemulţămiţi şi protestă cu tótă energia contra magiarilor, dela cari depind în vîrtutea pactului dela 1867, prin care au fost unite în persóna lui Francisc Iosif, cele dóuĕ corónе ale Austriei şi Ungariei. Magiarii au desfiinţat vechiile privilegii ale românilor, le-au confişcat pămênturile, le-au suprimat ḑiarele, întrebuinţară într'un cuvênt o mulţime de asupriri contra elementului român, care a fost cu desăvêrşire esclus dela carierele publice, din ministere şi din administraţiunile judeţenesci şi comunale.

Ceea-ce supără pe români, în special, este negalitatea în drepturile electorale. Magiarii avuţi sau sĕraci se bucură aprópe de sufragiul universal, dintre români însé nu au dreptul decât aceia, ce plătesc o contribuţiune de 25 fl., ceea-ce este mai presus de puterile a 9 ḑecimi din populaţiune, care dealtmintrelea este destul de sĕracă şi n'are prin urmare, cum sĕ fie representată în parlamentul unguresc. —

Aprobarea sentinţei în procesul Beltseff a urmat şi condamnaţii la mórte: Miraloff, Karaguloff, Popoff şi Georgieff au fost esecutaţi, după-ce au fost impărtăşiţi cu sânta taină a cuminecăturei Acusaţii n'au arătat nici cât de puţină emonţiune, ci unii au strigat: „trăéscă Bulgaria, alţii trăéscă Macedonia. Foile ruse sunt fórte vehemente din causa esecutărei şi promit, că judecătorii vor trebui sĕ-şi ia plata. —

Conferenţa interparlamentară pentru arbitragiu şi pace, care în anul trecut a întrunit 150 membri din 17 parlamente europene, se va deschide în vara acésta la Berna în ḑiua de 28 August n. c. La acéstă conferinţă vor lua parte vr'o 22 deputaţi din parlamentul din Viena, între cari mai mulţi cehi. Asemenea vor lua parte şi numĕroşi deputaţi şi senatori români.

De ale partidului naţional.

Ḑiarul „Tribuna" mai eri alaltăieri ne a presentat pe domnul Grigoriu Moldovan, ca pe unicul om, care în situaţiunea de aḑi ar primi rolul de împăcăciuitoriu între români şi guvern. Fiind că s'a pus tocmai pe domnul Grigoriu Moldovan punctul principal, am voì se fim lămuriţi şi noi despre cele următóre.

Sunt tocmai 30 de ḑile, de când ḑiarul „Kolozsvár" a adus scirea, pe care în tótă estensiunea o reproducem în foiţa nóstră de aḑi. S'a încheiat adecă o alianţă, vecinică alianţă s'a încheiat între domnul Grigoriu Moldovan şi dl Iuliu Coroian, şi încă o alianţă politică, care între împregiurările actuale póte sĕ devină importantă.

Domnul Iuliu Coroian e unul dintre cei mai puternici stêlpi ai comitetului naţional actual, el e părintele intelectual al memorandului, pe care ani de ḑile l'a purtat prin Bucuresci şi Sibiiu şi care în redactarea de acuma în plic a făcut drumul dela Viena până în Sibiiu, şi a dat Turdenilor, ocasiunea ca adóuaóră sĕ se facă nemuritori — în feliul, după cum ei au sciut sĕ se facă.

Cu drept cuvênt am asteptat dela organele partidului naţional, ca luând act despre înfrăţirea din cestiune, sĕ ne spună, care anume a convertit pre colegul seu rătăcit.

Cunoscênd onorifica posiţiune ce o ocupă în partidul naţional domnul Iuliu Coroian, trebue sĕ credem, că d-sa a convertit pe dl Grigoriu Moldovan, şi aşa în curênd vom putea înregistra scirea, că la locul devenit vacant prin abḑicere în comitetul naţional s'a ales domnul Gregoriu Moldovan.

Politică, semne de pace, tipuri moderne.

Din Sătmar ni se scriu următórele:

Bărbaţii români, întrebaţi de reporterul jurnalului din Budapesta, s'au esprimat atât de loial, moderat şi frumos, clar şi precis, încât opiniunea lor este acomodată sĕ potoléscă pofta de insultă a şoviniştilor magiari. —

O înţelegere onorabilă românii n'au refusat nici odată

Chiar memorandul este stilisat într'un ton pacinic şi moderat. Espectoraţiunile din cafenelele vienese şoviniştii unguri le-au provocat, atăcând memorandul fără a-l cunósce.

Ungurii pórtă frică de „irridenta română". Dar timpul e de tot pacinic! Colera, peştişul, secerişul slab din Rusia, înarmările neperfecte şi multe alte rele şi neajunsuri asigură pacea pe un timp mai îndelungat.

Salturile mortali ale lui Dr. Lucaciu fac esceptiune. El ca profesor în Satmariu s'a sărutat cu toţi ungurii, au banchetat şi s'a veselit cu ei; în fine s'a certat şi duşmănit. El astăḑi se sărută cu toţi ultramontanii, agitatorii de profesiune, cu iridentiştii, şi dă lecţiune primatelui Vaszary. Durere, ungurii din Satmariu îl iau în serios; şi tribunalul de aici caută al prinde şi pune la judecată. Românii moderaţi condamnă ţinuta nervósă şi fără reservă a dlui Lucaciu. Cei cu reverendă au sĕ lupte pentru pace; ér nu sĕ irite spiritele cu frase late şi grobianităţi urîcióse. Póte scopul dlui Lucaciu nu este altul, de cât ca dênsul sĕ fie totdéuna la ordinea ḑilei. Lumea de el sĕ vorbéscă! *„Vanitatum vanitas!"* . . . .

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Zarand, în 27 Iuliu n. 1892. Una fóia magiară „Bud. Hirlap" publică sensaţionala scire că „în Brad şi jur e revoluţie".

E o infamiă scirea publicată, cum numai ómeni fără minte pot sĕ o scornéscă.

Trebue însĕ sĕ o spun, că astăḑi indignaţiunea între românii din Zarand e la culme, şi numai bunul simţ, şi greutatea situaţiunei nóstre politice sunt în stare ca sĕ reţină poporul în linisce, şi sĕ privéscă cu inima clocotindă, cum suntem tractaţi mai rĕu ca nisce „paria".

Indignaţiunea nóstră e pe deplin motivată. In 23 Iuliu n. a sosit un batalion de soldaţi dela regimentul 62 in Brad, venind dela Deva în marş forţat. Am rĕmas înmărmuriţi la venirea miliţiei, căci linisce perfectă era între români. O provocare a protopretorului din Brad afişată însĕ pe păreţi, ne spune, că i-a venit la cunoscinţă, că „în Brad şi jur s'au ţinut adunări secrete". Acum ne-am putut da séma, pentru ce s'a adus miliţia.

Pe lângă miliţie s'a concentrat o mulţime de gendarmi în Brad. In 24 Iuliu n. dóuĕ compagnii de soldaţi au plecat spre Baia de Criş. Duminecă nóptea miliţia şi gendarmii parte în Brad, parte prin comunele din jur au tribulat în continuu. Pe când gendarmeria şi miliţia era gata ca în timp de resbel; pe atunci la „Hotel Hungaria" se ţinea balul dat în favorul bisericei romano catolice din B La acest bal erau presenţi toţi oficialii din B aprópe întréga inteliginţă magiară, măestrii magi oficerii dela miliţă împreună cu maiorul, func narii germani dela băi. După cum se spune o îm ḑélă colosală.

Ei bine se póte aşa ceva în timp de revolu căci aşa s'au lăţit faima între magiarii din Brad

Se póte, ca cineva sĕ-şi petrécă în timpuri secure?

Comedia s'a deochiat! Sciau bine organele a ministrative, sciau bine magiarii din Brad, scia ac şi miliţia, că în Brad şi jur e linisce perfectă, aceea şi au petrecut.

Chiar şi unii magiari din Brad — fruntaşi sunt indignaţi pentru ticăloşia inscenată cu aducer miliţiei pe capul unor locuitori pacinici, cari nici au visat de revoluţie. Dar lucrul trebuia inscen altcum nu se putea ḑice că: Românii sunt revol ţionari Un magiar neaoş din comuna Crişcior pe sónă oficiósă a botezat fórte corect lucrul ḑicên *„ez hivatalos forradalom"* adecă revoluţia oficiós Acésta a ajuns la cunoscinţa vice comitelui precu si a oficerilor. Fiasco era complet încă Sâmbăt séra în 23 Iuliu n, când unii oficeri prinseră d veste cum stau lucrurile.

Trebuia reparat însĕ ceva, ca totuşi aducer miliţiei şi a gendarmeriei sĕ aibă cel puţin umb de justificare în faţa străinilor. Acum s'a încep apoi drasticismul.

După-ce organele administraţiunei îşi au petr cut la bal în tótă voluptatea, s'au năpustit apoi timp de nópte încă — Luni în 25 Iuliu pre la la 3 óre asupra cătorva familii române în Brad jur, apoi în ţinutul Baiţei şi pe cât se scie giurul Baiei de Criş. — S'au început la aceea óră percuisiţiunile. In comuna nóstră Crişci s'au făcut perchisiţiune la preotul Perian pr gendarmi, însoţiţi decâte doi soldaţi. Nu a fost cruţată nici sânta biserică. Au pătruns ge darmii în lăuntru, căutând după arme, epistole mai scie Dumneḑeu ce. In Valea Brad, la preot Felea, în Vaca la preotul Rusu, în Mesteacăn la I mie — aici sĕ spune, că jendarmii s'au purtat că tând după scrisori arme etc, în mod vandalic — I Carăstău la preotul Mihuţ în ţinutul Băiţei la pr oţii Dragan Cosma etc — Pretutindenea perchis ţiunea au făcut-o gendarmii. In Brad s'a făcut pe cuisiţiuni la protopresbiterul V. Dămian prin ge darmi însoţiţi de vice-notariul Szabó, apoi la înv torii Bogan Andron şi Inocentiu, la Dr. tatăl-seu. Şi ce e mai mult la cesti din u căutat afară de scrisori până şi prin bosu bugilare de bună sémă după ruble rusesci. M conice au fost persecuţiunile la medicul Rusu lângă gendarmi a fost ca perchisitoriu scri dela pretură, Papp. La acesta după ce s'au în case, au mers prin celare la butóie şi buţi bună sèmă credeau, că sunt pline cu dinamit.

La învĕţătoriul I. German, perchisiţiunea făcut-o insuşi pretorele Pankl însoţit de un darm şi doi soldaţi de pasă la uşé şi la pórtă. de 2 óre şi ½ nu ia rĕmas un petec de hârti cercetată în pulpite, apoi în castene, în biblio în podul casei, unde avea ḑiare de preste ani şi c In tot decursul cercetărei, soţia învĕţătoriului a buit sĕ şédă în odăile unde se scormoniau scriso şi nu i-a fost ertat a se duce în odaea de durn unde un prunc de 3 ani era morbos — éră un de un an era tocmai de atunci înţercat. Ba a t buit sĕ urmeze şi în pod bărbatului seu, firesce tó s'au făcut *„în numele legii"*. După percuisiţinn mortificătóre, pretorele a dus cu sine „Un apel" tră alegĕtorii din 1887, şi o scrisóre a tinerim academice române — un cestionariu — pentru ad narea datelor referitóre la memorandul tinerimei.

Pre aceste óra nefastă a percuisiţiunei le-a af între scrisori şi altceva nimic. Tot prin pretore însoţit de un gendarm şi 2 soldaţi s'a făcut pe cuisiţiune la profesorul Boneu, éră la învĕţătoriul Rimbaş au făcut percuisiţiunea 2 gendarmi, luându mai multe scrisori şi cărţi, cari i s'au retrimis dóua ḑi intacte.

Pre cât s'a putut observa din perchisiţiuni ap s'au căutat, scrisuri secrete, arme, dinamit, bani r sesci, şi póte alte fantasmagorii. Şi tóte aceste se î têmpla în têmpul nopţii, la nesce ómeni pacini în urma unor denunciări mârşave, dela nesce fiin miserabile. Altcum sĕ crede, că totul a fost pus cale. In urma acestora mârşevenii, poporul e fór indignat, murmură, şi rumpe inima de nĕcas, în rabdă şi tace. Nicăiri nici un conflict. Şi-ar fi d rit ca acest popor sĕ nu mai fie şicanat şi agit prin ţinerea miliţiei şi a gendarmeriei la faţa loc lui, şi încă cu atât mai vêrtos că, perchisiţiuni nu au putut şi nu au avut semn barem, că s'ar cugetat cineva la revoluţie. E óra supremă, ca ni se dea bună pace şi linisce! *Nr. 3.*

Raportul general

al comitetului societăţii de lectură „Andreiu Şaguna" la finea anului 1891/92.

(Incheere.)

II.

B Cassa.

Averea societăţei în bani gata e de 840 fl. 35 cr. din cari la institutul „Albina" sunt depuşi 822 fl. 32 cr. ér disponibili la casă sunt 18 fl. 03 cr.

Intratele anului acestuia fără saldul anului trecut fac 254 fl. 61 cr. Eşitele 231 fl. 91 cr. resultă un venit curat de 22 fl 70 cr

Capitalul neatingil a fost la fiinea anului trecut de 534 fl. 74 cr. la care în vederea venitului curat neînsemnat avut anul acesta nu se póte adauge nimic.

C. Archiva.

In archivă au intrat în decursul acestui an 83 acte, cari s'au alăturat la cele din anii precedenţi.

D. Colecţiunea numismatică.

Acésta s'a înmulţit cu piese în valóre de 49 cr. Adăogându-se la piesele anului trecut resultă 181 piese în valóre de 28 fl. 86 cr.

E. Sale mobiliar.

Precum în anul trecut aşa şi în anul curent s'a pus la disposiţia societăţei din partea seminariului 2 odăi. Una a fost întrebuinţată ca sală de lectură, éră altă ca sală pentru păstrarea cărţilor bibliotecei.

La mobiliarul acestor sale s'a ivit trebuinţa de a se adauge un dulap pentru cărţi, ceea ce nu s'a putut fiind acésta dependentă de acuirarea unui local mai spaţios. Intreg mobiliarul societăţii represintă o valóre de 468 fl. 90 cr. Éră averea totală computată în bani este circa de fl. 4700 fl.

III. Adaus.

Pe basa celor espuse până aici se póte constata, că societatea a făcut un progres îndestulitoriu, laudă celor cari au lucrat cu ḑel şi abnegaţiune întru ajungerea scopurilor sale.

In speranţă, că elevii institutului andreian vor sprigini şi pe viitoriu cu căldură acéstă societate, lucrând cu zel la înflorirea ei, le recomandăm concordie şi stăruinţă în afacerile administrative, ca şi în cele literare.

Rapórtele anuali ale oficianţilor pre basa cărora s'a făcut acest raport general, le acluidăm în original sub A, B, C, D, E F şi G.

Cu acestea terminându şi comitetul agendele, ce i s'au încredinţat şi mulţămind pentru încrederea pusă în el, cere ca onorata societate sĕ binevoiască a-i da absolutoriul.

Sibiiu, din şedinţa comitetului societăţei de lectură „Andreiu Şaguna" ţinută la 12 Iuniu 1892.

Nicolau Vătăşan, president. *Petru Iuga,* notariu.

Convoçare.

Conform § 10 din regulamentul despărţĕmintelor „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, se convócă prin acésta adunarea generală ordinară a despărţĕmêntului V al Sĕliştei, ce se va ţinea în localitatea scólei gr. or. din Sĕlişte, Luni în 20 Iuliu st. v. a c. la 2 óre d. a.

P. T. membrii ai Asociaţiunei transilvane, pre cnm şi toţi binevoitorii şi spriginitorii acesteia — sunt prin acésta învitaţi cu tótă onórea a participa la acéstă adunare.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărţĕmêntului.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Constituirea definitivă a comitetului.
5. Alegerea delegaţilor pentru adunarea generală din Blaş
6. Desbaterea eventualelor propuneri.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1892.

Dr. *Nicolau Maier,* preşedinte. *Romul Mircea,* actuar.

Varietăţi.

* (Distincţiuni.) Maiestatea Sa monarchul a distins pe ministrul de finanţe austriac Steinbach şi pe cel ungar Wekerle cu ordul corónei de fer cl. I. pentru meritele câstigate întru regularea valutei.

* (Adausul la léfa funcţionarilor.) Adausul estraordinar încuviinţat de dietă la salariele funcţionarilor de stat în dóuĕ rate şi anume în 1 August şi 1 Novembre se vor şi solvi. Ministrul Wekerle a avisat cassele statului sĕ solvéscă rata, ce cade dela 1 Iuliu până la 1 Octobre.

* (Têrg de ţéră). Têrgul de ţară al Siriei (Világos) se va ţiné în 13 şi 14 August st. n.

* (Graţiosităţi ḑiaristice.) Sub titlul: „Un protopop căruia i-au spart capul", ḑiariul „Brassó" în numĕrul de Marţa trecută comunică cetitorilor sei, că în Dumineca trecută honveḑii au spart capul protopopului nostru din Făgăraş Dan, au bătut bine pe primariul din Beclén, şi au tăiat códa unui cal dela trăsura acestui primariu, şi se bucură din tótă inima, că honveḑii nu au fost unguri, ci slovaci

Fiind vorba de un ptotopop al nostru, am făcut întrebare telegrafică, încât e adevĕr scirea colportată de numitul ḑiariu, şi am primit rĕspunsul, că tótă scirea e scornitură mincinósă.

Astfeliu stând lucrul, noi numai puţine observări avem.

Décă acel ḑiariu are plăcere se facă cu ori-ce preţ glume, atunci sĕ fi scris ca titlu: „honveḑi cari taie códa la cai, si bat ómenii".

Cât pentru bucuria din urmă a ungurilor cu naţionalitatea honveḑilor, noi încă ne bucurăm' că ḑinriul „Brassó" împarte honveḑimea după naţionalităţi.

Cine scie, de ce va mai fi bună şi acésta!

* (Glume próste.) Pentru a esprima românescul „prost" neamţul are cuvêntul „domni" şi ungurul cuvêntul „goromba". Tóte trei se potrivesc la glumele, ce le face ḑiariul „Brassó" din incidentul, că neguţătoriul din Braşov Nicolau Giginiţă a pus în galantariul seu fotografia deputaţiunei române din Viena, care sub patronatul şi sub presidiul antisemiţilor din Viena a arangiat acolo petreceri şi între păhare a inscenat frăţietate cu aceia, şi a făcut politică naţională

Chiar şi ca glumă e próstă povestea, că la intrevenirea lui Mureşianu, consistoriul nostru din Sibiiu i-a pus pe peregrini între sânţi.

Dacă nici atâta nu scie cronicariul dela acel ḑiariu, că dl Murĕşian nu macină la o móră cu „Tribuna", şi că consistoriul nostru nu face politică, atunci gluma nici ca denunţare nu-i face nici o onóre.

* (Avis.) Magistrul oraşului notifică tuturora, cărora se cuvine a sci, că cu 1 August, a. c. în oraşul nostru tóte oficiele se vor regula după timpul normal din Europa centrală, adecă cel al zonelor, şi că cu privire la privaţi va regula tóte orológele, cari stau sub disposiţia sa dupa timpul zonelor, care umblă cu 36 de minute mai târḑiu de cât cel de acuma la noi, aşa că d. e. la órele 12 după óra de acuma la cea cu zone va fi numai 11 óre 24 minute.

* (Director.) După-cum anunţă ḑiariul de aici „Tgblatt" s'a ales de director al gimnasiului ev. luth. de aici dl prof Carl Albrich sen.

* (Contele Szapáry.) Scirile din România au anunţat sosirea la Sinaia a contelui Szapáry ministrul-preşedinte. Cetim însĕ în „Timpul": Contele Szapáry, care a sosit ieri în Sinaia este nepotul primului ministru ungar şi este inspector al herghelielor statului ungar. Guvernul nostru, în vederea organisaţiunei serviciului îmbunătăţirei rasei cailor, doresce sĕ consulte mai mulţi specialisti din diferite state.

In acest scop s'a adresat şi la guvernul austro ungar, care a trimis pe contele Szapáry.

Contele sosesce astă séră în capitală, de unde va merge sĕ visiteze herghelia statului dela Nucet.

Profităm de acéstă ocasiune pentru a spune, că director al herghelielor statului nostru va fi numit un arab, care a dobândit gradul de maior în armata austriacă şi care posedă întinse cunoscinţe în privinţa crescerei şi îmbunătăţirei rasei cailor.

* (Bani rĕi) Foile din Budapesta comunică, că din Transilvania s'a trimis în mai multe rênduri bani rĕi (falşi) la cassa centrală din Budapesta. In ḑilele trecute s'a trimis dela Cluş între alţi bani şi o notă de hârtie de 50 fl., care a fost aşa de iscusit imitată, încât a dat mult de lucru şi celor mai iniţiaţi bărbaţi în cunóscerea banilor. In fine a descoperit acésta prim-cassariul bancei centrale din Buda pesta. Piese de metal încă s'au aflat multe falsificate.

* (Nóuĕ comună bisericéscă română.) Ḑiariul sêrbesc „Zastava" scrie următórele: „Dintre cetitorii nostri puţini vor fi sciind, că în Becicherecul mare (com. Torontal) sunt şi români. Fiind sinceri, sĕ recunóscem, că nici noi înşişi nu am sciut'o acésta până nainte cu vr'o câteva ḑile. Acum se făcú cunoscut, că în Becicherecul-mare sunt români, şi încă destui, ca sĕ vină la ideia de a se constituí într'o comună bisericéscă română Noi am aflat dela corespondentul nostru din Becicherec, că acolo aevea sunt mulţi români, dar tinerimea română (generaţia nóuĕ) fiind crescută în biserica şi scóla sêrbéscă, într'atâta s'a sêrbit încât caracterul ei românesc şi l'a perdut aprópe cu desăvêrşire, şi toţi românii s'au deaclrat ca sêrbi. După cum sĕ pare însĕ în viitoriu nu va mai fi aşa Protopresbiterul român din Uzdin (Ozora) dl Miclea s'a otărît a redeştepta şi a revindeca caracterul naţional al românilor din protopresbiteratul seu şi jur întru cât adecă s'a determinat a visita tóte comunele, şi în comune tóte casele românesci. Astfel înainte cu vreo câteva ḑile a venit şi la Becichercul-mare, Aici ne împătăşesce corespondentul nostru, însuşi de o prolecă românéscă, dar sêrbit până de dincolo, — aici nu a esistat nici o familie, fie fost ea cât de sĕrăcită, dar cu proleca română, care sĕ nu o fi visitat dl protopresbiter şi pretutindeni a stăruit ca românii sĕ se constitue într'o comună bisericéscă independentă. Tinerimea s'a împotrivit voinţei dlui protopresbiter dar între bĕtrêni dl protopresbiter a aflat românism, şi acnma faptice se lucréză într'acolo, ca românii sĕ se despartă de biserica sârbéscă şi sĕ se constitue într'o comună românéscă".

* (Invitare.) Tinerimea română din Beiuş şi jur, învită la „Petrecerea de vară" ce o va arangia la 1 August st. n a. c. în sala ospităriei opidane, scopul, formarea unui fond pentru ajutorarea *copiilor lipsiţi de mijlóce dela scólele* poporale române din loc de ambele confesiuni.

Preţul de întrare: Pentru persónă, 1 fl. — Pentru familie după plac. Inceputul la 8 óre sara.

Ofertele marinimóse se primesc cu mulţĕmită şi au a se trimite la adressa dlui Georgiu Pap, iun. cassariu cari dimpreună cu suprasolvirile se vor cuita pe calea publicităţei. *Comitetul arangiatoriu.*

Justificare.

Onorată redacţiune! Ve rog sĕ binevoiţi a da loc în „Telegraful Român" următoriului

„Rĕspuns"

la articolul întitulat, „spre justificare" apărut în „Telegraful Român" Nr. 70 a. c.

Domnule „C."! Décă te adresezi către mine cu o rugare, şi vorbesci în numele d tale, ai face bine sĕ scrii numele întreg, că eu cu litera „C." de mult am isprăvit, şi nu prea stau în vorbă cu ea.

Convins însĕ, că acel domn preot, care se ascunde sub „C." e acela al cărui nume se începe cu „Che . . ." cu acesta stau în vorbă.

Sci d-ta domnule „C." că eu sunt fecior de popă românesc, şi nu de spătariu? Sci d-ta, că tatăl meu a dat la scólă patru feciori cu prescuri şi creţăruşi câştigaţi la masle, feştănii etc.? Creḑi d-ta, că din prescuri sânţite de popi românesci sĕ pot cresce ómeni, cari se nu pótă vedé pe popii românesci.

Décă le sciai acestea, şi décă e drept, că d-ta mĕ „stimeḑi fórte mult" póte că nici nu me mai rugai sĕ-ţi spun, că adevĕrată e scornitura d-lui Moldovan, ori ba?

Scii d-ta bine cum stau trebile pe la Mediaş.

Mai am şi atari inimici, cari află de compatibil cu caracterul lor, a merge la clientul meu, şi ai insufla neîncredere faţă de mine, ca prin asta sĕ-mi facă daună. Apoi dór' creḑi, că scornitura dlui Moldovan intenţionéză alt-ceva? Dór' preoţimea de pe aici nu cunósce pe dl Moldovan?

Preoţimea nóstră e cu mult mai cuminte şi nu crede scorniturile d-lui Moldovan, nici ale ungurilor cu cari se împreună dl Moldovan, şi me mir d-le „C." că d-ta basat pe causele, din cari me „stimeḑi fórte mult" ai şi creḑut de jumĕtate scornitura.

Cu dl Moldovan am nisce cause procesuali, şi din motivul acesta are ură asupra mea, deşi m'a asigurat, că îmi va fi amic sincer, cu tóte că avem proces.

La rugarea d-tale dechiar, că eu nicăiri, şi nici odată n'am ḑis vorbele *„csak oláh papokat ne lássak"*. Décă voiu fi ḑis vr'odată ceva de înţelesul acelor cuvinte — ceea-ce însĕ neg — cel mult în glumă s'a ḑis dar nu din antipatiă, şi nu între strĕini, cum are dl Moldovan obiceiu de a batjocori preoţimea română.

Mediaşiu, 24 Iuliu n. 1892.

Dr. Ioan Ivan,
advocat.

Mulţămită publică.

Pentru s. biserică română din oraşul Biserica-Albă au mai incurs următórele contribuiri generóse şi anume au contribuit:

Din Sibiiu: de la m. on. institut de credit şi economii „Albina" 20 fl.

Din Arad: de la Ilustritatea Sa Domnul episcop Ioan Meţianu, 20 fl., Mănăstirea Hodoş-Bodrog 20 fl., Ilustrul domn Goldiş vicariu episcopesc 5 fl., de la prea on. domni: Augustin Hamsea 2 fl., Ignaţie Papp 2 fl., Dr Ioan Trailescu 2 fl., Ilie Dogariu 3 fl., Teodor Ceontea, Georgiu Purcariu, Lazar Tecula, Romul Nestor şi Ioan Petran câte 1 fl. în total suma de 59 fl.

Pentru aceste oferte generóse li-se esprimă Ilustrităţilor lor şi mult on. Institut „Albina" şi mult onoraţilor domni donători cea mai profundă mulţămită.

Biserica-Albă în 1 Iuliu, 1892.

Pentru comitetul parochial:

I. M. Roşiu, advocat ca preşedinte. *Dr. Aureliu Novac,* advocat coritnaua.

Nr. 501. [109] 2—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Preșmer în protopresbiteratul Brașovului a devenit vacant un post de învĕţătoriu, spre a cărui ocupare se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar anual din cassa alodială, plătibil în rate lunare anticipative	fl. 300.—
b) bani de cuartir din alodiu	fl. 40.—
c) patru gălete vechi de grâu dela mori, computate cu	fl. 20.—
d) folosința unui fênaț în valóre de	fl. 10.—
Suma .	fl. 370.—

Doritorii de a competa pentru acest post sĕ-și trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Dela concurenți se cere, ca pe lângă cualificațiunea formală sĕ cunóscă și musica vocală, fiind alesul obligat a forma un cor cu scolarii și cu tinerimea adultă De asemenea va fi alesul dator a ţiné în fie-care Duminecă și sĕrbătóre o strană în biserică și prelegere cu scóla de repetițiune. Spre scopul acesta concurenții sĕ se presinte în vre o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică.

Brașov, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 592. [112] 2—3

EDICT.

Maria Curtean de religiunea gr. or. din Boița comitatul Sibiiului, carea de 6 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe bărbatul seu legiuit, Nicolae Dragomir, tot de acolo, fără de a se sci ubicațiunea ei se citéză prin acésta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, ceea-ce nefăcênd, procesul incaminat de actorul se va pertracta și decide în sensul s. canóne și în absența ei, conform resoluțiunei Prea veneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3997 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I istanță al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 595. (113) 2—3

Edict.

Ana Bucur Vidrighin de religiunea gr. or. din Reșinari, carea acum de aprópe 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat, Dumitru Sturzu, tot din Reșinari, fără a se sci locul petrecerei sale, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c. Nr. 4048 B. — la din contră procesul incaminat de actorul se va pertracta și decide și în absența ei.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanță al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr, 593. (115) 2—3

Edict.

Petru lui Iacob Rĕspop de religiunea orientală ortodocsă din Rĕșinariu, care cu necredință a părăsit pe legiuita sa soție Magdalena Bucur Cruciat tot din Rĕșinariu de 5 ani de ḑile fără a se sci locul intreținererei lui se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrional, cu atât mai vêrtos, că la dincontră procesul încominat de actora, conform resoluțiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a c. Nr. 3998 B. se va pertract și decide și în absența lui.

Sibiiu, 8 Iuliu 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanță al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 6—12

Consultațiuni și prin corespondență.

Un învĕțăcel,

în etate de 14 ani, absolut de scóle normale sau capitale, române, care sĕ cunóscă cel puțin una din limbile patriei, — și

O calfă,

român, tînĕr, care sĕ cunóscă cel puțin una din limbile patriei — cu bună conduită — se primesc în prăvălia de manufacturi a subscrisului până la 15 August.

Ioan Lăzăroiu,
comerciant în Orĕștie.

[105] 2—3

Ad. 1328/1892. [103] 3 -3

Árlejtési hirdetmény.

A nagyszebeni m. kir orsz. tébolydában 1892, évi **julius hó 20 án délelőtti 10 órakor** a következő árlejtések fognak tartatni:

1. az 1893 évi január 1-től deczember 31-ig szükséges lábbeli munka;
2. az 1892/3 ik évi téli időszakban szükséges 1640 azaz egyezer hatszáznegyven köbméter bükk tüzifa;
3. az 1893 évi január 1 től deczember 31-ig teljésitdndő üveges munka;
4. az 1893 évi január 1-től deczember 31-ig szükséges kenyér s zsemlyc szállitása, végül:
5. az intézet pöczegödreinek tisztitása az 1893 évi január 1-től—1895 évi deczember 31-ig tartó három évi időszakban.

Mire vállalkozni óhajtók oly megjegyzéssel hívatnak fel, hogy az ezen árlejtésekre vonatkozó részletes feltételek a „Budapesti Közlöny“ folyó évi 145, 146 és 147 számaiban, valamint az intézeti gondnoki irodában — a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben, 1892 julius 9 én.

Magy kir. orsz. tébolyda igazgatóság.

Sz. 1643/892. [116] 1--3

Àrlejtési hirdetmény.

A Nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda részére az 1892/93 évi téli időszakban szükséges 1640 azaz egyezerhatszáz-negyven kötmeter ép, egyenes száraz, nagy hasábokból álló bükk tüzifa szálitásának biztositása céljából f. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek az intézet gondnoki irodájában a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben 1892 julius hó 20-án.

Magyar kir. orsz. tébolda igazgatóság.

Sz. 2262/1892, Urb. [100] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék részéről közhirré tétetik, hogy Kiskund község határa általános tagositásának megengedhetősége iránt Báró Apor Zoltán kir. törvényszéki biró vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül **az 1892 évi augusztus hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** Kiskund község irodájába tüzetik ki, mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők ugy tekintetnek, mint a kik a tagosításba beleegyeznek s hogy a kérvény első példányát ezen kir. törvényszéknél betekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1892 évi junius hó 25-én tartott üléséből.

Vén András, elnök. **Széplaki,** jegyző.

Nr. 39. Tip. [111] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **director al tipografiei și librăriei archidiecesane din Sibiiu,** se publică concurs cu termin până la **8/20 August a. c.**

La postul acesta pot concura indiviḑi greco orientali români, cari au pregătiri necesare pentru ambele specialități, avênd a documenta *studiile absolvate, ocupațiunile practice de până acum, și cunoscința limbilor în vorbire și scriere.*

Directorul va avé locuință liberă în casa tipografiei, ér celelalte condițiuni de angagiament au a le formula precis concurenții, remâind ele pendente dela stipularea comisiunei subsemnate, căreia sunt de a se presenta concursele până la terminul indicat mai sus.

Sibiiu, 3/15 Iuliu, 1892.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscința p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuința din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

și ca în trecut așa și acum efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot soiul de reparaturi, cu

☛ **prețurile cele mai moderate** ☚

oferind tot odată, spre mulțămirea tuturor, marfă solidă și promt esecutată.

În speranță, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă

Constantin Dragoș,
pantofariu.

[93] 5—6

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos.

☛ **Crușare de spirt** ☚

se face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḑare.

(Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune.)

☛ Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți soliḑi se caută.

[107] 3—50

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor și de mulți ani întroduselor **calități de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** și A. m. provócă prin acésta pe clienții lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea ației, care se împachetéză în același mod ca și a lor și sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remunerațiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii și imitătorii pachetărei și a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi trași la rĕspundere înaintea legei și pedepsiți.

Astfeliu de împărtășiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl Dr. Emil Links, advocat de curte și tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 9—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76. Sibiiu, Joi 23 Iuliu, (4 August) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4866 Scol.

Avis Oficial.

Tinerii, cari doresc a fi primiți ca elevi noi ai seminariului archidiecesan în secțiunea teologică ori pedagică, și au studiile pregătitóre, ce se recer, prin acésta se fac atenți: că au sě astérnă suplicele lor la consistoriul archidiecesan pe calea concernentului oficiu protopresbiteral negreșit până **la 1 August st. v.** instruate cu testimoniele scolastice și cu celelalte documente prescrise în regulamentul seminarial din anul 1877 §§. 17, 18 și 19, cari tóte sunt de a se aclude în original.

Cei primiți vor avé sě se presenteze la institutul seminarial **la 31 August la 9 óre antemeridiane** pentru a se supune unei visitări imediate în cea ce privesce desvoltarea lor fisică și întregitatea organismului.

La înmatriculare, carea va urma la direcțiunea seminarială în cele trei prime ḑile ale lui Septembre, fie care elev are sě depună tacsa seminarială dela carea nime nu se póte dispensa. Tacsa anuală pentru convict este 100 fl. și deosebit 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeuna la biblioteca seminarială.

Elevilor mai sěraci li se concede sě solvéscă tacsa anuală a convictului în 2 rate câte de 50 fl. anume la începutul lui Septembre și Febuariu, altfel de relacsări însě defel nu au loc.

Sibiiu, 18 Iuliu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4466/Scol.

Notă.

Escelenția Sa Dl ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul dto 5 Iuliu n. c. Nr. 6669 opresce a se folosí în scólele confesionale: *„Viseci mapa europy. Navrhl a kreslil B. Kozenn. Cesky upravil M. R. Kovác. Ve vidni a Olomúci. Skladem E. Hölzela“*, și *„Leitfaden zu einem methodischen Unterricht in der Geographie für Bürgerschulen und Realanstalten von August Lüben. 21 Auflage. Berlin 1889.“*

Ceea-ce prin acésta se aduce la cunoscința organelor nóstre bisericesci și scolare din archidiecesă.

Sibiiu, din ședința scolară, ținută la 9 Iuliu 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Memorandul.

Cetitorii nostri cunosc acum tecstul memorandului, carele comitetul central al partidului național era dator sě-l subștérnă la Maiestatea Sa regele nostru, pe carele însě, în urma demonstrațiunei cunoscute, Maiestatea Sa nu l'a primit.

Ne-am esprimat asupra modului, cum s'a presentat memorandul la Corónă, franc, precum s'ar cădea sě o facă toți politicii români, — și cu tóte nebuniile ómenilor nepricepuți. puse la cale de tribunisti contra nóstră, nici astăḑi nu avem sě revocăm nici un cuvênt din cele ce am ḑis, din contră ne pare rěu, că faptele prea curênd ne-au dat drept.

Ne vom esprima pe scurt și asupra însuși memorandului tot cu aceeași franchețǎ, deși astăḑi chiar în acésta cestiune toți sunt preocupați și nime nu mai este dispus a judeca obiectiv, va ventí însě la timpul seu istoriograful, carele va sci alege grăunțele din pleve, și noi nu ne temem de judecata lui.

Nu ne ocupăm cu criticarea gravaminelor administrative, scolare, bisericesci, de presă și agrare puse pe hârtie în memorand, acelea puteau fi mai puține, puteau fi și mai multe, după împregiurări, căci — durere — nime nu se póte plânge de apěsări sistematice în měsura, în care ne putem plânge noi românii în statul acesta.

Observările nóstre privesc cu deosebire partea politică a memorandului, acea parte, care a provocat cele mai vehemente atacuri din partea presei și societății magiare fără diferință de partid

Suntem de acord cu combaterea legei electorale preste tot și cu deosebire combaterea legii electorale *esceptionale pentru Transilvania* este bine motivată.

Adevěratul motiv pentru pasivitatea românilor din Transilvania este acéstă lege creată anume pentru paralisarea elementului românesc, pentru nulificarea *maiorității*, și pentru susținerea în mod mascat și după proclamarea egalei îndreptățiri a *privilegielor politice* a rasei magiare, *a minorității* locuitorilor acestei țeri.

Acéstă lege care falsifică basele parlamentarismului advěrat într'o țéră constituțională cu instituțiuni pretinse liberale, este argumentul cel mai elocuent de a dovedi apăsarea elementului românesc în Transilvania, astfel ca sě o pricépă tótă lumea.

Cu ḑiariul dietei putem dovedi, că s'a creat anume în scopul indicat mai sus.

Groful Kemény Gábor o spunea pe față în parlament, că dacă s'ar primi propunerea, ce o făcuse atunci deputatul Cosma, ca censul din Ungaria proprie sě se estindă și asupra Transilvaniei, s'ar periclita statul prin elementul român, și colinda cu date statistice pe la deputații magiari din Ungaria și pe la membrii casei magnaților, ca sě nu se lase a fi seduși de liberalism în acéstă cestiune, ér după crearea nefastei legi, pentru meritele câștigate pe acest teren, a fost remunerat cu un portfoiu de ministru.

Cu acéstă lege poți bate pe opresori cu efect acasă și în streinătate, în parlament și în presă, ér ei nu-ți pot rěspunde serios nici cu epitete de trădător, nici cu nepatriotism, ci numai cu frase și cu scuse ridicole, care trec până la un timp de bani buni, unde trec, dar în fine tot ei remân cei învinși înaintea adevěratei opiniuni publice.

Dacă autorii memorandului se mărgineau la acésta, apoi la dovedirea nerespectarei legi pentru egala îndreptățire a naționalităților, la gravaminele pe terenul bisericesc și scolar, lucruri cari se pot dovedi cu legi și cu ordinațiuni ministeriale, și nu amestecau și gravamine, pe cari lumea nu le pricepe și nu vrea sě le pricépă, cum sunt autonomia Transilvaniei și dualismul, după părerea nóstră era lucru mai înțelept și scopul se ajungea mai sigur.

Accentuăm din capul locului, că noi sub cuvêntul „scop“ pricepem împăciuirea sinceră cu elementul magiar, cu care avem a trăi în acéstă patrie în bine și în rěu, pentru-că noi românii din firea nóstră suntem ómenii păcii, carii nu numai că nu nesuim la stirpirea altor elemente dintre noi, dar nici nu suferim în sinul nostru sânge strěin, ér magiarii și dacă vor nu ne pot mânca.

Deci ori-cât ne vom frămênta, la urmă tot va trebui sě se creeze raporturi amicale între aceste dóuě elemente avisate de sórte la conviețuire și aperare reciprocă

Deși noi ținem, că recâștigarea Transilvaniei „pe teren legal“ cum pretinde punctul 1 al programei partidului național, este o utopie, și deși suntem convinși, că de acéstă părere sunt toți românii competenți în acéstă materie, dacă și nu au curagiul a o spune pe față cum o am spus și o spunem noi, totuși ținênd cont de datorința comitetului central față cu mandații sei, nu-i facem nici o imputare, că în cadrele memorandului a cuprins și acéstă cesti-

FOIȚA.

Mijlóce pentru desvoltarea atențiunii în elev.

După Dr. *Tuiskon Ziller* de **George Jóndrea.**

Înainte și sub decursul întregei educațiuni trebue sě stabilim condițiunile unei concentrări bine organisate în elev, de óre-ce educațiunea însași trebue sě fie o activitate bine regulată, avênd un scop anumit, pe când starea sufletéscă și concepțiunea intelectuală a elevului nu sunt totdeuna dela început și nici după aceea adecuate și favorabile educațiunei.

Din cercul de imaginațiune al elevului isvorěsc unele pofte, pofte de a face ceva, măcar numai sě vorbéscă, cari în sine nu sunt de condamnat, dar cari nu sě potrivesc cu lucrarea, ce o are în vedere educătorul în comunitate cu elevul seu. Poftele acestea însă elevul póte sě le aibă fiind afară de inriurirea educătorului seu, fiind afară de scólă; căci fiind dominat de ele sub decursul educațiunei, prin acésta sě împiedecă și conturbă mersul regulat al activității educătoriului

Ni sě împune dar datorința nouě, ca educători, sě stabilim unele condițiuni bine marcate, dela cari atêrnă succesul interprinderilor nóstre intelectuale. Datori suntem dar sě delăturăm și se restrêngem inclinațiunile involuntare ale elevului, se dedăm pe elev la atențiune.

Dr. Tuiscon Ziller, profesor la universitatea din Lipsca în „Prelegerile sale din pedagogia generală“ ne desfășură cu multă dibăcie pedagogică două specii de atențiune. El face o esențială deosebire între atențiunea primitivă s'au genetică, și între atențiunea aperceptivă.

Interesul elevului se desvóltă în urma unor representări spirituale, în urma inclinațiunei și bunei dispozițiuni în elev. Acestea însě nu trebuesc schimbate cu vointa, ci elevul trebue adus pe nesimțite, în mod involuntar și fără de a sci el ceva, la acel stadiu, ca se asculte de cel mai înaintat în etate, sě se pórte liniscit și sě se orienteze după vointa educătorului în loc de a se distrage după vointa lui arbitrară. In chipul acesta elevul ajunge într'o situațiune spirituală fórte favorabilă educațiunei, carea se póte determina prin representațiuni nouě. Atențiunea se baséză dar pe representările acestea nóuě, cari lămuresc pe cele ficsate în elev; și décă gradurile clarității cresc și se potențéḑă, atențiunea devine mai încordată.

Urméḑă dar că primul motor al atențiunei sunt impresiunile sensitive, prin cari sě nasc nóuěle representații O puternică impresiune sensitivă devine în general pentru atențiune fórte favorabilă, și-l transpune pe elev într'o predisposițiune inherentă educațiunei Impresiuni slabe nu ajung póte în percepțiunea elevului, ele se oprimă încă dela nascerea lor.

Unde avem dar sě împărtășim, se arătăm, și se probăm elevilor ceva, se avem în vedere ca învěțătoriul și elevul se vorbéscă respicat și la înțeles, pentru ca se rěmână atențiunea încordată, și în scop de a nu da ansă la obiceiuri false, învěțătoriul sě nu se apropie prea tare de elev, dar nici sě nu se depărteze prea tare de el. Ca elemente ale unei propuneri frumóse cu respect la atenție se consideră și intonarea și corecta modulațiune a vocei.

Frase și prelecțiuni retorice se încungiurăm cât se póte în instrucțiune. Și precum desvoltăm în elev atențiunea prin o predare chiară și lămurită, tot așa o facem se încolțéscă aceea și prin colori vii folosite de elev. De aici însemnătatea, ce o au mapele și tabelele de părete. In mintea cea fragedă a elevului se înprimă cu deosebire aceea, ce pe mape e desemnat séu tipărit cu colorile cele mai bătătóre la ochi

Tăria impresiunilor sensitive se potențéză într'un mod fórte avantagios și prin predarea plină de vioiciune a învěțătoriului, dovedind un interes viu pentru obiectul, ce-l propune și punênd în cumpănă greutatea convingerii sale personale. Din contră, atențiunea sě slăbesce séu dispare chiar în elev atunci, dacă învěțătoriul însuși nu dovedesce nici un interes față de obiectul, ce-l propune, propunênd elevului lucruri, cari pe el nu-l intereséḑă de loc.

Va urma.)

une ca gravamen național, pentrucă ea forméză un punct și încă primul punct al programei acelui partid, carele i-a dat mandatul sĕ facă memorandul cătră corónă.

Dealtmintrea din punctul relativ la legea electorală transilvană, care se încheie cu cuvintele:

> „Vĕḑênd aceste nelegiuiri, poporul român, mai ales în Transilvania unde și după inaugurarea uniunei s'a păstrat o lege electorală deosebită de cea din Ungaria proprie, află că ar fi o întreprindere nedémnă și nepatriotică, de a întra cu ciomagul și cu toporul în luptă, pentru validitarea celui mai cardinal dintre drepturile sale: *el speră și aștéptă ca alegerile sĕ fie libere și legea electorală se fie dréptă*“

ori-cine póte vedea, că înșiși autorii memorandului, numai pentru decórea causei, mai mult numai ca ideal mai susțin autonomia Transilvaniei, și în momentul, când pentru Transilvania s'ar crea o lege electorală liberală și dréptă, ar afla ei o clausulă potrivită, cu care sĕ acațe de cuiu autonomia Transilvaniei pănă la timpuri mai bune, cum și a acațat Tisza principiile sale de drept public, când i-a venit la socotélă sĕ abandoneze terenul oposițional.

Chiar pentru-că este atât de transparent acest punct, nu este deloc iustificată nervositatea estraordinară a presei magiare contra memorandului relativ la autonomia Transilvaniei.

Altfel stă lucrul însĕ cu gravamenul relativ la dualism.

Dualismul în sine nu este incompatibil cu mulțămirea naționalităților.

Dualismul pur nu este încheiat între dóuĕ rase ci între dóuĕ state, între Austria și între Ungaria, și în fond nu este un lucru nou, pentru-că Ungaria totdeuna a avut autonomia sa și legile sale separate de ale Austriei, dar în statul autonom ungar totuși au avut loc și o Transilvanie și o Croație autonomă.

Astăḑi cu tot dualismul actual Croația se bucură de o autonomie, cu care ar fi mulțămiți și cei mai radicali români din Transilvania, ér în jumĕtatea austriacă între cadrele dualismului în cap o mulțime de țerișóre autonome.

Din principiu dar n'au românii, poporul cel mai dinastic, sĕ combată dualismul, sistemul de guvernare inaugurat cu concursul tuturor factorilor legali la 1867, *care sistem este cel mai convenabil și Maiestăței Sale regelui nostru apostolic*, ci numai singur *Kossuth* carele a fost și este cel mai neîmpĕcat inimic al dinastiei habsburgice cât și al naționalităților nemagiare din Ungaria și în special al românilor.

Dar abstracție făcênd dela principiu, comitetul central nici *n'a avut mandat* dela conferință ca sĕ se ocupe cu dualismul, din contră între marginile programei partidului național din 1884 (p. 9.) *nu i-a fost permis sĕ atingă dualismul*, pentru-că acolo se ḑice, că „cestiunea dualismului nefiind astăḑi la ordinea ḑilei, partida națională își reservă a se pronunța asupra ei la timpul seu;“ ér acel „timp“ nici una din conferențele, ce s'au întrunit dela 1881 în cóce nu l'a considerat de sosit, ci tóte a susținut punctul 9 al programei din 1881 nealterat.

Pentru-ce dar comitetul central și-a început chiar memorandul cu combaterea dualismului, care combatere nu încape în cadrul mandatului seu?

Ba mai mult: pentru-ce a aflat comitetul de oportun, ca sĕ suleveze în memorand și cestiunea „contopirei Bănatului și a „părților adnecse“? ale căror deputați, o mulțime din Bănat, apoi Hodoș, Borlea, George Pap, Medan, Butean etc. etc. din „parțiuri“ dela 1861 în cóce neîntrerupt au participat la dieta Ungariei, până în timpul din urmă, când din alte motive pasivitatea inaugurată în Transilvania s'a estins și asupra Ungariei.

In fine, pentru-ce fac autorii memorandului și pe advocații elementului nemțesc și al celui slav din Ungaria?

Cine i-a autorisat la acésta?

Nici un element dintre naționalitățile din Ungaria n'are atâța representanți din sângele lor în dieta Ungariei, câți au nemții și slavii, și dacă lor le convine situația, pentru-ce sĕ iee românii odiul asupra lor și pentru acestia?

Suntem noi atât de puternici, încât sĕ putem purta în cârcă și pe Kossuth, și pe slavi!

Tóte acestea pot fi bune, ca vr'un diletant ambițios, carele numai din auḑite cunósce „fericirea“ absolutismului nemțesc, sĕ pótă prémări la Elterlein „Unitatea Monarchiei“ și ad captamdam benevolentiam a strĕinilor, sĕ se pótă îngâmfa cu marinimositatea comitetului, că el se luptă și pentru nemți și pentru slavi, dar *pentru causa română au fost și sunt lucrul cel mai imprudent*, carele în prima lineă a contribuit la provocarea iritațiunei presei și elementului magiar, carele numai de alusiuni la „Gesamms-Monarchie“ sĕ nu audă, și au mânat apa pe móra șovinistilor magiari și în special pe a denunciaților de profesiune din Transilvania *contra românilor*.

Cu părere de rĕu trebue sĕ constatăm deci, că comitetul central, în parte și a călcat mandatul primit dela conferință și în tecstul memorandului menit pentru Corónă, și prin asta la factorii decidĕtori a compromitat causa română de dragul unei demonstrații, la care asemenea n'a avut mandat.

---

†

Dr. IOAN VANCEA.

Archiepiscopul și metropolitul Dr. Ioan Vancea a rĕposat repentin în nóptea de Sâmbătă spre Dumineca.

Biserica greco-catolică română a perdut în acest prelat pe un archiereu bun și iubit, care tótă viața sa și o a jertfit pentru binele bisericei sale. Națiunea română a perdut în el pe unul dintre cei mai vrednici fii ai sei, care din onorifica posițiune a sa ca archiepiscop și metropolit a contribuit fórte mult la luminarea poporului.

Frumósele palate din Blaș, ridicate în timpul din urmă la inițiativa și în mare parte din marinimósa contribuire a rĕposatului în Domnul și puse tóte în serviciul scólei române sunt tot atâtea monumente neperitóre, cari vecinic vor vorbí în limbagiul cel mai curat despre neperitórele merite ale acestui archiereu pentru biserica sa, pentru poporul seu.

Mórtea acestui venerabil archiereu a lăsat gol mare în urma sa, și pe vĕduvita eparchie in mare jale.

Situațiunea politică creată nóuĕ românilor face și mai simțită acéstă perdere.

Inmormêntarea s'a făcut eri, la care ca representanți ai bisericei nóstre Escelenția Sa Inalt Preasânțitul Domn archiepiscop și metropolit al nostru Miron Romanul a trimis pre Preacuvioșiile Sale archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu archiepiscopesc, protosincelul Nicanor Frateșiu, asesor consistorial, și pe domnii Ioan Papiu, protopresbiter și asesor consistorial, Ioan Ghibu, profesor seminarial, Mateiu Voileanu, presbiter, asesor consistorial și Dr. Remus Roșca, secretariu.

Ne unim glasul cu fii bisericei greco-catolice române, și ḑicem și noi cu inima întristată: Fie-i țĕrîna ușóră, și memoria eternă!

Despre momentele din urmă ale rĕposatului archiepiscop și metropolit **Dr. Ioan Vancea**, ḑiariul „Unirea“ ne aduce următórele amĕnunte:

> Preabunul nostru părinte în 30 Iuliu a. c. a fost sănĕtos, a presidiat la ședința consistorială din aceea ḑi, a revĕḑut actele, ce i s'au presentat, și după améḑi a mers ca de obiceiu la vecernie în biserica catedrală. Indată după servițiul divin s'a dus la internatul seu de băieți, ce se va deschide în 1 Septembre a. c. și a designat locul, unde sĕ se aseḑe ḑidurile economice ale acestui internat, a cărui gătire o astepta cu nerăbdare. Séra a cinat ca de obiceiu împreună cu oficialii cancelariei sale și a fost fórte voios, istorisind multe întêmplări de pe timpul revoluțiunei din 1848 și 1849, când dênsul era secretariu lângă episcopul Oradei-mari.
>
> La ḑece óre séra s'a așeḑat în pat și până după 11 óre a durmit liniștit. La 11 óre și 3 pătrare de nópte a sunat clopoțelul și a chemat pre servitorul seu în odaea de durmit poruncindu-i, ca îndată sĕ alerge după medicul archidiecesan Dr. Alesandru Pop. Insĕ abia eșise servitoriul pre ușa anticamerei, și îndată îl recheamă cu clopoțelul, și'l trimise în etajul superior al reședinței, ca se cheme pre secretariul metropolitan Dr. Augustin Bunea. Acesta la 12 óre punct s'a presentat înaintea metropolitului, care cu voce clară și cu simțire tóte întregi, ca și când ar fi fost deplin sănĕtos, rosti următórele cuvinte: „Fiul meu, mĕ simțesc rĕu și vĕd, că se apropie óra morții. Cea dintâiu datorință a mea este, sĕ mĕ împac crescinesce cu Dumneḑeu. Étă aci pe masă lângă pat este orologionul (céslovul), vină și-mi ascultă mărturisirea pĕcatelor“. Intâmplându-se acésta, și dându-i-se deslegărea, neuitatul Archiereu continuă tot cu voce clară: „Spune fiiule tuturor, că dacă cuiva în viața mea am greșit, me rog, sĕ me ierte, precum și eu iert din inimă tuturor acelora, cari mi-au greșit mie. Binecuvênt pre clerul meu fidel și pre credincioșii încredințați păstorii mele, binecuvênt archidiecesa, binecuvênt provincia întrégă metropolitană.
>
> Vĕ binecuvintez pre toți. Veḑi fiule, și spune celor competenți, că tóte le-am dispus, cum sĕ se întêmple în testamentul meu, și m'am îngrijit, sĕ fie bani la disposițiune, ca seminarele de băeți și de fetițe sĕ se pótă termina, și asilul de copii încă sĕ se zidéscă. Acuma rugați-vĕ cu toții pentru sufletul meu, ca sĕ-mi ierte Dumneḑeu pĕcatele și sĕ me priméscа în céta sânților.“ Apoi ridicându-și mânile începu a se ruga cu tótă căldura sufletului sĕu piu și cu vóce așa de limpede, cât secretariul îi putea diștinge fie-care cuvênt. Imediat după 12 óre și un pătrariu medicul archidiecesan sosí, pre care cum îl vĕḑu metropolitul întrâud în casă, îi strînse amândóuĕ mânile, ḑicênd cu voce puternică: „Fĕtul meu, cu mine s'a isprăvit“. Medicul îi dădu tot ajutoriul de lipsă, ca sĕ-l ușureze de flegma, care în continuu se aduna în pept. Când medicul voi sĕ-l ridice, el însnși ḑise, că sĕ nu fie mișcat, căci mișcarea îi face rĕu. Punct la 12 óre și jumĕtate nóptea spre ḑiua de 31 Iuliu n. în urma unui atac de aploplexie repausă în presența secretariului și a medicului seu. Imediat fură avisați mai mulți membri capitulari și preoți gremiali și rudeniile, a căror consternațiune, precum și durerea locuitorilor nu se póte descrie.

Trecerea lui din viéță se anunță publicului prin următórele:

Capitulul metropolitan greco-catolic de Alba-Iulia și Făgăraș cu inima frântă de durere aduce la cunoscință, că Escelenția Sa

Dr. Ioan Vancea de Buteasa.

archiepiscop și metropolit greco-catolic de Alba-Iulia și Fagăraș, consiliariu intim de stat al Maiestatei Sale ces. și reg. apostolice, decorat cu crucea mare a ordului Leopoldin, Prelat domestic al Sântei Sale Pontificelui Roman și Asistente la soliul pontificiu, conte Roman etc. etc.

născut la Vasiad comitatul Bihorului în 18 Maiu 1820, astăḑi 31 Iuliu n. la douespreḑece și jumĕtate óre din nópte după un morb scurt, împărtășit cu sacramentul sântei Penitenție, și-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului.

Sânta Liturgiă întru repausul sufletului seu se va celebra în (prima) August n. a. c. ér înmormêntarea lui se va ține în 3 August la 10 óre antemeridiane. In veci amintirea lui!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Mediaș, în 16 Iuliu 1892 D-le redactor; In 5/17 Iuliu a. c. s'a ținut în Mediaș a II-a adunare generală a despărțĕmêntului XXIX-lea al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Conform invitațiunei prin ḑiarele române s'a presentat la órele 11 a. m. în sala II- dela hotelul „Strugurul de aur“ un numĕr mare de membrii precum și o cunună frumósă de dómne și domnișóre.

După ce președintele, protopopul Ioan Moldovan, deschide ședința prin o cuvêntare însuflețitóre arătând, că meseria de plugar, precum ḑice dl P. Aurelian „este pentru țĕran un isvor nesecat de venit și avuții și pentru fiecare om un isvor de sănĕtate și viață“ — ér eruditul german Schmidt ḑice: „munca este fondul, care dă unei națiuni avuțiile sale“, arată mai departe, că numai bogăția și cultura pot înălța pe un popor la demnitatea sa națională, citéză cuvintele d-lui Sturdza la deschiderea scólei capitale din Bucuresci, carele ḑice: că „scopul scólei este a forma ómeni onesti, muncitori, culți, cu inimă și consciință, a forma cetățeni vrednici, cari sĕ-și iubéscă patria, legile și pe suveran“, — inchee apoi cu cuvintele celebrului Rouseau, care ḑice, că „dór nu numai acela e om, care e învĕțat, ci acela care are o inimă bună și onestă, ce se ḑice caracter“.

Cuvêntarea acésta a fost primită cu: „sĕ trăiască președintele!“

După cetirea raportului general s'a suspins ședința pe un ¼ de óră pentru inscrieri de membrii noi, premergând alegerea unei comisiuni spre scopul acesta.

După redeschidere se constată, că s'au încassat:

I. Dela membrii ordinari (vechi) cu tacsa de 5 fl.: Dl Ioan Moldovan, protopop gr. cat. Dionisiu Roman cand. de adv. Paul Popescu, preot în Bórta, George Crișan, preot în Mediaș, Nicolau Racoța, medic cercual din Șeica mare, Ioan Baciu proprietar în Șoala, Ioan Chendi adm. protopresb.

Dela membrii ordinari (noi): Dl Pop George, proprietar în Călvaser. Nicolau Hulea notar cercual în Hașag. Dr. Ioan Ivan adv. în Mediaș. Mihail Benne geometru. — Suma totală a membrilor ordinari 55 fl. — Suma încassată dela membrii ajutătotori 29 fl. Dela petrecere cu dans s'a incassat suma de 110 fl. 30 cr. — Suma veniturilor 194 fl. 30 cr. La petrecerea cu dans s'au făcut erogațiuni în sumă de 60 fl. 93 cr. rĕmâne 133 fl 37 cr.

In suma de 194 fl. 30 cr. sunt computate și suprasolvirile dela următorii p. t. domni: Nicolau Racoța med. cerc. 1 fl. Miron Dascăl, preot în Cetatea de baltă 2 fl., Petru Mireștean, preot în Ernut 1 fl., Iosif Lazar, proprietar în Ernut 1 fl. 50 cr. Adrian Cismaș preot în Oorosia 50 cr., Ladislau Zĕhan advocat în Dicő-Sz.-Martin 2 fl 30 cr. Dumitru Muntean 1 fl. 50 cr., Romul Mircea diacon în Sĕliște 50 cr. Basiliu Moldovan președinte sc. orf. 3 fl. 50 cr., Vasilie Muntean preot în Boziaș 50 cr. Isidor Dopp preot în Frâua 30 cr. Corneliu Catona proprietar în Dateș 1 fl. 50 cr., Iosif Barb preot în Blăjel 30 cr., Nicolau Maior, preot în Odorheiu 50 cr., Ioan Baciu, proprietar în Șóla 50 cr., George Dopp proprietar în Șóla 50 cr., Simeon Căluț adv. în Dicső-S.-Mărtin 30 cr., Dr. Ioan Ivan adv. în Mediaș. 30 cr. Nicolau Todoran protopop 1 fl., Ioan Neagoș preot 50 cr., — Total 20 fl. — cr.

Urmând partea literară a ședinței, dl Paul Popescu, paroch în Bórta, declamă o poesie întitulată: „Meritul Asociațiunei transilvane“; declamatorul a fost remunerat cu vii aplause. O fetiță țărancă declamă poesia: „Jelea unei orfane“ cu deplin succes.

Dl George Pop propune variaţiunea cu locul pentru adunarea generală, care propunere se şi primesce.

Dl medic cercual N. Racoţa invită adunarea generală a despărţémêntului pe anul viitoriu în Şeica-mare.

După alegerea unei comisiuni verificătóre, preşedintele, prin cuvinte scurte, închee şedinţa.

La órele 2 p. m. prânḑ comun în numitul hotel, la care au luat parte vr'o 70 persóne.

In decursul prânḑului a toastat preşedintele Ioan Moldovan pentru octogenarul George Bariţiu; Ioan Chendi pentru prelaţii ambelor confesiuni române; Dionisiu Roman pentru dl Orescu, preşedintele ligei culturale; Paul Popescu pentru comitetul despărţĕmêntului; Dionisiu Chendi pentru vice-preşedintele asociaţiunei Dr. Ilarion Puşcariu.

La órele 8 séra s'a început petrecerea socială cu dans în sala redutei hotelului „strugurul de aur" unde o mulţime de tineri şi-au petrecut până în ḑiori de ḑiuă, ducênd fiecare cele mai plăcute suveniri cu sine.

C.

Din nordul Transilvaniei, în 7/19 Iuliu 1892. Ómeni fără nici un trecut şi fără nici o rutină politică au putut sĕ între împreună cu unii tinerei în comitetul naţional, în care trebuia, ca la tóte naţiunile sĕ fie bărbaţii cei mai probaţi şi plini de autoritate. Apoi acei ómeni problematici s'au avantat la rolul de conducători politici, sĕ vorbéscă şi lucreze în numele celor trei milióne de români.

Cum s'a putut întêmpla acésta, este o enigmă pentru cei ce nu cunosc activitatea, sforţările şi intrigile desvoltate din partea tribunistilor prin provincià la alegerea membrilor representanţi la conferinţa naţională din anul acesta, ca sĕ reésă ómenii lor în majoritate la acésta conferinţă şi prin acésta în comitet

Étă cum s'au putut întêmpla acésta abnormitate! Tribunistii sunt fórte solidari între sine şi spre ajungerea scopurilor lor, ei sunt organisaţi în tótă provincia şi la ocasiunea dată în urma ordinilor emanate dela matadori lor din centru — din Sibiu, au pus tóte în mişcare, s'au folosit de tóte mijlócele, s'au buciumat, că *tocmai cutare şi cutare domni asesori consistoriali din cler de lângă metropolitul sunt tribunisti, şi că* aceia vreau sĕ se facă lucrul acesta.

Nu este dară mirare, că poporul şi preoţimea *nu pentru un Brote et consortes* — cari sunt în comitet, ci în credinţă, de a nu lucra preste voia altor asesori consistoriali bĕtrêni — *căci preoţimea şi poporul are sĕ astepte dela acestia asesori resolvireă favorabilă a multor afaceri private, cari vin la consistoriu,* acésta a fost causa, că precum la alte cestiuni ale tribunistilor aşa şi la alegerea membrilor pentru conferinţă le-au făcut pe voiă, unii lucrând pentru alegerea tribunistilor de representanţi, éră alţii nedesvoltând nici o activitate pentru paralisarea acestui plan, şi pentru alegerea altor bărbaţi, cari nu au amestec cu tribunistii.

Cine pórtă vina la aceste manerve în linia primă în provincià? Preoţii şi protopresbiterii ca conducători naturali ai poporului, căci ei au şi trebue sĕ aibă influenţa cea mai mare la popor, fiecare în parochia sa şi în tractul seu. La alegerea de deputaţi la sinod şi congres d. e. nu póte sĕ reésă alt deputat mirén fără acela, pe carele îl voesce şi recomândă preoţimea şi protopresbiterii.

Dară nu desvóltă ei aceeaşi activitate şi acelaşi zel şi întralte cestiuni, unde este vorba de interesele şi vaḑa bisericei nóstre faţă cu uneltirile „Tribunei" şi a tribunistilor. Durere, că nu fac nimica. Ba unii preoţi — aş putea înşira cu numele însumi mai mulţi — *sunt prenumĕraţi permanenţi la „Trribuna" éră „Telegraful Român" nu l'au vĕḑut cu anii.*

Am ajuns fórte departe! *„Tribuna" şi tribunistii sĕ fie spriginiţi de preoţimea gr. or. începênd dela asesorii consistoriali până la preoţii de pe sate, şi prin acestia şi de poporul nostru ortodocs!*

Dară deschideţi-ve ochii, ve rog, pentru numele lui Dumneḑeu şi înţelegeţi odată, că lucraţi vădit în contra intereselor bisericei, căreia aparţineţi şi a căror fii sunteţi. Ce argument mai plausibil şi mai fin ve trebue despre scopurile „Tribunei" şi a tribuniştilor, a acelor ómeni, pe cari însu-şi sinódele bisericesci din motive grave i-au lipsit de un oficiu sau altul şi prin acésta de salariile ce le trăgeau, şi cari acum vreau sĕ şi rĕsbune asupra bisericei şi capului bisericesc, — ce argument altul, ḑic, ve trebue, decât étă acesta, ce vi-l comunic aci:

„Când s'a înfiinţat „Tribuna", s'au decis tribuniştii sĕ pună de redactor pe Corneliu Pop de religiunea gr. cat. din archidiecesa Blaşului. Slavici a scris lui Corneliu Pop despre acésta hotărire şi invitându-l sĕ ocupe acest post de redactor al „Tribunei" îi scrie în aceea epistolă între altele din cuvênt în cuvênt acestea: *Pre d-ta te-am ales de redactor, aflându te de apt spre a apăra cu energie Blaşul şi interesele lui faţă cu Sibiiul . . . .*

Ce va se ḑică acésta alta decât, că „Tribuna" are sĕ apere interesele gr. cat. faţă cu biserica nóstră greco-orientală. Scopul acesta l'a şi urmărit „Tribuna", insultând periodice pre capul nostru bisericesc, credênd, că bătênd păstoriul va risipi oile, a insultat preoţimea nóstră, punêndu-o într'un articol paralel cu preoţimea greco-cat. şi afirmând, că preoţimea nóstră este cu mult mai inferióră în cultură şi în alte privinţe faţă cu preoţimea greco-catolică. „Tribuna" in scris şi tribuniştii prin graiu la tóte ocasiunile defaimă pre capul blsericei nóstre şi lucră în contra intereselor bisericei nóstre şi spre umilirea ei. O biserică! mamă dulce a nóstră, care ai ocrotit şi crescut atâţia fii, nu ai sciut? nu scia-i, că ai crescut mulţi şerpi la sînul teu. Nu veḑi că acele vipere se aliază cu duşmanii tei?

Până-câud tot aşa?! Am auḑit tribnnişti lăudându-se, că şi de va apune „Tribuna", tribuniştii nu vor apune, ci se vor întări şi toţi pe altă cale. Se póte, căci catolicii au multe fonduri. Şi apoi preotul catolic Lucaciu, al doilea papă în cercul omenilor sei şi aliatul intim al tribunistilor, scie de câtă mulţime de bani dispune fondul pentru propaganda fide.

Dară apoi *unde stăm noi cu disciplina bisericéscă?* Preoţii şi protopresbiterii, cari se unesc cu tribunistii, *sunt toţi complici la insultarea capului lor bisericesc şi la acţiuni contrari intereselor bisericei lor.*

Prin urmare ei şi ca călcători şi rumpători ai legăturei canonice cu archiereul lor legiuit sunt *culpabili în sensul canónelor.* Éră cei ce nu lucră directe, însĕ omit a apăra vaḑa şi interesele bisericei lor, omit a apăra autoritatea şi susţinerea legăturei canonice cu archiereul lor prin conveniri şi întruniri, şi prin proteste solemne, sunt asemenea culpabili. In linia primă sunt rĕsponsabili protopresbiterii, cari trebue se conducă, controleze şi îndrepteze preoţimea, éră pre cei îndărătnici sĕ-i arete archiereului.

In timpurile acelea, când capii bisericesci, ca cei dintâiu bărbaţi ai bisericelor naţionale române trăiau în armonie, şi conduceau trebile naţionale, românii impuneau la streini, şi făceau alte isprăvi. Astăḑi când fie-care politicandru şi fiecare nulă politică şi scientifică şi arógă rolul de conducĕtoriu politic a celor trei milióne de români, am ajuns fórte reu, şi mergem tot spre mai reu, dacă nu se va sparge acésta cétă a ne chiemeţilor şi nu ne vom organisa altfeliu; dacă nu vom pune în frunte pre capii bisericesci şi pe bărbaţii nostrii cei mai valoroşi şi ponderoşi, cari sunt probaţi în lupte, căci la ori ce întêmplare de opiniunea şi procederea acestor bărbaţi — şi nu de a unui Brote et consortes, va ţinea sémă regimul, strĕinii şi alte cercuri detătóre de mĕsură. Atuncia va sta de vorbă şi regimul; când aceia bărbaţi plini de autoritate şi sciinţă şi tact politic vor vorbi ca cei chiemaţi în numele celor trei milióne de români, Şi la tron cand vor merge acestia în timp oportun ar fi alta primire, şi alte resultate. Bisericele nóstre române sunt biserici naţionale, şi când este vorba dar de naţiune şi de afaceri naţionale, nu pot se lipséscă cei dintâiu din sînul naţiunei, cari sunt archiereii.

Concordia şi armonia sĕ fie durabilă între bisericele surori române şi între capii lor. Aceste persóne trebue puse în frunte şi spriginite de cele trei milióne de români în acţiunile legali naţionali, şi vom vedé cât ponderéză causa nóstră naţională, vom vedé, că popor mai tare în lupte legali pe terenul naţional, nu va fi ca noi românii.

Un iubitor de adevĕr.

ad Nr. 230/1892.

Cătră on. membrii ai Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Faţă cu doliul, în care a ajuns oraşul Blaşiu prin mórtea metropolitului **Ioan Vancea** şi după schimbarea totală a împregiurărilor de acolo, adunarea nóstră generală, care fusese anunţată pe 7 şi 8 August st. n, nu se mai póte ţiné astădată în aceea localitate ci este amânată pe ḑiua de 15/27 August (Sântă Măria mare) şi se va ţiné în Sibiiu unde lucrările ei vor decurge întocmai după programa compusă de mai înainte.

Domnii membrii sunt invitaţi a cerceta acésta adunare în numĕr cât se póte mai mare şi cu atât mai vêrtos, că astădată adunarea pelângă ce va avea sĕ realégă comitetul seu pe următorii trei ani, va veni în posiţiunea de a şi decide asupra unor cestiuni de importanţă, póte ca niciodată în cei 31 de ani ai esistenţei acestei Asociaţiuni.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporulni român, ţinută în 1 August, 1892.

George Bariţiu,
preşedinte.

Gerasim Candrea,
secretariu.

Varietăţi.

* (Protopresbiteri.) Consistoriul eparchial din Caransebeş a întărit de protopresbiter al tract. Bocşa-montană pe fostul adm. Macsim Popovici. In 12 l. c. v. s'a sĕvêrşit actul chirotesiei.

Acelaşi consistoriu a întărit de protopresbiter pentru tractul Ciacovei pe prof teolog. dieces. Ioan Pinciu.

* (Distincţiune.) Dl Dr. Victor Babeş cunoscutul savant român a fost ales membru al academiei de sciinţe din Paris. Dênsul este primul român, că ruia s'a acordat acéstă distincţiune. Tot dl Dr. Babeş a fost ales membru corespondent al academiei de medicină din Paris. Contra-candidatul dênsului Dr. d'Espin din Geneva a întrunit numai 9 din 56 de voturi, ér dl Dr. Babeş 46 voturi.

* (Şovinism de pe amvon). Ḑiarele din capitală ne aduc scirea, că episcopul reformat Carol Szász în visitaţiunea, care tocmai acuma o face prin diecesa sa, ajungênd în comuna Harta-mică, în comitatul Pesta, ai cărei locuitori sunt germâni, şi cari nu sciu ungaresce, a ţinut o predică şi în limba germână. Intre altele le-a citat din Evangelie cuvintele, unde Mântuitoriul ḑice: Căutaţi la paserile ceriului şi la crinii câmpului, cari nu sémănă, cari nu sciu ţese, şi totuşi Dumneḑeu i hrănesce, şi cu deosebire pe cei din urmă, îi îmbracă aşa, că nici Solomon în tótă podóba sa nu a avut haine ca acestea.

Adresându se apoi cătră muerile din Harta le ḑise: „Voi mueri şi fete din Harta, tórceţi, ţeseţi şi înşive vĕ faceţi haine, dară ele în frumşeţe tare se deosebesc de crinii câmpului, şi de podóba lui Solomon. *Voi şi acuma umblaţi în portul nemţesc, adus de străbunele vóstre din Würtemberga.*

Pe urmă le a recomandat din tótă inima se îmbrăţişeze frumosul costum al unguróicelor.

Am vrea se scim: ce are îmbrăcămintea de svab a muerilor din Harta cu mântuirea lor sufletéscă!

Ce folos omului, de ar dobândi lumea tótă, ér sufletul şi-l va perde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul seu?

Da! da! Lăsaţi-ve portul, lăsaţi-ve limba, lăsaţi-vĕ obiceiurile strĕbune, ca se sămĕnaţi a unguróice!

* (Postal.) Direcţiunea postală din Sibiiu deschide concurs pentru un post de magistru postal în comuna Ciceu Giurgesci, comitatul Solnoc-Dobâca.

Condiţiuni: cauţiune de 100 fl. Emolumente: Salariu 150 fl. pauşal de cancelarie 40 fl. pentru inmanuarea scrisorilor 12 fl. Pauşalul pentru cariolă, care va comunica în fiecare ḑi între Ciceu Giurgesci şi Reteag, se va statori mai târḑiu.

Suplicele sĕ se trimită în termin de 3 sĕptĕmâni la direcţiunea de postă din Sibiiu.

* (Graţios.) Spre a ţiné pre cetitorii nostri în curent cu gustul literariu al unor gazetari unguri, reflectăm şi de astădată la ḑiariul „Brassó", care devine tot mai graţios. În numĕrul de Sâmbătă acest ḑiariu publică scirea, că trenul local, care circuléză între Braşov şi Satulung, a trecut preste piciórele unui porc. Din fericire i au rupt numai unghiile, şi ajutoriul dat grabnic de ómeni pricepători a delăturat ori ce alt pericol.

Ḑiariul îşi încheie notiţa cu observarea, că starea pacientului nu însuflă îngrigiri, de aceea e mare bucuria la meetingurile românesci.

Românul are multe proverbe potrivite, dar şi latinul are destule. Şi unul e de cuprinsul: *„Similis simili . . .*

* (Invitare) Studenţii români de pe Valea Almaşului şi jur invită la „Petrecerea de vară" ce se va aranja în localitatea scólei confesionale din loc, cu ocasiunea sânţirei de cruce în Miluan Dumінecă, în 7 August st. n. a. c. Venitul curat e destinat pentru padimentarea scólei din loc. Inceputul la 4 óre p. m. Preţul de întrare: à persóna 70 cr., de membru în familiă 50 cr. Oferte marinimóse şi suprasolvirile se vor primí cu mulţămită.

Comitetul arangiatoriu.

* (Esposiţie în Berlin.) *„Börsencurier"* anunţă, că guvernul imperial german a renunţat la ideia unei esposiţii germane în Berlin. Decisiunea acésta se va publica ḑilele acestea. Se vede, că guvernul german n'a luat în deşert articulii ḑiarelor germane, cari au combătut ideia unei esposiţii. „Berliner Tagblatt" scria ḑilele trecute, că Germania nu póte concura cu Francia pe astfel de tĕrêm pacinic.

Loterie.

Sâmbătă, in 30 Iuliu, 1892.

Timişóra:	**59**	**40**	**19**	**62**	**81**
Viena:	**7**	**53**	**43**	**47**	**37**

Nr. 299. [119] 1—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 18 Martiu a. c. Nr. 2137 B. se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sibiel, protopresbiteratul Sĕliscei.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial de acolo, ţinută la 21 Iuniu a. c. şi tóte la olaltă dau suma de 446 fl. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre starea parochiei se pot lua dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi aştérnă concursele lor instruite conform legilor în vigóre, în termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în ḑiarul „Telegraful Român“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 6 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei în conţelegere cu comitatul parochial concernent.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 238 [120) 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III Cinciş, cu filiile Lingina şi Dobâca [din protopresbiteratul Haţegului, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post statorite în protocólele sinodului parochial din 2 şi 11 Novembre 1885 dau suma de 280 fl. v. a. conform concursului publicat deja în ḑiariul nostru „Telegraful Român“ Nr. 113 şi următorii din anul 1888.

Informaţiuni mai de aprópe sĕ pot cere dela subscrisul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial

Petroşeni, la 26 Iuniu, 1892 st. v.

Avram Stanca,
adm. ppresbiteral.

Nr. 461. (121) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sânbenedic, tractul Têrnavei, la ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 2784 B. din 29 Aprile 1892 sĕ escrie concurs pentru a doua óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie şi la biserică, spre a-şi arĕta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi a cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor sĕ fie instruite conform legilor în vigóre, şi aşternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 2 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 501. [109] 3—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Preşmer în protopresbiteratul Braşovului a devenit vacant un post de învĕţătoriu, spre a cărui ocupare se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar anual din cassa alodială, plătibil în rate lunare anticipative	fl. 300.—
b) bani de cuartir din alodiu	fl. 40.—
c) patru gălete vechi de grâu dela mori, computate cu	fl. 20.—
d) folosinţa unui fênaţ în valóre de	fl. 10.—
Suma .	fl. 370.—

Doritorii de a competa pentru acest post sĕ-şi trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Dela concurenţi se cere, ca pe lângă cualificaţiunea formală sĕ cunóscă şi musica vocală, fiind alesul obligat a forma un cor cu scolarii şi cu tinerimea adultă De asemenea va fi alesul dator a ţiné în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre o strană în biserică şi prelegere cu scóla de repetiţiune. Spre scopul acesta concurenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică.

Braşov, 25 Maiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului în conţelegere cu respectivul comitet parochial

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 305. [108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior, un post de învĕţătoriu dirigent cu salar de 300 fl, cuartir natural fórte acomodat, cu douĕ camere, pivniţă, cămară, pod, grădină de legumi şi doi stângini de lemne.

Douĕ posturi de învĕţători cu câte 200 fl.

2. Gârbova, un post de învĕţător cu salar de 200 fl. cuartir natural în localul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Cunţa, cu salar de 210 fl., şi anume: 110 fl. în bani gata, ér 100 fl. venitul după locurile scólei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi îşi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral al tractului Mercurii în Mercurea; totdeodată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a şi arăta desteritatea în cântări şi pentru a fi cunoscuţi şi în persónă.

Mercurea, la 15 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Nr. 595. (113) 2—3

Edict.

Ana Bucur Vidrighin de religiunea gr. or. din Reşinari, carea acum de aprópe 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat, Dumitru Sturzu, tot din Reşinari, fără a se sci locul petrecerei sale, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a c. Nr. 4048 B. — la din contră procesul incaminat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 268. [117] 1—3

Edict.

Ana Cinĕli, gr. or. din Amnaş, protopresbiteratul Sĕliştei, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Moise Muntean tot de acolo din anul 1884, fără a se sci unde petrece şi dacă mai trăesce, se provócă, pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Maiu a. c. Nr. 3632 B. ca în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul matrimonial, intentat asuprăi de soţul ei se va pertracta şi decide şi în absenţa ei

Sĕlişte, 16 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Sĕliştei

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 375 [118] 1—3

Edict.

Nicolau Ioan Cornea gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Bucur Modorean gr. or. din Grid, care de patru ani şi 8 luni de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legitimă, fără a se sci locul ubicaţiunei lui prin acésta citéză ca în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa sa.

Făgăraş, 20 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr, 593. (115) 3—3

Edict.

Petru lui Iacob Rĕspop de religiunea orientală ortodocsă din Rĕşinariu, care cu necredinţă a părăsit pe legiuita sa soţie Magdalena Bucur Cruciat tot din Rĕşinariu de 5 ani de ḑile fără a se sci locul intreţinererei lui se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrionial, cu atât mai vêrtos, că la dincontră procesul încominat de actora, conform resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a c. Nr. 3998 B. se va pertract şi decide şi în absenţa lui.

Sibiiu, 8 Iuliu 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 594. (114) 2—3

Edict.

Ana Coman Lungu de religiunea gr. or. din Reşinari, carea de 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Vidrighin tot din Reşinari fără a i se sci ubicaţiunea se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, după care termin procesul intentat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei, fiind cererea lui pentru curentare aprobată cu resoluţiunea dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3999 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 592. [112] 3—3

EDICT.

Maria Curtean de religiunea gr. or. din Boiţa comitatul Sibiiului, carea de 6 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe bărbatul seu legiuit, Nicolae Dragomir, tot de acolo, fără de a se sci ubicaţiunea ei se citéză prin acésta a se presenta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, ceea-ce nefăcênd, procesul incaminat de actorul se va pertracta şi decide în sensul s. canóne şi în absenţa ei, conform resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c Nr. 3997 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I istanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Sz. 1643/892. [116] 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda részére az 1892/93 évi téli időszakban szükséges 1640 azaz egyezerhatszáz-negyven kötmeter ép, egyenes száraz, nagy hasábokból álló bükk tüzifa szálitásának biztositása céljából f. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek az intézet gondnoki irodájában a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben 1892 julius hó 20-án.

Magyar kir. orsz. tébolda igazgatóság.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.
Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

[107] 4—50

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 77. Sibiiu, Sâmbătă 25 Iuliu, (6 August) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1892.

Cea mai de căpetenie problemă a diaristicei din patria nóstră ar fi sĕ fie căutarea firelor, cari sĕ ne ducă la o înţelegere comună sĕ provóce raporturi sănĕtóse între români şi unguri pentru binele patriei în general, şi în special pentru binele nostru al tuturora, căci situaţiunea de aḑi e de nesuferit.

De sine se înţelege, că guvernul şi organele lui ar trebui sĕ stea în fruntea miscărei, şi ar trebuí sĕ evite cu sfinţenie tot ce ar puté produce frecări între acestea dóuĕ popóră, pe umerii cărora zace fericirea patriei, care fericire unul numai de capul seu nu o va puté realisa nici odată.

Durere aḑi nici presa, nici guvernul, — mai puţin organele guvernului — nu lucră în direcţiunea acésta, ci ele continuă a merge pe o cale tocmai opusă.

Jurnalistica magiară în destrăbălarea sa merge aşa de departe, încât omului cult şi cu mintea şi inima la loc i se face gréţă, când e osândit sĕ cetéscă pănă unde a degenerat agitaţiunea presei unguresci contra nóstră.

Guvernul cu organele sale a întrodus un spionagiu de tot nedemn în contra nóstră a românilor şi după-cum ne-am esprimat deja în numĕrul de Sâmbăta trecută, procedura guvernului e în multe casuri revoltătóre chiar, şi mintea sănĕtósă numai aşa îşi póte închipui perchisiţiunile făcute pe la casele unor fruntaşi români de către organele statului, dacă ele au chemarea sĕ stórcă ultima picătură de răbdare a poporului român, şi aşa sĕ-l împingă la paşi nesocotiţi, şi în urmările lor fatali pentru naţiunea română

Ne-am esprimat destul de limpede vederile nóstre, şi am arĕtat, cari pot fi urmările procedurei draconice din partea organelor statului.

Ne-am esprimat temerea, că atât diaristica cât şi elementele nesocotite şi turbulente din societatea unguréscă vor considera ca îmbărbătare perchisiţiunile contra nóstră, şi în loc de a se mulcomí spiritele, se vor înverşuna şi mai tare, şi în loc de pace, vom da de scene barbare, ca cele din Arad, Şimleu şi Turda, în loc de iubire şi pace între aceste dóuĕ naţiuni vom vedea ură şi mai mare decât cum a fost pănă acuma.

Durere, temerea nóstră s'a realisat mai curênd decât am fi creḑut şi noi înşine.

Agitaţiunea în presă a crescut şi mai tare, perchisiţiunile se continuă acuma şi prin comitatele din nord, şi ca sĕ se pună corónă situaţiunei create, sânta biserică, biserica lui Christos, care are chemarea sĕ predice cuvintele Mântuitoriului: „Pacea mea dau vóuĕ, pacea mea las vóuĕ“, biserica cu devisa ei cea sântă, şi-a lăpĕdat crucea, şi-a lăpĕdat evangelia, şi punêndu se pe basa morală a călţunarilor din Turda, strigă şi ea după procuror pentru valachii nelinisciţi.

Nici odată nu am fi creḑut, că vom vedé lucruri, ca cele publicate în ḑiariul „Magyar Hirlap“ de Mercurea trecută. Acest ḑiariu aduce următoriul comunicat:

„Diecesa reformată din Baia-mare a ţinut aḑi aici (adecă în Szinyér-Váralya) adunare de popor sub presidiul comitelui suprem Alecsandru Ujfalussy şi între altele la propunerea preotului Iuliu Ferenczy în unanimitate şi cu mare însufleţire a luat conclusul: sĕ céră dela stat dispositiuni energice faţă cu fanaticele mişcări valache, cari ocupă tot mai mult teren, pentru-că ea ca biserică de specialitate ungurésca vede prin agitaţiuni periclitat poporul magiar“.

Durere, temerea nóstră s'a implinit mai curênd de cum am fi putut crede.

Biserica reformată s'a pus pe terenul de agitaţiune nedemn de o biserică.

Dumneḑeu scie, unde vom mai ajunge!

Revista politică.

Foile din Budapesta, care 'şi iau informaţiunile direct din cercurile guvernamentale aduc scirea, că pe tómnă se vor întêmpla schimbări mari în ministeriul Szapáry.

Ministrul *a latere* Szőgyény-Marich va fi numit ambasador austro-ungar la Berlin; locul dênsului 'l va ocupa cont. Albin Csáky şi astfeliu cu ocuparea portfoiului de culte şi instrucţiune prin o altă persónă se va pregătí şi drumul pentru o împĕcare cu biserica catolică şi o regulare definitivă a cestiunei căsătoriilor micste. Guvernul Szapáry a cedat, jertfesce pe Csáky şi se vorbesce, că va jertfí şi pe Szilágy. In timpul din urmă relaţiunile între Austro Ungaria şi Vatican sunt fórte încordate şi monarchia nóstră caută sĕ le mai îmbunătăţéscă.

Guvernul ungar e la rênd şi de aici se esplică retirarea lui şi în cestiunea căsătoriilor micste. —

Causa română o discută viu încă presa italiană. Ḑiariul „Il Diritto“ din Roma aduce între altele şi următórele despre „luptele între magiari şi români“:

La Măgura Rotanda din judeţul Nasĕud, în Transilvania, s'a întêmplat un conflict sêngeros între cetăţenii români şi gendarmária magiară. Au fost ucişi doi români şi alţi 20 răniţi grav.

Altă luptă şi mai sêngerósă s'a întêmplat lângă Oradea-mare. Printre români domnesce cea mai mare consternaţiune. Acestei viguróse populaţiuni a munţilor nu-i mai rĕmâne alt-ceva de făcut, decât de a se apĕra chiar şi cu forţa contra administraţiunei magiare.

La Braşov un grup de români din Braşov, ce făceau o escursiune în munţii Ciucaş pe lêngă graniţa României, la reintórcere au fost arestaţi şi conduşi sub escortă armată la Săcele lângă Braşov, la o distanţă de 15 klm. Ei au fost arestaţi sub pretecstul, că s'au dus la frontieră pentru a provoca agitaţii printre populaţiunea de preste munţi.

Acéstă severitate din partea ungurilor este consecinţa naturală a conflictului şi a urei profunde de preste mĕsură, care esistă între români şi unguri. Acesti din urmă, fiind de present stăpânii situaţiunii, voesc sĕ magiariseze rassa română. Acésta e nota durerósă a luptei de rassă, *pe care se raḑimă absolutismul austriac.*

La Şiria a fost sistată o fóiă românéscă, ér la Arad, o reuniune numită „Progresul“, a fost împrăsciată cu forţa.

Aceste persecuţiuni se repetă ḑilnic pe ori unde trăesc români.

Sêrbii au creḑut de cuviinţă de a aproba prin presa lor politica românilor în contra asupririlor magiare şi ḑiarele lor „Zastava“ şi „Branik“ din Neoplanta şi au esprimat simpatia lor pentru mişcarea naţională română. Cele dóuĕ ḑiare sêrbe sunt traduse, tocmai din causa acésta, înaintea curţii cu juraţi din Budapesta.

Guvernul unguresc, comiţĕnd aceste greşeli, nu vede óre, că el grăbesce crearea Ligei de resistenţă a tuturor naţionalităţilor din monarchie, şi împinge acest imperiu spre feredalism?

Terminându şi articolul, „Il Diritto“ ḑice:

Nu avem trebuinţă de a repeta, că ḑiarul „Il Diritto“ recomandă într'un mod viu naţionalităţilor imperiului vecin, sĕ nu întrebuinţeze politica de persecuţiune şi de discordie, dér sĕ se respecte reciproc şi sĕ contribue de a-şi crea cu toţii o viéţă federală autonomă, pe cât ea este posibilă. —

Dl Bismarck ér a vorbit, după-cum s'a vestit la vreme cu ocasiunea marei manifestaţiuni, ce i s'a făcut la Kissingen. Cele mai multe gazete germâne nu reproduc decât în estras cuvêntarea ţinută de fostul cancelar celor patru mii de manifestanţi. Numai „Hamburger Nachrichten“ şi „München. Alg. Ztg.“ o reproduc întrégă. Cu escepţia acestor dóuĕ gazete se şi abţine aprópe intréga presă germână

FOIŢA.

Mijlóce pentru desvoltarea atenţiunii în elev.

După Dr. *Tuiskon Ziller* de **George Jóndrea.**

(Urmare.)

La întărirea atenţiunei servesc şi observaţiile sensitive în raport cu representaţiunile reproduse. Acest principiu a fost ridicat la valóre încă de Comenius Este însĕ o deosebire într'aceea, că lucrul observat este el însuşi obiectul adevĕrat séu numai un model séu o icónă a acestuia, séu că în locul obiectului observat se folosesc desemnuri convenţionale simbolice, precum cifre, complecse de litere, note etc

Cele mai puternice representaţiuni, prin urmare cea mai încordată atenţiune atêrnă dela observarea obiectului adevĕrat. Şi ací zace marea ponderositate pedagogică, ce o are învĕţămêntul intuitiv în instrucţiune. Ori cât de mare ar fi inteligința elevului, ḑice Pestalozi, privind un obiect, despre care i se vorbesce, ceva îl va cunósce mai bine, şi prin urmare îşi va face o idee mai esactă despre dênsul; calea cea mai sigură dar pentru a desvolta atenţiunea în elev, nu póte fi alta, decât a intuiţiunei.

Precum dar suntem datori a pune obiectul adevĕrat faţă cu modelul sau icóna acestuia într'un raport óre-care, tot aşa trebuie sĕ consolidăm representaţiile sensitive prin legătura şi relaţiunile lor reciproce. In clasele elementare tóte resultatele, la cari am ajuns cu elevii pe calea instrucţiunei, trebuesc repeţite şi espuse de întréga clasă, cu scop de a se mărí intesitatea impresiunilor auḑului.

Atenţiunea se potenţéză în elev atunci, când dilucidăm elevului obiectul din cestiune după tóte simţurile lui. Prin acésta se nasc diferite sensaţiuni, cari unindu-se, devin solide şi bine concentrate.

Lucrurile nouĕ, necunoscute elevului, au o influinţă fórte mare asupra desvoltării atenţiunei.

Sĕ fim însĕ cu cea mai mare precauţiune în espunerea lor, căci espunênd lucruri nóuĕ, despre cari elevul în cadrul lui de imaginaţiune nu a primit nici cele mai mici impresiuni, prin acésta întunecăm memoria şi delăturăm interesul elevului de către obiectul propus.

Principiul „dela cunoscut la necunoscut“ trebue observat cu cea mai mare stricteţă.

Sĕ nu ne facem închipuirea, că pentru instrucţiune tonurile cele mai esagerate, colorile cele mai escentrice ar avé vre-o inriurire favorabilă asupra elevului, căci prin o iritaţiune prea mare atenţiunea sĕ micşoréză şi sĕ alteréză chiaritatea ideilor. Starea în ecuilibru a sufletului datori suntem s'o observăm în tóte acţiunile nóstre, căci numai aşa putem ajunge la resultatele dorite. Prin escitarea de afecte uşor sĕ póte altera ecuilibrul stărei sufletesci al elevului. In contra afectelor aflăm în instrucţiune, ca şi în viaţă, fórte puţine remedii de scăpare. Invĕţătorul însĕ póte încungiura escitarea de afecte prin aceea, că preparându-se cu îngrijire pentru fie-care prelegere şi espune într'un mod precaut vederile sale, aşa că nimic nu-l va frapa în instrucţiune; căci sciut e că afectele sĕ nasc cu deosebire în urma unor suprinderi neaşteptate. Indată ce se conturbă starea sufletéscă a elevului prin asemenea afecte, datori suntem a produce érăşi liniştea de mai înainte. Sĕ nu continuăm dar cu prelegerea, pe timpul cât duréză iritaţiunea Instrucţiunea trebue sistată, îndată ce preocupă pe elevi vre-o întêmplare hăzlie venită din afară.

Disciplina încă-'şi are rolul ei întru promovarea atenţiunei. Mijlócele de admoniare şi îndreptare pot şi ele sĕ păstreze atenţiunea în elev, dacă acestea le punem în practică la anumite ocasiuni, când adecă sĕ observă în mod făţiş renitenţa elevului şi aversiunea lui de către studiu. O privire seriósă îndreptată asupra elevului neatent, o bătătură domólă pe bancă, sistarea pe un moment a instrucţiunei, tóte acestea pot readuce pe elev în starea favorabilă instrucţiunei făcêndu-l sĕ fie atent la propunerea institutorelui seu. Va urma.)

dela ori-ce comentarii asupra cuvêntării. Numai „Frankfurter Zeitung“ află de cuviinţă s'o combată.

Partea, care pare a fi interesată în genere, din cuvêntarea dlui de Bismarck a fost însĕ aprópe numai aceea, în care el a vorbit despre alianţa germano austriacă.

„Una din cele mai mari calomnii, a ḑis, cari se îndreptéză împotriva mea, este că eu a-şi fi de venit un contrar al alianţei. Acéstă afirmare s'a întemeiat pe un articol de gazetă rĕu înţeles, — pe când eu sunt de părere, că trebue sĕ ţinem la alianţă în tóte împregiurările.

„Noua alianţă este cu mult mai bună decât raporturile cele vechi de alianţă Câtă vreme le avem pe acestea, noi, dacă nu mĕ înşel, aveam dreptul a cere dela Austria un ajutoriu de 95.000 de ómeni, în casul când am fi fost atacaţi. Acum putem sĕ contăm pe ajutoriul Austriei întregi.

„Şi pentru Austria, raporturile actuale sunt cu mult mai avantagióse. In alianţa cea veche, Austria nu era acoperită de noi decât până la Leitha, acum acéstă acoperire cuprinde întréga Austro-Ungarie.

„Amêndóuĕ statele aliate sunt aşa dar astăḑi mai avantagiate.

„Acéstă alianţă am realisat-o, nu fără mari greutăţi, în anul 1879 şi declar, că e o minciună grosolană a se ḑice, că eu aşi fi aḑi contrarul ei.

„Ca ministru în Viena am pledat în totdeuna pentru părerea, că austriacii ar trebuí sĕ considere conform intereselor lor faptul, că noi încercăm a sta în relaţii bune cu Rusia şi a menţiné pacea între Austria şi Rusia.

„Mai departe se afirmă, că aşi fi luat în nume de rĕu Austro-Ungariei tratatele de comerciu. Nici acésta nu e adevĕrat. Nu sunt atât de uşuratic ca sĕ fi putut face acésta. Am ḑis numai, că nu i-au în nume de rĕu isbânda, pe care Austria a repurtat-o asupra nóstră în acéstă cestiune, şi că eu aşi fi făcut acela lucru dacă aşi fi avut ocasiunea N'am luat în nume de rĕu de cât nedibăcia neguţătorilor nostri. Atâta am ḑis“.

Prinţul de Bismarck a plecat din Kissingen şi a sosit apoi la Iena.

După cum s'a anunţat, primirea ce i s'a făcut în acest oraş a fost din cele mai călduróse. Studenţii au format spalier pe drumul sĕu; prorectorul universităţii a rostit un discurs, la care dl de Bismarck a rĕspuns mulţămind. Séra oraşul şi înălţimele vecine au fost luminate; s'a aranjat şi plimbare cu torţe.

Duminecă, la amáḑi, s'a aranjat un meeting solemn, la care dl de Bismarck ér a luat cuvêntul. Étă estrasul şi al acestui discurs:

Rĕsbóele trecute erau necesare; cele din viitor nu vor mai fi de cât rĕsbóie defensive. A respins cu energie imputarea, că ar avé sentimente antimonarchice.

Inmormêntarea rĕposatului metropolit Dr. Ioan Vancea.

Sibiiu, 24 Iuliu, 1892.

Era de tot frumósă ḑiua de Marţi, de tot frumósa séra de Marţi, când dimpreună cu numĕrósele deputaţiuni de prin tóte unghiurile locuite de români a sosit şi deputaţiunea bisericei nóstre la Blaş, spre a asista la ceremonialul prescris de biserica orientală pentru petrecerea preoţilor morţi la repausul etern.

Mercuri era ḑiua înmormêntării.

Era în adêncă jale micul opid Blaş, care dela venirea domnului metropolit Vancea în Blaş a întinerit cu totul şi a făcut progrese enorme în tóte privinţele, era gravată pe faţa numĕrosului public, care percurgea stradele Blaşului, adêncă întristare. Se póte óre ca natura sĕ nu îmbrace şi ea haine de jale, era cu putinţă ca sĕ nu verse lacrimi şi ceriul, la şiróiele de lacrămi, cari inundau obrazul fiilor credincioşi din tóte păturile sociale ale poporului român?

Deja des de diminéţă ceriul îmbrăcase şi el haine posomorîte, şi o plóe măruntă prevestea, că şi natura gelesce în aceea ḑi.

Pela órele 9 s'a adunat preoţimea în biserica catedrală, unde îmbrăcată în odăjdii, ascepta sosicea archiereului dela Oradea-mare, căci cel dela Lugoş era deja în biserică.

Pe o plóe torenţială a plecat preoţimea la reşedinţa metropolitană, de unde au ridicat rămăşiţele pămêntesci ale neuitatului metropolit Ioan Vancea şi le-a adus în bicerica catedrală, unde după celebrarea sântei litugii s'a cântat prohodul. Cuvêntarea funebrală o a rostit Dr. Grama. O cuvêntare vrednică de viéţa şi activitatea reposatului.

După terminarea ritualelor osemintele reposatului s'au transportat tot în aceea ordine ca mai sus la bisericuţa din vechia reşedinţă episcopéscă, şi s'au pus spre vecinică odichnă în cripta de sub altarul dela biserica acésta.

Până a se face acestea ceriul ni-a arătat din nou faţa sa veselă, sórele strălucia voios.

Biserica greco catolică privéscă în acéstă veselie a ceriului un semn bun.

E vijelie tótă viaţa nóstră de acuma, şi sunt puţine ḑilele senine.

Bunul Dumneḑeu nu-şi va întórce faţa sa dela noi, când suntem mai nĕcăjiţi, el de grab ne va auḑí, şi luând aminte, de sufletul nostru, de viaţa nóstră bisericéscă, nu va întârḑia cu mântuirea.

Ca de încheiere amintim, că la înmormêntare s'au presentat deputaţiuni numĕróse din tóte părţile, şi preoţimea greco-catolică în mod demn şi-a petrecut la cele eterne pe demnul seu archiereu.

Memoria lui vecinică va fi între români!

Cronică.

Ţara-Oltului, Maiu 1892.

II.

Până a nu trece la alegerile, cari s'au efeptuit în acéstă adunare generală a municipiului comitatului Făgăraş, îmi permit a întregi observările mele relative la raportul vice comitelui Kopacsáni. Şi adecă: poporul român, în înţelepciunea lui ḑice. „La pomul lăudat sĕ nu mergi cu sacul mare“. Tocmai ni s'a isbândit acest proverb prin raportul manc şi superficial al vicecomitelui. Căci la un scaun protopresbiteral, la o reuniune de învĕţători, şi se pot vedea tot acuma rapórte, care în claritate şi în atenţiune chiar, fac concurenţă sdrobitóre acestui raport, despre starea jurisdicţiunei şi a activităţei organelor administrative din comitat. Abia preste o jumătate cólă de hârtie şi apoi ce de contraḑiceri şi ce lucruri neînsemnate s'au amintit în raport, ér lucruri de importanţă s'au lăsat cu totul afară. D. e dl Kopacsani, în acest scurt raport aduce cu multă emfasă sub titlul de „evenimente estraordinare“ că, cutare a murit beat, cutare şi-a bătut nevasta, cutare din Zĕrnesci „a suferit o vătĕmare grea“ apoi celalalt a „devenit neapt de lucru“; altul a căḑut în fântână etc. Dar, că comune întregi au fost târîte pe la Braşov la judecată din causa, că „cursul afacerilor administative, au fost în cea mai bună ordine“ nu află de bine a aminti. Apoi mai interesant este, că în raport nu se amintesce nimic despre alegerile dietali, la care dl Kopacsáni a jucat un rol de tristă memorie.

Se vede, că nici acum încă, d-sa nu s'a putut reculege de isbéla ce i-o a dat oltenii la Arpaş, şi aşa nu s'a mai ostenit a raporta. De altcum, noi eram dedaţi încă din trecut a asculta în congregaţiuni, tot rapórte mance şi superficiale, dar ce era sĕ facem, căci fostul vice-comite era bĕtrên, şi prin urmare de scusat, însĕ dela noul vice comite „jurist per eminentiam“ „marele orator“ cel care „va curăţi gunoiul administraţiunei“ - cum îl lăudau magiarii, când a fost impus de vice comite, — ne asceptam la ceva mai bun Dar se vede, că drept este cuvêntul: La pomul lăudat sĕ nu mergi cu sacul mare.

In acésta adunare a comitatului s'a efeptuit trei alegeri importante: fiscal comitatens, un asesor la sedria orfanală şi un vice-notariu comitatens.

Alegerea fiscalului a fost caracteristică. Concurenţii au fost mai mulţi, dar favoritul românilor era Dr. Andreiu Micu advocat, ér agreatul celor dela gremiu, era Herszeni Balinth, pe care din resoane de caritate crescinéscă, îndoioşindu-ne, ar trebui sĕ ne bucurăm de căpătuiala, ce i s'a făcut prin interesul ce i l'au arătat cei dela centru comitatului.

Cu acésta alegere dl fispan Bauszner a voit sĕ se insinue la inima românilor, după cum adecă am observat la începutul acestor şire, că d-sa a început a se convinge, că nu e bine a se face ridicul prin teremtete faţă de români. De aceea, şi încă şi din împregiurarea svonului că, posiţia sa e pe cale a sĕ sdruncina, apoi a mai slăbit din străşnicie. Dovadă şi următoriul cas. Trebuind a se alege comisiunea de candidare, adunarea a ales de membrii pe Iuliu Dan, Dr. Meţian şi Dr. Şerban, toţi trei români, ér fişpanul a denumit pe: Basiliu Raţ, Fleischer şi Rotler, adecă un român şi doi saşi. Acesta e primul cas, că dênsul a fost binevoitoriu faţă de români, ér noi îi gratulăm de acésta purcedere ḑicênd, şi la ma mare, căci nu se va căi. Românul e totdeuna onest, ér despre acésta s'a putut convinge comitele suprem chiar şi din purcederea comisiunii din cestiune. Dacă românii ar fi voit sĕ dea un revanş ungurilor, apoi, maioritate fiind în comisiune (4 români şi 2 saşi cu fispanul 3) era fórte uşor ca sĕ nu pună în cadidaţie pe favoritul Herszeni La mĕsură, adecă cu aceeaşi măsură cu care s'au folosit fispanul la alegerea de vice-comite, când adecă nu a voit sĕ candideze pe Turcu. Dar românul nu e rĕsbunătoriu şi s'au arătat demni a da o lecţiune de conduită magiarilor puţin complesanţi, când îi ţine curéua. Au candidat românii pe toţi câţi au avut pregătirile recerute.

Şi s'a început votarea cetindu-se lista şi fie care membru a fost ţinut a vota cu numele. Resultatul, neasceptat chiar şi de magiari, a fost, că Herszeni Balinth a obţinut 2 (ḑic dóuĕ) voturi mai mult ca d-rul Micu şi astfeliu românii au mâncat ne spălat. Cum s'a putut întêmpla aşa? Fórte uşor. Ântâiu: Votarea a întrat pe tapet cu uşa în casă, aşa că mulţi alegĕtori erau pe coridóre, nepresupunênd, că comisiunea de candidare îşi va isprăvi aşa urgent lucrările şi că se va purcede aşa repede la votare. Astfel mulţi din alegĕtori nu au fost în sală, când li s'a cetit numele. A dóua, fispanul Bauszner împintenat de cei ce îl sucesc cum le place, nu a mai avut energia cu tóte protestările românilor, ca sĕ revină asupra listei şi sĕ permită a vota cei cari la prima cetire nu au fost presenţi.

Pe basa acestei procederi răutăcióse românii au dat protest, ér ce resultat va avea, vom vedea. De altcum a românilor e vina. A trebuit sĕ fie mai cu trezvie, ca sĕ nu li se pótă juca boaţa A treia, tot românii sunt de vină ca Herszeci a raportat dóuĕ voturi mai mult.

Adecă unii români, cari chiar fiind de faţă nu s'au încumetat a vota cu Dr. Micu, ci a votat contra ori s'au abţinut. Da, unii amploiaţi s'au abţinut de-şi trebue sĕ recunóscem, că dl Bauszner le-a declarat înainte că nu face nici o presiune, lasă voie liberă, a vota fiecare cu cine îi place. Şi aşa a şi făcut, dar unii români s'au abţinut ér alţii totuşi au votat contra românilor. Sĕ-i cercetăm după înălţime, ca sĕ-i cunóscem, şi adecă:

Marele fisic comitatens (s'a abţinut) pentu care românii, când l'a pus în scaun a întors tóte petrile numai sĕ l pótă scóte. Pentru români, de mult ne am dedat al vedea nepăsătoriu — căci póte era strîns între beţe — dar acum când i s'a dat libertate sĕ nu voteze, (nu pentru români) dar pentru finul sĕu, la atâta slugărnicie nu ne-am asceptat Bĕtrânul vice-comite Grămoiu, de frică, că îşi va perde pensiunea aprobată deja de tóte forurile competente n'a aflat cu cale sĕ voteze, cel puţin ca revanş pentru spriginul călduros ce atât Dr. Micu, cât şi fratele acestuia fostul vicariu foron. (acum canonic) i l'a prestat la tóte ocasiunile.

S'a abţinut dela votare şi cel mai „greu“ fôszolgăbirău — din cercul Branului — Iacob Popeneciu. Póte că şi-a fost uitat de ajutoriul, ce doctorul Ioan Micu i a dat cu ocasiunea organisarii din anii trecuţi, când în conferenţa alegătorilor români, nici un cerc nu voia sĕ-l aibă în fruntea sa, ci îl împingeau dela unul la altul. Ba dênsul, sub durata votărei, dór cu intenţiune, şi-a fost deschis pe coridor renumitul burduf de povesci, şi aşa a reţinut şi pe alţii dela votare prin svónele sale.

Mai pomenesc apoi şi de cei mai mici: notari Şerban din Voila, Gavrilă din Iaşi, G. Poparad din Recea, D. Poparad din Cârţişóra, (doi fraţi într'o tulpină, doi ochi într'o lumină) Morariu din Vad, (mergênd drept — sĕ te feréscă Dumneḑeu de omul însemnat).

Sĕ ne coborîm mai jos: popa Fĕtu din Hârseni (de faţă fiind la votare ḑise cu scriptura: „dela Micu nu am nimic, ér cu Herszeni, fratele fő szolgăbirău nu vreau sĕ mĕ stric“; şi mai jos încă: „dirigintele dela scóla grăniţeréscă din Recea: „Şofron Prună (se vede că e atins de brumă, decând inspectorul regiu ung. de scóle şi fő-szolgăbirăul, l'au găsit acasă (sau în scólă, nu sciu) cetind „Gazeta Transilvaniei“) ş a. pe care i-am scăpat din vedere

Iată ḑece ucenici, cărora (n'aş vrea sĕ fiu profet) mâne poimâne o sĕ le bage vină Heszeni Balinth, că l'au ales fiscal comitatens Iată ḑece cari au trântit pe Drul Micu la alegerea de fiscal. Nu pot trece mai departe, fără a atrage atenţiunea d-lui fabricant de conclusiuni „Scevola“ care scósese la ivélă, un corsorţiu al oltenilor. Ţin se scie d-l „Scevola“ că nici unul din acest posomorît pomelnic nu este gr. or. citaţi dela marele fisic până la voinicosul diriginte sunt gr. cat. prin urmare dênsul, ar putea publica în locul obicinuit, următórea conclusiune: gr. cat. olteni, au votat contra „unitului“ Dr. Micu, şi l'au trîntit.

Da l'au trîntit în — braţele nóstre, căci dacă Dr. Micu ar fi devenit fiscal românii din comitat ar fi perdut un luptătoriu aprig, şi pe unul dintre conducĕtorii sei. In fond deci românii, nu au perdut nemic, din contră au câştigat. Aceasta o afirmă chiar magiarii în frunte cu fişpanul. Dar forma, în care au perdut români este caracteristică şi instructivă. Sĕ nu mai alegem în congregaţune ómeni dependenţi, notari, primari etc. Acésta conclusiune sĕ ne servéscă pe viitoriu de cinosură.

Deci domnilor notari şi primari, cari ve simţiţi, că nu puteţi înota contra valurilor, declinaţi onórea de a fi mandatari ai poporului în congregaţiune, nu ve lăsaţi sĕ fiţi aleşi, sfătuiţi, chiar pe sub mână pe poporul sĕ-şi alégă bărbaţi, cari în ori-ce împregiurări sĕ-i pótă apăra interesele; primiţi acest sfat binevoitoriu, căci ve vom fi recunescĕtori şi nu ve mai dejosiţi la rolul caragios, de a ve ascunde după spatele altora, când se votéză prin sculare, sau de a ve scula şi şedea după-cum sunteţi controlaţi de câte dóuĕ-ori la un obiect, votând cu ambe partidele; ér fraţilor olteni le ḑicem: Dacă s'ar întêmpla că vre-unul se nu aibă atâta inimă românéscă încât sĕ-şi pótă înfrâna ambiţiunea deşartă, stăruiţi cu binele sĕ renunţe, şi dacă totuşi nu vrea, arătaţii, că ve precepeţi interesele şi alegeţi bărbaţi independenţi şi atunci noi vom fi noi, şi nimenea împotriva nóstră nu se va arăta putincios.

Inchieiu mai amintind, că la postul de asesor la sedria orfanală s'a ales prin aclamaţiune Dr. Ioan Şenchea; ca de vice-notariu comitetens, nefiind concurent român, tot asemenea s'a ales Bisztrai şi că s'a decis a se face cerere la ministru, ca pe viitoriu regaliile sĕ nu se mai dea comnulativ (de present jidovilor) ci sĕ se dea comunelor.

Alte obiecte, ce ar privi special pe românii nu s'au pertractat,— de aceea sfârşesc, ḑicêndu-ve dle redactor, la revedere.

Brebenel.

Program

pentru adunarea generală a XXXI-a a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, care se va ţiné în 15/27 August n. a. c. şi ḑilele următóre în Sibiiu.

Şedinţa I-a în 15/27 August.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiul ordinar la 10 óre a. m. în localul, ce se va destina în acest scop
2. Apel nominal al membrilor Asociaţiunii, cari au drept a participa cu vot decisiv.
3. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru încassarea de tacse dela membrii vechi şi dela cei cari se vor înscrie de nou.
4. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1891, dimpreună cu aclusele aceluia.
5. Insinuarea propunerilor şi eventualelor interpelări.
6. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru esaminarea raţiociniului pro 1891 şi a proiectului de buget pro 1893 şi a unei comisiuni de 3 pentru esaminarea raportului general şi a propunerilor.
7. Comisiune de candidare pentru comitetul ce are sĕ fie ales.
8. Raportul comisiunii de înscrieri.

Cetirea eventualelor disertaţiuni.

Şedinţa II-a în 16/28 August.

(Începutul la 9 óre a. m.)

1. Autenticarea procesului verbal al şedintei I-a.
2. Raportul comisiunilor esmise în şedinţa I-a.
3. Alegerea comitetului şi funcţionarilor Asociaţiunii pe noul period de 3 ani 1893—1895.
4. Dispoziţiuni pentru autenticarea procesului verbal al şedinţei a II-a.
5. Defigerea locului pentru viitórea adunare generală.
6. Încheierea şedinţelor adunării generale.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 17 Iuliu, 1892.

G. Bariţiu, președinte. *Dr. I. Crişian*, secretariu II.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

În fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri:

Translatus 904 fl. 09 cr.

Silvestru Moldovan Turda 1 fl. Gavriil Micu inv. Muerău 1 fl. Iuliu Pop paroch gr. cat. Urca 50 cr. Goerge Murĕşan paroch gr. or. Hărastăş 50 cr. Simeon Moldovan propr, Turda 40 cr. Ioan Cigarean, oficial, Turda, 50 cr Ioan Petricas, adv. Turda 1 fl., Vasile Căpuşan, 50 cr., Dion St. Şuluţ, Iuliu C. Vlăduţ, cassariu, toţi din Turda, câte 1 fl., Ioan Lupescu, invăţĕtoriu, Agârbiciu 50 cr. Ilie Şerban, paroch gr. or. M. Cheţa 50 cr., Laurentiu Muntean par. gr. or. Ceaz, 1 fl. George Teuţan, par. gr. or. R. Agriş 50 cr. Ioan Tarca, paroch gr. or. Feldióra, 50 cr. Ioan Petruţ, preot gr. or. Cristiş 50 cr. Ioan Iliescu, paroch gr. or Banabic, 1 fl., David Lövy, proprietariu Cluş, 2 fl. Vasiliu Moldovan, paroch gr. or S. Mihau, 2 fl. Zacharie Mateiu, par. 1 fi., Andreiu Ţiru, inv. 50 cr. Ion Lado, proprietariu in Restoşnea 1 fi., Stelina Bidu, 50 cr. Maria Pop, 40 cr., Maria Tocană, 21 cr., Elena Preşmerean, 11 cr.. Haretie Russu, 10 cr., Elena Lacea, 10 cr., Ana Popa, 10 cr., Elena Baboie, 10 cr., Elena Giuvălcă, 10 cr., Lucreţia Onigaş, 5 cr, Maria Panţu, 5 cr., Veturia Russu, 5 cr., Elena Domnişor, 5 cr., Ecaterina Sêrb, 5 cr. — Suma 924 fl. 46 cr.

Varietăţi.

* (Iubileu). Ni se scrie din Preşmer: Parochul nostru din Preşmer, onoratul domn Alecse Frateşiu, 'şi va serba Dumінecă în 26 Iuliu v. a. c. în cercul restrins al familiei sale, iubileul preoţiei sale de 40 de ani

Felicitându-l din parte-ne, ii dorim ḑile senine şi sănătate ca sĕ pótă lucra şi mai departe cu ḑelul şi abnegaţiunea de până acum în via Domnului şi la altariul naţiunei!

* (Perchisiţiuni). Din Bistriţa se anunţă: Căpitanul de poliţiă Kőszegváry făcù perchisiţiune domiciliară la advocatul Dr. Tripon. Câteva esemplare din memorand au fost confiscate. Compromiţĕtoriu nu s'au aflat nimic, memorandul a fost predat procurorului.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea unui post de magistru postal cl. a III-a în Certeşul de sus (comitatul Huniedóra) cu salariu şi remuneraţiuni în sumă de 332 fl. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl., şi a şi înainta cererile în decurs de 3 sĕptĕmâni la numita direcţiune.

* (Valuta.) Legile pentru reforma valutei s'au asternut spre sancţionare Maj. Sale monarchului, publicaţiunea lor se va face la 8 sau 10 August.

* (Filocsera.) Constatându-se filocsera în viile dela Agêrbiciu, comt. Turda Arieş, ministrul de agricultură a ordonat limitarea hotarĕlor acelei comune prin oprelisce.

* (Liferare de arme). Guvernul român a încheiat un contract cu fabrica de arme din Stiria pentru a i lifera 105.0000 pusci sistem 6·5 mm. Manlicher. 5000 de pusci sunt terminate, probele făcute cu ele sunt escelente. Pentru liferarea celor lalte e pus termin de 4 luni.

* (Petrecere şi producţiune.) Comitetul arangiator învită la concertul împreunat cu joc, ce se va arangia în Dobra Dumінecă, la 2/14 August 1892, în hotelul la „Husarul“ din partea unor teologi din Sibiiu, cu binevoitorul concurs al d-şórei Wenty Betti, profesóră de musică în Viena, şi Wenty Josef, învĕţăcelul virtuosului Marcelo Rossi, profesor la curtea ces. şi reg. austriacă.

Intrarea: de persónă 1 fl.; de familie de trei persóne 2 fl. Venitul curat este destinat spre un scop filantropic bisericesc-scolar. Începutul la 7 óre séra. Contribuirile marinimóse se achită publice.

Programa: 1. „Cunosc un ochiu“, solo pentru o voce de bas cu acomp. de pian, de A. Reichardt. 2. „Declamare“. 3. „Ciobanul“, cântec românesc poporal, de G. Dima. 4. „Faust“. Phantasie de Gounod pentru violină şi pian. 5 Baladă, din opera „Die Africanerin“, solo pentru voce de bas cu acompaniare de pian, de G. Meyerbeer. 6. „Arvinte şi Pepelea“, dialog comic de V. Alecsandri. 7. „Vorrei morire“, cântec italian, solo pentru voce de bas cu acompaniare de pian, de P. Tosti. 8 Declamare. 9. Dóuĕ cântece pentru voce de bas cu acompaniare de pian: a) „Nor de vijeliă“. de W. Humpel. b) „Mândruliţă dela munte“, de Stefănescu. 10. Marş, din opera „Tannhäuser“ pentru pian, de R. Wagner.

* (Pustiirea a trei milióne de albine). Se scrie din Viena, că Frideric Rajmund, care se ocupă în mare mĕsură cu albinăritul, a arangeat o esposiţie de albine în Viena. In una din nopţile trecute însĕ s'a escat, nu se scie din ce, un foc într'un despărţământ al esposiţiei, care a nimicit tóte coşniţele dimpreună cu albinele, ce se aflau în ele. Erau 60 de coşniţe cu trei milióne de albine. Paguba e de 6000 fl. v. a

* (Insinuări) Foile magiare fac mare svon, că pe păreţii oraşului Deeş s'au aflat placate negre, pe care era scris cu litere roşii următoriul text: *„Români desceptaţi-vĕ aprinde-ţi oraşul, faceţi lănci şi omorîţi pe nemernicii magiari“.*

Responsabilitatea pentru astfeliu de insinuări şi material de agitaţiune rĕmâne foilor magiare, care ca şi „Magar Hirlap“ au deosebită predilecţiune sĕ aducă sciri sensaţionale despre români, ca apoi sĕ-i pótă înegri cu cele mai dejositóre epitete.

* (Esamen de cualificaţiune pentru grădinile de copii.) Scóla frobeliană, înfiinţată de biserica St Nicolae din Braşov (Scheiu) şi condusă de d-şóra Augusta Glodariu, începe a-şi arăta din ce în ce mai mult însemnătatea sa, începe a da dovedi tot mai mult de folosele, ce le póte aduce publicului nostru românesc. S'a raportat în numerii trecuţi despre esamenul plin de succes dat cu elevii acestei scóle în 29 Iuniu v. Astăḑi avem a înregistra o nóuĕ dovadă despre valórea instituţiunei, de care e vorba. Sâmbătă în 11 ale lunei curente s'a ţinut în presenţa Rvv. Sale părintelui protopop Ioan Petric, a d-lui inspector scolar şi cons. reg. Koós Ferencz, a comisiunei parochiale şi a unui public numĕros, compus din dame şi bărbaţi, esamenul teoretic şi practic a trei practicante pentru postul de conducĕtóre de grădini de copii, pregătite spre acest scop de d-şóra A. Glodariu. Numele acestor trei practicante sunt: Elena Cranja, Elena Şurariu şi Marina Nan, tóte trei fice de învĕţători din comune din apropierea Braşovului. Aceste trei d-şóre, cari voesc a se aplica ca conducătóre de grădini de copii în comunele natale ale dênselor, au practisat în decurs de 6 luni în scóla frobeliană din Braşov sub conducerea d-şórei Glodariu şi au obţinut voie, conform legii, a se supune la esamenul de cualificaţiune. Atât resultatul esamenului teoretic, care s'a făcut în limba română şi magiară, cât şi a celui practic, a fost cât se póte de mulţămitor. In urma acestui esamen, dl inspector scolariu a promis, că va recomanda pe cele trei candidate ministrului de culte pentru a fi recunoscute ca conducĕtóre de grădini de copii. Étă aşa dară, că scóla frobeliană a s-tului Nicolae póte serví ca o pepinieră pentru prepararea personalului de lipsă pentru grădinile nóstre de copii. Lucrul acesta este cu atât mai îmbucurător, de óre-ce pregătirea, despre care e vorba, este împreunată cu spese atât de puţine, încât nu le póte suporta cu uşurinţă ori-care familie. — Cu 11 l. c. s'a început totodată vacanţa la grădina de copii din Braşov şi acéstă vacanţă va dura până la 1 Septembre, scrie „Gazeta Transilvaniei.“

* (Obiceiurile literaţilor.) Celebrul romancier Alfonse Daudet, când scrie rîde ironic; Zola cetesce cu glas tare ori ce frasă; Edmund de Goncourt îşi muşcă fălcile, par că ar mânca; J. Lemaitre îşi resuceşte mustaţa, cu mâna stângă; L. Halevy se uită în tavan în momentul când voeşce sĕ prindă o idee; Milbach îşi apucă capul cu palmele, în momentele când se gândeşte la ceva; Richepin, când vede, că nu găsesce rima, care îi trebue, începe se bată cu degetele în masă; Copee când scrie îşi aprinde în fie căre minut câte o ţigară şi după ce trage dóuĕ fumuri o aruncă jos; Bornier se scarpină în cap cu mâna stângă şi cu drépta scrie; Bergerat flueră; Rameau când face versuri parcă se gândesce la altceva, pecând Ohnet… nu se gândesce la nimic.

Bibliografic.

A XXVIII programă a gimnasiului mare public român de religiunea ort. rĕsăriténă din Braşov, şi a celorlalte scóle secundare şi primare împreunate cu gimnasiul pe anul scolastic 1891/2 publicată de direcţiunea scólelor medii. Braşov, tipografia A. Murĕşian, 1892.

Cuprinsul: I. Ortografia latină în raportul ei cu scóla, lucrare de prof. N. Pilţia.

II. Date scolare, de direcţiune.

Din datele acestea scótem la ivélă umătórele:

La gimnasiu au funcţionat 12 profesori. Elevi inmatriculaţi au fost 266.

La scóla reală şi comercială profesori au fost 11, elevi inmatriculaţi 159.

Profesori estra-ordinari au fost 4.

Suma tuturor elevilor la gimnasiu, scóla reală şi comercială a fost 425.

Multămită publică.

Comitetul arangiator de la producţiunea teatrală împreunată cu joc ţinută în 5/17 Iuliu a. c. în Hida şi pe acésta cale aduce mulţămită acelor preastimaţi şi marinimoşi domni, cari a binevoit se contribue şi prin suprasolviri la scopul prept: Georgiu Farago notariu comunal în Sferas, Ioan Gherman preot în Poptelec, Müller Lajos din Hida câte 1 fl. 40 cr. Petru Forne proprietar în Aşchileu, Iosif Horvat apotecar în Hida, Iovian Mureşan, teolog absolut, Bodola Samu adj. not. Mor şi Lengyel Simon proprietari în Şimbor câte 1 fl. Paul Roşca protopresbiter în F. S. Petru 80 cr. Nicolau Murĕşan paroch în Baica, Ioan Nosa paroch în Trestia, Ioan Andreiu paroch în Rachiş, Iovian Andreiu paroch în Gârbou şi Petru Checicheş teolog absolut câte 60 cr. D-na Rebega din Sibiiu, Octavian Pop notariu în Unguraş, Alecsandru Chifa teolog, Foszto Ferencz notariu în Hida câte 50 cr. Ioan Petran paroch in Aşchileu, Elie Şerban paroch in Fizeş, Ioan Andreiu paroch in Pusta Sz. Mihaiu, Ioan Gheorgia jun. paroch in Bălan, Vasiliu Pop proprietar in Creaca şi Ibrányi Albert protoc. in Hida câte 40 cr, Simeon Marincaş paroch in Bogdana, Gavriil Murĕşan paroch in Simbor, Mateiu Moldovan paroch in Agrişiu, Gavril Andreiu proprietar in P. St. Mihaiu, Ananie Labo cantor bis. in Tresnea, Teodor Vlaic invĕţător in Restolţ şi Bogdan Pungucz proprietar in Bucium câte 20 cr.

Tot in acest loc aducem mulţămită şi preastimatelor d-şóre Rafella şi Ludovica Vlaic şi Iulia Gherman, cari au binevoit a-şi da concursul la predarea pieselor teatrale.

Venitul total a fost 137 fl. 80 cr. din care subtrăgându-se spesele, venitul curat conform scopului prefipt s'a împărţit la următórele scoli poporale: la scólele gr. or. din Bălan şi F. Sz. Petru câte 5 fl. la scóla gr. cat. din Gârbou 4 fl. la scóla gr. or. din Baica şi la cea gr. cat. din Nerţa şi la cea gr. cat. din Agrişiu câte 3 fl. la scóla gr. or. din Hida 2 fl.

Hida, in 20 Iuliu, 1892.

Paul Rosca, preşedinte. *Nicolau Murĕşan*, secretariu. *Eliseiu Meseşian*, controlor.

Loterie.

Mercuri, în 3 August, 1892.

Brünn: **36 40 89 80 62**

Nr. 305. [108] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior, un post de învĕţătoriu dirigent cu salar de 300 fl, cuartir natural fórte acomodat, cu douĕ camere, pivniţă, cămară, pod, grădină de legumi şi doi stângini de lemne.

Douĕ posturi de învĕţători cu câte 200 fl.

2. Gârbova, un post de învĕţător cu salar de 200 fl. cuartir natural în localul scólei, grădină de legumi şi 4 stângini de lemne, din cari e a se încălḑi şi sala de învĕţămênt.

3. Cunţa, cu salar de 210 fl., şi anume: 110 fl. în bani gata, ér 100 fl. venitul după locurile scólei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi îşi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral al tractului Mercurii în Mercurea; totdeodată sunt poftiţi a se presenta în vre-o Duminecă séu sĕrbătóre în biserică spre a şi arăta desteritatea în cântări şi pentru a fi cunoscuţi şi în persónă.

Mercurea, la 15 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Droc,
protopresbter.

Nr. 299. [119] 2—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 18 Martiu a. c. Nr. 2137 B. se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sibiel, protopresbiteratul Sĕliscei.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt regulate şi statorite în şedinţa comitetului parochial de acolo, ţinută la 21 Iuniu a. c. şi tóte la olaltă dau suma de 446 fl. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre starea parochiei se pot lua dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi aştérnă concursele lor instruite conform legilor în vigóre, în termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în ḑiarul „Telegraful Român“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sĕlişte, 6 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei în conţelegere cu comitatul parochial concernent.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 375 [118] 2—3

Edict.

Nicolau Ioan Cornea gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Bucur Modorean gr. or. din Grid, care de patru ani şi 8 luni de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legitimă, fără a se sci locul ubicaţiunei lui prin acésta citéză ca în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa sa.

Făgăraş, 20 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 268. [117] 2—3

Edict.

Ana Ciucli, gr. or. din Amnaş, protopresbiteratul Sĕliştei, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Moise Muntean tot de acolo din anul 1884, fără a se sci unde petrece şi dacă mai traesce, se provócă, pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Maiu a. c. Nr. 3632 B. ca în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu, căci la din contră procesul matrimonial, intentat asuprăi de soţul ei se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sĕlişte, 16 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Sĕliştei

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 595. (113) 3—3

Edict.

Ana Bucur Vidrighin de religiunea gr. or. din Reşinari, carea acum de aprópe 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat, Dumitru Sturzu, tot din Reşinari, fără a se sci locul petrecerei sale, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 16 Iuniu a. c. Nr. 4048 B. — la din contră procesul incaminat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 594. (114) 3—3

Edict.

Ana Coman Lungu de religiunea gr. or. din Reşinari, carea de 4 ani de ḑile a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Vidrighin tot din Reşinari fără a i se sci ubicaţiunea se citéză prin acésta înaintea subsemnatului for matrimonial în termin de 6 luni de ḑile, după care termin procesul intentat de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei, fiind cererea lui pentru curentare aprobată cu resoluţiunea dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3999 B.

Sibiiu, 8 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial gr. or. de I instanţă al Sibiiului

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 7—12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Un învĕţăcel,

în etate de 14 ani, absolut de scóle normale sau capitale, române, care sĕ cunóscă cel puţin una din limbile patriei, — şi

O calfă,

român, tînĕr, care sĕ cunóscă cel puţin una din limbile patriei — cu bună conduită — se primesc în prăvălia de manufacturi a subscrisului pănă la 15 August.

Ioan Lăzăroiu,
[105] 3—3 comerciant în Orĕştie.

Sz. 1643/892. [116] 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyszebeni m. kir. orsz. tébolyda részére az 1892/93 évi téli időszakban szükséges 1640 azaz egyezerhatszáz-negyven kötmeter ép, egyenes száraz, nagy hasábokból álló bükk tüzifa szálitásának biztositása céljából f. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor az intézet gondnoki irodájában zárt irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Az ezen árlejtésre vonatkozó részletes feltételek az intézet gondnoki irodájában a rendes hivatalos órákban megtudhatók.

Nagyszeben 1892 julius hó 20-án.

Magyar kir. orsz. tébolda igazgatóság.

Nr. 39. Tip. [111] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de director al tipografiei şi librăriei archidiecesane din Sibiiu, se publică concurs cu termin pănă la **8/20 August a. c.**

La postul acesta pot concura indiviḑi greco orientali români, cari au pregătiri necesare pentru ambele specialităţi, avênd a documenta *studiile absolvate, ocupaţiunile practice de pănă acum, şi cunoscinţa limbilor în vorbire şi scriere.*

Directorul va avé locuinţă liberă în casa tipografiei, ér celelalte condiţiuni de angagiament au a le formula precis concurenţii, remâind ele pendente dela stipularea comisiunei subsemnate, căreia sunt de a se presenta concursele pănă la terminul indicat mai sus.

Sibiiu, 3/15 Iuliu, 1892.

Comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane.

Spre binevoitóre luare aminte!

Subscrisul îmi iau voie a aduce cu tótă onórea la cunoscinţa p. t. public, că cu **15 Iuniu n. a. c.** mi-am mutat locuinţa din strada Cisnădiei în

Strada Măcelarilor Nr. 31,

şi ca în trecut aşa şi acum efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame şi copii, precum şi tot soiul de reparaturi, cu

preţurile cele mai moderate

oferind tot odată, spre mulţămirea tuturor, marfă solidă şi promt esecutată.

În speranţă, că p. t. public îmi va oferí binevoitorul concurs, remân

Sibiiu, în Iuniu, 1892.

Cu distinsă stimă
Constantin Dragoş,
pantofariu.

[93] 6—6

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.

Representanţi solidi se caută.

[107] 6—50

A. & A. Crompton & Co. limited

Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remuneraţiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera

Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16

sau la

Dl Dr. Emil Links, advocat de curte şi tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 10-13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78. Sibiiu, Marți 28 Iuliu, (9 August) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Iuliu, 1892

În ḑiarele din capitală cestiunea română are rubrică permanentă, și ea e tractată sub firme cât se póte de drastice.

Este sistem în deonestarea nóstră a românilor, sistem în cele mai rușinóse denunciațiuni, pre cari nu și le mai póte omul închipui. Și tóte acestea se fac cu plan pentru a învenina și mai mult opiniunea publică ungurésca, a face ca relațiunile dintre noi și frații unguri sě devină din încordate ce sunt tot mai încordate.

Scopul acestor agitațiuni e cunoscut, efectul se vede în fie-care ḑi.

Ca sě se ajungă și unul și altul ḑiaristica ungurésca ia refugiu chiar și la mijlócele cele mai neertate.

Datorința de publiciști ne impune sě ne ocupăm la timp cu uneltirile ḑiaristicei unguresci în interesul bine-priceput al statului chiar.

Până unde póte merge nesocotința, judece cetitorii în tótă liniștea sufletéscă.

Abia a străbătut trista scire despre trecerea din viéță a preademnului metropolit Vancea, și ḑiaristica din Cluș nu s'a sfiit a tipări afirmațiunea, că fericitul rěposat nu a murit mórte naturală. După ḑiarele din Cluș, metropolitul Vancea a fost otrăvit de fii sei credincioși, de românii cărora el le sta în cale, și le încrucișa planurile politice.

In acest chip insultă ḑiarele din Cluș pe români în momentul, când inimele lor se ocupau cu memoria demnului archiereu, care o viéță întrégă a lucrat numai pentru binele poporului român.

Din incidentul trecerei din viéță a metropolitului din Blaș, comitetul Asociațiunei transilvane, cu considerare la jelea generală, carea a cuprins pe românii din Blaș, a revocat ținerea adunărei generale a Asociațiunei de acolo, și o-a pus în Sibiiu.

Și incidentul acesta s'a folosit pentru a se arunca invective asupra românilor

Ḑiariul „Magyar Hirlap“ din Vinerea trecută comunică cetitorilor sei, că nu din incidentul casului de mórte s'a revocat adunarea generală a Asociațiunei din Blaș.

Causa e alta. Anume pe timpul adunărei generale din Blaș erau sě se facă agitațiuni și demonstrațiuni contra ungurilor și rěposatul metropolit față cu organele dela administrațiune a luat rěspunderea, că nu li-se va întêmpla nemica ungurilor.

A murit metropolitul Vancea a murit și omul care póte lua asupra sa o asemenea rěspundere. Și fiind-că altul nu se află, care sě mai ia rěspunderea asupra sa, pentru aceea a trebuit mutată la alt loc ținerea adunărei generale, căci altcum fiind concentrată miliția la Blaș se întêmpla scene sângeróse.

In chipul acesta se propagă pacea internă la noi.

Devisa e: românii fac revoluție, de români numai cu miliția ne putem apěra.

Și ca sě facă propagandă și mai cu efect în direcțiunea acésta, ḑiarele din capitală ne aduc scirea și după ele tóte din provincie, că în Deeș românii au tipărit și au lipit pe ziduri proclamațiuni de cuprinsul: „Sculați-vě românilor, aprindeți orașul, faceți-vě lăncii, și omorîți pe gunoiul de unguri.“

Proclamațiunea acésta faurită de dușmanii noștrii cu scopul sě ne compromită, a fost comentată de întrégă presa și esploatată contra nóstră fără de nici o temere de Dumneḑeu.

De astădată nu vom continua cu enumerarea uneltirilor presei unguresci.

Vom constata însě un lucru.

Cu asemenea lucruri în prima linie se compromite statul în fața lumei civilisate, că el tractéză cu cetățenii sei în așa mod, încât ei în nemulțămirea lor trebue sě recurgă la mijlóce estreme.

Cu asemenea politică noi insultați putem fi, dară de combătuți politicesce nu suntem combătuți și dacă nu am avea în vedere binele și bunul nume al statului, noi am îmbărbăta încă presa magiară sě mérgă tot în direcțiunea apucată.

Nu o facem înse, căci avem în vedere binele comun.

Avem în vedere stabilirea de raporturi normale între cetățenii statului nostru, voim împăcarea elementului românesc cu cel magiar, și câtă vreme guvernul și opiniunea publică magiară se va lua după Kossutistii dela „Ellenzék“ și după ḑiarul „Magyar Hirlap“, ambele conduse de politici ardeleni recunoscuți de dușmani ai némului românesc, până atunci pace în statul nostru nu va fi.

Cu revoluția din Beclean, care a ținut Deeșul ḑile întregi în spaimă, și locomotiva dela gară încălḑită spre a pleca în tot momentul cu miliția, cu proclamațiuni roșii ca cea din Deeș, cu revoluție în Blaș, revoluție în Abrud, în sfârșit revoluție între români pretutindenea, cu de acestea nu ridicăm nici nimbul statului, nici al guvernului, nici al rassei magiare!

Cu de acestea putem insulta pre români, dar sě se scie, că compromitem și statul.

Revista politică.

După cum se anunță din Viena, conferințele între ministrii de finanță Wekerle și Steinbach au avut resultat favorabil și s'a resolvat definitiv cestiunea valutei Ambii ministri sunt de părere, că reforma valutei sě se facă cât mai în grabă și spre scopul acesta încă în luna acésta se vor reîncepe negoțierile cu grupele financiare.

In situațiunea nesigură a statului bulgar și în urma impresiunei nefavorabile, provocată prin esecutarea celor patru bărbați amestecați în complotul căruia a căḑut jertfa Belceff, guvernul bulgar a pus la cale publicarea mai multor documente.

De curênd și un funcționariu rus, care a publicat hârtiile secrete, publică o lungă scrisóre amănunțită, comentând 6 documente nóue, de asemenea publicate cu numerile și datele lor și în astfeliu de forme, încât ele pun capět ori-cărei discuțiuni, stabilind în mod definitiv și clar autenticitatea lor. Aceste hârtii relevéză, în cele mai mici ale sale amănunte fórte circumstanțiale, organisația complotului dela 1887 contra prințului și în care locotenentul rus Kalobkoff și negustorul Novikoff aveau rolul principal. Ei au fost trimiși la Sofia sub falșul pretecst de a vinde arme Bulgariei Spre a ascunde jocul lor și a adormi bănuelile autorităților bulgare, conjurații au obținut un decret imperial autorisând furnisarea de către fabricele imperiale de puști și revolvere In același timp se prepara lovitura dela Burgas. Din ordinul șefului departamentului asiatic Nr 1068 dela 18 Novembre 1887. Dl Hitrowo era însărcinat sě plătéscă în acest scop lui Novikoff din fondurile de ocupațiune suma de 68,000 franci.

O notă a lui Hitrowo, cu data de 20 Ianuariu 1888. adresată departamentului asiatic, face cunoscut, că misiunea lui Novikoff a devenit grea din causa měsurilor severe ale autorităților bulgare și sfătuesce de a întrebuința dinamita; ea cere cartușe dela fabricele imperiale și espedarea lor la Rusciuk, unde era asteptat prințul Ferdinand. —

Camera deputaților din Belgia și-a încheiat sesiunea deodată cu senatul, după-ce în ședința din urmă a ales o comisiune de dóuě-ḑeci și unu de membrii, 12 clericali și 9 liberali, care va avea sě raporteze, în sesiunea viitóre asupra importantelor proiecte de modificare a constituției belgiane.

Acéstă comisiune, care va avea sě ia în deaprópe discuție nu numai proiectele propuse de guvern, ci și cele ale opoșiției, își va continua lucră-

FOIȚA.

Mijlóce pentru desvoltarea atențiunii în elev.

După Dr. *Tuiskon Ziller* de **George Jóndrea.**

(Incheere.)

Dacă întrebuințéză învěțătoriul și měsuri severe de îndreptare, în următorul moment trebuesc uitate; [illegible] érăș o față veselă și o [illegible] încrederea [illegible]

[illegible] Așa numitul „tempo“ al instrucțiunei se nu fie nici repede, dar nici prea domol, el trebue sě stea în strênsă legătură cu inteligința și cu měsura iuțimei spirituale a elevului. Instrucțiunea sě nu decurgă prea repede, căci precum am amintit mai sus, se nasc contraste, dar nici prea încet, căci în casul acesta se ivesc în spiritul elevului masse de idei, cari nu se potrivesc cu instrucțiunea. Câte un salto mortale întrebuințat în instrucțiune alteréză într'un mod vehement atențiunea.

Din formula des folosită de noi: „acum des[illegible] trecem la alt-ceva!“ isvoresc în cele [illegible] casuri urîtul și monotonia la elevi. [illegible] impiedecă și prin representațiuni [illegible] ciința elevului. Pentru un elev [illegible] oțiuni nouě, dar neînțelese, [illegible] ul lui, dacă e vorba sě-și [illegible] de odată.

[illegible] cută după anumitele [illegible] pentru ca sě nu sě [illegible] de noțiuni hetero- [illegible] obiect pretinde un [illegible] care se găsesce o [illegible] i prin urmare o [illegible] afia ce e drept la [illegible] cu istoria și cu [illegible] și technice însě [illegible] matica nu tre- [illegible] ésta se conglo- [illegible] ntraste de idei eterogene. Adevěrata concentrațiune a învěțământului pretinde numai, ca un mod de predare sě afle la celalalt puncte de încopciare, materia prelucrată dintr'un studiu se pótă fi recapitulată în celalalt studiu

Am înșirat după modestele mele puteri condițiunile, prin care se póte desvolta și manține atențiunea în elev. — Sunt — lucru firesc — o mulțime de factori, cari întrebuințați cu cea mai mare precauțiune, transpun pe elev în plăcuta posiție de a sě interesa de obiectul propus, de noțiunile, despre cari el nu a avut în mintea lui póte nici un punct de încopciare, dar cari sě contopesc într'un întreg intelectual bine închiegat.

Încheiu cu simplul, dar interesantul principiu al marelui pedagog Pestalozzi, care ḑice: „Faceți pe copil sě-și dea el însu-și séma, prin îngrijirea și esplicațiunea vóstră, de tot ce vede și de tot ce pipăe, și sě nu se despartă de un lucru, până ce nu l'a věḑut bine și a reflectat asupra lui, precum d. e.: se cunóscă cantitatea, greutatea, forma, colórea, mărimea, gustul, composiția și întrebuințarea ori-cărui lucru și apoi raporturile, ce esistă între acestea, o cestiune, carea nu cere nici studii, nici vr'o aptitudine mare: înși-și părinții copiilor, cari au înaintea lor mii de esemple, pot face pe copii sě pricépă și sě învețe acest lucru, care îi pune în curentul judecății și-i obicinuesce cu atențiunea de timpuriu.

rile și acum după încheerea sesiunei Proiectele de modificare propuse de guvern sunt destul de cunoscute, și am vorbit și noi despre ele de mai multe ori în acest loc.

Progresistii însĕ nu și au formulat decât cu dóuĕ ḑile înainte de închiderea sesiunei propunerile lor asupra dreptului de vot a alegerii și reformărei senatului și asupra referendului regal, – cele trei cestiuni fundamentale asupra cărora se urméză marea discuție a revisuirei constituțiunei.

Propunerile progresistilor sunt următórele:

Articolul 47. — „Camera representativă se alege prin dreptul de vot universal și direct. Alegĕtorii sunt, cu escepția celor puși sub curatelă, toți cetățenii, cari vor împlini condițiile de vêrstă și de domiciliu ce se vor stabili prin legea electorală". Legea numesce clasele de cetățeni, cari sunt escluse definitiv sau pentru un timp óre-care dela dreptul de alegĕtor, pentru causa de nevrednicie.

Propunerile privitóre la senat forméză articolul 56.

Pentru a fi eligibil în senat, trebue cine-va: 1 sĕ fie belgian, sau prin nascere, sau prin optare sau prin naturalisarea cea mare; 2. sĕ posédă drepturile politice și civile; 3. sĕ fie locuitoriu în Belgia și 4. sĕ aibă cel puțin vêrsta de 30 de ani. Censul electoral e desființat și nu póte sĕ se mai re înființeze.

Articolul 53 — „Membrii senatului se aleg direct conform cu dispositiunile articolului 47 asupra votului universal.

„Legea va hotărî formarea, numĕrul, însemnătatea și funcționarea cercurilor electorale, cari vor fi împărțite în secțiuni, după sol, funcțiuni sau industrii Fie-care cetățén își esercită dreptul de vot în acel cerc electoral, căruia aparține prin funcțiunea industria sau posiția sa socială. Legea stabilesce numĕrul senatorilor, câți vor trebui sĕ se alégă în fie care cerc electoral".

Referendul ar fi sĕ se reguleze după propunerea progresiștilor, în chipul următoriu:

„Regele are dreptul de a consulta corpul electoral asupra ori-cărei legi primite de cameră sau în casul unui conflict între camere, asupra ori-cărei legi primite de una. Referendul este obligătorii atunci când va fi cerut de 100.000 de alegĕtori sau de cinci consilii provinciale și comunale cari represintă cel puțin un milion de locuitori".

Propuneriie acestea ale progresistilor, neîntrând în amĕnunte, pe care le lasă hotărirei viitórei legi electorale, sunt deja, după cum se anunță din Bruxelles, sigure și de spriginul liberalilor moderați și, chiar dacă n'ar avea șansă sĕ fie admise întocmai, e sigur totuși că vor influința mult asupra hotăririlor definitive, cari se vor lua. —

Noul parlament englez s'a deschis și s'a procedat, ca de obiceiu, mai întâiu la alegerea presidentului dl Peel, a cărui candidatură a fost admisă pe tóte partidele, a fost reales în unanimitate la acéstă demnitate. Dóuĕ trei ședințe vor fi ocupate acum cu luarea jurămêntului deputaților noi aleși. După cum vestesc ḑiarele englese, amêndóuĕ partidele s'au înțeles ca aceste formalități sĕ se împlinéscă cât mai ingrabă, așa ca propunerea de neîncredere sĕ pótă fi presintată deja la 10 sau 11 August st. n. Votul însuși nu va putea începe mai de grabă de cât după vre-o sĕptĕmână, de óre-ce desbaterile de sigur vor ținea mai multe ḑile.

Intr'aceste, după cum vedem din presa englesă și din corespondențele englese ale celorlalte ḑiare ḑiare europene, activitatea nu încetéză nici un moment în tabăra d-lui Gladstone. Tecstul votului de neîncredere, care se va propune în contra guvernului actual este deja hotărît se va ḑice numai că result atul alegerilor generale a arĕtat, că țara nu aprobă politica guvernului actual și că prin urmare nu rĕmâne, ministeriului altceva decât sĕ demisioneze.

Se vede, că dl Gladstone nu vrea sĕ fie nevoit de ocamdată a-și espune propramul, deși — după cum află corespondentul ḑiarului „Neue Freie Presse" acest program e deja gata în trăsăturile i principale și bogat în făgădueli. Dacă dl Gladstone va fi în stare sĕ le și țină pe tóte astea, e firesce altă întrebare.

De o camdată cestiunea de căpetenie e sĕ se astêmpere nerăbdarea irlandezilor. In special Daily News e ocupat cu acéstă problemă, pe care o întórce de câte va ḑile pe tóte părțile. Guvernul liberal, — asigură viitoriul oficios — va avea nevoe de timp pentru desfășurarea planurilor sale legislative. Naționalistii irlandezi însĕ pot sĕ și păstreḑe încredințarea, că bilul de home-rule va forma mĕsura principală pentru sesiunea anului 1893, se vor depune tóte silințele de a face ca ea se trécă în amêndóuĕ camerile parlamentului.

Deodată însĕ cu proiectul de home-rule vor trebui sĕ se realiseze și câte-va reforme urgente britanice.

Dar pe când pe deoparte organul gladstonienilor își dă tótă silința a linisci pe irlandezi, se confirmă svonul că dl Gladstone a încercat în adevĕr o apropiere de liberalii-unioniști, pentru ca sĕ pótă forma o maioritate neatêrnătóre de irlandezi: dar oferta i-a fost respinsă. Chamberlain însuși a declarat acésta scurt și cuprinḑĕtor la Birgmingham, ḑicênd următórele:

„Dl Gladstone vrea sĕ ne dea sĕ ascuțim noi înșine securea, cu care mai târḑiu sĕ ne reteze capetele. Vrea sĕ-i fortificăm ministeriul, sĕ-i ajutăm sĕ ne zăpăcéscă sistemul electoral, sĕ facă geografie electorală, ca sĕ dobândéscă o maioritate imposantă, cu care sĕ realiseze imediat acel home rule împotriva căruia noi ne-am apĕrat cu mâni și cu picióre. In astfel de împregiurări, o alianță e imposibilă; Gladstone sĕ părăséscă ideia de home-rule cu aceeași grabă, cu care a adoptat-o Sĕ se ridice érăși împotriva ómenilor pe cari cu drept cuvênt i-a acusat odinióră că voesc sĕ ruineze cu jafuri țéra. Sĕ-și recunóscă greșelile și sĕ se reîntórcă la vechiul liberalism. Atunci ar putea fi sigur, că i am considera politica fără prejudecată și bună-voință".

Alianța cu irlandezii rĕmâne dar și mai departe o condiție de viéță pentru viitoriul cabinet Gladstone.

Pregătiri pentru adunarea generală a Asociațiunei transilvane.

In urma evenimentelor petrecute în timpul din urmă, fiind convocată adunarea generală a „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român" la Sibiiu pe 15/27 August, comitetul despărțĕmêntului Sibiiu a făcut pașii necesari pentru arangiarea festivităților.

Joi în 23 Iuliu (4 August) ținênd comitetul ședință a hotărît ca sĕ se întregéscă și cu alți membri. Pe Sâmbătă séra dl director Nicanor Frateș a convocat pe mai mulți membri la o conferință.

Deschiḑênd ședința și mulțămind membrilor pentru-că s'au presentat în numĕr atât de frumos și alegêndu-se notariu dl Ioan Broju, pune obiectele de desbatere la ordine.

Obiectul principal a fost constituirea comitetelor pentru aragiarea festivităților.

La propunerea d-lui Dr. Oct. Russu se forméḑă *VI comitete*:

I. *Comitetul central*, constătătoriu din 9 membri Președinte: Parteniu Cosma; vice președinte Dr. Diaconovich; secretar Dr. Frâncu, cassariu Dr. Russu. II *Comitetul de primire și încuartirare*, constătătoriu din 18 membri. Președinte: Nicanor Frateșiu; vice-președ Onoriu Tilea; secretariu Ioan Broju - III. *Comitetul pentru banchet*, const din 12 membri. Președinte: Parteniu Cosma, vice-preș Dr. Olariu, secretariu Corneliu Aiser. — *IV. Comitetul balului*, constătătoriu din 18 membrii. Președinte: Dr. Oct. Russu; vice-președinte Dr. Frâncu, cassariu Nicol. Bența, controlor Henzel. *V. Comitetul pentru escursiuni* constăt. din 10 membri. Președ. Corn. Tobias, v.-președinte G Dima, not. N. Șuluțiu. — VI. *Comitetul pentru concert.* Președinte G. Dima, vice-președinte Mateiu Voileanu, secretariu Corn. Aiser.

S'a luat hotărirea ca aceste comitete sĕ se pótă întregi și mai mult, dacă se va simți necesitatea.

Duminecă la 11 óre comitetul pentru încuartirare și primire a ținut întrunire sub conducerea d-lui preș. Nic. Frateșiu, și a luat dispositiuni pentru pregătirea lucrărilor, ce-i cad în competență. Tot Duminecă la 4 óre a ținut sub conducerea d lui președinte P. Cosma întrunire și comitetul central, care va publica în ḑiare dispositiunile luate și programul festivităților.

După pregătirile, ce se fac, festivitățile promit un resultat strălucit, dacă românii din provincie vor dovedí, că sciu apreția însemnătatea lor, participând cât se póte de mulți la ele și la adunările generale ale Asociațiunii, cari promit a fi deosebit interesante.

Din țéra Oltului și scaunul Cin

Spaima magiarilor. — Amor nenorocos. —
calului. — Linia ferată. — Econ

Agitațiunea presei ma
Rapórtele, care s'au publi
pre volniciile organelor
locuite de români, perc
în timpul nopții și d
se pot întregi cu urm

Pe drumul dint
țiune la Porumbac.
din fund a ospătăr
cu luminare Flămê
cuiată, — bați a
mina e stinsă, —
jupânul descuie î
brăcat ca o stafi

— Cine este

— Om bun și de ai lui Dumneḑeu.

— Ce voesci?

— Sĕ întru în ospătărie.

— Nu se póte?

— Sunt călĕtoriu, îmi trebue de mâncare

— Nu se póte!

— Și pentru-ce nu?

— La 8 óre avem poruncă sĕ încuiem, numai acuma a fost patrola pe aici.

— Dar bine, mi-e fóme!

— N'avem ce face, și noi am câstiga ceva, dar nu se póte.

Și ce e causa?

— S'au rĕsculat valachii în țéra ungurésca.

— Și de aceea încuiați crâșma în Porumbac.

— De aceea și pentru-că se intenționéză sĕ se țină și pe aici adunări, nu e permis sĕ se mai adune nimeni, — avem poruncă și n'avem ce face!

Cu acésta jupânul întórce chiea în brósca ușii, ér călătoriul înghite vênt și mâncă răbdări prăjite.

In satul vecin asemenea și în tóte celelalte sate ómenii sunt pe acasă și o tăcere adêncă domnesce pe uliți. Nu e permis sĕ mai stea ómenii nici de vorbă! —

Fiind vorba de Porumbac, nu putem trece cu vederea un alt cas, care denotă, că simțul de moralitate, scade și că trebuesc luate mĕsuri energice din partea preoțimei ca sĕ dispară astfeliu de fenomene, ce nu se potrivesc cu firea poporului nostru

Vorbă e, că în Porumbacul de sus s'a aflat un om mort în curte la el, lovit cu muchia sĕcurei în cap. S'a constatat mai târḑiu, că omul a fost omorît de către un june de 20 ani, care nutria amor nelegiuit cu femeia lui în vêrstă de 40 de ani. Lucrurile dar au fost pregĕtite și constatându-se faptul, tinĕrul zace închis, de asemenea și femeea necredinciósă nu va mai vedé în curênd fața sórelui

Pentru uriciunea faptului ar fi trebui sĕ l trecem cu vederea, dar am comite pĕcat ca nerelevându-l sĕ tragem atențiunea preoților, chiar nefiind ei de legea nóstră, —sĕ stăruie cu învĕțături moralisătóre la credincioșii lor, — deórece presa nóuĕ dușmană a folosit și acest cas ca sĕ presinte pe poporul român în cele mai negre colori. —

Făimosul cal al judelui din Beclean e în adevĕr cu códa tăiată. Bravura, precum a aflat de cuviință a raporta ḑiariul „Brassó" și după el tóte ḑiarele „patriotice" o au comis soldați honveḑi din Făgăraș. Fiind-că „Brassó" nu s'a mulțămit a raporta cum s'a întêmplat lucrul, ci a mai inventat ceva pentru ca sĕ pótă înegri pe protopopul Iuliu Dan, povestim noi întêmplarea, după cum o spun martorii oculari.

Judele din Beclean și alți juḑi, cari ridicaseră nesce bani erariali în ḑiua aceea, de bună întêlnire în Făgăraș, 'și petreceau la bere. Deodată băiatul judelui anunță tată seu, că honveḑii i-au tăiat calului códă. Juḑii merg afară și din vorbă în vorbă se încaeră cu honveḑii pentru códa calului Din bravura honveḑilor a rĕmas calul cu códa tăiată și judele din Beclean înjunghiat în câte-va locuri, încât cine scie, când va putea părăsí patul și cum îl va părăsí. Judele junghiat spre mai mare siguranță a fost transportat în o odaie, unde era și protopopul cu mai multe familii din Făgăraș. Nefiind prin apropiere picior de polițaiu și alte organe de siguranță, protopul a avisat pe comandantul batalionului, carele îndată a luat mĕsurile de lipsă pentru a pune capĕt furiei honveḑilor.

Corespondentul ḑiariului „Brassó" póte din acésta pricină a amestecat și pe dl protopop, ḑicênd că i-au spart honveḑii capul. Se putea întêmpla și acésta și aveau o isbândă mai mult. Nu s'a întêmplat însĕ și nu i adevĕrat ceea ce s'a scris în numitul ḑiariu relativ la dl protopop. Dênsul a și trimis o desmințire, dar pănă aḑi nu o vedem publicată. Póte că-i convine
De altfeliu

Băile dela Rotbav au rĕmas tot în starea lor primitivă. Se vorbia acum e anul. că le va lua comitatul şi va edifica, mărind şi basenurile. Comisiunea a fost eşit la faţa locului, dar nemic nu s'a schimbat. De aceea e şi lucru esplicabil, că puţini óspeţi le cercetéză, cu tóte că apa lor e renumit de tămăduitóre. Mai mulţi óspeţi se află Dumineca inteligenţă şi ţĕrani încât nu afli rĕnd sĕ te poţi scălda. Din inteligenţă mai mult petrec oficianţii din Făgăraş şi din comunele din apropiere. Chiar şi până de prin Agnita, Cohalm etc., vin Dumineca la scaldă. Deputatul arpăşenilor, Dr. Şerban, care petrece prin Făgăraş încă le-a cercetat. Dênsul se plimbă cu o trăsură dusă de 4 cai ca 4 smei. —

Ómenii au gătat atât pe ţéra Oltului cât şi pe Ardél cu sĕceratul şi au cărat şi grâul. Recolta, pe unde n'au fost holdele noroite şi n'au bătut pétra, e bună, — dar sărăcia cresce în popor. Vitele, după cum a dovedit têrgul renumit dela Recea sunt scumpe şi se cautã tare. Prin întroducerea comasărei însĕ economia de vite, care pentru ardeleni era un isvor sigur de venit, se limitéză fórte tare şi glasul poporului rĕsună în pustiă —

Serile frumóse în Făgăraş le petreci cu plăcere. Inteliginţa română din acest orăşel se întrunesce cu familiile, cam regulat, séra în grădina dela „Mexico“ şi î-şi petrece nevinovat la musica vestitului Rusu, care ţi cântă cu fluera, ca cel mai doios cioban dela munte. Studenţii dela gimnasiul nostru din Braşov încă au făcut mai deunăḑile o escursiune pela munţii Făgăraşului. Impresiunea bună, ce o au făcut, prin concertele şi prin purtarea lor, e atât de vie, încât streinii povestesc cu entusiasm despre dênşii. In special concertul, ce l'au dat în Făgăraş a făcut onóre conducĕtoriului de musică dela gimnasiul nostru din Braşov. *br.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Cărţile de rugăciune.

Din nordul Transilvaniei, în Iuliu, 1892.

Este îmbucurător pentru noi, că precum anunţă „Telegraful Român“ s'a ridicat un edificiu nou, măreţiu pentru tipografia şi librăria archidiecesană. Edificiul a costat firesce o sumă de bani fórte considerabilă pe archidiecesa nóstră. Unde însĕ este lipsă, încetéză consideraţiunea de cruţare In cele esterne a făcut dară tipografia un progres.

Insĕ numai prin ridicarea de edificii pompóse progresăm numai la aparinţă sau numai unilateralminte. Este mare necesitate, este recerinţa timpului ca sĕ se facă progres şi în cele interne şi esenţiale ale tipografiei. Aci este mult de făcut în mai multe direcţiuni.

Cu acésta ocasiune voiu reflecta numai la cărţile de rugăciuni eşite din tipografia nóstră. In edarea acestor cărţi dela înfiinţarea ei, aşa se urmédă până în ḑiua de astăḑi, tot numai aceleaşi cărţi, acelaş format, acelaş preţ.

Cărţi de rugăciune avem „Acaftistul“ şi „cartea de rugăciune pentru tinerime“. Ambele prea scumpe. Ne lipsesce o cărticică mai mică şi mai acomodată pentru copii, tinerimea şi cărturarii dela sate, carea se aibă un preţ moderat de 20—30 cr. sĕ fie legată tare, ca mai ales sĕténuí se o pótă purta la sine. Nelegată nici sĕ nu i se vêndă, căci până se mai alerge pe la compactori, i se strică cartea.

La alte librării cu deosebire la ale dieceselor gr. cat. se edau deja de mult astfeliu de cărticele, ele au atrecere mare şi fac considerabila concurinţă tipografiei nóstre, căci pe lângă tótă dorinţa de a avea o carte de rugăciune, nu-i dă mâna fiecărui prunc, june sau cărturar de pe sate, sĕ plătéscă 2—3 fl. pentru Acaftist, sau 75 cr. pentru „cartea de rugăciune“ care o eda tipografia nóstră până acuma.

Este necesitate imperativă edarea unei cărticele de rugăciuni cu preţ mic, lesne de procurat şi din motivul, ca fie care sĕ pótă din acésta învĕţa rugăciunile esact după cum le învaţă biserica nóstră, şi nu póte fi în interesul bisericei nóstre, ca tinerii nostri cărturari cu deosebire dela sate sĕ înveţe rugăciunile din cărţi edate de tipografii şi autorii streini, — nici ca dealtă parte, neavênd înlesnire, de a-şi procura o cărticică de rugăciune, sĕ le înveţe prin graiu, unii dela alţii, în care cas le învaţă defectuos, neesact şi schimonosite, încât te dóre inima, când îi auḑi, şi ţi se pare, că te afli încă tot în acele timpuri trecute şi deplorabile, când nu aveam tipografia nóstră spre înlesnire.

O altă recerinţă este, ca la cărţile de rugăciune, cari se află actualminte la tipografiă, sĕ li se reducă preţurile, şi în privinţa esteriorului sĕ fie legate cu păreţi sau table tari cu copcii şi cu ceva înfrumseţare pre păreţi, pre cea ce cărturarii dela sate pun mare preţ.

In adjustarea cărţilor se fac progrese, şi preţurile cărţilor de ori-ce soiu se reduc în continuu în tóte părţile atât prin concurinţă, cât şi din alte motive.

Apoi numai noi sĕ stăm pe jos?

Priviţi un Acaftist edat de tipografia lui Kraft din Sibiiu şi veţi afla gustul poporului cărturar Legătura frumosă, tare, cu copcii, le ţine cel puţin un véc de om. Şi cât costă acest Acaftist? Costă numai 1 fl. 50 cr. pe când la librăria nóstră Acaftistul legat simplu, numai ca sĕ-l ţini în bibliotecă, costa 2 fl., éră legat mai tare 3 fl.

Pentru ce sĕ nu pótă produce şi tipografia nóstră ceea ce produce alta tipografiă tot din Sibiiu? Tocmai noi trebue mai mult ca strĕinii sĕ ne conformam şi în direcţiunea acésta după gustul şi esigenţiile poporului nostru credincios.

„Cartea de rugăciune pentru tinerimea gr. or., carea se edă de mult cu preţul de 70 cr. este prea scumpă după cuprinsul ei.

Preţul trebue redus cel puţin la 50.

Le place la ómenii nostri cărturari, la cari le dă mâna, se aibă şi sĕ cetéscă şi Psaltirea. Formatul Psaltirei de acum este prea mare, mai mult pentru biserică. Sĕ recere edarea într'un format mai mic şi cu un preţ mai scăḑut.

In casul acestor ameliorări se vor vinde cu mult mai multe cărţi din tipografia nóstră, mai ales dacă se vor face deposite prin provinţă sau pe la librăriile din provinţă, căci nu póte fie-care sĕ şi procure directe din Sibiiu o cărticică: éră librarii din provinţă nu prea sunt dispuşi, ci le procură dela tipografia nóstre, unde sunt şi mai scumpe şi de unde librariul nu capătă 20 % după usul dintre tipografii, ci numai cu 5 %. Pentru ce sé nu acórde şi tipografia nóstră barem 15 % librarilor, ca se pótă vinde mai multe cărţi, şi sĕ înlesnéscă ómenilor nostri dela ţară procurarea lor.

Fundatoriul tipografiei nóstre la înfiinţarea ei nu a avut în vedere numai tot folosul materiul, ci şi folosul moral-religios şi cultural al bisericei nóstre, al credinciosului popor.

Aşteptăm dar cu drept cuvênt, ca comisiunea administrativă a tipografiei nóstre — şi toţi cei chemaţi — sĕ se ocupe cu resolvirea urgentă a acestei cestiuuni şi sĕ ne arate şi în acéstă direcţiune progres şi folos practic şi moral.

Un iubitor de adevĕr.

Congresul archeologic în Orleans.

Publicăm după „Timpul“ darea de samă de mai jos asupra congresului archeologic din Orleans, la care dl Gr. Tocilescu a raportat un succes strălucit în calitatea sa de delegat al Academiei române. Ètă raportul numitei foi:

In urma învitaţiunei făcute Academiei române de către societatea archeologică francesă, de a trimite un delegat la congresul din Orleans, Academia a ales din sînu-i pe dl Gr. G. Tocilescu. distinsul profesor dela Universitatea din Bucuresci. Academia s'a adresat ministrului de culte şi instrucţiune, cerênd se pue la disposiţia d-lui Gr. Tocilescu cheltuielile necesare, ér dl ministru înţelegênd importanţa ce are trimiterea unui delegat, spre a representa România în lumea savantă, a binevoit sĕ încuviinţeze cererea făcută.

Deja mai înainte de sosirea d-lui Tocilescu, ḑiarele francese anunţase cu bucuriă participarea d-sale la congres, de óre-ce d-sa este destul de bine cunoscut prin lucrările sale scientifice şi prin descoperirile archeologice.

Congresul a ţinut prima şedinţă la 11/23 Iuniu. Cetim în ḑiarele locale precum şi în cele din Paris, că a 5-a şedinţă a congresului a fost presidată de dl Conte Marsy, avênd de vice preşedinţi pe d-nii Louis Courajod, conservateur adjoint au musáe du Louvre, Robert de Lasteyrie, membre de l'Institut, şi pe dl Gr. Tocilescu, membru al academiei române şi senator. In acéstă şedinţă dl Tocilescu îşi desvoltá studiul cercetărilor sale, în decurs de 10 ani, asupra monumentelor, ce a descoperit la Adam-Klisi.

Ètă cum se esprimă jurnalele francese:

„Fără îndoială că un ecsces de modestiă îndémnă pe eminentul director al museului din Bucuresci, sĕ céră indulgenţa auditoriului seu, căci se esprimă cât se póte de bine în limba nóstră şi nici o vorbă măcar nu a fost perdută pentru auḑitorii sei, cari l'au ascultat cu cea mai mare atenţiă mai bine de trei sferturi de óră. Ceva mai mult, studiul d-sale, minunat de bine scris, era de o claritate de espunere, de o precisiune de stil şi de o logică strênsă în desvoltare, aşa în cât tóte savantele-i consideraţiuni au putut fi înţelese de numĕrosul seu auditor. Conferinţa d-sale a obţinut cea mai simpatică primire şi a avut un legitim succes pentru care ne grăbim şi noi în special sĕ-i aducem omagiile nóstre.

„După ce a stabilit topografia monumentului, aşeḑat la 20 km. departe de Dunăre, 50 km. dela Marea Négră, 40 dela drumul de fer (Medjidie), dl Tocilescu descrie starea în care s'a găsit ruinele turnului, disposiţia lui, subteranele, până chiar şi legenda taurului cu care este legat, vorbesce de situaţia oraşului vechiu şi a lagărului roman ce se afla împrejur: apoi numĕră principalii visitatori cari s'au ocupat cu acest monument, între cari sunt: dl de Moltke, dl Iules Michel, inginer frances, un archeolog vienes şi un profesor din Bonn. La 1881 dl Tocilescu îşi îndréptă atenţia asupra acestui monument şi dela 1882—1890 întreprinde săpături în cinci rênduri, cari îi permise sĕi restabiléscă data, inscripţiunile, numele, caracterul şi disposiţia lui esactă. Ajutat de dl Niemann, architect din Viena în Septembre 1890, isbuti sĕ-l reconstituiéscă aşa cum ar fi dacă s'ar restaura. Prin numĕróse desenuri şi fotografii pe cari le distribue în sală, dl Tocilescu pune in stare pe auditorul seu sĕ urmăréscă savantele-i esplicaţiuni. Turnul dela Adam Klisi se compune din o basă de 9 trepte, din un zid circular înalt de 30 metri, 31 in diametru terminat in creneluri. Deasupra pe o basă circulară de 1 m. 05 de înălţime, se ridică un soclu ecsagonal terminat prin un trofeu înalt de 8 m. şi 2 m. in diametru. Trofeul se compune din o cuirasă impĕrătéscă de 4 metri şi din scuturi impodobite cu capete de Medusă. Se vede de asemenea un cavaler roman lovind o femeiă, care stă in picióre. Numai coiful nu s'a găsit. In intregime presintă mare analogiă cu mausoleul lui Adrian dela Roma. Dl Tocilescu crede că nu e un mausoleu, nici o construcţiă defensivă, ci un tumulus artificial terminat prin un trofeu gigantic. Trofeul a fost rĕsturnat in decursul vremurilor şi monumentul imprăsciat de locuitori.

„De sigur, că este un monument triumfal, unii îl atribue Perşilor, alţi unei epoce anterióre romanilor, în fine alţii unei epoce de decadenţa, considerându-l ca un monument al unui şef got. D. Tocilescu probéză că este o operă romană consacrându-o espediţiei contra popórelor dela Dunăre din timpul lui Traian. D-sa a reconstituit inscripţia după monument cu dedicaţia lui Traian către ḑeul Marte, resbunĕtor (Mars ultor). Monede şi inscripţii găsite aprópe de monument dovedesc esistenţa unui oraş cu numele de Municipium tropaei Traiani. Esista deci un oraş între Tomis şi Axiopolis, la óre care distanţă de acest monument triumfal, numit Municipium tropaeum. D. Toutain i-a amintit un tecst vechiu, care dovedes e esistenţa unui oraş Tropaeum.

„Espunenea însemnatului studiu al d-lui Tocilescu, de se ori întreruptă de călduróse aplause, este primita prin o ovaţiune, care duréză câteva minute. Contele Marsy, preşedindintele congresului, esprimă în numele membrilor sĕi felicitările cele mai sincere eminentului profesor pentru importanta descoperire şi pentru modul magistral al espunerei.

„Séra a avut loc un banchet, la care au participat 80 de persóne, sub preşedinţa d-lui de Marsy, la drépta şi la stânga căruia se remarcau dómnele: Gr. G. Tocilescu, Jules Lair, de Poul Eugéne Vatin şi la baronne Bonnaul d'Hoult. La desert, dl Tranchau luând cuvêntul se esprimă la adresa d-lui Tocilescu estfel: „Eminentul delegat al României a putut vedé prin întreita salvă de aplause, care a urmat disertaţiunea d-sale, atât de metodică, atât de sigură în deducţiunile ei şi în o limbă atât de curată, în cât mulţi scriitori francesi pot fi geloşi, a putut vedé, repetăm, cât de mult a încântat, a sedus şi transportat auditorul sĕu. De ar mai fi încă obiceiul sĕ se acorde dreptul de cetăţén strĕinilor, aşi cere dlui primar sĕ dea titlul de cetăţén orleanez d-lor St, Paul Courajod, Leon Pelustre şi mai ales domnului senator Tocilescu.“

Faţă cu acéstă propunere dl Tocilescu respunse între altele, că dênsul, ca român, nu se simte ca strĕin între francesi şi că va conserva în fundul inimei sale amintirea frumósă a acestui congres. Francia, ḑise dênsul, este mama patriei sale, România modernă este opera Franciei şi sciinţa francesă este unica din tótă lumea. Trăéscă Francia! încheia ilustrul savant. Dumneḑeu sĕ dea ei forţă, ca se devină stăpână pe duşmanii ei interni şi esterni. Trăéscă Francia!

„Un tunet de aplause salută cuvêntarea atât de sincer galofilă a representantului României. In şedinţa de aḑi dela 28 Iuniu, dl Basseville, preşedintele societăţei archeologice-orleaneze, a oferit d-lui Tocilescu, pe lângă titlul de membru onorar al acestei societăţi, medalia de aur cu efigia Ióanei d' Arc, avênd pe renerv; „Société archéologique d'Orlénnais, congres archéologique 1892 á M-eur Gr. Tocilescu Bucarest“.

Dl Tocilescu ţinu o vorbire, în care mulţămi pentru acéstă mare distincţiune, ḑicênd că întorcêndu-se în patrie, d-sa va spune guvernului român şi confraţilor sĕi dela Academie, că ce primire simpatică i s'a făcut din partea ilustrei societăţi franceze de archeologie.

„După acest discurs, care a provocat repeţite aplause şi un rĕspuns măgulitor din partea dlui de Marsy, preşedintele congresului, dl Gr. Tocilescu a cetit al doilea memoriu al sĕu asupra istoriei celor trei colonii grecesci dela Marea Négră: Tomis, Istros şi Callates, lucrare întemeiată mai cu sémă pe monumentele epigraphice descoperite de d-sa în Dobrogea. Cu acéstă ocasie eminentul profesor a pus în relief meritele învĕţaţilor francesi pentru esploraţiunea scientifică a Dobrogei şi în special a d-lor Renier, Ernest Desjardinsi şi Georges Peviot, a căror elev e şi d-sa. Memoriul ascultat cu cel mai mare interes, dese-ori întrerupt prin aplause, a durat mai bine de trei sferturi de óră din şedinţă.

„In urmă proclamându-se noi membrii ai societăţei archeologice din Orleans, dl preşedinte observă în particular pentru domnul Tocilescu, că oraşul îi conferise deja titlul de cetăţén orleanes şi că distincţiunea acordată în acéstă şedinţă îl face se între de drept în societatea archeologică francesă“

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a oferi d-lui maior în retragere **George Macsim**, carele locuesce în Sibiiu, titlul de „**nobil**“ cu predicatul de „**Hőschstenberg**“.

* (Dela metropolia Blaşului.) Ḑiarul „Unirea“ anunţă, că capitulul metropolitan a ales vicar capitular pe dl canonic Ioan **Moldovan**. — Din Oradea-Mare se împărtăşesce foilor din Budapesta, că de candidaţi de metropolit e în prima linie dl episcop al Gherlei Ioan **Szabó**, în linia a dóua dl episcop al Lugoşului Vict. **Mihály**. De următoriu al episcopului Szabó e designat canonicul din Beinş Laurian.

* (Şi archiepiscopul Samassa pe urmele primatelui Vaszary.) Foile magiare aduc cu mare satisfacţiune scirea, că archiepiscopul Samassa a dăruit kulturegyletului ardelén 500 fl. lăudând în epistolă activitatea, ce o desvóltă acéstă reuniune.

Loterie.

Sâmbătă, în 6 August, 1892.

Budapesta: 67 45 74 1 52

Nr. 623. [122] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕtătoresci dela scólele confesionale mai jos semnate din protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Alba-Iulia-oraș, cu salariul anual de 300 fl. din cassa bisericei, cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei și lemne.

2. Tibru, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl. din cassa bisericei, cuartir și lemne.

3. Ţelna, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl din cassa bisericei, cuartir și lemne.

4. Gârbova de sus, salariu anual sistemisat de nou cu 250 fl. în bani din cassa bisericei, cuartir și lemne computate cu 50 fl. v. a.

Reflectanţii la aceste posturi sunt obligaţi a ţiné Duminecile și sĕrbĕtórea scólă de repetiţiune cu elevii dela 12—15 ani, și au a-și asterne petiţiunile lor conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul deschis.

Preferiţi vor fi la alegere, cei-ce vor documenta cunoscinţă de musica vocală, pentru instruirea sistematică în cântări.

Alba-Iulia, 1 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei în conţelegere cu comitele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 617. (123) 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de învĕţătoriu la scóla poporală gr. or din Turnișor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele:

In bani 200 fl., parte din cassa alodială, parte dela popor, cuartir în edificiul scólei, 3 stângini metrici de lemne și unele accidenţii pentru funcţiunile cantorali.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicile conform legilor în vigóre la acest oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Cu învoirea comitetului parochial:

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 306. (124) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătóre la scóla normală capitală gr. or. din Seliște, comitatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu anual de 400 fl. v. a. care se va solvi din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Cererile concursuale, instruite conform legilor din vigóre, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sĕliște, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 312 [125] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însĕmnate în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile.

1. Borgo-Prund, pentru 2 (doi) învĕţători cu salariu anual de câte 300 fl. care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic confesional, apoi câte 3 orgii de lemne de focărit și jumătate venitul din grădina scólei, care e de 1471°☐.

2. Borgo Mijloceni, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 250 fl. care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic confesional, apoi cuartir liber în edificiul scólei și venitul din grădina scólei de pomărit.

3 Coșna, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericéscă, apoi cuartir liber, lemne de foc și folosirea grădinei scolare de legume.

Concurenţii la aceste posturi au a-și înainta suplicele instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei ca inspectorat scolariu confesional.

Borgobistriţa, în 4 Iuliu, 1892.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 27. (126) 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din S. Sebeș, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare care în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt. salariu de 350 fl., ér după servit de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. anual.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și înainteze cererile instruite conform legilor din vigóre on oficiu protopresbiteral gr. or. în S. Sebeș, până la terminul sus indicat, și iertându le împrejurările a se presenta în o Dumineçă sau sĕrbătóre în biserică, pentru a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cunoscĕtorii de musică vor fi preferiţi.

S. Sebeș, în 19 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral

Ioan Tipeiu, prot. și preș.

Z Murĕșan, notariu.

Nr. 389. (127) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scóla poporală gr. or. din Topliţa română se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl., plătibili în rate lunare de câte 25 fl. din cassa comunală, cuartir și lemne. Preste aceste va mai primí din cassa bisericei anual 50 fl., pentru ţinerea stranei în Dumineci și sĕrbători în s. biserică, spre care scop aspirantele, în terminul concursual, va avé a se presenta la s. biserică în Topliţa pentru a și arĕta desteritatea în cant și tipic.

Petenţii, cari trebue sĕ aibă și cunoscinţa limbei magiare și germane, vor subșterne suplicele lor, instrnite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 27 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Șagău,
protopresbi er.

Nr. 238 [120) 2—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III Cinciș, cu filiile Lingina și Dobâca [din protopresbiteratul Haţegului, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post statorite în protocólele sinodului parochial din 2 și 11 Novembre 1885 dau suma de 280 fl. v. a. conform concursului publicat deja în ḑiarul nostru „Telegraful Român“ Nr. 113 și următorii din anul 1888.

Informaţiuni mai de aprópe sĕ pot cere dela subscrisul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-și așterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic și a regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial

Petroșeni, la 26 Iuniu, 1892 st. v.

Avram Stanca,
adm. ppresbiteral.

Nr. 461. (121) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sânbenedic, tractul Têrnavei, la ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 2784 B. din 29 Aprile 1892 sĕ escrie concurs pentru a doua óră, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie și la biserică, spre a-și arĕta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra și a cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral

Cererile concurenţilor sĕ fie instruite conform legilor în vigóre, și așternute în terminul indicat la subscrisul (u. p. Küküllővár).

Cetatea de baltă, 2 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 299. [119] 3—3

CONCURS.

Pe basa resoluţiunei consistoriale din 18 Martiu a. c. Nr. 2137 B. se escrie concurs pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sibiel, protopresbiteratul Sĕliscei.

Venitele împreunate cu acest post de paroch sunt regulate și statorite în ședinţa comitetului parochial de acolo, ţinută la 21 Iuniu a. c. și tóte la olaltă dau suma de 446 fl. v. a.

Informaţiuni mai de aprópe despre starea parochiei se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-și așternă concursele lor instruite conform legilor în vigóre, în termin de 30 ḑile dela prima publicare a concursului în ḑiarul „Telegraful Român“ la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sĕliște, 6 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Sĕliștei în conţelegere cu comitatul parochial concernent.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 375 [118] 3—3

Edict.

Nicolau Ioan Cornea gr. or. din Grid, bărbatul legitim al Mariei Bucur Modorean gr. or. din Grid, care de patru ani și 8 luni de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa legitimă, fără a se sci locul ubicaţiunei lui prin acésta citéză ca în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal încaminat de soţia sa se va pertracta și decide și în absenţa sa.

Făgăraș, 20 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 268. [117] 3—3

Edict.

Ana Ciucli, gr. or. din Amnaș, protopresbiteratul Sĕliștei, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Moise Muntean tot de acolo din anul 1884, fără a se sci unde petrece și dacă mai trăesce, se provócă, pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Maiu a c. Nr. 3632 B. ca în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului ofiiu, căci la din contra procesul matrimonial, intentat asuprai de soţul ei se va pertracta și decide și în absenţa ei

Sĕliște, 16 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sĕliștei.

Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 804. [128] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa tuturor celor interesaţi, că George N. Runcean din Măgura este total despărţit de soţia sa Maria Giurgiu tot din Măgura în basa sentinţei consistoriale dto 13 Maiu 1892 Nr. 3137 B.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernești, 24 Iuliu, 1892.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Extract de Cognac-Quint.

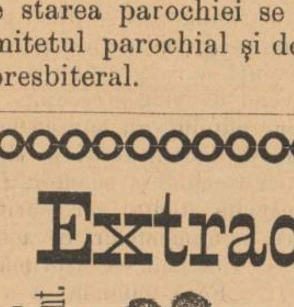

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḑare.

(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet și oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 7—50

Karl Philipp Pollak,

fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.

Representanţi solidi se caută.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79. Sibiiu, Joi 30 Iuliu, (11 August) 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 29 Iuliu, 1892

In ḑilele acestea justiţia şi-a tras séma cu nesce ómeni, cari seduşi de amestecul unui stat strĕin, au voit sĕ restórne ordinea legală în statul lor, au plănuit omorîrea domnitoriului, omorîrea ministrului president, şi au făcut cu putinţă ca nesce mâni fărădelege sĕ curme viéţa unui bărbat, care şi a sacrificat viéţa servind patriei sale.

Acest nefericit stat, care numai prin aplicarea strictă a legilor penale póte asigura esistinţa statului, viéţa domnitoriului şi a consilierilor lui, este Bulgaria, care de 6 ani de ḑile s'a sciut apĕra de tóte intrigile puternicei Rusii, care în sfatul seu a subscris sentenţa de mórte pentru Bulgaria ca stat liber şi independent.

Intrégă lumea cultă stă uimită în faţa descoperirilor, pre cari le face ultimul proces de stat în Bulgaria. Ucigaşii lui Beltceff, luaţi sub scutul Rusiei, şi trecuţi de timpuriu pe teritoriu rusesc, se bucură de preţul sângelui ministrului bulgar de justiţie, complicii lor trecuţi în altă lume prin ştrĕngul aplicat la grumaḑi lor de mânile căléului stau înaintea tribunalului ceresc, de la care îşi aşteptă judecata cea din urmă

Rusia, puternicul imperiu al ţarilor, care a pus la cale omorul din Sofia, care de 6 ani de ḑile tot urzesce la comploturi în Bulgaria contra constituţiunei statului contra vieţei domnitoriului, contra vieţei bărbaţilor de stat bulgari, Rusia stă acuma înaintea tribunalului presei europene, şi 'şi aşteptă verdictul, care e nimicitoriu pentru ea, şi o adêncă ruşine pentru civilisaţiunea seclului nostru.

Ḑiarele din Bulgaria publică actele procesului de stat, din cari ese la ivélă, că dela detronarea fostului principe Alecsandru de Battemberg, Rusia în continuu a pus la cale complote contra esistenţei statului bulgar.

Mijlocul principal, cu care a lucrat diplomaţia Rusiei a fost banul, şi Rusia dispune spre scopul acesta de mulţi bani.

Cu banii în mână agenţii Rusiei au lucrat fără de nici un scrupul în alegerea armelor.

Ministrul de justiţie în Sofia a căḑut de glonţul revolverului, care glonţ a fost destinat pentru a lua viéţa lui Stambuloff, şi a fost numai o minune, că dintre doi ómeni, cari mergeau spre casă braţ la braţ, a picat mort Beltceff şi nu ministrul Stambuloff.

Ministrul president bulgar din Constantinopol a căḑut mort sfăşiat de cuţitul asasinatorului.

Feliul crimei puţin impórtă, destul că diplomaţia ruséscă cu asemenea arme se servesce.

Din actele publicate pănă acuma se constată oficios, că sumele de bani pentru preţul sângelui le-a dat Rusia, şi ea le-a dat cu scopul ca cei plătiţi sĕ nu cruţe nici forma de stat, nici viéţă de om, numai sĕ ajungă la scop.

In faţa acestor descoperiri lumea stă uimită, şi se întrébă, pănă când umanitatea va mai admite asemenea arme spre ruşinea vécului în care trăim? Pănă când în peninsula balcanică se va mai admite rolul banilor rusesci, cari bani periclitéză pacea Europei permanent?

La întrebările acestea Europa nu póte da rĕspuns, căci constelaţiunea actuală nu permite o acţiune comună a umanităţii contra mijlócelor infernale, cu cari se distruge temelia statelor.

Presa însĕ a condamnat de mult procederea Rusiei, şi ea a dat satisfacţiune umanităţei, care se înfióră în faţa faptului, că Rusia, care tremură de mâna nihilistilor, pune cuţit în mâna bulgarului spre al înfinge în sinul patriei sale

Revista politică.

Ministeriele comune se ocupă în timpul acesta cu compunerea proiectului comun, care se va înainta la finea lunei lui Septembre delegaţiunilor. Bugetul comun s'a compus în conferenţele ministeriale ţinute la începutul lui Maiu în Viena. După cum s'au formulat pretensiunile se va cere pe anul 1893 o sumă rotundă de 5 milióne mai mult ca pe anul trecut. —

Foile din Viena vorbesc de o conferinţă a contrarilor dualismului. Ansă la acéstă discuţie a dat fóia „Obzor“, care a împărtăşit următórele: După fiascul deputaţiunei române, se intenţionéză pe Novembre ţinerea unei conferinţe, la care vor lua parte cehi, croaţi, sêrbi, sloveni, slovaci, ruteni, români şi germâni crestini-sociali pentru compunerea unui memorand, care se va preda corónei prin o deputaţiune de 10 membrii. Memorandul va cuprinde tóte gravaminele şi un program complet. In Martiu 1893 se va ţiné o altă conferinţă, în care se va raporta despre succesul deputaţiunei. Presa strĕină e angagiată pentru memorand.

Despre raporturile dintre magiari şi sêrbi, fóia sêrbéscă „Zastava“ scrie un articol caracteristic.

După-ce „Zastava“ constată adecă, că jalbele şi strigătele desperate ale sêrbilor din Ungaria sunt îndreptăţite; că sêrbii sunt pe tóte liniile daţi în lături; că legea nu se esecută de o potrivă şi faţă cu magiarii, fiind că pentru magiari e pâne bună, ér dentru sêrbi mătrăgană; că până şi în vatra autonomiei bisericesci magiarii bat cue, şi după-ce arată, că altele sunt raporturile în „Triuniu“ (Croaţia Slavonia şi Dalmaţia) şi altele în Ungaria, „Zastava“ continuă:

Voi (magiarii) ne provocaţi sĕ ve spunem franc prin presă, ce ne dóre şi ce ne este cu strêmbĕtate. Dar v'am spus-o acésta lămurit prin presă nu numai acuma, ci v'am spus-o într'una de 25 de ani încóce; căci jalbele nóstre nu vi-le putem spune în dieta ţĕrii din Budapesta. Nu vi-le putem spune din causă, că pe când mergeam la dietă, nu voiaţi sĕ ne ascultaţi, ba ce e mai mult, ne-aţi torturat şi ne-aţi întemniţat, — ér acuma nu vi le putem spune în dietă, fiind-că acolo nu ne suferiţi; voi ne închideţi cu forţa uşile acestei înalte instituţiuni. Au dóră nu săriraţi cu cea mai mare nervositate strigênd: „întemniţéḑĕ-i, surghiunesce-i!“ din simpla pricină, că noi am reprodus în foile nóstre, cu bune intenţiuni şi fără nici un comentariu, jalbele zugrăvite în memorandul românilor, cari jalbe, în cea mai mare parte. sunt şi ale nóstre?! Au dóră voi credeţi, că leialitatea consistă în aceea, ca noi sĕ suferim în tăcere nedreptăţile şi impilările vóstre, ca sĕ privim liniscţi, ca nesce miei, cum voi puneţi sĕrman poporului nostru cuţitul la gât? Dar ce óre aţi făcut voi în anul 1848 şi 1849, apoi dela anul 1860 pănă la anul 1867? Făcut'am noi in potriva vóstră, şi când am făcut noi ceea-ce aţi făcut voi în potriva nemţilor? Avut'am noi vr'odată pe un Klapka?

Noi v'am ajutat pănă chiar şi în lupta vóstră în potriva absolutismului — şi ḑis am vr'odată, şi cu deosebire în cesti 25 de ani din urmă, că nu voim sĕ luăm parte la lucrările pentru binele patriei comune? Cum ne-am purtat noi pănă chiar şi cu prilegiul alegerilor din urmă pentru dieta ţĕrei? Apoi ce au făcut fraţii nostri din triuniu cu ocasia ultimelor alegerilor pentru dieta provincială de acolo. Abia una, o fracţiune neinsĕmoată (sêrbii) au fost pentru pasivitate şi dacă logic a şi cugetat se fie pasivă, sigur nu din pricină, că ar fi neputinciósă şi că nu ar fi putut lucra în direcţia opusă — póte óre sĕi-se impute, că a eşit din sĕrite, că şi-a perdut răbdarea şi că s'a retras măcar momentan de pe arena luptei politice?

Şi cum aţi întimpinat voi acéstă leialitate a nóstră? Ne ţi bănuit mereu şi apoi ne-aţi declarat

---

FOIŢA.

Discurs

rostit de către presidenta reuniunei femeilor române din Rĕşinari Aurelia Goga la 23 Februariu st. v. 1892 în prima adunare generală ordinară

Onorată adunare generală!

Dacă voim a cunósce starea unui popor nu trebue sĕ facem alta, de ât sĕ privim ce posiţie ocupă femeile la acel popor, dacă ele îşi înţeleg chemarea lor, dacă ele îşi implinesc datorinţa sântă de soţii şi mame, sau că ele trăesc în nesciinţă şi nu-şi cunosc chemarea, şi necunoscênd-o nu şi cunosc nici datorinţele.

Dacă femeile vor fi libere de nesciinţă, dacă ele vor fi soţii şi mame bune, atunci vom fi siguri, că acel popor va fi compus din ómeni inteligenţi, bravi şi buni. Din contră, nu vom putea cere ca femeea crescută în nesciinţă, în întunerec sĕ dea copilului ei, ceea ce singură nu are, adecă lumină. Femeea inteligentă, luminată, va sădi în inima copilului ei iubire pentru virtute şi fapte mari, ér din contră disgust pentru fapte necinstite şi dejositóre.

Iată dară, că starea socială a unui popor atârnă în cea mai mare parte dela starea culturală, în care se află femeile acelui popor. Şi nici că se póte altfeliu. Căutaţi numai, cine veghéză asupra micuţilor copilaşi din prima óră a naşterii lor? Óre nu mama. Cine se bucură cu ei la nevinovatele lor bucurii? Cine tresare la cel mai mic ton de durere? Totdeuna mama. Ea este dar în a cărei braţe D-ḑeu a depus pre micii cetăţeni.

Mama întipăresce în inima drăgălaşei fiinţe virtuţile sau slăbiciunile ei, în mai mică sau mai mare mĕsură. Mai multe familii forméḑă o comună, mai multe comune o ţéră sau un stat. Dacă o mamă bună conduce bine o familie, dacă ea cresce cetăţeni buni, şi dacă în fiecare familie mama, îşi implinesce datorinţa, pe care i-a impus'o natura, cu scumpătate, atunci aceea ţară va fi fericită, aceea naţiune va fi mare.

Sĕ aducem câteva esemple din istorie cari vor proba adevĕrul celor espuse. Cu toţii cunóscem poesia frumósă „Pe o stâncă négră“. Sĕ ne dăm sama, ce conţine ea? Ea face istoricul unei lupte între Stefan cel mare cu turcii.

Stefan sĕ întórce învins şi obosit de luptă la curtea sa. Óre ce a făcut mama lui, ce i-a rĕspuns, când a vĕḑut pe fiul sĕu desperat, bătênd la uşa castelului.

„Mergi şi strângeţi óstea, pentru ţară mori, şi-ţi va fi mormêntul încoronat de flori“. Şi fiiul dedat a asculta de vocea mamei sale, mare şi virtuósă, sĕ întórce la luptă şi vine incoronat de lauri, învingătoriu, în braţele mamei, care mai bine doria sĕ-l vadă mort pe câmpul de luptă de cât biruit Iată esemplul mamei virtuóse.

O matrónă romană, una din strĕlucitele tipuri femeesci din anticitate este Veturia mama lui Coriolan. Coriolan fiul ei, supĕrat pe romani, se aliază cu un popor duşman î-şi întórce armele sale contra Romei, cetatea în care s'a născut, spre a o prădădi. Nimeni nu e în stare sĕ-l întórcă, numai mama sa Veturia, care deşi scia, că fiiul seu va peri, totuşi îl ruga sĕ se întórcă şi sĕ nu atace Roma. Şi ce făcu Coriolan? El îi rĕspunse mamei sale: „Mamă, Roma o ai scăpat, dară pe fiul tĕu l'ai perdut“! Aşa se şi întêmplă, el fu omorît pentru că nu atacase Roma. Étă mama eroică, care mai bine voi sé pĕră fiul ei decât sĕ fie trădător.

Nenumĕrate esemple aş putea aduce. Étă dar puterea femeilor şi influinţa lor asupra unui stat, a unei naţiuni.

Femeea este dar o adevĕrată putere, nu e putere inarmată, căci ele nu au a conduce un stat, nici a purtá rĕsbóie, dar ele cresc pe acei ce se rĕsboesc.

Vor ḑice unii: „dar ele lucră numai in familie“ aşa e, dar sĕ nu uităm, că din familii se forméză o naţiune. Şi un mare învăţat francez ḑice: „De multe ori sĕ întêmplă, că ideile cu cari se ocupă femeea în cercul familiei, bărbatul le duce la adunarea publică“. Ea influinţéză dar asupra lui, şi pentru ca aceea influinţă a ei sĕ fie bună şi înţeléptă ea trebue sĕ cunóscă ce este inţelepciunea; spiritului ei trebue dat o direcţiune bună, în scurt pentru crescerea ei trebue purtat cea mai mare grije.

Crescerea femei se tindă într'acolo ca cugetarea ei sĕ nu se mărginéscă numai la găteli şi la nimicuri, ci ca sĕ fie crescută spre a ferici omenirea.

Pentru crescerea fiitórelor soţii şi mame, a fetiţelor nóstre sunt înfiinţate scoli, în care ele îşi câştigă cultura inimei, cultura spirituală şi hărnicia in lucrul de mână. Avem si noi o astfeliu de scólă ridicată de către părinţii nostri, o scólă bună şi condusă de buni învĕţători aici se instruiază fetiţele de la 6—12 ani. Este o binefacere pentru noi acéstă scólă, o binefacere de care puţine comune românesci se pot bucura, este o instituţiune, la care cu mândrie privim, şi privind binecuvêntăm amintirea acelora, cari au stăruit sĕ fie înfiinţată.

Dar sĕ vedem óre este pe ajuns ca sĕ ne îngrigim de crescerea fetiţelor numai pănă la 12 ani? Şi dacă părinţii nostri în timpuri vitregi au făcut un frumos pas pentru înaintarea femei române, óre permis ne este nóuĕ sĕ stăm nemişcaţi? Sĕ ne întrebăm, destul este dacă am lucrat pănă la 12 ani pentru crescerea unei fetiţe? Sĕ stăm nemişcaţi acolo unde ne-au lăsat părinţii nostri? Eu cred, că din inimile d-vóstră ḑic, că nu e destul!

O nemărginită îngrigire reclamă crescerea unei fetiţe dela 12—16 ani. Ea atunci este mai aptă, mai aplicată a primi tot ce-i înalţă inima şi spíritul, atunci este mai ap
cată de a învĕţa tot ce se cere dela o bună mamă,
bună económă.

de trădători și ne-ați asuprit tot mai tare pe tóte liniile. Puneți-ve mâna pe inimă și recunósceți voi înși-vě: óre cavaleresce v'ați purtat voi față cu noi sêrbii? Voi diceți: românii sunt nisce „rĕsvrătitori, agitatori", fiind-că sunt siliți sĕ se apere cum se apără. Voi strigați încontra pasivității lor. Apoi ce ați făcut cu noi, cari am fost totdeuna activi?

Dacă voi țineți, că meetingul dela Mitrovița e un semn al slabirii din partea nóstră, amar ve înșelați. Nici unul dintre manifestanții acelui meeting și nici un sêrb, afle-se el ori unde în acest stat și aparțină el ori-cărui partid, nu va fi robul vostru, nu se va lĕpăda de neamul și naționalitatea sa; fiecare dintre noi voesce sĕ fie liber și egal îndreptățit cetățén al acestui stat, care e tocmai așa al nostru, cum e al vostru. Apoi décă suntem noi sêrbii astădi desbinați în partide, mai e semn, că încă tot sperăm, că va fi mai bine. Dace în interesul atât al vostru, cât și în al nostru, ca acésta speranță, ce ne a mai rĕmas, sĕ nu o perdem, căci dacă într'adevĕr va trebui sĕ o perdem și pe acésta, atunci noi sêrbii toți — toți cu resignațiune ne vom afla uniții ca un singur om, ér ce va se dică acésta pentru stat, — nu trebue sĕ vi-o spunem noi.

Voi diceți că trebue sĕ ținem mai mult la patriotism, la fidelitate și lealitate cătră tron și patrie decât cum am ținut pănă acum a. Apoi cum? ori nu ne-am vĕrsat cu îmbelșugare, pănă la risipă chiar sângele nostru pentru tron și patrie și nu am dat noi destul din avutul nostru? Voi chiar din pricina asta ne uriți mai tare, încât nici pănă astădi nu încetați a ne batjocori, pentru-că d. e. în ani 1848 și 1849 ne-am ridicat în apărarea regelui și tronului regal.

E fórte ridicul, când voi vorbiți de nisce „agitători". Unde sunt acei agitători? Cari sunt aceia? Fostau agitatori Kossuth, Bathányi, Deák, Andrásy, Lonyai Szlávy etc. etc., pentru-că și-au iubit neamul și au apĕrat drepturile aceluia? Au dóră numai magiarilor le stă în drept privilegiul de a-și iubi și apĕra némul, ér pentru sêrbi acésta e o crimă și trădare de patrie? . . .

Protestăm energic" — închiee „Zastava" — în potriva insinuației de lealitate. Noi totdeuna am fost și rĕmânem fideli tronului și regelui acestui stat, — dar alta este regele și statul, și alta sunteți voi, fraților magiari. Noi nici odată nu vom, nu voim sĕ purtăm jugul caudian, pe care voiți voi sĕ ni-l impuneți. Bine va fi dacă voi le veți ține vii acestea în minte".

Nu ne jucăm d'a mâța órbă; un astfeliu de joc e îngroditoriu de primejdios atât pentru voi cât și pentru noi. Noi v'am spus o franc ce voim. Apoi ce mai poftiți dela noi? Așa e, că ve suntem spre greutate, pentru-că trăim?!" —

S'a anunțat, că ministrul de finance al Muntenegrului, dl Matanovici ar fi intreprins călĕtoria sa de mai deunădí la Viena în scopul de a contracta acolo un împrumut. Acest împrumut, se dicea, avea sĕ fie contractat cu Länderbank din Viena și avea sĕ represinte o sumă de 5 milióne de franci.

Cu tótă desmințirea, venită din Cetinie, scirea e menținută cu tótă siguranța de corespondetul din Viena al diarului „Standard". Esplicația desmințirei, după acest corespondent, n'ar fi alta de cât că afacerea nu s'a putut încheia și dl Matanovici a fost nevoit sĕ se întórcă cu mânile góle. „Länderbank" a refusat sĕ avanseze bani.

Refusul, — mai spune corespondentul, — a fost motivat, firește, numai de considerații financiare. O esaminare amănunțită a cestiunei a dat resultatul, că veniturile principatului abia s'ar puté evalua la un milion și 200,000 de franci și că țéra, departe de a da dovedi de ceva progrese economice, din potrivă e pe cale de înapoiare. Pe lângă acésta, avênd în vedere că împrumutul căutat nu era sĕ fie destinat pentru investițiuni productive, ci pentru scopuri militare, dispăru ori-ce tentațiune pentru bancă de a face o afacere atât de precară.

Muntenegrul împărtășesce în acéstă privință sórta Sêrbiei, care de asemeni nu isbutesce sĕ-și realiseze împrumutul de 20 de milióne.

Oficiosul unguresc „Pester Lloyd", luând notă despre tóte acestea, a făcut următórele reflecsiuni interesante, mai ales fiind că se scie că acest diar esprimă sentimentele predomnitóre în actuala politică esterióră a monarchiei austro-ungare.

Când e vorba de sfaturi politice sau de afaceri militare, vecinii nostri dela médă-di sunt obicinuiți sĕ se adreseze la Petersburg și sĕ aștepte de acolo lumină și ajutor. In afaceri de bani însĕ firesce, că lucrul stă cu totul altfel. In astfel de materie și rușii sunt nevoiți sĕ facă apel la apus și micii lor prietini din Bălcani trebue sĕ i imite; firesce însĕ că nu totdeuna cu succes.

Vecinii nostri dela médă-di se vor convinge neapărat, cu vremea, că nimic n'ar fi mai favorabil pentru bună-starea lor națională și economică, de cât o politică de înțeléptă moderație și de emancipare de acele visuri, că ar fi apropiată marea catastrofă, în carea lumea întrégă va avé sĕ fie chemată la o nouă împărțélă și la care trebue sĕ fie toți pregătiți milităresce, cât se va putea mai bine, pentru ca sĕ pótă pune mâna la momentul oportun pe o bucată cât se va putea mai mare din pradă. Acéstă deșartă credință a costat deja mulți bani, a înghițit multă muncă folositóre și cere tot mai multe jertfe: în Grecia, în Sêrbia și în Muntenegru.

In vremea din urmă, scirea despre revenirea la putere a regimului Gladstonian în Englitera a umplut de reînoite speranțe pe șoviniști din Balcani. Dar desamăgirea nu va lipsí. Deja s'a pregătit, prin o scrisóre, pe care fostul ministru sêrbesc Miatonovici a trimis-o compatrioților sĕi dilele acestea din Londra, unde trăesce de mai mult timp și unde a făcut intimă cunoscință cu raporturile politice din Englitera. Dl Miatovici a făcut cu acéstă scrisóre un adevĕrat serviciu, sfătuindu-i sĕ părăséscă ori-ce iluzii ce și ar fi făcut despre cabinetul Gladstone și spunêndu-le lămurit, că viitorul ministru de esterne lordul Rosebery e un prieten al Germaniei și nici de cum slavofil.

De ale partidului național.

Seria de articoli la adresa partidului național, pe care o dăm publicității acuma, ni s'a trimis spre publicare din afară încă indată după conferența dela 8/20 Ianuariu.

Nu am grăbit cu publicarea, căci am asteptat desvoltarea lucrurilor neinfluințate de părerile din diariul nostru.

Adi nimica nu ne mai impedecă de a nu publica articolii.

Ómenii dela „Tribuna" și-au esecutat planul cu fabricarea de aderențe pentru fiascul lor și cu insultele la adresa nóstră. Și o mărturisim, mai mare onóre de mult nu ni s'a făcut, căci insultele asupra nóstră în colónele Tribunei nu ne supĕră, după cum ne-ar supĕra, dacă ea ne-ar fi lăudat.

Deci sĕ urmeze:

I. *Uneltirile tribuniste.*

La Blaș pe câmpul libertății națiunea română 'și stabilise un program național: Emancipare, libertate, egalitate, nimic de noi și fără noi în țéra nóstră. Acest program este scris pe hârtie și este scris dureros și tot în inima fie cărui român.

In locul acestui program al **națiunei române** stabilit de 40,000 români, readuși la viéță, poporul românesc pe nesimțite s'a pomenit cu nóua invențiune: Programul **partidului** național român, carele, — dacă se înțelege cum 'l înțelege „Tribuna", este o perniciósă importațiune, a cărei urmări le simțim mai mult — de dece ani de dile.

Cum s'a întêmplat acésta?!

Étă cum:

Intrebați odinióră tribunistii: Cine sunteți voi, cari vorbiți singuri în numele poporului român? — Ei respunseră cu emfasă: Noi suntem **viitoriul, marele partid național!** — **Și bastardul** a a fost născut.

Politica tribunistilor se caracteriséză prin nemărginita lor vanitate, prin sforțata lor vênare după popularitate, ergo după putere. Poporul român însĕ își avea conducĕtorii sei naturali spre esecutarea programului seu național. Sânt lucru este și hotărît, că poporul român întru aspirațiunile sale se simte unul și este unul; sânt este, că el își asteptă mântuința sa dela bărbații sei de capacitate, inteligență și posițiune. Partide se compun acolo, unde este ceva de dires, ceva de împărțit, óre-care putere de menținut. La noi s'ar puté forma partide și s'ar puté vorbi de partide cel mult în biserică, unde avem ceva de dires, de controlat, de împărțit — și ómenii pot lupta în grupuri după dirigere, îmbunătățire, putere și chiar după esistință. Dar poporul românesc despoiat de tóte, asuprit întru tóte, strivit la părete în totalitatea sa — ca și tóte popórele cu totul asuprite — nu are nimic de dires, de menținut, de împărțit, ci totul de câstigat; prin urmare: Programul **partidului național este o invențiune importată, forțată și bastardă, — improprie poporului și departe de inima lui.**

Astfel stând lucrul, a fost o calamitate, că s'a putut nasce în sinul poporului nostru nemernici, — în parte importați*), — cari conduși de vanitate și egoism a început și continuă până astădi opera distrucțiunei — înmulțind dilnic durerile nóstre contribuind dilnic la agravarea stărei nóstre și zădărnicind și făcênd neroditóre luptele nóstre.

Va fi óre necesar, ca sĕ mai arĕtăm, în ce chip s'a pus la cale opera distrucțiunei?! Credem, că se scie dearêndul și totuși nu ne putem reține, a ilustra acest fapt cu câteva casuri concrete, pe cari numai în liniamente generale trebue sĕ le reamintim.

a) Făcuse națiunea — dar fără tribunisti — o scólă mare și frumósă, un decor al nostru în aste dile triste, în care însĕ se vârâseră la căldură câți va tribunisti, — cum vâriseră călĕtoriului din poveste șerpele în sên, — și de mușcătura înveninată, ce îi aplicaseră tribunistii pe sênu i virginal; biata scólă minune, că n'a murit, dar ea și astădi se află deabia se află în reconvalescență. . .

b) Făcuse națiunea — tot fără tribunisti — o bancă națională, prin carea representăm și noi o putere reală, carea dă chiar strĕinilor ansĕ la respect, ori pismuire și carea prăsise în urmă mulți pui în tot cuprinsul românesc spre binele nostru vĕdit și adânc simțit.

De acest institut se înhățară acum sansculoții — mai ales pe vremea faimosului redactor al „Tribunei", a cinstitului vagabund Cașolțan.

Ce idei își vor fi făcut nihilistii pentru eventualitatea, că — denunțând pe „Albina" în sus și în jos; — intinând pe conducĕtorii ei și sămânênd neincredere și vrajbă; — institutul va cădea? Numai mama vêntului îi scie! Se póte, că ei au credut, că dărăpânêndu-se institutul; milióncle vor bui pe stradă și tribunistii — pururea lipsiți de bani — își vor umplea pólele; — ceea-ce nu se póte, este, că ei se fi lucrat în interesul națiunei, când astfel au lucrat.

c) Mai aveam apoi o instituțiune mare, bună, veche românéscă — frumósa nóstră Asociațiune.

Abstragem dela atacul veninos, amintit mai sus, asupra scólei, a fĕtului întâiu născut, al Asociațiunei și reamintim numai înverșunarea, cu carea eroii distrucțiunei atacau la temelia acestei salutare instituțiuni și mai reamintim numai, că — după-ce nu le-a succes ruinarea — tribunistii patentați **nu sunt membrii ei.** Adunările dela Abrud, Făgăraș etc. sunt dovedi triste despre aceste șiretlicuri.

„**Jos cu autoritatea jos cu posițiunea, jos cu bĕtrânii .... Sus cu noi, cari muncim****)!..."

Intențiunea era întru tóte aceeași și — vedită. Se pună mâna pe conducere și mai ales pe bani, la a căror manipulare — dacă sunt adunați de alții, nihiliștii se pricep de minune. . . .

5 Repausase nemuritoriul Șaguna — și la conducerea bisericei te întêlniai tot cu mărimi **de calibru greu**, precum de es: Cunțan, Ciora, popa

---

In esperința mea de învĕțătóre mult me am cugetat cum se ar putea ajuta, ce s'ar putea face în privința acésta. Pentru-că din mijlocul acestei comune am eșit, aici am crescut, și eu care pre multe din fetițele d vóstre am instruat și instruez, ba chiar și pe unele din d vóstră, prin lunga mea esperiență cunosc și lucrurile bune, dar și neajunsurile privitóre la crescerea fetițelor nóstre. Eu îmi țineam órecum de datorință a face ceva, căci venisem de mult la convingere, că ceva trebue făcut în direcțiunea acésta.

Cine trebuea însĕ se încépă o lucrare, care l'a început îmi părea uriașă, ba spunênd sincer, apróape imposibilă. Tot femeile. Ele cari singure din esperința de tóte dilele cunosc lipsele ce le au, ele me cugetam cu bucurie, îmi vor întinde mâna ca cu o óră mai de grabă sĕ ne îngrigim de fetițele nóstre.

Nu puteam eu singură face nimic, mi-a succes însĕ preste asteptare în unire cu d-vóstră, prea stimați membri, cari cu inimi curate a-ți întins mâna spre a începe o lucrare culturală, a cărei resolvire o asteptăm de la viitoriu.

„Unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde's doi puterea cresce, și dușmanul nu sporesce", și așa este. Noi cu toții ne-am aliat, ne-am unit, și am înființat reuniunea femeilor din loc, astădi cunoscută și de lumea din afară, și recunoscută și de înaltul ministru de culte, care a aprobat statutele nóstre. Și ce este ținta, scopul reuniunei nóstre? Lumina, cultura fetițelor române, crescerea lor de la 12 ani în sus.

Scopul, după cum toți îl cunósceți, este darea de ajutóre pentru fetițele, cari cu bun succes vor absolva scóla din loc și vor cerceta o scólă superióră, înființarea unei [illegible] de economie practică, aici în comuna nóstră, în care [illegible] se fie pregătite ca bune económe. Sĕ învețe a croi, a câlca, a ferbe, a cóse in fine totul, ce se cere da la o bună económă.

Ce fericire pentru părinți, când ei vor vedé fetițele lor apróape de ei, bine crescute și bine instruate. Dar ce mulțămire pentru aceia, cari de la început a-ți dat tot ajutoriul posibil la înființarea și prosperarea acestei reuniuni! Cari la inceput a-ți înțeles vocea timpului, care mereu strigă: lumină și cultură!

Nu toți aud acéstă voce puternică, nu toți o înțeleg, este datorința nóstră însĕ, ca sĕ-i luminám și pe acei ce nu o înțeleg.

Ca la ori ce reuniune de curênd înființată nu se pot inscrie toți deodată ca membrii, sĕ sperăm însĕ că nu preste mult și aceia, cari din unele sau altele motive nu sunt încă membrii ai acestei instituțiunei culturale vor grăbi și ei aș face datorința pentru-ca reuniunea acésta sĕ prospereze.

Apelez, dar la d-vóstră, stimați membrii, ai acestei reuniuni și Ve pun la inimă progresul, înaintarea reuniunei nóstre. Toți avem s'au vom avea copii, și eu cred, că cu toții simțim în inimile nóstre dorul de a lucra pentru copii nostri, pentru sângele nostru, pentru némul nostru românesc.

Sĕ fim neclintiți, sĕ lucrăm în unire și armonie, căci numai uniți vom fi tari, numai strâns uniți ne vom ajunge scopul.

Sus dar inimile! și „iarba rea din holde péră"! Sĕ lăsăm totul, tóte patimile mici, sĕ dăm mâna frățesce și sĕ lucrăm împreună pentru prosperarea acestei reuniuni.

Cu bucurie ve salut onorați membri ai acestei reuniuni în prima adunare generală ordinară, și încheiu cu urarea: Trăéscă, prospereze, înfloréscă reuniunea nóstră!

Trăéscă membrii acestei reuniuni!

---

*) Aduți aminte Dómne de Slavici și de tóte furiile lui.

**) Mama vêntului îi scie, la ce se munciau bietoșii?!.

Simion, vestitul model ş. a. ér în afară-mendre tribuniste şi de aci încolo o completă anarchie.

Dar, mulţămită Domnului, a venit biciul de sfóră alui Christos, — sinodul archidiecesan — şi i a scos afară din biserică, la unii resturnêndu-le mesele cu banii, ér pe alţii — durere i-au lăsat sĕ fugă cu bani cu tot . . . . Şi ce sĕ vedi?! Nu opiniunea publică a bisericei, nu sinodul archiepiscopesc, i-a scos, ci „metropolitul Miron“ — aşa dice „Tribuna“ — şi nu pe Cunţan, Ciora, şi Eugen Brote i-a scos ci pe „membrii partidului naţional“! . . . . . . *Wer lacht da?* . . . . . .

În sfârşit jurnalele nóstre tóte îi steteau în cale mărirei viitóre a jupânesei „Tribune“. Se tăcem de altele: Vechia nóstră „Gazetă“ î-şi avea şi î şi are creditul seu între români. Nici acest credit, ca şi tot ce esistă nu le venia la socotélă nihiliştilor. Într'un articol-minciună de cele obicinuite, se plêng publicului, că ei, muncitorii şi adevĕraţii representanţi ai opiniunei publice române, sunt din tóte părţile invidiaţi, de aceea atăcaţi, că tóte jurnalele sapă la rădăcina esistenţii lor, că şi „Gazeta“ vorbesce rele despre dênşii etc.

Vine redacţiunea „Gazetei“ şi le dice: „Dacă ómenii dela „Tribuna“ mai ţin la aceea, ce se numesce omeniă, — îi provocăm sĕ ne spună, când ne am ocupat noi barem de dênsa? . . . . . . Cu rĕspunsul acei mincinoşi au rĕmas firesce, în datoriă, ca şi cu dividendele şi cu capitalul acţionarilor.

Nicolae Manegutiu

Avis.

Comitetul arangiator şi de primire, instituit din incidentul adunării generale a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“, convocată pe *15/27 August a. c. la Sibiiu*, aduce — pentru prealabilă orientare — la cunoscinţă On. public următoriul

Program:

Vineri, 14/26 August.

Convenire socială în restauraţiunea Pankiewitz („Novara“) la 8 óre séra.

Sâmbătă în 15/27 August, 10 óre a. m.

Şedinţa de deschidere a adunării generale; la 2 óre p. m. banchet; la 8 óre p. m. concert şi după acesta cină comună.

Duminecă, 16/28 August la 9 óre a. m.

Şedinţa a II-a a adunării generale, după şedinţă prând comun şi séra la 9 óre bal.

Luni, 17/29 August.

Escursiuni în împregiurimea Sibiiului.

Programe detaiate se vor împărţi la sosirea óspeţilor.

Deóre-ce puţinele hoteluri din Sibiiu pe timpul adunării generale în mare parte vor fi ocupate din causa concentrării de trupe pentru manevre şi astfeliu va fi de lipsă a încuartira o parte a óspeţilor la case private, On. public, care va participa la adunarea generală, este rugat *a se însinua de timpuriu pentru cuartire, banchet şi escursiuni*, ca sĕ se pótă face îngrijirile necesare pentru reuşita festivităţilor.

Insinuările au sĕ se facă cel mult până în 12/24 August la adresa dlui Dr. Corneliu Diaconovich în Sibiiu (Nagyszeben).

Comitetul arăngiator pe timpul adunării generale va avea localul seu propriu, unde On. óspeţi vor primi ori ce informaţiuni, bilete pentru banchet, bal, etc

Sibiiu, 7 August nou, 1892.

Comitetul arangiatoriu.

Replica

junimei academice române din Ungaria şi Transilvania.

Către publicul românesc!

După o muncă încordată de un an de dile, astădi suntem în posiţiune a aduce la cunoscinţă publicului românesc, că *Replica* nóstră la *rĕspunsul* junimei magiare a apărut şi este deja distribuită.

Ţinem, ca cu acéstă ocasiune sĕ dăm espresiune sentimentelor nóstre de sinceră gratitudine faţă cu toţi aceia, cari au contribuit cu obolul lor la cheltuelile pentru publicarea scrierei nóstre.

Nobila însufleţire, cu care ne-a îmbrăţişat naţiunea în întreprinderea nóstră, ne este o probă, că suntem un popor consciu de menirea sa.

Ér noi, juna generaţiune a poporului nostru, vĕdênd, că cu tótă urgia împregiurărilor, cu tóte greutăţile şi prigonirile ce le-am îndurat, am isbutit a duce lucrarea nóstră la îndeplinire, ne simţim înşine rĕsplătiţi, căci ne a fost sĕ ne îndeplinim o datorie de români şi de membrii ai patriei comune.

Lumea strĕină, suntem siguri, va înţelege astădi, că un popor consciu de drepturile sale de individualitate naţională, că un popor pătruns în tótă fiinţa sa de dorul libertăţii, că un popor stăpân pe o voinţă de fer şi cu credinţă firmă în Dumnedeu, *trebue* mai curênd sau mai târdiu, sĕ triumfeze asupra tirăniei.

Ér în acéstă óră supremă, când fanatismul şi órba nelegiuire a asupritorilor nostri a tredit în noi hotărirea de a întra în falanga naţională şi pentru onórea stindardului străbun, invocăm memoria luptătorilor nostri din vremuri şi dicem:

Inainte cu Dumnedeu, căci causa este dréptă şi al nostru este viitoriul!

Viena,
Budapesta,
Graz,
Cluş,
August 1892.

In numele junimei academice române din Transilvania şi Ungaria:

George Candrea,
Victor Roşca,
Aurel Quint Marcu,
Victor Colceriu,
Nicolae Comşa.

Distribuirea replicei s'a făcut astfel, că s'a trimis fie cărui colectant un numĕr corĕspundĕtor de esemplare cu espresa rugare de a le distribui cu posibilă urgenţă între persónele, cari au contribuit pe lista respectivă. La comitetul de redacţiă însĕ, s'a mai reservat un numĕr de esemplare şi astfel contribuenţii, cari n'au primit esemplare, sunt rugaţi a se adresa la dl Aurel C. Popovici, 7 Parkstrassc, Graz, de unde după constatarea contribuirei, cererile vor fi inmediat satisfăcute.

Persónele, cari n'au contribuit de loc vor primi replica pentru preţul de doi floreni, sau lei patru, bani 50.

Studenţii, teologii şi învĕţătorii din Transilvania şi Ungaria, o vor primi la cerere, gratuit.

Replica a apărut în 21,000 esemplare în limba română, germană, italiană, francesă şi englesă.

Varietăţi.

* (Gura defraudanţilor.) Organul lui Beldiman Nr. II de aici în Nr. seu de eri dice următórele: „Unelte pĕcătóse. Diarele magiare incepênd cu „Nemzet“ şi terminând cu şovinistul „Magyar Hirlap“ fac mare capital dintr'un articol pĕcătos al organului metropolitan din Sibiiu care a scris, că „autonomia Ardélului e utopie“. Ungurii se fac a nu sci, că acest organ românesc nu esprimă părerile românilor, ci ale slugilor guvernului“.

Este adevĕrat, că în articolul nostru din Nrul 76 relativ la memorand am dis, că: „deşi noi ţinem că recâştigarea autonomiei Transilvaniei *„pe teren legal“* este o utopie“ dar totodată am dis şi acea, că nu facem nici o imputare comitetului central, pentru-că în cadrele memorandului a cuprins şi aceea cestiune ca gravamen naţional, fiind-că în puterea mandatului primit dela conferinţă era dator sĕ o facă, — am dis mai departe, că autonomia Transilvaniei se susţine mai mult ca „ideal“ şi am acentuat, că „suntem convinşi, că de acéstă părere sunt toţi românii *competenţi* în acéstă materie, dacă şi nu au curagiul sĕ o spună pe faţă, cum o am spus şi o spunem noi“.

Intre cei competenţi însĕ nu am considerat pe speculanţii şi esperţii „financieri“ dela „Tribuna“, carii chiar în fóia lor pot afla articolii de mai nainte, în cari autonomia Transilvaniei era tractată ca un obiect de compensaţiune, ér când matadorii tribunistilor de astădi erau la fóia nóstră înşişi au înaugurat politica, ce o observăm noi în cestiunea autonomiei Transilvaniei.

Póte de atunci sciu ei, că acest organ „nu esprimă părerile românilor, ci ale slugilor guvernului“.

Din incidentul acesta venim a constata, că totuşi sunt unele lucruri, la cari se „umilesce“ „Tribuna“ a reflecta şi dacă acelea se tipăresc în fóia nóstră, deşi în numĕrul seu 133 din 13/25 Iuniu ne abdisese graţia, dându ne următoriul paşaport:

> „Faţă cu aceste impărtăşiri, (era vorbă de atestatul ce secundanţii, d-ni Dr. Iuliu Grecu şi Ioan Russu Şirianul au dat dlui E. Brote despre demersul afacerei sale de onóre faţă cu redacţiunea „Telegrafului Român“.) ne vedem constrênşi a pune pe „Telegraful Român“ alături cu apariţiunea ce se numesce „Calicul“. Cu diua de astădi intrerupem ori ce raport cu aceea fóie şi nu vom mai reflecta la cele ce se tipăresc acolo“.

Prevedeau adecă fabricatorii „Tribunei“, că după cum se începuse au sĕ urmeze în „Telegraful Român“, revelaţiuni de „chiverniseli“ de bani publici, care îi vor discualifica pentru societatea ómenilor cinstiţi, şi „iscusiţi“ cum sunt ei, au credut, că prin ignorare vor scăpa de judecata publicului

In închipuirea lor póte că au şi scăpat de judecata unora, pentru că încă n'am audit, ca membrii comitetului central sĕ fi dat afară din sinul lor pe unele persóne, cari n'au trecut corect; dar fapte ca cele publicate de noi şi dovedite cu acte judecătoresci şi cu alte documente publice, nu se pot acoperí nici cu grandomanie, nici chiar cu autoritatea comitetului central!

* (Himen). D-şóra Emilia Bariţiu şi dl Irimie Iliescu îşi vor serba actul cununiei în 11 August st. n. a. c la 4 óre în biserica gr. or. din Abrud.

* (Kölcsey sânt românesc..?!) Referitoriu la întrebarea, ce o am făcut, când am combătut foile magiare, cari afirmau, că românii se închină lui Kölcsey, am primit din Sătmariu următórele informaţiuni:

Din Selagiu şi Cetatea de pétră se adună la Sătmariu în tótă vara mai multe sute de lucrători români, cari preste nópte dorm în piéţa oraşului împrejurul statuei lui Kölcsey.

Românii diminéţa se spală la fântâna din piéţă şi cu faţa către rĕsărit dic rugăciunile de diminéţa; spre rĕsărit este situată şi biserica episcopéscă rom. cat. **Românii nu adóră statua,** căci românii nu se închină la chip cioplit; ci dic rugăciunile către cel de sus, cerênd sănĕtate, putere şi ajutoriu la munca lor cea grea de vară. Diaristii unguri caută în zădar a batjocori poporul. Insĕ poporul face bine, ci unii diaristi clevetesc din ignoranţă, ori rĕutate. Românii cu toţii sunt gr. cat.

* (Date pentru biografie). După-cum ni-se scrie din Alba-Iulia, tribunalul de acolo va avea sĕ se ocupe cu un proces intentat de advocatul de acolo Rubin Patiţa contra cassei de economii *„Iulia“*, abia înfiinţată. In scriptul înaintat tribunalului, advocatul R. Patiţa afirmă, că comitetul cassei de economii s'a constituit ilegal.

Ni-se scrie, că dl Rubin Patiţa a făcut acéstă faptă românéscă în vîrtutea dreptului seu de membru al comitetului partidului naţional, ceea-ce însĕ noi nu credem.

* (Postal) Pentru ocuparea postului de magistru postal clasa a III-a Bonţida (comit. Cluş). direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu escrie concurs cu termin de 3 sĕptĕmâni. Reflectanţii au a depune şi o cauţiune de 100 fl.

* Congresul bisericei sêrbesci se va ţiné pe la sfêrşitul lui Octobre în Carloveţ sub presidiul P. Sânţiei Sale patriarchului George Brankovici. Inaltul guvern şi-a dat deja învoirea, fiind designat ca comisariu regesc baronul Fedor Nikolici. Nu mai încape îndoélă — scriu foile sêrbesci, — că la acest congres nu se vor esca scene furtunóse, după-ce la desbaterea acestui congres se va supune şi noul proiect al „statutului unitar“ despre organisarea din nou a bisericei ortodocse sêrbesci. In contra acestui proiect de statute, care fù studiat şi esaminat de o comisiune de 15 inşi, foile radicale sêrbesci semnaléză proteste din partea mai multor comune bisericesci, cari dic, că noul statut restringe multe din drepturile poporului, acordându-se în acelaşi timp preoţimei o influinţă prea amplă. Foile liberale din potrivă susţin, că neînţelegerile şi certele acute iscate în sinul bisericei sêrbesci, între păstori şi păstoriţi, sunt a se datori „rescriptului împĕrătesc“ care asigurând mirenilor drepturi, cari după instituţiunea bisericei nu li s'ar cuveni, — împing preoţimea în lături de pe teren, şi-o facă imposibilă. Cestiunea e de un timp încóce fórte viu discutată în foile sêrbesci şi fără îndoélă, că ea va produce discuţiuni mult mai agitate în şedinţele congresului. Noi vom împărtăşi la timpul seu resultatul desbaterilor asupra acestui proiect, care e redactat în parte şi după statutul nostru organic şi care e menit a îmbrăca biserica ortodocsă a fraţilor nostri sêrbi într'un vestmênt nou de organisaţiune.

* (Decorat.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a decora pe pretorul suprem din Agnita dl Frideric Schaser cu crucea de cavaler ordul „Francisc Iosif“ pentru deosebite merite.

* (Esamene de pădurari.) Esamenele de pădurari se vor ţiné în în anul acesta la 24 Octob. a. c. n. în casele comitatense din Cluş, Székely-Udvarhely, Braşov şi Sibiiu. Reflectanţii au a şi înainta cererile inspectoratului respectiv de păduri.

* (Spaimă) Din Gherla se scrie, că un tinĕr român, abătêndu-se dilele acestea pe la cofetăria Copinteanu de acolo, fù atacat în modul cel mai impertinent de un agent secret al poliţiei din Gherla cu numele Szongot Vili, sub cuvênt că ar fi un spion trimis din România, şi că ar umbla cu intenţii de a inscena comploturi şi întruniri secrete.

* (Colonisările în Ungaria). Ministeriul de agricultură cont. Andreiu Bethlen intenţionéză a asterne pe tómnă legislativei un proiect pentru regularea colonisărei în Ungaria Proectul va conţiné dispoşiţiuni precise şi clare despre condiţiunile, sub care se pot face colonisările, despre minimul şi macsimul teritoriu ce are sĕ se dea emigranţilor, despre sintitutele culturale, ce sĕ le ţină etc. etc. Spre scopul acesta ministrul a trimis esperţi şi în strĕinătate.

* (Necrolog). *Ştefan Morariu,* proprietariu în Sĕsciori, după grele suferinţe de 9 ḑile în al 56 lea an al etăţii şi în al 26 fericitei sale căsătorii împărtăşit cu sf. taine s'a mutat la cele eterne Vineri în 24 Iuliu, st. v. la 1 óră p. m.

* (Regularea graniţelor.) Comisiunile pentru regularea graniţelor între Ungaria şi districtele din România Argeş, Muscel şi Damboviţa şi-au terminat lucrările şi protocolul s'a subscris de membri ambelor comisiuni la Făgăraş.

* (Regularea porţilor de fer). Despre regularea porţilor de fer se ventiléză sciri neliniscitóre. Se vorbesce, că din suma de 2.808,560 fl. care s'a preliminat pentru anii 1889—1892 lipsesce acoperirea pe anul curent. In anul acesta a trebuit sĕ se ia din suma de 1,200,000 votată separat 400,000 fl. cari sau şi cheltuit, încât ministrul de comunicaţiune a trebuit sĕ aviseḑe urgent alte 400,000 fl.

* (Colera în Rusia) Departamentul sanitar a provocat pe absolvenţii ruşi de medicină de ambe secse de pe la universităţile din streinătate, sĕ se reîntórcă în patriă pentru a se pune în serviciul celor bolnavi de coleră. Guvernul unguresc a oprit importul de póme şi alte fructe din Rusia.

* (Meetinguri contra guvernului bulgar.) In 7 August n. s'a ţinut în Paris meeting de protestare în contra esecuţiunilor dela Sofia, cercetat de 2000 persóne. S'a condamnat atitudinea guvernului bulgar.

* (Arestarea unui spion). Din Cernăuţi se anunţă, că acolo a fost arestat un individ Demetriu Oresczak sub cuvênt, că e spion rusesc.

* (Plantă prevestitóre de vreme.) In Turingia populaţia preḑice durata şi rigórea iernelor după lungimea spicurilor flórei Erica. Cu cât sunt mai lungi, cu atât iarna va dura mai mult şi va fi mai rigurósă. In acest an se ḑice, că spicurile sunt escepţional de lungi în padurile Turingiei. Am avea sĕ ne aşteptăm aşa dar la o iarnă escepţional de lungă şi gerósă.

* (Un orologiu estra-ordinar.) Un meseriaş, dl Chambelland, locuind la numĕrul 68 din strada Julien-Lacroix în Paris, a terminat un orologiu, la care lucră de douĕ-ḑeci şi şese de ani.

Acest orologiu e în adevĕr un mic cap-de operă.

Patru cadrane arată ora Parisului şi a unora din oraşele mari din strĕinătate La sunetul cucului sau a clopotului, care nu are mai puţin de cât nouĕ arii, lucréză o întrégă lume mică, alcătuită din patru-ḑeci şi douĕ de supuşi, avêndu-şi fie-care profesiunea lui specială.

E un cismar, un ascuţitor, un potcovar, un scărmănător de cănepă, un coşar, un făntânar, un morar, un ferestregiu, un cărbunar, un butnar, un flaşnetar, un flautist etc. Este chiar şi un portar care trage de clopot! Patru dănţuitori se învêrtesc în jurul lor isbind cu piciorul şi bătênd tactul.

Nisce soldaţi defiléză în faţa drapelului naţional, cadeţându-şi paşii după mişcarea balanţarului şi, după ce au întrat pe o uşe dela drépta, ies pe altă uşă dela stânga.

La fie-care sfert de ceas se face o schimbare de arie şi de mişcare.

* (Un légăn gigantic.) Légănul, pe care un inventator american îşi propune sĕ-l construiéscă la esposiţia din Chicago va avé un stîlp de 183 metri înălţime în vêrful căruia se va aşeza o statue a lui Cristof Columb.

Lemnăria pusă în echilibru va avea 335 metri lungime şi fie-care din capete va avé o sferă de 30 metri diametru dispusă în interior ca un vagon. Un sistem de greutăţi şi de contra greutăţi va remedia neegalitatea greutăţei posibile între cele douĕ sfere.

Bibliografic.

In tipografia diecesană din Caransebeş, a apărut *„Introducere în cărţile testamentului vechiu şi nou“* de Dr. Iuliu Olariu profesor de teologie editura autorului 8⁰ mare 381 pagine. Autorul tractéză destul de pe larg părţile esenţiale şi cu multă îngrigire şi cunoscinţă.

— A apărut: *„Replica junimei academice române din Transilvania şi Ungaria“*, la respunsul dat de junimea academică magiară memoriului studenţilor universitari din România. 8⁰ mare, 125 pagine cu o cartă etnografică a Austro-Ungariei şi României de H. Kiepert. — Replica presentă a apărut în 5 limbi: *românesce, franţuzesce, nemţesce, englezesce şi italienesce.* — Ori-şi-cine ar dori informaţiuni mai detaiate despre cestiunea tratată în ea este respectuos rugat sĕ bine-voiască a se adresa deadreptul la autori, prin adresa d-lui *Aurel C. Pvpovici, Graz, Parkstrasse 7,* la care se găsesc depuse şi se pot consulta tóte documentele citate în acésta scriere.

A apărut: *„Raportul camerei comerciale şi indnstriale din Braşov“* despre situaţinuea economică din cireumscripţiunea ei în anul 1891. 8⁰ mare 111 pagine. Raportul e interesant şi compus cu multă diliginţă. Vom reveni.

Loterie.

Mercuri, în 10 August, 1892.

Sibiiu: 40 59 14 56 17

---

[131] 1—3

CONCURS.

La scólele centrale gr. or. române din Braşov sunt a se ocupa următórele posturi:

1. Un post de profesor la scóla reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă şi magiară, sau francesă şi germână, sau francesă şi română.

2. Un post de profesor de desemn liber, cualificat pentru acésta specialitate, sau cu pregătirea necesară spre a şi puté câştiga cualificaţiunea pentru desemnul liber şi geometria desemnativă.

Acest profesor va fi ocupat 12 óre pe sĕptĕmână cu desemnul liber şi va primi pentru acésta salariul anual de 600 fl. v. a., éră pentru órele de geometrie desemnativă, care eventual le va provedé, va primi remuneraţiune anuală à 40 fl. de óră.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu *termin până la 15 August 1892 st. v.*

Concurenţii vor adresa subscrisei Eforii scolare petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănĕtoşi;

d) că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883.

Emolumentele împreunate cu postul 1. sunt:

In timpul serviciului provisoriu prevĕḑut în §. 30 a legei de instrucţiune din 1883 salariul anual de 800 fl., ér începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar, salariul anual de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., şi relut de cuartir 130 fl., cu prospect de înaintare la 170 fl, pe an şi drept de pensiune conform statutelor.

3. La scóla elementară capitală un post de învĕţătoriu.

Concurenţii la acest post vor documenta:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cursul pedagogic şi poşed testimoniu de cualficaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar;

c) că au purtare morală şi politică bună;

d) că sunt de constituţie sĕnĕtoşi

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviciu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural, eventual relut de cuartir, în următorii doi ani salariu 400 fl. éră după doi ani salariu normal de învĕţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóuĕ decenalii de câte 100 fl.

Concurenţii la aceste trei posturi vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi disposiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau sĕ vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 4 Iuliu, 1892.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Braşov.

---

[129] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea a 2 posturi de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din Porceşti se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ din Sibiiu.

Emolumentele împreunate cu aceste 2 posturi de învĕţătoriu sunt:

1. Pentru primul post salar anual de 300 fl. adecă trei sute fioreni v. a.

2. Pentru al doilea post salar anual de 200 fl., adecă douĕ sute fiorini v. a

Salarele se solvesc în rate lunare anticipative.

Întâiul învĕţătoriu cu salarul de 300 fl, este dator a ţiné şi strana Dumineca şi sĕrbătórea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a subşterne petiţiunile lor conform legei şi instruite cu documentele prescrise în statutul organic la oficiul protopresbiteral gr. or. din Avrig (Felek, Szebenmegye).

Tot odată sunt poftiţi doritorii a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica gr. or. din Porceşti spre a-şi arăta desteritatea în cântările bisericeşti.

Porceşti, în 26 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial.

Nr. 461. (121) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a III-a Sânbenedic, tractul Têrnavei, la ordinul Preaveneratului consistoriu archidiecesan Nr. 2784 B. din 29 Aprile 1892 sĕ escrie concurs pentru a doua óră, cu termin de 30 ḑile dela prima pnblicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 538 fl. 06 cr.

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochie şi la biserică, spre a-şi arĕta desteritatea pentru a cânta respective a celebra şi a cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral

Cererile concurenţilor sĕ fie instruite conform legilor în vigóre, şi aşternute în terminul indicat la subscrisul (u. p Küküllővár).

Cetatea de baltă, 2 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 238 [120) 3—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III Cinciş, cu filiile Lingina şi Dobâca [din protopresbiteratul Haţegului, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post statorite în protocólele sinodului parochial din 2 şi 11 Novembre 1885 dau suma de 280 fl. v. a. conform concursului publicat deja în ḑiariul nostru „Telegraful Român“ Nr. 113 şi următorii din anul 1888.

Informaţiuni mai de aprópe sĕ pot cere dela subscrisul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochie au a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform prescriselor statutului organic şi a regulamentului pentru parochii până la terminul suscitat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetul parochial

Petroşeni, la 26 Iuniu, 1892 st. v.

Avram Stanca,
adm. ppresbiteral.

Nr. 623. [122] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale mai jos semnate din protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima pnblicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Alba-Iulia-oraş, cu salariul anual de 300 fl din cassa bisericei, cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei şi lemne.

2. Tibru, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl. din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

3. Ţelna, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

4. Gârbova de sus, salariu anual sistemisat de nou cu 250 fl. în bani din cassa bisericei, cuartir şi lemne computate cu 50 fl. v. a.

Reflectanţii la aceste posturi sunt obligaţi a ţiné Duminecile şi sĕrbĕtórea scólă de repetiţiune cu elevii dela 12—15 ani, şi au a-şi asterne petiţiunile lor conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul deschis.

Preferiţi vor fi la alegere, cei-ce vor documenta cunoscinţă de musica vocală, pentru instruirea sistematică în cântări.

Alba-Iulia, 1 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei în conţelegere cu comitele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

Nr. 410. (130) 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa celor interesaţi, că Maria Juga, născută în Dobricul-Lăpuşului, locuitóre în Deeş, este total divorţată de cătră bărbatul ei Teodor Băieş, născut în Jichişul de sus, fost locuitoriu în Deeş, prin sentinţa Venerabilului consistoriu al archidiecei gr. orient. române din Transilvania dto 13 Maiu 1892 Nr. 2889 B.

Deeş, 5 Iuliu, 1892.

Scaunul protopresbiteral al tractului gr. or. Deeş. ca for matrimonial de de istanţa I.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. Sibiiu, Sâmbătă 1/13 August, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român".
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4987 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 60 fl. din fundațiunea *„Francisc Iosif"*, pentru studenți de ori ce categorie; și

2 Un stipendiu de 50 fl. din fundațiunea *„Peiovici"*, pentru un student la scólele medii, cari ambe stipendii au devenit vacante prin nelegitimarea progresului în studii din partea stipendistilor Lazar Tritean și Petru Moldovan

Aspiranții la aceste stipendii au sĕ și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 31 August st. v. acludând documentele următore:

a), atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestatul medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială, și

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numi în suplicile lor institutul de învĕțământ, la care voiesc a-și face studiile.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 25 Iuliu, 1892.

toriul archidiecesan.

Metropolia română.

Sibiiu, 31 Iuliu, 1892.

Sub acest titlu publică „Pesti Napló" Nr. 214 din 3 l. c n. un prim articol de trei colóne și mai bine, curios în feliul sĕu.

Incepe cu frasa steriotipă în diaristica magiară despre toleranța și liberalismul fără păreche, ce a domnit și domnesce în Ungaria față cu tóte confesiunile, se laudă cu libertățile, de cari se bucurau în Transilvania greco-neuniții chiar și pe timpul când religiunea lor era numai tolerată, ne face descoperirea, că la începutul secolului al optspređecelea puteau deveni și neuniții nobili și civi de orașe.

Trece apoi în Ungaria, unde se entusiasméză de libertățile, ce le-au obținut sêrbii în seclul al șeptespređecelea, când sub conducerea patriarchului lor Arsenie Cernoievici au imigrat în Bănat, succesiv amintesce de legea din 1792, prin carea patriarchului și episcopilor sêrbesci li s'a dat loc în casa magnaților, apoi de art. XX din 1848, prin care s'a asigurat neuniților subvențiune de stat spre scopuri bisericesci și scolare și apoi ajungênd la anul 1868 đice, cum urméză:

> In fine (legislațiunea magiară) la 1868 a înarticulat în lege schimbările organice, care în cursul timpului se făcuse în sinul bisericei neunite, prin ce, lângă metropolia sêrbéscă gr. neunită, pentru românii de aceeași lege, pe cale legislatorică a întemeiat respective aprobat metropolia din Sibiiu" . . . .
>
> „Deci legislațiunea magiară nu numai că a asigurat pe biserica română în drepturile sale, dar totodată pe metropolia română și organismul bisericesc le-a instituit de sentinela progresului cultural al naționalității române și de un factor îndreptățit la activitate autonomă. A făcut-o însĕ acésta cu acel scop espres, ca cetățenii români ai acestei patrie, luându-și desvoltarea culturală împreunată cu confesiunea lor, și prin asta individualitatea lor națională sub îngrigirea proprie, ca factori de stat egali cu ceialalți civi ai statului sĕ se nesuéscă a conlucra ca fii acestei patrii la întărirea internă a statului magiar, în interesul propriu și pentru aceea, ca sĕ pótă deveni membri puternici ai totalității statului magiar, de a cărui sórte este legată și bunăstarea și sórtea lor".

Apoi continuă astfel:

> *„Acuma, când capul metropoliei române zace pe catafalc*, nu voim sĕ scrutăm, ce puteri au conlucrat la crearea situațiunei actuale, a cărei caracteristică este, că între români se pot observa mișcări revoluționare contra ideei de stat magiar, al căror scop pronunțat este identic cu acela, care a dat nascere Iredentei italiane. Este fapt, că acéstă nenorocită situațiune esistă; este fapt, că reposatul metropolit n'a fost în stare sĕ împedece nascerea acestei situațiuni pe lângă tóte sentimentele sale patriotice; dar este fapt și aceea, că nici un stat în lume, dar cu atât mai puțin statul magiar va puté suferi ca în sinul seu sĕ esiste și sĕ se întăréscă o astfel de situațiune".
>
> „Dar nici la un cas nu se póte permite, ca astfel de raporturi sĕ se pótă desvolta cu ajutoriul unui organism bisericesc recunoscut din partea statului. Metropolia română greco-neunită are drept recunoscut de stat: a-și administra în mod autonom tóte afacerile sale bisericesci, scolare și economice sub dreptul de supremă inspecțiune a regelui magiar. Sinódele eparchiale, protopresbiterale și parochiale precum și congresul român, ca corporațiuni recunoscute prin lege, sunt chemate a esercita administrația și controla, și anume în sensul art. de lege 11 din 1868 între marginile legilor, cari a creat ordinea de stat magiar".
>
> „In momentul, când suntem siguri, că organismul bisericesc, măcar numai în părțile sale inferióre se pune în serviciul acestor mișcări revoluționare, sau le spriginesce și le ațiță, a sosit necesitatea ca suveranitatea corónei magiare sĕ facă us nu numui de dreptul seu, dar sĕ-și împlinéscă datorința chiar, ca cu tóte mijlócele legale sĕ se nesuéscă a împedeca acest abus flagrant, ce se face cu ajutoriul organismului bisericesc, pentru-că acest organism nu póte fi altul decât numai de stat, prin urmare la noi nnmai de stat magiar".

Vorbind apoi de raportul, ce esistă între stat și între biserici, đice, că statul nostru reguléză acest raport în dreptul public și consideră biserica de o instituțiune de stat, și numai în scopul acesta și între cadrele acestea îi dă autonomile sub supraveghiarea statului.

> „Acesta este principiul, carele se observă în întrégă legislațiunea nóstră față cu biserica greco-orientală".
>
> „Ne place a crede-đice mai departe, — și pretindem, ca guvernul, față cu mișcările pornite de români, devenite deja de un caracter periculos, încât aceste mișcări și-ar avea cuibul în organismul autonomic al bisericei române, sau ar căpăta sprigin de acolo, — sĕ scie trage consecuențele legale și inevitabile din acest principiu, pentru-că administrarea autonomă își perde îndreptățirea în momentul, când a încetat a se mai considera de o instituțiune organică a statului magiar și devine un factor de caracter revoluționar".
>
> „Statul magiar nu póte admite ca din instituțiunile de drept public, ce esistă pe teritoriul seu, sĕ se desvólte puterile, ce distrug organismul statului".

Din acest articol publicat la locul de frunte al organului contelui Apponyi, ministrului președinte în spe, cu părere de rĕu vedem, că se încércă cineva sĕ facă respunđĕtóre pe biserca nóstră autonomă, pentru miscările provocate de comitetul central al partidului național, pe care autorul le caracteriséză de „revoluționare".

Acel cineva își dă aerul de persónă autoritativă în afacerile bisericesci ale românilor, și nici măcar atâta nu scie, că biserica nóstră nu se mai numesce „greconeunită" ci greco-orientală", și nici atâta nu scie, că fericitul metropolit Vancea nu a fost capul acelei biserici românesci, carea se bucură de autonomia, cu care se ocupă și carea își are reședința și metropolitul seu în Sibiiu, ci a fost capul metropoliei greco-catolice cu reședința în Blaș, pe carea de loc nu o privesc sinódele eparchiale, protopopesci și parochiale și congresul, de cari necontenit se atinge presa șovinistică magiară de astăđi fără nici un motiv binecuvêntat.

Cu tóte acestea trecênd de astădată peste unele inesactități cu privire la definițiunea autonomiei bisericei nóstre, nu putem ignora intențiunea articolului din cestiune

---

FOIȚA.

Povestea moșului.

În sĕrile de érnă Moș-Mitrea, era căutat de bunii sei vecini într'una. Acolo în căsuța moșului, care î-și numĕra điligórele pre trei rĕđimători sdravene, — ședea moșul de regulă răđimat într'un cot și privea tăciunii, cari ardeau în vatra focului și cari din când în când aruncau câte o mâniósă schînteie, la ceea-ce rĕspundea bunul bĕtrân: „În ochii reu-voitorilor"!

În astă posiție îl vedem și acum, — e o séră din Novembre, și afară ninge de înălbește lumea pe când un vênt sĕ tângue printre grădelele gardului de sub ferésträ, și isbește burhaiul în gémuri. — El stă dus pe gênduri și nu l supĕră vremea acésta, un braț de lemne mai đac încă sub bolfă și o pită ce a copt-o vecina Tudosia e încă ne'ncepută, éră flacăra roșe-vineție arde rĕspândind lumina ei schimbăcióse, și moșul e fericit! — fericit, căci el multe erni de acelea purta pe umerii lui încovoiați și multe vĕđuse dar încă mai multe pățise el în o cale de viéță, nici mai lungă, nici mai scurtă ca, începênd dela érna întâiu până la a opt-đeci și-dóua! El avea 82 de ani, și chiar acum își reamintea de copilărie, apoi de junețe după aceea de bărbat și în urmă aruncând săgeți din cei doi foculari, cari se mișcau sub lungi albe-gene privia flórea bĕtrâneței lui, și totodată schimbând vorbe el cu sine și ofta din greu . . . . lui nu-i plăcea cum merg lucrurile în viéța nepoților — căci moșului Mitrea toți î-i erau nepoți din sat, din astă causă el era la toți „Unchéș" și comparênd trecutul cu presentul, moșului nu-i mai rĕmânea decât sĕ ofteze și sĕ dea din umeri

În satul lui nu era un singur om, care sĕ nu iubéscă din inimă pe bunul bĕtrân, căci el le era ca un tată, și în ori-ce împrejurări el le da povețe bune, le spunea cum și ce au sĕ facă, și ómenii erau fórte mulțămiți cu sfaturile moșului. Nu era întrebare. la care moșul sĕ nu-ți afle rĕspuns, ba nu numai unul, dar cetia de pre cele đece degete ale mânilor, începênd cu degetul mare dela mâna stêngă și astfeliu curgeau frumósele învĕțături una după alta ca un lung fir de mărgăritare, până ajungea la degetul mic dela mâna dréptă.

Dar sĕ auđim și noi ce vorbesce moșul, când afară urlă furtuna și domnește o întunecime, carea acopere lumea albită de omĕt éră la moșul se adunase mulți nepoței, cari făcură un cerc în jurul lui și așteptau cu încordare sĕ încépă care-va vr'o poveste. Ađi moșul păria fórte indispus, se cunoștea de pe priviri, păria chiar furios, dar Andreica vecinul, ca sĕ l scótă din chinul mâniei îi đise:

„Unchéșule! đeu d-ta vei sci mândre povesti, și te rugăm fă bine a ne spune o măéstră de poveste d'alea din bătrâni, nóptea e lungă și așa nu póte omul dormi, și sĕ se culce deodată cu găinele, așai unchésule, că ni împlini hatârul?!

— Dapoi eu cât aș putea nu v'aș strica voea, deși meșter de povești nu m'am născut, dar tot ve voi spune nesce povești, cari dacă le veți lua bine în minte, ve vor fi de folos.

— Numai spune ne spune-ne unchéșule, repetară corul de nepoței, luând posiție aprópe de moșul așa încât păriau că vor sĕ-i sórbă tot cuvêntul, care ar eși din buzele moșului, de asupra cărora sta încinsă o dungă de salbă argintie.

— „Ciont"! începù moșul riđênd:

„În vremea mea, când eram și eu flăcău flóre, atuncia dragii mei, era cu mult mai rĕu în lume și totuși era mai bine! Atuncea eram cinci đile în brasda măgieșului, și numai dóuĕ în sĕptĕmână aram pe séma nóstră, și tot era altminteri lucrul. Atuncea nu era poménă de carte ori de scólă în sat și copii tot mai mult erau deștepți, mai ascultători, mai buni, nici odată nu vedea i pe unul, sĕ întórcă vorba părinților! Fie-cine avea ce avea și nici odată nu se plângeau de sărĕcie, de neavere, erau mulțămiți cu ce aveau; — ei, apoi nu erau ómenii aceia fericiți!

„Ér astăđi dragii mei, nu auđi decât plângêndu-se de sărăcia ce-i impresóră, și chinue, nu veđi decât tot, din bogați săraci, dar și mai rĕu? pe când bunul Dumneđeu s'a milostivit și ne-a dăruit și nóuĕ o scólă românéscă în sat cu un învĕțătoriu de némul și sângele nostru, apoi astăđi auđi injurând și făcênd gălăgie, că copii nu învață nici rugăciunile și că ei plătesc d'agéba, nu știu câtă putere de bănet la dascăl, — ésta-ceea-și tot nemulțămiri!

Protestăm cu tótă tăria în contra presupunerei chiar, că corporațiunile nóstre autonome bisericesci ar fi cuiburi de mișcări revoluționare.

Corporațiunile nóstre bisericesci n'au nimic de a face cu mișcările de natură politică, ce se manifestă astădi în unele părți locuite de români.

Dóuědeci și doi de ani au trecut deja, de când funcționédă autonomia nostră bisericéscă și nu s'a ivit nici un unic cas, în carele vr'o corporațiune bisericéscă, începênd dela parochie până la congres, sě fi trecut preste sfera competenței sale și sě se amestece în politică, pe când reformații, cari se bucură de o autonomie mai vechiă, se simt îndreptățiți chiar acuma, a face politică, fără se fie apostrofați din partea jurnalisticei lor.

Din contră, noi din capul locului am nesuit sě abatem pe credincioșii bisericei nóstre, chiar și afară de biserică, dela participare la demonstrațuni politice, și acésta ne-a succes în mod satisfăcător, pentru care faptă am fost timbrați de „trădători“ din partea celor ce au iniciat demonstrațiunile.

Am suferit și suferim cu plăcere persecuțiunile, ce ni-au venit din partea celor ce nu sciu ce fac, când provócă persecuțiuni asupra némului românesc, pentru-că suntem convinși, că prin asta ne am împlinit cea mai sântă datorință de fii ai națiunei, bisericei și statului nostru, dar tot cu atâtare soluțiune respingem și ne vom lupta și în contra atacurilor, ce se pornesc contra autonomiei bisericei nóstre, ori de unde ar veni ele.

Revista politică.

Ministrul de comerciu Béla Lucács a fost primit în mod fórte simpatic în 10 l. c. de alegětorii sei din Maros-Vásárhely. După amédi și-a ținut vorbirea-program, declarând, că dênsul va urma aceeași direcțiune ca și antecesorul seu, se declară solidar cu colegii sei ministrii, ține de necesară continuarea încheierei de tractate comerciale. Vorbitoriul e aderent al politicei de tractate. Alte puncte ale programului seu sunt: promovarea raporturilor comerciale față cu strěinătatea, consolidarea desvoltărei navigațiunei, promovarea industriei indigene, introducerea industriilor nóue; se declară pentru ținerea esposițiunei naționale din incidentul mileniului, ține de folositóre întinderea rețelei de căi ferate, precum și tariful pe zone. —

Presa monarchiei nóstre a discutat în timpul din urmă cestiunea succesiunei la tron. După discusia de mai înainte, archiducele Carol Ludovic părea a nu voi sě se retragă. Gazetele au vorbit despre ferma lui intențiune de a-și menține, câtă vreme va fi în viéță, drepturile la succesiunea pe tronul Austro-Ungariei și de a nu le ceda fiului seu mai mare, archiducelui Francisc Ferdinand, care actualminte pórtă titlul d'Este, decât ca moștenire după mórte.

Un comunicat oficios confirmă, deși în chip indirect, acéstă informațiune, punênd astfel capět ori cărei alte discuții asupra ei. Comunicatul publicat de tóte gazetele oficióse austro-ungare este următoriul:

In ce privesce cestiunea, cine e actualminte moștenitoriul tronului, ea este fórte lămurită. Succesiunea la tron e reglementată în chip destul de lămurit de legile nóstre și în acéstă privință nu póte încăpea nici o îndoială.

Nu póte fi vorba deci de a resolva cestia d'abia d'acum înainte, ea e resolvată și nu se schimbă absolut nimic prin faptul, că actualminte nici un archiduce nu pórtă titlul de „prinț de corónă“.

Prin acésta nu se aduce nici un fel de atingere nici țěrei, nici prea luminatului archiduce, chemat după lege la succesiunea tronului. Țěrei nu, deóre ce constituția nu pretinde ca cineva sě pórte numai decât titlul de „Kronprinz“, ba dreptul public unguresc nici nu atribue vre-un drept sau vre o datorie deosebită moștenitoriului tronului, cât timp domnitoriul trăesce. Archiducelui nu, deóre-ce archiducele Carol Ludovic nu e mai puțin iubit și considerat de națiune, fiind-că nu pórtă titlul de „Kronprinz“.

Simpatia națiunei îl impresóră, pe el și familia lui, căci se scie de ce idei și sentimente e însuflețit pentru țéră.

Nici nu e nimic strěin în faptul, că archiducele Carol Ludovic nu folosesc titlul de „Kronprinz“, acest titlu nu-l pórtă de obiceiu decât acel archiduce, care e chemat la moștenirea tronului în succesie directă.

Și nu numai la noi e așa; ci și în celelalte monarchii e așa obiceiul, ceea-ce și pare cu desěvêrșire firesc, dacă se ia în considerare, că totuși se póte închipui încă casul ca sě se nască mai târdiu un mostenitor direct în urma cărui eveniment acel membru al familiei domnitóre, care ar fi luat deja titlul de „Kronprinz“, ar trebui sě-l depună iar.

In casa domnitóre austriacă mai este un esemplu ca cel de adi: pe cât timp trăia Ferdinand V, nici archiducele Francisc Carol n'a purtat titlul de „Kronprinz“.

Din tóte aceste resultă, că cestiunea succesiunei pe tron e pe deplin resolvată Ea nu e îndoiósă, deóre-ce și legea și practica ridică d'asupra-i ori-ce îndoélă și - slavă provedinței, — ea nu este nici de actualitate.

In urma acestor discusiuni organul ministrului președinte unguresc, declara tótă discusiunea de un lucru nenimerit și forțat, de un material, care putea rěmânea neaprețiat. —

In urma politicei înaugurate de actualul papă Leon XIII, politica francesă și până chiar și rusofilă, relațiile Vaticanului față de întreita alianță, în deosebi însě față de catolica Austria a suferit o rěcire, care a mers tot crescênd. In dilele din urmă acéstă rěcire a ajuns atât de departe, încât Austria oficiósă a simțit necesitatea sě-i dea espresie și în public. Ocasiunea de care s'a folosit pentru acest scop a fost rěspândirea prin presă a unor vesti despre o apropiată retragere a ambasadorului austriac pe lângă Vatican, contele Revertera. Scirea nu era esactă. Dar chipul, în care a desmințit o oficiósa „Fremdenblatt“ este ceea-ce impórtă în tótă acéstă afacere.

Sciri tendențióse, — a dis oficiósa austriacă, — sunt acele, cari vorbesc despre o apropiată retragere a ambasadorului austriac pe lângă Vatican. Contele Revertera se bucură de încrederea neschimbată a cercurilor mai înalte și nu esistă nici un motiv, pentru care acest diplomat pe deplin destoinic pentru postul seu greu, sě lase în sarcina unui succesor misiunea sa, care în tot casul a fost destul de ingrată în timpul din urmă, mai ales când e sigur, că acest succesor ar întimpina la Vatican același curent puțin pretinos pentru Austro-Ungaria și aceleași greutăți, cu cari ambasadorul austro-ungar are sě se lupte acum mai adesea decât predecesorii sei“.

In zădar organul Vaticanului, „Observatore romano“, caută desmințind și el sgomotele despre retragerea contelui Revertera, sě presente relațiile dintre Austria și Vatican ca neschimbate, adecă tot atât de prietinesci ca și odinióră. Prin vocea gazetei „Fremdenblatt“, Austria oficiósă a rupt vělul subțire, care acoperia încă neînțelegerile intime dintre Vatican și Austro-Ungaria.

Mai mult chiar. După oficiosul austriac vine și oficiosul unguresc „Pester Lloyd“ cu nisce comentarii, care i se trimit din Viena, asupra acestuiași subiect și care merg și mai departe, atingênd relațiile Vaticanului nu numai față de Austro Ungaria, ci față de întréga alianță întreită.

Corespondentul lui „Pester Lloyd“ scrie:

Nu este obiceiu, mai ales în Austria, a se audi o gazetă oficiósă folosindu-se de Vatican de un limbagiu atât de aspru și hotărît cum a făcut acésta comunicatul, neapěrat inspirat, al vienezei „Fremdenblatt“. Se vorbesce în acest comunicat de misiunea cam ingrată, pe care are s'o împlinéscă ambasadorul austro-ungar la Vatican, de greutățile și de curentul puțin prietinos monarchiei austro-ungare cu care ambasadorul pe lângă Vatican are sě se lupte acum mai adesea decât predecesorii sei.

Avêndu-se în vedere considerația gingașă, pe care au dovedit-o în totdeuna până acum cercurile oficióse, cu o tradițională delicateță, față de Vatican, tonul acestui comunicat este cu deosebire vrednic de băgare de sémă; trebue sě se fi întêmplat multe lucruri înainte de a se manifesta în public încordarea ce esistă.

Că pe ce teren sunt greutățile cu care are sě se lupte ambasadorul austro-ungar la Vatican este tot atât de bine cunoscut lumei, ca și caracterul curentelor dușmănóse, care domnesc în Vatican și de care are sé sufere Austro-Ungaria mai întâiu, dar nu ea singură.

E caracteristic, că în tótă lumea e respândită credința, că numai prin mijlocirea Vaticanului s'a realisat apropierea politică dintre Francia și Rusia.

Cum că politica Vaticanului e stăpânită de o deosebită simpatie pentru republica francesă și de o mare prevenire față de Rusia, acest lucru e tot atât de bine cunoscut, ca și curentele ostentativ dușmănóse alianței întreite, care luptă pentru preponderanță la sfântul scaun astădi chiar cu succes.

In astfel de împregiurări, firesce, că raporturile cu imperiul german și cu Austro-Ungaria trebue sě sufere.

Dar dacă e întrebarea, unde e folosul pe care biserica catolică îl póte trage din acéstă atitudine, rěspunsul la acésta în adevěr nu e ușor de găsit. Interesele bisericesci au mult de pierdut în imperiul german și în Austro Ungaria, ceea ce n'ar putea sě se recompenseze nici odată în Francia și Rusia, căci acolo n'au absolut nimic de câstigat.

Față cu aceste voci oficióse din Austro Ungaria, asigurările organului Vaticanului nu pot avea altă valóre decât aceea a unei încercări de a mai îmblândi, de se póte, asprimea conflictului isbucnit.

— Și óre de ce-i asta nepoților? de ce sunteți atât de săraci?

— „Î-s multe dări! aruncuri porție, iliș, ormedie, și Dómne-apără ne cotrupesc cu totul“!

— Nu dragii mei! și acelea sunt, dar eu mai bine sciu, de aceea sărăcește bietul om așa, că ce a călcat din calea cea óblă și adevěrată afară. Sě știe, că femeea este „capul căsei“ nu bărbatul, el este numai „capul femeiei“, deci, femeile mai demult, ele înfrumsețau și îmbogățeau casa, îmbrăcându-o numai din mânile lor, ori-ce haină vedeai, era țesută și cusută cu mâna lor, nu era vorbă de faină, ci de bună. Incălțămintea atât la bărbați, cât și la femei era vechia opincă, și-ți era mai mare dragul, când vedeai fata de românaș ședênd pe ciorlăul carului, cu furca în brâu, și din când în când strigênd cu o vóce dulce: „Cea Bourén! ho Joian!“, î-ți ridea inima, când o vedeai încălțată astfeliu de ușurel, și umblând sprintenă ca o căprióră isprăvia ori ce lucru atât la câmp, la sapă, secere, fên, ba chair la córnele plugului, la pădure după lemne, cât și la lucrările de acasă, ea era harnică în tot locul. Un șorț de lână 'nainte unul 'napoi ér pe cap o cârpă mai subțire, țesută anume, de mâna iei, în vêrstată frumos, așa era ea îmbrăcată. Avea spăcel cusut cu pui, ér la gât nu era vorbă de mărgele, ori de circei în urechi, și ieea albă de pânza fuiorului î-i acoperiau pulpele. Cu un cuvênt, tótă îmbrăcămintea femeiei, sau a fetei costa pe bărbat numai o părechie de opinci într'un an! — păi poftim, și óre acum cum stăm!?

(Va urma).

De ale partidului național.

II.

Dar sě revenim! Pe acui piele merg blăstămățiile? Atunci când se păria, că a priceput tot românul, cumcă „Tribuna“ a făcut mai mult reu națiunei, decât plătesce capul tuturor tribuniștilor; — atunci dic, vin acesti ómeni cu cunoscutele „nedumeriri“, și „scandaluri“ „tradări mișelesci“ etc. . . . . Și ce se vedi? Acum î-i succede nemernicei gazete alor 3—4 clicași nihiliști! De pe un pediestal înalt, la tot casul nemeritat; „Tribuna“ — îmbuldită de organ al partidului național, cere deslușiri dela comitetul național, dele un Babeș, Mocionyi . . . . . la „nedumeririle“ cari nu e esistau, pe cari ea însași le a născocit . . . . și tóte acestea numai pentru-ca sě-și dee șie-și o importanță, pe carea nu o are, cetitorilor — sau mai bine dis adoratorilor ei — de regulă ómeni tineri lipsiți de judecată propriă — nutremêntul lor predilect, scandalul, ér în reservă, pentru-ca sě intine tot ce avem fruntaș, autoritativ și bun și sě ajungă clicașii la putere. *)

Nu-i succede, ce e drept a infiltra veninul seu în vinele bărbaților serioși înzestrați cu o judecată proprie. Nu-i succede mai ales și nu-i va succede în veci, a învenina și întuneca judecata sănětósă naturală, nici a sgudui credința și speranța poporului în inteligența sa chiemată, ci din contră chiar după rapórte publicate în „Tribuna“ s'a produs în popor resentimentul, pe care l produce totdeuna o politică greșită de frase góle, care nu póte da piept, nici póte sta față-'nfață cu mintea naturală a poporului, dar îi succede alte dóuě lucruri funeste și clicașii pot fi mulțămiți cu acest succes.

Odată îi succede a suci capul politicilor verdi, de cari noi — *„Gott sei's beklagt“* — avem fórte mulți, a lua în légěn pe toți acei desperați, cari nesciind nemic, neavênd nimic, pismuesc tot ce este ceva, scie ceva, are ceva, și saltă când věd ómeni de valóre trași în tina, în carea ei se tăvălesc. — Altădată îi succede „Tribunei“, a produce în bărbații noștrii de merite și valóre acel disgust de o irreparabilă pagubă pentru némul românesc, pe care l produce prututindeni ingratitudinea și care pe omul cinstit, dedat la curățeniă 'l dispune a se da la o parte cu reservațiunea pesimistă: „Flere possem, sed juvare non“ sau cu: „Wen nicht zu rathen, dem steht auch nicht zu helfen“ . . . . Și — aici am voit sě venim.

Resultatul conferinței nostre naționale din ěst an este cunoscut și este atât de trist, încât escepționând atâți tribuniști, câți poți numěra pe degete, cari saltă de o bucurie nebună, căci le-a succes a alunga de pe câmpul de luptă pe cei mai buni dintre noi şi astfeliu s'a pomenit puşi în fruntea unei naţiuni; — toţi ceea-lalţi români şi mai ales căpii — păstorii naturali şi inteligenţa de merit — şi talpa — poporul — 'şi pun cu orórea întrebarea: „Ei. şi pe acui piele merge? . . . şi trebue sĕ-şi dea durerosul rĕspuns: „Pe pielea poporului român, pe rĕvaşul demnităţii nóstre naţionale! . . . .

---

*) Intre împrejurările nóstre o ideă fatală și tragi-comică.

Resultul conferinţei şi privit dinafară de cercul motivelor, discusiunilor şi reservelor conferenţiarilor — este: Naţiunea s'a sfăşiat în dóuĕ tabere . . . . La cârmă politicii verḑi, ce pururea doresc a ajunge pe créngă verde, ce n'au nimic, prin urmare nu pot perde nimic, ce vĕd şi prevĕd atâta, cât îi duce lungul nasului, ce prin vastele lor cunoscinţe strălucesc 3 mm☐ şi numai unghiurile mai remân neluminate, ce prin caractere (?) firme prin meritele lor nebuióse, prin scóla de politici consumaţi, prin carea au trecut prin increderea şi popularitatea, de cari se bucură în cele mai largi cercuri, prin puterea ce represintă ca spirite, posiţiune şi avere, impun inteligenţei române şi poporului şi impun grozav — mai ales magiarilor . . . .

Ér în retragere ómenii nostrii de merite, capacitate, posiţie şi avere, cari însĕ dâcăe . . . şi lasă pe tribunişti „sĕ se blameze“ . . . . .

. . . Ei, şi érăşi trebue sĕ întrebăm: Pe a cui piele sĕ crăcănesc unii şi pe acui pele dâcăe alţii?

Din actele conferinţei dela 20 Iauuariu resultă, că întâiul nostru bărbat de stat, omul de o recunoscută capacitate, valóre, posiţiune şi avere, dl Dr Alecsandru Mocionyi, cu o mare cétă de bărbaţi maturi ante-luptători pricepuţi şi valoroşi, s'a retras dinaintea gălăgiei inscenate de viitorii politici tribunişti pentru inmediata ascernere a memorialului la tron; — lăsênd acestora terenul şi responsabilitatea pentru urmările poltroneriei lor politice.

Când astfeliu a lucrat, acei bărbaţi vor fi avut de sigur motivele lor logice; — înaintea naţiunei însĕ, — pe a cărei demnitate, pe a cărei perdere ireparabilă, pe a cărei spinare sĕ face o atare politică neroditóre, — fapta lor acésta nu este scusabilă.

Acei bărbaţi a trebuit se scie, că tribuniştii nu fac gălăgie din convingere, că pe ei nu mult îi dóre capul de naţiune şi viitoriul ei, că acei 5—6 ómeni, cari din biroul „Tribunei“ a pledat mereu pentru inmediata ascernere a memorandului, nu sunt nici ei atât de naivi, ca sĕ spere dela acésta un mare resultat, nici atât de naivi ca se nu scie, că drepturile naţiunilor nu se mai cerşesc cu „supplex libellum . . .“, ci se eluptă; — a trebuit se scie din faptele lor, că tribunistii numai atunci au început a pleda cu insistinţă pentru ascernerea memorialului. când a vĕḑut, că cârmacii nostri nu află timpul oportum, a trebuit dar se scie, că tribunistilor nu mult le pasă de ascernerea memorialului, ci numai de delăturarea cârmacilor, cari le stau în cale şi că galagia pentru ascernere a inscenat-o numai în persecuarea acestui scop demn de ceata lor. Acésta a trebuit se o scie bărbaţii nostrii cu o atare posivitate, încât dacă în mod invers cărmacii ar fi pledat pentru subşternere, puteau fi siguri de oposiţiune din partea tribunistilor.

Mai departe a trebuit sĕ scie bărbaţii nostri luminaţi, că făcêndu se în modul obicinuit la tribunisti propaganda între poporul nostru atât de asuprit pentru ascernerea memorialului, ḑicêndu-i-se: „Numai de aici poţi ascepta mântuire“ . . . au dóră e mirare, că asta la un popor cu totul şi de tóte despoiat a prins?! Au dóră e mirare de maioritatea lui E. Brote?

Şi dacă tribunistilor le poţi pune întrebarea: Just este, cuviincios este, ba iertat este, ca sĕ se abusese într'acest chip de naivitatea poporului? — Cu acelaşi drept credem a putea pune întrebarea: Iertat este, bine este, ca pe pielea poporului, pe demnitatea unei naţiuni întregi — inteligenţa română, cea înţeléptă, se lase frânele din mână, se le dee pe mâna copiilor — pentru-ca „sĕ se blameze?“

Fără voiă ne vine se întreţesem aici următórea istorióră tragi-comică: „murise copilul ţigancei. Ea se bocea astfel: Purdelo mamei, purdel! Par că vĕd c'o merge în rai. — ş'o sĕ-i dee sfântul Petru cheile pu mâna lui — şi el micu-o sĕ le piardă, — ş'o sĕ'l bată Dumneḑeu — până l'a lua . . .“

Nicolae Manegutiu

Pentru adunarea generală a Asociaţiunei transilvane din 27 şi 28 a. c.

In punctul 5 al programei, după care au sĕ decurgă lucrările acestei adunări se prevede: „Insinuarea propunerilor şi eventualelor interpelări“.

Acei membri, cari doresc a face propuneri meritorie sau interpelări, sunt rugaţi ca se le facă îndată în prima şedinţă, după-cum şi sunt prevĕḑute în citatul punct 5 pentru ca acele sĕ se pótă da îndată la comisiunea respectivă, care va avea a de libera asupra lor şi în a dóua şedinţă a-şi împărtăşi opiniunea cu membrii. In cas contrariu propuneri ce s'ar face numai a dóua ḑi ar trebui se rĕmână pentru adunarea anului viitoriu spre a se evita luare de concluse precipitate, care numai urmări bune nu pot sĕ aibă.

In punctul 8 al programei se presupune cetirea de disertaţiuni Intr'o serie de mai mulţi ani în adunările nóstre au fost ascultate multe disertaţiuni sau studii scientifice literare, artistice mai totdeuna cu multă plăcere şi mare folos, ca unele care erau destinate a înainta în realitate literatura nóstră şi a propaga cultura genuină, nefalsificată. In § 3 însĕ al statutelor nóstre sunt oprite din adunările Aseciaţiunii „ori ce desbateri asupra obiectelor religióse şi politice, încât aceste privesc la present“ precând de altă parte în sensul §-lui 2 Asociaţiunii îi rĕmâne un câmp vast, nemărginit de activitate necurmată zelósă şi binecuvêntată în diferitele ramuri prin studiu, elaborare şi publicare de opuri în diferite specialităţi de sciinţe şi arte şi alte asemenea, prin împărtăşire de premii şi stipendii. Intr'aceea din punctul de vedere denotat în § 2 presidiul şi respective comitetul întreg au fost totdeuna respunḑĕtori pentru cuprinsul şi spiritul disertaţiunilor şi al studiilor destinate a se ceti în adunările publice Deci acei domni, cari voiesc a delecta pe membrii adunării prin cetirea de studii, sunt rugaţi cu trei ḑile mai înainte sĕ le trimită la presidiu.

Sibiiu, în 10 August, 1892.

Presidiul.

Varietăţi.

* (Linie ferată.) In 8 l. c. s'a ţinut în sala comitatensă de aici o pertractare politică - administrativă referitóre la construirea liniei ferate Turnuroşu, sub conducerea secret ministerial Lakatos a consilieriului technic Bodnar, luând parte şi representanţii ministeriului de finanţă, agricultură, resboiu, representanţii comitatului, ai comunelor Boiţa şi Porcesci. Diferinţă de păreri s'a escat numai pentru locul construirei gărei dela graniţă. In 9 l. c. o parte a membrilor comisiunei din Budapesta au făcut o escursiune la Turnu-roşu pentru a observa posiţiunea mai potrivită a locului pentru gară, — consilieriul Bodnar şi cu alţii au mers la Apoldul de sus pentru a studia trasarea unei linii combinate cu a Vinţului. Comuna Cisnădie încă voesce sĕ se construéscă o linie ferată din comună până la Şelimber. A rĕmas însĕ întrebare deschisă, dacă nu e mai consult sĕ se construéscă o linie pentru tramvaiu direct la Sibiiu şi care sĕ tréca prin câteva strade ale Sibiiului, stând în legătură cu gara.

* (Personal.) Ministrul Szapáry petrece la băile din Ostende, afacerile le conduce pe timpul concedinlui ministrul de finanţă Wekerle.

— Ambasadorul austro-ungar din Berlin Szechenyi va repăşí şi locul lui îl va ocupa ministrul Szőgyényi. — Dimisiunea ministrului Prazak a fost primită din partea monarchului, Prazak e numit membru pe viéţă în casa magnaţilor.

* (Regularea valutei.) Fóia oficiósă a publicat legea sancţionată a valutei. Deodată cu acéstă s'au publicat şi douĕ ordinaţiuni ale ministrului de finanţă despre imediată întrare în vigóre a legei valutei şi stabilirea tacsei pentru baterea monetei de aur.

* (Dela curtea regală română.) Scirea, că principele mostenitoriu Ferdinand şi princesa Maria şi vor sĕrba actul cununiei în luna lui Ianuariu la Londra, e neîntemeiată. Se afirmă, că sĕrbarea va avé loc în Bucuresci la finea lui Octobre sau la începutul lui Novembre. Acésta o pretinde eticheta de curte ca moştenitoriu de tron. Mai mulţi membrii ai familiei regale din Londra vor vení cu aceea ocasiune la Bucuresci.

* Din Bocsia română primesce „Luminătoriul“ îmbucurătórea însciinţare, că românii din aceea sdravenă comună românéscă au ţinut Dumineçă în 6 August n. o conferinţă, în care s'a sfătuit asupra unei întrebări economice de mare însemnătate pentrn acel loc şi ţinut. Anume, urbarialiştii din aceea comună au de cuget sĕ cumpere trei mii jugăre de pământ, aḑi proprietatea societăţei călei ferate, pentru ridicarea bunăstării economice şi pentru înaintarea locuitorilor din aceea comună. Poporul este deşteptat şi însufleţit. La consultare a participat şi dl advocat din Lugoş C. Bredicean, pe care proprietarii din Bocşa rom. anume l'au înviat la aceea conferenţă.

* (Óspeţi turci în Budapesta.) In trei Septembre vor sosí la Budapesta mai mulţi óspeţi turci, dintre cari unii de posiţiune înaltă. Pentru primirea lor s'a format un comitet de 100 persóne. In teatrul „naţional“ se va da şi o representaţie de gală.

* (Conjurare.) Din Cetinje se anunţă, că moştenitoriul de tron muntenegrén Danilă a sciut despre complotul contra tată seu şi a aprobat detronarea lui.

* (Dela Sinaia.) Anul acesta Sinaia este cam deşértă; causa e plóia multă. Afară de corpul diplomatic şi de câteva persóne de distincţie, cari au vileie lor, fórte puţini se află acolo şi cel mai mare numĕr sunt persóne necunoscute. Singura distracţie este musica regimentului I iu de geniu, care cântă diminéţa şi după améḑi în parc. Regele împreună cu principele Ferdinand fac în tóte ḑilele preumblări prin pădure.

* (Fete isteţe.) Se scie că un vienez cu numele Hermann Zietung a călĕtorit într'o ladă dela Viena până la Paris. Tocmai aşa voiau sĕ facă şi nisce fete din Speier. Ele veniseră la Trier, unde era têrg mare de sf. Petru. La întórcere hotărîră sĕ se bage în lăḑile în cari îşi duceau bagajul şi astfel sĕ mérgă gratis până acasă. Ḑis şi făcut. Tóte se băgară în câte o ladă. Lăḑile fure puse în vagon. Dar femeia tot femeie, nu-i dă mâna ca sĕ tacă chiar şi atunci când scie că trage folos din tăcere. Fetele se puseră sĕ şoptéscă prin crepăturile lăḑilor şi sĕ rîḑă încet pentru că au tras pe sfóră direcţia trenurilor. Când sĕ plece trenul un impiegat auḑi în vagonul bagajelor conversaţie. Insciinţă pe ceialalţi funcţionari. Acestia cercetară cu deamĕnuntul, deschiseră lăḑile şi din ele eşiră 5 fete, cari din pricină că n'au putut tăcea un moment, au trebuit sĕ plătéscă câte 6 mărci amendă şi apoi sĕ-şi scótă bilet în regulă ca „ómenii“ ér nu ca „bagajele“.

* (Coloraţia artificială a pasĕrilor.) Sauermann publică, în „Gazete de Francfort“, o serie de observaţiuni curióse asupra coloraţiunei artificiale a pasĕrilor. Se scie, ḑice el, că sticliţii hrăniţi cu piper de Cayenne schimbă încetul cu încetul colórea lor din galben în roşu. Piperul de Cayenne conţine o materie tinctorială, un principiu iritant şi un oleiu Când se estrage aceste dóuĕ substanţe, prin măcinare în alcool, piperul perde proprietăţile sale colorate; dar o simplă adăogare de lemn de masline e de ajuns spre a-i da érăşi proprietăţile colorante. Din acest fapt se conchide, că principiul oleios al piperului este vechiculul trebuincios culorei. Esperienţele făcute asupra găinilor albe a dat rezultate identice. Aceste găini mai au proprietatea de a indica schimbarea temperaturei printr'o schimbare notabilă a culorei. Gălbenuşul óuĕlor lor este roşu aprins. S'au făcut de asemenea esperienţe cu rădăcina de orcanet şi s'a obţinut un roş-violet.

Mulţămită publică.

Aprobându-se planul şi preliminariul de spese din partea V. consistoriu archidiecesan pentru edificarea unei case parochiale în Alba Iulia oraş, — şi începêndu-se deja cu lucrarea — subsemnatul am făcut un apel la credincioşii bisericei nóstre de aici ca sĕ binevoiască a concurge cu ajutóre benevole. Până acum au contribuit P. T. domni: Ioan Cirlea, preşedintele comitetului 100 fl., Iosif Cirlea, proprietariu 60 fl., Publius Rozor, prim epitrop 50 fl., Nicolau Görög, comerciante 25 fl, Florian Rusan, paroch 10 fl., Petru Cirlea, comerciant 10 fl., Ioachim Fulea, adv. 10 fl, Simeon Moldovan proprietariu 10 fl., Ioana Turcu 10 fl., Cristina Barbu, soţie de adv. 5 fl., Florian Rada, econom 5 fl., Dimitrie Furduiu 2 fl., Michail Sas 5 fl cu totul 302 fl.

Tot spre acest scop şi au rescumpĕrat strane în biserică: Ioachim Fulea, adv. cu 10 fl., Petru Cirlea cu 10 fl., Iosif Cirlea cu 10 fl., Iosif Cirlea sen. cu 10 fl., Publius Rozor cu 10 fl., Nicolau Berghian cu 10 fl., Dómna Elena Cirlea cu 25 fl, Maria Raţiu cu 5 fl şi Florea Bărdaşiu cu 5 fl. cu totul 95 fl.

Au mai incurs dela petrecerea din 19 Iuniu 82 fl. v. a. venit curat, înţelegêndu-se aici în suprasolvirile dela P. T domni: Ioachim Muntean, paroch Gurariului 1 fl., Nicolau Henţiu, not. Sĕliste 1 fl., Nicolae Mosora, primariu Seliste 1 fl., Ioan Frâncu, paroch în Laz 2 fl, Ioan Ivan, not. 2 fl., Ioan Bota, înv. 1 fl Ioan Sava, primariu 1 fl. un fruntaşiu din Cârna 1 fl., Nicolau Dărămuşiu, not. 1 fl, trimise la oficiul parochial.

Tuturor acestor binefăcĕtori la însărcinarea comitetului parochial li se esprimă mulţămită pe acéstă cale, asemenea diletanţilor români din Alba-Iulia.

Fiind încă contribuirile în curgere, comitetul parochial la timpul seu nu va întârḑia a mulţămi şi acelora, cari vor mai concurge cu ajutóre în scopul amintit. Constatez de acum, că poporul nostru de aici dă ajutoriu cu carĕle la pétră, năsip şi cărămidă cu un entusiasm vrednic de tótă lauda.

Despre ajutórele din tract se va da sémă la timpul seu comitetului protopresbiteral, fiind casa parochială întocmită şi pentru cancelaria protopresbiterală.

Alba-Iulia, 24 Iuliu, 1892.

Nicolau Ivan,
adm. paroch.

Nr. 66. [133] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul al III-lea de învĕţătoriu dela scóla nóstră confesională româna ort. din Boiţa, pentru ocuparea acestui post comitetul parochial întrunit în şedinţa dela 28 Iuniu a. c. escrie concurs cu terminul până la 15 August a. c.

Cu postul ce este a se ocupa sunt împreunate următórele emolumente:

a) salariu anual 350 fl. plătit în rate lunare;

b) cuartir gratuit în edificiul scólei şi 4 stângini lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post înainte de alegere în una din Dumінecile sau sĕrbătorile procsime au sĕ se presenteze în comună, ér petiţiunile a le substerne până la terminul indicat instruite conform prescriselor legei din vigóre oficiului protopresbiteral al Sibiiului.

Boiţa, în 30 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial:

Ioan Bobeş,
paroch şi preş.

Nr. 611.

Concursul aflat în ordine se apróbă §. 76 al normativului scolar.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 681. (134) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român."

1. Cricău, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei şi lemne.

2. Meteşiu, cu salariu anual de 344 fl, din cassa bisericei, cuartir şi lemne. La acéstă scólă e afiliată şi parochia, Poiana cu filia Găureni.

3. Bucerdea, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir natural, numai după ce se va termina edificiul scólei.

4. Ighiel, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei şi lemne.

5. Ponor, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

6. Valea Geogelului, cu salariu anual de 250 fl., din cassa bisericei, cuartir natural şi lemne.

7. Rîmeţiu, douĕ posturi, un post de învĕţătoriu primariu cu salariu de 300 fl, cuartir şi lemne, cu obligământul de a ţiné scólă în parochia din Brădesci; al doilea post de învĕţătoriu secundariu cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne, cu obligământul de a ţiné scólă în parochia din Rimeţ-Sat.

Dela concurenţi sĕ recere sĕ ţină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetiţiune, sĕ recere sĕ fie cântăreţi şi sĕ se presenteze în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre spre a face cunoscinţă cu poporul din respectiva parochiă.

Alba-Iulia, la 22 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Albei-Iulia, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 350. (135) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc, la scóla confesională gr. or. din parochia Rachiş, protopresbiteratul Unguraşului prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare, pre lângă următórele emolumente:

Salariul anual împreunat cu acest post e 250 fl., parte în bani, parte în naturele repartiţiate pe popor, doi orgii de lemne şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor din vigóre, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului în Fizeş-Sânpetru, posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeş-Sânpetru, 15 Iuliu, 1892.

Paul Roşca,
protopresbiter.

Nr. 565 şi 596. (136) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători la comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu la Satulung biserica Sf. Adormiri cu salariu de 300 fl., plătiveri anticipative în rate lunari, şi cuincuinalii de 50 fl.

2. La comuna Dârste, cu salariu de 300 fl., bani gata, plătibili în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scólei, folosinţa grădinuiţei scolare, şi 4 metrii ☐ lemne de foc. Alesul va fi obligat a împliní şi funcţiunea de cantor la biserică Dumineca şi sĕrbătórea în decursul anului.

Doritorii de a ocupa aceste posturi cererile lor concursuale instruite conform legilor scolari în vigóre, sĕ le înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Braşov, în 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 389. (127) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scóla poporală gr. or. din Topliţa română se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl., plătibili în rate lunare de câte 25 fl. din cassa comunală, cuartir şi lemne. Preste aceste va mai primí din cassa bisericei anual 50 fl, pentru ţinerea stranei în Dumineci şi sĕrbători în s. biserică, spre care scop aspirantele, în terminul concursual, va avé a se presenta la s. biserică în Topliţa pentru a şi arĕta desteritatea în cant şi tipic.

Petenţii, cari trebue sĕ aibă şi cunoscinţa limbei magiare şi germane, vor subşterne suplicele lor, instrnite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 27 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 312 [125] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din parochiile mai jos însĕmnate în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile.

1. Borgo-Prund, pentru 2 (doi) învĕţători cu salariu anual de câte 300 fl care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic confesional, apoi câte 3 orgii de lemne de focărit şi jumătate venitul din grădina scólei, care e de 1471°☐.

2. Borgo-Mijloçeni, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 250 fl care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic confesional, apoi cuartir liber în edificiul scólei şi venitul din grădina scólei de pomărit.

3 Coşna, pentru un învĕţătoriu cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericéscă apoi cuartir liber, lemne de foc şi folosirea grădinei scolare de legume.

Concurenţii la aceste posturi au a-şi înainta suplicele instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei ca inspectorat scolariu confesional.

Borgobistriţa, în 4 Iuliu, 1892.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 617. (123) 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de învĕţătoriu la scóla poporală gr. or din Turnişor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Emolumentele:

In bani 200 fl., parte din cassa alodială, parte dela popor, cuartir în edificiul scólei, 3 stângini metrici de lemne şi unele accidenţii pentru funcţiunile cantorali.

Doritorii de a reflecta la acest post au a şi aşterne suplicile conform legilor în vigóre la acest oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Sibiiu, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Cu învoirea comitetului parochial:

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 306. (124) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătóre la scóla normală capitală gr. or. din Selişte, comitatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu anual de 400 fl. v. a. care se va solvi din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Cererile concursuale, instruite conform legilor din vigóre, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 27. (126) 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scóla română gr. or. din S. Sebeş, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare care în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt. salariu de 350 fl., ér după serviţ de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. anual.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-şi înainteze cererile instruite conform legilor din vigóre on. oficiu protopresbiteral gr. or. în S. Sebeş, până la terminul sus indicat, şi iertându le împrejurările a se presenta în o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, pentru a şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cunoscĕtorii de musică vor fi preferiţi.

S. Sebeş, în 19 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral

Ioan Tipeiu,
prot. şi preş.

Z. Murĕşan,
notariu.

Nr. 623. [122] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale mai jos semnate din protopresbiteratul Alba-Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român".

1. Alba-Iulia-oraş, cu salariul anual de 300 fl. din cassa bisericei, cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei şi lemne.

2. Tibru, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl. din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

3. Ţelna, salariu anual sistemisat din nou cu 300 fl din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

4. Gârbova de sus, salariu anual sistemisat de nou cu 250 fl. în bani din cassa bisericei, cuartir şi lemne computate cu 50 fl. v. a.

Reflectanţii la aceste posturi sunt obligaţi a ţiné Duminecile şi sĕrbĕtórea scólă de repetiţiune cu elevii dela 12—15 ani, şi au a-şi asterne petiţiunile lor conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu în terminul deschis.

Preferiţi vor fi la alegere, cei-ce vor documenta cunoscinţă de musica vocală, pentru instruirea sistematică în cântări.

Alba-Iulia, 1 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei-Iuliei în conţelegere cu comitele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. protopresb.

---

[129] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea a 2 posturi de învĕţătoriu la scóla confesională gr. or. din Porceşti se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român" din Sibiiu.

Emolumentele împreunate cu aceste 2 posturi de învĕţătoriu sunt:

1. Pentru primul post salar anual de 300 fl. adecă trei sute fioreni v. a.

2. Pentru al doilea post salar anual de 200 fl., adecă douĕ sute fiorini v. a.

Salarele se solvesc în rate lunare anticipative.

Întâiul învĕţătoriu cu salarul de 300 fl, este dator a ţiné şi strana Dumineca şi sĕrbătórea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a subşterne petiţiunile lor conform legei şi instruite cu documentele prescrise în statutul organic la oficiul protopresbiteral gr. or. din Avrig (Felek, Szebenmegye).

Tot odată sunt poftiţi doritorii a se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserica gr. or. din Porceşti spre a-şi arăta desteritatea în cântările bisericeşti.

Porceşti, în 26 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial.

Nr. 806. [132] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă tuturor celor interesaţi, că Nicolau B. Puşcariu din Sohodol este total despărţit de soţia sa Alecsandrina Moldovenescu din Tohanul nou în basa sentinţei consistoriale dto 30 Iuniu a. c. Nr. 1190 B.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului.

Zerneşti, 24 Iuliu, 1892.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.
Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 8—12
Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane,

Nr. 81. Sibiiu, Marţi 4/16 August, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Schimbarea la faţă“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 8 August v.

Nr. 4471 B.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru un stipendiu de 500 fl din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinat pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu termin până la 3/15 Septembre a c.

La acest stipendiu pot concura numai clerici absoluţi din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluţi de gimnasiu cu esamen de maturitate şi voiesc a şi completa studiile lor, la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenţii au a substerne la consistoriul archidiecesan până la terminul arătat mai sus suplicile lor, instruite cu documentele necesare, anume: cu atestat de maturitate şi absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sănĕtoşi, şi cu o declaraţiune separată, că după absolvire vor întra în serviciul bisericesc-scolar, ce li se va conferi, în fine au sĕ anuméscă în suplică universitatea, la care voesc a-şi face studiile, indicând totdeodată pentru facultatea filosofică şi specialitatea studiilor principale ce ş'au ales d. e pedagogia, istoria, filosofia etc.

Sibiiu, din şedinţa senatului strêns bisericesc, ţinută la 30 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4988 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt a se conferi din fondurile archidiecesane 16 stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii la aceste stipendii au sĕ-şi presenteze suplicile la consistoriul archidiecesan până inclusiv la 31 August (12 Septembre) a. c. instruite cu următórele documente:

1. atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin despre aceea, că sunt români greco-orientali.

2 testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

3. atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială, şi

4. eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 25 Iuliu, 1892

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 3 August, 1892.

În numĕrul trecut am comunicat cetitorilor noştrii vederile manifestate în ḑiarul „Pesti-Napló“ cu privire la biserica nóstră şi la instituţiunile ei, şi ne am pronunţat în punctul apărărei nóstre în faţa pericolului din afară, care ni l pune în vedere organul noului ministru president.

Cum a venit constituţia bisericei nóstre în combinaţiune cu mórtea unui prelat al unei biserici, care până la un grad óre-care se bucură şi ea de drepturi constituţionale, noi nu scim, tot ce scim este, că pe şoveniştii dela „Pesti Napló“ i-a prins frigurile, vĕḑênd, că nóuĕ ni este garantat de sus până jos dreptul de a ne întruni, a ne înţelege şi a ne regula noi trebile, după-cum ale nostre interese cer şi reclamă

Acésta nu convine celor dela „P. N“. „Wie der Schelm ist, so denkt er“ ḑice némţul. Ungurii cred, că dacă ei fac în biserică politică, tot aşa facem şi noi şi li-o spunem verde, că nu e aşa în afaceri bisericesci — noi nu am amestecat nici-când politica şi am dori ca ómenii puşi în serviciul bisericei sĕ observe şi pe viitoriu acésta ţinută.

Dacă biserica reformată ca pur naţională magiară, crede că e la loc şi la timp sĕ céră intervenirea guvernului pentru asuprirea naţionalităţilor, noi sĕ nu cădem şi credem că nici nu vom cădea în pĕcatul acesta Cercul nostru de activitate este bine lămurit şi ţermurit, şi preste acela noi nu am trecut şi nu vom trece nici odată chiar şi când duşmani sceleraţi ai bisericei nóstre ar voi sĕ ne împingă în o direcţiune fatală.

Guvernului i-va fi de minune binevenit un esces de zel sau vr'o încercare copilăréscă, ca sĕ se pótă ingera în ale nóstre trebi şi ca sĕ aibă cuvênt de a lua „mĕsuri energice“

Şi guvernul sub mĕsuri energice de regulă înţelege confiscarea de drepturi acuirate, înţelege oprirea întrunirilor, înţelege încătuşarea libertăţei şi împedecarea aparatului întreg ca sĕ nu pótă funcţiona.

Pe cât vom fi de precauţi ca sĕ nu dăm arme în mâna contrarilor nostri, pe cât vom fi de reservaţi în mişcările nóstre şi pe cât vom fi de treḑi ca sĕ nu sĕ întêmple nimica despre ce nu ne putem da sémă, pe atât trebue sĕ condamnăm cu tótă puterea pornirile răutăcióse ce le îndréptă presa magiară contra instituţiunei nóstre bisericesci.

Suntem datori ca cetăţeni ai statului şi ca fii ai bisericei ca sĕ nu împingem biserica în prăpastie, dácă mai ţinem ceva la ea.

Şi noi o sémă de ómeni datori suntem sĕ ţinem. Trebue se ţinem, căci ea ne adăpostesce pre toţi, dă rang, onorul şi traiul cinstit, cari tóte străinii nu numai că nu ni-le dau, dar le-ar trage cu ghiarele de pe noi.

Sunt ce e drept puţini, dar totuşi fii de ai bisericei nóstre, cari nu vĕd sau sĕ fac a nu vedé, care este intenţiunea duşmanilor bisericei nóstre, când în continuu angagéză ómeni, ca sĕ facă larmă şi gălăgie.

Sunt durere — chiar şi în centrul archidiecesei ómeni — cari nu se sfiesc a lucra pe faţă şi mai mult în ascuns la subminarea veḑei bisericei preste tot şi la subminarea veḑei archiepiscopului metropolit, cu un zel vrednic de o causă mai bună.

Óre sĕ nu fie sosit timpul ca sĕ ne facem séma cu acesti fii rătăciţi, cu aceste unelte órbe ale duşmanilor declaraţi ai bisericei nóstre.

Noi credem, că îndelungă răbdarea şi-a ajuns culmea.

Tot ce este mai mult, ca cât a fost până acum se va privi de slăbiciune şi biserica nu e ertat sĕ tacă, când e vorba de vaḑa ei, de resoluţiunea ei, şi de conservarea acelor drepturi, cari le-a câstigat după multe lupte şi sacrificii.

Aceia, cari prémăresc şi glorifică instituţiuni streine şi le vĕd pe acele de mai bune şi mai perfecte decât pe ale nóstre, nu au decât sĕ ne lase şi sĕ caute acolo adăpost.

Nimene nu le stă împotrivă, nime nu-i reţine. Nu le place, nu au decât sĕ mérgă, unde le convine mai bine cu dorinţele lor şi cu convingerile lor, dacă cumva au convingeri şi nu fac din ele o speculă din cele mai condamnabile de morala publică.

A combate, a submina, a înegri tot ce este al nostru, şi totuşi a rĕmâné mai departe acolo, unde te simţi atât de rĕu, unde conducerea e atât de slabă şi unde disciplina e atât de lacsă, e o laşitate este o procedere a ómenilor de suflet mic, cari cunoscênd ce pot presta şi de câtă greutate sunt, sciu apriori, că airea ar afla uşi încuiate ori cel puţin o posiţie cu mult mai puţin rentabilă şi mai puţin comódă, ca şi care le-a creat a nóstră biserică.

Pentru ce dar dau totuşi cu pietri în biserică şi în instituţiuuile ei?

Pentru-ce subminéză pe faţă şi în ascuns la temelia aşeḑĕmintelor nóstre?

FOIŢA.

Povestea moşului.

(Urmare.)

Cum n'a sărăci bietul om, când numai pe fată încetul cu încetul aruncă pe an, sĕ ḑic numai 15 fl. bani curaţi, apoi câţi mai dubesce cu mamă-sa fără scirea tată-seu, pentru bumbi, mărgele, ruminele, săpunuri, mătăsuri, pentru mofturi, şi altele multe, cari tóte costă parale, şi tóte acestea se duc aşa pe sub mână aḑi, pe când în trecut nu era vorbă de aşa ceva! Acum fetele pórtă tot haine din têrg, rochii cu flori, cârpe dela pânzari, zădii de pĕr, şi-apoi cisme? ba încă dóuĕ părechi, una părechie e numai éc'aşa de a merge Dumineca la horă, sĕ le strice, şi una de cele ḑile, apoi mai cumpără bumbac ca sĕ ţasă ştergare, sĕ şi facă tóte pe plac, pecând ele nu mai sciu lucrul româncei, numai sunt românce. nu sciu, şi pe airea s'au înstrĕinat aşa de tare portul cel frumos românesc şi lucrul cel vrednic al femeiei, ori numai pe aici prin părţile ungurene, pe aici pe unde numai poţi găsi nici urmă de fétă căreia sĕ-i ḑici remâncă. De va fi cât de sĕracă, ea pórtă rochie de carton, cosută cu măşina la jidane şi croită pe trup, cu laibĕr, şi Dómne-sfinte cu fodri, cu sdrêncănele ori cum han-tătar le mai ḑic ele, acestea tóte costă de dóue-ori atâţia bani câţi póte bietul om agonisi de pe moşia înjumĕtăţită şi nefructiveră.

Asemenea feciorii, acum şi ei încep tot cu cisme ramoşe a merge la horă, ba opinca cârpită nu vor s'o pórte că i râd fetele, — nó! apoi spuneţi mi, me rog, dacă se duc atâţia fileri pe acestea lucruri netrebnice, de unde mai scóteţi aceia bani, cari sunteţi siliţi ai plăti?! ve trebue noue opintiri, luaţi înprumut, ve băgaţi în datorii, ajungeţi în cârca d-lor advocaţi şi poi v'aţi ispăsit de bine, rĕmâneţi fără car, fără plug ajunşi a da pielea popii, ajunşi a lucra cu ḑiua la altul, pentru o băniţă de făină ne cernută dóuĕ ḑile — ei! şi tot féta, d-niaei trebue sĕ fie împupuţată ca cea a bogatului, că de nu nu-ţi ésă din casă afară, nu-ţi lucră nemic, şi-ţi tócă la urechie că vréi sĕ i mânci norocul şi că cele fete o batjocoresc: „sărăntóc-ó“, „gól-ó“! ba flăcăii îi fac cântec şi vai de capul bietei fete, plânge de sĕ 'nécă şi nu scie trage odată cu brâglele, nu scie nimic, chiar nemic, şi-apoi î-i umblă mintea după măritiş!

Şi acestea tóte sunt tocmai aşa nepoţei, şi tocmai de acolo sĕ nasc de la mamă, care a decăḑut atât de tare în rolul cel greu, ce i-l'a încredinţat Dumneḑeu.

Mamele sunt causa la tóte nenorocirile, — şi decât sĕ ai o astfeliu de femee mai bine nu te-'nsura d'apururi, — pecând aḑi multe sunt aşa. E reu de tot, nu sciu unde vor mai ajunge fii noştri.

Aşa ḑeu, aşa unchéşule, nu pricem de unde le poţi sci aşa de bine.

„Ei, acum dar sĕ revenim la copii, nu învaţă, nu ascultă, sunt îndărătnici, mulţi ḑic că învĕţătoriul e tótă vina, nu-i bun, şi că nu scie nemic? ba de vr'o cinci ani încóce, în tot anul sĕ alege alt învĕţătoriu şi nici unul nu ve place!

Acum sĕ ve spun eu causa:

Învĕţătoriul ne vrea binele, el iubesce pe némul seu, şi sĕ silesce sĕ facă din copii nostri, copii deştepţi, diligenţi, buni, curagioşi, ascultători şi apoi sĕ le insuşéscă spiritul acel sfânt apostolesc, de care atâtea vécuri am fost lipsiţi cu desĕvêrşire, şi nu póte, sĕ fie chiar năsdrăvan aşa cum sunt ómenii, nu póte. Întâiu pentru-că ómenii nu-l aleg şi în anul viitoriu, contând pe altul mai cu chielm, şi-apoi într'un an de grozave întimpinări de pedeci, ce póte face învĕţătoriul, chiar pe când ar aduce lucrul la ogaşe e dat în lături şi e pus altul, care érăşi începe dela Adam şi ajunge abia până unde o lăsat celalalt din trecut, — na! — nici ĕsta nu scie mai mult, în anul viitoriu aleg pe-un altul, — păi pentru numele lui Dumneḑeu, unde vom ajunge?!

A dóua, dacă copilul e stricat decătră părinţi atât de tare, numai póte nimeni face din el nimic, am auḑit dese casuri, că dascălul l'ar fi pedepsit

Pentru-ce nu se ruşinéză a-şi presenta acolo la fie-care primă cuita?

Étă întrebări, cari trebue sĕ ni le punem şi la cari nu putem respunde decât că i-a cuprins ura, dorul de rĕsbunare şi i-a orbit de nu vĕd şi nu aud ce se petrece în jurul lor.

Aerul trebue curăţit de miasme — tinerimea, care gustă instrucţiune dela duşmani declaraţi ai bisericei, trebue ferită de otrava ce i se dă ḑilnic, prin unii ómeni pătimaşi şi de rea credinţă.

Atunci se va face regulă. Atunci cel ce ameninţă constituţia bisericei nóstre va fi delăturat cel puţin pe viitoriu.

Până atunci de îndreptare nu póte fi vorbă. Nu, căci tinerimea crescută în spirit contrariu bisericei şi al instituţiunilor ei, — nu are simţ de ordine, de disciplină şi sé aruncă braţele aventurierilor, în braţele nemernicilor şi devine un pericul pentru biserica ce o a crescut şi adăpostit la sinul ei.

In timpuri ca şi aceste, când de tóte părţile suntem impresuraţi de duşmani neîmpăcaţi ai bisericei, este la loc, ca sĕ se ia şi din partea acesteia mĕsuri mai radicale pentru vindecarea rĕului, până ce nu s'a generalisat cu totul şi până ce încă prin câteva amputări, corpul întreg nu este cuprins de cangrena cea periculósă a nihilistilor nostri.

Revista politică.

Replica junimei române din Austro-Ungaria la rĕspunsul studenţilor magiari, e viu comentată, atât în presa monarchiei, cât şi în presa ţĕrilor strĕine.

Nu mai încape îndoială, că presa magiară a întimpinat lucrarea tinerimei române cu multă amărăciune şi o combate cu vehemenţă, dar cu slabe argumente. In ḑiaristica magiară lucrarea e numită „pamflet" şi se înţelege, că deodată atributele proprii ḑiaristicei magiare, ce le aruncă asupra tinerimei, le aruncă asupra întregului popor românesc.

Nu aşa judecă însĕ presa strĕină lucrul. Ea ţine partea poporului român şi reproducênd pasage marcante, susţine afirmările tinerimei. —

Schimbările proiectate în corpul diplomaţiei austro-ungare vor avé inriurinţă şi asupra cabinetului Szapáry. In locul ministrului Szőgyényi, care în Octobre va eşi din ministeriu, va vení contele Csáky, ér locul acestuia 'l va ocupa cont. Josef **Zichy**, ori dacă cont. Csáky va rĕmâné la locul seu, cont. Zichy va ocupa portfoiul ministrului a latere. Cont. Zichy se consideră ca persóna chiemată a resolví şi cestiunea căsătoriilor micste, de aceea se şi presupune, că dênsul va ocupa portfoiul cultelor. Se pare însĕ, că ministrului Szapáry nu ii este tocmai la inimă acest bărbat, care i-a făcut oposiţiune în casa magnaţilor. —

In camera comunelor s'au terminat **desbaterile asupra mesagiului de tron**. Partida dela guvern, cere o desbatere meritoriă, pe când oposiţia doresce, ca sĕ se trécă preste acéstă desbatere cât se póte mai curênd. Deputatul **Redmond** a declarat cu ocasia acésta, că irlandeḑii doresc se cunóscă amĕnuntele bilului homerule a lui Gladstone. **Goschen** a declarat, că partida irlandesă voesce cu ori ce preţ sĕ pună în cârca majorităţii regatului bilul home-rule. **Mac-Carthy** ceru o asigurare hotărîtă dela oposiţie cu privire la aceea, că dacă irlandesii află de acceptabil bilul home-rule, atunci guvernul Gladstone sĕ lucreze din tóte puterile spre a-l duce în deplinire. Dacă însĕ camera lorḑilor va refusa proiectul, atunci home-rule totuşi se va pune între cele dintâiu probleme ale liberalilor. Redmond, în numele parnelistilor a susţinut propunerea lui Asquit de a cădé ministeriul Salisbury Parnelistii pretind parlament irlandes cu controlă liberă şi nemărginită faţă de afacerile irlandese. La aceste Balfour a declarat, că Gladstone justifică împregiurarea, că a provocat discuţia înainte de dimisia cabinetului actual. Partida, care voesce separarea Irlandei de Anglia, nu constă numai din aderenţi ai lui Gladstone. In urmă ministeriului Salisbury i-s'a dat vot de blam, şi ministrul preşedinte a presentat reginei demisia.

De ale partidului naţional.

III. Nostra culpa.

D-rul A Mocioni a declarat:

„Vom respecta votul contrariu, dar la esecutarea activă a aceluia nu vom coopera" ... şi: „Membrii noului comitet se vor lua esclusiv din sinul maiorităţii"...

Atâta le-a trebuit tribunistilor grandomani...

Ér D-rul A. Mureşan din simţ de curăţenie a declarat, că nu are încredere în cutari domni din comitet, deci nu primesce sĕ fie colegul lor...

Mai sunt încă câţiva bărbaţi de valóre aleşi în absenţă în comitet, unii au abḑis, alţii vor abḑice şi apoi, te miri cu ce rĕmânem?!

Ei bine, întrebăm noi: A fost cuviincios, a fost iertat, ca păstorii firesci şi chemaţi sĕ lase turma sub paza copiilor poltroni şi nepricepĕtori, pentru că — după ce e vor sfăşia lupii, — sĕ vadă lumea, că copii sunt copii, eventual pentru ca sĕ vadă acei copii înşişi, că ei încă nu sunt bărbaţi?!....

Poporul român asta n'a asteptat-o dela conducătorii sei şi el este îndreptăţit, a pretinde contrariul.

Autoritatea bărbaţilor nostri de valóre; convingerea despre capacitatea şi bunele lor intenţiuni, aceste a ţinut strênsă legătura solidarităţii între popor şi inteliginţa sa. Ómenilor de astfeliu a fost poporul român obicinuit sĕ urmeze şi a urmat, — poltronilor nu.

Tribunistii aleşi în comitet au fost destul de neruşinaţi, a primi atare mandat; dar necunoscutele mărimi, ce figuréză acolo, nu impun nimenui şi nici iubirea de pace, nici susţinerea unei solidarităţi aparente, pentru ochii lumei, nu pot scusa părăsirea cu necredinţă a bietului popor din partea inteligenţei sale mature. Au este iertat, a jertfi interesele proprii pentru ca sĕ se ḑică în lume, (ceea-ce totuşi nu se ḑice, că lumea órbă nu e), „românii sunt solidari" (ceea-ce nu sunt) —?. Au stăm noi românii atât de bine, încât putem duce fóme în casele nóstre, numai vecinii se ḑică, că trăim în abundanţă?! Nu, iubirea de pace şi solidaritatea, considerantele către lumea streină, şi mai ales nu, considerante, ce denótă ingustimea inimei, precum ar fi: „sĕ-i lăsăm, sĕ vedem, ce vor putea face; — sĕ-i lăsăm odată în dragul lor, că destul ne-a amărît cu clevetele lor; — sĕ-i lăsăm — sĕ se blameze"; — nici odată nu vor cântări faptul, că avem un comitet slab, care nu impune nimenui; — şi drept — ce pentru un lung viitoriu suntem condamnaţi a trăi fără conducere eficace.

In faţa lumei ne presentăm, că un popor, ce voesce se apară solidar şi — nu este, voesce se impună şi nu impune; ca un popor, care are câţiva fruntaşi, dar aceia nu sunt la conducere; ca un popor, ce nu şi scie preţui bărbaţii sei de merite şi valóre; ca un popor, ce decretéză una şi — face alta; nu este nici activ, nici passiv; — pe scurt ca un popor slab şi — afară de tribunistii aleşi în comitet, cari se simt tari, — astăḑi nu credem sĕ se afle român cuminte, nici strein cuminte, cari, vĕḑênd, ce lucrăm noi şi cum stăm noi, sĕ nu ḑică: „stăm rĕu, suntem un popor slab, ce şi merită sórtea tristă".

Drept aceste reasumêndu-le fără privire la ţinuta de activitate, ori pasivitate: Inteliginţa română cea matură era detóre sĕ de piept cu tribunistii poltroni, era detóre se nu lase terenul. era detóre se nu părăséscă pe român poporul seu, chiar cu preţul, că ar fi apelat de nou la popor, ba chiar şi cu preţul, că ar fi trebuit „se priméscă, a avé colegi, în cari nu ar fi putut avea încredere".... căci rĕul ce s'a făcut e mult mai mare, decât era vestea jurnalelor, că românii s'au certat pentru politică. Şi alte naţiuni se cértă şi ómenii se vor certa în veci. In viaţa familiară — da, dar în viéţa popórelor, în politică, nu are valóre cuvêntul némţului: „*Der Klügere gibt nach*" — ĕst princip numai noi bieţii români am aflat cu cale a-l aplica acum, spre pierderea nóstră.

Nefericit popor, carele nu-şi cunosce pe păstorii sei; — de trei ori nefericit, când acesti păstori il părăsesc atunci. când lupii cu lacomiă şi clicaşii asupră-i sar.

Un ticălos póte crede numai, că milionariul Mocioni este mai uşor coruptibil, decât puii golani din maerii Sibiiului. Şi totuşi se află smintiţi, cari aşa ered. Étă, ce ḑic tribunistii prin organul „Voinţa naţională" din Bucuresci.

„Se lămuresce cu desĕvêrşire un lucru: Dl Al. Mocioni a venit la conferinţă nu atât pentru a da o probă, că voesce sĕ lucreze pentru fraţii nostrii, ci pentru a face pe gustul ungurilor...... Atât este de adevĕrat acest lucru, încât"..... bazaconii tribuniste..............

„Nu putem sĕ lăudăm (a ha. firesce! —) îndestul acésta declaraţiune a dlui Mocioni, nu putem sĕ ne bucurăm (?!) îndestul pentru atitudinea bravă, (*wer lacht da?!*) a conferenţei"..... urméză alte sucituri illogice tribuniste .... „care a votat cu mare maioritate propunerea dlui E. Brote. Afacerea s'a resolvat în fine, cum trebuia sĕ se resólve: s'a întrebat representanţii (?!) celor 3 milióne de români apăsaţi, cari n'au voit se asculte (Nu?!) glasul diplomatului (— a ascultat de al castravetelui, tot bine! —) crescut în casinul magiar din B.-Pesta"......... „Lucrul acesta e de sigur o garanţie, că altă eră, mult mai sânĕtósă", (— of, sĕracii de noi! —) începe în viéţa politică a fraţilor nostri transcarpatineni Nu mai puţin ne bucurăm de votul conferinţei, gândindu-ne că prin acésta conferinţa a dat o netăgăduită dovadă, că voesce sĕ fie condusă numai de ómeni ce se inspiră dela popor. Elementele mironiste, puse la cale de guvernul unguresc, care prin metropolitul Miron îndrăsnesc totul, au fost şi ele cu desĕvârşire sdrobite"..... „Conferinţa a avut deci un succes (grozav!) cât se póte de mulţămitorin".....

Folosindu-ne de cuvintele de odinióră ale „Gazetei Trans.", întrebăm pe tribunisti: Dacă ei mai ţin la ceea ce numim adevĕr şi omeniă sĕ ne spună, cum se potrivesce cu logica sănĕtósă aceea afirmaţiune alor şi prin ei a „Voinţei Naţionale" din Bucuresci, că dl Dr. Al. Mocioni a declarat, că primindu-se propunerea d-lui E. Brote, el şi ai sei nu vor coopera... şi apoi totuşi nu d-sa şi ai sei nu a voit a coopera, ci representanţii alor trei milióne nu a voit a asculta glasul lor?

2. Susţin tribunistii, că dacă nu intrevenia regretabila retragere a dlui Al. Mocioni şi alor sei, comitetul nostru central şi atunci s'ar fi compus întreg din ómeni de frase şi zarzavaturi?...

3. Susţin tribunistii, că conferinţa este, că poporul român este, carele a voit a fi condus numai de ómenii, cari s'a ales în comitet, ori dóră admit, că în locul unuia-altuia, conferinţa totu şi ar fi voit mai bine pe câte unul-altul din cei retraşi?

4. Cred desnădăşduiţii clicaşi ei înşişi, că românii, pe cari ei i-a tractat în conferinţa electorală din Sibiiu ca pe unii, cari „s'au îmbulḑit" acolo şi făcênd gălăgie, nu i'a lăsat sĕ şi alégă delegaţi la conferinţa naţională, — sunt mai puţin români decât, Caşolţanii lor, Bobeşii lor, Cunţianii lor, Balteşii lor? Şi cred ei, că esistă un român cu minte, care ar mai profesa acésta credinţă?!

5. Cred tribunistii înşişi, susţin ei înşişi cu omeniă, că Escel. Sa D. Archiepiscop şi Metropolit **Miron** şi ómenii din jurul seu sunt elemente „puse la cale de guvernul unguresc"? Şi dacă nu o cred înşişi şi cu omeniă nu o pot susţinea înşişi, pentru ce caută a umplea capetele fraţilor nostri din regat cu neadevĕruri cornurate? Au doră pentru că aici în ţéra nóstră nu mai prind atari şiretlicuri? O cred ei acésta de folos pentru naţiune şi vor putea ei a-se respunde odată de atâtea blĕstămăţii?

„Cel ce cu neadevĕrul şi cu nedreptate 'şi ḑidesce casă, — nu-i vor locui nepoţii întrênsa;" — dar „vai de acela, prin carele vine scandela".

Incheiem cercetările nóstre cu un citat, pe carele „Tribuna" luni întregi l'a tipărit cu litere gróse în fruntea sa: „Ultima frontieră a nedreptăţii este, a apărea cineva drept, — fără a fi".

Nicolae Manegutiu *Un român.*

Progresele românilor în Turcia.

Ḑiarele din România au publicat rapórte din Ianina despre progresele scólei române de acolo. Ḑiariul grecesc „Constantinopolis" ce apare în Constantinopole, de şi cu părere de rĕu, vine şi confirmă sub titlul următor, acele rapórte:

Lucrări ale românilor în Epir.

Din Ianina ni-se scrie cu data de 16 Iuniu 1892:

Alaltă-eri, Duminecă 16 ale curentei, au avut loc esamenele solemne ale sus numitului gimnasiu românesc. Directorul lui avu ambiţiunea de a face mare sgomot şi de aceea împrăscià fără cruţare invitările sale în coperte elegante. Către cei cari cunosc limba românéscă sau cari vorbesc limba cuţo-vlahă ele s'au trimis în românesce. Casa, care se transformă în scólă, era ornată sĕrbătoresce cu multe stéguri otomane. Românii din satele românesci din Samarina şi din celelalte ale eparchiei Grebena, cari se află locuind aici şi din cari sunt originari cei mai mulţi dintre elevi au alergat gramadă. Dintre ai nostri au asistat numai câţi-va, cari au trăit în România, de delicateţă. Elevii au fost esaminaţi turcesce, românesce, franţozesce şi grecesce, apoi din geografie, istorie etc. Au cântat diferite cântece românesci şi au espus destule probe de desemn. Nu-i nici o îndoiala, că

---

punêndu-l pe grăunte de cucuruz în genunchi, şi că ḑeu copilul cum a scăpat din scólă, s'a dus acasă a plâns la mamă-sa în braţe, a spus la tatăl seu, că dascălul a fost tocat şi l'o schilăvit, că el nu va mai merge la scólă şi pace, — părinţii ómeni rĕi, în loc sĕ l pedepséscă şi ei, aşa, ca el sĕ-şi cunóscă vina, îii întind mâna ambiţiunei, ca sĕ se înrădăcineze în el şi astfeliu auḑi pe acest copil încreḑut, că cum cresce, înjură, e neascultătoriu, nepăsătoriu, éră ceialalţi copii îii urméḑă esemplul, şi greutatea cea nesuportabilă se nasce din acestea lucruri, pe cari la început omul le privesce nepăsătoriu de copilării.

Şi atunci cum póte copilul sĕ înveţe — trei ḑile la scólă şi trei pustiu pe unde-l trage inima, căci póte minţi acasă, fiind-că părinţii lui sunt ómeni credincioşi, şi l iubesc ca pe lumina ochilor, de rugăciuni n'are habar. El ḑice „tatăl-nostru" după cum îl învaţă mamă-sa. Nu de mult am fost mers şi eu la o rudenie din satul vecin, şi m'a înecat amarul vĕḑênd trista rătăcire a copiilor noştri.

(Va urma).

acest stabiliment de cultură va progresa complectându-se în liceu complect, şi elevii cari vor eşi din ei vor inunda cocomunele satelor românesei dela Pind.

Luând în consideraţie modul practic, cu care lucréză, pentru-că în loc sě cheltuéscă fără cruţare bani în cóce şi încolo şi sě construéscă zidiri măreţe în comune mici pentru paradă, ei închiriară dóuě case spaţióse, le transformară în scólă, adună băeţi români din diferite locuri, pe cari îi nutresc cu nutrămêntul frugal şi-i îmbracă cu costumul lor naţional, şi formézá gimnasiu chiar în centrul Ianinei. Ér noi ce facem? Vorbe şi érăşi vorbe, risipă în administrarea banilor comunei, certe şi vrăjbii şi alte mai rele.

Un archiereu, care lasă o amintire tristă, se face causa desfiinţărei scólelor din Chestoratin, ale căror zidiri fórte costisitóre vor servi de cuiburi a diferite paseri.

Aceeaşi sórte duc şi in Capesovo din Zagori zidirile pentru visatul gimnasiu al Pascalaţilor.

Asemenea şi scólele din Zabovo' patria zapilor, s'au închis şi profesorii s'au dus fără sě-şi ia lefurile. Tóte acestea sunt triste, pentru-că ne lipsesce spiritul practic.

Dacă Escelenţia sa Hristachi-Efendi se va decide sě deschidă érăşi scólele lui Zografos, avênd în vedere desilusionările căpětate în şir de ani din partea archiereilor şi proestoşilor ai argirocastrului şi din partea concetăţenilor şi rudelor lui in Chestoratin şi scandalurile, cari au avut loc între profesori, trăind într'o mică comună de 60 de familii, sě ia esemplul gimnasiului românesc şi cu aceeaşi subvenţie póte sě întreţină aici scólă, care sě pórte numele sěu în care sě nu créscă esclusiv băeţi din satele din Epir, cari vorbesc albanezeşte. Sě fie sigur, că şi folosul va fi mai mult şi mai practic si va fi scutit de desele supěrări, pe cari le îndura, când lucrau scólele lui în Chestoratin.

Acéstă opiniune am auđit'o susţiinută de mulţi ómeni competenţi.

Eşamenele institutelor nóstre încep în cursul săptěmânei. Constas, directorul scólei Zosimee, arată multă severitate pentru reuşita esamenelor, acestea îi face onóre. Din nenorocire scólele nóstre continuă calea bătută a penatismului fipic, pentru-că ele nu tind la alta de cât sě prepare tineri pentru cariera profesorală şi pentru universitate.

Lefurile profesorale au ajuns la 20—30 lire pe an şi în mici comune puteţi sě pretindeţi medici cu diplome, cari d'abia trăesc în serăcie? Ér mulţi tineri eşind din gimnasiu şi negăsind de lucru trăesc pe spinarea părinţilor. (Estras din jurnalul grecesc „Coastantinopolis" Nr. 143, din 29 Iuniu 1892, care apare în Constantinopol).

Acelaş điariu constantinopolitan se esprimă astfel despre progresul ideilor românesci la congenerii nostri din Turcia:

Românii în Serfige).*

In „Trompela Larisei" se scriu din Servia multe despre lucrărilo românilor. Din tóte satele românosci dela Pind se gonesc profesorii de limba grecă, înlocuindu-se cu românii indigeni sau strěini cu chieltuiala propagandiei române. In Avela, Perivoli, Smixi, Samarina şi Crania, unde până mai deunăđi românii se numěrau pe degete, şi de abia faimosul Mărgărit întreţinea scóla numěrênd 10—15 elevi, acuma cea mai mare parte a locuitorilor se dădu în partea lui Mărgărit, şi d'abia în Samarina funcţienéză într'o stare miserabilă (cach in cacós) o scólă grecéscă în pridvorul bisericei grecesci, de óre-ce edificiul scolar este ocupat de români. Schimbarea care a subvenit se datoreşte incapacităţei celor însărcinaţi cu conducerea culturei greceşti. Pe lângă acestea românii arată o mare persistenţă ca în biserica din Bitolia liturgia sě se facă în limba română. (Estras din jurnalul grecesc „Constantinopolis", Nr. 140, din 3 Iuliu 1892, eare apare în Constantinopol.)

Condiţiuuile de primire la scóla civilă de fete cu internat.

Acelea condiţiuni se publică la finea fiecărui an scolastic în mai multe sute de esemplare, de aici însě nu urméđă, că ele se ajungă la cunoscinţa tuturor părinţilor doritori de a le cunósce. Mulţi părinţi le cer dea dreptul dela comitetul Asociaţiunei, de unde li se şi trimit regulat, alţi părinţi voiesc sě dea informaţi încă şi asupra altor împregiurări, care nu sunt cuprinse în condiţiuni Aşa se întrébă între altele:

1. Dacă afară de tacsa de 220 fl. v. a. defiptă pentru 10 luni de intertenţiune şi instrucţiune şi tótă îngrigirea cerută de legi şi regulament se mai cer şi alte spese?

Rěspuns: Nici un ban mai mult. Ori ce alte spese, d. e pentru îmbrăcăminte, încălţăminte, cărţi şi recuisite scolastise, musică sau vre o limbă facultativă, ţeseturi şi stofe pentru lucru de mână, depind cu totul dela bunăvoinţa părinţilor, întocmai ca şi cum ar avea pe ficele d-lor acasă în sinul familiei cu aceea diferinţă démnă de atenţiune, că prin întroducerea de vestminte uniforme relative fórte eftine pentru tóte elevele din internat se curmă aplecarea spre lucs orb.

2. Dacă din cele 14 stipendii de câte 50 fl. v. a. publicate cu termin până la 15 August se pot da şi scolarilor de secs bărbătesc?

Nici decum şi sub nici o condiţiune. Fundatorii acelor burse le au destinat numai pentru secsul femesc cu atât mai vîrtos, căci pentru scolari şi studenţi de secsul bărbătesc esistă din gratia lui Dumneđeu la diecesele de ambele confesiuni, mai vîrtos la Blaş, Sibiiu, Oradea mare, Arad şi la Asociaţiuni preste 300 de burse, ajutóre, împărţiri de pâne etc.

3. Cele 10 burse de 50 fl. v. a. se votéză de către comitet în fiecare an numai la cerere făcută în scris de către părinţi şi motivată, din causa că adunarea generală a institutului Albina le votéză numai pe câte un an.

4. Dupăce scóla de fete cu internat a Asociaţiunii se bucură de dreptul publicitătii, prin urmare testimoniile sale deschid porţile la ori care institut superior, precum de esemplu la preparandii sau scóle pedagogice, de aici încolo se va şi cere o frecuentare fórte regulată, care trebue sě se încépă cel mai târđiu în 5 Septembre st. n. dar inscrierile la internat şi la scólă se vor începe din 30 August.

5. In internat se primesc şi eleve, care merg la scóla elementară a reuniuni femeilor române cu atât mai vîrtos, cât tocmai fetiţele de câte 8—10 ani au trebuinţă mai mare de o îngrigire părinţéscă, de care este însufleţită direcţiunea acestor aşeđĕminte naţionale.

Sibiiu, în 11 August 1892.

Presidiul comitetului Asociaţiunei transilvane

Varietăţi.

* (*Cavalerii şi curagioşii dela „Tribuna"*.) În numěrul seu de Sâmbătă 1/13 August anunţă „Tribuna", că i-s'a intentat proces de presă pentru un articol publicat în Nr. 61 dela 14/26 Martiu sub titlul: „Cu acelea-şi arme", şi că dl Balteş „care este responsabil pentru redacţiunea foii" a luat asupra sa rěspunderea pentru articolul încriminat.

Ér la alt loc, tot în acelaşi numěr, đice că: o comisiune judecătoréscă, compusă din judele de instrucţie Gödri, din procurorul Tischler, comisarul poliţienesc Haller, un actuar şi doi sergenţi au făcut perchisiţie în biroul redacţiunei, cercând manuscrisul articolului incriminat, dar n'au aflat nimica, — apoi esclamă: „Óre éră începe o nóuě epocă de prigonire a presei românesci? *O asceptăm calmi şi resoluţi.*"

Admirabilă „*resoluţiune*" după tufă!

Am mai cetit noi de o astfel de vitegie a „Adevěrului" lui Beldiman din Bucuresci, când cu publicarea minciunilor despre „omorurile din Şimleu" şi „demolarea locuinţei consultatului român din Budapesta", dar fóie cinstită nu cunóscem a căreia redacţiune cu atâta poltronerie sě se pitulésca de naintea responsabilitaţii pentru articolii, cari îi publică, cum o face organul de aici a lui Beldiman Nr. II.

La început mai ademeniau pe câte un tiněr de „Strohmann" despre care se putea presupune, că însuşi încă este in stare sě „alcătuéscă" câte o fraseologie, acuma însě redactorul „rěspondětor" este un biet de „*culegětoriu de litere*" „săţar" cum đic cei din România, şi încă şi dintre acestia numai de o categorie inferioră.

Este lucru neconscienţios, a primí angajamentul de a rěspunde naintea legii, şi eventual a întra în temniţă pentru faptele tale, dela un om, care nu este în stare sě ţi-le controleze, şi carele dacă ţi le-ar controla, ar risca sě-l lipsesci de pânea de tóte đilele, ce după muncă amară o capětă din mânile tale.

Astfel de „virtuţi" numai tribunistii sunt ca paci sě împămêntenéscă între români.

Ce-i va folosí bietului Balteş un eventual „martiriu"? Fruptele martiriului le culeg curagioşii din tufă.

* (Concesuni pentru linii ferate.) Ministrul de comerciu a acordat următórele concesiuni: contelui Ioan Nemeş pentru construirea unei linii ferate dela Sighetul Marinaţiei până la graniţă la Cârlibaba, apoi dela Bistriţa preste Borgo prund până la graniţă; deputatului Corn. Abranyi şi altora dela Marosvásárhely până la Paraid.

* (Cât costă manevrele?) „Budapesti Hirlap" scrie că đilele trecute au sosit la Cinci-Biserici *dóuě milióne şi patru sute mii fl.* pentru scopuri militare la manevre

* (Furt în biserică) Din Herman ni se scrie: În nóptea de 27 Iuliu (8 August) biserica română gr. or. din Herman în protopresbiteratul Braşovului a fost călcată de hoţi. Pětrunderea în interior s'a făcut cu ajutoriul unei scări lungi, luate din apropierea bisericei, prin turnul ei, care e destul de înalt. După ce furii şi-au făcut puţin loc prin delăturarea ţiglelor, au ridicat scarara până sus la clopote. Ajunşi odată lângă lada bisericei au putut opera sceleraţii în tótă tigna la lumina frumósă a lunei — pecând toţi ómenii onesti durmiau primul somn după oboséla đilei. Din fericire fură bani puţini, — căci tocmai se luaseră din lada bisericei şi s'au pus lângă ceealaltă sumă sě se păstreze la particulari. Nu au putut găsi deci decât 2 fl. 10 cr. cu cari s'au şi depărtat, fără însě sě se fi atins de alte obiecte preţióse. Mare surprindere în popor şi e svonul, că făptaşii ar fi fost nesce secerători streini, cari colindéză de vre-o câteva đile prin sat. Gendarmeria urmăresce.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din loc escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa a III-a în Mănăsturul unguresc şi „Bekényen" comit. Cluş cu termin de 3 sěptămâni. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl.

*(Christofor Columb, sfânt.) Christof Columb e la ordinea đilei chiar în Vatican. Va fi sfinţit, sau nu va fi? Se asigură la Roma, că e neînţelegere. Iesuiţii ar fi descoperit, că ilustrul esplorator lasă de dorit din punctul de vedere casnic. Soţia lui nu i'ar fi fost nevastă legitimă şi, ceea ce e cu mult mai grav, ea ar fi fost ovreică. Se înţelege nehotărârea celor ce vor sě'l sfinţéscă.

* (Finanţele Ungariei.) Raportul cassei stului pentru cuartatul al doilea este cu 5,171,261 fl. mai farorabil ca în aceeaşi periodă a anului trecut.

* (Femeie soldat.) Principiul femeiei soldat e pe cale de a întra în perioda realisărei şi acum avem dóuě aplicaţiuni ilustre. După regina Victoria numită colonel onorar al unui regiment de gardă german, de către nepotul seu Wilhelm II, iată acum şi pe împěrătésa Rusiei investită la rêndu-i cu o înaltă situaţie militară. Cu ocasiunea serbărei patronului seu Ţarina a fost numită de bărbatul seu „şef al echipagelor gardei". Sě nu desnădăjduim, că vom vedea într'o đi marile armate europene conduse de amazone încoronate.

* (Pipe şi fumători). Ideea pipei legêndu-se, în general, cu ideea tutunului, profanii sě conving, că arta de a umplé o pipă datéđă numai dela descoperirea, de către Christofor Columb, a insulei Tabago, care a popularisat cunóscerea tutunului. (Sě scie că insula Tabago, sau Tabaco în Antilele engleze, a fost descoperită în anul 1498).

Dar invenţiunea pipei datéză încă mai de mult, chinezii fuméză din vremuri inmemoriale şi din tóte otrăvurile cu care omului, pentru a se consola sau a se distra, i-a plăcut sě-şi umple pipele, tutunul e de sigur mai puţin rěspândit. Numai europenii din Europa şi America sunt cari-l întrebuinţéză.

Asiaticii, africanii întrebuinţéză cója de salcă, rădăcinile diverselor plante, ciupercile veninóse, rugumătura de lemn, papura, opium, cânepa, sě fuméză foi de trandafir — dacă ar sci femeile nóstre nu ne-ar mai îngădui infectul delicios — de nuc, de sfeclă, de porumb; se fuméză ceai, merişor, levant; într'un cuvênt se fuméză de tóte, chiar şi tutun.

Şi ce varietate de ţěvì! În China unde bambu se întrebuinţéză la ori-şi ce, ţevile de pipă sunt de bamb. În India unde bambul e rar şi clima caldă, ţevile sunt de piele; în Persia de iasmin, şi de cireş în Asia-Mică. Iu Europa sě fac de lemn de tóte esenţele, de trestie de corn etc,

Ori-care ar fi feliul pipei în regiunile nóstre e totdeuna gólă; în Rusia e învělită într'o ţětură metalică, strînsă şi cu capac, ca sě prevină incendiile, atât de îngrijitóre în acele părţi unde tóte casele de prin sate sunt construite din lemn.

In Filipine, sělbaticii din interior ne avênd la dispoţiunea lor de cât aurul drept ori-ce metal, îşi taie pipele din bucăţile de aur culese din torentul vecin. In America, în epoca preistorică, pipele erau de pétră, epoca română a avut pipe de bronz şi de fer.

Cât despre forma pipelor, unele dintre ele constituesc nisce adevěrate obiecte de artă, iar ornamentele de pe ele variază la infinit.

Şi câte lucruri într'o pipă!... Dimensiunile ei, chipul de a fuma cu ea, dovedesc firea şi caracterul fumătorului: „Spune-mi ce fumeđi, cum fumezi şi'ţi voiu spune, cine eşti".

Bibliografic.

În tipografia archidiecesană a apěrut: **George Bariţiu 12/24 Maiu 1812—1892.** *Foi comemorative la sěrbarea din 12/24 Maiu 1892.* Redactarea s'a făcut din partea d-lui Dr. Diaconovich şi cuprinde biografia ilustrului bărbat G. Bariţiu, felicitările din incidentul jubileului de 80 ani şi portretul fórte bine reuşit. Broşura se póte căpeta la librăria archidiecesană cu **80 cr.** esemplarul şi se trimite franco.

Loterie.

Sâmbătă, în 13 August, 1892.

Timişóra:	**87**	**42**	**44**	**59**	**70**
Viena:	**40**	**58**	**39**	**50**	**4**

---

*) Orăşel în Macedonia.

[137] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea unei stațiuni învĕțătoresci la scóla gr. orient. din Rĕșinari se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 350 fl., salariu anual și 32 fl., relut de cuartir și lemne, solvibili în rate lunare din cassa alodială.

Alesul învĕțătoriu afară de órĕle ordinare de instrucțiune este obligat a mai ține și strană în biserică Dumineca și sĕrbătórea, a conduce esercițiile gimnasticale cu elevii scólei de tóte ḑilele și scóla de repetițiune cu băeții.

Concurenții vor avé a se presenta în dóuĕ Dumineci sau sĕrbători la ambele biserici din loc spre a-și arăta desteritatea în cele ale cântărilor bisericesci.

Cei cu opt clase gimnasiale și atestat de maturitate vor fi preferiți.

Cererile de concurs sĕ se adreseze comitetului parochial gr. or. din loc prin oficiul protopresbiteral al Sibiiului.

Rĕșinari, 20 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial gr. or. în conțelegere cu Preaonoratul oficiu protopresbiteral.

Nr. 674.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Sibiiu, 27 Iuliu, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 589. [138] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de învĕțătoriu la scóla capitală gr. or. română din Satulung biserica Sânților Archangeli, protopresbiteratul Brașovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

Salariul de 350 fl., plătiveri lunar anticipative din lada bisericei.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-și subștérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Dela concurenți se mai cere sĕ fie apți a conduce cu pruncii de scólă cântările liturgice în biserică Dumineca și sĕrbătórea, și sĕ instruze pre elevii din despărțămêntul al III și IV din obiectele prescrise.

Brașov, în 15 Iuliu, 1892.

In conțelegere cu comitetul parochial gr. or. din Satulung.
Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 473. (139) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕțători în comunele mai jos din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul pănă în 22 August v. a c.

1. Buru, cu salar de 70 fl.
2. Bedeleu, cu salariu de 156 fl. 20 ferdele bucate și 70 funți legumă.
3. Cacova-Jeri, cu salariu de 156 fl. 28 ferdele bucate și 60 funți legumă.
4. Luncă, cu salariu de 86 fl. 10 ferdele bucate și 30 funți legumă.
5. Ocolișul mic, cu salariu în bani 130 fl. 10 ferdele bucate și 30 funți legumă.
6. Runc, cu salariu de 134 fl. 10 ferdele bucate, 50 funți legumă.
7. Sălciua de sus, cu salar în bani 250 fl.
8. Sălciua de jos, cu salar în bani 300 fl.
9, Șasa, cu salar în bani 200 fl
10. Mogoș Valea-Barnei cu salariu în bani 100 fl. și 10 ferdele bucate.
11. Vidolm, cu salariu în bani 86 fl 10 ferdele bucate și 30 funți legumă.
12. Vința, cu salariu în bani 100 fl.

Pre lângă acestea cu fie-care post este impreunat curtir liber și lemnele necesare pentru încălḑit.

Doritorii de a competa la unul din acestea posturi, au a-și adresa cererile lor instruite cu documentele recerute de Stat. org. și Normativul scolar la subsemnatul oficiu în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 14 Iuliu, 1892.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 385. (140) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 24 Iuniu 1892, și dau suma de 315 fl.

Concurenții au a-și așterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă al terminul sus indicat. In conțelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Făgăraș, 11 Iuliu, 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

---

[131] 2—3

CONCURS.

La scólele centrale gr. or. române din Brașov sunt a se ocupa următórele posturi:

1. Un post de profesor la scóla reală și comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă și magiară, sau francesă și germână, sau francesă și română.

2. Un post de profesor de desemn liber, cualificat pentru acésta specialitate, sau cu pregătirea necesară spre a-și puté câștiga cualificațiunea pentru desemnul liber și geometria desemnativă.

Acest profesor va fi ocupat 12 óre pe sĕptĕmână cu desemnul liber și va primi pentru acésta salariul anual de 600 fl. v. a., éră pentru órele de geometrie desemnativă, care eventual le va provedé, va primi remunerațiune anuală à 40 fl. de óră.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu *termin până la 15 August 1892 st. v.*

Concurenții vor adresa subscrisei Eforii scolare petițiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privința moralității, cât și în relațiunile civile;

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănĕtoși;

d) că au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune art. XXX din 1883.

Emolumentele împreunate cu postul 1. sunt:

In timpul serviciului provisoriu prevĕḑut în §. 30 a legei de instrucțiune din 1883 salariul anual de 800 fl., ér începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar, salariul anual de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., și relut de cuartir 130 fl., cu prospect de înaintare la 170 fl, pe an și drept d pensiune conform statutelor.

3. La scóla elementară capitală un post de învĕțătoriu.

Concurenții la acest post vor documenta:

a) că sunt de naționalitate români și de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cursul pedagogic și poșed testimoniu de cualficațiune prescris de lege, că posed cunoscințe teoretice și practice din grădinărit, de gimnastică și de desemnul liniar;

c) că au purtare morală și politică bună;

d) că sunt de constituție sĕnĕtoși

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviciu salariu normal de 300 fl. și cuartir natural, eventual relut de cuartir, în următorii doi ani salariu 400 fl. éră după doi ani salariu normal de învĕțătoriu definitiv de 500 fl. anuali și dóuĕ decenalii de câte 100 fl.

Concurenții la aceste trei posturi vor declara în petițiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci și scolare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau sĕ vor face în decursul timpurilor.

Brașov, 4 Iuliu, 1892.

Eforia scólelor centrale române ort. rĕsăritene din Brașov.

Nr. 306. (124) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătóre la scóla normală capitală gr. or. din Seliște, comitatul Sibiiului, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Cu acest post este împreunat un salariu anual de 400 fl. v. a. care se va solvi din fondul scólei în rate lunari anticipative.

Aleasa învĕțĕtóre e obliigată a propune tóte obiectele de învĕțămênt într'o clasă de fetițe precum și lucrul de mână în clasa III și IV de fetițe.

Cererile concursuale, instruite conform legilor din vigóre, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sĕliște, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 617. (123) 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de învĕțătoriu la scóla poporală gr. or din Turnișor, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele:

In bani 200 fl., parte din cassa alodială, parte dela popor, cuartir în edificiul scólei, 3 stângini metrici de lemne și unele accidenții pentru funcțiunile cantorali.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicile conform legilor în vigóre la acest oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Sibiiu, 13 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Cu învoirea comitetului parochial:

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 27. (126) 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scóla română gr. or. din S. Sebeș, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare care în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt. salariu de 350 fl., ér după servit de 5 ani la acéstă scólă 400 fl. anual.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ-și înainteze cererile instruite conform legilor din vigóre on. oficiu protopresbiteral gr. or. în S. Sebeș, pănă la terminul sus indicat, și iertându le împrejurările a se presenta în o Dumineca sau sĕrbătóre în biserică, pentru a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cunoscĕtorii de musică vor fi preferiți.

S. Sebeș, în 19 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral

Ioan Tipeiu, prot. și preș. — *Z Murĕșan,* notariu.

Nr. 312 [125] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din parochiile mai jos însĕmnate în protopresbiteratul gr. or. al Bistriței se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile.

1. Borgo Prund, pentru 2 (doi) învĕțători cu salariu anual de câte 300 fl care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic confesional, apoi câte 3 orgii de lemne de focărit și jumătate venitul din grădina scólei, care e de 1471°☐.

2. Borgo-Mijloceni, pentru un învĕțătoriu cu salariu anual de 250 fl. care se plătesce în rate lunare anticipative din fondul scolastic conesional, apoi cuartir liber în edificiul cólei și venitul din grădina scólei de omărit.

3 Cosna, pentru un învĕțătoriu cu salariu anual de 200 fl. din cassa bisericéscă, apoi cuartir liber, lemne de foc și folosirea grădinei scolare de legume.

Concurenții la aceste posturi au a-și înainta suplicele instruite conform legilor din vigóre în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței ca inspectorat scolariu confesional.

Borgobistrița, în 4 Iuliu, 1892.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 681. (134) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

1. Cricău, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir corĕspunḑĕtoriu în edificiul scólei și lemne.

2. Meteșiu, cu salariu anual de 344 fl., din cassa bisericei, cuartir și lemne. La acéstă scólă e afiliată și parochia, Poiana cu filia Găureni.

3. Bucerdea, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir natural, numai după ce se va termina edificiul scólei.

4. Ighiel, cu salariu anual de 300 fl, din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei și lemne.

5. Ponor, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir și lemne.

6. Valea Geogelului, cu salariu anual de 250 fl., din cassa bisericei, cuartir natural și lemne.

7. Rîmețiu, douĕ posturi, un post de învĕțătoriu primariu cu salariu de 300 fl, cuartir și lemne, cu obligămêntul de a ține scólă în parochia din Brădesci; al doilea post de învĕțătoriu secundariu cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne, cu obligămêntul de a ține scólă în parochia din Rimeț-Sat.

Dela concurenți sĕ recere sĕ țină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetițiune, sĕ recere sĕ fie cântăreți și sĕ se presenteze în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre spre a face cunoscință cu poporul din respectiva parochiă,

Alba-Iulia, la 22 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Albei-Iulia, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Sâmbătă 8/20 August, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4987 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 60 fl. din fundaţiunea „*Francisc Iosif*“, pentru studenţi de ori ce categorie; şi

2. Un stipendiu de 50 fl. din fundaţiunea „*Peiovici*“, pentru un student la scólele medii, cari ambe stipendii au devenit vacante prin nelegitimarea progresului în studii din partea stipendistilor Lazar Tritean şi Petru Moldovan.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ-şi astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 31 August st. v. acludând documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin despre aceea, că sunt români greco-orientali:

b) testimoniu solastic despre pogresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestatul medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială, şi

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanţii au a numi în suplicile lor institutul de învĕţământ, la care voiesc a şi face studiile.

Sibiu; din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 25 Iuliu, 1882.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 7 August, 1892.

Cu ocasiunea publicărei intrevorbirilor unui jurnalist dela ḑiariul „Budapesti Hirlap“ cu mai mulţi bărbaţi politici români, în ochii nostri a făcut adêncă impresiune o mărturisire a domnului Georgiu Bariţiu, care ar trebuí sĕ fie urmată de toţi acei români, cari ca şi domnul Georgiu Bariţiu pórtă la inimă binele poporului nostru. A mărturisit adecă domnul G. Bariţiu în înţelepciunea sa şi în modestia sa lipsită de ori ce făţărie, că dsa numai face politică activă, adecă nu mai ia parte la acţiunile politice ale românilor, ca sĕ nu pericliteze esistenţa instituţiunei, a cărei president este.

A făcut adêncă impresiune acéstă enunciaţiune asupra nóstră atunci, când o am cetit, şi cu deosebire impresiunea s'a potenţat în inima nóstră, când am cetit rĕspunsul ministrului president în şedinţa dela 15 Iuliu a. c. în obiectul cestiunei cu ducerea memorandului român la Viena, şi inscenarea demonstraţiunilor sub firma şi conducerea antisemiţilor. Ministrul president contele Szapáry a făcut în rĕspunsul seu amintire de legea comercială dela noi, care în liberalitatea sa lasă teren de acţiune institutelor de bani fără de nici o restricţiune, şi a făcut sĕ transpire, că el ca ministru încă nu se îngrădesce de agitaţiunea pornită contra institutelor nóstre de bani.

Póte, că noi vedem lucrurile în adevĕrata lor colóre, şi nu ne ascundem îngrigirile nóstre sub rolul de conducĕtori politici; se póte că noi în adevĕr simţim poriclul, întocmai după cum l'a accentuat domnul G Bariţiu. Una e positiv: noi facem politică cu inima nóstră de români, şi ţinem mult sĕ fim consideraţi între ómenii, cari nu se sfiesc a şi spune convingerile.

Am cetit ḑi de ḑi în ḑiarele unguresci, că institutele nóstre, fie ele de bani, fie culturale, fie bisericesci-scolare, fie economice-sociale, tóte sunt tacsate de cuiburi naţionale, periculóse intereselor statului, după cum adecă îşi închipuiesc ḑiarele unguresci ideea de stat, şi acele speciale interese de stat, căci de stipulat până acuma încă nu le-am vĕḑut nicăiri stipulate.

Şi nu a fost ḑi, în care sĕ nu cugetăm la enunciaţiunile d-lui Bariţiu, nu a fost ḑi, în care sĕ nu ḑicem: óre pentru ce nu pot avea înţelepciunea şi abnegaţiunea domnului Bariţiu toţi aceia, cari stând în fruntea vre unui institut românesc, prin diletantismul lor politic uşor pot periclita esistenţa acelui institut.

O am făcut acésta, când am vĕḑut între românii cu demonstraţiunea pe directorul institutului de bani din Turda, pe cel al celui din Deeş, al celui din Şimleu, al celui din Arad, al celui din Cluş, al celui din Reghin, al celui din Blaş etc. etc., o am făcut, când am vĕḑut atăcate ḑi de ḑi acele institute, atăcate cu vehemenţa de presă din statul nostru, cu timbrul de cuiburi politice.

Şi ne-a cuprins adêncă mâchnire când am cetit enunciaţiunile ministrului president cu privire la legea comercială şi mâchnirea nóstră póte că e îndreptăţită.

Nu ne prinde nici o mirare acuma, vĕḑênd, că o gazetă ungurésca din incidentul unui nou institut de bani înfiinţat de curênd în ţéra Oltului cere espres revisuirea legei comerciale.

Nu toţi ómenii au însĕ înţelepciuneaa şi abnegaţiunea domnului Bariţiu. Dl Bariţiu în înţelepciunea sa scutesce interesele unui institut românesc. Politicii nóstri cei modesti, marii nostri politici prin acţiunile lor pun în pericol institutele românesci, în fruntea cărora stau din graţia poporului.

Da! da! Tot omul judecă cu capul seu, şi lucră după inima sa.

Revista politică.

Scirile din Constantinopol, vorbesc despre o audenţă pe care dl Stambulov, ministrul Bulgariei a avut-o la sultanul.

Decursul audenţei e povestit în chipul următoriu:

Dl Stambulov a asistat la ceremonia selamlicului; apoi a fost primit la patru óre în audienţă privată decătră sultanul în faţa agentului Bulgariei.

Audienţa a ţinut o jumĕtate de cés; ea a fost întipărită de o mare cordialitate.

Sultanul a felicitat pe dl Stambulov pentru administraţia şi direcţia afacerilor Bulgariei; a declarat, că se interesézâ de principat şi voesce sĕ-l recunóscă, când va veni momentul.

Dl Stambulov a mulţămit, a asigurat pe sultanul, că va lucra după poveţile M. Sale, căci popoporul bulgar e convins, că interesele sale sunt strêns legate cu ale Turciei.

El lasă sultanului grija de a decide asupra cestiunei recunóscerei prinţului, pe care poporul îl iubesce şi care este perfect sub tóte raporturile.

Sultanul a urat poporului bulgar sĕ iubéscă tot deuna pe prinţ

La sfârşitul audienţei, sultanul a remis d-lui Stanbulov o tabacheră împobobită cu briliante, zicêndu i, că încurênd va veni momentul, când îi va pune cu propria sa mână la butonieră una dintre cele mai înalte distincţiuni ale sale.

Se dă o mare însĕmnătate politică primirei dlui Stambuloff de către sultan.

Eşind dela audienţă dl Stambulov a visitat pe ecsarchul bulgar. Din ordinul sultanului, marele vizir a dat un prânḑ în onórea primului ministru bulgar, cu care s'a întreţinut mult timp.

Dl. Stambulov a plecat apoi la Sofia cu tren special.

Cu data de Duminecă, se mai anunţă din Sofia următórele:

„Agenţia Balcanică“ află din Constantinopol, că ambasadorul Franciei, după rugămintea colegului seu al Rusiei, s'ar fi dus la palat îndată ce a aflat, că dl Stambulov va fi primit de sultan şi că ar fi întrebuinţat tótă presiunea diplomatică spre a împiedeca acésta audienţă. Totuşi sultanul a primit pe dl Stambulov îndată după plecarea ambasadorului.

FOIŢA.

Povestea moşului.

(Incheere.)

— „Me Georgiţă! ḑi „tatăl-nostru“ apoi te culcă — ḑise tata copilului.

Atunci răsfăţatul copil sĕ scólă în picióre şi începe cu lene:

„Tatăl-nostru, care esci în ceriu, — cheţi mâţă— „sfinţéscă-se numele tĕu — hm. . . . mi sete“ — şi aşa mai departe, apoi când îşi făcu sĕmnul crucei — Dómne értă-ne — limpede numai o încurcat şi astfeliu ispăsit, s'o trântit ca un butuc pe ascernut, éră părinţii m'am mirat, nu i-au ḑis nimic, ei erau mulţămiţi cu acestea. Eu însĕ neputênd suferi acéstă nelegiuire ce îndeplineau aceşti ómeni, am întrebat, că: „merge copilul la scólă“?

— Merge, — rĕspunse tatăl-seu, — dar avem un fârţâgău de dascăl..... de-l mânce mă-sa.....şi-l tot ciocârteşte pe copil — î l pune în genunchi...

— „Şi me ţuţură lighióna“, întrerupse hoţul de copil.

... Sĕracul de el, — apoi aşa mi milă sĕ l las de bajocură, copilul tatii....de-o dă 'n băţ carte sciu că no sĕ-l fac popă. — De altminteri Georgiţă e isteţ ar învĕţa potop, ba chiar î-mi place când e dea bunele — apoi vine dela scólă cu cartea, şi 'mi arată, de unde şi până unde ia dat lecţie ca sĕ-o scie până în ceea ḑi, — socotesce, — el o scie cât pe ci de pe acum.... o scie mai iute ca gêndul, şi mie î mi râde inima când vĕd, cum fuge cu degetul preste slove, da cum ciotrică din gură atâtea vorbe întortocate una preste alta, că eu drept sĕ ţi spun abia cunosc negru pe alb din carte... necum sĕ pot ceti ca Georgiţă al meu“.

Aci apoi vĕḑuiu dnrĕrósa rătăcire, dar nu ḑiseiu nemic mai mult, căci me îneca mânia, tótă draga de nópte n'am putut dormi ca şi cum aşi fi fost pe foc.

—„O Dómne! dapoi auḑi unchéşule, că dór numai eri am păţit-o şi eu, o vi'nt copilul dela scólă şi până sĕ gate femeia prânḑul, i-am ḑis se înveţe niţel lecţia, — ţi-ai găsit-o!, — trântiră cinstita carte jos, că nu l'o făcut aceea pe el, şi haid în uliţă sĕ se jóce cu alţi copii, cari nu merg la scólă, şi cu ulicarii cei vestiţi, eu, sĕ-'nţelege l'am luat de urechi pe sburdalnicul drăculeţ, i-am dat o pălmuţă cugetând că astfeliu o scot la cale, dar ce-am păţit?... unde n'a început a ţipa cel copil, drăguţ-Dómne ca din gura smeului, mai balamite decum ar fi ars pe foc, şi raita la mamă-sa în braţă, — apoi iote mei iote, — unde nu mi-ţi începe şi ea, cu o gură ca para focului: „Vreai sĕ nimurugesci copilul! nu ţii milă de el, mei nu veḑi că-i mic sĕracul!...taci dragul mamei taci....bătu-tular-fi Dumneḑeu, că tot aşa face! — Acum ce ţi-o făcut el? de ce dai? esci mai rĕu ca un maşter, – apoi începe şi ea a plânge pă-i ce sĕ-i faci? aş fi luat-o de plétă, dar apoi tot satul era în picióre, că eu o omor, şi că....éc'aşa.. ...vai de capul nostru, suntem prăpădiţi cu toţii şi nu scim de unde ne vine blĕstămul ista“!

—„De acolo vine dragii mei, că, femeia întâiu trebue învĕţată, şi dedată a-şi conduce rolul sĕu în cercul căsniciei, mai nainte de ce ar fi ajuns sĕ fie mamă, ca astfeliu sĕ pricépă, sĕ scie şi ea tóte, şi dacă Dumneḑeu te-au bătut cu o nevastă îndărătnică, sileşte-te ḑiua-nóptea, ai arĕta, din fir în pĕr pericolul în care cădeţi, dacă nu veţi face aşa şi aşa, căci Dumneḑeu ajută dacă te ajuţi şi tu, ér a ascepta aşa numai haid,....na lupe óia d'a gata?... suflă în foc sĕ ésă fum....

Economia cu bună chivernisélă, cresce îndoită şi întreită, pecând dacă nu bagi în sémă nici cel mai fript cruceriu?...rĕmâi ce n'ai fost, şi apoi sĕ auḑim de bine pela noi.... Chiar tata fie ertat î-mi ḑise odată, şi nu-l uit cât trăesc:

„Băete! légă-ţi filerul în trei aţe, şi numai atunci „îl dă din mână, când vei socoti că l'ai plătit cu „grigea; femea sĕ nu o alegi, ci so culegi; nu fi „lacom la frumseţe, nici prea, prea la blândeţe; „copilul nu l iubi nici odată, de dragul lumei pe

La plecare dl Stambulov a fost recondus cu o escortă militară până la gară, unde secretariul sultanului a venit ca sĕ-i ureze călătorie bună din partea Maiestăţii sale.

La tóte staţiile drumurilor de fer, pe teritorinl otoman, i-s'au făcut onorurile militare.

La Adrianopol, secretariul general al Vilaietului, cu suita sa a venit sĕ salute pe dl Stambulov.

Ministrul preşedinte a sosit diminéţa la Sofia. A fost primit de prinţul şi a luat parte la prânḑul de gală care se dete la curte cu ocasia aniversărei urcărei pe tron a prinţului Ferdinand. —

Acţiunea armată a republicei francese, în potriva regelui Behanzin al Dahomeiulului a început. Colonelul Dodds, trimis de la Paris cu cele mai întinse puteri la Dahomey, a pus sĕ se bombardeze de pe apă tot ţĕrmul despotului negru, care se împetrivesce influenţei francese, şi în acelaşi timp pune sĕ se respingă trupele lui Behanzin şi pe uscat, de barcênd câteva detaşamente de soldaţi. Este dar un rĕsboiu colonial în tótă puterea cuvêntului, în care Francia se vede încurcată.

Negreşit, nu póte încăpea îndoélă, că regele Dahomeiului va fi învins. Intrebarea e numai cu ce preţ se va întêmpla acésta?

Ḑiarele nepreocupate în acéstă cestiune constată, că deşi puterea maritimă a Franciei în apele Dahomeiului e însĕmnată, şi Behanzin dispune pe uscat de o armată tare numĕrósă şi fórte bine armată. Afară de acestea acest rege e un adversariu dârḑ şi cutezĕtoriu, care cu greu se va supune înainte de a fi opus o resistenţădin cele mai hotărâte

Nu se póte dar prevedea, decă nu cumva Dahomeiul va putea sĕ vină până în cele din urmă un Tonkin african. In tot casul Francia riscă de a se încurca într'o intreprindere, care ar putea sĕ o coste multe jertfe în bani şi în sênge.

Pe de altă parte însĕ trebue sĕ se recunóscă şi că, în adevĕr Francia n'ar puté se facă altfeliu; o pedepsire esemplară alui Behazin era necesară, nunumai fiind că se purtà preste mĕsură de obrăsnicesce cu Francia, ci póte mai ales, pentru-că republica nu putea sĕ priméscă provocările îndrăsneţe ale Dahomeiului fără sĕ-şi pericliteze întréga posiţie în Africa.

Acum câteva luni deja se discutase la Paris ideea, dacă n'ar fi fost mai bine a se părăsi cu totuţ posiţia în Dahomeiu, mai ales că ea, în sine nu e de loc vrednică sĕ se facă jertfe mai însemnate pentru menţinerea ei. Dar ideea de a se evacua Dahomeiul şi a da druml lui Behandin a fost părăsită tocmai pentru că era temerea unei reacţiuni fatale a acestui pas asupra situaţiei în Africa republicei.

Acum lupta a isbucnit între Dahomei şi soldaţii francesi şi întrebarea numai este acuma decât dacă aceştia vor isbuti sĕ frângă degrabă resistenţa pe care o întimpină. Dacă da, atunci aventura dahomeiană nu va mai avea alte urmări; dacă nu, urmarea va fi negreşit, că vor isbucni în camere ostilităţi atât de acute în potriva ministeriului Loubet, încât prea uşor se va ajunge la o nóuĕ crisă ministerială.

Dela succesul armelor colonelului Dodds în Dahomeiu atârnă aşa dar cu mult mai mult continuarea sau înfrângerea puterii regelui Behanzin în Africa; se póte întêmpla şi casul ca ultima peripeţie a dramei începute cu bombardarea dela Koton sĕ se termine cu căderea ministeriului Loubet.

După informaţiunile din urmă, armata francesă a eşit biruitóre.

De ale partidului naţional.

In sĕptĕmâna trecută vĕḑurăm pe aici membri esterni de ai comitetului central.

Ce ispravă vor fi făcut? nu se scie, pentru-că organul lor patentat — „Tribuna" nici notiţă n'a luat de ei, numai în rubrica „Sosiţi în Sibiiu" din care pot afla cei curioşi, că la care otel? cine a descălecat?

Şi dl Coroian din Cluş a participat la şedinţă. Verosimil va fi raportat despre nóua acuisiţiune, ce o a făcut pentru comitetul central în persóna lui Moldován Gergely.

Ncgreşit li-se va fi presentat şi resoluţia, cu care li-s'au înapoiat nealterat plicul cu „memorandul către Corónă", dar acela va fi de cuprins, care în interesul demonstranţilor este de dorit sĕ rămână încă „sub obroc", căci la din contră ar fi dispus comitetul sĕ se dea publicităţii, carea cu tot dreptul póte pretinde sĕ o cunóscă ca sĕ afle din ea, cu ce se recompenséză poporul român pentru nenumĕratele persecuţiuni, de care are parte dela inscenarea demonstraţiunei din Viena încóce?

Dar marele areopag naţional, din tronul seu „alcătuit" din „valorósele" adrese de aderenţă, ce şi le a procurat garnisite cu escomunicarea nóstră, cu un suveran dispreţ trece preste acéstă justă pretensiune a publicului român până la timpuri mai îndepărtate, când bieţii ómeni îmbătaţi cu apă rece, nu-şi vor mai aduce aminte de marile promisiuni ce li-se făceau, când îi capacitau agenţii pentru pelerinagiu la Viena.

In loc de acésta însĕ vine „Tribuna" Nr. 173 din 1/13 August şi publică aşa numitul „Memorand din Blaş" cu data din 3 Iuliu 1872.

Acesta este memorandul, de carele fericitul metropolit Dr. Ioan Vancea a făcut amintire în respunsul, ce l'a dat colaboratorului dela „Budapesti Hirlap" publicat şi de noi în Nrul 69 dela 4/16 Iuliu, a. c. a „Telegrafului Român".

Memorandul este subscris de Ioan Vancea archiepiscop *ca* preşedinte al conferenţei, G. Bariţiu ca secretar referent, Ilie Macelariu şi Dr Ioan Raţiu. va se ḑică de toţi patru membrii, cari au participat la conferenţa convocată la dorinţa ministrului preşedinte de atunci Melchior Lónyai.

Atât memorandul cât şi ante actele lui s'au publicat ca documente istorice în „Transilvania" din 1875 Nrii 4 şi 5.

Pe basa acelora constatăm o neesactite, ce o a pus corespondentul lui „Bud. Hirl". în gura reposatului metropolit, când afirmă, că ar fi ḑis: că şi vicariul archieppesc de atunci Nicolau Popea, ca plenipotenţiatul metropolitului Şaguna ar fi participat la conferinţa ultimă ţinută în Blaş, precum că ar fi participat şi dl Iacob Bologa, pentru că în protocolul şedinţei ultime din 3 Iuliu 1872 se ḑice:

> „Tot cu acéstă ocasiune se descopere părerea de reu, că reverenţia sa d-l archimandrit Nicolau Popea nici până astăḑi n'a venit; prin urmare nici nu a participat la lucrările acestei conferenţe."
>
> „Întru asemene se ia spre sciinţă cu părere de rĕu, că nici d-nul consiliar Iacob Bologa nu a potut lua parte la conferenţa de faţă."

(Va urma).

Reuniunea femeilor române din Mediaş şi giur.

In cele următóre lăsăm sĕ urmeze:

Cuvêntul presidial

ţinut de d-na Maria Roman la deschiderea adunărei generale a reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur, în 2 Iuniu 1892, din care se ilustréză pe deplin activitatea şi desvoltarea acestei reuniuni dela începutul esistinţei sale până aḑi.

Onorată adunare generală!

Acésta adunare generală, după-cum arată analele reuniunei nóstre, e a patru-spre-ḑecea, decând s'a emancipat la reuniune de sine stătătóre cu statute proprii acésta reuniune.

Salut cu tótă cordialitatea pe acei binevoitori ai reuniunei, cari s'au presentat aḑi la a 14-a adunare generală pentru a-şi da obolul material şi intelectual întru ajungerea scopului reuniunei, care este: întemeiera de scóle de învĕţământ şi lucru precum şi ajutóre materiale pentru fetiţe române sĕrace din Mediaş şi giur.

Puţini sunt aḑi aici dintre acei cari cunosc istoria reuniunei acesteia, de aceea cred, că fac un plăcut serviciu, dacă ve aştern un mic estras din acea istorie.

On. adunare generală!

Cu ce însufleţire şi entusiasm a fost îmbrăţişată ideia de a înfiinţa acésta reuniune în anul 1868 se vede lămurit din lista subscrisă atunci de 117 persóne şi anume: de d-nele Ana Chendi, Maria Moldovan Bucşă, Maria Bozoşan, Iudita Rusan, Maria Mărian Botorca, Rafira Tilea, Amalia Helerea, Maria Rusan, Elena Neagoi, Elena Doja şi Ioana Dorca ca membre fundatóre cu tacsa de 20 fl pentru totdeuna, ér celelalte 106 ca membre ordinare cu tacsa anuală de 1 fl.

Reuniunea sub presidiul d-nei Ana Chendi materialminte s'a desvoltat şi a crescut ca filie la reuniunea materă a femeilor române din Braşov până la 19 Iuliu 1870 în mod fórte îmbucurătoriu, pentru-că îi vedem starea de 220 fl. în 1 Decembre 1868, de 498 fl. 11 cr. în 1 Martiu 1869 şi de 800 fl. în 19 Iuliu 1870

La propunerea dlui Alesandru Neagoi, reuninnea în 19 Iuliu 1870 s'a declarat de sine stătătóre, ér presidiul în 30 Maiu 1871 presentéză statutele reuniunei întărite de înaltul guvern de interne prin decretul seu ddto Pesta, 15 Decembre, 1870 Nr. 8789. Aici amintesc numele dlui advocat Ioan Poppa, care nunumai că a compus aceste statute, ci a fost până la a. 1873 un factor principal al reuniunei.

Adunarea generală din 13 Octobre 1872 a ales de preşedintă pe d-na Elena Neagoi, cea din 15 Maiu 1876 a dóua óră pe d-na Susana Câmpean, cea din Iuliu 1882 pe d na Alecsandrina Gerasim, ér cea din 1 Februariu 1883 pe actuala preşedintă.

După acsioma: „Tot începutul e greu", au decurs greu afacerile reuniunei dela a. 1872, atât de greu, încât adunarea generală din 20 Maiu 1880 s'a aflat necesitată a hotărì, ca sĕ se depună la vre-un institut de păstrare ceea ce se va mai puté încassa dela debitori, la cari era elocată averea reuniunei. Pe basa acestei hotăriri s'au pus unii, cari s'au interesat mai de aprópe de prosperarea reuniunei, pe lucru fără temere de ura personală care a trebuit sĕ urmeze din partea debitorilor negligenţi; s'au pus pe lucru, fără de îngrigire la posiţia socială proprie.

Acésta raportéză şi comisiunea financiară alésă ad hoc pentru censurarea acestui raport, constatéză în şedinţa comitetului din 21 Martiu, 1883 că starea materială a reuniunei face 2845 fl. 56 cr.

La adunarea generală din 15 Maiu 1876 cassiera presentéză starea materială cu 1936 fl 78 cr. şi cere demisiunea din motiv că nu posede nici un regulament la manipularea banilor, — dimisiunea nu i s'a dat ci lăudătoriu despre ostenelele sale.

Anii dela 1872 până aprópe la 1880 au fost vitregi pentru reuniune Bine, că au crescut acei 800 fl. din 19 Iuliu 1870 până la 1880 la suma de circa 2500 fl., dară acéstă sumă a fost în mare parte numai pe hârtie mancă, fără formă legală şi elocată în locuri dubióse, aşa încât se póte afirma, că mai mult de 1500 fl. nu au fost siguri.

Incepênd cu anul 1880 s'au adus reforme radicale şi salutare, atunci deja s'a hotărît macsimul sumei de împrumut şi cine — adeca bărbaţii de consiliu — sĕ-l încuviinţeze.

In 1 Februariu 1883 deschide presidiul un protocol de esibite, cassiera un jurnal de cassă, atunci un indice pentru agendele şi afacerile presidiale, atunci s'a format un archiv în care aḑi se póte afla ori şi care document, atunci s'a deschis un indice pentru cassă şi un jurnal de cassă uniform cu jurnalul de controlă.

E drept, că tóte acestea au costat şi costéză muncă silnică, acei însĕ, cari pórtă acéstă muncă vĕḑênd recunoscut rodul muncei lor, află remuneraţiune spirituală îmbelşugată şi promit a continua munca cu plăcere.

On. adunare generală!

După multe fatigii şi neplăceri îndurate dela unii debitori, după o muncă încordată s'a presentat în adunarea generală din 9 Septembre 1886 un raport censurat de comisiunea compusă din d nii notari cercuali Nicolau Hulea, Simion Ianculescu şi Nicolau Lichirie.

Amĕsurat acestui raport averea reuniunei a fost stabilită atunci cu 3458 fl. 74 cr. şi acest raport s'a publicat în Nrul 86 al „Telegrafului Român" şi în Nrul 193 al „Gazetei Transilvaniei" din 1886.

Basa de administraţiune regulată şi de evidenţie, şi cu deosebire basa pentru lucrarea solidară a bărbaţilor de consiliu s'a pus la a. 1885, de atunci încóce acéstă basă nu s'a lăsat din ochi, acest teren nu s'a părăsit, aflându-se de apt spre înaintare.

In 2 Iuniu 1889 s'a amplificat corespunḑĕtoriu modul de mânecare pentru bărbaţii de consiliu.

Adunarea generală din 11 Iuliu 1888 constată starea cassei cu 3693 fl. 27 cr., cea din 2 Iuniu 1889 cu 4041 fl. 69 cr., cea din 2 Iuniu 1891 cu 4514 fl 66 cr., ér comitetul din 21 Aprile a c. cu 4869 fl. 83 cr.

Dela anul 1889 până aḑi comitetul s'a întrunit în 5 şedinţe ordinare şi s'a îngijit cu deosebire de inventarea averei în mai multe esemplare, cari s'au împărţit între bărbaţii, cari au dovedit viu interes pentru reuniune.

„faţă ci iubesce-l părintesce....mai cu chielm...
„Dumueḑeu pedepsesce pe care l iubesce; i-a „esemplu dela prost, şi vei fi cu minte; dacă vreai „sĕ aibi ce-ţi trebue, fii mulţumit cu ce ai, şi „vei avea şi mai mult; orbul cată fericirca pipă„ind, ér tu fugi de ea riḑênd; când esci datoriu „în dóuĕ locuri, esci vêndut de trei ori; dar când „te dóre capul nu lua păharul; dacă popa nu „vine la tine, mergi tu la el; dar sĕ scii: când „î-ţi faci cruce, închipuesceţi că esci, înaitea lui „Dumneḑeu; dacă cineva îţi face rĕu, silesce-te „ai da „bună-ḑiua" mai curênd ca alţi trecĕtori; „dacă tu nu te poţi însu-ţi stăpâni, apoi cine sĕ „te stăpânéscă? dar când ajungi la reu „sĕ-ţi fie „de bine" ér când ajungi la bine taci molcom şi „ḑi c'a fost sĕ fie" — aşa î-mi ḑise tata, aşa vam spus şi-eu dragii mei, şi când ar împlini ómenii golul acesta, ce ne stă înainte, sgâit, prăpăstios, periculos pentru noi, ca o dihanie d'alea cari numai în tartar sĕ află, — altminteri ar merge tréba, — dar auḑiţi me rog, treḑii cocoşi cu crestele degerate, bat din aripi, şi ne vestesc, că miaḑă-nópte e cât pe ci, povestea, sciu pe dinafară, s'alege la care ve va plăcea dar las că nici mie nu-mi plăcea tóte când eram eu ca voi, însĕ mi-au plăcut ele odată, numai că era maḑărea-'n capră, dragii moşului. *I. Rodina*

De mare însemnătate pentru reuniunea acésta este hotărîrea adusă din partea supremului tribunal financiar reg. sub Nr. 1. 2568 din 1889, că prin acésta înaltă hotărîre s'a recunoscut scopul reuniunei de scop „filantropic“ și așa pe basa p. 6 §. 2, art. XXII ex 1875 s'a eliberat reuniunea dela solvirea dărei de camătă și a ecuivalentului și totodată dela solvirea sumei de 149 fl. 01 cr. impusă prin decisiunea Nr. 14363/1888 a inspectoratului reg.

On. adunare generală!

Ve asigurez, că suma de 4869 fl 83 cr. e elocată la institutul de credit și de economii „Albina“ în o mică parte, ér în partea cea mai mare — în sume nu mai mari de câte 50 fl. — la privați și și aci pe lângă cel puțin doi cavenți și cu prisosință prelângă asigurare hipotecară, și ve asigurez, că din 170 de debitori numai doi sunt împrocesuați și și acesti pentru sume sub 20 fl.

Asigurându-ve despre acestea puteți vedea, că țênta (10,000 fl adecă ḑece mii fl. v. a), de a vedé scopul reuniunei realisat, nu mai este departe.

Ați vĕḑut din cele enarate, că pe ce cărări spinóse și anevoióse a ajuns starea materială de 220 fl. din anul 1868 la considerabila sumă de 4869 fl. 83 cr. de aḑi. De aici înainte avem trebuință singur numai de bunăvoință și atragere către reuniunea nóstră.

Vĕ rog deci aruncați-ve privirile la fetițele române din Mediaș și giur, votizați aḑi așa ca fetițele nóstre preste scurt timp sĕ binecuvinte votul, care-l dați în favorul lor. Alegeți bărbați de consiliu, comitet, cassieră, președintă, cari laolaltă cu puteri unite, în colegialitate și iubire sĕ lucre pentru prosperarea reuniunei.

Cu acestea declar ședința de deschisă și vĕ salut cu: „bine a-ți venit!“

Raportul camerei comerciale din Brașov.

Partea generală a interesantului raport al camerei comerciale din Brașov e de următoriul cuprins:

Anul espirat forméză o periódă fórte însemnată în privința relațiunilor economice. Anume în decursul lui politica comercială a statelor din centrul Europei s'a îndreptat de nou în mod decisiv spre sistemul tractatelor comerciale și a adus cu sine încheiarea unor convențiuni comerciale de mare importanță, cari au întrat în aplicare cu 1 Februariu 1892. Aceste convențiuni s'au încheiat pe 12 ani și astfel asigură stabilitatea regulărei relațiunilor comerciale esterne, de care a fost lipsit atât de mult și adeseori în mod dureros un cerc economic format din 130 milióne de ómeni.

Pentru economia națională a patriei nóstre este de importanță mare mai cu sémă asigurarea pieței germane pentru desfacerea productelor agricole și a vitelor, deórece prin acésta sĕ deschid agriculturei ungare prospectate favorabile, de cari simția mare lipsă, și prin urmare și capacitatea de consumațiune e straturilor celor mai estinse ale poporațiunei sĕ va mări. Și acésta este de cea mai mare însemnătate pentru industrie și comerciu, în urma solidarităței intereselor economice.

Pentru circumscripția camerei nóstre tractatele comerciale din cestiune au în genere mai mult numai o importanță mijlocită, care cu tóte acestea nu trebue disconsiderată. In urma relațiunilor actuale de comunicațiune validitarea mai avantagiósă a productelor agricole în părțile vestice ale țĕrei trebue sĕ înfluințeze în mod favorabil asupra stărei lucrurilor din celelalte părți, chiar abstrăgĕnd dela împrejurarea, cà póte acestea nu pot lua direct parte nemijlocită la atacurile de esport, ceea ce pentru unele articole este mai pre sus de ori ce îndoială. Altă întrebare este însĕ, că óre tractatele comerciale nu vor înfluința în altă direcțiune nemijlocit și anume în mod perturbător asupra relațiunilor economice ale acestor ținuturi, adecă prin ușurarea importului de articole industriale din Germania, Belgia, Italia și Elveția? In faptă și în cercurile industriale ale districtului camerei nóstre după publicarea tratatelor comerciale s'a esprimat ici și colea temerea, că prin ușurarea importului mai cu sémă de articole industriale germane, starea industriei va deveni cu mult mai rea. Dacă luăm în considerare faptul, că cele mai multe posițiuni ale tractatelor sĕ referă la stipularea tacselor vamale de present generale, sau apoi acordate deja până aci în tractate comerciale și că micșorarea tacselor s'a făcut între nisce limite fórte mici, dacă ne cugetăm mai departe, că industria ungară și cu ea cea din sudul Transilvaniei încă de mult sunt supuse unei concurențe aprige cu industria austriacă și prin urmare și-a arĕtat capabilitatea de esistință prin susținerea ei, nu putem admite ca basată bănuiala, că în urma tractatelor comerciale industria nóstră va ajunge într'o situațiune critică. Tacsele vamale pentru articole industriale sunt încă destul de mari, așa încât și efectul mediat al importului german mai mare nu póte fi însemnat asupra relațiunilor nóstre. Într'atâta însĕ totuși va influința, întru cât industria austriacă, în urma concurenței germane, ce se va stabili acolo, va căuta cu mai mare aplomb ca până aci sĕ se validiteze pe piețele ungare. Aci într'adevĕr trebue sĕ fim cu ochii deschiși și se pășim în arenă cu puteri unite și încordate.

Stând astfel lucrurile punctul de mânecare cel mai justificat pentru noi este sĕ nu esagerăm în defectele ei situațiunea schimbată din punctul de vedere al posibilităței mărite pentru esportul de articole de agricultură și economie de vite și pe de altă parte sĕ nu ne lăsăm a fi intimidați prin concurența germană în articole industriale. Cu tóte acestea putem spera, că bilanțul relațiunilor nóstre economice nu va fii în defavorul nostru sub regimul tractatelor comerciale.

Deja dela prima aparițiune a ordinei nóuĕ de lucruri în constelațiunea politicei economice a Europei de mijloc trebui sĕ se deschidă prospectul, că statele balcanice nu sĕ vor putea sustrage de sub presiunea situațiunei celei nóuĕ și mai curênd sau mai târḑiu vor arĕta mai mare aplicare față de sistemul tractatelor comerciale. Sĕ înțelege, că acéstă se referă în prima linie la România, care după cum scim aḑi perhorescéză tractatele comerciale și întocmai ca și Francia, pe care și-a luat-o adeseori de ideal, privesce politica de a avea absolut mână liberă ca panaceă, remediu universal, pentru consolidarea relațiunilor sale economice și este de părere, că află în ea mijlocul magic pentru crearea unei industrii naționale.

In tot casul, abstracțiune făcând dela celelalte, tratarea diferențială la importul de producte agricole în Germania va trebui se siléscă și politica comercială române sĕ se alăture la nóua stare a lucrurilor precum pe de altă parte situațiunea s'a îmbunătățit într'atâta, întru cât interesele agrare ale Ungariei și ale Austriei au aflat o satisfacțiunea deplină prin tractate și de aceea din acéstă parte se accentuéză mai puțin oposițiunea față de încheiarea unui tractat comercial cu România, care sĕ înțelege, că fără concesiuni pe terenul agricol aste cu tot imposibil de închipuit.

Din nenorocire situațiunea actuală contraḑice acéstă presupunere, în ce privesce punctul prim. România nu voesce deocamdată sĕ scie nimic de un tractat comercial preste tot, ci voiesce prin tarifele sale autonome aplicate din 1891 ba putem ḑice reformate în pejus, sĕ stabitéscă un fel de autarchie economică, tendință, care se înțelege că este promovată în mod însemnat prin posițiunea ei geografică fericită.

(Va urma.)

Dela Asociațiunea transilvană.

Festivitățile, ce se vor arangia la Sibiiu cu ocasiunea adunarea generale a Asociațiuni transilvane pentru cultura și literatura poporului român, conchiemată pe *15/27 și 16/28 August* a. c. promit a fi fórte interesante. Comitetului arangiator i-a succes a angagia corul de plugari din Chiseteu (constătător din 26 bărbați, 10 femei și 4 băieți) care va concerta în sara din 15/27 August în Sibiiu Pentru popularisarea ideei de a înființa și în Transilvania coruri de plugari, de cari în Bănat esistă deja preste 30, se va arangia în 16/28 sau 17/29 August un concert și într'una dintre comunele mai mari românesci de lângă Sibiiu.

Cu acéstă ocasiune atragem din nou atențiunea publicului la *lipsa de hoteluri în Sibiiu*, și la necesitatea de a se insinua de timpuriu atât pentru cuartire, cât și pentru banchet, deóre-ce pregătirile se vor putea face numai corespunḑĕtor numĕrului participanților insinuați.

Insinuările pentru cuartire și banchet au sĕ se facă *cel mult până la 12/24 August* la adresa d-lui Dr. *Corneliu Diaconovich în Sibiiu*, (Nagy-Szeben).

Varietăți.

* (Ḑiua de 6/18 August.) Din incidentul ḑilei de 6/18 August, ḑiua nascerei prea gloriosului nostru monarch, s'a sĕvêrșit serviciu divin în tóte bisericele din metropolia nóstră.

In biserica din Sibiiu cetate s'a celebrat oficiul divin prin Preacuvioșia Sa domnul Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicariu archiepiscopesc, asistat de Preacuvioșia Sa domnul Nicanor Frateșiu, protosincel, asesor consistorial și de P O. D. D: Ioan Papiu, protopresbiter asesor consist; Moise Lazar, protopresb. ases. consist; Mateiu Voileanu, presbit. ases. consist; Dr. Remus Rosca, proto-diacon, secretariu consistorial.

In onórea acestei ḑile Escelenția Sa I P S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul a dat un prânḑ mai mult familiar.

Parada militară făcută din incidentul acestei ḑile a reușit strălucit Ea s'a început în preséra ḑilei prin musica militară a regim. 31 și 82, care a cutrierat mai multe strade ale Sibiiului, de asemenea au cutrierat aceste capele militare și în ḑorile ḑilei mai multe strade. Pe câmpul de esercițiu, s'au dat salve de tunuri. După șepte óre diminéța s'a concentrat întréga miliție din Sibiiu și jur pe locul de esercițiu, unde după săvêrșirea missei trupele conduse de Escel. Sa dl general Pach au fost luate în revistă de către Escel. Sa dl comandante al corpului Szveteney.

După sĕvârșirea revistei cadeții absolvenți, cari vor fi împărțiți la trupe au depus jurământul solemn Cu acésta ocasiune dl maior Pfeiffer a ținut o vorbire însuflețitóre și demnă. In lista absolvenților am auḑit rostindu-se și mai multe nume românesci.

* (Sciri scolare) Direcțiunea supremă face cunoscut, că conform §. 5 al statutului de maturitate, pentru repețirea, întregirea s'au îmbunătățirea esamenului de maturitate s'a pus termin în anul acesta la gimn sup reg. *din Sibiiu, pe 7 Septembre st n.*

*(Un tratat între Anglia și România.) Cetim în „Timpul“ de Duminecă: Astăḑi s'a semnat de dl Lascar Catargiu, președintele consiliului de ministrii, ministru secretar de stat ad-interim la departamentul afacerilor strĕine și dl A. G. Vansittar însărcinatul de afaceri al Marei-Britanii, un tractat prin care supușii, navele și mărfurile (produse ale solului și ale industriei) ambelor state, se vor bucura de tratamentul națiunei celei mai favorisate. Acest tratat cuprinde 6 articole, este fără termin, însĕ espiră peste un an după denunțarea, ce va face una din părțile contractante

* (Copii de scólă.) Atragem atențiunea părinților și a tutorilor la ofertul din inseratul publicat în ḑiariul nostru de aḑi.

Bibliografic.

În tipografia archidiecesană a apĕrut: **„Cel mai mare bine din lume“** de Henry Drummond 1. Cor. cap 13 v. 1—13; traducere din limba germană de Dionisiu Făgărășianu, profesor. Prețul **20 cr.**

Din cărticica acésta în Anglia în timp scurt de 8 luni s'au vêndut 180.000 de esemplare. Tradusă în limba germână, în 4 luni au trecut preste 50.000 de esemplare.

Modul, în care autorul tractéză materia, de bună sémă va pătrunde și la inimile românilor.

Intențiunea traducĕtorului cât și a nóstră e, ca sĕ dăm în mâna cărturarilor nostri o carte, care tocmai în ḑilele acestea cu multe bóle sociale e adevĕrată hrană sufletéscă.

Venitul e destinat pentru fondul de pensiuni al archidiecesei.

Spriginirea ei o recomândăm cu deosebire preoțimei nóstre.

Către on. public român!

Am deschis de vre o câți-va ani aici în Brașov *o scólă privată de lucru de mână și de menagiu pentru fete, însoțită tot-de odată și de instrucțiune teoretică în studiu.*

In acest timp m'am ocupat mult cu ideia unei adevĕrate instrucțiuni reclamată de chemarea secsului nostru femeiesc de astăḑi. Și astfel am ajuns acum a pune cursul condus de mine pe o basă, care sĕ corespundă chemării femeii.

Principiul, de care sum condusă 'mi este: sĕ mijlocesc fetițelor, cari au absolvat vre-o scólă de învĕțământ, o pregătire cu dosebire practică, și pentru sistemisarea și complectarea cunoscințelor de lipsă unei femei, și o pregătire teoretică, pentru ca înzestrate cu acéstă pregătire sĕ fie bine orientate în tóte direcțiunile chiemării lor.

Amăsurat acestui principiu mi-am dat silința, cu împreună sfătuire și conlucrare a ómenilor competenți de scólă, ca sĕ compun pentru cursul condus de mine o programă, prin care sĕ se împărtășéscă tóte acele învĕțături, cari au sĕ cualifice pe femeie pentru datorințele și lucrările de căpetenie, ce fiecare femeie le întâlnesce în viéță.

In acest internat se vor preda: tot felul de lucru de mână femeesc ca: *torsul*, *țesutul* la résboiu simplu și mecanic, *văpsitul tortutui*, *cusutul croitul*, *brodatul* (chindisitul), *împletitul*; mai departe din economia casei: *gătitul bucatelor*, *spălatul* și *călcatul*; și apoi pentru completarea și sistemisarea cunoscințelor teoretice: *religia*, *pedagogia* și *higiena*, *legumăritul* și *grădinăritul*, *principii de comptabilitate*, *aritmetică*, *istoriă* și *geoarafiă*; limbele: *germană*, *magiară* și *română*, predate de profesori dela gimnasiul român de aici.

Tóte aceste se vor preda în trei cursuri de câte un an.

In acest curs se vor primi eleve, cari au trecut de 12 ani și au absolvat vre-o scólă, pe lângă *o tacsă de 14 fl.* la lună, pentru care va căpăta instrucție și vipt bun, și cuartir în internat. Avênd în vedere, că instrucțiunea ce sĕ dă în acest internat cu începutul anului scolariu 1892/3 este pe o basă cât se póte de largă, m'am vĕḑut necesitată a ridica tacsa.

Elevele esterne, cari voiesc a avea menagiul la mine, vor solvi pentru menagiu și instrucțiune pe lună 10 fl. éră fără de menagiu 4 fl.

Voiu mai primi în acest internat pentru îngrigire, locuință și vipt, pe lângă tacsa de 12 fl. la lună, și fetițe, cari voiesc sĕ-și urmeze studiile la vre-o scólă aici în Brașov.

Cursul se va începe cu 1 Septembre a. c. v.

Aduc acésta la cunoscința acelor părinți, cari se intereséză de acest fel de crescere a ficelor lor.

Brașov, în 29 Iuliu, 1892.

Cu tótă stima

Maria Belu,
Strada Hirscher Nr. 19.

Loterie.

Mercuri, în 17 August, 1892.

Brünn: 45 15 7 61 4

Nr. 363. (141) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţătoriu la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Poiana, trei posturi de învěţători, cu salar de câte 300 fl., solvinḑi prin epitropia parochială în rate lunare anticipative.

2. Mercurea, un post de învěţătoriu cu salar de 250 fl.

3. Păuca, un post de învěţător cu salar de 150 fl.

4. Tău, un post de învěţător cu salar de 200 fl, cuartir natural în edificiul scólei.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sě-şi trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, în Mercurea.

Dela concurenţi sě cere, ca pe lângă cualificaţiunea formală sě fie cântăreţi, fiind alesul obligat a coduce cântările corale. De asemenea va fi alesul dator a ţiné în fie care Duminecă şi sěrbătóre o strană în biserică. Spre scopul acesta concurenţii sě se presinte în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică, înainte de alegere.

Mercurea, 21 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Mercurei, inconţelegere cu respectivul comitet parochial.

În absenţa P. protopresbiter

Vasiliu Necşa,
paroch.

Nr. 240. (142) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare:

1. Briznic, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber, °□ cubici de lemne.

2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salar de 208 fl., şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 měsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr.=114 fl, cuartir liber şi 16 °□ lemne.

3. Lapusnic, cu salar de 150 fl., solvinḑi în 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Panc-Sěliste, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

5. Secămaş, cu salariu de 153 fl., şi adecă: *a*) în bani 70 fl ; *b*) 50 měsuri cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 měsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douě grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

6. Stănceşti-Ohabă, cu salar de 130 fl., şi adecă. *a*) în bani 120 fl.; *b*) folosirea *a* dóuă grădini= 10 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.

7. Roscani-Mihăeşti cu salar de 315 fl. şi adecă: *a*) în bani 300 fl.; *b*) folosirea grădinei de lăngă scólă = 15 fl., cuartir liber şi 15 °□ lemne, din cari e a se încălḑi şi scóla.

8. Dobra, un post de învěţător la scóla capitală, cu salar de 400 fl., solvinḑi în rate lunari decursive.

Reflectanţii la posturile de sub punctele 7 şi 8 cari vor documenta cunoscinţa de musică vocală şi instrumentală vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Dobra, la 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conţelegere cu respectivele oficii parochiali şi cel protopresbiteral.

In absenţa protopresbiterului tractual P. O. D. Romul de Crainic

Ioan Serbu,
paroch.

Nr. 278 [143] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci cu începutul anului scolar 1892/93 la scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Câmpenilor se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Albac, cu 300 fl., în rate lunare din alodiu, cuartir şi încălḑit.

2. Certegea, cu 100 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

3. Lăpuş, cu 200 fl, din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

4. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

5. Neagra de jos, cu 200 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

6. Peleş, cu 150 fl., din repartiţie şi încălḑit.

7. Poiana, cu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

8. Ponorel, cu 200 fl., din fondul scolar şi repartiţie, cuartir şi încălḑit.

9. Sohodol, cu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

10. Valea-verde, cu 100 fl., din repartiţie şi din cassa bisericei si încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sě-şi trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul pus.

Concurenţii la postul prim sě se presenteze înainte de alegere în comuna bisericéscă pentru a arăta cunoscinţele lor în cântările şi tipicul bisericei nóstre, şi cel ales va fi datoriu a purta servitul de cantor în biserică la sěrbători.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Câmpenilor.

Câmpeni (Topánfalva), 22 Iuliu, 1892.

Romul Furdui,
protopresb.

---

ad Nr. pp. 486. (144) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Feneşel cu prediul Cerc, devenit vacant prin abḑicerea fostului paroch, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 400 fl.

Doritoii de a competa la acest post, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruate în sensul Statutului organic şi a Regulamentului pentru parochii, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt; dela care şi pot lua informaţiune, despre starea parochiei şi a veniturilor ei.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 10 Iuliu, 1892.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 467. (145) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin pănă la 31 August a. c.

1. Şugag postul învěţătoresc în clasa a II-a împreunat cu salar anual de 300 fl., din alodiul comunal, cuartir în edificiul scólei, 3 stângini lemne de foc şi folosinţa grădinei scolare jumětate.

2. Pianul de sus, un post învěţătoresc cu salar anual de 300 fl., care se plătesce în rate lunare anticipative, cuartir liber şi 2 stângini de lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea se pretinde sě fie cântăreţi şi vor fi îndatoraţi a cânta în Dumineci şi sěrbători cu copii în biserică cântările liturgice; ér în special, învěţătorul din Şugag va fi îndatorat a ajuta epitropiei parochiale în lucrările scripturistice.

3. Rěhěu. trei posturi de învěţătoresci, împreunate cu următórele emolumente:

a) pentru învěţătorul clasei I, salar anual de 150 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc;

b) pentru învěţătoriul clasei II, salar anual de 180 fl, din cassa comunală şi

c) pentru învěţătoriul clasei III, salar anual 200 fl., din cassa bisericei şi folosinţa grădinei scolare. Cei aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné în Duminece şi sěrbători strana în biserică.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile mai sus înşirate, au a-şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus-indicat.

Sebeş, 23 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopop.

---

[129] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea a 2 posturi de învěţătoriu la scóla confesională gr. or. din Porceşti se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ din Sibiiu.

Emolumentele împreunate cu aceste 2 posturi de învěţătoriu sunt:

1. Pentru primul post salar anual de 300 fl. adecă trei sute fioreni v. a.

2. Pentru al doilea post salar anual de 200 fl., adecă douě sute fiorini v. a.

Salarele se solvesc în rate lunare anticipative.

Întâiul învěţătoriu cu salarul de 300 fl., este dator a ţiné şi strana Dumineca şi sěrbătórea.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a subşterne petiţiunile lor conform legei şi instruite cu documentele prescrise în statutul organic la oficiul protopresbiteral gr. or. din Avrig (Felek, Szebenmegye).

Tot odată sunt poftiţi doritorii a se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserica gr. or. din Porceşti spre a-şi arăta desteritatea în cântările bisericeşti.

Porceşti, în 26 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial.

---

[131] 3—3

CONCURS.

La scólele centrale gr. or. române din Braşov sunt a se ocupa următórele posturi:

1. Un post de profesor la scóla reală şi comercială cualificat conform art. leg. XXX din 1883 pentru limba francesă şi magiară, sau francesă şi germână, sau francesă şi română.

2. Un post de profesor de desemn liber, cualificat pentru acésta specialitate, sau cu pregătirea necesară spre a-şi puté câştiga cualificaţiunea pentru desemnul liber şi geometria desemnativă.

Acest profesor va fi ocupat 12 óre pe sěptěmână cu desemnul liber şi va primi pentru acésta salariul anual de 600 fl. v. a., éră pentru órele de geometrie desemnativă, care eventual le va provedé, va primi remuneraţiune anuală à 40 fl. de óră.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu *termin pănă la 15 August 1892 st. v.*

Concurenţii vor adresa subscrisei Eforii scolare petiţiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religiunea greco-orientală;

b) că au purtare bună atât în privinţa moralităţii, cât şi în relaţiunile civile;

c) că sunt de constituţiune firmă şi deplin sănětoşi;

d) că au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune art. XXX din 1883.

Emolumentele împreunate cu postul 1. sunt:

In timpul serviciului provisoriu prevěḑut în §. 30 a legei de instrucţiune din 1883 salariul anual de 800 fl., ér începênd dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar, salariul anual de 900 fl., cuincuenale de câte 50 fl., şi relut de cuartir 130 fl., cu prospect de înaintare la 170 fl, pe an şi drept de pensiune conform statutelor.

3. La scóla elementară capitală un post de învěţătoriu.

Concurenţii la acest post vor documenta:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiunea gr. or.;

b) că au absolvat cursul pedagogic şi poşed testimoniu de cualficaţiune prescris de lege, că posed cunoscinţe teoretice şi practice din grădinărit, de gimnastică şi de desemnul liniar;

c) că au purtare morală şi politică bună;

d) că sunt de constituţie sěnětoşi.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: In anul prim de serviciu salariu normal de 300 fl. şi cuartir natural, eventual relut de cuartir, în următorii doi ani salariu 400 fl. éră după doi ani salariu normal de învěţătoriu definitiv de 500 fl. anuali şi dóuě decenalii de câte 100 fl.

Concurenţii la aceste trei posturi vor declara în petiţiunile lor, că se vor supune legilor nóstre bisericesci şi scolare, precum şi normativelor şi dispoşiţiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigóre sau sě vor face în decursul timpurilor.

Braşov, 4 Iuliu, 1892.

Eforia scólelor centrale române ort rěsăritene din Braşov.

Nr. 385. (140) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 24 Iuniu 1892, şi dau suma de 315 fl.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă al terminul sus indicat. In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 11 Iuliu, 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Copii de scólă

primesce la sine în cost o familie de amploiat din Sibiiu, care are o locuinţă mare, cu şepte odăi, bine întocmită, privire frumósă, aşeḑată în centrul oraşului, în apropiere de tóte scólele.

Limba de conversaţiune în familie e *francesă, germană, magiară* şi *română*.

Pe lângă bună şi severă priveghiere în familie se dă copiilor tótă intreţinerea, şi la dorinţă se dă instrucţiune în limbile amintite mai sus, în *musică şi ajutoriu în obiectele de scólă.* (146) 1—3

Informaţiuni mai de aprópe, chiar şi la întrebări în scris, mijlocesce administraţiunea fóiei.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83. Sibiiu, Marţi 11/23 August, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbâta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măc[illegible]rilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4471 B.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru un stipendiu de 500 fl din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinat pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu termin pănă la 3/15 Septembre a. c.

La acest stipendiu pot concura numai clerici absoluţi din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluţi de gimnasiu cu esamen de maturitate şi voiesc a şi completa studiile lor, la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenţii au a substerne la consistoriul archidiecesan pănă la terminul arătat mai sus suplicile lor, instruite cu documentele necesare, anume: cu atestat de maturitate şi absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sănĕtoşi, şi cu o declaraţiune separată, că după absolvire vor întra în serviciul bisericesc scolar, ce li se va conferi, în fine au sĕ anuméscă în suplică universitatea, la care voesc a-şi face studiile. indicând totdeodată pentru facultatea filosofică şi specialitatea studiilor principale ce ş'au ales d. e pedagogia, istoria, filosofia etc.

Sibiiu, din şedinţa senatului strêns bisericesc, ţinută la 30 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4988 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt a se conferi din fondurile archidiecesane 16 stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii la aceste stipendii au sĕ-şi presenteze suplicile la consistoriul archidiecesan pănă inclusiv la 31 August (12 Septembre) a. c. instruite cu următórele documente:

1. atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin despre aceea, că sunt români greco-orientali.
2. testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;
3. atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială, şi
4. eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din şedinţa senatului scolariu, ţinută la 25 Iuliu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Posiţiunea clerului nostru.

I.

Timpul pentru înaintarea petiţiunilor celor ce doresc a fi primiţi la cursul teologic ori pedagogic a trecut deja — şi după datele sigure ce le avem, fórte mic este numĕrul acelor tineri, cari sĕ imbie de a îmbrăţoşa una din aceste cariere.

Causele pentru-ce fórte puţini sunt aplicaţi a se pregăti pentru cariera de preoţi şi învĕţători pot fi multe şi le putem căuta chiar şi în lipsa de gimnasii românesci, cari sĕ ne créscă contigentul, de care avem lipsă şi cu deosebire în didactrul cel mare dela gimnasiile strĕine şi alte spese împreunate cu crescerea pruncilor

Departe însĕ de a fi numai acesta motivul, din care sĕ presentéză aşa puţini pentru îmbrăţoşarea acestor cariere.

Motivul cel adevĕrat trebue căutat în salarisarea cea slabă a acestor funcţionari ai bisericei.

Poporul nostru este de minune conservativ, unde este vorba de a crea o posiţiă mai onorifică clerului şi învĕţătorilor.

Are poporul bani pentru notariu, pentru primariu, pentru tutorul orfanal, pentru câţi alţii aplicaţi în serviţiul comunei, preturei şi comitatului, dar pentru cei ce ii fac serviţiile cele mai grele, pentru cei ce sunt chiemaţi sĕ rĕspândéscă lumina în popor — pentru acestia de regulă rĕmâne fórte puţin, ca sĕ nu ḑicem nimica.

Un contract închieat la notariul pentru o parcelă de pămênt vrednică păn la 50 fl. se plătesce cu 5 fl. şi cu 10 fl., — un contract al bunelor învoiri, un contract ce légă pe om de om pentru tótă viéţa, un contract unde preotul nostru e chiemat sĕ dea inviaţiuni celor ce se légă pentru viéţă, sĕ-i facă atenţi la obligămêntul ce-l au părţile din preună, acest contract, care nu e făcut pentru nescareva pămênt şi e făcut de preotul, trebue sĕ se facă pentru bagatelul de 50 cr. şi chiar pe nemica, căci dacă nu părţile ameninţă cu trecere dela o confesiune la alta

Un servitor al unui primariu, ori argat al seu numai dacă merge pănă în câmp ca sĕ vadă de s'a făcut o daună în cucuruz ori în erburi şi sĕ preţuéscă dauna — sĕ remuneréză de regulă cu tacsa de 1 fl. şi 2 fl. v. a. — un drum ce trebue sĕ-l facă preotul nostru pănă la casa unui bolnav, şi acolo sĕ cetéscă cu pietate rugăciunile prescrise, sĕ-i administreḑe chiar şi sântele taine, acela nu e permis sĕ fie remunerat decât cu o firfirică, căci tot ce ar fi mai mult, ar fi o jefuire.

Ei bine! cum sĕ se imbulḑéscă tinerii nostrii ca sĕ îmbrăţoşeḑe cariera de preot sub atari împregiurări.

Cum sĕ şi jertféscă un părinte o parte din moşia sa ca sĕ dea crescere fiului seu în scopul de a face din el preot, căci scie cât de rea este acésta meserie remunerată.

Étă cestiuni, cari trebue sĕ ne preocupe, şi trebue sĕ căutăm cu o óră mai de timpuriu, ca sĕ lucrăm pentru remunerarea mai cinstită a funcţiunilor, ce le fac preoţii nostrii, dacă dorim ca sĕ avem un contigent mai măsişor de tineri crescuţi pentru cariera preoţéscă.

Ni-se va reflecta póte, că preoţii nostrii n'au pretensiuni mari, trăesc la sate, au ceva pămênt şi cu tóte venitele cele modeste, totuşi pot trăi.

Va fi fost vr'odată şi aşa, acum numai putem ḑice, că pretensiunile preoţilor nostri au sĕ fie cele mai modeste. Trebue sĕ ţină şi ei casă, trebue sĕ priméscă pe câte cineva, trebue sĕ umble cinstit şi trebue sĕ créscă şi prunci, căci tóte aceste dacă nu le fac, trec înaintea ómenilor de ómenie fără cultură, de ómeni simpli şi remaşi de lume.

Bine, pe lângă tótă nisuinţa lor pe lângă tótă cruţarea, pe lângă tótă chiverniséla se vede, că nu merge.

Se plâng toţi, că numai pot trăi, se plâng mulţi că sumuliţa prescrisă ca tacsă fundamentală la fondul de pensiuni nu o pot presta şi dacă mergi la casa lor, trebue sĕ te convingi, că făr a-şi vinde vaca ori călăria n'a potut face de parale.

Nu, căci venitele lor în bani la an, nu trec preste suma de 50—100 fl. căci celelalte venite sunt în naturalii, în ḑile de lucru, cari nu sunt bani, ci cel mult aduc atâtea bucate la casă, cât sĕ consume éră casa şi cu personalul de serviciu.

In colónele acestui ḑiar nu odată s'a ventilat cestiunea salarisărei preoţilor nostri şi a remunerărei mai cinstite a funcţiunilor, cari le prestau.

Sinódele protopresbiterali, în cari iau parte preoţi şi mireni şi încă cei mai de frunte, ar trebui sĕ vină cu propuneri în privinţa ameliorărei salarielor şi respective stolei, după care trăesce preotul nostru. Până bine de cu rênd preotul era din sat, şi avea casă şi masă. Funcţiunea de preot era o funcţiune de onóre.

Aḑi pentru cei mai mulţi funcţiunea de preot este o cestiune de esistinţă, este unicul isvor de câstig şi de traiu. Oprim pe preotul nostru ca sĕ nu fie birtaşiu, traficant, neguţătoriu şi cu drept cuvênt, căci aceste ocupaţiuni îl aduc în discredit în faţa poporenilor, îi micşoréḑă vaḑa şi îl aduc chiar şi în conflict cu poporul.

Dorim deci ca sĕ rĕmână a fi numai funcţionariu al bisericei, dorim, ca sĕ se ocupe mai mult cu cartea şi prin ea cu luminarea poporului. Dorinţa acésta e justă, şi dacă e justă acéstă dorinţă, tot atâta de just trebue sĕ fie şi postulatul preoţimei, care vine şi ne cere sĕ-i asigurăm esistinţa de tóte ḑilele. Inceputul trebue sĕ-l facem şi încă

FOIŢA.

Poesii poporale *).

Mustafa, Ilindrésa şi Ilinca.

Vine, vine un caic *)
Cu pânză verde 'nvălit.
In caic cine era?
Mustafa din Hârţova
Cu altiţe ca róta,
Albe cum e zăpada.
La Ilindrésa venia
O oca de vin cerea
Şi din gură aşa-mi grăia:
„Ilindrésa cea bogată
„Sĕ ne dai pe Ilinca“.
Pe Ilinca nu-o voiu da.
Ei tare sĕ supĕrau
Şi 'n caic că se puneau
Şi pe Dunăre 'mi porniau.
Ilinca fată frumósă
De frumósă, ce era
Sóţă 'n lume nu-şi avea,
De diminéţă se scula,
Vedriţa 'n mână prindea
Şi la fântână pleca.
Când vedriţa şi-o umplea
Ea pe Dunăre privia,
Lăsa vedriţa şi fugea
Şi fugea la maică-sa
Şi din gură aşa-mi grăia:
„Pitulă-me maică bine,
„Că vin turcii după mine“.
Maică-sa se spăimânta
Şi în ladă mi-o 'ncuia.
Sapa 'n mână şi-o lua
Si mormêntul îi făcea
Si când turcii că sosia
Ei din gur' aşa-mi grăia:
„Ilindrésa cea bogată
„Sĕ ne dai pe Ilinca“.
Pe Ilinca nu o voiu da,
Că Ilinca mi-a murit.
Dacă nu credeţi cuvêntul
Haideţi sĕ v'a ăt mormêntul.
Turcii sĕ 'ncreḑu pe ea;
Numai unul mititel
De mi-l chema „Ciupercel“
Sĕ 'ncredea lumea pe el,
Luă sapa sĕ o desgrópe
Pe Ilinca n'o găsia,
Sĕ 'ntorcea la maică sa
Si din gură aşa-mi grăia:
„De nu-i da pe Ilinca
„Capu 'n sus nu ţi va mai sta“.
Pe Ilinca l-a dat.
Ilinca fată frumósă
De frumósă ce era
Sóţă 'n lume nu-şi avea.
Ea din gur' aşa-mi grăia:
„Sĕracă bătătură
„Da cine te-a mătura“?!!
Porumbiţa cu péna,
Porumbul cu aripa
Şi plóea când va ploa,
Şi vêntul când va sufla.
Şi atâta-mi cuvênta
Mânile i le lega
Şi 'n caic că mi o punea
Şi pe Dunăre-mi pornia.
Ilinca fată frumósă.
De frumósă ce era
Sóţă 'n lume nu-şi avea.
Ea din gur' aşa-mi grăia:
„Turcilor voinicilor
„Deslegaţi-mi mânile
„Sĕ-mi mai string ţesiţele“. *)
Mânile i le deslega
Ea 'n Dunăre s'arunca
Şi din gur' aşa grăia:
„Rândunică, rândunea
„Dragă sorióra mea
„Spune-i spune-i maică mea
„De cât róbă turcilor
„Slujnică voinicilor
„Mai bine hrană pescilor
„Ruginélă petrilor“!!

---

*) Culese de Romul Vraciu pedagog abs. Auḑite din gura ciobanului Ionică Roşca din România pe muntele României „Florile Albe“.

*) Corabie mânată de vênt prin pânze.

*) Şurţele, fustele,

cât de curênd în comunele întregi, în acele locuri, unde nefericita despărţire a poporului în dóuĕ confesiuni nu a putut prinde rădăcini.

Şi după ce se va face începutul acolo, după-ce am asigurat cel puţin acelora o esistinţă onorabilă, va trebui sĕ ne îngrijim şi de aceia, pe cari sórtea i a aruncat acolo, unde credincioşii pentru o ḑi de clacă sau pentru o ferdelă de bucate îşi schimbă confesiunea ca o haină slabă, ademeniţi fiind prin vorbe frumóse, „vină la noi, că nu ai sĕ dai nimica“.

Scim, că poporul are greutăţi, scim, că poverile de tot soiul apasă greu pe umerii lui, dar acésta nu ne va dispensa de a nu lucra cu totdeadinsul ca poporul sĕ facă ceva mai mult pentru preoţi ca până acum.

In unele părţi a succes de minune ridicarea şi sistemisarea salarielor învĕţătoresci. Avem întemeiată speranţă, că va succede şi ridicarea dotaţiunei preoţilor, ca sĕ pótă fi la înălţimea chemării lor, şi sĕ pótă sĕ împlinéscă misiunea, ce o au ca luminători ai poporului.

Acésta va fi cu putinţă, dacă acesti muncitori în via Domnului ar fi puşi în condiţiuni mai favorabile decât cum sunt astăḑi în cele mai multe părţi ale archidiecesei nóstre.

De ale partidului naţional.

(Incheere.)

Nu sciam ce scop urmăresce „Tribuna“ cu publicarea „Memorandului din Blaş“, pe carele îl presentă cu următórea întroducere:

> „Prin mórtea multregretatului metropolit Ioan Vancea prin faţa ce a luat causa românéscă în timpul din urmă dar mai pe sus de tóte prin discuţiile cunoscute ale presei guvernamentale acest important act a devenit ér' actual“.

Unii firesce, cari nu sciau, că acel memorand este dat publicităţii deja de 17 ani, credeau, că metropolitul Vancea, pe care tribuniştii îl apostrofau de „fricos“, nu ar fi consimţit ca în viéţa lui sĕ se publice acel memorand, şi numai acum după mórte îl scóte la ivélă „Tribuna“ din archiva Blaşului, dar la 6/18 August vine ea şi în Nr. 177 ne dă esplicările cuvenite.

> „După cum credem — ḑice „Tribuna“ — pe nedreptul au deplâns guvernamentalii mórtea metropolitului Vancea, ca pe a omului, dela care s'ar fi putut aştepta sĕ induplece pe români a primi starea de lucruri creată lor prin cele întêmplate dela 1867 în cóce şi a se împăca cu egemonia sdrobitóre de naţionalităţi a panmagiarismului“.
>
> . . . . . . „Inainte de tóte este mai mult séu mai puţin eronat a vorbi despre un memoriu al metropolitului Vancea cu prilegiul simulacrului de împăcare al lui Lónyay. In faptă metrepolitul Vancea nu şi-a reservat atunci decât rolul de intermediator între guvern şi naţiunea românéscă. Lui i-s'a adresat şeful guvernului ca sĕ-i comunice dorinţele şi pretensiunile românilor. Atâta este adevĕrat“.

După aceea arată, că metropolitul Vancea în scopul indicat de Lónyay a convocat o conferinţă „a *tuturor notabilitaţilor* acreditaţi ai politicei româneşci“ carii precum se scie au fost G. Bariţiu, Dr Raţiu, E. Măcelariu şi Iacob Bologa, din tre cari cel din urmă n'a participat.

Acestia apoi a compus memorandul, carele încât privesce pe Lónyai şi-a ajuns scopul, căci alegerile efeptuite în anul acela inmediat după conferenţă, au decurs după placul guvernului ajutat de o culantă pasivitate a românilor, cari prinşi pe cleiu asceptau convocarea unui congres naţional, ér memorandul din Blaş s'a pus ad acta.

In al doilea rênd constată „Tribuna“ că

> „politica depusă în memorandul dela 3 Iuliu 1872 este întru tóte aceeaşi politică, pe care şi astăḑi o susţine, şi pentru care şi astăḑi luptă partidul nostru naţional“.

Cu partea dintâia, carea privesce reputaţiunea naţională a unui prelat mort, venerat de credincioşii sei, nu ne vom ocupa, este tréba istoriografului acésta, ér pentru acela n'a sosit încă timpul; partea a dóua este mai actuală şi noi reservêndu-ne pentru altă-dată a face comparaţie între memorandul din Blaş şi între programul partidului naţional de astă-dată ne mărginim a observa numai atâta, că dacă politica depusă în memorandul dela 3 Iuliu 1872 este *întru tóte* aceeaşi politică pe care şi astăḑi o susţine şi pentru care şi astăḑi luptă partidul naţional, *atunci comitetul actual al partidului naţional nu esecută polilica, pentru care luptă partidul naţional, ci esecută politica sa resp politica individuală a membrilor sei.*

Acésta o dovedim cu însuşi tecstul memorandului din Blaş.

Intre cele 12 puncte, cari după acel memorand formézǎ postulatele naţiunei române, *nici unul nu este care ar cere desfiinţarea dualismului*; ér în întroducere se silesc autorii din tóte puterile a combate chiar şi „*suspiciunea* că naţiunea română nu ar voi se accepteze din partea sa art. de lege XII din 1867“ adecă „*Dualismul*“.

Ĕtă cuvintele memorandului:

> „Pentru-ca cu atât mai curênd sĕ ne ajungem scopul ce ni am propus, de a supune la cunoscinţa regimului Maiestăţei Sale acelea căi şi mijlóce, care credem noi că ar fi de natură de a împăciui şi îndestula pe nefericita nóstră naţiune, simţim necesitatea de a indigeta şi totodată a disipa unele neînţelegeri, ce ni se par nóuĕ că ar predomina şi ar produce de o parte şi de altă neîncredere şi suspiciune“.
>
> „S'a susţinut precum scim noi, la multe ocasiuni, că naţiunea română nu ar voi sĕ accepteze din partea sa art. de lege XII din 1867, adecă cel nou *pactum conventum*, acel nou drept fundamental de stat, prin care regatul ungurесc işi regulase relaţiunile sale de stat cătră cealaltă parte a monarchiei“.
>
> „După modesta nóstră opiniune, suposiţiunea acésta nici într'un respect nu are loc. Nime pe lume n'a întrebat până astăḑi pe naţinnea română din Transilvania, nici ca pe o individualitate naţională, representată în vre-un mod sau altul, şi nici ca pe o parte constitutivă în sistemul marelui principat al Transilvaniei: dacă dênsa voiesce sau nu, sĕ accepteze sus citata lege de stat? Pentru-că despre 9—10 deputaţi de naţionalitate română din Transilvania, care au participat la dieta de încoronare a Ungariei între anii 1866—1868, nu se va putea susţinea nici odată, că aceea ar fi fost espresiunea voinţei naţionale“.
>
> „Mai înainte, la o altă ocasiune de asemenea natură, naţiunea română din Transilvania fusese întrebată de cătră regimul M. Sale atât prin mijlocirea unui congres naţional, ţinut în Aprile 1863, cât şi prin dieta Transilvaniei“.
>
> Ce e drept, românii transilvanéni s'au declarat cu aceea ocasiune pentru integritatea imperiului în sensul celor dóuĕ acte mari de stat din 20 Octomb. 1860 şi din 26 Februariu 1861, nici odată însĕ în sens absolutistic, şi totdeauna cu condiţiuni bine precisate, de a se conserva individualitatea politică şi autonomă a marelui principat al Transilvaniei, cum şi de a se trece în legile fundamentale de stat condiţiuni sigure de esistenţă naţională pentru români.
>
> „După-ce însĕ Maiestatea Sa imperială şi regéscă condusă de cele mai înalte interese de stat, creḑù că acelea sûnt mai bine asigurate cu sistemul cuprins în articolul XII., noi din partea nóstră nu vedem nici o causă, pentru care naţiunea română sĕ nu accepte acel sistem şi sĕ nu voéscă a se conforma lui, îndată ce în cadrul aceluiaşi va fi asigurată a ei individualitatea naţională“.
>
> „Aşadară nóuĕ ni-se pare, că din causa legii fundamentale, cuprinsă in articolul XII., nu ar fi nici o dificultate de a perveni la scopul ce şi-a propus inaltul regim cu respect la naţiunea română“.

Ei bine! La memorandul din Blaş este subscris tot acel domn, Dr. Raţiu, care este şi preşedintele comitetului central, carele — după „Tribuna“ a contribuit şi la redactarea programului din 1881, şi în fine carele este subscris şi la memorandul din anul acesta menit pentru Corónă.

Dar dualismul nu este de combătut după convingerea dlui Dr. Raţiu din 1872, nu trebue combătut nici după d nul Dr. Raţiu din 1881 (punct 9 al progr. part. naţ).

După a cui convingere a lucrat dar dl Dr. Raţiu din 1892, când a subscris memorandul carele în prima lineă combate dualismul?

Şi în fine dacă politica depusă în memorandul din Blaş întru tóte este aceeaşi politică, pe care şi astăḑi o susţine şi pentru care şi astăḑi luptă partidul naţional, — a cui politică este depusă în memorandul din 1892 cu combaterea dualismului?

Negreşit nu politica partidului naţional este acésta, ci numai politica membrilor comitetului central, carii în cestiunea cea mai ponderósă au aflat de bine sĕ lucre „*auf eigene Faust*“ — de capul seu, cu călcarea mandatului primit dela conferinţă.

Quod erat demonstrandum.

Esamenele publice

dela scóla capitală din Rĕşinari cu finea anului scolariu 1891/92.

Basat pe convingerea despre viul interes, cu carele urmăriţi fasele instrucţiunei poporale, prin carea se revarsă; lumină adevĕr şi moralitate asupra tinerei genaraţiuni sătesci, îmi permit a Ve cere ospitalitatea cunoscută a valorosului nostru ḑiar „Tel. Rom“. pentru publicarea acestui raport despre reuşita esamenelor publice dela scóla din Răşinari cu finea anului scolariu trecut.

Esamenele au fost conduse cu deosebit tact de dl protopop tractual Ioan Papiu şi s'au început conform programei Sâmbătă, în 20 Iuniu dela órele 7 a. m. cu clasa I-a de fetiţe, al căror învĕţatoriu de clasă a fost directorul Coman Hambăşan. Resultatul esamenului clasei acesteia în general a fost mulţămitoriu, ceea-ce denotă, că în clasa acésta învăţatoriul Hămbăşan e acasă. In special însĕ trebue sĕ observăm, că nu mi-a convenit, şi abunăsémă nici altor precepători, primele întrebări din studiul religiunei. Cu totul altcum trebuea sĕ încépă învĕţatoriul a esamina tocmai din studiul religiunei, dar nu cu numirea păreţilor d'arêndul, căci prin neprecauţiuni de feliul acela, s'a prea espus criticei publicului.

La $9^1/_4$ a urmat esamenul clasei a dóua de fetiţe, cu învĕţ. Moise Frăţilă. Sala a fost plină de un public ales şi de părinţii elevelor, cari veniseră sĕ asculte şi sĕ védă sporiul făcut de copii lor în acest an scol.

Mi-a plăcut mult sĕ ascult esamenul acestui învĕţătosiu în anul trecut cu fetiţele din curs I-m.

Nu mai puţin am rĕmas satisfăcut în anul acesta, de succesele splendide a dóuĕ esamene, ce le-a făcut într'adevĕr laudabilul învĕţătoriu cu clasa II. şi III de fetiţe.

Cu tóte că clasa a dóua a fost fórte impopulată, trecênd numĕrul elevelor preste 90, cuprinḑênd curs II şi III şi cu tóte că în fie-care ḑi numai după améḑi a ţinut prelegeri cu acésta clasă, pe neobositul învĕţătoriu acésta nu l'a genet întru nimic; de óre-ce metodul vrednic de tótă lauda, respunsurile precise, limbagiul frumos şi neforţat al elevelor, precum şi laudabila disciplină, ce a domnit în tot decursul esamenului, apoi succesul splendid, tóte acestea sunt doveḑi destul de eclatante, ca se îndemne pe ori cine a-i recunósce adevĕrata destoinicie a acestui învĕţătoriu.

D nul Frăţilă a sciut alege din tóte obiectele de învĕţĕmênt materia cea necesară, întroducênd pe fetiţe în cunoscinţa celor mai practice probleme. De admirat a fost acest învĕţătoriu la esaminarea studiului limbei materne, când la reasumarea piesei „Copilul vaca şi grădina“, înainte de a întra în analisă gramaticală a esaminat despre „consciinţa sau judecata morală“. Elevele rĕspundeau cu atâta siguranţă şi precisiune spunênd care om e om moral şi care nemoral, ce e vêrtute şi ce e pĕcat; care om e fericit şi care nefericit; ce simte omul care trăesce după consciinţă şi acela care lucră contra consciinţei etc., — urmate tóte acestea de esemple practice – încât întreg publicul a rĕmas uimit. Efectul moral al acestei esaminări, s'a putut uşor cunósce de pe faţa unora asistenţi.

Esamenul clasei acesteia s'a finit la órele $11^1/_2$ cu declamarea poesiei „Talerul cu dóuĕ feţe“, declamaţă de eleva curs III Victoria Goga, prin ce, acésta a stors admiraţiunea tuturor, ér după o mică pausă întrară elevele clasei a III-a avênd şi acésta clasă ca învĕţătoriu de clasă tot pe înv. M. Frăţilă.

Precum am amintit la esamenul clasei premergĕtóre, trebue sĕ constat şi aici, că respunsurile elevelor, vivacitatea, limbagiul curat şi fluent, al acelora, n'a lăsat absolut nimic de dorit. Puţine la numĕr, elevele rĕspunseră tóte şi mai de multe ori din fie-care obiect, astfeliu erau rĕspunsurile de sigure şi de vii, încât nu se putea face deosebire între rĕspunsurile celor mai diligente eleve şi celor mai puţin diligente. Rĕspunsuri escelente, uimitóre chiar, din tóte obiectele de învĕţământ au dat elevele: Iulia Benke, Cioran, Dancăş şi Vigrighin.

(Va urma.)

Raportul camerei comerciale din Braşov.

(Urmare.)

Cu acestea am ajuns se vorbim despre un alt eveniment de politică comercială din anul 1891, care este de mare însemnătate mai cu samă pentru relaţiunile industriale din districtul camerei din Braşov. Anume în 20 Iuliu anul trecut au espirat tóte tractatele comerciale ale României şi din aceea ḑi este în vigóre cu suveranitate neţărmurită tariful vamal autonom faţă de mărfurile din tóte ţerile.

Deja în raportul din 1890 am amintit acest fapt deórece pe basa proiectelor comisiunei tarifale române publicate atunci, trebuia sĕ ne punem întrebarea, dacă, în faţa tacselor vamale proiectate tocmai pentru articole ale industriei nóstre din sudul Transilvaniei, sĕ mai póte privi preste tot ca discutabilă crearea de relaţiuni de tractate din punctul de vedere al industriei nóstre de esport? Statorirea definitivă a tarifului vamal român n'a schimbat întru nimic situaţiunea. Ce e drept pentru unele articole singuratice, cari interesézǎ şi districtul nostru, s'au redus tascele vamale, — în acéstă privinţă vom vorbi mai pe larg în rapórtele singuratice, — pentru alte articole importante s'au primit tacsele proiectate de comisiunea tarifală, care a fost condusă de cel mai mare protecţionism vamal, ba chiar ici şi colea s'au mai şi urcat.

Tendinţa politicei comerciale române se póte recunósce apriat din acestea: ea ţintesce la delăturarea cât mai mult posibilă a articolelor industriale austriace şi ungare de pe piéţa română. La acésta nu schimbă nimic împrejurarea, că tacsele vamale au aplicare deopotrivă pentru tóte provenienţele.

Din nou sĕ accentuéză procedura şicănătóre a organelor vamale române şi guvernul român nu lasă sĕ lipséscă doveḑile sentimentelor sale de prietenie de vecin, când de esemplu a oprit importul de producte animale d. e. lână spălată şi carne próspătă din Ungaria, din causa bólei de gură şi de unghii, ce domnesce în Ungaria. Amintim în trécăt, că importul de lână spălată în Ungaria este permis chiar şi dintr'o ţérǎ, unde domnesce pesta de vite orientale, sub anumite condiţiuni de poliţie veterinară!

Óre acestea au sĕ fie percursorii şi pregătirile pentru încheierea unut tractat comercial? Acésta nu o credem, după informaţiunile dela cercurile române competente şi trebue sé regretăm cu atât mai tare, cu cât guvernul nostru prin încetarea tractatelor comerciale române a dovedit, prin ridicarea tacselor de rěsboiu vămal faţă de România, o prevenienţă cât sě póte de loială, care nu trebue trecută cu vederea.

In ridicarea acestor tacse de rěsboiu vamal, dintre cari mai cu sémă cele pe porumb, lână şi piei au fost greu simţite de industria nóstră. avem sě salutăm o întêmplare favorabilă în anul acesta, care însě sě 'nţelege, că n'a putut fi folosită cum ar fi fost de dorit pentru lână, de óre-ce ridicarea tacsei de 20 fiorini a urmat la mijlocul lui Iuliu.

După cum stau lucrurile, trebue sě ne mulţămim cu aceea, ca sě cultivăm cât mai bine puţinul esport în România, ce l-am scăpat din rěsboiul vamal mascat şi sě folosim cu îngrijire ori ce şanse de esport, ce ni s'ar presenta. Sě nu ne înşelăm cu icóna fantastică a unei încheieri apropiate de tractat comercial, ci sě luăm situaţiunea cum este ea Cultivarea cu stăruinţă a debuşeelor din internul ţěrei, mărirea esportului în ţěrile din Orient, cari ne sunt accesibile — étă ce trebue sě avem necontenit în vedere, când va veni ḑiua atât de mult dorită de noi, când relaţiunile comerciale ale monarchiei nóstre faţă de Românîa vor fi mai amicale şi pentru interesele nóstre de esport, — cu atât mai bine, va afla industria nóstră gata la o acţiune energică:

Pentru ca nici decum sě nu fim rěu înţeleşi şi sě dovedim, că crearea de relaţiuni comerciale sěnătóse cu România o ţinem de o cestiune adênc tăietóre, ba în unele privinţe de o cestiune vitală, trebue sě repetăm cu tótă hotărîrea, că cercurile nóstre industriale şi comerciale şi ar îndreptă atenţiunea şi pe viitoriu asupra pieţelor române şi salută cu satisfacţiune, că înfiinţarea unei representanţe în Bucuresci a museului comercial din Budapesta, recomandată si de camera nóstră, a ajuns la îndeplinire în anul 1891. Din acéstă decisiune a Escelenţiei Sale Domnului Ministru de comerciu reese cu siguranţă faptul, că Escelenţia Sa pune o dăosebită importanţă pe desfacerea articolelor industriale ungare în România şi face tot posibilul pentru mărirea ei.

De altcum în ce privesce desfacerea în România, putem spune, că ea, mică în sine faţă de trecut, n'a scăḑut tare în anul 1891; în particular însě lucrul stă altfel, de óre-ce unele articole importante au fost căutate mai tare de cât în anul precedent — în urma recoltei mai bune — alte érăşi nu s'au căutat mai de loc. După cum am amintit deja, scăderea vămei a făcut posibil pentru unele articole un esport mai mare, pentru alte érăşi, (zachar) punerea tuturor provenienţelor pe aceeaşi tréptă, mai că a împedecat ori ce afacere. (Va urma.)

Dela asociaţiunea transilvană.

Adunarea generală a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ se va întruní la *15/27 August în Sibiiu.* Programul definitiv al adunării şi al festivităţilor ce sě vor arangia cu acéstă ocasiune, este următorul:

Vineri 14/26 August

8 óre séra: Convenire în sala restauraţiunei Pankievitz. (Cină à la carte).

Sâmbătă 15/27 August

11 óre a. m Şedinţa I, în sala palatului comitatens.

2 óre p. m. Banchet în pavilonul din „Hermannsgarten“. Cuvertul fl. 2.50. Inscrieri pentru banchet au sě se facă la adresa dlui Dr. C. Diaconovich, ér publicul din Sibiiu se póte înscrie în biroul comitetului arangiator, (Fleischergasse Nr 45. casa tipografiei archidiecesane) Miercuri şi Joi dela 3—5 óre p. m După 13/25 August nu se mai primesc insinuări pentru banchet.

8 ½ óre séra: Bal în localitatea „Gesellschaftshaus“. Bilete pentru persónă 1 fl. 50 cr. pentru familii de 3 sau mai multe persóne 4 fl., loge pentru 4 persóne 6 fl., sě vênd Vineri la 14/26 August dela 3—5 óre şi Sâmbătă dela 8—12 şi 3—5 óre în biroul comitetului arangiatoriu.

Duminecă 16/28 August

10 óre a. m. Şedinţa a II-a în sala palatului comitatens.

2 óre p. m. Prânḑ à la carte în sala restauraţiunei Pankievitz.

7 ½ óre séra. Concertul corului plugarilor din Chiseteu. Bilete (fl. 1., 80 cr. şi 60 cr). se vênd de Mercuri, până Duminecă, dela 3—5 óre p. m. în biroul comitetului. După concert cină comună à la carte.

Luni în 17/29 August.

Escursiune la Selişte. Înscrieri pentru acésta escursiune se primesc Sâmbătă în 15/27 August în biroul comitetului.

La trenurile ce vor sosí Vineri şi Sâmbătă, óspeţii vor fi primiţi la gară de membrii comitetului de încuartirare, cari vor purta insignii. Cei ce nu vor puté afla la gară adresa cuartirului lor, binevoéscă a venί la biroul comitetului, care Vineri şi Sâmbătă va fi deschis ḑiua întrégă şi va serví cu ori-ce informaţiuni referitóre la festivităţile ce se vor arangia.

Comitetul nu se angagiază a încuartira pe acei óspeţi, cari nu se vor fi insinuat până în 15/27 August.

Incunoscinţare.

Insinuările şi înscrierile la scóla „reuniunei grăniţeresci din Voila“, pentru anul scol. 1892—93 se vor face din 1—5 Septembre st n. a c., după cari va urma imediat începerea anului scolar şi a prelegerilor.

Deóre-ce la acéstă scólă sě concentréză o mulţime de elevi şi eleve din comunele afiliate şi esterne, sě provócă toţi aceia, cari doresc a-şi aduce copii la scóla nóstră, ca sě se presenteze cu ei până la acel termin, căci mai târḑiu — din causa lipsei de spaţ — nu se vor mai primi.

Voila, în 18 August n. 1892.

Direcţiunea scolară.

Varietăţi.

* (Sciri militare.) Dintre absolvenţii academiei militare din Wiener-Neustadt a fost înaintat la gradul de locotenent dintre români dl Aureliu Horvath la reg. 1 de husari, ér dintre absolvenţii scólei de cadeţi din Sibiiu: A. Romoşian, la reg. 64 Vasiliu Henzel la reg 61. Michail Bacu reg. 33; Nestor Chiticean reg. 63, Silviu Patiţia reg 50, Corneliu Ferenţiu la reg. 64 (absolvent în Timişóra) Din academia Ludovica: Feliciu Pop.

* (Alegere de învěţătoriu). Comitetul reunei femeilor române din loc întrunit în Sâmbăta trecută în şedinţă a ales învěţătoriu la scóla reuniunei femeilor române pe dl Ilie Moga, fost învěţătoriu la scóla capitală din Sebeş.

* (Cas de mórte.) Dl archivar consistorial Dimitrie Câmpianu a suferit o grea perdere prin mórtea vrednicului seu, tată *George Câmpianu*, carele a părăsit acéstă viéţă în vêrstă de 88 ani.

Fie-i ţerina uşóră!

* (Un sas înecat, — furtună.) Eri, Duminecă, după améḑi un sas din Şura-mică, Theiss, vrênd sě se scalde în apă sărată, fără a plăti, s'a pus călare şi s'a băgat cu calul în unul din lacurile cele pustii, — lacul verde. — La mijlocul lacului, temêndu se că calul se va îneca, sărì în apă şi dispărù cu totul. Calul a eşit citav afară. Frâua, care după cât se spune, era pe marginea lacului, înscinţà poliţia Ocnei, care venì cu un cârlig sě scótă pe bietul nenorocit, dar în zadar au fost tóte opintirile, căci nu l'a mai aflat

Pe când aprópe întrégă Ocna şi streinii din Sibiiu erau în jurul lacului, se rěscolì o vreme îngrozitóre din spre Apold, care se apropia cu o furie nebună. Ómenii fugeau disperaţi de frică în tóte părţile, copii mici se resturnau prin şanţuri, ca sě nu i sbóre vijelia şi ómeniì mari se adăpostiau, care unde apuca. Căscióra casseriţei a fost rěsturnată. ferestrile dela salonul de cetit sdrobite de pétra, ce cădea în mărimea óuělor de porumb. Judecând după tăria vremei, locuitorii hotarělor pe unde a ajuns pétra, au trebuit sě sufere mari daune, mai vêrtos la vii.

* La facultatea teologică gr. or. a universităţii c. r. Francisco Iosefine din Cernăuţi în anul de studiu 1891/2 au fost înscrişi 58 de auḑitori ordinari şi 4 estraordinari şi anume în anul al IV 16 ord. şi 2 estraordinari; în anul III. 14 ord. în anul II. 13 ord. şi în anul I. 15 ord. şi 2 estraordinari. dintre acestia după patriă au fost din Bucovina 54, din Ungaria 4, din Croaţia 1, Dalmaţia 1, din Bosnia 1 şi din Herţegovina 1.

Esamenul sistematic-practic l'au dat în decursul anului 18 teologi absolvaţi, dintre cari 1 a fost reprobat pe jumětate de an; 13 au fost aprobaţi simplu, 2 cu escelinţă din tóte 4 obiectele 1, din 2 obiecte şi 1 din 1 obiect Esamnul esegetic-istoric după absolvarea semestrului al IV l'au dat în terminul din Octombre 1891 5 auḑitori, dintre cari 3 au fost aprobaţi, 2 reprobaţi pe jumětate de an în Februariu 1892 2 auḑitori, cari s'au supus de a dóua óră şi au fost aprobaţi, în terminul de Iuliu 1892 8 auḑitori, aprobându-se cu toţii şi anume 4 dintrênşii cu escelinţă din tóte trei obiectele de esamen, éră un auḑitoriu estraordinariu, de loc din Herţegovina şi admis la esamen de înaltul minister c. r. de cultură şi instrucţiune în mod esceptional a fost aprobat cu escelinţă din 2 obiecte scrie „Candela“.

* (O nóuě determinare a depărtărei pământului dela sóre precum şi a mărimei sórelui.) In anii 1874 şi 1882 guvernul german a trimis patru espediţiuni sciintifice spre a observa trecerea planetului Venus (lucéfărul) pe dinaintea discului sórelui, ca astfel sě se pótă calcula distanţa pământului dela sóre cu o mai mare esactitate.

Profesorul Auwers a publicat de curênd resultatele acestor calculări şi a aflat, că distanţa pământului dela sóre este de 19.963,000 mile geografice (1 milă geografică = 7420 m.) Diametrul sórelui este de 108 ori mai mare ca a pământului, deci este de 185,640 mile geografice, suprafaţa sórelu este de 11,664 ori mai mare ca a pământului, ér volumul lui este de 1.260,000 ori mai mare ca a pământului.

* (Crescini pe suprafaţa pământului.) După datele statistice ale lui Zokler pe anul 1885 se vede, că numěrul crescinilor gr. or. în lume au fost ajuns la 87,000,000. a disbinaţilor cum sunt nestorieni, iacobiţii, copţii şi alţii 4,200,000, a romano-catolicilor 210,000,000; a protestanţilor aprópe de 150.000,000. De şi numěrul acesta e mare, totuşi numěrul necreştinilor în lume e de dóuě ori mai mare, căci se judecă, că iudeii ajung la 7,000,000 mohamedanii la 200,000,000 brahminii şi budistii la 700,000,000 şi alţi păgâni la 120,000,000.

Interesant este a sci şi aceea, că în anul 1786 erau în Europa 37,000,000 de protestanţi, éră în anul 1886 85,000,000; catolici 80,000,000; éră în anul 1886 154,000,000; ortodocşi 40,000,000, éră în anul 1886 83,000,000.

* (Emigrarea evreilor din Rusia.) După sciri, pe cari „Pester Lloyd“ le primesce din Petersburg, guvernul rusesc a luat disposiţia, ca toţi evreii, cari ar voi sě se stabiléscă acolo, sě fie supuşi unei aměnunţite cercetări pentru a se dovedi, dacă sunt sau nu vrednici de a conduce un negoţ, sau o industrie. Měsura pare a fi aprópe echivalentă cu o oprire a emigrării evreilor strěini în Rusia. In ce privesce emigrarea evreilor ruşi se scrie, că representantul baronului Hirsch se află actualmente la Kişineu, unde pune la cale emigrarea a vr'o 30 de familii evreesci. Representantul se va duce de aci la Petersburg, ca sě constitue aci biroul de emigrare, pentru care guvernul a dat deja permisiune.

Bibliografic.

A eşit de sub tipar:

Dicţionar latin-român, cules după cei mai buni autori, de Dem. I. Popilianu, licenţiat în litere şi filosofiă, profesor de limba română şi latină la liceul Carol I, din Craiova. Format mare 8⁰ de 544 pagine. Depositul general se află la tipo-litografia naţională „Ralian şi Ignat Samitca“ In Craiova de unde se póte procura cu preţul de 8 lei n. esemplarul. — Acest dicţionar, reclamat imperios de trebuinţele ḑilnice ale elevilor din licee şi gimnasii clasice, este până acum cel mai voluminos între dicţionarele de acest feliu, apărute până acuma în limba românéscă.

Mulţămită publică.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. din Cetatea de baltă pe calea acésta vine a-şi esprima cele mai sincere mulţămiri acelora, cari au contribuit la înfrumseţarea bisericei nóstre prin donaţiuni şi contribuţiuni şi anume:

N. Oltean Hârleţ a cumpěrat un prapor cu 30 fl Aurel Schiller, comisariu de finanţe din D. Sz. Mărtin împreună cu soţia sa Francisca şi fii Melania şi Janes din Budapesta a donat cele 4 icóne împěrătesci şi una a s. Treimi în preţ de 40 fl. A contribuit spre cumpěrarea a lor 2 candile de argint de China: Vasilie Lica, judele 5 fl., Nechită Tătar 5 fl., Nicolae Luncă 5 fl., Maria Spinian a cumpěrat un stihar cu 6 fl. La cumpěrarea unui prapor a contribuit Nicolae Micu 4 fl., Vasilie Lunca 1 fl., Sailă Cucuiu şi soţia sa Vironica 2 fl. Veronica Parchon 1 fl., Nicolae Tătăruţ 1 fl, Veronica Spinian 2 fl., Nicolae Lica 1 fl. A donat bisericei un iconostas în preţ de 16 fl. Onuţ Lunca, Petru Stan, Ilie Părău bătrênul şi Rusanda Lăpăduş, acésta din urmă din Boian. Ioan Coţop şi soţia sa a donat bisericei o cruce cu un frumos stelagiu pe s. prestol în preţ de 10 fl. Veronica lui Nicolau Cucuiu a donat 2 mese de lână colorate pe străni şi 3 sdvere la uşile altariului în preţ de 10 fl. Ereḑi lui Bucur Cioran din Rěşinari au donat 2 icóne pe s. altariu şi un sfesnic în preţ de 10 fl. Flória Rotariu soţia lui George Cucuiu a cumpărat un rênd întreg de vesminte preoţesci cu preţ de 65 fl. şi a făcut un inconostas pentru muieri cu 5 fl. Palagia Lunca născ. Spinian a donat ca porţiune canonică un pământ arătoriu în preţ de 60 fl. Nicolae Cucuiu lui Şofron împreună cu soţia sa Veronica născ. Cucuiu a testat după mórtea dênşilor în presenţa notariului public regiu 2 locuri arătóre de circa 30 feldere sămănătură preţuite 2—300 fl. Pentru aceste donaţiuni dee bunul Dumneḑeu acestor buni creştini resplată ceréscă pentru frumósele lor prestaţiuni, cu cari au înfrumseţat şi inavuţit biserica nóstră!

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Cetatea de Baltă la 12 Iuliu 1892.

Nicolae Todoran,
preş. com. par. şi protopop.

Ioan Cucuiu,
not. com. parochial

Loterie.

Sâmbătă, în 20 August, 1892.

Budapesta: 52 8 58 18 89

Nr. 406. [148] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învěţătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparţinătóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor se escrie concurs cu termin până la 22 August a. c.

1. Breţcu, pentru postul de al 3-lea învěţătoriu dirigent cu salar de 250 fl., relut de cuartir şi lemne trebuinciósе pentru încălḑit. Alesul învěţătoriu va avé a ţiné rêndul de cantor în fie-care a treia sěptěmână. Dintre concurenţi sě vor preferí cei cu cunoscinţă în musica vocală.

2. Chezdi-Mărtănuş, salar anual 212 fl., din repartiţiă încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 org. lemne pentru încălḑit. Invěţătorul, care va provedea învěţământul şi în filia Oşdula în câte douě ḑile pe sěptěmână, va avé de acolo adaos la salar 81 fl., şi cuartir în edificiul scólei.

3. Cernatul inferior, salar anual 200 fl. 75 cr., şi cuartir. Dela concurenţi se cere vorbirea limbei magiare.

4 Zăbala, salar 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele trebuinciósе pentru încălḑit

5. Lisněu, salariu 158 fl., cuartir liber în noul edificiu scolar şi lemne.

6. Intorsura-Buzeu, postul de al doilea învěţător, cu salar anual de 200 fl., pe lângă prospecte de ameliorare, cuartir liber şi lemne.

7. Vama-Buzěu, salar 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei, constătător din 2 odăi şi una cameră, şi 10 poveri lemne.

8. Zagon, salar 260 fl., în care e computat şi cuartirul şi lemnele în sumă de 20 fl.

Fiind tóte aceste posturi impreunate cu cantoratul, dela reflectanţi se cere desteritate în cântări şi tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite în sensul legilor din vigóre, sě vor aşterne în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

S. Sân-Georgiu, 18 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofeanu,
protopop.

Nr. 477. (149) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci la scólele române confesionale gr. or din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnava se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Boian, cu salar de 300 fl., care constă din 8 jugěre pământ arătoriu, şi câte 60 cruceri de familie, apoi cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc

2. Botez cu salar de 513 fl., care post este împreunat cu cantoratul şi constă din 25 jugěre 242 °□ pământ arătoriu şi cositoriu, 15 ferdele cucuruz, terţialitatea din stolă preţuită numai în 23 floreni, cuartir liber în edificiul scólei şi grădină de legumi.

3. Heria, cu salar de 300 fl., care consta din 6 jugěre 842 °□ pământ arătoriu, din 100 ferdele cucuruz sfărmat, cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi şi cositură, apoi pomet: meri, peri şi pruni.

Doritori de a ocupa vre unul din acestea posturi, au sě-şi aştérnă petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea de baltă (posta ultimă Kűkűllővár) până la terminul sus arătat, cu aceea adaugere, că cei ce vor sě competeze la postul din Boian ori Botez au sě se presenteze la biserica din respectivele comune. In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cetatea de baltă, 8 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Têrnava.

Nicolau Todoran,
protopop.

---

[150] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învěţătoresc dela scóla gr. orient. din comuna Câmpuri-Surduc, tractul protopresbiteral al Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl. anual, cuartir în edificiul scólei, şi o parte din curtea scólei ca grădinuţă de legumi.

Dela petenţi sě cere: A ţiné strană în biserică în Dumineci şi sěrbători împěrătesci.

A cultiva grădina de pomărit cu elevii, dându-se ajutor şi din partea primăriei la lucru mai greu.

A se presenta în vre-o Duminecă sau sěrbătóre la biserică — până la alegere, — spre a-şi arěta desterităţile în cântările şi tipicul bisericesc.

Preferiţi vor fi cei desteri în musica instrumentală pentru de-a înfiinţa un cor vocal, la reuşita căruia îi stau la disposiţie afară de scolari şi dintre adulţi Concurenţii la acest post vor avé a-şi aşterne suplicele concursuale instruite cu testimoniile cerute de către legile în vigóre, şi eventual cu alte testimonii recomandatóre în terminul sus ḑis prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral al Iliei către comitetul parochial.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. ca scaun scolar.

Câmpuri-Surduc, la 29 Iuniu, 1892.

Ioan Budoiu, președinte. *Iosif Negru*, notar ad hoc.

Vidi:

Avram P. Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 473. (139) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învěţători în comunele mai jos din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 22 August v. a. c.

1. Buru, cu salar de 70 fl.

2. Bedeleu, cu salariu de 156 fl. 20 ferdele bucate şi 70 funţi legumă.

3. Cacova-Jeri, cu salariu de 156 fl. 28 ferdele bucate şi 60 funţi legumă.

4. Luncă, cu salariu de 86 fl. 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

5 Ocolişul mic, cu salariu în bani 130 fl. 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

6. Runc, cu salariu de 134 fl. 10 ferdele bucate, 50 funţi legumă.

7. Sălciua de sus, cu salar în bani 250 fl.

8. Sălciua de jos, cu salar în bani 300 fl.

9, Şasa, cu salar în bani 200 fl.

10. Mogoş Valea-Barnei cu salariu în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

11 Vilodm, cu salariu în bani 86 fl 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

12. Vinţa, cu salariu în bani 100 fl.

Pre lângă acestea cu fie-care post este impreunat curtir liber şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Doritorii de a competa la unul din acestea posturi, au a-şi adresa cererile lor instruite cu documentele recerute de Stat. org. şi Normativul scolar la subsemnatul oficiu în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 14 Iuliu, 1892.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

---

[137] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea unei staţiuni învěţătoresci la scóla gr. orient. din Rěşinari se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 350 fl, salariu anual şi 32 fl., relut de cuartir şi lemne, solvibili în rate lunare din cassa alodială.

Alesul învěţătoriu afară de órěle ordinare de instrucţiune este obligat a mai ţiné şi strană în biserică Dumineca şi sěrbătórea, a conduce esercitiile gimnasticale cu elevii scólei de tóte ḑilele şi scóla de repetiţiune cu băeţii.

Concurenţii vor avé a se presenta în dóuě Dumineci sau sěrbători la ambele biserici din loc spre a-şi arăta desteritatea în cele ale cântărilor bisericesci.

Cei cu opt clase gimnasiale şi astatat de maturitate vor fi preferiţi.

Cererile de concurs sě se adresozc comitetului parochial gr. or. din loc prin oficiul protopresbiteral al Sibiiului.

Rěşinari, 20 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial gr. or. în conţelegere cu Preaonoratul oficiu protopresbiteral.

Nr. 674.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Sibiiu, 27 Iuliu, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 589. [138] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de învěţătoriu la scóla capitală gr. or. română din Satulung biserica Sânţilor Archangeli, protopresbiteratul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariul de 350 fl, plătiveri lunar anticipative din lada bisericei.

Doritorii de a ocupa acest post sě-şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Dela concurenţi se mai cere sě fie apţi a conduce cu pruncii de scólă cântările liturgice în biserică Dumineca şi sěrbătórea, şi sě instruze pre elevii din despărţământul al III şi IV din obiectele prescrise.

Braşov, în 15 Iuliu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Satulung.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 350. (135) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învěţătoresc, la scóla confesională gr. or. din parochia Rachiş, protopresbiteratul Unguraşului prin acésta se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare, pre lângă următórele emolumente:

Salariul anual împreunat cu acest post e 250 fl.. parte în bani, parte în naturele repartiţiate pe popor, doi orgii de lemne şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor din vigóre, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului în Fizeş-Sânpetru, posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeş-Sânpetru, 15 Iuliu, 1892.

Paul Roşca,
protopresbiter.

Nr. 66. [133] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul al III-lea de învěţătoriu dela scóla nóstră confesională româna ort. din Boiţa, pentru ocuparea acestui post comitetul parochial întrunit în şedinţa dela 28 Iuniu a. c. escrie concurs cu terminul până la 15 August a. c.

Cu postul ce este a se ocupa sunt împreunate următórele emolumente:

a) salariu anual 350 fl. plătit în rate lunare;

b) cuartir gratuit în edificiul scólei şi 4 stângini lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post înainte de alegere în una din Duminecile sau sěrbătorile procsime au sě se presenteze în comună, ér petiţiunile a le substerne până la terminul indicat instruite conform prescriselor legei din vigóre oficiului protopresbiteral al Sibiiului.

Boiţa, în 30 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial:

Ioan Bobeş,
paroch şi preş.

Nr. 611.

Concursul aflat în ordine se aprόbă §. 76 al normativului scolar.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1892

Ioan Papiu, protopresbiter.

Nr. 385. (140) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 24 Iuniu 1892, şi dau suma de 315 fl.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până al terminul sus indicat. In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 11 Iuliu, 1892.

Iuliu Dan, protopresbiter.

Nr. 572 [146] 1—3

Edict.

Maria N. Muntean gr. or. din Braşov, legiuita soţie a lui Costantin I. Mitoc, asemenea gr. or. din Braşov, carea de 7 ani a părăsit cu necredinţă pe soţul ei, pribegind prin lume, fără ubicaţiune cunoscută, se citéză prin acésta în sensul părintescei resoluţiuni consistoriale dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3840 B. ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“, sě se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul matrimonial, intentat contra ei din partea bărbatului seu, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 6 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Copii de scólă

primesce la sine în cost o familie de amploiat din Sibiiu, care are o locuinţă mare, cu şepte odăi, bine întocmită, privire frumósă, aşeḑată în centrul oraşului, în apropiere de tóte scólele.

Limba de conversaţiune în familie e *francesă*, *germană*, *magiară* şi *română*.

Pe lângă bună şi severă priveghiere în familie se dă copiilor tótă intreţinerea, şi la dorinţă se dă instrucţiune în limbile amintite mai sus, în *musică şi ajutoriu în obiectele de scólă.* (146) 2—3

Informaţiuni mai de aprópe, chiar şi la întrebări în scris, mijlocesce administraţiunea fóiei.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84. Sibiiu, Joi 13/25 August, 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Adormirea Născătórei de Dumnedeu“ Nrul procsim va apăré Marți în 18 August v.

Nr. 4987 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt de a se conferi din fondurile archidiecesane următórele stipendii:

1. Un stipendiu de 60 fl din fundațiunea *„Francisc Iosif“*, pentru studenți de ori ce categorie; și

2. Un stipendiu de 50 fl. din fundațiunea *„Peiovici“*, pentru un student la scólele medii, cari ambe stipendii au devenit vacante prin nelegitimarea progresului în studii din partea stipendistilor Lazar Tritean și Petru Moldovan.

Aspiranții la aceste stipendii au sĕ-și astérnă suplicele la consistoriul archidiecesan până la 31 August st. v. acludând documentele următóre:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin despre aceea, că sunt români greco-orientali:

b) testimoniu solastic despre pogresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniul de maturitate;

c) atestatul medical, că sunt trupesce sănĕtoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială, și

e) eventual alte atestate recomândătóre.

Suplicanții au a numi în suplicile lor institutul de învĕțămênt, la care voiesc a și face studiile.

Sibiu; din ședința senatului scolariu, ținută la 25 Iuliu, 1882.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4471 B.

CONCURS.

Prin acésta se publică concurs pentru un stipendiu de 500 fl din ajutoriul dela stat al bisericei nóstre din archidiecesa transilvană, destinat pentru cualificarea mai înaltă a clericilor din archidiecesă la universitate, cu termin până la 3/15 Septembre a. c.

La acest stipendiu pot concura numai clerici absoluți din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluți de gimnasiu cu esamen de maturitate și voiesc a și completa studiile lor, la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenții au a substerne la consistoriul archidiecesan până la terminul arătat mai sus suplicile lor, instruite cu documentele necesare, anume: cu atestat de maturitate și absolutoriu clerical dela seminariul archidiecesan de aici, apoi cu atestat medical, că sunt deplin sănĕtoși, și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor întra în serviciul bisericesc scolar, ce li se va conferi, în fine au sĕ anuméscă în suplică universitatea, la care voesc a-și face studiile, indicând totdeodată pentru facultatea filosofică și specialitatea studiilor principale ce ș'au ales d. e pedagogia, istoria, filosofia etc.

Sibiiu, din ședința senatului strêns bisericesc, ținută la 30 Iuniu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 4988 Scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1892/3 sunt a se conferi din fondurile archidiecesane 16 stipendii câte de 60 fl. pentru elevii din despărțĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții la aceste stipendii au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan până inclusiv la 31 August (12 Septembre) a. c. instruite cu următórele documente:

1. atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin despre aceea, că sunt români greco-orientali.

2 testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

3. atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială, și

4. eventual alte atestate recomândătóre.

Sibiiu, din ședința senatului scolariu, ținută la 25 Iuliu, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 12 August, 1892.

Preste 3 dile se va întruni în pacinicul nostru oraș inteligința nóstră română iubitóre de cultură spre a lua parte la lucrările „Asociațiunei transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“.

Toți câți iubesc activitatea nesgomotósă dar bine făcătóre pentru luminarea poporului nostru, toți cari iubesc activitatea fără reclam, fără sĕrbătorire, toți câți au în vedere numai binele poporului român, și în fața acestuia pun la o parte interesul lor privat, toți aceștia se vor întêlni Sâmbătă și Duminecă aici în Sibiiu, și î-și vor da mâna, lucrând în cea mai bună armonie pentru promovarea scopurilor Asociațiunei.

Dilele Asociațiunei totdeuna ne întrunesc la lucrare pacinică, la lucrare bine făcătóre, la lucrare, care ne arată și róde bune.

Dilele Asociațiunei sunt pentru noi românii dile de recreațiune sufletéscă. Aici ne întêlnim cu toții, și cu cuvintele bisericei, vorbind cu o gură și cu o inimă, căutăm mijlócele cele mai bune pentru ajungerea la scopul cultural, la înaintarea în cultură a poporului nostru.

Măchniți, păna în adêncul sufletului suntem măchniți de scisiunea confesională între noi românii și de modul nedemn cu care bisericei nóstre îi însinuă tendențe politice nepatriotice organul metropoliei din Blaș tocmai acuma, când cestiunea română e obiect de discusiune dilnică în presa din patria nóstră.

Măchniți, până în adêncul sufletului nostru suntem măchniți de conducerea actuală a politicei nóstre naționale, care prin demonstrațiunile de pe stradele și cafenelele Vienei ni au compromis bunul nostru nume în fața corónei și înaintea ómenilor cugetători, compromisiune, pre care nu o spală nici adresele de aderență pre cari conducĕtorii politicei de adi și le-au fabricat ei înșiși prin țéra nóstră, nici atacurile îndreptate contra nóstră, pentru că am condamnat compromiterea causei române.

Desbinați în cele confesionale, desbinați în cele politice, în vecinică frecare, în vecinică torturare sufletéscă, ne cade bine o lucrare pacinică, o lucrare armonică, o lucrare fără patimă, o lucrare, care sĕ ne recreeze sufletesce, și acésta o am avut până acuma în Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român.

Pusă în serviciul poporului nostru Asociațiunea a fost ferită de frecări și scisiuni.

Ómenii, cari au în vedere numai interesele lor private s'au retras la o parte, și cei cari au rĕmas cu adevĕrată însuflețire au lucrat și lucră spre a promova bine'e comun al poporului nostru.

Preste 3 dile vom saluta din inimă în pacinicul nostru oraș pe inteligența nóstră română, iubitóre de cultură, care se întrunesce aici spre a lua parte la lucrările Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

FOIȚA.

Luminarea

de

Contele Leo Tolstoj.

De diferite feluri erau domniile pre timpul iobăgiei. Erau de aceia, cari credeau la Dumnedeu și la césul morții, și cari avéu milă față de om; erau însĕ și de aceia, cari afară că vorbiau de reu și pre cei morți, erau ca și cânii. Mai rĕu nu putea fi nimic ca administratorii (îngrijitorii) cari se ridicau sau se făcéu din obagi. Aceștia erau cei mai afurisiți.

Așa un administrator de moșie, apucà rădăcini în moșia boeréscă. Țeranii erau la clacă Era multă moșie, pămênt bun, apă, fânațe și păduri, pentru toți ar fi fost de ajuns, atât pentru boieriu, cât și pentru țĕrani. Insĕ boieriul a adus ca administrator pe unul dintre supușii lui de la altă moșie.

Administratorul își însușì tótă puterea și se puse în spatele țĕranilor. El însuși era căsătorit și tată alor dóuĕ fete măritate, ș'a adunat parale și a putut trăi fără de a păcătui însĕ el era invidios și cădu in pĕcate. Aroganța lui sĕ începu cu aceea, că el trimitea țĕrani în clacă și când nu era timpul de clacă. El făcu o țiglărie, și femeile cu bărbații trebuiau sĕ lucre acolo, — și țiglele el le vindea. Spre a face țĕranii o plânsóre la boieriu, merseră cu toții la Moscva, dar nu putură isbuti. Administratorul află, că țeranii au voit sĕ'l părăséscă, și acum voia sĕ și resbune. De acum înainte viața țĕranilor devenì tot mai rea. Intre țĕrani erau ómeni fără fidelitate și credință: ei erau începătorii rele lor, și prin așa ceva 'și strica lor înșiși și și la alții.

Cu timpul ómenii au luat frică de administrator ca de o féră sĕlbatecă. Dacă trecea prin vre-un sat toți se ascundeau de el, ca de lup, fugeau în tóte părțile numai ca sĕ nu ajungă în ochii lui. El vĕdu bine acest lucru, și sĕ înfuria tot mai tare. Bătăi, — lucru prea mult — țĕranii mai nu mai pot suferi torturile.

S'a întêmplat, de administratori de feliul acesta au fost omorîți. Țĕranii cugetară asupra faptelor de feliul acesta și ținură în ascuns adunări. Cei mai înțelepți între ei o spuseră verde: Sĕ mai suferim mult un așa administrator?

A omorì așa un om, nu e nici un pĕcat.

Odată, cu vre-o câte dile înainte de pasci, se întâlniră cu toții în pădure Administratorul a dat poruncă sĕ răréscă pădurea boeréscă. Era pe la amédi când se adunară la sfat.

„Cum sĕ mai trăim?

El ne muncesce ca pe dracul. Neci diua și nici nóptea nu avem odichnă, nici noi și nici femeile nóstre. Nu-i place ceva, îndată ne légă și ne sbiciuesce. De bătăile lui a murit Steryon; și ce chin a trebuit sĕ sufere Anissima! Ce mai asceptăm? In sara acésta va veni aci, și dacă se va purta éră rĕu cu noi, îl tragem de pe cal, și o lovitură cu săcurea pune capĕt la tóte. Ca pe un câne îl îngropăm — și o gătăm cu el. Numai o condițiune, toți sĕ fim pentru unul, și nime sĕ nu tradeze“.

Cătră séră venì administratorul călare. Indată și începu a blăstéma, că pădurea nu se taie, cum se cuvine. Din întêmplare găsì între arborii tăiați și un teiu mic.

„Eu nu am poruncit, sĕ tăiați tei“, strigă el. „Cine a tăiat teiul! Spuneți! Indată! De nu vĕ bat pe toți cu sbiciul“.

El întrebă, în al cărui rênd a fost teiul. Sĕ arăta spre Isidor. Administratorul puse mâna pe el și îl pălmui preste obraz până îl făcu tot sânge. Și pe Wassili îl bătu, pentru-că i sĕ păru, că a lucrat prea puțin. Apoi plecă cătră casă.

Séra ér se adunară țĕranii și Wassili începu a vorbi:

„O fraților – nu ómeni ci vrăbii. Toți voim sĕ stăm pentru unul — la adecă însĕ toți fug. Chiar așa s'a întêmplat, când vrăbiile au voit sĕ nimicéscă hărăul Nu trădați, numai nu trădați! Noi voim sĕ

Dea bunul Dumneḑeu ca pe tóte terenele acţiunei nóstre sĕ ajungem la binefăcĕtórele resultate, la cari am ajuns în Asociaţiune.

Cu inima plină de bucurie, cu braţele deschise strigăm: Apostoli ai culturei poporului, bine a ţi venit în mijlocul nostru!

Posiţiunea clerului nostru.

II.

Dacă avem o mulţime de fundaţiuni, acele parte mare sunt făcute din averea clerului archidiecesan, din colectele întreprinse tot prin mijlocirea acelui cler şi din îndemnul, cu care clerul a stăruit pe lângă fii credincioşi ai bisericei, mai cu dare de mână ca sĕ contribue la acele fundaţiuni cu sume considerabile.

Şi clerul în punctul acesta a fost la înălţimea lui.

A renunţat dela ori-ce favor personal, cu o resignaţiune de martiri au ḑis membrii clerului, sĕ dăm pentru seminariu, sĕ dăm pentru stipendii, sĕ dăm pentru tipografie, sĕ dăm unde e mai de lipsă şi unde ne arde mai tare.

Şi a dat clerul — a dat poporul, căci timpurile erau bune şi priitóre pentru astfeliu de datorii — poporul nu era nici el stors până la măduvă şi un apel al preotului în scopurile amintite, nu a rĕmas fără resultat în inima credincioşilor.

E ridicat seminariul, e bine adjustată tipografia, sunt stipendii bunişóre pentru tineri, cari cercetéză scoli mai înalte şi chiar şi pentru cei dela alte scóle — şi deşi numĕrul acestora nu e esorbitant, nu este destul, ca sĕ acopere tóte lipsele, totuşi este ceva — şi acel ceva uşuréză la mulţi greutăţile şi le face posibilă completarea studiilor.

Cine a rĕmas însĕ afară din ori ce combinaţiune este clerul actual, preoţimea dela sate, care pentru puţin, fórte puţin trebue sĕ împlinéscă serviciile acele, fără care poporul nostru nu póte esista, ci ar cădea jertfă tentaţiunilor, cari sĕ fac la consciinţa lui.

De nu este scólă corespunḑĕtóre pe el îl învinovăţim, de se înmulţesc concubinatele, pĕcatul în contul lui îl trecem, de nu se chivernisesce averea bisericei în mod cinstit, pe el îl tragem la dare de sémă, de s'a demoralisat poporul, alunecând preste povirnişul beţiei tot preotul este, căruia i se atribue a nu fi lucrat cu dibăcie şi cu tact, ca sĕ nu-l lase pradă acestor patimi josnice, cari durere iau dimensiuni tot mai estinse.

Étă deci, că avem cuvênt ca preotul sĕ stea la postul seu ca o sentinelă neadormită şi sĕ privegieze necontenit cu ochi ageri asupra paşilor credincioşilor, ca sĕ nu lunece pe căile pĕcatului.

Şi cei mai mulţi împlinesc acéstă misiune, cei mai mulţi jertfesc timp, ostenele şi viéţă chiar în serviciul causei celei sânte, căreia s'au dedicat cu trup şi suflet.

Bine, nu este locul, şi timpul ca sĕ ne cugetăm şi la ei?

Este suficient, dacă am îngrijit numai pentru casul de neputinţă şi pentru orfanii şi vĕduvele lor?

Nu şi ér nu!

Românii trebue sĕ fie ómeni de inimă.

Românii trebue sĕ se cugete şi la preoţi şi la misiunea, care o îndeplinesc în viéţa socială, religiósă a poporului.

Românii trebue sĕ fie drepţi şi dreptatea cere, ca acesti funcţionari ai bisericei sĕ nu fie cerşitori.

Fericitul Gozsdu s'a cugetat la ei în ultima lini

Fericitul Şaguna prin fundaţiunea „Pantasi“ s'a cugetat la cei ce vor fi în funcţiune preste 100 ani.

Fericitul Andronic s'a cugetat la meseriaşi.

Sĕ nu se afle pe tot rotogolul pământului şi cu deosebire pe pământul locuit de români nu mecenate, un om cu suflet, care sĕ scie apreţia după merite serviciile preoţimei nóstre?

Cine a dat contingentul cel mai mare al inteliginţei mirene de astăḑi decât preoţii?

Cine sunt în fruntea tuturor mişcărilor culturale decât tot ei?

Cine sădesce în tinerime şi în popor principii evangelice?

Nimene altul, decât acest cler, de strĕini desconsiderat, de ai nostri puţin observat, acel cler, fără al cărui ajutoriu statul nu ar avea cetăţeni morali, pacea între om şi om ar fi corbi albi, scóla ar fi dărăpânată, edificiile bisericilor ruinate şi cultul divin în multe părţi sistat din lipsa de edificii ridicate din sudórea şi munca lor.

Sĕ căutăm în tóte colţurile locuite de români după un om cu suflet şi cu avere, sĕ căutăm până ce-l vom afla şi sĕ-i punem la inimă sórtea clerului, sĕ-i punem la inimă, că obolul lui se va întrebuinţa pentru cea mai sântă causă, pentru ridicarea a o mie de ómeni, cari şi-au făcut de problemă a vieţii lor, de a rĕspândi în popor lumina şi cultura fără ca acesti ómeni sĕ fie remuneraţi după merit, fără ca sĕ pótă trăi după serviciile ce le prestau pe altariul naţiunei, din care fac parte.

Şi dacă nu vom afla mii do ómeni, cari sĕ se asocieze spre acest scop sânt şi salutar, vom afla sute şi dacă nu sute, vom afla ḑeci — cari umĕr la umĕr — cu obolul lor ar contribui ca sĕ se înfiinţeze un fond pentru ajutorarea preoţilor nostri din comunele nóstre.

Sĕ mai lăsăm sĕ trécă timp, sĕ mai asteptăm după vremi mai bune, ar fi un pĕcat.

Simţul de umanitate pretinde ca sĕ sărim în ajutoriul acestor pioneri ai lăţirei culturei în poporul nostru, simţul de dreptate cere, ca sĕ facem cu toţii ceva pentru de a i ridica din starea cea tristă, în care gem.

Rĕsplătită va fi jertfa fie-căruia prin truda ce şi-o vor da preoţii de a sădi în popor sacrificiile ce aduc acesti ómeni, nelăsând poporul pradă uneltirilor streine.

Demnitatea nóstră cere, ca sĕ punem la cale înfiinţarea acelui fond, din ale cărui venite sĕ împărtăşim pe aceia cari au lipsă de ajutoriu, şi fără care cad în disperaţiune şi sĕ aruncă în braţele indiferentismului, care apoi i duce şi pe ei şi pe mama încredinţată lor la prăpastie.

Revista politică.

Din Londra se comunică, că parlentul engles a fost închis fără discurs al tronului şi adecă până în anul viitoriu. Programul de acţiune al partidei liberale s'a şi împărtăşit deja. Sir. Charles Russel, noul procuror general a ţinut în 17 l c o vorbire într'o mare adunare liberală, în care accentua ca cea dintâiu datorie a noului guverne, resolvarea cestiunei irlandeze, pe basă dréptă şi sănĕtósă. Afară de cestiunea home-rule, parlamentul se va ocupa cu reforma electorală englesă. Dacă camera lorḑilor va respinge home-rule, atunci guvernul se va apuca de alte reforme. Dacă şi aceste vor fi respinse de camera lorḑilor, atunci în doi sau trei ani se va nasce cestiunea, că óre voinţa poporului, esprimată prin representanţa camerei comunelor, va puté fi desconsiderată prin camera lorḑilor, care nu este representanţa poporului.

Cu privire la politica esternă a noului guvern engles scrie ḑiariul rusesc „Vest. Jevropi“ următórele: „Pentru tripla alianţă, condusă de Germania, a fost lucru de importanţă, ca sĕ scie pe partea ei pe puternica stăpânitóre a mărilor, care în casul unui rĕsboiu europén sĕ reţină flota francesă şi ruséscă. Cu căderea cabinetului Salisbury, dispar speranţele şi aspiraţiunile de mai 'nainte, ca Anglia sĕ ia parte activă în afacerile politicei internaţionale continentale. Partida lui Gladstone nu va sprigini planurile ambiţióse ale Italiei, nu va apăra interesele austriace în peninsula balcanică şi nu va lua nici o îndatorire faţă de tripla-alianţă, şi dacă Anglia nu va fi credinciósă sistemului de neintervenire, atunci mai curênd se va pune pe partea celor slabi. Puterile din tripla alianţă nu se vor puté basa pe o acţiune a Angliei în favorul lor; întreprinḑĕtorii politici în Orient, nu vor mai simţi mâna ocrotitóre a Angliei şi multe, ceea ce până acum s'au întêmplat fără pedecă, d. e. în mica Bulgarie, acum vor deveni anevoióse, ba chiar imposibile“.

Un rĕspuns „uniţilor“ din Blaş.

Se face tot mai multă lumină, şi lumina, ce se face, ne amăresce sufletul păn' în adêncul seu.

Nenorocita scisiune, ce s'a făcut la anul 1700 în biserica românéscă, produce róde tot mai amare. Biserica aşa numită „unită“, rĕsărită din interesul iesuiţilor şi al ocârmuitorilor politici, în lupta-i pentru esistenţă a folosit tóte mijlócele posibile pentru a discredita biserica românéscă ortodocsă, a o discredita în sus şi a i slăbí temelia în jos.

Insinuările, ce s'au făcut, s'au făcut cel puţin meşteşugit şi cu multă iscusinţă; astăḑi însĕ nu se mai face nici un secret, se spun pe faţă, se publică' ca duşmanii esistenţei nóstre românesci sĕ-şi pótă făuri arme mai multe şi mai veninóse, nu numai contra bisericei nóstre ortodocse, ci contra românilor preste tot.

Cu acésta mică întroducere am voit sĕ ajungem la articolul de fond din „Unirea“ dela Blaş, Nr. 34 din 20 August de sub titlul *„temeri şi speranţe“*, articol unic în feliul seu şi fatal pentru români.

In acel articol, vorbindu-se despre consideraţiunile, ce trebue sĕ le aibă guvernul la ocuparea scaunului de metropolit al Blaşului, în jumĕtatea a dóua a articolului, ḑice din cuvênt în cuvênt următórele:

> „In ḑiua de astăḑi toţi bărbaţii de frunte ai românilor au ajuns la convingerea aceea, care este şi a magiarilor, că adecă atât pentru elementul românesc, cât şi pentru cel magiar şi chiar şi pentru celelate popóră europene, Rusia constituie pericolul cel mai mare“.
>
> „Acéstă putere însĕ, atât în rĕsbóiele sale, cât şi în luptele sale diplomatice, a *folosit totdeuna şi religiunea ca mijloc spre a-şi estinde influinţa şi cuceririle sale*“.
>
> „E drept, că conducătorii politici ai românilor, fără deosebire de confesiune, sunt inaccesibili pentru politica muscăléscă, şi că acţiunile lor politice nu sunt influinţate de interesele generale ale „ortodocsiei muscălesci“, ci numai de iubirea lor de patrie şi ném, dar cel ce a studiat cu atenţiune istoria omenimii, scie, că massele poporului între anumite împregiurări de nici un motiv de pre lume *nu pot fi mişcate într'o direcţiune* sau alta aşa de uşor, *ca tocmai de motive religióse. Astfel de împregiurări pot sĕ se ivéscă în tótă ḑiua, căci în tótă ḑiua, ne temem de rĕsboiu cu Rusia, şi noi credem, că acéstă putere, in cas când teatrul rĕsboiului ar fi pre pămêntul patriei nóstre, ar cerca sĕ amăgéscă şi massele poporului nostru în favorul seu, parte promiţêndu-le îmbunătăţirea sorţii lor materiale, parte ademenindu-le cu identitatea credinţei.*
>
> **„Este deci chiar în interesul statului nostru, sĕ nu slăbéscă posiţiunea, ce o are biserica unită în mijlocul poporului românesc, căci acéstă biserică tinde a separa pre români nu numai pre terenul politic, ci şi pre cel religios de influinţa representantului celui mai puternic al bisericei orientale, adecă de influinţa imperiului muscălesc“.**
>
> „Acestea sunt, după părerea nóstră, consideraţiunile, ce un guvern consciu de misiunea sa trebue sĕ le aibă cu ocasiunea umplerii scaunului nostru metropolitan“.
>
> Noi nu scim, ce va face guvernul, dar una scim, că ne-am făcut datorinţa, *când am desfăşurat motivele politice*, cari trebue sĕ-l îndemne şi pre el, ca sĕ nu ne împedece în eserciţiul liber al dreptului nostru de alegere. Ér dacă cu tóte acestea guvernul nu va ţiné cont de dreptul nostru şi de unanimele dorinţe ale clerului şi poporului nostru, atunci responsabilitatea pentru urmări va cădé numai asupra lui. Sĕ sperăm însĕ, că nu se va realisa şi casul acesta“.

Domnul Horváth Gyula în fóia sa „Magyar Hirlap“ şi un alt domn în „Budapesti Hirlap“ de un timp încóce, ocupându-se ḑilnic de cestiunea română, impută românilor, că sunt trădători de patrie şi că rublele rusesci provócă mişcarea printre români, că românii merg mână în mână cu muscalii.

Acest argument îl întăresce acum „Unirea“ din Blaş, cu aceea deosebire numai, că, pe când oposiţia magiară îl îndréptă ca săgétă contra guvernului şi ca hulă contra românilor, uniţii din Blaşiu se însinuă tendenţios guvernului şi hula o aruncă asupra românilor ortodocşi.

Este dar acésta o denunţare din cele mai mârşave şi chiar dréptă sĕ fie ea, — precum mulţămită Domnului nu este — numai consecuenţe fatale póte avea.

Şi, în faţa acestei denunţări neleale, datori suntem sĕ protestăm cu tótă energia noi românii ortodocşi, datori suntem sĕ demascăm pe acei ómeni, cari vorbesc făr a sci, ce vorbesc, scurţi la minte, mici la inimă şi cari nu se ruşinéză de urîciunea argumentelor, cu cari păşesc în faţa lumei.

Biserica nóstră a fost totdeuna biserica cea mai loială, aşeḑĕmintele ei cele mai curate şi în timpuri critice cel mai puternic scut al statului. Sĕ se cetéscă istoria desvoltărei acestei biserici şi apoi denunciantii sĕ ridice pétra . . . . .

Dar sufletul ne este cu mult mai amărît decât ca sĕ ne lăsăm acum în o discusiune mai adêncă.

Cestiunea ocuparei scaunului metropolitan pe terenul acesta a devenit ridiculă, pentru-că nu credem sĕ se afle om cu minte, care sĕ crédă uniţilor dela Blaş, ér dacă ei cred că prin astfeliu de apucături 'şi vor salva esistenţa şi îşi vor ajunge scopul: trăiéscă în credinţă . . .?

---

stăm unul pentru celalalt! Vine însĕ hărăul sburară tóte prin urḑici. Hărăul prinsese pe care îi trebui şi sbură cu ea Vrăbiile începură a seri tsivic, tsivic — una lipsesce. Care lipsesce. A. Vanjiea n'a fost vrednică de altceva. Aşa, fraţilor, e şi cu voi. Dacă nu vreţi sĕ trădaţi, atunci tăceţi barem. Când a sărit asupra lui Isidor, atunci unul pentru celalalt, sĕ i fi stins viaţa. Nu tradaţi! numai nu tradaţi! Toţi pentru unul! Indată ce s'a depărtat — hâş, toţi între urḑici“.

Ei se întâlniseră des, tot mai des şi în fine sĕ socotiră sĕ omóre pe administrator. In sĕptĕmâna cea mare le dase ordin administratorul, sĕ mérgă în clacă şi sĕ are pămênturile pentru ovĕs. Ţĕranilor le veni greu acest ordin, şi ei sĕ adunară din nou la Wassili în curte, unde începură la sfat.

„Ş'a uitat de Dumneḑeu, de poftesce dela noi aşa ceva, atunci chiar trebue omorît. Şi aşa ne prăpădim.

(Va urma.)

Reservându-ne a reveni asupra acestor infamii la adresa bisericei nóstre, încheem aceste şire în convingere. că organele nóstre superióre bisericesci vor sci spăla acéstă pată nevrednic aruncată asupra bisericei nóstre, ér credincioşii ortodocşi, 'şi vor sci manifesta adênca lor mâchnire pentru denunţarea perfidă şi atacul nedem îndreptat contra consciinţei lor.

Noi dar vom mai reveni!

Esamenele publice

dela scóla capitală din Rěşinari cu finea anului scolariu 1891/92.

(Urmare).

Dacă pentru succesul esamenului premers a meritat învěţătorul Frăţilă laudă, apoi pentru succesul dovedit cu clasa acésta atât prin rěspunsurile verbale ale elevelor, cât şi prin lucrările scripturistice: din stilistică, desemn, caligrafiă şi limba magiară — espuse, adevěrul mărturisind, nu am cuvinte destul de puternice, prin cari sě-mi esprim satisfacţiunea, recunoscêndu-i munca, zelul şi abnegaţiunea cu care se gertfesce acesta, pentru luminarea şi desteptarea tineeimei scolare.

Cu tóte că clasa acésta cuprinde curs. IV, V, şi VI şi cu tóte că în fie-care ḑi de scólă numai ante de améḑi a preles respectivul învěţătoriu din deosebite obiecte de învěţămênt elevelor, cu ocasiunea esamenului a dovedit, că nu de géba petrece în scólă; ba prin succesul eminent, ce s'a constatat şi cea mai impetrită inimă asistentă a trebuit sě simtă bucurie. Destul de puternice doveḑi a dat acest brav învěţătoriu, că nici când nu perde din vedere macsima pedagogică: „*Non multa, sed multum*" şi că cunósce însěmnětatea acesteia.

Mai mult ca ori-când, mi-sa dat ocasiune la esamenle acestea a-l puté cunósce pe îdvěţătoriul M. Frăţilă şi al admira pentru insuşirile sale învěţătoresci, cu cari bunul Dumneḑeu l'a înzestrat.

Cu tóte că după programul, ce era afişat pe părete, esamenul clasei acesteia avea sě se termine la óra 1 p. m., ajunsese şi 2¼ şi nimenia nu se arěta fără voe a mai asculta încântătórele rěspunsuri ale fetiţelor.

La 2½ óre dar terminându-se cu esaminarea din fisică, dl protopop a anunţat continuarea esamenului clasei acesteia din limba magiară pentru óra 4 p. m.

După óra patru s'a continuat cu esaminarea studiului limbei magiare. Şi din acest obiect fetiţele au corespuns pe deplin asceptărei publicului, dovedind învěţătoriul de clasă, că şi în acésta direcţiune a satisfăcut chiemărei sale. — In fine dl protopop esprimându-şi mulţămirile sale, învită pe d-na învěţătóre Aurelia Goga, a esamina pe fetiţe din economia de casă. — Frumósele rěspunsuri, ce le au dat elevele şi din acest ram de învěţămênt, au făcut ca esamenul din economia domestică se fie fórte interesant. — Specialist nu sunt, prin urmare nu me pot estinde la detaiuri, dar trebue sě mărturisesc, că cunoscinţele ce au dovedit elevele, că le posed despre curăţirea odăilor, mobilelor, vaselor de fert, pregětirea bucatelor, provisiui; aerisarea şi arăngearea odăilor, etc., au stors admiraţiune deosebită din partea numěrosului public. — Nemărginită surprindere ne-a făcut mulţimea şi frumseţea obiectelor espuse lucrate de elavele claselor e II a şi a III a şi arangiate cu mult gust într'o sală mare a institutului, unde furăm învitaţi de d-na învăţětóre la fine a esamenului d-sale, a le vedé. Cu deosebire ne-au plăcut peptarele de lână stricănite, apoi [illegible], iele, covórele cele frumóse, pânzăturile de masă etc. Combinarea colorilor şi compunerea modelelor erau alcătuite cu mult gust deosebit. Fie-care obiect espus te făcea sě nu te mai saturi privindu-l. Trebue sě amintesc, că şi pălării de pae lucrate de elevele au fost espuse, apoi o mulţime de modeluri de împletituri, ceea-ce denotă, că d-na învěţătóre Goga n'a pregetat a se folosi de ocasiune şi a-şi câsciga cunoscinţele şi pentru împletitul cu pae şi apoi a împărtăşi şi pe elevele sale cu acele cunoscinţe — lauda zelosului nostru profesor de lucrul manual G. Moian. — Atât capabilitatea cât şi rara destoinicie a d-nei învěţătorese Goga, au îndemnat pe publicul asistent a nu mai sfârşi cu admiraţiunea şi gratularea, dovadă, că conoscêndu-şi acésta învěţătóre chiemarea sa, apoi şi-o împlinesce cu scumpětate.

(Va urma.)

Raportul camerei comerciale din Braşov.

(Urmare.)

In legătură cu acésta amintim aci, care a fost comerciul cu România în primul semestru 1891 — datele pentru al doilea semestru nu le posedem încă —: în acest restimp s'au importat din Ungaria mărfuri în România în valóre de

1891	1890	1889	[illegible]88
2,753,445 fl.	2,429,573 fl.	2,704,482 fl.	2,6[illegible]42 fl.

Importul din România în Ungaria a fost în acest restimp.

1891	1890	1889	1888
1,687,751 fl.	1,237,437 fl.	1,349,155 fl.	1,443,501 fl.

In ce privesce celelalte ţěri orientale numai Bulgaria şi Rumelia ostică intereséză districtul camerei nóstre în měsură mai mare. Relaţiunile comerciale cu aceste ţěri au fost normale şi în anul acesta. Tot astfel este şi cu esportul total ungar în acele ţinuturi, dacă ne este permis sě tragem vre o conclusiune din cifrele despre afacerile din semestrul prim. Valórea acestui esport în primul semestru a fost

1891	1890	1889	1888
721,421 fl.	789,183 fl.	717,312 fl.	536,617 fl.

Dupăce ochirea nóstră retrospectivă, din causa importanţei celei mari a acestei părţi a vieţei economice, de astădată s'a mărginit a espune pe scurt în cele premerse în prima linie starea comerciului cu ţěrile esterne, sě ne întórcem privirea şi asupra stărei comerciului şi industriei acestui district în general în anul espirat.

In urma coincidenţei mai multor împrejurări, situaţiunea a fost cu mult mai favorabilă decât în anul 1890 în privinţa unor cercuri estinse de interesaţi. Deşi recolta în general a fost ceva mai slabă în resultatul ei, poporaţiunea agricolă a fost bogat rěsplătită prin urcarea însemnată a preţurilor pentru cele mai multe producte agricole, ceea ce şi-a avut causa în recolta nefavorabilă dintr'o parte mare a Europei dar mai cu sémă în scăderea economică a producţiunei de cereale din Rusia. Validitarea cea cu mult mai bună a recoltei făcu pe ţěran sě-şi pótă cumpěra cu mult mai multe lucruri, aşa că rapórtele, ce ni-au sosit dela comersanţi, cu puţine escepţiuni, au putut spune o desvoltare mai favorabilă a afacerilor. La acésta sě mai adause pentru ţinuturile viticole o altă împrejurare, care mări în mod însemnat capabilitatea de consumaţiune a cercurilor economice, cari sě ocupă cu cultura viilor. Căutarea mustului a fost fórte vióie în urma intervenirei estinse a neguţătorilor de vinuri ungari şi mai cu sémă austriaci, preţurile se urcară repede, aşa încât cu siguranţă le putem numi cele mai urcate de decenii încóce. Din nenorocire însě unnle ţinuturi viticole escelente avură o tómnă tare nemulţămitóre prin apariţiunea buretelui *Peronospora viticola.* Cu tóte acestea căutarea vinurilor transilvane, care a fost deja în 1890 deosebit de mare, a avut o influinţă favorabilă asupra relaţiunilor comerciale.

Acestea au fost cele dóuě momente de căpetenie, cari au dat nascere împrejurărei, că anul economic 1891 trebue sě fie signalat ca un an în general favorabil pentru cercurile nóstre economice. Dar natural, că nici aci nu lipsesc părţile umbróse; căci scumpetea mijlócelor de traiu a înfiuinţat fără îndoială spesele de producţiune ale muncei industriale.

Dar ori cât de îmbucurătóre este acéstă reînviere mai cu sémă dacă luăm în considerare relaţiunile economice miserabile din jumětatea a dóua a anilor 1880, totuşi trebue sě constatăm, că suntem încă tare departe dela o desvoltare sănětósă a industriei nóstre. Astfel de ani favorabili pot ce e drept sě mai întârḑie procesul de peire sau de discompunere al cercurilor industriale într'un mod însemnat sau pentru un moment sě-l şi aducă la încetare; dar de óre-ce nu sunt continuativi unul după altul, după mersul lucrurilor, ei nu sunt în stare sě stîrpéscă din rădăcină acest rěu nimicitor.

Drept aceea este de datoria nóstră sě spunem, că viaţa nóstră de industrie mică încă tot sě mai află în lupta descrisă atât de des cu concurenţa nimicitóre, că marea totalitate încă este tot neorganisată şi că prin urmare cestiunea conservării meseriilor, ca sě nu se nimicéscă cu desăvîrşire, a desvoltărei lor, a transformărei lor neapărate pentru unele ramuri în formă de industrie mare, încă tot se mai află la ordinea ḑilei in tótă intregitatea ei. De importanţă deosebită este sě constaţăm, că sanarea nu depinde in prima linie dela scimbarea cea nóuě a ordinei nóstre industrialc, după cum sě proclamă atât de des de congresele şi adunările industriale, ci că mai intâiu de tóte e cestiunea, ca industriaşii se pótă folosi după cuviinţă posibilitatea, ce li-se oferă, de a şi intări fundamentele prin ajutóre proprii şi apoi sě contribue şi din partea lor, ca decisiunile ordinei industriale sě şi fie duse in indeplinire după cuviinţă.

In legătură cu acésta trebue sě ne esprimăm satisfacţiunea nóstră, că conducerea supremă a cestiunilor nóstre industriale şi-a esprimat intenţiunile in mod neechivoc, că in curênd nu va face o revisiune a ordinei industriale, deóre ce trebue lăsat óre-care timp legei, ca sě se probeze. De sine sě 'nţelege insě, că aceste vederi fórte justificate nu eschid ca unele cestiuni speciale sě-şi afle resolvare corěspunḑătóre fie pe calea ordinaţiunilor, fie chiar prin disposiţiuni nóuě legale, după cum s'a intêmplat adeseori şi in anul trecut.

Aci stă in prima linie desvoltarea asociaţiunilor de câştig şi economice, apoi mai cu sémă in privinţa branşelor, cari nu lucră numai pentru trebuinţele locale şi pentru têrguri, cari in sensul acesta pot cu drept cuvênt sě fie numite industrii de esport, infiinţarea de asociaţiuni de magazine sau de deposit, ca locuri de adnnare, de desfacere şi de intreposit pentru articole de esport

(Va urma.)

Avis.

Inscrierile la scóla elementară de fete cu 4 clase, susţinută de reuniunea femeilor române din Sibiiu, vor avea loc dela *1-a — 5 Septembre 1892 st. n.*

Elevele vor avea a se presenta pentru înscriere cu părinţii sau substituţii acestora în localităţile scólei civile a Asociaţiunei transilvane, între órele 9—12 a. m. şi 3—5 p. m. aducênd cu sine şi testimoniile, ce ar posede de pre anul scol. precedent.

Didactrul anual este 20 fl. care se solvesce în 10 rate lunari anticipative de câte 2 fl. — tacsa de înscriere este 2 fl. la an, dela care sûnt scutiţi membrii reuniunei femeilor române.

Elevele scólei elementare pot fi suscepute totodată şi în internatul Asociaţiunei transilvane unde primesc întreţinerea întreagă pentru preţul de 200 fl. la an.

Din şedinţa comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, dela 20/8 August 1892.

Maria Cosma, preşedintă. — Dr. *Russu,* secretar.

Se aduce la cunoscinţa celor interesaţi, că terminul deschiderei esposiţiunei industriale, de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu", din cause nepreveḑute s'a amânat pe *1/13 Octombre a. c.*

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu", ţinută la 10/22 August 1892.

Nicolau Cristea, preşedinte. — *Ioan Ciontea,* notariu.

Fundaţiunea Ioan Popescu.

În fundaţiunea **„Ioan Popescu"** au incurs următórele contribuiri:

Translatus 924 fl. 46 cr.

Ioan Slăvescu, paroch Mohu 2 fl. Ioan Slăvescu, învěţătoriu 1 fl. Petru Şinca, paroch Batiz 2 fl. Suma totală 929 fl. 46 cr.

Varietăţi.

* (Sciri scolare.) Anul scolariu 1892/93 la gimnasiul de stat reg. ung. din Sibiiu se începe la *1 Septembre a. c.* Scolarii, cari voesc sě se înscrie în clasa I a au a se presenta cu părinţii sau substituţii lor încă din *28—31 August* la direcţiunea gimnasiului, producênd estras de botez, prin care sě adeveréscă, că au împlinit 9 ani, atestat despre absolvarea a 4 clase elementare, în lipsa acelui atestat va trebuí sě se supună unui esamen de primire. Mai mult de 60 elevi nu se primesc în anul I. Vaccinarea de a dóua óră conf. art. XXII ex 1887 încă trebue dovedită. Elevii dela gimnasii strěine sě aducă testimoniu de pe anul din urmă al clasei frecuentate. Fie-care elev plătesce pe an pentru înscrierea de primire 3 fl. şi 24 fl. didactru, pentru biblioteca junimei 30 cr. etc.

Esamenele de primire se fac în ḑiua primirei, cele de repetiţiune în 31 August. Scolarii, a căror părinţi nu locuesc în Sibiiu se vor încuartira numai cu scirea direcţiunei Fie-care scolariu e datoriu a-şi procura tóte cărţile şi recuisitele scolare.

* (Chirotosire.) Se scrie „Gaz. Transilvaniei" din Arad, că în ḑiua s tei sěrbători a Schimbărei la faţă a fost chirotosit întru protosincel, de către Prea Sânţia Sa episcopul Aradului, ieromonacul şi directorul seminarial Augustin Hamsea, ér profesorul seminarial Dr. Traian Puticiu a fost chirotosit întru protopresbiter pentru tractul protopresbiteral al Timişórei.

* Direcţiunea postelor şi telegrafelor din Sibiiu a fost transferată în ḑiua de 23 August la Cluşiu.

* (Furtună şi grindină.) Din Săcel comit. Sibiiu ni se scrie: Duminecă în 9/21 August s'a descărcat pe hotarul comunei Săcel o furtună îngrozitóre, însoţită de o pétră în mărimea nucilor, care a sdrobit cucuruzele, a spart ferestrile şi coperişele caselor. Tot aşa s'a întêmplat la comuna Mag şi altor comune din împregiurime. Dauna se va puté constata numai mai târḑiu.

* (O ciocnire sângerósă între muncitorii români şi magiari). Lui „Egyetértés" i-se scrie din Petroşeni, că între muncitorii români şi unguri dela minele de cărbuni din Uricani s'a întêplat ḑilele trecute o ciocnire sângerósă. Fóia unguréscă ḑice, că pricină de cértă ar fi dat muncitorii români. Lupta s'a început cu o ciocnire a muncitorilor împărţiţi în dóuě grupe: români şi unguri. Auḑindu-se vestea acésta o mulţime de români din apropiere, ḑice „Egyet.", s'au grupat în jurul muncitorilor, cari începuseră atacul. S'a chiemat îndată miliţia şi gendarmii, cari abia au putut potoli şi linisci pe „valachii turbaţi". Pe teatrul de luptă au rěmas mulţi răniţi. „Egyetértés" ḑice, că pricina, pentru care românii s'au sculat contra muncitorilor magiari, este împrejurarea, că la minele de cărbuni de acolo s'a început lucrări de colonisare cu cari a fost incredinţat Neuhauser Lajos din Budapesta, ér acesta a angajeat la lucrări numai muncitori unguri, ceea-ce a supěrat mult pe muncitorii români.

* (O viéţă de 110 ani.) In ḑiua de 3 Iuliu a. c. a încetat din viaţă femeea Flórea Věduva, din comuna Şotânga judeţul Dâmboviţa, din România în etate de 110 ani. Numita femee, în tot timpul cât a veţuit a fost sănětósă.

Nr. 467. (145) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, [illegible] escrie concurs cu termin până la [illegible] August a. c.

1. **Şugag**, postul învĕţătoresc [illegible] clasa a II-a împreunat cu salar [illegible]al de 300 fl., din alodiul comunal, cuartir în edificiul scólei, 3 stângini lemne de foc şi folosinţa grădinei scolare jumĕtate.

2. **Pianul de sus**, un post învĕţătoresc cu salar anual de 300 fl., care se plătesce în rate lunare anticipative, cuartir liber şi 2 stângini de lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea se pretinde sĕ fie cântăreţi şi vor fi îndatoraţi a cânta în Dumineci şi sĕrbători cu copii în biserică cântările liturgice; ér în special, învĕţătorul din Şugag va fi îndatorat a ajuta epitropiei parochiale în lucrările scripturistice.

3. **Rĕhĕu**, trei posturi de învĕţătoresci, împreunate cu următórele emolumente:

a) pentru învĕţătorul clasei I, salar anual de 150 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc;

b) pentru învĕţătoriul clasei II, salar anual de 180 fl, din cassa comunală şi

c) pentru învĕţătoriul clasei III, salar anual 200 fl., din cassa bisericei şi folosinţa grădinei scolare. Cei aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné în Duminece şi sĕrbători strana în biserică.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile mai sus înşirate, au a-şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 23 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Nr. 565 şi 596. (136) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători la comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest posturi sunt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu la **Satulung** biserica Sf. Adormiri cu salariu de 300 fl., plătiveri anticipative în rate lunari, şi cuincuinalii de 50 fl.

2. La comuna **Dârste**, cu salariu de 300 fl., bani gata, plătibili în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scólei, folosinţa grădinuiţei scolare, şi 4 metrii ☐ lemne de foc. Alesul va fi obligat a împliní şi funcţiunea de cantor la biserică Dumineca şi sĕrbătórea în decursul anului.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, cererile lor concursuale instruite conform legilor scolari în vigóre, sĕ le înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Braşov, în 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 681. (134) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia sĕ escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

1. **Cricău**, cu salariu anual de 300 fl., din ca [illegible] sericei, cuartir corĕspundĕtoriu în edificiul scólei şi emne.

2. **Meteşiu**, cu salariu anual de 344 fl, din cassa bisericei, cuartir şi lemne. La acéstă scólă e afiliată şi parochia, **Poiana** cu filia **Găureni**.

3. **Bucerdea**, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir natural, numai după ce se va termina edificiul scólei.

4. **Ighiel**, cu salariu anual de 300 fl, din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei şi lemne.

5. **Ponor**, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

6. **Valea Geogelului**, cu salariu anual de 250 fl., din cassa bisericei, cuartir natural şi lemne.

7. **Rîmeţiu**, două posturi, un post de învĕţătoriu primariu cu salariu de 300 fl, cuartir şi lemne, cu obligămêntul de a ţiné scólă în patrochia din **Brădesci**; al doilea post de învĕţătoriu secundariu cu salariu de 200 fl., cuartir şi lemne, cu obligămêntul de a ţiné scólă în parochia din **Rimeţ-Sat**.

Dela concurenţi sĕ recere sĕ ţină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetiţiune, sĕ recere sĕ fie cântăreţi şi sĕ se presenteze în vr'o Duminecă sau sĕrbătóre spre a face cunoscinţă cu poporul din respectiva parochiă.

Alba-Iulia, la 22 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Albei-Iulia, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 473. (139) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători în comunele mai jos din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul până în 22 August v. a. c.

1. **Buru**, cu salar de 70 fl.,

2. **Bedeleu**, cu salariu de 156 fl. 20 ferdele bucate şi 70 funţi legumă.

3. **Cacova-Jeri**, cu salariu de 156 fl. 28 ferdele bucate şi 60 funţi legumă.

4. **Luncă**, cu salariu de 86 fl. 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

5 **Ocolişul mic**, cu salariu în bani 130 fl. 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

6. **Runc**, cu salariu de 134 fl. 10 ferdele bucate, 50 funţi legumă.

7. **Sălciua de sus**, cu salar în bani 250 fl.

8. **Sălciua de jos**, cu salar în bani 300 fl.

9, **Şasa**, cu salar în bani 200 fl.

10. **Mogoş Valea-Barnei** cu salariu în bani 100 fl. şi 10 ferdele bucate.

11 **Vilodm**, cu salariu în bani 86 fl 10 ferdele bucate şi 30 funţi legumă.

12. **Vinţa**, cu salariu în bani 100 fl.

Pre lângă acestea cu fie-care post este impreunat curtir liber şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Doritorii de a competa la unul din acestea posturi, au a-şi adresa cererile lor instruite cu documentele recerute de Stat. org. şi Normativul scolar la subsemnatul oficiu în terminul prefipt.

Ofenbaia, în 14 Iuliu, 1892.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

---

[137] 3—3

CONCURS

Pentru intregirea unei staţiuni învĕţătoresci la scóla gr. orient. din Rĕşinari se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 350 fl, salariu anual şi 32 fl., relut de cuartir şi lemne, solvibili în rate lunare din cassa alodială.

Alesul învĕţătoriu afară de órĕle ordinare de instrucţiune este obligat a mai ţiné şi strană în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, a conduce exerciţiile gimnasticale cu elevii scólei de tóte ḑilele şi scóla de repetiţiune cu băeţii.

Concurenţii vor avé a se presenta în dóuĕ Dumineci sau sĕrbători la ambele biserici din loc spre a-şi arăta desteritatea în cele ale cântărilor bisericesci.

Cei cu opt clase gimnasiale şi astatat de maturitate vor fi preferiţi.

Cererile de concurs sĕ se adresozc comitetului parochial gr. or. din loc prin oficiul protopresbiteral al Sibiiului.

Rĕşinari, 20 Iuliu, 1892.

Comitetul parochial gr. or. în conţelegere cu Preaonoratul oficiu protopresbiteral.

Nr. 674.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Sibiiu, 27 Iuliu, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 589. [138] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de învĕţătoriu la scóla capitală gr. or. română din Satulung biserica Sânţilor Archangeli, protopresbiteratul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Salariul de 350 fl, plătiveri lunar anticipative din lada bisericei.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ-şi subştérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Dela concurenţi se mai cere sĕ fie apţi a conduce cu pruncii de scólă cântarile liturgice în biserică Dumineca şi sĕrbătórea, şi sĕ instruze pre elevii din despărţămêntul al III şi IV din obiectele prescrise.

Braşov, în 15 Iuliu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial gr. or. din Satulung.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 350. (135) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc, la scóla confesională gr. or. din parochia **Rachiş**, protopresbiteratul Unguraşului prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare, pre lângă urmatórele emolumente:

Salariul anual împreunat cu acest post e 250 fl., parte în bani, parte în naturele repartiţiate pe popor doi orgii de lemne şi cuartir în edificiul scólei.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor din vigóre, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului în Fizeş-Sânpetru, posta ultimă Hidalmás.

Oficiul protopresbiteral al tractului Unguraşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Fizeş-Sânpetru, 15 Iuliu, 1892.

Paul Roşca,
protopresbiter.

Nr. 66. [133] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul al III-lea de învĕţătoriu dela scóla nóstră confesională româna ort. din **Boiţa**, pentru ocuparea acestui post comitetul parochial întrunit în şedinţa dela 2 Iuniu a. c. escrie concurs cu terminu până la 15 August a. c.

Cu postul ce este a se ocupa sunt împreunate următórele emolumente:

a) salariu anual 350 fl. plătit în rate lunare;

b) cuartir gratuit în edificiul scólei şi 4 stângini lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post înainte de alegere în una din Duminecile sau sĕrbătorile procsime au sĕ se presenteze în comună, ér petiţiunile a le substerne până la terminul indicat instruite conform prescriselor legei din vigóre oficiului protopresbiteral al Sibiiului.

Boiţa, în 30 Iuniu, 1892.

Comitetul parochial:

Ioan Bobeş,
paroch şi preş.

Nr. 611.

Concursul aflat în ordine se apróbă §. 76 al normativului scolar.

Sibiiu, 10 Iuliu, 1892

Ioan Papiu, protopresbiter.

Nr. 26. (151) 1—3

EDICT.

Marina Oprea legiuita soţie a lui Vasilie Din gr. or. din Măgheruş carea de 13 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei Vasilie Din, sĕ pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 27 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr 562. [152] 1—3

Edict.

Ioan Boltaşu din Purcăreni, ca de 18 ani a părăsit cu necredinţă p legiuita sa soţie Marina Ţiţeiu tot acolo, şi pribegesce în lume fără a sci ubicaţiunea lui, se citéză ca în termin de şése luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul intentat de soţia sa se va secide şi în absenţa lui.

Braşov, 3 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 307. (153) 1—3

Edict.

Maria Bărbieriu din Braşov, carea de trei ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Dumitru Mitoc din Braşov, fără a se sci ubicaţiunea ei, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de un an şi o ḑi dela publicarea primă, în „Telegraful Român“, căci la din contră procesul matrimonial urzit de bărbatul ei, sĕ va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, în 26 Iuniu 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Copii de scólă

primesce la sine în cost o familie de amploiat din Sibiiu, care are o locuinţă mare, cu şepte odăi, bine întocmită, privire frumósă, aşeḑată în centrul oraşului, în apropiere de tóte scólele.

Limba de conversaţiune în familie e *francesă*, *germană*, *magiară* şi *română*.

Pe lângă bună şi severă priveghiere în familie se dă copiilor tótă intreţinerea, şi la dorinţă se dă instrucţiune în limbile amintite mai sus, în *musică şi ajutoriu în obiectele de scólă*. (146) 3—3

Informaţiuni mai de aprópe, chiar şi la întrebări în scris, mijlocesce administraţiunea fóiei.

[illegible] Nicolau Ivan.

Editura [illegible]pariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Marți 18/30 August, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Dilele Asociațiunei.

Sibiiu, 17 August, 1892.

Séra de cunoscință, 14/26 August.

Incă în séra de cunoscință se putea prevedé, că festivitățile Asociațiunei transilvane vor fi strălucite.

In séra de cunoscință sala cea mare din restaurațiunea „Pankiewitz" a fost îndesuită de public inteligent. Sibienii au salutat cu deosebită cordialitate pe óspeții sosiți din tóte părțile lumei, cari au grăbit sĕ guste câte va dile plăcute și au contribuit cu obolul și sfatul lor la ajungerea scopurilor, ce le urmăresce Asociațiunea

Ședința I-a în 15/27 August.

Sala cea mare a comitatului era indesuită de public. La masa verde ședeau membrii comitetului, cari s'au presentat în corpore. Se putea observa printre publicul adunat din tóte părțile cei mai ilustri bărbați ai nostri: Escelenția Sa I. P. S D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul; Preasânția Sa D. episcop al Caransebeșului Nicolau Popea, ilustrii membrii ai familiei Mocsonyi, Cosma, Pușcariu, Babeș etc., și mai mulți óspeți din România.

Erau representate tóte jurnalele române din Ardél, mai multe din Budapesta „Timpul" și „Vointa Națională" din Bucuresci.

Deschiderea ședinței prime s'a făcut prin președintele, octogenarul domn George Barițiu, carele a schițat istoricul Asociațiunei, a arĕtat însĕmnătatea ei și starea în care se găsesce acéstă instituțiune, care adăpostesce la sinul seu pe toți fii români ai acestei scumpe patrii fără deosebire de confesiune. O recomandă și pe viitoriu interesului viu al poporului nostru, carele a adus și aduce atâtea jertfe întru promovarea culturei sale. In fine salută pe membrii și pe publicul adunat în numĕr așa de considerabil. Urale lungi a întimpinat cuvêntul de deschidere.

Presidiul învită pe cassariul Asociațiunei G. Candrea a da cetire listei membrilor Asociațiunei spre a constata numĕrul lor.

La propunerea membrului din comitet P. Cosma se alege o comisiune în persónele d-lor: Dr. Remus Roșca, Hossu Francisc și Dr. N. Vecerdea, carea până a durat cetirea listei, în o odae laterală a făcut conscrierea membrilor noi și a încassat și tacse dela membrii vechi.

Se cetesce raportul general al comitetului dimpreună cu aclusele aceluia și în necs cu cetirea acestora se mai dă cetire și raportului comitetului asupra concursului literar și a lucrărilor întrate și în parte premiate din mijlócele puse la disposițiunea comitetului.

Pentu censurarea rațiociniului și a proiectului de buget se alege o comisiune în persónele dlor: Iuliu Dan, Arseniu Vlaicu și Aur. Barcianu ér pentru esaminarea raportului general și eventualele propuneri se alege o comisiune în persónele dlor: P. Barbu, Dr. Hossu și N. Maneguț.

Urmând la ordinea dilei eventualele propuneri dl P. Cosma propune a se însărcina comitetul ca sĕ aștérnă procsimei adunări generale un proiect pentru întregirea și eventual modificarea statutelor Asociațiunei. Dl Ar. Vlaicu propune a se pertracta causele privitóre la literatură chiar în adunările generale ca toți membrii Asociațiunei sĕ pótă participa la desbaterile asupra lucrărilor întrate la concursele literare.

Propunerile acestea se transpun comisiunei alésă pentru propuneri.

La propunerea dlui. V. Russu se alege o comisiune de 5 membrii, carea sĕ candideze membrii comitetului central pe periodul anilor 1893—95. In comisiune se aleg: Dr Al. Mocsonyi, I. cav. de Puscariu, Vas. Rațiu, Parteniu Cosma și Dr. A. Bunea.

Direcțiunea despărțământului Năsĕud invită adunarea generală pe anul viitoriu în Năsĕud. Invitarea întimpinată cu vii aplause se predă comisiunei pentru propuneri.

Se cetesc telegramele de felicitare dela: Membrii despărț. Blaș, Orĕștie, O. Boiu din Reichenfels, liga culturală din Alecsandria, studenții universitari Brăila

Raportorul comisiunei de înscrieri Dr. Vecerdea referéză despre tacsele întrate și înscrierea membrilor noi.

Dl Silvestru Moldovan cetesce disertațiunea sa „Apele Ardélului", care deși lungă a fost ascultată cu viu interes până la urmă Lucrarea a fost bine făcută și publicul i a rĕsplătit cu aplause.

Cu acésta ședința primă se închee la 2 óre.

Banchetul.

Banchetul a fost imposant în sala din grădina Hermann. Mâncările și beuturile cu gust arangiate, și disposiția publicului bună. Șirul toastelor 'l deschide dl președinte Barițiu pentru Maj. Sa. Publicul a ascultat în picióre acésta vorbire și a fost întimpinată de urale insuflețitóre. Dl vice-președinte Dr. Ilarion Puscariu arăta în un frumos toast progresul ce-l face orașul Sibiiu pentru promovarea culturei și sciinței și purtà păcharul pentru magistrat și membrii de față, primariul și directorul de poliție. Pentru publicul de față și poporul românesc toastà în cuvinte alese dl director al despărțĕmêntului Nicanor Frateșiu Dl Hochmeister primariu, prin un escelent discurs vorbì despre promovarea culturală între popórĕle patriei, salutà cu deosebită însuflețire pe óspeții români și îi învită a lucra și de aci încolo în concordie cu conpatrioții. Dl A. Bunea desfășură meritele presidentului și pórtă păharul pentru d-l G. Barițiu. Deosebit de frumos, logic și însuflețitoriu vorbi dl Alecsandru Mocsonyi, definind noțiunea cultură și dovedind că numai cultura națională e cultura adevĕrată. Un toast cu mult humor ridică dl advocat I. Popa. Banchetul s'a terminat la 5 óre.

Balul.

La bal s'a presentat multă lume. Veselia a fost mare și a durat până diminéța. Programa balului bine arangiată, petrecerea a reușit strălucit și publicul s'a îndepărtat pe deplin mulțămit. Printre toaletele cele elegante și scumpe s'au vĕdut multe costume românesci.

Ședința a II-a din 16/28 August.

La acéstă ședință a asistat dintre archiereii nostri și dl episcop al Aradului Ioan Mețianu, care sosise cu trenul de diminéța.

O mulțime de dame.

Galeriile îndesuite de public sosit din provincie.

Președintele G. Barițiu deschide ședința.

După autenticarea protocolului ședinței prime — și după ce se cetesc o mulțime de telegrame de felicitare sosite din tóte părțile locuite de români — dl Arseniu Vlaicu raportorul comisiunei însărcinate cu esaminarea rațiociniilor referéză în numele aceleia, că socotelile Asociațiunei s'au purtat în cea mai bună regulă, că internatul scólei de fetițe s'a susținut din venitele incurse din didactru și spesele de intreținere ale elevelor, ba a resultat chiar și un venit curat, făr ca sĕ se speseze ceva din averea Asociațiunei în scopul amintit, referéză mai departe, că sunt unele sume depuse la cassa Asociațiunei, cari se administréză separat și că ar fi consult ca acele sĕ se contopéscă în fondul general al Asociațiunei pentru mai bună și mai corectă administrare, ér în cât venitele ar fi destinate spre alte scopuri, bună óră teatru, acele sĕ se predea acelor corporațiuni, cari administrédă fonduri cu atare destinațiune.

Propunerea acésta a întêmpinat oposiție.

Domnii Dr. Bunea, Harșan, Dr Isac și I. V. Russu o au combătut cu deosebire pentru-că fericitul Cipariu, lăsând o asemenea sumă, cu scop ca sĕ se împartă venitele $^1/_3$ pentru o academie de drepturi, $^1/_3$ pentru meseriași și $^1/_3$ pentru teatru

---

FOIȚA.

Luminarea

de

Contele Leo Tolstoj.

(Urmare.).

Și Petru Michaiev se puse lângă ei. El era un om tăcut, care nu se potrivi cu ceilalți; el ascultă cuvintele lor și dise:

„Mare pĕcat aveți voi în cuget, frățiorilor. A omorì un om, vi se pare așa ușor Insĕ după ce s'a sĕvêrșit fapta, ce vi se va și întêmpla? El face rĕu, rĕu i va și umbla.

Trebue sĕ răbdăm, frățiorilor".

Wassili sĕ năcăjì pentru cuvintele acestea.

„Tot aceeași!" strigă el. „Este păcat a omorî un om. Da într'adevĕr este păcat. Insĕ ce fel de om este? Este pĕcat a omorì un om bun. A omorì așa un om, îi place și lui Dumnedeu. Un câne turbat trebue omorît din milă față de ómeni. A-l lăsa sĕ trăiască, e un mai mare păcat.

Noi nu tebue sĕ trecem lucrul cu vederea, când el bate ómenii, până le sare sângele. Sĕ ne pedepséscă pentru așa ceva, atunci suferim pentru ómeni Și ómenii ne vor mulțămi. Dacă vom lăsa însĕ lucrul mort, atunci e vai și amar de noi de toți. Michaiev nu scie ce vorbesce. Este óre mai mic pĕcat, când noi suntem mânați la lucru în sĕrbătorile lui Christos? Tu insuți nu vei merge în dilele pașcilor la câmp".

„Pentru ce sĕ nu merg? Dacă mĕ trămite, atunci voi ara. Eu nu lucru pentru mine. Dumnedeu află, al cui e pĕcatul numai dacă nu l'am uita. Eu nu vorbesc, precum mi-am gândit frățiorilor. A rĕsplăti rĕul cu réu, nu este porunca lui Dumnedeu. Tu nimicesci rĕul, și rĕul va fi în tine A omorì un om, nu e greu însĕ sângele rĕmâne în suflet; tu omori un om și sufletul tĕu e pĕtat cu sânge. Tu credi: un om rĕu am omorît, tu credi că am nimicit ceva reu. Tu însĕ ai făcut un lucru rĕu, tot mai rĕu. Plécă-te înaintea nenorocului, și nenorocul se va pleca înaintea ta".

Mai multe păreri sĕ născură între ei, țĕranii nu se uniră: cu Vasilij ținură unii, alții cu Petru.

Țĕranii au serbat Dumineca paștilor. Sub séră veni starostele cu scriitorii și dise:

„Michail Semjonovici, administratorele, demandă: mâne sĕ arați pentru ovese.

Starostele percurse cu scriitorii întreg satul și î-și făcu slujba — o parte dintre țĕrani sĕ lucre dincóce de rîu, éră ceialalți în calea cea mare.

Țĕranii sĕ tênguiră, insĕ ascultară porunca. Luni deminéță plecară la plug. La biserici sunau clopotele în tóte părțile, ómenii aveau sĕrbătóre — țĕranii ară.

Michail Semjonovici se sculă și plecă la câmp sĕ cerceteze ce lucră țĕranii, femea lui și fata cea vĕduvĕ, care a venit sĕ-l cerceteze sĕ gătiră și plecară cu teléga la biserică. După-ce s'au întors, le ascepta servitórea cu tee, sosi și Michail Semjonovici și beură cu toți la tee.

După tee, fumă o țigare Semjonovici apoi chiemă pe staroste.

„Ai trimis țĕranii la plug?"

„I-am trimis".

„Toți au plecat?"

„Toți".

„Toți sunt afară, le-am arĕtat chiar eu unde sĕ are".

„Le ai arătat unde sĕ are, hm — însĕ óre ei ară? Plécă la câmp și te uită ce fac, le spune că după amédi o sĕ ies și eu la câmp, o desjantină trebue se fie arată, bine arată. De aflu lucru rĕu, nu me uit că e sĕrbătóre".

„La poruncă".

Starostele a plecat. Mihail Semjonovici însĕ îl chemă înapoi, el voiesce sĕ i spună ceva, dar nu scie sigur cum sĕ încépă, el sĕ întórce, sĕ preumblă, în fine începe:

„Ascultă bine, ce vorbesc prăpădiții acei de țĕrani despre mine, bagă de samă, cine vorbesce de mine de rĕu și mi'l spune. Eu bine îi cunosc — nu voesc sĕ lucre — sĕ pun la umbră, mânâncă, ar voi ca dorinţa fericitului testator sĕ rĕmână nealterată.

Cu tóte deslușirile limpeḑi date de cassariul Asociaţiunei și chiar și după preţiósele revelaţiuni făcute de v. președintele Asociaţiunei Il. Sa Dr Ilarion Pușcariu, care a voit ca cestiunea sĕ se tracteze din punct de vedere principial, s'a primit propunerea membrului I. V. Russu ca comitetul sĕ vie cu un raport detaiat, că anume, cari sunt acele sume, cari ar trebui încorporate și cari nu.

Celelalte propuneri ale comisiunei au fost primite fără desbatere en bloc

Urmând la ordine referada comisiunei însărcinată cu esaminarea raportului general al comitetului despre activitatea sa din anul trecut — referentul Dr. Vasilie Hossu în numele aceleia a raportat, că precum în trecut așa și est an comitetul cu mare zel și cu abnegaţiune a promovat interesele Asociaţiunei, — sporind averea aceleia, încuragind lucrări literari, prin tipărirea documentelor istorice publicate de I. Sa dl I. cav. de Pușcariu.

A arĕtat perderea, ce a suferit Asociaţiunea prin mórtea regretatului prim secretariu Ioan Popescu și disposiţiile luate, ca în locul acestuia, fóia „Transilvania“ sĕ se redacteze decătră venerabilul asesor consistorial și membru al comitetului Zacharia Boiu, ér direcţiunea scólei de fetiţe sĕ se încredinţeḑe în mod provisoriu secretariului al II-lea Dr. Ioan Crișian, profesor seminarial.

A arĕtat mai departe raportorul, că dl director al institutului „Albina“ Parteniu Cosma a continuat cu colectele în favorul scólei, și resultatul acelor colecte atinge suma de 600 fl, că tot din munificenţa institutului „Albina“ s'a făcut posibilă procurarea mijlócelor de învĕţămênt, așa că institutul nostru se póte numĕra între le mai bune institute din ţéra nóstră.

A arĕtat, că fundaţiunea fericitului Dr. Ioan Moga și soţiei sale acum vĕd. Ana Moga n Bologa s'a predat Asociaţiunei în scopul de a contribui la ajutorarea crescerei femei române și ale 14 stipendii dela „Albina“, și dela Dr. A. Maniu not. publ. în Oraviţa s'au împărţit și în anul trecut elevelor, cari s'au aflat adăpostive în internatul scólei de fetiţe.

Raportul predat într'un limbagiu corect și cu multă cunoscinţă de causă a fost luat spre sciinţă decătră adunarea generală, donatorilor s'a esprimat mulţĕmită protocolară ér pentru membrii decedaţi ai Asociaţiunei adunarea a dat espresiune durerei sale prin sculare.

S'a mai raportat, că despărţĕmintele parte mare sunt constituite și desvóltă activitate binefăcĕtóre, afară de despărţĕmêntul Albei-Iulia, Cluș și Gherla, cari nu dau nici un semn de viéţă.

Eshauriat raportul acesta, a mai raportat Dr. N Vecerdea în numele comisiunei, că s'au inscris mai mulţi membrii pe viéţă cu tacsa de 100 fl. și o mulţime de membrii cu tacsa anuală de 5 fl. ca membrii ordinari.

Espirând periodul de 3 ani pentru care a fost ales comitetul — acesta depune în mâniile adunărei mandatul și se retrage, mulţămind președintele, pentru încrederea ce i a dat adunarea de acum 3 ani.

Raportorul comisiunei de candidare pentru comitetul ce are sĕ fie ales, Dr. Augustin Bunea, propune și adunarea primesce cu mare însufleţire alegerea următorilor membrii în comitet:

Președintele George Bariţiu, v.-președinte Dr. Ilarion Pușcariu, archim. vicariu archiepiscopesc.

Secretariu I. Zacharia Boiu, asesor consistorial, secretariu II, Dr. Amos Francu, candidat de advocat; cassariu Gerasim Candrea, asesor consistorial; controlor Nicanor Frateșiu, protosincel asesor consistorial; bibliotecariu I. Togan, cooperator în Sibiiu.

Membrii în comitet:

Nicanor Frateșiu, Ioan Hannia, Br. Urs de Mărginea, Parteniu Cosma, directorul „Albinei“, Iosif Șuluţiu, jude în pens., Leontin Simonescu, secret. metropol, Zacharia Boiu, asesor, Ioan Russu, protopop, Ioan Papiu, Dr. Diaconovich, secretariul „Albinei“, Ioan Creţu, Ioan Pop, advocat.

Suplenţi:

Mateiu Voileanu, Onoriu Tilea, Gerasim Candrea, Dr. Crișian Ioan, Ioan Togan, Dr. Francu.

Președintele G. Bariţiu mulţămesce adunărei în numele seu și în numele comitetului pentru încrederea cu care a fost onorat din partea adunărei — și implóră de la Dumneḑeu, ca sĕ-și reverse darul seu asupra averei institutului de cultură, la cari cuvinte profesorul German din Blașiu se aflâ îndemnat a dori veteranului president ḑile multe și bune, ca sĕ pótă lucra spre binele și fericirea némului românesc.

Cu aceste s'a terminat ședinţa a II-a cu parola „la revedere în 1893 la Năsĕud“!

Concertul.

Unul dintre cele mai festive momente ale sĕrbătorilor arangiate din incidentul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român a fost fără îndoélă concertul dat Duminecă séra de către corul plugarilor din Chisetĕu, cu concursul capelei orașului Sibiiu

Programul a fost următoriul.

1. *„Marșul lui Mihaiu“.*
2. *„Tătarul“*, cor de S. Nasievici.
3. *Ouverture „Semiramide“*, de G. Rossini.
4. *a) „Zis'a badea“*, cor de G. Musicescu.
   b) „Arcașul lui Stefan Vodă“, cor de C. S. Porumbescu.
5. *„Melodii românesci“*, cuadril de P. Hermann.
6. *a) „Rĕsai lună“*, cor de G. Musicescu.
   b) „Baba și Moșnégul“. cor de G. Musicescu.
7. *Fantasiă din opera „Der Freischütz“*, de C. M. v. Weber.
8. *„Junimea parisiană“*, cor de Adam.
9. *„Inima mea pentru a ta“*, vals de Ivanovici.
10. *„Hora Dobrugană“*, cor de N Popovici.
11. *„Sunete române“*, potpouri de P. Hermann.

Sala cea mare din „Gesellschaftshaus“ era îndesuită de lume. Cu deosebire a fost respectabil representată inteliginţa nóstră dela sate, preoţimea, și învĕţătorimea, apoi a fost o mulţime de ţĕrani, toţi în asceptare sĕ audă corul de plugari din Chisetĕu.

In ḑilele de lucru ţĕranii români din Chisetĕu ca și toţi ţĕrani români, lucră între sudori de sânge spre a se susţinea pe sine și pre ai sei.

Poporul nostru are puţine momente de mângăere. Dacă dară ţĕranul pe lângă viéţa amărită mai are și nobilul îndemn de a se ocupa și cu cultivarea sa, și dacă în deosebi vedem cultivată musica așa după-cum o am vĕḑut la ţĕranii din Chiseteu, acésta insuflă respect și umple de mândrie naţională inima fie-cărui român.

Ca cor compus din ţĕrani corul din Chiseteu a stors admiraţiunea tuturor celor presenţi la concert, și precisele lui prestaţiuni au fost viu resplătite prin bogate aplause.

Cu deosebire ne-a însuflat nóuĕ respect conducĕtoriul corului, parochul local al acelei comune bisericesci ortodocse române, dl Lucian Șepeţanu, care scie însufleţi pe credincioșii sei spre activitate folositóre cum e cu deosebire cultivarea cântărei, și scie susţinea disciplina în corul seu, după cum o am esperiat noi în concertul de eri.

Capela orașului sub condarea dirigentului seu P. Herman numai puţin a contribuit la splendida reușită a serei de Duminecă.

De ar da bunul Dumneḑeu sĕ avem preoţi cu cunoscinţe musicale ca părintele L. Șepeţanu, cari apoi sĕ cultive musica și se producă un curent în privinţa acésta și prin părţile nóstre de tot neglese în ce privesce musica.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, în August, 1892. E tocmai o lună de ḑile de când 2 compagnii de miliţie petrece în Brad și Baia de Criș. Organele administrative au lucrat și împlinit pofta denuncianţilor mârșavi, cari nici mai mult nici mai puţin fără numai revoluţiune după tótă forma organisată vedeau ḑiua și visau nóptea în sinul românilor; și astfeliu au adus miliţia.

Centrul revoluţionarilor blăstĕmaţi, înarmaţi cu tot feliul de arme nimicitóre era Bradul.

Acésta le convenia mai bine denunciantilor, ca sĕ-l facă centru. Erau unele reminiscenţii istorice pe lângă Brad, și ómenii fără cugetare seriósă au creḑut, că e bine sĕ resuscite acele reminiscenţii, sĕ le audă publicul magiar, sĕ atragă atenţiunea guvernului și ca astfeliu mai lesne se tortureze și mortifice pacinica poporaţiune a unui ţinut românesc.

Ei bine! O lună a trecut! Și unde sunt agitatorii, unde sunt revoluţionarii români? Unde sunt sobolii, cari au scormonit — după creerii înfierbêntaţi ai denunciantilor — ca sĕ submineze esistinţa magiarilor, cari se afla resfiraţi în vre-o 2—3 locuri în Zarand? Ca'n palmă agitatorii? Revoluţionari de léc, éră sobolilor nici urma nu li-a aflat'o că ar fi esistând când-va.

Denunciarea pe cât de tendenţiósă, pe atâta de obrasnică că: „în gimnasiul românesc din Brad s'ar fi ţinut adunările secrete a complotistilor — în numĕr de 300 inși“ și altă denunciare că: „la cassa băncii „Crișiana“ încă s'ar fi ţinut conveniri, au rĕmas nisce scorniturі poltrone și nici chiar denuncianţii n'au cutezat a eși pe faţă cel puţin cu un complotist — cu un revoluţionar, le-a succes însĕ acestora a-și acredita denunciările până sus la comitele suprem. Scopul lor era discreditarea alor dóuĕ instituţiuni române, precum și compromiterea poporului din Zarand ca revoluţionariu.

S'au mișcat tóte petrile, ca sĕ se afle noduri în papură. Petrile s'au sfârmat și nodurile tot se mai caută.

S'au început percuisiţiunile. Resultatul a fost un memorand confiscat, un apel din 1887 către alegători, și un cestionariu al tinerimei universitare române. Nimic compromiţĕtor.

La presupușii agitatori din Brad și giur. — góna s'a început de nou în 6 spre 7 August și după aceea. Gendarmeria concentrată în Brad dă năvală asupra câtor-va comune și anume în Blășeni, Dupapétra și ambele Staniie. Ţeranii munteni sunt luaţi la ochi. Gendarmeria ḑiua și nóptea ca féra selbatică începe a bate pe unii din ţerani. In Blășeni 2 ţerani, éră în Dupapétra unul sunt bătuţi crunt și lăsaţi plini de sânge. Te înfiori când îţi spun sĕrmanii ţĕrani cât de barbar s'au purtat în general gendarmeria. Și ce se caută pe la ţerani?

Arme de tot soiul. S'au și aflat o mulţime de pusce, dară tóte cu pas în regulă — numai vre o 5—6 s'au aflat fără pas reînoit. Ce cugetă stăpânitorii nostri sĕ nu și pótă muntenii nostri nici cu pas ţiné o armă pentru paza vitelor sale și a căsuţei sale, plătind darea recerută?

Voesc se têmpéscă în ei cu totul simţul rĕsboinic?

S'au mai aflat și pistóle ruginite pe ici pe colo, pe cari nici gendarmii nu au mai fost în stare sĕ le pótă umplea, ba s'a mai aflat încă ceva: o lance ruginită, cu carea femeia lui Simedrea Petru din Blășeni trăgea funinginea de pe horn în lipsă de alt instrument. Intru adevĕr acésta lance era un adevĕrat periclu formidabil, norocul că a fost aflată la bun timp.

Lucru nu merge după placul stăpânitorilor Gendarmeria cu tótă sĕlbătăcia nu este în stare a produce conflicte, éră compromiţĕtoriu nu pot afla nimic între popor.

Intru aceea spionagiul continuă ḑiua și nóptea.

Gendarmii cutriera prin comune asculta, pe la ferestre și uși, unde vĕd lumina; éră alţii individi anume puși sĕ vêrĕsc pe unde se adună ómenii, ca sĕ vadă ce vorbesc.

Tóte întrunirile sunt controlate. Consiliul administrativ al „Crișanei“ póte sĕ și ţină adunările sale pentru votarea de împrumuturi numai pelângă concediu dela pretura și în presenţa pretorelui! Ce mai liberalism de model! Spionagiul cel mai murdar și-au ajuns culmea.

Joi în 11 August un ţĕran din Valeabrad cu numele Ioan Doţu, intră beat într'un hotel „Hungaria“ și acolo după cum se spune, singur la o mésă se lăudă că: el e dela muscanul, și că are cătane și alte prostii. Momentan a fost arătat la pretură și arestat. S'au făcut cercetare chiemându-se mai mulţi martori, cari toţi o spus, că era bét sĕrmanul om. Destul că aḑi omul e închis la Baia de Criș, și-și plânge păcătul că în beţie a vorbit nimicuri, acum au aflat organele administrative calea adevĕrată! Așa pot sĕ închidă cât de mulţi ţĕrani!!

Nu le va succede însĕ în veci a compromite lealitatea și simţul de lege al poporului.

Cât va mai sta miliţia pe aici nu se scie. Se vobesce, că are sĕ rĕmână permanentă în Brad sau în Baia de Criș. In Brad o cer unii magiari éră în Baia de Criș comuna promite, că le va face căsarmă la soldaţi, numai se fie cu permanentă. La tótă întêmplarea acest ţinut va plăti scump ţinerea miliţiei pe capul ei — venită éc'așa din senin.

ţin sĕrbătórea, aceea le place lor Cum că ei trebue sĕ lucre la aceea nici nu gândesc. Ascultă nu mai bine ce vorbesc și 'mi spune, eu trebue sĕ sciu Acum plécă. Tóte — înţelegi? — eu vréu se sciu. Nu ascunde nimic“.

Starostele eși afară, sĕ sui călare și plecă la ţĕrani

Femeea administratorelui a auḑit ce poruncă a dat bărbatul starostelui, ea veni la el și începu a se ruga. Ea era o femee tăcută cu inimă bună, unde puté, ea îl linisci, și punea parte bieţilor ţĕrani.

„Amicul meu Mischinca“, ḑise ea acuma, „sĕ lucre la ḑiua acésta mare și sântă a domnului, este un pĕcat. Pentru Dumneḑeu dăle la ţĕrani astăḑi pace.

Mihail Semjonovici nici nu ia vorbele ei în samă, începù a ríde de ea, și ḑise în batjocură:

„De mult n'a fost sbiciul pe spatele tale, că tu te ai făcut așa de încăpăţinată, de te amesteci în lucruri, cari nu te privesc?

„Mischinca, dragă, am visat ceva rĕu despre tine. Lasă pe ţĕrani în pace“.

„Eu te fac atent la ceva și tu ḑici, că nu am gustat sbiciul. Păḑescete pe tine!“ (Va urma.)

Esamenele publice

dela scóla capitală din Rĕşinari cu finea anului scolariu 1891/92.

(Urmare).

A urmat apoi esamenul cl. I, de băeţi, cu învĕţătoriul Ioan Stîngu Elevii clasei acesteia au dovedit destulă vivacitate şi pricepere naturală, în cât dacă s'ar fi desvoltat zel mai viu şi interes mai respicat din partea învĕţătoriului, înaintarea elevilor ar fi rivalisat cu clasa primă de fetiţe; lipsind acestea însĕ, trebuí sĕ constat, că elevii de şi dotaţi cu însuşiri naturale laudabile, au rĕspuns mai tot tăcênd, ér celelalte rĕspunsuri le da tot esaminătorul învĕţătoriu, afară de rugăciuni, pe cari le ḑiceau băeţii, dar într'un ton ne mai auḑit, şi apoi ce a fost mai notoric — au fost cuvintele, ce le rosteau elevii când se închinau la începutul sau finea rugăciunilor. Ḑiceau adecă în loc de: Mărire Tatălui etc. Măria Tatălui. Apoi nu sciau elevii, când au sĕ ḑică: „În Numele Tatălui“ etc., şi când „Marire Tatălni“; cari cuvinte trebue sĕ premérgă rugăciunei şi cu cari se încheiă acésta şi din ce motiv astfel? Acestea şi alte greşeli încă mai marcante de cât cele arĕtate, pe învĕţ. Stîngu nu-l alterau chiar de loc, nici voia a le băga în samă, de şi ar fi trebuit sĕ ţină cont de publicul cunoscător şi interesat — Apoi întrebări ca: Ho! ho! stăi! Crucea unde-ai lăsat-o? Ce înţelegem noi prin lume? ş. a. m., numai onóre dlui înv. Stîngu nu-i fac. Deprindere mai defectuósă s'a constatat în stud. relig. şi al limbei materne (cetire). Cetirea numai logică, nu s'a putut numi — deóre-ce asupra esprimărei corecte innvĕţ. nu şi a îndreptat atenţiunea, apoi cetind şi ajungênd la semnele de punctuaţiune, elevii le ceteau strigênd şi pe acelea. Punctuaţiunea este basată după usul primitiv, pe vorbirea auḑită şi n'are alt scop, decât a arĕta ochilor pausa din vorbire. — Sĕ nu perdem din vedere nici când, ceea ce a ḑis nemuritorul „Sion“ — „Mult e dulce şi frumósă limba ce-o vorbim“ etc. Invĕţătorul deci trebue sĕ-şi îndrepte tótă atenţiunea asupra pronunţărei elevilor, se nu le concédă de mici încă (din curs. I) a se pronunţa după plac şi dedare, ci sĕ se siléscă a-i deprinde la un dialect satisfăcĕtor însuşirilor, ce le posede dulcea şi frumósa nóstră limbă românéscă. — De însĕmnat e şi casul, când unul din elevi fu provocat de învĕţător a reasuma cuprinsul piesei „Cum s'a păcălit măgarul“, cetită de alţi doi băeţi înainte. — După ce elevul a terminat cu reasumarea, învĕţ Stîngu întrebă: „Ce putem învĕţa de aici? „Sĕ nu facem şi noi aşa, ca măgarul! fu rĕspunsul elevului. Va se ḑică, când cineva va avea pe spate lână cu sare, sĕ scie sĕ nu între în apă, ca sĕ nu se păcăléscă — potrivit tip caracteristic şi-a ales dl Stîngu. — efectul acestei esaminări, fu un rîs general

Finit esamenul cl. I a întrat învĕţ. Ioan Marin cu cl. a II a băieţi. — Invĕţătorul Marin, deşi tinĕr încă în cariera acésta, totuşi promite a deveni cu timpul un harnic învĕţător. Esaminaţi elevii din tóte obiectele ce li s'au propus, au dovedit prin rĕspunsurile lor cele sigure, că materialul percurs îl înţeleg destul de bine. Intre singuraticele obiecte au fost mai bine tractate şi rĕspunsurile elevilor au fost mai sigure, în stud, religiunei, limbei materne, comput, mental şi limba magiară. Démnă de lăudat a fost şi disciplina, ce şi-a observat în tot decursul esamenului, carea încă a contribuit la reuşita cea bună a esamenului, ceea ce denotă, că dl Marin, a îmbrăţişat cu tótă căldura cariera învĕţătorésca şi'şi cunósce chemarea sa. — Esamenul s'a finit cu declamarea unei poesii de către elevul „Lungu“, cu care elevul s'a produs fórte bine.

Pentru ḑiua acésta s'a încheat esamenele cu esaminarea cl. a II de băieţi din esercițile gimnastice corporale, predate cu învĕţătoriul M. Frăţilă.

(Va urma.)

Raportul camerei comerciale din Braşov.

(Urmare.)

Ridicarea nivoului industriaşilor prin formarea unei succescenţe mai bune, cultivate în general mai cum sĕ cade prin posibilitatea cultivărei speciale prin scóle speciale, prin sale libere de desemn, prin cursuri speciale pentru măestri şi prin stipendii pentru cercetare de institute speciale din ţéră şi din strĕinătate, prin arangiarea de esposiţiuni de lucruri de ucenici cu premiarea celor mai bune prestaţiuni, prin esamenele benevole de ucenici făcute pe basa convenirei soţilor de specialitate ş. a. m. a., deşteptarea asociaţiunilor speciale în direcţiunea trebuinţelor timpului nou etc. — tóte acestea sunt mijlóce şi căi, cari pot conduce la sanare. Conform adevĕrului trebue sĕ constatăm, că în acéstă privinţă s'a făcut şi sĕ face câte ceva.

In ce privesce special corporaţiunile industriale, anul 1891 n'a fost cu totul neroditor în acéstă direcţiune, deórece în Sibiiu s'a înfiinţat o asociaţiune industrială a architecţilor zidarilor şi cioplitorilor de pétră.

Cestiunea înfiinţărei de corporaţiuni industriale s'a pertractat de nou în 1891 în mai multe oraşe din circumscripţia acestei camere. In Braşov şi Sibiir maioritatea celor interesati s'a pronunţat şi de astă-dată în contra înfiinţărei. Anume în Sibiiu idea de aceea nu e aprobată, de óre-ce acolo asociaţiunile industriale s'au păstrat într'o formă relativ mai puternică şi de aceea nu este trebuinţă aşa de mare de corporaţiuni.

Cu tóte acestea trebue sĕ spunem, că în unele raporturi dela industriaşii mici din Braşov către cameră s'a esprimat dorinţa pentru înfiinţarea unei corporaţiuni industriale.

Fără îndoială instituţiunea de corporaţiuni industriale s'ar aclimatisa mai uşor în oraşele mai mari industriale, dacă s'ar fi admis, după cum a fost idea în proiectul de lege industrială din 1884, ca pe teritoriul unui oraş sĕ se pótă constitui mai multe corporaţiuni pentru diferitele industrii dacă numĕrul industriaşilor ş. a. m. d. oferă o basă corĕspunḑĕtóre pentru activitatea respectivelor corporaţiuni. Acésta o amintim numai pentru esplicarea faptului, de ce industriaşii observă o ţinută respingĕtóre.

Pe terenul asociaţiunilor de câştig şi economic avem de menţionat ceva îmbucurător. In Braşov a succes înfiinţarea unei asociaţiuni industriale de magazin; asociaţiunea constituită definitiv în Decembre 1891, îşi va începe activitatea abia în anul 1892, din care causă n'avem de ḑis de astă-dată mai mult aci. Dar nici cestiunea reuniunilor de împrumut după sistemul Raiffeisen n'a stat în amorţélă, de órece în Criş în Bărcut şi în Tălmaciu s'au înfiinţat astfel de instituţiuni. La acésta sĕ mai adaugă cassele de împrumuturi înfiinţate în lunile prime ale anului 1892 în Biertan, Seiiştat, Şeica-mare, Şaros şi Măieruş.

Un fapt de mare însemnătate este înfiinţarea „Băncei reuniunei transilvane“ în Sibiiu, o societate pe acţiuni, despre a cărei înfiinţare amintim numai în trécăt, de óre-ce programul ei îl vom studia mai deaprópe în capitolul despre bănci.

Desvoltarea industrială n'a rĕmas pe loc în anul 1891 în circumscripţia camerei nóstre. Abstrăgênd dela mărirea unor ateliere, despre cari vom trata la locul lor în partea specială, avem de signalat următórele fabrici nóuĕ şi intreprinderi, cari trec peste cercul industriei mici:

Ţĕsătoria de bumbac, văpsitoria cu abur şi apretura lui Wilhelm Löw în Sighişóra.

„Fabrica de cement-Portland braşovénă Angele, Hock & Kugler în Braşov;

„Prima fabrică transilvană de cofeturi „Thies & Seidel“ în Braşov;

„Societatea pe acţiuni a fabricei de jucării sibiene“ în Sibiiiu; Fabrica de salam alui Adolf Markoczi & Comp. în Sibiiu; alui Ioan Unterer tot acolo; alor E. Rumler & I. Wagner tot acolo. De altcum trebue sĕ observăm, că după informaţiunile nóstre numai cea dintâi fabrică e nóuă; ambele celelalte şi-au schimbat numai firmele;

Móra artificială alui Petru Stof în Făgăraş;

Móra cu vapor alui Ioan Buchholzer în Marpod.

Şi în anul espirat s'a dat mare atenţiune împărtăşirei industriaşilor nostri cu furnisări pentrn erar. Consorţiul fabricanţilor de postav transilvani a fost împărtăşit cu lucrări pentru căile ferate r. u., precum şi pentru prima dată pentru honveḑi *), apoi pentru armata i. şi r.; unii din ei primiră şi lucrări pentru financii r. u. etc. Cu tóte acestea sĕ arată în anul acesta, că posiţiunea interesanţilor nostri a devenit cu mult mai grea în acéstă privinţă, prin înfiinţarea fabricei celei mari de postav din Sillein.

Cismarii încă s'au împărtăşit la liferări în anul trecut de óre-ce mai mulţi mănstri din Braşov au dat oferte pentru furnisarea de păpuci pentru armata i. şi r. şi li-s'a conferit furnisarea de către ministeriul comun de rĕsboiu i. şi r. Dar esecutarea acestui lucru a fost împreunată cu mari greutăţi, de óre-ce la primire, cu tóte că bunătatea materialului şi a lucrului au fost constatate, aprópe tótă cantitatea a fost respinsă din causa unor defecte mici, aprópe neînlăturabile la lucrul de mână. Numai intervenirei Escelenţiei Sale a domnului ministru de comerciu, către care s'a adresat camera nóstră în numele celor interesaţi şi bunăvoinţei Escelenţiei Sale a domnului ministru de rĕsboiu i. şi r. avem sĕ mulţămim, că bo oncii au fost primiţi de astă dată în mod esceptional. Acéstă nereuşită la furnisare tot n'a speriat pe cismmatii nostri sĕ se angajeze érăşi şi pentru 1892 cu o furnisare.

Aci trebue sĕ amintim, că furnisarea de cisme pentru gendarmerie s'a perdut érăşi pentru industria mică din patrie printr'o schimbare a condiţiunilor.

Un moment îmbucurător pe acest teren formá împărtăşirea funarilor transilvani cu furnisări pentru regia tutunurilor r. u., despre ceea-ce mai pe larg în capitolul despre funărie.

(Va urma.)

Avis.

Se aduce la cunoscinţa celor interesaţi, că terminul deschiderei esposiţiunei industriale, iniţiate de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, din cause neprevĕḑute s'a amânat pe *1/13 Octombre a. c.*

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 10/22 August 1892.

Nicolau Cristea, preşedinte.

Ioan Ciontea, notariu.

Varietăţi.

* (Felicitări.) Din incidentul ḑilei onomastice a Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a ţinut serviciu divin în biserica nóstră din Sibiiu cetate. La 12 óre membrii gremiului consistorial, inteliginţa română din Sibiiu şi mai mulţi protopresbiteri, preoţi şi inteliginţă din provincie s'au presentat la Escelenţia Sa sub conducerea Preacuvioşiei Sale d-lui archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu. carele prin o vorbire pĕtrunḑĕtóre a felicitat pe Escelenţia Sa, dorindu-i viéţă şi sănĕtate pentru a putea conduce şi mai departe naia bisericei spre binele naţiunei nóstre.

Escelenţia Sa adânc emoţionat a mulţămit, accentuând, că lucrările mari se pot săvêrşi numai prin concordie, ér pentru promovarea păcei, a concordiei şi pentru sănĕtatea celor-ce i-au adus omagii implóră binecuvêntare cerésca.

După acest act solemn s'au presentat membrii representanţii fundaţiunei „Gozsdu“, conduşi de Prea Sânţia Sa dl episcop al Aradului Ioan Meţianu, carele prin o elocuenţă deosebită, prin cuvinte adênc pĕtrunse urà Escelenţiei Sale ani mulţi fericiţi, sănĕtate îndelungată ca sĕ pótă conduce biserica la limanul dorit, dorind ca activitatea Escelenţiei Sale sĕ rĕmână epocală în istoria nóstră bisericéscă.

Deosebit de frumos mulţămì Escelenţia Sa ilustrilor membri, punêndu-le la inimă binele şi fericirea némului, a bisericei şi prosperarea fundaţiunei, care o administréză, — pentru care dênsul va lucra din tóte puterile cât timp bunul Dumneḑeu îi va dăruí viéţă şi sănĕtate.

* (Personal.) Preasânţiile Lor Părintele episcop dela Arad Ioan Meţianu şi cel dela Caransebeş Nicolau Popea au sosit aici spre a lua parte la şedinţele fundaţiunei „Gozsdu“ şi la ale consistoriului metropolitan.

* (Denumire.) Advocatul român din Baia-Mare, dl Ioan Pop, fu numit în ḑilele acestea prin ministrul reg. ung. jude ambulante la tribunale. Dl Pop e român verde din „Ţara Óşului“, a practisat în Orade la advocatul Iosif Romanu.

* (Situaţiunea în Bucovina.) Sub titlul „Un dineu la presidentul ţĕrei“ scrie „N. Fr. Presse“ următórele: Presidentul ţĕrei bar. Krauss a dat un dineu, la care a fost invitaţi şefii corporaţiunilor publice. Cu tóte acestea corporaţiunile, cari au în fruntea lor presidenţi germani ca camera de comerciu, advocaţială, bursa etc., au fost trecute la invitare cu vederea, din contră românii au fost representaţi în numĕr considerabil. La prândul festiv şeḑu la drépta presidentului metropolitul Morariu, la stênga mareşalul ţĕrei român. Bĕtrânul mareşal român oficiéză încă şi acum, bĕtrânul român mareşal conduce afacerile dietei. Se vede, că relaiunile în Bucovina nu s'au schimbat.

Mulţămită publică.

In urma apelului nostru adresat publicului român în scopul de a colecta ajutóre, din care sĕ se acopere spesele esposiţiunei industriale, iniţiate de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, până de present au încurs la cassa reuniunei următórele ajutóre şi anume cu Lista Nr. 8, prin dl Vas. Popoviciu, cassariul societăţii pentru spriginirea învĕţăceilor meseriaşi români din Braşov, suma de 5 fl. dela acéstă societate; cu Lista Nr. 5, prin dl Ioan Banciu, învĕţătoriu dirigent din Poplaca, suma de 3 fl. 50 cr., dela următorii: Dl colectant 1 fl, Aureliu Millea, notar 1 fl., Vasile Dura 50 cr., Vlad Vlad, cassariu comunal 1 fl., cu Lista Nr. 9, prin dl Dr. Ilie Beu, medic în Orlat, suma de 1 fl. 50 cr., dela următorii: Dl colectant 1 fl., R. Simu, învĕţătoriu 50 cr., cu Lista Nr. 23 prin dl Ioan German, înv, în Brad, suma de 3 fl. 60 cr., dela următorii: Dl colectant 1 fl. 50 cr., George Miheţ 20 cr. Emil Pop 20 cr., Constandin Costin 50 cr,, Petru Cioflic 50 cr., Felea Nicolae 50 cr., Nicolae Costea 20 cr., cu Lista Nr. 47 prin dl Simeon Ştoica, medic cercual în Rodna veche, suma de 4 fl. 30 cr., dela următorii: Dl colectant 1 fl., Karácsonyi Simon 40 cr., George Născuţ 50 cr, Const. Dărăban 30 cr., Georgiu Cira 30 cr., Daichent 30 cr., Primariul din Rodna veche 40 cr., Lazar Avram 60 cr, Tit Pitucian 30 cr., Silvestru Mureşan 20 cr.; cu Lista Nr. 36 prin dl Demetriu Cotofean, protopresbiter gr. or. în Breţcu, suma de 4 fl., dela următorii: Dl colectant 2 fl., G. Negoescu, capelan gr. or. 50 cr., Spiridon Dimian 1 fl., George Teaca 20 cr., Ioan Sângeorzan 30 cr., cu Lista Nr. 43 prin dl Bucur Popoviciu, comerciant în Haţeg, suma de 4 fl, dela următorii: Dl colectant 1 fl., Paul Oltean 50 cr., Ioan Muntean 50 cr., Stefan Şelariu 1 fl. şi Mihail Bontescu, advocat 1 fl.

Pe când subscrisul comitet îşi ţine de plăcută datorinţă a aduco sincerile sale mulţămite atât domnilor colectanţi, cât şi marinimoşilor contribuenţi pentru sumele de sus, îşi permite tot odată a ruga pe toţi domnii colectanţi, cărora li s'au trimis apeluri şi liste de contribuire, sĕ binevoiască a înapoia „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“ cólele de contribuire cel mult până la 10 Septembre n. a. c., ca astfel comitetul sĕ se pótă orienta la statorirea premiilor pentru esponenţi.

Din şedinţa comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“, ţinută la 10/22 August 1892.

N. Cristea, preş.

Ioan Ciontea, notariu.

Loterie.

Sâmbătă, în 27 August, 1892.

Timişóra:	**79**	**39**	**23**	**51**	**88**
Viena:	**63**	**12**	**65**	**32**	**19**

---

*) Pentru erariul honveḑimei s'a liferat deja în anii precedenţi material pntru uniformarea glótelor.

Nr. 301. [154] 1—3

Concurs repețit.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Băresci cu filiile Dumesci și Lungșóra, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidați. prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale statorite în ședința comitetului parochial ținută la 10 și 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venitul anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenții își pot lua informațiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial și cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tract. Iliei, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 28 Iuliu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 278 [143] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci cu începutul anului scolar 1892/93 la scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Câmpenilor se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Albac, cu 300 fl., în rate lunare din alodiu, cuartir și încălḑit.
2. Certegea, cu 100 fl., din repartiție, cuartir și încălḑit.
3. Lăpuș, cu 200 fl, din repartiție cuartir și încălḑit.
4. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiție, cuartir și încălḑit.
5. Neagra de jos, cu 200 fl., din repartiție, cuartir și încălḑit.
6. Peleș, cu 150 fl., din repartiție și încălḑit.
7. Poiana, cu 150 fl, din repartiție, cuartir și încălḑit.
8. Ponorel, cu 200 fl., din fondul scolar și repartiție, cuartir și încălḑit.
9. Sohodol, cu 150 fl., din repartiție, cuartir și încălḑit.
10. Valea-verde, cu 100 fl., din repartiție și din cassa bisericei si încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-și trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul pus.

Concurenții la postul prim sĕ se presenteze înainte de alegere în comuna bisericéscă pentru a arĕta cunoscințele lor în cântările și tipicul bisericei nóstre, și cel ales va fi datoriu a purta servițul de cantor în biserică la sĕrbători.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Câmpenilor.

Câmpeni (Topánfalva), 22 Iuliu, 1892.

Romul Furdui,
protopresb.

---

ad Nr. pp. 486. (144) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Feneșel cu prediul Cerc, devenit vacant prin abḑicerea fostului paroch, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 400 fl.

Doritoii de a competa la acest post, au a-și așterne suplicele de concurs, instruate în sensul Statutului organic și a Regulamentului pentru parochii, subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul prefipt; dela care-și pot lua informațiune, despre starea parochiei și a veniturilor ei.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului în conțelegere cu comitetul parochial.

Cluș, 10 Iuliu. 1892.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 565 și 596. (136) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕțători la comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru postul de învĕțătoriu la Satulung biserica Sf. Adormiri cu salariu de 300 fl., plătiveri anticipative în rate lunari, și cuincuinalii de 50 fl.
2. La comuna Dârste, cu salariu de 300 fl., bani gata, plătibili în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scólei, folosința grădinuiței scolare, și 4 metrii □ lemne de foc. Alesul va fi obligat a împliní și funcțiunea de cantor la biserică Dumineca și sĕrbătórea în decursul anului.

Doritorii de a ocupa aceste posturi cererile lor concursuale instruite conform legilor scolari în vigóre, sĕ le înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral.

In conțelegere cu comitetele parochiali.

Brașov. în 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 406. [148] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕțătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparținătóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor se escrie concurs cu termin până la 22 August a. c.

1. Brețcu, pentru postul de al 3-lea învĕțătoriu dirigent cu salar de 250 fl., relut de cuartir și lemne trebuincióse pentru încălḑit. Alesul învĕțătoriu va avé a ținé rêndul de cantor în fie-care a treia sĕptĕmână. Dintre concurenți sĕ vor preferí cei cu cunoscință în musica vocală.
2. Chezdi-Mărtănuș, salar anual 212 fl., din repartițiă încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei și 2 org. lemne pentru încălḑit. Invĕțătorul, care va provedea învĕțămêntul și în filia Oșdula în câte douĕ ḑile pe sĕptĕmână, va avé de acolo adaos la salar 81 fl., și cuartir în edificiul scólei.
3. Cernatul inferior, salar anual 200 fl. 75 cr., și cuartir. Dela concurenți se cere vorbirea limbei magiare.
4. Zăbala, salar 200 fl, cuartir liber în edificiul scólei și lemnele trebuinciόse pentru încălḑit
5. Lisnĕu, salariu 158 fl., cuartir liber în noul edificiu scolar și lemne.
6. Intorsura-Buzeu, postul de al doilea învĕțător, cu salar anual de 200 fl., pe lângă prospecte de ameliorare, cuartir liber și lemne.
7. Vama-Buzĕu, salar 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei, constătător din 2 odăi și una cameră, și 10 poveri lemne.
8. Zagon, salar 260 fl., în care e computat și cuartirul și lemnele în sumă de 20 fl.

Fiind tóte aceste posturi împreunate cu cantoratul, dela reflectanți se cere desteritate în cântări și tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite în sensul legilor din vigóre, sĕ vor așterne în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

S. Sân-Georgiu, 18 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Treiscaunelor, în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofeanu,
protopop.

Nr. 477. (149) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele române confesionale gr. or din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnava se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Boian, cu salar de 300 fl., care constă din 8 jugĕre pământ arătoriu, și câte 60 cruceri de familie, apoi cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi și lemne de foc
2. Botez cu salar de 513 fl., care post este împreunat cu cantoratul și constă din 25 jugĕre 242 °□ pământ arătoriu și cositoriu, 15 ferdele cucuruz, terțialitatea din stolă prețuită numai în 23 floreni, cuartir liber în edificiul scólei și grădină de legumi.
3. Heria, cu salar de 300 fl., care consta din 6 jugĕre 842 °□ pământ arătoriu, din 100 ferdele cucuruz sfărmat, cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi și cositură, apoi pomet: meri, peri și pruni.

Doritori de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au sĕ-și aștérnă petițiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea de baltă. (posta ultimă Kűkűllővár) până la terminul sus arătat, cu aceea adaugere, că cei ce vor sĕ competeze la postul din Boian ori Botez au sĕ se presenteze la biserica din respectivele comune. In conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cetatea de baltă, 8 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Têrnava.

Nicolau Todoran,
protopop.

Nr. 363. (141) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțătoriu la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Poiana, trei posturi de învĕțători, cu salar de câte 300 fl., solvinḑi prin epitropia parochială în rate lunare anticipative.
2. Mercurea, un post de învĕțătoriu cu salar de 250 fl.
3. Păuca, un post de învĕțător cu salar de 150 fl.
4. Tău, un post de învĕțător cu salar de 200 fl, cuartir natural în edificiul scólei.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sĕ-și trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, în Mercurea.

Dela concurenți sĕ cere, ca pe lângă cualificațiunea formală sĕ fie cântăreți, fiind alesul obligat a coduce cântările corale. De asemenea va fi alesul dator a ținé în fie-care Duminecă și sĕrbătóre o strană în biserică. Spre scopul acesta concurenții sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, înainte de alegere.

Mercurea, 21 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Mercurei, înconțelegere cu respectivul comitet parochial.

În absența P. protopresbiter
Vasiliu Necșa,
paroch.

Nr. 240. (142) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare:

1. Briznic, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber, °□ cubici de lemne.
2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salar de 208 fl., și adecă: a) în bani 94 fl.; b) 95 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr.=114 fl, cuartir liber și 16 °□ lemne.
3. Lapusnic, cu salar de 150 fl, solvinḑi în 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber și 25 cară de lemne.
4. Panc-Sĕliste, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate treilunare, anticipative, cuartir liber și 8 °□ lemne.
5. Secămaș. cu salariu de 153 fl., și adecă: a) în bani 70 fl; b) 50 mĕsuri cucuruz = 60 fl.; c) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; d) folosirea a douĕ grădini cu venit de 15 fl., cuartir liber și 8 °□ lemne.
6. Stăncești-Ohabă, cu salar de 130 fl., și adecă. a) în bani 120 fl; b) folosirea a dóuă grădini = 10 fl., cuartir liber și 8 °□ lemne.
7. Roscani-Mihăești cu salar de 315 fl. și adecă: a) în bani 300 fl.; b) folosirea grădinei de lăngă scólă = 15 fl., cuartir liber și 15 °□ lemne, din cari e a se încălḑí și scóla.
8. Dobra, un post de învĕțător la scóla capitală, cu salar de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive.

Reflectanții la posturile de sub punctele 7 și 8 cari vor documenta cunoscința de musică vocală și instrumentală vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa una din aceste stațiuni au a și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Dobra, la 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conțelegere cu respectivele oficii parochiali și cel protopresbiteral.

In absența protopresbiterului tractual P. O. D. Romul de Crainic
Ioan Serbu,
paroch.

---

[150] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învĕțătoresc dela scóla gr. orient. din comuna Câmpuri-Surduc, tractul protopresbiteral al Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl. anual, cuartir în edificiul scólei, și o parte din curtea scólei ca grădinuță de legumi.

Dela petenți sĕ cere: A ținé strană în biserică în Dumineci și sĕrbători împĕrătesci.

A cultiva grădina de pomărit cu elevii, dându-se ajutor și din partea primăriei la lucru mai greu.

A se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică — până la alegere, — spre a-și arĕta desteritățile în cântările și tipicul bisericesc.

Preferiți vor fi cei desteri în musica instrumentală pentru de a înființa un cor vocal, la reușita căruia îi stau la disposiție afară de scolari și dintre adulți. Concurenții la acest post vor avé a-și așterne suplicele concursuale instruite cu testimoniile cerute de cătră legile în vigóre, și eventual cu alte testimonii recomandatóre în terminul sus ḑis prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral al Iliei cătră comitetul parochial.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. ca scaun scolar.

Câmpuri-Surduc, la 29 Iuniu, 1892.

Ioan Budoiu, președinte.
Iosif Negru, notar ad hoc.

Vidi:
Avram P. Pecurariu,
protopresbiter.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 9—12

Consultațiuni și prin corespondență.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane, *Nr. 86.* Sibiiu, Joi 20 August (1 Septembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Invĕţătorii cerşitori!

Cestiunea română este aḑi obiect de discusiune seriósă nu numai în presa nóstră şi în cea din patria nóstră, ci ea aḑi e cunoscută în întrégă Europa, care acuma nu mai stă isolată de nĕcazurile şi suferinţele nóstre.

Ajunsă odată ea în stadiul de acuma, lumea caută căi şi mijlóce spre a o deslega, şi cu deosebire ḑiarele din capitală, chiar şi acelea, pe cari le am primit aḑi, ne pun în vedere o deslegare a cestiunei române, deslegare care sĕ mulţăméscă şi pe guvern, şi opiniunea publică unguréscă şi şi pe noi românii.

In timpul din urmă gravaminele nóstre ale românilor din Ungaria şi Transilvania s'au dat publicităţii tóte prin presă, apoi unele la locul cuvenit şi în formă cuvenită, altele póte în formă mai puţin cuvenită.

A publicat un memorand junimea academică din regatul România, a publicat unul junimea magiară, a replicat o sémă de tineri academici români dela universităţile din monarchia austro ungară în numele junimei române dela universităţi, şi acuma ni se pune în vedere o desminţire a acestei replice dela junimea română academică din Cluş.

Se ocupă presa ḑi de ḑi cu noi, aşa, că deocamdată nu ne putem teme, că ea va fi luată dela ordinea ḑilei.

Gravaminele nóstre bisericesci noi totdeuna le-am promovat la forurile nóstre competente bisericesci, şi acolo am stăruit pentru delăturarea lor. Gravamenile nóstre le-am desbătut publice în sinódele şi în congresele nóstre, şi în chipul acesta am făcut posibil, ca sĕ se pótă ocupa cu ele şi pressa din patria nóstră, care e chemată sĕ informeze publicul despre tóte ce se întêmplă la noi.

Şi acuma tocmai în aceste timpuri cu tendenţe şi încercări de împăcare, tocmai acuma trebue sĕ spunem noi, cari nu trăim numai în teorie, ci gustăm şi amarul vieţei practice, trebue sĕ o spunem, [illegible] biserica [illegible] competent întru a promova încercările de împăciuire, guvernul ţerei nóstre în loc de a obli lucrurile spre binele nostru, în loc de a ne resolva gravaminele nóstre în favorul nostru, creéză tot mai multe casuri de gravamine, şi încă de acelea, cari îşi au isvorul lor numai în volnicie.

Noi credem că am dat şi până acuma destule doveḑi, că voim pacea şi concordia intre cetăţenii patriei, dar voim ca pacea sĕ se facă cu egalitatea tuturor înaintea legei, şi cu aplicarea legilor deopotrivă pentru toţi.

Nu însĕ aşa factorul cel mai competent, nu aşa guvernul nostru.

Un cas próspĕt despre volnicia guvernului în aplicarea legei faţă cu noi credem, că va ilustra din destul situaţiunea tocmai acum în ajunul împăcĕrei sucite şi rĕsucite prin tóte gazetele dela noi.

După-ce guvernul nu a dat voiă bisericei nóstre ca sĕ-şi facă fond de pensiuni pentru învĕţătorii sei, organele guvernului au încassat dela fie-care comună bisericéscă competenţele cu camete cu tot începênd dela anul 1875, aducênd pe sĕrmanele comune în cea mai mare strêmtorare, căci 200 fl. rar sĕ află adunaţi în lăḑile bisericei românesci.

Invĕţătorii au fost constrênşi sĕ se inscrie la fondul de pensiuni al statului, cu competenţele pentru toţi anii, şi ei toţi sĕraci fiind, au fost esecuaţi fără nici o cruţare.

In fondul de pensiuni însĕ nu sunt primiţi toţi învĕţătorii, în fondul de pensiuni sunt primiţi numai acei învĕţători, cari sciu ungauresce, cei-ce nu sciu unguresce, cei-ce sunt scutiţi prin lege dela propunerea limbei magiare nu sunt primiţi în fondul de pensiune, căci nu-i primesce domnul ministru.

Sĕ vorbim şi mai lămurit. Articlul de lege XVII: din 1879 obligă la cunóscerea limbei unguresci pe toţi învĕţătorii aplicaţi dela anul 1872 încóce. Cei aplicaţi înainte de 1872 nu sunt amintiţi în acel articul de lege, pe ei nu-i atinge obligămêntul privitoriu la cunóscerea limbei magiare.

Vine un învĕţătoriu vechiu, aplicat în funcţiune dela 1862, un învĕţătoriu, care a servit 30 de ani, care şi a ruinat sănĕtatea în scólă, vine şi cere sĕ fie primit în fondul de pensiuni. Inspectorul de scóle nu vrea sĕ-i priméscă cererea sub cuvêntul, că el nu scie unguresce.

Afacerea ajunge până la ministru, căci în cele din urmă el e instanţa supremă, şi ministrul încă respinge cererea tot cu motivarea: învĕţătoriul nu scie unguresce.

I-se spune ministrului, că asupra acestui individ nu află aplicare legea cu limba magiara, deórece când a întrat în putere de drept aceea lege, el avea un serviciu de 20 de ani şi aceea lege numai pe 10 ani are putere retroactivă

Tóte sunt înzadar. Ministrul nu cunósce lege, ministrul cunósce numai volnicia sa

Şi acuma sĕ facem puţină socotélă Biserica nu póte face fond de pensiuni pentru învĕţătorii sei, că nu o lasă statul.

Statul nu primesce pe învĕţătoriu în fondul de pensiuni sub cuvêntul, ca el nu scie unguresce

Şi învĕţătoriul?

Invĕţătoriul la adênci bĕtrâneţe rĕmâne pe strade, şi dacă mai are ceva puteri fisice ia toiagul în mână, desagii pe umer, şi plécă la cerşit din graţia domnului ministru, care tocmai acuma vrea sĕ ne împace, din graţia domnului ministru, care în acest chip vrea sĕ ne împace.

Raportul general

al comitelului Asociaţiunei transilvane penvru literatura română şi cultura poporului român daspre activitatea sa în decursul anului 1891.

On. adunare generală!

Urmând, ca în trecut, tocmai prescriselor §-lui 32 lit. *g.* din statute şi concusului adunării generale din anul 1882 dela Dej Nr. prot. 33, comitetul îşi ia voia a presenta onoratei adunări generale următoriul raport despre activitatea sa în timpul dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1891.

I.

Despre şedinţe.

Conformându-se prescriselor §-lui 30 alinea 1 din statute, comitetul a ţinut şi în anul de gestiune 1891 în tótă luna câte-o şedinţă, şi, fiind că au obvenit casuri de urgenţă, în unele luni el s'a vĕḑut necesitat a se întruní şi în câte dóuĕ şedinţe, ţinênd astfel cu totul 16 şedinţe: 10 înainte de adunarea generală din Haţeg şi 6 după acéstă adunare.

In şedinţele sale comitetul a fost cu necurmată luare aminte la împlinirea datorinţelor, ce i-le impun prescrisele § lui 32 din statute, căutând, asemenea înaintaşilor sei, a susţiné vaḑa şi a promova adevĕratele interese ale Asociaţiunei. El a luat la timp dispositiunile pentru esecutarea concluselor adunării generale din anul 1891 şi mĕsurile de lipsă pentru folosirea sumelor votate în buget cu privire la administraţiune, la sprijinirea de studenţi şi învĕţăcei de meserii, la edarea organului Asociaţiunei, precum şi la susţinerea scólei Asociaţiunei, resolvind în acelaşi timp şi curenţiile întrate.

Inainte de a întra în detaiurile hotărîrilor luate de comitet, sĕ ne fie iertat a face la acest loc amintire despre o perdere mare şi regretabilă, ce a avut sĕ îndure comitetul şi Asociaţiunea însaşi. In decursul acestui an s'a mutat la cele eterne, pe neasteptate, fostul profesor erudit şi asesor consistorial, fericitul Ioan Popescu, care în calitate de prim-secretariu şi de director scolar a adus cele mai bune servicii Asociaţiunei, ér în calitate de membru al comitetului, a stat un lung şir de ani în fruntea acestei reuniuni, contribuind în mĕsură deosebită la

---

FOIŢA.

Luminarea

de

Contele Leo Tolstoj.

(Incheere.)

Deja era înfuriat Semjonovici, aruncă cu pipa după ea şi poruncì sĕ se pregătéscă.

La améḑi mânâncă el supă, friptură de purcel, prăjituri cu smântână, beù vinars de vişine şi chemă bucătărésa sĕ i cânte, el luà gitarul şi o însoţì.

Mihail Semjonovici este în voe, îşi petrece cu bucătărésa. Starostele vine sĕ-i spună după poruncă, el se închină.

„Ară? îl întrebà Mihail Semjonovici Ara vor ei o desjatină întrégă?"

„Au arat mai mult de jumĕtate".

„Nu lucră ei cumva rĕu?"

„Nu, ei lucră bine — ei se tem."

„Sĕ face pămêntul bun de sămênat?"

„Pămêntul e móle, sĕ risipesce de poţi sămêna cépă."

După o scurtă tăcere începù administratorul:

„Nó, dar ce vorbesc ei de mine — nu blastămă?"

Starostele îngânà nisce cuvinte, Mihail Semjonovici însĕ i demândă a-i spune purul adevĕr.

„Afară cu totul — sunt vorbele lor, şi nu ale tale.

„Dacă-mi spui adevĕrul, atunci te cinstesc. Dacă ascunḑi însĕ — te sbiciuiesc. He, Catjuşa dăi un păhar de vinars, dór capĕtă curagiu."

Bucătărésa aduse starostelui un păhar de vinars.

Starostele poftind sĕrbători fericite, beù păharul de vinars, îşi sterse gura şi începù a povesti. Totdeuna, cugetă el — pot sĕ i ajut ceva, dacă nu-l iubesc şi nu-l laudă?

Ii voiu spune tot adevĕrul, fiind că el îmi demândă aşa.

„Ei morâesc, Mihail Semjonovici, — da ei morâesc."

„Ce vorbesc, ce vorbesc?"

„Ce vorbesc ei . . . că nu credeţi în Dumneḑeu".

Administratorul rîse.

„Cine a ḑis aşa ceva?"

„Toţi vorbesc aşa".

Érăş rîde administratorele

Aceea e bine", ḑise el. „Insĕ povestesce'mi ce ḑice fiecare. Ce a ḑis Vassijca?

Starostele nu avea voe, sĕ vorbéscă de rĕu pe ţĕrani, însĕ între el şi Wassili demult era o ură.

„Acela" ḑise el, „acela blastĕmă mai mult".

„Ce ḑice el? spune-mi".

„'Mi este şi frică a repeţi. Nu scăpaţi de mórte . . . ḑice Vassijca".

„Ah, acesta e mare mişel! Ce indrugă el — se vede, că nu scie ce face Chiar, Vassijca! Ne vom da de socotélă.

Bine, şi Tisca, cânele încă latră aşa?"

„Toţi vorbesc de rĕu de Dumniata".

„Ce ḑici, ce?"

A mai repeţi, e lucru uricios".

„Ah ce lucru uricios, nu fi uricios, povestesce".

„Pot ḑice ce vor vrea, până le va eşı sufletul".

De aşa ceva se bucură tare Mihail Semjonovici şi nu sciu, ce se mai facă de rîs.

„Vom vedé, vom vedé, care va ajunge mai întâiu la rĕu.

Cine a ḑis'o? Tisca, he?"

„Insĕ de bine n'a vorbit nime, toţi blastĕmă, toţi ameninţă".

„Şi Petruşca Micheiev? ce vorbesce el? şi mişelul acela blastĕmă?"

„Nu, Michael Semjonovici acela nu blastămă".

„Atunci el ce face?"

„Acela este unicul dintre toţi ţĕranii, care nu ḑice nimic.

Curios om, mult m'am mirat de el, Michael Semjonovici

„Mirat — pentru-ce?

„Ce a făcut el toţi ţĕranii sĕ miră."

„Ce a făcut el?

ajungerea scopurilor ei mărețe. Comitetul nu a întârḑiat a lua mĕsurile de lipsă şi a participa în mod demn de vrednicul bărbat la perderea causată prin mórtea lui. Onorata adunare va binevoi a lua act despre acest regretabil cas de mórte.

1. Incât pentru stipendiile şi ajutórele conferite în anii premergători, acelea s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti şi ajutoraţi, cari nu au terminat încă cursul învĕţăturei, dar au dovedit sporiu îndestulitoriu şi purtare morală corĕspunḑĕtóre.

In decursul anului 1891 au venit în vacanţă:

12 (duĕspreḑece) stipendii sau ajutóre de câte 25 fl. v. e. pe an date în favorul învĕţăceilor de meserii din partea societăţei „Transilvania";

Stipendiul de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Marinoviciu" pentru studenţi de gimnasiu;

Stipendiul de 20 fl. pe an din Fundaţiunea „E. D. Başota", pentu studenţi de gimnasiu;

Stipendiul de 50 fl pe an din fundaţiunea „Dobâca" pentru un gimnasist născut în fostul comitat al „Dobâcei";

Stipendiul de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riurénu", pentru gimnasişti.

Incât pentru stipendiile respective ajutórele acestea, s'a escris la timpul seu concurs şi ele au fost conferite tinerilor însemnaţi în conspectul alătnrat sub ¹/. la acest raport.

a) La anul 1888 comitetul votase tinerului Eliseiu Mesei, pe atunci student de gimnasiu, stipendiul de 60 fl din fundaţiunea „Marinoviciu" mai ales în vederea, că în urma morţii tatălui numitului tiner îi remesese Asociaţiunei o donaţiune de 2000 fl cu datorinţa, ca din interesele acestei donaţiuni sĕ fie spriginit Eliseiu Mezei pe timpul cât va fi la studiu. In anul 1891 întrând în cursul clerical din Sibiiu, Eliseu Mezei a trebuit sĕ renunţe la stipendiul, ce-l avuse, fiind acela numit numai pentru studenţi de gimnasiu, a primit însĕ din partea comitetului, la cerere, pentru cei trei ani consecutivi cât se cere sĕ stee la studiul teologiei, un ajutoriu în sumă anuală de 60 fl., care sumă se va acoperi din cruţările bugetului anilor respectivi. In vederea faptului, că comitetul a primit, cu încuviinţarea adunării generale, susnumita donaţiune de 2000 fl. cu îndatorirea de a ajutora pe fiul donatoriului, onorata adunare generală va binevoi a încuviinţa dispoşiţiunea făcută de comitet mai ales după-ce ajutoriul votat se acopere cu prisosinţă din interesele după numita donaţiune.

b) Mulţămită onoratei adunări generale din an 1891 a acţionarilor institutului de credit şi economii „Albina" în Sibiiu şi dlui Dr. A Maniu, not. public reg. în Oraviţa, comitetul a fost în posiţiă a vota pentru anul scolariu 1891/92 stipendii de câte 50 fl. v. a. la 14 eleve de părinţi mai lipsiţi, cari eleve au fost adăpostite în internatul cu scóla civilă de fete a Asociaţiunii.

c) Prin conclusul seu din şedinţa II. Nr. prot. 24 pt. 3 lit. *b.* Onorata adunare generală din anul 1891, ţinută în Haţeg, a preliminat suma de 1000 fl. pentru crearea de stipendii pentru elevi şi eleve cari sĕ se perfecţioneze ca puteri didactice pentru scóla proprie a Asociaţiunii, dintre cari un elev s'au o elevă pentru musica instrumentală. Răḑimat pe acest conclus şi mânecând dela trebuinţele vedite ale scólei Asociaţiunii, comitetul a creat din suma preliminată 2 stipendii de câte 500 fl. Unul din stipendiile aceste a fost menit esclusiv pentru tineri cu studii academice, cari ar dori sĕ şi câştige şi cualificaţiunea specială ceruta de legea statului pentru scólele civile. Dela candidaţii la acest stipendiu s'a cerut sĕ dovedéscă, că pe lângă limba română şi magiară cunosc perfect şi limba germână atât în vorbire cât şi în scriere şi s'a enunţat, ca acela va fi preferit care va dovedi pregătirea recerută pentru de a putea face esamenul speciai de cualificaţiune din grupul limbilor.

Stipendiul al II-lea s'a destinat pentru tinere sau tineri, cari avênd deja pregătirea recerută pentru arta musicei instrumentale, deprinderea trebuinciósă la pian (clavir) şi talent musical, ar dori sĕ se perfecţioneze în cutare conservatoriu, pentru de a putea provedé eventual musica instrumentală la o scólă de categoria scólei Asociaţiunei. (Va urma.)

Esamenele publice

dela scóla capitală din Rĕşinari cu finea anului scolariu 1891/92.

(Urmare).

In ḑiua următóre, Duminecă în 21 Iuniu, la órele 8 a m. s'a început esamenul cl. a III de băieţi cu învĕţătorul de clasă Michail Stoia. — Ca unul carele, anume s'a pregătit pentru cariera învĕţătoréscă, învĕţ. Stoia a dovedit de astădată, că şi-a împlinit cu scumpĕtate oficiul sĕu şi-mi place a spera, că în scurt timp va putea fi numĕrat şi dênsul între cei mai zeloşi învĕţători. Curagiul şi siguranţa, ce o arătau elevii rĕspunḑênd, au fost dovadă destul de forte, că cunosc în de ajuns materialul percurs din tóte obiectele de învĕţămênt. Ilustritatea Sa dl inspector reg. de scóle, Trauschenfels carele încă a asistat la acest esamen, s'a esprimat în mod favoritor despre sporiul, ce l'a dovedit învĕţ. Stoia în tóte direcţiunile. Publicul a rĕmas pe deplin satisfăcut de resultatul esamenului, carele s'a finit cu unele declamări fórte bine reuşite. Nu pot se retac şi sĕ nu amintesc purtarea învĕţătoriului Aleman Galea, sau mai bine observările aceluia, în decursul esaminărei studiului limbei materne la esamenul din cestiune. Menţionatul învĕţătoriu voia adecă sĕ scie, dacă s'au percurs din gramatică şi conjugarea verbelor în timpurile secundare şi în diferitele moduri prin întrebări adresate elevilor — învĕţ. Stoica îi declară, că conjugarea în moduri nu o au percurs, ceea ce pe învĕţătoriul Galea nu l'a mulţămit, ci pelângă o purtare nu tocmai plăcută s'au esprimat, că dacă acésta nu s'au percurs dênsul are mare greutate în clasa a IV a. — In esamen, în faţa numĕrosului public şi a scolarilor — a demonstra — e un ce desaprobătoriu; nemulţamirea şi o putea arĕta între colegii sei în conferinţă, nici decum însĕ în esamen. — Şi apoi de unde scie învĕţ. Galea, că în anul viitoriu scolariu nu se vor putea întêmpla óre-cari schimbări în conducerea claselor, sau dóră se crede pe sine inamovabil din clasa, ce o a condus în anul scolariu espirat? Curios!

După esamenul cl. a III-a a urmat esamenul cl. IV a de băieţi, cu învĕţ Aleman Galea Ca şi ceilalţi învĕţători, asemenea şi învĕţ. Galea şi-a dat tótă silinţa a corĕspunde chemărei sale, ceea ce s'a constatat din rĕspunsurile elevilor. Au fost mai bune tractate stud relig. istoria patriei, fisica şi limba magiară. Publicul a rémas satisfăcut de resultatul acestui esamen. — După amédi s'a ţinut esamen din cântări şi declamări. Fiind ḑi de sĕrbătóre un public enorm, atât din loc, cât şi din giur s'a îndesuit în sala de esamen, spre a asculta frumósele cântări parte bisericesci parte naţionale esecutate de corul scolar.

Terminate şi acestea, dl protopop, a ţinut o cuvêntare de încheere, prin carea şi-a arĕtat deplina sa satisfacţiune faţă de resultatul esamenelor, mulţămirea către puterile didactice, pentru zelul ce l'a dovedit, invitând pre învĕţători a lucra şi în viitoriu cu aceeaşi stăruinţă, ca şi în anul acesta. Mulţămi publicului strĕin comitetului parochial, primăriei comunale şi numerosului public rĕşinărean, pentru viul interes, ce l pórtă pentru scólă, declarând în fine anul scolar de încheeat.

După acestea s'a suit pe podiu, la masa presidială, d na presidentă a reuniunei femeilor române din Rĕşinari, Aurelia Goga, carea pin o vorbire bine alésă şi plină de foc, a adus la cunoscinţa publicului, că reuniunea prin domnia sa are sĕ împartă trei premii preţióse, donate de Dr. G Coman, profesor în Bucuresci şi August Crainic profesor în Slatina, ambii din România. — A spus nobilul scop ce i-a îndemnat pe valoroşii domni a trimite acele premii, condiţiunile statorite precum şi comisiunile denumite de d-nii donatori. Anume d na presidentă a făcut cunoscut, că d-nii menţionaţi au destinat tóte premiile pentru fetiţe, pe cari va avea sĕ le impartă reuniunea, la încheierea esamenelor în următoriul mod: cel dintâiu în sumă de 30 lei pentru cea mai bună lucrare scripturistică, lucrată de elevele clasei a III-a din materialul propus în scólă, al doilea de 20 lei pentru cel mai frumos lucru de mână femeesc din clasa a III, şi al treilea de 10 lei asemenea pentru cel mai frumos lucru de mână femeesc al elevelor din cl. a II a. — Amintesc apoi cu numele persónele, cari au fost în comisiunea pentru censurarea temei scripturistice şi pe acelea, cari au fost în comisiunea pentru premiarea lucrurilor de mână. In fine presidenta aduce la cunoscinţă, că censurênd comisiunea lucrările scripturistice ale elevelor clasei a III, a aflat de cea mai bună pe a elevei Paraschiva Irimie Dancăş; conform dorinţei donatorilor a chiemat apoi pe numita elevă, ca sĕ-şi cetéscă lucrarea în public. — Tema a fost: „Desbinarea bisericei române în dóuĕ confesiuni şi urmările desbinărei; redobândirea metropoliei române gr. or. prin archiepiscopul şi metropolitul Andreiu bar. de Şaguna". (Va urma.)

Raportul camerei comerciale din Braşov.

(Incheere.)

Esperienţele făcute pe terenul furnisărilor publice provócă idea, că cel mult abstrăgênd dela unele articole speciale, industria ungară este în stare să provadă tóte furnisările de stat în mod cât sĕ póte de mulţămitor. Cu atât mai îndreptăţită este dorinţa, ca la împărtăşirea acestor furnisări sĕ fie considerate industriile din patrie în prima linie în proporţiune cu prestaţiunile lor, deóre-ce recerinţa seriósă a politicei industriale este, ca ceea ce esistă şi s'a arătat trainic, sĕ fie sprijinit si promovat cât sĕ póte. Deórece s'a constatat, că în unele articole principale deja industria esistentă oferă cu mult mai mult, decât sĕ cere, nu mai încape îndoială, că pentru provederea furnisărilor nu mai este de lipsă absolut implantarea fabricilor strĕine.

Anul espirat a fost de mare însemnătate şi din acel punct de vedere, că s'au întrodus cele ditâiu legi politice sociale în Ungaria, adecă legea despre repausul de Duminecă şi despre casele pentru lucrătorii bolnavi. Cea din urmă întră în aplicare numai la 14 Aprile 1892. Odihna de Duminecă şi-a putut esercita binefacerile ei deja în 1891. Trebue sĕ relevăm, că la aplicarea legei s'a purces cu mare precauţiune [illegible] un mare numĕr de ramuri industriale cu desĕvêrşire s'au numai în parte. Ca o apariţiune dintre cele mai insuportabile s'a arĕtat împrejurarea, că administraţiunea financiară a obligat pe traficanţii de tabac, sĕ vêndă în tótă Dumineca articolele de monopol, precând după óra de închidere statorită pentru ramura lor principală de afaceri nu pot vinde alte articole. În faptă nu putem înţelege pentru ce din causa tabacului sĕ se turbure binefacerile repausului de Duminecă la o mare parte de comersanţi. — De altcum curênd s'a arĕtat necesitatea unei reforme a ordinaţiunei generale de aplicare, aşa că ea s'a emis din nou cu dispoşiţiuni cu mult mai blânde. Şi erarul financiar şi-a schimbat avantagios punctul sĕu de mânecare, deórece acum persistă numai pe lângă ţinerea deschisă a traficelor de tabac dela 4 óre după prânḑ până la 9 óre séra.

În ce privesce asigurarea lucrătorilor bolnavi este de observat, că ea va fi aplicată numai în 1892. Lucrările pregătitóre s'au făcut; acum e vorba de esecutarea practică, care va fi de sigur împreunată cu mari greutăţi.

De importanţă destul de însemnată e, că Escelenţia Sa domnul ministru de comerciu s'a apucat cu energie de resolvarea cestiunei de a reforma scólele speciale industriale. In faptă e de lipsă, ca acest mijloc important de promovare pentru desvoltarea industriei sĕ fie mai bine organisst la noi ca instrucţiunea industrială preste tot sĕ fie organisată din punct de vedere al scopului, ce voim sĕ-l ajungem. Căci aḑi avem numai un numĕr însemnat de institute, cari lucră alăturea unul cu altul fără nici o legătură mai de aprópe, a căror înfiinţare este datorită adeseori numai unor idei momentane. Asupra acestui punct vom mai reveni în partea specială.

Anul 1891 a dat vieţei nóstre economice un avênt îmbucurător prin tariful cel nou local al căilor ferate r. u. valabil dela 1-a Ianuariu 1891. De sine sĕ înţelege însĕ, că astfel de reforme însemnate nu este cu putinţă sĕ nu atingă in mod păgubitor unele interese. Şi acésta, după cum am amintit şi în raportul din 1890, este, că prin acest tarif s'au cassat unele tacse escepţionale de transport, cari esistau mai de mult, aşa încât interesanţii, cu tótă eftinătatea transportului în sine, aşa o duc în parte mai rĕu ca mai 'nainte. Acésta este însĕ lucru fórte neînsemnat faţă de împrejurarea, că dela întroducerea noului tarif, cererile de a sĕ acorda reduceri de fracht au dispărut aprópe cu desăvîrşire, cel puţin în circumscripţia camerei nóstre şi chiar şi rapórtele trimise nóuĕ din cercurile comerciale pentru acest raport vorbesc numai sporadice de frachturi prea mari, precând mai demult plângerile despre frachturi prea mari formau o rubrică statornică.

„Când am ajuns acolo — el ara la locul acel peḑiş la Turkin — l'aud cântând, aşa lin, aşa de frumos, şi între córnele plugului lucesce ceva

„Apoi?"

„Nu flăcăréḑă. Eu me apropiu şi vĕd: o luminare de céră cu cinci copeici era lipită între córnele plugului, arde şi vêntul nu o stinge".

Administratorul a încetat de a mai rîde, puse ghitarul la o parte, plecă capul şi se puse pe cugete, şedé şi mânca, apoi trimise pe bucătărésă şi pe staroste de aci, se puse pe pat după perdea şi oftà, — suspinul lui suna ca un car încărcat cu povară. Femeea venì la el, îl agrai. El nu rĕspunsĕ Numai strigă el:

„M'a învins. Acuma a venit şi preste mine."

Femea sĕ încercă sĕ-l agrăéscă.

„Mergi acolo, oprescei", ḑise ea. „Atunci vor înceta tóte. Ce a venit preste tine? Tu nu sciai de frică, şi acum esci aşa fricos?"

„Sum perdut," striga el, „el m'a învins Tu însĕ, veḑi de te du de aici până esci încă sănĕtósă mintea ta nu ajunge la aşa ceva".

Şi el se sculă.

Diminéţa se sculă, se purta ca şi mai nainte, Insĕ el nu mai era acel Mihail Semjonovici, o presimţire îi nelinisci sufletul. Cu timpul devenì melancolic, şi nu se mai interesa de nimic. El şede tot acasă. Domnia lui nu mai era durabilă. Pe timpul postului mare venì boeriul I-l chemà pe administratorele lui.

Administratorul, îi spuse, că este morbos.

In ceelaltă ḑi ér trimise după el, şi el ér e bolnav.

După ce a aflat boeriul, că administratorul s'a dat cu totul beuturei, l'a depus din funcţiune.

De aici înainte Mihail Semjonovici trăesce între ţĕrani fără de nici o ocupaţiune. Melancolia sĕ înrădăcina tot mai tare în el, el se prăpădise cu totul, tot ce a avut, a beut, şi acum a ajuns aşa de departe, încât fură vestmintele nevestei şi le duce la crâşmă. Chiar şi ţeranilor le era milă de el, încât îi dădură câte un păhar de vinars ca sĕ nu se uite a jele la ei. Nici nu s'a împlinit anul şi a murit din causa beuturei pe lângă garduri.

Avrig, 22 Aprile, 1892.

I. Cândea.

[illegible] atât mai tare simt cei interesaţi tacsele prea mari de transport pe linia călei ferate vicicale Braşov Treiscaune dar mai cu sémă pe linia Braşov-Zernesci deschisă dela 1 Iunie 1891. Din nenorocire rugările înaintate până acum au rĕmas neconsiderate. Luând în mână statistica de transport a acestei linii, aflăm, că numai acele articole au fost transportate cu deosebire, pentru cari esiste tacse esceptionale pe când în tóte celelalte articole transportul a fost tare neînsemnat. Cei interesaţi nici că se vor împăca aşa uşor cu transportul cel scump pe tren, când au la îndemână un transport fórte ieftin prin cărăuşi. Drept aceea este o dorinţă ferbinte a tuturor participanţilor, ca tacsele de transport pe acéstă linie vicinală cel puţin pentru mărfuri în massă sĕ se reducă fórte tare; o dorinţă cu atât mai justificată, cu cât o cale ferată, care nu póte fi folosită de lume din causa scumpetei transportului, formézǎ un anacronism economic.

Cestiunea dărei încă este discutată cu amărăciune în rapórtele cercurilor comerciale sosite nóuĕ pentru acest raport. Afară de acésta contactul ḑilnic cu comersanţi şi industriaşi ne dă destulă ocasiune sĕ cunóscem, care este opiniunea generală în acéstă privinţă. Sistema dărei de venit, cum este la noi, trebue signalată ca cu totul puţin solidă şi trebue sĕ ţintim din rĕsputeri, ca sĕ se facă o reformă radicală pe acest teren. Deórece insuficienţa şi nedreptatea întocmirei actuale mai cu sémă în privinţa dărei de venit clasa III sunt recunoscute în tótă ţéra, putem da espresiune speranţei că şi în ţéra nóstră vom fi părtaşi în curênd la binecuvêntarea unui sistem mai just de dare de venit; — după cât scim, cestiunea acésta a fost resolvată de curênd în mod îmbucurător pentru ţĕrile şi regatele representate în Reichsrat.

Inainte de a trece la tratarea singuraticelor ramuri de industrie şi comerciu, ne împlinim o datorie de a esprima în numele cercurilor economice representate de noi cele mai sincere şi respectuóse mulţămite Escelenţiei Sale domnului ministru de comerciu pentru sprijinul binevoitor, de care a binevoit a le favorisa şi în anul espirăt şi ne permitem a adăuga rugarea, ca sĕ binevoéscă a lua în considerare prea înaltă şi de astadata dorinţele şi gravaminele sulevate în partea specială.

Varietăţi.

* (O séră plăcută.) La dorinţa Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** corul plugarilor din Chisiteu s'a presentat Marţi séra în grădina Escelenţiei Sale, unde a concertat, esecutând cu mare precisiune şi cu deplin succes mai multe piese sub conducerea dirigentului, părintelui Septianu De faţă mai erau Preasânţiile Lor domni episcopi Ioan **Meţianu** şi Nicolau **Popea**, ilustri membrii representanţii fundaţiunei „Gozsdu“, inteligenţa română din Sibiiu şi óspeţii strĕini, cari mai petrec încă aici.

Cu acésta ocasiune, renumitul baritonist, dl Traian Murĕşian a delectat pe ascultători cu vocea'i puternică şi sonoră, storcênd admiraţiunea publicului. Acompaniarea la pian a făcut o frate'e dênsului, prof. Iacob Murĕşianu

Ilustra familie a dlui **Cosma** a arangiat apoi o cină mare şi bogată. Primul toast l'a ridicat Preasânţia Sa dl episcop **Meţianu** pentru ilustra familie a dlui **Cosma**, care a avut deosebită bunăvoinţă a întruní la masa-i ospitală óspeţi atât de distinşi. Vorbì pentru corul din Chisiteu şi în special pentru conducĕtoriul lui părintele Sepeţianu, carele n'a pregetat a vení din depărtări aşa de mari sĕ ne procure momente atât de frumóse. Dl **Cosma** prin cuvinte pĕtrunḑĕtóre mulţămì onoraţilor comeseni pentru participare şi aduse urări corului din Chiseteu. Intr'un limbagiu deosebit avêntat şi cu mare elocuenţă desfăşură dl Mircea **Petrescu** student universitar în Bucuresci rolul preotului, laudă zelul şi hărnicia preoţilor metropoliei nóstre şi preamărí în cuvinte căldurose pe supremul cap al bisericei nóstre Escelenţia Sa Domnul metropolit Miron **Romanul**, carele are păstori atât de vrednici şi carele ca cel mai mare păstoriu priveghiază cu atâta grijă asupra bisericei şi naţiunei, şi conduce cârma lor prin valurile ispitelor la limanul dorit. Dl Ioan **Broju** a mulţămit studenţilor din Bucuresci, ca representanţi ai ligei culturale, pentru viul interes, ce-l arată cătră fraţii de dincóce de Carpaţi

Un act deosebit solemn a fost, când corul plugarilor din Chiseteu se depărtà. Escelenţia Sa I P. S. D. archiepiscop şi metropolit dând binecuvêntare, îi adresà cuvinte de laudă şi îmbărbătare, ca şi pe terenul musical sĕ se distingă românul şi sĕ facă onóre némului românesc. Publicul şi mai vêrtos tinerimea petrecù corul până afară între urale de „Sĕ trăiéscă“.

Aşa s'a petrecut séra de Marţi, una dintre cele mai plăcute seri în Sibiiu.

* (Onomastică.) După cum ni se scrie din Mediaş, în biserica din Brateiu s'a celebrat în 17 a lunei curente, la ḑiua onomastică a Escelenţiei Sale Inalt Prealuminatului şi Preasânţitului Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul sânta liturgie şi s'au cetit rugăciunile de mulţămită pentru sănĕtatea şi îndelunga viéţă a Escelenţiei Sale.

* (Fundaţiunea „Gozsdu“) Şedinţele representanţii fundaţiunei „Gozsdu“ care s'au început Duminecă se termină aḑi Joi în 20 August stilul vechiu a. c. La şedinţe, dimpreună cu Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** au participat toţi ilustrii membrii şi anume: Preasânţiile lor domnii episcopi **Ioan Meţianu** dela Arad şi **Nicolau Popea** dela Caransebeş. apoi: Ioan cav. de **Puşcariu**, jude la curia r. i. p., At. **Cimponeriu**, jude la tablă i. p. Dionisiu **Poynar**, jude la tabla regéscă în Oradea-mare, Dr. Iosif **Gall**, membru al casei magnaţilor în Budapesta, Avram **Berlogea**, jude la tabla regéscă în Timişóra, Parteniu **Cosma**, director la banca „**Albina**“ şi George **Serb**, advocat, deputat dietal. Ilustrii bărbaţi au cercetat edificiul şi stabilimentul tipografiei archidiecesane sub conducerea dlui P. **Cosma**

* (Jude la curie.) Domnul jude dela tabla regéscă din Cluş, Iosif Pop, este numit jude la curie.

* (Dela Făgăraşiu.) Din Făgăraşiu ni se comunică, că la ḑiua naserei Maj. Sale 6/18 August, ţinêndu-se serviciu divin solemn în biserica gr. or. a participat autorităţile civile în numĕr respectabil. După sĕvêrşirea serviciului divin comitetul parochial în frunte cu P. O. D. Iuliu **Dan**, protopresbiter s'a presentat la Il Sa dl comite suprem, unde au adus omagiile pentru Maj. Sa monarchul.

Sâmbătă, fiind ḑiua sântului Stefan s'a ţinut missa în biserica romano-catolică. Un fel de preot tinĕr catolic ţinu de cuviinţă a vorbí publicului şi în avêntul lui şovinist aruncà săgeţi în naţionalităţile din Ungaria, cari dacă nu sunt mulţămite cu sistemul de guvernare sĕ plece în altă ţéră, ér dacă rĕmân aici sĕ se conformeze, adecă magiariseze. Nenorocitul predicătoriu, care din casa Domnului a făcut cuib de agitaţiune, a uitat vorbele marelui rege, pe care l'a serbat: *„Imperium unius linquae imbecille et fragile est“*.

In ḑilele trecute s'a ţinut în Făgăraşiu o imposantă adunare, convocată pentru a se constitui în o reuniune de consum. S'au şi subscris preste 200 acţiuni. Capitalul va fi mare ca sĕ se pótă procura tot felul de articoli. In Făgăraşiu va fi centrala, ér pe sate filialele. In modul acesta se speră, că se va pune capĕt şarlatanilor jidovi, cari au inundat satele şi despóie pe bietul popor.

* (Un incident regretabil.) Ni se comunică, că d-nii studenţi universitarì din Bucuresci N. **Demetrescu** şi M I **Petrescu**, cari au participat la adunarea generală a Asociaţiunei ar fi fost lăsaţi cu intenţiune la venire sĕ călĕtorésca mai departe până la Blaş, unde au fost supuşi la amêndă şi siliţi a petrece o nópte în câmp.

* (Invitare.) Inteliginţa din Gurarîului are onóre a învita la petrecerea cu joc, ce se va arangia Duminecă în 23 August (4 Septembre) a. c în grădina dómnei Arsenie. Venitul curat este destinat pentru înfrumşeţarea comunei Gurarîului. Inceputul la 2 óre d. a.

Gurarîului în 16/28 August 1892.

Comitetul arangiator.

* (Dr. V. Babeşiu tras în judecată). Budapesti Hirlap“ dela 27 August publică o corespondenţă din Cluşiu în care sĕ ḑice, că drul Babeşiu din Bucuresci, făcênd o serie de studii şi esperimentări cu apele minerale, s'a pronunţat în deosebi şi asupra apei minerale dela Borszék, constatând, că este stricăcióse stomachului. Anteprenorii băilor din Borszék au hotărât, ca sĕ tragă în judecată pe dl Dr. V. Babeşiu. Vom vedé!

* (Dela congresul de pace.) Din Berna cu data de 26 August, au sosit depeşile următóre:

„Aḑi Vineri, deplin succes pentru causa română. Congresul a hotărît sĕ numéscă o comisiune pentru a studia revindicările naţionalităţilor asuprite şi sĕ facă un raport în acéstă privinţă“.

A dóua depeşă ḑice:

„Congresul a desaprobat aḑi articolul din „Neue Freie Presse“ defavorabil românilor şi în care se dedea sémă într'un mod neesact de lucrările congresului. Corespondentul ḑiariului vienes a fost espulsat din sala studenţilor“.

Bibliografic.

„Transilvania“ fóia asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român a apărut Nr 8 cu următoriul sumariu:

† Dr. Ioan Vancea. — La Cestiunea educaţiunei femeii, de Dr. Iosif Blagă — Schiţă monografică a opidului Haţeg, de Paul Olteanu. — Cestiuni scolare, de Dr. Ioan Crişian. — Dela academia română. — Din cronica lunară. — Bibliografiă. — Partea oficială. Cătră onoraţii membri ai asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. — Procesele verbale ale comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 25 Iuniu, 9, 16, 17 Iuliu şi 1 August n. 1892.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

Coliba cea rea séu peştera întunecată, carea servia odinióră primilor locuitori ai pământului drept loc de scăpare, trebue privită ca prima idee pentru construirea frumóselor edificii complete din timpurile şi vécurile următóre. Prin construirea de colibi şi peşteri s'a pus basă unei arte descoperite de **Vesta***), carea deveni cu timpul una dintre cele mai frumóse arte plastice. O colibă trebuia schiţată aşa, ca sĕ se pótă afla cele mai elementare recerinţe pentru o clădire. Primele însuşiri ale unei asemenea locuinţe era tăria şi comoditatea. Coliba sĕ construia destul de tare, ca locuitorii aceleia sĕ fie scutiţi de ori-ce pericol al vieţii, şi pe cât erau de modeste pretensiunile primilor pămênteni, ea era destul de comódă, pentru a puté locui în ea Acestui mod de construcţie îi lipsea încă o însuşire, prin carea s'ar fi putut ridica la o adeverată operă a artei, îi lipsea forma estetică, ce escită óre-care plăcere în sentimentele omenesci şi servesce de un aliment puterilor imaginaţiunei.

Necesitatea de a avea o locuinţă sigură a fost primul motor pentru cei dintâi locuitori ai globului pămêntesc de a-şi clădi colibi şi a-şi săpa pesteri. Lucrul în sine nu era împreunat cu mare ostenélă, fie-care îşi puté construi o colibă, şi sĕ fi avut un aspect cât de deprimător, vorba era numai sĕ fie destul de solidă şi destul de spaţiósă. A da însĕ acestei clădiri primitive o formă estetică, acésta era chemarea artei, carea a putut ajunge la óre-care perfecţiune, numai după-ce s'au perondat un lung şir de vécuri, numai după-ce multe şi deosebite popóre pe basa unei vaste esperienţe au început a se îndeletnici cu construirea de locuinţe cât de cât de mulţămitóre. Spiritul omenesc a trebuit sĕ percurgă fórte multe căi, activitatea omenéscă a trebuit sĕ trécă prin diferite fase şi diferite peripetii, până când a putut ajunge dela coliba cea miserabilă, dela peştera cea obscură la construirea unui templu frumos şi măreţ, până când prima schiţă, prima idee despre o clădire a putut ajunge la óre-care perfecţiune artistică.

Dacă privim coustruirea colibelor de un început al architecturei, întocmai precum suntem în drept sĕ considerăm pétra diformă sau contura unei figuri, ce ar representa forme omenesci séu de animale, drept începuturi de ale sculpturei séu ale desemnului, ar trebui sĕ admitem că originea architecturei trebue căutată în timpuri cu mult mai anterióre, decât originea amintitelor arte, deóre ce acésta acoperea necesităţile cele mai elementare ale omului. Primele generaţiuni au trebuit sĕ şi vadă mai întâi de locuinţe sigure, pentru a fi scutite de influinţa elementelor naturii şi de îndrăsnéla animalelor sĕlbatice, căci de sculpură şi de desemn nu aveau la început nici o trebuinţă. Am puté dar credé că architectura a putut ajunge la un óre-care grad de perfecţiune înaintea celorlalte arte, deóre ce architectura s'a inventat şi s'a pus mai întâiu în practică. Cu tóte acestea am puté susţiné tótă verosimilitatea că arta architecturei s'a perfecţionat cu mult mai târḑiu, fiind-că acésta sta în legătură cu lucruri ideale, şi fiind-că măiestrii, avênd intenţia de aplica arta în construirea unui templu séu a altui edificiu trebuiau sĕ mediteze mult şi sĕ se lupte cu mai multe greutăţi, decât cei dintâi sculptori séu desemnători

(Va urma).

---

*) Homer. Iliad. V. 61.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 August 1892

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	111.—	111.20
Renta ung. de hârtie 5%	100.45	100.40
Imprumutul drumurilor de fer ung.	120.20	120.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	117.30	117.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	100 20	100.40
Bonuri rurale ung.	94.15	94.50
Bonuri rurale croato-slavone	105.—	95.—
Imprumut cu premiu ungurese	143.75	142.50
Losuri pentru regularea Tisei şi Seghedin	137.—	136.50
Renta de hârtie austriacă	95.85	96.—
Renta de argint austriacă	95.60	95.75
Renta de aur austriacă	113.90	113.75
Losuri austriace din 1860	150.50	151.—
Acţiunile băncii austro-ungare	998.—	1000.—
Acţiunile băncii de credit ung.	357.25	357.50
Acţiunile băncii de credit austriace	312.75	316.75
Scrisuri fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Argintul	—.—	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.68	5.67
Napoleon-d'ori	9.50	9.49
Mărci 100 imp germane	58.60	58 60
Londra 10 Livers sterlingi	120.—	119.60

Nr. 662. [155] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea unui post de învĕţătoriu la scóla greco orient din Poplaca se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: *a*) salariu anual de 300 fl., ce se vor solví în 4 rate anticipative din cassa bisericei; *b*) cuartir în edificiul scólei; *c*) trei stângini metrici de lemne; *d*) folosirea grădinei scolare.

Alesul învĕţătoriu afară de clasa sa va conduce şi scóla de repetiţiune, şi va ţiné una din strane în biserică în ḑile de dumineci şi sĕrbători.

Concurenţii vor avé a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica din comuna Poplaca spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuale instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Sibiiu, 5 August 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

---

[156] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de al 3-lea învĕţătoriu la scóla poporală gr. or. rom. din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie de nou concurs cu terminul pănă în 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar 350 fl., şi anume din cassa alodială 320 fl., şi din cassa bisericei 30 fl, plătibili în rate lunari anticipative;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) trei orgii lemne.

Reflectanţii au a şi trimite concursele instruite în conformitate cu legile esistente subsemnatului comitet parochial prin oficiul protopresbiteral.

Dela concurenţi se pretinde, ca pe lângă cualificaţiunea formală sĕ cunóscă şi musica vocală, fiind alesul obligat a forma şi conduce corul cu scolarii şi cu tinerimea adultă: a ţinea în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre o strană în biserică precum şi a prelege în scóla de repetiţiune.

Spre scopul acesta petenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântare.

Sadu, în 14 August, 1892.

Pentru comitetul parochial
Constantin Popoviciu,
preşed.

Nr. 682.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Ioan Papiu,
protopresb.ter.

---

ad Nr. 403. [157] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Făgăraşului se escrie prin accsta concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Veneţia inferióră, cu salariu anual de 200 fl, cuartir şi lemne.
2. Perşani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.
3. Grid, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu proto presbiteral pănă la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopop.

Nr. 240. (142) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare:

1. Briznic, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber, °□ cubici de lemne.
2. Lăpugiul de jos-Ohaba, cu salar de 208 fl., şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕsuri cucuruz în bómbe à 1 fl. 20 cr.=114 fl, cuartir liber şi 16 °□ lemne.
3. Lapusnic, cu salar de 150 fl., solvinḑi în 4 rate treilunare anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.
4. Panc-Sĕliste, cu salar de 200 fl., solvinḑi în 4 rate treilunare, anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.
5. Secămaş, cu salariu de 153 fl., şi adecă: *a*) în bani 70 fl; *b*) 50 mĕsuri cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douĕ grădini cu venit de 15 fl, cuartir liber şi 8 °□ lemne.
6. Stănceşti-Ohabă, cu salar de 130 fl., şi adecă. *a*) în bani 120 fl; *b*) folosirea *a* dóuă grădini= 10 fl., cuartir liber şi 8 °□ lemne.
7. Roscani-Mihăeşti cu salar de 315 fl. şi adecă: *a*) în bani 300 fl.; *b*) folosirea grădinei de lăngă scólă = 15 fl., cuartir liber şi 15 °□ lemne, din cari e a se încălḑí şi scóla.
8. Dobra, un post de învĕţător la scóla capitală, cu salar de 400 fl. solvinḑi în rate lunari decursive.

Reflectanţii la posturile de sub punctele 7 şi 8 cari vor documenta cunoscinţa de musică vocală şi instrumentală vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Dobra, la 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei în conţelegere cu respectivele oficii parochiali şi cel protopresbiteral.

In absenţa protopresbiterului tractual P. O. D. Romul de Crainic

Ioan Serbu,
paroch

Nr. 406. [148] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor învĕţătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparţinătóre tractului protopresbiteral al Treiscaunelor se escrie concurs cu termin pănă la 22 August a. c.

1. Breţcu, pentru postul de al 3-lea învĕţătoriu dirigent cu salar de 250 fl., relut de cuartir şi lemne trebuinciόse pentru încălḑit. Alesul învĕţătoriu va avé a ţiné rêndul de cantor în fie-care a treia sĕptĕmână. Dintre concurenţi sĕ vor preferí cei cu cunoscinţă în musica vocală.
2. Chezdi-Mărtănuş, salar anual 212 fl., din repartiţiă încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul scólei şi 2 org. lemne pentru încălḑit. Invĕţătorul, care va provedea învĕţămĕntul şi în filia Oşdula în câte douĕ ḑile pe sĕptĕmână, va avé de acolo adaos la salar 81 fl., şi cuartir în edificiul scólei
3. Cernatul inferior, salar anual 200 fl. 75 cr., şi cuartir. Dela concurenţi se cere vorbirea limbei magiare.
4. Zăbala, salar 200 fl, cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele trebuinciόse pentru încălḑit
5. Lisnĕu, salariu 158 fl., cuartir liber în noul edificiu scolar şi lemne.
6. Intorsura-Buzeu, postul de al doilea învĕţător, cu salar anual de 200 fl., pe lângă prospecte de ameliorare, cuartir liber şi lemne.
7. Vama-Buzĕu, salar 200 fl., cuartir liber în edificiul scólei, constătător din 2 odăi şi una cameră, şi 10 poveri lemne.
8. Zagon, salar 260 fl., în care e computat şi cuartirul şi lemnele în sumă de 20 fl.

Fiind tóte aceste posturi împreunate cu cantoratul, dela reflectanţi se cere desteritate în cântări şi tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite în sensul legilor din vigóre, sĕ vor aşterne în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

S. Sân-Georgiu, 18 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Treiscaunelor, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofeanu,
protopop.

Nr. 565 şi 596. (136) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante de învĕţători la comunele mai jos însemnate, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru postul de învĕţătoriu la Satulung biserica Sf. Adormiri cu salariu de 300 fl., plătiveri anticipative în rate lunari, şi cuincuinalii de 50 fl.
2. La comuna Dârste, cu salariu de 300 fl., bani gata, plătibili în rate lunare decursive, cuartir liber în edificiul scólei, folosinţa grădinuiţei scolare, şi 4 metrii □ lemne de foc. Alesul va fi obligat a împliní şi funcţiunea de cantor la biserică Dumineca şi sĕrbătórea în decursul anului.

Doritorii de a ocupa aceste posturi cererile lor concursuale instruite conform legilor scolari în vigóre, sĕ le înainteze subscrisului oficiu protopresbiteral.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Braşov, în 15 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

---

[150] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învĕţătoresc dela scóla gr. orient. din comuna Câmpuri-Surduc, tractul protopresbiteral al Iliei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl. anual, cuartir în edificiul scólei, şi o parte din curtea scólei ca grădinuţă de legumi.

Dela petenţi sĕ cere: A ţiné strană în biserică în Dumineci şi sĕrbători împĕrătesci.

A cultiva grădina de pomărit cu elevii, dându-se ajutor şi din partea primăriei la lucru mai greu.

A se presenta în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserică — pănă la alegere, — spre a-şi arĕta desterităţile în cântările şi tipicul bisericesc.

Preferiţi vor fi cei desteri în musica instrumentală pentru de-a înfiinţa un cor vocal, la reuşita căruia îi stau la disposiţie afară de scolari şi dintre adulţi Concurenţii la acest post vor avé a-şi aşterne suplicele concursuale instruite cu testimoniile cerute de către legile în vigóre, şi eventual cu alte testimonii recomandatóre în terminul sus ḑis prin Preaonoratul oficiu protopresbiteral al Iliei către comitetul parochial.

Comitetul parochial al bisericei gr or. ca scaun scolar.

Câmpuri-Surduc, la 29 Iuniu, 1892.

Ioan Budoiu, preşedinte.
Iosif Negru, notar ad hoc.

Vidi:

Avram P. Pecurariu,
prot.presbiter.

Nr. 477. (149) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scólele române confesionale gr. or din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratu Têrnava se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în Telegraful Român“.

1. Boian, cu salar de 300 fl., care constă din 8 jugĕre pămênt arătoriu, şi câte 60 cruceri de familie, apoi cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc
2. Botez cu salar de 513 fl, care post este împreunat cu cantoratul şi constă din 25 jugĕre 242 °□ pămênt arătoriu şi cositoriu, 15 ferdele cucuruz, terţialitatea din stolă preţuită numai în 23 floreni, cuartir liber în edificiul scólei şi grădină de legumi.
3. Heria, cu salar de 300 fl., care consta din 6 jugĕre 842 °□ pămênt arătoriu, din 100 ferdele cucuruz sfărmat, cuartir liber în edificiul scólei, grădină de legumi şi cositură, apoi pomet: meri, peri şi pruni.

Doritori de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au sĕ-şi aştérnă petiţiunile instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea de baltă (posta ultimă Kűkűllővár) pănă la terminul sus arătat, cu aceea adaugere, că cei ce vor sĕ competeze la postul din Boian ori Botez au sĕ se presenteze la biserica din respectivele comune. In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cetatea de baltă, 8 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. a tractului Têrnava.

Nicolau Todoran,
protopop.

Nr. 389. (127) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scóla poporală gr. or. din Topliţa română se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 fl., plătibili în rate lunare de câte 25 fl. din cassa comunală, cuartir şi lemne. Preste aceste va mai primí din cassa bisericei anual 50 fl, pentru ţinerea stranei în Dumineci şi sĕrbători în s. biserică, spre care scop aspirantele, în terminul concursual, va avé a se presenta la s. biserică în Topliţa pentru a şi arĕta desteritatea în cant şi tipic.

Petenţii, cari trebue sĕ aibă şi cunoscinţa limbei magiare şi germane, vor subşterne suplicele lor, instrnite conform legilor în vigóre, subscrisului, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Reghinului.

Idicel, 27 Iuniu, 1892.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

ad Nr. pp. 486. (144) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Feneşel cu prediul Cerc, devenit vacant prin abḑicerea fostului paroch, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, dau un venit sigur anual de 400 fl.

Doritoii de a competa la acest post, au a-şi aşterne suplicele de concurs, instruate în sensul Statutului organic şi a Regulamentului pentru parochii, subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul prefipt; dela care-şi pot lua informaţiune, despre starea parochiei şi a veniturilor ei.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial.

Cluş, 10 Iuliu, 1892.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Sâmbătă 22 August (3 Septembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 August, 1892.

Suntem la începutul unui an scolariu. Generațiunea tinĕră de prin tóte colțurile țĕrei nóstre alérgă spre orașe, spre a se supune tractărei învĕțătorilor chemați a-i conduce la fântânile cu apa sciinței.

An de an scade cifra tinerilor români de pe la scóle, și cu deosebire scade numĕrul tinerimei nóstre de pe la institutele neromâne din patria nóstră. Cifra acésta cu deosebire bate la ochi în scólele medii, începênd dela clasele mai înalte, și cine comparéză starea de ađi a lucrurilor cu starea înainte de anii 1870, căci cam dela 1870 încóce au început a se înrădăcina și lăţí sistemul cu terorismul magiarisărei de ađi, acela rĕmâne uimit în fața grozavei diferențe în numĕrul tinerimei române de pe atunci și cel de acuma la scólele strĕine.

Vor fi mulți încă, cari vor mai fi privind cu ochi sufletesci la tabloul ce-l înfățișa junimea studiósă română aici în Sibiiu între anii 1860—1870, și e mare pleiada acelora, cari și-au făcut studiile aicia, și dacă aceia vor priví ađi la tinerimea dela scólele de aicia, și vor face comparațiunea cu stadiul înfloritoriu de pe atunci, instinctiv se vor întreba, de unde provine acéstă enormă diferință, acéstă decadință.

De bună-sémă se va întreba tot așa fie-care om cugetătoriu față cu tóte institutele dela noi. Așa o face omul, care în scólele din Murĕș Oșorheiu în anii 1860—70 putea observa tineri români cu sutele, căci aici gravitéză ambele Têrnave, valea Murĕșului și câmpia Transilvaniei cu o compactă populațiune română, cu ómeni cu dare de mână, cari nu cruțaŭ ostenelele pentru ostenéla fiilor lor, așa se vor întreba toți ómenii de pe lângă orașe, cari sunt centrele de cultură pentru noi românii.

Causele pentru cari a scăđut numĕrul tineretului român în scólele medii sunt multe și deosebite; la totă întêmplarea locul prim îl ocupă sĕrăcia cea mare, care a dat preste capetele țĕranilor nostri, și la acésta s'au mai alăturat celelalte, cari nu odată au format obiect de discuțiune în presa nóstră.

Didactrul cel preste mĕsură mare, prețul cel enorm de mare al cărților didactice, și de multe ori traficul, ce se face cu ele, cifra ficsă de elevi, preste cari de multe ori nu se póte trece, și de multe ori și etatea înaintată a tinerilor, căci țĕranii nu-și pot trimite copii la scóle strĕine între anii fragedei etăți de 9—12, tóte acestea mult puțin stau ca pedecă în calea tinerimei nóstre.

Mai póte obvení ca motiv desgustătoriu și prospectele triste pentru viitoriu și tractarea mașteră a tinerimei nóstre, carea nu odată se manifestéză mai ales în timpul epidemic al șovinismului de ađi.

An de an scade numĕrul tinerilor, cari inundéză spre orașe spre a se cultiva, și cu acéstă situațiune trebue sĕ ne tragem bine sama.

Póte va fi ceva și în sistemul scólelor nóstre, care contribue la acésta, căci an de an vedem cum se încércă întroducerea de modificări, tóte ca esperimentare spre a ajunge la ceva mai bun.

Noi dorim, ca țĕranii nostri sĕ-și trimită pruncii la scólă cu ori ce greutate, dar sĕ-i trimită cel puțin la scólele medii inferióre sĕ le absólve cât mai mulți, și acestia apoi sĕ trécă în institutele nóstre pedagogice sau în scólele comerciale, și sĕ ne sporéscă numĕrul învĕțătorilor, numĕrul ómenilor cu cunoscințe finanțiare, de cari acuma avem cea mai mare trebuință.

Un articol important.

In situațiunea de acum, când raporturile interne presintă o icónă atât de deprimătóre, când relațiunile dintre români și magiari apar atât de încurcate și limpeđirea lor nerealisabilă, vócea bărbaților competenți și cunoscĕtori ai situațiunei are o îndoită importanță și trebue sĕ i-se dea atențiunea cuvenită

Dl Iosif Gall, iurist consumat, membru al casei magnaților din Budapesta, un bărbat cu esperiențe bogate și recunoscut bărbat politic, revenind asupra situațiunei prin un important articol, publicat în „Pesti Hirlap“ și pe care l publicăm mai jos, o aprețiéză prin sita cea désă și-și espune vederile limpede și curat.

Articolul dlui Gall a fost o mare surprinsă pentru presa din Budapesta, ea s'a ocupat cu el aprețiindu-l din tóte punctele de vedere. Unele din foile românesci încă l'au reprodus, dar aprețierile, ce le-a făcut, nu ne mulțămesc, deóre ce, neavênd ce sĕ rĕspundă, s'au ascuns în parte sub perdeaua ignoranței, — un fenomen deprimătoriu în lupta politică.

Noi, cari nu umblăm după utopii, cari mereu am luptat pentru consolidarea raporturilor interne dintre români și magiari și prin acésta pentru consolidarea patriei, ne împlinim o plăcută datorință, că putem sĕ dăm loc acestui articol, din care cetitorii sĕ pot orienta, și care isbesce în față pe cei ce în avêntul lor ușuratic și șovinist afirmă, că nu se află astăđi bărbat român, care sĕ stea de vorbă cu magiarii.

Articolul-program îl publicăm întreg și vom lucra pentru realisarea lui în fapt.

Étă-l:

De un timp încóce mai multe foi magiare de autoritate accentuéză organisarea inteligenței române de direcție moderată, formarea ei într'o partidă, care sĕ ia posiție față de ultraiști și sĕ și desvólte programul, accentuând în mod călduros necesitatea unei înțelegeri frățesci între români și unguri și punêndu-se în prospect, că opinia publică magiară va sprigini în mod eficace luarea în considerațiune a pretențiunilor echitabile, ceea ce ar garanta valorarea lor, fiindcă ori ce guvern trebue sĕ se plece înaintea opiniunei publice.

Pe la sfêrșitul lui Iuliu a apărut în prețuitul d-tale điariu un articol de fond — despre care din causa absentărei mele preste véră n'am primit cunoscință decât mai târđiu, în care se desvolta tot acéstă ideĕ și în care sunt direct provocat sĕ me pun in fruntea mișcărei de-a organisa o astfel de partidă.

Cu bucurie vĕd începutul, ce tinde la promovarea înțelegerii frățesci; îmi cade bine a auđi glasul cald, care durere, de mai lung timp amurțise, glasul, prin care se rĕspândesce acéstă ideă; și cu tóte că în amintitul articol, activitatea mea de pănă acuma este înălțată peste valórea ei, totuși în interesul causei ve datoresc mulțămită pentru recunoscința, de care ați împărtășit lucrarea mea cu tendință de-a promova acest scop patriotic. La tot casul acésta nu póte decât sĕ me încuragieze pe mine, ca și pe alții, ca, conform puterilor nóstre, și pe viitor sĕ ne punem in serviciul causei de mare importanță pentru patria nóstră. Doresc din adâncul inimei mele, ca cu ajutoriul acelei dispozițiuni publice mai bune, căruia îi dau espresiune điarele ungurescì în timpul mai nou, sĕ succédă pe deplin realisarea înțelegerii frățesci.

După părera mea, nu este între magiari și români om politic de o cultură mai înaltă, care n'ar recunósce, că pentru a-și asigura viitoriul contra dușmanului comun, elementul român și cel magiar trebue sĕ se alieze strîns unul cu altul.

Cine are serios în vedere marele scop, acela trebue sĕ véđă, că pentru a se putea face acésta, e nevoiă de indulgență împrumutată, de întărirea încrederei reciproce. E lipsă mai ales de tot aceea, ce servesce la întărirea statului ungar și a României, a sprigini acésta cu bunăvoință reciprocă și pornind din acest punct principal sunt a se judeca cestiunile, ce se ivesc atât într'un stat, cât și în altul, ca și între amêndóuĕ statele. De aici emanéză necesitatea, nu numai a unei convenții comerciale din cele mai intime, ci totodată și o alianță ofensivă și defensivă. Fără îndoială un astfel de concept l'a condus pe marele nostru bărbat de stat, fericitul conte Iuliu Andrássy, și pe bărbații de stat ai României, când au înființat prima convențiune comercială cu România.

Nici Ungariei, nici României nu le este iertat a sprigini o direcțiune, care țintesce la atacarea intregității teritoriale, fiindcă acésta sgudue ori ce încredere; ci din potrivă, și una și alta, la tótă ocasiunea, trebue sĕ dovedéscă hotărîrea cea mai neîndoită și tare, cumcă fiecare dintre ele, din punct de vedere al apĕrărei teritoriului, póte conta cu siguritate la spriginul celeilalte.

Lupta în contra dualismului pe lângă astfel de suposițiă, chiar și din punct de vedere românesc, o consider, ca pe o încercare de sinucidere; în casul căderii dualismului, nu se póte închipui altă formă de stat decât una stare, prin care ar ajunge la domniă acel element, care este dușmanul

---

FOIȚA.

Apele nóstre.

Disertațiune

de Silvestru Moldovan, ținută în ședința 1. a „Asociațiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

Transilvania sau Ardélul, iubita nóstră țéră, putem đice, că este o carte plină de tablouri, alcătuite de mâna măéstră și neîntrecută a naturei; n'avem decât sĕ întórcem foile din acésta mare și minunată carte, ca sĕ ni se înfățișeđe unul după altul tablourile cele mai frumóse, mai pitoresci, mai romantice, tablouri vii și încântătóre, cari delectéză ochiul și spiritul îl transpórtă în acel stadiu de fericire, ce cuprinde pe om la privirea frumosului, sublimului.

Intr'adevĕr țéra nóstră cuprinde în sinul seu tot feliul de frumseți admirabile de ale naturei; la tot pasul, de pe vêrful fie-cărui dél sau colnic, la fie-care cotitură de râu, pe déluri, ca și pe șesuri, pe culmile de munți cele mai înalte ca și prin văile adênci sĕ înfățișađă ochiului uimit privelişti, panorame, cari de cari mai frumóse și mai atrăgĕtóre.

Ici ni se deschide o vale plăcută udată de un râuleț, ce învêrte rótele unei mori, o vale, care prin caracterul seu de blândețe pare a ne învita la sine, étă un tablou idilic atrăgătoriu. In altă parte un părău de munte viguros se aruncă preste păretele de stêncă, ce-i stă în cale și forméđă o frumósă cascadă, care conturbă tăcerea codrului secular prin murmuitul seu. Colo vedem stânci uriașe și bizare, cu cóstele lor pleșuve și prețipișe, cari sunt brăzdate de torenții de plóie, și prin a căror crepătură vulturii falnici își au sălașurile. In alt loc vom sta uimiți pe țermul unui rîu, privind cum și-a croit cale printre stânci și cum se aruncă de vale cu furiă sĕlbatică și cu zuzet asurđitor, prin care se pare că amenință cu răpire și nimicire stâncile și bolovanii, ce i stau în cale. Mai departe vom admira de pe vêrful cutărui dél șesul, ce se estinde la piciórele nóstre, încunjurat de déluri, ca un amfiteatru uriaș, împoporat cu sate și brăzdat de riulețe și păraie, cari sĕ par a fi cărări argintii prin verdéța predominantă a câmpului.

In altă parte érăși ne vom opri cu admirare la pólele unui puternic colos de munte, cu piscuri falnice și cu cóstele-i prăpăstióse, acoperite cu păduri străvechi și uriașe, prin cari ursul este domn stăpânitor. Dacă apoi urcăm atare pisc, afară de privirea largă, ce ni se deschide pănă în céța depărtării, vom fi adese surprinși, zărind la pólele lui, în fundul vălei, câte un frumos lac de munte sau iezĕr, cu fața liniscită, în care se reoglindéză bolta azurie a ceriului și din apa căruia sĕ adapă ciutele de munte. Apoi sĕ lăsăm neamintite mulțimea mare de peșteri, ce se afundă în adâncimile pămêntului, ghețarele nóstre, pasurile, cari ca nisce brazde uriașe despart munte de munte și mijlocesc comunicația între văi și crepăturile de déluri, pe cari poporul le numesce „chei“, cu păreți de stânci prăpăstióse și percurse de obiceiu de către un părău, cari ne pun în uimire și ne insuflă respect prin grandiositatea lor?

Aceste și multe altele asemenea lor sunt elementele, cari, într'un loc așeđate în grupare poetică, într'alt loc resfirate și amestecate în disordine caprițiósă, schimbându-se mereu una cu alta, alcătuiesc configurația esternă a pămêntului patriei nóstre și sunt împodobite adese de creațiuni gigantice omenesci, de mine și resturi de turnuri și alte întărituri vechi, cari deși sunt mute, ne șoptesce trainic despre faptele eroice ale străbunilor, fapte cari pĕtrund îndĕrăpt prin secoli și sĕ perđ în trecutul legendar . . .

Astfel ni se presintă ochilor pămêntul țerei nóstre, dar noi ardelenii, cari privim đilnic frumșețile lui și suntem dedați din copilărie cu ele, stăm linistiți în fața lor, pe când streinii sunt încântați și plini de admirațiune pentru atâtea, putem đice, cap d'opere ale naturei, ce le găsim la tot pasul în Ardél.

amêndurora, prin urmare dela o astfel de schimbare a formei de stat, românii încă nu pot aștepta bine, ci numai rĕu.

Fața cu principiele stabilite aici, sĕ luăm acum la esaminare *cestiunea de naționalitate*.

Desvoltarea istorică și straformările de stat au adus cu sine, că românii în Ungaria locuiesc în masse mai mari și mai compacte, și în virtutea tradițiilor moștenite dela strĕbunii lor, ei se alipesc strâns de religia și naționalitatea lor. Cu cât cresce importanța individului, în virtutea libertății individuale garantate prin constituțiune și în urma serviciilor, ce are a presta statului, si cu cât înaintéză în cultură și avere, cu atât e mai multă posibilitate pentru ridicarea la valóre a aspirațiunilor naționale și se măresc pretensiunile în privința folosirii limbii și a participării la legislativă și la guvernare.

Purceḑênd singur numai dela interpretarea ideală a a ideii de naționalitate, atunci se póte argumenta pentru estinderea postulatelor naționale până la marginile estreme. Deóre-ce însĕ omenimea nu trăesce într'o lume ideală, trebue atât singuraticii cât și națiunile și statele sĕ țină cont la realisarea ori-cărei idei de raporturile esistente, și dacă chiar și atari națiuni, care constituie un stat independent, trebue sĕ ia în privire raporturile date, trebue sĕ lase multe din dorințele și pretensiunile lor: dacă și acestea trebue sĕ țină cont de raporturile lor cu celelalte state, de puterile lor economice și spirituale: atunci trubue sĕ recunóscem, că și acele popóră și naționalități, care nu sunt independente, ci constitue împreună cu alte popóră un stat, trebue sĕ țină cont în nu mai puțină mĕsură de raporturile esistente; trebue așa dar recunoscut, că primele bariere, preste cari nu pot trece drepturile naționalităților, sunt postulatele esistenței statului, a căror periclitare nu o sufere nici un singur stat. Intre marginile acestor bariere e a se acorda necondiționat multămirea românilor în privința culturii și desvoltării naționalității lor, precum și în privința participării acelora la legislațiune.

In privința acestor margini, a acestor postulate esistă mari divergințe de păreri nu numai între magiari și români, ci și între singurateci bărbați de stat și partide ale Ungariei. Acelea sunt prea bine cunoscute decât sĕ fie necesar a le descrie una câte una; se pot deosebi dela un estrem până la celalalt numeróse nuanțe. Eu nici nu-mi închipuiu, că singur aș fi chiemat a indica unica resolvire esactă, sau a o sprigini cu argumentele cele mai temeinice; totuși îmi permit a observa, că după modesta mea convingere ar fi mai oportun a merge pe urmele acelor bărbați mari ai patriei nóstre, care la începutul erei constituționale au lucrat pentru transformarea și asigurarea corĕspunḑĕtóre a constituțiunii și au pus pétra fundamentală pentru marele viitoriu al țĕrii.

Marele înțelept al patriei Francisc Deák s'a pus și în cestiunea naționalităților pe un punct de vedere, care dovedesce strălucit profunda sa înțelepciune de bărbat de stat, iubirea sa imparțială de patrie și popor, pe care punct de vedere după părerea mea fiecine, care studiază imparțial acéstă cestiune, ar trebui sĕ-l accepteze și în present ca pe cel mai corect.

Legea de naționalități (Art. de lege XLIV: 1868), care s'a făcut sub influența sa esențială, indică destul de limpede marginile până la care postulatele naționalităților se pot realisa fără a vătĕma interesele de esistență ale statului, și după convingerea mea, acea lege dacă se aplică binevoitor, în integritatea sa originală, în tótă a ei plenitudine, oferă și românilor teren deajuns pentru cultivarea limbii lor, pentru desvoltarea naționalității lor și probarea inteligenței lor.

Ce privesce participarea la legislațiune, respective restabilirea consonanței între legea electorală esistentă în părțile transilvane și legea electorală din Ungaria propriu ḑisă, acésta s'a amânat pe mai târḑiu; ea însĕ nu s'a făcut nici până în ḑiua de astăḑi în spiritul bărbaților conducĕtori remarcabili, trebue însĕ negreșit sĕ se facă.

Deóre ce situația pe care au creat-o românii prin pășirea pe terenul pasivității eu am ținut-o periculósă și pentru ei înșiși, m'am încercat deja în primăvara anului 1884 a grupa elementele mai moderate în giurul unui program, care se abate dela programul din Sibiiu și care dupa părerea mea ar fi acceptabil și de către opinia publică magiară.

Punctele programului sună din cuvênt în cuvênt precum urméză:

1. Alipire sinceră către constituția patriei nóstre, încetarea luptei în contra dualismului și a uniunii Transilvaniei; în locul acesteia emulare nobilă pentru garantarea și desvoltarea instituțiunilor liberale ale constituțiunii nóstre.

2. După-ce aspirațiunile naționaliste sunt subordonate intereselor statului, se pot mișca numai în cadrul art. de lege XLIV: 1868 și pot merge numai într'acolo ca naționalitatea română sĕ fie conservată și sĕ se pótă desvolta în lăuntrul marginilor trase prin acéstă lege și acéstă lege sĕ se aplice deplin.

3. Cultivarea bunei înțelegeri cu magiarii; accentuarea comunității de interese esistentă între elementul magiar și român, precum și aceentuarea împregiurării, că in instituțiunile liberale ale patriei e viitoriul tuturor popórelor Ungariei.

4. Din punctul de vedere al egalității de drept și al spiritului liberal estinderea legii electorale ungurene asupra părților transilvane.

5. Conlucrarea pentru perfecționarea administrațiunii.

6. Alăturarea la partidul liberal (guvernamental).

Acest program a fost acceptat în 14 Maiu 1884 la Budapesta într'o conferență ținută de numĕroși membrii de frunte ai inteligenței române, partidul s'a constituit și pentru propagarea ideilor cuprinse în acest program, eu am întemeiat o fóie de partid sub titlul „Viitoriul“.

Partidul s'a estins la început, mai târḑiu însĕ s'a descompus. Nu voiu sĕ discut, din care causă nu a ajuns la majoritate, pentru-că trebue sĕ evit tot ce ar puté produce animositate. Una dintre causele principale fără îndoélă e aceea, că nu a succes a deștepta încredere reciprocă.

Acéstă nereușire însĕ nu e motiv destul de a nu face o nóuĕ încercare pentru realiarea partidului moderat îndată ce se va da prilegiu pentru acésta, *„qui perdidit numerum, incipiat iterum“*. La o reușire se póte conta numai atunci, dacă opinia publică magiară va îmbrățișa causa, și guvernul răzimat pe acésta se va arĕta neîndoios aplicat de a lua în considerație dreptele pretensiuni ale românilor. Miscaméntul însĕ nu-l póte face un singur om, pentru una reușire e trebuință de toți bărbații distinși ai direcțiunii moderate, îndeosebi de intervenția prelaților nostri români de ambe confesiunile, care sunt aderenți ai direcțiunii moderate, și ei ar împlini numai o datorie plăcută corĕspunḑĕtóre chemării lor, dacă ar voì sĕ concurgă la esoperarea bunei înțelegeri frățesci, — ei care au incontestabil o mare influență asupra poporului în calea clerului de jos.

Iosif Gall.

Raportul general

al comitelului Asociațiunei transilvane penvru literatura română și cultura poporului român daspre activitatea sa în decursul anului 1891.

(Urmare).

Escriindu se concurs, primul stipendiu nu a putut fi conferit, de óre-ce nici unul din concurenți nu a întrunit condițiunile din concurs. Pentru acest stipendiu s'a escris concurs nou și comitetul nu va întârḑia a-l decerne, după ce va fi espirat terminul concursual.

— Stipendiul al doilea menit pentru un elev sau elevă de conservator, la care au reflectat indiviḑi, cari au întrunit condițiunile din concurs, s'a votat d-șórei Alesandrina Cunțan din Sìbiiu, având a i se libera cu începerea anului scol. 1892/3.

2. In ceea-ce privesce esecutarea concluselor luate în adunarea generală din 1891 comitetul își ia voia a raporta despre starea lucrului după-cum urméză:

a) Însărcinării primite de a lua disposițiunile de lipsă, pentru-ca delegații singuratecelor despărțĕminte la adunările generale ale Asociațiunii sĕ fie de timpuriu anunțați comitetului central, comitetul dvóstră a satisfăcut, stăruind ca direcțiunile despărțĕmintelor sĕ-i arete înainte de adunare lista delegaților esmiși In consemnarea alăturată sub ²/. se comunică despărțĕmintele, cari au esmis delegați și numele celor esmiși, întru cât ni s'au făcut arĕtările de lipsă

b) Insărcinarea primită de a institui o „carte de aur“, în care sĕ se inducă numele acelor binefăcĕtorì. cari au donat s'au vor dona în viitoriu preste 500 fl. Asociațiunii, comitetul nu o a putut realisa întocmai Cassarul Asociațiunii, dl G. Candrea, càruia i s'a încredințat esecutarea conclusului respectiv al adunării generale, va deslucí în raportul seu starea lucrului.

c) Prin conclusul seu din ședința II Nr. prot. 20 lit g. Onorata adunare generală din anul 1891, făcênd provocare la un conclus anterior, a însărcinat comitetul, ca sĕ așeze în sala festivă a scólei Asociațiunii potretele făcute în pictură de uleiu ale președinților decedați, precum și ale binefăcĕtorilor distinși ai Asociațiunii. Comisiunea esmisă din sinul comitetului cu indatorirea, de a face propuneri relative la modul esecutării conclusului onoratei adunări n'a fost pus în posiție de a presenta raportul așteptat și astfel afacerea e încă pendentă.

d) In urma însărcinării primite de a tipări conspectul membrilor Asociațiunii arangiați după despărțĕminte și a-l trimite spre rectificare direcțiunilor din despărțĕminte, comitetul a încredințat întréga afacere casarului Asociațiunii, domnului G. Candrea, care pórtă evidența membrilor, și care în raportul seu special va arĕta starea lucrului și în afacerea acésta.

e) Insărcinările primite de a invita direcțiunile despărțĕmintelor sĕ ne facă cunoscute, înainte de adunarea generală, tóte casurile de mórte între membrii Asociațiunii, ca sĕ se pótă rectifica lista, ce e a se subșterne adunării generale, comitetul a satisfăcut și lista rectificată se alătură la alt loc din acest raport.

f) In urma autorisării primite, comitetul a tipărit în câte 500 esemplare regulamentul, programa și condițiunile de primire ale scólei Asociațiunii spre a le distribui în scop de a destepta tot mai mult interesul față de acéstă scólă.

g) In urma mandatului primit comitetul s'a pus de timpuriu în conțelegere cu direcțiunea despărțĕmântului, în care se ține acțuala adunare generală relativ la arangiarea unei esposițiuni de industria de casă, de producte agricole, eventual și de alte producțiuni și a făcut tot posibilul din patrie'și, ca asemenea esposițiuni sĕ se arangieze cu tote ocasiunile adunărilor generale ale Asociațiunii și ca celea sĕ fie cercetate în numĕr cât mai mare de ómeni din popor.

h) Insărcinării de a substerne onoratei adunări generale raportul casariului în obiectul rațiocinului apoi rapórtele despre scontrările efeptuite în decursul anului, precum și raciociniul scólei de fete, comitetul satisface alăturând actele cerute la alt loc al acestui raport.

i) In urma mandatului de a studia cestiunea, dacă nu ar fi timpul, ca sĕ se întroducă un alt sistem de contabilitate, comitetul a însĕrcinat pe casarul Asociațiunii sĕ i facă la timp potrivit propuneri positive în acéstă afacere. In raportul seu special, dl casar al Asociațiunii va deslușì și acéstă afacere, precum și afacerea cu deschiderea în rațiâciniu și în buget a unei nóuĕ rubrici, spre a se face evidente restanțele atât la venite cât și la eșiri, cu care, la mandatul onoratei adunări penerala din anul trecut, de asemenea a fost însărcinat.

k) Cu provocare la conclusul onoratei adunări generale din anul trecut (ședința II Nr. prot. 20 lit *f*) și în necs cu raportul nostru pro 1890 ne luăm voia a notifica onoratei adunări, că din causa, că unii dintre censori esterni, nici până la datul de față nu au subșternut raportul despre censurarea efeptuită cu tóte solicitările, ce li s'au făcut, prin urmare din cause neatârnătóre de comitet, acestuia nici până la datul acestui raport nu i a fost posibil sĕ se pronunțe cu privire la premiarea diferitelor lucrări cari au intrat în urma concursului literar dto 29 Decembre 1890 sub Nr. 292. Onorata adunare generală va binevoi a încuviința, ca comitetul sĕ pótă spesa cu și pentru lucrările ce i s'au presentat și i se vor mai presenta spre censurare și premiare și preste suma de 1000 fl. ce se preliminéză în acel scop pentru viitoriu, și acésta în vederea, că din acest preliminar sunt a se acoperi afară de premii, și spesele cu tipărirea documentelor publicate sub suspiciile Asociațiunii transilvane de dl I. cav. de Pușcariu, din cari a și eșit tomul I și s'a distribuit în înțelesul hotărîrii comitetului.

3. Tot la acest titlu se cuvine sĕ ve raportăm despre o cestiune de importanță pentru Asociațiunea transilvană:

Dómna Ana vĕd. Dr. Ioan Moga a transpus comitetului în conformitate cu disposițiunile ulterióre ale neuitatului ei soț, hârtii de preț în valóre de 1000 fl cari sĕ fie administrate ca o fundațiune specială cu numirea „fundațiunea Dr. Ioan Moga și soția sa Ana n Bologa“ și cu menirea de a servi pentru cultura femeiei române din Ardél. Din produsul fundațiunii vor fi a se crea și distribui, conform dorinței fundatorilor, stipendii pentru fetițe de naționalitate română din Ardél, fără distingere de confesiuni, cari frecuentéză vre-o scólă de fete cu cu caracter național românesc, respective confesional românesc, în prima lineă scóla civilă de fete cu internat a Asociațiunii și scóla elementară a „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“. Comitetul a și luat în administrare fundațiunea arĕtată și a dispus pregătirea actului fundațional recerut.

4. In fine ve încunosciințăm și despre faptul, că fericitul Ladislau Vajda, fost secretariu ministerial în pensiune, a lăsat în testamentul seu Asociațiuni transilvane în favorul fondului scólei ei de fete suma de 200 fl cu dorința, că și dênsul sĕ fie socotit între membrii fundatori ai acestei reuniuni. Dl Alesandru Bohațel, căpitan suprem în pensiune, a binevoit a lua asuprăși sarcina, de a transpune comitetului atât suma testată, cât și o copie a testamentului, îndată ce se va fi limpeḑit rĕmasul

(Va urma.)

Esamenele publice

dela scóla capitală din Rĕșinari cu finea anului scolariu 1891/92.

(Incheere.)

Tema a fost ascultată cu multă atențiune până la fine; publicul a rĕmas încântat de lucrarea susamintitei eleve ḑicêndu-i: „sĕ trăéscă“, apoi ii pre-

---

Paget ḑice, că dóră nu esistă țară fără de frumșeți de ale naturei, „dar“, continuă el, „n'am vĕḑut nici când o țară care sĕ fie în întregul ei o frumșeță, precum este Ardélul;“ ér Bălcescu al nostru în istoria lui Mihaiu Vodă Vitézul, făcênd un tablou marcant despre Transilvania — între altele ḑice, că ea este „o țară mândră și binecuvêntată între tóte țĕrile sămênate de Domnul pre pămênt; ea sémănă a fi un măreț și întins palat cap d'operă de architectură, unde sunt adunate și așeḑate cu mândrie tóte frumșețile naturale, ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe cari cu plăcere ni le aduce aminte“...

Scopul meu aci nu este a descrie tóte aceste rarități și frumseți, ci ve voiu atrage atențiunea numai asupra unora din ele, asupra acelora, cari sunt așeḑate pe văile și țermii apelor nostre, pentru-ce vĕ cer indulgența pe câteva momente.

Țara nóstră, ca tote țerile muntóse, este bogată în ape, cu deosebire în ape curgĕtóre; afară de riurile mai mari, în tóte părțile dăm de un însemnat numrĕr de riulețe, păraie și isvóre, așa că nu este vale, nu este șes s'au strimtóre de munte, care sĕ nu fie udată de vre un părăuaș, de vre-o vălicióră sau sĕ nu i aibă isvorul. Apele sunt acele, cari în frumsețéză cu deosebire pămêntul țerei nóstre; ele dau văilor și șesurilor vivacitate și ele sunt podóba lor, făcêndu-le vii și atrăgătóre. Sĕ cercetăm deci pe unele din ele.

(Va urma).

dete d-na presidentă suma de 30 lei, ḑicêndu-i, că pentru lucrarea sa este premiată cu acésta sumă de 30 lei, și îi pune la inimă ca și pe viitoriu tot astfelin sě se siléscă. Luà apoi cuvêntul învěțătoriul Moise Frățilă, spunênd, că ca învěțătoriu de clasă al elevelor cl. a III și ca unul, ce încă a făcut parte din comisiunea censurătóre, își ține de datorință a face cunoscut publicului, cum și unde a fost lucrată tema din cestiune Anume ne-a spus, că tema s'a lucrat în scólă într'o ḑi de vacanță cu vr'o câte-va ḑile înainte de esamen, în presența dnei presidente a reuniunei, a d-șórei vice-presidente, a dnului director scolar și a d sale, dela órele 8—12 a. m. Tema le-a fost necunoscută elevelor, li s'a spus numai în diminéța ḑilei, în care au lucrat. Pe urmă prin cuvinte blând și bine alese sě adresă înv. cătră elevele cl. a III, spunênd cu numele pe acelea cari au lucrat fórte bine, bine și neîndestulit, lăudênd pe cele dintâi și încuragiând pe cele din urmă. Intre daclamările unor eleve din cl. a III a împărtășit dna presidentă și celelalte 2 premii pentru lucrările de mână pe cari comisiunea le-a aflat demne de premiat anume cu premiul de 20 lei a fost premiată eleva Stana M. Lungu, pentru un covor mare și fórte elegant lucrat, ér cu cel de 10 lei a fost premiată eleva din clasa a II Victoria Goga, pentru un covoraș și alte multe obiecte fórte bine succese. Terminată premiarea dna presidentă luă de nou cuvêntul, arětând folosul moral, ce l'a avut premiile amintite, cum pe de o parte dnii donatori au intenționat a ridica prestigiul reuniunei femeilor din Rěșinari, ér pe de alta a produce emulațiă între eleva, atât la studiu, cât și la lucrurile manuale, încheiând cu rugarea cătră cel Atotputernic, ca Acela sě lungéscă d-nilor donatori firul vieței până la adênci bătrênețe și sě aibă și alți inițiatori, la ce publicul a erupt în frenetice urări de „sě trăéscă domnii donatori“!

Pe urmă făcurăm escursiune în grădina scolară carea spre lauda dlui conducětor, învěțătoriul Ioan Marin, s'a aflat în cea mai deplină ordine.

Inainte de a încheia raportul meu, dați-mi voe dle redactor, a mai adauge următórele:

Mi-a plăcut mult, vědênd că domnii preoți din Rěșinari cu toții, au asistat după putință, aprópe la tóte esamenele, cee-ce a îndemnat în parte și pe public a asista în număr atât de considerabil. Și mult mi ar fi plăcut însě, când și ceialalți dni preoți E. Cioran și I. Cioran urmau esemplul părintelui I. Goga și preotului gr. cat local, cari s'au presentat în esamene înbrăcați în reverende, arětând prin acésta, că sciu da însemnătatea cuvenită ḑilelor de esamen cari pentru învěțători și scolari sunt sěrbătorile cele mai însemnate scolare. Premergênd dnii preoți și în direcțiunea acésta cu esemplu, chiar și publicul s'ar îndemnisa și mai mult a lăsa totul s'ar învestmênta în haine de sěrbătóre si ar participa la esamene.

N'avem ce faceă, lumea cult mereu ne critică.

Am asistat și le alte esamene, dér suveniri plăcute, ca dela esamenele din Rěșinari, nu mi-au rěmas, pe cari cu drag le port, ori unde petrec.

Tractul Sibiiului, Iuliu, 1892.

Asistent. — *a* —

Insciințare.

La scólele medii rom gr. or. din Brașov, (gimnasiu, scólă reală inferióră și scólă comercială) anul scolastic 1892/3 sě va începe cu 1 Septembre st v. 1892.

Esamenele emendare și cele supletorii se vor ține în 31 August st. v., ér esamele de primire pentru clasa I-a gimnasială și pentru clasa I-a reală sě vor face în ḑilele de inscriere.

Inscrierea scolarilor pentru anul scolastic 1892/3 va urma în 1—3 Septembre st. v. pelângă condițiunile următóre.

1. Pentru a fi primit în clasa I a gimnasială sau reală, scolarul trebue sě fi împlinit etatea de 9 ani, și sě presente: testimoniu despre 4 clase primare absolvate cu succes, atestat de botez și certificatul ultim de vaccinare, prin care sě documenteze, că este altoit odată sau și de a 2 a óră. — Cei ce nu vor produce testimoniu de clasa a 4-a primară, se vor supune la esamen, în care vor avea sě dovedéscă, că posed cunoscințele recerute. Ceialalți vor fi esaminați din limba română și din aritmetică. Dela acest esamen sunt dispensați scolarii repentenți, precum și aceia, cari în anul precedent au absolvat clasa a 4-a la școla capitală română gr. or. de aici.

2. Școlari, cari vor sě fie primiți în clasa I-a comercială, trebue sě fi absolvat cu succes 4 clase gimnasiale, sau reale, sau civile. La cas, că nu ar putea produce testimoniul necesar, vor avea sě dovedéscă prin esamen cunoscințele recerute.

3. Școlarii, cari vin dela alte institute, pentru a fi inmatriculați, au sě presinte testimoniul de clasa absolvată în anul scolastic 1891/2, testimoniu de botez și cei ce n'au împlinit 14 ani, certificat de revacinare, afară de aceea acești scolari pot fi supuși la esamen de primire.

Scolarii, cari au absolvat anul scolastic precedent la scólele nóstre, nu trebue sě producă aceste documente.

4. Didactrul (tacsa scolară) se plătesce la inmatriculare sau întreg, sau cel puțin jumětate și anume:

Pentru scolarii români de confesiunea gr. or. sau gr. cat din gimnasiul inferior și din scóla reală inferióră 7 fl. v. a pe an, ér pentru cei din gimnasiul superior și din scóla comercială 11 fl. pe an.

Pe lângă acestea scolarii din clasele inferióre plătesc ca tacsă de bibliotecă 30 cr, ér cei din clasele superióre 50 cr., scolarii de altă confesiune au sě platéscă didactru de 4 ori mai mare. Cei ce sě inmatriculéză de prima óră la aceste scoli, plătesc odată pentru totdeuna 2 fl. v. a. ca tacsă de primire.

5. De didactru sě pot dispensa numai acei scolari, cari vor cere acésta în scris, dovedind, că ei sau părinții lor sunt cu totul lipsiți de mijlóce materiale și, că au absolvat anul precedent cu calcul general cel mai puțin „bine“ și cu purtare morală „bună“.

Cererile pentru dispensare împreună cu atestatele necesare sě vor înainta subscrisei direcțiuni până 15 Septembre st. v., pentru semestrul prim nu sě dispenséză de didactru acei scolari, cari vin pentru prima óră la aceste scoli; de asemenea nu sě dispenséză nici un scolar de tacsa de bibliotecă.

Brașov, 17 August 1892.

Direcțiunea scólelor medii rom. gr. or.

Varietăți.

* (Consistoriul metropolitan.) Joi s'au început ședințele P. V. consistoriu metropolitan. Spre scopul acesta au sosit în Sibiiu mai toți d-nii asesori consistoriali

* (Un incident regretabil) Ni se comunică, că cu ocasiunea sěrbătórei dela Sinaia în ḑiua „Sântei-Mării“ dărêmându-se balconul mănăstirei 50 de persóne din societatea alésă au rěmas mai greu ori mai puțin rănite.

* (Căpitan al țěrei Bucovina.) Din Cernăuți ni-se anunță, că căpitan al țěrei în locul baronului Vasilco a fost numit deputatul Lupul.

* (Cas de mórte). *Stroe Bratianu*, fiul regretatului Dumitru Bratianu, a rěposat ḑilele acestea, pe când se întorcea din Stiria, unde fusese sě se caute, fiind bolnav de pept Mórtea l'a intimpinat pe drum, între stațiunea Asuga și Bușteni Despre înmormêntarea lui -se comunică din Bucuresci următórele: „Eri în 18/30 August v. c, óra 5 p. m. în fața unui public ales, s'a sěvêrșit la cimiteriul Șerban Vodă înmormêntarea tiněrului Stroe Brătianu, înființătoriul și zelosul președinte al secțiunei ligei din Paris și unul dintre cei mai entusiasti luptători in cestiunea română.

* (Necrolog.) Dr. Lazar Petco advocat și Anastasia Moldovan născ. Petco anunță în numele lor și celoralalți consângeni încetarea din viéță a iubitei lor sore, respective consângénă *Veronica Petco*, întêmplate la 30 August 1892 st n. diminéța la 2 óre după un lung și grav morb.

Inmormêntarea scumpei defuncte se va întêmpla în 31 August a. c. st. n. în cimiteriul gr. or. din loc după 4 óre p. m.

Deva, 30 August, 1892 st. n.

Fie-i țěrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

* Domnii I. G. Petrescu și N. N. Demetrescu, studenți universitari în Bucuresci ne rógă sě publicăm, că dênșii la mesele private nu au fost invitați ca representanți ai ligei.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

Acestia aflau obiectele de representat în natură, trebuiau sě le privéscă cu óre-care atențiune și puteau sě dee pietrei diferite forme luate din natură; arta architecturei însă nu afla nici un model, după care ar fi putut sě derive anumite regule. De aci putem deduce că nici o artă din cele espuse nu s'a desvoltat înaintea celeialalte, ci tóte s'au desvoltat într'o měsură egală progresând în mod natural spre cel mai înalt grad al perfecțiunei.

Ochiul observător — lucru de sine înțeles, — a fost îndreptat asupra clădirilor pentru a le da o formă mai frumósă, numai după-ce reproducerea figurilor de ómeni și animale a corespuns cât de cât originalului, numai după ce s'a aflat relațiunea simetrică dintre un întreg și părțile lui constitutive: Acum și numai acum s'a desteptat în sufletul omenesc sentimentul frumosului, deodată cu dorința-i învăpăiată de a-l aplica la tóte lucrurile din jurul seu

Legitimitatea observațiunei de mai sus o vom afla-o făcênd o reprivire istorică preste popórěle cele mai vechi, dela cari ne-a rěmas statue, piramide și resturi de edificii până în timpurile nóstre. Egiptenii prelucrau figurile lor într'un stil pieḑiș și fórte forțat, circumscrierea sě forma din linii óble și fórte rar ovale. Așa sta lucrul și cu architectura; tóte părțile unei clădiri erau drepte, construcții în linii rotunde se aflau fórte puține așa că totul avea fațada unei lucrări nătânge și greóe.

Stilul architecturei etrustice e deja ceva mai puțin pieḑiș, figurile architecților etruscici au o contură mai acceptabilă și pe lângă tótă posiția forțată a figurilor, stilul architectonic era mai plăcut. Frumosul însě nu era manifestat nici în cea mai mică měsură. Abia în figurile eline sub epocele cele mai fericite a putut architectura sě presinte ceva frumos și maiestatic

Architectura s'a desvoltat alăturea cu celelalte arte începênd cu epoca lui Pericle și până pe timpul lui Alecsandru cel Mare; tóte împodobirile ulterióre sub punctul de vedere al architecturei nu contribuiau la perfecționarea acesteia, ele erau mai mult nesce îngrămăditurі făcute cu prisosință, dar fără nici un efect.

Prin urmare amintitele arte au făcut unul și același progres, tóte au stagnat în una și aceeași periodă, se deosebesc însě în privința decădinței lor totale, căci architectura a avut o durată mai lungă decât pictura și sculptura.

In istoria architecturei ni se impune datoria a face óre-care distincțiune între edificiile publice și între locuințele private. Indată-ce un popor s'a ridicat din starea lui primitivă, prima îngrijire a lui a fost ridicarea de temple. și numai mai târḑiu îl vedem că se interes ézá și de edificiile publice împodobindu-le după putință, ér locuitorii cetăților și chiar fruntașii din popor locuiau în colibi sau în cele mai miserabile case.

Este dar justă observarea lui Ferguson*) că popórěle necultivate au îndeplinit une-ori opere de o podóbă nedisputaveră, precum erau templele și întăriturile, conduse de idei rěsboinice sau religionare. arare ori edificau însě palaturi, și și mai rar clădiri curate și comóde, de cari aveau cea mai mare trebuință. Abia sub greci s'a întrodus architectura și în casele private.

Ni se pare o curiositate acésta, deóre-ce ar trebui sě credem, că în urma progresului omenimei în cultură, fie-care pămêntén trebuia sě-și considere de prima și cea mai vrednică datorință a-și susține o locuință mai comódă, frumósă și mai trainică, de cum s'a clădit mai înainte.

Trebue însě sě ne gândim, că ómenii acelor timpuri patriarchiale avéu fórte puține necesități și prin urmare se îndestuléu și cu câte o locuință, cât de primitivă. Și pe cât erau de modeste pretensiunile lor celor mai multe popóră antice, pe atât era adorațiunea ḑeilor și iubirea pentru gloria și binele public așa de intensivă, încât 'și jertfiau tótă averea, tótă bogăția câștigată prin comerciu răpiri și învingeri, pentru folosul statului, spre înfrumsețarea orașelor și spre edificarea de temple, teatre și a altor edificii, în cari 'și putea afla o întrégă națiune folosul și plăcerea comună. Societatea nu era ca acuma infectată de veninul materialismului, ci fie-care membru al ei în castitatea inimei lui aducea jertfe pe altarul națiunei *„pro salute patriae“*.

(Va urma.)

Mulțămită publică.

Cu ocasiunea concertului dat din partea unor teologi din Sibiiu, cu binevoitoriul concurs a d-șórei Venty Betti profesóră de musică în Viena și Venty Iosef, — în Dobra la 2/14 August a. c. au incurs suprasolviri dela P. O. D. Avram Pěcurariu, protopresbiter în Ilia 3 fl., dela P. O. D. Romul de Crainic protopresbiter în Dobra 3 fl., p. t. Dimitrie Lăcătuș notar în Zam 2 fl., Lazar László 2 fl., Lazar Árpád deputat dietal 1 fl.

Priméscă deci p. t. contribuenți și pe calea acésta cele mai sincere mulțămiri.

De asemenea li se aduc cele mai călduróse mulțămiri d-șórei profesóre Venty Betti și fratele domniei sale Iosef, și domnilor teologi, pentru ostenéla făcută cu concertul, făcându-ne o séră fórte plăcută.

După rațiocinare au incurs un venit curat de 26 fl. 31 cr. v. a. din care jumětate s'au administrat eforiei scolare din Câmpuri, ér jumětate celei din Dobra, fiind destinați acesti bani pentru ajutorarea copiilor sěraci dela numitele scóle.

Câmpuri, la 13 August, 1892.

Pentru comitetul arangiator

Ioan Budoiu.

Loterie.

Mercuri, în 31 August, 1892.

Brünn: 30 53 18 58 5

---

*) L'histoire de republique rom. tom. I. pag. 20

ad Nr. pp. 566. (158) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Caara, cu salar de 200 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.

2. Cojocna, cu salar de 254 fl., solviţi în rate 2 lunare, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.

3. Geaca, cu salar de 120 fl., dela popor, solviţi în 2 rate egale şi cuartir în edificiul scólei.

4. Mânăşturul-ung., cu salar de 260 fl., dela popor, solviţi în rate lunare, cuartir în scólă şi lemne de foc.

5. Someşul-rece, cu salar de 120 fl., dela popor, 24 merţă mari de bucate, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Concurenţii la postul de sub Nr. 4. sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere la biserica din comuna citată sĕ-şi arete cunoscinţa în cântări şi tipic, şi dacă vor fi aplicaţi a ocupa şi postul de cantore, vor primí o remuneraţiune pe lângă salariu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetele parochiali.

Cluş, 10 August, 1892.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

---

[159] 1—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Turche în protopopiatul Braşovului, a devenit vacant un post de învĕţător spre a căruia ocupare prin acésta sĕ escrie concurs cu termin de 25 ḑile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a.) Salariu anual din fondul bisericei, plătibil în rate tri-lunare anticipatipe 250 fl.

b.) Venitele cantorale socotite ninimum 100 fl.

c.) Cuartir natural şi 3 stânjini lemne.

Doritori de a competa pentru acest post sĕ-şi trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Dela competenţi se cere, ca pe lângă cualificaţiunea prescrisă sĕ cunóscă perfect cântările bisericesci şi tipicul, fiind alesul obligat a fi şi cantor ordinar la una din cele dóuĕ biserici aflătóre în comună, a instrua copii în cântări şi a ţinea dumineca şi sĕrbătórea scóla de repetiţie împreună cu ceilalţi colegi ai sei.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului

Pentru comit. parochial
A. Bârsan,
preşedinte.

In conţelegere cu mine
Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 313 [160] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare

1. Bulzescii de jos şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;

2. Crăcunesci, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi 16 fl. pentru lemne;

3. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;

Petenţii au a-şi ascerne cererile instruite conform normelor din vigore cei cari au mai fost învĕţători şi cu documente despre pracsa învĕţĕtorécă în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Zarăndului.

Brad la 3 August, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 479. (161) 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 31 August a. c.

1. Pianul de jos: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 250 fl., un loc arător de ¼ jugĕr, 2 °☐ lemne de foc şi cuartir şi

b) pentru postul al doilea cu salar anual de 200 fl., şi 2 °☐ lemne de foc.

2. Daia: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 200 fl., 1 °☐ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei;

b) pentru postul al doilea cu salar anual de 150 fl., 1 °☐ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei.

3. Laz, cu salar anual de 200 fl., şi cuartir în edificiul scólei,

Cei aleşi la posturile acestea vor fi îndataraţi a cânta cu copii în Dumineci şi sĕrbători liturgia în biserică.

Doritorii de a ocupa posturile mai sus însemnate, au a-şi aşterne cererile, instruate conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 1 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respectve.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 321. (162) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cohalm, un post de învĕţătoriu cu salar de 200 fl., cuartir natural, grădină de legumi, doi stângini de lemne, şi în fine tóte drepturile dela beneficiile comunei precum ghinde în pădure etc. în rênd cu o gazdă.

2. Valendorf, un post învĕţătoresc cu 200 fl.

3. Bogata Olteană, un post de învĕţătoriu cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

4 Ticuşul român, un post de învĕţătoriu cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne.

5. Fântâna, un post de învĕţătoriu cu salariu de 100 fl. cuartir şi lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 3 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 328. [163] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din Moeciul inferior, prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt 250 fl., anual.

Doritorii de a competa la acest post au a şi aşterne suplicile lor instruite conform legii în terminul legal la subscrisul oficiu.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zerneşti, 27 Iuliu, 1892.

Oficiul prot. gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 467. (145) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 31 August a. c.

1. Şugag postul învĕţătoresc în clasa a II-a împreunat cu salar anual de 300 fl., din alodiul comunal, cuartir în edificiul scólei. 3 stângini lemne de foc şi folosinţa grădinei scolare jumĕtate.

2. Pianul de sus, un post învĕţătoresc cu salar anual de 300 fl., care se plătesce în rate lunare anticipative, cuartir liber şi 2 stângini de lemne de foc.

Dela concurenţii la posturile acestea se pretinde sĕ fie cântăreţi şi vor fi îndatoraţi a cânta în Dumineci şi sĕrbători cu copii în biserică cântările liturgice; ér în special, învĕţătorul din Şugag va fi îndatorat a ajuta epitropiei parochiale în lucrările scripturistice.

3. Rĕhĕu trei posturi de învĕţătoresci, împreunate cu următórele emolumente:

a) pentru învĕţătorul clasei I, salar anual de 150 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne de foc;

b) pentru învĕţătoriul clasei II, salar anual de 180 fl, din cassa comunală şi

c) pentru învĕţătoriul clasei III, salar anual 200 fl., din cassa bisericei şi folosinţa grădinei scolare. Cei aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné în Duminece şi sĕrbători strana în biserică.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile mai sus înşirate, au a-şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 23 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Tipeiu,
protopop.

Nr. 278 [143] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci cu începutul anului scolar 1892/93 la scólele din comunele bisericesci mai jos însemnate în protopresbiteratul Câmpenilor se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Albac, cu 300 fl., în rate lunare din alodiu, cuartir şi încălḑit.

2. Certegea, cu 100 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

3. Lăpuş. cu 200 fl, din repartiţie cuartir şi încălḑit.

4. Lăzesci, cu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

5. Neagra de jos, cu 200 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

6. Peleş, cu 150 fl., din repartiţie şi încălḑit.

7. Poiana, cu 150 fl, din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

8. Ponorel, cu 200 fl., din fondul scolar şi repartiţie, cuartir şi încălḑit.

9. Sohodol, cu 150 fl., din repartiţie, cuartir şi încălḑit.

10. Valea-verde, cu 100 fl., din repartiţie şi din cassa bisericei si încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi trimită cererile lor concursuale cu documentele recerute de legile scolare din vigóre la subscrisul oficiu până la terminul pus.

Concurenţii la postul prim sĕ se presenteze înainte de alegere în comuna bisericéscă pentru a arăta cunoscinţele lor în cântările şi tipicul bisericei nóstre, şi cel ales va fi datoriu a purta servіţul de cantor în biserică la sĕrbători.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Câmpenilor.

Câmpeni (Topánfalva), 22 Iuliu, 1892.

Romul Furdui,
protopresb.

Nr. 363. (141) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţătoriu la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Poiana, trei posturi de învĕţători, cu salar de câte 300 fl., solvinḑi prin epitropia parochială în rate lunare anticipative.

2. Mercurea, un post de învĕţătoriu cu salar de 250 fl.

3. Păuca, un post de învĕţător cu salar de 150 fl.

4 Tău, un post de învĕţător cu salar de 200 fl, cuartir natural în edificiul scólei.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sĕ-şi trimită concursele, instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, în Mercurea.

Dela concurenţi sĕ cere, ca pe lângă cualificaţiunea formală sĕ fie cântăreţi, fiind alesul obligat a coduce cântările corale. De asemenea va fi alesul dator a ţiné în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre o strană în biserică. Spre scopul acesta concurenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică, înainte de alegere.

Mercurea, 21 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Mercurei, înconţelegere cu respectivul comitet parochial.

În absenţa P. protopresbiter
Vasiliu Necşa,
paroch.

Nr. 301. [154] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Băresci cu filiile Dumesci şi Lungşóra, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 10 şi 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venitul anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenţii îşi pot lua informaţiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial şi cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tract. Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 28 Iuliu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 505 prot. [164] 1—1

Anunţ.

Prin acésta se aduce la cunoscinţa tuturor celor interesaţi, că Lazar Călbéză, gr. or. din Trapold este total divorţiat de soţia sa Maria Ticuşan gr. or. din Trapold, pe basa sentinţei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 13 Maiu 1892 Nr. 3153 B.

Sighişóra, 11 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Redactor responsabil Nicolau Ivan. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane, *Nr. 88.* Sibiiu, Marţi 25 August (6 Septembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Linia ferată Sibiiu — Avrig.

Unul dintre principalele probleme ale timpului de adi este crearea de mijlóce, cari sĕ înlesnéscă comunicaţiunea, şi punênd tóte întreprinderile, tóte lucrările pe basele civilisaţiunei înaintate de adi, sĕ facă posibilă concurenţa pretutindenea şi întru tóte.

Acéstă problemă a condus pe barbaţii, cari au iniţiat linia ferată Sibiiu — Avrig — Făgăraş, şi totodată prin acésta au pus în sigură perspectivă deschiderea liniei Sibiiu — Turnu Roşu, care e chemată sĕ ne lege cu orientul pe o linie relativ mai scurtă şi prin acésta sĕ dea un nou şi puternic impuls industriei şi comerciului.

In timpul relativ scurt de 2 ani s'a terminat lucrarea, încât privesce teritoriul comitatului Sibiiu pentru linia Sibiiu — Făgăraş, s'a terminat atât lucrările preparative, cât şi însaşi linia ferată, şi în Vinerea trecută s'a făcut colaudarea oficială, remânând ca în timpul cel mai scurt sĕ se dea acéstă linia în folosinţă.

In tesă generală promovarea industriei şi a comerciului prin crearea liniei ferate nu se póte trage la îndoélă. Acésta o putem aplica însĕ între împregiurările actuale la noi numai în parte şi tot în relaţiunile dela noi vorbim, când susţinem, că liniile ferate la noi au dus, dar puţin au dus.

Va veni însĕ timpul, când şi industria şi comerciul nostru va susţiné concurenţa, şi atunci, dóră atunci vom simţi binefacerile sarcinilor enorme, a jertfelor enorme, cari ni le am impus pentru acéstă linia ferată, pe care o vor simţi şi copii nostri.

Reambularea technică s'a făcut, după cum am amintit Vineri în presenţa şi cu conlucrarea secretariului ministerial Árpád Papp. Deja la órele 9 erau adunaţi toţi cei chemaţi a lua parte la acéstă lucrare. Sosit representantele guvernului a fost întimpinat de către primariul oraşului în numele oraşului prin o cuvêntare în limba germână, la care comisariul guvernului a rĕspuns în limba magiară. Simpatic a fos salutat representantele guvernului în limba magiară prin membrul din direcţiunea consorţiului drumului de fer Dr. Wolff în numele comitelui suprem, care indispus, nu a putut lua parte la deschiderea liniei, pentru facerea şi terminarea căreia dênsul a fost cel mai activ între cei activi.

Lucrarea, după cum am amintit s'a început la órele 9 şi s'a terminat la órele 1 ½. Staţiunea primă o formézá comuna vecină Şelimber. La gară aici era în aşteptare un public numĕros, în frunte cu preotul local şi a junimei scolare. Cuvêntarea de bineventare o a rostit preotul local Klein, făcênd o retrospectivă istorică asupra evenimentelor petrecute pe câmpul din prejurul comunei Şelimber, şi reflectând la suferinţele locuitorilor comunei suferinţe legate de acele evenimente. La gara a doua în comuna grăniţăréscă Veştem comisariul guvernului a fost salutat de parochul local Coman, care totodată a făcut amintire şi de gravaminele locuitorilor comunei.

Până a se face visitările la localităţile din apropiarea gărei o mulţime de popor a început o pertractare formală cu organele comitatense, cari din intêmplare erau de faţă. Gravaminele poporului din Vestem se reduc la paguba, ce li-se face prin oprirea apei în patul drumului de fer. Până acuma apa se scurgea pe brazde în riul Cibin, acuma însĕ nu se mai póte scurge, locurile sunt înecate şi bunele lor lunci stricate. In focul cel mai mare al pertractărilor un „mehet“ puternic au făcut dreptate românilor, maşina s'a pus în miscare şi ómenii au rĕmas cu jalba.

Sperăm, că ea nu se va fi terminat definitiv cu acel „mehet“, ci justele lor pretensiuni vor fi satisfăcute, căci ele uşor se pot satisface.

La gara din Tălmaciu bineventarea preotului evangelic din comună a fost cea mai patriotică, deórece aici s'a vorbit esclusiv numai pentru binele şi prosperarea guvernului.

Admirabil de frumos peisagiu se deschide ochiului dela Tălmaciu până la gara dela Sebeşul de jos în ţéra Oltului. Monotonia câmpului se schimbă în dată ce riul Cibin dă printre stânci şi face cotitura sudostică spre a se vĕrsa în undele Oltului. Podul preste Cibin la Tălmaciu şi cel preste Olt sunt adevĕrate giuvaere architectonice. Pagubă, că nu s'a facut combinaţiune la podurile acestea şi cu o linie pe séma carĕlor. Populaţiunea câştiga poduri bune şi statornice şi scăpa de neajunsurile primitive de comunicaţiune preste acele rîuri, neajunsuri, cu cari sunt necesitaţi bieţii ţĕrani sĕ se lupte acuma.

La gara dela Sebeş bineventarea o a făcut preotul român din Racoviţa Florian şi la cea din Avrig preotul evangelic de acolo. Nu ne-am putut esplica pentru ce în o comună aprópe curat românéscă ca şi Avrigul, şi unde este un protopop român bineventarea nu o a făcut un representante al maiorităţii populaţiunei.

Terminate lucrările oficióse, s'a dat din partea anteprenorilor un dejun în frumósa grădină Bruckenthal, acuma proprietatea fraţilor Borger de aici, unde ca de obiceiu nu au lipsit nici vorbiri ocasionale.

La órele 5 trenul din nou s'a pus în mişcare, şi la 6 ¼ a sosit în gara Sibiiului

Pentru serbarea bunelor resultate a lucrărilor din acéstă di s'a dat séra un banchet în restauraţiunea Pankievicz, dela care nu au lipsit toaste oficióse şi neoficióse.

Aşa s'a deschis linia drumului de fer Sibiiu-Avrig. Dea bunul Dumnedeu ca speranţele legate de ea sĕ se împlinéscă pentru binele pacinicei şi laboriósei populaţiuni de pe teritoriul acestui comitat.

Raportul general

al comitelului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1891.

II.

Despre scóla Asociaţiunii.

1. Scóla civilă de fete cu internat susţinută de Asociaţiune a format şi în decursul anului espirat obiectul deosebitei interesări a comitetului

Acéstă scólă a fost cercetată în anul scolariu 1891/2 de 74 eleve, dintre cari 68 au fost ordinare şi 6 estra-ordinare Trei eleve ordinare au părăsit scóla în decursul anului şi anume: una din cause sanitare, una fiind-că îngrijitorii ei s'au strămutat cu locuinţa, éră a treia din cause familiare, tot din cause familiare a întrerupt studiul şi una din elevele estra-ordinare Internatul împreunat cu scóla a adăpostit în anul scolariu 1891/2 52 eleve, dintre cari 48 au frecuentat scóla nóstră éră 5 scóla elementară a „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“.

Abdicênd fericitul Ioan Popescu dela oficiul de director al scólei, acest oficiu s'a încredinţat, cu începerea anului scolariu espirat 1891/2, secretarului II al Asociaţiunii, dlui Dr. I. Crişianu. Sub conducerea şi împreună lucrarea noului director au provĕdut învĕţământul şi în anul scol 1891/2 puterile didactice instituite înainte, cu singura schimbare, că fostul învĕţătoriu dl Dr P. Şpan, a fost înlocuit prin dl Ioan Popovici, care posede cualificaţiunea specială, prescrisă pentru puterile didactice dela scólele civile pe basa cărora a şi fost numit învĕţător *ordinariu-definitiv* cu începere dela semestrul II al anului scol. 1891/2.

Mersul învĕţămêntului a fost în decursul anului scolariu, despre care raportăm, dplin satisfăcĕtor, ér starea preste tot precum şi spiritul scólei şi al internatului au fost deplin mulţămitóre Scóla continuă a fi în progres. Date mai detaiate cu privire la întocmirea şi starea scólei şi a internatului

---

FOIŢA.

Apele nóstre.

Disertaţiune

de Silvestru Moldovan, ţinută în şedinţa 1. a „Asociaţiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Urmare).

Colo la răsărit, unde munţii nostri hotarnici îşi înalţă falnicele lor piscuri, din ramurile unui şi aceluiaşi munte, isvoresc cele dóuĕ rîuri de frunte ale nóstre: Mureşul şi Oltul. Acésta împregiurare a dat nascere unei frumóse tradiţii despre originea acestor dóuĕ riuri. Se spune adecă, că odinióră Murĕşul şi Oltul au fost doi feciori de împĕrat, voinici şi sdraveni, ca bradii din acesti munţi. Tatăl lor, împĕratul, mergênd sĕ se oştéscă în potriva duşmanilor, pe când ei erau încă în légăn, perì fără de urmă, ér cei doi copii, după ce crescuseră mari, se hotărîră a pleca în lume sĕ-l caute. Mama lor, împĕrătésa, după ce tóte încercările de a i îndupleca sĕ nu o părăséscă, i au fost zădarnice, le a dat sfatul, sĕ ţie tot la olaltă şi sĕ nu se despartă nici când ca astfel mai uşor sĕ pótă da piept cu greutăţile lumii. Feciorii plecară. Dar abia se depărtară din préjma curţii părintesci, când étă! Oltul, mai sprinten de fire, strigă fratelui seu Mureş, care mergea mai încet şi cumpĕtat, sĕ-şi grăbéscă paşii, ér apoi apucă repede printre stânci, despărţindu-se astfel unul de către celalalt Şi despărţiţi au rĕmas până în diua de adi, deóre-ce împĕrătésa, care privea în urma fiilor sei, de pe vêrful unui munte, vĕdênd, că s'au despărţit şi voind sĕ-i oprêscă în cale, le atinse urmele cu un bĕţ fermecat, ce-l avea dela o babă vrăjitóre.

Dar ce sĕ vedi? cei doi feciori de împĕrat sĕ schimbară într'o clipită de ochi în dóuĕ riuri curgătóre, cu isvor nesĕcat, întocmai ca lacrimele mamei duióse după fii ei perduţi. Astfel ne spune tradiţia, că s'au nascut aceste dóuĕ rîuri, unul, Oltul mai aprig şi vehement, celalalt, Murĕşul, încâtva mai lin şi mai domol.

Murĕşul se îndréptă întâiu spre nord, prin platoul Giurgeului, care este unul dintre cele mai înalte şi frumóse platouri ale nóstre. In colţul nord vestic al lui, între Şemaş şi Topliţa, Mureşul se îndréptă spre vest şi străbate prin munţi, prin o vale sau strîmtóre lungă şi îngustă, în părţile interne ale ţĕrei.

Acéstă strimtóre, pe care şi a tăiat-o riul în luptă continuă de mii şi mii de ani cu stâncile vrăşmaşe lui, ţine până la gura Bistrei, din sus de Deda, în lungime cam de 50 km şi este în întregul ei de o frumseţă admirabilă. Dela Topliţa în jos valea se strâmtéză, aşa că în multe locuri numai pentru alvia Mureşului este loc, ér şoséua, care însoţesce rîul sau a trebuit sĕ fie tăiată în stâncă sau i s'a făcut loc în alviă prin umplătura măiestrită. De ambele părţi se înalţă cóste de munţi preţipişe, acoperite cu păduri de fagi şi bradi; cu cât străbatem mai la vale, cu atât peisagiurile devin mai interesante. Cu deosebire este frumósă valea între Ilva şi Rĕstoşnea.

Cóstele de munte şi stâncile de formă deosebită, aşedate şi grupate capriţios, dau vălei un aspect de tot romantic şi variat. La tot pasul, la fie-care cotitură ni se înfăţişéză privelisci nóue, care de care mai frumósă. Ici dăm cu ochii de o grupă fantastică de stânci, mai la vale afiăm o stâncă, care stă singuratică, ca o santinelă uriaşă, apoi éraşi alta, ce pare în tot momentul a cădea în apa riului şi pe lângă aceste cóstele munţilor se înalţă preţipise cu brădet des, încât par a fi nisce păreţi uriaşi plini de verdéţă; din când în când privirea ne pătrunde în câte-o vale laterală, unde zărim adese ferestruie, ce sunt mânate cu repediciune de sĕlbaticele riuleţe de munte.

Pe la pólele acestor stânci apoi curge Mureşul la vale cu murmur, causat de resfrângerea valurilor sale de stânci şi de bolovanii de trachit, ce-i alcătuesc alvia. El formézá în unire cu romantica sa împregiurime un ce întreg, un tablou încântător al nase cuprind în programă, din care alăturăm un esemplar sub ^{3}/.

Aici este locul sě ve amintim, că înaltul ministeriu reg. de culte și instrucțiune publică prin resoluțiunea dto 27 Martiu a. c. Nr. 46954/1891 a binevoit a investi scóla nóstră cu dreptul de publicitate, ceea ce onorata adunare generală va binevoí a o lua la cunoscință.

Starea economică a scólei de asemenea se îmbunătățesce an de an.

Rațiociniul scólei și al internatului pro 1891/2 presentate de direcțiunea scolară din care se vede că in decursul anului numit venitele au atins suma de 15,152 fl. 92 cr. ér erogațiunile suma de 15,134 fl. 76 cr. resultând un sald de 18 fl. 16 cr. plus restanțele în suma de 90 fl. a fost censurat prin o comisiune din sinul comitetului și a fost găsit în ordine și aprobat. substernându-se aici sub ^{4}/. spre informare, în conformitate cu conclusul onoratei adunări generale din anul trecut.

Ca venite estra ordinare ale scólei înrgistrăm sumele de 500 fl. pentru tribuințele curente ale scólei și de 300 fl. pentru procurarea de mijlóce de învěțământ, ce ni s'a pus la disposițiune cu cea mai mare prevenire din partea directorului institutului de credit și economii „Albina“, a dlui Parteniu Cosma, din colecta ce o a întreprins „pentru scopuri culturale“. Mulțămită sumei din urmă, direcțiunea scólei nostre a fost în stare sě provadă scóla cu mijlóce de învěțământ astfel, că în privința acésta ea este una dintre cele dintâiu din țéră.

3. In legătură cu rațiociniul pro 1891/2 ne luăm voiă a ve presenta în alěturare sub ^{5}/. pentru informare, și bugetul stabilit pentru anul scolastic 1892/3.

III

Administrarea averii Asociațiunii.

1. Administrarea averii Asociațiunii s'a efeptuit și în anul de gestiune 1891 pe lângă observarea evidenței și a controlei corěspundětóre. Tacsele de pe la membrii au încurs în anul numit cu mult mai regulat ca mai nainte, mulțămită laudabilului zel, pe care l'au desvoltat direcțiunile și comitetele celor mai multe despărțěminte.

2. In alăture sub ^{6}/. ne permitem a presenta onoratei adunări generale rațiociniul pe anul scolar 1891, pregătit de cassarul Associațiunii, dl G. Candrea, dimpreună cu un raport special al acestuia, referitoriu la rațiociniu și la resultatele obținute, precum și un raport despre scontrarea efeptuită.

Din rațiociniu se vede, că în decursul anului 1891 venitele Asociațiunii au fost fl. 16,831.75, erogațiunile au fost fl. 16,402.37, resultând un sald de fl. 429.38. Starea averii a fost la 31 Decembre 1891 de fl. 160 627.07. Intréga avere administrată de comitetul Asociațiunii a fost la acelaș termin de fl. 185 053.91 *). Suma depositelor a fost la 31 Decembre 1891 de fl. 5524.84.

Se arată mai departe, că din venitele încassate sub diferite titluri s'au acoperit nu numai trebuințele bugetare, ci s'au achitat și spesele avute cu adaptări la casa Asociațiunii, cu diferite investițiuni și imposite nóuě etc. Contul nostru curent la institutul de credit și economii „Albina“ în Sibiiu s'a încheiat cu 31 Decembre 1891 cu un sald de fl. 3438.17 în favorul Asociațiunii. Date mai detaiate cu privire la rațiociniu sě găsesc în raportul special de mai sus; mai amintim numai, că comisiunea însărcinată cu revisuirea lui l'au aflat esact și în conformitate cu registrele și documentele justificative

3 La cele espuse cu privire la rațiociniu adaugem, că afară de venitele ordinare în decursul anului 1891 au întrat la casa Asociațiunii:

a) suma de fl. 500 v. a., pentru trebuințele curente ale scólei din colecta întreprinsă de directorul institutului „Albina“, dl Partenie Cosma;

b) suma de fl. 500 dela institutul de credit și economii „Albina“ pentru crearea à 10 stipendii de câte fl. 50 pentru eleve adăpostite în internatul Asociațiunii;

c) suma de fl. 5,323 64, întrată din colectele făcute de directorul institutului „Albina“, dl Partenie Cosma;

d) suma de fl. 200 întrată dela dl Dr. A. Maniu, notariu public reg. în Oravița pentru crearea à 4 stipendii de câte fl. 50 pentru eleve adăpostite în internatul Asociațiunii;

e) suma de fl. 1000, fundațiunea făcută de dna Ana věd. Dr. I. Moga în urma disposițiunilor făcute de neuitatul ei soț;

f) suma de fl. 84.80 dela societatea studenților români din Anvers pentru a se folosi spre scopurile Asociațiunii.

4. In legătură cu rațiociniul pro 1891, ne luăm voie a ve presenta proiectul de buget al Asociațiunii pro 1892 sub ^{7}/. (Va urma.)

Interpretarea și aplicarea Statutului organic în Micalaca (lângă Arad.)

Au trecut dóuě decenii dela întroducerea legii constituționale „Statutul organic“ în întréga nóstră metropolie română gr. or. și dacă la începutul constituționalismului ici colea s'a întêmplat câte o lacună, câte o abatere în și dela aplicarea nóuei legi, n'a fost nici o mirare, pentru-că poporul cu conducătorii sei o au putut interpreta și în altă formă p. e, în tractul Chisineului membrii comitetului protopopesc nu s'au ales din sinul sinodului protopopesc, ci din poporațiunea întregului tract, apoi în cele mai multe comune, unde erau și sunt mai mulți preoți, deși afară de preotul mai bětrên altul nu póte fi ales în comitetul parochial și acela încă neales ca membru natural, cei mai mulți preoți pretindeau a fi aleși și ei de membrii în comitetul parochial, alăturea cu parochianii, încontra disposițiunilor Stat. org. §§ 6, 17 și 19, ḑic, dacă s'a întêmplat atari interpretări sinistre dela începutul erei constituționale, nu me pot mira pentru-că: „*omne initium durum*“.

Dar dacă astăḑi vine cineva si pretinde ca dirigintele de oficiu parochial, parochul mai bětrên sě-i dee samă de socoțile bisericesci, scolari și fundaționali, atunci când statutul organic e întrodus în institutul teologic preparandial ca studiu obligat, când mai toți cărturarii 'l au prin casele lor, când acela se propune și în scólele elementare la clasa VI-a, atunci când dintre economii nostri mai de frunte, se afla și de aceia, cari îl sciu și recita, și cari tóte regulamentele le cunosc din destul, până dau și chiarificațiuni publice cu o artă oratorică din ele, d. e. economul Teodor Orga din Pecica, dacă vine o grupă de ómeni condusă de pretensiunea ca parochul mai bětrên Ionan Ciora din Micalaca sě rěspundă de socoțile epitropiei de acolo, atunci trebue sě eschiam: „*risum tenere*“.

Articlul III § 24 din statutul organic spune precis, cine e responsabil în parochie de averile bisericesci scolari și fundaționale. Acésta dispusețiune nu e permis a se altera, și nu e îndreptățit nime a o interpreta altcum, cu atât mai puțin a o mistifica, căci e dispusețiune de lege sancționată de înălțimea tronului

Parochul ases. cons. din Micalaca Ioan Ciora n'a fost norocos de a obține votul sinodului restauratoriu din Micalaca nici când, ca sě fie putut fi epitrop bisericesc. Acésta nu o va puté nime nega. Epitropii bisericesci din Micalaca au primit cu bucurie încrederea sinódelor restauratóre, au depus jurămênt formal pentru corecta chivernisire a averii bisericesci etc. ergo ei au fost și sunt între sine responsabili!

Ei socoțile și le-au presentat pentru censurare la comitetul parochial, și sinodul parochial le-a aprobat conform disposițiunilor normate de lege. De unde vine o parte a poporului din Micalaca sě facă responsabil de socoți pe parochul Ioan Ciora? când în tenórea legii stat. org în a regulamentului de parochii și în a normativului general acela ca paroch mai bětrân a avut și are simplu numai de a conduce sinódele parochiale, a supravegia de regula, ordinea și executarea disposițiunilor consistoriale în parochie, și alta nimic. Cine poftesce responsabilitate de socoți dela un paroch mai bětrân, și nu și dela ceialalți parochi dela aceea biserică, acela intenționéză la mistificațiune la informațiuni sinistre și la seducerea poporului, și din atare procedură urméză iritațiunea spiritelor, confusiunea și scandalul, după cum s'a și întêmplat și în Micalaca cu încăierarea faptică în biserica în presența vicariului episcopesc și cu închiderea bisericei, încât a trebuit sě intre vină poliția cu protopretorele cercual în frunte pentru liniscirea poporului, urmând apoi ingerința formală a autorității comitatului prin efeptuirea unei cercetări in fața locului

Acuma pentru ce tóte aceste în comuna vecină cu Aradul Micalaca? óre nu puteau trebile sě se complaneze în altă formă, fără ingerința forului civil în trebile nóstre? Dee séma înaintea tribunalului ceresc de tóte cine le-a inițiat, căci eu susțin, cumcă afacerea din Micalaca din incidentele socoților, nu e alta decât o apucătură de resbunare, asupra parochului meritat Ioan Ciora.

Imi vine cam curiósă causa Micalăcii, pentru-că ca autorisat de lege cu afacerile administrative și judiciare din tract, n'am fost informat de loc de intențiunea spiritelor agitate, de ce dacă aveam scire prealabilă, cu o energică intrevenire cuget că ași fi putut înăduși intențiunea de resbunare, fără cause, fără motive, și ași fi putut preveni scenelor u teriore.

Am cugetat sě chiarific situațiunea cu aceste premise, ca on. public sě fie deplin orientat despre trebile nóstre bisericesci, încât sunt acelea de matur interpretate încă și astăḑi de unii ómeni pretinși de moralisători ai bisericei nóstre, carea de lucruri ca celea sulevate cu referire la Micalaca n'are nici o trebuință, cu atât mai vêrtos, că avem lege positivă, carea uniform ne reguléză pe toți, și căreia trebue sě ne supunem toți, respectând cu cea mai mare demnitate valórea ei „*Dixi et salvavi animam meam*“!! *Protopopul competent.*

---

*) La acéstă avere trebue sě se adauge și valórea inventariului scólei cu internat representată în suma de 11,933 fl. 50 cr. v. a.

---

turei, așa că acésta strîmtóre a Mureșului în privința frumseților pitoresci este una dintre cele dintâiu regiuni alpine ale țěrii nóstre.

In strimtórea acésta se încarcă cu șindile, scânduri si lemne mii și mii de plute, cari plutesc pe Mureș în jos până la Zam și mai departe. De pe aici se espedéză pe an cam la 16,000 de plute, pe cari sě transpórtă în Ungaria la vre-o 2 milióne de scânduri, 3 milióne de șindile și mai multe mii de bucăți de lemne pentru edificii. Plutăritul la noi mai estins și mai înfloritor este pe Mureș Emporiul plutăritului și al negoțului de lemne este Toplița, așeḑată la capětul din sus al strimtórei. Lemnele se taie în pădurile estinse, ce se află spre nord, pe munții Pietros și Căliman și sě aduc pe părae și riulețe în vale la ferestraie, cele mai multe la Toplița De aici apoi se espedéză pe plute. Vara, când plutăria e în toiul ei, sě věd lunecând pe Mureș în jos plutele cu miile, ér pe țermi de-alungul, în depărtare mare dela Toplița în jos se află mii de ómeni ocupați cu încheerea și încărcarea plutelor. Acésta ne ofere o privelisce poetică și contribue óre cum a ridica și mai mult frumseța peisagiurilor romantice, ce ne încunjóră.

Pe la Deda ramurile munților se micesc și se prefac în déluri; de aici în jos în părțile interne ale Ardélului, valea Murěșului este încuadrată de coline și déluri acoperite ici colo cu vii, păduri și grădiuri Ea este impoporată cu sate dese și cu orașe și pămêntul îi este fórte roditoriu. Liveḑile și arăturile din „vatra Murěșului“, cum ḑice poporul, sunt vestite pentru productivitatea lor. Dela Deda în jos valea sě lărgesce și ochiul se delectéză, privind îndepărtare spre nord și vest piscurile de munți, ce mărginesc orizonul. La Reghin suntem cuprinși de regiunea plăcută, ce ni-se înfățișéḑă Orașul este așeḑat pe cósta unei coline, ce sě înalță lin din valea riului și este încungiurat spre sudvest și nordost de coline și déluri, acoperite cu vii, poměturi și în parte cu păduri, ér la pólele colinei, sě estinde valea largă a Murěșului, preste care dincolo spre ost sě zăresc în céța albăstrie munții Gurghiului și spre nord, pe Murěșiu în sus ramuri de a muntelui Pietros; un peisagiu de țéră fórte plăcut. La Reghin ca și la Toplița, negoțul de lemne este înfloritoriu. Aici sě varsă în Murěșiu rîul Gurghiu și din jos de Oșorheiu Niragiul, ér pe țěrmul drept sě estinde Câmpia Pela Vidraseu Mureșul începe a-și pierde caracterul seu de rîu de munte vehement și răpitoriu; căderea apei este din ce în ce tot mai mică și cursul seu devine lin și măiestos. Câmpia se estinde spre vest, până unde sě varsă în el Arieșul, frumosul rîu al munților apuseni. Aici de pe délurile dela Cruci ni-se deschide o privelisce frumósă asupra văilor largi și plăcute ale Murěșului, și Arieșului, ce se împreună aici.

Mai în jos pe Murěș se află Uióra vestită, precum scim, pentru băile de sare. In acest loc s'a scos sare din timpurile cele mai vechi; romanii încă au avut mine de sare, ér minele de aḑi se cultivă dela finea secolului trecut Murěșul însé totdeuna a amenințat minele cu inundare. Romanii și le-au scutit cu valuri de pămênt mari; ér acum au fost scutite așa, că Murěșul au fost condus (în 1859) în o nóuě alvie (canal) mai departe de ele și totodată s'a construit în jurul sărăriilor o stolă periferică în lungime de vre-o 700 metri, în care se scurge apa de plóie, de cari asemenea suferiau minele și de aici sě scóte cu ajutoriul pumpelor. Inainte de a fi construită la noi calea ferată, sarea dela Uióra se transporta pe Murěș în Ungaria, pe năi construite anume pentru acest scop la Parteș, lângă Alba Iulia.

Atunci Murěșul dela Uióra înjos era navigat cu năi de sare; acum navigațiunea a încetăt și sarea se transpórtă pe calea ferată.

Dela Uióra în jos spre Aiud, Murěșul sě îndréptă spre miéḑă ḑi și î-și ține direcțiunea acésta până din jos de Vințul inferior. Pela Mirăslău valea se lărgesce și de aci în jos ne ofere panoramă încântătóre. In stênga sě estind délurile de pe Têrnave, în drépta se înalță ramurile munților apuseni, ér în fața nóstră departe spre sud sě ved colorați albăstriu munții sudici dela graniță Cóstele délurilor sunt acoperite cu păduri și în parte mare cu vii, fiind vieritul în părțile acestea in stare infloritóre. Din mijlocul șirurilor de déluri în drépta se înalță

Corpul didactic religios din România.

Pe 26 August a fost convocat corpul didactic din România la o întrunire cu următoriul program.

I

In ḑiua de 26 August cel mai târḑiu, vor sosí în capitală toți profesorii de religiune. In diminéța acelei ḑile, la órele 8 ½, se va ținé o întrunire pregătitóre la localul seminariului central.

II.

In ḑiua de 27 August va fi prima întrunire în sala facultăței de teologie. Aci membrii comitetului de activitate, se vor afla întruniți la órele 8 ½ diminéța spre a primí pe membrii corpului didactic La órele 9 ședința va începe sub președința unui președinte provisoriu, luat dintre membrii comitetului de activitate. Se va procede apoi la facerea apelului nominal, dupre care adunarea va proclama un președinte și doi secretari.

III.

Constituit biroul, părintele C. Enescu va vorbi despre importanța întrunirei, după care președintele va da cuvêntul ori cărei persóne, care face parte din adunare și care se va înscrie la birou în acest scop, păstrându se ordinea înscrierii. După terminarea desbaterilor asupra cestiunilor ce fac parte din obiectul întrunirei, se va proceda la alegerea unei comisiuni, care sĕ elaboreze un memoriu relativ la învĕțământul religios. Comisiunea va ținé sémă în redactarea memoriului de resoluțiunile luate de adunare.

IV.

In ḑiua de 28 August, órele 9 a. m va fi a dóua intrunire a corpului didactic religios In acéstă intrunire se va da lectură memoriului redactat de comisiunea alésă și votându se se va semna de toți membrii presenți. Odată votat memoriul el se va forma în 3 esemplare spre a se înainta corpurilor legiuitóre, on guvern și sântului sinod

V.

Ḑiua de 29 August va fi pentru discuțiunea și votarea unei propuneri venită din partea comitetului de activitate, pentru ca sĕ sĕ înființeze o societate didactică religiosă, a cărei menire se fie unitatea activităței didactice a corpului profesoral religios din țéră.

Avis.

După cum s'a vestit deja, pe lângă cele 4 clase ale scólei civile publice de fete a Asociațiunii transilvane va funcționa cu începerea anului scol. 1892/93 și *un curs complementar*, avênd elevele acestui curs a solví ca didactru 2 fl., la lună. Pentru înscrierea în acest curs se mai lasă timp deschis pănă în 11 Septembre st. n. a. c. éră lecțiile se vor începe nesmintit în 12 Septembre a. c. Acésta se aduce la cunoscință p. t. părinților, cari doresc a-și înscrie fiicele lor la cursul complementar.

Sibiiu, în 5 Septembre, 1892.

Dr. I. Crișianu,
director.

Varietăți.

* (Consistoriul metropolitan.) Ședințele consistoriului metropolitan, cari s'au început în Joia trecută s'au terminat aḑi, Luni.

La aceste ședințe au participat sub conducerea Escelenției Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, Preasânțiile Lor domnii episcopi diecesani Ioan Mețianu și Nicolau Popea, apoi membrii ordinari: Preacuvioșiile Lor Dr. Ilarion Pușcariu archimandrit, Filaret Musta protosincel, Nicanor Frateșiu protosincel, P. O. D. D. Ioan Hannia protopresb; Mihail Popovici protopresb. Orșova, Georgiu Creciunescu protopresb. Belinț, Const. Gurban, protopresb. Buteni, Dr. George Popovici, ppresb. Lugoș, Dr Alecsandru Mocionyi proprietariu Budapesta, Dr. Iosif Gall, mebru în cassa magnaților, Vincențiu Babeș, particulariu Budapesta, Ioan Bran de Lemeni, căpitan suprem i. p. Brașov, Leontin Simonescu, secret. metropolitan Sibiiu, Ioan Lenger, advocat Brașov, Iulian Ianculescu propriet Lugoș. Nicolau Zigre advocat Oradea-Mare, Atanasiu Cimponeriu, jude la tablă în pens; Dr. Nicolau Olariu, fiscal, advocat Sibiiu.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagrațios a dărui din casseta Sa privată pe sama comunelor nóstre bisericesci din Certișul de sus, Harmadia, Rus și Tamașa câte 100 fl.

* (Denumire). Dl Nicolau Zacharia, absolut al facultății politechnice din Budapesta, este numit ingineriu practicant la căile ferate de stat reg. ung.

* (Linia ferată Sibiiu-Avrig.) Direcțiunea drumului ferat a ficsat următoriul plan de călĕtorie pe linia ferată Sibiiu Avrig: I Sibiiu-Avrig: *a*) trenul plécă din Sibiiu 5 óre 25 min. diminéța ajunge la (Tălmaciu 6 óre 24 min.; Sebeșul de sus 6 óre 41 min) la Avrig 7 óre 1 min diminéța; *b*) trenul plécă din Sibiiu 12 óre 50 min p. m. ajunge la (Șelimber 1 óră 4 min ; Vestem 1 óră 20 min ; Tălmaciu 1 óră 49 min; Sebeșul de sus 2 óre 6 min.); la Avrig 2 óre 26 minute II Avrig-Sibiiu: *a*) trenul plécă din Avrig 7 óre 45 min. diminéța, ajunge în Sibiiu la 9 óre 24 minute diminéța; *b*) trenul plécă din Avrig la 3 óre după améḑi, sosesce în Sibiiu 4 óre 39 minute.

* (Valuta.) Dela promulgarea legei pentru reforma monetară banca austro-ungară adună la aur cu mare sirguință, ea a cumpĕrat aur din țéră și strĕinătate pentru 29,500,000 coróne de aur.

* (Archiepiscopatul de Blașiu.) Ministrul de culte și instrucțiune publică, cont. Albin Csáky a trimis la Blașiu pe secretariul ministerial Ladislau Papp-Szilágy pentru a lua inventariu după rĕmasul archiepiscopului metropolit Ioan Vancea

* (Sistarea manevrelor). Prin un ordin preaînalt al Maj. Sale monarchului manevrele mari dela Cinci biserici au fost sistate. Tot altfeliu a abḑis Maj. Sa a merge la manevrele din Galiția, cari încă s'au sistat.

* (Avis). Cât de curênd va eși de sub tipariu „Legea de pensiune învĕțătoréscă“ tradusă și esplicată de Blasiu Codrean, învĕțătoriu în S-Nicolau-mic, (p. u. Arad.) — Prețul cu trimiterea cărții prin postă, e un florin cinci cr. v. a.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

Începutul architecturei nu trebue căutat numai la un popor, toți locuitorii globului pămêntesc avéu lipsă de un asil pentru a se apĕra în contra tempestăților, arșiței sórelui și a rĕcelei de preste nópte, în contra animalelor sĕlbatice și pentru a avé o locuință spre a se odihní obosiți de munca ḑilnică. Modul de a clădí locuințe era fórte deosebit, după cum diferit era caracterul unei națiuni, diferit era traiul ḑilnic și cu deosebire calitatea naturală a teritoriului fie-cărei țĕri. Urméză deci că în timpurile cele mai vechi erau trei feliuri de locuințe: colibi, peșteri și corturi.

Sĕ vorbim mai întâiu despre colibi. In astfel de țĕri, pe cari natura le-a înzestrat cu lemne în abundanță, locuitorii se intreținéu pe sub arbori, mai târḑiu au venit la idea, ca sĕ îndóe ramurile copacilor, spre a și face un scut mai sigur. In urmă, pentru de a sĕ apĕra în contra tempestăților și animalelor sĕlbatice, rupeau crângile de pe arbori, le așeḑau în formă pieḑișe, bună óră cum sunt corturile de astăḑi, ér pe acestea le acopereau cu frunḑiș, rămurile, pămênt séu érbă și în feliul acesta își alcătuiau câte o colibă. Unele popóră, cari trăiau pe lângă ape, în lipsa lemnelor își clădeau colibelele lor din papură și trestie séu din lut și pietriș.

Vitrov*) ne descrie modul, cum locuitorii din Colchia și cei din Phrygia își formau colibile lor. Incât pentru cei dintâi, acestia își clădeau locuințele lor primitive în modul arătat mai sus. Locuitorii din Phrygia însĕ, cari locuiau pe câmpii întinse și nu avéu lemne de ajuns, își alegéu drept locuință câte o colină așa precum a lăsat-o bunul Dumneḑeu. Aceștia săpau colina cât se póte de afund din sus în jos, ér săpătura servea ca un fel de ușă. Deasupra în jurul săpăturei înțepenéu nesce pari, cari se întâlnéu toți într'un punct în forma unui cilindru. Un atare coperiș era apoi acoperit cu trestie sau cu paie și pe urmă bătucit bine cu pămênt.

In regiuni muntóse lipsite de paduri în parte séu preste tot, locuitorii acelor țĕri nu avéu alt loc de întreținere, de cât munții cu stâncile lor. în a căror văgăune sĕ ascundéu. Aceștia își făcéu apoi peșteri prin crepăturile stâncilor săpând adecă piatra mai inspre fund. Prin munții Egiptului lângă golful arabic erau o mulțime de asemenea peșteri în cari locuia un popor întreg, așa numiții Troglodiți. Tot asemenea și cei dintâi Aetiopi locuiau prin peșteri făcute din piatră alții însĕ, cari se hrăniau cu pescuitul, — de unde și numele de Ichthyophagi, — își cládéu peșterile lor din pămênt mestecat cu năsip și cu mușchi de mare**).

Alt treilea fel de locuințe erau corturile, folosite de acele popóră, cari se ocupau cu crescerea vitelor, și din causa acésta erau necesitâți a părăsí locurile lipsite de pășune și a căuta alte locuri. Aceștia erau Nomadii. Modul lor de traiu îi silea sĕ trăiască în corturi ușóre de transportat. Un astfel de nomad a fost și Avraam, carele a trăit mai Mesopotamia, mai în Palestina séu în Egipet. Tot nomaḑi au fost și Iacob și Isaac. Poporul israiltean pănă la venirea lui în Egipet a adus asemenea o viață nomadică mutându-se dintr'un loc într'altul, pănă când au ocupat Palestina, unde s'au stabilit în mod permanent.

Cei dintâi locuitori ai lumei au trăit — pe cât ne este cunoscut — în partea sud-ostică a Asiei, la pólele giganticilor munți asiatici, sub clima cea mai domólă și pe un teritoriu fórte roditoriu, prin păduri și prin crepăturile stâncilor. La început ei sĕ nutréu cu productele naturale ale pămêntului; productele acestea devenirĕ nesuficiente, așa că mulți și-au părăsit prima lor patrie, și și-au căutat alta, unde puteau afla nutremêntul cel mai elementar Ómenii însĕ „crescênd și înmulțindu se,“ au umplut și acestea regiuni, cari nu le puteau oferí din destul hrana trebuinciósă. Siliți dar de împrejurări, unii s'au făcut vênători, alții s'au ocupat cu crescerea și domesticirea animalelor.

(Va urma)

---

*) Lib. II, c. 1.

**) Diodor. Sic. III, 19.

Loterie.

Sâmbătă, în 3 August, 1892.

Budapesta: 83 17 70 85 18

---

impunĕtor unele piscuri și stênci de forme pitoresci
precum este colțul Trăscăului, apoi Piatra Cetii, Vêr-
ful Caprei ș. a. cari sunt cele mai înaintate posturi
ale munților apuseni spre lăuntrul țĕrei. Asupra lor
vem fórte frumósă privire de pe délurile și coli-
le, ce mărginesc valea deastênga incepênd dela
mbaș, de pe înălțimile dela Pagida, Cimbrud, S.
iu, Căpud ș. a. de unde ni-se înfățișéḑă cele mai
óse și varii panorame. Din munții apuseni se
multe râulețe în Murĕș, între cari mai mari
Valea Geoagiului, Valea-Gălḑii și Ampoiul, pe
cărora unde predominéză délurile vărose dăm
i și stânci de forme pitoresci și de regiuni
ce; în stênga se varsă în Murĕș Têrnavele
nate, și din jos de Alba-Iulia rîul Sebeșiu,
de munte din munții Sebeșului.
a Alba-Iulia este așeḑat pe țĕrmul Murĕșului
ul Partoș, care acum este o stațiune principală
ntașilor, ér odinióră era emporul navigațiunei
urĕș; aici se construiau năile pentru trănspor-
ei și se descărca în margine o cantitate de
stinată pentru părțile sudice ale Transilvaniei.
la Vinț în jos Murĕșul se îndréptă spre sud-
vest; valea lui de aici mai departe este plină
nseți și de panorame încântătóre, cu deosebire
la Uroiu și Deva în jos, unde délurile îi
éză valea și alcătuesc a dóua strîmtóre sau
l Murĕșului, prin care rîul strĕbate din inter-
Transilvaniei pe șesul Ungariei.

Pe țĕrmul seu stêng se estinde, pănă la Orăștie micul, dar frumosul șes Câmpul pănii, unde ardelenii sub conducerea lui Stefan Bathori și ajutați de Pavel Chinesul au raportat în 1479 o victorie strălucită asupra turcilor. Dincolo de Murĕș, pe țĕrmul sĕu drept, se înalță déluri, ramuri sudice de ale munților apuseni, de pe cari ni se deschid priveliști frumóse asupra împrejurimii. Astfeliu avem o frumósă panoramă de pe vêrful Măgurei, lângă Cigmău. Spre sud vedem estinḑêndu-se Câmpul pânei, mărginit de munții Orĕștiei și ai Sebeșului; spre sud-vest privirea ne pătrunde în valea romantică a Streiului, ér pe Murĕș în sus zărim în depărtare vârfurile zidirilor din cetatea Alba-Iuliei.

La Uroiu se varsă în Murĕș Streiul. De aci în jos se începe pasul Murĕșului, care din timpurile cele mai vechi a fost o însĕmnată cale de comunicație între Ardél și șesurile Ungariei. In drépta sĕ estind ramuri de ale munților apuseni și de ai Zarandului, în stânga déluri pădurose, în dosul cărora sĕ înalță munții Hațegului. Jos șerpuesce lin și măiestos Murĕșul, prin o vale când mai îngustă când mai lată, cu sate dese și pline de ruine și reminiscențe istorice vechi, tablorile variéză și se schimbă la fie-care cotitură a vălei; de pe fie-care vêrf de deal ni-se presintă 2 peisagiuri variate, unul mai frumos decât celalalt.

(Va urma.)

Nr. 672 & 681. [165] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor, învĕţători la scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele:

1. Ocna superiórǎ, salariu anual 200 fl., din repartiţie cu prospect a se urca la 300 fl., şi a se solví din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemnele trebuincióse pentru încălḑit, precum şi dreptul de folosinţă a grădinei scolare şi 28 klgr. sare.

2. Şura mare, 200 fl., cuartir cu dóuĕ încăperi în edificiul scólei şi lemne de foc după trebuinţă.

Doritorii de a reflecta la unul din aceste posturi au a-şi subşterne suplicele concursuali instruite în sensul legilor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sibiiu, 14 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Sibiiului.

In conţelegere cu comitete parochiale respective.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 749. (161) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 31 August a. c.

1. Pianul de jos: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 250 fl., un loc arător de ¼ jugĕr, 2 °□ lemne de foc şi cuartir şi

b) pentru postul al doilea cu salar anual de 200 fl., şi 2 °□ lemne de foc.

2. Daia: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 200 fl., 1 °□ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei;

b) pentru postul al doilea cu salar anual de 150 fl., 1 °□ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei.

3. Laz, cu salar anual de 200 fl., şi cuartir în edificiul scólei,

Cei aleşi la posturile acestea vor fi îndataraţi a cânta cu copii în Dumineci şi sĕrbători liturgia în biserică.

Doritorii de a ocupa posturile mai sus însemnate, au a-şi aşterne cererile, instruate conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 1 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respectve.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 313 [160] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare

1. Bulzescii de jos şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;

2. Crăcunesci, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi 16 fl pentru lemne;

3. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;

Petenţii au a-şi ascerne cererile instruite conform normelor din vigore cei cari au mai fost învĕţători şi cu documente despre pracsa învĕţĕtoréscă în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Zarăndului.

Brad la 3 August, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

---

[159] 2—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Turche în protopopiatul Braşovului, a devenit vacant un post de învĕţător spre a căruia ocupare prin acésta sĕ escrie concurs cu termin de 25 ḑile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a.) Salariu anual din fondul bisericei, plătibil în rate tri-lunare anticipatipe 250 fl.

b) Venitele cantorale socotite nimimum 100 fl.

c.) Cuartir natural şi 3 stânjini lemne.

Doritori de a competa pentru acest post sĕ-şi trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Dela competenţi se cere, ca pe lângă cualificaţiunea prescrisă sĕ cunóscă perfect cântările bisericesci şi tipicul, fiind alesul obligat a fi şi cantor ordinar la una din cele dóuĕ biserici aflătóre în comună, a instrua copii în cântări şi a ţinea dumineca şi sĕrbătórea scóla de repetiţie împreună cu ceilalţi colegi ai sei.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului

Pentru comit. parochial

A. Bârsan,
preşedinte.

In conţelegere cu mine

Ioan Petric,
protopresbiter.

---

ad Nr. pp. 566. (158) 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Caara, cu salar de 200 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.

2. Cojocna, cu salar de 254 fl., solviţi în rate 2 lunare, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.

3. Geaca, cu salar de 120 fl., dela popor, solviţi în 2 rate egale şi cuartir în edificiul scólei.

4. Mânăşturul-ung., cu salar de 260 fl., dela popor, solviţi în rate lunare, cuartir în scólă şi lemne de foc.

5 Someşul-rece, cu salar de 120 fl., dela popor, 24 merţă mari de bucate, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Concurenţii la postul de sub Nr. 4. sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere la biserica din comuna citată sĕ-şi arete cunoscinţa în cântări şi tipic, şi dacă vor fi aplicaţi a ocupa şi postul de cantore, vor primí o remuneraţiune pe lângă salariu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetele parochiali.

Cluş, 10 August, 1892.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 662. [155] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea unui post de învĕţătoriu la scóla greco orient din Poplaca se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: *a*) salariu anual de 300 fl., ce se vor solví în 4 rate anticipative din cassa bisericei; *b*) cuartir în edificiul scólei; *c*) trei stângini metrici de lemne; *d*) folosirea grădinei scolare.

Alesul învĕţătoriu afară de clasa sa va conduce şi scóla de repetiţiune, şi va ţiné una din strane în biserică în ḑile de dumineci şi sĕrbători.

Concurenţii vor avé a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre la biserica din comuna Poplaca spre a-şi arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne suplicele concursuale instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Sibiiu, 5 August 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

---

[156] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de al 3-lea învĕţătoriu la scóla poporală gr. or. rom. din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie de nou concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar 350 fl., şi anume din cassa alodială 320 fl., şi din cassa bisericei 30 fl, plătibili în rate lunari anticipative;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) trei orgii lemne.

Reflectanţii au a şi trimite concursele instruite în conformitate cu legile esistente subsemnatului comitet parochial prin oficiul protopresbiteral.

Dela concurenţi se pretinde, ca pe lângă cualificaţiunea formală sĕ cunóscă şi musica vocală, fiind alesul obligat a forma şi conduce corul cu scolarii şi cu tinerimea adultă; a ţinea în fie-care Duminecă şi sĕrbătóre o strană în biserică precum şi a prelege în scóla de repetiţiune.

Spre scopul acesta petenţii sĕ se presinte în vre-o Duminecă sau sĕrbătóre în biserică spre a-şi arăta desteritatea în cântare.

Sadu, în 14 August, 1892.

Pentru comitetul parochial

Constantin Popoviciu,
preşed.

Nr. 682.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 403. [157] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Făgăraşului se escrie prin acésta concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Veneţia inferiórǎ, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

2. Perşani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

3. Grid, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopop.

Nr. 301. [154] 3—3

Concurs repeţit.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Băresci cu filiile Dumesci şi Lungşóra, protopresbiteratul Iliei, după-ce în urma concursului prim nu s'au ivit candidaţi, prin acésta se escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

Tóte venitele parochiale statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 10 şi 30 Iuniu 1890, care dau la olaltă venitul anual de 421 fl. 42 cr.

Concurenţii îşi pot lua informaţiuni despre starea acestei parochii la oficiul parochial şi cel protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi aşterne petiţiunile concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tract. Iliei, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Ilia, la 28 Iuliu, 1892.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 572 [146] 2—3

Edict.

Maria N. Muntean gr. or. din Braşov, legiuita soţie a lui Costantin I. Mitoc, asemenea gr. or. din Braşov, carea de 7 ani a părăsit cu necredinţă pe soţul ei, pribegind prin lume, fără ubicaţiune cunoscută, se citéză prin acésta în sensul părintescei resoluţiuni consistoriale dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3840 B. ca în termin de şese luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul matrimonial, intentat contra ei din partea bărbatului seu, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 6 Iuliu, 1392.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 26. (151) 2—3

EDICT.

Marina Oprea legiuita soţie a lui Vasilie Din gr. or. din Măgheruş carea de 13 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul ei Vasilie Din, sĕ pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Braşov, 27 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr 562. [152] 2—3

Edict.

Ioan Boltaşu din Purcăreni, care de 18 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Marina Ţiţeiu tot de acolo, şi pribegesce în lume fără a se sci ubicaţiunea lui, se citéză ca în termin de şése luni sĕ se presenteze îna
intea subscrisului oficiu protopresb
teral, căci la din contră procesul int
tat de soţia sa se va secide şi în
senţa lui.

Braşov, 3 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al Braş

Ioan Pe
protopre

Nr. 307. (15

Edict.

Maria Bărbieriu din Braş
de trei ani a părăsit pe legi
bărbat Dumitru Mitoc din
fără a se sci ubicaţiunea ei, se
a se presenta înaintea subsem
oficiu în termin de un an ş
dela publicarea primă, în „Te
Român“, căci la din contră
matrimonial urzit de bărbat
va pertracta şi decide şi în ab

Braşov, în 26 Iuniu 1892

Oficiul protopresbiteral gr. ori
Braşovului.

Ioan Petr
protopresbite

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Joi 27 August (8 Septembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Tăierea Capului S. Ioan“ Nrul procsim va apăré Marți în 1 Septembre v.

Sibiiu, 21 August, 1892.

(br.) In Comarom au fost ḑile festive. In Comarom curatorul suprem al districtului bisericesc ev.-reformat, dl Coloman Tisza, a fost sĕrbătorit și cu el a fost sĕrbătorită întréga familie a dênsului.

Domnul Tisza, care se fălia cu titlul deșert de sdrobițoriu al naționalităților din Ungaria, s'a făcut obiectul unor ovațiuni, cari nu pot fi trecute la ordinea ḑilei.

Nu pot fi, mai vêrtos pentru forma, în care s'au făcut și pentru scopul, ce-l urmăresc.

Căci dl Tisza de mult a încetat a mai fi sĕrbătorit la conaționalii sei, cu tóte meritele, ce și le-a câstigat prin înăsprirea relațiunilor interne dintre naționalitățile, cari compun statul nostru poliglot.

Sĕrbătorile, ce s'au arangiat din incidentul iubileului de 25 de ani ca curator al bisericei, au fost sĕ fie bisericesci și cu tóte acestea ele au avut un caracter mai mult politic

Póte că în sesonul acesta mort, dl Tisza a voit ér sĕ se afirme, póte că de politică nu voesce sĕ se despartă așa de ușor, după cum a creḑut de cuviință opozițiunea sĕ-l depărteze din fruntea statului, póte că dl Tisza vênéză după popularitatea perdută.

Se pot tóte acestea, căci așa se esplică lucrul, că la acele sĕrbători factorii politici au jucat rol mare, israeliții l'au salutat mai cordial și în enunciațiunile curatorului se află numai politică.

Guvernul nu se va amesteca în afacerile interne ale confesiunilor, a ḑis dl Tisza, și cu tóte acestea, până ce dl Tisza a fost la guvern, până ținea în mână cârma țĕrei, guvernul se ingera în tóte, guvernul nu respecta autonomia confesiunilor, guvernul se amesteca în afacerile interne și a insultat chiar biserica nóstră.

Sĕ vorbéscă confesiunile, ele vor sci da de gol pe bărbatul, carele, cât a fost la cârmă, voia sĕ sdrobéscă totul, ca sĕ rĕmână la cârmă, sĕ rĕmână pe ruinele triste, opera mânilor sale.

Și acum guvernul n'are sĕ se ingereze, căci biserica, care o conduce, e patriotică, mai patriotică ca tóte celelalte biserici, șovinistic patriotică, căci ea a decretat rĕsboiu chiar și naționalităților.

Guvernul n'are sĕ se ingereze, ḑicem și noi, și dacă dl Tisza a comis pĕcatul, când a fost la guvern, e bine, că l recunósce și se spăséză prin aceea, că ca om al bisericei atrage atențiunea guvernului asupra acestei împregiurări și e bine ca guvernul sĕ țină cont de acest memento și sĕ nu se amestece în afacerile interne ale confesiunilor

Dar alusiunile d-lui Tisza taie mai adênc. Ele pun în prospect începerea luptei între biserica protestantă și biserica catolică căci preoțimea acestei biserici voesce sĕ nimicéscă cu cósa ei ascuțită cetatea protestanților, precum a ḑis o episcopul Pap, felicitându-l pe dl Tisza.

Dl Tisza vrea sĕ apară ca conducĕtoriul cetății amenințate și speră, că se va putea mĕsura cu conducĕtoriul atăcătorilor, contele Zichy și că-l va și înăbuși, — numai guvernul sĕ nu se mai amestece.

Lupta e deschisă și din acéstă luptă, pentru căsătoriile micste, nu se scie, cine va eși învingătoriu, mai vêrtos, că guvernul a cedat și se află în apele bisericei catolice; — la tot casul ea însĕ nu póte fi indiferentă pentru biserica nóstră și noi, urmărind lupta, vom lua partea celor ce au dreptate și vom apĕra tot deodată și dreptul bisericei nóstre.

Scrise acestea din incidentul festivităților dela Comarom, încheem cu cuvintele: Guvernul sĕ nu se amestece în afacerile interne ale confesiunilor, dar nici biserica reformată sĕ nu facă politică șovinistă, căci in casul acela a incetat a mai fi biserică!

Revista politică.

Magiarii se pregătesc pentru a serba cât mai pompos ḑiua nașterei betrânului esilat Kossuth. In Budapesta a avut loc o conferință a partidului independent, în care Helfy a împărtășit că mai multe, orașe a cerut ca și dintre deputații kossuthisti sĕ asiste la sĕrbători. Conferința a hotărît ca se asiste, a rĕmas numai ca sĕ se alégă delegații, cari și unde au sĕ participe.

Sesonul acesta mort îl va folosi Apponyi pentru a vorbi la Iászberény. In vorbirea lui va atinge tóte cestiunile politice actuale, între care și cestiunea căsătoriilor micste. Abrányi încă va vorbi la Dédes. —

Despre cestiunea română la congresul de pace din Berna, cetim în „Gazetta Piemonteză“ dela 26 August următórele:

Unica cestiune de un caracter óre-cum amenințător pentru liniscea generală a fost ridicată ieri de oratorul, care a luat cuvêntul în numele tinerimei studióse române. El a espus, mai mult sau mai puțin cestiunea raporturilor dintre guvernul magiar și românii din Transilvania. Acésta e o cestiune, pe care tinerii români s'au hotărît a o desbate în numele colegilor lor dela universitatea din Bucuresci al cărei rector, — fie pus în parantesă — a telegrafat congresului urări căldurόse.

Studenții români sunt aici presenți în numĕr de doi spre-ḑece; și sunt tot atât de inteligenți și de activi, pe cât sunt de animați de amorul de patriă. Ei nu-și fac ilusiuni asupra efectului silințelor lor, dar ei voesc, dacă nu altceva, cel puțin sĕ atragă atențiunea publicului europén asupra sorții fraților lor din Transilvania.

Tot acesti studenți români au avut o mare parte în inițiativa, ce s'a luat de a se ținé o întrunire, care a și avut loc aséră într'o sală a museului, prelungindu-se până după 12 din nópte, pentru a se discuta asupra mijlócelor, prin cari s'ar întinde din ce în ce mai mult propaganda pacifică asupra universităților din tóte țĕrile. Au fost presenți studenții mai multor naționalități și au fost presidiați de dl Michel Revin din Paris. La acéstă întrunire au asistat, ca invitați, un mare numĕr din membrii congresului, printre cari amintesc pe baronul și baronesa Suttner, și italianii Pandolfi, Mazzoleni, Moneta și Guaita.

In acéstă ședință a fost esaminată, în mod general, problema constituirei unei confederațiuni de studenți de tóte naționalitățile, care ar avea de scop de a favorisa mișcarea pentru pace.

Ḑiarul italian „Il Diritto“, publică în numĕrul seu dela 30 August n. următórele:

„La congresul din Berna s'a remarcat un grup mic, care a obținut simpatiă generală; erau vre-o doispreḑece, totdeuna la un loc, asidui la ședințe, cu fisonomie plăcută și inteligenți, toți încă tineri, dar plini de entusiasm și de convicții, toți studenți universitari din Bucuresci. Ei au avut îngrigirea de a consemna programul lor într'un opuscul, care s'a distribuit congreșiștilor. Opusculul are titlul „Cestiunea română în regatul ungar“. Acesti studenți se apără cu vigóre de acusa iredentismului. Dacă am face iredentism — ḑic ei — n'am sci ce facem, fiind-că noi scim fórte bine, că iredenta română nu ar putea fi realisată decât cu costul șirόelor de sânge. Scopul lor este de a protesta contra politicei magiare și de a rechiema atențiunea congresului de pace din Roma, a dlui Fleva: Congresul e de părere, că în statele de diferite naționalități, și pănă-când aceste naționalități nu dispun astfeliu de ele inșile, guvernele ar ajuta la menținerea păcei interne, dacă, după esemplul Elveției, ar respecta caracterul etnografic și desvoltarea acestor naționalități, după legile libertății și justiției.

FOIȚA.

Apele nóstre.

Disertațiune

de Silvestru Moldovan, ținută în ședința 1. a „Asociațiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Urmare).

De pe „délul Uroiului“ ni se deschide o privire încântătóre atât în valea Mureșului, cât cu deosebire în valea Streiului, mărginită de dóuĕ părți de déluri pădurόse, ér spre sud de frumoșii munți ai Hațegului, în mijlocul cărora se înalță, între alte piscuri puternica piramidă ciuntată a Retezatului.

Pe délul Uroiului se află și unele resturi străvechi de cetate. Tradiția ne spune că cetatea acésta, dimpreună cu cea a Devei și cu scalda dela Călan, din valea Streiului, scobită în stâncă, au fost construite într'o singură ḑi, fie-care de câte o fată de uriaș, cari erau surori, dar, deóre-ce fata, care a zidit cetatea Uroiului, a luat numele lui Dumneḑeu în deșert, preste nópte cetatea ei a fost nimicită de un vifor, așa că abia i se cunósce ici-colea urma, pecând celelalte dóuĕ alcătuiri, deși ruinate, sustau până în ḑiua de aḑi.

Mergênd mai în jos, încă din depărtare zărim délul Devei, cu împregiurime frumósă, care are încâtva asemĕnare cu posiția și împregiurimile Grazului, din Austria. El este încununat de frumóse ruine de cetate.

De aici avem o privire de tot frumósă în valea Mureșului, pe ea în sus până la délul Uroiului, spre sud se vĕd în depărtare piscurile munților Hațegului și Pariugiului, ér spre nord vedem băi sagurife cu Sĕcărâmbul, așeḑat în o posiție între stânci, pe vêrful cărora se află bisericile satului, și mai departe până la colosul de stâncă, Vulcan.

Intre Uroiu și Deva, la Banpotoc se află o cascadă de 25 m. înălțime, alcătuită de un părĕu, ce vine spre Mureș, ér din jos de Deva la Vițel, se află ruinele unei cetăți romane. Lângă hotar este Zamul, însemnat pentru negoțul mare de lemne, ce se face aci.

Plutașii, cari vin de pe la Toplița, de obiceiu aci își vênd marfa și apoi se întorc acasă. La Zam părăsesce și Murĕșul țéra nóstră.

Mureșul curge dela nordost spre sudvest și astfel desparte Transilvania în dóuĕ părți mari, una nordică și alta sudică. El este rîul nostru cel mai mare și aprópe jumĕtate din rîurile și păraele nóstre, își împreună valurile lor cu ale lui. Cursul seu ține până la hotarul țĕrei 70 óre, ér lățimea e diferită, la Reghin 35, la Uióra 50, pe la Deva 60—70 stângini; locul, unde părăsesce hotarul Transilvaniei este cel mai jos situat punct al nostru, abia 140 m. preste nivoul mărei. Valea Mureșului a fost totdeuna cale însemnată de comunicație Pe vremea romanilor șoséua, ce venia dela Ulpia-Traiană trecea Mureșul pela Uroiu și apoi mergea pe Mureș în sus la Apulum și de acolo mai departe până pe la Deda, unde i se cunosc urmele.

Acum pe valea lui se află începênd din Giurgeu șosea, ér dela Reghin în jos cale ferată. Pe țermii lui, de ambele părți sunt așeḑate 131 de localități, între cari mai multe orașe.

Mureșul, după-ce ese din Giurgeu, curge tot prin ținuturi locuite de români; pe țermii lui trăesc mii de români, cari cultivă în sudórea feței țarinele de pe văile lui și pentru aceea el este un rîu iubit al poporului nostru, căruia el îi spune adesea tainele inimii, mestecându l cu drag în cântecele sale, precum:

„Dute, dor cu Murĕșul
„Nu-mi mai rupe sufletul,
și
„Murĕș, Murĕș, apă lină,
„Treci-me 'n țară strĕină.
sau
„De-ai fi Murĕș vorbitor,
„Precum ești de mergător;
„Eu Murĕș, te-aș întreba
„N'ai vĕḑut pe bădița? ș. a.

Studenţii au fost moderaţi în cuvêntările lor, n'au făcut alusiuni ofensive Ungariei şi s'au mărginit a recomanda memoriul lor în favórea românilor din Transilvania.

Ḑiarul rusesc „Graşdanin“ reproduce la loc de frunte cunoscutele apreciări ale ḑiarului „Kreuzzeitung“ asupra cestiunei române din Ungaria. Numita fóie ḑice apoi: „Décă părerea lui „Kreuzzeitung“, că continuându-se politica actuală, regatul Ungariei va fi sguduit în temeliile sale, am fi dat'o de propria nóstră părere, întréga presă austro-ungară şi germană ne-ar fi aruncat, că facem agitaţiuni panslaviste, deşi în casul dat nu e vorba de slavi, ci de români“. Numita fóie apoi îşi încheiă articulul cu următórele cuvinte: „Noi nu ne gândim de a ne amesteca in afacerile interne ale Austro-Ungariei. La acésta suntem prea modeşti!“

Raportul general

al comitelului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1891.

(Incheere.)

IV.

Membrii Asociaţiunii.

a) Membrii ai Asociaţiunii au fost în anul 1891, ţinênd cont singur numai de aceia, cari au solvit tacsele la timp:

1. fundatori	92
2. ordinari pe viéţă	179
3. ordinari cu tacse anuale . .	483

Intre membrii arĕtaţi nu se află şi cei însemnaţi în lista alăturată sub ^{8}/. ca însinuaţi dela adunarea generală dela Haţeg încóce până la finea anului 1891 şi dela 1 Ianuariu 1892 până la presenta adunare generală.

Pracsa obicinuită până acum a fost, ca estradarea diplomei şi prin urmare recepţiunea membrilor sĕ se facă atârnĕtóre dela votul, adecă dela aprobarea procsimei adunări generale a Asociaţiunii. Una din urmările acestei practice a fost, că membrii noi însinuaţi ca atari înainte de adunarea generală, în timpul până la adunare, n'au putut sĕ şi esercite de lege drepturile, ce li le dau statutele, deşi îşi împliniseră datorinţele prescrise, fiind că nu se puteau legitima, că sunt membrii.

O altă scădere, ba anomaliă chiar, ce a resultat din pracsa arătată e aceea, că multe din subcomitetele Asociaţiunii, deşi au fost compuse aprópe esclusiv din membrii neprovĕḑuţi cu documentul de legitimare, totuşi au trebuit sĕ funcţioneze şi aşa în timpul dela constituire şi până la procsima adunare generală a Asociaţiunii, pentru-ca sĕ nu stagneze mersul regulat al acesteia. O altă scădere a numitei practice este, că e greu a se ţiné evidenţă recerută în ceea-ce privesce starea membrilor, trebuind sĕ se pórte dóuĕ consemnări una pentru membrii provĕḑuţi cu documentul de legitimare şi alta pentru acei membrii cari n'au obţinut înca aprobarea adunării generale.

Practica arătată se întemeéză pe prescrisele § lui 23 lit *d*), unde se ḑice: „Ea (adunanţa generală) decide despre primirea membrilor ei.“ Prescrisele aceste admit, ce e drept, o practică ca cea obicinuită, nu eschid însĕ nici-decum posibilitatea de a se întroduce altă practică. Fără a face silă tecstului, prescrisele de sus sĕ pot lua şi în sensul, că adunarea generală este în drept sĕ aştepte, ca comitetul, prin care se îngrijesce ea de tóte agendele Asociaţiunii (conf. § 28 din statute), ca şi despre alte agende, sĕ-i raporteze şi despre recepţiunea efeptuită a membrilor, că primirea însaşi sĕ o póte efeptuí şi comitetul însuşi.

Interpretându se în modul acesta prescrisele §-lui 23 lit. *d*) şi dându-se astfel comitetului autorisarea a primi el membrii prin ceeace nu se jignesce de fel spiritul statutelor, s'ar delătura tóte neajunsusurile resultate din practica obicinuită şi s'ar puté întroduce şi ţiné o evidenţă esactă în starea membrilor. Comitetul d-vóstră îşi va permite a ve presenta la locul seu o propunere în sensul arătat

b) Dintre membrii Asociaţiuni au rĕposat în decursul anului 1891 şi până la acéstă adunare generală afară de casul amintit la alt loc, cei induşi în lista alăturată sub ^{9}/. rectificată pe basa informaţiunilor primite dela direcţiunile despărţĕmêntului.

V.

Biblioteca Asociaţiunii.

Biblioteca Asociaţiunii a constat la finea anului 1891, conform raportului bibliotecarului, din 2639 opuri în 6130 tomuri, 4177 broşuri şi 12 harte, faţă cu 1989 opuri în 4958 tomuri şi 4237 broşuri la finea anului 1890. Sporiul acesta considerabil al bibliotecii a provenit mai ales din însemnatele donaţiuni făcute de fericitul Simeon Mangiuca, fost advocat şi membru al Academiei române, apoi din donaţiunea d-nei Ana vĕd. Dr I. Hodoş şi a d nei Ana vĕd Dr. I. Moga, care din urmă a transpus în posesiunea Asociaţiunii nóstre întréga bibliotecă a neuitatului ei soţ. Dr. I. Moga, constătătóre din opuri de mare valóre din ramul medicinei.

Tóte cărţile din aceste donaţiuni, preste 1000 tomuri sunt deja arangiate şi jurnalisate.

Afară de donatorii amintiţi, au mai contribuit la sporirea bibliotecii Asociaţiunii: Academia de sciinţe din Budapesta, academia ces. şi reg de sciinţă din Viena, Academia română din Bucuresci, Universitatea săséscă din Sibiiu, Verein für siebenbürgische Landeskunde, Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften şi Biblioteca naţională din Roma şi Florenţa.

Dintre scrierile periodice au incurs gratuit:

„Gazeta Transilvaniei“, Telegraful Român“, „Luminătoriul“, „Gazeta Bucovinei“, „Fóia ilustrată“, „Familia“, „Biserica şi scóla“, „Fóia diecesană“, „Gazeta poporului“, „Convorbiri literare“, „Economia naţională“, „Romänische Revue“ şi „Scóla română“.

Inventarul bibliotecii s'a sporit, pe lângă cărţile arătate, cu 41 esemplare din „Transilvania“ pro 1891.

VI.

„Transilvania“ organul Asociaţiunii.

„Transilvania“ organul asociaţiunii s'a edat şi în anul 1891 sub redacţiunea prim secretarului Asociaţiunii, a dluí Ioan Popescu, în 850 esemplare, faţă cu 758 esemplare din anul 1890. Mărimea ediţiunii faţă cu anii trecuţi se esplică prin înmulţirea numĕrului membrilor Asociaţiunii, cărora li se trimite fóia gratuit.

In redacţiunea fóiei s'a întêmplat schimbrea că abḑicênd fericitul Ioan Popescu dela purtarea postului de prim secretar şi redactor al organului asociaţiunii, acest post s'a încredinţat, cu începere dela 1 Ianuariu a. c. în mod interimal, până la acéstă adunare generală, în care şi aşa au sĕ se facă alegerile funcţionarilor pentru un nou period de 3 ani dlui Zacharia Boiu, asesor consistorial şi membru în comitetul Asociaţiunii, care a şi binevoit a-l primi şi a-l purta până astăḑi.

VII.

Despărţĕmintele Asociaţiunii.

Cu privire la despărţĕmintele Asociaţiunii însemnăm cu plăcere, că aprópe în tóte s'a desvoltat activitatea cea mai îmbucurătóre întru promovarea scopurilor Asociaţiunii. Trebue sĕ accentuăm, că, îndeosebi dela întroducerea nóuei arondări pusă la cale dela sfêrşitul anului 1890 se simte o nóuĕ viaţă în întreg organismul Asociaţiunii şi interesarea pentru scopurile Asociaţiunii cresce an de an.

Dintre cele 33 despărţĕminte s'au organisat respective reorganisat al:

1. Cohalmului; 2. Sĕliştei; 3. Orĕstiei; 4. Mediaşului; 5 Branului; 6. D. St Mărtinului; 7. M. Ludoşului; 8. M. Oşorheiului; 9. Beclénului; 10. Bradului; 11. Năsĕudului; 12. Agnitei; 13. Bistriţei; 14. Sebeşului; 15. Elisabetopolei; 16. Făgăraşului; 17. Beaşovului; 18. Haţegului, 19. Dejului; ~~20~~ Reghinului; 21. Blaşului: 22. Devei; 23. Turdei; 24. Şimleului; 25. Abrudului; 26. Sibiiului şi 27 Treiscaunelor.

In despărţĕmintele acestea se constată un mers regulat şi normal al afacerilor. Despărţĕmântul Mociului e tocmai pe cale a se organisa Despărţĕmintele Alba Iuliei, Cluşului şi Gherlei nu au dat nici un semn de viaţă.

Neputêndu-se reactiva, despărţĕmêntul Sighişórei s'a alăturat la al Elisabetopolei. In ce privesce în fine despărţĕmêntul Ciachi-Gârbăului, comitetul se va vedea necesitat a'l desfiinţa şi comunele respective ale încorpora la despărţĕmintele învecinate, de óre-ce, după cum i se scrie, nu se póte nici într'un chip constitui, şi acésta din lipsă de membrii.

VIII.

Propuneri.

Supunênd raportul acesta apreţierii onoratei adunări generale în legătură cu aclusele:

1. Consemnarea stipendiştilor şi ajutoraţilor Asociaţiunii;
2. Consemnarea delegaţilor trimişi de către singuratecele despărţĕminte;
3. Programa a VI-a a scólei civile de fete a Asociaţiunii;
4. Raţiociniul scólei civile de fete cu internat a Asociaţiunii pro 1891/2.
5. Budgetul scólei pentru anul scolariu 1892/3.
6. Raţiociniul Asociaţiunii pro 1891 împreună cu raportul special al cassarului;
7. Proiectul de budget al Asociaţiunii pentru anul 1893.
8. Consemnarea membrilor nouinsinuaţi.
9. Consemnarea celor reposaţi dintre membrii Asociaţiunii:

Onorata adunare generală sĕ binevoéscă:

a) a da comitetului absolutorul pentru activitatea din 1891;

b) a declara de membrii pe cei consemnaţi în lista presentată;

c) cât pentru viitoriu a delega şi autorisa pe comitet de a primi şi declara de membri ai Asociaţiunii pe cei nouinsinuaţi şi a-i provedea cu documentul de legitimare, avênd a notifica onoratei adunări despre cele efeptuite;

Terminênd astfel cu Murĕşul, sĕ cercetăm unele din văile sale laterale şi anume sĕ începem cu Arieşul.

Arieşul este cel mai de frunte şi mai mare rîu al Munţilor-Apuseni, însemnat din mai multe puncte de vedere. Dintre riurile nóstre mai mari, afară de riul Sebeşului, el e singurul, care aprópe în întreg cursul seu este rîu de munte, curgênd tot printre munţi şi numai puţin la ţară. Pe ţermii lui locuesc aprópe numai români, în părţile de sus ţopi şi moţi, fórte interesanţi din punct de vedere etnografic; în năsipul alviei sale se află praf de aur, ér în privinţa frumseţii, a tablourilor romantice, a posiţiunilor pitoresci de pe valea lui, ocupă loc între cele dintâiu în Transilvania.

Arieşul se alcătuesce din dóuĕ isvóre principale: Riul-Mare şi Riul-Mic, cari se împreună din sus de Câmpeni şi în cari se adună apa celoralalte riuleţe şi păraie de munte din acest ţinut. Văile acestor riuleţe dotate dela natură cu regiuni alpine de tótă frumseţa; ele sunt strâmtorate de păreţi uriaşi de stâncă văróşă, acoperiţi cu brădet; prin multe locuri văile lor sunt aşa de înguste, încât abia este un loc pentru un drum primitiv, pe lângă care curge apa limpede, ca cristalul, cu zuzet printre bolovani, formând ici-colea cascade şi bulbóce Aici este patria ţopilor; pe văile aceste se află satele lor mari, împrăsciate fie-care pe câte un teritoriu de 2—3 mile ☐ Astfel este între altele Scărişóra, vestită pentru gheţariul ei, care în ţara nóstră este fără păreche; apoi Albacul şi Vidra de Jos, locuri cu reminiscenţe istorice, mai departe locul de frunte al moţilor: Câmpenii. Vidra de Jos este aşeḑată pe valea Riului-Mic. Aici pe ţermul stâng al riului se află un dél cu melci de mare (amoniţi) petrificaţi.

In faţa acestui dél, pe ţermul drept, se înşiră mai multe stânci, printre cari un părău de munte se aruncă din o înălţime de vre-o 20 metri la vale şi împărţindu şi apa printre bolovanii stâncei, forméză pe lângă cascada principală mai multe cascade mărunte, oferindu-ne unul din cele mai pitoresci tablouri.

Din jos de Câmpeni se varsă în Arieş valea Abrudului Valea acésta este deobiceiu turbure, pentru-că ea şi valea Roşiei, un rîuleţ lateral al iei, mână fórte multe sghiaburi, cari umplu apa de năsip. In privinţa acésta este interesantă cu deosebire valea Roşiei, pe care începênd din Roşia, la tot pasul vine şteamp după şteamp, făcênd un sgomot caracteristic, care are asĕmânare cu zurăitul carelor cu povară şi oferindu ne o privelisce interesantă.

Dela Câmpeni în jos mai romantică este valea Arieşului pela Ofenbaia; pe aici ne trag atenţiunea strêmtori şi piscuri de stênci interesante. Astfeliu este valea strêmtă a Ciórei, apoi piscurile Bulzul Sartaşului, Colţul lui Lazar, Piatră Caprei cu peşteri mici şi şi frumosul pisc Colţul Cioranului, care sĕ înalţă ca o sentinelă uriaşe din vale şi sĕ zăresce din depărtare. In dosul acestui colţ, între satele de munte Mogoş şi Ponor sĕ estinde o mlaştină, unde şi are isvorul valea Ponorului, care în cursul seu spre Arieş ne presintă o raritate interesantă a naturei. Părăul Ponorului forméză un cataract de vre o 34 m. înălţime în dóuĕ intervale şi după-ce se împreună cu valea Poenii şi valea Sécă, în cursul seu spre Arieş stându-i în cale un colos de munte stêncos, se vâră pe sub el prin vr'o gaură sau peşteră suterană şi eşind de ceea-laltă parte a lui, se varsă în Arieş din jos de Sălciva. Acest fenomen, precum şi împrejurimile stêncósĕ, găurite şi spălăcite din acéstă parte, ne aduc aminte în câtva de ţinutul stêncos al Carstului, cu deosebire, că aici văile şi cele mai multe cóste de munţi sunt acoperite de vegetaţiune bogată, ér valea Ponorului abia are părechie pe rîul Pojk în Carniolia.

Gaura sau peştera pe sub munte este de vre-o 2 klm. de lungă, la întrarea rîuleţului are nălţime numai cam de un metru, ér la capĕt din jos este de 16—18 metri. de înaltă. De aici putem întra în lăuntru, dar trebue sĕ străbatem prin apă, dând de întunecime órbă, de cascade şi bulbóce amenintătóre. Este greu a stăbate prin acéstă peşteră, care are mai multe încovăieturi, şi până acum n'a succes nimĕrui. La eşire apa are cădere peḑişe *d*) a face amintirea obicinuită pentru membrii reposaţi;

e) a lua la cunoscinţă raportul comitetului;

f) a aproba budgetul Asociaţiunii propus pro 1893 şi

g) a alege pe preşedintele, pe vice preşedintele, pe membrii comitetului şi pe ceilalţi funcţionari ai Asociaţiunii pe un nou period de 3 ani, 1892—1895 inclusive.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiiu la 17 Iuliu n. 1891.

George Bariţiu, preşedinte. Dr. *I. Crişian*, secretariu II.

Avis.

De vreme ce lecţiile la „scóla civilă publică de fete cu internat a Asociaţiunei transilvane în Sibiiu“ şi-au luat începutul, p. t părinţi, atât cei, cari şi-au insinuat deja fiicele lor cât şi aceia, cari doresc sĕ şi aducă fetiţele la acéstă scólă fără sĕ le fi însinuat până acum, sunt poftiţi a grăbi cu inscrierea.

Vrênd a rĕspunde la întrebarea, ce ni s'a făcut, încunosciinţăm pe cei-ce îi privesce, că în internatul împreunat cu scóla nóstră pot afla adăpostire şi elevele cari vor sĕ cerceteze cursul complementar.

Sibiiu, în 7 Septembre, 1892.

Dr. I. Crişianu, directorul scólei.

Varietăţi.

* (Personal) Preasânţiile Sale d-nii episcopi diecesani Ioan Meţianu şi Nicolau Popea au plecat din Sibiiu.

Dl Alecsandru Mocsonyi, făcênd o escursiune la Sinaia, a fost primit în o audienţă lungă de Maj. Sa regele Carol şi a fost învitat la banchetul, ce s'a dat la palat cu ocasiunea ḑilei onomastice a prinţului moştenitoriu Ferdinand.

* (Concesiune pentru linie ferată.) Ministrul de comerciu a dat concesiune ingineriului din Budapesta Carol Palmai pentru a construi o linie ferată dela Braşov la Făgăraşiu.

* (Invitare) Tinerimea inteligentă din Sĕlişte şi giur învită la „Producţiunea musicală-teatrală“ ce se va ţiné Duminecă în 30 August v. a. c., în edificiul scólei din Sĕlişte cu următórea

Programă

1. „Étă ḑiua triumfală“, cuartet de Humpel, esecutat de corul tinerimii
2. „Mórtea lui Decebal“, poesie declamată de Petru Juga. cler. absol.
3. „Ciobanul“, cântare pentru bas de G. Dima, esecutată de Ioan Demian, oficial consist.
4. „Şoldan Viteazul“, căntecel comic de V. Alecsandri, jucat de Ioan Bratu, învĕţător.
5. „Producţiune pe flaută“, de N. Comşa, drd. în medicină
6. „Mândruliţă dela munte“, de Stefanescu, cântată de Ioan Demian, oficial consist.
7. „Conul Leonida faţă cu reacţiunea“, piesă teatrală de Caragiali, jucată de membrii tinerimii.
8. „Serenadă“, cor de Marschner, esecutată de corul tinerimii.
9. „Zăpăciţii“, piesă teatrală localisată de T. Alexi, jucată de membrii tinerimii.

Inceputul la 7 óre séra.

N. B Ofertele marinimóse benevole se vor destina scólei gr. or din Tilişca, care se află într'o stare materială critică; de aceea Onor. public este rugat a sprigini acéstă producţiune.

Comitetul arangiator.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Cluş publică concurs pentru postul de magistru postal in Tirimia mare, comitatul Târnava mică. Emolumentele: salariu 150 fl., pauşal de cancelarie 40 fl., manuarea scrisorilor 12 fl. Tarifa pentru corsorul la gara dela Mirasleu in depărtare de 7 chilometri se va statori ulterior.

Cererile sĕ se adreseze la direcţiunea postei in Cluş.

* (La polul nordic după nóuĕ ani) Se vestesce din Paris: „La Temps“ primesce un raport amĕnunţit dela insula polară Jan Mayen, unde, acum nóuĕ ani o espediţie a marinei austriace a înfiinţat o staţiune pe care însĕ a părăsit-o, după observaţii scientifice de trei-spre-ḑece luni.

Vaporul statului frances „Mouchie“ pe bordul căruia se afla şi ofiţeriul de marină austriac Gratzl, care a făcut parte şi din espediţia dela 1883, a ancorat la 27 Iuniu acolo în Baia Maria. Mouchie a înălţat stégul austro-ungar pe catargul principal şi l'a salutat cu descărcături de tun. Gratzl şi comandantul frances au debarcat mai întâiu şi au găsit edificiul şi observatoriul misiunei austriace cu desĕvêrşire intacte Chiar şi prăjina stégului a resistat furtunelor polare. Ceva surprinzătoriu a fost că insula, care nu adăpostia înainte nici un patruped, s'a dat acum preste un pui de vulpe albastră, ai cărei predecesori n'au putut ajunge acolo decât mânaţi de blocuri de giaţă. Vulpea a fost împuşcată. Mercuriul în termo-metrul lăsat acum nóuĕ ani în observatoriu era înghieţat; neatinsĕ au fost găsite nişte cantităţi însĕmnate de vin, pesmeţi şi zăchar lăsate acolo acum nóuĕ ani, deasemenea şi fotografiile împĕratului Iosif II şi contelui Wilczeck.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea petrecerii de vară arangiată de cătră inteligenţa română din Geoagiul de sus în 20 Iuliu a. c. au incurs suprasolviri dela următorii p. t. domni:

Şiling Rudolf, notariu public si consilieriu de stat din Cluşiu 12 fl. 20 cr., Szász Iózsef, pretor suprem Aiud 2 fl., Nicolau Crişan, notariu Geomal 2 fl. 20 cr., d-şóra Veturia Ivan, Alba-Iulia 1 fl. 60 cr., Ioan Sava, primariu Cetea 1 fl. 20 cr., dna Vasinca Bedeleu 1 fl 20 cr., Nicolau Todea, învĕţătoriu Balşa 60 cr., Dr. Mátyás, medic cercual Aiud 60 cr., Filon Nicóră, învĕţătoriu Cetea 60 cr., Ioan Bota învĕţătoriu Cetea 60 cr. şi 2 opuri „Cestiunea română“ şi „O mie de doine“, Rafaiel Samu, proprietariu Geoagiu 60 cr., Vinţendi, mare proprietariu Stremţi 60 cr., Dr. Boier Aron, medic Teiuş 60 cr., Basiliu Barbu, paroch Geoagiu 20 cr., Ioan Neagoe, paroch Geomal 20 cr., Ioan Pop, primariu Geoagiu 20 cr., Simion Buta, proprietariu Geomal 20 cr., Petru Raica, proprietariu Cetea 20 cr., Nicolau Brătoiu, proprietariu Teiuş 20 cr., Antoniu Repede, paroch gr. cat. Geoagiu 20 cr., Nicolau Tărămuş, notariu Cetea 20 cr., Ioan Murgoiu, proprietariu Geoagiu 10 cr., Ioan Rusu, 10 cr., Dimitrie Bratu, comerciant Cetea 10 cr. ér dela domnul Vasilie Tecsa paroch Valea Urzi pe cale privată 50 cr.

Acesti stimaţi suprasolvenţi precum şi toţi ceialalţi participanţi la acéstă petrecere, binevoéscă a primí şi pe acéstă cale cele mai călduróse mulţămiri.

Geoagiul de sus, 17 August, 1892.

Comitetul arangiator.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

Inceputul architecturei nu trebue căutat numai la un popor, toţi locuitorii globului pămêntesc aveau lipsă de un asil pentru a se apĕra în contra tempestăţilor, arşiţei sórelui si a rĕcelei de preste nópte în contra animalelor sĕlbatice şi pentru a avea o locuinţă spre a se odichni obosiţi de munca ḑilnică. Modul de a clădi locuinţa era fórte deosebit, după-cum diferit era traiul ḑilnic şi cu deosebire calitatea naturală a teritoriului fie-cărei ţeri. Urméḑă deci, că în timpurile cele mai vechi erau trei feliuri de locuinţe. colibi, pesteri şi corturi.

Sĕ vorbim mai întâiu despre colibi. In astfel de ţĕri, pre cari natura le-a zinĕstrat cu lemne în abundanţă, locuitorii sĕ întreţineau pe sub arbori, mai târḑiu au venit la idea, ca sĕ îndóie ramurile copacilor, spre a-şi face un scut mai sigur. In urmă, pentru de a sĕ apĕra în contra tempestăţilor şi animalelor sĕlbatice, rupeau crăngile de pe arbori, le aşeḑau în formă pieḑişe, bunăóră cum sunt corturile de astăḑi, ér pe acestea le acopereau cu frunḑiş, rămurele, pămênt séu érbă şi în feliul acesta 'şi alcătuiau câte o colibă.

Unele popóre, cari trăiau pe lângă ape, în lipsa lemnelor 'şi clădeau colibele lor din papură şi trestie séu din lut şi pietriş.

Vifruv*) ne descrie modul, cum locuitorii din Colchia şi cei din Phrygia 'şi formau colibele lor. In cât pentru cei dintâi, acestia 'şi clădeau locuinţele lor primitive în modul arĕtat mai sus. Locuitorii din Phrygia însĕ, cari locuiau pe câmpii întinse şi nu aveau lemne de ajuns, 'şi alegeau drept locuinţă câte o colină aşa precum a lăsat bunul Dumneḑeu. Acestia săpau colina cât sĕ póte de afund din sus în jos, ér săpătura servea ca un fel de uşă. De asupra în giurul săpăturei înţepeneau nesce pari, cari se întâlneau toţi într'un punct în forma unui cilindru.

Un atare coperiş era apoi acoperit cu trestie sau cu paie şi pe urmă bătucit bine cu pămênt.

In regiuni muntóse lipsite de păduri în parte séu preste tot. locuitorii acelor ţĕri nu aveau alt loc de întreţinere, decât munţii cu stâncile lor, în a căror văgăune sĕ ascundeau.

Aceştia îşi făceau apoi peşteri prin crepăturile stâncilor săpând adecă piétra mai înspre fund. Prin munţii Egiptului lângă golful arabic erau o mulţime de asemenea peşteri, în cari locuiau un popor întreg, aşa numiţii Trogloditi. Tot asemenea şi cei dintâiu Aetiopi locuiau prin peşteri făcute din piatră, alţii însĕ, cari sĕ hranéu cu pescuitul, — de unde şi numele de Ichthyophagi, — 'şi clădéu peşterile lor din pămênt mestecat cu năsip şi cu muşchi de mare**).

Al treilea fel de locuinţe erau corturile, folosite de acele popóră, cari se ocupau cu crescerea vitelor, şi din causa acésta erau necesitate a părăsi locurile lipsite de păşune şi a căuta alte locuri. Acestia erau Nomadii. Modul lor de traiu îi silíră sĕ trăiască în corturi uşóre de transportat. Un ast fel de nomad a fost şi Avraam, carele a trăit mai în Mesopotania, mai în Palestina sau în Eghipet. Tot nomaḑi au fost şi Iacob şi Isac. Popotul israiltén până la venirea lui în Eghipet a dus asemenea o viaţă nomadică mutându se dintr'un loc într'altul, până când au ocupat Palestina, unde s'au stabilit în mod permanent.

Cei dintêi locuitori ai lumei au trăit pe cât ne este cunoscut — în partea sud-ostică a Asiei, la pólele giganticilor munţi asiatici, sub clima cea mai domólă şi pe un teritoriu fórte roditoriu, prin păduri si prin crepturile stâncilor La începutul ei sĕ nutreau cu productele naturale ale pămêntului; productele acestea devenirâ nesuficiente, aşa că mulţi şi-au părăsit prima lor patrie, şi şi-au căutat alta, unde puteau afla nutrămêntul cel mai elementar. Ómenii însĕ, „crescênd şi înmulţindu-se“, au umplut şi acestta regiuni, cari nu le puteau oferi din destul hrana trebuinciósă. Siliţi dar de împrejurări, unii s'au făcut vênători, alţii s'au ocupat cu crescerea şi domesticirea animalelor. (Va urma).

---

*) Lib. II c. i.

**) Diodor. Sic. III. 19.

Loterie.

Mercuri, în 7 Septembre, 1892.

Sibiiu: 64 23 10 71 11

---

unde se află lazuri şi mori, cari dau un aspect pitoresc regiunii de munte.

Din sus de Sălciva superióră se varsă în Arieş „părĕul de Granate“. El este un păreu perenic, adecă numai în timp ploios are apă, alvia lui însĕ este interesantă Ea este alcătuită de schisturi siliciósе, cu granate, adesea de mărimea nucilor, aşa că laturile ei lucesc la razele sórelui şi par a fi căptuşite cu argint. Fridwaltczky un scrietoriu ardelean a construit în secolul trecut din granate de aici un crucifics mare şi l'a făcut cadou împĕrătesei Maria Teresia.

La Sălciva (inf. şi sup) valea Arieşului sĕ lărgesce şi ne ofere a panoramă frumósă; spre apus şi méḑă-ḑi sĕ grupéză în semicerc piscurile şi cóstele de munţi, ér spre răsărit sĕ înalţă dealungul vĕlei în jos păreţi puternici de stêncă, pleşuvi găuriţi şi brăsdaţi de torinţi. Acest părete de stêncă sĕ continuă pe vale în jos până la puternica stêncă a Vidolmului. Acésta stâncă minunată, privită de jos din valea Arieşului pare a fi o uriaşă cetate, cu laturi preţipişe, ca nesce ziduri verticale; din vêrful ei avem o privire răpitóre asupra vălei Arieşului şi cu deosebire spre nord asupra văilor naturale din apropiere, pe cari le avem în perspectivă apoi asupra mai multor piscuri până la muntele-marii.

Dinsus de Buru sĕ varsă în Arieş valea Jerii, cel mai mare rîu lateral al lui; ér mai în jos Arieşul curgênd prin o vale romantică, care la tótă cotitura ne ofere panorame încântătóre şi trecênd pe lângă stânci de forme bizare şi fantastice, cari sĕ înalţă cu vêrful pleşuv din verdéţa pădurei, părăsesce munţii, şi după limbagiul moţilor „ese la ţéră“. Acolo, unde el 'şi ia rĕmas bun dela munţi, se împreună cu el pe partea stêngă valea Hăşdăţii, care curge prin vechita şi cunoscuta Cheia-Turḑii. Acéstă despicătură de munte, în lungime de vre-o 15 klm şi pe unele locuri abia de 4—5 m. de lată, atât la ambele capete, cât şi în interiorul ei, ne presintă la fie care cotitură cele mai măreţe privelisci cu păreţii ei uriaşi şi drepţi, cu deosebitele şi bizarele forme de stênci, cu peşterile şi crepăturile ei şi cu rîuleţul, care curge cu sgomot printre bolovani, ér dacă ne luăm ostenéla a ne urca sus pre crésta muntelui, pe marginea prăpăstiilor, unde după tradiţiune se află urmele calului lui Alecsandru-Macedon împĕrat şi unde odinióră a fost un sânt locaş de călugări, o mănăstire românéscă, ne vom puté delecta privirea în una din cele mai frumóse panorame. Spre sud şi răsărit se estinde Câmpia Turḑii, udată de valurile Arieşului, din colo de ea sĕ vĕd şirurile nemărginite de déluri din interiorul ţĕrei şi preste ele în zaria albăstriă a depărtării, munţii dela hotarul sudic şi nordostic. (Va urma.)

Nr. 333. [166] 1—3

CONCURS

Pentru intregirea postului învĕţătoresc la scóla din Cacova, protopresbiteratul Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 250 fl., solvibil în 4 rate.
2. 3 orgii lemne de foc.
3. Cuartir în edificiul scólei.

Alesul învĕţătoriu e obligat a ţiné Dumineca şi în sĕrbători strană în biserică şi va instruí copii în cântările bisericesci.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sĕ se aştérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii sunt datori a se presenta înainte de alegere în biserică spre a-şi dovedí desteritatea în cântările bisericesci.

Sĕlişte, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliştei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 787. (167) 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următórele posturi învĕţătoresci din tractul Branului, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume pentru următórele comune:

1. Poiana-Mărului, clasa II cu salar de 330 fl.
2. Vlădeni, clasa II cu salar de 330 fl.
3. Peştera cu salar de 300 fl.
4. Şirnea, cu salar de 300 fl.
5. Fundata, cu salar de 300 fl.
6. Moeciul superior, cu salar de 300 fl., plătibili în rate lunare anticipative din alodiuri şi fondurile bisericesci.

Doritorii de a ocupa vre un post din acestea au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii la subscrisul oficiu în terminul legal

Dela concurenţi se pretinde a ţiné strană în biserică, de óre-ce posturile învĕţătoresci sunt împreunate şi cu cantoratele.

Zĕrneşti, 29 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului.

Traian Meţian,
prot.

Nr. 402. [168] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Toderiţa, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial, ţinută la 14 Iuliu 1892 şi dau suma de 468 fl.

Concurenţii au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat. In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 346 (169, 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Sebeşul superior, postul de învĕţătoriu cu salariu anual de 250 fl., solvinḑi din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele necesari pentru foc.
2. Streza-Cârţişóra, postul de învĕţătoriu cu salariul anual de 160 fl., solvinḑi din alodiul comunal.

Dela concurenţi se recere sĕ ţină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetiţiune şi sĕ fie cântăreţi, căci sunt îndatoraţi a cânta Dumineca şi sĕrbătórea în biserică cu copii cântărila liturgice.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi sĕ şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenmegye) până la terminul susindicat.

Avrig, 15 August, 1892.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective; oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 507 (170) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractul Têrnavei, la ordinul Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 4215 B. din 23 Iuniu a. c. se escrie concurs pentru a dóua-óră cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 floreni

Competenţii la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică spre a-şi areta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor sĕ fie instruate conform legilor în vigóre şi asternute în terminul indicat la subscrisul (u p Kükülővár)

Cetatea de baltă, 6 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopop.

Nr. 440 (171) 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc la scola din Dobêrlĕu, protopresbiteratul Trei-scaunelor, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

250 fl. 30 cr. încassânḑi prin epitropia parochială din repartiţiune.

Reflectanţii la acest post, împreunat cu cantoratul 'şi vor aşterne cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 13 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Trei-scaunelor in conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 509. [173] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele poporale din mai jos numitele comune aparţinătóre protopresbiteratului Sighişórei, se escrie concurs cu termin păna la 14 Septembre a. c. v.

1. Mucundorf, cu salariu de 150 fl. v a
2. Zoltan, cu salariu de 150 fl., prelângă cuartir şi lemne de foc.
3. Trapold, cu salariu în bani de 120 fl. v. a. trei stângeni de lemne computaţi cu 20 fl. o verzăriă cu 5 fl şi cuartir computat numai cu 10 fl. v. a.
4. Mălencrav, cu salariu de 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele de foc.
5. Hetur, cu salariu de 150 fl. v. a. prelângă cuartir şi lemnele de foc necesari.
6. Hendorf, cu salariu de 160 fl. v. a. şi anume: în bani 80 fl., folosirea a 12 parcele de pământ parte arător, parte fênaţ, şi dreptul de a îngrĕşa un rêmătoriu la ghinde în pădurea comunală, cari tóte dau un venit de 80 fl. v. a. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Posturile de sub Nrii 5 şi 6 sunt împreunate cu cantoratul.

Reflectanţii îşi vor asterne petiţiunile concursuale până la terminul susarĕtat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 17 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 515. (172) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători în comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Blăşel, cu salariu de 300 fl. v. a, cari se plătesc în 2 rate, cuartir şi grădină de legumi; dela concurenţi se recere a se presenta în comună spre cunoscinţa poporului.
2. Cerghidul mare, salariu de 300 fl. şi cuartir în edificiul scólei
3. Chinciş, salariu 300 ferdele cucuruz sfârmit şi cuartir.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sĕ-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 749. (161) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 31 August a. c.

1. Pianul de jos: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 250 fl., un loc arător de $^1/_4$ jugĕr, 2 °☐ lemne de foc şi cuartir şi
   b) pentru postul al doilea cu salar anual de 200 fl., şi 2 °☐ lemne de foc.
2. Daia: *a*) pentru postul prim cu salar anual de 200 fl., 1 °☐ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei;
   b) pentru postul al doilea cu salar anual de 150 fl., 1 °☐ de lemne de foc şi cuartir în edificiul scólei.
3. Laz, cu salar anual de 200 fl., şi cuartir în edificiul scólei,

Cei aleşi la posturile acestea vor fi indataraţi a cânta cu copii în Dumineci şi sĕrbători liturgia în biserică.

Doritorii de a ocupa posturile mai sus însemnate, au a-şi aşterne cererile, instruate conform normelor din vigóre, subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 1 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiale respectve.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 328. [163] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕţătoresc din Moeciul inferior, prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt 250 fl., anual.

Doritorii de a competa la acest post au a şi aşterne suplicile lor instruite conform legii în terminul legal la subscrisul oficiu.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zerneşti, 27 Iuliu, 1892.

Oficiul prot. gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 313 [160] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Bulzescii de jos şi de sus, cu salariu anual de 250 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;
2. Crăcunesci, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi 16 fl pentru lemne;
3. Mesteacăn, cu salariu anual de 120 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit;

Petenţii au a-şi ascerne cererile instruite conform normelor din vigóre cei cari au mai fost învĕţători şi cu documente despre pracsa învĕţĕtoréscă în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Zarăndului.

Brad la 3 August, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

---

ad Nr. pp. 566. (158) 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Caara, cu salar de 200 fl., dela popor, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.
2. Cojocna, cu salar de 254 fl., solviţi în rate 2 lunare, cuartir în edificiul scólei şi grădina de legumi.
3. Geaca, cu salar de 120 fl., dela popor, solviţi în 2 rate egale şi cuartir în edificiul scólei.
4. Mânăşturul-ung., cu salar de 260 fl., dela popor, solviţi în rate lunare, cuartir în scólă şi lemne de foc.
5. Someşul-rece, cu salar de 120 fl., dela popor, 24 merţă mari de bucate, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre, subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Concurenţii la postul de sub Nr. 4. sunt poftiţi a se presenta înainte de alegere la biserica din comuna citată sĕ-şi arete cunoscinţa în cântări şi tipic, şi dacă vor fi aplicaţi a ocupa şi postul de cantore, vor primí o remuneraţiune pe lângă salariu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetele parochiali.

Cluş, 10 August, 1892.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter.

---

ad Nr. 403. [157] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Făgăraşului se escrie prin acésta concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Veneţia inferióră, cu salariu anual de 200 fl, cuartir şi lemne.
2. Perşani, cu salariu anual de 300 fl., cuartir şi lemne.
3. Grid, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat. In conţelegere cu comitetele parochiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopop.

Dr. Sterie N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.
Cabinet de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 10—12

Consultaţiuni şi prin corespondenţă.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Marţi 1/13 Septembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 31 August, 1892.

Ésă tot mai mult la ivélă, că cât ne sunt de duşmani nóue ortodocşilor celelalte confesiuni din patrie.

Şi acésta se vede mai limpede la înmatricularea băeţilor şi a băetelor la acele scoli, cari au caracter confesional romano-catolic.

Pănă când cei de confesiunea gr. catolică, elevi şi eleve, trebuesc sĕ presteze un didactru mai moderat, cei de a nóstră confesiune au sĕ dea un didactru duplu.

Cine nu vede în acésta dispoşiţiune un feliu de unghiţă, care e chemată şi ea, ca cu rîma întinsă pe ea, sĕ prindă pescuţi?

Căci ce altă póte însemna favorul făcut gr. catolicilor la acele institute şi asuprirea ortodocşilor şi tacsarea lor cu porţiune duplă?

Ori doar sunt gr.-ortodocşii mai boeri? Ori doar sunt acestia mai puţin crestini ca ceialalţi?

Vorba sĕ fie!

Dispuseţiunea acésta inventată şi ea de urmaşii lui Loyola sémenă ou cu ou cu un proselitism din cele mai condamnabile.

Sciu, că părinţii sunt sĕraci, sciu, că convingerea în cele religióse nu e destul de tare, şi de aceste dóuĕ avantage, în cari se găsesc mulţi de legea nóstră, profită susţiitorii gimnasiilor şi institutelor rom. cat. şi le pun alternativa, ori plătesci duplu, ori te însinui ca gr. catolic şi însinuat odată ai sĕ înveţi religiunea la romano-catolici, căci veḑi dómne — romano-catolicii cu gr. catolicii una sunt — pretutindenea, afară de adunările nóstre naţionale, de areopagul nostru numit conferenţă, unde apoi cu emfasă se spune: „suntem toţi români, fii ai Romei şi descendenţi de ai divului Traian“. Par' că-i auḑi pe farisei strigând unisono — în cor cu Dr. Lucaciu et Comp, că suntem toţi români, dar unde e vorba apoi de cele religionare, acolo toţi ne îmbulḑim la catechismul romano-catolic — predat în limba magiară.

Speculă se face deci cu cele sânte, cu limba, cu religiunea, unde e vorba de a câstiga câţiva floreni. Şi gr. catolicii câstigă florenii, romano-catolicii suflete şi un contingent bun de renegaţi, de ómeni fanatici, duşmani a tot ce e românesc.

Aşa e instrucţiunea, aşa se cresc tinerii, şi, dacă se cresc în atare spirit, ei mai puţin pórtă vina la acésta.

Dar nu avem sĕ ne facem sémă cu ei. Ei îşi întocmesc trebile, cum lor le convine şi noi ca cronicari le înregistrăm şi pe aceste, ca pe nisce mărturii ale speculei, ce se face cu credinţa, unde e vorba de câstig şi tot cu credinţa în cele naţionale, unde e vorba „suntem toţi români“.

Avem însĕ sĕ ne facem séma cu ai nostri, cari cad în pĕcatul, de, pentru câţi-va cruceri ori chiar floreni, îşi înscriu copiii în altă religie decât în care sunt crescuţi şi botezaţi.

Şi nu ţĕranii o fac acésta, o fac chiar şi preoţii ortodocşi, o fac mirenii de frunte, notari, ómeni bogaţi ómeni cari sunt membri în corporaţiunile bisericesci şi cari iau şi diurne dela biserică, când se presentă la câte un sinod de al nostru.

Se face aici speculă cu religia, cu legea, cu ce are omul mai sânt şi atari speculanţi ar trebui demascaţi ca sĕ-i cunóscă lumea, ér institutele, cari fără a cere atestat de botez se mulţămesc numai cu o simplă declaraţie, ér trebue demascate, pentru că acelea sunt lucruri pe faţă şi fac proselitism sau înşală pe fundatori şi primesc pe cei de altă lege sub firma, că sunt catolici (— ritul nu impórtă.) —

In tot casul e la mijloc mişelie. Dacă ar fi facere de bine, aceea ar trebui acordată tuturor, ţine-se ei de ori-ce lege.

Facere de bine nu e, căci pentru aşa ceva prea ingusti sunt la inimă strĕinii şi anume rom. catolicii sunt strĕini de noi, am puté ḑice duşmanii nostri. Nu va trebui sĕ mergem păn la Şincai şi Klein ca sĕ li-o dovedim pigmeilor urmaşi ai lor — e destul ca sĕ-i privim faţă în faţă şi sĕ-i silim sĕ o recunóscă acésta. Avem date positive că între episcopatele de rit latin şi grecesc au decurs mari şi multe pertractări pănă-ce s'a ajuns la învoială în favorul divorţului pe jumĕtate. Avem date, că tocmai s'a accentuat, că înlesnindu-se gr. catolicilor şi îngreunându-se ortodocşilor frecuentarea şcólei, aceştia rênd pe rênd îşi vor lăsa legea şi mijlocul cel mai puternic de ai atrage va fi tocmai înlesnirea de a cerceta scóla şi de regulă scóla o cercetéză fiii ómenilor mai pricepuţi şi o propagandă făcută de acestia imparte este o unghiţă bună de a prinde peşte, căci doar tot români suntem şi dacă învĕţăm catechismul unguresce şi „oremus“ latinesce.

Ar trebui sĕ fim fórte scurţi la vedere ca sĕ nu vedem mişeliile şi cursele, ce ni se pun.

Ar trebui sĕ fim tare têmpiţi, când nu am avé curagiul a demasca tactica, cu care sĕ încércă a despărţi pe ai nostri şi a-şi spori rêndurile lor. Şi trebue sĕ fim ómeni fără nici un pic de simţ pentru disciplină şi ordinea din biserica nóstră, când cunóscem preoţi de ai nostri, cari ei şi părinţii lor au trăit cu prescură românéscă şi totuşi nu se genéză a-şi insinua copilaşii lor la altă lege, din specula cei o fac cu economisarea celor câţiva cruceri.

Cine vinde legea copilului seu, îşi vinde şi poporul şi atari ómeni trebue daţi la ivélă, ca sĕ-i cunóscă lumea şi sĕ le cetéscă mojicia de pe faţă.

Dacă nu roşesc în faţa directorului sau a direcţiunei, sĕ roşéscă cel puţin în faţa autorităţilor bisericesci, dacă cumva nu sunt negrii ca iadul.

Aceste le scim din unele casuri concrete întêmplate la inscrierile din un gimnasiu în est an şi la un institut de fetiţe rom. catolic.

Românii din Transilvania.

Ḑiarul „Timpul“ din Bucuresci, scrie sub titlul de mai sus următórele:

Sub acest titlu „Correspondance Hongroise“, care apare în Budapesta, publică în numĕrul seu dela 3 Septembre un articol, pe care credem interesant a-l reproduce în întregul seu.

Sĕ nu se uite că, de şi în limba franceză, e o fóie unguréscă, care publică acest articol şi, cu tóte aprecierile eronate, pe care le face cu privire la împărţirea românilor din Transilvania în trei categorii rĕu definite, noi vom reţiné preţiósa mărturisire a „Corespondenţei ungare“ că legea naţionalităţilor nu e aplicată cu lealitate în Ungaria şi că şovinismul magiar împedecă pe bărbaţii de stat unguri a face dreptate românilor.

Acéstă mărturisire din partea unui organ unguresc e de cel mai mare interes, în discuţia ce se urméză asupra legitimităţei plângerilor românilor din Transilvania ar trebuí sĕ pună capĕt tăgăduirilor interesante ale altor organe magiare.

Étă acum traducerea literală a articolului din „Correspondance Hungroise“:

Budapesta, 3 Septembre, 1892.

Étă o espunere imparţială despre starea cestiunei române în Transilvania:

Se deosebesc printre românii transilvăneni trei grupuri mai întâiu ţĕranii agricultori; apoi popii, învĕţătorii de scólă, notarii, cari sunt în contact direct si necontenit cu ţeranul român; în fine clasa proprietarilor, a amploiaţilor, a advocaţilor şi a nobililor români, avênd legături cu clasele aristocratice ungureşti.

Ţĕranul român este în general muncitor şi de un caracter fórte blând, dar el, lipsit de cultură [1]) şi odată deslănţuit, devine fieros [2]). In acest moment, ţĕranul român este încă liniştit, căci e convins, că ómenii lui de încredere vor isbuti sĕ îmbunătăţéscă sórtea agricultorului român, care nu cere altceva decât respectul legei asupra naţionalităţilor şi a drepturilor ce-l confera acéstă lege, relativ la întrebu-

---

[1]) Mai puţin lipsit de cât ţĕranul ungur?

[2]) Ca ori-ce popor, care are cause adânci de nemulţămire.

FOIŢA.

Apele nóstre.

Disertaţiune

de Silvestru Moldovan, ţinută în şedinţa 1. a „Asociaţiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Urmare).

Arieşiul, după-ce iese dintre munţi, pănă ce-şi împreună valurile sale cu cele ale Mureşului, udă, formând un mare semicerc, marginea nordică şi resăriténă a Câmpiei-Turḑii, numită şi Pratul lui Traian; alvia lui spre nord şi ost este însoţită de păreţi de stânci văróse-argilóse, (rîpi) cari în partea rĕsăriténă sunt acoperite de vii. De pe înălţimile aceste ni se presentă un tablou frumos şi atrăgător.

La piciórele nóstre şerpuiesce riul, apoi sĕ estinde şesul bine cultivat şi împoporat cu sate, a căror turnuri de biserici lucesc din depărtare, spre vest sĕ vĕd în apropiere Cheia-Turḑii şi munţii apuseni, cu forme uriaşe, spre sud se estind şiruri de déluri înspre valea Mureşului, ér preste ele, când timpul e senin, se zăresc munţii Făgăraşului şi Cibinului, perduţi în céţă.

Pe Pratul lui Traian, sĕ ḑice, că s'a oştit împĕratul Traian cu Dacii; pe el s'au ţinut multe diete ale ţerii Transilvaniei şi aici a fost ucis mişelesce eroicul domn al românilor, Mihaiu Vitezul, 1601.

Pe Arieş mai nainte umblau plute; acum plutăritul a încetat şi se plutesc pe el numai cu bucata lemne de foc şi de edificii la ferestrĕul erarial dela Turda. Pe ţermul seu stâng este construit în munţi o şosea bună, care este una dintre cele mai însemnate căi de comunicaţie a moţilor spre lăuntrul ţĕrii; pe şoséua acésta vedem adese venind pe valea Arieşiului în jos spre ţéră caravane întregi de căruţe, încărcate cu doniţe şi ciubere, sau cai cu doniţe şi cercuri în spinare şi érăşi căruţe de moţi încărcate cu bucate, mergênd spre casă, pe rîu în sus: tablouri pitoresci, cari dau vioiciune peisagiurilor frumóse de pe valea rîului nostru. Tot asemenea ni se presentă pe ţermii Arieşului şi alte tablouri idilice. Ici colea vom vedé câte un om spălând cu diliginţă năsip pe ţermul riului; acestia sunt alegĕtorii de aur Este sciut lucru adecă, că multe din riurile nóstre conţin în năsipul alviei lor praf de aur Cele mai bogate sunt în privinţa acésta Arieşul, Valea-Abrudului, Ampoiul, Crişurile, Streiul, Cibinul, Sebeşul, părĕul Pianului etc. Alesul aurului din riurile nóstre s'a esercitat din timpurile cele mai vechi; românii încă s'au ocupat cu el. Alvia Arieşiului mai bogată în praf de aur este între Câmpeni şi Sălciva.

Dela valea Arieşului spre sud şi sudost, ramurile şi piscurile ostice ale Munţilor-Apuseni, cari se întind spre valea Mureşului, sunt compuse în parte esenţială, ca şi munţii de pe valea Arieşului, din stânci de pétră vărósă (calc) şi astfeliu păraiele şi rîuleţele, ce străbat prin ei spre Mureş, au alcătuit prin eroşiune în mai multe locuri strimtori şi chei de munte interesante. Pe văile lor, împresurate de munţi păduroşi, dăm de locuri stâncóse cu peşteri şi cascade frumóse, de strimtori pitoresci şi de stânci singuratice şi de forme curióse, cari ne atrag atenţiunea. Astfel este Valea Geógiului (Mogoşului) care pe cursul seu superior are multe partii stâncóse pitoresci; pe la Remeţi, se află pe acésta vale o strîmtóre, numită Cheiă; aici părĕul este strîmtorat de stânci, de o lungime de 1 km., aşa că nu este loc nici pentru o potecă pe ţermul lui Cheia are păreţi înalţi, stâncoşi, încunjuraţi de munţi cu păduri, printre cari curge spumegênd părĕul. Ea ne ofere un peisagiu de munte frumos care mai surprinḑĕtor este la un loc, unde stâncile de ambe laturile sunt împreunate sus prin o boltitură, formând astfel o pórtă naturală frumósă.

Asemenea strimtóre se află şi pe Valea Gălḑii, din jos de satul Intregalde, cu păreţi preţipişi şi ingustă încât când apa e mare, drumul ce trece prin ea, e năpădit de apă şi comunicaţia se întrerupe.

Asemenea strĕmtori pitoresci sĕ mai află la Galda de sus, şi pe pĕrăul Cetii, care se varsă în valea Gălḑii. Locuitorii acestor văi, când năvăliau inţarea limbei sale; afară de acésta, el cere ca funcţionarii comitatelor sĕ nu aibă dóuĕ greutăţi şi dóuĕ mĕsuri, şi ca românul sĕ capete dreptate ca şi ungurul.

Nu ar fi greu d'a satisface dorinţele clasei ţĕranilor agricultori, dacă din nenorocire ei nu s'ar găsi sub directa influenţă a popilori **ortodocsi**, a studenţilor şi a notarilor de sate în cea mai mare parte ómeni, fórte inteliginţi, ambiţioşi. dar sĕraci, trăind fórte greu din onorariile, ce le plăteşte agricultorul [3].

Acest al doilea grup de români este esenţialmente iredentist, el visézâ o românie-mare, din care sĕ facă parte Transilvania. Acestia sunt românii ireconciliabili, politica lor este de a menţine în sinul poporului român ura ideii unui stat ungar şi de a impedeca sĕ se stabilésaă o înţelegere între poporul românesc şi guvernul ungar [4]).

Al treilea grup, „clasa aristocratică (?) română“, nu ar dori mai bine de cât sĕ impace pe poporul român cu ideia unui stat ungar, şi acésta prin esecutarea leală a legei asupra naţionalităţilor.

Imbunăţind sórta agricultorului român printr'o administraţiune dréptă şi prin respectul drepturilor sale, ce'i conferă legea, s'ar paralisa influenţa iredentiştilor.

Guvernul unguresc nu ar cere mai bine decât sĕ stea la vorbă cu clasa diriguitóre a românilor, din nenorocire, el este ţinut în eşec de şovinismul magiar, ai cărui representanţi împrăşciaţi prin tóte partidele, şunt numĕroşi, mai cu samă în partidul liberal şi ministerial.

E de sperat, că contele Szapáry va avea curagiul sĕ se emancipeze de presiunea şovinistilor din partidul seu, şi că va căuta sĕ-şi concilieze pe români printr'o înţelegere cu clasa diriguitóre.

Singura observaţie ce avem de făcut la articolul acesta este, că românii din Transilvania nu se impart în trei categorii, ci numai în dóuĕ, adecă în ţĕrani şi clasa cultă, pe cari fraţii de dincolo o numesc „inteligenţa română“. In acésta din urmă cl. întrâ toţi aceia, pe cari corespondenţa magiară îi imparte în dóuĕ categorii distincte, admiţĕnd la românii din Transilvania şi o clasă aristocratica, ceea-ce în realitate nu esistă în sensul, în care o represintă fóia ungurésca.

Nu esistă la românii de dincolo decât „aristocraţia culturei“ din care, pelângă pretensiunile citate de corespondenţa ungară, mai fac parte dóuĕ clase fórte importante, pe cari confratele nostru din Budapesta a uitat sĕ le numéscă: aceea a profesorilor şi invĕţătorilor şi aceea a negustorilor de tot feliul.

Toţi aceştia la olaltă formézâ ceea-ce românii de dincolo numesc „inteligenţă română“

In ce privesc aspiraţiunile naţionale ale tutulor acestora e fórte greşit a le clasa după profesiuni. Se înşélă „Correspondence Hongroise“ dacă crede, că altele sunt aspiraţiunile negustoriului român, altele ale profesorului, altele ale preotului, a advocatului etc., şi altele ale ţĕranului român din Transilvania. Toţi împreună au acelea-şi aspiraţiuni şi dacă diferă unii de alţii, diferă numai în privinţa mijlócelor de intrebuinţat pentru realisarea aspiraţiunilor comune. Aceste divirginţe asupra procedurii nu se pot clasa însĕ după profesiuni, ci după temperamente şi aceeaşi varietate de temperamente se póte întâlni în tóte clasele sociale şi în tóte profesiunile.

Ceea-ce face tăria poporului român din Transilvania este tocmai armonia ce domnesce în privinţa aspiraţiunilor naţionale între tóte clasele sociale, fiind tóte de o potrivă nedreptăţite, şi perfecta unitate de vederi şi de dorinţe ce esistă între ţĕranul român şi inteligenţa română din Transilvania“.

Cât de rĕu cunosc ungurii relaţiunile românilor din Transilvania, dacă trag o linie de demarcaţie între ceea ce numesc ei „aristocraţia română“ şi ţĕrănimea română şi dacă îşi închipuesc că numai preoţii din sate şi notarii vin în contact cu ţeranul român.

Tóte clasele culte ale românilor din Transilvania sunt în contact continuu cu ţĕranul român, nu numai din causa afacerilor lor ḑilnice, dar şi din causa legăturilor lor de familie, mai toţi membrii „inteliginţei române“ fiind fii, nepoţi sau cel puţin strănepoţi de ţerani. Esceptiunile sunt rare şi nu se întâlnesc decât aprópe esclusiv în clasa negustorilor Chiar şi acei români, cari sunt încuscriţi cu nobilimea magiară, sunt de origine ţĕrănéscă.

Esistă, ce e drept, o nobilime ţĕrănéscă la românii din Ardeal, aşa numiţii „boeri“, şi sunt sate întregi de asemenea „boeri“, cari se bucurau odinióră de óre-care privilegii şi cari păstrézâ încă cu sfinţenie pe fundul lăḑii pergamentele lor de nobleţă. Dar acésta e tot ce le-a rĕmas de nobilimea lor şi de când cu egala îndreptăţire a cetăţenilor, ei nu mai sunt decât nisce simpli ţerani ca toţi ceilalţi, ba încă mai puţin prosperi decât fostii „iobagi“, cari trecĕnd dela un fel de sclăvie la libertatea deplină, s'au pus cu mai multă rîvnă pe muncă şi au întrecut pe „boeri“, cari tot nădăşduiau sĕ-şi redobândéscă drepturile perdute.

Acestea le spunem în parantez.

Reţinem însĕ, după cum am mai spus, din articolul „Corespondenţei ungare“, preţiósa mărturisire, că legea naţionalităţilor nu se aplică cu lealitate în regatul Sf Stefan şi că şovinismul magiar împedecă pe bărbaţii de stat unguri a face dreptate poporului român.

---

[3]) Fiind-că nu le plătesce statul ungar după cum ar avea datoria.

[4]) Din contra, ei ar dori o asemenea înţelegere, dacă s'ar putea face pe base echitabile.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Ţéra Bârsei, 25 August, 1892 v. Dle redactor! În Nr. 77 al preţuitului ḑiariu „Telegraful Român“ a-ţi binevoit a lua notiţă la primul loc în rubrul „Varietăţi“, cum-că parochul nostru din Preşmer, O. domn Alecse Frateşiu, îşi va sĕrba Duminecă în 26 Iuliu v. a c., în cercul restrins al familiei sale, iubileul preoţiei sale de 40 ani. Tot deodată felicitându-l din parte-ve. i aţi dorit ḑile senine încă şi sĕnătate ca sĕ pótă lucra şi mai departe cu zelul şi abnegaţiunea de până acum în via Domnului şi la altariul naţiunei.

Am asceptat sĕ se facă un mic raport despre decurgerea acestui iubileu din partea celor din întrul parochiei Preşmer, — căci eu cred, că e o falá pentru o parochie, care-şi póte saluta pe parochul ei încă deplin sĕnătos şi în virtute după o activitate de 40 de ani, nu numai în cerc restrins familiar, ci şi în colónele acestui ḑiariu care e organul la primul loc al cestiunilor bisericei şi scólei nóstre, preoţilor şi invĕţătorilor nostri. Apoi, când se sĕrbézâ iubileul unui paroch, de ce lucruri óre sĕ vorbesce? Tot numai de lucruri săvîrşite în biserica şi scóla nóstră, de un păstoriu al bisericei şi director al scólei în curs de 40 ani.

Avui fericirea a lua şi eu parte la iubileul de 40 de ani al On. domn Alecse Frateşiu, ca paroch gr. or. în Preşmer, şi astfel — după ce altul mai competent n'a raportat nimic — îmi iau îndrăsnéla a raporta eu în liniaminte mai generale despre acest iubileu.

„Tot lucrul teu sĕ-l începi cu Dumneḑeu“. Aşa şi iubileul părintelui Alecse s'a început cu celebrarea sântei leturgie în biserica română din Preşmer, carea s'a sĕvîrşit de patru preoţi cu pompa cuvenită. In fruntea preoţilor celebranţi a stat veteranul şi vrednicul paroch Nicolae Frateşiu din Sâmpetru, care ca frate mai bĕtrân al iubilantelui n'a putut lipsí dela acest act familiar; éră strana o a condus-o de astă dată O. domn Georgiu Ludu, preot şi învĕţătoriu dirigent al scólei nóstre cu trei învĕţători din Preşmer, care şi ca preşedinţe al comitetului parochial gr. or. de aici, a fost iniţiatoriul şi aşa ḑicĕnd maiestrul la formarea programului sĕrbărei acestui iubileu. Poporul credincios curgea la biserică în numĕr mare, pentru ca sĕ-şi audă şi vadă servind pe păstoriul, mai ales în ḑiua sĕrbărei iubileului de 40 ani ai preoţiei, şi pentru-ca sĕ se bucure şi turma alăturea cu păstoriul. Biserica era plină acum de poporul credincios din loc şi de parte din inteligenţa din jur. Servitul divin sĕ finesce cu o rugăciune de mulţămită cetită în genunchi pentru iubilante prin fiul seu preotul Alecse Frateşiu, administrator parochial în Mehadia în diecesa Caransebeşului. Acum totul era în linişte. Lângă uşa dréptă a altariului se ivesce încăruntitul iubilante părintele Alecse, éră prin uşa stângă a altariului deja închis în urma serviţiului, păşesce tocmai în faţa sântului altariu cu faţa veselă îndreptată spre rĕsărit mult iubitul şi demnul paroch Nicolae Frateşiu şi ţintind cu ochi ageri pe iubilante, printr'un cuvĕnt fórte potrivit şi împodobit cu macsime din scriptură, a descris activitatea de patruḑeci de ani a iubilantelui. Feţele întregului popor asistent în biserică erau înundate de lacrămi de bucurie, ér iubilantele mulţămind pentru ovaţiunile aduse prin rostul fratelui seu mai mare, de credincioşii fii sufletesci ai sei, acestia cu toţii erump în strigătul „sĕ trăiască încă mulţi ani părintele nostru Alecse“.

După eşirea din biserică, iubilantele, preotul Alecse Frateşiu, în casele proprii a primit deputaţiunile pentru felicitare: *a*) comitetul şi epitropia parochială cu preşedintele seu în frunte, dl Ludu, capelan şi învĕţătoriu dirigent, s'au presentat în corpore la iubilante, şi după un cuvĕnt potrivit rostit de preşedinte, iubilantele primesce un epatrafir cadou ca semn al iubirei şi stimei ale acestor corporaţiuni, pre cari iubilantele le-a condus atâţia ani; *b*) membrii familiei: fii, fice, nepoţi şi nepóte. In numele celor ai familiei a vorbit dl Nicolau Aron, presentând iubilantelui o lampă de salon elegantă în semn de aducere aminte, éră micii nepoţi şi nepóte au presentat moşului iubit diferite obiecte mai mici şi buchete de flori. Iubilantele, care avea la drépta pre adevĕrata matrónă, pre doritórea soţie dómna Iustina Frateşiu născută Popoviciu, la tóte corporaţiunile, care l'a felicitat, a mulţămit în terminii cei mai simţitori, aşa că lacrimele de bucurie, erupse în hohote de plâns din partea celor presenţi.

După améḑi la 5 óre a avut loc în sala cea mare a scólelor române din Preşmer un banchet dat în onórea iubilantelui. In cursul mesei au sosit diferite telegrame de felicitare, dela membrii îndepărtaţi ai familiei, cum şi dela alţi amici, cari tóte s'au cetit la masa presentă. S'au toastat pentru Esce-

---

asupra lor cete vrĕşmaşe, închideau cu iezături artificiale aceste strĕmtori, ér când se apropia vrăşmaşul apei adunate astfeliu îi dedeau curs liber, causând în modul acesta o esundare, care ineca sau silea pe agresori sĕ părăsĕscă ţinutul. In Chiea Intregaldelor, la locul numit „Móra turcului“ se spune, că în modul acesta a fost înecată o cétă mare de turci, săpăturile, ce sĕ vĕd în păreţi de ambe laturile, se ḑice, că arată locul unde a fost iezĕtura

Pe valea Ampoiului, pe care se află a dóua cale de comunicaţiă însĕmnată a munţilor apuseni in ternul ţĕrii, sĕ nalţă stênci de forme interesante. Astfeliu sunt stêncile dela Trimpoiele şi mai în jos altele pela Poiana, unde una are o aşa de mare asĕmânare cu restul unei cetăţi, încât poporul a numit o „cetatea ḑinelor“.

De pe unele piscuri, aflătóre în regiunea acestor rîuleţe şi pĕraie ni-se deschide privire largă, presentându-ni se panorame încântătóre. Astfeliu de pe laturea sudică a piscului délul „jidovilor“, din valea Ampoiului, delângă Zlatna, avem o privire frumósă asupra muntelui Vulcan şi cu deosebire asupra ţinutului băişagurilor, spre Sĕcărâmb şi Zĕrand. Privirea cea mai măréţă şi sublimă o avem de pe vêrfurile muntelui Piatra Cetii, un munte de fomă bizară, aflătoriu între valea Geoagelului şi valea Gălḑii, a cărui parte sudvestică se alcătuesce din trei piscuri de formă piramidală. De pe vêrfurile ei vedem în apropiere piscurile Piatra Caprii, Peleşul, Colţul Trăscăului, apoi stâncile de calc în parte pleşuve din munţii Trăscăului şi ai Bedeleului, până pe la Muntele-mare; spre ost şi sud ne stau deschise priviri valea lată a Murĕşului şi a văilor laterale, cu sate dese şi cu oraşele Alba-Iulia şi Aiudul, apoi şirurile nesferşite de déluri şi văi, mărginite în semicerc de munţii hotarnici, începĕnd de la munţii Haţegului, până la munţii Bârsei, apoi Arghita, munţii Rodnei şi Ţibleşul: o perspectivă măréţă a unei părţi însemnate a Transilvaniei.

Asemenea panoramă sublimă însĕ se ofere şi de pe muntele Peleş.

Privind de pe acesti munţi spre ost vom observa, că ramurile vestice ale Arghitei se micesc şi se prefac în şiruri de déluri şi coline, estinḑêndu se până în valea Murĕşului. Acest ţinut deluros şi fórte roditoriu este udat de dóuĕ rîuri mai mari, anume de Tîrnava-mare şi mică. Ele, afară de o mică parte aprópe de isvor, au curs lin şi peisagiuri de la ţară formate de déluri şi coline, cari deşi în multe locuri ne apar plăcute şi atrăgătóre, nu se pot amĕsura cu măreţele peisagiuri, ce le aflăm pe văile rîurilor de munte.

Un tablou pitoresc de ţară din cele mai plăcute ni se înfăţoşézâ pe Târnava-mare la Sighişóra, oraşul aşeḑat în parte pe culmea unei coline cu ziditi, turnuri şi alte resturi de întărituri vechi, este încungiurat de déluri, acoperite cu păduri, vii şi pometuri, printre cari şerpuiesce Têrnava, prin o vale bine cultivată, ér spre ost, în ceaţa albastriă a depărtărei se zăresc piscurile impunĕtóre ale Arghitei.

Lăsând la o parte văile Têrnavelor şi trecĕnd pe lângă rîul Sebeşului şi pe lângă alte rîuleţe laterale ale Murĕşului, sĕ ne îndreptăm privirile spre colţul sud vestic al Ardélului, unde Streiul 'şi varsă valurile sale argintii spre Murĕş Aici se estinde un ţinut romantic, dotat de la natură cu multe bogăţii şi cu cele mai interesate rarităţi şi frumşeţi naturale. In mijlocul lui se estinde un şes sau o vale, de formă ovală, încungiurată de trei părţi de déluri şi munţi puternici, prin cari dăm de piscuri interesante. de peşteri şi strîmtori de munte, de stânci pitoresci, de pasuri, cari străbat prin ei în ţerile vecine, de isvóră, cascade şi locuri de munte cristaline, ér în sinul pămêntului de bogăţii imense de fer şi cărbuni de pétră, şi tóte aceste aşeḑate într'o amestecătură poetică, capriţiósă, formând cele mai rari şi romantice tablouri.

Unde natura s'a arĕtat atât de darnică cu podóbele sale, omul încă 'şi are partea sa în alcătuiri măreţe. Pe aici au saltat vesel după tradiţiune ḑinele lui Arghir crăişorul; pe aici au trăit grozavii uriaşi, dintre cari unul, aşa se povestesce, aruncând un plug de fer, după un altul, cu care trăia în duşmănie, a rĕtezat din întêmplare vêrful unui munte lenția Sa bunul archiepiscop și metropolit Miron Romanul ca cap al bisericei și preoțimei nóstre, pentru Preacuviosia Sa de toți doritul membru al familiei „Frateșiu“ P. On. Domn protosincel și asesor consistorial Nicanor Frateșiu, pentru iubilante alăturea cu fratele mai mare Nicolau Frateșiu, pentru comitetul parochial etc. etc.

Interesantă și fórte plăcută și de tot reușită a fost „producțiunea cu cântări și declamări“ a nepoților, esecutată în decursul banchetului, la care a luat parte comitetul și epitropia parochială. inteligința din loc și parte din jur precum și toți membrii familiei. Lauda sĕ atribue d-nului Georgiu Ludu, preot învĕțătoriu, care așa bine i-au instruat după următoriul

Program:

1. Deșteptăte române (cor).
2. Poesie ocasională declamată de Eugenia Ludu.
3. Uite mamă (cor).
4. Cununa bătrânețelor reprodusă de Romul Frateșiu.
5. Sêrbóica (cor).
6. O fetiță la ḑiua moșului seu, declamată de Ef Bălășcuță.
7. Mocanul la Viena declamată de Valeriu Ludu.
8. Românul (cor).
9. Unii de nĕcaz când dau, perd și mintea ce o au, declamată de Maria Bălășcuță.
10. Cine are mintea întrégă în cérta altor nu sĕ bagă, declamată de Victoria Ludu.
11. Oșténul român (cor).

Am făcut acest mic raport în consciință, că am făcut un lucru bun, care merită a fi dat publicității.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiiu își începe *Mercuri în 2/14 Septembre a. c. la 7 óre séra* probele sale regulate în sala dela Musikverein.

Ceea-ce pe calea acésta se aduce la cunoscința membrilor reuniunei

Insinuările de membrii noi au de a se face la presidentul reuniunei Georgiu Dima.

Sibiiu, 31 August, 1892

Comitetul.

Convocare

Adunarea generală a despărțĕmêntului (VI) S. Sebeș al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, se va ține Duminecă în 6/18 Septembre a. c. în comuna Vințul de jos. la 10 óre a m.

La acésta adunare se invită cu tótă onórea toți p. t. membrii ai despărțĕmêntului, precum și toți amicii și binevoitorii acestei instituțiuni culturale.

S. Sebeș, în 30 August, 1892 n.

Subcomitetul despărțĕmêntului.

D. Pompiliu Isac, director.
Z. Murĕșan notariu.

Declarațiune.

Băresti, în 26 August 1892.

On d le redactor! In Nr. 137 a „Tribunei“ pe fața primă colóna a 5-a sub „Manifestațiuni de aderință“ din Orlea Sântămăria se dă o declarațiune, în care se condamnă întrégă procedura „Telegrafului Român“ cu cel mai mare dispreț precum și a celorlalte, gazete cari nu consimt cu perigrinarea la împĕratul — le declară de infame și procedura lor de o infamiă etc.

Dle redactor! Intre cei subscriși acolo se află și numele meu schimonosit — dar precum eu, așa nici alții, din cei subscriși nu au deloc cunoscință de o atare declarare, decum sĕ mi-o fi adus cineva ca sĕ o subscriem, dar cel puțin nici nu ne-a spus nime, că étă ce am făcut în numele vostru (!?)

Și tocmai de aceea indignat fiind-că vĕd, că numele meu figuréză schimonosit pentru dejosirea aceluia, pre care l'am iubit și'l adorez mai mult în viață și de care numai mórtea me va despărți. — m'am întrebat: au nebunit ómenii, cari au făurit acésta? sau vreau a mĕ blama și compromite înaintea autorităților mele ca și când aș fi un factor de politică înaltă sau sprigínitor al ideilor gazetarilor dela un órecare ḑiariu?

Cum viu eu sĕ blamez pre capul biseriscei mele? carele totdeuna a dat dovezi despre înalta sa iubire către biserică, scólă și națiune — căruia îi sum devotat până la ultima rĕsuflare, pentru multele sacrificii și viul interes ce nutresce pentru toți fii bisericei și a națiunei nóstre — am venit însĕ la conclusiunea, că acésta au făcut'o numai nesce ómeni, cari fac speculă și prin șireția lor.

Deci ve rog dle redactor sĕ binevoiți a da loc în prețuitul d vóstre ḑiar următórei

Declarațiuni:

Acela, care în neființa de față a mea a cutezat a me subscrie în un atare pamflet sĕ fie ca un păgân și vameș, carele prin șiriție pre contul altora voesce a-și face amiciția și a trece de aderente, ba corespondent a ḑiarului „Tribuna“.

Sĕ vede, că intriga îi bucata de tóte ḑilele, sămênarea discordiei îi este ocupațiunea ḑilnică, ér hârtia pre care scrie: pămêntul fărădelegilor — pentru că dacă va ceti cineva acel pamflet numită „declarațiune“ a lui Solomon Cosma din Sântămăriă sau lui Teodor Bocan sau și a altora subscriși acolo, nu vor înțelege nimic, pentru-că toți sunt ómeni fără carte, cari nici numele nu și'l sciu subscrie, cum se cade, decum sĕ cetéscă gazete și sĕ scie ce însamnă „declarare, aprobare, memorand, infamiă etc.“

Eu nu am nici o cunoscință de aceea declarare, asemenea nici alții, prin urmare reprobăm totul, ca pe o apucătură cu speculă ce țintește la blamarea altora, declarând-o de o infamiă și pre autor de un imfam rĕutăcios.

Nicolae Pĕcurariu, învĕțător gr. or.

Varietăți.

* (Onomastica Escelenției I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul). De sub Pareng ni se scrie, că în 17 August credincioșii din Petroșeni au avut o adevĕrată sĕrbătóre, fiind ḑiua onomastică a Escelenției Sale. In preséra ḑilei s'a făcut vecernie, ér în ḑiua de 17 August M O. domn administrator Avram Stanca dimpreună cu doi preoți a săvêrșit serviciul divin și a înălțat rugăciuni pentru îndelungă viața și deplină sănĕtate a înaltului nostru prelat. La finea sântei liturgii dl administrator prin o vorbire pătrunḑĕtóre a descoperit publicului însemnătatea ḑilei.

* (Comitetul arangiatoriu al festivităților adunărei generale a Asociațiunei.) Sâmbătă la 5 óre p. m s'a ținut ședință plenară a comitetului arangiatoriu sub conducerea dlui president Parteniu Cosma La ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor. Din raportul comisiunei pentru bal s'a constatat un venit de 508 fl. 50 cr., chieltueli 353 fl. 76 cr. Venitele concertului au fost: în Sibiiu 564 fl. 91 cr., în Sĕliște 113 fl, un mecenate a dat 200 fl, venitele totale 877 fl. 91 cr., spesele au făcut 659 fl 36 cr. Venitele și chieltuelile banchetului se egaléză. Din aceste rapórte se póte vedé, cât interes a desvoltat comitetul pentru reușirea îmbucurătóre a festivităților. S'a hotărit ca fiecare membru din corul dela Chiseteu sĕ capete câte un tablou, după-cum s'a fotografat în corpore toți membrii. Venitul curat se va asterne cu raport comitetului despărțĕmêntului Sibiiu pentru a fi înaintat comitetului Asociațiunei. Mulțămind dl președinte membrilor din comitetul arangiator pentru interesul ce l'au desvoltat, ședința se termină la $8^1/_2$ óre séra.

* (Chirotesiă.) Preacuviosia Sa, părintele protosincel, vicariu episcopesc și președinte al Consistoriului din Oradea-mare Iosif Goldișiu, a fost chirotesit întru archimandrit prin Prea Sânția Sa părintele episcop al Aradului Ioan Mețianu. Felicităm pre Preacuviosia Sa pentru acésta meritată distincțiune.

* (Act de binefacere.) Dl Nicolau Cado, paroch în Pâclișa ne comunică, că dl profesor dela scóla civilă a Asociațiunei din Sibiiu Dr. Vasile Bologa a dăruit la finea anului scolar 5 fl. pentru a se cumpĕra premii pe séma copiilor diligenți. Fiind însĕ terminat esamenul înainte de sosirea banilor, comitetul parochial îi administréză până la începutul acestui an scolariu si din ei va procura cărți pe séma copiilor sĕraci. Tot deodată aduce și mulțămită donatoriului pentru marinimosul act.

* (Esamenele de calificațiune învĕțătoresci în diecesa Aradului.) Prea Sânția Sa domnul episcop al Aradului Ioan Mețianu face cunoscut, că esamenele de cualificațiune învĕțătoresci se vor ține Marți în 15/27 Septembre a. c.

Candidații au sĕ se presinte provĕḑuți cu: *a*) estras de botez; *b*) testimoniu scolastic și desclinit cel pedagogico preparandial, și *c*) adeverință despre pracsa și aplicațiunea de până acuma.

(Cărți scolare.) Ḑiariul „Brassó“ în numĕrul de Sâmbăta trecută aduce la cunoscința cetitorilor sei, că după cum este el informat, consistoriul nostru archidiecesan a oprit din scóle folosirea abecedariului magiar de Fr. Koós și I. Dariu. In legĕtură cu aceea comunicare întrébă pe „Telegraful Român“ de deslușiri, reservêndu-și a reveni asupra cestiunei.

Ne grăbim sĕ rĕspundem colegilor dela ḑiariul „Brassó“, că cei interesați de afacere au a se adresa la autoritățile competente, și de acolo li-se va da rĕspunsul cuviincios.

Altcum din simț de colegialitate atâta putem spune și noi colegilor dela „Brassó“, că consistoriul archidiecesan a dat ordin ca în scólele nóstre sĕ se foloséscă numai manualele aprobate de sinodul nostru archidiecesan. Dacă cartea de F. Koós și I. Dariu, nu are aprobarea autorității bisericesci, atunci nu are nici îndreptățirea de a fi folosită în scólele nóste, și folosirea de până acuma a fost abus.

* (Un medic român în strĕinătate.) Din Paris ne aduc ḑiarele francese scirea, că dl Dr. Ionescu, — fratele ministrului instrucțiunei publice și cultelor din România — actual profesor la facultatea de medicină din Paris, a fost însărcinat, de către guvernul frances, cu o misiune scientifică în Germania și Austro-Ungaria spre a studia invĕțămêntul anatomic în principalele institute ale acestor țeri. Dl Dr. Ionescu — care este unul din cei mai străluciți tineri medici din Francia și care s'a semnalat deja lumei medicale prin însemnate scrieri — posede naturalisațiunea francesă.

* (Colera.) Lățirea repentină a epidemiei a făcut pe mulți bărbați de sciință sĕ afle vre-un medicament contra colerei. Incercările lor au rĕmas zadarnice. Ḑiariul „Temps“ din Paris anunță, că renumitului Pasteur, după o lungă esperiență i-a succes a afla mijloc contra colerei și anume prin altuire. Pasteur va devení unul dintre cei mai străluciți bărbați ai lumei.

De altfeliu scirile din tóte părțile anunță, că epidemia și-a ajuns culmea la Hamburg, unde și acum mor cu sutele, dar e indecrescere.

* Deschiderea dietei din Bucovina s'a făcut Vineri în 9 a l. c. n. la 11 óre înainte de améḑi. Deschiderei a premers serviciu d-ḑeesc în biserica seminariului gr. or. și în cea romano-catolică.

* (Magiarisarea copiilor slovaci). Foile patriotice din capitală aduc cu mare mulțămire sciri ḑilnice, că copii mici ai slovacilor din comit. Neutra se aduc pe la Allföld și în special se stabilesc în Kecskemét, unde se magiariséză. Copii sunt aduși în masse. Unele dintre foi sunt supĕrate, că agenții, carii ii aduc, îi tractéză adese-ori fórte aspru.

* (Mijlócele proselitistilor catolici.) Sub titlul „atentat cu dinamită în biserică“ scrie „Petersburger Ztg“: In biserica ortodocsă din Varșovia s'a întêmplat pe timpul serviciului divin o detonațiune. Individul, care scosese un obiect din Buzunar a fost prins de un oficer, care era în apropiere. Prisonieriul a murit în urma ranelor primite și a fost recunoscut sub numele de Michail Zelevski, despre care se presupune, că a avut intențiunea ca biserica greco-orientală, care mai nainte aparținuse greco-catolicilor sĕ o asvêrle cu dinamită în aer. S'a ordonat cercetare.

Mai nou.

Inainte de a încheia fóia ni se comunică din Ciacova următórea telegramă:

„Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români greco orientali din diecesa Caransebeșului — cu statute aprobate de guvern — convocată în Ciacova și insinuată conform statutelor pe eri și aḑi, a fost oprită de protopretorul cercual cu numĕrósă asistență de gendarmi, pentru-că nu a fost însinuată în limba magiară. Președintele reuniunei declară, că adunarea cedéză brachiului și insistă la membrii numĕroși a observa liniscea și a dovedi, că sunt un element de ordine, cultură și civilisațiune, insinuând protest contra violărei legei, declară adunarea de încheiată Membrii părăsesc sala în ordine esemplară, aclamând cuvintele presidentului“.

Fiind cestiunea acésta de tot gravă, după ce ne vom lua informațiuni detaiate, vom reveni asupra ei.

Loterie.

Sâmbătă, în 10 Septembre, 1892.

Timișóra:	**78**	**41**	**82**	**8**	**79**
Viena:	**52**	**62**	**14**	**82**	**46**

și s'a făcut Rătezatul de aḑi. Apoi a urmat luptele între doi uriași aievea: între Traian și Decebal, personificarea fidelă a dóuĕ popóră mărețe; urmele despre alcătuirile lor și cu deosebire ale romanilor le aflăm în abundanță: la Grădiște, la Demsuș, Călan ș. a. ér din timpul cavalerismului și al rĕsbóielor cu turcii, ne-au rĕmas ruine de turnuri și de cetăți cavaleresci, cum este cetatea Colțului, și cu deosebire frumósa cetate a Hunedórei, cu temeliile puse acum sunt 400 de ani de marele bărbat Ioan Huniade a cărei urmași trăiesc până aḑi în Zăicani la Pórta de fer și sunt români și așa până la alcătuirile din ḑilele nóstre, băile de fer și cele de cărbuni din valea Jiurilor și cu deosebire calea ferată ce duce din valea Streiului în valea Jiuriilor, făcută cu cea mai mare măiestriă dintre tóte căile nóstre ferate.

Va urma).

Nr. 314. [174] 1--3

CONCURS

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învěțătoresci din comunele bisericesci gr. or. semnate mai jos, în protopresbiteratul Murěș Oșorheiului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în ḑiariului nostru „Telegraful Român“ și anume:

1. Laslěul român, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir natural și folosința grădinei scolare;

2. Șoimușul român cu salariu anual de 250 fl. și cuartir în natură.

3. Egerseg, post împreunat cu cel cantoral — cu salariu anual de 258 fl. a. și cuartir în natură.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, sé astérnă petițiunile lor, instruite conform normeler în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul preclus.

Murěș-Oșorheiu, 19 August, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murěș Oșorheiului.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 821 175 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Teleg. Rom.“

1. Magina, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei și lemne.

2. Inuri, cu salariul de 300 fl. din cassa bisericei, cuartir și lemne.

3. Teuțiu, cu salariu de 250 fl din cassa bisericei, cuartir și lemne.

4. Cristeștí-Tecsești, salar de 150 fl. cuartir în edificiul scólei și lemne.

Dela concurenți se recere sě țină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetițiune, se răcere sě fie cântăreți și sě se presenteze în vre-o Dumiecă ori sěrbătóre spre a face cunoscință cu poporul.

Alba-Iulia, 25 August 1892.
Oficiul protopresbiteral gr or. al Albei Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
admin. ppresb.

Nr. 346 (169, 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci dela scólele confesionale gr. or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Sebeșul superior, postul de învěțătoriu cu salariu anual de 250 fl., solvinḑi din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei și lemnele necesari pentru foc.

2. Streza-Cârțișóra, postul de învěțătoriu cu salariul anual de 160 fl., solvinḑi din alodiul comunal.

Dela concurenți se recere sě țină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetițiune și sě fie cântăreți, căci sunt îndatorați a cânta Dumineca și sěrbătórea în biserică cu copii cântărila liturgice.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi sě și substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenmegye) până la terminul susindicat.

Avrig, 15 August, 1892.
In conțelegere cu comitetele parochiale respective; oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

---

ad Nr. 324. [176] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Iliei, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Bacea, cu filia Cueș salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de lângă scólă pentru legumi și 1 stângin lemne de foc.

Dela învěțătoriu se recere sě cunóscă cântările ca sě țină și strană.

2. Gialacuta cu fil. Câbesci, salariu 100 fl. cuartir în edificiul scólei, folosința grădinei scolare și 2 stângini de lemne.

3. Tătăresci, cu salariu anual 100 fl. folosirea unei grădini parte fênaț și parte arătură în preț de 25 fl. cuartir în edificiul scólei, lemne pentru încălḑit în preț de 12 fl. bani de spese pentru participare la conferințele învěțătoresci 5 fl care tóte computate la olaltă dau suma de 154 fl.

4. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, folosirea a 2 grădini și 2 stângini de lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și asterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 20 August, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pěcurariu,
protopresbiter.

Nr. 672 & 681. [165] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor, învěțători la scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele:

1. Ocna superióră, salariu anual 200 fl., din repartiție cu prospect a se urca la 300 fl., și a se solví din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemnele trebuinciose pentru încălḑit, precum și dreptul de folosință a grădinei scolare și 28 klgr. sare.

2. Șura mare, 200 fl., cuartir cu dóuě încăperi în edificiul scólei și lemne de foc după trebuință.

Doritorii de a reflecta la unul din aceste posturi au a-și subșterne suplicele concursuali instruite în sensul legilor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sibiiu, 14 August 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Sibiiului.
In conțelegere cu comitete parochiale respective.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 266 [155] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea unui post de învěțătoriu la scóla greco orient din Poplaca se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: *a*) salariu anual de 300 fl., ce se vor solví în 4 rate anticipative din cassa bisericei; *b*) cuartir în edificiul scólei; *c*) trei stângini metrici de lemne; *d*) folosirea grădinei scolare.

Alesul învěțătoriu afară de clasa sa va conduce și scóla de repetițiune, și va țíné una din strane în biserică în ḑile de dumineci și sěrbători.

Concurenții vor avé a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sěrbătóre la biserica din comuna Poplaca spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne suplicele concursuale instruite în sensul legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Sibiiu, 5 August 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

---

[156] 3—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de al 3-lea învěțătoriu la scóla poporală gr. or. rom din Sadu, protopresbiteratul Sibiiului se escrie de nou concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salar 350 fl., și anume din cassa alodială 320 fl., și din cassa bisericei 30 fl, plătibili în rate lunari anticipative;

b) cuartir liber în edificiul scólei;

c) trei orgii lemne.

Reflectanții au a-și trimite concursele instruite în conformitate cu legile esistente subsemnatului comitet parochial prin oficiul protopresbiteral.

Dela concurenți se pretinde, ca pe lângă cualificațiunea formală sě cunóscă și musica vocală, fiind alesul obligat a forma și conduce corul cu scolarii și cu tinerimea adultă; a ținea în fie-care Duminecă și sěrbătóre o strană în biserică precum și a prelege în scóla de repetițiune.

Spre scopul acesta petenții sě se presinte în vre-o Duminecă sau sěrbătóre în biserică spre a-și arăta desteritatea în cantare.

Sadu, în 14 August, 1892.

Pentru comitetul parochial
Constantin Popoviciu,
președ.

Nr. 682.

In conformitate cu normativul scolar §. 76.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 321. (162) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěțători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cohalm, un post de învěțătoriu cu salar de 200 fl., cuartir natural, grădină de legumi, doi stângini de lemne, și în fine tóte drepturile dela beneficiile comunei precum ghinde în pădure etc. în rênd cu o gazdă.

2. Valendorf, un post învěțătoresc cu 200 fl.

3. Bogata Olteană, un post de învěțătoriu cu salar de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

4 Ticușul român, un post de învěțătoriu cu salar de 150 fl., cuartir și lemne.

5. Fântâna, un post de învěțătoriu cu salariu de 100 fl. cuartir și lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 3 August, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

---

[159] 3—3

CONCURS.

La scóla română gr. or. cu 3 clase din Turche în protopopiatul Brașovului, a devenit vacant un post de învěțător spre a căruia ocupare prin acésta sě escrie concurs cu termin de 25 ḑile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a.) Salariu anual din fondul bisericei, plătibil în rate tri-lunare anticipatipe 250 fl.

b) Venitele cantorale socotite ninimum 100 fl.

c.) Cuartir natural și 3 stânjini lemne.

Doritori de a competa pentru acest post sě-și trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Dela competenți se cere, ca pe lângă cualificațiunea prescrisă sě cunóscă perfect cântările bisericesci și tipicul, fiind alesul obligat a fi și cantor ordinar la una din cele dóuě biserici aflătóre în comună, a instrua copii în cântări și a ținea dumineca și sěrbătórea scóla de repetiție împreună cu ceilalți colegi ai sei.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului

Pentru comit. parochial
A. Bârsan,
președinte.
In conțelegere cu mine
Ioan Petric,
protopresbiter.

Chiar acum a eșit de sub tipariu:

Calendarul „Aurorei“

pre anul comun 1893.

Cu portretul episcopului Inocențiu M. Clain — ca premiu — și alte multe ilustrațiuni frumóse.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Calendar, însemnăm aici:

Partea Calendaristică: Cronologia pe anul 1893. — Păscălia pe anul 1893. — Sěrbătorile și alte ḑile schimbătóre la rěsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1893. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutimpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă). — Indreptariu financiariu. — Serviciu postal și telegrafic.

Partea de cetit: In but (Novelă) — Cântec păstoresc. (Poesie.) — Un prânḑ la absolon Vultur (Novelă). — Berina fidențiată. (Versiune.) — Ce n'am věḑut? (Poesie.) — Higienă: Câteva reguli privitóre la crescerea copiilor. — Despre somn. — Despre curățirea corpului. — Despre locuință. — Veselina. (Poesiă). — Idyla modernă. — (Poesiă.) — Care cărăușie e cea mai bine rěsplătita? (Tractat economic.) — Notițe folositóre: Flórea de salcâm. — Rumul ca medicament în contra frigurilor de lapte la vaci. — Conservarea óuělor. — Cele mai bune murături de castraveți. — Esența de trandafiri. — Trecerea sughițului. — Suprimarea durerei în casuri de arsuri. — Metoda de a nu mirosi și fumega lampa. — Albirea lânei. — Curățitul vaselor. — Spălarea colorii materiilor. — Curățitul sobelor de fer. — Poleirea mobilelor. — Mijloc pentru de a cunósce aurul. — Glume: (ilustrate): Mare-a ḑis-o. Ințelepciune de scolar. — Turcesce. Urmarea crescerei de modă. — O anecdotă istorică. — Bolnava vană. — Când se face dreptate. — Prosa pensionatului. — La poliție. — O observare. — Căreia i curisézá? — Desamăgire. — Ciungul, ologul, orbul și golanul. — Și-a ajuns scopul. — Vechimea sciințelor. — Publicațiuni.

☞ **Se póte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. portopostal; ér 6 esemplare procurate de-odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco.** [177] 1—3

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. Sibiiu, Joi 3/15 Septembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de doue ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Septembre, 1892.

In presă unele dintre cele mai periculóse arme este calumnia, şi de arma acésta se folosesce preste tótă bunacuviinţă presa magiară.

Cu deosebire când e vorba sĕ se lovéscă în noi românii, atunci tótă tăria presei magiare se concentréză în acéstă periculósă armă, şi calumniile cele mai îndrăsneţe sunt aduse ca graţiosităţi la adresa românilor

Şi nu este atunci instituţiune, care sĕ rĕmână scutită de iovirile acestei arme. Biserica, scóla, instituţiunile nóstre culturale, instituţiunile economice, cele mai umanitare întruniri şi reuniuni ale nóstre, tóte sunt date pradă calumniei, numai ca cu mai mare efect sĕ se pótă loví în noi.

O constatăm acésta cu durere şi trebue sĕ o constatăm noi, cari avem nobila chemare de a predica pacea între cetăţeni, trebue sĕ o accentuăm noi, cari voim pacea pelângă asigurarea condiţiunilor de esistenţă naţională aşa, după-cum o voim, aşa după cum ni o formulăm noi.

Abia e ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care sĕ nu aflăm aplicată arma calumniei contra nóstră, contra instituţiunilor nóstre.

Din incidentul adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, care adunare în anul acesta s'a ţinut aici în Sibiiu, representanţii ḑiarelor magiare din capitală, ómeni tineri, cari nu au mai venit până acuma în contact cu noi românii, cari nu au mai vĕḑut lucrarea comună a românilor pentru binele comun, acesti representanţi ai ḑiarelor magiare, reîntorşi în capitală, au început sĕ scrie despre noi românii.

Şi ce credeţi, au luat dóră notiţă despre aşeḑĕmintele nóstre culturale de aici? Ce credeţi, ne-au presentat dóră în adevĕratele sale colori rodul ostenelelor nóstre aduse pentru scóla de fete, şi pentru internatul de model pentru ţéra întrégă în ce privesce ordinea, disciplina şi crescerea morală a viitórei mame şi cetăţene?

Dóră au vorbit cel puţin în cuvinte seci despre scóla nóstră de fete, care stă în cea mai strênsă legătură cu Asociaţiunea?

Dóră ḑiarele din capitală din incidentul sosirei representanţilor lor aici s'au interesat de seminariul nostru pedagogico-teologic, care an de an trimite din sinul seu un numĕr frumos de apostoli ai păcei şi ai culturei printre poporul român. Dóră ele au vorbit despre bisericile nóstre, despre scólele nóstre, despre bibliotecile nóstre, colecţiunea de documente, sau despre redacţiunile tipografiile sau librăriile nóstre românesci?

Dómne feresce! Aşa ceva nu încape în cadrul programului ḑiarelor unguresci cu privire la noi românii.

Dómne feresce! Pentru ce sĕ fim presentaţi noi românii ca ómeni pacinici, muncitori, iubitori de adevĕr şi dreptate, setoşi de cultură şi cu nobile aspiraţiuni de a ţiné în cultură pas cu Europa cultă de aḑi.

Publicul unguresc nu lucruri de acestea astéptă dela presa ungurésca, cel puţin după efecte judecând, la acéstă conclusiune trebue sĕ ajungă omul.

Şi ḑiariul „Egyetértés“ îndată după Asociaţiune a şi făcut pe placul gustului publicului seu. In un articol despre Sibiiu, privit Sibiiul din punctul de vedere al magiarisarei, corespondentele numitului ḑiariu se folosesce de arma calumniei asupra nóstră a românilor, şi fiindcă n'a avut de ce se apuca mai cu efect, a tăbărit asupra institutului de credit şi de economii „Albina“, şi l'a presentat ca pe cel mai periculos factor politic, se înţelege periculos magiarisărei, care se face la noi pe tóte cărările. In sensul acelui articol „Albina“ cumpĕră averea ungurilor, şi astfeliu în provincie le ia din mână puterea de a magiarisa. In sensul acelui articol „Albina“ dă împrumuturi amploiaţilor unguri din oraş, şi le face atâta şicane, încât ei, sermanii de amploiaţi, nu pot face nimica în interesul magiarisărei. In cele din urmă „Albina“ e un factor politic periculos, şi guvernul trebue sĕ o desfiinţeze.

In acest chip se prelucră publicul unguresc In acest chip se pregătesce terenul de împĕcare între elementul unguresc şi românesc.

Este acésta scóla şovinismului, spurcatului şovinism, de care e cuprinsă presa în un mod revoltătoriu de scandalos, de care e stăpânită tótă viéţa publică din statul nostru, şovinism, care se manifestéză cu atâta neruşinare, încât omul serios şi cugetătoriu cu reci fiori privesce la viitoriul cel mai de aprópe.

Revista politică.

Sĕrbătorile inscenate la Comarom cu ocasiunea serbărei iubileului de 25 ani al d-lui Tisza ca curator al bisericei ev.-reformate şi enunciaţiunile de caracter politic, ce s'au făcut acolo, n'au putut sĕ nu intimpine un rĕspuns din partea catolicilor şi sĕ nu formeze material de discusiune în presă.

Insuşi primatele a ţinut sĕ rĕspundă şi deşi tonul lui pare destul de blând, din circulara adresată preoţimei sale reese, că cestiunea căsătoriilor micste va trebui resolvată şi că biserisa catolică va întrebuinţa tóte mijlócele pentru a o resolva în favorul ei. In cele următóre, pentru orientarea mai bună a cetitorilor, lăsăm sĕ urmeze circulara primatelui Vaszary în tot cuprinsul ei:

Iubiţi fraţi! Am înţeles din mai multe părţi, că din causa unor evenimente ivite in ḑilele de mai aprópe, cari vatĕmă adênc biserica nóstră, sunteţi fórte deprimaţi.

Recunosc şi simt, iubiţii mei fraţi, că trăim în timpuri grele.

Dar tocmai în timpurile de crisă e necesar, ca turma sĕ privéscă spre păstorul sĕu, sĕ fie atentă la vorbele lui. Pentru acésta ve vorbesc cu iubire frăţéscă.

Avem noi causă de a ne teme biserica? Nu!

Séu dóră nu ne vorbesc aceste cuvinte ale Domnului: „*Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo eclesiam meam, et portae inferni non praevalebunt adversus eam*“ (Tu eşti Petru şi pe acéstă pétră voiu ḑidi biserica mea şi porţile infernului nu o vor sdrobi).

Stânca nemişcată, pe care este biserica nóstră, este aşeḑată de doue mii de ani cu tóte armele puterii materiale şi morale, dar ea şi aḑi stă tare, gloriósă, va sta până la finea lumei.

Décă Domnul şi-ar fi încredinţat biserica sa statului roman, recunoscut de cel mai puternic mai înainte, ce s'ar fi ales din a lui biserică? De mult s'ar fi nimicit cu imperiul lumean.

Sânta nóstră biserică nu e susţinută nici de puterea esternă, materială, nici de ómeni, nici de noi, servii ei umili, nici de state, ci de însuşi Dumneḑeu.

Acésta este credinţa nóstră! Acésta este puterea nóstră! *Deus este fortitudo mea, quem timebo?*

Eu aşadară nu mi-am temut biserica mea, dar mi-am temut naţiunea, căreia nu i s'a dat, cum i s'a dat bisericei mele, promisiunea dumneḑeéscă de eternă esistenţă. Ei nu i-a dat Dumneḑeu, decât acest pământ, în care trebue sĕ träéscă, ori sĕ móră ér dacă a murit aici, a murit de veci pentru acéstă lume.

Şi décă noi am vorbi în ton aşa de aspru, cum au vorbit către noi contrarii nostri, décă am ataca aşa de tare cum ne-au atacat în ḑilele acestea, atunci am aţîţa şi mai mult spiritele destul de iritate, ca întru adevĕr sĕ aruncăm cu uşurinţă patria în pericol.

Tocmai pentru acésta, în aceste ḑile de agitaţie, trebue sĕ ne îndoim trezvia, trebue sĕ ne potenţăm moderaţiunea, cu armele înţelepciunei trebue sĕ ne oţĕlim piepturile şi cu tăria sĕ ne armăm sufletele.

Tăria, acéstă cardinală vîrtute creştinéscă, sĕ ni se esprime nu numai în fapte, ci şi în răbdare. Aduceţi-ve aminte de Domnul, care când a fost prins, a ḑis învĕţăcelului ce scósese sabia: „Pune sabia în técă“. *Agebatur jam non de agendo et aggrediendo, sed de sustinendo et patiendo.*

FOIŢA.

Apele nóstre.

Disertaţiune

de Silvestru Moldovan, ţinută în şedinţa 1. a „Asociaţiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Urmare).

Astfel ni se înfăţoşéză Ţéra-Haţegului.

Ea este udată de a latul ei de Streiu, care curge spre nord. Pe cursul superior al lui se estinde o regiune cu multe şi interesante partii romantice. Astfel este pe ţermul stâng, partia de stânci Piatra-Şipotului, cu stânci fărămate ici-colea în bucăţi, cu grupe de arbori şi mici cascade, amestecate tóte în disordinea cea mai mare. Mai în jos Streiul curge prin o vale îngustă, strîmtorată de păreţi preţipişi de stâncă, ér la Petros ese dintre déluri şi spală marginea nordostică a Vălei-Haţegului. De aci în jos el este însoţit de calea ferată. In stânga ne ofere o privelisce interesantă Măgura-Banului, cu stâncile sale în formă de vechi ruine. Terasele, ce hotăresc valea spre sud ne mărginesc vederea, numai pe câte o vale laterală ni se deschide privelisce mai depărtată, spre grupa Retezatului. Cu cât însĕ înaintăm la vale, cu atât cercul vederii ni se lărgesce, şi pe la Sub-Cetate ni se presintă cea mai încântătóre panoramă. Aici se află staţiunea Haţegului, lângă care sĕ înalţă délul Orlea, pe vêrful căruia se află un vechiu turn, numit „Turnul lui Vecel“. De pe Orlea vedem spre sud estinḑêndu-se frumósa vale a Haţegului, acoperită cu sate, brăzdată de riuleţe şi păraie, ce grăbesc spre Streiu, şi încunjurată de o cunună frumósă de munţi. Intre acestia munţii Haţegului ni se presintă în tótă grandiositatea lor, în mijloc cu piramida ciuntată a Retezatului

Spre nord privirea ne pĕtrunde în valea largă a Streiului, până spre Mureş.

Pe Streiu în jos se află Călanul, cu isvóre minerale calde. Aceste au fost cunoscute şi romanilor şi erau numite „Ad Aquas“. Ei au scobit aici într'o stâncă un basin oval, în forma unei lingure, cu păreţi cam de 18 urme de afunḑi, unde au întocmit scălḑi; acésta scobitură în stâncă se vede şi până aḑi, ér tradiţia ne spune, că ar fi fost scobită de o fată de urias, într'o singură ḑi, aducêndu-o în legătură cu cetatea Devei şi a Uroiului.

Se spune, că în alvia Streiului şi-ar fi ascuns Decebal comorile, într'o grópă cu boltitură, preste care a lăsat sĕ curgă apa, nesciind nime despre acest lucru, decât un om fidel al seu cu numele Biculus sau Bicilis, dela care şi-ar avea numele şi turnul de pe Orlea. Se spune apoi, că după-ce Decebal a fost învins şi s'a sinucis, Bicul ar fi tradat lui Traian secretul, şi astfel comorile ar fi fost scóse din Streiu. Incât este acest lucru adevĕrat, nu se póte sci, dar este fapt cunoscut, că pe timpul lui Martinuzzi, la Sânta-Măria de Pétră, dela Călan preste Streiu, un pescar român a dat pe ţermul Streiului subt un arbore resturnat din rădăcină de o boltitură şi în ea de o mare mulţime de galbini, cu numele regelui Lysimach şi a oraşului Cozon, din Thracia. Póte sĕ fi fost acesti galbeni un rest din comorile ascunse ale lui Decebal.

Acum sĕ trecem la valea Oltului, care dimpreună cu rîurile sale laterale, percurge partea răsăriténă şi sudică a Transilvaniei, şi udă cele mai de frunte platouri şi şesuri ale nóstre, cari aşeḑate unul tot mai jos după altul sunt ca şi nesce terase pentru alvia sa. Imprejurimile isvorului seu sunt încungiurate de piscuri înalte, cari se înşiră dela nord spre sud pe ţĕrmul seu stêng De pe ele ni se deschide o privire largă şi frumósă asupra şirurilor şi piscurilor de munte din jur până la Ciahlău în Moldova, până la Căliman şi în vest până la Arghita, precum şi asupra platoului Ciuc, până la muntele Büdős. La pólele piscului Egyeskő, sĕ află aşeḑate lângă Olt într'o situaţiune romantică minele dela Bălan, singurele mine de aramă din Transilvania, la cari însĕ acum producţiunea este mai restrînsă, de cum era mai nainte Dela Bălan în jos valea Oltu-

Aşadară n'a fost vorba de óre-care lucrare, ori atac, ci de pacienţă şi suferinţă.

Fiţi convinşi, că în vîrtutea posiţiunei mele, acolo unde nu numai dreptul ci şi datoria îmi impune sĕ vorbesc, voiu vorbi în interesul bisericei şi patriei nóstre; nu voiu tăcé.

Cu credinţă în Dumneḑeu, răḑimându-ne pe dreptatea causei nóstre, sĕ aşteptăm dară liniştiţi desvoltarea mai departe a lucrurilor.

Prin ajutoriul graţiei lui Christos întăriţi ve în vîrtutea păcii şi neascultând de agitatele vóstre sentimente, de îndreptăţita vóstră revoltare — nu vĕ pierdeţi liniştea.

In aceste timpuri grele fie cu noi ajutoriul nemaculatei vergure mame a Domnului, patróna patriei nóstre.

Abia a fost cunoscută însĕ acésta circulară şi protestanţii au folosit ocasiunea a rĕspunde. Presidentul adunării generale a bisericei ev. reformate din Ardél Desid. Banffy, care e şi preşedintele dietei în vorbirea de deschidere a adunărei generale în Cluş a accentuat anume, că dînsul şi alţi credincioşi ai bisericei au felicitat pe dl Tisza, dar n'au mers acolo ca sĕ facă politică, nici sĕ provóce pe cineva, ci l'au felicitat, ca pe bărbatul, care a avut energia a păḑi legea, a lucra ca magiar şi a cugeta ca protestant. Dominic Szász, episcopul reformat în raportul seu afirmă, că nu póte garanta, că după-cum s'au croit lucrurile, nu se va întémpla o perturbare şi că punctele negre, ce s'au arĕtat în timpul din urmă pe horizontul Ungariei nu vor aduce furtună. Legile statului trebue respectate şi atacul bisericei catolice în prima linie nu e îndreptat contra suveranităţii legislativei.

Episcopul **Schlauch** în călĕtoria sa la **Gyula** a ţinut o vorbire ascuţită contra demonstraţiunilor din Comarom. Conjură pe credincioşii la unitate in acţiune pentru susţinerea dreptului bisericei şi binele patriei.

Intrégă presa discuta cestiunea şi noi la rîndul seu vom reveni. —

Clubul naţional român al dietei bucovinene, care se compune pănă acum din 13 membrii, s'a constituit Joi d. a., alegêndu-şi preşedinte de onóre pe Eminenţa Sa metropolitul Dr. **Silvestru Morariu-Andreievici**, de preşedinte actual pe Escelenţia Sa dl baron Aleco **Vasilco**, şef al partidului naţional român din Bucovina, ér vice preşedinte pe dl Dr. Ioan **Ţurcan**, consilier consist. şi deputat în cameră. —

Despre relaţiunile dintre Italia şi Francia şi dintre Italia şi România dau iconă fidelă sĕrbătorile dela Genua arangiate în memoria lui Christofor Columb. Părechia regéscă italiană a luat parte la acele sĕrbări. După ce Maj. Lor visitară şi esposiţiunea au primit în audienţă pe admiralul frances Rieunier, comandantul escadrei francese. Regele Umberto era încungiurat de principele de corónă, ducele de Genua, contele de Turin, de preşedintele consiliului şi de mai mulţi miniştrii, precum şi de casa sa civilă şi militară. Admiralul Rieunier, căruia regele Umberto îi întinse mâna, rostí următórea alocuţiune:

„Sire! Preşedintele republicei mi-a arătat onórea de a me însărcina a saluta în numele seu pe M. Vóstră şi sĕ aduc felicitările sale pentru fericirea Majestăţei Vóstre şi pentru familia regéscă. Predându-ve M. Vóstre scrisórea preşedintelui republicei, ve rog a primi espresiunea omagiilor mele respectuóse“.

Admiralul predede apoi regelui scrisórea lui Carnot. Regele Umberto, luând scrisórea, rĕspunse următórele:

„Salutarea şi felicitările preşedintelui republicei francese, cu aducerea cărora ai fost însărcinat d-ta, e mult stimată de mine şi de poporul meu. Guvernul d-vóstră însărcinându-te din incidentul acesta solemn cu acéstă misiune, ne-a dat dovada de amiciţia, care ne este nóuĕ scumpă şi care corespunde cu sentimentele nóstre de o viuă simpatie cătră Francia. Designarea persónei d-tale, ni-a fost nóuĕ cu deosebire plăcută. Mĕ bucur, de a-mi puté manifesta faţă de D ta, sincera mea satisfacţiune“. După aceea regele presentà pe admiralul suitei sale, conversând apoi cu toţi oficerii escadrei francese. Admiralul fu primit apoi în audienţă şi de regina Italiei. Mulţimea adunată înaintea palatului striga: „Trăiéscă Francia!“

După admiralul Rieunier, primì regele în audienţă pe colonelul Murgescu, comandantul flotilei române, care de asemenea înmânà regelui Italiei o scrisóre a regelui României. Colonelul Murgescu, ḑise în alocuţiunea sa:

„Monarchul meu m'a trimis, sĕ iau parte la festivităţile în onórea lui Columb, pentru ca sĕ vedea un nou testimoniu despre sentimentele sale de amiciţiă. Presenţa pavilonului român la manifestaţiunea naţională în Genua e o garanţă de legătură de simpatiă, ce légă România cu Italia“.

Regele Umberto rĕspunse:

„Raporturile de amiciţiă frăţéscă, cari au fost întărite prin recenta petrecere a regelui României în Italia, 'mi fac şi mai preţuită manifestaţiunea de simpatiă pentru mine şi Italia, care e de aceeaşi origine cu România“.

Colonelul Murgescu apoi aduse omagii reginei Italiei, unde a fost primit fórte amabil într'o audienţă de o jumătate de óră.

O altă infamie.

Preotul catolic Vasile **Lucaciu** a fost ridicat din oficiu de cătră consistoriul din Gherla pe motiv, că face agitaţiuni politice şi mai vêrtos, că a vĕtămat pe primatele Ungariei Vaszary.

Nu intrăm în meritul cestiunei, pentru-că nu cunóscem din destul motivele suspendărei.

Dacă ne ocupăm totuşi de acésta acum, este, că „Tribuna“ organul dlui Lucaciu şi al ómenilor, cari lucră la ea, a comis o infamie dintre cele mai condamnabile. Ómenii, cari scriu în „Tribuna“ au adus în legătură cu suspendarea lui **Lucaciu** şi suspendarea lui Simion **Popescu**.

Ei bine sciu, că Simion **Popescu** n'a făcut politică, ci a **comis abus de oficiu**. Dar trebuia sĕ o aducă şi acésta în legătură, pentru-ca ḑilnic şi sistematic sĕ aibă motiv a bate în Capul bisericei nóstre şi a-l înegri cu cele mai uriciósе epitete, ce le pot zămisli creerii lor infectaţi, inima lor înegrită şi dorul de rĕsbunare.

Cetéscă-se articolul prim din „Tribuna“ de Mercuri şi judece lumea pe aceşti ómeni, cari de Dumneḑeu nu se tem şi în faţa ómenilor nu se ruşinéză, cetéscă-se articolul şi judece lumea pe aceşti rĕsvrĕtitori, cari trăesc din pânea agonisită prin calumniare, pe acesti ómeni, pe cari biserica i-a dat afară, căci au lucrat contra intereselor ei, facêndu-se culpabili; ómeni, cari au necinstit cea mai înaltă instituţiune culturală a românilor, „Asociaţiunea“ lor, şi s'au bucurat la crucerii, cari românii din sudórea lor i-au adus jertfă pe altariul acestei instituţiuni.

Şi acesti nihilisti ai bisericei nóstre, acesti speculanţi politici, cari prin actele lor din urmă au blamat naţiunea întrégă, acesti pigmei, cari n'au ce mai perde nimic, chiar nimic, se cred în drept a arunca cu săgeţile cele mai veninóse, cu săgeţile rĕinţei lor în Capul bisericei nóstre?

Sistemul de calomniare şi-a ajuns culmea, neruşinarea lor a întrecut tóte marginile, sentimentul omenesc s'a sters cu totul din inima lor.

Incă-odată ḑicem, cetéscă-se înjuriile la adresa metropolitului nostru şi judece lumea pe acesti „tovaroşi în principii“ şi „tovaroşi“ in infame calumniări.

Noi vom ţiné cont de aceste fenomene psichice abnormale, cari dau de gol nemernicia lor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Avrig, 29 August, 1892. Dle redactor! In Nr. 88 al ḑiariului „Telegraful Român“ din 1892 un corespondente al acestui ḑiariu scrie cu multă pricepere despre scopul salutar al drumului de fer, face istoricul zidirei şi a deschiderei liniei ferate Sibiiu-Avrig, apoi descriind reambularea technică a comisiunei, după-ce enaréză modul de bineventare, ce s'a făcut în tóte comunele, prin cari şi pre lângă cari trece linia ferată, ajungênd la staţiunea din urmă la comuna Avrig, după ce spune, că primirea la gara din Avrig au făcut-o preotul evangelic din Avrig, ḑice: „Nu ne-am putut esplica pentru ce în o comună aprópe curat românéscă ca şi Avrigul şi unde este un protopop român, bineventarea nu o au făcut un representante al maiorităţii populaţiunei“.

Privind lucrul aşa, precum el s'a făcut în momentele primirei comisiunei la gara Avrig, apoi într'adevĕr corespondentele are drept sĕ esclame acea bănuélă; dară dacă corespondentele avea cunoscinţă despre cele premerse, atunci de sigur el îşi întorcea bănuéla cătră alte persóne, şi nu învinuia nici pe protopopul român, nici pe representanţii populaţiunei române.

Ca lucrul sĕ se clarifice şi vina sĕ se descarce asupra acelora, cari o pórtă îmi ţin de datorinţă — spre orientarea publicului cetitoriu — a face următórea descoperire.

Concesionarii şi anteprenorii au sciut de timpuriu despre venirea dlui secretariu ministerial şi despre eşirea comisiunei de reambulare, între cari sunt şi români din Sibiiu. Ei cu toţii au conferit despre ḑiua şi planul eşirei comisiunei de reambulare, şi despre acésta a fost încunosciinţat preotul evangelic din Avrig de cătră ai sei din comisiune încă de Mercuri séra în 31 August st. n. după cum am aflat acésta în 2 Septembre n. dela un bărbat demn de tótă încrederea.

Pe noi românii însĕ, cu tóte că este şi un protopop român în Avrig — nu ne-au încunosciinţat nime despre cel mai puţin lucru barem. Acum, dacă românii nostri din Sibiiu — dintre cari am veḑut pre mulţi venind cu acea comisiune în Avrig — şi cari la alte ocasiuni de afaceri importante sciu sĕ aviseze de loc pe Avrigeni — cari totdeuna au alergat în mod veditoriu pe spesele sale, lăsându-şi tóte afacerile la o parte — ér acum la cestiunea acésta importantă nu s'au aflat unul în Sibiiu — ḑi unul — ca sĕ ne aviseze cel puţin, ba sĕ ne fie dat şi un

---

lui mărginită de cóste pădurόse, continuă a fi romantică, pănă pela Ciuc Sânt-Domokos, unde Oltul ese dintre déluri şi întră pe platoul Ciucului.

Acest platou mărginit de munţii Ciucului şi spre vest de Arghita, privit de pe înălţimele din prejur, este de tótă frumseţa, cu satele sale dese şi printre ele cu Oltul, ce-l percurge dela nord spre sud. El, împărţit în 2 basenuri prin ramurile munţilor, ce sĕ apropie la Zsögöd cătră olaltă este valea cea mai nalt aşeḑată a Oltului. La marginea lui sudică se află renumita scaldă Tuşnadul, cu posiţiune de munte admirabilă. Ea este aşeḑată la pólele muntelui Csomál, lângă o grupă de stêncă romantică şi incungiurată de păduri uriaşe de brad, ér din colo de Olt, pe ţĕrmul drept se întind ramurile muntelui Mitács, acoperite cu pădure de stegiar. Printre aceşti doi munţi curge Oltul de vale, întrând în prima sa strêmtóre, prin care el străbate cu repeziciunea unui rîu de munte, în şesul Treiscaunelor şi în ţéra Bârsei, care este a dóua vale a Oltului, mai jos situată decât podeiul Ciucului. In strîmtórea acésta împodobită ici colea cu stânci de forme pitoresci se află scaldele dela Malnaş, într'o posiţie plăcută. In stênga se înalţă muntele Budocului cu privire frumósă asupra şesului Treiscaunelor.

Eşind Oltul dintre munţi, udă marginea nord-vestică a Treiscaunelor şi marginea nordică a ţĕrei Bârsei şi într'un mare semi-cerc încungiură pe la sud munţii Baraoltului. Aici, de pe malurile Oltului, ni-se înfăţişéză spre sud şi vest una dintre cele mai frumóse şi încântătóre panorame.

La piciórele nóstre se întinde frumosul şes al ţĕrei Bârsei, cu liveḑi şi arături, brăzdate de rîuleţe şi păraie, şi cu sate dese, cu deosebire pe margini, ér în fund spre România se nalţă maiestetic munţii Buzeului şi ai Bârsei şi spre vest munţii Perşanilor, dând regiunei o înfăţişare de tot romantică. Din unele puncte, aşeḑate mai spre sud, precum dela Arpătac s'au de pe délul S.-Petrului în timp senin putem distinge singuraticele piscuri din acéstă corónă de munţi, precum în vest muchea lată şi întunecată a Măgurii-Codli, apoi Piatra-Craiului, Buceciu, Cristianul, Ciucaşul ş. a., precum şi pasurile ce se afundă prin acesti munţi; cu ochi ageri putem distinge délul cetăţuiei Braşovului şi Têmpa, cari sunt cele mai înaintate promuntorii ale munţilor în şes.

Pe ţermul stâng al Oltului este aseḑată Feldióra, unde pe o colină se vĕd ruinele pitoresci ale unei cetăţi a cavalerilor germani, cari au stăpânit odinióră Ţéra Bârsei. Aci se alătură Oltului şi calea ferată, care vine dinspre Predeal şi însoţesce rîul în cursul seu spre nord, şi apoi spre vest prin strîmtórea de la Rakos, în care întră Oltul pe la satul Agoştin.

In apropierea Agoştinului sĕ varsă în Olt rîuleţul Vargyas, cu isvorul în Arghita. Valea lui este mărginită de munţi înalţi, stâncoşi şi acoperiţi de braḑi, fiind cu deosebire pănă pe la satul Vargyas, romantică şi de o sĕlbătăcie marcantă. In valea lui în hotarul satului Homorod-Almás se află peştera de asemenea numire care este cea mai mare peşteră din Ardél şi pe timpul năvălirii Tătarilor şi Turcilor, a servit adeseori de asil locuitorilor din împregiurime.

Strîmtórea Oltului de la Rákos, pe lângă frumşeţa sa romantică, este interesantă şi din punct de vedere geologic. Ea este a dóua strîmtóre a Oltului, prin care acest rîu pătrunde în a treia sa vale, în „ţéra Oltului“. Pe ţermii rîului se înalţă în acésta strîmtóre de ambele laturi stânci preţipişe şi piscuri, cari ne atrag atenţiunea.

De amintit este cu deosebire piscul Tepei, de lângă Rákos, de pe vîrful căruia avem o privire fermecătóre asupra împregiurimii, şi cu deosebire asupra vălei Oltului.

De la Rákos în jos valea Oltului se lărgesce şi ochiului uimit îi se presintă o nóuĕ panoramă, care cu cât înaintăm la vale, cu atât devine mai măréţă, mai impunĕtóre. Suntem aici în vestita „Ţéra Oltului“, în patria figurei legendare a lui Radu-Negru Voevod. Oltul ia o direcţiune mai mult vestică şi paralel cu el, în depărtare de 3—4 mile, sĕ întind munţii uriaşi ai Făgăraşului, în lungime de vre-o plan — precum a primit preotul evangelic dela ai sei — cum vin dar tot dlor — românii de învinuesc pe protopopul şi populaţiunea română, căci s'a făcut bineventarea numai în limba germână Vina deci nu o pórtă nici protopopul şi nici alţi români din Avrig, ci o pórtă aceia, cari nu au avisat pe nici un român din Avrig, precum s'a făcut acésta la alte comune, unde representanţii au primit invitare şi încunosciinţare atât dela concesionari cât şi dela anteprenori şi paremi-se şi dela alte locuri — precând în Avrig nu s'a trimis nici una invitare — deşi sunt inteligenţi de diferite naţionalităţi — ci totul ce s'a trimis, este un ordin pretorial ddto 31 August a. c. Nr. 6413 — prin care s'a însărcinat primariul şi notariul comunal a întimpina la 2 Septembre n. la 9 óre a. m. comisiunea la gara din Avrig — despre care ordin numai în 2 Septembre 1892 am aflat. Dacă preotul evangelic din loc a sciut tóte acestea din 31 August a. c. st. n. şi nu au descoperit acésta nimerui — nu póte românii din Sibiiu sĕ arunce vina asupra românilor din Avrig — ceva negreşit este în lucrul acesta — căci şi nóuĕ românilor ne-a venit greu când am aflat despre venirea comisiunei, — dară durere prea târḑiu — şi astfel am trebuit se luăm lucrul aşa, precum ni l'au pregătit alţii, cari ţin cont şi de populaţiunea dela sate. Am ḑis.

Primiţi, dle redactor stima, ce vi-o păstrez

Ioan Cândea,
protopop gr. or.

Haţeg, în 29 August, 1892 Onorată redacţiune! Suntem aprópe de începutul unui an nou scolariu! Astfeliu învĕţătorii poporului român din nou au a se angagia la o muncă continuă ḑilnică ca aşa sĕ pótă pune şi întări fundamentul instrucţiunei şi educaţiunei poporului nostru

Datorinţele impuse prin „Normativul scolastic“ avem deci sĕ le împlinim cu tótă sfinţenia fără nici o întrelăsare pentru-că numai astfeliu omul pus în serviciul naţiunei se va face demn de frumosul nume „învĕţătoriu“.

Dela strĕbuni şi strĕmoşi numele „învĕţătoriu“ au fost şi rĕmas un nume de fală, un nume de respect pentru tóte generaţiunile — durere însĕ că munca învĕţătoriului nu a întimpinat aceea-şi resplată, pe care a meritat-o, cu tóte că învĕţătoriul a lucrat cu diliginţă de fer şi cu consciinţa mare pentru crescerea şi educarea unei generaţiuni nóuĕ, bună şi vrednică.

Şi într'adevĕr, sórtea şi munca învĕţătoriului nici în parte nu este răsplătită, pentru că dacă scrutăm cu tótă seriositatea, aflăm, că aḑi în finea secolului XIX, care se pretinde „al luminelor“, sunt mulţi cari cu greu pot trăi din salariul cel fórte neinsĕmnat ce-l trag pentru greaua sarcină ce o pórtă spre luminarea poporului.

Dar cu tóte acestea ministrul instrucţiunei publice contele Csáky a sărit în ajutoriul învĕţătorilor cu legea, că „salariul învĕţatoriului sĕ se ridice la suma minimală de trei sute fl v. a“.

In comparaţiune cu greaua sarcină, ce o supórtă învĕţătoriul nostru, nici nu este o pretensiune nedréptă ci din contră ar fi o lege fórte salutară, dacă s'ar fi oprit numai în cadrul necondiţionărei, adecă dacă ar sili confesiuuile fără a le amenința cu înriurirea statului în drepturile acestora pe basa „că dacă nu este în stare comuna sĕ redice salariul, apoi restul acoperit prin stat sĕ dee acestuia dreptul de aprobare sau amovare a învĕţătoriului la oficiul seu“

Nu vom pune mare pond pe ajutoriul statului, carele şi aşa sunt éră̦şi banii nostri. Vom stărui însĕ ca sĕ satisfacem condiţiunilor şi legei încât numai ne vor ierta impregiurările, pentru-că multe şi mari sunt pretensiunile, însĕ cu atât mai mare politica dlui Csáky, carea nu lasă nimic de dorit pentru magiarisare.

Nu tóte vênturile aduc plóe şi nu tótă plóia este folositóre, astfeliu sunt şi legile croite în făurăria ministerială din Budapesta.

Pentru aceea însĕ ca periclul sĕ nu ne amenințe în temelii şi că din vina nóstră (póte) sĕ nu suferim mai mult decât ne croesce legea în prima linie sĕ stăruim pre ori ce cale, parte prin popor, parte prin ajutóre la completarea salariului învĕţătoresc la suma minimală de 300 fl. şi acésta o putem face chiar şi prin întrodueerea de scoli ambulante; apoi pentru a putea resista cu bărbăţie contra legei de „kisdedovuri“ încă de timpuriu sĕ întreprinbem toţi paşii posibili pentru a ne cualifica personal şi puteri apte şi destule. *N. S.*

Varietăţi.

* (Dela Curte.) Majestăţile Lor monarchul nostru şi împĕrătésa-regină vor petrece, din 20 l. c. începênd, mai multe sĕptĕmâni la Gödöllő.

* (Linia ferată Sibiiu - Avrig.) Şeful staţiunei liniei ferate face cunoscut, că în 13 l. c. n s'a început comunicaţiunea pe linia ferată Sibiiu—Avrig.

Preţurile de călĕtorie: Dela Sibiiu—Şelimber cl. II 15 cr. III 10 cr, pănă la Vestem cl. II 22 cr. III 15 cr., pănă la Tălmaciu şi Sebeşul de sus: cl. II 40 cr. III 25 cr., pănă la Avrig: clasa II 80 cr. III 50 cr.

* (Din comitetul ţĕrii Bucovinei.) In ultima şedinţă a comitetului ţerii, Escelenţia Sa dl baron Alecsandru Vasilco şi-a luat adio dela membrii şi funcţionarii comitetului In numele membrilor comitetului, dl archimandrit Calinescu a mulţămit Escelenţiei Sale pentru conducerea de până acum a supremei autorităţi autonome din ţéră, asigurând, că Escelenţia Sa va rĕmâné vecinic în memoria acelora, cari au avut fericirea sĕ lucreze sub conducerea Sa In numele funcţionarilor a vorbit apoi dl consilieriu al ţerii A. Zahar. Alaltăieri d. a. s'au presentat înaintea Escslenţiei Sale în corpore diferitele institute şi autorităţi, care stau sub comitetul ţerii. In aceeaşi ḑi s'a presentat funţionarilor comitetului ţerii şi noul mareşal al ţerii domnul Lupul, la al cărui discurs a respuns dl consilieriu al ţerii Zahar, scrie „Gaz. Bucovinei“.

* (Dl Benger în România.) Din Berlin se vestesce, că preste câte-va ḑile România va fi visitată în lung şi în larg de D. Benger, consul general al ţĕrii la Stuttgard.

Scopul acestei visite este o lucrare, o dare de sémă amenunţită şi competentă asupra României, cu deosebire în ce privesce avuţia naţională.

Se scie, că tot ce s'a scris pănă acum sub acest raport, fie de români, fie de strĕini, e departe de a fi complect, — unii tratând lucrurile prea superficial, alţii neavênd la îndemână tóte isvórele de cunóscere esactă a situaţiei.

Meritul stîrnirii vizitei de care vorbim revine M. S. regelui nostru. Intr'o întrevorbire, pe care Maiestatea Sa a avut o acum câte-va luni (când a fost în Germania) cu dl Benger, suveranul a esprimat dorinţa ca consulul sĕ visiteze ţéra pentru a'si da samă prin sine însuşi de situaţia ei gospodară.

Conscienţios prin escelenţă, cult, şi pricepĕtor profund în ale economiei naţionale, dl Benger a luat imediat decisiunea sĕ-şi adêncéscă cunoscinţele în privinţa ţĕrei pe care o represintă şi a şi pus la cale proectul unei visite amĕnunţite în tot lungul şi latul ţĕrii.

In călĕtoria sa dl Benger va fi însoţit de dl Ioan Barbovescu, secretarul consultatului general român din Berlin. persónă de asemenea distinsă prin temeinicile sale cunoscinţe economice despre România.

* (Postal) Se publică concurs pentru postul de magistru postal în Certegiul de sus, comitatul Huniedórei.

Emolumentele sunt: 180 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 12 fl. pentru manuarea scrisorilor.

Condiţiuni: cauţiune 100 fl.

Asemenea se publică pentru postul de magistru postal în Dalnok, comitatul Treiscaune.

Emolumente: 150 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie şi 15 fl. pentru manuarea scrisorilor.

Cererile sĕ adreseze la direcţiunea postală în Cluş.

— Direcţiunea postală telegrafică din Cluş escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Várfalva comit. Turda-Arieşiu. Reflectanţii pot căpĕta informaţiuni mai de aprópe dela numita direcţiune şi au a depune o cauţ une de 100 fl.

* O scire literară de sensaţie a fost rĕspândită ḑilele aeeste prin ḑiarele europene. Se ḑicea, că Carmen Sylva ar fi terminat livretul unei opere, pentru care ducele de Edimburg ar compune musica. Opera ar fi fost destinată teatrului regal din Copenhaga.

Acéstă veste pusese în mişcare pe cei mai îndrăsneţi şi mai bogaţi impresari. Oferte fantastice s'au făcut, se ḑice, reginei şi ducelui. Amêndoi au rĕspuns însĕ, că nici vorbă n'a fost de o asemenea colaboraţie, — spre marea descepţiune a impresarilor cari mirosiau deja câstiguri fabulóse.

* (Petrecere.) Invitare la „Petrecerea“ împreunată cu „producţiune de diletanţi“ ce se va aranja Duminecă în 18 Septembre st. n a. c. în sala din grădina hotelului la „Sóre“ cu următórea

Programă:

1. Se va da piesele teatrale

a) „Proba de foc“. Comedie într'un act după A. Kotzebue localisată de Irina Sonean Bogdan;

b) „Prin mórte la victorie“. Comedie într'un act după A Kotzebuc localisată de Irina Sonea n. Bogdan.

2. Dans.

Inceputul la 7 óre séra. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic (edificarea casei parochiale gr. or.) din Alba Iulia.

Alba-Iulia, 5 Semptembre, 1892.

Supra solviri şi oferte marinimóse se prmesc cu mulţămită şi se vor cuita ḑiaristice.

Comitetul aranjator.

* (Societăţi ciudate.) In Japonia sunt nisce societăţi fórte ciudate. Ḑiariul „Lloyd de l' Asie orientale“, constată esistenţa unui club de urangutani, ai cărui membri trebue sĕ consume în fie-care ḑi o cantitate enormă de rachiu de urez. Un alt cerc, acela al „versatului“ onoréză mai cu deosebire pe membrii cei mai rĕu desfiguraţi de bólă. In sfârşit membrii clubului Schoria-Kai se mulţămesc a lăuda, în întrunirile lor, farmecele soţielor lor respective, care sunt datóre sĕ asiste la întrunirile, în care bărbaţii lor le fac elogiile

* (Proverbe.) Dl Constantin Giurgescu, care a publicat mai multe proverbe în Nr. 48 al fóiei nóstre, ne mai trimite următórele:

Omul nu păţesce ceea-ce viséză, ci păţesce ceea-ce lucréză.

Nebunul se laudă cu pumnul, ér cel înţelept astéptă după drept.

Pétra la vale şi omul la mormênt grăbesce.

Şi celui ce face tot bine, încă i se resplătesce cu rĕu, dar apoi cel ce face tot rĕu, cum póte astepta binele?

Şi a şeptea óră prinde bine mintea la om.

Şi puţin dacă e bun, la sfârşit mult cântăresce.

Pétra încă-şi reclamă ascernutul seu, căci altcum tot clătinindu-se se prăvălesce în vale, şi apoi indrumul ei distruge şi alte elemente.

Din câte patimi are sĕ îndure omul, numai de una n'are frică: că va înşela pe altul.

In zĕdar e pomul lângă isvor, dacă póme în el nu-s de dor.

Caută sĕ conceḑi şi neghinei, pănă ce se va cóce grâul.

Cel ce caută fĕrină în tărîţe, nu póte fi mulţămit

Dacă te vei intovărăşi cu prostul 'ţi vei afla rostul însĕ şi calea de pocăinţă.

Adese-ori şi ómenii onesti viséḑă visuri ne bunesci

Sparga nelucrată după moda ei, fie şi de mătasă, nu duréză mult.

Omul cu mintea bine încarcă, bine descarcă ori ce greutate.

Dacă trece umbra délul, de sigur vine nóptea.

Lumina numai la întunerec folosesce.

Runcul, în August, 1892.

C. Giurgescu.

Bibliografic.

„Buletin statistic general al României“ publicat de direcţiunea statisticei an. I pro *Aprile-Maiu-Iuniu 1892.* După acest buletin, bogat în cuprins, totalul populaţiunei face 5.038.342 dintre care 4 152.642 o forméză populaţiunea rurală. Tabloul general al întinderei culturilor şi a producţiunei rocóltelor în România pe anul agricol 1890/1 arată date îmbucurătóre.

— A apărut: „**Geografie**“ *pentru institutele pedagogice şi scólele secundare* după H. Gute-Wagner de Patriciu Drăgălina, prof. la institutul pedagogic, diecesan din Caransebeş, Tom I. geografia fisică şi descrierea continentelor, Australia, America, Africa şi Asia. Preţul 1 fl. Editura autorului.

„*Iiltakozás*“ az egyetemi román ifjuság nevében kiadott *Replika ellen.* Szerkesztöség: Rácz Iános és Moldován István egyetemi hallgatók. Ára 40 kr, Kolozsvárt, 1892.

---

70 km. Pe ţermul drept al rîului se estinde un ţinut deluros, care se începe imediat de lângă Olt. Spre sud se întinde şesul, cu sate dese şi udat de o mare mulţime de rîuleţe, ce curg aprópe paralele spre Olt, ér dincolo de şes sĕ înalţă maiestatic munţii, în tótă grandiositatea lor, acoperiţi cu stejari, mai în sus cu brădet şi arătându ne ici colo şi vêrfuri góle, pleşuve, unde se adăpostesc ciutele de munte fricóse. Acest tablou general al regiunii ne presintă pas de pas variaţiuni, după cum, mergênd pe Olt în jos, ne ajung în cercul vederi unul după altul piscurile şi grupele de la ost spre vest precum vîrful Urlii, Viştea-Mare. Ucia Mare, Podragu, Vêrtop, Vêrtopel, Butean, Negoi, Surul ş. a. cu grupele lor, tóte grandióse şi împunătóre. Acésta din causă, că acesti munţi în deosebire de alţi munţii ai nostri, se ridică repentin din şes, aşa că predélurile abia se află în depărtare de 10—15 km. dela cóma lor şi de piscuri, cari se înalţă la 1850—2000 metri preste valea Oltului şi la 2300—2500 metri preste nivoul mării; o însuşire particulară, care în o astfel de estensiune chiar şi în Alpi este o raritate.

Va urma).

Nr. 393. [178] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Batiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei și lemnele de foc după trebuință.

Dela concurenți se cere sĕ țină și scóla de repetițiune cu elevii dela 12—15 ani, ér în Dumineci și sĕrbători sĕ conducă scolarii la rĕspunsurile liturgice

2. Chergeș, cu salariu de 150 fl., în trei rate trilunare egale solvite anticipative dela comună, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și 3 stângini de lemne.

3. Găunósa cu filiile Ciulpez și Cutini, cu salariu de 140 fl., în bani din repartiție, 20 mĕsuri cucuruz în bómbe și de fie-care prunc umblătoriu la scólă câte un car de lemne ori 50 cr. în bani.

Invĕțătoriul, avĕnd a ținé strană, se cunóscă și cântările bisericesci.

4. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și lemne de foc câte-i vor fi de lipsă.

Reflectanții la aceste posturi au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Deva, la 20 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Devei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Păcurariu,
protopresb. adm.

Nr. 204. [179] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos scrise, se escrio concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Sibot (Alkenyér), al 2-lea post învĕțătoresc cu salariu anual 300 fl. din cassa bisericii, cuartir liber și 2 stângini de lemne — concurentul va avé sĕ se presenteze în vre-o Dumineca în S. biserică spre a-și arĕta desteritatea în cântări.

2. Vaidei, postul al 2-lea de învĕțătoriu cu léfă anuală 200 fl., din cassa alodială, cuartir și lemne 3 orgii.

3. Dâncu mare, léfă anuală 200 fl., cuartir și lemnele necesare dela popor.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé în terminul sus scris a înainta cererile lor instruite conform legilor scolare din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral din Orĕștie (Szászváros)

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orĕștiei.

Orĕștie, 22 August, 1892.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 358. [180] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele române confesionale gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Geógiului I, se escrie concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Hărău, cu 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit

2. Boholt, cu 170 fl, salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, 10 fl., pentru participare la conferințele învĕțătoresci, și 20 fl., pentru lemne pe séma scólei și a învĕțătoriului.

3. Fornădia, cu 160 fl., salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au sĕ și adreseze petițiunile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Hondol, până la susindicatul termin.

Hondol, 20 August, 1892.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. Giógiu I.

Vasiliu Piposiu,
protopresb.

Nr. 333. [166] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului învĕțătoresc la scóla din Cacova, protopresbiteratul Sĕliștei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 250 fl., solvibil în 4 rate.
2. 3 orgii lemne de foc.
3. Cuartir în edificiul scólei

Alesul învĕțătoriu e obligat a ținé Dumineca și în sĕrbători strană în biserică și va instruí copii în cântările bisericesci.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sĕ se aștérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenții sunt datori a se presenta înainte de alegere în biserică spre a-și dovedí desteritatea în cântările bisericesci.

Sĕliște, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sĕliștei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 787. (167) 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următórele posturi învĕțătoresci din tractul Branului, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare și anume pentru următórele comune:

1. Poiana-Mărului, clasa II cu salar de 330 fl.
2. Vlădeni, clasa II cu salar de 330 fl.
3. Peștera cu salar de 300 fl.
4. Șirnea, cu salar de 300 fl.
5. Fundata, cu salar de 300 fl.
6. Moeciul superior, cu salar de 300 fl., plătibili în rate lunare anticipative din alodiuri și fondurile bisericesci.

Doritorii de a ocupa vre un post din acestea au a-și trimite suplicele lor instruite conform legii la subscrisul oficiu în terminul legal.

Dela concurenți se pretinde a ținé strană în biserică, de óre-ce posturile învĕțătoresci sunt împreunate și cu cantoratele.

Zĕrnești, 29 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului.

Traian Mețian,
prot.

Nr. 509. [173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele poporale din mai jos numitele comune aparținătóre protopresbiteratului Sighișórei, se escrie concurs cu termin păna la 14 Septembre a. c. v.

1. Mucundorf, cu salariu de 150 fl. v a.
2. Zoltan, cu salariu de 150 fl., prelângă cuartir și lemne de foc.
3. Trapold, cu salariu în bani de 120 fl. v. a. trei stângeni de lemne computați cu 20 fl. o verzăriă cu 5 fl. și cuartir computat numai cu 10 fl. v. a.
4. Mălencrav, cu salariu de 150 fl. prelângă cuartir și lemnele de foc.
5. Hetur, cu salariu de 150 fl. v. a. prelângă cuartir și lemnele de foc necesari.
6. Hendorf, cu salariu de 160 fl. v. a. și anume: în bani 80 fl., pfolosirea a 12 parcele de pămênt parte arător, parte fênaț, și dreptul de a îngrĕșa un rêmătoriu la ghinde în pădurea comunală, cari tóte dau un venit de 80 fl. v. a. prelângă cuartir și lemnele necesari de foc.

Posturile de sub Nrii 5 și 6 sunt împreunate cu cantoratul.

Reflectanții își vor asterne petițiunile concursuale până la terminul susarĕtat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighișóra, 17 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 402. [168] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Toderița, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial, ținută la 14 Iuliu 1892 și dau suma de 468 fl.

Concurenții au a și așterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Făgăraș, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 440 (171) 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕțătoresc la scóla din Dobêrlĕu, protopresbiteratul Trei-scaunelor, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

250 fl. 30 cr. încassânḑi prin epitropia parochială din repartițiune.

Reflectanții la acest post, împreunat cu cantoratul 'și vor așterne cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 13 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Trei-scaunelor in conțelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 328. [163] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învĕțătoresc din Moeciul inferior, prin acésta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt 250 fl., anual.

Doritorii de a competa la acest post au a și așterne suplicile lor instruite conform legii în terminul legal la subscrisul oficiu

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zernești, 27 Iuliu, 1892.

Oficiul prot. gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 507 (170) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractul Têrnavei, la ordinul Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 4215 B. din 23 Iuniu a. c. se escrie concurs pentru a dóua-óră cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 floreni.

Competenții la acest post au sĕ se presenteze în terminul legal în parochiă și la biserică spre a-și areta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra și cuvênta, ér informațiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenților sĕ fie instruate conform legilor în vigóre și asternute în terminul indicat la subscrisul (u p. Kükülővár)

Cetatea de baltă, 6 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopop.

Nr 515. (172) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători în comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Blășel, cu salariu de 300 fl v. a., cari se plătesc în 2 rate, cuartir și grădină de legumi; dela concurenți se recere a se presenta în comună spre cunoscința poporului.
2. Cerghidul mare, salariu de 300 fl. și cuartir în edificiul scólei.
3. Chinciș, salariu 300 ferdele cucuruz sfărmit și cuartir.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sĕ-și astérnă cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 August, 1892

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 321. (162) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scólele din comunele ma jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Cohalm, un post de învĕțătoriu cu salar de 200 fl., cuartir natural, grădină de legumi, doi stângini de lemne, și în fine tóte drepturile dela beneficiile comunei precum ghinde în pădure etc. în rênd cu o gazdă.
2. Valendorf, un post învĕțătoresc cu 200 fl.
3. Bogata Olteană, un post de învĕțătoriu cu salar de 150 fl., cuartir și lemne de foc.
4. Ticușul român, un post de învĕțătoriu cu salar de 150 fl., cuartir și lemne.
5. Fântâna, un post de învĕțătoriu cu salariu de 100 fl. cuartir și lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor adresa cererile lor instruite conform normelor prescrise de lege, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Cohalm, 3 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau D. Mircea,
protopop.

Nr. 26. (151) 3—3

EDICT.

Marina Oprea legiuita soție a lui Vasilie Din gr. or. din Măgheruș carea de 13 ani a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci unde petrece, se provócă ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorțial încaminat de bărbatul ei Vasilie Din, sĕ pertracta și decide și în absența ei.

Brașov, 27 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Septembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cultul lui Kossuth.

Sibiiu, 4 Septembre, 1892.

Sunt bărbați în viéța popórelor, cari prin activitatea lor consacrată binelui poporului lor și-au câștigat neperitóre merite în ochii acelora. La auḑul numelui acelor bărbați, inima recunoscĕtóre a poporului, inima plină de pietate saltă mai vehement ca de obiceiu, și manifestațiunile bucuriei nu mai cunosc margini, nu mai cunosc resóne nici de stat, nici dinastice.

Cu deosebire sunt elementare isbucnirile de manifestațiune în asemenea casuri la popórĕle cu temperament mai viu, și ele în vehemența lor elementară vatĕmă fără a și da sémă ordinea de stat legală, vatĕmă instituțiunile fundamentale ale statului, sfințenia, cu care suntem datori ca cetățeni către persóna monarchului, și către instituțiunile de stat și în cele din urmă vatĕmă simțemintele a mii și milióne de cetățeni, cari și ei au vederile lor, cari și ei au manifestațiunile inimei lor.

In asemenea condițiuni stăm aḑi în statul nostru cu cultul lui Kossuth.

Puțini sunt muritorii, cari în cartea prorociei ceresci, întorcênd an de an câte o fóie, sĕ ajungă a întórce și fóia 90. Sunt puțini acesti muritori, dar și mai puțini sunt acei fericiți dintre fericiții acestia, cari ajung la asemenea înaintată etate cu deplina lor putere trupéscă și sufletéscă, după-cum a ajuns acésta Kossuth, idolul întregei manifestațiuni a inimilor unguresci.

Retras în singurătatea dela Turin, bĕtrânul revoluționariu este negațiunea stărilor de lucruri din statul nostru, și farul luminos, spre care sunt ațintite aḑi privirile tuturor ungurilor.

Din incidentul sĕrbărei de 90 de ani a bĕtrânului revoluționariu, care se va întêmpla la 7/19 Septembre a. c., orașele din țéra nóstră au pus în mișcare alegerea lui Kossuth de cetățean de onóre.

Privirile tuturora au fost îndreptate spre capitala țĕrei, spre Budapesta, unde representanța municipală avea sĕ se pronunțe asupra propunerei făcute de a se decreta Kossuth de cetățean de onóre al capitalei.

Cultul lui Kossuth este o negare a stărilor de lucruri create în anul 1867. Negarea dualismului, negarea încoronărei Maiestății Sale monarchului de rege al Ungariei, negarea tuturor instituțiunilor create pe basa pactului dualistic.

Un asemenea cult, care lovesce în primul plan în persóna monarchului, în dinastie, în ordinea legală de stat, un asemenea cult nu póte fi binevenit guvernului, care cel puțin la aparență nu póte demonstra contra ordinei legale.

Inainte de a se fi pronunțat representanța capitalei în acéstă cestiune, chiar cel mai cu autoritate ḑiariu al guvernului, „Pester Lloyd", la locul prim a tractat cestiunea, și a consiliat respingerea făcută pentru destingerea bĕtrânului revoluționariu. Cunoscênd însĕ curentul avêntat în cultul lui Kossuth, ḑiarul guvernamental a invocat și momente de oportunitate pentru respingerea distincțiunei.

Și noi credem cu „Pester Lloyd", că aniversarea de ani 25 a încoronărei, sĕrbătorile de acum trei luni în capitală din incidentul încoronărei 'și perd tot farmecul și înaintea monarchului, și înaintea strĕinilor, loialitatea către monarch, către dinastie, către casa Habsburg apare în altă lumină, îndată ce pe urmele ei vine cultul lui Kossuth, și ca cu un burete șterge loialitatea către rege, alipirea de ordinea de stat creată pe basa pactului dualistic.

Kossuth e declarat cetățén de onóre al capitalei, oposițiunea a triumfat în capitală, junimea cântă pe strade imnuri în onórea guvernatorelui Ungariei, în onórea aceluia, care a detronat casa de Habsburg, care și acuma o consideră de detronată, și viitoriul al junimei este.

Nu ne mirăm decât de un lucru. Pentru-ce, dacă pentru toți e egală aici libertatea, pentru-ce sĕ nu putem serba noi amintirea bărbaților nostri, cari și-au dat viéța pentru împĕratul, pentru-ce sĕ nu o putem face, când capitala distinge pe detronatorul împĕratului?

Pentru-ce sĕ nu putem noi cânta imnul împĕrătesc *„Dómne ține"*, când ungurii pot proclama și aḑi revoluția, cântând: *„Kossuth Lajos azt izente"*.

Cultul lui Kossuth a ajuns sĕ arunce valuri puternice chiar și în sala municipiului Budapesta.

Regimentul nu a scăḑut, căci sub stindardul acelui regiment vedem aḑi defilând în capitală întrégă oposițiunea, întrégă burgesimea, întrégă junimea. Idolul ungurilor este bĕtrânul revoluționariu, idealul lor de libertate esclusivismul de aḑi pe tóte terenele.

Și cea mai eficace armă de luptă la ei e revoluția, cari in veci nu au ḑis memorabilele cuvinte; „Maiestate, ori cât vom fi loviți, noi tot fideli rĕmânem dinastici, noi tot fideli rĕmânem tronului".

Nu! Ungurii și când ei au întréga putere în mâna lor și când ei dirigéză și afacerile esterne ale monarchiei, nici atuncia nu-și ascund cultul către Kossuth, cultul către revoluție; și noi trebue se o spunem manifestațiunea capitalei este manifestațiunea poporului magiar.

A nu cunósce legală încoronarea, a nu cunósce pre regele domnitoriu al Uugariei, a nu cunósce ordinea legală creată la 1867, a predica și aḑi detronarea prin revoluțiune, și pentru aceste a fi distins cu cea mai mare onóre, ce se póte da de către cetățeni, și totuși acest lucru a'l presenta ca loialitate către domnitoriu, ca supunere față cu ordinea legală, acésta este dată sĕ o înțelégă numai ungurii și ei o și înțeleg.

Noi însĕ, noi simpli muritori nu o înțelegem.

Pus față în față cultul lui Kossuth cu loialitatea către împĕrat și rege, către casa domnitóre și dinastie, cu supunerea către ordinea de stat creată, noi facem crima și rĕmânem credincioși împĕratului rege, dinastiei și supuși ordinei de stat.

Revista politică.

Sub titlul „Cestiunea românilor în Ungaria", ḑiariul „Allg. Ztg." din München a adus ḑilele trecute o corespondență mai lungă din Budapesta, în care se espun tóte raporturile dintre românii și magiari. Autorul a studiat bine raporturile. A arĕtat cât de departe a ajuns cestiunea română în discusiunea publică până la congresul de pace din Berna. Causa, că raporturile sunt așa de încordate este sovinismul intolerant și impetuos. Lucrul se judecă după acsioma: Ungaria este a magiarilor și numai pentru magiari esistă egală îndreptățire. Legea dela 1868 despre egala îndreptățird e desconsiderată. Guvernul lui Tisza a împins lucrurile până la estrem. Póte, că cont. Szapáry, care este din era deakistă ii va succede a îmbunătăți raporturile, dar negoțierile sĕ le încépă românii. Acestea se pot face însĕ numai dacă românii se pun pe teren legal și dl Iosif Gall a deschis calea și a arĕtat limpede drumul, pe care sĕ se mâne lucrurile, ca sĕ se pótă obține succese. Aḑi un succes, mâne altul și românii vor fi cu timpul mulțămiți. Pe sêrbi și pe sașii i-a împĕcat contele Szapáry, el nu va întârḑia a face dreptate și românilor, mai vêrtos că și împregiurările din afară și politica din lăuntru o reclamă acésta. —

Intrevederea, care a fost la Aix-les-Bains între dl de Giers și miniștri francezi Ribot și Freycinet ar fi avut, după părerea admisă în unanimitate de presă ca cea mai probabilă, resultatul d'a se stabili o procedere analogă ruso-francesă față de unele cestiuni, însĕ mai ales față de cea eghipténă. Deși dupa unele ḑiare francese, ministrii francesi ar fi găsit pe dl de Giers într'o disposiție, în care de sigur n'ar prea fi putut sĕ fie dispus pentru o convorbire diplomatică mai lungă, totuși e posibil în adevĕr ca sĕ se fi admis din ambele părți o reîno-

---

FOIȚA.

Apele nóstre.

Disertațiune

de Silvestru Moldovan, ținută în ședința I. a „Asociațiunii transilvane" în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Urmare).

Pe malul Oltului este așeḑat Făgărașul, cu cetate veche și cu un pod vestit, pe unde se află o trecătóre însemnată preste Olt; o altă trecătóre este pe la Voila, care împreună pasul Bréza cu Cincul. Mai în jos pe Olt se află așeḑat Avrigul, unde dórme somnul vecinic marele dascăl al poporului românesc, George Lazar

Din sus de Avrig Oltul se îndréptă spre sud. Șesul este mărginit aici de înălțimile dela Brad, de pe cari ni se deschide o privire frumósă asupra șesului și asupra munților Țerii-Oltului, pe cari îi vedem în profil, apoi spre vest avem o nóuĕ panoramă, plăcutul șes al rîului Cibin, care se varsă în Olt la Tălmaciu; lângă satul acesta, pe vêrful unui dél conic, sĕ află pitorescile ruine ale cetății „Lands kron", dela care apoi spre sudvest se înalță piscurile puternice ale munților Cibinului.

Inainte de a urmărí mai departe cursul Oltului sĕ cercetăm puțin valea Cibinului. In munții de asemenea numire, la pólele Cindrelului, în dóuĕ văi romantice se află ascunse ca nisce mărgăritare, dóuĕ lacuri cristaline: Iezerul-Mare și Mic; din ele isvoresc Riul-Mare și Riul-Mic, cari împreunându-se din sus de Gurariului, formézá Cibinul, avênd partii pitoresci pe văile lor. Astfel se află pe Riul-Mare o interesantă strimtóre, cu numele „la Pórtă", unde alvia rîului este strîmtorată de stânci și apa curge ca prin o pórtă cu zuzet printre bolovani, ér mai în jos ni se presintă o frumósă cascadă a rîului, de vre o 12 m. de înaltă, care cu stâncile din apropiere și cu împregiurimea pădurósă și sĕlbatică formézá un tablou romantic. Cibinul eșind dintre munți, udă micul, dar plăcutul șes de asemenea numire și din jos de Sibiiu, în semicerc, se îndréptă spre Olt. Din colțul acestui semicerc, de pe délurile Gusteriței, avem o privire romantică asupra șesului și munților Cibinului. De aci în jos ochiul se delectézá în frumósele peisagiuri de munte ce le vedem spre sud, ér privirea cea mai încântătóre ni se ofere la gura Cibinului, de pe délul, cu ruinele cetății Landskron. La piciórele nóstre spre nord se estinde frumosul șes al Cibinului, spre vest privirea ne pătrunde în valea romantică a Sadului și mai departe asupra munților Cibinului, spre ost se înalță Surul, Scara, Negoiul din munții Făgărașului, ér spre sud vedem pasul Turnului-Roșu, cum se afundă între munți, ca o uriașă cărare și la gura sa așeḑat satul Boița.

Pasul Turnului-Roșu este ultima strimtóre a Oltului, dar cea mai lungă și mai măréță, decât tóte cele de mai nainte Prin el Oltul străbate pe șesul României, care este valea sa cea mai adêncă. El este unul dintre cele mai frumóse pasuri ale nóstre, în care pe lângă peisagiurile pitoresci ale naturei, aflăm și urme interesante și reminiscențe istorice din trecut Munții pe aici se apropie de olaltă așa, că în cele mai multe locuri numai pentru alvia riului se află spațiu și pentru șosea, care încă este adese tăiată în stâncă; astfel curge Oltul printre stânci puternice și acoperite cu păduri, formând multe și mari cotituri și oferindu-ne preste tot locul cele mai frumóse tablouri de regiune muntósă. Adese ne vine a crede, că valea se închide înaintea nóstră când étă, Oltul formézá o nóuĕ cotitură, și un nou tablou romantic se deschide ochiului uimit. Ruine de turnuri, cetăți și alte remășițe de zidiri vechi împodobesc în multe locuri pasul. Astfel este „Turnul-Roșu" lângă Boița, dela el își are pasul numirea despre care, tradiția ne spune, că a fost colorat roșu cu sânge turcesc. Ceva mai în jos se află un alt turn rotund în ruine și restul unui zid, apoi la gura riulețului Lotru, se vĕd pe un deal ruinele cetății Lotru. Ruinele aceste, deși tăcute, se par a ne spune, că odinióră pe aici s'au întêmplat lupte crâncene ire a vechilor asigurări, că Francia şi Rusia vor merge în cestiunea eghipténă mână în mână.

In adevĕr, după cum trebue sĕ scie ori-cine, nu este vorba aci de cât de o reînoire a unor asigurări, care s'au mai dat. Şi necesitatea acestei reînoiri se va fi simţit faţă cu ultima schimbare ministerială în Englitera.

De altfeliu importanţa intrevederei dela Aix-les-Bains mai scade şi prin sgomotele ce sunt ér rĕspândite despre o apropiată concediare definitivă a dlui de Giers din postul înalt în care e înlocuit actualmente de dl Şişkin. Şi faptul, că în Paris s'a desminţit mai deunăḑi vestea că s'ar mai proiecta o întâlnire între domnii Ribot şi Giers se esplică din unele părţi aşa, că dela Petersburg s'ar fi dat a se înţelege guvernului frances, că dl de Giers numai este omul cu care sĕ se pótă negocia asupra direcţiunei şi intenţiunilor politicei ruseşti.

Acest avis, dacă în adevĕr ar esista, nu s'ar putea sĕ fi pornit decât de la dl Şişkin, care presentând pe şeful seu ca pe o cantitate negligiabilă, ar voi astfeliu sĕ dea a se înţelege, că de acum el e omul ḑilei şi singurul succesor al domnului de Giers.

Lucrul în sine n'ar fi imposibil; dl Şişkin este un om ale cărui calităţi diplomatice şi mai ales a cărui autoritate pe terenul politicei asiatice e mult apreciată în cercurile mai înalte ruseşti.

Dar, în casul când în adevĕr dl de Giers ar fi pe ducă, ar mai fi şi alte persóne, al căror nume ar mai veni în combinaţie pentru succesiune.

Mai întâiu se pomenesce numele ambasadorului rus, baronului Staal, care mai mult decât ori-care a sciut, în postul sĕu, sĕ rĕmână în bune raporturi cu tóte partidele şi personagiile. Baronul Staal însĕ n'ar prea fi trupesce capabil de a suporta greutăţile împreunate ca un post ca acel al conducerei afacerilor din afară ale Rusiei; afară de acestea el, fiind necontenit ministru în strĕinătate, n'a avut ocasie sĕ se deprindă cu serviciul de birou, şi s'ar putea sĕ se facă şi cu dênsul aceeaşi esperienţă ca şi cu contele Katzfeld; după o scurtă funcţionare ar trebui sĕ se întórcă la vechiul seu post din strĕinătate.

Baronul Mohrenheim este prea pronunţat în direcţia alianţei ruso-francese pentru ca numele seu sĕ pótă fi înşirat pe lista candidaţilor, — deşi sĕ accentuéză, că el ar putea sĕ fie prea bine înlocuit la Paris cu dl de Staal.

Un alt candidat pentru ministerul de esterne ar fi prinţul Lobanof, actualul ambasador de la Viena, pe care rangul seu înalt şi esperienţele diplomatice îndelungate l'ar recomanda în destul.

Alături cu tóte aceste posibilităţi rĕmâne însĕ, fireşte, şi acea a reîntórcerei dlui de Giers la postul seu. Nu trebuie sĕ se uite, că în Rusia adesea când un ministru pare mai solid aşeḑat la postul seu se pomeneşte de odată rĕsturnat, şi érăşi, când tótă lumea îl socotesce disgraţiat, ca şi rĕsturnat, se întăresce mai mult ca ori când în postul seu. Un astfeliu de cas s'a întêmplat şi acum de curênd. —

Pe cât de măreţ a fost actul deschiderei dietei din Bucovina, pe atât de nelinistitóre sciri primim acum din Cernăuţi. Certele dintre partide nu s'au putut aplana nici prin ridicarea din oficiu a cont. Pace şi nici prin alegerile nóuĕ. Germanii liberali, polonii şi rutenii au căutat prilegiu d'a se depărta şi în şedinţa din 13 l. c. au părăsit sala.

Disolvarea adunărei reuniunei învĕţătoresci dela Ciacova.

Cu privire la disolvarea adunărei reuniunei învĕţătorilor din diecesa Caransebeşului, „Luminătoriul“ aduce următoriul raport:

Dacă în ţéra nóstră în politică românii pre tóte căile şi cu tóte mijlócele sunt eschişi dela conlucrare spre consolidarea comună îmi închipuiam, că măcar pre terenul nepolitic ne va fi cu putinţă a contribui la prosperarea obştéscă, şi anume pe terenul instrucţiunii tinerimei nóstre şi a cultivării poporului nostru.

Cele întêmplate în 10 şi 11 Septembre a. c., în Ciacova însĕ ne-au desamăgit mult şi în acéstă privinţă.

Precum se scie din cele apărute în acest organ de publicitate al nostru, în acele ḑile era sĕ se ţină în Ciacova adunarea generală ordinară a reuniunii învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeşului.

Am intreprins dară călĕtoria povĕrósă la Ciacova, însĕ am făcut-o cu dor şi cu drag, pentru-ca sĕ fiu martor la acésta importantă şi momentuósă dare de sémă publică despre starea şi progresarea învĕţătorilor nostri confesionali, cărora este concreḑută instruarea şi nobilitarea a ḑeci de mii de mlădiţe tinere din o diecesă întrégă, a comórei nóstre celei mai preţióse, a copiilor nostri, viitorii credincioşi ai bisericei şi cetăţeni ai ţĕrei nóstre.

Ajuns la faţa locului însĕ dragul mi-s'a schimbat în amar şi dorul în tristeţe şi cele vĕḑute m'au pus pe gênduri de sórtea şi de viitoriul la noi.

Am trebuit sĕ fiu martor nu la mult dorita dare de sémă a unei corporaţiuni culturale, ci la acte de violentarea legei, de terorisare cu putere armată, de sugrumare a liberei desvoltări culturale naţionale.

Porunca neintemeiată în lege şi dorinţa arbitrară a unui funcţionariu public, a capului administraţiunii cercului Ciacova, îngrădit fără nici un motiv cu baionetele şi puscile umplute gendarmaresce a făcut cu neputinţă ţinerea acestei adunări culturale, a spart-o în mod brutal, a făcut memorabile ḑilele de 10 şi 11 Septembre din Ciacova.

Cine a perdut sau cine a câştigat va arĕta viitoriul . . .

Dar sĕ vedem cu deamănuntul, cum sau întêmplat tóte.

Cu trenul de séră în 9 Septembre au sosit cei mai mulţi învĕţători şi óspeţi de pe ambele linii Orşova-Timişóra şi Baziaş-Timişóra la gara din Jebeleu, unde deja î-i ascepta comitetul arangiatoriu cu număróse trăsuri bune. Sosiţi în Ciacova în aceeaşi séră apoi se făcură reciprocile cunoscinţe şi salutări frăţesci, şi se esecută incuartirarea.

Sâmbătă în 10 Septembre, cu trenurile de diminéţă şi dela améḑi asemenea sosiră numĕroşi membri şi óspeţi. La óra 10 din ḑi mult onoratul domn protopresbiter român gr. or. al Ciacovei Ioan Pinciu asistat de domnii A. Drăgan, paroch în Ghilad şi de parochul sĕrbesc din loc, celebră sfta liturgie. Corul vocal al plugarilor români din Ciacova condus de dirigintele seu Ioan Uzon, esecută puternic şi cu multă nisuinţă cântările corespondĕtóre. Sânta biserica era plină de credincioşi. Aprópe toţi domnii învĕţători sosiţi erau de faţă. In strana dréptă cântau sêrbii, în cea stênga numĕroşii preoţi şi învĕţători români.

Ciacova era în vestmênt sĕrbătoresc şi timpul favoritor aduse şi mulţi români din jur la arangiăndele sĕrbători culturale.

Din s. biserică cu toţii ne duserăm în sala cea mare dela otelul naţional din piéţa de frunte. Era la 12 din ḑi. Sala se umplu de sute de învĕţători, învĕţătorese şi óspeţi.

Comitetul aprópe complet al reuniunii îşi ocupă locul le masă. Preşedintele reuniunii dl Dr. Stefan Velovan, directorul preparandiei diecesane din Caransebeş, încungiurat de dnii Ioan Ionaş asesesor consistorial referent scolariu M. Tiapu vice-preşedinte A. Drăgan cassariu, Ioan Marcu şi R. Ancuşia secretari, cu faţă mulţămită, veḑênd adunarea aşa strălucit cercetată, se ridică pentru a rostí cuvêntul de deschidere şi a saluta pe cei adunaţi.

Insĕ de abia pronunţă cuvintele „Onorabilă adunare“ şi protopretorele Ciacovei, care însoţit de servitoriul seu livrat, pintenat şi cu şiapca în cap, încă se puse la masa comitetului, îşi ridică graiul şi declarând în limba magiară: că deóre-ce nu i s'a împlinit dorinţa sa şi fiind că ţinerea acestei adunari nu s'a însinuat lui conform legii, el în numele legii opresce ţinerea acestei adunări, o declară de disolvată şi provócă pe toţi cei de faţă a părăsí numai decât sala, la din contră va aplica forţa şi cu putere brachială va golí sala.

Se înţelege de sine, că întréga adunare a fost surprinsă şi consternată. Preşedintele reuniunei numai decât comunică celor adunaţi cele ḑise de protopretorele şi apoi declarând respicat, că scopul şi nisuinţa legiuită şi statutară a acestei reuniuni este curat culturală, nu politică şi nici n'a avut nici când şi n'are nici acum nimic de a face cu politica; că reuniunea şi a împlinit datorinţa prescrisă de lege, precum preste tot românii ca un element de ordine şi civilisaţiune respectéză tóte legile sancţionate, protestă sĕrbătoresce contra acestei vătĕmări a statutelor reuniunii şi deóre-ce n'avem voiă a ne opune puterii brute, brachiului, cu care a ameninţat protopretorele, învită pe cei presenţi a se depărta.

Ţinuta demnă şi corectă a preşedintelui, precum şi enunciaţiunile sale nimerite fuseră aprobate de unanime şi detunătóre consimţiri ale întregei adunări.

Intr'aceea fără nici o ansă se ivì un despărţĕmênt de gendarmi cu un oficeriu înaintea salei în curte şi la comandă umplură puscile cu glonţ; apoi oficeriul pĕtrunse în sală, se urcă la masa presidială şi cu vóce sonóră, ţinênd mâna la armă, provocă pre cei presenţi în numele legii a eşi în timp de 5 minute din sală, la din contră îi va scóte cu brachiu, cu baionetele.

Cei mai mulţi eşiau deja pre pórta otelului esprimându şi mirarea celor întêmplate şi écă un alt despărţĕmênt de gendarmi în ţinută de rĕsboiu se si presentă înaintea porţii în piéţă şi conducĕtoriul provocà publicul a se depărta în timp de trei minute din piéţă şi a nu sta mai mulţi inşi grămadă, căci la din contră va face întrebuinţare de arme. Nici chiar femeilor române nu le fu permis a sta locului mai multe la olalte.

Cu tóte că procedeul şi tonul protopretorului şi al gendarmilor a fost cât se póte de brusc şi provocătoriu, aşa în cât indignaţiunea şi esacerpaţiunea a fost generală şi profundă, mulţimea de români totuşi s'a purtat cu tact şi cu demnitate.

Intr'aceea în sală protopretorele se acaţă de învĕţătoriul Blajovan, începu acolo în birt cu acel tinĕr o incuisiţiune sacramentală, acusându-l că ar fi strigat „Abzug!“ adecă aşa precum se strigă în Budapesta.

---

când apa Oltului curgea adesea colorată de sânge omenesc. Prin pasul acesta s'au făcut adese năvăliri în Ardeal din şesul Dunării Aşa se crede, că o parte din oştile lui Traian pe aici au străbătut în inima Daciei, ér turcii au năvălit în Ardeal pe aici în mai multe rênduri. Românii după ocuparea Daciei, au construit prin pas o şosea: în secolii trecuţi numai călare s'au pedestru se putea trece prin el, până ce s'a făcut sub Carol VI şoséua bună de aḑi, în parte pe ruinele şoselei romane.

Oltul în diferite timpuri a fost navigat, mai însemnată a fost navigaţiunea pe el în secl. trecut, când sub domnia lui Iosif II, Austria avea rĕsboiu cu turcii. Atunci administraţia militară austriacă espeda pe năi proviant pentru un corp de armată, ce se afla în Muntenia.

In timpul nostru sĕ discută din nou cestiunea de a se face navigaţiune pe Olt, dela Făgăraş în jos.

Oltul după ce ese din Secuime, curge prin ţinuturi românesci. Pe ţermii lui trăiesc mii de români şi pentru aceea el este un rîu iubit la poporul nostru. El a numit cu numele acestui rîu, un frumos ţinut românesc „Ţéra Oltului“ şi apoi vedem, că îl amestecă cu drag în cântecele sale, cântând:

Oltule, Oltuţule,
Ce curgi aşa turnure . . .
şi
Oltule, apă seracă
Lasă voinicii sĕ trécă etc.

Ţinuturile nordice şi nord-vestice ale Transilvaniei sunt udate în parte mare de dóuĕ rîuri, cu acelaş nume şi adecă de Someşul-mare şi Someşul-mic şi de afluenţii lor. Văile acestor rîuri însĕ nu ne ofere aceea bogăţie de peisagiuri pitoresci şi romantice, ce le aflăm pe malurile, în parte mare muntósă, ale Murĕşului şi Oltului. Causa este, că ramii munţilor de la rĕsărit şi apus, în cari se află isvórele lor, spre nord-vestul ţĕrii sĕ prefac în déluri şi astfel regiuni romantice alpine nu se află decât pe văile lor superióre, relativ scurte.

Timpul însĕ nu-mi permite ca sĕ fac o descriere mai specială a acestora. Astfel ar fii de descris între altele ţinutul Rodnei-vechi, cu Valea Băilor şi Valea Vinului cu partii romantice şi piscul Găronis cu privire frumósă, apoi valea romantică a rîuleţului Ilva; privirea pe valea Bârgaielor de pe délul Strimbu ş. a. In ţinutul văilor Someşului Cald şi Someşului-Rece, ţinut stâncos, sĕlbatic cu climă aspră, cu cascade şi cu multe bifurcaţii sau „apa cumpĕnă“ ale păraielor şi rîuleţelor, ar fi de amintit privirea frumósă de pe vêrful-Vêrfului şi cu deosebire panorama largă şi încântătóre, ce ni se presintă de pe podeiul „la Fântânele“, cuprinḑênd un cerc larg din acésta parte a ţĕrii; apoi partia de stânci prăpăstióse şi aprópe nestrăbătută de pe Someşul cald din sus de satul Lăpiştea ş. a

Amintind acestea, sĕ trecem la rîurile dela marginile Transilvaniei, cari deşi cursul lor nu ţine mult pe teritoriul nostru, totuşi fiind-că ele strĕbat în ţĕrile vecine printre munţi, prin pasuri, văile lor sunt pline de frumseţi romantice. Astfeliu este la vest Bistra, care ese prin pasul Pórta de fer, pe unde a întrat odinăóră divul Traian în valea Haţegului, înaintând spre Sarmisegetuza şi unde a raportat Ioan Huniade, o victorie strălucită asupra turcilor în 1441 Spre nord dela Murĕş curge în Ungaria Crişul-Alb, în valea căruia se află mine bogate de aur şi argint, ér la Ţebea lângă Baia de Criş dórme somnul vecinic neuitaul prefect Avram Iancu.

Pentru comunicaţie este însĕmnată valea Crişului repede. El, după-ce curge prin un ţinut deluros întrá printre munţi, prin cari strĕbate în Ungaria. La Bologa sĕ varsă în el valea Secuieului; aici, pe ţĕrmul stêng într'o posiţiune pitoréscă pe o stâncă se află ruinele unei cetăţi, care odineóră era o cetate de graniţă a ţĕrei, ér în faţa lor sĕ vĕd resturile unui castel roman şi printre aceste dóuĕ rămăşiţe de vechi alcătuiri, curge valea Secuieului spre Criş. De aci în jos valea Crişului devine romântică la fie-care încovăetură a rîului ni-se înfăţoşéză o nóuĕ partie de munte cu stênci şi cóste de munţi păduróse, ér spre sud-vest se vede grupa colosului de munte Vlădésa, întunecată de uriaşele păduri, ce-i acoper cóstele. Crişul repede, după ce mai ia în locurile cele mai frunte. Numai la garantarea alor doi ómeni îl lăsa pre acel tinĕr pre picior liber până la 2 óre d. a. când apoi se cotinua incuisiţiunea contra lui incheiându-se în fine cu o totală şi ruşinătóre blamare a protopretorelui şi eliberarea tinĕrului, care în tot decursul cercetărei şi a terorisărei a observat o ţinută resolută, conscie şi deplin potrivită. Straşnicul incuisitoriu încerca a terorisa chiar şi pe apĕrătoriul plenipotenţiat dl advocat Dr. Lazar Simon. Insĕ bietul protopretore avu destul de lucru chiar şi numai cu acel tinĕr singur. Işi găsise omul.

De aici încolo jandarmăria, concentrată şi din giur a fost permanent în serviţiu şi circula nu numai prin tóte stradele, ci întrau şi se umflau în mod provocătoriu în tóte localurile unde mulţimea venită se retrase şi spera a mai putea căpĕta ceva măcar pentru linistirea stomacului. Tot aşa alerga şi protopretorele.

Mai mult şi mai adênc ferbea indignaţiunea în locuitorii germani şi sêrbi ai comunei însaşi.

Intre astfel de împregiurări lumea aştepta timpul ţineri concertului.

Cu trenul de la 3 óre d. m. sosi corul vocal din Biserica-albă, condus de preşedintele seu dl advocat Ioan M. Roşiu. Corul fu primit şi întimpinat la staţiunea din Jebeliu şi la Ciacova cu cele mai simpatice ovaţiuni.

Nu i vorbă indignaţiunea era mare şi în români, însĕ de a se fi disgustat sau frânt nici semne nu erau, ci insufleţirea lor, disposiţiunea şi rĕvna de acţiune solidară între sutele de învĕţători şi óspeţi români era viuă şi esemplară. Bună impresiune a făcut şi venirea delegaţiunii numeróse a sororei reuniuni învĕţătoresci din despărţĕmêntul Timişórei în funte cu preşedintele ei dl adv. P. Rotariu şi a membrilor I. Vuia, I. Mateica, Ivi, Amadia ş. a.

Raportorul spune apoi, că protopretorele a sters din programa concertului; „hai în horă“ şi n'a permis ca sĕ se ţină la masă decât toastele oficióse. —

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brad, Septembre, 1892. Ceriul albastru îl acoper nori de tómnă, prin cari raḑele maiestosului sóre străbat cu atâta putere, încât nici n'am sci, că trăim în Septembre, dacă bórea tomnaticului n'ar recori clocéla verei.

Ce bine ar fi, dacă cu anotimpul s'ar schimba şi starea escepţională, în care se află românii din aceste părţi. Timpul a sosit; deóre ce jandarmii deja şi-au jucat rola, terminând perchisiţiunile făcute în numele legii, fără a le fi succes sĕ descopere dinamita, rublele muscălesci sau lăncile făurite spre a le înfige în sinul conlocuitorilor neromâni - după cum însinuaseră denuncianţii; miliţia consignată s'a retras, după-ce în decurs de 7 sĕptĕmâni, s'a convins, că pe ţermurii Crişului alb locuesce un popor pacinic. Cu tóte aceste starea escepţională, care opresce pe români dela ori-ce întrunire liberă, durézá încă.

Nu cred, că diregătoriile politice ţintesc sĕ ne jignéscă în esercitarea drepturilor garantate prin legi positive şi astfel îmi este neesplicabil, pentru ce ignoréză, prin simplă tăcere, ori-ce intrevenire privitóre la retragerea mĕsurilor ridicole într'un stat constituţional. Nu crédă „fraţii“ cu cari sperăm încă, că vom puté trăí împreună, că prin terorisare şi forţă brută le va succede a-şi asigura simpatiile românilor. Nici nu credem, că vor sĕ reinoiască timpurile de tristă reminiscenţă, când bieţii români erau declaraţi de ţerani legaţi de glie şi suferiţi până când le va plăcea nemernicilor; căci era constituţional-liberală (?) i a declarat de cetăţeni liberi, egal îndreptăţiţi, ca toţi ceilalţi fii ai acestei patrie. Ar trebui deci sĕ şi fie toţi asemenea tractaţi

Până când însĕ românii sunt constrênşi a în sinua unei preture cercuale ori-ce întruniri, fie acelea bisericesci ori scolare, deşi organisarea lor este garantată prin statute aprobate, permite-mi se a observa, că trâmbiţările unor jurnale patriotice, că noi românii trăim sub scutul legii de egală îndreptăţire a naţionalităţilor, sunt neadevĕruri strigătóre la ceriu.

In împregiurările actuale egala îndreptăţire a românilor este o continuă neîndreptăţire.

Dacă şi în asemenea împregiurări românii cu aceea-şi însufleţire tind spre cultură — este dovadă, că macsima: cultura este viéţă, a străbătut în mintea şi inima fie-cărui român. A întărit acésta şi representanţa scólelor publice române din Brad, care prin şedinţa sa estraordinară din 24 August v. a dat o nóuĕ dovadă celor nepreocupaţi, că românii din ţinutul Zarandului însetéză după adevĕrata cultură şi nici decum după ideile nerealisabile.

Intre obiectele programului representanţei merită deosebită atenţiune sistemisarea postului al VI-lea de profesor la gimnasiul public român gr. or din Brad. Comitetul gimnasial în considerarea de a pune institutul gimnasial din Brad în posiţiune ca sĕ promoveze şi mai cu succes interesele instrucţiunei şi totodată a face ca sĕ corĕspundă întru tóte pretensiunilor mai gradate ale legii de instrucţiune, ca sĕ se facă un pas înainte la îmbunătăţirea şi ridicarea gimnasiului la nivoul dorit de fie-care român, a propus representanţei gimnasiale instituirea postului al VI de profesor ordinar... pentru sciinţele matematice şi fisice eventual limbistice.

Representanţii, înţelegênd nobila intenţiune a comitetului, a privit instituirea din cestiune ca primul pas întru ridicarea acestui institut, drept aceea au şi primit cu insufleţire propunerea comitetului. Votul aprópe unanim al zarandenilor, se vede, că a impus şi unor dintre cei cari esprimaseră óre cari reserve faţă de acésta instituire. Numai aşa îmi pot esplica cum, decând a fost vorba de statorirea terminului de 15 ḑile pentru incurgerea concurselor, chiar unul dintre aceştia propusese acest interval.

Acésta împrejurare me face sĕ cred, că nu esistă nici un zarandan adevĕrat şi nepreocupat, care sĕ nu doréscă asigurarea şi ridicarea acestui institut cultural la nivoul cuvenit. Aşa ceva nici nu se póte, îndată ce privim cum fraţii nostri de prin alte ţinuturi d. e. al Aradului şi Caransebeşului etc. luptă din rĕsputeri ca sĕ intemeeze scóle medii, dar fără succes, căci nu li-se concede. Noi zarandanii avem statutul aprobat pentru ridicarea unui gimnasiu mare de 8 clase şi suntem şi convinşi despre necesitatea unui atare centru cultural şi totuşi sĕ mai tragână sporirea claselor acestui gimnasiu? Sĕ nu întârḑiem ḑi de ḑi a contribui cu câte ceva la ajungerea acestui ideal de interes vital pentru românime. Sperăm, că nu preste mult vom avea barem 6 clase, căci lipsa este simţită. Pasul făcut va întimpina consimţirea şi spriginul moral, şi în cas de lipsă, material al tuturor românilor, cari prin fapte şi nu numai prin vorbe, voesc a jertfi pe altariul culturei nóstre naţionale.

Este pĕcat naţional a nu tinde spre cultură naţională îndată ce suntem convinşi, că acésta ne asigură esistenţa naţională!

A mai adus representanţa şi alte concluse demne de o corporaţiune conscie de sine. Intre acestea amintesc: întărirea prof. prov. Dr. Pavel Oprişa de profesor ordinariu definitiv la gimnasiul din Brad, pentru istorie, română şi latină; organisarea claselor normali conform normativului scolar archidiecesan cu scop de a sporí suscrescinţa pentru gimnasiu, şi decesiunea de a vinde lemnele din pădurea fondului gimnasial din comuna Mihăleni societăţi de mine „12 opostoli“ din Ruda. Têrgul este în curgere. Pădurea de sigur se va vinde; cu cât mai târḑiu cu atât mai bine, deóre ce lemnele sunt pe aici bine căutate şi societăţile de mine, cari esploatéză aurul munţilor din giur au lipsă de păduri. Intenţiunile sunt de ambe părţile seriόse şi după-cum susţin esperţii preţul de 40,000 fl. v. a, la nici un cas nu este esagerat pentru o pădure, care are o întindere de preste 1,200 jughere şi o situaţiune destul de favorabilă pentru transportare.

Dealtădată despre altele, tot în interesul culturei nóstre naţionale, pentru care trebue sĕ lucrăm cu toţii din tóte puterile nóstre.

P. O.

Varietăţi.

* (Chirotonire.) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a chirotonit întru presbiter pe dl Gregoriu Pletosu, prof. la gimn. din Năsĕud, carele a făcut în ḑilele acestea şi esamenul de cualificaţiune preoţesc.

* (Têrgul Sibiiului.) Têrgul de vite al Sibiiului a fost slab cercetat. Se vede, că vitele s'au împuţinat. Preţurile au fost destul de urcate. Cu atât mai bine cercetat a fost têrgul liber. Ómenii s'au îngrigit a şi procura pe érnă cele trebuinciόse. După scirile poliţienesci, afară de câte-va pungăşii, nu s'au întêmplat alte furturi. Dorinţa publicului din provincie este, că cu ocasiunea têrgurilor direcţiunea căilor ferate sĕ se îngrijéscă de mai multe vagóne.

* (Căpitanul suprem al Budapestei). Murind căpitanul suprem al Budapestei Ioan Török, guvernul se ocupă cu reformarea statutului poliţenesc, după modelul altor capitale. Se va numì un director de poliţie, care va purta şi titlul de consilieriu ministerial. Foile oposiţionale se bucură de reforma intenţionată, dar totdeodată, 'şi esprimă temerea, că guvernul vrea sĕ-şi căpătuéscă o persónă, care habar n'are de trebile poliţienesci.

* (Daruri pentru viitórea soţie a moştenitoriului de tron român.) Se anunţă din Londra ḑiariului „Manchester Courier“ că regina va face nepótei sale, princesa Maria d'Edimburg, cu ocasiunea căsătoriei acesteia cu principele Ferdinand de Hohenzollern, moştenitorul tronului României, cel mai curios dar de nuntă.

După planurile desenate de principesa Beatrice se construiesce o luntre representând o lebedă: Prora de 5 metri înaltă va fi formată de graţiosul gât şi de capul animalului, al cărui corp va conţiné o cabină destul de spaţiósă pentru ca ḑece ómeni sĕ pótă sĕ şadă inlăuntru.

Piciórele pasĕrei vor lovi apa întocmai ca nesce lopeţi, astfel în cât când barca va fi în mişcare se va părea că înnótă.

„Constituţionalul“ anunţă, că prin cercul agricultorilor din capitală s'a manifestat dorinţa de a oferi o diademă, cu prilegiul cununiei sale, princesei Maria de Edimburg. Ar fi vorba de o diademă cu spice de grâu încărcate de briliante, emblema economică a bogăţiei ţĕrii. Agitarea acestei dorinţe s'ar datori d-lor Procopie Cazotti şi Niculescu Dorobauţu, cari sunt decişi a lua iniţiativă organisării unei subscripţiuni între marii agricultori ai României.

* (Necrolog.) Dr. **Vasiliu Szabo** de **Lugoşiu,** fost fisic al comit. Albei-superióre, medic r. u. de regiment honveḑ. în pensiune, membru al comitetului de supraveghere al băilor din Vălcele, fost fisic consistorial şi medic domestic al metropolitului Şaguna, a încetat din vieţă în Valcele la 15 Septembre st. n. în al 72-lea an al vieţii sale.

Despre acéstă perdere adânc simţită încunosciinţéză fiiul *Vasiliu Szabo*, în numele seu şi al tuturor consângenilor.

Ceremonia funebră se va sĕvêrşi în 16 Septembre st. n. în biserica gr. or. din Vălcele (Elöpatak) la óra 4 d. a., ér rĕmăşiţele pămêntesci se vor depune spre vecinică odichnă în cimiteriul numitei biserici.

Elöpatak, în 15 Septembre, 1892.

Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

* (Filocsera.) Hotarele comunei Vurumloc, comitatul Têrnava-mare, sunt limitate prin oprelisce din causa filocserei, ce graséză în viile de acolo.

* (Colera). Cu tóte că epiedemia e în descrescere, guvernul austriac şi cel ungur au luat tóte precauţiunile de a împedeca ivirea ei. Oraşul Sibiiu de câteva ḑile e mereu desinfecţionat. Jidanii, cari fac „Geschäft“ şi pe timpul epidemieiau comandat haine vechi şi alte producte crude la Hamburg. După ordinaţiunea ministrului de interne, productele crude şi hainele sosite din locurile infetate, au fost arse în Budapesta, Seghedin şi Dobriţin.

* (Onomastica ţarului Rusiei). Din incidentul onomasticei ţarului rusesc s'a dat un prânḑ de gală la Schönbrum, la care au asistat archiducii austriaci, porsonalul ambasadei rusesci şi mai mulţi dintre ministri. In decursul prânḑului monarchul nostru a ridicat un toast călduros pentru ţarul Rusiei.

* (Bijuteriile împĕrătesei Austriei) Colecţiunea de bijuterii a împĕrătesesei Austriei este cea mai importantă din Europa, după aceea a împĕrătesei Rusiei. Ea a fost preţuită la 12.500.000 de franci.

Se semnaléză în acéstă colecţiune un colect de perle, pe care împĕratul i l'a oferit după nascerea archiducelui Rudolf, în acel timp la 180.000 fr. şi valorând astăḑi în urma pescuirilor rele din Ceylan şi Malabar, la aprópe 750.000 franci.

* (Kossuth cetăţén de onóre). Representanţa oraşului Budapesta a ales pe Ludovic Kossuth cetăţén de onóre. Din alte localităţi încă sosesc asemenea sciri; în multe oraşe însĕ propunerea de a fi ales cetăţén de onóre a fost respinsă.

Loterie.

Miercuri, în 14 Septembre, 1892.

Brünn: 54 72 34 48 40

---

la sine valea Drăganului, din jos de Ciuciac, părăsesce Transilvania, avênd multe partii romantice pe ţermii sei până în spre Orade. Din pădurile Vlădesei sĕ transpórtă pe an, pe Criş în jos multe mii de bucăţi de lemne pentru edificii. Acest munte se înalţă între rîurile Secuieului şi Drăganu, dóuĕ rîuri de munte cu văi selbatece, cu multe posiţii romantice. Cu deosebire este sălbatecă valea Drăganului, pe care însus sĕ află un drum primitiv, pe laturea vestică a Vlădesei. In valea Secuieului la Răchiţel aflăm o frumósă cascadă, ér mai în jos în drépta se nalţă piscul Bogdan, de pe vêrful căruia avem o privire frumósă spre Huedin, asupra ţinutului Căletei.

Pasul Crişului-Repede în timpurile vechi n'a fost servit de cale de comunicaţie; comunicaţia se făcea preste Meseş. Aşa se crede, că cel dintâiu care a intrat pe calea Crişului-Repede cu óstea în Ardél a fost regele Mateiu Corvinul. Comunicaţia însĕ era grea, până ce s'a făcut prin el în secolulu nostru o şoşea regulată. In timpul mai nou s'au construit pe Criş înjos şi cale ferate, care în mai multe locuri trece prin tunele, ér în alte locuri a trebuit scutită cu ziduire şi împletituri de pétra contra valurilor răpitóre ale rîului capriţios.

(Va urma)

Nr. (184) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparţinětóre tractului protopresbiteral al Agnittei se escrie concurs cu terminul preclusiv de 26 Septembre a. c.

1. Agnita, cu salariu anual de 200 fl. cuartir şi lemne.
2 Alţina, postul al 2-lea învěţătoresc cu salariu anual de 140 fl. şi lemne de foc
3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl.
4 Fofeldea, postul prim învěţătoresc cu salariu anual de 200 fl.
5. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl.
6. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber şi lemne de foc.
7. Nocrichiu, cu salariu anual de 150 fl.
8. Verd, cu salariu anual de 150 fl. şi lemne de foc.

Doritorii de a competa pentru acestea posturi au a-şi asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Agnita, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnitei în conţelegere cu respectivele oficii parochiale.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 672 & 681. [165] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor, învěţători la scólele gr. or. din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sibiiului se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele:

1. Ocna superióră, salariu anual 200 fl., din repartiţie cu prospect a se urca la 300 fl., şi a se solví din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei, lemnele trebuincióse pentru încălḑit, precum şi dreptul de folosinţă a grădinei scolare şi 28 klgr. sare.

2. Şura mare, 200 fl., cuartir cu dóuě încăperi în edificiul scólei şi lemne de foc după trebuinţă.

Doritorii de a reflecta la unul din aceste posturi au a-şi subşterne suplicele concursuali instruite în sensul legilor în vigóre în terminul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Sibiiu, 14 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al Sibiiului.
In conţelegere cu comitete parochiale respective.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 333. [166] 3—3

CONCURS

Pentru intregirea postului învěţătoresc la scóla din Cacova, protopresbiteratul Sěliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 250 fl., solvibil în 4 rate.
2. 3 orgii lemne de foc.
3. Cuartir în edificiul scólei

Alesul învěţătoriu e obligat a ţiné Dumineca şi în sěrbători strană în biserică şi va instruí copii în cântările bisericesci.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigóre, sě se aştérnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii sunt datori a se presenta înainte de alegere în biserică spre a-şi dovedí desteritatea în cântările bisericesci.

Sělişte, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al Sěliştei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 346 (169; 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele confesionale gr. or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Avrigului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Sebeşul superior, postul de învěţătoriu cu salariu anual de 250 fl., solvinḑi din alodiul comunal, cuartir liber în edificiul scólei şi lemnele necesari pentru foc.

2. Streza-Cârţişóra, postul de învěţătoriu cu salariul anual de 160 fl., solvinḑi din alodiul comunal.

Dela concurenţi se recere sě ţină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetiţiune şi sě fie cântăreţi, căci sunt îndatoraţi a cânta Dumineca şi sěrbătórea în biserică cu copii cântărila liturgice.

Doritorii de a ocupa vre unul din acestea posturi sě-şi substérnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigóre la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek, Szebenmegye) până la terminul susindicat.

Avrig, 15 August, 1892.

In conţelegere cu comitetele parochiale respective; oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 787. (167) 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următórele posturi învěţătoresci din tractul Branului, prin acésta se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare şi anume pentru următórele comune:

1. Poiana-Mărului, clasa II cu salar de 330 fl.
2. Vlădeni, clasa II cu salar de 330 fl.
3. Peştera cu salar de 300 fl.
4. Şirnea, cu salar de 300 fl.
5. Fundata, cu salar de 300 fl.
6 Moeciul superior, cu salar de 300 fl., plătibili în rate lunare anticipative din alodiuri şi fondurile bisericesci.

Doritorii de a ocupa vre un post din acestea au a-şi trimite suplicele lor instruite conform legii la subscrisul oficiu în terminul legal

Dela concurenţi se pretinde a ţiné strană în biserică, de óre-ce posturile învěţătoresci sunt împreunate şi cu cantoratele.

Zěrneşti, 29 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Branului.

Traian Meţian,
prot.

Nr. 509. [173] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele poporale din mai jos numitele comune aparţinătóre protopresbiteratului Sighişórei, se escrie concurs cu termin păna la 14 Septembre a. c. v.

1. Mucundorf, cu salariu de 150 fl. v. a.
2. Zoltan, cu salariu de 150 fl., prelângă cuartir şi lemne de foc.
3. Trapold, cu salariu în bani de 120 fl. v. a. trei stângeni de lemne computaţi cu 20 fl. o verzăriă cu 5 fl. şi cuartir computat numai cu 10 fl. v. a.
4. Mălencrav, cu salariu de 150 fl. prelângă cuartir şi lemnele de foc.
5. Hetur, cu salariu de 150 fl. v. a. prelângă cuartir şi lemnele de foc necesari.
6. Hendorf, cu salariu de 160 fl. v. a. şi anume: în bani 80 fl., pfolosirea a 12 parcele de pămênt parte arător, parte fênaţ, şi dreptul de a îngrěşa un rêmătoriu la ghinde în pădurea comunală, cari tóte dau un venit de 80 fl. v. a. prelângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

Posturile de sub Nrii 5 şi 6 sunt împreunate cu cantoratul.

Reflectanţii îşi vor asterne petiţiunile concursuale până la terminul susarětat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 17 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. protopresb.

Nr. 402. [168] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Toderiţa, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial, ţinută la 14 Iuliu 1892 şi dau suma de 468 fl.

Concurenţii au a şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat. In conţelegere cu comitetul parochial concernent, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş, 8 August, 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 440 (171) 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învěţătoresc la scóla din Doběrlěu, protopresbiteratul Trei-scaunelor, pentru ocuparea acestuia se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

250 fl. 30 cr. încassânḑi prin epitropia parochială din repartiţiune.

Reflectanţii la acest post, împreunat cu cantoratul 'şi vor aşterne cererile concursuale, instruite conform legilor in vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral in termin deschis.

S. Sân-Georgiu, 13 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al tractului Trei-scaunelor in conţelegere cu comitetul parochial.

Dimitrie Coltofean,
protopop.

Nr. 507 (170) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Fărău, tractul Têrnavei, la ordinul Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan Nr. 4215 B. din 23 Iuniu a. c. se escrie concurs pentru a dóua-óră cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit de 597 floreni.

Competenţii la acest post au sě se presenteze în terminul legal în parochiă şi la biserică spre a-şi areta desteritatea pentru a cânta, respective a celebra şi cuvênta, ér informaţiuni mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Cererile concurenţilor sě fie instruate conform legilor în vigóre şi asternute în terminul indicat la subscrisul (u p. Kükülővár)

Cetatea de baltă, 6 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnavei, în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Todoran,
protopop.

Nr 515. (172) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători în comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Blăşel, cu salariu de 300 fl v. a., cari se plătesc în 2 rate, cuartir şi grădină de legumi; dela concurenţi se recere a se presenta în comună spre cunoscinţa poporului.
2. Cerghidul mare, salariu de 300 fl. şi cuartir în edificiul scólei
3. Chinciş, salariu 300 ferdele cucuruz sfârmit şi cuartir.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au sě-şi astérnă cererile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükülővár).

Cetatea de baltă, 10 August, 1892

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Curs de moșit.

Din partea direcţiunei **institutului reg. ung. de moșit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela **1** până la **15 Octobe a. c.** în **strada Poplăcii Nr. 27** pe lângă presentarea atestatului de moralitate şi a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moșit conform spaţiului încăperei și vor fi acelea căutate, îngrijite și prověḑute gratuit cu tótă intreţinerea pe spesele ministrului reg. ung. de culte și instrucţiune publică.

Sibiiu, 1 Septembre, 1892.

[181] 1—3 **Direcţiunea.**

☞ Pentru a face posibilă şi persónelor mai sěrace din poporaţiunea rurală cualificarea de móşe, direcţiunea face cunoscut, că dă cuartir gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sě se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcţiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba de propunere magiară, germană şi română se vor începe la 10 Octobre, 1892.

Nr. 5403/1892. [183] 1-3

Publicaţiune!

Pentru **esarêndarea păşunatului de oi pe érna 1892/3 pe teritoriul Sighișórei,** se statoresce ḑiua de licitaţiune pe **Joi 29 Septembre 1892** în cancelaria subsemnatului magistrat. Vadiul este **50 fl.**

Sighişóra, în 7 Septembre, 1892.

Magistratul.

Turnătoria
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vărsarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer făurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite și premiate

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc,** ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote,** solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal,** precum tóte celelalte articole de alamă şi metai aparţinătóre de acéstă categorie, cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [182] 1—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Marți 8/20 Setembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Septembre, 1892.

Cultul lui Kossuth a ajuns la culme.

Capitala Ungariei prin votul municipiului l'a ales de cetățén de onóre — și Kossuth revoluționariul de odiniórĕ și kormányzóul de astădi rivaliséză în popularitate cu regele încoronat. Mai mult. Ungurii după un „Éljen“ al lor, nu și pot închipui decât pe Kossuth Lajos — pe acela, care nu recunósce pe regele, pe acela, care în sistemul de guvernare de adi a vĕdut și vede mórtea Ungariei.

Și totuși ungurii nu lui Kossuth au sĕ-i mulțăméscă ceea-ce sunt adi, ci acelui rege, care le a redat constituția, acelui monarch, care i-a încărcat și-i încarcă cu tot feliul de onoruri și cu privilegii, de cari ungurii nu au gustat decând sunt pe pămênt.

Căci ori cât e de ageră fantasia lor, care vede în trecut mărirea și gloria poporului magiar, acest popor nici odată nu a stat unde stă adi, nici în cultură, nici în instituțiuni, cari i garantéză esistința pe sute și póte mii de ani.

Și isvorul bunăstărei și măririi magiarilor este de a se căuta în acel pact dualist, pe care l'au încheiat popórele monarchiei cu învoirea regelui, mai bine dis l'a încheiat hegemonia magiară din Transleitania cu cea germână din Cisleitania.

Și pe când la nemții de dincolo tot nu s'a tocit cu desĕvêrșire simțul de dreptate, până când aceia nu merg orbesce întru nimicirea a tot ce nu e germân, până ce aceia mai acórdă țerilor, ce o compun un feliu de autonomie — care se vede, că este compatibilă și încape în cadrele dualismului, p'atunci magiarii cu o órbă cutezanță decretéză nimicirea poporului român, cu o órbă cutezanță caută a-l nimici pe teren economic și cultural și cu o órbă cutezanță insultă pe regele Ungariei, preamărind pe Kossuth, neîmpĕcatul dușman al dinastiei Habsburgilor, al acelei dinastii, care și-a revĕrsat darurile în abundanță asupra poporului magiar și l-a îngrămădit cu binefaceri, de cari se arată atât de nevrednic.

Vocea ómenilor mai calmi a trebuit sĕ asurdéscă la sunetul și urletele ce au eșit din piepturile tinerimei magiare, care orbită de șovinism a ajuns sĕ conducă frânele Ungariei și destinele capitalei.

Sciut este, că tot ce se face în Ungaria contra voiei tinerimei magiare condusă de Polonyi și alți matadori — este întimpinat cu resens, care își află espresiunea în capete sparte, în șari-vari, în ferestri sdrobite și în demonstrațiuni tumultuóse.

Ómenii, cari nu au voie sĕ umble cu capete sparte, se retrag, cei ce vênéză după popularitate sunt în rêndurile celor ce fac gălăgie.

Și în Ungaria s'a făcut multă gălăgie cu Kossuth și cu al lui nume.

Inaintea ungurilor e este esilatul, espatriatul, bĕtrânul cel sânt și nu mai lipsesce decât ca legislația țĕrei sĕ vină și sĕ octroeze o di de sĕrbătóre pentru el, cum a octroat pentru Stefan, pe care l'au numĕrat între sfinți

Pe români o astfeliu de vedere îi umple de mâchnire.

Sufletul lor altcum curat se revóltă în fața acestei porniri.

Se revóltă și cu drept.

Ca popor per eminentiam dinastic, ca popor pacinic, ca popor de ordine, ca popor ce și-a vĕrsat sângele pentru tronul și dinastia Habsburgilor sĕ întrébă, că cum se unesce cultul lui Kossuth cu fidelitatea către tron și monarch?

Cum se póte ca în acela-și timp sĕ sĕrbătoresci și preamăresci pe un revoluționariu, sĕ ții și întreții legĕturi cu monarchul, care ori cât ar fi dat uitărei cele petrecute, totuși trebue sĕ scie, că Kossuth învăpăiatul dușman al dinastiei are sĕ facă odată mari turburări în țéră, și dacă nu el — care de bună-sémă nu va mai avé dile îndelungate, de sigur următorii lui, cari sunt mulți la numĕr, și cari pe întrecute aduc imnuri și laude revoluționariului îmbĕtrânit.

Și când românii așa cugetă, ei au dreptate ca sĕ cugete așa.

Au dreptate, căci fidelitatea lor nu a fost rĕsplătită cu aceea mĕsură cum rĕsplătită a fost procedura celor ce au prescris dinastia și au pus dinamitul sub tronul, pe care stă înălțat unsul Domnului.

Din contră, românii s'au ales cu jugul egemoniei magiare după cap, s'au ales cu persecuțiunile ce sunt îndreptate contra lor, s'au ales cu o luptă, ce trebue sĕ o pórte ca sĕ esiste ca români în patria, care e alor și pentru a cărei intregitate atât au luptat și atât au asudat.

Timpurile se pot schimba, și cu ele și ómenii.

Românii au sĕ remână însĕ tot credincioși aderenți ai dinastiei.

Ei nu se vor entusiasma pentru Kossuth și ómenii lui, nici când ar fi el numĕrat între sfinți.

Din contră — românii pentru dușmanii tronului vor sta gata cu îmblăcii și cu topórele ca sĕ-i tóce în cap fără pic de mustrare de consciință.

Și póte că și monarchul iubit va vedé, că alipirea fățarnică a celor ce tămâiază pe Kossuth este trecĕtóre și în un moment fericit póte că 'și va aduce aminte de servițiile făcute de poporul român și în óra a 11-a 'și va intórce privirea blândă spre poporul, care cu atâta dragoste se alipesce de monarchul seu și o privire e de ajuns, ca românii unul ca unul sĕ fie gata a vĕrsa sânge și a pune viéța pentru întregitatea monarchiei, pe care cei-ce preamăresc pe Kossuth o sgudue din temelii și o împing spre o catastrofă fatală.

Preamărirea revoluționariului este egală cu proclamarea revoluțiunei și noi românii ca popor de ordine nu putem fi amici ai celor ce tulbură pacea între noi și mai puțin ai acelora, cari vatĕmă pe monarchul, glorificând pe Kossuth.

Revista politică.

După cum se anunță prin cercurile guvernamentale, dieta se va deschide în 26 Septembre, când se va face și alegerea delegațiunilor.

Delegațiunile sunt convocate pe 1 Octombre. După informațiunile de până acum, creditele se vor urca cu 4 milióne.

Dieta se va ocupa cu producura sumară în procese, cărțile funduare, modificarea legei penale, a pensionărei judecătorilor etc.

Foile opoziționale semnaléză neînțelegeri între membrii cabinetului Szapáry. In o conferință ministerială din dilele trecute, s'au iscat diferențe de păreri între Szilágyi și Csáky, cari au degenerat chiar în aspre atacuri. Substratul a fost cestiunea căsătoriilor micste și purtarea matriculelor. Szapáry a luat partea ministrului Csáky. Cu tóte că presa guvernamentală desmințesce încât-va aceste sciri, din discusiunea, ce s'a incins în presa capitalei Ungariei și chiar și în foile streine se vede apriat, că neînțelegeri esistă între membrii cabinetului.

In cercurile partidei guvernamentale se vorbesce, că proiectul pentru recepțiunea israiltenilor din motive de oportunitate va veni în discusiune în dietă numai după ce regimului îi va succede a aplana diferențele cu maioritatea casei magnaților. Ministrul Csáky promisese, că va asterne proiectul încă la începutul lunei lui Octobre, dar așa îl va mai amêna.

Despre raporturile din Bucovina și despre decursul dilei de 13 Septembre „Gazeta Bucovinei“ scrie:

Ședința dietei de astădi a fost fórte sgomotósă și s'a terminat cu un blam complect al liberalilor de speculă alianți cu cinci armeano-poloni și doi ruteni. După verificarea protocolului ședinței premergĕtóre și presentarea unei petițiuni, mareșalul țerii a cetit scrisórea baronului Mustatza, care s'a scusat că, în urma recomandării consilieriului medical Dr. Zalozieki trebue sĕ stee în pat vre-o câteva

---

FOIȚA.

Apele nóstre.

Disertațiune

de Silvestru Moldovan, ținută în ședința 1. a „Asociațiunii transilvane“ în 15/27 August a. c. în Sibiiu.

(Incheere.)

La marginile rĕsăritene cinci riulețe mai mari de ale nóstre curg printre munți în Moldova.

Astfel este Bistricióra, care curge prin pasul Tulgheș, Trotușul prin pasul Ghimes și rîul Bicaz, Uz și Oituz, cari străbat prin pasurile de asemenea numire.

Cel mai interesant între ele este valea și pasul Oituzului, cu privire la varietatea frumseților naturei, ce ni se înfățoșéză aici. Oituzul curge întâi spre nord, apoi spre nord-ost, de unde în jos îl însoțesce și șoséua, ce este construită prin pas

Ea vine din Treiscaune, dela Brețcu și se înalță în mari serpentine; la a treia serpentină avem o privire de tot frumósă îndĕrĕpt, asupra părții nord ostice a șesului Treiscaunelor. Apoi de pe punctul cel mai înalt al ei ni se înfățoșéză un alt tablou încântător, jos la pólele délului în o afundime de vre o 200 m. curge Oituzul și privirea ne pătrunde în valea lui romantică și asupra piscurilor, ce-o încadréză. De aci șoséua se cobóră în 14 serpentine minunate în valea rîului, pe care-l însoțesce până la graniță, când pe țermul drept, când pe cel stâng. Ea este construită cu mare măestrie; în multe locuri e tăiată în stâncă și scutită cu ziduri și proptele de dărimarea păreților de stâncă, ér de altă parte e întărită cu iezături de pétră contra valurilor răpitóre ale Oituzului; podurile, cele mai multe sunt aședate pe margini de stâncă. Regiunea este admirabilă: munți înalți, acoperiți cu stejari și brădet printre cari șerpuiesce riul și șoséua, presentându-ne pas de pas tablouri romantice variate. Pe cóstele délului Rakottyás zărim nesce ruine pitoresci și urme de vechi întărituri, ér mai în jos, unde pasul e mai strêmt, părĕul Kalászló, aruncându-se în alvia Oituzului preste un părete de stâncă prețipiș forméză o frumósă cascadă, de mai mulți metrii de înaltă. Oituzul părăsesce Ardélul la Poiana-Sărată, unde se află sărării și mai în jos isvóre de păcură. Valea și pasul Oituzului au fost frecuentate din timpurile vechi. Pe aici au întrat adesea în Ardeal órde barbare dela rĕsărit, precum o parte a tătarilor în 1241, apoi cete turcesci în mai multe rênduri. In timpurile acele comunicația era grea, nefiind șosea prin pas; ea a fost construită pe Oituz în jos abia în anii 1854—56. Inainte de acesti ani valea și pasul ni se presinta în tótă sĕlbătăcia sa naturală. Étă cum îl descrie un călĕtor, care l'a cercetat înainte de acei ani: „calea dice el, nu mai este cale, ci o crestătură nesfârșită de bolovani, totul acoperită de brădet, până la marginea cărării: numai arborii văruiți ne arată direcțiunea călei prin tufișul stufos; ici-colo prin poiene sĕ zăresce câte o colibă păcurăréscă, cu o căpiță de fân lângă ea, apoi pe valea adêncă, care și diua e întunecósă, vedem pe cutare stâncă o cruce de lemn, plină de inscripțiuni cu litere cirile. In locul acela a fost ucis odinióră un boer avut de către hoți și crucea a fost pusă acolo spre aducerea aminte de acest eveniment“ etc. Era timpul acela, când drumul de 24 km. dela Brețcu până la Poiana-Sărată abia se puté percurge în 2–3 dile, ér când rîul esunda, nu puté omul trece prin pas. Acum ne este destul 2—3 óre, ca sĕ sosim dela Brețcu la granița țĕrei.

Alt rîu, în colțul sudostic al Transilvaniei este Buzĕul. El se îndréptă întâiu spre lăuntrul țerii, dar la Intorsura Buzĕului își schimbă direcțiunea spre sud, trecênd astfeliu în România. Cursul lui deci în Ardeal are forma unui V întors cu unghiul ascuțit spre internul țerii și formând într'adevĕr dóuĕ pasuri unul dela Intorsura Buzĕului în sus și celalalt de la acest sat în jos. Cel dintâiu a servit și servesce de cale principală de comunicațiune; pe aici au năvălit adeseori turcii la noi în țéră, despre ce ḑile, apoi scrisorile celorlalţi doi membrii din comitetul ţerii, care declară, că necunoscênd actele, nu sunt în posiţie de a raporta asupra alegerilor. Trecêndu-se astfeliu la ordinea ḑilei aveau sĕ urmeze alegerea în comisiunea financiară şi cea administrativă. Dr. Rott a făcut propunerea ca mareşalul sĕ convóce comitetul ţerii încă în decursul ḑilei de astăḑi şi sĕ pună la cale o referadă asupra verificărilor. Mareşalul ţerii, cu legea amână, a declarat, că o şedinţă a comitetului ţerii încă numai cu doi membrii nu se póte ţiné, afară de aceea a apelat la patriotismul deputaţilor de majoritate, rugându-i, a nu mai căuta sĕ trăgăneze desbaterile şi făcêndu-i responsabili pentru consecuenţele acestor trăgănări. Propunerea dlui Rott va pune-o la vot, dar i va fi preste putinţă a o esecuta. Baronul Krauss, între vii aclamări a dreptei, a atras atenţiunea casei asupra timpului scurt ce îi stă la disposiţie şi asupra materialului abundant, ce trebue resolvat. Dsa încă a fost de părere a se face alegerea comisiunilor ca un lucru mult mai important decât verificarea deputaţilor. Invinuirile deputatului Rott, că membrii comitetului ţerii s'ar fi pus în grevă, au fost cu demnitate respinse de către baronul Styrcea, Miron Calinescu şi Dr. Zotta, care a spus, că grevă au făcut membrii comitetului Voinarovici şi Stefanovici, cari şi-au depus mandatele şi au făcut astăḑi preste putinţă întrunirea comitetului ţerii. După-ce Dr. Rott, a declarat în numele deputaţilor din stânga, că ei nu vor puté participa la desbateri până nu se vor pune la ordinea ḑilei verificările, mareşalul ţerii a încheiat şedinţa, reservându-şi a anunţa la timpul seu în scris ţinerea procsimei şedinţe. La rêndul seu s'a făcut şi votarea asupra propunerii dlui Rott care a fost primită cu majoritate de un singur vot, dar care pentru motivele espuse deja nu putea fi esecutată.—

Asupra capitolului raporturilor ruso germane „Kölnische Volkszeitung" primesce un raport în care se relevéză, că ultimele întêmplări din oficiul afacerilor strĕine ale Rusiei produc impresia unei cimilituri în cercurile politice berlineze.

Se ştie, — se scrie pomenitului ḑiar — că dl de Giers se găseste la Aix-les-Bains şi se întâlnesce acolo cu ministri francezi. Intraceea însĕ se anunţă din Petersburg şi s'a comunicat şi ministrilor ruseşti din strĕinătate, că dl Şişkin este acum înlocuitoriul dlui de Giers în tóte direcţiunile, prin urmare, că el conduce actualminte politica esteriórā rusésçă.

In adevĕr dl Şişchin a şi adresat chiar în prima ḑi a întrărei sale în funcţiune, puterilor strĕine o notă, prin care a declarat, că descoperirile gazetei Svovoda, cu privire la documentele rusesci scóse la ivélă cu procesul Belceff, erau false cu desĕvârşire, notă ai cărei termini ar da a se înţelege, că dl Şişkin deja se cam simte ministru.

Tótă lumea se întrébă pentru-ce dl de Giers n'a făcut deja de mai de mult acéstă desminţire. Avea el vr'un motiv ca sĕ nu ea desminţirea asupra sa?

Apoi Şişkin este un duşman şi mai violent al germanilor decât dl de Giers, şi trece drept un om activ şi iubitoriu de luptă, cel puţin în sens diplomatic. Ce póte însĕ sĕ însemneze, că dl de Giers este óre-cum desavuat, pecând nu se găsesce la Berlin ci în Francia, acésta pare cu desĕvârşire de neinţeles.

Gazeta crede, că póte e vorba aci de vre o intrigă rusésçă de palat şi urméză apoi:

In tabĕra Mokatov delângă Varşovia a avut loc la 17 August o sĕrbătóre de înfrăţire ruso franceză, la care pelângă ofiţiri şi înalţi funcţionari de stat ruşi au participati delegaţii francesi dela congresul căilor ferate. Cu acéstă ocasiune colonelul regimentului grenadierilor de gardă din Petersburg d. Foulon, a ţinut o vorbire înflăcărată, care s'a preschimbat într'un toast pentru înfrăţirea de arme.

S'ar puté trece în vederea acest fapt, dacă n'ar fi proprietariu al acestui regiment de grenadiri împĕratul Wilhelm II.

Acelaşi colonel Foulon a trimis ḑilele acestea împĕratului nostru (german), cu ocasiunea aniversării înfiinţării de 167 ani a regimentului seu, o telegramă omagială, la care a primit un rĕspuns fórte graţios. Faptul, că tocmai acest colonel a ţinut în Varşovia acea vorbire înflăcărată şi resboinică, e considerat ca şi o provocare şi a făcut în cercurile înalte o impresiune penibilă. Inchipuiéscă-şi ori-cine cum ar fi privită o vorbire anti-ausriacă a comandantului regimentului nostru de grenadiri „Francisc Iosif".

Se vede, că în Rusia şi consideraţiunile de curtoasie faţă cu Germania sunt negligate. Astfel raporturile reciproce vor deveni tot mai reci.

Pe când păn' aci, din timpuri vechi, ataşaţii militari ruşi şi pruseni erau acreditaţi şi pe lângă monarchii respectivi, noul ataşat militar rus, principele Bieloselski-Bielosorsky, nu mai e ataşat pe lângă împĕratul Wilhelm. Predecesorul seu, contele Kutusoff, era chiar general-adjutant împĕrătesc. Rechematul nostru ataşat militar, generalul-maior de Villaume, era de asemenea ataşat pe lângă persóna ţarului: urmaşul seu însĕ nu va mai fi.—

Un diplomat partizan al alianţei intreite a publicat de curênd la Berlin un studiu întitulat: „Prinţul Bismarck şi politica orientală a Rusiei".

Autorul acestui studiu caută sĕ esplice, la lumina declaraţiilor oficiale şi din actele şi discursurile primului cancelar al imperiului german cum se face că Rusia s'a intors cu desăvêrşire de către Germania pentru a se apropia de Francia, cu tóte sforţările de voinţă şi minunile de diplomaţie ale prinţului Bismarck.

Opinia autoriului este că, contrar insinuaţiunilor prinţului, acéstă mişcare nu se datoresce nici unui fel de nedibăcie politică din partea ómenilor, cari presidiéză actualmente la destinele Germaniei, ci că resultatul unor cause cu mult mai generale şi că'şi are originea în ambiţiele seculare ale Rusiei.

Intemeiând-use pe cuvintele proprii ale fostului cancelar, care a făcut observaţia că crisele orientale se reînoiesc cam tot la câte 20 de ani diplomatul german caracteriséză diferitele fase, care au marcat ceea ce el numesce „sforţarea de espansiune a Rusiei spre Balcani şi Bosfor" de la Petru cel mare şi până în ḑiua de aḑi şi se resumă în chipul următor:

„Ceea ce Caterina II în înţelegere cu Iosif II, ceea ce Alesandru I în înţelegere cu Napoleon încercaseră în zadar, ceea ce împĕratul Nicolae propusese cu tot atât de puţin succes guvernului engles, ceea ce Alesandru III isbutì cel puţin se schiţeze dar ce Alesandru II n'a sciut de cât sĕ compromită stabilirea dominaţiunei nelimitate a Rusiei asupra peninsulei Balcanice şi asupra Bosforului, étă ce trebue sĕ realiseze alianţa giganticului imperiu cu republica francesă".

Ajuns la acest punct al argumentării sale, autorul se opresce, nevoind, fără îndoială, sĕ jóce rol de profet, sĕ mărginesce sĕ constate, că dacă deoparte ambiţiele Rusiei nu par a trebui sĕ fie satisfăcute în curênd, sunt în istoria omenirei catastrofe necesare, care vindecă popórele de iluzii periculóse.

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X-lea Braşov al archidiecesei transilvane" 'şi va ţiné adunarea sa generală la 28, 29 şi 30 Septembre st. v. a c. în Braşov, cu următórea

Programă:

Luni 28 Septembre la 9 óre a. m. Membrii reuniunei vor asista în corpore la serviciul divin impreunat cu învocarea Duchului Sânt şi parastas în memoria membrilor decedaţi ai reuniunei.

Şedinţa I, Luni 28 Septembre la 10 óre a. m.

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu.
2. Apel nominal.
3. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1891/92.
4. Prelegere din „Religiune", predată de dl preşedinte Ioan Popea.

Şedinţa II-a, Luni 28 Septembre la 3 óre p. m.

5. Raportul cassariului despre averea reuniunei.
6. Raportul bibliotecarului.
7. Alegerea comisiunilor revĕḑĕtóre şi de scontrare.
8. Viaţa, activitatea şi principiile cardinale ale pedagogului Ioan A. Comenius", temă lucrată de membrul Ioan Dariu

Şedinţa III-a, Marţi 29 Septembre 9 óre a. m

9. Raportul special al comitetului asupra temelor pertractate în despărţăminte:
   a) „Cum sĕ se cultive atenţiunea în elev?"
   b) „Propositia şi părţile ei principale"?

Şedinţa a IV-a, Marţi 29 Septembre 3 óre p. m,

10. „Insemnătatea, folosul şi practicabilitatea grădinilor scolare", temă liberă neînsinuată
11. Care e timpul cel mai oportun pentru ţinerea esamenelor publice, la scólele nóstre primare? temă neînsinuată.

Şadinţa a V-a, Mercuri 30 Septembre 9 óre a. m.

12. Rapórtele comisiunilor.

Şedinţa a VI-a, Mercuri 30 Septembre 3 óre p. m.

13. Stabilirea bugetului pro 1892/93.
14. Propuneri.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei, ţinută la 5 Iuniu, 1892.

Ioan Popea, *N Bârsan,*
preşed. secret. I.

Varietăţi.

* (**Chirotoniri.**) Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit **Miron Romanul** a chirotonit întru presbiteri pe clericii absoluţi: Irimie **Iliescu** ales paroch în **Stremţi**, protopresb. Albei-Iulia şi pe Ioan **Slăvescu**, ales capelan în Mohu, protopresbiteratul Sibiiului.

* (**Esamen de cualificaţiune preoţesc.**) La terminul din 25 Aug a c. s'au supus esamenului de cualificaţiune preoţesc 12 clerici absoluţi din archidiecesă

* (**Iluminare electrică.**) Aprobându-se cererea pentru iluminare cu lumină electrica a locului de patinat şi a fabricilor „Scherer şi fii" şi fiind lucrările terminate, se crede, că în sĕptĕmâna acésta se va putea face prima probă. Din acest incident va concerta capela militară în „Gesellschaftshaus".

* (**Curăţenia în Sibiiu**) Mai mulţi locuitori din suburbiul de jos îşi esprimă dorinţa ca după

---

ne amintesc multele rĕmăşiţe de întărituri, locuri de tabere turcesci etc. ce le găsim pe valea lui. Aici se află din jos de isvor vama pasului, cu imprejurime încântătóre, ér în apropiere, în o mică vale laterală un frumos isvor încrustător, cu cascade, numit „Urlătórea". Apa forméză cascade mai mici şi mai mari, preste mai multe terase şi resfirate printre stâncile, formate de sedimentele văróse ale ei; stâncile sunt împodobite cu muschiu şi alte plante printre cari se rĕsfrâng raḑele de apă cu sgomot în mii de picături, presentându-ne un tablou pitoresc admirabil. Dela Intorsura Buzĕului în jos rîul prin o vale pădurósă şi romantică părăsesce Ardélul, grăbind spre şesul României.

Afară de acest rîu şi afară de Olt spre sud mai strĕbate in România Jiul, din ţéra Haţegului. In ţéra Haţegului deosebim dóuĕ văi sau basinuri principale. Una valea Haţegului cu rîul ei cel mai însĕmnat Streiul, şi a dóua valea Jiului. Ţinutul muntos, ce desparte aceste văi decătră olaltă, este unul dintre cele mai interesante ţinuturi ale nóstre. Părtii de stânca de forme când bizare, când pitoresci, strîmtori de munte prăpăstióse, cascade şi părae sĕlbatece, ce se aruncă furios şi cu sgomot printre bolovanii alviei lor, găuri, peşteri, ruine vechi de turnuri, forméză faţa esteriórā a lui, tóte amestecate în desordine şi oferindu ne cele mai frumósĕ privelişti romantice, ér printre ele strĕbate calea ferată, trecênd preste viaducte, prin tunele şi suind şi coborind în mari repentine.

Creaţiunile naturei, precum şi operele technice ale omului sunt impunĕtóre şi ne storc admiraţiunea, de aceea s'a numit acest ţinut semeriugul transilvan. Calea ferată dela Pietros, delângă Streiu, trece prin 8 tunele, preste mai multe viaducte şi suie în multe repentine până la Baviţa de unde cobóră pe valea Baviţei, trecênd pelângă pestera vestită cetatea Bolii drept în valea Jiului la Petrojeni.

Jiuri, precum sciut este, sunt dóuĕ: Jiul apusén şi Jiul răsăritén, a căror văi sunt renumite atât pentru marea cantitate de cărbuni de pétră, cât şi pentru frumseţile naturale de pe ele. Regiunea are caracter pregnant alpin. Jur în prejur se înalţă grupe şi piscuri de munţi între-cari cu deosebire Paringul, spre ost, cu proporţiuni uriaşe ale piscurilor sale ne apare de tot împunĕtoriu. Aici isvoresce Jiul rĕsăritén şi curge spre vest şi sud, ér cel apuséu are curs ostic, despărţind munţii Haţegului de munţii Vulcanului. Pe ambele lor văi dăm de multe partii de stânci pitoresei şi de posiţiuni frumóse. Astfeliu pe Jiul rĕsăritean Taia, o chiee cu păreţi de stênci grotesci, prin care curge un pĕrĕu şi pelângă densul duce un drum din munţii Sebeşului la Petrila în valea Jiului. Mai înjos se află partia de stânci Piatra-Roşiă, cu stênci pitoresci, de colóre roşietică, printre-cari curge cu zuzet un părăuaş. Pe valea Jiului apusén se află Scocul Mare şi Scocul-Mic, dóuĕ strêmtori de stêncă lungi şi romantice, apoi văi de munte, de tótă frumseţea, încungiurate cu bradet bogat, cum este câmpul Mielului ş a., Din jos de aceste se înalţă la marginea vălei Dâlma mare, un picior de munte de pe care ni se ofere o pivirire admirabilă pe valea-Jiului în jos până la Paring, şi la munţii Cibinului. Cele dóuĕ Jiuri se împreună la Isroni şi astfeliu Jiul prin o strimtóre romantica cu păreţi preţipişi şi acoperit cu brădet, numită Gura-Surducului, părăsesce ca un rîu sburdalnic de munte hotarul ţĕrii nóstre.

Valea Jiurilor este însemnată pentru marea cantitate de cărbuni de pétră, ce se află aici în sinul pământului.

Păturile de cărbuni se estind dela Petrila până pela Câmpul lui Neag în valea Jiului apusén în lungime de vre-o 46 şi în lăţime 5—6 klm. şi de o adêncime fórte mare, până acum necunoscută. Păturile aceste de cărbuni au fost cunoscute în secolul trecut, dar esploatarea lor s'a început numai în 1867. Centrul esploataţiunii se află la Petroşeni care are mai multe predii şi dintr'un sat precum era mai nainte, s'a desvoltat în câţiva ani în oraş cu alcătuiri moderne Esploatarea se face în mai multe mine. Ca sĕ descrie cineva intocmirile din aceste mine, precum şi tóte rarităţile şi frumseţile ḑilele de têrg sĕ se cureţe şi măture stradele mai curênd, deóre-ce gunoiul rĕmas pe strade infectéză aerul. Plângerile locuitorilor fiind motivate, atragem atenţiunea autorităţilor competente ca sĕ le ia în considerare.

* (Universitatea săséscă.) Adunarea generală a universităţii săsesci şi a celor şepte judeţe e convocată în sesiune ordinară pe 20 Octobre a. c. n.

* (La adunarea din Ciacova.) Cetim în „Luminătoriul“: In causa volniciei fibirĕului Somogyi din Ciacova avem scire positivă, cum că fiscul ofensatei reuniuni a învĕţătorilor gr. or. români din diecesa Caransebeşului, dl advocat Coriolan Brediceanu, a luat în 14 Sept. audienţă la dl ministru-preşedinte ca ministru de interne. Ministrul contele Szapáry nu a fost acasă şi aşa numitul domn advocat a fost primit de secretariul de stat Szalavszky.

Aşteptăm dară efeptuirea prescriselor mĕsuri şi vom reveni.

* (Catedra de limba română la gimn. din Arad.) In cestiunea catedrei de limba română la gimnasiul de stat din Arad se telegrafézā de acolo următórele: In şedinţa dela 4 Septembre a representanţei orăşănesci din Arad, membrul Edvi Illés László a propus sĕ i se trimită ministrului de culte o adresă, în care sĕ céră, ca limba română, care la gimnasiul din Arad s'a propus până acum ca studiu ordinariu, sĕ se propună în viitoriu numai ca studiu estraordinar. Fispanul a ţinut în causa acésta o consultaţiune, în care după mai multe schimbări de idei, a promis în cele din urmă, că va intreveni la ministeriu pentru sistarea catedrei de limba română ca studiu ordinar. In urma acésta, propunĕtoriul a cerut sĕ nu se pună la ordinea ḑilei propunerea sa până nu se va sci mai întâiu resultatul paşilor întreprinşi de fişpanul.

„Budapesti Közleny“ a publicat concursul pentru ocuparea postului de profesor.

* (Colonisări.) Referitoriu la cestiunea colonisărilor din comitatul Caraş-Severiului, comitetul esecutiv esmis de adunarea din Iuliu, a ţinut Vineri în 9 Sept. şedinţă în Făget. In acéstă şedinţă s'a hotărît sĕ mérgă o deputaţiune de 30 inşi cu petiţiunea mai nainte la guvern, anume la ministrul de agricultură.

In 14 Septembre făcute fiind tóte pregătirile, adunându-se la 2000 de petenţi în petiţiuni speciale, frumósa deputaţiune s'a întrunit în 14 Septembre în Budapesta sub conducerea on. domni Sebastian Olariu protopresbiteratul Făgetului, C. Brediceanu şi Dr. St. Petroviciu advocaţi în Lugoşiu.

* (Nou proces de presă.) Din Oradea-mare i se telegrafézā lui „Budapesti Hirlap“, că prim-procurorul ungurese din Debreţie a intentat proces de presă dlui Ardelean, redactorul responsabil al fóiei umoristice „Vulturul“, pentru nesce articoli „agitatorici“, ce a publicat în fóia sa.

* (Altuirea cu baccilul colerei.) Redactorul dela ḑiariul „Nework Herald“, care avuse o lungă întrevorbire cu un medic asistent al lui Pasteur şi din partea căruia a fost asigurat, că în urma altuirei cu baccilul colerei n'are sĕ se témă de astfeliu de morb epidemic a mers în institutul lui Pasteur, unde a fost altuit, pentru-ca sĕ pótă descrie efectele în jurnalul seu. El s'a supus şi a dóua-óră altuirei, ér de acolo s'a dus la Hamburg, unde voesce sĕ petrécă, sĕ mânânce, sĕ bea şi sĕ dórmă cu cei ce sufer de coleră. Lumea aştéptă descrierea şi apreţierile, ce le va face.

* (Inveninare.) După-cum se anunţă din Satmar protofisicul a făcut arătare criminală contra măcelariului Toth, pentru-că a tăiat o vacă bolnavă şi a vêndut carnea. O muiere, care a mâncat din carne a murit îndată, ceialalţi consumători se luptă cu mórtea

* Cel mai mare vas din lume, care va întrece şi pe Greal Eastern, se termină ḑilele acestea pe şantierile de la Govan pe Clyde.

Campania — e numele noului vas — va fi lăsat pe mare şi va face prima sa călĕtorie la New-York în iuna Aprile viitor Vasul va fi la Chicago la deschiderea esposiţiei. Dimensiunile lui sunt mai considerabile de cât ale lui Great Eastern; va avea o deplasare de 19,000 de tone.

Campania va merge cu o iuţélă de 23 de norduri. Va fi pus în miscare de helice gemene de bronz fosforos mişcate de dóuĕ maşini cu triplă espansiune avênd fiecare din aceste maşine câte 5 cilindre.

Lansarea acestui steamer uriaş va presinta dificultăţi serióse va trebui împins în chip oblic, cu pupa în curent. Cârma a fost turnată dintr'o bucată în uzina Krup din Essen.

* (Gladstone şi vaca.) Dl Gladstone a fost atacat ḑilele trecute de o vacă, care l'a rĕsturnat la pământ, fără sĕ-i facă, de altfel cel mai mic rĕu.

Vaca a fost tăiată imediat şi omul care a avut norocul sĕ facă acéstă operaţie, a purtat în triumf córnele, care a lovit pe preat old man.

Se ḑice, că a refusat 300 de franci, cari i s'au oferit pentru acest trofeu

Cât pentru dinţii vacii, au fost vânduţi în detail cu câte 5 franci bucata.

* (O partidă de şah.) O partidă de şah fórte interesantă s'a jucat ḑilele trecute între dl Albin, care a obţinut primul premiu la un concurs de şah din Viena, şi doi din cei mai tari amatori din Bucuresci, dl Gugiu, discipul al lui Armand Rivière din Paris, şi dl M. Armand.

Cei doi adversari, cari ţineau piept campionului Vienei, jucau în consultaţiune.

Inceputul la 7 óre séra, la cafenéua Boulevard. Partida s'a sfârşit la 3 césuri spre diminéţă. In cursul jocului, grădina şi cafenéua gemeau de lume şi amatorii nobilului joc urmăriau cu interes partia. A fost o adevĕrată sĕrbătóre, când pariul s'a terminat prin victoria campionilor români.

* (Nebunia în Germania.) Ultimele statistice oficiale făcute în stabilimentele de sănĕtate din Germania sunt mai triste decât cele din anii trecuţi. Este dovedit astăḑi, că numĕrul afecţiunilor mintale arată o progresiune, care trebue sĕ nelinistéscă în cel mai înalt grad, mai ales, că parcă s'ar observa un mers metodic al acestor bóle. Cu alte cuvinte, nebunia face în Germania pustiiri tot mai mari şi cu adevĕrat înspăimêntătóre.

Cele mai multe din casurile de nebunie — 70 la sută, după statistica oficială — sunt resultatul privaţiunilor, adecă al miseriei; poporul de jos furnisézā dar cel mai mare contingent al caselor de nebuni

Vre-o 17 la sută din casurile de nebunie se datoresc prea marei încordări intelectuale.

Celelalte se atribue accidentelor şi supĕrărilor din amor.

In fine, de douĕ-ḑeci de ani, a trebuit aprópe sĕ se îndoiéscă numĕrul spitalelor destinate special pentru primirea nebunilor dintre cari dóuĕ treimi sunt incurabili puşi în categoria idioţilor propriu ḑişi.

Bibliografic.

A apărut:

„*Protocolul adunărei generale a dóua*“ a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Aradului districtul din drépta Murĕşului, ţinute la Arad la 21 şi 22 Aprile n. 1892. Editura reuniunei, tipagrafia diecesană. Cuprins: Protocolul adunărei gen. II. a reuniunei învĕţătorilor; *a*) cuvênt de deschidere; *b*) raportul comitetului; *c*) Cemenis şi didactica sa; *d*) albina şi misiunea învĕţătoriului; *e*) raportul controlorului; *f*) raţiociniu despre averea reuniunei districtuale a învĕţătorilor; *g*) raportul bibliotecarului; *h*) preotul ca şi catechet în scóla poporală; *i*) educaţiunea poporală ca mijlocitórea armoniei dintre popor şi conducĕtorii sei naturali; *l*) regulament pentru reuniunea districtuală a învĕţătorilor; *m*) mĕtă săritul.

— „*Curs practic şi gradat* de *Stil şi Composiţiuni*“ (Stilistică şi carte de cetire), pentru usul clasei III şi IV secundare, partea a II-a cuprinde: — Stilul: calităţile generale şi particulare, tropii şi figurile Genurile literare: descripţiunea didactică, frumósă şi poetică, tablou, contenplaţiunea, portretul, biografia, paralela, caracterul. — Naraţiunea: istoria, istorióra, fabula, parabula, snóva, balada, povestea, mitul, novela. — Disertaţiunea, — tóte însoţite de modele şi de teme. Literile şi ortografia chirilică; bucăţi pentru cetit, alese din autorii vechi şi moderni. Poesia epică, lirică, didactică şi dramatică. — Genul epistolar, cu tóte feliurile de epistole. — De *I. Manliu*, profesor de limba română la „Institutul pedagogic de fete“ şi premiat al Academiei române pentru cărţile sale didactice. — Cartea este aprobată ca manual didactic de On. minister al instrucţiunei publice şi a cultelor pentru tóte scólele secundare de ambele secse din ţéră. — Ediţiunea a VI-a adausă şi corectată. — Bucuresci, „Lito-tipografia Carol Göbl“. 1892. Strada Dómnei Nr. 16.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare din Nr. 89.)

Popórĕle primitive în urma ocupaţiunei lor cu vênatul au devenit barbare; la acestea nu sĕ găsia nici o legătură socială, şi cu atât mai puţin se cugetau ele la ameliorarea locuinţelor lor. Obosiţi de desele strapaţe prin păduri, primii vênători, asemenea animalelor sĕlbatice, 'şi potoliau mai întâiu fómea, ér după aceea îşi căutau un adăpost, fie acela sub ceriul liber, sau într'o peşteră. Din contră prin crescerea şi domesticirea animalelor s'au format o clasă de ómeni, cari trăiau îu pace şi în bună înţelegere, şi cari prin urmare sĕ îngrijau de ameliorarea locuinţelor lor.

Sub condiţiunile unui astfeliu de mod de viéţă, se puteau hrăni fórte puţini ómeni chiar şi pe un teren cât se póte de vast. Vênătoriul avea lipsă de un ţinut mare; el trebuia sĕ rătăcéscă prin păduri şi câmpii pentru câstigarea nutremêntului lui. Păstoriul, care ducea o viéţă nomadică, peregrina dintr'un loc într'altul în scop de a găsi nutreţ pentru turmele lui. S'a simţit deci necesitatea aflărei unui mijloc, care sĕ pótă pune pe ómeni in posiţie sĕ trăéscă unii lângă alţii pe un teren nu tocmai larg, mai mulţi la olaltă. Lipsele lor multifarii i-au învĕţat să-şi alégă drept mijloc de întreţinere cultivarea pământului. Acesta a fost primul început al unei vieţi sociale. O asemenea conveţuire reclama multe recerinţe comune, şi acésta împrejurare a pus basă culturei, carea a dat ansă la descoperirea multor arte şi instituţiuni, avantagióse pentru întréga societate. Intre aceste recerinţe îmbunătăţirea locuinţelor nu a fost cea din urmă.

Originea oraşelor se baséḑă dar pe legăturile acestea sociale. Prima societate, despre care ne vorbesce istoria, a fost aceea, carea s'a format în familia lui Cain. Din locuinţele acestor economi de pământ s'a format aşa numita cetate a lui Cain, care purtà numele fiiului seu Hanoch.

După ce genul omenesc trăì cam vre-o şeptespre-ḑece seculi în Asia, erupse inundaţiunea cea mare, cunoscută sub numele de potop sau diluviu.

O operă estraordinară în ce privesce architectura ne atrage atenţiunea, şi adecă corabia lui Noe, în care sĕ susţinuse el sub durata diluviului. Corabia era o construită din lemn de brad, trei sute de urme în lungime, cinciḑeci în lăţime şi treiḑeci de urme înaltă, cu trei ridicături, în cari se aflau mai multe camere. Constructorii acestei corăbii trebuie se fi avut unele cunoscinţe şi esperienţe de artă. pentru-ca se pótă construi o asemenea clădire. E de regretat că aici tace istoria nelăsându-ne nici o scire despre cunóscerea artelor din partea acestor popóră. Nici atâta nu scim, că avut-au ele temple deórece Moise observă despre tóte acestea o tăcere adâncă.

Locuitorii peşterilor 'şi clădiau în decursul timpurilor locuinţele lor din peatră. Spre scopul acesta ei feloséu pétră brută şi ruptă din stânci, bucăţile de pétră se aşeḑau una preste alta“ fără nici un material, care sĕ le lege. Monumentele druidice din Keswick şi Salkeld în Cumberlanda sunt tot atâtea rĕmăşiţe de clădiri de acésta natură.

Architectura şi-a luat dar începutul dela clădirea locuinţelor cu tóte acestea ea nu s'ar fi ridicat la un stadiu mai înalt, dacă nu s'ar fi construit şi alte edificii, la cari luau parte toţi locuitorii unui oraş, şi cari se deosebiau atât prin mărime, cât şi prin aspectul lor măiestos.

Astfel de edificii erau templele.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă, în 17 Septembre, 1892.

Budapesta: 36 4 71 3 38

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 16 Septembre, 1892

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	100.45	111.30
Renta ung. de hârtie 5%	100.35	100.40
Scrisari fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Argintul	—.—	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.68	5.67
Napoleon-d'ori	$9.50^1/_2$	9.49
Mărci 100 imp germane	58.75	58 60
Londra 10 Livers sterlingi	119.70	119.60

---

naturale de pe văile Jiurilor şi din împrejurime, i ar trebui volume întregi.

Asemenea stă lucrul şi cu celelalte părţi ale Ardealului, cu rarităţile şi frunşeţile, ce le-a grămădit natura pe văile apelor nóstre, cari ne presintă atâtea tablouri romantice şi interesante, atâtea peisagiuri pitoresci în feliu de variaţiuni, încât, cum ḑice Kővári, numai despre pitorescul de pe vaile apelor nóstre s'ar putea alcătui un op, de mai multe volume. Am amintit şi am descris în conture generale pe unele din ele, aflătóre pe câte va văi de ale nóstre, căci timpul nu mi-a permis a le descrie pe tóte şi în detaiu. Multe, fórte multe au rĕmas neamintite. Aceste frumşeţi şi rarităţi sunt podóbele pămêntului ţerii nóstre, care'l fac plăcut şi atrăgător şi cari, dimpreună cu suvenirile trecutului, stârnesc inconsciu aceea iubire înfocată de ţară ce caracterisézā pe ardeleni, ca în genere pe popórele de munte. Când ardelénul este departe de ţara sa, cu dor sĕ doresce sĕ se întórcă în sinul ei, şi chiar când o părăsesc de tot, nici odată nu o póte uita şi ea merită o astfel de iubire ferbinte, fiind una dintre cele mai frumóse ţeri ale continentului nostru.

Turda, August, 1892.

Nr. 586 (185) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar de 200 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

2. Apahida, cu salar de 100 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legumi și 20 fl. de lemne de foc.

3. Mociu, cu salar de 200 fl. de la popor și cuartir.

4. Muntele rece, cu salariu de de 140 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

5 Rogojel, cu salariu de 250 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc. Concurintele la acest post, va fi indatorat a ține strana în ḑilele de Dumineci și sĕrbători în decursul anului scolastic.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și asterne suplicele de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre subscrisului oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Cluș, 25 August, 1892.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 231. [186] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela mai jos însemnatele scóle poporale din protopresbiteratul Abrudului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bucium-Cerbu, cu salar anual de 200 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

2. Cărpiniș, cu salar anual de 250 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

3. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

4. Bucium-Sat, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salar anual de 150 fl, din repartițiune, cuartir și lemne.

6. Buningenea, cu salar anual de 150 fl din repartițiune, cuartir și lemne.

7. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemne.

8. Soharu, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

9. Vêrtop, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

10. Galați, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

11. Presaca, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemnele necesare.

12. Corna, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemne.

Reflectanții la aceste posturi vor avé cererile lor instruite conform legilor vigențe a le înainta subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Abrud, în 4 August, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Nr. 492. [187] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termin până la 15 Septembre, a. c.

1. Rechita-Purcăreți, cu salar câte de 110 fl., curtir și lemne de foc.

2. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., curtir și lemne de foc.

Reflectanții la posturile acestea au a-și așterne cererile, instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeș, 24 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 314. [174] 2--3

CONCURS

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învĕțătoresci din comunele bisericesci gr. or. semnate mai jos, în protopresbiteratul Murĕș Oșorheiului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în ḑiariului nostru „Telegraful Român“ și anume:

1. Laslĕul român, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir natural și folosința grădinei scolare;

2. Șoimușul român cu salariu anual de 250 fl. și cuartir în natură.

3. Egerseg, post împreunat cu cel cantoral — cu salariu anual de 258 fl. a. și cuartir în natură.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, sé asternă petițiunile lor, instruite conform normeler în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul preclus.

Murĕș-Oșorheiu, 19 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕș Oșorheiului.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 821 175 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Teleg. Rom.“

1. Magina, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei și lemne.

2. Inuri, cu salariul de 300 fl. din cassa bisericei, cuartir și lemne.

3. Teuțiu, cu salariu de 250 fl din cassa bisericei, cuartir și lemne.

4. Cristești-Tecsești, salar de 150 fl. cuartir în edificiul scólei și lemne.

Dela concurenți se recere sĕ țină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetițiune, se răcere sĕ fie cântăreți și sĕ se presenteze în vre-o Dumiecă ori sĕrbătóre spre a face cunoscință cu poporul.

Alba-Iulia, 25 August 1892.

Oficiul protopresbiteral gr or. al Albei-Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
admin. ppresb.

---

(184) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparținĕtóre tractului protopresbiteral al Agnittei se escrie concurs cu terminul preclusiv de 26 Septembre a. c.

1. Agnita, cu salariu anual de 200 fl. cuartir și lemne.

2 Alțina, postul al 2-lea învĕțătoresc cu salariu anual de 140 fl. și lemne de foc

3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl.

4 Fofeldea, postul prim învĕțătoresc cu salariu anual de 200 fl.

5. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl.

6. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber și lemne de foc.

7. Nocrichiu, cu salariu anual de 150 fl.

8. Verd, cu salariu anual de 150 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a competa pentru acestea posturi au a și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Agnita, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnitei în conțelegere cu respectivele oficii parochiale.

Sabin Piso,
protopop.

---

ad Nr. 324. [176] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Iliei, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Bacea, cu filia Cueș salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de lângă scólă pentru legumi și 1 stângin lemne de foc.

Dela învĕțătoriu se recere sĕ cunóscă cântările ca sĕ țină și strană.

2. Gialacuta cu fil. Câbesci, salariu 100 fl. cuartir în edificiul scólei, folosința grădinei scolare și 2 stângini de lemne.

3. Tătăresci, cu salariu anual 100 fl. folosirea unei grădini parte fênaț și parte arătură în preț de 25 fl. cuartir în edificiul scólei, lemne pentru încălḑit în preț de 12 fl. bani de spese pentru participare la conferințele învĕțătoresci 5 fl care tóte computate la olaltă dau suma de 154 fl.

4. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, folosirea a 2 grădini și 2 stângini de lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și asterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 20 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 358. [180] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele române confesionale gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Geógiului I, se escrie concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Hărău, cu 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

2. Boholt, cu 170 fl, salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, 10 fl, pentru participare la conferințele învĕțătoresci, și 20 fl., pentru lemne pe séma scólei și a învĕțătoriului.

3. Fornădia, cu 160 fl., salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au sĕ și adreseze petițiunile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Hondol, până la susindicatul termin.

Hondol, 20 August, 1892.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. Giógiu I.

Vasiliu Pipoșiu,
protopresb.

Nr. 393. [178] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurcu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Batiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei și lemnele de foc după trebuință.

Dela concurenți se cere sĕ țină și scóla de repetițiune cu elevii dela 12—15 ani, ér în Dumineci și sĕrbători sĕ conducă scolarii la rĕspunsurile liturgice

2. Cherges, cu salariu de 150 fl. în trei rate trilunare egale solvite anticipative dela comună, cuartir și edificiul scólei, grădină de legumi în 3 stângini de lemne.

3. Găunósa cu filiile Ciulpez și Cutini, cu salariu de 140 fl., în bani din repartiție, 20 mĕsuri cucuruz în bómbe și de fie-care prunc umblătoriu la scólă câte un car de lemne ori 50 cr. în bani.

Invĕțătoriul, avĕnd a ținé strană, se cunóscă și cântările bisericesci.

4. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și lemne de foc câte-i vor fi de lipsă.

Reflectanții la aceste posturi au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Deva, la 20 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Devei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Păcurariu,
protopresb. adm.

Nr. 204. [1,9] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos scrise, se escrio concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Sibot (Alkenyér), al 2-lea post învĕțătoresc cu salariu anual 300 fl. din cassa bisericii, cuartir liber și 2 stângini de lemne — concurentul va avé sĕ se presenteze în vre-o Duminecă în S. biserică spre a-și arĕta desteritatea în cântări.

2. Vaidei, postul al 2-lea de învĕțătoriu cu léfă anuală 200 fl., din cassa alodială, cuartir și lemne 3 orgii.

3. Dâncu mare, léfă anuală 200 fl, cuartir și lemnele necesare dela popor.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé în terminul sus scris a înainta cererile lor instruite conform legilor scolare din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral din Orĕștie (Szászváros)

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. orient a Orĕștiei.

Orĕștie, 22 August, 1892.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 572 [146] 3—3

Edict.

Maria N. Muntean gr. or. din Brașov, legiuita soție a lui Costantin I. Mitoc, asemenea gr. or. din Brașov, carea de 7 ani a părăsit cu necredință pe soțul ei, pribegind prin lume, fără ubicațiune cunoscută, se citéză prin acésta în sensul părintescei resoluțiuni consistoriale dto 16 Iuniu a. c. Nr. 3840 B. ca în termin de șese luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“, sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră procesul matrimonial, intentat contra ei din partea bărbatului seu, se va pertracta și decide și în absența ei.

Brașov, 6 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94. Sibiiu, Joi 10/22 Septembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Septembre, 1892.

Ḑiarele din patria nóstră fără escepţiune s'au ocupat cu festivităţile arangiate din incidentul aniversărei de ani 90 a lui Kossuth, şi cu deosebire cele din capitală, cari ni au sosit până acuma se ocupă esclusiv numai cu sĕrbătorirea acestui act din viéţa poporului magiar.

Nu cu plăcere luăm acuma a treia óră notiţă despre acéstă serbare familiară a rassei magiare, şi a acelora, cari din interese materiale cântă pe o strună cu curentul de aḑi al magiarisărei forţate. Suntem însĕ necesitaţi sĕ o facem, ca sĕ arĕtăm, la ce grad de nebunie a ajuns acuma cultul personal în Ungaria, şi în resultatele sale, cum se manifestéză el.

Constatăm, că întrégă Ungaria a sĕrbătorit acéstă eclatantă demonstraţiune politică, care în planul prim lovesce în dinastie, în casa de Habsburg, şi în ordinea legală de aḑi.

Serbarea a fost a întregei ţeri, şi presa guvernamentală în multe casuri a luat avênt, încât ea a întrecut pe cea oposiţională, şi kossuthistii, ca sĕ nu rĕmână în dĕrĕptul celorlalţi, s'au folosit de espresiuni atât de drastice, încât mâne-poimâne, judecênd lumea trezită din beţie, nu se va puté oprima un fel de rîs ironic

Sĕ vedem însĕ, până unde a degenerat demonstraţiunea cultului personal.

In Ungaria la demonstraţiunile politice vandalismul jócă un rol important, şi vandalismul purcede din un feliu de esclusivism în convingerile politice, esclusivism, care nu permite alte convingeri, nu resóne, esclusivism care capacitéză prin brutalitate.

Matadorii demonstraţiunilor pentru cultul lui Kossuth încă sunt esclusivisti, după cum sunt esclusivisti ungurii în cele politice faţa cu ori-ce altă convingere.

Din acéstă disposiţiune sufletéscă purceḑênd, demonstranţii de pe stradele Cluşului, au creḑut, că pe toţi câţi în cestiunea cultului lui Kossuth nu vor face ca şi ei, sĕ i aducă la reson după conceptul dominant în manifestaţiunile din Ungaria.

Demonstranţii în preséra ḑilei 17 Septembre ḑiua nascerei lui Kossuth au iluminat ferestrile. O parte mare din cetăţenii Cluşului nu au iluminat, după-cum ne spune ḑiariul „Kolozsvár", unii dintre cei ce nu au iluminat, parte nu au fost acasă, parte sĕraci fiind, nu au avut cu ce ilumina, unii au avut şi alte vederi despre serbarea lui Kossuth.

Mulţimea fanatisată însĕ, în frunte cu speranţa naţiunei, în frunte cu junimea studiósă nu a cunoscut resóne. De aceea ea a luat petrii, şi dearêndul a spart ferestrile acelor case, unde nu a fost iluminat.

Sĕ nu se crédă, că dóră acésta a fost o demonstraţiune de vandalism numai în contra românilor. Sĕ fim drepţi şi sĕ înregistrăm numai adevĕrul. Ferestrele s'au spart după voia demonstranţilor, şi lucrul s'a petrecut de tot vandalic.

Mulţimea care a ajuns la petrii şi a vĕḑut, că lucrul merge bine, nu au mai distins casele luminate de cele ne iluminate. Au spart ferestri după plac, şi după-cum ne spune tot ḑiarul provocat, au spart ferestri şi la kossutiştii cei mai înfocaţi.

Şi care este durerea ḑiarelor din Cluş?

Nu regretă ele demonstraţiunea şi vandalismul cu petrii, căci acésta e o armă naţională. Regretă numai, că vandalismul s'a întêmplat în onórea lui Kossuth.

Care e însĕ morala din acest vandalism?

Morala e plină de învĕţătură, pentru cine voesce sĕ judece.

Vandalismul cu spargerea ferestrilor pre la casele românilor în Turda, Şimleu, Arad a fost preamărit ca virtute naţională magiară.

Eroi naţionali au fost universitarii din Cluş, cari mai anii trecuţi au spart ferestrile românilor din Cluş, eroi naţionali au fost cetăţenii, onorabilii cetăţeni din Turda, cari au demolat casa dlui Raţiu, eroi naţionali cei din Şimleu, eroi naţionali cei din Arad, şi aşa mai departe.

Şi décă e erou omul, care aruncă pe întunerec cu piatra în Cluş, în Turda, în Şimleu, în Arad contra românului, dacă piétra e armă de erou, pentru ce sĕ nu fie ea întrebuinţată cu succes pretutindenea.

Şi morala lucrului e, că piétra acuma, acéstă armă de erou, s'a descărcat asupra acelora, cari o au preamărit.

Pétra s'a descărcat acuma în capul aceluia, care o a pus în mâna poporului, şi a ḑis: dă, că a da e eroism naţional.

Şi prostul dă, şi el nu mai resonéză. Dacă eri mi-a fost ertat sĕ dau cu ea, şi dacă aḑi 'mi e ertat sĕ dau în capul românului, pentru ce sĕ nu dau după placul meu?

Şi în aceste timpuri pline de încurcături, mare rol póte juca peatra.

Eri s'au spart ferestre şi capete în onórea lui Kossuth, mâne se vor sparge póte în lupte confesionale între reformaţi şi catolici, poimâne între socialisti şi proprietari, şi aşa mai departe.

Da da! Se adeveresce şi aici ḑisa proverbului: Cine ce sémênă, aceea seceră.

Da! da! Inainte cu Dumneḑeu!

O declaraţiune.

Cu viuă plăcere şi în acord deplin cu vederile nóstre publicăm declaraţiunea, ce urméză mai la vale, a distinsului bărbat al naţiunei nóstre dl Dr. Iosif Gall, referitóre mai ales la preocupaţiunile regretabile ale unor ḑiare române faţă cu o altă declaraţiune a sa făcută în scopul unei concordii bune între elementul român şi cel magiar. Declaraţiunea mai nóuĕ este următórea:

Lucareţi, în 7/19 Septembre, 1892.

Onorată Redacţiune!

Spre a pune capĕt tuturor comentărilor reutăcióse, rog a comunica în preţuita-ve fóie următórele şire:

Scirea despre primirea miliţiei, venite în acest ţinut la manevre, cu stéguri pe castel e numai scornitură; asemenea nu are basă nici scirea, că aş fi venit la Sibiiu cu vr'o misiune respective însărcinare din partea ministrului president, de a sonda situaţiunea politică la români şi a iniţia vre-o pertractare

Eu cred, că fie-care amic al bunei înţelegeri s'ar bucura, dacă ar fi ajuns lucrurile până acolo, ca ministeriul sĕ încerce prin mine, au prin altul o apropiare, o pertractare de împăcăciune cu românii, atare misiune nu ar refusa-o dóră nici cei mai înfocaţi români.

In fine însinuaţiunea, că articolul meu publicat la finea lui August în foile budapestane, ar fi făurit după vre-o conţelegere prealabilă avută cu guvernul ori cu alte cercuri politice pentru de a strica causei românilor, o resping cu indignaţiune: articolul l'am scris aici la sat, unde me retrasem după închiearea şedinţelor dietali; e curat numai espresiunea convingerilor mele publicate ca rĕspuns la provocările repeţite ale foilor magiare şi germâne provinciale şi budapestane, cari nu le puteam trece cu vederea.

Cred, că am făcut numai serviţiu causei românilor, dacă atunci, când foile, cari represintă opiniunea publică magiară, arătând aplecare spre spriginirea tendinţelor de împăcăciune, de restabilirea unei bune înţelegeri frăţesci între magiari şi români, la provocarea lor adresată mie, de a specifica condiţiunile împăcărei, am rĕspuns, care ar fi acele după părerea mea; pre cine nu-l mulţămesc acele condiţiuni, are drept sĕ spună unde şi în ce privinţă pretinde mai mult, acésta e modalitatea discusiunei pentru tot omul, care cugetă serios la una împĕcăciune.

Dacă foile magiare şi vienese au primit bine articolul meu, acésta n'are sĕ supere, ci din contră

FOIŢA.

Instrucţiunea religiósă în scólele nóstre.

Cari sunt avantagiile eventual defectele instrucţiunei religióse în scólele nóstre din punctul de vedere confesional? de *I. Berescu.*

Sĕ nu crédă cineva, că prin acéstă temă me voiu ademeni a aluneca pe terenul proselitismului confesional, ocupându-me cu „uniţii" şi „neuniţii".

Acest lucru şi cu acéstă ocasiune n'ar fi potrivit în impregiurările, cari de present ne apasă, încât abia putem rĕsufla, nu nóuĕ ne ar folosi ci duşmanilor nostri seculari, cărora le-au succes a ne despărţi, ca odinăóră împĕrăţia israiltenilor în Judea şi Samaria, ca apoi mai târḑiu, pe una sĕ o încătuşeze în lanţurile robiei babilonice, ér pe alta sĕ o înjuge în scăvia asirienilor.

Când m'am decis a primi spre desvoltare acésta temă am fost, precum şi astăḑi sunt, mereu preocupat de sórtea instrucţiunei religióse în scólele nóstre, cari ne prestéză resultate ce nici decât nu ne pot mulţămi, când căutăm acestea resultate în viéţa de tóte ḑilele a poporului nostru. Ingrigirea ce ne inspiră, când privim starea religiósă a poporului nu pe „uniţi" şi „neuniţi" privesce, ci poporul român întreg, al cărei misionari ne simţim şi noi şi dv. iubiţi colegi, cari ne-am adunat astăḑi în acéstă frumósă comună românéscă, umbrită de culmea Carpaţilor, ce de vécuri 18 sunt martori ai dorerilor şi bucuriilor mult cercatului nostru popor

Şi cum sĕ nu fie îngrigirea nóstră îndreptăţită!

Cum sĕ nu ne îndoioşem şi totdeodată sĕ ne cutremurăm, când privim în jurul nostru şi vedem ceea-ce se întêmplă?

Am moştenit din moşi din strĕmoşi un talisman, care ne-a ferit de tóte cutropirile, — o fortăréţă tare, în care am căutat adăpostire şi am aflat scut vécuri dearêndul, contra tendinţelor înverşunate de a ne răpi comóra cea mai scumpă a românilor — individualitatea naţională. Tóte săgeţile nimicitóre, tóte năravurile turbate, tóte poftele netrebnice ale duşmanului s'au risipit, s'au arătat neputinciόse, până-când românii îşi căutau scut în acéstă fortăréţă. Şi pe viitoriu, ca céra sĕ vor topi, ca fumul vor peri tóte uneltirile reuvoitóre, tóte încercările celor farădelege dacă şi noi vom căuta scut în acéstă redută, o vom iubi şi apĕra, vom susţinea preceptele ei cu tótă inima nóstră.

Atunci piciorul duşmanului nici odată nu va sări zidurile ei şi lăcomia lor niciodată nu va atinge tesaurul preşmuit de zidurile acestei fortăreţe care se numesce *biserica nóstră confesională*, Sionul nostru românesc.

Pe pămêntul şi în marginile acestei patrii, de noi iubită, de noi ajutată, de noi apărată în timpuri de grea incredere, am ajuns, încât numai în braţele mamei nóstre biserici mai aflăm mângăere, numai în sinul ei ne mai putem afirma, numai la altariul ei putem sta cu fruntea ridicată, numai aici mai suntem noi inşine. Numai dela biserică vine pentru noi tótă darea bună şi tot darul cel desĕvêrşit. Biserica în iubirea ei nemărginită ne-au înfiinţat scólele, ca acestea sĕ o ajute în misiunea ei cea grea de a ne conserva în viitoriu întregi, cinstiţi, curaţi şi sănĕtoşi.

Scólele nóstre ca fiice ale bisericei, sunt datóre cu recunoscinţă faţă de mama lor duiósă, trebue sĕ pună pondul principal ca preceptele ei sĕ le sădéscă în inimile credincioşilor în aşa mĕsură, încât acestea sĕ o iubéscă din tótă inima, din tot sufletul şi din tot cugetul lor, mai presus decât ori ce.

Dar factori masteri s'au amestecat şi au dispus ca scólele nóstre susţinute de biserică sĕ jertféscă aprópe tóte puterile şi mai tot timpul pentru cause mai mult sau mai puţin streine de intenţiunile ei. Unul din acesti factori este statul, care pretinde ca o scólă sĕ crésca cetăţeni luminaţi, soldaţi coragioşi, muncitori harnici şi ómeni onesti. Acésta pretensiune, scólele nóstre o şi îndeplinesc, căci nefăcêndu-o n'ar mai fi. Dar că şi intenţiunile bisericei le aduce la îndeplinire, judecând drept, fără a cerca sĕ ne măare sĕ imbucure şi îmbărbăteze pre amicii unei bune înţelegeri între magiari şi români, fiind că conţine spriginirea acestei direcţiuni, foloséscă se ori cine de buna ocasiune, ce se arată, prindă firul şi ţesel mai gros, decum 'l sciu ţese eu, n'am nimic în contră, dacă e în stare cineva a câstiga una mulţămire mai mare a aspiraţiunilor naţionali, decât cum pretind eu, dar sĕ nu se supere pre nime, dacă eu după a mea pricepere, nu aflu posibile, a reuşi cu mai mult, decât ce am pretins.

Mult me mir dară de afirmaţiunea, că articolul meu ar fi făcut sĕ strice causei nóstre române.

N'a fost nici tendinţa, dar nu e nici posibilitatea de atare efect.

Nu causei, ci acelor împetriţi, cari nu vor nici sĕ audă de vre-una împĕcăciune, le strică póte articolul meu, nu pentru că l'am scris eu, ci pentru că conţine unele adevĕruri, cari nu le convin şi cari adevĕruri prin puterea lor cuceresc, se înţelege apoi că pe atari ómeni articolul meu şi primirea bună a aceluia din una parte a presei magiare, române şi germane, i-a scos din fire, dar acésta nu e vina mea.

Dee ceriul numai ca ideia de împĕcare între noi şi magiari sĕ apuce cât mai mult rădăcini tot mai tari în amêndóuĕ taberele, atunci reuşind, cu vreme, bucuros se vor aşeḑa la masă de a gusta darurile bunei înţelegeri şi aceia, cari strigă astăḑi restignire asupra antemergătorilor erei de împăciuire şi bună înţelegere. *Iosif Gall.*

La topografia şi etnologia Transilvaniei.

De Rudolf Bergner (Sibiiu — Linz).

Sub titlul acesta dl Rudolf Bergner a publicat în revista „Ausland“ 1892 Nr. 21—23 un studiu al d-sale.

Dl Rudolf Bergner e cunoscut românilor, prin multele sale scrieri despre români, studii tractate cu obiectivitate şi chiar cu predilecţiune şi e cunoscut şi prin petrecerea sa mai mult timp printre români.

Petrecerea in Sibiiu şi mai vêrtos escursiunile de pe la Rĕşinariu şi comunele învecinate a dat ansă scrierei, care pórtă titlul de mai sus.

Autorul după-ce face-o mică descriere a locurilor, se întrébă, cum se potrivesc tóte aceste nume de sate, cari sună în limba slavică în mijlocul unei poporaţiuni curat românéscă. Şi între acestea înşiră comunele: Sĕlişte, Galeş, Tilişca, Orlat, Săcel, Poplaca, ér Sĕlişte după dênsul pe nemţesce ar însemna „Grossdorf“ Galeş vine dela Halicz şi Galiţia, Cibinul numire slavică, tot slavice sunt Deva şi Brad etc. şi în întrégă Transilvania nomenclatura satelor, a riurilor, a munţilor e slavică; astfeliu, că între Rĕşinariu, care esistă şi în ţĕrile slavice (?) şi între Tilişca abia afli românescul „Gura-riului“. (Mund des Flusses).

„Cine ne-a păstrat nomenclatura slavică a Transilvaniei până in ḑiele nóstre şi pe ce cale s'a pututut intêmpla?“

Aşa se întrébă autoriul şi de aici o mulţime de teorii, o mulţime de combinaţiuni.

Prin părţile, unde trăesc saşii şi secuii nu sunt nomenclaturi aşa multe slavice, pentru că pămêntul era pustiit la venirea „óspeţilor“. Slavice nomenclaturi sunt, pe unde trăiesc mai cu sémă românii.

Tótă cestiunea se învêrtesce împregiurul odiósei întrebări, ce şi-a pus-o şi Rösler, Schulzer et comp., că adecă românii n'au format o continuitate în Dacia traiană, cu aceea deosebire numai, că pomeniţii scriitori aduc pe români numai prin secolul al XIII-lea pe pămêntul nostru ér dl Rudolf Bergner îi află prin secolul al IX şi X-lea.

Căci ḑice d-sa, mai înainte au esistat pe aicea slavi, cari erau supuşi bulgarilor. „Transilvania a fost timp îndelungat, deşi cu întreruperi (?) o parte a statului slavo-bulgar, a fost locuită de sloveni şi de slavo bulgari“.

Aşa dar de români pace, românii au venit încet ca păstori de prin Moesia, a venit unul, apoi altul şi aşa s'au aşeḑat, au format sate, s'au împreunat cu slavii, au primit dela ei caracterul bisericei lor şi în cele din urmă, căpĕtând ei mereu succurs au crescut, s'au înmulţit şi au înghiţit de tot elementul slav.

Acésta nu s'a întêmplat tocmai de mult, după autoriu, şi dênsul e în stare sĕ ne probeze prin percente crescerea românilor, cari au venit de pe la Pind şi descrescerea slavilor asimilaţi prin femeia română, atât de frumósă şi fermecătóre şi prin biserica comună.

Acei români dar, cari *„de mii de ani“* ne-au păstrat atât de credincios tapografia slavică, ne-ar fi putut arăta şi câteva numiri de locuri romane. Hipotesa unei continuaţi de locuinţe romane şi de popor roman contraḑice şi din causa acéstă logicei omenesci. Dacă ar fi esistat şi numai grupe de colonisti romani pentru ce nu aflăm cel puţin un nume de provenienţă romană? ḑice autoriul.

Pentru-că români au venit, precum a spus din ţerile dela Dunărea de jos. Haemus, necondiţionat, a fost locul lor principal. Popórĕle germanice i-au silit sĕ se tragă prin munţii nostri.

Şi aşa am ajuns cu autorul la încheerea scrierei d sale, care o reasuméză în următórele: La imigrarea nemţilor şi magiarilor în Tranmilvania, ţéra, contrariu vederilor de până acuma, n'a fost pustie. Cu deosebire în părţile muntóse locuia o poporaţiune română bastinaşă, multişóră şi care era în desvoltare, dimpreună cu una slavică mai puţin numĕrósă şi prin decrescere şi asimilare în scădere. La amêndóuĕ împreună mulţămim noi topografia vechie slavică a ţĕrei.

Aşa dară la venirea ungurilor şi a nemţilor erau românii aici şi şi atunci cam prin munţi!

Punem mai întâiu în faţa afirmaţiunilor d-lui Bergner următórele constatatări, ce le face dl B. P. Haşdeu, după un studiu minuţios:

> . . . Năvălirea ungurilor a avut o importanţă estremă pentru istoria peninsulei balcanice în vécul de mijloc. Pe românii din Dacia, tari prin cetatea munţilor, Arpad şi urmaşii sei n'au fost în stare sĕ-i sfărame sau sĕ-i gonéscă, ci chiar din contră au fost aprópe totdeuna bătuţi de dênşii; pe românii însĕ cei de pe şesul Pannoniei, reu adăpostiţi şi póte şi rĕu organisaţi, magiarii i-au alungat, şi de aci următórele dóuĕ consecinţe:
>
> de'ntâiu, către naţionalitatea serbă, plămădită din amestecul bohemilor cu iliro-latinii, s'a mai altoit acuma un element daco-latin, de astădată nu ca subtrat, ci numai ca accident, dar accident fórte însemnat prin înrudirea sa cu substratul:
>
> al doilea, s'a născut naţionalitatea macedoromână, care în curs de vr'o dóuĕ sute de ani, dela secolul X până la secolul XII, n'a încetat de a se tot lăţi, de o parte până la pólele balcanilor, de alta până la nordul Eladei.
>
> Calea fiind odată deschisă, din când în când puteau a se mai adăuga către acei macedo români cete nóuĕ de români din Dacia, sau din cei eşiţi cu dênşii tot din Pannonia şi cari se opriseră printre serbi.
>
> Sĕ nu fi fost năvălirea ungurilor, nu s'ar fi născut acel puternic imperiu romano-bulgar al lui Ioniţă Asén, care dete Bizanţiului prima adevĕrată lovitură de mórte.
>
> Când alăturéză cineva dialectul daco-român sau al românilor propriu ḑişi cu dialectul macedo-român al armânilor şi cu cel istriano-român al rumerilor, nu póte sĕ nu constate următórele:
>
> 1° Aceste trei dialecte diferă între ele mai puţin decât dialectele provinciale din Italia şi din Francia, ér prin urmare e preste putinţă ca rumperea continuităţii între ele sĕ fie veche. *Separaţiunea s'a operat fórte târḑiu, după ce totalitatea unei singure limbi românesci fusese deja pe deplin formată, crescută şi consolidată, ceea-ce s'a întêmplat anume între secolii III—IX, în curs de şese-sute de ani, în ţéra unde Traian îşi pusese piciorul, trecênd podul dela Severin şi de unde apoi elementul românesc s'a întins treptat în Ardél, în Banat, în Pannonia.*
>
> 2° Dialectul daco-român presentă o desvoltare liniştită organică, în care nu ne întêmpină contrastul între un prea-mare conservatism de pe o parte şi între o prea-mare desfigurare pe de alta, ca la macedo-români şi cu atât mai mult la istriano-români. Un asemenea contrast este resultatul unei sguduiri. Ori-ce sguduire desecuilibréză. Dialectul macedo-român şi cel istriano român s'au sdruncinat prin colindările lor, *pe când cel daco-român s'a mişcat simetricesce, rĕmânênd nestrămutat în aceleaşi condiţiuni teritoriale, climatorice şi etnice.*
>
> Faimósa teoriă a lui Rösler este o ipotesă anti-linguistică şi anti-istorică tot odată. Anti-linguistică, de vreme-ce ea se întemeiază pe absoluta nescire a legilor de formaţiunea dialectelor. Anti-istorică, fiind că ea uită în genere, că popórele din vécul de mijloc se împingeau dela nord spre sud, nici odată dela sud spre nord, şi uită în specie, că românii erau atunci ciobani ér migraiţiunile ciobanilor sunt totdeuna érăşi dela nord spre sud, nici odată dela sud spre nord.
>
> Când e vorba de începutul popórĕlor si de epoce întunecóse din viéţa lor, ori-ce studiu esclusiv istoric duce la încheieri greşite; la încheeri greşite, nu mai puţin, duce ori ce studiu esclusiv linguistic. Pentru a nimeri adevĕrul, sau încai a ne apropia de adevĕr, trebue neapĕrat un studiu paralel istorico linguistic. Când un tecst istoric se întăresce printr'un fapt linguistic sau vice versa, ambele urmărite pe o cale strîns metodică, atunci şi numai atunci adevĕrul e găsit.
>
> Isprăvind, me 'ntreb acum: isbutit-am óre a limpeḑi problemele cele mari, puse în capul studiului de faţă?
>
> Primul stat etnic cunoscut al peninsulei balcanice întregi au fost pelasgii, o ginte nesemitică şi neindo europénă, sămĕnând la apucĕturi mai ales cu vechii eghipteni.
>
> Peste substratul pelasgic, amestecându-se cu el, s'au aşeḑat, cu vr'o 2000 de ani înainte de Christos dóuĕ ginţi indo-europee deosebite: elinii şi tracii.
>
> Grecii de astăḑi, cu tóte ingredientele strĕine primite în cursul vécurilor sunt o continuitate directă a anticilor elini; ér o continuitate directă a anticilor traci sunt albanezii de astăḑi, cari însĕ represintă numai unul din numĕrósele dialecte tracice.
>
> Afară de albanezi, toţi ceialalţi traci, împărţiţi într'o mulţime de popóre mari şi mici, au fost desnaţionalisati sub dominaţiunca romană, şi anume tracii cei sudici, dela balcani în jos până la Elada, au fost grecisaţi, tracii ce nordici au fost latinisaţi.
>
> Latinarisarea tracilor nordici, făptuită între secolii III—VI, au produs trei dialecte traco-latine: dialectul mesolatin între Dunăre şi între Balcani, dialectul iliro-latin între Balcani şi între Adriatica, dialectul daco-latin în Carpaţi.
>
> In secolul VII, aprópe în acelaşi timp, un popor slavic de ramura polonă s'a aşeḑat peste meso-latini, cu cari amestecându-se a dat nascere naţiunii româno-slavice numite mai târḑiu bulgari, ér un popor slavic de ramura boemă s'a aşeḑat peste iliro-latini, cu cari amestecându-se, a dat nascere némului româno-slavic al serbilor.
>
> **Inainte şi în tot timpul acelor mişcări polono-boheme daco-latinii locuiau netuburaţi în Oltenia, în Banat şi într'o parte a Ardélului, de unde cu încetul îşi întinseră crengile asupra Pannoniei, pe când în Moldova şi până la Olt se învîrtiau parte tătari, parte slavi — pecenegii, comanii, rutenii, şi chiar litvanii**
>
> Năvălirea ungurilor în secolul X n'a putut sĕ nimicéscă sau sĕ alunge pe românii cei din părţile Daciei propriu ḑise, dar a reuşit sĕ împingă o samă de români din Panonia spre Moravia, unde ei n'au întârḑiat a fi slavisaţi, ér pe ceialalţi români tot din Panonia i-a gonit peste Dunăre, unde dênşii parte s'au slavisat, parte s'au păstrat în Istria, partea cea mai mare au alcătuit sâmburele macedo-românilor de astăḑi.
>
> In acest mod, după seclul X, afară de daco-latinii cei vechi remaşi în Carpaţi, cari au păstrat numele de români, menţionat deja la Iornande, s'au ivit dóuĕ odrasle ale lor peste Dunăre: armânii la sud de Balcani şi rumerii lângă Triest. . .

Ca sĕ continuăm ar trebui sĕ amintim de scrierile în acéstă cestiune ale dl Gr. Tocilescu, de unde autorul îşi putea scóte érăşi material bun pentru studiul d-sale. Dl N. Densuşian în „Notele sale critice“ ca rĕspuns d-lui Xenopol încă face lumină, carea autoriul înzădar au căutat-o. Sĕ amintim apoi pe scriitorii ardeleni.

Dl Bergner a căḑut în pĕcatul, că n'a ţinut cont de scrierile românilor, a consultat scriitorii cunoscuţi de pătimaşi în scrierile lor contra românişi astfeliu ne slaviséză cu totul.

Chiar slavistul Pic altfeliu scrie despre români, apoi Diefenbach, Hoffmann, Anonimus, Benkő, Griselini, scóla lui Momsen şi alţi istorici şi scriitori de importanţă.

Noi cu slavii nu ne putem potrivi. Renumitul învĕţat german Henke declară categoric: Cu pri-

---

gulim nu putem afirma. Nu putem susţiné, că scóla nóstră a făcut din destul pentru biserică.

Căci ce vedem în jurul nostru? Din ḑi în ḑi observăm faţă de biserică un indiferentism tot mai pronunţat

Este acésta un simptom rĕu pentru individii ce-l esercitéză cât şi pentru întréga naţiune, ce o constitue.

E dureros a constata, că bisericile nóstre, pe ḑi ce merge sunt tot mai slab cercetate, instituţiunile tot mai mult desconsiderate, şi fii ei credincioşi tot mai insolenţi. Şi ţi se rumpe inima, când veḑi că tocmai ómeni „cărturari“ esceléză prin indiferentism şi prin absenţă dela serviciul divin. Tocmai inteligința, cu deosebire de starea de mijloc, vorbesce ironic şi persiflésă instituţiunile bisericesci. Şi apoi este în general cunoscut, că cu cât cineva se pretinde a fi mai „cult“ mai „civilisat“ cu atât se crede dispensat de datoriile crestinesci pretinse de biserică, cu atât se simte mai competent a ignora instituţiunile ei.

Nu sciu câte cóle de hârtie mi-ar trebuí, ca sĕ înşir tóte relele cari isvoresc din acest indeferentism. Şi cine propagă acest curent nefact?

Scim cu toţii, că nu poporul de jos, a cărui aplecare şi respect faţă de instituţiunile bisericei, nóuĕ celor „civilisaţi“ ne place a-l numi bigotism! Dar trebue sĕ scim şi aceea, că acest curent bolnăvicios îl propagă, tocmai ómenii eşiţi din scóle, atât ale nóstre, cât şi streine; va se ḑică tocmai ómenii cari au avut parte de instrucţiune religiósă în scólă.

Şi care e causa, de aşa este precum ḑic eu? Prima causă este, că instrucţiunea religiósă în scólele nóstre precum şi catechisaţiunea la scólele streine este necompletă şi nesuficientă, voiu arĕta acésta în cele următóre.

Se impune de sine întrebarea, că ce vină se pórte instrucţiunea religiósă? Cu atât mai vêrtos că avem un plan de învĕţământ în acest respect.

Şi óre autorităţile nóstre confesionale nu au statorit destul de bine material din obiectele religióse în planul din Normativul scolar? Nu prestéză acest plan, material de ajuns, şi bine ales, spre scopul de a face din elevi. ómeni religioşi morali, în sfârşit creştini ortodocşi, cu iubire şi abnegaţiune pentru biserica ortodocsă?

Fórte bine. Sĕ ḑicem: planul e escelent şi în nici o privinţă defectuos. (Cel puţin mie, care m'am mai ocupat în şedinţele nóstre cu acest plan, nu-mi mai este ertat a reveni). Dar dela plan până la esecutare, e tot aşa de departe ca şi dela, a ḑice şi face, ca şi dela instituţiune până la esecutare.

Sĕ aruncăm totuşi o privire fugitivă asupra planului, din obiectele religióse, şi vom căpĕta următórea înfăţişare.

Material din Testamentul vechiu: rădăcina. Material din Testamentul nou: trunchiul. Istoria bisericéscă: ramurile şi Istoria bisericéscă naţională: fructele. (Va urma.)

vire la caracterul seu n'are românul nici cea mai mică asemĕnare cu slavul[1]).

Dl E. Regnault ne face genesa prin câteva cuvinte: ... *Cest ainsi qu'au milieu du catalysme universelle, les colonies de Traian maintenaint type de l'antique nationalité*[2]).

Sau cum ḑice Trőster: Un model aşa de bătătoriu la ochi a vechilor romani póte afla un ager amator de anticităţi numai la valachi[3]).

Despre latinitatea limbei române a tractat cu mare succes dl I. Goldiş actualul archimandrit-vicariu în Oradea, încât dl Réthy a trebuit sĕ simtă puterea argumentelor şi cu Réthy şi Hunfalvy et. comp.

Incât privesce locuinţele românilor, că n'ar fi în ele urmă de a vechilor romani, ne adresăm la profesorul Peters, care apriat ne spune, că casele românilor sunt după modelul vechilor romani: ... Incât privesce mai vêrtos casele moţilor — muntenii — poţi vedé în adevĕratul sens literar un stil, şi anume au păstrat acesti români în adevĕr stilul roman rotund-arcuit[4]) ...

Cu biserica érăşi stăm altfeliu, decum spune dl Bergner: Crestinismul la români a rĕmas dela coloniile romane şi românii au increscinat multe popóre. In secolul V se găsesce în românesce „Tatăl nostru“.

Afirmaţiunea, că în fundul regiu la venirea óspeţilor nu au fost populţiune, rĕspundem, că au fost mulţi români, cari au format sate compacte şi n'au venit numai ca păstori pe lângă „hospites“. Sĕ vorbéscă diplomele şi documentele de sub Andreiu al II lea şi regii următori.

Şi acum sĕ ne întórcem de unde a pornit autoriul la nomenclatură, căci dênsul nu află localităţi cu nume roman, respective românesci; — dar: Abrud = Alburnus, Deleni = Delium; Auricu = Auricum, Brad = Bradanus; Zarand = Tiarand; Bran = Brano şi Brana, Denta = Denta şi Centa; Deva = Diva şi Deva (un rîu în Spania); Turda = Turdus; Salonta = Saluntum şi Salentini etc. etc.[5]) şi câte numiri nu se află prin Ardeal?!

Incheind acéstă dare de sémă, spunem drept, că nu bucuros ne-am fi ocupat cu studiul dlui Bergner, dacă nu i cunosceam bunele d-sale intenţiuni şi nutrim speranţa, că revenind asupra cestiunei, va consulta alte isvóre şi ne va înfăţişa în adevĕrata icónă.

Căci ori-cât s'ar încerca scriitorii a nega esistenţa continuităţii nóstre aici ca viţa cea mai curată a poporului roman, noi tot români rĕmânem: prin sânge, prin lege, prin tradiţiuni, prin vitejia probată şi prin caracterul nostru de popor nobil, — popor, care după Hoffmann ar fi menit sĕ fie în fruntea popórĕlor lumei.

Ioan Broju.

Cestiunea română şi presa strĕină.

Ḑiariul din Lipsca, „Neue Deutsche Zeitung“ publică un fórte interesant articul, sub titlul: „*Lupta de naţionalitate în Ungaria*“, pe care „Gaz. Trans.“ 'l reproduce în traducere:

Décă supui unui esamen mai amenunţit tactica, pe care o întrebuinţéză magiarii faţă cu popórĕle nemagiare pentru a le desnaţionalisa şi a le aduce la starea de heloţi, trebue sĕ mărturisesci, că mai că n'ar fi fost cu putinţă, sĕ procedezi cu mai mare brutalitate, cu mai mult că rafinerie şi cu o uşurinţă mai nepăsătóre de tóte principiile de dreptate şi umanitate, decât s'a făcut în Ungaria.

Preesa magiară a născocit lozinca: „Ungaria ori va deveni magiară, ori va peri.“ Sunt dóuĕ căi, pe cari ar fi cu putinţă unirea politică a tuturor elementelor, atât de eterogene, din monarcbia austro-ungară: calea absolutismului prin violenţă, sau calea federalimului basat pe libertăţi. Magiarii au recurs la violenţă pentru a crea un stat magiar sub egemonia mgiaro jidovéscă. Ungaria e glorificată de către presa evreéscă, ca un stat model de libertăţi. Ei bine, sĕ vedem cum stă cu libertăţile în Ungaria!

Actuala stare de lucruri din Ungaria a fost creată numai esclusiv în favórea elementului magiar şi în contra voinţii popórĕlor nemagiare, cărora politicesce li-s'a astupat gura. In anul 1848 dieta din Cluşiu hotărîse unirea Transilvaniei cu Ungaria. Acéstă hotărîre însĕ a fost şi este şi astăḑi ilegală, căci majoritatea absolută a populaţiunei din Transilvania, nici n'a fost representată în acea dietă, şi aceia cari au luat-o, erau numai membrii ai aristocraţiei magiare. Voinţa majorităţii nu şi-a putut găsi espresirnea în acea dietă; espresiunea şi-a găsit-o pe „Câmpul libertăţii“ în adunarea naţională dela 15 şi 16 Maiu 1848, în care s'a protestat în modul cel mai solemn în contra unirei Transilvaniei cu Ungaria. Si în anul 1863 s'a şi restabilit autonomia Transilvaniei, dar în 1865 magiarii isbutiră, prin influenţa lor, de a obţinea o nóuĕ convocare a dietei, care în composiţiunea ei, a fost o batfocură adusă egalei îndreptăţiri, care s'a călcat în picióre. Căci printre cei 322 membrii ai dietei se găsiau, cu tóte că proporţiunea populaţiunei magiare la cea românéscă este de 28: 72, magiari 278, saşi 31 şi români numai 13. Acea dietă hotărî dér din nou unirea Transilvaniei cu Ungaria, şi printr'acésta dete pradă regimului de violenţă magiară pe saşi şi pe români.

Astfeliu fu îndeplinită partea principală a lucrărei şi nemagiarii au fost despoiaţi, rênd pe rênd, de tóte drepturile lor, sau li s'au furat prin vicleşug. Aşa ḑisa lege a naţionalităţilor, cu care pretinşii liberali magiaro jidovesc au obiceiul d'a se îngâmfa atât de mult, nu e nimic altceva decât un şir de păcate îngrozitóre în contra egalei îndretăţiri. Dar proclamarea limbei magiare, ca limbă de stat, a fost o monstruositate. Dar chiar şi disposiţiunile, ceva mai favorabile ale legei, au devenit cu totul ilusorii prin practică, astfeliu, că un deputat sas, naţional, s'a esprimat, ḑicênd: „că egala îndreptăţire, ori că esistă numai pe hârtie, ori că a fost cu totul restrînsă“.

Cât de dréptă şi cât de umană este însĕ legea magiară a naţionalităţilor, se póte vedé dealminterea din cele ce avem sĕ espunem.

Intr'un stat, care pretide a avé de basă regimul constituţional, care prin urmare, are o representaţiune a poporului, trebue sĕ esiste o lege electorală, atât în privinţa dreptului pasiv, cât şi a celui activ, aşeḑate pe principii comune, de o perfectă egalitate şi dreptate pentru toţi. Se scie însĕ, în acelasi timp, că posibilitatea, de a-şi esercita dreptul d'a alege, sĕ fie garantată tuturor cetăţenilor, pentru ca ei sĕ fie în stare sĕ-şi pótă manifesta opiniunile lor politice prin alegeri libere şi neînfluinţate. Din tóte acestea, în liberala Ungarie, nu găsesci absolut nimic!

Impărţirea colegiilor electorale s'a făcut de către guvern într'un mod aşa de favorabil pentru scopurile şi tendinţele sale, că 2—3000 de magiari dau deja un deputat, pe când românii d'abia au dreptul sĕ-şi alégă unul la 50,000 70,000, ba chiar la 100,000!

Dér acésta încă nu a fost de ajuns! Şi censul este pentru naţionalităţi cu totul deosebit, astfeliu, că mii de magiari se bucură de dreptul electoral, liberi de ori ce cens.

In oraşele din Transilvania, în cari în mai mare parte magiarii sunt în majoritate, censul este dela 3 până la 6 ori mai mic ca în comunele rurale, în cari populaţiunea română este în mare maioritate. Dér chiar şi acolo, unde proporţiunea între naţionalităţi, cu tótă nedreptatea censului, este astfeliu, că candidatul român ar trebui neapărat sĕ fie ales, acésta este peste putinţă, căci românii sunt aruncaţi dela urnă prin baionetele gendarmilor. Astfeliu s'a întêmplat în 1884 în cercul electoral Cehul Silvaniei, şi de atunci încă în nenumĕrate cercuri. A învins candidatul ovreilor şi al magiarilor, israelitul Ambros Neményi (mai înainte Neumann), cu tóte, că n'a obţinut decât 140 de voturi, pe când 900 de alegători români nu şi-au putut esercita dreptul lor, de aceea au fost opriţi prin gendarmnrie şi armată de a întra în oraşul, în care se făcea alegerea.

Insĕ şi atunci, când alegĕtorii românii ar fi isbutit într'adevĕr sĕ voteze, acésta tot nu le-ar fi folosit la nimic, căci preşedintele biroului, îndată ce vede, că candidatul român va întruni majoritatea voturilor, rupe filele din protocolul de votare, şi transformă astfeliu maioritatea în minoritate şi minoritatea în majoritate, după trebuinţă. Aşa se face, că în Ungaria nu decide voinţa poporului, ci arbitriul organelor guvernamentale, în alegeri; astfeliu se face, că un popor de trei milióne nu e în stare sĕ-şi producă, măcar printrun singur deputat, cea mai mică plângere dinaintea representaţiunei poporului!

Nu tocmai pe deplin 6 milióne de magiari — printre cari 630,000 ovrei — trimit 417 de deputaţi în legislativă, ér 10 milióne de nemagiari nu trimit nici măcar unul! Şi acéşta este mult lăudată libertate unguréscă!

Dér nu numai dela drepturile politice sunt escluşi cetăţeni aparţinênd Ungariei, cari n'au avut fericirea sĕ se nască fii ai „cavalerescei naţiuni“ sau cari nu sunt ovrei şi cari au talentul d'a se transforma repede în magiari neaoşi ci ei sunt şi despoiaţi şi de celelalte drepturi, ba li-se interḑice chiar sĕ rĕmână credincioşi poporului, din care fac parte.

Varietăţi.

* (Dela curte.) Maj. Sale monarchul şi împĕrătésa regină au sosit astăḑi, Miercuri, în Gödöllö. Maj. Sa monarchul va sosi în 3 Oct. în Budapesta, unde va primi delegaţiunile.

* **(Librăria archidiecesană.)** Librăria archidiecesană s'a mutat în localul destinat pentru ea în **edificiul tipografiei archidiecesane.** Mai amintim, că tot în edificiul tipografiei archidiecesane se află şi **cancelaria metropolitană**.

* (Invitare.) Cu ajutoriul lui Dumneḑeu terminându-se zidirea scólei din Poiana, subsemnaţii la însărcinarea comitetului şi sinodului parochial, invitām pe acéstă cale pe toţi binevoitorii inaintărei culturale a poporului nostru — preoţi, inteligenţă şi fruntaşii naţiunei nóstre — a participa la actul ceremoniei festive de sfinţire a aceleia, ce se va celebra Duminecă la 13/25 Septembre la 9 óre a. m., precum şi la masa comună, ce va urma după sfinţire în sala mare a noului edificiu

Poiana, în 6/18 Septembre, 1892.

Pop. *Ilie Georgescu,*
învĕţătoriu.

* Comisiunea micstă sanitară a comitatului Sibiiu a ţinut în 19 l. c o şedinţă. Obiectul principal de desbatere l'a format o scrisóre a comandantului de corp către d-l vice-comite Scrisórea se ocupă cu pericolul ce ameninţă pe sibieni, dacă s'ar ivi colera şi care ar proveni mai vêrtos prin apa de beut, care curge prin canalul din Schevis. Comisiunea a hotărît ca canalul sĕ se acopere, dar fiind spesele mari, poporaţiunea sĕ fie făcută atentă din partea magistratului, că sau sĕ nu bea apă deloc sau apoi sĕ o bea fértă. Ţinerea rîmătorilor în cetate sĕ se interḑică.

* (Apă minerală.) Cea mai bună apă minerală şi, după analisa renumitului bacteorolog Dr. Victor Babeş, cea mai curată de microbi şi prin urmare fórte folositóre pentru diferite maladii, mai cu samă în contra colerii, este apa minerală „Dorna“ isvorul „Carmen Sylva“ din judeţul Sucevei în România. Medicii Dr. Binder din Suceava şi A. Loebel din Viena au esperimentat'o ca cură în timpul sesónelor balneare dela Vatra Dornei, unde practică pe timpul verii. Aci se consumă pe fie-care an între 6000—8000 litri de apă pentru cură. Atât unul cât şi celalalt au întrebuinţat-o cu mult succes la chloreanemii, la scrofulosă, la paludism acut şi cronic, la eczeme, la psoriasă, la nervóse, la afecţiuni femenine şi la tóte stările de debilitate, unde se reclamă un tratament tonic. Efectele curei cu acéstă apă s'au manifestat într'un mod eclatant după o întrebuinţare dela 30—60 ḑile. Bolnavii beau apă cu cea mai mare plăcere, fie pură, fie amestecată cu vin, dela 500—1000 de grame pe ḑi, deóre-ce gustul ei este accidulat şi înţépă la limbă graţiă abundenţei biocsydului de carbon ce conţine, care o face fórte digestibilă. Chiar persónele cari voesc se bea apă rĕcoritóre, fără a avea însĕ necesitate de un tratament special cu dênsa, o întrebuinţéză pentru gustul ei plăcut; dovadă că în localităţile vecine şi în oraşele din apropierea isvorului se consumă anual între 10000—15000 litri. Acéstă apă póte dar înlocui cu succes ca apă medicală Roncegno, Levico şi altn sorginţi de aceeaşi natură, ér ca apă de masă o putem întrebuinţa în locul apelor de Borszék Elöpatak, Vichy (Coelestins), Krondorf, Giesshübel şi a altora.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Steglies*s.

(Urmare.)

Fără îndoială s'a destinat deilor deja din timpurile cele mai primitive un loc deosebit pentru adoraţiunile şi veneraţiunea acelora. La început s'au ales locuri libere şi îndepărtate de locuinţele ómenilor. Noe, după-ce a eşit din corabie, a ridicat divinităţii un altar pe un loc înalt; asemenea şi Avraam pe muntele Morea. La popórĕle păgâne altarele ḑeilor superiori se ridicau pe vêrfurile munţilor, ale celor inferiori în regiuni mai josnice. Altarele la început se făceau din o grămadă de pămênt sau cenuşe. Altarul lui Iupiter în Olimpia şi al ḑeiţei Iuno pe insula Samos erau construite din cenuşa animalelor jertfite. Mai pe urmă acestea se clădeau din cărămiḑi şi peatră şi purtau numele şi insigniile ḑeilor respectivi. Etruscii ridicară ḑeului Ianus douĕspreḑece altare întru amintirea împărţirei anului în 12 luni. Grecii adorau pe Iupiter pe vêrful muntelui Ida, ér pe Saturn în ţinuturile Heliconului.

Se ḑice, că Etruscii au fost cei dintâi, cari au clădit temple în Italia. Unii susţin, că la greci Deucalion ar fi construit cele dintêi temple, alţii atribue clădirea acelora lui Epimenide, după cum suţine Diogen Laertiu, a trăit în Olimpiada a 46-a când erau deja temple construite în locurile ocupate de greci.

Nici o naţiune nu şi póte atribui inventarea templelor. Nici egiptenii, nici foenicienii, cu atât mai puţin sirienii se pot declara de descoperitorii templelor, ci toţi deopotrivă în unul şi acelaşi timp au început se clădéscă astfel de temple în onórea ḑeilor.

Se cercetăm acum după modul de clădire la popórăle cele mai vechi, dela cari ne au rĕmas urme de opere architectorice.

Un interval după diluviul lui Noe întemeiă Nimrod oraşele Babilon, Erech, Acad şi Chalne. Materialul întrebuinţat la clădirea acestor cetăţi sĕ compunea din cărămiḑi arse, de óre ce nu se prea găsia peatră şi lemn din destul.

Intre tóte cetăţile edificate de Nimrod oraşul Babilon este una dintre operele cele mai însemnate în ce privesce arta architectonică. Acesta era situat pe rîul Eufrat şi era cunoscut încă de pe timpul lui Moise sub numirea de turnul Babilonului. Fără îndoială clădirea acésta avea o formă ovală, carea servea drept un templu pentru conservarea sentimentului religios. Sub domnirea reginei Semiramis s'au mai construit pomposul templu al lui Belus şi admirabilele grădinini volante. Pe timpul lui Nebucadnesar oraşul a fost încunjurat de trei ziduri colosale provĕḑute cu porţi enorme.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri, în 21 Septembre, 1892.

Sibiiu: 12 72 82 65 20

---

[1]) Veḑi Maniu: Zur Geschichtsforschungen über die Romänen. — [2]) Idem. [3]) Idem. [4]) Idem. [5]) Idem.

Nr. 384. [188] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Armeni, un post de învĕțător cu salar de 150 fl.

2. Sângătin, un post învĕțătoresc cu salar de 100 fl., cuartir natural in edificiul scólei și lemne de încălḑit.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sĕ-și trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Mercurea, în terminul deschis.

Mercurea, 22 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Mercurei în conțelegere cu respectivele comitete parochiali.

In absența și din încredințarea P. O. D. protopresbiter Ioan Droc.

Basiliu Necșa,
paroch.

Nr. 277. [189] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu dela scóla gr. or. română din Lăpugiul superior, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima pnblicare.

Emolumente: 300 fl., salar anual solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber și 10 °☐ lemne, din cari e a se încălḑi și scóla.

Invĕțătoriul e dator a purta și serviciul de cantor. Pentru funcțiuni la înmormêntări va primí separat câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în în vêstă, și câte 20 de cr. la înmormêntarea pruncilor.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al tractului Dobrei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dobra, la 13 August, 1892

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 393. [178] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie prin acésta concurcu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Batiz, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei și lemnele de foc după trebuință

Dela concurenți se cere sĕ țină și scóla de repetițiune cu elevii dela 12—15 ani, ér în Dumineci și sĕrbători sĕ conducă scolarii la rĕspunsurile liturgice

2. Cherges, cu salariu de 150 fl. în trei rate trilunare egale solvite anticipative dela comună, cuartir și edificiul scólei, grădină de legumi în 3 stângini de lemne.

3. Găunósa cu fliile Ciulpez și Cutini, cu salariu de 140 fl., în bani din repartiție, 20 mĕsuri cucuruz în bómbe și de fie-care prunc umblătoriu la scólă câte un car de lemne ori 50 cr. în bani.

Invĕțătoriul, avênd a ținé strană, se cunóscă și cântările bisericesci.

4. Popesci, cu salariu anual de 150 fl., cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi și lemne de foc câte-i vor fi de lipsă.

Reflectanții la aceste posturi au a-și așterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Deva, la 20 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Devei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Păcurariu,
protopresb. adm.

Nr. 204 [179] 3—3

CONCURS.

Pentru ocupărea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos scrise, se escrio concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Sibot (Alkenyér), al 2-lea post învĕțătoresc cu salariu anual 300 fl. din cassa bisericii, cuartir liber și 2 stângini de lemne — concurentul va avé sĕ se presenteze în vre-o Duminecă în S. biserică spre a-și arĕta desteritatea în cântări.

2. Vaidei, postul al 2-lea de învĕțătoriu cu léfă anuală 200 fl., din cassa alodială, cuartir și lemne 3 orgii.

3. Dâncu mare, léfă anuală 200 fl., cuartir și lemnele necesare dela popor.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor avé în terminul sus scris a înainta cererile lor instruite conform legilor scolare din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral din Orĕștie (Szászváros).

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orĕștiei.

Orĕștie, 22 August, 1892.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

---

(184) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci la scólele poporale din mai jos numitele comune aparținĕtóre tractului protopresbiteral al Agnittei se escrie concurs cu terminul preclusiv de 26 Septembre a. c.

1. Agnita, cu salariu anual de 200 fl. cuartir și lemne.

2 Alțina, postul al 2-lea învĕțătoresc cu salariu anual de 140 fl. și lemne de foc

3. Cichindeal, cu salariu anual de 150 fl.

4 Fofeldea, postul prim învĕțătoresc cu salariu anual de 200 fl.

5. Ghijasa, cu salariu anual de 200 fl.

6. Ilimbav, cu salariu anual de 200 fl. cuartir liber și lemne de foc.

7. Nocrichiu, cu salariu anual de 150 fl.

8 Verd, cu salariu anual de 150 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a competa pentru acestea posturi au a și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Agnita, 18 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnitei în conțelegere cu respectivele oficii parochiale.

Sabin Piso,
protopop.

---

ad Nr. 324. [176] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele confesionale mai jos însemnate din protopresbiteratul Iliei, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Telegraful Român“.

1. Bacea, cu filia Cueș, salariu 70 fl. în bani, 70 ferdele à 16 cupe cucuruz în bómbe, cuartir în edificiul scólei, folosirea grădinei de lângă scólă pentru legumi și 1 stângin lemne de foc.

Dela învĕțătoriu se recere sĕ cunóscă cântările ca sĕ țină și strană.

2. Gialacuta cu fil. Câbesci, salariu 100 fl. cuartir în edificiul scólei, folosința grădinei scolare și 2 stângini de lemne.

3. Tătăresci, cu salariu anual 100 fl. folosirea unei grădini parte fênaț și parte arătură în preț de 25 fl. cuartir în edificiul scólei, lemne pentru încălḑit în preț de 12 fl. bani de spese pentru participare la conferințele învĕțătoresci 5 fl care tóte computate la olaltă dau suma de 154 fl.

4. Têrnava, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scólei, folosirea a 2 grădini și 2 stângini de lemne

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și asterne suplicele concursuale instruite conform legilor din vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Ilia, la 20 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Avram P. Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 358. [180] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scólele române confesionale gr. orient. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Geógiului I, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Hărău, cu 200 fl., salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

2. Boholt, cu 170 fl, salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, 10 fl, pentru participare la conferințele învĕțătoresci, și 20 fl., pentru lemne pe séma scólei și a învĕțătoriului.

3. Fornădia, cu 160 fl. salariu anual, cuartir gratuit în edificiul scólei, și 2 orgii lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, au sĕ și adreseze petițiunile lor instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Hondol, până la susindicatul termin.

Hondol, 20 August, 1892.

In conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. Giógiu I.

Vasiliu Piposiu,
protopresb.

Nr. 314. [174] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învĕțătoresci din comunele bisericesci gr. or. semnate mai jos, în protopresbiteratul Murĕș Oșorheiului, se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare în ḑiariului nostru „Telegraful Român“ și anume:

1. Laslĕul român, cu salariu anual de 250 fl. v. a. cuartir natural și folosința grădinei scolare;

2. Șoimușul român cu salariu anual de 250 fl. și cuartir în natură.

3. Egerseg, post împreunat cu cel cantoral — cu salariu anual de 258 fl. a. și cuartir în natură.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, sé asternă petițiunile lor, instruite conform normeler în vigóre, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul preclus.

Murĕș-Oșorheiu, 19 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕș Oșorheiului.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 821 175 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiariul „Teleg. Rom.“

1. Magina, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir în edificiul scólei și lemne.

2. Inuri, cu salariul de 300 fl. din cassa bisericei, cuartir și lemne.

3. Teuțiu, cu salariu de 250 fl din cassa bisericei, cuartir și lemne.

4. Cristești-Tecsești, salar de 150 fl. cuartir în edificiul scólei și lemne.

Dela concurenți se recere sĕ țină cu elevii dela 12—15 ani scóla de repetițiune, se răcere sĕ fie cântăreți și sĕ se presenteze în vre-o Dumiecă ori sĕrbătóre spre a face cunoscință cu poporul.

Alba-Iulia, 25 August 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Albei Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Ivan,
admin. ppresb.

Nr. 586 (185) 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar de 200 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

2 Apahida, cu salar de 100 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legumi și 20 fl. de lemne de foc.

3. Mociu, cu salar de 200 fl. de la popor și cuartir.

4. Muntele rece, cu salariu de de 140 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

5 Rogojel, cu salariu de 250 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc. Concurintele la acest post, va fi indatorat a ținé strana în ḑilele de Dumineci și sĕrbători în decursul anului scolastic.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și asterne suplicele de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre subscrisului oficiu până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Cluș, 25 August, 1892.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 307. (153) 3—3

Edict.

Maria Bărbieriu din Brașov, carea de trei ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Dumitru Mitoc din Brașov, fără a se sci ubicațiunea ei, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de un an și o ḑi dela publicarea primă, în „Telegraful Român“, căci la din contră procesul matrimonial urzit de bărbatul ei, sĕ va pertracta și decide și în absența ei.

Brașov, în 26 Iuniu 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Curs de moșit.

Din partea direcțiunei **institutului reg. ung. de moșit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela **1** până la **15 Octobe a. c.** în **strada Poplăcii Nr. 27** pe lângă presentarea atestatului de moralitate și a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moșit conform spațiului încăperei și vor fi acelea căutate, îngrijite și provĕḑute gratuit cu tótă intreținerea pe spesele ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică.

Sibiiu, 1 Septembre, 1892.

[181] 2—3 **Direcțiunea.**

☞ Pentru a face posibilă și persónelor mai sĕrace din poporațiunea rurală cualificarea de móșe, direcțiunea face cunoscut, că dă cuartir gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sĕ se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcțiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba de propunere magiară, germană și română se vor începe la 10 Octobre, 1892.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Septembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Inălţărei S. Cruci" Nrul procsim va apăré Joi în 17 Septembre v.

Era confesionalismului.

Sibiiu, în 11 Septembre, 1892.

Preste câteva ḑile se vor deschide porţile parlamentului unguresc pentru sesiunea de tómnă, şi se vor lua la rêndul lor în discusiune afacerile, cari ascéptă sĕ fie resolvite prin părinţii patriei. Sesiunea viitóre promite sĕ fie cât se póte de viforósă, şi material la desbateri infocate va da cestiunea căsătoriilor mestecate, care din nou e pusă pe tapet, şi încă în un ton acut de către factorii cei mai competenţi.

Nu se póte trage la îndoélă, că în Ungaria domnesc mari diverginţe confesionale, cari ici cólea au isbucnit deja, fără ca sĕ li-se dea o deosebită atenţiune, şi cari la aparinţă au adormit numai pentru-ca mai apoi cu atâta mai vehementă sĕ fie isbucnirea.

Esistă între unguri acéstă diverginţă confesională, esistă între noi românii, şi, dacă ea a isbucnit cu vehemenţă tocmai acuma între unguri, între reformaţi şi catolici, causa este situaţiunea creată prin ţinuta preoţimei catolice în cestiunea copiilor născuţi din căsătoriile mestecate.

In lupta confesională se întrebuinţéză multe şi diferite arme, numai sĕ ducă la scop, căci după unii ómeni, scopul sfinţesce mijlócele.

Nu este armă, care sĕ nu fie bună, îndată ce ea se dovedesce, că cuceresce inimele acelora către care te adresezi cu ea. Chiar şi denunţarea se consideră de armă onestă, când e vorba sĕ-ţi însinui biserica în graţia guvernului, şi abia au trecut câteva sĕptĕmâni, decând organul unei biserici s'a insinuat ca agent politic contra bisericei nóstre ortodocse numai pentru cuvêntul, că şi Rusia se ţine de marea biserică a rĕsăritului.

La unguri de bună sémă nu se pot însinua nici la aparenţă asemenea servicii de agenţi politici, deóre-ce patriotismul lor are inmunitatea de a nu putea fi suspiţionat.

Cetitorilor nostri li sunt cunoscute lucrurile în cestiunea căsătoriilor mestecate şi de aceea noi acuma le vom împrospăta numai în liniamente generale.

Articolul de lege 53 din 1868 dispune, ca în căsătoriile mestecate nou născuţii de partea bărbătéscă sĕ se ţină de confesiunea tatălui, cei de partea femeiéscă de a mamei lor.

La 1890 în Februariu ministrul de culte a dat o ordinaţiune, în sensul căreia preoţii, cari au botezat copii din căsătorii mestecate, cari copii după lege nu se ţin de confesiunea preotului botezătoriu, sĕ trimită un estras de botez acelui preot, de a căruia confesiune se ţine după lege nou botezatul.

Contra acestei ordinaţiuni, menite a esecuta provocatul articol de lege, s'a resculat preoţimea romano-catolică, şi nu a voit sĕ dea ascultare nici legei, nici ordinaţiunei ministeriale.

Lupta acésta curge de doi ani, şi acuma a devenit acută, şi se vede, că se prepară ceva, care va decide lucrurile sau în o parte sau în alta.

Din incidentul iubileului dela Komarom, atât curatorul sĕrbătorit al bisericei reformate din districtul dela Dunăre, fostul ministru president Coloman Tisza, cât şi episcopul reformat Pap au accentuat, că statul trebue sĕ respecteze legea, şi voia lui, voia legii sĕ se validiteze preste voia bisericei romano catolice.

Vederile acestea ale protestanţilor au provocat furtună în biserica romano-catolică, şi chiar primatele a luat cuvêntul, punêndu se în fruntea mişcărei prin circulara sa, pe care o au publicat tóte ḑiarele din patrie.

La circularea primatelui rĕspund acuma reformaţii, că ei sunt gata de luptă.

In districtul bisericei ev. ref. de dincóce de Dunăre, adunarea generală de tómnă s'a ţinut în ḑilele acestea în Mişcolţ, şi a luat hotărirea de a apĕra interesele reformaţilor contra proselitismului catolicilor.

Ḑiarele ne aduc o vorbire forte marcantă a fostului deputat dietal Ludovic Mocsáry, binecunoscut pentru vederile sale în cestiunea naţionalităţilor.

Intre altele Mocsáry a ḑis:

> Circulariul primatelui numesce ofensă asupra bisericei catolice cele esprimate cu ocasiunea iubileului din Komarom. Nóuĕ dară nici sĕ ne mai apărăm sĕ nu ne fie ertat? noi dară nici discuta publice sĕ numai putem? Primatele ḑice, că el nu-şi teme biserica sa, pentru-că aceea este vecinică, 'si teme însĕ patria, care, e trecătóre, şi pre care ei — dacă voesc — o pot arunca în mare pericol. Eu însĕ nu cred, că clerul sĕ aibă o asemenea putere; afirmaţiunea acésta e o hiperbolă, întocmai ca şi vecinicia bisericei, sau ca şi infalibilitatea. Insĕ décă primatele aşa de tare 'şi iubesce biserica, precum o accentuéză în continuu, atunci pentru ce improspetéză lupta, pentru ce 'şi îmbărbătéză preoţimea sa la agitaţiuni, vorbindu-i de indignaţiune îndreptăţită. El nici aceea n'a aşteptat, ca sĕ se manifesteze indignaţiunea preoţimei sale, ci el însuşi a zugrăvit pre necuratul pe părete, el însuşi a dat signalul, ca din enunciaţiunile dela Komarom, cari sunt fórte îndreptăţite, şi care sunt încă prea moderate, sĕ facă *crimen laese.* Ţinuta primatelui nu dă dovedi de moderaţiunea, care s'ar putea pretinde la conducĕtoriul unei mari corporaţiuni, o asemenea procedură mai curênd ne vĕdesce modul de a lucra al unui călugăr fanatic.

In asemenea ton aspru vorbesce un om cu vederi altcum moderate şi înspirate de adevĕratele interese ale patriei.

In timpurile de aḑi liberalismul jócă un rol de tot însemnat şi sub acoperemêntul liberalismului multe lucruri încap. Părerile bisericei romano-catolice au câştigat supremaţia în sinul guvernului, în parlament, şi în casa magnaţilor. De liberalism s'a servit guvernul, când s'a arătat gata a eluda legea în favorul pretensiunilor romano-catolice.

De acest curent al liberalismului sunt cuprinşi mulţi, şi étă cum se plânge în acéstă privinţă Mocsáry:

> Ministrul de culte, ale cărui pretensiuni formate pe basa liberalismului, ca prin minune sunt aplecaţi a le recunósce şi unii protestanţi, ḑice că trebue respectaţi „acei scrupuli de consciinţă" iviţi numai în timpul diu urmă, şi crede de lucru cu sfat eludarea legei. Articlul de lege 53 din 1868 este pus în camera, în care pun pe delincuenţi în ḑiua înainte de esecutare, şi în momentul, când se va pune sub vot în vre-o formă óre-care, marea majoritate votéză contra ei. Noi însĕ ne ţinem de acea lege cu tótă tăria, căci ea ne apără contra **proselitismului clerului catolic**, noi avem trebuinţă de scut general. *Sisteze mai întâiu guvernul giganta deosebire, care stă între noi în cele materiale, şi atunci dóră dóră vom fi în stare sĕ ne apărăm noi înşine, până atunci însĕ avem trebuinţă de ajutoriu, şi nu ne putem lăsa sĕ fim daţi pradă clerului catolic.*

Da! da! e lovit cuiul în cap. Proselitismul clerului catolic este pericolul, de care până acuma legea cel puţin la aparenţă apĕra confesiunile din patrie.

Şi proselitismul se face sub tóte firmele posibile. La noi el e sub mantaua naţionalismului şi parte şi sub a patriotismului modern.

In anul acesta părintele Lucaciu din Şişesci ca şi în anii trecuţi la Sântă Măria cea mare, a făcut mari sĕrbători după stilul bisericei catolice, sĕrbători cu scop de proselitism confesional. Ḑiariul **„Unirea"** în numĕrul seu dela 10 Septembre a. c. în o corespondenţă din Şişesci ne spune, că la aceste sĕrbă-

FOIŢA.

Instrucţiunea religiósă în scólele nóstre.

Cari sunt avantagiile eventual defectele instrucţiunei religióse în scólele nóstre din punctul de vedere confesional *)? de *I. Berescu.*

(Urmare.)

După planul Normativului, cinci ani de ḑile lucrăm spre a edifica rădăcina şi trunchiul acestui arbore religios şi numai un an, anul al VI lea ne vine rêndul a împodobi acest arbore cu flori şi fructe. Căci cinci ani de-arândul propunem tot cu noscinţe din testament şi ne rĕmâne un singnr an ca sĕ propunem istorie bisericéscă, şi adecă o jumĕtate de an istorie bisericescă generală şi o jumĕtate an istorie bisericéscă naţională. Cât timp este o jumĕtate de an în viéţa nóstră scolară, o programă fórte încărcată şi aprópe la tóte scólele nóstre un singur învĕţătoriu.

Un an scolariu este în casul cel mai bun 8 luni. Opt luni ne dau 32 de săptĕmâni ér o sĕptĕmână 3 óre de religiune. Anul întreg 96 de óre. Scóte din aceste óre vacanţiele şi sĕrbătorile şi mulţămit vei fi, dacă îţi rĕmân 70 óre. Aceste 70 de óre împărţesce le la scólele nóste mai tóte cu un singur învĕţătoriu; cel puţin pe trei despărţĕminte şi vei căpĕta cam 24 óre, pentru despărţĕmêntul al VI-lea.

In acestea 24 óre are bietul învĕţătoriu sĕ propună după recerinţă, metodic şi tot în aceste 24 óre sĕ şi esamineze: „Apostolii şi bărbaţii apostolesci; gónele crescinilor; increscinarea coloniilor romane în Dacia şi a urmaşilor lor, starea bisericelor române sub principii Transilvaniei; desbinarea românilor în dóuĕ confesiuni; urmările desbinărei; regenerarea bisericei române prin archiepiscopul şi metropolitul Şaguna; noţiuni din constituţia bisericei nóstre". Acest material ni-l prescrie Normativul pe anul VI. Acest material este cel mai important din punct de vedere confesional, dar durere, cel mai maşter tractat în scólele nóstre: 12 óre de propunere şi 12 óre de esaminare, s'a pus la disposiţia învĕţătoriului. Ér comparaţie făcênd între acest material de 1 ma importanţă şi distribuit pe 12 óre de propunere, şi între celalalt material prescris pe un interval de 5 ani ni-se înfăţişéză următoriul adevĕr:

Un arbore cu rădăcini colosale, ca chedrii din Livan, cu un trunchiu uriaşiu de stegiar, de ramuri de in şi cu flori de feregă sau: un edificiu cu ziduri şi temelie de fortăréţă, la care sau lucrat 5 ani şi apoi din scurţimea timpului provĕḑut cu un acoperiş de colibă, cu ferestre de ţipă şi ornat cu caricaturi.

Şi apoi sĕ ne mai mírăm, că credincioşii noştri sunt indiferenţi faţă de biserică, că poporul ţine aşa de puţin la confesiune, încât din lucruri de nimic trece la ale confesiuni; căci dacă căutăm prin popor încâte inimi găsim arborul confesional complet?

Sĕ considerăm numai faptul destul de adevĕrat, că scóla la noi este fórte rĕu cercetată, şi că prin urmare, cea mai mare parte din copii poporului nu au norocul a se face părtaşi de instrucţiunea religióse prescrisă pentru anul al VI-lea de scólă.

Poporul nostru sĕrac fiind, cât sĕ ridică copilul îl folosesce la lucrările economice — şi trebue sĕ i dăm tot dreptul — încât preste an abia în timpurile „albe" î-ţi póte trimite copilul, regulat la scólă; prin urmare îţi trebue câte doi ani, până îl poţi promova dintr'un despărţămênt într'altul. Aşa dară chiar dacă ţi-ar rĕmânea sub mână până împlinesce 12 ani, totuşi nu-l poţi ridica decât până la mijlocul scărei.

Dar de regulă cei mai mulţi copii de ai poporului nostru, cu 10 ani părăsesc scólele cu totul sau îţi vin numai de dor Deci nici vorbă ca sĕ ajungi cu ei să le propuni materialul, ce-l privesce în deosebi confesiunea nóstră.

(Va urma.)

---

*) Temă cetită în adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din despărţămêntul Făgăraşiu, ţinută la 26 Aprile c. în comuna Breaza.

tori domnul Dr. V. Lucaciu a ţinut cuvêntarea de deschidere, şi între altele ḑice:

> „Entusiasmul, cu care a vorbít, nu se póte descrie. Idea fundamentală a acestui discurs a fost **Roma catolică**, ca portul; **Vaticanul** ca farul pentru societatea modernă."

In fine corespondenţa din "unirea" închiee în modul următoriu:

> **„Idea Unirei tuturor românilor a întrunit de vre-o câţiva ani încóce o mulţime de lume la Şişesci, şi credem, că acésta idee sublimă îi va întruni şi pe viitoriu, preparênd astfeliu terenul pentru realisarea sântei Uniri a tuturor românilor“.**

Suntem în era confesionalismului celui mai crâncen. Proselitismul se face pe tóte căile, colo sub firma liberalismului, la noi sub firma patriotismului modern şi a naţionalismului.

Suntem în cursul ideilor dlui Mocsáry. Precum la protestanţi, aşa şi la noi. Şi la noi sunt mulţi cari sunt răpiţi de masca naţionalismului, sub care se face proselitismul pe întréga linie.

Şi noi avem trebuinţă de scut, căci în respectul averei şi la noi e enormă deosebirea, şi noi avem trebuinţă de apărare, şi încă mai mare apărare ca reformaţii, căci cel puţin de insinuarea, că ţin cu muscalii sunt scutiţi, în vêrtutea norocului că sunt unguri.

A erupt cu tótă vehemenţa confesionalismul în patria nóstră, şi acésta a trebuit sĕ o spunem, sĕ o spunem noi românii ortodocşi, cari chiar şi în grava situaţiune de aḑi, pentru toţi românii gravă, am fost puşi în ciuha urîtă a panslavismului, de cei cu misiune nunumai proselitistică, ci **şi politică între români.**

Revista politică.

După Comarom şi Cluşiu a urmat Mişcolţul. In adunarea, ce s'a ţinut acolo a districtului bisericesc ev. reformat la propunerea preotului Stef. Fejes s'a primit unanim conclusul, ca sinodul ţĕrei sĕ fie provocat a pune obiect de pertractare cestiunea de mare însemnătate politico-bisericéscă şi sĕ facă atât la guvern cât şi la legislativă paşi pentru resolvirea ei. Acésta se póte face aşa, că au sĕ se susţină principiul din legea 1868 şi sĕ se esecute, sau dacă nu, statul sĕ decreteze deplină libertate confesională, şi sĕ întroducă preste tot căsătoria civilă.

Dealtfeliu demonstraţiunea din Comarom a provocat o mare înriurire în tóte cercurile politice din Budapesta. Ea e combătută nu numai de presa oposiţională, ci chiar şi membrii partidului guvernamental o au combătut. Dl Teof. Fabinyi, care la luterani ocupă aceea posiţie, care o ocupă dl Tisza la calvini, vorbì alegĕtorilor sei la Oedimburg în cestiunea căsătoriilor micste şi ḑise, că el voesce pacea şi concordia între confesiuni şi deaceea ţine de necesar modificarea ordinaţiunei ministeriale din Februariu. Acésta este o ţinută direct contrară, posiţiunei ce o-au luat dl Tisza. Se vorbesce, că mai mulţi membrii ai partidului guvernmental sunt contra demonstraţiunilor dela Comarom şi le condamnă.

Clubul naţional român din dieta ţĕrei Bucovina a primit un mare sprigin din partea deputaţilor ruteni Dr. Wolan şi Temynski, cari ambii au declarat, că vor merge de aci înainte împreună cu românii în tóte cestiunile.

Evenimentele din dieta Bucovinei sunt viu discutate în presa vieneză. Ḑiarele nepreocupate ca „Frendenblatt“, „Die Presse“ etc, condamnă aspru purtarea aşa numiţilor liberali, care sunt causa principală la lupta de naţionalităţi, ce s'a înaugurat de un timp încóce în Bucovina. Ḑiarele „Neue Freie Presse“ et Comp., falsificând ca de obiceiu adevĕrul, scriu pline de turbare în contra românilor, care ar fi terorisat „majoritatea“ dietei şi acusă pe contele Taaffe înaintea „marelui“ partid german-liberal din Austria pentru „concesiunile“ ce le-ar face românilor.

De altfeliu mai anunţăm, că în locul deputatului Flondor s'a ales deputatul clubului naţional român dl cav. de Grigorcea.

La 17 Septembre n. s'a dat în Potiers un banchet în onórea lui Carnot. La salutarea primariului orăşenesc, Carnot rĕspunse următórele: Nu se pot apreţia mai bine bunătăţile, ce le putem mulţămi republicei, decât în modul cum a făcut-o dl primar. Recunóscerea acestori binefaceri formézā însufleţirea pe care o manifestéză poporaţiunea oraşului Potiers în alipirea ei la republică. Astfeliu de manifestaţii constituesc cea mai bogată rĕsplată pentru puterile comune, pentru ostenilile îndreptate spre o nóuĕ renascere a patriei şi ele trebue sĕ influinţeze asupra ţĕrii, care voesce sĕ vadă realisată unitatea morală, cum ni-o arată acéstă armată. Ţéra este aceea, care ne poruncesce pacea, sub scutul căreia tóte dooririle se pot îndrepta spre reformele aşteptate de classa muncitóre, reforme, cari numai în timp de pace se pot realisa. Trebue deci sĕ punem acum coróna pe munca începută când înaugurăm din nou pentru ţéră era păcei şi o concordiei. D-vóstră doriţi, ca acela, care ve rĕspunde acum d-vóstră, sĕ aibă ocasie a continua acéstă muncă Pe mine me pătrunde adênc acéstă dorinţă. Permiteţi-mi, ca sĕ abstrag dela partea personală a dorinţei acesteia şi sĕ răpesc numai acea gândire patriotică, ce se manifestă în complăcerea generală. Ţéra voesce concordia, libertate şi pacea; voiesce stima lumei şi republica va sci sĕ şi o asigureze şi susţină. Francia va afla totdéuna bărbaţi abnegaţi, cari sunt gata a se supune patriei, décă va trebui sĕ încredinţeze altui om paza stégului seu. Singuratici ómeni dispar faţă cu interesele mai înalte ale patriei. — Discursul a produs bună impresie pretutindeni în Francia şi în strĕinătate. —

Viaţa politică în Italia s'a concentrat până acuma la Genua, unde festivităţile în amintirea lui Columb abia s'au terminat. Strălucirea, pe care a dat'o acestor festivităţi presenţa în portul Genuei a unor vase de rĕsboiu, representând aprópe tóte ţĕrile civilisate din Europa, a fost de natură nu numai a măguli mândria naţională italiană, ci este şi un moment politic întru cât prin ea se marchează situaţia fruntaşe, care se recunósce Italiei aḑi în concertul popórĕlor europene.

Totuşi, adevĕratul sezon politic nu s'a început decât după 8/20 Septembre, aniversarea întrărei trupelor italienesci în Roma. In acéstă ḑi, se scrie din Roma „Corespondenţei politice vienese, — au sosit la Roma toţi consulii, se stabilésca basele programului, pe temeiul căruia vor avea sĕ se sĕvêrşéscă apropriatele alegeri.

Acéstă platformă a guvernului va indica nu numai scopurile politice, ci şi pe cele economice ale cabinetului Giolitti.

Ministrul de finance şi al tesaurului Grimaldi a terminat aprópe studiile sale asupra propunerilor financiare şi economice, pe care are de gând sĕ le spună consiliului de ministri.

Şi ceilalţi ministri sunt ocupaţi cu pregătirea programelor lor speciale de muncă pentru nóua periódă legislativă, anume aşa ca ele sĕ pótă fi definitiv stabilite în primele ḑile ale lunei Octobre şi dl Giolitti sĕ le pótă anunţa alegătorilor pe la mijlocul aceleiaşi luni.

Forma acestei anunţări, ce e drept, nu e încă stabilită; cunoscêndu-se însĕ antipatia d-lui Giolitti pentru manifistaţii retorice, e probabil, că ministrul preşedinte va urma esemplul dlor Gladstone şi Salisbury cu ocasia ultimelor alegeri parlamentare englese şi se va adresa alegătorilor în formă epistolară.

In acest chip se va da semnalul pentru începerea luptei, şi, avênd în vedere estra-ordinara activitate, pe care o desvóltă oposiţia, se póte prevedea deja de aḑi, că un potop de discursuri şi apeluri la alegĕtori din partea tuturor şefilor de partide se va lăţi asupra capetelor cetăţenilor italieni.

Pentru alegeri, — în privinţa cărora domnesce încă părerea, că vor fi ficsate pe diua de 6 Novembre, — au început deja de pe acum pregătirile aprópe în tóte cercurile electorale. Candidaţii sondéză deja pretutindeni terenul şi alcătuirea comitetelor electorale.

In multe cercuri electorale nu va fi luptă de loc, sau şi dacă va fi, ea va fi violentă. In schimb însĕ vr'o 200—250 de cercuri vor fi cu înverşunare disputate.

Ministrii în decursul periodei electorale se vor abţiné, ce e drept, de la ori-ce discursuri publice, se vor duce însĕ în cercurile lor electorale, pentru a veni în contact cu alegătorii lor.

Vaticanul va invita érăşi pe alegătorii catolici sĕ se abţină de la alegeri. Acéstă invitare însĕ este de prevĕḑut, că şi de astădată, ca şi mai nainte, nu va avea vr'o influenţă remarcabilă asupra mişcărei electorale. —

Intrebări grave!

De sub Vlădésa, Septembre, 1892.

„Quousque tandem abutere
Catilina pacientia nostra“ . . .

Lovit de sórtea crudă şi pribegind în lumea largă, după o rătăcire lungă, ajunsei la pólele Carpaţilor-apuseni. Intr'o comună mică de munte, dar curat şi adevĕrat românéscă, din intêmplare am aflat — pe masa unui român bun, pe lângă celelalte ḑiare române, — şi un numĕr din „Nebuna“ — pardon „Tribuna“ (deóre-ce cu acel titlu nimerit, durere numai „Calicul“ o agrăesce!—...).

De-o parte fiindu-mi „sufletul plin de dor pentru propăşirea naţiunei“ şi fiind că „muncit în continuu de durerile în cari se sbate poporul, am devenit neîncredĕtor, sceptic şi nerăbdător“, ér de altă parte, find-că „binele ce-l vĕd realisându-se mi se pare prea puţin, in comparaţie cu marea suferinţă şi multele trebuinţe ale poporului în care trăesc“, şi deóre ce cu tóte aceste mai am încă o speranţă firmă — într'un viitoriu mai bun — pentru mult cercatul nostru popor român, ḑiarele acestea le-am cetit tóte dearêndul.

Dar vai! ce măchnire şi întristare mare m'a cuprins, după ce am finit cu cetirea lor!! —...

Şi cum nu?! Când — de esemplu — „Tribuna“, într'o cestiune atât de gravă, sub titlul „Cel din urmă „moderat“, în Nr. 185 ddto Mercuri 19/31 August 1892, étă cum scrie:

> „După-ce şi apelul lui Moldován Gergely cătră românii „regali“ a sunat în pustiu, guvernul maghiar a mai căutat prin cabinetul antichităţilor şi a dat acolo peste demult uitatul Gáll Iozsef cu „Viitoriul“ seu îngropat. — Măguliti prin atâta atenţiune, dl Gáll Iozsef, care numai prin vreḑnicia sa proprie ajunsese din Moţ la rangul de magnat unguresc, numai decât s'a urcat mândru pe cal, precum se şi cuvine unui domn mare“, şi a adresat presei jidano-maghiare o scrisóre plină de înaltă înţelepciune politică“.
>
> „Nu voim sĕ lipsim pe publicul românesc de plăcerea a admira şi el pe magnatul nostru Gáll în tótă splendórea sa şi reproducem din cuvênt în cuvênt epistola sa aşa precum o găsim publicată în fóia jupânului Falk Miksa („Pester Lloyd“ Nr. din 27 August n.)

Făcênd acésta, sfârşesce apoi articolul astfeliu:

> „Raţionamentul politic al magnatului Gáll are o singură scădere, că nu e împărtăşit nici de magiari nici de români. Ce folos dar atâta înţelepciune, dacă numai „un singur om“, tot acela care o spune, o apreţiază“.
>
> „Mai dĕunăḑile un alt corifeu „moderat“ sĕ văita cătră un corespondent de ḑiare, că şi el „stă singur şi isolat“ cu ideile sale. Acéstă singurătate, recunoscută de ei înşişi e cea mai dréptă sentenţă despre valórea ideilor lor“.

La şirurile aceste, se potrivesc de minune proverbul germân: „Wie der Schelm ist, so denkt er“, sau pe românesce: Vrabia flămândă, tot mălaiu viséză“. — Dómne! Câtă îngâmfare, vanitate şi răfinărie periculósă, câtă invidie, ură şi mănie, câtă rĕutate şi perfidie, se revarsă din şirurile acele puţine!... Aprópe fiecare cuvênt este o însultă grosolană la adresa unuia dintre cei mai de frunte bărbaţi români de ai nostri!!... Şi prin urmare, o insultă teribilă, şi la adresa poporului nostru român: Dar óre cum de se póte întêmpla aşa ceva la noi românii?!... Indată s'a vedea. Pentru-că deşi cu durere şi întristare mare, — dar trebue sĕ mărturisesc sincer, că şirurile acele din „Tribuna“, nu cred c'au sunat numai în pustiu, ci din contră, tare me tem, c'au infectat deja inima la fórte mulţi dintre seracii românii nostri!... Apoi, după ce am observat, cât de tare şi cu ce mare şi pĕcătósă uşurinţă îşi schimbă „Tribuna“ ideile şi principiile în decursul timpului: aḑi nici nu mĕ mir mai mult, cum de a fost în stare a ocupa — aşa ḑicênd — întreg terenul nostru politic... Şi în fine, dupăce m'am convins deja pe deplin, că „Tribuna“, câte neadevĕruri scrie, de ce sophistică rafinată se folosesce, în ce contraḑiceri teribile cade şi câte fapte contrare - chiar şi învĕţăturilor sale proprii — comite, şi astfel — fără nici o mustrare pot ḑice că pentru viaţa nóstră naţională: câte fapte criminale comite, îndată ce observă, că ar putea se iasă la lumina ḑilei — adevĕrul, şi că tóte acele, câte le scrie sau le face, motorul adevĕrat, singur numai punga proprie este; apoi, că tóte aceste, durere, sĕ petrec numai şi numai pe contul poporului nostru român; şi în urmă, că tóte sunt numai în detrimentul lui — acuma îl aflu de sosit timpul, ca s'o aduc acésta şi la cunoscinţa onoratului public român!... Anume:

„Tribuna“ în prim articol din Nr. 40 dto Mercuri 19 Februariu (2 Martiu) 1892 sub titlul „Inteligenţa şi poporul“, étă ce scriea:

> „Noi românii suntem un popor crescut în nĕcasuri şi trăit în grele lupte. E natural deci, dacă în mijlocul nostru nu s'a putut desvolta o clasă de ómeni mai bogaţi şi cu multă învĕţătură de carte. Ba, apăsaţi cum eram şi totdéuna avênd împotriva nóstră stăpânirea, nu e de mirat, dacă în decursul vécurilor trecute, chiar puţinii români ajunşi bogaţi şi ridicaţi la înalte dignităţi, s'au înstrĕinat încetul cu încetul de către némul lor. Aşa, că deşi trăiţi într'un stat, în care aristocraţiunea sĕ înmulţia mereu, noi totuşi nu putem arĕta o singură familie română aristocrată.

Cum vine óre totuşi, că abia preste vre-o câteva luni, tot ea „Tribuna scrie astfeliu:

> Domnul Gáll Jozsef, care numai prin vreḑnicia sa proprie ajunsese din Moţ la rangul de magnat unguresc“ .?!

Au dóră, pe timpul acela domnul Gall încă nu esista?! Sau póte, pe atunci nu era încă „magnat unguresc“?.! Sau când în acel articol — mai la vale — scria astfeliu:

> „Cea mai netăgăduită cucerire este însĕ împrejurarea, că din massele poporului român, nu s'a putut ridica decât aceia, cari s'au înspirat de sentimentul comun al massei, nu a putut sĕ ajungă la stăpânirea minţii şi inimii românilor decât aceia dintre dênşii, cari simţiau şi gândiau ca ei. Toţi cei cari simţeau altfeliu şi gândeau în alt chip erau şi sunt priviţi ca înstrĕinaţi, şi — nu póte fi păcat mai mare în ochii românului, decât înstrĕinarea de ném, nu pot fi bunuri, cu cari strĕinul sĕ pótă rĕsplăti

pe românul perdut, sĕ pótă barem apropia în bunuri pămêntesci disprețul, cu care poporul român sĕ lapĕdă de fii sei rĕtăciți și înstrĕinați“.

Óre la cine altul se cugeta, dacă nu la dl Gall sau la semenii lui?!! Și cum vine, că abia preste vre o câteva luni, tot la „Tribuna“, doresce al vedea pe dl Gall cădênd în acest „pĕcat mai mare“ adecă „înstrĕinat de ném“; pentru-că, atunci când îi atribue însușiri — nu proprii, ci nedemne și vătĕmătóre — pentru dl Gall, scriind astfeliu: „Mugulit de atâta onóre numai decât s'a urcat mândru pe cal, precum sĕ și cuvine unui „domn mare“ . . . . la ce altceva țintesce óre, decât la descreditarea și înstrăinarea lui de némul seu românesc, pe care dl Gall — precum dovedesc faptele — îl iubesce tot atât de mult ca și oriși cine altul?! . . . . Fiind-că, d-l Gall, óre-ce altceva voesce sĕ facă, decât chiar numai și numai aceea, ce însuși ea „Tribuna„ a propovĕduit, tipărind la finea acestuia și articol — următórele:

„Rolul ei este, nu de a se separa de restul poporului ci trăind mereu între el și cu el, prin tóte mijlócele de care dispune, inteligența se caute a apropia a ridica la sine acest popor, care si a dat tot ce are mai scump: putere și viață pentru ca sĕ dee nascere, sĕ creeze „inteligență“, care ar da dovedi numai de recunoscință și ar îndeplini o datorie, cea dintâiu și cea mai sfântă datorie națională, când cu tótă mintea și inima ei caută se țină mereu caldă legătura între dênsa și masele poporului român, popor înzestrat cu atâtea inalte calități, încât cu toții trebue se fim mândri si ne simțim fericiți, că ne putem numĕra între rêndurile lui“.

Apoi, tot în acel articol, étă ce mai scria:

„Scriem aceste nu pentru a constata adevĕruri, cari demult și de toți recunoscute sunt. Ci pentru-ca arĕtând acest privaz al vieții nóstre naționale sĕ accentuăm cât de puțin se potrivesce în acest privaz, un simptom ce se manifestă între „inteligența“ nóstră de prin provincie, simptom ce semnalându ni-se repețit, datori suntem a ne opri asupra lui și a'l combate chiar în prima lui arĕtare“.

„E vorba despre tendența ce se ivesce între inteligența“ nóstră dela sate de a se îngrădi, așa dicênd, de popor, de a lua tot mai puțin parte la manifestățiunile vieții lui, de a cerca a se constitui într'o clasă deosebită“.

Și spre ilustrare aduce și dóuĕ casuri concrete și mai recente, unul:

„Domnul învĕțător V. Zahu din Teiud, tract prot. Almaș, în adunarea generală a „Reuniunei învĕțătorilor greco-catolici din comitatul Cojocnei“ constată că: inteligența română de prin acele locuri afiă lucru necuvios“ a lua parte la mișcările învĕțătorilor și se feresce de contactul cu lumea dăscăléscă“, alt cas: „Intr'o corespondență din Bistrița cu data de 24 Februariu anul c: — me plâng, că inteligența din giurul Bistriței se separă și ca printr'un indiferentism păcătos de popor“.

Scriind mai nainte următórele:

„Dacă nu am observa, că cu cât sporesce acésta „inteligință“ care arangézá la „hoteluri“ serate dansante ale „inteligenței“ și care cerne fórte mult pănă ce se intocmeasca lista invitaților — cu atât mai ales es la ivélă tendențele de seperatism, și nu ne ar fi frică de crearea unei clase, care între noi românii nu-și are locul, am înregistra numai cu părere de rĕu simptomul acesta și 'l am trata ca pe un ce trecător. Așa însĕ cată sĕ ne oprim, sĕ aducem spre ilustrare, și anume casuri, ca astfel cetitorii nostri ei înșiși sĕ judece, dăcă în mijlocul societății nóstre curat democratice, deóre ce sunt rari de tot aceia dintre noi, cari nu se trag din opincă, și cari se nu aibă némuri frați și surori, mătuși și unchi, opincari — e îngăduit sĕ se formeze o clasă cu tendențe separatistice“.

Aici uită apoi de a pune semnul întrebărei — la tot casul cu voia — despre ceea-ce, cred, că nu se va mai îndoi nimenea îndată-ce îi vor fi cunoscute încă și următórele; și ceea-ce asemenea ne póte servi numai ca o dovadă eclatantă despre modul și arta „Tribunei“ de a se scrie cu o sofistică atât de rafinată! — . . .

Pentru-că, cuvintele aceste dulci și frumóse, doctrinele aceste adevĕrate, din cari este compus — așa dicênd — întreg articolul, óre nu sunt ele în stare sĕ pătrundă și încă déscă inima fie-cărui român adevĕrat și cu sentimente curate?!! — . .

Ce folos însĕ, dacă acele au fost numai scrise și respective tipărite, fără ca sĕ fie așa gândite și simțite?! Dar mai ales, fără ca sĕ fi lucrat vreodată în sensul lor?!! — . .

Ér ca dovedi eclatante despre adevĕrul acestora, pot încă servi: mai întâiu prim articolul din Nr. 46 al „Tribunei“ ce i-au urmat acestuia (îndată ce s'a grăbit „un bun prietin bistrițan“ sĕ cembată adevĕrul și s'a trudit sĕ dovedéscă, că ce e negru nu e negru — ci alb); apoi, tóte acțiunile puse la cale din partea „Tribunistilor“; după aceea, faptul acela trist, că fórte mult sânge nevinovat s'a vĕrsat prin puscile gendarmăriei magiare și că fórte multe petreceri românesci inocente au fost oprite sau ținute sub paza baionetelor gendarmăresci! — . . . Ca și — de esemplu — petrecerea ce s'a ținut mai de aprópe (Duminecă în 4 a l. c.) în comuna Poeni (Kis-Sebes comit. Cojocnei). Despre care într'altele, étă ce s'a scris în „Ellenzék“ unul dintre cele mai șoviniste diare magiare, sub titlul:

„Sfințire de biserică valachă“ Huedin, 5 Septembre 1892. „E vorba despre biserica valachă gr. cat. din Poeni. S'a edificat in doi ani de dile, decurând s'a terminat și eri printr'un serviciu divin festiv s'a sfințit în presența publicului distins ce s'a adunat din giur. Serviciul divin s'a început la 9 óre și a durat pănă la 1 óră d p. După obicinuita missă bisericéscă, protopresbiterul din Morlaca I. Popp a ținut o predică frumósă după el a vorbit apoi Ioan Petrișor. După sfințirea bisericei a urmat un prânz comun, la care au luat parte preoții și învĕțătorii coadunați. Óspeții s'au adunat în numĕr fórte frumos Au fost mulți și din Cluș și de pe Sĕlagiu. După amédi s'au adunat publicul de dame pentru ca sĕ ia parte la producțiunea arangiată din partea învĕțătorilor. Producțiunea a succes fórte bine. Valachii s'au adunat în mod ostentativ la producțiunea acéstă și la petrecerea cu dans ce a urmat după ea. A fost vorbire, disertațiune, cânt, declamațiune, au jucat o piesă teatrala comică și au dansat pănă diminéță și-au petrecut pănă Luni la amédi“. (Intr'adevĕr tóte au fost escelente, a succes preste asceptare, au încântat inima tuturor celor de față, pot fi mândrii și măreți aceia, a căror merit este succesul acesta strĕlucit)! Mai la vale continuă:

„Deși în Poeni n'a făcut nimica așa ceva pentru-ce sĕ-i pótă ocări o națiune liberală, dar ostentativ au arătat, că sciu ținea laolaltă. Și cea mai mică părticică a festivității încă a purtat pe sine timbrul naționalității valachice. Acésta insĕ nici nu e mirare. Cu toții sciu sĕ se insuflețéscă de faptele eroilor Rațiu și Lucaciu“.

Sĕrmanul fericit e încredința lui! Dacă le-ar sci însĕ cele ce le sciu eu!! Apoi a uitat sĕ spună cu voia (și el ca „Tribuna“), la tot casul, că ne-am petrecut sub puscile gendarmilor și că bietul de popor român din Poeni, deși biserica e alui și festivitatea prin urmare s'a arangeat în onórea lui, a fost îngrădit așa dicênd decătră inteligență“!...

Éată dară cum a sciut „Tribuna“ sĕ-l combată chiar în prima lui arătare simtomul“ ...

De unde și pănă unde atâta înțelepciune politică a domnilor dela „Tribuna“?! óre cele ce le diceți și apoi cele ce le faceți, sunt acele în interesul bine priceput al poporului nostru român?! Óre sĕ nu soséscă nici odată timpul acela, când sermanul nostru popor român — cunoscêndu-și interesele lui vitale, sĕ-și scie alege și conducĕtorii lui adevĕrați, ér celor de adi sĕ le dică: „*Quosque tandem abutere Catilina patientia nostra*“ . . . . ?!!! *Sela.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕșinariu, 5 Septembre 1892. On. redacțiune In Nri 83, 85 86 și 87 ai prețuitului diar „Telegraful Român“ apăru o corespondență sub titlul „Esamenele publice dela scóla capitală din Rĕșinariu cu finea anului scolariu 1891/2“ cu subscrierea „Asistent — a — ;“ față de care în interesul adevĕrului me rog ca onorata redacțiune sĕ binevoiască a acorda puțină ospitalitate, tot în colónele acestui prețuit organ, următórelor reflecsiuni:

O încercare tendențiósă de a seduce opiniunea publică prin falsificarea adevĕratului mers și succes al acestor esamene, de a submina autoritatea unora din corpul didactic de aici și a-și satisface dorului de rĕsbunare, pe care pretinsul asistent îl nutresce în nobila-i (?) inimă față de acestia, ér de altă parte a și arăta activitatea sa zelósă în colectarea de atribute glorificătóre, care de care mai țuțuiate, pe sama celor doi favoriți ai sei, — étă scopul ce urmăresce asistentul mascat, carele caută ca fructelor activității sale de aici, discordia și intrigile, sĕ le câștige teren și în cele scolare și în sinul corpului didactic*).

Il cunóscem bine, deși în public 'și ascunde fața și tot atât de bine ne e cunoscut și spriginul ce în direcțiunea acésta il prestéză Eva, care în locul prim ar trebui sĕ esclame: *mea culpa, mea maxima culpa* și față de care pănă acuma am arĕtat tótă posibila reservă și paciință. Când însĕ sanctuarul scólei e periclitat a deveni jertfă ataror uneltiri, atunci răbdarea nu mai este virtute ci un pĕcat greu.

Nici acum nu voiu merge mai departe cu descoperirea de lucruri, pe cari le ar trage după sine cele premise, ci me mărginesc deocamdată a declara, că cele publicate sub titlul amintit sunt falsificări tendențióse lipsite de obiectivitate, a căror fabricanți, conduși orbesce de simpatii și antipatii, sunt asemenea acelor actori, cari jócă mai multe roluri într'o piesă, schimbându-și numai costumul.

Ar urma acum sĕ demonstrez acésta, luând cele publicate punct de punct, pentru că nu este pasagiu unde autorului i-ar fi scăpat péna a scrie adevĕrul curat. Dar merită óre acesti „*laudis cupidi*“ pĕcătoși, cari fug de adevĕr mai tare ca buha de radele luminei sĕ molestez onoratul public cetitoriu cu un nou șir de publicări în cestiunea de față, prin ce a-și abusa și de ospitalitatea onoratei redacțiuni? Cu tóte că mult a-și dorì sĕ ridic vĕlul, care acopere adevĕrata stare a lucrului și care mai ascunde încă multe volnicii și abusuri, me simt însĕ dispensat dela acésta și prin împrejurarea, că esamenul din cestiune a decurs în fața unui frumos public inteligent și nepartial, care vĕdênd, a putut judeca.

Acum me întorc către domnul asistent și încheiu cu cuvintele d-sale că: „N'avem ce face, lumea cultă mereu ne critică.“ Da dle asistent, e drept și trist, că lumea ne crirică și critica nu e chiar măgulitóre pentru noi, dar mi-ar plăcea sĕ credi, că lumea nu ne critică atât pentru că nu ne presentăm la esamene în frac și reverendi, ci mai mult ne critică atunci, când cauți a seduce opiniunea publică cu întortocheri și esagerări ca cele publicate de dta. Și aduți numai bine aminte, când mai scrii, că nimic nu e mai greu omului, ca a se cunósce pe sine, ceea-ce pentru d ta se arată a fi aprópe o imposibilitate.

Cu tóte acestea eu îți recomând sĕ ne lași scóla în bună pace și bine ar fi ca sĕ părăsești cu totul direcțiunea apucată, pentru-că continuând în chipul acesta, posibil sĕ-ți mérgă mai amar ca măgariului, de care te ocupi în publicarea dtale și sĕ pățesci ca bróscа, care s'a tot umflat, vrênd sĕ ajungă mărimea boului. *Un învĕțătoriu.*

Varietăți.

* (Esamenul de oficeri în reservă.) In dilele din urmă s'au ținut în Sibiiu esamenele voluntarilor pentru a fi promovați ca oficeri în reservă. După informațiunile, ce le avem din isvor sigur, s'au supus de toți la esamene 56 voluntari, dintre cari 50 au trecut esamenele cu succes. Românii în numĕr de 14 au reușit toți la esamen.

* (Himen.) Primpretorul cercului Miercurei, dl Petru Drăghici și-a încredințat în 8/20 Septembre a. c. de fiitórea soție pe d-șóra Maria Demian din Mercurea.

* (Tălmăcitori.) In tómna acésta se vor instruí la armata germană tălmăci în numĕr mare și anume pentru armata germană din partea ostică a Elbei tălmăcii vor sci bine limba rusă și polonă, ér pentru ceealaltă parte a armatei vor scí bine în linia primă limba francesă.

* (Disolvare.) Se telegrafézá din Timișóra: Reuniunea română de cântări din Petromani, *a fost disolvată de protopretor cu forța brachiului. S'a născut un mare tumult, care numai cu greutate a putut fi înăbușit.* In contra corifeilor s'a întrodus *cercetare penală.*

* (Coleră.) Ivindu-se colera și în Cracovia, unde au murit câteva persóne, ministrul de comerciu unguresc a dispus pentru Galiția și Bucovina aceleași mĕsuri de carantină, ca și față de Germania.

Faima, că în Bugapesta s'ar fi constatat în mod bacteorologic colera asiatică, este neadevĕrată.

* (Premiile Asociațiunei transivane.) In urma concursului literar, publicat de comitetul Asociațiunei transilvane cu data de 29 Decembre 1890, s'au presentat mai multe lucrări, dintre cari premiate a fost într'altele: O lucrare a domnului Simion Stoica, medic de cerc în Rodna vechie, privitóre la „Igiena capilului de la nascere pănă la anul al 7-lea al etății“ Acéstă lucrare s'a premiat cu 100 fl și se va tipări în broșură pe spesele Asociațiunei Mai departe a fost premiată, cu 12 fl. cóla de tipariu 8° garmond o colecțiune de: „Descântece la feliurite bóle și nĕcasuri“, „Chiuituri și strigături“ și „Rugăciunea Maicei Preacurate“ etc. Colectantele acestora este dl Tit Budu, vicariul Maramurĕșului. In fine a fost premiată, cu câte 12 fl cóla de tipariu 8° garmond, o colecțiune de 43 povești, al căreia autor este domnul Ioan Pop Reteganul.

* Ni se scrie din Zarand: In 24 August v. au fost chemați la pretură și ascultați mai mulți fruntași din Brad, anume medicul Rusu, Dr. Feier, preoții: Damian, Bogdan, profesorii: Boneu, Rimbaș, German și proprietariul Feier. Toți au fost denunciați, că în diminéța dilei de 3 Iuliu a c. au ținut adunare secretă pe la 3 óre d. m. în gimnasiu. Denuncianții mârșavi — din Brad, pre cum se scie — nu li s'au descoperit deși au pretins acusații. Se va vedé acum la justiție — unde e transpusă afacerea, cine sunt ticăloșii. Altcum tot lucrul se va face mușama — de secur!

Bursa de Viena și Pesta.

Din 21 Septembre, 1892

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.65	5.67½
Napoleon-d'ori	9.50/5	9 50
Mărci 100 imp germane	58.72⁵	58 70
Londra 10 Livers sterlingi	120.37	119.60

---

*) Constatăm în interesul adevĕrului, că reflecsiunile acestea sunt făcute la adresă cu totul greșită. Red.

Nr. 2832. [100] 1—2

CONCURS

pentru ocuparea postului de notariu comunal în comuna mare **Sibiel**, devenit vacant prin abdicere.

Cereri de competință instruate conform dispositiunilor legei sĕ mi se aștérnă cel mult pănă în 15 Octobre a. c. st. n.

Emolumentele sunt: salariu anual de 400 fl., și cuartir natural, pentru lucrări private tacsele conform statutului comunal.

Sĕliște, în 16 Septembre, 1892.

Pretorul suprem:

Lemény.

Nr. 492. [187] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termin pănă la 15 Septembre, a. c.

1. Rechita-Purcăreți, cu salar câte de 110 fl., curtir și lemne de foc.

2. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., curtir și lemne de foc.

Reflectanții la posturile acestea au a-și așterne cererile, instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, pănă la terminul susindicat.

Sebeș, 24 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 231. [186] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela mai jos însemnatele scóle poporale din protopresbiteratul Abrudului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bucium-Cerbu, cu salar anual de 200 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

2. Cărpiniș, cu salar anual de 250 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

3. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

4. Bucium-Sat, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salar anual de 150 fl, din repartițiune, cuartir și lemne.

6. Buningenea, cu salar anual de 150 fl. din repartițiune, cuartir și lemne.

7. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemne.

8. Soharu, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

9. Vêrtop, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

10. Galați, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne.

11. Presaca, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemnele necesare.

12. Corna, cu salar anual de 150 fl., din repartițiune cuartir și lemne.

Reflectanții la aceste posturi vor avé cererile lor instruite conform legilor vigențe a le înainta subscrisului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Abrud, în 4 August, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Nr. 586 (185) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕțători la scólele din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 15 dile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar de 200 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

2. Apahida, cu salar de 100 fl. dela popor, cuartir în edificiul scólei cu grădină de legumi și 20 fl. de lemne de foc.

3. Mociu, cu salar de 200 fl. de la popor și cuartir.

4. Muntele rece, cu salariu de de 140 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc.

5 Rogojel, cu salariu de 250 fl. de la popor, cuartir și lemne de foc. Concurintele la acest post, va fi indatorat a ținé strana în dilele de Dumineci și sĕrbători în decursul anului scolastic.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și asterne suplicele de concurs, instruite cu documentele recerute conform legilor în vigóre subscrisului oficiu pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clușului, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Cluș, 25 August, 1892.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 5403/1892. [183] 2-3

Publicațiune!

Pentru **esarêndarea pășunatului de oi pe érna 1892/3 pe teritoriul Sighișórei**, se statoresce diua de licitațiune pe **Joi 29 Septembre 1892** în cancelaria subsemnatului magistrat. Vadiul este **50 fl.**

Sighișóra, în 7 Septembre, 1892.

Magistratul.

Curs de moșit.

Din partea direcțiunei **institutului reg. ung. de moșit din Sibiiu** se publică **deschiderea cursului gratuit de cinci luni la 1 Octobre a. c.** Primirea elevelor se face dela **1** până la **15 Octobe a. c.** în **strada Poplăcii Nr. 27** pe lângă presentarea atestatului de moralitate și a estrasului de botez.

Femeile îngreuiate se primesc pentru de a nasce în acésta clinică de moșit conform spațiului încăperei și vor fi acelea căutate, îngrijite și provĕdute gratuit cu tótă intreținerea pe spesele ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică.

Sibiiu, 1 Septembre, 1892.

[181] 3—3 **Direcțiunea.**

☞ Pentru a face posibilă și persónelor mai sĕrace din poporațiunea rurală cualificarea de móșe, direcțiunea face cunoscut, că dă cuartir gratuit la 10 eleve pentru durata cursului. Reflectantele sĕ se adreseze prin scrisóre sau în persónă la direcțiune, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 27.

Prelegerile pentru cursul cu limba de propunere magiară, germană și română se vor începe la 10 Octobre, 1892.

Nr 562. [152] 3—3

Edict.

Ioan Boltașu din Purcăreni, care de 18 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Marina Țițeiu tot de acolo, și pribegesce în lume fără a se sci ubicațiunea lui, se citéză ca în termin de șése luni sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul intentat de soția sa se va secide și în absența lui.

Brașov, 3 Iuliu, 1892.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Sterie Dr. N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.
Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 11-12

Consultațiuni și prin corespondență.

Chiar acum a eșit de sub tipariu:

Calendarul „Aurorei“
pre anul comun 1893.
Cu portretul episcopului Inocențiu M. Clain — ca premiu — și alte multe ilustrațiuni frumóse.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Calendar, însemnăm aici:

Partea Calendaristică: Cronologia pe anul 1893 — Păscălia pe anul 1893. — Sĕrbătorile și alte dile schimbătóre la rĕsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1893. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutimpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă). — Indreptariu financiariu. — Serviciu postal și telegrafic.

Partea de cetit: In but (Novelă) — Cântec păstoresc. (Poesie.) — Un prând la absolon Vultur. (Novelă). — Berina fidențiată. (Versiune.) — Ce n'am vĕdut? (Poesie.) — Higienă: Câteva reguli privitóre la crescerea copiilor. — Despre somn. — Despre curățirea corpului. — Despre locuință. — Veselina. (Poesiă). — Idyla modernă. — (Poesiă.) — Care cărăușie e cea mai bine rĕsplătita? (Tractat economic.) — Notițe folositóre: Flórea de salcâm. — Ramul ca medicament în contra frigurilor de lapte la vaci. — Conservarea óuelor. — Cele mai bune murături de castraveți. — Esența de trandafiri. — Trecerea sughițului. — Suprimarea durerei în casuri de arsuri. — Metoda de a nu mirosi și fumega lampa. — Albirea lânei. — Curățitul vaselor. — Spălarea colorii materiilor. — Curățitul sobelor de fer. — Poleirea mobilelor. — Mijloc pentru de a cunósce aurul. — Glume: (ilustrate): Mare-a dis-o. Ințelepciune de scolar. — Turcesce. Urmarea crescerei de modă. — O anecdotă istorică. — Bolnava vană. — Când se face dreptate. — Prosa pensionatului. — La poliție. — O observare. — Căreia i curiséză? — Desamăgire. — Ciungul, ologul, orbul și golanul. — Și-a ajuns scopul. — Vechimea sciințelor. — Publicațiuni.

☞ **Se póte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. portopostal; ér 6 esemplare procurate de-odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco.** [177] 1—3

A. & A. Crompton & Co. limited
Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor și de mulți ani întroduselor **calități de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** și A. m. provócă prin acésta pe clienții lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aței, care se împachetéză în același mod ca și a lor și sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plătí o **remunerațiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii și imitătorii pachetărei și a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi trași la rĕspundere înaintea legei și pedepsiți.

Astfeliu de împărtășiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte și tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 11-13

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos.

☞ **Crutare de spirt** ☜

se face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vêndare.
(Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune.)

☞ Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.
Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți solidi se caută.

[107] 8—50

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Joi 17/29 Septembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Voluntarii români.

Sibiiu, 16 Septembre, 1892.

(br.) In fir cu notița luată în ɗiarul nostru despre esamenele voluntarilor voim sĕ vorbim de astădată.

Esamenele voluntarilor din anul acesta ne-au dat probe eclatante despre zelul și sêrguința tinerilor români înrolați ca voluntari în armată, ne-au dat probă de dibăcia lor fisică și de facultățile lor spirituale.

Luați din ogașia studiilor și chiemați la îndatorirea ce li-o impune legea statului și vîrtutea cetățenéscă, ei au sciut sĕ-și implinéscă cu scumpĕtate datorința, ei și-au cunoscut misiunea și au prestat esamenele, cum nu se putea mai bine.

Toți voluntarii de român precum am fost accentuat, au trecut cu succes esamenul și succesul acesta, deși e privit de un lucru neinsemnat, el are o importanță în viéța poporului nostru și importanța lui câștigă în situațiunea, în care trăim.

Căci nu e lucru neobicinuit a ceti în tóte ɗilele prin presa magiară cele mai frivole epitete la adresa poporului românesc, cu cari îl mângesce, făcându-l leneș, trădătoriu, neinteligent și bun numai de a fi pentru totdeuna sclav, preadese ținta atacurilor celor mai vehemente, un popor bun numai de a robi și a nu-și manifesta voința și aspirațiunile sale.

Și o face acésta presa magiară cu scop vĕdit, o face ca sĕ ne întine înaintea lumei, ca lumea sĕ nu ne cunóscă și sĕ nu ne judece după a nóstră valóre, ci cu totul în altă icónă, în o icónă mohorîtă, așa precum numai presa jidano-magiară e obicinuită sĕ scrie despre noi românii.

O face în fine pentru-ca sĕ aibă motiv a arunca cu tóte săgețile veninóse și neiertate în acest popor pacinic și blând, carele și în cele mai critice timpuri a sciut sĕ-și afirme bărbăția sa și înaltele sale vîrtuți, moștenite dela glorioșii lumei, dela străbunii lor romani.

Pentru noi este un act de mulțămire sufletéscă și totdeodată un atribut de mândrie națională, că tinerii voluntari români prin faptă au dat de minciună injuriile presei nóue vrașmășe, au spus, că vorbesc neadevĕr toți cei cari bârfesc contra poporului român, toți ceice ɗic, că i leneș, că i neinteligent, că i bun numai de robie și că aspirațiuni nu are.

Tinerii voluntari au resfrênt tóte aceste atribute triviale, ei, cari cei mai mulți au fost cu totul streini de limba, în care li s'a propus studiile și în care au făcut esercițiile, ei toți au prestat esamenele cu succes, toți au dovedit, că'și cunosc chemarea, că nu sunt trădători, ci 'și iubesc patria și tot deuna sunt gata a se sacrifica pentru binele ei, în momentul, când îi reclamă datoria și posițiunea; au arĕtat în fine, că 'și iubesc națiunea și vreau sĕ i țină locul de onóre, ce i se cuvine.

De un șir de ani am observat acest îmbucurător fenomen.

Onóre lor, onóre nóuĕ.

Pe cât de măguliți și mândri stăm însĕ în fața acestui fapt împlinit, pe atât de deprimătoriu ni se înfățișéză momentul, când ne gândim la numĕrul lor cel mic.

Din 56 de voluntari, mai cu sémă de prin părțile locuite de români, numai 14 au fost români.

Cu deadinsul ni se pune întrebarea: unde sunt tinerii nostri, cari absolvéză și unde sunt cei ce au absolvat?

Căci drept vorbind, te cuprinde o adevĕrată desamăgire, când te gândesci la numĕrul atât de mic al voluntarilor români și când cunosci raporturile numerice ale locuitorilor din acéstă țéră, după naționalități.

In un Nr. de mai nainte al fóiei nóstre am constat acest fenomen deprimătoriu și la institutele nóstre teologice și pedagogice și acum 'l constatăm și la voluntari, — căci constatându-l, ne putem numai face o icónă fidelă despre situațiunea, în care ne aflăm cu junimea nóstră, cu sucrescența, ce se recere și cu viitoriul nostru.

Ér acéstă situațiune pare de tot nesigură, pare critică chiar.

Și în fața ei tot omul de bine, tot românul curat la inimă trebue sĕ-și pună întrebarea: Dacă din an în an numĕrul tinerimei nóstre studióse de pe la scólele medii scade, unde vom ajunge?

Pentru Dumneɗeu, nici noi nu scim, unde vom ajunge, dar ne cuprinde o temere, ne cuprinde un fior, când ne gândim: căci viitoriul al junimei este și în viitoriul ei și forța nóstră națională, fisică și morală.

Étă la ce avem sĕ ne gândim acuma cu tótă seriositatea; étă, unde avem teren de lucrat; étă, unde are sĕ se valoreze fiecare bărbat al națiunei nóstre.

A mai privi lucrurile numai ca până acum, a vedé rĕul și prăpastia pre care mergem și a nu pune umĕrul pentru indreptare, e pĕcat, ér pĕcatul comis repețit, duce la peire.

Ținênd cont de acésta situațiune gravă, vom reveni.

Revista politică.

In clubul partidului guvernamental s'a asigurat, că în cabinet domnesce deplină armonie în ceea ce privesce căsătoriile micste. Ordinațiunea din Februariu va suferi o modificare și se va aduce un nou proiect de resoluțiune, prin care se va ridica cel esistent.

La alegerile din delegațiuni va lua parte de astă dată afară de partidul guvernamental și cel „național“ și partidul 48-ist. Partidul liberal e gata a face un loc în delegațiuni și partidului 48-ist. Se crede, că acest loc îl va avea Gabriel Ugron.

Delegațiunea ungară 'și va ținé prima ședință la 1 Octobre în sala de ședințe a casei magnaților. In aceea ședință se va face și constituirea delegațiunilor și alegerea tuturor comisiunilor. Primirea delegațiunilor în castelul regal se va face la 3 Octobre și anume la 12 óre delegațiunea austriacă și la 1 óră cea ungară.

Dineul de curte se va da numai în jumĕtatea a dóua a lunei Octobre. —

Apponyi și-a ținut darea de sémă înaintea alegĕtorilor sei în Iászberény, în care a recunoscut restabilirea ecuilibrului financiar. Cu privire la cestiunea matriculelor doresce el, pentru restaurarea pacei confesionale, a se aduce la valóre libertatea religionară pe tótă linia și o regulare puternică și fudamentală a dreptului matrimonial. Pentru frecarea naționalităților face responsabilă politica neglesă a guvernului. Cu privire la cestiunea administrativă stă dênsul tot pe punctul cel vechiu de vedere. Cu privire la cestiunea Kossuth, el întrunesce venerarea față de Kossuth cu lealitatea și fidelitatea față cu monarchul.

Scăderea necontenită a valorii argintului a pus érăși la ordinea ɗilei în Francia discuția asupra cestiunei monetare. Ɗiarele cele mai însemnate din Paris discută cu deamĕnuntul situația têrgului de argint și tot mai multe voturi dobândesce părerea, că Francia ar face bine sĕ și părăséscă sistemul actual monetar și sĕ adopte etalonul de aur. Dar pentru Francia o schimbare de etalon ar fi realisată numai atunci, când ar eși din uniunea monetară latină.

Convențiunea monetară latină a fost incheiată mai pe urmă între statele participante (Francia, Italia, Belgia, Grecia și Elveția) la 1885 până la 1 Ianuariu 1891 și preste acéstă dată pe timp nedeterminat, cu obligația de denunțare cu un an înainte.

Nu póte fi nici o îndoială, că dacă Francia va eși din uniunea monetară și va adopta etalonul de aur, nici celelalte state nu vor mai puté stărui pe lângă schiopătându-l dublu etalon.

Cea mai importantă cestiune, care s'ar impune în casul unei schimbări de etalon a republicei francese, ar fi: ce sĕ se facă cu tesaurul de argint al băncei Franciei. Cea mai mare parte a monedei

---

FOIȚA.

Instrucțiunea religiósă în scólele nóstre.

Cari sunt avantagiile eventual defectele instrucțiunei religióse în scólele nóstre din punctul de vedere confesional? de *I. Berescu.*

(Urmare.)

Prin urmare ce ai propus? Cunoscințe germinale din testamentul vechiu și nou și câte-va rugăciuni.

Mi se va concede, dacă afirm, că aceste cunoscințe din ambele testamente, nu sunt nici decum confesionale. Ele pot servi de basă ca elevul sĕ devie ori-ce fel de credincios: catolic, protestant, luteran etc. Ba ce e mai rĕu, după forma, în care se esploatéză lucrul în scólele nóstre, tot atât de ușor póte deveni om fără nici o religie.

Aceste cunoscințe nu sunt confesionale, repetez.

Ele se propun de catichetii ori-cărei confesiuni crestine.

Mai obvine apoi încă un rĕu. Mulți dintre copii (vorbesc de ai nostri din „Țara Oltului“) după anul al doilea sau al treilea de scólă, sunt duși în scólele streine din Făgăraș. Ce se întêmplă aici cu cunoscințele din religiune? Étă ce!

S'au făcut obiceiu prin o ordinațiune ministerială, că la scólele (în Făgăraș populate mai aprópe numai de români) statului, catecheții sĕ propue religiunea în edificiul respectivei scóle.

Apoi se pune la disposiția catichetului o óră pe sĕptĕmână și anume óra 11—12 pe sunetul clopotului.

Sĕ ne închipuim acum 4 clase elementare, 4 clase civile, și 2 clase comerciale cu suma numai de 100 elevi, de tóte gradele, toți concentrați în una și aceeași sală, în una și aceeași óră, după o muncă torturătóre de trei óre în o limbă strĕină și sĕ propui religiune.

Sunt o sută elevi. Câte despărțĕminte vei face, avênd în vedere gradul desvoltării din 10 clase, ɗicem că numai 4; cel puțin atâtea La acestea patru despărțĕminte sĕ esaminezi din patru obiecte cel puțin patru elevi, sĕ propui patru lecțiuni la toți elevii, perondând despărțĕmintele. Cât timp are la disposiție catichetul și elevii demni de compătimit? Fiecare despărțĕmênt — mai puțin de patru e preste póte — are 7 minute de propus și 7 minute de esaminat Și acest timp — dacă se póte numi așa — în óra 11—12, când elevul hârțuit 3 óre înainte și flămând, va căgeta mai mult acasă, la straița cu merindea, decât la pânea sufletéscă. Ér catichetul sĕ fie, nu om ca ómenii ci Ioan „Gură de aur“ însuși și nu póte face mai nimic.

Étă dar iubiți colegi, cari sunt împregiurările dela cari asceptăm avantagii pentru instrucțiunea religiósă în scólele nóstre. Cale de-o poștă se vede, că numai defecte și neajunsuri putem accentua. Dar nu am isprăvit.

Sĕ ɗicem, că elevul cercetéză scóla 6 ani de ɗile regulat și că planul de învĕțămênt din Normativ, bun fiind, ne pune la disposiție și timpul suficient pentru partea confesională a instrucțiunei religióse, — óre nici atunci nu vom obține resultate îmbucurătóre?

Categoric că nu. Ne lipsesce lucrul principal: *manuale pentru elevi, și totodată pentru învĕțători.*

Te cuprinde un fel de desperare, când îngrigiat cugeți asupra faptului, ce scóte la ivélă un lucru, pe care nu sciu cum sĕ-l cualific. Ignoranță sĕ-i ɗic, ar fi pĕcat, căci laudă ceriului de acésta povară ne am emancipat; dar tot este și rĕmâne o lipsă de bunăvoință; o lipsă de interes pentru causa învĕțămêntului; un indiferentism, care ne omóră, ne prăpădesce.

Ce alte poți ɗice, când cugeți, că de 10 ani de când Normativul a întrat în vigóre și planul de învĕțămênt a rĕmas tot *preliminariu.*

S'au făcut câteva încercări referitoriu la alte obiecte de învĕțămênt, dar în privința obiectelor religióse în cadrul planului nimic. Tótă sarcina instrucțiunei după acest plan, s'a lăsat în grigea curente francese de argint de câte 5 franci zace în pivniţele băncei Franciei, şi ultima revizie arată un stoc de argint de 1291 milióne franci.

Transformarea acestui însemnat stoc de argint în aur n'ar cădea însĕ numai în sarcina statului francez, deóre ce o parte fórte însemnată a acestor monede de argint este compusă din bucăţi de cinci franci emanate din partea celorlalte state contractante. După un articol al convenţiunii monetare latine, membrii uniunii au obligaţiunea, în cas de denunţare, a rescumpera piesele de cinci franci emanate dela ei şi care se găsesc în circulaţie sau în casale publice a le celorlalte state şi de a plăti pentru ele o sumă egală, după valórea nominală a acestor monede.

Condiţiile mai amănunţite ale acestei retrageri s'au stabilit prin o învoială specială. După acéstă învoială, monedele de argint trebuiesc rescumperate în anul următor după încetarea convenţiei monetare şi rescumperarea trebue terminată până la 15 Ianuariu anul următor.

Guvernul, care se va dovedi a fi debitoriul celuialalt va avé sĕ plătéscă restul sau în aur sau înpoliţe.

Deprecíarea fórte însemnată a acestui stoc de argint, — depreciare care actualmente este de 38 la sută, — ar atinge aşa dar nu numai pe Francia, în casul adoptărei etalonului de aur, ci ar cădé în sarcina şi a celorlalte state, întru cât monedele cucurente de la ele se află în circulaţie francesă sau la banca Franciei.

Negreşit Francia ar avea sĕ rĕspunḑă şi ea de monedele-i de argint, cari circuléză în celelalte state ale uniunei. Guvernul francez are luată faţă de bancă obligaţia de a face singur schimbul monedelor strĕine de cinci franci, cari sĕ găsesc în casele băncii, astfeliu ca banca sĕ n'aibă dintr'acésta nici o chieltuélă sau pagubă.

O mare parte din piesele de cinci franci, care sĕ află la bancă sunt belgiane şi Belgia ar fi mai greu atinsă de o denunţare a uniunei monetare latine.

După cum se telegraféză din Bruxeles ḑiarului „Neue freie Presse“ şi în Belgia sĕ agită cestiunea etalonului; guvernul belgian e convins însĕ că nu va putea întreprinde nimic în chip independent, ci că în acéstă privinţă, atârnă cu desĕvârşire dela Francia. Dacă însĕ Francia ar denunţa uniunea monetară, Belgia ar fi nevoită sĕ jertféscă multe milióne pentru rĕscumpĕrarea pieselor ei de cinci franci, — ceea ce n'ar fi prea plăcut guvernului belgian care nu isbuteşte a balanţa bugetele anuale, decât cu fórte mici escedente. —

Sunt puţine ḑile, decând s'a întêmplat în Sêrbia schimbarea ministerială, care a adus la cârmă un guvern din sinul aşa numiţilor liberali, în locul celui radical presidat de dl Pasici, şi luptele politice în regatul de preste Dunàre amenință a lua aceea formă ecstrem de violentă cu care sêrbii par a fi deprinsi atât de mult, încât ea întră óre-cum în moravurile obicinuite ale poporului.

Acum câte-va ḑile s'a vestit, că cunoscutul şef de fracţiune radicală, Ranco Taisici, fost scisident în ḑilele din urmă ale ministeriului Pasici, ér astăḑi reintors la matcă, ar fi atăcat în fruntea unei bande întregi pe primariul unui sat, vinovat d'a fi oprit pe săteni sĕ partice la uitimul mare congres radical. Scirea adaoga, că primariul anti-radical ar fi fost împuşcat chiar cu mâna şefului Ranco Taisici. O scire pe care „Neue Freue Pressse“ o primesce din Belgrad spune, că instrucţiunea s'a început în afacerea acésta, dar nimeni nu voeşte sĕ mărturisĕscă în potriva lui Ranco Taisici! Un terorism în tótă flórea

Tot acésta scire a ḑiuariului vienez ne mai spune: La Paracin şi Hangibegovatz s'au întêmplat ciocniri între liberali şi radicali La Hangibegovatz un om a fost omorât cu un glonţ de revolver. Iată dar şi a dóua victimă omenéscă, — şi ori-ce pretecst legal lipseşte încă pentru a se porni deja lupta „politică“ între guvern şi oposiţie — ce va fi când campania electorală se va porni în toiul ei?

O voce, de sigur din cele mai autorisate, asupra situaţiei din Sêrbia este aceea a d-lui Pasici, care, într'o convorbire ce a avut ḑilele trecute cu corespondentul din Belgrad al ḑiariului „Novosti“ a ḑis între altele:

Dl Pasici şi ministeriul radical perduse încrederea poporului sêrbesc. Insuşi dl Pasici era convins de acéstă perdere. El voia sĕ-şi recâştige influinţa prin machinaţiuni politice şi de aceea a pretins convocarea unei scupcine estraordinare, care sĕ alégă un regent nou, agreat de dênsul

Noi regenţii eram gata sĕ convocăm scupcina ecstra-ordinară, am pretins însĕ dela Pasici ca sĕ ne presinte mai întâiu o listă de candidaţi la regenţă; Pasici refusă, căci căuta un pretecst ca sĕ o pótă demisiuna. Noi voiam sĕ ne asigurăm, că nu se va alege altreilea regent un rădical estrem“.

In decursul convorbirei, dl Ristici s'a plâns de atitudinea presei ruseşti faţă de noul cabinet liberal.

Politica nóstră esterióră, — ḑise regentul — rĕmâne aceeaşi, şi Russia nu va avea nici un motiv sĕ se plângă de dênsa. In acéstă privinţă, actualul ministeriu liberal nu e mai puţin vrednic de tótă încrederea ca trecutul minister radical.

Partidul liberal e vechiu, şi totdeuna s'a sprigínit pe Rusia. Ce motiv ar paté dar sĕ aibă presa rusécă se fie nemulţămită cu noul regim? Biserica nóstră câştigă fórte mult prin schimbarea ministerială, şi acest fapt ar trebui dór sĕ fie salutat cu bucurie şi de Rusia.

Caracteristic este faptul că, în urma acestei convorbiri a corĕspondenntului seu cu dl Ristici ḑiarul „Novosti“, care la început vĕḑuse cu ochii fórte rĕi venirea la putere a liberalilor, publică un lung articol, în care sĕ face radicalilor un lung pomelnic de pĕcate şi se laudă liberalii. Radicalii ar fi ruinat finanţele Sêrbiei ar fi espus biserica sêrbéscă influinţelor primejdióse ale Austriei, etc.

La svêrşit „Novosti“ işi mai esprimă şi satisfacţia, că noul minister liberal a espulsat din Belgrad pe un ḑiarist austriac, fapt în care gazeta rusécă vede o espresiune a hotărîrei ministeriului Avacumovici de a nu lăsa ca politica austriacă sĕ tragă vr'un avantagiu din schimbarea ministerială.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Rĕşinari, în 11 Septembre, 1892. Onorată Redacţiune! In Nrul 94 al ḑiariului nostru „Telegraful Român“ am cetit o corespondenţă de dto. Rĕşinari 5 Septembre 1892, subscrisă de „un învĕţătoriu“, în carea acesta într'un stil de tot „învĕţătoresc“ se încércă a face unele reflecsiuni asupra altei corespondenţe publicate în Nrii 83, 85, 86 şi 87 ai „Telegrafului Român“ sub titlul „Esamenele publice dela scóla capitală din Reşinari cu finea anului 1891/2“, subscrisa de „asistent —*a.*—

Aş fi cetit corĕspondenţa subscrisă de acel „învĕţătoriu“ făr a sci la cine ţintesce, dacă nu aş fi auḑit dela mai mulţi rĕşinăreni, că numitul s'ar fi esprimat, că numai eu aş fi autoriul dărei de sémă asupra esamenelor, acésta a ḑis-o chiar şi în cancelaria comunală în presenţa mai multor persóne.

Nu le-am dat acelor scorníturi nici o însĕmnătate, pentru că cunosceam omul, care avea trebuinţă sĕ le inventeze spre a pescui în tulbure. Acum vine tot acel „învĕţătoriu“ şi în loc de a rĕsfrânge însĕ celea publicate, dacă i-a fost voia, le declară simplu de „falsificări tendenţióse lipsite de obiectivitate“ după aceea aruncă unele invective veninóse asupra subscrisului. Nu atât pentru publicul cel mare, care i-a putut apreţia inteligenţa acestui „învĕţătoriu“ după stilul şi feliul cum sci scrie, nu pentru acésta ḑic am luat notiţă de tendenţiósa corespondenţă, cât pentru acei rĕşinăreni, cătră cari s'a servit de minciunile sale tendenţióse. Privitoriu la acelea î-mi permit a da următórele declaraţiuni:

Nu sunt eu autorul dărei de sémă asupra esamenelor dela scóla din Rĕşinari cu finea anului 1891/92.

Nu am avut nici o scire despre acel raport până la publicarea lui în „Telegraful Român“. Nu aş fi putut face un atare raport, deórece împedecat de oficiul meu, nici nu am participat la tóte esamenele cu deosebire la clasa I de băeţi şi fetiţe. Nici nu consimţesc întru tóte cu cele publicate

Intrégă ţesătura murdară din Nr. 95 subscrisă de „un învĕţătoriu“ precum şi minciunile, de cari se servesce pe alte căi le declar de scorníturi infame şi pe acest „un învĕţătoriu“, până nu va putea documenta cele ḑise, de un calumniator.

Totdéuna s'a silit acesta, când a apărut ceva în „Telegraful Român“ privitoriu la Reşinari ai face, pre unii rĕşinăreni sĕ crédă, că eu aşi fi autoriul, căci numai eu aş avea întrare prin prietenie la „Telegraful Român“, aţâţind astfeliu pe cei atacaţi contra mea. Rog pe on. redact. a „Telegr. Rom.“ sĕ se declare însăşi, dacă eu am făcut cândva personalităţi în ḑiarul „Telegraful Român“, sau dacă sunt acuma autorul corespondenţei din cestiune.

Am tăcut totdéuna sperând, că cel rătăcit 'şi va veni în fire. Am fost indulgent faţă de acela căruia mult bine i-am făcut. Tóte 'şi au însĕ marginile aşa şi răbdarea, a mai răbda însémnă a le lua asupra mea, cea ce pentru faptele altora nu pot, şi nu vreau sĕ iau rĕspunderea.

De astădată însĕ-i rĕspund acestui „un învĕţătoriu“, care singur îşi ascunde faţa de lumina ḑilei ca buha despre care vorbesce, şi care are îndrăsnéla a ḑice, că nu me cunosc pe mine însumi. Dar d-ta dle învĕţătoriu óre te cunosci însuţi? Veḑi aschia, în ochiul altuia, dar bârna în ochiul d-tale nu. Óre sci cine ai fost, cum şi prin cine te-ai ridicat? Nu-ţi aduci aminte, că afară de casa mea ca student şi teolog nu ai fost primit în casa nici unui fruntaşiu reşinărén? Ţi-aş putea aminti destule văerări de ale d tale, deocamdată însĕ le retac. Poftesce d-ta şi ridică vĕlul şi descopere „volniciile şi abusurile“ ce le am comis, ca sĕ le cunosc şi eu şi alţii, nu ameninţa însĕ în vênt, căci eşti prea neînsemnat ca sĕ-mi fie frică de d-ta.

Intrigile şi discordia sunt meseria d-tale, de ele te folosesci în corpul didactic, de ele în viéţa de tóte ḑilele. Dovadă este faptul, că de când funcţionezi ca învĕţătoriu numai pace şi armonie numai este între învĕţători. Cu cari dintre învĕţători trăiesci d ta în pace şi armonie afară dór de bĕtrênul director, căruia i mai faci unele serviţiii, şi pe care încă, când nu e de faţă îl bajocoresci. Cine e intrigantul? eu, care de când te cunosc cine esci, nu me interesez, dacă fiinţa d-tale esistă în Rĕşinari sau nu, sau d-ta, care tot după metodul a pescui în tulbure, îndrăsnesci a arunca vrajbă între mine şi ceilalţi preoţi, seducêndu-i sĕ crédă, că eu i aşi fi criticat, pentru că nu s'au presentat în reverenḑi la esamene? lucru care pe mine nu me privesce, nici într'un chip. Ce ai intenţionat scornind aceste? Sigur nu pace, ci vraşbă.

Am ḑis fórte puţine din câte aş avea de ḑis, nu m'am folosit de sentenţe latine ca d-ta, de cari mai bine făceai sĕ te folosesci la matură sci bine, că atunci ţi-a fost cam grea limba latină. Nu atăca cu peana'ţi plătită persóne, cari numai bine ţi-au făcut, şi pe cari înainte numai cu câtva timp nu sciai cum sĕ le preamăresci. Intrébă şi te convinge, mai întâiu şi numai apoi te apucă de scris. Nu calumnia şi nu spune minciuni publicului, căci nu acésta este misiunea unui învĕţătoriu.

In fine iţi recomând şi eu una: Implinesceţi chemarea învĕţătoréscă, părăsesce minciunile, intrigile, calumniile. Părăsesce slugărnicia dejositóre, la care de mic te-ai obicinuit. Folosesce-te de terminî cuviincioşi în publicitate, căci altfeliu prea departe ţi se cunósce crescerea de care ai avut parte. Dăţi însuţi îndrumări şi sfaturi, de cari ai mare trebuinţă.

Apoi ca de încheere i-ţi ḑic: Uită-te la figura'ţi caraghiósă şi vei recunósce singur cât de mult se asémănă bróscei din fabulă. Şi apoi păcălí te poţi numai d-ta, anume în aspiraţiunile fantastice, cari te îndémnă la o purtare atât de neomenósă şi prin care creḑi, că mai uşor ţi ai putea ajunge scopul.

Iosif Goga,
paroch gr. orient.

Vinţul de jos, în Septembre, 1892. On. redacţiune! Precum ve este cunoscut în 18 Septembre c. s n. a fost convocată în Vinţul de jos, adunarea generală a despărţĕmêntului S-Sebeş a Asociaţiunei transilvane, pentru literatura şi cultura poporului român.

Ne închipuiam, că în acestea timpuri grele şi rele, şi afară de aceia tocmai în comuna nóstră Vinţul de jos, unde poporul român materialicesce nu stă pe o tréptă de ceva dai dómne, adunarea va avea un resultat nu tocmai îmbucurătoriu. Insĕ onóre subcomitetului despărţĕmêntului, căci aşa a sciut a întocmi lucrurile, incât noi vinţenii şi cei ce au participat la adunare, dimpreună cu streinii, care au fost presenţi am rĕmas frapaţi atât de re-

---

învĕţătorilor. Ei sĕ alégă şi se arangieze materialul. Un lucru acesta, de care cei mai mulţi din învĕţătorii nostrii, în împrejurările nóste, nu au nici timpul nici capacitatea. Ba nici starea materială nu le permite a-şi cumpĕra cărţile din cari sĕ alégă materialul; ér despre biblioteci scolare nici poménă.

Ḑece ani de ḑile şi nimenea nu s'a simţit îndemnat a lucra pedagogic şi după recerinţă materialul depus în „Normativ“ pentru studiul religiunei.

Unde sunt catecheţii dela institutele nóstre confesionale, la cari presupunem, ba pretindem sĕ dispună de puteri morale spre a sĕvêrşi acest lucru, care le-ar asigura recunoscinţa bisericei şi a naţiunei? Unde sunt profesorii de studiul religios dela institutele nóstre din metropolie. Óre susţinerea cu care îi deobligă biserica din sudorile poporului, n'ar fi îndoit remunerată, dacă prin puţin zel şi bunăvoinţă s'ar îndemna sĕ prelucreḑe după lumina de care dispun, materialul cuprins în „Normativ“.

Nu aceea este vêrtute aţi face numai datorinţa, ce ni-s'ar putea ḑice mechanică, ci virtute este a lucra pe tóte căile şi aţi împlini şi datorinţele la cari nimeni nu te póte deobliga cu forţa.

Până nu vom avé un plan de învĕtămênt, care pe o pagină sĕ cuprindă materialul ér pe ceealaltă indigitarea manualelor potrivite, până atunci numai defecte şi neajunsuri vom puté înregistra. Ce edificiu va eşi, când architectul, din cancelaria sa va preda planul zidariului ca acesta singur sĕ-l aducă la îndeplinire, ér el nu va veni sĕ consulte, se indigiteze sĕ alégă, sĕ mĕsóre? De ar fi fost planul ca picat din ceriu, esecutarea lui va fi defectuósă, şi contrară intenţiuuilor architectului.

(Va urma.)

sultatul material, cât și cel moral al acestei adunări, precum se va vedé din cele următóre:

In 18 Septembre la 10 óre a. m. se presentă subcomitetul despărțământului, ér la 10 ½ se începú adunarea în biserica română. Adunarea s'a deschis prin directorele despărțěmêntului dl Dr. Pompiliu Isac. După deschidere s'a ales o comisiune pentru inscrierea membrilor noi și încassarea de tacse. S'a cetit din partea dlui Z Murěșian raportul despre activitatea subcomitetului dela ultima adunare generală a despărțěmêntului Raportului i-a premes o întroducere, despre însěmnătatea culturei și literaturei și în deosebi despre scopul Asociațiunei transilvane. S'a cetit raportul cassariului, ér dl Sergiu Medean a dat cetire disertațiunei sale „Ceva despre meserii“ care a fost ascultată cu plăcere.

Comisiunea esmisă pentru încasarea de tacse raportéză, că a încassat cu totul 178 fl. v. a. dintre cari 100—110 dela membrii ordinari, ér ceilalți dela membrii ajutători, acest resultat a fost întimpinat cu frenetece aplause.

După aceea s'a ales subcomitetul despărțămêntului pe un nou period de trei ani în persónele dlor: director Dr. P. Isac membrii: Alecsandru Dobrescu, Ioan Macelariu, Sergiu Medean, Zevedeiu Mureșian, Ioan Oncescu, Samoil Roșu și suplenți: Ioan Bena și Vasile Rehovean.

După adunare s'a ținut banchet, la care a participat vre-o 60 de persóne, inteligență și popor, prevalând poporul. Totul a decurs în cea mai deplină ordine, tóte fețele erau vesele și pline de bucurie, uitând de grigile din afară, — firesce la tóte aceste a contribuit fórte mult și Koka Stancoviciu, conducětoriu de capelă cu campania lui.

Nu a lipsit aci nice toastele

Ba din banchet s'a făcut petrecere, și încă o petrecere adevěrat românéscă, de inteligință și popor Poporul cel numěros atât din Vinț cât și din jur ar fi dorit sě nu mai vină séra ca sě departă pe publicul strěin. Și așa a și fost că abia nóptea cu întunerecul ei a pus capet petrecerei, de care românii din Vinț și jur nu au mai fost vědut. Despărțirea a fost grea și s'a întêmplat între sute de strigăte de „trăiéscă“. *Un participante.*

Esposiție industrială română în Sibiiu.

Anunț.

Din partea comitetului „Reuniunei sodalilor români din Sibiiu“ se aduce la cunoscință publică, că înaltul ministeriu de comerciu a încuviințat ținerea esposiției industriale proiectată de reuniune din incidentul iubileului seu de 25 de ani. Pentru orientarea celor interesați anunțăm, că programul esposiției, votat de comitet și aprobat de înaltul minister, este următorul:

Program

al esposițiunei industriale arangiată de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ în dilele dela 1—9 Octobre n. 1892.

1. In scopul promovării industriale între români, „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“ arangiéză cu prilegiul iubileului seu de 25 de ani o esposiție industrială locală

2. Esposiția va cuprinde tot felul de obiecte industriale confecționate de meseriași și industriași români din orașul și comitatul Sibiiului.

3. Obiectele espuse le transpórtă esponenții pe spesele lor în localul de esposiție, unde vor fi luate în primire de către comitetul arangiator, care garantéză pentru ele în decursul duratei esposiției. Tacsă de aședare esponenții nu plătesc. Inainte de închiderea esposiției obiectele espuse nu pot fi depărtate din localul de esposiție. 48 de óre după închidere toți esponenții au sě și iee obiectele, asemenea pe cheltuiala lor, din localul esposiției, căci după acest termin comitetul arangiator nu mai rěspunde pentru ele.

4. Stă în voia esponenților se declare, dacă obiectele espuse sunt de vêndare și cu ce preț. Comitetul arangiator se angajază a vinde obiectele espuse cu prețul declarat de ecsponenti; acestia însě au dreptul sě le vêndă cu ori ce preț.

5. Esposiția se va deschide la 1 Octobre n. 1892 în pavilonul din grădina Hermann din Sibiiu și va dura până la 9 Octobre n. 1892.

6. Ca preț de întrare în esposiție se ficséză tacsa de 10 cr. de persónă. In 2 Octobre, diua festivității de deschidere și în 9 Octobre, diua distribuirii premiilor, prețul de întrare va fi de 20 cr. de persónă.

7. Timpul visitării esposiției se statoresce pentru tóte dilele esposiției dela órele 9 diminéța până la órele 4 d. a.

9. Duminecă în 2 Octobre n. 1892 la órele 11 diminéța se va face deschiderea festivă a esposiției printr'un discurs de ocasie.

9. Duminecă în 9 Octobre n. a. c. la órele 11 diminéța se va face distribuirea premiilor între esponenți după propunerea unui juriu de esperți ales *ad hoc.* Premiile vor consista din bani și din diplome de onóre. După premiare va urma închiderea esposiției.

În conformitate cu aceste ne luăm voe a mai însciința, că obiectele menite a fi expuse au se fie aduse și predate comitetului cel mult până Sâmbătă în 1 Octobre n. a. c. Totodată observăm, că este de dorit, ca meseriașii esponenți sě nu aducă numai câte un obiect la esposiție ci cât se póte de multe, ceea-ce este nu numai în interesul esposiției, ci și întral lor propriu, după ce esposiția este pe lângă altele și un loc de vândare al obiectelor.

Sibiiu, 28 Septembre, n. 1892.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu“.

Avis

pentru domnii membri ai clubului municipal sibiian. ca sě poftéscă la ședința clubului, ce se va ținé *Vineri în 30 Septembre st. n. la 5 óre după prând, în localitățile casinei române din loc.*

Obiectul este preconsultarea causelor, referânde în congregațiunea din 3 Octobre.

Sibiiu, 27 Septembre, 1892.

Biroul clubului.

Varietăți.

* (Sinod.) Sântul sinod al bisericei autocefale din România se va deschide pentru sesiunea de tómnă în 2 Octobre n. în Bucuresci.

* (Dineu la castelul Peleșiu.) Regele României, care petrece la Sinaia a dat un dineu la castelul Peleșiu în onórea comandantului de corp al Ardélului bar. Szveteney, a bar. Pach și a celorlalți generali și oficeri din statul maior al corp. XII de armată, cari au făcut escursiune la Sinaia.

* (Episcopat român în Macedonia). Din Macedonia se scrie, că Maj. Sa sultanul a dat românilor din Macedonia dreptul a-și întemeia o episcopie românéscă.

* (Himen.) D-șóra Valeria Colbasi și dl Dr. Ilie Beu, își sěrbéză cununia în 2 Octobre n. 1892 la 4 óre d. a. în biserica greco orient. din Sibiiu-cetate.

* (Organisarea bisericei sêrbesci.) Din isvor semioficios se comunică scirea, că lucrările de organisare ale bisericei gr. or. sêrbesci se află în stadiul lor ultim. In Septembre, s'au ținut, sub președința patriarchului Brancovici, o conferență a comisiunilor însărcinate cu lucrările de organisare și a membrilor din direcțiunea congresului cu scop de a se sfătuí asupra cestiunei, dacă lucrările se pot referí la stabilirea unui organism bisericesc complet, ori dóră numai la o autonomiă a bisericei sêrbesci, ér planul lăcrărilor sě se aștérnă congresului, ce se va deschide în Octobre.

* (Desmințire). Foile din Budapesta și mai multe foi din provincie, cari ne-au sosit astădi aduc o telegramă datată din Sibiiu, în care se spune că fóia nóstră a adus scirea despre isbucnirea colerei în ținuturile din vecinătatea României și că s'au întêmplat mai multe casuri de mórte în Craiova. Noi n'am adus acésta scire, ci am vorbit despre ivirea epidemiei în Basarabia și Galiția, și despre casurile de mórte întêmplate în *Cracovia*; ér nu în Craiova.

* (Postal.) Se publică concurs pentru postul de magistru postal în comuna Homorod-Héviz.

Condițiuni 100 fl. cauțiune.

Emolumente: 180 fl. salariu, 40 fl. paușal de cancelarie, 28 fl. paușal pentru manuarea scrisorilor.

Asemenea pentru cel din Bod-fabrică, comitatul Brașovului, cu condițiune 200 fl. cauțiune. Emolumente 430 fl., 65 fl. paușal de cancelarie; 12 fl. pentru predarea scrisorilor.

Suplicele sě se adreseze direcțiunei de postă în Cluș

* (Linie ferată.) Pe linia ferată Sibiiu — Avrig s'a făcut o reducere a tarifului de persóne întru atâta, încât stațiunile Sebeșul de sus și Avrigul, spre cari și dela cari în comunicația cu Sibiiul s'a plătit după tarif pe zona a dóua, sunt transpuse în prima zonă. Prin urmare un bilet dela Sibiiu până la Șelimber. cl. II, costa 15 cr., cl. III, 10 cr., la Veștem II cl. 22 cr. III cl., 15 cr.; la Tălmaciu sau Sebeșul de sus, sau Avrig (cari tóte stau în zona primă) II clasa 40 cr., III cl. 25 cr. Dela Sibiiu la Făgăraș (zona a cincea) îndată ce linia Avrig-Făgăraș va fi deschis, va costa un bilet de călětorie II cl 2 fl III cl. 1 fl. 25 cr.

* (Mijlóce contra colerii.) Diariul „Amvonul“ primesce din partea domnului Dr. Felix, directorul general al serviciului sanitar din România următótea scrisóre:

In onor. Domniei vóstre diar, cu Nr. 32 din 1 Septembre 1892, a ți reprodus după „Gazeta Transilvaniei“ articolul „Medicină în contra colerei“ care conține erori grave. Diariul domniei vóstre fiind fórte rěspândit, me cred dator a ve atrage atențiunea asupra acelor erori, care pot deveni funeste în casul când, feréscă Dumnedeu, colera ar apăré la noi, și a ve ruga ca sě arătați cetitorilor „Amvonului“ că „Estractul de ismă“ nu este un medicament sigur în contra colerei, precum afirmă „Gazeta Transil.“ că el póte deveni folositor numai în unire cu alte medicamente și numai pentru combaterea unuia dintre simptomele colerei, asemenea ve rog se luminați pe cetitori asupra periculosităței procedării recomandate de a se unge cu scuipat gura sticluței, că scuipatul unor ómeni este forte necurat și conține germeni de bólă.

Tóte casurile de coleră nu se pot căuta cu una și aceiași medicină. Obicinuit începe colera cu diaree și cu věrsături, care se pot combate până la sosirea medicului cu o amestecătură de părți egale de tinctură de opiu simplă (de afion) și de eter; din acéstă amestecătură se pot da unui adult câte 20 până la 30 picături, odată sau de 2 ori, ér la copii mai mici de 3 ani nu se pot da opiu.

Veți aduce publicului un serviciu, dacă veți recomanda prvenirea, preîntêmpinea colerei prin curățenia scrupulósă. Colera se transmite numai prin escrementele bolnavilor, care printr'o întêmplare óre-care a ajuns în gura și în stomacul ómenilor sănětoși. Părticele fórte mici ale acestor escremente, care au fost aduse în gură, în alimente și beuturi, propagă colera. Nimeni nu scie, dacă n'a atins cu mâna un obiect, pe care înaintea lui îl atinsese mâna necurată a uni bolnav de coleră; dacă n'a dat mâna cuiva, care vine dela un bolnav de coleră; de aceea trebue sě ne spălăm mânile înaintea mâncărei, sě nu atingem alimentele cu mâna nespălată, sě nu mâncăm nimic ce a fost atins de mâni străine, necurate; sě nu bem apa despre puritatea căreia nu suntem convinși.

Ve alătur pe lângă acésta un esemplar al instrucțiunilor populare pentru prevenirea colerei, și ve rog sě primiți cu acéstă ocasiune asigurarea distinsei mele stime și considerațiuni.

* (18 cai călcați de tren.) Din comitatul Torontalului se scrie, că în séra dilei de 18 Septembre c., trenul accelerat, ce mergea dela Becĭcherecul mare spre Chichinda, între stațiunile, Elemer și Melencze, a călcat și omorît 18 cai de ai locuitorilor din Elemerul sêrbesc. Se dice, că fiind în séra aceea timp viforos, împreunat cu trăsnete și fulgere, caii s'ar fi spăriat și au luat-o la fugă preste linia căii ferate tocmai în momentul când sosia trenul. In aceeași nópte și același tren în apropierea comunei Beodna, călcà și omorî 13 oi. Nenorociri între călětori nu s'au întêmplat.

* (Evantaliul artistei Patti.) Câte-va diare parisiane au dat nisce informațiuni destul de fantastice póte în privința testamentului d-nei Patti.

Cine va fi óre legatariul „eventualului-autograf“ pe care-l posedă diva?

Eventualul acesta, unic în lume, e format dintr'o fóie de velin cu garnitură de aur, pe care toți suveranii Europei au scris câte-va cuvinte.

Étă aceste autografe regale:

Al țarului:

„Nimic nu liniscesce ca cântecul nostru“.

Al lui Wilhelm I, împěratul Germaniei:

„Privighetórei din tóte timpurile“.

Al reginei Cristina:

„Spaniolei, o regină, care e mândră d'a o numěra printre supușii sei“.

(Patti s'a născut în adevěr, la Madrid în 1843 din tată și mamă italieni).

Al reginei Victoria:

„Dacă regele Lear spune drept, când dice: O voce dulce e un dar prețios pentru o femee, d-ta scumpa mea Adelină, ești femeia cea mai bogată“.

Regina Belgiei a scris cu mâna sa regală primele note din Il Baccio.

Impěratul Austriei și regina Elisabeta s'aumulțămit a iscălî numai.

In fine — mărgăritariul mărgăritarelor salbei, flórea florilor din buchet — în mijlocul fóiei de velin pâlpăe acest aforism:

„Regină a cântecului, îți întind mâna“.

Semnat: *Thiers*,
președinte al republicei.

Étă, de sigur, un evantaliu care, dacă nu cumva celebra cântăréță va fi dispus altfel, ar face o bună figură într'o bibliotecă publică.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român a apărut Nr. 9 cu următoriul sumariu:

Discurs la deschiderea adunării generale din Sibiiu, de George Barițiu. — † Metropolitul Dr. Ioan Vancea, de Z Boiu. — Numele familiare românesci, Mețian, Piso, Frugia și Ranta, de Dr. At. M. Marienescu. — Schiță monografică a opidului Hațeg, de Paul Oltean. — Din cronica lunară. — Bibliografic. — Partea oficială, Raportul general al comitetului Asociațiunei pe anul 1891. — Conspectul stipendiaților și ajutoraților actuali ai Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. — Consemnarea membrilor insinuați și a celor reposați dela adunarea generală din Hațeg, ținută în 4/16 și 5/17 August 1892. — Procesele verbale ale Comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședințele dela 20, 21 și 25 August n. 1892.

Loterie.

Sâmbătă, în 24 Septembre, 1892

Timișóra:	**37**	**6**	**77**	**55**	**70**
Viena:	**36**	**69**	**48**	**50**	**56**

Nr. 853. [181] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scóle mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ȡile dela prima publicare în ȡiarul „Telegraful Român“.

1. Stremțiu, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir și lemne.

2. Păclișa, cu salariu de 120 fl., pe anul scol. 1892—93, ér cu începere din 1893—94, salariul sistemisat de 300 fl, din cassa bisericei, cuartir și lemne.

Dela concurenți se recere, sĕ țină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetițiune, sĕ recere sĕ fie câtăreți, sĕ se presenteze într'o Duminecă ori sĕrbătóre, spre a face cunoscință cu poporul.

Alba Iulia, 4 Septembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Albei-Iulia în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Ivan,
adm. prot.

Nr. 377 (192) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci din comunele mai jos însĕmnate în protopresbiteratul Hațegului se escrie concurs cu terminul până la 30 Septembre 1892.

1. Zlasti cu salariu anual de 20 fl cuartir și lemne de foc.

2. Sântă-măria de pétră, cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir și lemne focali.

3. Teliuc, cu 220 fl. salariu anual.

4. Nădăstia superióră, salariu anual 210 fl.

5. Nucșóra, cu salariu anual 240 fl. cuartir și lemne focali.

Doritorii de a ocupa vre'una din acestea stațiuni au a-și trimite cererile lor în terminul prescris instruite conform prescriselor legale la subscrisul Oficiu protopresbiteral gr. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parochiale.

Hațeg, la 4 Septembre 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

Sterie Dr. N. Ciurcu
Viena, IX Pelikangasse 10.
Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. (86) 12—12
Consultațiuni și prin corespondență.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5 48	—	Stana	2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriș	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghirbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadișul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluș. pl.	12,17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1 52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	–
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.1[illegible]	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11.—		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul. numai Sâmbăta	10 25	3.50	8.51	—	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul numai Lunia	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—		5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—		4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	-
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12 38	sos. Teiuș pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copșa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Șeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneș		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	12.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Brașov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Sâmbătă 19 Septembre (1 Octobre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Biserica şi politica.

Sibiiu, 30 Septembre, 1892.

Am vorbit la timpul seu şi noi despre conclusul luat de biserica reformată din Baia mare de a intreveni la guvernl ţĕrei, ca acesta sĕ ia mĕsuri aspre contra românilor, cari în acele ţinuturi periclitéză biserica reformată, periclitéză magiarismul în general.

Acuma aflăm schiţată representaţiunea prin ḑiarele magiare, comentată de ele cu căldură, şi recomandată deosebitei atenţiuni a ministrului de interne.

Étă ce ḑice biserica reformată din Baia mare:

> Patima agitaţiunilor a ajuns la gradul cel mai înalt, şi apariţiuni periculóse, apariţiuni pline de sinistre preḑiceri ni se arată. Locuitorii protestanţi ai acestui ţinut de sute de ani sunt în luptă cu valachii, pe cari din consideraţiuni confesionale îi spriginesce şi clerul romano-catolic.
>
> Âncă în veacul al XVI locuitorii protestanţi erau pe aici in mare majoritate, acuma însĕ abia mai sunt în majoritate relativă. Locul lor l'au ocupat valachii. Acésta s'a făcut când cu rĕsbóiele de eliberare confesională şi naţională, pre când protestanţii trebuiau sĕ se apere parte ca confesiune parte ca magiarism. In aceste duple rĕsbóie magiarii s'au slăbit. Urmarea jalnică a slăbirei magiarismului însĕ numai atunci s'a arĕtat mai vĕdit, când s'au eliberat iobagii valachi, şi au prins arma contra magiarismului. Statul pretutindenea socotesce pe valachi, fiind ei catolici, catolicii apoi i esploatéză spre a ecuilibra pre protestanţi.
>
> Aşa au crescut valachii, şi aḑi, ca naţionalitate independentă, ameninţă şi statul.
>
> Prin biserici puternice, prin ziduri momentale valachii au schimbat comitatul estern şi, ca el şi în cele interne sĕ se schimbe, s'au aliat şi organisat ca sĕ cumpere proprietătile ungurilor.
>
> Din institutele lor de bani, şi din cassele bisericesci, ca din fortăreţe bine asigurate, îndréptă atacurile asupra pămêntului unguresc.
>
> Valachii urmăresc o agitaţiune politică şi socială fără margini; spre acest scop se folosesc de tóte întrunirile, şi, prin marea influenţă a preoţilor, împing şi pe bietul popor, altcum pacinic, unde voesc ei.
>
> Chiar şi până acuma şi-au mĕsurat puterile cu ordinea de stat şi socială; şi până acuma şi-au dat pe faţă scopul agitaţiunilor naţionale, şi în Şiseşci au zidit o biserică votivă pentru unirea tuturor valachilor.
>
> Puţina magiarie acuma nu le mai stă în cale. Undele invasiunei naţionale nisuiesc tot spre mai mare, şi sunt aprópe sĕ îngrópe şi monumentele nóstre cele sânte.
>
> A sosit timpul, ca statul sĕ ia în mâna sa organisarea apărărei naţionale. Trebue sĕ crésca numai preoţi patrioţi, trebue sĕ denumésca numai prelaţi patrioţi, şi atunci dela sine se va stinge pătimaşa agitaţiune valachă.
>
> A sosit timpul, ca autoritatea superióră catolică încă sĕ ia refugiu la mijlóce mai puternice. Organisarea ei absolutistică i face posibilă delăturarea preoţilor daco români. Se facă numai inceputul, şi dacă biserica protestantă în cetăţile autonome, acum aprópe ruinate, póte strivi pre trădătoriul de patrie, nici biserica catolică sĕ nu ascundă pe agitatorii naţionali. Şi până acuma se plâng mirenii, că biserica catolică prea mult cruţă sensibilitatea naţională a credincioşilor cei de limba streină. Şi până acuma se plâng, că nu e la înălţimea misiunei sale.

Precum se vede, biserica reformată din părţile sătmărene e fórte rĕsboinică, şi ce e mai mult, îşi permite a face politică în stil mare, politică în sensul curentului bolnăvicios al magiarisărei. Şi precând ea în esclusivismul seu raţional, uitându-şi de misiunea sântă ce i o impune evangelia, uitându şi de cuvintele Domnului „pacea mea las vóue, pacea mea dau vóuĕ“, vestesce rĕsboiu de estirpare românilor, pe atunci n'are nici acel puţin grad de cavalerism ca celor atăcaţi sĕ le permită dreptul de a se apăra. Nu, contra acestora mai cere şi intrevenirea statului, căci dacă nu, piere maghiarismul prin părţile acestea.

In un asemenea mod vehement şi pătimaş face o biserică politică, şi apelul ei e făcut către ministrul de interne, chiemat a îngrigi ca bisericile sĕ nu facă politică, chiemat a se îngrigi ca biserica sĕ se presinte în frunte cu crucea în mână, cu stêlpariul de finic, în gură cu cuvintele mântuitoriului, vĕrsând balsam vindecĕtoriu în inimele mulţimei vulnerate de atacurile de magiarisare, de doctrinele socialiste şi necreştine, cari subminéză şi esistenţa socială şi bazele statului.

Trimbiţa de rĕsboiu a inceput a suna acuma in tóte taberile bisericelor din patria nóstră. Cei din Baia mare au pus lupta pe terenul politic, pe terenul curentului de magiarisare, căci pe acesta intêlnesce pe toţi magiarii.

Luăm notiţă de acéstă cutezanţă, şi asceptăm sĕ se pronunţe ministrul, căci către el e facut acest apel rĕsboinic.

Revista politică.

Districtul bisericei reformate din Baia-mare a adresat ministrului preşedinte dóuĕ representaţiuni, dintre care una se ocupă cu respectarea artic. de lege LIII ex 1868 în cestiunea căsătoriilor micste, ér a dóua îi pune în vedere mişcarea naţionalităţilor.

Cu cestiunea naţionalităţilor ne-am ocupat la locul prim. In privinţa confesională districtul reformat voesce respectarea şi susţinerea legei, în care vede apărarea unei biserici mai mici, mai sĕrmane contra unei biserici, cum e şi biserica catolică. Legea acésta e o întregire a legei din 1848 art. XX. despre libertatea religionară şi aceea lege e bună şi dréptă, căci delătură gravaminele protestanţilor şi interesele bisericei nu le ştirbesce. Când nu s'ar respecta legea din 1868 ar însemna abḑicerea dela ideia de stat magiar şi conturbarea păcei sociale. Referitoriu la scrisórea primatelui observă districtul bisericesc, că protestanţii nu propagă pacea numai prin vorbe, ci şi trăesc în pace; ei nu cunosc fâr o patrrie şi mai bucuros îşi varsă sângele decât sĕ lase a se atăca legea şi a apela la agiutoriu strein.

Ḑiarul „Egyetértés“ publică convorbirea ce o a avut deputatul kossuthist Hentelar Lajos cu Kossuth. Acest bĕtrên şi idol al magiarilor a ḑis între altele:

In viéţa mea întrégă am căutat sĕ fiu politic practic. Precum am mai ḑis însĕ, între programul partidei independente şi între mine este o linie de despărţire. Faptul e, că ea esistă dar sciu, că acésta este urmarea împrejurărilor. Am ḑis şi ieri, că nu e bine sĕ mergi cu capul în părete. Acum mai adaog, că nu e bine a da nici îndĕrĕt. Primiţi tot — repet — ce duce înainte, şi denegaţi tot, ce ve conduce îndĕrĕt. In curênd va apăré al 4-lea volum din scrierile mele. Acolo public dóuĕ scrisori, pe cari le-am adresat lui Valerio, unui amic italian, după disolvarea dietei dela 1861 — care îmi făcuse întrebarea, că ce va face Ungaria? Eu am amintit atunci oposiţia passivă şi aceea, că ţin de o absolută imposibilitate, de-a se împăca Ungaria cu casa austriacă. Atunci mi-am reasumat punctul meu de vedere. Ţin de o mare greşélă pactarea. Chiar însuşi Deak a ḑis: „Ceea ce ne iau cu puterea, se mai póte recâştiga; dar la ce am renunţat, este pierdut“. Eu totdéuna am desavuat pactarea, dar chiar şi acum, când stăm faţă cu o stare de lucruri dată, n'aşi aştepta, ca „naţiunea“ sĕ privéscă renunţarea drept o victoriă.

Aici nu e vorba de persóna monarchului Francisc Iosif, ci de principiu. Nu esistă dinastie absolut bună şi absolut rea. Aici e vorba, că „naţiunea“ are un domnitoriu, care nutresce interese deosebite şi, pentru realisarea acestor interese deosebite, are armată deosebită, are finance şi representanţă esternă deosebită. Pe lângă astfeliu de deosebite interese, Ungaria nici odată nu va puté fi independentă. Recunosc, că uneori póte, ca pentru o naţiune, sĕ fie favorabil un domnitoriu strĕin, ca d. e. Bernadottii pentru Svedia şi Norvegia. Dar prima şi cea mai de frunte condiţie este, ca acea casă domnitóre sĕ nu aibă alte interese, decât ale „naţiunei“, şi sĕ n'aibă putere pentru realisarea intereselor ei speciale.

Ce este dară de făcut faţă c'o astfeliu de stare de lucruri? Eu nu cred, că Ungaria va renunţa vreodată la ideia independenţei. Eu am cercat în 1848 sĕ aplanez incompatibilitatea dintre naţiune şi domnitor. Nu cred, că acésta ar succede aḑi. Renovarea

---

FOIŢA.

Instrucţiunea religiósă în scólele nóstre.

Cari sunt avantagiile eventual defectele instrucţiunei religióse în scólele nóstre din punctul de vedere confesional ? de *I. Berescu.*

(Incheiere.)

Dar se póte fórte bine obiecta, că dacă nu s'a decis a lucra acest material, causa este, că planul Normativului nu e pe deplin consolidat, şi se pare, că are necesitate de unele îndreptări. Acésta afirmaţiune nu póte sta. Nu, căci ar fi fórte trist, dacă timp de 10 ani de ḑile n'ar fi fost de ajuns, ca bărbaţii nostri de scólă sĕ scótă la ivélă adevĕratele defecte, şi sĕ se convingă, că acest plan nu este destul de potrivit. Nu, mai ales, că chiar dacă s'ar face revisiune chiar cu intenţiunea de al cirui, totuşi eschisă este posibilitatea, că s'ar reforma în o aşa mĕsură, încât prelucrarea cea de pe acum a materialului sĕ numai fie bună de nimic. Ci pur şi simplu s'ar îndrepta după cerinţele înoitului plan.

Rĕmâne deci constatarea, tristă dar adevĕrată, că numai din causa buneivoinţe şi a lipsei de interes, instrucţiunea religiósă în scólele nóstre, chiar şi din punct de vedere confesional este defectuósă şi din causa, că ne lipsesc manuale pentru elevi.

Sĕ va ḑice: cum se póte afirma lipsa manualelor, când avem: Istoria biblică — tipografia archi diecesană, Istoria biblică — Ludu şi Dariu, Catechism de M. Toma, Religiunea creştină, I. Popea Nu sunt acestea cărţi pentru religiune, menite a desvolta simţul religios în elevi?

Sunt! E adevĕrat. Intenţiunea e bună din partea autorilor, dar esecutarea nu e potrivită şi mai ales apoi „Istoriile“ nici de frică nu le poţi băga în cadrul planului din „Normativ“.

Nu mai reflectez la „Istoria biblică“ din 1858, ci întreb: pentru care curs este menită d. e. cea mai nóuĕ apariţiune: Istoria biblică de G. Ludu şi Ioan Dariu? Recunosc, că cuprinde materialul bine pre lucrat, ilustraţiuni escelente — ba cuprinde chiar catechism. Dar in zadar. Eu declar cu tótă hotărirea, că e potrivită pentru toţi anii şi nu e potrivită pentru nici un an. Pentru că autorii la prelucrarea materialului nici nu s'au gândit la disposiţiunile planului din „Normativ“ şi au făcut, cum s'ar ḑice, o amestecătură din tóte cursurile şi pentru nici un curs provĕḑut în „Normativ“.

Şi trebue sĕ se scie, că până când noi nu vom avea cărţi — manuale — din religiune, care sĕ resară din planul „Normativului“ sĕ fie in înţelesul cel mai tare al cuvêntului, o întrupare a acestuia, până atunci instrucţiunea religiósă în scólele nóstre va fi defectuósă şi stirbită. Căci unde nu e sistem sĕ oarbecă, unde sĕ oarbecă nu-i ordine şi unde nu-i ordine lipsesce inima lucrului. Ér dacă inima lipsesce, tot organismul e mort.

In reasumat acéstă temă susţine, că instrucţiunea religiósă în scólele nóstre este defectuósă atât din punct de vedere general, cât şi din punct de vedere confesional. Ér că aşa este pórtă vina:

1. Neregulata cercetare a scólei, de unde urméză, că elevii nu ajung a li se propune temeinic şi întreg materialul prescris pentru scóle.
2. Mulţi copii părăsesc scóla, reţinuţi la economie sau trimişi la scóle streine, în casul întâiu, elevilor, nu li se propune din religiunea cunoscinţe confesionale, ér în al doilea cas instrucţiunea religiósă abia vegetéză.
3. Prea puţinul timp ce „Normativul“ scolar ni-l pune la disposiţiune, pentru predarea cunoscinţelor confesionale din religiune, şi a instituţiunilor bisericei nóstre naţionale.
4. Lipsa totală de manuale corĕspunḑĕtóre planului de învĕţămênt.

Prin urmare pentru sanarea rĕului ar fi de recomandat.

1. Obligativitatea cercetărei scólei de tóte ḑilele şi a celei de repetiţiune nu pe hârtie ci în faptă,

legei n'a dat garanții „națiunei“. Repet din nou, că țin de imposibilă aplanarea incompatibilității. Ca ministru, în 1848, m'am convins în cele dintâiu 24 óre, că împăciuirea este imposibilă. Era pe atunci și cestiunea italiană. Dacă dam ajutoriu casei austriace în contra italienilor, atunci ajutam la subjugarea libertății unei națiuni; dacă denegam ajutoriul, atunci reîntra în curs cestiunea incompatibilității între „națiune“ și domnitor. Și acésta e pe tóte terenele: economice, financiare, a puterii armate, a politicei, ca și în cestiunile internaționale. De aici mi-am tras, pe séma mea, consecențele. Adevĕrat! Una n'am aşteptat'o: ca „națiunea“ sĕ se lapede de mine. De ce nu se schimbă atunci insăşi națiunea? Eu, domnilor, îmi trag séma cu faptele. Mor ca espatriat.

„Națiunea“ însĕ mai are înaintea sa o cale de esperiență, adecă proba aplanărei contrarietăților prin desăvêrșita punere în vigóre a legilor din '48. Revoluția este ultima ratio a națiunilor. Trebue esploatat, trebue încercat tot, de-a o încunjura. Dacă Ungaria póte fi independentă cu casa habsburgică și pe basa legilor din 48, atunci îngropați-mi principiile și eu îmi plec capul. Dacă altfel cu ea (casa habsburgică) póte fi națiune de sine stătătóre, cu scopuri independente, eu mĕ închin înaintea sincerei împăciuiri. Dacă póte, facă-o; dacă nu póte, atunci ideia va învia de sine. Da! la cas când nu se póte, jur pe Dumnedeul meu, că ideile mele vor reînvia. D-vóstră diceți: „partida nóstră vrea ca Ungaria sĕ fie stat independent. Vrem, sĕ probăm sincer, cá póte se face acésta pe basa dela 48? Spre aşa ceva sĕ ne întindă mână de ajutoriu domnitoriul“. — Atâta puteți dice fără şovăire, dar nu accentuați mereu hiperlealitatea. Independența este ținta și e întrebare, dacă se póte acésta cu dinastia? Astfel nu trebue amintită nici revoluția, dar nici nu trebue s'o negați înainte! —

Diarele franceze din dilele acestea sunt pline de descrierile sĕrbătorilor centenariului republicei, împlinit la 22 Septembre. — După cum constată presa întrégă — au fost aşa precum se puté ascepta dela un oraş ca Parisul și dela o populație uşor de entusiasmat, iubitóre de manifestații patriotice.

Era admirabil marele oraş, — dice unul din raportorii marelor diare, — drapele tricolore fâlfăiau din ferestri, ghirlande și trofee împodobiau monumentele publice. Pe bulevarde și strade des de diminéță mulțimea circula veselă, curiósă pe parcursul, care aveau sĕ l urmeze după amédi cortegiile istorice; se instalau estrade, se ridicau mici tribune, în cari scaunele aveau sĕ se plătéscă mai târdiu cu bani. Pe la balcónele multor case atârnau placarde cu inscripția: „Locuri de închiriat“.

Mişcarea vióie crescea cu diua. Pela nóuĕ césuri, bulevardul Saint-Michel și stradele, cari dau la Panteon erau deja ocupate. La Panteon avea adecă sĕ se faca ceremonia oficială a centenariului:

Aspectul acestui monument era superb. La 10 óre dl Carnot apăru în mijlocul membrilor guvernului și a funcționarilor înalți și ceremonia începú cu marseilesa cântată de orchestra operei și ascultată în picióre de dl Carnot și de ceialalți asistenți Apoi dl Carnot sĕ aşedă pe fotoliul presidențial împregiurat de presidenții și vice-preşidenții camerei și senatului și de miniştrii. In jurul estradei, pe trepte, stau cu sabia scósă, cei mai frumoşi soldați ai gardei republicane. Inalții funcționari, delegații curților, institutului Franciei, consilierilor etc. precum și membrii presei umplean incinta

După marseileză corurile operei și conservatoriului au cântat cu o admirabilă măestrie bucata mişcătóre: *Amour sacré dela patrie!* Pe urmă au început discursurile.

Dl Loubet, preşedintele consiliului, a luat mai întâiu cuvêntul, reamintind într'un lung și savant discurs diua de 22 Septembre 1792. După el, dl Challemel-Lacour, vice-preşedintele senatului, a ținut un discurs elocuent, care a mişcat adênc auditoriul și a cărui temă principală a fost că: Republica era o necesitate. In sfârşit dl Floquet, preşedintele camerei, a ținut un panegiric entusiast al strĕmoşilor, cari au făcut republica.

După-ce preşedintele camerei termină, corurile au intonat: *le chant du Départ*, imn al cărui efect, sub boltele înalte ale Panteonului, a fost minunat.

Apoi mulțimea care putuse strĕbate în incintă se scurse cu încetul adênc impresionată — pe când muzicele cântau pretutindeni marseileza și tunurile bubuiau în basinurile Luxenburgului.

Cortegiurile dela amédi au avut apoi un succes enorm. Dupa raporturile făcute prefectului poliției, au fost un milion de curioşi pe țĕrmul drept și 8 sute de mii pe țĕrmul stâng.

Cortegiul de pe țĕrmul drept a fost deschis de cavaleria vécului al 18-lea, dupa care a urmat precursorii revoluțiunii cu statuele lui Voltaire, Boseau, Baumarchaise etc., corul Marseilei cu bustul lui Rouget de Lisle; voluntarii ropublicei; husarii dela Valmy; carul *le chart du Départ*, al triumfului republicei cel mai sompturs din tóte, în sfârşit carul concordiei și păcei, în care munciturii, soldați și burghezii îşi dau mâna.

Acelaşi cortegiu, pe țĕrmul stâng al Senei, a ridicat dacă se póte un entusiasm și mai mare. Strigătelele de vive la France se ridicau uneori ca mugirile unei mări sbiciuite de furtună.

Seara, favorizată de un timp admirabil, a fost fórte veselă în tot Parisul. Administrația municipală a avut chiar malitia de a ilumina de jur în prejur și statua lui Ludovic XIV pe piéța des Victoires.

S'a dansat apoi mult și cu animație la galerie d'Orleans, strada Coquiliére, Fauburg, Saint Denis și pe multe puncte ale bulevardelor. In unele locuri în lipsă de musici, mulțimea cânta, striga, făcea glume. Serbarea s'a terminat nóptea târdiu.

In provincie centenariul a fost sĕrbătorit cu deosebită strĕlucire la Marsilia, Lyon, Reims, Cherbourg și Fonteinebleau, unde preşedintele republicei s'a întors la 5 óre. Și în celelalte comune ale Franciei centenariul s'au serbat cu mai mult entusiasm.

In dilele de 24, 25 și 26 Septembre s'a ținut în Marsilia al 4-lea conges social al partidului lucrătorilor. S'a deschis sub presidența dlui Caretta primariu din Roubaix. Erau dĕ față vr'o sută de delegați, dl Libknecht asista. Sau cetit mai multe adrese ale socialiştilor englesi, români, ruşi.

Congresul lucrătoriu a primit o scrisóre dela Vera Şaisulici, care dice, că o Rusie nóuĕ va naşte din crisa actuală și va procurá numĕróse batalione marei armate internaționale a proletariatului.

Congresul a adoptat prin aclamațiune o moțiune alui Cueschde, care salută pe lucrătorii întregei lumi, care luptă pentru venirea la putere a proletariatului pe ruinele sistemului capitalist. Congresul a decis apoi de a merge la 1 Maiu în corpore la primărie spre a saluta municipilitatea socialistă.

Dl Libknecht a dis, că socialiştii nu cunosc de cât 2 națiuni adecă clasa care posede și proletarii lucrătorii tuturor țĕrilor forméză o singură națiune opusă celei dintâiu. Intre francesi și germani esistă un fluviu lat de sânge, de care însĕ socialiştii sunt inocenți, socialiştii sunt frați; ei au protestat in contra resbelului fraticid.

Congresul lucrătorilor a hotărât sĕ susțină suprimarea moştenirei în linie colaterală al cărei produs va trebui se se servéscă la uşurarea impositului asupra agriculturei și a tacselor de consumațiune.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din jurul Orĕştiei, Onorată redacțiune! Puternicii dilei față cu locuitorii esclusive români din notariatul Dâncul-mare, pretura Orĕştiei, comitatul Hunedórei, au comis o nedreptate strigătóre la ceriu. Nedreptatea comisă cu noi cei ce locuim în notariatul Dêncul-mare, cu drept cuvênt se póte numĕra între cele mai mari nedreptăți, pe care cei dela putere le-au comis órecând-va față cu românii din statul ungar. Casul, care mai vêrtos me îndatoréză decât me îndreptățesce a me esprima astfel, este următoriul:

Protopretorul Kapcza Gy. din Orĕştie, actualminte protonotar comitatens, în 10 August c. n. a. tr. 1891, a eşit în Dêncul-mare în causa alegerei de notar cercual. Numitul protopretor, deşi legea comunală din 1886 în §. 77 alinea 4 prescrie în mod imperativ, că la postul de notar sunt a se candida cel puțin trei individi competenți, și că dela acésta regulă numai atunci se póte face abatere, când pentru postul de notar nu au recurs trei individi, cari ar fi putut fi candidați. Dintre patru competenți și anume: doi români, un magiar și un jidan, cari toți ar fi putut fi candidați, numai pe jidanul Náthán Bertalan l'a pus în candidație.

Alegătorii au cerut ca conform prescrierei legei, sĕ se puie în candidație trei individi. Protopretorul, în loc de a împliní cererea basată pe lege, a declarat, că insistă pelângă propusul seu de a pune în candidație numai pe Náthán Bertalan și după aceea a provocat pe alegători ca sĕ voteze. Alegătorii la rêndul lor au declarat, că nu votéză. Intrebați fiind de solgăbirăul, că pentru ce nu votéză au dat din cuvênt în cuvênt următoriul rĕspuns: „Nu votăm pentru că în candidație este pus numai N. B. pe carele fiind-că e jidan, noi nu'l voim de notar“. Solgăbirăul a enunciat, că dênsul pe N. B. fără voia alegătorilor îl pune de notar al Dâncului-mare, cu puterea sa și pe respunderea sa de solgăbirĕu, precum l'a și pus.

Aflu de lipsă a observa cu o deosebită accentuare, că lucrul s'a întêmplat întocmai precum îl descriseiu, și că protocolul, ce s'a luat în diua defiptă pentru alegere, cuprinde descrierea lucrului, întocmai precum s'a întêmplat sau după-cum îl descriseiu eu.

Ce dovedesce purcederea protopretorelui Kapcza Gy? Alta nu decât aceea, că dênsul de dragul jidanului N. B nepuind în candidație trei individi, dupăcum legea prescrie, a comis o flagrantă violare de lege, că dênsul puind pe N. B. de notar contra voinței alegătorilor precum și a tuturor locuitorilor din notariat, a călcat în picióre dreptul de alegere de notar a celor îndreptățiți la alegere, cari împreună cu ceialalți frați români ai lor din comitat, îl plătesc și îl susțin pe dênsul și pre cei ca dênsul.

Nu voiu sĕ cercetez causa, din care protopretorul Kapcza Gy. dintre patru concurenți în asemenea mĕsură competenți sau îndreptățiți a ocupa postul de notar, numai chiar tocmai pe jidanul N. B. l'a vrut de notar al Dâncului mare, ci observ, că alegătorii denumirea ilegală de notar au protestat-o în terminul deschis la comitat. Motivele cuprinse în protest de o parte, de altă parte credința nóstră în sentimentul de dreptate al membrilor din congregațiunea comitatensă, cari cu votul lor au fost chemați a decide asupra causei nóstre, ne-au făcut ca sĕ sperăm că dela comitat vom primi o decisiune pentru noi favoritóre. Cu durere trebue sĕ constat, că pe cât de mare ne-au fost speranța în acéstă privință, pe atât de tare ne-am înşelat. Dovadă este decisiunea congregațiunei comitatense, Nr. 162 din 14 Octobre 1891, în carea „alegerea de notariu“ a nici când și de nime a nealesului N. B se declară de întărită.

Protocolul ce s'a luat în diua defiptă pentru alegere, la cererea unui membru din congregațiune s'a cetit cu glas înalt. Din cuprinsul numitului protocol toți, cari au avut simțul audului și puterea minții de a judeca, s'au putut convinge, că în Dâncul mare la 10 August a. tr. 1891 n'a fost alegere de notariu din partea celor îndreptățiți a alege, ci a fost o denumire de notariu ilegală din partea protopretorelui Toți membrii congregațiunei au avut urechi sănĕtóse și puterea minții de a judeca, prin urmare s'au putut convinge, precum s'au și convins, că N. B. n'a fost ales ci a fost denumit de notariu,

---

stăruind ca copii sĕ nu fie reținuți dela scólă până după timpul prescris în lege.

2. Inmulțirea órelor de instrucțiune religiósă prin aceea, că anul ultim din scóla de repetițiune sĕ se propună numai istorie bisericéscă națională, precum și constituțiunea bisericei nóstre, cât se póte de în detail la olaltă cu esplicarea amănunțită a ritului Numai aceea póte iubi omul, ce cunósce în tóte părțile sale O mică paranteză: E lucru demn de condamnat ca grosul parochienilor nostri credincioşi au tot atâta idee despre ritul, instituțiunile și autonomia bisericei nóstre ca și despre secta mormonilor Ér apoi destul de trist este, că cântările nóstre sublime bisericesci, și în vécul acesta, în mijlocul unei inteligințe și a unui popor pornit spre cultură, sunt reduse a fi mornăite, de câte un cantor necioplit în tóte privințele, care trăesce pe apucate, și este cel din urmă om din comună, ba de multe ori importat din localități vecine.

3. Deci, coruri bisericesci formate din elevii scólei de repetiție și tinerimea adultă, cel puțin pentru liturgiile dela sĕrbătorile mai însemnate.

4. Instrucțiunea religiósă, în scólele poporale de repetiție — cel puțin în acestea — sĕ se încredințeze preoților.

5. Materialul din religiune sĕ se prelucre *deschilinit* pentru fie care curs, în manuale pentru elevi, și sĕ nu se mai lase în bună chibsuială, de multe ori rea a învĕțătorilor, cari chiar avênd atragere, în multe casuri le lipsesce puterea recerută pentru o lucrare pedagogică potrivită cu intențiunea planului Architectul nu-și încredințéză schița zidarilor, ci mĕsură însuşi în rênd cu ei.

6 La scólele streine, se intervină autoritățile nóstre confesionale ca sĕ se propună studiul cât de mult și acésta în timp convenabil. Catichetii se fie salarisați după merit Direcțiunile scolare se fie constrînse a nu promova, la nici un cas, elevi, cari nu vor produce calculul cel puțin „suficient“ din religiune. Elevii dela scólele streine se fie ținuți a cerceta Dumineca biserica, nu în timpul serviciului divin se țină óre de prelegere, precum sĕ întêmplă în Făgăraş, cu deosebire către finea semestrului al doilea.

Numai dacă cele cuprinse în cele premergătóre 6 puncte, și cu deosebire se vor compune manuale, cari sĕ resară din planul „Normativului“; numai când planul acesta nu va mai rĕmânea litera mórtă, numai când vom putea dice despre cărțile răsărite din planul Normativul, ca Adam: „Acesta e os din osul meu, și carne din carnea mea“ numai atunci vom putea ascepta resultate favorabile și avantagii dela instrucțiunea nóstră religiósă. Până atunci: una va fi planul din „Normativ“ și altă instrucțiunea.

Pe lângă tóte acestea cei mai mulţi dintre ei au votat pentru întărirea „alegerei de notariu“ a lui N. B.

Se vede apriat, că cei ce cu votul lor au decis întăririrea lui N. B. în postul de notariu al Dâncului-mare, au pus mai pe sus împlinirea voinţei unui amploiat comitatens decât justa cerere a românilor contribuenţi şi decât puritatea consciinţii lor.

Cei îndreptăţiţi a alege, nefiind îndestuliţi cu decisiunea comitatensă, au apelat la ministeriul de interne. Me aflu în trista posiţiune de a constata, că ministeriul de interne mai bucuros a preferit a pune patru până în cinci mii de români sub mâna unui individ jidov în înţelesul strins al cuvêntului, pus de notariu de un solgăbirău ungur decât a ordona respectarea şi împlinirea legei. Dovadă este resoluţiunea ministerială ddto 13 August a. c. 1892, Nr. 61212, carea încă declară de întărită „alegerea de notariu“ a nici când şi de nime a nealesului Náthán Bertalan, poreclit de patru sau cinci luni încóci Tordai.

Aşa dară Tordai — fost Náthán Bertalan, carele de când e în fruntea notariatului Dâncul-mare a comis abusuri şi fărădelegi strigătore la ceriu, după cum ḑeci de martori pot adeveri, insultând şi batjocorind religiunea creştină şi instituţiunile ei, declarând biserica românilor şi pe români de spurcaţi, însultând archiereii ambelor biserici române din patriă ca pe unii cari sfinţesc popii românesci şi ḑicênd, că românii împreună cu Christosul lor sunt hoţi, etc etc., e întărit în mod definitiv de notariu al Dâncului mare.

Abusurile şi fărădelegile comise de Náthán, acum Tordai Bertalan, s'au arătat la forul judecătoresc competent.

Ce a fost, am vĕḑut, ce-o fi, vom vedea.

Din cele scrise, on public cetitor póte vedea, că în ce stare, creată de puternicii ḑilei, se află poporaţiunea curat românéscă, din notariatul Dâncul mare.

In legătură cu casul descris, aflu de lipsă a face amintire despre un cas întêmplat cu ocasiunea facerei protestului la comitat. Acela e următoriul:

Protestul făcut gata, s'a dat între alţii şi unui preot spre subscriere.

Respectivul preot a denegat subscrierea protestului, ḑicênd din cuvênt în cuvênt următórele:

„Nu-l subscriu pentru-că dl solgăbirău mi-a spus, că de-l voiu subscrie, va mijloci ca eu în viaţa mea sĕ nu mai fiu împărtăşit din ajutoriul de stat“.

Incercările de a-l face pe respectivul părinte ca sĕ subscrie protestul, au fost zădarnice.

Că mai sunt ori nu mai sunt casuri analóge casului acestuia, eu nu sciu, — rog însĕ pe on. public cetitor ca din casul acesta sĕ deducă ceea-ce se póte, ba chiar trebue ca sĕ se deducă.

Cu tótă stima
Romanus romanorum.

Convocare.

P. T. membrii ai despărţĕmêntului IX. al „Asociaţiunei transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român“ din Orĕştie se învită prin acésta la adunarea generală a despărţĕmêntului ce se va ţiné la 16/4 Octobre a. c. în comuna Romos, după serviţiul divin şi sânţirea scólei nou zidite cu următoriul

Program:

1. Deschiderea adunărei.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru conscrierea membrilor noi şi încasarea tacselor;
5. Eventuale disertaţiuni.
6. Impărţirea premiilor votate şi anume:

a) premiul de 20 franci şi 10 franci pentru cei mai mulţi oltoi săditi în Romos de un an;

b) premiul de 20 franci şi 10 franci pentru cele mai frumóse grădini de legumi;

c) premiul de 20 franci şi 10 franci pentru ţesături;

d) premiul de 60 franci pentru cea mai bună colecţiă de poesii poporale pe terenul despărţĕmêntului;

7., defigerea locului pentru ţinerea adunărei generale în anul viitoriu.

Orĕştie, la 28 Septembre, 1892 st. n.

David,
dir. sub.

Aurel P. Barcian,
cassariu.

Varietăţi.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea graţios a dărui din casseta privată câte 100 fl., pe séma comunelor bisericesci din Ţeina şi Laz.

* (Căpitan suprem). Fóia oficială a publicat numirea dlui Seley de căpitan suprem al Budapestei.

* (Controla honveḑilor.) Magistratul oraşului Sibiiu face cunoscut, că adunarea de controlă a honveḑilor se va ţiné în anul acesta în 27 Oct. n. la 8 óre a. m. în casarma honveḑimei de aici.

* (Lupta pentru călugăriţe.) In ḑilele trecute reuniunea femeilor din Oradea mare şi-a ţinut adunarea generală. Precum se scie, până ce era dl Tisza la putere, d na Tisza era presidenta reuniunei, după căderea dlui Tisza căḑù şi puterea dómnei, în şi locul ei se alese presidentă bar. de Gerliczy De atunci însĕ pace n'a fost între femei, ci un rĕsboiu vehement, atât pe ascuns cât şi pe faţă. La adunarea din urmă rĕsboiul a isbucnit în tótă furia. La ordinea ḑilei s'a pus cestiunea primirei călugăriţelor de membre. D-na Tisza era contra Ca sĕ-şi asigure însĕ maioritatea, a umblat după membri noi şi a şi câştigat preste 100 membri. Presidenta însĕ n'a convocat mai înainte comitet şi aşa membrii n'au putut avea vot. In adunare s'au purtat vorbiri şi de o parte şi de altă, au ajuns la mare sfadă şi la vot căḑù d-na Tisza între strigăte de „*Abzug*“. Maioritatea presidentei a fost de preste 300 membre. Ḑiarele din capitală aduc acum scirea, o că d na Tisza a aşternut ministrului de interne un recurs ca sĕ anuleze decisiunile adunărei.

* (Regularea Oltului) Ministrul de agricultură Bethlen a însărcinat pe ingineriul suprem reg. Felix Büchler cu pregătirea planurilor pentru regularea rîului Olt, ficsând terminul pregătirei pe finea lunei lui August anul viitoriu.

*Metropolitul din Petersburg Isidor a murit în ḑilele acestea în vêrstă de 87 de ani. Rĕposatul a administrat mai bine de 30 de ani diecesa Petersburgului, de care se ţin tóte bisericile rusesci din streinătate. Ţarul Rusiei 'l iubia fórte mult.

* (Vinăritul.) precum se vostesce din mai multe părţi, pe unde se cultivă viile în Ardél, recolta din anul acesta va fi mult inferióră anului trecut în ceeace privesce cantitatea, în privinţa calităţei însĕ va fi superióră.

* (Omor mişelesc.) Din comitatul Turda Arieş i se scrie, „Gaz Transilv“. că în séra ḑilei de 18 Septembre n. c. trei dintre cei mai pacinici locuitori români din Urca de câmpie reîntorcêndu-se spre casă din Gridu Cristur, unde fuseseră la o înmormêntare, după ce au eşit din sat, fură urmăriţi de patru unguri, înarmaţi cu sape şi sĕcuri. Acestia fără nici o vorbă, se arucară contra românilor, pe unul dintre ei îl tocară în cap, aşa că imediat a murit, ér ceilalţi doi sunt bătuţi şi răniţi de mórte Motivul acestui mişelesc omor, după cum se scrie. ar fi singur numai ura de rasă, care mai ales în urma vandalismului dela Turda, a luat între magiari un avênt până la turbare.

Bibliografic.

In editura H. Zeidner în Braşov se află:

Carte de cetire pentru scólele primare române, prelucrată după mai mulţi autori de Georgiu Zacharia învĕţătoriu.

Partea I. pentru anul al 3-lea de scólă, legată 24 cr. Partea II pentru anul al 4-lea şi al 5-lea de scólă legată 28 cr. Ambele cu mai multe ilustraţiuni în tecst. Cărţile sunt aprobate de înalt. ministeriu de culte şi instrucţiune publică sub Nr 9713 din 23Martiu 1892. Se află şi în tóte librăriile. La 10 esemplare se dă gratuit un esemplar pentru copii seraci.

Publicaţiune

pentru conchiemarea la adunarea de controlă pro 1892.

Adunarea din est-an a reserviştilor concediaţi pe timp nedeterminat şi a reserviştilor substituţi are loc în Sibiiu la *(10) 22 Octobre 1892.*

Afacerea oficială, la care are sĕ-şi aducă fie-care *obligat la controlă pasul militar, începe la* 9 *óre diminéţa în cancelaria cercuală de completare, strada Schevis Nr. 34.*

La adunarea de controlă sunt obligaţi de a se înfăţoşa toţi concediaţii pe timp nedeterminat, reserviştii şi reserviştii substituiţi ai tuturor corpurilor de trupă a institutelor armate stătătóre şi a marinei, fără considerare, că óre aparţin ei locului de petrecere ori petrec aci numai temporalmente: escepţiune fac aceia, care în acest an au stat în serviciul activ, sau au luat parte la înstruarea militară sau deprinderea periodică în arme.

Obligaţii la controlă, îndreptându-se la punctul 39, care e de a se ceti, al instrucţiunii pasului militar, sunt serios provocaţi spre a apăré punctuos, de óre-ce tot acela conceidat pe timp nedeterminat şi reservist, care rĕmâne dela adunarea de controlă şi care rĕmâne fără escusarea suficientă *dela controla ulterióră ţinută în staţiunea cercului de întregire Sibiiu în ḑilele de 19, 20 şi 21 Novembre* va fi tractat după prescrisele militari penali.

In fine se face cunoscut, că conform §-ul 45 punctul 4 al instrucţiunii de evidenţă, se vor ţiné adunările de controlă şi în Dumineci şi serbători, de aceea ţinerea ḑilelor de controlă odată pentru totdéuna statorită, nu póte fi supusă nici unei modificări.

Sibiiu, 24 Septembre, 1892.

Magistratul.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

La asirieni cetăţile cele mai însemnate au fost Ninive, Rehoboth, Calach şi Resen. Cel mai frumos oraş dintre tóte acestea a fost Ninive, situat pe un teritoriu cu mult mai vast de cât Babilonul. Zidurile acestei cetăţi erau întărite cu 1,500 de turnuri, de o înălţime de o sută de urme şi aşa de late, încât puteau trece câte trei cară pe deasupra lor.

Chiar şi acum putem afla rémăşiţe din acéstă operă architectonică; nu departe de orăşelul Mosul, pe rîul Tigru, este un sat cu numele Nunia, în care se pot observa rĕmăşiţe de stêlpi gigantici de peatră.

Cele mai renumite oraşe ale sirienilor erau Damascul, Hamath sau Epifania, Antriochia şi Hierapole, în care se afla pomposul templu ale celei mai mari ḑeiţe siriene.

Pe teritoriul Canaan erau cetăţile Sodoma şi Gomora, ér în oraşul Sicham se distingea templul ḑeului Baal Berith

Medienii încă au început sĕ clădéscă cetăţi destul de frumóse. Sub domnirea regelui Deioces s'a clădit pe un munte din caucas oraşul Ecbatana, încungiurat de şepte ziduri de diferite colori.

Nici un popor nu a contribuit într'o mĕsură aşa de mare la rĕspândirea culturei, că foenicienii, aceştia trăiau la început lângă marea arabică, mai târḑiu s'au aşeḑat pe teritoriul Palestinei şi al Siriei, întemeiând colonii în Italia, Grecia şi pe litoralul african. Cel mai remarcabil oraş al foenicienilor au fost Sidonul, provĕḑut cu un port lângă mare, şi renumit prin fabricarea manufacturilor de pânză şi deosebitele fabrici de sticlă şi porcelan. Oraşul Tirus s'a edificat după o sută de de ani dela întemeiarea oraşului Sidon. Ambe au căḑut jertfă omnipotenţei lui Alecsandru cel mare.

Intenţionând a face o privire istorică preste gradul de cultură al israiltenilor, primim convingerea neîndoiósă că acest popor abia sub regele Solomon a putut da doveḑi de óre care cunoscinţă architectonică. Abia sub regele susnumit s'a început clădirea măreţului templu, despre care „Cărţile împĕraţilor“ amintesc cu un viu colorit şi cu o minuţiositate unică în feliul ei. David, tatăl acestui rege făcu cele dintâiu pregătiri pentru construirea pomposului edificiu. Acesta încheiă cu Hiram, regele Sidonului un fel de contract, în urma căruia li s'au adus israiltenilor lemnele trebuinciose pentru construirea edificiului de pe muntele Libanon.

Abia sub regele Solomon după un interval de şepte ani s'a putut îndeplini clădirea măreţului templu cu ajutoriul şi conlucrarea măiestrilor din Sidon şi Tir.

David începu mai întâiu a preface vêrful muntelui Morea într'un loc plau, încungiurat de un zid enorm construit din pietri bine lucrate. Pe acest şes construit în mod artificial s'a pus basă măreţei opere architectonice. Protemplul era de 60 urme de lung, 20 urme de lat avênd o înălţime de 30 de urme Acesta era împărţit în dóuĕ camere mari cea dintâiu numită cea „sântă“ ér a dóua purtând numirea de „sanctissima“. Inaintea protemplului era construit „Ulamul“, un fel de sală spaţiósă provĕḑută cu o pórtă enormă şi avênd un turn de o înălţime miraculósă. Coperişul edificiului era construit din lemn de cedru, într'o formă plană, în jurul căruia se întindea un ambit în forma unei galerii. Inaintea templului erau dóuĕ proscenii mari, cea dintâiu numită prosceniul israiltenilor, ér a dóua purta numirea de „prosceniul Cevitilor“. Imprejurul acestor dóuĕ spaţii s'au clădit mai multe camere cari serviau atât ca locuinţe pentru conservarea utensiliilor de jertfă, pentru adăpostirna animalelor şi pentru conservarea vestmintelor preoţesci. In biblie se face la anumite locuri amintire de astfel de camere Astfel era camera lui Nathan Melech, aprópe de întrare în casa Domnului, asemenea şi camera lui Elifama, şi altele.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri, în 28 Septembre, 1892

Brünn: **32** **39** **75** **5** **68**

Nr. 232 [195] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiuni învĕţătoresci din comunele bisericesci gr. or. mai jos semnate, în protopresbiteratul Turdei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

1. Banabic, postul învĕtătoresc împreunut cu postul cantoral, cu salariu anual de 316 fl., dela popor şi anume: 200 fl., salariu învĕţătoresc şi locuinţă în edificiul scólei, 116 fl., venitele cantorali în folosirea agrilor cantorali, lectical şi stole.

2. Soporul de câmpiă, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 250 fl., dela popor şi anume: 100 fl., salariu învĕţătoresc, 150 fl, venitele cantorale din agrii şi venitele stolarie, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc.

Doritorii de a concura la vreunul din aceste posturi, pentru a-şi dovedí desteritatea în cântări şi tipic, au a se presenta în respectiva biserică în vre o Dumineca sau sĕrbătóre, unde se vor puté convinge mai de aprópe şi despre isvórele stolari şi vor puté face cunoscinţa poporului.

Concursele sunt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu (Egerbegy).

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu 9 Septembre, 1892.

Petru Roşca,
prot. gr or.

Nr. 277. [189] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scóla gr. or. română din Lăpugiul superior, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 300 fl., salar anual solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 10 °☐ lemne, din cari e a se încălḑi şi scóla.

Invĕţătoriul e dator a purta şi serviciul de cantor. Pentru funcţiuni la înmormêntări va primí separat câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêstă, şi câte 20 de cr. la înmormêntarea pruncilor.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al tractului Dobrei în conţelegere cu comitetul parochial concernent

Dobra, la 13 August, 1892

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Sz. 5430/892 polg. [193] 1—3

Hirdetmény.

Alulirott, mint a nagyszebeni kir. törvényszék által 4030/892 polg. szám alat hozott végzéssel kiküldött, ezennel közzéteszem, hogy a hortobágyfalvi határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen:

1. ször az érdekeltek képviseletének rendezése,

2-szor a müküdö mérnök megválasztása és 3-szor a költség elöirányzat elkészitése végett, batárnapul a hortobágyfalvi községi irodába 1892 évi november hó 1(-ik napját d. e. 9 órára kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtok rendezési utasitás 44 § értelmében ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. törvényszék nevében.

Nagyszeben, 1892 évi szeptember hó 15-én.

Mihályi Dezsö,
eljáró biró.

Turnătoria
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vársarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer faurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite şi premiate

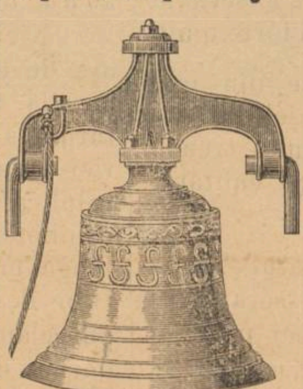

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adânc,** ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote**, solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal**, precum tóte celelalte articole de alamă şi metal aparţinătóre de acéstă categorie cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă 182] 1—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes si fabricat sănĕtos

☛ Cruţare de spirt ☚

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare

(Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

☛ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 9—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

Chiar acum a eşit de sub tipariu:

Calendarul „Aurorei“
pre anul comun 1893.

Cu portretul episcopului Inocenţiu M. Clain — ca premiu — şi alte multe ilustraţiuni frumóse.

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendar, însemnăm aici:

Partea Calendaristică: Cronologia pe anul 1893. — Păscălia pe anul 1893. — Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rĕsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1893. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutimpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă). — Indreptariu financiariu. — Serviciu postal şi telegrafic.

Partea de cetit: In but (Novelă) — Cântec păstoresc. (Poesie.) — Un prânḑ la absolon Vultur. (Novelă). — Berina fidenţiată. (Versiune.) — Ce n'am vĕḑut? (Poesie.) — Higienă: Câteva reguli privitóre la crescerea copiilor. — Despre somn. — Despre curăţirea corpului. — Despre locuinţă. — Veselina. (Poesiă). — Idyla modernă. — (Poesiă.) — Care cărăuşie e cea mai bine rĕsplătita? (Tractat economic.) — Notiţe folositóre: Flórea de salcâm. — Rumul ca medicament în contra frigurilor de lapte la vaci. — Conservarea óuĕlor. — Cele mai bune murături de castraveţi. — Esenţa de trandafiri. — Trecerea sughiţului. — Suprimarea durerei în casuri de arsuri. — Metoda de a nu mirosi şi fumega lampa. — Albirea lânei. — Curăţitul vaselor. — Spălarea colorii materiilor. — Curăţitul sobelor de fer. — Poleirea mobilelor. — Mijloc pentru de a cunósce aurul. — Glume: (ilustrate): Mare-a ḑis-o. Inţelepciune de scolar. — Turcesce. Urmarea crescerei de modă. — O anecdotă istorică. — Bolnava vană. — Când se face dreptate. — Prosa pensionatului. — La poliţie. — O observare. — Căreia i curiséză? — Desamăgire. — Ciungul, ologul, orbul şi golanul. — Şi-a ajuns scopul. — Vechimea sciinţelor. — Publicaţiuni.

☛ Se póte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. portopostal; ér 6 esemplare procurate de-odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco. [177] 2—3

Important
pentru ori-ce familie

este o cafea gustósă, sĕnătósă şi tot de odată ieftină.

O astfeliu de cafea se póte uşor face după prescrisele următóre:

Prescrise pentru întrebuinţare.

Surogahîl de cafea Kneipp alui Kathreiner trebue măcinat ori pisat şi apoi fert bine în apă ferbinte celpuţin **5 minute.** Caféua au de bóbe măcinate se bagă apoi în maşină şi se varsă preste ea cu încetul decoctul surogatului de cafea.

Prepararea se póte face şi în acel mod, că surogatul de cafea, după-ce a fost fert bine 5 minute se ia dela foc i se adauge apoi cafeaua **măcinată** de bóbe, se acopere şi se lasă neatinsă câteva minute şi în fine se strecură.

Dupăcum e şi gustul, dar se recomândă ca surogatul de cafea **sĕ fie jumĕtate** cât cafeaua de bóbe; pentru copii şi bolnavi, cea din urmă se omite cu totul.

Un adaus de cafea de cicorie ori smochine nu sufere surogatul de cafea, dacă el e bine fert, fără de aceea are o colóre frumósă brunetă gălbuie, şi prin aceea s'ar strica numai gustul.

Kathreiner's
Schutz-
Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
Nur ächt, wenn mit dieser Schutzmarke, unserer Firma und Unterschrift versehen.
BERLIN WIEN MÜNCHEN

Surogatul de cafea Kneipp a lui Kathreiner se află în tóte bolţile de băcănie, delicatese şi drugherii, la cumpĕrare sĕ se observe însĕ, că acela nu se vinde ☛ nici odată deschis ☚ ci numai în pachete originale à $1/2$ Ko., 200 gr., 100 gr., cu marca acésta Imitările prin care se caută a înşela publicul sunt în mare mĕsură. Hârtia. imprimatul şi tecstul sunt esact imitate. numai chipul venerabilului părinte şi subscrierea: Franz Kathreiner's Nachfolger, lipsesc falsificatelor. Nimenea nu póte judeca despre surogatul de cafea Kneipp a lui Kathreiner până ce n'a primit **adevĕratul pachet provĕḑut cu marca acésta.**

Lucrul principal: prepararea corectă!

Publicaţiune.

Firma **Franz Kathreine's Nachfolger** in **Wiena** şi **München** prepară un surogat de cafea cu gust de cafea de bóbe şi-'l pune în negoţ cu facsmile şi chipul meu.

Acésta se întêmplă cu concesiunea mea dată, deóre-ce m'am convins că acest surogat de cafea cu gustul cafelei de bóne, substanţele daunóse, care însoţesc cafeaua de bóbe, numit „coffeïn“ nu le conţine.

Din contră surogatul de cafea a, lui **Kathreiner** are marele avantagiu că ori cine, chiar şi acela, căruia nu-i place sladul, va abḑice de gustul cafelei de bóbe curată şi 'l póte înlocuì cu o beutură cu **mult mai sănĕtósă** şi **hrănitóre,** a cărei aplicare se póte face şi în provincie.

Wörishofen, în 1 Martiu 1891.

Subscris: **S. Kneipp** m. p,
preot cat.

[194] 1-1

Publicaţiune.

După-ce afirmaţiunea dlui **preot Kneipp,** **„că caféua de bóbe prin insuşirea de a agita nervii strică sĕnătăţii omenesci şi cu deosebire femeilor şi copiilor, şi pentru ómeni nervoşi, clorotici şi lipsiţi de sânge ☛ e otravă ☚“** s'a constatat de multe autotităţi medicale, se recomandă **surogatul de cafea ca adaus şi prin acésta se nimicesc părţile daunóse ale cafelei de bóbe.**

Eu mi-am procurat dela firma „Kathreiner“ surogatul de cafea, l'am asemênat cu tóte fabricaţiunile de concurenţă şi pe basa cercetărilor mele trebue sĕ-l recunosc de ☛ cel mai bun ☚ pentru-că el prin composiţia lui escelentă oferă beutură, care se află pe masa bogatului ca şi pe a sĕracului. Fabricatele cercetate de mine, care nu s'au pregătit la firma „Kathreiner“ au un gust neplăcut, pişcător ori sălciu.

Dr. H. Willemer,
chemic.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Marţi, 22 Septembre (3 Octobre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al patrălea al anului 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1892, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Caractere moderne.

Sibiiu, 21 Septembre, 1892.

In discusiunea publică asupra cestiunei române, după cum e bine cunoscut cetitorilor noştri, a luat parte activă şi junimea studiósă atât cea din România prin publicarea unui memoriu, cât şi cea dela noi prin rĕspunsul dat la acel memoriu. La respunsul junimei magiare a replicat junimea studiósă română dela noi, şi s'a desvoltat un interesant proces scripturistic, care mult timp va ţiné încă spiritele în agitaţiune.

Spre a slăbi efectul replicei publicate de către junimea dela universităţile din monarchia austro-ungară, câţi-va tineri români academici din Cluş au publicat o broşură, în care au susţinut, că replica edată in numele junimei studióse e făcută fără scirea junimei române din Cluş. Intre acesti tineri era unul cu numele Raţ, care după cum se ḑice, a subscris broşura plătit de către unguri.

Plătit acel tinĕr mai gras de români, s'a lăpĕdat de subscrierea sa, şi din tabĕra ungurilor a trecut în tabĕra românilor şi din o declaraţiune publicată în un ḑiuariu român de aici a spus lumei, că el pentru bani şi a dat iscalitura la broşură, în care se combate replica junimei române.

E vorba deci de têrgul pentru bani, de cumpărarea sufletelor pe bani, de esprimarea convingerilor naţionale în o parte sau alta, după cum adecă e mai mare suma de bani, care se ofere pentru acésta.

Scóla acésta de caractere potitice la noi românii a început a se cultiva numai dela apariţiunea ḑiariului „Tribuna“.

Ómenii dela „Tribuna“, şi în fruntea lor spiritus rector al scólei de caractere de acolo, acel om, care pentru bani strĕini a batjocorit pre poporul român în un op istoric, menit sĕ presenteze pre poporul român în societatea popórĕlor din monarchia nóstră, acel om, şi acei ómeni au sămênat sămênţa şi aḑi se vĕd ródele în politicul Raţ.

Acéstă scólă de caractere moderne, acéstă fabrică de patrioţi şi politici moderni, a indignat pre toţi ómenii bine simţitori. Indignaţiunei acesteia i dă espresiune ḑiariul „Luminătoriul“ din Timişóra, care în numĕrul de alaltăeri, étă cum scrie în acéstă materie la locul prim.

Armă cu douĕ tăişuri.

Din incidentul „Replicei“ a cunoscutului op valoros şi demn al junimei academice române, edat întru apĕrarea intereselor naţiunei nóstre române, s'au aflat doi tineri, afirmativ: români, de la universitatea din Cluş, cari au tipărit în limba maghiară un protest „Tiltakozás“, voind sĕ susţină, că „Replica“ nu este opul junimei române, că junimea română universitară nu scie nimic de acéstă lucrare.

Aceşti doi tineri cu „tiltakozásul“ pórtă numele Rácz Iános şi Moldován István, cest din urmă fiiul cunoscutului profesor Moldován Gergely de la universitatea din Cluş.

Opşorul acestor doi tineri, numit „Tiltakozás“ nu are nici o valóre literară sau politică: el este un product al cunoscutului şi uriciosului servilism ce, durere, încă n'au perit din rădăcină în patria nóstră, o lucrare carea trăda intenţiunea criminală a lumei speculative, a lumei ce pentru un blid de linte îşi vinde şi onórea şi caracterul şi némul — dacă se póte şi în cât se póte.

Lumea mare şi seriósă nu ia dat nici o însemnătate „Tiltakozásului“, éră noi eram şi suntem de credinţă, cumcă din partea românilor n'a meritat nici măcar atâta, ca sĕ se ia notiţă despre esistinţa lui, parte pentru coloritul seu, carele, în comparaţie cu cuprinsul „replicei“ nu este vrednic nici a-i desbrăca încălţămintele piciórelor sale.

Insĕ cei de la organul de frunte (?) cel românesc, din Sibiiu, au dat mare însĕmnătate „Tiltakozásului“ şi au făcut şi din el capital politic naţional (?) aevea însĕ şi-a făcut loruşi un isvor de nóuĕ virtute întru „apĕrarea némului şi naţiunei nóstre române!“

Şi cum au isbutit?

Se ḑice că, pre sub mână ar fi esoperat de la „Liga“ stipendiu pe sama tinĕrului Rácz Iános, unul dintre autorii „Tiltakozásului“, éră acest tiner „brav“, pentru preţul stipendiului, a dat o de hiaraţiune legalisată de notariul public, prin carea el se lapĕdă de „Protest“ (Tiltakozás) şi dă de gol pe Moldován Gergely şi pe fiul seu, cari au umblat cu multe uneltiri în causa cu „Potestul“. Şi astfel apoi „Tribuna“ îşi câştigă o nóuĕ virtute, un nou titlu de drept şi de merit în „causa naţională“ (?)

Nu o invidiăm pentru acest nou merit al seu.

Din contră: ne inverşunăm şi condamnăm astfeliu de fapte.

E mai mult ca evident, cumcă numitul tinĕr Rácz Iános este un puiuţ de unéltă órbă miserabilă, care nu-şi alege stĕpânul, ci servesce veri cui, pentru plată!

Intâiu a servit lui Moldován Gergely, pentru că trăgea plată de la dênsul, pe urmă a servit „Tribunei“ pentru că prin intervenirea ómenilor sei a căpĕtat plată mai bună. Mai resultă ca acum se vină fondul de disposiţiune din Viena sau din Budapesta, sĕ-i promită ori sĕ-i dee şi mai mult, şi atunci putem nutri speranţa sĕ-l vedem — în a 3-a sau a 10-a cétă!...

Ei bine, astfeliu de caractere ne trebuiesc nóuĕ în politica nóstră? Cu astfeliu de caractere şi de virtuţi o sĕ ne fericim noi şi némul nostru? Astfeliu de caractere sĕ ne crescem din şi în jumea nóstră? Astfeliu de esemple sĕ dăm junimei nóstre celei — brave?

Cine nu vede: cât de minunat i-a eşit „Tribunei“ cuiul din sac — în acéstă miserabilă afacere!?

Nu scim, dacă e adevĕrat ori ba, ceea ce de altcum se susţine — până aḑi fără desminţire despre onorata „Ligă“ din Bucuresci, cu conferirea stipendiului din partea sa numitul Rácz Iános. Am dori însĕ ca ea sĕ nu fie adevĕrată, nici sĕ se confirme, sau dacă da, atunci am ruga pe on. Ligă sĕ-şi observe greşala şi în viitoriu sĕ se abată de la astfeliu de pornire observând, că cei mai intimi ai sei au indus'o în cumplită eróre şi rătăcire.

Cum se póte ca prin banii şi cu banii ligei sĕ se corumpă şi demoraliseze caracterele junimei române? Nu se póte ca astfeliu de scopuri sĕ aibe onorată Ligă!

Noi scim din esperinţă, din fapte şi din esemple, că numai caracterele firme ne au ajutat si ne pot mântui; — că numai acei bărbaţi ne pot duce la limanul dorinţelor, cari au sacrificat şi se sacrifică pentru causa nóstră naţională, şi deci numai astfel de ómeni dorim sĕ câştigăm din sinul junimei nóstre.

Dacă onorata Ligă pe astfel de tineri îi spriginesce şi îi premiază pre cum credem, că vrea se facă, atunci asta o primim cu mulţămită şi cu recunoscinţă, la dincontră, am ruga'o sĕ ne cruţe cu spriginul seu, ba chiar am blĕstĕma pornirea şi activitatea sa, carea pe noi ne ar demoralisa.

Ómeni mituiţi, lacomi după plăţi şi remuneraţiuni nu ne trebue nici în fruntea nici în sinul trebilor sau partidului nostru naţional, pentru că din acestia se recrutéză céta trădătorilor nostri, ori într'o formă, ori într'alta.

Acestia sunt cei ce fac politica flămânḑilor, pe cari de săturat numai cu greu îi poţi săiura, ér de capacitat nu i poţi capacita — nici odată

Pentru un tinĕr ca Rácz Iános noi nu numai, că nu-l remunerăm pentru serviţiile (?) sale, ci'l lăsăm pentru totdeuna sĕ putrĕḑéscă drept o buruiană scósă din grădina nóstră şi aruncată, peste gard, în grădina vecinului, căci buruiana — tot buruiană rĕmâne, de vei cresce'o ori cum.

Causele şi consecinţele incuisiţiunilor în constituţiunea bisericéscă.

Sub titlul acesta primim dela un bărbat al bisericei nóstre din părţile Aradului următoriul articol, menit a forma obiect de discusiune în ḑiaristica bisericei nóstre.

Étă articolul:

După ivirea diplomei din 20 Octobre 1860, românii preste tot în monarchiă s'au vĕḑut şi ei eman-

FOIŢA.

În escursiune.

— Naraţiune originală —

Era timpul, în care aprópe toţi orăşenii părăsesc salónele cele rĕci, cu eticheta cea prosaică şi cu aerul cel deprimătoriu şi şi caută un alt loc de distracţie şi recreaţiune, cu o atmosfera mai plăcută, unde domnesce pacea, liniscea şi naivitatea naturei şi nu intriga, ca în cele mai multe casuri prin salóne, unde pare a fi falsificată natura.

Mai mulţi tineri, între cari eram şi eu, făcusem o escursiune în munţii, cari în tótă vara atrag prin farmecul lor sublim omenimea. Era numai ḑiua primă a escursiunei nóstre şi munţii erau încă departe! Ajunsesem la un platou, acoperit cu érbă, din carea îşi scoteau mii de floricele capetele curióse, şi osteniţi fiind, făcurăm în locul acesta, care ne părea atât de învitător, prima staţiune.

De acum deja trebue sĕ premit, că eu în întréga escursiune am fost indispus, căci numai silit la îndemnul prietinului Niţă B. m'am asociat cu ceilalţi

Pre când tovarăşii mei se aruncau cu multă rêvnă asupra proviantului, şi unii tăiau bucăţi mari din păstrama cea gustósă, ér alţii înghiţiau zimbind din coniacul cel tare, eu şedeam la o parte, în érba uriaşă şi priviam la posiţia cea frumósă a platoului, care forméză un semicerc încungiurat de braḑi măestoşi şi cu diametru de aluniş. Acolo, unde e diametrul, încétă regiunea alunişului şi a făgişului, căci în sus se estind păduri vechi de braḑi răşinoşi. Aprópe de centrul diametrului e un isvor, din care curge apă de cristal în părăul din apropiere, care pórtă numele „părăul dracului“, ér isvorul însuşi se chémă „isvorul scânteii“.

Tocmai aruncasem o privire către isvor, când écă, că apărură acolo dóuĕ fiinţe femeesci — erau dară dóué fete de ţeran în mână cu corfiţe de smeură şi afine. Una dintre ele mĕ făcu sĕ-mi pironesc privirea asupra-i: era o brunetă palidă, cu trup subţire, de mărime mijlocie, cu ochi mari şi sprâncene negre 'mbinate. Cu cât o priviam mai mult cu atâta îmi pălpită inima mai tare — deodată ochii mi se înourarăşi inconsciu de fapte şi vorbe arăta-i prietinilor cu mâna pe fetiţa, carea mi atrase atenţiunea şi rostì cu voce înăbuşită: „Lupul Popii“.

Vorbelor mele urmară rîsetele şi chiotele prietinilor, cari me treḑiră din letargia mea şi me făcură sĕ mi revin în ori. In momentul acela sĕ depărtară şi fetiţele ofensate dela isvor, de géba striga-i după dênsele: „Staţi, şi-mi respundeţi“.

Érăşi fusei acompaniat de hohotele colegilor, cari altcum nu atribuiră nici o însemnătate cuvintelor mele, ci le ţinură de nisce idei estravagante, ce mi ar fi trecut prin minte. Numai colegul Niţă B. mai hîtru ca toţi ceilalţi, observă cu ironie:

„Minunat gust are fratele Illi asemânênd pre o fată cu un lup! Eu ca mare aderent a lui Darvin aşi asemĕna-o cu o maimuţă... bre! sĕ am eu aşa o soră, aşi face cu ea pre cum făceau odinióră spartanii cu copii lor cei schilavi!“

Causa indignaţiunei şi a durerei, ce au produs în mine cuvintele aceste şi risul frenetic o sĕ o aflaţi mai târḑiu, acum însĕ fie de ajuns atâta, că şi de astădată, ca mai de multe ori, sĕ pare a me fi înşelat în judecata mea, căci o fată, mie mi-a părut frumósă, deşi nu sciu pentru ce, pecând celorlalţi la toţi le-a indisplăcut — dovadă risul tovarăşilor, cari consimţiau cu vorbele lui B. Insĕ într'o dispută asupra gustului nu eram dispus a întra cu frivolii mei colegi, ci continuându-ne escursiunea, mergeam vre-o câţi-va paşi îndĕrĕtul lor, meditând prin aerul recoros. In momentul acela me simţiam fórte deprimat şi părăsit, cu atât mai mult, fiind-că însuşi prietinul B. m'a ofensat.

Niţă B. mi-a fost şi-mi este încă un prietin bun, el are însĕ un naturel de tot rar, întrunind în sine dóuĕ estreme — căci sunt momente, în cari e esaltat în humorul seu, ér de altădată privesce lumea

Nr. 347. [195] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Valea Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. Pescera, cu salariu anual de 80 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Petenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor din vigóre, cei cari au mai fost învěţători şi cu documente despre pracsa învěţătoréscă, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 7 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

---

(196) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

1. Finteuşul-mare, cu salar anual de 200 fl., dela popor prin repartiţiune, cuartir în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Văleni, cu salariu de 170 fl. cuartir liber în edificiul scolei şi lemne de foc.

3. Cărpiniş, cu salariu 50 fl., şi lemne de foc.

4. Ciocotiş, cu salar anual de 100 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. Fênaţe cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopopesc până la terminul sus indicat (p. u. Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului „Cetăţii de pétră“, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cărpiniş, la 29 August, 1892.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 378. [197] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Silvaşul inferior, în protopresbiteratul Haţegului, pe basa resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 28 Iuliu a. c. Nr. 4810 B., se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Despre starea parochiei precum şi despre emolumentele parochiali împreunate cu acéstă parochiă, statorite în protocolul sinodului parochial din 24 Iuniu 1892, concurenţii pot lua informaţiuni dela oficiul proto presbiteral sau cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform prescriselor legali, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 8 Septembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

Nr. 2832. [100] 2—2

CONCURS

pentru ocuparea postului de notariu comunal în comuna mare **Sibiel**, devenit vacant prin abḑicere.

Cereri de competinţă instruate conform dispoziţiunilor legei sě mi se aştérnă cel mult până în 15 Octobre a. c. st. n.

Emolumentele sunt: salariu anual de 400 fl., şi cuartir natural, pentru lucrări private tacsele conform statutului comunal.

Sělişte, în 16 Septembre, 1892.

Pretorul suprem:
Lemény.

Nr. 492. [187] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeşului, se escrie concurs cu termin până la 15 Septembre, a. c.

1. Rechita-Purcăreţi, cu salar câte de 110 fl., curtir şi lemne de foc.

2. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., curtir şi lemne de foc.

Reflectanţii la posturile acestea au a-şi aşterne cererile, instruite conform normelor din vigóre subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Sebeş, 24 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopop.

Nr. 384. [188] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Armeni, un post de învěţător cu salar de 150 fl.

2. Sângătin, un post învěţătoresc cu salar de 100 fl., cuartir natural in edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sě-şi trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Mercurea, în terminul deschis.

Mercurea, 22 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

In absenţa şi din încredinţarea P. O. D. protopresbiter Ioan Droc.

Basiliu Necşa,
paroch.

Nr. 231. [186] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela mai jos însemnatele scóle poporale din protopresbiteratul Abrudului se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bucium-Cerbu, cu salar anual de 200 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

2. Cărpiniş, cu salar anual de 250 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

3. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne.

4. Bucium-Sat, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

5. Bucium-Isbita, cu salar anual de 150 fl, din repartiţiune, cuartir şi lemne.

6. Buningenea, cu salar anual de 150 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne.

7. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune cuartir şi lemne.

8. Soharu, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

9. Vêrtop, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

10. Galaţi, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune, cuartir şi lemne.

11. Presaca, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune cuartir şi lemnele necesare.

12. Corna, cu salar anual de 150 fl., din repartiţiune cuartir şi lemne.

Reflectanţii la aceste posturi vor avé cererile lor instruite conform legilor vigenţe a le înainta subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Abrudului în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Abrud, în 4 August, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Nr. 232 [195] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiuni învěţătoresci din comunele bisericesci gr. or. mai jos semnate, în protopresbiteratul Turdei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

1. Banabic, postul învětătoresc împreunut cu postul cantoral, cu salariu anual de 316 fl., dela popor şi anume: 200 fl., salariu învěţătoresc şi locuinţă în edificiul scólei, 116 fl., venitele cantorali în folosirea agrilor cantorali, lectical şi stole.

2. Soporul de câmpiă, postul învěţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 250 fl., dela popor şi anume: 100 fl., salariu învěţătoresc, 150 fl, venitele cantorale din agrii şi venitele stolarie, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, pentru a-şi dovedí desteritatea în cântări şi tipic, au a se presenta în respectiva biserică în vre o Duminecă sau sěrbătóre, unde se vor puté convinge mai de aprópe şi despre isvórele stolari şi vor puté face cunoscinţa poporului.

Concursele sunt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu (Egerbegy).

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 9 Septembre, 1892.

Petru Roşca,
prot. gr or.

Nr. 853. [181] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scóle mai jos însemnate din protopresbiteratul Albeĭ-Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

1. Stremţiu, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

2. Păcliṣa, cu salariu de 120 fl., pe anul scol. 1892—93, ér cu încet pere din 1893—94, salariul sistemisa de 300 fl, din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

Dela concurenţi se recere, sě ţină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetiţiune, sě recere sě fie cătăreţi, sě se presenteze într'o Duminecă ori sěrbătóre, spre a face cunoscinţă cu poporul.

Alba Iulia, 4 Septembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Albei-Iulia în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Ivan,
adm. prot.

Nr. 377. (192 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învěţătoresci din comunele mai jos însěmnate în protopresbiteratul Haţegului se escrie concurs cu terminul până la 30 Septembre 1892.

1. Zlasti cu salariu anual de 20 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Sântă-măria de pétră, cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir şi lemne focali.

3. Teliuc, cu 220 fl. salariu anual.

4. Nădăstia superióră, salariu anual 210 fl.

5. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl. cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupa vre'una din acestea staţiuni au a-şi trimite cererile or în terminul prescris instruite conform prescriselor legale la subscrisul Oficiu protopresbiteral gr. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, la 4 Septembre 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

Nr. 277. [189] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěţătoriu dela scóla gr. or. română din Lăpugiul superior, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 300 fl., salar anual solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 10 °□ lemne, din cari e a se încălḑi şi scóla.

Invěţătoriul e dator a purta şi serviciul de cantor. Pentru funcţiuni la înmormêntări va primí separat câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêstă, şi câte 20 de cr. la înmormêntarea pruncilor.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al tractului Dobrei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dobra, la 13 August, 1892.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Sz. 5430/892 polg. [193] 2—3

Hirdetmény.

Alulirott, mint a nagyszebeni kir. törvényszék által 4030/892 polg. szám alat hozott végzéssel kiküldött, ezennel közzéteszem, hogy a hortobágyfalvi határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen:

1. ször az érdekeltek képviseletének rendezése,

2-szor a müködö mérnök megválasztása és 3-szor a költség elöirányzat elkészitése végett, batárnapul a hortobágyfalvi községi irodába 1892 évi november hó 17-ik naját d. e. 9 órára kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtok rendezési utasitás 44 § értelmében ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. törvényszék nevében.
Nagyszeben, 1892 évi szeptember hó 15-én.

Mihályi Dezsö,
eljáró biró.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99. Sibiiu, Joi, 24 Septembre (6 Octobre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori pe sěptěmână, deschidem pe pătrariul al patrălea al anului 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1892, sě-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Septembre, 1892.

Proverbialul deficit a dispărut de câţiva ani din bugetul statului unguresc şi cu deosebire, decând a luat conducerea finanţelor în mâni actualul ministru de finance Dr. Alecsandru Weckerle nu numai că se presentéză parlamentului un buget ecuilibrat, ci din esposeul cu care presentéză ministrul bugetul, se vede, că în visteria statului sunt adunate milióne de bani gata, cu cari speră minstrul sě ducă la îndeplinire marea reformă, regularea valutei.

Premiţênd aceste, ar crede omul, că Ungaria este o ţéră binecuvêntată de Dumnedeu, ar crede, că popórele înótă în fericire, ar crede, că banii stau adunaţi pachete pe la singuraticii locuitori şi că lipsa şi miseria a dispărut.

Pentru-că nici că póte omul sě-şi închipue lucrurile altcum, şi cu tóte acestea nici bună-starea materială, nici bună-starea în alte privinţe nu se sporesce, ci cu cât se adună mai mulţi bani în lada ţěrii, cu atât în popor banul este marfă mai rară, nemulţămirea este mai generală şi lipsa covêrşesce pe mulţi şi-i aruncă in braţele cămătarilor, în braţele speculanţilor, carii îi despóie de avutul lor.

Anul trecut de sigur, că a fost unul din acei rari ani, în cari a întrat cu deosebire pe vin sume considerabile în punga ţěranului.

Preţul vitelor şi al tuturor mărfurilor a fost esorbitant esportul nostru a fost fórte favorabil şi stând lucul astfeliu restanţele, cele multe au putut fi încassate cu înlesnire.

Ţěranul din Ungaria, când are bani, dintâiu se cugetă la dare, şi o plătesşte sěrmanul, căci scie, că darea e ca érna nu o mânâncă lupul.

Ori-cât te-ai feri de ea sě ţine legată de tine, te încleştéză cu ghiarele ei rele şi te cuprind fiori, când scii, că ómenii cu palmele lor au sě agoniséscă câte 10—20 fl pentru dare — făr de trebuinţele casnice cari încep şi acelea a se înmulţi di de di.

In proporţia deci, în care se adună în visteria statului sume mai mari, în aceea proporţie acelea sume es din pungile ţěranilor muncitori, şi pe când statul are prisosinţe în parale, cetăţenii le iau cu interese de pe la bănci şi privaţi, căci lor le lipsesc şi nu pot întreprinde nimica.

Ar fi deci timpul ca statul şi conducětorii destinelor lui sě-şi cugete la micşorarea şi reducerea acelor soiu de dări, cari s'au întrodus de pe la 1875 incóce cu scopul de a delětura deficitul din bugetul statului.

Acésta ministrul de finanţe al Ungariei de sigur nu o va face.

Nu, pentru-că bugetul ministrului de rěsboiu cresce în tot anul, trebuinţele ordinari şi estraordinari se înmulţesc cu înmulţirea numěrului trupelor, cari trebue ţinute gata de rěsboiu.

Şi până când acest moloch, care se numesce armată va înghite pe nesaţiosul lui gâtlegiu milióneIe, până ce puscile trebue ţinute încărcate cu glónţe şi tunurile îndreptate spre a se descărca, păn atunci nu avem la ce ne face ilusiuni.

Poporul ori cât de stors ar fi, ori cât ar cresce şi ale lui trebuinţe, ori cât ar reclama dela el biserica, scóla, municipiul, comuna, aceste vin tot numai în ultima analisă la rênd, pot veni numai atunci, când s'a împěcat cu darea ţěrei.

In punctul acesta domnesce o egalitate între cetăţeni, de care mai bună nu ni o putem închipui. In dos, se mai face ce e drept şi p'aici câte o cânie, sě mai lasă şi domnii cei mari cu anii în restanţă şi ţeranilor li se vênd perinile de sub cap, dar aceste remân şi ele tot nisce escepţiuni regretabile, căci în urma urmelor dela obligămintele aceste tot nu se pot subtrage pe veci nici domnii cei mari.

Dacă deci aici egalitatea are loc, nu înţelegem, că de ce nu ar putea fi ea aplicată şi acolo, unde e vorba de drepturi.

De ce se încarcă teatrele magiare cu subvenţiuni, de ce magiarii şi numai ei şi a lor limbă trebue privilegiată, pe când pentru o catedră de limbă română, cum e la Arad, sě face atâta sgomot, şi atâta gălăgie, de ce dicem nu s'ar putea ca sě te rogi de tribunal în limba ta, când tu cetăţénul ungar susţii statul, tu contribui cu avutul şi sângele teu la apěrarea lui şi pentru aceste tóte nu ai nici dreptul de a cere ce ţi se cuvine în limba ta.

Aceste stări de lucruri au produs amărăciunea, aceste înstrăinarea şi tot aceste vor ţiné multă vreme în agitaţie spiritele şi nu vor lăsa ca mult dorita pace sě-şi reia locul între cetăţenii Ungariei.

Magiarii cred, că prin měsurile ce au luat contra nóstră în sugrumarea a tot ce a fost drept se întăresc, pe când în realitate înstrăinéză pe ómeni de către ei 'şi sporesc duşmanii şi la vreme de ne voie vor rěmâné singuri.

Şi ori cât de voinicoşi ar fi ei, statul fără noi nu sunt în stare sě-l susţină şi de aceea ar trebuí sě le vină odată mintea la loc şi sě apuce pe alte căi, dacă vor ca sě nu impingă statul în perire.

Le-am dis aceste de multe ori; şi nu le putem din destul repeta, pentru că şi dacă nu vom ajunge altceva, cel puţin la vreme de nevoie fraţii magiari nu ne vor putea acusa, că nu i am făcut atenţi la nefericita politică, ce o pórtă adi.

Revista politică.

Delegaţiunile 'şi urméză cursul afacerilor în mod normal. In vorbirea sa de deschidere, contele Ludovic Tisza a accentuat, că nu vede semne din cari s'ar putea deduce, că monarchia va fi trasă într'un viitoriu apropiat în cursele unui rěsboiu. Esistenţă triplei alianţe influinţéză în mod împiedecator asupra impacienţilor, dar cu tóte aceste, totuşi, o linisce desěvêrşită nu se póte admite în raporturile internaţionale. In Europa e încă la ordinea dilei tot politica de aşteptare şi puterile îşi sporesc într'una efectivul armatelor. Stările acestea sunt îngreunătóre pentru singuraticele state şi e neindoios, că o stare bolnăviciósă e acésta. Dar — dise dl Tisza — în copilăria mea am audit din gura lui Francisc Deak, „că dintre tóte bólele şi nevoile mai mare este mórtea". In contra acesteia trebue sě se asigureze cu cea mai mare încordare naţiunile. El dise apoi, că delegaţiile vor face cât se póte cruţări, dar vor nisui totuşi ca sě dea guvernului mijlóce suficiente de siguranţă a statului. — In delegaţia austriacă br. Chlumecky dise, că delegaţia stă în faţa unei însemnate şi grele probleme, fiind că trebue sě se impace chieltuelile necesare cu interesele monarchiei şi ale poporaţiunei. Guvernul austro-ungar a fost totdeuna amic al politicei de pace şi în tendinţa acésta l'au sprigînit şi delegaţiile. Amintì, că acum sunt 25 de ani, decând a întrat în vigóre nóua formaţiune a monarchiei şi ins

FOIŢA.

În escursiune.

— Naraţiune originală —

(Urmare.)

Fericit este omul, care are un simţ bine desvoltat pentru tot ce e natural şi nefalsificat şi scie apreţia frumósele lucruri ale naturei.

S'ar puté crede, că toţi ómenii, cari fac escursiuni sunt conduşi de simţul acesta, că toţi voiagerii au un scop şi anume a admira miraculósele opere a naturei. Însě cumcă nu este astfel, m'am convins în escursiunea mea, unde toţi tovarăşii mei afară de B. păreau a fi conduşi de sofisma aceea bine cunoscută: Cine mâncă şi bea bine, dórme bine; cine dórme bine, nu e pěcătos; cine nu este pěcătos ajunge în sinul lui Avram etc.

Aceia într'adevěr, dupa ce mâncaseră bine, se culcară, şi oh!, afară se petreceau nesce lucruri, cari nu le pot altcum numi, decât secretele naturei, cari aşa de des se ivesc şi totuşi nu le-a putut încă destăinuí nime. Sórele, mirele acela în haină de porfiră, cu cunună de suliţi aurii a fost trimis miresei sale, carea se ridică sfiiciósă şi tremurândă de după bradii gigantici, ultimile salutări şi lumina palidă învestì universul. O bóre recorósă suflă preste floricele, cari au adormit preste di în căldura colosului de sóre şi le tredì Ele deveniră mai vesele, căci o róuě rěcoritóre se lasă pe potirele şi frunzele lor însetate şi în picăturile de róuě se oglindiau miliardele de steluţe, în cari se dice, că locuesc îngeraşii. Aprópe de coliba nóstră era o strungă, in care rumegau în linisce oile şi în stână şedea păstoriul, „regele munţilor", şi povestea cu natura prin fluerul seu despre dorul ce-l apasă.

Tonurile dulci de doină se resfirau printre déluri şi echoul îmi suna aşa de tainic, încât în fantasia mea îmi închipuiam, că cântecul acela provine dela piticii, din crepătura délului din apropiere.

„Vino Niţă, că îţi datoresc cu respunsul", dise i către prietinul meu, cu care admiram înmărmuriţi apariţiunile din natură, şi-l învitai sě iee loc pe paiele jilave din colibă, unde toţi durmiau duşi.

„Incepe Illi, îmi respunse el, tu scii, că ţi sunt prietin adevěrat şi ce mi-ai încredinţat mie, totdeuna am sciut păstra!"

„Da Niţă, o sciu, pentru-că te cunosc, îţi şi spun ţie ceea ce până acum încă la nime n'am spus ascultă:

„Vei sci, că comuna mea natală zace aprópe d'aci, la pólele muntelui, vei sci şi aceea, că eu am rěmas orfan în etate de 12 ani şi am fost crescut de către unchiul meu din oraşul X.

O! Niţă, ce dureros lucru e a fi orfan, a nu mai esprima cuvêntul acela dulce: mamă! şi a nu cunósce iubirea părintéscă — în cas că şi puţinii prietini, cari ţi i-ai câstigat, te părăsesc, poţi striga: „O grópă, tu-mi esci paradisul meu şi tu mórte bine ai venit" — căci vai! nu e nimic mai rěu şi mai greu de suportat, decât a trăi părăsit şi despreţuit de semenii sei.

Părinţii mei erau economi şi locuiau tocmai lângă preotul nostru venerabilul Mitrea, care avea trei fete, dintre cari dóuě, după ce primiră crescere bună, îl părăsiră, ducênda-se una în România învěţătóre, ér ceealaltă în Germania ca un fel de guvernantă.

Numai cea mai tineră, Linuţa, mai tineră ca mine cu trei ani, i-a mai rěmas părintelui Mitrea şi cu acésta conveniam, ca vecin, fórte des. Ambii ne jucam prin ţěrînă sau scoteam gâscile, ambii săriam sprinteni prin grădină sau legam ghirlande de flori pentru mormêntul mamei sale şi apoi când sosì timpul sě mérgă şi ea la „nenea dascăl", érăşi mergeam la olaltă Ea-mi era unicul prietin şi prietină şi nici că mi-am mai căutat alţii, pentru-ce me şi canau conscolarii, ba me escomunicau dela jocurile lor atât de atrăgătóre, dicênd, că nu-şi fac de lucru cu unul, care tot cu „urîta Popii" se jócă. In astfel de momente eram indignat până la suflet şi mănia ferbia în mine. Voiam sě-mi resbun, dar nu eram în stare.

tituția delegațiilor. In mânia greutaților ivite, forma de stat dualistică este faptă deplinită și e vĕdit că puterea monarchiei și posiția ei de imperiu s'a întărit în mod esențial.

Acésta stare îmbucurătóre este a se mulțămi mai ales Maiestății sale domnitoriului.

La presentarea delegațiunilor Maj. Sa monarchul a dat espresiune înaltei mulțămiri pentru loialitatea arătată. Situațiunea esternă nu s'a schimbat; relațiunile monarchiei cu tóte puterile esterne sunt în general amicabile și promit manținerea păcei. Nisuințele regimului au fost îndreptate mai cu sémă la promovarea intereselor economice. Convențiunile vamale sunt favorabile și pe o basă sigură. Pe lângă convențiunile încheeate cu Germania, Italia, Svițera și Belgia, va urma și convențiunea cu Sêrbia. Creditele, ce se cer, le a compus regimul cu cea mai mare conscientiositate și amĕsurat stărilor financiare. Puterea armatei trebue desvoltată și întărită. Venitele din Bosnia și Herțegovina acoper trebuințele acelor provincii.

In comisiunea bugetară a delegațiunei austriace s'a discutat preliminarul ministeriului de esterne. Propunerea președintelui conte Falkenhayn de a invita și pe ministrul de finance Steinbach, a fost respinsă după obiecțiunile făcute de Plener și Russ.

Delegatul boem *Eim* constată, că poporul boem n'are încredere în tripla alianță, care nu dă garanții pentru viitorul Austriei. Critică apoi tratatul de alianță autro-german și întrébă, dacă tratatul publicat enumĕră tóte stipulațiunile ori dacă esistă clausele secrete, și în cari condițiuni s'au făcut aceste? Dacă esistă dóuĕ tratate cu Italia, ori numai unul germano-austro-italian? Critică în fine instituțiunea delegațiunilor și salută cu bucurie raporturile liniștitóre cu Rusia, situația militară austriacă și schimbarea în Serbia.

Delegatul polon *Iaworski* observă, că față cu Eim stă în diametrală oposițiune în ce privesce tractul triplei alianțe.

Germanul Plener găsesce, că tocmai tractatul triplei alianțe formézâ basa pentru pacea Europei centrale și a Austriei.

Ministrul de esterne Kalnoky observă, că Eim, prin întrebările sale de mare gravitate, nu i a dat putința de a puté rĕspunde meritoric. Instituțiunea delegațiunilor, ḑice el, care s'a aprobat în timp de 25 de ani, formézâ basa unității și unanimității tuturor popórĕlor monarchiei. Deslușiri despre tratate se pot da numai în mod confidențial. Critica delegatului Eim nu e îndreptățită, deórece conține motive de natură locală, ce se baséză numai pe disposiția unui popor. Politica esternă europeană nu póte fi dependentă de punctul de vedere esclusiv național al unui popor. Ministrul nu póte concede nici aceea, că părerea emisă de Eim ar representa părerea esclusivă a poporului boem. Conducerea politicei esterne nisuesce la siguritatea și prosperarea monarchiei, promovarea și asigurarea păcei. Ministrul declară pășirea lui Eim de păgubitóre pentru interesele monarchiei, fiind-că e de natură a stêrni neliniște, zizanie și neîncredere. Tratatul cu Germania este o alianță defensivă pe față, fără clausele secrete, tratatul cu Italia este tot asemenea defensiv, n'a fost publicat fiind-că s'au înțeles ca sĕ se țină secret. In privința raporturilor Austro-Ungariei cu Rusia, constată ministrul, că raporturile între aceste dóuĕ guverne nu au încetat nici odată de a fi escelente. Tratatul comercial cu Serbia a fost subsemnat de către plenipotențiari, se astéptă numai ratificarea. Dacă Serbia nisuiesce prelungirea tratatului, atunci acésta va fi luată în considerațiune de către guvernele Austro Ungariei. In situațiunea generală politică europénă nu s'au întêmplat vre-o schimbare caracteristică. Tratatele comerciale au influințat favorabil asupra continuărei păcei. Cu România, Sêrbia, Italia și Anglia întreținem raporturile cele mai amicale, cu tóte schimbările personale în cabinetele acestor state. Și situațiunea în Orient și în Bulgaria e satisfăcătóre. Constelațiunea europeană în general este pacinică.

La propunerea lui Dumba i se votézâ ministrului încredere cu tóte voturile afară de unul singur.

Preliminariul ministrului fu primit după aceea fără schimbare, după scurte vorbiri ale d-lor Eim Dumba, Russ, și Kalnoky.

Sub titlul „Arangiamentul Franco-român". „Curierul Financiar" din România scrie următórele: După Englitera étă că și Francia ne face cinstea de a respecta politica nóstră economică inaugurată prin tariful vamal din 1891. Ni se scrie din Paris că silințele guvernului român au fost coronate de succes în ce privesce arangiamentul comercial din tre Francia și România, despre care am vorbit printr'unul din numerile nóstre trecute.

Francia consimte a aplica, pentru produsele sale la întrarea lor în România, tacsele tarifului nostru vamal fără nici o modificare, fără nici o concesiune. Ea mai consimte a ne acorda tariful seu *minimum* pentru vinuri și pentru lemne, plus clausa națiunii celei mai favorisate în casul când ar încheia tratate de comerciu cu alte țĕri și în special când ar scădea tarifele cereale, cari sunt egale astăḑi pentru tóte țĕrile.

Cu convenție sau fără de convenție, tariful nostru vamal rĕmêne în picióre. Cu convenție avem însĕ și avantagiul de a beneficia de clausa națiunii celei mai favorisate și în ce privesce vinurile și lemnele, de tariful minimum frances.

In aceste condițiuni, încheiând o convenție de care e vorba, noi nu numai că nu perdem nimic din ce e scris în tariful nostru vamal, dar avem tóte șansele de a câștiga ceva în folosul vinurilor, al lemnelor și al cerealelor nóstre.

Francia, la rêndul ei, găsesce în tariful nostru vamal un tarif drept și echitabil, care o pune în posițiune de a-și menținea debușeul seu în România sau fără temere de a fi concurată de alte țĕri cărora li se aplică acelaș tarif.

Tariful nostru vamal nu este un tarif de rĕsboiu ci un tarif moderat, care prevede tacse fiscale pentru mărfurile ce nu se produc în țară și tacse protecționiste moderate pentru o serie de mărfuri, ce se produc în țară și cari sunt strêns legate cu agricultura nóstră.

Un asemenea tarif nu póte de cât sĕ profite Franciei, după cum ne profită nóuĕ și altor țeri, cari caută un debușeu în România.

Așa fiind, ne pare bine că guvernul frances a înțeles de astădată mai bine politica nóstră economică și interesul ce reese pentru Fruncia după urma unei politice atât de înțeléptă și de prevĕḑĕtóre.

Fóia englesă „Times" comunică nota ruséscă adresată ambasadorului rusesc din Constantinopol, care a predat-o în copie sultanului. Étă cuprinsul acestei note:

Guvernul rusesc e nevoit sĕ-și esprime regretele sale asupra călĕtoriei lui Stambulov la Constantinopol. Turny-bey a declarat ce i drept, în numele sultanului, că Stambulov n'a primit nici o împuternicire pentru cĕlătoria sa la Constantinopol, din potrivă călĕtoria a surprins pe guvernul turcesc și nu va schimba atitudinea corectă a Porței. Dar avênd în vedere stările dominante în Bulgaria cari se contraḑic cu tratatele și considerând esecutările întêmplate de curênd în Sofia, precum și scrisorile publicate de curênd în „Svoboda", cari sunt falsificări îndreptate contra Rusiei, apoi distincțiunile personale, de cari s'a bucurat Stambulov în Constantinopol deștéptă bănuéla motivată, că Stambulov a făcut acéstă călătorie, ca sĕ-și măréscă autoritatea sa în Bulgaria Guvernul turcesc la încuragiat spre acésta. Și când guvernul turcesc a spriginit fără de voiă manevra guvernului usurpătoriu al principatului, a deșteptat părerea ca și când indirect ar aproba nestabilitatea raporturilor politice bulgare, cari raporturi se pot considera, că ar constitui unui pericol general pentru siguranța întregei Europe. Isvor principal de primejdii se ascunde în acésta pentru interesele Turciei, a căror pétră fundamentală o constitue cea mai severă respectare a tratatelor.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Comitatul Hunedórei, în Septembre, 1892.

Atât de tare s'a înrădăcinat între magiari deprinderea rea de a falsifica istoria, încât nu afli aprópe nici unul între ómenii de sciință și litere ai lor, carele sĕ fie scutit de acest pĕcăt. Peocupați de idealul lor de a vedé în Ungaria numai magiari, se nisuesc ca și față de trecut, sĕ dea pretutindenea numai de magiari sau de olachi magiarisați, cari eo ipso trebue readuși éră în sinul magiarilor.

Apucați odată pe povêrniș astăḑi se póte constata, că fără deosebire toți, câți se ocupă cu istoria și archeologia sunt domniți de un șovinism grețos unguresc. Nicăiri însĕ acest șovinism nu se manifestă cu atâta putere ca la membrii magiari ai societății de istorie și archieologie, ce și are sediul în Deva. Dacă acest șovinism și ar arĕta arama la nisce diletanți — membrii ai acestei societăți, ar mai trece; dar când chiar fruntașii societății aceleia, tac, ce ar trebui sĕ spună și falsifică adevĕrul ḑicênd, că: negrul a fost odată alb; atunci trebue sĕ le ḑicem: mai încet cu istoria, și cu magiarii, că pe urmă ajungeți cu toții a susținé că și Adam a fost ungur, ergo tótă lumea a fost magiară, și are sĕ fie magiară.

La 25 Septembre societatea istorică archiologică din comitatul Hunedórei 'și ținù adunarea în Brad. Au luat parte preste 20 membrii, public din loc, printre cari și câțiva inteligenți români — ca curioși — ba pĕcatele nóstre erau dóră și vre-o 2—3 romance. Au și avut românii ce sĕ audă!

Adunarea s'a deschis la órele 3 după améḑi prim președintele Grof Kuun G. —

Când începe Kuun a vorbi și de pe fisonomie 'ți face espresiunea unui om, carele s'a ocupat destul de serios în specialitatea sa. Când veḑi însĕ cu câtă renitență încungiură a spune adevĕrul, când de români e vorba, îți vine sĕ fugi. In cuvêntarea de deschidere nobilul conte amintesce de foștii comiți și vice-comiți din fostul comitat Zarand — tace, uită însĕ cu totul, ba ce e mai mult nu voesce sĕ amintéscă barem pre comiții cei cunósce și generațiunea mai tinĕră d. e. Ionescu și Pipoș, vice-comiții Frâncu și Hodoș. Ei dară acestia erau români! Ar fi fost un pĕcat contra magiarismului, dacă s'ar fi amintit că în purul comitat românesc Zarand au fost și comiți și vice-comiți români.

După cuvêntarea de deschidere a disertat ingineriul montan Vanc Francisc (boem) în limba germână despre întocmirile românilor de a conduce apa în băi, și despre cele mai nóuĕ descoperiri relative din revierul minelor de aur din Transilvania. Dl acesta ne a arĕtat și dovedit, că și pre timpul romanilor se lucrau băile dela Ruda, cari astăți varsă aur în cantităţi atât de mari.

Preotul protopop Barta ne a dat o schiță din istoria comunei bisericesci ev. ref. din Turdaș, cocomitatul Hunedóra. In mod involuntar póte numitul preot a scos la ivélă calitățile superióre ale românilor față de magiarii din aceea comună.

Ne-a spus adecă, că românii deși mai puțini au cuprins averi, s'au înbogățit, pre când magiarii au sărăcit.

Ei dară acésta nu prea era la gustul publicului magiar, de aci și întrerumperile mai dese

Mai gogonat însĕ, și care a făcut cap la tóte a fost prof. Kuun R. care avea drept temă:

„Követi utásitás Zarándból 1841 ben".

După-ce a interpretat un document relativ din 1841 arătând, că și atunci erau sovinisti, unii, póte fără voie adauge apoi cu emfasă că: „sum sĕcur că toți locuitorii Zarandului au fost magiari", ceea ce veḑi Dómne! ar dovedi și numele comunelor.

Firesce conclusinnea profesorelui a fost: sĕ se pórte grija din tóte puterile de magiarisarea olahi-

---

Linuța urîtă! Auḑi vorbă! Cum au putut óre esista ómeni, cari sĕ numéscă pe Linuța urîtă, fiind-că avea ochi mari și negri, fiind-că obraḑiorii ei erau albi și nu rumeni ca la ceilalți copii, fiind-că de câte ori zimbia, părea că compătimesce pe cineva, căci i se formau în jurul gurei nisce trăsuri, despre cari acum ḑic, că i-le brezda melancolia înăscută.

Mie-mi părea Linuța frumósă, ér celorlalți urîtă și-mi ḑiceau, că sum „om șod", care me înșel adeseori în judecățile mele, ș. a

Intr'o diminéță însĕ amărăciunea mea fu la culme. Ca de comun, me dusei cu Linuța la scólă, când vĕḑuì o mulțime de copii, adunați într'un mod neobicinuit înaintea scólei și când ne apropiarăm noi, strigară cu toții ca dintr'o gură: „Écă lupul popii" și cățelul!"

Ba atât nici că a fost de ajuns, căci unul mai chipeș ca toți ceilalți strigă: „Mei, sĕ am eu așa o soră ca lupul popii, ași arunca-o în rîu!"

La auḑul cuvintelor acestora, mi se urcă de mânie sângele în cap și ca și odinióră puternicul Achil, când vru sĕ resbune mórtea și onórea lui Patroclu, astfel me aruncai eu cu pumnul ridicat asupra defaimătoriului vorbitor, numai durere, că în casul acesta Hector învinse pre micul Achill și eu am fost silit a alerga acasă cu basmaua plină de sânge — pe când Linuța rĕmase plângând îndĕrĕtu-mi.

Eul meu era maculat prin polecréla desastrósă din partea colegilor și de aci înainte me silì ambițiunea a me feri întru cât se póte de Linuța. Și oh Linuța așa era de bună!

In tótă ḑiua o vedeam cum distribuia mere copilelor celor mai mititele din scólă, câte-odată se uita la mine cu ochii ei cei mari și zimbia, ca și când m'ar compătimi și ar reproba purtarea mea.

Eu, deșì mai mare, totuși îi evitam privirile espresive, căci pe de o parte îmi era rușine, pe de alta îmi aduceam aminte de polecra ei și vai! mie îmi era frică de … lup! Odată sĕ nimerì, că ne întâlnirăm pe drumul către casă, ea mĕ oprì cu cuvintele:

„De ce esti și tu atât de uricios, ca ceilalți, Illi!?"

Eu nu-i respunse-i nimic ci îi isbì un pumn în spinare și fugii mai departe, pe când ea strigă cu voce tremurândă: „Illi, — nu ți-am făcut nimic — pentru-ce me bați?"

Pentru ce? Me întreb însumi, dar nu-mi pot respunde!

Pe când ea intră plângând în curtea lor și eu întraì într'a nóstră, și plângeam și eu — căci îmi părea rĕu.

Da! Linuța era bună și nu merita a fi tractată astfel!

(Va urma.)

lor. — Nu scim, dacă numitul profesor afară de Brad, a mai fost și în alte comune din Zarand ori ba, eu un oláh l'aşi întreba, ce nume au următórele comune din Zarand, anume: 1 Brad, Valeabrad Mihaleni, Dupăpeatră, Stanija Şesuri, Rovina, Curechiu, Tomnatec, Tomesci, Prăvăleni, Strâmba, Luncoiu, Têrnava, Valea mare, Dealu-mare. Iunc, Vaca, Scrófa, Ruda, Bucuresci Trestia, Crăciunesci, Pestera, Băiţa, Podele etc.

Étă tot atâtea nume de comune, pre care furia magiarisărei nici aḑi nu le a putut, şi nu le póte magiarisa Ce se mai ḑici apoi de nomenclatura munţilor ca: Găina (de ce nu au cutezat nime din magiari a o numi: Tyuk) Vulcan, Bulzul, Strêmba, Măgura, Cocoşul etc.

De una bine fac magiarii, că nu mai ascund pisica în sac. E ruşine însĕ, când lucruri clare, ca lumina sórelui le ascund, sau vreau sĕ le falsifice. Aşa numai nu mai abis se face între români şi magiari.

Séra s'a dat banchet Dintre români pre cât se scie au participat numai 2 inşi.

E mirare, ca şi acestia s'au presensat după cele premerse în adunare.

Luni în 26 s'a făcut escursiune la băile dela Ruda. *Max.*

Convocare.

P. T. membri ai „Reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din districtul Sibiiului“ se învită prin acésta a participa la *adunarea generală a reuniunei,* ce se va ţiné în ḑilele de *27 şi 28 Septembre st. v. a. c.* în Gurarîului cu următoriul

Program:

1. Dumінecă, în 27 Septembre, la órele 9 a. m. participarea membrilor la serviciul divin impreunat cu chemarea sântului Duh.
2. Deschiderea adunărei prin preşedinte şi apelul nominal al membrilor ordinari
3. Statorirea definitivă a programului.
4. Presentarea raportului comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce şi alegerea unei comisiuni pentru censurarea aceluia.
5. „Studiul geometriei în scólele poporale.“
6. O lecţiune practică din gramatică pentru anul al doilea de scólă după treptele formale.
7. O lecţiune practică din comput cu elevii anului II de scólă.
8. O lecţiune practică din istoria patriei.
9. Propuneri şi interpelări.

Sibiiu, din şedinţa comitetului central ţinută la 4/16 Septembre 1892.

Dr. D. P. Barcianu, preşedinte. *Ioan Popovici,* secretariu I.

Varietăţi.

* Constituirea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna sĕvêrşită în şedinţa ţinută la 13 Septembre st. v. sub presidiul reverendisimului domn director seminarial Ioan Hannia pentru anul scolastic 1892/3 este următórea:

De preşedinte al societăţii s'a proclamat dl profesor seminarial Dr. D. P. Barcian; de vice preşedinte al societăţii şi preşedinte al comitetului s'a ales Ioan I. Georgea cleric curs III; archivariu şi notariu al corespondenţelor Candin C Suciu cl curs III; redactor al fóiei „Musa“ Ioan Conora cl. curs. III; controlor George Lupu, cl. curs. III; secretariu şi notariu al şedinţelor Ilariu Chendi, cl. curs. II; bibliotecariu Ioan Schiopu, cl. curs. II; cassariu Alecsandru Herlea, cl. curs. I; vice-bibliotecariu Nicolau Patachi, ped. curs I. Membrii în comitet: George Tătar şi Theofil Holerga clerici curs III; Mihail Candrea şi Iacob Şteflea clerici curs. II; Nicolau Albu şi Ioan Toma, clerici curs. I; Ioan Meţian ped. curs. III şi Simion Henegariu, ped. curs. II.

* (Himen.) D-şóra Elisa Comanescu şi d-l Ioan Teculescu 'şi vor serba actul cununiei la 27 Septembre a. c. st. v. în biserica gr. or. din Ghimbav.

* (Focul din Turnişor). Cu privire la focul din Turnişor mai dăm următórele amănunte. Focul s'a escat la locuitoriul Liebhardt şi alimentat de vênt s'a încins iute în direcţiunea unde îl mâna vêntul. La 80 de economi le-au ars cu desĕvêrşire tóte supraedificatele, cucuruḑul, fânul, otava, pae şi altele. Mulţi viţei, rimători şi galiţe au căḑut pradă flăcărilor. Cel mai mare ajutoriu l'au dat soldaţii din Sibiiu, cărora le-a succes a localisa focul la marginea satului dinspre Sibiiu. Părerea e, că dacă focul nu putea fi acolo localisat ar fi ars casarma cavaleriei şi focul putea ajunge şi în Sibiiu. Soldaţii au rĕmas acolo până în ḑiua următóre.

* (Colera). Din causa epidemiei de coleră, carea graséză în Budapesta, magistratul oraşului Sibiiu face cunoscut, că toţi călĕtorii, cari sosesc din Budapesta vor fi supuşi unei observaţiuni de 5 ḑile. Din Braşov se comunică, că guvernul român a închis cu totul graniţele. Pe la Predeal nu mai pot trece nici pasageri şi nici marfă.

* (Invitare) „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, învită la *„Producţiunea împreunată cu cântări şi dans“* care se va ţiné *Sâmbătă, în 8 Octobre st. n. 1892 din incidentul iubileului de 25 de ani dela înfiinţarea reuniunii* în sala dela „Gesellschaftshaus“. Concertul se va da cu concursul dlui Ioan Damian, oficial cons. şi membru activ al „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ precum şi cu al capelei orăşenesci din loc cu următórea

Programă:

1. *Ouverture „Maritana“,* de W. V. Wallace, esecutat de capela orăşenéscă
2. *„Hora lucrătorilor“,* (cor micst), de Flechtenmacher, esecutat de corul reuniunii.
3. *„Valurile Dunării“,* vals de Ioanovici, esecutat de capela orăşenéscă.
4. *„Visul meu“,* de Scheletti, solo pentru o voce de bas, esecutat de dl Adrian Pop.
5. *„Tómna“,* (cor de dame) de Scurtescu.
6. *„Rĕspunsul“,* de E. Candella, esecutat de capela orăşenéscă.
7. *„Séra de Crăciun“,* solo pentru o voce de bas cu acompaniare de pian, de Holstein, esecutat de dl Ioan Damian, oficial cons. şi membru activ al „Reuniunii române de cântări din Sibiiu“.
8. *„Rosa română“,* cuadril de A. Brandner, esecutat de capela orăşenéscă.
9. *„Coróna Moldovei“,* (cor de bărbaţi) de Humpel.
10. *„La şeḑĕtóre“,* (duet), de G Ventura, arangiat de Kirschner, esecutat de d-şórele Elena Pop şi Maria Roman.
11. *„Sunete române“,* potpouri de P. Hermann, esecutat de capela orăşenéscă.
12. *„La o tineră fată“,* (cor micst), esecutat de corul reuniunii.
13. *„Mugur mugurel“,* solo pentru o voce de bas cu acompaniare de pian, de G. Dima, esecutat de dl I Damian.
14. *„Hora Sinaia“,* de Ventura, esecutată de capela orăşenéscă.
15. *„Marşul cântăreţilor“,* de C. G. Porumbescu, esecutat de corul reuniunii.

După concert urméză *„Căluşerul“* şi *„Bătuta“* şi în urmă joc.

Întrarea de familie à 3 persóne 1 fl. 50 cr., pentru domni 80 cr., damele 40 cr. — O loge 3 fl.

Bilete de întrare se capĕtă dela 6 Octobre în „Institutul tipografic“, strada Măcelarilor Nr. 21, în „Librăria archidiecesană“, strada Măcelarilor Nr. 45 şi séra la cassă.

Suprasolviri benevole se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Sibiiu, în 30 Septembre, 1892.

Comitetul.

* (O invenţiune japoneză) Japonezilor le place se imiteze. Până acum au imitat instituţiunile parlamentare ale eoropenilor cum şi procedeurile dinamitarzilor lor, étă însĕ că acuma un profesor agregat al universităţei din Tokio, d. Vama-Kawa, a „inventat“ un sistem de vot suprimând culuarul şi permiţĕnd deputatului sĕ stea jos Un tablou aşeḑat la spatele pupitrului presidentului dă numerile dela unul până la cinci sute. Fie-care numĕr corespunde cu o bilă avênd aceeaşi indicaţiune Bilele acestea sunt mişcate prin electricitate: deputatul apasă un buton; o bilă cade în compartimentul voturilor afirmative. Acestea sunt numĕrate şi prin aceeaşi operaţie se ficséză numĕrul voturilor negative.

Mai rĕmâne un óre care numĕr de bile pentru absenţi şi abţineri.

Altă maşină electrică dă cifra fie-cărei bile, dă cifră înscrisă şi permite deci a se constata cum a votat fie-care deputat. După ce se înscriu resultatele, alt curent electric trimite bilele la tablou.

* (Regenerarea satelor.) In mai multe rênduri am vorbit în colónele acestui ḑiar scrie „Cur. Fin.“ despre fericita idee emisă de dl P. P. Carp de a construi sate model pentru ţĕranii nostri. Dl Carp însĕ, temându-se ca nu cum-va ţĕranul român sĕ fie esploatat de cei de rea crediuţă din causa neesperienţei lui, şi prin urmare espus sĕ cheltuéscă infructuos cei 600 lei ce-i acórdă legea creditelor agricole ca avansuri pentru clădiri de locuinţă etc, s'a gândit că ar fi mai nimerit ca chiar ministerul domeniilor sĕ construéscă cu a sa cheltuélă case pentru ţĕranii, cari vor beneficia de legea vînḑării moşiilor statului case pe cari apoi sĕ le plătéscă în rate mici anuale ministerului. Prin esperienţa acésta s'a hotărît Bărăganul, din districtul Ialomiţa, al cărui pămênt e de o calitate escelentă şi pe care se va putea construi mai multe sate de câte 500—800 case. Mai înainte însĕ de ori ce s'a făcut sondaje pe Bărăgan pentru ca sĕ se asigure, dacă este apă. Se crede că pe Bărăgan se ve găsi la o adâncime până la 300 metri destulă apă pentru alimentarea noilor sate. Acéstă parte odată asigurată, ministeriul domeniilor va procede la construirea caselor-model pentru ţĕrani.

*(„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.) *A dóuĕspreḑecea tragere la sorţi publică* a scrisurilor fonciare de 6 % ale institutului de credit şi de economii „Albina“ a urmat în *1 Octobre 1892* în presenţa dlui notar reg. public *Fr. Gundhardt* şi a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului S'au tras, în valórea totală *de fl. 222,400* următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 17, 21, 31, 32, 34, 35, 43, 58, 81, 83, 94, 97 99, 109. 110, 111, 115, 126, 149, 151, 185, 201, 211, 216, 237, 252, 254, 258, 259, 280, 282, 287, 289, 298, 309, 320, 330, 343, 347, 348, 350, 364, 365, 374, 392, 396, 403, 407, 418, 426, 428, 439, 455, 470, 474, 477, 479, 491, 494, 496, 498, 501, 505, 515, 520, 523, 529, 533, 540, 553, 557, 559, 565, 566, 569, 580, 582, 585, 589, 591, 595, 624, 625, 631, 634, 635, 643, 648, 663, 674, 677, 678, 682, 683, 695. 703, 727, 745, 756, 811, 828, 849, 859, 864, 871, 872, 892, 907, 908, 909, 912, 919, 931 935, 937, 946, 955, 959, 964, 969, 971, 977, 985, 988, 994, 1003, 1004, 1021, 1022, 1025, 1027, 1030, 1034, 1052, 1061, 1063, 1067, 1069, 1075, 1076, 1079, 1088, 1098, 1106, 1113, 1118 1121, 1128, 1129, 1130, 1149, 1163, 1166, 1181.

à fl. 500 Nr. 4, 13, 20, 21, 28, 29, 37, 44, 55, 64, 65, 66, 68, 72, 76, 77, 84, 92, 96,99, 105, 106, 112, 115, 122, 128, 132, 136, 145, 147, 151, 155, 157, 158, 166, 169, 172, 173, 175, 179, 181, 185, 187, 189, 196, 199, 204, 211, 219, 233, 235, 241, 244, 258, 266, 272, 291, 304, 305, 306, 313, 314, 324. 331, 334, 336, 337, 347, 357, 365, 374, 384, 393, 394, 405, 406, 414, 418, 422, 426, 428, 433, 436, 442, 445, 448 460, 465 476, 478, 482, 483, 487, 490, 493, 494, 504, 514, 522, 524, 531, 532, 536, 539.

à fl. 1000 Nr. 16, 20, 21, 24, 26, 27. 28, 32, 34, 35, 41, 47, 54, 59, 62, 73, 75, 77, 78, 80, 82, 83, 90, 100, 101, 118, 120, 122, 126, 128, 132, 141, 145, 158, 162, 166, 172, 175, 178, 183, 185, 189, 194, 199, 201, 204, 205, 206, 211, 230, 233, 242, 252, 256, 261, 277, 280, 288, 289, 294, 299 300, 302, 304, 311, 320, 327, 328, 332, 333, 335, 350, 351, 352, 353, 357, 362, 366, 372, 375, 381, 382, 384, 385, 389, 401, 403, 405, 407,410, 414, 425, 428, 438, 442, 457, 459, 463, 465. 466, 469, 473, 480, 484. 485, 487, 490, 491, 494, 505, 508, 513, 514, 527, 533, 534 536, 556, 557, 559, 572, 574, 576, 586, 589, 591, 592, 594, 596, 599, 600, 605, 610, 621, 625, 642, 652, 663, 664, 667, 671 674,, 675, 676. 681, 682, 688, 692, 698, 705, 706, 708, 709, 711, 723.

Cu începere dela *1 Aprile 1893* aceste scrisuri fonciare se rĕscumperă la *cassa institutului în Sibiiu,* la *Filiala sa în Braşov* şi la *„Banca comercială ungară pestană“* în întréga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleşi se rĕscumpĕră şi mai 'nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte *scrisuri fonciare* de 5 % încât de aceste vor mai fi disponibile.

Cu *1 Aprile 1893* încétă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scăḑĕtori mai târḑiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai 'nainte nu s'au presentat încă pentru rĕscumpĕrare următórele:

à fl. 100: Nr. 136, 148, 150, 271, 427, 483, 575, 594, 711, 958, 961, 1115.

à fl. 500: Nr. 338, 429, 534.

à fl. 1000: Nr. 17, 130, 528.

Sibiiu, în 1 Octobre, 1892.

Direcţiunea.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

Sunt érăşi alţii, cari le consideră drept nisce monumente simbolice sau mistice, aflând într'ênsele o icónă a unităţii eterne, o manifestaţie esterióră a nemurirei sau în fine o representare simbolică despre imperiul umbrelor.

Piramidele le aflăm împărţite în cinci grupe: grupa dela Dsjise, Manjelmusa, Sacarra, Dagschur şi cea dela Feium. Intre acestea cea mai însemnată e sphincsul, tăiat după aserţiunea lui Pliniu din o singură stâncă, acum îngropată în cea mai mare parte în năsip şi pământ. Asemenea şi piramidele dela Sacarra sunt renumite, deóre-ce pe teritoriul acestora s'au aflat mumii fórte multe, de unde şi numele de. câmpul mumiilor. Dintre piramidele dela Dagschur se distinge una construită din cărămiḑi şi nu din pétră, şi acésta împrejurare i-a dat numirea de: piramida cea falsă.

Templele cele mai vechi, dela cari ne-au rĕmas ruine, sunt cele dela Esne şi Latopole. Templul de pe insula Philae, care pórtă numirea: Dschesiret-Ell-Heif este una dintre cele mai pompóse monumente architectonice la poporul egiptean, care se distinge prin măreţele capitolii.

Intre monumentele archectonice cele mai admirabile ale eghiptenilor a fost şi labyrintul.

Acésta era una din clădirile cele mai mari şi mai renumite din Eghipet, ridicată lângă lacul Moeris, nu departe de oraşul Crocodilopole. Labyrintul a fost construit pe timpul domnirei celor 12 conducĕtori ai celor 12 seminţii şi după părerea lui Herodot, era un palat, destinat totdeodată de for al principilor, unde sĕ agunan sĕ se consulte despre afacerile ţerei.

Părerile vechilor scrìitori în ce privesce destinaţiunea labyrintului sunt fórte diferite. Unii 'l privesc de palatul lui Petesuccus sau al lui Thithoes, alţii 'l consideră de o clădire închinată só·elui. Gatterer atribue acestul edificiu o particularitate simbolică, din care reiasă metempsichosa despre trecerea boldului unui animal într'altul şi despre mersul sórelui.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri, în 5 Octobre, 1892.

Sibiiu: 88 18 60 27 24

Nr. 378. [197] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Silvaşul inferior, în protopresbiteratul Haţegului, pe basa resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 28 Iuliu a. c. Nr. 4810 B., se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Despre starea parochiei precum şi despre emolumentele parochiali împreunate cu acéstă parochiă, statorite în protocolul sinodului parochial din 24 Iuniu 1892, concurenţii pot lua informaţiuni dela oficiul protopresbiteral sau cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform prescriselor legali, la subscrisul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 8 Septembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

---

(196) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cetăţei de pétră se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

1. Finteuşul-mare, cu salar anual de 200 fl., dela popor prin repartiţiune, cuartir în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.
2. Văleni, cu salariu de 170 fl. cuartir liber în edificiul scolei şi lemne de foc.
3. Cărpiniş, cu salariu 50 fl., şi lemne de foc.
4. Ciocotiş, cu salar anual de 100 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.
5. Fênaţe cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopopesc până la terminul sus indicat (p. u. Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului „Cetăţii de pétră", în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cărpiniş, la 29 August, 1892.

Ioan Şovrea,
protopresbiter.

Nr. 347. [195] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Valea Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.
2. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.
3. Pescera, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Petenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor din vigóre, cei cari au mai fost învĕţători şi cu documente despre pracsa învĕţătoréscă, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 7 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 384. [188] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Armeni, un post de învĕţător cu salar de 150 fl.
2. Sângătin, un post învĕţătoresc cu salar de 100 fl., cuartir natural in edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a competa pentru aceste posturi, sĕ-şi trimită concursele instruite conform legilor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Mercurea, în terminul deschis.

Mercurea, 22 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Mercurei în conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

In absenţa şi din încredinţarea P. O. D. protopresbiter Ioan Droc.

Basiliu Necşa,
paroch.

Nr. 232 [195] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantelor staţiuni învĕţătoresci din comunele bisericesci gr. or. mai jos semnate, în protopresbiteratul Turdei se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

1. Banabic, postul învĕtătoresc împreunut cu postul cantoral, cu salariu anual de 316 fl., dela popor şi anume: 200 fl., salariu învĕţătoresc şi locuinţă în edificiul scólei, 116 fl., venitele cantorali în folosirea agrilor cantorali, lectical şi stole.
2. Soporul de câmpiă, postul învĕţătoresc împreunat cu postul cantoral, cu salariu anual de 250 fl., dela popor şi anume: 100 fl., salariu învĕţătoresc, 150 fl, venitele cantorale din agrii şi venitele stolarie, cuartir în edificiul scólei, grădină de legumi şi lemne de foc.

Doritorii de a concura la vreunul din aceste posturi, pentru a-şi dovedí desteritatea în cântări şi tipic, au a se presenta în respectiva biserică în vre o Duminecă sau sĕrbătóre, unde se vor puté convinge mai de aprópe şi despre isvórele stolari şi vor puté face cunoscinţa poporului.

Concursele sunt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral per Gyéres în Agârbiciu (Egerbegy).

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu 9 Septembre, 1892.

Petru Roşca,
prot. gr or.

Nr. 853. [181] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scóle mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român".

1. Stremţiu, cu salariu anual de 300 fl., din cassa bisericei, cuartir şi lemne.
2. Păcliţa, cu salariu de 120 fl., pe anul scol. 1892—93, ér cu începere din 1893—94, salariul sistemisa de 300 fl, din cassa bisericei, cuartir şi lemne.

Dela concurenţi se recere, sĕ ţină cu elevii dela 12—15 ani scólă de repetiţiune, sĕ recere sĕ fie câtăreţi, sĕ se presenteze într'o Duminecă ori sĕrbătóre, spre a face cunoscinţă cu poporul.

Alba Iulia, 4 Septembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Albei-Iulia în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolae Ivan,
adm. prot.

Nr. 377. (192 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci din comunele mai jos însĕmnate în protopresbiteratul Haţegului se escrie concurs cu terminul până la 30 Septembre 1892.

1. Zlasti cu salariu anual de 20 fl. cuartir şi lemne de foc.
2. Sântă-măria de pétră, cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir şi lemne focali.
3. Teliuc, cu 220 fl. salariu anual.
4. Nădăstia superióră, salariu anual 210 fl.
5. Nucşóra, cu salariu anual 240 fl. cuartir şi lemne focali.

Doritorii de a ocupa vre'una din acestea staţiuni au a-şi trimite cererile or în terminul prescris instruite conform prescriselor legale la subscrisul Oficiu protopresbiteral gr. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, la 4 Septembre 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

Nr. 277. [189] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu dela scóla gr. or. română din Lăpugiul superior, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumente: 300 fl., salar anual solvind în 4 rate treilunari anticipative, cuartir liber şi 10 °☐ lemne, din cari e a se încălḑi şi scóla.

Invĕţătoriul e dator a purta şi serviciul de cantor. Pentru funcţiuni la înmormêntări va primí separat câte 40 cr. dela înmormêntarea ómenilor în vêstă, şi câte 20 de cr. la înmormêntarea pruncilor.

Oficiul protopresbiteral gr. orien. al tractului Dobrei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Dobra, la 13 August, 1892

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Sz. 5430/892 polg. [193] 3—3

Hirdetmény.

Alulirott, mint a nagyszebeni kir. törvényszék által 4030/892 polg. szám alat hozott végzés-el kiküldött, ezennel közzéteszem, hogy a hortobágyfalvi határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése nevezetesen:

1. ször az érdekeltek képviseletének rendezése,

2-szor a müködö mérnök megválasztása és 3-szor a költség elöirányzat elkészitése végett, batárnapul a hortobágyfalvi községi irodába 1892 évi november hó 17-ik naját d. e. 9 órára kitüzöm, melyre az összes érdekelteket a birtok rendezési utasitás 44 § értelmében ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. törvényszék nevében.
Nagyszeben, 1892 évi szeptember hó 15-én.

Mihályi Dezsö,
eljáró biró.

A lui KATHREINER
Surogat de cafea Kneipp
Yeritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.
Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.
Se află în tot locul.
[198] 1—13

Redactor responsabil Nicolau Ivan.
Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100. Sibiiu, Sâmbătă, 26 Septembre (8 Octobre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori po sĕptĕmână, deschidem pe pătrariul al patrălea al anului 1892, cu prețul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1892, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 25 Septembre, 1892.

Oposiția magiară prin rostul șefului ei ni-a mai dat o dovadă despre dragostea, ce o nutresce față cu noi.

Sunt adecă îndrăgostiți de minune magiarii în naționalitățile din Ungaria, încât le-ar băga de pĕr în sin.

Ca sĕ arete slăbiciunea guvernului ad oculos — contele Apponyi, căci despre el vorbim — a aflat de bine a suleva în vorbirea dela Iászberény cestiunea naționalităților.

De acésta se vede că nu pot dormi frații magiari în linisce.

Consciința, că ne-au neindreptățit nu-i mustră, ci dincontră îi face sĕ provóce pe guvern ca sĕ ia mĕsuri și mai drastice.

Sugrumarea păcei, încătușarea drepturilor de întruniri, tóte aceste dela naționalități ar trebui confiscate, ca nisce lucruri primejdióse pentru ideea de stat magiar.

In Ungaria — trebue sĕ fie tot omul magiar și sĕ vorbéscă limba magiară, căci altcum statul magiar nu este sigur de esistența sa.

Că naționalitățile vor fi nemulțămite cu atari mĕsuri, puțin îl genéză pe nobilul conte, vorba e sĕ se declare rĕsboiul pe față, vorba e sĕ se decreteze odată nimicirea nóstră pe terenul cultural, pe teren economic și apoi dór ne vom da legați.

Procesul acesta de desvoltare în direcțiunea pomenită ar cere ce e drept jertfe dela magiari, dar ei cu puterea în mână, ei cu banii și cu baionetele la spate nu au sĕ se témă. Au sĕ mérgă înainte pe calea ce li-se arată, au sĕ întrebuințeze forța, căci cu binele se vede, că nu merge și nu o pot scóte la cale.

Va se dică guvernul până acum n'a fost destul de îndrăsneț, nu a cutezat tocmai tot ce pretinde dl Apponyi, și de aici 'l denotéză de un guvern slab și pĕcătos, de un guvern, care nu are titlu la recunoscința națiunei magiare, căci de cele lalte puțin le pasă chiar acum.

Ei bine, noi nu am da sfat guvernului ca sĕ urmeze povețelor contelui Apponyi.

Nu pentru-că dór am fi în stare sĕ-i punem atâta resistență, ca sĕ-i zădărnicim planul, căci póte așa de tare tot nn ne simțim, ci pe motive și resóne de stat, care nu permit ca sĕ te atingi de drepturi sânte de drepturi inalienabile cum este dreptul unui popor de a se alipi de limba și legea lui

Și mĕsurile de până acum au provocat în rêndurile naționalităților nemulțămire și neîncredere și aceste s'ar potența în diua, când guvernul ar mai întinde córda.

Și în urma urmelor nu magiarii sunt chemați a asimila pe români și a face din ei, ceea-ce ei nu vor sĕ fie.

Chiar când ar fi un popor de o cultură superióră poporul magiar, chiar când am fi noi mai dispuși a ne lăsa sĕ fim magiarisați, nici atunci nu se va putea face prin forță.

In popor s'a desvoltat prea puternic simțul de naționalitate și mic cu mare ar da alarmul și alarmul ar afla rĕsunet in Europa, și cu deosebire ar afla resunet la popórĕle, cari nu au nici un interes, ca aici în țéra nóstră sĕ fie toți ómenii magiari.

In congresul de pace s'a ventilat cestiunea acésta și pe magiarii trebue sĕ-i geneze, nefavorabila opiniune ce și-a făcut lumea despre ei.

Trebue sĕ-i supere, când în întrégă Europa, nu mai au alt aliat decât elementul evreesc și presa jidană, care coruptibilă cum este, s'a pus în serviciul causei magiarilor, ca cu atât mai ușor sĕ-și pótă face evreii trebile în țéră.

Aceste pene venale, aceste suflete negre în césul de neisbândă se vor pitula și ascunde și magiarii vor rĕmâné rușinați, vor rĕmâné mângiți și discreditați.

De aceea mĕsurile propuse de contele Apponyi ar puté fi numai spre detrimentul, ca sĕ nu dicem spre perirea magiarilor.

Și noi ori cât de înăspriți am fi cu magiarii, atât de dușmani și de rĕuvoitori tot nu le suntem, ca sĕ nu-i advertisăm de a apuca pe căile, ce li le propune contele Apponyi. Pómele le sunt prea amare, și înghițite odată le va învenina sângele și așa destul de înfierbântat, producênd un caos în capetele lor, care cu greu va puté fi limpedit.

Povernișul, pe care voesce sĕ împingă contele Apponyi este prea periculos, abisul ce voesc sĕ-l croéscă între magiari și naționalități este prea mare și nu am da nimenui sfatul ca sĕ contribue și mai mult la înăsprirea raporturilor, cari și așa sunt destul de ascuțite.

Dacă însĕ guvernul totuși ar fi sedus sĕ-i facă pe voiă, cerce și va vedé clușca periculósă în care a întrat și va vedé noul stadiu, în are au átras lucrurile fără de a fi fost nevoe ca sĕ se producă atâta amărăciune din bun senin.

Rĕmână magiarii ceea-ce sunt, lăsase de utopii și încetul cu încetul vor dispărea neînțelegerile, pe când cu mĕsuri drepte încă ușor putem ajunge la cuțit, și ori care ar fi cel tăiat, patria folos nu póte avea.

Și magiarii ca patrioți, credem, că nu pot lucra în detrimentul patriei, care este a nóstră ca și a lor.

Episcopatul român de Macedonia.

Sibiiu 25 Septembre, 1892.

(*br.*) De tot rari au fost sultanii, cari ca și Mohamed II, sĕ respecteze consciința religiósă a supușilor sei.

Fie din motive politice, fie din forța convingerei, dar istoria ne povestesce, că acel mare cuceritoriu și rĕsboinic înfocat, după-ce întrà cu triumf în capitala Bizanțiului, în Constantinopol și observà, că creștinii se ascund de fața turcilor, necutezând a-și esercia cultul lor religios, a dat poruncă sĕ se adune sinod și creștini sĕ-și alégă păstoriu sufletesc.

Fericitul patriarch Ghenadie s'a învrednicit de visită în persónă a înaltului sultan și din mânile acestuia a primit cârja archierésca și tóte drepturile și privilegiile, cu care erau învetiți înainte patriarchii Constantinopolului.

Și tot acel mare cuceritoriu a poftit cu multă cinste pe patriarch în biserica creștină, în lăcașul lui Dumnedeu, rugându l sĕ-i tălmăcéscă dogmele creștine.

Mângăierea crestinilor, după desastrele suferite, a fost mare Sub tirănia turcéscă, care își întinse

FOIȚA.

În escursiune.

— Narațiune originală —

(Incheere.)

Eram de 12 ani, părinții mei muriră în scurt timp unul după altul și eu devenì orfan, dar orfan în înțelesul adevĕrat al cuvêntului, fără părinți și fără prietini.

După ce inmormêntară și pe mamă mea, venì un domn la noi; casa nóstră era pustie, căci afară de mine și de o bunică bĕtrână nu mai locuia nime acolo.

Domnul acela era unchiul meu din orașul X, un domn de tot sever, el mĕ luà atât pe mine, cât și pe bunica în trăsură, visitiul pocnì din biciul lung și trăsura se mișcà înainte. Linuța era în portiță, când trecurăm pe la ei, eu îi făcui cu mâna un semn de adio, la care-mi respunse numai prin un zimbet . . compătimitor!

Îmi luaì adio dela sat! Óre pentru totdeuna? Nu! Căci deși nu lăsaì nimic atrăgător îndĕrĕtu-mi, totuși m'am mai reîntors odată la légănul copilăriei mele, însĕ durere! numai ca sĕ me conving mai firm, că lumea e plină de desamăgiri și ca sĕ pot admite părerea unui poet germân, că mórtea e fericire, însé mai mare fericire e, dacă omul nu se nasce de fel.

Ce l'a silit pe poet sĕ se esprime astfel, aceea me silesce și pe mine sĕ consimt cu vorbele poetului E amorul, — da amor îi dic ómenii, pecând îngerii îi dic bucurie cerésca, ér cei din infern, durere infernală...

Insĕ sĕ spun, cum am venit în satul meu natal!

Adi vară a fost anul, adecă după ce trecură 8 ani dela plecarea mea, făcuì escursiuni, și-mi plesnì prin minte sĕ-mi cercetez și satul natal.

Sosì în sat și descăleca-i la ospĕtăria cea veche din mijlocul satului, apoi îmi începuì preumblarea prin locul nascerei mele. Ómenii schimbați se uitau la mine cu ochi streini și nu mĕ mai cunosceau, căci eram mai mare și eram îmbrăcat — nemțesce. Da, puțini or fi fost de aceia, cari au descoperit în mine pe fiul lui badea Lazăr de lângă popa Mitrea.

Da! acolo era încă casa părintelui Mitrea, încungiurată de sălcâmi, la drépta ei era casa nóstră cu pĕrul cel mare la feréstră, cu fântâna și cu cumpĕna cea lungă'n curte, ér la stânga ei era biseri cuța, din a cărei coperiș de șindile tot mai zimbia sĕrácia și în care și eu cântam, ca copil din tóte puterile, când sosiam la „fie în numele Domnului!"

Tóte erau încă nestrămutate, ca odinióră!

Insĕ unde va fi persóna aceea, de care me interesam odinióră atât de mult — me întrebai — unde va fi Linuța?

Inainte de a fi întrebat, că mai trăesce bĕtrânul Mitrea și fiică sa, me duseră piciórele instinctiv la portița casei parochiale. Nu mai era timp de hesitat, portița cârțăì în țâțini și preste o clipă eu mĕ aflai față în față cu o ființă femeéscă, care sĕmĕna mult cu fetița din pădure, ce ducea smeură în corfiță.

„Am onóre a vorbi cu d-șóra Mitrea?" o întrebai eu, mai mult ca sigur, că am gîcit. „Da! eu sum Elena, fiica preotului local!" îmi respunse ea, într'un ton, care mi spunea că nu me cunósce. Da! ea era, Elena, Linuța cea mică de odinióră. „Eu sum Illi, fostul d-tale prietin și vecin", — me recomândaì eu și îi întinsei mâna, în care puse și ea pe a ei cu plăcere. Ambii intrarăm apoi în casă, unde după-ce i-am comunicat biografia mea dela despărțire, începênd — ea mi spuse, că și ea a cercetat scóla din orașul N. până ce a împlinit al 16-lea an și de atunci pórtă economia și acasă.

Apoi începurăm a povesti despre copilăria nóstră, despre timpul, care-l petrecurăm la olaltă, vorbirăm despre tóte, afară de casul acela trist, care a fost sămênat discordia între noi — și nici nu e bine a vorbi la prima întêlnire despre lucruri triste.

Da ea era încă tot Linuța cea bună cu ochii cei mari și negri, cu un ce secret, fermecător în mâna de fer preste tóte provinciile peninsulei balcanice şi amenința sĕ sgudue din temelii întrégă Europa, singură biserica îi mai adăpostia ca o mamă bună, singură ea le mai alina suferințele.

Aşa se esplică apoi, că singuraticele națiuni supuse sabiei turcesci nu reflectau mult la biserică națională, ci țineau strêns la credință şi la biserica crestină.

Drepturile şi privilegiile patriarchului din Constantinopol au rĕmas şi drepturile şi privilegiile bisericei grecesci, care mai târḑiu s'au prefăcut în pretinse drepturi ale națiunei grecesci.

Poporul grec ajuns la consciință națională a început cu proselitismul național, şi mai tare s'a desfăşurat acesta după osganisarea bisericei grecesci în regatul de aḑi al Greciei, care numĕra pre lângă metropolit, 10 episcopi eparchiali şi 12 episcopi titulari.

Avênd în mână puterea bisericei şi în Constantinopol şi în Atena lucrul principal le era ca prin biserică sĕ desnaționaliseze, prin biserică sĕ facă pe celelalte popóră sĕ uite ce soiu de ném sunt şi sĕ se contopéscă cu totul în elementul grecesc.

Şi în mare parte le-a succes.

Românii macedoneni şi ceialalți din Epir şi Tesalia supuşi şi ei acestei ispite, au perdut mulți din rêndurile lor.

Dar față în față cu prestolul grecismului sta vatra românilor din imperiul de aḑi al Turciei şi pe acéstă vatră femeeia română în graiul ei dulce şi limpede 'şi crescea sufletelul seu, copilaşul seu.

Femeea română a fost singură, carea a conservat naționalitatea unui popor, care aḑi numĕră preste 1 milion, ea a fost singură căreia trebue sĕ-i ridicăm laudă, că prin munții şi văile, pe unde au descălecat odată legiunile romane, se aud aḑi doinele dulci şi fermecĕtóre isvorite din inima curată şi limpede a românului.

Şi atunci ca şi astăḑi femeia română a sciut sĕ ne conserve, ce avem mai scump pe lume, limba nóstră şi prin limbă esistența, şi **atunci** ca şi **acum** femeea română a sciut sĕ fie sentinela neadormită a românismului.

Continua apĕsare a grecismului revoltătoriu a desteptat resistență puternică în românii din imperiul turcesc, resbelul din 1878, când armele fraților români din regatul de aḑi au trecut biruitóre prin acel imperiu, i-a umplut de mândrie națională, şi eul consciinței naționale potențat şi alimentat de bărbați plini de abnegațiune a contribuit ca poporul macedonean sĕ se afirme cu tăria, ce o simte astăḑi.

Se împlinesce aprópe o jumĕtate de secol de când puternicul Mohamed a învestit pe patriarchul din Constantinopole cu drepturi şi privilegii. De la el s'au perondat mulți sultani, dar actualului sultan **Abdul Hamid** îi e dat ca sĕ investeze în Bitolia, centrul cultural al românilor macedoneni, cu drepturi pe un episcop român.

Acest domnitoriu blând a sciut sĕ aprețieze virtutea românilor macedoneni şi **voesce sĕ respecteze nu numai consciința lor religiósă, ci şi aşeḑĕmintele bisericei.**

Acesta e un puternic pas înainte în desvoltarea nóstră națională. Biserica națională, carea ne-a conservat pre noi prin ispitele, care am trecut, primesce la sinul seu pe fii, cari n'au fost norocoşi a se ruga lui Dumneḑeu în limba lor, ci numai a gândí din inima lor românéscă, primesce în sinul seu pe fii români ai Macedoniei, cari tot de una au fost vrednici de o sórte mai bună.

Prin acésta elementul român se consolidéză şi se desvóltă conform cerințelor timpului, prin ea macedonenii se pot afirma şi mai mult, pot face progrese mari.

Dumneḑeu nu şi a întors fața dela fii Macedoniei, le-a ascultat glasul plângerii lor şi sionul lor se va ridica în numele Domnului, care îi duce la limanul doririlor.

Revista politică.

Presa se ocupă cu rĕspunsul monarchului nostru, ce l a dat la presentarea delegațiunilor. Preste tot comentăriile, ce le face presa strĕină, sunt favorabile. Tonul rĕspunsului e pacinic şi din tot rĕspunsul se vede, că înaltul domnitoriu e pĕtruns de interesele şi prosperarea monarchiei, ér acestea reclamă în linia primă pacea. De pararea, care călăuséză pe presa germană, e şi presa francesă şi cea rusă.

„Corr. Bureau“ comunică ḑiarelor vienese, că ministrul de culte şi instrucțiune publică contele Albin Csáky, conform declarațiilor făcute în decursul desbaterei bugetare trecute, va depune pe biroul camerei, încă în viitórea desbatere bugetară, proiectele sale asupra: **matriculei civile speciale**, asupra **libertății religionare**, precum şi proiectul referitor la **recepțiunea religiei mosaice**. Proiectul din urmă nu face deosebire între evreii ortodocşi şi ceilalți, ci vorbesce în general despre recepțiunea religiei mosaice. Unul dintre §§ acestui proiect se va ocupa şi de **convertire**, conform regulelor privitóre la convertirea dintre confesiunile creştine.

Călĕtoria, pe care împĕratul Wilhelm a proiectat-o la Viena nu putea, firesce, sĕ scape necomentată din tóte părțile de îndată ce a fost anunțată în mod oficial. Cele mai multe din aceste comentarii sunt însĕ vagi şi nesigure şi acésta se esplică fórte uşor prin faptul că, din cercuri oficióse. atât berlineze cât şi vieneze, de odată cu anunțarea oficială a călĕtoriei s'a căutat a se tăia firul oricăror prea savante combinații politice, vestindu-se, că visita împĕratului Wilhelm va avea un caracter cu desăvêrşire particular, dictată numai de dorința tinĕrului monarch de a vedé pe Augustul seu amic şi a-i arăta încă odată sentimentele sale de venerație şi de iubire. Şi pentru a întări şi mai mult acéstă afirmare, se adaugă, că împĕratul Wilhelm nu se va duce la Viena însoțit de cancelariul seu, ci va descinge singur la castelul din Schőnbrunn, unde se vor arangia numai serbări şi petreceri de caracter cu totul particular, prânḑuri, escursiuni, vênători. etc.

Obicinuința de a vedé totdeuna ceva estraordinar în întâlnirea a doi suverani face totuşi pe o mare parte a presei strĕine sĕ vaḑă un eveniment politic de mare importanță şi în acéstă întâlnire. Şi pentru a-şi nutri acéstă obicinuință care nu se potrivesce cu scirea oficióselor germane şi austro-ungare, pe basa lor îşi țes nelipsitele combinații. Aşa, de esemplu, un ḑiar englez primesce din Berlin scirea, că oficiósele n'au fost bine informate şi că dl de Caprivi va însoți pe împĕratul în călĕtoria sa, fapt care ar dovedi, că e vorba sĕ urmeze discuții şi arangiamente politice între suveranii aliați şi guvernele lor.

Mai mult. Corespondentul ḑiariului englez scie sĕ spună şi de ce natură vor fi aceste discuții şi arangiamente: ele vor fi adecă, după cum a aflat, de natură militară. Se repetéză cu alte cuvinte vechea istorie a nemulțămirei ce ar domni în Germaia din causă, că Austro-Ungaria şi-ar negliga desvoltarea puterei sale armate din considerații de economie şi ar profita astfel de alianță cu Germania pentru ca sĕ şi lase tótă nădejdea în puterea armată a acesteia. Dl de Caprivi ar avea deci misiunea sĕ arate bărbaților de stat ai Austriei, că lucrurile nu pot dura astfel şi că aliații sunt datori a împărți între dênşii nu numai avantagiile alianței întreite, ci şi sarcinile ei.

Firesce, oficiciósele austro-ungare sunt indignate de aceste afirmațiuni, pe cari se grăbesc a le declara cu desĕvêrşire născocite. Oficiosul unguresc „Pester Lloyd“, de pildă, ḑice, că cei cari vorbesc ca corespondentul suscitat dovedesc, că nu sunt de loc inițiați în vederile şi raporturile politice dela Berlin. Nici un politic serios din Germania n'ar putea atribui contelui de Caprivi o asemenea misiune şi apoi nici decum nu e adevĕrat, că Austro Ungaria şi-ar negliga desvoltarea forțelor militare din considerații de meschină economie.

Ce e drept s'a veḑut, că guvernul Austro-Ungariei a inceput deja a se gândi la o treptată sporire a forțelor armate ale monarchiei vecine, prevĕḑênd chiar în bugetul anului viitoriu o sporire destul de considerabilă a contingentului de pace al infanteriei sale, — astfeliu, că o intervenire a Germaniei în casul acesta ar fi devenit acum în tot casul fără scop.

Astfeliu, este mai aprópe de adevĕr şi de bunul simț a se atribui întêlnirei, care va avé loc în sĕptĕmâna viitóre la Viena, numai însemnătatea, deja destul de mare, a unei repețite manifestății a preteniei intime care continuă a esista între puterile alianței întreite, şi deci un simtom a temeliei solide, pe care acésta alianță se sprigineşte încă.

Scirile din Budapesta anunță că în 11 Octobre împĕratul Wilhelm va şi veni la Budapesta. —

In şedințele din 29 Septembre a dietei din Bucovina s'a întêmplat un fapt scandalos. Anume, deputatul Kochanowsky, din partida germano-armeano-polonă a luat cuvênt în desbaterea bugetului comitetului țerii pe anul 1893. Dênsul ḑise, că acum e ocasiunea a se pronunța cineva liber asupra raporturilor politice din Bucovina. Vorbitorul ḑise, că aici sunt dóuĕ partide, una credinciósă dreptului şi ideii de stat austriace, ér cealaltă e compusă din elemente destructive, cari prin mijlóce permise şi nepermise, caută a da țéra pe mâna unor puține persóne. Apoi ḑise, că guvernul nu ia mĕsuri față de acéstă partidă, care urmăresce scopui nebulóse. (Protesturi în drépta), avênd apucături condamnabile, ba chiar imorale. (Mareşalul țerii Lupu, îl face pe vorbitoriu atent a nu întrebuința cuvinte ca aceste). După aceea mai vorbesce în contra românilor, cari după cum susține dênsul, ş'ar fi câştigat maioritatea actuală pe căi nelegale.

Br. Victor **Stîrcea** luând cuvêntul, numì discursul antevorbitorului un „pamflet de cea mai ordinară specię“, ér pe acesta un **băețandru**. (Mareşalul țĕrii rógă pe oratori a nu întrebuința astfel de cuvinte la adresa unui deputat).

Br. **Stîrcea**, ḑice, că românii n'au lipsă, ca dep. Kochanowsky sĕ le dea atestat de bună conduită, căci ei în multe rĕsbóe şi-au jertfit sângele şi averea pentru împĕrat şi împĕrăția.

O asemenea lecțiune i-a dat lui Kochanowsky şi Iancu cav. de **Zotta**, care accentuà legăturile între români şi ruteni, ḑicênd, că între aceste douĕ

---

trăsurile fației albe, cu surisul naiv compătimător pe buzele i trandafirii.

Conversațiunea între noi decurse tot în vechiul şi confidențialul „tu“.

„Spune-mi Linuța — o întrebaì într'un târḑiu — mulțămită şi fericită esti cu starea ta de acum?“

„Ce întrebare comică! Insĕ totuşi o sĕ-ți rĕspund la ea. Scii bine, că starea bătrânului meu părinte e suficiată, ca sĕ me mulțăméscă pre deplin! Dar tu me întrebi de fericire. O Illi, o noțiune abstractă, carea eu nu o pot defini!! Adăți aminte, că în copilăria nóstră adeseori vorbiam de fericire, atunci ḑiceam, că décă am avé o trăsură cu patru cai, lângă noi păpuşi şi săculețe de bonbóne, am fi fericiți. Acum însĕ Illi, ilusiile acele copilăresci au dispărut, acum sunt de altă părere: fericire nu esistă!

„Nici bare-mi amorul nu-l ții de fericire?“ — O întrebai pre Linuța, careu-mi părea tot mai frumósă — privind la ea tóte visele copilăresci mi sĕ reîmprospĕtară, inima-mi pălpită tot mai tare, ochii mei se scăldau în privirile ei şi priviau doioşi la buzele ei, despre cari curgeau vorbele sceptice“.

„Amor? O Illi, ce ironie!“ replică ea şi rise cu haz.

O rîsul acesta!

„Sau póte — continuă ea tot zimbind — ai aflat tu Illi isvorul fericirei, ce se chémă amor?

Nu tocmai! Dar fericire esistă fără indoială. Imi aduc aminte, că un poet o asamĕnă cu o picătură de apă ce atârnă din afară, la fundul unei găleți pline cu apă. Conținutul găleții represintă amărăciunea şi desamăgirile din viéță omenéscă, ér unica aceea picătură de din afară represintă fericirea, şi aceea constă în amor Da! e mică fericirea, dar dulce!“

„Se vede Illi, că ai fost des fericit sau cu alte cuvinte ai, fost des amorisat!“

„Nu! i respunseiu, decis ai declara sentimentele mele — nu însĕ în momentul acesta, pelângă tóte că inima mi este aşa de nelinistită şi sângele'mi curge aşa de nebunesce prin vine, totuşi me simt mai bine, ca ori şi când, căci o rază de fericire mi-a pĕtruns peptnl orfan“.

Ea me pricepù şi strigă cu voce rogătóre: „Opresce, opresce pentru Dumneḑeu!“

„Nu Linuță, află că din prima nóstră copilărie imaginea ta nu m'a părăsit, ochii tĕi plini de fantasie veghiau în continu asupra-mi şi acum nu le mai pot resista aceea trebue sĕ fie ai mei!“

„Ah opresce Illi. nu vorbi căci vorbele tale'mi sunt chin, căci eu sunt deja mirésă altuia!“

După cuvintele aceste rostite într'un ton desperat, mi se părù că Linuța cea nefericită îşi ascunse fața în batistă, dar eu — ach eu eşì din casă, deşi nu sciu cum! Când îmi revenii în ori, eram în trăsură, şi departe de locul nascerei mele.

* * *

Prietinul Nița B. îmi lăsà vre-o câteva minute timp de respirare apoi me întrebă din nou: „Şi de atunci nu te ai mai interesat de Linuța „ta“?

„Ba da! Ea este astăḑi soția capelanului parochial de acolo, care nu e altcineva decât băiatul acela chippeş de odinióră, care me bătuse pre mine şi pocrise pe Linuța“.

„Lucru ciudat!“ rĕspunse Nița — „şi tu ai iubit'o pe fata aceea?„

„Da am simțit în mine aşa numitul amor!“

„Aşi! reluă B. Amor! vorbă se fie, foc de văpaie, lumină de licuriciu.

Eu începuiu a medita asupra cuvintelor lui, pecând el îşi închise ochii spre a cădea într'un somn profund . . . .

Diminéța în ḑiori de ḑi ne continuarăm escursiunea. Eu eram mai vesel, căci secretul ce me apăsa, îl purtam numai pre jumĕtate.

I. Ch.

popóre esistă un raport natural, şi că duşmănii n'au esistat nici odată intre ele

Ministerul liberal a lui Gladstone a reportat un succes moral fórte important. Partida parlamentară irlandesă a publicat un manifest subsemnat de Mac Charty, către irlandezii din străinătate, în care se accentuéză, că partida este convinsă despre sinceritatea intențiunei guvernului liberal, care va duce în deplinire proiectul home-rule, în sens mulțămitor pentru poporul irlandes, chiar în contra unei eventuale resistențe din partea camerei lordilor.

Prerogativele corónei rĕmân tot aceleaşi. Guvernul monarchiei esercită aceeaşi putere supremă întóte afacerile generale, ca şi până acum, ca şi când n'ar esista de loc o legislațiune irlandesă. Afacerile esterne, decisiunea asupra rĕsboiului şi păcei, administrarea coloniilor, armatei şi marinei etc., rĕmân în sarcina parlamentului central. Se va stabilí apoi cu cât are sĕ contribue Irlanda la cheltuelile monarchiei şi câtă parte din datoria publică se vine asupra Irlandei.

Irlanda are ca şi mai înainte representanții sei în parlamentul central. Acestia vor avé însĕ sĕ voteze numai în afacerile privitóre la monarchia întrégă; parlamentul irlandez are controla superióră despre afacerile irlandese, ca şi când nici n'ar esista parlamentul central. Instrucțiunea publică, comerciul, fabricile, lucrările publice, calea ferată sunt sub parlamentul irlandes, care în afacerile curat irlandese posede aceeaşi libertate, ca şi parlamentul unei națiuni independente. —

Un banchet s'a dat la St. Etienne în onórea dlui Roche, ministru de comerciu al Franciei. Ministrul a rostit un discurs, în care a apărat convențiunea vamală cu Elveția. El a dis, că acéstă înțelegere este un act de nțelepciune şi în acelaşi timp economic şi politic. Dl Roche nu se teme nici de cum de desbaterea înaintea parlamentului. A constatat, că guvernul s'a silit în politica sa vamală de a asigura relațiunile esterióre ale Franciei cu un minimum posibil de concesiuni.

A făcut istoricul negocierilor cu Elveția şi a adresat laude mari acestui stat. El a constatat, că guvernul frances a concedat Elveției tocmai ceea ce era necesar pentru a asigura pacea economică şi politică între cele dóuĕ țări aşa de bine situate pentru a fi în înțelegere. Guvernul va apĕra opera sa înaintea parlamentului cu încredere, căci el a lucrat mai cu samă pentru considerațiuni patriotice. Ruptura cu Elveția ar fi avut consecințe seriόse pentru industria francesă, care ar fi fost înlocuită în Elveția prin aceea a națiunilor rivale. Dl Roche a probat, că prin modificările consimțite importațiunile francese au fost abia atinse de 2 şi jumĕtate la sută. —

Fundațiunea Ioan Popescu.

În fundațiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri:

Translatus 929 fl. 46 cr.

Nicolau Cristea, paroch în Valea-Bulzului 3 fl.

Suma totală 932 fl. 46 cr.

Varietăți.

* (Dar preaînalt.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat prea grațios a dărui pe sama bisericei gr. or. din Pădure 100 fl.

* (Impĕratul german la Viena.) După scirile foilor din Viena împĕratul german Wilhelm II va sosi acolo Marți în 11 l. c. n. cu tren separat la 11 óre 55 m. diua. E probabil, că înaltul óspe se va duce dela gară direct la Schönbrun. După amédi se va da un dineu mare de gală. Séra monarchii vor visita opera, în 12 l. c. n. va fi un dineu la curte, séra vor asista monarchii la teatrul din Burg. Cu ocasiunea petrecerei se vor face vênătóre.

* (O bancă românéscă, care îşi aridică capitalul). Direcțiunea institutului de credit şi econmii „Victoria“ în Arad a luat anunima hotărîre d'a pune în lucrare înmulțirea capitalului de acții cu încă 100,000 fl. Dintre institutele românesci de bani, după „Albina“ „Victoria“ a avut cel mai mare capital de fondare (100,000) care cu emisiunea nóuĕ se va aridica la 200.000 fl. Nu încape îndoială, că cu cât mai mare este capitalul plătit de acții, creditul institutului încă se întăresce, ér securitatea deponenților cresce. De aceea felicităm direcția „Victoriei“ pentru paşul resolut d'a estinde activitatea institutului, aredicêndu-l la rangul bancelor mari, cu cari are sĕ susțină concurența în Arad. Fie-care acție va fi decâte 100 fl. plătibili în rate mici, aşa ca fie-care român, care dispune de parale economisite, va fi în stare sĕ subscrie acții, făcêndu-se părtaş la un institut plin de viéță şi de viitoriu, căci precum se scie, provincia Aradului este avută, credincioşii noştri ómeni muncitori, ér la cămătari nici românul nu se mai duce, decând în tóte părțile are inştitute conduse de ómenii sei, cari nu se gêndesc numai la speculă, ci pelângă mici interese pe séma acționarilor, îi întinde ajutoriu, atunci când are lipsă de el. Depunerile au crescut la „Victoria“ peste ½ milion, cee-ce este cel mai evident semn de încredere în soliditatea acestui institut românesc.

* Teatrul național din Bucuresci a publicat programul societății dramatice pentru începutul stagiunii 1892—1893. Stagiunea s'a deschis la 26 Septembre st. v. cu piesa „Despot vodă“ dramă istorică în versuri în 5 acte de V. Alecsandri. Afară din piesele ce compun repertoriul teatrului național, cele dintâiu piese nóuĕ ce vor urma după acésta, vor fi: „Ştefaniță voda“ tragedie națională istorică în versuri, în 5 acte şi 3 tablouri, de Iosif Vulcan; „Polyeuct“ tragedie în 5 acte de P. Corneille; „Onórea“ dramă în 4 acte de H. Sudermann; „George Dandin“ comedie în 3 acte de Molière; „Împricinații“ comedie în 3 acte de A. Bisson: „Marele Galleotto“ dramă în 4 acte de I. Echaragay. Precum se scrie, „Ştefaniță vodă“ se va juca la sfêrşitul lui Octobre st. v.

* Clubul național din Bucovina s'a întrunit Joi séra după încheerea şedinței din dietă la un supeu festiv în sala Nr. 5 dela „Otelul Weiss“. Parte au luat toți membrii clubului împreună cu domnii Dr. Wolan şi Temynski şi vre-o câțiva óspeți invitați. Toaste s'au ținut: pentru mareşalul țerii dl Iancu Lupul, pentru Escelenția Sa baronul Vasilco pentru absenții Eminența Sa metropolitul Dr. Silvestru Morariu-Andrievici şi baronul Krauss, pentru baronii Victor şi Eugen Styrcea, Dr Zotta etc. etc. aprópe pentru toți cei de față. Insemnăm, că înainte de despărțire mai mulți domni au ridicat pe Escel Sa baronul Vasilco pe umeri şi l'au purtat între viuele aclamări ale membrilor clubului; scrie „Gaz. Bucovinei“.

* (Coleră.) Din Budapesta se comunică cu datul de 6 Octobre: De alaltă eri la amédi şi până eri la amédi au fost primiți cu totul 40 bolnavi de coleră. 14 au fost eliberați sănĕtoşi. Numĕrul întreg al bolnavilor este de 73. Adunările de control în Budapesta, de astădată nu se vor ținé. In cele mai multe oraşe din provincia s'a întrodus o carantină de 5 dile, pentru călĕtorii, cari vin din Budapesta. După raportul fóiei oficióse au obvenit în 2 Octobre 18 casuri de coleră, 6 decese; în 3 Octobre 31 casuri de colera, 8 decese. In Soroksar şi Tolna, a fost câte un deces de coleră.—

Bibliografic.

D-l profesor dela institutele evang. superióre din Bucuresci, Ioan Cionca a scos de sub tipariu a V-a ediție a gramaticei pentru învĕțarea limbei române sub titlul *„Practische Gramatik der romänischen Spracke für den Schul- und Selbstunterichť“*. Bucuresci editura Socecu & comp. Prețul 2 lei 50 bani Grabnica aparițiune a editurei acesteea motivéză din destul necesitatea acestei cărți, care a provocat o critică de tot favorabilă în foile germane din Bucuresci. Noi din parte-ne o recomandăm acelora, cari voesc sĕ învețe în mod practic şi din fundament limba română.

— *„Romänische Revue“*, fóie politică-literară a apărut Nrii 8 şi 9 pro August şi Septembre cu următoriul cuprins:

Die romänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn. Trachten der Romänen im südlichen Banate. Von M. Przyborski, Berg-Ingenieur in Kladno. Die Feenkönigin. Ein romänisches Märchen, in's Deutsche übersetzt und mythologisch erläutert von L. Bachelin. Rundschau: Die romänische Frage im ungarischen Abgeordnetenhause. — Aus der Bucovina. — Der romänische Litteraturverein für Siebenbürgen. — Eine Schanthat. Litteratur: Die Kunst auf dem Athos-Berge. — Geschichte des romänischen Schriftthums.

— *„Biserica ortodocsă română“*, revistă periodică eclesiastică, anul al XVI-lea, Nr. 6 din Septembre a apărut cu următoriul sumariu: Viața, activitatea şi scrierile P. S. Filaret Scriban. — Materìal pentru dreptul bisericesc oriental. — Tipicul în Biserica ortodocsă. — Analogia scientifică. — Paulin de Nola. — Evangeliele apocrife. — Proces verbal pentru deschiderea scólei de cântări bisericesci din Piteşti. — Donațiuni. —

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Din istoria architecturei în timpurile cele mai vechi.

După Dr. *Cristian L. Stegliess.*

(Urmare.)

In ce privesce mărimea şi splendórea acestei construcții, ne spune Herodot, că ea a întrecut tóte edificiile grecilor, chiar şi templele dela Efes şi Samos. Herodot ca martor ocular susține, că în acest edificiu erau 12 sale, 6 situate către sud, şi celelalte către nord, cari erau încungiurate de un zid puternic şi de stêlpi de pétră. Căile conducĕtóre în labirint erau aşa de încurcate, încât nici un strein nu puté se le percurgă necondus de nimenea. Lungimea lui era de un stadiu, edificiul însuşi consta din dóuĕ ridicături, dintre care unul era suteran, ér celalalt la suprafață, provĕdute cu 3000 de încăperi. In etagiul de pe suprafață erau fórte multe ambite, cari conduceau în camere, antişambre, sale şi pe urmă pe coperişul plan al edificiului. Tóte zidurile erau împodobite cu figuri ieroglifice. Lui Herodot nu ia fost permis a privi şi camerele suterane, deóre ce după aserțiunea conducĕtoriului lui, aici se aflau mormintele principilor eghipteni, ale întemeiătorilor acestui măreț edificiu, în care se conservau şi „sânții“ crocodili. La capetul acestei clădiri era situată o piramidă înaltă, în care se putea întra numai pe o cale suterană.

In fine sĕ mai amintesc ceva şi despre mormêntul regelui Osimandias, renumit atât prin vasta-i periferie cât şi prin splendóre. Intrarea era o pórtă de 200 urme de lungă şi 50 urme de înaltă Ambitele erau împodobite cu figuri de animale. Inaintea unei colonade erau trei statue, fie care construită din o singură peatră, lucrată de Memnon Syenitul. Pe statua din mijloc, cea mai grandiósă din Egipet, era representată o figură şedênd chipul regelui Osimandias, provĕdută cu inscripția: „Eu sum Osimandias, regele regilor, acela, care doresce sĕ-mi cunóscă mărirea, şi se scie unde zac, se-mi imiteze mai întâi lucrările“. Odăile erau provĕdute cu tablouri, cari representau tóte faptele regelui şi luptele purtate în contra Bactrianilor. Una dintre acestea odăi era biblioteca, ce purta inscripția: „Camera medicinală pentru suflet“.

Sĕ mai amintesc ceva despre mormintele eghiptenilor preste tot. Acestea erau săpate în stânci spre a aşeda mumiile întrênsele. La morminte sau cripte conducea un ambit suteran sau că acestea erau săpate la piciorul unei stânci aprópe de surfața pământului. Ambitele erau lungi şi înguste şi acestea conduceau în camere, cari erau aşa de mici, încât abia încăpea câte un sarcofac sau câte o mumie. Astfeliu de morminte se găsesc în mai multe regiumi de ale Egipetului, cele mai multe însĕ prelângă piramidele dela Sacarra şi de lângă ruinele vechiului oraş Theba.

La Saccara aflăm nu numai morminte de ale ómenilor, ci şi catacombe pentru pasĕrile sânte, în cari şi acum se găsesc multe mumii şi materii, cu cari se îmbalsamau corpurile. De multe ori aflăm catacombe destinate pentru animalele considerate de sânte, cari erau cu mult mai frumos împodobite decât acelea, în cari se aflau trupurile omenesci.

Dintre operele architectonice la indieni merită tótă considerațiunea templul de pe insula Elephanta, pe partea ostică a portului Bombay. Insaşi posiția escelentă a acestui templu atrage atențiunea fie cărui călĕtoriu. Stânca, în care e tăiat templul însuşi, se ridică preste un teritoriu plan şi înaintea diferitelor întrări sĕ întind nesce proscenii spațióse, cari dau în total un aspect maiestatic. Lungimea templului e de 130 de urme, ér lărgimea de 110 urme. Printre diferitele tablouri esceléză figura ce representa pe deul Gunnis.

Păreții acestui templu erau împodobiți şi cu alte figuri omenesci săpate din pétră, cari representau tablouri mitologice de ale deilor şi eroilor indieni. Tablourile acestea nu se pot asemêna cu operile de sculptura ale grecilor, cu tóte acestea ele întrec figurile eghiptenilor în ce privesce desemnarea, representarea şi prelucrarea acestora.

Pe cât de puțin se pot privi ruinele operilor architectonice ale vechilor perşi de nesce modeluri de architectură, pe atât de renumite şi demne de observat sunt acestea cu privire la istoria acestei arte, deóre-ce poporul persic se folosea de un mod deosebit de clădire, după un gust deosebit, ce se distingea în multe privințe de modul de clădire al indienilor şi al vechilor perşi.

La pólele unor stânci se ridică maiestatic admirabele ruine ale palatului lui Dsjemshied, cări ne transferă în timpul domnirei acestui rege; ele ne povestesc tóte faptele şi instituțiunile lui înțelepte îndeplinite în decursul guvernării lui, ne gândim însĕ totodată şi la teribila devastare, sevîrşită — ca sĕ me esprim cu cuvintele lui Diodor — de nebunia lui Alecsandru cel Mare, care satisfăcênd capriciului unei femei misterióse, jertfi acest palat pe prețul amorului unei infame. (Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Octobre, 1892.

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Galbeni împĕrătesci	5.65	5.67
Napoleon-d'ori	9.51/^{5}	9 50
Mărci 100 imp. germane	58.72^5	58.70
Londra 10 Livers sterlingi	120.37	119.60

Nr. 378. [197] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Silvaşul inferior, în protopresbiteratul Haţegului, pe basa resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan din 28 Iuliu a c. Nr. 4810 B., se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

Despre starea parochiei precum şi despre emolumentele parochiali împreunate cu acéstă parochiă, statorite în protocolul sinodului parochial din 24 Iuniu 1892, concurenţii pot lua informaţiuni dela oficiul protopresbiteral sau cel parochial.

Doritorii de a reflecta la acéstă parochiă au a-şi aşterne suplicele concursuale, instruite conform prescriselor legali, la subscrisul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţegului în conţelegere cu comitetul parochial.

Haţeg, la 8 Septembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiteral.

---

(196) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cetăţei de pétră se escrie concurs cutermin de 20 de ḑile dela prima publicare în fóia „Tel. Rom.“

1. Finteuşul-mare, cu salar anual de 200 fl., dela popor prin repartiţiune, cuartir în edificiul scólei şi lemne de încălḑit.

2. Văleni, cu salariu de 170 fl. cuartir liber în edificiul scolei şi lemne de foc.

3. Cărpiniş, cu salariu 50 fl., şi lemne de foc.

4. Ciocotiş, cu salar anual de 100 fl., cuartir în edificiul scólei şi lemne de foc.

5. Fênaţe cu salariu anual de 120 fl. şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigóre, la subscrisul oficiu protopopesc până la terminul sus indicat (p. u. Kápolnok-Monostor).

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului „Cetăţii de pétră“, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cărpiniş, la 29 August, 1892.

Ioan Şovrea, protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		**P. Ladány**		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49		Mező-Telegd			1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—		Bucia		—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17		Ciucia		3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50		Huiedin		2,58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5.48	—		Stana		2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—		Aghiriş		1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42		Ghîrbĕu		1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—		Nadişul ung.		12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos.	Cluş.	pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34		**Ghiriş**		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57		**Cucerdea**		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	**Teiuş.**	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	**Copşa-mică**	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		**Sighişóra**		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	**Braşov**	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	--	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	**Simeria**	sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	**Petroşeni**	pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl.		sos		—.—	8.47	8. —	—
—	6.12	5.37	—			Vulcan			—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos.	**Lupeni**	pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timişóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20			**Ghiriş**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45			Carei-mare			7.03	—	—	—
—	—	—	11.—			Zelău			1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	—	pl.	Viena	sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri												
1.55	8.25	2.35	6.30	—	pl.	**Budapesta**	sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	—	sos.	Czegléd	pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl.		sos.	5.27	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos.	Seghedin	pl.	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl.		sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—								
7.11	—	—	—	—	sos.	Timişóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
								—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveţ		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeş		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleţ		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresci		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos.	**Arad**	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaţ		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19		Pauliş		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—									
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	—	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.56	—	12.38	sos.	**Teiuş**	pl.	3.04	—	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copşa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43			Şeica-mare			9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27			Lómneş			8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59			Ocna			8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	12.40	7.35	9.23		sos.	**Sibiiu**	pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoş			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oşorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58			**Simeria**			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55			Braşov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl.	**Braşov**	sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53			Prejmĕr			7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.32	5.17	—	—
—	—	12.—	6.41			Covasna			4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos.	**Kezdi-Oşorheiu**	pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101. Sibiiu, Marţi, 29 Septembre (11 Octobre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pătrariul al patrălea al anului 1892, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1892, sě-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresa dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 28 Septembre, 1892.

Cestiunea cu ordinaţiunea ministerială privitoriu la căsătoriile mestecate se apropie spre finalisare, şi deodată cu acéstă finalisare se vorbesce şi de schimbări ministeriale. Se dă ca positivă versiunea, că actualul ministru de culte va cădé jertfă acestei cestiuni, şi va duce cu sine şi pe ministrul de justiţie, care şi ca liberal, dar şi ca mare calvin, nu va suferi ca sě triumfeze biserica catolică asupra statului şi asupra liberalismului.

In privinţa cestiunei cu căsătoriile mestecate, ḑiariul „Magyar Hirlap“ în numĕrul de Sâmbătă dă informaţiuni, pe cari le dăm şi noi cetitorilor nostri, spre a fi în curent cu afacerea.

Afacerea cu căsătoriile mestecate stă înaintea crisei, aşa scrie ḑiariul amintit.

Cestiunea, care stă deschisă de 2 ani şi jumětate, este pusă pe ascuţiş în asemenea měsură, încât nu preste mult crisa inomisso trebue sě urmeze.

Primatele, de când e în capitală, neîntrerupt studiéză la cestiunea acésta.

Intr'atâta 'l preocupă pe el acéstă cestiune, încât afacerile diecesei sale le-a încredinţat cancelariei şi rugările le-a dat spre resolvire secretariului seu.

Primatele Vaszary a conferat mult cu ministrul Csáky, care asemenea ar dori sě fie terminată agitata cestiune a căsătoriilor mestecate, şi de present cea mai gravă temă a ministrului de culte şi instrucţiune publică este regularea cestiunei acesteia. Primatele, cu esceptiunea ḑilei, în carea dă audienţe, trăiesce cu totul retras, şi ḑiua întrégă lucréză la restaurarea păcei confesionale neprimind pe nimenea afară de ministrul de culte Albin Csáky.

Decisiunile consiliului de ministrii abia vor fi neteḑit drumul afacerei cu căsĕtoriile mestecate, căci primatele aştéptă stadiul decíḑětoriu dela voinţa regelui.

Cestiunea căsătoriilor mestecate a ajuns deci înaintea regelui. După 14 Octobre primesce regele pe primate, care se va presenta cu un aparat complet. Pela jumětatea lunei se va decide deci sórtea acestei cestiuni, care de mult se torturéză. Deslegarea după informaţiunile primatelui şi după raportul consiliului de ministrii e reservat directe decisiunei tronului.

Cu incordată asceptare privesc deci la audienţa primatelui toţi aceia, cari sunt iniţiaţi în misteriul acestei afaceri, care privesce întréga ţéră. Guvernul caută o deslegare. Vaszary doresce pacea, ţéra şi-a perdut răbdarea, şi frecările confesiunilor în adunările bisericesci devin tot mai acute. Roma a luat o posiţiune demonstrativ respingětóre în cestiunile confesionale înalte ale ţĕrei, şi aşa cestiunea nedeterminată devine tot mai penibilă. E mare necesitate deci de cuvêntul regal, şi de voinţa regală, care în cele din urmă va împăca contrastele penibile.

Pănă aci comunicatul numitului ḑiariu. Din el se vede, că pentru deslegarea acestei cestiuni s'a angagiat coróna, şi finalisarea ni-e presentată ca voinţa regelui, ca voinţa corónei.

Am înregistrat întreg comunicatul, şi pentru autenticitatea lui rĕspunderea rĕmâne tot în sarcina acelui ḑiariu.

Un lucru ne pare nóuě aprópe imposibil. Coróna, care totdeuna a stat preste partide, şi s'a ferit a provoca susceptibilitatea confesiunilor, acuma e presentată ca for decíḑětoriu în o afacere delicată, care ar trebui deslegată fără amestecul corónei, tocmai din consideraţiunile, din cari pănă acuma coróna a fost cruţată de amestec direct în afaceri confesionale. Vom urmări afacerea cu atenţiune, şi o vom considera-o după importanţa ei.

Industriaşii români.

Sibiiu 28 Septembre, 1892.

(br) Sunt opt ḑile încheiate, de când reuniunea sodalilor români din loc a arangiat festivităţi din incidentul iubileului de 25 ani al esistenţei acestei reuniuni.

Ele şi-au început cursul cu deschiderea unei esposiţiuni de caracter mai mult local.

Industriaşul român a voit sě ne arete nóue românilor şi sě arete lumei, ceea ce póte presta astăḑi şi cât de departe a înaintat în arta producţiunei.

Aici trebue sě ne oprim şi noi din cursul ideilor, ce ne au călăuḑit, când am luat condeiul a face o dare de sémă despre aceste frumóse festivităţi, sě aruncăm o privire generală asupra prestaţiunilor industriaşilor nostri.

Nu e lucru mai mulţămitoriu decât, când omul, care lucréză cu conscienţiositate, sě-şi vadă după dreptate apreţiate ródele muncei sale, şi érăşi nu e lucru mai nemângăitoriu, când acésta nu se face după cumpěna dreptăţii.

In casul prim, omul încuragiat de o forţă morală esternă, care planéză şi influinţéză asupra facultăţilor sale, devine mai energic, lucréză cu tragere de inimă şi face progrese mari. Scepticismul şi indiferentismul, cari în casul al doilea se pot sălăşlui în inima lui, nu se vor manifesta simptomatic.

Fiind clasa meseriaşilor nostri în societatea nóstră românéscă zala de mijloc între „ţěran“ şi „domn“, românii ajunşi în condiţiuni mai favorabile desvoltărei şi progresului, s'au gândit la crearea clasei meseriaşilor, menită a închega şi mai mult societatea nóstră românéscă, menită a ţiné ecuilibrul social în corpul naţiunei şi astfeliu a înainta treptat, ţinênd cont de cerinţele timpului şi de progresul popórělor conlocuitóre.

Aḑi industriaşii români au ajuns în posiţie a arangia o mică esposiţiune.

Producţiunile lor ne pot procura numai bucurie.

Căci cine putea prevedé înainte numai cu 50 de ani că românii vor putea produce pe terenul industrial astfeliu de obiecte, cu care sě nu le fie ruşine a se presenta în faţa străinilor, cari trăiţi in condiţiuni mai favorabile şi împărtăşiţi de o sórte mai bună, au creat şi au ţinut pas cu înaintarea timpului.

Românul pănă eri, alaltă eri, nu o putea face acésta.

Incătuşat de vitregitatea timpului, lui nu-i era iertat sě se misce de lângă glie, pentru-ca pământul „domnului“ sě nu rěmână nelucrat, lanţul iobăgiei îl ţinea strins de pămênt.

Şi chiar după emanciparea lui, după-ce şi el a devenit odată în condiţiuni mai favorabile, nu putea lucra pe terenul industrial, căci „stăpânii“, în a căror mână erau industriile, nu-'l primiau în lucru, nu-i dau învěţătură şi îl eschideau din „ţechiurile“ lor.

FOIŢA.

Cultura grădinilor şi folosul lor.*)

Dumneḑeu dintru început au creat fiinţe şi lucruri, adecă lumea

Intre fiinţe a distins Dumneḑeu şi a pus mai presus de tóte ale lui creaţiuni pe o fiinţă, care este omul.

Omul, dintre fiinţe în privinţa poterilor fisice este cea mai miseră şi neputinciósă. Ca dovadă ne servesc celelalte fiinţe, cărora după nascere le trebue mai puţin timp pănă la desvoltare, decât omului. Totuşi omul este acela, care predominéză şi cârmueşte fiinţele şi lucrurile. Fără îndoială aşa este. Căci Dumneḑeu la creaţiune pelângă puterile fisice l'a mai înzestrat cu schintee dumneḑeéscă, adecă cu suflet. Dumneḑeu prin acésta i a dat putere de a se creşte, cultiva pe sine însuşi şi tóte fiinţele şi lucrurile din lume, precum sunt: animalele şi plantele; şi tóte acestea spre folosinţa sa precum vedem în viéţa de tóte ḑilele, căci nu tóte au fost aşa precum aflăm astăḑi. Ba chiar nici omul, căci şi în ḑilele de acum aflăm urme despre sĕlbătăcimea omului prin părţile acelea ale pământului, unde nu a străbătut învěţătura şi civilisaţiunea. Animalele la început erau tóte sělbatice. Plantele încă tet asemenea. Fiind însě omul avisat, spre susţinerea vieţei — la fiinţele şi lucrurile din lume, mai târḑiu cu puterea spirituală, a venit şi la convingerea despre folosul lor. Şi aşa omul prin măestria sa, animalele le-au domesticit, plantele au început a le nobilita. Tuturora le-a dat şi le dă crescere. Animalelor le dă crescere în cireḑi şi grajduri, plantelor parte pe câmpurile întinse, parte în grădini: şi tóte acestea fac o parte fórte însěmnată din avuţia omului. Cu deosebire în timpul din urmă, omenimea a înaintat cu paşi repeḑi în privinţa cultivărei grădinelor adecă a plantelor aflătóre în ele.

Eu ca membru al acestei onorabili reuniuni fiind însărcinat cu lucrarea unei teme, despre: „Cultura grădinilor şi folosul lor“, cerênd ascultare, după puţinele mele esperinţe voiu înşira următórele indigitări:

Nu numai case dar chiar şi comune şi ţinuturi întregi vedem încungiurate şi prověḑute cu grădini.

Grădina este un loc închis pe tóte părţile. Lucrul cel dintâiu şi cel mai neapěrat de lipsă pentre a începe a cultiva o grădină este închisórea. Pentru că unul dintre impedimentele culturei grădinilor sunt animalele stricăciόse, încontra cărora sunt numai închisorile. Inchisorile sunt de mai multe categorii, şi anume:

Cea mai lesniciósă, însě puţin durabilă şi folositóre este închisórea cu gard mort, împletit de nuele în diferite moduri. Inchisórea cu şanţuri şi mai puţin recomandabilă. Inchisorile cu pălan, uluciuri de scânduri sau laţi, cu zid şi gardul viu.

Dintre tóte închisorile aci atinse, cea mai ducětóre la scop, mai recomandabilă şi mai puţin costisitóre este închisórea cu gard viu.

Procederea la închisórea cu gard viu ar pretinde un tractat deosebit, deci m'am mărginit a înşira cu deosebire folósele lui asupra culturei grădinelor.

La gardul viu nu póte fi vorba de scăderi, ci numai singur de folóse şi anume:

Prin gardul viu, cruţăm înainte de tóte pădurile cele preţióse, prin aceea, că nu avem lipsă de miile de pari şi nuele, de scânduri şi stêlpi la a căror procurare pădurile sunt supuse la continue ciungăriri, cari s'ar putea conserva pentru scopuri mai firesci.

Gardul viu mai are avantagiile: că nu e espus focului, furilor şi este mai eftin [illegible] celelalte Prin el nu pot străbate ni[illegible] mai mici stricăciόse, dar a[illegible] veşte mai departe gardul [illegible]

---

*) Disertaţiune cetită în adunarea generală a reuniunei învěţătorilor din districtul Sighişóra ţinută în Sachiz, la 19 Iuliu a. c. Red.

De altă parte érăși, românul conservativ și el din fire, n'a prea avut încredere în intreprinderi de acestea și ţĕranul român, dacă a avut un locșor de pămênt, mai bucuros l'a împărţit la cei cinci feciori ai sei, decât ca sĕ dea pe vre-unul la meserii, ori sĕ-l aplice în altă branșă a comerciului și numai, când n'a mai avut, unde își pleca capul, copilul ţĕranului întră și el la meserie.

Elementele, din care s'au recrutat dar până acum meseriașii nostri, nici nu ne puteau da garanţiile, care se asteptau și așa nu putea promite în viitoriu reforma socială, a cărei necesitate se simte tot mai tare.

Tocmai aceste stări simptomatice forméză motivul bucuriei nóstre, când vedem zelul industriașilor nostri și stăruinţa lor puternică în procurarea garanţiilor asteptate.

Și nu póte fi o putere mai mare pe lume ca credinţa în ajungerea limanului dorit, ca convingerea că ceea-ce lucri, o faci nu numai din luptă pentru asigurarea esistenţei tale proprii, a traiului teu de tóte ḑilele, ci mai vêrtos, că o pretinde acésta societatea, în care trăesci și în prima linie corpul naţiunii românesci, care și el vrea sĕ și vadă împlinit limanul doririlor sale.

O societate, o clasă de ómeni, cum e și clasa industriașilor nostri în desvoltare, trebue sĕ ţină însĕ cu tótă hotărîrea la observarea regulilor economice: venitele productelor *sĕ stea în raport de cel puţin înḑecit faţă de cheltueli.*

Un industriaș, care în întrégă sĕptĕmâna lucréză de se vestejesce și în o „blaue Montag" 'și prădéză chiar fără voie tot câștigul, în veci nu va progresa, în veci va fi în luptă cu lipsele pentru esistenţă și nu va folosi nici societăţii. în care el se învêrte. Tot fenomenul acesta se póte observa, când prea des inauguréză serbători și când pentru mănuși, haine negre, frac, clac, lac, și altele trebue sĕ speseze cu mult mai mult, decât trebue sĕ fie bugetul lui mărginit.

Dacă în general accentuăm aceste posibilităţi tocmai sub impresiunea momentelor fericite, în care scriem, nu e ca dór industriașii nostrii n'ar cunósce vechia macsimă, produ și câștigă, nu e că dór s'ar fi indatinat în astfeliu de „posibilităţi" dar o facem limpede și curat din consideraţiuni a le progresului.

Lumea e seducătóre, ómenii pot greș și seduși mai mult de plăcerile adeseori vane ale ei, nu pot înainta, cum ar trebui sĕ înainteze, pentru că se perde mult timp, prea mult timp, ér timpul după vorba englesului și după cum probéză pracsa vieţii e banul, care aḑi în lumea cea mărginită a materiei forméză acel *nervus rerum*, fără de care progresul industrial e o vorbă banală.

Industriașul cu bază sigură, are credit în tóte părţile ér creditul i permite a-și mări periferia cercului seu de activitate, a-și înmulţi puterile de lucru și a produce mult, tot mai mult.

Munca lui nu va fi numai o necesitate a luptei pentru esistenţa proprie, de pe o ḑi pe alta, ci ea va forma și motivul datoriei morale, ce-l pretinde dela ori-care industriaș societatea, în care se află. Ea va fi baza puternică a unor róde spornice, care vor da garanţii unui viitoriu mai bun

Noi credem în capabilitatea de muncă a industriașilor nostri și trăim în convingere, că dênșii sunt tari în credinţa, că limanul doririlor trebue ajuns.

In aceste momente fericite le ḑicem industriașilor nostri: *Sĕ trăéscă!*

O fóie militară și cultul lui Kossuth.

Ḑiaristica magiară a fost alarmată de fóia vieneză militară „Heeres Ztg.", carea sub titlul: „*Punische Treue*" a demascat scopurile magiarilor și în special ale kossuthistilor.

Articolul, care a causat mare turburare în presa magiară e între altele de următoriul cuprins:

Abia sunt trei luni, de când Budapesta și cea mai mare parte a Ungariei au serbat iubileul de 25 ani al încoronărei; atunci cu gură mare vestiau magiarii lealitatea lor faţă de tron. Cu câte-va ḑile înainte de asta însĕ ei au serbat pe Kossuth Lajos! Au ţinut servicii divine în tóte bisericile și sinagogele, în onórea aceluia, care singur a dus Ungaria la revoluţiă și care a strămutat dieta în Debreţin, ca sĕ enunţe în 14 Aprile 1849 detronarea casei de Habsburg, prin ceea-ce Ungaria a călcat *de jure* și *de facto* sancţiunea pragmatică.

In comitate și în orașe, Kossuth a fost ales cetăţén de onóre, la tóte întrunirile festive a fost glorificat de martir, în tóte ḑiarele s'a preamărit, activitatea lui — în tóte scolele i s'au închinat. Dacă tótă acéstă onóre ar privi pe marele bărbat și înflăcăratul patriot, noi bucuros am participa la ea chiar și aceia, cari odinióră i-au fost contrari în rĕsboiul civil provocat de patimile surescitate, dar cari pentru acésta recunosc și stiméză marile facultăţi ale lui Kossuth. Dar tóte aceste espresiuni de veneraţiune sunt numai mijlóce pentru ajungerea scopului, care în consecinţele sale este antidinastic până la revoluţiune.

Dacă și în Ungaria s'ar purta cu cinste, și înainte de tóte, cu lealitate cavaleréscă, atunci de mult ar urma esemplul măreţ al regelui încoronat, care de un pătrar de véc, de când a pus pe capul seu coróna sfântului Stefan, a trăit în pace cu poporul seu, a eserciat cu nemărginită bunĕtate și iubire nobila virtute a iertărei, și încrederii sale a dat de nou espresiune prin aceea, ca a ridicat la rangul de reședinţă capitala ţĕrei. Faţă de acestea însĕ vedem contrariul întristător, care dă ansă la seriόse îngrijiri. Ei nu lasă nici o ocasie, ca sĕ nu deștepte în inima poporului amintirile neplăcute din 1848/49.

Cultul lui Kossuth nu este o amintire de însemnătate istorică, ci pregătirea istorică conscientă a evenimentelor viitóre; ea nu încape absolut de loc pe lângă onórea faţă de rege și nu póte fi decât o mișeléscă adulaţiune care este cu atât mai respingĕtóre, cu atât mai sunătore sunt frasele de lealitate ce se bucină în lume cu atâta abundenţă, dar din cari lipsesce chiar și aparenţa lealităţii

Intr'adevĕr, de mult trebuia pusă margine acestor uneltiri antidinastice și revoluţionare Nu este semnul tăriei, dacă îngăduim mereu și suferim fără pedépsă meritată insultele îndreptate în contra celor mai însemnaţi factori și constituţiuni. Că acéstă gingășiă a nostră apare într'adevĕr. ca o grozavă slăbiciune, o dovedesce în deajuns sporirea agitătorilor, fiind-că deși ei sunt puţini și cu tóte că partea prepondenţă a poporulni este fidelă regelui totuși e cel puţin necorect a suferi aceste agitaţiuni, căci bine ḑice Minghetti, care e competent în astfel de lucruri: „Istoria și esperienţa dovedesc cu regret, că o minoritate cutezătóre, ori cât de neînsemnată a fost ea, adeseori a covêrșit puternica maioritate".

Vrem noi sĕ ajungem aici? Spre ţinta acésta mergem pre cea mai bună cale și, cât de departe am ajuns deja, cât de seriósă și primejdiósă a devenit situaţia, o dovedesc acésta foile magiare, cari înregistréză cu bucurie faptul, că mare parte din subofícerii și soldaţii regimentului Molináry au subscris o adresă de felicitare către Kossuth.

Noi în genere, nu credem acestei sciri; ţinem de imposibil ca ei sĕ se fi gândit la o demonstraţiă eminamentă politică, ce este atât de ilegală și constrădictoriă cu jurămêntul militariu; chiar nici în casul acela n'o credem, când ne gândim la ignoranţa „recrutului" magiar și la naivitatea lui, fiind că nici un sub-oficeriu nu póte fi așa de prost, sĕ nu cunóscă numele lui Kossuth, și însĕmnătatea aceluia, nici nu póte fi așa de scelerat, ca o astfeliu de agitaţiă sĕ n'o aducă la cunoscinţă.

Fapta acésta pretinsă, ca pe o absurditate, o trecem cu vederea și nici nu spunem mai departe, câtă órbă cutezare trebue, ca foile magiare sĕ calumnieze fii propriei lor patrii, pe soldaţii sei. Asta e o stare tot așa de seriósă cât și de întristătóre!

Socialismul este un periclu deopotrivă serios pentru stat și societate, dar mai periculos decât acesta este când sĕ prémăresce infidelitatea și tradarea în interiorul cercurilor puterii armate, fără de a se ridica contra lor furtuna scandalisărei și fără ca factorii competenţi sĕ se amestece conform datoriei lor. Cumcă până aici am ajuns, o mărturisesce mai ales cultul antidinastic al lui Kossuth cu tendinţă revoluţionară; dar o dovedesce și aceea, că lealitatea anumiţilor factori nu este decât o adulaţiune frivolă și că în urma acestora lumea este îndreptăţită a identifica „fidelitatea punică" cu fidelitatea magiară.

Uneltiri românesci în Mezova.

In legătură cu articolul publicat în Nrul trecut despre românii din Macedonia lăsăm sĕ urmeze apreţierile ḑiariului grecesc „Patris", care sub titlu de mai sus publică următoriul articol:

Românii s'au pus cu dinadinsul sĕ romaniseze și Macedonia și Epirul. Care ar putea fi folosul practic al acestora în viitoriu, nu cunosc, dar ceea ce este adevĕrat e, că lucréză cu o înfricoșată stăruinţă și înţelepciune și săvêrșesc lucruri seriόse, graţie unui dascăl ordinar, lui Apostol Mărgărit, care este mai capabil decât toţi funcţionari consulari și diplomatici ai Greciei din imperiul otoman.

De trei ani funcţionéză în Mezova o scólă românéscă. La început ea nu numĕra decât 2 sau 3 elevi, actualmente însĕ numĕră mai mult de 25 elevi și 15 eleve și în viitor o sĕ aibă mult mai mulţi. Acum propagandistii români lucréză și cugetă sĕ înfiinţeze și episcopat. Nu se genéză de fel acești agenţi ai propagandiei române. Infiinţéză scoli fără elevi și clădesc biserici fără închinători și apoi ajung la resultat practic.

Ceea ce contribue mai mult la reușita scopurilor lor este lupta de partide, ce esistă în tóte comunităţile grecesci. In tóte comunele esistă dóuĕ-trei partide, care se combat între ele în mod violent, ér propaganda română, folosindu se de starea psichologică a partidei celei mai persecutate și mai slabe, isbutește în lucruri de necreḑut prin multe mijlóce bănești și moralicesci.

Mezova era considerată până acum ca centrul cel mai puternic al elenismului și în realitate era astfeliu. Toșiţa, Sturnari, Giumachi, Zarguli și marele bine făcĕtor al naţiunei grecesci Averof, aflat încă în viéţă, sunt fii Mezovei. Din nenorocire însĕ zelul naţional este în decădere și locuitorii Mezovei sunt împărţiţi în partide și prin diferite moduri cată sĕ se estermineze unii pe alţii, întrebuinţând cele mai teribile calomnii capabile sĕ ridice viéţa, onórea sau averea cuiva, ei cari mai nainte erau așa de iubitori de patrie și de cultură și cari desfideau tóte pentru binele comun al patriei Pentru ca lumea sĕ înţelégă până la ce grad au ajuns pasiunile de partide și calomniile mincinóse și rĕsbunătóre ce resultă dintrênsele, este destul sĕ menţionez aici, că una din partidele din Mezova, care represintă și lucréză pentru reușirea scopurilor românesci, a denunţat pe esarchul patriarchicesc cu reședinţa în Mezova.

Din nenorocire cei ce administréză afacerile comunei Meţova astăḑi inventéză fel de fel de minciuni și de calomnii contra adversarilor lor concetăţeni. Fiind că au trăit în Grecia liberă, unde luptele de partid au ajuns la culme, ei cred, că certele dintre partide ar fi de folos și Greciei subjugate cum și esplótarea, în interesul lor propriu și pentru satisfacerea micilor ambiţiuni și pasiuni individuale, a atâtor instituţiuni de binefaceri.

Este de disperat sĕ vaḑă cine-va astăḑi ridicându-se și funcţionând scóle și biserici românesci în Mezova, unde învĕţămêntul este gratuit și după sistemele cele mai perfecţionate, începênd dela scóla de copii până la clasa II gimnasială pentru ambe secse și în care se dau gratis cărţile didactice și materialul de scris până la cel din urmă toc de peniţe, și acésta graţie binefăcĕtorilor totd'auna pomeniţi Toșiţă, Sturnari etc ; în Mezova, repet, unde se oferă tratamentul medical gratis și unde funcţionéză o farmacie complectă, care liberéză gratis ori-ce fel de medicament, mulţămită sentimentelor patriotice ale lui Averof, și unde pe fie-care an se mărită 15 fete și mulţime de familii primesc ajutóre mensuale de unu, doi sau mai mulţi medgiţi, graţie repausaţilor iubitorilor de patrie meţoviţi cum și celor aflaţi în viéţă.

Către membrii comitatensi dela Făgăraș.

Membrilor comitatenși din comitatul Făgărașului li s'a adresat următoriul apel:

Stimate dle membru! Conform art. de lege 21 din 1886 §. 36, fiescecare membru al comisiunei municipale ar trebui ca cel puţin cu 8 ḑile mai înainte sĕ fie avisat despre ţinerea fiesce cărei adunări, durere însĕ, la noi de un timp încóce și acéstă dispositie legală, ca și alte multe, se calcă în picióre de puternicii ḑilei.

Acésta însĕ se face cu scop vĕdit, ca membrii români ai adunărei municipali fiind târḑiu, ba póte chiar după adunare încunosciinţaţi, sĕ nu pótă lua parte și așa neputêndu se esercita controla recerută

---

lelor, bróscelor aricelor, paserilor, cari tóte sunt folositóre și ajutóre în scopul de a aduce în grădina omului rĕspfata ostenelelor sale. Ele așa ḑicênd lucră mână în mână cu omul, prin aceea că stêrpesc în continnuu insectele stricăciόse, folosindu-le ca hrană de tóte ḑilele.

Presupunênd deci un teren menit pentru grădină astfeliu închis jur împrejur, fie că mai nainte s'a folosit ca agru, fênaţ ori chiar și cu plante de sapă; fie-că a fost un deșert necultivabil sau un rozor și încă cu atât mai vêrtos, e neapărat de lipsă a aplica lucrarea prin carea se asigură bunăstarea grădinei înfiinţânde care se numește „rigolare".

Rigolarea este operaţia prin care se sapă pămêntul la o adêncime cel puţin ½ m; adecă după trebuinţă. Lucrarea acésta mai cu temeiu se face așa, că împărţim pămêntul de rigolat în atâtea fășii câţi metri se află în lungimea pămêntului. Săpăm fășia primă la adêncimea cuvenită și pămêntul scos îl lăsăm așa. Săpând a dóua fășie aruncăm pămêntul în cea dintâiu, din a treia în adoua, din a patra în a treia și așa până în fine, punênd în fășia deșartă pe urmă pămêntul fășiei prime. Astfeliu pămêntul sĕ întórce óre-cum cu dosul în sus. Timpul cel mai potrivit pentru aplicarea acestei operaţiuni este tómna, când apoi preste érnă pămêntul prin anumite influinţe ale naturei degeră, sĕ frăgesce și materiile nutritóre sĕ disólvă. In multe casuri pămêntul din adêncim[illegible]bogat în materii nutritóre și [illegible] în serviţiul plantelor din

(Va urma.)

alor cari sunt astădi, durere, în fruntea nefericitului nostru comitat, sĕ-și pótă negenați de nimenea a-și comite fărădelegile.

Acéstă impregiurare ni a făcut ca în numele mai multor membri sĕ te rugăm, ca în interesul comitatului sĕ asiști la adunarea de tómna ce va avea loc Mercuri în 12 l. c. st. n. la órele 10 în casa comitatului.

Tot-odată te rugăm, la órele 8 ½ sĕ asiști la o prealabilă consfătuire intimă, ce va avé loc tot în aceea di în sala dela „Hotel Lauritsch.“

Cu toții ve plângeți despre réua administrațiune a comitatului. Dela venirea d-vóstră depinde ca lucrurile sĕ se îndrepte sau ba.

Din încrederea mai multora noi ne am făcut datorința și ni-o vom face și pe viitoriu, rămâne însĕ ca și d vóstră sĕ fiți la culmea chemărei.

Făgăraș, în 6 Septembre, 1892.

In speranța binelui
suntem cu tótă stima

Basiliu Rațiu vicariu — *Iuliu Dan*, protopop. — Dr. *Andreiu Micu*, advocat.

Nicolau N. Cosgaria, căpitan pens. — Dr. *Nicolau Șerban*, deputat.

Fundațiunea Ioan Popescu.

În fundațiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri:

Translatus	932 fl. 46 cr.
Nichita Luculeț învĕțătoriu Deva	2 fl.
Georgiu Popovici, preot Lesnic	2 fl.
Georgiu Nicóră, preot Deva	2 fl.
Alecsandu Moldovan	1 fl.
Georgiu Guga, preot M. Șoimuș	1 fl.
Aron Suciu, preot Dealu mare	1 fl.
Nicolau Șinca, preot Biscaria	1 fl
Suma totală	942 fl. 46 cr.

Varietăți.

* (Reuniunea sodalilor români) Festivitățile, ce le a arangeat reuniunea sodalilor români din incidentul iubileului de 25 de ani dela înființarea reuniunei, s'au început Duminecă a fost septĕmână cu deschiderea esposițiunei prin președintele ei, dl asesor consist. Nicolau Cristea.

Permisiunea pentru arangearea esposiției fiind mereu amênată, industriașii nostri deveniră într'un fel de perplesitate și numai bărbăției lor și comitetului arangeator este de a se mulțămi, că cu tot timpul fórte scurt, ce le-a stat la disposiție s'a putut arangea o esposițiune, care a lăsat mulțămit și încântat chiar de unele obiecte pe ori-care óspe Óspeți au fost mulți, aprópe toți românii din Sibiiu, mulți din împrejurime, ér dintre streini de asemenea a fost respectabil cercetată.

Duminecă la 12 óre s'a închis esposiția prin un cuvênt de laudă al dlui president la adresa meseriașilor nostri.

S'a cetit apoi numele esponenților, cari au fost premiați din partea juriului, carele a esaminat obiectele espuse. Au fost obiecte de pe tóte ramurile industriale și fórte mulți esponenți au fost premiați. Premiile s'au împărțit Duminecă séra la cina comună în o mare însuflețire Cu acésta ocasiune s'a ridicat vorbiri din partea dlui president N. Cristea; dl asesor Z Boiu a dat cetire unei ode, compuse din incidentul iubileului etc.

Un frumos punct din programul festivităților l'a format *„producțiunea împreunată cu cântări și dans“*, ce s'a dat Sâmbătă séra în 8 Oct. n. Sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ a fost îndesuită de public. Programul concertului cunoscut cetitorilor nostri a fost esecutat cu mare acuratețǎ și au dovedit progres și în acésta direcțiune sodalii nostri Corurile micste s'au produs bine, cele de bărbați mai bine, ér corurile de dame (copilițe îmbrăcate în de costum seliștenesc) au încântat publicul. „Visul meu“ solo de domnul Adrian Pop a secerat aplause și dl Pop a trebuit sĕ apară încă odată pe podiu, ca sĕ mulțăméscă publicului. Nu mai încape îndoélă, că coróna concertului o a pus dl Ioan Damian, cunoscut publicului românesc prin prestațiunile sale escelente. Dl Damian a încântat publicul, prin dóuĕ piese: „Séra de Crăciun“ de Holstein și „Mugur mugurel“, de G. Dima. Amêndóuĕ piesele bine interpretate, vocea bine nuanțată, a lăsat în o adêncâ impresiune pe publicul ascultătoriu.

Rĕsplata dênsului afle-o în mângăerea, că astfeliu contribue la desvoltarea reuniunii. Publicul de altfeliu l'a rĕsplătit prin aplause furtunóse și dl Dămian, oficial la Consistoriu, a trebuit sĕ repeteze fie care piesă. De tot drăgălaș s'au presentat pe scenă d-șórele Elena Pop și Maria Roman, cari cu mult succes au cântat duetul „La ședĕtóre“. Capela orașului sub conducerea d-lui Hermann încă a contribuit mult la succesul concertului și a dovedit, că sub dirigentul seu probat face mari progrese. După concert tinerii sodali au jucat „călușerul“ și „bătuta“ în aplausele publicului. Cu acestea s'a început petrecerea cu joc, care a durat cu vioiciune până diminéța.

* (Un jidan primariu.) Din Geoagiul de sus ni se scrie, că între locuitorii de acolo e mare ferbere din causă, că protopretorul a destituit din oficiu pe primarul Ioan Pop și a instituit pe un jidan anume Rafael In întrégă comuna nu se mai află decât doi jidani și cu primariul trei. Afaserile românílor le va conduce de acum jidanul. Corĕspondentul nostru este plin de indignațiune, susținênd, că la acest act injositoriu au luat parte ci persóne, cari după oficiu sunt chemate sĕ conducă poporul și sĕ-i lumineze calea. Indată ce ne vom lua informațiuni mai detaiate, vom publica întrégă corespondența cu numele acelora, ce spre batjocura lor, au cutezat sĕ întreprindă un astfeliu de pas. Deocamdată atragem atențiunea acelora, cari sunt cu musca pe căciulă sĕ caute, a-și repara greșala, căci altcum crutați nu vor puté fi, fie notar, preoți etc. E vorba, că treburile românilor nu se cade se ajungă în mânile omenilor speculanți

* (Cas de mórte.) Din Făgăraș ni se comunică trecerea la cele eterne a d-nei **Maria Aiser,** și prin acésta perderea unui sprigin puternic în desvoltarea națională și culturală a românilor din Făgăraș și giur. Căci defuncta a representat pe adevĕrata mamă română, carea nu numai că a fost adevĕrata corónă a familiei, dar s'a jertfit materialicesce și a dat spriginul seu moral tuturor întreprinderilor românesci Fică bună a bisericei a păstrat curățenia ei și pentru faptele sale nobile reuniunea femeilor române gr. or. s'a ținut deosebit onorată ca în fruntea ei sĕ aibă pe d-na Maria Aiser. Luând notiță despre acest regretabil cas, dicem și noi: Odichnesce Dómne cu sânții pe róba ta, căci căile tale le a pădit!

Din partea familiei publicăm următorul anunț funebral.

George Aiser și cu fii sei *Ioan, George, Emil, Cornel, Alecsandru* și *Victor* în numele lor și al tuturor consângenilor cu inima frântă de durere ve anunță, că prea iubita lor mamă

MARIA AISER,

membră fundatóre și presidenta reuniunei femeilor române gr. or din Făgăraș și giur, astădi la 5 óre diminéța în urma unui morb grabnic și-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului în etate de 67 ani.

Remășițele pămêntesci ale scumpei defuncte se vor înmormênta din locuința proprie strada Beclénului Nr. 113 Sâmbătă în 8 Octobre a. c. la 3 óre în cimiterul gr. or. din loc.

Fie-i țerîna ușóră și memoria eternă!

* (Focul din Turnișor.) Precum anunță antistiea comunală, focul, ce a fost în Turnișor a causat o pagubă de 99,604 fl. 24 cr., — Suma asigurată e de 46,631 fl.

* (Copia Evangeliarului) Ministrul instrucțiunii publice din Romênia a primit din Londra copia manuscrisului Evangeliarului ce se află în British Museum. Copia este făcută de dl Dr. Gaster. Ea se va tipări și va fi precedată de o introducțiune și urmată de un glosar, făcute de dl Dr. Gaster.

Bibliografic.

In editura tipografiei archidiecesane a apĕrut **„Călendariul pe anul comun 1893“.** Atragem atențiunea la inseratul de pe pagina a 4-a.

Publicațiune.

La scóla de agricultură de model a comitatului Sibiiu (în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10) se vor primi pe anul 1892/3 7 servitori (în linia primă feciori de economi).

Cursul de învĕțămênt se începe cu *cu 1 Novembre 1992.*

Cari vor se între trebue:

a) sĕ fie împlinit al șeptespredecelea an al etăței;

b) se fie sănĕtos și trupesce astfeliu de desvoltat spre a putea suporta lucrurile de câmp neîntrerupt.

c) sĕ aibă deja în lucrurile economice esperință și óre care destoinicie.

d) sĕ fie absolvat o scólă poporală cu succes bun.

e) a se legitima despre purtarea sa morală prin un atestat dela dregătoria comunală.

f) a se supune unui esamen de primire.

Servitorii capĕtă instrucțiune, locuință și alimentare gratuită și afară de aceea o simbrie lunară de 3 floreni, care jumĕtate se solvesce în fiecare luna în bani gata, ér ceealaltă jumĕtate se depune fructificativ pentru servitoriu într'un institut de bani și se estradă numai la eșirea lui din scóla economică. Economia de model mai îngrijesce spelatul albiturilor de purtat și de pat.

Servitorii însuși au de a îngriji de vestminte, încălțăminte și albituri.

Rugările de primire sunt a se îndrepta mult până la *25 Octobre st. n.* către conducĕtoriul institutului de economie Iuliu Schuster în Sibiiu, têrgul de vite Nr. 10, care va da bucuros și alte deslușiri.

Sibiiu, în 5 Octobre, 1892.

Reissenberger,
vice-comite.

Mulțămită publică.

In legătură cu „Mulțămita publică“ dto 10/22 August a. c., aducem sincerile nóstre mulțămite următorilor domni colectanți și marinimoși contribuenți pentru ajutórele incurse ulterior la cassa reuniunei nóstre și anume:

Lista Nr. 1. Prin dl Dr. Nicolae Maier, protopresbiter în Sĕliște suma de 46 fl. 80 cr., dela următorii: Reuniunea meseriașilor din Sĕliște 10 fl., Dr. Nicolae Maier, protopresbiter 5 fl; N. Aleman, jude reg 1 fl., N. Hențu, notariu comunal 2 fl., Nicolae Némțu 1 fl, Nicolae Lojnița 1 fl., Dumitru Băila 50 cr., Rafila Czifra, proprietară, de barb. 50 cr., Petru Foica, funariu 50 cr, Ioan Vulc, măsar 50 cr., Petru Hanciu, 60 cr.. Dumitru I. Ghibu, cojocariu 50 cr., Andreiu Dordia, curelariu 50 Nicolae Sasu 50 cr., Ioan Bucișean, pielar 50 cr., Ioan Giurgiu Nedelcu 50 cr., Lazar Stoia cojocariu, 50 cr., Ioan Bucișan pielariu 50 cr., Nicolae Lascu, pielar 50 cr, Iosif Vester rotariu 50 cr., Nicolae Pavel econom 1 fl., F. Rodsinger, hotelier 50 cr., Daniil Bârzan junior 60 cr., A. Acilenescu 50 cr., Vasile Vlad 10 cr, Ioan Dubenschi 50 cr., Ioan Borcea 50 cr., Oprea Stetlea 50 cr., I. Fulea 50 cr.

Lista Nr 35 prin dl Nicolae Istrate, învĕțătoriu în Boița suma de 8 fl. 40 cr. dela următorii: Ioan Bobeș, paroch 1 fl; Ioan Clóje sen. 1 fl.; Radu, Istrate, 50 cr; Nicolae Istrate, învĕțătoriu 50 cr.; Ioan Stoia Bobeș 50 cr N Bobeș, învĕțătoriu 25 cr. Ioan Bratilescu 50 cr.; Toma Costea 50 cr.; Nicolae Pătărĕu 30 cr.; Ioan Brania 30 cr.; Ioan Boidocan 30 cr.; Ioan Clóje jun. 50 cr.; N. N. Bratilescu 30 cr. Dinu Mocanu 2 lei; Dinu Daneș 1 leu și Nicolae Daneș 2 lei, — cesti trei din urmă din Câneni în România

Lista Nr. 70 prin dl Demetriu Turcu, comerciant în Blaj, suma de 8 fl. dela următorii: Teodor Onișor, întreprindĕtor 1 fl.; Vasile Bârsanu, întreprindĕtor 50 cr.; Augustin Gruiță 20 cr; Ioan Cristianu 20 cr. Mihail Rațiu 50 cr. Basiliu Solomon 50 cr; Nicolau Rațiu 20 cr.; Ioan Ianza 40 cr.; Tirion Boteia 20 cr A. Trifan 50 cr. Dionisie Trifan 50 cr.; Nicolae Mărginean 20 cr; I. Grama 20 cr. Stefan Belu 20 cr.; I. D. 30 cr.; M. Ianza 30 cr.; Rudolf Ritich 20 cr.; S. Velican 20 cr.; Dimitrie Turcu 1 70 cr.

Lista Nr. 34 prin dl Ioan Macsim, proprietariu în Avrig suma 10 fl 50 cr, dela următorii: dl colectant 1 fl., Irimie Răduț junior 1 fl Ioan Vlad 50 cr., George Postea 1 fl., Racotă Michail 25 cr., Elie Coman, notatiu 1 fl, G. Giuvelca 1 fl, Michail repede 50 cr., Simion Coțofana 20 cr., Vasile Cândea 20 cr, Vasile Macsim, paroch 1 fl., Michail Cândea, paroch 25 cr., Nechită Spârlea 20 cr., Luculeț Michăilă 50 cr., Ioan Cândea protopresbiter 1 fl. 20 cr., Irimie Răduț sen. 20 cr., Fülöp Ferencz 20 cr., Atanasiu Sebeșan 20 cr., I. Giurca 10 cr.

Lista Nr. 72, prin dl George Balteș, tipograf Baia-mare, suma de 1 fl. dela dl colectant.

Lista Nr. 2, prin domnul Zevedeiu Murĕșian învĕțătoriu în Sebeșul-săsesc, suma de 3 fl. v. a. dela următorii domni: I. Üveges 25 cr., N. N. din S.-Sebeș 55 cr., Oncescu din Rahău 50 cr., V. Schneider 10 cr., Zevedeiu Murĕșian 50 cr.

Totodată ne permitem si de astădată a ruga pe domnii colectanți, cari nu ne au restituit încă listele de contribuire sĕ binevoiască a ni le retrimite cu ori ce resultat în timpul cel mai scurt posibil.

Sibiiu, din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români“, ținută la 4/16 Septembre 1892.

Nicolae Simtion, vice-președinte. — *Ioan Ciontea,* notar

Iunimea studiósă din „Mercurea și jur“ cu ocasiunea petrecerii de vară, ținută la 20 Iuliu (1 August) a. c. a încassat următórele contribuiri dela p. t. domni:

Ioan Oprean, preot 3 fl., Ioan Ivan, notar 3 fl. Ilie Măcelar, măcelar 3 fl, Nicolau Tamaș amploiat 2 fl. 50 cr., dómna Mina Ciugudean, 2 fl., Carol Kabdebó, comerciant 2 fl, Iulius Nemes, comerciant 2 fl.. Ioan Popoviciu, preot 1 fl 50 cr., Wallentin preot 1 fl. 50 cr., Ioan Sift 1 fl 50 cr., Toma Jóndrea, înv. 1 fl. 50 cr, Grigorița 1 fl. 50 cr., Ioan Stroia, stud fil. 1 fl. 50 cr., Pesamasca 1 fl. 50 cr., Florian Suciu 1 fl. 50 cr., Ilie Bunea, econom 1 fl. 50 cr., Pavel Albu, econom 1 fl. 50 cr., Ioan Blaga, cancelist 1 fl. 50 cr, Andreiu Fluaşiu, com. 1 fl. 50 cr.. N. N. 1 fl. 50 cr., Nicolau Comşa, stud. med. 1 fl, Vasilie Aldea, v.-notar 1 fl, Acsente Banciu, stud. 1 fl., Dumitru Comşa, stud. 1 fl. Valeriu Milea v. notar 1 fl., Dionisie Iuga, înv. 1 fl., Ioan Răchiţan, înv. 1 fl., Ioan Aciu, măestru 1 fl., Ioan Cărpinişan, măcelar 1 fl., Vasiliu Fulea, com. 1 fl., Aron Şerb, înv. 1 fl., Ioan Crăciun, econom 1 fl., N. N. 1 fl., N. D. 1 fl., N. G. 1 fl., N. M. 1 fl., N. N. 1 fl., Halalai notar, 1 fl. N. N. 1 fl, N. N. 1 fl., Simion Ghibu, preot 80 cr., Ioan Iuga, 80 cr, Ioan Fleaca, econom 80 cr., Richard Kepp 80 cr, Löw 80 cr, Corneliu Acsente, stud. 80 cr., Georgiu Buturógă 80 cr., Darvas Wilhelm 80 cr., Augustin Voinescu, înv. 80 cr., I. Crainic 80 cr., Ferencz Sándor 50 cr. I. Dragomir. com. 80 cr. Prin postă dela dl Savu Frĕcea, 50 cr. Suma întrégă a întratelor e de 67 fl. 10 cr. Subtragêndu-se spesele de 57 fl. 10 cr., resultă un venit curat de 10 fl. care sumă s'a predat scólei gr. or. din Mercurea.

P. t. dlor contribuenţi, care ne au spriginit cu binevoitórele lor contribuiri, li se aduce şi pe acésta cale cele mai călduróse mulţămiri.

Sibiiu, 26 Septembre, 1892.

Comitetul arangiator.

Loterie.

Sâmbătă în 8 Octobre, 1892.

Timişóra:	**37**	**18**	**76**	**56**	**64**
Viena:	**5**	**73**	**52**	**28**	**69**

Nr. 347. [195] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scólele din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Valea Brad, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

2. Vaca, cu salariu anual de 200 fl., cuartir şi lemne pentru încălḑit.

3. Pescera, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne pentru încălḑit.

Petenţii au a-şi aşterne cererile instruite conform normelor din vigóre, cei cari au mai fost învĕţători şi cu documente despre pracsa învĕţătoréscă, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 7 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [199] 1

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1893.

Anul al patruḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplari legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenţii europeni. — Serviţiul postal şi telegrafic. — Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Şematismul

biserícei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑend şi pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — Judele Cheţan din Sucita. (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii. — Anecdote.**

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor. — Anunţe.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată**.

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

☞ Cruţare de spirt ☜

se face prin neintrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare (Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

☞ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 10—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

A. & A. Crompton & Co. limited
Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plátí o **remuneraţiune** de

200 (douĕ sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte şi tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 12—13

Chiar acum a eşit de sub tipariu:

Calendarul „Aurorei“
pre anul comun 1893.
Cu portretul episcopului Inocenţiu M. Clain — ca premiu — şi alte multe ilustraţiuni frumóse.

Din cuprinsul variat şi interesant al acestui Calendar, însemnăm aici:

Partea Calendaristică: Cronologia pe anul 1893. — Păscălia pe anul 1893. — Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre la rĕsăriteni şi apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1893. — Eclipsele sau întunecimile. — Cele patru anutimpuri astronomice. — Semnele pentru fasele lunei. — Calendariul iulian-gregorian. — Meteorologie: Fasele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficióse cele mai din urmă). — Indreptariu financiariu. — Serviciu postal şi telegrafic.

Partea de cetit: In but (Novelă) — Cântec păstoresc. (Poesie.) — Un prânḑ la Absolon Vultur (Novelă). — Berina fidenţiată. (Versiune.) — Ce n'am vĕḑut? (Poesie.) — Higienă: Câteva reguli privitóre la crescerea copiilor. — Despre somn. — Despre curăţirea corpului. — Despre locuinţă. — Veselina. (Poesiă). — Idyla modernă. — (Poesiă.) — Care cărăuşie e cea mai bine rĕsplătita? (Tractat economic.) — Notiţe folositóre: Flórea de salcâm. — Rumul ca medicament în contra frigurilor de lapte la vaci. — Conservarea óuĕlor. — Cele mai bune murături de castraveţi. — Esenţa de trandafiri. — Trecerea sughiţului. — Suprimarea durerei în casuri de arsuri. — Metoda de a nu mirosi şi fumega lampa. — Albirea lânei. — Curăţitul vaselor. — Spălarea colorii materiilor. — Curăţitul sobelor de fer. — Poleirea mobilelor. — Mijloc pentru de a cunósce aurul. — Glume: (ilustrate): Mare-a ḑis-o. Inţelepciune de scolar. — Turcesce. Urmarea crescerei de modă. — O anecdotă istorică. — Bolnava vană. — Când se face dreptate. — Prosa pensionatului. — La poliţie. — O observare. — Căreia i curiséză? — Desamăgire. — Ciungul, ologul, orbul şi golanul. — Şi-a ajuns scopul. — Vechimea sciinţelor. — Publicaţiuni.

☞ **Se póte procura dela tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár câte un esemplar cu 30 cr. + 5 cr. portopostal; ér 6 esemplare procurate de-odată costă numai 1 fl. 60 cr. spedate franco.** [177] 3—3

A lui KATHREINER Surogat de cafea Kneipp

Surogat (zlat) de cafeaa neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 2—13

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

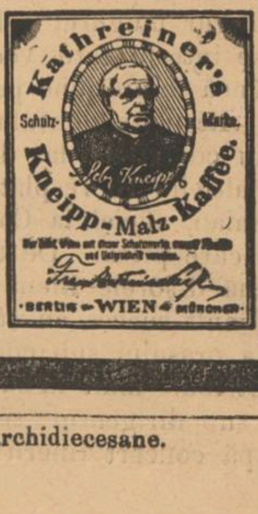

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102. Sibiiu, Joi, 1/13 Octobre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 30 Septembre, 1892.

Cu ḑiua de mâne se începe pretutindenea instrucţiunea în scólele nóstre dela sate. Cu ḑiua de mâne se începe de nou o activitate, care în vêrtutea legilor ţĕrei nóstre se întinde preste 8 luni de ḑile, o activitate binecuvêntată, o activitate ale cărei resultate privesc statul, privesc societatea omenéscă şi privesc pe singuratici cetăţeni. Toţi acestia îşi au partea lor din acéstă binecuvêntată activitate, toţi iau partea cea mai bună, căci ce în lume póte sĕ fie mai bun, mai binecuvêntat, decât perfecţiunea în sciinţă şi morală a acelor fragede odrasle nobile, cari mâne poimâne vor fi flórea, mâne poimâne vor fi fructul nobil în frumósa grădină a patriei nóstre.

Cu ḑiua de mâne se deschid pretutindenea uşile scólelor nóstre pela sate, şi învĕţătorii întră în oficiu, tineretul se pune la lucru, şi aceşti doi factori din scóla poporală în armonie bună nisuesc spre scopul măreţ, care şi l'a pus scóla, perfecţionarea elevilor în cultură şi moralitate, sau cu termini din pedagogie vorbind: cultura minţei şi a inimei, care e scopul educaţiunei.

Şi când constatăm scopul educaţiunei, când deschidem pentru prima-dată uşa acestui sanctuariu al humanismului, întréga fiinţa nóstră e pătrunsă de sfinţenia causei comune, în serviciul căreia stă scóla populară.

Momentele aceste sunt mult mai solemne, în ochii nostri mult mai sfinte, decât ca sĕ le întunecăm prin reflectarea la alte lucruri, cari aḑi ne amăresc ḑilele. Vom vorbi deci numai despre acelea, cari stau în strênsă legătură cu scóla, numai despre acele[illegible] cari puse la dispoziţiunea celor doi factori din scólă, promovézá instrucţiunea conform meniţiunei ei.

Mulţi, fórte mulţi se ţin chemaţi a vorbi despre scólele nóstre poporale, mulţi, fórte mulţi despre învĕţătorii din scólele nóstre, şi sunt puţini aceia, cari cunosc adevĕratele trebuinţe ale scólelor nóstre, condiţiunile, între cari lucrând învĕţători şi elevi, se pótă ajunge la scopul urmărit de scólă.

Condiţiunile, între cari trebue sĕ lucreze învĕţătoriul nostru dela sate aprópe pretutindinea sunt nefavorabile. Şi sunt de tot nefavorabile şi condiţiunile, între cari intră în scólă, cu cari în întreg anul se luptă în cele mai multe locuri elevii.

Unul dintre cele mai mari neajunsuri e dotaţiunea învĕţătorilor, şi neajunsul acesta e general nu numai în biserica nóstră, ci el e general la tóte confesiunile, la scólele comunale, ca şi la cele ale statului. Aprópe la toţi învĕţătorii din patria nóstră dotaţiunea e mĕsurată aşa, că bietul om cu familia abia are cu ce trăi de aḑi pe mâne. Se cere deci multă tărie de suflet, ca între asemenea condiţiuni învĕţătoriul, pătruns de sfinţenia causei scolare, sĕ şi sacrifice tot timpul pentru scólă.

Şi învĕţătorimei din patria nóstră trebue sĕ i se dea ecest frumos testimoniu, şi noi o facem acésta cu plăcere, o facem acuma la începutul anului ca o îmbărbătare a învĕţătorilor, ca rĕsplata morală, sĕ se scie că sacrificiele aduse pe altariul instrucţiunei publice sunt recunoscute, sunt apreţiate, şi sunt scrise în cartea de aur, care o ţine deschisă naţiunea pentru neobosiţii, pentru neînteresaţii sei lucrători.

Neajuns mare e în multe locuri edificiul de scólă necorespunḑĕtoriu, neajuns e lipsa aprópe totală a aparatelor utensilielor de scólă, care se şi simte în firul instrucţiunei de ani

Ne ajuns e cercetarea neregulată a scólei în multe locuri, ea însĕ e justificată în cele mai multe casuri cu împregiurări familiare, şi între aceste la locul prim dóră cu sĕrăcia proverbială a poporului nostru e justificată cu posiţiunea locului, justificată cu nepriceperea părinţilor, ca sĕ nu mai vorbim şi de indolenţa organelor administrative în aplicarea pedepselor dela absenţiile scolari.

Neajuns mare e în cele din urmă împregiurarea, că de un timp încóce sunt tot mai dese bólele epidemice, cari cu sutele seceră viaţa copiilor din etatea scolară, şi contra cărora pe la satele nóstre de multeori în paguba instrucţiunei.

Delăturarea acestor pedeci formézá ocupaţiunea de predilecţiune a organelor chemate sĕ promoveze binele scólei, şi trebue se recunóscem, că din an în an la scólele nóstre constatăm imbunătăţiri şi în punctul dotaţiunei învĕţătorilor, şi în punctul delăturărei celorlalte neajunsuri.

Cu ḑiua de mâne se încep scólele nóstre pre la sate. Binecuvêntat sĕ fie césul, în care se deschide uşa scólelor nóstre poporale!

Din delegaţiuni.

Sibiiu 30 Septembre, 1892.

(*br.*) A devenit un feliu de datină, că de câte ori se întrunesc delegaţiunile, bărbaţii mai marcanţi sĕ accentueze şi sĕ ilustreze situaţiunea politică internă şi esternă a monarchiei.

Nu vom întra de astădată în discusiune referitoriu la vorbirea Maj. Sale monarchului şi nici la esposeul ministrului de esterne, căci enunciaţiunile, ce le-au făcut, s'au repetat şi de altădată Ele culminézá numai în asigurarea, că pacea, care fericesce popórĕle, se va menţiné şi mai departe şi că garanţiile păcei se află în alianţa triplă, care ţine în ecuilibru balanza europénă.

Deosebit de importante pentru noi însĕ au fost cuvintele presidentului delegaţiunei austriace Chlumencky.

Dênsul a însinuat un feliu de iubileu al delegaţiunilor din incidentul de dóuĕ ḑeci şi cinci de ani al esistenţei lor. Şi în acest timp, a ḑis preşedintele, consolidarea statelor pe basa dualismului s'a întărit şi ele mulţămite cu politica, ce se urmézá, se desvóltă în pace şi se consolidézá tot mai tare.

Nu scim, dacă din convingere a accentuat acest bărbat de stat împregiurarea acésta mângăitóre, sau fost-a ea numai o parafrasă învechită pentru a da un lustru acţiunei, ce se urmézá şi a atrage ochii lumei asupra darurilor bogate, ce se revarsă asupra monarchiei, a asigura lumea mare, că în adevĕr în monarchie domnesce pacea, ticna, mulţămirea şi că popórĕle conlocuitóre, dăruite dela Dumneḑeu cu aceste roduri, progresézá în linisce.

Noi considerăm consolidarea statului dela raporturile lui interne.

Şi dacă privim lucrul din acest punct de vedere, şi numai din acesta trebue sĕ-l privim în prima linie, apoi icóna, ce şi-o póte face ori ce om, care raţionézá cu minte sănĕtósă şi cu inima la loc se înfăţişézá cu totul în alte colori.

Nemulţămirea domnesce în tóte părţile. Nemulţămire între popórele statului austriac şi mai mare nemulţămire între popórele statului ungar.

Pentru-că, dacă în Austria nemţii sunt mulţămiţi, când ei privesc cu ochii cum se închégă tot mai tare hegemonia germană; — dacă în Ungaria elementul magiar se întăresce şi esercită un feliu de egemonie condamnabilă, acésta nu va sĕ ḑică încă, că raporturile interne sunt consolidate.

Accentuăm din nou: în Austria trăesc multe popóre nemulţămite şi mai nemulţămite trăesc popórele Ugariei.

Presidentul delegaţiunei austriace putea sĕ o vadă acésta, putea sĕ simtă nemulţămirea cehilor şi a slavilor preste tot în Austria şi putea sĕ audă de nemulţămirea popórelor de sub coróna sf. Ştefan din Ungaria

Nisuinţa d'ase ridica o naţiune, care aḑi are o sórte mai norocósă, póte duce la evenimente neprevĕḑute, căci acésta nisuinţă se manifestă în un feliu de stăpânire asupra altor popóre, cari după drept trebue sĕ fie egale în tóte.

Ridicarea se póte face numai în contul popórelor conlocuitóre, cari desteptate şi ele, ţin la drepturile lor cu tăria convingerei, că ele trebuesc apă-

---

FOIŢA.

Cultura grădinilor şi folosul lor.

(Urmare).

In multe casuri însĕ pămêntul e sĕrac şi astfeliu întorcêndu l, vine deasupra şi se îngraşe prin arsiţa sórelui şi alte influinţe ale naturei, precum şi prin gunoire. Ér pătura arabilă cu materiile ei nutritóre deja disolvate sĕ pune în afunḑime spre a da chrană rădăcinilor pomilor.

Prin operaţia acésta ni-se dă prilegiul, cum nu ni-se mai dă nici când, de a pregăti pămêntul pentru o grădină Cu ocasiunea acésta, punem gunoiu pe pământ, acolo unde e de lipsă, adecă în afunḑime la rădăcinile pomilor. Aprópe câte specii de pomi, atâtea gunoiuri. Va sĕ ḑică nu toţi pomii se împacă cu unul şi acelaşi gunoiu; causând gunoiurile nepotrivite pomilor fórte multe bóle. Şi pentru aceea, încât despre gunoiuri voi reveni la locul seu; observênd atâta, că la rigolare sĕ se gunoéscă pămêntul fără considerare la speciile de pomi. Bólele pomilor mai provin, afară de gunoiul nepotrivit şi din apă prea multă şi petriş care se află la rădăcinile pomilor. Tóte acestea sunt scăderi ale unui pămênt menit pentru grădină, dealtfeliu fórte mari, dar prin rigolare uşor delăturabile.

Apa o delăturăm prin scocuri, ţevi şi canaluri, petrişul îl înlocuim prin alt pămênt mai bogat în materii nutritóre Acésta este lucrarea cea mai neapărată la înfiinţarea unei grădini, avênd influinţe numeróse asupra plantelor, cari din causa timpului fisic nu se pot înşira. Operaţia acésta e fórte grea şi costisitóre însĕ cu îmbelşugare rĕsplătită. Se mai póte îndeplini şi cu ajutoriul a dóuĕ pluguri cel dintâiu ca de obiceiu cu corman, al doilea tot pe aceea şi brazdă fără corman.

După rigolare urmézá apoi în primăvéra următóre împărţirea grădinei.

Dacă e vorba de cultivarea raţională a grădinilor, apoi acelea trebue intocmite, ca sĕ aibă şi o influenţă óre-care asupra vieţii nóstre atat fisice cât şi morale, asupra gustului estetic pentru tot ce e nobil şi frumos. Cu un cuvênt sĕ fie impreunat folosul cu frumosul. Şi pentru-ca grădina sĕ corĕspundă acestora, basa trebue sĕ consiste în împărţirea ei cât mai corectă. Forma terenului destinat pentru o grădină póte fi pătrată adecă cuadrată sau alt patru-unghiu, triunghiu, formă multiunghilară neregulată, după împrejurări locale. O condiţiune priinciósă însĕ atât pomilor cât şi legumelor este, că gradina sĕ represinte o formă pătrată.

Deci deşi forma grădinei atârnă dela împregiurările locale, totuşi împârţirea ei o facem cam în următoriul mod:

Fără considerare le pórta grădinei care se póte afla în ori şi ce parte a grădinei, érăşi după împregiurări locale; ea la tot casul e bine, dacă se află pela mijloc, fără considerare, ḑic, la acesta, cu ajutoriul a dóuĕ sfori, la o distanţă $1^1/_3$ m., potrivit cu mărimea grădinei, săpăm o cărare principală tocmai prin mijlocul grădinei, aruncând pămêntul îndrépta şi stênga dela un gard până la celalalt de vizavii, unde érăşi, dacă nu la mijloc, cel puţin în apropiere ar trebui sĕ se afle un loc de întrare, pentru a întra şi eşi cu carul, când cu distribuirea parilor, gunoiului, pietrişului sau a unor unelte, fără a vĕtăma cu întórcerea carului vre-un pom sau legumă.

Intocmai preste mijlocul acestei cărări, tot asemenea procedând, tăiem o a dóua cărare, aşa, ca sĕ formeze aceste dóuĕ cărări principale o cruce dréptă. Prin acésta grădina se imparte în patru table mari a căror formă — după împărţirea acésta corectă — trebue sĕ fie asemenea cu a grădinei. Impărţirea mai departe se continuă prin tăere de cărări asemenea celor principali dela părţi până în cărările principale deja tăiate, dacă acelea (porţile) nu se află la mijlocul grădinei. După trebuinţă se mai întocmesc şi alte cărări, nu tocmai aşa spaţióse ca rate, întocmai cum ţin stăpânitorii de astădi a impune sarcine pe umerii acestor popóre.

Procesul, ce se desvóltă deci între popórele monarchiei. póte duce la o sguduire din temelie socială, căci ómenii mânaţi de un curent bolnăvicios nu mai cunosc margini în acţiunile lor, ci merg înainte, tot înainte şi nu privesc, ceea-ce se întêmplă îndărăt.

Cu deosebire la noi în Ungaria lucrurile se află în un stadiu de tot deprimătoriu. Rasa magiară, care voesce sĕ se susţină la putere cu ori ce preţ care pretinde pentru sine drepturi deosebite dar sarcini nu, a ajuns la punctul cel mai înalt, dar şi cel mai periculos şi numai bunul Dumnedeu va sci, dacă acest avênt nu va avea consecinţe, de care va trebuí sĕ te înfiorezi.

Căci, dl preşedinte al delegaţiunei austriace va fi audit cuvêntul lui Kossuth, că nu e timpul acum ca magiarii sĕ se rescóle dar popor laş ar fi, când ei ar abdice de revoluţiune. Şi nimenea n'a tras la respundere pe cei-ce cu atâta rêvnă propagă cultul bĕtrânului revoluţionariu, nimenea dintre magiari n'a condamnat politica, ce se urméză, — nu, căci nimenea n'are curagiul a se opune curentului

Cum dară póte veni presidentul delegaţiunei austriace a accentua lucruri, care nu sunt, nu vede dênsul constituţia falsificată, libertatea încătuşată şi egalitatea rĕmasă o vorbă banală

Nu vede dênsul, că popórĕle din statul ungar şi chiar din cel austriac sunt oprite în desvoltarea şi aspiraţiunile lor, cu tóte, că au fost cele mai loiale, cele, cari în timpuri grele s'au jertfit cu tot avutul lor, cu sângele lor.

A vedé tóte acestea stări abnormale şi a accentua, că monarchia e consolidată, ni se pare un lucru prea cutezant. Póte că lucrurile, ce se petrec în delegaţiunea ungară şi în special vorbirile membrilor din oposiţiune şi ale lui Ugron îl va desteptа din visele de aur, va vedé cu ochii realităţii şi ómenii desteptaţi póte vor lucra la sanarea rĕului.

Că veni-va şi timpul acela în curênd, nu scim, dar interesele monarchiei şi consolidarea ei 'l reclămă, căci alt cum nu putem sĕ vorbim de consolidare.

Revista politică.

De câtva timp se ventiléză în continuu scirea, că între membrii cabinetului este mare neînţelegere şi că o crisă ministerială va isbucni în curênd. Scirea acésta o confirmă acum tóte diarele din Budapesta şi chiar diare streine bine informate. Călĕtoria de multe ori a ministrului Szapáry la Viena încă e adusă în legătură cu crisa. Causa principală o forméză cestiunea căsătoriilor mestecate, care a venit din nou la discusiune în conferinţa din urmă a consiliului de miniştrii şi în care lucrurile s'au incordat şi mai tare. Ministrul president a călĕtorit imediat la Viena. —

Revista berlineză „Gegenvart“ publică un articol, în care critică aspru politica de pănă acum a germanilor austriaci şi desfăşură un nou program al viitoriului, sfătuind pe germani sĕ stăruéscă pentru o monarchiă federalistă, în care germanii se formeze un regat german austriac pe base naţionale şi sĕ între în federaţiune cu celelalte popóre ale monarchiei.

Cehii vor un regat boem. Acest stat numai atunci ar deveni periculos germanilor, când nu ar forma şi aceştia un regat naţional german. Germanii s'ar puté înţelege şi cu slavii de sud cu slovenii, polonii românii şi rutenii, dacă ar lupta împreună cu ei încontra dualismului şi pentru delăturarea statului uugar de adi, în favórea unui stat nou mărginit la teritoriul de limbă magiară.

Totdeodată numita revistă sfătuesce pe germanii austriaci, ca sĕ nu mai reinoéscă pactul cu magiarii, când va espira şi sĕ céră o formă de stat federalistă pentru Austria cu şepte state naţionale pentru stăpânirea Habsburgică cu capitala Viena. Aceste state ar trebui sĕ fie despărţite în privinţa naţională şi fără a se mai ţiné sémă de graniţele istorice, cari şi-au perdut importanţa.

Delegaţiunea ungară a pertactat bugetul pentru armată Raportorul Rakovsky István, după ce făcu o generală privire preste acéstă parte din buget recomandă primirea bugetului, care face suma de 117,956,000, adecă faţă cu cel din anul trecut un spor de 4,200,000 fl. Raportorul dise între altele. că motivarea bugetului pentru armată este greşită şi nu dă nici o lămurire privitor la sporul pretins. Rĕspunsul ministrului de rĕsboiu în cestiunea unei academii militare magiare, dise Rakovsky, nu corĕspunde în ce privesce limba magiară. cu atitudinea pe care a arĕtat'o delegaţia faţă cu pretensiunile drepte ale armatei. Ministrul comun de rĕsboiu nu arată pe deplin conscienţa, că el n'are de a face numai cu naţionalitatea magiară, ci stă faţă cu statul magiar şi în privinţa acésta e responsabil şi preşedintele guvernului unguresc.

După ce vorbiră Beöthy, Hegedűs, Rakovsky, Zichy şi Pulszki, luà cuvêntul Gabriel Ugron, care atacă cu vehemenţă pe ministrul de rĕsboiu, faţă cu care „n'are încredere“. Ugron dise între altele, că el ia în considerare esclusiv spiritul naţional în armată. Armata, dise vorbitoriul, o privesc ca pe o parte separată hermetice. După părerea lui se face risipă cu miliónele si insistă cu deosebire pentru a se delătura protecţia şi nepotismul în armată.

Rĕspunsul ministrului de rĕsboiu br. Bauer nu oferă nimic deosebit. La sfêrşitul vorbirei sale ministrul dise, că nu s'a făcut încă tot ce pretinde o armată bună. Sunt lipse, cari trebue sĕ se astepte, căci le pretinde progresul si tendinţa legitimă de a perfecţiona armata.

In cestiunea înfiinţărei unei academii militare în Ungaria, maioritatea a votat propunerea delegatului Hegedűs, ca sĕ se înfiinţeze acéstă academiă.

Propunerea luì Beöthy însĕ, ca limbă de propunere în nóua academiă militară, ce se va înfiinţa în Ungaria, sĕ fie limba magiară, s'a respins.

In şedinţa dela 8 Octobre s'a continuat desbaterea asupra bugetului armatei, la ordinea dilei fiind discusiunea asupra rĕspunsului ministrului de rĕsboiu privitor la propunerea limbei magiare în scólele militare şi corĕspunderea autorităţilor militare cu autorităţile civile unguresci.

Din partea oposiţiei au vorbit Beöthy şi Ugron, atăcând vehement rĕspunsul ministrului de rĕsboiu, şi declarându se nemulţumiţi cu el.

Ugron dise între altele: Ungaria şi Austria însémnă dóuĕ naţiuni deosebite: austriacă şi magiară. Soldatul este sau magiar, sau austriac, fiind că un imperiu. o patrie comună, care nu e nici magiară, nici austriacă, ci o corcitură — nu esistă Ridicarea limbei magiare la gradul de limbă de propunere în armata comună provine din instituţia dualismului, din necesitatea pregătirei. Dacă armata vrea sĕ învingă, atunci trebue sĕ se ţină samă de spiritul ei naţional; armata aşadară trebue sĕ fie crescută şi alimentată cu spirit naţional magiar. Acésta se póte face numai aşa, dacă la institutele militare se va introduce plan de învĕţămênt unguresc si limba de propunere magiară.

La aceste observă ministrul de rĕsboiu Bauer, că în institutele militare s'a făcut tot ce s'a promis faţă cu studiul limbei magiare —

In numĕrul din Septembre al revistei „Contemporary Review“ a apărut un articol, în care se vorbesce despre *Papa şi Ungaria.* Autorul articlului spune, că relaţiile dintre Curia romană şi guvernul magiar sunt fórte încordate, pe când de altă parte republica francesă, care în multe privinţe a atacat vehement biserica, în timpul din urmă a primit dela Roma un fel de întârire a politicei sale şi a sistemului de guvernare republican. Curia romană, dice numita fóie, îşi dă tótă silinţa se redea republicei pacea şi liniştea, ér pe Ungaria s'o aducă în încurcături. Cheia acestei atitudini a curiei romane este, că monarchia nóstră face parte din tripla alianţă. Acésta se vede şi din împregiurarea, că Papa va revoca în curênd pe Galimberti din misiunea sa politică în Austro-Ungaria, pentru-ca astfel sĕ dea cu atât mai vêrtos espresiune tendinţelor sântului scaun din Roma faţă de politica alianţei întreite. In combinaţiă cu acésta e şi amênarea alegerii noilor cardinali. Dacă Papa Leo XIII va muri până când nu s'au numit noii cardinali, atunci tripla alianţă va avea în nóua conclavă mai puţin cu cinci voturi, de cum i s'ar cuveni. Autorul articlului espune apoi pe larg cestiunea matriculelor în Ungaria, comunicând şi ordinaţiunea ministrului Csáky privitóre la acéstă cestiune, care se agită în Ungaria de lung timp. La sfêrşit autorul articolului dice, că înainte de ce Csáky ar fi dat numita ordinaţiune, primatele a dat o circulară către clerul catolic în care îl provócă, sĕ se supună disposiţiunilor ministrului de culte în cestiunea matriculelor.

Cercetarea sfintei biserici.

Simţiul de pietate creştinéscă şi-are şi el după epocele vieţii şi desvoltării poporului pretensiunile sale,

Voesce acest simţ. şi are necesitate, ca se fiă alimentat în deplină mĕsură. Isvórele din cari se alimentéză simţiul de pietate creştinéscă sunt: rugăciunea, cultul public, şi cultul privat dumnedeesc. observarea cu rigóre a datinelor religióse, contribuirile pentru susţinerea şi desvoltarea bisericei, participarea la viéţă constituţională-bisericéscă, şi mai pe sus de tóte acestea o viéţă creştinéscă,

Şi fiind simţul de pietate creştinéscă basa şi fundamentul pentru întréga viéţa şi desvoltarea omenéscă, basa şi fundamentul bunăstării şi fericirii omenescii, este natural, ca sĕ privim şi cercetăm, cum şi în ce mod se alimentéză în timpul de faţă la poporul nostru simţul de pietate creştinéscă din isvórĕle anumite mai sus.

Ne vom ocupa de astădată de modul, cum cercetéză poporul sânta biserică. Din datele substernute Venerabilului consistoriu eparchial din Arad de către oficiile parochiale în anul trecut, aflăm, că: poporul nostru în genere cercetéză regulat, cu mic cu mare, sânta biserică la sĕrbătorile mari; dar în Duminecile şi sĕrbătorile de preste an cercetarea nu este destul de regulată şi de corespundĕtóre. Pentru cercetarea mai regulată a sfintei biserici oficiele şi comitetele parochiale, aşa aflăm din aceste date, au făcut ceea ce au putut, şi anume; în unele comune au activat coruri de plugari, — şi mai în tóte părţile preoţimea pentru a face poporului cultul dumnedeesc mai plăcut şi mai atrăgĕtoriu, a început a ţiné poporului tot mai adese ori predeci instructive.

Ambe aceste mijloce s'au dovedit de bune, şi au contribuit în parte şi pre alocuria mult la ameliorarea frecuentaţiunii bisericei.

Aceste dóuĕ mijlóce, este natural, le vom cultiva, şi desvolta în mesură tot mai mare şi pre viitoriu, şi se'nţelege de sine, că ele îşi vor da totdeuna ródele lor.

Spre a putea însĕ îndrepta to[illegible] este de îndreptat pre acest teren este de lipsă, sĕ ne ocupăm şi de alte mijlóce, şi anume: sĕ aflăm un mijloc, prin carele sĕ putem îndrepta reul în mod radical

Din datele amintite mai sus, aflăm, că de causă pentru neumblarea poporului la biserică, se amintesce mai cu sémă încât pentru timpul de érnă, serăcia şi lipsa poporului de mijlóce pentru a-şi cumpera încălţăminte şi îmbrăcăminte corespundĕtóre; ér încât pentru timpul fie véră se amintesc de causă: că se ţin têrguri de ţéră în Dumineci şi în serbători, că se ţin pertractări în aceste dile pre la antistiele comunale şi pre la alte oficie etc.

Am cugetat asupra tuturor acestor împregiurări şi am aflat, că da, tóte acestea pot sĕ împedece poporul dela cercetarea bisericei, dar în genere nu sunt cause şi pedeci nedelaturevere, şi nu sunt ele causa causelor; ci acéstă causă trebue sĕ o căutam aiurea, şi anume: în schimbarea, carea s'a produs în timpul mai nou în modul de gândire şi acţiune al poporului faţă de traiul seu din bĕtrâni.

Din bĕtrâni adecă aşa era în casa şi în modul de gândire şi acţiune al românului întocmirea, că tot ceea ce lucréză şi tot ceea ce doresce omul sĕ fie stăpânit, şi în serviciul unei datine religióse. Pruncii umblau la biserică, pentru că urmau pre părinţi, ér acestia mergeau la sânta biserică, pentru că aşa se tredişeră, şi pomeniseră din moşi stremoşi, că este o datorinţă a cerceta casa lui Dumnedeu în dile de Duminecă şi sĕrbătóre

Şi omul, carele este stapânit de o datină, se supune ei până atunci, până când este stăpânit — fără sĕ se întrebe mult, că pentru ce? Vine însĕ un timp, în carele omul, şi popórele se întrébă, că pentru ce sĕ facem acésta aşa, şi nu altcum; şi dacă află argumente şi motive de ajuns pentru ceea-ce făcea mai nainte din datină, — continuă a face aceeaşi din convingere şi în deplină consciinţă de ceea-ce face.

In acest timp al criticei asupra datinelor din bĕtrâni, ni se pare nóuĕ. că a început a întra binişor poporul nostru Se întrébă, credem noi, poporul, că pentru ce susţine propriaminte cutare sau cutare datină, şi după cum şi respunde, între împregiurările şi gradul de desvoltare, în carele se găsesce, aşa se acomodéză în acţiunile sale viitóre. Se întrébă de sigur poporul că pentru ce umblă la sfânta biserică, mai cu sémă, că in lumea materialistă, în carea trăim

---

cele principale, precum sunt de esemplu cărările din lăuntrul gardului în jurul grădinei, însĕ nu tocmai în apropierea gardului, destinând din gard pâna în cărare, — după trebuinţă, — anume straturi pentru agrişi, strugurei, trandafiri, crini, viţa de vie sau alte tufe roditóre. Aceste straturi s'ar putea pune în serviţiul chiar a legumelor. ca sĕ nu fie umbrite de tóte părţile de umbra pomilor; căci tare greşită este procedura mai cu sémă a ţĕranilor nostri dela cultiva legumele printre pomi, sau viceversa pomii printre legume, unde răpindu-şi uneia alteia lumina şi căldura recerută, nu au cum reuşi. Mai recomandabil este însĕ, a reserva în grădina de pomi locul din faţa sórelui pentru legume; împărţindu l pentru fie care soiu de legumă în mai multe strătuleţe după trebuinţă.

Dacă grădina represintă o formă multiunghiulară neregulată, uşor şi necesar este, a destina câte un loc în unghiuri pentru butea sau grópa de urină, pentru compost, unde sĕ se arunce lucrurile şi buruenile netrebnice, când cu curăţirea grădinei şi a cărărilor, cu deosebire primavéră, pragĕtind astfeliu un gunoiu escelent pentru plante. (Va urma.)

astăḑi, omul s'a deprins a nu face nimic fără un folos real, vĕḑut şi simţit.

Şi între grelele împregiurări ale vieţii de astăḑi şi în spiritul timpului, în carele trăim, lumea în genere şi la olaltă cu lumea mare şi poporul nostru se trudesce, şi alérgă mai mult după bunuri materiale, decât după bunuri spirituale-morale.

In acéstă împrejurare în lupta şi alergarea nesaţiósă a omenimei de astăḑi după câstiguri şi bunuri materiale şi deci în spiritul materialist al lumii de astăḑi zace causa causelor, pentru carea biserica pe alocuria nu este cercetată de credincioşi în mĕsură corespunḑĕtóre, şi pentru carea nu se alimentéză din destul simţul de pietate crestinéscă prin o participare viă şi activă a credincioşilor la cultul public dumneḑeesc.

Constatând acéstă causă a causelor, pentru carea lumea de astăḑi se arată în genere înstreinată de binefacerile religiunei şi cercetării bisericei, este natural, — că tendinţa bisericei şi a preoţimei trebue sĕ se îndrepteze într'acolo, că ceea-ce făcea odinióră poporul bucuros şi cu plăcere în ale religiunii şi bisericei din datină, — sĕ facă acum din convingere şi anume din o puternică convingere religiósă.

Drumul cătră acéstă ţintă este un drum lung şi anevoios, dar nu este cu neputinţă.

Pentru formarea acestei convingeri religióse în mĕsură mai mare, de cum s'a putut acésta, până acum, ne vom îndrepta privirea mai întâiu asupra scólei şi învĕţămêntului religios în scólele nóstre confesionale. Şi aici vom putea îndrepta mult, dacă vom considera cu deosebire dóuĕ momente, şi anume: *a*) ca prin învĕţămêntul religiunei ca atare sĕ avem cu deosebire în vedere partea subiectivă a religiunei, adecă formarea convingerii, şi *b*) că prin tóte cunoscinţele, pe cari le predăm elevilor în scólă sĕ stăruim, ca sĕ i întărim cu deosebire convingerea şi credinţa în Dumneḑeu, şi necesitatea omului de a trăi în report cu Dumneḑeu.

In ceea-ce privesce apoi viéţa şi desvoltarea vieţii religióse a poporului, ţinta principală a bisericei şi a preoţimei trebue se fiă îndreptată într'acolo, că din tot cea-ce vede poporul în cultul public şi în tóte actele religióse, — sĕ şi pótă forma convingerea, — că bunul şi capitalul cel mai mare, pe carele şi-l póte câstiga omul în acéstă lume este convingerea religiósă, credinţa neclătită în Dumneḑeu, că acéstă credinţă este mijlocul unic, prin carele putem câstiga, conserva şi valora în mod nimerit tóte bunurile, de care avem lipsă, pentru ca sĕ putem. sĕ ne întemeiăm, şi sĕ trăim într'o bunăstare statornică. *„Biserica şi Scóla“.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Petrogeni, 10 Octobre, 1892. Onorată redacţiune! In speranţă, că onorata redacţiune a „Telegrafului Român“ îmi va da ospitalitate a înregistra în colónele sale istoricul unui fapt înplinit în uşa bisericei nóstre, vin a relata următórele:

Multă întroducere nu voiu sĕ fac, descriind *per longum et latum* lucrul, fiind acela prea bine cunoscut organelor competente de a vindeca rĕul, de care bolesce comuna nóstră aprópe de 6 ani; ci voiu sĕ pun pe tapet numai faptele regretabile ce s'au întêmplat în timpul din urmă în sinul comunei nóstre bisericesci

Onorată redacţiune! Biserica nóstră e bajocorită, averea ei păpată şi scóla lăsată în mâna sorţii Şi cine molestéză aceste sanctuare?

Actualul domn învĕţătoriu Teodor Dusa et comp. Duminecă în 9 Octobre în faţa bisericei în presenţa poporului adunat spre a participa la rugăciunile obicinuite, s'a întêmplat un adevĕrat scandal, ce s'a înscenat de actualul învĕţătoriu şi câţi-va aderenţi fanatisaţi prin dênsul. Onoratul domn actul administrator parochial Nicolau Cristea a venit la timpul obicinuit sĕ sĕvêrşască st. liturgie, şi ce sĕ vaḑă. In mijlocul comunei îi ţin calea câţi-va poporeni cu învĕţătoriul în frunte şi-l provocă ca sĕ nu mai os tenéscă până la biserică, că lor nu le mai trebuesce, deóre-ce ei au alt preot, pe Iacob Adam. Se înţelege onoratul domn Cristea a venit la biserică, a cărei uşă a aflat-o încuiată A provocat pe învĕţătoriul sĕ i predee cheia, deóre ce dênsul o păstra; ér cheia nu i s'a predat după repeţite provocări. Maioritatea poporului a început greva şi mulţămită tacticei dlui Cristea poporul s'a mulcomit căci se putea întêmpla şi omoruri, deóre ce aderenţii dlui Duşa au fost bine chefuiţi cu alcohol dela jupânul Iţig. Acésta a trecut, dar se prevede o scenă oribilă. Şi acésta din motivul, că preotul Iacob Adam e de mult în comună, unde nu cruţă nici un mijloc ca sĕ şi pótă ajunge scopul; sĕ fie introdus în oficiu cu forţa, şi acesta din motivul sĕ nu dea de ruşine pe protectorele seu, pe învĕţătoriul, carele a fost orbit poporul cu câte verzi şi uscate Poporul a fost ameninţat cu pedepse, a fost ademenit cu promisiuni góle, cari după ce s'au demascat poporului l-a părăsit, remânând un numĕr cu cari împreună chefuindu se ḑi de ḑi sfinţia sa Iacob Adam, plécă acompaniat de răcnet la adresa Veneratului consistoriu până la casa învĕţătoriului, unde apoi îşi ţes planul de rĕsbunare.

Intreb acum pe dl învĕţătoriu şi pe favoritul dênsului Iacub Adam, că unde vor sĕ ducă lucrul? La vărsare de sânge în uşa bisericei? Noi nu admitem jertfe de sânge în canónele bisericei nóstre. Poftiţi numai înainte, că jupânul Iţig mai are alcohol şi holumburi mai sunt pe drum de cari sĕ se împedece sânţia sa Iacob Adam, ba şi femeilor le place sĕ le mai sĕrute mâna sfinţia sa, căci asta e moda, n'ai ce face. Una însĕ ve spun la ambii sĕ nu bajocoriţi biserica, sĕ nu păpaţi averea aceleia cu călĕtorii până la Feleag, Abrud şi Sibiiu cu telegrame absurde şi false, cu un cuvênt, sĕ nu puneţi lumina sub obroc, ci pe masă ca se lumineze tuturor celor din casă. Ér dlui Dusa i dau sfatul se încépă prelegerile, că a sosit timpul şi sĕ înveţe tinerile odrasle ce e bine frumos şi nobil şi nu a arunca cu bolovani după călĕtori, sĕ te îngrigeşti dle Dusa de scólă că de un sanctuariu, sĕ nu laşi se o rîme porcii şi sĕ sară cânii satului pe o ferêstă şi iese pe alta; se te îngrijesci cu un cuvênt de chemarea-ţi ce ai îmbrăţoşat şi sĕ nu te ocupi cu întroducerea şi destituirea popilor, că ar trebuí sĕ sci că nu zace în puterea d-tale acésta.

Veneratul Consistoriu archidiecesan sĕ nu se supere pe mine, dacă întreb, că până când va mai suferi neghina în grâu? Până când va mai suferi un preot ca Iacob Adam sĕ-şi părăséscă turma sa cu sĕptĕmânile întregi ca sĕ o sfâşie lupii cei flămânḑi ai confesionalismului ce domnesce, venind dênsul în altă comună spre a o neliniştí şi strica moraliceşte. Ruşine unui atare păstoriu, ruşine face întregului cler ortodox prin purtările sale. „Păstoriul ce nu îngrigesce de turma sa nu merită sĕ se îndulcéscă de laptele oilor lui“ ḑice sânta scriptură. A sosit timpul şi acum este sĕ se curăţe biserica de cangrenă, de preoţi ce nu'şi cunosc chemarea lor On. domn Nicolae Cristea ca actual administrator e chemat a relata lucrul mai îndetaiu la locurile competente spre a se face odată lumină în întunerec. Eu mĕ retrag scârbit până la suflet de mârşăvenia pusă la cale de învĕţătoriul Dusa, ca unul ce nu'şi cunósce chemarea sa şi uită de datorinţa de a propaga lumină, pace şi iubire în loc de întunerec ura şi discordie tot atâtea păcate ce i înpodobesc inima. In speranţa că glasul meu nu va suna îndeşert, ci va strĕbate la forurile competente, de unde sĕ primim balsam pentru vindecarea rĕului, de care bolesce comuna nóstră bisericéscă.

Rĕmân cu tótă stima al On. redacţiuni
devotat fiu

Ioan Moldovan,
cleric absolut.

Varietăţi.

* (Nou pămênt bisericesc.) „Biserica şi Scóla“ scrie: Confratele nostru Georgiu Tigu, din Pecica română a dăruit pe séma sântei nóstre biserici din numita comună un complecs de pămênt în preţ de 3000 fl, adecă trei mii fiorini val. aust. Dumneḑeu se rĕsplătéscă vrednicului nostru confrate jertfa adusă pre altariul Domnului.

* (Telegraf) Staţiunile de telegraf dela linia vicinală ferată: Şelimber, Vestem, Tălmaciu, Sebeşul de sus şi Avrig sunt îndreptăţite a manipula depeşe private şi de stat.

* (Esamenele de cualificaţiune preoţéscă s'a ţinut pentru diecesa Aradului în ḑilele de 21 şi 22 Septembre c. S'au presentat 20 de absolvenţi şi toţi au făcut esamenele cu succes.

* (Cas de mórte). Primim scirea, ca învĕţătoriul din Boiţa, **Nicolau Bobeş,** a rĕposat Marţi în 29 Septembre c. st. v. după un morb îndelungat în etate de 51 ani, servind ca învĕţător 32 de ani. Inmormêntarea se va face Joi în I Octobre v. la órele 10 a. m. Fiei ţĕrîna uşóră!

* (Conventiuni vamale.) Foile din Viena aduc scirea, că în tómna acésta se vor încheia convenţiuni vamale între Germania şi Anstro-Ungaria de o parte, ér de altă parte între România.

* (Colera) Comisiunea administrativă a comitatului Sibiiu în şedinţa sa din 8 Oct. a luat conclus, că la pasul Turnului roşu sĕ se institue un medic; pentru visitarea şi desinficierea călĕtorilor, cari sosesc în Sibiiu sĕ se orênduéscă mai mulţi medici; curăţenia scólelor şi starea sĕnătăţii copiilor sĕ se cerceteze pe fie-care sĕptĕmână; canalul pe care curge apa sĕ se ţină cât mai curat, etc. Scirile oficióse din Budapesta anunţă, că în 10 Oct. au fost 27 casuri de coleră, 13 decese, 11 eliberaţi sănĕtoşi Numĕrul bolnavilor 104. In Seghedin s'au anunţat casuri nóuĕ de coleră.

„Monitoriul oficial“ al României a publicat următórele:

Ministeriul, luând avisul consiliului sanitar superior, aduce la cunoscinţa publicului că din causa întinderei ce a luat colera în unele state din Europa, se opreşte importul în România din Rusia, Germania, Francia, Belgia, Austro-Ungaria, Serbia, Ţĕrile de jos (Olanda) şi din porturile Mărei Negre ale Turciei de Asia, a obiectelor notate mai jos şi anume:

a) rufăria de corp şi de aşternut ca articol de comerciu întrebuinţată dar nespălată, (rufăria murdară ca bagagiu al călĕtorilor se va supune desinfecţiunei la fruntarii); vestmintele întrebuinţate ca articol de comerciu;

b) probele de stofe (de ţesături) uzate (nu probele de stofe noi, neumblate), sdrenţe şi rĕmăşiţele de stofe ţesute de ori ce feliu, peticelele de hârtie;

c) pieile brute, băcişele şi maţele próspete sau uscate, maţele sărate (nu crude);

d) pĕrul de bou, de cămilă, de cal (nu şi pânḑele de pĕr de cal văpsite pentru site), pĕrul de porc necurăţit, penele brute necolorate şi necurăţite şi penele de puf (pernele călĕtorilor se vor desinfecta la fruntarii), lâna nespălată şi nedesinfectată, bumbacul brut (nu bumbacul spălat, curăţit şi preparat pentru pansamente, nici vata nóuĕ);

e) blănăriile neconfecţionate (vestmintele împodobite cu bucăţele de blană se vor desinfecta prin aerare în timp de 8 ḑile);

f) icrele, heringii şi alţi peşti săraţi, uscaţi şi afumaţi sau marinaţi, nu şi conservele de peşti în cutii metalice închise ermetic;

g) untul de lemn în burduşe, şunca, slănina salamul şi alte cărnăţării, seul, untura de porc, pastele alimentare, pesmeţi;

h) lăpturile, smântâna, untul, brânḑa, caşcavalul, fructele próspete, legume verḑi, cartofi;

i) sacii necuraţi (sacii care au servit la transportul de cereale se vor desinfecta la fruntarii prin vapori de apă ferbinte sau prin aruncarea lor în apă fierbinte sau în lapte de calce).

Aceste obiecte sunt oprite de a întra în România, fie că vin ele direct din localităţi infectate, fie că au trecut prin una din localităţile infectate, după apariţia colerei într'ênsele.

* (Curs de limba română.) Cetim în „Gazeta Bucovinei“, că societatea dómnelor române din Bucovina a deschis şi pentru anul scolar 1892/93 un curs de limba română pentru copile române. Inscrierile se face în fie-care ḑi în localurile societăţii pentru cultura şi literatura română, strada Transilvaniei Nr. 7. Joi în 6 Octobre n. c. s'a început învĕţămêntul în trei despărţituri, care este încredinţat d-şórei Stefania Tureţchi. Societatea dómnelor române învită pe părinţi a-şi înscrie copilele la cursul numit, pentru care nu se plătesce nici o tacsă sau didactru.

* (Cestiunea colonisărilor.) Deputaţiunea care merse la Budapesta, precum scrie „Luminătoriul“ avu informaţiuni despre timpul şi locul când şi unde minisrtul primesce în audienţă şi scia, că ministrul nu'i acasă Insĕ deputaţiunea, sciricind şi găsind pre ascuns că în 15 Septembre este terminul, ceea ce publice nicăiri nu s'a dat de scire, se hotărì deci pentru ca petiţiunea, sĕ fie în timp legiuit dată, a se presenta la secretariul de stat Fejér (la ministeriul de agricultură) care, în absenţa ministrului, avu misiunea a primí deputaţiunea.

La óre 11 a. m. deputaţiunea fu primită în audienţă. Dl adv. C. Bredicean prin o alocuţiune potrivită, rostită în mod solemn şi resolut, espuse misiunea deputaţiunei şi predede petiţiunea subscrisă de preste 2000 romani din ţinutul Făgetului.

Secretariul de stat primì petiţiunea şi declară, că guvernul ţĕrii în acţiunile sale nu face deosebire între români şi unguri, ci intenţiunea guvernului este a întărí de o parte comunităţile rurale esistente, de altă parte prin colonisări a impopula ţinuturile roditóre.

Cu intenţiune nime până acum n'a fost eschis şi în scopul acesta nici nu s'au luat mĕsuri din partea guvernului. Dealtcum guvernul va vedé ce va face în cât se va putea va stărui ca se trăiéscă bine cu românii.

De aici conducătorii deputaţiunii, d-nii Sebastian Olariu protopresbiterul Făgetului, advocaţii din Lugoşiu C. Brediceanu şi Dr. Stefan Petroviciu şi alţi fruntaşi de ai singuratecelor comune, adecă aprópe deputaţiunea întrégă au mers din Pesta la Buda se iee audienţă la şeful consiliului de ministri contele Szapáry, care este tot odată şi ministru de interne. Aici însĕ convingêndu-se, că ministrul nu-i acasă, ci la Cincibiserici cu monarchul, deputaţiunea s'a hotărît a se presenta la respectivul secretariu de stat Szalavszky. Aflându-l acasă, deputaţiunea i-a comunicat meniţiunea şi intenţiunea venirii sale şi i-a recomandat petiţiunea poporului.

Secretariul de stat promise, că şi din a sa parte va trage atenţiunea ministrului asupra acestei cause, pe carea el luând'o la cunoscinţă declară de dréptă şi ecuitabilă cererea petenţilor —

* (Regretabilă neinţelegere). O temă dată elevelor unei scóle din Würtemberg a aruncat o desolaţie nejustificată în multe familii. Elevele trebuiau, ca esercițiu de stil, sĕ redigeze scrisori, anunţând mórtea unor rude şi sĕ le pună în plic cu adresele necesare. Temele fură luate de inspectorul scolar, care trebuì sĕ le revadă în vederea unui concurs. Din nenorocire, acest funcţionariu le uită pe biroul cancelariei şi un serviteriu credu de cuviinţă sĕ le ducă la postă. Institutorul vestit prea târḑiu, şi-a dat zădarnice silinţe de a reintra în posesia scrisorilor, dintre cari unele erau deja pe drumul Americei şi a Australiei chiar.

* („Marşul Ligei".) Domnul colonel Glogovean din armata română a compus un marş de tótă frumseţa, însoţit de nisce admirabile cuvinte dintr'un cântec popular din Transilvania. Acest marş întitulat „Marşul Ligei", se cântă deja într'o mare parte a Olteniei, şi chiar de musicele militare; el a fost dedicat Ligei culturale. Comitetul Ligei, primind cu deosebită plăcere acéstă dedicaţiune, aduce dlui Glogovean cele mai vii mulţămiri ale sale.

Nr. 3091. [200] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului sistemisat de vicenotariu comunal în **Sĕlişte** devenit în mod definitiv vacant.

Cereri de competinţă instruate conform legii sĕ mi se astérnă cel mult până în *25 Novembre a. c. st. n.*

Salariul anual face 400 fl.

Vicenotariul comunal este în specie însărcinat cu tóte agendele de dare şi cu cele împreunate cu catastrul de vite.

Sĕlişte, în 10 Octobre, 1892.

Pretorul suprem:
Liviu de Leményi.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	2.10	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6. 5	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2 12	5 53	—	11.53	12.57	P Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3 53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	-	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4 30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező-Telegd		1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5 45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.05	8.51	3.18	4.16	—	Bucia	—	—	8.51	—	10.06
6.31	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	3.53	—	8.25	7.08	9.51
7.12	9.37	4.52	5.32	4.50	Huiedin	2.58	12.47	7.47	6.39	9.12
7.29	—	5.16	5 48	—	Stana	2 20	12.17	7.28	—	8.53
7.49	—	5.47	6.08	—	Aghiriş	1.46	—	7.02	6.07	8.29
8.01	—	6.08	6.24	5.42	Ghîrbĕu	1.13	—	6.47	—	8.15
8.14	—	6.30	6.39	—	Nadişul ung.	12.50	—	6.29	5.43	8.—
8.29	10.37	6.57	6.59	5.55	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.08	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	6.18	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.03	11.32	—	8.45	6.34	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	7.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.57	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	—	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.13	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	-	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	--	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.26	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	--	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
—	5.—	5.25	—.—		pl. sos		—.—	8.47	8.—	—
—	6.12	5.37	—.—		Vulcan		—.—	7.51	8.05	—
—	6.35	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	7.19	7.30	—

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	4.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.20	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.1[illegible]	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.20		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.45		Carei-mare		7.03	—	—	—
—	—	—	11 —		Zelău		1.56	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga [illegible] sunt a se cetì de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase [illegible] de nópte

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accele.	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.	9.—	9.15	—	pl. Viena sos.	2.45	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	–	pl. Budapesta sos.	8.15	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	-	sos. Czegléd pl.	5.50	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	—	pl. sos.	5 27	—	—	12.–	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	—	sos. Seghedin pl	1.50	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	—	pl. sos.	1.15	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	—	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	—		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10.49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	2.15	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	9.30	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	1.05	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	5.24	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	12.06	Alba-Iulia	3.40	—	2.19	—	—
—	—	11.29	—	12 38	sos. Teiuş pl.	3.04	—	1.39	—	—
—	—	11.56	—							

Copşa-mică — Sibiiu

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
3.31	11.21	—	7.43		Şeica-mare		9.05	5.59	—	11.40
4.15	11.56	—	8.27		Lómneş		8.30	5.32	—	11.09
4.46	12.22	7.—	8.59		Ocna		8.02	5.09	4 09	10.43
5.10	12.40	7.35	9.23		sos. Sibiiu pl.		7.35	4.49	3.35	10.17

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
-	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.58		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	15.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	—	8.30	3.10		pl. Braşov sos.		8.08	6.53	—	—
—	—	9.13	3.53		Prejmĕr		7.30	9.15	—	—
—	—	10.23	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.32	5.17	—	—
—	--	12.—	6.41		Covasna		4.47	3.32	—	—
—	—	12.46	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.—	2.45	—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103. Sibiiu, Sâmbătă, 3/15 Octobre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Octobre, 1892.

De trei ḑile împĕratul Germaniei e óspele monarchului nostru, și în onórea lui frumosul parc din Schönbrunn a îmbrăcat haine de sĕrbătóre, și festivitățile îndatinate urméză una după alta.

De câțiva ani încóce alianța dintre monarchia austro-ungară și marele imperiu Germania devine tot mai reală, legăturile devin tot mai intime și acestei intimități se dă eclatantă espresiune prin cercetarea și intrevederea monarchilor.

Și cu cercetarea de acuma a monarchului nostru din partea junelui împĕrat german se urmăresce tot același scop. Intimitatea dintre capetele încoronate, pretenia între cele 2 armate, identitatea intereselor între popórĕle din aceste 2 împĕrății, și scopul final: susținerea păcei europene spre binele și fericirea popórĕlor, acestea sunt accentuate, acestea vor fi accentuate și din incidentul acestei visite a împĕratului Germaniei.

Persóna împĕratului rege al nostru, care e punctul mijlociu, în jurul căruia se învêrtesc celelalte somități militare, cari au fost presente la sosirea împĕratului german și la festivitățile arangiate în onórea lui, ministrul de esterne, care representă monarchia în afară, apoi ministrul Taaffe, toți acestia dau dovadă în fața lumei, că alianța între noi și Germania, că alianța între cele 3 puteri din centrul Europei se baséză pe intimitatea între monarchi, increderea reciprocă între cele dóuĕ armate și pe interesele materiale și morale ale celor dóuĕ monarchii.

Dóră nici nu era trebuință sĕ se dea doveḑi prin visita împĕratului german basei firme și nealterate a alianței între noi și Germania, și póte nici nu se făcea, dacă unele semne din incidentul nóuelor convențiuni comerciale nu ar fi presentat o rĕcire între rapórtele dintre aceste 2 monarchii.

Cordialitatea, cu care a fost primit împĕratul Germaniei a împrăștiat ori ce îngrijiri, și aḑi alianța ni se presentéză în tótă puterea sa.

Deși visita împĕratului Germaniei pórtă caracterul unui act de cortoasie, și ca sĕ apară așa, împĕratul nu a luat cu sine pe cancelarul responsabil pentru politica esternă a Germaniei, deși visita are caracterul unei etichete indispensabile în stadiul intim de aḑi al alianței dintre monarchia austro-ungară și marele imperiu german, totuși din tóte părțile i se atribue și o mare importanță politică.

Deodată cu vestea despre visita împĕratului german la curtea din Viena s'a ivit scirea, că împĕratul și regele nostru va avea intrevedere cu țarul Rusiei în Skiernevița, și scirea acésta s'a ivit pentru ca îndată sĕ și fie desmințită.

Pentru ce s'a ivit acéstă scire, și pentru ce a trebuit sĕ fie ea desmințită, vor sci-o acésta cei ce pórtă politica cea înaltă a Europei. Pentru noi ajunge sĕ înregistrăm scirea și sĕ nu perdem din vedere ceea ce ni se spune, că intrevederile personale ale monarchilor întăresc bunele relațiuni ale țĕrilor lor, și neîncrederea face sĕ transpire un fel de răcélă, căreia i lipsesce farmecul convenirei personale.

Altcum între alianța puterilor din centrul Europei și între staturile, cari nu aparțin ei, recéla începe a se manifesta tot mai tare, și lucrurile au ajuns până a se vorbi de o contra-alianță formată din republica francesă, Rusia și Vaticanul. Intimitatea din Rusia și republica francesă s'a manifestat destul de clar numai cu câteva sĕptĕmâni înainte de acésta, când presidentul republicei francese a sărutat pe Pussin. Apropierea Vaticanului de republica francesă o a decretat Papa fără nici o reservă și ținuta bisericei catolice în cestiunea căsătoriilor mestecate în Ungaria se consideră ca demonstrațiune contra triplei alianțe.

Sunt deci și semne pentru partea politică a acestei visite, chemate a închega tot mai mult relațiunile interne și la noi. Și la acésta ar trebui se reflecteze și marii noștri politici români, cari urméză o politică, pe care numai schimbarea sistemului din ambele imperii o ar putea realisa în totalitatea ei.

Consecințe.

Sibiiu, 2 Octobre, 1892.

(*br.*) La depărtarea sa din fruntea guvernului dl Tisza s'a retras cu gândul de a se reintórce érăși pe banca ministerială, de a lua érși cârma statului în mână, și de a figura ca bărbatul cel mai capabil, singurul bărbat, care astăḑi e în stare sĕ misce róta statului în jurul osiei.

Un om, cum a fost și dl Tisza, s'a depărtat cu greu, s'a depărtat silit, căci în adevĕr cu greu 'ți vine ca după o domnie de ani 15, sĕ te depărtezi dela postul înalt, din care trăgênd cu ochiul, tóte lucrurile sĕ se îndrepte după sprâncénă.

Și în concepțiunea sa politică, dl Tisza s'a înrolat ca simplu gregar între deputații guvernamentali și cuvêntul seu l'a rostit în dietă numai rar, de tot rar, pentru-ca sĕ nu-i-se ḑică, că nu vorbesce.

Acésta a fost politica din partea dênsului și tot politică a fost, că la depărtarea sa n'a voit sĕ se învrednicéscă de nici o distincțiune, a voit sĕ se depărteze popular.

Căci drept la distincțiuni avea. Avea mai vêrtos în politica sa față cu naționalitățile, în carea după o domnie de 12 ani, a putut striga cu emfasă, că le-a sdrobit la părete, că a nimicit toți sobolii și că nimiciți, odată nu vor mai putea scormoní terenul, pe care se propagă cu atâta tenacitate ideea statului magiară, pe care se sémână cu atâta predilecțiune ura de rasă și se culeg cu mulțămire ródele magiarisărei.

La acest titlu a ținut mult fostul ministru president și a cugetat, că astfeliu lucrând, își va lua plata sa din partea națiunii magiare și va rĕmâné popular, de tot popular în cercurile magiare, ér popularitatea sa îi va aduce folos cu mult mai mare, decât tóte distincțiunile, ce putea sĕ le aibă.

Durere numai, că oposiția în ura ei personală n'a cunoscut margini, i a contestat tóte meritele din simpla causă, că era susținut la putere de sus.

Un om cu ambițiuni însĕ cum a fost și dênsul, se simte greu a umbla în rêndurile gregarilor un conducĕtoriu se simte umilit, după ce a raportat atâtea „bravuri“ și „isbânḑi“ sĕ fie așeḑat chiar și din necesitate în rêndurile cele din urmă

Așa se esplică, că dl Tisza voesce sĕ iasă érăși la ivélă, voesce sĕ vorbéscă lumea despre dênsul, voesce sĕ ajungă la cârmă.

Promisiunea dată însĕ nu-i permitea sĕ încépă lupta pe terenul politic de stat, pentru a nu slăbi rêndurile partidului guvernamental, căci slăbit odată acel partid oposițiunea, care mereu se îmbulḑesce sĕ ajungă la cârmă, ușor ar fi putut da lovitura de mórte guvernului și sub stégul ei, care'l pórtă cu devisa: **stêrpirea totală a naționalităților**, s'ar fi adunat tótă suflarea magiară néoșă, ér dl Tisza fie din respectul ambițiunei, fie din al convingerii, nu putea sĕ se înroleze sub acest stég, în urma scandalóselor întêmplări, inscenate de oposițiune, și prin care dênsul a trebuit sĕ trécă.

Dar o schimbare trebuia sĕ se producă, lupta trebuia sĕ se pórte în o parte și așa a aflat de cuviință, că sĕ o pună pe teren confesional și sĕ pórte luptă politică confesională.

Material pentru motivarea acestei procederi a fost din abundanță și la timp oportum venit. Biserica catolică, prin ținuta față de stat și față de celelalte confesiuni, a provocat luptă între stat și biserică. Pacea confesională a fost tulburată, legea din

---

FOIȚA.

Cultura grădinilor și folosul lor.

(Urmare).

Fiind pămêntul astfeliu împărțit și pregătit, urméză plantarea pomilor în tablele destinate pentru ei. Fie-că pomii sadinḑi i-am pregătit noi inșine într'o grădină provisorică, fie că îi procurăm de airea cu deosebire în casul din urmă, trebue sĕ-i esaminăm din fir în pĕr, ca nu cumva sĕ plantăm pomi defectuoși, ci cât se póte de robuști, avênd rădăcini rămuróse și puternice, trunchiuri acomodate posițiunei grădinei, coróna sĕ aibă cel puțin 3—5 crăngi cât de o potrivă. Sădirei trebue sĕ premérgă cu vre-o câteva luni înainte, facerea gropilor, dacă avem de a face cu pămênt nerigolat, espunênd pămêntul gerului și celorlalte influințe ale naturei până la plantare.

Gropile sĕ fie mai spațióse și mai adênci, ca pomii sĕ se sĕdéscă ceva mai adânc, pentru de a nu rĕmânea așeḑêndu-se afară goli și astfeliu sĕ se usce. In pămêntul rigolat, gropile nu se pregĕtesc mai înainte, unde și așa pămêntul a fost scormonit de ajuns, nici sĕ fac mai adênci și spațióse decum cere posițiunea pomilor și starea rădăcinilor lor naturală. Sădirea se póte îndeplini tómna și primăvara. Săditul de tómna de multe ori numai în casul acela are reușită, dacă se face în lunile cele dintâia ale tómnei, ca până érna sĕ se pótă prinde pomii, căci la dincontră preste érnă degerând, — înțeleg pămêntul rigolat — sĕ pufăește și astfeliu pomișori mai gingași sĕ smulg afară de ger. E mai recomandabil deci a ne mărgini pelângă plantarea de primăvara, așeḑênd cu mâna țĕrina pelângă rădăcinele pomilor.

Este fórte neplăcut ochilor, când întrăm într'o grădină și acolo vedem pomii împrăsciăți în drépta și în stênga fără nici o rânduială. Ér dincontra, ce aspect plăcut e, când pomii se întind în șiruri drepte și regulate! Deci a-i sădi în șiruri drepte nu numai că e plăcut și frumos, dar e și mai cu scop, cu deosebire sădindu i în șiruri drepte dela méḑăḑi spre méḑă-nópte, raḑele sórelui pot străbate pretutindenea, putêndu-se constata astfeliu cu ușurință și trebuințele și starea pomilor preste tot.

Condițiunea cea mai priinciósă desvoltărei și rodirei pomilor și a legumelor, este distanța, avênd fiitorii pomi unde-și resfira rĕdăcinile și coróna de multeori fórte estinsă. Deasemenea și legumele frunḑele lor. Avênd în vedere într'o grădină cu deosebire pomii, distanța lor, pelângă împrejurările locale, mai atârnă în deosebi dela specia pomilor și pentru aceea e fórte greu a spune cu siguranță, care pom ce distanță pretinde. Totuși nu am încungiurat a aminti cel puțin aprocsimativ, următórele distanțe :

Distanța la meri, peri și cireși ar fi cam 10 m.; la caiși, persici și pruni 4 – 6 m., la aluni și gutui 3—5 m, la nuci și castani 13 m., la tufe în general 2 – 4 metrii.

Acésta ordine în sădire, se póte îndeplini cu csactitate prin ajutoriul unei sfori, înodându-o la distanță recerută a respectivelor specii de pomi, la fie-care nod se face grópă, respective sĕ sădăsce pomul. Tot asemenea procedem și cu sădirea legumelor pretensive în ceea-ce privesce spațiul.

Profităm apoi prin acésta procedură și condițiunea de a se deosebi pomii în privința speciilor în anumite șire. De notat este însĕ la planterea pomilor și păruitul; o condițiune necesară pentru de a scuti pomii de vênturile și vijeliile cele mari, cu deosebire în posițiunile înalte și espuse vênturilor.

Satisfăcênd acestor cerințe înșirate până aci, nicidecum nu se póte privi îngrigirea și cultivarea grădinei de definitivă, precum fac mulți, cu deosebire dintre țĕrenii nostri, carii sĕdind odată pomii sau oltoindu-i, sau alte semințe sĕmânând sau sădind le lasă în grigea esclusivă a naturei, — ci acésta este o îngrigire numai elementară Singur omul nu este pe deplin crescut și cult prin pregĕtirile sale elementare, ci precum scim spre aș, putea dobândi pânea de tóte ḑilele, róda ostenelelor sale, trebue a se pregĕti în special. Și dacă acésta nu se întêmplă asemenea ródei tufelor spinóse necultivate, este și róda întreprinderilor lui.

1868 nu s'a mai respectat şi planul ingeniosului ministru br. Eötvös a voit biserica catolică sĕ-l nimicéscă.

Dl Tisza în era puterii sale s'a încercat sĕ reguleze acéstă afacere, dar resultatele, la care a ajuns, au dovedit, că a fost greşit în calcoli.

Prin ordinaţiunea din Februariu a ministrului Csáky s'a escat o adevĕrată furtună în biserica catolică, care alimentată mai vêrtos din partea clerului inferior, luase un curent puternic, încât statul se vĕḑu strimtorat şi aplicat a întra în pertractări.

Tot acest ministru s'a vĕḑut necesitat a declara în timpul mai recent, că va regula afacerile interconfesionale şi va aplana certele religióse politice. *Cestiunea căsătoriilor micste 'şi va afla soluţiunea prin întroducerea facultativă şi parţială a matriculelor în puterea statului; statuarea legală a libertăţii religionare* si în fine recepţiunea religiunei israelite.

Afacerile s'au încurcat însĕ tot mai tare, biserica catolică a luat o posiţiune tot mai hotărîtă, pacea confesională s'a turburat, şi acésta a dat ansă la discusiuni şi vederi deosebite în sinul cabinetului.

Momentele au fost oportune şi dl Tisza în calitate de curator bisericesc al unei părţi din biserica protestantă, a ţinut sĕ accelereze resolvirea cestiunei, carea conturbă pacea confesională, prin vorbirea sa politică-bisericéscă, rostită la Comarom.

Lucrurile au mers acum tare departe, majoritatea cabinetului a hotărît căsĕtoria civilă obligătóre şi, aprobată acésta odată din partea corónei, sunt provocate tóte bisericile la luptă.

Nu scim unde se vor sfêrşi aceste lupte, şi cum se vor sfêrşi, precum nu scim, cine va fi chemat sĕ aplaneze cestiunea: dl *Szapáry* sau dl *Tisza*!

Revista politică.

Călĕtoria ministrului president la Viena, dupăcum anunţă foile din Budapesta, îşi are causa în crisa ministerială. Maioritatea consiliului de ministrii a adus adecă un conclus referitoriu la întroducerea *căsătoriei civile obligĕtóre*, cu care însĕ ministrul president nu e învoit. Se ascéptă acuma cuvêntul corónei, care póte aplana ori apoi póte duce la o înăsprire a crisei.

Scirile foilor oficióse, că ministrul Szapáry a mers la Viena pentru întimpinarea împĕratului german, nu au nici un temeiu, căci la primirea oficială, tot după raporturile lor, n'au fost decât ministrii Kálnoky şi Taaffe.

In comisiunea ungară pentru armată a venit la pertractare bugetul ordinariu. S'a aprins o vie discuţiune în cestiunea prafului fără fum, care s'a terminat cu aceea, că acéstă discuţiune sĕ se reincépă de desbaterea bugetului estra ordinariu. Ministrul *Bauer* a vorbit mult în acéstă cestiune, făr însĕ a atinge cu un cuvênt misteriósa afacere pentru a da lămuriri, dênsul s'a ţinut mai mult în terminii generali. Şef redactorul ḑiariului „Magyar Hirlap" Horvath, simţindu-se óre-cum ofensat prin espunerile ministrului, a adresat lui *Bolgár* o scrisóre, în care acesta e rugat sĕ céră ministrului desluşiri cu privire la espectoraţiunile lui, ḑicênd între altele: „Un grabnic rĕspuns nedubios şi clar datoresce Escelenţia Sa atât în posiţia portopeului de oficer cât şi în posiţia de ministru constituţional". Desbaterile pentru întărirea contigentului de presenţă a dat ansă la vehemente discuţiuni. La finea desbaterei delegatul Ugron a adresat ministrului vorbe drastice.

Preşedintele delegaţiunii austriace a declarat delegaţiunilor, că este cu neputinţă de a amêna lucrările, delegaţiunea prin urmare a renunţat la amênare. Comisiunea bugetului şi'a reluat lucrările sale Joi la Budapesta.

Comisiunea marinei delegaţiunei unguresci a votat bugetul marinei. Admiralul Sternek a declarat, că, în urma deschiderei apropiate a porţilor de fer, va trebui sĕ sporească numĕrul monitorilor în Dunăre şi va lua de acolo câţi-va torpilori, pe care îi va duce la Pola.

Admiralul Sternek a anunţat comisiunei delegaţiunei unguresci, că construirea primei corăbii pentru apĕrarea litoralului se va termina preste 4 ani. A dóua corabie, ale cărei cheltueli figuréză în bugetul estra-ordinar, nu va servi ca sĕ sporéscă efectivul flotei, ci pentru a înlocui un cuirasat, de care nu se mai póte servi. Admiralul va înscrie în viitoriul buget cheltuelile pentru o a treia corabie destinată apĕrărei litoralului. —

Din incidentul sosirei împĕratului Wilhelm la Viena, „Wiener Abendpost" dela 10 Oct. scrie următórele:

„Majestatea Sa împĕratul german va sosi mâne în Viena. Poporaţiunea capitalei imperiului şi dimpreună cu acésta întréga Austro-Ungarie salută pe înaltul amic şi aliat al Maj. Sale monarchului nostru, cu sinceră stimă şi cu cea mai căldurósă simpatie. Poporaţiunea, care vede în întâlnirea devenită tradiţională şi în relaţiile intime cu domnitoriul imperiului vecin o nóuĕ întărire şi o nóĕ chizĕşie a binecuvêntatei alianţe, căreia Europa, de un şir lung de ani, póte sĕ i mulţăméscă pacea de carea se bucură. Acéstă alianţă, basată pe comunitatea neschimbată a intereselor şi completată şi întărită prin alipirea de ea a Italiei, a întrat deja în carnea şi în sêngele popórelor. Frumósele vêrtuţi monarchice, cu cari este înfrumseţat purtătoriul corónei germane, ca şi iubitul nostru monarch, mai departe respectul adênc, ce l'a manifestat împĕratul Wilhelm faţă de nobilul nostru domnitoriu: tóte acestea au câscigat pe partea împĕratului german ori ce inimă de dincóce de stêlpul negru-galbin dela frontieră, şi astfeliu astăḑi milionele inimelor fidele ale austriacilor şi maghiarilor salută din adêncul lor pe amicul şi aliatul înaltului lor domnitoriu".

Cu tóte că nóuĕle proiecte militare ale guvernului german sunt înaintate deja ministeriului prusian, care are sĕ se pronunţe asupra lor, nici aḑi n'a transpirat în presă ceva cu totul positiv asupra acestor însemnate proiecte.

După informaţiile cele mai probabile ar fi vorba de a se spori cu 95.000 de ómeni cifra contingentului anual.

Până acum sporirile succesive ale efectivelor ridicaseră contingentul la patru sute dóuĕ-ḑeci şi cinci de mii de ómeni, şi se scie câte discuţii şi protestări au ridicat pe rênd aceste sporiri. E neîndoios, că o altă sporire, şi încă una atât de considerabilă cum e acésta, care se anunţă acum, va ridica érăşi clamori teribile, şi secretul sub care se păstréză proiectele militare pare a trăda tocmai o astfel de témă.

Sporirea forţelor militare în acéstă mĕsură ar costa, după calculele unor ḑiare, vre-o sută de milióne, abstracţie făcêndu-se de cheltuelile pe care le-ar necesita construirea de casarme, uniformele şi armamentul. Ér în ce privesce acoperirea acestor cheltueli, corespondentul din Berlin al ḑiariului „L'Indépendance Belge" e informat că se proiectéză impunerea unor obiecte de consumaţie „din cele mai apreţiate în Germania şi care, deşi n'ar fi strict indispensabile, au întrat în obiceiurile vieţii de tóte ḑilele"

„In nici o ţéră, ḑice citatul corespondent, nu se bea comparativ atâta bere ca în Germania, nicăiri nu se fuméză atâta. Nu vorbesc numai de falşii bogaţi cari, pentru a ocupa o locuinţă lucsósă, îşi impun mii de sacrificii, cari posedă un salon, dar dorm în odăiţe infecte, cari d'abia sĕ hrănesc, dar se duc vara la băi; sunt o mulţime de ómeni sĕraci cari şi-ar trage dela gură ca sĕ-şi pótă plăti o ţigară sau o pipă şi un păhar cu bere. Ei bine, tocmai la impunerea acestor dóuĕ articole de consumaţiune se gândesce guvernul german".

Nu sunt înse numai temerile acestea, care preocupă. Mai este şi téma d'a nu se găsi capitalurile necesare decât cu dobândă de usurar, dar mai ales témă, că centrul ultramontan, fórte maleabil pentru moment şi partidul conservator ostil în aparenţă noului sistem, dar în realitate ostil numai reducerei timpului de serviciu, sĕ nu facă a li se plăti concursul concesiunei religióse şi reacţionare.

„Deja se vede, — ḑice corespondentul citat, — venind după proiectele militare o lege a instrucţiei elaborată după principiele scumpe fostului ministru pe Zedlitz. De asemenea esistă şi temerea d'a se vedea iezuiţii reîntrând în ţară, şi alte mĕsuri favorabile partidelor clericale şi reacţionare".

Va se ḑică, pe lângă frica de imposite noi asupra unor obiecte de consumaţie predilecte poporului german, mai este şi acéstă frică a unei coaliţii clericalo-reacţionare.

In faţa acestei primejdii, grupurile liberale din drépta şi din stânga simt şi ele d'a se uni; s'a inventat „cartelul roşu", la care s'ar putea ralia mulţi conservatori, mai ales aceia, cari în sesiunea trecută şi au dat ajutoriul la căderea proiectelor clericale de instrucţie.

Étă, — ḑice resumându se corespondentul berlinez, — cercul în care evoluéză acum politica germână. Se pornesce dela proiectele militare pentru a se ajunge la concentrarea partidelor, care trebue sĕ ducă la eşecul acestui proiect, ca şi la al proiectelor de nóuĕ imposite şi de realisare a unor vechi dorinţe clericale şi reacţionare. —

„Nu se va eşi din acest cerc în decursul sesiunii viitóre, care va fi fórte importantă, deşi scurtă, căci se asigură că, în cas de respingere a proiectelor militare, guvernul va disolva parlamentul imperial.

„Nu se admite, în genere, că ministeriul, dacă crede că trebue sĕ céră sacrificii atât de considerabile pentru a statori siguranţa statului, nu se va da îndărăt dinaintea eventualităţii unei disolvări, afară numai dacă nu s'ar gândi a se retrage dênsul".

Deocamdată se aştéptă avisul ministeriului prusian asupra proiectelor militare.

Alcoolismul. — Cause şi remedii.

Spre a-şi satisface dorinţa de a bea, ómul nu s'a mulţămit cu vinul, cu berea şi cu rachiul estras din câteva fructe: el şi-a bătut capul şi a reuşit sĕ estragă tot feliul de sucuri, unele mai vătămătóre şi mai otrăvitóre de cât altele. Pe acestea le a îndulcit şi le a parfumat aşa, că otrava a devenit plăcută la gust, că absinta a ajuns o beutură obicinuită. Pe lângă vin şi rachiu, ómenii fabrică rachiu din sfecle, din cartofi, din grâne şi din lemn.

In vorbirea obicinuită se numesce tot alcool, atât spirtul de vin cât şi acela scos din grâne şi din lemn; însĕ aceste spirturi n'au aceleaşi însuşiri şi efectele lor asupra sănĕtăţii sunt cu tot diferite.

Poeţii cântau odinióră beţia cea veselă şi voiósă; cel ce se îmbăta era bine dispus, cânta, se veselea. Beţia de astăḑi, aceea datorită spiritului de grâne şi de cartofi, nu numai că nu este inveselitóre, dar fierósă şi stupidă: este timp tóre, face din om o bestie fără consciinţă, şi-l împinge în tot feliul de abusuri şi de crime. Beţivul de spirt este, după cum ḑice un autor frances, nebun, furios în timpul orgiei, ér după orgie paralitic, mânile tremură, ochii i se întunecă şi dintr'un întralta se îndreptéză spre închisóre sau spre mormênt.

Şi cum ar putea fi într'alfel, când nenorociţilor beţivi pe lângă alcoolul de grâu li se dă atâtea substanţe otrăvitóre, ca: vitriolul, potaşa caustină, esenţa de terpentină şi altele cu cari se amestecă beuturile colorate ce se oferă color sĕtoşi de dênsele.

Cercetări făcute de specialişti, de doctori învĕţaţi, au dovedit în modul cel mai invederat că spirtul de grâne, de cartofi, de lemn şi tóte beuturile ce se fabricază dintr'ânsele, sunt fórte vătĕmătóre sănĕtăţii, produc bóle teribile nebunia între altele. Doctorul Lunier ḑice în lucrările sale: „In depărtamentele, unde nu se produce vin, dar unde se fabrică spirt de grâne, de sfecle şi alte substanţe, sporirea numĕrului casurilor de nebunie cresce în raport cu consumaţiunea alcoolului".

Am putea cita suma de autori speciali, cari toţi conchid că spirtul de grâne, de cartofi, de melasă, pre cum şi licorurile ce se fabrică dintr'ênsele, sunt beuturi cari consumate cu cumpĕtare şi totuşi sunt vătĕmătóre sănĕtăţei, ér abusul lor este causa atâtor bóle îngrozitóre.

Nu se póte aduce aceeaşi imputare vinului, rachiului de drojdii de tescovină (lose) şi de prune.

Toţi igieniştii încredinţéză, că bênd peste mĕsură din asemea beuturi, omul se îmbată, însĕ acéstă beţie este neofensivă şi ale căreia efecte dispar după trezire. Din contră, beţia produsă de rachiul de bucăte, de sfecle, de cartofi, ş. c. l. cufundă pe beutoriu într'o beţie adinamică şi stupidă, si câte odată pricinuesce chiar mórtea.

Ceea ce măresce pericolul este nu numai beutura spirtóselor de grâne dar mai cu samă falsificările beuturilor. Astăḑi, cu progresul chemiei, falsificătorii s'au perfecţionat, ei cu câteva picături fabrică, din spirtul cel mai vătĕmătoriu, ţuică, rum, mastică, absintă, coniac, benedictină, pi per-mint, în fine tóte beuturile posibile.

In resumat, societatea modernă este fórte ameninţată prin abusul beuturilor spirtóse şi mai ales a celor fabricate din alcool de grâne.

Holdele plugarilor nostrii, nu sunt cultivate prin aceea, că ară pământul de trei ori şi-l sémână cu grâu. El scie bine, că dacă nu o pleveşte, nu o sĕcăreşte şi nu o supune la o mai departe îngrigire în multe casuri, recolta numai jumĕtate sau a treia parte este de soiul ce au sămênat şi ceialaltă parte sunt alte producte ale pămêntului. Tot asemenea este şi cu grădina. Deci îndată după sădirea pomilor, spre a grăbi înrădăcinarea, prinderea şi a împedeca peirea lor prin uscăciune, urméză udatul, diminéţa înainte de răsăritul sórelui şi séra după apunerea sórelui. Prin udat apropiem ţĕrâna aşeḑată cu mâna printre rădăcini, şi astfeliu ajutăm împreună cu natura prinderea pomilor. Udatul se repetéză decâte ori se iveşte trebuinţă. Tot asemenea plivitul şi săpatul. In tocmai acésta procedură sĕ aplică şi la legumele aflătóre în grădini, interesându-ne tot în acelaşi timp şi de ele precum şi de tóte plantele. Cultivarea legumelor se repetéză an de an, a pomilor însĕ se face pentru mai mulţi ani, ba chiar şi pentru vécuri, pretinsând astfeliu mai multe ostenele: Căci dupăcum vom vedé mai târḑiu pomii se cultivă şi după rodire.

De îngrigirea in anii cei dintâiu cu deosebire a pomilor mai aparţin următórele: Curăţirea pomilor de mlădiţele crescute aprópe de pămênt şi pe trunchiu în sus, retezarea crengilor de un an, rărirea crengilor, curăţirea de omide şi alte insectes tricăciόse şi croirea corónei. Va urma.)

Faptele fiind acestea, se nasce întrebarea: Cari sunt împregiurările cari contribuiesc a desvolta și a intreținea acéstă pornire și aplecare spre beutura spirtóselor? Causele sunt multiple. Mai întâiu este necumpătărea, lăcomia nesațiul omului care, fără nici o nevoie, bea tot ce-i ese înainte, și cu cât bea tot ar dori sě mai bea. Este lume, care nu bea pentru trebuință, ci numai ca sě bea, sě petrécă timpul.

O altă causă, și acésta este una dintre cele de căpetenie, este nenorocita deprindere, care se lățesce din ce în ce mai mult, și care stă în aceea de a-și petrece bărbații timpul prin cârciumi, cafenele, cercuri, berării, după condițiunea socială a fie-căruia; in obiceiul de a-și lăsa soția și copii singuri și a-și petrece nopțile în localuri ca cele enumerate

Miseria, lipsa de cele întrebuinciόse, contribuesc asemenea a împinge pe povărnișul vițiului beției. Nenorociții, cărora le lipsesce pe alocurea chiar pânea, cred că găsesc mângăiere în câteva păhare de rachiu otrăvit. Pe câți nu-i aude cine-va ḑicênd: bem ca sě ne mai trécă de něcaz.

In fine mai esistă o causă și acésta este cea mai îngrijitóre, fiind că s'ar părea că dintr'ênsa decurg mai tóte celelalte, este slăbirea nepomenită a ori-căreia înfrânări morale și cari se manifestéză între altele prin trebuința, prin turbarea de a bea alcool sub tóte formele.

Acéstă lipsă de înfrânare care a atăcat tóte societățile europene, începênd cu cele mai multe, și care este mai comună între clasele lucrătóre de cât întraltele, este, după unii autori, adevĕrata rădăcină a rĕului, căci neînfrênarea în tóte contribue a slăbi tóte resortele organismului național, îl molesce, îl useză. Acesta este, după mulți scriitori, pericolul morții publice și alcoolismul este numai una dintre formele acestei desfrênări.

De aceea toți ómenii de bine nu vĕd alt remediu mai eficace contra alcoolismului de cât lupta contra desfrênării morale, ridicarea nivelului moral al societății.

Ne unim pe deplin cu acestia, căci ori ce alte mĕsuri s'ar fi luat contra alcoolismului, nu ḑic că nu vor produce óre care efect, dar nu pot sě stirpéscă rĕul din rădăcină.

S'a propus ca mĕsuri contra alcoolismului, împuținarea cârcimelor; cu acésta nu s'ar împuțina consumațiunea alcoolului. S'a mai cerut înființarea de tacse urcate cât de mari, asupra spirtuóselor. Și acest mijloc s'a încercat, dar fără succes.

Ori cât s'au urcat tacsele asupra spirtuóselor, acésta n'a ostoit furia beției. Din contră s'ar părea, că cu cât se scumpesce rachiul, cu atât este mai falsificat și mai vătĕmătoriu

Avem convingerea dimpreună cu toți câți s'au ocupat de acest subiect, că prin mĕsuri fișcale, prin urcara de tacse nu se va împedeca desvoltarea alcoolismului. Ba din contră, sunt mulți cari cred că impositul asupra alcoolului, prețul alcoolului și mijlocia consumațiunii pe cap, cresc într'o proporțiune statornică.

Acum avem monopol asupra alcoolismului, putem încredința însě că el póte avea multe părți bune, însě nu credem că va fi avênd și însușirea de a stêrpi alcoolismul. Sě nu ne uitâm, că aceea ce preocupă și trebue se preocupe pe toți, este combaterea contra alcoolismului, ér nu sporirea veniturilor fiscului, mai cu sémă când s'ar proba, că prin acéstă sporire nu se înlătură causa alcoolismului.

S'a mai vorbit și despre societățile de cumpĕtare, după cum esistă în unele țĕri și mai cu sémă în America. Fórte bun lucru, însě cu greu de realisat, cĕci cel ce se decide a se înfrêna, se înfrênéză, ér cel căḑut cu greu se póte ridica prin societățile de cumpĕtare.

Ce ne rĕmâne dar de făcut față cu acéstă bólă distrugĕtóre, cu alcoolismul? Cum sě luptăm contra beției, care amenință corpul și spiritul, societatea întrégă?

Mai întâiu sě se ia mĕsuri contra falsificărilor; sě se pedepséscă aspru cei cari otrăvesc ómenii.

Al doilea sě se încurageze producțiunea rachiurilor de fructe, cari sunt cu mult mai puțin vătĕmătóre.

Al treilea se lucrăm prin tóte mijlócele pentru a redeștepta spiritul de familie, traiul în casă

Mĕsurile acestea sunt din cele mai lesne de aplicat, afară de a treia, și acésta pentru ca dela un timp încóce s'a cam înrădăcinat și la noi, vătĕmătórea deprindere de a-și petrece timpul mai mult afară din familie. Cu tóte acestea pentru-că rĕul este óre-cum la început, cu stăruință vom reuși a l desrădăcina. Esemplul trebue sě-l dea cei mai luminați, cari își dau mai bine sémă de gravele urmări ale traiului importat din afară.

Așa ne invață „Economia Națională“.

Varietăți.

* (Dela curtea română.) M. S. regele plécă peste câteva ḑile la Sigmaringen. După câteva ḑile de ședere lângă Augusta Sa mamă, M. S. regele va merge la Neuwied spre a vizita pe M. S. regina.

* (Monetele de argint convenționale.) Se anunță, că monetele de argint convenționale vor mai circula numai până la finea lunei lui Decembre. De atunci încolo ele se vor schimba cu un scăḑĕmênt de 30 %

* (Himen.) Dl Aurel Decei, notariu în comuna Aciliu și-a încredințat de fiitóre soție pe d șóra Ioana Arseniu din Gurariului.

* (Atentat.) Ḑiariului „Extrablatt“ i-se anunță din Londra, că pe când trenul separat al țarului întra în Skierneviza, a urmat o esplosiune de bómbe cu dinamită. 14 pasageri au fost grav răniți, 5 omorîți. Trenul, în care se afla țarul, întrând pe alte șini, n'a fost vătĕmat. 40 persóne bănuite au fost arestate.

* (Procese de presă.) La informațiunile, ce le-a cerut deputatul Ugron referitoriu la procesele politice, ministrul de iustiție Szilágy a rĕspuns, că s'a intentat proces contra preotului din Sisesci Lucaciu (se va pertracta la 12 Novembre), contra „Tribunei“, a „Replicei“, contra institutului tipografic, în care s'a tipărit memorandul, contra ḑiariului „Zastava“ și „Narodnie Noviny“.

* (Impĕratul Wilhelm în Viena.) In 11 Octobre des de diminétă mare mulțime de ómeni ocupa stradele ce conduc spre gara de nord a Vienei, unde era așteptat împĕratul german Când M. S. monorchul nostru trecù prin mijlocul mulțimei furtunóse strigări de „hoch“ seauḑiră din gurile tuturor. Pe peronul gărei M. S era așteptat de archiducii Carol Ludovic, Francisc Ferdinand, Albrecht, Frideric Wilhelm, Reiner și Ferdinand, apoi de prințul prusian Leopold Frideric, prințul Günrher de Schleswig Holstei, prințul Filip Coburg, prințul Schaumburg-Lippe, ambasadorul german, prințul de Reuss dimpreună cu membrii ambasadei și de mulțime de somități civile și militare. Archiducii purtau uniforma regimentelor germane, ér Maiestatea Sa monarchul nostru uniforma grenadirilor prusieni cu marea cruce a ordinului vulturului negru

Musica militară, postată pe peronul gărei, primí pe Maj. Sa cu imnul „Gotterhalte“. Puțin înainte de 12 óre întrà în gară trenul, care aducea pe împĕratul german. Wilhelm II purta uniforma de ofițer din cavaleria austro-ungară și se oprì pe scările vagonului, ridicând mâna la chipiu în semn de salutare, când musica militară întona imnul german, apoi se dădu jos. Cei doi monarchi se salutară și îmbrățișară fórte cordial. Ei conversară mai mult timp, mergênd pe dinaintea gardei de onóre După acésta împĕratul Wilhelm se întórse către archiducii austriaci, îmbrățișà pe Carol Ludovic și pe Albrecht, ér celorlalți le strînse cu căldură mâna. După ce i-s'au presentat toți membrii suitei imperiale, împĕratul Wilhelm merse către ofițerii germani ălăreți, ce erau postați la o mică depărtare, distinse pe mulți dintre ei cu agrăire apoi plecă dimpreună cu monarchul nostru și cu suitele lor spre Schönbrunn prin Praterstrasse, Ringstrasse și Mariahilfstrasse, pretutindeni făcênduli-se mari și însuflețite ovațiuni.

In castelul din Schönbrunn împĕratul fu primit de către măestrul suprem de curte prințul Hohenhole, ór contele Coloman Hunyadi îi petrecu în apartamentul, ce i-s'a pregĕtit. Pentru a saluta pe împĕratul german în Schönbrunn au fost orênduiți ministrul de esterne contele Kalnoky, ministrul președinte austriac contele Taaffe, și cei mai înalți demnitari ai curții.

La órale 4 d. a. a avut loc un prânz familiar.

Impĕratul german distinse pe contele Taaffe cu ordinul vulturului negru. Impregiurarea acésta a produs sensație, sciut fiind, că înainte cu câțiva ani împĕratul Wilhelm n'a distins decât pe fostul ministru-președinte unguresc Coloman Tisza.

A dóua ḑi după vênătóre a cercetat împĕratul Germaniei museul curții, după améḑi a fost un prânḑ de gală în Schönbrunn; nu ținut nici s'a un toast, ci monarchii au închinat de repețite ori cu păharul. Séra a fost o representațiune de gală în teatrul din Burg.

* (Postal) Direcțiunea telegrafică postală din Cluș escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa III în Cserna-Keresztur (comitatul Huniedórei) Petenții sě-și înainteze cererile în decurs de 3 septĕmâni numitei direcțiuni. Ei vor avé a depune o cauțiune de 100 fl. Emolumente: 150 fl. salariu, 50 fl. paușal de cancelarie și 18 fl pentru inmanuare.

* (Constituire.) Societatea de lectură a tinerimei dela institutul teologic ortod. român din Arad, s'a constituit în ședința ținută la 9 Octobre n. a. c. pentru anul scolastic 1892/93 în următoriul mod:

De conducĕtoriu proședinte s'a ales Prea Cuvioșia Sa dl protosincel Augustin Hamsea dir. sem; de v.-președinte Andreiu Horvath, cleric cursul III; de secretariu Vasiliu Pap, cleric cursul II; de cassariu Corneliu Stan, cleric cursul III; de notariu Gavril Cristea cleric cursul III; de v.-notariu Stefan Domocoș, cleric cursul II; de bibliotecariu Mircea E. Beșan, cleric cursul II; de v.-bibliotecariu Vasilie Romanul, cleric cursul I; de membrii în comisia literară: Traian Terebenți, Laurențiu Toader, clerici cursul III; George Pirtea, cleric cursul II; Ioan Plavoșiu, cleric cursul I; de membri în com. revisóră: Alecsandru Muțiu, cleric cursul III; Ioan Popoviciu, cleric cursul II; Lucian Secoșan, cleric cursul I.

* („Matița Srbska“). Ḑilele acestea s'a ținut în Neoplanta adunarea generală a Aoociațiunei pentru cultura și literatura poporului sêrbesc, numită „Mătița Srbska“. S'a constatat, că averea aceleia este de 838 891 fl. Din venitele acestui capital se premiéză scrieri literare, se tipăresc și edau cărți scientifice, se impart stipendii la scolari sĕraci etc. Adunarea gen. din ĕst an a hotărît sě se dea: un premiu de 500 fl. pentru cel mai bun roman, dramă ori operetă; 300 fl. pentru cea mai bună scriere igienică, 100 galbini pentru o istorie a poporului sêrb din Ungaria etc. Președinte a fost ales Miloș Dimitrievici, consilier r., care a declarat, că va sta în fruntea acestei asociațiuni numai până vor întra în vigóre statutele cele nóuĕ.

* (Mormêntul lui Iisus cumpĕrat de englesi.) S'a constituit o societate englesă, care cu suma de 15,000 de franci voesce sě cumpere o mică bucată de pămênt, pe care se află mormêntul de pétră, în care a fost îngropat întemeiătoriul religiunei creștine. Mormêntul îl descrie Oliphant astfel:

Inainte de a ajunge la mormênt, treci prin o mică curte lungă de 4 metri. Lângă mormênt sunt dóuĕ petri mari. In drépta e un mic coridor de pétră, care te duce într'un spaț subteran larg de 3-4 metri. De acolo te scobori într'o odăiță largă de 2—3 metri. Dela cei trei păreți ai odăii duc trei eșiri mici in alte trei odăițe. Fiecare din acestea e lungă de 2 metri și largă de 3. De jur împrejurul odăițelor sunt bănci de pétră, pe cari se puneau cadavrele.

Oliphant ḑice, că acesta e singurul mormênt ovreesc aflat în apropiere de marele cimitir al Ierusalimului — cimiter numit odată Golgotha și unde a fost rĕstignit Iisus.

Generalul Gordon, care a trăit multă vreme în Ierusalim și care a fost omorît în Chartum, a ḑis, că acesta e mormêntul unde a fost îngropat Iisus Chrìstos. Englesii voesc se cumpere locul acela, sě-l îngrădéscă frumos și sě-l păstreze ca suvenir pentru tóte vécurile viitóre.

Mulțămită publică.

Cu ocasiunea petrecerei de vară arangeată în Cetea la 16/28 August a. c. în favorul înființării unei biblioteci poporale în Cetea, au contribuit cu suprasolviri următori binefăcĕtori:

Dumitru Bratu din Cetea cu 8 fl., Ioan Sava, primariu Cetea 4 fl. 80 cr, I. Bota, Cetea 2 fl., N. N. Teuș 60 cr., George Stan, Teuș 60 cr., Petru Raica, Cetea 20 cr.. Nicolae Vărzar, Stremți 20 cr., Iliescu, preot Stremți 20 cr., A. Patachi, Mihalț 20 cr, N. Crișan, notariu Geomal 1 fl. 20 cr, N. Dărămuș, notariu Cetea 20 cr., G. Albu, Geoagiu 60 cr., Victor Ciora, invĕțătoriu Geoagiu 20 cr., V. Murgău, invĕțătoriu Geoagiu 60 cr., Z. Albu, Geoagiu 20 cr., P. Dan, Geoagiu 20 cr., V. Suciu, cleric Mâjina 60 cr., N. Coman, Stremț 20 cr., L. Frâncu, Benic 20 cr., A. Pop, Benic 20 cr., Ioan Neagoe, preot Geomal 20 cr. Iosif Neagoe, preot Cetea 1 fl., Pompiliu Nobili, Benic 20 cr., G. Muncuș, Cricău 1 fl. 40 cr., d-șóra Muntean Cricău 40 cr., E. Raț, Teuș, 20 cr, Herm. Solomon Teuș 1 fl. 20 cr., D. Solomon, Teuș 20 cr., Clain Mih., Teuș 20 cr., I. Dărămuș, preot Mesentea 10 cr., Ant. Repede preot Geoagiu 20 cr., Stainberger David, Cetea 20 cr., d-șóra Bârsan, Cricău 20 cr.

Suma venitului preste tot a fost 60 fl. 60 cr.; din cari subtragêndu se spesele de 38 fl. 26 cr. remâne pe sama înfințândei biblioteci un venit curat de 22 fl. 34 cr.

Marinimoșii binefăcĕtori, cari au binevoit a contribui cu suprasolviri, priméscă și pe acéstă cale sincera nóstră mulțămită publică.

Cetea, în 24 Septembre, 1892.

Pentru comitetul arangeator:

I. Bota
învĕț. gr. or.

Loterie.

Mercuri în 12 Octobre, 1892.

Brünn: 36 76 70 26 89

Nr. 211. [201] 1–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate, sĕ publică prin acésta concurs, cu termin de 15 ḑile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bulbuc-Curpeni, cu salariu anual de 150 fl.
2. Cibu, cu salariu anual de 216 fl.
3. Geoagiul de jos, cu salariu anual de 200 fl,, și cuartir.
4. Mada, cu salariu anual de 150 fl.
5. Sĕcărêmb, cu salariu anual de 360 fl., plătibili în rate lunare anticipative și cuartir; concurenții cunoscători de musică vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi sunt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor din vigóre la acest oficiu, în terminul sus indicat.

Sĕcărêmb (Nagyág,), 20 Septembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 267. [202] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scóla poporală gr. or. rom. din Zlatna, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu terminul de 25 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Eemolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salariu anual de 200 fl. plătibili în rate lunare decursive;

b) cuartir natural în edificiul scólei; și

c) lemnele trebuincióse pentru încălḑit

Reflectanții au a-și trimite concursele lor înstruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 14 Septembre, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15		**Budapesta**		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		**Szolnok**		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49		Mező-Teledg		—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—		Ciucia		3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17		Huiedin		2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50		Ghîrbĕu		1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos.	Cluș.	pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl.		sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18		Apahida		—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.31		Ghiriș		—	—	3.18	3.--	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34		Cucerdea		—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57		Uióra		—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vințul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuș.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaș		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copșa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaș		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighișóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Hașfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		–	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apața		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	Brașov	pl.	–	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	–
—	12.29	5.57	—	3.01		Timiș		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		**Predeal**		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	–	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—		Murĕș-Ludoș		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Țaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistrița		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.5	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42			Hațeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroșeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl.		sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—			Vulcan			—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58			**Arad**			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			**Timișóra**			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24			**Ghiriș**			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			**Turda**			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighișóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42			Carei-mare			7.05	—	—	—
—	—	—	11.44			Zelău			2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl.	**Budapesta**	sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos.	Czegléd	pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl.		sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos.	Seghedin	pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl.		sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos.	Timișóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveț		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeș		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleț		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Rușava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		**Vercerova**		—	—	4.03	5.50	--
10.55	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30		**Budapesta**		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05		**Szolnok**		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46		Glogovaț		10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19		Pauliș		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Soborșin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Branicica		6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Deva		5.59	—	4.33	—	–
—	—	8.52	—	9.53		**Simeria** (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.19								
—	—	10.25	—	10.50		Orĕștia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Șibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vințul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06		**Alba-Iulia**		3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos.	**Teiuș**	pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl.	**Copșa-mică**	sos.		9.34	6.20	—	12.05
4.46	12.22	—	8.59			Șeica-mare			8.02	5.09	—	10.43
5.10	12.40	—	9.23			Lómneș			7.35	4.49	—	10.17
5.25	12.50	—	—			Ocna			—	9.24	4 09	9.35
7.01	2.26	—	—		sos.	**Sibiiu**	pl.		—	7.45	3.35	8.—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	**Cucerdea**	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoș			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	**Oșorheiu**	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	**Reghinul-săs.**	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56			**Simeria**			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32			**Hunedóra**			4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zerneșci

—	—	8.35	4.55			Brașov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl.	**Brașov**	sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53			Prejmĕr			7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03			Sepși-S.-Georgiu			6.53	3 53	7.48	—
—	8 10	12.08	6.41			Covasna			5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos.	**Kezdi-Oșorheiu**	pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104. Sibiiu, Marți, 6/18 Octobre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fi., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 5 Octobre, 1892.

Pe ḑiua de 2 Novembre a. c. se pregătesc în capitala țĕrei nóstre lucruri de mare interes pentru consolidarea actualelor stări de lucruri, pentru consolidarea monarchiei pe basele dualismului care dualism a făcut mari progrese și a creat base monarchiei în așa estensiune, precum lumea nu ar fi creḑut.

Cuvintele ministrului nostru de esterne, că monarchia pe basa dualismului s'a consolidat, și că ea privesce cu încredere în viitoriu, de mulți nu au fost înțelese, și judecată superficial actuala stare de lucruri, judecată mai ales prin prisma politicei nóstre actuale, cari sperăm și acuma îndreptarea lucrurilor nu dela o înțelegere între noi pe basa dualismului creat la 1867, ci dela o confederațiune, acuma cel puțin imposibilă, judecată superficial actuala stare de lucruri, ele și acuma ne sună la urechi ca enigmă.

Dacă judecăm însĕ lucrurile real, vedem, că dualismul a creat o stare de lucruri durabilă. In acésta ne întăresce și comunicatul ḑiarelor despre evenimentele, cari se vor întêmpla la 2 Novembre.

In Ungaria sunt ținute ca sĕrbători sânte ḑilele rĕsboiului civil dela 1848—1849, între acestea e ținută ca deosebit importantă ḑiua, în care honvezii au luat orașul Buda din mâna trupelor austriace, ḑiua de 21 Maiu, 1849.

După isbucnirea revoluțiunei curtea din Viena a ridicat monument în Buda în amintirea acelora, cari au susținut cu vitejie lupta contra armatei revoluționare, și monumentul Hentzi din piéța Sântu'ui George totdeuna a fost spine în ochii ungurilor, și încoronarea acestui monument prin oficerii armatei comune totdeuna a fost considerată ca insultă a națiunei magiare, care a provocat adevĕrată revoluțiune atât în cercurile parlamentare. cât și în presă, și mai cu sémă pe stradele capitalei nóstre.

Afacerea Ianszky cu deosebire ne póte fi încă în vie memorie, afacerea celebră, care a avut de efect adaosul cuvêntului *„și“* la armata ces. reg.

Sĕ venim însĕ la obiectul articlului nostru.

Singuraticele reuniuni de honveḑi în frunte cu reuniunea principală din Budapesta a luat hotărirea sĕ ridice în Buda un monument în onórea acelor honveḑi, cari în revoluțiune au căḑut la asediarea orașului Buda. Au voit sĕ facă nemuritori pe aceia, cari au căḑut sub glónțele austriacilor, cari austriaci apoi în cele din urmă au trebuit sĕ capituleze.

Monumentul acesta se va desvăli la 2 Novembre, în ḑiua tuturor morților.

Importanța lui însĕ nu zace nici în aceea, că el s'a ridicat, nici în aceea că el se va desvălí la aceea ḑi, importanța zace în aceea, că la desvălirea acelui monument alăturea cu președintele reuniunilor de honveḑi va depune o cunună în numele armatei comune comandantelor trupelor din Ungaria, principele Lobkovitz, soldații din armata comună vor da salve de onóre, și musica militară va intona imnul unguresc.

Importanța actului cresce încă, căci îndată dela acest monument procesiunea va merge la monumentul lui Hentzi. la mormêntul soldaților credincioși casei de Habsburg, aici președintele reuniunei honveḑilor va pune și el o corónă pe mormêntul acestor soldați credincioși jurămêntului și stindardului, și musica va intona imnul împĕrătesc.

Programa acestor festivități e publicată, și cele anunțate sunt de a se considera ca fapte împlinite.

Pe scurt vorbind. In ambe părțile s'au împĕcat cu revoluția din 1848/49 și înfrățirea la cele 2 monumente deschide pentru Ungaria și armata comună o eră nouă de pace și de simpatii reciproce.

In acest sens comentéză acest eveniment tóte ḑiarele, cari stau aprópe de guvern.

Ḑiarele opoziționale și în special cele kossuthiste privesc în aranjarea acestor acte umilirea Ungariei și cea mai mare insultă posibilă la adresa ei și la adresa poporului magiar.

Deocamdată semnalăm faptul de sine pentru ca publicul sĕ fie orientat în situațiune, și sĕ înțelégă unele lucrări pe cari până acuma nu le au înțeles. Agitațiunea pornită din partea opozițiunei promite a fi interesantă, și unde va eșí, Dumneḑeu scie.

La tótă întêmplarea, actuala stare de lucruri e bine consolidată, și va trebuí sĕ țină sémă de ea toți acei factori, cari pórtă la inimă binele națiunei nóstre și interesele ei vitale.

Impĕratul german la Viena.

Sibiiu, 5 Octobre, 1892.

(br.) Sĕrbătorit de membrii familiei casei domnitóre și însoțit de entusiasmul poporului s'a reîntors tinĕrul împĕrat german la Berlin.

După organismul statelor Germaniei și Austro-Ungariei, guvernele fiind responsabile de politica, ce se urméză, n'ar trebuí sĕ se dea importanță așa de mare întâlnirei monarchilor, precum a fost și visita împĕratului german la Viena.

Dar tocmai sĕrbătorirea lui și entusiasmul, cu care a fost însoțit, cât timp a petrecut în cercu monarchului nostru, dovedesc că visita acésta n'a fost numai o simplă visită de curtuasie, n'a fost o salutare reciprocă datorită unui obligămênt moral, ci basa ei se află în desvoltarea intereselor comune ale ambelor state, în o politică mai înaltă.

E drept, că împĕratul german n'a venit însoțit de ministrul seu responsabil, dar cei-ce au urmărit cu atențiune peripețiile din imperiul german, dela urcarea pe tron a tinĕului domnitoriu, s'au putut convinge, că în persóna lui e puterea, o altă putere superióră lui nu esistă, nici o altă voință, de cât póte eventual voința poporului german, care, când ar năbușí voința domnitoriul, ar trebuí sĕ ne așteptăm la scene ca cele petrecute în Francia în ajunul pregătirei de transformare a statului din stat monarchic în republică

Simptóme de acestea încă nu s'au arĕtat, cu tóte că împĕratul german n'a crutat pe nimenea, nici chiar pe Bismarck, întemeetoriul acestui imperiu puternic. Dovadă, că voința sa e și voința poporului, dovadă, că poporul nutresce cea mai mare credință față de domnitoriul seu.

In timpul petrecerei sale împĕratul german a primit pe ministrul comun de esterne Kalnoky și primirea acésta e o dovadă și un motiv cu atât mai puternic ca sĕ dăm importanța politică cuvenită acestei visite, importanță, care câștigă în valóre prin împregiurarea, că împĕratul german va merge în curênd și la Roma, pentru a nimicí ori-ce umbră de presupunere, că în alianța întreită s'au întêmplat neînțelegeri și că astfeliu ar fi temere de o sdruncinare a balanței ecuilibrului europén.

Alianța triplă, a putut accentua ministrul Kalnoky în delegațiuni, câștigă tot mai mult in importanță, forța ei morală e tot mai bine aprețiată și ródele, ce le aduce prin susținerea păcei, au contribuit, ca și puterile streine acestei alianțe sĕ privéscă cu încredere în ea.

Pașii îndrăsneți, ce i-a făcut Rusia în timpul din urmă la Porta Otomană, pași așa ḑicênd provocători, cari în urma lor lasă gravuri, din care se póte cetí, că Rusia intenționéză o acțiune ostilă în Orientul europén, 'și perd din importanță. Turcia sprigінită pe asigurarea puterilor centrale europene nu va abandona planul de a întărí Dardanelele după noul sistem de fortificațiuni a vestitului general și inginer belgian, care a întărit și Bucurescii, Turcia nu se va lăsa sedusă, ca Rusia sĕ câstige nou teren, nóuĕ posițiuni, cu tóte că ea o amenință

FOIȚA.

Lui Sion!

I.

N'auḑiți o vóce tristă?!... Un gémĕt sfâșietoriu?!...
De preste Carpați rĕsună glas de clopot plângĕtoriu!
Ceriul vĕl de nori îmbracă, codrul geme în suspine;
Lăcrimând curge isvorul preste stênci în adêncime.
Vêntul echo rĕspândesce, mii de ochi înlăcriméză,
Căci e tristă, tristă vestea: „Aḑi Sionul nu viéză!“
Aḑi o liră se sdrobesce și-un lucéfĕr locu-și schimbă!
Românimea-'nbracă doliu, jalnic plânge dulcea limbă;
Căci a dispărut din sinu-i farmecul iubirei sale,
Și-a mutat locul în ceriuri din a plângerilor vale!...
El... ce-a fost sămânătoriul, care-a sămênat iubire
Prin ogorul românimei pentru-a némului mărire!...
Sentinela ne-adormită, tu blând far luminătoriu,
Tu ne părăsesci acuma... cu noi esci în viitoriu!

II.

Sionul étă-i gata cu-asa dulce cântare,
Poetul adurmit-a și lira 'n cuiu tresare;
Trec Musele-i sărută fruntea lui cea rece. —
Lumina ta lucéfĕr în veci însĕ n'a trece!
Căci până-ce, poete, o limbă românéscă
Vulturii bravi ai Romei voi-vor sĕ vorbéscă:
În veci *„Mult e dulce“* va mișca pe buză,
În veci e și „frumósă“ și-a ta ferbinte Musă....
Dormi, dormi și odichnesce pe patul tĕu de flori,
Căci tu trecuși prin nópte și-'n blêndele ḑiori,
Ajunsa-i cu stindardul gloriei strĕbune,
Care-'n nemurire 'ți păstréză scumpu-'ți nume!
. . . .
Aḑi mort este Sionul, — dar între noi trăesce
Până-când românii vorbi-vor românesce!!!

Sibiiu, în 4 Octombre, 1892.

Ioan Rodina.

Cultura grădinilor și folosul lor.

(Urmare).

Robustitatea și trăinicia pomilor consistă cu deosebire în distribuirea cât mai deopotrivă a sucului nutritor prin diversele organe ale pomilor.

Pentru aceea la croirea corónei trebue sĕ avem în vedere o simetrie cât se póte de mare atât în lungimea și grosimea, cât și în ceea ce privesce depărtarea ramurilor una de alta. Tóte aceste operațiuni se fac după anumite reguli.

Cum este d. e., retezarea și croirea corónei, cari atârnă mai cu sémă dela specia pomilor. Si pentru aceea s'ar și pretinde o esplicare specială și mai pre larg despre ele, cari se află mai cu ușurință în broșurele și cărțile anume întocmite, referitor la cultivarea grădinilor.

Voind a împreuna folosul cu frumosul, — cum ḑisei mai sus, — neapĕrat de lipsă este, ca cu cultivarea grădinei mână în mână sĕ mérgă și împodobirea grădinei; adecă sĕ lucrăm cu natura, cultivênd și apropiind podóbele ei de locuințele și grădinile nóstre și cu deosebire pe la locurile unde petrecem mai mult, cum e d. e. cărările. Cărările merită o deosebită îngrijire în grădini, pentru-că ele înșile chiar și fără podóbe contribue fórte mult la împodobirea grădinilor, fiind supuse îngrijirei omului. Scopul cărărilor este, de a înlesni cultivarea grădinei și scurgerea apei de prisos, servind ca șanțuri. Din causa asta, ele și trebue săpate cu atât mai adânc, cu cât grădina este mai umedósă. Totuși ca umblarea sĕ nu ne fie împedecată, trebue întocmite de așa, ca la mijloc sĕ fie puțin ridicate scurându-se apa astfeliu în timp de ploi pe de margini cu înlesnire. Tot pentru de a le conserva în stare uscată, le pardosim la început cu pietriș apoi cu nășip. Ca ele singure sĕ fie podóbă, le supunem după trebuință le reparări și la curățenie. Dându-ne mâna le împodobim pe de margini cu tufe roditóre sau flori mirositóre și potrivite, precum sunt d. e.: Garófa, Crinul, Lemnul domnului, care pururea e verde Majoranul, Trandafirul etc. etc. La întrebarea cum? apoi aceea atêrnă dela măestria și gustul fie-cărui om. Find însĕ bine întocmite de multe-ori ele înșile prin starea și aspectul lor plăcut, laudă măestria cultivătoriului de grădini.

Espunênd până acum, cultivarea grădinilor cu deosebire în anii cei dintâiu preste tot, revenim la cultivarea ei mai departe, avênd în vedere cu deocu plătirea datoriei grele, impusă încă de pe timpul resbelului ruso-româno-turc.

Acestea au putut fi asigurările ministrului austro-ungar de esterne, asigurări basate pe puterea cuvêntului împĕratului german.

Deosebită importanță câstigă însĕ visita monarchului german și în împregiurarea, că în ajunul ei **oficiósele germane** și austro-ungare au anunțat resolvirea unui plan economic, care sĕ închege și mai mult relațiunile de amiciție între aceste dóuĕ puteri și cari sĕ tragă în sinul lor și pe regatul **României**, primul stat în orientul europén, pe care se pot pune mari speranțe în casul, când **Europa** n'ar mai putea geme sub greutatea armelor și sub greutatea situațiunei provocată de intențiunile rusesci.

E vorba adecă de încheerea convențiunilor comerciale între **Germania**, **Austro-Ungaria** și **România**.

Sistemul economic de până acum s'a dovedit, că nu duce la scop, politica **agrarilor** din **Ungaria** s'a dovedit, că nu se baséză pe calcoli reali. când sunt interese de o ordine mai înaltă și că **România** în tot casul va trebuí sĕ-și ea partea cuvenită după productul pământului seu și după puterea sa.

Nu scim, cum se vor termina pertractările și la ce resultat vor ajunge ele.

Fapt e însĕ, că dacă oficiósele au adus aceste sciri, ómenii s'au gândit serios la situațiune și pun mare pond pe acésta cestiune.

Un lucru bătătoriu la ochi este însĕ si rĕmâne, că la primirea împĕratului german premieriul ungar n'a fost de față oficios, precum a fost cel austriac, cont. **Taaffe**.

Impregiurarea acésta precum și faptul, că ministrul president austriac a fost decorat, s'a discutat tat in diferite moduri și i s'au făcut chip și feliuri de aprețieri.

Noi va trebui sĕ reflectăm la o împregiurare, care prea puțin, sau de loc n'a fost accentuată și acésta este situațiunea critică, ce domnesce în **Ungaria**, atât în privința **cestiunei naționalităților**, cât și a **confesionalismului**, care a început a **amenința nu numai siguranța guvernului, nu numai solidaritatea partidelor, dar va puté duce în consecințe chiar la sdruncinarea socială și transformarea organismului statelor.**

Și punctul principal îl punem noi pe mișcarea naționalităților.

Magiarii tocmai încreḑuți în forța alianței întreite, au folosit era de pace pentru ajungerea scopurilor lor ilusorice. Și în acéstă privință au fost ajutați direct și indirect. Dl Tisza s'a bucurat sĕ pórte pe piept chiar una dintre decorațiunile cele mai înalte, ce le oferă la ocasiuni solemne și în momente importante încoronații Germaniei.

Dela distingerea dlui Tisza în calitate de primministru până acum relațiunile interne între naționalități au trecut prin multe peripeții.

Nemulțămirea și frecările dintre naționalități a ajuns aprópe la culme și acestea manifestațiuni simptomatice pot fi motive, că la primirea împĕratului german s'au petrecut lucrurile în o formă, care dă încă material de discutat.

Afirmarea de mai sus se póte întări indirect și cu declarațiunile, ce le-a făcut ministrul **Kalnoky** în delegațiunea ungară la întrebarea lui **Apponyi** referitoriu la mișcările din **România**.

Noi numai bucura ne putem, când auḑim, că alianța întreită, alianța de pace câscigă tot mai mult în forța materială și morală, numai bucura ne ne putem, când vedem, că **puterea României** e aprețiată după valórea ce o are, **dar nemulțămiți vom rĕmâné, cât timp era de pace se folosesce nu spre fericirea popórĕlor din un stat poliglot**, cum e și al nostru, **ci cu totul pentru alte scopuri închipuite, pentru idealuri condamnabile**, a căror consecuențe numai bunul Dumneḑeu va sci, unde vor duce.

---

†
GEORGE SION.

Când am încadrat în negru acest nume cunoscut în tótă românimea, cuprinși de doliu ne-am gândit la ómenii mari ai românilor, cari n'au trăit numai pentru ei, ci prin activitatea și zelul lor pe altariul românismului și-au câscigat cel mai prețios atribut din partea poporului, în mijlocul căruia au luptat: **iubirea și venerațiunea** lui.

Dar ne-am gândit totdeodată și la golul, ce-l lasă ei în sinul națiunei, căci ei au fost stêlpii cei puternici, pe care atacurile vrășmașe n'au putut sĕ i dobóre, pururea au stat sus, pururea tari, pururea au purtat în drépta lor stindardul, prin care profețiau:

„Viitoriu de aur românimea are . . .“

Și în acésta credință, în acésta convingere au luptat ei, luptă bună, luptă dréptă și loială.

Dacă n'am cunósce cursul vieții omenesci, ar trebui sĕ desperăm de sórtea, ce prea des ne isbesce, rărind pe venerabilii luptători, ar trebuí sĕ desperăm, când vedem, că prea plăpênḑi au rĕmas vlăstăreii rĕsăriți din trunchiul bĕtrânilor stegiari.

Trebue sĕ ne împăcăm însĕ cu lumea și nerĕmânêndu ne altă, sĕ petrecem și pe George **Sion** la mormênt, cu îndoioșarea sacră, ce o are fie-care român pentru acest bărbat, carele pe cât de activ a fost, pe atât de modest și-a petrecut viéța, în acéstă vale a plângerilor.

George **Sion**, s'a născut în satul Hârșova, județul Vaslui, la 1822 și a fost descedent din o veche familie stabilită în Moldova. Originea familiei Sionescilor, merge până la **Demir Gherei**, fiul unui han tătăresc, care se rĕsboise vitegesce sub gloriosul **Stefan** cel **mare** și tot sub domnia acestui domn creștin primi botezul, luând în căsătorie pe o nepótă a marelui **Stefan**.

De mic copil, întrând în scóla grecéscă și amărit și dênsul de greutatea acestei educațiuni, a părăsit scóla grecéscă și cu dorul ferbinte de a învĕța românesce, s'a pus pe studiu, ca odineóră fiul lui Lazar, Eliade Rădulescu, și cu tótă vitregitatea timpului, Sion și-a înzestrat spiritul cu comóra sciinței și și-a cultivat inima în spirit curat național.

Acestei educațiuni se datoresce inspirațiunea inimei sale de a spune, că:

„Mult e dulce și frumósă
Limba ce-o vorbim,
Altă limbă-armoniósă
Ca ea nu găsim!“

și a provoca pe tótă suflarea românéscă:

Vorbiți scrieți românesce
Pentru Dumneḑeu!

Prin studiul stăruința și energia sa a ajuns autoritate literară-limbistică în cancelaria judecătoriei, unde intrase încă în etate de 18 ani, dar tocmai acésta împregiurare îi înmulțise pe cei-ce îl invidiau, viéța lui devenise grea pentru birocrați, cari din causa cugetărilor și simțĕmintelor sale liberale, căutau sĕ-l depărteze. Ocasiunea venì prin publicarea unei poesii întitulată „*Viitoriul*“.

Evenimentele din 1848—49 l'au aflat pe Sion gata a și sacrifica viéța pentru triumfarea principiilor liberale, de aceea el fu esilat. In esiliu petrecu în Ardél, unde dimpreună cu fericitul Dim. **Bratianu** luà parte la memorabila adunare depe câmpul libertății. Sion era entusiasmat, era și vesel, căci el pururea era preocupat de ideea, că poporul românesc în cel mai de aprópe viitoriu se va împărtăși de o sórte mai favorabilă. El petrecu mult timp și prin Bucovina, în familia **Hurmuzaki**. Pe ripețiile esiliului se află descrise cu seriositate și cu humor, după-cu erau momentele în „*Suveniri contiporane*“.

Chemat acasă de domnitoriul Grigoriu Ghica, **Sion** ocupà postul de archivar al statului în Iași, făcêndu și ocupațiunea cu cea mai curată consciențiositate. De acolo merse în Muntenia, unde a publicat un șir de ani la Bucuresci „*Revista Carpaților*“, în care se discutau cestiuni importante cu privire la renascerea națională și culturală.

Cunoscênd bine limba grecéscă, **Sion** a tradus din ea dóuĕ opere cu privire la trecutul românilor.

Stilul lui Sion e fluent, și limba dulce ca limba românéscă. Dênsul a scris în prosă și s'a distins pe câmpul literaturei poetice. Mult a colaborat la „*Convorbirile literare*“.

Din scrierile mai însemnate ne-a păstrat:

1. *Ceasurile de mulțămire* (poesii 1848).
2. *Mórtea lui Socrate după Lamartine* (versuri 1847).
3. *Misantropul după Molière* (1854).
4. *Zaira după Valtaire*
5. *Istoria și întêmplările bar. de Münhausen*
6. *Din poesiile mele* (1857).
7. *Suveniri de călătorii în Basarabia* (1857).
8. *Sofir pétra prețiósă* (1857).
9. *Revista Carpaților* (1859—1862).
10. *Istoria generală a Daciei* III volume, trad. după Fotino (1860)
11. *Istoria țĕrei românesci* după frații **Tunusli**- (1863).
12. *Fabule* în versuri (1869)
13. *Influința morală*, comedie (1869)
14. *Fedra* **dramă** trad.

La anul 1868 a întrat Sion în **Academia română**, al cărei membru credincios și zelos a rĕmas până la mórte. Discursul seu de recepțiune a fost „*Donici fabulistul*“.

Ultimele acórde ale lirei sale au sunat din incidentul relațiunilor încordate din Bucovina, cestiunea „**Pace-Mustața**“. Intrebat **Sion** despre părerea sa dênsul, care cunóscea bine Bucovina, a rĕspuns vesel:

Póte reușiam a face
Ca Mustața sĕ se împace
Cu contesa, ce nu-i place;
Și în a Bucovinei pace
Putea **Pace** sĕ se împace,
Dar acuma n'ai ce-i face,
S'a făcut bucluc și pace!
. . . .

Și așa s'a stêns și acest bărbat român, s'a mutat la fericiții sei colegi din viéță și mângăerea nóstră o aflàm în icóna vieții lor, icónă, care sĕ stea pururea vie înaintea ochilor nostri.

Dormi în pace, planeze și spiritul teu asupra românismului!

Dormi în pace, luptă bună ai luptat!
Dormi în pace! — *br.* —

Plóie de glónțe.

Sub titlul acesta i-se scrie „Timpului“ un interesant raport din Focșani despre visitarea, ce o a făcut regele la întăriturile de acolo. Corespondentul după-ce descrie strălucirea, cu care a fost primit, întră în detaiul eserciților, ce s'au făcut și urméză astfeliu:

Tema

Programul esperienței era următoriul:

Se presupune, că inamicul vine din spre Galați, se oprește în fața sectorului Nr. 4 format din grupurile de baterii Nr 11, 12 și 13, și se pregătesce a l ataca în direcția grupului Nr. 12, care forméză centrul sectorului.

Inimicul construesce în timpul nopții, cam la o distanță de 4000 metri, o baterie, pe care o arméză cu tunuri și mortiere de calibru mare în scop de a distruge localurile cuirasate ale sectorului atacat.

Misiunea apĕrătoriului este de a respinge atacul.

Esperiența presupune diferite momente, în care dușmanul reușesce a înainta cu tóte focurile îndrep-

---

sebire pomii, cari încă și după rodire sĕ cultivă și ḑicem:

Pământul, — ca magazinul materiilor nutritóre trebue scormonit, cel puțin la 3—4 ani în jurul pomilor, dacă pomii nu sunt în grădina de legume sau pe agrii, însĕ cu mare băgare de sémă la rădăcina pomilor, ca sĕ nu le vătĕmăm. Esperința de tóte ḑilele ne arată, că mijocul cel mal bun pentru a înainta desvoltarea pomilor și a celorlalte plante și cu ea atât cantitatea cât și calitatea recoltelor lor, este gunoiarea pământului din apropierea rădăcinilor. Nu tóte speciile de pomi se împacă cu unul și același gunoiu.

Gunoiul cel mai potrivit și priincios pomilor, îndeosebire de celelalte plante a grădinei, ar fi gunoiul putrĕd de grajd și gunoiul fluid. Sunt însĕ câte-va specii de pomi, precum sunt: nucii, cireșii, vișinii, persicii, cărora nu numai, că nu le folosește dar le causéză chiar bóle și cari ar trebui gunoiți cu compost, cenușă funingine etc. De aci urméză, că aprópe câte specii de pomi, atâtea specii de gunoiu. In privința timpului întrebuințărei gunoiului e de observat, că tóte celelalte gunoiuri sĕ aplică cel mult la 3 ani, afară de gunoiul fluid, care se póte repeții în tot anul prin șențulețe în jurul pomilor Ca dovadă, că întrebuințarea prea désă sau cantități prea mari a gunoiurilor, — afară de cel fluid, — au urmări rele pentru pomi, ne servesc pomii crescuți în grămeḑile de gunoiu, a căror lemn și fructe pătimesc de bóle.

Urméză apoi mai departe tractarea corónei, care consistă în rărirea și retezarea crengilor netrebnice și uscate, îngrigind de a nu sfășiea pomii prin rărire și de vindecarea ranelor provenite la acésta operație. La vindecarea ranelor mai mari întrebuințăm păcură în amestec cu pământ cleos, ér la cele mai mici rășină de oltoit. Acésta sĕ repetéză până la vindecarea desĕvêrșită. De multe ori auḑim pe economii noștri tânguindu se, că grădinile lor, de altfeliu cu pomi fórte robuști, nu rodesc numai la doi trei ani. Acésta pierdere nu sĕ póte atribui de multeori decât, neingrigirei corónelor, ceea-ce se întêmplă, sau din nesciință sau din negligință.

Nu trebue trecut cu vederea acelea trunchiuri, cari în proporție cu coróna sunt slăbuțe, supunându-le la operațiunea prin care tragem cu cuțitul pe trunchiu în jos, dar numai în cóge, una sau dóuĕ brazde, după împregiurări. Timpul acestei lucrări este primăvara, când sucul circuléză cu îmbelșugare și astfeliu urméză o îngroșare repede a trunchiului.

Nu trebue trecuți cu vederea în cultivarea în departe a grădinelor acei pomi, cari sub povara anilor 'și perd puterea vegetativă, împuținându-li-se an de an crăngile roditóre.

(Va urma.)

tate spre el din bateriile întregului sector şi astfel bombardamentul se face la diferite distanţe, adecă asupra punctelor, la care se presupune, că se află atacatorul in diferite momente şi care puncte sunt însemnate prin ţinte de scânduri care figuréză artilerie şi infanterie.

Esperienţa.

S'au tras în timp de aprópe trei óre focuri din tóte gurile de tunuri, mari şi mici, cu o precisiune şi cu o promptitudine admirabilă şi pe la jumĕtatea esperienţei M. S. regele, ducêndu-se cu principele Ferdinand. cu dl ministru de resbel şi cu mai mulţi ofiţeri superiori la ţintele situate cam la 2500 metri ca sĕ judece efectul tragerei, le-a găsit ciuruite, ér terenul arat de obuze.

Dacă inimicul ar fi isbutit sĕ înainteze sub un asemenea foc formidabil, apoi cu cât s'ar fi apropiat de grupurile de baterii, cu atât mai teribil ar fi fost focul, ce l'ar fi primit. Căci în acéstă presumţie, tóte tunurile de diferite calibre şi au activat tragerea, trimiţênd inimicului pe lângă obuzele esplosibile, şrapnele şi mitralii, din care isbucneau, din fie-care sute de glónţe. Erau guri de tun, care scuipau la fie care trei, patru secunde câte o mitralie de acestea şi e greu de presupus, ca atacatorul sĕ pótă suporta un foc atât de distrugĕtor.

Un singur soldat, ascuns sub cupola sa, unde are la disposiţie rafturi întregi de obuze de tot soiul, aşeḑate ca nesce sticle cu vin într'o pimniţă bine garnisită şi pe care i le dă în mână doi soldaţi servanţi, póte ţiné în loc şi distruge o armată întrégă. Graţie acestui sistem de apĕrare, un artilerist devine o adevĕrată maşină destructivă şi proporţia de resistenţă între el şi inimic este ca de la 1 la 10,000.

După părerea tutulor celor presenţi o armată de mai multe sute de mii de ómeni n'ar fi putut forţa trecerea sectorului Nr 4 prin plóia de glónţe, ce s'a improşcat din bateriile acestui sector.

Şi dacă restul unei armate decimate ar fi isbutit cu tóte acestea a înainta pănă aprópe de parapete, salve de focuri de infanterie ar fi isbucnit dindĕrătul parapetelor în ultimul moment şi ar fi distrus, cu concursul mitraliei din tunuri, pănă la unul, armata inimică.

Astfel e armată întréga linie între Focşani şi Galaţi şi pe nicăiri duşmanul n'ar putea găsì un punct, unde sĕ nu-l priméscă o asemenea formidabilă plóie de glónţe.

Intr'o a dóua scrisóre ve voiu comunica observaţiunile mele personale.

Deocamdată voiu adăuga numai, că apĕrarea a fost condusă în mod admirabil de dl locot.-colonel Nicolau, care de pe înălţimea parapetului părea a bate numai din picior spre a transforma pămêntul pe o întindere de preste 4 kilometri, într'un vulcan formidabil, din care eşia foc şi glónţe.

Incunjurat de nori de fum, iluminat de focul ce eşia din gurile tunurilor, colonelul Nicolau semăna cu un *Iupiter tonans*, părea a fi un ḑĕu rĕsbunător, un fel de archanghel, care în loc de sabie de foc scóte di pămênt tunete cu plóie de glónţe.

Şi în conducerea acestei apĕrări dl col. Nicolau a fost secundat cu un deosebit merit de toţi ofiţerii sei, printre cari voiu cita pe dl maior Parfenie şi pe dl căpitan Ruginski, cum şi pe domnii căpitani Stroescu şi Referendaru. Nu mai puţină laudă merită şi toţi ceialalţi ofiţeri ai reg. I de asediu şi chiar artileriştii, cari au operat nu numai cu un deosebit zel, dar cu o inteligenţă şi cu o sciinţă ce denotau o instrucţie perfectă.

Esperienţa se sfêrşi la órele 12 şi M. S. se întórse în oraş urmat de toţi asistenţii. Pe câmpul de esperienţă veniseră numĕróse trăsuri cu orăşeni, printre care un frumos buchet de dómne şi de domnişóre graţióse şi elegante.

Dejunul.

Trec repede peste dejunul oferit M. S. regelui de ofiţerii garnisónei, în numĕr de peste 200, în sala cea mare a clubului.

Dl General Barozzi, făcêndu-se interpretul corpului III de armată, esprimă Maj. S. sentimentele de supunere şi iubire ale trupelor sale şi, urând ani mulţi marelui nostru căpitan pentru fericirea ţĕrei şi gloria armatei ridică un toast în sănĕtatea M. S. regelui, a M. S. reginei, a A. S. R. principelui moştenitoriu şi a Augustei sale logodnice principesa Maria de Marea-Britanie. Aceste cuvinte bine simţite fură primite de toţi ofiţerii cu repetate aclamări.

Majestatea Sa, mişcat de sentimentele ce 'I se esprima, bine voì a rĕspunde prin rostirea cuvintelor următóre:

„Este totdeauna o mare bucurie pentru Mine, „când Me găsesc în mijlocul oficerilor Mei, cari au „falnica datorie d'a pregăti armata pentru timpurile „de primejdie. Mare şi frumósă este dar misiunea „lor; mai mare este încă rĕspunderea, care póte fi „uşurată numai prin o muncă statornică, o silinţă „neîntrecută şi pĕtrunşi fiind de simţemintele datoriei. Nu vor fi fortificăţiile dela Bucuresci şi întări„rile dela Galaţi-Focşani, care fac onorul armelor „nóstre speciale, singurul scut. Adevĕrata apĕrarea „ţĕrei este avêntul şi vitejia ostaşului cu ofiţerii în „frunte. Convins, că conducĕtorii armatei vor fi tot„deauna la înălţimea chiemărei lor, ridic acest pă„har în onorul corpului III şi al ofiţerilor lui, mul„ţămindu-le pentru simţemintele esprimate prin co„mandantul lor.“

Cuvintele regelui, cari mişcară inimile tutulor ofiţerilor presenţi, au fost aclamate de mai multe ori cu strigăte entusiaste de „ura“!

Fundaţiunea Ioan Popescu.

În fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri:

Translatus . 942 fl. 46 cr.

N. N. 10 fl., Ioan Roşca, învĕţătoriu în Ungra 1 fl., Toma Bârsan, capelan în Criţ 1 fl., Ioan Mihu, cl. abs. şi învĕţătoriu în Valendorf 1 fl., Ioan Urs, învĕţătoriu în Caţa 1 fl., Savu Sirach, învĕţătoriu în Draos 1 fl., Alecsandru Măieruşan, învĕţătoriu în Paloş 1 fl., George Michail, învĕţătoriu în Fântâna 1 fl., George Ghinde, învĕţătoriu în Crihalma 1 fl, Avram Niculescu, învĕţătoriu în Merchiaşa 1 fl.. Alecsandru Bucşa, învĕţătoriu în Agostin 1 fl., Ioan Boranciu, învĕţătoriu în Cohalm 1 fl, Antoniu Michail, învĕţătoriu în Dăişóra 1 fl., Ioan Michail, paroch în Dăişóra 1 fl., George Mircea, învĕţătoriu în Lovnic 1 fl, Ioan Mircea, paroch în Lovnic 1 fl., Samuil Popoviciu, paroch în Valendorf 1 fl., George Neagoş, inv. pens. in Valendorf 1 fl., Bucur Hariton Solca, paroch în Felmer 1 fl., Ioan Şolca, inv. în Felmer 1 fl., Ioan Dimitrescu, capelan în Ticuşul român 1 fl., George Bu ur, capelan îu Crihalma 1 fl., Sofroniu Papiu, paroch în Crihalma 1 fl., Eftimie Maniu, paroch în Fântâna 1 fl., Ioan Suciu, paroch în Bogata 1 fl., Bârsan Bârsan, plugariu în Bogata 1 fl., Pompiliu Predoviciu, paroch în Merchiaşa 2 fl., Teodor Pulca, paroch în Criţ 1 fl., Ioan Buzea, asesor opidan in Cohalm 1 fl., Sofroniu Roşca, paroch în Ungra 1 fl., Iosif Lupu, paroch în St na 5 fl., Simion Stanciu jun. econom în Dăişóra 1 fl., George Spornic, paroch gr. cat. II în Cohalm 1 fl., Ioan Mircea, paroch în Caţa 2 fl., Ioan Bercan, cap. protop. în Cohalm 1 fl., Teofil Gheaja, paroch în Paloş 1 fl, Petru Nicolescu capelan Saschiz 1 fl. = Suma totală 994 fl. 46 cr.

Varietăţi.

* (Advocat nou) La tabla regéscă din Murĕş-Oşorheiu candidatul de advocat dl Enea Draia, după-cu ni-se scrie din Murĕş-Oşorheiu, la 1/13 Octombre a. c. a făcut censura advocaţială cu succes strălucit.

* (Himen). D şóra Hersilia Toma, şi dl Ioan Vătăşan, îşi vor sĕrba cununia în 20 Octobre 1892 n. la órele 4 p. mer. în biserica ort. orient. din Sibiiu cetate.

Felicitările nóstre!

* (Himen). Dl Vasiliu Nistor, şi d-şóra Elena Aron, şi au serbat actul cununiei la 27 Septembre 1892 st. v., la 1 óră d. a. în biserica gr. or. din Sâmbenedic.

* (Paspórte oprite.) Pe baza unei ordinaţiuni ministeriale s'a oprit estradarea de paspórte şi certificate pe 15 şi pe 5 ḑile din partea comitatului. Ele se vor estrada numai din partea ministeriului.

Aşa dar călĕtorii, cari vor sĕ mérgă în România, sau sunt necesitaţi sĕ mérgă pe timp cât de scurt, vor trebuí sĕ céră pas-pórte înainte cel puţin cu dóuĕ luni.

* (Sciri militare). Magistratal oraşului Sibiiu face cunoscut, că toţi feciorii născuţi în anul 1872 şi obligaţi a venì la sorţi sĕ se însciinţeze în decursul lunei lui Novembre, de asemenea feciorii neasentaţi din anii 1871 şi 1870.

* (Congregaţiune.) Adunarea de tómnă a comitatelor Caraşiu-Severin, ţinută în 13 Octobre nou în Lugoş, pe cât a fost de interesantă şi de importantă, pe cum comunică raportorul „Luminătoriului“ pe atât a fost de slab cercetată, şi mai ales tare slab din partea membrilor români, deşi au fost la ordinea ḑilei şî s'au pertractat afaceri culturale, economice şi politice de cea mai mare valóre pentru preponderanta maioritate română a locuitorilor din acele comitate.

Cu tóte aceste representanţii presenţi ai adevĕratelor interese naţionale ale poporului nostru cu o vivacitate şi agilitate bărbătéscă au sulevat lupta, ce era neîncungiuraveră, şi au purtat-o pănă în sfêrşit cu o bărbăţiă şi temeinicia impunătóre.

Poporaţiunea autochtonă română din ţinutul Costeiului mare, ingrijată de ameninţătoriul pericul al colonisărilor de strĕini, şi de astădată s'a adunat cu sutele înaintea salei adunării, arĕtându-şi seriositatea voinţei şi a dorinţei sale, manifestată la adunarea de popor ţinută mai de unăḑi la acéstă afacere în Costeiul-mare.

Sunt multe şi numeróse lipsele şi apĕsările, sub a căror povară geme aceea poporaţiune şi e nespus de mică binevoitórea îngrigire, cu carea este tractată ea din partea funcţionarilor administrativi de sus pănă jos.

* Românii din Panciova considerând, că după conscrierea făcută, — au 65 de băeţi români obligaţi a cerceta scóla şi că oraşul Panciova a înfiinţat scóle comunale cu limba de propunere: germană, magiară şi sêrbă, — au fost înaintat o rugare către comitetul administrativ al numitului oraş, cerênd ca acesta sĕ înfiinţeze o scólă şi pentru români, adecă cu limba de propunere românéscă. Acéstă rugare a românilor a fort respinsă din partea comitetului adm. pe motivele, că comisiunea scolară a decis, ca în clasele III şi IV normale tóte obiectele de învĕţământ sĕ se propună esclusiv în limba magiară, deci, décă s'ar înfiinţa şi scólă română atunci mai cu greu s'ar putea satisface postulatelor cuprinse în decisul comisiunei scolare“. „Luminătoriul“, după care reproducem aceste date, a primit mai multe informaţiuni. Românii au apelat la ministrul de culte contra hotărîrei suscitate a oraşului, însĕ ce se veḑi? Luminatul ministeriu a aflat şi el, că e raţională hotărîrea, că raţiunea ei e sănĕtósă, că motivele ei sunt bune şi patriotice, şi deci. la apelaţiunea românilor a trimis „înalta“ sa ord. aprobătóre de sub Nr. 2216/92 prin carea ḑice din cuvênt în cuvênt: „Inaltul“ ministeriu de culte a aprobat hotărîrea din aceleaşi motive! — Mai trebue óre comentar?

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Tinerimea inteligentă din Sĕlişte şi giur a arangiat în 30 August v. a. c. o producţiune musicală teatrală în edificiul scólei din Sĕlişte, cu care ocasiune a incurs suma de 112 fl. 50 cr. ér ulterior au mai incurs 40 fl. 53 cr, preste tot 153 fl. 03 cr. Spese cu arangiarea acestei proḑucţiuni au fost 30 fl. 60 cr. care sumă, scósă fiind din venitul total, resultă un venit curat de 122 fl. 43 cr. Acéstă sumă este depusă la cassa de pastrare din Sĕlişte pe numele scólei gr. or. din Tilişca, în al cărei favor s'a arangiat acésta producţiune.

La suma de mai sus au binevoit a contribuì următorii P. T. domni şi dómne:

Petru I. Comşa comerciant 10 fl. Ilustr. Sa Ioan de Lemény comite suprem în pens Dr. Nicolau Maier protopop Nicolau Henţu notar, Ioan Iosof paroch şi Simion Rodean proprietariu câte 5 fl. Dr. Liviu Bran de Lemény pretor suprem 3 fl N. Alăman jud. reg. Ioachim Muntean paroch, Petru Iuga paroch, Stefan Milea notar, Nicolau Roman com; A Acilenescu notar, d-şóra Ana Răcuciu, Ioan Andraş cancel. jud. Ioan Vîlcu (Pianul super) Ioan Ivan notar, Aur. Decei vice notariu; G. Beu notariu Il. Măcelar proprietariu, Ioan Lazar învĕţătoriu pensionat, George Bratu proprietar şi Vasilie Iuga com. câte 2 fl. Dr. N. Calefar medic cerc. şi Vasilie Dobrescu înv. câte 1 fl. 50 cr. Dr. Ilie Beu med. cerc. H. Malmer pretor, Aurel Milea notar, Neaga Iosof preoteasă ved. Nicolau Mosota primar, G. Pĕcurar înv. D. Iosof înv. V. Milea, Alĕman jun. medicinist, Ioan Popa paroch, D. Chirca înv. Iordache Rosca com I. Cosma notar, Iridon com. Mich. Stoica dir. N. Neamţu înv. Romul Mircea înv. Dumitru Lăpădat înv. R. Pascu mag. postal: I. Chirca adj. not. Ilie Iosof preot, V. Aldea adj. not. Daniil Marcu paroch, D. Banciu farmac. V. Pop. notar, D. Florean sublocatenent Ana Popa, D. Bratu ccm. D. Comşa com. Maria Ţintea com. Elis. Peligrat prop. C. Herţa comptabil, Ioan Chipară înv. N. Sêrbu com, Ioan Stroia stud. filos. Ioan Banciu com. I. Dubenschi măestru, Macs. Beu, Petru Tăban, Ilie Cismaş not. jud. N. Pavel; I. B Comşa com. Savu Frăcea econ. Stefan Bratu econ. V. Stănésă econ. I. Rodean econ. I. Iuga com. D Stancă econ. Pant. Banciu primar, Il. Stancă econ. Dion. Iuga econ. P. Rodean econ. Avram Prică sen. econ. Dum. Popa econ. I. Popa eco. Av. Gligor econ. şi Ilie Floaşiu com. câte 1 fl. A. Gogonea înv. 80 cr. padulescu pantofar 60 cr. Tomoiagă cancel. pret. Dordea curelar, E. Schiopu, Maria D. Bloţu, Simonete cleric. A. Sêrbu I. Mărginean, Pavel Druhora teolog, Paraschiva Bloţu N. Iosif înv. D. P. Comşa şi And. Floaşu câte 50 cr. Dela mai mulţi 13 fl. 03 cr. = Suma 153 fl. 03 pentru care sumă priméscă marinimoşii contribuenţi şi pe acéstă cale cele mai călduróse mulţămiri. Asemenea priméscă On. comitet parochial din Sĕlişte, care a binevoit a concede ţinerea zroducţiunei în edificiul scólei de aci, şi dl Ioan Dămian oficial consist. care cu plăcere şi-a luat asupră-şi sarcina dn a conlucra la succesul producţiunei — profunda nóstră mulţămită.

Sĕlişte, în 30 Septembre, 1892.

Comitetul arangiator.

Loterie.

Sâmbătă în 15 Octobre, 1892.

Budapesta: **12 87 36 88 37**

Nr. 404. [203] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Haţegului, se escrie concurs cu terminul pănă la 20 Octobre 1892.

1. Livezeni, cu salariu anual de 300 fl., cuartir în edificiul scólei, grădina de legume şi lemne pentru încăldit.

2. Valea Săngiorgiului, cu salariu anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Grid, cu salariu anual 120 fl, cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa una din acestea staţiuni au a-şi astérnă cererea lor în terminul prenotat instruite în sensul legei la subscrisul oficíu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al tractului Haţegulni în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Petroşeni, la 28 Septembre, 1892.

Avram Stanca, adm. protopresb.

Nr. 211. [201] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se publică prin acésta concurs, cu termin de 15 ḑile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bulbuc-Curpeni, cu salariu anual de 150 fl.

2. Cibu, cu salariu anual de 216 fl

3 Geoagiul de jos, cu salariu anual de 200 fl, şi cuartir.

4. Mada, cu salariu anual de 150 fl.

5. Sĕcărêmb, cu salariu anual de 360 fl., plătibili în rate lunare antcipative şi cuartir; concurenţii cunoscători dei musică vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor din vigóre la acest oficiu, în terminul sus indicat.

Sĕcărê mb(Nagyág), 20 Septembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivele comitete parochale.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49		Mező-Teledg		—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—		Ciucia		3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17		Huiedin		2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50		Ghirbĕu		1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos.	Cluş.	pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl.		sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18		Apahida		—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34		Ghiriş		—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34		Cucerdea		—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57		Uióra		—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	Braşov	pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.29	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl.		sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—			Vulcan			—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58			Arad			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinga			9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			Timişóra			8.—	1.1[illegible]	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42			Carei-mare			7.05	—	—	—
—	—	—	11.44			Zelău			2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri												
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl.	Budapesta	sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos.	Czegléd	pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl.		sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos.	Seghedin	pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl.		sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos.	Timişóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	--	Tren mixt				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topoloveţ		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeş		6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Topleţ		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	--		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30		Budapesta		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05		Szolnok		4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46								
—	—	4.42	2 34	5.57		Glogovaţ		10.34	7.01	8.30	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Pauliş		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	—	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06		Alba-Iulia		3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	—	12.05
4.46	12.22	—	8.59			Şeica-mare			8.02	5.09	—	10.43
5.10	12.40	—	9.23			Lómneş			7.35	4.49	—	10.17
5.25	12.50	—	—			Ocna			—	9.24	4 09	9.35
7.01	2.26	—	—		sos.	Sibiiu	pl.		—	7.45	3.35	8.—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	1.15	—
-	3.26	9.11	3.27			Ludoş			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56			Simeria			5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55			Braşov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53			Prejmĕr			7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03			Sepşi-S.-Georgiu			6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41			Covasna			5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil **Nicolau Ivan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105. Sibiiu, Joi, 8/20 Octobre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinatate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Mácelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Octobre, 1892.

Diarele, cari ni-au sosit adi, aduc scirea, ca între România și Grecia s'au ivit divergențe diplomatice, cari au ajuns pănă la estrem, și Grecia a făcut pasul ultim, care i-a mai stat la dispositiune, anume a întrerupt cu România tóte legăturile diplomatice și comerciale, și-a revocat representanții diplomatici și consulii, și pe supușii greci de pe teritoriul României i-a pus sub scutul Rusiei.

Acest act de voinicie al guvernului grecesc este inspirat de cătră guvernul Rusiei, care nu privesce cu ochi buni la actualul guvern din România, precum nu privesce cu ochi buni în general la mersul actual al politicei în staturile din Orient.

Cumcă mânile Rusiei dirigéză manifestațiunea de nemulțămire a guvernului grecesc, despre acésta lumea nu mai e în dubietate.

Inceputul mai pe față l'a făcut Rusia cu însași Pórta otomană, pentru că acésta a primit în audiență pe ministrul president bulgar Stambuloff. Acuma a fost fórte natural, că după ce Pórta a dat voiă bulgarilor ca în Macedonia sĕ-și emancipeze clerul și credincioșii de sub influența Greciei, prin crearea de episcopii naționale bulgare, după ce tot Pórta otomană a dat voiă românilor din Macedonia sĕ se emancipeze de sub egemonia grecilor în cele bisericesci prin înființarea unei episcopii românesci, era dicem natural, ca Rusia sĕ ia în alianță la luptă și pe Grecia, și ca sĕ mascheze interesele politice a trebuit sĕ caute o causă de altă natură, la umbra căreia rumperea relațiunilor diplomatice ale Greciei cu România sĕ apară justificată.

Pretecst s'a aflat, și acesta e procesul din incidentul moștenirei Zappa, care moștenire se urcă la mai multe milióne, și de cari milióne politica ruséscă și în special interesele Greciei în Macedonia aveau și au mare trebuință.

In anul 1865 a murit în România Evangelie Zappa, după naștere albanez din comuna Liabova, cetățén turc, lăsând o avere de mai multe milióne fiorini. Indată după mórtea lui Evangelie Zappa se presentéză o rudenie a lui, Constantin Zappa, la consulatul grecesc din Bucuresci, și cere sĕ-i legitimeze un testament după fericitul Evangelie Zappa, în care testament Constantin e pus ca erede și totodată ca esecutor testamentar. Consulatul grecesc legitiméză testamentul, petru care binefacere Constantin Zappa promite la diferite institute grecesci preste 20 milióne franci.

Rudeniile celelalte însĕ au atacat testamentul, și in chipul acesta moștenirea a ajuns în proces. Constantin Zappa însĕ a fost în folosința averei, a dat pre panelinul, a pus sume enorme la dispositiunea guvernului și a bisericei grecesci, spre a susțíné agitațiunea grecéscă în Macedonia, și lupta bulgarilor și a românilor contra nedreptăților clerului grecesc este a se reduce la miliónele, cari curgeau din România, din lăsămêntul Zappa.

In anul acesta a murit Constantin Zappa fără a face testament, și guvernul grecesc s'a însinuat el ca erede al averei acesteia, din care s'a susținut irridentismul panelin în Macedonia.

Guvernul român însĕ nu voesce sĕ recunóscă dreptul de succesiune al grecilor, și procesul l'a dat în mâna justiției din România.

Din acest incident s'au întrerupt deci legăturile diplomatice între Grecia și România, de aici a venit Rusia ca ocrotitóre a intereselor grecesci în România.

In România însĕ ómenii și-au deschis ochii și de aci în colo nu pămêntul României va fi acela, din care sĕ se îngrașe clerul grecesc, mănăstirile pentru desnaționalisarea românilor și tiranilor elementelor negrecesci din Macedonia.

In succesiunea Zappa toți iuristii români sunt pentru vederile guvernului, și în vara acésta celebrul iurisconsult dela facultatea juridică din Iași, senatorul Mărzescu, altcum opozițional de rangul prim, s'a pronunțat pentru legitimitatea vederilor guvernului cu un întreg operat al argumentelor de drept, pentru care întrégă presa română a adus elogiuri domnului senator Mărzescu.

Politica ruséscă înmediat și-a luat în ajutoriu pre cea grecéscă și întreg odiul s'a descărcat în capul Bulgariei și al României, cari ca cele mai vigoróse state din peninsula balcanică merg după capul bărbaților lor luminați, și nu după ademenirile eliberatorilor dela Neva.

Părerea generală în presa europénă e, că Grecia nu va eșí din acest proces cu miliónele moștenirei Zappa.

România acusată.

Sibiiu, 7 Octobre, 1892.

(br.) La alt loc reproducem în general discusiunile, ce sau urmat în delegațiuni referitoriu la cestiunea română și la mișcările, ce s'au înscenat.

Noi drept vorbind, nu vrem sĕ facem din acest cas „diplomație“, dar avem dreptul a reflecta pe acei bărbați, cari se giréză de mari diplomați și cari din ura de rasa alunecă de pe terenul diplomației loiale, pe terenul pătimaș al insinuărilor.

Cestiunea fiind de o importanță deosebită, nu putem trece preste ea la ordinea dilei cu o singură trăsătură da condeiu; nu, mai vêrtos, căci s'au sulevat lucruri, cari nu trebuiau sulevate în astfeliu de formă și presentate lumei îno icónă falsă.

Pe dl Appony, conducĕtoriul partidei „naționale“ 'l cunóscem bine din manifestul adresat în ajunul alegerilor și care culmina în frasa bombastică, că tot cel ce trăesce sub ceriul magiar, mâncă pită magiară, bea apă magiară, magiar trebue făcut, naționalitățile pe pămêntul Magiariei drept de esistență nu au.

Și tot acest domn este, care și a ținut de o deosebită datorință a suleva mai adênc evenimentele întêmplate în timpul din urmă în România, mișcările de acolo, ér delegațiunea ungară, neținênd cont de declarațiunile ministrului Kálnoky, a recomandat atențiunei ministrului agitațunile contra magiarilor.

Că ce scop se va ajunge cu acéstă recomandare, nu scim, dar intențiunea se tradéză: membrii delegațiunei au folosit ocasiunea, ca sĕ atragă atențiunea străinătății asupra acestor evenimente, sĕ facă pe români culpabili pentru cele întêmplate.

Nici că se putea altfeliu după atâtea memorande, replici, rĕspunsuri etc., prin cari causa românilor a fost promovată la forul tribunalului europén.

Dar dreptatea e insușirea omului limpede și curat la inimă, ea e o vêrtute, care pe pițini îi stăpânesce.

Și dacă membrii delegațiunei ungare voiau sĕ facă din causa acésta o causă celebră, atunci trebuiau sĕ facă istoricul lucrului; loial era sĕ spună, că în urma vandalismului dela Turda, în urma atacărei reședinței episcopesci și a seminariului din Arad, în urma luptei înscenată de magiari contra tot ce e românesc, s'au pus românii din România în mișcare și ei au protestat prin manifestațiuni imposante contra astorfeliu de acte, întêmplate în Ungaria, contra fraților lor de sânge.

Făcută astfeliu genesa lucrurilor, după cum și trebuia făcută, ómenii ar fi înțeles vorbele ministrului de esterne, carele a sciut sĕ cumpănéscă lucrul și a sciut da rĕspunsul potrivit și numai era de lipsă a se atrage atențiunea ministrului, pentru-că după noi, ministrul va sci, ce i este datorința, va sci cât póte sĕ mérgă de departe în astfeliu de „cestiuni deficile“, precum însuși le-a numit.

Când s'au înscenat evenimentele furtunóse, am prevĕdut, unde vor sĕ ajungă lucrurile și am fost și cei dintâi, cari am condamnat astfeliu de procedere în acțiuni politice.

FOIȚA.

Cultura grădinilor și folosul lor.

(Urmare).

Acestora éră-și le putem restituí puterea, prin aceea că îi lipsim de crengile neroditóre, cari și așa consumau prea mult suc nutritoriu deagéba, concentrându-l de aci înainte în cele tinere în jurul pomilor respectivi, și ii gunoim, îngrijind totodată și de vindecarea ranelor causate la retezarea crăngilor. Urmarea este, că încnrênd ne pomenim cu pomi tineri.

Nu trebue trecuți cu vederea în fine și acei pomi, cari din causa gerului sau a bĕtrânețelor au devenit neroditori. Astfeliu de pomi îi înlocuim prin alții. Fiind însĕ materiile nutritóre consumate de pomul de mai nainte, când cu plantarea pomului nou, săpăm grópa cu mult mai adêncă și pămêntul scos îl înlocuim prin altul próspĕt și bogat în materii nutritore, supunênd pomul pănă la desvoltarea îngrigilor espuse.

Ar mai fi de amintit în general la cultivarea grădinilor, stirpirea în continuu prin feliurite mijlóce a tot feliul de neajunsuri și insecte stricăcióse.

Cugetând la tóte îngijirile unei grădini rațional cultivate, ni-se pare o prea mare chieltuială și ocupațiune. Intr'adevĕr la părere așa și este. Insĕ avênd în vedere și folosul cel mare, nu e adevĕrat. Căci afară de îngrigirile din anii cei dintâiu, așa dicênd mai tóte lucrările espuse sunt numai întêmplări obveniende când și când, pe cari omul, pre cele mai multe și din plăcere le póte împlini, fără a suferi daune în alte ocupațiuni. Căci nu decâteori merge omul în grădină are lipsă sĕ sape, se plivéscă, sĕ croéscă la corónе, sĕ curĕțe trunchiul, sĕ întineréscă pomi etc. etc., dacă pre acelea le prevede mai înainte și împlinește la timpul seu.

La cultivarea grădinei sĕ póte aplica disa și adevĕrul despre om: „Că omul tot învață și tot móre neinvĕțat“. Așa este și într'o grădină. Tot lucră omul și totuși, — și dacă nu în tóte dilele — cel puțin din an în an se ivesc lipse neprevĕdute. De unde urméză, că de o grădină definitiv cultivată, nu póte fi vorba; căci ea trebue cultivată în continu, dând astfeliu ostenelelor omului continue rĕsplătiri însutite.

Folósele unei grădini binecultivate sunt nenumĕrate. Cel mai mare folos însĕ consistă din ródele lor, prin cari omenimea cu deosebire în timpul din urmă își face un isvor special de bogăție, transportând din ele chiar și în țĕri strĕine cu sutele și miile de buți, atât în stare crudă cât și preparate în feliurite moduri, prelângă prețuri fórte mari. Omenimea prin esperiențe a și ajuns la mai multe mijlóce de a conserva și folosi pómele.

Durere însĕ, că poporul român în mare parte prelângă, că nu scie cultiva grădinile, nici în privința conservărei pómelor nu au progresat, aruncându-le la rîmători și vêndându-le în stare crudă mai pe nimic, din causă, că nu le scie conserva și folosi.

Pómele mai întâiu se conservă în stare crudă și se consumă așa, o parte se uscă, ér din altă parte se pregĕtesc beuturile și bucatele cele mai prețióse precum sunt de esemplu mustul, vinul, sirupul lictarul, oleiul, vinarsul, oțetul, și diferitele dulcețuri.

Tóte acestea precum scim, sunt necesare omului în fie-care di. Unele ne servesc ca bucate, altele ca beuturi, ba unele chiar și ca medicină. — Aceia, cari în lipsa acestora di de di speséză parale pentru procurarea lor, pot ușor prețui folosul și bogăția unui cultivătoriu de grădini.

Care, îngrigind de bunăstarea grădinilor și legumelor sale, îngrigesce totodată de bună-starea sa, atât sanitară, cât și materială; avênd la dispoziție și parale incurse pe ele cu miile. Tot asemenea pot cunósce necesitatea unei grădini binecultivate, cari în lipsa lor și a productelor lor de tot soiul di de di alérgă cu paralele în mână, spre a-și procura leguma cea mai obicinuită și necesară în tóte dilele cu prețuri îndoite și de multeori întreite ca de obiceiu.

(Va urma).

Dacă acelea atacuri la bunul şi la viéţa omului nu se întêmplau, dacă ómenii nu pâşiau preste pragul raţiunei, nu audiam de mişcările din România şi protestele făcute.

Şi nu era nici lipsă ca sě se atragă atenţiunea ministrului, de óre-ce prin astfeliu de apucături, ori cât vei vorbì de dreptul internaţional, nu se va duce la scopul dorit.

Nu era mai vêrtos lipsă acum, când situaţiunea politică europénă, cu tótă asigurarea de pace, e atât de încurcată, ḑicem nu era lipsă, pentru că cu ameninţări, că eşti mai tare şi totuşi rabḑi, nu se câştigă pretenie, ér posiţiunea statului nostru reclamă pretenia tuturor stalelor streine, ce-l încungióră.

Românii, când au inscanat miscările de protestare si-au avut motivele lor.

Fraţii din România ne datoresc nóue cu multe şi după-cum se vede, au considerat de un obligămênt moral, ca ei sě se arete, că în astfeliu de momente regretabile şi primejdióse chiar, nu ne părăsesc.

Lazar, Maiorescu, Bărnuţiu etc. au fost apostoli ai românismului, trecuţi dincolo de Carpaţi, mulţi sunt şi astăḑi şi nu e vina nóstră, dacă ei siliţi sunt de împregiurări sě trécă graniţa, nu, noi mai bucuros i-am vedé în şirurile nóstre, purtând luptă dréptă şi legală în causa, ce o urmărim, causă, care numai în statul nostru a putut ajunge în stadiul, în care se află acum.

Sentimentul naţional e cu mult mai tare desvoltat, conscienţa naţională mult mai oţělită de cât ca prin vorbe late sě se pótă pună în cătuşi.

Sě nu fim rěu înţeleşi, repetăm: Românii din România prin manifestaţiunile lor au protestat în urma evenimentelor dela Turda, Arad, Şimleu etc. evenimente, pe care membrii delegaţiunii s'au ferit sě le amintéscă, evenimente, care pururea vor fi ca o mărturie tristă a situaţiunei încordate, ce esistă în relaţiunile interne ale statului nostru.

Că lucrurile se vor îmbunătăţì, noi sperăm, asteptăm înse mai multă tactică, mai mare prevenire şi diplomaţie mai fină şi mai loială din partea celor ce se ţin competenţi a ne judeca pe noi aici, şi a aduce verdict asupra unui stat strěin.

Revista politică.

In şedinţa dela 14 Octobre a comisiunei delegaţiei ungurescì pentru afacerile streine, după ce delegatul conte Sztaray îşi esprimă încredere faţă cu politica contelui Kálnoky şi după ce accentuà greşala oficiului de esterne, care nu prea ţine sémă de emigrările, ce se fac, luà cuvêntul:

Contele Apponyi. Oratorul ḑise, că în contra triplei alianţe nu s'a făcut nici o esceptiune, mai ales în Ungaria Se alătură şi el la propunerea raportului Falk de a se aproba politica esternă urmărită de Kálnoky. Pretinse înse, ca puterea morală a triplei alianţe sě se folosésca pentru astfel de transformaţiuni în Orient, cari sě fie favorabile şi pentru magiari. De asemenea se alătură părerei lui Falk în cestiunea bulgară. Speră că schimbarea ministerială întêmplată în Anglia nu va influinţa asupra politicei esterne a Angliei, asemenea nici schimbarea de guvern din Sêrbia. Privitoriu la România oratorul observă, că ce-i drept, guvernul român în genere se pórtă corect faţă cu cestiunea română din Ungaria, dar totuşi recunoscinţă şi laudă nu merită. Apponyi, ca sě-şi motiveze în câtva acéstă aserţiune, se provócă la deputaţia ce a trimis-o Liga culturală la regele Carol, pe care acésta a şi primit-o graţios. Faptul acesta ḑise contele magiar, nu corěspunde aşteptărilor raportului prietinesc dintre cele dóuě state. Rógă apoi pe ministrul de esterne *sě dea ordine representanţilor din strěinătate, ca sě urmărescă cu viuă atentiune tóte mişcările puse la cale de români în streinătate.*

Contele Kálnoky, după ce mulţămì pentru măgulitórele aprobări date politicei sale, ḑise că, în cea ce privesce România, cestiunea pusă de contele Apponyi este fórte deficilă. Nu póte suferi îndoială, continuă oratorul, că regele Carol şi guvernul seu îşi dau tóte silinţele sě păstreze faţă cu Austro-Ungaria o atitudine de tot corectă, dar *guvernului român încă nu i este uşor de a se opune în mod brusc curentelor naţionale.* Incidentele mai mult sau mai puţin supěrăcióse, cari se ivesc, trebue considerate totdéuna cu sânge rece şi este corect sě se întrebe omul, dacă nu e mai bine a sě lăsa, ca ele sě trécă în mod liniştit, de cât a le da prea mare însemnătate? Astfel procedêndu-se, ele vor trece fără a lăsa după ele vre-o urmă. Despre causa cu audienţa deputaţiei Ligei române la regele Carol, ministeriul afacerilor strěine nu are nici o cunoscinsă, cunósce înse alte casuri, cari de loc nu s'ar putea aduce ca o necorectitate, ori ca un blamagiu al politicei guvernului român. Ministerul, ḑise apoi Kálnoky, a reclamat totdéuna, şi încă cu succes, de câte ori s'au ivit astfel de casuri neplăcute pentru diplomaţia austro-ungară. Nenorocirea înse este, că de cele mai multe ori români din Austro-Ungaria trecuţi peste greniţă sunt aceia, cari causéză neplăceri guvernului austro-ungar.

Comisiunea pentru afacerile esterne autentică raportul lui Falk, constatând o înbunătăţire relativă a situaţiunei, care are a se mălţămi alianţei triple. Schimbarea ministerială, ce s'a ivit în Sêrbia, probabil, că nu va avé urmări nefavorabile pentru ambele guverne. *Cu privire la România recomandă comisiunea atenţiunei ministrului agitaţiunile în contra ungurilor.* Cu privire la Bulgaria póte fi comisiunea mulţămită, se constată bune raporturi cu Pórta otomană. Raportul comisiunei propune încuviinţarea politicei esterne, precum şi recunóscerea încrederei faţă de conducětoriul acestei politice.

In şedinţa plenară a delegaţiunei austriace declară Kalnoky, că nimenea nu doresce rěsboiul cu Rusia şi că nimenea nu este, care sě nu doréscă cele mai bune raporturi cu Rusia. Alianţa triplă apěră nu numai interesele aliaţilor, ci şi interesele Europei. Privitor la statele din Orient, tot ceea-ce voim — ḑise Kalnoky — este, că statele de acolo sě se consolideze între marginile tratatului dela Berlin, ca sě-şi păstreze autonomia lor şi ca nici unul dintre aceste sě nu vină sub dependenţa unei puteri mari, ori care ar fi acésta. —

Ḑiarele din Viena aduc scirea, că în cursul lunei viitóre se va ţiné în Viena o conferenţă a naţionalităţilor, care se va compune din românii din Ungaria şi Bucovina, din sêrbi, croaţi şi sloveni, apoi din cehi, ruteni şi slovaci. Programa conferenţei este, după cum anunţă „Deutsches Volksblatt“ compusă din următórele puncte: 1. Schimbarea de drept public a monarchiei dualiste într'o monarchiă federalistă. 2. Numěrul statelor singuratice, limitarea acestora 3. Viena ca teritoriu separat al federaţiei. 4. Representarea popórělor, federaţiei şi singuratice parlamente. 5. Administrarea armatei şi a ţěrii. 6. Posiţiunea comunităţilor bisericesci. 7. Legi de naţionalitate pentru monarchia întrégă şi pentru statele singuratice (cestiunea scolară, administraţia şi limba statului). 8. Jurisdicţiunea. 9. Legislaţia vamală. 10. Impositele. 11. Cestiunea monetară în monarchie şi în statele singuratice 15. Dreptul de posesiune asupra mineralelor şi a metalelor. 13. Cestiunea căilor ferate, a postelor şi a telegrafelor. 14. Formaţiunea statelor. 15. Legislaţiunea socială. Legi pentru clasele productive 16. Raporturile din lăuntru, dreptul de posesiune şi de domiciliu. 17. Cestiunea evreéscă. — Conferenţa va compune un program pentru transformarea internă a monarchiei, care va fi ascernut ca proiect de constituţiune a unei adunări constituante, ce se va conchiama. Spre scopul acesta conferinţa va alege din sinul ei o deputaţiune cătră Maiestatea Sa, cu rugarea, ca sě convóce o astfel de constituantă, ai cărei membrii vor fi aleşi pe basa votului universal şi după naţionalitate.

Privitoriu la acéstă conferenţă ḑiariul ceh „Narodni Politika“ din Praga scrie într'un articul informativ următórele: „Aceia, cari deja la primele sciri despre congres au rěmas sceptici şi n'au sperat un resultat practic, acum, când s'a publicat programul, aştéptă şi mai puţin lucruri salutare dela congres. Singuratice puncte din program sunt deja omorîte în germine prin greutăţile neînvingibile. „Cine ia prea mult, capětă puţin“. De altă parte se telegrafézá din Agram, că organul croat „Agramer Zeitung“ provócă pe croaţi şi pe slavii de sud sě se ţină departe de congresul naţionalităţilor, ce se va ţiné luna viitóre în Viena, fiind-că se póte prevedé, că sfêrşitul lui va fi un fiasco. Oposiţia croată a ţinut o conferenţă cu privire la acest congres.

Camerile italiane sunt convocate pe ḑiua de 27 Novembre n. Raportul consiliului de ministri adresat regelui pentru disolvare insistă asupra faptului, că aceea ce priméză în acest moment sunt cestiunile economice, a căror soluţiune va deschide calea regulării cestiunilor sociale, care sunt mai arḑětóre. Pentru a regula situaţiunea financiară este trebuinţă de mai mulţi ani de pace, pe care Italia din fericire póte sě se baseze şi de linişte internă, pe care guvernul speră sě o menţie printr'o politică, care sě respecteze şi sě evite ori-ce conflict, menţinênd cu energie siguranţa cetăţenilor. Programul guvernului póte sě se resume astfeliu: realisarea inmediată şi sigură a echilibrului şi bugetului fără imposite noi, fără agravarea impositelor actuale şi chiar cu garanţie pentru contribuabili, că impositele nu vor fi agravate nici pe viitoriu, reforma organică a serviciilor publice spre a le face mai simple, mai economice şi mai eficace; prepararea cu linisce şi tărie a reformei impositelor în favórea claselor sěrace, în fine guvernul î-şi propune a se ocupa de cestiunile sociale cele mai cópte şi mai urgente.

Discurs funebral

pronunţat la mórtea episcopului de roman „Melchisedec“, întêmplată la 16 Maiu 1892, de Gh. Erbiceanu.

> „Fericit bărbatul, carele n'a umblat după sfatul necredincioşilor, ci în legea Domnului, cugetând ḑiua şi nóptea. Acesta este ca pomul plântat lângă isvórele apelor, carele fruptul şi-l dă în timpul seu, şi frunḑa lui nu se vesteḑesce, şi tot ce face va spori.“
>
> (Psalm I.)

Prea Sânţiţi archierei! Intristată adunare!

O stea luminósă şi binefăcětóre dispare de pe orisontul României, se ascunde cu mórtea Prea Sânţitului episcop Melchisedec. Raḑele acestei stele nu sunt ale unui meteor, ce momentan numai atrage privirile spectatorilor şi apoi dispare fără de urmă: Ele au încălḑit şi pětruns adânc în sfaturile societăţii românesci şi au produs frupte frumóse şi de mare preţ în biserică, în cler şi pe terenul literar al acestei ţěri. In adevěr, Prea Sânţitul Melchisedec în timp de 40 de ani, dela 1851 si până astăḑi, a lucrat şi a învěţat în scólă ca profesor, a guvernat în biserică şi a luminat prin erudiţiunea sa clerul ca episcop, a luat parte şi ca cleric şi ca om de stat la resolvirea celor mai grele cestiuni, ce a întimpinat în periodul de renascere şi constituire a acestei ţěri.

Ca episcop deveni pentru cât-va timp mentorul sinodului de administrare al bisericei; ca membru al Academiei române şi al celei spirituale de Chiev şi Petersburg şi al Academiei archeologice rusesci ne arěta întinsa erudiţiune, ce o posedea şi al cărui renume trecuse preste confiniele ţěrei. Ér operile lui, scrise şi tipărite, ne dau punctul culminant al activităţii sale intelectuale, atât ca scriitoriu măestru în sfera culturei bisericesci, cât şi ca archeolog profund şi istoric probat al ţěrei.

Écă omul cel distins, prudinte în cuvinte şi măreţ în fapte. Ecă mintea cea înţeléptă şi neadormită în investigaţiuni scientifice. Écă ierarhul cel înfrumseţat cu tot feliul de fapte evangelice, carele astăḑi, spre durerea nóstră, dispare dintre noi! Deşertul, ce-l lasă, mai ales în cler, va fi greu de umplut!

Energia neobosită a spiritului seu, înotul fără şovăire a cârmaciului sperimentat în valurile vieţii, tăria de caracter neînfrânată în luptă şi împregiurări grele ale bisericei române, ne probézá, că în Prea Sânţitul Melchisedec răşedea un suflet mare, o inimă plină de patriotism şi consciinţă, mai pre sus de tóte, curată şi limpede, ce nu se turbura nici în faţa furtunei negre, ce-l amenința. El, bărbatul ce nu umblă în sfatul necredincioşilor, scia, că tot, ce face, este bine şi util ţěrei sale; căci voia şi gândul lui cugeta ḑiua şi nóptea, mai presus de tóte în legea Domnului.

Écă, de ce dispăriţiunea lui provócă durere şi întristare generală. Écă ceea-ce esplică imposanta adunare, ce-i asistă la înmormêntare.

Prea Sânţitul Melchisedec, numit din botez Michail Stefănescu, se născù în satul Gărcina din judeţul Némţul din părinţi clerici, preotul Petru şi presvitera Anastasia la 1823. Invěţând cursul seminarial din Socola, la anul 1841 devine învěţătoriu la scóla sătéscă din Şerbesci, apoi la 1843, fiind chemat la seminariu ca suplinitoriu-profesor de retorcă şi pastorală, se călugăresce în Mănăstirea Socola de egumenul şi rectorul de atunci Filaret Scriban. La anul 1848 fiind trimis la perfecţionare în studiile teologice la Academia de Chiev, cea fundată de Petru Movilă, se întórce la anul 1851 în ţéră cu diploma de magistru în teologie, şi e numit profesor de sciinţe religióse în seminariul din Socola, unde profesézá până 1856, când trece ca rector la seminariul de Huşi.

Ca profesor cea dintâi grijă ii era, de a compune şi traduce cărţi didactice, de cari era lipsă totală la sciinţele ce profesa. De atunci dătézá „Liturgica“, „Dogmatica“, „Teologia fundamentală“, „Introducerea în vechiul şi noul Testament“ şi o „Patrologiă“ manuscript.

Activitatea de profesor îi era aşa de asiduă şi neadormită, că in tot anul traducea ori tipăria câte o carte. La Huşi continua cu aceea şi activitate; mai mult după stăruinţele şi planul, ce-l avea, se fundà seminariul, ce esistă.

La 1857 fù ales deputat, — representant al clerului mirén — la divanul ad-hoc, unde, luând parte la punerea baselor organisării ţěrei, votà pentru împroprietărirea ţěranilor şi susţinù împreună cu fraţii Scribani drepturile clerului de mir. Pentru susţinerea acestei cause drepte el merita omagiele clerului.

La 1861 rěposatul M. Cogălniceanu, apreţuind calităţile cele distinse, ardórea înfocată a acestui bărbat pentru unirea ţěrilor, îl luà coleg la ministeriului cultelor şi instrucţiunii, dară cabala négră a Chiriarchiei de atunci îl făcu sě-şi dee curênd demisiunea.

La 1852 fù rădicat de Cuza-Vodă la rangul de archiereu şi instalat locotenent al episcopului de Huşi. Ér la 1863 făcù parte din comisiunea pentru secularisarea averilor mănăstiresci. Dacă mănăstirile, pe lângă retribuţiunea dela Stat, mai posed încă câte o mică proprietate, acésta se datoresce stăruinţelor lui.

La acest act de óre-care gingăşiă bisericéscă, care încă resună une ori până în present şi în contra căruia Chiriarchia protesta. Preasânţitul Melchisedec procedea cu consciinţă împěcată şi liniscită; căci el dimpreună cu fraţii Scribani, de scóla cărora in parte se ţinea, prevěḑênd cu ḑece ani mai înainte, ce amenința colosala avere mănăstiréscă, şi voind a o utilisa prin mânile călugărilor spre folosul culturei clerului şi al societăţii, compuseră un proiept de seminariu mare cu facultate de teologie, spre a se instala în mănăstirea Némţului, încă de pe timpul lui Grigoriu Ghica Vodă din Moldova. Pentru susţinerea şi înflorirea acestei instituţiuni de de cultură bisericéscă trebuia a se aloca o parte din averea mănăstiréscă, spre a se salva restul, şi a nu fi tacsată de mână-mórtă. Dar din acest mare proiect abia încolţi o scólă primară, care şi aceea peri după câţi-va ani: Aşa că secularisarea era justificată.

Activitatea rěposatului, cât a stat în capul acestei eparchie, nu s'a mărginit numai la administrarea ei, ci resfoind archiva episcopală cu cunoscinţele, ce le avea, a făcut studie de istoriă şi anticitate românéscă, tipărite în „Cronica Huşilor“, cu atâta deslucire şi vastă erudiţiune, încât acea cronică va rěmâné o carte clasică pentru ori ce istoric român, ce s'ar încerca a descifra enigmele analelor nóstre. Prin aceea scriere a câștigat fără contestare titlul de erudit.

La 1855 permutat la eparchia Dunării de jos, când se făcu sub Cuza Vodă decretarea episcopilor prin simplu ordin princiar, lucru, ce s'a privit de mulți clerici ca anticanonic și contra instituțiunilor ab antiquo ale țerei Atunci se născu acea furtună de lupte religióse, ce a rĕmas memorabilă în istoria bisericéscă română. Elementele, ce se inscenară în acea luptă de principie religióse, erau dóuĕ: pe de o parte ingerința puterii lumesci singure fără participarea clerului în numirea episcopilor; éră pe de alta îngerința strĕină a patriarchului constantinopolitan în afacerile bisericei române, nerecunoscêndu-i autocefalia și amenințându-i cu scomunicare pe episcopii decretați de principe.

Atitudinea Prea Sânțitului Melchisedec în acésta afacere gravă pentru clericii români în luptă de principii religióse a fost calculată cu multă prudință și tact patriotic. In fața absolutismului lumesc momentan, care promitea a reveni la tradițiunea strămoșéscă și canonică, se hotări a temporisa. Timpul se considera de Prea Sânțitul ca factor puternic de înțelepțire și restaurare al canonicității. Éră în ce privesce amestecul patriarchului, apoi reposatul deveni mâna dréptă a guvernului român, secondându-l în apĕrarea drepturilor de nedependință a bisericei, pe basa prerogativelor seculare ale bisericei Moldovei. ce se începù încă înainte de Alecsandru cel bun. Reposatul avù fericirea a-și vedea ambe dorințele împlinite: pe cea dintâiu la 1873, când prin votul adunărilor întrunite fù recunoscut episcop eparchiei Dunării de jos, ér pe a dóua, prin recunóscerea canonică de către patriarch a nedependenței bisericei românesci la 1886.

Ca episcop al Dunării de jos fu trimis de guvernul lui Ioan Brătian în misiune diplomatica pe lângă Alesandru II. împĕratul Rusiei. Episcopia Dunărea de jos a rĕposatului este însĕmnată pe lângă scopul, ce avea, de a îmblânḑi și a asimila elementul bulgar cu cel românesc prin editarea și compunerea „Lipovenismului“, a „Chronicelor Romanului“, a „Oratoriului“ și „Evhologiului“. Insĕmnat este și „Discursul de înstalare“, prin care se justifica canonic înființarea acestei eparchie, înlocuind-o pre alta vechie a Proilaviei. Ér „Oratoriul“ este o traducere făcută cu scop, de a servi de lectură religiósă ortodocsă Maiestății Sale regelui. De aici se vede, că acest episcop învĕțat își înțelegea pe deplin și într'un înțeles înalt sarcina de păstoriu sufletesc, purtând grije de mântuirea tuturor.

După restabilirea sinodului canonic la 1872 rĕposatul ca membru influente, devenind mentorul lui, prin profunda sa sciință canonică, contribui la regulamentarea internă a sinodului, la regularea administrațiunii eparchiale, la formarea multor legi disciplineare privitóre la clerici, și'l sprigini puternic prin studiile sale, când la 1883 era amenințat a fi reformat ca sub Cuza Vodă.

Pentru rĕposatul sinodul nu era numai o instituțiune de administrare și regulare a afacerilor bisericesci, el îl privia cu o scólă de luminare a episcopilor. De aceea din timp în timp își cetia aici învĕțatele sale studii ca: „Despre musica bisericéscă“, „de Papalitate și biserica ortodocsă“, de „Corectatrea și editarea cărților bisericesci“, și alte memorii la diferite ocasiuni.

Confom studiului din urmă se și constitui un comitet de cores cărțile, avênd de președinte pe episcopul Melchisedec. Resultate ale lucrării acestui comitet sunt corectarea Orologiului și Evhologiului din nou tipărite. Principiele puse la coregerea cărților vor rĕmâné și în viitoriu ca base la alte lucrări similarie, fiind fruptul unor seriόse meditațiuni. Tot confom studielor lui s'a instituit comitetul de transformarea psaltichei pe note liniare de musica vocală. Tipărirea acestor lucrări s'a făcut în parte cu banii lui.

Și numai din cele amintite până aici se póte vedea, cât de vast și variat era câmpul activitatei lui celei nefatigabile. Dacă s'au asigurat de peire și s'au pus la disposiția publicului „Notițe istorice și archeologice“ ale celor mai însĕmnate mânăstiri și biserici din Moldova și Bucovina, acésta s'a făcut grația solicitudinii lui. Dacă s'a pus la îndemâna clericilor o prescutare de „Predece ale lui Ioan Chrisostom“, ori s'a desmormêntat amintirea lui „Grigorie Țamblac și Antim Ivirean“, ori s'a colectat „Inscripțiunile bisericilor Arminesci“, tot laboriosității lui se datoresce. Apoi câte alte lucrări sciintifice n'a mai puclicat, care acum îmi scapă din memorie.

După mórtea vĕrului seu Isaia Vicol, episcop de român, carele ḑidi în parte casele episcopesci, la 1879 Prea Sânțitul Melchisedec fu reales la acéstă episcopie, care din ruine seculare o rĕstura, parte prin stăruința sa la guvern, parte prin banii sei aduncênd o în starea frumósă de astăḑi. Dacă mai inainte — uriciunea pustiului — acéstă episcopie amintea de nesce episcopi năimiți, astăḑi acéstă casă desfătată, acest paradis, ne arată pe adevĕratul și ilustrul ei păstoriu.

Ferice de acela, al cărui nume e identificat cu tot ce românul are mai scump!

Ca episcop vocea lui instructivă nu tăcea nici odată, când o cereau împregiurările bisericei! S'a ridicat cu autoritate și ḑel divin contra celor ce voiau ai rĕstrênge libertatea în Christos și cercul larg al activităței. Dacă altă dată a temporisat, mai în urmă la rêndul seu și a făcut detoria de părinte al bisericei ortodocse, de păstoriu înțelept și devotat causei sacre, al cărei apărătoriu era.

Dar sarcina unui episcop evangelic nu se mărginesce numai in a fi destept și devotat, el se cade, mai presus de tóte, sĕ fie farul luminos și diregutoriu al conducerei morale a păstoriților. De la cine altul vor lua creștinii esemple de fapte bune, de nu dela păstoriul lor. Deși nu-mi este dat a pĕtrunde cugetele și inima veneratului rĕposat, dar intru cât ochii cei mai ageri, — éră aceștia se ḑic a fi cei ai invidiei și ai calomniei, de cari n'a fost scutit nici rĕpasatul, — n'au vĕḑut, nici n'au dat pe față vre o pată négră, îmi este permis a ḑice, că viața lui privată, — ce ḑic eu privată: — unui episcop crescin nu se cuvine a avé viéță privată casnică, ea trebue se fie deapururea publică, manifestă, espusă cunoscinței aprețiărei credincioșilor, ei bine, acéstă viață a rĕposatului a fost curată, nepătată, conformă preceptelor evangelice, și model vrednic de imitat și altora.

Acest episcop dară cu dreptul se póte ḑice, că a fost columnă și întărire bisericei, căci cel ce prin faptele sale nu scandaliséză pre nime, mêntuitoriul lumii ḑice, că „acela mare se va chema în împĕrăția lui Dumneḑeu“. Ferice deci de tine, episcop, în care lumea prihană și rĕutate n'a cunoscut!

Ce ḑic eu, că lumea prihană în el n'a aflat? A-și minți mie și vóuĕ, fraților crescini, dacă n'aș spune totul de rĕposatul. I-s'a găsit o pată de o morală, apoi națională, ve rog dar sĕ-mi permiteți a deslusi un punct fórte delicat din viéța de doi, trei ani acum a prea sânțitalui Melchisedec. I-s'a aruncat epitetul de rusofil și trădătoriu al patriei, acum la bĕtrênețe, pentru-că a creḑut bine pentru interesele bisericei române se trimită tineri spre educațiune religiósă și la academia de Chiev, fundată odinióră de Petru Movilă spre a servi de far luminătoriu bisericei ortodocse în orient. Dar acésta armă iesuitică, strĕină, deși aruncată de român contra românilor, este astăḑi ștérsă, nu mai rănesce, nu mai sêngeréḑă. Ori de câte ori episcopi români ca Scribănenii ori Melchisedec a susținut cu tăriă de caracter si cu ḑel luminat drepturile eclesiastice și ortodocsia bisericei lor, a fost tacsați de rusolatri, Grecofili, de ómnei vânduți, adecă și de vênḑĕtorii strĕinilor. Dar acéstă bufnă dóră numa pe cei simpli și naivi îi mai putea spĕria. Persóna, asupri cărora ea cobia, era semn, pentru noi — unii, că se afl- în culminățiunea carierei și a demităței lor, și invidia neputênd altcum a le ataca, le căuta pete negre de străinism, ca sórelui, când strălucesce pe meridian! Dorire-aș se vorbesc ceva de atitudinea lui în senatul țerei și de activitatea lui de Academian, dar voci mai autorisate și mai elocuente au desvĕlit acésta parte importantă a bărbatului de stat și a loboriosului și distinsului literat.*) Voiu risca însĕ dóuĕ vorbe, nu de valórea lui literară, ci numai de forma scrierilor lui. De ar fi fost înḑestrat cu o imaginățiune vióie apoi ar fi scris póte în poesiă, dar dotat cu adêncă judecată și cu mult cun simț, vestmêntul, ce'l îmbracă cutezarea sa, este prosa. O prosă însĕ mĕiestru lucrată, un stil pur academic, o frasă limpede, rotundă și corésă. Ea va rĕmânea ca model de imitat ori cui ar voi a scrie logic și gramatical. Dicțiunea lui este din cele mai curate românesci, aș putea ḑice, aticismul limbei române. Model de stil simplu și têmpĕrat, dires cu sare atică.

Dacă cuprinsul scrierilor nu'l ridică la importanța unui autor genial, este însĕ necontraḑis scriitoriu de prima ordine în literatura românéscă. Éră erudițiunea lui cea variată și laboriósă îl va face mult timp un scriitoriu eminent și neîntrecut.

Acesta este Preasânțintul Melchisedec ca episcop, decórea bisericei românesci, ca erudit și scriitor u distins, model unic în literatura bisericéscă după Dositeiu, bărbat politic și patriot unionist din aceeasi tulpină cu Pan, Hormuzachi, Alecsandri, Cogălnicean și frații Scribaneni.

El a fost escelent înzĕstrat cu tóte calitățile, de a conduce și a instrui generațiunea, în care a trăit. Va servi însĕ ca far luminos și generațiunii viitóre. De o viéță esemplară, modestă și pĕtruns de spiritul virtuților evangelice, el și la mórte își arĕta mărinimia, dăruind spre folosul cultural al orașului român tot avutul ce i-a rĕmas. Pe mica sa proprietate se va forma o scólă frobeliană de copii și mai apoi una primară, susținu din fondul, ce l'a consacrat. Intr'adevĕr, mare păstoriu, carele și în viață și după mórte a avut de scop principal luminarea turmei sale Familia dar pre care o înḑestra, sunt toți copii cetățenilor, cari desfătându-se în grădina lui și luminându-se la scóla lui, pururea îl vor bine-cuvênta. Ecă omul evangelic, carele și-a înmulțit talantul, punêndul la disposițiunea nevoieșelor. In urmare voiu înrheia ḑicênd: Ferice de tine, episope, că te-ai făcut și pe viitoriu înțelepțitoriul copiilor și mângăietoriul părinților, concetățenilor tei.

In adevĕr meritat-ai, ca toți cetățenii Romanului se depună o lacrimă doiósă pe mormêntul tĕu**) Eternă memoria ta!

Varietăți.

* (Dela Curtea română.) M. S. regele și A. S. regală principele moștenitor au plecat Luni după améḑi în strĕinătate.

Toți domnii ministri au însoțit pe Maj. S. și principele moștenitor până la Predeal, de unde s'au întors în Bucuresci cu un tren special

Dl loc.-colonel Perticari și maiorui Istrati însoțesc pe Maj. S. regele și pe principele Ferdinand în călĕtoria lor.

* (Fundațiune bisericéscă-scolară.) Inregistrăm cu plăcere, că dl Teodor Once, notar în B.-Lazuri din pietate crescinéscă și întru amintirea fericitilor sei părinți Lupu Once și Teodora născută Popoviciu, odinióra locuitori în Cărbunari lângă Beiușiu, a donat și depus la mânile părintelui protopresbiter Vasiliu Pap, suma de 500 fl v. a. adecă cinci sute floreni valuta austriacă, cu menițiunea, ca acésta sumă sĕ se administreze ca: „fundațiune bisericéscă-scolastică“ prin venerabilul Consistoriu din Oradea-Mare, și din venitul ei sĕ se ajute scóla confesignală gr. or. română din Cărbunari. Suma de 500 fl s'a substernut deja prin parintele protopresbiter concerninte venerabilului Consistoriu din Orcdea mare; scrie „Biserica și Scóla“.

* Congresul bisericesc sêrbesc e convocat îrevocabil pe 24 Octombre, st v. la Carlovit̨. La acest congres se va supune desbaterei noul proiect de „Statut unitar“ despre organisațiunea din nou a bisericei sêrbesci.

* (Colera.) După scirile din urmă din Budapesta, în 17 Octobre au fost din nou 37 casuri și 13 decese. In multe localități din Ungaria s'a constatat oficios casuri de coleră, urmate de decese. In carantină la Predeal se află 53 persóne, a căror stare sanitară este satisfăcĕtóre. Dl Dr. Blașan, inspector sanitar, care se află la Predeal, a oprit intrarea în carantină a 19 persóne, ce păreau suspecte.

* (Academia română.) Academia română va ține o ședință publică în 9 Octobre.

* (Invitare.) P. T. membrii din comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatului Sibiiului“ sunt poftiți la ședința comitetului, ce se va ține Vineri în 21 Octobre. n. a. c., la órele 5 d. a. în localul „Asociațiunei Transilvane.“

* (Necrolog.) **Paraschiva Gogan,** după un morb îndelungat, în al 17 lea an al fragedei etăți, s'a mutat la cele eterne, Marți în 6/18 Octobre a. c.

Rĕmășițele pământesci ale scumpei defuncte, se vor înmormênta Joi în 8/20 Octobre a. c. la 2 óre după-améḑi, din strada Podului (Brückengasse) Nr. 5 în cimiteriul bisericei gr. cath. din suburbiul de jos.

Cuprinsă de adêncă durere aduce la curoscință acésta scire tristă.

Sibiiu, 7/19 Octobre 1892.

Jalnica familie.

*(Cum se vindecă Kalmucii de coleră.) Kalmucii, un popor care locuiesce în ținuturile Astrahanului și Donului, în sudul Siberiei și Asia centrală, au aflat un mijloc fórte ingenios, prin care se pot vindeca de coleră. Indată ce sunt atinși de acéstă epidemiă, ei se suie îndată călare și alérgă peste câmpuri așa de repede și așa de mult, până când calul cade de obosélă, ér călărețul e asudat teribil

Imediat după acésta le trece tótă bóla. Un ḑiarist din Moscova, cu numele Guilarovski, auḑind vorbindu se de acéstă curiósă metodă de vindecare, a avut și el ocasiunea se o pue în practică și i a dat resultate fórte bune.

Simțind primele simptome de coleră, s'a suit călare și a făcut în fugă nebună 11 kilometri pe hipodromul dela Moscova.

Când s'a scoborît de pe cal, ḑiaristul se simția mult mai bine și simtomele colerei dispăruseră cu desăvêrșire.

Acest metod de vindecare a făcut mare sgomot în Rusia și tóte ḑiarele vorbesc despre el.

Guilarovski afirmă, că o alergare cu velocipetul produce tot același resultat bun ca și una călare

* (Masa lui Ravachol.) Cetim în ḑiarele francese, că e vorba a se dărui museului Carnavalet masa de marmoră pe care Ravachol a dejunat, în ḑiua arestării sale, în restaurantul Véry, care a fost pe urmă aruncat în aer. S'a gravat pe acéstă masă o inscripție relatând acel episod, ér deasupra portretul fórte reușit al celebrului dinamitard.

Bibliografic.

A apĕrut: **„Povestiri“** *alese și întocmite* de Petra-Petrescu. Autoriul, care se bucură de un bun nume pentru publicațiunile sale, ne presentéză sub titlul de mai sus o lucrare, carea póte fi cetită atât de tinerimea de ambele secse, cât și de ómeni în vêrstă, căci din ea numai folos se va putea scóte. De aceea o și recomândăm cu căldură. Pentru o mai bună aprețiere lăsăm sĕ urmeze cuprinsul:

Iubesce-ți nația și legea. — Un esilat. [După L. Tolstoi. — Din ce trăesc ómenii. După L. Tolstoi. — Bĕtrânul și sórtea omenéscă. — Aur. După L Tolstoi. — O clipită de mănià. — Lumânarea. După L. Tolstoi. — Cine a iscodit rachiul. După L. Tolstoi. — Cel mai vrednic. — Stinge focul până nu ia flacără. După L. Tolstoi. — Resplată târḑie. — Sluga Dracului. După L. Tolstoi. — Prisonierul din Caucas. După L Tolstoi. — Cei doi bĕtrâni. După L. Tolstoi. — Păscălitórea. — De cât pămênt are lipsă un om. După L. Tolstoi. — Unde e iubire, acolo e și Dumneḑeu. După L. Tolstoi.—

„*Transilvania*“ fóia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român a apărut Nr. 10 din 15 Octobre 1892, cu următoriul sumariu:

Cuvênt de deschidere la adunarea generală a despărțĕmêntului al XXIX în Mediaș la 17 Iuliu 1892. De Ioan Moldovan. Rațiociniul Asociațiunei pe anul 1891. Din cronica lunară. Bibliografiă. Procesele verbale, luate în ședința I și a II a a adunărei generale a XXXI a a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în Sibiiu la 15/27 și 16/28 August 1892.

— *Elemente de Geometrie* pentru anii din urmă ai scólei poporale pentru scóle civile, cursuri de repetițiune și de adulți etc. De Domețiu Dogariu și Ión Dariu. Cu numĕróse ilustrațiuni. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. Prețul 20 cr.

Loterie.

Mercuri, în 19 Octobre, 1892.

Sibiiu: 29 49 4 12 81

---

*) Din partea senatului și a academiei vorbì dl Grigoriu Tocilescu cu o elocuență rară

**) La înmormântarea lui Melchisedec au asistat românii, armenii și evreii Romanului.

Nr. 205 [204] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a treia Homorod-Suseni tractul protopresbit. Geoagiu II în legătură cu decisiunea Veneratului Consistoriu de dtto 13 August 1891 Nr. 4837 B. se escrie prin acésta a treia óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post e de 301 fl. 02 cr.

Reflectanţii la acest post sunt poftiţi a-şi asterne cererile, instruite după normele din vigóre, la acest oficiu protopresbiteral în terminul mai sus indicat.

Sĕcărêmb, 5 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

---

5 până la 10 fl.

câştig sigur la ḑi, fără capital şi risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri şi hârtii de stat legal permise. Oferte sub „**Lose**“, la Espd. de anonce **I. Danneberg.** Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 1—6

Turnătoria
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vărsarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer faurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent gănrite şi premiate

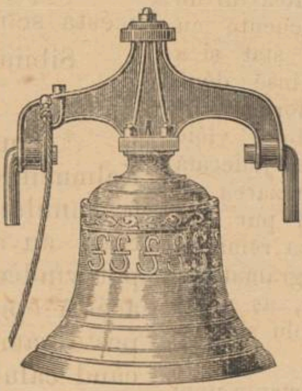

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc**, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote**, solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal**, precum tóte celelalte articole de alamă şi metal apartinătóre de acéstă categorie, cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [182] 2—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [199] 1

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos 1893.

Anul al patruḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal** şi **telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.**—**Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑend şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — **Judele Cheţan din Sucita.** (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Însemnarea têrgurilor. — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

A. & A. Crompton & Co. limited
Park- & Woodend Mills near Oldham.

Torcĕtorii cunoscutelor şi de mulţi ani întroduselor **calităţi de Extrahardwater Abram Crompton, Travis Milne Crompton** şi A. m. provócă prin acésta pe clienţii lor, sĕ se păzéscă de cumpĕrarea aţei, care se împachetéză în acelaşi mod ca şi a lor şi sunt provĕzute cu eticuete imitate; observând totdeodată, că sunt gata a plăti o **remuneraţiune** de

200 (două sute) floreni

aceluia, care le va descoperí pe falsificătorii şi imitătorii pachetărei şi a etichetelor lor ca aceia sĕ pótă fi traşi la rĕspundere înaintea legei şi pedepsiţi.

Astfeliu de împărtăşiri sĕ se adreseze la:

A. & A. Crompton & Co. limited,
Shaw, near Oldham Englitera
Domnului Leopold Rosenzweig & Söhne,
Viena I Gonzagagasse 16
sau la
Dl **Dr. Emil Links**, advocat de curte şi tribunal
Viena I, Hohenstaufengasse 2.

[80] 13—13

Societate pentru asigurarea vieţii în LIPSCA
înfiinţată pe reciprocitate.

Starea asigurărei:
cu finea anului 1891
358 milióne marce
Averea cu finea anului 1891
94 milióne marce
Suma asigurărilor plătită
66 milióne marce

1830

Poliţe pe cinci ani neatacabile.

Escedentul întreg cade asiguraţilor.

Asiguraţii primesc în general pe an dividende ale premielor anuale ordinare:
1880—89: 41%
1890—92: 42%

La 37 de societăţi pentru asigurea vieţii au fost cu finea anului trecut în total mai mult **de cât 4000 milióne marce** asigurat. Acéstă cifră uriaşă arată ce estensiune au luat asigurările în Germania. Asigurările pe viéţă sunt o binecuvêntare pentru ori cine. **Nimenea sĕ nu se subtragă de a se asigura, nici neguţătoriul, industriaşul, economul şi amploiatul.**

Societatea de asigurare în Lipsca e în condiţiunile cele mai favorabile de asigurat (poliţe pe cinci ani neatacabile) unul dintre cele **mai mari şi mai ieftin institut de asigurare. Escedentul întreg se vine celor asiguraţi.** Detaiuri dă societatea însaşi ori representanţii ei.

Representant guneral pentru ţĕrile corónei ungare:

H. F. ROBITSEK, Budapest, V, Dorotheagasse 5.

Representant în Sibiiu: dl Francisc Michaelis.
„ „ **Braşov** d-ni Fr. Eder şi Ed. Schmidt.
„ „ **Reghin** dl Frideric Seibriger.
„ „ **Mediaş** dl Mihail König.

(206) 1—1

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.
Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

[107] 11—50

A lui KATHREINER

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
Sebr. Kneipp
BERLIN — WIEN — MÜNCHEN

[198] 3—13

Nr. 106. Sibiiu, Sâmbătă, 10/22 Octobre 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Octobre, 1892.

Din practica observată în biserica nóstră la așeḑarea de învĕțători cu deosebire în timpul din urmă ne am câscigat convingerea, că sunt multe acele casuri concrete, unde organele din parochie după escrierea de concurse, nu indeplinesc alegerea, ci se mărginesc a cere dela autoritatea bisericéscă instituirea de învĕțători provisori sub cuvênt, că ele nu cunosc pe candidați, și-și reservă a-i studia în un an de ḑile aptitudinea ca învĕțătoriu, insușirile, firea și purtările, și numai după studiarea acestora fac alegerea, și se légă definitiv de candidatul la postul de învĕțătoriu.

Sunt multe și ponderóse motivele, pentru cari comunele nóstre bisericesci urmăresc o asemenea procedură, și omul nepreocupat, judecând din desvoltarea firéscă a lucrurilor, va trebui sĕ dea dreptate organelor din parochie, cari argumentéză și militéză cu deosebire la alegeri pentru un an de probă.

Sistemul acesta se mai observă și la alte confesiuni, se observă și la stat, unde e denumire, și nu se cer atâtea formalități ca la alegeri în sistem constituțional, în biserica nóstră însĕ după așeḑămintele nóstre asemenea alegeri condiționate nu au nici o valóre, și după legile nóstre bisericesci nu are indreptățire nici reținerea dela alegeri, sub cuvênt, că nu cunósce comuna bisericéscă pe candidați.

Sub asemenea reserve în multe casuri concrete se comit abusuri chiar în paguba instrucțiunei în special în paguba candidaților de învĕțătorie, în paguba acestora și materială și morală, căci a nu recunósce acéstă pagubă a învĕțătorilor însemnéză a nu penetra în situațiune.

Posițiunea unui învĕțătoriu, care aḑi e ca provisoriu în protopresbiteratul Zarandului, la anul în cel al Reghinului, în anul viitoriu în protopresbiteratul Cetăței de pétră, și apoi în cel următoriu în al Făgărașului, posițiunea unui asemenea învĕțătoriu condamnat la viață de nomad, nu este de invidiat. Nici în acel cas nu va invidia pre asemenea ființă un om de inimă, când învĕțătoriul condamnat la asemenea viață de nomad e singur, necăsătorit când el luându-și desagii pe umeri, póte ḑice în sensul material al cuvêntului: omnia mea mecum porto.

E de compătimit însĕ posițiunea unui asemenea învĕțătoriu, când el e căsătorit, când bunul Dumneḑeu l'a binecuvêntat cu familie. In asemenea cas pe lângă miseria, că trebue sĕ încurce viéța cu un salariu, care arareori trece preste suma de 200 fl. și de multeori scade până la 100 fl. și chiar și sub 100 fl., mai vine și neajunsul, că bietul învĕțătoriu în ḑilele de tómnă trebue sĕ-și ocupe postul, călătorind în depărtĕri cu familia sa, sau e constrins a lăsa familia în locul seu natal și a trăi departe de ea cu cheltueli îndoite, cu neajunsurile provenite din asemenea situațiune și pentru el, și pentru familia lui.

De pétră sĕ fi, și la vederea acestor neajunsuri nu poți rĕmâné rece. Ele însĕ nu sunt numai de sine. *Nulla calamitas sola.*

In sensul articlului de lege XLIII din 1891 (nóua lege de pensiune a învĕțătorilor) la fondul de pensiune se primesc numai acei învĕțători, cari sunt aplicați definitiv.

In sensul normativului nostru de pensiune clericilor nostri la intrarea în cler numai acei ani de învĕțătorie li se computâ, cari i-au servit ca învĕțători definitivi.

Cestiunea e fórte importantă, organul nostru e cu mult mai tare pĕtruns de sórtea învĕțătoriului român ca sĕ rĕmână în fața ei indiferent.

Vom reveni deci asupra cestiunei

Revista politică.

Foile se ocupă tot mai mult cu crisa ministerială. In castelul din Buda s'a ținut încă un consiliu de ministri sub conducerea Maj. Sale și, după cum crede „Magy. Ujság“, s'a aplanat și cestiunea căsătoriilor mestecate, precum și afacerea cu recepțiunea confesiunei israelite. Cu tóte acestea diferențele sunt mari între membrii cabinetului —

Sub titlu „Declarațiunile cont. Kálnoky“ ḑiarul „Bucuresci“ publică un articul remarcabil, din care reproducem partea, ce privescea declarare dlui Kálnoky, făcută în delegațiuui, că gnvernul austro-ungar îngrijat de proporțiunile, ce le ea mișcarea națională în România a intervenit pe lângă guvernul român, ca sĕ liniștéscă spiritele.

O asemenea declarațiune, ḑice numitul ḑiar, dacă a fost făcută în sinceritate, e de natură a ne inspira câte-va reflecsiuni.

Nu cunóscem care a fost rĕspunsul guvernului nostru la intervenirea guvernului imperiului vecin. In tot casul credem, că dacă vre-unuia din aceste douĕ guverne îi s'ar fi cuvenit sĕ intervină, apoi de sigur nu celui austro-ungar îi ar fi revenit acest drept.

Ceea ce se petrece aḑi în Ungaria nu e decât un efect ale cărui cause nu trebuesc căutate în afară de acest regat. Agitațiunea românilor din Ardél nu a proces de dincóce de Carpați, pentru-ca sĕ fie nevoit guvernul statului vecin sĕ intervină pe lângă guvernul nostru pentru liniștirea spiritelor.

Causele nemulțămirei supușilor — de bună voe corónei sf. Ștefan, sĕ le căutăm în Ungaria însa-și. In ḑiua când vecinii noștri vor crede, că a venit timpul, și necesitatea o cere imperios, sĕ se pună pe cale de interveniri, sĕ nu ni se adreseze nóue; sĕ intervină pelângă sentimentele lor. Guvernul austro-magiar n'are decât sĕ recitéscă constituțiunea, sĕ-i aplice prescripțiunile de o potrivă tuturor naționalităților din monarchiă, sĕ nu se mai gândéscă la legi speciale și sĕ opréscă odată pe povênișul de persecuțiuni, pe care l'a împins șovinismul.

Ungaria, dacă a început sĕ se îngrigéscă de situațiunea ei interióră, dacă găsesce, că agitațiunile românilor, ce sunt sub stăpânirea ei, îi pot inspira temeri serióse, póte sĕ fie încredințată, că nici grija nici temerile nu se vor înlătura, dacă guvernul ei va interveni pelângă al nostru.

Guvernul român tot ce póte face e sĕ nu îngădue ca mișcarea națională pacinică începută în țéră sĕ se îndrumeze pe căi greșite și sĕ ia un caracter, care ar putea provoca o ostilitate între statul nostru și statul vecin.

Nu i se póte pretinde însĕ sĕ redea pacea și liniscea, de care are nevoie Ungaria, ca și ori care alt stat pentru desvoltarea lui interióră — atunci când însă-și Ungaria e autórea situațiunei de aḑi. Guvernul statului vecin va putea cu multă înlesnire sĕ și redobândéscă și liniscea și pacea, îndată ce-și va schimba sentimentele puțin omenóse, ce le manifestéză pentru românii de dincolo de Carpați.

Soluțiunea cestiunei transilvănene nu depinde de noi pentru ca sĕ fie nevoie de intervenire; Ungaria o scie, o ține în mână și în ḑiua când voința nu-i va lipsi, s'o pună în aplicare.

Intru cât ne privesce, nu putem decât sĕ dorim ca ḑiua aceea sĕ fie cât se póte de apropiată pentru a pune capĕt unei situațiuni încordate, care atât nóuĕ cât și vecinilor nostri, ne póte folosi mai mult de cât intervențiunea despre care ne-a vorbit contele Kálnoky în declarațiunile sale. —

Despre incidentul greco-român „Timpul“ dă următórele amenunte: Mai multe ḑiare relatând acest incident, deși au relatat în sine lucrurile cu o óre-care esactitate, le-a împodobit însĕ cu o sumă de amănunte de fantasie Adevĕrul este cel următoriu:

FOIȚA.

Cultura grădinilor și folosul lor.

(Incheere.)

„Cum d. e. mi s'a dat mie ocasiunea a fi martor ocular, că o servitóre a unui domn, dar nu grădinar de profesiune, intr'o comună (V.) umbla în postul sfintelor Pasci din casă în casă pela români cu cépă în schimb pentru óuĕ. Tótă cépă și oul, sau cel mult dacă mai primea romànca pentru ou, încă o cépă micuță și și stricată, pe deasupra. Va sĕ ḑică, căpeta dóue. Pentru că așa ile-a fost numĕrat dómna servitórei. Acésta am vĕḑut-o la românii cei mai cu stare din comuna respectivă ba prima-dată chiar la luminătorii poporului român de acolo, precând grădinile lor, cari atâta erau de spațióse, încât numai unde și unde vedea-i câte o casă, erau părăsite pline de burieni la a căror umbră se preumblau găinele și gâscele, pe a căror óuĕ le scbimbau pe cépă, mere și alte póme uscate în cele patru (4) posturi ale anului, făcêndu-i un venit însutit pierḑĕtoriulni de vară, care petrecea și fura ḑilele printre puținii pomi din neinsemnata lor grădină, neavênd altă ocupațiune“.

Iată unde e în loc de progres regresul poporului nostru în privința cultivărei grădinilor.

Revenind érăși la folosul grădinilor, e de observat, că prelângă aceea, că ele influințéză asupra fisicului și a spiritului mai, au mare influință chiar și asupra climei. Una, pertru că împedecă mult forța cea mare și stricăcióså a vênturilor și vijeliilor. alta, că prin umbra cea multă conserva pe timp mai îndelungat umeḑéla, din care se formézâ norii și astfeliu vin ploi mai adeseori.

Ca dovadă ne servesc secetele cele mari din țĕrile lipsite de grădini și păduri.

Alt folos al grădinilor este, că ele se pot înființa și cu ele sĕ póte folosi mai tol petecul de pămênt. Ca dovadă ne servesc pădurile, tufele de pe tóte răzórele și grădinile cele întinsĕ pe cóstele și văile hotarelor aflătóre între păduri.

Astfeliu de terenuri năpustite se află într'un numĕr fórte mare, cu deosebire la românii noștrii săteni, cări și așa au fost nefericiți a primi astfeliu de pământuri pe rosóră, pe dealuri și văi. Nu ḑic românii din tóte direcțiunile, ci înțeleg cu deosebire pre cei din părțile nóstre, a căror pămênturi necultivabile cu bucate, pe rozórele și văile hotarelor se pasc în mare parte de capre și de epurii pădurilor. Intr'adevĕr, aceste pămênturi, sunt numai o sarcină de a plăti dare pe ele fără nici un folos și rĕsplată.

Ar fi de dorit așa dară, că și dacă nu toți de odată, cel puțin o parte sĕ facă începutul; luând esemplu vecin dela vecin, cómuna vecină dela comuna vecină, ca așa cu timpul sĕ se lațéscă în tóte direcțiunile iubirea de progres și în ramul acesta al economiei. Ca astfeliu și dacă unii nu vor fi în stare de a și forma un ram de comerciu mai mare, cel puțin unul mic, avênd totodată celea necesare pentru casnicii sei și prin acéstə ocolind pe precupeții streiui, dela cari mai înainte cumpărau pómele și legumele fórte pipărate.

Poporul român fiind însărcinat cu cele patru posturi de preste an, este avisat numai și numai la leguma în posturile amintite. In care timp, lipsindu-i leguma și pómele, — precum și e — sau că jertfesce o mulțime de parale pentru procurarea lor, sau precum am amintit mai sus, dă óuĕle și slănina — cari încă costă parale în schimb pentru cépă numai ca sĕ pótă posti. Sunt mari greutățiie postului, fiind că e mare negligența!

Lăsând deci la o parte ḑisa și nadegdea românului, că: „Precum au trăit moșu meu și tata meu, voi trăi și eu“, îngrășați pelângă rîmători și vite, agrii și grădinile vóstre cele spațióse, că astfeliu sĕ nu trăiți cum e ḑisa ca tata și ca moșu, ci mai adăugênd la ușurarea sarcinelor de tóte ḑilele și prin acésta la viéța mai îndelungată și mai fericită, sĕ puteți fi folositorii și spriginitorii năţiunei române, prin aceea, că veți lăsa generațiunilor viitóre din ani în ani, și din vécuri în vécuri, moșii și averi prețióse, spre lauda și mulțămirea vóstră

Sighișóra, în 19 Iulie 1892

Patriciu Pintea.
învĕțătoriu.

La lipsa ministrului nostru de esterne în concediu, dl Paparigopolo, ministrul Greciei, a înaintat guvernulni român o notă, prin care îl informa, că guvernul seu cere ca cestiunea succesiunei Zappa sĕ fie luată de pe terenul juridic, transferată pe terenul diplomatic şi supusă la un arbitragiu.

In lipsa titularului dela esterne, acéstă notă a rĕmas cât-va timp fără rĕspuns. După întórcerea sa, dl Lahovari primí dela dl Paparigopolo o notă prin care d sa repeta cele conţinute în nota primitivă şi cerea un rĕspuns în termin de trei ḑile. La acésta ministrul de esterne a rĕspuns imediat menţinênd pur şi simplu conclusiunile din notele sale precedente.

In urma acestui rĕspuns întorcêndu-se Luni dela Sinaia, întovĕrăşind pe M Sa. regele cu prilejul plecărei Sale în străinătate, dl Lahovari găsì doue note: una a dlui Paparigopolo, prin care se comunică încetarea relaţiunilor diplomatice şi chiar a celor consulare, şi alta a dlui de Fonton, prin care se notifică că, că după cererea guvernuluî grecesc şi autorisarea guvernului imperial rusesc, d-sa este însărcinat cu protecţiunea intereselor supuşilor eleni în România.

In acéstă guvernul nostru n'avea decât sĕ ia mĕsurile necesare pentru rechemarea imediată a misiunei nóstre la Atena şi pentru a face apel la una din puterile amice pentru protecţiunea supuşilor noştri în Grecia.

Faptele acestea petrecêndu se abia ieri, este firesc ca sĕ nu se fi putut primi încă respunsurile nici dela legaţiunea nóstră din Atena, nici dela cele alte misiuni. Prin urmare ḑiarele, carele dau ca fapte implinite mĕsuri, ce sunt încă în lucrare, sunt mai iute şi mai bine informate decât guvernul însuşi.

Tot odată ministrul de esterne a telegrafat incidentul M. S regelui la Sigmaringen. M. S. însĕ fiind abia sosit la Sigmaringen, n'a putut încă da nici o instrucţiune guvernului în acéstă cestiune.—

In un articol de fond tractând cestiunea, tot acest ḑiar, după ce arată, că lucrurile au sĕ mérgă pe calea lor vorbesce astfeliu:

Singura cale posibilă şi legală era aceea a desbaterilor jueiciare. Dovadă, că guvernul grecesc începuse prin a crede şi el tot astfel, este că s'a înfăţoşat înaintea justiţiei, fapt ce escludea de la sine ori ce soluţiune diplomatică sau abitrală a cestiunei.

In loc de a aştepta cu linisce resultatul procesului ce era pendinte în faţa justiţiei, cabinetul din Atena a perdut de odată răbdarea şi a creḑut, că face bine, întrerupând relaţiunile diplomatice, ba chiar cele consulare.

Asemenea procedimente *ab irato* nu au darul de a grăbi soluţiunea cestiunilor.

Dacă bărbaţiì conducĕtori în Atena cred, că arĕtându-se ţanţoşi în afară, vor isbuti a provoca în ţéra lor un fel de deviare a opiniunei publice care sĕ le înlesnéscă a eşi din încurcătura politică şi mai ales financiară, în care se află, acésta îi priveşte. La noi însĕ purtarea guvenelor în cestiuni esterne de asemenea natură nu atârnă de fluctuaţiunile partidelor şi a personalităţilor politice. Am fost şi vom fi moderaţi, cum se cade ori cărui stat, care se respectă, dar nu vom scimba modul nostru de a vedé în faţa ameninţărilor, precum nu l'am schimbat de la ivirea litigiului în cestiune.

Nici Grecia, nici celelalte popóre balcanice n'au avut, slavă Domnului, a se plânge de România. Pămêntul nostru mănos şi ospitalier a fost pururea deschis tuturor acelor, cari în timp de restrişti, căutau un adăpost şi găsiau la noi mijlóce de a se înavuti.

Nu vom însĕ a fi vaca de muls a nimĕnui şi vom sci apĕra dreptul nostru, mai ales când el este atât de lămurit şi de clar ca în cestiunea Zappa.

Dintr'un litigiu mai mult teoretic guvernul grecesc a creat un conflict diplomatic. O regretăm dar n'avem ce face, nu noi vom suferi mai mult din nóua situaţiune creată. Francesii au o ḑicĕtóre, care sună: *„Tu te faches, donc tu as tort!*

Ea se potrivesce de minune guvernului din Atena.

El s'a supĕrat, se vede dar că n'are dreptate!—

Dupa-cum se anunţă din Bĕlgrad, e hotărit ca scupcina sĕ se amâne până la 31 Decembre, după cum acésta s'a întêmplat şi în anul trecut sub ministerjul Pasici. Apoi, ne mai putênd fi amânată, va fi disolvată, ér nóuĕle alegeri, după constituţie, vor trebui sĕ se facă în luna Februariu anul viitoriu. Nóua scupcină se va convoca apoi în Martiu sau Aprile.

In ce privesce compunerea viitórei scupcine, tóte informaţiile interesante lasă a se prevedé că tot partidul radical va dobândi maioritatea, — de astădată însĕ o maioritate cu mult mai slabă ca în trecut. O mare parte a alegĕtorilor radicali de până acum nu vor mai avea drept de vot din causa negligenţei de a-şi plăti dările, a căror restanţă se scie, că se urcă actualminte în Sêrbia la o sumă enormă. Afară de acésta, ca pretutindeni, nici în Sêrbia nu vor lipsi transfugii obicinuiţi la fie care schimbare de sistem; progresistii singuri se cred deja asiguraţi de 20.000 de astfel de spriginitori.

Socotéla se face aşa dar că partida radicală va recuceri vre-o 70 de mandate. La ultimele alegeri, din dóuĕ sute de mii de alegĕtori au votat pentru radicali vre-o 160.000 ér restul pentru lista liberală şi progresistă. Dacă se scad din acéstă sumă vre-o 50.000, parte alegĕtori cari nu mai au dreptul de vot, parte transfuge, tot mai rĕmân mai bine de o sută de mii de alegători radicali, pe când cei rĕmaşi se împart între progresisti şi liberali.

După socoteli, dar, întemeiate pe date destul de positive, forţele relative ale partidelor în viitórea Scupcină se vor împărţi în chipul următor:

Din 132 de mandate vor dobândi radicalii vre-o 70, literalii vre-o 50, progresistii vre o 10—12. Este o socotélă fórte obiectivă şi de aceea şi cea mai probabilă.

Dintr'ênsa reese în de ajuns, că liberalii, cari par a crede că vor reuşi sĕ aibă maioritatea în viitórea scupcină, se dau unui optimism nejustificat. Pe de altă parte şi siguranţa cu care radicalii se bizuesc pe o maioritate importantă este mai mult o dorinţă a lor de cât o siguranţă întemeiată pe ceva positiv.

Dacă se admite, că cu acéstă ocasiune liberalii vor dobândi vre-o 50 de mandate, ér progresistii vre o 10—12, nu se va putea tăgădui faptul că amêndóuĕ aceste partide vor dobândi în acest chip mari avantagii, deore-ce omnipotenţa radicalilor, chiar când ei ar reveni la putere, va fi slăbită într'un chip fórte simţitor şi regenţa, avêndu-se în vedere forţa numerică a oposiţiunei mai ales însĕ slaba maioritate a radicalilor, va fi pusă în posiţie de a domina situaţia parlamentară.

Intr'un asemenea cas le va fi cu neputinţă radicalilor de a-şi realisa tóte pretenţiile.

Pe de altă parte şi regenţa va trebui sĕ observe, în esercitarea puterei sale, o óre-care reservă, deóre-ce grupul progresistilor, deşi mai slab numericesce decât celelalte grupuri, în multe cestiuni va fi hotăritor prin atitudinea sa neatârnatóre.

Din cele spuse resultă dar, că nóuele alegeri vor scóte la ivélă o împărţire mai dréptă şi mai potrivită a puterilor parlamentare şi va libera ţéra de situaţia de până acum, în care stăpânirea unei singure partide era esclusivă.

Afacerea cea nóuă militară.

Nóua afacere militară pentru desvĕlirea monumentului honveḑilor ia dimensiuni tot mai mari. In şedinţa de Luni a dietei s'a cetit învitarea comisiunei pentru ridicarea monumentului la serbarea de 2 Novembre. Carol Eötvös a cerut sĕ se pună acea învitare la ordinea ḑilei în şedinţa de Marţi, ceea ce s'a şi primit.

Se 'nţelege că n'a putut sĕ trécă nici acéstă ocasiune, fără ca kossuthisti sĕ nu se adreseze la Kossuth şi sĕ-i céră pĕrerea. La telegrama lungă, ce i s'a trimis lui Kossuth despre acest cas, se ḑice, că acesta a rĕspuns următórele:

„In totdéuna am considerat statua lui Hentzi ca o insultă în contra naţiunei magiare. Me mir, că mai esistă acest monument şi că nu l'au dĕrêmat Dar şi dacă esistă, m'aşi scandalisa, în cas când honveḑii ar depune cunună pe el, cunună aceluia, care fără nici un motiv a bombardat oraşul Pesta.

Repet, nu este iertat a uita, că Hentzi a fost în cea mai mare mĕsură vinovat în nemilósa bombardare a Pestei. Hentzi a procedat cu magiarii tocmai aşa, ca şi Radetzky cu italienii. Şi când Radetzky a murit la Milan, italianii s'au abţinut de a-i face onoruri de ori ce feliu, pe lângă tótă opintirea guvernului italian. — La 2 Novembre, austriacii pot sĕ facă ce vreau, magiarii însĕ sunt datori a se ţiné la distanţă".

Marţi s'a pus la ordinea ḑilei discusiunea asupra învitărei primite la desvĕlirea monumentului honveḑilor în Buda.

In biroul presidiului a ţinut mai înainte ministrii cu corifeii diferitelor partide o conferenţă, vrênd sĕ încerce în óra ultimă de a indupleca oposiţiunea sĕ nu facă o acţiune mai mare din acéstă cestiune.

Dar încercarea a rĕmas fără nici un resultat. Oposiţionalii au întrat energic în luptă contra programului festivităţii honveḑilor, ér maioritatea apróbă programa şi doi din vorbitorii ei au şi încercat sĕ o apere în şedinţa de Marţi.

Cel dintâiu vorbitoriu a fost Carol Eötvös din oposiţia estremă. El a propus în numele partidei sale o moţiune ca guvernul sĕ asiste la încoronarea statuei honveḑilor dar se fie avisat de a împiedeca plănuita încoronarea lui Hentzi, cu tóte mijlócele ce-i stau la disposiţie. Intre aplausele stângei estreme, a protestat Eötvös în contra imputărei, că oposiţia ar face greutăţi numai spre a servi scopurilor ei de partidă. Asemeni imputări sunt de natură numai de a suscita şi mai mult pasiunile. După aceea descrise purtarea armatei austriace în timpul revoluţiunei în Ungaria spre a dovedi, că naţiunea magiară nu este nimic datóre acelei armate. O împăcare înte naţiune şi corónă nu e de lipsă, pentru că acésta s'a întêmplat la 1867. Comandantul armatei îşi împlinesce numai datoria, dacă încununézâ şi el, în numele armatei, monumentul honveḑilor. Dacă honveḑii însĕ ar încununa monumentul lui Hentzi, acésta ar fi o violare a a sentimentelor nóstre celor mai sânte, ba chiar o blasfemiă. Voesc dóră, ca prin încununarea aceea sĕ se delăture gravaminele naţiunei magiare? Fost'a numai aceea piedeca împlinirei aspiraţiunilor naţionale, că n'am încununat monumentul lui Hentzi? In loc sĕ se delăture acel monument, încă voesc sĕ'l încununăm. Sĕ nu li se facă şi acéstă batjocură honveḑilor veterani! Singuraticii o pot face, dar naţiunea nu o póte suferi, căci ar fi simburele unor discordii.

Eötvös îşi încheia discursul, făcênd amintita moţiune. El fu felicitat de toţi membrii stêngei estreme.

După Eötvös vorbì ministrul preşedinte, contele Szapáry El arată istoricul afacerei şi asigură, că nu el, ci comitetul competent al monumentului a alcătuit programa dificultată. Dênsul însĕ a aprobat'o, fiind că esprimă ideea împăcărei bătrânilor honvezi cu armata comună. Nu e vorba aici de o împăcare a corónei cu naţiunea, ci de aceea, ca sĕ se delăture definitiv anumite diferenţe, care încă au esistat până acuma. Dacă însĕ voim o adevĕrată împăcare, acésta nu póte sĕ fie unilaterală. Armata de faţă nu póte se fie asemănată cu armata împĕrătéscă de mai înainte. Dacă voim sĕ aruncăm vĕlul preste trecut trebue sĕ o facem în întregul seu.

Ministrul preşedinte încheie declarând, că el personal va lua parte la festivitate, care promisiune fu salutată de oposiţiune cu strigări ironice de „Hoch", ér din partea partidei guvernului cu aplause.

Contele Apponyi desfăşură apoi părerea lui şi a partidei sale. Şi el doresce împăcarea cu armata comună, dar trebue sĕ dubiteze, dacă acésta se póte face în modul propus. El protestéză în contra presupunerei, că naţiunea si armata ar fi factori egal îndreptăţiţi, cari ar putea sĕ pacteze întreolaltă pe picior egal. Disonanţe ale sentimentului, ce esistă fără îndoială, nu pot sĕ fie delăturate prin simple ceremonii, ci trebue sĕ se astupe anumite lacune esistente în sensul aspiraţiunilor naţionale. Forma propusă însĕ va înstreina şi mai mult de olaltă pe cele dóuĕ părţi. Intre morminte póte fi o paritate între columne de gloriă însĕ nu esistă reciprocitate. Pentru o împĕcare deplină e de lipsă întréga naţiune de acea sfătuesce, ca guvernul sĕ se mai gândéscă asupra afacerei şi sĕ facă apoi un nou raport dietei. Dacă guvernul n'ar voi sĕ priméscă acest sfat, Apponyi propune alegerea unei comisiuni de 25 membri, cari sĕ revideze programa desvĕlirei monumentului. Dacă guvernul nu va primi acéstă propunere, atunci îşi va ascrie el însuşi urmările serióse.

In fine vorbi guvernamentul Vadnay, luând în apĕrare comisiunea pentru ridicarea monumentului. Aici, ḑise, el e vorba de o onorare reciprocă. Ideea împăcărei e sublimă, de aceea protestéză cu indignare în contra aţiţărilor fatale ale oposiţiei. (Aplause pe băncile majorităţii; strigări de „hoch" în stânga.)

In şedinţa de Miercuri combătû Ig. Helfy programul încoronărei monumentelor, declarând de un lucru monstruos din punct de vedere moral că comitetul prin aceea, că învită dieta la serbare, voesce sĕ-i sancţioneze naţiunea programul. Acesta este un atentat prea îndrăsneţ Dacă naţiunea a suferit în decurs de atâţia ani un monument pe piéţa St. George, monument, care arată umilirea naţiunei, nu va putea suferí acum încununarea lui.

Fr. Podmaniczky vorbesce din punctul de vedere al guvernului, dênsul aparţine honveḑilor dela 1848/49 şi va lua parte E des întrerupt de Gabriel Károly, carele 'l face soldat austriac din cap până în tălpi.

Klem. Ernust regretă, că cei doi honveḑi, cari mai înainte au vorbit nu consimt cu dênsul. Dar dênsul sigur scie, că ei n'au vorbit din conscienţă. In acéstă încurcală numai propunnrea lui Apponyi póte limpeḑi cestiunea. Impĕcarea nu se póte decreta, după-cum voesce sĕ o facă ministrul president, ea trebue sĕ fie naturală. Intre monumente e mare deosebire, unul representă ideia contopirei Ungariei cu totul în monarchia austriacă, ér altul onórea naţională.

Szalay spriginesce propunerea lui Eötvös Szapáry a căḑut în aceea-şi greşală ca şi Tisza. Dacă se va cânta imnul împĕrătesc pe piéţa Sânt. George, însemnéză a lega persóna regeluí cu acele timpuri de tristă aducere aminte.

Se încinge apoi o polemică între Apponyi şi Szapáry. Intr'un ton ascuţit vorbesce I. Horváth, care numesce politica lui Szapáry politică de denunciare. Guvernul dacă a voit împĕcarea, a apucat pe drum greşit şi a aduce cestiunea în stadiul acesta, e o idee nenorocită. Ivanca încă nu depune cununa pe monumentul lui Hentzi ca honved, ci ca consilieriu intim. —

După un mic scandal, şedinţa se închide.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, în Octobre 1892. Direcţiunea, ce au luat afacerile comitatense şi în special purtarea organelor administrative ale comitatului Hunedórei, dela venirea noului comite suprem, trebue sĕ ne insufle cele mai serióse îngrigiri. Ori unde se dă numai ocasiune organele administrative sunt gata a lovi în noi românii, fără nici o cruţare. Pe cât têmp organele administrative te lovesc pre basa legilor anume croite ca sĕ putem fi striviţi, trebue sĕ înecăm durerea, asteptênd timpuri mai bune. Când însĕ, veḑi, că esti terorisat şi jignit în simţĕmintele tale, durere, trebue se ajungi acolo, unde răbdarea devine laşitate, unde esti forţat a esprima semnificativul. *Qousque tandem*... Sĕ venim la concret.

La 4 Octobre a. c. s'a efeptuit alegerea de primar în Brad, pretura Bradului. O alegere de primar póte sĕ fie un lucru puţin însemnat pentru marele public cetitoriu, dar ea póte sĕ fie şi o icónă fidelă, în carea ca şi într'un tablou viu, sĕ se pótă vedea cât de departe a ajuns ticăloşiile, şi cât de afund au pătruns ele în sinul administraţiunei magiare. O alegere cum s'a efeptuit în Brad, şi în „Camciatca“ ar însemna o barbarie, la noi în Ungaria însĕ e o alegere, ca şi altele multe constituţionale, liberală, fără a înceta sĕ fie tot odată şi barbară.

Primadată alegerea s'a enunciat numai cu doba. Precum se vede pretorele a uitat, că în representanţa Bradului sunt ómeni inteligenţi. Scopul era póte, ca membrii sĕ nu se presente şi dênsul după plac sĕ pótă dispune. Dintre magiari nici nu au luat parte numai 2 membrii, şi vre-o câţiva români.

Inceputul şedinţei representanţei s'au făcut sub rĕu augur Pretorele s'a îngrijit ca sĕ nu lipséscă gendarmeria. După deschidera şedinţei membrii representanţei, români în maioritate, nevoind a alege pre nimenea de bărbaţi de încredere prevedeau ce are sĕ fie — pretorele cu mare greutate a aflat şi dintre români doi inşi, ca bărbaţi de încredere, dupăce vre-o 3 inşi refusară

Apoi cu un ton de paşă pretorele ḑice, că pre basa legei candidéză de primar pe Pankl I şi Straser E. Un membru român întrebà, dacă numai accsti 2 au candidat? La ce pretorele respunde, că a competat şi un român, George Impĕrat, dar pre dênsul nu-l candidéză. Un alt membru român propune, că deórece au competat *3* indiviḑi cualificaţi majoritatea representanţei a asceptat ca sĕ fie candidat şi al 3-lea, cu atât mai vêrtos, că e român şi însaşi legea prevede candidarea de 3 inşi, dacă sunt competenţi Pretorele respunde, că pre basa legei, el a candidat pre cine a voit, altcum propunerea póte sĕ se ia la protocol.

Ne mai aşteptênd apoi pretorele discutarea mai departe, ese afară în curte, unde era preste o sută alegĕtori români. Aci pretorele spune ómenilor că: „eu am candidat di birău pe Pankl I. şi Strasser Ede“. Alegĕtorii erump: „nu ne trebue, nu i cunóscem“. Nu cunósceţi pe dl Strasser? ḑice pretorele — Nu! Dumneḑeu scie cine-i!! Dar pe d-nul Pankl de pe piéţă“? Nu! Nu ne trebue. E om bĕtrân! Ce sĕ facem cu el? Tot tremură, când vorbesce! Nu-l alegeţi? Nu! Nu!

„Atunci mere acasă hoţilor, pe toţi ve închid“. Étă nobleţa unui protopretor magiar neaos! I-l recomandăm comitelui suprem ca model, ca sĕ scie, cine sunt agitatorii în Zarand, şi sĕ nu-i mai caute cu gendarmeria altă dată.

Ei bine! Sĕ ni se mai spună un cas analog în alte state, unde o persónă în eserciarea funcţiunei sale sĕ pótă insulta o comună întrégă fără a fi tras la rĕspundere! aşa ceva se póte numai în Ungaria. Adevĕrat tip de administraţiune magiară!! Adevêrat liberalism!

Apoi reîntorcêndu-se în sala unde era representanţa, a început după cum se spune, a imputa representanţilor români, că ei agită poporul. Intreba apoi că: „cine votéză? Numai de cât votéză pe Pankl I. un unchiu al pretorelui Bro Györffyit şi fratele pretorelui, tutorele orfanal, Krasznay B. carele e tot odată şi ginere al alesului primariu Pankl.

Nu s'a aflat un singur român, carele sĕ voteze..

Membrii români ai representanţei au părăsit sala, şi după ei toţi alegĕtorii Dară ce e mai mult nu s'au aflat nici între magiarii din Brad alţii afară de cei doi, carii sĕ voteze. —

Ce minunate sunt legile în Ungaria: Un pretore impune unei comune primar pe cine vrea el, insultă poporul, cum îi place, negenat — fără a fi pedepsit.

Acum sĕ vedem cine e alesul? E un om bĕtrân, carele lăsat în pace 'şi vedea de comoditatea sa, avea însĕ lipsa pretorele, ca el sĕ fie. Şi har Domnului, că suntem bine întocmiţi! Suntem duşi pe mână unei familii o pretură întrégă.

Primariul Pankl e tată al pretorului Pankl, are una fată măritată după fratele protopretorului cu numele Krasznay, acesta e tutore preste tótă pretura

Protopretorele, e înrudit cu pretorele, căci sora acestuia e după frate seu, e înrudit şi cu primariul, mai departe ca sĕ fie şi pupăza pe colac, protopretorele are un unchiu, care e arêndator de vamă la Brad.

Păsămite acum şi caută dreptate dela Ana la Caiafa. — Scie óre comitele suprem, că atât de bine se pregtesce buna înţelegere între români şi magiari! Credem însĕ că e timp a-i ḑice:

Pocalul se imple odată!.! *Max.*

Fundaţiunea Ioan Popescu.

În fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs următórele contribuiri:

Translatus . 994 fl. 46 cr.

Ioan Petric, protopop Braşov 20 fl., Romul Petric cassar „Albina“. 5 fl — Suma 1019 fl. 46 cr.

Varietăţi.

* (Universitatea săséscă). Joi s'a deschis în Sibiiu universitatea săséscă, fiind de faţă 17 deputaţi, ér trei şi-au scusat absenţa. Deschiderea s'a făcut prin însu-şi presidentul Il. Sa dl comite suprem şi comes G. Thalmann. Vorbirea de deschidere a fost ţinută în termeni cât se póte de potriviţi împregiurărilor şi situaţiunii şi a culminat în accentuarea, că înaltul regim a aprobat resoluţiunile şi conclusele luate în adunarea trecută. Modificarea statutelor a fost aprobată şi pentru univesitate se deschide o nóuĕ eră şi legală, care bine folosită va putea aduce mult folos pe terenul cultural şi economic ce-l are în vedere acéstă instituţiune.

S'a purces apoi la alegere. De vice-presid. s'a ales dl advocat Arz, secret. substit. Binder.

In comisiuni: comisiunea financiară: Alb. Arz, Budaker, Brukner, Dörr, Filtsch, Konnerth Leonhardt, Melas, Nicolaus, Roth, Zay; — scolară: G. Arz, Binder, Lehrer, Laszay, Dr. Fr. Teusch, Ioh Teutsch; — de scontrare: Berceanu, Binder Filtsch, etc.

Cestiunea întărirei statutelor modificate şi cestiunea votului minorităţii, la propunerea deputatului Pĕcurariu se va pune la ordinea ḑilei în şedinţele procsime.

Şedinţele adunărei s'au amânat până-ce respectivele comisiuni, 'şi vor termina lucrările.

*(Ferestreul cu vapor din curtea comitatului). Mai mulţi locuitori din apropierea curţii comitatului ne denunţă casul, că în curtea comitatului de mai multe ḑile se întrebuinţéză un ferestreu cu vapor pentru tăierea lemnelor şi că prin acésta se produce un vuet, care conturbă linişţea multora. Fiind şi institute de învĕţământ în apropiere, noi bucuros luăm notiţă şi punem întrebarea: „N'ar fi mai consult ca lemnele sĕ se tae airea, unde nu causéză nimenuia supărare şi de acolo tăite sĕ se transpórte? Astfeliu ar fi scutiţi de şuerăturile lui şi funcţionarii comitatului şi institutele de învĕţământ şi publicul, care obicinuesce a se recrea pe parc şi pe promenadă.

* (Himen.) Dl Ioachim Ungur cleric abs. îşi va serba la 15/27 Octobre a. c. actul cununiei cu d-şóra Lucreţia Cerbicean în biserica gr. or. din Haţeg.

* (Constituire.) Societatea de lectură a tinerimei institutului pedagogic din Arad s'a constituit în ḑiua de 9 Octobre st. nou a. c. în următoriul mod:

Reverendissimul domn protosincel Augustin Hamsea, preşedinte; Romul Roman, pedagog cursul III v.-preşedinte, Petru Muntean, pedagog cursul III secretariu; Ioan Ţĕrăn pedagog cursul III notariu; Avram Blaşiu pedagog cursul III casariu; Nicolau Firu, pedagog cursul III bibliotecariu; Aureliu Micloşi, pedagog cursul II v.-notariu; Petru Jurma, pedagog cursul II v-bibliotecariu.

Comisia literară: Iancu Lupu, pedagog cursul III preşedinte; Dimitrie Micu, pedagog cursul III, Nicolau Nicorescu, pedagog cursul III, Crăciun Ignuţia, pedagog cursul III membri.

Comisia revisóră: Petru Bugarin, pedagog cursul III preşedinte; Constantin Leuca, pedagog cursul II, Vasiliu Jurgiu, pedagog cursul I membrii.

Sabin Bogdan, pedagog cursul I controlor.

* (Vinerile lui Cristof Columb.) Evenimentele cele mai norocite din călĕtoria lui Columb s'au întêmplat Vinerea.

Intr'o Vineri el a plecat din Portul Palos spre a merge sĕ descopere nóua lume; într'o Vineri el şi a complectat observaţiunile sale privitóre la variaţiunile magnetice; într'o Vineri a vĕḑut el paseri, primele indicii ale unei lumi nóue.

Vineri 12 Octobre 1492, Columb a descoperit pămêntul şi în aceea-şi ḑi a împlântat crucea pe pămêntul lumei nóue.

Vineri, 19 Octobre, a anunţat regilor întórcerea sa pentru luna Aprile, întórcerea, ce se efectuă astfel cum o provĕḑuse.

Tot într'o Vineri Columb îşi făcu intrarea triumfală în Barcelona.

Vineri, 16 Novembre, găsi el o cruce împlântată, nu se scie de cine şi cum, într'o insulă pustie în marea Notre-Dame.

Vineri, 30 Novembre, Columb înfige crucea la Puerto-Santo.

Vineri la 4 Ianuariu, la apusul sórelui, el pornesce spre Spania.

Vineri, 25 Ianuariu, marea îi aduce o mare provizie de peşti.

Vineri, 15 Februariu, el scapă de o furtună teribilă şi descopere insulele Azores.

Vineri, 22 Februariu, portugezii îi înapoiază prisonierii.

Vineri, 8 Martie, el primesce o invitaţie dela marele seu duşman, regele Portugaliei, ceea ce constitue primul element al gloriei lui.

Vineri, 16 Martiu, Columb întră triumfător la Palos.

* (Cutremur de pămênt.) Cutremurul de pămênt din 20 Octobre; care s'a simţit în multe localităţi din Transilvania a fost cu mult mai puternic în România. De pe Bărăgan dela gara Mărculesci se scriu următórele:

Emoţiunea produsă în România prin cutremurul de pămênt dela 2 Octobre curent nu s'a linistit încă şi credem că e interesant sĕ se cunóscă efectul ocasionat în deşertul nostru.

Cutremurul a început la 7 óre diminéţa ca şi la Bucuresci şi deóre-ce nimic nu turbură liniscea în acest deşert, s'a putut fórte bine auḑi sgomotul subteran ce însoţia dislocarea straturilor inferióre. Durata a fost constatată aci de 40 secunde.

Turnul puţului, inalt de 18 metri, trosnea din tóte părţile şi părea că ameninţă sĕ se surpe. Tocmai se făcea o manevră de ridicare a sondei şi omul care stetea în vêrful turnului pentru a dirigia acéstă operaţie, abia avu timpul sĕ se aceţe de un calub ca sĕ evite o cădere ce oscilaţiunile edificiului puteau sĕ-i ocasioneze. Personalul se temea ca sĕ nu facă esplosie cazanul, pentru că deodată maşina s'a oprit si toţi ómenii s'au aruncat cu faţa la pămênt.

Primul strat de apă întâlnit la o adêncime de 32 m. şi al cărui nivel nu trece preste 24 m. s'a ridicat deodată până la orificiul puţului pentru a se scobori érăşi la nivel.

S'au numĕrat 24 sguduituri la puţ, venind dela N, V.—S. F. Turnurile puţului, dislocate, au oscilat în direcţiuni cu înclinări de mai bine de 40 centimetri la vêrf.

Sguduiturile verticale au durat vre-o 20 secnnde şi au sĕltat grinḑile dela pămênt.

In sfârşit cutremurul a fost atât de puternic, încât un moment a esistat temerea ca sĕ nu devieze putnl care, actualminte, trece preste 50 m. adâncime.

---

ad Nr. 973=1892. [208] 1—1

Condiţiuni de licitare.

1. Vênatul dupe teritoriul comunei **Porceşti** se licitéză pe un period de **6 ani,** începênd dela **1 Ianuariu 1892,** inclusiv până la **31 Decembre 1897 st. n.**

2. Preţul strigărei anual se statoresce cu **10 fl.,** vadiul **10 %** a se depune cu ocasiunea licitărei — care se va scí în rata din úrmă.

3. Teritoriul de vênat se estinde preste 6675 jug. pădure comunală.

4. Arênda se va solví anticipando în 2 rate egale şi anume în **1 Ianuariu** şi **1 Iuliu la cassa comunală.**

5. Licitaţiunea se va ţiné în **23 Octobre st. n., la 3 óre d. m.** la cancelaria comunală.

6. Spesele de timbre recerute se vor suporta de arêndatore.

7. Oferte închise sub adresa primăriei până la **23 Octobre** u. p. Tolmács — se primesc.

Porceşti, în 15 Octobre, 1892.

Oficiul comunal:

Ioan Carjenea. I. Benţia,
not.

Nr. 211. [201] 3–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se publică prin acésta concurs, cu termin de 15 ḑile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bulbuc-Curpeni**, cu salariu anual de 150 fl.
2. **Cibu**, cu salariu anual de 216 fl
3. **Geoagiul de jos**, cu salariu anual de 200 fl,. şi cuartir.
4. **Mada**, cu salariu anual de 150 fl.
5. **Sĕcărêmb**, cu salariu anual de 360 fl., plătibili în rate lunare antcipative şi cuartir; concurenţii cunoscători dei musică vor fi preferiţi.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi sunt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor din vigóre la acest oficiu, în terminul sus indicat.

Sĕcărêmb (Nagyág), 20 Septembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Sabin Piso, protopresbiter.

Nr. 3091. [200] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului sistemisat de vicenotariu comunal în **Sĕlişte** devenit în mod definitiv vacant.

Cereri de competinţă instruate conform legii sĕ mi se astérnă cel mult pănă în *25 Novembre a. c. st. n.*

Salariul anual face 400 fl.

Vicenotariul comunal este în specie însărcinat cu tóte agendele de dare şi cu cele împreunate cu catastrul de vite.

Sĕlişte, în 10 Octobre, 1892.

Pretorul suprem:
Liviu de Leményi.

Nr. 762. [207] 1—3

EDICT.

George Rusu gr. or. din Purcăreni, carele de 17 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria Bogdan gr. or. din Zizin, fără de a sĕ sci locul ubicaţiunei lui, se citéză prin acésta, ca în sensul ordinaţiunei Veneratului Consistorin archidiecesan dto 31 Decembre 1891 Nr. 7805 B. în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul matrimonial intentat contra lui din partea soţiei sale.

Braşov, 2 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.31	Ghiriş	—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	--	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Báile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.07						
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	–
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. Teiuş pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	—	12.05
4.46	12.22	—	8.59		Şeica-mare		8.02	5.09	—	10.43
5.10	12.40	—	9.23		Lómneş		7.35	4.49	—	10.17
5.25	12.50	—	—		Ocna		—	9.24	4 09	9.35
7.01	2.26	—	—		sos. Sibiiu pl.		—	7.45	3.35	8.—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Braşov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107. Sibiiu, Marți, 13/25 Octobre 1892. Anul

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Cuv. Paraschiva" Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 17 Octobre v.

Sibiiu, 12 Octobre, 1892.

Cestiunea cu încoronarea celor dóuĕ monumente în amintirea soldaților căduți la 1849 în rĕsboiul civil a provocat în parlament desbateri atât de sgomotóse, în presă discusiune așa de agitată, încât asemenea agitațiune nu a mai fost de mult.

Oposițiunea a atacat guvernul în modul cel mai violent, presa a sbiciuit opiniunea publică cu o pasiune órbă, și în fața acestui puternic torent de pasiune a amuțit glasul puținilor bărbați, cari mai rezonau cu mintea sănĕtósă.

Opozițiunea în Ungaria a ajuns în posesiunea puterei asupra masselor, asupra opiniunei publice. Arma ei e pasiunea, orbul șovinism, și sub stindardul acesta ea totdéuna e sigură de isbândă.

Era de prevĕdut, că în acéstă cestiune atât de delicată, în care e trasă coróna, e trasă unica instituțiune, care a mai rĕmas puternică în tradițiunile sale, armata comună, era de prevĕdut, că în cestiunea acésta după pasiunea, cu care e atacat programul desvălirei monumentului honvedilor, o soluțiune fericită abia se va putea ajunge.

In fața fanatismului cu cultul lui Kossuth, în fața curentului pasionat al magiarisărei, era straniu lucru ca opozițiunea sĕ lase nefolosită o ocasiune binevenită fără a loví în armata comună, care s'a umilit a pune cunună pe mormêntul acelora, cari au ridicat arma contra domnitoriului, și au detronat casa de Habsburg punênd guvernator pe revoluționariul Kossuth, al cărui spirit încăldesce și adi inimile ungurilor.

Desbaterea în parlament a trebuit sĕ disguste pe fie-care om nepreocupat, și o indignațiune enormă a trebuit sĕ cuprindă cu deosebire pre membrii casei domnitóre, pre militari, cari țin ca la lumina ochilor la jurĕmêntul pus, o indignațiune nespusă a trebuit sĕ-i cuprindă, audind în desbaterea parlamentară, că acei eroi, cari și-au pus pepturile în fața glónțelor pentru tron, sunt tacsați de „têlhari" și sunt puși în paralelă cu ucigașul Șpanga, care a omorît nóptea pe tavernicul Ungariei, pentru care faptă resplata i-a fost stréngul.

Dacă mórtea pre câmpul de luptă pentru tron și împĕrat în parlamentul Ungariei e timbrată de faptă a unui têlhariu și eroii din citadela dela Buda puși pe o tréptă cu făcĕtorii de rele, cari 'și sfêrșesc viéța în furci, dacă pe o asemenea înălțime stă nivelul parlamentar față cu memoria ostașilor căduți în luptă, pentru omul îngrijat de sórtea patriei nóstre e fórte indiferent, ce direcțiune va lua afacerea cu încoronarea monumentelor.

Se va întêmpla sau ba desvĕlirea monumentului honvedilor anume la 2 Novembre, va depune armata comună insultată atât de brutal va depune ea sau nu va depune corónă de flori la piciórele acelui monument, tóte acestea acuma nu mai au nici o valóre. Desbaterile din parlament au dovedit, că în Ungaria spiritele sunt domnite încă de spiritul revoluțiunei dela 1849. Aici și acuma Kossuth dirigéză opiniunea publică, și pe când revoluționarii, cari au detronat casa de Habsburg cari au vĕrsat șiróie de sânge nevinovat sunt eroi, soldații, cari fideli jurĕmêntului au apĕrat dinastia și tronul și acuma după 45 de ani, și acuma în grópă sunt tĕlhari, sunt ucigași de rêndul cel mai inferior.

Așa stă adi situațiunea și cu ea trebue sĕ ne facem sémă. Ungaria a fost și este și acuma copilul desmerdat în sistemul dualistic, și așa de puternică ca adi ea nu a fost nici odată.

Reuniunea honvedilor a decis a nu desvĕli acuma monumentul. In urma acesteia cestiunea acuma va fi luată dela ordinea dilei. A fost și acéstă o formă de amânare, de a fost cea mai prtrivită? acésta ne va arăta viitoriul.

Conflictul româno-grec.

Nota, pe care ministrul de esterne roman Lahovari, a dat la insistențele guvernului grecesc, are următoriul tecst:

Domnule Ministru!

Referindu-me la nota, ce am primit din partea Escelenției Vóstre în dina de 9 Septembre trecut, la reintórcerea mea din concediu, și la aceea ce ați binevoit a-mi adresa alaltă eri, me grăbesc a ve informa, că am supus consiliului de minstrii a regatului instrucțiunile, pe care Escelenția Sa dl Dragomis ministru al afacerilor strĕine al Greciei, vi le-a adresat în diua de 13/25 Iuliu cu Nr. 3409, privitóre la afacerea Zappa, instrucțiuni, pe cari le-ați cetit și lăsat în copie Escelenției Sale dlui Lascar Catargiu președinte al consiliului și ministru al afecerilor strĕine ad interim.

Dacă consiliul de ministri n'a fost mai curênd chemat a se pronunța acupra cestiunilor ridicate cu ocasiunea notei Escelenției Sale dlui Dragomis, motivul a fost că, în aceste dóuĕ luni, din causa absenței succesive a membrilor lui, convocarea consiliului a fost fórte grea.

Insistând spre a obțíné de urgență un rĕspuns la propunerile sale, guvernul elin îmi pare că n'a ținut destul sémă de dificultățile, ce presintă o cestiune fórte complicată și care atinge mai multe puncte de drept public și privat. Cu tóte acestea și fără a relava modul cam neobicinuit de procedere al guvernului elin, me grăbesc a satisface dorința ce Escelenția Vóstră a binevoit a-mi esprima și ai înainta respunsul, pe care dênsa pare al ascepta cu mare încordare.

Guvernul Maiestății Sale regelui e esaminat cu băgare de sémă cestiunile ridicate cu ocasiunea afacerei Zappa și cu părere de rĕu a putut constata, că motivele ce l'au călăudit și motivele pe care s'a basat au fost rĕu interpretate de guvernul Maiestății Sale elenice.

Intr'adevĕr, capacitatea persónelor morale strĕine și atitudinea lor spre a dobândi o succesiune, atunci mai cu sémă, când este vorba de inmobile, sunt regulate de principiile generale de dreptul public și civil al țĕrii, unde s'a deschis succesiunea și unde se află situate inmobilele.

Aceste principii se pot de asemenea aplica atunci, când un guvern strĕin reclamă el insu-și acésta succesiune.

Nu voiu esamina dacă principiile generale ale dreptului public internațional, fără de niște casuri admise în genere — imobilele beneficând de principiul ecsteritorialității — permit unui stat strĕin de a deveni proprietariu al unei părți ori cât de mică al teritoriului unui alt stat. Fără a me pronunța asupra unui punct atât de delicat, cred, că cestiunea trebue sĕ fie cel puțin desbătută și veți bine-voi a recunósce, d-le ministru că soluțiunea propusă de guvernul domniei vóstre nu ține de loc sémă de aceste dificultăți.

In asemenea condițiuni și fiind dată intervențiunea unor terțe persóne, care se pretind moștenitorii naturali ai decedatului Vangheli Zappa și că reclamă și dênsele acésta succesiune, guvernul român nu póte sĕ menție acest litigiu pe terenul, pe care se găsește deja pus. Tribunalelor regatului sesizate în regulă aparține misiunea de a da o soluțiune unei afaceri, în care afară de pretențiunile opuse ale ambelor nóstre guverne, se găsesc și alte pretensiuni ale unor particulari și care nu se pot nesocoti.

FOIȚA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

I.

Doi bĕtrâni s'au socotit sĕ pelegrineze la Erusalim. Unul dintre ei era un țĕran avut, se numia Iefim Tarassits Schewelew. Celalalt se numia Ielissei Bodrow, și era mai sĕrac.

Iefim era un țĕran onest, nu bea vinars, nu fuma, nu se certa nici odată cu ómenii, în tótă privința era un om de omenie, însĕ era strict. Ales ca staroste, ocupase de dóuĕ ori acéstă funcțiune, și o purtâ cu onestitate. El avù doi ficiori și un nepot însurat, și toți trăiau la olaltă. El era un om sănĕtos, numai în anul al șeptedecilea începù a i încărunțí barba.

Ielissei un om bĕtrânicios, nici avut, dar nici sĕrac, mai nainte de acésta lucra ca teslar, însĕ acum la bĕtrânețe trăia acasă și se ocupa cu stupăritul. Un fecior lucra în alte părți éră altul se afla acasă Ielissei era bun de inimă și vioiu. De obiceiu își bea porția lui de vinars, și fuma o țigare, apoi se apuca de cântat, căci tare i plăcea cântecile. El era un om tăcut și trăia fórte liniscit atât cu concăsenii cât și cu vecinii. Mic de statură, bronet cu o barbă crétă, avea ca sântul seu, ca profetul Eliseiu, o chielie (pleșuv) pe cap.

De mult s'au socotit sĕ mérgă la olaltă, însĕ Tarassits totdeuna nu avea timp: cum isprăvia un lucru îndată trebuia sĕ se apuce de altul, acum însurase un nepot, acum ascéptă sosirea fiului celui mai tinĕr dela miliție, ba acum s'a apucat sĕ edifice și casa.

Odată în o sĕrbătóre se întâlniră acesti bĕtrâni și ședură pe lemnele de edificiu.

„Când, cumetre", începù Ielissei, când ne vom împlini promisiunea?

Lui Iefim i se încrețî fruntea.

„Trebue sĕ mai asteptăm", cugetă el. „Pentru mine e un an greu· Am început sĕ edific casa, eu credeam, că puțin sĕ mai trécă preste o sută de ruble; și acum sum deja în a treia sută și încă nu e gata.

Inainte de vara viitóre nu cred sĕ o pot vedé gata. In vară însĕ, cu ajutoriul și voia lui Dumnedeu, ne vedem de drum".

„Eu ași crede", ca sĕ nu mai amânăm de loc călătoria nóstră. Trebue sĕ mergem acuma. Avem primăvară, e timpul cel mai potrivit".

„Fie timpul cel potrivit cumetre. Lucrul e în decurgere — sĕ-l las la o parte?"

„Ca și când nu ai avea pe nime! ficiorul teu póte purta de grijă".

„Cum sĕ pótă el purta de grijă! Cel mai bĕtrân sci bine, ce nărav are, sĕ îmbată câte-odată, în nădejdea lui nu me pot lăsa!"

„Dacă vom muri cumetre, vor trebui sĕ lucre și fără noi. Fiul teu trebue sĕ-și lase din nĕrăv".

„Așa este. Eu însĕ ași voi sĕ le îndeplinesc tóte".

„Eh, iubite cumetre, nici odată nu le putem îndeplini tóte. Deunădi curățiau și spălau femeile pentru sĕrbători. Acésta și cutare e de lipsă, tóte nu se pot face. Cea mai bĕtrână noră, o femee cuminte, dice însĕ: Dómne ajută, vin sĕrbătorile, ele nu as-téptă după noi. De altcum dice ea, sĕ facem, ce vom face, tóte nu le putem face".

Tarassits sĕ puse pe gânduri.

Mulți bani am spesat pentru edificiu, și călătoria acésta încă nu o putem face cu mânile góle. Nu sunt bani mărunți — o sută de ruble".

Ielissei începù a ride.

„Nu pĕcătuí cumetre. Averea ta e de dece ori mai mare ca a mea, și tu mai vorbesci de bani. Spune-mi numai când mergem. Eu încă nu am banii la mână însĕ pentru calătorie voiu avea".

Și Tarassits începù a ride.

„Spune-mi acum, tu cum te ții de avut de unde vei lua bani?"

„Voiu vedé eu ce voiu face pe acasă — ori și cum tot voiu scóte de unde-va — dece stupi îi dau vecinului, că de mult me tot rógă pentru ei".

„După aceea, daca va fi miere multă în anul acesta îți va păré rĕu".

„Sĕ-mi pară rĕu? Nu cumetre! In tótă viéța mea nu mi-a părut rĕu, decât de pĕcate. Nimic nu e mai scump decât sufletul".

„Tu ai dreptate, însĕ nici aceea nu póte fi bine, dacă în casă nu sunt tóte în ordine".

Acest punct de vedere atât de just pare a fi fost adoptat de guvernul elen, care îşi constituise mandatari speciali şi advocaţi spre a apĕra drepturile sale înaintea tribunalelor regatului.

Prin ultima notă a Escelenţiei Sale dlui Dragoumis s'a schimbat, fără nici un motiv aparent decisiunea luată dela început, decisiune, daţi-mi voe sĕ o spun, dle ministru, mult mai logică şi rece de cât aceea la care Escelenţia Sa acum în urmă s'a oprit.

Schimbarea, care s'a produs în dispoziţiunile luate de guvernul elen, precum apare lămurit în ultima notă a Escelenţiei Sale domnului Dragoumis nu va putea modifica modul de a vedé al guvernului român.

De alminteri, propunerea de transacţiune sau de arbitagiu făcută de guvernul elen, cu scopul de a regula între ambele nóstre guverne afacerea succesiunei Zappa, îmi pare neaplicabilă faţă cu pretenţiunile ridicate de către moştenitori, în numele cărora nici guvernul român, nici guvernul elen nu pot fi împuterniciţi a putea trata.

De aceea, guvernul român nu póte decât a menţiné disposiţiunile anterióre şi a reserva tribunalelor române dreptul de a regula o succesiune, care prin natura sa şi prin caracterul seu, este de competinţa lor esclusivă.

Justiţia României, fiţi bine încredinţat domnule ministru, va aduce în cercetarea acestei afaceri tótă imparţialitatea, de care a dat totdéuna doveḑi.

Imi place a nădăjdui, că guvernul elen va binevoi a da consideraţiunilor de mai sus tótă atenţiunea ce merită şi că va aprecia in mod mai imparţial şi echitabil motivele, care au făcut pe guvernul român sĕ intervie în acéstă afacere.—

Presa strĕină se ocupă mult de conflictul greco-român. In revista-i politică „Neue Freie Presse“ scrie:

Aerul aspru, pe care si'l dă ministerul de esterne din Peterburg, de când îl conduce dl Şişcim, e zelos imitat de dl Tricupis, ministrul president al Greciei, dar cu mai multă vervă de cât dibăcie.

„O notă a dlui Tricupis anunţă guvernului român întreruperea relaţiilor diplomatice dintre Grecia şi România şi adaogă, că protecţia intereselor grecesci în România s'a încredinţat legaţiunii rusesci din Bucuresci.

„Care e pricina acestei bravade diplomatice? se întrébă ḑiarul vienez, — şi espune pe scurt afacarea succesiunei Zappa, pe care o termină cu constatarea:

„Guvernul grecesc pretinde dar din partea-i averea rĕmasă, fără testament, după Constantin Zappa, şi din al cărei venit deja de mai nainte se nutria agitaţia grecéscă în Macedonia.

„Acesta e casul, — continuă apoi „Neue Freie Presse, — care a îndemnat pe dl Tricupis sĕ întrerupă relaţiile diplomatice cu România.

„Dl Tricupis, probabil nu fără încuragiare din parte rusécă, e fórte întreprinḑĕtor, nu de mult a incomodat printr'o notă puterile asupra scólelor greceşti din Rumelia orientală, acum se frécă de România.

„Cestiunea n'are o importanţă prea mare. S'ar putea întêmpla însĕ ca sĕ se mai anunţe un competitor la moştenirea Zappa, — anume Turcia, de óre ce Zappa era supus turcesc.

„Fireste, dl Tricupis are nevoie urgentă de părale, căci raporturile financiare ale Greciei sunt într'o stare cu totul desolată, dar că va vedé ceva din mostenirea Zappa, acésta e ceva mai mult de cât problematic“.

„Pester Lloyd“ scrie: „O depeşă oficială din Atena aduce vestea surprinḑĕtóre, că guvernul grecesc a găsit de cuviinţă a întrerupe tóte relaţiile diplomatice cu guvernul românesc. Causa conflictului se afirmă a fi greutăţile, pe care guvernul din Bucuresci le-ar pricinui grecilor în afacerea Zappa.

„Nu e îmbucurĕtor lucru a se vedé statele balcanice în continuă ceartă între dênsele şi pentru Grecia, care d'abia ḑilele trecute a purtat un duel diplomatic cu Bulgaria, de sigur trebue sĕ fie penibil a se vedé în necesitatea de a se pune pe picior de rĕsboiu cu un alt stat balcanic.

„Insemnăm însĕ, — şi acéstă notă va fi de ajuns ca sĕ desbrace acéstă afacere de ori ce efect neliniştitor pentru Europa, — că încordarea, ce s'a iscat între Grecia şi România este de un caracter cu desăvêrşire nepolitic, n'are aface absolut nimic cu politica.

„Aşa numita afacere Zappa forméză deja de mai multe luni obiectul unor discuţiuni judecătoresci între Atena şi Bucuresci. Averea lui Zappa constă mai ales din imobile şi legile românesci nu permit ca imobilele sĕ trécă în mânile străinilor prin disposiţii testamentare.

„Acesta e isvorul greutăţilor, care s'au ivit în tratarea acestei afaceri între Atena şi Bucuresci şi care a dus acum chiar până la întreruperea relaţiilor diplomatice dintre cele dóuĕ regate“.

Marele ḑiar englez „Times“ primesce dela corespondentul seu din Viena următórea corespondenţă relativă la cnnflictul greco-român.

„S'ar fi aşteptat lumea ca grecii cu mulţimea necasurilor lor domestice sĕ se ferécă a ridica greutăţi cu statele strĕine. Cu tóte acestea nu sunt de cât 15 ḑile de când guvernul grecesc, cu risicul de a rupe relaţiunile sale cu Bulgaria, a trimis o notă diplomatică la representanţii sei în afară, espunênd griefurile, care nici într'un cas nu justifică o intervenire europénă. Cabinetul din Atena n'a găsit mai bine de făcut de cât sĕ caute cértă României, începênd prin estreme mĕsură de a rupe relaţiunile diplomatice.

„Sunt 25 de ani, un individ anume Zappa de origină albaneză, a murit în România, lăsând o mare avere. Una din rudele sale, numit C. Zappa, a presentat la legaţiunea grecésca un testament, prin care el era constituit singur moştenitor, urmând ca el sĕ dovedéscă acésta. El a dovedit şi C. Zappa a promis, că va dota mai multe instituţiuni publice din Grecia, între care societatea „Olympia“ El a murit nu de mult în România, însĕ acolo conform legilor ţĕrei, moştenirea nu sĕ póte lăsa instituţiunilor strĕine. Guvernul grecesc a protestat în contra aplicărei acestei legi.

„Asupra acesteia autorităţile românesci au declarat, că sunt gata a supune cestiunea tribunalelor locale. Acésta totuşi n'a fost pe placul guvernului grecesc şi el a făcut o propunere ca sĕ se defere lucrurile la un arbitragiu; propunerea n'a fost primită şi acum guvernul grecesc a rechemat pe representantul seu din Bucuresci.

Este caracteristic pentru întregul incident, că ministrul Rusiei la Bucureşti a fost însărcinat cu protecţiunea supuşilor greci din România.

Este greu a admite acum, când regele George s'a reîntors la Atena, că dl Tricupis sĕ fie culpabil unui *coup de tête* însĕ faptul rechemărei representantului grec de la Bucuresci trebue sĕ fie privit ca resultatul unui demers premeditat de a da o rea turnură afaceri.

Grecii pot sĕ ia un ton superior către Bulgaria, fiind-că se scie la Atena, că dl Stambulov va face tot ca sĕ înlăture dificultăţile cu guvernele străine şi dacă ministerul grecesc de esterne va obţiné o satisfacţiune, acésta se va datori posiţiunei deficile, în care se află principatul bulgar în situaţiunea de faţă; cu România este cu totul deosebit lucru şi opiniunea aici (la Viena) este că rechemarea representantului grecesc nu e în măsură d'a intimida guvernul român.

Se ḑice în unele cercuri aici, că demersul a fost inspirat din St. Petersburg şi cu tóte, că asta poate fi numai o conjectură, modul în care însĕ Tricupis a procedat în acéstă împrejurare mirósă într'u câtva cu metodele, pe care domnul Şişkin le patronéză.

Este adevĕrat, că situaţiunea interióră a Greciei este cât se póte de nesatisfăcĕtóre şi că d-lui Tricupis şi colegilor sei póte sĕ li se pară cuviincios d'a face o diversiune în opiniunea publică a lor.

Guvernul român a fost luat prin surprindere. O notă ameninţătóre a Greciei nu putea sĕ înspăimânteze pe nimeni şi mĕsura, pe care dl Tricupis a găsit de cuviinţă sĕ o ia, nu produce în sine nici o alarmă.

Cronică.

Zarand, în Octobre 1892.

(Reuniunea istorică şi archeologică din comitatul Huniedórei)

Comitatul Huniedórei figura în mapa culturală a Ardélului ca un punct întunecos deşi Grădiştea dela pólele Retezatului, mărturisesce cultura, ce o dinióră înfloria în capitala Daciei, aflătóre în acest comitat. Dar Dacia şi capitala sa Ulpia Trăiană fortăréţa nordică a imperiului roman. deja înainte de aşi trage Aurelian legiunile sale, devenise mĕrul pentru care se certau popórele mărginaşe. Se ivì apoi emigraţiunea popórelor. Cu câtă furie se repeḑiră acestea asupra monumentelor culturei romane. Ţinta şi-au ajuns-o. Dovadă ruinele împrăsciate cari sunt tot-atâtea urme de palate, amphiteatre, temple etc., din cari respiră mărirea trecutului.

Şir întreg de popóre se perondéză prin luncile, văile, colinele şi câmpiile Daciei. Domni strĕini cu legi strĕine strivirá pe baştinaşii tupilaţi; astfeliu nu i mirare, întunerecul proverbial copleşì lumina culturei clasice. A trebuit sĕ trécă preste 1000 de ani, până-când preste numĕróse fragmente de popóre dismembrate şi împărăchiate s'a închiegat domnirea ungurécă, care în multe privinţe voind sĕ imiteze pe cea română şi-a propus sĕ desmorminteze raclele culturali de însĕmnătate istorică şi sĕ le readucă la viéţă. Acéstă problemă şi o va fi propus şi reuniunea istorică şi archiologică din comitatul Huniedórei. Resolvirea barem în parte a acestei probleme atêrnă dela munca seriósă, obiectivitatea şi desbrăcarea şovinismuluì modern.

In şedinţa anuală din Septembre a. c., asupra ḑisei reuniuni, ţinută în Brad s'au presentat publicului ospitant câteva fragmente archiologice şi unele disertaţiuni

Din frangmentele unor roţi desgropate în revirul minelor de aur din Ruda, ingineriul Vanc a reconstruit róta folosită la apaductele, cu cari romanii estrăgeau apa din minele lor, de ar fi fost acelea ori-cât de afunde In raport direct cu afunḑimea crescea şi numĕrul rótelor puse în lucrare. Aplicarea lor nu este încă deplin cunoscută; dar da construcţia technică, deore-ce asemeni róte s'au mai descoperit şi în Roşiă montană — în apropierea tablelor cerate — precum şi în Spania. Din construcţia lor technică ingineriul conchide la perfecţiunea technicei romane; ér archeologul istoric se întăresce în convingerea, că Dacia a fost în aivea în acelaşi timp stăpânită de aceieşi stăpâni cu Spania — adecă de romani — singurul popor, căruia i-s'a închinat întreg teritoriul dintre Oceanul Atlantic şi Eufraft. Vede-se şi aceea, că românii cu instrumente de aceeaşi perfecţiune au esploatat minele lor. Aceeaşi perfecţiune presupune pretutindeni un popor de aceeaşi cultură. Se pare deci aprópe riscat a mai stărui pelângă hipotesa, că în Dacia nu s'ar fi înrădăcinat cultura romană, după-cum susţin roeslerienii et hunfalvienii. —

Membrul Téglos, prin disertaţia sa, cetită de m. Mailand, dovedì, că regiunea Crişului alb, a avut pentru esploatarea minelor o însĕmnătate aprópe aşa de mare ca ceea a Ampoiului, cu Abrudul, Roşia şi Zlatna şi că Baia de Criş a fost sediul unui supraefectus al minelor acestui ţinut. Credem acésta. Dealtcum Baia de Criş până la era lui Tisza a fost centrul românilor de pe ţĕrmurii Crişului Alb, din Zarandul de odinióră şi era centrul comitatului Zarand. Desigur şi a avut însĕmnătatea sa şi mai nainte. căci era centrul comunelor, cari se ocupau cu esploatarea minelor.

„Dacă la sufletul nostru nu e ordine, atunci va fi şi mai rĕu. Noi ne-am socotit — deci sĕ mergem.

II.

Ielissei îşi induplecă soţul de călĕtorie. Iefim cugetă şi cugetă, diminéţa venì el la Ielissei.

„Sĕ mergem“, ḑise el. „Ai tótă dreptatea. Voia lui Dumneḑeu atât preste mórte cât şi preste viéţă. Pe cât ne ajung puterile trebue se mergem“.

In decurs de o sĕptĕmână s'au gătat de drum.

Tarassits avea bani acasă. El îşi luà pentru călătorie o sută nóuĕ-ḑeci de ruble, ér dóuĕ snte le lăsà bătrânei acasă.

Şi Ielissei se găta de drum. Ḑece stupi i-a dat vecinului pentru şepte-ḑeci de ruble, ér trei-ḑeci de ruble le a scormonit de prin casă: Bĕtrâna îi dase ultimele parale, ce le-a fost adunat pentru înmormêntare, şi nora i-a dat ce a avut.

Tóte lucrurile Iefim Tarassits le-a încredinţat fiului seu celui mai bĕtrân: unde şi cât fên trebue sĕ se adune, unde sĕ se ducă gunoiul, cum sĕ se gate casa şi cum sĕ se copere. Fie-care lucru l'a judecat, şi tot a spus, ce are sĕ se facă.

Ielissei a spus numai bĕtrânei, ca sĕ se îngrijéscă de stupi. Despre celelalte lucruri nici nu a amintit: ea însaşi va vedé, cum şi ce este de făcut.

S'au făcut la plăcinte, s'au cusut străiţi (sac), a tăiat obiele din pânză nóuĕ, ei se încălţau cu păpuci ţĕrănesci noi, şi au luat şi o păreche de cisme pentru reservă şi plecară. Ai lor îi petrecură până la un loc, apoi se despărţiră.

Ielissei era voios; după ce a vĕḑut, că a eşit din sat şi-a uitat de tóte grijile. El se cugeta numai la aceea, cum sĕ se pórte cu soţii de călătorie, sĕ le vorbéscă de bine, ca sĕ ajungă în pace şi bună înţelegere la locul destinat, şi sĕ se reîntórcă voioşi şi mângăiaţi acasă. El sau ḑice încet pe cale o rugăciune sau cetia ceva din viéţa sânţilor. De se întâlnia pe cale cu vre-un om, sau de se odichnia preste nópte la cine-va — cu toţi el se purta cum se póte de omenesce. El merge — şi se bucură. De una Ielissei nu se póte lipsi: el numai voia sĕ strănute, de aceea şi a uitat el dosa acasă. Pe cale primì el puţin tăbac (tăbac de tras pe nas) de cinste; din când în când rĕmânea el de soţii lui de călătorie înapoi ca sĕ nu-i seducă la pĕcat, şi trăgia la tăbac.

Şi Iefim Tarassits merge bine, el nu face nici un rĕu, şi nici nu vorbesce de rĕu; însĕ îi lipsesce uşurinţa sufletului (era slab de înger cum ḑice poporul) Grija despre lucrurile de acasă nu îi eşia din cap. Totdeuna cugeta el că ce se întêmplă pe acasă, nu cumva a uitat ceva de a spune ficiorului, şi că óre face ficiorul lui tot ce i-a spus el. Dacă vede pe cineva, că pune cartofi, sau cară gunoiu, totdeuna cugeta la casă şi la fiicior. Ii vine sĕ se întórcă înapoi — bucuros ar fi şi făcut-o, de nu era şi altul sĕ-l îndemne la mers

Pe lângă cestiunile archeologice s'au ascultat şi nisce disertaţiuni istorico-patriotice.

Locul prim între aceste îl ocupă cuvêntul de deschidere al presidelui gr. Kuun Géza. Se reasumară fasele istorice ale fostului comitat Zarand — distribuit între comitatele Arad şi Huniedóra şi se înşirară unele momente mai marcante. Disertantele amintì toţi comiţii acestui comitat Durere! se vede, că într'adins a lăsat neamintiţi pe cei de naţionalitate română! Eruditul conte făcea un serviciu deosebit istoriei, dacă nu considera naţionalitatea nimĕnuia, ci reda întreg şirul bărbaţilor, cărora li s'a concredut conducerea afacerilor publice a acestui comitat. Intrelăsând pe cei de naţionalitate română, învĕţatul apărù neobiectiv şi stârnia óre-care indignaţiune în ospitanţii români, cari prin participarea lor la acésta şedinţă cu caracter scientific au dat dovadă, că sciu apreţia sciinţa şi cultura şi sunt lipsiţi de ori ce preocupaţiune, când este vorba de rĕspândirea luminei celei adevĕrate.

Este în firea românului indolenţa: dar el scie sĕ îmbrăţişeze, cu tótă căldura, adevĕrata cultură şi sĕ se jertféscă pentru ea. Numerósele instituţiuni culturale ce le ridicară românii în ultimii 40 de ani pe lângă tóte sarcinile ce i apasă atât de cumplit, ne sunt vii dovedi. Dar se indignéză, când observă că şi istorici moderni se încumetă a tracta cestiunea română cu uşurinţa modelului lor Anonynus, Thuroczy, Bonfinius etc. Las, că răpit a întunerecul trecutului şi lipsa de scriitori nepreocupaţi destui bărbaţi, cari, deşi fuseseră români, au fost fala Ungariei, de ce sĕ ni se mai răpéscă şi amintirea acelora, de cari cu toţii ne aducem aminte? Românii zarandeni au uitat multe în timpurile din urmă.

Drept aceea ar fi pĕcat a mai uita şi pre demnii lor redesceptători: Ionescu, Pipoş, Francu şi Hodoş fostii comiţi ai zarandului, deóre-ce fiind acestia cârmuitorii Zarandenilor, au arĕtat fraţilor lor, că prin sciinţă şi muncă neobosită şi românul póte ajunge în fruntea afacerilor publice şi — astfel au deşteptat în români dorul de a se cultiva. De ce n'a contribuit şi amintitul conte la acésta?!

Deosebită în feliul seu a fost şi îndrumarea deputatului Zarandului dela 1841.

Inventióse conclusiuni a tras (de pĕr!) disertantele Kuun Robert. Dovedì (!) pe basa nomenclaturei (!) şi a spiritului unei adunări electorale dela 1841, că ungurii sunt bastinaşii (!) Zarandului, că zarandenii (magiari) deja atunci cereau ca dieta ţĕrei sĕ introducă căsătoria civilă şi se magiariseze pe conlocuitorii lor români. Cel ce scie însé cum puternicii dilei botéză comunele după plac, nu se va încumeta a conclude ceva serios din nomenclatura comunelor din regiunile lipsite de poporaţiune magiară. In ce privesce părţile zarandene nomenclatura comunelor, ba chiar şi a singuraticelor locuri din comune, ar desminţì pe disertante.

Ce bine ar fi dacă starea esceptională din Zarand ar înceta odată şi s'ar da ocasiune şi românilor a se aduna în despărţĕmêntul Asociaţiunei trans. pentru a desbate baremi asupra unor cestiuni culturale de interes vital. Avem lipsă de întruniri. Prosperarea de a conserva instituţiunile create pretinde a pune umĕr la umĕr.

Mult me tem, că prin conclusiuni de feliul celor ale lui K. R., întunerecul huniedeorean se va lăţí şi asupra părţilor zarandene! Indrumarea deputatului etc. merită sĕ fie primită din partea românilor cu dispreţul, cu care ungurii întimpinară pe cea a lui B. L. despre biserica Turdaşului, póte, că din causa unor laude danaice, esprimate românilor. Românii însĕ au dovedit şi de astădată, că sunt element de ordine şi că sciu ignora înjuriile.

Posiţia geografică favoriséză reuniunea archeologică din cttul Huniedórei. Desgropând monumentele culturei romane şi oferindu-le scrutătorilor obiectivi, va promova istoriografia. Astfel va contribuí şi la delăturarea intunerecului proverbial din comit. Huniedórei şi va respândi lumina, adevĕrata basă a progresului. Progresând pe calea acésta reuniunea 'şi va împlini misiunea sa scientifică şi patriotică — accentuată de presidele — şi va merita spriginul tuturor cetăţenilor fără considerare de naţionalitate.

P. O.

Nr. 106/1892.

Cerculariu

către despărţĕmintele şi membrii reuniunii învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeşului.

Reuniunea nóstră a învĕţătorilor români gr. or. dela scólele confesionale din diecesa Caransebeşului conform statutelor sale aprobate, în tot anul îşi ţine adunarea sa generală ambulantă pe teritoriul diecesei Caransebeşului.

Prin conclusul sub Nr. 16 din protocolul adunării generale ultime, ţinute anul trecut în Biserica-Albă, adunarea generală din acest an a fost designată a se ţiné, ér comitetul reuniunei a şi convocat'o — conform §. 17 din statute, — pe diua de 15/27 şi 16/28 August a. c. în opidul Ciacova.

Despre ţinerea adunării conform §. 42 din statute s'a încunosciinţat cu datul 16/28 Iuliu a. c. sub Nr. 37 respectiva auctoritate politică, adecă oficiul protopretorial din Ciacova, onorata antistie comunală de acolo, venerabilul consistoriu diecesan. De asemenea s'a încunosciinţat conform §. 18 inspectoratul scolariu regesc, fiind deodată şi învitate aceste oficii publice a lua parte la adunare.

Nota reuniunei nóstre mai sus citată ni s'a înapoiat din partea protopretorului din Ciacova cu datul 30 Iuliu a. c. sub Nr 4284 pe lângă indegetarea de a o redacta în limba statului în limba magiară.

Intrevenind necesitatea de a se schimba terminul adunării deja convocate, comitetul în interesul reuniunei a trebuit şi a şi convocat a dóua óră adunarea pe 29 şi 30 August (10 şi 11 Septembre) făcêndu-se de nou însinuările prescrise şi invitările la susnumitele auctorităţi politice şi scolare în limba oficială a reuniunei.

Din partea oficiului protopretorial din Ciacova ni s'a rescris érăşi, că însinuarea adunării sĕ o facem în limba magiară. Rescriptul aceluiaşi oficiu comitetul reuniunei l'a transpus ca şi pe cel dintâiu venerabilului consistoriu diecesan cu rugarea de a mijloci avisarea despre ţinerea adunării în modul cum va crede de trebuinţă, ca ţinerea aceleia sĕ nu fie eventual împedecată, de unde ni s'a rescris, că reuniunea satisfăcênd dispoziţiunilor din statute, nu este nici îndatorată, nici îndreptăţită de a se abate dela dreptul de folosire a limbei românesci garantat prin §. 6 al art. de lege XLIV din 1868.

In diua de 29 August st. v. a. c. diua adunărei generale, adunându se în Ciacova un numĕr mare de mebrii învĕţători din tóte părţile diecesei precum şi alţii mulţi participanţi, după sânta litnrgie şi a chiemărei duhului sfânt toţi participanţii s'au întrunit în sala destinată pentru ţinerea adunărei şi comform programei publicate, avênd a se deschide adunarea, preşedintele reuniunei, dl Ştefan Velolovan, încungiurat de întreg biuroul reuniunei şi în presenţa representantului consistorial diecesan, a asesorului consistorial Iuon Iuonaş, rostì primele cuvinte: „Onorată adunare generală“, după cari protopretorele cercului Ciacova, a oprit şi la moment a disolvat adunarea cu asistinţă numĕróse de gendarmi şi în audul mulţimei presente cu cuvintele: „*Nem teljesitették kivánságomat, tehát törvénytelenül jártak el és azért a gyülés megtartását nem engedem és feloszlatom*“. (Nu s'a satisfăcut dorinţei mele, de aceea urmându se în contra legii, nu permit ţinerea adunărei şi o disolv).

Aceste cuvinte de oprire şi de disolvare a adunărei, preşedintele împărtăşindu-le adunării, a fost întrerupt în vorbire decătră protopretor cu ameninţarea, că va interveni iumediat cu brachiul.

In urmarea acestei ameninţări, preşedintele declară, că reuniuuea nu urmăresce scopuri politice ci culturale, nu renunţă la drepturile sale statutare, spriginete de lege, cedéză însĕ brachiului şi invită numĕroşii membrii a observa liniscea şi a dovedi, că sunt element de ordine, cultură şi civilisţiune însinuând protect contra acestui act violent declară adunarea de închisă, ér membrii parăsesc sala în ordine esemplară.

Actul de oprire şi de disolvare s'a sĕvêrşit în modul cel mai brutal, comandându-se gendarmilor în frunte cu un oficier, a umplea puscile, a ameninţa mulţimea cu brachiul, dacă nu va părăsi sala îndecurs de cinci minute, ba chiar a se depărta şi din piéţa publică.

Concertul dat în favorul fondului reuniunei precum şi prândul comun al învĕţătorilor s'au putut ţiné numai în presenţa terorisătóre a protopretorului şi a gendarmilor armaţi, cari diua nóptea au patrolat înaintea ferestrilor şi la uşa salei adunărei.

In contra acestui act de violenţă, comitetul reuniunii în şedinţa sa din 30 August a. c. a decis şi a şi însinuat protest prin fiscul reuniunei dl Coriolan Bredicean, advocat în Logoj, cerênd asecurarea dreptului de folosire a limbei românesci în tóte afacerile reuniunei şi tragerea la rĕspundere a numitului protopretore pentru violarea legii

Tot aşa s'a făcut arătare V. Consistoriu diecesan despre oprirea şi disolvarea adunării, rugând a lua sub scutul seu reuniunea şi ai asecura dreptul de folosire a limbei sale oficiale şi totdeodată a face paşii de lipsă la locurile competente contra procedurii arbitrarie a desnumitului protopretor.

Pe când cu părere de rĕu aducem acésta la cunoscinţa onoratelor despărţĕminte şi a tuturor membrilor reuniunii, conform conclusului luat în şedinţa comitetului ţinută în Ciacova la 30 August a. c sub Nr. 3 prot. deodată se dă în cunoscinţă şi aceea, că comitetul reuniunei, considerând starea materială a învĕţătorilor şi spesele, ce le au avut la adunarea, ce fu oprită a decis a nu se mai convoca pentru anul acesta o altă adunare, ci biroul şi comitetul central de până aci dimpreună cu funcţionarii despărţemintelor aleşi pe anul 1891/2 sĕ funcţioneze până la procsima adunare generală.

Drept aceea se îndrumă onoratele despărţeminte a-şi ţiné adunările prescrise în statue după usul de până aci, ér P. T. domni membrii se îndatoréză a lua parte la acelea, desvoltând activitate bărbătéscă şi démnă de chemarea nóstră învĕţătoréscă în cele ce prescrie § 36 din statute, avênd în vedere în acelaşi timp şi cele publicate în cerculariul nostru din 10 Novembre de sub Nr. 121 ex 1891. Mai în special se îndatoréză membrii învĕţători a-şi plăti tacsele lor curente şi restante ori prin casarii despărţemintelor ori directe la casa centrală a reuniunei şi astfel a-şi împlini datorinţa, din care isvoresce şi dreptul pentru fiecare membru de a fi părtaş la folósele adunărilor reuniunei precum şi la ajutorarea, ce în mai multe casuri a dovedit reuniunea faţă de membrii învĕţători neputincioşi, faţă de vĕduvele şi orfanii acelora.

Din şedinţa comitetului reuniuni învĕţătorilor ţinute în Ciacova la 30 August 1892 st. c.

Stefan Velovan,
preşedintele reuniunii.

Ioan Marcu,
primul notar al reun.

Varietăţi.

* (Lista viriliştilor). Vice-comitele comitatului Sibiiu face cunoscut, că numele viriliştilor pentru anul 1893 este indus în o listă, care se póte vedé în casa comitatului şi eventualele reclamaţiuni se pot face la comisiunea de verificare până la 5 Novembre a. c.

* (Himen.) Dl David Pop şi-a încredinţat de viitórea soţie pe d-şóra Efr. Fenech.

* (Distincţiune.) Maj. Sa sultanul a binevoit a acorda, dlui Alecsandru Marghiloman, ministrul de justiţie român, marele cordon al ordinului „Medgidie“.

Dl Moruzzi, consulul român de la Rusciuk, a fost făcut comandor al aceluiaşi ordin.

* (Căsătoriile în România) S'a aprobat de către M. S. regele regulamentul modificator relativ la căsătoriile ofiţerilor. Iată câteva din modificările principale: Sublocotenenţii şi locotenenţii vor putea sĕ se căsătoréscă numai cu o dotă de 60.000 lei în bani, adecă 3,000 venit pe an, ér pentru căpitani dota se va mărgini la jumĕtátea acestui venit. Medicii şi farmaciştii sunt scutiţi de acéstă condiţie pentru motivul că, afară de léfă, mai au şi clientelă. Sub nici un cuvênt ofiţerii nu pot face cereri de dispensă. Acei cari contravin acestei disposiţiuni vor fi pedepsiţi.

* (Gazetărie vieneză) Gazeta nemţéscă „Vorvärts“ scrie în unul din numerele-i din urmă un articol asupra impositelor, pe care cea mai parte a gazetelor vieneze le percepe de la diferite instituţii şi intreprinderi particulare.

„Fie-care întreprindere, — dice numitul diar, — trebue sĕ plătéscă, ca sĕ nu fie discreditată. Nimic fără tribut, sau cum se numesce într'un termen mai eufonic „pauşalii“ (Cheltueli de cancelarie). Astfel: Calea ferată transversală din Galiţia a dat diarelor 100.000 de fiorini. Tot atâta a dat fabricantul Loevy. Banca englesésca plăteşte pe an 2650 fl.; Creditanstalt 3110 fl.; Cassa Rotschild 4000 fl.; Banca austro-ungară 1300 fl.; Cassa de economii din Wiena 900 fl.; Societatea vapórelor pe Dunăre 3000 fl.; Calea ferată de stat 4350 fl.: Calea ferată de sud (Südbahn) 3000 fl.; Societatea Tramwayului 2000 fl.; Societatea pentru iluminaţia cu gas 2400 fl. C'un cuvênt, diarele iau de la fie-care dintre aceia, cari fac afaceri mai mari, o dare“.

Mulţămită publică.

Corpul învĕţătoresc dela scóla gr. or. din Tilisca aduce mulţămirile cele mai călduróse atât tinerimei inteligente din Sĕlişte şi giur pentru fapta-i nobilă, aranjând în 3 August v. a. c. o producţiune musicală teatrală în favorul scólei nóstre, în urma căreia a resultat un venit curat de 122 fl. 43 cr. cât şi on. comitet parochial din Sĕlişte, care vĕdênd trista stare materială, în care se află scóla din Tilisca, la stăruinţele mult stimatului domn Dr. Liviu Bran de Leméni, ca preşedinte — a renunţat la ¼ parte din venitul curat, care era sĕ fie destinat bibliotecei scolare de acolo.

Tilişca în 30 Septembre 1892
în numele corpului învĕţătoresc.

Ioan Bratu,
învĕţător.

Loterie.

Sâmbătă, în 22 Octobre, 1892.

Timişóra:	**29**	**15**	**34**	**47**	**19**
Viena:	**46**	**71**	**4**	**50**	**34**

Nr. 6505 Plen. [208] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor, ce vin a se vota pe **anul 1893** din fundațiunea **„Andronic“**

a) pentru învĕțăcei de ori-ce meserie;

b) pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1892 și

c) pentru sodali, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a devení măestri, prin acésta se escrie concurs până **în 31 Decembre 1892 stil. vechiu,** pe lângă următórele condițiuni:

Toți, cari voesc a concura la stipendii și ajutóre au sĕ producă în general.

1. Carte de botez.

2. Atestat comunal despre averea proprie și a părinților.

3. Atestat famíliar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui și fiind și acesta căsătorit și despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă și arĕtarea, că în familie câți copii sunt minoreni, câți frecuentéză scóla și câți se mai află la vr'o meserie.

Afară de recerințele generale, au se mai arete în special:

I. Învĕțăceii.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (la protopretore ori magistrat), avênd al alătura la concurs în orginal sau în copie autentică.

II. Sodalii.

a) că au terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1892, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§. 67 art. de lege XVII din 1884);

b) că au purtare bună și fac sporiu mulțămitoriu în meserie și acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru ce cunoscințe de limbi mai au.

d) aparținênd eventual ca membri la vr'o reuniune de meseriași, sĕ o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. Sodalii, ce sunt în condițiuni a deveni măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin 6 ani consecutivi ca calfe, ceeea ce o vor dovedí cu atestatele dela măestrii, la care au lucrat, eventual cu cartea de lucru;

c) în cerere sĕ arete anume, unde voesc a se aședa ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomândătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie și adresate consistoriului archidiecesan gr. or. în Sibiiu, sĕ le înainteze aici cel mai târdiu până la **31 Decembre 1892 st. v.**

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 5 Octobre, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 267. [202] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scóla poporală gr. or. rom. din Zlatna, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu terminul de 25 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salariu anual de 200 fl. plătibili în rate lunare decursive;

b) cuartir natural în edificiul scólei; și

c) lemnele trebuinciόse pentru încăldit.

Reflectanții au a-și trimite concursele lor ínstruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

In conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 14 Septembre, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Nr. 205 [204] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a treia Homorod-Suseni tractul protopresbit. Geoagiu II în legătură cu decisiunea Veneratului Consistoriu de dtto 13 August 1891 Nr. 4837 B. se escrie prin acésta a treia óră concurs, cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post e de 301 fl. 02 cr.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și asterne cererile, instruite după normele din vigóre, la acest oficiu protopresbiteral în terminul mai sus indicat.

Sĕcărêmb, 5 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 404. [203] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Hațegului, se escrie concurs cu terminul până la 20 Octobre 1892.

1. Livezeni, cu salariu anual de 300 fl., cuartir în edificiul scólei, grădina de legume și lemne pentru încăldit.

2. Valea Săngiorgiului, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Grid, cu salariu anual 120 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și astérnă cererea lor în terminul prenotat instruite în sensul legei la subscrisul oficíu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al tractului Hațegulni în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Petroșeni, la 28 Septembre, 1892

Avram Stanca, adm. protopresb.

Nr. 762. [207] 2—3

EDICT.

George Rusu gr. or. din Purcăreni, carele de 17 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria Bogdan gr. or. din Zizin, fără de a sĕ sci locul ubicațiunei lui, se citéză prin acésta, ca în sensul ordinațiunei Veneratului Consistorin archidiecesan dto 31 Decembre 1891 Nr. 7805 B. în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră și în absența lui se va pertracta și decide procesul matrimonial intentat contra lui din partea soției sale.

Brașov, 2 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

5 până la 10 fl.

câștig sigur la di. fără capital și risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri și hârtii de stat legal permise. Oferte sub **„Lose“** la Espd. de anon ce **I. Danneberg.** Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 2—6

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [199] 3

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1893.

Anul al patrudeci și doilea.

Prețul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviţiul postal și telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.**—**Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Șematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprindênd și pe proto presbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. — **Judele Chețan din Sucita.** (Schiță din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Însemnarea têrgurilor. — **Anunțe.**

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos

Crutare de spirt

es face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vêndare.

Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune.)

Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 12—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți solidi se caută.

A lui KATHREINER

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

[198] 4—13

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atențiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN WIEN MÜNCHEN

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108. Sibiiu, Sâmbătă, 17/29 Octobre 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Octobre, 1892.

Revenim asupra cestiunei cu învĕţătorii nostri, cari în multe casuri sunt espuşi la lungi provisoriate împreunate cu neplăcerile, cărora în numerul nostru de Sâmbătă le-am dat espresiune.

Mai nainte de a o face acésta însĕ trebue sĕ accentuăm un lucru esperiat în practica bisericei nóstre de ani de ḑile.

In cele mai multe casuri, unde biserica nóstră a venit în conflict cu statul şi cu organele acestuia, conflicte, cari tóte a ajuns până la vătĕmarea autonomiei nóstre bisericesci din partea aceluia, în cele mai multe casuri conflictul a venit de acolo, că organele statului nu au cunoscut instituţiunile nóstre bisericesci, legile, pe cari se baséză instituirea de învĕţători în biserica nóstră.

A funcţionat spre pildă un învĕţătoriu în o comună ca învĕţătoriu provisoriu numit pe un an de către consistoriul archidiecesan, a rĕmas tot cu decret numai pe un an şi în al doilea an. Cu finea anului scolariu s'a escris concurs la staţiunea acésta de învĕţătoriu, dimpreună cu alţi candidaţi a concurat şi fostul învĕţătoriu din anii trecuţi, care a fost instituit numai pe câte un an, şi care după espirarea anului nu mai avea faţă cu acea comună nici o îndreptăţire. La alegere acest candidat rĕmâne în minoritate sinodul parochial în mare maioritate sĕ pronunţă pentru alt candidat.

Aici se ivesce acuma complicaţiunea. Candidatul rĕmas în minoritate, el care a sciut, că la postul acela a fost instituit numai provisoriu, el care bine a sciut, că faţă cu comuna nu are nici un drept, el care tocmai prin aceea, că a concurat ca sĕ fie ales a dat eclatantă dovadă, că numai în puterea alegerei vrea sĕ-şi câştige dreptul de a fi învĕţătoriu definitiv, candidatul rĕmas în minoritate merge acuma la organele statului, şi se plânge, că biserica pe el l'a delăturat din cutare post de învĕţătoriu fără de nici o judecată, cere deci scutul domnului inspector de scóle. Acesta fără a mai cerceta natura afacerei dă ordin oficiului pretorial sĕ susţină pe învĕţătoriul reclamat în cutare post de învĕţătoriu, căci — şi aici vine argumentarea cea falsă, — acel individ a funcţionat în acea comună 2 ani, şi delăturarea se póte face numai în virtutea unei sentenţe aprobate de ministrul de culte.

Violarea constituţiei bisericesci, aşa ḑicem noi, şi cu tot dreptul, căci la noi învĕţătorii definitivi sĕ aleg prin sinodul parochial, şi autoritatea bisericéscă, consistoriul censuréză actele numai, şi dacă află, că alegerea s'a făcut cu observarea tuturor formalităţilor prescrisă, atunci o întăresce, dacă află că nu s'au observat formele, atunci o anuléză şi dispune alegere nóuă.

Şi acuma ca sĕ venim şi mai aprópe la tema nóstră pentru orientarea şi a acelora cari nu au străbătut în constituţiunea bisericei nóstre trebue sĕ o spunem, că consistoriul cu nimica nu póte influinţa alegerea sau nealegerea definitivă a învĕţătorilor. Afacerea e pusă în mânile comitetului parochial, care compune lista de candidare, şi în mâna sinodului parochial, care face alegerea, care e chiemat sĕ facă alegerea.

Dela acesti doi factori atârnă aşeḑarea învеţătorilor definitivi, şi după-cum e condus comitetul, după cum e condus sinodul, dela aceea atârnă afacerea cu alegerea de învĕţătoriu

Stăm noi pe gânduri, când vedem ivindu-se tot mai multe casuri, că învĕţătorii nostri sunt siliţi a petrece prea mult ca provisori, stăm noi pe gânduri, când vedem comune, cari de ani de ḑile nu aleg învĕţători, amênând afacerea de pe un an pe altul sub cuvêntul, că nu cunosc pe candidaţi, ba unele şi sub cuvêntul, că nu cunosc capabilitatea candidaţilor.

De bună sémă stă pe gânduri şi autoritatea bisericéscă în faţa acestui curent, care începe a se generalisa, şi va sci aplica mĕsurile cuvenite, ca libertatea pusă în mâna sinódelor parochiale sĕ nu degenereze.

Incât cunóscem noi cursul lucrurilor, şi credem, că bine-l cunóscem, în cele mai multe casuri comitetele parochiale sunt cari provócă situaţiunile nefavorabile învĕţătorilor, şi sunt rari casurile, în cari sinódele din indemn propriu sĕ vină a aplica asemenea desvoltare a lucrurilor. Pot fi şi casuri de acelea, în cari organele chemate a conduce alegerile dirigéză lucrurile aşa, ca resultatul sĕ fie nealegere. Acestea însĕ cad în categoria abusurilor.

O îndreptare a lucrurilor la tot casul e de lipsă, şi noi credem, că ea nu va întârḑia.

Revista politică.

Ḑiarele se ocupă cu scrisórea, care în ḑilele trecute Ignatiev o a adresat către preşedintele reuniunei din Belgrad „Velika Szrbia“, care se referă mai ales la Bosnia şi Herţegovina. Scrisórea e de următoriul cuprins:

Stimate dle preşedinte! Raportul despre activitatea patriotică, dimpreună cu viitoriul program al reuniunei „Velika Szrbia“ le-am primit cu bucurie, ceea ce o dovedesc şi prin aceea, că atât eu cât şi tóte reuniunile slave de binefacere din Petersburg şi Moscva păşim ca membrii ai reuniunei „Velika Szrbia“. Totodată am onóre a te încunoscinţa, că am trimis la adresa „Velika Szrbia“ câte 15—20 mii ruble, ca ea sĕ pótă desvolta o activitate cât se póte mai simţitóre spre ajungerea măreţului scop. Sperez, că apelul d-vóstră însufleţit şi programul, nu vor rĕmâné fără de efect în cercurile amicilor sêrbi şi slavi de aici, fiind-că ori care rus libĕr întinde cu bucurie ajutoriu pentru eliberarea slavilor şi a fraţilor sêrbi apăsaţi. Nu este ertat a preda lupta, ea trebue continuată cu atât mai vêrtos în Sêrbia vechiă şi Macedonia, cu cât acel pământ a fost al glorioşilor regi Dusan şi Nemanja, şi astfeliu Sêrbia are drept istoric la el. Serbii de sub jugul turcesc şi austriac trebue liberaţi, căci ei desbracaţi de religia şi obiceiurile lor naţionale, se aruncă în braţele unei puteri streine. Tendinţele bulgarilor de a câştiga în partea lor pe sêrbii din Sêrbia vechiă, sĕ nu ve ingrigéscă, fiind-că munca lor va produce fructe amare pentru ei.

Avem cunoscinţă, că stările din Bosnia şi Herţegovina nu sunt aşa, cum ni le presentă austriacii. Sêrbimea şi acolo rabdă şi sufere, şi aştéptă óra mântuirei. In momentul acesta Austro-Ungaria póte sĕ încépă în Bosnia şi Herţegovina ori ce vré ea: póte chiar sĕ le încorporeze. Dar ea se înşelă, dacă crede, că cestiunea bosniacă va fi resolvată prin acésta. Rusia niciodată nu va cunósce legalitatea ocupării şi nu va permite nici odată, ca Austro-Ungaria sĕ-şi împlânte bine ghiara în Peninsula-Balcanică. Puţină vreme va trece, până când Rusia, adevĕrata apĕrătóre a slavilor, va pretinde sus şi tare dela Austo Ungaria, sĕ evacueze provinciile, ér Bosnia sĕ se alăture Sêrbiei. Rusia nici odată n'a propus, ca Bosnia sĕ fie ocupată de Austro-Ungaria, deşi e lăţită părerea, că ar fi esistat o astfel de învoială pe timpul rĕsboiului ruso-turc. Rusia n'a putut face nici odată o asemenea propunere, fiind că ea nu-şi vinde pe fraţii sei slavi. Rusia n'ar permite nici unei puteri ocuparea Bosniei, cu atât mai puţin Austro-Ungariei. E deci fórte corectă tendinţa principală a reuniunei „Velka Szrbia“ de a ţiné viuă ideia naţională sêrbéscă în fraţii sei bosniaci şi de ai îndemna la paciinţă, până când va sosi ḑiua apropiată a unirei.

„Din parte-mi îndemn şi eu reuniunea la paciinţă. Spriginul nu va întârḑia şi dacă şi Dumneḑeul slavilor voesce, atunci cu toţii vom fi liberi şi uniţi“.

Scrisórea acésta a fost cetită în şedinţa din Lunia trecută a reuniunei „Velika Szrbia“, fiind întimpinată cu mare însufleţire de către membri. —

Despre proiectele militare germane „Köln. Ztg“ afirmă, că proiectul militar ficséză efectivul de pace

---

FOIŢA.

Cei doi bĕtrâni

de
Contele **Leo Tolstoi.**
(Urmare).

III.

Bĕtrânii merseră încă cinci sĕptĕmâni, şi-au rupt păpucii, şi trebuiau sĕ-şi cumpere alţii; şi ei veniră la ruşii cei mici. Până aci totdeuna au plătit pentru cuartirul de nópte şi mâncare. La ruşii cei mici însĕ nu s'a întêmplat aşa, acesti ómeni i-a primit preste nópte şi i-a ospĕtat pe nimica, ba le-a dat de mâncare şi pe drum. Şi aşa bĕtrânii au percurs o cale de şepte sute verste, au mai trecut prin un guvernament şi au ajuns în o parte de ţéră, unde nu s'au fost făcut bucatele, era adecă fómete. Ómenii, ce e drept i-au primit preste nópte şi nu le-a cerut nici o păra, dar nu le dădură nimic de mâncare. Nici pâne nu aflau prin tóte locurile, câteodată nu aflai nici cu bani. In anul trecut, istorisia poporul, nu s'a făcut nimic. Cei avuţi s'au sĕrăcit, tot ce au avut, au trebuit sĕ vêndă; acei cari duciau o viéţă ţĕrănéscă au sărăcit cu totul; şi cei sĕraci sau au emigrat, sau cerşesc sau sĕ tânguesc pe la casele lor — preste érnă mâncau plévă şi lobodă.

Bĕtrânii înoptară odată într'un sătuleţ cumpĕrară cinci-spre-ḑece funţi de pâne, şi plecară înainte de rĕsărirea sórelui ca sĕ mérgă pe rĕcóre. Au percurs la ḑece verste, când ajunseră la un riuleţ; şeḑură jos, mâncară şi schimbară păpucii. Ielissei îşi scóse tabacherea, vĕḑêndu-l Tarassits mişcă din cap.

„Pentru-ce nu arunci aşa un lucru necuviincios?

Ielissei făcù semn cu mâna.

„M'a covêrşit pĕcatul“ ḑise el. „Ce este de făcut aici?“

După ce au pausat puţin, plecară mai departe. După ce au mai percurs încă cam la vre-o ḑece verste, trecură prin un sat mare. Era mare căldură. Ielissei se simţì tare obosit, el voi sĕ se odichnéscă puţin şi sĕ bee puţină apă, însĕ Tarassits merse mai departe. Tarassits era mai tare la mers, şi lui Ielissei îi era cu greu sĕ ţină paş cu el.

„Ar fi beut bucuros“, gemea el.

„Bea. Eu nu beau“.

Ielissei stătu pe loc.

„Nu astepta după mine, eu me duc numai la colibă, sĕ beau. Te ajung îndată“.

„Bine“.

Şi Iefim Tarasits merse singur pe drum. Ielissei merse spre colibă.

Coliba e mică, spoită alb. Intrarea e prin curte, el vede un om slab şi fără barbă, cu cămaşa vîrită în pantaloni, cum e portul la ruşii cei mici. Omul acela s'a tras la umbră, însĕ sórele lucea tocmai pe el, el zăcea dar nu dormia. Ielissei strigă la el şi îl ruga pentru puţină apă, însĕ omul acela nu-i respunse nimic. Acela este morbos sau neospital, cugetă Ielissei şi merse spre uşă. In colibă auḑi doi copii plângând.

El bate.

„Gazde bune!“

Nu se aude nime mişcându-se.

„Slugile Domnului!“

Nu se aude nici un rĕspuns. Ielissei voì sĕ se ducă, aude însĕ pe cineva după uşă oftând. S'a întêmplat vre o nefericire cu ómenii acestia? Trebue sĕ cercetăm. Şi Ielissei întră în colibă.

IV.

Uşa era închisă, Ielissei întră prin tindă în casă. In partea stângă se află cuptoriul, în partea dréptă cam în unghiu se află icóna sfântă, după masă este banca. Pe bancă numai cu o cămaşă îmbrăcată, şede o bĕtrână, capul ei se raḑimă pe masă, lângă ea are un copilaş slab, cugeţi că e de céră. fólele îi este mare — el trage pe bĕtrâna de mânecă, plânge şi cere. Un aer greu în colibă. Ielissei se uită, după cuptoriu zace o femee.

Când a vĕḑut ea pe omul acesta strĕin, ridică capul.

„Ce-ţi trebue?“ întrebă ea rusesce. „Ce-ţi trebue? noi nu avem nimic, omule“.

pentru periodul de la 1 Octobre 1893 până la 31 Martiu 1899 la o medie de 492,068 ómeni împărțiți în 711 batalióne de infanterie, 477 escadróne de cavalerie, 494 baterii de campanie, 37 batalióne de artilerie pedestră, 24 de batalióne de pionieri, 7 batalióne de trupe de drumuri de fer, 21 batalióne de tren. Se presupune, că trupele pedestre vor face un serviciu de doi ani. Espunerea motivelor face sĕ se observe, că situația militară s'a schimbat în detrimentul Germaniei; ea cere mĕsuri eficace pentru ca toți ómenii în stare de a purta arme sĕ facă serviciul militar. Trebue de asemenea sĕ-și reserve mijlócele de a păstra ómenii sub armă până la finele celui de al 3-lea an în óre-cari casuri prevĕḑute de codul penal.

Cheltuelile cerute de proiect sunt: 66.800,000 mărci plătite odată, dintre care 61 mil. în 1893—94. Cheltuelile anuale se vor urca la 64 milióne, dintre care 56,400,000 mărci pentru cei dintâi ani.

Sporirea efectivului este de 2138 ofițeri, 234 ḑoctori militari, 11,857 subofițeri, 72037 soldați și 6130 cai

Monitorul imperiului declară, că „Köln. Zeitg“ nu póte sĕ fi avut cunoscință de conținutul legei militare de cât pe cale nelegală. Ministrul Caprivi a dispus cercetare contra numitului ḑiuariu.—

După ce lipsa de sciri din Dahomey, care a ținut vr'o dóuĕ ḑile la Paris, dăduse deja nascere la o penibilă perplesitate în capitala Franciei, colonelul Dodds a dat în sfârșit érăși de veste despre dênsul. Ultima depeșă a colonelului, al cărei tecst ni-l aduc ḑiarele franceze e dela Apka 17 Octobre, și ḑice:

„Am continuat marșul nostru înainte în ḑilele de 13, 14 și 15 Octobre.

„La 13 după-ce am încungiurat pe la nord o posiție dușmană, tăind drumul am ocupat un lagăr important evacuat în mare grabă de dahomeioni.

„La 14 bivuacul nostru a fost atacat, la nordul satului Kato, de dușman, care a fost respins.

„La 15 dóuĕ atacuri succesive ale dușmanului au fost rĕspinse; la aldoilea atac dahomenienii, prinși între dóuĕ focuri încrucișate, au fost rĕspinși cu perderi considerabile.

Din partea nóstră, am perdut în acestea trei ḑile 18 morți, dintre cari un oficeriu și 85 de răniți, dintre cari 6 ofițeri.

La 16 ne-am stabilit bivuacul la răsărit dela Akpa.

„De îndată ce voiu fi terminat reprovisionarea nóstră, voiu atăca direct linia rîului Kato, ultimul rempart al trupelor dahomeiene și care protegiază forțele lor bătute de noi succesiv și unde tabăra actualminte formézá garda particulară alui Behanzin“.

Ḑiariul „Le Temps“, care trece drept organ al ministeriului frances de esterne, face în nrul seu de Vineri asupra acestei depeși reflecsiile următóre:

„Dahomeienii precum se vede, presintă o resistență încăpăținată și discută terenul pas cu pas. Dar acesta e un fapt, care a fost întotdeuna prevĕḑut

Behanzin își jócă capul și corócă fetii și patisanii lor sciu de asemenea, că jócă o partidă mare; de aceea n'a fost nici odată îndoială, că ocuparea Dahomeiului avea sĕ fie precedată de lupte fórte seriόse.

„Ceea-ce preocupă opìnia publică e încetineala operațiilor. Din nenorocire ea e inevitabilă într'o țéră puțin cunoscută ca aceea, în care sĕ operéză actualminte. Nu póte fi însĕ nici un motiv de nelinìsce. Colonelul Dodds, dacă își propune sĕ atace deadreptul posiția fortificată dela Kato, nu póte avea nici esitare asupra resultatelor unei lupte, care va fi fórte viuĕ, deóre-ce Behanzin și-a concentrat în acest punct tóte forțele pentru-ca sĕ încerce, încă o ultimă oposiție.

„Și — urméză „le Temps“, — chiar când am suferi o întrêngere, chiar când acéstă linie n'ar fi forțată situația ar putea óre sĕ fie compromisă? Cele dóuĕ mii de ómeni pe cari colonelul Dodds le are sub comanda sa, atât trupe europene cât și indigene, sunt din cele mai solide. Dacă numĕrul lor ar fi neîndestulător pentru a lua cu asalt întăririle de la Kato, comandantul, care și-a conservat tótă libertatea mișcărilor, are deplină latitudine de a așsepta, într'o posiție favorabilă. întăririle care ar putea sĕ-i fie espediate dela țĕrm și care nu sunt mai puține la 1000 de ómeni.

„Acésta însĕ e numai o hipoteză Colonelul Dodds, socotind, că cu trupele de care dispune póte sĕ biruéscă pe Behanzin, nu manifestă nici o nelinisce Depeșa lui în acéstă privință e destul de esplicită. Opiniunea publică póte aștepta dar în liniște resultatul luptei, care se va da preste vr'o opt sau ḑece ḑile, în care colonelul Dodds vrea sĕ se pregătéscă metodicesce și sĕ se împresóre de tóte precauțiunile posibile“.

In numĕru-i de Sâmbătă „le Temps“ publică apoi o scrisóre a corespondentului seu din Porto-Novo, repetând informațiunile trimise de colonelul Dodds, și mai dând unele amănunte de interes, precum:

In fața celor 2000 de ómeni ai colonelului se află restul armatei de vr'o 6000 de ómeni. Orașul Abomey numai este acum decât la 15 kilometri dela tabăra francesă Intre cei morți din partea francezilor se află și capitanul Marmet, ofițer de ordenanță al colonelului Dodds, a cărui numire ca șef de batalion a azĕrut în gazeta oficială tocmai în ḑiua morței sale. Era abia de 38 ani

Până astăḑi, francesii au avut sĕ mențină șașe lupte cu dahomeieni, de la 19 Septembre, când a fost prima ciocnire la Dogba. In aceste șase lupte francesii au pierdut șapte ofițeri și 38 de ómeni morți și 12 ofițeri și 174 ómeni răniți; în total 231 ofițeri și soldați morți sau răniți.

Gazetele de oposiție spun, că toți ofițerii de stat major ai colonelului Dodds, afară de el și șeful statului major. ar fi răniți sau morți.

Corpul numĕră 8 ofițeri de stat major Din aceștia 4 ar fi răniți și doi uciși. Gazetel opoziției însĕ nu prea sunt scrupulóse în culegerea scirilor de sensație.

Aristocrat fanatic.

Sibiiu, 16 Octobre, 1892.

In 25 l. c. s'a instalat în Careii mari comitele suprem al comitatului Sătmar, Ujfalussy Sándor.

La banchetul de instalare amicul seu Gf. Károlyi István, *vulgo* Pista, a ținut un toast, pe carele ḑiarele magiare îl cualifică de escelent.

Estragem din acest toast partea, în care se manifestă scopul lui, și pentru care acela se cualifică de escelent.

Étă-o:

„Comitele suprem al comitatului Sătmar are datorință — după mine — a împlini o vocațiune sublimă, dacă vrea și dacă o pricepe. Sum convins amice, că tu o vei sci și voí“.

„Când Maiestatea Sa regele nostru te-a denumit preagrațios de comite suprem al comitatului Sătmar, sigur n'a cugetat numai la aceea, că tu vei controla și conduce afacerile interne, administrațiunea acestui comitat, ci mai vêrtos la aeeea, că ochiul teu va fi ațintit spre acele margini ale comitatului, unde elementul magiar este periclitat, unde aceia, cari sunt supușii acestui stat, cari se bucură de tóte drepturile unui cetățén magiar, ale căror simțeminte naționale regele și statul întru nimica nu le vatĕmă ci din contră le respectéză, tóte acestea se nisuesc sĕ le rĕsplătéscă cu aceea, ca conceptul de iubirea patriei și a regelui în germine, în inima sa — începênd dela copil deja — sĕ-l sugrume și sĕ-l omóre“.

„Fii deci, severul apĕrător, stilp ocrotitor, fii — căci nu esagerez, când ḑic sĕ fii salvatoriul magiarismului, sentimentului național, iubirei de patrie și a supunerei omagiale cătră regele încoronat al cetățenilor, ce locuesc în granița acestui comitat. *Lovesce pe apostolii cultului valach cu o inesorabilă severitate draconică*“.

„Și ei sunt supușii statului magiar, prin urmare sunt cetățenii acestei patriei“.

„Crima lor este cea mai mare, ce o póte comite un cetățén al patriei, este *trădare de patrie.*

„Eu nici așa n'ași putea fi destul de sever față de ei“

„In mâna unui comite suprem de astăḑi este depusă o putere fórte mare. In cas de necesitate trebue sĕ te scí și folosí de ea. Influința ta póte străbate nunumai la corpul oficialilor, dar la fiecare locuitor al comitatului, dacă le vei scí da sĕ pricépă, că o eserciezi în interesul binelui public“.

„Deștéptă din somnul lor amorțit atât pe clasa civilor, pe corpul funcționarilor și pe armată cât și pe preoțime, făi sĕ pricépă, că nu le este permis sĕ privéscă de lucru indiferent: necesitatea urgentă de apĕrarea magiarismului si de respândirea limbei magiare“

Am reprodus aceste espectorări nu pentru-că dóră asemenea acestora n'am mai fi cetit în presa magiară la adresa românilor. mai cu sémă dela demonstrațiunea cu nenorocitul memorand în cóce, ci pentru-că provin dela o persónă, carea se consideră și pe carea o consideră și alții de primul „*gentleman*“ magiar, care este cel mai avut și cel mai *autoritativ* membru al aristocrației magiare, *carele se bucură de cea mai mare trecere la Corónă*, ale cărui soarele *le onoréză cu presența Sa însu și Maiestatea Sa regele nostru* și membrii casei domnitóre, care a fost *cel mai intim amic al reposatului cliroronom Rudolf*, unicul carele după catastrofa din Maierling a fost chiemat la curte și admis sĕ vadă cadavrul nenorcitului seu amic, unicul dóră dintre laici, care cunósce secretul acelei drame familiare a dinastiei nóstre, carele cu alusiune la nenorocitul clironom Rudolf tot în acel toast își manifestă importanța sa prin următórele cuvinte:

„Și înaintea ochilor mei strălucia imaginea unei chemări, ce promitea un viitor frumos, durabil, ce promitea realisarea unor speranțe dóră mai cutezătóre de cât ale tale Și în mine ardea un dor, și viéța mea a avut un scop“.

„Ani de ḑile am ostenit pentru realisarea acestui scop“.

„O stea am voit sĕ cobor de pe ceriu ca aceea stea sĕ strălucéscă patriei nóstre. Grația lui Dumneḑeu a fost mare! Și steaua a strălucit. Dar Ceriurilor curênd li-a părut, că e prea mult, și steaua a căḑut . . . astăḑi odichnesce în mormênt, vĕlul ei este róua, lacrămile de gratitudine ale națiunei magiare . . . . . .“

Cuibul dinastiei Karolyiescilor este comitatul Sătmariului. carele mai întreg este proprietatea lor și în special alui Károlyi István. Acest Károlyi se consideră de un adevĕrat dinast în comitat și se bucură de o influință și autoritate decidĕtóre în sus și în jos.

Ne putem închipuí, ce sórte îi astéptă pe românii din acel comitat după o astfel de *instrucțiune* dată noului comite suprem.

Dacă primul „gentleman“ din Ungaria, Károlyi Pista, carele pe lângă tótă *grația escepțională*, de care se bucură la Corónă, numai în ḑilele trecute, tot în Carei, la banchetul dat în onórea „Sfântului din Turin“, s'a nesuit sĕ dovedéscă, că la magiari *cultul lui Kossuth este computibil cu cea mai adictă loialitate cătră regele apostolic Francisc Iosif, Domnitoriul nostru*, și în faptă el, carele afectéză cu grația Corónei, a și abonat pentru locuitorii din comitatul Sătmar, din memoriile lui Kossuth un numĕr în valóre de preste 16,000 fl. numai ca în modul acesta mijlocit sĕ îndulcéscă ultimele ḑile ale bĕtrânului revoluționar, carele și astăḑi se consideră pe sine de guvernătorul legal al Ungariei; — dacă, ḑicem, acest fanatic, dar de fórte mare influință „gentleman“, nu scie considera „*cultul valah*“ la „valachii“ din Ungaria de compatabil cu patriotismul, ci pretinde *distrugerea* acelora ce-l propagă, și carii ca români sunt datori sĕ-l propage, — cu *mijlóce draconice*, — ce-și vor permite față cu românii dróia de tirani mĕrunți, carii numai din cultivarea celui mai estrem șovinism trăiesc?

Cum se póte lăuda un astfel de fanatic în *grația Locurilor Preaînalte*?

Nu cumva este și acesta *un succes* al demonstrațiunei cu memorandul la Corónă, de care și astăḑi sunt încântați cei orbi?

Ielissei înțelege, ce a ḑis ea, și se apropia de ea mai tare.

„Eu am venit ca sĕ beau, servitóre alui Dumneḑeu“, ḑise el.

„Nu este nime aci, care sĕ scótă apă. La noi încă nu e nimic de luat dute tu însuți“.

„Nu este nici un sănĕtos la voi, care sĕ îngrijéscă de cei morboși?“

„Nime. Bărbatul își dă sufletul în curte și noi aici“.

Copilul vĕḑênd pe strĕin încetase de a mai plânge. Indată ce începu bĕtrâna a vorbi, începù și el a o trage de mânecă și a plânge:

„Pâne, bunico! dă-mi pâne!“

Și ér începù a plânge.

Chiar când voia Ielissei sĕ întrebe mai departe, când întră și țeranul în lăuntru: el pipăi pe lângă părete, căci voi se șadă pe bancă, dar nu o nimeri și căḑu joc. El nu se ridică și gângăi — un cuvênt mai ese din gura lui, respiră, apoi mai vorbesce încă una.

„Morbul“, ḑise el, „ne-a copleșit . . . și noi suntem flămânḑi. Aci . . . . móre de fóme . . . .“

El arată spre copil și plânge.

Ielissei aruncă sacul din spate pe bancă, îl deslégă, scóte pâne și cuțitul din el, taie un dărab de pâne și o dete țeranului. Țeranul nu luà pânea, el arĕtă spre copil.

Copilul a întins deja ambe mânile — și cu ambe mânile luà pânea și o duse la gură. De pe cuptor se dase jos o fetișóră, sta ca înmărmurită, vĕḑênd pâne la copil. Și iei îi dase Ielissei un dărab de pâne. El mai tăiase o bucată de pâne și o dase bĕtrânei; și bĕtrâna luase pânea și începu a róde la ea.

„Trebue sĕ aducem apă“, ḑise ea. „La copii li s'a uscat gura. Eu am voit – ieri sau aḑi nici nu mai sciu când – am voit sĕ scot apă; am scos'o mai până afară; dar nu o am putut duce — ea se vĕrsa — și eu am căḑut. Numai cu mare nĕcas m'am putut târăi până în casă. Și găléta a rĕmas acolo dacumva nu o a luat cineva“.

Ielissei întrebà de fântână. Bĕtrâna îi arĕta El merse afară, află găléta, aduse apă, și le dase sĕ bea. Copii mai mâncau pâne, beurà apă, și bĕtrâna mânca, numai bărbatul el nu mânca

„Eu nu pot, nu pot înghiți“, ḑise el.

Ielissei merse în sat cumpĕra orz, sare, făină, oleu, căută săcurea, tăia lemne și făcu foc. Fetișóra îi ajuta. El făcu o zupă și mămăligă și dase la ómeni de mâncare. (Va urma.)

Un rĕspuns papiştilor.

Bucuresci, 13 Octobre, 1892.

Apariţiunile din timpul mai recent insuflă órecare îngrigire şi nelinisce în inima crescinului ortodocs, care ţine la legea sa străbună, la biserica sa, unica instituţiune, care prin vitregitatea timpului ne-a conservat caracterul naţional, supus atâtor ispite.

Am căutat sĕ accentuez aceste la început, pentru-ca sĕ fiu priceput în corespondenţa, ce mi am ţinut de datorinţă a Vi-o trimite şi care este eflucsul unei adânci amărăciuni, vĕdênd cum „fraţi“ de ai noştrii atentéză cu celea mai frivole mijlóce la altariul bisericei nóstre ortodocse, nu numai din Transilvania, dar iau în bătaie de joc chiar sântul Sinod al bisericei autocefale române din regatul nostru românesc.

Indrêsnéla acésta nu pot sĕ o calific decât de o nemărginită impertinenţă, cu care se atacă aşeḑemintele nóstre bisericesci, şi de care culpabili se fac toţi aceia, cari militéză direct şi indirect contra celei mai sânte instituţiuni, ce ne-a rămas moştenire dela mântuitoriul lumei Christos şi dela fericiţii nostri străbuni.

Un fiu rătăcit, care încă póte că studiéză în Bucuresci şi pe care ţéra românéscă l'a primit cu braţele deschise, se ţine îndreptăţit a persifla pe archiereii din regatul României, a-şi bate joc de episcopul Dunărei de jos, de cel al Huşilor, a-şi bate joc, incepênd dela metropolitul primat şi perondând prin persiflare pe toţi episcopii şi pe membrii sântului Sinod.

Ansă la acésta îi dă discusiunile din primăvéră ale membrilor sinodului şi pe cari dênsul se ţine îndreptăţit a le publica, partea ce-i convenia, în ḑiariul „Unirea“ din Blaşiu, sub forma unei corĕspondenţă, semnată „Philatet“.

Nu me voiu ocupa de puţina bună-cuviinţă a ómenilor, cari au lăsat sĕ publice în tómnă, în fóia lor papistăşéscă, acte întêmplate în primăvară în sinodul bisericei ortodocse române din Bucuresci, ci vreau sĕ caracterisez casul, ca sĕ vadă lumea românéscă odiul ce-l pórtă ómenii bisericei „unite“ din Transilvania asupra bisericei nóstre; sĕ vadă lumea de aici, că uniţii, cari la noi se incuibă şi sunt primiţi cu atâta prevenire, nu cruţă nici persónele cele mai onorabile, nici instituţiunea bisericéscă cea mai înaltă numai ca sĕ-şi ajungă scopurile lor meschine.

E drept, că corespondenţa, de care vorbim este o copie a desbaterilor sânt. Sinod, dar copie fie ea, nici „Philatet“ şi nici „Unirea“ nu erau îndreptăţiţi a ne aduce indirect verdictul, voind sĕ dejosésca pe archiereii nostrii, voind sĕ arete cu degetul „uniţilor“ lor, că episcopii nostrii stau pe o tréptă culurală de tot inferióră, şi că prin urmare e cuviincios a i persifla, reproducênd şi în ḑiarul lor papistăşesc.

Episcopii din România sunt cu mult mai conscii de chiemarea lor, decât ca sĕ fiu silit ai lua în apĕrare şi în special primatele şi episcopul Dunărei de jos sunt persóne, cari s'au distins nu numai prin viéţa lor bisericéscă, prin abnegaţiunea în oficiul lor, dar şi pe terenul scientific şi astfeliu sunt toţi ceialalţi episcopi, întru cât timpurile şi imprejurările le-au permis.

Ori cum judecate însĕ lucrurile, ele dovedesc, că compania nenorocitului Radu, care alimentată din Blaşiu şi din Roma voesce sĕ facă „reforme mari în ţéră“, sĕ şi încércă sĕ le facă pe calea calumnierilor şi a necuviinţei.

E interesant însĕ, că deodată cu apariţiunea acelei corespondeţe în „Unirea“ din Blaşiu a apĕrut şi în „Gaz. Trans.“ din Braşov [1]) o modestă scrisóre a paterului Radu, în care sĕ încércă a dovedí, că trimiterea cheilor bisericei din Sisesci la Papa a fost corectă, pentru-că corect e sĕ treci preste forurile mai înalte ale bisericei unite şi sĕ mergi cu apelaţiunea direct la Papa.

Ér dreptul de a apela direct la Papa se încércă al dovedí, între alte argumente de alt feliu ponderóse, şi cu acte de ale sânţilor părinţi, Atanasiu, a lui Ioan Ctrisostom, a lui Vasile cel mare, apoi a lui Origen, Teodoret etc. acte petrecute cu preste 1000 de ani înainte de a esista aşa numita „biserica unită“.

Dar le publică, căci aşa crede, că va mistifica lucrul şi îi va succede a seduce opinia publică în ceea-ce privesce vechimea acestei biserici, întocmai după cum „Unirea“ a aflat cu cale a se încerca sĕ dovedéscă la începutul unui ciclu de articli, că dreptul de a alege archiepiscop în biserica unită *a esistat înainte de a se sci despre biserica unită.*

Drept, că aceste forţate încercări nu vor duce la scop, dar ele te nelinişteşc şi sunt supĕrăciose, mai vêrtos atunci, când ómeni nechemaţi vin sĕ judece lucrurile, când le veḑi pe faţa iesuitică planul, de care sunt conduşi şi îndrăsnéla, cu care lucră după macsima iesuitică: *scopul sânţesce mijlócele.*

Despre acest scop suntem cu toţii în clar şi el se vede limpede din testamentul rĕposatului metropolit, carele în *„literile fundaţionale“* a dispus, că a dóua parte din cele cinci părţi ale venitului anual din dominiul fundaţional se va împĕrtăşi la preoţi din *cura animarum* mai miseri, *cari vor escela prin zel apostolic în luminarea şi învĕţarea poporenilor în lăţirea şi consolidarea sânţei uniri cu sântul scaun apostolic al Romei...“*

Nu se vede aici destul de lămurit scopul, nu se declară pe faţă rĕsboiu bisericei românesci, nu sunt mişlócele acelea boldul militant în proselitism?

Pe d-vóstră v'a acusat, că în cas de rĕsboiu poporul ortodocs e dispus sĕ mérgă cu Rusia şi atrage atenţiunea guvernului unguresc asupra acestei împregiurări, ca veḑi Dómne, sĕ se insinue cât se póte de bine.

Dar nu e tocmai Roma, *care astăḑi cochetéză cu Rusia,* nu ḑic Roma civilă, ci chiar Roma clericală, carea voesce sĕ-şi asigure vechile privilegii lumesci, vrea sĕ-şi aibă statul seu propriu?

Şi ca insinuarea sĕ prindă mai bine, „Unirea“ publică în acelaşi numĕr şi „literile fundaţionale“ ale rĕposatului metropolit, care în § 7 din punct IX dispune din cuvênt în cuvênt:

„Stipendiaţii gimnasişti *vor fi obligaţi* a frecuenta cel puţin patru clase la gimnasiul confesional greco-catolic român din Blaş, ér celelalte clase gimnasiale le vor putea studia, şi *airea la gimnasii gr. cat. ori şi romano-catolice.*

Eră după ce se va deschide aci în Blaşiu seminariul pentru elevii studenţi: gimnasiştii stipendiaţi vor fi obligaţi a întra în seminariul amintit, unde se vor educa pre lângă solvirea competinţei, ce se va căpăta din stipendiu.

Asemenea şi stipendiaţii academici dela academiile juridice până la înfiinţarea *unei academii române gr. cat. vor fi datori a studia la academii catolice, dacă vor fi ecsistând atari.*

Eu, după cât cunosc situaţiunea sciu, că în gimnasiile catolice şi spiritul şi limba este magiară şi nu-mi pot esplica acest esclusivism altfeliu decât că biserica „unită“ e mai întâiu catolică şi apoi dacă mai e şi naţională nu impórtă, ér publicarea literilor „fundaţionale“ în unul şi acelaşi numĕr al „Unirei“ cu acusarea rosofilă a bisericei ortodocse, o deduc ca un lucru plănuit, pentru-ca insinuarea sĕ aibă cu atât mai mare efect.

D-vóstră a-ţi trecut cu vederea aceste apariţiuni, eu mi-am ţinut de datorinţă sĕ descoper vĕlul şi mai vêrtos acum, când „Philalet“ ţine de cuviincios a batjocori clerul superior din România, când paterul Radu, şi tótă céta papistă observă o atitudine militantă, carea nu póte sĕ ne lase indiferenţi.

Sunt de credinţă, că clerul superior din România va lua act despre aceste apariţiuni şi va sci sĕ-şi facă datorinţa, după cum aştept sĕ-şi facă datorinţa şi fiii bisericei ortodocse române.

Biserica nóstră nu mai póte suferi atâtea atacuri dela câţi nechemaţi; aşeḑĕmintele ei trebuiesc păstrate, clerul respectat şi pristolul bisericei aparat, ca se rĕmână în deplină curăţenie.

Ve salut cu frăţéscă dragoste şi cred, că voiu putea da faţă în persónă cu *„Philalet“.*

Teodoret.

---

[1]). „Gazeta Trans." a *promis,* că va reveni. Red.

Convocare.

In sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convócă prin acésta pe ḑiua de *St. Dumitru, Luni în 26 Octobre* (*7 Novembre*) *1892 la 4 óre după a. m.*

a XXIV Adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu („Albina“ parterre).

Obiectele:

1. Raportul comitetului.
2. Ficsarea bugetului pe anul 1893.
3. Alegerea unui bărbat de încredere în comitet.
4. Propuneri eventuali.

Toţi p. t. membrii reuniunei sunt rugaţi a participa la acéstă adunare generală.

Sibiiu, în 15/27 Octobre, 1892.

Maria Cosma, presidentă.
Dr. *Octavian Russu,* secretariu.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Demetriu Câmpean, archivariu consistorial şi d-şóra Maria Simtion 'şi vor celebra actul cununiei Luni în 19/31 Octobre a. c. la 4 óre p. m. în biserica gr. or. din Sibiiu, suburbiul Iosefin.

Le trimitem sincerile nóstre felicitări!

* (Dela curtea română.) M. S. regina este de câte-va ḑile din nou suferindă.

M. S. regele va fi la Neuwied, lângă regina, în ḑiua de 3 Novembre, aniversarea căsătoriei Sale cu graţiósa suverană.

Pe la 6 Novembre M. S. regele se va reîntórce la Bucuresci.

Consiliul de ministri a decis sĕ se bată cu ocasiunaa căsătoriei principelui Ferdinand cu principesa Maria de Edimburg o medalie comemorativă.

Dl ministru de finanţe a fost însărcinat sĕ între în tratative pentru baterea acestei monede.

* (Universtatea săséscă.) Marţi în 25 l. c. n. s'a ţinut a dóua şedinţă a universităţii săsesci sub conducerea Il. Sale d lui comite Thalmann şi fiind secretariu dl K Bock. La ordinea ḑilei a fost raportul membrului A. Arz, care spune, că înaltul regim a aprobat tóte proiectele pe anul 1892. Cu privire la aprobarea statutelor modificate, contra căreia anul trecut a insinuat vot separat membrul Bercianu, se încinge o vie discusiune. Comisiunea a propus luarea cu plăcere la cunoscinţă. Membrul Dr. Pĕcurariu, e de părere, că la un astfeliu de act ministrul trebuia sĕ şi motiveze aprobarea. Impregiurarea sulevată, că statutele de până acum au fost ilegale 'l întăresce şi mai mult în acésta părere, căci dênsul nu-şi póte închipuí un regim în ordine, căruia îi trebuesc 15 ani până ce vede o ilegalitate şi numai apoi sĕ afle ocasiunea si energia a o delătura. Trebue sĕ fie dar cu totul altceva, că regimul s'a hotărît a aproba acum statutele. E lucru greşit, că cetăţenii sĕ rĕmâie nelămuriţi, referitoriu la acest motiv. Vorbitoriul relevéză mai multe motive iuridice, apoi un citat din un emis ministerial şi aşa vine la cel mai puternic motiv, că absoluta maioritate pe tot teritoriul universităţii şi faţă de tóte naţiunile o forméză românii şi cu tóte acestea abia sunt representaţi prin 2 membri Prin aprobare li s'a luat şi acestora dreptul de recurs. Acest drept nu póte fi sters şi aprobarea regimului nu póte fi luată cu plăcere la cunoscinţă. Mai vorbesc contra dep Zay şi Arz şi se primesce propunerea comisiunei votând contra ei d nii adv. Dr. Pĕcurariu şi notariul Bercianu. La propunerea comisiunei scolare s'au împărţit 8 stipendii la învĕţăcei săsesci de industrie. Dep. Filtsch raportéză despre socotelile pro 1891. La cassa principală a universităţei au fost intrate: 1,068,764 fl. 12 ½ cr; eşite: 1,059,502 fl. 73 cr. rest: 9,261 fl. 39 ½ cr; la acesta adăugêndu se venite restante 1,697,754 fl. 15 ½ cr; rĕmâne un *activ curat: 1,706,983 fl. 76 ½ cr;* la fondul de asigurare rĕmân: 5,705 fl. 87 ½ cr. la fondul de ajutorare Molnar rĕmêne un activ curat de: 30,246 fl. 54 ½ cr.

* (Promoţiune) Dl Georgiu Morariu fiul directorului dela scóla nóstră confesională din Feldióra com. Braşovului, Iosif Morariu, terminând în Iuniu cursurile facult. medic. dela univers din Budapesta, după depunerea rigoróselor prescrise cu un succes briliant, recunoscut şi esprimat de comisiunea esaminătóre, a fost promovat de doctor med. univ. din partea universităţii amintite mai sus.

* (Linie ferată.) Linia ferată Făgăraş—Avrig va fi esaminată de cătră o comisiune în 4 Novembre n. c ér în circulaţiune va fi pusă în 15 Novembre n. c.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Cluş escrie concurs pentră ocuparea postului de magistru postal clasa I-a în Cluş. Cauţiune 600 fl. Emolumente: 1200 fl. salariu; 200 fl. pauşal de cancelarie; 12 fl pentru inmanuare, şi 872 fl. pentru alte lucrări.

* (Lucuri vacante la Academie.) Dela sesiunea generală încóce a Academiei române din Bucuresci au murit trei membri şi anume Melchisedec, Cobalcescu şi Sion; la închiderea sesiunii au rĕmas dóue locuri vacante; a lui Alecsandri şi a lui Kogălniceanu, prin urmare acuma numĕrul locurilor de împlinit s'a urcat la cinci. Aceste se împart astfel: doue (Alecsandri şi Sion) în secţiunea literară; doue (Kogălniceanu şi Melchisedec) în secţiunea istorică; unul (Kobălcescu) în ceea a sciinţelor. Cei trei morţi în anul acesta au semnat încă adresa de felicitare la iubileul de 80 de ani al aniversării dlui George Bariţiu.

* (Program.) Programul esamenului, ce se va ţiné în 31 l. c st n 10 óre antemeridiane cu ocasiunea încheierii annlui scolar 1891/2 la economia de instrucţie a dlui Sabin P. Barcian din Reşinari subvenţionată din fondul economiei al comitatului Sibiiu:

a) Partea teoretică: Cetire, scriere, comput, agricultură, cultura de plante, economia de vite.

b) Partea practică: Lucrări practice.

Sibiiu, în 10 Octobre, 1892.

Presidentul comisiunei econcmice a comitatulni Sibiiu.
Reissenberger.

* (Contra colerei). Consiliul sanitar superior civil din Bucuresci s'a întrunit sub presidenţa dlui dr. Felix. Consiliul temêndu-se ca colera sĕ nu vină pe Dunăre, a decis că nici un călător nu va mai intra în ţéră pe vapóre, şi că ei se vor opri la Orşova, şi vor întra în ţéră prin calea ferată pe la Vêrciorova, unde vor face carantină. Mărfurile vor merge pe corabiă până la Severin, unde remonchierii se vor întórce îndĕrăt şi după-ce vor sta în largul Dunărei 8 ḑile în observaţiă, şi vor fi desinfectate ele îşi vor urma drumul în alt remorcher, care nu ese din ţéră.

In Viena s'a constatat primul cas de coleră. In Budapesta graséză încă în mĕsură mare.

*(Cât drum face cu mâna un culegĕtor de litere într'un an!) Un culegĕtor de litere, lucrând la gazetă, în timp de 10 óre de lucru, calculând pe lângă culesul și împĕrțitul literelor și esecutarea corecturilor, culege preste tot 12,000 litere; deci socotind anul numai cu 300 ḑile de lucru, suma literilor culese se urcă la 3,600,000. Depărtarea dela culegău pănă la casa de litere și vice-versa de o urmă va se ḑică pentru tótă litera culegĕtorul trebue sĕ facă o cale de 2 urme, care socotindu se și ea, se urcă într'un an la suma de 7,200,000 urme. Calculând ací o milă geografică cu 20,000 de urme, un culegĕtor de litere face într'un an cu mâna dela culegău pănă la casa cu litere o cale de 720 mile geografice, care e egală cu depărtarea dintre Lisabona și Ural, granița Europei dela Ost spre Asia.

Mulțămită publică.

In legătură cu darea de sémă și cu mulțămita publică dată în Nrul 80 al ḑiarului „Telegrafului Român“ față de contribuirile în scopul edificărei casei parochiale din Alba-Iulia, subsemnatul își ține de plăcută datorință a esprima și pre acéstă care mulțămita în numele comitetului parochial următorilor P. T. contribuenți:

1. Veturia Ivan, 100 fl., Iuliu Roșca, 100 fl, George Lascu primariu în Ampoița 25 fl., Ioan Muntean cantor 5 fl., Alecsandru Velican adv. 5 fl, Antoniu Drâmbărean 5 fl., Georgiu Mărginean 5 fl., Alecsandrina Porumbec, 5 fl, Vira Simlibrean, 5 fl, Adolf Iános 5 fl., Emil Pop, subjude 3 fl., Georgiu Rațiu adv. 3 fl., Ioan Muntean, ciobotariu 3 fl., Antoniu Cricovén 3 fl., Hersilia Rațiu 2 fl., Glig. Rațiu 3 fl., Georgiu Filip, adv. 2 fl., Ioan Anghiel 2 fl, Sofia edian 2 fl, Ilariu Tulburénu 1 fl. 20 cr., Ioan Moldovan 2 fl., Iacob Tulburean 1 fl., Todora Câmpean 1 fl., Ioan Popra 1 fl., Dumitru Drâmbărén 1 fl, Iosif Câmpean 50 cr, cu totul 290 fl. 70 cr.

Asemenea au incurs la petrecerea arangiată la 18 Septembre tot spre scopul acesta de diletanții români din Alba Iulia suma de 60 fl. 34 cr. v. a.

Spre acest scop au întrat suprasolviri:

1. La Dl Petru Cirlea comerciant: Ioan Ivan 2 floreni, Ioan Rusan 1 fl, Florean Rusan 50 cr., Aureliu Spâtariu 20 cr. N. Florescu 20 cr. Remus Romonțian 40 cr. cu totul 4 fl. 30 cr.

2. La adm. parochial au întrat: Ioan Pop paroch Brădesci 5 fl., George Filip ad 2 fl. Georgiu Lascu primar 1 fl Nicolau Crișan not. 1 fl. Ioan Neagoi paroch 1 fl. Vasilie Barbu paroch 1 fl. 50 cr. George Lazar paroch 1 fl. Ioan Patachi paroch 1 fl. Ioan Moldovan Faboiu 1 fl. Simeon Buta 1 fl. Ioan Bota înv. Cetea 2 fl. Dumitru Bratu proprietar Cetea 3 fl. Iosif Neagoi paroch 1 fl. Iacob Roica prop. 1 fl. Maria Neagoi 50 cr. Sofia Laslo 50 cr. Petru Raica 50 cr. Iustina Raica 50 cr. Nicolau Hann 50 cr. Iudita Hann 50 cr Nicolau Verzariu 40 cr. Ciprian Dărămuș 20 cr., Ciprian Dărămuș jun, 20 cr., Nicolae Dărămusiu not. 20 cr. Suma 26 fl. 50 cr.

Séra la casă au suprasolvit:

3 Nicolau Ivan adm. prot. 2 fl. 70 cr., Ioan Ursa paroch Poiana 2 fl. Ioan Puntean paroch 1 fl. Iosif Cirlea 1 fl. Albert Vincze 1 fl. Alesandru Velican adv. 1 fl., Alesandru Dobrescu prot gr. cat. Sassebeș 1 floren 40 cr. Georgiu Totoian paroch 1 fl. Plesea Ioan 1 fl. Groza George 1 fl. N. Patița 60 cr. M Nicola 40 cr. Meteșiu not. Cricău 60 cr. Alecsandrina Porumbec 40 cr. Laurente Cutean paroch 30 cr. Remus Remuța 20 cr, Nicolau Botezan 20 cr. Macsim paroch 20 cr. Aureliu Giura 20 cr. Tilea Liviu 20 cr. Suma 16 fl. 40 cr.

Priméscă toți acesti binefăcători mulțămita poporului ortodocs de aici, căci prin donurile lor au înlesnit mult ca sĕ se ridice un edificiu a cărui necesitate a fost fórte simțită.

Alba-Iulia, 8 Octobre 1892.

Din însărcinarea comitetului parochial:

Nicolau Ivan,
adm. parochial.

Loterie.

Mercurí, în 26 Octobre, 1892.

Brünn: 46 75 35 70 89

Nr. 6505 Plen. [208] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor și ajutórelor, ce vin a se vota pe **anul 1893** din fundațiunea **„Andronic“**

a) pentru învĕțăcei de ori-ce meserie;

b) pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1892 și

c) pentru sodali, cari petrecênd cel puțin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat doveḑi despre desteritatea și hărnicia lor pentru a devení măestri, prin acésta se escrie concurs pănă în **31 Decembre 1892 stil. vechiu,** pe lângă următórele condițiuni:

Toți, cari voesc a concura la stipendii și ajutóre au sĕ producă în general.

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea proprie și a părinților.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentelui și fiind și acesta căsătorit și despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă și arĕtarea, că în familie câți copii sunt minoreni, câți frecuentéză scóla și câți se mai află la vr'o meserie.

Afară de recerințele generale, au se mai arete în special:

I. Invĕțăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat cu succes bun cel puțin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, și că contractul s'a înregistrat în condica autorității industriale (la protopretore ori magistrat), avênd al alătura la concurs în orginal sau în copie autentică.

II. Sodalii.

a) că au terminat periodul de învĕțătură în decursul anului 1892, ceea ce vor dovedí prin atestatul autorității industriale (§ 67 art. de lege XVII din 1884);

b) că au purtare bună și fac sporiu mulțămitoriu în meserie și acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru ce cunoscințe de limbi mai au.

d) aparținênd eventual ca membri la vr'o reuniune de meseriași, sĕ o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. Sodalii, ce sunt în condițiuni a deveni măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puțin 6 ani consecutivi ca calfe, ceeea ce o vor dovedí cu atestatele dela măestrii, la care au lucrat, eventual cu cartea de lucru;

c) în cerere sĕ arete anume, unde voesc a se așeḑa ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-și începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă și alte documente recomândătóre.

Dela toți concurenții de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie și adresate consistoriului archidiecesan gr. or în Sibiiu, sĕ le înainteze aici cel mai târḑiu pănă la **31 Decembre 1892 st. v.**

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 5 Octobre, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 61. D. f. g. 1892. (210) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea Aritmetica și Fisica și ca studiu secundariu Geometria desemnativă, eventual: Limba și literatura magiară și germană se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenții au censura și alesul va fi întărit definitiv, e *800 fl.*, și decenalele de câte *100 fl.;* în lipsa de censură însĕ salariul este de *700 fl.*

Concurenții și vor adresa petițiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea gr. orient.;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificațiunea prescrisă de articlul de lege XXX din anul 1883 § 30 și 61 în combinare cu dispositiunile bisericesci relativ la cualificațiunea profesorilor dela institutele medii confesionale

Comitetul representanții gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 6 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
președinte.

Nr. 575. (209) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scólele poporale, din mai jos numitele comune aparținătóre protopresbiteratul Sighișórei se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., în bani, apoi viptuale în preț de 20 fl., și dreptul de a îngrășa doi rîmători la ghindă în pădurea comunală, — pe lângă cuartir și lemnele necesari de foc.

2. Crișiu, cu salariu de 150 fl., pe lângă cuartir și lemne de foc.

3. Nadeșul săsesc, cu salariu de 100 fl, pe lângă cuartir și lemnele de foc.

Reflectanții își vor așterne petițiunile concursuale pănă la terminul sus arĕtat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighișóra, 1 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Nr. 267. [202] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scóla poporală gr. or rom. din Zlatna, protopresbiteratul Abrudului, se escrie concurs cu terminul de 25 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) salariu anual de 200 fl. plătibili în rate lunare decursive;

b) cuartir natural în edificiul scólei; și

c) lemnele trebuincióse pentru încălḑit

Reflectanții au a-și trimite concursele lor înstruite conform legilor din vigóre la subscrisul oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat. In conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 14 Septembre, 1892.

Dionisiu Adamoviciu,
adm. protopresbiteral

Nr. 205 [204] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a treia Homorod-Suseni tractul protopresbit. Geoagiu II în legătură cu decisiunea Veneratului Consistoriu de dtto 13 August 1891 Nr. 4837 B. se escrie prin acésta a treia óră concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post e de 301 fl. 02 cr.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și asterne cererile, instruite după normele din vigóre, la acest oficiu protopresbiteral în terminul mai sus indicat.

Sĕcărêmb, 5 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu II, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 404. [203] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Hațegului, se escrie concurs cu terminul pănă la 20 Octobre 1892.

1. Livezeni, cu salariu anual de 300 fl., cuartir în edificiul scólei, grădina de legume și lemne pentru încălḑit.

2. Valea Săngiorgiului, cu salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Grid, cu salariu anual 120 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa una din acestea stațiuni au a-și astérnă cererea lor în terminul prenotat instruite în sensul legei la subscrisul oficíu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral greco-orient. al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Petroșeni, la 28 Septembre, 1892.

Avram Stanca, adm. protopresb.

Nr. 762. [207] 3—3

EDICT.

George Rusu gr. or. din Purcăreni, carele de 17 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria Bogdan gr. or. din Zizin, fără de a sĕ sci locul ubicațiunei lui, se citéză prin acésta, ca în sensul ordinațiunei Veneratului Consistoriu archidiecesan dto 31 Decembre 1891 Nr. 7805 B. în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la dincontră și în absența lui se va pertracta și decide procesul matrimonial intentat contra lui din partea soției sale.

Brașov, 2 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 682. [211] 1—3

Edict.

Maria Rafailă de religiunea gr. ort. din Giógiul de sus, care de 7 (șepte) ani a părăsit pe legiuitul ei soț Nicolau Bónca din Gârbova fără a sĕ scí unde petrece, sĕ citéză prin acásta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial, conform resoluțiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892. Nr. 3771 B., la din contră, procesul urḑit dê actorul se va pertracta și decide și în absență ei.

Alba-Iulia, 23 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial de I istanță al tractului Albei Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Redactor responsabil Nicolau Ivan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109. Sibiiu, Marți, 20 Octobre (1 Novembre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cătră onoratul public cetitoriu!

Sunt mai bine doi ani, de când am fost chiemat ca redactor al fóiei „**Telegraful Roman**“. Am simțit tótă seriositatea pasului ce am făcut luând aceea sarcină asupra mea Am sciut înainte, că este fórte greu a conduce un ḑiar, care nu sĕ redigiază, nici din reclam, nici din interese materiale. Sciam, că fóia în prima liniă are menițiunea de a satisface trebuințelor preoțimei nóstre, de a apĕra vaḑa și reputațiunea bisericei nóstre de atâtea ori atăcată de dușmani vĕḑuți și nevĕḑuți și sciam, cât de modeste sunt ale mele puteri, ca sĕ pot satisface întru tóte acestor cerințe. Nu sciu, dacă mi a succes în acest timp sĕ mulțămesc barem în parte așteptările publicului.

Una trebue sĕ o constat.

„**Telegraful Roman**“, a lucrat totdeuna *„bona fide“* în interesul bisericei și națiunei, constat, că acest ḑiar a avut în trecut, are și acum menițiunea de a da publicului român o lectură bine îngrijită, fără sĕ caute a ademení publicul prin frase bombastice, prin sciri de sensațiune.

Me despart de postul de redactor cu inima liniștită că-mi am făcut datorința de crescin și de fiu al bisericei și al națiunei mele, me despart pentru-că interesul bisericei a cerut ca sĕ fiu chemat la alt post în servițul bisericei cu locuința afară de Sibiiu. Mulțămesc onoratului public, care a sprigînit ḑiarul până ce eu l'am redigiat mulțămesc onoraților colaboratori interni și esterni pentru sprigínul ce mi l'au dat în lucrarea mea, și mulțămesc ḑiarelor cari au intreținut legături de colegialitate cu acest ḑiar.

Sibiiu, în 20 Octobre v., 1892.

Nicolau Ivan,
adm. protopresbiteral al tractului Albei-Iulia și asesor consistorial.

Cătră onoratul public cetitoriu!

Chemat la postul de redactor al fóiei „**Telegraful Român**“ am primit acésta sarcină, decis fiind a lucra după putință în interesul și pentru prosperarea națiunii și bisericii, cărora aparțin.

Fóia „**Telegraful Român**“ are un trecut de 40 de ani; în ecest timp ea s'a nisuit a apĕra interesele patriei ale poporului român și cele ale bisericii nóstre, a lucra în cât s'a putut pentru binele acestora și în genere a lumina și povĕțuì poporul și preoțimea nóstră spre bine și în calea adevĕrului. Acésta va fi și nísuința mea, ca redactor.

Ca fóiă bisericéscă ea s'a ocupat și sĕ va ocupa cu cestiuni bisericesci și scolare, avênd în vedere progresul acestor scumpe instituțiuni ale nóstre și apĕrându-le de atacuri dușmănóse.

In partea politică, fóia va avé ca și în trecut o ținută moderată o politică conciliantă, fără de-a întrelăsa sĕ apere drepturile și sĕ susție pretensiunile juste ale poporului român, lucrând într'acolo, ca el, între marginile legale sĕ se pótă desvolta liber, pe tóte terenele vieții publice, după cum pretinde firea și înclinațiunile sale; mai departe resolut a cultiva pacea și buna înțelegere între toți cetățenii patriei și în rêndul prim între noi, fii aceluiaș popor, 'mi voiu da tótă silința a aplana după putință divergențele și voiu stărui pentru concordiă și armoniă.

In partea scientifică literară mĕ voiu silì sĕ dau onoratului public cetitor o materiă bine prelucrată, plăcută și instructivă.

Sciu, că voiu întimpina multe pedeci și greutăți în lucrarea anevoiósă, la care m'am angajat și simt, că fiindu mi puterile mărginite, ca ale fie-cărui om, numai așa voiu puté sĕ me apropiu tot mai mult de ținta propusă, dacă, afară de ajutoriul Atotputernicului, pe care-l cer mai nainte de tóte, voiu fi sprijinit de foștii colaboratori ai fóiei și voiu fi întimpinat cu bunăvoință din partea publicului cetitor. Și acésta o sperez, căci scopul ne este identic la toți: binele, prosperarea, fericirea poporului și patriei nóstre.

Sibiiu, în 20 Octobre v., 1892.

Silvestru Moldovan,
redactor.

Sibiiu, 20 Octobre, 1892.

Inverșunarea magiarilor contra nóstră cresce pe ḑi ce merge. Elementul magiar, cuprins de șovinism, nu sĕ mulțămesce aḑi cu rola de conducere, ce ii s'a asigurat prin pactul dualistic dela 1867, ci prin diaristică, prin societăți și pe alte căi, ne suspicionéză, ne batjocoresce ḑilnic și aruncă astfel neîncetat tăciuni de ură și calumniă asupra nóstră.

Sunt aceste semne, că stăm înaintea unor evenimente mari, sunt semne, că sĕ vor întêmpla schimbări însĕmnate în stările de aḑi? noi nu scim, vedem însĕ, că s'a pornit pe întréga liniă o luptă, vedem cu durere, că e rĕu și rĕul începe a sĕ generalisa cu încetul în tóte păturile societății.

Intréga societate este în ferbere; magiarii, fiind că sĕ vĕd neputincioși de a ne contopí și astfel a ne nimici în privința națională, noi fiind-că suntem în continnuă apĕrare și în legitimă indignațiune pentru cele ce le îndurăm ḑi de ḑi.

Ei sĕ cred în drept de a face din Ungaria o Magiariă, asimilând pe tóte popórele, noi ne credem în drept, când ne apĕrăm limba strămoșéscă, legea și obiceiurile păstrate de secoli.

A pretinde sĕ ne lăpĕdăm de aceste, este un postulat absurd. Acum când sentimentul de naționalitate e atât de desvoltat, acum când consciința națională e atât de tréză, acum când fie-care român e mândru de națiunea sa și ține de lucru cinstit a fi numĕrat de român, forțarea de magiarisare este un lucru greșit și de reprobat.

Dacă încercările aceste se făceau înainte de asta cu vre-un jumĕtate de secol, póte că se dobândeau prin ele unele resultate, deși slabe; atunci eram iobagi, făceam ḑile de clacă, nu avém preoți și învĕțători luminați și presa română lipsea mai de tot.

Acum s'au întârḑiat coconașii șovinisti. Ne este tot atât de dragă opinca, ca și lor pintenii și pentru acésta nu vom porni nici când pe calea desnaționalisărei. Preferim a rĕmânea ce suntem, în butul tuturor greutăților. Greutățile și pedecile, ce ni sĕ pun, le vom învinge și rĕmânem la postul nostru, la datoria nóstră de români și cetățeni fideli ai patriei. Avem încredere în puterea nóstră de resistență și nu ne dăm legați cu una cu dóuĕ.

Și acum sĕ impune întrebarea, că óre magiarii se nu observe acésta?

Noi nu-i ținem atât de scurt vĕḑĕtori și tocmai de aceea ne cuprinde mirarea, cum de nu încep retragerea, cum de continuă a se strica cu popórĕle conlocuitóre, când sciut este, că nici în afară nu se bucură de simpatii?

„Audaces fortuna juvat“ le-a fost principiul de multă vreme nebăgând de samă că calea pe care au apucat e primejdiósă și nu duce la scop, căutând după vrajbă atât aici cu noi, cât și cu frații nostri de preste Carpați. Căci ce altceva a avut de scop și contele Apponyi suscitând cestiuni delicate în delegațiuni, decât căutarea după vrajbă, ca apoi din înălțime și cu emfasă sĕ strige celor de dincolo: „aici noi suntem stăpâni și ori ce sprigin moral dați românilor de aici, nu ne convine, ba vĕ chiar oprim sĕ le dați sprigin, fiind bine ocrotiți sub domnia nóstră“.

Va sĕ ḑică ne merge de minune bine, fiind de atâta vreme nicovala, pe care bat când vreau frații magiari cu ciocanul! Noi nu ne-am răḑimat nici odată pe ajutoriul celor de dincolo; au și ei nĕcazurile lor și suntem fericiți vĕḑêndu i destul de destoinici de a și le putea isprăvi cu bine.

Noi suntem aici destui, ca sĕ ne putem apĕra și se susținem lupta și fără ajutoriul lor. Și tocmai pentru-că suntem mulți, tocmai căci avem vitalitate și tenacitate proverbială, nu ne temem că vom fi înghițiți.

Aducem jertfe, facem tot ce póte face un popor consciu de demnitatea sa și de aceea, magiarii înțelepțesce ar lucra, când s'ar lăsa de utopii, când ar porní pe alte cărări și când ar căuta puncte de întâlnire pentru nivelarea divergențelor devenite deja acute.

Óre ne vor pricepe?

Viitoriul va arĕta!

Revista politică.

Sesiunea delegațiunilor s'a închieiat și membri delegațiunei austriace au și părăsit Budapesta. Din vorbirile de închidere în ambele delegațiuni s'a accentuat împregiurarea, că și în anul acesta delegațiunile au lucrat în acord și că diferențe esențiale nu s'au ivit Prosperarea monarchiei depinde dela relațiunile intime între ambele state și dela apărarea intereselor comune. –

Scirile mai nóuĕ despre demisionarea cabinetului unguresc în urma cestiunei odióse a încoronărei monumentului honveḑilor și alui Hentzi sunt lipsite de temeiu. Cabinetul din causa acésta nu va demisiona. Pentru a se da însă lustrul cuvenit afacerei, foile opoziționale aduc scirea, că jertfă va cădea bar. Bánfy, carele va trebui se abḑică din înaltul post de president al dietei. Regimul a aflat, că dênsul n'au pășit cu destulă energie față de opozițiune. De viitoriu președinte e designat Radó Kálmán comitele comitatului Vas.

Numirea ministrului Szőgyényi, de ambasador la Berlin a dat material de discutat presei. Ḑiariul „Post“ din Berlin scrie următórele:

„Singuraticile foi dau espresiune părerei, că numirea lui Szőgyényi de ambasador la Berlin în locul lui Széchenyi este un semn al diplomaţiei vienese, dea-şi câsciga politica germană pentru anumite planuri ale Austro-Ungariei în Balcani Contele Széchenyi, care a representat aşa de bine pe Francisc Iosif în Berlin, cunoscea fórte bine curtea berlineză şi nu voia se desvólte nici o activitate pentru planurile politice fantastice ale diplomaţiei vienese. Representanţii acestei politici pesimiste trebue sĕ-şi gândéscă, că contele Kálnoky este cu mult mai întrodus în politica berlinesă, decât sĕ nu scie, că deşi Germania stă pe basa sincerei alianţe, totuşi ea nu este aplicată a se abate dela principiile politice stabilite de Bismarck. Germania la nici un cas nu póte fi obligată a sări în ajutoriul politicei balcanice a Austro-Ungariei. „Post“ mai adauge, că Szögyényi-Marich, e binevĕḑut înaintea împĕratului Wilhelm

In 27 Octobre n. s'a deschis cu ceremonialul obicinuit, a treia sesiune a sobrănei. La sosire şi la plecare, prinţul a fost aclamat în mod călduros decătră deputaţi; principesa Clementina a asistat la ceremonie, precum şi un public numĕros.

Discursul tronului constată că dela sosirea pe tron a prinţului Ferdinand dóuĕ adunări naţionale au atins terêmul legislaţiei lor. ceea-ce este o probă evidentă şi incontestabilă că ţéra merge şi se desvóltă în calea sa normală şi că ordinea şi liniscea domnesce spre marea mulţămire generală.

Discursul ḑice apoi că prinţul a fost fericit de a constata în persónă în cursul călĕtorielor ce a interprins, simpatia şi interesul ce naţiunile luminate şi guvernele lor acórdă vitézului popor bulgar, sentimentele sincere ce au faţă cu el şi cât de mult doresc de a vedé pe acest popor eşind victorios din lupta ce el susţine pentru apĕrarea drepturilor sale şi pentru ocrotirea autonomiei sale.

Primirea cordială făcută prinţului de către împĕratul Francisc Iosif şi de-către regina Engliterei precum şi decătră eminenţii ómeni de stat englezi a convins pe prinţul că munca din fie-care ḑi şi silinţele stăruitóre ale guvernului bulgar pentru buna stare a patriei sunt apreciate cu dreptate şi echitate.

Prinţul nu este mai puţin fericit de a constata bună-voinţa ce a dovedit Sultanul poporului bulgar binevoind a primi în audienţă pe primul consilieriu al tronului şi trimiţênd pe un funcţionariu de un grad înalt ca representant al seu la esposiţiţiunea bulgară de agricultură şi de industrie. Prin acestea doveḑi de favóre M. S. sultanul a strêns încă mai mult legĕturile de amiciţie ce esistau între Maj. Sa şi vasalul seu şi a lăsat sĕ se înţelégă progresele îndeplinite sub tóte raporturile de naţiunea bulgară.

Discursul constată apoi că deschiderea primei esposiţiuni bulgare la Filipopoli a fost pentru Bulgaria o victorie pacinică şi o dovadă dată tuturor de caracterul pacinic şi laborios al naţiunei.

Prinţul speră că esposiţia va contribui fórte mult la ridicarea agriculturei şi la desvoltarea bunei stări a ţĕrii. Alteţa sa regală esprimă sincera sa mulţămire esposanţilor indigeni şi străini pentru partea activă ce au luat la acéstă operă patriotică

Prinţul anunţă terminând că, pentru a acoperi chieltuelile de construire a drumurilor de fer şi a porturilor Burgas şi Varna, deja votate de Sobrania, guvernul a contractat un împrumut de 145.000.000 de franci care va fi supus aprobărei Sobranei.

Guvernul va mai supune camerei diferite proiecte de legi, adecă un proiect asupra contractelor şi obligaţiunilor, un proiect de cassă agricolă, un proiect asupra drumurilor şi un proiect pentru protecţiunea industriei. —

Caracteristică este campania electorală începută în Italia, tendinţa pe care o arată cei mai însĕmnaţi ómeni de stat ai Italiei de a întreţinea în opinia publică simpatia pentru alianţa întreită şi de a o câsciga în acele locuri unde lipseşte.

Inceputul l'a făcut Joia trecută ministrul de rĕsboiu generalul Pelloucs, la Lego. Au urmat apoi dl Zanardelli la Iseo, apoi dl de Rudini, fostul ministru president şi ḑilele acestea va urma şi ministrul de esterne, amiralul Brin, care a anunţat o întrunire la Turin şi alta la Roma.

Cu deosebire remarcat este discursul dlui Zanardelli, care s'a esprimat înaintea alegĕtorilor sei din Iseo asupra alianţei întreite într'un chip cum nu se póte mai satisfăcătoriu pentru partizanii acestei alianţe. „Menţinerea păcei; a ḑis dl Zanardelli, acesta e scopul din urmă al alianţei încheiate de Italia; de aceea acéstă ţară trebue sĕ ţie cu neclintită credinţă la aliaţii sei“.

In ce privesce pe dl Rudini, era firesc ca sĕ susţină ideea alianţei, după-ce el a fost acela care, în vara anului 1891, cu mult înainte de espirarea pactului, a reinoit alianţa.

Asigurările date de dl di Rudini alegĕtorilor sei au fost, că n'a schimbat nimic din liniile principale ale programului seu din 1891, ţine cu tărie la alianţa întreită, pe care el a reinoit-o, dar reamintesce că el a făcut mai bune relaţii între Italia şi Rusia şi că a reuşit sĕ risipéscă bănuelile Franciei.

Se înţelege nu încape nici o îndoială că şi ministrul de esterne dl Brin, va vorbi asupra politicei esterióre a Italiei tot în sensul în care au vorbit d-nii Pelloucs, Zanardelli şi Rudini.

Vorbind despre acestea caracteristice simtome ale campaniei electorale actuale în Italia, oficiosul „Pester Lloyd“ ḑice:

„Astfeliu dacă am socoti bilanţul sĕptămânei trecute am avea un însĕmnat câscig pentru alianţa întreită în încrederea statelor şi popórelor.

„Schimbarea guvernului în Englitera, dela cari contrarii şi invidioşii alianţei întreite sperau minuni, n'au lipsit pe acéstă alianţă de nici un prieten, Lordul Rosebery are tot atâta simpatie pentru alianţa întreită şi tendinţele ei, cât avusese şi lordul Salisbury.

„In Italia aprópe numai apărĕtorii şi partisanii alianţei au cuvêntul; contrarii ei amuţesc din ce în ce mai mult.

„In adevĕr ar fi şi greu sĕ fie altfeliu. Italienii vĕd ḑi de ḑi, cum organele Vaticanului combat monarchia austro-ungară, neapărat numai şi numai pentru-că acésta alianţă, cu tendinţele ei pacinice îndreptate tóte spre menţinerea stărilor actuale, zădărnicesce ori ce speranţă de schimbări şi rĕsturnări mari.

„Ciudat este — observă în urmă gazeta pestană, — cum sĕ schimbă lumea! Ómenii politici ai Italiei atât de neastêmpĕrate odinăóră îşi dau acum tóte silinţele sĕ menţină ţĕrei lor pacea şi liniştea, pecând curentele politice în Vatican îşi pun speranţele în cataclisme, în rĕsbóie universale.

„Astfeliu s'a ficsat dela sine posiţia celor dóuĕ puteri cari îşi au reşedinţa în Roma. Quirinalul se apropie de puterile centrale, Vaticanul se plécă spre Francia şi Rusia. Dacă însĕ gazetele Vaticanului, după-cum afirmă, nu sunt duşmane alianţei întreite decât pentru că ea susţine regatul Italiei cu posesiunea Romei, atunci în adevĕr n'ar prea avea motiv nici pentru o deosebită aplicare spre Francia şi Rusia. Sau óre pot ele se crédă cu adevĕrat că republicana Francie sau ortodocsa Rusie vor puté fi înduplecate vreodată sĕşi dea ajutoriul la restaurarea puterei lumeşti papale în Roma?“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De lângă Piétra-Cetii, în 14 Octobre, 1892.

Am întrat de nou în primele ḑile, când învĕţătorimea dela scólele nóstre de pe la sate începe greaua muncă, împreunată cu mai grea rĕspundere: învĕţămêntul elementar.

Unii învĕţători cu braţele deschise abia aştéptă sosirea timpului de muncă, asemenea plugariului harnic, care fermecat de multele suveniri ce-l légă de economia câmpului, mulţămesce Creatoriului, că a ajuns sĕ încépă an nou cu plugul şi-l rógă pentru ajutor ca sĕ ajungă şi secerişul, — pe când unii învĕţători aştéptă anul scolastic ca pe o temniţă, şi acésta căci ér are sĕ şi fierbă capul cu sciinţa. Unul ca acela se póte asĕmêna cu sluga cea viclénă din scriptură, carea a îngropat talantul stăpânului seu în pămênt.

Incă dela începutul anului scolastic învĕţătoriul consciu de chemarea sa îşi statoresce aşa ḑicênd programul, că de unde sĕ purcédă şi până unde sĕ ajungă; din ce e folositoriu, ce ar fi mai folositoriu ca astfeliu resultatul ostenelelor sale sĕ nu fie zadarnic

Fie-care învĕţătoriu trebue sĕ cugete pe lângă ca sĕ-şi facă datorinţa conscienţios şi la resultatul esamenului, căci esaménele dela scólele nóstre poporale au menirea a mulţămí în prima linie pe părinţii pruncilor, pe inspectorele districtual, care se presentéză la facerea esamenului şi pe publicul asistent la esamen; ba în cele din urmă chiar învĕţătoriul cât şi elevii trebue sĕ se bucure de resultatul ostenelelor sale

Trebue sĕ se bucure aşadară de resultatul esamenului părinţii, cari ţin aşa de mult la fericirea fiilor lor şi cari plătesc la învĕţătoriu şi trebue sĕ se convingă şi auctorităţile scolare că învĕţătoriul îşi împlinesce cu scumpătate înalta sa misiune.

Şi pentru-ca esamenul sĕ fie adevĕrat esamen, care sĕ mulţăméscă pe toţi de o potrivă cu resultatul lui în prima linie sunt chiemaţi părinţii a-şi face datorinţa faţă de copii lor, trimiţindu-i la scólă, în a dóua linie învĕţătoriul şi în cele din urmă autorităţile scolare, cari sunt chiemate a inspecţiona dacă părinţii îşi trimit pruncii la scólă şi dacă învĕţătoriul îşi face datorinţa.

Unde învĕţătorii nostri au nenorocirea a şi scóte salarele din repartiţiune, esamenele pe ori ce cale trebue sĕ fie bune, şi organele competente scolare împreună cu învĕţătoriul chiar ar trebui sĕ conlucre în aceea direcţiune ca esamenele sĕ mulţăméscă pe acei ce contribue la salariul învĕţătoresc.

Se întêmplă însĕ a dese-ori, că învĕţătoriul cel mai zelos şi mai activ sĕ aibă esamen cu resultat nefavorabil, pecând altul póte fără multă ostenélă sĕ obţină resultat bun la esamen. Şi acésta póte proveni deacolo, că protopopul sau alt comisariu esmis la luarea esamenului, vrênd sĕ ajute ori sĕ strice învĕţătorìului, se pun şi esaminéză dênşii pe elevi, fără sĕ scie ce metod a folosit învĕţătoriul şi fără ca sĕ ia în considerare, că nu toţi elevii pot

---

FOIŢA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

(Urmare).

V.

Ţeranul mâncase puţin, şi bĕtrâna mâncase, fetişóra şi copilul au lins óla şi îmbrăţoşaţi s'au pus sĕ se culce.

Ţeranul şi bĕtrâna istorisiră tot cum li s'a întêmplat.

„Noi şi până acum am trăit ca sĕracii, ḑiseră ei. Şi acum nu s'au făcut bucate de loc. De pe tómnă am mâncat tot ce am adunat. După-ce am mâncat, tot ce am avut, am întrebat pe la vecini şi pe la ómenii cei buni. La început ne-au ajutat, după aceea însĕ nu. Unii póte ar fi fost gata sĕ ne ajute — dar nici ei nu au. Apoi ne-a fost şi ruşine a mai cere; la toţi eram datori; bani, făină şi pâne“.

„Eu umblam după lucru, povestise bărbatul, dar nu căpătam de lucru. Pe totdearêndul se îmbiau ómenii la lucru pentru pânea de tóte ḑilele. O ḑi căpătai lucru, şi dóuĕ umblai sĕ cauţi de lucru. Bĕtrâna cu fetişóra plecară la cerşit. Un ajutoriu cât de mic — nime nu are pâne. Totdeuna ne am gândit, că dór vom puté face ceva, ca sĕ ajungem culesul. Insĕ de astă primăvară au încetat tóte ajutórele, de atunci încóce nu am mai căpĕtat nici o bucătură, şi aşa ne-a lovit şi morbul. A fost de tot rĕu. O ḑi mâncam, şi dóuĕ le răbdam. Am început a mânca érbă. Póte din érbă, sau din altceva, destul, că pe femeea mea o lovise morbul, ea a căḑut la pat, şi eu încă nu am putere. Şi aici nu e nimic, ca sĕ ne putem vindeca“.

„Eu singură“, ḑise bĕtrâna, „me ţineam în sus, însĕ fără hrană am perdut şi eu din putere eu am slăbit cu totul. Şi fetişóra e slăbită, şi a devenit fricósă. O trimitem la vecini, ea nu voesce sĕ se ducă, ea se ascunde în ungheţ. Alaltăeri venise vecina, când a vĕḑut însĕ pe cei flămânḑi şi pe bolnava, se duse îndată de aci Insuşi la ea e rĕu, bărbatul s'a dus dela ea şi ea nu are nimic, ca sĕ hrănéscă copii. Aşa zăceam noi şi asteptam mórtea“.

Când auḑi Ielissei aceste cuvinte, îşi schimbă planul propus, a ajunge încă în ḑiua aceea pe soţul lui de călătorie. El remase preste nópte. După-ce s'a sculat în ceealaltă diminéţă luà lucrul în casă, ca şi când ar fi fost el însuşi stăpân. Cu ajutoriul bĕtrânii frământă de pâne, aprinse cuptoriul; şi însoţit de fetişóră merse la vecin, ca sĕ aducă uneltele de trebuinţă — căci aci nu se afla nimic, uneltele şi vestmintele de lipsă erau prăpădite. Şi Ielissei procură, ce era mai de lipsă, unele le fàcu el însuşi ér altele le cumpĕrà. Aşa rĕmase el o ḑi, rĕmase dóuĕ rĕmase trei. Copilul se făcu sănĕtos se juca pe bancă şi se gugulia pe lângă Ielissei. Şi fetişóra devenise veselă şi i a fost la îndemână în tóte lucrurile. Totdeuna ea se află în jurul lui Ielissei: Moşule! Moşule! Bĕtrâna de asemenea se însănătoşà şi merse la vecina. Şi bărbatul merse spre bine, numai femeea ea era mai amărîtă, dar şi ea îşi venise în fire în a treia ḑi, mânca şi întreba. Eu nu am creḑut, sĕ lipsesc atâta timp cugetă Ielissei, acum vreau sĕ merg.

VI.

In a patra ḑi se începù timpul după postul Sânt-Petrului şi Ielissei cugetă: vreau sĕ mânânc cu ómenii şi sĕ le cumpĕr ceva pentru sĕrbătóre. Spre séră me duc. El merse érăşi în sat, cumpĕrase lapte, făină de grâu, unsóre. Au făcut plăcinte. Diminéţa merse Ielissei la biserică, veni înapoi şi mâncară cu toţii. In ḑiua acésta se sculà şi femeea. Şi începu a merge încet. Şi bărbatul îşi rase barba, îşi luà cămaşă albă, bĕtrâna i-a fost spălat, şi merse în sat la ómenii cei mai avuţi sĕ-i róge, ca sĕ l lase sĕ coséscă şi sĕ secere, că acum nu are cu ce le scóte. Se întórse însĕ séra supĕrat acasă şi începù a plânge. Cei avuţi nu voiră sĕ scie de milă, ei ḑiseră: Adu banii.

Ielissei ér se puse pe gânduri. Cum sĕ trăéscă acum? cugetă el. Ceilalţi vor cosi — şi ei nu au nirĕspunde la întrebările ori și cui — și ne dedați fiind cu întrebările și impresionați fiind de publicul asistent la esamen nu pot rĕspunde cum ar trebui și cum póte ar dori și pretinde învĕțătoriul.

Se întêmplă uneori că afară de protopop, care póte nici dênsul nu are cunoscință ce metod a folosit învĕțătoriul, sĕ se mai mestece și câte un alt individ, ca sĕ strice esamenul. Cu alte cuvinte voește sĕ se arete, că e atâta de învĕțat, încât micii elevi nu's în stare sĕ rĕspundă la întrebările lui.

Vĕḑênd învĕțătoriul, că cu intențiune sau póte fără voie resultatul esamenului, la care se astepta e zădărnicit, de bună sémă nu-i va cădé bine, și póte sĕ se disguste chiar.

Din întrebările învĕțătoriului puse elevilor la esamen și din rĕspunsurile elevilor, lămurit se póte vedé, dacă învĕțătoriul și'a făcut datorința și dacă elevii înțeleg ceea ce a învĕțat.

Dacă protopopului ori comisariului nu'i convine metodul ori materialul propus, are sĕ'și facă observarea, dar nu punênd întrebări elevilor în esamen ci în o conferință învĕțătoréscă conchemată numai spre scopul de a da directiva învĕțătorilor, cari nu posed destule cunoscințe pedagogice de a putea propune cu succes materialul de învĕțămênt.

Cum am ḑis mai sus, încă dela începutul anului scolastic învĕțătoriul trebue sĕ și statoréscă o programă bine chibzuită, alegênd cel mai necesar material de predat elevilor in puținul timp de învĕțămênt, căci din elevii scólei poporale de pe la sate avem sĕ crescem ómeni cu purtări și moravuri bune, ómeni sĕ se cunóscă pre sine și sĕ păstreze cu scumpătate datinile și obiceiurile nóstre strĕbune, cari caracteriséză națiunea nóstră.

Un învĕțător.

Varietăți.

* (Universitatea săséscă.) In ședința din 28 l. c. n. a universității săsesci s'au presentat referenții rapórtele. Scólele industriale și economice au arĕtat progres Scontrarea cassei s'a făcut și s'a aflat în ordine. S'a creat un stipendiu pentru un învĕțăcel, care sĕ se perfecționeze în strĕinătate. — In ședința celor șepte scaune a referat membrul Roth despre despăgubirea regaliilor. Prin operația acésta a crescut averea cu 196,868 fl. 62 cr, advocatului Bruckner i se esprimă mulțămită pentru resolvirea afacerei. Cererea comunelor românesci din scaunul Sĕlistei pentru a le lăsa 10 % din desdaunarea regalielor a fost respinsă cu tótă apĕrarea energică a deputaților Dr. Pĕcurariu și Berciànu.

* (Promoțiune) Dl Emilian Popescu din Dumbrava, profesor censurat, depunând „*cum laude*“ rigorosul prescris, a fost promovat la rangul de „*doctor philesofiae*“ din partea universității din Budapesta.

* (Avansamentul din Novembre) Au fost înaintați la gradul de colonel: cav Marcu Cnezevici la reg. 62 inf. — locot. colonel: Ioan Tatartzi la reg. 3 de husari și Ioan Servin la artilerie bat. div. 23; — maior: Iosif Băcilă la rep 64 inf — căpitani: cl. I: Nicolau Șumanca reg. 50; — căpitani clasa II: Macsimilian Bussu la reg. 50; Demetriu Popovici la 64; — locotenenți. — Ioan Popovici la reg. 31; A. Basarabă la reg. 50; — sublocotenenți: Ioan Hidu la reg. 31 Emil Pap la reg. 64; Emil Romoșan la reg. 64; Ioan Fiala la reg 63; la cassa militară cl. oficialilor de acesist: Nistor Uscatu în Viena și Achim Manu în Budapesta.

* (Afacerea Zappa) Cetim în „Timpul“: Am anunțat că ministerul afacerilor străine pregătesce o Carte Verde in afacersa *Zappa*

Putem spune astăḑi, că acéstă publicațiune va conținé între altele, și nesce fórte interesante consultațiuni aie unor eminenți juris-consulți străini.

Aceste consultațiuni sunt datorite următorilor profesori de drept:

Dl de Gneist, profesor de drept la facultatea din Berlin, consilier de stat, etc.

Dl Charles Woeste, din Bruxelles, advocat, membru al camerei representanților, ministru de stat, fost ministru al justiției și șeful partidului catolic în parlamentul belgian

Dl Louis Renault, profesor de drept internațional la facultatea de drept din Paris și la scóla liberă de sciințe politice, membru al institutului de drept internațional.

Tuturor acestor trei savanți jurisconsulți, a cărorautoritate se impune, li s'a cerut câte o consultațiune asupra unei teme așa ḑicênd abstracte și care sĕ cuprindă tóte elementele afacerei Zappa, fără însĕ a li se arĕta casul special la care se raporta acéstă consultațiune și toți trei jurisconsulții citați s'au pronunțat într'un chip care dă deplină dreptate României în conflictul ce are cu Grecia

* (Himen.) Dl Aron Serb cleric abs. și învĕț. și Eudochia I. Muntean anunță serbarea cununiei lor pe Dumineca în 25 Octobre st. v a. c. la 1 óră p m în biserica cea mare din Poiana.

* (Rĕspuns la Replică.) „Budapesti Hirlap“ aduce scirea, că tinerimea magiară dela universitatea din Budapesta și a ales o comisiune de 5 membri, care este însărcinată cu adunarea materialului pentru a rĕspunde la replica junimei române academice. Comisiunea și a început deja lucrările.

* (Agitatori improcesuați.) Corespontul din Cluș al ḑiarului „Budapesti Hirlap“ scrie, că procuratura supremă din Cluș a pornit proces, pentru agitațiă, în contra rĕspânditorilor memorandului și ai replicei. Actul de acusare forméză un volum gros Secția pentru afacerile de presă a tribunalului din Cluș a trimis, la 24 Octobre n., actele de investigație în Sibiiu.

* (Etatea nemuritorilor.) In Paris trăiesc de present 37 dn „nemuritori“. Este sciut, că parisienii dau epitetul de nemuritori membrilor academiei de sciință din Paris Dintre acesti 37 de academiciani „nemuritori“ cel mai bĕtrên este: Ernst Legouvé, care numĕră 85 ani, cel mai tinĕr Pierre Lotti, de 43 ani. Etatea celorlalți este următórea: Ferdinand Lesseps de 83 ani, Victor Duruy 81, Camille Docet 80, Iules Simon 78 Iohn Lemoinne 77 Rousse 76. Lecont de Lisle 74, principele D'Aumale 71 de Macade 71, principele Bruglie 71, Iosif Bertrand 70, Macsime du Camp 70, Pasteur 70, principele Audiffret-Pasquier 69, Gaston Boissier 69, Dimas Fils 68, Oliver Emil 67, Meziers 60, Leon Say 66, Freycinet 64, Greard 64, Cherbuliez 64, Taine 64, Perand 74, Sardou 61, Meilhac 60, Pailleron 58, Halevy 58, Ed. Hervé 57, Sully Prudhomme 53, Claretie 52 Francois Coppée 50, Lavisse 50, cont. D'Haussonville 49, Vicomte de Boqué 44 de ani. De aici se vede așa dară, că 4 academiciani au trecut preste etatea de 80 ani, 10 între 70—80, 13 între 60—70, 7 între 60—70 și numai 3 sunt sub 50 de ani.

* (Defraudațiuni.) Contabilul băncei germane din Berlin, Rittdorf a defraudat 100,000 mărci. Defraudantul a fost arestat.

Casierul principal al băncei de depuneri din Brucsela a furat 120,000 franci și apoi a fugit.

* (Apă în lună.) Doctorul Weinek, dela observatorul din Praga, a isbutit a obținé fotografia lunei de 3 metrii diametru, pe care se pot vedé nisce linii necunoscute până acum și cari de sigur trebue sĕ fie nisce rîuri. Ar fi într'adevĕr estraordinar, dacă aparatele fotografice — cari cu drept cuvênt s'au numit retinele din ochii învĕțaților — ar reuși sĕ probeze că, contrariu afirmațiunilor astronomilor, esistă apă pe suprafața satelitei nóstre. Apă în lună! Atunci de sigur va fi și o atmosferă, și o vegotațiune și . . . locuitori!

* (Sinuciderile în armata austro-ungară.) Dela 1873 până la 1891 au fost 5.808 sinucideri în armata austro-ungară, adecă o mijlocie de 323 pe an și de 123 la 10.000 dn ómeni.

Cele mai multe sinucideri s'au întêmplat în garnisónele din Praga și Iosephstadt, cele mai puține la Viena și la Zara.

In 3450 casuri s'a putut descoperí causa sinuciderei; din acestea 1199 casuri au fost pricinuite de frica de pedépsă, 587 casuri de desgust de serviciu, 259 casuri de nebunie subită, 274 casuri de atingere în amorul propriu, 247 casuri de disgust de viéță, 266 casuri de amor nenorocit, 274 casuri de datorii, 167 de afaceri de familie și 173 diverse causa.

In 2.358 de casuri, causa sinuciderei a rĕmas necunoscută.

* (Clerul grec din Macedonia.) Archiereul grec din Presca, cu reședința în Crușova, a cerut autorităților turcești sĕ i dea 4 jandarmi cu cari a espulzat din biserica comunei Moloviștea pe preotul, care oficia în românesce.

Faptul ajungênd la cunoscința ministerului de justiție din Constantinopol și a sublimei Porți, s'au dat ordinele cele mai severe autorităților locale ca asemenea scene sĕ nu se mai repete, amenințând cu pedepse aspre pe cei cari vor mai comite asemenea abuzuri de putere.

* (O întêmplare miraculósă.) Cetim în „Galaț“: „Un cas într'adevĕr miraculos s'a întêmplat Dumineca pe linia Bufești-Mărășești.

Dintr'un vagon de cl. a II-a un copil ca de doi ani cade jos de pe scări; mama desperată, trage clopotul de alarmă, care, ne fiind pus în funcțiune, nu putù fi auḑit la timp de șeful trenului, așa că trenul își continuă mersul seu accelerat.

Ajunș la Mărășești, sermana mumă desperată relatéză faptul dlui șef de stație.

Acesta inmediat cu o mașină de ajutor se duse la locul accidentului spre a găsí copilul.

Lumea curiósă, care aștéptă la gară ca sĕ vadă ce s'a întêmplat cu sórta acelui copil, spre marea ei mirare vĕḑú pe copil suriḑênd, aruncându-se în brațele mumei sale.

E de prisos sĕ mai descriem bucuria mumei; atâta numai spunem, că copilul nu avea nici o contuziune. Cam rar se întêmplă casuri de asemenea natură.

Bibliografic.

In tipografia archidiecesană în Sibiiu a apĕrut:

„**Calendariu**“ pe anul comun dela Christos 1893. Anul al patruḑeci și doilea.

Cuprinsul:

Cronologie. — Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea corectă a Evangeliilor și glasurilor de preste an) — Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitóre. — Regenții europeni. — Serviciul postal și telegrafic. — Conspectul sĕptĕmânilor. — Tacsa de timbru pentru polițe și documente. Tabela pentru computarea intereselor.

Șematismul

bisericei ortodocse române din Ungaria și Transilvaria, cuprinḑênd și pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după nóua arondare a prrtopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidență pentru oficiile parochiale și protopresbiterale. – Judele Chețan din Sucita. (Schiță). — Poesii. — Anecdote.

Insemnarea têrgurilor. — Anunțe.

Prețul unui esemplariu 30 cr., pentru vênḑĕtori nelegat 23 cr. v. a. și legat 25 cr. v. a.

Loterie.

Sâmbătă, în 29 Octobre, 1892.

Budapesta: 82 28 37 55 54

---

mic: Fênațul este zălogit. Sĕcara se va cóce — ei însĕ nu au de a astepta după nimic: pămêntul lor a ajuns în mâna bogaților. Dacă plec de aici, ei ér ajung în starea în care i-am aflat. Gândurile lui Ielissei se împărțiră, și el nu plecase în séra aceea, ci remase până în ceealaltă ḑi. El se duse în curte ca sĕ se culce . El se rugă, se culcă dar nu putu adormí: el trebue sĕ mérgă — mult timp și și bani a perdut — și lui îi părù rĕu de ómenii acestia. Dar nu poți ajuta la toți. Eu am voit sĕ le scot numai apă și sĕ le dau o bucată de pâne, și am făcut cu mult mai mult. Acum le rĕscumpĕr fênațul și agri și dacă ai rescumpĕrat odată pămênturile, atunci trebue sĕ le cumperi la copii și o vacă, și țeranului un cal, ca sĕ-și aducă bucatele. Te ai încurcat în multe, frate Ielissei Cusmitș. Și acum te învêrtesci, nu sci că în stânga sau în drépta. El se ridică, își întinse caftanul, își scóse dosa și trase odată, tabac — strĕnutatul sĕ-i esplice cugetile lui ceea ce însĕ nu se întêmpla. Cât mai cugeta, tot nu cugeta ceva de bine. El trebue sĕ mérgă și de ómeni îi pare rĕu. Ce sĕ încépă nu scie nici el. El zăcea, — deja au cântat cocoșii — în fine adórme Deodată i se pare, că l'a sculat cineva: el se vede pe sine, gata de drum, cu sacul pe spate și cu bâta în mână, el vrea sĕ ésă pe portiță și portița nu e deschisă destul de tare, așa încât el trebue sĕ scótă sacul înainte, el se acață cu sacul în portiță, și nu póte eși. El își dă silință sĕ iésă — însĕ uite nu sacul îl ține de nu póte eși, ci fetișóra îl ține și strigă Moșule! Moșule! dă-mi pâne! El se uită la picióre, acolo îl ține copilul. Pe feréstră se uită la el țeranul și bĕtrâna. Ielissei se treḑise, și vorbi tare cătră sine, mâne voi rescumpĕra fênațul și agrii, voi cumpéra un cal și pentru copii o vacă. Te duci preste mare sĕ cauți pe Christos, atunci îl poți însuși pierde; la ómenii acestia trebue sĕ le ajutăm! Și Ielissei dormi până diminéța, se duse la țeranii cei avuți, rescumpera agrii, și dădu bani și pentru fênaț. El cumpĕra o cósă, — chiar și cósa a fost vêndută! — și o aduse țeranului. El îi ḑise sĕ-și coséscă îndată. Și el însuși plécă în sat și têrgui dela crâșmariu un cal și o căruță. De acolo plecă mai departe sĕ cumpere și o vacă. Mergênd pe stradă întâlnesce dóuĕ țĕrance. Ele merg înaintea lui și povestesc. Și el aude, că ele vorbesc de el.

(Va urma.)

Nr. 467. [112] 1—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 24 Iuniu 1892 şi dau suma de 315 fl.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbíteral până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concerninte, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Făgăraş 6 Octobre 1892.

Iuliu Dan.
protopresbiter,

Nr. 61. D. f. g. 1892. (210) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea Aritmetica şi Fisica şi ca studiu secundariu Geometria desemnativă, eventual: Limba şi literatura magiară şi germană se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura şi alesul va fi întărit definitiv, e *800 fl*, şi decenalele de câte *100 fl.*; în lipsa de censură însĕ salariul este de *700 fl.*

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documennte:

a) că sunt români de religiunea gr. orient.;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de articlul de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu disposiţiunile bisericesci relativ la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 6 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. Oradea-mare sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mezö-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluş pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. Cluş sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.31	Ghiriş	—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. Teiuş. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. Copşa-mică sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	--	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. Braşov sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5 !	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroşeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. Petroşeni sos		—.—	10.—	—	9 10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timişóra		8.—	1.1!	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriş		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. Czegléd sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. Seghedin sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. Timişóra sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	-
10.55	—	—	—		Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. Arad sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46						
—	—	4.42	2 34	5.57	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. Teiuş pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copşa-mică sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. pl. Sibiiu pl. sos.		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		Avrig		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	-

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oşorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. Oşorheiu sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Braşov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3.53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oşorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110. Sibiiu, Joi, 22 Octobre (3 Novembre) 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și insertiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 21 Octobre, 1892.

In statele constituționale opiniunea publică se esprimă prin presă și fiecare guvern e silit mai mult sau mai puțin sĕ țină cont de cele ce sĕ afirmă prin ea.

Guvernul magiar are nenorocirea de a nu se ocupa de cele ce se scrie în presa naționalităților sau și dacă cumva îi rĕmâne timp de a se ocupa cu lucruri de a le nóstre, o face dând ordin sau îndemnând pe cutare procuror sĕ pășéscă la mijloc pentru încătușarea libertății de pressă.

Aceea ce se petrece de un șir de ani încóce cu naționalitățile din Ungaria ar fi trebuit sĕ misce pe ori ce guvern, ar fi trebuit sĕ-l îndemne, ca sĕ întroducă o aspră cercetare, dacă e drept sau nu ceea ce sĕ afirmă în presă. Dacă drept este, atunci datoria guvernului ar fi fost, ca sĕ curme rĕul prin dispozițiuni salutare, dacă nu este drept, atunci făuritorii de minciuni trebue trași la respundere și puși la umbră.

Guvernul 'și face urechea tócă, a făcut și face pe observatorul pasiv.

In alte țĕri un atare guvern ar fi abandonat, lipsit de ori ce razem și în cele din urmă dat jos de la cârmă. La noi ce se întêmplă? Aderenții 'l spriginesc orbesce ér oposiția o întórce pe altă córdă; ea, care sufere în gradul cel mai mare de bóla șovinismului și în fiecare român, ce ține la naționalitatea sa, vede un agitator, oposiția, ḑicem acusă pe guvern de slăbiciune, că de ce adecă, fără sĕ mai cercetéze, nu ne dă preste graniță pe toți, ca sĕ pribegim prin țeri strĕine.

Acesta-e refrenul ḑiarelor oposiționale, mari și mici, după cum ele apar în capitală, ori în alte cuibulețe magiare.

Mergênd astfel lucrurile este o speranță deșartă a cugeta la îmbunătățirea raporturilor dintre magiari și nemagiari.

In starea de acum ne pare imposibil de a-i face pe magiari sĕ se cugete la noi, dacă nu cu bunăvoință, cel puțin cu sinceritate. Noi suntem buni, de a purta sarcinile, suntem buni de a da contingentul de armată, de a face drumuri și de a susținé dróia de amploiați unguri. Ér amploiații sĕ țin în drept a ne nesocoti limba, a ne desprețui și adese suntem lipsiți și de dreptul cel mai elementar de a ne putea alege primar în sat, pe cine nóue ne place și în cine avem noi încredere.

Și în fața situațiunii create, noi ne plângem în întruniri și presă, arĕtăm casuri concrete dar tóte înzadar, nu sĕ face nici o mișcare. nici o cercetare, ba ne pomenim adese că chiar aceia, cari sunt mai plin de ură contra nóstră, cu tóte că din sudórea nóstră trăiesc și cari ne persecută mai tare, sunt promovați și remunerați, ér presa magiară la de-al de-aceștia le face elogii, îi laudă, pentru-că veḑi Dómne aceștia sunt stêlpii statului, cari privegbiéză și urmăresc pașii „agitatorilor“ și astfel susțin „interesele statului“.

Unde va ajunge statul magiar cu teoriile aceste, aprobate de toți aceia, cari duc rolul de frunte în societatea magiară și aplicate în pracsă, noi nu scim, vedem însĕ că lucrurile sunt pornite pe un povârniș fatal și au sĕ producă o nemulțămire generală.

Era un timp, când se mai găsiau între români ómeni, cari erau resoluți a lucra pentru înaugurarea unei apropieri sincere cu magiarii; mai sunt și aḑi puțini, cari cred în îndreptarea lucrurilor, dar numĕrul lor scade mereu în proporția, în care cresce ura magiarilor contra nóstră, nutrită prin presă și pe tóte căile, și cu ea tóte suferințele, ce le îndurăm.

— Nu pot avé gând bun cu noi, auḑi adese grăind țeranii și noi, cari cunóscem elementul dela țéră și scim câte suferințe are sĕ îndure, nu putem sĕ nu i dăm creḑĕmênt, căci suntem pĕtruși până în inimă de durerile lui.

Étă deci, că nemulțămirea a pĕtruns și pĕtrunde și în popor și nu noi suntem de vină la acésta, ci sistemul rĕu și față de noi mașter, ce sĕ aplică.

Ca cetățeni iubitori de patriă și mai pe sus de tóte cu durere pentru poporul nostru, nu putem decât sĕ atragem atențiunea guvernului, ca sĕ apuce alte căi, chiar în interesul bine priceput al magiarilor, ér presa magiară o advertisăm. sĕ și lase rĕul obiceiu de a ne hulí, bajocorí, și astfel a propaga ură contra nóstră în societatea magiară; ea, care sĕ ține și sĕ laudă cu patriotismul seu prin o atitudine sinceră față de noi, mai bun serviciu ar face patriei, de cât cum-și închipuesce că face prin procederea ei de până acum.

Revista politică.

Situațiunea politică din Ungaria devine tot mai încurcată. Foile oposiționale atacă guvernul în mod vehement și din afacerea cu încoronarea monumentului Hentzi lucrurile s'au complicat fórte tare. Chiar și foile guvernamentale spun, că esistă membrii în sinul cabinetului, cari doresc depărtarea lui Szapáry din fruntea lui. Cestiunile acestea le tractéză și presa strĕină.

Fóia vienesă „Neue Freie Presse“ publică în numĕrul seu de Sâmbătă o corespondență telegrafică din Budapesta.

Corespondența atacă pe aceia, cari voesc se acopere crisa și sĕ o nege; pe aceia, cari ḑic, că drept causă pentru o crisă ministerială nu póte sĕ servéscă decât afacerea Hentzi, care însĕ nu este ertat a se permite, ca din causa ei sĕ cadă guvernul actual. Afacerea Hentzi este numai un incident, care a descoperit starea precară a raporturilor politicei magiare. De fapt Ungaria dela 1867 încóce n'a fost nici odată într'o stare așa de critică ca aḑi, find-că nu este în joc numai guvernul, ci esistența unei mari partide.

Cine mai póte garanta, că partida dela guvern va mai primi pe Szapáry de conducĕtor al ei? pe Szapáry, în al cărui călcâiu a fost pururea nesuccesul și a cărui conducere nime n'o mai doresce în urma acésta. Acesta este modul de vedere al maiorității partidei liberale. La crisa actuală dar nu este vorba, de a se lua în considerațiune dorințele oposiției, ci este în joc satisfacerea voinței unor astfel de factori, cu cari trebue sĕ se tragă sémă și de aci înainte.

Față cu partida guvernamentală, conducerea lui Szapáry s'a dovedit de imposibilă. Partida este în descompunere și se va frânge de coteriele singuraticilor ministri, cari stau pe picior de rĕsboiu unii față de alții. Partida acésta n'o mai póte susținé decât un om cu mare autoritate, altmintrelea ea se va frânge în bucăți.

Jertfirea neecuivalentă a legilor bisericesci dela 1868 ar readuce țéra în starea, în care se află în primul deceniu al vécului present. Situația religionară trebuia deci limpeḑită. Acésta o simția guvernul, de aceea s'a și pus pe lucru, dar tocmai acésta a pricinuit împărecheri în cabinet. Prin o pășire energică și solidară, cabinetul putea deslega acéstă cestiune, aḑi însĕ este imposibil. In actualele împrejurări însĕ este imposibilă și reforma administrației.

La sfirșit corespondența ḑice următórele:

In astfel de stare reală se află situația internă a Ungariei. Și acum se ridică unii și ḑic, că tóte pot rĕmâné în starea lor vechiă, ér la casul cel mai rĕu ar trebui realiat cabinetul Szapáry. Deslegarea acésta ar fi una dintre cele mai nenorocite. Dieta se va întruni la 3 Novembre și în 10 Novembre se va începe desbaterea bugetară. Credem, că acesta e timpul, când lucrurile se vor pune în mișcare. Dacă acésta mișcare se va face în parlament, va fi cu

FOIȚA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

VI.

(Urmare).

„La început“, ḑise o femee, „nu-mi pot nici închipui, ce fel de om este acesta, ea îl ținù de un pelerin comun. El venise sĕ bea apă, și se oprì aci. Tot le-a cumpĕrat, ḑiseră ele. Eu însu-mi am vĕḑut, cum a têrguit dela cârciumariu calul și căruța. Sĕ mai fie ómeni de acestia! M'aș duce acolo sĕ vĕd“.

Auḑind Ielissei, că îl laudă, se decise a nu mai cumpĕra vaca. El se întórse la crâșmariu, dase banii pentru cal și căruță și plecă la colibă. El vení la pórtă, oprì calul și sărì din căruță. Ómenii vĕḑură calul și se mirară. Și ei pricepură, că el a cumpĕrat calul și căruța pentru ei însĕ nu cutezară sĕ ḑică nimica. Țeranul eși afară, sĕ deschidă pórta.

„De unde ai calul, moșule?“ întrébă el.

„L'am cumpĕrat, ḑise el d'odată. Taie-i érbă pentru nópte“.

Țeranul deshămă calul, così un braț bun de érbă și o puse în iesle. Se culcară. Ielisei se culcă afară, unde i-a fost și sacul. Când s'a făcut linisce în colibă, se sculă el, se încălță, se îmbrăcă cu caftanul și se duse pe drum ca sĕ se întâlnéscă cu Iefim.

VII.

Ielissei a mers cinci verste, începù sĕ se facă ḑiuă. El se așeḑă sub un pom, sĕ-și numere banii. Ii remase șepte spre-ḑece ruble și dóuĕ-ḑeci copeici. Hm, cugetă el, cu banii acestia nu poți trece marea, și ca se cerșesc în numele lui Christos pentru așa ceva, aceea ar fi pentru mine un pĕcat mai mare. Cumĕtrul Iefim va ajunge și singur acolo, și va aprinde pentru mine o lumină. Și pe mine va fi până la mórte făgăduința solemnă. Dumneḑeu e bun și va avea îndurare.

Ielissei se sculà, își luà sacul și plecă înapoi. Ca sĕ nu-l vadă ómenii făcu un ocol pe după sat. Și îndată ajunse la vatra lui. Când a mers cu Iefim, cum i se păru drumul de greu! Câte-odată îi era preste putință, când se ducea cu soțul lui, mergênd acela mai tare. Când s'a întors însĕ, i a ajutat Dumneḑeu de n'a simțit ostenélă. El se duce jucênd, la șepte-ḑeci verste făcu el pe ḑi.

Ielissei veni acasă, secerișul era mai gata. și bucatele în șură. Ai lor se bucurară de rentórcerea părintelui lor. Ei îl întrebară: cum și pentru-ce s'a despărțit de Iefim, pentru-ce s'a despărțit de Iefim, pentru-ce s'a reîntors acasă și nu și-a ajuns scopul

„Dumneḑeu n'a voit, a perdut banii pe drum, și a trebuit sĕ se despartă de Iefim. Așa eu nu am putut merge mai departe. Ertați-mi pentru voia lui Christos“.

Și el dădu bĕtrânei banii, ce i-a mai rĕmas și întrebà destre trebile casnice. Tot s'a aflat în ordine, nimic nu s'a negles, ei au trăit în pace și bună înțelegere.

Familia lui Iefim auḑì în aceeași ḑi despre reîntórcerea lui, și îl întrébă de Iefim.

„Iefim s'a dus vesel, cu trei ḑile înainte de S. Petru ne am despărțit, eu am voit sĕ-l ajung, dar mie multe nu mi-au succes: mi-am perdut banii. Cum sĕ fi mers mai departe? Și așa m'am întors“.

Ómenii se mirară că un om așa de isteț sĕ pățéscă așa ceva — s'a dus și nu a ajuns, numai și-a cheltuit banii. Ei se mirară de așa ceva, apoi își uitaseră. Nici Ielissei nu și mai strica capul cu așa ceva, el se apucă de lucru; aduse cu ajutoriul ficiorului lemne pentru érnă, îmblătì cu muierile, își acoperi șura și se îngriji de stupi. Ḑece stupi îi dase vecinului, bĕtrâna nu se prea învoì sĕ dee vecinului și ce a roit, dar el sciuse cum a făcut têrgul și îi dase în loc de ḑece, șepte-spre-ḑece. După-ce le-a gătat tóte, îl trimise pe ficior sĕ-și caute de lucru, el se puse pe lucrul de érnă: făcu coșnițe și alte de feliul acesta.

VIII.

Ḑiua întrégă, când se aflà Ielissei la ómenii cei boluavi îl asceptă Iefim El s'a dus numai vre-o câțiva atât mai bine pentru viitoriu. Astăḑi crisa se mai póte încă reduce la ministeriu; mai târḑiu însĕ se va estinde negreşit asupra partidei liberale şi cu acésta dimpreună, s'ar ruina tot ceea ce întinde garanţii pentru raporturi stabile în Ungaria. Tóte semnele arată, că amânarea crisei nu póte ţiné mult timp. Suntem în préjma unor mari evenimente.

Étă acum în ce mod sĕ esprimă fóia parisiană „Figaro:

Szapáry, care nici odată n'a avut popularitate, simte clătindu-se pămêntul sub piciórele lui, şi el se va depărta mai bine de voie bună, de cât sĕ aştepte desastrul neîncunjurabil. Trebue, că în Gödöllö s'au întêmplat lucruri fórte serióse între domnitor şi ministrul preşedinte. Se susţine, că acolo n'a fost vorba de honveḑi, sau de curia romană, ci de politica esternă, şi ministrul preşedinte unguresc va demisiona, pentru că nu se crede destul de popular, de a pune în cârca compatrioţilor sĕi o politică, pentru care disposiţia actuală a curţii din Viena este favorabilă. Politica acésta este o apropiare de Rusia.

Foile străine comunică un interwiev ce l-a avut Maximilian Harden cu Bismarck. Bătrânul ex-cancelar condamnă fórte aspru slăbiciunea politicilor germani faţă cu polonii, cari nasc în Rusia credinţa, că Germania speculéză la revoluţia polonilor ruşi. Acésta este causa, că Rusia face curte tuturor curţilor europene şi asta póte fi causa, dacă vre-odată rusul va vení la convingerea, că tăietura este cea mai bună paradă. Ţarul este om iubitor de pace şi din punct de vedere al intereselor germane este indiferent, dacă cheia Dardanelelor va ajunge în mânile Rusiei. Bismarck ḑise apoi, că numai în cas estrem va merge în parlament, fiind-că acolo va trebuí sĕ facă oposiţiă. Asta însĕ nu ar voi-o. Ministrii actuali sunt nisce figuri fórte transparente: în tot locul se vede prin ei figura împĕratului. A se lupta cu strohmani însĕ, Bismarck nu voesce. El vede un pericul al principiului monarchic în aceea, că împĕratul se presentéză pré adese ori înaintea opiniunei publice, şi încă fără ministri.

Nu puţină sensaţiune a făcut rechiemarea mai multor ambasadori prusiani, între cari cea mai sensaţională este fără îndoială rechiemarea dlui Schlötzer din Vatican şi Roma. Acesta este unul dintre diplomaţii cei mai esperţi ai scólei lui Bismarck. Se ḑice că dl Schlőtzer trebue sĕ mérgă pentru-că ar fi fost pâcălit de diplomaţii Vaticanului, căci enciclica papală dela 15 Februariu 1892, în care se proclamă apropierea scaunului papal de republica franceesă, n'ar fi surprins pe nimeni mai mult ca pe el. O fóie bismarckiană susţine însĕ, că Schlötzer ar fi fost rechiemat, în urma influinţei partidei centrului asupra oficiului de esterne. Dl Schlötzer este altreilea diplomat din cercul mai strêns al scólei bismarckiane, care este rechiemat, fără o causă palpabilă, dela un post însĕmnat. Aşa fu rechiemat şi ambasadorul Radovitz dela Constantinopol şi dl Stumm. Caracteristic este, că toţi trei au fost atât de nebăgători, a corĕspunde cu Bismarck şi după căderea lui.

„Ḑiarul de St.-Petersburg“ publică, ca rĕspuns la atacurile presei străine, un comunicat asupra recurselor ţarului.

Bani în cassă ai ţarului şi băncei imperiului erau la 24 Octobre 604,500,000 ruble în aur adecă 2418 milióne de franci, prin urmare cu mult mai mult de cât totalurile disponibile ale băncei Franciei (1,673,250,000 franci) şi acelea ale băncei Engliterei (26,000 000 lire sterling) Tesaurul singur dispune in efectiv de 12 şi jum. milióne da ruble în argint şi 53,000,000 ruble în aur. Trebuie sĕ se observe că tesaurul dispunênd de resurse metalice considerabile şi putând sĕ plătéscă cheltuelile interióre în ruble-hârtie s'a mărginit, în loc de a aliena stocul aur, a-l pune la disposiţia băncii imperiului pentru a se acoperí rublele hârtie. In fine impositele se încasséză regulat şi venitul lor sporesce în urma resultatelor favorabile a operaţiunilor comerciale.

Veniturile băncei în bilete de credit s'au urcat, dela 1 la 15 Octobre, dela 57,144 milióne la 69,345 milióne.

Ḑiarul adaugă că aceste fapte demonstréză că administraţia finanţelor rusesci are dreptate sĕ privéscă cu linişte viitorul şi de a nu se îndoí nici de forţa tesaurului rusesc, care este manifestat pentru tótă lumea, nici de creditul sĕu, care cresce în continuu, tocmai în urma acestor atacuri.

Abia câteva ḑile mai au sĕ trécă până la marea consultaţie electorală, care va avé sĕ tranşeze în Statele Unite americane, pentru patru ani, lupta începută între protecţioniştii cu ori ce preţ, representaţi aḑi la putere prin domnul Harrison, şi partizanii politicei de uşurări vamale care se incarnéză în dl Cleveland.

La 8 Novembre st. n. va fi acéstă alegere presidenţială şi atunci Europa va fi ficsată asupra resultatului rĕsboiului de tarifuri început în potriva ei prin legislaţia Mac Kinley.

Afară de câte-va indicaţii date de unele alegeri parţiale şi care tóte au părut destul de favorabile democraţilor d-lui Cleveland, situaţia nu se desinéză nici acum, cu tótă apropierea luptei decisive, în deajuns pentru a se prevedea ceva hotărîtor. Ultimele veşti di Nev-York şi din Washington constată chiar un fel de inerţie, de amorţélă a opiniunei, care e de natură a zăpăci pe toţi prorocii. Nici odată póte agitaţia electorală n'a fost mai fără viéţă, cel puţin la suprafaţă, ca de astădată.

După părerea celor mai mulţi cari îşi reamintesc mai multe alegeri presidenţiale americane, liniştea relativă de astă-dată n'ar fi nici decum a se atribui indiferenţei, cât lipsirea unor elemente, cari de obiceiu dau marilor perióde electorale americane un aspect atât de turburat şi atât de puţin parlamentar.

De mai multe sĕptămâni deja dl Harrison şi ţéra întrégă se aştepta la doliul care a şi lovit de unăḑi pe presidentul actual şi-a transformat casa albă într'o casă mortuară. Acesta a fost un motiv irezistabil pentru dl Cleveland, a cărui corecţiune personală în relaţiile politice e cunoscută de a se abţinea dela ori-ce polemică mai aspră şi personală ca adversariul seu. De aci, în împrejurările de faţă moderaţiunea unei lupte care se urméză cu arme curteneţe, fără nici una din acele scene violente şi controverse personale cari degradéză atât de adesea viéţa politică în Statele-Unite.

Acest precedent va servi óre ca sĕ inaugureze năravuri noi şi mai blânde în lumea nóuĕ? Nu prea e de nădăjduit. Dar trebue sĕ se constate că fisonomia periodei electorale din care vorbele grele şi loviturile de revolver au lipsit cu desĕvêrşire, contrastéză într'un chip fórte fericit cu trecutul.

Dar totuşi se pretinde că elementul personal nu va lipsi d'a juca un rol şi în alegerile dela 8 Novembre, deşi dintr'un alt punct de vedere. Republicanii, aşa se ḑice, ar nădăşdui, şi nu fără óre-care temeiu, că mórtea d-nei Harrison va crea în favórea bărbatului ei un curent de simpatie care ar putea prea bine sĕ-i asigure realegerea. Cu alte cuvinte din simplă diferenţă pentru un om de stat care e atins de un doliu crud, principiile ce se găsesc în luptă, imensele înterese interesele universale ar fi sĕ fie nesocotite, călcate în picióre. Un astfel de esces de sentimentalism ar fi cu adevĕrat deplorabil.

Dar, ori-cum ar sta lucrurile cu acest trist sprijin al candidaturei dlui Harrison este de remarcat acum în favorul ei o altă întorsătură, destul de puţin nădăşduită, dar care va fi de natură a i da un sprijin cu mult mai temeinic: dl Blaine, fostul secretariu de stat, care-şi dăduse demisia certat cu şeful seu, cu care nu se mai împăca asupra unor cestii de principii chiar şi care-şi pusese candidatura alături cu dl Harrison şi în contra lui ameninţând astfel a devisa forţele republicano protecţioniste, dl Blaine s'a reîntors sub stégul fostului seu şef reîncepênd a-i sprijini cu energie candidatura, din intesul mai înalt, — cum ḑice, — al partidului republican.

Acest nou element de forţă pentru dl Harrison îi sporesce într'atâta şansele, încât face ca până în ultimul moment, resultatul luptei dela 8 Novembre sĕ rĕmână îndoios.

Epistolă deschisă

cătră on. membrii ai adunărei municipale din comitatul Făgăraşului.

Onorată Redacţiune!

Vĕ rog cu tot respectul a da loc următórelor desluşiri:

In comitatul Făgăraşului românii forméză 95% a poporaţiunei.

Atât în puterea dreptului natural, cât chiar şi în puterea legei de naţionalităţi din 1868 art. 44 noi românii suntem în drept ca în acésta proporţiune sĕ ocupăm şi oficiile administrative.

Acésta disposiţiă atât naturală cât şi legală ani de ḑile mai mult sau mai puţin tot s'a respectat; durere însĕ, că de un an încóce şi acestea prea adevĕrate pretensiuni se calcă în picióre

Acésta prea tristă împregiurare a dat ansă, ca reverendisimi domni Basiliu Raţiu vicariu şi Iuliu Dan, protopop împreună cu d nii Nicolau Cosgarea, Dr. Andreiu icu advocat în conţelegere cu mine, sĕ facem un apel cătră on. membrii ai comisiunei municipale spre a asista la adunarea generală dé tómnă, ce s'a ţinut în 12 Octobre, cu scopul vĕdit pe a pune odata capĕt acestor abnormităţi. Dar depărtarea de cu vreme a dlui prefect şi prin urmare absentarea d sale ne-a impus óre care reservă.

Reserva nostră faţă de purtarea cu totul necualificată a d lui vice-comite ca president al amintitei adunări a fost cu totul în alt sens esplicată.

Dreptul sânt al libertăţii cuvêntului a fost în modul cel mai brutal rĕstrêns şi călcat în picióre, căci esprimarea părerei mele, că depărtarea dlui prefect tocmai acum îmi dă bănuailă de a o cualifica de fugă, precum şi afirmarea, că d-sa decând a venit în acest comitat nu a făcut altceva decât că a destituit amploiaţii români, pe cari apoi i-a înlocuit cu némurile Măriei sale, acestea păreri au atras după sine îndrumări la ordine.

Am vorbit aceea ce nóue ni-s'a permis atunci prin dl vice-comite, am îndurat chiar grobianităţile d-sale, că ci ómeni blânḑi de fire ce suntem, nu am voit sĕ aducem lucrul la estrem.

Amară ne-a fost însĕ amăgirea la procsima adunare gen estraordinară, ce s'a ţinut în 27 Octobre sub presidiul d lui prefect Baussnern atunci când dl advocat Benedek cu legea în mână a arĕtat ilegalităţile, ce se comit de cei ce în primul loc sunt chiemaţi a respecta legea, dl vice comite în modul cel mai urît a făcut din aceea adunare, unde se tractéză de cele mai vitale interesse ale comitatului, un loc de injurie atât la adresa advocatului Benedek cât şi la adresa drului Micu, Iuliu Dan şi a mea — pe rvsimul domn Raţiu vicariu, în focul luptei l'a uitat — ca unii cari lucrăm la nimicirea comitatului.

Inzĕdar a fost tóte protestările mele cătră dl prefect spre a pune capĕt acestor discuţii, carii nice pe departe nu se ţin de obiect, căci dl vice-comite a putut negenat sĕ-şi continue invectivele.

Aici îmi încétă cuvintele ca sĕ pot da espresiune indignaţiunei mele la cuvintele rostite de acest vice-comite model în un comitat per exellentiam model! căci aşa l'a cualificat dl binecunoscut (?) vice notariu prim Aurică Poparadu — atunci când în plenul congregaţiunei în faţa prefectului s'a esprimat, că de aici înainte la adunări comitatense va veni cu „kutya korbács“ spre a bate pe toţi aceia, cari vor avea curagiul de a atăca purcederea şi faptele Măriei sale.

---

paşi, şeḑu pe érbă, şi asceptă, asceptă, adormì, se treḑi, mai asteptă un timp — soţul lui nu e aci.

Iefim se tot uită. Deja sórele începu a apune Ielissei nu e aci. Nu cumva a trecut? Cugetă el. Sau a trecut pe lângă mine, — cineva l'a pus în căruţă — pecând dormiam eu, şi el nu m'a vĕḑut. Insĕ el totuşi a trebuit sĕ me vadă. Pe şes póte omul vedé departe. Eu m'aş putea întórce, el însĕ întru aceea merge înainte. Noi ne încurcăm şi atunci e mai rĕu. Mai bine eu merg înainte. Acolo la birt tot ne vom întâlni noi.

Ajungênd în sat, întrebă el pe un ficior, că nu a vĕḑut un om strein bĕtrân, trecând pe aci, sĕ-l ducă acolo, unde sĕ rĕmână preste nópte. Ielissei însĕ nu venise. Iefim îşi continuă mersul, întrebă pe toţi pe cari i întâlnea, că nu au vĕḑut un om bĕtrân pleşug. Nu l'a vĕḑut nime. Iefim se miră şi merse singur. Ne întâlnim noi ori şi unde în Odessa sau pe mare în corabie. Şi el nu-şi mai facea gânduri.

Pe drum se întâlnì cu un pelerin. Pelerinul purta reveréndă era cu pĕrul lung. El a fost de a cercetat muntele Athos, şi acum merse a dóua óră la Ierusalim. Ei s'au oprit preste nópte la un loc şi au început a povesti, apoi plecară la olaltă.

Au ajuns sănĕtoşi în Odessa, şi asteptară trei ḑile până plecă corabia (vapor). Cu ei asteptară mulţi pelerini din multe locuri. Iefim ér întrebă de Ielissei — nime nu l'a vĕḑut.

Pelerinul învĕţase pe Iefim, ce sĕ facă ca sĕ nu plătéscă nimic pe corabie. Iefim însĕ nu l'a ascultat.

„Eu mai bucuros vreau sĕ plătesc“, ḑise el. „Pentru-ce mi am luat banii cu mine“?

Pentru trecere în colo şi în cóce plăti el patruḑeci ruble, işi cumpĕrase harincă pentru călĕtorie şi intră cu pelerinul în corabie. Corabia a pornit. In ḑiua primă a fost fórte bine, spre séră însĕ se ridicase un vênt începuse a ploua, corabia se clătina, şi valurile o purtau mai în drépta mai în stânga. Ómenii începură a blăstĕma, femeile strigau; ómeni mai debili alergară în cóce şi încolo, şi îşi căutară loc. Şi lui Iefim îi era frică dar el nu se arĕta; precum s'a aşeḑat în corabie lângă nisce ómeni bĕtrâni din guvernamentul Tambov, aşa şeḑu el nóptea întrégă şi tótă ḑiua următóre; ei toţi îşi ţinură sacii cu merindea strins în mână şi nu vorbiră nimic. In ḑiua a treia se făcuse linisce. In ḑiua a cincea ajunseră în Constantinopole. Unii dintre pelerini se duseră la biserica sântei Sofie, care biserică acum se află în posesiunea turcilor. Tarassits a rĕmas în corabie. După dóuĕ-ḑeci şi patru de óre plecară mai departe, se opriră puţin la oraşul Smyrna, la oraşul Alecsandria şi ajunseră sĕnătoşi până la oraşul Iaffa. In Iaffa se coborîră toţi pelerinii din corabie, mai rĕmase o cale de şepte-ḑeci verste până la Ierusalim.

(Va urma.)

La pronunţarea acestor cuvinte şi la gesticulaţiunile vĕḑute ca un fulger au rĕsunat protestările căci prin faptul acela nu vedeam altceva decât libertatea personală ameninţată, ér sânţenia locului batjocorită.

Inzădar au fost protestările advocatului Micu, înzădar ale protopopului Dan şi ale mele, căci dl Prefect nu a aflat cu cale a lua mĕsurile necesare, ca decorul adunării astfel batjocorit, sĕ fie reabilitat.

Desvoltarea lucrurilor în acéstă direcţiune, d lor membri ai comisiunei municipale, mi-au insuflat óreşi cari nedumeriri.

Nedumeririle mele mĕ duc la resultatul, că noi nu vom mai putea apĕra interesele comitatului fără de a fi espuşi la kutya korbácsul d-lui vicecomite.

Deóre eu însĕ am firma speranţă ca aḑi mai mult ca ori şi când suntem decişi a ţinea sus şi tare stindardul pe care e scris: „promovarea binelui comitatului“ şi că luptând pe basă legală sĕ statorim *„status legis“*, ér pe de altă parte spre a restitui atât decorul sdruncinat al adunării municipale, cat şi spre a lua paşii necesari de a putea de cu vreme paralisa eventualile lovituri de „kutya korbács“ ale d-lui vice-comite. spre împedecarea tuturor acestora aflu cu cale a vĕ cere învoirea la o consfătuire intimă şi spre acest scop vĕ rog a defige timpul şi locul.

Sum cu tot respectul
Budapesta, în 30 Octobre. 1892.

Dr. *Nicolae Şierban*,
deputat şi membru al com. mun.

Cronică.

Semne şi minuni.

Din „Ţara Oltului“, 20 Octobre, 1892.

La 12 şi 13 Octobre c. n. comisiunea municipală a comitatului Făgăraş şi-a ţinut adunarea de tómnă. Adunarea acésta a dovedit din nou, că în cttul Făgăraşului „administraţiunea este putredă“, după-cum o a fost clasificat fispanul Baussnern, în plină şedinţă, cu ocasiunea instalarei sale de comite suprem. Va se ḑică, după un an şi jumĕtate, decând comitatul nostru se administrézǎ cu „nem engedem“ îmbunătăţire nu se póte constata, decât numai pe hârtie, — în rapórtele vice-comitelui — ér în fapt — „putrejune“.

Starea acésta de lucruri, care apasă greu asupra poporaţiunei — curat românéscă — din acest comitat, ajuns pe mâna unei clice de ómeni, streini de adevĕratele interese ale poporaţiunei, a pus pe gânduri pe conducĕtorii poporului român de aici şi a dat impuls la o activitate energică, la o luptă desperată, care s'a purtat de partida românéscă în acésta adunare, cu o rîvnă, ce a însufleţit pe toţi voitorii de bine ai comitatului.

Dar totdeodată din acéstă luptă ese la ivélă clar ca lumina sórelui, că dacă fispanul Baussnern, la instalarea sa a avut un motiv a constata „putrejune“ în administraţiă, apoi acum, după o activitate de $1\frac{1}{2}$ ani, ar avea o mie şi una de motive a susţiné aceea-şi aserţiune.

La acéstă adunare semnificativ a fost: întâiu comitele suprem avênd un bolnav în familie, a absentat dela adunare. (Cristos a ḑis: „lasă morţii sĕ şi îngrópe morţii şivină după mine“ aşa dar interesele oficiului super puse celor private); a dóua: Conducĕtorii partidelor române, în vederea adunărei, au publicat în ḑiare, şi au adresat fie-cărui membru un convocătoriu separat. Acésta din causă că dela gremiul comitatului cu tóte plângerile, sĕ espedézǎ — de regulă — convocările prea târḑiu, póte chiar cu intenţiune; aşa că mulţi dintre membrii primesc convocarea numai în ḑiua de şedinţă, ori chiar mai târḑiu. Totdeodată diminéţa înainte de şedinţă, partida română s'a întrunit într'o conferinţă, unde s'au consultat în privinţa procederei solidare şi de unde apoi în corpore au mers la adunare.

Adunarea generală s'a deschis la ḑece óre a. m. prin vice-comitele, şi numai decât s'a cetit raportul vice-comitelui, despre starea administraţiunei în comitet.

~~In jurul~~ acestui raport s'a consumat întréga ~~activitate a~~ adunărei generale din 12 Octobre dela 10 óre a. m. până la 2 óre p. m. Ingineriul Kosy a propus ca raportul sĕ se ia la cunoscinţă. Contra acestei propuneri s'au înscris un şir de vorbitori, între cari cel dintâiu advocatul Benedek Gyula. Acesta a sbiciuit raportul într'un mod fórte vehement susţinênd, că administraţiunea, chiar de când a venit la postul de vice-comite favoritul lor al magiarilor, Kapocsáni Mor, este defectuósă, deplorabilă şi miserabilă, ca nici într'un alt comitat, dovedind acésta prin date şi esemple pipăibile. Acésta voce magiară, celor cari din administraţiunea comitatului au făcut monopol magiar, a suprins fórte neplăcut pe magiarii şi neromânii, cari totdeuna susţin orbesce procedura celor dela gremiul comitatului.

A luat apoi cuvêntul advocatul Dr. Micu, arătând cu fapte concrete, că raportul nu este oglindă fidelă a stărei lucrurilor.

Protopopul Iuliu Dan vorbind contra raportului a înşirat mai multe casuri, prin care s'a dovedit, că cursul afacerilor administrative nu este, după tecstul raportului „în cea mai bună ordine“; că disciplina la comitat este miserabilă şi că legea de naţionalităţi in acest comitat curat românesc (80 de mii de români) se calcă în picióre Amintesc numai câte unul din casurile aduse de vorbitoriu:

1. Presidiul sedriei orfanale a cerut dela vicecomitele *în mai multe rênduri*, disciplinarea revisorului Kloss, fără nici un resultat, căci revisorul e fêrtat de cruce cu vice comitele

2. Unii oficianţi magiari ai comitatului merg în cancelarie la 10 óre şi es la 11, alţii merg în starea abnormală încât trebue duşi pe braţe, acasă dela cancelarie, ér alţii fără a insciinţa pe cineva, şi fără a-şi cere concediu, părăsesc oficiile şi umblă cu sĕptĕmânile pustii, şi totuşi nu li se întêmplă nimic, póte din causă. că din „ḑile bune“ sunt prieteni intimi cu actualul vice-comite.

3 Că recursele scrise în limba română, oficianţiii comitatului, din puterea lor le resping numai că ce nu sunt scrise ungeresce. (Citézǎ casuri.) Mai amintesce apoi protopopul Dan, între aprobări furtunóse că astăḑi e lucru riscat a mai conveni doi sau trei români undeva, căci mereu sunt suspicionaţi şi denunţaţi de fispanul cu clica sa de mameluci, şi apoi că şi sĕ alătură la propunerea pentru respingerea raportului.

S'a ridicat apoi la cuvênt deputatul Dr Nicolau Şerban, care mai straşnic, mai violent ca toţi antevorbitorii, prin o vorbire fulminantă a desvĕlit întrégă rana administraţiunei comitatului. Las sĕ urmeze un estras ce mi l'am putut face din acéstă vorbire, ca sĕ se vadă, de ce fel de idei este stăpânit şi agitat d-rul Şerban şi cât de recunoscătoriu îi póte fi poporul Oltean care şi-a pus încrederea în dênsul. Dênsul a ḑis cam următórele.

„On. Comisiune! Iau pentru a dóua óră cuvêntul în acésta adunare, unde sĕ tractézǎ despre cele mai vitale interese ale poporului român din comitat. neintenţionând altă decât sĕ restituim basa legală.

Inainte însĕ de a întra în meritul causei, cercetând, dacă acest raport corespunde în adevĕr stărei faptice şi dacă din acest raport reese o îmbunătăţire în cele administrative, după 5 luni dela ultima adunare comitatensă, şi după un an decând avem în fruntea nóstră „bărbaţi noi cavaleri“ cum îi numesce o fóie din Cluş, înainte de a trece ḑic trebue sĕ constat că dl comite suprem, care ne-a adus în acest chaos, în acésta învălmăşélă, în vederea adunărei acestea, s'a dus, a fugit . . . . din mijlocul nostru“. (A fost întrerupt, sgomot teribil. Vice-comitele cerea ca sĕ-şi retragă cuvintele din urmă, căci dacă nu îi denégă cuvêntul din nou sgomot asurḑitoriu, D-rul Şerban voia sĕ urmeze, clopotul suna, vice-comitele sbiera, ca sĕ şi retragă vorbele „vătămătóre“ şi se începuse a se desvolta un scandal pe care românii erau pregătiţi a'l duce până încapĕt. Dar spre evitarea acestui scandal la stăruinţe esterne, Drul Şerban prin cuvintele „bine, retras sĕ fie“ a adus éră linistea şi a continuat.)

(Va urm..)

Varietăţi.

* (Onomastică.) Eri, Mercuri, fiind ḑiua onomastică a Preacuvioşiei Sale Domnului archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, P. O. D. membrii gremiului consistorial s'au presentat în corpore sub conducerea Preacuvioşiei Sale Dlui protosincel şi asesor consistorial Nicanor Frateşiu, carele prin o vorbire adânc simţită i a adus urări pentru o viéţă lungă şi fericită, ca şi în viitoriu cu puteri îndoite sĕ lucre la altariul bisericei şi al naţiunei pentru care până acuma şi-a câstigat merite neperitóre. Preacuvioşia Sa Dl archimandrit şi vicariu a rĕspuns în termini măgulitori, mulţămind la urările aduse şi accentuând, că iubirea şi ajutoriul reciproc e cel mai puternic mijloc în ajungerea scopurilor, ce le urmărim.

Preacuvioşia Sa a fost tot asemenea felicitat de mai mulţi distinşi onoraţiori!

* (Himen.) Dl Ioan Ioanovici şi d şóra Marina Nan 'şi vor celebra actul cununiei Duminecă în 25 Octobre în biserica gr. or. din Herman

* (Postal) Din 21 l. tr. s'a introdus pe lêngă trenul acelerat spre Budapesta o ambulanţă postală. Scrisorile, epistolele recomandate, avisurile şi cartele postale, ḑiuarele etc, cari se predau în Sibiiu până la 4 óre şi au sĕ fie duse cu trenul, ce plécă de aici la 4 óre 49 m. preste Copşa mică ajung cu mult mai înainte la destinaţiune de cât cu trenul de persóne. De aceea facem atent publicul la acésta împrejurare.

* (Redeschiderea scólelor). In urma epidemiei de coleră, care grasézǎ încă în Budapesta s'a fost închis tóte scólele superióre. In curênd se vor reincepe cursurile la universitate etc.

* (Colera) In 20 l. c. au fost în Budapesta 22 îmbolnăviri nóue de coleră. Sunt cu totul 87 bolnavi de coleră. Localităţile în cari mai grasézǎ colera în Ungaria sunt: Arad, Timişóra, Strigoniu, Kalocsa, Segedin, Zimony, Komárom.

In streinătate s'au ivit casuri de coleră în Viena, Galiţia, Stiria, Boemia. Mai tare grasézǎ în Galiţia. unde au fost până la 28 Oct n. 136 casuri. Din Bĕlgradul Serbiei s'a constatat oficios la 30 Octobre 5 îmbolnăviri şi la 31 Octobre 7 îmbolnăviri de coleră.

* (Reconstituirea societăţii de cultură macedo-române în Bucuresci.) Joia trecută s'a reconstituit în Bucuresci vechia societate culturală macedo-română, lăsată de câţi-va ani.

Intrunirea convocată spre acest scop a fost una dintre cele mai entusiaste, avênd de preşedinte ad hoc pe dl V. A. Urechiă. Dl senator N. Gusi, care luase iniţiativa pentru reconstituirea acestei societăţi, într'un călduros discurs arătă necesitatea de-a lucra cu puteri unite pentru împrăştiarea culturei naţionale în Macedonia, ér dl V. A. Urechiă a desfăşurat scopul societăţii, eminamente cultural, ḑicênd între altele:

„Nu declarăm rĕsboiu nimenui, revindecând pentru fraţii nostri macedoneni dreptul de a sĕ înstruì în limba maternă; lăsăm tot acelaşi drept tuturor némurilor conlocuitóre, — noi nu împietăm asupra nimĕnui. Element de ordine în Peninsula-balcanică românii macedoneni trebue sĕ se desvólte pe calea naţională şi de aci înainte în pace şi linisce sub puternicul scut al Majestăţii Sale sultanului şi sĕ considere ca duşmani proprii pe duşmanii monarchiei otomane“.

Procedându-se la alegerea unui comitet de 35 membri, s'a proclamat ca preşedinte Eminenţa Sa Inalt Prea Sânţitul metropolit al Rîmnicului; vicepreşedinţi domnii: N. Ionescu, C. F. Robescu, Dr. Leonte, N. Anastasiu. Casieriu: D. C. Ioanide; secretari: St Mihăileanu şi N. Cosmescu; apoi membri în comitet: P S. S. episcopul de Argheş Ghenadie, dl V. A Urechiă, N. Gusi, G. Misail, I. Riureanu, Alec. Orĕscu, T. Brătianu, G. Ionescu şi alţi opt-spre-ḑece inşi.

In comitetul dirigent s'au ales d-nii: V. A. Urechiă, N. Gusi şi V. Dan.

Salutăm cu bucurie reînvierea acestei nobile societăţi, care tinde la înaintarea în cultura naţională a fraţilor nostri macedoneni!

* (Starea sĕmănăturilor) După rapórtele oficióse sosite la ministeriul ung. de agricultură, pe timpul dela 16—29 Octobre te presentă astfel: Deşi în ultimele dóuĕ sĕptĕmâni au fost multe ploi, ba pe alocarea a şi nins, arăturile şi sĕmânăturile de tómnă s'au terminat în cele mai multe părţi ale Ungariei; în Ardél însĕ sĕmânăturile s'au întârḑiat, în multe părţi nu sunt încă isprăvite arăturile de tómnă. Dintre sĕmĕnăturile rĕsărite, aprópe tóte sunt frumóse; pe multe părţi însĕ şórecii le-au prădat tare. Sĕmĕnăturile de rapiţă sunt fórte frumóse Culesul viilor s'a terminat, — vom avé vin bun, dar puţin. Culesul cucuruzului în total a dat resultat mai mult slab, decât de mijloc.

* (Alegerea rectorului universităţei.) Colegiul universitar din Bucuresci s'a întrunit pentru a proceda la alegerea a trei profesori, din cari unul trebue se fie confirmat de minister ca rector al universităţei, în locul d-lui Al. Orĕscu, retras din învĕţământ.

Au luat parte la vot 44 de profesori şi s'au ales d-nii S. L Maiorescu cu 26 voturi, dl Const. Dimitrescu (Iaşi) cu 22 şi dl B. P. Hăjdeu cu 19 voturi.

După cum se póte vedea, 'cele mai multe voturi le-a întrunit dl Maiorescu, care probabil că va fi confirmat de minister ca rector al universităţei.

Verdictul înaltului corp universitar este un omagiu adus strălucitului profesor, filosof, filolog, critic literar etc. şi el onorézǎ nu numai pe dl Maiorescu, dar şi pe profesorii, cari i-au dat sufragiile lor.

Posta redacţiunei.

Dlui T. D. în P. Rectificarea d-tale, în forma în care e scrisă, nu se póte publica.

Loterie.

Mercuri, în 2 Novembre 1892.

Sibiiu: 14 64 63 39 4

Nr. 6505 Plen. [208] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor şi ajutórelor, ce vin a se vota pe **anul 1893** din fundaţiunea **„Andronic“**

a) pentru învĕţăcei de ori-ce meserie;

b) pentru sodali, cari s'au eliberat în decursul anului 1892 şi

c) pentru sodali, cari petrecênd cel puţin 6 ani consecutivi la meseria lor, au dat dovedi despre desteritatea şi hărnicia lor pentru a devení măestri, prin acésta se escrie concurs până în **31 Decembre 1892 stil. vechiu**, pe lângă următórele condiţiuni:

Toţi, cari voesc a concura la stipendii şi ajutóre au sĕ producă în general.

1. Carte de botez.
2. Atestat comunal despre averea proprie şi a părinţilor.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinţilor concurentelui şi fiind şi acesta căsătorit şi despre familia dênsului; în atestat avênd sĕ se cuprindă şi arĕtarea, că în familie câţi copii sunt minoreni, câţi frecuentéză scóla şi câţi se mai află la vr'o meserie.

Afară de recerinţele generale, au se mai arete în special:

I. Învĕţăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat cu succes bun cel puţin scóla poporală;

c) că au încheiat contract cu măestrul, şi că contractul s'a înregistrat în condica autorităţii industriale (la protopretore ori magistrat), avênd al alătura la concurs în orginal sau în copie autentică.

II. Sodalii.

a) că au terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1892' ceea ce vor dovedí prin atestatul autorităţii industriale (§ 67 art de lege XVII din 1884);

b) că au purtare bună şi fac sporiu mulţămitoriu în meserie şi acésta o vor dovedí prin atestatul măestrului, eventual cu cartea de lucru;

c) sĕ arete prin atestat dela măestru ce cunoscinţe de limbi mai au

d) aparţinênd eventual ca membri la vr'o reuniune de meseriaşi, sĕ o dovedéscă acésta cu atestatul dela reuniune.

III. Sodalii, ce sunt în condiţiuni a deveni măestri.

a) sĕ aibă certificatul de măestru;

b) sĕ fie lucrat cel puţin 6 ani consecutivi ca calfe, ceeea ce o vor dovedí cu atestatele dela măestrii, la care au lucrat, eventual cu cartea de lucru;

c) în cerere sĕ arete anume, unde voesc a se aşeda ca măestrii, ce fel de mijlóce în bani mai au pentru a-şi începe meseria pe socotéla lor, apoi sĕ producă şi alte documente recomândătóre.

Dela toţi concurenţii de ori-ce categorie se recere, ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise cu mâna lor proprie şi adresate consistoriului archidiecesan gr. or. în Sibiiu, sĕ le înainteze aici cel mai târdiu până la **31 Decembre 1892 st. v.**

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 5 Octobre, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Nr. 575. (209) 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele poporale, din mai jos numitele comune aparţinătóre protopresbiteratul Sighişórei se escrie concurs cu terminul de 15 dile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., în bani, apoi viptuale în preţ de 20 fl., şi dreptul de a îngrăşa doi rîmători la ghindă în pădurea comunală, — pe lângă cuartir şi lemnele necesari de foc.
2. Crişiu, cu salariu de 150 fl. pe lângă cuartir şi lemne de foc.
3. Nadeşul săsesc, cu salariu de 100 fl, pe lângă cnartir şi lemnele de foc.

Reflectanţii îşi vor aşterne petiţiunile concursuale până la terminul sus arĕtat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 1 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Turnătoria

de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vărsarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer făurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite şi premiate

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc**, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote**, solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal**, precum tóte celelalte articole de alamă şi metal aparţinătóre de acéstă categorie, cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [182] 3—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

Nr. 467. [112] 2—3

Concurs repeţit.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie concurs nou cu termin de 15 dile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa comitetului parochial ţinută la 24 Iuniu 1892 şi dau suma de 315 fl.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbíteral până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concerninte, oficiul protopresbiteral gr. or al Făgăraşului.

Făgăraş 6 Octobre 1892.

Iuliu Dan.
protopresbiter,

---

5 până la 10 fl.

câştig sigur la di fără capital şi risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri şi hârtii de stat legal permise. Oferte sub **„Lose“** la Espd. de anonce **I. Danneberg.** Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 3—6

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [199] 4

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1893.

Anul al patrudeci şi doilea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţi europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.**—**Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprindênd şi pe protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — **Judele Cheţan din Sucita.** (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii.** — **Anecdote.**

Însemnarea têrgurilor. — **Anunţe.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Extract de Cognac-Quint.

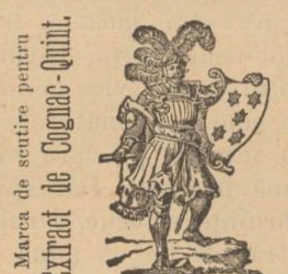

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes si fabricat sănĕtos

Cruţare de spirt

es face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsui. Acésta dă beuturi un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vêndare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune.)

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 13—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

A lui **KATHREINER**

Surogat de cafea Kneipp

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţinnea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-
Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN WIEN MÜNCHEN

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 4—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan. **Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.**

Nr. 111. Sibiiu, Sâmbătă, 24 Octobre (5 Novembre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „M. Muc. Dimitrie“ Nrul procsim va apărĕ Joi în 29 Octobre v.

Stările în comitatul Făgăraşului.

In Făgăraş sĕ petrec lucruri ciudate în feliul lor; se petrec lucruri, cari merită atenţiunea de aprópe a tuturor românilor. Este vorba despre luptele resolute, ce le pórtă cu bărbăţie şi însufleţire românii olteni de un an şi jumĕtate încóce în contra purtării necorecte, brutale şi necualificabile a capului comitatului şi a unei clice, răḑĕmată pe puterea acestuia.

Este un an şi jumĕtate, de când dl Guido Baussnern a fost numit de comite suprem în Făgăraş. El, ca „fişpan“, este fĕtul pactului sciut dintre guvern şi saşi, prin care guvernul a promis sasilor, între altele şi câţi-va comiţi supremi. Astfel l'a lovit şi pe dl Baussnern norocul şi în curênd a devenit şi el „stâlp patriotic“ al acestei patrii. Unii vreau sĕ scie, că guvernul ar fi intenţionat la început sĕ-l puie de „fişpan“ în Sibiiu sau în Bistriţa, dar cercurile politice hotăritóre de pe acolo, din dragostea ce o au faţă de dênsul i-au mulţămit dlui Szapáry pentru atenţiune şi l'au rugat sĕ nu-i molesteze cu o astfel de denumire. Szapáry le a ascultat, se vede, rugarea şi astfel a trimis pe dl Baussnern la Făgăraş, ca sĕ fericéscă acest comitat per escellentiam românesc!

Dl Baussnern ajuns „fispan“ 'şi-a şi început opera fericitóre. Deja la instalare s'a arătat, că cine este dênsul. Atunci a ḑis în vorbirea sa, că în comitatul Făgăraşului este „putrejune“ şi prin acésta a dat lumii sĕ înţelégă, că el este omul, „stêlpul patriei“ care este menit sĕ cureţe putrejunea din comitat şi sĕ facă ordine.

Şi de un an şi jumĕtate sĕ trudesce bietul „fişpan“ în sudórea feţii sale sĕ facă rânduiélă; şi a luat şi de ajutor pe vicecomitele şi pe alţii, însĕ înzadar, căci puţina „putrejune“ ce póte sĕ fi fost la venirea sa, aḑi după un an şi jumĕtate s'a înmulţit şi a cuprins întreg comitatul. Căci óre nu este putrejune aceea, când se ocrotéză de vice comite o persónă, contra voinţei comitatului întreg? Nu este putrejune, că oficiali români cualificaţi sub pretecste de nimica se suspendă din oficiu şi sĕ substituie cu magiari necualificaţi, dar cu „diplome de rudeniă“ cu Măria Sa „fispanul“? Nu este óre putrejune, când acesti oficiali sunt negligenţi, merg în stare anormală la oficiu şi au purtare scandalósă în afară, în viéţa socială, fără de a fi traşi la respundere? Nu este putrejune aceea, că legile nu sĕ respectă chiar din partea oficialilor, cum e bună óră legea de naţionalitate, că bieţii ţĕrani români sunt huiduiţi şi daţi afară de prin cancelarii, ş. a. şi că vice-comitele în rapórtele sale către adunarea generală tóte aceste şi altele asemenea acestora le retace, va sĕ ḑică substerne rapórte false, ér dacă i se arată acésta, merge până acolo, încât cu o temeraritate ne mai pomenită în analele comitatelor, ameninţă pe membrii congregaţiunii cu „kutya korbács“?

Acésta este „putrejune“, acestea sunt stările deplorabile şi abnormale, la care a fost adus comitatul într'un an şi jumĕtate, prin uneltirile clicei, formată sub ochii şi cu sprigínul d-lui Baussnern.

In faţa acestor stări de lucruri, românii au luat o posiţie hotărîtă, care numai spre laudă şi onóre le póte servi. Ei ca ómeni iubitori de némul lor şi avênd la suflet interesele adevĕrate ale comitatului, au pus tóte în mişcare între marginile legale, s'au consolidat şi au făcut un afront puternic uneltirilor şi păsurilor abusive şi necualificate ale celor dela cârmă, afront şi oposiţiă, care „fişpanul“ în impotenţa sa, numai aşa crede, că o va puté contra balansa, dând ucasuri, ca cela ce sĕ póte ceti în numérul de aḑi al fóiei nóstre, un ucas de concepţiune birocratică fórte restrânsă, care numai spre ruşine póte servi aceluia, dela care a emanat!

— „Ca la noi la nimeni“, pot esclama oltenii. Ca la noi în ţéră nicăiri, esclamăm noi, vĕḑênd cum guverul nu se află îndemnat a interveni, ca sĕ curme rĕul şi sĕ pună capĕt sbuciumărilor unui comitat întreg. El se pórtă pasiv ca şi când tóte lucrurile ar fi în cea mai bună rênduială. Acésta ne arată starea deplorabilă la care sunt condamnate comitatele locuite de români, cari fie causele lor ori-cât de drepte, pórte-se ei ori cât de loial, sprigin în sus nu au.

Dl Baussnern şi ceialalţi oficiali octroaţi în Făgăraş, au noroc, că sunt în mijlocul unui popor blând, iubitor de ordine şi cinstitor de legi, căci altcum sĕ puté întêmpla ca ei de mult sĕ fie scoşi între hotare, la graniţa comitatului . . .

Oltenii însă, ca toţi românii, sunt ómeni pacinici; ei sĕ supun, sufer îndelungat, dar în acest timp ei sĕ luptă pe tóte căile legale pentru asigurarea drepturilor, ce le compet. Acésta e calea cea adevĕrată şi bine nimerită. Inainte, tot înainte astfel şi fie asiguraţi fraţii nostri de pe ţéra Oltului, că triumful al lor va fi, căci causa dréptă tot trebuie odată sĕ învingă, rĕul trebuie sĕ cedeze binelui şi fie asiguraţi mai departe, că şi până atunci admiraţia şi simpatia nóstră, a românilor de preste tot locul, o au.

Revista politică.

Ḑiarul „Magyar Hirlap“ a primit o scrisóre din Viena, care percurge stările politice din Ungaria şi arată la lumină clară, cum judecă cercurile vieneze lucrurile din Ungaria.

Étă ce scrie între altele numita fóie:

Tot mai des sĕ aud acusele contra lui Tisza, că adecă guvernarea lui a făcut sĕ créscă şovinismul şi corupţiunea. Oposiţia magiară nu-l judecă pe Tisza mai aspru, de cât îl judecă cercurile hotărîtóre de aici. *Cultul lui Kossuth, demonstraţiile contra lui Hentzi, nu sunt de cât fructele guvernării lui.* Atitudinea lui dubiósă a încuragiat pe elementele turbulente din Ungaria. *Acestora însĕ trebue sĕ li se facă, cu ori ce preţ, sfêrşită* — aşa s'a dat lozinca îndată după formarea cabinetului Szapáry.

Materialul revoluţionar se arată şi graséză în comitate. Acclo se află rădĕcinile cultului lui Kossuth. Desvoltarea pacinică a Ungariei, consolidarea monarchiei, numai aşa se pot asigura, *dacă administraţia va fi centralisată* şi dacă puterea de stat n'ar fi primeşduită *prin estravaganţele elementelor autonome.*

D Vóstră aţi considerat reforma administraţiei drept o cestiune internă, deşi *ea este cestiune de putere a dinastiei şi monarchiei.*

Cultul lui Kossutht, care numai are sfârşit, repeţitele afaceri militare, dehonestarea continuă şi fără nici o causă, ori folos al colorilor şi insigniilor de până acum ale monarchiei: tóte acestea au sumuţat cercurile politice de aici. Intoleranţa, care s'a arătat faţă cu partea de dincóce a monarchiei, *ca şi faţă de naţionalităţile din Ungaria*, a deşteptat pretutindeni asemenea intoleranţă şi duşmănie.

Inţelegeţi acuma *amărăciunea şi animositatea, care domnesce aici faţă de Ungaria.* Când Maj. Sa, după lungi rugăminţi, s'a învoit la încununarea împrumutată a statuei honveḑilor şi alui Hentzi, a făcut-o în speranţă, ca cu acésta va înceta sĕrbătorirea tendenţiósă a reminiscinţelor revoluţionare. Dar s'a înşelat în speranţa sa, fiind-că nobila lui intenţiune a fost sau greşit înţelésă, sau rĕu esplicată. Eu n'o esplic, căci sciţi d-vóstră ce aţi făcut şi de ce aţi făcut aşa. Dar atâta este sigur, *că incidentul acesta a contribuit în mare măsură la întărirea posiţiei acelora, cari nici odată n'au fost apărătorii naţiunei şi statului magiar*, pecând lealitatea magiară, ce o bucinaţi d vóstră, este apreţiată în Viena, cel puţin în tendinţele ei, de fórte caracteristică.

FOIŢA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

VIII.

(Urmare).

La eşire din corabie se inteţiră ómenii, căci erau fórte mulţi. Corabia e înaltă, şi din corabie trebuiau ei se sară în o luntre; luntrea se clătina; în tot momentul putea cădea câte un om în apă. Doi dintre ómeni se umplură de apă, totuşi scăpară cu toţii sănĕtoşi pe uscat.

Ei merseră pe jos şi ajunseră în ḑiua a patra la Ierusalim. Ei se opriră înaintea porţilor în locul de adăpost (ospiţ) rusesc, îşi scóseră paşapórtele, mâncară de améḑi, şi se luară spre mormêntul sânt. In capela unde a fost înmormêntat Christos încă nu putură întra. La sluşba de diminéţa merseră în mănăstirea patriarchilor, se rugară lui Dumneḑeu şi aprinseră lumini. Pe din afară se uitară bine la templul învierei, care ascunde sicriul Mântuitoriului. In ḑiua primă cercetară ei numai chilia Mariei egipténă, unde căută ea mântuirea sufletului, ei aprinseră aci lumini şi făcură rugăciuni de mulţămită. De diminéţă voiră sĕ mérgă la sluşba sântă dela mormêntul lui Christos, dar era cam târḑiu. Ei merseră în claustrul lui Avram, şi vĕḑură locul unde Avram voia sĕ sacrifice fiul seu pentru Dumneḑeu. Apoi cercetară locurile unde s'a arĕtat Christos Mariei Magdalena; apoi biserica lui Iacob, fratele Mântuitoriului. Tóte locurile le arĕta pelerinul, şi în tóte locurile spuse câţi bani sĕ se dea, şi unde sĕ se pună lumini. Ér se reîntórseră la locul de adăpost. Când voiră sĕ se pună jos, se înfrică, că deodată pelerinul căuta prin hainele lui, scutură tot . . .

„Mi s'a furat punga — dóuĕḑeci şi trei de ruble erau înlăuntru — dóuĕ hârtii de câte ḑece şi trei mărunt“.

El se tânguì. Ce era de făcut? Ei se puseră sĕ se culce.

După-ce s'a pus Iefim sĕ se culce, veni o ispită preste el. Pelerinului nu i s'a furat, cugetă el. Lui i se pare, că acela nici nu a avut bani. Nicăiri nu a dat ceva. Tot pe mine m'a lăsat de am dat bani, el a luat dela mine o rublă.

Aşa cugetă Iefim, şi îşi făcu imputări; pentru ce sĕ judec eu un om, eu comit un pĕcat, sĕ mi iau gândul dela aşa ceva. Dar el ér îşi aduce aminte, cum ţinea pelerinul la bani, şi nici nu-i vine a crede, că i s'a furat punga — el nu a avut bani. Este numai o vorbă scornită.

Diminéţa plecară ei la biserica cea mare a învierei, la mormêntul lui Christos. Pelerinul nu se lasă de Iefim, ci merge cu el.

Ce mulţime de ómeni dela diferite popóre în jurul bisericei! Ruşi, greci, armeni, turci şi sirieni, o mulţime ne mai pomenită.

Iefim pe lângă tótă mulţimea, ajunse la pórta cea sântă, trecu pe dinaintea paḑei turcesci, la locul unde a fost luat Christos de pe cruce şi unde acum ard nóuĕ policandre (candele) mari. El puse o lumină Apoi îl conduse pelerinul pe trepte în partea dréptă la Golgotha, unde era crucea; Iefim îşi făcu rugăciunea lui. I se arĕtă crepătura unde s'a desfăcut pămêntul până în iad i se arĕta locul acela unde i s'a bătut cu cuie piciórele lui Iisus pe cruce; i se arĕta mormêntul lui Avram, unde sângele lui Christos a curs pe piciorul lui. Veniră la pétra pe care a şeḑut Isus, când i s'a pus cununa de spini la stâlpul de care a fost legat când a fost bătut cu sbiciul. Apoi vĕḑu Iefim pétra cu dóuĕ găuri pentru piciórele lui Iisus. Era sĕ i se arete mai mult, dar poporul năvăli; toţi se munceau sĕ ajungă la mormêntul cel sânt al Mântuitoriului. Sluşba streină a încetat, începu cea creştină. Iefim merse cu poporul la capelă.

El voia sĕ se desfacă de pelerin, dar acesta nu se lăsa de el, şi aşa ei merseră la olaltă la mormêntul lui Iisus Ei voiră sĕ între pe dinainte, dar nu

Br. Fejérváry, deşi provisoriu, a devenit ministru pelângă Maj. Sa. *Asta însémnă mai mult decum credeţi d-vóstră.* Pelângă persóna Maj. Sale e nevoie acum de un ministru care *nu esplică, nu întrébă, nu diplomatiseză, ci se supune numai.*

Contele Szapáry n'a raportat nimic despre crisă, fiind-că nu este ertat sĕ provină crisă din afacerea Hentzi. Acésta a aşteptat-o monarchul dela lealitatea fiă-cărui ministru preşedinte; ministrul preşedinte al d-vóstră cel mult póte sĕ raporteze, că cabinetul rĕspunde solidar dorinţei mai înalte.

D-vóstră sĕ n'asceptaţi o crisă, care însĕmnéză o schimbare in sensul liberal a politicei guvernului. Aici se crede şi se vede, că în credinţa acésta a întărit guvernul şi pre Maj. Sa, că direcţia revoluţionară şi elementele revoluţionare sĕ bat la d vóstră după putere. Contele Apponyi însĕ în dorinţa sa neimpedecată după putere, nu va puté, dar nici nu cutéză sĕ iee posisiţiă faţa cu acésta direcţiă, de aceea trebue făcut ca sĕ sĕ unéscă la olaltă elementele conservative, aristocratice, clericale şi rassele germână şi croată din ţéră, ca concentrându-se într'un partid, la timpul seu sĕ ocupe locul partidei liberale în descompunere.

Pentru realisarea acestui proces, va fi potrivit cabinetului Szapáry-Fejérváry. După tótă probabilitatea nici Szilágyi nici alţi ministrii nu vor fi aplicaţi de a da mâna cu Apponyi, ér acesta singur nu va puté susţinea lupta faţă c'un guvern hotărît, solidar şi necruţătoriu. —

Fóia ruséscă „Novosti“ vorbind într'unul din numerii sei mai noi despre raporturile din Ungaria ḑice între altele, că ungurii din timpuri străvechi au urît pe nemţi şi pe slavi; pe slavii de sub stăpânirea lor ungurii îi apasă cu bruscheţă, fiind-că ruşii au dat, în 1849 mână de ajutoriu austriacilor. După aceea ḑiarul rusesc se pronunţă asupra apăsărei esercitate de unguri asupra naţionalităţilor, despre sângerósa tirănie, pe carii ungurii o pun în grumaḑii naţionalităţilor. Organul rusesc vede o periclitare a elementului unguresc în agitaţia română şi ḑice, că e convins, că dacă domnitoriul României n'ar fi Carol de Hohenzollern, atunci românii n'ar fi dus-o aşa de rĕu la Bucuresci cum de rĕu au păţit-o la Viena. Fóia ruséscă vorbesce apoi de procesele politice mai nóuĕ intentate în contra naţionalităţilor şi îşi esprimă îngrigirea, că ungurii o sĕ-şi frigă dejetele dacă în mod aşa de frivol sĕ jócă cu focul.

Cronică.

Semne şi minuni.

Din „Ţara Oltului“, 20 Octobre, 1892.

(Incheere.)

„Onorată adunare generală! Nu voiesc altceva luând din nou cuvêntul decât ca cu legea în mână sĕ ve arĕt nedreptăţile ce i-se fac bietului ţĕran român de aici, şi sĕ ve demonstrez, că nefericitul nostru comitat este dat pe mâna unei clice de ómeni înaintea cărora nici lege, nici Dumneḑeu nu mai e sfânt, decât şovinismul de care sunt cuprinşi d-nialor cari stau în fruntea comitatului şi cari toţi laolaltă formézǎ familia Bausznern (Aşa e)

Amploiaţi români cualificaţi după lege, sunt daţi afară după arbitriu şi inlocuiţi cu némurile „Fişpanului“, cei mai mulţi fără cualificaţiune, nici legală nici morală (Reu destul). Ori şi cât m'aş nisuì sĕ mi înăbuşesc indignaţiunea, şi sĕ rĕmân în cadrul omului cu sânge rece, nu pot, căci ceea-ce se comite la noi de un timp încóce, întrece tótă închipuirea.

„Cele mai mari nedreptăţi se comit în numele dreptăţii, cele mai mari fără de legi în numele legii şi când bietul român bate la uşa „domnilor“ pe cari el îi hrănesce cu sudórea muncei sale, uşile sunt închise. Acestea noi nu le mai putem suferi. Sĕ ne ridicăm cu toţii vócea în acéstă congregaţiune, căci numai noi representăm adevĕratele interese ale poporului din comitat.

„On adunare, nu voiu sĕ discut aici dreptul ce ni se compete în acésta ţéră, dar un lucru cer cu tótă insistinţa, ca legile în vigóre sĕ se respecteze şi respectându-se sĕ se aplice. Dar durere, am cea mai firmă convingere că legi fundamentale, ca cea din 1868, art. 44 despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor şi cea din 1886 .... (scăpat din auḑ) nu sĕ esecută, dar sĕ calcă în picióre tocmai de aceia, cari în primul loc sunt chiemaţi a le respecta. (Aşa e).

Am firma convingere, că acéstă ţéră are sĕ rămână după-cum a lăsat-o Dumneḑeu, şi nóuĕ ni-se impune datorinţa imperativă sĕ trăim în bună înţelegere, ér bună înţelegere va fi numai când drepturile vor fi egale şi legile se vor respecta.

Sĕ scie bine, că 95% din poporaţiunea comitatului le formézǎ poporul român. Dar nici nóuĕ nici antecesorilor nostrii nici-când nu ne-a trecut prin minte ca sĕ huiduim şi se căutăm perirea cuiva, însĕ daţi-ne voie, ca atunci când noi respectăm legea sĕ fim şi noi respectaţi, căci altcum . . . . . .

Am ajuns aşa de departe în acest comitat, per eminentiam românesc, încât nu se mai pot întâlni doi sau trei români, fără a fi suspicionaţi şi traşi înaintea procurorului. Am informaţiune positivă, că nu mai departe decât eri a fost tras în înaintea judecătoriei un învĕţătoriu pentru simpla causă, că într'un cerc restrîns ar fi ḑis în glumă, că cel dintâiu copil al lui îl va boteza „Memorand“ ér fetiţele „Liga“ şi „Replica“. Tótă gendarmăria a fost pusă în picióre pentru un fleac, dar când e vorba că un ţĕran român a căḑut jertfă unei fără de legi, cu tóte arătările nu se face nimic, d. e. un ţĕran aflat spânzurat, în comuna Voila cu tóte arătările făcute la locul competent nu a eşit nimenea la faţa locului, încât, douĕ ḑile a stat cadavrul aruncat în o curte ţĕrănéscă“.

Purceḑênd din acest cas, deputatul Dr. Şerban ca şi ante-vorbitorii, a început a-şi ilustra acéstă vorbire cu o mulţime de casuri concrete, arătând abusuri şi fără de legi ne mai pomenite Amintesc câte-va ca on. public cetitoriu sĕ se convingă, că în adevĕr „administraţia comitatului Făgăraş este „putredă“ şi că românii au drept a se indigna şi a se scârbí

Funcţionari români, cualificaţi după lege se depun şi sĕ suplinesc cu indiviḑi necualificaţi d. e. Aldulea Meţian, fő-szolgăbirău în comuna Arpaşului fără de a fi acusat de cineva, sĕ depune din oficiu, şi de 10 luni de ḑile, nici trase de pĕr, nu se pot găsí motive, cari sĕ indreptăţéscă acest pas volnic. Ba ce e mai interesant! Cu investigarea acestei cause şi cu scormonirea „păcatelor“, sĕ însărcinéză un amploiat inferior unui protopretore, de curênd renumitul Aron Poparad, care vĕḑênd, că nu póte afla nici o vină lui Meţian nu sĕ ruşinéză a erua doveḑi pe căi ne ertate, îndemnând, pe faţă ca poporenii sĕ fasioneze contra lui Meţian!

Dar înzadar a umblat prin comune Poparad, în perinile trăsurilor plătite din bugetul comitatului, ca colector de motive, căci — a mâncat banii de geaba. Căci în 10 luni de ḑile, de când Meţian este suspendat, dacă Poparad et C-nie ar fi găsit motive de sigur sĕ finalisa acest proces de scandelă.

Şi în fine ce, e mai detestabil în acéstă causă, că fő-szolgă-biró-ul român. cualificat după lege, este substituit cu orudenie a fişpanului Bausznern, care nici pregătirea do *szolgăbirău* nu o are. Anume cu Borosnyai Béla, care la alegerile din urmă s'a ales de szolgă-birău în cercul Făgăraşului numai cu condiţiunea, ca într'un an de ḑile sĕ-şi câştige cualificaţiunea recerută.

A trecut însĕ trei ani şi nu a mai depus nici un esamen; ér acum — cu diploma de rudenie cu fişpanul — sĕ denumesce nu szolgăbirău, ci ca *fő szolgăbirău.* Adevĕrată chivernisélă de nepoţei ca d. e. şi pe la Bran, tot cu rudenii din familie, — necualificate.

A adus Dr. Şerban doveḑi că nimenea nu sĕ îngrijesce, ca interesele comunelor cu planurile de păduri sĕ fie apĕrate. Ingineriul Kosy (apărătoriul raportului din cestiune) de ani de ḑile a luat spre efeptuire planurile de pădurit dela ḑeci de comune, a încassat banii până la un finic, cu miile de floreni şi — banii sunt păpaţi, planuri ca în palmă pădurile oprite, în vatră nici un tăciune şi Kosy stă cu sănătatea ca frunza pe apă; ér Dumneḑeu nu sciu asculta-va pe „naţia“ care deşi e dată pe uşă, când cere lucru pentru care a plătit din sudórea sa, totuşi oftézǎ:

„Ţine-i Dómne ḑilele
Sĕ gate planurile“.

Amploiaţi comitatensi, chiar de sus de sub straşina gremiului, iau câte 6 – 7 anticipaţiuni lunare din salariu, că mergênd esecuţia sĕ nu aibă ce cuprinde, aşa ḑic gurile rele.

In adunarea generală trecută, s'a atacat cu vehemenţă un amploiat, care se bate şi umblă bătut de popor prin crâşme, dar administraţia în cea mai bună ordine n'a întrodus cercetare nici contra acusatoriului (Dr. Şerban), nici contra acusatului (Rusz szolgăbirău).

Se vede, că este drept, dar — tăcerea-i camierea

Cu multe alte esemple a arătat deputatul Şerban în mod eclatant că una este în raport şi alta în practică. Ér vice-comitele ne aflând alt mod de combatere, a voit sĕ sĕ facă glumeţ şi s'a escusat, că nu i sunt cunoscute atâtea lucruri triste, căci dênsul nu are atâta timp ca sĕ umble după informaţiuni, ca D rul Şerban. Scusă slabă, glumă cu efect, dar tot pe contul dênsului.

A mai vorbit contra raportului advocatul N. Găroiu reflectând la ḑisa vicecomitelui, că dênsul are prea mult lucru şi nu póte fi pretutindenea, ḑicênd, că nu trebue dênsul sĕ lucre ci numai sĕ conducă, căci un vice-comite, care vrea sĕ-şi pricépă chiemarea, numai din sprâncénă se mişte şi tóte trebue sĕ mérgă ca pe róte, avênd amploiaţi cualificaţi şi disciplinaţi.

La tóte acusările, ce s'au adus administraţiunei comitatului, de către atâtea voci autoritative, ca sĕ nu mi se imputeze parţialitate, 'mi-ar plăcea dacă aş putea înregistra o apĕrare seriósă şi basată a cuiva. Dar nu se află, şi acusările aduse nime nu le-a putut rĕsturna. Trecând preste o încercare magiară de apĕrare, a unui amploiat, aprópe invalid, amintesc, că pentru raport a voit sĕ vorbéscă şi o voce germână — preotul ev. luteran Fleischer, dar păcate, îşi uitase că se află în sala comitatului şi a îmbrăcat rolul de „prediger“ ţinênd o căzanie ca la Michelsberg, despre iubirea reciprocă, închipuindu-şi, straşnicul orator, că membrii comisiunei municipale sunt parochienii d-sale de odinióră, şi avertisând, că nu e lucru creştinesc a perde timpul, „persiflând“ persóne şi încă chiar absente. Amin“.

In fine, nici o pădure fără uscături, s'a ridicat pentru primirea raportului şi o voce română. (Ar trebui sĕ ḑic dóuĕ, dacă primul debut în oratorie al lui Petru Lăluţ, n'ar fi fost fără vreme, căci după ce o a sucit şi o a învêrtit, neputêndu-o rotunḑi, la strigările „destul“ destul „elég volt“ s'a retras cu propunere cu tot la gura sobei de unde s'a fost ridicat) Adecă o voce română, Aron Poparad de pie memorie mai sus amintit, s'a ridicat, nu sciu călcat pe picior, ori ademenit de vre-o speranţă pentru viitoriu. Şi unde nu a început a apĕra raportul închipuindu-şi că dênsul este cel puţin „alispan“. Dar atât de caraghios şi nenorocit a fost în alegerea doveḑilor, încât chiar aceia, pe cari credea că îi apără rîdeau, ér românii îşi petreceau colosal ascultându-l. In urmă perḑêndu-şi cu totul firul logic, a făcut o constatare de care mulţi erau aprópe sĕ leşine de rîs: „comitatul Făgăraş e chiar de model pentru alte comitate“. A păţit-o vice-comitele cu Poparad, chiar ca stăpânul la fata căruia venindu-i peţitori şi voind a-şi o lăuda, luase pe credinciósa slugă se duplice laudele Are 7 pânḑe în ladă, — ba's 14. — Are doi junci

---

putură de mulţime. Iefim privi înainte, îşi făcuse rugăciunea lui, şi apoi pipăi la pungă sĕ vadă mai stă. Gândurile lui sunt împărţite: întâiu cugetă el, pelerinul îl înşélă; a dóua óră cugetă el, nu cumva a înşelat, într'adevĕr i s'a furat, ca sĕ nu i se întêmple şi lui aşa.

IX.

Aşa stă Iefim, sĕ rógă şi privesce înainte în capelă, unde preste mormênt ard trei-ḑeci şi şase de lampe; uitându-se el preste capetele ómenilor, ce mirare! Chiar sub lampe, înaintea tuturor stă un om bĕtrân cu capul pleşuv, chiar ca Ielissei Bodrow. El sémănă cu Ielissei, cugetă el, dar el nu póte fi Inaintea mea nu a putut veni aici cu o sĕptĕmână înainte de noi, a plecat cea din urmă corabie, şi în corabia nóstră nu se afla, eu am vĕḑut pe toţi pelerinii.

Bĕtrânul acela îşi făcu rugăciunea, se închină de trei ori: odată înainte lui Dumneḑeu, şi de dóuĕ ori în stânga şi drépta înaintea creştinilor; şi când îşi pleca capul în drépta, îl cunoscu Iefim; el este însuşi Bodrow! Bărbuţa cea négră încăruntită pe de laturi, şi genele şi nasul şi întreg obrazul — este Bodrow! El este însuşi, Ielissei Bodrow!

Iefim se bucură, că şi-a afiat soţul de călătorie şi se miră totodată, că a ajuns Iefim înaintea lui.

Ai, Bodrow, cugetă el, cum a putut ajunge chiar nainte. El se va fi întâlnit cu cineva, care l'a condus. Din esterior totuşi pare a fi el. Pe pelerinul meu în reverendă îl voiu părăsi apoi me duc la Ielissei; póte el me trece înainte.

Şi Iefim tot acolo se uită, ca sĕ nu pérdă din vedere pe Ielissei, însĕ serviciul divin s'a finit Pelerinii se îmbulzesc sĕ sărute sântul mormênt, şi pe Iefim îl dau la o parte. Pe el ér îl cuprinse frica pentru punga lui cu banii. El cu o mână apăsa pe pungă şi încerca sĕ trécă prin mulţime. Scăpat odată din îmbulzélă, merse se caute pe Ielissei. Fără de a se întâlni cu el părăsî templul. El îl caută pe la ospiţii, dar nu-l află nicăiri.

In séra acésta nu veni nici pelerinul. El s'a făcut nevĕḑut, şi nu i-a dat nici rubla înapoi. Iefim rĕmase singur.

In ḑiua următóre ér a mers la capelă însoţit de un bĕtrân din guvernamentul Tambow, cu care călătorise pe mare. El voia sĕ ajungă înainte, dar fu érăşi împins înapoi şi el se aşeḑa lângă un stâlp şi se rugă. El privi înainte — sub lampe, tare aprópe de cripta Mântuitoriului, la locul prim se află Ielissei, cu mânile întinse ca un preot la altariu, şi capul lui pleşuv, lucea de raḑele luminilor dela mormênt Acum nu l voiu mai perde de dinaintea ochilor, cugetă Iefim. I succese sĕ ajungă înainte — Ielissei nu este aici.

(Va urma)

ba'ş chiar boi! — Numai e cam scurtă de vedere, ba'i chiar órba, respunse zelósa slugă. Ba e chiar de model, a afirmat Aron Poparad, în urma căreia chiar partida neromână nu şi a putut năduşi hohotele, ér românii s'au indignat până la estrem de procederea acestui individ, care nu sciu a câtea-óră şi-a ridicat glasul contra ómenilor, cari l-au adus ca de pĕr în acest comitat.

De altcum suprisa nu e mare. Românii sĕ temeau de pe atunci, că aşa o vor păţi cu dênsul. Ei l'au adus din Sibiiu, unde trăia fără ocupaţiune De acolo apoi numai ei sciu, greutăţile cu care s'au luptat în comisiunea candidatóre, până ce au putut in dupleca pe fostul comite suprem ca sĕ l aplice. Şi étă cum mulţămesce întrepunerea românilor. Nu cere nime ca sĕ se espună, dar ca şi alţi amploiaţi sĕ-şi vădă de oficiu, şi sĕ nu rîvnéscă la titlul de orator şi advocat nechemat.

După atâtea vorbiri contra, atât de bine motivate şi după o aşa slabă şi nemernică apărare, primirea raportului s'a pus la vot S'a votat nominal, căci din precauţiune s'a fost cerut la timp.

Cetindu-sĕ resultatul votărei, după însemnările notarilor oficianţi – cari au însemnat voturile necontrolaţi — sĕ constată 43 de voturi pentru, ér 42 contra primirei raportului. Dar sĕ învinuesc notarii, că ar fi purces neconscienţios, căci însemnêndu se şi de către alţii, sĕ constatéză adevĕratul resultat: 44 contra şi 43 pentru Cérta i gata, indignaţiune, protestari, larmă teribilă. Sĕ cere din nou cetirea listei şi controlarea voturilor. Dar de giaba Numai scoţi mielul din gura lupului. S'a enunţat deci, că maioritatea (de un vot!) e pentru primirea raportului şi basta.

Fiind către dóuĕ óre, membrii români indignaţi ér ceealalţi obosiţi, fără de ascepta inchiderea şedinţei, părăsesc sala, pe când vice-spanul le trimetea în spate enunţarea viitórei şedinţe pe mâne la ḑece óre.

Ajungênd jos am aflat pe preotul . . . . cutare, pe parochul . . . cela şi pe popa . . celălalt validitându-şi – din precauţiune — voturile la ţiţina porţii dela casa comitatului. Sĕ le fie de bine curagiul şi Dumneḑeu sĕ-i scrie în pomelnicul sĕu Eu nu i numesc, căci noi îi cunóscem, ér publicul mare nu l mai molestăm cu cinstitele nume. Păstoriul cel bun —nu votul — dar sufletul şi-l pune pentru oile sale — ḑice sf. Scriptură, cinstiţi părinţi!

Joi în 13 s'a ţinut şedinţa a dóua. Aprópe linişte de cimiteriu, conturbată numai prin declararea lui Dr. Şerban, că în şedinţa de eri şi-a retras cuvêntul referitoriu la absenţa comitelui suprem, nu, că ar regreta ce a ḑis, căci acele cuvinte nu conţin vĕtămare, ci pur şi simplu ca sĕ evite un scandal, care ar fi fost unicul în analele comitatului Firesce, că i s'a detras din nou cuvêntul, dar fără sĕ supere pe cineva.

De însemnat din acéstă şedinţă este propunerea protopopului Dan, ca fişpanul Bausznern sĕ fie sters din lista virilistilor, ce s'a luat la cunoscinţă în acéstă şedinţă, căci nu a împlinit formalităţile legii Dar ne fiind adunarea competentă ca de astă dată sĕ decidă în merit; a rĕmas, ca părintele Dan sĕ-şi facă propunerea la timpul şi la locul potrivit. Tot asemenea şi faţă de Rotler, directorul bunurilor erariale, care nu are nici o diplomă pe basa căreia sĕ i sĕ socotéscă darea duplu.

S'au mai primit încă dóuĕ propuneri, mai interesante *a*) fie care comună sĕ-şi pótă procura din bugetul comunal un ḑiar românesc, şi *b*) propunerea Drului Şerban, pentru sterpirea concubinatelor, hotărându-sĕ conscrierea tuturor casurilor despre ce sĕ va face raport în adunarea generală procsimă, când se va decide în merit *Brebenel.*

Ca completare la corespundenţa de mai sus, aducem deocamdată raport după „Gaz. Transilv." referitor la şedinţa din 27 Octobre.

In 27 Octobre a. c a fost convocată o adunare generală estra ordinară a comitatului Făgăşaşului, unicul obiect fiind statorirea bugetului drumurilor comitatense Spre surprinderea generală, acéstă adunare a fost una dintre cele mai sgomotóse, cunoscută pe aici Purtarea românilor şi a advocatului Benedek a pus în respect şi póte chiar în frică, pe stăpânitorii comitatului.

Premit, că în adunarea din 12 Octobre n., după cum se scie, vice-şpanul Kapocsanyi, împreună cu stăpânul sĕu, au fost combătuţi fără cruţare, dar obiectiv, şi în faptă majoritatea a fost pentru votul de blam la adresa conducerei administraţiunei şi a titularului ei; în formă însĕ au scăpat, dar numai prin numĕrarea necorectă şi neadevărată a voturilor. Urmarea fù următoriul ordin al fişpanului, pe care-l alătur aci în traducere românéscă, fiind el unic în felul seu şi caracteristic pentru erudiţiunea politică administrativă a autorului şi pentru armele cu cari vor sĕ impună administratorii noştri voinţa lor. Étă ordinul:

Măriei Sale dlui Kapocsányi Mor, viceşpanul comitatului Făgăraşului.

Loco.

Din raportul mie asternut am înţeles, cum că în adunarea generală ţinută la 12 l. c. în absenţa mea sub presidiul d tale, corpul amploiaţilor comitatensi nu şi-a împlinit datorinţa, de a fi de faţă la votare toţi amploiaţii comitatensi fără escepţiune, mai departe am înţeles, că cu deosebire prim notarul comitatens nu şi-a împlinit chiemarea impusă lui prin lege, deóre-ce atunci, când s'a atacat raportul corect (??) compus al vice-şpanului – care cu acéstă ocasiune a presidat adunarea generală şi astfel însuşi pre sine nu s'a putut apĕra, — nu l'a apĕrat nici printr'un cuvênt, — pe când acésta era datorinţa dênsului.

Provoc pe dl vice-şpan, ca după primirea acestei provocări momentan sĕ ia mĕsuri:

1. Ca cu ocasiunea adunărilor generale toţi amploiaţii cu drept de vot sĕ se presente punctuos la şedinţă.

2. Ca amploiaţii, cu ocasiunea voturilor sĕvêrşite în adunarea generală, tot déuna şi astfel sĕ voteze, după cum le-o impune datorinţa lor palpabilă. (Kézzel fogható kötelességük.)

3. Ca cu ocasiunea adunărilor generale amploiaţii comitatensi, — în lipsa uniformei de gală ungureşti (diszmagyar) — sĕ se presinte totdeuna în vestminte negre de salon şi sĕ ocupe loc lângă masa verde după mĕsura rangului lor, ér nu pe de lături printre membrii municipali.

4. Ca sĕ însciinţezi despre acest mandat al meu pe prim-notarul comitatens, pentru ca pe viitoriu sĕ se acomodeze strict acestui mandat.

Mĕsurile acestea sĕ le iai Dta, dle viceşpan, cu aşa grabă, ca ele sĕ se pótă pune în pracsă la adunarea generală, ce se va ţinea la 27 l. c.

Făgăraş, în 25 Octobre 1892.

Bausznern m. p. fişpan".

„Ordinaţiunea de sus a Ilustrăţei Sale dlui fispan se comunică spre sciinţă şi rigurósă esecutare (tuturor amploiaţilor comitatenşi.)

Făgăraş, în 26 Octobre 1892.

Kapocsányi m. p. vice-şpan.

Se vede aşadar, că protonotarul român e condamnat a apĕra pe vice-spanul impus necondiţionat şi eventual a se lăpăda de convingerea proprie şi de lege, ér amploiaţii sunt îndatoraţi a vota, nu după convingerea lor, ci după poruncă.

Numai aceea mai lipsesce din acest memorabil ordin, ca sĕ li se impună presentarea în adunări — pentru uniformitate şi distincţiune — fără cravată, căci vice-spanul nu pórtă cravată; apoi lipsesce şi modul, prin care li se va face cunoscut voinţa mai înaltă.

După aceste preparative urmà adunarea din 27 l. c. în care advocatul Benedek, luând cuvêntul, acusà pe vice-spanul cu negligenţă, căci n'a aşternut proiectul de buget la timpul stabilit prin lege; vice-spanul Kapocsányi, iritat peste mèsură şi nĕcăjit din şedinţa trecută, într'un ton teribil de vehement atacà pe numitul advocat, voind a arăta, că între dênşii este inimiciţiă şi ură reciprocă încă dela alegerile trecute de deputaţi. Dl Benedek replică viceşpanului moderat, dar energic, arătênd, cine este domnul Kapocsányi, care ca advocat era sĕ péră de fóme, ér ca corolar amintì şi purtarea morală a dênsului.

Românii ascultau cu linişte şi sânge rece bălăcăriturile vice-şpanului şi nici aveau de cuget a amesteca în aceste certe, dar ce sĕ veḑi. Dl viceşpan în decursul vehementului seu discurs contra lui Benedek, — póte ca sĕ producă în céta jidanosaso-magiară, pururea mamelucă, mai mare efect — împutà numitului advocat marele „pĕcat naţional" că acesta s'ar fi aliat cu românii, adecă cu Dr. Şerban, Dr, Micu şi Iuliu Dan, cari plănuesc aruncarea în aer a acestui comitat, *ameninţând la adresa acestora vehement cu mâna şi chiar cu pumnul*, şi apoi adăugênd într'un ton şi mai vehement, că *faţă de astfel de ómeni, se va presenta în adunări cu „kutya korbács" pentru regularisire*

Ori cine îşi póte închipui iritarea produsă în adunare prin astfel de aberaţiuni ale conducĕtorului comitatului, care cu mare emfasă accentuà, că afară de Benedek, datoresce revanş şi românilor, în specie Drului Şerban, Dr. Micu şi I. Dan, cari pe rênd şi în mod destul de energic au rĕspuns înfuriatului româno-fag, spunêndu-i, că stau la disposiţie ori în ce moment, făcêndu-i însĕ cu toţii atent, ca sĕ se scobóre din sferele mai înalte între ceialalţi muritori.

Vice-spanul, „Jupiter tonans", bietul, nu şi-a putut fini vorbirea, căci în urma sgomotului produs de protestele şi cererile dese de a fi îndrumat la ordine şi chiar de a i-se lua cuvêntul, deşi des scusat de fişpanul totuşi acesta l'a rugat, ca sĕ numai continue, şi astfel cedând dorinţei acestuia, a încetat cu ameninţările.

Din acestea se póte convinge ori cine despre escelenta administraţiune a „comitatului de model", cum l'a numit nesocotitul vice-notar Poparad Aron în şedinţa trecută.

Cred, că asupra acestora, fără nici un comentar, românii au sĕ mediteze.

Universitatea săséscă.

In 3 l. c. s'au ţinut ultimele şedinţe ale adunărei universităţii săsesci sub conducerea Il. Sale dlui comite suprem şi comes G. Thalmann, fiind secretariu dl Carol Bock.

Din lucrările mai însemnate luăm notită despre rapórtele anuale ale comisiunilor referitóre la scólele industriale.

Numĕrul scolarilor români la diferitele institute:

Din rapórtele asternute resultă, că la scóla industrială din Agnita între 127 elevi au fost *8 români, toţi de religiunea gr. orientală*; la scóla industrială din Braşov între 467 elevi au fost *români 134* şi anume *121 gr. orientali*, 12 gr. cat La industrială din Bistriţa: *români 21*, între 165 elevi; ér la scóla agronomică nu e indicată nici naţionalitatea şi nici confesiunea elevilor. Pentru acéstă scólă se speséză 6,091 fl. 10 cr. Din un mic raport se vede a fi fost 5 scolari, dintre care doi au părăsit institutul. La scóla industrială din Cohalm au fost între 90 elevi *români 3* gr. cat. La scóla de economie din Feldióra în ambele cursuri au fost 17 elevi, *nici un român*; la scóla de agricultură din Mediaşiu între 33 elevi au fost *români 2*. La scóla industrială din Oreştie dintre 148 elevi au fost *români 52*, între cari *42 gr or.* şi 10 gr cath, la colegiul reformat din Orĕştie au fost *români 46*, între cari *36 gr. or.* şi 12 gr. cat. La scóla industrială din Sebeşiu între 82 elevi *români au fost 21*; *gr. or. 19* şi gr. cat. 2. La scóla industrială din Sibiiu între 494 elevi a fost *români 70*, între cari *59 gr. orientali* şi 11 gr. cat., la gimnasiu *84 români, 74 gr. or.* 10 gr. cat., la scóla reală *51 români, 47 gr. orientali* şi 4 gr. cat., la scóla elementară *47 români, 39 gr. or.* 8 gr. cat. La scóla industrială din Sighişóra *5 români gr. or.*

Numĕrul total al elevilor dela scólele industriale 2011 Dintre acestia au fost de naţionalitate germână 1399 şi *324 români*, ceialalţi magiari şi israeliţi. —

Cererea magistratului din Sibiiu pentru un împrumut de 84 mii fl. se încuviinţéză Activul curat al bugetului cassei principale a universităţii arată suma de 1,969 836 fl. 85 ½ cr. Cererea reuniunei carpatine trans. pentru un împrumut de 5000 fl. a fost respinsă.

La propunerea comisiunei financiare se decide a se da o dotaţiune anuală de câte 300 fl. celor 3 biserici române gr. orientale din Sibiiu cetate suburbiul iosefin şi suburbiul inferior pentru scopuri scolare; de asemenea se votéză câte o dotaţiune anuală de 750 fl la tóte gimnasiile săsesci şi la scóla superióră reală. S'au decis şi alte dotaţiuni în sumă mai mici.

Fiind terminate şi agendele celor şepte judeţe preşedintele închide sesiunea prin o vorbire acomodată, mulţămind membrilor pentru obiectiva lucrare şi bunăvoinţa ce o au arătat faţă de afacerile universităţii, al cărei scop este înaintarea culturală şi economică de pe teritoriul fundului regiu

---

Varietăţi.

* (Avis) Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu, va avé loc la 9/*21 Ianuariu 1893* în sala cea mare dela „casa societăţii".

* (Membru la reuniunea femeilor.) Dl învĕţătoriu Ilie Moga din Sibiiu s'a înscris de membru ajutătoriu a reuniunei femeilor române din Sibiiu, cu cuotisaţiune anuală de 2 fl.

* (Sciri militare.) Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a numi de medic asistent în reservă pe locot. asistentul Isidor Bodea dela spitalul de garnisónă din Viena la cel din Sibiiu. Cererea sublocot. în reservă Victor Nasta de a fi scos din legăturile armatei.

* (Statistica emigrărilor dela noi în România.) Datele oficióse constată, că în cei din urmă trei ani, numĕrul supuşilor ungari, cari au trecut în România pe la pasurile dela Buzeu, Poiana sĕrată, Ghimeş, Tulgheş şi Şanţul vechiu este cu mai bine de 10,000 mai mare, ca al celor ce în acelaş timp s'au reîntors din România. Va se ḑică numai pe la aceste 5 pasuri au emigrat în ultimii trei ani peste 10,000 de supuşi ungari. Cu mult mai mare este socotit însĕ numĕrul celor ce au trecut pe ascuns, fără paşaporte, cum şi cei ce au trecut pe la Predeal, care este principalul loc de trecere. După indicaţiunile acestor date, numĕrul celor ce pentru permanenţă emigréză dela noi în România, s'ar putea socoti cel mai puţin cu 6000 la an.

Nr. 61. D. f. g. 1892. (210) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu specialitatea Aritmetica şi Fisica şi ca studiu secundariu Geometria desemnativă, eventual: Limba şi literatura magiară şi germană se escrie concurs cu termin de *15 ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariul anual împreunat cu acest post, dacă concurenţii au censura şi alesul va fi întărit definitiv, e *800 fl.*, şi decenalele de câte *100 fl.*; în lipsa de censură însĕ salariul este de *700 fl.*

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor către comitetul gimnasial instruite cu următórele documente:

a) că sunt români de religiunea gr. orient.;

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de articlul de lege XXX din anul 1883 § 30 şi 61 în combinare cu dispoziţiunile bisericesci relativ la cualificaţiunea profesorilor dela institutele medii confesionale.

Comitetul representanţii gimnasiului
român gr. or. din Brad.

Brad, la 6 Septembre, 1892.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

Nr. 575. (209) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scólele poporale, din mai jos numitele comune aparţinătóre protopresbiteratul Sighişórei se escrie concurs cu terminul de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bundorf, cu salariu anual de 150 fl., în bani, apoi viptuale în preţ de 20 fl., şi dreptul de a îngrăşa doi rîmători la ghindă în pădurea comunală, — pe lângă cuartir şi lemnele necesari de foc.

2. Crişiu, cu salariu de 150 fl. pe lângă cuartir şi lemne de foc.

3. Nadeşul săsesc, cu salariu de 100 fl, pe lângă cnartir şi lemnele de foc.

Reflectanţii îşi vor aşterne petiţiunile concursuale pănă la terminul sus arĕtat în sensul legilor din vigóre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Sighişóra, 1 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al
tractului Sighişórei.

Dimitrie Moldovan,
adm. prot.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.	per-sóne	2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	--	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghîrbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. **Cluş.** pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.		10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.31	**Ghiriş**	—	9.23	3.18	3.--	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	**Cucerdea**	--	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11 45	2.40	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighişóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	acce-lerat	10.05	2.09	sos. **Braşov** pl.	--	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5 :	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timişóra**		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06 Vineri	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	--	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. **Ruşava** pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—		Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.26	—	9.29	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53						
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		**Braşov**		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		**Zernesci**		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. **Braşov** sos		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.4[illegible]	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112. Sibiiu, Joi, 29 Octobre (10 Novembre) 1892. **Anul XL.**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Octobre, 1892.

Pretutindinea încătrău ne aruncăm privirile, pretutindinea întimpinăm desastre şi desamăgiri la lucrările intreprinse póte cu intenţiunile cele mai bune. Desastru şi desamăgire în acţiunile politice a'e guvernului nostru, care póte pe când scriem aceste rênduri în actuala sa composiţiune este în óra morţii, şi va dispăré tăcênd loc altuia póte cu o viéţă şi mai lungă, şi mai fericită, şi mai tignită şi mai mănósă.

Desastre şi desamăgiri în mersul actual al politicei nóstre naţionale, care şi ea işi face testamentul, dând loc altei închegări cu aceleaşi tendenţe de conservare şi consolidare naţională, însĕ cu ţinerea în evidenţă a actualelor stări de lucruri, pe cari a le ignora, nu zace în puterea nóstră a românilor din Ungaria şi Transilvania.

Dela aceste triste privelisci cu adevĕrată plăcere ne întórcem privirile nóstre spre a le îndrepta asupra instituţiunilor nóstre culturale. Incident mai de aprópe ne dă reuniunea femeilor române din Sibiiu, care alaltăeri în ḑiua Mucenicului Dimitrie şi-a ţinut adunarea sa generală ordinară din anul acesta.

An de an acéstă reuniuniune ţine 2 adunări generale, în cari membrilor reuniunei li se face cunoscut mersul afacerilor.

Nu am avea deosebite motive de a ne ocupa din nou la locul de frunte al ḑiariului nostru cu acéstă instituţiune culturală. dacă adunarea generală din anul acesta ar fi avut sĕ audă mersul afacerilor de pe anul acesta. Am fi luat notiţă despre adunare în locul destinat pentru corespondenţe, şi şi atunci am fi avut cuvinte de laudă pentru reuniunea acésta ca instituţiune culturală în viéţa nóstră naţională.

Adunarea generală în anul acesta însĕ s'a ţinut la 26 Octobre, în aceeaşi ḑi, în care înainte cu 12 ani s'a ţinut prima adunare generală a acestei reuniuni

Frumosul discurs presidial a făcut amintire de entusiasmul general, cu care a fost primită iniţiarea acestei reuniuni, şi a scopului urmărit de ea.

Ca prin o putere magică s'a redesceptat în inimile nóstre suvenirile dulci ale ḑilelor prime din viéţa acestei reuniuni.

In tómna anului 1883 la deschiderea festivă a scólei înfiinţate de reuniune speranţele nóstre ale tuturora erau mari. A fost inălţătoriu momentul, când s'a deschis scóla.

Şi acuma ne sunt în viuă memoriă acele ḑile măreţe.

Bĕtrânii îşi scăldau ochii în lacrimi, pepturile nóstre ale junimei palpitau mai neobicinuit ca de altădată După terminarea ritualelor bisericesci şi stropirea scólei a urmat binecuvêntarea împărtăşită de către Escelenţia Sa prea bunul nostru archiepiscop şi metropolit actual.

Cuprinsă de o nobilă inspiraţiune o mamă, care avea trei fete, dintre cari pe cea mai mare bunul Dumneḑeu în acest an o a chemat la sine, o mamă membră în comitet, o mamă crescută în institute streine, şi tocmai pentru aceste cuvinte competentă în apreţiarea unui institut de educaţiune naţional, inspirată de festivitatea momentului, a întimpinat cu cuvinte profetice pe corpul didactic dela scólă, şi pe eleve, felicitându-le. că au ocasiunea de a primí educaţiunea în un institut naţional românesc.

Am luat parte activă şi la însufieţirea generală şi la emoţiunea provocată la deschiderea scólei, am luat parte activă an de an la progresul documentat la tóte esamenele, şi aḑi, când se face amintire de trecutul acestui institut, când se face provocare la entusiasmul de atunci, datori suntem sĕ fim şi aḑi la locul prim între aceia, cari se bucură de progresele unui institut cultural, care pas de pas a mers progresând,

„Căci se sciţi cu toţii, că un neam se face
Mare, sau se perde cum femeiei place“.

De acéstă frumósă inspiraţiune a tericitului Bolintinén ne-am folosit în 6/18 Octobre, 1884, când am ḑis, că asemenea femeilor din timpurile de gloriosă fericire, când dómna ţĕrei 'şi dă preţiósele pentru terminarea mănăstirei, a acestui locaş al moralităţei. al iubirei creştinesci şi al virtuţilor naţionale, femeile române de aḑi cu o rară insufleţire şi au adus obolul lor pe altariul scólei de fetiţe, al acelei mănăstiri, în care se vor cresce fetiţele nóstre, şi se vor cresce în moralitate, în iubirea creştinéscă şi în virtuţile şi tradiţiunile nóstre naţionale.

Da! femeei române i a plăcut, ca noi sĕ fim marì, se ne crescem la altariul sântei mănăstiri a limbei, datinelor şi obiceiurilor nóstre străbune pe fiitórele mame române şi în castitatea acestor mănăstiri sĕ le punem la inimă iubirea de patrie, iubirea de neam, iubirea de legea nóstră strămoşască iubirea şi alipirea de aşeḑĕmintele patriei şi cele ala nóstre naţioale.

Scóla reuniunei femeilor române din Sibiiu şi a împlinit acéstă sântă misiune.

Din ea a rĕsărit aici în Sibiiu scóla civilă de fete cu internat, şi în multe alte centre românesci scóle de fetiţe, tóte cu aceaşi meniţiune, de a cresce fiitóre mame cu iubire adevărată de patrie, cu iubire de ném, cu inimă nobilă, deschisă pentru tot ce e bun şi frumos, da totdeuna deschisă pentru tesaurul nostru naţional, limba obiceiurile şi tradiţiunile nóstre naţionale.

Pretutindinea, încătrău ne aruneâm privirile pe urma acestei reuniuni, pretutindenea aflăm progres, înaintare, binecuvêntarea lui Dumneḑeu!

Cuvine-să ḑeu, ca cu aceaşi insufleţire, cu care am întimpinat iniţiarea operei, se petrecem şi binecuvêntata ei continuare, care e îndreptată spre binele general al patriei, şi spre al nostru în special.

Femeia română de aḑi umblă pe cărările venerabilelor matróne, la privirea cărora a cântat poetul:

„Căci se sciţi cu toţii, că un neam se face
Mare, sau se perde cum femeiei place“.

Revista politică.

Demisionarea cabinetului ungar se privesce de un lucru împlinit. Ministrul president Szapáry a petrecut mai mult timp în Viena, unde a fost primit în audienţă din partea monarchului. Foile guvernamentale accentuézā cu deosebită satisfacţiune impre-jurarea că cabinetul va demisiona solidar; foile opoziţionale afirmă insĕ, că prin demisionarea cabinetului partidul liberal va suferi o mare perdere. Se aştéptă reintórcerea ministrului president.

O telegramă din Viena anunţă, că Maj Sa monarchul a primit demisiunea cabinetului, dar până la alte combinaţiuni, conducerea provisorie rĕmâne tot actualul cabinet.

Foile din monarchie reproduc vorbirea, ce o a ţinut deputatul Hieronymi înaintea alegĕtorilor, mulţămindu-le pentru increderea, ce o a pus până acum întrênsul. Dl Hieronymi, care e denumit preşedinte al contabilităţii supreme a statului, a accentuat în vorbirea sa, că finanţele statului s'au îndreptat, încât deficitul nu mai forméză pedecă pentru reforme nóuĕ; reforme se cer însĕ pe terenul administrativ. Pacea confesională a fost tulburată, dar nu guvernul pórtă vină, ci aceia, care pretind reforma legei dela 1868. Incât privesce cestiunea română şi dênsul ca un cunoscătoriu al poporului, póte constata că nu fie-care român se pórtă ostil faţă de magiari. Agitaţiunea a provocat-o un partid estrem din România, care şi-a formulat pretensiunile în un memorand şi al cărui cuprins pe scurt e: tradare de patrie Dar sunt în memorand şi puncte, care ar trebui luate în considerare şi acestea sunt bună óră reformarea censului şi împărţirea cercurilor electorale, care este o pretensiune de drept. Cestiunea română de altfeliu nu se póte resolva numai pe cale legislativă ci ea e contopită şi în o cestiune socială Numai pe calea socială şi administrativă s'ar

---

FOIŢA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

IX.

(Urmare).

Şi în ḑiua a treia merse Iefim la serviciul divin, şi ér vede: La locul cel mai sânt, unde îl vĕd toţi, stă Ielissej cu mânile întinse şi privesce în sus, ca şi când ar fi ceva deasupra lui, capul lui pleşuv ér strălucia. Acum, cugetă Iefim nu-l voi mai perde, mĕ pun la uşă; acum nu ne mai despărţim. Iefim ese afară, sĕ pune lângă uşă, şi aştéptă până ese tótă lumea — Ielissei nu este între ómeni.

Şésă sĕptĕmâni remase Iefim in Ierusalim şi cercetase locurile sânte, a fost în Vifleim şi în Vitania şi la Iordan, la grópa lui Isus, 'şi cumpĕră o cămé̦şă nóuă, ca sĕ fie îngropat cu acésta cămé̦şă; îşi luà pămênt, lumină dela locurile sânte, îşi umplu o sticlă cu apă din Iordan, îşi împărţi banii, şi îşi lăsà numai un rest pentru rentórcere. El sĕ gătase de drum, venise până la Iaffa, sĕ puse pe corabie şi vení la Odessa, de acolo plecà pe jos până acasă.

X.

Iefim merse singur, pe acelaşi drum Cu cât venise mai departe, cu atât mai tare îl ocupà grija, că cum trăesc acasă fără el. Multă apă, cugetă el, sĕ scurge în un an. Pentru casă aduni în tótă viéţa, dar a strica o casă, nu-ţi trebue mult Cum va fi purtat ficiorul de grije — cum a fost primăvara — cum au iernat vitele – că óre casa s'a isprăvit după planul meu? El venise la locul acela, unde în anul trecut s'a despărţit de Ielissej. Ómenii nu mai erau ca atunci, abia sĕ pot cunósce. Cu un an de ḑile înainte în miserie, şi acum trăesc destul de bine, că au ce le trebue. Bucatele s'au făcut bine. Toţi s'au însĕnătoşat. şi şi-au uitat de miseria de mai înainte Când a ajuns Iefim în sat, sărì din o colibă o copilă cu cămeşa albă.

„Moşule! moşule! Vino la noi“.

Iefim voia sĕ mérgă mai departe, însĕ copila nu-l lăsa mai departe, îl apucă de cămé̦şă, şi îl trase în colibă, şi începù sĕ ridă.

Şi ţĕranca cu un copil, eşiră în curte, şi îi făcură sĕmn.

„Vino la noi moşule, mănâncă de cină, şi te odichnesce preste nópte“.

Iefim întră în lăuntru. Eu voi întreba după Ielissej, cugetă el. Acésta e coliba, în care a întrat el sĕ bea apă.

Ţeranca i ajută sĕ şi ia sacul din spate, i dase apă sĕ se spele, şi îl poftise, sĕ şadă după masă. Apoi aduse lapte, mămăligă şi doue plăcinte. Tarassitsch le mulţămí, şi îi lăudă, pentru primirea cea bună.

Femea clătina din cap.

„Cum sĕ facem altcum, ḑise ea. Un pelerin ne a învĕţat sĕ fim recunoscători Noi am trăit fără frica lui Dumneḑeu, şi el ne a pedepsit pentru acésta aşa de tare, încât toţi aşteptăm numai mórtea.

In vara trecută am ajuns aşa departe, încât toţi eram bolnavi — noi nu aveam nimic de mâncare.

Şi noi am fi murit, însĕ Dumneḑeu ne a trimis aşa un bătrên cum eşti tu La améḑi a venit la noi, ca sĕ bea. şi ne-a vĕḑut, i-a fost milă, şi a rĕmas la noi.

El ne-a dat de beut, şi de mâncare, şi ne-a pus în picióre, şi pămênturile zălogite ni le-a scos şi pus în mână, a cumpĕrat cal, şi căruţă şi ni le-a lăsat nóuĕ“.

In colibă întrase o bĕtrênă şi întrerupse vorbirea femeei.

„Şi noi înşine nu scim“, ḑise ea, „a fost un om sau un inger dela Dumneḑeu. Pe toţi ne a iubit el, pe toţi ne-a grijit, şi sĕ duse, fără de a ne spune cine este, aşa încât noi nu scim pentru cine sĕ ne rugăm lui Dumneḑeu. Ca şi când aş vedé acum, eu zăceam, asceptam mórtea — un bĕtrên păşesce în lăuntru, un om simplu, pleşuv la cap, a venit sĕ bea apă Ce caută un atare om pe aici? cugetam eu pĕcătósa.

puté regula acésta afacere. Statul sě se îngrijéscă că in ţinuturile românesci sě aşeḑe funcţionari cari cunosc limba poporului şi o sciu vorbì, ca astfeliu sě nu se întêmple atâtea frecări. —

Din incidentul mergerei lui Szögyeny-Marich, ca ambasador la Berlin, presa ruséscă continuă cu apreţierile referitóre la politica austro-ungară Étă ce ḑice întru altele „Moskovskija Vjedomosti“:

Contele Kálnoky a ḑis în delegaţiuni, că monarchia se află în cele mai bune raporturi cu tóte puterile. Contele Kálnoky a şi putut s'o ḑică acésta, căci de fapt aşa stă lucrul. Germania e mai tare legată de Austria şi e nevoită sě-si sporéscă armata. Din potrivă, Austria face cruţare cu nobilii ei fii şi ce e mai principal: cu banii sei. Bulgaria este mai mult un stat vasal austriac, decât turcesc şi cu tóte, că Stambulov n'a prânḑit încă pănă acum la o masă cu Francisc Iosif în Hoffburg, totuşi póte sě urmeze şi acésta. De astădată Contele Kálnoky este mulţămit şi cu România, Sêrbia şi Muntenegru. Dar sêmburele lucrului este, că în Austria nu trebue sě se dea atenţiune numai la aceea ce ḑice şeful politicei esterne a Austro-Ungariei, ci şi la aceea ce ḑic ungurii, întru cât aceştia nu se privesc numai ca adevěraţi stăpâni în stat, ci cum şi este într'adevěr, magiarii şi în afacerile esterne pretind o influenţă politică tot aşa de mare, cum au în afacerile interne.

Că astă influenţă póte sě fie primejdiósă pentru Austria, magiarii o sciu fórte bine, dar tocmai interesele lor cer, ca posiţia Austriei în monarchia dualistă, sě fie slăbită. Scurt veḑětori fiind, se înţelege, ei nu věd că priu acésta vor perde şi ei. Magiarii adecă sunt convinşi, că dacă politica lor uşuratică va avé urmări triste, atunci ei, ca şi la 1866, vor vinde pe Austria şi-şi vor scăpa pielea lor. Acésta însě póte sě se dovedéscă, drept cea mai nenorocită greşală, fiindcă, dacă nu va mai fi Austro-Ungaria, nu vor mai fi nici magiari.

Acésta însě nu vor sě o înţelégă în Budapesta şi cer, ca contele Kálnoky sě câştige dela Germania Peninsula balcanică. Cei din Budapesta nu vréu sě recunóscă, că spriginul acesta greşit al Germaniei póte sě ducă şi la spriginul ei în alte cestiuni europene, cari nu sunt privite ca resolvabile încă. Din causa acésta trebue sě credem, că nu va schimba nimic din starea lucrurilor misiunea lui Szögyeny, ori a lui Szecheny la Berlin, şi contele Kalnoky va fi destul de tare de a împrăscia totodată disposiţia furtunósă, care póte sě devină un vifor.

Referitor la conflictul greco-român se comunică din Berlin, că în cercurile diplomatice, demersul Greciei în afacerea Zappa a suferit un eşec complet. Guvernul imperial este de părere, că acéstă afacere este curat iudiciară şi nici decum politică, şi nu vrea în nici un chip sě se însărcineze a interpreta legile unei ţěri strěine. De altmintrelea, ar fi adăogat el, měsurile estreme, pe atât de brusce peatât şi de neusitate, luate de guvernul elenic cu acéstă ocasiune, ar face cu desěvêrşire cu neputinţă chiar o intervenire amicală.

După „Times“ rěspunsul Porţei la nota rusécă cuprinde următórele:

In timpul scurt cât dl Stambulov a stat în capitala imperiului, nu s'a ḑis nimic care sě fi putut cuprinde în sine o modificare a politicei demne şi leale a guvernului otoman, basată pe menţinerca tratatelor.

„Se pare, adaogă „Times“, că sultanul n'a putut fi înduplecat decât cu óre care greutate sě facă şi acésta mijlocită alusie la incidentul, care a provocat mânía guvernului rusesc, deórece suveranul Turciei a luat fórte în nume de rěu încercarea de a se blama o acţiune personală a sa ca suveran al unui stat, care cuprinde în sine şi pe Bulgaria. Dl de Nelidov a stăruit ca nota otomană sě dea şi asigurarea specială că, dacă chestiunea bulgară e definitiv resolvată, sě se respecteze pe deplin drepturile reservate fie-căreia din puterile semnatare ale tratatului din Berlin. Pórta însě a refusat de a întrebuinţa o formulă, care era sau cu totul de prisos sau putea se indice un feliu de îndatorire specială, a cărei însěmnětate şi scop nu s'ar fi putut recunósce actualminte.

In ce priveşte opinia publică din Rusia, după informaţii pe care „Neue freie Presse“ le primesce din Petersbug, ea ar fi fórte puţin mulţămită cu rěspunsul Porţii. Nota turcéscă — se ḑice — e ţinută în termeni politicoşi, dar ea nu cuprinde nici o regretare seriósă a acelor incidente, despre care guvernul Rusiei s'a esprimat în chip desaprobătoriu, nici o promisiune în sensul că astfeliu de incidente nu se vor mai repeta în viitoriu.

In genere, — adaogă informaţiile fóiei vieneze, în Petersburg lumea e dispusă a atribui acóstă politicósă încăpăţinare a Porţei unor innfluinţe strěine. Cercurile conducětóre din Constantinopol au fost probabil convinse, că de sigur Rusia îşi va mărginí acţiunea la representanţii platonice, aşa ca Turcia sě se pótă mărgini în tótă linisce la o cedare de formă faţă de Rusia, fără a şi schimba atitudinea-i politică reală.

In cercurile oficiale din Petersburg afacerea e considerată cu destulă recélă şi tóte semnele arată, că acest episod se va considera deocamdată ca terminat.

Vorbirea

de deschidere a dómnei presidente Maria Cosma, ţinută la adunarea generală a reun. femeilor rom. în 7 Novembre n. a c.

Onorată adunare generală!

Aḑi se împlinesc 12 ani dela prima întrunire a damelor române sibiene, în care s'a decretat înfiinţarea acestei Reuniuni.

Cu deosebită plăcere 'mi aduc aminte de insufleţirea generală, cu care a fost acésta întimpinată din partea tuturor românilor.

Resultatul dovedesce destul de eclatant cu cât zel şi abnegaţiune s'a lucrat la promovarea acestui scop sublim

Mulţămită stăruinţelor şi sacrificielor aduse din partea onoraţilor membrii, ne-am věḑut scóla cu mult mai curênd deschisă, decât speram.

In cuvêntul men de deschidere din 7 Nov. 1880 am ḑis: „Sě nu ne spěriem de greutăţile, cu cari este împreunată realisarea unui scop atât de măreţ, ci sě facem un început cât de modest şi sě sperăm că cei chiemaţi ne vor da tot spriginul“. Aici este representanţa bisericei gr. or., — am accentuat — care dispune dacă vrea de mijlócele materiale necesare, şi aici este comitetul „Asociaţiunei transilvane“, care este înfiinţat pentru cultura poporului român, ambii acesti factori pot realisa în cel mai scurt timp scopul, ce voim noi a-l iniţia“.

Me simt ferice a constata astăḑi, că am fost bun proroc, căci ambii factori, la cari mi-am luat voie a apela ne-au venit într'ajutoriu, întru realisarea scopului iniciat de noi Biserica ne-a imprumutat puterile sale didactice cât timp n'avém noi, ér comitetul „Asociaţiunei“, îmbrăţişând cu tot zelul idea nóstră, a continuat opera începută de noi, a completat-o prin înfiinţarea scólei civile de fete cu internat şi i a pus coróna prin ridicarca imposantului edificiu de scólă, dând în acela adăpost şi scólei nóstre elementare, carea împreună cu a „Asociaţiunei“ forméză un întreg.

Şi astfel aḑi cu ajutoriul lui Dumneḑeu avem şi noi românii o scólă completă de fetiţe, care póte servi drept model în patriă.

Aḑi numai sunt mamele române avisate sě şi créscă copilele în scoli strěine şi după obiceiuri străine.

Mulţămită ambiţiunei redesceptată de româncă, aḑi funcţioneză deja numěróse scoli române de fetiţe în diferite oraşe, şi sum prea convinsă, că preste alţi 12 ani nu va mai fi oraş locuit de români, în care sě nu esiste reuniune de femei cu scop de a înainta cultura fetiţelor române.

Femeea română a fost mai cu sémă care a păstrat nu numai obiceiurile străbune, dar mai vêrtos limba dulce ce o vorbim, şi femeea română va fi, care acestea le va sci apěra de peire. A ei este şi datorinţa, sě desrădăcineze datinele străine, introduse între alţii şi prin învěţătorese crescute în scoli străine De sine se înţelege, că datorinţa fie-căruia român este, de a o sprigini în direcţiunea acésta.

Tóte acestea cutez a le afirma pe baza esperinţei făcute în timp de 12 ani.

Este o satisfacţie dulce pentru mine, a constata, că în acest timp n'am întimpinat nici un suflet de român, căruia sě-i lipséscă interesul pentru acest scop măreţ.

Am avut rara fericire a lucra pentru el în societate de dame şi de domni prea conscii de sfânta lor chemare şi pre lângă acésta — armonia a fost nedespărţitul nostru soţ, care ne-a ajutat de am ajuns la liman.

Singura mea dorinţă este: *Tot astfeliu înainte*!

Ve salut cu deosebită bucurie şi dechiar a 24 adunare generală ordinară de deschisă.

Raportul general

către adunarea generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu

Onorată adunare generală!

Înainte de a ve face obicinuitul nostru raport despre activitatea Reuniunei dela ultima adunare generală pănă aḑi daţi-ne voe sě aruncăm o scurtă privire asupra tractului Reuniunei nóstre.

Astăḑi sunt chiar 12 ani, de ând la iniţiativa actualei preşedinte a reuniunei un numěr considerabil de dame române din acésta localitate s'au intrunit, ca sě pună basa unei reuniuni de cultură română, cu scopul înfiinţării unui institut român de crescere pentru fete, împreunat cu internat.

In 7 Novembre 1880 s'au consultat prima dată acele 24 dame române, însufleţite de prosperarea culturei fetiţelor nóstre şi tot atunci au şi decretat înfiinţarea acestei reuniuni. —

Aprobându-se statutele din partea ministrului de interne, în I-a adunare generală din 8 Iuniu 1881 s'au inscris deja 59 membri, ér reuniunea s'a constituit pe basa statutelor pentru conlucrarea la realisarea scopului prefipt.

Lucrarea reuniunei a avut de resultat progrese considerabile, căci insufleţirea era mare în publicul român, atât de aici, cât şi dinafară, şi după scurt timp de 2 ani, avênd deja la disposiţiune un capital deşi modest, la 8 Iuliu 1883 a fost în stare a înfiinţa scóla de fetiţe, care sub conducerea unor puteri didactice probate la 1 Novembre a aceluiaş an s'a şi deschis cu 17 eleve ordinare.

Anul scolastic 1884/85 s'a început deja cu 6 clase. Era deci necesitate a se îngriji reuniunea şi de înmulţirea mijlócelor sale. A decis spre acest scop a arangia o loterie constătătóre din lucruri de mână femeiesci şi alte obiecte, donate de publicul român care obiecte au fost şi espuse.

Conlucrând la realisarea acestei loterii membrii reuniunei cu deosebit zel, au avut de resultat un venit curat de 5014 fl. 03 cr. ér averea reuniunei după abia alţi doi ani s'a urcat aprópe la 10,000 fl.

In anul următor sporindu-se numěrul elevelor la 30 a funcţionat scóla deja cu 7 clase pănă la începul anului scolariu 1886/7, când ne-a venit întru ajutor Asociaţiunea transilvană, şi înfiinţând scóla civilă de fete cu internat, ne-am věḑut realisată dorinţa, la a cărei împlinire am nisuit anume, sě avem un institut român de educaţiune pentru fete.

In urma acestora ne-am resolvit deci a reorganisa şi noi scóla reuniunei şi am redus o la 4 clase elementare, ca sě pótă fi împreună cu scóla civilă a Asociaţiunei un institut complet.

Ajungênd odată acésta, tótă activítatea reuniunei a trebuit concentrată spre susţinerea scólei elementare, ca aceea sě pótă corespunde misiunei sale, de a forma parte intregitóre a scólei civile.

Putem cu plăcere constata, că a şi corespuns acestei misiuni, căci elevele absolvente a scólei reuniunei au fost totdeuna între cele mai bune eleve ale scólei civile.

Din acestea puţine liniamente sunt evidente resultatele activităţii reuniunei nóstre pe terenul educaţiunei. D-vóstră cunósceţi prea bine şi meritele reuniunei de pe terenul cultural-social, pe care teren prin arangiarea de petreceri, au sciut susţiné prestigiul societăţei române şi i-au dobândit locul de frunte în societatea cultă a publicului din acest oraş.

Mai amintind şi împregiurarea, că reuniunea nóstră a servit de stimul şi model la înfiinţarea de atari reuniuni aprópe în tóte părţile locuite de români, astăḑi după o activitate de 12 ani sunt constatate de ajuns resultatele binefăcătóre ale acestei instituţiuni culturale.

Trecênd după acestea la raportul nostru special despre activitatea comitetului dela ultima adunare generală, permiteţi-ne a reaminti şi la acest loc, că prima dată ni s'a impus necesitatea a usa de § 13 din statute cu ocasiunea aniversărei ḑilei nascerei a 80 a mult meritatului bărbat al naţiunei George Bariţiu, conchemând pe 22/V a. c. adunarea generală estra-ordinară a membrilor reuniunei, spre a decide asupra modului, în care voesce a felicita pe scumpul seu iubilante.

Conclusul unanim al acestei adunări generale a fost a-i face iubilantelui distincţiunea cea mai mare, ce conced statutele, anume: a'l numí „membru onorar al reuniunei“ şi prin representaţiunea corporativă a comitetului a'l felicita şi a'i oferi diploma.

Acest conclus s'a şi esecutat şi precum ne am putut convinge, i-a causat iubilantelui deosebită bucurie.

Pentru purtarea afacerilor reuniunei s'a ţinut 7 şedinţe ordinare şi 1 şedinţă estraordinară din prea regretabilul incident a repausării binemeritatului delegat si bărbat de încredere al comitetului, Ioan Popescu, pentru a cărui perdere adunarea generală estra ordinară şi-a esprimat la procesul verbal adênca sa condolenţă.

Dintre agendele mai importante percurse în celea 7 şedinţe ordinare, vě aducem la cunoscinţă, că s'a tipărit diplomele pentru membrii onorari, fundatori şi pe viéţă şi s'a şi distribuit, făcând astfel destul dorinţei mai multor membrii de a avea diploma de membru al reuniunei nóstre. Pentru membrii ordinari şi ajutători cu cuotisaţiune anuală din consideraţiuni financiare nu s'au putut tipări diplome. — La procurarea diplomelor ne-a făcut fórte bune servicii dl Dr. Stere N. Ciurcu din Viena, căruia comitetul i-a şi esprimat mulţămita sa.

Pentru organisarea unei culine permanente pe timpul de érnă, pentru sěracii din Sibiiu, magistratul orăşenesc a învitat şi reuniunea nóstră a-şi trimite representanţii sei la conferinţa defiptă, ce s'a şi întêmplat, dânduni-se astfel din nou ocasiune a promova si o instituţiune umanitară de interes local.

Şi el — ce a făcut la noi! Când ne-a věḑut, indată îşi luà sacul din spate, aci pe locul acesta, îl deslegă . . .“

Copila sě amesteca în vorbe.

„Nu, mamă, mai întâiu a deslegat sacul aici în mijlocul colibei, apoi îl pusě pe bancă“.

Şi ei se certară, şi amintiră tóte vorbele şi faptele lui, unde a mâncat, unde a dormit, ce a făcut, ce şi către cine a vorbit.

Nóptea veni şi ţěranul cu calul şi povestise despre Ielissej, cum a trăit la ei.

„Dacă nu ar fi venit la noi“, ḑise el, „noi toţi am fi murit în pěcate. Noi eram desperaţi, şi eram neîmpěcaţi cu Dumneḑeu şi cu ómenii.

El ne-a pus în picióre şi prin el am recunoscut pe Dumneḑeu, şi am câştigat credinţă în ómeni. Dumneḑeu sě-l ierte. Mai nainte am trăit ca vitele el ne-a făcut ómeni“.

Iefim sě puse jos. El nu póte adormi. Ielissej nu-i iese din gând, cum l'a věḑut de trei ori în locul prim în Ierusalim.

Aşa dar aici, cugetă el, m'a întrecut pe mine. Cum că Dumneḑeu mi-a primit jertfa, acésta nu o sciu, ce a fost a Domnului, Domnul a primit.

Diminéţa se despărţi de óspele sěu. Ei îi dă dură plăcinte pe drum, şi merseră la lucrul lor. Iefim plecă spre casa lui.

(Va urma.)

Avênd în vedere, că acum sĕ împlinesc 12 ani dela înfiinţarea reuniunei, comitetul a decis încă în şedinţa sa din 7 Iuniu a. c. ca adunarea generală presentă sĕ fie urmată de óre şi care festivitate, pentru a cărei aranjare a şi constituit un comitet special. A zădărnicit însĕ realisarea acestei intenţiuni a comitetului împrejurarea, că adunarea generală a Asociaţiunei a trebuit sĕ se ţină în Sibiiu cu tóte festivităţile sale obicinuite, şi astfel fiind publicul nostru de ajuns angajat prin acestea festivităţi, nu am mai putut conta după timp aşa scurt la reuşita unor nóuĕ festivităţi.

Referitor la scóla reuniunei ve raportăm, că esamenele semestrale, la care au participat 16 eleve, s'au ţinut la 25 Iuniu a. c. ér la 26 Iuniu s'a încheiat anul scolar şi s'au distribuit atestatele. Resultatul esamenelor, deşi în semestrul espirat din causa morburilor frecuentarea scólei au fost neregulată, totusi a satisfăcut atât pe organele mai înalte, cât şi pe publicul numĕros, care a asistat la acelea.

Fiind însĕ scóla nóstră compusă din 4 clase, s'a ivit necesitatea a institui de nou a dóua putere didactică, adecă încă un învĕţător, ceea ce în urma concursului publicat s'a şi întêmplat, alegêndu-se deja pentru anul scolar curent de învĕţător dl Ilie Moga, fost învĕţător la scóla capitală gr. or. din Sebeşul săse c.

Directoratul şi oficiul de delegat al comitetului a binevoit a'l primi M. O. domn asesor consistorial Mateiu Voilean, care cu neobosit zel a condus afacerile scólei şi în anul scolastic espirat.

Pe semestrul I al anului scol. curent s'au inscris 19 eleve, deci cu 3 mai multe ca în anul espirat, şi anume:

Pentru clasa I 4, pentru clasa II 3.

Pentru clasa III 6 şi pentru clasa IV 6.

Prelegerile s'au început în 6 Septembre şi se urméză regulat.

Cu privire la starea materială a Reuniunii suntem în plăcuta posiţiune a Ve raporta, că adunarea generală a acţionarilor institutului de credit şi economii „Albina“ şi în anul curent a votat pentru scopul Reuniunei considerabilul ajutoriu de 300 fl; pentru acest marinimos act, Ve vom face mai în jos propunere a vota mecenatelui mulţămita protocolară.

Mai departe a primit Reuniunea din o representaţiune teatrală arangiată de diletanţi din cercurile inteligînţei române din Sibiiu, suma de 48 fl. 50 cr., pentru care şi-a esprimat comitetul mulţumita sa căldurósă, ér cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane a donat Reuniunei dl senator N. Lupascu suma de 100 franci, cu dorinţa de a fi susceput de membru al Reuniunei.

In sensul statutelor însĕ locuitorii din afară de patrie putênd fi numai membri onorari, ne vom lua voe a ve propune ca sĕ numiţi pe sus memoratul domn de membru onorar al reuniunei.

Sume însemnate au incurs şi din inscrierile de membrii noi, şi anume s'au inscris: de membru fundator cu 50 fl:

Dómna Hermina **Maniu**, socie de notariu public din Oraviţa; de membru ajutătoriu cu 50 fl., odată pentru totdeuna, dl Dr. Aurel Maniu, notar public în Oraviţa, cu 20 fi. dl Dr. Absolon Todea adv. din Reghin şi în fine de membrii ajutători cu tacsă anuală de 2 fl., dl Stefan Melcescu funcţionariu de bancă din Sibiiu, şi dl Ilie Moga învĕţătoriu din Sibiiu.

Destul de mare a fost însĕ şi perderea nóstră de membrii prin mórte, căci numai dela adunarea generală estra-ordinară din 22 Maiu, adecă în cinci luni, am perdut 3 membri şi anume: pe membrul pe viéţă Dr. Absolon Todea şi pe membrii ajutători Alesandru Neagoe, proprietariu din Sibiiu şi Gavriil Manu, advocat din Bistriţa, pentru care perdere, Ve vom ruga la locul seu a Ve esprima regretele D vóstră.

Numĕrul membrilor Reuniunei este aḑi după categorii:

membrii onorari:	6
„ fundatori:	4.
„ pe viéţă:	28.
„ ajut. pe viéţă	32.
„ ordinari:	89
membrii ajut. cu cuot. anuală:	55.
total	214.

Din cele mai sus espuse, credem, că sunteţi de ajuns informaţi despre cursul afacerilor Reuniunei şi scólei nóstre.

Ve presentăm deci de încheere următórele propuneri:

1. Sĕ luaţi acest raport la cunoscinţă;
2. Sĕ daţi espresiune regretelor D-vóstră pentru membrii repausaţi;
3. Sĕ votaţi mulţămită protocolară institutului „Albina“ pentru ajutoriul de 300 fl.;
4. Sĕ numiţi pe dl Nicolau Lupascu, senator din Bucuresci, membru onorar al Reuniunei;
5. Sĕ întregiţi prin alegere locul vacant al unui bărbat de încredere în comitetul Reuniunei; şi
6. Sĕ primiţi proiectul de budget pe anul 1893, care Vi se va presenta inmediat prin cassariul Reuniunei.—

Din şedinţa comitetului, ţinută la 27/15 Octobre 1892.

Maria Cosma, presidentă.
Dr. Russu, secretariu.

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul XI al Făgăraşului îşi va ţiné adunarea generală districtuală, din ĕst an în ḑilele 8, 9 şi 10 Novembre a. c. v. în opidul *Cincu mare*, la care sĕ invită toţi membrii precum şi toţi binevoitorii acestei corporaţiuni. Conform statutelor, epitropiile parochiale sunt îndatorate a provedé pe învĕţătorii membri, cu diurne de cel puţin 1 fl. pe ḑi şi pauşal de călĕtorie. Faţă de absenţii nelegitimate se va purcede cu cea mai strictă rigóre.

Programă:

Şedinţa I Duminecă în 8 Novembre a. m.

1. Asistarea în corpore la serviciul divin, împreunat cu parastas pentru decedaţii membri ai reuniunii.
2. Deschiderea şedinţelor şi apelul nominal.
3. Alegerea comisiunilor.
4. Regularea afacerilor financiare ale reuniunei, în privinţa tacselor restante.

Şedinţa II Duminecă în 8 Novembre p. m.

5. Raportul general al comitetului central;
6. Raportul casariului;
7. Raportul bibliotecariului;
8. Deliberarea asupra propunerei „Reuniunei învĕţătorilor din districtul Sibiiului“ în privinţa înfiinţărei unui organ pedagogic.

Şedinţa III, Luni în 9 Novembre a. m.

9 Proiectul regulamentului afacerilor interne.

10 Raport asupra resultatului escrierei de concurs cu premiu pentru cea mai bună prelucrare a materialului, din religiune, prescris de „normativ“ pentru anul al doilea de scólă.

11 Prelegere practică cu elevii cursului III şi IV continuând din obiectul care l va avé la rênd în împărţirea órelor Luni dela 9—10, de Ioan **Bonea** înv. în Cincu mare.

12. Conferinţă didactică asupra prelegerei de sub Nr. 11.

Şedinţa IV. Luni în 9 Novembre p. m.

13. Prelegere practică cu elevii cursului I. continuând din obiectul, care va fi la rênd în împărţirea órelor Luni dela 2—3, de I Vlad învĕţătoriu în Cincu mare.

14. Conferinţă didactică asupra prelegerei desub Nr. 13.

15. Critica comisiunei asupra disertaţiunei lui David Chiujdea „Preotul şi învĕţătoriul“.

16. Critica asupra operatului lui J. Capĕtă „Drepturile şi datorinţele civile“ de D. Chiujdea.

17 Principiul concentraţiunei, aplicat practice la predarea geografiei, anume „Comitatul Huniedórei“ tractat de E Mandocea.

Şedinţa a V, Marţi în 10 Novembre, a. m.

18. Referada comisiunei însărcinate cu censurarea raportului comitetului central.

19. Referada comisiunei însărcinate cu censurarea raportului cassariului.

20. Referada comisiunei însĕrcinate cu censurarea raportului bibliotecariului.

21. Referada comisiunei pentru propuneri.

22. Curenţii.

23. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal din şedinţa ultimă.

24. Inchiderea şedinţelor.

Făgăraş, 17 Octobre, 1892.

Iuliu Dan, preşedinte.
Ioan Berescu secretariu.

Varietăţi.

* **Dela Curte.**) Maj. Sa împĕrătésa regină **Elisabeta**, după cum se anunţă din Viena, va petrece în véra viitóre la băile din Covasna. Direcţiunea băilor a primit în acéstă cestiune o scrisóre, în care se cere sĕ dea informaţiuni, dacă e loc potrivit pentru a puté locui acolo înaltul óspe. Se afirmă, că Maj. Sa a luat acésta hotărîre, după ce a fost informată de profesorul sĕu de limba grecă, care a descris amĕnunţit puterea vindecătóre a apei şi carele în véra trecută a petrecut la acele băi.

* (**Adunarea generală a reuniunei femeilor române.**) Conform convocărei publicate în unul din numerii precedenţi ai fóiei nóstre s'a ţinut Luni 7 Novembre st n adunarea generală a reuniunei femeilor române din Sibiiu, fiind cercetată de un numĕr considerabil de membrii atât dame, cât şi domni. Adunarea a fost deschisă prin o vorbire plină de spirit a dómnei presidente Maria **Cosma***), vorbire însufleţitóre, care ne dă multe speranţe frumóse pentru viitoriu şi care a fost primită cu aplause frenetice. Dl Dr. Octavian **Russu**, secret. reuniunei a dat cetire bogatului raport, care-l publicăm la alt loc şi care a fost primit cu plăcere din partea adunărei. De asemenea s'a primit proiectul de buget, cetit de dl cassar R. **Petric**. Adunarea esprimându-şi condolenţa pentru membrii rĕposaţi şi primind pe membrii propuşi de comitet a trecut la actul alegerei unui bărbat de încredere în locul fericitului Ioan **Popescu** şi a fost ales aprópe cu unanimitatea voturilor zelosul membru, dl asesor consist. Mateiu **Voileanu**. Pentru deosebita activitate, ce o desvóltă acéstă reuniune şi special comitetul şi dómna presidentă a luat cuvênt de mulţămită Preac. Sa Dl archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion **Puşcariu**, carele prin o frumósă vorbire a arĕtat rolul femeei în viéţă socială în trecut, a arĕtat cum femeia luptă astăḑi pentru promovarea culturală şi desvoltarea simţului naţional şi în special reuniunea femeilor române din Sibiiu, care şi a câştigat merite neperitóre pentru biserică şi naţiune, ne mai fiind avisate fetiţele române a cerceta institute de învĕţămênt streine. La acéstă îndreptăţită şi măgulitóre vorbire a rĕspuns adênc emoţionată d na presidentă, accentuând, că reuniunea şi-a împlinit numai o datorinţă şi că şi în viitoriu va sci sĕ-şi împlinéscă acésta datorinţă cu conscienţiositatea, care o reclamă timpurile grele, în care trăim.

* (**Tribunistic**.) „*Tribuna*“ de eri, luând act din „foile magiare“ şi nu din organul oficial „Unirea“ din Blaş despre scirea, că scaunul metropolitan vacant din Blaş în curênd se va întregi prin alegere, comunicatul seu despre acest lucru **fórte serios** pentru românii gr. catolici îl încheie cu următórele ingeniosităţi:

„In timpul când ḑiaristica jidano-magiară publică aceste sciri, episcopul Szabó, candidatul guvernului pentru scaunul metropolitan din Blaş trimite pe cunoscuţii sei argaţi, advocatul Augustin **Muntean** şi fiscalul **Steţiu** la Sibiiu unde au sosit Dumineca trecută diminéţa. Precum aflăm, **acesti doi agenţi s'au sfătuit aici cu ómenii metropolitului Miron asupra** *spriginului ce ar fi de a se da din acéstă parte*, **pentru ca sĕ între cât mai mulţi „patrioţi“ în sinodul electoral dela Blaş**“.

Până acuma nu sciam, că „ómenii metropolitului Miron“ sunt atât de puternici, încât „spriginul“ lor sĕ decidă: **pe cine sĕ alégă sinodul din Blaş de metropolit gr. catolic?** Astă descoperire o datorim agerilor detectivi dela „Tribuna“.

Noi însĕ aşa suntem informaţi, că d-nii advocaţi **Muntean** şi **Steţiu** au venit Duminecă la Sibiiu, deodată şi împreună, într'un cupeu cu membrii esterni ai „comitetului naţional“ chemaţi la şedinţă pe aceeaşi ḑi, şi că au fost şi ei anume invitaţi la aceea şedinţă ca **esperţi**, ca cu esperiinţa şi sfatul lor sĕ contribue la deslegarea **cu tact** a marilor cestiuni diplomatice, pentru a căror pertractare s'a întrunit numitul areopag naţional, şi în special ca sĕ priméscă apĕrarea d-nului Brote & comp. naintea curţii cu juraţi, pentru-că apĕrătorii patentaţi din trecut sunt cam prea scumpi după modestele mijlóce materiale ale comitetului.

Cu ce succes? nu scim.

* (**Petrecere**). Precum suntem informaţi comitetul reuninnei femeilor române din Sibiiu arangéză pe Sâmbătă séra o cină comună împreunată cu dans, în sala restaurantului Panchievicz. Preţul unui cuvert 1 fl. 20 cr. Membrii reuniunei sunt îndreptăţiţi a învita la acésta serbare şi alte persóne din inteligînţa română din Sibiiu.

* (**Visitare**.) In sĕptămâna trecută dl Dr. **Erődi** a cercetat în calitate de comisariu regesc, institutul nostru pedagogic, asistând la óre şi esaminând din obiectele de învĕţămênt, ce se propun.

* (**Scire teatrală**) Duminecă, în 6 Nov. n., s'a representat în teatrul naţional din Bucurescí tragedia dlui Iosif **Vulcan** „Stefăniţă-Vodă“, cu succes strălucit. Acésta e prima piesă, ce s'a representat în teatrul naţional din Bucuresci, de un autor român cu domicilul de dincóce de Carpaţi.

* (**Cassa statului**.) Raportul cassei statului pe cuartalul al treilea arată: venitele totale 113,709,941 cheltuelile totale: 109,904,054. Venitele cu 8.623,640 cheltuelile cu 9,033,038 mai mari ca din acelaşi cuartal din anul trecut. Bilanţul cuartalului al treilea prin urmare este cu 408,397 mai nefavorabil ca cuartalul al treilea din anul trecut.

* (**Un toast**.) La ultimul banchet din Mansion-House la care a asistat şi ducele d'Edimburg, lordul primar a felicitat pe Alteţa Sa regală în privinţa viitórei căsătorii a principesei Maria cu prinţul mostenitor al României. Alteţa Sa regală a rĕspuns lordului primar în terminii următori: „Vĕ mulţămesc în mod fórte sincer, domnule primar, pentru alusiunile, ce a-ţi facut şi cuvintele ce a-ţi rostit în privinţa viitórei căsătorii a ficei mele celei mai mari. Ea este încă fórte tinĕră pentru a se mărita, dar trebue sĕ spun, că uniunea ce ea a contractat, ne causéză cea mai mare plăcere posibilă. Este o mare mulţămire pentru noi de a sci, că în România tóte clasele şi tóte partidele au primit cu entusiasm scirea, că o principesă englesă va fi în curênd óspele lor. Depinde dela dênsa acuma de a sci sĕ conserve afecţiunea, ce acest popor este atât de gata de a-i oferi“. (Aplause).

* (**Invĕţămêntul comercial şi technic în România**). Ministrul domeniilor, în ultimul consiliu de ministri, a supus discuţiunei proiectele sale privitóre la reorganisarea învĕţămêntului comercial şi technic. Aceste proiecte, după-ce au fost discutate în principiu, au fost admise. Ele vor fi presentate corpurilor legiuitóre în viitórea sesiune.

Noul proiect prevede înfiinţarea a dóuĕ scoli de meserii, una în Bucuresci şi alta în Iaşi. Fie-care scólă nu va puté admite mai mult de dóuĕ-sute cinci ḑeci de elevi interni. Cursurile scolare au fost

---

D-na presidentă, a binevoit a ne pune la disposiţiune acéstă vorbire, care o publicăm la alt loc. Red.

ficsate la 6 ani. In cei dintâiu patru ani se vor preda cursuri teoretice și practice, ér în cei doi ani din urmă elevii vor fi întrebuințați în atelierele scólei ca măestrii diligenți.

In acestea scoli se vor învĕță opt meserii. Intru cât privesce serviciul militariu, absolvenții scólei vor fi datori a face un stagiu de un an.

In privința măestrilor nu s'a pus nici o esclusivitate, ei pot fi recrutați chiar dintre strĕini.

Invĕțământul comercial, după noul proiect, păstréză scólele actuale, ca și cele inferióre. Cursurile vor fi de trei ani, și în scóle se pot admite numai absolvenții scólelor primare.

Pelângâ scólele esistente se mai înființéză în Bucuresci și în Iași, câte o scólă superióră de comerciu, în cari vor întra absolvenții scólelor inferióre și absolvenții învĕțământului secundar

In scólele superióre se vor preda și limbele: francesă germană, italiană sau engleză. Cursurile vor fi de trei ani.

Absolvenții acestor scóle vor obține diplome de capacitate.

După cum se vede, după noul proiect al ministrului domeniilor, scólele de meserii și de comerciu vor fi reorganisate cu totul. Pe de altă parte programul studiilor, ce se vor preda în aceste scoli va fi pus în conformitate cu programele scólelor similare strĕine.

Pentru recrutarea personalului didactic, se vor cere unele condițiuni de admisibilitate, cari sĕ pótă garanta, că noii măestri au aptitudinele cerute pentru a da învĕțămĕntului direcțiunea, ce se cuvine.

* (Cum se cresc băieții împĕratului german.) Crescerea băieților împĕratului german este fórte strictă și simplă. In tótă ḑiua iarna vara cei trei băieți mai mari se scólă diminéța la 7 óre și la 7 $^3/_4$ dejunéză teă cu fransele. Punctual la 8 óre sĕ începe instrucția. In pause sĕ duc jos în grădină de sĕ jócă. La 9 și $^1/_2$ iau al doilea dejun, constătător din pâne cu unt, vin roșu cu apă minerală de Fürstenbrunn. După aceea mai studiază puțin și apoi merg la călărit. La 1 și $^1/_2$ prânḑesc supă, pesce, friptură, legumă, prăjituri, póme și caș, apoi beau vin roșu cu apă de Fürstenbrunn. La 2 și $^1/_2$ merg în grădină, unde adeseori se jócă cu o mică căprióră, cu numele Hans. La 4 óre cei trei băieți 'și cercetéză părinții, unde primesc lapte cu prăjituri. La 6 óre sĕ reîntorc în palatul cel nou și cinéză; până la $^1/_2$ 8'și mai petrec cu jocul, la 8 óre sĕ culcă. Acésta sĕ întêmplă regulat în fiecare ḑi. Numai Dumineca înainte de prânz merg la biserică.

Bibliografic.

In tipografia diecesană din Arad a apărut:

„**Calendariu**", pe anul dela Christos 1893. Anul al patru-spreḑecelea.

Cuprinsul:

Partea pur calendarografistică pentru calendariul Iulian și Gregorian. — Calendariul evreesc. — Calendariul mohamedan. — Calendariul lui Falb. — Arĕtarea ḑilelor și a sĕptĕmânilor de preste an. — Calendariu metereologic și fașele lunilor. — Calendariu economic. — Genealogia casei domnitóre austriace și a caselor domnitóre din celelalte staturi ale Europei. — Șematismul metropoliei române gr. or — Șematismul diecesei Aradului augmentat cu date statistice despre tóte protopopiatele diecesei arădane. cuprinḑĕnd tóte comunele bisericesci cu posta ultimă și cu preoții și învĕțătorii lor. — Tacsele postali și telegrafice pentru monarchiă și alte. Monetele în cari se cuprind banii valuta austriacă și banii cei noi numiți valuta de aur (coróne) — Tarifa căilor ferate cu îndrumări speciali — Scala timbrelor de pe ori ce documente și scala de a calcula cametele după ori ce sumă pentru ori ce timp. „Din serac lipit, bogat cinstit" novelă poporală interesantă de dl Micolau Stef. — „Steluța" poesie de V. Alecsandri. — „Anui nou" poesie de Vasilie Sala. — „Sciința în serviciul omenimei" capitulul al treilea. — „Doina iubirei" de V. Alecsandri, Cântece poporali de R. Bortoș. — „Beutura sĕrăcesce și ne cinstesce pe om" dialog de Iuliu Grofșorénu, Poesii poporali și doine de Vasiliu Sala — „Mediu în contra colerei" de Dr. Aureliu Demian. — Diverse distracțiuni. — Anunciuri din tóte branșele, fórte acomodate pentru trebuințele poporului.

Posta redacțiunei.

C. R. în Cl. Cele trimise nu se pot publica.

M. P. în Sar. Mulțămită pentru cele trimise. Se vor publica.

Loterie.

Sâmbătă, în 5 Novembre 1892.

Timișóra:	**89**	**42**	**44**	**35**	**70**
Viena:	**62**	**81**	**61**	**7**	**31**

Nr. 467. [112] 3—3

Concurs repețit.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Recea-telechiană, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs nou cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința comitetului parochial ținută la 24 Iuniu 1892 și dau suma de 315 fl.

Concurenții au a-și așterne suplicile instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbíteral pănă la terminul sus indicat.

In conțelegere cu comitetul parochial concerninte, oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului.

Făgăraș 6 Octobre 1892.

Iuliu Dan,
protopresbiter,

Nr. 486. [213] 1—3

EDICT.

Vasilie Ilie Negrea din Cacova, care de 4 ani de ḑile și-a părăsit fără credință pe legiuta s'a soție Ana Nicolae Oni Iancu tot din Cacova, se citéză ca în termin de șese (6) luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român" sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul de despărțire intentat de soția s'a se va decide și în absența lui.

Sebeș, 24 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 682. [211] 2—3

Edict.

Maria Rafailă de religiunea gr ort. din Giógiul de sus, care de 7 (șepte) ani a părăsit pe legiuitul ei soț Nicolau Bónca din Gârbova fără a sĕ scí unde petrece, sĕ citéză prin acásta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial, conform resoluțiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892. Nr. 3771 B., la din contră, procesul urḑit de actorul se va pertracta și decide și în absența ei.

Alba-Iulia, 23 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial de I istanță al tractului Albei Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Szám 10774/92 347/92. [214] 1—2

Hirdetmény.

Folyó 1892 évi November hó 25-én Szászsebesi járásnak Szászcsór községben és pedig az elhalt egyén lakásában délelött 9 órától fogva 25 az elhalt Moráriu Stefánnak hagyatékához tartozo hordóbor 1891 ik évből és korábbi évekből azonnali készpénz beni fizetés ellen árverés utján a többet igéröknek eladatni fognak.

Miről a vásárolni kivánok ezennel értesittetnek.

Szebenvármegye árvaszékének

Nagy-Szeben, 1892 November hó 2-án tartottülésé ból.

Mangesius,
elnök.

---

5 pănă la 10 fl.

câștig sigur la ḑi fără capital și risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri și hârtii de stat legal permise. Oferte sub „**Lose**" la Espd. de anon ce **I. Danneberg**, Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 4—6

„ARDELEANA" institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Nr. 146/1892. [215] 1

Avis.

Institutul de credit și de economii „Ardeleana" societate pe acții în Orĕștie (Szászváros) piața mare Nr 2 și 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condițiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5** %;

b) **Depuneri** făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu **5** $^1/_2$ % și

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de cătră **biserici, scóle, corporațiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6** %.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efeptui și **prin postă.**

Orĕștie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcțiunea".

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos

Cruțare de spirt

es face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḑare

Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune.)

Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 14—50

Karl Philipp Pollak,

fabrică de specialități de esențe în Praga.

Representanți soliḑi se caută.

A lui KATHREINER

Surogat de cafea Kneipp

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 5—13

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atențiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke
Kneipp-Malz-Kaffee.
Berlin – Wien – München

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113. Sibiiu, Sâmbătă, 31 Octobre (12 Novembre) 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Abḑicerea cabinetului Szapáry.

Cabinetul Szapáry şi-a dat demisiunea şi Maj. Sa monarchul a primit-o prin rescriptul sĕu preaînalt, cu datul de 7 Novembre a. c. Acésta este cestiunea cea mai însemnată, ce se impune la ordinea ḑilei; crisa ce a precedat-o, a durat de mai mult timp şi resolvirea ei finală a fost retragerea cabinetului.

Causa principală, care a silit pe ministrul president şi pe ceialalţi colegi ai sei, a-şi părăsi portfoliurile, este, neînţelegerea ivită în cabinet asupra proiectelor de legi, referitóre la politica bisericéscă şi unele puncte de vedere, cari n'au convenit corónei.

Proiectul de lege pentru recepţiunea legei mosaice şi pentru egala îndreptăţire a confesiunilor au fost primite de consiliul de ministri şi aprobate şi de Maj. Sa. N'a succes însĕ lucrul aşa de bine cu alte proiecte, şi anume cu proiectul pentru înmatricularea copiilor şi cel al dreptului de căsătorie.

In privinţa matriculelor s'a ivit părerea, ca sĕ se substérnă dietei spre deliberare un proiect pentru întroducerea matriculelor civile, ér pentru regularea dreptului de căsătorie s'au ivit dóuĕ păreri: una pretindea ca pasagele respective din art. de lege LIII din 1868 sĕ remâie neschimbate şi sĕ se întroducă căsătoria civilă, dar facultativ; a dóua părere era ca în articolul citat mai sus sĕ se inducă modificările cerute de clerul catolic şi sĕ se întroducă căsătoria civilă obligătóre.

Din aceste dóuĕ modalităţi nici una n'a convenit corónei, nici una n'a fost aplicată a o aproba.

Neaprobarea acésta, neînţelegerea în cabinet, apoi blamagiul cu cestiunea încoronării monumentului honveḑesc şi al lui Hentzi, tóte aceste au provocat crisa şi actul ei final, demisionarea ministeriului.

In urma acestor stări de lucruri a întrat un fel de confusia, un feliu de buimăcélă în cercurile politice magiare; ómenii fac diferite combinaţii şi-şi pun feliu de feliu de întrebări; între aceste sĕ înţelege, cea mai de frunte este, că óre-cine are încrederea deplină a corónei, ca sĕ formeze noul cabinet? Apoi, că óre cari din ministrii actuali vor întra în el? şi că schimbarea acésta nu va contribui baremi încâtva la slăbirea partidului, aḑi guvernamental?

Rĕspunsul la aceste întrebări şi la altele asemenea lor, va urma în ḑilele aceste, prin resolvarea cestiunilor pendente.

Pe noi însă resolvarea lor şi în genere frământările cercurilor politice magiare ne lasă reci, ne lasă indiferenţi. Nóuĕ ne este tot atâta, că aḑi e prim ministru Szapáry şi mâne va fi Weckerle sau br. Fehérváry s'au altcineva, cât timp guvernele vor fi conduse de principiile de până acum faţă de maioritatea locuitorilor acestei ţĕri, faţă de naţionalităţi, cât timp se va continua cu forţarea magiarisării, cu tendinţa nefericită de a se face o Magiariă din Ungaria poliglotă; noi nici dela noul guvern nu avem sĕ asceptăm ceva bun, cât timp el va fi stăpânit de curentul şovinistic, ce a cuprins tóte cercurile şi partidele magiare. Dovadă despre acésta este însuşi cabinetul, ce a demisionat. Când s'a retras Tisza „sdrobitoriul" nostru, al naţionalităţilor şi a venit Szapáry la cârmă, se ḑicea, că va molcomi naţionalităţile, împlinind unele pretensiuni de ale lor. Póte, că nobilul conte ar fi şi avut intenţii în direcţiunea acésta, dar cutezat-a sĕ se pună în calea şovinismului? Făcut-a ceva?

Nu! cel puţin faţă de noi nu! Compatrioţilor nostri Saşi le-a făcut unele concesiuni, dar apoi de altă parte ne-am pomenit că s'a votat legea pentru asilele de copii, care e îndreptată şi în contra nóstră şi acum de curênd s'au pus la cale o sumă de procese de presă!

Acésta, tare ne temem, că tot astfeliu sĕ va continua şi pe viitoriu.

Pentru aceea, lăsând pe magiari sĕ se sbuciume până ce vor da de un nou cârmuitoriu, noi sĕ ne vedem de treburile nóstre, sĕ desvoltăm o lucrare cât se póte de intensivă şi se ne silim a ne consolida pe tóte terenele. Numai astfeliu ne vom puté întări şi scopul nostru trebue sĕ fie a ne face tari, căci în tăriă zace puterea.

O calumniă.

Ḑilele trecute „Tribuna" a publicat o scire, că dnii advocaţi Steţ şi Muntean au venit Dumineca trecută la Sibiiu, de au conferit cu „ómenii lui Miron" cum sĕ esprimă ea, în favorul episcopului Sabo din Gherla, ca Escelenţia Sa metropolitul Miron sĕ întrevină pentru episcopul Sabo, la alegerea de metropolit în Blaş Noi am sciut, că acésta este un neadevĕr şi am creḑut, că „Tribuna" voind sĕ facă o glumă cu spirit, a făcut o glumă próstă şi astfel i-am şi rĕspuns în ton glumeţ în Nrul 112 al fóiei nóstre. Dar ce sĕ veḑi? „Tribuna" în Nrul seu de Joi din 29 Octobre st. v. a c. în primul articol repetéză cele ḑise mai nainte, susţiind, că Escelenţia Sa I P. S. D. metropolit al nostru a primit „prietinia" oferită din partea Il. Sale Sabo, prin dnii advocaţi Steţ şi Muntean, (pe cari „Tribuna" în stilul seu graţios îi numesce: samsari) etc. Va se ḑică „Tribuna" scornesce un neadevĕr, pe care nici ea nu l crede, îl publică şi astfel creându-şi o basă, firesce falsă, continuă mai departe cu invectivele sale!

Acésta este o calumnie la adresa Escelenţiei Sale şi în întregul ei un neadevĕr fabricat pentru seducerea publicului. Adevĕrul este, că d-nii Steţ, şi Muntean n'au dat faţă cu Escelenţia Sa, nici n'au conferit cu „ómenii lui Miron", ci au conferit cu membrii comitetului naţional, cari erau aici.

Pentru-ce nu o spune acésta „Tribuna" ci spune un neadevĕr? Pentru-că scopul îi este a calumnia pe capul bisericei nóstre şi totodată a vêna după popularitate. Noroc, că în Blaş sunt cunoscute uneltirile celor dela „Tribuna". —

Revista politică.

Crisa ministerială din Ungaria a adus cu sine în o mare încurcătură pe partidul liberal.

Ce e drept, scirile din Budapesta anunţă, că deşi întreg cabinetul şi-a dat demisiunea, totuşi numai ministrul president Szapáry va eşí din formaţiunea noului cabinet, ér ceilalţi ministri vor rĕmâné şi mai departe, fiind designat Wekerle ca ministru president.

Cu tóte acestea, diferenţe de păreri s'au ivit între membrii partidului, care pot duce la urmări funeste pentru partid. Dl Tisza şi cu aderenţii lui nu s'au mulţămit numai, că au dat lovitura de mórte lui Szapáry, dar voesc sĕ se impună cu principiile lor întregului partid.

Acésta a fost şi motivul, că după întórcerea ministrului Szapáry din Viena şi după declaraţiunile făcute în clubul liberal, corifeii partidei au fost învitaţi la Viena în audienţă la Maj. Sa şi s'au şi dus: Wekerle, Szapáry, Fehervváry, Bánffy, Széll şi Tisza.

Despre declaraţiunile ministrului în clubul partidnlui şi în dietă, scirile din Budapesta anunţă următórele:

In conferenţa partidei liberale declară contele Szapáry, că în cestiunile politice bisericesci abia în timpul din urmă s'a stabilit o înţelegere în sinul guvernului. Cu privire la stabilirea căsătoriei civile obligătóre n'a putut guvernul sĕ ajungă la nici o soluţiune care sĕ priméscă aprobarea Corónei. Deóre-ce nu era de dorit o crisă parţială, întregul cabinet îşi dede demisiunea. Vorbitoriul nu voesce de astădată sĕ amintéscă momentele personale, cari au fost în joc la hotărirea acésta. Contele Teodor Andrássy, Coloman Tisza, contele Hadik şi Chorin Tibad au luat pe rênd cuvêntul, întrepunêndu-se pen-

---

FOIŢA.

Cei doi bĕtrâni

de

Contele **Leo Tolstoi.**

(Incheere.)

XI

Era chiar un an de ḑile, de când a plecat Iefim de acasă. Primăvara se întórse el acasă.

Séra ajunse acasă. Ficiorul era la crâjmă, şi veni în curând beat acasă.

Iefim îl întrebă şi observă îndată, că ficiorul a cheltuit mulţi bani, şi că a negles economia. Tata îl certă, ficiorul devenise dur.

„Să-ţi fi făcut tu trebile", strigă el. „Dar tu te-ai dus de acasă, toţi banii i-ai luat cu tine, şi acum 'ţi trebue bani dela mine.

Bătrânul devenise mănios, bătù pe ficior.

Diminéţa, când sĕ duse Tarasitsch la staroste spre a da înapoi pasul de călătorie, trecu pre dinaintea casei lui Ielissej. Femea lui Ielissej era înaintea casei.

„Bună ḑiua cumetre. Ai făcut călătoria în pace?

Iefim Tarassitsch sĕ opri. „Dómne mulţămescuţi", ḑise el, „am ajuns acolo, am perdut pe cumătru Iefim, aud însĕ, că el a venit acasă"

Şi femeea vorbise — ei îi cam plăcea vorbele

„A venit acasă îndată după sânta Mărie. Cum ne am bucurat, că l'a adus Dumneḑeu în pace! Era trist lucru la noi fără el. Cu lucrul nu-i pré veni bine la socotélă — anii lui au trecut deja. Dar cu tóte aceste totdeuna el este capul, şi noi cu el ne simţim mai bine. Şi cum s'a bucurat şi ficiorul! fără el, ḑise el, este ca ochiul fără lumină Ne era urît fără el, noi îl iubim şi cum îl iubim!"

„Acum este acasă?"

„Acasă, sĕ ocupă cu stupii. Roiurile au fost bune.

Aşa o putere a dat Dumneḑeu albinelor, încât bĕtrânul nici nu-şi închipuise că vor fi aşa bune. Dumneḑeu, ḑise el, nu socotesce păcatele Poftesce în casă Cum sĕ va bucura bĕtrânul meu!"

Iefim merse prin curte în grădina cu stupii la Ielissej. Ielissej sta fără mânuşi îmbrăcat cu caftanul cel sur sub pom, cu mânile întinse privind la ceriu, cu capul descoperit, precum sĕ afla în Ierusalim la mormêntul Mântuitoriului, şi deasupra lni ca în Ierusalim strălucesce printre frunḑe, deasupra capului în raḑele sórelui sĕ jócă albinele aurite şi forméḑă o corónă, dar nu l împung.

Femeea lui Ielissej îşi chémă bărbatul.

„Cumĕtrul", ḑise ea, „a venit, Ielissej sĕ uită în jur, ia cu grije albinele din barbă şi plécă înaintea cumĕtrului plin de bucurie.

„Eşti sănătos, cumetre, bine eşti omule? Bine ţi-a umblat pe unde ai fost?"

„Picióreie me au slujit, şi apă ţi-am adus din rîul Iordan. Vin-o la mine, şi ţi-o du acasă. Óre Dumneḑeu sĕ fie primit jertfa . . ."

„Dómne mulţămescuţi".

După o scurtă tăcere, Iefim începu érăş a vorbi.

„Cu piciórele am fost acolo", ḑise el, „însĕ că şi cu sufletul am fost acolo, sau alt cineva . . ."

„Este tréba lui Dumneḑeu cumetre, tréba lui Dumneḑeu".

La reintórcere am întrat în coliba, în care ai fost tu. . . "

Ielisei sĕ înfrică.

„Este tréba lui Dumneḑeu. Vin-o în lăuntru, eu voi aduce miere"

Şi Ielissej întrerupse vorbirea, şi vorbi despre lucrurile casnice.

Iefim oftà, şi nu vorbì nici de ómenii din colibă, nici despre aceea, ce a vĕḑut în Ierusalim. Şi el înţelese, că jertfa lui Dumneḑeu este bine plăcută pe care o aducem noi prin iubire şi fapte bune.

Avrig, în 7 Maiu, 1892.

I. Cândea.

tru căsătoria civilă obligătóre, între aplausele furtunóse ale membrilor clubului. Partida în fine îi făcu contelui Szapáry ovațiuni furtunóse.

Ședința dietei a fost cercetată de o mulțime mare de public, galeriile erau îndesuite și deputații discutau în grupe asupra crisei. De față erau toți ministrii. In mijlocul unei generale și încordate atențiuni, se ridică contele Szapáry, declarând, că conform programului seu, guvernul a pregătit tóte proiectele: despre matriculele civile, despre recepțiunea religiei mosaice și despre libertatea religionară, presentându-le Corónei. Szapáry mai ḑise, că între diferiții membri ai cabinetului este deplină armonia, dar Coróna nu a primit proiectul despre căsătoria civilă obligătóre. In fața astorfeliu de impregirări, guvernul nu se simte capabil de a desvolta o activitate roditóre pentru binele patriei și prin urmare el si-a presentat dimisia, pe care Coróna a și primit o, însărcinând în același timp pe membrii din cabinet, sĕ conducă agendele resortului lor până când se va forma noul cabinet. Szapáry rugà camera, ca sĕ nu mai țină ședințe până la construirea noului guvern.

Ḑiarul „Neues P. Journal“ scrie, că în ḑilele din urmă s'a făcut o mare schimbare în sinul membrilor partidei liberale magiare. S'a început un proces de cristalisare al acestei partide. Membrii ei mai tineri sunt nemulțămiți, un alt grup de politici serioși e îngrigeat de urmările tacticei lui Szapáry, și ér alții găsesc liberalismul lui Szapáry prea puțin pronunțat, ér grupul aristocraților tineri, sub conducerea conților Iuliu și Teodor Andrasy, pretinde înainte de tóte, ca sĕ se creeze stări parlamentare regulate și pe toți aceștia îi dominéză Coloman Tisza cu ajutoriul aderenților sei.

Mai sunt încă câțiva: grupul celor ce se îndoesc și sĕ tem de resultatele crisei, dar și aceștia vor trece cu încetul în tabăra oposiției din sinul partidei liberale, pentru-că pe malcontenți îi ține la olaltă Coloman Tisza, conducĕtoriul, care a întrat în acțiune.

„Partida o scie fórte bine — ḑice „N. P. Journal“, — că dacă Coloman Tisza a eșit din reservă așa de mult și scrupulos observată, el nu a făcut-o spre a se pune în locul contelui Szapáry. Mișcarea n'are numai un conducĕtoriu, ci un principiu; e vorba de a apĕra liberalismul amenințat. Malcontenții declară, că nu vor concede ingerința Curiei papale în guvernarea ei. Ei ḑic, că în timpurile aceste ale reacțiunei, Ungaria trebue sĕ fie pentru liberalism, care este mântuirea ei. Și în fine ḑic, că ipocrisia trebue se fie alungată din viéța nóstră politică. Sĕ se despărțéscă cei-ce nu sunt chemați a fi împreună și sĕ se unéscă tot ce este homogen, aceia, cari în adevĕr sunt liberali și aceia, cari nu sunt. Astăḑi îndărătul fie-cărui liberal cinstit sĕ află câte un reacționariu deghizat, care pretinde a fi și mai liberal decât acela. Acest joc cu cuvintele și ideile, acéstă ipocrisiă politică, trebue sĕ înceteze odată“.

Numita fóie constată, că Szapáry nu mai póte sĕ înfrâne partida și se împedece cristalisarea ei și ajunge la următórele conclusiuni: Mișcarea opozițională în sinul partidei liberale, îndreptată contra contelui Szapáry, este aḑi deja așa de tare încât contele Szapáry nu e în stare a o înfrâna; dacă totuși Szapáry ar voi sĕ mai rĕmână încă cât va timp la cârmă: atunci acésta n'ar însĕmna mai puțin decât disolvarea sigură neimpedecabilă și definitivă a partidei liberale. De altă parte însĕ o desvoltare, care pornesce dela cererea, ca contele Szapáry sĕ se depărteze, oferă încă totuși șanse fórte considerabile pentrn o susținere intactă a partidei liberale.

Cestiuni scolare.

Zarand, în 24 Octobre, 1892.

— Frecuentarea scólei.—

E o macsimă de viéță ca sĕ stêrpesci rĕul până nu prinde rădăcini; căci odată încuibat rĕul cu greu îl alungi. Latinul ḑice: *Principiis obsta, sero medicina paratur.* Atacă reul îndată ce se ivesce, căci alcum târḑiu îi afli lécul. Nicăiri acésta macsimă nu se póte aplica mai potrivit ca acolo, unde e vorba de progres. Verba e: ți-ai pus serios în cuget ca sĕ faci progres în scólă, atunci delătură mai întâiu impedimentele, cari fac imposibil progresul în o scólă — în scóla poporală

Pentru-ca sĕ facem progres în scóla popralà sunt dóuĕ recerinte capitali, anume ai lipsă de un bun învĕțătoriu, ér a dóua recerință e că frecuentarea scólei trebue sĕ fie regulată în tot decursul anului Atât de mult e condiționat progresul dela acelea dóuĕ recerinți, încât îndată ce nu obvin ambele în cea mai strênsă legĕtură, progresul devine ilusoriu. Ori-ce muncă devine îndeșert.

Nu voiu cerca astă-dată calitățile, ce trebue sĕ posédă un învĕțătoriu, pentru ca el întru adevĕr sĕ fie un bun învĕțătoriu, ci voiu vorbì mai multe despre frecuentarea scólei

Suntem deja la începutul anului scolariu. Cu 1 Octobre s'au deschis ușile scólelor nóstre populare, și unde sunt stări normale în parochiele nóstre pretudindenea scóla trebue sĕ fie cu tóte în ordine. Instrucțiunea trebue sĕ fie începută. Unde instrucțiunea nu s'a început încă, e semn, că parochia cu scóla sa e în stare anormală.

Tocmai, că suntem la începutul anului scolariu, trebue sĕ luăm tóte măsurile de lipsă, pentru-ca frecuentarea sĕ fie cât se póte mai regulată

E un ce fórte dureros a vedé cu finea anului scolariu în catalogul de clasă absenții neligitimate cu miile, ér progres ca în palmă. Și dacă cerci cine e vina, apoi învĕțătoriul pune vina pe director, directorul pe judele comunal — și astfeliu se mână dela Ana la Caiafa — fàra a mai puté ajuta causei, căci un an e perdut pentru scólă, e perdut pentru cei-ce nu au frecuentat regulat scóla, sau cari nu au frecuentat de loc

Mai dureros, și barbar lucru e, când veḑi că la finea anului scolar sunt pedepsiți părinții, pentru tóte absențiile din decursul anului.

Tot anul comitetul parochial în frunte cu domnul director au făcut absențiile, deși scóla era gólă de băieți, tot anul judele au grămădit listele de lenevire preste olaltă, fără a pedepsi pre cei negligenți, tot anul inspectorul tractual a substernut absențiile lunare, firesce cum le-a primit, la Ven. Consistoriu. Preste tot însĕ nu s'a făcut nimic și acum la finitul anului, post festa se pune machinăria în lucrare și te treḑesci cu o sumă de pedepse în bani pre sĕrmanii părinți. Pruncilor n'am ajutat nimic, scólei nu deórece scopul pedepsei nu e a stórce bani dela părinții pruncilor, ci a esopera în urma pedepselor progres în scólă, a le da pruncilor ocasiune a se împărtăși de instrucțiune, și prin acésta a le cultiva mintea și inima. Am amintit acésta impregiurare, ca una care produce și frecări între părinți și învĕțători. Și nu odată, am auḑit pre unii părinți resonând fórte just de ce nu m'a pedepsit astă tómnă, căci atunci cel puțin 'mi trimiteam și pruncul la scólă și nu plăteam atâția bani pedépsă.

Étă pentru-ce încă la începutul anului, cei chemați sunt datori a-și împlini cu consciențiositate datoria, în ce privesce frecuentarea scólei. De altcum trebue sĕ amintesc, că pedepsele în bani asupra părinților pentru absențiile pruncilor dela scóla au se fie ultimul remediu firesce aplicat destul de timpuriu.

Pentru-ca o scólă se fie bine cercetată și regulat din partea elevilor ne stau la îndemână unele remedii pedagogice și alte coercitive.

Remediile pedagogice ni-le prestéză, ar trebui sĕ le presteze însăși instrucțiunea. Aceste remedii sunt de o însĕmnătate eminent educativa. Instrucțiunea are se producă în elevi plăcerea de a învĕța și iubirea față de scólă Plăcerea de a învĕța însĕ precum și iubirea față de scólă, atârnă dela personalitatea învĕțătoriului, dela modul seu de instruire și dela disciplina ce domnesce în scólă. Un învĕțătoriu bun, cu un bun metod de instruire, o disciplină strictă, vor împuțina absențiile de scólă, făcându-le în unele locuri se dispară aprópe cu totul. Scóla se umple de prunci, și preste tot frecuentarea devine mai regulată din an în an, din generațiune în generațiune.

Sĕ presupunem că prima recerință a progresului în scóla populară e dată, totuși vom mai avé de a face ici colo cu iregularitate în frecuenterea scólei — absențiile nu vor lipsi cu totul.

Pentru delăturarea acestui reu sunt chemate autoritățile scolari. O împlinire conscențiósă a detoriei din partea acelora, în cele mai multe casuri va avé resultatul dorit.

Indată ce ne vin înainte absenții în scóla populară, ni se pun de sine mai multe întrebări înainte anume:

1. Cine e causa absentărei, părinții, ori tutorii pruncilor, séu elevii înșiși, cari fără scirea și contra voinței părinților nu cercetéză scóla?

2. Décă părinții din renitența, ori apoi din nesciință séu alte împrejurări rețin pruncii dela scólă?

3. Óre sunt a se pedepsi numai părinții pruncilor pentru absenții, ori apoi în anumite casuri și înșiși pruncii?

4. Óre cum se putem erua adevĕrata causă a absentărei; ca astfel sĕ nu greșim în întrebuințarea mesurilor coercitive.

Décă părinții ori tutorii lor rețin pre prunci dela scólă, atunci ei și numai ei sunt a se pedepsí în ultima analisă; și nici la un cas elevii, chiar și atunci, când elevul absentéză mai de multe ori; ceea ce firesce cășunéză neplăceri învĕțătoriului.

Dacă însĕ, elevul absentéză dela scólă fără scirea și voia părinților, atunci el însuși trebue pedepsit. Și dacă pedépsa nu sĕ esecută din partea părinților atunci trebue sĕ o esecute învĕțătoriul. Pentru că trebue sĕ o spunem, că sunt și familii, unde iubirea părintéscă nu cunósce margini — ceea-ce póte sĕ fie în anumite casuri în detrimentul pruncilor Aici scóla — învĕțătoriul trebue sĕ vină în ajutoriul familiei.

Invĕțătoriul trebue sĕ convingă pe elevi, că dacă cercetarea va fi regulată, scóla și va puté arăta influința sa educativă și instructivă.

Dacă avem de a face cu renitența și nesciința părinților ori cu renitența pruncilor, atunci autoritatea scolară, eventual învĕțătoriul trebue sĕ purcédă cu strictețâ — deși nici aici nu este esclusă posibilitatea, că admonițiunea benevolă sĕ-și aibă efectul seu

Dacă însĕ reținerea pruncilor din partea părinților obvine din sĕrăcie ușurătate, atunci sfatul, admonițiunea, sau chiar intrevenirea de a delătura pedecile, — pentru cari părinții nu-și trimit pruncii, sunt mijlócele cu cari avem de a lucra Căci ar fi un barbarism a mai și pedepsí în bani d. e pe un părinte, care nefiind în stare a-și îmbrăca pruncul de érnă, nu-l trimite la scólă din acest motiv.

Aceste casuri însĕ sunt fórte rari

In eruarea causei adevĕrate a absentărei unui elev, dăm adese-ori de mari greutăți. In comune mai mici, cari dau un mic contingent de prunci pentru scólă eruarea este mai ușóră. Fórte anevoiósă devine însĕ în comune mari și cu deosebire în comunele de munte, unde pruncii șed în mari depărtări de scólă și departe și unii de alții cu locuințele Aici învĕțătoriul trebue sĕ fie cu mare băgare de samă, sĕ purcédă cu mult tact Spre a puté erua causa absentărei trebue a se scí următórele:

a) ori-ce părinte, ori tutore e datoriu a încunosciința pe învĕtătroíu despre absentarea pruncului;

b) Ori-care învĕțătoriu trebue sĕ pórte o strictă evidență despre absențiile elevilor, și încă trebue se noteze dacă au un motiv scusabil de absenție, ori nu, și eventual dacă și-au insinuat absența din partea părinților în scris, ori verbal, sau de loc

Dacă elevul absentéză fără a da cineva de scire, sau dacă absentéză fără nici un motiv legal; atunci lucrul nu trebue amânat, învĕțătoriul însuși sau autoritatea scolară — directorul ori comitetul parochial, are sĕ se pună în atingere cu casa părintéscă, arĕtând, cari pot fi urmările legei — pentru netrimiterea pruncilor la scólă. In cele mai multe casuri ne succede a îndrepta reul, pentru-că nu totdeuna e la mijloc renitența, ci adese ori indolența, ușurătatea, ori nesciința. Nu ne a succes cu buna, atunci autoritatea scolară fără amânare trebue sĕ intrevină la antistia comunală și predând absențiile nescusate, cei culpabili sĕ se pedepséscă în primele septămâni, în cari lipsesce pruncul dela scólă O întârḑiere cu lunile sau chiar la finitul anului e în detrimentul scólei, precum s'a amintit la început.

De renitenți avem sĕ privim pe acei părinți și tutori, cari nici barem atâta nu fac ca sĕ mérgă și se inscrie pre prunc la învĕțătoriul la începutl anului scolariu și dacă cineva o face acéstă din prostie sub cuvênt, că ce sĕ-și mai dea pruncul la scólă, atunci ambe împregiurările, părinții din ambele categorii trebue sĕ simtă rigórea legei fără amânare. —

Dacă absențiile devin sporadice din când în când atuncii renitența din partea părinților nu póte sĕ aibă loc. Altele pot sĕ fie motivele, după cari învĕțătoriul trebue sĕ cerceteze.

Anume trebue sĕ cerce învĕțătoriul nu cumva din renitența, din ușurătatea, sau din témă că nu a învĕțat lecțiunea, nu vine la scólă. Prima datorință a învĕțătoriului în aceste casuri e a însciința pe părinți despre absentarea elevului — fără nici un motiv — apoi are sĕ esplice mijlócele ce el va afla de bine pentru îndreptarea reului. Dacă absentarea în adevĕr e motivată, nu are decât sĕ o ea spre sciință.

Atât de varii sunt casurile de absenții, încât am trece preste marginile unui articlu de ḑiuariu tractându-le special.

Un lucru trebue se intonăm: învĕțătoriul sĕ se întrebe nu cumva el e causa absentărei elevilor? El trebue sĕ fie rigoros până la estrem față de absențiile nemotivate

Nici când se nu-i se pótă imputa că el nu și-a făcut datoria, căci numai o acțiune solidară din partea învĕțătoriului și a autorității scólei vor avé resultatul dorit. *Max.*

Raport

d spre adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români ort. or. din districtul Sibiiului. ținută la 27 și 28 Septembre c. în Gurarîului.

Onorată redacțiune! Cred că fac un bun serviciu onoratului public cetitoriu al ḑiarului „Telegraful Român“ când cu permisia on. redacțiuni vin a relata despre adunarea generală a reuniunei nóstre ținută de astădată în frumósa comună românéscă, Gurarîu.

Făcênd acest raport voiu consacra o bună părticică din el principalului scop al acestor întruniri, relatând pe lângă agendele, ce prive-ce partea administrativă, și ideile sulevate în decursul desbaterilor privitóre la diferitele prelegeri pertractate în şedinţele adunării.

Duminecă în 27 Septembre după celebrarea serviciului divin impreunat cu chemarea sântului Duch, sĕvĕrşit în biserica parochială din acea comună, învĕţătorii presenţi s'au întrunit în localul scólei, unde la órele 10½ preşedintele reuniunei, dl Dr. D. P. **Barcianu**, deschide adunarea generală prin o cuvêntare, în care se arată scopul întrunirilor în astfel de adunări; că mai nainte scóla credea a-şi împlini misiunea numai prin împărtăşirea de cunoscinţe, acum însĕ trebue sĕ caute a forma şi **caractere** şi deci e de neapĕrată trebuinţă îmbunătăţirea metodei. Pentru a realisa scopul scólei acésta trebue sĕ-şi aibă rădăcinile în poporul pentru care ea lucră, şi din care ea se inspiră. Tot în acésta direcţiune se va putea lucra şi mai bine prin un **organ**, în care învĕţătorii în continuu sĕ-şi vadă reoglindată activitatea lor, şi prin care mereu stau în legătură unii cu alţii. De aceea reuniunea nóstră şi în direcţiunea acésta a pornit, sulevând cestiunea înfiinţărei **unei foi pedagogice**. Mulţămind în fine fraţilor şi domnilor dela Gura-rîului pentru frăţésca şi ospitala primire, declară şedinţele adunărei de deschise. Adunarea ascultă cu plăcere discursul presidiului şi îl întimpină cu urări de „Sĕ trăéscă“! Sper că voiu fi pus în plăcuta posiţie a vĕ preda şi acest discurs pentru a dispune publicarea lui în organul „Telegraful Român“.

Secretarul I., dl Ioan **Popovici** cetesce apelul nominal al membrilor reuniunei, la care respund 54 de membrii ceea-ce servesce spre sciinţă. Tot din partea dênsului se cetesce raportul general al comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce, pentru a cărui censurare la propunerea membrului N. **Némţu** se alege o comisiune de 6 membrii în persónele membrilor: R. Mircea, I Băcilă, G. Jóndrea, A. Galea, T. Doican şi I. Bratu. Postul de secretar II devenind vacant, la propunerea membrului Vecerdea se alege de secretariu II pe restul periodului membrul George Jóndrea, învĕţătoriu în Sibiiu.

Preşedintele aduce la cunoscinţă, că dl Eugen **Brote** proprietariu în Sibiiu, s'a însinuat de membru fundator al reuniunei nostre. Numitul domn se declară unanim de membru fundator.

In şedinţa a dóua după autenticarea procesului verbal membrul D. Lăpĕdat în considerarea cuprinsului de interes mai general al cuvêntului de deschidere rostit de preşedintele reuniunei nóstre, dl Dr. D. P. Barcianu, propune ca acesta se fie rugat a transpune cuvêntul seu de deschidere biroului şi în scris, pentru-ca sĕ se alăture la protocol şi sĕ se pótă efeptui la timpul seu şi tipărirea lui. Adunarea primind acéstă propunere, presidiul declară, că se va conforma invitării, ce i se face. Cuvêntul de deschidere presentat în scris biroului se va aclude şi la protocolul şedinţei.

Urméză la ordinea ḑilei cetirea elaboratului asupra „**Geometriei ca obiect de învĕţămênt în scólele poporale**“, din partea membrului reuniunei nóstre, dl Dr. Petru Şpan, profesor seminarial.

Autoriul, după-ce arată rolul, ce-l are geometria, care ne face cunoscuţi cu formele, părţile, posiţia corpurilor, cu raportul dintre ele cu privire la mărime, distanţă, conţinut, la agerirea simţurilor, la formarea de judecăţi clare şi precise, la cultivarea gustului estetic şi chiar la formarea de judecăţi etice, îi constată îndreptăţirea de a fi primită în planul de învĕţămênt al scólelor poporale. I designéză apoi locul în acest plan, după şi în legătură ca sciinţele naturale, fiind-că dela aceste are sĕ-şi ieie punctele de mânecare. In urmă arătă principiile metodice, după cari are a se proceda la predarea geometriei în scólele poporale. Anumit că procederea are sĕ se facă dela corpuri din împregiurimea copiilor măestrite sau naturale, aceste sĕ se instruéscă pe deplin şi dela ele sĕ descindă la feţe, linii, puncte. Prin intuiţiune sĕ se afle particularităţile corpului feţelor, liniilor relaţiunile lor, etc. Prin asemânare sĕ se elimineze ce e heterogen şi sĕ se constate, ce e omogen. Ér cunoscinţele astfel dobândite sĕ se pună în sistem prin abstracţiune, şi apoi sĕ urmeze aplicarea prin desemn, comput. Membrul G. Jóndrea din considerare, că obiectul acesta are sĕ se propună ca studiu separat, avênd a se dilucida elevilor mai întâiu forme mai simple şi după aceea mai compuse susţine mânecarea dela punct la linie, dela linie la feţe, conform principiului „**dela simplu la compus**“, şi din punct de vedere al concentrării învĕţămêntului încopciarea geometriei de caligrafie. Membrul N. Némţu susţine ca mai corectă mânecarea dela obiecte întregi din împregiurimea elevului. Membrul Dr. I. Crişianu sprigínind procederea metodică a autoriului, motivéză corectitatea ei prin espunerea lucrurilor referitóre psichologice. Membrul I. Băcilă, în locul espunerii teoretice, pe care nu toţi cei presenţi o vor fi înţeles pe deplin, ar asculta mai cu plăcere o lecţiune practică, care se ilustreze punerea în lucrare în scólă a acestor principii la predarea geometriei. După un resumat al punctelor principale ale discusiunei şi o espunere pe scurt mai la înţelesul tuturor a noţiunilor de apercepţiune etc. făcute de presidiu, adunarea acceptéză ca mai conforma cu psichologia şi cu metodica întemeiată pe acésta, mânecarea dela corpuri din împregiurimea elevului, pentru a ajunge la corpul curat geometric şi pentru a trece la feţe, linii puncte şi raporturile lor. Totodată învită pe autoriul elaboratului a ilustra în o lecţiune practică aplicarea principiilor espuse de d-sa.

Declarând autorul, că bucuros se conforméză acestei cereri, lecţiunea practică s'a pus la ordinea ḑilei în şedinţa a treia.

A urmat apoi punctul 6 din program, o lecţiune practică din gramatică pentru anul al II-lea de scólă, lucrată după treptele formale.

Presentarea acestei lecţiuni o a făcut Ier. Mardan, învĕţătoriu în Gurarîului luând ca substrat al ei „adiectivul“, ca continuare şi în legătură cu lecţia tinută la adunarea din anul trecut despre substantiv.

La discuţiunea, ce a urmat şi la care a participat membrii N. Neamţu, D. Lăpădat preşidiul şi alţii, s'a constatat, că: ţinta n'a fost clar şi precis formulată; că în analisa cunoscinţelor elevilor relativ la obiectul lecţiunei, prelegătorul s'a întins prea departe, repeţind tóte amĕnuntele despre substantiv, că la sintesă, predarea materialului nou al lecţiune, — a pus întrebări, cari nu duc la scop, şi n'au scos esemplele din o piesă de cetire, la care a făcut provocare în introducerea lecţiunei, că asociaţiunea, asemĕnarea nóuĕlor cunoscinţe despre adiectiv cu cele despre substantiv, — a trecut-o cu vederea: că în loc de a face abstracţiunea, sistemul celor esenţiale, a lăsat se urmeze aplicarea apoi a făcut abstracţiunea şi apoi érăşi aplicaţiune.

In legătură cu acestea presidiul a arĕtat în liniamente generale, cum ar fi trebuit sĕ se facă lecţiunea după treptele formale. La formularea ţintei ar fi trebuit sĕ se ḑică: Vom vorbi aḑi despre un nou fel de cuvinte! In analisă, ar fi fost sĕ se revóce în memorie, ceea ce copii au învĕţat despre subsantiv, însĕ numai lucrurile de capetenie. Apoi scoţându-se şi scriindu-se pe tablă unele ḑiceri din o piesă cetită cu altă ocasiune (d. e. copilul vaca şi grădina) se fi căutat în sintesă, a scóte prin privirea mai de aprópe a părţilor ḑicerii, ce scop are adausul cuvintelor: cópte, roşii, dulci, verḑi, acre, necópte lângă vişine. La ce întrebare rĕspund? (Cum sunt vişinele? Ce fel de vişine sunt bune? etc.) In asociaţie ar fi trebuit sĕ se arete prin asemănare, că substantivul ne arată nume de fiinţe şi lucruri, ér cuvintele: roşii, verḑi, etc. **cum** şi **de ce fel** sunt lucrurile. Că şi despre vacă, copil etc. sĕ póte spune cum şi de ce fel sunt. După acestea ar fi urmat apoi în mod firesc abstracţiune, că cuvintele ce ne arată cum şi de ce fel sunt fiinţele şi lucrurile sĕ numesc adiective. Şi de abstracţiune ar fi trebuit sĕ se lege aplicarea, prin căutarea adiectivelor din ḑicerile unei piese cetite, prin punerea de adiective lângă nume de lucruri date, etc. Adunarea luând la cunoscinţă îndreptările date le adóptă spre conformare.

In şedinţa a treia membrul I. Mardan face propunerea că deóre-ce în şedinţa primă presedintele reuniunei a notificat adunării generale, că dl **Eugen Brote**, proprietar în Sibiiu, s'a făcut membru fundator al reuniunei nóstre şi luând în considerare împregiurarea plăcută, că dl Eugen Brote se află de faţă în şedinţă, dovedind prin acésta interesul viu, ce'l pórtă faţă de afacerile reuniunei, adunarea generală sĕ-şi esprime şi cu acésta ocasiune sentimentele ei de mulţumire numitului domn, urându-i se trăiască la mulţi fericiţi ani. Propunerea acésta sĕ primesce unanim între urale de „Sĕ trăiéscă“.

Membrul D. Lăpădat din considerare că în decursul anului primul presedinte al reuniunei şi membru fundator al acesteia, domnul şi valorosul profesor seminarial, **Ioan Popescu**, a încetat din viéţă spre marea pierdere a causei scolare, propune, ca adunarea generală sĕ-şi esprime sentimentele sale de pietate şi recunoscinţă faţă de mult regretatul rĕposat. Adunarea generală dă prin sculare espresiune sentimentelor sale de pietate şi recunoscinţă.

A urmat apoi la ordinea ḑilei punctul 7 din program, o lecţiune practică din comput cu elevii anului al II-lea de scólă. Acésta lecţiune s'a predat de membrul Romul **Mircea** învĕţătoriu în Sĕlişte, care a luat ca substrat al lecţiunei, tractarea numerilor dela 1—30.

După ce autorul arată, că forma cea mai de recomandat la predarea computului este cea euristică, face o scurtă repetiţie a numerilor dela 1—10, representând apoi **un** ḑece la maşina de comput, de asemenea cu linii, puncte la tablă. Sub acesta represinte încă un ḑece şi încă unul, conducênd pe copii sĕ spună, ce au făcut şi la ce resultat au ajuns?

(Va urma)

Varietăţi.

* (**Distincţiune.**) Societatea regală de medicină publică a Belgiei a trimis o adresă dlui Dr. Felix din România, prin care îl numesce de membru de onóre al acestei societăţi pentru zelul şi devotamentul, pe care l'a depus spre a evita partea orientală a Europei de flagelul cholerei asiatice.

In acéstă societate nu sunt decât nóuĕ streini, ca membri de onóre.

* (**Academia de arte din Viena**). In Viena s'a serbat aniversarea a 200 de ani dela întemeiarea academiei de arte plastice, înfiinţată de Leopold I. Institutul e situat lângă Dunăre, în Viena vechiă şi aparţine acelor zidiri vechi şi rare, cari atrag atenţiunea tuturor strĕinilor. Inlăuntrul seu institutul cuprinde bogăţie enormă de statue, busturi, tablouri şi alte multe lucrări de gips de o plasticitate admirabilă şi de o perfectă esecuţiune artistică. serbarea a decurs în mod splendid, asistând şi împĕratul Francisc Iosif încungiurat de o numĕróse suită constătătóre din prinţi, prinţese şi archiduci. La întrarea sa în amfiteatru, împĕratul s'a oprit înaíntea propriului seu bust, despre care a ḑis eă e perfect reuşit. Maiestatea Sa însuşi a dat în diferite rênduri, din casseta Sa privată, sume considerabile de bani pentru acest institut.

* (**Himen.**) Dl Georgiu Vl. **Enescu** teolog absolut şi învĕţătoriu şi Elisaveta Ios. **Enescu** îşi vor celebra actul cununiei Duminecă, 1/13 Novembre a. c. la 12 óre a. m. în biserica veche din Şimon.

* (**Advocat nou.**) Camera advocaţială din Cluş face cunoscut, că advocatul Dr Enea **Draia** cu locuinţa în Abrud, a fost înscris în lista acelei camere.

* (**Cas de mórte.**) In 8 Novembre a. c. a reposat în Cluş *Lazar Baldi*, proprietar şi membru fundator al „Asociaţiunii transilvane“, în etate de 70 de ani.

* (**Disperare.**) De sub Vlădeasa ni se comunică următórea scire înspăimântătóre: In una din ḑilele trecute invĕţătoriul Vasiliu Lăpuşte din Nadişul rom a plecat la Dretea, ca sĕ se tocméscă de învĕţător, unde fusese şi în anii trecuţi. La mijloc de drum se întêlnesce cu un om din Dretea, care'i aduncea o epistolă sigilată dela preotul de acolo, pe care desfăcêndu-o şi cetindu-o, a întrat în crâşma cea mai apropiată, de unde după ce au beut un deci de vinars s'a dus în pădurea cea mai apopiată şi s'au spânḑurat de un fag. In chinurile sale grozave atât s'a bătut de arbore până ce tot şi-au sdrobit călcâiele de la cisme şi scórţa de pe fag. La trei ḑile numai au dat peste el consătenii sei, conduşi de credinciosul seu câne, care în acest timp a şeḑut şi urlat sub fag. Eşind apoi inmediat la faţa locului antistia comunală cu medicul cercului în presenţa unei mulţimi de ómeni au constatat tristul cas. Conţinutul epistolei sĕ ţine în secret. Nenorocitul om cu familie era cunoscut de altmintrelea de om tréz şi fórte sirguincios.

* (**Sinucidere.**) In Sibiiu şi-a sburat creerii un voluntariu. Causa sinuciderei nu e cunoscută.

* (**Un urs omorît cu halice.**) La vênătórea ce s'a arangeat pe moşia lui Teodor **Beldi**, căpitanul Eckhardt a culcat la pămênt un urs de 3 ani. Căpitanul a avut puşca încărcată cu halice pentru iepuri şi neavênd timp a o încărca cu glónţe şi-a încercat norocul şi i-a succes. In lumea vênătorilor acesta este un cas, care obvine de tot rar.

* (**In carantinele României.**) In urma isbucnirei epidemiei de coleră România a luat mĕsurile cele mai energice spre a împedeca trecerea ei şi în România. Guvernul român a înfiinţat carantine în tóte părţile, pe unde se presupunea numai, că ar puté străbate colera în ţéră şi disposiţiunile luate trebuesc observate cu cea mai mare stricteţă. Deunăḑile un vapor al societăţii Gangarin a fost bombardat, deóre-ce n'a voit sĕ respecteze acele disposiţiuni De altfeliu călĕtorii, cari sunt supuşi la carantină povestesc, că sunt tractaţi cu cea mai mare prevenire Pentru a nu le fi urît s'a încuviinţat, ca trupele de diletanţi, care vin din alte ţĕri şi sunt supuse la carantină, sĕ dea representaţiuni. Astfeliu la Verciorova, sosind o trupă de artişti englezi, ei fac probe în tóte ḑilele prin care amuséză pe pasageri. La Predeal jócă o trupă italiană, ér la Burdujeni o societate a circului Sidoli, care şi ea e supusă la carantină, se produce minunat şi pasagerii abia aştéptă óra producţiunilor. In special acrobaţii provócă mare distracţiune publicului de acolo.

* (**Primatele Vaszary pentru magiarisare.**) „Budapesti Hirlap“ dela 9 Novembre spune că abia trece sĕptĕmână, în care primatele sĕ nu dea câţi-va galbeni pentru premiarea acelor învĕţători, care arată mai mare progres în propagarea limbei magiare. Acum de curênd, primatele a dăruit pentru asemenea scop 100 de corónе în aur; în total însĕ, premiile date de el pentru încordarea rêvnei de magiarisare a învĕţătorilor ating cifra de o miiă coróne. „B-pesti Hirlap“ ḑice, că „dacă fie-care episcop ar face asemenea primatelui, magiarisarea ar lua un avênt aşa de frumos, încât nici ultraiştii n'ar mai cuteza sĕ ḑică nimic“.

* (**Congresul sêrbesc.**) Congresul sêrbesc s'a deschis în ḑilele trecute cu mare pompă din partea comisariului regesc bar. Nicolici. căruia i s'au făcut mari ovaţiuni. De asemenea s'au făcut ovaţiuni şi patriarchului Brancovici. In şedinţele ulterióre însĕ spiritele s'au cam agitat şi e temere, că maioritatea membrilor congresului va trece în oposiţiune şi nu va primi statutul aşa precum a fost el lucrat. Partidul oposiţional e representat prin aderenţii ḑiarului „Zastava“ şi „Branik“. S'au întêmplat chiar discusiuni vehemente şi după-cum anunţă scirile mai nóuĕ, dacă maioritatea nu va puté ajunge la nici un resultat, bar. Nicolici va disolva congresul şi astfeliu se va amêna ér acésta cestiune, care a frămêntat până acum pe credincioşii bisericei sêrbeşti, făr a-şi vedé statutul organic dus în deplinire.

* (**Bancă agricolă.**) Foile din România aduc scirea, că guvernul a pregătit un proiect de lege, pe basa căruia se va înfiinţa o bancă agricolă menită special pentru marii agricultori, arêndaşi etc. şi care va uşura acestora creditul şi astfeliu cultura pămêntului va lua un avênt mai mare.

* (**Canalul Corintului.**) Canalul, ce tăia istmul Corintului, după o lucrare de trei ani şi jumĕtate, va fi în curênd terminat. Deschiderea se va face în 5 Maiu 1893, în ḑiua nascerii regelui Greciei. Cu ocasiunea acésta se vor arangea sĕrbări mari la cari vor fi invitaţi sĕ asiste cei mai mulţi domnitori din Europa.

* (**Din Bucovina**) Deputat dietal în cercul Stănescilor s'a ales dl I. cav de **Bejan**, candidatul rutenilor romano fili. Foile din Viena anunţă, că acest deputat intenţionéză a forma un club central dimpreună cu ceilalţi doi deputaţi ruteni: Wolan şi Timiski sub numirea „clubul central al rutenilor romano-fili“.

* (**O fundaţiune de milióne.**) Rĕposatul rentier Loria din Milan a lăsat întreaga sa avere, ce se ridică la aprópe 30 milióne de franci, cu escluderea rudeniilor sale, pentru înfiinţarea unei societăţi umanitare internaţionale pentru muncitorii fără lucru şi nenorociţii de ori ce soiu.

* (**Documente istorice**). Dl C. Esarcu, ministrul plenipotenţiar al României la Roma, şi acum ca şi în celalalt rênd, când a fost representant al României, s'a ocupat cu căutarea documentelor relative la România. Printre alte multe documente de acest feliu, ce a găsit în archivele diferitelor oraşe, sĕ află unul fórte interesant în archiva din

Genova: E un document, prin care sĕ arată, că un însemnat banchieriu din acel oraş, trimitea la 1475, bani lui Ştefan cel mare domnul Moldovei. Se scie, că tocmai la acest timp Ştefan cel mare purta rĕsbóele sale contra turcilor.

* (Rutenii emigréză din Bucovina.) „Gazeta Bucovinei“ scrie că de un timp încóce rutenii bucovineni, urmând esemplul celor din Galiţia şi în cea mai mare parte chiar seduşi de acestia, începură sĕ emigreze în Rusia. Pănă acum numĕrul celor emigraţi nu e tocmai mare şi nici nu s'a întêmplat emigrări în mase mai mari, cu tóte acestea guvernul a luat tóte mĕsurile cuviinciόse la frontiera Rusiei, ca sĕ impedece emigrările. Numitul ḑiar scrie, că pricina acestor emigrări se rapórtă la condiţiunile de esistenţă.

Dare de samă şi mulţamită publică.

Rĕşinari, 26 Octobre 1892.

Domnule redactor! Binevoiţi a publica în preţuitul ḑiar „Telegraful Român“ următórele rênduri:

Suntem la începutul noului an scolar. Un nou an de muncă atât pentru elevi cât şi pentru învĕţători.

Fie care îşi mĕsură greutăţile anulni trecut, gândindu-se atât la bucuriile cât şi la întristările îndurate.

Şi ce frumóse sunt amintirile acestea! Ce dulce este mulţămirea aceluia, care cu consciinţă curată póte ḑice, că şi-a împinit datoria, fie el elev sau învĕţător. Acele reamintiri, cu deosebire la elevi, 'şi păstréză farmecul lor pănă la bătrâneţe.

O ḑi a cărei amintire ne va fi totdéuna plăcută, o ḑi de nespusă bucurie a anului trecut scolar sunt îndatorată a înregistra aici, arătând motivul aceluia şi persónele, cari ne au causat'o.

Dl Dr. George Coman, profesor la liceul Mihai Bravul în Bucuresci, şi dl August Crainic, directorul gimnasiului real din Slatina, prin o epistolă adresată subscrisei în Iuniu a. c. arătă că, pune la disposiţiunea reuniunei femeilor din loc, suma de lei 60 spre a se premia 3 fetiţe ale institutului nostru de aici şi anume; pentru o temă scripturistică designéză un premiu de lei 30, pentru un obiect lucrat un premiu de lei 20 şi altul de lei 10 Tot odată dnii donatori numesc o comisiune de 7 membrii, constătătóre din membrii reuniunei şi persóne didactice, spre censurarea temei şi a obiectolor ce aveau a se alege din esposiţia aranjată pe timpul esamenelor.

Tema alésă de învĕţătoriul de clasă Moise Frăţilă a fost: Desbinarea bisericei române în douĕ confesiuni şi urmările desbinărei; redobândirea metropoliei prin archiepiscopul şi metropolitul Andreiu Baron de Şaguna. Acéstă temă a fost lucrată de către fetiţele cursului IV şi V şi a obţinut premiul I eleva cursului IV Paraschiva I Dancăş pentru o temă bine lucrată, premiul II eleva cursului V Stana M. Lungu, pentru un covor mare de masă lucrat cu deosebit gust şi desteritate, şi premiul III eleva cursului III Victoria Goga, pentru un covor de pat şí alte obiecte bine reuşite.

Un public distins a participat la împărţirea festivă a acestor premii, atât din comună cât şi strĕin. Bravele femei reşinerene s'au presentat în numĕr frumos, în deosebi însĕ membrii reuniunei.

In urma unei vorbiri de deschidere în decursul căreia donatorii au fost viu şi adesea aclamaţi, s'a cetit de către fetiţa premiată, respectiva temă şi în urmă acésta a primit premiul meritat. A urmat apoi presentarea obiectelor premiate, predându-se fetiţelor respective suma de premiare. Incheerea s'a făcut prin declamări.

Entusiasmul era la culme. Fetiţele pline de bucurie. Inimile curate ale celor presenţi cosimţiau pe deplin cu bucuria fetiţelor. Dacă am fi fost fericiţi a numera între noi şi pe domnii donatori, sunt pe deplin convinsă, că ar fi rĕmas încântaţi.

Atât dl Dr. George Coman, profesor la liceul Mihai Bravul în Bucuresci, născut în comuna Bungard lângă Sibiin cât şi dl August Crainic, director la gimnasiul real din Slatina asemenea transilvănén, sunt persóne bine cunoscute nu numai ca puteri didactice valorόse, dar şi ca bărbaţi, cari ne au îmbogăţit literatura nóstră didactică. Nu este dar mirare, că atari bărbaţi devotaţi cu totul carierei, pe care au îmbrăţişat-o, se interesézǎ nu numai de progresul tinerimei ce are fericirea a fi condusă de dlor, dar îşi aruncă privirile şi dincóce de Carpaţi, arătând interes faţă de scólele patriei, în care s'au născut, şi prin premiare vreau sĕ escite emulare între eleve numai ca instrucţiunea sĕ şi ajungă scopul seu sublim.

Acest premiu pus fiind de către stimaţii donatori la disposiţia reuniunei a avut un scop îndoit fericit, mai întâiu emularea între fetiţe, şi apoi ridicarea prestigiului reuniunei nóstre, a acestei instituţiuni culturale naţionale menită de a lucra pentru înaintarea femeei române.

Sentimentele naţionale de cari au fost conduşi dnii donatori Dr. George Coman şi August Crainic, sĕ arată pe deplin prin nobila faptă, care vorbesce de sine şi nu are lipsă de comentar. Eu atât în numele reuniunei femeilor din Reşinari, cât şi în numele fetiţelor premiate îmi ţiu de plăcută datorinţă a mulţămí pe acéstă cale susnumiţilor domni, asigurându i că numele dlor va fi totdéuna rostit cu cea mai mare stimă şi administraţiune, de către toţi aceia, cari sciu apreţia intenţiunile nobile, ce i-au condus.

Priméscă stimaţii donatori espresiunea recunoscinţei şi a mulţumitei nóstre cele mai vii, şi fie fapta acésta nobilă imitată şi de alţii, cari doresc progresul némului nostru românesc.

Primiţi, vĕ rog, domnule redactor, mulţămirile nóstre pentru ospitalitatea dată, precum şi espresiunea deosebitei stime şi consideraţiuni ce ve conservă

Aurelia Goga,
învĕţătóre şi preşedinta reuniunei femeilor
române din Rĕşinariu.

Mulţămită publică.

Escându-se foc la 7/19 Septembre şi fiind dus la câmp mi-a ars şura şi recolta de pe acest an – remânênd numai cu casa.

La iniţiativa dlui adm. parochial Nicolau Ivan s'a constituit un comitet de ajutorare şi făcênd iniţiatorul inceputul cu 5 fl. comisiunea esmisă în persónele parochianilor Anastasiu Rada si Georgiu Câmpean, mi-a înmanuat 40 fl. şi 10 cr. în bani, 28 ferdele de secară, 2 ferdele de grâu şi 7 ferdele de cucuruz — adunaţi dela credincioşi de ai bisericei nóstre, cărora le aduc cea mai ferbinte mulţămită pentru ajutoriul de care m-a împărtăşit, uşurându-mi în parte suferinţele şi desdaunându-mĕ de paguba, ce am suferit.

Alba-Iulia, la 20 Octobre 1892.

Iulius Rada.

Loterie.

Mercuri, în 9 Novembre 1892.

Brünn: **49** **57** **44** **45** **54**

Nr. 519/892. [216] 1—1

Publicăţiune.

Se aduce prin acésta la cunoscinţă publică, că căsătoria dintre Maria Dumitru Făţan şi Ioan Nicolae Radu, ambii de legea ortodocsă resăriténă din comuna Poiana, protopresbiteratul Mercurea, pe basa sentinţei prea veneratului consistoriu archidiecesan dto 13 Octobre 1892, Nr. 6125 B., este de tot desfiinţată.

Mercurea, 28 Octobre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al
Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter

Szám 10774/92 347/92. [214] 2—2

Hirdetmény.

Folyó 1892 évi November hó 25-én Szászsebesi járásnak Szászcsór községben és pedig az elhalt egyén lakásában délelőtt 9 órától fogva 25 az elhalt Moráriu Stefánnak hagyatékához tartozo hordóbor 1891-ik évből és korábbi évekből azonnali készpénz beni fizetés ellen árverés utján a többet igérőknek eladatni fognak.

Miről a vásárolni kivánok ezennel értesittetnek.

Szebenvármegye árvaszékének

Nagy-Szeben, 1892 November hó 2-án tartottüléséből.

Mangesius,
elnök.

Nr. 486. [213] 2—3

EDICT.

Vasilie Ilie Negrea din Cacova, care de 4 ani de ḑile şi-a părăsit fără credinţă pe legiuta s'a soţie Ana Nicolae Oni Iancu tot din Cacova, se citéză ca în termin de şese (6) luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul de despărţire intentat de soţia s'a se va decide şi în absenţa lui.

Sebeş, 24 August, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 682. [211] 3—3

Edict.

Maria Rafailă de religiunea gr ort. din Giógiul de sus, care de 7 (şepte) ani a părăsit pe legiuitul ei soţ Nicolau Bónca din Gârbova fără a sĕ scí unde petrece, sĕ citéză prin acásta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial, conform resoluţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892. Nr. 3771 B., la din contră, procesul urḑit de actorul se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Alba-Iulia, 23 Iuliu, 1892.

Forul matrimonial de I istanţă al
tractului Albei Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

„VICTORIA“ Institut de credit şi economii în Arad.

Se cércă

un practicant

care **póte fi aplicat îndată** în branşa de comptabilitate la institutul nostru.

Dela reflectanţi se recere absolvarea scólei de comerciu eu succes bun şi cunóscerea limbei române şi magiare.

[217] 1—1 **„Direcţiunea“.**

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892. [215] 2

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5 ½%** şi

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%.**

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efeptui şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcţiunea“.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

☛ Cruţare de spirt ☚

es face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune)

☛ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 15—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se cautǎ.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114. Sibiiu, Marţi, 3/15 Novembre) 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 2 Novembre, 1892.

Când crisa ministerială ungară devenise acută şi se prevedea, că cabinetul Szapáry e pe cale de a-şi da demisiunea, bucuria în cercurile oposiţiei de tóte nuanţele era mare şi foile oposiţionale în termini aspri făceau critica faptelor lui Szapáry şi înşirau cu de-amĕruntul tóte pĕcatele şi greşelile, ce le-a comis el, ca ministru president faţă de ţară şi faţă de „naţiune“, în timpul guvernării sale de doi ani şi câteva luni.

Când a luat Szapáry frânele guvernului în mână, — scrie un ḑiar oposiţional — a creat aşa numitul „guvern de reforme“, care şi-a pus de problemă sĕ suplinéscă, ceea-ce s'a negles până acum şi sĕ reformeze statul, conform cerinţelor timpului modern şi a asteptărilor naţiunei magiare.

Dar în loc de a împlini aceste, continuă acel ḑiar, el a contribuit la aceea, ca în timpul guvernării sale dreptatea şi adevĕrul sĕ se denatureze şi sĕ se ascundă, a aruncat sămânţa discordiei între diferitele confesiuni din ţară cari până atunci trăiau în pace şi bună înţelegere una cu alta şi în loc de stima reciprocă, a provocat luptă şi netoleranţă între ele; a agitat şi întărit contra patriei naţionalităţile pacinice, cu pretensiunile şi aspiraţiunile lor; cu uşurătatea şi impotenţa sa, în urma urei naţionalităţilor, a produs contra nóstră la popórĕle culte ale Europei o antipaţiă şi ură, până acum necunoscută; a slăbit increderea faţă de instituţiunile nóstre liberale; a adus pe capul nostru influinţe streine, din Roma din Viena etc.

Aceste şi altele asemenea acestora sunt păcatele, ce le atribue foile oposiţionale lui Szapáry.

Tóte aceste sunt adevĕrate, ḑicem şi noi, dar nu ca pĕcate esclusive ale guvernării lui Szapáry, ci ca pĕcate mai vechi, ereḑite de mai nainte, ca pĕcate şi greşeli, putem ḑice ale naţiunii magiare şi ca eflucs al şovinismului magiar, de care sunt cuprinşi magiarii şi a cărui fructe amare pentru ei acum încep a se cóce.

Este adevĕrat, că s'a încercat sĕ se ascundă adevérul în era lui Szapáry, ca şi în cea a lui Tisza şi anume între altele cel mai mare adevĕr s'a încercat sĕ se ascundă: nemulţămirea naţionalităţilor, presentându-se lucrul aşa, ca şi când naţionalităţile şi în special noi românii ne am afla fórte fericiţi şi îndestuliţi sub oblăduirea unguréscă şi tótă ferberea şi nemulţămirea, ce s'a produs între români, s'ar reduce la câţi-va agitatori. Aşa sĕ presentă mişcarea loială şi sinceră a românilor din parte oficiósă şi neoficiósă, amăgindu-se prin acésta magiarii ei pe sine şi voind a amăgí, deşi fără succes, opinia publică din Europa asupra stărilor adevĕrate dela noi.

Acésta e ascunderea adevĕrului, dar nu numai din partea guvernului ci din partea tuturor magiarilor!

Este mai departe adevĕrat, că în Europa s'a produs antipaţiă şi ură contra magiarilor şi ne pare bine, că magiarii înşişi vin a o recunósce acésta. Dar nu Szapáry a produs-o ci causa din care s'a produs are rĕdăcini adânci, îşi are şi ea istoricul seu şi ne-ar părea bine, când magiarii l'ar recunósce şi pe acesta.

Este sciut, că magiarii pe timpul absolutismului se bucurau de simpatii în Europa; le succese a informa opinia publică, că ei sunt un popor cavaleresc, liberal şi iubitor de libertate, care s'a luptat în 1848 contra despotismului austriac. Dar straniu lucru! Acest popor, cunoscut în Europa ca avênd însuşiri atât de nobile, îndată ce a ajuns stăpân pe situaţiă, a devenit el însuşi absolutistic, nedreptăţind şi apĕsând naţionalităţile sub diferite pretecste. Ecoul acestor apĕsări şi nedreptăţi a resunat de mult în Europa şi resună ḑilnic şi acésta a produs antipatia şi ura contra magiarilor, ură, care se lăţesce şi se măresce în proporţiunea nedreptăţilor, ce le sĕvêrşesc magiarii contra nóstră.

Acésta este causa antipatiei şi urei din Europa contra magiarilor, produsă, nu numai de guvernarea lui Szapáry, ci de magiari şi de guvernele anteriór e!

Ce sĕ ţine de agitările şi aţiţările naţionalităţilor, trebue sĕ constatăm, că nu e adevĕrat, că naţionalităţile şi în special noi românii suntem agitaţi contra ţĕrii, contra patriei. Agitaţie este intr'atâta la români, încât ei 'şi reclamă drepturile naţionale ce le compet în mĕsura, în care ei contribuie la susţinerea statului şi întru cât resping încercările de magiarisare. Agitaţia acésta însĕ este departe de a o fi produs Szapáry prin aceea, că a făcut sasilor unele favoruri, ci isvorul ei este cu totul altul.

In ḑiarele magiare şi prin cărţile lor istorice vedem adeseori cum magiarii, lăudăroşi cum sunt ei, se laudă pe sine şi-şi atribue meritul, de a fi şters iobăgia la noi în ţară din impuls propriu. Uită sau nu vreau a recunósce, că acésta au fost necesitaţi sĕ o facă, uită, că poporul românesc încă a decretat stergerea ei pe „Câmpul libertăţei“ la Blaş şi dacă ei nu o făceau, iobăgia tot sĕ stergea fără de ei şi în contra voiei lor.

Acésta a adus o cu sine luminarea şi desteptarea popórelor, spiritul şi recerinţele timpului, contra cărora de geaba se opuneau magiarii!

Tot asemenea stăm şi cu aspiraţiunile şi pretensiunile nóstre naţionale. Nu le-a produs nici Tisa, nici Szapáry ci isvorul lor adevĕrat sĕ află în deşteptarea şi luminarea poporului, sunt un produs al timpului nostru, care pretinde, ca fie-care popor sĕ se bucure de drepturile date de Dumneḑeu ómenilor, de a se puté desvolta liber în limba sa propriă şi conform firei sale.

Magiarii sĕ opun acestor pretensiuni nealterabile ale timpurilor moderne, sĕ opun orbesce şi nu vreau a pricépe, că aceste pretensiuni mai curênd sau mai târḑiu sĕ vor îndepliní fără de ei şi contra voiei lor.

Acel guvern, care ar pricepe-o acésta, care va merge în acord cu spiritul timpului şi va mulţămí pe deplin naţionalităţile, prin împlinirea justelor pretensiuni ale lor, acela 'şi va câştiga prin acésta un merit, meritul de a şi fi cunoscuţ şi împlinit datorinţa de bun patriot! —

Revista politică.

Precum se scrie, Maj. Sa monarchul a încredinţat cu formarea noului cabinet unguresc pe domnul Weckerle, dênsul a avut mai multe convorbiri cu miniştrii Kálnoky şi Kállay şi cu corifeii politici ai partidei liberale. Până acuma însĕ noul cabinet nu e format.

La alegerile în Italia guvernul a secerat un succes strălucit. Păşirea energică a ministrului Giolitti şi declaraţiunile lui clare, au făcut preste tot în Italia bună impresiune. Scirile din Roma anunţă însĕ, că în multe locuri s'au făcut presiuni, care au pus pe gânduri chiar pe bărbaţii din apropierea lui Giolitti. Cu maioritatea, de care dispune acum ministeriul, se vor puté duce în deplinire reformele promise, între care în prima linie este. îmbunătăţirea finanţelor statului şi reforma învĕţământului poporal. —

Scirile din America anunţă triumful strălucit al democraţilor la alegerea de preşedinte al Statelor unite. Democraţii au învins cu o mare majoritate, alegênd pe Cleveland. Vice-presidentul Steverson în o vorbire a sa a accentuat, că prin învingerea democraţilor la alegerea de president a învins politica lucrătorilor şi a agricultorilor contra Mac Kinbey-bill şi contra politicei protecţioniste a republicanilor. Se afirmă, că maioritatea democraţilor în nóuĕle camere va fi preste 100 de voturi. Foile europene salută acéstă învingere ca un bun augur pentru schimbarea sistemului politic, care închidea până acum pe Statele unite cu ḑuri chinezesci. Tot odată dovedesce învingerea democraţilor

FOIŢA.

Poesii poporale

— Adunate în jurul Turḑii. —

Inălţate împĕrate,
Pune pace nu te bate,
Cu cătane ne'nvĕţate;
Că nu te-or bate taberile,
Ci te-or bate lacrămile,
Lacrămile maicelor
De dorul băieţilor.

Lung e drumul Cluşului
Da-i mai lung al dorului;
Drumul Cluşului se gată
Al dorului nici odotă.

Câte mândre's pe Câmpie,
Numai una 'mi place mie;
Şi-aia 'mi place şi nu-mi place,
Că pe voie nu-i pot face.

Tótă bóla are leac,
Dar urîtul n'are cap.
Din bólă maica mè scóte,
Dar din urît nu mè póte.

Grânele vara sĕ coc,
Ḑis a badea sĕ nu joc
Păn la storsul vinului,
Când voiu fi mirésa lui.

Scii tu mândră-acum un an
Dintr'un mĕr ne săturam.
Acum de-ar fi cu mierţa
Noi tot nu ne-am sătura,

De-ar fi dorul vênḑĕtor,
Face-m'aş neguţător,
Mi-aş face o şatră'n prag,
Şi-aş vinde la dor cu drag.

Pentru badea care-mi place
Trei ḑile la domni aş face;
Pentru care mi-e urît,
Şi-un minut îmi pare mult.

Tot te duci bădiţă, duci,
Păn' ce-i cădea rob la turci.

Frunḑă verde de pe baltă
Dragă-mi e mândruţa 'naltă,
Că-mi dă gură preste pórtă;
Dar' mândruţa mititea
Sĕ'ntindea şi n'ajungea
Şi striga. că-i vai de ea

Mândra mea de mândră mare,
Nici obiele'n cisme n'are,
Făr' se'ncalţă cu hârtie,
Ca se mi fie dragă mie.

Aşa ḑic mândrele mele
Sĕ beau şi sĕ mânc cu ele,
Ş'apoi sĕ me uit la stele;
Stelele cum strălucesc
Mândrele mĕ povestesc.

Frunḑă verde busuióce
Ḑis-a maica că mi-a face,
Şi laibăr şi buibălac
Si m'a da după diac,
Dar ḑĕu mie nu-mi trebuie
Nici laibăr nici buibălac,
Nice nume de diac;
Că diacul sĕracul,
Cum aude clopotul,
Svêrle plugu'n buruene
Şi alérgă la pomene.

Frunḑă verde lemn uscat
Tineră m'am măritat,
Rea sócră mi-am căpĕtat,
Ese afară ca o pară,
Vine'n casă ca o cósă,
Şi bate cu pumnu'n masă
De ce n'am fost mai frumósă?
Că se fi fost mai frumósă
Nu i aş fi fost noră'n casă
Ci-aş fi fost o preutésă.

Mândră de dragostea nóstră,
A 'nflorit un pom pe cóstă,
A 'nflorit şi n'a legat,
Ne-am iubit şi ne-am lăsat.

Aşa ḑice mândra mea,
Că nu-i gură ca la ea,
Dar mai este la neveste
Numai nu se povestesce.

Duce-m'aş şi m'aş tot duce,
Dor sĕ nu mĕ mai apuce,
Unde 'nfloresce piperiul
Sĕ nu te vĕd până-i ceriul;
Unde 'nfloresce tămâia
Sĕ nu te vĕd până-i lumea.

Cântă cucu'n vêrf de nuc
C'a vint*) vremea sĕ mĕ duc;
Cântă cuce până Marţi,
C'apoi mergem ca doi fraţi;
Cântă cuce până Joi
C'apoi mergem amêndoi.

M'a făcut maica lunea
Sĕ-mi fie dragă lumea.
M'a făcut maica în zori
Spre Dumineca de flori
Sĕ fiu dragă tuturor

---

*) vint = venit.

puterea lor morală şi caracterul lor firm. Tóte încercările de a-i ademeni la alegeri, au bani cu rĕmas zadarnice.

Corespondentul vienes al ḑiarului rusesc „M. Vjedomosti“ a avut în ḑilele trecute o intrevorbire cu deputatul ceh tênĕr, Eim, care ḑise, că dênsul a dat espresiune în delegaţiuni sentimentelor poporului boem. Guvernul şi-a dat masca de pe faţă, el e ostil slavilor. A rĕmâné în pasivitate acum, ar fi un lucru fără chibzuélă. O oposiţiă activă şi pe faţă este astăḑi datorinţa fie cărui patriot boem. După aceste ḑise:

„Cei douĕḑeci şi cinci de ani de oposiţiă pasivă a românilor din Transilvania şi Ungaria arată întregul nesucces al unei asemenea tactice. Oposiţiunea pasivă póte avé numai atunci un sens, când póte fi dusă până la estrem şi care póte fi estinsă nu numai asupra drepturilor, ci şi asupra datorinţelor faţă de guvern. Fără acéstă condiţiune o astfel de opoşiţiune n'are nici un sens. Maghiarii se intereséză fórte puţin de aceea, că românii nu fac nici o întrebuinţare de drepturile lor, numai sĕ nu renunţe la datorinţele lor de a plătí dare şi de a satisface serviciul militar. Ér românii nu pot refusa îndeplinirea acestor lucruri, căci le lipsesce puterea pentru acésta.

Vorbind despre raporturíle din Ungaria şi despre evenimentele recente de acolo, ḑise: „Nu mai esistă vechia Austriă, esistă numai o Ungariă mai mare, sau mai corect ḑis, o Magiariă mai mare“.

„Noi boemii purtăm o luptă crâncenă în contra Austriei germane şi în contra Ungariei magiare. Dar noi avem aici şi acolo maioritatea, care îndată va şi eşi la ivélă, îndată ce vor cădé actualele legi de alegere. Noi credem în problema Austriei, ca sĕ fie un adăpost al desvoltărei naţionale a micelor popóre, din care e compusă. Noi nu voim sĕ fim nici germani, nici magiari şi dacă Dumneḑeu va voi, nici nu vom fi. Dar nu voim a fi nici boemi austriaci, pentru că nu esistă o naţionalitate austriacă! Voim sĕ fim boemi în Austria. Numai atunci vom fi buni austriaci dacă ne vor permite a fi buni boemi.

„Noi boemii stăm neclătiţi pentru dinastiă“ ḑise Eim „care a fost chemată prin alegere liberă, de strĕmoşii nostri, pe tronul boem. Noi suntem pentru Austria, şi acésta fără noi nu esistă. Dacă ar succede, de a face din noi germani, după-cum au făcut din noi catolici, atunci Austria îşi va pierde îndreptăţirea de a esista. Dar deşi ne-au catolisat, aşa încât cestiunea religiósă în Boemia trebue a fi privită ca terminată, acésta de loc nu ne împedecă de a ne mărturisi ca slavi şi a ne esprima dorinţa, de a rĕmâné slavi pentru veciă.

„N'avem lipsă a privi preste graniţele Austriei, pentru-că noi purtăm în inimă slavismul nostru. Noi nu asteptăm nici nu cerem ajutoriu material dela Rusia, nóuĕ ne ajung simpatiile şi ajutoriul ei moral. Noi ne încredem în propriile nóstre puteri, căci cu noi este Dumneḑeu şi bunul nostru drept. Noi ne adăpăm de credinţa şi de respectul faţă de marele popor rusesc din bogatul isvor al literaturei sale, pe care nisuim a o face cunoscută poporului nostru. Am trecut peste cele mai grele încercări: am rĕmas boemi şi voim a rĕmâné pentru totdeuna boemi“.

In cestiunea conflictului greco-român, guvernul grecesc a trimis representanţilor sei pe lângă marile puteri o circulară, care după-ce face istoricul închee cu următórele apreţieri ţinute în un limbagiu aspru:

E uşor de înţeles acum gravitatea particulară a situaţiunei create prin faptul guvernului român.

Pentru guvernul elenic:

imposibilitatea de a menţiné relaţiile amicale cu un stat, care profită de condiţiile privilegiate, în care se găsesce faţă de Grecia, pentru a-i refusa respectarea drepturilor, sciind sigur de mai nainte că absența completă de interese române în Grecia nu lasă statului spoliat nici o ocasie de a proceda în acelaş chip faţă de dênsul;

imposibilitatea de a-şi face dreptate prin mijlócele de retorsiune obicinuite în asemenea împrejurare;

mii de supuşi, o mulţime de interese de fórte mare preţ lăsate espuse fără apĕrare primejdiilor multiple, care abundă pe teritoriul român.

Din punct de vedere general:

primejdia resultând pentru toţi din tendinţele de spoliaţiune manifestate de un guvern, care erigéză în principiu usurparea proprietăţii.

Afară de simplele consideraţii, care nu pot sĕ nu câştige interesul Europeì, motivele pe care le am espus ne par a adăuga la complicaţia născută o importanţă, care cere atenţiunea cu totul particulară a puterilor.

Reunite în consiliu suprem, în anul 1856, ele au proclamat de dóuĕ ori acelaş principiu, p'acel de recurgere la mijlocirea puterilor amice în cas de disentimente ameninţând menţinerea relaţiilor dintre diferitele state ale Europei.

Dacă ele au luat o astfeliu de hotărîre în vedere d'a asigura în viitoriu menţinerei păcii şanse de durată, nu se pare, că acest cas care privesce Grecia ar fi mai puţin vrednic d'a chema aplicaţiunea acelui principiu.

Neînţelegerea seriósă, care s'a iscat între dóuĕ state ale peninsulei balcanice nu póte fi pentru Europa nici cu desăvîrşire lipsită de ori ce eventualitate de prejudiţiu material al intereselor sale, nici cu totul indiferentă din punctul de vedere politic. N'ar fi póte prudent d'a lăsa în fermentaţiune o nemulţămire gravă pe un tărîm plini de germeni de complicaţii de un caracter general şi cu mult mai serios.

N'ar fi nici drept, nici folositoriu, ca în condiţiile actuale de solidaritate, care stăpânesc raporturile statelor europene între ele, marile puteri sĕ refuze ori ce sprijin unuia din membrii familiei europene, care protestă împotriva unei cutezătóre violări, avênd drept obiect proprietatea străină.

Guvernul elin crede dar a rĕspunde sentimentelor marilor puteri, avênd recurs informaţiunea lor imediată cu intenţia d'a ajunge la soluţiunea cu bine a neînţelegerei, care a făcut imposibilă menţinerea bunelor relaţiuni cu guvernul român.

După cum anunţă scirile mai próspete sforţările Greciei vor rămânea zadarnice: Atât Germania, cât şi Austro-Ungaria, Englitera şi Italia au rĕspuns Greciei, *că declină ori-ce mediaţiune în conflictul cu România.*

Cuvênt de deschidere

rostit de preşed. reuniunei dl Dr. D. P. Barcianu, la adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din districtul Sibiiului“, ţinută la 27 şi 28 Septembre v. 1892 în comuna Gurariului.

Domnilor invĕţători!

Apostoli ai culturei, v'aţi adunat din apropiere şi dela marginele mai îndepărtate ale acestui district, pentru-ca sĕ ve ocupaţi de afacerile menite a asigura progresarea neintreruptă a reuniunei D-vóstră învĕţătoresci, sĕ ve împărtăşiţi esperienţele ce veţi fi făcut în chiămarea de învĕţători, prin colegiale împreună sfstuiri sĕ vi-le emendaţi, unde face trebuinţă, şi sĕ le verificaţi prin punerea lor alăturea cu adevĕrurile şi principiile stabilite de sciinţa pedagogiei, sĕ Ve îmbărbataţi unul pe altul în purtarea multelor greutăţi ce le intimpinaţi, şi sĕ ve perfecţionaţi astfel tot mai mult şi mai mult în gréua, onorifica, dar şi cu mare responsabilitate împreunată chiemare de a fi instructorii şi educĕtorii tinerelor generaţiuni, la carii cu toţii privim cu vii speranţe, ca la mult promiţătoriul viitoriu al némului, al bisericei şi al patriei.

Timp îndelungat şi până în tr'un trecut nu tocmai prea îndepărtat de ale nóstre vremuri, nu numai la noi de altcum, ci şi la naţiuni cu mult mai înaintate, mânecând dela o unilaterala apreţiare a lucrărei, ce scóla are sĕ sevârşéscă, ómenii au privit drept scop al ei împărtăşirea şi dobândirea de cunoscinţe folositóre pentru trebuinţele vieţii. Urmare a fost că luarea aminte s'a îndreptat întrégă asupra planului de învĕţământ, în care obiectele de învĕţământ după vremuri şi impregiurari mai multe sau mai puţine — mergeau alăturea, fără sĕ aibă între sine o legătură mai intimă; éră pentru învĕţători se credea a fi de ajuns, ca cineva sĕ dispună numai de o anumită cantitate de cunoscinţe din acele obiecte de învĕţământ pentru a-şi putea ocupa acéstă funcţiune. Cantorii, şi câte un caporal, sau sergent emeritat, care prin disciplina militară, ce o transplănta şi în scóle capăta un deosebit relief, erau persónele cărora cu predilecţiune se încredinţa „crescerea“ tinerelor generaţiuni.

Incetul cu încetul însĕ au ajuns ómenii la convingerea, că cunoscinţele, singure pentru sine, şi observarea esterióră de bună purtare nu pot fi adevĕratul scop al scólei, pentru că ceea-ce dă omului adevĕrata valóre nu sunt cunoscinţele, ori-cât de multe şi de variate ar fi, nici observarea regulelor de convenienţă, ci disposiţiunea sufletéscă de a voí totdeuna şi în tóte împregiurările ceea-ce este bun, adevĕrat şi frumos şi a realisa apoi acésta voinţă prin fapte corĕspunḑĕtóre. De aci încolo dar preocupaţiunea specială a scólei n'a mai putut fi planul de învĕţământ, ci metodul, adecă aflarea celor mai potrivite întocmiri şi procedări pentru-ca cunoscinţele dobândite sĕ nu rĕmână numai un avut al inteligenţei sau al minţei, ci se influinţeze asupra simţemintelor, asupra voinţei nóstre, determinându-o în mod stăruitoriu spre bine şi astfeliu sĕ facă cu putinţă, ca ómenii cu cunoscinţe sĕ fie totdeodată şi ómeni cu caracter.

Astfeliu învĕţământul nu se mai consideră drept scop al scólei, ci numai drept unul din mijlócele cele mai puternice pentru realisarea scopului superior: formarea caracterului. Şi din acest punct de vedere şi vorbim despre învĕţământul educativ.

Predarea învĕţământului aşa, ca el sĕ fie educativ e cu mult mai grea decât a învĕţământului menit a da numai cunoscinţe. Ea cere o îngrigită pregătire teoretică a viitorilor învĕţători în scólele pedagogice, şi totodată studiu neobosit, preparaţiuni îngrigite, neintreruptă luare aminte la desvoltarea firéscă a spiritului elevului pentru a-i puté acomoda atât cantitatea materialului de predat din obiectele de învĕţământ, cât şi modalitatea, după-care sĕ i-se predé cu succes. Numai astfeliu lucrând învĕţătoriul se va dovedi în cariera sa muncitor, care lucră în deplină cunoscinţă, ér nu pe nimerite şi după-cum aduce cu sine întêmplarea.

Pregătirea teoretică d-vóstră vi-o aţi dobândit în seminariul pedagogic, şi în practica chiemărei învĕţătoresci vĕ veţi fi clarificat şi mai pe de plin în multe de ale învĕţătoriei. In reuniunile învĕţătoresci aveţi sĕ ve aprofundaţi şi mai mult în tóte câte ve sunt de folos în lucrarea d-vóstră ca învĕţători, sĕ ve spriginiţi în înaintare prin împărtăşirea esperienţelor făcute, prin studii de diferite cestiuni de interes pedagogic, prin lecţiuni de model şi altele, ca aşa sĕ remâneţi neintrerupt în curentul ideilor sciinţei pedagogice. Ca esperienţele şi cunoscinţele comunicate, în una sau alta din reuniunile învĕţătoresci sĕ nu rĕmână mărginite numai la învĕţătorii aparţinători acelei reuniuni, ci sĕ devină

Cine m'aude horind
Gândesce c'am beut vin;
Gândesce că beau vinars
Dar eu horesc de nĕcaz.

Maică Mureşul e mare,
Dar urîtu-i şi mai mare
Că Murĕşul mână ghiaţa
Urîtul mâncă viaţa.

Fă-me Dómne ce mi face,
Fă-me róta stelelor
In drumul turdenilor;
Am avut drăguţ turdean,
Cu pénă de măgerean,
Măgeranul s'a uscat
Şi bădiţa m'a lăsat.

Sus e luna, jos e norul,
Departe-i badea cu dorul
Chiar în fundul Câmpii
Pot muri păn' va vení.

Aséră pe vremea cinii
Io săriam gardul cu spinii,
Mândra m'amuţa cu cânii;
Me amuţa şi nu prea
Că scia, că vin la ea.

Badea care mi drag mie,
N'are pénă'n pălărie,
Badea care mi urît
Septe pene-a grămădit,
Şepte pene'n comănac
Ca sĕ-mi fie mie drag;
Dar eu dacă l'am vĕḑut,
Mai urît că mi-a căḑut,
Când îl vĕd séra pe lună
Parcă vĕd un ghem de lână,
Când îl vĕd pe înserat
Parcă vĕd un mânz plouat.

Ştii tu bade ce ḑiceai,
Când la noi pe pat şedeai;
Atunci ti-i lăsa de mine,
Când vei lă a post de pâne;
Post de pâne n'ai lasat
Dar de mine ţ'ai uitat.

Place-mi fata sărăcuţă,
Că umblă cu opincuţă;
Dar fata de om bogat
Me tot mustră şi me calcă,
Sĕ-i cumpĕr cisme de capră.

Badea cu curele multe,
Nu scóte plugul din curte,
Dar cel mai cu puţintele
Tot înşiră la tângele,
Sĕ prindă boii la ele.

Rabdă inimă şi taci,
Ca pămêntul când îl calci;
Fii inimă răbdătóre,
Ca pămêntul sub picióre.

Cătănire asi cătăní
La compania mândri,
De-ar fi puşca de hemeiu
Compania de femei;
De ar fi puşca de lemn verde
Compania tot de fete.

Eu mĕ duc în cătănime
Plânge frunḑa după mine;
Plânge frunḑa şi érba
Şi mândruţa séraca.

Cătănire-aşi cătăni,
Numai puşca de n'ar fi;
Puşca şi oţelele
Ele-mi scurtă ḑilele.

Strĕină-s, Dómne, strĕină,
Strĕină-s ca pasĕrea
Milă n'am nicăirea.
Strĕină-s, Dómne, ca cucu
N'am milă pe und' mĕ duc.
N'am nici mamă, n'am nici tată
Gândesci c'am picat din pétră;
N'am nici fraţi, n'am nici surori,
Gândesci c'am picat din nori.

Frunḑă verde de pe baltă
Bine mi-a fost mie odată;
Frunḑă verde de pe tău
S'a schimbat binele'n rĕu,
Cum am vrut, aşa-am făcut
Dumneḑeu rĕu m'a bătut.

avut comun al tuturor invĕţătorilor, ca mai departe sĕ se uşureḑe tuturor doritorilor de progres ulterióra cultivare în ale învĕţătoriei, d-vóstră şi alţi colegi ai d-vóstră aţi ventilat întrebarea înfiinţărei unei foi pedagogice, şi comitetul d-vóstră ve presintă o părere motivată în acéstă privinţă.

Lucrarea d-vóstră învĕţătoréscă va întimpina cu tóte acestea mari greutăţi şi resultatul ei va fi fórte adese îndoelnic, dacă nu veţi fi deapururea cu luare aminte la desvoltarea spiritului elevului şi la desvoltarea spirituală a omului preste tot. Căci numai astfeliu putem acomoda învĕţămêntul educativ şi întocmirile educative ale scólei individualităţii elevului. Studiul psichologiei dar, ale cărui elemente le-aţi învĕţat în seminariul pedagogic trebue sĕ formeze nintrerupt ocupaţiunea d-vóstră predilectă.

Prelângă tóte acestea însĕ una sĕ nu uităm: Copilul încredinţat învĕţătoriului pentru a fi înstruat şi educat nu este un individ isolat, ci parte din o comunitate mai mare: familie, comună, naţiune, ţéră, omenime, cari prin mii de căi şi mijlóce înfluinţéză asupra direcţiunei ce spiritul lui va lua în desvoltarea sa. Şi precum anevoiósă ba îndoelnică rĕmâne lucrarea învĕţătoriului, dacă ea urméză a se face nesocotind legile desvoltării psihice a individului tot aşa de nesigură rĕmâne décă o vom face fără privire la desvoltarea sufletéscă a mediului, în care trăesc copii noştri. Omul realiséză scopurile omenimei în cercul mai rĕstrêns al familiei, comunei, naţiunei, ţĕrei, din care face parte, şi înainte de a se simţi şi a se considera ca membru al omenimei, el se simte şi se consideră ca membru al unei familii, comune, naţiuni, ţeri speciale şi aceste sunt cari constituesc mediul, în care el cresce şi se desvóltă. Sufletul familiei, comunei, naţiunei sĕ manifestă prin modul particulariu de a cuprinde lucrurile, de a judeca asupra lor, de a voi şi a lucra, în istoria, în obiceiurile şi datinele naţionale, în tradiţiunile poporale şi în literatură, şi dacă voim sĕ şi educăm pe copii în scólă, nu numai sĕ-i instruăm, noi învĕţătorii trebue sĕ ne inspirăm deapururea dela manifestările spiritului poporului din tradiţiunile lui, din credinţele, obiceiurile şi datinele lui, din aspiraţiunile şi idealurile lui din istoria şi literatura lui naţională, căci acolo aflăm isvor nesecat de apă vie, din care cu folos sĕ adăpăm fragedele spirite şi inimi ale copiilor, aflăm momente, cari sĕ le inspire iubire de ném şi de ţéră, curagiu, perseveranţă, lăpădare de sine, jertfire pentru binele obştesc, iubire pentru vêrtute, detestare a viţiului, încredere în viitoriu, consciinţa de sine şi stimă de sine, cu un cuvênt lucruri, cari sĕ-i predispună pentru-ce e bun, frumos şi adevĕrat. Numai aşa urmând, putem crea o strênsă legĕtură între viéţa scolară şi viéţa poporului, numai aşa scóla va putea influinţa cu adevĕrat succes cultura poporului, dacă ea din parte-şi influinţată şi inspirată va fi de spiritul propriu a lui. Că şi d-vóstră chiar până acum, aţi înţeles importanţa acestui lucru, dovadă este, că în diferite rênduri v'aţi esprimat dorinţa şi aţi insistat ca adunările generale ale reuniunii se le ţinem prin comunele rurale şi că cu acéstă ocasiune sĕ se arangeze şi producţiuni musicale, cu declamaţiuni etc., pentru a întinde nóuĕ legĕturi între d-vóstre şi popor. Ér că şi poporul înţelege folosul acestor legĕturi dintre d-vóstră şi dânsul, dovadă ne este harnica comună Gurariului, care cu deosebită prevenire şi ospitalitate adăpostesce de astă-dată adunarea generală a reuniunei nóstre învĕţătoresci. In numele d-vóstră şi alnostru al tuturor aducêndu-i mulţămirile nóstre adânc simţite pentru bunăvoinţa manifestată, declar adunarea generală a „Reuniunei învĕţătorilor români ortodocşi orientali din districtul Sibiiului“ de deschisă.

Raport

despre adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din districtul Sibiiului, ţinută la 27 şi 28 Septembre c. în Gurariului.

(Urmare.)

Infăţişéză apoi la maşină etc. pre un ḑece în combinare cu unimi, pe doi ḑeci cu unimi, până la treiḑeci. Urméză apoi cu esercíţii de numĕrare şi de scriere a numerilor cu cifre dela 1—10 şi dela 20—30, atrăgênd atenţiunea, că dela 20 în sus punem la rostire ḑecile întâiu, apoi unimile, precând dela 11—19 e lucrul întors. Prin esemple variate luate din practica vieţii face esercíţii asupra celor 4 operaţiuni întâi intuitiv, apoi în cap, în urmă în scris, arătând cum se adună aci unimi cu unimi, ḑeci cu ḑeci etc.

In discuţia, ce a urmat, membrii Dr. P. Şpan N. Neamţu şi alţii susţin părerea, că în anul I de scólă n'ar trebui sĕ se trécă cu predarea mai departe de numerii 1—10 şi arată din practica lor învĕţătoréscă neajunsurile, ce se nasc, dacă în anul I sĕ trece mai departe până la 20. Cât pentru mijlócele de intuiţiune membrul Dr. P. Şpan susţine ca fórte practic mijlocul de a calcula cu persóne. Membrul Lăpădat arată inconvenienţele ce pot proveni din calculul cu persóne (tata şi copilul = doi taţi sau doi copii?)

Reasumând presidiul punctele principale ale lecţiei şi ale observărilor, arată, că pentru o lecţie materialul a fost prea bogat ajungênd pentru acesta calculul în cap şi rĕmânând scrierea cifrelor pentru altă lecţie şi esercíţiile pentru operaţiile în scris érăşi pentru alta. Că la operaţiunile în cap asupra celor patru specii şi în scris, ar fi trebuit sĕ se insiste asupra deosebirei în esecutare, d. e. în cap: 15+13=15+10+3, sau 10+10+5+3, sau 15+5+5+8, ér în scris 15+13=3+5+8 şi 1 (ḑece) + 1 (ḑece) = 2 (ḑeci) etc. Cât pentru mijlócele de intenţiune e bine a se folosi şi obiecte şi persóne, acomodându-se învĕţătoriul împrejurărilor şi casurilor speciale. Adunarea ia spre sciinţă şi acomodare îndreptările ce au resultat din discusiune.

Se procede la ţinerea unei „prelegeri practice din istoria patriei“. Acésta o presintă membrul N. Racotă, învĕţător în Avrig, avênd ca substrat „Iosif al II-lea“.

In pregătirea lecţiunei autorul mâne ă dela scólă, trece apoi la sat, ţéră, stat, némuri de ómeni, români, originea lor, venirea magiarilor, supunerea românilor, iobăgia, încercări de uşurare a sorţii iobagilor şi de acestea leagă povestirea despre Iosif al II-lea. Aici folosesce mai ales material anecdotic, pentru a arĕta caracterul lui Iosif. Vorbesce despre rĕscóla lui Horia şi Cloşca şi suprimarea ei, fără însĕ a pune în adevĕrata lumină acésta rĕscólă, despre înfiinţarea de scóle poporale prin Iosif, şi în urmă despre G. Şincai şi lucrarea lui literară, fără însĕ a arĕta legătura între aceste şi cele premergătóre. De încheiere recapituléză cele povestite prin o mulţime de întrebări.

In discuţia la care au luat parte membrii Neamţu, Lăpădat, Bratu, stud. fil. Stroia, presidiul şi alţii, s'a constatat, că pregătirea prea s'a întins preste lucruri, cari n'au a face cu subiectul lecţieni, că prea mult s'a considerat materialul anecdotic; că adevĕratul caracter al împĕratului Iosif şi caracteristicul domnirei sale n'a eşit destul de clar la ivélă, că rescóla lui Horia, Şincai şi activitatea lui literară, tóte în aceiaşi lecţiune, constitue material prea mult pentru o lecţiune; că învĕţătura“ „fiecare sé-şi împlinéscă chiemarea“, scósă din acésta istorisire e forţată; că recapitularea trebuia sĕ se mărginéscă la accentuarea lucrurilor celor mai esenţiale, că reproducerea din partea elevilor a materialului tractat, în o istorisire în rênd nu este de loc amintită. — Schiţa pentru acésta lecţiune ar fi dar sĕ se presinte cam astfel:

După indicarea ţintei, copii ar avea sĕ spună, ce au auḑit ei pe acasă, sau ce sciu din cele cetite în cartea de cetire, etc. despre împĕratul Iosif. In sintesă, s'ar istorisí de învĕţător materialul lecţiunei împărţit după punctele principale ale disposiţiei alese, în mai multe porţiuni, insistând asupra activităţei, caracterului şi asupra schimbărilor produse prin el şi mai ales asupra raportului faţă cu românii. Fie care parte sĕ reproduce de elevi fără întrerupere din partea învĕţătoriului şi se clarifică anumite lucruri, care elevilor nu le'ar fi clare, seu pe cari nu le cunosc. In urmă se reproduc în legătură, de către elevi, tóte părţile istorisite. Urméḑă apoi afundarea cu scóterea la lumină a elementului etic, dreptatea lui Iosif, părintésca ingrigire de supuşii sei asupriţi, atât în ce privesce sórtea lor cât şi în ce privesce înaintarea lor în cultură. Prin asemĕnare cu faptele şi caracterul altor persóne istorice, sau din istoria biblică, sĕ întăresce în spirit materialul de nou dobândit, ér în sistem sĕ vor formula învĕţăturile etice scóse din istorisire. In aplicare elevii vor pronunţa vr'o judecată asupra întêmplărilor enarate, se va face vr'o paralelă între Iosif şi altă persónă istorică. Lecţiunea şi deslușirile date servesc spre sciinţă şi cele din urmă spre acomodare la propunerea materialului din istorie.

Se pune la ordine conform decisului din şedinţa premergătóre lecţiunea din geometrie a membrului Dr. P. Şpan, menită a arĕta cum sĕ se aplice în practică principiile espuse în elaboratul teoretic din aceea şedinţă. Schiţa lecţiunei luându-se spre sciinţă se esprimă autoriului totodată mulţămită pentru adausul acesta de bună voie la programul sedinţelor.

Urméză la ordinea ḑilei raportul comisiunei esmise pentru censurarea raportului comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală încóce.

(Va urma.)

O rectificare.

„Voinţa Naţională“, organul liberalilor şi „Timpul“ organul conservatorilor din România, din incidentul numirei fostului protopresbiter al tractului Sibiiului Simeon Popescu, de profesor la scóla normală pentru institutori din Bucuresci, sĕ cértă pentru un lucru care este deplin lămurit şi dat publicităţii prin tipariu; nici unul nici altul însĕ nu ia act de ceea ce pot vedé tipărit negru pe alb, ci combinéză, după-cum le vine la sococotélă din punct de vedere de partid, faţă cu actul de denumire a unei persóne, carea eri a fost agreatul lui Stùrza, ér aḑi este al guvernului

Nu este adevĕrat ceea-ce afirmă „Voinţa Naţională“, că adecă „părintele Simion Popescu a fost condamnat de sinodul episcopal ortodocs din Transilvania şi destituit din postul de protopop din Sibiiu, pentru un tractat asupra naturei Sf Duch, pe care l'a publicat“.

Dar nici aceea nu este adevĕrat, ce susţine negreşit dl Popescu în „Timpul“ că el ar fi fost suspendat *din motive pur politice, cam de aceleaşi, cu cele cari au atras suspendarea părintelui Lucaciu*“ pentru-că părintele Simeon Popescu a fost *suspendat* din postul de protopresbiter al tractului Sibiiului şi de paroch în Sibiiu-cetate, *şi pus sub cercetare disciplinară* din motive *pur bisericesci*, în urma acuselor disciplinare, intentate contra lui, din partea comitetului şi a parochianilor din Sibiiu-cetate *pentru abus de oficiu* şi pentru *violarea dreptului constituţional al bisericei ortodocse române din Transilvnaia şi Ungaria.*

Părintele S. Popescu n'a asceptat terminarea procesului seu disciplinar, ci în cursul investigaţiunei si-a dat dimisiunea, şi astfel n'a putut fi nici destituit, nici eventual achitat.

Cartea d-lui Popescu „Pneuma“ nici când n'a format obíect de pertractare a Sinodului archieresc, pentru aceea n'a fost nici destituit, nici înaintat întru protopresbiter.

Cine voiesce se cunóscă causele, din care s'au intentat procesele disciplinare contra dlui Popescu, şi stadiul în care ajunsese procesul, când dl Popescu l'a curmat prin retragerea şi strămutarea sa în România, sĕ citéscă broşura „Procesul de presă“ alui Parteniu Cosma (tipărită în 1889) pag. 93—143, unde se află textual tipărite atât acusa cât şi investigaţiunea

Cină comună.

„Cina comună“ şi „petrecerea cu dans“ arangiate de comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu din incidentul esistenţei de 12 ani a scólei de fetiţe, întemeiată de numita reuniune, au avut un succes strălucit.

La cina comună au luat parte la 80 persóne din inteleginţa română din Sibiiu, dame, d-şóre, domni şi tineri, toţi voioşi, toţi pătrunşi de însemnătatea actului

In jurul dómnei presidente ocupau loc la masă dómnele din comitetul reuniunei cu soţii d-lor, printre damicele îşi petreceau de minune tinerii.

La timpul potrivit se ridică Preacuvioşia Sa Domnul archimandrit şi vicariu archiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, care cu o voce adênc simţită, toastând pentru reuniune, ḑise între altele:

Dómnelor şi domnilor!

Inainte cu 12 ani damele române din Sibiiu, simţind lipsa mare pentru o scólă de fetiţe, în care sĕ se dea acestora educaţiune corespunḑĕtóre timpului şi împrejurărilor nóstre, au avut fericita idee de a înfiinţa o reuniune cu scop de a susţiné o scólă română de fetiţe; acésta idee, realisându-se, a fost urmărită cu energia şi perseveranţa, ce o póte produce numai convingerea tare, că scopul spre care tinde, este unul dintre cele mai sublime şi salutare.

Problemele mari, ce se refer la binele general al societăţii omenesci, au trebuinţă pentru a fi resolvate de timp îndelungat şi la resolvirea lor e de lipsă, ca sĕ conlucre mai multe generaţiuni. Rar se întêmplă ca într'un timp relativ scurt o reuniune ca a nóstră sĕ pótă arăta resultate atât de mănóse. Rar se intêmplă ca şi în casul de faţă, că damele române din Sibiiu, care au înfiinţat reuniunea şi o conduc şi astăḑi, după 12 ani sĕ pótă vedea şi a se bucura de resultatul ostenelelor lor. Participând la adunările generale ale reuniunii, ce s'au ţinut dela înfiinţarea ei până astăḑi, am fost martori la seriositatea, cu care reuniunea îşi îndeplinesce lucrările sale, precum şi la entusiasmul, ce s'a produs totdeuna prin resultatele îmbucurătóre.

Scóla de fetiţe a reuniunii femeilor române din Sibiiu se bucură astăḑi de cel mai bun nume la românii de bine din tóte părţile. Ea nu numai a dat şi până acum instrucţiunea şi educaţiunea în spiritul poporului nostru român la un numĕr însemnat de fetiţe, cari au venit aprópe din tóte părţile locuite de români, dară a dat impuls şi a servit de model la înfiinţarea şi a altor asemenea scóle în alte părţi locuite de români.

E just şi cuviincios ca de astădată la împlinirea a 12 ani dela înfiinţarea reuniunii femeilor române şi a scólei române de fetiţe sĕ dăm espresiune bucuriei şi recunoscinţei nóstre prin serbătórea acésta iubilară şi în modul acesta, întrunindu-ne la acésta alésă masă un numĕr atât de însemnat de dame şi domni. Nu ne-am întrunit aici sĕ facem elogiuri pentru unul sau altul; ci constatând succesele strălucite de până acum sĕ ne înspirăm şi îmbărbătăm cu toţii spre o activitate tot mai intensivă. Cu tóte acestea, onóre cui se cuvine onórea şi laudă cui o merită! In fruntea reuniunii femeilor române din Sibiiu stă o cunună alésă de dame, care ca comitet al reuniunii a condus şi conduce reuniunea acésta cu o înţelepciune şi tact admirabil; ca semn al recunoscinţei nóstre faţă de damele, cari fac parte în comitetul reuniunii şi în special faţă de dómna Maria Cosma, presidenta comitetului şi a reuniuni, care s'a binemeritat pentru poporul românesc, ve poftesc a ridica păharul şi împreună cu mine a ura damelor române din sinul comitetului viaţă îndelungată şi sănătate neschimbată, ca şi de aci înainte sĕ pótă continua nobila lucrare pe terenul culturei nóstre naţionale.

Trăéscă damele din comitet! Trăéscă dómna Maria Cosma, presidenta reuniunii!

Al doilea toast l'a rostit dl Parteniu Cosma.

D sa, ca bărbat de încredere în comitetul reuniunei, închină pentru „Asociaţiunea transilvană“ carea, aprobând idea salutară de a înfiinţa o scólă superióră de fete cu internat, o scólă de prima necesitate, pentru conservarea şi înaintarea elementului românesc din patrie, pentru a cărei realisare se angajaseră femeile române din Sibiiu nainte de asta cu 12 ani, n'a asceptat, pănăcând femeile vor fi în stare sĕ-şi esecuteze întreg programul, ci ţinênd cont de insufleţirea, cu care întreaga românime a îmbrăţişat aceea ideă sublimă, a luat ea lucrul în mână şi continuând acolo unde puterile materiale ale reuninnei nu ajungeau au înfiinţat scóla civilă de fete cu internat, carea împreună cu scóla elementară a reuniunei formézâ astădi o scólă superióră de fete, adăpostite în acelaşi edificiu imposant, un lucru de care cu drept cuvênt se pot mândri astădi totí românii. Inchină deci, întru sĕnătatea preşedintelui comitetului „Asociaţiunei, a ilustrului bărbat George Bariţiu carele cu sufletul seu este în mijlocul nostru, şi în sĕnătatea dlui vice preşedinte archimandrit şi vicariu Ilarion Puşcariu carele se află în mijlocul nostru.

Amêndóuĕ toastele au fost primite cu mare insufleţire şi cu aplause furtunóse.

Entusiasmul crescù tot mai tare şi în focul entusiasmului se încinse o horă mare şi frumósă, cu care se începù dansul. Ordinea de dans a fost:

Hora. Wals. Polca Française. Polca Mazur 1. Quadrille. Wals. Polca-Française. Polca-Mazur. Romana Haţegana Polca Franzaise. 2. Quadrille. Ardeléna. Polca-Mazur. Polca-Française 3. Ruadrille. Wals. Gallop. Polca-Française. 4 Quadrille. Gallop la înfinit.

Abia în dorile dileí se terminâ acéstă petrecere frumósă, a cărui reuşită se datoresce în prima linie d-nei presidente Maria Cosma şi dlui secretariu Dr. O. Russu.

Dorinţa publicului sibian este ca astfeliu de petreceri frumóse sĕ se repeţéscă cât mai des.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De lângă Piatra-Ceţii, în 28 Octobre v., 1892. Invĕţătorii români gr or. din tractul protopresbiteral al Albei-Iuliei, cari formézâ subreuniunea învĕţătorilor din despărţĕmêntul Sas Sebeşului, a fost convocaţi la o adunare în scóla gr. or. din Alba-Iulia pe diua de 25 Octobre a. c.

La tóte adunările generale tractul nostru era cel mai slab representat, aşa încât cei 3–4 învĕţători, cari participau la adunări se întorceau cu ruşine, audind slabele rapórte, ce le făcea comitetul central despre subdespărţĕmêntul din tractul nostru Astădi însè, onóre actualului administrator protopopesc părintelui N. Ivan, lucrurile au luat altă direcţiune: D-sa în vara trecută, eşind prin comunele din tract, a sistemisat salarele învĕţătoresci şi astădi aprópe tóte oomunele sunt ocupate cu învĕţători, cari numai onóre au sĕ facă tractului nostru atât de negles în cele scolare.

Amĕsurat convocătoriului, învĕţătorii în numĕr de 23 au participat la serviciul divin în biserica din Alba-Iulia, unde au esecutat cântările liturgice, aşa încât rar li se va mai da ocasiune belgrădenilor sĕ audă în biserica din Alba Iulia cântările astfel esecutate.

După serviciul divin, care s'a terminat cu o cuvêntare bine alésă, rostită de părintele administrator. învĕţătorimea în frunte cu părintele administrator s'au dus de au asistat la sânţirea frumosului edificiu: cancelaria protopresbiterală, care numai d-l administrator scie câte ostenele, şi jertfe l'a constat până când în aşa scurt timp l'a vĕdut terminat, cum este astădi.

După prând la 2 óre învĕţătorimea s'a întrunit la şedinţă în edificiul scólei, care şedinţă a durat pănă aprópe la 6 óre séra.

Aici s'au pertractat următórele agende:

S'a cetit hârtia comitetului central, referitóre la viitórea adunare generală;

S'a constituit de nou subreuniunea pe restul periodului, conform §-lui 26 din „Statutele reuniunei"; şi

S'a dat din partea părintelui administrator unele indigitări: cum are sĕ se propună religia, cetitul şi scrisul, şi computul în scólele poporale

Am plecat la acéstă adunare cu scop de a împărtăşi păr. adm. că eu în decursul anului scolariu sum necesitat a părăsí cariera învĕţătorésca, din motivul, că încă din anul trecut scolastic din modestul salariu de 250 fl. mai am o restanţă aprópe de 200 fl. Vĕdênd însĕ frumosul numĕr de învĕţători tineri şi de bună speranţă, cari cu puteri unite luptă sub unul şi acelaşi stindard, m'am angajat de nou la lucru, uitând cu totul de nedreptatea, ce din nepricepere ori din reavoinţă mi-o face comitetul parochial cu nesolvirea salariului meu învĕţătoresc

Un învĕţătoriu.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul S.-Sebeşului se va ţiné în 14/26 şi 15/27 Novembre a. c. în comuna Miercurea, la care se învită cu tótă onórea toţi membrii reuniunei, precum şi toţi amicii şi binevoitorii causei scolare.

Programă.

1. Sâmbătă în 14/26 Novembre la 10 óre a. m. invocarea Duchului sânt, deschiderea şedinţei.
2. Constatarea membrilor presenţi.
3. Raportul comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală, dinpreună cu raportul cassariului şi al bibliotecarului.
4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acestor rapórte.
5 Geografia şi Istoria în cursurile I—IV, prelegeri practice din acest obiect.
6. Desbatere asupra cestiunei edării unei foi pedagogice.
7. Raportul comisiunei de sub pt. 4.
8 Alegerea unui cassar al reuniunei.
9, Formarea bugetului pe anul următor.
10. Propuneri eventuale.
11. Incheerea adunării generale.

Din şedinţa comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români gr or. din districtul S.-Sebeşului ţinută în 3 Novembre, 1892 st n.

Z. Mureşan, preşedinte.

N. Todea, secretariu I.

Varietăţi.

* (Himen.) In 3/15 Novembre a c. la 11 óre a m. va avé loc cununia dlui Petru Drăghici primpretor a cercului Miercurei, cu d şóra Maria Demian în biserica gr. or. din Miercurea.

* (Procesul d-lui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Pe basa unei telegrame, ce am primit Duminecă la procesul de presă, ce s'a pertractat Sâmbătă în Dobriţin, românii au arĕtat un interes deosebit; s'au adunat românii din tóte părţile. Apărăforiul dlui Lucaciu, a fost dl advocat Coroian. Procesul s'a terminat la 8 óre séra. Acusatul Dr. Lucaciu a fost condamnat la *un an închisóre de stat şi 500 fl, amândă şi 49 fl. spese procesuale.* Apărătoriul a însinuat recurs de nulitate.

* (Têrg de ţéră în Avrig). Ministrul reg. ung. de comerciu a încuviinţat ca în comuna Avrig (comit Sibiiu) sĕ se ţină în fie-care an în 13 Aug. un têrg de ţéră

Loterie.

Sâmbătă, în 12 Novembre 1892.

Budapesta: 15 45 80 6 1

Nr. 865. [218] 1—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III a clasă, în sensul graţiósei resoluţiuni consistoriale dto 29 Septembre a. c. Nr. 6263 B. sĕ escrie concurs nou cu termin de 30 dile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Pe lângă cuartir venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate, după calcul mediu a celor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă au sĕ aştérnă suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Şelimber instruite în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sibiiului.
In conţelegere cu comitetul parochial.
Sibiiu, în 21 Octobre, 1892.
Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 586. [220] 1—3

Edict.

Rachila Neamţu, care de 11 ani şi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Simion Dicu din Sebeş, şi pribegesce în lume fără a i se sci locul ubicaţiunei, în urma resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre a c. Nr 4881 B. sĕ citézâ ca în termin de şese luni de dile dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful român" sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu ppresbiteral, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul seu se va pertracta şi decide şi în absenţa ei

Sebeş, 22 Octobre. 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or.
Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

„ARDELEANA" institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892. [215] 3

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana" societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abdicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5 ½ %** şi

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%.**

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efeptui şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcţiunea".

Nr. 164. [219] 1—3

Edict.

Ioan Scârneciu din Dăişóra. cercul Cohalmului, care de şepte ani trecuţi a părăsit pe legiuita lui muiere Domnica Ioan Bumnariu din Dăişóra fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, se citézâ a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial urdit de muierea lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Cohalm. 23 Martiu, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr orient. al Cohalmului.
Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 486. [213] 3—3

EDICT.

Vasilie Ilie Negrea din Cacova, care de 4 ani de dile şi-a părăsit fără credinţă pe legiuta s'a soţie Ana Nicolae Oni Iancu tot din Cacova, se citézâ ca în termin de şese (6) luni dela prima publicare a acestui edict în jurnalul „Telegraful Român" sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul de despărţire intentat de soţia s'a se va decide şi în absenţa lui

Sebeş, 24 August, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or.
I. Tipeiu,
protopresbiter.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

☞ Cruţare de spirt ☜

es face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vêndare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune

☞ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantézâ.

[107] 16—50

Karl Philipp Pollak,

fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.

Representanţi solidi se caută.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115. Sibiiu, Joi, 5/17 Novembre 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Salariele învĕţătoresci.

Dela un amic al fóiei nóstre primim următoriul articol pe care l recomandăm atenţiunii cetitorilor nostri:

In faţa pericolului, care ameninţă scólele nóstre poporale, sinodul nostru archidiecesan a luat o posiţie destul de hotărită.

Prin conclus sinodal obligătoriu pentru toţi factorii, s'a decis, ca încă în decursul acestui an, sĕ se ia tóte mĕsurile, ca sĕ asigurăm învĕţătorilor nostri salariul minimal prescris de lege.

Acum după ce anul scolariu s'a început, acum după-ce alegerile s'au săvêrşit pe basa concurselor publicate, e la rêndul nostru sĕ constatăm, dacă s'a satisfăcut în tóte părţile conclusului sinodal şi dacă toţi cei chemaţi şi au dat silinţa întru esecutarea lui?

Pe când în unele părţi constatăm resultate îmbucurătóre, constatăm, că s'a făcut mult fórte mult în direcţiunea acésta, nu ne putem dispensa dela datorinţa tristă de a constata şi contrariul, că adecă în alte părţi nu s'au făcut nici cele mai modeste încercări şi începuturi.

A rĕmas totul la cele vechi, ca şi cum nu ar fi nici o primejdie iminentă.

Acésta negligenţă, cum trebue sĕ o numim, provine parte din comoditatea unor ómeni, cari nu se pot lăpĕda de ea, parte provine de acolo, că cei chemaţi n'au întreprins paşii necesari, ca sĕ nu se facă de ură cu poporul.

Preotul nu voesce sĕ asupréscă cu nóuĕ imposite pe sermanul popor, protopopul de asemenea, căci şi el are sĕ trăéscă cu poporul şi nu e bine, sĕ prea îi facă forţă ca sĕ contribue pentru scólă.

Dar pentru Dumnedeu! Hannibal e dinaintea porţilor. De ce atâta nepăsare la unii funcţionari de ai bisericei?

De ce sĕ voim a amăgì lumea, când ea nu póte sĕ fie amăgită, când ea scie bine, că dacă s'ar fi făcut încercări serióse, altele erau resultatele.

Ce ne folosesce amărîta de popularitate la popor, când noi nu nisuim ca pe acel popor sĕ-l crescem şi sé-i dăm o direcţiune mai sănĕtósă în afacerile lui?

Şi direcţiunea sănĕtósă de regulă îşi ia începutul în scólă.

Dar în ce scólă?

De bună sémă că nu în scóla cea condusă de un biet cantor plătit cu 40—60 fl. la an, ci în scóla, unde muncesce un învĕţătoriu consciu de chemarea lui, în scóla, unde învĕţătoriul este încâtva remunerat pentru ostenelele lui, încât sĕ-i fie asigurată lui şi familiei sale o subsistenţă, deşi modestă dar cinstită, în scóla, unde învĕţătoriul se interesézá numai de ea şi nu e silit sĕ-şi caute şi alte ocupaţiuni, alte oficii sau meserii, ca sĕ pótă trăì în scóla, unde cel ce e chemat sĕ facă pe dascălul sĕ simte acasă şi nu umblă pipăind în drépta şi în stânga, ca orbul nefericit.

Cum sĕ şi putem noi avé un stat învĕţătoresc cum se cade, cu salare de câteva deci de floreni?

Cum sĕ asigurăm acestor muncitori viitoriul lor şi al familiei lor, dacă nu ne îndurăm a le crea o posiţie atât de cinstită ca cel puţin a unui ţeran de stare mijlocie?

Étă întrebări, cari trebue sĕ le punem după cele ce am vĕdut, că s'au petrecut dela sinodul archidiecesan încóce.

Scólele ne sunt amenintate! strigăm unisono, dar când sĕ ne apucăm sĕ stingem focul, ce ne încunjóră, ne ascundem capul şi nu vedem, nu audim!

Cari pot fi urmările acestui trist spectacol?

Cei ce au pus în curgere lucrarea cu sistemisarea salarielor, cari au stăruit, ca salariele învĕţătoresci, unde numai s'a putut, sĕ se urce, se pomenesc acum cu imputări, că în cutare şi cutare sat nimenea nu silesce ca salariul sĕ se măréscă, că învĕţătoriul e mulţămit cu plata veche şi — pămêntul se învêrte regulat în jurul osiei sale!

La anul sau mult preste doi ani, vĕdênd, că deu e posibil ca airea sĕ se tolereze nepăsarea, ne vom tredi, că sau ne sar ómenii în cap, sau apoi vor pretinde reducerea salariului, cum este şi în alte părţi.

Étă deci demoralisarea pe întrégă linia!

Dacă e lege ea trebue sĕ fie pentru toţi deobligătóre şi dela obligăminte luate nu se póte subtrage nimenea.

Unde rĕmân apoi cei cu comoditatea sau cu vênarea după popularitate?

Vor trebui sĕ-şi tragă séma cu posiţia ce o au, şi vor trebui sĕ renunţe şi la comoditate şi la popularitate.

Ad imposibile nemo obligatur, — sunt casuri, unde în adevĕr nu se póte. Dar în comune curat de confesiunea nóstră şi încă în comune mari, în comune cu câte 1000—1500 şi mai mulţi locuitori nu mai este vorbă, că nu se póte.

Acolo numai conducerea cea slabă şi nemernicia ómenilor a fost şi este causa neputinţelor.

Poporul nostru e bun, el se póte capacita, numai sĕ fie ómenii toţi cu bunăvoinţă întru promovarea causei.

Sĕ punem deci mâna pe rană şi — rana vindecată ori tăiată până la os, — sĕ va face ispravă şi cu scóla.

Acésta altcum nu merge!

Revista politică.

Formarea cubinetului ungar nu e încă dusă definitiv în deplinire. După scirile din urmă toţi ministri de pănă acuma, au intrat în nóua formaţiune afară de ministrul Szapáry şi toţi îşi vor ţiné portfoiurile, care le au avut pănă acuma. Ca ministru pe lângă Maj. Sa monarchul e designat cont. Ludovic Tisza, ér în locul lui Szapáry se vorbesce, că va întra Hieronimyi ca ministru de interne.

Declaraţiunile, ce le-a făcut în timpul din urmă Szapáry cu privire la căsătoria civilă obligătóre au stărnit în Vatican o mare indignaţiune. Vaticanul conta la Szapáry, dar s'a vĕdut de odată înşelat. Scirile din Roma anunţă, că Vaticanul consideră în introducerea căsătoriei civile obligătóre un atentat contra bisericei catolice şi nu va suferí nici când, ca un astfeliu de proiect sĕ pótă fi dus în deplinire; nu va suferí ca în popor sĕ se deştepte credinţa, că taina căsătoriei o pot administra funcţionarii comunali şi că binecuvêntarea preotului o póte substituí cernéla şi năsipul. Prin o astfel de instituţiune s'ar întroduce numai demoralisarea, carea nu póte fi în interesul statului. Diarul „Magy. Állam“ a şi luat posiţiune faţă de aceste porniri şi provócă preoţimea a fi la postul ei şi a nu lăsa sĕ se întroducă astfeliu de reforme în dauna bisericei şi a statului. Dacă cabinetul viitoriu nu va sci sĕ aplaneze mai neted astfeliu de apariţiuni, se vor succede multe cabinete fără sĕ ajungă la un resultat închipuit.

In dilele din urmă a petrecut în Viena principele mostenitoriu rusesc, carele s'a reîntors dela Atena prin capitala monarchiei nóstre. Ţareviciului i s'au făcut mari ovaţiuni, atât la curte cât şi din partea poporaţiunei vienese. Foile comentând acestea dic, că visita ţareviciului la curtea domnitoriului nostru întăresc declaraţiunile din delegaţiuni a Maj. Sale monarchului şi a ministrului Kálnoky, că adecă între curtea din Viena şi cea de Petersburg domnesc cele mai intime relaţiuni şi că în politica esterióră nu s'au ivit semne, după care s'ar puté presupune, că pacea europénă ar fi ameninţată.

Pe Marţa trecută a fost asteptaţi în Viena regele Carol şi principele mostenitor al României, care se întorc in ţéră din călĕtoria, ce o au făcut la Sigmaringen. Programa de primire arată, că înalţii óspeţii au fost asteptaţi la gară de însuşi monarchul nostru şi în decursul petrecerei din Viena se va da un prând de curte, la care va lua parte şi Maj. Sa împĕrătésa. —

FOIŢA.

Sócra cea rea.

— Baladă populară. —

I.

A fost odată într'un sat
O fată ca de împĕrat,
Drăgălaşă, ca o flóre,
Frumósă, încântătóre,
Avea o dulce privire,
Care te scotea din fire.
Mers-a departe-a ei veste:
Că-i o nimfă din poveste,
Preste ţĕri îndepărtate,
Pela'mpĕrătesci palate.
Venitui-au peţitori
Impĕraţi şi crăişori,
In aur toţi îmbrăcaţi
Călări pe cai aripaţi,
Dară care cum venia
Tot aşa mi se ducea,
Căci cea dină de fetiţă
Cu surisul pe buziţe,
Nu voia sĕ mi-i priméscă,
Nu- voia nici sĕ-i privéscă
Ci le poruncea prin slugă
Cum au venit sĕ se ducă;
Ea nu póte sĕ-i iubéscă,
E copilă românéscă
Şi nu-i place la palate
La 'mpĕraţi, cu curţi înalte,
Ei îi place prin câmpie,
Prin cel codru, pela vie,
Unde cântă filomela
Cântă cucul, cântă merla,
Unde pasc ciredi de boi,
Frumóse turme de oi,
Ér ciobanul mult frumos
Cântă din fluer doios.
Aşa-i place ca sĕ fie,
Nu doresce 'mpĕrăţie.

II.

Audind de astă veste
Un cioban, ca din poveste
Lat în umeri, 'nalt ca bradul.
Cel mai frumos în tot satul,
A venit la mândra Flóre
— Româncuţă zimbitóre, —
Şi s'a rugat sĕ-l priméscă
Numai puţin sĕ-i vorbéscă...
Dar a vorbit mult şi bine
De se mira ori şi cíne,
Că drăguţa, mândra Flóre,
Cu priviri fermecătóre,
Pe care craii, împĕraţii
Boeri, feţi frumoşi şi alţii,
Au venit sĕ o peţéscă
Şi ea n'a vrut sĕ-i priméscă,
Cà acum, audi minune,
— Nu poţi crede, nu poţi spune, —
Ea schimbă al ei inel
Cu voinicul ciobănel:
Fecioraşiu, puiuţ de babă
Fără stare, — nu e vorbă —
E sĕrac afar' din sémă
Tată n'are, numai mamă
Gârbovă de bĕtrâneţe,
De se radimă pe beţe.
Ciobănelul meu îndată
Sĕ cunună cu cea faţă,
Dar când şedeau ei la masă
— Mesenii se ospătézá, —
Étă vine o solie
Tocmai dela 'mpĕrăţie
Şi'ntrébă de toţi anume
Unde-i mirele, — cu nume?
„Sunt aici“ – a dis Ionel!
Cu cea dină lângă el.
Solia aşa vorbesce:
„Impĕratu-ţi poruncesce
„Ca în pripă cu-astă carte
„Sĕ te duci colo departe
„In oraş, la judecată
„Si rĕspuns s'aduci îndată“.
— Me voiu duce!.. adă cartea,
Dacă-aşa spune dreptatea
Ca sĕ-mi las mirésa'n casă
Singurică după masă,
Dar n'aibi grije Floricică
Nu te teme de nimică
Căci în curênd o sĕ vin
Şi érăşi ne veselim!
Ea-şi plecă capul în jos
Şi suspină dureros.
El ia cartea, şi se duce
Pe murg sare, fuge, fuge,
Ca un fulger, ca-o săgétă
Ca vêntósa cea turbată
Şi la amédi el sosesce
La judeţ, murgul opresce,
Merge'n lăuntru, dă solia
Ce-a trimis'o 'mpĕrăţia,
Apoi stă, respuns astéptă
Dar un mustăcios îndată
Îl chémă tot după el
Pănă 'ntr'o casă de fer,
Unde patru panduri stau
Şi din pinteni clănţăniau.
Ei sĕ pun şi mi-l desbracă
Cu un lanţ de fer mi-l légă,

Timpul se apropie, în care delicata cestiune a proiectelor militare germane va vení în desbaterea Reichstagului. De când, printr'o indiscreţie a ḑiarului „Kőlnische Zeitung", tótă marea importanţă a acestor proiecte a ajuns la cunoscinţa publică, multe discuţii s'au făcut pentru — dar mai ales contra lor.

Lucrul acesta din urmă s'a făcut chiar şi în străinătate. Astfel ḑiarului „Novoie Vremia" i s'a scris din Viena, că Papa ar fi interḑis în chip categoric centrului catolic german de a vota pentru proiectele militare.

Ḑiarul rusesc însuşi ḑice că, dacă proiectele ar fi primite, atunci nici celorlalte puteri europene nu le-ar mai rĕmâné alt ceva de făcut de cât sĕ înnóte în acest curent fatal de încordare până la estrem a forţelor militare; de aceea intervenirea Papei în contra acestor proiecte ar trebuí sĕ fie privită cu simpatie de tóte popórele, fără deosebire de religie, care doresc pacea Europei.

Dintre cele scrise în scopul de a câştiga opinia publică pentru nouele proiecte militare, o deosebită importanţă se dă duor articole publicate de importanţa „Militär-Wochenblatt" din Berlin sub titlul „Rĕsboiul viitor şi opinia publică". In cel dintâiu din aceste articole, autorul lor caută sĕ dovedéscă, că în rĕsboiu nu s'ar puté socotí de cât cu trupele armatei active şi cu „tînĕrul lor material de ómeni", de óre-ce ómeni mai în vêrstă, din care se compune Landwehrul, n'ar puté sĕ supórte acelea lipse şi greutăţi, la care a espus soltatul în campanie. Deci: reîntinerirea armatei trebue sĕ fie scopul.

In articolul al doilea, „Militär-Wochenblatt" compară armatele parmanente în timp de pace ale celor cinci mari puteri continentale după numĕrul cadrelor lor. Comparaţia ajunge la resultatele următóre:

	batalion	scadron	baterii
Italia	346	144	207
Austria . . .	458	264	241
Germania . .	538	372	434
Francia . . .	584	364	480
Rusia	963½	608	388

Aceste cifre ar arĕta că, in casul unui îndoit rĕsboiu, armetele alianţei întreite n'ar fi superióre numericeşte celor ale Franciei şi Rusiei.

„De altfeliu — ḑice mai departe gazeta militară, —cu ori cât optimism ar fi sĕ mergem într'un astfeliu de rĕsboiu, e sigur că Germania n'ar puté sĕ conteze, la frontul apusén, pe un sprigin din partea armatei austro-ungare, precând ea ar trebui sĕ spriginéscă pe acésta la frontul rĕsăritén. Şi chiar şi o spriginirea Germaniei din partea armatei italiane la apus ar fi fórte neprobabilă, căci fără îndoélă Francia e superióră Italiei pe mare, şi acésta ar trebui sĕ se îngrijéscă înainte de tóte la asigurarea ţĕrmurilor ei întinse, — şi ceea ce i ar mai rĕmânea, n'ar putea sĕ întrebuinţeze nici la o forţare a Alpilor în potriva sudului Franciei, nici la o cooperare cu armata germană".

Cu un cuvênt, autorul articolului vrea sĕ arate, că situaţia geografică a celor trei state aliate n'ar favorisa nici decum o cooperare pe unul şi pe acela-şi câmp de rĕsboiu şi că Francia ar avé mari avantagii la frontul ei de rĕsboiu. Conclusia şi aci: necesitatea pentru Germania de aşi întări şi a-şi spori forţa armată.

Aceste articole ale gazetei militare germane n'uu rĕmas de altfeliu fără rĕspuns, şi anume din partea presei austriace. Fără a întra într'o critică amănunţită a espunerilor acelor articole, „Neue fr. Presse" a creḑut important a observa, cu privire la datele despre forţele militare ale Austro-Ungariei, că autorul german a uitat a socoti şi trupele de landwehr şi de honveḑi, cari fără formaţiunile de reservă ar represinta suma respectabilă de 176 de batalióne şi 84 de escadróne, compuse în cea mai mare parte din ómeni tineri.

Cu acéstă corecţiune şi lăsându-se d'o parte şi trupele ruseşti din Caucas, care n'ar puté fi întrebuinţate pe un câmp de rĕsboiu europén. „Neue fr. Presse", crede, că o mai mare încredere în puterea de resistenţă a armatei austro-ungare în cas de ofensivă din partea Rusiei ar fi îndreptăţită. Ḑiarul vienes speră, că armata austro-ungară ar puté apăra şi singură graniţele imperiului, ba chiar şi a trece victorióse pe teritoriul duşmanului.

Va sĕ ḑică ér un argument în contra proiectelor militare. Cestiunea, cum se vede, se inăspresce cu cât se apropie de termenul când va trebui resolvată.

Procesul părintelui Dr. Vasilie Lucaciu.

Unul din procesele de presă intentat de guvernul Szapáry, din incidentul „presentării memorandului la Corónă" s'a pertractat precum cetitorii nostri sciu deja, Sâmbĕtă în 12 l. c. naintea Curţii cu juraţi din Dobriţin, fiind părintele Lucaciu condamnat la *un an de închisóre, 500 fl. amendă în bani şi suportarea speselor de proces.*

Şi pentru ce acéstă pedépsă aspră?

Pentru o invitare la conferinţa convocată de părintele Lucaciu pe ḑiua de 6 Iulie a. c. la Şişiesci, al cărei program era sĕ fie:

1. Deschiderea.
2. Raport asupra subşternerii Memorandului; însemnătatea şi resultatele lui.
3. Conferenţa sĕ pronunţă asupra ţinutei magiare în cestiunea memorandului şi solidarităţii naţionale.
4. Conferenţa se pronunţă asupra ţinutei magiare în cestiunea luptelor nóstre naţionale.
5. După ce în urma procedurii necualificabile cu arangiarea aşa numitului atentat de dinamită din Ferneziu şi cu vandalismul ne mai pomenit ce s'a sĕvêrşit de başibozucii din Turda, din Şimleul-Silvaniei şi din Arad, s'a constata faptul trist, că sub actualul regim, atentatele cele mai sĕlbatice în contra onórei nóstre cetăţenesci şi personale, în contra vieţii şi a averilor nóstre, în contra liniştei publice şi a bunei înţelegeri dintre concetăţeni se sĕvîrşesc negenat „palam et publice" la vederea publică sub asupiciile, cu scirea şi cu conlucrarea autorităţilor publice din ţéră; conferenţa se pronunţă faţă cu aceste atentate şi ia hotărîrile cuviinciόse, cum sĕ ne apărăm onórea, pacea, averile şi viéţa nóstră.
6. Conferenţa se pronunţă în cestiunea solidarităţii naţionale.
7. Conferenţa ia mĕsurile oportune în causa remanenţei, ce s'a pus pe comunele din aşa numitul fiscalitat.
8. Se desbat proiectele insinuate previe la presidiu.

Alegerea comisiunei pentru autenticarea procesului verbal.

Şişesci, 2 Iuliu 1892.

Dr. *Vasile Lucaciu,*
parochul Şisescilor.

Conferenţa acésta însĕ nu s'a ţinut, fiind interḑisă din partea autorităţilor politice.

In acéstă invitare a aflat procurorul „agitare la ură contra naţionalităţilor" pentru că ea se tipărise în 100 de esemplare în o tipografiă din Baia-mare.

Eată şi „Actul de acusă" pe basa căruia s'a judecat părintele Lucaciu:

Dela procuratura regéscă din Dobriţin.

2066. — 1892.

Onorată judecătorie de presă!

La 6 Iuliu a. c. Dr. Vasile Lucaciu, preot în Şisesci a voit sĕ ţină o întrunire pentru a se sfătui în privinţa cunoscutului memorand valah şi ce e de făcut în urma unei situaţiuni ce s'a creat după acel memorand.

S'au dat pentru acest scop învitări, datate din Şisesci 2 Iuliu 1892, iscălite de Dr. Vasile Lucaciu, preot în Şisesci şi tipărite în Baia-mare la tipografia lui M. Molnár, în care, între altele (în traducere fidelă maghiară) se cuprind următórele espresiuni:

„Memorandul naţiunei române ... face tabloul fidel al situaţiunii nesuferibile ce s'a creat prin sistemul de guvernare actual".

„Opinia publică română a cerut, ca... sĕ fie cunoscut Capului statului şi înaintea întregi lumi culte, totodată şi subjugătorilor nostri că ce voim, ce pretindem ... ce ni s'a furat, ce ni se refusă pe nedrept, şi cum suntem opriţi de puterea brutală în avênntul culturii nóstre naţionale".

„Deórece prin incualificabila uneltire dela Ferneziu, aşa ḑisul atentat cu dinamită, şi prin ne mai pomenitul vandalism săvêrşit de başibozucii dela Turda, Şiimleu şi Arad s'a constatat faptul trist, că sub actualul guvern fără nici o ruşine, palam et publice, în chipul cel mai sĕlbatic suntem atacaţi în onórea cetăţenéscă şi inviduală, că în acelaşi chip brutal se atentéză la siguranţa publică şi buna înţelegere dintre cetăţeni chiar sub auspiciile autoritărităţilor statului, cu scirea şi cu concursul acestora: adunarea are sĕ se rostéscă faţă cu aceste atentate şi sĕ aducă hotărîri corĕspunḑĕtóre; cum sĕ ne apărăm onórea, liniştea, averea şi vieaţa".

Deórece citatele acestea cuprind întrênsele crima inscrisă în codul penal art. 172, alineatul 2, agitare la ură contra naţionalităţilor;

şi deórece în urma investigaţiunii judelui de instrucţie s'a stabilit, că învitaţia de mai sus a fost tipărită în tipografia lui Molnár Mihály din Baia-mare, într'o sută esemplare şi la comanda preotului din Şisesci, Dr. Vasile Lucaciu, ér acesta a recunoscut, că dênsul a redactat învitarea şi a declarat că ia respunderea pentru dênsa: pe lângă anecsarea actelor de învestigare;

ridic prin acésta acusă în contra Drului Vasile Lucaciu, în vîrstă de 39 ani, preot gr. cat. în Şişesci, com. Sătmarului, pentru crima de agitare la ură în contra naţionalităţilor înscrisă în art. 172 al codicelui penal, şi rog respectuos pe on. president al judecătoriei de presă, ca pentru esaminarea şi judecarea după lege a cestiunii sĕ binevoéscă a hotări o ḑi, a cita pentru acéstă dată pe acusat şi a me încunoscinţa şi pe mine despre mĕsurile, ce va lua în afacere.

Dobriţin, 13 Sept. 1892.

Cserna Vincze,
prim-procuror regesc.

Tóte foile constată că publicul, care a asistat la pertractare, a fost fórte iritat, chiar şi juraţii, mai cu samă pentru-că acusatul deşi vorbesce perfect limba magiară nici un cuvênt n'a voit sĕ vorbéscă în limba lor, ci folosindu-se de dreptul, ce îl dă legea, într'un discurs lung de 2 óre s'a apĕrat în limba sa cea românéscă, dar firesce fără efectul contemplat în instituţiunea curţilor cu juraţii, pentru-că juraţii din Dobriţin nu sciu românesce.

Apĕrător i-a fost d-nul advocat din Cluş Iuliu Coroian.

La pertractare l'au însoţit pe dl Lucaciu mulţi români, în sala de pertractare însĕ numai puţini au putut întra.

Dacă guvernul a voit sĕ dovedéscă cu acest proces, că dacă voesce, cu observarea formelor legale, póte pedepsí după plac pe „agitatorii" naţionali, acest scop şi l'a ajuns pe deplin.

Pentru-că, actul incriminat, învitarea la conferenţă, deşi este scrisă, cum obicinuesce dl Lucaciu, cu pathos şi cu frase bombastice, ea totuşi nici cu un cuvênt nu atinge nici pe o naţionalitate, prin urmare nu póte conţiné „agitare la ură contra naţionalităţilor".

Este vorbă în pasagele reproduse în actul de acusă de „sistemul de guvernare actual", de „subjugĕtorii nostrii", de „başibozucii dela Turda, Şimleu şi Arad", de „actualul guvern", dar nimic nici de o naţionalitate; şi totuşi juraţii cu vot unanim au condamnat pe acusatul pentru crima de „agitare la ură contra naţionalităţilor" ér judecătorii i-au dictat jumĕtate din macsimul pedepsei croite pentru crima pretinsă.

Acest verdict în ochii ómenilor nepreocupaţi nu va trece de pedépsă meritată pentru crima, cu care a fost acusat părintele Lucaciu,

---

Pĕru-i tae pâ'n la pele,
Şi-l îmbracă-'n arme grele;
Pe dată mi l fac regută
Făr' a face vorbă multă.
Îndeşert plângênd le spune:
Sĕ nu facă aşa-o minune!
Sĕ-l lase, numai odată
Pe mirésa lui s'o vadă,
Şi sĕ-şi ie-e ḑiua bună
Dela ea şi dela mumă,
Apoi ducă-l preste lume,
Preste mări scăldate-'n spume...
— „Nu!" — rĕspunsĕ-'mpintenaţii
„Ai sĕ mergi, când merg şi alţii
„Nóue ani sĕ cătănesci!
„Apoi poţi sĕ-i tot vorbesci
„La-a ta flóre, cât î-ţi place
„Nimeni n'are ce ţi mai face!"
Capul dureros î-şi plécă
Şi pornesce, — ce sĕ facă?
Lacrimi curg pe a sa faţă
Par că sângele i înghiéţă
Şoptesce, jalnic suspină:
„Tu stéua mea, scumpă ḑină!
„Tu nu scii, nu scii iubită
„De a mea sórte mult cumplită,
„Tu nu scii, că-'n nóuĕ ani
„Am sĕ duc mórte-'n duşmani!
„Nu vei sci, unde-am perit
„Ângeraşul meu dorit!
„Tu vênt, adiere lină,
„Mergi la flórea din grădină,
„Prin jalnice şópte-i spune:
„Că eu... nu mai sunt pe lume!
„Ér dacă ea, nu va crede,
„Apoi nóuĕ ani se-ascepte,
„Ca sĕ vaḑă, ea sĕ vaḑă
„Şi ce va vedea sĕ créḑă!
„Rĕmas bun ţéră, şi mamă,
„Rĕmas bun ḑină orfană,
„Nefericită mirésă.....
„Rĕmas bun casă şi masă!
„Rĕmas bun dragi mioriţe
„Cârlani cu lâna plăviţă,
„Rĕmas bun câmpiă dragă
„Rĕmas bun lume întrégă!
„Eu me duc în ţĕri strĕine,
„Tóte rămâneţi de mine,
„Numai dorul, şi durerea
„Me-'nsoţesc, îmi storc puterea"!

III.

Anii trec ca nisce clipe
Pe-a vêntóselor aripe,
Ér Florica cea frumósă,
Mirésa cea credinciósă
Sĕ supune sórtei sale,
Suspinând, plângênd cu jale;
Tot ascéptă ea sĕ vie
Ionel dela 'mpĕrăţie.
Sócra ei, femee dură,
Dârzósă şi rea de gură,
În tótă ḑiua sĕ cértă,
Cu-a ei beţe vrea s'o bată,
Spunându-i, că e al ei
Risipitul de bordeiu,
Éră ea n'are nimică;
Că i săracă, că-i calică!
Florica tóte le rabdă
Dela sócra cea turbată.

* * *

Au trecut cinci ani de ḑile,
Dela trista despărţire,
Şi-'ntr'o sérá întunecată,
De tómnă, înourată,
— Vêntul urlă cu urgie,
Cu un şuer de pustie,
Plóia curge, tórnă, varsă, —
Deodată întră în casă
Doi drumari din lumea largă
Şi pe bĕtrâna o 'ntrébă:
De le ar putea da sălaşiu
Preste nópte 'n bordeiaşiu?
C'afară plóuă de varsă,
Trebue sĕ mâie'n casă.
Baba le rĕspunse 'ndată
Cu-a iei voce turburată,
Că nu-i loc ca sĕ priméscă
Ómeni streini, că-i sĕracă
Şi îndrugă, baba'ndrugă
Mai mult decum sĕ-i ajungă.
Florica ḑise milósă
Cătră sócra cea drăcósă:
„Şi eu am parte'n bordeiu
Nu te'ntreb vrei, ori nu vrei,
„Veniţi creştini şi cinaţi
„Eu v'aştern sĕ ve culcaţi"
Baba nodurile 'nghite
Ca fiarele amărite
Şi murmură ea în sine:
„Stai tu hóţă! — minte ţine!

(Va urma.)

ci de o pedépsă aplicată a părintelui Lucaciu, pentru-că el este acel Lucaciu despre care foile magiare scriu, că este un „agitator fanatic“ şi un „trădătoriu de patriă“, carele deci ajuns odată pe mâna juraţilor din Dobriţin, trebuia judecat chiar şi dacă în loc de apărare românéscă recita „Tatăl nostru“.

Verdictul din Dobriţin are pentru românii o insemnĕtate, care sĕ şi-o însemne bine aceia, carii s'au angajat „a conduce naia naţiunei“.

Pănă eri-alaltă-eri se susţinea şi nu fără cuvênt, că adevĕraţii magiari din Ungaria nu sunt aşa şovinişti faţă cu românii, cum sunt renegaţii şi magiarii mai espuşi din Transilvania, ba că ei nici nu pricep multele favoruri speciale, ce pretind magiarii din Transilvania, sub cuvênt că ei au nevoie de sprigin estraordinar contra românilor, carii îi ameninţă cu nimicire.

De aḑi în colo în cestiunea de naţionalitate nu se mai póte ḑice, că ar fi diferinţă de vederi între elementul pur magiar din Ungaria, şi între magiarii din Transilvania şi renegaţi etc. pentru că în Dobriţin s'a esprimat în 12 l c. elementul pur magiar, şi s'a esprimat, precum s'a demonstrat, cu patimă naţională.

Acusa disciplinară

a reuniunei invĕţătorilor români dela scólele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeşului representată prin fiscul ei Coriolan Brediceanu, advocat în Lugoşiu, contra lui Iuliu Somogyi, *pretore a cercului Ciacova, locuitoriu în Ciacova, înaintată domnului Achil Deschan, vice-comite al comitatului Timiş în Timişóra pentru mai multe abuse şi călcări de lege comise cu ocasiunea convocatei adunări generale.*

Magnifice domnule vice-comite!

Invĕţătorii români dela scólele greco orientale din diecesa Caransebeşului au înfiinţat o reuniune, cu scop cultural, precum se vede din statutele de sub 1. încuviinţate de înaltul ministeriu de interne sub Nr. 25.025 din 1880.

Acésta reuniune a funcţionat neîntrerupt dela înfiinţare şi ş'au ţinut adunările sale generale ambulante conform §-lui 18 al stratutelor în fie-care an, în alt oraş.

Pentru anul curent 1892 s'a fost statorit ca adunarea generală a reuniunei sĕ se ţină în comuna Ciacova din comitatul Timişiu, unde s'a mai ţinut şi de altă dată, éră ḑiua adunărei generală s'a stabilit pe 27 şi 28 August şi mai târḑiu pe 10 şi 11 Septembre a. c.

Preşedintele reuniunei a încunosciinţat sub Nr. 5322/1892 conform § lui 42 din statute pretura din Ciacova despre locul şi ḑiua adunării generale şi i-a pus la disposiţiune un esemplariu de statute

Incunosciinţarea s'a făcut şi de astădată înscris în limba română a reuniunei ca şi până acum de aprópe 25 ani şi nu este cas în viéţa reuniunei ca vr'o autoritate sĕ o fie respins.

Reuniunea a avut indisputabilul drept a se adresa autorităţei administrative în limba sa română pe baza § lui 6 din art. de lege XLIV din 1868 şi pe basa decisului congregaţiunei comitatense din 6 Iuliu 1869 Nr. 273 prin carele limba română s'a decretat de limba protocolară a comitatului Timiş şi sp. pretor Iuliu Somogy a fost îndatorat a lua la cunoscinţa pomenita încunosciinţare.

Sp. pretor Iuliu Somogyi însĕ nu a făcut acésta, dar nici luarea la cunoscinţă nu a denegat-o, ci a cerut dela presidiul reuniunei ca sĕ-i facă însciinţarea în limba magiară sau sĕ acludeze o copie autentică în limba magiară, căci numai aşa va delibera asupra meritului (veḑi aclusul 2 Nr. 5322 din 1892 kig.)

Intr'u aceea s'au adunat la Ciacova aprópe la 200 membri ai reuniunei, cari au cheltuit în zadar mai multe mii de fiorini.

Reuniunea nu a cerut dela sp. pretor concesiune pentru ţinerea adunărei generale, căci de o asemenea concesiune reuniunea ca corporaţiune cu statute încuviinţate de guvern, nu avea lipsă şi sp. pretor nici nu are drept a da ori denega concesiunea pentru ţinerea adunărei generale, ci simplu e datoriu a da tot scutul legei reuniunei recunoscute ca corporaţiune legalminte esistentă, de aceea şi presidiul reuniunei a notificat numai sp. pretor conform §. 42 al statutelor locul şi ḑiua adunărei generale ţinêndă în înţelesul statutelor, şi pe basa dreptului şi a libertăţei de întrunire garantată în constituţiunea ţĕrei.

Deci atâta, cât au trebuit sĕ scie sp. pretor adecă, cumcă unde şi când se va ţiné adunarea generală – a sciut domnia sa, ce se vede şi din respunsul seu dat presidiului (ad. 2) de altcum în fapta sp. pretor s'a şi presentat în Ciacova — totodată locul residenţei sale — în sala hotelului naţional, unde avea sĕ se ţină adunarea generală lui notificată. Dar nu au venit sp. pretor singur, ci cu un oficer de gendarmi, mai mulţi gendarmi înarmaţi şi cu insabiatul seu haiduc şi în momentul când dl Stefan Velovan cu scop ca sĕ deschidă adunarea generală a esprimat cuvintele de introducere: „Onorata adunare genrală“ atunci sp pretor Iuliu Somogyi a pâşit ir tat înainte şi oprind pe dl preşedinte a mai vorbí, declară:

„Nem teljesitették kivánságomat tehát tőrvénytele- „nül jártak el és azért agyülés megtartását nem en- „gedem és feloszlatom, — és ha nem engedelmeskednek kar- „hatalommal szétkergetem“. Nu aţi împlinit dorinţa mea, aşadară aţi purces ilegal şi pentru aceea nu conced ţinerea adunărei, ci o disolv şi dacă nu ascultaţi ve gonesc cu brachiu (Va urma.)

Raport

despre adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români ort. or. din districtul Sibiiului. ţinută la 27 şi 28 Septembre c. în Gurarîului.

(Incheere.)

Referintele comisiunei, membrul George Joandrea, dând cetire raportului, constată cu o vie satisfacţiune, că acel comitet şi-a îndeplinit eu cea mai mare conscentiositate datorinţa esecutând conclusele adunării generale din anul trecut, controlând afacerile despărţemintelor şi preste tot dându-si tótă silinţa a conserva nimbul reuniunei nóstre faţă de celelalte reuniuni surori. Activitatea comitetului central mulţămită zelului neobosit al actualului preşedinte, Dr. D. P. Barcianu, — culminéză în deosebi în pregătirea terenului pentru faptica esecutare a conclusului 25 din anul trecut, referitoriu la edarea unei foi pedagogice. De altmintrea raportul se primesce drept basă pentru desbaterea specială.

Cu privire la elaboratul comitetului central privitoriu la edarea unei foi pedagogice, acesta fiind cetit în şedinţa primă şi prin urmare cunoscut membrilor adunării, la propunerea comisiunei adunarea generală primesce elaboratul comitetului de al ei, avênd sĕ se presinte la timpul seu Venerabilului Consistoriu archidiecesan şi sĕ se publice apoi şi în jurnalele nóstre. In curênd ve voiu asterne şi acest elaborat spre publicare.

Cu privire la intenţionata convocare a unei adunări generale a tuturor reuniunilor învĕţătoresci din archidiecesă, adunarea în conformitate cu părerea comitetului şi a comisiunei, avênd în vedere folosul, ce ar resulta pentru activitatea reuniunilor şi pentru progresul afacerilor scolare în general din o astfel de întrunire a tuturor reuniunilor învĕţătoresci, rógă pre Preaveneratul Consistoriu archidiecesan a dispune o întrunire a tuturor reuniunilor învĕţătoresci din archidiecesă prin delegaţi, în care comunicându-şi părerile asupra unei legături mai intime între dênsele şi a promovării lucrării lor comune, sĕ se elaboreze un proiect asupra agendelor adunării generale a tuturor reuniunilor.

Esaminând comisiunea elaboratul presentat de comitet în legătură cu elaboratul învĕţătoriului I. Bratu, cetit în adunarea generală din 1890, despre uniformitatea în cântările scolare, a aflat, că mai trebue complectat şi cu alte cântări, deci propune şi adunarea generală decide sĕ se alégă o comisiune, carea până la adunarea generală viitóre se complecteze con pectul şi sĕ-l supună astfel complectat de nou deliberăriii adunării generale. In comisiune se aleg membrii: Dr. P. Şpan, Dr. V. Bologa, G. Joandrea, I. Băcilă, I. Bratu şi Er. Mardan.

Cu privire la lucrările înaintate la comitet dela adunările generale ale subdespărţemintelor care, permiţênd timpul, ar fi sĕ se cetéscă în adunarea generală actuală. comisiunea propune şi adunarea decide, ca lucrarea asupra „invĕţării cetitului“ a înv. M. Stoia din Rĕşinari din causa timpului înaintat nu sĕ pune de astădată la ordinea ḑilei, ér lucrarea învĕţătoriului din Rĕşinari A. Galea, asupra, jocurilor ge copii“, deşi se recunósce a fi lucrată cu deosebită diligenţă şi cu multă pătrundere, totuşi se constată că, pentru a fi şi mai de folos, are trebuinţă de o completare prin luarea în considerare şi a jocurilor copiilor în vêrşta dela 6 –12 ani. Drept aceea se redă autoriului pentru a completa în acest înţeles şi a o presenta de nou adunării generale viitóre.

Proiectul de buget asternut de comitet la propunerea comisiunei se apróbă întocmai.

In legătură cu cele de sub punctul precedent membrul D. Lăpădat propune şi adunarea generală decide ca fie-care despărţĕmênt sĕ-şi pórte cu tótă esactitatea evidenţă despre tacsele de membrii încasate şi de încassat şi jurnal separat despre tacsele incurse dela membrii, şi sĕ le astérnă comitetului central spre revisuire.

In ce privesce propunerea pentru modificarea statutelor, asternută dela comitet, adunarea decide: In conformitate cu § 21 al statutelor, făcênd trebuinţă a se cere încuviinţarea prealabilă a Preaveneratului Consistoriu, întrarea în meritul lucrului se va face numai după ce în urma obţinutei încuviinţări prealabile, se va presenta adunării un proiect formal asupra schimbărilor de făcut în statute.

Cu privire la raportul comitetului despre starea cassei şi a bibliotecei, se constată, că starea casei e de 1042 fl. 67 cr. ér că biblioteca are 121 opuri în 201 volume, arĕtând faţă cu anul trecut o sporire cu 20 opuri în 31 volume, comisiunea revidând socotelile presentate de casariul Toma Joandrea şi de Lazar Negrilă, bibliotecar, şi aflându-le în bună ordine propune şi adunarea dă comitetului absolutoriu pentru gestiunea din anul 1891/92.

Urmând la ordinea ḑilei punctul ultim al programului: propuneri şi interpelări, membrul I. Băcilă, avênd în vedere neînsemnatele salare, de care sĕ bucură o însemnată maioritate dintre învĕţătorii nostri, şi avênd în vedere disposiţiile, prin care statul voiesce se reguleze acésta afacere şi cu privire la scólele confesionale, propune ca comitetul central sĕ facă paşii necesari la organele bisericesci şi scolare confesionale superióre, pentru ca acestea sĕ dispună ameliorarea salarelor învĕţătoresci. Neîntrând propunerea la comitet la timpul prescris de statute, adunarea generală o transpune comitetului central cu însărcinarea de a studia cestiunea şi autoriséză pe acest comitet a face în numele adunării paşii, pe cari îi va afla potriviţi pentru înaintarea afacerii şi favorabila ei resolvare.

Pentru autenticarea proceselor verbale din şedinţa *II* şi III se alege o comisiune compusă din membrii adunării cu locuinţa în Sibiiu, presenţi la sedinţele adunării.

Cu acestea fiind terminată ordinea de ḑi a adunării, preşedintele mulţămind membrilor pentru zelul, cu care au participat la afacerile reuniunei întrunită în adunare generală, şi în special domnilor, cari s'au însărcinat cu presentarea unui material atât de bogat pentru discuţie, declară lucrarile adunării generale de încheiate. Membrul N. Neamţu mulţămesce preşedintelui pentru buna conducere a adunării generale, precum şi antistiei comunale şi bisericesci din comuna Gura-rîului, în special domnului notar comunal, I. Ivan, parochilor I. Manta şi I. Muntean precum şi dlui Ilie Măcelariu, proprietariu, pentru deosebita afabilitate, cu care au fost primiţi membrii reuniunei nóstre.

La adunarea generală a participat protopresbiterul tract. Sĕliştei, P O D. Dr. N. Maier, şi alţi onoraţiori din jur. După améḑi ne-am întrunit cu toţii la o masă comună în grădina „Arsenie“, unde s'au discutat şi alte cestiuni de interes general pentru toţi românii.

George Joandrea,
înv. şi secret. reun.

Varietăţi.

* (Avis) Adunarea generală a reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul S -Sebeşului convocată la Mercurea pe ḑilele 14/26 şi 15/27 Novembre 1892. din unele motive neprevĕḑute, nu se va ţiné la Miercurea, ci în S.-Sebeş, tot în ḑilele susamintite şi cu programa publicată.

S.-Sebeş, în 15 Novembre, 1892.

N. Iodea, notariul reun.
Zevedeiu Murĕşian, preşed. reun.

* (Doctori de farmacie). Ministrul de culte a dispus, că magistri de farmacie, cari posed testimoniu de maturitate sĕ pótă depune doctoratul, dacă au făcut dóuĕ semestre la universitate, lucrând în laboratoriu şi tipăresc o disertaţiune din cercul sciinţei lor. —

* (Himen). Dl David Pop, cleric absolut şi învĕţătoriu dirigent în Herman, şi d-şóra Eufrosina Tenechi, invită la celebrarea cununiei lor, care sĕ va sĕvêrşi la 8/20 Novembre a. c. la órele 2 p. m. în biserica sftului Nicolae din Breţcu.

* (Constituire). Societatea academică „Junimea“ din Cernăuţi aduce la cunoscinţă, că în şedinţa ei generală din 5 Novembre 1892 comitetul s'a constituit în următoriul mod:

Preşedinte: Alecsandru Popoviciu, student iur. Vice-preşedinte: Rem M. Sbiera, student iur. Secrecretariu I: Radu cav. de Grigorcea, student iur. Secretariu II: Dorimedont Popovici, student iur. Cassariu: Carol Hartingh, stud, iur. Controlor: Cornel de Tarnovieţchi, stud iur. Bibliotecariu: George Toma, stud. iur. Econom: Victor Polonic stud. iur.

* (Necrolog) *Ana Popa* născ. *Radu*, vĕduvă de comersant în etate de 63 ani, după suferinţe îndelungate, împărtăşită fiind cu sfintele taine, s'a mutat la cele eterne in 2/14 Novembre 1892, la órele 6 ½ diminéţa.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale reposatei s'au aşeḑat spre vecinica odichnă în 4/16 l. c. la 3 óre după améḑi, în cimiteriul bisericei gr. or. din Sibiiu suburbiul Iosefin.

Cu durere aduce acésta la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor.

Sibiiu, 2/14 Novembre, 1892.

Jalnica familie.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Cluş escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa III în Codlea, (comit. Braşov) Emolumente: 220 fl., salariu, 40 fl., pauşal de cancelarie şi 44 fl. pentru inmanuare. Reflectanţii au a depune o cauţiune de 100 fl şi a-şi înainta cererile în decurs de trei sĕptămâni la numita direcţiune.

* (Esplosiune.) In 8 Novembre séra a aflat un servitor al societăţii, care esploatéza cărbuni de pétră la Carmaux, în biroul direcţiunei acelei societăţi o bombă, care o duse la comisariatul de poliţie, unde esplodà şi omorì dimpreună cu acel servitoriu încă alte cinci persóne.

Din public *).

In luna lui August şi a ţinut reuniunea învĕţătorilor din tractul Avrigului adunarea în comuna Avrig. Sciu, că mai mulţi domni învĕţători au plătit tacsele de membrii, ba şi alţi domni au contribuit cu câte ceva la reuniune. Mi iau deci voie pe calea acésta a întreba pe dl cassar al despărţămêntului, câţi bani a încassat şi trimi-s'a banii la locurile competente, căci am auḑit pe unii domni învĕţători esprimându se, că „am plătit atâţi fiorini la reuniune ca tacsă, şi tot n'am plătit“. Binevoiască deci dl cassar a ne da desluşiri în privinţa acésta.

Un participant.

Loterie.

Mercuri, în 16 Novembre 1892.

Sibiiu: 35 85 83 59 63

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Nr. 865. [218] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă, în sensul graţiósei resoluţiuni consistoriale dto 29 Septembre a. c. Nr. 6263 B. sĕ escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

Pe lângă cuartir venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate, după calcul mediu a celor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă au sĕ aştérnă suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Şelimber instruite în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sibiiului.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, în 21 Octobre, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 707. [221] 1—3

Edict.

Teodor Hărăguşiu de religiunea gr. ort din Meteş, care de 15 ani a părăsit pe legiuita sa soţie Samfira Nicola din Meteş fără a se sci unde petrece, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892 Nr. 3769 B, la din contră procesul urḑit de actora se va pertracta şi decide şi în absenţa lui

Alba Iulia, 7 August, 1892.

Forul matrimonial de I a instanţă al tractului Albei-Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 586. [220] 2—3

Edict.

Rachila Neamţu, care de 11 ani şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Simion Dicu din Sebeş, şi pribegesce în lume fără a i se sci locul ubicaţiunei, în urma resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre a c. Nr. 4881 B. sĕ citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu ppresbiteral, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul seu se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sebeş, 22 Octobre. 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 164. [219] 2—3

Edict.

Ioan Scârneciu din Dăişóra, cercul Cohalmului, care de şepte ani trecuţi a părăsit pe legiuita lui muiere Domnica Ioan Bumnariu din Dăişóra fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de muierea lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Cohalm, 23 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr orient. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Sz. 6273/892 polg. [222] 1—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Ujegyház község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és tárgyalási határnapúl 1893 évi január hó 17-ik napját d. e. 9 órakor az ujegyházi községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az Ujegyház község határán érdekelt összes birtokosok azon meg jegyzéssel idéztetnek meg hogy az arra meg nem jelenök a tagositásba beleegyezöknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi november hó f. év tartott üléséből

Phleps Frigyes, elnök. *Gyöngyösi Lajos,* jegyzö.

---

5 până la 10 fl.

câştig sigur la ḑi, fără capital şi risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri şi hârtii de stat legal permise. Oferte sub **„Lose“** la Espd. de anonce **I. Danneberg.** Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 5—6

Turnătoria
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vărsarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer făurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite şi premiate

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc,** ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

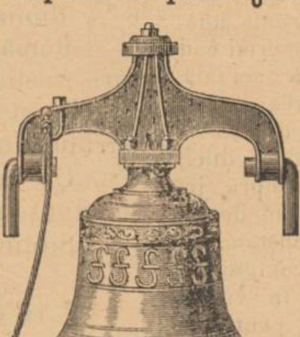

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote,** solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal,** precum tóte celelalte articole de alamă şi metal aparţinătóre de acéstă categorie, cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [182] 4—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [199] 5

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1893.

Anul al patruḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplariu legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenţi europeni. — Serviţiul postal** şi **telegrafic. — Conspectul sĕptĕmânilor. — Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.**

Şematismul

bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **proto presbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **învĕţătorii** cu **comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Evidenţă pentru oficiile parochiale şi protopresbiterale. — Judele Cheţan din Sucita. (Schiţă din istoria criminală de Nicolau Ivan.) — **Poesii. — Anecdote.**

Însemnarea têrgurilor. — Anunţe.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

Cruţare de spirt

es face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturi un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 17—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892. [215] 4

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5 ½ %** şi

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%.**

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efeptui şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcţiunea“.

A lui **KATHREINER**

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

[198] 6—13

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor

Kathreiner's
Schutz-
Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN — WIEN — MÜNCHEN

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116. Sibiiu, Sâmbătă, 7/19 Novembre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 6 Novembre, 1892.

S'a constatat de mai multe ori și am ḑis și noi în fóia nóstră, că în cestiunea de naționalitate ḑiarele magiare, am putea ḑice fără esceptiune, fac rĕu serviciu patriei nóstre prin aceea, că de câte-ori scriu despre naționalități și în special despre noi românii, în totdeuna sau folosesc un ton batjocoritoriu față de stările nóstre sau apoi cu o malițiă tendențiósă ne presintă de ómenii cei mai periculoși pentru patriă, cetățeni rĕi, agitatori, trădători de patriă ș. a.

Epitete de aceste cetim ḑilnic prin colónele ḑiarelor magiare la adresa nóstră, și articoli binevoitori sau cel puțin scriși cu moderațiune despre noi, sunt tot atât de rari, ca și corbii albi, sau dóră și mai rari.

Prin ḑiaristică se esprimă șovinismul cel mai neînfrênat, prin ea se propagă acésta bólă în societatea magiară, se face adese presiune asupra funcționarilor, propagându-se de jos în sus.

Din incidentul procesului de presă dela Debrețin, „Budapesti Hirlap“ dela 14 Novembre scrie un articol întitulat „pedépsa trădătoriului de patriă“, în care după ce mustră aspru pe „popa dela Șișesci“ și propune dietei, ca sĕ stérgă legea de naționalitate, ḑice între altele:

„Pericolul, care amenință patria din partea agitațiunei naționalităților, este așa de mare, încât recere îngrijirile cele mai seriόse. Agitațiunea împărechiază popórele, le îndémnă la fapte criminale, le póte conduce la rĕscólă, nimicesce vaḑa autorităților, ațițând ura între cetățeni, cércă a rupe unitatea națiunei atacă constituția magiară și jócă rolul de trădător, acusă națiunea și statul magiar în strĕinătate, chiamă în ajutoriu pe Austria, România și Rusia, ca sĕ ne sdrobéscă, i-ar plăcea sĕ împartă statul în bucăți, atacă integritatea teritorială a Ungariei cu cuvêntul, în scris și cu fapta“.

Câte afirmări, atâtea neadevĕruri în acest pasagiu!

Când și cine dintre noi a îndemnat pe popórele conlocuitóre la fapte criminale sau chiar la rescólă? Sĕ ne ierte colegii dela „Budapesti Hirlap“, dar acésta n'a putut-o dovedi în realitate nici un procuror până acuma, deși au înhățat destui pretinși „agitatori“ înaintea juriilor de presă.

Noi umblăm sĕ nimicim vaḑa autorităților? Dacă e vorba de acésta, apoi acolo, unde funcționarii își împlinesc datorința, cum se cuvine, poporul stiméză și dă cinstea cuvenită autorităților, ér acolo unde funcționarii sunt negligenți — și noi nu scim, póte vor fi și de acestia la noi în țară — unde tractéză rĕu cu ómenii, nu le pricep limba, îi huiduiesc, acolo natural că scade vaḑa autorităților, dar la asta de sigur, că nu pórtă vina nici „agitatorii“, nici biata nóstră „misera plebs contribuens“.

Și cine dintre noi a chemat pe România sau pe Rusia, ca sĕ sdrobéscă pe magiari?

Frații nostri din România cu un nobil avênt au protestat înaintea Europei pentru suferințele, ce le îndurăm noi, dar nu noi le-am ḑis sĕ o facă acésta, nici nu s'au amestecat în trebile nóstre de aici. Ei au fost provocați tocmai de purtarea necorectă a guvernelor magiare față de noi, și au făcut protestul ei de sine, cetățeni crescuți și încălḑiți la raḑele sórelui libertății, întocmai cum au făcut și fac meetinguri de protestare cetățenii liberi ai Englitere, când resuna în Europa ecoul vre-unui act de brutalitate al turcilor contra creștinilor supuși lor!

Incât pentru Rusia, trebue sĕ scie magiarii că noi avem tot atât de puțină simpatiă față de ruși, ca și ei și dacă au uitat, trebue sĕ le aducem aminte că în 1848, între aceia, cari au chemat pe ruși în Ungaria, ca sĕ sugrume rescóla magiarilor contra regelui, au fost mulți magiari, din aristocrația cea mai înaltă.

Așa stau lucrurile, ér nu cum ni le presintă „Budapesti Hirlap“, în lumină neadevĕrată.

Și ce remedii recomândă numitul ḑiar contra agitațiunii?

„Comuna, biserica și scóla sunt tot atâtea cuiburi de agitațiă națională; — ḑice el, — acolo trebue sĕ se aplice mĕsuri preventive și sĕ se introducă politica națională magiară“.

Va se ḑică tot cântecul vechiu: magiarisare pe tótă linia, în comună în biserică, în scólă și — prin kisdedovuri — și în familiă.

Ce visuri de aur! Ce frumos și gâdilitor sună aceste la urechea șovinismului magiar!

„Dați, ministrilor, o politică de naționalități bună Ungariei“, esclamă autoriul în încheierea articolului din cestiune.

Da! acésta ar fi de dorit în interesul patriei și al tuturor, dar nu o politică în direcțiunea indigitată de șovinism!

Regele Carol la Viena.

In 15 Novembre n. regele Carol și principele moștenitor al României au sosit la Viena, rĕmânând acolo dóuĕ ḑile. Inalții óspeți au sosit la 6 óre și 45 minute diminéța.

La gară regele și principele moștenitoriu român au fost întimpinați de Maj Sa monarchul nostru, care purta uniformă de general cu marea cruce a Corónei României. Monarchul era însoțit de archiducii Carol Ludovic și Reiner, și de prințul Schaumburg-Lippe. De față mai era întreg personalul ambasadei române dela Viena, consulul suprem, cavalerii atașați pelângă înalții óspeți, demnitarii militari și civili și alte notabilități.

Când trenul intră în gara impodobită frumos, musica companiei de onóre intonà imnul român. Regele Carol, care purta uniformă austro ungară, la pept cu ordinul sf. Stefan, grăbí spre monarchul nostru. *Ambii monarchi s'a îmbrățoșat și sĕrutat.* Tot cu aceeași intimitate salută împĕratul și pe principele moștenitoriu român, care purta uniformă română.

Regele Carol salută apoi suita monarchului nostru, pe archiducele Carol Ludovic îl sărută, apoi schimbà pe rênd, cuvinte amícabile cu ceialalți archiduci. In fine i-s'a presentat ceealalți membri ai suitei împĕratului.

După acésta înalții óspeți dinpreună cu Maj. Sa Francisc Iosif, au mers la palatul curții. Pe lângă regele Carol au fost dispuși feldmareșalul locotenent Albori, colonelul Ulmansky și adjutantul Lonyay, ér pelângă moștenitoriul de tron român a fost dispus colonelul Weigelsperg.

După ce óspeții au sosit în palatul imperial, contele Kálnoky, căpitanii de gardă, intendantul suprem Bezecny și adjutantul suprem, au făcut onorurile lor regelui Carol.

La 10 óre regele României și-a trimis biletul la contele Kálnoky cu observarea, că mai târḑiu va merge în persónă la dênsul. Inalții óspeți au făcut apoi visite archiducelui Carol Ludovic și archiducesei Maria Teresia; s'au întors apoi érăși la palat, unde împĕratul i-a condus în apartamentele împărătesei Elisabeta; aici au petrecut aprópe o óră.

Representantul Franciei, al Rusiei și al Brasiliei și-au predat biletele lor de visită.

In onórea înalților óspeți s'a dat la órele 5 d. a un prânḑ cu 15 cuverte, la care a luat parte și Maj. Sa împărătésa. Séra óspeții, însoțiți de Maj. Sa împĕratul, au fost la opera curții unde s'a predat „Manon“.

Mercurea trecută a cercetat regele și principele moștenitoriu museul istoric, unde a stat preste o jumĕtate óră.

Regele Carol a conferit mult cu Kálnoky, Taaffe Fehérváry. După prânḑul de gală, care a fost splendid, înalții óspeți au luat parte la teatrul din Burg. Preste tot s'a făcut înalților óspeți o primire de tot cordială și impunătóre. Rĕmâne un lucru încă neesplicabil, că compania de onóre a mers la gară în sunetul musicei militare cu tóte, că curtea e în doliu. Joi séra înalții óspeți au plecat la Bucuresci.

FOIȚA.

Sócra cea rea.

— Baladă populară. —

III.

(Urmare).

După cină ei vorbiră,
Multe de tóte glumiră,
Ér un drumeț șoptì'n taină
— Trăgênd pe soțul de haină —
„Én veḑi Petre ispitesce
„Credința astei neveste!
— Era Domnul Dumneḑeu
Cu credincios Petru-al seu, —
Petru 'nțelegênd porunca
S'apropie de Florica,
Vrênd cu ea ca sĕ vorbéscă,
Probând mintea sĕ-i răpéscă.
Dar Florica cea frumósă
Se întórse mâniósă
Și îi ḑice cu asprime
„Ce spui vorbe cu rușine?
„Eu iubesc p'al meu Ionel
„Și gândesc numai la el!“

* * *

Drumarii mi se culcară
Diminéța se sculară
Și-au pornit la drum pe dată,
Ér când ḑorile s'arată
Florica mi-se trezesce
Prin bordeiu ea curățesce
Dar sĕ veḑi, sub o perină
Găsesce o pungă plină
Cu galbini împĕrătesci
Sĕ-i tot veḑi, sĕ-i tot privesci,
Ea o ia în mâna dréptă
Fuge, strigă disperată:
„Bădicule!.. N'auḑiți!!!
Stați pe loc, priviți, priviți,
Că v'ați uitat bănișorii
Punga cea cu gălbiorii
La patul unde-ați dormit,
Aici este, o-am găsit“.
— Ține o tu mândră mirésă
„Și îți fă cu banii casă“!
„O! nu voiu, Dómne feresce!
„Veḑi curênd și o primesce“!
Apoi punga jos aruncă
Și pornesce'n mare fugă,
— Dac' așa-i, auḑi Florică!!!
„Sĕ nu-ți lipséscă nimică
„Palat sĕ aibi strălucit
Tot în aur învĕlit,
„S'aibi grădină, ca un raiu
„Sĕ trăesci un dulce traiu,
„S'aibi calésă strălucită
„Tot cu argint țintuită,
„Patru cai înaripați,
„Tot gata și înhămați,
„Sĕ poți merge la primblare
„Prin câmpiă și prin vale;
„În grădina'nfloritóre
„Sĕ aibi paserì cântătóre
„Mult frumóse, minunate;
„Cu'n cuvênt sĕ aibi de tóte
„Ce-i gândi numai cu gândul
„Amin — ḑise Domnul sfântul!“
Nevăstuța stă uimită
Cu privirea pironită
Ea nu scie ce-o sĕ fie
Acea scumpă prorocie,
Și se duce gânditóre
Călcând din flóre pe flóre
Păn' ajunge aprópe acasă.
Dar când colo ce sĕ vaḑă;
Un palat prea strălucit
Tot în aur învĕlit,
Ér pe lângă palat rótă
O grădină minunată
Ca un raiu; încântătóre
Luminată de sfânt sóre
Și'ngrădină dulce cântă
Paserì cu vocea lor blândă;
Din palat în jos zidite
Scări cu aur poleite,
Pe cari ea în sus pășesce
Unde pe babă găsesce
In catifea îmbrăcată
Ca o princesă bogată.
Dar și baba cum privesce
Pe Florica, — sĕ uimesce,
Gândind, că este o ḑină
Din a nimfelor grădină....
Cu pĕr de-aur mult frumos
Lăsat pe umeri în jos
Ér pe cap purta cunună
Cu sóre, stele și lună,
Pe-al iei pept alb strălucesce
Un lucéfăr, ca'n poveste.
Haina ei împodobită
Cu mărgăritari tivită
De vederea îți răpesce.
Baba atuncea-i grăesce:
„Tu nora mea 'ncântătóre
„Și de inimi răpitóre
„Ești o ḑină strălucită
„Tu nora mea, mult iubită“!
Ḑicea baba cu-a iei voce —
Vai! dar negre planuri cóce.....

* * *

Procesul politic

al

d-nului Dr. Vasilie Lucaciu.

Procesul, care a provocat atâta amărăciune în cercurile magiare din Dobriţin pentru ţinută bărbătéscă a d-rului Lucaciu, s'a început diminéţa la 9 óre şi s'a terminat séra la 8 óre.

Preşedintele Igyartó Sándor, rugând pe procuror şi pe acusat sĕ nu fie vehemenţi în vorbirile lor, îl întrebà pe acusat: Cum te chiamă?

Dr. Lucaciu începe sĕ vorbéscă romănesce, preşedintele insistă de 3 ori sĕ vorbéscă unguresce, ér acusatul nici nu voesce sĕ-l bage în sémă, ci continuă, a vorbí românesce. In fine şi preşedintele se vede necesitat a începe pertractarea prin interpret. Acusatul e de 40 ani, născut în comuna Aba, comitatul Satmar. Se cetesce actul încriminat, care la stăruinţele apĕrătorului adv. Coroian se traduce pentru a treia óră, fiind celelalte traduceri defectuóse. La interogator acusatul recunósce, că e autorul „învitării“ încriminate, că a rĕspândit-o şi că ia rĕspunderea pentru ea. După-ce tribunalul a rĕspins cererea acusatului, ca sĕ se cetéscă protocolul verbal încheeat cu ocasiunea instrucţiei judelui, interpretul Nestor a cetit „convocatoriul“ românesce. Publicul magiar a arĕtat mare neastêmpĕr şi în mai multe rênduri şi a manifestat nemulţămirea, că în Dobriţin nu se pot ómenii constrânge sĕ vorbéscă numai unguresce.

Urméză discursul de acusare al procurorului Cserna.

Dênsul spune, că acusatul nu trebue sĕ fie surprins, că a fost adus acolo, de óre-ce el agitéză de un şir de ani neîntrerupt contra patriei şi a magiarilor, calumniind. De aceea procurorul a perdut răbdarea şi vĕḑênd siguranţa statului şi pacea ameninţată, l'a adus înaintea curţii cu juraţi ca sĕ-i înfrâneze patimile.

Pentru rĕspândirea tipăriturei acusă pe Dr. Lucaciu pentru crima aţîţărei la ură în contra naţionalităţilor pe basa § 72 art. 2. Fiind date tóte elementele concrete. deşí dênsul cu legea nu póte spune, că cutare şi, cutare cuvênt agită. totuşi — legea — se póte aplica aici cu dreptate, căci are sĕ se ia în considerare împregiurările, locul, persóna şi cuvêntul, cu care se agită. Calumniarea acusatului contra magiarilor e aşa de mare, încât ar fi un popor demn de dispreţ, dacă n'ar respinge tot ceea ce Lucaciu a ḑis. Magiarii au întemeiat patria, ei au primit pe naţionalităţi cu braţele deschise şi în acéstă patrie nu e nimenea esclus dela viéţa statului şi dela funcţiuni. Naţionalităţile au avut liberă desvoltare culturală şi cel ce afirmă contrariul calumniază în mod infam. Nimenea nu va puté dovedí prigonirea naţionalităţilor în Ungaria şi pentru a dovedí acésta se provócă procurorul la legea din 1868. Numai Lucaciu calumniază, ḑicênd, că drepturile românilor s'au furat, aţîţând astfel pe magiar şi români Situaţiunea actuală nu póte permite astfeliu de agitări. Lucaciu agită şi aici şi în strĕinătate şi uneltirea lui este cu atât mai periculósă, căci el e om cult, cu darul vorbirei, ér poporul e incult, bigot, şi ascultă orbiş de preoţii lor seducĕtori. Crima o agravéză impregiurarea, că acusatul afirmă, că cele mai mari dedreptăţi şi brutalităţi se fac sub auspiciile autorităţilor publice. Acusatul e, care descrie în mod infiorător viéţa poporului românesc şi aţîţă pe popor ca însuşi sĕ-şi facă dreptate. apĕrându-şi averile şi viéţa. Nu-i mai rĕmâne acusatului de cât sĕ facă apel la revoluţie, de aceea crede procurorul, că juraţii sunt convinşi de culpabilitatea acusatului şi aşa, astéptă verdictul lor.

Apĕrătoriul adv. Coroianu spune, că acusa s'a făcut pe basa unei tipărituri tradusă defectuos, întocmai după cum defectuos a fost tradus şi memorandul în unele estrase făcute în foile magiare. Arată situaţiunea precare, în care se află acusatul adus înaintea unor ómeni, care nu cunosc pe români şi sunt nefavorabil preocupaţi din causa presei şoviniste, care numai tendenţios scrie despre români Acesta este un defect al justiţiei juraţilor de aceea va fi şi greu ca juraţii sĕ aducă o judecată dreaptă, mai vĕrtos, că nu i s'a permis acusatului ca el însuşi sĕ arete modul, cum s'a făcut instrucţia. Protestéză contra invinuirei, că acusatul ar agita de mai mulţi ani, juraţii au sĕ se pronunţe numai asupra tipariturei, în care nu se află o literă, care sĕ dovedéscă culpabilitate. Tipăritura se ocupă cu memorandul şi dacă e vorbă de acusă, sĕ se fie acusat memorandul. Apărătoriul, crede, că chiar şi juraţii desapróbă intêmplările dela Turda, Arad etc. pe care acusatul le numesce bazibozucii. Se provócă la intêmplările dela 1884 şi 1890 din Cluş sĕvêrşite de unguri, unde stăpânirea n'a intervenit. Iosif II a numit pe poporul român de cel mai pacinic, dar se înţelege, că acest popor nu se póte împĕca cu idea de stat magiar, care vreau sĕ o realiseze aḑi magiarii în statul nostru poliglot. Se provócă la evenimentele din 1848 şi 1849 şi arată cât de fanatic au urmat magiarii pe conducătorii lor, respinge insulta procurorului făcuta preoţilor si poporului român, că ar fi necult, popor care a dat României 6,700 tineri, cari aici n'au putut sĕ-şi afle esistenţă. Prosperarea ţĕrei depinde dela respectarea dreptăţei şi egalităţei a popórĕlor din statul poliglot şi astéptă ca juraţii sĕ achiteze pe acusat.

Fiind timpul înaintat şedinţa se amână pe 2 óre când acusatul Dr. Lucaciu 'şi ţine vorbirea în limba română După acésta urméḑă replica procurorului şi a advocatului apĕrătoriu, apoi juraţii şi tribunalul au pronunţat sentinţa cunoscută.

(Va urma.)

Ca intregire a raportului despre pertractarea procesului dlui Lucaciu, amintim, că foile unguresci, ca şi înainte de proces, scriu cu înverşunare contra dlui Lucaciu şi a românilor „trădători de patrie“.

Prin unele din ele aflăm episode interesante, cari ne arata fanatismul magiar în tótă furórea lui şi tot odată arată ţinuta bărbătéscă şi resolută, ce au avut-o românii merşi la Debreţin.

Reproducem unele pasage din „Budapesti Hirlap“ :

În presara procesului, scrie corespondentul acestui ḑiar, a fost o mică demonstraţiune în localităţile hotelului „Bika“. Aicia s'au adunat aderenţii parochului din Şişesci, în numĕr de vre-o 30 (?), apoi emisarii comitetului teatral din Arad, cari au mers în cestiuni teatrale la Debreţin, între ei se afla şi Dr. Barabas Béla, deputat dietal. Óspeţii magiari vĕḑênd pe românii adunaţi, au dispus musicanţilor ca se esecute numai arii unguresci, între cari Himnus şi Szózat. Ţiganii au tras odată Marseillaisa, pe care românii au aplaudat-o. Atunci óspeţii magiari au lăsat sĕ cânte marşul lui Rákoczi, pe care publicul l'a aplaudat furtunos. După acésta la dorinţa generală a ţinut o dicţie frumósă Dr. Barabás despre limba magiară, despre apostolii ei, actorii, mai departe despre iubirea de patrie.

Românii n'au lăsat sĕ trécă acésta fără rĕspuns. Un preot român tinĕr a ţinut o vorbire în limba română, în care a accentuat, că ei „sunt un popor nobil, nu urĕsc pe magiari, dar pretind se aibă drepturi egale cu ei“. Magiarii au ascultat în linisce (?) vorbirea românéscă, apoi au lăsat sĕ cânte ţiganii drept rĕspuns marşul lui Rákoczy.

In alt numĕr, sub titula. „Românii în Debreţin“ scrie între altele:

„Numai moderaţiunii şi calmităţii cetăţenilor din Debreţin este a se atribui, că nu s'au iscat scandale, căci atât Lucaciu, cât şi céta românilor aduşi (?) la Debreţin, între cari se aflau şi ţĕrani cu şerpare, au avut o purtare provocătóre, chiar şi prin localurile publice. Amintim cutezanţa aceea, că după proces românii au arangeat un banchet în onórea „martirului“ condamnat, la hotelul Bika şi au mers cu cutezanţa aşa de departe, încât în dicţii românesci au atacat tot ce este magiar, ba au avut îndrăsnéla sé şi ameninţe. Firesce, că esemplul la tóte aceste 'l da Lucaciu . . . E caracteristic, că cei patru iuristi români, cari frecuentéză cursurile academiei din Debreţin, au fost tot în jurul lui Lucaciu şi au sĕrbătorit pe trădătoriul de patrie. Tinerimea scólei superióre din Debreţin vrea sĕ-şi tragă samă cu acestia după cum ei merită.

Mai departe scrie:

„Debreţinul a fost Sâmbătă oraşul demonstraţiilor. Demonstraţia a început-o Lucaciu, care adunând pe lângă sine pe românii veniţi cu el, întrégă céta s'a fotografiat de un fotograf adus cu ei. La ei s'au alăturat şi cei patru iuristi români dela academie, dintre cari doi, anume Pop şi Mălai au stipendii dela scólă. S'a început o miscare, ca pe acestia sĕ-i eschidă din societatea de ajutorare a iuristilor *) Lucaciu stătea în fruntea aderenţilor sĕi, ca un roman antic. Plebea adunată le-a strigat „abzug“. Sara românii s'au adunat în sala mică a hotelului Bika la banchet. In sala vecină era public mare, între care mulţi iuristi. Românii au început de odată sĕ cânte în cor marşul lui Avram Iancu „a regelui munţilor“. „Drumbun, drumbun duba sbatye, drumbun brav rumun“ (sic.) etc. Când au eşit de la hotel, precum şi la gară au fost însoţiţi de o mulţime mare de iuristi şi plebe cari le-a strigat mereu „abzug“. Altceva nu li-s'a întêmplat nimic, ḑice corespondentul, numai pe redactorul „Vulturului“ l-a lovit un iurist preste faţă.

Se vede, că românii în Debreţin s'au afirmat în tot locul ca români şi că foilor magiare le pare rĕu, că de ce nu i-au bătut încai cei din Debreţin

De ce n'au făcut-o?

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din jurul Orăştiei, 1 Novembre, 1892. Onorată redacţiune! Raportul amploiatului faţă de popor e analog raportului capului de familiă faţă de al familiei sale. Analogia acestor raporturi pretinde, ca amploiatul, asemenea capului de familiă, sĕ se îngrigéscă de bună starea şi fericirea individilor, în fruntea căror stă

Prin urmare el, amploiatul, trebue sĕ se feréscă de fapte, din cari respiră intenţiunea de a neferici pre cei-ce se află sub stăpânirea lui Pentru ca sĕ pótă face astfeliu sĕ cere, ca pelêngă cultura minţii sĕ aibă şi cultura inimei

Este incontestabil, că omul cu o adevĕrată cultură a inimei nu se bucură de nefericirea nimĕnui şi nu-şi bate capul, că cum şi în ce chip sĕ facă rĕu semenilor sei, ci din contră îi compătimesce pre toţi, cari sunt nefericiţi şi sĕ feresce de a face cuiva nĕcas şi nefericire. Este incontestabil mai departe. că cultura inimei e o recerinţă spirituală pentru fie-care om, dar mai ales pentru amploiat, carele in vêrtutea posiţiunei sale sociale are puterea de a

---

*) După cum se anunţă mai nou au şi fost eschişi iuristii Pop, Inga şi Mălai!

Şi cine-ar putea fi óre
Acea ḑină răpitóre
Care mereu se preumblă
Pela a codrilor umbră
Cu-o calésă care'n lume
N'are păreche, nici nume,
Ér când séra se ivesce
Un nor alb o învălesce
Şi se duce . . . nu se vede
Nu se scie unde şede“?
E mirésa credinciósă
E florica cea frumósă
Care-astéptă ca se vie
Ionel dela'mpĕrăţie.

IV.

Nóuĕ ani ca nóuĕ clipe
Pe-a noianului aripe
S'a 'ngropat unul cu altul,
A sosit Ionel ciobanul
Cu medălii, mândre semne
C'a fost vitéz multă vreme —
Şi-a căutat mórtea anume
Dar ea fugea — chiar minune, —
Pe alţii-i stringea în braţe
Pe el lăsând cu viéţă,
E frumos, vesel la faţă,
Ca corbul a lui mustaţă,
Ochii lui ca dóuĕ mure
Crescute'n fund de pădure,
Om frumos, vitéz voinic,
N'are grije de nimic.
El la palat sĕ îndréptă
Unde a fost bordeiu odată
Sfinte Ilie! ce vede?.
Ochilor nu póte crede.
Stă la pórtă, se gândesce
E aievea? aiuresce?
Sau e vis sau ce anume. . . .
Acéstă mare minune?
Ce póte óre sĕ fie
Astă multă măestrie?!
-- „Dór bine sciu, n'am uitat
De când ţéra mi-am lăsat,
Că chiar aici, lângă un teiu,
A fost micul nost bordeiu“.
Atunci în foişor iasă
Baba ca şi o crăésă
În mătăsuri îmbrăcată
Şi cu totul inschimbată.
„Och! Îngerul meu Ionele
„Vină în braţele mele!
„Întră numai . . . fără témă
„Si mângăe pe-ata mamă“!
Ionel întră . . Preste fire
E'ncântat de aşa-o privire
Şi cum întră 'ntrébă îndată
Unde-i Florica, s'o vadă?
— „O Ionele, fiu iubit,
„De când tu m'ai părăsit
„Avui multe ḑile grele
„Si la tin' gândeam cu jele
„Och! că numai mama ştie
„De a vremii grea urgie,
„Căci asta a ta mirésă
„E leneşă, somnurósă,
„Ţi-a pătat al tĕu bun nume
„E stricată. . . . . e de lume
„Căci i-au venit grofi, baroni,
„Boieri şi altfel de domni,
„Şi ea — ceriu-i rĕsplătéscă —
„Pe toţi voia sĕ i priméscă;
„Ea-şi gândea, că s'a scăpat
„De netodul de bărbat
„Ér eu dacă-o sfătuiam
„Sĕ se'ndrepte, îi ḑiceam,
„Me lua de cap . . . trèsnita,
„Pĕcătósa, . . , înegrita,
„Me bătea fără de milă
„De plângeam ca o copilă.
„Dacă tu nu vrei sĕ-mi creḑi
„Privesce în jur şi veḑi:
„Ce mândrenii, . . ce palate
„Ardele-ar focul pe tóte,
Că's zidite mişelesce
„Precum omul nu gândesce
„Dela cei cu punga plină,
„Ce sciau la ea sĕ vină.
„Deci tu cu aşa o mirésă
„În veci nu vei ţinea casă
„Ce?! . . aia te prăpădesce!
. . . „S'o veḑi cum se linguşesce.
„Că-i din viţă amărîtă.
„E strigóie îndrăcită.
„Acum e la preumblare
„Cu-o calésă de mirare,
„Tot cu aur poleită
„Şi de patru roibi răpită.
„Eu ḑic însĕ, fiu iubite,
„Şi me rog ţie ferbinte,
„Ca sĕ me asculţi odată
„Eu! . . a ta mamă cercată
„Ḑic, sĕ curmi a ei viéţă
„Că e fiere, nu-i dulcéţă!
„E un diavol de ispită,
„O stafie îndrăcită.
„Dacă asta nu vei face . . .
„Nu ḑic nimic . . . fă ce-ţi place!“
Apoi baba plânge, plânge,
Parcă pieptul i se frânge.

(Va urma.)

ferici şi are puterea şi de a neferici pe cei-ce ii stăpânesce.

Fericită este poporaţiunea, carea are amploiaţi cu cultura inimei şi nefericită e accea, carea are amploiaţi lipsiţi de acéstă insuşire a spiritului omenesc.

Cu durere trebue sĕ constat, că poporaţiunea din notariatul Dâncul-mare pretura Orĕştiei, comitatul Hunedórei, este una dintre cele mai nefericite poporaţiuni în acéstă privinţă, fiind-că în notariul Tordai Bertalan, are un amploiat, despre carele eu ḑic cu hotărire, că e totalminte lipsit de cultura inimei — acel Tordai Bertalan carele, după-cum s'a publicat în Nr. 97 al mult preţuitului nostru ḑiar „Tel. Rom“ din anul curent 1892, e pus cu sila de notariu al Dâncului-mare, de către autorităţile administrative ale statului.

Jidanul notariu Tordai Bertalan pururea e pre ocupat de gândul că cum şi în ce chip sĕ năcăjéscă şi sĕ nefericească pe românii puşi sub administrarea lui. A căuta in el sentimente de bunăvoinţă faţă de cei ce îl plătesc şi îl susţin, e identic cu a vêna în aer după pesci. Ţinta lui este a batjocori, a necăji şi a neferici pre aceeia, cari n'au dorit şi n'au voit sĕ le fie notariu. Fisionomia lui, după-ce vede că unuia sau mai multora dintre locuitorii din notariat le a făcut năcas şi nefericire, esprimă o deosebită satisfacţie.

Sunt multe, fórte multe acele fapte ale notariului Tordai Bertalan, care me îndreptăţesc a me esprima astfeliu despre dênsnl. Dintre cele multe fac amintire numai despre următórele:

Notariul Tordai Bertalan în luna lui Octombre a anului curent 1892 a adus de esecutor de dare pentru cercul notarial Dâncul-mare pe un anumit Kupán Péter, fără sĕ se fi înţeles cu primarii comunali, că cste ori nu este lipsă de esecutor şi fără scirea direcţiunei financiare. Bine a sciut Tordai, că cine-i Kupán, bine a sciut Tordai, că pentru ce Kupán nu mai e notariu al Sĕcărâmbului şi că ce a făcut, pe unde a fost, dară tocmai pentru aceea l'a şi adus pe dênsul de esecutor şi nu pe altul, aducêndu-l s'a adeverit proverbul român: „Sacul îşi caută petecul“ precum şi cel latinesc: *Similis simili gaudet.*

Poporaţiunea din Dâncul-mare e fórte răbdătóre şi pacinică şi ca atare nici când n'a făcut oposiţie faţă de organele esecutive. Pelângă tóte acestea notariul Tordai în urma înţelesului cu soţul seu de sentimente Kupán, căruia ia dat stat şi mână de ajutoriu mai la tóte casurile de esecuţiune, a cerut asistenţă de gendarmi, pentru-că astfeliu sĕ fie scutiţi de eventualitatea de a fi conturbaţi în zelul lor de a esecua.

Fărădelegile, ce le-au comis notariul Tordai şi esecutorul Kupán cu bietul popor sub masca încassârei de contribuţiune, trebue sĕ producă o adâncă indignaţiune în fie-cere om binesimţitoriu. Intre altele, étă ce au făcut Tordai-Kupán cu asistenţă de gendarmi:

Dela un om sĕrac şi cu familie numĕrósă şi dela o biată femee vĕduvă, au luat tóte bucatele, pe care le au câscigat cu munca grea, nelăsându-le nici măcar de o cină; dela un om cu şeasă copii au luat capra de lapte, carea il îndulcea pe el şi pe copii lui şi la carea cu toţii sĕ uitau ca la sórele ce luminéză şi încălḑesce pămêntul; dela alt om au luat grâul tot, fără să-l fi preţuit, respective zălogit şi l'au trimis la móră ca sĕ-l macine, precum l'au şi măcinat pe séma notariului Tordai; dela alt om, căruia nu de mult timp i au ars în dóuĕ rênduri tot ce au avut, pentru puţină restanţă de dare iau luat grâul tot, nelăsându-i nici ce sĕ samine, nici ce sĕ mai mânânce cu biata lui familie nenorocită, ér dela alt om, în puterea nopţii la lumina lampei, au luat găinele şi raţele, pe cari ducêndu-le la cancelaria notarială, le-au licitat şi le-au cumpĕrat ei inşişi atunci nóptea, ér în ḑiua viitóre le-au dus în comuna din vecinătate Grid, unde le-au şi mâncat!

(Va urma.)

Acusa disciplinară

a reuniunei învĕţătorilor români dela scólele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeşului representată prin fiscul ei Coriolan Brediceanu, advocat în Lugoşiu, contra lui Iuliu Somogyi, pretore a cercului Ciacova, locuitoriu în Ciacova, înaintată domnului Achil Deschan, vice comite al comitatului Timiş în Timişóra pentru mai multe abuse şi călcări de lege comise cu ocasiunea convocatei adunări generale.

(Incheere.)

Sp. pretor a întrerupt pe domnul preşedinte Stefa Velovan chiar şi în cuvintele sale, prin cari, protestând în contra procedurei arbitrarie sfătuia membri adunaţi a ceda forţei şi îi ruga a se îndeparta

4. La un semn dat de sp. pretor Iuliu Somogyi gendarmii umplură puscile în faţa adunării şi efectuiră golirea sălei.

Adunarea generală a reuniunei nu s'a ţinut.

La prânḑul comun şi la concert s'a ivit sp. pretor şi la ordinul seu şi gendarmii înarmaţi; éră el a oprit ţinerea toastelor, ameninţând, că va sprăngí numai de cât pe toţi cei adunaţi dacă nu se vor ţiné de cele ce a dispus.

Aceste fapte adevĕrate nu credem, că le va nega sp. pretor Iuliu Somogyi, căci le-a comis ḑiua în faţa publicului întreg şi tóte sunt notorice în comuna Ciacova, cu tóte acestea ne provocăm la următorii martori şi anume:

Sebastian Stojkovits, Iános Oberding, George Mesterovits, Svetozar Serb, Eugen Chudy, Vasza Nedelcovits, Miksa Kamenko, George Petrovits şi Dr. Simon Lazar din Ciacova, Valer I. Barcian şi George Ardelean din Timişóra pe cari ne rugăm ai asculta special sub jurămênt şi pe fie-care pe următórele patru puncte I, II, III şi IV din acésta acusă şi suntem siguri, că prin fasiunea lor se vor adeveri tóte cele espuse mai sus.

Sp. pretor a îndrĕsnit a comite tóte acestea numai faţă de reuniunea nóstră, fiind că e reuniune română şi faţă de membrii reuniunei, fiind-că sunt români, şi cu acestea ca cu fapte şi merite patriotice s'a fălit publice.

După lege însĕ aceste fapte ale pretorelui Iuliu Somogyi sunt grave călcări de lege, punibile atât după legea disciplinară cât şi cea criminală; anume:

I. prin dispoziţiunea sa cuprinsă în decisul seu Nro. 5322/892 kg: (acl. 2). că nu deliberéză notificarea reuniunei până nu i-se presentă aceea în limba magiară sau în traducerea autentică în limba magiară şi a vătămăt datorinţa sa oficială (hivatali kötelességét szegte meg) şi a comis delictul disciplinar punibil după § 1. lit. *a*) din art. de lege XXIII din 1886; fiind-că a călcat aceea datorinţă a sa carea i o prescrie § 6 din art. de lege XLIV din 1868, şi decisul congregaţiunei comitatului Timişiu Nr. 272 ex 1869.

II. avênd pretorele Iuliu Somogyi cunoscinţă despre locul şi ḑiua adunărei generale în vêrtutea dreptului de libera întrunire a corporaţiunilor culturale provĕḑute cu statute întărite prin guvernul ţĕrei au fost îndatorat a nu se ingera în causă şi a lăsa liberă ţinerea adunărei generale; făcênd însĕ pretorele contrariul, împedecând ţinerea adunărei generale, a comis de nou delictul disciplinar normat în § 1 lit. *a*) a legei disciplinară, art: XXIII din 1886.

III. silind pretorele Iuliu Somogyi reuniunea şi membri ei a suferi disolvarea ilegală a adunărei generale a abusat de puterea sa oficială, şi au comis delictul abusului de oficiu provenit în § 475 din codul penal art. de lege V din 1878. pentru carele e prescrisă o pedépsă de până la 5 ani închisóre; şi

IV. prin fapta, că pretorele Iuliu Somogyi s'a folosit, fără a avé motiv basat, de puterea armată (gendărmăria) şi au provocat-o sĕ intrevină atât la golirea salei adunărei generale, cât şi la prânḑul comun, la concert şi la oprirea toastelor, — a comis crima abusului de oficiu normată în §. 472 din codul penal art. de lege V din 1878, pentru carea e prescrisă o pedépsă de până la 5 ani robie grea

Aşa se cualifică după lege faptele abusive şi violente ale pretorelui Iulius Somogyi, şi noi ne rugăm a aplica contra lui legea, care a călcat-o el faţă de noi, ca sĕ se convingă, că nu e permis aceea, ce se pare, că crede, că fiind pretore şi stând faţă de români nu e datoriu a-şi împliní datorinţa precum îi prescrie legea.

Drept aceea ridicăm prin fiscul reuniunei plenopotenţiat sub 3) acusa în contra sp. pretore din Ciacova Iuliu Somogyi pentru delictele espuse sub punctul I, II şi III şi crima sub punctul IV, şi ne rugăm a ordina în contra lui pe basa §. 2. din legea disciplinară art. XXIII din 1886 cercetarea, şi în înţelesul §. 4, tot acelei lege a l suspenda numai de cât din oficiu, éră după terminarea cercetărei al pedepsí după cum prescrie lit. *b*) din § 9, a art. de lege XXIII şi a stabilí îndatorirea de a rĕspunde pentru dauna causată, în fine a transpune tóte actele onoratului tribunal criminal din Timişóra ca sĕ cerceteze şi pedepséscă faptele criminale în sfera sa de competinţă.

Cu tótă stima

Reuniunea învĕţătorilor români dela scólele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeşului.

Convocare.

In faţa stărilor abnormali în cari a fost adus nefericitul nostru comitat al Făgăraşului, cu deosebire în urma celor întêmplate în ultima adunare municipală, şi cari stări ne insuflă îngrigiri serióse, ne permitem a învita pe p. t. membrii comisiunei municipale la o consultare confidenţială, care se va ţiné Vineri la 25 Novembre st. n. 1892 în sala hotelului „Laurischts“ la 1 óră d. am, pentru a ne sfătuí asupra paşilor ce vor fi de lipsă a se intreprinde pentru delăturarea relelor ce bântue astăḑi acest comitat

Insemnătatea causei pretinde conlucrarea şi presentarea fie-cărui membsu consciu de chemarea sa.

Făgăraş, 16 Novembre, st. n. 1892.

Basiliu Raţiu, vicariu.
Iuliu Dan, protopop.
Dr. *Andreiu Micu*, advocat.
Nicolae Cosgaria,
Dr. *Nicolae Şerbanu*, deputat.

Avis.

Acei domni şi dómne, cari în anul trecut au primit învitare la balul reuniunei femeilor române din Sibiiu, dacă poftes sĕ ia parte la probele de *„Română“* cari se vor ţiné în fiecare Sâmbătă séra dela órele 8 ½ în localităţile casinei române din loc strada Baier, edificiul Albina, se binevoiască a lua notiţă despre acest avis.

Probele se încep. Sâmbătă, în 7/19 Novembre a. c.

Informaţiuni mai detaiate se pot lua în séra de probă.

Sibiiu, 6/18 Novembre, 1892.

Comitetul.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Petru Iuga cleric absolut şi învĕţător gr. or. în Tilişca s'a încredinţat Duminecă în 1 Novembre st. v. cu domnişóra Lucreţia Acelenescu fica dlui notar A. Acelenescu din Galeş.

— Dl Ioan Henteş, şi d-şóra Elena Catona învită la cununia lor ce se va celebra Duminecă în 8/20 Novembre a. c. la 2 óre după améḑi în biserica gr. cat. din Murĕş-Dateş.

* (In misiune catolică?) Cetim în „Gaz. Transilv.“: Ḑilele aceste primirăm scirea, că părintele Dr. Demetriu Radu, care, cum scim, este trimis la Bucuresci din partea Romei ca misionar catolic şi care ocupă postul de profesor la institutul teologilor catolici din Bucuresci, se află de mai mult timp dus la Blaşiu. Suntem informaţi, că dl Dr. Radu a fost în adevĕr pe la Blaşiu şi că de acolo a plecat către Viena. Cei cari cunosc regulele severe ale disciplinei moderne catolice şi cu deosebire a misiunilor, vor sci, că un preot catolic (între cari se numĕră şi părintele Radu) nu póte nici sĕ scrie în ḑiare, nici sĕ absenteze măcar o singură ḑi fără de învoirea sau misiunea superiorilor sei. Se pare aşadar, că aici avem de a face cu o misiune iezuită din partea archiepiscopiei catolice din Bucuresci, probabil, ca sĕ agiteze pentru cine scie ce candidat al propagandei romano-catolice. Atragem atenţiunea consistoriului din Blaşiu asupra unor astfel de uneltiri în aşteptarea, că la cas, când acest *misionar catolic* s'ar rentórce érăşi pe la Blaşiu, sĕ i se dea un *consilium abeundi.*

* (Catedrală metropolitană în Bucuresci) Comisiunea însărcinată cu alegerea locului, unde se va construí catedrala metropolitană, va fi convocată ḑilele acestea. E probabil, că noua catedrală va fi zidită tot pe dealul metropoliei. După ce comisiunea îşi va da avisul, se va publica un concurs internaţional pentru facerea planurilor. Stilul, în care va fi construită catedrala, va fi al vechilor biserici românesci.

Bibliografic.

„Transilvania“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, a apărut Nrul 11 cu următoriul sumariu:

† Gerge Sion, de Z. Boiu. — Apele nóstre, disertaţiune de Silvestru Moldovan, ţinută in şedinţa I a „Asociaţiunii transilvane“ la 15/27 August a. c. în Sibiiu. — Din cronica lunară. — Bibliografiă. — Proces verbal, al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, din şedinţa dela 15 Octobre n. 1892. — Avis către autorii, cari au concurs la premiile literare. —

„Romänische Rewue“, revistă politică-literară, apare odată pe lună. Nr. X. din I Octobre a. c. are următoriul cnprins:

„Die Nationalitätenfrage in Ungarn. — Ioane Vancea, 1820—1892 Nekrolog. — Aus der Bucovina. — Gedichte: G. Sion· „Frage“. Deutsch von L. V. Fischer. — D. Petrino: „Fragen ohne Antwort“ deutsch von L. V. Fischer. — Sünden: Novelle von I. L. Caragiale. Deutsch von Dr. A. Last — Rundschau: Aus den Delegationen. — Musterdörfer in Romänen — Neue Angriffe gegen die Mittelschulen der Nationalitäten in Ungarn. — Der griechisch românische Conflict. — Litteratur: „Raport general asupra igienei publice şi asupra serviciului sanitar al capitalei pe anul 1891“. — George Bariţiu, 1812—1892“.

Nr. 253. [223] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă prin renunciare parochia gr. or. de clasa a III-a Găbud, din tractul protopresbiteral al Turdei, pentru intregirea acestei parochii pe basa încuviințărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Septembre a. c. Nr. 5741 B., se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post conform statorirei sinodului parochial din 9 Ianuariu 1891 este de 242 fl. 50 cr.

Reflectanții la acest post au a și așterne pănă la terminul de mai sus cererile de concurs instruite conform regulamentului pentru parochii, oficiului protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 21 Octobre, 1892.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 164. [219] 2—3

Edict.

Ioan Scârneciu din Dăișóra cercul Cohalmului, care de șepte ani trecuți a părăsit pe legiuita lui muiere Domnica Ioan Bumnariu din Dăișóra fără a se sci ubicațiunea lui sau de mai trăiesce, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de muierea lui, se va pertracta și decide și în absența lui.

Cohalm, 23 Martiu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Sz. 6273/892 polg. [222] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Ujegyház község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és tárgyalási határnapúl 1893 évi január hó 17 k napját d. e. 9 órakor az ujegyházi községi irodába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az Ujegyház község határán érdekelt összes birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg hogy az arra meg nem jelenök a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi november hó f. év tartott üléséből

Phleps Frigyes, elnök.
Gyöngyösi Lajos jegyző.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.45	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3 53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3 26	Rév	—	—	9 30	--	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.31	Ghiriș	—	9.23	3.18	3. -	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	-	8 54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1 52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11 45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	-	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva		3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	--	2.48	4.20	--	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiș	9 41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	-	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.1	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5 12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12 53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	
10.55	—	—	—		Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
-	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46						
—	—	4.42	2 34	5.57	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Pauliș	9.58	5.50	7.57	--	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6 58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	--	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
-	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. Teiuș pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. pl. Sibiiu pl sos		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		Avrig		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraș pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
-	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Brașov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 10	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117. Sibiiu, Marți, 10/22 Novembre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ministrul de interne Hieronymi.

In cabinetul Weckerle portofoliul ministeriului de interne este ocupat de Dl. Carol Hironymi. Cetitorilor nostri le este cunoscut, că dl Hieronymi în tómna acésta a fost denumit de preşedinte al contabilității supreme a statului și ca atare și-a depus mandatul de deputat dietal și și-a luat adio dela alegĕtorii sei prin un discurs, rostit în 3 Novembre n. a. c. în Zsombolya, pe care și noi l-am făcut cunoscut cetitorilor într'un mic estras în unul din nrii de mai nainte ai fóiei nóstre

Dl Hieronymi în discursul sĕu interesant și caracteristic în împrejurările actuale dela noi, și-a espus vederile despre cestiunile politice pendente, cu deosebire despre reforma administrațiunii, despre cestiunile bisericesci și, ce ne intereséză pe noi mai de aprópe, despre cestiunea de naționalitate, ocupându se în special cu noi românii și cu cestiunea română în starea în care sĕ află ea aḑi.

Vederile esprimate în acest discurs vor forma de sigur basa programului ministerial al dlui Hieronymi și pentru aceea ele sunt de o importanță deosebită și merită sĕ le cunóscem mai în detaiu.

Dl Hieronymi constatând, că deficitul nu mai forméză pedecă pentru reforme, află, că statul ungar are trebuință de a fi reformat aprópe pe tóte terenele.

Intre reforme cea mai intețitóre ține că este reforma administrației, deși ḑice d sa, este de temut, că dieta nu va puté continua acum cu reformarea administrației, stând în cale unele cestiuni mai arḑĕtóre, cum sunt cestiunile bisericesci și cestiunea de naționalitate

Cestiunea naționalităților, ḑise dl Hieronymi, a fost pusă la ordinea ḑilei de concetățenii nostri români. Din esperiență proprie sciu, că nu toți românii au antipatie față de noi, și am auḑit pe unii spunênd cu mândrie, că sunt cetățeni ai patriei Nu se póte ḑice dară, că românii ne urĕsc toți. Dar în România este un partid, care nu se mulțămesce cu progresul însemnat, ce a făcut țara în anii din urmă, progres care ca pe tot cel ce a visitat România, așa și pe mine m'a surprins — ci voesce sĕ lărgéscă hotarĕle sale preste tot teritoriul, unde locuesc români. Ér ca hotar al României acest popor amintesce în cântecele sale rîul Tisa. Partida acésta are interes sĕ facă sĕ crédă Europa, că românii din Ungaria sunt nemulțămiți cu sórtea lor și că sunt espuși asupririlor și persecuțiilor. Numai acela va puté nega, că firele acestui partid se întind până în patria nóstră, care vré sĕ închidă ochii înaintea faptelor Acest partid ultraist și-a formulat pretensiunile în așa numitul Memorand al românilor. Pretensiunile acestea țintesc la slăbirea statului magiar și la paralisarea întreg organismului sĕu. Numai disolvându-se statul magiar se póte realisa ceea ce pretind ei. Deaființarea uniunei Ardealului, modificarea, în sens federalistic, a legilor dela 1867; organisarea poporului român și representarea lui deosebită pe base teritoriale: sunt pretensiuni, *cari nu se discută, și ori-ce agitație făcută în favorul acestor idei este trădare de patrie.*

Memorandul însĕ cuprinde și astfel de pretensiuni, cari trebue luate în considerație, pentru că nu e întrebare, cine cere, ci că óre cu dreptate e ce se cere? Astfeliu e pretensiunea de a se revisuí censul electoral, de a se aronda mai corect, mai cu dreptate și mai echitabil cercurile. Eu declar, fără șovăire, că aceste sunt pretensiuni juste; că censul electoral trebue revisuit, că actuala arondare a cercurilor electorale nu corespunde nici dreptății, nici echității

O sĕ obiecteze mulți. că prin acésta nu se resólvă cestiunea naționalităților, românii nu vor fi mutămiți cu atât, ci se va ajunge la resultatul, că vor isbuti sĕ între în parlament câți-va deputați ultraisti. Dar nici eu nu cred, că în modul acesta se va putea deslega cestiunea naționalităților, ori va putea fi deslegată chiar și cestiunea română. Ba merg mai departe și susțin că cestiunea română nu se va putea deslega numai pe cale legislativă. Sunt convins, că resolvarea acestei cestiuni trebue căutată pe teren social și prin administrațiune. In casul acesta, cestiunea naționalităților este strîns legată cu cestiunea socială. Partea preponderantă a românilor a aparținut clasei iobagilor, pe când membrii clasei privilegiate erau aprópe numai magiari. Că neînțelegerile provenite din acéstă stare de lucruri încă nici după 1848 nu s'au putut aplana, nu este de mirat, dacă ne gândim, că afară de barierile sociale, cetățenii acestei țĕri mai erau despărțiți și prin religiune și prin limbă. Ca neînțelegerile sĕ fiă aplanate, este problema patrioților români Dar administrația încă n'are un rol tocmai neînsemnat pentru resolvarea acestei cestiuni. Datoria administrației, în primul rênd este, sĕ se îngrijască de aceea, ca în ținuturile locuite de români, funcționarii se se înțelégă și sĕ vorbéscă limba poporului, fiind că din pricina că funcționarii nu sciu vorbí cu poporul în limba acestuia, se nasc o mulțime de încurcături, nenumerate nedreptățiri. Datoria administrației este, ca afacerea fie-căruia sĕ se resolveze cu dreptate, fără considerație la naționalitate; că interesele fie-cărui cetățan magiar, fiă român sĕ fiă în acelaș chip îngrijite și în sfêrșit, fie-cine care e calificat, sĕ fie primit ca funcționar al statului, fără a se lua în samă naționalitatea la care aparține.

Impregiurarea, că la cas dacă se va revisui legea electorală vor întra câți-va deputați ultraiști în dietă, nu este motiv de a ne reține dela acéstă reformă necesară, deórece deși ar fi de dorit sĕ nu esiste la noi partide, cari vor nimicirea statului, totuși dacă o astfeliu de partidă esistă și este atât de tare, încât póte sĕ alégă deputați pentru dietă, atunci e mai bine sĕ stăm față cu representanții oficioși ai partidului, decât sĕ oprim pe acest partid de a-și arĕta la locul competent, părerile sale.

Aceste sunt vederile dlui Hieronymi în cestiunea naționalităților vederi, mai moderate și calme, lipsite de șovinism și ură.

Dl Hieronymi este vechiu politic, din scóla deakistă, a cărei representanți, puțini câți sunt n'au fost molipsiți de bóla șovinistă, au păreri mai juste și echitabile față de naționalități și tocmai pentru aceea în timpul mai nou ei n'au fost luați însamă, lăsați la o parte în politica militantă.

De aceea ne temem, că și dl ministru Hieroymi în mijlocul curentului atât de dușmănos nóuĕ, nu-și va putea valora și traduce în faptă intențile bune, ce se vede că le are față de noi, intenții, ce nici un bărbat de stat, care a ocupat fotoliul ministerial de la br. Eötvös încóce, nu le a avut.

Revista politică.

Precum am anunțat, crisa ministerială din Ungaria s'a terminat prin formarea noului cabinet. Actualul cabinet se compune din următorii membrii: Alecsandru Wekerle ministru de finanțe și președinte al cabinetului; Carol Hieronymi ministru de interne; Des. Szilágy de justiție; cont. Albin Csáky de culte și instrucțiune publică; Béla Lukáts de comerciu; br. Fejérváry de honveḑi; contele Andreiu Bethlen de agricultură; cont. Lud. Tisza ministru pe lângă persóna Maj. Sale monarchului și Iosipovich ministru croat.

Membrii cabinetului au mers cu toții la Viena, unde s'au presentat Maj Sale. Pe aḑi, Luni, era anunțată presentarea noului cabinet în dietă.

Foile guvernamentale privesc cu multă încredere în nóua formațiune, nu însĕ tot așa presa opozițională. Ea e nemulțămită mai vêrtos, că clica tiszaistă a tras pe sfóră și pe oposițiune și pe partidul guvernamental. Oposițiunea a luptat dar ca sĕ pice Sza-

---

FOIȚA.

Sócra cea rea.

— Baladă populară. —

IV.

(Incheere.)

Ér Ionel cu otrăvire
Nĕcăjit rĕu … scos din fire
Tot stă mut, mereu gândesce,
Pĕcat negru sĕ ivesce,
Pe-alui inimă s'așéḑă
Un negru plan … „ca s'o pérḑă"!
Florica'n curênd sosesce
Intră, la Ionel privesce
Pare că nu se încrede
In ceea-ce cu-ochii vede.
E Ionel, Ionel iubitul
Așteptatul, mult doritul,
Îngenunche și sărută
Pe figura ce stă mută
Şi gingaș îl stringe'n brațe
Il desmérdă cu dulcéță …
El la tóte mut rĕmâne
Şi-o privesce cu asprime,
Inima i e sfâșiată
In pĕcate încruntată
Ea-l întrébă, câte tóte
— Iubindu-l până la mórte —
El respunde scurt și rece
Că la vênat și-ar petrece,
Colo sus pe vêrf de munte
Păsăruicele s'asculte,
Turmele de oi sĕ vaḑă
Glas de fluer sĕ auḑă …,.
— „E frumos' Ionele dragă,
„Vino, mergem mai în grabă.
„Parc'ai o crudă măchnire
„Tu preaiubitul meu mire?!
„Oh! și cât te-am așteptat
„In visuri te-am desmerdat.
„Étă … acum ai sosit
„Oh! nu fi așa mâchnit!

* * *

Calésa plécă în sbor
Răpită de roibi, ușor
Păn' ajunge'n codru mare,
Ér ea vede cu mirare
Că Ionel un pumnal prinde
Şi cu ochi scăldați în sânge,
Jos o trage din calésă
Şi ḑicêndu-i: „Na mirésă"
Ca un turbat fără minte,
Pumnalul în pept înfige.
Sângele din pept țisnesce
Erba'n roșu se-'nvăpsesce
Si ea móre cu dulci șópte:
„Te am iu … bit până … la .. mórte!
Buzele-i sĕ fac sângióse
Privirea i-e durerósă,
Apoi mórtea'n a ei brațe
O stringe și o înghéță ….
Ionel iute sĕ întórce
In calésă sĕ se urce.
Dar vai! S'a dus ca și gândul
Par' că a suflat-o vêntul ….
El pornesce, sĕ vorbéscă
Mamei lui, sĕ-i povestéscă
Dar când colo, — ce vedere?
O ce tristă mângăere!
Nu-i palat, nu e grădină
Numai o babă bĕtrână
Şede într'un vechiu bordeiu
Lângă cunoscutul teiu
Cu-a ei mâni slabe, uscate
Tremurând de-a ei pĕcate!
Ceriul norii și- adună
Şi se'ncepe o furtună.
O întunecime mare
Se întinde pe hotare,
Uraganul se pornesce
Lumea tótă 'ncremenesce,
Trĕsnetul prin nori lucesce
Şi pe babă o lovesce;
Ér vechiul bordeiu s'aprinde
Si în sperlă o cuprinde,
Vêntul suflă cu urgie
Sperla'n câmp o împrăscie,
Bufnițele speriate
Țipă cobitoriu a mórte,
Plóea curge …. apă mare
Se revarsă pe hotare,
Ér prin astă grea urgie
Ionel fuge ca-o stafie
Colo'n codru și găsesce
Pe Florica și-o privesce;
A ei buze îl mustréză
Sângele îl spăimêntéză
Parc'aude grele șópte:
„Te-am iubit până la mórte".
Fața ei adânc brăzdată
Ii ḑice: „Nu-s vinovată"
Şi privirea îi se stânge
La pumnalul ud de sânge
Apoi strigă și suspină:
„Te-am ucis, dar nu-s de vină"!
„Dar astupă-ți acea rană,
„Floricica mea orfană!
„Adă mâna, vin cu tine!
„Mè erți? mè erți tu pe mine?
„Spune-mi! Umbră, 'mi dai mâna?

páry şi sĕ întăréscă şi mai mult clica tiszaistă. Opoşiţiunea, cu tot respectul ce-i datoresce lui Wekerle pentru hărnicia lui, va lupta contra actualului cabinet şi mai vehement ca contra Szapáry. Partida naţională şi estremistii vor merge mână în mână.

⁂

Atitudinea, ce o observă magiarii faţă de Austria şi de naţionalităţile din Ungaria a dat ansă deputatului Lueger a se esprima în parlamentul austriac în următorii termini:

Stăpânirea jidano-magiarilor nu mai póte dăinui multă vreme; stăpânirea acésta este în contra firei şi se opune ori şi cărui simţământ de drept. S'au votat 100,000 fl. pentru edificarea unui palat menit a şi ţiné în el delegaţiile austriace desbaterile, când merg la Budapesta. Sper, că pe viitoriu delegaţiunea austriacă nu va mai merge într'un oraş, ai cărui representanţi au ales pe Kossuth cetăţén de onóre, a cărui proporaţiune a insultat şi a murdărit în modul cel mai neruşinat pe comandantul Hentzi, care a murit pentru împĕratul sĕu; statului nostru nu-i este permis a ridica un edificiu într'un astfel de oraş. Situaţia politică în genere numai aşa se póte îmbunătăţi, dacă se va frânge gâtul domniei jidano-magiare. Ce gândesc românii şi sêrbii, când vĕd în ce mod sunt trataţi conationalii lor în Ungaria? Este o mare nenorocire pentru noi că în peninsula balcanică ómenii cei mai necinstiţi sunt consideraţi, ca austriaci... Până când nu se va pune capĕt obrăsniciei jidano magiare, este imposibil ca Austria sĕ şi recâştige influenţa, ce i se cuvine. Trebue restabilită acea stare de lucruri, care singură e naturală: *coróna magiară este tocmai atât cât e pălăria archiducelui de austria de jos*; *ea cu nimic nu e mai mult şi cu nimic mai puţin.* Numai dacă vom face, ca naţionalităţile sĕ se simtă bine în patria lor dând fie-căreia ce i se cuvine, vom puté sĕ sperăm la simpatia popórelor din Balcani.

⁂

Regele Românıei Carol şi principele moştenitoriu sau reintors în Bucuresci. Pe unde au călătorit s'au bucurat de cele mai mari simpatii, ér sosirea în capitala României a fost o adevĕrată sĕrbătóre.

Despre petrecerea înalţilor óspeţi la curtea din Viena, presa monarchiei, afară de foile magiare, au adus articli de tot măgulitori.

Acestfeliu ḑiariul ministrului de esterne „Fremdenblat“ salută pe regele României şi pe prinţul Ferdinand ca ilustrii representanţi ai unui stat, pe care posiţiunea sa geografică şi interesele sale economice il pun în raporturi strênse cu Austria, — România datoréză regelui locul seu însĕmnat alĕturi cu popórele balcanice, autoritatea de care sĕ bucură pelângă puterile Europei şi prosperitatea sa economică. Austro-Ungaria nu doresce decât sĕ trăéscă în bună amiciţiă şi sĕ întreţină relaţiuni comerciale folositóre ambelor ţĕri, cu o naţiune, care are un rol aşa de însĕmnat în desvoltarea pacinică a popórelor Orientului.

„Neue Freie Presse“ scrie: După scurta visită a prinţului moştenitor al Rusiei la împĕratul Franz Iosif a urmat aceea a regelui şi principelui moştenitor al României. Primirea cordială a óspeţilor romîni e în acord cu prietenescile raporturi politice dintre Austro-Ungaria şi vecina Românie. Aceste raporturi îşi au temeiul în interesul comun pentru desvoltarea statelor din peninsula balcanică şi care formézá o cestie de viaţă în înţelesul represintat de Austro-Ungaria.

Regele Carol s'a arĕtat în totdeuna, şi în mijlocul schimbărilor curentelor politice din ţara sa părtinitor hotărît al tendinţelor şi scopurilor puterilor europene, care doresc pacea, şi pe lângă acésta a manifestat o deosebită apreciare a bunelor raporturi dintre Austro-Ungaria şi România. Simpatia, cu care e întimpinat în Viena la curte ca şi de cătră populaţie rĕsare din sentimentele de prietenéscă vecinătae, al căror cel mai de frunte represintant în ţara sa e regele Carol.

„Wiener Allg. Zeitung ḑice, între alte cuvinte de bună venire:

Printre vecinii a căror prietenie a fost în totdeuna dorită pentru monarchia nóstră, dar mai ales în aceste momente, este regatul României, care sub domnia primului sĕu rege, s'a avêntat nu numai la un element eminent de cultură europénă, ci şi la importanţa unui factor important al politicei europene, şi în special a unei politice de pace.

„Pester Lloyd“ afirmă, că regele Carol a fost în totdeuna un óspe plăcut la Viena. Tinĕrul moştenitor al corónei, care l'a însoţit de astădată, va duce cu dênsul de sigur aceleaşi impresii plăcute din Hofburg ca şi unchiul sĕu în tot deuna Prinţul Ferdinand îşi va celebra preste câteva sĕptămâni cununia cu princesa Maria de Edimburg şi printre dinastiile europene, cari privesc cu cordială simpatie acéstă alianţă, de sigur casa Habsburg stă în primul rênd.

De altfel însĕ, adeogă oficiosul unguresc, — nu e nevoe sĕ se mai spună, că acéstă vizită a regelui Carol şi a nepotului seu nu urmăresce nici nici un fel de scop politic. România şi-a ales de mult situaţia ei de membru folositor şi pacinic al familiei statelor europene, şi cestiuni speciale între Austro-Ungaria şi tinĕrul regat nu sunt la suprafaţă.

După cum anunţă ḑiarul din Bucuresci „Timpul“,

⁂

dintre tóte puterile, cărora s'a adresat guvernul grecesc pentru ale cere mediaţiunea în afacerea *Zappa*, singur guvernul frances face demersuri officióse în favórea Greciei, dar pe cari le-a părăsit îndată ce s'a lovit de dificultăţile neindelăturabile, ce le-a întimpinat pretutindeni.

Procesul politic

al

d-nului Dr. Vasilie Lucaciu.

(Urmare.)

Vorbirea de apĕrare a dlui Lucaciu.

Onorată curte! Propunerea dlui jurat ca sĕ vorbesc în altă limbă decât aceea a dulcei mele mame, îmi vine tocmai bine. Pentru că nimic ca acéstă invitare nu dovedesce, că e vorba aici de o inscenare politică cu scop, ca în acelaşi timp, când sunt dat judecăţii şi póte temniţei, sĕ mi se ie si măturie, că renunţ la dreptul acordat nóuĕ prin legi de d-vóstră votate şi de regele apostolic al statului Sf. Stefan subscrise.

Tocmai acest lucru arată însĕ, că nu eu vreau sĕ arĕt pe români puşi faţă în faţă cu ungurii, ci chiar un membru al juriului vrea sĕ se confirme aici o luptă ce demult se dă între d-vóstră şi noi. Cu părere de rĕu însĕ, dar nu voiu putea satisface dorinţa on. domn jurat de a mĕ auḑi vorbind unguresce.

Interpretul la învitarea preşedinteiui resuméḑă cele spuse de acusat.

Dr. Lucaciu (continuând): Când am fost invitat aici pentru instruarea procesului, ce mi s'a intentat, un pretin m'a intrebat numai decât: Ce punct de mânecare vei lua ca sĕ te aperi? Parcă vedeam petrecându-se atunci sub ochii mei momentul de faţă: pe procuror cu acusa lui grozavă, că am agitat la ură în contra naţionalităţilor, crimă ce se pedepsesce cu mare asprime a legilor patriei nóstre. Am ḑis deci: Mĕ voiu duce la acel monument care împodobesce gradina publică a colegiului, monument ridicat în memoria celor căḑuţi la 1848—49 în lupta pentru libertate şi me voiu însufleţi dela acel monument vestitor al virtuţilor cetăţenesci, dela acel monument, pe care pietatea d-vóstre l'a înălţat deasupra osemintelor părinţilor si fraţilor d-vóstre, pe care însufleţirea naţională l'a preamărit de şemiḑei ai libertăţei.

De acolo inspirat, voiu veni şi voiu spune acusatorului şi judecătorilor mei, că şi inima mea este plină de sentimentele, ce au mânat la luptă pe acei eroi ai d-vóştră, că şi în pieptul meu clocotesc şi se dospesc aceleaşi sentimente, care nu lasă se odichnéscă pe fiul iubitor al naţiunei sale câtă vreme îşi vede în suferinţă fraţii, că lupta pentru naţionalism este privită aḑi ca crimă de cătră d-vóstră. Şi-mi propuneam,sĕ ve întreb: Óre fraţii şi nepoţii acelor semiḑei lăsa-vor ca mormêntul pe care dl procuror l'a deschis în mijlocul nostru ca d-vóstră în acel mormênt sĕ îngropaţi cel mai nobil sentiment, cea maî frumósă nisuinţă spre eluptarea drepturilor şi a libertăţilor naţionale, sĕ fie astrucat cu ţĕrêna verdictului de osândă al d-vóstre; óre umbrele celor căḑuţi atunci şi slăviţi de d-vóstră nu vor veni sĕ se pună între d-vóstră şi mine, înaintea mesei la care stau, şi privind spre d-vóstră sĕ vĕ servéscă de un memento, sĕ ve arete că pe căi greşite purcedeţi, când luaţi la góna pe un luptător naţional, numai pentru-că el aparţine altui neam decât celui magiar?

Domnilor juraţi! Sĕ nu uitaţi şi nici sĕ credeţi că idea libertăţii este un sóre numai pentru o plantă ori un sentiment al unui singur om. Nu d-lor, idea libertăţii este isvorul bogat de virtuţi, care se dee direcţie popórĕlor, este sórele la care ne încălḑim cu toţii, care cu o putere dumneḑeiască luminéză minţile şi inobilitéză inimile tuturor naţionalităţilor. Şi numai acele popóră s'au arĕtat virtuóse, care au înţeles cum trebue şi au urmat cu tótă curăţenia principiul sublim al libertăţii, al naţionalismului. Cele mai frumóse pagine ale istoriei omenirei sunt acele scrise cu sânge vĕrsat pentru libertate.

Ea ne învaţă, că numai acele popóră s'au ridicat, cari au avut mulţi fii gata de a se jertfi, ér cele care nu au înţeles, ce e lăpĕdarea de sine şi au jignit în desvoltarea lor pe alte popóre, stavilind în cursul ei cultura umană, chiar dacă s'au ridicat pe vre-un moment de împunĕtóre forţă, în urmă au căḑut. au dispărut încât aḑi abia ca amintire istorică mai sunt: urme neperitóre dór numai în nume rĕu au lăsat!

Şi când mĕ provoc la istorie, cred, că nu am trebuinţă de analisă filosofică. se espun în ce mĕsură me inspiră pe mine învĕţăturile bune ale istoriei, nici se vĕ spun cu ce mĕsură dvóstră sĕ aplicaţi pentru poporul nostru dreptul naţional, dreptul de a se iubi, ér mie, modest luptător naţional, cât drept mi se cuvine sĕ fac şi eu pentru naţiunea mea.

Istoria îmi aduce însĕ aminte un lucru: că un luptător naţional trebue sĕ-şi preciseze punctul de vedere fie în ceea ce privesce politica, fie în ceea ce privesce cultura; trebue se arete piedestalul pe care stă luptând pentru binele obştesc. In studiul acesta cred că eu am aflat punctul de plecare: pétra ce servesce de basă piedestalului meu este caracterul meu de preot, care îmi inpune lupta pentru sfintele drepturi ale naţiunii mele suferinde; ér piedestalul de pe care predic nu póte fi altceva decât punctul de vedere modern al liberalismului combinat în strânsă legătură cu legile eterne ale moralei, ceeace pentru mime însamnă morală evangelică: fiecare naţiune sĕ se desvólte în libertare deplină, sentimentele nici unui popor se nu fie jignite în avêntul lor. Libertatea numai aşa practicată póte sĕ rĕmână idealul splendid al popórĕlor cu rîvnă de viitor fericit, al popórĕlor care vor sĕ fie socotite fruntaşe altfel se preface în venin ucidĕtor: ucide pe cei-ce au înţeles o pe dos, care însĕ înainte de a peri, au adus străcăciuni incalculabile popórĕlor ce voiau sĕ dee înainte.

Preşedintele întrerupe pe orator, invitând pe interpret sĕ tălmăcéscă cele ḑise.

Dr. Lucaciu declară, că la urma urmelor nu-i pasă cât şi cum înţeleg juraţii din apĕrarea sa. Intrerupt fiind, ţine a accentua că tocmai acest incident este cea mai vie dovadă, că e absurditate a face justiţie prin tălmaciu.

Dl Iosif Nestor tălmăcesce declaraţia acusatului şi spune că-i este cu neputinţă cel puţin aprópe a reda ceea ce acusatul aduce în discursul seu de apărare.

(Va urma.)

Afacerile din Făgăraş.

Făgăraş, 18 Novembre, 1892. On. redacţiune! Ve rog cu tot respectul a da loc următórelor şiruri, sperând a nu abusa de bunăvoinţa d.-vóstră.

Voesc a ve da un cas din cele mai eclatante despre administraţia de „model“ a comitatului nostru.

Voesc sĕ ve documentez în modul cel mai palpabil despre demoralisarea înrădăcinată în acest comitat, despre modul, cum cugetă amploiaţii nostrii astăḑi, — vampirii bietului popor român — aşi în plini datoria lor.

Eri în 16 l. c voiam sĕ plec la B.-Pesta. Eram cu tóte gata, când un prietin me face atent la un pamflet rĕspândit printre poporaţiunea din comitat de cuprinsul următor

„Fraţilor“!

„Aveţi grije, că sunteţi tradaţi, deputatul vostru dietal „s'a vêndut pe sine!

„După o încunosciinţare primită din isvor sigur din „Pesta, Dr. Nicolae Serban deputatul vostru dietal lucră în„tracolo, ca sĕ dea arênda dreptului de crâşmărit, pe care o „câscigase comunele, si pe viitoriu în mâna jidanilor.“

„Nutriţi şerpele în sinul vostru. Fiţi deştepţi!

Un amic al poporului.

In faţa aceetui act îndreptat contra mea în specie şi în genere în contra românilor am fost silit a mi amâna călĕtoria, căci aici era vorba de reputaţiunea mea deoparte, ér de altă parte de a se da o lovitură luptei, ce noi românii de aici am întreprins contra sistemului demoralisator, ce s'a încuibat în timpul din urmă.

Cercetând lucrul am ajuns la constatările următóre:

1. Pamfletul s'a tipărit în casele comitatului;
2. Pamfletul s'a tipărit de amploiaţii comitatului;
3. De timp s'au folosit órele oficióse;
4. S'a litografat cu maşina comitatului;
5 Ca tipăritori între alţii a conlucrat Kloss Adolf, ér ca ajutoriu intelectual sĕ vorbesce de Poparad Aron primul vice-notariu;
6. Ca scriitoriu a servit un anumit Vogel Vilmos, care apoi mi-a şi dat dechiaraţiunea următóre:

Elismervény: Alulirott evvel bizonyitom, hogy folyó hó 15-én Kloss Adolf főszámvevő ur megbizásából én irtam a Dr. Serban Miklos képviselő ur ellenében szoló levelező lapokat.

Fogaras, 1892 évi November hó 17-én.

Vogel Vilmos.

In faţa acestui act revoltator până ce se vor limpeḑi lucrurile şi pe altă cale, aflu de necesar a dechiara:

1. Este un mişel şi infam acela sau aceia cari au rĕspândit acel pamflet, câtă vreme ei nu se vor numí pe sine şi câtă vreme ei nu vor indica isvórele acelea sigure din Budapesta, la cari sĕ provócă, că eu aşi fi lucrat contra intereselor comunelor.

Eu sciu un lucru, că în congregaţiunea din 31 Maiu a. c. am dat o propunere, care apoi s'a şi pri-

---

„Ca sĕ fim ér împreună?
„O! ştiu, n'ai fost vinovată
„Mâna mea e necurată,
„Mĕ erţi aşa-i? ce uşurare
„Acum dă-mi o sĕrutare....
„Ei! da! eu sunt cel de vină
„Dar értă şi vină, vină!
„Stai! Nu! Nu fugi! aştéptă i
„Şi eu o sĕ vin îndată....
Aşa Ionel aiuresce
Aşa el se chinuesce
Şi în lipsa minţii sale
Corpul mórtei strânge tare,
Apoi pumnalul ridică
Şi cu el pieptu-şi despică...
Şi el móre.... vijelia
Urlă'n codru cu urgiă,
Vêntul suflă şi mugesce
Lumea 'ntrégă 'ncremenesce.....

Sibiiu, Novembre, 1892.

I. Rodina.

mit unanim, că dl ministru de finanţe de cu vreme sĕ se încunosciinţeze că comunele din comitat sunt aplicate a lua în arêndă dreptul de crâşmărit.

Eu sciu şi aceea, că în tómna acésta de ḑeci de ori am călcat pragurile ministrului de finanţe, unde m'am încercat a convinge pe domnii consilieri ministeriali despre binele ce resultă pentru comune în cas când contractele încheiate se întăresc, dar observând la dênşii prea puţină bunăvoinţă, m'am întors la d-l ministru de finanţe mai întâiu verbal apoi sub Nr. 78, 226 i-am înaintat şi o rugare în care i-am pus la inimă interesele comunelor, i am arĕtat fărădelegile, de cari s'au folosit fostii arêndaşi şi l'am rugat şi făcut responsabil pentru urmări în cas când contractele nu se vor întări.

Acéstă a mea rugare apoi în 10 l. c. a fost trimisă direcţiunei financiare din Braşov cu adausul, că în termin de 8 ḑile sĕ şi dee opinia.

Ce opinie s'a dat sau îşi va da, pănă aḑi nu sciu încă nimica.

Neputênd astăḑi merge la Budapesta am dat domnului ministru de finanţe următórea telegramă:

„Escelenţia Vóstră! Voind astăḑi a călĕtori la B-Pesta am ajuns în proprietatea mai multor pamflete tipărite cu maşina comitatului, cari me suspiţionéză şi denunţă, că în conţelegere cu fostii arêndaşi jidovi am induplecat pe Escelenţia Sa ca contractele încheiate cu comunele sĕ nu le întăresci. Escelenţia Vóstră! După ce eu în interesul comunelor am tăcut tot posibilul la Escelenţia Vóstră atât verbal cât şi în scris, me vĕd silit a ve atrage din nou atenţiunea asupra acestei împregiurări". Dr. Nicolau Şerban, deputatul cercului Arpaş.

On. Redacţiune!

Desvoltarea lucrurilor în acéstă direcţiune, când la guvern suntem ḑilnic denunţaţi, ér aici în comitat deoparte prefectul destitue amploiaţii români, pe cari apoi i înlocuesce cu némurile sale, în parte mare atât moralminte cât şi intelectualmente necualificaţi, atunci când vicecomitele nemai aflând alt mijloc de a eşi din situaţia, pe care dênsul s'a creat-o, ameninţă pe membrii comisiunei municipali cu *kutya korbács* ér ceialalţi amploiaţi sĕ folosesc de mijlócele mai sus arĕtate nu ne rĕmâne altceva decât ca aḑi mai mult ca ori şi când stringându ne rîndurile sĕ facem tot posibilul pentru salvarea intereselor comitatului.

Voind cu tot preţul a salva interesele poporului român din comitat dat pe mâna unor ómeni fără lege şi fără Dumneḑeu, membri comisiunii mumunicipali sunt din nou rugaţi a asista la conferinţa confidenţială ce se va ţinea Vineri în 25 l. c. la óra 1 d. a în Făgăraş convocată deja din 16 l. c.

Este în interesul fie-cărui membru consciu de chemarea sa a se presenta cu atât mai mult, căci aici e vorba nu atât de persóne individuali, ci e vorbă de a pune capĕt unei lucrări clandestine care necunoscênd mijlóce, tinde la totala nimicire şi ruinare a poporului român din comitatul Făgăraşului.

Dr. Nicolae Şerban
deputat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

(Incheiere.)

Multe încă asemenea acestora au mai făcut soţii Tordai-Kupán pe cari dacă le-aş însĕmna pe tóte s'ar consuma prea multă hârtiă.

Bieţii ómeni, cari au avut nenorocirea de a fi loviţi cu biciul patimei de rĕsbunare a notariului esclamau: „Vai de noi şi de sufletele nóstre"! şi la auḑul acestei esclamaţiuni durerósă notariul ḑicea, că românii sunt hoţi şi spurcaţi ş. a

Acestea, onorată redacţiune, nu sunt espresiuni luate din sfera închipuirei ci sunt cuvinte, cari esprimă purul adevĕr.

Depre aceste purtări şi fapte ale notariului Tordai Bertalan precum şi despre alte multe asemenea acestora, sĕ va face arĕtare la pretura din Orăştie Vom vedé, că succesorul lui Kapcza Gyula în scaunul protopretorial pune parte unui notariu, pentru care notariatul nu e decât o vacă de muls şi carele face obiect de batjocură din românii, cari contribue cu bani şi eu sânge la susţinerea patriei.

Notariul Tordai Bertalan pelângă aceea, că nu are cultură inimei, nu se intereséză de loc de regularea afacerilor comunale. Ambiţiunea de a aduce în ordine notariatul, în el nu are loc. El nu se póte ridica la acea inălţime spirituală dela care sĕ vadă, că amploiatul numai punênd mai pe sus binele public decât interesele sale egoistice, póte ca sĕ lucre conform chiemărei sale. Dovada cea mai eclatantă în acéstă privinţă este împrejurarea, că nici odată decând nenorocirea nóstră şi voinţa fostului protopretor Kapcza György l'a adus de notariu al Dâncului-mare, n'a conchemat representanţele comunale spre a sĕ consulta şi spre a aduce concluse referitóre la regularea afacerilor comunale.

De aci provine, că căile comunale şi vicinale sunt fórte rele, astfeliu încât mai rele de aşa nici închipui nu se pot; — cestiunea păşunatului hotarelor, cestiunea păzitului hotarelor, precum şi tóte celelalte cestiuni care în interesul tuturor ar trebui ca se fie regulate şi a căror regulare cade în competinţa notariului, sunt cu totului tot neregulate. Notariul Tordai nu face alta decât corĕspunde cu oficiile cu cari vine în atingere, sĕvêrşesce lucruri private, cari îi aduc venit, şi încasează darea.

Pentru încassarra dărei, de şi cei mai mulţi dintre contribuenţi sunt în stare de a fi şi ar vrea ca sĕ şi fie în curent cu darea la finea fie cărui pătrariu de n, numai în pătrariul ultim merge prin sate. Scopul lui este ca contribuenţii se aibă restanţe de dare cât se póte de multă, pentru-ca astfel el sĕ pótă avea prilegiul de aş face venit trăgênd enorme spese esecuţionale de pe bietul popor şi de al batjocori şi năcăji în modul mai sus descris.

Fostul protopretor şi actualul protonotariu comitatens Kapcza Gy. în 10 August a. tr. 1891 sau în ḑiua când a denumit pe jidanul Náthán – acum Tordai Bertalan — de notariu al Dâncului-mare, încercându-se a şi motiva purcederea a ḑis între altele, că dintre toţi concurenţii, la numĕr patru, numai Náthán, este apt de a aduce notariatul neglijeat în ordine, de a purta oficiul de notariu şi de a lucra pentru binele şi prosperarea poporaţiunei din notariat. E de însemnat, că protopretorul Kapcza Gy. n'a avut cunoscinţă personală cu Náthán, inainte de a deveni notariatul Dêncul mare vacant. Drept aceea dl Kapcza până trăesce rĕmâne dator cu rĕspunsul la întrebarea, că la 10 August a. tr. 1891 pentru ce a încărcat cu laude pe concurentul Náthán, acum notariul Tordai Bertalan, pe carele nu l'a putut sci nici de bun, nici de rĕu, şi că pentru-ce nu a vrut ca sĕ recunóscă atitudinea şi diliginţa altuia dintre concurenţi, despre carele prea bine e sciut, că e un harnic adjunt de notariu în cercul seu pretorial?

Incheiu cu rugarea, că onoratul public cetitoriu sĕ judece şi numai din cele mai înainte ḑise referitoriu la persóna jidanului notariu Tordai Bertalan, că în 10 August a. tr. 1891 fostul protopretor protopretor şi actualul protonotariu Kapcza Gy pe cine a pus de notariu pe capul românilor din notariatul Dâncul-mare şi că ministeriui de interne cu ultima instanţă, pe cine a întărit cu nedreptul de notariu pentru cinci comune cu poporaţiune curat românéscă. E semnificativ, că ministeriul de interne din Budapesta tocmai atunci a făcut nedreptate cu români din notariatul Dâncul-mare, când ḑiarele unguresci atinseseră córda înţelegerei între români şi magiari.

In legĕtură cu cele scrise păn' aci, aflu de lipsă a da publicităţii şi următórele:

Jidanul notariu Tordai Bertalan, de bucurie, că şi ministeriul de interne l'a întărit în postul de notariu al Dâncul-mare, la 26 Oct c. n. a. c 1892 a dat un banchet în otelul „Széchenyi" din Orĕştie la carele au luat parte aprópe toţi notarii din pretura Orĕştiei Imprejurarea, că la acel banchiet au luat parte cei mai mulţi dintre notarii de român, trebue sĕ producă întristare în inima fie-cărui român. Imi place a crede, că se fi sciut domnii notari de român că ce face „colegul" lor Tordai cu fratii lor de un sânge de sigur, că nu ar fi luat parte la banchet sau după-cum cu drept cuvênt sĕ póte ḑice: la pomana dreptului de alegere de notariu a representanţilor din notariatul Dâncul mare, călcat în picióre de actualul protonotariu şi fostul pretor Kapcza Gyula

• *Romanus romanorum.*

Varietăţi.

(Chirotesire.) In Dumineca trecută a fost chirotesit întru protopresbiter al tractului Sighişórei P. O. D. Demetriu Moldovan; ér întru protopresbiteri onorari: P. O. D. D Vasiliu Voina, paroch la biserica St. Nicolae din Braşov şi Dr. I. Crişianu, prof seminarial. Actul chirotesirei sĕvêrşit de Escel. Sa I. P. S D. archiepiscop şi metropolit Miron Românul în biserica din Sibiiu-cetate a fost solemn şi sĕrbătoresc.

* (Necrolog) **Elena Cândea** născ. **Nicolae,** soţie de protopop, după lungi şi dureróse suferinţe aḑi nópte la 11 ½ óre şi-a dat blândul şi nobilul seu suflet in mânile Creatorului, provĕḑută fiind cu sântele taine, în etate de 31 ani, şi 11 ani ai fericitei sale căsătorii.

Partea pămêntéscă a scumpei şi neuitatei soţii şi mamă se va înmormênta Marţi în 10/22 Novembre la 9 óre a. m în cimiteriul bisericei greco-orientale din Avrig.

Cuprinşi de adêncă durere aducem acésta scire jalnică şi neasteptată la cunoscinţa tuturor amicilor.

Avrig, 7 Novembre, 1892.

Ioan Cândea,
protopop gr. or. al tractului Avrig, ca soţ.
Ana, Aureliu, Romulus, Iustina şi *Silvia Cândea,*
ca fii.

* (Constituire.) Societatea „Academia ortodocsă" şi-a constituit comitetul pentru anul acesta cum urméză:

Preşedinte: Tóder Balan, stud. teol.; secretatiu I. Leon Poienariu, stud. teol.; secretariu II: Ilie Verbovschi, stud. teol.

Secţia literară: Preşedinte: Vasile Gheorgiu, st. teol.; adlat I şi econom: Lazar Gherman, st. teol; adlat II şi cassariu: Stefan Malanciuc st. teol.

Secţia musicală: Preşedinte: Constantin Popescul, protopresviter; adlat I şi bibliotecariu: Ilarion Prelici, stud. teol.; adlat II şi controlor: Vasile Velechorschi, stud teol.

Comisia revĕḑĕtóre: Ioan Sevescul, Leon Abageriu, George Agap

* (Têrg de ţéră.) Antistica comunală din Şiria anunţă, că têrgul de ţéră în comuna Şiria se va ţinea în 26 şi 27 Novembre st n. 1892.

* (Reambularea liniei ferate Avrig — Făgăraşiu.) Eri, Dumine că, s'a făcut reambularea liniei ferate Avrig — Făgăraşiu şi după-cum suntem informaţi fiind tóte în ordine, comisiunea va cere aprobarea guvernului pentru a puté circula trenul pe acéstă linie. Astfeliu Sibiiul se va pune în comunicatie directă cu Făgăraşiul. Trenul pornesce diminéţa la patru óre 36 minute din Sibiiu, sosesce în Avrig la 6 óre 1 minută în Făgăraş la 8 óre 38 min înainte de améḑi; trenul micst nr. 6514 pornesce din Sibiiu la 1 şi 40 min d am. sosesce în Avrig la 3 óre 16 min. d. a. în Făgăraş la 6 óre 8 min. sara. Făgăraş — Sibiiu: Trenul micst nr. 6511 pornesce din Făgăraş la 3 óre 31 min. dela Avrig la 6 óre 2 min. şi sosesce în Sibiiu la 7 óre 28 min. diminéţa; trenul mixt nr. 6513 pornesce din Făgăraş la 5 óre 5 min. d. am. din Avrig la 6 óre 15 min. şi sosesce în Sibiu la 8 óre 26 min. sara. Aceste trenuri vor sta în legătură cu trenurile, care circulă peste Copşa-mică.

* (Principesa Maria d'Edimburg). Cu ocasiunea jubileului seu de 50 de ani, Maj. Sa regina Victoria a esprimat dorinţa, ca în loc de un dar personal, subscripţia publică, ce sĕ făcuse în Anglia, sĕ servéscă la înfiinţarea unei instituţiuni de binefacere în amintirea fericitului eveniment Urmând acésta nobilă pildă, A. S. R. Principesa Maria a marei Britanii, şi Irlandei a adresat dómnei Lascar Catargiu următórea scrisóre însufleţită de cele mai înalte sentimente: „Dómnă! Epoca sosirei mele în România numai e îndepărtată Cu o mare bucurie şi o viuă nerăbdare ascept ḑiua în care mĕ voiu afla în acea frumósă ţéră, dela care am primit deja atâtea doveḑi de simpatiă cărora voi rĕspunde din tóte puterile mele şi din tótă inima mea. Am fost informată despre amabila intenţiune de a mi se oferi uu dar; nu mi-s'ar putea face mai mare plăcere decât dându-ise o destinaţiune folositóre ţĕrei, ale cărei întristări şi bucurii sunt ale mele de aḑi înainte. Cutez dar a spera că o fundaţiune de bine-facere adaptată trebuinţelor momentului va fi cel mai frumos semn de amintire ce mi-s'ar puté oferi Primiţi dómnă, espresiuuea sentimentelor mele cele mai distinse. — *Maria,* principesă a Marei-britanii şi Irlandei".

Din public*).

O desluşire.

In un numĕr al ḑiarului „Telegraful Român" a apărut sub rubrica „Din public" întrebarea: „Dacă banii încassaţi de cassariul reuniunei învĕţătorilor români din tract. Avrig s'au administrat la locurile competente?"

Subscrisul în calitate de preşedinte al despărţămêntului Avrig vin a da următórea desluşire:

Despărţămêntul şi-a ţinut adunarea la 21 Maiu ss. Constantin şi Elena. Din tacsele încassate suma de 12 fl. v. a se află la mine; ér restul la cassariu. Causa că nu s'a administrat pănă acum este, că în decursul verei când subscrisul, când cassariul reuniunei nu a fost peacasă; ér cu ocasiunea adunărei generale, ţinută în Gurariului a. c. s'a raportat comitetului central, că atât tacsele incurse în est an, cât şi cele restante nunumai de pe anul curent ci şi de pe anii trecuţi se vor încassa dela membri şi cu finea anului 1892 se vor administra prin raţiociniu la cassa reuniunei districtuale.

Avrig, 6 Novembre, st. v. 1892.

I Băcillă.

Loterie.

Sâmbătă, în 19 Novembre 1892.

Timişóra:	**73**	**54**	**69**	**16**	**31**
Viena:	**15**	**71**	**58**	**3**	**43**

---

*, Pentru cele publicate sub rubrica acèsta, redacţiunea nu e rĕsponsabilă.

[218] 3—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului de paroch în parochia vacantă de a III-a clasă, în sensul graţiósei resoluţiuni consistoriale dto 29 Septembre a. c. Nr. 6263 B. sĕ escrie concurs nou cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Pe lângă cuartir venitele din porţiunea canonică, din birul în naturale şi din stolă, cari tóte la olaltă computate, după calcul mediu a celor cinci ani din urmă, dau un venit anual de 340 fl.

Doritorii de a reflecta la acésta parochiă au sĕ aştérnă suplicele de concurs adresate sinodului parochial din Şelimber instruite în sensul normelor în vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sibiiului.
In conţelegere cu comitetul parochial.
Sibiiu, în 21 Octobre, 1892.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Nr. 253. [223] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă prin renunciare parochia gr. or.de clasa a III-a Găbud, din tractul protopresbiteral al Turdei, pentru intregirea acestei parochii pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Septembre a. c. Nr. 5741 B., se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post conform statorirei sinodului parochial din 9 Ianuariu 1891 este de 242 fl. 50 cr.

Reflectanţii la acest post au a şi aşterne până la terminul de mai sus cererile de concurs instruite conform regulamentului pentru parochii, oficiului protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.
Agârbiciu, 21 Octobre, 1892.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 269. [224] 1—3

EDICT.

Dumitru Coman Schitea din Selişte, comitatul Sibiiu, care de trei ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Ana P. Herţa tot din Selişte fără a se eci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Maiu a. c. Nr. 3433 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asupră-i de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Selişte, 5 Novembre, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Sĕliştei.

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Nr. 535/2892 [225] 1—3

EDICT.

Ioan Ilie Chera din Ludoş, cercul Miercurei, carele de 6 ani a părăsit pe legiuita sa soţie Dochia Teodor Oltean, pribegind prin lume, fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăieşte cu încuviinţarea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre 1892 Nr. 4546 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 5 Novembre 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 534/1892 [226] 1—3

EDICT.

Nicolae Cojocar din Apoldul inferior, cercul Mercurei, carele de patru ani a părăsit pe legiuita sa soţie Maria Nicolae Nicóră, pribegind prin lume- fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviinţarea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre 1892 Nr. 4545 B., se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 5 Novembre 1882.
Oficiul protopresbiteral gr or al Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 707. [221] 2—3

Edict.

Teodor Hărăguşiu de religiunea gr. ort din Meteş, care de 15 ani a părăsit pe legiuita sa soţie Samfira Nicola din Meteş fără a se sci unde petrece, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892 Nr. 3769 B, la din contră procesul urḑit de actora se va pertracta şi decide şi în absenţa lui

Alba Iulia, 7 August, 1892.
Forul matrimonial de I a instanţă al tractului Albei-Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 586. [220] 3—3

Edict.

Rachila Neamţu, care de 11 ani şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Simion Dicu din Sebeş, şi pribegesce în lume fără a i se sci locul ubicaţiunei, în urma resoluţiunei Preaveneratului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre a. c. Nr. 4881 B. sĕ citéză, ca în termin de şese luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful român“ sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu ppresbiteral, căci la din contră procesul divorţial încaminat de bărbatul seu se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sebeş, 22 Octobre. 1892.
Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 164. [219] 3—3

Edict.

Ioan Scârneciu din Dăişóra, cercul Cohalmului, care de şepte ani trecuţi a părăsit pe legiuita lui muiere Domnica Ioan Bumnariu din Dăişóra fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial urḑit de muierea lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Cohalm, 23 Martiu, 1892.
Oficiul protopresbiteral gr orient. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Szám 6616/892 urb. [228] 1—3

Hirdetmény.

Az egerbegyi határ tagositási ügyben, az elömunkálatott megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül az 1892 évi deczember hó 16 napjának d. e 9 oráját egerbegy községébe a falusbiró lakására tüzöm ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idezem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszéktől.
Erzsébetváros, 1892 october 31-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 6381/892 polg. [227] 1—3

Hirdetmény.

Alolirott mint a nagyszebeni kir. törvényszék altal 5955/892 számu, végzésével kiküldött eljáró biró ezennel közzéteszem, hogy a Kiscsüri határ tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, jelesen:

1-ször az érdekeltek képviseletenek rendezése;

2-szor a misködő mérnök megválasztása és

3-szor a költség elöirányzat elkészitése végett tárgyalási határnapúl 1892 évi december hó 19-ik napját d. e. 9 orakor a kiscsüri község irodába kitüzöm, melyre az utasitás 44 §-ra értelmében az összes érdekelteket ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék nevében.

Nagy-Szebenben 1892 évi november hó 5 én

Mihály Dezső,
eljáró biró.

Sz. 6273/892 polg. [222] 3—3

Hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzéteszi, hogy Ujegyház község határa általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszebeni általános takarék pénztár kérelme folytán elrendelte és tárgyalási határnapúl 1893 évi január hó 17-ik napját d. e. 9 órakor az ujegyházi községi irodába kitüzte.

Ezen tárgyalásra az Ujegyház község határán érdekelt összes birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg hogy az arra meg nem jelenök a tagositásba beleegyezöknek fognak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1892 évi november hó f. év tartott üléséböl

Phleps Frigyes, elnök.
Gyöngyösi Lajos jegyző.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892. [215] 5

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;
b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5 ½ %** şi
c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%**.

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efeptui şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcţiunea“.

„IULIA“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Alba-Iulia.

Avis.

[229] 1—3

Cassa de economii, societate pe acţiuni „Iulia“ în Alba-Iulia (Gyulafehérvár) în piaţa mare, în casa bisericei gr. cat. începêndu şi activitatea în **15 Iuliu a. c.,** anunţă că:

A) escomptéză cambii,
B) acórdă împrumuturi personale pe lângă obligaţiuni cu cavenţi,
C) acórdă împrumuturi pe lângă securanţă ipotecară mai departe primesce:
D) depuneri spre fructificare.

Depuneri, ridicări s'au anunţări sĕ pot face şi prin postă.

Alba-Iulia, 16 Novembre, 1892.

Direcţiunea.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

s face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beutur un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.
Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 18—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118. Sibiiu, Joi, 12/24 Novembre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Novembre 1892.

Intr'un comunicat din Pesta, apărut sěptěmâna trecută în semioficiósa vieneză „Pol. Corr.“ vorbindu se despre crisa ministerială din Ungaria și despre resolvarea ei în forma, în care s'a făcut, precum și despre audiențele dela curte, între altele se dice: „se póte deduce din mai multe simptóme, — deși persońele chemate la Viena au păstrat o tăcere discretă despre decursul audiențelor — că la curte domnesce o mare displăcere din causa întêmplărilor cunoscute din Budapesta. In cercurile dela curte s'au ivit și unele nedumeriri, că óre prin agitațiuni nutrite astfel pe cale măestrită nu se va sguduí încrederea pusă în mersul regulat al legislațiunii și nu se va sguduí putința guvernării normale în Ungaria? Sě póte presupune, că respectivele persóne, cari au avut ocasiunea de a sě pronunța, s'au nisuit ca în privința acésta sě deie asigurări liniștitóre“.

Sub „întêmplările cunoscute din Budapesta“ cari au causat displăcere în cercurile curții sě înțelege afacerea cu monumentul lui Hentzi și cultul lui Kossuth, care a mers așa de departe încât, precum scim, l-au proclamat pe Kossuth de cetățén de onóre al capitalei.

Foile guvernamentale tac despre acest comunicat, dar cele opoziționale îl comentéză. Astfel bună óră „Budapesti Hirlap“ în numěrul seu din 18 Novembre a. c, se ocupă cu pasagele citate de noi și croind o față acră, se face a se mira, că cum vine acésta?

„Óre noi, națiunea magiară, n'am fost totdeuna constituționali? Am călcat óre legile, sub scutul cărora trăim? Am denegat ascultarea legală, credința și împlinirea datorințelor normate în lege?“

Cu acestea și alte întrebări asemenea acestora vrea sě arete autorul articlului, că națiunea magiară e loială, blândă ca mielul, supusă și inocentă...... și de al de aceste putem cetí dilnic prin diarele magiare, despre fidelitatea și supunerea loială a poporului magiar.

Aceste tóte sunt frumóse și prea adevěrate — pe hârtie. După cum s'au petrecut și se petrec însě lucrurile, diarele magiare ar trebuí sě scrie: Am denegat noi credința și fidelitatea față de rege? Nu! Dovadă, revoluția din 1848, când am detronat dinastia de Habsburg! Nu suntem noi loiali? Cum nu! Dovadă că preamărim pe Kossuth, ca pe un al doilea rege, îi dăm cele mai mari onoruri, alegêndu-l demonstrativ de cetățén de onóre! Apoi nu ne purtăm noi cum se cade, când agităm contra stégului imperial negru galbin? când înjurăm armata comună, tăria și puterea acestei monarchii? ș. a.

Dacă și le ar pune tóte acestea întrebări, atunci nu ar trebui sě se mire pentru displăcerea curții, căci fatale și rele porniri pentru patrie sunt acele, cari displac curții și prin manifestarea acésta în mod fin se dă a înțelege magiarilor a se abțtiné de la de-aceste...

Dar acésta e înzadar; șovinismul este cu mult mai în flóre, decât sě se pótă opri magiarii pe calea apucată și sě caute alta; șovinismul le-a întunecat vederea, încât ei află, că ceace fac, este bine, este corect; lor tóte le sunt ertate..... cel puțin ei și le iartă.

Ce ar dice ei bună óră dacă noi încă i-am imita? Dacă am agita mereu contra stégului magiar? dacă am ilumina casele nóstre în 3/15 Maiu sau în memoria lui Avram Iancu, a cărui suvenire o purtăm cu scumpětate în inimă? ș a. „*Ei, Bauer, das ist 'was anderes!*“ Asta e alta. ar striga toți, deși nóuě nu ni se póte imputa, că în 1848 am luptat contra dinastiei!

Caracteristica magiarilor e, că ei se judecă pe sine așa, încât se pare, că totdeuna sunt în drept, sě amăgesc pe sine cu voia și astfeliu 'și permit lucruri, de cari ar trebui sě se ferésca. Cultul demonstrativ și escesiv al lui Kossuth, agitările contra armatei etc. sunt lucruri de datorință națională pentru ei, ér dacă curtea se supěră pentru acésta? - li va trece și curții supěrarea, resonéză magiarii, noi mergem mai departe pe căile nóstre.

Până când vor merge ungurii spre prăpastiă, nu scim. Lucrurile bine sě desvóltă

Numai mai departe cu idololatria lui Kosuth!

Revista politică.

In 21 Novembre s'a presentat noul cabinet în dietă. După-ce președintele a cetit autograful preaînalt referitor la numirea noului cabinet, ministrul president Wekerle, salutat cu aplause și strigări de „*éljen*“ a desfășurat programul guvernului.

Acest program accentuéză susținerea pactului dela 1867, ca creațiune durabilă, apoi direcțiunea liberală a cabinetului. Guvernul se va nisui a perfecționa puterea armată ș; va căuta a esercita asupra politicei esterióre influința, ce i compete în interesul păcii generale europene, pe lângă susținerea leală a alianților.

Guvernul promite, că va respecta curățenia alegerilor, pentru ca voința națiunii să se pótă manifesta; va avé în vedere esecutarea consecuentă a reformei valutei; va duce în împlinire reforma dărilor pe basa unei împărțiri drepte a sarcinelor asupra cetățenilor și va păstra echilibrul în bugetul statului; va stărui la ridicarea comerciului maritim; va promova industria fabricelor, drumurilor de fer, vinicultura și va regula justiția în înțelesul modern.

Reforma administrativă va nisui la consolidarea națională a statului. Ea va porni dela reforma comunelor și va fi sěvěrșită cu bagare de sémă.

Ce privesce politica bisericéscă, programul accentuéză susținerea intereselor statului și păstrarea păcii confesionale. Cu încuviințarea preaînaltă s'au stabilit principiile, cari vor forma basa proiectelor de lege pentru întroducerea matriculelor generale civile, pentru recepțiunea confesiunei israelite și pentru liberul esercițiu al religiunei. Până când vor fi întroduse matriculele civile, se va întroduce la fiecare botez (din căsătoria micstă) acea confesiune a copilului, de care se ține acesta după legea dela 1868. Cu întroducerea matriculeior civile se va desființa ordinațiunea din Februariu.

Ce privesce regularea dreptului matrimonial, guvernul ajunse la o înțelegere unanimă și dobêndí aprobarea preaînaltă pentru declararea princiară ca legislațiunea matrimonială sě fie regulată pe o basă, ce obligă deopotrivă pe toți cetățenii țerii. Elaborarea proiectelor s'a pus deja în lucrare, ceea ce de sine se înțelege, nu póte atinge dreptul preaînalt al Majestății Sale. că aprobarea preaînaltă privitóre la esecutarea dispozițiilor singuratice sě fie reservată până la presentarea unui proiect de lege. Cu acéstă lege va înceta legea dela 1868, care mărginesce dreptul părinților de a dispune cărei confesiuni sě aparțină copilul.

Programul noului cabinet e salutat de presa guvernamentală cu elogiuri mari. Presa opozițională încă pare a fi mulțămită. Acéstă mulțămire provine mai cu sémă de acolo, că actualul cabinet s'a presentat cu programul direct în dietă, fără a-l mai discuta în plenul clubului liberal. Programul e statorit pe principii de tot liberale, dar — dice presa opozițională — témă ne e, că în timpul acesta tocmai principiile de libertate, egalitate și dreptate stau în flagrantă contra-dicere cu ideea de stat magiar, ér acésta idee guvernul nu o póte abandona, — nu-e permis sě o abandoneze.

* * *

In parlamentul austriac s'a întêmplat un conflict acut între deputații cechi-tineri și între germani. La desbaterea bugetului, deputatul rutén Romanciuk a dat espresiune dorințelor poporului rutén și i a înșirat gravaminele. Indată după acésta se sculà Hauck, care se plânse asupra tristei aparițiii, că evreii s'au ridicat în viéța publică peste capetele tuturor popórělor din monarchiă. Luà apoi cuvêntul Masaryk, care polemisà cu Plener și declarà, că preponderanța magiară nu se va puté paralisa de cât prin recunóscerea dreptului public boem. Vorbitorul se pronunță apoi cam aspru la adresa germanilor. Intr'aceea se ridică deputatul german Dr. Menger și dise: „Nu voim drept public boem“. Cuvintele lui Menger scóseră din paciință pe cehii-tineri și pe când stânga germană aplauda pe Menger, pe atunci cehii tineri protestau fără întrerupere Sgomotul era de tot mare. Menger dise mai departe: „A vorbí adi despre dreptul public boem, este trădare de patriă“, apoi întorcându-se către cehii tineri dise: „D-vóstră sunteți trădători de patriă“. Vorbele aspre ale lui Menger provocară un sgomot ne mai pomenit. Menger a fost chiămat la ordine; deputații se ridicară toți în picióre, ér cehii tineri se îndreptară spre Menger. Stânga germană aplauda grozav și în mijlocul ne mai pomenitului sgomot se audì o voce la adresa cehilor tineri: „Mergeți în Rusia, nu ne mai încurcați trebile aici“. Cuvintele lui Menger au indignat așa de mult pe cehii tineri, încât se dice, că au declarat, că vor părăsí parlamentul, dacă Menger nu-și va retrage, ce a dis la adresa lor. — Scólă bună au învěțat nemții din Austria dela frații lor de cruce magiari!..

Procesul politic
al
d-nului Dr. Vasilie Lucaciu.

(Incheere.)

Vorbirea de apěrare a dlui Lucaciu.

Apěrătoriul Coroianu: Dle president, vě rog sě se iee în procesul verbal declarația făcută de dl tălmaciu, care a dis că îi este cu neputință sě reproducă cu fidelitate apěrarea acusatului.

Cererea apěrătoriului se admite.

Dr. V. Lucaciu: Probe, domnilor jurați, că popórele cu idei confuse și greșite asupra libertății și culturii pier cu vremea, ne dă istoria destule. Pentru-că n'avem decât sě ne întrebăm, cum au cădut imperiile mari antice și cum drept semn, că cultura adevěrată în ori-ce împregiurari trebue sě se înfățișeze în tótă plenitudinea sa, este împregiurarea, că cultura adevěrată s'a menținut, a trăit și în mijlocul celor mai grele vremuri. Cultura romană s'a păstrat vécuri dearêndul, pe când poporul rěsboinic al cărui Hamilcar învěța la ură, a perit. De ce? Pentru-că nu era îndreptățit, nu póte fi etic ca sentiment ca ura sě fie luată drept vîrtute și isvor de viéță al unui popor. Mai eclatant ne arată acésta sânta religie creștinéscă, care s'a închegat cu tóte că era atât de mult combătută și s'a întins peste tótă suprafața pămêntului. Pentru-că acéstă religie e morală. Și tot numai pe basa adevěratei morale s'au putut constitui state moderne ca Francia, Italia și altele, și s'au sfârșit state la a căror întemeiare nu au presidat principii sănětóse, ci tendențe nedrepte caracteristice ale evului mediu. Și aflăm, că din chaosul emigrațiunii popórělor au rěsărit insulele culturale sub formele atrăgětóre ale statelor și natiunilor ce stau adi în fruntea civilisațiunii omenirii. Așa italienii, francezii, englezii etc. ni se presentă ca resultat de asimilațiune naturală a diverselor popóre. Centrul de cristalisari sau de formațiune al acestor state și națiuni a fost puterea culturală, combinată cu morala evangelică, care împreună lucrând au dat formă masselor crude.

În patria nóstră, unde trăim noi, deasemenea se arată o tendență medievală. Ér' cât de neîndreptățite și fatale sunt aceste tendențe, arată tocmai cele ce petrec la noi! aducerea mea aici, înaintea d-vóstre, care nu me puteți înțelege vorbind limba mea maternă — procedând deci conform legii — dar' nici mě puteți silì sě fac altfel. Aceste tendențe nu au succes însě în imperiul nostru, ci din contră au deșteptat sentimentul național în fie-care popor din acest imperiu, așa că adi aceste popóre stau ca tot atâtea individualități naționale, pretindêndu-și drepturile naționale, aspirând la libertate și independență națională. Dovadă eclatantă despre acéstă stare de lucruri este faptul, că aici nu a fost nici odată o putere culturală superióră, care sě pótă servì ca centru de nóuě formațiune de popóre.

Și e rěu, dlor, ca sě ve faceți servi ai unei tendențe neîndreptățite, pentru-că un stat cărui îi lipsesce cristalisarea, acea putere care tinde la formarea și întărirea statului și naționalităților, nu póte dăinuì. Ér' statul nostru are mai multe naționalități, a căror slăbire este preste putință sě întăréscă statul. Caracterul poliglot al statului esistă demult, dela fondarea statului. Nu se póte tăgăduì acésta nici cu privire la present, cu atât mai puțin pentru viitoriu, pentru-că viéța popórelor se desvóltă în spirit național.

Tendența periculósă ce s'a ivit între unguri este *idea de stat magiar*, care étă a adus rod: procesul de adi. Nu spre un ideal frumos duce acéstă tendență, ci meschinăria este, ca sě se iee la gónă un român, arětându-l ca pe un agitator, când el nu calcă o singură literă a legii. Nu u asta póte fi un principiu de stat, ci idealul spre care se tindă toţi factorii hotăritori dintr'un stat trebue sĕ fie validitarea fericirii familiilor, a tuturor cetăţenilor. Astfel înţeleg eu idealul, adevĕratul liberalism, ér nu ca în present, când în stat cei care se fălesc, că au luptat odinióră pentru libertăţi, sĕ devină opresori, agresori, atentatori la viéţa publică a altei naţionalităţi. Ba-a statelor neputĕnd fi decât morala, înţelegere între cetăţeni neputĕnd fi decât acolo, unde morala se respectă, evident că idea de stat magiar provocând lupta între naţionalităţi, nu póte sĕ fie decât imorală. Este cu atât mai imorală, cu cât pretinde sĕ mĕ lapĕd de eul meu.

Da, acest ideal magiar, acest altar la care vĕ închinaţi este, ce-i drept, împodobit cu stégul liberalismului, dar' el îmi cere ca jertfă limba şi naţionalismul meu. Ei bine, eu nu me voiu închina unui astfel de altar, pentru-că apropiindu-me de el, aflu că emblemele libertăţii sunt înşelătóre, şi în loc de a mĕ primì cu atribuţiunile mele naturale, cu care m'am născut în lume şi cu care trăesc în familie şi societate: cu atribuţiunile românismului meu, cere dela mine sĕ mĕ desbrac de tóte acestea.

Când ungurii au venit aici, pe aceste plaiuri frumóse ale patriei nóstre, şi diferitele naţionalităţi de aici i-au lăsat sĕ întemeieze stat, nu a fost vorba de stăpâni şi stăpâniţi, ci a fost vorba de un stat constituit din popóre cu drepturi egale şi naturale şi politice, precum ḑice un celebru istoric al Ungariei: *„Dexteram dantes pactum ferunt!"* Şi numai cât timp şi când acest principiu scos în relief de chiar fondatorul statului s'a respectat, nu a fost vorba de idee de stat naţional-magiar. Ér de când a rĕsuflat şi a câştigat teren acéstă idee meşteşugită, ea culege prea multe jertfe, şi vor cădé de sigur pe gânduri, întrebându-se: Unde au sĕ ducă aceste lucruri?..

Că au motive sĕ stee pe gânduri, e natural. Pentru că e vorba de pericolul ce ameninţă o lege făcută de cei mai moderaţi şi totdeodată mai cuminţi magiari, e vorba de sacrificare, stergerea cu desĕvêrşire a legii dela 1868, în care sunt espuse principiile profesate de Széchenyi, Deák ba chiar şi de Kossuth, deóre-ce în diferite rênduri, mai ales după înfrângerea ce a suferit-o când cu încercarea de a fonda un stat naţional magiar, a accentuat şi ei, că dela împăciuirea naţionalităţilor din patrie depinde tăria acestui stat.

Toţi aceşti bărbaţi au voit sĕ ne dee atunci o basă de înţelegere.

Cum şi de ce s'a deviat dela acea bună intenţie, cum de aḑi un representant al guvernului vine şi mĕ acusă pentru fapte, care nu sunt pedepsite de legile ţĕrii, şi crează o situaţie periculósă, silind pe o cétă de cetăţeni onorabili ca sau ei sĕ judece în necunoscinţă de causă, sau eu sĕ fiu silit a renunţa la drepturile mele naţionale, ér' un jurat cere sĕ renunţ la un drept înscris în lege? Nedumerire mare.

De aceea, mult aşi dorì sĕ vĕ desbrăcaţi de ori ce patimă, de ori-ce influenţă primită din cetirea presei magiare, care întortochéză totul şi făcêndu ve cunoscute ideile şi sentimentele nóstre, sĕ judecaţi cu atâta sânge rece, cu câtă sinceritate eu vĕ voiu espune idealul nostru naţional. De sigur, că aţi aplauda atunci, aţi recunósce, că în acţiunile mele modeste pe terenul naţional şi bisericesc nu am fost şi nu me conduc nici odată decât de iubirea némului meu şi a patriei.

Vĕḑênd abaterea dela principiul legii de naţionalităţi românii se întrébă toţi: Óre sinceră a fost acea legislaţiune ori nu? Eu, şi cu mine mulţi, cred că nu a fost sinceră. A fost numai resultatul unui moment de luciditate, ér de atunci s'a pornit o evoluţiune nefiréscă, care pe noi ne jignesce adânc, care a conturbat întreg organismul statului, care a împins la luptă popor contra popor, pentru-că, dlor juraţi, aḑi tot organismul oficios şi neoficios s'a pus în serviciul unei mişcări, care tinde la nimicirea drepturilor nóstre naţionale.

Preşedintele: Rog pe acusat sĕ fie scurt, sĕ se mărginéscă la discuţia celor aduse de procuror în actul de acusare, ér' sĕ nu facă politică.

Dr. V. Lucaciu: Da, voiu fi scurt, căci dacă ar fi pe dreptate, sĕ spun tóte suferinţele nóstre, ar trebuì sĕ proclamăm localul tribunalului de locuinţă permanentă, căci Dómne, multe amar de lucruri ar fi de spus. Şi aşa pe scurt însĕ, trebue sĕ spun ce ne dóre mai tare: onestitatea politică impune acésta. Voiu spune cu demnitate şi cu tărie, că tótă presa magiară şi tótă puterea publică a statului, cu desconsiderarea tuturor resónelor de drept, de justiţie între popóre, de echitate şi de cultură morală, lucră spre realisarea utopiei ideii de stat magiar. Şi acum vĕ întreb, dlor juraţi că în acéstă luptă imorală, în acéstă febrilă fermentaţiune, în acéstă fatală pornire a factorilor conducĕtori în statul nostru, unde rĕmân drepturile asigurate ale naţiunilor nemagiare, unde rĕmân cele mai justificate şi mai sfinte nisuinţe ale nóstre spre cultură şi desvoltarea individualităţii nóstre naţionale? Tóte acestea, durere, au devenit lucruri ilusorii şi efemere pentru noi; legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor éste numai o escamotare a lumii culte, este praf aruncat în ochii popórelor civilisate, ca nimeni sĕ nu observe ce se petrece în ţéra nóstră, şi aşa sĕ se pótă realisa în tignă idealul imoral şi imposibil: utopia de idea de stat magiar.

Acéstă evoluţiune sinistră în sistemul politic ne a esclus pe noi din legislaţiunea ţĕrii, aşa că aḑi suntem siliţi a ne da sĕmă asupra situaţiei, asupra tribunalelor corecţionale, în uşa temniţelor. Vĕ asigur însĕ, dlor juraţi, că vîrtutea nóstră cetăţenéscă şi resoluţia nóstră în eluptarea şi reclamarea drepturilor nu slăbesc nici înaintea tribunalelor, nici în pragul temniţelor d-vóstre, şi vĕ asigur că în contra acestui sistem politic de asuprire şi nimicire vom protesta şi din fundul temniţei, mai ales de acolo, căci nicăiri ca în temniţă şi nimeni ca cel cu lanţurile pe mâni şi picióre nu póte sĕ dorécă mai tare libertatea, sĕ se umplă de curagiu şi bărbăţie pentru a lupta ca adevĕrul sĕ triumfe, nimeni ca cel apăsat nu se insuflă mai mult de dorul şi iubirea naţională.

Mi se ḑicea sĕ nu fac politică în apĕrarea mea Dar' óre acusa nu este dela început şi până la sfîrşit politică? Am fost şi sunt silit sĕ fac şi eu acele escursiuni istorice, ca punênd icóna trecutului alăturea cu ceea a presentului, sĕ reese luminos inferioritatea stării ce ne apasă.

Revin la acusă. Declar cu tótă convingerea patriotului împăcat cu conscienţa, că pe nedrept sunt acusat. Voiu înfrânge însĕ întréga acusare.

Ce cuprinde hârtia încriminată?

Ea se referă la Memorand, şi ca se puteţi înţelege întréga afacere, trebue sĕ vĕ spun ce cuprinde acest Memorand. Dacă voiu reuşì sĕ vĕ fac cunoscuţi cu dreptele nóstre dorinţe aici formulate, dacă aţi vedea în serviciul căror idei m'am pus, dacă v'aş putea apropia convingerile ce noi le avem cu privire la idealul nostru naţional, o, de sigur, că în naţionalistul care vi-se înfăţişéză de acusator ca agitator antipatriotic, n'aţi vedea decât un bărbat al naţiunii sale, un patriot, care vrea mărirea patriei. Aţi da atunci un verdict de achitare.

Preşedintele: Învit pe acusat sĕ lase cestia Memorandului.

Dr. V. Lucaciu: Deduc, din acéstă învitare a domnului president, că domnii juraţi cunosc Memorandul, ceea-ce în casul de faţă e neapĕrat trebuincios, deóre ce procurorul de acolo a pornit. Eu aci voiu amintì de el numai într'atâta, întru cât se impune cu rigóre.

Am sĕ declar mai înainte de tóte, că noi am lucrat în totdeuna pe faţă şi în marginile legii. Memorandul nu póte fi deci privit nici el ca o lucrare antipatriotică. El a fost înaintat monarchului şi nu cuprinde agitare la ură în contra naţionalităţilor, ci este un protest în contra actualului sistem de guvernare.

Când noi plătim tribut şi vĕrsăm sângele pentru ţéră în aceeaşi mĕsură ca ori-care naţionalitate, când prin muncă pe sóre şi ninsóre căutăm sĕ ne susţinem şi sĕ înmulţim bogăţia naţională şi a statului, cum vine procurorul sĕ ne tracteze astfel? Crede, că vorbind cu dispreţ despre noi, că acusându-ne ne va demoralisa, ne va intimida şi ne va face astfel accesibili pentru idea de stat magiar şi că ne va slăbì în simţul nostru naţional? Se înşélă. Pe lege basaţi şi de intenţii patriotice curate inspiraţi în nici o acţiune a nóstră frica nu are sĕ ne însoţéscă.

Mirarea nóstră în faţa tendenţelor magiarilor de a înăbuşi în celelalte naţionalităţi simţul de libertate este cu atât mai mare, cu cât istoria magiară are atâtea pagine triste despre luptele pentru libertate.

Insuşi Pulszky a ḑis că forma actuală a statului este resultat al conspiraţiunilor. Va sĕ ḑică, luptătorii d-vóstre naţionali au luptat şi în ascuns, ba v'aţi făcut tovarĕşi cu state strĕine duşmane monarchiei. Astfel óre nu Bercsényi a fost trimis şi a stat doi ani la curtea rusécă numai pentru a'i câştiga pentru revoluţia unguréscă şi în contra stăpânirei, pe care o declaraserăţi străină. Dar Klapka cu soţii sei n'a conspirat şi el în Italia, pe când românii nostri îşi vĕrsau sângele pentru tron.

Şi a-ţi luptat d-vóstră atunci contra asupritorilor pentru ca aḑi înşivĕ sĕ deveniţi tirani, şi-am vĕrsat óre noi sângele pentru patrie, ca sĕ nu fim liberi, ci trataţi ca supuşi şi sclavi? Óre asta e menit sĕ fie resultatul acelor lupte: sĕ staţi ca curte cu juraţi şi sĕ me judecaţi, pentru că am făcut lucruri, pe care, dacă aş fi dintre ai d-vóstre, de sigur nu m'aţi fi dat în judecată. Trist lucru. Pentru mine cu atât mai trist, cu cât omorîţi un ideal.

Ce, vĕ ridicaţi contra unei lupte drepte, făţişe? V'ar plăcé mai bine sĕ conspirăm şi noi. Nu vedeţi cum străinii stau la pândă cu scara răzimată de ḑidul cetăţii, gata a sări îndată ce încăierarea internă ar uşura asaltul.

Ér sistemul actual dă duşmanilor statului motiv de a crede, că ar putea se găsească aici prietini; étă de ce acest sistem este fatal Ungariei. Din bună vreme vĕ întórceţi, calea pe care a-ţi apucat nu duce la bun sfêrşit.

De unde atâta pornire fatală?

Ungaria a ajuns faţă cu noi întocmai ca doctorul cu bolnavul, care îi ḑice: Scólă-te şi mişcă, nu eşti bolnav. Acesta însĕ nu póte, căci durerile îl leagă greu de pat. Aşa şî deţinĕtorii actuali ai puterii statului în casul de faţă dl procuror, spune că n'avem cause a ne plânge, a ne simţi rĕu, ci numai ideile nóstre separatiste şi alte gogoriţe ne fac sĕ ne credem împilaţi în acéstă patrie. In casul de faţă pacientul nu este un rob legat de pat, ci o fiinţă conscie de sine, care scie până când si cât se sufere. Şi cine ia responsabilitatea vremii ce póte urma, când morbosul va rupe patul şi lanţurile cu care este legat?... Şi cine, în vécul acesta, va tăgădui, că tendenţele unui popor spre libertate sunt justificate, că popórĕle au dreptul ca ele singure sĕ-şi croească viitoriul?

Aşa fiind, jos hegemonia, jos cu stăpânirea ce tinde a nimici. Dacă ungurii voesc libertate şi independenţă naţională, românii de ce n'ar voi şi ei libertatea şi independenţa lor?

E timpul ca se lucrăm şi noi pentru acest ideal.

Unguri demult nutresc tendenţe de independenţă completă. Insuşi Jókai a ḑis la 1884, înaintea alegătorilor sei din Caşovia, că toţi magiarii doresc independenţa naţională, guvernamentalii întocmai ca şi Kosuthiştii! Deosebirea numai, că cei dintâiu nu-s nerăbdători, nu se precipitéză, ci aşteaptă timpul potrivit. Şi acest timp îl găsesce dl Jókai, pe când le va succede magiarilor a asimila tóte naţiunile conlocuitóre. Da, dar când e vorba de independenţa naţională a Ungariei avem şi noi cuvêntul nostru de ḑis. Dór nu suntem numai umplătură în acest stat, numai cantitate negligiabilă, ci un popor cărui i se cuvine un rol în stat.

Dacă e deci sĕ se facă dreptate şi egalitate, pe partidele politice şi pe toţi bărbaţii politici magiari, care proclamă fără încungiur necesitatea independenţei Ungariei sĕ-i dee procurorul în judecată, ér nu pe noi, care suntem interpreţi fideliai sentimentelor unor cetăţeni credincioşi. Şi sĕ se scie, că cine lovesce în noi, conducătorii poporului, cine pe noi ne insultă şi ne vatĕmă, lovesce şi vatĕmă întreg poporul românesc.

Distinctivele naţiunii române o fac vrednică de societatea popórĕlor celor alese. Tocmai de aceea ni se pare un crivéţ, cetind scrisele foilor magiare: mĕ înfior de atâtea calumnii ce bâjbăe în ele. Şi totuşi nu se află procuror, care sĕ le tragă la rĕspundere.

Presa magiară spune, că statul acesta ori va fi naţional magiar, ori nu va fi. Proclamă deci pe faţă stêrpirea nóstră, după cum e vĕdit, că ea caută a ne înstrăina de patrie şi tron. De patrie crede a ne înstrăina făcênd pe magiari se calce legile, care's alcătuite şi pentru ocrotirea nóstră, ér de tron făcênd sgomot şi bucurându-se ostentativ, că împĕratul n'a primit delegaţia românéscă. Lealitatea nóstră stă însĕ neclintită, virtuţile nóstre nu au slăbit cu tóte acestea. Dar politica acésta nu'şi va ajuge scopurile sale. Pentru-că vii nu vom ceda şi aşa statul acesta nu o se fie nici odată naţional magiar. Vom iubi patria nóstră şi atunci când se va adeveri consecuenţa alternativei gróznice ce şi'o pune publicistica magiară, că statul sau va fi naţional magiar sau se va sterge de pe faţa pământului, şi nu le va succebe nici sĕ ne înstrăineze de cătră înaltul tron, nici se facă aici stat naţional magiar!

Domnilor juraţi! Contele Szapáry a ḑis într'un discurs al seu, că coróna póte fi informată pe dóuĕ căi despre cele ce se petrec în monarchie: pe cale oficiósă si prin organe particulare. Dvóstră deasĕmeni sunteţi informaţi în aceste dóuĕ chipuri: oficios prin pocuror şi pe cale particulară de prin gazete informaţi despre mine şi lucrurile românesci. Şi una şi altă cale e rea. De vréţi sĕ judecaţi drept, primiţi informaţii dela un om, care numai pentru vitorul şi libertăţile naţionale luptă.

Domnul procuror ca se pótă băga zizanie între români şi unguri, ca se pótă predispune pe cestia din urmă în contra nóstră, ḑice, că sunt între noi ómeni, care nu consimţesc cu principiile actualilor conducĕtori ai românilor. *Durere, sunt şi de aceştia, e adevĕrat.* Nu e nevoie însĕ ca sĕ arăt cum se produc astfel de ómeni, vreau sĕ ve amintesc numai, că a-ţi avut şi dumnia vóstre. Ér cât despre ai nostri, ei sunt, fórte puţini, dispreţuiţi şi făcuţi de ocară pe cum merită înaintea poporului românesc, pe cum s'a adeverit chiar în ḑilele acestea mai recente când simbriaşii guvernului magiar, sateliţii perfiḑi ai şovinismului au voit sĕ ne spargă rîndurile naţionale, voind a mângi chiar caracterul meu nepătat, cu propriile lor infamii.

Me acusă apoi dl procuror că sunt agitator. Da sunt agitator şi me fălesc de acest nume pentru că da, agit! nu în contra patriei însĕ ci în contra sistemului actual susţinut de dl procuror, sistem cu atât mai de combătut, cu cât el ne învrăjbesce şi cu cât ar fi de dorit ca popórele din patrie se trăească în bună pace.

Şi apoi dacă eu agit combătând un sistem de guvernament, pe care îl combate partide întregi politice magiare apoi agită şi Dobriţinul întreg, căci la alegeri şi Dobriţenii au luptat în contra actualului sistem de guvernament.

Este cu atât mai neîntemeiată acusarea, ce mi se aduce, că am agitat la ură în contra unei naţionalităţi, cu cât nicăiri în convocarea mea nu se găsesce cuvêntul „naţiune" ori „naţionalitate", ci am vorbit numai de sistem de guvernare.

Ei bine, când în aşa chip se pun la cale procesele în contra nóstră, apoi ne convinegm tot mai tare, că nu mai e de dus cu stăpânirea unguréscă!

Dl procuror a mai avut apoi o iden nenorocită, care e o ruşine pentru veacul nostru: sĕ enunţe, că amăgitorii popórelor (preoţii) au inventat cestiunea naţionalităţilor. Par'că popórele ar fi cine scie cât de mulţămite, şi numai noi i'am roscoli sentimentul de nemulţumire şi luptă. A afirma aşa ceva, însemnéză a nu cunósce deloc popórele din statul sf. Stefan, ori a fi rĕutăcios grozav: a spune lucrurile pe dos numai pentru a ponegri o clasă de ómeni, şi încă pe aleşii unui popor. Rĕutatea culminéză mai ales în faptul, că procurorul ne numesce amăgitori ai poporului pe noi preoţii şi pe toţi cărturarii, care ḑi şi nópte duc lupta grea pentru interesele naţiunii.

Dar dl procuror calumniază prin acésta o cétă de ómeni venerabili!

Şi ce a'ţi ḑice d vóstră, dacă cineva ar vorbi despre Széchenyi, Wesselényi, Kossuth şi alţi ca despre nesce amăgitori ai poporului magiar, când în sufletele dvóstră păstraţi un suvenir atât de sfânt acestor luptători.

Dl procuror a batjocorit în chip neiertat pe întregul popor român, presentându'l ca incult ḑicênd ca „poporul român incult merge orbiş după preoţi". Par'că ţeranii nostri ar fi nesce masse inconscii, pe care sĕ le duci cum îţi place, par'că ei nu ar sci cine le voesce binele şi de cine sĕ se ferécă. Ba dl procuror întră în biserica românéscă, afirmând, că preoţii nostri predică ură dela altar. Şi spune acésta fără a aduce măcar cel mai slab motiv.

Trist, când un procuror suprem alérgă la asemenea apucături.

Dar sĕ presupunem, că în adevĕr ar fi ceva ce apropie adevĕrul, că preoţii nostri predică naţionalism dela înălţimea altarului. Óre acésta ar însemna, că agită în contra patriei, că agită la ură în contra naţionalităţilor?

Preoţii magiari, şi în deosebi cei reformaţi, ce au făcut ei óre, nu au predicat şi ei de pe amvon naţionalism? Chiar în biserica reformată de aici, ce s'a întêmplat óre?

Ei, dacă preoţilor maghiari li-a fost permis, dacă în biserica magiară de aici s'a proclamat independenţa, de ce úre nóuĕ, preoţilor români se nu ne fie permis a susţiné focul vestal, focul nobil şi divin al iubirii de neam şi de libertăţi?

De sigur, că nici chemarea nóstră, a patrioţilor români nu póte fi alta, decât sĕ propovedáim sfintele învĕţăminte ale libertăţii.

Étă de ce stau liniştit în faţa dvóste, étă de ce cred şi sunt convins tare, că o datorie am îndeplinit, când am sĕvêrşit fapta, pentru care dl procuror m'a adus înaintea d-vóstră.

Un singur lucru mĕ suprinde de altfel în întreaga vorbire a d-sale: cum după insultele, ce a adresat naţiunii române, terminând, nu v'a propus sĕ trimiteţi felicitări başibozucilor dela Turda, Şimleu şi Arad, acestor eroi cu care vĕd, că se identifică naţiunea magiară, dându-mĕ în judecată, pentru că m'am ridicat şi am condamnat faptele lor mârşave.

In adevĕr o injustiţie mai mare nici că se póte, decât ca pe noi, care punem stavilă unor porniri ruşinóse, desastruóse pentru un stat, sĕ fim daţi în judecată, ér cei care în miez de nópte dau asalt caselor cetăţenilor leali, se plimbă în tótă libertatea, ba sunt priviţi ca nesce bravi.

Étă de ce sper, dlor juraţi, că veţi respinge cererea dlui procuror.

Veţi astupa astfel grópa ce dl procuror a săpat o între mine şi dvóstră, între români şi magiari. Ve'ţi astupa'o cu lozele bunei înţelegeri, cu ramurile dreptăţei, ca pacea mult dorită sĕ se pótă înstăpâni peste popórele învrăşbite din patrie, ca astfel sĕ se desminte odată că puterea publică din Ungaria ocrotesce elementele turbulente, ér pe cetăţeni cu credinţă cătră tron şi patrie îi ia la gónă.

Er dacă nu, apoi de sigur, că nu eu port responsabilitatea pentru vrajba, amarul, şi ura ce din ḑi în ḑi, din pas în pas se măresce şi ameninţă cu desastru patria nóstră comună.

Sĕ fiţi cu luare aminte!

Nu ve cer nici graţie, nici indulgenţă. Dar ve cer, că dacă voiţi se ve arătaţi vrednici de cei cărora le a'ţi ridicat monument în grădina publică a dvóstre, dacă voiţi se daţi măcar un mic semn de nepreocupaţie şi iubire de adevĕr, dacă voiţi sĕ arătaţi, că iubiţi libertatea, se achitaţi pe un acusat, care n'are alt păcat, decât că îşi iubesce naţiunea, adóră libertatea şi uresce sclăvia!

Varietăţi.

* (†.Elena Cândea.) Eri, Marţi, s'au transportat la vecinică odichnă rĕmăşiţele pământesci ale mult regretatei *Elena Cândea*, soţie de protopresbiter. Eri întreg Avrigul a îmbrăcat haină de doliu, bărbaţii cu capetele descoperite şi femeile cu giolgiurile cernite şi au luat ultimul rĕmas bun dela dênsa. Despre stima şi iubirea, de care se bucură actualul protopresbiter şi s'a bucurat defuncta vorbesce destul lămurit acest act trist, la care au luat parte aprópe toţi preoţii din tractul Avrigului, învĕţătorii, preoţii gr. catolici din apropiere, preoţii evangelici din loc şi din Bradu, fruntaşii comunelor, mulţi amici din Sibiiu şi din alte depărtări ai soţului reposatei, oficiile politice etc.

Oficiul divin la săvêrşit P. O. D. D. Iuliu Dan protopresbiter în Făgăraşiu, Mateiu Voileanu presbit. asesor consist. şi Dr. R. Roşca protodiacon secret. consist. dimpreună cu O. Domni presbiteri: Ioan Mihu esped. consist.; Vasile Macsim, Constantin Prie Toma Doican, Ioan Mateiu, Toma Dragomir şi Nicolau Cucu, ér rĕspunsurile ecteniilor corul de copii sub conducerea învĕţ. Ioan Băcilă.

Frumseţea ritului a fost înălţată prin cântările funebrale cântate mult dulce şi melodios mai vêrtos de dl ases. consist. M. Voileanu şi prin ordinea esemplară, ce s'a observat în întreg decursul acestui act trist. Cuvêntarea funebrală de dl protopresb. Iuliu Dan şi care a avut drept motto: *„Voi toţi cei-ce mergeţi pe calea acésta întórcevĕţi ve şi vedeţi de e durere mare ca durerea mea"*, deşi compusă în pripă, a fost întocmită atât de bine şi rostită cu atâta sentiment încât lacrămile curgeau şiróie pe faţa publicului îndesuit în spaţiósa biserică.

Cortegiul funebral a fost imposant, publicul curgea de prin tóte părţile şi cortegiul se mişca încet în sunetul clopotelor de la tóte bisericile şi în sunetul capelei de musică instrumentală a conlocuitorilor saşi, care şi la mormênt a esecutat o frumósă cântare corală de adio.

Pe neconsolabilul soţ — rĕmas după 11 ani de căsătorie cu 5 copii mititei — mângăe-l iubirea manifestată din tóte părţile, mângăe-l bunul Dumneḑeu!

* Din Cluş ni se scrie, că fericitul în Domnul **Lazar Baldi,** fost proprietar în Cluş, 'şi a testat tótă averea sa pentru scopuri culturale românesci, anume:

Casele cu grădină spaţiósă, din Cluş, le-a lăsat fundaţiunii pentru înfiinţarea scólei de fetiţe române din Cluş; valórea lor este 30,000 fl.

Pentru fundaţiunea „Lazar Baldiana" a lăsat	fl. 8800
Bisericii gr. cat. din Gilou	„ 3000
Bisericii gr. cat. din Cluş	„ 2000
Scólei gr. cat din Cluş	„ 500
Societăţii sodalilor români din Cluş	„ 200
„Cassinei române" din Cluş	„ 200
Societăţii „România jună" din Viena	„ 1000
„Asociaţiunii transilvane"	„ 1000
Fondului teatrului român	„ 1000
Eclesiei bisericii gr. cat. din Gilou pentru sporirea venitului preoţesc	„ 2100

Fapta marinimósă şi nobilă vorbesce de sine!

Fie-i odichna sufletului lină şi memoria neştersă întocmai precum neşters şi reperitor este binele, ce el l'a făcut némului românesc!

* (Profesórele în România.) Atât de mult s'a sporit în România numĕrul absolventelor în pedagogiă, încât astăḑi abia îşi mai pot găsi aplicaţie. Ni-o dovedesce acésta faptul, petrecut acum de curênd, că la 30 de locuri vacante dela scólele primare de fete, s'au presentat nu mai puţin ca 320 de candidate. Se vede, că fetelor române nu le prea plac alte cariere, decât profesoratul. Esperienţa le va învĕţa însĕ, că mai sunt şi alte cariere onorabile, pe cari îşi pot asigura un viitoriu mai sigur şi tot aşa de frumos, ca şi profesoratul.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima sfăşiată de durere aduc la cunoscinţa tuturor consingenilor, amicilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a iubitei lor mamă, sócră şi bunică *Maria* vĕd. *Zenobiu Hodoşiu* născ. *Filipescu* care după scurte suferinţe împărtăşită cu sfiintele taine ale muribundilor şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului astăḑi la órele 4 p. m. în 9/21 Novembre a. c. în etate de 74 ani şi al 9-lea an al văduviei.

Rămăşiţele pămêntesci ale scumpei defuncte se vor astruca după rîtul gr. or. la 12/24 l. c. 1892, la órele 10 a. m. în cripta familiară

Fiei ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Iclandu mare, la 9/21 Novembre, 1892.

Basiliu Hodoşiu, şi soţia Anica născ. Gheaja, Rafila Hodoşiu măr. Augustin Pop ca fii. Ioan Filipescu ca frate. Maria Florian măr. Vasilie Vlassa, Laurean Hodoşiu, Rosalia Hodoşiu măr. Stefan Russu, Letiţia Hodoşiu măr. Silviu Trombitaş, Elisaveta Hodoşiu, Vasilie Hodoşiu, Iuliana Pop măr. Teodor Nagy, Anica Pop măr. Augustin Almăşan, George Basil şi Virginia Pop, Aurelia, Maria şi Victoria ca nepoţi şi nepóte.

Bibliografic.

Au apărut:

„Călindariul plugariului" pe anul comun 1893, redactat de Ioan Georgescu, învĕţătoriu în Scoreiu. Editura tipografiei „A. Mureşan" în Braşov. Anul prim. Pe pagina primă se află portretul poetului Andreiu Murĕşan, apoi urméză partea caledaristică, cu poveţe pentru economi, ce sĕ lucre în fie care lună, precum şi semnele de timp, apoi geneologia caselor domnitóre, têrgurile etc. Partea literară cuprinde material ales, bine arangeat şi interesant cu deosebire pentru ómenii de la ţară. Este unul dintre calendarele nóstre cele mai bune şi pentru aceea 'l recomandăm atenţiunii cetitorilor. Preţul unui esemplariu 25 cr. (pe poştă 30 cr).

— *Intimpinare* la critica publicată de d-l Simeon Popescu în „Conv. liter." Nr. 4 1892 asupra manualului „Istoria bisericéscă" de Calistrat Coca profesor de religiune la scóla reală sup. gr. or. din Cernăuţi: Reproducere din „Candela", Cernăuţi 1892 broş. pag. 22.

— *„Lecţiuni din gramatica limbei române"* pentru scólele poporale de Ioan Ilinca învĕţătoriu. Arad, 1892. Tipagrafia diecesană. Format 8⁰, pagine 71. Preţul unni esemplariu 25 cr.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Pace vóue

de

Henry Drummond.

> „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi eu ve voiu odichni pe voi. Luaţi jugul meu preste voi şi ve învĕţaţi dela mine, că blând sunt şi smerit cu inima şi veţi afla odichna sufletelor vóstre. Că jugul meu este bun şi sarcina mea uşóră este".
>
> (Mat. cap 11, vers 28—30.)

Prefaţă.

Am auḑit odată o predică asupra liniştii dela un preot însĕmnat. Predica era plină de gândiri frumóse; când mi-am pus însĕ întrebarea: cum mi-a arătat el, că pot ajunge la linisce? n'am aflat nici un rĕspuns. Predica fără îndoială era însufleţită de dorinţa sinceră, ca sĕ aducă serviţii ómenilor, cari caută liniscea; ea nu cuprindea însĕ nici un sfat basat pe esperinţa evidentă, nici o îndrumare, călăuză, care mi-ar fi putut ajuta, ca sĕ aflu liniscea, ce mi-o înfăţişa el, când umblam prin lume cu cele auḑite în inimă.

Dacă preotul a rĕmas datoriu cu rĕspunsul la acésta insĕmnată întrebare, vina nu este tocmai a lui. Întréga religiune poporală umblă, aşaḑicênd, într'o lumină dubiósă, şi dacă ne adresăm către ea cu întrebarea: cum ni-se póte ajuta în acéstă împrejurare? în loc de a da un rĕspuns practic, ea se perde într'o negură de rĕspunsuri nesigure.

Lipsesce legătura dintre cuvintele cele mari ale religiunei şi viéţa ḑilnică, — cine n'a simţit-o încă acésta, cine nu s'a descurajat pentru acésta? De creştinism sunt legate cele mai înalte cuvinte ale limbei nóstre; literatura lui este plină de espresiuni, cari esprimă disposiţiunile cele mai sublime şi fericite, ce pot umplé sufletul omului. Pace, bucurie, linisce, credinţă, iubire, lumină — cât de constant rĕsună cuvintele acestea în rugăciuni şi în imnurile bisericesci; ar crede omul, că în ele zace bogăţia principală a esperinţei nóstre crestine. Dacă privim însĕ lucrul mai deaprópe, dacă privim în viéţa de tóte ḑilele la cei mai mulţi dintre noi, cum ne desamăgim de starea, ce aflăm!

Noi nici nu scim, că viéţa nóstră religiósă constă numai din frase, din espresiuni, că aceea, ce numim noi creştinism, este numai un rĕsunet al comorii de cuvinte bisericesci, o vorbărie evlaviósă cu un cuprins fórte mic în fapte şi în fiinţă.

Ba unora dintre noi esperinţele creştine li-se par şi mai greu de ajuns, ca în timpul cel dintâiu al vieţii crestine. Viéţa acésta este ca o flóre, care nu s'a putut desvolta bine şi cum se cuvine; nu ne căim, că am luat religiunea în serios, dar suntem desamăgiţi. Ce e drept avem uneori momente, când în sufletul nostru rĕsună ceva ca nisce sonuri line de musică ceréscă; dar aceşti soli plăcuţi vin rar şi ca din întêmplare. Ei încétă de a mai suna, inainte încă de a ne sci da sémă. Dacă ne salută, ne prinde aprópe mirarea. Dacă ne părăsesc, nu scim pentruce. Dacă am vrea sĕ ne asigurăm de reintórcerea lor, nu scim cum sĕ începem şi ce sĕ facem.

Ce însĕmnéză acésta altă, decât că religiunei nóstre î-i lipsesce terenul solid, că viéţa nóstră crestină e debilă ca şi o lumină vâlvăitóre. Acésta arată un bancrot mare în esperinţe, care ar putea asigura crescinismului mângăerea sa personală şi l'ar puté face mai atrăgĕtor pentru lume; acésta dovedesce şi o mare nesiguranţă cum este de a se ajuta. Este tocmai astseliu caşi cum noi am sci tóte despre sănĕtate, dar nu scim mijlócele şi căile cum sĕ ajungem la ea.

Un lucru este sigur, seriositatea onestă nu lipsesce, pretutindenea în jurul nostru se trudesc ómenii cu dorinţa, ca sĕ devină mai buni. Lumea are acéstă dorinţă, o nutresce din tot sufletul, ea este una dintre cele mai minunate şi mai pĕtrunḑĕtóre apariţiuni în viéţă! Ea mişcă inimile a mii şi mii de bărbaţi şi de femei, la cari abia o putem presupune, atât între cei maturi şi esperţi cât şi între cei tineri şi plini de viéţă, cari arare-ori î-şi stêmpără setea şi nu o dau pe faţă nici odată. Ce lipsesce, nu este atât căldură cât lumină; nu atât silinţă cât conducere corectă a silinţelor, cari le aflăm pretutindenea.

Vorbirea de faţă voiesce sĕ contribue cu un modest ajutoriu la resolvarea acestei întrebări; ea voesce şi cércă sĕ conducă ici-cólea pe teren solid piciorul călĕtorilor depărtaţi de ţintă, cari caută liniscea şi nu o află; voesce sĕ-i conducă la un principiu mare, simplu dar neclătinătoriu, care este terenul nu-numai al esperinţei crestine, ci al tuturor esperinţelor de viéţă şi chiar al vieţii însĕşi.

Pace vóue.

Crestinismului nostru îi lipsesce metodul, raḑimul solid. Nu se póte cugeta, că nu esistă nici un mijloc de a preveni clătinarea lui în drépta şi în stênga; cu atât mai puţin sĕ póte presupune, că esistă, ce e drept, mijlóce, dar acestea sunt secrete. Este greşit şi fals cugetul, că numai puţini ómeni au câscigat un astfeliu de secret în urma unei întêmplări norocóse sau a unei disposiţiuni naturale şi mai norocóse.

Crestinismul trebue sĕ pótă produce fructe pentru toţi ómenii de o potrivă, fie ei de ori-şi ce disposiţiune naturală, şi calea însa-şi trebue sĕ aibă întrare chiar şi pe înălţimile sale cele mai înalte o întrare, pe care o póte afla tot omul.

Eu vréu sĕ me încerc, ca sĕ arĕt acéstă întrare, pănă la ea duce o potecă cunoscută; dar curios, pană acum ea este puţin călcată, ba este aprópe necunoscută, unde e vorba de lucruri religióse; trebue sĕ pornesc dar dela un loc comun şi de tóte ḑilele:

Nici un efect fără causă.

În lume nu se întêmplă nimica în mod accidental, din întêmplare. Dumneḑeu este un D-ḑeu al ordinei. Tóte se baséză pe anumite condiţiuni, şi nimic nu urméză pe nimerite. Lumea, şi lumea religiunii, este condusă de legi. Desvoltarea caracterului urméză unei legi. Fericirea urméză unei legi. Esperinţele crestine încă urméză unei legi. Ómenii î-şi uită de acésta, sau nu sciu, şi cred, că liniscea, bucuria, pacea, credinţa îi sbóră unuia din aer ca plóia şi néua. Lucrul însĕ nu este astfeliu, şi dacă ar fi chiar aşa, lucrurile acelea şi-ar avea originea în lucrări premerse, şi ar fi supuse legilor naturale.

Plóia şi néua cad pe pămênt, firesce din aer, dar nu fără puţine antecedenţe. Ele sunt resultatul final al causelor premerse. Tot astfeliu este şi cu linistea, cu bucuria, cu pacea. Acestea încă î-şi au istoria lor. Furtuna, vêntul, liniscea de vênt nu sunt accidentale, ele se baséză pe împrejurări, cari au premers. Liniscea şi pacea sunt în natura internă a omului asemenea liniscei de vênt şi ele se nasc cu absolută necesitate din cause pe deplin determinate.

Vorba este, ca sĕ ne clarificăm asupra acestui lucru: noi trăim într'o lume a ordinei, ér nu într'o lume a întêmplării. Dacă o stăpână a casei aduce pe masă o plăcintă bine-reuşită, atunci acésta este productul, este resultatul unui recept bun şi bine aplicat. Stăpâna casei nu póte amesteca părţile constitutive şi prescrise ale plăcintei şi nu le póte aduce în cuptoriu pentru timpul recerut, fără ca sĕ vadă, că se nasce din ele o plăcintă. Dar nu ea a produs plăcinta, ci natura. Ea aduce numai lucrurile înrudite în legĕtură unele cu altele, ea pune causele în mişcare şi causele acestea produc în mod natural plăcinta ca resultat. Ea nu este creatóre, ci numai mijlocitóre, şi ea nu este atât de fără de fără de minte, încât s'ascepte sĕ se nască un resultat determinat ca plăcinta, din cause accidentale. Ea nu pune mâna pe provisiunile ei numai din intêmplare şi nici nu-şi cugetă, că sĕ nasce plăcinta din întêmplare. Tocmai astfeliu este şi cu nascerea esperinţelor crestine.

Se aplică anumite mijlóce şi căi, şi resultatul este: anumite efecte. Şi anume aceste resultate trebue sĕ urmeze, şi sunt efecte, cari nu pot urma, dacă n'a premers causa. A astepta efeete acolo, unde lipsesc causele recerute, însĕmnéză a ascepta plăcinta fără de a îngriji de părţile, din cari sĕ compune ea Atât de nebună nu este nici o gospodină. Atât de nebuni suntem însĕ noi cu toţii în privinţa bunurilor spirituale.

Imi zace mult la inimă, ca sĕ ve fac sĕ înţelegeţi acésta lege simplă de causă şi efect şi cu privire la viéţa spirituală. În loc de a ve arĕta însĕ acésta în mod general la diferitele esperinţe crestine, vreau mai bucuros sĕ ve arĕt aplicarea ei la un cas deosebit şi anume îmi aleg ca esemplu: linistea. Cine învaţă a cunósce însĕmnătatea acestei legi la acest esemplu nu va avé greutăţi, ca sĕ afle aplicarea ei la tóte celelalte casuri. Sĕ luăm o tesă ca acésta: Călătorii africani sunt espuşi unor friguri, ale căror atacuri causéză neliniste şi aiurări. Espresiunea „causézănelinişte“ trebue luată bine în sémă. Nelinistea are o causă. Este deci evident, că omul, care voesce sĕ scape de neliniste sĕ va ocupa de causă.

(Va urma).

Bursa de Viena şi Pesta.

Din Novembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	100.45	111.30
Renta ung. de hârtie 5%	100.35	100.04
Scrisuri fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Galbeni împĕrătesci	5.69	5.70
Napoleon-d'ori	9.55	9.53
Mărci 100 imp germane	58.86	58 85
Londra 10 Livers sterlingi	119.80	119.85

Nr. 253. [223] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă prin renunciare parochia gr. or. de clasa a III-a Găbud, din tractul protopresbiteral al Turdei, pentru intregirea acestei parochii pe basa încuviinţărei Venerabilului consistoriu archidiecesan din 9 Septembre a. c. Nr. 5741 B., se escrie prin acésta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitul împreunat cu acest post conform statorirei sinodului parochial din 9 Ianuariu 1891 este de 242 fl. 50 cr.

Reflectanţii la acest post au a-şi aşterne pănă la terminul de mai sus cererile de concurs instruite conform regulamentului pentru parochii, oficiului protopresbiteral mai jos semnat per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Turdei în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu, 21 Octobre, 1892.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 269. [224] 2—3

EDICT.

Dumitru Coman Schitea din Selişte, comitatul Sibiiu, care de trei ani trecuţi a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Ana P. Herţa tot din Selişte fără a se sci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Maiu a. c. Nr. 3433 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asupră-i de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Selişte, 5 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 535/2892 [225] 2—3

EDICT.

Ioan Ilie Chera din Ludoş, cercul Miercurei, carele de 6 ani a părăsit pe legiuita sa soţie Dochia Teodor Oltean, pribegind prin lume, fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăieşte cu încuviinţarea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre 1892 Nr. 4546 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 5 Novembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 534/1892 [226] 2—3

EDICT.

Nicolae Cojocar din Apoldul inferior, cercul Mercurei, carele de patru ani a părăsit pe legiuita sa soţie Maria Nicolae Nicóră, pribegind prin lume- fără a se sci ubicaţiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviinţarea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre 1892 Nr. 4545 B., se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Mercurea, 5 Novembre 1882.

Oficiul protopresbiteral gr or al Mercurei.

I. Droc,
protopresbiter.

Nr. 707. [221] 3—3

Edict.

Teodor Hărăguşiu de religiunea gr. ort din Meteş, care de 15 ani a părăsit pe legiuita sa soţie Samfira Nicola din Meteş fără a se sci unde petrece, se citéză prin acésta a se presenta în termin de 6 luni de ḑile înaintea acestui for matrimonial conform resoluţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan ddto 29 Maiu 1892 Nr. 3769 B, la din contră procesul urḑit de actora se va pertracta şi decide şi în absenţa lui

Alba-Iulia, 7 August, 1892.

Forul matrimonial de I a instanţă al tractului Albei-Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Szám 6616/892 urb. [228] 2—3

Hirdetmény.

Az egerbegyi határ tagositási ügyben, az elömunkálatott megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül az 1892 évi deczember hó 16 napjának d. e 9 oráját egerbegy községébe a falusbiró lakására tüzöm ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idezem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszéktől.

Erzsébetváros, 1892 october 31-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 6381/892 polg. [227] 2—3

Hirdetmény.

Alolirott mint a nagyszebeni kir. törvényszék altal 5955/892 számu, végzésével kiküldött eljáró biró ezennel közzéteszem, hogy a Kiscsüri határ tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése, jelesen:

1-ször az érdekeltek képviseletenek rendezése;

2-szor a misködő mérnök megválasztása és

3-szor a költség előirányzat elkészitése végett tárgyalási határnapúl 1892 évi december hó 19-ik napját d. e. 9 orakor a kiscsüri községy irodába kitüzöm, melyre az utasitás 44 §-ra értelmében az összes érdekelteket ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék nevében.

Nagy-Szebenben 1892 évi november hó 5 én.

Mihály Dezső,
eljáró biró.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892. [215] 6

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5 ½ %** şi

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de cătră **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%**.

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efeptui şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcţiunea“.

„IULIA“ cassă de economii, societate pe acţiuni în Alba-Iulia.

Avis. [229] 2—3

Cassa de economii, societate pe acţiuni „Iulia“ în Alba-Iulia (Gyulafehérvár) în piaţa mare, în casa bisericei gr. cat., începêndu-şi activitatea în **15 Iuliu a. c.,** anunţă că:

A) escomptéză cambii,

B) acórdă împrumuturi personale pe lângă obligaţiuni cu cavenţi,

C) acórdă împrumuturi pe lângă securanţă ipotecară, mai departe primesce:

D) depuneri spre fructificare.

Depuneri, ridicări s'au anunţări sĕ pot face şi prin postă.

Alba-Iulia, 16 Novembre, 1892.

Direcţiunea.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 19—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

A lui KATHREINER

Surogat de cafea Kneipp

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's Schutz-Marke. Kneipp-Malz-Kaffee. BERLIN • WIEN • MÜNCHEN

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 6—13

Nr. 119. Sibiiu, Sâmbătă, 14/26 Novembre 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Novembre 1892.

Guvernul contelui Szapáry a căḑut şi nu era greu de prevĕḑut, că trebuia sĕ cadă.

Intrigile contra lui în clubul guvernamental au accelerat crisa mai curênd decât se putea prevedé, căci după alegerile de astă érnă şi după marea maioritate, ce a eşit din urnele electorale, lumea se astepta la stabilitatea guvernului.

Pentru noi românii este egal, dacă în fruntea guvernului stă Tisza, Szapáry ori Wekerle.

Pe noi ne privesce mai mult sistemul de guvernare şi acel sistem este greşit în tóte amenuntele lui.

Greşit, căci stăpânii ḑilei se lasă a fi conduşi de curentul cel periculos al şovinismului, greşit, că guvernul nu este nici odată atât de resolut, ca sĕ-şi scie impune voinţa sa în cestiunea naţionalităţilor, ci merge mână 'n mână cu cei din urmă băeţandri dela foile unguresci, a căror meseriă este a agita contra naţionalităţilor.

Când cu întrarea contelui Bethlen în ministeriul lui Szapáry şi în legătură cu acésta întrare, urmata împăciuire cu saşii din Ardeal, începeam a avea o mică raḑă de speranţă, că acel guvern va căuta puncte de întâlnire şi de apropiere şi cu românii, ca cel mai numeros popor din Ardeal.

Amar ne am înşelat!

Contele Bethlen, aşeḑat odată în fotoliul ministerial, s'a simţit destul de bine, şi n'a mai continuat calea apucată în cestiunea împăcărei saşilor.

Pentru români puţin l'a durut capul pe Escelenţia Sa păn' a fost comite suprem în Sibiiu şi Braşov şi ar fi fost un lucru prost, ca un cavaler de clasa primă sĕ şi ia ostenélă de a se mai ocupa şi cu nisce mojici, cum sunt de regulă timbraţi românii în cercurile născocitóre unguresci.

Cu saşii a fost altă căciulă.

Ei au legături în Germania; presa de acolo i-a spriginit în postulatele lor şi dacă presa din Germania a ridicat vocea întru apĕrarea „fraţilor subjugaţi“ — aceea nu însémnă tot atâta, ca şi când d. e. presa din România ia în apĕrare justele pretensiuni ale românilor de aici.

Aşa cugetă în îngâmfarea lor toţi ungurii, şi apoi îşi fac urechea tócă şi merg înainte.

Sĕ pun pe un teren fórte periculos, susţinênd. că gravităm în afară şi cu acest argument tocit 'şi justifică tóte nedreptăţile, ce le comit faţă de poporul românesc.

Lumea însĕ nu e aşa de naivă ca sĕ le mai crédă.

Lumea vede în români un element de ordine, nisce cetăţeni buni şi blânḑi şi ea îşi face verdictul şi verdictul se termină de regulă cu o aspră judecată asupra magiarilor.

Şi judecata nu e decât meritată!

Magiarii cei liberali au devenit despoţi, decând sunt la domnie, magiarii cei cavaleri, au devenit păn' la gréţă de egoisti, când nici o sfărmitură de pâne nu o conced celui ce nu e magiar, magiarii cei bogaţi şi îmbuibaţi, dar înglodaţi în datorii, au forţat desdaunarea regalelor, ca sĕ-şi umple pungile şi sĕ-şi plătéscă datoriile lor în contul fostilor iobagi, şi tot magiarii cei făloşi au inventat comasarea şi segregarea după calapod unguresc, că adecă sĕ iei după lege, ce nu e al tĕu şi sĕ dai altuia în schimb rosóre, rîpi şi locuri nefructifere, ca sĕ ia traista pe pe umere şi sĕ plece la cerşit.

Aşa au făcut domnii magiari şi n'ai decât sĕ cutrieri Ardealul, ca sĕ veḑi câtă amărăciune şi câtă nedreptate i s'a făcut poporului român în acest timp de scurtă domnie unguréscă!.

Aşa dar în loc de o apropiere mai tare au dat năvală asupra nóstră, cu scopul de a ne nimicí şi a ne pune la umbră.

Vom retăcé şicanele cu denegarea institutelor de cultură, vom retăcé procesele de presă şi aruncarea ómenilor în temniţele unguresci, căci dacă ar fi sĕ înşirăm tóte gravaminele, legion ar fi numele lor şi aceste nu pot fi espuse în colónele unui ḑiar şi mai puţin în un articol.

Nu ne facem ilusiuni nici faţă de guvernul cel nou!

S'au schimbat numai unele persóne, dar vederile au rĕmas acele, ungurii au rĕmas tot în pĕcatele cele vechi şi au sĕ continue tot aşa, au sĕ facă presiuni, au sé fie nedrepţi, faţă de noi, cum au fost, şi au sĕ ducă lucrurile la estrem, întinḑênd córda păn' ce se va rumpe.

Tragu-şi ei séma de cele ce fac, noi nu scim, vedem, că se află pe povêrnişul de a continua lupta pe mórte şi viéţă.

Aşa e aḑi situaţiunea, după căderea guvernului contelui Szapáry, şi e bine sĕ ne facem sémă cu acésta situaţiune.

Revista politică.

După presentarea noului cabinet în dietă şi după vorbirile oratorilor din oposiţiune, cărora le-a rĕspuns ministrul president, s'a presentat noul cabinet şi în casa magnaţilor. Primirea, ce i s'a făcut aici a fost rece, aşa încât ministrul president a putut rĕspunde numai, că ilustrii magnaţi vor avé ocasiune sĕ combată proiectele guvernului, când le va presenta şi că dênsul va face de capul seu, făr' a se lua după părerile catolicilor.

Presentarea s'a făcut astfeliu: După-ce Wekerle îşi espuse programul, luà cuvêntul contele Zichi Nándor, care arătă, că membrii camerei nici măcar atâta interes n'au arătat faţă cu noul guvern, ca sĕ vină la timp pentru a-i asculta programul, aşa că a trebuit sĕ aştepte trei óre şi jumĕtate până s'au putut întruní la şedinţă membrii camerei. Declară, că va sprijini guvernul în tot ce privesce promovarea intereselor patriei şi ale binelui public, dar observă, că devise, — cum e şi liberalismul, — ce sunt obicinuite aḑi în tótă Europa, el nu primesce. Cu deosebire nu primesce devisa, că mai întâiu, şi mai pre sus ca tóte este legea statului şi supremaţia statului ungar. El scie din micul catechism, că mai întâiu trebue sĕ ne supunem poruncilor lui Dumneḑeu şi numai după aceea ómenilor. Regretă, că în statul acesta trebue sĕ se facă politică confesională şi găsesce, că în privinţa acésta politica noului guvern este îndreptată în contra catolicismului, şi de aceea în ce privesce politica de drept bisericesc a noului guvern, nu-i póte vota încredere.

In privinţa introducerei căsătoriei civile obligătóre, contele Zichi declară, că autorităţile civile nu vor puté nici odată încheia căsătorii catolice; căsătoria este sacrament, pe care autoritatea civilă nu-l póte conferi. De aceea oratorul nici în punctul acesta nu póte avé încredere în noul guvern şi ḑice, că miniştrii n'au informat sincer pe Maiestatea Sa, dacă i-au ḑis, că poporul ar dorí o asemenea lege.

In urmă declară vorbitoriul, că în ce privesce catolicismul şi cestiunea de credinţă, cum şi preste tot, în tóte cestiunile de încredere, noul guvern va găsi în persóna lui un oposiţional cât se póte de hotărît.

In sensul acesta a făcut o declaraţiune şi contele Szapáry Géza, cum şi contele Esterházi. Singur preşedintele camerei a fost, care, fără de a face reserve, a dat noului cabinet asigurarea, că va fi sprijinit din partea camerei magnaţilor.

Ḑiarul catolic „Magyar-Állam“, ocupându-se mai cu deamăruntul de acéstă afacere scrie următórele:

Ḑilele acestea, după ce guvernul se va fi pronunţat şi în chip oficial asupra căsătoriei civile obligatorii şi a liberului esercitiu religios, se va ţiné, probabil, o conferenţă episcopéscă. O însemnată

FOIŢA.

De ce sum trist...

Prietenului meu **I. Şt.**

Aşi fi vrut sĕ mai vorbesc, dar' am tăcut şi apoi am plâns. De atunci e mult, e multişor, era sĕ uit de tot, că am suferit odată o durere, ce-mi îngreuna înima până la strivire. A fost atunci, când eu pentru ultima dată i-am mai strîns mâna şi ea mai privindu-me odată cu duioşiă, noi nu ne-am mai vĕḑut......

De atunci cu cugetul la ea umblu pribég pe pămênt, strĕin între ómeni strĕini. Şi óre sórtea sĕ-mi denege revederea? Nu, nu, ea nu póte fi atât de tirană, ea nu póte nimici simţemintele curate ca cristalul din dóuĕ inimi nevinovate! Puterea unor momente atât de adânc influinţéză asupra mea câte odată, încât, dacă nu mi s'ar ivi realitatea cu tótă cruḑimea ei, eu aşi trăì ca cel mai fericit într'o lume ideală.

Muritoriu sum şi eu, ḑile vin şi trec şi cu ele pe aripi de vênt tot ce m'ar mai putea mângăia.

Atunci, când mi s'ar părea, că cărarea vieţii mele e curăţită de órele negre şi netedă mi se înfăţişéză ea către ţinta, la care voesc sĕ ajung, atunci, când raḑele unei bucurii alinătóre ar voi sĕ-mi brăzdeze faţa mea dedată cu suferinţa, atunci când aşi voi sĕ trăiesc şi eu, sĕ trăiesc o ḑi mai bună — fericirea mea înşelătóre dispare ca fulgerul printre un şir de nori aducători de vifore, trece ca visul înfrumseţat cu munţi de aur, după care cu atât e mai amară realitatea, cu cât erau mai dulci cuvintele din gura lui Morfeu.

O raḑă de speranţă îmi lucesce departe, departe în viitoriul ascuns, dar' atât sum de nesigur, că ea îmi va lumina odată şi mie, pre cât sum sigur, că trăesc ca sĕ n'o pot simţí nici odată.

Şi óre eu sĕ o fi pierdut pentru totdeuna?! Cugete triste, ameninţătóre fugiţi, fugiţi şi nu me mai torturaţi.

Ah! nu se póte ca eu sĕ trăesc într'o suferinţă atât de amară. Sciu şi încă bine, că ea şi acolo departe cugetă la mine şi cugetă încă mult! Şi apoi pentru ce sĕ nu fie aşa, căci dór' ea mi-a ḑis: „nu fi trist, mergi în pace, eu me voiu ruga pentru tine, eu nu te voiu uita, adio“. Aceste cuvinte mângăitóre îmi sună încă şi astăḑi la urechi tot în aceeaşi vóce dulce, în care fură esprimate. Sum vesel şi inima îmi bate repede, de câte ori cuget la momentele încântătóre ce sórtea milósă mi le întinse ca sĕ le gust numai. Dumneḑeul meu prea bune, cât de îndurat te ai arĕtat tu atunci faţă de mine pĕcătosul! Lumea întrégă avea o altă faţă, mi se părea, că o lumină dulce şi lină s'a revĕrsat preste omenime, şi ea era fericită dimpreună cu mine. Doi ochi îmi luminau întunerecul nesiguranţei, ca stelele de séra, prevestitóre unei flacări mai palide, dar' cu atât mai intensiv atrăgătóre şi blândă. Flacăra era speranţa mea prevestită de stelele lucitóre. Eu speram un venitoriu plin de fantasii — da — căci stelele îmi luciau, cei doi ochi nu puteau sĕ me înşele. Dar' vai! eu nu cugetam, că veni-vor ḑile şi întunecate şi furtunóse. In zadar, omul propune, Dumneḑeu dispune. Aici jos orgoliosul muritoriu îşi forméză dorinţe vane şi Dumneḑeu restórnă într'un moment şi cu o singură suflare măreţele edificii, ce imaginaţiunea nóstră îşi forméza . . .

. . . .

. . . .

Ochi, încetaţi de a lacrima, durerea vĕ topesce şi inima mi se despică. Griji, ori umbra tristei bĕtrâneţe, părăsiţi-me eu aşa am auḑit, că voi sunteţi straine dulcei tinereţe!

In zadar! eu nu me mai pot mângăia prin revederea ei! Visul înşelătoriu a dispărut şi partea mea e realitatea, soră nedespărţită a suferinţei. Acum sciu şi trebue sĕ cred, că noi nu ne vom mai revedé, nu, căci „adio“-ul ei a fost vecinic, nu, căci ea apucase un drum, în capul căruia va găsì — odichna.

Te-ai dus copilă dragă,
La ceriuri te-ai mutat,
Şi 'n suferinţă amară
Cu dorul m'ai lăsat.........

Pentru-ce mĕ alungi sórte atât de amar?! Cărările-mi de primăvară pentru-ce mi-le presari cu ghimpi uricioşi? Acum când etatea îmi suride şi-mi cere ḑile dulci, astăḑi, când tinereţa mĕ împinge către ţinta mea ideală, tu pentru ce îmi dărâmi munţii mei de aur făr' un pic de cruţare, fără nici o milă?!....

Suvenirile din trecut, amintirile din present şi speranţa în venitoriu, acestea sunt trei soţi conjuraţi ca sĕ-mi amărască viéţa cea atât de nevinovată încă......... Lamentări zadarnice.... şi o realitate prea secură în crudelitate! Crudă este lumea şi în ea cei ce trăesc. Aşi dorì ca durata unei clipite sĕ schimbe faţa ei tristă şi acésta schimbare pe mine sĕ mĕ găséscă neclătit. Cu inimă tare ca pétra aşi privì la riurile de lacrimi, ce ar isvori din ochi vinovaţi plini de duparte a episcopatului e de părere, că nu va fi de ajuns numai a se publica o pastorală comună, ci că va mai trebuí sĕ se ţină şi sinóde provinciale, în care biserica catolică sĕ şi preciseze punctul de vedere. Dacă intrigele politice ar zădărnicí sinódele provinciale, se vor convoca sinóde districtuale, la care va fi chemat şi elementul laic catolic, ca sĕ ia decisiuni cu privire la autonomia catolică. In acelaşi timp ar trebuí sĕ se încépă o acţiune, pentru ca fondurile catolice sĕ se redea catolicilor.

Acest avis e însoţit de către fóia clericală magiară de un articol, în care se face prima provocare pe faţă la luptă, la un Cultur-kampf analog cu cel din Germania.

Catolicii Ungariei, declară gazeta clericală, după ce statul se pregătesce sĕ atace biserica în sacramentele, dogmele şi canónele sale, trebue sĕ se pregătéscă de luptă. Pentru acésta „Magyar Állam“ numĕră un întreg arsenal de mijlóce de luptă, pe care catolicii le-ar avé împotriva statului, în casul când acesta ar voí sĕ întroducă in adevĕr căsătoria civilă. Intre altele: In tóte cele patru Dumineci ale Adventului se vor ţiné predici în tóte bisericile catolice în cotra căsătoriei civile obligatorii, declarându-se, că aceste căsătorii nu sunt pentru biserică de cât nisce concubinate şi că cei cari le admit nu vor mai fi nici cuminecaţi, nici îngropaţi după ritul catolic. Copii născuţi din astfel de căsătorii vor fi consideraţi ca nelegitimi şi nu vor puté fi admişi nici odată în vre-o tagmă preoţéscă.

Afară de acestea se vor organisa misiuni populare, se vor ţiné rugăciuni publice şi se vor aranja adunări populare de protestare contra tendinţelor anti-religióse ale guvernului. Asociaţiunile religióse vor trebuí sĕ facă vot de a lupta cu tóte mijlócele în contra căsătoriei civile şi a înfluinţa mai ales asupra elevilor din scólele de fete.

Se vor forma apoi asociaţii catolice de femei şi poporul se va „lumina“ prin broşuri gratuite.

Cu tóte aceste mijlóce, încheiă oficiosul catolic, va fi cu neputinţă ca isbânda sĕ nu fie a bisericei.

*
* *

In 21 Novembre a discutat camera francesă interpelarea cu privire la afacerea Panama, care póte provoca o crisă ministerială şi care desvălue mişeliile, ce s'au comis în acéstă afacere.

Dl Delahaye (boulangist) cere o anchetă parlamentară, citéză mai multe casuri de corupere a membrilor parlamentului, sume date ḑiarelor şi ajutóre pentru chieltuelile electorale acordate de administratorii societăţii Panama.

Dl Floquet declară, că sprijinesce din tóte puterile sale cererea de anchetă parlamentară. Dl Loubet aderéză de asemenea, căci el nu a avut niciodată a ascunde nimic. Camera decide numirea unei comisiuni de anchetă cu puterile cele mai întinse; comisiunea s'a ales în şedinţă publică cu scrutin de listă. Acéstă resoluţiune s'a luat cu 311 voturi contra 243.

Domnul Delahaye a ḑis de asemenea, că scandalurile din Panama au întrecut pe acelea ale afacerei Wilson.

Oratorul ḑice, că la inaugurarea sistemului valorilor cu loturi 3.000,000 s'au distribuit la 150 membri ai parlamentului.

Dl Delahaye semnaléză de asemenea nesce sciri, după care un fost ministru, mort aḑi, ar fi cerut 400,000 de franci; un membru al comisiunei proiectului, al cărui vot trebuia aḑi sĕ constitue maioritatea, ar fi primit 200,000 franci; un ḑiar fără valóre ar fi fost cumpĕrat cu 400,000 franci.

Dl Loubet sfătueşte camera sĕ-şi păstreze sângele rece, ḑice, că guvernul nu se póte opune ca sĕ se facă lumină, lumina intereséză pe tótă lumea.

Acusaţii în acéstă odiósă afacere sunt;

Dl Ferdinand de Lesseps născut la Versailles la 19 Novembre 1805; este aşa dar în vêrstă de opt-ḑeci şi şapte de ani.

Dl F. de Lesseps este, după cum tótă lumea scie, presidentul companiei de Suez, e decorat cu marea cruce a legiunii de onóre de la 19 Novembre 1869, membru al academiei franceze de la 21 Febr. 1884. Societatea Panama esistă la acésta epocă şi procedase deja la mai multe emisiuni.

Pentru întâia óră se întêmplă ca un membru al Academiei franceze sĕ fie urmărit de un tribunal corecţional. Au fost miniştri membri ai Academiei franceze veştejiţi de adunări politice, ca de pildă, domnul Emile Olivier; dar nici odată nu s'a vĕḑut un membru al ilustrei companii pe o bancă a acusaţilor.

Dl Charles de Lesseps e de asemenea membru în consiliul de administraţie al companiei de Suez; era şi administrator al societăţii de deposite şi conturi curente, dar n'a fost urmărit de odată cu alţi câţi-va membri ai acestei societăţi. E oficeriu al legiunii de onóre.

Baronul Cottu e membru al consiliului de administraţie al companiei de Suez. A fost cât-va timp administratorul unei societăţi „Creditul“.

Domnul Marius Fontaine, istoric destul de cunoscut, era în acelaş timp secretar general al companiei de Panama şi al celei de Suez; acest din urmă loc îl păstréză încă.

Dl Eiffel în sfêrşit pórtă un nume cunoscut de tótă lumea, de când cu făimosul turn al esposiţiei de la 1889; actualmente e president al societăţii marilor stabilimente Eiffel şi al societăţii turnului Eiffel. E născut la Bijon, la 1841. E oficer al legiunii de onóre.

Cronică.

Haţeg, în 6 Novembre 1892. Onorate dle redactor! Impregiurările, între cari trăim, sunt atât de vitrege, încât fiescecare fiiu al naţiunei este pus pe gânduri, că óre mai avem mult ca sĕ ne plângem asupra sorţii contra uneltirilor, ce ne impedecă, contra asupririlor şi ameninţărilor de tot soiul.

Speram, că sistemul de guvernare se va schimba şi cu acesta sórtea bietului popor în spre mai bine, pentru că tótă lumea ḑice, că mai rĕu nu póte fi, decum este aḑi, însĕ visul a rĕmas vis şi bietul popor are a-şi da întrégă sudórea sa pentru a susţiné pe toţi, dela soldat până la ministru.

Indeşert se povesteşte, că în visteria statului este un plus de câteva milióne şi pentru popor talpa ţerei nici o îmbunătăţire, nici un favor şi nici o milă.

Triste vremuri! când după ce i-a luat dela bietul ţeran tóte vestmintele până şi ale copiilor, vedem tîrêndu-se pe la oraşe şi bucatele ce cu grea muncă le-a agonisit. Ii vênd pentru bir aprigii esecutori totul şi'l lasă în gura iernei gol, flămênd, fără casă şi fără masă.

Apoi ce plătesce, că visteria statului cresce de pe spatele ţeranului, când acesta nu are nici o bucuriă de ea.

Când el vede bine, că rĕmâne pentru ultimul cruceriu numai cu pae în pat, cu copii goli şi flămênḑi, ér alţii jupâni şi nemeşi, cari pórtă gală cu calese, nu plătesc darea statului, ci după ce s'a urcat în o sumă considerabilă, sĕ propune a se sterge, pentru-că nu se póte încassa.

Iată dreptatea şi suspinul ţĕranului! care mâhnit până la suflet nu'i rĕmâne alta, decâ sĕ ia lumea în cap.

Dar prelângă acestea el este espus celor mai grele şuflerinţe corporale şi spirituale din causă, că ómenii lui binevoitorii şi amicii poporului sunt alungaţi din mijlocul lui.

Poporul român o simte acésta mai mult, pentru-că el, afară de preot altă proptă, şi alt apĕrător nu are în comună, prea rari casuri când mai are şi câte un sêrman de învĕţător spre a-i alina suferinţele cu câte o vorbă mângăetóre.

Amploiaţii sunt toţi ómenii guvernului şi onóre esceptiunilor, — rĕu voitorii lui. Esemplu invederat este „kutya korbács“ dela Făgăraş.

Dacă ne închipuim numai suferinţele fraţilor dela Făgăraş, a boerilor no tri, cărora l-i s'a croit sórtea fiului vitreg în stăpânirea unui părinte despot şi nemilos, acelea sĕ deosebesc de ale nóstre numai într'aceea, că unele sunt de un fel altele de alt soiu, sau unele mai mari şi altele mai mici.

Câtu-i ţara Haţegului, dar şi mai mult câtu-i dela Zam până la Petroşeni şi Orĕştia, ba putem ḑice, că în comitatul întreg nu avem doctori de români, deşi absolvenţi şi concurenţi sunt de ajuns.

Nu avem medici de român, cu care poporul sĕ se pótă înţelege şi cărui sĕ'i pótă descoperi şi descrie starea lucrului şi a bólei ce'l apasă.

Nu avem doctori de români, pre cari sĕ'i dóră de iubitul popor, ca nu cumva sĕ se întêmple, ca un atare sĕ i ia din mâna altui de altă naţionalitate venitul, pentru-că are mai multă esperienţă, sciinţă şi diliginţă.

Apoi prea adeseori se întêmplă, că la poporul nostru sĕ fie aplicat câte un doctor, care nici nu-i cunósce limba, ceeace e mai rĕu decât a nu avea doctor, pentru-că descoperindu-i o bólă, el înţelegênd rĕu şi fals, nu-i póte afla léc. Étă un cas:

Duminecă diminéţa un ţĕran român din comuna Măceu, de lângă Haţeg fórte greu morbos a fost adus la doctor. Doctorul a ieşit la el în drum, s'a uitat numai la el şi a ḑis, că are durere de gât, i a scris recepta şi după ce a luat plata, s'a dus, receptul l'a dus la apotecar. In recept era prescris o „teă“. Tatăl morbosului se intórce la doctorul, rugându'l sĕ îi deie un vas ca sĕ ducă puţină apă, căci cere morbosul, dar nu a căpătat. A luat apă cu pălăria morbosului.

După ce tatăl vede, că morbosul seu fiiu se află fórte greu, — ba în ultima respiraţiune, — a alergat după leacuri, dar apotecariul nici nu se apucase sĕ le facă: mâhnit se întórce la car, unde copilul seu trăgea de mórte. Se duce în fugă la doctorul sĕ-i dea o lumină, dar n'a căpătat, ci un altul i-a dat o libră (10 cr.) sĕ cumpere lumina. Reîntors cu lumina abia au aprins'o şi i'a pus-o în mână şi fiul seu ş'a dat ultima rĕsuflare în car, în piaţa Haţegului. A murit în aprindere de plumâni, precând, „tea“ pentru durerea de gât se pregătia. A murit lăsând în urma sa muerea şi doi copii. Ve puteţi închipui, cum sĕ stinge viaţa ţĕranului român.

Intre altele sĕ ve împărtăşesc un alt cas de altă natură şi mai eroic.

Tot Duminecă pe la încheiatul ḑilei, în comuna Săcel în curtea baronului Nopcsa Elek, deputat dietal şi frate al camerariului Nopcsa, s'a întêmplat un lucru nemai pomenit. Un biriş mai mare preste servitori, sĕ presintă la isprăvnicelul deputatului Nopcsa, ca sĕ-i solvéscă plata, pre care din óre care causă nu i s'a fost solvit de ispravnic, care primise banii dela Baron şi a şi fost solvit tuturor servitorilor, numai aceluia nu.

Birişul cere banii încă odată — după refusă – s'a dus la curte, de unde s'a demândat sĕ-i solvéscă, dar ispravnicul n'a voit.

Omul după ce a vĕḑut, că nu voesce sĕ îi plătéscă, s'a dus la muere, în casă a prânḑit cu muerea şi cu copii, apoi s'a dus la birt, a beut cât a beut şi a mers acasă la diregător şi l'a provocat ca sĕ'i plătéscă banii, că el nu are cu ce trăi. Diregătoriul l'a provocat se iasă din casă, că'l puşcă. El i-a rĕspuns, că ar vrea se vaḑă! Diregătoriul Fabri Gyula a luat puşca şi a descărcat-o în peptul birişului. Birişul a câḑut jos mort, lăsând muerea cu 6 copii. Ispravnicul e acasă şi n'are nici habar. — Astfel se întêmplă pe la noi.

Sentinela.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Maj. Sa monarchul a conferit dlui Mihail Ignea, paroch gr. orient. şi ases. consist. în Lugoşiu, crucea de aur pentru merite cu coróna.

— Maj. Sa monarchul a conferit dlui jude de tribunal din Deva Ioan Moţiu titlul şi caracterul unui jude de tablă

* (Concert.) Corul plugarilor români din Sas-Sebeş arangéză Sâmbătă séra în 14/26 Novembre a c. un concert.

* (Dotaţiunea principelui Ferdind.) „L'independance“ spune, că dl Ghermani, ministrul român de finance, va depune, îndată după deschiderea camerei, un proiect de lege spre a se acorda o dotaţiune anuală de 300,000 lei principelui moştenitor al României, cu ocasiunea căsătoriei sale. Acéstă dotaţiune va fi reversibilă pe jumĕtate principesei Maria.

* (Românii din sud). Sub titlul acesta va apărea o interesantă lucrare a dlui Ión Neniţescu, conţinênd preste trei volume din literatura fraţilor nostrii din peninsula balcanică. Se scie, că dl Ión Neniţescu a fost trimis în misiune prin Macedonia, unde a cules mulţime de notiţe, cu privire la tot ce se referă la traiul, obiceiurile, viéţa casnică şi ocupaţiunile poporului român din Macedonia.

* (Necrolog). Daniil Gabor, subjude reg. în pens şi asesor consistorial, cu inima plină de durere, în numele seu şi a numeroşilor consângeni aduce la cunoscinţă, că iubita sa soţiă **Emilia Gabor** născută **Moga** membră a reuniunei femeilor române din loc, în urma unui morb repentin, Mercuri, în 11 Novembre, la 6 óre séra, în etate de 50 de ani, şi în al 31-lea an al fericitei sale căsatorii, şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului. Rămăşiţele pământeşti ale neuitatei defuncte s'au transportat Vineri în 13/25 Novembre, la 2 ½ óre d. a. din locuinţa sa Strada Weinanger Nr. 14, în biserica gr. cat., unde s'a pontificat prohodul, şi de

---

rere şi suferinţe, aşi privì făr de a fi mişcat cum inima celui tiran sĕ sfărâmă de loviturile consciinţii, ca şi pétra la lovirile nemilosului baros, cum cel nesimţitoriu simte şi faţa lui e brezdată de suferinţe şi pleopele lui scăldate într'un rîu de lacrimi, aşi privi tóte acestea şi inima mea ar tăcea si eu încă tot n'aş lăcrima. Când schimbarea ar fi la capăt, atunci când un ram de finic ar străluci în mâna ei cea nevinovată colo sus şi eu aş vedé acésta, atunci, atunci dorul meu e alinat, ér inima mea liniscită, liniscită căci durerea ei s'a prefăcut în dóuĕ lacrimi de foc ... şi étă eu am plâns.

Ah! strivesce-te deci inimă în bucăţi şi las' sĕ erumpă gemetul tĕu în cuvêntul ultim în acésta vale a durerei, în numai sum!

— „Eşti pessimist“ — mi-ar ḑice optimistul. „Tu eşti optimist“ i-aşi respunde èu. Fericire este aici, dar' e pe pămênt, ea trece ca visul, sbóră ca parfumul floricelelor la o suflare lină de vênt. Fericirea este un sarcasm, durerea o poemă. Fericirea şi durerea forméză viéţa ....

Dar eu mai am o amică, mai am o mamă tineră şi devotată. Acésta amică, acésta mamă este — religiunea

Religiunea îndulcesce durerile, sterge lacrimile suferinţei: şi vindecă plagile suferinde ale inimei prin „balsamul salutariu al divínelor consolaţiuni“.

Voesc deci sĕ trăesc, si traiul meu a! de ar fi lung încă! Da, voesc, nu pentru ca sĕ scurg şi ultima picătură din pocalul amărăciunei, nu pentru acésta, ci ca sĕ gust din un rîu de dulcéţă fără de sfârşit — atunci după ce nu voiu mai fi!

Ideiă sublimă! Speranţă dulce de dincolo de mormênt, cine te-a sădit în inima şi sufietul meu?...

Raḑele credinţei îmi luminéză ochii sufletului, şi étă eu vĕd cărarea, pe care apucând, ajung la Tine, isvorul tuturor bunătăţilor. Dumneḑeul îndurărilor, ajută mi sĕ nu rĕtăcesc, la Tine aleg, primesce-mĕ, atunci când nu voiu mai fi, între servii tĕi, şi eu voiu fi fericit — căci au atins buzele mele şi dulcéţa nesfârşită ....

Nisie

acolo în cimiteriul din suburbiul Pórta Turnulu spre repaos etern.

Fie-i ţĕrina uşóră!

— Subscrişii cu inima frântă de durere aducem la cunoscinţa tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor, cumcă iubitul nostru soţ, fiu, frate şi ginere **Elia Dogariu,** paroch gr. or. român în Arad, după scurte suferinţe şi a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului la 6 óre sara în 9/21 Novembre 1892, in etate de 45 ani, şi în anul 21 al fericitei sale căşătorii.

Remăşiţele pământesci se vor aşeḑa din piaţa Tököly Nr. 8, după ritul bisericei gr. or. române în 11/23 Novembre 1892, la órele 10 a. m. în capela familiei Dogariu.

Arad, 12/22 Novembre 1892.

Fie-i ţĕrêna uşóră şi memoria eternă!

Georgiu Dogariu fiu, Ioan Dogariu preot gr or. rom. în Ianova, Toma Dogariu jude la tabla reg. în Timişóra fraţi. Iuliana Dogariu născ. Grema soţie, Elisaveta Dogariu mamă, Avram şi Ana Grema socri, Ana şi Iuliana Dogariu fice, Persida şi Maria Dogariu surori.

* (Erori de tipariu!) Ni se trimite următórele spre publicare: *Domnului N. C. în B.* Ne aţi adresat întrebarea: „Pentru ce gazetele sunt pline de erori?“

Noi rĕspundem: O tipăritură fără erori, este atât de rară, — ca şi un om fără greşeli, — ca şi un om infalibil.

Mai nimerită ar fi fost întrebarea „Óre cum sĕ nasc erorile de tipariu?...“

Ne pare, ca şi când copii ar întreba: „Unde o fi óre isvorul copilaşilor mititei? de unde vin ei?“

Vrênd, nevrênd trebue sĕ rĕspundem, că numai bunul Dumneḑeu scie despre acésta, — singur numai El, care a creat pe elevii şi culegĕtorii, pe tipăritorii şi stăpânii tipografiilor, pe corector şi redactor, pe autor şi corespondent, pe prosaic şi poet, pe birocrat şi pe învĕţat. Dumneḑeu singur numai scie, El, care a lăsat între grâu şi neghina, şi între litere erórea de tipariu. Erórea de tipariu este un incident al naturei, ca grindina şi ciuma, ea este o putere fisică, ca fulgerul, şi metafisicesce luată, este indispensabilă, ca şi „partea cea rea“ în lume. Erórea de tipariu este înrădăcinată în neperfecţiunea lucrurilor pământesci, şi în slăbiciunea carnei nóstre. S'ar putea delătura erórea de tipariu, dacă: 1. Autorul a sciut ce scrie. 2. Ceea-ce a scris, este scris curat şi corect. 3. Dacă culegĕtoriul tipograf a împărţit fie care literă în cutiuţa ei 4. Dacă a cules fie-care literă din locul ei. 5. Şi fie care a pus-o la rĕndul ei. 6. Dacă corectorul a cores bine 7. Şi culegĕtoriul a coregat tot ce s'a cores. 8. Dacă corectorul a făcut bine a dóua corectură. 9. Şi culegĕtoriul a făcut totul din a dóua corectură. 10. Dacă scrisul s'a cetit bine. 11. Şi revisia s'a esecutat de culegĕtori, şi 12 şi 13, şi încă alte 2—3 duzine de circumstanţe de feliul acesta, care una câte una în parte trebuiau bine esecutate, bine şi fără eróre. Şi când ne cugetăm, că o gazetă numeră 30 000 până la 45.000, ba şi mai multe litere, ar trebui sĕ ne ḑicem, că de 30.000 până la 45.000 şi de mai multe mii de ori, este neapărat de lipsă, sĕ trécă fie-care literă numai prin circumstanţe norocóse şi fericite, ca sĕ iasă fie-care perfectă.

Intêmplându-se acésta, erórea de tipariu ar fi stârpită, şi noi şi alţii v'ar puté servi cu gazete fără nici o eróre! *S. I. D.*

Publicaţiune.

Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în şedinţa din 3 Octobre a. c. sub Nr. 406 pe basa alinei a 2-a a §-lui 34 art de lege XXI din anul 1886, că locurile acelor membri aleşi ai comitetului municipal, care au eşit din comitet şi al căror mandat espiră cu finea anului 1892, sĕ se intregéscă prin alegere, care se va efectuí în 28 Nov. 1892 st. n.

Acésta se aduce la cunoscinţa publică cu următoriul adaus:

1. Spre orientare s'a pus lista viriştilor rectificată pe anul 1893, lista membrilor aleşi precum şi lista membrilor, al căror mandat espiră cu finea anului 1892 în localităţile de oficiu ale celor 2 oraşe şi ale comunelor respective spre vedere publică;

2. alegerea se va efectuí în modul următoriu;

a) în cercul electoral I. al oraşului Sibiiu sunt de a se alege 8 membri. President de alegere: Iosif Drotleff, senator, substitut Francisc Zimermann. Locul de alegere e sala din Gesellschaftshaus!

b) în cercul electoral al II-lea al oraşului Sibiiu sunt a se alege 9 membri. President de alegere: Iuliu Sigerus sonator, substitut Gustav Theis. Locul de alegere: sala de şedinţă a magistratului;

c) în cercul electoral al III lea al oraşului Sibiiu sunt de a se alege 7 membri. President de alegere: Adalbert Teutsch, protonotar orăşănesc, substitut Carol Herzberg comptabil orăşenesc. Locul de alegere: localitatea reuniunii de industrie;

d) în cercul electoral I al oraşului Sebeşul-săsesc sunt de a se alege 4 membri. President de alegere: Otto Conrad, primariu, substitut Ioan Dregan, notariu public. Locul de alegere: sala de şedinţă a magistratului;

e) în cercul electoral al II-lea al oraşului Sebeş, sunt de a se alege 4 membri. President de alegere: Ioan Piso senator, substitut Dr. Krasser, fiscal. Locul de alegere: sala cea mare din hotelul orăşenesc;

f) în cercul electoral al Sebeşului sunt de a se alege 4 membri. President de alegere: Andreiu Heitz, preot, substitut Ioan Oncescu, notariu. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Sebeş;

g) în cercul electoral al Mercurii sunt de a se alege 6 membrii. Presidentul de alegere: Mihaiu Valentin, preot, substitut Ioan Droc, protopresbiter. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Mercurea;

h) în cercul electoral al Sĕliştei sunt de a se alege 5 membri. President de alegere: Nicolae Henţu, notar, substitut Ioan Comşa, comerciant. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Sĕlişte;

i) în cercul electoral al Cristianului sunt de a se alege 4 membri. President de alegere: Ludovic Klein, advocat, substitut Arnold Fridsmann, advocat. Locul de alegere: localitatea oficiului comunal din Cristian;

k) în cercul electoral al Cisnădiei sunt de a se alege 5 membri. President de alegere: Gustav Binder, apotecar, substitut Henrich Wittstok, preot. Locul de alegere localitatea oficiului comunal din Cisnădie;

l) în cercul electoral al Slimnicului sunt de a se alege 4 membri. President de alegere: Mihaiu Bell, preot, substitut Adolf Lutsch, preot. Locul de alegere: localitatea oficiului comunal din Slimnic;

m) în cercul electoral al Guşteriţei sunt de a se alege 7 membri. President de alegere: Stefan Kast, preot, substitut Frideric Stenzel, preot. Locul de alegere: localitatea oficiului comunal din Guşteriţă;

n) în cercul electoral al Bradului sunt de a se alege 5 membri. President de alegere: Carol Klein. preot, substitut Petru Florian, preot. Locul de alegere: localitatea oficiului comunal din Brad;

o) in cercul electoral al Nocrichului sunt de a se alege 7 membri. President de alegere: Iosif Schulerus, preot substituit Iosf Konnerth, preot. Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Nocrich;

3 dreptul de alegere activ şi pasiv îl au toţi aceia, care sunt induşi în lista alegătorilor de deputat dietal pe 1892.

4. alegătorii sunt pe basa §-lui 38; XXI din 1886 îndreptăţiţi a-şi designa la începutul alegerii 4 bărbaţi de încredere lângă president;

5. în sensul §-lui 39; XXI din 1886, alegerea se va începe în ḑiua mai sus amintită le 9 óre diminéţa şi se va fiini tot în aceea ḑi la 4 óre d. a.,

6. spre orientare se mai aduce la cunoscinţă că se ţin;

a) de cercul electoral al Sebeşului comunele: Deal, Cacoviţa, Căpâlna, Câlnic, Lancrăm, Laz, Loman, Pianul superior, Petrifalău, Răhău, Rechita Sebeşul, Şugag, Săsciori, Pianul interior, Strugari, Jina, Rece;

b) de cercul electoral al Mercurii comunele: Dobârca, Cărpiniş, Apoldul inferior, Apoldul superior, Amnaş, Poiana, Rod, Ludoş, Gîrbova, Mercurea Topârcea;

c) de cercul electoral al Sĕliştei comunele: Aciliu, Galeş, Gura-Rîului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Rĕşinariu, Săcel, Sĕlişte, Sibiel, Tilişca, Vale;

d) de cercul electoral al Cristianului comunele: Cristian, Şura-mică, Rusciori, Turnişor;

e) de cercul electoral al Cisnădiei comuna: Cisnădia;

f) de cercul electoral al Slimnicului comunele: Şura-mare, Hamba, Slimnicul si Ruşi;

g) de cercul electoral al Guşteriţei comunele: Bungard, Caşolţ, Guşteriţa, Mohu, Noul săsesc, Roşia, Daia;

h) de cercul electoral al Bradului comunele: Sebeşul inferior, Sebeşul superior, Boiţa, Sadu, Avrig, Brad, Cisnădióră, Porcesci, Racoviţa, Şelimbĕr, Tălmaciu, Tălmăcel, Veştem;

i) de cercul electoral al Nocrichiului comunele: Alţina, Bendorf, Vurpĕr, Hîmbav, Glâmbóca, Foteldea, Hosman, Chirpĕr, Cornăţel, Nochrich, Marpod, Nucet, Săsăuşi, Săcădate, Ţichindeal.

Sibiiu, 20 Novembre 1892.

Vicecomitele comitatului Sibiiu:
Gustav Reissenberger.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Pace vóue

de

Henry Drummond.

(Urmare),

Până când acésta nu este delăturată, medicul îi póte prescrie o sută de lucruri, şi bolnavul le póte înghiţi pe tóte, fără ca sĕ aibă efectul dorit.

Zace în planul original de creaţiune, că anumite efecte urméză totdeuna după anumite cause, şi că anumite cause trebuesc delăturate, dacă e sĕ înceteze anumite efecte. Esperinţa fisică, care o numim noi friguri, este împreunată în mod inevitabil cu anumite ţinuturi ale Africei, şi cu aceste friguri sunt împreunate în mod nemincinos anumite esperinţe sufletesci, care se numesc nelinişte şi aiurare.

Cura radicală a cestora din urmă stă firesce în delăturarea esperinţei fisice; şi a delătura pe acésta, ar însĕmna a delătura Africa, sau mai bine a depărta pe călătoriu de regiunile de friguri ale Africei. Tot astfeliu este şi cu celelalte specii de nelinişte.

Ori-ce nelinişte din lume, constea ea în ori şi ce, are anumite cause, şi nu se póte depărta, până-când nu se depărtéză causa, ce o condiţionéză.

Tot astfeliu este şi cu linistea. Neliniştea are o causă, liniştea sĕ nu aibă? De sigur are şi ea una! Dacă noi am trăí într'o lume a întêmplării, atuncea n'ar trebui sĕ aibă, dar fiind-că trăim în lumea ordinei, ea trebue sĕ aibă una. Liniştea, fie ea linişte corporală, fie ea linişte sufletéscă, linişte spirituală, linişte de ori-ce natură, are tot atât de hotărît causele sale caşi neliniştea. Dar causele încă sunt de diferite naturi; fiesce-care efect deosobit îşi are causa sa deosebită şi nici decum alta, şi dacă vrem sĕ producem un efect anumit, atunci trebue sĕ punem în mişcare causa respectivă deosebită. Nimic nu este mai de nefolos, decât a statori sisteme generale de sfinţire, sau de a se ocupa cu eserciţii de cult generale, dacă scopul special este a afla linişte. Viéţa crĕştină nu este un lanţ de întêmplări, ci de consecinţe.

Natura întrégă protestéză contra aşteptării nebune, că efectele spirituale sau ori ce alte efecte se pot asigura, fără a ne ţiné de causele lor adevĕrate. Hs. a condamnat acésta lipsă de idei, de a se ferici din întêmplare, prin o singură întrebare: Putem culege struguri de pe spini sau smochine de pe scăeţi?

Dacă acésta este învĕţătura lui Hs, pentru-ce n'a învĕţat el pe învĕţăcei sei şi mai departe? Pentru-ce nu ne-a spus de esemplu în ce mod putem câştiga linişte? Rĕspunsul este: El ni-a spus-o. Cum? Lămurit, hotărit cu cuvinte clare? Da, lămurit, hotărit şi cu cuvinte clare, ne-a arĕtat El causa liniştii. Sunt cuvintele, pe cari le cunóscem încă din copilăriă.

Mai întâiu el începe aşa, ca şi cum linistea n'ar avea causa sa deosebită: „Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însĕrcinaţi“, ḑice el, „şi vĕ voi odichni pe voi“. „Eu vreau sĕ ve procur liniştea, după însĕmnătatea cuvêntului din tecstul original.

Linistea ar fi aşa dară o gratificaţiune, un dar. Vorba e, sĕ mergem numai la El, şi El o dă fiesce căruia, care o caută la El. Dar versul următoriu revócă tóte acestea, pentru-că aici e vorba despre putinţa de a primi darul. Ceea-ce se pare, că ne dă în un vers, în celalalt devine cu neputinţă. În înţeles verbal luat, linistea nu póte fi dăruită. Linistea se póte tot atât de puţin dărui ca şi rîsul. Noi vorbim, ce e drept, a face pe cine-va sĕ rîdă, pentru-că acésta o putem efeptuí, dar numai aşa din senin nu putem face pe nimenea sĕ rîdă. Şi dacă avem de gând, ca sĕ facem cuiva bucurie, putem întocmi numai împregiurările astfeliu, ca ele sĕ producă bucurie, sĕ causeze bucurie. Înt'un înţeles anumit şi minunat, ce e drept, este adevĕrat, că dela o personalitate nobilă trece o suflare de pace şi încredere asupra tuturora, cari trăesc în apropierea ei.

Da, esistă ómeni, cari sunt pentru alţii ca şi umbra unei stênce mari într'un lac uscat. Cu cât mai vêrtos Hs? Cu cu cât mai vêrtos Hs. ca om perfect? Cu cât mai vêrtos mântuitoriul lumei?... Dar despre acésta nu vorbesc. Când pronunţă Hs. cuvêntul, că voesce sĕ odichnéscă ómenii, „sĕ-i facă sĕ se linistéscă“ înţelesul cuvintelor sale a fost simplu acela, că El voesce sĕ le arete calea spre liniste. Nu prin o împrumutare deosebită, prin un dar deosebit voia sau putea el sĕ le dea liniste. El putea sĕ le comunice, sĕ le împărtăşéscă, numai preceptul seu, instrucţiunca sa. Acésta a fost totul. El nu voia sĕ pregătéscă acésta linişte pentru alţii, pentru că mai întâiu acésta nu este intenţiunea lui, şi apoi ómenii nu sunt dispuşi, ca El sĕ li-o pótă pregătí, şi în fine este de o mie de ori mai bine, ca fiescecare sĕ-şi câştige singur liniştea.

Că acésta a fost intenţiunea lui Hs. se vede din versul al doilea: „Invĕţaţi dela mine şi veţi afla odichnă. Prin urmare linistea nu se póte dobândi ca un dar; ea trebue dobândită prin muncă proprie. Noi vom câsciga-o nu prin un singur act, ci prin lucrare continuă. Nu vom găsi-o într'o óră fericită şi norocósă, după-cum găsim o comóră, ci cu încetul, cum sĕ câştigă cunoscinţele. Da, ea tot atât de puţin se póte dobândi într'un moment ca şi cunoscinţele. Mai întâiu trebue sĕ se pregătéscă un teren accesibil pentru ea. Caşi un fruct nobil ea sĕ desvóltă numai într'o climă anumită, şi nu în alta, în o înălţime anumită şi nu în alta. Ca ori şi ce organism, ea sĕ desvóltă şi se cóce, conform ordinei bune, progresând cu încetul.

De ce feliu este acésta desvoltare lină şi treptată, ni-o arată Hs. limpede, când ḑice, că noi sĕ învĕţăm a dobândi linişte. „Învĕţaţi dela mine şi veţi afla liniştea sufletelor vóstre“. Ce cuvênt rar — luaţi-l bine în sémă!

Cât de nóuĕ este împreunarea celor dóuĕ cuvinte: A învĕţa şi a fi liniştit“! Cât de puţini ómeni au cuprins aceste cuvinte în legătură unul cu altul şi au înţeles, că liniştea trebue învĕţată, cât de puţini dintre noi s'au interesat vre-odată, ca s'o înveţe, după-cum învĕţăm d. e. o limbă, s'o deprindem, după-cum deprindem cântatul pe violină.

Nu este acésta o dovadă, cât de nóuĕ este încă şi astăḑi instrucţiunea lui Hs. dacă o sentinţă atât de vechie şi de mult întrebuinţată află atât de puţină aplicare? Cel din urmă lucru, ce am avé de făcut, ar fi: sĕ aducem linştea şi lucrul în legătură unul cu altul.

Va urma)

Loterie.

Miercuri, în 23 Novembre 1892.

Brünn: **13 54 75 29 49**

Nr. 3452. [230] 1—2

CONCURS.

Devenind vacant postul de vice-notar cercual în notariatul cercual al **Săcelului** cu locuința în comuna **Aciliu**, pentru ocuparea acelui post sĕ escrie concurs cu termin până în **15 Decembre a. c. st. n.**

Emolumentele sunt: salariu anual 300 fl. și paușal de locuință 30 fl., lucrările private sĕ rĕsplătesc conform statutului comunal.

Sĕliște, în 22 Novembre, 1892.

Pretorul suprem:
Liviu de **Lemény.**

Nr. 831. [229] 1—1

Publicațiune.

In sensul § lui 124 din Regulamentul pentru procedura judecătoréscă în cause matrimoniale sĕ aduce prin acésta la cunoscință publică, cumcă Marina Domnișor din Brașovul-vechiu, prin sentința consistorială dto 18 Septembre a. c. Nr. 5213 B. este totalminte despărțită de pribegitul ei bărbat Dimitrie Vulcăneanu asemenea din Brașovul-vechiu.

Brașov, 4 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Szám 6616/892 urb. [228] 3—3

Hirdetmény.

Az egerbegyi határ tagositási ügyben, az elömunkálatott megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása és a költség előirányzat elkészitése végett határidöül az 1892 évi deczember hó 16 napjának d. e. 9 óráját egerbegy községébe a falusbiró lakására tüzöm ki, mikorra az összes érdekelteket azzal idezem meg, hogy a felek elmaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszéktől.

Erzsébetváros, 1892 october 31-én.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Nr. 535/2892 [225] 3—3

EDICT.

Ioan Ilie Chera din Ludoș, cercul Miercurei, carele de 6 ani a părăsit pe legiuita sa soție Dochia Teodor Oltean, pribegind prin lume, fără a se sci ubicațiunea lui sau de mai trăiește cu încuviințarea venerabilului consistoriu archidiecesan dto 18 Septembre 1892 Nr. 4546 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, 5 Novembre 1892.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Mercurei.

I. Droc, protopresb.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12,10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	numai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6 58	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	sos. Teiuș pl.	3.04	9.05	1.39	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38						

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. Sibiiu pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraș pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Brașov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120. Sibiiu, Marţi, 17/29 Novembre 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Novembre 1892.

Agitatele întêmplări ale ḑilelor din urmă cu schimbarea guvernului şi cu manifestaţiunile politice de tot soiul ni-au atras şi atenţiunea nóstră dela congresul sêrbilor greco-orientali din patria nóstră, aşa, că dela începutul congresului şi noi dar şi presa din patria nóstră, prea puţin s'a ocupat cu mersul congresului La acésta sunt de vină — trebue sĕ o accentuăm, sunt de vină şi organele chemate a pregătí lucrările congresului, căci din vastul material pus în acéstă sesiune pe masa congresului de tot puţin s'a tipărit şi împărţit printre membrii congresului, aprópe nimica nu s'a strecorat în publicitate.

Abia acuma începe a se trecura câte ceva şi în public despre cursul afacerilor din congres, abia acuma începem a cunósce în liniamente generale statutul de organisare al acestei biserici, cu care noi şi acuma stâm în legături canonice, şi sórtea ei, desvoltarea ei, progresul ei nu ne póte lăsa indiferenţi.

Ḑeci de ani ómenii de influenţă din biserica sêrbéscă s'au sbuciumat pentru a regula afacerile bisericesci, şi a le da soluţiune fericită pentru interesele patriei şi ale coreligionarilor nostri. Sbuciumările acestea nu odată au luat aspectul unei lupte crâncene între elementul ierarchic şi între cel laic, şi acéstă înverşunată emulare între preoţi şi laici nu odată a provocat în biserică stări esceptionale, cari favorisate şi de un guvern cu program vĕdit de a nimicí autonomia bisericilor naţionale din patria nóstră, se păreau chiemate a împinge biserica sêrbésca la anarchie.

Congresul actual se vede a se fi convocat şi deschis sub auspicii mai favorabile, şi se crede, că lucrările acestui congres vor crea şi în biserica sêrbéscă o basă solidă pentru ulterióra ei desvoltare.

Ḑiarele din capitală ne schiţéză tocmai acuma statutul de organisare al bisericei sêrbesci, un elaborat, la care o comisiune permanentă a lucrat acuma de vre o trei ani de ḑile, şi comisiunea congresuală de 15 membrii, căreia s'a dat elaboratul tocmai acuma a început cu raportul séu în plenul congresului.

Cuprinsul statutului ni se presentéză în următórele liniamente generale:

Pe basa unei esperienţe de preste 30 de ani s'a adunat materialul pentru o organisare unitară. Idea de organisare unitară şi uniformă nu e nouă ideiă în biserica sêrbéscă, încă congresul din 1870 a lucrat un asemenea elaborat, carele însĕ nu a obţinut aprobarea guvernului, pentru că pe atunci congresul încă nu era organisat. Acuma tocmai guvernul a luat iniţiativa pentru facerea unui statut, şi astfeliu se presentéză congresului un elaborat, care asigură autonomia bisericei şi o feresce de ori-ce ingerinţă strĕină.

Comisiunea în lucrarea sa a fost condusă de consideraţiuni de drept, de consideraţiuni canonice, şi de consideraţiuni administrative. In partea primă proiectul reguléză afacerile dintre biserică şi stat, recunósce dreptul de suprainspecţiune al regelui, care se manifestéză mai pregnant în dreptul corónei de a se representa în congres, de a întărí legile bisericesci aduse de congrese, şi de a întărí pre episcopi şi pe patriarchul ales.

Afacerile canonice, liturgice, cele ale învĕţământului eclesiastic şi cele de disciplină bisericéscă sunt date în competinţa ierarchiei, administraţiunea bisericéscă e dată poporului, care o îndeplinesce pe întrégă linia prin organe alese din sinul seu.

Organisarea o a început la parochie, o a estins apoi asupra protopopiatelor, asupra eparchielor, asupra metropoliei şi s'a încheiat la congres.

Alegerea representaţiunei în parochie s'a regulat aşa, că afacerile bisericesci sĕ le pótă îndeplini cu acurateţă.

Presidenţia în comunele bisericesci proiectul o dă protopresbiterului din consideraţiuni de principiu şi de autonomie, însĕ în representanţa comunală a luat din oficiu pe preot şi învĕţătoriu.

De ore-ce pentru crescerea şi pentru purtarea preoţimei poporul face responsabilă pe ierarchie, şi cu tótă dreptatea o face, pentru aceea proiectul dă consistoriului dreptul de a denumí capelani, dreptul de alegere al protopresbiterilor l'a limitat cu prealabila candidare din partea consistoriului.

Deputaţii congresuali clericali se aleg de către preoţi şi cei laici de către laici, fie-care separat şi independent unul de altul.

In consistoriu mirenii vor fi representaţi prin 2 membrii, cari în afacerile bisericesci nu au vot.

Congresul are îngrigirea despre autonomia bisericei, aduce legi administrative şi după aprobare din partea corónei le pune în lucrare, în afaceri interne emenite regulamente, şi el alege pe patriarchul

Acestea ar fi în liniamente generale dispositiunile noului statut.

Am ţinut sĕ le facem cunoscute cetitorilor noştri, cari urmăresc cu atenţiune desvoltarea lucrurilor în biserica sêrbéscă suroră.

In multe puncte statutul are disposiţiuni analóge din biserica, nóstră în multe el se abate de legile nóstre fundamentale.

Credem, că vom fi în posiţiune de a cunósce mai bine statutul bisericei sêrbesci şi atunci vom putea face paralelă între el şi între normele bisericei nóstre.

Revista politică.

Deschiderea parlamentului italian s'a făcut la 23 Novembre de către regele Humberto. Discursul tronului relevéză omagiile aduse la Genua de cea mai mare parte a representanţilor naţiunilor lumii civilisate, omagii, cari dovedesc, că Italia este în totdeauna un ajutoriu neobosit pentru menţinerea concordiei şi a păcei Aceste demonstraţii, a ḑis regele, sunt dovada relaţiunilor nóstre amicale cu tóte puterile. Guvernul meu, în înţelegere cu guvernele aliate, se întrepune cu o grijă fórte mare de a preserva Europa de ori-ce incident de neînţelegere. Lucrările d vóstră încep în mijlocul acestor garanţii de pace; înţelepciunea d-vóstră va sci sĕ le facă fecunde.

*
* *

Mesagiul tronului, cu care a deschis împĕratul german parlamentul, accentuéză bunele relaţiuni cu puterile europene şi anunţă o mulţime de proiecte nóuĕ, Mai momentuósă a fost vorbirea cancelariului Caprivi.

Domnul de Caprivi, motivând proiectul militar, declară, că Germania nu va provoca nici un resbel; Francia trebue sĕ închee alianţe, spre a schimba harta Europei.

Amiciţia cu Rusia esistă de secole, cancelariul apreţiéză fórte mult iubirea ţarului pentru pace, dar esistă în Rusia un curent ostil Germaniei şi Rusia continuă a se înarma. De aci nu resultă, că resbelul este apropiat, dar se póte prevedé, că viitoriul resbel se va face la Vest.

In faţa apropierei evidente dintre Rusia şi Francia, Germania nu póte sĕ renunţe la Alsacia-Lorena, nici la tripla alianţă; ea trebue sĕ se gândéscă, că póte avé un resbel pe dóuĕ frontieri deodată şi că nu ar putea face faţă.

Tripla alianţă nu este nicăiri aşa de populară ca în Germania, dar trupele sale sunt mai puţin numĕróse de cât acelea ale Franciei şi ale Rusiei.

Dl de Caprivi discută apoi reformele militare şi mijlócele de a acoperi cheltuelile. Ḑice, că guvenul vrea sĕ realiseze serviciul obligatoriu şi sĕ adopte serviciul de doi ani pentru infanterie, dacă obţine

---

FOIŢA

Aşa a fost scris sĕ fiă.

— Novelă. —

Afară-i tempestate cumplită. Vêntul de méḑă-nópte rumpêndu-şi catenele sale, urla ca un taur înfuriat, doborind şi sdrobind tot ce află în cale-şi. Porţile cele mari şi grele scârţăiau sub lovirile lui. Fulgii de néuă purtaţi de vênt îţi acoperiau ochii şi-'ţi umpleau urechile. Frigul, ce te pătrundea, asociat cu valurile turbate a vêntului înfuriat, te putea da la pământ. Dintre neunumeratele felinare de pe stradă, numai ici colea mai licuriau câteva în întunerecul cel gros, rĕspândind astfeliu o lumină tremurândă.

Eu retras într'un colţ de casă, aprópe de caminul cald, meditam asupra unor evenimente petrecute în ḑiua aceea. Numai vêjeitura furtunei mĕ mai treḑia din când în când din meditaţiunile mele şi me făcea sĕ cuget la atotputinţa lui Dumneḑeu şi debilitatea nóstră.

Intr'o astfeliu de stare me aflam, când étă bate cineva în uşă. Fără sĕ mai am timp a-i ierta întrarea celui de afară — me trezesc în odaiă cu un bărbat robust. La prima vedere nu-l cunoscusem, deóre-ce era învĕlit cu totul într'o manta de érnă.

— Mĕ értă amice, că te conturb aşa târḑiu, furtuna me sili sĕ-mi întrerump calea către casă şi sciind, că locuesci mai aprópe, me oprì pe vre-o câteva minute.

— A! tu eşti, frate Tassi. Servus şi bine ai venit!

Il cunoscusem de pe voce, era soţul meu de carieră, — îl ajutaiu sĕ se desbrace, i-am dat un scaun lângă foc şi după ce am demândat servitórei sĕ ne pregătéscă câte o tea — me pusei şi eu lângă el.

— Veḑi frate Nisie, începù Tassi — aşa păţesce omul, condus mai mult de inimă decât de raţiune. Mi-am propus de vr'o câteva ḑile, că cu procsima ocasiune voiu lua şi eu parte la festivităţile, ce se arangiază în tótă sĕptĕmâna pe spaţiul de patinat din suburbiu. Mama îmi ḑise sĕ rĕmân acasă, căci e prea frig şi.......

— Şi până mai însoţesc pe vr'o representantă a secsului frumos, cum ḑic ómenii, acasă, te ajunge târḑiul pe drum — adăugaì eu, privind în faţă pe amicul meu, sperând, că astfeliu voiu putea cetí ceva din ochii lui. — Amicul meu era de o natură fórte seriósă. Uitându-te în faţa lui, ţi s'ar fi părut, că bucuria nici când nu şi-a revĕrsat şi preste el vr'o raḑă. Cu tóte acestea avea el o privire dulce şi vorbirea lui înfocată şi purcésă din convingere, te pătrundea până la rărunchi. Urmele unor suferinţe ce de timpuriu i-a lovit inima, le puteai cetí totdeuna din negrii lui ochi.

— Au trecut de mult acele timpuri pentru mine, îmi respunse el mişcat după o pausă scurtă. Au trecut de mult şi numai amintirea acelor plăceri împreunată cu durerile mele mi-au mai rĕmas... şi aci tăcù.

Intr'aceea servitórea întinse masa, şi teea ne ascepta, numai bună spre a o sórbe. Invitai pe Tassi la masă şi ne aşeḑarăm vis à vis.

— Tu scii Nisie, luà el cuvêntul într'un târḑiu, tu scii ce me mai atrage pe mine la locurile acelea.

Nu veselia, nu petrecerea, ci numai suvenirul ei.

Totdeuna când me aflu în locuri de acelea, cari îmi reamintesc atâtea suveniri, totdeuna ḑic, suferinţele încep din nou a isvori din inima mea şi apoi suferind, simţ uşurătate, sciind, că pentru ea sufer. La cuvintele acestea ochii îi sclipeau ca la un torturat până în adêncul inimei, faţa lui se părea, că-şi perduse colórea-i palidă de mai nainte şi cu dóuĕ lacrimi fù mai uşóră suferinţa lui...

Grea trebue sĕ fie lovitura, carea ţi a mĕsurat'o sórtea, însĕ totuşi póte că nu e aşa, precum ţi-o închipuesci tu. Me încercai eu a-l mângăia, aşa cam uşuratic.

-- Tu riḑi Nisie, însĕ dacă ai sci tu tóte, ai vorbí altcum.

— Te ascult iubite, ḑisei eu. Incepe:

„A fost odată ca'n poveşti
A fost ca nici odată
Din rude mari împĕrătesci
O prea frumósă fată“.

Tassi însĕ nu suridea de loc. Sub povara amintirilor, cari înviau şi se întrupau în mintea lui, el părea întristat. Avea de a face cu o întrégă lume, care asfinţise dimpreună cu sórele tinereţei lui. — Apoi într'un târḑiu începù sĕ povestéscă astfeliu:

Voiu începe ceva mai departe, cam dela vêrsta mea de 19 ani. Isprăvisem deja cu esamenul clasei din urmă în oraşul S. A fost o sĕrbătóre mare pentru mine, când profesorii îmi dădură atestatul de absolvare. Acéstă hârtie câscompensaţiunile cerute. Guvernul nu vrea sĕ modifice constituţia imperiului, ci din contră, sĕ menţină statu-quo. Cestiunea sarcinelor nu este insuportabilă; un resbel ar fi mai neplăcut şi o înfrângere ar fi un desastru. Este de datoria nóstră, ḑice cancelariul, de a conserva Germania, pentru ca sĕ nu se pótă ḑice: strămoşii au dat viaţa şi sângele lor pentru crearea Germaniei; descendenţii nu au voit măcar sĕ dea bani.

* * *

In ḑilele trecute s'a întrunit la Bruxelles conferinţa monetară internaţională. Acéstă conferinţă va fi un duel economic cu cele mai grele condiţii, între America de Nord şi Englitera Dar tóte celelalte state, ca aparţinĕtóre marei familii comerciale lumeşti, au un interes însemnat în acest duel, ba chiar sunt în primejdie a întra şi ele în luptă şi a eşi din ea cu răniri grele.

Dublu etalon sau etalon de aur, — acesta e strigătul de rĕsboiu. America de Nord şi Englitera stau ca luptători aleşi în fruntea celor dóuĕ armate.

In ce privesce alegerea armelor, cei doi luptători nu sunt încă neschimbat hotărîţi. America de Nord a tras, ce e drept, cu vigóre cărarea de urmat prin bilurile Bland şi Windom, care au urcat în chip enorm circulaţia argintului, dar totuşi póte sĕ-şi mai schimbe direcţia de atac. Americanii au la dispoşiţie diferite feliuri de luptă: constrângerea treptată a aurului, prin stăruire asupra grămădirilor de argint; întórcere la etalonul de aur, cu disposiţia ca curentul argintului sĕ nu pótă circula de cât în raport cu crescerea circulaţiei aurului.

Englitera are de asemenea mai multe săgeţi în tolba sa. In casul când Statele Unite ar înceta cu cumpărările de argint făcute de cătră stat şi ar arunca argintul pe care îl adună mereu până acum pe piaţa Londrei, Englitera ar aduce în luptă acea partidă, care cere încetarea baterei argintului în India. Probabil, în urma acestei disposiţii, rupia ar puté fi menţinută, în India, la o valóre mai înaltă de cât ar fi cea pe care ar avea-o după conţinutului de argint, — întocmai cum s'a întêmplat cu fiorinii de argint austriaci. Arma acésta ar fi însĕ, ce e drept cu dóuĕ tăişuri, — căci prin ea Europa ar fi ameninţată de aceea primejdie, pe care economistul Lexis a cuprins-o în vorbele, că: „India va înghiţi aurul, după cum a înghiţit mai de mult argintul“, — căci deja acum curg câte 50—60 de milióne de mărci de aur în India şi dispar acolo fără de urmă. Engliterei îi rĕmâne însĕ mijlocul de a înceta cu baterea argintului în India şi în acelaş timp a nu permite ca aurul sĕ devină în India metal de etalon alături cu argintul.

In ce privesce interesele particulare ale singuraticelor state europene, ele sunt aḑi aceleaşi ca şi la începutul anului: Germania e în ajunul rebaterei talerilor în monede de schimb; Francia posedă, faţă de argintul ei, un tesaur enorm de aur în bancă; Englitera nu se teme, cu tótă valórea înferióră a monedei de schimb şi uriaşul schimb de checuri, de risicuri şi nu s'a apropiat de loc de bimetalism; Austro-Ungaria îşi clădesce valuta cu un adaus de monede de argint de preţ inferior şi deocamdată nu e impinsă de loc spre bimetalism.

Intrebarea deci, dacă conferinţa monetară va puté ajunge la vr'un resultat practic, e fórte grea.

* * *

Dintr'o corespondenţă, pe care „Pester Lloyd“ o a primit din Atena şi care se ocupă între altele cu resultatele, pentru Grecia, ale rupturei relaţiilor cu ţéra românéscă, relevăm următórele interesante constatări:

Ruptura relaţiunilor a fost o lovitură greşită, în acéstă privinţă nu mai esistă îndoială nici în cercurile guvernamentale grecesci. E evident aḑi, că scopul rupturei a fost a se atrage atenţia publică de la situaţia genantă interióră, dar în zadar, căci atenţia publică ér se îndreptéză de partea acésta. Afară de asta, se imputa guvernului, că şi-a trimis ultima săgeată prea îngrabă, şi acum e cu totul desarmat.

In adevĕr, nu se póte închipui acum ce ar mai putea face Grecia, de cât sau sĕ renunţe la moştenirea Zappa, sau sĕ se presinte înaintea tribunalelor românesci Nota grecéscă fusese trimisă în speranţă, că România va rĕspunde şi prin acésta se va trece cel puţin în formă, pe terenul internaţional. Dar guvernul din Bucuresci s'a ferit a face acest lucru şi acum areopagul european a desaprobat punctul de vedere al Greciei, aprobând în chip tacit pe cel al României. Acésta se simte în Grecia. Guvernul n'a câscigat deci nimic prin procedarea-i rĕsboinică

Corespondenţa se ocupă apoi de trista stare financiară a Greciei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sighişóra, 13 Novembre v. 1892. Onorată redacţiune! Ḑiua de eri a fost o ḑi de bucurie pentru parochia şi întreg protopresbiteratul Sighişórei. Căci în acéstă ḑi poporul nostru din Sighişóra şi giur şi a vĕḑut realisată o veche dorinţă, putênd saluta în mijlocul seu pre bărbatul doririlor, pe nou chirotesitul protopresbiter, P. O. Domn Demetriu Moldovan.

Lăţindu se scirea cea îmbucurătóre despre sosirea noului protopresbiter, preoţii şi învĕţătorii tractuali luară în mod spontan hotărîrea de a întimpina pre zelosul lor conducător şi şef tractual cu pompa cuvenită. Adevĕrat, că timpul pentru pregătirea unei primiri demne a fost fórte scurt, dar cu tóte aceste rar se vor fi vĕḑênd în aceste părţi o astfeliu de festivitate impunĕtóre.

La 11 óre gara Sighişórei avea un aspect neobicinuit de vioiu: preoţi, învĕţători şi mulţime de popor aşteptau cu nerăbdare sosirea trenului accelerat. Frumosul banderiu de 20 călăreţi, toţi în haine de sĕrbătóre, încă a contribuit mult la reuşita întimpinării.

La sosire, părintele protopresbiter a fost primit cu însufleţite strigări de „Sĕ trăiéscă“, apoi rostì vrednicul paroch din Ferihaz, părintele Zacharie Ganea un discurs bine simţit, la care rĕspunse emoţionat dl protopresbiter. Intre dese aclamări se puse convoiul în mişcare, în frunte călăreţii purtând dóuĕ steaguri, apoi urma trăsura frumos împodobită a d-lui protopresbiter, carele era însoţit de cei trei epitropi ai bisericei parochiale din loc şi lungul şir de trăsuri ce duceau óspeţii.

Fiind tocmai têrg de sĕptĕmână, mulţime de popor undula pe stradele oraşului şi în piaţă şi de pe faţa fiecăruia se putea cetí bucuria, ce o simţia la privirea acestui imposant conduct. Chiar şi între străini modul de primire a produs cea mai bună impresiune.

Intre sunetul clopotelor ajunserăm astfeliu la biserică, unde era postată întréga tinerime scolară, care îndată erupse în strigăte de „Sĕ trăiéscă“. La uşa bisericei vorbì mai întâiu epitropul Stefan Boian, apoi învĕţătoriul diriginte I Muntean, cest din urmă în numele învĕţătorilor din protopopiat. Părintele protopresbiter le rĕspunse ambilor în termini aleşi.

Serviciul divin, celebrat de noul protopresbiter cu asistenţă numĕrósă, a fost înălţătoriu de inimi. La fine dl protopresbiter adresă frumóse cuvinte poporului credincios, care îşi arĕtă din nou simpatia şi iubirea faţă de bunul părinte sufletesc cu întreit „Sĕ trăiéscă“. Tot în biserică parochul din Boiul-mare Ilie Ioanoviciu rostì o odă ocasională, care se póte numi pe deplin reuşită O fetiţă în costum naţional predă părintelui protopresbiter pe lângă alocuţiune potrivită un buchet de flori.

Cu acestea terminându-se serviciul divin, între sunetele musicei ne-am întors cu toţii la casa cea ospitală a d-lui protopop, unde se servì participanţilor un bogat prânḑ. Disposiţia mesenilor fiind veselă, de sine se înţelege, că n'au lipsit nici toastele. Primul toast l'a ţinut părintele protopresbiter Moldovan pentru sĕnĕtatea şi îndelunga viéţă a Escelenţiei Sale, preabunului nostru archiepiscop şi metroplit Miron Romanul, apoi vorbì părintele N. Doctor pentru noul protopresbiter Părintele Ganea ridică pocalul în onórea distinsului fiiu al Sighişórei, dl asesor consistorial Z. Boiu din Sibiiu. Domnul I. Baptist Boiu închinà pentru preoţimea şi învĕţătorimea tractuală, cari se află la culmea chemărei. Au mai urmat şi alte toaste şi cântări vesele. Intr'aceea tinerimea încinse în curte o horă veselă. Astfeliu decurse acest act sĕrbătoresc şi de mare însemnătate, care deie Dumneḑeu sĕ fie de bun auguriu pentru prosperarea şi înflorirea acestui protopresbiterat. Ér noi ne-am depărtat pe deplin mulţămiţi convinşi fiind, că conducerea protopresbiteratului Sighişórei este concreḑută acelui preameritat bărbat, care şi până aci în lungul restimp al administrărei sale de 10 ani a lucrat cu zel şi abnegaţiune pentru promovarea intereselor nóstre bisericesci şi scolare din acest ţinut. *Veritas.*

Varietăţi.

* (Distinţiune) Majestatea Sa regele României a binevoit a conferi, cu ocasiunea petrecerei sale în Viena, ordinele române următórelor persóne: dlui general de cavalerie baron de Szweteney, comandantul corpului 12 de armată şi d-lui general de cavalerie contele de Neipperg, căpitan în garda imperială şi regală, marele cordon al ordinului „Stéua României“. Comitelui Enric de Kielmansegg, guvernator al Austria de jos, şi locotfeldmareşalului Daublesky von Sterneck, comandantul Vienei, marele cordon al ordinului „Coróna României“.

Comitelui Taaffe, preşedintelui de ministri şi ministru de interne al Austriei, şi principelui Lichtenstein, mare scutier al împĕratului, marea cruce a „Stelei României“.

Generalului baron Albori şi baronului de Westermayer, director al cancelariei mareşalatului Curţei imperiale, marea cruce a „Corónei României“.

Cavalerului de Stejskal, preşedinţele poliţiei din Viena, şi a colonelului Ulmansky, comandantul reg. Carol I al României, crucea de mare ofiţer al „Corónei României“.

Colonelului baron de Weigelsperg, comand. reg. 4 de dragoni, maiorilor de Lonyay şi Tengler, adjutanţi ai împĕratului, şi colonelului de Benedeck,

---

tigată cu preţul muncei mele, o priviam ca pe cel mai nepreţuit odor, eram îmi părea alt om, de când urcasem acésta întâiă tréptă pe scara învĕţăturei. Nu după mult sórtea me aruncă departe în strĕinătate......

Era pe la începutul tómnei, când ceriul încă e senin, statornic, recorit de arşiţele sórelui: cu un aer balsamat şi liniscit, care par' că 'ţi îndulcea inima.

Eu me aflam deja de vr'o câte-va luni în oraşul B., me dedasem cu sgomotul şi larma caracteristică a oraşelor mari; cunosceam în câtva şi oraşul, cu deosebire locurile acelea, cari în sĕrbători sunt mai cercetate de publicul ales, ce îşi părăsesce locuinţele, ca aşa departe de sgomotul stradelor, sĕ respire aerul recoritoriu şi plin de parfumul relăsat de floricelele, cari împodobiau promenăḑile. Am cercetat adeseori acestea locuri şi odată am întâlnit o inimă, care înţelegea bine pe a mea. Un tip din acelea frumóse poveşti, pe care ori cât l'ai privì, tot mai tare te atrage.... Eu dând curs liber simţemintelor mele, cerc ocasiune de întâlnit. In fine prin o întêmplare cu totul neasceptată, o aflu. Ea era orfană, nu avea părinţi, ci numai un unchiu, care grijia de ia, om din clasa mijlocie, dar' cu planuri mari, cari credea a şi le realisa prin căsătoria nepótei sale. Incet mĕ apropiu şi spunêndu-i dorul ce-mi frământa inima, ea încă nu remase rece şi nesimţitóre. Ne iubiam aşa, precum se sciu iubi numai aceia, cari încă nu iubise până atunci.

Negrele gânduri şi prosa amară a vieţii se schimbară din acelea momente în o viéţă luminósă şi plină de speranţele cele mai frumóse....

Trecuse sĕpţĕmâna, trecuse luni, amorul în inima mea şi a Elenei se desvolta în deplina sa putere. Amêndoi luptam lupte crâncene cu el, dar' nu numai ceda — ci din contră câstiga din ce în ce tot mai mare teren.

Sĕrmanii de noi! Ne-am uitat că: „în lumea cea comună a visa e un pericol, si de ai cumva ilusii, eşti pierdut şi eşti ridicol“. — Noi eram fericiţi, căci cercam numai dacă este între noi iubire sinceră şi adevĕrată, noi credeam tóte celelalte se vor adauge . . . . Omul propune, însĕ Dumneḑeu dispune!

Visitele mele la Elena se înmulţiau din ḑi în ḑi, bĕtrânul Barb, astfeliu se numia unchiul Elenei, sĕ arĕta fórte arareori, şi şi atunci părea fórte rece şi indiferent.

Ce am eu cu bĕtrânul? me întrebam în mine — Elena me iubesce, ea e iubită — lasă pe bĕtrânul în pace, el şi-a trăit traiul şi a mâncat mălaiul, e bĕtrân acum — noi, eu şi Elena suntem tineri... se gustăm fericirea, noi avem sĕ trăim încă ḑile lungi. Aşa mĕ cugetam eu în mine, când am observat primadată purtarea bĕtrânului faţă de mine.

Se gustăm fericirea? sĕ scim ce e amorul?... Şi baremi de nu o aşi fi cunoscut'o. Ah de nu aşi fi gustat nici odată fericirea aceea, carea ne zimbia la amândoi ca roua dimineţii, ce ascunde glod sub ea; ne zimbia, dar zimbetu-i era otravă, din care cea mai mare parte era sĕ fie a mea.

De altă dată o aflai singură lângă pian. Ea nu me observa. Me apropiu fără ca sĕ simtă ceva şi depun un sărut ferbinte pe faţa ei cea albă. La acésta ca şi o păsărică spăriată, sare în sus, mĕ vede şi înroşesce.

— Sciam eu, că numai tu poţi face de acestea. Cine ţi-a permis fapta acésta? Scii că eşti un......

— Ce? o întrebai eu repede.

— Taci drăculeţule! Veḑi tremur tótă, numai tu eşti de vină, mai spăriat aşa pe neasteptate, trebue sĕ te pedepsesc!

Şi ah! cugetă frate Nisie.... ea m'a pedepsit....

Da! ea m'a pedepsit cu aceea, că me făcu sĕ i cânt.

Şi am cântat...... Când o vedeam colea răḑimată pe spatele pianului, cu privirea dulce şi cu pĕrul negru împrăsciat pe fruntea ei albă, atunci căpĕtam curagiu şi în însufleţirea mea, uitam lumea şi vĕḑêndu-o numai pe ea, cântam ah! cântam Nisie, aşa cum numai omul esaltat scie.

Când am încetat, me uit la Elena, buzele ei i erau strinse, ochii deschişi tare; ea trăsări şi întâlni i privirea mea începù sĕ zimbéscă.

Eu am tăcut... am tăcut amêndoi. Mintea mea sbura departe, departe la viitoriul meu, se grămădiau unul preste altul cugetele mele şi în fine me opresc la Elena, cuget la ea. Atunci îmi ridic ochii, o vĕd lângă mine, ea se uita la mine. . eram în tăcere amêndoi, însĕ ne vorbiau ochii, ne vorbiau inimele, o vorbă ascunsă, dulce, vorba cea de — dragoste. Şi aşa era de dulce acea vorbă, încât în veci nu am fi întrerupt o, de nu s'ar fi auḑit paşii cei greoi ai unchiului Elenei.

El venia dela oficiu, îmi adusei aminte, că sunt şase óre şi eu tot la Elena. 'Mi luai pălăria, i am ḑis un „adio“ şi ea strângându-mi mâna — noi ne-am despărţit..,

(Va urma.)

comandantul reg. 19 de inf. crucea de cemandor al „Stelei României“.

D-lui Thill, cosilier aulic şi conservator al tesaurului imperial, şi d lui căpitan Vivenot, adjutant al generalului comite de Paar, crucea de comandor al „Corónei României“.

D-lui căpitan Sathirovich, comandantul companiei de onóre, crucea de ofiţer al „Stelei României“.

Afară de acestea M. S. regele Carol a mai acordat diferite decoraţii mai mici gradelor inferiore din compania de onóre, care a primit pe M. S. la gară şi a mai acordat numĕróse daruri persónelor, care au avut ocasia a veni în contact cu Majestatea Sa.

* Ambasador român la Petersburg a fost numit dl Alesandru Catargiu, nepotul ministrului preşedinte Lascar Catargiu.

* (Darul pentru principesa Maria.) Joi la 5 óre d. a s'a adunat la dómna Efrosina Catargiu comitetul dómnelor, care îşi luase însărcinarea de a organisa subscripţiunea pentru darul principesei Maria.

Comitetul era presidiat de principele Dimitrie Ghica.

Dómna Catargiu a dat cetire scrisórei primite din partea principesei Maria. Comitetul a luat act de generósa dorinţă esprimată în acéstă scrisóre şi, după o óre care discuţiune în cursul căreia s'au ivit câte-va propuneri privitóre la întrebuinţarea sumei subscrise, comitetul dómnelor a decis:

Ca suma adunată sĕ fie pusă la dispositiunea A. S. regale principesei Maria a Marei Britanii şi Irlandei, pentru a i lăsa meritul alegerei operei de binefacere de realisat cu aceea sumă. Actul comemorativ al subscrierei, împreună cu titlul sumei, sĕ fie oferit principesei într'o casetă artistic lucrată, care va fi comandată la unul din cei mai vestiţi argintari din Paris.

Acest obiect de artă va fi împodobit cu armele Marei Britanii şi ale României încunjurate de acelea ale tuturor districtelor ţĕrei.

Principele Dimitrie Ghica a propus ca instituţiunea de binefacere, care se va înfiinţa, sĕ fie la Iaşi, căci în Bucuresci este asilul Elena Dómna şi alte instituţiuni de aceeaşi natură; scrie „Timpul“

* (Academia română.) Academia română a ţinut sĕptĕmâna trecută Vineri şedinţă publică. Cu ocasiunea acésta dl V. A. Urechiă a cetit un memoriu istoric despre anii 1792—96. Iară dl Gr. G. Tocilescu a făcut dare de sémă asupra congresului archeologic ţinut la Orleans în luna Iuniu trecut; apoi a espus resultatele cercetărilor sale archeologice făcute în Dobrogea. Dl Ioan Ghica, preşedintele Academiei române, a dăruit acestei instituţiuni testamentul original al lui Nicolae Bălcescu, scris în Palermo la 29 Novembre 1852. Testamentul este scris în limba italiană de altă mână şi subscris de Nicolae Bălcescu, el este contrasemnat ca martor de Capă Andrea Buccia şi de Nicola Prasso, apoi vĕdut de ministrul cultelor D. Bolintineanu (la 1864 Ianuariu 3).

* (Congres numismatic.) La congresul numismatic, ce se va ţiné în dilele acestea în Brucsella, România va fi representată prin ministrul ei plenipotenţiar de acolo, dl George Bengescu, care se va întrepune pentru valuta de aur.

* (Atentat contra reginei Spaniei) Regina regentă spaniolă a visitat la 22 Novembre n. esposiţia istorică din Madrid. Dinaintea edificiului, unde se afla esposiţia, nu departe de regina esploadă o bombă, despre care s'a dovedit, că era pusă de nisce atentatori anarchişti. Unul dintre însoţitorii reginei a fost rănit uşor, regina însĕ cu tóte acestea nu s'a temut a merge sĕ visiteze esposiţia. Cercetarea n'a descoperit până acum pe făptuitori.

* (Averile particulare în Prusia.) Reforma impositelor, care se discută actualmente în camera Prusiei, a necesitat şi o evaluare a averilor din Prusia. După acéstă evaluare, totalul averilor, cari vor fi supuse nóuĕlor imposite, s'ar urca în Prusia la 73 miliarde 800 milióne mărci. Nu sunt socotite aci averile mai mici de 6000 de mărci, veniturile sub 900 şi pentru vĕduve şi orfani sub 1200 de mărci, — care tóte sunt scutite.

In special, averile, representând pămênturile cu inventarele lor economice, se apreciézâ la 42 miliarde; capitalurile şi clădirile industriale la 20.6 miliarde; celelalte capitaluri la 28.2 miliarde de mărci. Acestea ar face în total 90.8 miliarde, se scad însĕ datoriile în sumă de 17 miliarde.

Capitalurile representate de pămênturi s'au calculat după veniturile lor; de asemenea şi capitalurile industriale, socotindu-se un venit dela 6 la sută. Celelalte capitaluri s'au calculat după venituri, socotindu-se acestea numai cu 4 şi jum. la sută

Bibliografic.

Primim din Bucuresci următórea notiţă:

Bucuresci, 3/15 Novembre, 1892.

Terenul musical e — la noi românii — fórte puţin cultivat. In timpul din urmă au început totuşi unii specialişti români a face tot posibilul spre a se rĕspândí la poporul român şi arta musicala în egală mĕsură cu celelalte arte şi sciinţe, pentru de a se ţiné egală mĕsură cu progresul altor popóră civilisate.

Dl Constantin M. Cordoneanu este unul dintre cei mai zeloşi propagatori ai musicei nóstre naţionale în forma perfecţionată D sa redigézâ o fóie specială de musică: „România musicală“, care se dă învĕţătorilor şi preoţilor, elevilor dela conservatorii şi subşefilor de musici militare români din Ungaria şi Transilvania cu un preţ redus de 8 lei sau 3 fl. 50 cr, în loc de 12 şi 14 lei. Acéstă revistă e indispensabilă pentru ori-ce român inteligent, pricepătoriu cătuşi de cât în arta musicală.

Ceea ce înalţă însĕ mai mult meritele dlui Cordoneanu, este un op nou al seu, întitulat *„Studii practice pentru teoria musicală;“* — op compus de Alfred Richter şi tradus cu fórte bun succes de d-sa. Cartea acésta oferă mari servicii poporului nostru; acésta cutez a o afirma cu atât mai vêrtos, căci Richter este o persónă dintre cele mai acreditate şi valoróse pe terenul studiului artei musicale.

Domnilor învĕţători şi preoţi, cari sunt cei mai valoroşi factori ai progresului şi esistiuţei poporului nostru român din Transilvania şi Ungaria, le pun la inimă cultura musicei nóstre naţională, d spre a cărei însemnătate Domniele lor sunt deja în deplină cunoscinţă şi-i rog, sĕ şi procure — nu mai mult, de cât un singur esemplar din cartea sus citată a d lui Cordonean, spre a se putea convinge despre nepreţuitele servicii, ce i le póte aduce acest valoros op.

Dl Cordoneanu în însufleţirea sa faţă de rĕspândirea artei musicale la poporul nostru român mult cercat, dă rĕspunsuri de ori-ce categorie în branşa artei musicale tuturor acelora, cari voesc a se folosí de serviciile sale binevoitóre naţionale. Adresa D-sale este: C. M. Cordoneanu, strada Bradului, Nr. 5 Bucuresci

Un prietin al preoţilor
şi învĕţătorilor.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Tinerimea studiósă din Rĕşinari a arangiat la 19/31 Iuliu a. c. o petrecere de vară în favorul înfiinţării unei biblioteci poporale, la care petrecere au binevoit a participa şi contribui următorii preastimaţi domni şi dómne:

Dr. N. Maier prof. în Sĕlişte 3 fl., B. Dancăş sen. 3 fl., M. Lungu 3 fl., B. Muntean 3 fl., E. Cioran paroch 2 fl., Dr. D. P. Barcian prof. sem. 2 fl., G. Dima prof sem. 2 fl., Dr. S. Grecu medic 2 fl., M. Stoica dr. în Sĕlişte 2 fl., I. Andraşi din Sĕlişte 2 fl., E. Dancăş 2 fl., C. Cioran 1 fl. 60 cr., N. Gogan din Sibiiu 1 fl. 60 cr., I. Goga paroch 1 fl. 50 cr. S. Cioran paroch 1 fl. 50 cr., G. Cărpinişan notar 1 fl. 50 cr„ I. Marin înv. (3 franci) 1 fl 35 cr., A. Micu din Sebeşul inf. 1 fl. 20 cr., M. Szántó înv. în orfanotrof, Teresian din Sibiiu 1 fl. 20 cr., d-na Ana Marinescu, d-şóra Sabina Brote, Dr. A Marienescu, Eugen Brote, N. Săgăicean căpitan, G. Moian I. Făgăraş notar în Racoviţa, A. Dancăş primar, S. Barcian, I. Pop paroch gr. cat L. Brote, A. Galea înv, E. Dancăş înv. I. Stîngu înv. E. Sigerus farmacist T. Muntean, I. Muntoiu, B. Sĕvoiu, S. Pitariu, L. Muntean, I. Ciucean; câte 1 fl. M. Frăţilă înv O. Beju stud. abs. din Sĕlişte, I. Macsim din Sibiiu; câte 60 cr., — I. Steflea cleric din Sĕlişte, Maria Vidrigin, P. Ferencz câte 50 cr., — N. Ciucean, N. Rîpean înv., N. Branga, înv. N. Şuşnea înv. D. Mosora stud. din Sĕlişte, S. Vidrighin, G. Fleschin, C. Băilă, O. Ţincu, Soră Suroiu, Stanca Licoiu A. Simonetti, B. Sfraciog, I. Lubinschi, I. Rĕspop, I Sfraciog S. Dragoe, A. Brote, Soră Iliu şi P. Blezu câte 40 cr., —suma 69 fl. 75 cr. din cari detrăgându-se spesele 41 fl. 79 cr. resultă un venit curat de 27 fl. 96 cr.

Rugând pe P. T. contribuenţi de a primi profunda nóstră mulţămită, sperăm, că şi în viitor nu ne va lipsi de marinimosul D eilor concurs spre ajungerea scopului nostru prefipt.

Luând în considerare venitul destul de mulţămitor din anii precedenţi, dar totuşi prea mic spre a înfiinţa o bibliotecă poporală, tinerimea studiósă a amânat punerea în lucrare a bibliotecei până în anul viitor, ér venitul curat de 27 fl. 96 cr. adăugându se la capitalul şi interesele (25 fl 84 cr.) din anii 1890/91, se află depus la casa de păstrare „Albina“ în Sibiiu.

Rĕşinari, 13/25 Novembre 1892.

M. Lungu,
preşed.

S. Cioran,
secretar.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Pace vóue

de

Henry Drummond.

(Urmare),

Dar despre ce feliu de lucru este vorba? Ce lucru deprins cum se cade ajută omului, ca sĕ ajungă la liniştea sufletului seu? Hs. rĕspunde fără încungiur. El numesce dóuĕ lucruri — smerenia şi blândeţa. „Învĕţaţi dela mine“, dice el, „că blând sunt şi smerit cu inima“.

Şi aceste dóuĕ lucruri el nu le numesce din întêmplare, ci liniştea urméză acestor dóuĕ perfecţiuni în mod nemijlocit. Învĕţaţi aceste dóuĕ şi aţi aflat deja liniştea. Ele se arată ca nemijlocite cause ale liniştei; ele o atrag după sine în mod inevitabil, şi încă îndată. Şi dacă numai un moment veţi cugeta asupra acestui lucru, veţi vedé, că nici nu póte fi altcum, pentru-că causele nu sunt ceva arbitrar şi volnic, şi legĕtura dintre condiţiune şi resultat este şi aici ca pretutindenea adênc întemeiată în fiinţa lucrurilor.

Şi în ce constă legătura? Rĕspund prin o nóuĕ întrebare: Care sunt causele principale ale neliniştii? Dacă aveţi cunoscinţă de sine, veţi rĕspunde: Trufia, egoismul, ambiţiunea, iubirea de glorie. Priviţi asupra vieţii vóstre trecute, nu este adeverat, că tótă nefericirea ce v'au ajuns, îşi avea isvorul în supĕrările, în întristările personale, mai cu sémă în mici desamăgiri, care vi-le aduceau viéţa vóstră şi referinţele vóstre cu ómenii în viéţa socială?

Încercările grele vin rar şi décă vin, vine şi puterea de a resista contra lor; dar frecările cele mici ale vieţii dilnice, neinţelegerile, certurile, şi discusiunile în daraverile vóstre, neinţelegerea în viéţa familiară, refusarea planurilor nóstre ambiţióse, încrucişarea încăpăţinării nóstre, potolirea îngâmfării nóstre, acestea sunt lucrurile, cari ne răpesc linştea internă. Vanitatea vătĕmată, speranţe zadărnicite, egoism nemulţămit, acestea sunt isvórele cele vechi generale şi urîte ale nelinistei omului.

Acum înţelegem, pentru-ce a numit Hs. insuşirile contrare ale acestora, dacă e vorba ca sĕ dobândim liniste. Pentru smerenie şi blândeţe nu esistă acesti conturbători ai păcii. Ele vindecă nelinistea, făcêndu-o imposibilă. Aceste medicamente nu se încurcă cu simptóme de bóle superficiale, ele apucă rĕul dela rădăcină, ca sĕ delăture causa. Plângerea şi tânguirea fără capĕt a unei vieţi, ce încontinuu se ocupă numai de sine, numai prin învĕţarea smereniei şi blândeţei se póte linisti. Cine învaţă acestea, este pentru totdeuna un bărbat înarmat. El trăeşte începênd din césul acesta ca într'un cerc magic. Creştinismul este o oltuire lină este o înjecţiune, de sânge sănĕtos într'un suflet, ce sufere de anemie (sărăcie de sânge,) sau de înveninarea sângelui. Frigurile n'au putere asupra unui corp deplin sănĕtos; niei un feliu de friguri de nelinişte nu pot conturba sufletul, care a inspirat aerul lui Hs. şi care a învĕţat căile lui. Omenii suspină şi oftéză şi îşi doresc aripi de porumbi, ca sĕ scape prin sbor şi sĕ aibă linişte. Dar sburatul acesta nu e de folos! Impĕrăţia lui Dumnedeu este „înlăuntru în voi“. Dorinţa nóstră după linişte tinde tot spre înălţime, şi ea zace în adâncime. Apa numai dacă a ajuns la fund se linişteşte.

Tot astfeliu se întêmplă şi cu omul. De aceea fiţi smeriţi. Omul, care nu ţine la sine, nu póte fi nici-când vătĕmat, dacă alţii nu îl recunosc.

Pentru aceea fiţi modeşti. Omul, care nu se aruncă în braţele dorinţelor şi aşteptărilor nu póte fi desamăgit, dacă se impărtăşesce de ele. Acésta este clar. Omul smerit şi modest pluteşte pe deasupra şi tóte lucrurile îi stau la picióre. Cei blândi stăpânesc lumea, fiind-că ei nu-şi fac nimic din lume! Sgârcitul nu posede banii, aurul, aurul lui îl posede pe el; dar cel blând îl posede. „Cei blândi vor stăpâni lumea“ dice Hs. Ei nu şi-o câştigă luptând, n'o dobândesc lucrând, ei o eredesc.

Sunt ómeni, cari trec prin viéţă şi au ochi numai pentru supărări şi întristări; astfeliu de ómeni nefericiţi află supărări pe tóte cărările, mai cu sémă închipuite. Pe astfeliu de ómeni îi compătimim, precum compătimim pe ómenii cei de tot sĕraci. Ei sunt cei moralicesce sĕraci şi neculţi. Ei n'au avut crescere adevĕrată, pentru-că n'au învĕţat, cum trebue sĕ trăiéscă. Viéţa este o artă, pe care cei mai puţini o cunosc. Noi crescem ca din întêmplare şi din dilele copilăriei nóstre aducem cu noi în viéţa matură numai maniere naturale conduse de îndemnurile animalice.

Noi nu ne gândim, că tóte acestea trebue sĕ se schimbe, că multe trebuesc sĕ fie tocmai întors, că viéţa este cea mai nobilă dintre tóte artele nobile, că avem sĕ învăţăm cu răbdare perpetuă la acésta și că anii pelerinagiului nostru sunt prea scurți, pentru-ca sĕ devenim măestri învingĕtori în acésta artă.

De aceea venì crestinismul în lume, ca sĕ învețe pe ómeni arta de a trăi! Și tótă instrucția constă în scurtele cuvinte: „Învĕțați dela mine“.

Crestinismul se deosebesce de tóte celelalte metóde de educațiune prin aceea, că este aprópe numai personal, el nu se póte învăța din cărți și predici, nu se póte învĕța nici din articulii credinței și nici cunoscênd numai biblia.

El este un studiu după viéță. Hs. n'a făcut nici odată vorbă multă despre vêrtuțile creștine. El le-a trăit; ele au fost o parte din sine. Încât ne privesce pe noi nu e vorba numai de-o copie, ci noi învĕțăm arta lui, trăind cu el, după-cum trăiau învĕțăcei de pictură mai înainte cu bĕtrânii lor măestri și astfeliu și înși-și au arta lor. Pricepem noi, cum este a se înțelege acésta? Chiemarea lui Hs. către cei osteniți și însărcinați este o provocare, ca sĕ încépă viéța dela început, dar într'un mod nou, în modul seu. „Vedeți cum fac eu“, ḑise el. „Faceți și voi asemenea“. „Luați viéța așa după-cum o iau eu“. „Fiți blânḑi și smeriți cu inima și veți afla liniște“.

Bine înțeles, prin acésta nu voesc sĕ ḑic, că viéța de creștin este ușóră pentru ori-și cine sau chiar și numai pentru unii ómeni. Creștinismul este o stare de educațiune și eschid tóte părerile de asemenea natură. Da, dacă ar ști unii, cât de mult este ḑis prin singurul cuvênt: „Învĕțați dela mine“, ei n'ar păși în scóla lui Hs. cu așa de puțină fidelitate pentru împlinirea datorinței. În scóla acésta n'avem nunumai multe de învĕțat, ci avem multe și de desvĕțat. Mulți se presentéză la scóla acésta numai atunci, când facultățile lor sunt aprópe perdute și caracterul lor este rĕu desvoltat. Cu cinci-ḑeci de ani este greu a învĕța de a socoti, cu mult mai greu este însĕ a învĕța numai atunci, cum putem devenì creștini. Învĕțarea blândeții și a smereniei în etatea înaintată póte costa fórte mult pe unul, care n'a fost instruat în acestea deja ca copil.

Suntem noi în clar d. e. că calea spre smerenie trece în cea mai mare parte prin umilire? Într'adevĕr nu este altă scólă decât acésta, și este lucru mare, când cineva voesce sĕ se înscrie ca scolariu în acéstă scólă. Liniște se póte învĕța ce e drept în scóla acésta; dar ea costă multă muncă.

Deși obiectul meu este mai înainte de tóte partea luminósă a lucrului, ar fi totu-și nedrept, dacă aș voi sĕ trec crucea cu vederea și sĕ prețuesc prea puțin greutățile. Crucea stă în scóla acésta tocmai la mijloc și ea primesce o însĕmnătate mai hotărîtă și o valóre mai prețiósă, dacă o aducem nemijlocit și în mod causal în legĕtură cu crescerea vieții interne. Vorbele nóstre despre „scóla nenorocirii“ sunt de un cuprins tot atât de mic, ca și vorbele nóstre despre esperința creștină. Miseria ne aduce într'un mod óre-carele fericire; dar nu este vorba de un mod óre-carele, ci de un resultat hotărit și necesar, ce se póte dovedi. Și acesta este supus celei mai rigoróse legi de causă și efect. Așa d. e. cea dintâiu urmare, dacă cineva își perde averea, este umilirea și efectul umilirii, după-cum am vĕdut mai sus este, smerenia, ér efectul smereniei este liniștea.

Natura își ajunge scopurile sale, de obiceiu pe căi mai îndelungate, și este îndoelnic, dacă smerenia urmată de liniște, se póte afla în alt mod. Dacă cineva ar puté deveni smerit din simpla dorință, împrejurarea acésta ar simplifica mult lucrul, dar așa ceva este greu, aprópe cu neputință. De aceea toți trebue sĕ trecem prin strunga acésta. De aceea amorțirea naturei nóstre inferióre, uciderea egoismului este calea cea mai de aprópe și drumul cel mai sigur spre viéță.

Dar acesta este adeverul numai de jumĕtate. Viéța lui Hs. a fost în afară una dintre cele mai osteniciόse, de care s'a putut împărtăși vr'odată un om. Fartună și vuet, vuiet și furtună, da, talazuri și valuri, cari trecură preste capul lui, pănă-când corpul seu obosit zĕcù în grópă. Dar viéța lui internă era ca și o mare de sticlă. Aici era totdeuna liniște. În ori-ce moment puteai merge la el și puteai afla liniște. Chiar și atunci, când haita însĕtată de sânge îi urma în stradele Ierusalimului, se întórse către învĕțăceii sei și le oferì ca ultimă moștenire cuvintele: „Pace vóuĕ“.

Ceriul senin al vieții sale sufletesci n'a fost întunecat de nici un nor. Nenorocirea n'avea putere asupra lui, pentru-că el nu umbla după norocire. Mâncarea și beutura, banii și averea, isvórele de căpetenie a celor mai multe neliniști din lume pe el nu-l îngregea de loc, ele nu jucau nici un rol în viéța lui. Era cu neputință al mâchni prin dispreț, pentru-că el se umilise deja pe sine până la serv. El amuța în fața acelora, cari îl vătămau. El nu batjocoria, când era batjocorit. Cu un cuvênt un era nimic în lume ceea-ce ar fi putut sĕ-i turbure liniștea ființii sale.

Cât de minunată și de frumósă este chiar și nu mai ca caracter o astfeliu de viéță! Numai după-ce cunóscem, care a fost liniștea sa, înțelegem noi ce însĕmnéză acest cuvênt. Liniștea acésta nu constă în simțeminte, dar nici în lipsă de simțeminte. Ea nu este o disposițiune frumósă, care ne cuprinde în biserică. Ea nu zace în farmecul cuvintelor preotului cuvêntătoriu.

Noi nu o dobândim din natură, nu din poesie, nu din musică, deși acestea adese-ori înfluințéză în mod liniștitoriu asupra nóstră. Liniștea este un simțĕmênt deosebit, un ecuilibru deplin al sufletului, o înarmare sigură a omului intern contra tuturor asalturilor din afară, o resignație în óre-ce nevoie, încredințarea convingerii neclintite liniștea eternă a unei credințe, căreia lumea nu-i póte face nici un reu, siguranța neclintită a unei inimi bazate în Dumneḑeu.

Liniștit este sufletul aceluia, care póte ḑice împreună cu poetul: „Fiind-că Dumneḑeu este în cer e bine de lume“. Doi pictori zugrăviră odată fiesce, care câte un tablou, care avea sĕ represinte liniștea. Unul din ei o înfățișa prin un lac de munte liniștit. care în singurătatea sa era luminat de razele sórelui, ce apunea; celalalt o înfățișă prin un cataract vâgeitoriu, pe țĕrmul apei spumegênde cu un mestécăn svelt și pe o créngă alui cu o pasăre, care ședea încuibul seu aprópe ud de spuma apei ce săria în sus. Tabloul cel dintâiu înfățișa numai nemișcarea, al doilea era liniște, pentru-că în liniște se întêlnesc totdeuna dóuĕ elemente, — nepăsare și energie, tăcere și furtună, desvoltare și nimicire, lipsă de temere și frică. Așa era liniștea lui Hs.

Nu este óre pe deplin clar, că el sĕ pricepea, cum trebue sĕ trăiéscă omul, abstrăgênd dela tóte celelalte lucruri, ce le-a ḑis el despre sine. Înțeleg perfecțiunea artei de a trăi, luată în înțelesul, cum are sĕ trécă omul mai ușor și mai bine prin viéță. De aceea se interesa el mult, ca sĕ împărtășéscă ș altora gândirile sale despre viéță.

El venì în lume, după-cum ḑise însu-și, ca sĕ dea ómenilor o viéță mai bună și mai perfectă decum aveau ei pănă atunci, sĕ le dea adevĕrata viéță, pe care o aduse el din ceriu, odichnă în Dumneḑeu. De aci chiemarea lui către toți câți s'au osteniți pănă aci îndeșert în viéță, ca sĕ vină la El, căci voiesce sĕ-i învețe secretul cum sĕ trăéscă și sĕ aibă și ei ceva mai bun decât fericirea pămêntéscă sĕ aibă viéța mulțămirei depline. Va urma)

Loterie.

Sâmbătă, în 26 Novembre 1892.

Budapesta: 1 56 42 19 20

Nr. 303. [231] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Văleni, în tractul protopresbiteral „Cetatea de pétră“, pe basa resoluțiunii consistoriale din 25 Februariu a. c. Nr 7942. B. ex 1891, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 467 fl. 40 cr., ér informațiuni speciale despre starea venitelor preoțesci mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne în terminul sus indicat suplicile lor instruate conform prescriselor „Statutului organic“ și a Regulamentului pentru parochii — la subscrisul oficiu protopresbiteral (p. u. Kápolnak-Monostor).

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cărpiniș, la 22 Octobre, 1892

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cetății de pétă.

Ioan Șovrea,
protopresbiter.

Nr. 3452. [230] 2—2

CONCURS.

Devenind vacant postul de vicenotar cercual în notariatul cercual al **Săcelului** cu locuința în comuna **Aciliu**, pentru ocuparea acelui post sĕ escrie concurs cu termin pănă în **15 Decembre a. c. st. n.**

Emolumentele sunt: salariu anual 300 fl. și paușal de locuință 30 fl., lucrările private sĕ rĕsplătesc conform statutului comunal.

Sĕliște, în 22 Novembre, 1892.

Pretorul suprem:

Liviu de Lemény.

Nr. 269. [224] 3—3

EDICT.

Dumitru Coman Schitea din Seliște, comitatul Sibiiu, care de trei ani trecuți a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Ana P. Herța tot din Seliște fără a se sci ubicațiunea lui, pe basa resoluțiunei consistoriale din 29 Maiu a c. Nr. 3433 B se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asupră-i de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Seliște, 5 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Sĕliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Sz. 6381/892 polg. [227] 3—3

Hirdetmény.

Alolirott mint a nagyszebeni kir. törvényszék altal 5955/892 számu, végzésével kiküldött eljáró biró ezennel közzéteszem, hogy a Kiscsüri határ tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, jelesen:

1-szőr az érdekeltek képviseletenek rendezése;

2-szor a misködő mérnök megválasztása és

3-szor a költség előirányzat elkészitése végett tárgyalási határnapúl 1892 évi december hó 19-ik napját d. e. 9 orakor a kiscsüri község irodába kitüzöm, melyre az utasitás 44 §-ra értelmében az összes érdekelteket ezennel megidézem.

A nagyszebeni kir. tőrvényszék nevében.

Nagy-Szebenben 1892 évi november hó 5 én.

Mihály Dezső,
eljáró biró.

„IULIA“ cassă de economii, societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

[229] 3—3

Avis.

Cassa de economii, societate pe acțiuni „Iulia“ în Alba-Iulia (Gyulafehérvár) în piața mare, în casa bisericei gr. cat. începêndu și activitatea în **15 Iuliu a. c.,** anunță că:

A) escomptéză cambii,

B) acórdă împrumuturi personale pe lângă obligațiuni cu cavenți,

C) acórdă împrumuturi pe lângă securanță ipotecară mai departe primesce:

D) depuneri spre fructificare.

Depuneri, ridicări s'au anunțări sĕ pot face și prin postă.

Alba-Iulia, 16 Novembre, 1892.

Direcțiunea.

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Nr. 146/1892. [215] 7

Avis.

Institutul de credit și de economii „Ardeleana“ societate pe acții în Orĕștie (Szászváros) piața mare Nr 2 și 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condițiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu **5 ½ %** și

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporațiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%.**

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efeptui și **prin postă.**

Orĕștie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcțiunea“.

Redactor responsabil **Silvestru Moldovan**.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121. Sibiiu, Joi 19 Novembre (1 Decembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Novembre, 1892.

Cu schimbarea guvernului Szapáry şi cu presentarea tot acelui guvern sub firma „guvernul Wekerle“ se vede, că se vor face mari schimbări şi in formaţiunea partidelor parlamentare. La locul prim ni se presentézá o mare mişcare în partida liberală, al cărui scop vĕdit se pare a fi formarea unui grup puternic, care sĕ balanseze influenţa curentului tiszaist, care a devenit normativ în partida guvernamentală.

Soldatul de rênd, devenit la rolul de soldat din comandant general, fostul ministru president Coloman Tisza, stăpânesce şi acuma situaţiunea în partida guvernamentală, după placul lui se pare a fi croită nóua composiţiune guvernamentală, şi mişcarea iniţiată acuma de către fostul secretariu de stat în ministeriul de interne, Tibád, la aparinţă e îndreptată în contra omnipotenţei clicei aşa numite tiszaiste.

Acésta însĕ numai la aparinţă este aşa Mişcarea din partida liberală are motive ascunse, şi scopul final e fusionarea cu partida aşa numită naţională, cu partida lui Apponyi, şi acésta din consideraţiuni mai înalte, ca sĕ se pótă asigura o majoritate compactă şi în casa magnaţilor pentru reformele, a căror punere în lucrare este intenţiunea guvernului. In casul acesta grosul armatei din partida liberală de aḑi s'ar întruni cu partida contelui Apponyi, şi sub conducerea acestuia s'ar presenta apoi proiectele privitóre la regularea afacerilor dintre biserică şi stat.

In forma acésta s'ar câştiga pentru reformele intenţionate aristocraţia din cassa magnaţilor, care în faţa actualului guvern cu firmă democratică deja la prima lui presentare a luat o posiţiune atât de óstilă, s'ar câştiga clerul catolic, căci contele Apponyi stă în renumele unui patentat catolic, care şi acuma cercetéză biserica diminéţa şi séra cu o evlavie, care impune chiar şi ómenilor, cari nu caută motivele semnelor esterne în purtarea omului.

In schimbarea partidelor actuale e trasă şi partida kossuthistă, şi numai de mult decât eri conducĕtoriul acestei partide, deputatul Eötvös în şedinţa publică a salutat idea de fusiune a liberalilor cu partida lui Apponyi, pentru care schimbare de front acuma ni se pun în perspectivă furtunóse scene în sinul partidei kossuthiste.

Tóte merg deci spre o fusionare generală, şi din tóte semnele numai una ni se pare, că nu se va schimba, anume nu se va schimba spre mai bine situaţiunea nóstră a românilor Căci din cele până acuma noi nici la un bine nu ne putem aştepta dela un guvern în frunte cu Apponyi, nici chiar atunci, când el ar fi compus pur din ómenii, cari actual se ţin de partida lui.

Omul, care din vechia partidă deakistă, din vechia partidă a ómenilor moderaţi şi de valóre, a trecut tréptă preste tréptă, până când de dragul popularităţii a ajuns în tabĕra kossuthistilor, omul, care în cestiunile naţionale a ajuns a deveni cel mai intolerant, numai se plecă curentului şovinist de aḑi, acel om nu e chemat, ca cu svabul Wekerle, cu moderatul Bethlen şi cu înţeleptul Hyeronimi sĕ împace naţionalităţile, sĕ continue firul început de guvernul Szapáry cu saşii din Transilvania.

Nóua grupare a partidelor va puté asigura o maioritate în casa magnaţilor căci în cea de jos ea e asigurată şi acuma fără fusiune, va putea asigura o maioritate pentru reforma administrativă, pentru introducerea căsătoriei civile nu va putea însĕ asigura o politică înţeléptă faţă cu naţionalităţile, căci cei ce au iniţiat fusionarea nu sunt ómenii, dela cari sĕ ne putem astepta la vre-un bine.

Revista politică.

Un corespondent al ḑiarului „Magyar Hirlap“ a fost primit în 25 l. c. în audienţă de nunţiul apostolic din Viena Galimberti, cu care ocasiune nunţiul făcù declaraţiuni interesante cu privire la cestiunile bisericesci din Ungaria.

— Primatele Ungariei tractéză direct cu Roma în cestiunile de politică bisericéscă, ce sunt la ordinea ḑilei, — ḑise nunţiul. Deja rĕposatul cardinal Simor a fost împuternicit la acésta şi acest privilegiu s'a dat şi urmaşului seu.

Mgr. Vaszary astăprimăvérà, precum este sciut, a fost în Roma; acolo a făcut raport detailat şi a primit instrucţiuni dela S. Sa Papa. Pentru aceea nu are lipsă de instrucţiuni nóue. De altcum scaunul apostolic nu are obiceiu a-şi schimba părerea de aḑi până mâne şi cestiunile, ce sunt de resolvat în Ungaria, pentru noi nu sunt nóuĕ.

Punctul de mânecare al bisericii cu privire la căsătoria civilă totdeuna este unul şi acelaşi, fie vorba despre ori şi care ţéră. Căsătoria a declarat-o sinodul din Trident de sacrament; dela acest principiu nu ne putem abate nici când şi pentru voia nimerui. Cestiunea acésta forméză la catolici o dogmă şi asupra unei dogme nu încape discusiune. Roma însĕ nu se închide hermetice dinaintea pretensiunilor timpului. Scim, că vremile s'au schimbat. Astăḑi nu mai suntem singuri, cum am fost în evul mediu; astăḑi nu sunt numai catolici în lume, ci sunt şi alte confesiuni, faţă de cari suntem aplicaţi a face concesiuni până la un punct óre care. Veḑi pe noi nu ne sparie matriculele civile.

Recunóscem, că statul are lipsă în unele privinţe a cunósce cu deamăruntul starea civilă a supuşilor sĕi. Nici aceea nu negăm, că dreptul de căsătorie n'ar avea părţi, cari cad în competinţa autorităţilor civile, precum este ereditatea, zestrea femeii etc.

Cu privire la aceste părţi materiale, statul póte considera căsătoria de un contract civil şi astfel şi póte judeca asupra ei. Ce se ţine de căsătoria catolică: statul nu are nici un amestec — ea este un sacrament, care aparţine singur jurisdicţiunei bisericesci. Căsătoria încheiată înaintea autorităţilor civile, Roma nici când n'a recunoscut-o şi nu o va recunósce de căsătorie valabilă. In privinţa acésta tóte încercările sunt zădarnice.

In Francia este introdusă căsătoria civilă obligătóre mai bine de 100 de ani şi pentru aceea 97 % a căsătoriilor se fac şi în biserică. Biserica însĕ n'a recunoscut starea acésta, precum n'a recunoscut-o nici în Belgia nici în Germania. „O căsătorie civilă“ pe care póte sĕ o recunóscă biserica, trebuie sĕ fie aşa cum este ea în Spania, Englitera sau America. In Spania lucrurile stau astfel: legea recunósce de legală căsătoria încheiată în biserica catolică; un funcţionar al autorităţii civile este de faţă la cununie şi pe noii căsătoriţi îi înduce acolo în biserică în matricula sa.

Astfel se satisface şi bisericei şi statului. Pentru-ce nu s'ar puté primí modalitatea acésta şi în Ungaria? Eu am motive basate, cari me fac a crede, că în Ungaria mai departe de cât e acésta nu vor merge. Căci nu se póte, nu-i iertat.

De altcum statul ne află pe noi gata de luptă. Toţi catolicii vor fi uniţi, preoţi sau laici, preoţimea inferióră şi episcopatele, Roma şi Coróna — în cestiunea acésta nu este deosebire de vederi. Acésta e causa sfântă a universului catolic — încheie nunţiul.

De alt cum „Budapesti Hirlap“ din 24 Novembre anunţă, că, după o informaţiune primită din Viena, Papa ar fi trimis instrucţiuni primatelui, cum sĕ organiseze lupta catolicilor contra programei Wekerle în casa magnaţilor şi în tótă ţéra.

* * *

Din desbaterile de până acum din dieta ungară, luăm notiţă de vorbirea contelui Apponyi, în care cércă sĕ dovedéscă, că proiectul privitoriu la introducerea căsĕtoriilor civile obligătóre nu vatĕmă interesele bisericei; esperienţele altor state dovedesc, ḑice oratorul, că căsătoria bisericéscă nu sufere ni-

---

FOIŢA.

Aşa a fost scris sĕ fiă.

— Novelă. —

(Incheere.)

Aşa trecură ḑile după ḑile, luni după luni şi étă anul. Eu asteptam cu neastêmpăr, ca sĕ soséscă odată momentul decisiv, când eu voiu putea-o cere în căsătoriă!

'Mi continuai studiile mai departe; însĕ împregiurările au adus cu sine, ca nu în oraşul unde era şi Elena şi unde petrecusem atâtea momente fericite în apropierea ei, ci in oraşul C. 'Mi continuai studiile ḑic, şi mĕ nisuiam din tóte puterile ca sĕ le gat bine şi astfel sĕ pot spera, că voiu căpĕta o posiţie bună'n societate, în carea se va simţi bine şi fiitórea mea Elenă.

Epistolele, ce mi le trimetea Elena, erau bine păstrate şi erau pentru mine tot atâtea tesaure scumpe, cari îmi procurau cele mai dulci clipite....

În fine étă-me, am terminat studiile cu mare greutate, dar cu un succes strălucit, precum bine scii şi tu Nisie. A sosit deci timpul acela, când fără sfiélă puteam da faţă cu Barb, unchiul Elenei.

Şi am plecat.

S'a schimbat ea óre mult de atunci? me întrebai eu pe cale. O! atunci era mică şi nu avea părechiă, aḑi..... nu va avé sémăn. La aceea, că óre mai aduce-şi aminte de mine frumósa copilă? óre mai iubesce-mĕ? nu-mi venia nici sĕ cuget, nu mi venia nici sĕ me gândesc

Şi apoi am aflat-o, şi era aşa de frumósă, mult mai frumósă de cât mi-am închipuit-o. Ambii ne priviam în tăcere, nu puteam vorbì. Mulţimea gândurilor nu le puteam esprima, decât privindu-ne şi din semne înţelegându-ne.

— Te-am asteptat, ḑise ea în fine, de mult te-am asteptat şi tu de abia acum ai sosit.

Aici tăcù şi începù sĕ plângă. Eu credeam, că bucuria revederei i stórce lacrimile acestea din ochii ei cei nevinovaţi, însĕ nu. Ea se temea de ceva, tremura, póte scia înainte cele următóre. Dl Barb nu era acasă, când sosisem eu, aveam deci timp sĕ vorbim, sĕ ne spunem cât am suferit amêndoi păn' ce eram departe unul dé altul. Vorbiam dragă Nisie, vorbiam atâtea şi totuşi nu vorbiam nimica.... I am descoperit Elenei planul meu, pentru care am alergat până la ea. Ea nu-mi respunse nimic, îşi răḑima capul pe umĕrul meu şi începù sĕ plângă.

Nu trecù mult şi étă bĕtrânul sosit.

— De unde băiete şi ce cauţi la noi? întrebà, scrutând, bĕtrânul. Dl Barb nu me mai cunósce — m'am recomandat:

— Sum din lume — respunsei — şi am alergat sĕ întâlnesc ursita mea, copila visurilor mele. O am aflat în urmă şi vin a-ţi cere mâna ei.

— Aşa dar' dta eşti însurăţel, adause bătrânul, sĕ ne înţelegem puţin: la o căsătorie se recere voiă de o parte, voiă de alta şi apoi.... din ce familie eşti, ce zestre ai? căci eu dau nepótei mele o sumă bunişóră

La cuvintele acestea ambii ne plecarăm ochii; ea tremura de nerăbdare, éră eu de sigur am devenit palid ca mórtea. Apoi reculegându-me am respuns:

— Sum din sinul poporului, din marea şi respectata familiă „popor“, am capital mintea şi braţele mele, acestea şi inima mea le dau zestre miresei mele.

Însĕ bătrânul, care cugeta, că cu măritarea nepótei sale va împărechia 2 averi, auḑind vorbele mele se încrunta de mănie şi ḑise:

— Lumea e mare, fete sunt multe dar nu eşti de noi.

— Dar ne iubim şi nu ne putem despărţí.

— Iubire, sĕcături şi nebunii, — iubirea — ce este iubirea? Dta mai ai încă îndrăsnélă a cugeta la căsătoriă cu zestre bună şi aşa sĕrac?

— Eu nu-ţi cer nimic, decât pe Elena, pe ea o cer eu fără zestre.

— Destul, domnul meu! nu sum dispus a-mi mărita nepóta după dta şi te rog sĕ întórcem vorba.

Ambii eram fără consciinţă, visurile nóstre frumóse erau zădărnicite pentru totdeuna — amor pierdut, viéţă pierdută

. . . .

Eu aşi fi mers şi nu aşi fi mers; îmi venia cu greu, că dl Barb me consideră aşa de puţin faţă cu zestrea nepótei sale. Şi éră îmi venia aşa de jele, vĕḑênd
în ochii frumósei copile. Ea îşi pleca ochii,
o lacrimă — cea mai fierbinte, cea mai am
vĕrsat în viéţă.

mic prin întroducerea căsătoriei civile și nu se îndoesce vorbitoriul, că în ţéra acésta fie-care factor se va sili și va conlucra, ca căsătoria bisericéscă sĕ rĕmână și mai departe în us general. Ar dori sĕ nu se nască din cestiunea acésta un rĕsboiu, care în consecinţele sale numai fatal ar putea fi pentru patrie, ori care dintre partide ar fi învigĕtoriul. Rógă pe guvern, sĕ-și retragă regulamentul proiectat în privinţa purtărei matriculelor, căci pentru a aduce o consonanţă între matricule și lege se află încă multe alte modalităţi. Alégă-și guvernul vre-una dintre aceste modalităţi, care sĕ nu cuprindă în sine nici o vătĕmare la adresa clerului. Pe calea acésta crede, că s'ar putea restabili pacea.

După acestea Apponyi se provoca la cele ce se petrec în parlamentul din Viena. La noi, ḑice oratorul, ori care membru al partidei independente, dacă se ridică în contra pactului dela 1867 și l atacă, atunci cei de pe băncile guvernului își ţinu de prima lor problemă și datorinţă, de a se ridica numai decât și de a lua în apĕrare pactul, acest paladiu inofensabil, disputând asupra statorniciei și inamovibilităţii lui. Dacă însĕ de pe băncile acestea ale Apponyiștilor ridicăm cuvêntul, nu pentru de a ataca pactul, ci numai pentru că cuprinsul acestui pact nu este destul de bine esploatat, și în acest cas nervositatea faţă cu pactul merge așa departe, că protestéză în contra conturbărei, în contra espasiucei pactului și mai scie Dumneḑeu ce. Dincolo însĕ la Viena vedem, că nu numai siguraticilor oratori, póte de mai puţină importanţă politică, li se permit espectorările în contra Ungariei fără nici o observaţiune, ci vedem, că chiar un fruntaș al parlamentului austriac, bărbat cu mare influinţă, cu mari legături politice si care stră pe bun picior cu curtea, declară cu totul pe faţă că nisuinţa lui este de a părăsi principiul uniunei personale și de a păși pe terenul uniunei reale. — și ministrul președinte austriac nu află de lipsă de a respinge nici măcar printr'un cuvênt asemenea tendiuţe. Așadară dincolo de Laita, aspiraţiunile anti magiare se manifestă ca admisibile din partea curţii, pe când la noi aspiraţiunie naţionale magiare se fac imposibile din partea guvernului. Aceste apariţiuni sunt pentru noi o admoniare, ca sĕ ne îngrijim ds mijlócele necesari pentru susţinerea garanţiilor legale așa, ca niciodată sĕ nu avem lipsă de alte mijlóce. De dragul nici unui oportunism, nici unui optimism, nu ne este așa-dară iertat sĕ dăm din mână nici o garanţă.

In fine Apponyi ḑice, că prin reconstruirea noului guvern, el nu găsesce încă aplanată natura crisei. Acésta o va puté aplana numai un guvern, care de-odată cu „liberalismul", sĕ îmbrăţișeze și ideia desvoltării naţionale. Până când acésta nu se va arăta prin fapte, oratorul nu póte vota încredere guvernului.

Ministrul președinte Weckerle rĕspunse, că basa politicei guvernului încă este desvoltarea interes selor naţionale. (Aprobări în drépta, contraḑiceri în stânga. Strgări: Dar statua lui Hentzi!); acel guvern, care n'ar sta în serviciul intereselor naţionale, în curs de o ḑi ar fi măturat din parte opiniunei publice. (Viue aprobări în drépta, mare sgomot în stânga. O voce: îl va și mătura!) In ce privesce atăcarea pactului din 1867 în parlamentul austriac, din propria sa esperienţă declară ministrul președinte, că guvernul austriac, fără nici un cuget ascuns, stă cu sinceritate pe basa dela 67, pe basa deplinei parităţi. Polemisând în fine cu Beöthy ministrul președinte respinge presupunerea, că ministrul de interne Hieronymi ar fi aplicat a face concesiuni faţă cu naţionalităţile.

⁂

Deosebit de importantă a fost vorbirea principelui Schwarzemberg în parlamentul austriac. Dênsul ḑise între altele: Cât privesce posiţiunea nóstră a partidei marilor proprietari boemi faţă de așa numitul pact boem, atitudinea nóstră a fost pusă la îndoiélă. S'au provocat la ultima conterenţă din Praga, în care contele Harrach a vorbit despre revisuirea pactului. Eu am spus în comisiunea de împăciuire a ultimei sesiuni dietale, că nu se póte ajunge la un sfârșit cu pactul boem, până când partea cea mai esenţială a frecărilor naţionale din Boemia, adecă cestiunea limbei, nu va fi regulată.

Am mai adaus, că regret, că tocmai acéstă cestiune, n'a fost pusă în cadrul desbaterilor asupra pactului, ci a fost reservată pentru timp mai târḑiu. Că acésta o numesc numai o întregire a pactului sau o revisiune, este tot atât și ceea ce a ḑis contele Harrach, n'a fost altceva, decât o conclusiune a acestui curs de idei. Póte se va lega de acésta o altă acţiune. Deputatul Masaryk a tras la îndoélă și posiţiunea nóstră faţă de cestiunea dreptului public și a dorit în privinţa acésta o mai apropiată precisare a posiţiunei nóstre. Despre acéstă cestiune ne-am pronunţat în Praga în de ajuns și fórte sincer, și eu n'am nici un motiv de a retrage ceva din ceea ce am spus, sau sĕ me pun pe un alt punct de vedere. De atunci noi am accentuat espres, că nu ne închipuim raporturile ţĕrilor de sub coróna boemă faţă de restul monarchiei, ca o uniune personală, că noi punem pond pe o legătură reală, ceea ce are ca urmare interese comune și o tratare comună a acestor interese comune. Pentru acest moment nu ţin de posibilă o precisare corectă a acestei cestiuni din motivele, pe cari le am espus în Praga. Dar le ţin și de neoportune și cu totul de nepotrivite, fiind-că nu vĕd, pentru ce sĕ se lege mânile *pro futuro* într'o cestiune și într'o causă, a cărei desvoltare nu se póte esact prevedé.

Dep. Eim: așa este!

Cestiunea dreptului public boem, după părerea mea, va mai veni la ordinea ḑilei, dar nu adusă de noi, ci de altcineva."

Dep. Kronawetter: De către cine?

Dep. princ. Schwarzenberg (continuând): „Când privesce cineva desvoltarea lucrurilor în ceealaltă jumĕtate a monarchiei, trebue sĕ fie silit, cred, a chibzuí serios.

Dep. princ. Liechtenstein: fórte adevĕrat.

Dep. princ. Schwarzenberg (continuând): — La fie-care schimbare, ce se face acolo, póte aceea partidă, care întru cât va ḑis, n'are nici un interes la o unitate și legătură a statului nu arată nici o predilecţiune pentru aceea, — póte semnala un succes, deși nu practic, dar moral și acesta e un simptom, care nu póte fi denegat de noi.

Cu privire la avantagiele dualismului trebue sĕ mai avem o lămurire. Când odată se va ajunge la o lămurire în privinţa acestor lucruri, atunci convingerea mea privată este, că se póte cugeta și la un contrapond, faţă de influinţa crescêndă a unei părţi din monarchiă, ca sĕ nu se dispute unei părţi dreptul care i se concede celeialalte. Atunci póte, că se va strânge mai tare la un loc întregul, fără a înăbuși singuraticele părţi, și fără a le vătĕma în simţul lor de drept.

Dep. prinţ. Lichtenstein: Fórte corect!

Mesagiul tronului român.

Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitóre române s'a deschis cu solemnitatea și ceremonialul obicinuit, prin următoriul discurs, căruia i-a dat cetire M. S. regele, avênd alături pe A. S. R. principele Ferdinand și pe domnii ministri:

Domnilor senatori! Domnilor deputaţi!

Deschiḑênd astăḑi a dóua sesiune ordinară a represintaţiunei naţionale în nesce împregiurări atât de îmbucurătóre pentru naţiunea română și dinastia Mea, simt o plăcere deosebită de a me vedé înconjurat de aleșii ţĕrei.

Căsătoria apropiată a iubitului Meu nepot, moștenitoriul tronului, care se va serbători chiar în cursul anului acestuia, este un eveniment fericit dela care ţéra asteptă asigurarea viitoriului seu. Legăturile ce acéstă cununie formézĕ între casa mea și casa ilustră a Marei Britanii și Irlandei vor întări și desvolta relaţiunile amicale, folositóre pentru toţi, ce din vechime se află întocmite în amêndouĕ popórele engles și român, și pe cari nici un conflict de interese nu le-a turburat vre-o dată. Tinĕra princesă, care preste curând va sosi în mijlocul nostru, simte pentru nóua sa patrie iubirea și devotamentul nedespărţite de frumósa misiune, care o aștéptă pe pămêntul României.

Relaţiunile nóstre cu puterile streine sunt din cele mai amicale. România, prin corectitudinea sa în raporturile internaţionale, prin moderaţiunea sa, prin dorinţa nestrămutată de a păstra Europei, în marginile puterilor sale, nepreţuitele binefaceri ale păcei, a devenit un factor stimat în concertul european.

Primirea strălucită și cordială, ce mi s'a făcut în anul acesta în călĕtoria mea la curţile din Londra și din Viena este o dovadă viuă de preţul, ce se pune pe amiciţia nóstră și de buna situaţiune a statului român.

Conflictul cu regatul Greciei, a creḑut, că trebue sĕ-l ridice într'o afacere relativă la nesce interese private, de competinţa instanţelor judecătoresci, nu e de natură a atinge acéstă situaţiune. In acéstă cestiune România n'a făcut de cât sĕ menţină drepturile sale de stat suveran, pe care este hotărîtă a le apĕra în contra ori cui, fără provocare, dar fără slăbiciune.

Nimic dar nu va împedeca representaţiunea naţională de a urma și de aci înainte în deplină liniște, fără șovăire, opera însemnată a reorganisărei serviciilor publice.

Bugetul statului pe eserciţiul viitor se află pregătit și va fi imediat supus deliberărei Domniilor-Vóstre, pe deplin echilibrat, în strictele limite ale mijlócelor sale normale, fără a fi nevoie de a mai recurge la resurse estraordinare sau la noi impozite, deși a trebuit sĕ se prevadă însemnate sporuri de cheltuieli la diferitele departamente.

Crescerea continuă a veniturilor statului, detorită desvoltărei firești a avuţiei ţĕrei, precum și unei regulate și scrupulóse cestiuni a finanţelor publice ne-a dat și pentru ultimul eserciţiu închis un escedent de aprópe 12 milióne, care împreună cu escedentele anilor trecuţi, lasă la disposiţia tesaurului, pe ḑiua de 30 Septembre trecut, o sumă de peste 22 milióne lei.

Judecând după aceste resultate și după încassările efectuate în primele șase luni ale anului curent este probabil că și eserciţiul 1892—1893 se va încheia în condiţiuni destul de favorabile spre a-și putea acoperi sarciniile cu propriile sale venituri, așa în cât resura estraordinară de 3,897,000 lei ce a-ţi acordat în anul trecut din escedent, sĕ rămână neîntrebuinţată.

Importanţa însĕ ce au dobândit diversele servicii financiare, din faptul chiar al desvoltărei veniturilor fiscului, reclamă inperios reorganisarea lor pe o scară mai largă și în acest scop, guvernul a pregătit proiectul necesar, care se va supune Domniilor Vóstre împreună cu proiectele asupra comptabilităţei publice și asupra modificărilor de adus în organisarea înaltei curţi de Compturi.

Pe lângă aceste legi, care sunt menite a așeḑa pe base mai raţionale întregul nostru sistem financiar, se vor mai aduce în deliberarea Domniilor-Vóstre și unele din proiectele, care fac parte din lucrarea intreprinsă pentru reformarea impositelor esistente și a mijlócelor de constatarea și perceperea lor, acestea sunt de o camdată, modificarea legei de constatare și percepere și revisuirea legei patentelor. De asemenea se află pregătit și proiectul pentru crearea unei bănci agricole, destinată a aduce proprietarilor mari aceleași înlesniri, care au fost asigurate micilor cultivatori prin înfiinţarea creditelor agricole.

Pentru a putea duce la un bun și repede sfêrșit reforma administrativă începută în sesiunea trecută, guvernul meu va presinta de îndată proiectele

---

O! nefericite bĕtrâne! esclamaì eu, pentru-ce te-a dăruit ceriul cu un așa înger de copilă?!

Apoi adresându-me către Elena i-am ḑis: adio frumósa mea iubită, Eleno, copilă dragă adio!!!

Și ochii nostrii se mai întâlniră odată, și vorba lor era o plângere fără speranţă.... nu puteam nici unul a ne ḑice vre-un cuvênt, fără numai gândiam -- ce? —.. nu sciiu!!

În fine i-am mai strâns eu mâna încă odată și apoi am pornit. . . . .

. . . .

. . . .

De atunci e mult, Nisie, se adresă din nou Tassi către mine, prin vis mai vĕd uneori, dar ca un tip strain odaia aceea, unde petreceam noi óre frumóse. Vĕd copila cea fermecătóre, care mi-ar mai zimbi veselă, dacă căile vieţii nóstre nu s'ar fi încrucișat. Dar nici unul din noi n'am fost de vină la acésta. *Așa a fost scris sĕ fiă!*

Unchiul ei, acela, care s'a lăsat sĕ fie condus de principii materiale, el care a voit sĕ se ţină a fi om „de lumea cea nóuĕ", fericirea își închipuia a sta în averi și ranguri. Fiă voia lui!

Aci sfârși Tassi, mai eliberà un suspin greu, ca și când s'ar fi scăpat de o greutate ce nu o mai putea suporta, apoi sculat dela masă, își luà mantaua și era gata sĕ plece.

êntul încetase, furtuna se domolì; domnia o li-

am petrecut pe amicul până la pórtă, l'am

cerceteze din când în când și dupa ce ne-am poftit „nópte bună" unul altuia, stringându-ne reciproc mâna — ne-am despărţit.

⁂

Trecuse un an dela cele amintite. Pe Elena o aflăm măritată, ér pe nefericitul Tassi călugăr în o mănăstire sub numele de Vasiliu.

Pe Elena o măritase unchiul seu cu de-a sila după un advocat avut, însĕ petrecut ca o cicóre.

Și Tassi încă s'a schimbat cu totul, lĕpădând vestmintele lumesci și îmbrăcând rasa, adecă omul cel vechiu se brăcà în omul cel nou. Deșertăciunea lumei îl aduse până la atâta. Iubirea lucrurilor trecătóre o schimbă cu a celor eterne; el era un om pierdut pentru „lumea cea nóuĕ". Chilia lui era mai puţin decât simplă, asupra patului atârna icóna „s. Elena".

Și aci departe de valurile sgomotóse a lumei înalţă rugăciuni către cel Etern și își pregătesce calea spre lumea cea netrecĕtóre.

Din când în când amintindu-și momentele petrecute cu nefericita Elenă, îl poţi auḑí ḑicênd:

„Ér în lumea cea comună a visa e un pericul,
Și de ai cumva ilusii, ești pierdut și ești ridicul"

Dionisiu.

lege relative la revisuirea legilor: sanitară,
nală, urbană, comunală, rurală şi judeţană, le-
pentru reorganisarea poliţiei şi infiinţarea gen-
eriei rurale.
Pe lângă reformele administrative se simte tre-
ţa unei îmbunătăţiri a legei judecătoriilor dé
e care va pune acéstă instituţiune, şi ca func-
are şi ca competinţă, mai la îndemâna populaţi-
i rurale. Terminând cu acéstă lege reorganisa-
magistraturei, va fi timpul sĕ supunem la un
u studiu părţile dovedite defectuóse din codicele
tre civile şi criminale.
In ministerul de domenii reforma scólelor pro-
esionale se impune ca o condiţiune a progresului
pe calea economică, şi ministeriul meu la acest de
artament va supune Domniilor-Vóstre un proiect,
care se face o parte egală cerinţelor teoriei şi
le practicei. Tot ca condiţiune de progres se pre-
sintă referma tocmelilor agricole. Fără a vătăma li
bertatea absolută a învoelilor, ea va contribui a face intime raporturile de muncă dintre marea şi mica proprietate, pe care este basată în bună parte averea şi puterea statului De un interes mai mic, deşi fecund în învĕţăminte, este statistica, căreia i se va da, prin o organisare complectă, posib litatea de a pune în evidenţă avêntul economic, ce a luat ţéra, arătându-ne tot odată şi părţile acelea ale activităţei naţionale, care au nevoe de o energică îmboldire. Deşi s'a făcut mult rĕmâne încă mult de făcut, — şi faptele trecutului trebue se fie un îndemn pentru toţi de a spori activitatea presentului.

Inmulţirea căilor nóstre ferate a dat un avênt puternic agriculturei şi industriei; şi sacrifiicele ce ţéra a făcut pentru înfiinţarea lor sunt justificate prin prosperitatea şi înflorirea localităţilor, ce dênsele străbat. Nu mĕ îndoiesc că Domniile Vóstre veţi acorda guvernului Meu tóte mijlócele, de care se simte încă nevoe pentru completarea reţelei de drumuri de fer. Pentru ca toţi contribuabilii însĕ sĕ pótă profita din fiinţa căilor ferate, acéstă lucrare trebue complectată prin crearea unei reţele întinsă şi bine chipzuită de şosele. Lipsa acestora se resimte de ţéra întrégă. Esperienţa făcută într'un pătrar de secol ne-a dovedit, că mijlócele create de actuala lege a drumurilor sunt neîndestulitóre pentru construcţia lor într'un timp scurt şi în mod trainic şi metodic. In acest scop ministrul Meu de lucrări publice va presenta Domniilor-Vóstre, în acéstă sesiune, legea drumurilor. Va aduce asemenea în desbaterea Domniilor-Vóstre legea corpului tehnic şi a organisărei ministeriului de lucrări publice, ambele menite a asigura buna şi repedea aplicaţiune a legei drumurilor şi a statornici basele diferitelor serviciuri dependinte de acest departament.

Ministrul cultelor şi instrucţiunei puclice va supune desbateriior Domniilor Vóstre legile relative la învĕţământul primariu, secundar şi superior Aceste legi vor aşeḑa pe base sănĕtóse crescerea generaţiilor viitóre şi vor asigura astfeliu mersul înainte al naţiunei.

Legea clerului mirean şi a seminariilor va rĕspunde unei cereri aşa de des esprimată şi va asigura bisericei române condiţiunile necesare pentru împlinirea şi de aci înainte a înaltei şi sfintei sale misiuni.

Asemenea ministrul afacerilor străine vĕ va presenta o lege de reorganisare a servicielor sale.

Printre proiecte de legi ce vĕ va presenta ministrul Meu de rĕsboiu: cele mai de căpetenie sunt acele destinate a asigura mijlócele necesare spre a reorganisa sistemul reangajărilor gradelor inferióre în scop de a forma un cadru tare de sub-ofiţeri.

Odată cu reorganisarea cavaleriei, care se va efectua după aprobarea bugetului anului viitoriu, putem ḑice, că tóte elementele armatei nóstre au primit o formă, ce va rĕmânea mult timp statornică, remânênd numai ale întări progresiv în fie care an, potrivit cu mijlócele de care vom dispune.

Instrucţia armatei este pe o cale de propăşire sigură; concentrările anuale se fac cu multă ordine şi regularitate, şi modul cum contingentele de reservă şi ómenii concediaţi rĕspund la chemările ce li se fac dovedesce, că sentimentul datoriei către ţéră este adênc săpat în inimile ostaşilor.

Ţéra se póte rĕzăma cu încredere pe vitejia lor.

Domniior senatori! Domnilor deputaţi!

Câmpul unei munci roditóre este astăḑi deschis înaintea Domniilor Vóstre. Tóte ramurile activităţei naţionale reclam de mult îmbunătăţiri menite a da un avênt şi mai puternic prosperităţei publice, de care cu drept cuvênt avem a ne ferici cu toţii. Adunările actuale vor continua, sunt sigur în actuala sesiune, măréţa lucrare începută de dênsele şi împinsă aşa de departe, mulţămită patriotis-
mului lor şi rĕvnei neobosite, ce au arĕtat pentru
binele şi mărirea scumpei nóstre ţĕri.
Dumneḑeu sĕ binecuvinteze lucrările Domniei
Vóstre!

Convocare.

Comform §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române gr. or. din Rĕşinari" se convócă prin acésta a II-a adunare generală ordinară, ce se va ţiné Dumineca în 29 Novembre st. v. a. c. la 2 óre p. m. în edificiul scólei (clasa a III-a de fetiţe, la carea toţi p. t. membrii a reuniunei sunt rugaţi a participa.

Obiectele:

1. Raportul comitetului.
2. Statorirea bugetului pro 1893.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Eventuale propuneri.

Rĕşinari, 17 Novembre, 1892.

Aurelia Goga,
presidentă.

Michail Stoia,
secretariu.

Varietăţi.

* (Distincţiune.) M. S. monarchul a decorat pe maiorul Mavrocordat, ataşat militar al României la legaţiunea română din Viena, şi pe adiutanţii M. S. regelui Carol şi ai A. S. regale principelui Ferdinand, colonelii Perticari, Coandă şi Istrati.

*(Alegere de membri municipali.) Membri aleşi în comitetul municipal al Sibiiului sunt în cercul al II-lea al oraşului S.-Sebeş d-nii: Dr. Pompiliu Isac, Zevedeiu Murĕşan, Sergiu Medean şi Ioan Boşiţa; ér în cercul pretorial al S. Sebeşului sunt: Ioan Oncescu, Ioan M. Vulc, Mateiu Savu şi N. Străulea.

* (Preşedintele camerei române.) Camera a ales de preşedinte pe dl general Manu, cu 84 voturi.

* (Congresul sêrbesc) Congresul a primit proiectul de statut bisericesc numai cu 37 contra 35 voturi, ca basă pentru desbateea specială.

* (Dela Academia română.) In şedinţa Academiei de Vineri, 13 Novembre, dl Gr. Tocilescu neobositul nostru archeolog, a făcut dóuĕ importante comunicaţiuni: una relativă la congresul archeologic de la Orleans: cealaltă asupra valurilor avitice din Dobrogea. Intr'o espunere clară şi cu totul obiectivă d-sa a arĕtat mai întâiu principalele cestiuni, ce s'au desbătut la congres şi care în mare parte sunt referitóre la antichităţile „Orleanesului". In trécăt numai d-sa a atins strălucitul succes ce, a obţinut la acest congres şi simpaticul rĕsunet, ce au întimpinat comunicaţiunile sale în sinul congresului Este cunoscut cetitorilor, că d-sa a obţinut dóuĕ mari medalii de aur şi a fost proclamat membru de onóre atât al societăţii archeologice din Orleans cât şi din Paris.

Obiectul comunicaţiunilor sale la congres a fost monumentul Tropeul Traian de la Adam Klissi şi istoria oraşelor de la Marea Négră: Tomi, Istropolis şi Kallatis.

Domnul Iacob Negruzzi, în numele Academiei a felicitat pe domnul Tocilescu pentru chipul demn, cu care a representat o, ér aplausele unanime ale membrilor au dat o deplină confirmare acestor felicitări.

In partea a dóua a comunicaţiunei sale, distinsul academician a espus resultatul cercetărilor sale asupra valurilor din Dobrogea. Aceste valuri în numĕr de trei au fost esplorate în decursul lunei Octobre, visitându le în parte fie-care. S'au descoperit şi mĕsurat de-a lungul acestor valuri 26 lăgare de piatră şi 49 de pămênt. Deosebit de acésta dl Tocilescu a mai aflat 4 oraşe necunoscute încă până aḑi şi anume: Hinocu, identificat cu Axiopolis, cetatea Mircea Voda, identificată că Zeldepa, precum şi cetatea Portului la malul Dunărei şi oraşul de lângă Asanceă

După o descriere amănunţită technică şi topografică a fie cărui val şi lăgar în parte, domnul Tocilescu a arĕtat epoca probabilă a construcţiunei lor şi însemnătatea strategică a líniei Rassova Constanţa pentru apĕrarea fruntariei romane în epoca imperială

Aceste comunicaţiuni numai puţin de cât cea dintâiu au fost ascultate cu cel mai viu interes, felicitănd pe colegul lor atât domnul preşedinte cât şi d-nii membrii pentru resultatele însemnate ale cercetărilor sale.

Academia română îşi va deschide sesiunea anului viitor în 15 Februariu. In sesiunea viitóre Academia va trebui sĕ-şi alégă cinci membri noi: doi în secţiunea literară, doi în secţiunea istorică şi unul în cea scientifică, în locul rĕposaţilor Alesandrii, Sion, Kogălnicean, Melchisedec şi Cobălcescu.

* (Noul profesor de limba română în Arad.) Se scie, că după ce dl Iosif Goldiş, ales vicar episcopesc gr. or. în Oradea-mare, a renunţat la postul de profesor al limbei şi literaturei române la liceul din Arad, presa şi societatea, ba şi representanţa orăşănéscă netolerantă de acolo, au intreprins o mişcare ca postul acela sĕ se ştérgă cu totul. Aflăm însĕ, că ministrul de culte a numit érăşi profesor pentru aceea catedră şi anume pe dl George Pop, până acuma profesor la gimnasiul din Beinş.

* (Demisiunea cabinetului frances.) Din incidentul desbaterilor, ce s'au desfăşurat la cestiunea „Panama", ministeriul întreg a dimisionat. Dimisiunea a fost primită de preşedintele Carnot. Se crede, că cu formarea noului cabinet va fi însărcinat Brisson.

* (Casuri de mórte) In Caransebeş a trecut din viéţa acésta *Elisa Drăgălină*, în vîrstă de 28 ani şi în al treispreḑecelea an al fericitei căsătorii.

Rĕmăşiţele pămêntesci s'au aşeḑat spre odichnă eternă, Luni în 16/28 Novembre în cimiteriul gr. or. rom.

— In Romoşel s'a mutat la cele eterne *Panfilie Mihailă,* proprietar, epitrop al bisericei gr. or., fost primar şi membru în direcţiunea institutului de credit şi de economii „Ardeléna" din Orĕştie, în 15/27 Novembre în etate de 77 ani

Rĕmăşiţele pămêntesci s'au aşeḑat spre odichnă eternă Marţi în 17/29 Novembre în cimiteriul gr. or.

Fie-le ţĕrîna uşóră şi memoria eternă!

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Pace vóue

de

Henry Drummond.

(Urmare),

Pentru-ce este bun jugul.

Încă o greutate mai trebue delăturată. Hs. întrebuinţézä în fruntea vorbelor sale: „Învĕţaţi dela mine", un cuvênt, care la cea dintâiu privire ne póte descuragia. El ḑice: „Luaţi jugul meu preste voi şi învĕţaţi dela mine". Dacă tóte cele ḑise până aci sunt adevĕrate, pentru-ce vorbesce El despre „jug"? Dacă ne promite recreaţiune, linişte, pentru-ce închiee El cu cuvêntul „sarcină"? Viéţa creştină în fine este totuşi aceea, de ce o ţin inimicii lui, o înmulţire a greutăţilor, ce şi aşa apasă destul de greu asupra nóstră, o conscienţiositate pedantă în împlinirea datorinţei, o observare neplăcută a prescriptelor religiunei, lanţuri şi cătuşi, ce te strêng şi te lipsesc de bucuriile unci vieţi libere?

Nu este viéţa în lumea acésta şi aşa destul de grea şi plină de griji, mai trebue sĕ ne plecăm grumaḑii încă sub un jug deosebit?

Este de mirat, cum s'a putut rĕspândi o esplicare atât de perversă despre o tesă atât de simplă. V'aţi cugetat vr'odată spre ce scop este jugul? se impune el dobitocului, care umblă în jug, ca povară, ca sarcină? Este toemai contrariul, e ca sĕ-i uşureze sarcina. Dacă am prinde plugul în alt mod şi nu cu ajutoriul jugului de boi, acésta ar fi o cruḑime. Prin jug devine plugul suportabil. Jugul aşadară nu este o unéltă de tortură, ci o întocmire uşurătóre şi milostivă. Nu este o invenţiune rĕutăcióse, de a îngreuna munca cea aspră, ci o întocmire îndurătóre, de a uşura munca cea grea. Scopul lui nu este, ca sĕ producă dureri, ci ca sĕ le cruţe. Cu tóte acestea lumea nnmesce jugul lui Hs. o sclăvie, şi are un feliu de compătimire cu toţi, cari pórtă jugul lui! Despre „jugul lui Hs." nu este lipsă de predică: de pe un amvon sĕ arată dulce, amar cât de salutare sunt restringerile lui, de pe altul se prémăresc aceste restringeri ca nisce semne de origine divină, de pe al treilea jugul este luat în apărare şi se asigură, că nu este tocmai atat de rĕu, precum se pare, din altă-parte se admite tocmai contrariul, că el este ce e drept, de tot greu, dar totuşi nu se póte asemâna cu binecuvêntările positive ale creştinismului. Câţi inşi şi mai cu sémă dintre tinerii, cari voesc sĕ se bucucure de viéţă, nu se înstrăinéză de împĕrăţia lui Dumnedeu prin esplicarea acésta întórsă? In loc de a face pe Hs. atrăgătoriu, astfeliu de predici îl înfăţişézä, ca pe un diregĕtoriu preste robotari, care face viéţa pământéscă prin restringeri minuţióse într'o sarcină de nesuferit, care voesce se aibă abnegare de sine, unde nu este lipsă de ea; ele fac din miserie o vêrtute şi ḑic, ca tocmai acésta este jugul sui Hs., ele stigmatiséză tóte bucuriile vieţii, pentru-ca mai întâiu cei veseli fug din calea aeestui jug. După o astfeliu de concepţiune creştinii în cel mai bun cas sunt jertfa vederilor lor posomorîte asupra vieţii, şi speranţa lor după fericirea eternă se rescumpără cu un martiriu treptat, care le preface viéţa pământéscă într'o pedépsă.

Rătăcirea acésta vine dela nepriceperea cuvintelor. Jugul lui Hs. nu este un jug în înţelesul jugului din esepresiunile: „a trece pe sub jug" sau a „trage ca boul în jug".

Simbolul intrebuinţat de Hs. nu are nimic de a face cu „jugum" simbriaşilor romani; el este simplu unélta, pe care plugariul din părțile răsăritene o impune boilor, el este în tótă puterea cuvêntului jugul de lemn, pe care l'a făcut el singur cu mânile sale de multe ori în lucrătórea sa de lemnariu. El cunoscea bine deosebirea dintre jugul „blând“ și „aspru“, dintre jugul ce sĕ așéză bine pe grumaḍii vitelor și jugul rĕu, ce strângea și apăsa. El cunoscea și deosebirea dintre greutatea, ce avea boul, dacă trăgea cu sau fără de jug. Jugul aspru făcea răni și sarcina grea, cel blând nu causa dureri și sarcina sĕ trăgea ușor cu el. Jugul reu era un chin, jugul bun era „blând“, și de aceea sarcina era ușóră.

Și ce este sarcina? Nu este o sarcină deosebită, care se impune creștinilor, nu este o stare de miserie, pe care are s'o pórte numai el, trecând prin viéță. Este sarcina comună a tuturora.

Este viéța omenéscă însa-și, este povara generală a vieții, pe care o pórtă fiesce-care dela nascere pănă la mórte și Hs. vede, cât de greu o pórtă cei mai mulți în viéță. El vede, că unora le este o sarcină grea, altora un lucru nereușit, ér multora le este un isvor de lacrimi și tuturora o mare luptă și lipsă. Cum putem suporta mai bine și mai ușor acéstă sarcină, a fost din început și este încă și astăḍi întrebarea lumei întregi. Hs. rĕspunde la acésta întrebare: „Purtați sarcina acésta cum o port eu. Luați viéța cum o iau eu. Învĕțați a o privi, cum o privesc eu. Luați asupra vóstră jugul meu și învĕțați dela mine, și atunci veți afla-o ușóră, pentru-că jugul meu este blând, se póte trage bine în el, el se potrivesce bine pe grumaḍi și pentru aceea este ușóră sarcina mea“.

Aici nu obvine idea, nici decât, că creștinismul va feri pe om de puterea sarcinii, acésta ar însĕmna al despărți de viéță, fiind-că toemai viéța este sarcina. Creștinismul voesce sĕ ajute numai ómenilor ca sĕ pórte sarcina acésta și jugul lui Hs. nu este altceva decât secretul lui de a ușura viéța omenéscă, este regula lui despre modul cel mai bun și mai fericit de viéță. Omenii se înjugă la plugul lor în mod întors și neindemânatec: ei trag bucuros la sarcina lor, dar cu ajutoriul unei unelte, în locul căreia de mult avem alta mai bună. Ei se chinuesc cu lemnul cel vechiu de tras, e un lemn aspru și în casul cel mai bun ca unul, care se aședă reu pe grumaḍi și care lii rănesce în continuu, fiind-că ómenii de multe-ori îl pun pe locul, unde mai cu greu îl pot suporta și rĕmânênd ei rĕu înjugați, se obosesc din ce în ce mai tare se ticăloșesc, pănă-când omul întreg rĕmâne tot o rană.

De aici isvoresce între altele o bólă cunoscută sub numele nevinovat de simțibilitate, dar care în realitate este un mare rĕu și unul dintre cele mai tulbure isvor de neodichnă în lume. Simțibilitatea, daca devine ironică, este o stare bolnăviciόse a omului intern. Este o iubire de sine umflată, e o stimă de sine trecută în aprindere, cine sufere de ea, nu póte suferi nici cea mai mică atingere.

Ca cel mai bun mijloc de cură se recomândă în asemenea cas, dc a schimba posiția jugului, a îngriji, ca ómenii și lucrurile sĕ ne atingă din altă-parte, care póte nu este atât de simțitóre, se devenim blânḍi și smeriți, pentru-că natura cea vechie irităciósă sĕ iasă din întrebuințare și sĕ se stingă. Este problema frumósă a creștinismului a acomoda pretutindenia cu mâna egalisătóre pe purtătoriul sarcinei cu sarcina vieții, și sarcina cu purtătoriul ei. El are o putere vindecătóre de tot minunată, și fără de a forța natura omenéscă, scie sĕ o aducă în posiția adevĕrată față de viéță. El ne învață arta de a fi în consonanță cu ómenii și cu lucrurile din jurul nostru. Arată tuturora, cari sĕ târăe în pulberea pământului asemenea dobitócelor nepricepute și causa acésta sunt osteniți, le arată charul unei nóuă mai înalte. Deja în facultatea sa de a schi perspectiva și de a măsura lucrurile lumei aces cu altă măsură, are creștinismul o putere cu t proprie de a ușura povara ómenilor. Greutatea cinii depinde dela puterea de astracțiune a păm tului. Cum ar fi dacă s'ar delătura acésta atracțiu O mage pe un alt planet, pe care gravitatea e mai mică, nu cântaresce nici o jumĕtate de ma Tocmai acésta o produce și creștinismul. El de tură puterea de atracțiune a pămêntului, și acc este mijlocul și calea lui de a ușura sarcina óm lor. Ii face cetățenii altei lumi!

Ceea-ce apăsa eri asupra nóstră ca o mage, astăḍi apasă mai puțin ca o jumĕtate. Și în modul acesta, fără a ne dispensa de viéță și de sarcina numai prin lărgirea orizontului nostru și prin oferirea altei mĕsuri ne schimbă tóte vederile asupra vieții pămêntene.

Creștinismul așa, precum l'a învĕțat Hs., este cea mai deplină filosofie a vieții, care a fost concepută vre-odată. Dar dacă vorbim de creștinism, trebue sĕ fim și siguri, că înțelegem creștinismul lui Hs. Esistă întorsături, falsificări reuvoitóre, esagerațiuni, neînțelegeri, interpretări mărginite și superficiale ale creștinismului. A trăi conform acestora este un lucru de desperat și resultatul este fără mângăere și cât se póte de trist. Pentru creștinismul adevĕrat este indiferent, dacă îndĕrĕtul omului sau înaintea lui se află un rîu de lacrimi, el află o viéță nóuĕ pe acésta cale. (Va urma)

Loterie.

Miercuri, in 30 Novembre 1892.

Sibiiu: 25 77 28 71 42

Nr. 3589. [233] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de vicenotariu sistemisat la primăria comunală din **Sĕliște** cu salariu anual de 400 fl.

Cereri de competință instruate conform § 6 al articlului de lege I 1883 sĕ mi se astérnă cel mult pănă în 20 Decembre a. c. st. n. cu atât mai vêrtos, căci în ḍiua următóre se va îndeplini alegerea.

Sĕliște, în 28 Novembre, 1892.

Pretorul suprem:
Liviu de Lemény.

Nr. 303. [231] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Văleni, în tractul protopresbiteral „Cetatea de pétră“, pe basa resoluțiunii consistoriale din 25 Februariu a. c. Nr. 7942. B. ex 1891, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḍile dela prima publicare în fóia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit anual de 467 fl. 40 cr., ér informațiuni speciale despre starea venitelor preoțesci mai detaiate se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne în terminul sus indicat suplicile lor instruate conform prescriselor „Statutului organic“ și a Regulamentului pentru parochii — la subscrisul oficiu protopresbiteral (p. u. Kápolnak-Monostor).

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv

Cărpiniș, la 22 Octobre, 1892

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cetății de pétră.

Ioan Șovrea,
protopresbiter.

Nr. 534/1892 [226] 3—3

EDICT.

Nicolae Cojocar din Apoldul inferior, cercul Mercurei, carele de patru ani a părăsit pe legiuita sa soție Maria Nicolae Nicóră, pribegind prin lume- fără a se sci ubicațiunea lui sau de mai trăiesce, cu încuviințarea venerabilului consistoriu archidiecesan, dto 18 Septembre 1892 Nr. 4545 B., se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de 6 luni, căci la din contră procesul matrimonial intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Mercurea, 5 Novembre 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Mercurei.

I. Droc, protopresb.

---

5 pănă la 10 fl.

câștig sigur la ḍi fără capital și risic, oferim noi fie-căruia, care voesce sĕ se ocupe cu vinderea de losuri și hârtii de stat legal permise. Oferte sub „**Lose**“, la Espd. de anonce **I. Danneberg.** Viena, I, Kumpfgasse 7. (205) 6—6

„ARDELEANA“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Nr. 146/1892. [215] 8

Avis.

Institutul de credit și de economii „Ardeleana“ societate pe acții în Orĕștie (Szászváros) piața mare Nr 2 și 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condițiuni:

a) **Depuneri** făcute la al căror ridicare nu sĕ recere abḍicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu **5 ½ %** și

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndlungat, de către **biserici, scóle, corporațiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%.**

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efeptui și **prin postă.**

Orĕștie, la 1 Novembre, 1892.

„Direcțiunea“.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos

Crutare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḍare

Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune).

Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 20—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți soliḍi se caută.

A lui **KATHREINER**

Surogat de cafea Kneipp

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atențiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN — WIEN — MÜNCHEN

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 7—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123. Sibiiu, Marți 24 Novembre (6 Decembre), 1892. Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 Novembre, 1892.

Atâta nemulțămire ca în Ungaria nu esistă nicăiri pe fața pămêntului.

Nici magiarii cei mai néoși nu pot fi mulțămiți cu stările de lucruri în acéstă țéră; ce sĕ dicem noi românii și celelalte naționalități?

Ne cuprinde gróza, când ne cugetăm câtă destrăbălare, câtă nemulțămire a produs sistemul de guvernare de până acum al magiarilor!

Pe lângă dările și impositele aprópe nesuportabile, pe lângă alte nedreptățiri și șicanări, ce se fac poporului, s'au întrodus unele mĕsuri, cari în feliul lor le putem numi specialități unguresci.

Astfel este între altele segregarea pășunatelor și a pădurilor, despre care voim a vorbí, mai cu sémă cu privire la stările scolare.

Foștii iobagi — sau mai bine dis sermanii români din comitate mai puteau ținé câte o vită la casă pe pășunea comunei și mai puteau aduce câte o sarcină de lemne în spinare.

Au prins domnii de veste, că la români le merge prea bine.

Ei și acésta nu e ertat sĕ fie în Ungaria

Aici cu deosebire românii au sĕ-și plângă pĕcatele și sĕ blasteme óra, în care Dumnedeu i-a lăsat sĕ fie români.

De aceea domnii au pus la cale segregarea. Ce însemnéză acésta, o scim cu toții. Domnii, sau mai bine dis următorii, domnilor, ovreii și alți bancrotați 'și cer partea din pășune și din păduri și legea li-o dă, căci așa e făcută legea.

Bieții iobagi rĕmân cu aprópe nimica. Trebue sĕ se mulțăméscă cu sfârmiturile, ce cad de pe masa domnilor.

Și apoi domnii fac cu partea, ce li se vine lor ce vreau, o vênd sau sufer ca sĕ pășuneze în ea și alții, dar pe bani.

Legile în Ungaria însĕ sunt liberale, căci și țéra unguréscă e liberală. Capĕtă la segregări și scóla Dar fiind că scóla e confesională bunăóră, apoi lângă scóla confesională capĕtă o parte și scóla comunală

Dumnedeu scie, când se póte înființa și aceea cu ajutoriul unui amărît de notariu ori a vre unui primariu slugarnic sistemului de guvernare.

Scólă comunală însĕ adi nu esistă, nu a esistat nici odată și ómenii nici nu doresc ca sĕ se ocupe de binefacerile acestei instituții.

Dar asupra acelui complecs de pădure ori de pășunat are drept numai comitetul comunal.

Pentru el însĕ trebue plătit și dare, și notariul comunei făr de-a mai întreba pe cine-va, sĕ apucă și prescrie darea laolaltă cu a scólei confesionale și epitropul bisericei sĕ pomenesce cu mandatul de solvire.

Epitropul nu are de gând sĕ solvéscă dare din averea bisericei pentru o avere strĕină, pe care nu o folosesce, nu dispune de ea, dar jupânul notariu îi aduce esecutorul pe cap, îi prețuesce vaca din jug, fênul din șopru și grâul din hămbariu și omul nostru sciind, că esecutorii nu glumesc, e silit sĕ dea bani.

Unde sĕ cauți dreptate?

'Ți trebue un advocat anume în fie-care comună ca sĕ te apere și sĕ înainteze apelațiuni și scrisori, cari în cele mai multe casuri rĕmân fără resultat.

Așa e în Ungaria de adi, în țéra cea mai rĕu administrată din tótă lumea civilisată, în țéra unde se comit cele mai mari călcări de drept — ér nu de lege, căci legile așa sunt făcute, încât adeseori prin ele nu poți ajunge la dreptate.

Suntem amărîți până 'n suflet, când vedem, că se petrec atari mișelii diua la amédi. Vedem că sunt făcute tóte, ca sĕ ne nimicéscă, și înzădar cauți dreptatea, căci nu o poți afla nici cu lampa lui Diogene. Unde pot sĕ ducă aceste stări abnormali, scie Dumnedeu — scim, că se lucră sistematice, ca bietele biserici, cu fondul de pensiune al învĕțătorilor, cu ecuivalentul, cu dări pentru partea din scóla comunală sĕ fie aduse la sapă de lemn. Dacă întrebi un advocat, jurispurdent român, 'ți dice, plătesce, unde ți sĕ cere, căci dacă nu, o pățesci, și vĕdênd, că remediile de drept nu ajută nimica, aduni crucerii cu discul din mâna creștinilor și 'i dai sĕ scapi de ucigăl tóca.

Așa s'a putut aduce ecuilibriu în bugetul statului, dar cu ecuilibriul în buget s'a făcut milióne de nedreptăți din cele mai strigătóre la ceriu!

Până când? Vom vedé.

Spre lămurire.

In nrul 122 de Sâmbătă al „Telegrafului Român“ a apărut în „Cronică“ o corespondență datată din Brașov. *Regret, că acésta s'a tipărit în colónele fóiei nóstre, căci ca s'a tipărit fără scirea mea*, fiind eu bolnav și neputênd merge la biroul redacțiunii din 24 Novembre până în 3 Decembre n. a c. și *astfel nrii 119, 120, 121, și 122, nu i-am putut redacta eu*

Conținutul corespondenței din cestiune, plin de invective personale și presupuneri neîntemeiate, îl desaprob, cu atât mai vêrtos fiind în contradicere între altele și cu spiritul prim-articolului din acelaș numĕr al fóiei scris de mine înainte de a me bolnăví și trimis de acasă la redacțiune spre publicare.

Silvestru Moldovan.

Revista politică.

In sĕptĕmâna trecută membrii casinei țĕrei din Budapesta au arangeat un banchet din incidentul numirei ministrului Wekerle de ministru president. Vorbirile ținute au avut un caracter mai mult politic și ele câștigă în importanță cu atât mai mult, cu cât au fost ținute de matadorii partidelor oposiționale. Károly István, Apponyi, Ugron etc. toți au lăudat hărnicia ministrului și din vorbirile matadorilor oposiționali transpiră, că și dacă oposițiunea va susținé lupta și mai departe, o susține contra guvernului, care e o clică tiszaistă, dar vor cruța cât se póte persóna lui Wekerle, carele s'a înălțat la cea mai înaltă posițiune în urma activității și meritelor sale.

* * *

Situațiunea din Austria e de tot încurcată. Liberalii, cari până acum mai sprigineau guvernul, au început o luptă vehementă și conducĕtoriul lor, Plener, a declarat în parlament, că nu mai are încredere în actualul guvern. După un șir de vorbiri furtunóse a venit la votare fondul de disposițiuni, care a fost respins. Guvernul nu s'a retras, nici nu se va retrage, dar ministrul Taaffe a înaintat monarchului demisiunea ministrului fără portfoliu, Kuenburg.

* * *

„Revue des revues“ din Paris resumă un important studiu asupra Replicei studenților români, pe carea l'a făcut în colónele sale „Kritische Revue aus Oesterreich“ din Viena. Étă resumatul acestui studiu: O luptă neîmpăcată s'a început de cât-va timp între tinerimea academică română și între cea magiară. Polemica, căreia în fie care di o estensiune tot mai mare, amenință de a lua în curênd formele unui incident politic din cele mai grave. Românii sunt, cei care au început dintâiu. Ei au scos la Bucuresci, în primăvara anului 1891, o lucrare politică întitulată: „Memoriul studenților români privitoriu la situațiunea românilor din Transilvania și Ungaria“. In acéstă broșură, tinerimea română a relevat tóte persecuțiunile, de cari sunt părtași românii din partea ungurilor. Broșura scrisă cu multă precisiune și plină de detalii atrăgătóre a sfêrșit prin a mișca opiniunea publică. Atunci ungurii au rĕspuns printr'un alt opuscul, care purta

---

FOIȚA.

Nóptea strîgoilor*).

— Novelă de Zschokke. —

Ispititoriul.

Era luna lui Aprile și eu încă tot mai eram cu afaceri în Praga.

Deși aveam aci o distracție destul de plăcută, totuși me apăsa fórte des dorul de casă și de orășelul, în care me astepta tinera mea soție deja de șepte sĕptĕmâni. Dela cununia nóstră încă nu am fost timp atât de îndelungat despărțiți unul de altul. Da, Fanny îmi trimetea regulat, în fie care sĕptĕmână câte o mică epistolă, dar șirurile aceste pline de dragoste, de dorință și întristare sufletéscă erau numai oleu tornat pe focul meu intern. Doriam sĕ fiu trei-deci și patru de miluri departe de Praga și de St. Nepomuc.

Cine n'are o soție iubitóre de dóuĕ-deci și doi de ani, în jurul căreia se jócă doi îngerași de copii, cine cu o astfel de ființă, după o conviețuire de cinci ani, nu e de cinci sute de ori mai tare îndrăgit, ca în diua cununiei sale, aceluia îi povestesc de géba despre dorul meu de casă.

Destul, că după-ce îmi implinisem în sfârșit afacerile, mulțămìi voios lui Dumnedeu, îmi luaì adio dela puținii cunoscuți si prietini și rugaì pe birtaș sĕ-mi facă socotéla. In diua procsimă voiam sĕ plec cu poșta.

Diminéța și sosì birtașul cu o socotélă destul de cuprindĕtore, așa încât nu avui bani mĕrunți destui pentru acoperirea datoriei și pentru cheltuéla, ce-mi sta înainte. Deci voiam sĕ schimb o hârtie. Căutaì portfoiul prin tóte buzunarele, tóte unghețurile — dar portfoiul ca'n palmă! Mi se făcu rĕu: căci în el aveam hârtii în valóre de patru spredece mii de taleri — și acesta nu mai este lucru mic pe sub sóre!

De géba pusei casa cu fundu'n sus, căci portfoiul nu venì la ivélă.

„Da“ — cugetam în mine — „când vr'odată ar voi omul sĕ se bucure de viéța sa, écă sĕ și ivesce un drăcșor după el și îi jócă o poznă. Ar fi bine astfel, ca omul sĕ nu se mai bucure pe pămênt, atunci și neplăceri ar avea mai puține“.

Sau mi s'a furat portfoiul, sau că l'am pierdut.

In diua precedentă umblasem cu el — eu obicinuiam a-l purta cu mine în buzunariul de dinlăuntru al pardesiului. In el îmi erau și epistolele soției mele, Fanny. Mi se păru ca și când l'aș mai fi simțit séra la desbrăcare în buzunariu. Da cum sĕ-mi mai dobândesc hârtiile mele cele prețióse? Care le a avea, le póte schimba în tot momentul, după plac în aur sau argint.

Incepuì apoi a înjura — ceea-ce altcum nu-mi este defectul meu. Dacă ar mai umbla, ca și în vremurile cele vechi și bune diavolul pe pămênt, fie și în forma unui leu ce răgesce puternic, eu a-și întra în relațiuni cu dênsul. Astfel cugetând, îmi venì în minte o persónă, îmbrăcată într'un roc roșu, pe carea o vĕdusem cu vre-o opt dile mai înainte în hotel, rĕdămêndu-se de bilard — era un domn, de care credeai, că e însuși domnitoriul iadului în chip de om. In momentul acesta așa eram de disperat încât cugetam: „Ce-mi pasă — chiar el sĕ fie, acum l'ași primi cu plăcere, dacă mi-ar înapoia portfoiul“!

Cum gândìi astfel — și bătu cineva la ușă:

„Ce naiba, dór nu va fi luat ispititoriul gluma de lucru serios“? Alergaì la ușă și deschidêndu o, ce sĕ vedi — écă întră ispititoriul cu rocul cel roșu — la care me cugetasem.

Descrierea mai de aprópe.

Trebue sĕ povestesc, că unde și cum am făcut cunoscință cu persóna acésta, ca sĕ nu trec cumva numai de un fantast!

Într'o séră me duseiu în casină, în care mai fusesem odată cu un cunoscut la biliard.

Speram a afla acolo jurnalele cele mai nóue.

La o măsuță jucau doi domni, meditând la o partie de șah, pe când ședeau alți doi mai tineri la o feréstră, adânciți într'un discurs vioiu asupra sorții și naturei spiritului omenesc. Altul însĕ mai bĕtrânicios și mai mic ca ceilalți, îmbrăcat într'un pardesiu roșu, se preumbla prin casă cu mânile pe spinare. Eu îmi ceruì un păhar de apă de Danzig și jurnale.

Nime nu mi atrase atențiunea atât de mult, ca cel cu pardesiul roșu. Uitai chiar și jurnalele și resbelul cel spaacest nume semnificativ: *„Românii unguresci și naţiunea unguréscă“*. Polemica intinḑêndu se din ce în ce, românii au replicat printr'un studiu complet asupra „Cestiunei române din Transilvania și Ungaria“.

---

*) Nóptea strigoilor se chémă prin Germania, după o credință veche, nóptea spre prima Maiu, în care se adună strigoi și spirite tainice pentru a-și petrece și a amăgì pe ómeni cu visuri grele.

Acest volum, apărut sunt acum câte va luni abia, are o importanţă, care întrece cu mult pe cea a miilor de alte broșuri politice, cari apar în fie care ḑi în diferite ţĕri ale Europei. Sĕ notăm, înainte de tóte, că intervenţia activă a tinerimei universitare dă un caracter particular acestei lupte. De altă parte aceste certuri intestine dovedesc încă odată mai mult, că monarchia austriacă e ameninţată de a suferí din nou mai multe schimbări radicale.

Când era combătută centralisaţiunea, ungurii erau întâiu și cei mai violenţi apĕrători ai sistemului federal. Și când Austria trebuì sĕ cedeze, monarchia, în loc de a se împărţí în atâtea federaţiuni, câte naţiuni erau, s'a transformat pur și simplu în imperiu dualistic: „Austro-Ungaria“ care nu e de loc compatibilă cu situaţiunea reală a imperiului. In loc de a da autonomiă tuturor elementelor eterogene, cari constituesc Austria, nu s'a dat de cât ungurilor. Ungurii au profitat de ea, pentru a persecuta și a reduce la tăcere tóte popórĕle, cari locuesc ţéra unguréscă. Și cea ce este încă mai suprinḑĕtoriu, magiarii formézǎ minoritatea ţĕrei lor. In puterea cărui drept persecută ei literatura, limba și naţionalitatea majorităţei locuitorilor? Intre cei din urmă, cari se apară cu cea mai mare erergiă, trebue sĕ citām pe români, al căror numĕr atinge 3,000,000.

Ei au suferit de altfel, pe spatele propriu, ingratitudinea proverbială a Austriei In cursul rĕsboiului între Austria și Ungaria, românii au făcut tot feliul de sacrificii pentru a salva pe Habsburgi. Ei au adunat o seriă de documente și de ordine de ḑi, aducênd la cunoscinţa generaţiunilor viitóre actele de bravură românéscă în favórea Austriei și părăsirea lor completă după rĕsboiu din partea aceleași Austrii.

Ca fie-care persecuţiune, de altfel, cea a Ungariei se realisézǎ sub egida pretinsei legalităţi. Constituţiunea nu vorbesce ea de egalitatea tuturor naţiunilor, cari trăesc în Ungaria? Asta nu împedecă, ca românii sĕ fie alungaţi dela putere, ca ei se nu pótă ocupa funcţiuni publice, ca limba română sĕ fiă espulsată din tribunalele situate în districtele române și ca în fine scólele lor sĕ nu fie închise și publiciști lor urmăriţi și pedepsiţi.

Poporul viguros al Transilvaniei cere cu tărie restituirea autonomiei sale străbune; nu vrea sĕ atârne de parlamentul din Budapesta, care caută sĕ distrugă limba și sĕ l scótă din naţionalitatea sa istorică. Tineretul, și cu el tot poporul românesc, cer federalismul și autonomia completă naţională“.

Tot așa scriu ḑiarele: „Correo Espagnol“ din Madrid; „Nacion“ din Buenot-Ayres; „Depéche Tunisiene“ din Tunis; „Petite république fraçaise“ din Paris; „Novosti din Petersburg; „Varshawsky Dnievnik“ din Varșovia; „Novoé Obozorience“ din Tiflis și o mulţime de alte ḑiare.

* * *

Proiectul de rĕspuns la mesagiul tronului, al cărui raportor e dl T. Maiorescu, are următoriul cuprins:

Sire!

Adunarea deputaţilor, începând a dóua sesiune ordinară este cu deosebire fericită de a aduce Maj. Tale, espresia devotamentului și recunoscinţei sale.

Căsătoria apropiată a moștenitoriului tronului cu o princesă din ilustra casă a Marei-Britanii și Irlandei a produs în întréga ţéra cel mai adênc simţĕmênt de bucurie.

Sunt acum 35 de ani, decând ţéra, prin organul celor ce în divanurile adhoc represintau încrederea și viitoriul naţiunei, și printre cari se afla și actualul president al consiliului de miniștrii, au pus drept una din condiţiile fundamentale pentru regenerarea moștenirei tronului.

Astăḑi, când o nóuĕ generaţiă privesce cu mândrie la progresul României de atunci in cóce, când prin îndelunga și înţeléptă cârmuire a Majestăţii Tale în pace și în rĕsboiu, regatul nostru constituţional se vede așeḑat pe trainice temelii, alături cu celelalte state de cultură europénă, Majestatea Ta prin asigurarea succesiunei, dai o nóuĕ consfinţire statornicelor aspiraţiuni naţionale.

Tinĕra principesă care venind în noua sa patrie, contribuesce astfeliu la îndeplinirea dorinţelor ţĕrei, póte fi mai nainte sigură de iubirea tuturor românilor.

Primirea strălucită ce s'a făcut Majestăţii Tale la curţile din Londra și din Viena este o dovadă mai mult pentru bunele relaţiuni, ce le are statul român cu marile puteri strĕine. Aceste relaţiuni sunt un resultat al politicei de pace și de ordine ce stăruim a urma fără șovăire, dar și fără provocare, ocupaţi precum suntem de progresul liniștit și constant al ţĕrei în tóte ramurile ei de activitate.

Este aceeași politică, pe care guvernul Majest. Tale a afirmat-o în modul cel mai corect și în conflictul ce regatul Greciei a creḑut de cuviinţă sĕ-l producă cu prilegiul unui proces privat, a cărei deslegare este evident de competenţa instanţelor judecătoresci.

Intru păzirea acestei politice generale atât în cestii importante cât și în incidente secundare, guvernul este spriginit de naţiunea întrégă.

Sire!

Situaţia solidă a finanţelor ţĕrii este un fapt de cea mai mare însĕmnătate, cu a cărui constatare suntem deprinși de câţiva ani Creșterea continuă a veniturilor statului, escedentele rămase în acest an la disposiţia tesaurului, echilibrarea bugetului pe eserciţiul viitoriu cu mijlócele strict normale fără imposite noi și fără resurse estra-ordinare, ne dau putinţa de a realisa imbunătăţirile necesare la servicii e publice ale statului în proporţie cu desvoltarea firéscă a avuţiei ţĕrei.

Vom esamina cu scrupulositate proiectele de legi, ce ni le anunţă mesagiul Maiestăţii Tale. Ele continuă opera de reforme bine chibzuite, a căror realisare constitue principala misiune, pentru care am fost aleși.

Sire!

Fericitele auspicii, sub care se deschide actuala nóstră sesiune, ne vor fi un indemn mai mult pentru a lucra cu toţii fără pregret la prosperarea României.

Sĕ trăiţi, Maiestate!
Trăiéscă Maiestatea Sa regina!
Trăéscă moștenitoriul tronului împreună cu princesa Maria.

* * *

Referitoriu la crisa din Francia scirile aduc următórele amĕnunte:

Dl Brisson continuă demersurile sale pentru formarea noului cabinet.

Nimenea nu se mai îndoesce că dl Brisson va reuși sĕ formeze noul cabinet De aceea mai ales nu vor fi fără interes declaraţiunile făcute de dl Brisson inmediat după ședinţa, in care ministeriul Loubet a fost rĕsturnat. Dl Brisson a ḑis: N'avem intenţiunea de a rĕsturna cabinetul ca sĕ ajung la guvern Dacă însĕ voi fi chiămat sĕ iău asupra-mi greutatea situaţiunii, sunt gata“.

Dl Brisson ţine mult se păstreze în noul cabinet pe câţiva membrii ai cabinetului trecut. O depeșă a agenţiei Havaș vorbia de d-nii Frecynet și Ribot. Depeșa ḑiarului „Neue Fr. Presse“ însĕ nu pomenesce de dl Ribot Ea ḑice: dl Brison vrea sĕ aibă în ministeriul seu mai ales pe d-nii Freycinet și Burdeau, ministrul de marină. Radicalul Bourgeois e vorba sĕ schimbe portofoliul instrucţiunei cu cel al internelor, ér d nii Charles Dupray sĕ ia portofoliul instrucţiunei, Gerville-Réache pe al comerciului. Dl Brison ar voi sĕ și reserve justiţia.

Incă un amănunt de interes · Se afirmă că, și dl Loubet a recomandat dlui Carnot, inmediat pe dl Brisson pentru succesiune, presidentul a hesitat aprópe 24 de óre până sĕ se decidă a chiema pe dl Brisson.

Despre intenţia, pe care acesta din urmă ar avé de a opri presidenţia consiliului dlui Bourgeois, îndată-ce cabinetul ar fi constituit, ḑiarele vieneze nu au înca nici o informaţiune.

In ce privesce ḑiarele franceze nici unul din ele nu pune la îndoială onorabilitatea și tăria de caracter a dlui Loubet; cele mai multe, și chiar fără deosebire de partid, năpădesc asupra tuturor rĕutăţilor, fostului ministru de justiţie Ricard

„Figaro“ ḑice, că Ricard a fost o calfă de ramator, care nu s'a mai priceput sĕ vîre în sticlă dihănia Panama, după-ce a făcut-o sĕ iasă.

„Autorité“ a d-lui Cassagnac ḑice, că Brisson care vrea sĕ desgrópe pe Reinach, va fi un ministeriu al pompelor funebre.

„Rappet“ observă: Loubet a căḑut ca un bărbat cinstit, urmașul seu va avé o sarcină grea.

„XIX Siecle“ scrie, că viitoriul cabinet nu va mai puté fi decât un instrument în mâna comisiunei de 33.

In „Radical“, dl Henri Maret declară că: „de sigur actualei camere n'ar mai fi nevoie a i-se face autopsia pentru a se constata, că s'a sinucis“.

Monarchistul „Gaulois“ ḑice că viitoriul cabinet va trebui sĕ aplice mĕsuri esceptionale pentru o situaţiă esceptională, așa dar sĕ fie un minister revoluţionariu.

Radicala „Justice“ ḑice, că niei odată nu s'a comis o sinucidere mai la lumina ḑilei ca aceea a dlui Loubet.

„Journal des Débats“ observă: „totdeuna dlui Richard am avut sĕ mulţămim spectacolul slăbiciunei, necuminţiei și incapacităţii într'un guvern care nu era așa“.

Scirile din urmă anunţă: că lui Brisson nu i-a succes sĕ compună un nou cabinet și nici nu mai voesce sĕ compună, după-ce nici unul dintre membrii fostului cabinet, au refusat a întra în noua combinaţiune.

Căsătoria principelui mostenitor al României.

„Timpul“ din Bucuresci dă următórele informaţiuni cu privire la căsătoria principelui mostenitor:

A. S. R. principele mostenitor va pleca preste câte va ḑile, insoţit de dl L-t colonel Coandă, pentru a merge în Anglia și apoi la Sigmaringen.

---

niol. „Roșul“ arăta atât în îmbrăcămintea sa un ce bătătoriu la ochi, cât și în intréga sa înfăţișare și mișcare un ce antipatic de tot.

Acela era de o statură mică — dar osos și spătos și putea sĕ aibă vre-o cinci-ḑeci până în șese-ḑeci de ani, căci umbla deja cu capul plecat, ca un moșnég. Pĕrul seu negru și strălucios îi atârna ţĕpos în jurul capului, ér colórea cea palidă din faţa cea slabă și nasul de vultur forma un ce de tot respingĕtor.

Dar pecând trăsurile feţii sale erau atât de rĕci, ochii lui îi luciau, ca și la un june înspirat, numai că în acestia nu puteai ceti nici inspiraţiune, nici spirit. Acela domn — cugetam eu — sau e un fel de gâde sau un căpitan de hoţi. Omul acesta ar fi în stare, sĕ privéscă numai din glumă la orașe, cum ard cu flacără sau la copii, cum se svêrcolesc în lancele inimicilor. Eu nu ași voi sĕ fiu singur cu el într'o pădure. Trebue că acela n'a sciut în viéţa sa sĕ suridă.

Dar m'am înșelat, căci putea sĕ suridă.

El asculta la vorbele domnilor tineri din feréstră și surìdea — dar, Dómne nu ne lăsa! ce mai suris! Iadul cel maliţios se oglinda în trăsurile lui. O! de nu — e însuși diavolul cel cu pardesiul roșu — atunci trebue sĕ fie fratele seu Me uitai involuntar la picióre, și vĕḑuì, că el avea numai un picior ca noi ómenii, ér cel stêng era strêmb și-l purta într'o ciobótă. Nu schiopăta însĕ de fel, ci pășia lin, ca pe coji de óuĕ, pe cari nu voia sĕ le strice. S'ar fi putut espune pentru bani și astfel ar fi putut face pe toţi aderenţii lui Voltaire superstiţioși.

Uitai resbelul spaniol cu desĕvêrșire, jurnalul însĕ nu-l aruncai din mână, ci priviam preste el la persóna cea mult curiósă.

Pe când trecu „Roșul“ pe lângă masa, la care jucau șah, ḑise un jucătoriu cu cuvinte triumfătóre cătră posomorîtul și perplecsul seu contrar: „Te câștig la tot casul!“ „Roșul“ atunci se oprì, aruncă o privire asupra situaţiunei și ḑise cătră triumfător: „Te înșeli dle, căci contrarul dtale la a treia trăsătură te câstigă!“ Triumfătorul îi respunse cu un suris — ér cel strîmtorat câstiga la a treia trăsătură.

Pecând acesti doi își așeḑau figurile din nou, ḑise unul dintre cei doi tineri de'a feréstră cătră „Roșul“: „Dta surìḑi dle, sĕ vede, că te interesézǎ discuta nóstră; sau póte ești dta de o părere contrară în ce privesce natura omenéscă și ḑeitatea? Cetit ai dta pe Schellin?“

„Da, l'am cetit!“ respunse Roșul.

„Dar apoi ce póte însemna surisul dtale?“

„Schelling e un poet adânc pătrunḑĕtor, care însĕ tóte fantasmagoriile fantasiei sale le ţine de adevĕruri, fiind-că nime nu l póte interpreta decât cu sofisme isvorite din fantasie, cari érăși au lipsă de lămuriri. Filosofilor tot astfel le umbla ca și mai de mult. Orbii discută asupra colorilor, ér surḑii asupra artei musicale. Alecsandru cel mare ar fi făcut bucuros un pod de fer între pământ și lună, ca sĕ o esploateze — ér filosofii nemulţămiţi în cercul raţiunei, ar voi sĕ devină iraţionali!“

Astfel vorbì Roșul și se escà un mare sgomot între ceilalţi. Dar el nu remase mult între ei, ci luându și pălăria dispărù pe neobservate.

De atunci nu am mai vĕḑut fisiognomia cea poznașă și me temeam sĕ nu o vĕd în vis.

Acum se ivì pe neasteptate în odaia mea!

Ispita

„Ertare, dacă te conturb!“ ḑise Roșul „am onóre a vorbi cu dnul Robert?...

„Da, acela sum într'adevĕr!“ îi respunsei.

Ce ciudată întrebare — gândeam — de sigur e vre-un spion dela poliţie. Pe masă îmi zăcea o epistolă, a cărei adresă purta numele meu, carele îl și arătai.

„Fórte bine“, obiectă el, „dar dta porţi un nume, carele îl afli prin tóte ungheţurile Germaniei, Ungariei și Poloniei. Dă-mi însĕ dovedi mai deaprópe. Ași voi sĕ întru în relaţiuni cu dta, căci mi te-a recomandat unul și altul.

„Sĕ me erţi dle, dar acum nu pot întra în nici o relaţiune. Tocmai voi sĕ plec cătră casă și mai am o mulţime de afaceri p'aci.

Altcum regret, că te-ai înșelat în persóna mea, căci eu nu sum nici bărbat de stat și nici comerciant.

Roșul me ficsa dela tălpi păn' la crescet cu ochii lui cei mari și sinistri apoi ḑise:

„Așa!? Un moment tăcu, ba părea că voesce sĕ se reîntórcă, dar apoi vorbi érăși:

„Sau dta nu esci în afaceri de comerciu aci în Praga? Si fratele d-tale nu e tocmai acum în pericol de a falimenta?“

(Va urma.)

M. S. regele va părăsi ţéra pe la 20 Decembre, cu un tren regal din nou construit, şi va merge cu acest tren direct la Singmaringen, unde, precum se scie, se va celebra Augusta căsătorie în ḑiua de 10 Ianuariu st. n. adecă, după călindariul nostru în ḑiua de 29 Decembre.

Maiestatea Sa va fi însoţit de o numĕrósă suită din casa sa civilă şi militară.

In vederea căsătoriei se fac la Singmaringen mari pregătirí. Deşi în vechiul şi noul castel sunt aprópe de optḑeci camere, totuşi se mai clădesce încă o nóuĕ aripă, în care va fi o splendidă sală de mâncare.

Şi în adevĕr, vor fi fórte numĕroşi ilustrii óspeţi, cari vor asista la aceea serbare. Intre mulţi alţi, vor fi faţă:

Impĕratul Wilhelm II al Germaniei cu o suită strălucită, principele de Saxa-Meiningen, împĕratul Rusiei va fi probabil represintat de Marii duci Alexis şi Vladimir, un archiduce austriac; ducele de Genua al Italiei, şi alţi membri ai caselor domnitóre din Europa, precum şi demnitari ai statelor amice.

Principele de Walles, mostenitoriul tronului Marei Britanii şi care trebuia sĕ represinte pe Augusta sa mumă, nu va putea fi present din causă, că data de 10 Ianuariu coincide cu aniversarea morţei fiului seu, ducele de Clarence. M. S. regina Angliei va fi însĕ representată prin Sir E. Malet, ambasador estra ordinar.

Nu s'au desemnat încă membrii ministerului nostru, cari vor asista la ceremonia căsătoriei. Corpurile legiuitóre vor fi şi ele represintate prin o delegaţiune.

Căsătoria civilă va fi probabil celebrată de ministrul nostru pe lângă curtea germână, dl Grigorie Ghica, făcênd funcţiunea de ofiţer al stărei civile.

După căsătorie, principele mostenitor al României împreună cu juna sa soţie vor petrece vre o 15 ḑile în unul din umĕrósele casteluri ale principelui Leopold, şi apoi vor veni în ţéră

Sosind în ţéră, atât la frontieră cât şi în Bucuresci, principele şi principesa României vor fi obiectul unei strălucite primiri. Capitala şi ţéra intrégă fac pregătirile cele mai mari pentru a-şi esprima fericirea faţă cu un eveniment atât de însemnat pentru viitorul nostru.

Pânea şi sarea tradiţională vor fi oferite de primarul de Bucuresci în numele oraşului, pe o tavă de argint, care va fi un obiect de artă lucrat în străinătate de un artist celebru şi care va rĕmâné un semn de amintire al primei întrări a principesei Maria în capitala nóuei sale patrii.

De la gară, în ḑiua sosirei la Bucuresci, cortegiul regal se va duce la metropolie, unde va avé loc o ceremonie religiósă celebrată cu tótă pompa bisericei nóstre.

Transcrierea actului de căsătorie se va face în mod oficial în registrele primăriei de Bucuresci.

In lunile Februariu şi Martie se vor da în palatul de aici numĕróse sĕrbări, prânḑuri şi baluri.

Juna păreche princiară va locuí în apartamentele ce sĕ găsesc deasura corpului de gardă a palatului regal, până când se va putea efectua proiectul de transformare a palatului de la Cotroceni.

Recensiune.

Gramatica limbei românesci în dóuĕ cursuri de Ion Dariu. Cursul I pentru anul al 3-lea şi al 4-lea, ediţia a treia. Editura Ciurcu. Tipografia Alecsi Braşov 1892. Materialul cuprins în acéstă carte e înşirat pe 78 pagine plus cuprinsul. Hârtia e destul de bună. Nu tot astfeliu ne putem esprima despre tipariu.

In §§ în general materialul e fórte condensat, aşa încât numai cuvintele cu litere grase, 'ţi mai fac ceva variaţiune, preste tot e tipariul mĕrunt, aşa încât bine trebue sĕ-ţi sgâesci ochii ca sĕ cetesci. Un astfeliu de tipariu nu póte sĕ influinţeze decât reu asupra vederei. De altcum acesta e un defect la multe din cărţile nóstre menite pentru scólele populare. Autorul cred, că însu-şi a putut sĕ observe acest defect, ca unul ce are o pracsă destul de îndelungată, şi carele va fi cetind despre causele utopiei!

Dar sĕ trec mai departe la cuprinsul cărţii

Dela pagina 3 – 6 se cuprinde prefaţa, în care autorul ne vorbesce despre posiţia gramaticei, scopul, materialul. Metodul gramaticei etc. sunt tot lucruri bune, dar vor fi, şi sunt cu totul de prisos pentru elevi.

Din tótă prefaţa elevul nu va înţelege nimic

Intréga prefaţă se póte omite căci nu pentru învĕţătoriu ci pentru elevii de anul al treilea şi al patrulea e menită gramatica.

Introducerea I. Aci dăm de câteva necorectităţi, anume se ḑice: „Dacă ne uităm împregiurul nostru putem vedé: ómeni, animale, plante . . . . ori luna cu stelele ş. a. m. Tóte acestea le numim cu un cuvênt lucruri. Ómeni cred că nu s'au numit şi nu se vor numi lucruri nici când! Chiar autorul ḑice, că: „ómenii se mai numesc şi persóne". Nici-când nu se numesc lucruri!

Mai greóue ne vine polilogia taftologică d e. „acésta o putem face prin graiu, dacă le spunem cu gura, aceea ce am cugetat, sau în scris, dacă scriem pe ceva cugetările nóstre?? Necorect e ḑis că: „fie-care silabă se compune din sunete". Acesta e un adevĕr numai cu propuseţiunile aduse de autor sub 4—4 dar nu e regulă generală, e escepţiune şi autorul voea sĕ ne dé regulă generală carea e: fie-care silabă se compune din unul sau mai multe sunete.

Definiţiunea gramaticei (pag. 8) apoi împărţirea ei în: sintacsă, etimologiă, fonetica şi ortografie împreună cu stilistica (pag. 9) nu-şi aveau aci locul. Prin acésta ne am întors érăşi la vechiul învĕţământ cu definiţiuni anticipate

Autorul are următórele împărţiri şi pe basa acestora şi tractéză materialul anume:

a) Sintacsa pag. 10—39.

b) Etimologia pag. 39—65

c) Fonetica şi Ortografia, la cari adauge şi deprinderile de stil cam pe furiş pag. 65—78

Tractarea strictă a materialului pe basa împărţirei gramaticei de mai sus i-a fost cu neputinţă autorului. Acésta a recunoscut o însu-şi pe pagina 5 unde ḑice: „sintacsa am luat-o pecât s'a putut împreună cu etimologia". Ei bine, dacă s'au luat împreună, atunci pentru ce s'a mai făcut capitule separate de sintacsă etimologie?

Separarea s'a făcut pe contul concentraţiunei, cea ce nu era ertat Astfeliu întimpinăm anomalia că despre fusiunea cuvintelor abia se tractéză la pagina 39 şi următórele, după-ce deja cunósce ce e substantivul, adiectivul adverbul, propuseţiunea etc. propuseţiunea simplă şi compusă. Ba ce e mai mult a preces şi obiectul direct şi indirect (pag. 19) fără a se fi tractat declinarea substantivelor.

Scurt, în scóla poporală nu se póte tracta sintacsa pură — cum s'ar ḑice, ori etimologie pură. Chiar din acest motiv titlurile capitulelor sunt nejustificate, căci una ne spune titlul, şi altul e materialul tractat în el.

Sĕ luăm acum materialul după-cum îl aflăm tractat în deosebite capitole. *a*) Sintacsa.

§ 1. Subj şi predicatul. E bine tractat. Aci e de relavat o scădere, cu care ne întêlnim mai în tóte gramaticele nóstre. La deprinderi ni-se dau numai propuseţiuni simple, pure, în cari subiectul vine în locul prim sau în al doilea (pag. 10). fiind propuseţiunea numai din 2 cuvinte. Trebue sĕ se dea şi propuseţiuni desvoltate, ca astfeliu prin întrebare sĕ afle elevul subiectul şi respective predicatul. Mai departe propuseţiunile nu au sĕ fie numai afirmative ci şi negative. întrebĕtóre, imperative etc., numai astfeliu dedăm pe elev la cugetare.

§. 2. Subiectul - substantiv — pronume

Esemplele bine alese In legĕtură cu subj. ca repeţire se tractéză deodată şi noţiunea de substantiv şi imediat sub acelaşi §. noţiunea pronumelui personal.

Era póte mai bine a se fi tractat separat noţiunea pronumelui în genere în alt §.

In § 3 se tractéză noţiunea verbului şi a adiectivului în legătură unele cu altele. Esemplele bune. Autorul însĕ imbinând sub acelaş § verbul cu adiectivul ne dă noţiunea verbului necorectă, anume ḑice: „Vorba care arată, că ce face un lucru, se numesce verb". Dar verbul „şed, me pedepsesc" ce arată?

In § 4 Numerii, în § 5 şi 6 genurile sunt bine tractate.

In § 7 pagina 17 autorul ḑice: substantivele terminate într'o consonantă primesc articlu: ul! In limba română nu esista acest articlu, pre cât sciu numai în gramatica lui Moldovan G.

Tractarea obiectului direct şi indirect era fórte corect a se fi tractat după flesiunea cuvintelor (după declinare) pag. 19. Tractarea atributului pag. 20—21 e bună.

Nu me pot împăca cu împărţirea propuseţiunei în simplă curata şi simplă desvoltată. Vorba simplă pentru ce se nu fie de ajuns; şi érăşi pentru ce sĕ mai pui lângă desvoltată şi simplă, óri póte numai de dragul, că aşa e şi în alte gramatici. Cum póte fi ceva desvoltat şi tot odată simplu?

Cu totul eronat e tractarea propositiunei în legătură cu adverbiele, prin acésta se produce numai confusiune în mintea elevului (pag. 24). Necorect e ḑis; „circumstanţa de loc se esprimă prin substantive cu prepositii".

Acésta nu e regula generală! Şi ori-ce regulă trebue sĕ cuprindă ceva şi general. Prepuseţiunile sĕ se ia separat.

La pag. 19 se tractéză propuseţiunea compusă sau frasa. Va fi o luptă sisifică pentru un elev a face propuseţiuni compuse şi el nici idee n'are de declinări, de conjugări!! după-ce nuare idee de moduri, tempuri şi persóne!

Étă pentru-ce e greşită procedura a încerca ca se tractezi pur sintactică în scóla populară.

La pagina 32 se încep deprinderile de stil: „Ce sunt persónele şi lucrurile". Cum sunt persónele şi lucrurile? (pag 33). Ce fac persónele şi lucrurile (pag. 34). La pag. 37 dăm de intuiţiune mai de aprópe asupra lucrurilor:

a) numele d. e. spuneţi tóte obiectele, cari se află în scólă?

b) însuşirile etc. Acésta parte — deprinderile de stil — e mai slab tratată in tótă gramătica.

'Ţi vine fórte curios, a da unui elev — carele acum a percurs propuseţiunile compuse — deosebite nuanţe — deprinderi stilistice d. e. sĕ-ţi spună, că: „Aurel e grădinariu sau că cum e pânea (pag. 32 şi 33). Aceste numai sunt deprinderi stilistice pentru anul al 3-lea şi al 4 lea.

b) *Etimotogia.*

Impărţirea substantivelor — casurile — declinările sunt binişor tractate. Trebue sĕ întonez aci, că de multe ori autorul ne dă lucruri superflue cu multe cuvinte, când póte şi cu mai puţine d. e. Treceţi după pilda (de ce nu esemplu?) de mai sus prin tóte casurile din singular şi plural substantivele cu adective în propositiile următóre d. e. bravul scolariu se premiéză. Mai sus însĕ nu e pildă, ci e vorba de concordarea substantivului cu adiectivul. — Un alt esemplu la pag. 49. „Când ḑicem: cloţanul este mai mic decât pisica, arătăm că mărimea cloţanului e mai mică decât a pisicei, aşadar mărimea cloţanulul etc. etc. Mărimea e mai mică! Ce bine sună!

„Dintre tóte fiinţele, numai omul e înzestrat cu darul vorbirei. Omul spre deosebire dé celelalte fiinţe se numesce persónă (pag. 51 la tractarea pronumelui). Ne vine curios în anul al 3-lea a mai tipări cu litere mari atari lucruri sciute şi repeţite.

Pronumele personale, posesive pag. 52 şi 53 sunt binişor tractate, de asemena şi verbul.

La pag. 59 autornl tractéză formarea cuvintelor prin derivare şi scrie: Dela om se derivă omenie omenos etc. Dela dulce se derivă: dulcég, dela alb se devină albicios. Mi-ar plăcea se'l pun pe un elev se formeze propuseţiuni cu omenos, albicios, dulcég. Póte sĕ rămână aceste pentru Magnum Etimologicum".

Dela pag. 65 sub *c)* e tractată *fonetica* şi *ortografia.*

Autorul începe aşa: „Vorba *a* se compune din un sunet". Până aci se scia, că *a* e literă sau sunet! In acésta parte sunt lucruri cunoscute din anii precedenţi. Deprinderile stilistice pag. 69 şi următórele:

Aici nu este destul de precis planul deprinderilor stilistice d. e. Casa.

Planul e următoriul: Ce este casa? Cine locuesce în casă? De ce ne scutesce casa? Câţi păreţi are casa? Din ce se fac casele? Cum trebue se fie o casă? Ce are casa în păreţi? Ce ómeni sunt de lipsă la zidirea unei case? Totul e aruncat claie pe grămadă. Un plan precis, care sĕ dea ansă la cugetare ar fi următoriul: Ce e casa? Cari sunt părţile principale ale casei? Din ce material se fac casele? Cine lucră la facerea caselor? etc. — Am putea lua şi alte esemple. Cred, că erorile indicate le va recunósce şi autorul, éră părţile bune la o nóuĕ ediţiune le va prelucra şi mai bine.

I. G. Er.........

Varietăţi.

* (Dar preaînalt) Maj. Sa cesară şi apostolică regéscă s'a îndurat preagraţios a dărui din caseta sa privată 50 fl. pentru zidirea scólei nóstre confesionale gr. or. elementare din Gătaia în ppresbiteratul Vêrşeţului.

* Principesa Maria de Edinburg, vitórea regină a României, în copilăria ei învĕţă limba rusécă de dragul mamei sale. Cu tatăl ei vorbia englezesce, cu bunica ei nemţesce. Se înţelege, că limba trancesă, ca limba universală, o vorbesce fórte bine. Acum principesa învaţă cu multă sirguinţă limba română. Indată ce s'a logodit cu principele Ferdinand al României, a angagiat o guvernantă română din Sinaia, ca sĕ o însoţéscă în preumblările ei.

* (Inchisóre de stat în Budapesta.) Cetim în „Budapesti Hirlap", că ministrul de justiţie, Szilágyi, plănuesce edificarea unei mari închisori de stat în Budapesta. La dorinţa guvernului, nóua închisóre de stat se va face în decurs de 4 ani.

* (Proces de presă.) In 17 l. c. n. se va pertracta în Pojon, procesul de presă intentat ḑiariului „Narodnie Novinyi" pentru articolul *„Hienismul în Ungaria"* semnat de Svetozar Hurban-Vajansky.

* (Cas de morte.) Cardinalul *Lavigerie*, care şi-a câştigat mari merite în stêrpirea negoţului cu sclavii şi a mijlocit o apropiere între Vatican şi Francia, a încetat din viaţă, în etate de 67 ani.

* (Serate literare) Reuniunea femeilor române din Blaşiu a hotărît sĕ arangeze mai multe serate literare.

* (Ḑiaristică.) In Musetesci Argeş apare în fie-care Duminecă „Gazeta-ţeranilor", organ al Asociaţiunii pentru cultura ţeranilor. Director: C. Dobrescu-Argeş. Numĕrul prim aduce şi portretul P. S. Sale episcopului de Argeş, Ghenadie.

Loterie.

Sâmbătă, în 3 Decembre 1892.

Timişóra:	**50**	**32**	**57**	**15**	**56**
Viena:	**63**	**84**	**4**	**77**	**41**

Nr. 430/892. [234] 1—3

EDICT.

Constandin Dinu Eșian gr or. din Făgăraş bărbatul legitim al Marii Eșian născ. Nechifor gr. or. din Făgăraş, care de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de şaşe luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de soţia sa se va prtracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 431/892. [235] 1—3

EDICT.

Maria Iacob Haneşiu gr. or. din Grid soţia legitimă alui Nicolau George Urdea gr. or. din Grid care de trei ani şi cinci luni de ḑile a părăsit pe bărbatul ei, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de un an şi una ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 425/1892. [233] 2—3

EDICT.

Dumitru Bucur Goşa din Sĕlişte, comitatul Sibiiu, care de 8 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Stana Teodor Hânsa, tot din Sĕlişte fără a se sci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 27 Octobre a. c. Nr. 6874 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asupră i de soţia lui se va pertracta şi decide în absenţa lui.

Sĕlişte, 18 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Seliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.	persóne	2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	--	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. **Cluş.** pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriş	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	8 54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighişóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	accelerat	10.05	2.09	sos. **Braşov** pl.	--	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8.30	—	7.4

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timişóra**		8.—	1.1	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă óreled e nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	--	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	--	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	–
10.55	—	—	—	--	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46						
—	—	4.42	2 34	5.57	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6 58	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	12,05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	–

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
–	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		**Simeria**		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.4	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 10	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124. Sibiiu, Joi 26 Novembre (8 Decembre), 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 7414 B.

Cercularіu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Pentru redactarea datelor catastrale (registre funduale) provĕḑute în Art. de lege XXIX: 1886, şi anume în scopul de a se petrece în catastre dreptul de proprietate al proprietariului faptic, se cer une-ori dela oficiile parochiale estrase matriculare, informaţiuni familiare şi alte adeverinţe parochiale, care tóte sunt după Art. de lege XXXVIII. 1889 § 30 scutite de timbru, décă ele se dau anume pentru scopul indicat.

Dar fiind-că după emisele ministeriale, anume al ministeriului de finanţe din 25 Octobre a c. Nr. 39122 şi al celui de culte şi instrucţiune publică din 12 Novembre a c. Nr. 49463 unii parochi sĕ retrag a da astfel de documente fără timbru, şi astfel împedecă mult resultatul redactării datelor din cestiune: prin acésta sunt indrumate tóte oficiile parochiale din archidiecesă, ca cerêndu-se dela ele documente de feliul amintit şi în scopul indicat mai sus, acelea sĕ le dea fără timbru, însĕ cu următórea clausulă: *„Dat fără timbru în scopul redactării datelor catastrale“*.

Oficiile protopresbiterale au sĕ espedeze fără întârḑiere câte un esemplariu al acestui cercularіu la fie-care oficiu parochial subordinat, spre scire şi conformare.

Sibiiu, din şedinţa senatului strîns bisericesc, ţinută la 18 Novembre, 1892.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 25 Novembre, 1892.

In parlamentul austriac în timpul din urmă au fost discusiuni vehemente, îndreptate cu deosebire în contra dualismului şi în contra dreptului public ungar, cari ne arată, că luptele naţionale în Austria au luat avênt fórte mare,

Antisemiţii, feudalii şi cechii tineri au făcut atacurile cele mai vehemente; între aceştia este însĕmnată vorbirea principelui Schwarzenberg din partida feudală, care faţă de pornirile şoviniste ce se observă în Ungaria contra legilor fundamentale dualistice din 1867, a pledat pentru dreptul public boem, şi respective pentru restaurarea regatului boem, cam asemenea cum este aḑi regatul Ungariei Regatul Boemia restaurat sĕ fie adecă un contrapond Ungariei şi aspiraţiunilor separatiste ale magiarilor şi astfel în loc de dualism, constituţia monarchiei s'ar basa pe trialismul austro ungaro-boem

Liberalismul fals, atât din Austria cât cu deosebire din Ungaria a fost combătut şi atacat cu vehemenţă de oratorii partidelor înşirate mai sus.

Atacurile aceste şi atingerea dreptului public ungar, a supĕrat pe magiari şi li-a însuflat óre care frică. Acésta se vede din tonul foilor magiare, chiar şi a celor guvernamentale, deşi ele voesc a ascunde acésta frică Oposiţionala „Budap. Hirlap“, ocupându-se cu cestiunile din Austria, în Nrul seu din 2 Decembre n. ḑice: „de acolo ne ameninţă ceva, în Austria se pregătesce ceva şi schimbarea nu e favorabilă Ungariei.“

Şi nu e mirare, că ungurii sunt îngrigeaţi deóre-ce lucrurile nu le prea sunt favorabile. Proverbul ḑice: „Atâta merge urciorul la fântână până i-se rupe tórta“ Aşa o păţesc ungurii acum. Kossuthismul escesiv, apăsarea naţionalităţilor sub masca liberalismului au deschis ochii ómenilor, cari încep a judeca după fapte, ér nu după frase lungi şi late şi promisiuni neimplinite.

Situaţiunea este astfeliu:

Coróna e supĕrată pe magiari pentru kosuthismul lor, cei din Austria — afară de nemţii lui Kronavetter — sunt asemenea nemulţămiţi cu lucrurile din Ungaria, ér aici acasă naţionalităţile sunt nemulţămite şi ele cu sistemul de guvernare!

De aceste din urmă se pare a nu le prea păsa mult magiarilor, dar acum cu atât mai rĕu i au supĕrat cele întêmplate în parlamentul austriac.

Cestiunea dreptului public boem este pentru ei sabia lui Damocle; restaurarea regatului boem ar fi un pas spre federalism, care dacă s'ar realisa cândva, li s'ar spulbera în vênt speranţele de a face din noi magiari, speranţe, cari şi altcum sunt zadarnice, apoi s'ar spulbera grandomania magiară şi câte alte visuri şi ilusii, cari ei cred, că se vor realisa.

Fie ori şi cum, nóuĕ ne pare bine, că mult lăudatul liberalism magiar s'a deochiat; ne pare bine, că lumea s'a convins, că liberalismul magiar e fals, e vorbă gólă ér în realitate, faţă de noi, are asĕmânare cu despotismul!

Revista politică.

Dóue ḑiare engleze americane „New-York Times“ şi „Baltimore Sun“ publică basele planului de *home-rule pentru Irlanda*, care afirmă, că li-s'a comunicat de către dl Herbert Gladstone După acest plan, Irlanda va fi împărţită în patru provincii autonome, dintre care fiă-care va primí o legislativă după model american. Hotărîrile legislativelor vor puté fi suspendate printr'un veto al guvernatorului fiăcăreia din ele. In Dublin va fi un senat pentru întréga Irlandă. El se va compune din membri aleşi pe viéţă din sinul legislativelor. Armata, flota şi fortificaţiile vor rĕmâné sub cóntrolul guvernului din Londra şi Irlanda nu va puté negocia cu ţĕri strĕine. In parlamentul din Londra va alege fiă-care din cele patru provincii irlandeze câte 20 de deputaţi.

* * *

Referitoriu la revisuirea constituţiei bulgare ḑiariul „Svoboda“ anunţă, că s'a ţinut o întrunire, la care au asistat aprópe toţi deputaţii guvernamentali şi miniştrii; s'a desbătut cestiunea revisuirei constituţiunei, guvernul a voit sĕ someze pe deputaţi, dacă ar consimţi la óre-cari modificaţiuni nu vor aduce întru nimic scăderi drepturilor dobândite sau libertăţii poporului; ele ar fi destinate sĕ dea o formă legală óre-căror practice urmate de tóte adunările, dar cari n'au fost înscrise în constituţiune. Astfeliu sunt titlul Prinţului, decoraţiunile etc.

Guvernul cere reducerea numerului deputaţilor fără a se atinge, cu tóte acestea de sufragiul universal; se va alege un deputat la 20,000 locuitori în loc de 10,000.

Se va interpreta articolul relativ la scrutiniul secret, care a fost aplicat după înţelesul special ce i-a dat camerile, în contradicţiune cu litera constituţiunii.

Numĕrul ministrilor se va spori cu doi.

In fine, guvernul cere modificarea articolului 38 relativ la religiunea, ce trebue sĕ aibă copii prinţului, în privinţa căreia constituţia actuală îi face óre cari restricţiuni sub raportul libertăţii consciinţei, contrariu cu ceea-ce prescrie pentru cealalţi cetăţeni.

După constituţie, dacă acésta propunere e adoptata de douĕ treimi din numĕrul total al deputaţilor, se va procede la convocarea unei mari adunări, care va trebui sĕ se pronunţe şi ea cu majoritatea de dóuĕ treimi.

* * *

Tocmai la o lună după ce nota Rusiei, în afacerea restanţelor despăgubirilor de rĕsboiu, s'a înmânat Porţii prin dl Nelidov, „Times“ îi află şi-i publică conţinutul.

Étă ce a espus dl Nelidov guvernului turcesc, după informaţiile acestui ḑiar:

„Pórta n'a plătit până acum, în total, de cât o sută de mii de lire turceşti; dela 1889 ea n'a

---

FOIŢA.

Nóptea strîgoilor.

— Novelă de Zschokke. —

Ispita.

(Urmare).

Trebue, că am roşit tare, căci eu eram de credinţă, că nime nu scie despre lucrul acela decât fratele meu şi eu. Observaì din nou risul maliţios din faţa Roşului.

„Érăşi greşesci, dle“, i ḑisei eu. „Intr'adevĕr, că am un frate, ba şi mai mulţi, însĕ nici unul dintre ei nu e în pericol de a falimenta“.

„Aşa?!“ borborosì ispititoriul rece.

„Domnule!“ mĕ adresaì cătră el încâtva rĕstit, — căci nu-mi convenia absolut, că în Praga avea cineva cunoscinţă despre împregiurările fratelui meu şi me temeam, ca sĕ nu-şi bage siretul acesta nasul, ca şi în jocul de şah din casină. —

„Dle, nu ţi-ai aflat omul! Scusă-me, dar trebue sĕ te rog, ca sĕ te esprimi în puţine cuvìnte, căci n'am timp de pierdut“.

„Numai un moment!“ reluà el — că-i trebue sĕ vorbesc cu dta. Se pare că esci fórte neliniscit şi perplecs. Păţit-ai dór un lucru neplăcut, sau esti strĕin aci? Eu însu-mi încă nu sum indigen şi vĕd Praga după 12 ani acum de prima dată, dar crede me, că eu pot da stat ori şi cui; încrede-mi-te căci pari a fi om de omenie! Ai lipsă de parale?“

Pe buzele lui se ivì un zimbet ispititor, pare că ar fi voit sĕ-mi cumpere sufletul.

Procedura lui însĕ devenì înaintea mea tot mai suspiţiósă, me uitaì érăşi la piciorul lui din ciobótă şi me cuprinse o frică copilăréscă. La nici un cas nu voiam sĕ me împreun cu domnul acesta, deci îi respunse i, că lipsă de parale acum n'am. „Dar dacă îmi oferi atât de marinimos parale, permiţi-mi dle de nume?“

„Numele meu nu te póte importa,“ — îmì respunse el, „puţin stă în legătură cu ofertul, care ţi-l fac. Eu sum un om-diavol! Câstigă-mi numele acesta înaintea d-tale mai mare încredere?“

„Un om-diavol?“ replicaì eu de tot surprins şi fără a sci, că întreg lucru e serios sau numai şagă.

Intr'aceea érăşi bătu cineva la uşă şi întră birtaşul, aducênd o epistolă dela poştă.

„Cetesce-o numai,“ începù érăşi Roşul, după aceea vom continua. Epistola este sigur, dela iubitórea d-tale Fanny!“

Eu devenì şi mai perplecs.

„Încă nu ai aflat cine sum, şi ce voesc dela d-ta?“ me întrebà strĕinul zimbind tot urît

Era pe aci sĕ ḑic: „Cred că esti însuşi sătana şi voesci sĕ-mi cumperi sĕrmanul meu suflet“, dar nu me esprimai nici într'un fel.

„Voesci sĕ pleci la Eger“, adause el. „Bine, calea mea tocmai prin orăşelul acela me duce şi de vreme ce şi eu plec mâne, îţi ofer loc în trăsura mea!“

„Mulţămesc, că mi-am comandat poşta“, îi respunseì. El însĕ devenì tot mai neliniscit şi observa: „Nu se póte omul apuca nici într'un fel! Dar cu Fanny d-tale, cu Leopold şi cu Augustin cei mici trebue sĕ fac în trécăt cunoscinţă. Încă nu ai ghîcit cine sum şi ce voesc? La naiba! Vorbesce dle, nu te pot servì cu nimic?“

„Ei bine, dacă esti un vrăjitoriu, mie mi s'a înstrăinat un portfoiu, spune-mi deci, unde l'aş puté afla?“

„Vorbă sĕ fie!.. Ce lucru mare e un portfoiu! Nu te pot eu..

„Dar în portfoiu au fost hârţii preţióse în valóre de preste patru-spre-ḑece mii de taleri.

Sfătuesce-mĕ ce sĕ fac, dacă portfoiul este pierdut, şi ce, dacă este furat!“

„Ce esterior avea portfoiul?“

„Era îmbrăcat în mătasă verḑie şi în el îmi era brodat numele încunjurat de flori. Era lucrat de soţia mea!“

„Atunci e mai mult vrednic portfoiul decât conţinutul de 14 mii taleri“. Apoi érăşi surise în mod greţos şi continua: „Ce-mi dai dacă-ţi voiu restituì perderea?“

La cuvintele aceste aşa mĕ ficsa de provocătoriu, ca şi când mi ar fi cerut respunsul: In mânile d-tale îmi dau sufletul. Dar fiind-că tăceam, el scóse din buzunariul seu portfoiul din cestiune şi mi-l predă.

„Dar cum vii dta la portfoiul meu?“ esclamaì cercetând hârtiile şi aflând, că nu lipsesce nici una.

„Eri după améḑi la 4 óre, preumblându-me pe podul Moldavei, l'am aflat acolo“.

„Aşa este, pe timpul acela fusesem şi eu pe pod şi umblând cu portfoiul, mi-l băgasem în buzunariu“.

mai plătit absolut nimic. Acésta nu mai póte continua astfel.

„Interesele multor cetăţeni ruşi sufere, pretensiunile lor devin din ce în ce mai urgente şi ambasada imperială e nevoită a interveni cu energie la Pórtă, cu atât mai mult, că afacerea constitue pentru Pórtă o îndatorire incontestabilă, o datorie internaţională, pe care trebue sĕ o indeplinéscă.

„Pe de altă parte, — continuă nota cu ironie, — guvernul turcesc n'ar mai puté motiva o nóuă amânare a plăţii cu reaua stare a finanţelor lui şi cu slăbirea isvórelor sale economice. Căci espunerile oficióse ale presei, precum şi alte voci se întrec care mai de care în nisuinţele de a sĕrbătorí estraordinara renviorare a puterilor economice ale Turciei.

„Şi afară de acésta: sume cu mult mai însemnate de cât acelea, pe care le-ar datorí Turcia supuşilor ruşi, se întrebuinţéză necontenit pentru procurare de material nou de rĕsboiu".

D. Nelidov sfêrşesce, stăruind încă odată ca, de urgenţă, sĕ se plătéscă tóte rĕmăşiţele din despăgubirea de rĕsboiu.

„Times" adaugă acestei comunicări comentariile următóre:

„Este uşor de înţeles, că acéstă notă ruséscă a făcut asupra Porţii cea mai penibilă impresiune, din causa conţinutului ei ironic Cu acéstă notă, Rusia n'a avut atât intenţiunea de a-şi scóte restanţele din despăgubiri, cât pe aceea de a face o presiune asupra Porţii Fortificaţiile dela Bosfor, înfiinţarea drumurilor de fier strategice în Macedonia, — acestea ar dorí Rusia sĕ le vadă încetând şi acordându-i-se pretensiunile în cestiunea strîmtorilor.

„Acesta e singurul sens şi singurul scop al notei dlui Nelidov".

* * *

Ḑiarul „Daily Cronicle" primesce din din Moscova scirea:

In curênd guvernul rusesc va primí o jumĕtate de milion de arme, care se fabrică actualmente în Francia pentru armata ruséscă; altă jumĕtate de milion se va trimite în anul viitoriu. In timp de doi ani întréga armată ruséscă va fi înarmată cu nóuĕle pusci, care se ḑice, a fi mult superióre puscilor Lebel.

Cronică.

Nordul Transilvaniei, 2 Decembre n. 1892.

(Colera şi pacea. — Ţerile latine din America. — Englesii şi latinii în fruntea progresului american. — Programa liberală a guvernului unguresc. — Cum sĕ se organiseze comunele? — Magazinele de bucate. — Legea lui Moise şi alui Iisus — Postul Crăciunului şi-apoi nunta regală).

Evenimentul cel mai însemnat din acest an a fost colera. Acésta epidemie până acuma a cruţat ţĕrile locuite de români. Pare că provedinţa s'a îngrigit de ei, fiind cercetaţi cu alte multe năcasuri, mai mult ca ori care alt popor.

Specialiştii şi laicii, adecă medicii şi ómenii bĕtrâni esperţi, cred, că epidemia colerică verosimil va isbucní de nou în primăvéra viitóre. Căci lumea şi de altă-dată cam aşa a păţit cu ea.

Astfeliu se crede, că pacea europénă în anul viitoriu nu va fi conturbată de nimic altă dacât de coleră. Ministrii tuturor statelor sunt fórte pacinici în pronunţările lor. Dacă nu credem în ministrii, sĕ credem în coleră.

Aniversarea de 400 de ani, de când Cristofor Columbus a împlântat stégul genialităţii latine preste Ocean în pămêntul american, încă este un eveniment rar.

Dacă în acesti 400 de ani poporaţiunea europénă nu s'ar fi străcurat în America, unde ar fi astăḑi socialismul şi comunismul din ţĕrile apusene? Ómenii ar fi atât de deşi, ca heringii sĕraţi în tocuri. S'ar mânca unii pe alţii. Graţie descoperirei lumei americane, astăḑi europenii încă nu se mânâncă, ci numai se ameninţă.

In America englesii şi latinii stau în fruntea progesului.

Francesii ocupă ţerile: Louisiana, Canada, Arcansas, Montana, Wyoming, Cayenne, Peru, Chile. Adecă un teritoriu imens, ce întrece Francia de cinci ori.

Şpanioliii ocupă ţĕrile: California, Nevada, Utah Arizona, Colorado, Cuba, Tecsaş, Mexico, Florida, Ecuador, Argentina, Patagonia, Paraguay, La Plata. Un teritoriu de 5—6 ori mai mare, ca Şpania.

Portugalii sunt acasă în Brasilia, adecă pe un teritoriu de sute de ori mai estins, ca Portugalia din Europa.

Cine va aduce la cunoscinţa acestor latini din America sórtea poporului românesc din orientul Europei? Nu se póte ca ei sĕ nu aibă interes de esistenţa colonielor împĕratului Traian.

Un alt eveniment este căderea guvernului Szapáry şi venirea guvernului Wekerle. Oposiţiunea a trântit pe dl Tisza, căci el fu „slugarnic în sus şi tiran în jos" adecă l'a aflat în duplicitate. Pe contele Szapáry l'a trântit căci l'a găsit în simplicitate şi în jos şi în sus. Nu place dară oposiţiei, nici un guvern tare, nici un guvern slab.

Fie-care guvern tare abuséză mai mult ori mai puţin cu puterea, de care dispune. Oposiţia ar trebui sĕ doréscă guverne slabe.

Inse oposiţia din dieta ungurésca este curiósă, ea pretinde administraţiune de stat, pentru-ca oposiţiunea în ţéră sĕ slăbéscă şi mai tare. Ori póte crede, că de voia unui solgăbirău şi vice-şpan, şi de voia unei cocóne dela kisdedovó sĕ vor magiarisa românii? Dacă crede aşa ceva, se înşală.

A venit însĕ la cârmă dl Dr. Wekerle cu o programă liberală, pronunţând: căsătorie civilă obligătóre, organisarea administraţiei, începênd dela comună, recepţiunea confesiunei israelite şi altele multe.

Nici catolicii, nici protestanţii, nici orientalii, nici israeliţii nu vreau aici în ţéră a sci de căsătoria civilă. Vor fi câţiva ateişti póte, cari vreau acésta. Ḑic ministrii, că dreptul ereditariu nu se póte codifica fără căsătorie civilă, căci sunt confesiuni deosebite în ţéră. Pentru comoditatea judecĕtorilor nu se pot schimba instituţiunile vechi şi bune. Judecătorii sĕ şi cam sfarme mintea, în loc de a judeca tot după formule monotóne.

Statul, guvernul, parlamentul n'au multă trecere în ochii miliónelor locuitorilor, de când sunt esploataţi într'un mod atât de aspru prin diferitele dări directe şi indirecte. Singură biserica este, carea mângăie pe ómeni în nĕcasurile lor. De aceea astăḑi biserica stă mult mai sus în ochii poporului, de cât statul, guvernul şi dieta.

Şi acésta aşa va rĕmâné, până când statul nu se va organisa pe base nóuĕ liberali americane.

In Ungaria atât casa magnaţilor, cât şi bisericile şi însuşi monarchul vor respinge, aşa credem, căsătoria civilă obligătóre.

Organisarea administraţiunei, începând dela comune ar fi un alt scop al guvernului. Autonomia comunală trebue lărgită. Antistia sĕ fie alésă, împreună cu notarii. Ce se póte isprăvi în comună, sĕ nu se ducă la judecătoriile dela oraşe Timpul e ban. Şi sătenii pentru nimicuri sĕ nu plinéscă 2—3 ḑile la solgăbiroul şi juḑii dela oraşe. Antistia comunală ar putea judeca până la 100 fl. sau 200 coróne bani noi Cei neîndestuliţi sĕ apeleze la oraş. Fie-care comună sĕ fie obligată a se îngriji de magazine de bucate, de grâu, secară, cucuruḑ, după trebuinţa ómenilor; şi érna sĕ dee bucate eftine poporaţiunei sĕrace, ce astăḑi recurge la jidovii crişmari din comună, cărora plătesc preţul bucatelor îndoit.

Recepţiunea confesiunei israelite óre sĕ aibă înţeles atunci, când din Galiţia şi Rusia vin în tot anul glóte de israeliţi şi se aşéḑă în regatul ungar? Moisi a făcut o religiune specială israelită. Iisus ni-a dat o religiune generală pentru omenimea întrégă, in care pot afla loc şi jidovii. Cum crede un guvern creştin, că popórele vor recunósce confesiunea israelită de egală cu legea creştinéscă? Mai aşteptaţi magnaţi, boeri nobili şi ce sunteţi încă vr'o 50 de ani Atunci veţi vedé, câţi virilişti, deputaţi şi capitalişti vor avea israeliţii; şi ce va fi cu liftele sosite din spre Galiţia? Cu toleranţa religiósă de astăḑi jidovii progreséză încă prea bine. Guvernul sĕ dee mijlóce de progres poporului muncitoriu.

Suntem aprópe către finea anului. A trecut şi sĕrbătórea marilor voivoḑi ai oştirilor ceresci. Multe biserici românesci sunt închinate archangelilor Mihail şi Gavriil, căci ei cu săbiile lor scóse au apărat biserica română şi stégul românesc în contra mulţimei popórelor barbare.

Suntem în postul Crăciunului După post va urma o nuntă regală în România. Au fost odată Dacia şi Britania ambele provinci romane. Romanii cei vechi au pus primele urme de civilisaţiune pe pămêntul Britaniei. Astăḑi aceste dóuĕ provincii romane sunt regate înfloritóre. Britania e dómna mărilor şi putere de lume pe uscat în cele cinci părţi ale lumei. Vedem cu bucurie, că ele astăḑi sĕ înrudesc prin taina căsătoriei. Sĕ trăéscă, sĕ créscă şi înflorébscă! Regatul cel mic sĕ ajungă odată pe cel mai mare.

d.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

De lângă Piatra Cetii, în Novembre 1892. Multe şi nenumĕrate sunt neajunsele scólelor nóstre poporale.

Ca sĕ le pótă cineva înşira pe tóte ar fi un ce imposibil, fiind că acele provin din multe părţi şi sunt de multe categorii.

Neajunsurile cari au se le îndure scólele nóstre poporale provin în mare parte din nepriceperea, din nepăsarea şi chiar din rea voinţă a ómenilor chemaţi a apĕra interesele scólei.

Cele mai de căpetenie neajunsuri ale scólelor nóstre poporale ar fi: lipsa de mijlóce sigure, din cari sĕ se pótă susţiné învĕţătoriul, ca se nu fie avisat a recurge la popor şi din cari se pótă provedea scóla cu recuisite de învĕţământ, ba se pótă provedea chiar şi pe scolariu cu cărţile necesare de învĕţământ.

Unde salarele învĕţătoresci sunt corĕspunḑĕtóre şi acelea se plătesc regulat şi unde scóla şi scolarii au recvisitele necesare de învĕţământ, lucrurile scolare merg strună. Şi acésta contribue că la astfeliu de posturi competéză, şi dacă nu obvin interese mârşave la mijloc, se şi aleg învĕţători cari îşi pricep chemarea.

„Posibil pe lângă buzunariu!" respunse Roşul. „Eu nu sciuì cine a pierdut portfoiul, un călĕtor pe jos sau călare. Me preumblaì o óră întrégă pe pod, asteptând, că voi da cu ochi de unul ce-şi caută ceva. Neivindu-se nime merseì la hotel, unde cetìi conţinutul epistolelor, ca sĕ aflu numele perḑĕtoriului. O adresă îmi arĕta numele şi locuinţa d-tale în hotelul acesta şi écă, pentru ca sĕ-ţi înapoez portfoiul sunt acum la d-ta.

O Dómne, cum se înşélă omul de des, judecând după esterior. Aşi fi fost în stare sĕ me arunc în braţele dlui om-diavol.

Îmi esprimaì mulţămitele mele cele mai ferbinţi şi precum me indignase până acum presenţa lui, atât me îmbucura acum mai tare. El nu voia se şcie de tóte aceste. Eu îmi propusei sĕ nu mai judec în viéţa mea după fisionomie.

„Salută-mi pe frumósa d-tale Fanny! Bun voiagiu! O sĕ ne revedem!" ḑise Roşul şi se depărtă.

Sosirea acasă.

Voiam sĕ plec. Plătì birtaşului. Servitoriul mergea înainte-mi cu cuferul pe spinare, pe scară la vale, când écă că se ivi pe scară fratele meu acela, pentru care venisem la Praga.

Se înţelege, că din plecare nu sĕ alese deocamdată nimic. Ne întórsem în odaià, unde auḑii cu plăcere, că cestiunea fratelui meu s'a schimbat în favorul seu, căci perderea cea enormă i s'a restituit prin o bună speculaţiune cu bumbac şi cu cafea.

El venise la Praga, ca sĕ-şi aplaneze însuşi lucrurile: „Acum sum în clar cu tóte", îmi ḑise el, „dar las de n'am dus frică. Voi sĕ ḑic adio comerciului, o sĕ mi depun mai bine paralele, fie şi cu interese mai puţine, căci astfel nu o sĕ mai vin în pericol, de a devenì aḑi un milionar, ér mâne un sărântoc şi jumĕtate. Deci am venit, ca sĕ-ţi mulţămesc ca la un frate, ér cu ómenii mei sĕ me împac odată pentru totdeuna".

A trebuit sĕ-l conduc pe la diferite familii, el observà însĕ în curênd impacienţa mea şi dorul de casă, deci me sfătuì deja la vre-o câteva ḑile, ca sĕ plec fără dênsul. Me hotărì a o şi face, căci el mai avea sĕ rĕmână vre o câteva sĕptĕmâni prin Praga.

Cu procsima poştă me depărtaì din Praga către mult iubita mea patrie.

In decursul călătoriei îmi venì fórte des om-diavolul în minte. Nu-i mai puteam uita figura şódă cu rocul cel roşu, cu piciorul din ciobótă şi cu faţa cea neobicinuită. Ba, după cum am fost observat, el avuse şi un moţ de pĕr negru pe frunte. Posibil, că sub acela purta un cornişor — şi apoi écă'l pe „ucigă-l crucea" — dela crescet, păn' la tălpi.

Ce e drept, portfoiul l'a fost adus, şi mai onest, nici chiar un om nu a putut fi. A fost cetit epistolele drăgălaşei mele Fanny şi tot asemenea instrucţiunile, ce mi le-a dat fratele meu — deci a putut sci secretele mele. Dar apoi faţa acésta! — o aşa de nelegibil nu scrie natura nici când! Destul, că se fi creḑut când-va în esistenţa lui Mefistofele, acum nu asi mai fi dubitat de fel.

Astfel de idei me preocupau şi nu o pot nega, că me aruncaì cu plăcere în braţele fantasiei, nu de altceva, dar îmi trecea de urît. Incepuì a crede, că om-diavolul e un adevĕrat diavol, ér onestitatea lui nu ar fi altceva decât o cursă pentru de a-mi fura sufletul. Ei şi dacă ar fi astfel, ce mi-ar puté el oferì? Aur şi avuţie? O, nu am fost nici când un mare iubitor de bani. Un tron? De acela mi-ar convenì pe opt ḑile, ca sĕ dăruesc lumei pace — însĕ érăşi m'aşi fi reîntors în odaia mea cea modestă, ca sĕ-mi samĕn la timpul seu însu-mi napii, ca un al doilea Cincinat. Femei frumóse? Aşi! dacă me cugetam la Fanny, mi se părea că cele mai frumóse dame din lume sunt nisce babe bĕtrâne. Nici că am dorit vre-odată sĕ fiu eu făimosul Faust! Si óre pentru ce? O, eu eram fericit! Fericit? Nu de tot, căci îmi era frică de mórtea cea osósă, ca nu cumva sĕ-mi secere pe Fanny şi pe cei doi fii.

Şi apoi ḑeu, că s'ar putea nasce întrebarea, că óre ne-am putea reafla în paradis?

. . . .

Dóuĕ ḑile şi o nópte călătorisem dela Praga către orăşelul meu. Insĕrase şi în ḑiua a dóua de géba înpintenaì pe visitiu cu vorbe şi parale, căci se făcù tot mai târḑiu, tot mai întunerec şi eu devenì tot mai doios, sĕ-mi vĕd soţia, pe carea nu o mai vĕḑusem, de un sfert de an; sĕ-mi vĕd copii, cari înfloreau în jurul mamei lor, ca doi boboci, în jurul trandafirului desvoltat. Tremuram de bucurie, gândindu-me, că pe cea mai agreabilă persónă din secsul frumos, pe soţia mea sĕ o îmbrăţişez încă astăḑi.

(Va urma.)

Se póte dară lămurit vedé, că numai buna stare materială póte scăpa scólele nóstre de multele neajunsuri, ce ḑilnic le întimpină.

Şi chiar în direcţiunea acésta pe unele locuri merg lucrurile de tot anevoe, căci organele chemate a se ocupa cu idea acésta, comitetele parochiale, nu s'au obicinuit a se interesa de afacerile scolare-bisericesci, ba unii in loc de a aduna sau a păstra ce au adunat alţii, s'au obicinuit pe întrecute a instrăina din averea bisericei pe tóte cărările.

Nu esistă dóră nici o comună unde nu s'ar putea pune basă unui fond bisericesc cu scop de a ajutora scóla.

Aprópe, ba pot ḑice, că tóte bisericile dispun de averi mai mari ori mai mici, şi nu-mi vine a crede, că acele averi administrate conscienţios, nu s'ar putea înmulţi ca sĕ se pótă ajutora scóla, plătind o parte, dacă un întreg salariul învĕţătoriului, sau dacă nici atâta a jertfi la an cel puţin câte 10—20 fl. cumpărând cărţi pe séma scolarilor.

iS'ar putea pune la cale multe lucruri bune şi folositóre numai ómeni cu bună-voinţă sĕ fie. Şi ómenii aceia ar trebui se-i afli în comitetele nóstre parochiale. Durere însĕ acestea în multe locuri nu'şi pricep chemarea.

In multe locuri se aleg membrii în comitete cu intenţiune ca aceia se nu'şi pricépă chemarea, — sau se nu'şi scótă ochii unul altuia, — şi astfel se pótă róde neconturbat din averea bisericei.

Se află comună în tractul A.-Iuliei de esemplu, unde din averea bisericei administrată conscienţios în trecut, astăḑi s'ar putea plăti salariul învĕţătoriului dar nu numai că nu se plăteşte salariu cât de puţin, ci nu se contribue pentru scóla nici un ban, fiind că nu sunt de unde. Şi acésta din causă fiind-că pe vremea funcţionării fericitului fost protopop, aici preotul denumea, sau alegea epitropii, cărora le părea bine, că preotul îi punea se adune must ca interese de pe la debitorii bisericei ori se măture din când în când pivniţa bisericei. Preotul era casariul bisericei, căci dênsul încasa banii de pe vinul bisericei, pe care'l vindea când avé lipsă de bani şi cu preţul ce'l hotăra dênsul; dênsul şi numai dênsul scia cât vin se află în pivniţa bisericei, căci numai dânsului îi era permis sĕ pórte cheile de la pivniţa bisericei.

Dênsul compunea socotelile bisericei, după cum afla de bine, le cetea comitetului fără leac de genare şi comitetul fiind adunat la şedinţă în casa preotului, împreună cu preotul le aproba şi acésta ca se nu fie eschis dela „adelmaşul sămădaşului“.

Sub astfeliu de adinistraţie „conscienţiósă“ de multe ori din câte 4—5 sute ferii de vin, ce se aduna tómna, la biserică, socotelile bisericei se încheiau cu deficit, fără ca se fie contribuit pentru scopurile scolare un cruceriu măcar. Aşa a fost în trecutul apropiat.

Până când în fruntea afacerilor scolare-bisericesci vor mai sta astfeliu de ómeni fără consciinţă, causa scólelor nóstre va zăcea în nămol.

Nu-mi pot închipui cu ce obraz póte purta cineva titlul de membru în comitetul parochial, când scie, că nu póte ori nu voesce sĕ'şi facă datorinţa de membru al comitetului parochial şi când scie că s'a făcut tovarăş cu de aceia, cari răpesc şi rod averea bisericei. *Y.*

Varietăţi.

* (Dela Curtea română.) Cetim în „Timpul“: A. S. regală principele moştenitoriu a plecat Marţi cu acceleratul de la órele 5.50 la Londra.

A. S. regală este însoţit în călĕtoria Sa de dl Lt. colonel Condă

Majestatea Sa regele a însoţit la gară pe augustul seu nepot.

De asemenea au mers la gară toţi domnii miniştrii.

Principele Ferdinand va merge la Londra direct pe la pasul de Calais, şi va ajunge Joi în capitala Marei Britanii.

* (Distincţiune.) Ni se scrie din Sătmar: Dl Vasiliu Pop, jude la tribunalul regesc din Sătmar fu distins în ḑilele aceste cu titlul de „jude la tabla regéscă“. Preşedintele tribunalului Móricz Lajos a cetit în şedinţa plenară decretul de denumire, accentuând, că şi românilor li se recunosc meritele Dl jude are un serviciu de 30 de ani, şi este unul dintre cei mai activi şi inteligenţi bărbaţi. Aşa dară acésta distincţiune „jam pridem debuisset“. Guvernul întârḑie prea mult cu recunóscerea meritelor bărbaţilor români. Dl Vas. Pop este şi proprietariu mare în „ţéra Oaşului“.

* (Sciri militare) Dl căpitan de cl. II a Macsimilian Bussu dela reg. 50 inf. e transferat la reg. 33 inf. şi Iosif Tomşa dela div. bat. 36 la reg. corp. de art. 13. Dl Enea Nicola e numit medic asistent în reservă la reg. 3 de dragoni.

* (Deputaţi sasi pe la ministrul.) „Kronstädter Ztg.“ scrie: Deputaţii dietali Iosif W. Filtsch şi baron Eugen Salmen au făcut în 27 Novembre o visită fostului ministru-preşedinte, pentru ca sĕ mulţăméscă acestuia pentru atitudinea observată faţă de saşi. Contele Szapáry mulţămí pentru acéstă atenţiune şi observà între altele, că nisuinţa sa a fost în totdéuna ca sĕ aplaneze contrastele esistente, pentru ca prin unire sĕ consolideze patria. Salmen şi Filtsch făcură apoi visită şi actualului ministru-preşedinte Weckerle şi ministrului de interne Hieronymi, pentru ca sĕ le tălmăcéscă simpatiile sasilor şi sĕ róge pe aceştia de aceeaşi bunăvoinţă, după cum a manifestat-o guvernul trecut. Ambii ministrii primiră bine aceste declaraţiuni şi asigurară pe deputaţi, că ei nu vor arăta mai puţină bunăvoinţă, ca cabinetul trecut şi că se vor îngrijí, ca legile sĕ nu rĕmână numai pe hârtiă“.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Cluş, escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa III-a în Şomcherec (comitatul Soln. Dobâca) cu léfă de 205 fl. şi alte accidenţii. Reflectanţiii au a-şi înainta cererile în decurs de trei sĕptĕmâni şi a depune o cauţiune de 100 fl

* (Cas de mórte.) Consilieriul scolariu *Mocnik*, savantul autor al opurilor de matematică, care sunt întrebuinţate la scólele medii din întréga monarchie, a reposat în Graz la 1 Decembre a. c. n.

* (Convenţia franco-română.) Din Paris se anunţă, că comisiunea vămilor a adoptat convenţiunea de comerciu şi navigaţiune între Francia şi România.

* (O lege contra uzurei în Rusia.) Consiliul imperiului rus a fost sesizat de un proiect de lege contra uzurei, după care ori ce interese ar trece preste 8 ½ la sută vor fi considerate ca uzurare. Persóna recunoscută culpabilă de delictul de camătă va fi condamnată la închisóre de patru până la şasespreḑece luni; dacă împrumutătoriul, pentru a ascunde delictul, cuprinde în capitalul împrumutat enunţat interesele uzurare, pe cari le reclamă, pedépsa nu va putea fi mai mică de 18 luni de închisóre. Dacă delictul a fost comis faţă de minori sau de „persóne slabe la minte“, vinovatul va fi judecat la muncă silnică sau chiar la deportare în Siberia.

* (O scenă înfricoşată la luptele cu tauri.) In ḑilele trecute s'a întêmplat o scenă înfricoşată în Arpega (Mexico) cu ocasiunea unei lupte de tauri. Un taur, care turbà în urma rănilor, ce le primise în cursul luptei, şi începu sĕ sară şi sĕ mugéscă, aşa încât taurii, ce se aflau în afară de arenă întro fugă sĕlbatică trecură preste zăgazurile arenei asupra publicului îngrozit. Privitorii înspăimântaţi, pentru ca sĕ se apere de taurii turbaţi, se refugiau într'o parte a amfiteatrului, care fiind slab construit, se dărîmă. Preste 50 de persóne fură rănite prin acéstă dărîmare Taurii uciseră mai multe persóne şi rănira 15 ómeni.

* (Cel mai bogat om din lume a murit.) O telegramă din New York aduce scirea, că Jay Gould, cel mai bogat om din lume, a murit la 2 Decembre n Averea lui se socotesce a fi fost 375 milióne franci şi 70 de milióne percente anuale, ce le primia după acéstă sumă colosală.

* (Despre miopie.) In un tract referitoriu la purtarea de ochelari profesorul Rothmund pune întrebarea, că este miopia aşa dăunósă precum sus ţin mulţi şi apoi rĕspunde: Inainte de tóte trebue sĕ constatăm, că dela purtarea de ochelari nu scapă aprópe nici un ochiu.

Ochiul normal (fără defect) la lucrul de aprópe are trebuinţă de ochelari cam dela anul al 45-lea, cel departe vĕḑătoriu încă din tinereţă. Ce e drept, sunt ómeni, cari nici la adênci bătrêneţe nu întrebuinţéză ochelari, acestia sunt — fără scirea lor — numai puţin miopi, ori doi ochi diferiţi, dintra cari pre cel scurt văḑător îl întrebuinţéză pentru lucrul de aprópe, ér pe cel departe văḑĕtor pentru lucrul de departe Ochiul puţin scurt vĕḑĕtor are avantagiul unei mari durate la lucrul de aprópe, o prerogativă, care nu se póte preţui în de ajuns pentru multe ocupaţiuni. Dondes ḑice: Prejudiţiele miopiei se esageréză de către mulţi. Ele sunt a se delătura prin întrebuinţare timpurie de ochelari potriviţi ca şi prin iluminaţiune şi ţinută acomodată mai ales în scólă.

Numai o formă de miopie este îngrigitóre şi póte conduce chiar la orbire — aşa numita miopie progresivă. Până când miopia ordinară înaintéză odată cu crescerea ochiului şi cu anul al 20 lea sau al 22-lea nu mai face nici un pas, până atunci acéstă formă rară, care după Tscherning abia atinge un procent progreséză încă şi după anul al 40-lea şi în unele casuri este împreunată cu vedere ageră. Ea este alt mintre un morb, ce se baséză cu totul pe alte cause şi nu stă în nici o legtură cu lucrul de aprópe.

Dare de sémă şi mulţămită publică.

Subscrisul ve rog sĕ binevoiţi a publica în preţuitul ḑiariu, ce'l redactaţi următórele:

Devenind ca învĕţător în acéstă comună şi ne-aflând cele necesare pentru de a propune, m'am tot cugetat cum a'ş putea eu, ca cel puţin ce e mai de lipsă dintre obiecte sĕ'mi pot procura. Aşa am recurs la spriginul on. public, şi la 24 Novembre st n. a. c. am arangiat o petrecere cu dans, şi cu tóte că a fost timpul cam scurt, totuşi petrecerea a fost cercetată de un public numĕros, inteliginţă şi popor de rând, cari toţi au contribuit pentru scopul susamintit, şi adecă din Bucerdea: Candin Pop primar 2 fl. Antoniu Pop 2 fl. Moise Meteş notar 1 fl. 20 cr., Ferencz Bitai 1 fl. Mihailă Floria 1 fl. 20 cr., Aurel Jurca preot gr. cat. 1 fl., Culiţă Floria 1 fl. 20 cr., Teodor Pop paroch gr. or. 1 fl., Crişan Chirilă 1 fl., Chirilă Borza 80 cr., Culiţă Borza 80., Indreiu Truţa 80 cr., Ioan Bolea 80 cr. Buţiu Rusan 40 cr., George Floria 80 cr., Ioan Pop 80 cr., Iulian Anghel înv. Cricău 50 cr., Petru Jomolean Cricău 80 cr., Teodor Bârsan preot gr. cat. Cricău 1 fl., N. N. Mesentea 2 fl, Ioan Botta Alba-Iulia 1 fl., Iosif Bucur Barabanţ 50 cr., Romantan Remus farmacist Alba-Iulia 50 cr., N. Barbu iurist Alba-Iulia 50 cr., George Tot. Băbăbanţ 40 cr., Veronica Biriş Ighiu 1 fl., Domea Ioan înv. Ighiu 40 cr., Au mai incurs dela mult onoratul reverendisimul domn administrator protopresbiteral din Alba-Iulia Nicolau Ivan 2 fl., dela dl Erimie Iliescu preot gr. or. în Stremţi 50 cr. — Suma totală 27 fl. 70 cr. din care subtrăgêndu-se spesele 16 fl. resultă un venit de 11 fl. 70 cr. o sumă destul de frumósă, precum nici nu a'şi fi cugetat. Deci din tótă inima îmi dau mulţămita mea publică atât dlor cât şi prea stimabilelor dómne şi d şóre, cari nu au pregetat a osteni şi ne-a cercetat cu presenţa la petrecerea nóstră din sat. Dea ceriul ca şi în viitor sĕ vedem mai mult public în mijlocul comunei nóstre, unde noi cu tótă plăcerea îi vom primi cu braţele deschise, pentru-că se ḑice: „Unde-i unul nu-i putere la nevoi şi la durere. Unde's doi puterea cresce, şi duşmanul nu sporesce“.

Am a mulţămi şi a fi recunoscător dlui arendator Antoniu Pop, care în tot decursul petrecerei ne-a servit cu beutura gratis.

Tot asemenea şi dlui Chirilă Pop, care a binevoit a ne da casele sale proprii ca sĕ ne putem petrece.

George Şandru,
învĕţător.

Banii cei noi.

Piesele banilor celor noi sunt:

a) Monede de aur.

1 piesă de 20 coróne = 10 fl. v. a. = 1000 cruceri = 2000 bani.
1 piesă de 10 coróne = 5 fl. v. a. = 500 cruceri = 1000 bani.

b) Monede de argint

1 piesă de 1 corónă = 50 cruceri = 100 bani.
1 piesă de ½ corónă = 25 cruceri = 50 bani.

c) Monede de nickel.

1 piesă de 20 bani = 10 cruceri.
„ „ „ 10 „ = 5 „

d) Monede de bronz.

1 piesă de 2 bani = 1 crucer,
1 „ „ 1 „ = ½ „

Pe lângă banii noi, vor umbla deocamdată şi banii cei vechi, cari se vor retrage numai pe încetul din curs. Mai ântâiu, — fără îndoială însĕ nu curênd — se vor scóte florenii de hârtiă de câte *unul.* Incetul pe încetul se vor retrage apoi banii mĕrunţi de astăḑi, de argint şi aramă, şi se vor înlocuì cu monede de nickel şi bronz. Mai târḑiu se vor scóte piesele de 5 fl. şi 50 fl. şi se vor înlocuí cu bani de aur.

Banii de argint de astăḑi piesele de 2 fl., de 1 fl. şi de ¼ fl. (25 cr.), deocamdată rĕmân în circulaţiune. Retragerea acestora încă este prevĕḑută în lege, dar, când se va face, nu se scie.

Mai târḑiu se vor retrage pe încetul şi biletele de bancă de 10, 100 şi 1000 fl. şi în locul lor se vor întroduce alţi bani de hârtie, cari se vor putea schimba ori când cu aur.

Perceptoratele de dare primesc ori ce sumă numĕrată în coróne de argint de câte o piesă, pe când privaţii nu sunt datori sĕ priméscă mai mult, ca 50 piese. Monede de nickel de 20 şi 10 bani, atât casele statului, cât şi privaţii sunt datori sĕ priméscă până la 10 coróne sau 5 fl.; monede de bronz de 2 şi 1 ban, casele statului, primesc până la 10 coróne; privaţii nu sunt datori sĕ priméscă mai mult ca 1 corónă sau 50 cr.

Galbeni austriaci, piese de 1 fl. se vor bate şi în viitor, piese de 4 nu.

1 Galben = 11.29013 coróne; la sume mai mici = 11.29 coróne.

Astfel 10 # = 10 × 11.29 = 112.90 coróne; 5 # = 5 × 11.29 = 56.45 coróne.

Piesele de 8 şi 4 fl. aur (Napoleon d'or) nu se vor mai bate în viitor, cele de astăḑi se vor retrage pe încetul.

O piesă de acestea = 19.04516 coróne.

In franci socotéla este următórea:

1 corónă = 1.05 franci
10 „ = 10.50 „
20 „ = 21.— „

Calcularea în coróne nu este încă obligătóre, adecă nimeni nu este obligat sĕ numere numai în coróne, de aceea ori ce plăţi se pot face sau unmai cu bani vechi sau numai cu noi, sau amestecat, cu noi şi cu vechi.

De esemplu *100 fl.* se póte plătí cu:

1 piesă de bancă de 100 fl.
2 piese „ stat à 50 „
10 „ „ bancă à 10 „
20 „ „ stat à 5 „
100 „ „ stat à 1 „ sau:
cu 20 „ „ aur à 10 coróne
„ 10 „ „ „ à 20 „
„ 50 „ à 2 fl. v. a. argint
„ 100 „ à 1 „ „ „ „
„ 400 „ à ¼ „ „ „ „

1 fl. v. a se va puté plătí:

cu 1 piesă hârtiă de 1 fl.
„ 1 „ argint „ 1 „
„ 4 „ „ à ¼ „
„ 2 „ coróne argint
„ 10 „ à 20 bani nickel
„ 20 „ à 10 „ „
„ 100 „ à 2 „ bronz
„ 200 „ à 1 ban „
sau cu 1 corónă şi 50 cr.

In genere calcularea este fórte simplă.

Suma nóstră de floreni şi cruceri se înmulţesce cu 2, adecă se duplică şi avem coróne şi bani. De esemplu 2 fl. 40 cr = 4 coróne şi 80 bani, sau 4.80 coróne; 230.20 fl. = 460.40 coróne.

Din Călind. plugarului de pe 1893.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 4 Decembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	113.60	113.60
Renta ung. de hârtie 5%	100.50	10065.
Scrisuri fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Galbeni împĕrătesci	5.66	5.67
Napoleon-d'ori	9.56½	9.51
Mărci 100 imp germane	58.90	58 85
Londra 10 Livers sterlingi	119.95	119.85

Nr. 424/892. [236] 1—3

Edict.

Samoilă Popoviciu, gr. or. din Aciliu, comitatul Sibiiu, care a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Ana Vâlc tot din Aciliu mai bine de 33 ani fără a se sci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 27 Octobre a. c. Nr. 6783 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asuprăi de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 23 novembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 430/892. [234] 2—3

EDICT.

Constandin Dinu Eşian gr or. din Făgăraş bărbatul legitim al Marii Eşian născ. Nechifor gr. or. din Făgăraş, care de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de şaşe luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de soţia sa se va prtracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Nr. 431/892. [235] 2—3

EDICT.

Maria Iacob Haneşiu gr. or. din Grid soţia legitimă alui Nicolau George Urdea gr. or. din Grid, care de trei ani şi cinci luni de ḑile a părăsit pe bărbatul ei, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de un an şi una ḑi dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului.

Iuliu Dan,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghîrbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriș	—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.31	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	-
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroșeni** pl.		6.—	10.50	6.20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8,30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timișóra**		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		**Ghiriș**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă óreled e nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Báile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46						
—	—	4.42	2 34	5.57	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. **Teiuș** pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copșa-mică** sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraș pl.		—	7.45	3.—	-

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oșorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		**Simeria**		5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55		**Brașov**		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		**Zernesci**		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. **Brașov** sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. **Kezdi-Oșorheiu** pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125. Sibiiu, Sâmbătă 28 Noemvre (10 Decembre), 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAME.. TUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cestiuni scolare.

Dacă până de curênd puţin ne am interesat, unde se cresce tinerimea nóstră, în scólele nóstre naţionali române, ori în cele ale străinilor, nu urméză ca şi pe venitoriu sĕ urmăm aşa. Compatrioţii nostrii — magiarii, cu privire la crescerea tinerimei lor din cea mai fragedă etate până când trec la universitate, au o direcţiune bine marcată, căreia urméză — am puté ḑice în mod fatalistic. Magiarii cu puţine esceptiuni 'şi cresc tinerimea în scólele proprii naţionali, — de aci simţul naţional e atât de viu la poporul magiar — încât a devenit intolerant faţă de alte naţionalităţi. Mai tot aceeaşi direcţiune urméză şi saşii — cu deosebire numai, că crescerea acestora e cu mult mai solidă, şi e mai bine condusă. De sine se nasce întrebarea, că óre urmăm şi noi românii în crescerea nóuĕi generaţiuni după un plan anumit, şi avem óre o direcţiune bine normată? Respunsul nu póte fi decât negativ. Precând unii dintre noi, pătrunşi de adevĕrul, că numai în institute naţionali tinerimea 'şi póte câştiga o crescere solidă-naţională şi astfel 'şi dau fii în scóle române, pre atunci alţii şi încă o parte bună, chiar în etatea cea mai fragedă şi trimet pruncii în scóle străine cu deosebire magiare. Şi e mare pĕcat a şi da cineva pruncul, când are sĕ-şi câştige primele cunoscinţe, când are sĕ i se pună basa, pentru desvoltarea lui ulterióră, în o scólă cu limbă de propunere străină. Că mulţi părinţi comit acest pĕcat, ne putem convinge cercetând scólele magiare, ce sunt în multe locuri locuite în mare parte de români.

Luăm d. e. Trăscăul. Aici o parte bunişóră dintre moţii nostri fruntaşi, preoţi, învĕţători etc. şi duc pruncii, ca sĕ înveţe limba ungurésca, precum emigră turcii la Meca — locul sânt —. In Zarand scólele de stat din Baia de Criş, Brad, Băiţa, am puté numí încă şi alte locuri, gem de prunci români, atât băieţi cât şi fetiţe. Şi dacă cauţi ce profesiune au părinţii, ce şi trimet pruncii în atari scóle cu limba de propunere numai magiară, vei afla cu durere, că sunt preoţi, învĕţători, şi chiar profesori, meseriaşi şi fruntaşi din popor. Căci e sciut, că ómenii sĕraci fórte cu greu îşi dau pruncii la scólă. Şi care póte fi motivul că chiar dintre fruntaşii nostrii, cum am ḑice, chiar lumina şi sarea pământului alérgă la scóle străine — în primii ani de învĕţătură ai fiilor lor. Ni se spun multe motive, unul mai nebasat ca celalat. Sĕ vedem de acele motive.

Primul este: avem lipsă de limba magiară, şi în etatea fragedă o învaţă pruncul mai iute ca în etate mai înaintată.

Unii aduc drept motiv, că scóla confesională din sat e debilă, şi învĕţătura nu face nici un sporiu. Ér părinţii ce au fete, se escusă, că nu au scólă de fetiţe română în apropiere sau în loc.

Alţii în simplitatea lor merg până la órba afirmare, că nu poţi trăi fără limba magiară — aşa adecă a auḑit dela solgăbirăul, când a fost la alegerea de jude şi veḑi dómne fără limba magiară nu poţi căpăta nici o pită — diregătorie. — — — —

Motivul cel adevĕrat este ignoranţa condamnabilă, de carea e condus un părinte, carele îşi sacrifică pruncul 3—4 ani, primii ani de scólă pentru acuirarea unei limbi strĕine.

Mai esistă încă şi motive indirecte. Instituţiunile nóstre d. e. despărţĕmintele Asociaţiunei, comitetele parochiali, apoi comitetul şi sinodul ppesc încă nu s'au desvoltat întru atâta, încât sĕ dea o direcţiune anumită în cestiunile nóstre scolari.

Mai departe opiniunea publică română încă nu s'a desvoltat întru atâta, încât sĕ pótă face presiune morală asupra celor slabi de înger, ca sĕ nu-şi dea prunci la scólă — la scóle stăeine magiare

Sĕ esaminăm motivele, celor ce alérgă cu pruncii lor pre la scóle streine în primii ani de scólă

E o părere fórte greşită, că pruncul învaţă în etatea fragedă mai curênd o limbă strĕină, în scólă cu limba de propunere d. e. magiară Esperinţa de tóte ḑilele — ḑeci de casuri a'şi puté aduce înainte, unde pruncii, cari au stat 3—5 ani la scólă cu limba de propunere magiară, nu au fost în stare a susţiné o coversare în cercul cunoscinţelor lor. Şi óre pentru-ce? Pentru-că în 3 ani dintâiu sêrmanii prunci boviséză, nu pricep absolut nimic, ci învaţă numai ca papagalii fără a-şi putea da sémă de nimic. Prin anul al 4 lea încep a înţelege câte ceva şi numai. Este tot atâta a'ţi trimite pruncul în scólă cu limba de propunere magiară séu turcă. Tot aşa greutate întimpină cu învĕţarea uneia ca şi a celeialalte. Mai vine la mijloc şi împregiurarea, că facultăţile spirituale a le elevului în loc de a se desvolta, se tempesc prin învĕţarea de rost a unor lucruri, ce nu le înţeleg.

Da! e adevĕr, că o limbă se învaţă iute ca prunc, însĕ acésta numai prin conversare neforţată, dar nu cu cartea în mână, învĕţând a scrie litere şi cifre. Este apoi cu totul altceva scusa ce se aduce că: precum în familii bonele sau guvernantele învaţă limbi strĕine pe eleve — tot aşa şi în scólă. Diferinţa e mare. In scólă un învĕţătoriu, pre o durată scurtă. are câte 40--60 elevi de instruit. O guvernantă 1—4 eleve.

Şi afară de aceea o guvernantă, eventual un învĕţătoriu privat are în apropierea sa în continu elevul sau eleva. Sĕ vedem câte-va din motivele pedagogice.

E un principiu vechiu în scólă: Sĕ purceḑi dela cunoscut la necunoscut. In scólele cu limba de propunere magiară nu se ţine şi nu se póte ţiné cont de acésta — în ce privesce pre elevii români.

Un alt principiu este: Una greutate de odată. Şi elevul român, carele pentru prima dată e nenorocit a întra în scólă are mai multe greutăţi deodată. Primo loco nu pricepe limba de propunere, şi apoi greutăţile împreunate cu cetitul şi scrisul. Nu a esistat un pedagog de renume, carele sĕ nu combată instruirea în limbi strĕine — la întrarea pruncului în scólă. In asta privinţă părerea pedagogilor e unisonă: Primele cunoscinţe se i se predea elevului în limba maternă. Acésta e o macsimă, la carea se închină şi magiarii, când e vorbă se-şi lăţéscă limba pre conta altor popóre.

Şi apoi óre ce fac magiarii şi saşii, îşi trimet ei pruncii începători în scóle strĕine? Nu! Ar trebui deci sĕ le urmăm şi noi lor în asta privinţă.

Cine numai 'şi iubesce limba şi neamul seu românesc, nu comite pĕcatul de a'şi trimite prima dată pruncul în scólă strĕină. Óre numai între inteliginţă şi fruntaşii români sĕ se afle unii găgăuţi, cari voesc a-şi acoperi pĕcatul? Óre sĕ nu aibă nici atâta cunoscinţă unii dintre preoţii şi învĕţătorii, cari îşi dau pruncii la scóle strĕine, că dau un rĕu esemplu, că comit un pĕcat neiertat faţă de proprii lor fii, şi faţă de poporul, din a cărui sudóre trăiesc.

Ni-se ḑice şi durere în multe locuri e faptă, că scóla confesională a slabă, şi de aceea sĕ ḑice, că şi trimete Dan şi Brau, pruncul la scóla strĕină!

Dacă acésta o ḑice un fruntaş nesciutoriu de carte, e ignoranţa la mijloc, când însĕ ne vorbesce aşa preotul Simeon ori învĕţătoriul Stefan, trebue sĕ te umpli de indignare. Dacă scóla în comună e slabă atunci óre nu pórtă loco prim preotul vina în mare parte? E dureros a face constatarea, că preotul X. şi Z. 'şi bat peptul ḑicênd: sum preot bĕtrân de 30 de ani — şi când colo scóla dênsului ca vai de ea, ér învĕţătoriul rabdă la fóme, şi apoi dacă scóla din sat e slabă, óre dl părintele, ori domnul învĕţătoriu se nu aibă atâta timp ca mai bine sĕ se ocupe de instruirea pruncilor lor, decât sĕ-i

---

FOIŢA.

Nóptea strîgoilor.

— Novelă de Zschokke. —

Sosirea acasă.

(Urmare).

E adevĕrat, că înainte de ce făcusem cunoscinţă cu Fanny, fusesem deja amorisat. A esistat pentru mine odată şi o Iulia, pe carea mi-a înstrăinat-o superbitatea părinţilor mei şi a aruncat-o în braţele unui nobil polon. Amorul nostru a fost pentru ambii amorul prim — aprópe nebun!

In óra primă ne jurasem amor pe mórte şi viéţă — sărutări şi lacremi ne erau martori la jurămêntul nostru.

Dar se scie ce se întêmplă în astfel de casuri! Ea deveni soţia unui starost şi eu vĕḑui pe Fanny. Amorul meu faţă de Fanny fù mai sânt şi mai matur. Iulia a fost odată ḑeitatea fantasiei mele, ér Fanny era şi e adorata inimei mele.

Când intrarăm în somnorósele strade ale orăşelului meu bătù orologiul din turn una. Me coborîi la postă, lăsaì servitoriul cu băgagia acolo, fiind-că însu-mi voiam sĕ me reîntorc, la cas, că aşi afla pe toţi de acaaă dormind. Luaì calea către suburbiu, în a cărui capĕt stetea casa mea încunjurată de nuci înalţi. In depărtare îmi străluciau ferestrile casei mele în lumina cea feerică a lunei

Visită neplăcută.

Şi toţi durmiau! — O Fanny, Fanny, sĕ fi fost destéptă, m'ai fi scutit de multă spaimă şi amărăciune. Dormiau cu toţii: soţie, copii, servitorii, — nicăiri o scânteie de lumină! Incunjuraì casa şi de ḑece ori — tóte încuiate! Nu voiam sĕ treḑesc pe nime, mai bine voiam sĕ amân óra plăcută a revederei pe diminéţă.

Spre cea mai mare a mea norocire aflaì deschis noul şi frumosul meu pavilon din grădină. Intraì! Pe măsuţă se afla încă o corfiţă cu lucrul de mână a soţiei mele, jeţurile mici ale copiilor, tobe, biciuri şi căluşei de lemn — tóte aceste le observaiu la lumina lunei, ce umplea pavilonul. Sigur, că după améḑi au petrecut aci! Şi oh! cum mĕ simţiam de bine în mijlocul jucăriilor acestora, gândiam că me aflu în însuşi mijlocul iubiţilor mei. Me resturnai pe sofă, cu hotărîrea, de a rĕmâné aci preste nópte. Nóptea era lină şi mirosul din pomii înflorinţi şi din straturile de flori străbătea în odaie.

Acelui, care n'a dormit timp de 40 de óre, i-se pare ori şi ce pat móle.

Aşa şi mie — adormì îndată! Insĕ abia aţipisem, şi écă mĕ treḑì scârţăitura uşei. Me ridicai — şi înaintea mea stetea un om, despre care cugetam că e un hoţ, privindu-l însĕ mai deaprópe recunoscuì într'ênsul pe prietinul meu cu rocul cel roşu.

„De unde vii?" îl întrebaì.

„Dela Praga! Preste o jumĕtate de óră plec mai departe, dar fiind-că ţi-am promis, voiam sĕ te cercetez cu o cale şi pe d-ta. Mi-a spus servitoriul, că numai acum ai sosit şi gândeam, că o sĕ fiţi încă deştepţi cu toţii. Au nu vei voi sĕ dormì aci preste nópte şi sĕ-ţi atragi în răcéla acésta un morb?"

Eşiì cu el din grădină, dar îmi tremura trupul întreg, aşa me spăriase apariţiunea acésta curiósă.

Rîdeam — nu-i vorbă — rîdeam în mine de frica mea superstiţiósă şi totuşi nu me puteam scăpa de ea. Aşa este omul din fire! Trăsurile misantropice din faţa prietinului meu din Praga erau acum, la lumina lunei, cu mult mai înfiorătóre şi ochii lui cu mult mai scânteitori.

„M'ai înspăimântat, ca o fantomă" — ḑiseì tremurând către el. „Cum ai venit d-ta sĕ me cauţi în pavilon? Sĕ pare, că esci un atot sciutor!"

Imi zimbí maliţios şi ḑise: „Cunosci-me acum şi ce voesc dela d-ta!"

„Te asigurez, că nu te cunosc mai bine ca în Praga. Dar de glumă totuşi îţi voi povestì, ce-mi păreai că esti în Praga — dacă nu mi-o iei în nume de rĕu. Cugetam, că dacă nu esci un fel de vrăjitor, atunci de sigur esti un diavol"

El se rînji şi-mi respunse: „Ei, şi dacă aşi fi din întêmplare cel din urmă, ai întra cu mine în relaţiuni?"

„Ar trebuì sĕ-mi oferi mult, păn ce m'aşi învoì. Căci crede-mĕ dle diavole — permite-mi sĕ te numesc astfel — eu sum deplin fericit!

„De oferit, nici că ţi-aş oferi ceva".

Acésta se făcea în timpurile cele vechi, când mai credeau ómenii în necuratul, şi se păziau de el, — atunci trebuia sĕ capituleze omul. Astăḑi însĕ, când nu mai crede nime in diavol, şi când fiesce carele voesce sĕ lucreze numai şi numai cu raţiunea, astăḑi ḑic, sunt muritorii prea ieftini.

„Cu mine e altfel! Desi ţin lucrul cu „ucigă-l crucea" de o poveste, totuşi produce o părticică de raţiune în mine mai multă vîrtute, decât o maje de crediuţă în diavol".

condamne a învĕţa trei patru ani la scólă, fără a pricepe ceva, O ḑic acésta despre preoţii şi învĕţĕtorii tineri, cari-şi dau pruncii în scólele strĕine. Dacă vorba e de sporiu, atunci cel mai debil învĕţătoriu român, dacă cumva scóla nu este cu totul neorganisată, va face atâta sporiu, cât face un înînvĕţătoriu strĕin, instruind un elev român în o limbă nepricepută.

Ni-se ḑice fórte adese-ori, cu deosebire din partea părinţilor, cari-şi dau fetiţele la scóle de stat magiare înfiinţate cu scop în tóte oraşele nóstre, pe unde românii sunt în maioritate ori apoi destui ca sĕ-şi pótă susţinea o învĕţătorésă — ni-se ḑice adecă: nu avem în apropiere scólă română de fetiţe, nu este cel puţin o învĕţătorésă de român, bună-óră în tót tractul ppesc şi de aceea ne dăm fetiţele în scóla magiară, a ne duce fetiţele la scolele din Sibiu şi Braşov ori Arad nu ne ajung puterile Aci stăm in loc şi trebue sĕ ne punem în posiţiunea slăbănogului dela „scăldătórea oilor“ carele nu avea om sĕ-l arunce în lac şi sĕ se vindece. Este o slăbiciune din partea nóstră a nu avé cel puţin în fiecare tract o scólă de fete sau cel puţin în fie care tract o scólă centrală de fete, sau eel puţin o învĕţătorésă română în centrul ppresbiteratului. Sĕ nu fie óre în stare un tract ppesc a plătl cu 3—400 fl. v. a. o învĕţătorésă.

Presupun, că în centrul unui tract ppesc, odaea de instrucţiune s'ar putea oferi din partea parochiei centrale.

Vorba e, că cei chiemaţi sĕ ia iniţiativa şi după-cum sunt dispuseţiunile la fruntaşii preoţi şi învĕţători, ar fi uşor de a realisa ideea. Cunosc tract, uude în dóuĕ scóle magiare numĕrul elevelor române trece preste 70 inse.

Óre nu ar da bucuros fie-care părinte câte 5 fl didactru anual pentru o învĕţătorésă română? Şi apoi cu 350 fl se póte căpăta învĕţatorésă; ér parochia ar da odae de locuit. Unde rĕmâne publicul celalalt, carele şi de ruşine ar contribui. Dar trebue sĕ ḑici: „Dómne, om nu am, carele sĕ me bage în lac“. Sunt seraci ómenii şi nu dau.

Sĕ vedem cum stăm cu afirmările celor slabi de înger, cari ḑic, că îşi dau pruncii la scóla magiară, fiind-că au lipsă de ea şi nu pot trăi fără ea. Atari vorbe le auḑi aḑi în tótă ḑiua dela funcţionarii magiari, şi dela slăbănogi de ai nostri. Vorba e că fără limba magiară au trăit şi pot trăi fericiţi toţi românii dela sate, dela cel mai bogat până la cel mai sĕrac — căci nu poporul român este pentru funcţionarii magiari, ca sĕ le înveţe limba, ci ei trebue sĕ scie limba poporului. Pentru-ceuu ḑic aşa secuii, cari îşi câştigă pânea în ospitala Româníe, pentru-ce nu-şi dau şi ei pruncii la scóle române, ca sĕ înveţe limba română, fiind-că şi ei au lipsă de ea?

Afirmaţiunea, că nu poţi trăi fără limba magiară e stupidă. — — — — — — — — — — —

Dacă cineva vrea sĕ-şi pregătéscă pruncul ca sĕ-l facă advocat, medic sau altceva, atunci are ocasiune a învĕţa şi limba magiară destul de bine şi în gimnasiile române, ca şi în scóle străine. Nu putem şi nu e ertat a lua în nume de rĕu unui părinte — dacă fiind în stat poliglot — şi voind a-şi pregăti elevul pentru cariera, unde se cere cunoscinţa mai multor limbi — şi dă pruncul şi la gimnasii străine, încât îi sunt mai la îndemână. Nu este însĕ iertat, şi e condamnabil a-şi da pruncul până e mic la scóla străină, când el nu-şi posede bine nici limba maternă.

Las, că tractarea elevilor români în scólele magiare, preste tot e sub tótă critica, şi nu cunóscem o scólă, unde elevii, ori elevele române sĕ nu fie batjocoriţi din când în când. Chiar şi acest motiv ar fi de ajuns, ca cel puţin în etatea fragedă sĕ nu ne espunem pruncii şi la batjocuri.

Pentru sanarea rĕului, ce s'a încuibat în o parte a societăţii nóstre ar fi de dorit ca organele nóstre bisericesci din parochii şi protopresbiterate se aibă în vedere cestiunea sulevată. Mai departe despărţĕmintele Asociaţiunei transilvane, ar binemerita dela naţiune, dacă acolo unde e lipsă imperativă s'ar ocupa cu ideea înfiinţărei de scóle centrale de fete — cel puţin în fie-care protopopiat.

In fine opiniunea publică ar trebui fără cruţare şi fără preget a lucra într'acolo, ca fie-care părinte ce-şi dă pruncul la scólă, sĕ nu încungiure institutele române încât e posibil, éră pre cei ce din consideraţiuni egoiste în primii ani îşi dau pruncii la scóle străine, a-i tacsa după-cum li se cuvine.

Max. . .

O nóuă lămurire.

Mi s'au făcut din óre-cari părţi, fără îndoială competente, unele observări, ca sĕ nu ḑic imputări, cari culminéză într'aceea, că eu cu lămurirea, ce o am publicat în Nr. 123 al „Telegrafului Român“ aş fi luat posiţie alăturea cu pornirile regretabile ivite în timpii din urmă la gimnasiul nostru din Braşov.

Ca sĕ nu se lăţéscă despre mine o astfel de părere greşită în fond, trebue sĕ declar din capul locului: că a fost şi este departe de mine cugetul şi intenţiunea de a aproba sau sprigini vre-o pornire, care nu convine cu programul fóiei nóstre şi cu interesele nóstre naţionale bisericesci, în special cu interesele gimnasiului nostru din Braşov.

Dacă am desaprobat în lămurirea mea din Nr. 123 al „Telegraful Român“ conţinutul corespondenţei din Braşov, publicate în Nr. 122 al acestei foi, am făcut-o acésta sub primele impresiuni ale acelei corespondenţe, care-mi juca naintea ochilor ca o denunţiare la loc necompetent şi care scrisă cu un fel de subtilitate sarcastică, la prima cetire te lasă sĕ creḑi, că întreg corpul profesoral din Braşov, prin urmare însuşi gimnasiul este culpabil pentru agitaţiuni politice.

A fost prea uşor sĕ înţeleg astfeliu corespondenţa din cestiune, când abia scăpat de un morb de mai multe ḑile şi mâchnit în suflet pentru rĕul discordiei dintre noi, în acelaşi timp aflai, că „Budapesti Hirlap“ din 5 Decembre n. trage deja în joc politic pe întreg corpul profesoral din Braşov şi în afirmaţiunile sale tendenţióse se provócă direct la „Telegraful Român“; apoi era de prevĕḑut, că infamia acésta îşi va face cursul seu şi în alte ḑiare şoviniste, ceea-ce în faptă a şi urmat.

Acum însĕ pus în cunoscinţa mai de aprópe a lucrului, nu am decât sĕ rog pe stimabilul autor al corespondenţei din cestiune, sĕ binevoiască a informa redacţiunea nóstră şi pe viitor despre momentele mai interesante din viéţa publică de acolo; dar sĕ nu ia în nume de rĕu, dacă eventualele incidente tăietóre în disciplina nóstră internă, vor rĕmâné nepublicate, ca unele, cari aparţin autorităţilor competente bisericesci; de asemenea sĕ nu ia în nume de rĕu, dacă după pracsa urmată la tóte redacţiunile, îmi voiu permite, când voiu afla că este de lipsă, óre cari precisări stilare sau reflecsiuni meritorice, cari cred că ar fi fost la loc şi în corespondenţa, de care mĕ ocup în lămurirea mea. *Silvestru Moldovan.*

Revista politică.

Scirile din Paris anunţă, că noul minister frances s'a constituit sub presidenţa dlui Ribot.

Afară de dl Ricard, ministrul justiţiei, care a contribuit atât de mult ca sĕ se dea afacerei Panama dimensiunile, la care a ajuns — şi afară de dl Roche, fost ministru de comerciu, toţi ceilalţi fosti ministri, — dimpreună cu dl Loubet, – au reîntrat in nóua combinaţie. Dl Burgeois a schimbat portofoliul instrucţiei cu cel al justiţiei, — ér ministrii noi sunt d-ni Charles Dupuy (Instrucţie) şi Siegfried (comerciu).

Ministerul Loubet a guvernat de la 15/27 Februariu anul acesta, până la 5 Decembre, adecă ceva mai mult de nóuĕ luni.

Dl Carnot a semnat denumirea noilor ministri şi a presidat noul consiliu.

Declaraţiunea cabinetului s'a făcut camerelor Joi.

In ceea-ce privesce politica strĕină, guvernul a afirmat esistenţa bunelor raporturi ale Franciei cu tóte naţiunile; ea va fi fórte netă relativ la disposiţiunile pacifice ale cabinetului. Presenţa în cabinet a ministrului anterior al afacerilor strĕine arată că nimic nu s'a schimbat în politica esterióră.

Puţine jurnale au făcut până acum vr'o apreţiare relativ la noul cabinet. Primirea organelor moderate este simpatică; jurnalele opoziţiunei combat.

„Le Matin“ crede, că dl Ribot a ales pe dl Siegfried la comerciu, pentru-că noul ministru, ca liber-schimbist moderat, va apĕra învoiala franco-elveţiană, apĕrând susceptibilităţile protecţioniste.

„Les Débats“ insistă asupra integrităţei de caracter a dlui Ribot şi speră, că de acum înaite guvernul va fi mai firm, mai consecuent mai unit. Cercurile parlamentare cred, că dacă dl Loubet lua cultele, noul cabinet ar fi fost asigurat de o atitudine bine-voitóre din partea dreptei. Dar sĕ anunţă în mod oficios, că dl Loubet şi-a esprimat dorinţa de a se însĕrcina numai cu ministeriul de interne; cultele ar trebui reunite cu instrucţia publică.

⁂

Testul tractatului încheiat între domnitorii Austro-Ungariei, Italiei şi Germaniei — tractat, a cărui publicare, făcută de un deputat indiscret a produs în aceste ḑile cea mai mare sensaţiă în tótă Europa este în estras următoriul:

— Noi, Vilhelm II, din graţia lui Dumneḑeu, împĕrat al Germaniei, rege al Prusiei etc.; Noi, Francisc Iosif, din graţia lui Dumneḑeu, împĕrat rege al Austro-Ungariei; Noi, Humbert I. regele Italiei — pentru demnitatea, sîrguinţa şi fericírea popórelor nóstre, avĕnd în vedere etc în virtutea drepturilor, cari ne aparţin noue ca şefii statelor nóstre — hotărîm şi subscriem următórele:

1. Avĕnd în vedere situaţia politică a „unor“ puteri europene şi temĕndu-ne de consecinţele triste pentru pacea generală a Europei, sau „cel puţin pacea ţĕrilor nóstre“, Noi — după ce am auḑit avisele miniştrilor însărcinaţi de noi înşine referitor la unele condiţiuni ale noului nostru angajament — promitem şi jurăm pe onórea nóstră de a renoí şi confirma (întărí) promisiunile nóstre politice între noi şi convenţiunile (înţelegerile reciproce) — semnate deja de noi — pe o periodă de 6 ani de ḑile.

2. Noi reînoim liga defensivă, care va devení ofensivă în cas de pericol pentru unul din Statele Nóstre.

3. Ministri Nostri, precum şi representanţii Nostri pe lângă guvernele străine, fiind de acord şi susţinêndu se reciproc în tóte cestiunile de politică esterióră — Noi ne-am hotărît, ca sĕ ne consultăm tutdéuna unii cu alţii cu privire la tóte mĕsurile necesare pentru a salva interesele statelor Nóstre.

4. § 1. Noi Vilhelm II, împĕratul germanilor şi regele Prusiei, şi Noi, Francisc Iosif I, împĕratul Austriei şi regele Ungariei, dăm ajutoriu şi concursul nostru scumpului nostru vĕr M. S regele Italiei, Humbert I şi guvernului sĕu, în politica esterióră şi colonială, şi recunóscem definitiv drepturile şi situaţiunea politică a oraşului Roma ca capitală a Italiei.

§ 2 Noi, Vilhelm II, împĕrat şi rege şi Noi Humbert I, regele Italiei, promitem ajutorul şi concursul nostru scumpului nostru vĕr şi aliat, M Sale catolice Francisc Iosif I, împĕrat şi rege şi guvernului sĕu în politica esternă, dar mai cu sémă în ceea ce privesce peninsula balcanică

§ 3. Noi, Francisc Iosif, împĕrat şi rege şi Noi Humbert I, regele Italiei, promitem cu jurământ ajutorul şi concursul nostru, iubitului nostru vĕr şi aliat M. Sale Vilhelm II, împĕrat şi rege şi guvernului seu, în politica esterióră.

Art. 5. Ajutoriu şi concurs reciproc e promis cu jurământ între aliaţi atât pe cale diplomatică, eât şi în cas de rĕsboiu europén, pe mare şi pe uscat

Art, 6. Aliaţii se angajéză sĕ-şi ţină armatele pe picior de rĕsboiu câtă vreme ţine acéstă alianţă

Art 7. § 1. In cas de rĕsboiu între Germania şi Rusia, Austria îşi va mobilisa armata şi va declara rĕsboiu Rusiei şi va lucra de acord cu statul major al armatei germane

Italia îşi va mobilisa armata la frontiera francesă.

Dacă Francia va interveni în rĕsboiul dintre Germania şi Rusia, Italia trebue sĕ declare rĕsboiu Franciei, armata sa trebue sĕ între în Francia, ér operaţiile de rĕsboiu vor avé de basă linia Savoya.

§ 2. In cas de rĕsboiu între Germania şi Francia, Italia va lucra, cum se spune în paragraful prim. Italia îşi va mobilisa armata spre frontiera rusécă şi va declara rĕsboiu Rusiei, dacă acésta va interveni în favorul Franciei.

In casul acesta Austria va lucra cum se spune în §§ 2 şi 4. In cas de răsboiu între Austria şi Rusic, Germania îşi va mobilisa armata şi va declara rĕsboiu Rusiei şi va trimite dóuĕ corpuri de armată în Austria. Austria va lucra cum e indicat în convenţia militară.

Italia îşi va mobilisa armata spre frontiera Franciei şi va purcede întocmai cum indică § 1 în cas de o acţiune comună între Francia şi Rusia.

„Tocmai asta e! Superba siguritate a muritorilor — permite-mi sĕ joc rolul, carele mi l'ai conferit — siguritatea vóstră ḑic, duce pe cei mai mulţi în întunecimea iadului. De când aţi început a ţiné eternitatea de o problemă, ér iadul de fabulă orientală; de când s'a declarat onestitatea şi prostia de vîrtuţi de unul şi acelaşi grad; voluptatea de o scădere plăcută, egoismul de marinimositate — de atunci iadul nu se nisuesce de a ve câstiga, căci veniţi cu voiă. Raţiunea o aveţi pe buze, ér în inimă sute de patimi. Acela e mai sânt dintre voi, care are mai puţină ocasiune de a păcătuì?“

„Ai vorbit ca un diavol!“ esclamaì eu.

„Da“, respunse domnul cel roşu tot zimbind, „însĕ eu vorbesc adevĕrul, fiind-că voi ómenii nu mai credeţi în el. Până când adevĕrurile mai erau înaintea omului lucruri sânte, trebuia sĕ fie satana tatăl minciunilor. Acum însĕ lucrul e invers! Noi diavolii suntem totdeuna antipoḑii omenimei.

„In privinţa acésta nu-mi esci contrar dle filosof-diavol, căci tocmai acésta mi este şi părerea mea“.

„Bine, atunci esci al meu. Cine-mi dă un fi de pĕr, capul aceluia este al meu.

Dar — aci este rece, şi caii-mi sunt prinşi deja la trăsură. Trebue sĕ plec — deci adio!

Me dusei cu el la poştă, unde într'adevĕr stetea trăsura gata de plecare.

„Cred că ar fi mai bine sĕ întrăm puţin în casă, sĕ luăm un punciu cald, caci l'am comandat, înainte de a vení la d-ta!“

Primì invitarea, căci îmi părea bine a întra în odaiă caldă.

(Va urma.)

§ 4. In cas de conflict între Italia și Francia în Europa sau în colonii, Germania își va mobilisa armata și va ajuta pe Italia Austria își va mobilisa armata la frontiera Rusiei, în casul, când acésta va interveni în favorul Franciei.

Art. 8. Noi promitem și jurăm pe onórea nóstră de a păḑi „statu quo“ și de a susţine împreună principiile păcii generale în Europa, pentru a salva siguranţa și fericirea statelor nóstre, a căror esistenţă fericită ne a fost încredinţată.

Ca dovadă ne-am subscris cu propriele nóstre mâni și am pus sigiliile nóstre.

Semnaţi { Francisc Iosif I.
Vilhelm II.
Humbert I. }

* * *

Ḑiarul din Bucuresci „Lupta“ aduce următórea informaţiune: „In cercurile guvernamentale circulă din nou scirea, că regele Carol va abḑice în curênd, în favórea principelui Ferdinand. Regele abḑice nu numai pentru că e urît de viéţa sa privată, dar acésta este și prima condiţie pe care i-a pus-o regina Engliterei, pentru ca sĕ consimtă la căsătoria nepótei sale cu principele Ferdinand. Regina Engliterei nu voia sĕ-și dea nepóta, decât unui principe, care are sĕ domnéscă, și cum principele Ferdinand este moștenitorul presumtiv, ér regele Carol încă ar puté sĕ aibă un copil, și prin urmare s'ar putea ca Ferdinand sé rĕmână cu presumţia Regina Engliterii, pentru a se asigura, că prinţul Ferdinand va domni în ţéra românéscă, a cerut regelui sĕ abḑică. După cum am mai spus, n'a fost greu sĕ se obţie dela rege acéstă hotărîre, deóre-ce fiind bolnav și nemulţămit de viaţa pe care i-o face regina, doresce sĕ abḑică. In cercurile guvernamentale, prin acest fapt sĕ și scusă votarea nóuĕi liste civile.

Scrisóre din Bănat.

Multe se vorbesc în ţéra nóstră și de bine și de rĕu, dară-mi pare, că mai mult de rĕu, că sciţi omul de reu se teme, că-i mâncat până la suflet, mai cu sémă noi românii. Binele, sĕracul, numai ca o pasĕre măiastră s'abate pela noi, pe vremea castraveţilor muraţi — vara —, pecând adunăm róda câmpului ca sĕ o dăm ţĕrii, domnilor, și nóuĕ ne rĕmân ca totdeuna: tuleii, paele și plevele, și tot noi stăm cu colopul în mâni pela ușile domnilor sgriburind de frig, de fóme și de frică. Și de ce?

Ei Doamne! d'apoi dacă ești sĕrac, strĕin și de sĕrac sĕ n'ai pe nime, cine sĕ te indirepte pe calea cea bună și netedă? Tragi din umere, și te uiţi în laturi sborșit, fără un pic de ajutoriu, fără sprigin și taci molcomă, că dóră o da dragul Dumneḑeu și mai bine. Și Dumneḑeu alduitul dă Dar cui dă? Tot celui tare Și cine-i tare? Care e citov, e cu graiu și ști carte, care înţelege vorba domnilor și vorba domnilor e grea de înţeles!

Apoi nu mi ciudă, că nu înţelegem pe „srbski narod“, pe „väter-Hans“ și pe cei suciţi șuvic la musteţe, cari vorbesc rĕstit cu noi: „láptyo pizátyo, volomintă găină friptă“, că cu d'aste suntem dedaţi, ca ţiganul cu scânteile; dar' asta ne supĕră, că unii domni de român, nici în ḑiua de astăḑi nu ne înţeleg graiul nostru, cu atâta mai puţin îi înţelegem noi cum vorbesc dumnialor.

După-cum abate vorba știm că-i românéscă, dară, nu înţelegem ce ḑic Asta-i durerea, ce ne apasă Și până va ţinea tot córdă așa, noi plugarii vom merge „hois“ și domnii de român „cea“ Numai înzădar ne batem gura, și chieltuim banii pe novele pe cărţi, că tot cetatea — viitoriul nostru — în care sĕ ne scutim, se ne-aciuem vr'odată, la vreme nu o pot zidi domnii fără de noi sĕrăcimea, fără de talpa ţĕrii. Așadară dacă vreau domnii sĕ ne înţelegem, ca fraţi și fiind-că noi nu scim vorbi așa înalt, dumnialor sĕ vorbéscă cu noi ca și noi, că-s ómeni învĕţaţi și le vine mai ușor sĕ înveţe, apoi dnialor î-s mai puţini ca noi.

In satul nostru ne vin mai multe gazete. Dintre tóte, afară de doinele și povestile nóstre — abia înţelegem ce scriu, măcar că așa ne ar plăcea sĕ scim una și alta, ce se-'ntêmplă în ţéră. Bună óră cum a fost tréba astă iarnă, când s'a pus abligaţi noi, mai astă-primăvéră, când au mers românii la înălţatul împĕrat, cu rugarea ceea, cu memorandul și procesele, pârĕle, cari le-au escat ungurii în contra domnilor români și altele.

De ce suntem departe de Sibiiu, Brașov, și alte orașe, unde se scriu gazetele și sunt domnii de ai nostri, și pe noi, pe acestea din depărtare, ne ustură la suflet, când auḑim de rĕu, și când vreau cu sila sĕ ne iee puterea din vêni, pe domnii nostrii din mijlocul nostru și sĕ i înfunde în temniţe.

Gazetele nóstre, pe lângă altele, ar trebuí se scrie și despre lucruri d'ale nóstre, de plugărie, têrguri din tótă ţéra și altele d'aste, ca sĕ învĕţăm ceva, dacă plătim pentru ele. Apoi ar fi bine se aibă o scrisóre într'oformă, ortografie, asta mi o spus dl învĕţătoriu că așa se ḑice, sĕ 'nvĕţăm și a scrie cum se cade, nu una într'un chip, alta într'altul, cum e „Biserica și scóla“, de nu mai ști tu cum sĕ o cetesci. Ce hasnă, că strică cerneala și hârtia?! Mai bine le-ar da la nisce copii sĕraci de scólă ori prepăranḑi d'acolo din Arad sĕ se ajute.

Mai am una la inimă, pentru ce me rog, sĕ nu me dosădiţi, că de vorba grea și legănată, tare mi greu, așa mi agodul.

Mai de uná ḑi mi a dat părintele nostru o „Tribună“ (nr 232) se cetesc După aceea o am dus părintelui. Stând de vorbă, m'a întrebat, cum îmi place? De plăcut, îmi place, numai în scrisórea dela început, pe faţa dintâie, nu sciu cuvintele: *inaugurare, accentuând, intenţiune, posiţie, basă, ideie, enunciaţiune, competenţă, grave, cestiuni, interpretul, confusie, tendenţele, estirpare, perfecţionare, individual, espresiune, autonomie, conformitate, premeditare, atentéză alternativă, esistenţă, positive, naiv, șiret, realisa, poliglotă, indispensabilă, frontieră, delimiteze, masse, compacte, cadrat, actuală, sistem federal, individual, adversari, cadavrele, intenţie, constelaţiune, evenimentele, dibacie, utopii.*

Apoi i-am spus dlui părinte, — care înainte de asta, m'a tot îndemnat se port și eu „Tribuna“ că pentru aceea nu o port, că nu o înţeleg. Incă nainte, la început, în anii dintâi, era mai pe ușor scrisă. Și părintele zimbind, mi-a dat dreptul și mi o ḑis: „uităte Mihailă, sunt vorbe de ale, care nu se pot spune altcum, numai așa, înalt, dacă vreau se vorbéscă scurt“. Bine dar vorbéscă — am rĕspuns — novelele nóstre așa, ca și noi, oţiră mai mult și vorbele înalte, sĕ le îngrădéscă așa ( ), până le vom învĕţa și cu vreme vom sci.

Cine a vĕḑut sĕ injugi tu dodată tulucul la plug? Nime! Mai nainte îl lași sĕ umble pohod legat de cei bĕtrêni, apoi la carul gol, apoi la carul încărcat cu gunoiu, apoi cel plin, și numai pe urmă la plug, și încă cu băgare de samă, cu încetul, cu blânda, de și înainte — dacă ai — prinḑi boi bĕtrêni, dacă n'ai, omul stă înaintea lor, și învaţă sermanii. Dintr'odată nu se face nimic, apoi graba i cu zăbava, strică treaba. Écă așa suntem noi plugarii români, cu tóte novelele nóstre!

Nu se mire de mine, dar nici se supere nime, dacă vorbesc așa Pentru-ce? fiind-că am dirept. Și voiu spune de ce am dirept! pentru-că noi, pruncii de plugariu abia învĕţăm a scrie și a ceti, și când suntem de 10—12 ani, ne iau părinţii de la scólă și ne trimit la oi, ne duc la plug și alte trancote d'ale nóstre, că suntem de ajutor. Chiar eu, unul sunt d'ala, care numai așa n'am uitat carte, că după ce m'or luat dela scólă, umblând în froșpont cu esecutorul prin sat, mai ceteam, câte un numĕr de casă, mai me uitam la numele omului zălogit, scris cu plevasul pe o ţîdulă și legată de crésta sacului, ba de altă dată, când mergeam cu tatăl meu la pepeniște, me făcea cu sila — și de și'mi era rușine n'aveam încotro —, se scriu cu unghia numerii pe lebeniţe. In urmă dacă m'or luat cătană, scriém câte o carte acasă. Asta a fost norocul, că n'am uitat a scrie și a ceti. Din aste puteţi cunósce, că noi plugarii, n'avem de unde sci vorbe înalte.

Domnilor! Cântaţi și pe córda nóstră, a plugarilor, se putem juca hora unirei împreună.

Poftindu-vĕ tot binele

stimător:
Mihailă Tuduri,
plugar.

Varietăţi.

* (Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“.) Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ are onóre a ve invita la „*Ședinţa publică*“ ce se va ţiné Duminecă în 29 Novembre st. v, în memoria marelui archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“ cu următoriul

Program:

1. „Cuvênt ocasional“, rostit de Geerge Tătar, cleric din cursul al III-lea.
2. „Paul Chinezu“, poesie de I. Neţinescu, declamată de Aron Roman, cleric din cursul al II-lea.
3. „Viéţa ţiganilor“, cor pentru bărbaţi, de Robert Schumann, tecst după E. Geibel.
4. „Ceva despre idealism și naturalism în arta poetică“. Disertaţiune în formă dialogică, de Ilarie Chendi, cleric din cursul al II-lea, cetită de autor și de Iacob Steflea, cleric din cursul al II-lea.
5. „Șéua și ţiganul“, anecdotă de Th. D. Speranţă, declamată de Teodor Orlea, cleric din cursul al II-lea.
6. Actul II, Tabloul II, Scena I și II din „Despot Vodă“ legendă ist. de Vasile Alecsandri, predată de Candin C. Suciu, (Ciubĕr-Vodă), cleric din cursul al III-lea și Ilarie Chendi, (Despot-Vodă), cleric din cursul al II-lea.
7. „Serenadă“, cor de bărbaţi de T. de Flondor, poesie de M. Eminescu.

Inceputul la 7 óre séra.

Sibiiu, în 25 Novembre, 1892.

Comitetul arangiator.

* (Dela curtea română). Actul de căsătorie a A. S. R. Principelui Ferdinand cu principesa Maria de Marea Britanie și Irlanda va fi semnat de d. Hardinge, din partea Marei Britanii, și de dl Al. Lahovari, ministrul român secretariu de stat la departamentul afacerilor strĕine, Prin acest act principesa Maria declară, că renunţă la drepturile de moștenire la Coróna imperiului Britanic.

— Camerile române au votat apanagiul de 300,000 fl. pentru tinera părechie.

* (Daruri regesci.) M. S. Regele a dăruit Academiei române un frumos portret al marelui poet Vasile Alesandri.

Portretul este făcut de pe natură și în mărime naturală la Paris de pictorul F. E. Bertier în 1885, el represintă pe poet până la genunchi și stând drept. Portretul se va așeḑa în sala mare de ședinţă a Academii.

M. S. Regele român a mai dăruit pinacotecei din București, un carton fórte remarcabil al celebrului pictor german W. Kaulbach. Cartonul, 3 m. 90 înălţime pe 4. m. lărgime, e schiţa frescei, pe care măestrul a făcut o pentru capela Museului german din Nüremberg și care represintă visita istori ă a împĕratului Otton III la mormêntul lui Carol cel Mare. Schiţa a fost lucrată de Kaulbach în 8 ḑile dela 10 până la 18 Iuliu 1859, după-cum ce póte cetí la un colţ al cartonului.

Pinacoteca s'a îmbogăţit astfeliu cu o nóuĕ lucrare de artă de mare valóre.

* (Clopote uriașe.) In cunoscutul atelieriu al turnătoriului de clopote Antoniu Novotny din Fabricul Timișórei sunt espuse aprópe de tot lucrate trei clopote armonice de 1300 kg. greutate, după probatul sistem nou și comandate pentru nóua biserică monumentală română gr. or. din Dolove, cu aprópe 3000 fl. v. a. preţul clopotelor și al scaunelor de metal trainice și practice; scrie „Luminătoriul“.

* (Emigrările slovacilor.) Foile ungeresci înregistréză scirea, că din comitatul Trencin, slovacii au început érăși sĕ emigreze în masse parte la America, parte în Boemia. Cât pentru emigrările la America, foile unguresci constată, ce e drept, că acésta este o perdere pentru ţéră, dar se mângăe cel puţin, că acésta perdere „nu mai are și alte urmări deosebite“. Cu totul altmintrelea stă însĕ lucrul cu cei ce emigréză în Boemia, deóre-ce acestia érăși se reîntorc în patriă „încărcaţi cu idei panslaviste“, ce le-au împrumutat dela cehi. „Budap. Hirl.“ ḑice, că acesti emigranţi sunt un adevĕrat pericul pentru patriă, și dacă autorităţile nu vor curma agitaţiunile lor, „pe încetul se vor pomeni că au ajuns cu poporul slovac acolo, unde au ajuns cu valahii“.

* (O pușcă nouĕ). Ḑiarele elveţiane aduc vestea despre nisce esperienţe de tir cu adevĕrat estraordinare. Un căpitan belgian, dl Marga ar fi inventat o pușcă nóuĕ, în greutate de trei și jumĕtate kilograme, avênd un diametru de 6·5 milim. și o viteză de 750 metri pe secundă. E o armă cu magazin atât de ușóră de mânuit, încât un copil s'ar puteaservi cu ea. Glonţul ar putea ajunge la 5—6000 de metri.

* (Ḑece porunci pentru îngrijirea dinţilor.) Medicul german Dr. Reiman stabilesce următórele ḑece porunci pentru îngrijirea dinţilor:

1. Sĕ dedăm copii, ca îndată ce le es dinţii pe lângă nutremêntul lor móle, pre cum este urezul ori păsatul, sĕ capete și nutremênt mai vêrtos.
2. Gura și dinţii trebue curăţiţi în fiecare ḑi, tocmai așa ca și faţa și mânile.
3. Gura se o clătărim în fiecare ḑi, ba dacă se póte, după fiecare mâncare și încă cu apă rece, în care sĕ se verse puţin spirt.
4. In fiecare ḑi când ne sculăm și când ne culcăm sĕ curăţim dinţii; dacă lângă rădăcina dinţilor a început sĕ se facă petrificaţiune, dinţii trebue sĕ se cureţe după fiecare mâncare cu o perie muiată în apă rece și curată.
5. Copii sĕ-i dedăm de mici a-și spăla gura după mâncare și a'și curăţi dinţi cu peria.
6. Ori ce praf de dinţi este stricăcios; adevĕrat, că unele prafuri înalbesc dinţii, dar în același timp îi și topesc.
7. Nu e ertat a sdrobi cu dinţii ori cu măselele, de pildă nuci, zăchar, alune ori alte obiecte tari; mai ales însĕ trebue sĕ ne ferim de a mușca cu dênșii aţă sau spegmă; căci de multeori sĕ întêmplă că se despică smalţul din jurul dinţilor și prin acésta ai și dat prima condiţiune pentru stricarea lor.
8. Tot pentru păḑirea smalţului trebue sĕ ne ferim de o prea mare schimbare a temperaturei dinţilor, căci d. e. luând în gură mâncări și beuturi reci după mâncări și beuturi calde și vice versa ușor se întêmplă că se despică smalţul de pe dinţi.

9. Cel puţin la câte o jumětate de an trebue sě cercetăm dinţii copiilor prin câte-un dentist şi dacă observăm o vătěmare cât de mică a dinţilor trebue sě luăm měsurile de lipsă pentru încungiurarea mai departe a rěului; dinţii sě-i scótem numai n casul, dacă acésta e, după părerea dentistului, neapěrat de lipsă a se face.

10. Fumatul în măsură mai mică s'ar părea, că nu e stricăcios pentru dinţi, ba în anumite casuri nicotinul feresce dinţii de rugină şi uşuréză în cât-va chiar şi durerea de dinţi, în měsură prea mare fumatul e stricăcios pentru dinţi, mai vêrtos saliva (scuipatul), ce se forméză prin fumat, ajutură petrificarea sau formarea ruginei în jurul dinţilor, mai cu sémă la ómenii cari din fire inclină la acésta.

* (Un preot despre misiunea ḑiaristilor.) Cu ocasiunea înmormêntărei redactorului Mihaelis în Glogau, preotul de serviciu a ţinut un discurs, ḑicênd între altele: „Este obositóre şi grea misiunea, căreia s'a devotat cu tótă credinţa, pănă în ultima óră, acest om pe care îl aşeḑăm acum în locaşul de veci. Când ni se aduce acasă, pentru un preţ de nimică, ḑiariul în care găsim în bună ordine scirile din apropiere şi din depărtare, când îl asteptăm cu nerăbdare şi punem mâna repede pe el, atunci cuprinşi de plăcerea pe care ne o procură cetirea, numai arare-ori ne gândim la munca depusă pentru facerea lui şi mai puţin simţim sentimentul *recunoscinţei* faţă cu ómenii, care printr'o muncă încordată şi cu derăpănarea nervilor adună tótă materia, o cern şi o arangéză cu iuţala vêntului. Câtă înţelepciune, câtă răbdare şi câtă sirguinţă se cere pentru ca se afli de ici de colo câte ceva nou! Cât de modest, cât de asociabil, cât de precaut şi cât de cumpenit la vorbă trebue sě fie acela, care voesce sě facă pe un om discret sě şi deschidă gura şi sě-i comunice lucruri interesante; cât spirit şi cât umor îi trebue cuiva ca sě aromeze materia simplă şi sě o facă plăcută cetitoriului. Şi câte stânci trebuesc ocolite! Păzitorii legii pândesc cu ochi de Argus, dacă nu cumva o notă a trecut preste marginile permise, sau cercetéză în drépta şi în stânga se afle pe ce cale a pătruns acéstă scire în colónele ḑiariului, şi mai pe sus de tóte dacă cineva din mulţime este sě se crédă vătěmat, dacă din iuţélă un cuvênt a fost prea aspru, *câţi nu clănţănesc din dinţi, căutând se sfarme renumele omului căruia au d'ai mulţămi atâtea şi atâtea óre plăcute!* Presa este, după cum se ḑice, a şasa putere mare, dar' representanţii ei, deşi forméză curente în opiniunea publică, au se pórte o grea luptă cu prejudiţiile sociale, şi chiar atunci când au cea mai sinceră voinţă de a respecta dreptul şi legea, nu pot încunjura pericolul de a trece marginile prescrise şi de a fi pedepsiţi în bani sau cu închisóre“.

Bibliografic.

1001 nuvele e titlul unei publicaţii, care cu începere dela 1/13 Decembre apare în broşuri, şi se va trimite franco ori cui va adresa tipografiei ḑiariului „Lupta din Bucuresci un florin pentru seria I. conţinênd în 20 de cóle tipariu cele mai nóuě şi mai variate nuvele, din tóte literaturile şi din tóte scolile literare, esceptând numai scrierile imorale. Primele broşuri conţin ultimele nuvele ale scriitorilor: Zolla, Daudet, Hector Malot, Iules Mary, E. Richebourg, P. Schönthan, P. Heyse, Oberkamp, Carmen Sylva, Mark Twain, Verga (autorul Cavaleriei rusticana) etc. etc.

Loterie.

Mercuri, in 7 Decembre 1892.

Brünn: 83 26 68 81 2

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Decembre, 1892.

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. 6 %	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4 %	113.85	113.70
Renta ung. de hârtie 5 %	100.55	100.60
Scrsuri fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Galbeni împěrătesci	5.66	5.67
Napoleon-d'ori	9.57	9.54
Mărci 100 imp germane	58.97 ½	58.90
Londra 10 Livers sterlingi	120.—	119.85

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă gr.-orientală din **Drăguş** comitatul Făgăraşului publică licitaţiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890, şi în sensul licenţiei de clădire din partea Inclitului oficiu comitatens de sub Nr, 8162/1891. Preţul strigărei va fi **20,000 fl. v. a..** Intreprinḑětoriul va da şi întreg materialul de clădire.

Licitaţiunea se va ţiné în **8 Ianuariu 1893 căl. nou la 10 óre ante de améḑi în comuna Drăguş,** la care se invită domnii architecţi cari voesc a licíta.

Licitanţii au a depune vadiu **5 %** din preţul strigărei, éră intreprinḑětoriul minuend, după aprobarea contractului de către Preavenerabilul consistoriu archidiecesan, va depune cauţiune de **10 % în bani gata,** sau în obligaţiuni de stat ori în realităţi, care va serví ca garanţie încă 3 ani dela colaudare încolo,

Condiţiunile de clădire, apoi planul şi licenţia se póte vedea la preşedintele comitetului parochial gr or. în Drăguş. [237] 1—3

Drăguş, în 27 Novembre, 1892.

Ioan Făgărăşan, preşedinte.

George Codru, epitrop.

Nr. 431/892. [235] 3—3

EDICT.

Maria Iacob Haneşiu gr. or. din Grid soţia legitimă a lui Nicolau George Urdea gr. or. din Grid, care de trei ani şi cinci luni de ḑile a părăsit pe bărbatul ei, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de un an şi una ḑi dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de bărbatul ei se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgăraşului.

Iuliu Dan, protopresbiter.

Turnătoria
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanţă pe mai mulţi ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic şi clar precum şi pentru vársarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer făurit, întocmite de a undula uşor în ori-ce direcţiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite şi premiate

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc,** ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote,** solide şi frumóse, **clopote pentru orologiu** şi **tóce din metal,** precum tóte celelalte articole de alamă şi metal aparţinătóre de acéstă categorie, cu **preţurile cele mai moderate.** Se construesc clopote şi pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum şi **stropitóre de mână** şi **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă [182] 5—12

Antonie Novotny.
Timişóra, Fabric.

Nr. 425/1892. [233] 3—3

EDICT.

Dumitru Bucur Goşa din Sělişte, comitatul Sibiiu, care de 8 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Stana Teodor Hânsa, tot din Sělişte fără a se sci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 27 Octobre a. c. Nr. 6874 B, se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asupră-i de soţia lui se va pertracta şi decide în absenţa lui.

Sělişte, 18 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Seliştei.

Dr. Nicolau Maier, protopresbiter.

Nr. 430/892. [234] 3—3

EDICT.

Constandin Dinu Eşian gr or. din Făgăraş bărbatul legitim al Marii Eşian născ. Nechifor gr. orient. din Făgăraş, care de şase ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe soţia sa, fără a i se sci locul ubicaţiunei, prin acésta se citéză ca în termin de şase luni (de ḑile dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul divorţial edictal incaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 25 Iuniu, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al Făgăraşului.

Iuliu Dan. protopresbiter.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sěnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes si fabricat sănětos

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănětóse se garantéză.

[107] 21—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se caută.

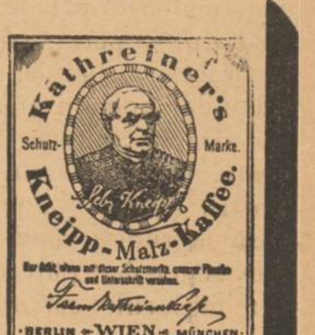

A lui KATHREINER

Surogat de cafea Kneipp

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 8—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126. Sibiiu, Marți 1/13 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strěinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuě ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Decembre, 1892.

In parlamentul austriac s'au petrecut lucruri, cari trebue sě insufle ingrigiri serióse stăpânitorilor nostri magiari asupra cărora revenim din nou.

Sistemul actual de guvernare a fost combătut de bărbații cei mai de influență din jumětatea de dincolo a monarchiei. Intre alții Hohenwarth și prințul Schwarzemberg bună-óră nu ridică cuvêntul la ocasiuni bagatele, vorbele lor deci trebue puse în cumpěnă și měsurate după adevěrata lor valóre.

Hohenwarth este acela, care prin articulii fundamentali ar fi dorit o altă organisare a imperiului și dacă dorința lui nu s'a împlinit, causa a fost influența magiară, și cu deosebire influența contelui Iuliu Andrásy, care apoi a și fost chiemat ca ministru de esterne al monarchiei. Astădi influința magiarilor sě pare a fi scădut ungurii după o domnie de 25 ani s'au învrăjbit cu tóte popórele liberalismul lor sě dovedesce din ce în ce numai o mască sub care vor sě ascundă terorismul ce-l esercitéză asupra popórelor din patrie.

Desconsiderarea justelor postulate ale naționalităților din țéră au ajuns la cunoscința bărbaților de influință în afacerile monarchiei și acestia cred acum de oportun a suleva în parlament chiar și cestiunea dualismului, a acelei forme de stat, care nu mai mulțămesce nici dincolo, nici dincóce de Laitha

Forma acésta de stat s'a creat între imprejurări destul de nefavorabile, s'a creat după ce monarchia era îngenunchiată prin căderea dela Sadova și când magiarii au aflat momentul potrivit de a dicta condițiunile și formula de pace.

Dacă ei ar fi perseverat la legile create la 1868, dacă sistemul de egală îndreptățire ar fi luat forme concrete, dacă șovinismul nu i ar fi împins pe cărările cari le bat adi, póte că acésta formă de stat sub împrejurările în cari ni-e dat sě trăim ar fi fost acceptabilă și câștiga și pe aceia, cari o au combătut. Lucrurile precum se vede însě nu s'au desvoltat în direcțiunea cum sě cade. Aici magiarii au înaugurat o egemoniă din cele mai crâncene asupra celorlalte popóre, dincolo nemții în alianță cu ovreii au năpăstuit pe boemi, pe moravi, pe români și pe tot ce nu e german și jidan. Frecările și sbuciumările nu putéu sě lipséscă.

In ceealaltă parte a monarchiei — partida feudală în alianță cu clericalii și cu polonii a dat o lovitură puternică egemoniei germâne-jidane, fără însě ca sě o pótă sdrobí cu desěvêrșire și așa nu sunt mulțămiți nici unii nici alții. In Boemia partidele au ajuns până la cuțit și nu e speranță de împăciuire, până ce nu se vor împlinì dorințele cehilor, cari ca factor însemnat în monarchiă, tind la asegurarea de drepturi, bună óră cum le au magiarii în Ungaria și a căror pretensiune este încoronarea împěratului de rege al Boemiei.

Pusă odată cestiunea pe acest teren — Rieger, fostul conducătoriu al cehilor, a trebuit sě se retragă și sě facă loc cehilor tineri, cari acum au cuprins tot terenul sub flamura pretensiunilor radicale, dar juste.

Ungurii, cât numai se póte vor face strașnică oposiție postulatelor cehilor, dar ei adi sunt singuri și între ei este o partidă destul de însemnată, care nu voesce sě scie de dualism, nici de armata comună cu Austria.

Chaosul la tot casul se măresc prin faptul, că popórele nemagiare sunt pe întréga liniă nemulțămite cu domnia unguréscă, cu aceea domnie, care le a adus numai amărăciune, desastre economice și politice, cari de cari mai nesuportabile, cari de cari mai fatale, pentru popórele, ce sunt chemate a trăí și a lucra împreună.

Dușmanii dualismului în Ungaria sunt deci mulți și se înmulțesc și mai tare prin împregiurarea, că magiarii în grandomania lor bucină în lume, că statul sunt ei, și cui nu i place, nu are decât sě se ducă sě-și caute un alt loc mai cu ticnă.

Popórele huiduite astfeliu, nu vor sě asculte de marinimosul sfat, ci perseveréză la luptă, își oțelesc puterile, sě consolidéză, ca sě-și elupte drepturile ce pe căi măestrite și neloiale l'i s'au luat rênd pe rênd, neremânêndu-le decàt datoria de a da tributul în bani și sânge.

Contele Taaffe nu a apěrat pe magiari față de gravele invinuiri, ce s'au ridicat contra lor și așa în o bună diminéță ne putem tredí, că sistemul inaugurat la 1867 are sě se clătine din temelii, făr sě se afle om, care sě-l spriginéscă, făr sě aibă cineva o lacrimă de věrsat pentru el. Și tóte aceste probabil, că nu se întêmplau, dacă magiarii erau drepți și țineau cont de postulatele cetățenilor nemagiari.

Nerespectându le drepturile, impunêndu-și limba cu forța, tăurind legi după placul lor, fără de noi, încetul cu încetul au dat dovedi, că au înaugurat un sistem de guvernare nesuportabil și ei vor trebuí sě-și tragă consecințele din faptele lor.

In astfel de situațiune, pe cine sě conteze? Pe „stêlpi“ de ai ideii de stat magiar ca Baussnern bună óră și alții asemenea? Ómeni de acestia sě le facă ispravă la nevoiă? Vai de isprava aceea! Și nevoia ne temem că se apropie.

Ședința publică a societății „Andreiu Șaguna“.

Tinerimea dela seminariul nostru archidiecesan, întrunită în societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ a sěrbat Dumineçă, în 29 Novembre st. v, în presara S. Apost. Andrei, în mod vrednic de laudă, memoria marelui archipăstor Andrei bar. de Șaguna, prin arangiarea unei ședințe publice, a cărei program s'a publicat în nrul ultim al fóiei nóstre.

La acéstă sěrbare au luat parte un numěr mare de invitați din Sibiiu și jur, între cari o cunună frumósă de dómne și domnișóre. Publicul român prin presentarea sa în numěr așa de mare, a dat dovadă, că de-o parte e pětruns de însemnătatea dilei, revocându-și în memorie suvenirea fericitului archiereu, de altă parte a arětat un interes deosebit pentru lucrările și producțiunile tinerimei nóstre seminariale. Și tinerimea nóstră a și meritat acéstă atențiune; ea a fost la culmea chemării sale. Programul a fost esecutat, după cum a fost anunțat. In cuvêntul ocasional dl George Tătar, după o introducere potrivită a arětat rolul și însemnătatea lui Șaguna pentru biserica nóstră ortodocsă și pentru poporul român, cari, deșí cunoscute, îi vine ori și cui bine a și le revoca în memoriă. In colo piesele au fost bine alese, bine arangiate și predate cu succes deplin. Corul prin precisiunea sa ne-a încântat, ca totdeuna.

Cu un cuvênt, tinerii nostri au procurat fie-căruia care a fost de față o sară plăcută și amusantă.

După terminarea programei, Preacuvioșia Sa dl vicariu Dr. Ilarion Puscariu a rostit următórea vorbire:

Prea onorat public! Dómnelor și Domnilor!

„Dacă ne presentăm starea institutului nostru seminarial cu mai puțin de 50 ani înainte de acésta, aflăm, că acest institut era atunci în nesce condițiuni nefavorabile și putem dice umilitóre. Scóla clericală de atunci sta din un curs de 6 luni, ce trebuiau aspiranții la statul preoțesc sě-l petrécă în Sibiiu pentru pregătireâ lor, și fiind-că anul e de 12 luni, atari cursuri se țineau dóuě pe an, prin urmare ieșiau în tot anul dóuě rênduri de absolvenți ai cursului teologic: Prregătirea celor ce se primiau la cursul clerical era de tot neînsemnată. Cei mai mulți nu aveau altă pregătire, decât aceea ce și-o puteau câsciga în scólele sătesci mai bune.

Atari scóle erau mai rari; adecă între 20—30 comune abia se afla o scolă mai bună. Intre aceste ocupau un loc mai de frunte scólele grănițeresci. Ceice în aceste scóle își câstigau pregătirea lor, se socoteau între cei mai bine pregătiți. Clericii cu aspirațiuni

---

FOIȚA.

Nóptea strîgoilor.

— Novelă de Zschokke. —

(Urmare).

Ispita

Punciul era deja pe masă, când întrarăm în odaie. Un călětor strěin se preumbla moros prin casă: era un domn înalt, slăbicios și bětrân. Pe scaune era bagagie și mai observaì și o pălărie de damă și lângă aceea nisce mânuși fine.

Într'aceea întră servitoriul în odaie, ér streinul se adresa către el: „Spune-i soției mele, că me culc, și nu vom pleca până diminéță“.

Eu de asemenea nu mai aveam voie a me reîntórce în pavilonul cel rece, și îmi comandaì un pat. Strěinul se depărtă. Noi ne luarăm punciul între multe povestiri. Puterea rumului me aduse într'o bună disposiție. Roșul alergà la trăsură și urcându-se cu ajutoriul meu în ea, se depărtà cu cuvintele: „Ne mai revedem!“

Când întraì érăși în odaie, me întêlnìi acolo cu o damă carea venise după pălărie și mânuși.

Privindu-me tinera frumósă, începuì a-mi perde mințile, căci, — căci era Iulia, prima mea adorată, carea, după-cum fuì după aceea încunosciințat, plecase cu bărbatul ei către Italia.

„Pentru sântu, Robert, tu esti sau numai spiritul těu?“

„Iulia!“ esclamaì eu cu patimă, căci tóte sentimentele primului meu amor mi se reimprospătară în momentul acesta surprindětor. Voiam sě me apropiu respectuos — dar ochi-mi erau plini de lacrimi și me aruncaì plângând în brațele-i deschise.

Numai după ce ne revenirăm noi în ori observà ea, că nu ne aflăm în odaia ei și îmi dise: „Vino Robert cu mine, că am sě-ți povestesc mult de tot“.

Mână în mână întrarăm în odaia ei. „Aici ne putem descoperí tóte secretele“, dise ea și apoi începurăm a ne povesti multe și mărunte. Eu gustaì încă odată plăcerile primului amor, cari le credeam deja stînse.

Iulia, nefericită prin căsătoria cu starostul ei, era acum ca și odinióră, numai că mai frumósă și mai desvoltată. Focul patimei ni l potolirăm prin sărutări necontenite. Un farmec nedescriptibil zăcea în vorbele și ființa Iuliei. Tóte momentele de odinióră trecură pe dinaintea nóstră. Prima cunoscință la ospěțul surorei sale; sentimentele ce ne conduceau atunci; revederea nóstră în grădina domnéscă; escursiunea nóstră pe apă și jurămêntul reciproc de amor. Dar — destul pentru noi numai trecutul esista — ér nu viitoriul!

Ușa se deschise și în odaie întră bărbatul cel lung și slăbicios, cu întrebarea: „Cu cine te afli Iulio?“

Noi sărirăm sus, căci înaintea nóstră stetea starostul, palid ca mórtea. Acela se apropià de Iulia, o prinse de pěrul ei cel lung și castaniu, târîndu-o prin casă și strigându-i: „Trădătóre — femeie de nimic!“ Voiam sě sar întru ajutor, dar starostul me împinse la o parte, încât picaì la pământ.

Sculându-me însě, lăsà pe nefericita la o parte și se întórse către mine: „Pe tine te sugrum! Desperat, luaì cuțitul de pe masă pentru a i-l înfige în pept, dacă nu va tăcea. Dar nebunul me prinse cu mânile lui osóse de grumadi și apăsa mereu. În desperarea mea lovìi cu cuțitul în tóte părțile — simțiam lipsa de aer. Deodată cădù nefericitul la pământ — era lovit de cuțitul meu în inimă!

Iulia se trântì plângênd lângă bărbat, ér eu steteam la o parte ca petrificat. „Oh,“ gândeam eu, de-ar fi numai un vis și de ași fi destept pe sofa din pavilonul meu. Afurisit sě fie Roșul și afurisit portfoiul! o copii mei! o scumpa și nefericita mea Fanny!

Aprópe de fericirea casnică — și étă, că sum aruncat în întunecimea iadului — sunt un asasin!

Sgomotul din odaiă a tredit pe toți din casă. Audìi, cum strigau și cum umblau sus și jos. Nu-mi remase altceva, decât sě fug înainte de a fi descoperit de cineva. Puseì mâna pe lumină, ca sě-mi luminez din casă afară.

Isprăvirea grozăviei.

Alergând pe scară la vale îmi propuseì a merge încă odată în casa mea, a-mi îmbrățișa încă odată soția și copii, și apoi a fugi, ca un al doilea Cain, prin lume. Dar îmi věmai înalte la posturi de protopresbiteri etc. cari aveau o pregătire mai superióră erau de tot rari.

Lucrurile s'au îndreptat spre bine; în locul cursului de 6 luni s'a organisat un institut clerical mai intâiu de un an, apoi de doi şi în fine de trei ani; tot aşa s'a urmat cu cursul pedagogic. Numĕrul studielor şi al profesorilor s'a înmulţit; pregĕtirea, ce se recere astăḑi dela clerici, este egală cu pregătirea celor ce 'şi fac studiele la vre-o academie sau universitate; şi numai în mod esceptional se admit şi cu pregătire mai puţină. Cu drept cuvênt putem privì institutul nostru seminarial ca o scólă superióră în rêndul celorlalte categorii de scóle confesionale române, pentru-că elevii institutului nostru seminarial atât în ce privesce instrucţiunea cât şi purtarea lor dinafară, emuléză cu cei mai aleşi tineri dela academii. O probă eclatantă despre acésta au dat ei astăḑi prin purtarea lor démnă şi prin producţiunile lor literare, cu care au delectat un public atât de distins ca cel ce se află de faţă.

Imbunătăţirele şi progresul aşa de vĕdit, ce a făcut institutul nostru seminarial pedagogico-teologic într'un timp relativ scurt sunt de a se mulţămi în parte mare Marelui şi nemuritoriului metropolit Andreiu Bar. de Şaguna.

Elevii seminariali sciu acésta, căci ei învaţă tóte aceste din istoria lui bisericéscă; ba mai mult, ei inmediat şi beneficiéză de acele îmbunătăţiri, căci ceea ce nu era mai inainte, ei se adăpostesc cu cuartir şi vipt în aceste case, care se numesc proprii ale seminariului.

Este dară just, cu vredniciă şi cu dreptate este ca ei sĕ se arate cu gratitudine, cătră binefăcĕtorii lor şi ai némului nostru.

Apreţuind ei faptele şi binefacerile Marelui *Andreiu* dau probe, că înşişi sunt în calea cea bună a progresului moral şi cultural.

Sum autorisat înainte de tóte pentru aceste îndeletniciri şi manifestaţiuni laudabile ale elevilor nostri seminariali, a descoperí complăcerea Escelenţiei Sale, Inalt Preasânţitului nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, care este împedecat prin indisposiţiune sanitară a participa la acéstă întrunire festivă, dară care din posiţiunea sa archieréscă neîncetat pórtă grige păriutéscă de prosperarea institutului nostru seminarial şi dă binecuvêntarea sa asupra lucrărilor elevilor seminariali, potrivite cu chiemarea lor.

Mai departe me simt îndemnat în numele tuturor celor de faţă a esprima căldurósă mulţămită dlui profesor seminarial Dr. Daniil Barcian, care ca preşedinte al societăţii „Andreiu Şaguna“ şi de astădată a dat probe de o bună conducere a tinerimei seminariale în calea progresului şi a conduitei bune; în fine mulţămesc elevilor seminariali întruniţi în societatea lor, pentru-că şi de astădată în preséra sântului Andreiu, întru amintirea faptelor măreţe ale Marelui archiepiscop şi metropolit al bisericei nóstre, ce a purtat acest nume, ne-au delectat în mod atât de plăcut cu interesantele lor producţiuni literare, asigurându-i, că simpatiile nóstre vor fi cu ei totdeuna pe terenul sciinţei şi al culturii naţionale“.

In fine mai amintim, că societatea a primit cu ocasiunea acésta mai multe felicitări telegrafice, ér ca oferte benevole au întrat în favorul societăţii aprópe 100 fl. în numerar şi mai multe cărţi pentru bibliotecă.

Revista politică.

In camera României dl ministru Lahovari rĕspunḑênd d-lui dep. Stoicescu a făcut unele declaraţiuni de tot importante. Dênsul îşi începe vorbirea, ḑicênd, că vorbele dlui prim ministru au rĕsturnat istoria de fantasie a ḑiarelor liberale, pe care dl Stoicescu a adus-o la tribună.

Dl Catargiu, atât de insultat de liberali, resumă în sine trei epoce mari ale istoriei nóstre. (Aplause) Liberalii falsifică istoria cu nedemnitate.

Oratorul respunde mai întâiu criticelor făcute de dl Stoiceecu în privinţa politicei esterne. Guvernul nu se laudă cu succesele sale; n'au fost lucruri mari, dar liberalii falsifică şi aci

Aşa, ei spun, că înfiinţarea consulatelor din Macedonia şi dela Ismail se datoresce lor, închipuindu-şi, că guvernul conservator îşi va face o glorie din acésta. Au propus şi liberalii aceste consulate, dar nu le-au făcut; d-sa au reuşit sĕ le facă

Ori-cât de mic merit ar fi, e al d-sale

Dl ministru anunţă, că guvernul a reuşit sĕ înfiinţeze un consulat la Cernăuţi (aplause).

Dar guvernul nu-şi face o glorie din acésta. Numai liberalii ar fi bătut toba, căci d-lor au deprinderi sgomotóse.

Trece apoi la convenţiile cu Germania şi Francia, despre care liberalii spun, că ucid industria română Dar nu s'au încheiat convenţii; suntem numai în tratări şi se va vedé atunci, când vor fi gata convenţiile. Cât despre arangiamentul cu Germania, am avut tóte avantagiele şi n'am dat în schimb nimic. Ce vreţi mai mult?

Cât despre convenţia cu Anglia, însaşi oposiţia o laudă.

Oposiţia mai contestă guvernului meritul căsătoriei principelui Ferdinand. Dar reclamat-a guvernul acésta? Meritul e al Maj. Sale regelui. Guvernul n'a făcut alt de cât, că n'a stricat.

A mai vorbit dl Stoicescu de tripla alianţă, de românii din Transilvania, făcênd astfel din o cestiune fórte gingaşă o armă de partid.

N'am esploatat, cum cereţi d-vóstră, cestiunea Transilvaniei, pentrucă s'ar fi sporit suferinţele românilor de dincolo. Ar fi plătit ei scump o glorie ieftină a nóstră.

Acusările făcute de oposiţie în acéstă privinţă sunt ridicole. In adevĕr, pe când ne impută pe de o parte, că nu luăm Transilvania, pe de alta ne impută, că nu ne apropiem de tripla alianţă. Acésta e politică de opera bufă.

Dacă n'am luat Transilvania, cel puţin n'am luat de umeri şi n'am dat afară pe ḑiarişti transilvăneni.

Politica nóstră nu atacă pe nimeni, dar urmăresce respectarea de cătră ori-cine a drepturilor ţĕrei nóstre.

In afacerea Zappa, ḑiarele liberale, chiar cele mai violente, n'au avut ce ḑice alt de cât, că guvernul nostru a fost prea politicos faţă cu notele grecesci. Atât mai bine pentru noi, şi Europa întrégă ne-a aprobat.

A făcut alusiune dl Stoicescu la un consul român la Constantinopole, căruia i-au lipsit bani din cassa consulatului. Lucrul s'a petrecut sub ministeriul d lui Esarcu. Banii n'au lipsit şi nu s'a putut dovedi consulului de cât negligenţă. Totuşi dl Esarcu l'a îndepărtat. Ce vreţi mai mult?

Aruncând o privire asupra politicei esterne a liberalilor, domnul Lahovari spune, că liberalii n'au făcut rĕsboiul independenţei, ci a fost târât de evenimente Dovadă, că majorităţile parlamentare, şi guvernul liberal au fost contra rĕsboiului, pănă în ajun. Domnul D Sturdza, astăḑi şeful partidului liberal, era contra rĕsboiului, care se temea sĕ nu fim „târâţi de curent“. D-l Dumitru Brătianu era contra rĕsboiului şi scrise o broşură în acest sens.

Partidul conservator n'a îndemnat ca armata română sĕ se retragă la munţi. Acésta au propus o d nii D. Sturdza şi Ioan Ghica.

Dovadă de neprevedere a liberalilor e, că au vêndut mantalele şi căciulile soldaţilor, şase luni inainte de rĕsboiu. Mai mult decât atât: n'au făcut recrutare în acel an, înainte de rĕsboiu.

Cum se póte datora unui asemeni partid independenţa şi rĕsboiul?

Politica esternă a liberalilor a fost acea a unei femei bolnave de nevroză: când impertinentă, când umilită Dovadă impertinenţa din mesagiu la adresa Austriei şi discursul d-lui Grădişteanu la Iaşi, urmate de scuze umilite şi umilitóre.

Dar faimosul proiect de convenţie consulară? Dacă se vota acéstă convenţie, ar fi trebuit acum sĕ dăm consulului grecesc moşiile Zappa

Oratorul nu tăgăduiesce că Brătianu, Cogălniceanu şi Rosetti au făcut servicii frumóse ţĕrei; dar liberalii în zadar se silesc sĕ conteste meritele partidului conservator. Şi unii şi alţii au servit ţéra; faptele lor nu se pot şterge, ele constituesc patrimoniul sacru al ţĕrei.

Revenind la politica guvernului conservator, dl Lahovari ḑice, că ea e simplă, leală, francă, prietenósă cu prietenii, fermă cu cei ce vor sĕ ne încalce, cuviinciósă însĕ şi politicósă cu toţi. Acéstă politică face onórea partidului conservator.

⁂

„Svoboda“ publică un articol lung, carele apróbă modificările proiectate ale constituţiei şi destinate a da un caracter legal óre-căror formalităţi cari esistă deja. Proiectul nu s'a elaborat încă; îndată ce va fi, el va forma proiectul deliberărilor unei alte întruniri private a deputaţilor. Ḑiarul adaogă, că órecari inimici ai guvernului actual vor critica, fără îndoială aceste modificări, dar este sigur că partea inteligentă a Bulgariei şi representanţa naţională, cari au deplină încredere în dl Stambulov, în urma silinţelor sale neobosite în timp de 7 ani pentru a scăpa ţéra de inimicii sei strĕini şi a-i da o bună administraţiă, vor vedé necesitatea acestor modificări. Acestea nevĕtămênd nici decum drepturile poporului, ţéra este cu atât mai asigurată cu cât acestea modificări sunt propuse de partidul liberal naţional prin mijlocirea şefului lui, Dl Stambulov care a luptat pentru acestea drepturi, din cari partidul liberal ia puterea. Ḑiarul esprimă speranţa, eă Sobrania se va întruni împrejurul dlui Stambulov pentru a sprigini propunerea sa.

⁂

Ministrul de finanţe al României a depus proiectul de buget pe anii 1893—94 pe biroul camerei române. In cei din urmă ani, bugetul general al statului a crescut în mod destul de însemnat Dela 150.430,309 din 1888—1889 au crescut cheltuelile la suma de 178 470,000 lei, adecă în decurs de 4

ḑuì vestmintele murdărite de sângele starostelui şi tremuraì de grózĕ.

Pórta postei era încuiată. Apucaì spre curte, ca sĕ me mântuesc pe-acolo, dar numai decât auḑìi, cum fugeau şi strigau ómenii după mine. Ajunseì la şură, de unde — după cât sciam — puteam uşor străbate spre grădini şi apoi la câmp. Abia însĕ ajunseì la şură, când şi puse unul mâna pe mine. În frica acésta nu-mi remase altceva, decât sĕ arunc lumina cea aprinsă în paiele din şură. Focul isbucnì, ér eu fuseì mântuit, căci persecutorii mei se întórseră pentru potolirea focului.

Ajunseì la câmp liber — şi fuga! ca o căprióră alungată de câni preste gropi şi tufişuri! Dorinţa de a mai vedé pe Fanny şi pe copii numai încăpea, căci acum me ocupa o singură ideie, ideia despre esistinţa mea proprie. Cugetând la sosirea mea acasă de aséră şi la cele ce me asteptau diminéţa, nu puteam crede în cele întêmplate.

Dar vestmintele cele sângerânde, vêntul rece de diminéţă — îmi erau doveḑi eclatante despre cele sĕvêrşite. Fugeam necontenit, şi oh! sĕ fi avut un fel de unéltă la mine, sau sĕ fi curs un rîu prin locurile acele, aşi fi încetat de a mai vieţuí.

Imi curgeau sudorile şi îm tremurau genunchii de obosélă — era p'aci sĕ me părăséscă puterile trupesci şi se ameţesc prin locurile acele. Păşind aşa tiptil ajunseì în satul cel mai aprópe de orăşelul meu. Nu se făcuse ḑiuă deplin, luna strălucea maestósă pe bolta ceriului azuriu. Când era sĕ întru în sat, auḑii clopotele trăgându-se într'o dungă — însemna alarm!

Fiesce-care ton me înghimpa, şi privind înapoi, ce grozăvie! orăşelul întreg era cuprins de flacări, ce se întindeau spre norii cei subţiri. Şi tóte aceste eu le-am causat! Eram asasin — tăciunar . . .

O Fanny! O dragii mei copii! ce somn dulce v'a causat tatăl vostru!

Persecutat de furii şi de consciinţa mea cea négră îmi încordaì tóte puterile, ca sĕ fug de sunetele aceste de clopote şi de lumina focului. Ajunseì într'o pădure şi după-ce nu mai vĕḑuì şi auḑìi nimic, căḑuì la pămênt. In durerea mea me încercaì a scóte érbă şi rĕdăcini din pămênt. Nu mai sciam ce fac — voiam sĕ mor şi nu sciam cum.

A fi necredincios, asasin, incendiar într'o singură nópte — e grozav! Bine a ḑis Roşul, că între noi muritorii numai acela e sânt, căruia nu i se dă prilej sĕ pĕcătuéscă. Ofere diavolului numai un singur fir de pĕr şi capul întreg va fi al lui. Dar pentru-ce óre l'a adus sórtea pe sătana în pavilonul meu? Dacă nu ar fi venit, nu m'aş fi duş la punciu; nu m'aşi fi întâlnit cu Iulia, ca sĕ uit pe Fanny; nu aşi fi omorît pe starost şi nu aşi fi aprins orăşelul! o Dumneḑeul meu! Trebue sĕ zac acum aci disperat şi blăstemat de omenime!

Într'aceea sunau clopotele mereu. Spre bucuria mea încă nu era ḑiuă şi puteam spera, ca sĕ măi fug neobservat de nime.

Dar de-odată începuì a plânge, căci îmi venì aminte' că e prima Maiu! şi ḑiua nascerei soţiei mele! Vai întru câtă fericire serbam noi ḑiua acésta! Şi astăḑi — oh ce ḑi şi ce nópte!!

Totodată îmi venì în minte, că e şi nóptea strîgoilor! Lucru de minune. Superstiţiunea mea îmi făcù nóptea acésta aprópe în fiesce care an amară. Căci se povestesce, că nóptea acésta o serbéză satana pe un deal din apropierea orăşelului nostru. Aci se adună apoi tóte strigoile bĕtrâne, torcênd la lână albă, vin tóte duhurile necurate şi toţi dimpreună îşi petrec pănă diminéţa. Eram aprópe sĕ cred în tóte aceste, căci Roşul cu cuvintele cele misteriόse îmi sta în gând.

Acum — ce sĕ mai neg — dacă ar fi fost Roşul satana însu-şi, precum s'a numit, căci apoi i-aş da sufletul meu lui, dacă ar putea sterge din memoria mea cele întêmplate şi dacă mi-ar da un ungher pe pămênt, pentru a locuì acolo cu soţia şi cu copii mei, necunoscut de nime.

Dar clopotele sunau în continuu. Se crepa de ḑiuă! Me sculaì de pe pămênt şi-mi continuaì calea preste gropi şi tufişuri, ca sĕ ajung la drumul de ţéră.

(Va urma.)

ani un sporiu de 19.049,000. De sporiul acesta s'a împărtășit tóte serviciile publice. Proiectul de buget pe anii 1893—94, care se va supune votului corpurilor legiuitóre, se încheie la venituri și la cheltueli cu suma de 188.379.000 lei, presentând la venituri față cu anii 1892—93 un sporiu de 12.666,500 lei, din care se acopere adausul de 8.779,000 lei și resursa estraordinară de 3.887,000 lei prevědute în bugetul anului curent. Noul proiect de buget cuprinde venituri și evaluări basate pe încassările din trecut, ér la cheltueli presintă însemnate dotațiuni pentru a se mulțămi sarcinele publice — prin urmare bugetul presentat de ministrul român, este normal și în deplin echilibru.

* * *

In 8 Decembre noul ministeriu frances, presidat de dl Ribot, s'a presintat la cameră.

Declarațiunea, făcută de dl Ribot se ocupă de situațiune numai din punct de vedere general și mai înalt, accentuând, că noul cabinet va continua sě urmeze înăuntru ca și în afară politica, care a avut tot deuna aprobarea camerei.

Alegațiuni grave au fost aduse la tribună în cestiunea Panama; ele nu numai că ating onórea mai multor membrii ai parlamentului, dar tind se desconsidere chiar și representațiunea națională. Guvernul este însě convins, că acordul dintre comisiune și el va asigura deplina manifestare a adevěrului, el însě afirmă voința absolută de a ajuta parlamentul și justiția pentru a se face lumină, însě, nu mai puțin este voința sa de a rěmâné fidel principiilor separațiunei puterilor, principii la care s'au atașat toți ministrii.

Slăbiciuni inviduale nu trebue sě amenințe republica și mai cu samă opera îndeplinită de actuala cameră, operă de care ea trebue se fie gloriósă.

„Se fim severi pentru greșelile comise“, sunt cuvintele primului ministru, „dar sě nu ne oprim prea mult timp privirile asupra acestor mizerii, și se mergem înainte“.

Declarațiunea espune pericolul, ce ar urma, dacă s'ar da ascultare cu ușurință discursurilor, care au de scop sě facă sě cadă opiniunea publică.

Trebue ca adunarea sě voteze cele 12 ḑecimi provisorii și sě se ia în studiu regimul beuturilor și convențiunea franco-elvețiană.

După cetirea declarațiunei dl Hubbard a interpelat guvernul în privința condițiunilor, în care guvernul înțelege sě ajute comisiunea de anchetă.

Dl Ribot cere discuțiunea inmediată

Dl Brisson presidentul comisiunei, cere a sě amâna pe a dóua-ḑi, pentru a se putea stabili o înțelegere prealabilă între comisiune și guvern.

Dl Ribot respinge amânarea și declară că are nevoe sě scie dacă sě bucură de încrederea camerei Discuțiunea inmediată s'a primită cu o mare majoritate. Ordinea de ḑi de incredere a fost votată cu 306 voturi contra 104.

Dl Hubbard întrébă apoi, în interpelarea sa, dacă guvernul va comunica dosarul afacerii Panama?

Dl Bourgeois rěspunse că a dat ordin sě se facă autopsia cadavrului dlui de Reinach Sâmbată; el va comunica óre-care dosare.

Dl Brisson dorește și el acordul între comisiune și guvern, dar cu óre-cari reserve în ceea-ce privește comunicațiunea parțială a dosarelor

Camera respinge cu 308 voturi contra 230 o ordine de ḑi a dlui Hubbard, prin care se cere comunicațiunea totală a dosarelor; ea adóptă o ordine de ḑi a dlui Felix Faure acceptată de guvern.

Camera votéză de asemenea urgența relativ la propunerea dlui Ramel, din drépta, prin care se autorisă deținětorii titlurilor Panama a se constitui în sindicat pentru urmări pe ori-cine va frustra fondurile societății.

Camera a aplaudat în mod călduros declarația ministerială.

Declarațiunea a fost citită la senat de dl Loubet.

„La Roma“.

Ḑiarul „Unirea“ din Blașiu, ne pune în vedere, că pentru bagatela sumă de 250 fl. sau 500 coróne putem avé fericirea de a vedé pe Sânția Sa pontificele roman Leo al XIII-lea, care în anul viitoriu va avé rara fericire de a și serba iubileul de 50 de ani al episcopiei sale.

Frumos și cinstit lucru!

Nu avem decât sě ne câștigăm de parale; celelalte le îngrigesc cei dela „Unirea“. Locul de concentrare va fi Blașul, timpul de plecare: sěptěmâna patimilor.

Pe sântele Pasci putem fi deci în Roma — și putem sě ne învrednicim a săruta păpucul prea-sânțitului papă. —

Și ar fi lucru prost sě nu o facem; un bagatel e numai ce sě cere. Noi suntem popor bogat, avem scoli, avem biserici, avem fonduri scolare; din prisosința nóstră, haid sě ne permitem și lucsul de a vedé pe sânțitul părinte, căci e om bětrân, și scie bunul D-ḑeu trăiva sě-și serbeze și iubileul de 100 de ani. — Deci la „Roma“ uniți și neuniți, căci toți suntem români și légănul nostru e Roma, ea ne-a născut și ea ne a renăscut prin sfânta „unație“.

Ce ar fi fost de noi, dacă nu era „unația“ eram cutropiți de sêrbi de greci, și de altfeliu de ómeni, pecând sântul părinte cu iubileul a făcut fórte mult bine pentru noi!

A věrsat din milióneie, ce incurg din filerul st. lui Petru — multe milióne pentru români, i-a îngrămădit cu binefaceri, căci câte palate n'au românii uniți din sudórea „sântului parinte“ — biserici pompóse, cu candelabre de argint, și cu sfetnice lucrate de têmplarii cei mai renumiți, tot lucruri de artă, tóte din darul și din munificența Sânției Sale!

„La Roma“ tineri ca sě aveți pentru ce îmbětrâni, și bětrânii, ca gustând din clima cea veselă a Italiei, sě întineriți, și sě ve întórceți cu puteri unite pentru-ca sě puteți învinge miseria care vě astéptă acasă și pe care sântul părinte ar putea sě o alineze, dar nu ajunge până în Ardél sě ne vadă!

„La Roma“ căci cine nu a vęḑut acest loc, nu póte fi român, este un fanariot — grecoteiu vêndut, un om, fără de sentimente curate pentru tot ce e românesc — și nici nu merită sě fie numěrat între români.

„La Roma“ căci acolo vě astéptă un părinte iubitoriu, un ânger blând ca mielul, un om, care sě numesce pe sine „infalibil“, căruia datori suntem sě ne închinăm cu capul plecat.

„La Roma“ căci acolo sunt îngropați aceia, cari au propoveduit, că unica mântuitóre biserică este cea romano-catolică, deci cea greco-catolică nu este încă mântuită, și nici fiii ei, până-ce nu se vor catolicísa cu totul!

Nu fiți mojici românilor, plecați vre-o mie de inși cel puțin, căci de nu, nu are înțeles procesia, căci s'ar lua în nume de rěu, dacă voi, popor bogat, nu ați fi in stare sě riscați nici un pětrariu de milion floreni pentru așa trébă, adecă sě vedeți pe papa.

„La Roma“ căci capul nostru cel věḑut dacă se va învrednici a vě saluta, fața i se va lumina, viéța i-se va lungi, și bunătățile, de cari ați fost părtași pân acum, se vor rěvěrsa asupra vóstră tot în aceeași měsură ca pâ'n acum, și va fi tare bine, veți înota în lapte și în miere, și veți bine-cuvênta césul, în care v'ați hotărit sě plecați „la Roma“, sě vedeți pe papa.

Deci la revedere „la Roma“, cu toții cari ve iubiți némul românesc și vreți sě fiți socotiți între români. *Porumbesky.*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Comitatul **Făgăraș**, 7 Decembre 1892 st. n. Onorată redacțiune! Comitatul Făgăraș de un timp încóce a ajuns proverbial în desvoltarea lucrurilor din adunările generale ale comisiunilor municipale. Publicul cetitoriu are cunoscință despre cele ce sě întâmplă, căci regulat s'a publicat rapórte, pre cari le am cetit cu atențiune, și le am comparat cu realitatea observând, că corespund adevěrului.

Astăḑi comitatul nostru a ținut éră o adunare generală estraordinară. Obiectele de desbătut față cu ale altor adunări premerse au fost puține, dar totuși destul de interesante pentru a se putea raporta ceva despre demersul lor.

După presentarea legilor sancționate, s'a pus la ordinea ḑilei „Rescripte ministeriali“; dl comite suprem Baussnern pentru-ca sě arete membrilor comisiunei municipale ce putere are ca președinte, și ce datorințe li se impun membrilor, când acestia vorbesc, — pentru că veḑi Dómne acestia sě'și pună ușe de ingrădele împrejurul buzelor, când vorbesc, sě nu cumva sě'l vateme cu vre'un cuvênt nepotrivit pre dênsul și satelitii dinprejur, — mai înainte de pertractarea obiectelor, a dat cetire §§-ilor „regulamentului afacerilor interne“ recercând adunarea sě fie cu băgare de sémă la observarea §§-lor din regulament, căci la dincontră nu va cruța pe nimeni, a pedepsi după §, pre cari nu se vor supune.

Cel dintâiu obiect între rescriptele ministeriale a fost: Despre denumirea noului guvern.

Comitetul permanent a făcut propunere: ca comitatul Făgăraș sě ia la cunoscință cu plăcere denumirea Escelenței Sale dlui ministru Wekerle de ministru președinte al guvernului, și totdeodată sě'i se trimită adresă de felicitare pentru înaltul post ce'l ocupă, și pentru esecutarea programului, ce și'a luat de resolvat dimpreună cu ceialalți ministri, cari formézá guvernul, se i se voteze încredere cu rugarea se aibă sub scutul părintesc și pre comitatul Făgărașului. Propunerea acésta a dat ansă la una dintre cele mai serióse desbateri între membrii comisiunei municipale. Dr. Andreiu Micu, advocat, unul dintre cei dintâiu membrii, care scie apăra cu seriositate interesele comitatului nostru, a făcut contra propunere: ca comitatul Făgăraș se ia la cunoscință denumirea dlui ministru Wekerle de ministru președinte al guvernului, fără a i se mai compune adrese, căci un ministru, un guvern își va sci face datorințele în consonanță cu interesele popórělor din patrie și fără de astfel de adrese, cari nice nu sunt la loc acum, când încă nu se póte sci activitatea noului ministru, noului guvern pentru viitoriu, ba încâtu'i pentru programul desfășurat de noul ministru Wekerle, comitatul Făgărașului cu poporațiune curat românéscă privesce întroducerea căsătoriei civile ca stricăciósă dogmelor bisericei nóstre crescinesci. Supărăciósă și de tot neplăcută a fost acéstă contra propunere pentru cei din fruntea comitatului nostru, căci cum ar fi de trist pentru comitele Baussnern, trimis în fruntea comitatului Făgăraș, sě nu'și pótă arěta sus la guvern influința și puterea sa aici într'un comitat curat românesc, ca adecă comitatul Făgăraș sě fie cel dintâiu aderente al programului noului minister din Budapesta. Drept aceea cu tótă puterea spirituală și oratorică a funcționarilor, cari încungiură pre comitele nostru, acesta s'a pus luntre punte numai sě scótă votarea și admiterea propunerei comitetului permanent la valóre de conclus. Alăturea cu contra propunětoriul Dr. Micu în fruntea partidului românesc cari dirig interesele bine pricepute ale comitatului Făgăraș, mai stau și alți bărbați valoroși, între cari Prea on. domn protopop Iuliu Dan a fost cel dintâiu, care a susținut, că nici decum nu este la loc trimiterea unei adrese de felicitare noului ministru Wekerle și guvernului seu, deórece prin acésta noi cești din comitatul Făgărașului am arěta mai înainte, că suntem mulțămiți cu programul unui nou minister, unui nou guvern, până când încă n'a început a lucra. Nemulțămiri și scăderi mai multe ca în comitatul Făgărașului, unde s'a mai putut vedea? Noul ministru se vindece mai întâiu relele din comitat, și apoi sě urmeze adresele de felicitări din parte-ne. Dr. Nicolau Șerban, deputat dietal și membru în acest municipiu, încă este un bărbat, care lucră mult pentru înaintarea binelui în comitatul Făgărașului. Dânsul susținênd propunerea D-rului Micu între altele a ḑis: sě se arete noului ministru tóte relele care bântue comitatul Făgărașului, și sě i se céră corigarea lor, acésta sě se facă în loc de felicitări. Sě nu ne raporteze sus la guvern, că în comitatul Făgărașului tóte merg bine, și e mulțămire generală, căci informațiuni de acestea false numai strică, nu direg. Bolnavul ca sě se vindece, trebue sě spună tóte impregiurările din cari au provenit morbul. Cum dar se vindecă bóla comitatului nostru, dacă guvernului se raportéză, că comitatul e briliant de bine, așa că póte aduce felicitări. Au mai vorbit pentru propunerea partidului român membrii din congregațiune on. domni preoți Ioan Dan din Zernesci și Nicolau Aron din Galați.

Punêndu-se propunerea D-rului Andreiu Micu la vot, aceasta a picat, deórece jidovii, sașii și ungurii (între unguri înțeleg și funcționarii din centru și jur români) au fost în maioritate, — căci toți la comanda főispanului au votat cu „igen“ ér cei credincioși causei române cu „nu“.

Ministrului de interne Escelenței Sale dlui Hyeronimi la propunnerea comitetului permanent spriginită și de partidul românesc, care partid privesce în dl ministru de interne un bărbat serios, care apreciază după cum s'a věḑut și interesele naționalităților din patrie, i s'a votat o adresă de felicitare din comitatul Făgărașului cu vot unanim.

Alte lucruri mai de interes din adunarea generală estra-ordinară dela 7 Decembre a. c. n. a comitatului Făgăraș, nu sunt de raportat. *n.*

Modestie.

Tiněrul redator al „Vulturului“ din Orade, fost teatralist magiar, voluntar etc. ér acum ascultător de drepturi la academia de acolo, decând din grația colegilor sei și a șovinismului turbat din Biharea a devenit și el un mic martir național, se vede, că râvnesce și la mai mult.

Obiectivitatea, pe care până acuma o păstrase binișor, nu-i mai convine, ci îndrăgit în acel „fecsor szkitás și domnyișor frumosz“, care „ză vegye kăi gyela Șiria“ și care este „domnu redaktor ăla kare facse uișagurile la Sibgyii, uișagu ăla pe kare'l tyamă „Tribuna“, cu care a făcut cunoscință în Dobrițin (veḑi „Vulturul“ nr. 23) i s'a pus la disposițiune, ca sě se împărtășască și el din laurii herostratici, cari și i-a câștigat amintitul „uișag“ din „Sibgyii“ pe terenul bisericesc, scolar și social între români.

In nrul sěu procsim 24, „Vulturul“ publică o corespondență din Sibiiu, care după tipicul „Tribunei“, insultă tot ce nu aparține la faimosul “grup.“

Ḑiarul nostru, reuniunea femeilor române, societatea alésă de aici, și apoi ca un lucru, ce nu póte lipsi nici odată din pomelnicul tribuniștilor, Escelenția Sa metropolitul sunt subiectul acelei ingeniosități modeste.

Este frumósă modestia mai vêrtos la tinerii de „mare speranță“ cum sunt și acesti doi fărtați, — dar ce sé-i faci dragostei!

Mai departe numai pe calea apucată „frate“ „Vulture“, căci așa cere interesul „nației“.

Sic itur ad astra!

Varietăți.

* (Cărți funduare valache). In „M. Hirlap“ din 5 Decembre sub titula de sus cetim: „La tribunalul regesc din Turda, precum ni-se scrie, se află cu grămada cărți funduare cu limba valachă. D. e. Nro. . . . . Sălciva superióră și inferióră. Com-

posesori neḑespărţiţi etc. Adecă numele titlul de drept, soiul pămêntului, tóte pe fóia *A*). sunt scrise în limba valachă. Aşa va fi din „Alsó Felső Szolcsva“ Sălciva superióră şi inferióră, din Mező-Bodon: „Budiiul de câmpiă“.

Écă posna! Va se ḑică: întâiu a fost Szolcsva şi din ea s'a făcut Sălciva, întâiu Bodon, şi apoi Budiiu, întâiu Lona şi apoi Luna, etc. Acésta până acum n'am sciut-o şi avem sĕ o datorim ingeniosităţii, vre-unui „vaskalapos“ din Turda, care în prostia sa nu scie, că nu tocmai aşa de mult, inainte de începerea erei şovinismului, se respecta limba română încâtva prin ţinuturile locuite de români.

Dar sĕ întórcem fóia şi sĕ întrebăm pe respectivul corespondent, sĕ ne spue, câţi funcţionari români sunt aplicaţi la oficiile de stat şi comitatense din Turda, în acest oraş care este ca o insulă magiară încongiurată de o mare română, şi care este centrul unui comitat în majoritate român? Rĕspundem noi: sunt *2*. scrie doi, între 70—80 de oficiali! — Asta apoi scim că e pe placul „fraţilor“ dela Turda.

* (Constituire.) Societatea „Petru Major“, din Budapesta s'a organisat. Comitetul societăţii s'a constituit astfeliu: preşedinte: George Iuga stud. fil., vice-preşed. Petru Hubian stud. med., secretar: Andreiu Pop, casar: Mihail Pop, controlor: Ioan Buda toţi st. jur., notari: Enea Papiu stud. jur. şi Iordan Popoviciu stud. fil., econom: Vasile Văsii st. techn., bibliotecariu: Ioan Cifrea st. jur. Comisiunea literară: Atanasiu Brădean preşed; Coriolan Nedelcu ref; Ambrosiu Boitor, toţi stud med. Ioan Cifrea, Andreiu Pop stud. jur., Iordan Popovici st. fil., Traian Vuia st. techn. Fóia societăţii „Rosa cu ghimpi“ redactor: Alesandru Străvoiu st. jur., colaboratori: Amos Gligor stud jur. şi Atanasiu Gava stud. med.

* (Cas de mórte.) Corpul învĕţătoresc dela scóla „Reuniunei grăniţăresci din Voila are durerea a ve anunţa, cumcă astăḑi la 5 óre p. m. vrednica învĕţătóre dela scóla nóstră dómna *Regina Bunea* a încetat din viéţă, în etate de 28 ani, după o muncă aprópe de 10 ani pe terenul scólei. Fie-i memoria binecuvêntată!

Voila, în 8 Decembre n. 1892.

Din public*).

Sătmariu, 5 Decembre 1892.

(„Budapesti Hirlap“ si „Catilina.) Sub titlul sensaţional „Catilina“ a apărut în fóia şovinistă magiară un articol.**) Fiind că unii unguri şi români cred, că eu aş fi scris acel articol, declar, că eu nimica n'am scris nici într'o fóie magiară despre dl Dr. Lucaciu în viaţa mea. Cu dênsul n'am nici o relaţiune politică, amică ori duşmănósă Nu pot nici apăra, nici acusa pe dl Lucaciu, căci eu n'am nici o cunoscinţă despre averea d-sale, nici despre principiile politice, prin care se simţesce împins în valurile vieţii. Cred însĕ, că moderaţiunea ar fi o procedere bună pentru toţi. Eu nici nu condamn, nici nu aprob paşii şi declaraţiunile d-sale. Am însĕ simpatiă pentru familia greu cercată a dsale şi în acest respect dela mine se ascepte simţeminte nobile omenesci şi românesci.

Ioan Dragoşiu.

---

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta, redacţiunea nu e responsabilă. Red.

**) Articolul se ocupă cu dl Lucaciu; deşi noi n'am luat notiţă despre el, dăm loc acestei declaraţiuni. Red.

Posta redacţiunei.

S. S-ta în G. Se va publica. Poesii poporale primim cu plăcere. I. H. în R. Din lipsă de spaţ nu s'a putut, dar se va publica.

Loterie.

Sâmbătă, în 10 Decembre 1892.

Budapesta: 18 15 38 69 83

Nr. 467. [238] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Ruşor, protopresbiteratul tractului Haţegului — se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele parochiale impreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa sinodului parochial ţinută la 27 Septembre 1892, cari pe lângă cuartir liber, dau suma de 401 fl 20 cr.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţegului.

Petroşeni, la 4 Novembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiter.

Nr. 891. [239] 1—3

EDICT.

George Petru Stinghie, gr. or. din Braşov, carele de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria D. Tocanie, asemenea din Braşov, pribegind prin lume, fără ubicaţiune cunoscută, în sensul resoluţiunei consistoriale ddto 27 Octbre a. c Nr 6699 B., se citéză prin acésta, ca în termin de şése luni dela prima publicare acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul matrimonial, intentat contra lui din partea soţiei sale, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Braşov, 14 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 463. [240] 1—3

EDICT.

Maria Jurj vĕd. Dumitru, născ. în Tirimia-mare, soţiă legitimă alui Ioan Jurj, econom, gr or. din Laslĕul român, care de 3 ani de ḑile a părăsit pe acum numitul ei bărbat legiuit şi pribegind în lume, nu se scie locul unde se află şi de mai trăesce sau ba, în înţelesul ordinaţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 18 Septembre a. c. Nr. 4579 B. se citéză prin acésta, ca în restimp de 6 luni, dela publicare, acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, spre a se rĕspunde şi apĕra în contra acţiunei ridicate asupră'i de către numitul ei bărbat, la din contră procesul se va pertracta şi decide şi în absenţa dênsei.

Mureş-Oşorheiu, 10 Novembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕş-Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 290 892. [231] 2—3

Edict.

Ioan Bărboiu din Beriu, comitatul Huniedórei, de religiunea gr. or., care de trei ani trecuţi a părăsit pe legiuita sa soţie Maria Costescu din Sereca, — fără a se sci ubicaţiunea lui sĕ citéză prin acésta a se presenta înaintea acestui for matrimonial în termin de 6 luni, conform resoluţiunei preavenerabilui Consistoriu archidiecesan ddto 2 Octobre 1892. Nr. 5597 B. la dincontra procesul urḑit de actore se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Orĕştie, 16 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orĕştiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter

Nr. 291. [241] 1—3

Edict.

Ioan Christu din Dâncu mare, comitatul Hunedórii, de religiunea gr. or., care de 8 ani trecuţi a părăsit pe legiuita sa soţie Domnica Costescu din Sereca, fără a se sci ubicaţiunea lui, — pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan, dto 22 Septembre 1892 Nr. 6049, B. se citéză înaintea scaunului protopresbiteral al Orĕştiei a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, căci din contră, procesul matrimonial intentat asuprăi de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Orĕştie, 17 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 424/892. [236] 2—3

Edict.

Samoilă Popoviciu, gr. or. din Aciliu, comitatul Sibiiu, care a părăsit cu necredinţă pre legiuita lui soţie Ana Vâlc tot din Aciliu mai bine de 33 ani fără a se sci ubicaţiunea lui, pe basa resoluţiunei consistoriale din 27 Octobre a. c. Nr. 6783 B se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de şase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asuprăi de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 23 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 1209. [242] 1—3

Publicaţiune de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică cum-că **Marţi în 27 Decembre 1892 stil. nou la 10 óre a. m.,** se va da în arêndă prin licitaţiune publică, **ţinêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la mór comunei Sebeşul-inferior pe timpul de 3 ani.** — începênd dela **1 Ianuariu 1893 stil. nou** până la **31 Decembre 1895 stil. nou.**

Preţul strigărei e **621 fl. v. a.**

Doritorii de a licita au a depune **10%** ca vadiu.

Condiţiunile de licitaţiune mai de aprópe, se pot afla şi cetí până atunci, în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeşul inferior, (cercul protopretorial al Sibiiului) în 4 Decembre 1892 st. nou.

Oficiul comunal:

Moise Gruia, subjude. **Ivan,** notariu.

Publicaţiune de licitaţiune.

Comuna bisericéscă gr.-orientală din **Drăguş** comitatul Făgăraşului publică licitaţiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condiţiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890, şi în sensul licenţiei de clădire din partea Inclitului oficiu comitatens de sub Nr, 8162/1891 Preţul strigărei va fi **20,000 fl. v. a..** Intreprinḑĕtoriul va da şi întreg materialul de clădire.

Licitaţiunea se va ţiné în **8 Ianuariu 1893 căl. nou la 10 óre ante de améḑi în comuna Drăguş,** la care se invită domnii architecţi cari voesc a licita.

Licitanţii au a depune vadiu **5%** din preţul strigărei éră intreprinḑĕtoriul minuend, după aprobarea contractului de către Preavenerabilul consistoriu archidiecesan, va depune cauţiune de **10% în bani gata,** sau în obligaţiuni de stat ori în realităţi, care va serví ca garanţie încă 3 ani dela colaudare încolo,

Condiţiunile de clădire, apoi planul şi licenţia se póte vedea la preşedintele comitetului parochial gr or. în Drăguş. [237] 2—3

Drăguş, în 27 Novembre, 1892.

Ioan Făgărăşan, preşedinte. **George Codru,** epitrop.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

Cruţare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.
Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.
Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se cautã.

[107] 22—50

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127. Sibiiu, Joi 3/15 Decembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 1 Decembre, 1892.

Preste doi ani de ḑile, în 1895, vor magiarii sĕ arangeze o esposițiă regnicolară sau cum le place lor a se esprima o „esposiție națională“. Articolul de lege II din 1892 dispune arangiarea acestei esposiții și pentru aceea ministrul de comerciu a luat inițiativa, cam tàrḑiu, nu e vorba, pentru începerea pregătirilor necesare. El a convocat pe membrii comitetului esposițiunii la o ședință, ca sĕ afle ce păreri au ei în privința pregătirilor și arangiării acestei mari întreprinderi.

In vorbirea sa, adresată acestor membri, dl ministru a ḑis între altele, că esposiția, ce se va arangia în 1895, trebue sĕ fie démnă de „națiune“ și démnă de ocasiunea, pe care e chemată a o sĕrbătorì.

Ocasiunea acésta este mileniul Ungariei sau aniversarea esistenței de o mie de ani a statului ungar, care se vede, că se va serba în anul 1895 și esposiția va fi chemată sĕ ridice și ea splendórea festivităților, ce se vor da cu ocasiunea acésta.

In care an au venit magiarii în patria nóstră, nu se scie. Academicii și istoricii magiari de giaba au resfoit chrisóvele și cronicele vechi și de giaba și-au sfărmat capul, căci n'au putut afla cu siguranță anul, în care au descălecat strĕmoșii lor pe plaiurile acestor țĕri, locuite atunci de români și slavi.

Atâta însĕ se scie de sigur, că pela finea seclului al IX. magiarii se aflau deja la noi și așa serbarea mileniului se póte face în ori-care an de acum și până la finea seclului present

Precum am amiutit mai sus pentru acésta serbare s'a ficsat anul 1895 și astfeliu în acest an dóuĕ acte mari se vor petrece în Ungaria: aniversarea mileniului și arangiarea esposiției.

Ambele sunt acte însĕmnate, și, cu deosebire mileniul, sunt acte monumentale, la cari ar trebui sĕ iaĭ parte cu bucurie nefățărită, cu sinceritate și cu mândrie tóte naționalitățile din țĕrile corónei sf. Stefan, toți cetățenii acestui stat, fie ei de ori-ce limbă și religiune.

Durere însĕ, că împrejurările politice actuale sunt de așa, încât acésta nu credem sĕ se întêmple. O mie de ani s'au scurs în noianul veciniciei, de când trăim în aceea-și patrie, pe acela-și pămênt cu concetățenii nostri magiari. In acest interval lung nu numai magiarii au fost aceia, cari în vremi de restriște s'au jertfit și au apĕrat acésta patriă, ci fără îndoială și românii. Și totuși, drept rĕsplată, magiarii, folosindu-se de fatalul „lasă“ al naturelului poporului nostru, ne-au scos pe încetul din tóte drepturile nóstre, am fost reduși la starea de iloți, *„glebae adstricti“* și numai tolerați în vechiul nostru pămênt, buni, ca în timp de pace sĕ muncim din greu, ca sĕ susținem pe nobilimea magiară, ce se desfăta în tóte plăcerile.

Dar noi am fi pus și am pune vĕl preste acest trecut de tristă aducere aminte, dacă în secolul nostru al libertăților, drept recompensă pentru suferințele trecutului, magiarii și-ar fi schimbat natura lor de guvernare și ar fi înaugurat o eră de dreptate și egalitate frățéscă, față de noi și față de celelalte naționalități.

Pentru serbarea mileniului de mult se agită printre magiari și în decurs de 25 de ani, de când au pânea și cuțitul pe mână, ar fi putut prin o procedere loială sĕ îndrepte așa lucrurile, încât mulțămiți în patria nóstră, sĕ putem lua și noi parte cu bucurie la serbările mileniului acestei patrii, care este și a nóstră.

Durere, acésta ei n'au făcut-o și precum se vede, nici n'au de gând sĕ o facă în viitoriul apropiat, și pentru aceea noi nu putem decât sĕ privim cu indiferență la sĕrbările, ce se vor arangia preste doi ani.

Și pentru acésta de sigur nu noi suntem de vină.

Revista politică.

După scirile sosite din Carloviț congresul sêrbesc s'a prorogat pe timp nehotărît. Ședințele au fost adeseori furtunóse și oposiția, ce s'a făcut patriarchului, s'a dovedit, că e puternică. In ședințele din urmă s'a votat și proiectul referitoriu la dotarea clerului. Competințele călugărilor s'au sporit în mod însemnat. Dotațiunea anuală a unui episcop e de 12,000 fl. Patriarchul a rĕmas și mai departe în posesiunea averilor dotaționale.

⁂

„Curieriul Financiar“ din Bucuresci, vorbind despre relațiunile vamale ale României, scrie următórele: Tariful nostru autonom continuă a da ródele cele mai bune. Acest tarif, avênd de basă d'a protege pe de o parte o serie de industrii strins legate cu agricultura nóstră, ér pe de alta, d'a ușura intrarea în țéră a produselor țĕrilor strĕine, ce nu se pot fabrica la noi și cari nu pot face nici o concurență industriei nóstre, era natural, ca el sĕ obție adesiunea tuturor economiștilor și sĕ ne pue în posițiune d'a vedé politica nóstră economica aprețiată și aprobată din ce în ce mai bine. După Englitera, Francia, și după Francia étă că și Italia se declară astăḑi gata a ne oferi beneficiul drepturilor sale de vamă cele mai reduse, în schimbul tarifului nostru autonom. Acesta este al treilea succes ce trebue sĕ înregistrăm la activul ministrului nostru de esterne d-l Al. Lahovari. Trebue sĕ o spunem încă, că și dl marchis de Curtopassi, ministrul Italiei la Bucuresci, are partea sa de glorie în acéstă afacere, care e menită a da o largă desvoltare comerciului dintre România și Italia. După dl conte Tornielli, d l marchis de Curtopassi este în adevĕr ministrul italian, care a înțeles bine interesele Italiei in România, și pe ale României în Italia. Tariful nostru vamal, fiind un tarif, care nu genéză interesele nici unei țĕri și care face pe tóte sĕși păstreze posițiunile lor, e de sperat, că esemplul Engliterei, al Franciei și al Italiei, va fi urmat și de celelalte țĕri.

⁂

Din Bucuresci ni-se scrie, că între cele mai importante proiecte de legi, ce se vor asterne camerelor, este proiectul ministrului de instrucțiune.

După acest proiect invĕțătórele, institutórele și profesórele își pot esercita funcțiunea lor numai cât timp vor fi nemăritate; prin căsătorie ele își croesc o nóuĕ carieră de viéță, cariera economiei.

Tóte scólele de fete vor fi desființate, afară de scólele primare. De aici urméză, că nu va mai esista nici scóla centrală, nici scóle secundare; bacalaureat nu mai pot lua fetele, nici numai pot urma studiul la universitate sau mai bine ḑis, nu pot depune esamene, nici licență nu pot lua.

S'a accentuat mai sus, că numai nemăritată mai póte obținé o fată post de profesóră, precum se practică și în alte state d. e. în Austria, dar după proiectul cel nou de lege chiar și acésta posibilitate este esclusă prin alți articuli ai numitei legi, cari dispun, ca fetele sĕ nu aibă voe a învĕța mai mult decât 3 clase.

In urma acestei disposiții ele nici nu au pregĕtirea de a puté face studii pedagogice la scóla normală, spre a deveni profesóre.

Se astéptă a fi combătut acest proiect în cameră din multe părți Mulți deputați fiind înrudiți cu profesóre, nu vor vota aceea lege.

FOIȚA.

Nóptea strîgoilor.

— Novelă de Zschokke. —

(Urmare).

Cain.

Ajungênd la drumul de țéră me oprìi puțin ca sĕ respir. Tóte cele sĕvêrșite atât erau de îngrozitóre, atât de repentine, încât nu le puteam crede de adevĕruri. Privì înapoi — prin braḑii din pădure zării lumina focului. Observaì din nou, că eram plin de sânge.

Acésta împregiurare me puté trada la ori și cine, deci îmi rupsei tóte vestmintele de pe mine și le ascunseì într'o tufă, îmi spălaì mânile în roua cea neprofanată din érbă și apoi alergaì pe jumĕtate îmbrăcat pe drumul de țéră încolo. „Cine sunt?“ me întrebaì însu-mi. „Cine me va vedé me va persecuta, căci numai nebunii și ucigașii umblă în cămașă prin păduri. Ași dorí sĕ dau de vre-un țeran, căci m'ași arunca cu rêvnă preste el și l'ași despoia de îmbrăcăminte. Peste ḑi pot rĕmâné ascuns prin tufiș, ér nóptea mi aș continua calea. Dar cu ce sĕ me nutresc? De unde voiu lua păralele de lipsă?“ Imi venì în minte, că portfoiul îl aruncasem cu roc cu tot.

Eram nedecis! Sĕ plec după portfoiu — sau nu? O — me gândì la sângele starostelui, și chiar un milion sĕ fi avut în portfoiu și nu m'ași fi reîntors. Și la ce! sĕ mai vĕd prin braḑii cei deși flacăra focului. O, mai bine flacăra iadului! Deci îmi continuaì fuga.

Dar în momentul acesta străbătù duruitura unei trăsuri la urechile mele — póte provenia dela pumpa, cu care alergau țĕranii întru stîngerea focului. Me ascunseì după un aluniș, dar astfel, că puteam priví asupra întregului drum. Tremuram ca varga! Dar nu a fost pompă, ci o trăsură cu doi cai, încărcată cu cufere și alte lucruri. Un singur om ședea în ea, care mâna caii fórte încet. Ajungênd trăsura aprópe de mine, el oprì trăsura, sĕ dede jos și merse îndĕrĕpt sĕ caute un cuiu, care eșise din osie

„Cum m'aș ajuta de bine cu trăsura acésta! Piciórele-mi sunt frânte de jumĕtate, încât abia le mai pot târăì. Eu ași fi salvat, căci ași avea și vestminte și parale, și m'aș putea depărta mai de grabă! Da ceriul îmi suride! Trăsura e gólă — hait! sus!“

Așa făcuì — nu mai era aci de dubitat! unde-ți este esistența în pericol, acolo nu mai iei în considerare împregiurările deaprópelui tĕu. Desperarea și lipsa nu au legi. Sărì cu iuțélă mare în drum și me urcaì în trăsură. Tocmai puseì mâna pe hățuri și încinseì caii de vre-o câteva ori cu biciul, când sosì și posesorul lor la trăsură și puse mâna pe frâne. Mai atinseì odată caii și aceia trecură spăriați preste domnul lor, carele strigà după ajutor. Vocea lui me sguduì, căci îmi era cunoscută! Nu voiam sĕ dau creḑĕmênt urechilor mele. Oprì caii și sărì din trăsură, ca sĕ vĕd pe nefericitul. Și l vĕḑuì — dar ach, me cuprinde o grózăă, dacă v'o spun: era însuși fratele meu, care își isprăvise lucrurile în Praga și era pe drum cătră casă.

Me oprìi înaintea lui, căci suspina tocmai de ultima dată: eu steteam ca lovit de trăsnet.

Da! el era fratele meu și róta cea mare trecuse peste peptul lui. Me plecaì spre corpul lui, îi rostìi numele cu voce lină, rugătóre — dar el nu me asculta, nu me cunoscea, da el încetase de a mai vieţuí. Și eu eram acel nemernic, carele i am furat viéța, viéța — carea-mi era ca și a mea de scumpă. Dómne! dóuĕ omoruri într'o singură nópte! Da, amêndóuĕ fără voie, amêndóuĕ în desperațiunea mea și ca urmări a primei mele crime, carea ar fi trebuit sĕ o încunjur.

Ochii mi se umplură de lacrimi, de durere pentru cel mort, de indignațiune și dispreț față de sórtea mea, față de ceriu! Căci eu nici când nu m'aș fi încurcat cu crime, dacă nu ar fi adus'o sórtea cu sine. Aveam un simț prea bine desvoltat pentru tot ce e frumos, bun și adevĕr. Bucuria mea cea mai mare era de a ferici pe om, și étă că ușurătatea minții și jocul scelerat al întêmplării au adus cu sine nefericirea mea, căci am devenit o ființă miserabilă și uitată de Dumneḑeu.

O, sĕ nu cuteze a se lăuda cineva cu vîrtuți și cu chibzuință, căci numai un singur moment sĕ se abată dela principiile cele bune și el devine maculat. Ferice de el, dacă e mai mare favorit al sorții decât mine și nu-i pune sub tóte trăsurile pe câte un frate!

Dar destul cu moralul! Cine nu l'a aflat până acum, pentru aceia nu mai esistă moral! Me grăbesc a-mi sfârși povestea acésta plină de grozăvii, o poveste, ca și care mai înspăimâniătóre nu nescocesce nime. (Va urma.)

Căsătoria civilă.

Deodată cu căderea ministeriului Szapáry, şi venirea la putere tot a aceluia sub conducerea ministrului de finanţe Wekerle, ca din ceriu senin s'a revĕrsat asupra ţĕrei nóstre sórele liberalismului în raze pline de căldură entusiasmată pentru egalitate deplină în cele confesionale, la tótă suflarea din acéstă fericită ţĕră.

Cu deosebire partida liberală s'a încălḑit în mod uimitoriu de acest nou soiu de liberalism.

Lucru natural, că în planul prim a trebuit sĕ se încălḑéscă ministrul de culte, căci în sfera lui vor tăia acele esenţiale reforme, la auḑul cărora a tresărit inima tuturor magnaţilor catolici din partida liberală. Şi actualul ministru nici n'a făcut secret din metamorfosa prin care a trecut, de când cu ducerea contelui Szapáry. O nóuă eră s'a deschis înaintea ochilor sufletesci ai domnului ministru, nóuă atmosferă e acésta, care a adus în stare de beţie bucuria în partidul liberal, şi în acéstă nóuă viéţă stindardul e în mâna ministrului de culte.

Vorba e de introducerea căsătoriei civile, ca deodată cu ea sĕ dispară şi umbra de lupte confesionale în patria nóstră.

Atât biserica romano-catolică, cât şi cea protestantă a luat posiţiune în faţa acestei mişcări.

Din punct de vedere general situaţiunea o limpeḑesce cu multă cunoscinţă de causă şi cu multă pătrundere bine cunoscutul bărbat de stat real în Ungaria, Ludovic Mocsáry. Étă cum scrie domnul Mocsáry:

> In memorabila conferinţă din Novembre a partidului liberal Coloman Tisza a ḑis: „nu corespunde realităţii ceea ce se susţine, că în cestiunea de faţă ar fi vorba despre vre-o afacere specială protestantă“. Mai departe a ḑis, că, „dacă se face provocare la dogme şi la consciinţă, atunci nu ţine îndreptăţită forţa din partea statului“. Mai departe a ḑis, că „unde e vorba de interesele cele mari ale statului, acolo specialele interese confesionale trebue sĕ cedeze“.
>
> Tóte aceste afirmaţiuni numai pe jumĕtate sunt adevĕrate, prin urmare ele stau in contra adevĕrului întreg. Ce privesce aceea specială afacere protestantă, 'mi vin înainte vorbele ţĕranului: ascult, ascult, ce se întâmplă la spatele mele; mĕ uit îndărăpt, şi aflu că îmblătesc în spatele mele. Precum se vede Escelenţia Sa nu voesce sĕ se uite îndărĕpt. Dacă nu i-ar fi lene de a se uita îndărăpt, ar observa, că acţiunea pornită din partea clerului în planul prim per eminenţiam e afacere protestantă. După-ce lumea catolică din Ungaria a fost din destul preparată prin iesuiţi, clerul a aflat de sosit timpul sĕ pornéscă o nóuă gónă asupra protestantismului din patrie. A voit sĕ se mântuiască în punctul vênărei sufletelor de pedecile cuprinse în articlul 53, din anul 1868. Pescuitul acesta mai ales clerul catolic totdeuna l'a făcut în apele protestantismului, sau apoi cel puţin impedecarea şi slăbirea lui, a fost aici nisuinţa clerului catolic de un pătrariu de secol încóce.
>
> Nici în aceea nu are pe deplin dreptate Tisza, că statul trebue sĕ cedeze în faţa provocărei la dogme şi la consciinţă. Atunci Nazarenul, a cărui credinţă în respectul libertăţei confesionale încă trebue respectată, ca a ori cui se nu pótă fi silit la serviciu activ militar? Cine scie ce va mai decreta ultramontanismul de dogmă, până unde se va mai lărgi sau contrage consciinţa preoţilor lui.
>
> Deplin adevĕr nu este nici în aceea, că interesele confesionale trebue se cedeze înaintea intereselor statului. Aici nu e vorba de contrarietatea între interesele statului şi cele confesionale. In Ungaria interesele protestantismului nici nu pot fi puse contra intereselor statului, din contră tocmai cele mai importante afaceri de stat pretind în Ungaria susţinerea protestantismului. Unde ar fi în Ungaria libertate, unde ar fi însuşi statul, dacă nu l'ar fi apĕrat protestanţii contra acelora, cu cari stă aḑi în luptă înoită?
>
> De ce trebuinţă este sĕ se pună asemenea premise pe jumĕtate adevĕrate? Póte fi şi acum în interesul lui Coloman Tisza, ca pe timpul, când era ministru, ca lumea sĕ uite calvinismul lui, causei însĕ nu face prin asemenea afirmaţiuni nici un serviciu, căci din întunecarea şi sucirea adevĕrului nici odată nu va resulta lucru adevĕrat şi bun.
>
> Cu mult mai sinceri ca Tisza au fost acei tineri magnaţi, cari în aceea memorabilă conferenţă au motivat căsătoria civilă. Ei raţionau astfeliu: trebue revocată ordinaţiunea privitóre la căsătoriile mestecate, trebue modificată legea din 1868, căci acea lovesce în dogme şi în consciinţă, trebue mulţămit clerul, protestanţilor însĕ sĕ se introducă căsătoria civilă. Acésta e marea descoperire, acésta e aceea decisiune, care a produs colosala insufleţire în partidul liberal, încât în însufleţirea lui lumea abia îl mai póte cunósce. Şi declaraţiunea lui Tisza e fórte potrivită ca ea sĕ întăréscă partidul liberal în credinţă, că căsătoria civilă în adevĕr e destulă despăgubire pentru protestanţi în locul ordinaţiunei ministeriale privitóre la căsătoriile mestecate şi în locul articlului de lege 53 din 1868, că prin introducerea căsătoriei civile va fi vindecată independenţa şi vaḑa statului magiar, atacate de Roma, va fi terminat cu triumf rĕsboiul confesional, vor fi tóte în ordine, şi că pe terenul politicei bisericesci nu va mai fi nimica de făcut.
>
> E corect a lucra într'acolo, ca opiniunea publică magiară, cu deosebire cercurile normative sĕ se legene în asemenea credinţă deşartă?
>
> Se va face căsătoria civilă, în ce chip o va primi poporul; o va face legislaţiunea deodată în disposiţiunile privitóre la dreptul matrimonial, se va pune în lucrare aşa, ca ea se fie cu succes un mijloc de apĕrare în contra intrigelor clerului în punctul căsătoriilor mestecate: tóte acestea încă nu le scim. Intrégă lucrarea ne face impresiunea unei sărituri în întunerec. Se presupunem însĕ, că se vor împlini tóte acestea, şi şi atunci nóuĕ protestanţilor căsătoria civilă nu ne e câştig, nici chiar compensaţiune nu ne e ea în locul articlului de lege 53 din 1868.
>
> Atâta putem presupune cu siguritate, că şi la noi vor fi puţine casurile, în cari părţile nupturiente prelângă formele civile sĕ se dispenseze de cununia bisericéscă şi atunci la căsătoriile mestecate pentru agitaţiunile şi uneltirile preoţilor rĕmâne teren destul de larg. Pentru noi, din punctul de vedere al intereselor nóstre confesionale, neasemănat e mai favorabilă situaţiunea, pre care o a creat legea din 1868. Au fost şi până acuma casuri, în cari, deórece legea nu are ceruta sancţiune, s'a eludat principiul „sexus sexum sequitur“, dar pentru aceea totuşi au esistat preste dóuĕ decenii starea contemplată de lege, şi ea póte rĕmânea şi mai departe, dacă faţă cu temeralele atacuri ale clerului catolic statul ar fi făcut, ceea ce în interesul siguranţei şi a autorităţei sale ar fi trebuit se facă; éră acuma, dacă s'a arătat necesitatea, ar fi înădit legea cu cuvenita sancţiune, dară nu cu ordinaţiuni ca ceea a lui Csáky în cestiunea căsătoriilor mestecate, ci cu aspre pedepse corĕspunḑĕtóre ar fi adus la ordine pre preoţii, cari sub masca consciinţei se împotrivesc legei.
>
> Pentru noi e mai favorabil „status quo“, căci noi aici în patrie, faţă cu clerul catolic avem trebuinţă nu numai de egalitate teoretică, care în faţa averei şi a puterei clerului e numai pe hârtie, ci de scut special al statului. Asemenea scut ne-a dat vechile preliminare de pace, asemenea scut ne-a dat art. 26 din 1791 care ni-a sancţionat autonomia nóstră, ca instituţiune legală, un asemenea scut ni-a dat art. de lege 53 din 1868 carea ţĕrmurit dreptul natural al părinţilor, tóte legile interconfesionale la noi au acest caracter de scutire. Şi necesitatea acestuia a adus cu sine situaţiunea anume aceea referinţă specială, care esistă la noi între catolicism şi protestantism. Referinţa acésta e specielă, de tot alta ca în alte state între aceste dóuĕ confesiuni. Protestantismul la noi în ce privesce numĕrul şi importanţa lui nu atât de neînsemnat, ca esistenţa lui se nu conturbe visurile clerului dar nici aşa de tare nu e, ca subminarea, nimicirea sau cel puţin strivirea lui se fie considerată de încercare fără speranţă. Din considerare la trecut clerul se simte îndemnat la luptă de acest soiu; e permanent la el spiritul rivalităţii, şi vecinic se plânge şi acuma de prepotenţa protestantismului, de apărarea catolicismului. La noi e în curgere permanentă încă contrareformaţiunea, manifestaţiunea acesteia a fost desbaterea din anii 1840 despre căsătoriile mestecate, asemenea manifestaţiune a fost atacul inscenat mai de curênd. Cu totul deosebit e el de Kultur-Kampf-ul din Germania. Un asemenea specimen avem şi noi ca pupăză pe colac, şi el se manifestă în pedecile puse la denumirile metropoliţilor, însĕ luptele de natură contrareformatorică sunt specialitatea nóstră.
>
> Contra acestuia ne-a apĕrat pre noi prin instituţiuni speciale liberalismul magiar, care de câto ori ajungea deasupra a sciut apreţia cum se cade importanţa protestantismului. Faţă cu liberalismul din 1791, care ni a asigurat autonomia bisericéscă şi scolară, şi cel din 1868, care a pus margini învoelei părinţilor, liberalismul din edificiul „Lloyd“ care a purces din punctul de a linisci şi mulţămi clerul romano-catolic, e pe o tréptă de tot inferióră. In loc de mĕsurile de precauţiune şi de apĕrare necesare, acuma suntem îndrumaţi la egalitatea înaintea legei, care sună mai bine, dară care are un cuprins gol, şi mineinos. Din egalitatea înaintea legei am primit până acuma şi arvună, anume o parte a prelaţilor nostri sunt numiţi în casa magnaţilor, unii au şi ordinul Leopoldin, acum mai sunt de credinţă, că satisfac egalităţii de drept, căsătoria civilă mĕsură deopotrivă la toţi: însĕ egalitatea de drept la noi nici odată nu va fi realitate, vecinic va rĕmânĕ aramă sunătóre şi chimval rĕsunătoriu, până când clerul rĕmêne în posesiunea averei uriaşe de aḑi, şi prin colosala putere, care raḑimă în aceea avere, el face presiune asupra statului însuşi; asupra fiilor ómenilor, cari voesc se contragă căsătorii mestecate.

(Va urma.)

Cronică.

Ţéra Oltului, finea lui Novembre, 1892.

(Urmare din nr. 122.)

Românii din „ţéra Oltului“ nu vreau sĕ rĕmână în nici o privinţă înapoia altora. Vĕḑênd, că cu institutul de credit şi economii „Furnica“ au ajuns la resultate îmbucurătóre, tot cu acest scop au mai înfiinţat un institut de credit în Viştea inferióră cu numele „Vişteana“; ér ca vêrf al acestor institute cu mare însufleţire s'a primit idea, rĕspândită încă în vara trecută privitóre la înfiinţarea unei reuniuni de consum, care sĕ se ocupe cu vênḑarea articlilor comerciali şi industriali

După ce, cele 800 de acţii à 50 fl. au fost până la cea din urmă cumpĕrate de către poporaţiunea din „ţéra Oltului“, până la cele mai jos pături ale economilor, Duminecă în 15 Novembre c. v. s'a ţinut adunarea de constituire, fiind presenţi la dóuĕ sute de acţionari cu preste 400 de voturi. In acéstă adunare după alte agende, s'a primit şi votat cu unanimitate statutele societăţii, care va purta numirea „Bazarul“, apoi s'a ales consiliul administrativ şi comitet de supraveghere. Din tóte părţile se aştéptă cu multă încordare activarea acestui consorţiu de consum, care promite a avé resultate îmbucurătóre, cu atât mai vêrtos, că nu este comună în „ţéra oltului“, unde sĕ nu fie unul sau mai mulţi acţionari, fruntaşii comunelor, cei cari mai mult cumpără sunt interesaţi direct de prosperarea institutului. Aşa dar este speranţă, că părerile şi recorile pesimiştilor nu sĕ vor adeveri; ér institutul nu va fi înecat de concurenţa, ce se ḑice că i-o vor face „boltaşii“ strĕini din Făgăraş în mare parte jidanii. Statutele consorţiului, prevĕd filiale în comunele mai principale Sĕ ajute Dumneḑeu căci atunci ne vom scăpa de mulţi óspeţi din Palestina, cari în multe casuri abuséză de naivitatea poporului ş. a m.

Adunarea generală de district a reuniunei învĕţătorilor gr. or. din protopresbiteratele Făgăraş, Agnita şi Cohalm, fiind convocată în est an în opidul Cincu-mare pre ḑilele de 8 şi 9 Novembre a c. st. v., membrii reuniunei conform regulamentului afacerilor interne au asistat mai întâiu la serviciul divin împreunat cu învocarea Duchului sfânt în biserica parochială din loc; de asemenea şi la celebrarea parastasului solemn sĕvîrşit în memoria neuitatului profesor Ioan Popescu, a membrilor Georgiu Renghea şi Ioan Popescu foşti învĕţători, şi în fine pentru Ioan Codru Drăguşanul, un neuitat binefăcătoriu al scólei şi bisericei nóstre din Cincu-mare. In urma parastasului membrul Ioan Berescu a improvisat o vorbire ocasională, purcesând din tecstul „nu te teme turmă mică“, trăgênd o paralelă între apostoli şi învĕţători, îndemnând la muncă şi la iubirea oficiului învĕţătoresc, în fine a salutat comuna bisericéscă în numele reuniunei. Ér' preotul Ignaţiu Mandocea prin o vorbire scurtă, bineventéză reuniunea învĕţătoréscă de bun sosit în Cincul-mare.

După finirea acestora, membrii s'au întrunit în localul destinat pentru şedinţe — scóla confesională edificiu frumos cu etagiu — unde vice-preşedintele, Ioan Capetă, făcênd cunoscut impedimentele pentru cari presidiul reuniunei P. O. D. Iuliu Dan, protopresbiter, nu póte lua parte la şedinţe, prin o vorbire potrivită dechiară adunarea generală ordinară de deschisă.

Din cetirea apelului nominal se constatéză presenţi 60 de membrii din tóte tractele protopresbiterale, şi apoi se purcede la alegerea comisiunilor.

Numai decât urméză la ordinea ḑilei un punct interesant: regularea afacerilor financiari ale reuniunei, un lucru, care de mult timp aruncă o umbră neplăcută asupra acestei corporaţiuni. Faptul e următoriul: de un şir de ani numai cine a voit a solvit tacsele de membri la fondul reuniunei, aşa, că astăḑi suma tacselor restante sĕ ridică la cifra de aprópe 400 fl. v. a. ér' încassările cu interese cu tot nici la suma de 200 fl. v. a

După îndrumările primite dela Preaven. Consistoriu, îndrumări cari s'ar putea lua mai mult ca admoniţiuni, comitetul central şi-a luat de problemă a regula radical cestiunea financiară a acestei corporaţiuni.

In înţelesul acestei nisuinţe, s'a compus mai întâiu restanţieriul de pre toţi anii, de când esistă reuniunea, din care era evident fie-care membru actual cu cât restéză. Apoi avêndu-se în vedere, că cu ocasiunea adunărei generale din cestiune fie-care membru ori plătesce restănţiile, ori se consideră cu bani împrumutaţi dela reuniune, comitetul central a dispus litografarea de obligăţii potrivite, ca la cas de lipsă sĕ le aibă la îndemână.

Dar durere, comitetul central n'a fost norocos cu demersul acesta! Căci Gerge Cantor, învĕţătoriu în Cuciulata — spre laudă fie ḑis, că e membru al comitetului — intrigênd membrii, că pot obveni casuri ca sĕ fie pârîţi judecătoresce acei ce nu vor plăti la termin, a făcut propunerea, ca acest punct sĕ se ia dela ordinea ḑilei. Inzadar şi-a apărat comitetul central proiectul contra propunerei unui membru din sinul sĕu, căci adunarea generală cu o maioritate de 7 voturi aduce la valóre de conclus propunerea sinistră a lui George Cantor, anteriorul cassar general al reuniunei şi actualul controlor, că adecă regularea cestiunei financiare sĕ se ia dela ordinea ḑilei.

Asupra acestui punct vom reveni mai jos. Cu acestea fiind timpul înaintat şedinţa primă sĕ închee la órele 1 p. m.

(Va urma)

Adresă de felicitare.

In legătură cu cele publicate în nrul ultim al foiei nóstre despre adunarea gen estraordinară din comitatul Făgăraşului, publicăm tecstul adresei de felicitare trimise dlui ministru de interne Hieronymi.

Escelenţia Vóstră Domnule ministru!

In urma graţiei prea înalte, ce după vrednicie o ai bine meritat, îndurându-se prea graţios Maj. Sa cesaro-regie Apostolică a Te denumí pe Escel. Ta de ministru de interne al Ungariei, pe funcţionarul zelos, cu tact. în deosebiţi rami binepricepător şi laborios, carele ca atare în lungul şir de mulţi ani, şi până acuma şi-a câştigat escelente merite neperitóre în afaceri publice de interes vital pentru ţéră şi pe terenul serviţului de stat. —

Comisiunea nóstră municipală întrunită aḑi în şedinţa estra-ordinară a luat acésta denumire la cunoscinţă cu bucurie, — şi din incidentul acestei ocasiuni atâta de îmbucurătóre, dând şi noi espresiune sincerei bucurii simţită din adâncul inimilor nóstre, cu cel mai profund respect ne luăm libertatea a Te felicita pe Escelenţia Ta în noul şi înaltul post de ministru, dorind ferbinte, ca realisându-se şi validitându-se cu bun succes principiile şi direcţiunea politică legală, dréptă, singur salutară şi în adevĕr patriotică a Escelenţiei Tale, principii cari esprimate publice acuma cu aprobări generale şi inccedere hotărîtă sunt cunoscute în tótă ţéra şi cari au liniştit cu îndestulire pe toţi bunii patrioţi, cari în adevĕr îşi iubesc patria, — dorim ca realisându-se şi validitându-se acele principii, şi lucrările Escelenţiei Tale ca ministru, sĕ fie încoronate în decurs de mulţi ani, de resultatele cele mai pline de merite spre recunoscinţa iubitei nóstre patrii şi spre mulţămirea legală şi drépta a tuturor cetăţenilor.

Tot deodată cu tótă supunerea promitem ca din parte-ne purceḑênd totdeuna conform dispoşiţiunilor Escelenţiei Tale, ale înaltului regim şi ale legei din tótă puterea şi cu devotament ne vom silí sĕ satisfacem în mod corĕspunḑĕtor datorinţelor nóstre legale de buni cetăţeni.

Repeţênd sincera şi respectuósa nóstră felicitare, cu cel mai profund respect rugăm pe Escelenţia Vóstră ca sĕ ve înduraţi a lua comitatul Făgăraşului sub graţiosul scut şi sub spriginul legal şi drept al Escelenţiei Vóstre.

După care cu profund respect remânem ai Escelenţiei Vóstre.

Universitatea comitatului Făgăraşului.

Din şedinţa generală estra-ordinară a comisiunei nóstre municipale ţinută în Făgăraş la 7 Decembre 1892.

Cu tótă supunerea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Dela pólele Munţilor Apuseni, 28 Nov. 1892*). D-le Redactor! In luna Octobre a. c., s'a ţinut adunarea învĕţătorilor din tractul protopresbiteral al Albei-Iulia pentru a se constituí în subreuniune. Cu sĕptĕmâni înainte anunţase actualul administrator protopresbiteral al tractului Albei-Iulia prin cercular separat fie-cărui învĕţ. ţinerea şi ḑiua ţinerei acelei adunări, carea a fost o adevĕrată festivitate.

Cu drept cuvênt s'a ḑis:

„Acésta este cea dintâiu ḑi, în care noi poporenii comunei bis. din Alba-Iulia vedem învĕţătorimea tractuală, în adevĕrăta ei lumină“.

Căci în trécăt fie ḑis, — scólele acestui tract protopresbiteral au fost dóră cele mai negligiate din întréga archidiecesă; — dar acum cu mândrie putem afirma, că s'a pus un început şi preste câţiva ani continuând cu zelul şi însufleţirea ce noul administrator desvóltă în astă direcţiune, nu vor mai stagna scolele acestui tract faţă de scólele altor tracte protopresbiterale.

Pot sĕ afirm mai mult! Actualul tinĕr administrator al acestui tract protopresbiteral, ajutat de popularitatea câştigată prin a sa proprie sirguinţă precum şi de viul interes ce-l are faţă de scólă, ne dă cele mai sigure garanţii despre prosperarea acestui tract şi precum tractul Albei-Iuliei a fost, cel puţin cu scólele îndĕrĕtul altor tracte, aşa va fi inaintea altor multe.

Că dl administrator protopresbiteral, e pătruns de chiemarea învĕţătorêscă, o demonstră între altele urcarea aşa ḑicênd repentină a salarelor învĕţătoresci.

Mai mulţi de jumĕtate din învĕţătorii acestui tract sunt normal pregătiţi pentru chiemarea lor dar numai dela începutul anului scolar curent.

Căci pecând înainte de acésta cu barem un an de ḑile erau preferiţi, — din consideraţiuni şi interese personale, — cantorii sătesci la posturile învĕţătoresci mai bine salarisate; — astăḑi fiă cărui absolvent de cursurile pedagogice preparandiali, i-se dă atenţiunea cuvenită din partea noului administrator proptopresbiteral, neîntârḑiind acesta a încuragia pe învĕţători în greaua şi spinósa carieră.

Dar sĕ revin la însuşi faptul adunărei

Toţi învĕţătorii afară de vr'o 2—3, cari din motive scusabile nu s'au presentat, au mers la biserică şi au asistat la serviţiul divin esecutând cât se póte de bine respunsurile liturgice, după-cum acelea se află arangiate de diligentul nostru profesor de musică bis. D. Cunţan.

După terminarea stei liturgii, la care a servit încă un preot pelângă dl administrator mulţumind lui Dumneḑeu a anunţat parochienilor terminarea edificărei casei parochiale, şi a invitat pe parochieni ca în ordinea cea mai bună sĕ mérgă la sfinţirea aceleia.

Suntem noi cam dedaţi a vedé edificiul scólei, casei parochiale, şi chiar şi edificiile altor instituţiuni românesci în stradele laterale ale oraşelor, şi asta cu atât mai mult, cu cât oraşele respective sunt mai mari, mai frumóse. In casul acesta însĕ un atare visitator póte avé plăcutul prilegiu de a se convinge despre contrariul. —

Edificiul nóuĕi case parochiale atât în ce privesce posiţia cât şi construcţia, dovedesce mare interesare şi multă isteţime a plănuitorilor lui.

Ér la întrebarea, că de unde atâtea mijlóce băneşci: rĕspunsul pe scurt e: „de unde ne a ajutat Dumneḑeu“, deóre ce la biserică noul administrator prot. n'a aflat aprópe nici o avere în bani gata, ér în inmobilii mai scie Dumneḑeu ce. Totul, ce a rĕmas după-cum se ḑice, a fost un chaos, care pe un preot neversat în trebile bis. l'ar fi absorbit cu totul în încurcarea sa, póte pentru întréga-i viéţă!

După celebrarea sfinţirei acelui edificiu, care numai onóre face parochianilor din Alba-Iulia, învĕţătorimea a luat parte la prânḑ, fiind invitată parte la dl administrator parte la alţi poporeni

In aceaşi Duminecă în 15 Oct. a. c. după prânḑ am ţinut şedinţa de constituire a subreuniunei pentru restul de un an al periodului.

Pentru cunoscĕtoriul de mai înainte a acestui tract protopresbiteral era de sine înţeles, că şi trebile subreuniunei învĕţătoresci sĕ fie cunoscute de lăsate în mâna sorţei. Şi astfeliu stând lucrul, nu ne putea prinde nici o mirare, dacă de ceva archivă a subreuniunei, în care se cauţi ceva date din viéţa aceleia, nu putea fi vorba. — Sub o conducere înţeléptă însĕ, şi în astfeliu de împrejurări nefavorabile, chiar cu puteri mai modeste totuşi póte face mult,

La propunerea dlui administrator protopresbiteral N. Ivan ca preşedinte, s'a ales de notariu adhoc dl Sabin Safta, şi astfeliu sĕ procede la alegerea biroului definitiv pe restul periodului şi sĕ aleg prin aclamaţiune:

Dl N. Ivan, de preşedinte, A. Jura, vice preşedinte, I. Moldovan, cassariu I. Roşca notariu, V. Ciora, A. Patachi şi Bota de membrii în comitet.

După constituire dl preşedinte mărturisind, că viéţa sa de învĕţătoriu şi-o reaminteşte cu multă plăcere, invită pe toţi învĕţătorii la o convorbire colegială cu scop de a discuta asupra diferitelor metóde de propunere a studiului religiunei în scóla elementară.

La dorinţa adunării dl Ivan incepe a desfăşura metodul, de care d-sa s'a folosit la propunerea religiunei. S'a născut apoi o discusiune interesantă şi mai mulţi învĕţători decurênd eşiţi fiind din institutele de pregĕtire învĕţătoresci au confrontat metódele lor cu ale d-lui Ivan, ér învĕţătorii îmbĕtrâniţi în cariera lor şi din alte protopresbiterate au arĕtat fie-care metódele, după cari au propus acel studiu, făcênd asemânări şi deosebiri şi trăgênd conclusiunile potrivite

Şi dupăcum inşişi au mărturisit, fie-care a profiitat cât se póte de mult din aceea discusiune luminându-se fie-care în ceea-ce privesce metodul propunerei religiunei, apoi a cetitului şi scrisului scolarilor incepĕtori.

Prin adunarea acésta s'a pus basă unei organisări şi tot odată progres al învĕţătorimei din tractul protopresbiteral al Albei-Iulia. Din merit partea leului sĕ cuvine dlui administrator, care şi-a câscigat iubirea poporenilor şi acésta o arată ei şi prin aceea, că la îndemnul administratorului lor nu mult s'au îmbiat a da învĕţătoriului în loc de 50—100 fl, precum din moşi strĕmoşi s'a treḑit — 2—300 floreni la fie-care.

Zarandanul.

Varietăţi.

* (Promoţiune.) In 10 Decembre n. c. au fost promovaţi, la universitatea din Cluşiu, domnii: Teodor Pascu lâ gradul de doctor în medicină, şi Gavriil Cosma la gradul de doctor în drepturi.

* (Óspeţi în Bucuresci.) Duminecă séra scrie „Timpul“, a avut loc banchetul oferit de către dl Vernescu, senator de Mehedinţi, domnilor Dr. Raţiu, Lucaciu şi apĕrătoriului acestuia Coroianu. Au luat parte la acest banchet vre-o 70 de persóne. O telegramă din Bucuresci anunţă, că Dr. Raţiu a fost primit în audienţă de 1 óră de către ministrul preşedinte, Catargiu.

* „Regele e supĕrat“. Sub acest titlu scrie „B. Hirlap“: „Din Viena ni-se anunţă prin telefon, că la ordinul Maj. Sale sĕ va disolva grajdul de vânătóre dela Kaposztas-Megyer, deóre-ce regele pe viitoriu nu voesce sĕ ia parte la vênătórea — parforce, arangiată în apropierea Budapestei. —

* (Alegeri municipale.) Comitetul electoral din fostul comitat al Severinului face apel către toţi alegătorii sĕ ia parte la alegerile municipale care se vor ţiné în *19, 20 şi respective 21 Decembre, st. n.*

* (Ér limba magiară.) Foile din Budapesta aduc scirea, că în consiliul regnicolar de instrucţie publică, ce s'a ţinut ḑilele trecute în Budapesta, s'a cetit între altele şi un raport despre starea învĕţămêntului dela scóla nóstră comercială din Braşov. Dându-se sémă despre esamenele dela acéstă scólă, după-ce raportorul a sfîrşit cu cetirea raportului, consiliul a făcut propunerea, ca în institutul acesta sĕ se înveţe cu mai mare succes limba magiară.

* (Oprirea emigrărilor în America.) In camera deputaţilor din Washington s'a aşternut un proiect de lege, care prevede oprirea desăvîrşită a emigrărilor în America, începând dela 3 Ianuariu 1893.

* (Date preţióse.) Cetim în „Timpul“: Dl Dr. Cornoiu, directorul serviciului cultelor din ministeriul instrucţinnei publice, a trimes la preste şapte mii de biserici din ţéră un chestionar cu vr'o trei-spre-ḑece întrebări privitóre la datele istorice şi archeologice, la personal, la salarii, la mijlócele de întreţinere ale fie-cărei biserici, etc.

Respunsurile au început sĕ soséscă şi se spune că sunt din cele mai interesante.

* (Cele dintâi coróne.) In Boemia se agitéză, ca fiesce cine, când îi va ajunge în mână cea dintâiu corónă, sĕ o cinstéscă societăţii pentru cultura poporului boem. Ideia acésta a convenit şi slovenilor şi astfel deputaţii sloveni şi alţii, cari şi-au primit diurnele sau léfa în coróne, au dat fie-care câte o piesă de 20 coróne societăţii scolastice slovene „Cyril şi Metodiu“.

* Principele Ferdinand, moştenitoriul tronului român, din incidentul căsătoriei sale, va fi înaintat la gradul de major.

* Societatea acad. „Iunimea“ din Cernăuţi şi-a serbat aniversarea a 15 a fundării sale Luni în 12 Decembre st. nou a. c. în sala filarmonică din Cernăuţi.

* (Necrolog) Subsemnaţii cu inima pĕtrunsă de cea mai adêncă durere anunţăm tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor, încetarea din vieţă a mult iubitei şi în veci neuitatei nóstre: soţie, fiică, soră şi cumnată *Olivia*, care după grele suferinţe şi-a dat nobilul şi blândul suflet în mânile Creatorului aḑi la óra 1 diminéţa în anul 21 al etăţii şi 3 al fericitei căsătorii.

Remăşiţele pămêntesci ale decedatei se vor aşeḑa spre odihnă eternă după ritul bisericei ortodocse române la 2 óre d. m.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

Arad, 10 Decembre, st. n. 1892.

Dr. Aurel Demian, soţ. Dr. Lazar Petco şi Ana Petco n. Şandor, părinţi, Valeriu Petco, protonotariu. Eugen Petco, locotenent ces. reg. de geniu Aurelia Petco măr. Hoszu Iulian Petco Ana şi Vilma Petco. fraţi şi surori Irina Demian măr. Măcelariu Ioan Măcelariu, proprietar. Oto Demian, sublocotenent ces. reg. Dr. Alesandru Hosszu. Maria Demian măr. Drăghici. Petru Drăghici, protopretor. Anastasiu Demian, cumnaţi şi cumnate.

— Mărina Avram Cărpinişan vĕd. preotésă după lungi suferinţe şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatoriului Sâmbătă în 21 Novembre a. c. la 5 óre p. m. în al 58-lea an al vieţii şi al 40-lea al fericitei sale căsătorii, ér înmormêntarea s'a sĕvêrşit Luni în 23 l. c.

Cu inima frântă de durere aduce acésta la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor.

Rĕhău, 25 Novembre 1892.

Jalnica familie.

* (In contra socialismului). In Londra s'a instalat o comisiune presidată de ducele de Cambrigde, care se ocupă cu aflarea mijlócelor, prin cari s'ar putea împede a propagarea socialismului în armată. Comisiunea a primit în principiu destituirea sau condamnarea până la 20 ani închisóre a oficerilor socialisti.

* (Progresul limbei române în Epir.) „Timpul“ primesce din Epir o corespondenţă, în

care se descrie avêntul, pe care l'au luat de câtva timp scólele românesci în comunele din Epir. In Samarina funcționéză de mult scoli românesci, dar acum s'au organisat în chip temeinic și institutorii le-au populat în chip de ajuns cu elevi. In comunele Avela și Perivole, românii au scuturat de asemenea cu totul jugul culturii grecesci și au șters pentru totdéuna ori ce urmă de partid grec în sinul lor. In biserică de asemenea întréga liturgie se oficiéză în limba română de părintele Riza Esarcu, care îndurase atâtea persecuțiuni din partea episcopului din Grebena. Românii din Valea Pindului, Băésa, s'au pus și ei în anul din urmă cu tot dinadinsul pe lucru și, grație institutorului lor, un absolvent al liceului român din Monastir, au reușit sĕ populeze scóla română și sĕ siléscă pe dascălul grec din acea localitate sĕ se mulțăméscă, dând lecții numai la cei doi fii și nepoți ai sĕi, în familiă. Cu ocasia ultimului esamcn dela scóla românéscă din Băésa, s'a putut constata îmbucuratorul progres al culturei românesci și aci. Acum, sĕptĕmâna trecută, au isbutit și românii din Turia (Vlaho-Drania) sĕ măture din comuna lor scóla grecéscă, rĕmânênd numai cu scóla în care fii și ficele lor învață românesce. Stăruințele și mai ales intrigele, spriginite cu bani buni de silogiurile grecesci, sunt mari pentru recâștigarea posițiilor perdute aci de elenism. Dar în zadar, căci ele se ciocnesc de resistența hotărîtă a românilor redeșteptați, și în acelaș timp e firesc sĕ se isbéscă și de puterea politică otomană, împotriva căreia sunt îndreptate deopotrivă uneltirile grecesci.

---

*). Dăm loc acestei corespondenţe, deşi am mai publicat un raport despre adunarea subreuniunei învĕţătoresci din tractul Albei-Iuliei, Red.

Bibliografic.

A apărut: *„Parnasul român“* culegere de poesii. Editura și tipografia Alexi, Brașov. Prețul unui esemplar broșat *2 fl.*; în legătură de lucs *3 fl.*

A apĕrut: *„Buletin Statistie General“* al României publicat de direcțiunea statisticei anul I. Iuliu, August 1892.

Bucuresci imprimeria statului 1892.

Din public*).

Mulțămită publică.

Chiseteu, 28 Novembre, 1892.

In numele corului vocal al plugarilor din Chiseteu vin a aduce pe calea publicității adênca mulțămită și recunoscință Escelenței Sale Domnului archiepiscop și metropolit Miron Romanul pentru grațiosul don de 30 fl. v. a. făcut corului cu ocasiunea petrecerii sale în Sibiiu la festivitățile „adunărei generale a Asociațiunei transilvane“ din luna lui August a. c., precum și onoratului comitet central pentru distribuirea gratuită a fotografiilor coristilor, prin cari donuri plugarii nostri se simt încuragiați la înaintare pe calea pornită.

Lucian Șiepețan,
paroch și președ. corului.

---

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta, redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Loterie.

Mercuri, în 14 Decembre 1892.

Sibiiu: 45 64 87 73 49

Nr. 565/1892. [243] 1—2

CONCURS.

Devenind vacant prin mórte postul de *învĕțătorésă dela scóla „Reuniunei grănițeresci din Voila* (cu 2 învĕțători și o învĕțătorésă) comitatul Făgărașului, cu un salariu anual de *300 fl.* apoi cuartir și lemne de foc, prin acésta cu terminul *până la 25 Decembre st. n. a. c* se escrie concurs.

Reflectantele au sĕ-și trimită petițiunile instruate cu documentele prescrise de lege la:

Comitetul administrator de fondul și scólele de reuniune a fostilor grănițeri din regimentul român 1.

Sibiiu, în 12 Decembre, 1892.

Nr. 467. [238] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Rușor, protopresbiteratnl tractului Hațegului — se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele parochiale impreunate cu acest post sunt statorite în ședința sinodului parochial ținută la 27 Septembre 1892, cari pe lângă cuartir liber, dau suma de 401 fl 20 cr.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

In conțelegere cu comitetul parochial concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațegului.

Petroșeni, la 4 Novembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiter.

Nr. 891. [239] 2—3

EDICT.

George Petru Stinghie, gr. or. din Brașov, carele de patru ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Maria D. Tocanie, asemenea din Brașov, pribegind prin lume, fără ubicațiune cunoscută, în sensul resoluțiunei consistoriale ddto 27 Octbre a. c Nr 6699 B., se citéză prin acésta, ca în termin de șése luni dela prima publicare acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul matrimonial, intentat contra lui din partea soției sale, se va pertracta și decide și în absența lui.

Brașov, 14 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 463. [240] 2—3

EDICT.

Maria Jurj vĕd. Dumitru, născ. în Tirimia-mare, soțiă legitimă alui Ioan Jurj, econom, gr or. din Laslĕul român, care de 3 ani de ḑile a părăsit pe acum numitul ei bărbat legiuit și pribegind în lume, nu se scie locul unde se află și de mai trăesce sau ba, în înțelesul ordinațiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 18 Septembre a. c. Nr. 4579 B. se citéză prin acésta, ca în restimp de 6 luni, dela publicare, acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, spre a se rĕspunde și apĕra în contra acțiunei ridicate asupră'i de către numitul ei bărbat, la din contră procesul se va pertracta și decide și în absența dênsei.

Murĕș-Oșorheiu, 10 Novembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕș Oșorheiului.

Nicolau Maneguțiu,
protopresbiter.

Nr. 290 892. [231] 2—3

Edict.

Ioan Bărboiu din Beriu, comitatul Huniedórei, de religiunea gr. or., care de trei ani trecuți a părăsit pe legiuita sa soție Maria Costescu din Sereca, — fără a se sci ubicațiunea lui, sĕ citéză prin acésta a se presenta înaintea acestui for matrimonial în termin de 6 luni, conform resoluțiunei preavenerabilui Consistoriu archidiecesan ddto 2 Octobre 1892. Nr. 5597 B. la dincontra procesul urḑit de actore se va pertracta și decide și în absența lui.

Orĕștie, 16 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orĕștiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter

Nr. 291. [241] 2—3

Edict.

Ioan Christu din Dâncu mare, comitatul Hunedórii, de religiunea gr. or., care de 8 ani trecuți a părăsit pe legiuita sa soție Domnica Costescu din Sereca, fără a se sci ubicațiunea lui, — pe basa resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan, dto 22 Septembre 1892 Nr. 6049, B. se citéză înaintea scaunului protopresbiteral al Orĕstiei a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, căci din contră, procesul matrimonial intentat asnpră i de soția lui, se va pertracta și decide și în absența lui.

Orĕștie, 17 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕștiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 424/892. [236] 3—3

Edict.

Samoilă Popoviciu, gr. or. din Aciliu, comitatul Sibiiu, care a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Ana Vâlc tot din Aciliu mai bine de 33 ani fără a se sci ubicațiunea lui, pe basa resoluțiunei consistoriale din 27 Octobre a. c. Nr. 6783 B. se citéză a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termin de șase luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul matrimonial intentat asuprăi de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Sĕliște, 23 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Sĕliștei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 1209. [242] 2—3

Publicațiune de licitațiune.

Prin acésta se aduce la cunoscință publică cum-că **Marți în 27 Decembre 1892 stil. nou la 10 óre a. m.,** se va da în arêndă prin licitațiune publică, **ținêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la móra comunei Sebeșul-inferior pe timpul de 3 ani.** — începênd dela **1 Ianuariu 1893 stil. nou** până la **31 Decembre 1895 stil. nou.**

Prețul strigărei e **621 fl. v. a.**

Doritorii de a licita au a depune **10%** ca vadiu.

Condițiunile de licitațiune mai de aprópe, se pot afla și cetí până atunci, în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeșul inferior, (cercul protopretorial al Sibiiului) în 4 Decembre 1892 st. nou.

Oficiul comunal:

Moise Gruia, subjude.
Ivan, notariu.

Publicațiune de licitațiune.

Comuna bisericéscă gr.-orientală din **Drăguș** comitatul Făgărașului publică licitațiune minuendă pentru **clădirea unei biserici noue de material solid,** cu condițiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidiecesan de sub Nr. 1554/1890, și în sensul licenției de clădire din partea Inclitului oficiu comitatens de sub Nr, 8162/1891 Prețul strigărei va fi **20,000 fl. v. a..** Intreprinḑĕtoriul va da și întreg materialul de clădire.

Licitațiunea se va ținé în **8 Ianuariu 1893 căl. nou la 10 óre ante de amédi în comuna Drăguș,** la care se invită domnii architecți cari voesc a licita.

Licitanții au a depune vadiu **5%** din prețul strigărei éră intreprinḑĕtoriul minuend, după aprobarea contractului de către Preavenerabilul consistoriu archidiecesan, va depune cauțiune de **10% în bani gata,** sau în obligațiuni de stat ori în realități, care va serví ca garanție încă 3 ani dela colaudare încolo,

Condițiunile de clădire, apoi planul și licenția se póte vedea la președintele comitetului parochial gr or. în Drăguș. [237] 3—3

Drăguș, în 27 Novembre, 1892.

Ioan Făgărășan, președinte.
George Codru, epitrop.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos.

Cruțare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḑare.

Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune).

Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 23—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți soliḑi se caută.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128. Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Decembre, 1892. **Anul XL**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Decembre, 1892.

Intr'un numĕr anterior al fóiei nóstre, espunênd mai pe larg pĕrerile dlui ministru de interne Hieronymi, cu privire la cestiunea de naţionalitate şi în special la cestiunea română, păreri desfăşurate într'o vorbire a sa înainte de a devení ministru, am dat espresiune temerii, că în mijlocul curentului şovinistic şi duşmănos nóue, dl Hieronymi cu greu 'şi va puté validita baremi unele din intenţiunile sale bune, deşi aceste formézā minimul pretensiunilor poporului român.

Prea optimişti ar fi trebuit sĕ fim, ca sĕ credem acésta, deşi pretensiunile amintite de Hieronymi sunt juste şi raţionale şi iniţiativa pentru împlinirea lor şi astfel pentru crearea unui *modus vivendi* mai de dai Dómne între români şi magiari, trebue sĕ vină de sus, dela guvern.

Temerea nóstră a fost întemeiată, ceea ce se vede, între altele şi din o declaraţiune a ministrului president Wekerle, că guvernul n'are de gând sĕ reducă censul în Ardél, nici sĕ facă o nóuă împărţire a cercurilor electorale.

Ocupându sĕ cu cestiunea acésta un corespondent al ḑiarului „B. Hirlap“ din 8 Decembre, ḑice, că vorbirea lui Hieronymi ţinută în Jombolea, a făcut sensaţiune şi surprisă neplăcută la magiarimea din Transilvania şi că adevĕratul motiv al pasivităţii românilor din Transilvania este censul prea mare şi împărţirea de acum a cercurilor electorale, apoi continuă astfel:

„Scărésca censul Hieronymi şi facă o altfel de împărţire a cercurilor electorale: atunci póte sĕ ajungă, că românii sĕ părăsésca politica lor de pasivitate, dar va ajunge şi aceea, că va avé norocirea sĕ stea faţă în faţă în parlament cu un astfel de partid naţional român, care din causa numĕrului considerabil al membrilor sei, ca şi fracţiunea irlandeză din Englitera, în gruparea partidelor din parlament şi în lucrările parlamentului póte sĕ devină un isvor de turburări continue şi de surprise!“.

Noi scim, că ceea ce esprimă în acest pasagiu corespondentul mai sus numitului ḑiar, este o credinţă respândită între magiari, deşi rar se vede, ca acésta sĕ se spună aşa pe faţă ca aci. Din contră ni se spunea până acum, că magiarii şi guvernul ar dori sĕ ne vaḑă şi pe noi luând parte la alegeri şi trimiţênd deputaţi în parlament. Adevĕrata dorinţă o aflăm din combinarea acestor dóue alternative; ar dorì adecă magiarii, ca sĕ mergem în parlament, dar nu ca ómeni cu convingere proprie, ci ca slugi plecate, cari şi dacă vedem rĕul, sĕ tăcem mulcom.

Noi încă am dorì sĕ luăm parte la lucrările parlamentului şi am şi stăruit pentru o politică activă, căci părerea nóstră este şi a fost, că în parlament e locul unde trebue sĕ arĕtăm gravaminele şi sĕ stăruim pentru împlinirea pretensiunilor nóstre, nu ca turburători, cum ḑice „Bud. Hirlap“ dar nici ca slugi plecate, ci ca ómeni cu cuvênt şi vot liber, ér că românii au fost împinşi spre pasivitate, de vină este atitudinea politicei magiare faţă de noi falsul liberalism, politica, cum ḑice românul, cu doi bani în trei pungi, pe care trebue sĕ o condamnăm în modul cel mai aspru.

Sĕ recunósce că censul nu e just, fiind în una şi aceeaşi ţară, dóuĕ censuri, se recunósce, că împărţirea cercurilor e nedréptă sĕ recunosc unele pretensiuni de ale nóstre de drepte şi îndreptăţite dar când e vorba, că reul recunoscut sĕ se îndrepteze, sau nu vrea nimeni dintre magiari sĕ facă începutul sau cine ar vrea, nu cutéză de frica şoviniştilor.

Apoi tot magiarii sunt cari sĕ năcăjesc, dacă lucrul se resuflă pe altă cale, dacă prin broşuri şi ḑiare se demască înaintea Europei falsul liberalism al lor. La acésta este de vină politica magiară neloială şi duşmănósă faţă de noi şi pentru acésta n'ar trebui sĕ se supere tare, căci deoparte ei au provocat acésta, de altă-parte cam asemenea propagandă şi alarmă au făcut şi ei în Europa pentru causa magiară, când s'a inaugurat era absolutistică, după-ce a fost sugrumată revoluţiunea magiară dela 1848.

Revista politică.

Dumineca la 11 şi jumĕtate diminéţa M. S. regele României a primit biroul şi comisiunea adunărei deputaţilor, însărcinată a presenta suveranului adresa de rĕspuns la mesagiul tronului.

La adresa cetită de domnul general Manu, presidentul adunărei, Maj Sa regele a rĕspuns:

Domnule preşedinte, domnilor deputaţi!

„Am primit totdeauna cu adâncă mulţămire asigurarea simţemintelor de dragoste şi de credinţă, pe care Mi le-arătat camera deputaţilor. Astăḑi însĕ, sunt cu deosebire mişcat de modul călduros prin care adunarea Mi reînoesce espresiunea lor, precum şi a viei bucurii ce o simte ţéra, împreună cu regina şi cu mine, de apropiata căsătorie a scumpului Meu nepot.

Unanimitatea, cu care naţiunea a salutat vestea bună a logodnei moştenitoriului coronei, este nu numai manifestarea unei mulţămiri firesci, ci şi a unui sentiment de conservare naţională adânc săpată în inima tuturor. Toţi românii au priceput, că ceea ce a fost dobândit de o generaţie întrégă prin lupte şi trude grele, este astăḑi cu desăvêrşire întărit şi pus la adăpostul ori cărei neprevĕḑute împregiurări.

Camera, prin votarea unei dotaţii tinerei părechi, dotaţie care le va înlesni a ajuta pe cei nenorociţi, a vrut sĕ dea o nóuĕ dovadă de devotamentul sĕu către dinastia română, a cărei sórte este nedespărţită de sórtaa naţiunei. Ve mulţămesc din inimă pentru acésta.

Tóte gândurile mele, munca şi sirguinţa mea au fost şi vor fi deapururea îndreptate spre a câştiga României un present liniştit şi un viitoriu asigurat. Rog dar pe Dumneḑeu ca sĕ-Mi dăruiască încă mulţi ani puterea şi sănătatea, aşa de trebuincióse pentru săvârşirea acestei misiuni, pe care am îmbrăţişat-o cu atâta căldură.

O lungă domnie, binecuvêntată de cer şi sprijinită pe încrederea şi iubirea poporului, stabilesce legături strânse, care sunt o puternică chieząşie pentru ori ce stat, dar mai ales pentru statul român, a cărui fiinţă a fost de atâtea ori primejduită prin schimbări şi sguduiri aduse de evenimentele politice.

Sunt convins, d-lor deputaţi, că întemeiându-ve pe tot ce am câştigat în trecut prin prudenţa şi sforţările nóstre, vĕ veţi pune astăḑi cu rîvnă şi hotărîre la lucru şi veţi da guvernului Meu tot concursul vostru pentru reformele şi îmbunătăţirile cerute de desvoltarea ţĕrei în tóte ramurile activităţei publice.

Plin de încredere în patriotismul representaţiunei nationale, ve mulţămesc încă odată, în numele reginei, al Meu, al moştenitoriului corónei şi al logodnicei Sale, pentru bunele d-vóstră urări.

Doveḑile căldurése de iubire ce Mi-aţi arătat, găsesc în inima Mea un adânc rĕsunet.

⁂

Cu privire la protestările care s'au ridicat în presa rusésca din causa pretinsei intenţii a Bulgariei de a-şi crea dóuĕ mari vase de rĕsboiu în Marea Négră, se trimite din Berlin gazetei „Münchener Allg. Ztg.“ următórea interesantă scrisóre:

Gazetele rusesci au aflat deună ḑi, că Bulgaria îşi construesce în străinătate vase de rĕsboiu, care e vorba sĕ trécă strimtorile rusesci sub stég turcesc şi sĕ şi ocupe apoi staţiuni în Burgas şi Varna

---

FOIŢA.

Nóptea strîgoilor.

— Novelă de Zschokke. —

(Urmare).

Căinţa.

Tocmai sărutaì fruntea cea palidă a fratelui meu, când auḑii voci prin pădure, Me temeam sĕ nu me afle cineva lângă fratele meu cel iubit, pe care mai întâiu voiam sĕ-l despoiez, ér apoi l'am omorît. Dar înainte de a me hotărí, eram deja la marginea pădurei, lăsând mortul şi trăsura pe mâna sorţii. Numai îndemnul spre viéţă me preocupa: tóte celelalte erau stinse în mine. Fugìi, ca scos din fire, preste tufe de spini şi-mi căutaì drumul pe unde era pădurea mai désă, căci îmi era frică sĕ nu me omóre cineva ca pe un Cain, ca pe un ucidĕtor de frate.

Ostenit me aşeḑaì pe o stâncă din mijlocul pădurei. Sórele rĕsărise deja, neobservat de nime. In natură se începù o viéţă nóuĕ. Nóptea cea grozavă a strigoilor era sfârşită — şi încă cu câte crime! În calea mea vedeam demonii jucând, vedeam pe Fanny plângênd, pe copii mei — familia nemângăiată a fratelui meu — îmi vedeam judecata — stréngul....

Deodată simţii, că viéţa-mi este greutate! „Pentru ce óre nu am lăsat pe staroste sĕ me sugrume? Căci o am meritat, fiind-că am fost un trădător, ér nu credincios, precum jurasem soţiei mele de atâtea ori. Pentru ce nu m'am reîntors în orăşel, atunci când ardea, ca sĕ-mi vĕd copii şi soţia, sĕ-mi iau adio dela ei — şi apoi sĕ me arunc în flăcările focului, căci astfel nu mi-aşi mai fi omorît pe fratele meu.

Mĕ temeam de viéţă şi de sórte, ca nu cumva sĕ aducă cu tot pasul o crimă cu sine. Întêmplările de până acum me adusese acolo, încât cugetam, că tótă resuflarea îmi adauge un păcat. Me gândiam la sinucidere, dar şi pentru asta eram prea debil.

Deci me hotărìi, a me da însu-mi pe mâna justiţiei şi a me mărturisi cu multă căinţă. Astfel aşi mai avea speranţă — deşi sub nisce împregiurări de tot triste a-mi mai vedea soţia şi copii încă odată în viéţă, a-i mai strânge la pept, a le cere ertare şi apoi a trăì restul vieţii fericit cu ei dimpreună. Cugetul acesta me mai înveselì. Devenìi mai liniscit. Viéţa pentru mine încetase şi furiile consciinţei începeau a slăbí.

Me sculaì şi-mi continuaì calea, deşì nu sciam încătrău căci în spaima mea cea mare me abătusem mult şi rătăcisem. Pădure négră şi désă me încunjurà, îmi era însĕ fórte egal unde voi ajunge. După un moment se lumină puţin în pădure şi eu deduì cu ochii de un potec, pe care o luaì înainte, făr a gândí unde duce.

Ispititoriul.

În apropierea mea se auḑì o nechezare de cai. Începuì a me teme, căci iubirea de viéţă érăşi se destepta în mine. Voiam sĕ fug din nou în desimea pădurei. Am greşit, am comis crime de cele mai crâncene, dar o sĕ mai pot fi fericit, dacă me voi mântuì de astădată; căci un mişel mare nici când nu am fost, deşì cam uşuratic la minte. Astfel meditam în mine şi uitând tóte planurile de mai nainte me cugetam deja în cea mai depărtată singurătate, unde aşi putea trăì necunoscut de nime cu sotia şi copii mei.

Tocmai era sĕ sar preste rozor, ca sĕ apuc în pădure' când observaì aprópe de mine cai, o trăsură rĕsturnată cu o rótă ruptă şi spre cea mai mare a mea frică şi bucurie lângă trăsură şi pe — Roşul meu.

Când me vĕḑù îmi surise în modul obicinuit şi-mi ḑise „Bine ai venit! Nu ţi-am spus, că ne vom revedé? Eu astept deja nóptea întrégă, căci mi-am trimis postilionul în orăşel, ca sĕ-mi aducă ajutor — şi nu mai vine de atâta vreme“.

„O, acolo are mai mult de lucru, căci întreg orăşelul e cuprins de flacăra focului“.

„Me gândiam eu la aşa ceva, căci vĕḑuì roşéţa de pe ceriu; dar ce faci d-ta p'aci? Pe cine cauţi? De ce nu ajuţi la stingerea focului?“

„Ah!. esclamaì eu — am foc mai mare de stîns, decât cel din orăşel!“

„Da, me gândeam eu la asta, — au nu ţi am spus-o mai nainte?“

„O, mântuesce-me, dacă poţi, căci uite am devenit un scelerat, un soţ necredincios, un tăciunar şi ucidĕtor de frate şi tóte aceste din momentul, în care ne-am despărţit, tóte în decurs de 3 óre. Si îţi jur, îţi jur, că nu sunt om rĕu!“

Roşul bătù cu piciorul ciontat în pămênt, ca şi când vorbele mele l'ar fi indignat. Faţa lui remase rece. Nu-mi respunse nimic, deşì îi povestìi tóte întêmplările nefericite ale

Acum se mai adaugă la acésta o nóuě îngrijire, relativă la vasele de rěsboiu românesci şi unele ḑiare din Petersburg îşi înfierbântă fantasia — şi pe a cetitorilor lor, — cu închipuirea, că aceste state dunărene ar avea de gênd sě creieze o flotă de rěsboiu, pentru ca sě facă greutăţi Rusiei pe Marea Négră în interesul Austriei. Şi în acelaşi timp ḑiarele rusesci scriu despre celelalte state europene ca şi când acestea, sau ca şi când Rusia s'ar afla în lună.

Cestiunea presenţei vaselor de rěsboiu române sau bulgare în Marea Négră e în realitate o cestiune curat academică, de óre ce amêndóuě aceste ţěri au sě resolve probleme culturale atât de mari la ele acasă, încât cu mijlócele lor, şi de altfeliu ţěrmurite, nici odată n'ar putea sě creieze o flotă care sě se pótă apropia măcar pe departe de însemnătatea flotei rusesci din Marea Négră.

România, de la 1878 stat independent şi recunoscut astfeliu şi de Rusia, esercită tóte drepturile de suveranitate, care revineau Turciei pe câtă vreme România era un stat vasal al Turciei. Printre aceste drepturi de suveranitate se numěră firesce şi asigurarea porturilor ei pe Dunăre şi pe mare, întru cât stă în mijlócele regatului d'a face acésta·

Nici nu e nou acest us pe care România îl face de un drept al ei Deja pe vremea rěsboiului ruso-turc esista un început de marina română, care pe atunci li-a venit tare bine ruşilor; era compusă atunci din 3 vapóre şi 6 şalupe canoniere cu 20 de oficeri şi 246 de ómeni. De atunci acéstă flotilă a fost desvoltată, după un plan îngrijit de regele Carol şi a ajuns la 1891 sě numere 25 de vase (dintre care 8 şalupe de transport pentru serviciul de port) cu 46 oficeri, 26 mecanici, 1680 de marinari

In prima linie misiunea acestei marine este asigurarea ţěrmului român al Dunărei; firesce, tratatul din Berlin, care esclude în articolul seu 72 tóte fortăreţele şi tóte vasele de rěsboiu din jos de porţile-de-fer, admite numai „vase uşóre pentru serviciul poliţienesc şi vamal“, totuşi prin o acţiune rěsboinică a Rusiei în potriva Românirí tratatul din Berlin şi-ar pierde şi altfel eficacitatea In cas de încurcături rěsboinice însě, acéstă marină ar avea sě acopere şi portul dela Costanţa care, după terminarea marelui pod preste Dunăre, ar sta în legătură directă, prin linie ferată, cu Bucurescii. Acest pod are în adevěr scopul de a uşura o schimbare de ţěrm a armatei române pentru apěrarea Dobrogei şi a ţěrmurilor, şi a putea sě dea mâna, în cas eventual, unei armate bulgare cooperatóre.

Şi Bulgaria posedă o mică marină de 10 vase cu 12 ofiţeri şi 334 de ómeni; aceste cifre ajung însě pentru a dovedì că presa ruséscă n'ar avea nici un motiv d'a se irita din pricina unei sporiri prea mari a marinei române şi bulgare.

Importantă e gălăgia gazetelor din Petersburg numai pentru-că ea arată în chip neîndoios dorinţa Rusiei de a transforma Marea négră într'o mare esclusiv ruséscă. Până la împlinirea acestei dorinţe însě, va mai curge multă apă pe Dunăre.

* * *

Ministrul pentru Irlanda Iohn Morley a ţinut în 8 Decembre o vorbire în Londra înaintea alegětorilor sei, despre cestiunea irlandeză. In cursul acestei vorbiri, atingênd proiectul home-rule, Iohn Morley ḑise, că dênsul nu póte sě împărtăşéscă amănunte; el póte numai atât sě spună, că guvernul a luat asupraşi şi acéstă problemă grea, de a afla un drum de mijloc între aceea ce Marea Britanie e învoită sě dea şi între aceea ce Irlanda voesce sě priméscă. Guvernul speră, că în Februariu anul viitoriu va păşi în camera comunelor cu un plan, pe care Irlanda sě-l priméscă ér Anglia sě nu-l refuse. O grea rěspundere va lua acel om politic din Anglia sau Irlanda, care s'ar încerca, ca din motive personale sau de partid sě împedece aducerea la îndeplinire a împăcărei între Britania mare şi Irlanda. Planul e de aşa natură, încât Anglia sě nu-l respingă. Espunerile lui Morley arată, cât de justificată era neincrederea faţă de descoperirea, pe care au făcut-o în Februariu trecut foile americane cu privire la proiectul de home rule. Vorbirea lui Merley apare ca o desavuare a faimelor despre diversitatea de păreri, ce ar domni în sinul cabinetului liberal, rěspândite în ḑilele din urmă de cătră foile conservatóre din Anglia.

* * *

„Le Buletin Maçonnique“ face o dare de samă asupra unor conferinţe, cari au fost ţinute în Paris despre relaţiunile politice şi sociale din Austro-Ungaria, şi în special, cele referitóre la stările din regatul St. Stefan.

„In acéstă parte orientală — ḑice numita revistă, — a monarchiei dualiste, locuesc şase naţionalităţi: magiari, români, sêrbo-croaţi, slovaci, ruteni, şi germano-sacsoni, printre cari se numěră şi şepte sute de mii de israeliţi. Populaţiunea totală este de 16 milióne şi maioritatea relativă o au magiarii, a căror numěr se urcă la 5 ½ milióne de suflete. Românii se găsesc în numěr de 3 ½ milióne, ér restul se împarte între celelalte naţionalităţi dintre cari fiecare este inferióră în numěr magiarilor şi românilor.

„Acéstă diversitate de naţionalităţi şi disproporţiune în numěr, ne amintesce Elveţia, unde locuesc 3 popóre în proporţiunea numerică următóre: 69 % germani, 24 % francezi, 7 % italieni. Insě pe când în Elveţia limbile acestor trei naţionalităţi se bucură de aceleaşi drepturi naţionale, fără ca cea germană sě fie cea oficială a ţěrei, în Ungaria lucrurile sunt diametral opuse: tocmai idiomul minorităţii a fost impus maiorităţii populaţiunei. Guvernul magiar urmăresce scopul de a face sě dispară elementele indigene: slavi şi români, nimicind, prin forţă chiar, trăsurile lor caracteristice etnice distinctive. Acesti buni magiari, cari au umplut lumea cu văierările lor în contra încercărilor de germanisare, ai căror victime demne de interes erau, nu stau pe gânduri astăḑi, de când au venit stăpânii situaţiunei, de a violenta consciinţa naturală a tutoror popórelor date pradă dominaţiunei lor. Trebue ca tótă lumea sě fie magiară, sě vorbéscă limba magiară, sě simţă unguresce Acésta este nedrept, acésta este imoral! Firesce, că naţionalităţile se opun, şi anume românii desvóltă resistenţa cea mai înverşunată la aceste încercări atât de liberticide

Magiarii îşi dau aerul în străinătate de a fi o naţiune cavalerésca iubind ordinea, justiţia şi libertatea, pentru care scop ei şi-au dat o constituţiune liberală, care însě nu servă, decât pentru a înşela bună voinţa strěinătăţii. Căci acéstă constituţiune nu servă decât a oprima tóte elementele nemagiare şi în special pe cel românesc, punênd ca vêrf acestui regim odios instituţiunea asilelor de copii, pentru care răpesc copii dela sinul mumelor lor dela fragedа vêrstă de 3 ani. Étă la ce spectacol dureros suntem siliţi sě asistăm la finea secolului nostru!

Căsătoria civilă.

(Încheere)

Nu e deci pentru noi compensaţie, sau dóră chiar invingere căsătoria civilă contemplată, ci ea e învingere adevěrată armă în folosul agitaţiunilor ultramontane.

Acţiunea clerului a raportat învingere, interprinderea şi-a ajuns scopul, căci a esoperat revocarea ordinaţiunei privitóre la căsătoriile mestecate şi stergerea articlului de lege 53 din 1868. Prin acest fapt nu se alteréză, că în legătură cu el se întêmplă un lucru, altcum neplăcut clerului. Căsătoria civilă e întrodusă în ţerile cele mai catolice fără ca clerul cel puţin sě'şi fi arătat serios nemulţămirea contra ei. La noi deja s'a dat signalul contra ei. E şi natural, căci nici clerul catolic nu scie cum se va desvolta între specialele nóstre referinţe nóua instituţiune, în ce měsură şi întindere va pune margini acţiunei lui proselitistice. Şi el nu ş'a închipuit lucrul aşa, că va trebui se dea órecare compensaţiune protestanţilor, el vrea succes deplin, victorie deplină, şi acestea a cutezat a le şi spera, pentru-că resultatele până aci l'au făcut îndrăsneţ, el a voit pur şi simplu ştergerea legei din 1868.

Victoria o a câştigat chiar şi până acuma, încât adecă l-a succes a-şi valora recunóscerea privilegiului dogmelor şi infalibilitatea consciinţei, şi acestea au trecut ca consideraţiuni normative. Acesta a fost punctul de mânecare la marea lucrare liberală. Pe viitoriu la ori ce lucru va putea aplica norma: lovesce în dogme şi în consciinţă. Victoria se manifestéză şi în aceea, că partida liberală se ţine atât de fălósă cu acéstă faptă măréţă. E adevěrată navitate în bucuria, care o simte acel mare partid în aceea, că a cutezat se nu satisfacă dorinţelor clerului în modul şi estensiunea cerută. Intreb însě, a trebuit la acésta aşa mare încordare? In adevěr aşa a stat cestiunea, că dacă nu se va întêmpla vre'o minune, dacă nu se va pogorî duchul sânt asupra onorabilei partide, atunci era imminentă modificarea legei dela 1868 simplu, fără de nici o condiţiune?

In advěr aşa a fost. Tótă ţinuta cabinetului Szapáry tótă discusiunea confesională din urmă a parlamentului a făcut asupra fiecăruia impresiunea, că e posibilă învingerea necondiţionată a clerului. Sub asemenea impresiuni am propus noi şi a luat şi sinodul bisericui din-cóce de Dunăre conclusul, că dacă în adevěr se modifică legea din 1868 atunci cel puţin se stăruiască pentru întroducerea căsătoriei civile. Nimica nu póte caracterisa mai biue situaţiunea, ca şi resignaţiunea în acest chip manifestată din partea protestanţilor. Agitaţiunea fără seamăn, căreia i-a succes a schimba astfel situaţiunea, este încă în tótă puterea sa; foile ei şi aici şi în Roma cântă pe o strună, şi scuipă foc, că l'i s'a dat preste degete puţin, şi că învingerea nu le e tocmai completă, pentru că mai mult au dorit si au sperat totul.

Pentru ce au stat atâta pe gânduri aceia, cari acuma cu atâta furie au dat asalt liberalismului? Acel conte Csáky, care acuma, de bună seamă spre marea sa mirare, se simte în rolul stegariului în liberalismul afacerilor confesionale, numai înainte cu câteva luni nu s'a arătat atât de pătruns de liberalism, ceea ce o a pretins dela el, dacă nu altceva la tot casul autoritatea statului. Şi oratorii tuturor partidelor au creḑut, că vor satisface pretensiunilor liberalismului accentuând „libera disposiţiune a părinţilor“. La o suflare magică tóte s'au schimbat . . .?

La tóte acestee se mai luăm şi aceea, că pentru acéstă căsătorie civilă nime nu se entusiasméză. Pentru noi ca confesiune e mai favorabil „status quo“, pentru noi căsătoria civilă e numai códa toporului perdut, căci e cu totul nesigur, dacă se vor şi împlini cu întroducerea căsătoriei civile tóte consecuenţele logice ale noului sistem în politica bisericéscă. Dară pentru însaşi căsătoria civilă, pentru natura internă şi valórea acestei instituţiuni nu se entusiasméză nici acei catolici liberali, cari acuma ca „deus ex machina“ o au scos la ivélă, şi cu ocasiunea miscărei însufleţite o au scris pre stindardul lor.

Ei au căutat numai espedient spre a şi acoperi retragerea lor faţă cu clerul, espedient spre a se putea elibera de un ministru-president urgisit. Asemenea puţin se entusiasméză pentru ea marea masă a poporului, care a auḑit trăgându-se clopotele, dară nici prin minte nu i-a trecut, că lucrul stă aşa de aprópe. Poporul în curênd nu va înţelege pentru ce a trebuit schimbate obiceiurile vechi şi modul de viéţă de până acuma, şi va esperia neplăcut nóuěle aruncuri comunale, cari sunt neapărat legate de funcţiunile civile create cu căsătoria civilă.

Nu e deci îndreptăţită temerea, că reforma întimpinată cu neîncredere din tóte părţile se va pune în practică cu totul desbrăcată din natura sa? Cause pentru bănueli avem destule.

Introducerea căsătoriei civile, numai încape îndoelă, representă o mare reformă. Căsătoria civilă însemnéză rumperea cu politica bisericéscă observată până acuma în ţéra nóstră. Catolicism enorm de mare, cler catolic prověḑut cu avere colosală, pe de o parte, protestantism în minoritate, care representă puţină dar importantă forţă morală, care are puţină avere, şi care pentru susţinerea ecuilibrului a fost prověḑut cu scut special din partea statului, de altă parte, acésta a fost sistemul de până acuma. De aci încolo va înceta scutul special, se va inaugura egalitatea de drept, e liber terenul, e permisă emularea, deci trăiéscă fie cine cum póte. Insě sistemul egalităţii de drept numai se începe prin întroducerea căsătoriei civile, căci în realitate nu

---

nopţii. El ascultă cu un mare indiferentism. „Cunosci me acum, şi scii ce voesc dela d-ta?“ me întrebà într'un târḑiu.

„Sufletul meu, — sîrmanul meu suflet!“ strigaì eu — „da acum cred, că vei fi acela, de care te ţineam în Praga“.

„Şi cine e acela?“ — „Însuşi satana!“ îi respunseì.

„Îngenunchiază deci şi te rógă!“ îmi strigă Roşul cu voce rugătóre.

Eu îngenunchiaì ca un nebun înaintea lui şi-mi ridicaì mânile rugătóre cătră el: „Mântuesce-me, scapă-mi soţia şi copii din giarăle perirei, căci aceia sunt nevinovaţi. Dune într'o pustietate, unde sě avem chiar şi numai pâne, apă şi o colibuţă, căci noi vom fi fericiţi ca şi în paradis. Dar sterge-mi din memorie tristele întêmplări ale nopţii acesteia. De nu poţi face lucrul acesta, lasă-me sě mor mai bine judecat.

Până ce vorbìi, Roşul me privì cu dispreţ, apoi me lovì cu piciorul aşa de vehement, de căḑuì pe spinare.

Me ridicaì şi voiam sě încep din nou rugămintea, dar el me întrerupse cu vorbele: „Om evlavios şi simţitor! Muritor, cu raţiunea cea măréţă! Filosof, care dubitezi în esistenţa iadului, dar şi a veciniciei — étă că îţi încoronezi faptele tale ruşinóse prin aceea, că te închini satanei!“

„Aceea te tradéză satano! aceea că nu cunosci milă, mila care încălḑesce inimile omenesci; dar nici nu voi dela tine milă! Voiam sě ţi-o cumpěr, sě ţi dau sufletul meu în schimb. Sufletul meu însě s'ar mai fi curăţit de pěcate, ar aflat póte drumul căinţei şi ar fi putut eşi din robia ta.“

„Destul“ îmi respunse el, „destul dl meu, căci nu sunt diavolul precum cugeţi d-ta. Eu sunt un om ca şi d-ta. Dta ai fost un scelerat, acum însě esci un nebun. Căci cine şi-a părăsit credinţa cea bună, pe acela'l părăsesce şi raţiunea. Chiar sě-ţi pot ajuta si nu o aşi face Sufletul d-tale nu-mi trebue, dar acela e vrednic de iad, chiar dacă nu l'ar cumpěra satana.

Nădejde.

Un moment stătuì perplecs înaintea lui.

În mine se lupta mănia şi ruşinea, căinţa şi resoluţiunna de a me mântuì la tot casul. Nu pot descrie, ce se petrecea în mine, căci aşi putea scrie o carte întrégă despre simţemintele mele din momentul acela şi totuşi nu le aşi putea espune destul de clar.

„Dacă nu esti acela, de care te ţin, atunci trebue sě doresc ca sě fi. Mântuesce-me, căci altcum sunt perdut, şi numai d-ta porţi vina la sórtea mea cea nefericită“.

Astfel îi vorbìi eu, dar el îmi respunse rîḑênd, ca de obiceiu: „Aşa este omul, el totdeuna voesce sě trécă de cel mai nepătat, chiar sě fie scăldat în sângele fratelui seu“.

„Da dle, d-ta ai fost pricina la tóte grozăviile nopţii acesteia. Pentru ce ai venit nóptea în pavilon, unde dormiam liniscit, asteptând o diminéţă fericită. Dacă nu m'ai fi treḑit, tóte aceste nu s'ar fi întêmplat!“ (Va urma.)

va fi egalitate pănă atunci, pănă când o confesiune se împărtăşesce de la stat cu o dotaţiune uriaşă, ér cealaltă abia capătă o bucăţică ca de pomană. Prelângă sistemul scutului din partea statului am simţit, ce e drept apărarea dar totuşi am putut trăi cu tótă puterea materială a clerului catolic, dacă încetă însĕ scutul legilor, atunci noi suntem daţi pradă acelei puteri. Tocmai de aceea noi pănă acuma ţinêndu-ne de sistemul de până acuma, nu am păşit pe acel teren, ca se iniţiăm sau secularisarea bonurilor romano-catolice, sau o dotaţiune corĕspundĕtóre din partea statului pentru noi; de aici încolo ne va împinge pe acest teren instinctul de conservare; însĕ chiar şi când în punctul acesta noi am rĕmâné în reservă, în virtutea situaţiunei şi a legei sistemului întrodus, noi am fi consideraţi ca stând în aşteptare: sau ni se dă partea cuvenită din ceea-ce dela inceput a fost destinat în ţéra acésta spre scopuri religionare, culturale şi de binefacere sau se seculariséză bunurile bisericei fiind bisericile indrumate în emulare la puterea lor şi la mijlócele lor proprii.

Acésta e urmarea logică a sistemului inaugurat cu căsătoria civilă. Şi-au tras sama cu ea aceia, cari acuma deodată pe neaşteptate au îmbrăţişat acéstă ideiă şi o au făcut incarnaţiunea liberalismului?

Voesc se ne dea recompense nóuĕ, protestanţilor? Bine, însĕ noi numai atunci vom fi recompensaţi, dacă faptice se vor împlini tóte urmările logice ale inceputului, până atunci noi vom fi partea scurtată, şi din natura lucrului avisaţi vom fi se stăruim pentru zidirea noului sistem.

Preste tótă indoéla e, că se légănă în visuri deşerte cei ce cred, că prin întroducerea căsătoriei civile se va termina şi încât pentru stat cu glorie, lupta confesională începută. Noi ne temem, că ea numai de aci încolo se va începe mai cumplit. Preoţimea nóstră catolică, care de presente tótă înótă în apele ultramontanismului, va pune totul în mişcare spre a face ca statul, se simtă îndrăsnéla, că nu i-a împlinit pretensiunile aşa precumele au fost formulate, va face totul spre a impedeca ulterióra desvoltare logică a noului sistem, ca el pentru ea se nu devină periculos. Şi e posibil ca nisuinţele ei se aibă succes, căci — precum ḑisese Kossuth — vieţa 'şi bate joc de logică. Tóte atârnă dela aceea, dacă entusiasmul acela liberal a avut basă seriósă, dacă liberalismul, al cărui martoră e lumea, nu a fost foc de pae, sau dóra tocmai vre-o tactică.

Noi protestanţii însĕ sĕ avem credinţa în Dumneḑeu însĕ totodată se punem praful de puşcă la loc uscat. E fórte comódă politică a astepta, că pănă când noi ne retragem cu totul, ca melcul în căsuliţa sa, pe atunci alţii, anume catolicii liberali se scótă în locul nostru castaniele din foc. Se ne punem odată la lucru, în lucrarea cea mare va fi trebuinţă şi de încordata nóstră activitate, care lucrare după tóte posibilităţile încă numai de aci încolo va urma.

Cronică.

Ţéra Oltului, finea lui Novembre, 1892.

(Urmare)

In a dóua şedinţă deschisă la órele 3 p. biroul reuniunei dă cetire unei telegrame de felicitare sosită din Budapesta dela dl Dr. Nicolau **Şerban** de Voila, deputat dietal de următoriul cuprins: „Conferenţei învĕţătorilor români Cincu-Mare. Regret, că nu pot fi în persónă în mijlocul vostru. Doresc din inimă tot progresul posibil spre ajungerea idealului, cătră care cu toţi ţintim. Sĕ trăiască învĕţătorii“!

Cu nesfârşite urale de „se trăiască“ a fost întimpinată acéstă măgulitóre atenţiune a deputatului nostru; ér biroul reuniunei a fost însărcinat a esprima căldurósa mulţămită in mod oficios dlui Dr Şerban.

La ordinea ḑile raportul general al comitetului central despre activitatea reuniunei în anul 1891/92. Din acest raport sunt evidente următórele: Comitetul central a ţinut preste tot trei şedinţe resolvând 29 concluse. Despărţemintele tractuale Făgăraş, Agnita şi Cohalm în decursul anului au ţinut câte o adunare generală tractuală. In aceste adunări s'au resolvit tóte lucrările impuse de comitetul central, aşa că în general — după cum sună raportul despre activitatea despărţĕmintelor — dacă s'ar limpeḑi cestiunea financiară şi dacă disciplina funcţionarilor — onóre esceptiunilor — ar fi mai corectă, luându-se de basă activitatea pedagogică s'ar puté constata un progres îmbucurătoriu.

In special raportul scóte la ivélă multe rele şi neajunsuri, care le înşirăm fidel după tecstul raportului:

1. Puţin interes faţă de activitatea pedagogică, dovadă, că în decursul anului trecut din nici un despărţĕmênt nu s'au însinuat nimeni cu teme lucrate din indemn propriu, ér cele impuse de comitetul central, unele sunt cu totul superficial tractate. Nu este nici o emulaţiune între membrii pe acest teren.

2. Adunările generale districtuale şi tractuale sunt slab cercetate.

3, Invĕţătorii nu-şi capĕtă diurne şi pauşal de călătorie.

4. Pedepsele dictate nu sĕ încaséḑă (membrii totdeuna sĕ scusă că nu şi-au căpătat diurnele).

5. Restanţele ca tacse la fondul reuniunei sunt cu sutele de floreni. — Nimenia nu se ruşinéză, că e datoriu reuniunei în acest chip.

6. Funcţionarii reuniunei nu sunt conscienţioşi anume: *a*) preşedinţii despărţĕmintelor nu cercetéză şedinţele comitetului central, după-cum prescriu statutetele, şi nici după repeţite recercări nu trimit răpórtele cerute — cu esceptiunea laudabil amintită a presidiului despărţăméntului Făgăraş. —

Membrii comitetului central incă sunt de multe ori negligenţi în cercetarea şedinţelor, tot asemenea şi membrii comitetelor din despărţăminte.

Aceste şase puncte represintă şése crini negrii în buchetul reuniunei nóstre, pre cari trebue sĕ i depărtăm cu ori-ce preţ, dacă ţinem la nimbul cultural al reuniunei.

Despre propunerile, pe cari comitetul central le face în raportul seu vom vorbi la locul potrivit.

Din raportul cassariului sunt evidente următórele:

1. Depus spre fructificare la institutul „Furnica“	fl.	185. 25.
2. Tacse restante la membri . .	„	352. —
3. Incurgeri dela despărţ Agnita .	„	22. —
4. Dela Moise Dêrlogea tacsa de membru fundator	„	10. —
5 Dela George Boeriu tacsa de. memmbru ajutătoriu	„	5. —
6 dela Nicolau Clonţa tacsa de membru ajutătoriu	„	2. —
7. Dela despărţământul Făgăraş din a dóua adunare tractuală ţinută la Veneţia inferióră dela trei membrii . .	„	3. —
8. Interese capitalisate pănă la 31 Decembre 1892	„	4. 62
9. Din producţiunea dela Breaza	„	1. 50
19. Bani disponibili la cassariu	„	10 —
Suma percepţiunilor	fl.	595. 37
Suma erogaţiunilor pro 1886—92	fl.	63. 59
Rĕmâne avere curată de	fl.	531. 78 *)

Biblioteca reuniunei constă din 216 opuri în 220 volume, cari opuri sunt păstrate în cea mai bună ordine în scrinul anume procurat pentru acest scop, ér o parte s'au şi legat în decursul acestui an.

Tóte acestea trei rapórte, al comitetului central al cassariului şi al bibliotecariului s'au predat comisiunilor alese pentru censurare.

Urméză la ordinea ḑilei: deliberarea asupra propunerei reuniunei învĕţătoresci din districtul Sibiiului în privinţa înfiinţărei unui „organ pedagogic“ (fóiă pedagogică) pentru scólele poporale din metropolia nóstră. In privinţa acestui punct, se încinge o desbatere interesentă, la care iau parte membrii Ioan Berescu, Nicolau Aron, Davîd Chiujdea, Sabin Piso şi Filaret Dăişorean, după care se aduce următoriul conclus.

(Va urma.)

Fundaţiunea Ioan Popescu.

În fundaţiunea **„Ioan Popescu“** au incurs prin colecta domnului protopresbiter Iuliu Dan din Făgăraş următórele contribuiri:

Translatus . 1019 fl. 46 cr.

Iuliu Dan protopresbiter Făgăraş 3 fl., Solomon Făgărăşan învĕţătoriu Drăguş 2 fl şi Mateiu Chiujdea, paroch Berivoiu 1 fl. 20 cr, Vasilie Muşat, paroch Sâmbăta inferióră, Nicolau Clonţa, paroch Beclean, Ioan Comşa, paroch Voivodeni, Iosif Literat, paroch Luţa, Ioan Cocan, par. Mândra, Ioan Haşu, învĕţătoriu Breaza Iosif Herciogea paroch Herseni, George Boeriu propr. Făgăraş, George Aiser propr. Făgăraş, George Pralea preot Breaza, Ioan Inţu, par. Perşani, Spiridon Mardan par. Sâmbăta super., David Chiujdea diacon şi înv. Şinca nóuĕ, Ioan Duma not. Perşani, Ioan Berescu înv. Făgăraş, câte 1 fl., Sofron Mogoş, paroch Voivodeni 60 cr., Nicolau Aron, preot Galaţi, Petru Marhauă învĕţătoriu Galaţi, Elena Hârciogea, preotésă Hêrşeni, Victoria Aron preotésă Galaţi, Hareta Clonţa preotésă Beclean, Petru Leluţ proprietar Beşêmbav, Vincenţiu Grama paroch Riuşor, Ioan Stan not. Berivoi, Ioan Benţia, notariu Hurez, câte 50 cr., Iosif Drugoiu, par. Hurez, Nicolae Ludu, învĕţătoriu Beclean, Lazar Comşa, învĕţătoriu Mândra, George Taflan învĕţătoriu Beclean, şi Ioan Pulecse, econom Breaza câte40 cr. v a.; Dumitru Bărbat, preot Şercăiţa 30 cr. Ioan Ludu, v. not. Beclean, Ioan Drugociu, econ. Hurez, Ioan Popaiov, vigil silv. câte 20 cr. Suma totală 1048 fl. 66 cr.

Varietăţi.

* (Dela curtea română) Ni-se telegrafiéză din Londra: A. S. Regală principele Ferdinand după sosirea sa în Londra a mers la Windsor spre a visita pe M. S. Regina Engliterei. A. Sa regală precum şi principesa Maria sunt óspeţii M. S. reginei Victoria. S'a dat un prânz intim la Windsor, la care au luat parte ministrul afacerilor strĕine al Engliterei şi dl Plaino ministrul Romaniei la Londra. Prânḑul a fost urmat de un concert.

* (Academia română) Academia română îşi va începe sesiunea ordinară în 28 Februariu 1893.

* (Din comitatul Făgăraşului). Ca completare la raportul publicat despre desfăşurarea lucrurilor în comitatul Făgăraşului ni-se comunică, că fispanul a promis în adunarea generală din urmă, că la cestiunea punerei sub cercetare disciplinară şi destituire a vice-spanului, cerute de membrul Dr. N. Şerban va veni cu raport în procsima adunare. Tot odată suntem informaţi, că comunele au câştigat dreptul de arêndă pentru crăşmărit —

* (Conferenţele prelaţilor catolici). In palatul primatelui Vaszary din Buda, prelaţii catolici din Ungaria vor ţiné ḑilele aceste mai multe conferenţe. La aceste vor lua parte numai prelaţi, aşa că şi agendele de secretariu le va face un episcop. Foile mai nóue din Pesta spun, că obiectele conferenţelor vor fi: regularea congruei şi cestiunile actuale ale politicei bisericesci.

* (Deficitul oraşului Cluj.) Din Cluj sĕ scrie, că bugetul oraşului pe anul viitoriu sĕ încheie cu un deficit însemnat. După preliminariul statorit de representanţa orăşenéscă, veniturile fac 562,657 fl., erogaţiunile însĕ 679,571 fl. Aşa dară deficitul este de 116,914 fl. care sĕ va acoperi prin arunc estraordinar de 46 %.

* (Monede comemorative) Din incidentul căsătoriei principelui moştenitoriu al Românie se vor bate 2160 monede comemorative şi adecă 10 în aur, 150 în argint şi 2000 în bronz. O monetă de aur costă 600 franci, ér una de argint 12 franci.

* La serbările de cununiă din Sigmaringen, vor lua parte ministrul preşedinte Lascar Catargiu preşedintele senatului G. Gr. Cantacuzino şi preşedintele camerei, generalul Manu, ca representanţi ai puterei esecutive şi legislative.

* (Inventiuni.) „Berliner Fremdenblatt“ face o prorocire frumósă. Dl M. Brăneanu, care se află actualminte în capitala Germaniei e vorba sĕ devină nici mai mult nici mai puţin decât milionar, cu trei invenţii pentru care şi-a luat deja patenta în Germania. Una din aceste invenţii e un întorcĕtor de note, care va purta numele unei încântătóre dame germane Margareta; a dóua un desteptător care, dacă la primul semnal cel ce dórme nu vrea sĕ se scóle, îl aruncă afară din pat, şi a treia: o stingătóre de ţigări şi ţigarete pentru care mai ales damele în salóne vor fi mulţămitóre inventatoriului. Aparatele sunt fórte simplu construite şi, după împlinirea formalităţilor pentru patente, se vor fabrica în Germania ca articole de massă şi se vor vinde cu preţurile cele mai moderate.

Dl M. Brănean înainte de a-şi deschide perspectiva milionului, a fost mult timp redactor la „România liberă“ şi la „Constituţionalul“.

* (Emigrările în Rusia). Dela anul 1872 până la 1885 au emigrat în Rusia 9,458,000 strĕini Dintre aceştia 6,100,000, sunt din Astro-Ungaria şi Germania. 1,235,000 din aceştia s'a stabilit definitiv în Rusia, ceialalţi s'au întors în patriile lor. De present numĕrul strĕinilor în Rusia e numai de 5 milióne.

Bibliografic.

„Intimpinare“ la acusările ce face dl I. Nădejde Dicţionarului Latin-român de Popilian.

Craiova, Tipo Litografia Naţională Ralian şi Ignat Samitca, 1892.

Din public.*)

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea arangiărei concertului corului plugarilor români din 14/26 Novembre a. c. au binevoit a supra solvì P. T. domni: Ioan Droc, protopresbiter 4 fl. 60 cr.; Nicolau Ivan, administrator protopresbiteral 60 cr.; F. Schneider, apotecariu 1 fl. 20 cr.; C. Cretioescu, comerciant 40 cr.; I. Bogdan, învĕţătoriu 60 cr.; Aron Şerb, învĕţătoriu 20 cr.; I. Bene; paroch 10 cr.; I. Bota, învĕţătoriu

---

*) Spre sciinţă se notifică, cumcă suma de 8 fl. v. a., incursă cu ocasiunea primei adunări generale din Făgăraş a acestui despărţĕmênt în anul 1391 s'a dat ca onorariu posterior membrilor, cari au participat la cursul de lucrul de mână în Sibiiu în anul 1890 prelângă cuitanţă, care se află la cassariul despărţământului de atunci, care sumă nu ocură nici în percepţiunile nici în erogaţiunile de mai sus.

Ér pentru orientarea celor interesaţi mai notificăm şi la acest loc, cumcă fostul cassariu Ioan Roşca, al despărţĕmântului Cohalm nici pănă aḑi n'a solvit în cassa reuniunei tacsele încassate de dênsul în sumă de 40 fl. v. a., deşi s'a provocat a face acésta, pe basa părintescului ordin consistorial din 12 Martiu 1892, Nr. 1393 scol. Urméză, că prea Ven. Consistoriu sĕ ia paşii ulteriori în acéstă cestiune.

Raportorul.

*) Pentru cele publicate sub rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă

Red.

60 cr.; Dr. I. Elekeşiu, medic 60 cr.: I. Gedeon, hotelier 1 fl. 20 cr.; Alecsandru Dobrescu, protopresbiter 80 cr.; I. Tătar, învĕţătoriu 10 cr.; V. Murgău, învĕţătoriu 10 cr.; I. Oniţiu, comerciante 1 fl. 20 cr.; Victor Popp, cancelist 20 cr.; Sabin Savu, notariu 20 cr.; V. Dobrescu, învĕţătoriu 10 cr.

Tuturor acestor marinimoşi me simt datoriu în mele susnumitului cor a le aduce şi pe acésta cale mulţămită.

S. Sebeşiu, în 10 Decembre, 1892.

Z. Mureşan,
fost cassar.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Decembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6 %	—.—	—.—
albeni împĕrătesci	5.68	5.67
Napoleon-d'ori	9.57	9.55
Mărci 100 imp germane	59.—	58 90
Londra 10 Livers sterlingi	120.—	119.85

Nr. 565/1892. [243] 2—2

CONCURS.

Devenind vacant prin mórte postul de *învĕţătorésă dela scóla „Reuniunei grăniţeresci din Voila* (cu2 învĕţători şi o învĕţătorésă) comitatul Făgăraşului,cu un salariu anual de *300 fl.* apoi cuartir şi lemne de foc, prin acésta cu terminul *până la 25 Decembre st. n. a. c* se escrie concurs.

Reflectantele au sĕ-şi trimită petiţiunile instruate cu documentele prescrise de lege la:

Comitetul administrator de fondul şi scólele de reuniune a fostilor grăniţeri din regimentul român 1.

Sibiiu, în 12 Decembre, 1892.

Nr. 467. [238] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch de clasa a III-a în parochia Ruşor, protopresbiteratnl tractului Haţegului — se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român“.

Emolumentele parochiale impreunate cu acest post sunt statorite în şedinţa sinodului parochial ţinută la 27 Septembre 1892, cari pe lângă cuartir liber, dau suma de 401 fl 20 cr.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

In conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţegului.

Petroşeni, la 4 Novembre, 1892.

Avram Stanca,
adm. protopresbiter.

Nr. 891. [239] 3—3

EDICT.

George Petru Stinghie, gr. or. din Braşov, carele de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Maria D. Tocanie, asemenea din Braşov, pribegind prin lume, fără ubicaţiune cunoscută, în sensul resoluţiunei consistoriale ddto 27 Octbre a. c Nr. 6699 B., se citéză prin acésta, ca în termin de şése luni dela prima publicare acestui edict sĕ se presenteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral, căci la din contră procesul matrimonial, intentat contra lui din partea soţiei sale, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Braşov, 14 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Nr. 463. [240] 3—3

EDICT.

Maria Jurj văd. Dumitru, născ. în Tirimia mare soţiă legitimă alui Ioan Jurj, econom, gr or. din Laslĕul român, care de 3 ani de ḑile a părăsit pe acum numitul ei bărbat legiuit şi pribegind în lume nu se scie locul unde se află şi de mai trăesce sau ba, în înţelesul ordinaţiunei Preaveneratului Consistoriu archidiecesan de dto 18 Septembre a. c. Nr. 4579 B. se citéză prin acésta, ca în restimp de 6 luni, dela publicare, acestui edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, spre a se rĕspunde şi apĕra în contra acţiunei ridicate asupră'i de către numitul ei bărbat, la din contră procesul se va pertracta şi decide şi în absenţa dênsei

Murĕş-Oşorheiu, 10 Novembre 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murĕş Oşorheiului.

Nicolau Maneguţiu,
protopresbiter.

Nr. 290 892. [231] 3—3

Edict.

Ioan Bărboiu din Beriu, comitatul Huniedórei, de religiunea gr. or., care de trei ani trecuţi a părăsit pe legiuita sa soţie Maria Costescu din Sereca, — fără a se sci ubicaţiunea lui sĕ citéză prin acésta a se presenta înaintea acestui for matrimonial în termin de 6 luni, conform resoluţiunei preavenerabilui Consistoriu archidiecesan ddto 2 Octobre 1892. Nr. 5597 B. la dincontra procesul urḑit de actore se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Orĕştie, 16 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Orĕştiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter

Nr. 291. [241] 3—3

Edict.

Ioan Christu din Dâncu mare, comitatul Hunedórii, de religiunea gr. or., care de 8 ani trecuţi a părăsit pe legiuita sa soţie Domnica Costescu din Sereca, fără a se sci ubicaţiunea lui, — pe basa resoluţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan, dto 22 Septembre 1892 Nr. 6049, B se citéză înaintea scaunului protopresbiteral al Orĕstiei a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, căci din contră, procesul matrimonial intentat asnpră-i de soţia lui, se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Orĕştie, 17 Novembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Licitaţiune!

Marfa din filiala firmei falite *I. Wittmann* (uliţa turnului Nr. 10) se va vinde în detaiu **Luni în 19 c.** şi ḑilele următóre, cu preţ fórte scădut prin licitaţiune. [245] 1—

Advocatul
Dr. Oct. Russu,
curator al massei.

Nr. 1209. [242] 3—3

Publicaţiune de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la cunoscinţă publică cum-că **Marţi în 27 Decembre 1892 stil. nou la 10 óre a. m.,** se va da în arêndă prin licitaţiune publică, **ţinêndă în cancelaria oficiului comunal de aici, dreptul de morărit la móra comunei Sebeşul-inferior pe timpul de 3 ani.** — începênd dela **1 Ianuariu 1893 stil. nou** până la **31 Decembre 1895 stil. nou.**

Preţul strigărei e **621 fl. v. a.**

Doritorii de a licita au a depune **10%** ca vadiu.

Condiţiunile de licitaţiune mai de aprópe, se pot afla şi ceti până atunci, în órele oficióse la subsemnatul oficiu.

Sebeşul inferior, (cercul protopretorial al Sibiiului) în 4 Decembre 1892 st. nou.

Oficiul comunal:

Moise Gruia, subjude.

[illegible] notariu.

Cel mai ales şi cel mai frumos dar de sĕrbători séu de ocasiune, potrivit pentru mic şi mare. Suvenir demn şi nobil. Sîmburele ori cărei biblioteci.

PARNASUL ROMÂN
culegere de poesii.

Preţul unui esemplar broşat . . . . fl. 2.—
în legătură de lux . . . . fl. 3.—

În deposit:

la librăria dlui **Nicolae I. Ciurcu Braşov,**
„ „ dlor **Socecu & Comp., Bucuresci**

dar sĕ póte procura cu acelaşi preţ şi prin ori-ce altă librărie notabilă din ţéră sau strĕinătate

Acésta carte de 432 pag. 8⁰ va fi o podóbă pentru ori care bibliotecă nu numai cu privire la cuprinsul ci şi la forma ei, fiind tipărită cu mare îngrijire pe hârtie frumósă, ér esemplarele cele legate au o legătură splendidă, elegantă şi trainică.

[244] 1—3

Reproducerea unor apreţiări:

Am cetit că aţi luat *laudabila* hotărîre de a scóte o interesantă operă. — *Laudabila* intreprindere, care poftesc din inimă ca sĕ aibă resultatul dorit. — Ve felicităm pentru *frumósa* şi *laudabila* iniţiativă — *Entusiasmat de nobila* dv. ideiă, me grăbesc a ve trimite căldurose felicitări. — O surprindere cum nu sĕ póte mai *plăcntă* a produs scirea despre *„Parnasul Român“*. — Ori ce român cu sentimente curate şi adevĕrate *nu va lipsi de a avea „Parnasul Român“* în biblioteca sa mare sau mică, bogată sau modestă.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos

☛ Cruţare de spirt ☚

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.

Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

☛ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 24- 50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi soliḑi se cautá.

A lui KATHREINER

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

[198] 9—13

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN WIEN MÜNCHEN

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129. Sibiiu, Marţi 8/20 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 7 Decembre, 1892.

Curioşi ómeni sunt politicii magiari şi ací sub politici nu înţelegem numai pe oficioşi, pe aceia cari în mĕsură mai mică sau mai mare iau parte la conducerea destinelor acestei ţĕri, ci înţelegem şi pe aceia, cari fac politică pe cale ḑiaristică şi pe calea acésta contribuie în mod însemnat la formarea opiniunii publice.

Sunt curioşi politicii magiari, căci ei adese fără nici o basă, luându-sĕ numai după naturelul lor prea inferbêntat, inventéză câte o gogoriţă, câte, am puté ḑice, o idee ficsă, îi dau trup şi suflet, şi-o închipuesc reală, apoi încep a o combate cu vehemenţă şi ani de a rêndul sĕ bat, sĕ bat ca neşte moderni *Don Quichoţi*, cu morile de vênt, până-ce sĕ dovedesce, că tot lucrul a fost o închipuire esaltată, în casul cel mai bun un lucru de tot esagerat, care se spulberă în vênt de sine…

O astfel de gogoriţă a fost ideia daco-românismului; magiarii au inventat-o, ei au combătut-o ani de ḑile, au făcut cu ea mare „sfară în ţară,“ au căutat sĕ prinḑă vre un daco-român, dar în zadar a fost tótă truda, daco români nu s'au găsit, ideia s'a tocit, publicul s'a urît de ea, vĕḑênd în cele din urmă, că tot lucrul este lipsit de basă reală şi aḑi daco-românismul este un anachronism, dacă se mai amintesce din întêmplare prin ḑiarele magiare.

După el au venit la ordinea ḑilei „sobolii“ din ţéra nóstră şi meritul că i a descoperit este al lui Tisza, fostul prim ministru, dar el i-a descoperit numai în închipuire, căci în realitate după cea mai sîrguinciósă căutare, n'a dat de nici unul, nici pe sub pămênt, nici la supra faţa pămêntului „Sobolii“ se vede că au dispărut şi ei, de-odată cu retragerea lui Tisza, căci nici dela el incóce nu s'a găsit nici un esemplariu.

Au urmat apoi „trădătorii de patrie“ înlăuntru şi „iredentiştii“ în afară, în România. Acestia esistă acuma, trăesc şi se mişcă printre noi, aşa ni-se spune ḑilnic prin foile magiare şi noi tot aşteptăm sĕ fim surprinşi într'o bună diminéţă cu scirea, că guvernul a descoperit prin lungul şi latul acestei ţĕri vre-on trădătoriu. Dar scim, că înzadar asceptăm, căci cunoscênd bine pe poporul român, avem firma credinţă, că nu sĕ va găsi printre români nici un trădător, nici un iredentist, în sensul cum îl înţeleg magiarii şi acesti termini vor deveni încurênd şi ei nisce anacronisme, cum a devenit bunăóră daco-românismul.

Dar ni-e témă că învechindu-se acestia, magiarii vor inventa termini noi, sub firma cărora se vor face din nou încercări se fim ponegriţi înaintea lumii. Dar se nu cugete politicii magiari, că cu de aceste nóuĕ ne strică; nóuĕ nu ne strică nimic ér ei se fac de rîs înaintea lumii, care aştéptă doveḑi reale, ér nu presupuneri şi suspicionări, ce nu se pot şi nu s'au putut dovedi cu nimic.

Altă este calea, care ar trebui sĕ o urmeze magiarii; lor ca unui popor stăpânitor, cum le place cu fală a se numi pe sine, li se impun datorinţe grele: ei ar trebui sĕ studieze cu deamăruntul la diferitele naţionalităţi firea, înclinaţiunile, datinele, obiceiurile, cu un cuvênt tot ce constituie individualitatea unui popor, ca sĕ le cunóscă real, ar trebui sĕ aplice printre naţionalităţi amploiaţi de aceia, cari pricep limba, obiceiurile şi păsurile popórelor, cari sĕ le asculte durerile şi neaiunsurile lor şi astfel răḑimaţi pe base reale şi nu închipuite, sĕ dea, ceea ce se cuvine în înţeles modern fiecărui popor.

Purceḑênd astfel, n'ar mai fi de lipsă a îmbogăţi dicţionariul politic magiar cu termini ofensători la adresa nóstră, cum sunt şi cei inşiraţi mai sus

Revista politică.

Procesele politice intentate de procurorii magiari par a lua o estensiune neobicinuit de mare într'un stat, despre care se afirmă, că se desvóltă normal şi că relaţiunile interne sunt favorabile desvoltărei lui. Nu numai contra ḑiarelor, dar chiar şi contra ómenilor privaţi se găsesc motive de a face cunoscinţă cu curţile de juraţi şi de a-i da în judecată

Atât înlăuntrul statului, şi cu atât mai vîrtos în streinătate, aceste fenomene nu pot se provóce decât o impresiune de tot nefavorabilă, deprimătóre.

In Sâmbăta trecută s'a pertractat un nou proces la Pojon, în care Hurban Vajansky a fost condamnat *la 1 an închisóre de stat şi 300 fl amendă* din motiv, că a publicat un articol în ḑiarul „*Narodnie Noviny*“ în care după afirmarea procurorului şi verdictul juraţilor, se cuprinde ură şi agitare contra magiarilor. Decursul intregului proces a fost important mai vĕrtos prin vorbirile apĕrătorului, Mudron, carele a ilustrat stările interne ale statului ungar şi ale cărei espuneri culminéză în frasa: Vreau sĕ dau procurorului ocasiune se ridice acusă şi asupră mi: *declar, că răpirea copiilor este atentat contra slovacilor, este jăfuire etnografică şi morală.* — El îşi termină vorbirea, accentuând, că miseria din Ungaria superióră este espresiunea corupţiunei guvernului.

* * *

Din tótă discuţia asupra importantelor proiecte miltare germane, cel mai interesant a fost primul discurs, pe care dl de Caprivi l'a ţinut pentru susţinerea acestor proiecte. Caprivi ḑise, că e de lipsă în special sporirea contingentului de pace, ceea ce nu este ceva indiferent pentru guvern, ci tocmai punctul de căpetenia. Armata are nevoiă de un spor de vr'un milion de ómeni, cari aḑi stau în dosul căminelor şi la cea mai apiopiată mobilişare ar rĕmênea acasă neinstruiţi. Acest rĕu trebue reparat, şi de aceea voim sĕ recrutăm pe fiă-care an cu 60 000 de ómeni mai mulţi; din acestia însĕ se vor scădea ómenii, cari actualmente sunt în a doua reservă, aşa, că în realitate vor fi numai cu 44,000 de ómeni mai mulţi. Dacă vom continua ḑece sau doispreḑece ani cu acest spor de recruţi. vor putea fi duşi înaintea duşmanului cu 450,000 de ómeni tineri mai mulţi. Ceea ce vom dobândí dar prin întinerirea armatei va fi mai mult decât numĕra la 1870 întréga armată germană de câmp. Mai mulţi oratori se intereséză de sórtea mamelor cu mai mulţi copii în vêrsta de recrutare. Aceştia pot fi linistiţi, căci şi pe viitor mamele, cari vor avé un fiu sub stég, vor puté sĕ reclame pe al doilea. In ce privesce pe femeile, cari au copii sau bărbaţi în landwehr, pentru ele nouĕle proiecte sunt fórte favorabile, de óre-ce ele lasă pe ómenii din landwehr mai mult timp acasă.

Cuvênt ocasional

rostit la şedinţa festivă a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ în preséra sântului Andreiu, de G. Tătar, cleric c. al III-lea.

Ilustră adunare!

> „S'au adunat asupra nóstră némurile de prin prejurul nostru ca sĕ ne pérdă pe noi“. Ev. Maccu I. V. XI.

Poporul român, ca tóte celelalte popóre a avut în viéţa sa ḑile senine, de bucurie şi mulţămire, dar şi ḑile negre, pline de amărăciune şi tristeţe; pe când însĕ altor popóre după vremuri de restrişte le-a suris érăşi norocul şi le-a făcut cu putinţă sĕ se ridice voiόse şi cu putere nóuĕ din năcasurile ce le-au îndurat, pe atunci ceriul poporului român în decurs de 17 vécuri a fost acoperit tot de norii

---

FOIŢA.

Nóptea strîgoilor.

– Novelă de Zschokke. —

Nădejde.

(Urmare).

„Însĕ trezitute-am eu, ca sĕ devii necredincios şi tăciunar? Aşa e firea omului! după-ce a ucis pe vre o sută de inşi, aruncă vina pe acela, care a scos ferul din pămênt, ferul din care s'a făurit cuţitul, cu care a ucis. Auḑi dle! Chiar şi resuflarea d-tale e apoi de vină, căci fără a resufla nu ai fi comis crimele cele multe din astă-nópte“.

„Şi pentru-ce ai jucat apoi în grădina mea rolul de diavol şi mi-ai rostit vorbele acele ponderóse: Cine ofere diavolului un fir de pĕr, acela se ofere şi pe sine lui!“

„Fórte bine! Sau vorbitam un neadevĕr? Cine ar putea documenta adevĕrul mai clar ca d-ta? cerut-am eu un fir de pĕr — sau datumi-ai d-ta şi necerut? Nu! dar dacă ai vĕḑut pe prima d-tale iubită, pe Iulia, ar fi trebuit sĕ-ţi aduci aminte de Fanny. Te-ai încreḑut însĕ prea mult în vêrtutea d-tale, sau póte n'ai cugetat la vêrtute de feliu, căci vîrtutea şi religiunea ţi-ar fi şoptit: „Fugi înapoi la pavilon!“ O dle, îndată ce bate óra ispitei, omul stă faţă cu pĕcatul şi atunci nu-şi mai póte permite multe. Cel mai dintâi cuget îţi este atunci, de a-ţi preda firul de pĕr diavolului“.

„Drept ai, dar puteam eu prevedé una ca acésta?“

„Da! puteai! Trebuiaì însĕ sĕ te cugeţi şi la posibilităţi! Sau nu ţi-a putut venì în minte starostul, când ţineaì pe soţia aceluia strîns în braţe? Nu ţi-ai putut închipuí, că se va esca foc, dacă arunci lumină în paie? Şi că vei sĕvîrşi un omor, mânând caii preste posesorul lor?“

„Recunosc, dar nu mĕ fac mai desperat, căci trebue sĕ recunosci, că fără întêmplarea cea dintâi nu s'ar fi născut grozăviile celelalte.

„Greşesci dle, căci ce vină purta starostul, fiind-că vení sĕ-şi cerceteze soţia; ce vină purtau paiele, fiind-că steteau acolo în şură şi în fine fratele d-tale, care venia în pace către casă? Dar tóte întêmplările acestea ţi-ar fi putut deveni plăcute, dacă nu ai fi fost condus de patimă! Lumea e bună, dar omul e rĕu, căci el face paloş şi otravă, precând din aceleaşi elemente ar fi putut face uşor plug sau medicină salutară! Nu te mai gândi la desvinovăţire!“

Inima mi se umplu de disperare, căci îmi vĕḑuì blăstămăţia mea în colorile cele mai adevĕrate.

„O! şi pănă în nóptea acésta am fost nevinovat, un părinte şi soţ bun, fără a-mi puté face reproşuri, astăḑi: însĕ nu mai am linisce, onóre şi consolare!

„Stai! şi in privinţa asta am sĕ te combat! Nu ai devenit d-ta, ceea-ce esti, în nóptea acésta, căci ai fost de mult deja. Nu poţi devenì într'un singur moment din diavol ânger, dacă nu ai deja tóte însuşirile diavolesci. Nu lipsesce decât prilegiul ca sĕ arete omul şi afară, ceea-ce simte în interiorul seu. D-tale îţi lipsesce Iulia — şi singurătatea! In fer şi pótră dórme focul, deşi nevĕḑut dar dacă le freci la olaltă se nasc scântei. Scânteia cade în vasul cu praf şi într'un singur minut sbóră jumĕtatea oraşului cu fericirea sa cu tot către ceriu şi totul se preface în cenuşă. O! sĕ nu-mi laude nime pe ómenii cei evlavioşi, cari în falnica lor nevinovăţie conduc pe pĕcătoşi la spânḑurătóre!“

„Pe mine me mângăie cuvìntele d-tale, căci dacă vorbesci adevĕrul, lumea întrégă nu e mai bună decât mine şi d-ta!“

„Éră şi te înşeli“ — îmi respunse el — „îţi vorbesc numai de o jumĕtate şi nu de lumea întrégă, căci eu mai cred în virtute şi în nobleţa de suflet, în care d-ta nu creḑi, dar jumĕtatea lumei, da! şi cu atâta mai mult în timpul acesta, în care spiritele se caracteriséză prin laşitate, egoism, ambiţiune şi făţărnicie. Aceste sunt şi pĕcatele d-tale, pentru aceste stai aci, ca un judecat înainte mi.

„Posibil să aibi dreptate, dar eu nu sunt mai rĕu nici mai bun, ca toţi ómenii timpului acestuia!“

„Ceea-ce esti d-ta, cugeţi, că e şi lumea! Crede-me, că noi nu vedem cele din afară în lăuntrul nostru, ci totdeuna cele din lăuntrul nostru afară. Totul e o oglindă!“

„Dar pentru sântul — strigaì eu ca scos din fire — scapă-me odată, căci écă timpul trece. Şi dacă am fost rĕu — nu m'aş mai putea îndrepta?“

„Ba de sigur — lipsa frânge şi ferul!“

„Mântuesce-me deci pe mine, soţia şi copii mei! Eu pot şi voi sĕ fiu mai bun, căci observ cu grózĕ de ce delicte am fost capabil, delicte, cari înainte de acésta nici când nu credeam, a le puté sĕvêrşi!“

„Me voi încerca — dar d-ta esci slăbănog! Slăbiciunea e mama tuturor mişeilor. Totuşi însĕ te voi mântuì: Cunosci-me acum şi scii ce pretind dela d-ta?“

„D-ta îmi esti ângerul meu păzitor!“

suferinţei şi prigonirile cele mai amare au fost sórtea, de care cu prisosinţă s'a făcut părtaş.

O privire şi numai fugitivă, asupra istoriei némului românesc ne va dovedi aevea acest dureros adevěr.

Românii aduşi în aceste ţěri prin Traian din vastul imperiu roman, cu dulcea lor limbă şi cu creştinismul, primit însě numai în ascuns, se aşeḑară aici şi avură pace şi linişte până atunci până-când braţul viguros al Cesarilor romani a sciut sě apere cu putere neinfrântă vaḑa şi interesele vastului lor imperiu, dar îndată ce acest braţ a slăbit din propria vină, derăpănarea repede a puterii şi decădinţa imperiului a fost inevitabila urmare. Cei, cari au trebuit mai întâiu sě sufere grele lovituri au fost mai ales coloniştii romani din Dacia. Asupra lor s'au năpăstuit popórele barbare, precum au fost goţii gepiḑii, hunii şi avarii, cu scop de a ocupa ei locurile aceste frumóse şi productive, şi a nimicí cultura romană dintr'ênsele, dar precum „apa trece petrile rěmân“, tot astfel au trecut şi popórele acestea, ér viéţa romană continuată în poporul român format din rămăşiţele colonielor romane, deşi slăbite în energie a rěmas ca un grăunte ascuns în brazdă, din care cândva o nóuě şi frumósă holdă are sě răsară.

In urma tuturor acestor popóre barbare au năvălit şi magiarii, cărora le succede a supune şi pe românii aflători aici şi a încatena pentru vécurile următóre şi până în ḑiua de aḑi, sórtea lor de sórtea poporului magiar.

La început ei au rěmas însě nestingheriţi în folosirea drepturilor şi întocmirilor lor; după-ce însě Ungaria ajunse regat sub Ştefan cel sfânt a început de nou istoria suferinţelor pentru poporul nostru, căci sub acest rege s'a întrodus în Ungaria şi succesive şi în Transilvania dreptul feudal, în vêrtutea căruia românii, nevoind a părăsi legea lor străbună, sunt rênd pe rênd lipsiţi de tóte drepturile lor, căci Ştefan, primind catolicismul, căuta sě l impună şi supuşilor sei români, ér Bela IV inscenéză o persecuţiune formală contra lor.

De aici înainte ceriul românilor devine din ce tot mai întunecat şi cu începutul secolului XVI suferinţele poporului român ajung la culme, căci în secolul acesta un nou pericol începe a-l amenința, anume Transilvania devine independentă şi alegêndu-şi principii sei naţionali, calvinismul ajunge confesiune domnitóre, ér acesta faţă cu românii a fost de o asprime, cum catolicismul nu a fost nici în timpul celor mai neţěrmurite ale sale puteri. Precum căutau odinióră papistaşii sě-şi înmulţéscă contigentul lor prin români, tot aşa se nisuesc acum calvinii a-şi întări tot prin ei şirurile lor; şi pentru a ajunge, mai uşor şi mai degrabă la acéstă dorită ţintă a lor, ei nu s'au dat în lături nici dela folosirea mijlócelor de volnicie, pecari le au erigiat în legi de stat, sub numirea: „Aprobatae et compillatae constitutiones regni Transilvaniae“, prin cari pe români îi declară de suferiţi în ţéră numai până le va plăcé dlor pământeni sě-i ţină pentru folosul lor, ér religia lor ortodocsă o declară numai de tolerată. In urma acestora românii erau supuşi la fel şi fel de batjocuri, dări şi persecuţiuni, dar cu tóte persecuţiunile şi asprimea legilor, românii cu puţine escepţiuni, rěmân statornici în credinţa lor străbună. „Aibi răbdare, căci răbdarea promite ajutoriul lui Dumneḑeu“ (ap. Pavel).

Rěsfoind istoria némului românesc din acele timpuri şi vĕḑênd grelele şi neomenósele suferinţe la cari a fost el supus, te prinde mirarea, cum de s'a susţinut atâtea vécuri, cum de nu s'a stins de pe faţa pămêntului?! Şi dacă totuşi s'a susţinut, ce a contribuit óre la susţinerea lui? Sunt mulţi factori şi cred a nu greşi când între acestia consider ca cel mai puternic „biserica“. Bisericei are sě-i mulţăméscă poporul român păstrarea nejignită a limbii şi a naţionalităţii.

Póte c'ar fi perit în timpurile acestea de grea cercare, dacă nu s'ar fi încreḑut în învěţăturile frumóse şi mângěitóre ale lui Is. Christos şi dacă nu şi-ar fi adus aminte de cuvintele: „Nu te teme“ (Luca XII. 32) „turmă mică, pentru-că aprópe este Domnul de cei umiliţi şi pe cei smeriţi cu duhul ii va mântui“. (Ps. XXXIII. 19.) „nu te teme, căci ochii Dlui spre cei drepţi şi urechile spre rugăciunile lor îndréptă“ (Ps. XXXIII. 16).

Poporul român ori cât de fatală i a fost sórtea în cursul vremurilor, a rěmas neclintit în alipirea sa de biserică, îmbărbătat fiind de ómeni trimişi de provedinţă, ca metropolitul Demetriu, Ilie Ioreste şi Sava Brancoviciu, cari au sciut sě infiltreze învěţaturile lui Christos în inima lui, dându-i totodată esemplu în suferinţă.

In fine la a. 1696 după lungi şi grele lupte agiunge Transilvania sub casa habsburgică. Acum începe a licuri şi pentru români o raḑă de lumină, începe a resufla şi poporul român, ceva mai uşor căci Leopold îi dă libertate religionară. Durere însě şi acésta bucurie a fost scurtă, căci Leopold crescut sub influinţa Iesuiţilor, le dă acestora voie a întra în Transilvania. Ei sě năpăstuese asupra românilor grupându-se mai ales în jurul conducětorilor bisericei, aşa că încurênd au ademenit pe metropolitul Teofil prim promisiuni de a se arăta aplicat a trece la biserica Romei. Mórtea însě îi zădărnici planul care mai târḑiu totuşi s'a realisat, căci următoriul seu Atanasie, sedus tot de jesuiţi: „a ridicat pumnalul şi a strěpuns inima miresei sale“ (V. Met. d. Popea).

Prin pasul nefast al acestuia s'a rupt masa poporului român în 2 părţi. Acum incepe pentru românii ortodocşi un timp de tristă aducere aminte, ei rěmân fără ocârmuitori, fără păstori sufletesci, în ţara lor numai află nici o mângăere, şi astfeliu sunt siliţi a alerga prin ţěri strěine spre a-şi aduce preoţi în ascuns, ca sě satisfacă datorinţelor religióse ereḑite dela strěmoşi. In acéstă stare deplorabilă au rěmas românii, cari n'au voit sě se lapede de credinţa datinele şi obiceiurile lor strěmoşesci 83 ani ba mai mult chiar, căci se mai află bărbaţi, cari trăesc încă şi bine îşi aduc aminte de starea tot vrednică de plânsa bisericei şi a credincioşilor, chiar şi pe timpul episcopului Vasile Moga, cel dintâiu român în scaun, după reintregirea episcopiei věduvite.

In cele din urmă provedinţei i-s'a făcut milă de suferinţele grele şi insuportabile ale bieţilor români şi graţia divină s'a revěrsat şi asupra poporului român, precum odineoră asupra poporului iudeu robit în egipet ḑicênd cătră Moise: „Vĕḑênd am vĕḑut něcasurile poporului meu în Egipet şi strigarea lui am auḑit şi m'am pogorit pe pământ ca sě-l conduc în pămêntul unde curge lapte şi miere“.

In adevěr provedinţa a şi trimis românilor ortodocşi un regenerator în persóna metropolitului **Andreiu** br. de **Şaguna**. (Va urma).

Cronică.

Ţéra Oltului, finea lui Novembre, 1892.

(Incheere.)

Idea înfiinţărei unui organ pedagogic pentru scólele poporale din metropolia nóstră sě salută cu mare însufleţire, prin urmare propunerea surorei reuniuni a învěţătorilor din districtul Sibiiului în acésta direcţiune sě primesce cu unanimitate, şi ne declarăm solidari întru tóte cu părerile numitei corporaţiuni cuprinse în punctele 1—13 ale proiectului de propunere, ce s'a stipulat în şedinţa comitetului central al numitei corporaţiuni dela 30 Iuniu 1892, ér biroul reuniunii sě însărcinéză a aduce la cunoscinţă acest conclus factorilor competenţi.

De însemnătate este şi punctul, ce s'a pertractat în privinţa regulărei afacerilor interne prin un „Regulament“. Acesta e un lucru, dela care se aştéptă delăturarea multor rele, de cari sufere reuniunea, prin měsurile disciplinare cele prescrise faţă de cei ce nu-şi împlinesc obligămintele luate sau impuse. Cuprinde 77 de §§. Adunarea generală l'a primit cu unanimitate în mod provisoriu. Şi nu ar fi rěu, dacă s'ar publica, căci după cum am cunoscinţă un astfeliu de regulament pentru reuniunile nóstre nu ar esista şi prin unele îndreptări şi amplificări făcute de ómeni competenţi s'ar putea obţiné o uniformitate pentru tóte reuniunile nóstre în acéstă privinţă.

In şedinţa a treia ce s'a ţinut Luni, 9 Novembre, primul obiect a fost: raport asupra resultatului escrierei de concurs cu premiu, pentru cea mai bună prelucrare a materialului din religiune prescris de „normativ“ pentru anul al II de scólă.

Lucrul cu acest concurs stă astfeliu. Din mai multe motive îndreptăţite — pe cari nu le pot înşira aci — adunarea generală din anul 1890, prin conclusul luat la propunerea membrului Petru Debu, a însărcinat comitetul central cu studiarea lucrului, cu formularea condiţiunilor şi escrierea concursului, ceea ce s'a şi efectuit în tocmai statorindu-sě ca premiu suma de 20 fl. în argint. La primul concurs a întrat, numai un operat subscris „abni“; ér adunarea generală în speranţă, că vor mai întra operate, a decis repetarea concursului, ceea ce s'a întêmplat In acest interval, „abni“ şi-a publicat operatul în colónele „Tel. Român“ cu scopul ca cei interesaţi, din vreme sě aibă cunoscinţă despre conţinutul şi forma lucrărei Dar nici în urma repetărei concursului, alt operat nu a mai întrat şi deci comitetul central prin o comisiune din sinul sěu a censurat operatul. Comisiunea şi-a cetit recensiunea în şedinţa dela 30 Octobre c. când comitetul, în urma raportului, cu unanimitate a decis premierea operatului lui „abni“. Despre acest demers s'a făcut apoi raport deschilinit adunărei generale din cestiune, care după ascultarea propunerei făcută de comitetul central, cu unanimitate a aprobat premierea operatului, şi apoi s'a purces la deschiderea plicului, care conţinea numele autorului.

Deschiḑêndu-se plicul de către presidiu, între strigări de „sě trăéscă“ sě cetesce numele autorilor: Ioan **Berescu** învěţătoriu în Făgăraş şi Nicolau **Aron** preot în Gălaţi. Despre cuprinsul lucrărei nu vorbesc nimic, căci acela e cunoscut on. public ce sě intereséză de astfeliu de cestiuni şi póte că se vor afla bărbaţi care sě facă o recensiune acestei lucrări, căci după cum sunt informat autorii au intenţiunea a o scóte ca manual şi îndreptări şi sfaturi binevoitóre, ar fi binevenite, înainte de a se tipări.

Prelegerile practice de sub Nr. 11 şi 13 din programă s'au ţinut de către învěţătorii Ioan Bonea — compararea adiectivelor — şi de către Ioan Vlad — din învěţămêntul intuitiv, descrierea tablei, spre mulţămirea tuturor cu succes bun. In jurul acestor prelegeri s'a ţinut apoi conferinţa didactică care a fost adeverată bogăţie de învěţături pentru predarea limbei materne în scóle Le putem gratula învěţătorilor din Cincu mare Ioan Bonea şi Ioan Vlad pentru ocasiunea, ce ni-o au procurat, ca sě ne luminăm în multe cestiuni.

Au urmat apoi critica lui Ioan Mihu, asupra temei: „Preotul şi învěţătoriul“, de David Chiujdea. A fost ascultată critica în cea mai mare parte favorabilă şi s'a decis ca disertaţiunea membrului Chiujdea sě se publice.

Critica asupra operatului „drepturile şi datorinţele civile“ de I. Capětă făcută de David Chiujdea a dat ansă la conclusul că de óre-ce, în acel operat sě cuprinde mai mult, înşirarea materialului ce e de a se propune, — un fel de plan — comitetul central sě-l împărţéscă şi sě-l dee spre lucrare în despărţěminte, ca astfel pe procsima adunare generală, întreg materialul sě fie prelucrat, şi distribuit la locuri potrivite pe cursurile prescrise de „Normativ“. Succes bun dorim acestei direcţiuni laudabile.

Emil Mandocea cetesce lucrarea sa „Principiul concentraţiunei, aplicat practice la predarea geografiei, anume comitatul Huniedórei“, lucrare zelósă, dar

---

Nu am venit de géba în pavilon! Dar acum curagiu: Căci cine are curagiu şi credinţă în cele dumneḑeesci, acela se va mântuí.

Mântuirea.

Vorbind Roşul astfel mi se părù, că haina lui cea roşie luase foc şi jur în jur de noi se iviră flacări verḑi, ce eşiau din pămênt — dar erau arborii.

Colorile se încâlciră înaintea mea, până ce se stinseră tóte şi eu căḑui ameţit la pămênt. Se întêmplase ceva cu mine, dar nu sciam ce.

Cu încetul simţii, că-mi revine consciinţa, în ureche îmì suna un ton plăcut, în jurul ochilor mei însě era o întunecime, din când în când iluminată prin raḑe intensive. Când mi se păreau mai clare cugetile, sunetul şi lumina, voiam sě meditez asupra stărei mele, dar nu putuì de fel ghîci, ce s'a întêmplat cu mine!

La trei lucruri însě me gândeam: Sunt ameţit, nebun, sau aprópe de mórte. Dar dacă se desface sufletul de nervii, ce mai rěmâne? Cu mintea apune şi omenimea, omul fără spirit nu e altceva, decât o beşică de spumă aruncată pe valurile furtunóse de pe suprafaţa oceanului. Da — ḑiseì în mine — împregiurarea aceea m'a făcut criminal, că am perdut credinţa în Dumneḑeu şi însu-mi şi am fost preocupat de nisce fantasme şi meditaţiuni unilaterale,

Astfel cugetând, deschiseì ochii. Deasupra mea plutea, ca ţinut de nori, Roşul meu, care acum surîdea ca un vechiu prietin. In faţa lui nu mai putui observa trăsăturile acele de tot reci, ci acum era o fiinţă blândă, schimbată la faţă Dar lumina cea multă me orbì — deci mi se închiseră din nou pleópele şi eu visaì mai departe. Nu me puteam mişca de loc.

Ce e cu mine, sau ce se va alege din mine? me întrebaì în vis, căci auḑii freamăt mare de oraşe şi sate; auḑii, cum şuera vêntul prin copaci, cum vîjeiau rîurile, cari alergau cu sgomot cătră malurile marei — şi auḑì cum cântau păstorii cântece vesele din fluer.

„Ce mi se întêmplă? unde me duci?“ întrebaì eu cu voce debilă.

Preste mine tot mai plutea bătrânul, cu ochii ţintiţi la mine. „Te mântuesc“, îmi ḑise el într'un ton de tót móle.

„Nu-ţi mai fie frică. Ţi-ai vĕḑut viéţa şi mórtea. Slăbănogule, fi de aci încolo bărbat! De altădată nu te voiumai scăpa!“

După rostirea cuvintelor acestora éraşi mi se întuneca naintea ochilor, mi se părù că sunt într'o pesteră, în care străbătea numai puţina lumină prin crepăturile păreţilor. Bětrânul însě tot mai era lângă mine şi îmi ḑise:

„Acum ţi-am împlinit tóte dorinţele, écă esci mântuit — deci te părăsesc!“

„Dar“ — ḑiseì tremurând, Fanny şi copii mei — oh, dămi şi pe aceia în pustiul acesta!

Bětrânul îmi respunse: „Pe aceia o sě-i aibi!

„Dar sterge, dacă poţi, şi reamintirea tristă a grozăviilor pentru totdeuna din memoria mea!

Dă! voi sě o sterg! Nici când nu o sě te mustre consciinţa!“

Vorbind astfel se prefăcù în aer şi nu-l mai vĕḑui.

Privìi uimit în jur de mine, la stâncile ce me încunjurau, căci nu înţelegeam din tóte aceste nimic. Eu me simţiam aşa de bine, încât credeam, că totul e o poveste.

Deodată simţii, cum se apropia de mine o fiinţă nevěḑută şi-mi atinse buzele mele, cu buzele ei calde.

Va urma.)

mai mult istorică şi teoretică, decât practică. Resultatul a fost bun.

A urmat apoi referadele comisiunilor, însărcinate cu censurarea rapórtelor. Tóte rapórtele s'au primit cu escepţiunea celui de cassă, care ajungênd pe mâna unei comisiuni, care n'a sciut de unde sĕ prindă lucrul, pe basa unui raport scris numai cu cerusa pe un petec de hârtie, s'a împedecat chiar referentul, încât nime nu a sciut sĕ refereze, s'a însărcinat comitetul central cu clarificarea lucrului.

Raportorul comisiunei, pe lângă alte propuneri pe cari nu le pot inşira — a făcut o propunere, care a produs o adevĕrată furtună, anume: minoritatea căḑută cu propunerea pentru regularea momentană a afacerilor cassei, care cu maioritate a fost luată dela ordinea ḑilei, a întrodus din nou acéstă cestiune în protocolul comisiunei pentru propuneri, cu următórea propunere: Tacsele curente şi restante sĕ se solvéscă cu acésta ocasiune respective sĕ se transcrie obligaţiunile propuse de comitetul central; şi dacă în termin de patru ḑeci de ḑile nu sĕ vor solvi tacsele, conform §-lui 32 din statute sĕ se céră desfiinţarea reuniunei. Dar şi de astă dată cestiunea a fost luată dela ordinea ḑilei, cu maioritatea deja amintită de 7 voturi plus votul presidiului despărţĕmêntului Agnita, care a declarat, că „e o pată pe reuniune, când membrii ar subscrie obligaţiuni“. Urmarea acestei de a dóua înfrângere a fost, că primul secretariu Ioan Berescu, şi casariul general şi-a dat demisiunea ér şedinţele au fost întrerupte. Tot asemenea şi presidiul desp. Făgăraş N. Aron a declarat, că dacă în 40 de ḑile nu sĕ reguléză cestiunea tacselor, îşi va da la timpul seu demisiunea.

In timpul întreruperei şedinţelor presidiul desp. Agnita şi Făgăraş s'au pus pe lucru şi au încassat din tacsele curente 60 fl. momentan, după aceea s'au continuat desbaterile până la fine, cu o monotonie esemplară . . . Despre partea socială a acestei adunări, încurênd *Brebenel.*

Raport general

despre activitatea desvoltată de reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul XI al Făgăraşului dela ultima adunare generală districtuală 10, 11 şi 12 Novembre 1891, până la adunarea generală presentă, din 8, 9 şi 10 Novembre 1892.

I.

Despre activitatea comitetului central.

Comitetul central a ţinut preste tot 3 şedinţe şi anume la 28 Februariu, la 16 Octobre şi la 30 Octobre 1892.

Preste tot se observă, că şedintele comitetului au fost slab cercetate.

In aceste şedinţe ale comitetului central s'au efeptuit mai multe lucrări, despre care vom aminti şi s'au adus următórele concluse:

1. Pe basa hotărîrei adunărei generale ultime, comisiunea alésă pentru regularea afacerei fiinanciare a fost convocată pe 21 Februariu, care întrunindu-se a şi reuşit a lumina cestiunea, după cum se póte vedea la capitolul III din acest raport. (Es. Nr. 2/892.)

2. Conclusul, prin care s'a efeptuit publicarea mulţămitei publice, tuturor p. t. domni cari au donat cărţi bibliotecei nóstre, (Es. Nr. 7/892.)

3. Conform decisului adunărei generale districtuale, s'au prelungit terminul concursului literar cu 30 ḑile (Es. Nr. 101/891.)

4. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă activitatea desvoltată de către despărţământul Făgăraş. (Es. 18—26/892.)

5. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă cărţile donate de Georgiu Aiser comerciant în Făgăraş, pentru biblioteca nóstră. (Es. Nr. 15/892.)

6. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă activitatea despărţĕmântului Cohalm. (Es. 8—14/892.

7. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă activitatea despărţămêntului Agnita. (Es. 28—36/892.)

8. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă protestul comisiunei verificătóre, contra constituirei despărţĕmântului Agnita. (Es. 37 şi 38 din 1892) despre ce se va raporta în special, la locul seu.

9. Conclusul, prin care se nulifică constituirea despărţĕmêntului Agnita şi se ordinésă o nóuĕ constituire. (Es. Nr. 53/892.)

10. Conclusul, prin care se încunosciinţéză presid. desp. Agnita despre nulificarea stipulărei de diurne funcţionarilor reuniunei. (Es. 29 şi 54/892) despre ce se va raporta şi la locul seu.

11. Conclusul, prin care sĕ cer informaţiuni dela oficiul parochial gr. or. din Cincul-mare în privinţa ţinerei adunărei generale districtuale acolo. (Es. 45/892.

12. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă învitarea comunei bis. Cincu mare ca se ţină acolo adunarea generală districtuală.

13. Conclusul, prin care sĕ storesce că adunarea gen. districtuală sĕ se ţină la 8, 9 şi 10 Novembre.

14. Conclusul, prin care se statoresce material didactic metodic pentru adunarea generală districtuală.

15. Conclusul prin care sĕ încunoscinţéză: D. Chiujdea Emil Mandocea şi cemisiunea: Ioan Bonea, Ioan Mihu şi Ioan Vlad, a se pregăti cu lucrurile scripturistice pentru adunarea districtuală.

16. Conclusul, prin care se ia la cunoscinţă raţiocinul producţiunei literare, arangiată de despărţĕmêntul Fagăraş în comuna Breaza. (Es. 57.)

17. Conclusul, prin care sĕ cere dela Trandafir Dragomir, conspectul cărţilor colectate de dênsul pentru bibliotecă.

18. S'a resolvit conclusul adunărei generale, cumpărându-se un catalog legat pentru cărţile din bibliotecă (Es. 61—1892.)

19. Conclusul, prin care operatul întrat la concursul cu premiu se dă unei comisiuni spre censurare.

20. Conclusul, prin care se decide ca în 30 Octobre sĕ se ţină o şedinţă a comitetului central în care sĕ se censureze operatul intrat la concursul cu premiu pe basa raportului comisiunei.

21. Conclusul, prin care se cere dela presidiul despărţemintelor, conspectele membrilor pe anul 1892/93 scolariu.

22. Conclusul, prin care se cere dela presidenţii despărţămintelor, a administra, tacsele incasate în decursul anului casariului general, pe lângă un conspect detaiat despre restanţi.

23. Conclusul prin care sĕ însciinţéză primăria comunală din Cincu-mare, despre ţinerea adunării generale districtuale acolo.

24. Conclusul, prin care se respinge cerea lui Moise Nicorescu de a fi absolvat de plătirea tacselor curente şi restante la fondul reuniunei.

25. Conclusul, prin care s'a convocat comisiunea însărcinată cu compunerea regulamentului afacerilor interne.

26. Conclusul, prin care operatul întrat la concursul cu premiu, a lui „Abni“.

27. Conclusul prin care se face cunoscut oficiului parochial ordinea serviciului divin, cu ocasiunea deschiderei şedinţelor adunărei districtuale.

28. Conform conclusului adunărei generale s'a dispus ca sĕ se lege cărţi din bibliotecă în sume de fl. cr. (?) acărui conspect sĕ póte vedea sub Nr. 61 a protocolului de esibite şi annme:

Tóte aceste concluse s'au şi adus la îndeplinire, cu esceptiunea celor 21 şi 22, la care presidiul despărţământului Agnita, până la compunerea acestui raport nu a rĕspuns.

Insărcinările impuse de adunarea generală districtuală óte s'au resolvit, cu esceptiunea acelora prin care comitetul central a fost însărcinat a procura şi a tipări blanchete pentru membrii onorari.

Nu s'a putut resolvi acest conclus din causă, că astfel de blanchete nu s'au putut pregăti în Făgăraş, ba nu s'au putut nici din alte oraşe a se căpĕta. De aceea comitetul central s'a pus în legătură cu un librariu din centru reuniunei, ca prin acesta sĕ-şi comande blanchetele de lipsă din Viena, ér până la compunerea acestui raport nu s'au putut obţinea resultatul dorit. De alt cum în privinţa esecutărei acestui conclus şi anume în privinţa numĕrului şi categoriei blanchetelor se va face la locul sĕu o propunere meritorică.

Intru cât alte concluse nu s'au adus esact la îndeplinire se va vedé şi din cele următóre.

Varietăţi.

* (Bugetul oraşului Sibiiu.) Noul proiect de buget al oraşului Sibiiu, şi care a fost primit fără modificare representanţa oraşului prevede suma veniturilor cu 216,468 fl. 49 cr.; ér a erogatelor cu 216,367 fl. 12 cr.

* Archiducele Ferdinand şi-a început călătoria în jurul pămêntului.

* (Ciprian Porumbescu.) Cetim în „Gaz. Bucovinei“. Cetitorii nostri şi or fi aducênd aminte cu câte aplause din partea numĕrosului public din tóte naţiunile a fost representată anul trecut la Biserica Albă opereta „Crai nou“, tecstul de laureatul V. Alecsandri, musica de regretatul nostru compatriot Ciprian Porumbescu. O persónă de posiţiune superióră, şi cum se vede, şi de o inimă nobilă de aici din capitală umblă cu idea, ca din pietate către, durere, prea de timpuriu decedatul compositor al acelei frumóse operete, libretul ei sĕ se traducă în limba germână şi apoi opereta sĕ se represcnteze în teatrul german din Cernăuţi. După cum suntem informaţi acest domn ar fi şi făcut părintelui rĕposatului Ciprian Porumbescu propunerea, ca sĕ-i trimită partitura operetei spre a se consulta cu persóne competente asupra posibilităţii unei traduceri şi ce e mai mult şi mai esenţial, asupra putinţei de a potrivi tecstul german la musica originaală a operetei

De altă parte, directorul corului metropolitan din Moscva care e totodată şi profesor la conservatorul de acolo, d l Smolenschi, s'a adresat către părintele lui Ciprian Porumbescu cu rugarea, sĕ-i trimită tóte compositiunile religióse ale reposatului sĕu fiu, spre ale esecuta în Rusia Părintele lui Ciprian Porumbescu, după cum auḑim, s'a declarat gata a satisface fără nici o recompensă ambelor acestor cereri.

* (Facultatea de medicină la universitatea din Cernăuţi.) Luni, Maj. Sa împĕratul a primit în audienţă delegaţiunile asociate ale comitetului ţĕrei şi oraşului Cernăuţi, compuse din baronul Nicolae Mustatza, Antoniu de Kochanowski şi Wagner, sub conducerea domnului Iancu Lupul, mareşal al ţĕrii, precum şi delegaţiunea universităţii din Cernăuţi condusă de rectorul Dr. Emilian Voiuţchi. Impĕratul a ascultat preagraţios dorinţele deputaţiunilor şi le-a asigurat, că se va ocupa cu deamĕnuntul cu afacerea înfiinţării unei facultăţi de medicină şi se va nisui a împlini, în înţelegere cu guvernul dorinţele universităţii din cernăuţi. Maj. Sa s'a adresat apoi către fie-care membru din deputaţiuni cu cu cuvinte preagraţióse. Deputaţiunile s'au presentat şi la dl baron de Gautsch, ministru de culte şi instrucţiune publică, care a promis şi el că va esamina cu deamĕnuntul tóte momeutele hotărîtóre în acéstă cestiune; scrie „Gaz Bucov.“

* (Afacerea Zappa.) Camera grecéscă a aprobat în şedinţa ei din 12 Decembre atitudinea guvernului faţă de România, cu 130 contra 7 voturi şi 13 abţineri.

* (Contra căsătoriei civile) Steiner, episcop cat, în Alba-Regală (Székes Fehérvár), într'un circular al sĕu dispune, că la „orate“ de séra, în esplicarea catechismului sĕ se predice credincioşilor că, întâi: căsătoria e sacrament, a dóua încheiarea căsătoriei aparţine singur autorităţii bisericesci, a treia: biserica condamnă căsătoria civilă, a patra: căsătoria civilă dejosesce demnitatea familielor creştine şi pentru aceea poporul trebuie sĕ facă totul, ca aceea sĕ nu aibă nici o trecere. In fine recomandă credincioşilor enciclica „Arcanum“, a lui Leon XIII, care combate tóte motivele aduse pentru spriginirea căsătoriei civile.

* Raportul anual al societăţii academice „România Jună“ din Viena pe anul al 23-lea administrativ cuprinde în partea generală o reprivire interesantă a lucrărilor şi desvoltărei acestei societăţi. Partea specială: Societatea numĕră 26 membri fundatori, 85 onorari, 53 emeritaţi şi 33 ordinari. Societatea a ţinut 11 şedinţe ordinare, 1 estraordinară, 1 literară şi 1 festivă; foi şi reviste au incurs la societate în numĕr de 43; biblioteca conţinea la finea anului administrativ 1891/2 1016 opuri în 808 volume. Averea societăţii în obligaţiuni este de 8 290 fl. 40 cr. bani gata 2456 fl. 71 cr. Averea totală e de 11,630 fl. 91 cr.

*(O mare binefacere.) Din Poiana Sărată ni se scrie: S'au strecurat dóuĕ luni de ḑile, de când trecerea locuitorilor din Transilvania şi Ungaria în România fu cu totul interḑisă prin vama Oituz, din causa bântuirei colerei în Ungaria. Mult au avut sĕ sufere materialicesce din astă causă comitatul Treiscaune, dar mai ales locuitorii din comuna Poiana Sărată, care e situată chiar la graniţa ţĕrii, căci acesti locuitori numai câstigându-şi cele necesare pentru viéţă în România au putut şi vor puté esista. Ar fi ajuns locuitorii din comuna Poiana Sărată la sapa de lemn dacă nu îi scăpa onoratul domn protopop Ioan Băloiu, bărbat şi păstor cu durere de inimă pentru turma sa. Vĕḑênd dl protopop Ioan Băloiu, că nu sunt prospecte de a se deschide vama României, telegrafice a rugat pe dl prim ministru al României dl Lascar Catargiu, ca sĕ scape pe locuitorii dela peire, dând voie celor din Poiana Sărată a trece în România. (Amintesc că dl Lascar Catargiu preţuesce fórte mult pe dl protopop Ioan Băloiu, care se bucură de favóre şi cinste mare la cei mai însemnaţi bărbaţi în România). Rugarea îi fù ascultată, căci étă ce telegramă primì în 1 Decembre 1892: *Protopoputui Ioan Băloiu Sosmező: Aprobat trecerea locuitorilor numai din Poiana Sărată în România prin Oituz.* Pentru ministru

Dr. *I. Felix.*

Acésta telegramă a dat curagiu ómenilor din Poiana-Sărată cari căḑuseră în desperare.

In numele parochienilor gr. or. cari au fost scăpaţi dela miserie de bunul lor păstor, aduc mulţămită dlui protopresb. Ioan Băloiu pentru intervenirea sa şi doresc ca D ḑeu sĕ i prelungéscă ḑilele spre fericirea parochienilor sei. *I. Oltean.*

* (Cas de mórte) Ni se scrie următórele: Sâmbătă în 14/25 Novembre a. c. am petrecut la cele eterne pe parochul nostru gr. or. din Rohia, asesor al scaunului protopopesc, membru la congregaţiune a comit. Solnoc-Dobâca, în etate de 41 ani, care de 20 ani funcţionéză ca paroch, şi care în urma unei suferinţe scurte, aprindere de plumâni Mercuri în 11/23 Novembre la 11 óre din ḑiuă ş'a dat nobilul suflet în mânile Creatorului. Inmormêntarea a fost fórte frumósă, un public numĕros din loc şi comunele vecine era adunat. Inteligenţa din opidul Lăpuşul unguresc fără deosebire de naţionalitate şi confesiune în numĕr mare a participat la înmormêntare, acolo era protopretorele, pretorele şi mulţi oficiali dela felurite oficii, un numĕr frumos de preoţi gr. cat. veniţi din depărtări spre a'şi face onorurile faţă de defunctul, care era un om iubit şi

stimat de toți, cărora l'i s'a dat ocasiune a'l cunósce. Parochienii și cei din prejur î'l deplâng căci dênsul era în stare a da sfatul seu tuturor, și de acolo au urmat, că alergau la sfatul seu; ușile lui erau deschise bogatului și sĕracului deopotrivă.

Serviciul Dumneḑeesc al înmormântărei l'a condus dl protopop tractual Samuil Cupșa, însoțit de 8 preoți toți îmbrăcați în ornamente bisericesci, negre fórte frumóse. Amintesc, că pre lângă alte neajunsuri și lipsa ce are de a îndura preoțimea de pe aicia, cel puțin ornamentele bisericesci sunt deplin corespunḑĕtóre. Cuvêntarea funebrală o a ținut dl protopresbiter, care îi face onóre, între altele ḑice oratorul „Am perdut pe cel mai harnic preot din tract, ér societatea un membru activ, harnic și amabil, dovadă este acest onorat public ales ce'i încungiură cosciugul etc. Toți câți l'am cunoscut îl deplângem. Dumneḑeu sĕ'l ierte, și în sinul lui Avram sĕ'l odichnéscă!

* (Nebunie modernă.) Se vede, că în lumea asta modernă, liberală etc. nu numai între ómeni, dar și între dobitóce și în special între câni esistă diferință de stare socială. Sunt câni, pe cari bieții, tot omul îi huiduiesce și sunt câni domnesci, cari trăiesc lume d'albă. Acestia din urmă sunt bine grigiți, ținuți cu mâncări scumpe și chiar când mor, se învrednicesc de înmormântare splendidă. Din Salzburg se scrie, că ḑilele aceste a sosit în Aschafenburg un vagon deosebit, cu cadavrul cânelui mort a principesei Arenberg. Cadavrul a fost însoțit de patru servitori în uniformă. El va fi transportat la Gent, unde se va înmormênta. Vagonul, care a fost împodobit sĕrbătoresce, n'a constat decât 600 mărci!

Loterie.

Sâmbătă, în 18 Decembre 1892.

Timișóra:	50	23	17	88	31
Viena:	67	40	88	78	62

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Decembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	113.80	113.75
Scrisari fonciare ale institut. de credit și economii „Albina“	—.—	101.
Galbeni împĕrătesci	5.68	5.67
Napoleon-d'ori	9.57	9.55
Mărci 100 imp germane	59.—	59.05
Londra 10 Livers sterlingi	120.—	120.95

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.	persóne	2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17	per-	Tren	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—	sóne	accelerat	10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6.10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4.42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	—	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	sos. Teiuș pl.	3.04	9.05	1.39	—	—
—	—	11.56	7 40	12.38						

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. Sibiiu pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraș pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernesci

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Brașov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepsi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130. Sibiiu, Joi 10/22 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferențele prelaților catolici.

I.

Cetitorilor nostri le este cunoscut, că primatele Ungariei Vaszary a invitat pe 15 Decembre n și dilele următóre pe prelații catolici a se întruní în conferențe, în palatul seu din Buda.

La conferențe au luat parte aprópe toți episcopii catolici de rit latin și grecesc, între cei din urmă și episcopii români gr. catolici.

La ordinea dilei au fost puse 3 cestiuni fórte importante și anume: cestiunea politicei bisericesci, afacerea congruei și autonomia.

Atât afacerea congruei, a cărei resolvare se trăgănéză de mult, cât și cu deosebire cestiunea politicei bisericesci, cestiune precum scim, actuală și decisiunile luate în privința acestora au dat conferențelor o importanță deosebită.

In privința punctului prim pus la ordinea dilei, adecă în cestiunile de politică bisericéscă, s'a decis în principiu, unanim și solidar, că prelații față de ori-ce reforme ce ating referințele bisericesci, vor purcede din punct de vedere strict dogmatic și astfeliu vor fi contra la ori ce reformă, care ar tinde sĕ lovéscă în dogmele bisericei

Prelații catolici au luat deci posiție hotărită față de proiectele de reforme, ce guvernul le va presenta dietei, cu privire la politica bisericéscă și au decis a se lupta contra lor cu tóte mijlócele legale, ce le stau la disposiție. Astfeliu după-cum sĕ esprimă comunicatul oficios al conferenței ținute în 15 Decembre, episcopii „vor face o representațiune colectivă la sanctitatea sa papa, la Maiestatea Sa și la guvernul țerei, arătând pericolul și consecințele grave ale programei de politică bisericéscă contêmplate de guvern“, mai departe prelații vor arăta urmările periculóse ale acestor proiecte și în casa magnaților.

Cu privire la căsătoria civilă, conferența a constatat unanim, că întroducerea ei este antidogmatică și astfel clerul 'și ține de datorință a sa a lupta contra ei din tóte puterile.

Față de cestiunea recepțiunei religiunii mosiace prelații, constatând, că în pracsă religiunea mosaică este cuasi receptă, deóre-ce d. e. căsătoriile încheiate în acéstă religiune sunt recunoscute de legale, apoi ea e ocrotită din partea statului, ca și celelalte confesiuni recepte etc., vor observa o atitudine pasivă.

Dacă în cestiunea acésta prelații vor arĕta puțin interes, cu atât mai mult îi va interesa regularea trecerilor confesionale, care este cestiune dogmatică.

In fine întroducerea matriculelor civile nu atinge dogmele. Conferența a constatat, că matriculele de acum sunt proprietatea inalienabilă a bisericei, pe cari statul le împrumută, neavênd el ale sale proprii. Pentru biserică deci sĕ póte considera lucrul de indiferent, dacă statul va împrumuta de la ea și mai departe aceste matriçule spre folosință sau nu le va împrumuta. In casul din urmă el trebue sĕ-și întroducă matricule proprii Acésta deci este cestiune politică și din acest punct de vedere a fost apreciată de conferență.

Deórece însĕ întroducerea matriculelor civile va fi împreunată cu multe greutăți, va costa mari jertfe materiale pre stat și din partea cetățenilor ele vor fi primite cu antipatiă, maioritatea prelaților sĕ vede, că va fi contra și acestei reforme.

Din aceste se vede, că prelații și putem dice clerul catolic va face aprópe pe întréga linie strașnică oposițiune guvernului în întroducerea reformelor de politică bisericéscă.

Date istorice privitóre la familiele nobile române, de Ioan cavaler de Pușcariu.

Sub titlul de mai sus ilustrul domn Ioan cav. de Pușcariu a îmbogățit literatura nóstră scientifică cu un nou op de o mare valóre.

Ne bucurăm, cănd vedem, că ilustrul bărbat după o viéță plină de activitate în serviciul statului, retras cu distincțiuni preaînalte, nu caută ca mulți alții comoditatea prea mare a trupului, ci lucréză cu tóte puterile, ce l'a înzĕstrat Dumnedeu pentru propășirea și luminarea némului nostru.

Ne împlinim o plăcută datorință, lăsând aprecierea acestei lucrări unuia dintre cei mai compétenți bărbați, dlui Dr. At. Marienescu.

Aprecierile acestui bărbat, publicate în „Transilvania“ organul Asociațiunei transilvane, sunt următórele:

* * *

Acest op a apărut în 1892 în Sibiiu sub auspiciele Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Prefațiunea cuprinde paginile I–XVIII; éră opul însuși în genere e împărțit în *Partea I-a*:

A) *Conscripțiunile* dela 1862 a familielor române, făcute din diplome nobilitarie din 23 de comitate și districte, comunicându-se după comune, pag. 1—115.

B) *Estrasele* de numele familiare nobile române, făcute din multe colecțiuni, pag. 116—184.

Urméză a se tipărí:

C) *Suplementele*, éră în partea a II a se va publica *Ordinea alfabetică* a familielor nobile române, cu alte suplemente de lipsă, și în partea a III-a *Chronologia diplomelor* și altor documente.

Autorul în precuvêntare ni spune adevĕrul, că: „Intre cele mai însemnate funtâni ausiliare, de cari se folosesce istoria, se numĕră și datele genealogice“, și autorul încă la anul 1861 în prima adunare a Asociațiunei transilvane a ținut o disertațiune despre însemnătatea istorică a documentelor privitóre la familiele nobile române, și s'a adresat cătră archierei români de ambe confesiunile și cătră bărbații români, ca după un formulariu anume făcut sĕ adune datele de lipsă, dar firesce (precum e la poporul, carele abia și-a deschis ochii ca sĕ fiă tréz), fórte puțini au adunat copiele de pe diplomele nobilitare sau au făcut conscripțiuni pe basa documentelor despre numele familiare române. Dar pe lângă tótă nepăsarea generală, autorul după cunoscuta-i energie, n'a crutat truda și a sacrificat spese pentru culegerea datelor istorice, și în 30 de ani a adunat vr'o 1500 de copii de documente privitóre la români și materialul pentru opul presinte. Autoriul se plânge, că-i lipsesc datele din diecesele banatice și a Bucovinei, dar în interesul nu numai al istoriei preste tot, ci și în al singuraticelor familii provócă ca ele sĕ și trimită documentele sale de nobilitate în copiă la Asociațiunea transilvană pentru opul acesta“.

Astfel și eu mai înainte de tóte atrag atențiunea dlor preoți, învĕțători și inteligenți români din părțile numite mai sus, precum și a tuturor capilor famiilor nobile române, ca în interesul național istoric, sĕ se pună la lucru.

Sĕ cugetăm un pic asupra istoriei nóstre, deosebi a românilor din Ungaria și Ardeal, dar și preste tot.

Noi suntem un popor vechiu, dela anul 106 după Christos pe terenul unde locuim adi. Abia vr'o doi seculi am fost sub dominațiunea Romei și respective stăpâni pe capul nostru, și apoi ne-au cutropit popórĕle năvălitóre, însĕ trăim și adi.

In decursul seculilor strămoșii nostri numai în mici intervale au putut fi stăpâni de capul lor, sau cu atare independință sau autonomiă, dar și acésta nu preste tot teritoriul locuit de ei, căci au fost supuși de popórele biruitóre, și ca în tótă lumea, așa și la noi biruitorii au dispus de sângele strămoșilor și de bunăstarea lor, și popórele supuse, ori și cât de mult au făcut și binemeritat pentru patriă și domnitori, gloria și istoria e a poporului, al cărui

---

FOIȚA.

Nóptea strîgoilor.

– Novelă de Zschokke. —

(Urmare).

Lumea nóuă.

Sărutarea me făcù érăși om pămâutean. Credeam a fi cu ochii deschiși, dar simții, că aceia sunt închiși.

În jurul meu audìi pașuri de ómeni, dar nu mai vĕduì pe nime prin peșteră.

Intr'o dată simții o suflare lină și dóuĕ buze fragede îmi atinseră din nou ale mele. Simțul de viéță mi se deșteptă — audii șópte de copii. Vis și realitate se amestecau și se despărțiau încetul cu încetul, până ce venii la consciință și la deplina claritate a minții.

Simții, că am zăcut fórte încomod — mi se părù, că pe o sofă dintr'un pavilon!

Deschiseì ochii cu desĕvêrșire și vedù cum se plecà Fanny spre mine. Ea me tredise prin sărutările ei. Copii băteau de bucurie în pălmi, vĕdêndu-me treaz, se suiră pe sofă, preste mine și strigară: „Bună diminéța, tată!“

Soția me lua după gât și cu ochii plini de lacrimi îmi făcù reproșuri, pentru-că am dormit în nóptea cea rece afară și îmi spuse, că se nu fi venit servitoriul cu un sfert de óră mai înainte acasă, ca sè facă sgomot prin cuhnă, nu s'ar fi sciut nimic, de venirea mea acasă!

Dar visul cel grozav, din nóptea strîgoilor atât me slăbise, încât nu mai puteam crede nici ochilor, nici urechilor. Căutaì peștera cea fantastică din pustietate, dar nu era altceva decât pavilonul! Tobe, caii de lemn și celelalte jucării — tóte îmi zăceau pe pămênt. Pe masă corfița soției mele cu lucru de mână — tóte așa cum le lăsasem la culcare.

„Și servitoriul a venit numai acuma dela postă?“ întrebaì eu. „Dormit-a tótă nóptea acolo?“

„Se înțelege! om curios ce esti“ — îmi dise Fanny, netezindu-mi obradii cei înfocați: „El susține, că tu i-ai demândat. Dar pentru ce ai rĕmas tu preste nópte pe sofa acésta tare? Pentru ce nu ne ai tredit din somn, căci oh! cu câtă bucurie te-am fi primit noi!“

Eu tremuraì de bucurie: „Voi ați durmit așa dară linisciți astă nópte?“

„Durere, că încă prea bine!“ respunse Fanny: „Sĕ fi simțit, că tu esti aci în pavilon, deu că din somn s'ar fi ales nimic, căci m'ași fi furișat ca o fantomă aci lângă tine. Dar sci tu, că acésta a fost nóptea spre prima Maiu, nóptea în care spiritele cele rele își petrec, amăgind pe muritori în multe forme!„

„O sciu prea bine!“ îi respunseì, frecându-me la ochi și rîdênd cu haz, pentru-că vĕduì, că crimele mele nu au fost altceva, decât un vis; vĕduì, că nu a ars nici posta, nici orașul și pe mine nu me cercetase nici Roșul, nici Iulia.

O cuprinseì pe drăgălașa mea Fanny mai strîns în brațe, ér după aceea luaì copii mei pe genunchi și adi simții mai mult ca totdeuna fericirea ce o aducea inima curată și consciința bună a omului. In jurul meu înflorì lume nóuă; de mai multe ori stam sĕ dubitez într'ênsa, de mai multe ori priviam la coperișele caselor, ca sĕ me conving, că nu s'au aprins în urma luminei aruncată de mine în paie.

Nici când în viéța mea nu avusesem un vis atât de îngrozitor, lung și clar ca acesta. Numai atunci, când el se lupta cu realitatea, numai atunci deveni mai fantastic.

Merserăm în triumf cătră casa cea spațiósă și prin curte me salutau prietinesce toți ómenii de casă.

După ce luasem alte vestminte, me duseì încărcat cu tot feliut de jucărei pentru copii, în casa soției mele la dejun. Acolo ședea mama cea tineră încunjurată de mititeii ei puișori.

Cu cât me uitaì mai des la grupa acésta, cu atât mai mare bucurie mi se umplù inima. Plângând de bucurie me aruncaì în brațele ei și îi deduì presentul adus din Praga dicênd: „Fanny, astădi este diua nascerei tale!“

„O, și nici când nu o am serbat cu mai mare plăcere ca astădată!“ îmi respunse Fanny — „căci astădi érăși esti al meu. Ți-am învitat prietinii și prietinile tale din copilărie, ca sĕ serbăm astădi diua reîntórcerei tale. Așa e, că nu mi-o iei în nume de rĕu. Ei dar ședi și ne povestesce din fir în pĕr cum ți-a umblat și ce ai pățit? (Va urma.)

nume îl pórtă ţéra; căci leul totdeuna îşi face partea mai mare, sau ia totul.

In acest mod istoria nóstră din seculii 4—11 e fórte greu de scrutat, — în seculii 12—13 începe atare lumină despre viéţa nóstră naţională dar scrutarea şi din timpii acestia încă e grea, pentru-că datele nóstre istorice, ce le avem noi înşine, le ţinem încă ascunse, sau dela a'ţii încă nu le-am adunat tóte.

Acum aflăm pe dl Puşcariu cu simţul de datorinţă de a cutriera seculi întunecoşi şi de a scruta, şi după multă trudă de a aduce o lumină istorică asupra sorţii strămoşilor nostri, — puţină din seculul al 12 lea, mai multă din seculul al 13 lea şi cele următóre.

Aceste date se referéză în parte la posiţiunea politică şi şi naţională a românilor din unele părţi din Ungaria şi Ardeal, şi în partea cea mai mare şi deosebi la posiţiunea familiilor nobile române. Din aceste date sunt mai multe, pe cari istoria nóstră are sĕ se edifice şi sĕ împodobéscă naţionalitatea nóstră, éră celelalte date sunt de interes pentru familiile nobile române de aḑi, ca sĕ-şi recaute pe strămoşii lor, cari au binemeritat de patriă şi de domnitori, şi tóte sunt de interes pentru inteliginţii români, cari au pricepere şi simţ naţional pentru istoria nóstră.

După aceste sĕ ne mai reîntórcem la opul dlui Puşcariu.

Autorul în precuvêntare, lucrată cu mult studiu, arată resultatele lucrărei sale, şi din materialul adunat resultatele istorice pentru noi şi ḑice: „Luând acum în vedere, că în Ungaria poporaţiunea cea mai numerósă după magiari o fac românii, acestia încă au trebuit sĕ ia parte esenţială la evenimentele patriei. Ei, după-cum arată istoria şi după cum vom vedé şi din cuprinsul acestui op, sub conducerea fruntaşilor sei au apĕrat patria cu credinţă alăturea cu magiarii şi cu ceilalţi locuitori, prin urmare au trebuit sĕ se împărtăşéscă şi de beneficiele ţĕrei, ce constau mai cu samă în donaţiuni de moşii şi în prerogative nobilitari. De ce vom constata aşa dară — un numĕr mai respectabil de nobili români, pe atât vom dovedí şi mai eclatant şi meritele naţiunii române pentru patria comună“.

In precuvêntare la pag. XIII se înşiră:

I. *Voivoḑii olahilor* (românilor), precum au fost p e. Bogdan, Balk, Drag etc. în comitatele Maramurĕş, Satu-mare, Ugocea etc., éră la pagina 115 desvóltă tabela genealogică a familiei aşa numite Dragoş şi Bogdan din Maramurĕş şi aduce multe date istorice de interes mare pentru timpul descălecărei lui Dragoş în Moldova.

II. *Banii Severinului* (din Banatul Severinului), între cari la anul 1233 se află Luca, la 1268 Ugrin (nume şi aḑi susţinut în comitatul Caraş-Severin).

III. *Comiţii* (fŏispanii) *români.* IV. *Knezii români* în 8 districte olahale (române) din Banatul Severinului, din districtele Haţegului, Huniadórei, Devei etc. şi prin alte ţinuturi, pentru cari datul maî vechiu e din anul 1247. V. *Boerii,* deosebi în ţéra Oltului séu Terra Fogaraş, etc.

In acest mod ne bucurăm de tipărirea acestei cărţi istorice, autorului — după trudă de 30 de ani. îi gratulăm pentru resultatul lucrărei şi 'i dorim, ca opul sĕ şi-l pótă încheia după planul făcut!

Dar sĕ nu ne despărţim încă de op. Autorul începe ca conscripţiunile familielor nobile române din comitatul *Maramurĕş* şi le publică după districte şi comune, — éră eu sĕ comunic unele după seculi, căpĕtând acum cunoscinţă despre numele familielor nobile române din Maramurĕş.

In timpul după anul 1300 s'au dat diplomele pentru următórele familii: *Mich* în comuna Szaplonţa sub regele Carol Robert la anul 1340. *Rednik* de Gyulafalva în Giulesci, dela Ludovic I. la anul 1349. Altă familie Rednik în Berbesci. *Kodra* în Berbesci la anul 1345 sub Ludovic I. *Maros* de Konyha în comuna Good la anul 1353. *Nann* sau Ananias de Slatina în Biserica-Albă la anul 1360. *Gligor* în Vancesci la anul 1360. *Nemeş* şi *Godzia* de Váncsfalva în Iood la anul 1360. *Gerhes* de Szaracsó şi *Urda* de Leordina la anul 1360. *Dragus* din Desesci sub Ludovic cel mare la anul 1363. Iuliu *Dregus* capetă 7 sate: Slatina, Hernecs, Deneháza, Parákfalva, Hétpatak, Nyiresfalva, Feketfalu. Dragus de Desze (adecă Deszeháza de mai sus) în comuna Budesci, dela Ludovic la anul 1363; diploma întărită prin regele Matia la anul 1485 şi prin regele Uladislau la anul 1508. Balk Voivoda Maramosi în comuna Iood, dela Ludovic la anul 1365. Documentul e dat de Voivoda Bogdan pe 9 sate lui Balk, Voivodului din Maramurĕş şi fraţilor lui. Aḑi e sub numele Balya şi stă din 26 de familii. Stan de Szaplonţa în Biserica Albă la anul 1365. Stan în Iapa, 1365. Papp de Szaploncsa în Iapa 1365. Papp în Szaraszó 1365. Kudrics alias Kochna în Budesci 1365. Dunka de Sajó în Calinesci, dela regele Ludovic la anul 1371, întărită de Apafi la anul 1677. Illya de Iood în Calinesci la anul 1384.

In timpul după anul 1400. Vlad de Apsa în Sziget la anul 1407. Ivancsul, alias Vancea de Apsa de mijloc la anul 1407. Nyegre de Slatina şi Váncsfalva, în Vancesci la anul 1417. Dann de Alsó Apsa în Biserica-Albă, dela Sigismund la anul 1429. Papp de Váncsfalva în Vancesci la anul 1422. Mihály de Apsa în Biserica Albă la anul 1422. Mihály de Apsa în Apsa de mijloc 1422. Mihályi de Apsa în Szaraszó la anul 1442. Mihályi în comuna Iapa la anul 1442. Mihályi de Apsa în comuna Apsa de jos la anul 1442. Pop din Desesci la anul 1442. Pop de Gyulafalva în Giulesci, la 1442. Bedei de Bedő (acum Bedevan), în Giulesci, la anul 1462. Brajko alias Papmandrocosta (Pap Mandru Costa) în Szaploncza la anul 1463 Dancs alias Fejér în Szaploncza la anul 1467 Nyegre de Slatina în Biserica-Albă la anul 1469. Nyegre de Slatina în Slatina la anul 1469 Tivadar de Rona în Biserica-Albă la anul 1469. Dáncs de Fejér-egyháza în Biserica-Albă la anul 1469. Dregus în Nanesci la anul 1480. Onitza Bud Fejér în Budfalva la anul 1481 Godzsa în Nănesci la anul 1488.

Raad de Barczanfalva în Calinesci la anul 1407 şi Barczán de Barczánfalva în Barsana la anul 1407. Raad de Somfalu în Calinesci la anul 1408. Simon de Kőzep Apsa la anul 1442. Timis din Vinoul de sus la anul 1450. Deák de Dragomirfalva, în Konyha la anul 1454. Dragomir de Dragomirfalva la anul 1454. Timis de Borsa în Borsa 1450. Kindris de Iood în Calinesci la anul 1459. Kindris alias Balya de Iood în Budesci la anul 1459. Belin de Szerfalu în Sêrbi la anul 1470. Moise de Barthfalva în Calinesci la anul 1471 Barle în Berbesci la anul 1471. Bud de Budfalva la anul 1481, 1494, 1510. Tamás de Budfalva în Calinesci la anul 1483. Onutza alias Fejér în Văleni la anul 1481. Bud de Budfalva în Breb la anul 1493. Juga de Seliste la anul 1486.

In timpul după anul 1500. Berca din Bicsad la anul 1500. Laza din Budesci şi Pap de Budfalva la anul 1505. Bud de Papfalva în Budesci la anul 1510 Crissan de Szakállosfalva în Giulesci la anul 1512 Vithesz de Seliste alias Laad aḑi Vlad la anul 1531. Hodor de Barcsánfalva la anul 1550 Grád de Szacsal şi Andreika din Vinou la anul 1560. Godzsa de Váncsfalva 1572 în Feresci şi în Barsana. Papp alias Ficigo de Iood la anul 1579. Pap Ficigo de Dragomir în Iood la anul 1579. Godzna de Váncsfalva la anul 1582. Hapka din Budesci la anul 1584. Berindey de Budfalva în Calinesci la anul 1587 Berendey de Budfalva la anul 1587. Cziple de Vàncsfalva la anul 1590. Marina de Kricsfalu la anul 1591. Popsa de Fejéregyháza şi Siman alias Pap la anul 1593. Cziple de Fejérfalva la anul 1596. Marinka de Budfalva la anul 1594. Tomajuga în Visoul de sus la anul 1599.

Las la o parte familiile din secolii viitori, pentru-că şi aceste înşirate sunt destule, pentru de a avé idee chiară despre materialul opului şi însemnătatea lui. Ating, că unele familii sunt împrăsciate în fórte multe comunităţi p. e. familia Dunka de Sajó în Serbi la anul 1371 capĕtă diploma, éră Apafi la anul 1677 o întăresce; tocmai aceste date se află pentru familia Dunca de Sajó în Calinesci, apoi familia Dunka se mai află în Kabolapatak (Iapa) în Budesci, în Iood cu 28 de patrifamilie, în Alsó-Visó, în Király-Darocz, în Odoreu, şi în Cocu, éră numele la anul 1531 se află scris şi Donka de Sajó. In asemene mod se află date şi despre alte familii nobile române. Cine se intereséză, sĕ caute în op. Pentru o recensiune şi de a atrage atenţiunea on. public la acest op istoric, e destul atâta.

Dr. *At. Marienescu*

Afacerea Panama.

Afacerea Panama devine tot mai acută.

D. Bourgeois şi dl Ribot au cerut în cameră discusiunea imediată a propunerei Pourquéry şi respingerea ei. Ei pun cestiunea de încredere. Camera hotărăsce prin 424 voturi contra 122, ca propunerea sĕ se discute imediat.

Intrebat de dl Prevost Delaunay relativ la numirea dlui Herz care încă e amestecat ca mare ofiţer al legiunei de onóre, dl de Freycinet declară, că dl Hertz a fost decorat pentru esperienţe de electricitate şi nici de cum prin recomandaţiunea unor persóne politice.

El ḑice, că partidul republican trebuie sĕ scie, că votéză în acest moment pentru o cestiune prea înaltă, o cestinne care privesce chiar viitoriul republicei. Se urmăresce o campanie nu contra óre-căror republicani, ci în contra republicei însă şi. Datoria republicanilor se resumă în douĕ cuvinte: sânge-rece şi unire (aplause).

Ministrul este hotărît sĕ deschidă o informaţiune complementară despre tóte faptele ce ar fi motivate.

D Brisson cere sĕ se voteze propunerea, pentru că respingerea ei ar scădé autoritatea comisiunii de anchetă.

D. Ribot se miră că dl Brisson se asociază la propunerea îndreptată contra guvernului. Dacă guvernul nu are maioritatea, dl Brisson va fi ţinut sĕ o găséscă Preşedintele consiliului adaogă, că guvernul vrea sĕ scie, dacă are încrederea camerii. El nu va lăsa sĕ se slăbéscă între mânile sale autoritatea republicei. La spatele virtuţilor, de care else indignéză, esistă un plan întreg prin care se descoperă nisce îndrăsneli care deştéptă neincredere (aplause la stânga).

Se ating instituţiunile republicane; guvernul apeléză la consciinţa camerei de a se deştepta şí de a se alipí pe lângă guvern, care va conduce republica la justificarea ómenilor, cari au dirijat-o de 10 ani (aplause vii).

Trecerea la discusiunea pe articole a propunerii Pourquéry e respinsă cu 271 voturi contra 265; prin urmare cu o maioritatea de şese voturi.

Ministrul justiţiei a dat ordin procurorului general de a face sĕ se deschidă o informaţiune judiciară pentru corupţiunea funcţionarilor publici. D nii Carol de Lesseps şi Fontaine, administratorii societaţii Panama, şi Sans Leroy, fost deputat, au fost arestaţi.

Informaţiunea a fost inmediat deschisă; ea a fost încredinţată dlui de Franque ville, jude de instrucţie.

Dl Cottu, administrator al societăţiiPanama, care trebuia sĕ fie şi el arestat a isbutit sĕ fugă luând calea Vienei.

S'au operat perchisiţiuni la toţi preveniţii; o corespondenţă fórte voluminósă a fost confiscată.

D nii Carol de Lesseps, Fontaine şi Sans Leroy au fost interogaţi după améḑi în mod sumariu. De asemenea s'au operat perchisiţiuni la reşedinţa companiei Panama, la băncile Thiérrée şi Propper şi la dl Cornelius Hertz, unde s'au confiscat o mulţime de hârtii Ḑece comisari de poliţie au fost însărcinaţi cu perchisiţiile

Cottu despre care s'a amintit mai sus că a fugit din Paris spre Viena s'a reintors iérăşi cătră Paris. Dênsul a fost în Viena şi-a petrecut mai multe ḑile şi în Budapesta, voind sĕ-şi cumpere mine în Ardél. La reintórcere a ḑis, că se va da însuşi pe mâna justiţiei, ca sĕ dovedéscă, că nu e de loc amestecat în afacere şi e cu totul nevinovat Scirile din Paris anunţă, că şi deputaţi monarchişti şi boulangişti sunt amestecaţi, şi că acest act nu forméză un atac în contra republicei, după-cum se presupunea la început.

In afacere sunt amestecate şi dóuĕ balerine cari erau în intime relaţiuni cu baronul Reinach, a cărui cadavru a fost desgropat şi s'a constatat, că baronul s'a otrăvit. Banca catolică „Le Credit“ nu mai are credit, fiind de tot compromitată. Parlamentul a cerut urmărirea senatorului Deves şi a deputaţilor Casagnac, Maret şi Soubeyran O mulţime de personagii de influinţă sunt compromise. Situaţiunea se încurcă tot mai tare şi preşedintele Carnot încă ameninţă, că se va retrage.

Cuvênt ocasional

rostit la şedinţa festivă a societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ în preséra sântului Andreiu, de G. Tătar, cleric c. al III lea.

(Incheere.)

Ilustră adunare!

Andreiu Şaguna, lumină fiind după ḑisa sftei scripturi: „Voi sunteţi lumina lumii“, şi după-cum şi misiunea lui cerea, alungă prin suflarea graiului seu negurile întunecate, de cari copleşit era acest popor, şi cu mână tare şi cu braţ înalt îl ridică din pulberea, în care îl îmbrâncise fatalitatea unor timpuri de tristă amintire. El este acela, carele după sosirea sa în Sibiiu şi-a îndreptat tóte privirile în a ridica poporul din miseria în care căḑuse, ḑicênd: „Sĕ lăpădăm lucrurile întunerecului şi sĕ ne îmbrăcăm în arma luminei până aici trecutul, de aici nainte viitoriul“. (Biografia lui Şaguna de Popea).

După sĕvêrşirea solemnă a actului de chirotonire de episcop, Şaguna prin primirea harului de sus, îşi începe activitatea sa mănósă pentru de a scóte din întunerec némul românesc, în jurul căruia după-cum ḑice evangelistul „s'au adunat némurile de prinprejurul lui ca sĕ-l pérdă pe dênsul“; — şi sĕl smulgă din ghiarele peirei sigure. El este, care a jurat înaintea lui Dumneḑeu şi a ómenilor: „Tu Dómne scii, că cătră scopul meu a alerga doresc, pe românii transilvăneni din adêncul lor somn sĕ i deştept şi cu voe cătră tot ce e adevĕrat, plăcut şi bun sĕ-i atrag“. (Biografia lui Şaguna de Popea).

Şi în adevĕr el şi-a împlinit promisiunea dată, dovadă vie e starea respectată, în care a lasat dênsul biserica cea înainte umilită, când cel a tot puternic l'a chiemat din mijlocul nostru.

El este, carele a ridicat poporul român ortodocs atât în privința morală cât și culturală, prin ajutorarea la edificări de biserici, cari în decurs de 83 ani fură aprópe tóte luate din mâna lor; prin înființarea de scóle confesionale poporale, prin trimiterea mai multor tineri la scóle superióre și prin alte multe instituțiuni, pe cari nu voiu ale mai înșira, fiind destul de cunoscute și cu atât mai vêrtos căci esprimând cuvintele:

„Nu e luptă unde el n'ar fi bravat
Nici triumf la care n'ar fi meritat". (Z. Boiu) —

am ḑis tot.

Deci trec preste faptul, că a scos biserica română de sub jurisdicțiunea bisericei sêrbesei, trec preste anii 1848 și 49, în cari Șaguna prin stăruințele sale neobosite, a eluptat însěmnate drepturi politice românilor, fară a face specială amintire de ele, nu pot însě trece cu vederea 2 fapte mărețe în cari culminéză activitatea marelui Andreiu.

Aceste 2 fapte sunt reinvierca metropoliei străbune și organisarea bisericei pe basele ei geniune (sinodalitatea).

Prin pasul nesocotit al metropolitului Atanasie s'a îngropat metropolia ortodocsă de Alba-Iulia și a rěmas perdută pentru românii ortodocși aprópe 2 secoli, căci abia în anul 1864, 12/24 Decembre, în urma multelor memorande și rugări ale neobositului Șaguna și ale adunărilor bisericesci convocate și conduse de dênsul, s'a înduplecat Majestatea Sa a acorda românilor reinființarea vechiei lor metropolii. Mare a fost bucuria lui inspre ḑiua de 25 Decembre a amintitului an, când telegrafice a sosit anunțul dela prea bnnul nostru monarch: „Vechia metropolie e reinviată și pe archieria Ta o denumesc de archiepiscop și metropolit al românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria" Mare a fost bucuria lui mare și a credincioșilor, cari prin acésta au fost rechiemați érăși la viéță. A reinviat metropolia amorțită de secoli și dacă activitatea lui Șaguna s'ar fi restrins chiar numai la acest fapt și atunci s'ar fi făcut nemuritoriu pentru noi românii ortodocși. Șaguna însě nu s'a oprit la calea jumětate, ci urmând cuvintelor: „Inoesce-te, înoesce-te, noule Ierusalime, că ți-a venit lumina și mărirea Domnului preste tine a strălucit", a reorganisat biserica sa punêndu-o pe base constituționale prin compunerea statutului organic. De aici se vede cât de mult a iubit el dreptatea și poporul seu.

Faptul acesta este coróna faptelor sale mărețe.

Mari sunt lucrările lui, multe au fost pedecile cari le-a întimpinat, dar cu atât mai mari și mai strălucite au fost resultatele obținute, pe cari istoria némului românesc le va scrie cu litere de aur pe paginele sale și le va păstra pentru posteritate.

Lucrênd deci ḑi și nópte, planul propus la începutul activității sale i-a succes a l realisa căci „arma lui a fost cuvêntul adevěrului, și adevěrul mai cu rênd ori mai târḑiu trebue sě ésă la lumină". (Popea).

Nu mult însě s'a putut el bucura de resultatele obținute căci mórtea prea curênd ni-l'a răpit. Un sóre strălucit a apus de pe ceriul națiunei române, dar efectele binefăcětóre ale raḑelor sale invietóre se revarsă de-a pururea asupra nóstră, a celor ce-l stimăm și venerăm.

Ilustră adunare!

Scopul care ne a întrunit sub acest acoperemânt e, ca sě ne împlinim o sfântă datorință cătră celce a fost binefăcětoriul unui ném și unei biserici intregi, sě ne improspětăm în memorie faptele mărețe ale marelui Andreiu și improspătânduni-le sě căutăm și noi asemenea lui a lucra neobosiți la ridicarea poporului român, căruia după multe vécuri de umilire și suferințe au început a i se deschide o perspectivă spre un viitoriu mai fericit. Ér acésta vom putea-o face numai urmând cuvintelor: „Când vor sta toți pentru unul și unul pentru toți, atunci și porțile infernului se vor sfărma naintea vóstră".

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român".

Din comit. Aradului, Decembre 1892.

(Nazarenismul. — Statul — Religiunea creștină și națiunea română.)

Ori ce ideă transformată în principiu, fie aceea de afacere reală sau pur culturală, la punerea ei în practică respective la esecutare, dă de obiceiu de obstacule. Descoperirea Americei a fost neeredibilă, și Columb a fost considerat de esaltat și esagerat, și astăḑi constatăm, că lumea nóuă descoperită de Columb, întrece pe Europa cea bětrênă în multe ramuri de sciință. — „Votul universal și naționalitatea" ca principiu al liberei desvoltațiuni la alegeri, asemenea se considera de nerealisabil, și astăḑi aflăm pe basa acelui principiu o Franciă republică, o Italiă unită, unitatea Germaniei, și principatele Moldova și Muntenia unite intr'un regat, România. Moise Nicóră a sciut adopta principiul: „Naționalitas et votum universale" și a sciut folosi aceste atunci, când a conscris pe toți românii din diecesa Aradului spre scopul de a se consolida într'o eparchie română sub episcop român. Moise Nicóră a devenit tradat de ai sei, apoi încarcerat și în fine espatriat, trecênd dincolo de Carpați la confrații sei români, însě idea lui a rěmas aici, și episcopia română gr. or. sub primul episcop român Gerasim Rațiu s'a înființat. Tot pe basa principiului „naționalitas et votum universale" s'a reactivat și vechia metropolie.

Socialismul de astăḑi urmându și principiul seu, nu se póte nega ca la urma urmelor nu'și va înmulți în mod admirabil aderenții sei, pentru-că e principiu tolerat și pe basa lui se țin conveniri și adunări publice neînterḑise de lege. Mai cu tóte ideile și principiele politice și bisericesci sau sociale s'a îndatinat a se ocupa lumea — criticându-le, condamnându-le. desconsiderându-le, sau adoptându-le. Numai unica idee, devenită astăḑi principiu fanatic, anume secta nazarinénă, mi se vede de tot ignorată pe tóte terenele publicităței, de și chiar acésta sectă cu doctrinele sale, póte aduce periclu în stat și în religiunea creștină.

Secta nazarinénă, respective aderenții ei trăesc în abstienenția dela beuturi spirtuóse, dela fumat etc. secta nazarinénă dragostea dictată de Apostolul Pavel și'o esplică în formă fórte semnificativă, pentru-că tóte le sufere, tóte le rabdă, prin urmare cu nime, ori ce li s'ar face singuraticilor nazarineni, în procese nu se încurcă; secta nazarinénă nici unul din cele 7 sacramente nu recunósce și nu le observă; secta nazarinénă dacă s'ar înmulți la câte-va milióne ar aduce reduceri în susținerea statului și în susținerea propagatorilor religiunei creștine, și ea devenită cunoscută chiar și printre ai nostri, fanatiséză fórte ușor pe mulți din popor.

Am probat esaminarea causei adoptarei acestei princip fals, și la respunsul dat de un pretins nazarinén, nu sciam sě rid, s'au sě'l compătimesc, séu sě'l condamn,

Am ajuns însě la convicțiunea că acéstă sectă periculósă își are causele sale:

a) în toleranța organelor administrative din stat.

b) în ignoranța factorilor bisericesci din constituțiune.

c) în falsa interpretare a Evangeliei lui Christos.

Ca remedii la delăturarea periclului amenințatoriu de cătră acésta sectă cuget eu că ar fi:

1. Intrunirea preoților în conferințe tractuale, de unde conclusele se trécă la sinódele tractuale, pentru-că nu se pot identifica conferințele preoțesci cu sinódele tractuale, și de aici la sinodul eparchial și la cas necesar și la congresul național bisericesc.

2. participarea preoțimei la petrecerile de nuntă (óspeț) și unde ar fi invitați și la comêndări (pomene), pentru-ca preotul se pótă propaga învěțătura lui Christos în tot locul și în tot timpul.

Nu pot admite aceea presupunere a unora ca și cum causa înmulțirei nazarenismului ar fi preoții nostrii, pentru că atunci ar trebuì sě se susțină, că întrunirile cele dese bisericesci în rond cu clerul, ar tinde la degenerare în urmărirea principielor religionare, deórece tocmai la credincioșii confesiunilor celor mai liberal constituite, gr. or. și reformată, a prins mai mari rădăcini.

Nod în papură ar fi, când cineva ar vrea cu ori ce preț se facă preoțimea vinovată pentru lățirea sectei la noi, pe când reformații nu se cugetă la astfeliu de deducțiuni față de preoțimea lor.

Și așa a-și vedé mai de consult a se ordona de sus cât mai în grabă ținerea conferințelor preoțesci, unde apoi s'ar putea erua și constata adevěratele cause. Nici nu se póte închipui constituțiune fără întruniri cât mai dese in conferințe. Tocmai preoții rom. cat. cari nu se pot lăuda cu constituțiune bisericéscă în ă 'și au conferințele lor și încă ambulante. Clerul nostru însě de când esistă constutuțiune bisericéscă nu sciu se fie fost intrunit în coneferințe, nici generale nici particulare, dar ce nu a fost până acum sper că va fi în scurt, căci la din contră acele case de rugăciuni ale sectei nazarinene, unde convin românii cu străinii (magiari) și doctrinele și le țin variat în ambele limbi, nu peste mult pot se devină cu limba de cult numai magiară, și românii amalgamisați cu ei.

„Esempla trahunt".

M. B. bihorénul.

Adunarea reuniunei învěțătoresci gr. or. din diecesa Caransebeșului, și fibireul Somogyi.

Acusa disciplinară a reuniunei contra prim pretorelui Somogyi s'a publicat.

Acusa s'a dat în limba română fără signatura fiscului.

Vice-comitele comitatului Timiș dl Achil Deschan a înapoiat acusa cu următoriul decis:

Nr. 45,018/892. Dela vicecomitele comitatului Timiș. Acusa*) locuitoriului din Caransebeș**) Stefan Velovan contra lui Iuliu Somogyi prim-pretore al cercului Ciacova. Decis: ca sě fie posibil a delibera acusa, actul indat în limba română se estradă locuitoriului din Caransebeș Stefan Velovan, ca prověḑêndu'l cu traducerea în limba magiară sě'l aștérnă érăși. Despre ce se încunosciințéză locuitoriul din Caransebeș Stefan Velovan prin senatul orășănesc de acolo.

Timișóra, în 5 Novembre, 1892.

Deschan m. p,
vice-comite.

Věḑêndu ne ăst mod paralisat scopul acusei și căḑênd dl vice-comite in pecatul lui Somogyi, reuniunea a ridicat următórea acusă și în contra vicecomitelui la ministru de interne.

Escelenția vóstră domnule ministru de interne!

Sp. prim-pretore al Ciacovei Iuliu Somogyi, comițênd în contra reuniunei învěțătorilor români dela scólele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului, mai multe călcări de lege, pentu a căror pedepsire umilit subscrisa reuniune a îndat în contra numitului prim pretore, la magn. domn vice-comite al comitatului Timiș Achil Deschan acusa de sub A

Vice comitele comitatului Timiș nici nu a luat în socotință acésta acusă a nóstră ci din motivul, fiind-că acusa n'a fost îndată în limba română oficiósă a reuniunei, prin decisul alăturat sub B ne-a redat'o simplu, spre a o trapuce în limba magiară.

Pretecstul la călcăriie de drept și la faptele oprite a sp. domn prim-pretore Iuliu Somogyi încă au fost limba și cu tóte că în acusa de sub A. ne-am provocat la legea positivă din 1868 art. 44, § 6 și la decisul congregațiunei a comitatului Timiș adus sub E. — în înțelesul căruia am fost îndreptățiți a ne inda in limba nóstră română insinuarea respectivă acusa atăt la dl prim-pretore al Ciacovei cât și la magn. domn vice comite al comitatului Timiș, fiind-că și limba româuă e limbă protocolară a comitatului, totuși magn. domn vice-comite a aflat de bine a despecta legea și decisul congregațional și ăstmod a sancționa volniciele prim-pretorelui Somogyi.

In astfeliu de împregiurări trebue sě considerăm acusa nóstră de prejudecată și perdută din partea dlui vice-comite al comitatului Timiș.

Insě întru căutarea dreptului nostru și a respectărei legei, mergem înainte, drept aceea, acusa nóstră de sub A. carea am îndat-o în contra prim-pretorelui Iuliu Somogyi și pe carea magn. dl vice-comite al comitatului Timișiu nu a voit a o primi, aceea acusă o ridicăm și o susținem înaintea Escelenției Vóstre, dar într'una ridicăm acusă disciplinară și în contra domnului vice-comite Achil Deschan pe basa art. de lege XXIII, § 1, p. 1 din 1886, fiindcă numitul domn vice-comite și-a călcat datorința sa oficială prin acel decis al seu de sub Nr. 45018 din 1892 în înțelesul căruia de aceea nu au primit acusa nóstră îndată contra prim pretorelui Ciacovei Iuliu Somogyi, fiind-că a fost stilisată în limba română.

Escelenția Vóstră domnule ministru de interne!

Simțul siguritășei nóstre de drept s'a clătinat din fundament prin vătămarea nesfiită a legei de către Vice-comitele comitatului Timiș, de aceea nici că mai putem avé încredere în Domnia sa, dar fiind-că avem speranță că înaltul guvern va procede drept și spre mulțămirea nóstră în acésta afacere, carea a produs o consternațiune mare și lățită, drept aceea ne rugăm cu tot respectul prin fiscul reuniunei plenipotențiat sub D. ca în urmarea acestei acuse sě binevoiți a procede contra prim-pretorelui din Ciacova Iuliu Somogyi în înțelesul acusei de sub A. si a ordina totodată și în contra vice-comitelui a comitatului Timiș Achil Deschan cercetarea disciplinară și a concrede unui comisariu guvernial efectuirea cercetărei.

Recomandând acéstă umilită rugare a nóstră patronagiului Escelenției Vóstre, rěmânem

Caransebeș în 11 Decembre 1892.

Cu tot respectul

Reuniunea învěțătorilor români dela scólele gr. or.din diecesa Caransebeșului.

rep. prin

Coriolan Bredicean.

Varietăți.

* (**Reuniunea învěțătorilor în Cincul-mare.**) Ca completare la raportul, ce l'am publicat în nrii premergětori ni se scrie, că partea socială și în special petrecerile arangiate încă au reușit pe deplin. Comitetul parochial a arangeat o cină comună în hotelul cel mare, unde s'a toastat cu însuflețire pentru Escelenția Sa I. P S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, pentru Maj. Sa monarchul, pentru președintele I. Dan, pentru referentul scolariu M. Voileanu, pentru comitetul parochial, pentru dómne și pentru popor. S'a arangeat cu ocasiunea acésta o mică producțiune declamatorică-musicală și apoi s'a jucat până în ḑorile ḑilei. Toți învěțătorii s'au depărtat fórte mulțămiți de primirea cea bună, ce li s'a făcut în Cincul-mare.

* (**Miseria scolară în Ungaria.**) Ḑiarul național slovac „Narodnie Noviny" se ocupă într'un articul de fond întitulat „Miseria scolară", cu noul circulariu al ministrului ung. de culte și instrucțiune publică. In acest circulariu se ḑice, că 1,228.882 copii nu cercetéză scóla, apoi că 2000 comune sunt fără scóle, ér în 200 comune copii nu cercetéză de loc scóla. Ministrul mai ḑice în circulariul seu, că s'ar putea ajuta, dacă ar fi bani La aceste ḑiariul slovac face următórea nimerită observațiune: „Nu aruncați banii pentru asiluri de copii, pentru magia-

risare, nu procuraţi sinecure pentru ignoranţii bancrotaţi!“ Circularul mai spune, că 300 de locuri de învĕţători sunt vacante, 3000 de învĕţători sunt fără diplomă, ér 1600 învĕţători nu sciu unguresce

---

*) Ce feliu de acusă, disciplinară, criminală? se face dl vice-comite, că nu scie.

*) Dl Velovan s'a subscris președinte al reuniunei etc. ci aci n'a vrut sě vadă bine dl vice-comite.

* (Cas de mórte.) Din Blaş se anunţă, că canonicul-preposit **Constantin Papfalvi** a rĕposat Marţi la 3 óre după amédi.

* (Necrolog.) Subscrişii cu inima frântă de durere anunţă, că iubita lor mamă, sócră, mamă bună şi consângénă *Elisabeta Balomiri* vĕd. *Isac* a încetat din viéţă Luni în 19 Decembre 1892 la 4 ½ óre diminéţa, în anul al 78-lea al vieţii şi 12-lea al vĕduviei sale, înpărtăşită cu sântele sacramente ale muribundilor.

Rĕmăşiţele-i pămêntesci se vor înmormênta Mercuri în 21 Decembre a. c. la ½ 3 óre p. m. dela locuinţa sa din strada Mănăşturului din afară Nr. 2.

Parastasul pentru sufletul seu se va ţiné în 22 a lunei curente la 10 óre a. m.

Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria binecuvêntată!

Cluş în 19 Decembre, 1892

Dr. Aureliu Isac, şi soţia Elisa Roşescu, copii: Aureliu Valeria, Emiliu şi Lucia, Dr. Pompiliu Isac şi soţia Elena Oniţiu, copii: Virgiliu şi Enea şi consângenii numĕroşi.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre, 1892.

	Viena	*B.-Pesta.*
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	113.95	113.90
Galbeni împĕrătesci	5.68	5.67
Napoleon-d'ori	9.57	9.55
Mărci 100 imp. germane	59.05	59.—
Londra 10 Livers sterlingi	120.10	120.—

Nr. 1072/892 [246] 1—3

Edict.

In sensul graţiósei decisiuni consistoriale din 16 Decembre a. 1886 Nr. 6753 B. Maria G. Mitoc din Scheiu în Braşov, carea aprópe de 7 ani a părăsit Braşovul şi cu necredinţă pe soţul ei legitim Neculae V. Fulga, sĕ citéză a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 5 Decembre, v. 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. din tractul Braşovului

Ioan Petric,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	**P. Ladány**	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	--	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluş. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—		4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriş	—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuş. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copşa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighişóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Braşov pl.	--	2.48	4.20	--	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos.		—.—	10.—	-	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timişóra**		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă óreled e nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul. numai Sâmbăta	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul uumai Lunia	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—		5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—		4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57						
—	—	5.03	3.34	6.19	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Branicica	6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	**Alba-Iulia**	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna pl		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. **Sibiiu** sos		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131. Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl , 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferenţele prelaţilor catolici.

II.

După cestiunile actuale de politică bisericéscă prelaţii sau ocupat cu regularea congruei sau a salarisării preoţimei romano şi greco-catolice, După datele, ce le-a avut la disposiţie comisiunea alésă mai nainte pentru studiarea congruei, deşi ele nu sunt complete, se vede că dacă ar fi sĕ se salariseze preoţii (plebanii) cu câte 600 fl., şi capelanii cu câte 500 fl., ar fié lipsă pe an pentru 18 episcopii — căci din 6 episcopii n'au întrat datele, — suma de 907,359 fl. Din acéstă sumă s'ar veni pe 12 episcopii rom.-cat. suma de 198,591 fl., precând pe cele 6 episcopii gr.-cat. s'ar veni suma de 708,768 fl., fiind preoţimea gr.-cat. mai slab dotată.

Ar fi de lipsă deci preste un milion de floreni cel puţin pe an, ca sĕ se pótă salarisa preoţimea, cu salarele amintite mai sus.

Prin decisiunea conferenţei întru resolvarea congruei însĕ nu s'a hotărît a sĕ da anual nici un jumĕtate de milion pentru scopul acesta.

In privinţa acésta s'au presentat trei propuneri, dintre cari a fost primită în principiu propunerea episcopului Schlauch, dela Orade, în sensul căreia s'a decis, că episcopii, capitulele etc. ofer 10 milióne pentru dotaţia preoţimei inferióre şi eventual pentru ajuţorarea institutelor de învĕţământ. Suma acésta de 10 milióne sĕ va întabula pe domeniele mai mari bisericesci şi va forma fondul congruei. Interesele lui — cel mult de 5%, — sĕ vor manipula de o cassă centrală şi va fi dirigeat de un consiliu de 140 de membrii, — 70 din cler, 70 laici, — în sfera căruia vor aparţinea cele mai vitale cestiuni ale catolicismului, precum cougrua, autonomia, instrucţia etc.

Afacerea şi regularea congruei intereséză în câtva şi pe poporul român.

Prin punerea în pracsă a decisiunii conferenţei, se vor ajutora şi preoţii români gr.-cat. şi îmbunătăţirea stării materiale a acestui cler numai spre bucurie ne póte servì la toţi, dar de altă parte ni se insuflă şi un fel de îngrijire, o nedumerire, că óre nu va serví acésta de un mijloc pentru proselitism în favorul catolicismului, proselitism, de care bine ar fi, ca poporul nostru sĕ fie scutit pentru totdeuna.

Mai departe, — privită cestiunea din punct de vedere naţional-românesc, — se póte nasce în ori-ce român nedumerirea, că óre prin tinderea ajutórelor din fondul congruei, la a cărui dirigiare românii gr. cat. vor lua parte în mĕsură de tot mică, nu va fi influinţată preoţimea în independenţa acţiunilor ei naţionale?

Nedumerirea acésta sĕ nasce de acolo, căci trăim în era şovinismului, de care puţini dintre magiari sunt scutiţi şi chiar cu privire la acésta cestiune ni sĕ spune într'un ḑiar din capitală, că ce este de făcut.

In conferenţa prelaţilor s'a accentuat, că pentru regularea dréptă o congruei este de lipsă reducerea parochiilor gr.-cat. La acésta „Bud. Hirl." ḑice: „Reducerea acésta este şi cestiune financiară, dar şi o cestiune politică importantă ... căci nu este numai despre aceea vorba, cum sĕ se pótă ajutora preoţii miseri gr.-cat., ci şi despre aceea, că cum sĕ se pótă păstra pentru magiarism massa considerabilă a credincioşilor gr.-cat.!"

Astfel deci e întrebare, că pentru preoţimea gr. cat. română cei de la fondul congruei întru tinderea ajutórelor nu vor fi ceea-ce dă a înţelege latinul: „Timeo danaos . . .?

Dea Dumneḑeu, ca nedumeririle aceste sĕ nu se împlinéscă, în interesul poporului român!

Revista politică.

In camera francesă s'a distribuit de către dl Boucher, în numele comisiunei vămurilor, un raport, care conchide la adoptarea proiectului prin care se determină raporturile comerciale între Francia şi România.

Raportul constată că România e chemată la un mare viitor comercial şi va representa pentru industria francesă un debuşeu preţios.

Francia a încercat în zadar ca sĕ obţie dela România óre-care concesiuni asupra trifului seu. Raportorul este cu tóte acestea încredinţat, că atunci, când impreјurările, desvoltarea raporturilor internaţionale, atunci, când chiar interesul comerciului şi al consumaţiunei sale o vor face pe România sĕ-şi modifice tariful seu vamal, ea va cunósce procedările, de care s'a servit aḑi Francia în privinţa ei şi va acorda comerciului frances de esportaţiune, în puntele semnalate de guvernul francez satisfacţiunile legitime, care vor ajuta desvoltarea acestei esportaţiuni.

* * *

Se scie teza, pe care o susţineau ḑiarele rusesci şi în special „Novoie Vremia" deunăḑi, când se svonise, că Bulgaría ar avé de gând sĕ facă sĕ staţioneze câte un vas de rĕsboiu în porturile Burgas şi Varna. „Marea Négră este, după tratate, esclusiv a Rusiei şi a Turciei", — acésta era premisa pe temeiul căreia s'au început apoi acusări împotriva statelor dunărene, cari aveau pretenţia de a-şi susţiné şi ele un crâmpeiu de marină.

In discusiune au întrat însĕ şi alte ḑiare europene, şi acum mai pe urmă se ocupă cu întrebarea: A cui e Marea Négră? şi un ḑiar, a cărui imparţialitate în cestiune trebue sĕ dea o greutate cu atât mai mare opinielor, ce emite. Este ḑiarul german „National Zeitung", care rĕspunde în chipul următor gazetei „Novoie Vremia" şi colegelor sale:

„Ţĕrmurii Mărei Negre nu aparţin esclusiv Rusiei şi Turciei, ci o parte destul de însemnată a cóstei apusene e proprietea regatului suveran al României.

„In chip mijlocit trebue sĕ se mai aibă apoi în vedere şi Bulgaria, în posesia căreia se află o însemnată parte a ţĕrmului, spre miaḑă ḑi dela ţĕrmul român. Pórta póte sĕ concédă statului seu vasal tot ce crede cu cale din drepturile, pe care ea le posedă ca stat ţĕrmurén al Mărei Negre; singura condiţie ce se impune este ca Bulgaria sĕ rĕmână pe uscat, ca şi pe apă sub suzeranitea Turciei.

Dacă acum Rusia simte necesitatea de a comunica liber cu posesiunile sale din Oceanul Pacific pe cea mai scurtă cale maritimă şi sĕ se potă afirma ori-când ca putere maritimă şi în Marea Mediterană, şi alte puteri pot avé o necesitate tot atăt de îndreptăţită de a sta neîmpiedecate în comunicaţie cu ţĕrmurii Turciei, Bulgariei, precum şi cu ai României.

„Argumentarea produsă de „Novoie Vremia", că tratatul din Paris nu amintesce de cât despre Rusia şi Turcia ca puteri ţermurene ale Mărei Negre şi că tratatele care au urmat n'au schimbat nimic din acéstă disposiţie, începe cu o neesactitate atât de evidentă, în cât causa, pe care o apĕră numitul ḑiar trebue sĕ stea fórte slab, dacă nu póte sĕ producă alte motive de drept şi istorice.

„Când s'a încheiat la 1856 tratatul din Paris, nu esista încă România de astăḑi, ci numai cele două principate dunărene, care erau state vasale ale Turciei, şi afară de acésta nu posedau decât un fórte îngust ţĕrm la miaḑă ḑi dela gurile Dunării. Ele nu putéu fi deci amintite special ca state riverane, de óre ce se cuprindéu în espresiunea Turcia.

„Atunci Marea Négră a fost neutralisată, ce e drept cu concesia pentru Rusia de a puté întreţiné vase de rĕsboiu într'ênsa, dar nici odată mai multe de cât Turcia; se subinţelegea atunci de sigur poliţia maritimă şi riverană.

In anul 1871 esistă deja, ce e drept, o Românià unită dar acest principat era încă tot un stat vasal turcesc. Conferenţa dela Londra, care a redat Ru-

---

FOIŢA.

Nóptea strîgoilor.

– Novelă de Zschokke. —

Lumea nóuă.

(Încheere.)

Dar visul cel greu îmi eră încă fórte clar înaintea ochilor. Gândiam, că me voiu scăpa mai uşor de el, dacă 'l voi comunica şi soţiei mele. Ea ascultà şi devenì tot mai seriósă.

„Intr'adevĕr", ḑise într'un târḑiu surîḑênd, „omul ar puté aprópe crede în cele ce se întêmplă în nóptea strigoilor. Tu ai visat o predică întrégă".

„Fi mai evlavios evlaviosul meu, căci cu tine nu a vorbit în vis altul, decât ângerul tĕu păzitor. Scrieţi visul acesta pe hârtie, căci un astfel de vis e mai interesant, decât multe întêmplări din viéţă".

Eu pun mare preţ pe visuri, căci ele ne presintă pe noi înşi-ne; în ele ni se oglindéză fórte des sufletul nostru!"

Ispititoriul cu ispita.

O nu atâta estraordinară, cât curiósă întêmplare îmi făcù în ḑiua aceea visul din nóptea strîgoilor mai interesant.

Soţia mea învitase prietini şi prietine din orăşel la o serbare familiară şi fiind-că era ḑiua atât de frumósă, luarăm améḑa afară în grădină.

Visul meu era pe jumĕtate sters din memoriă prin realitatea cea frumósă

Deodată ìmi anunţă servitoriul pe un domn strein, care ar voí sĕ vorbéscă cu mine şi ar purta numele de Baron om-diavol de Drostov. Fanny observă, că pe mine me cuprinse o spaimă. „Au nu vei tremura înaintea ispititoriului, dacă nu aduce cu sine şi ispìta", îmi ḑise ea rîḑênd „şi chiar înaintea ispitei sĕ nu tremuri, dacă me veḑi lângă tine!"

Me dusei în curte, unde me astepta într'adevĕr „Roşul" meu din Praga şi me salută ca pe un vechiu cunoscut! „Veḑi dle, că me ţin de cuvênt. Trebue sĕ vĕd pe iubitórea dtale Fanny, cu care făcuì prin epistolele d-tale cunoscinţă. Şi apoi — continua el — îţi mai aduc şi nesce óspeţi, pe fratele meu şi pe soţia aceluia. Dar cumnată-mea te cunósce deja. Ne-am întâlnit pe neasteptate în Dresda şi acum călătorim la olaltă.

Eu îmi esprimaì bucuria. Intr'aceea întra şi un domn gros în curte şi cu el şi soţia lui, în vestminte de călătorie. Închipuiţi-ve surprinderea mea — era Iulia, soţia starostelui.

Iulia nu era atât de perplecsă, ca mine, deşi ea devenise palidă de tot.

După primele complimente îi conduseì pe óspeţi la soţia mea şi îi presentaì.

Ispititoriul din Praga îi făcuse soţiei mele cele mai multe complimente.

„Deja în Praga te adoram" — îi ḑise într'un ton fin — „căci eu ve cunosceam tóte secretele fără scirea bărbatului d-tale".

„O, tóte aceste le sciu!" îi respunse Fanny! „Sciu, că le-ai plătit secretele aceste cu o mie patru sute taleri, dar totuşi esci d-ta un om rĕu, căci i-ai causat lui Robert o nópte atât de neplăcută".

„Dar écă Fanny", me adresaì eu către soţia mea: „nu numai ispititoriul e aci, dar şi soţia starostelui — écă Iulia!"

Fanny şi Iulia' deşi nu se mai vĕḑuseră, totuşi se împrietiniră curênd şi le plăcù mult sĕ me ieie pe mine de obiectul discursului lor şi sĕ se încerce a me năcăjí. Pentru mine fù acésta ḑi o sĕrbătóre de tot dragă — a vedé fiinţele aceste dóue şeḑênd lângă olaltă. Iulia o femeie frumósă — dar Fanny un ânger!

Iulia, precum îmi spuse la preumblarea nóstră prin grădinà, era fórte fericită. Ea îşi iubia bărbatul ei din tótă inima, dar cumnatului îi păstra cel mai adânc devotament — îl iubia mai mult ca pe un tată. Acela — după cum îmi descoperì — fusese mult timp în călătorii, ér acum trăia ca filosof între cărţi şi ca econom la moşia sa cea mare din Polonia, aprópe de moşia bărbatului ei. Când vorbia de el era ca inspirată şi susţiné, că nu póte fi pe pămênt un om mai nobil ca dênsul. Eu învĕţaì din vorbele ei, că nu e bine sĕ te încreḑi prea tare în fisionomii.

„Pentru ce ai rostit apoi în Praga cuvintele acele către mine" — ḑiseì într'un târḑiu către Roşul cel onorabil: „Cunosci-me şi stii ce cer dela d-ta?" Căci tocmai cuvintele aceste m'au neliniscit şi au influinţat şi în vis asupra-mi."

„O Dómne!" esclamà el: „voiam sĕ te fac sĕ înţelegi, că eu sunt acela, care ţi-a aflat portfoiul, şi că d-ta poţi avea siei libertatea mişcărilor pe Marea Négră, nu se puté ocupa dar cu România ca stat deosebit riveran.

„O modificare hotăritóre a adus însĕ, tocmai în acest punct tratatul de pace dela Berlin din 1878 sub dóuĕ condiţii: 1 Recunóscerea libertăţii religióse precum şi tratarea tuturor strĕinilor pe picior de egalitate cu indigenii, şi 2 cedarea Basarabiei la Rusia, în schimbul căreia România primea insulele formând Delta Dunărei, insula Şerpilor, Dobrogea şi o făşie de pămênt la médă-ḑi de acéstă provincie. România a fost recunoscută, cu aprobarea şi a Rusiei, ca stat independent suveran. In chipul acesta România a devenit totodată şi un stat riveran al Mărei Negre. Teritoriile pe cari le a primit, fuseseră până atuni părţi ale Turciei, şi deodată cu eie au trecut asupra României şi tóte drepturile de suveranitate pe care acel stat le esercita asupra lor. Acesta este un lucru de sine înţeles, de îndată ce tratatul nu cuprinde nimic care sĕ dispună altfeliu, şi mai ales că el cuprinde deja tóte condiţiunile restrictive, sub care s'a recunoscut neatêrnarea României.

„Argumentarea ḑiarului „Novoie Vremia“ nu póte dar decât sĕ facă impresia lipsei totale de argumente, în care sĕ găsesce Şi totuşi ea ajunge până la amenintarea că Rusia ar captura pe séma flotei sale ori-ce vas de rĕsboiu nerusesc şi neturcesc, care s'ar arĕta în Marea-Négră. cu alte cuvînte ori-ce vas de rĕsboiu românesc şi bulgăresc, de ocamdată, firesce, nici nu esistă. La acésta ameninţare observăm numai atât: „Novoia Vremia“ nu e guvernul rusesc“.

O scire din Petersburg spune, că prinţul Gagarin, presidentul societăţii rusesci de navigaţie pe Dunăre şi Marea Négră, a înaintat guvernului rusesc un raport, în care voesce sĕ arete, că va fi cu neputinţă flotei comerciale rusesci sĕ şi continue activitatea pe Dunăre, câtă vreme vor ţiné raporturile politice actuale ale Rusiei cu Bulgaria şi România, deóre-ce germanii şi austro-ungarii fac greutăţi la fie care pas ruşilor în acele ţĕri. Prinţul Gagarin spune, la sfârşitul raportului sĕu, că activitatea societăţii rusesci în astfel de împregiurări n'ar puté sĕ aibă nici un succes, chiar nici dacă guvernul ar spori subvenţia, pe care o acórdă societăţii.

La aceste „Timpul“ face următórele observări:

Societatea de navigaţie Gagarin face afaceri próste şi are nevoie de a i-se mări subvenţia. Tréba ei şi a guvernului rusesc.

Dar nu s'ar puté óre ca societatea Gagarin sĕ nu amestece în afacerile ei comerciale statul român şi cel bulgar, care de sigur nu sunt vinovate, dacă tinera societate rusă de navigaţie e bătută de concurenţa bĕtrânelor societăţi austriace. „Lloyd“ şi „Donau-Dampfschiffahrt-Gesellschaft“?

* * *

Din Roma se telegrafézá gazetelor vestea, că între puterile alianţei întreite şi Englitera a fost ḑilele acestea un schimb de păreri asupra cestiunei revisuirei constituţiei bulgare în sensul, de a permite moştenitorilor prinţului Ferdinand de a păstra religiunea părintelui lor.

In urma acestui schimb de păreri, representanţii Italiei, Austriei şi Engliterei au fost însărcinaţi sĕ facă dlui Stambuloff observaţii neoficiale asupra primejdiilor, cari ar putea se resulte din reforma proiectată în privinţa religiunei prinţului şi a moştenitorilor lui. Dl Stambulov s'a mulţămit sĕ rĕspundă, că ori ce temere ar fi neintemeiată. Totuşi în sinul cabinetelor sus numite îngrigirea continuă a domni şi se aştéptă cu încordare vocile din Rusia.

„Daily News“ anunţă că, cu ocasiunea modificărei constituţiei bulgare, prinţul Ferdinand şi prinţesa Clementina ar dori sĕ asigure tronul Bulgariei unui nepot al prinţului Ferdinand pentru casul, când el însuşi nu va avé copii. In acest scop se are în vedere unul dintre cei trei fii ai ficei celei mai tinere a prinţesei Clementina cu ducele Macsimilian de Bavaria. De altfeliu prinţul Ferdinand a făcut deja un testament, prin care rógă Sobrania sĕ alégă pe unul din nepoţii sei în casul, când el ar muri fără moştenitori direcţi.

* * *

In şedinţa din 19 l. c. la desbaterea bugetară deputatul Pázmandy ţinu o vorbire lungă. După-ce persifléză democratismul guvernului, vorbitoriul se ocupă de activitatea fişpanilor şi mai ales de a acelora, cari vreau sĕ-şi facă carieră. Intre acestia numĕră şi pe fişpanul comitatului Făgăraş Guido Bausznern, care odinióră scriea articoli prin foi germane şi da sfaturi lui Bismarck. Citéză dóuĕ puncte dintr'o ordinaţiune, ce a dat-o către vice şpanul comitatului Făgăraş, în care se ḑice, că funcţionarii din comitat sĕ voteze tot déuna după cum li-e datoria şi la adunările generale sĕ se presente îmbrăcaţi în costume negre, dacă n'au *diszmagyar*. Aşa dară fişpanul Făgăraşului a devenit şi garderobă, ḑise Pázmandy. De altfeliu sub guvernarea acestui fişpan lucrurile au ajuns acolo în comitatul Făgăraşului, încât vice-şpanul comitatului a declarat că va merge la adunări cu kutya-korbacs, la ceea ce deputatul N. Şerban a rĕspuns pe cale ḑiaristică, că kutya-korbacsul se va întórce pe spatele lui Dar mai sunt şi alte nĕcasuri la Făgăraş. Inainte de acésta la Făgăreş se vorbia unguresce în adunări comitatense, decând însĕ e fispan Baussneru, se vorbesce românesce.

Vorbind apoi de cestiunea de naţionalitate, Pázmandy ḑise, că mişcările de naţionalitate au luat astfel de dimensiuni d. e. în Abrud, încât primarul orăşenesc a fost silit se céră dóuĕ batalióne de soldaţi, cari sĕ staţioneze acolo, fiind că în tótă ḑiua se póte aştepta isbucnirea revoltei. Am vĕḑut în Alba-Iulia, ḑise Pázmandy, că ofiţerii unui regiment din armata comună, au cântat în cafenele numai românesce au jucat jocuri românesci, au vorbit românesce, aşa că i se părea omului, că se află în Bucuresci. Soldaţii magiari sunt siliţi se vorbéscă în limba valachă în regiment Agitatorii naţionalităţilor vĕd acésta, deci sĕ nu aşteptăm, ca statul, magiar se fie stimat de agitatori.

Weckerle: a declarat că relele aceste se vor îndrepta.

Cronică.

Zarand, în Decembre 1892.

De ale timpului. — Economic. — Alegeri municipale. — Virilişti în comitatul Huniedórei.

Suntem în toiul ernei A nins şi ér a nins. Preste tot afară la câmp néua e de un metru, şi pe alocurea până la doi metrii. Comunicatiunea e fórte anevoiósă, şi în unele comune e întreruptă. Avem érnă ca în Rusia. Precum se vede, în anul acesta s'a înăsprit de tot érna, şi a ocupat un reviu mai estins ca altă dată. Fulgii de neą au ajuns în blânda Italie până pe la Neapol. Sĕ nu ne mirăm dară noi, cari suntem puşi de pază ai munţilor, că avem o érnă adevĕrată. Gerul nu e mare.

In urma iernei grele lemnele în piaţa Bradului sunt scumpe în mod aprópe fabulos, şi încă şi aşa se capătă fórte greu. Preţul unui stângen de lemne s'a ridicat până la 20 fl. v. a. Lucrul aprópe necreḑut şi totuşi pur adevĕr. —

Causa scumpetei de lemne provine din cuantul mare de lemne ce se consumă ḑi de ḑi prin societăţile, cari esploatéză băile de aur din Ruda, Băiţa, etc. S'au dat şi de cărbuni de pétră la comunele Mestécăn şi Cebea, dar acestia nici pe departe nu sunt de ajuns de ars la variele maşinării.

Economii noştri — puţini câţi mai au păduri proprii — ar trebui sĕ grigéscă de ele ca de ochii din cap, fie că sunt pădurile de lemne pentru foc, ori de lemn de lucru, cum e goronul şi altele. Cu devastările har Domnului! dar s'a mai pus frâu cel puţin în pădurile comunali.

Nu mai puţin sunt scumpi articlii de consum d. e. carnea, óuĕle, laptele cari se caută în fie-care ḑi. Barem dacă s'ar deda şi economii şi económele nostre muntene a fi cu băgare de sémă la acesti articlii tare căutaţi.

Eftine, de batjocură eftine sunt bucatele, grâul per Hectolitru 4 fl. 50 cr., ér cucuruḑul 3—3 fl. 20 cr., per Hl. Vitele se ţin la preţ.

Fânul se caută de pe acum, şi e tare probabil, că la cas de a fi érnă lungă, se va scumpi tare, de óre-ce în tómnă nu s'au cosit de loc otavă, durênd seceta în tot decursul verei.

Sămênăturile de tómnă ernéză bine, avênd néuă din abundanţă.

La 13 Decembre n. s'au efeptuit alegerile de membrii municipali în pretura Brad şi Baia de Criş. Cercurile electorali sunt 4, al Bradului, Baiţei, Baia de Criş şi Vaţa. Se înţelege, că alegerile au reuşit în mare parte pe placul stăpânirii. Şi pre cât timp cei din fruntea comitatului şi argaţii lor nu vor avé respect, şi nu vor fi controlaţi în respectarea legii, nici n'au sĕ decurgă altcum alegerile, decât numai în favorul lor. Condiţiunile în cari se fac alegerile sunt anume dispuse ca administraţiunea şi namai ea sĕ aibă mână liberă şi sĕ potă lucra în alegeri cu efect. Preşedinţi de alegere sunt şi au fost magiari afară de cercul Băiţei, unde au fost şi un român ai celor din fruntea comitatului.

Până în 11 Decembre în pretura Brad şi póte Baia de Criş dintre românii, cari ar fi voit sĕ lucre, ca aleşii români se fie gata a lupta în adunările municipale, nu au avut nici o cunoscinţă de ḑiua alegerei; ér masa alegĕtorilor, comune întregi n'au sciut nimic. Iată cum s'a făcut în centrul preturei Brad cunoscută ḑiua alegerei. Duminecă în 11 Decembre după 12 óre un servitoriu de oraş bate toba, că va fi alegerea Marţi. Ce feliu de alegere nu sciù sĕ spună nici el. Pe piéţa, unde sĕ bătea toba nu era nimeni. Un alegĕtoriu merge la notariu, cere lista alegĕtorilor, dar pe notariu îl ia gura pe dinainte că: lista e la preşedintele alegerei.

In celelalte comune chiemat fiind judele în 12 Decembre, n. i-s'a spus, că se aducă alegĕtori, căci deja în 13 va fi alegere la comitat. Judele a încunoscinţat pe cine a vrut şi a cărui mutră scie că e la disposiţia notariului Ba-ce e mai mult, fiind judele om, care nu scie scrie, nu i-s'a dat lista de loc, ci după-cum a dat Dumneḑeu aşa a chiemat el. De aci a urmat faptul, că s'au presentat la alegere ómeni, cari n'au avut vot. Firesce, acestia au fost indrumaţi acasă Din unele comune nu s'a presentat nimenea d. e. din Dupăpétră unde nimenea nu a sciut de alegere; ér din altele a venit judele cu juratul d. e din Blaşeni, Buceş etc. Massa alegĕtorilor nu a sciut nimic de alegere. Aceste sau întêmplat în cercul Brad — Au venit alegĕtori puţini din Vaca, Valea-Brad, Ţeraţel şi Brad — cu totul 90 alegĕtori, abia atâţia câţi alegĕtori are Bradul singur.

Singur numai cu aceste comune au putut sĕ lucre cevaşi şi fruntaşii români între alegĕtori, — în ultimul moment.

In urma comunicaţiunei grele, şi lipsind timpul fisic, în dóuĕ notariate românii n'au putut face nici un vot pentru lista lor — cercul notarial Mihaleni şi Buceş. In cercul Bradului voturile s'au împărţit A căḑut lista românilor şi a eşit lista pretorelui. Românii adevĕraţi, cum am ḑice, şi-au compus lista din 9 membrii români independenţi, între cari 4 profesori 3 preoţi, un advocat şi un medic; éră pre lista pretorelui erau din graţie: 2 profesori români, 4 magiari şi alţi trei români, ómenii stăpânirei. Lista românilor a căḑut cu 38 voturi contra 51 voturi, ce avu lista pretorială.

In fruntea listei magiare firesce a reuşit pretorele Krasznay — omul carele timp de 2 luni a ţinut miliţie în Brad şi a înscenat percuisiţiunile mârşave. Şi a eşit cu voturi românesci — acésta e durerea.

S'a aflat între români un candidat de jude mic, altcum nealegătoriu, carele ţintind cu ochiul la blidul de linte, ce i s'a pus în prospect din partea preturei, a sedus alegĕtori din Ţerdeal, Valeabrad, Brad şi Vaca sub cuvênt, că listele ce le dedea sunt cele ale partidului român. Va sĕ ḑică s'a aflat códe de topor între români, şi încă un om cu cevaşi carte, carele a abusat în mod detestabil de trecerea sa din trecut, şi astfeliu a căşunat căderea listei române.

S'au mai aflat durere şi câţiva oportunişti chiar din centru — Brad — cari nu s'au presentat la vot, deşi sunt cu totul independenţi unii.

Dacă şi în alegeri municipali ne temem, că se mânie pretorele — ori mai sunt póte şi alte consideraţiuni; atunci putem ajunge cu oportunismul până acolo, încât nici la biserică nu vom merge fără concesiunea administraţiunei. Din comunele vecine, deşi preoţii veniră cu alegĕtorii, totuşi şi dintre acestia au votat contra nóstră.

Şi dacă întrebi pentru-ce? Atunci ésă la ivélă, că puterea notariului şi a esecutorului au covârşit autoritatea preotului sau a altui fruntaş din comună. Sistemul de corupţiune şi intimidare au pătruns adênc în popor, şi prin ele nedesciplina între alegătorii nostri.

A căḑut lista română, dar o mângăiere totuşi ne rĕmâne, că s'au aflat alegători, cari cu nici un preţ nu au vrut sĕ lingă mâna, carea i-a pălmit atât de brusc.

In cercul Băiţei lucrul a mers mai net, deórece ómenii s'au dat după pĕr şi au băgat în listă şi pre subpretorele din Brad P. V. Se vede, că celor din ţinutul Băiţii nu le-au căḑut aşa greu perchisiţiunile şi denunciările ticălóse din vara trecută, şi astfeliu s'au dat la învoélă.

In cercul Vaţa şi Baia de Criş au decurs lucrul tot ca şi in Brad. Românii au fost aleşi ca din graţie

Până când are sĕ mérgă tot astfeliu?

încredere în mine. Dar d-ta ai rĕmas atât de rece, ca şi când eu aşi fi omul cel mai suspect. Eu însĕ am observat neliniscea d-tale şi îmi era frică, că nu mi am aflat persóna, căreia sĕ-i imanuez portfoiul.

Acum îi povestìi visul. Dle esclamă el — sĕ trăéscă spiritele nopţii trecute! Visul acesta merită a fi un capitlu din filosofia morală sau psichologie. Dacă nu-l vei scrie din fir în pĕr o fac eu şi ţi-l trimit tipărit! Cuprinde nisce învĕţăuri admirabile! una îmi place, că în visul acesta eu sunt îngerul păzitor — altcum nu mi-ar plăcea, sĕ mai aud de aventura d-tale!“

Ḑiua decurse între multe povestiri, ce se încinseră între om-diavolul cel înţelept şi noi ceilalţi.

După-ce înserase şi ne condusĕrăm óspeţii cei iubiţi până înaintea postei, se adresă Fanny către mine:

„Aci ne luăm adio şi nu mai însoţim ispita cea frumósă nici un pas mai mult. Visul din nóptea strigoilor are şi pentru mine însemnătate. Cunosci dragă pe Fanny, şi scii ce pretinde dela tine?“

Sibiiu, în Octobre, 1392.

Ilariu Chendi.

In comitatul Huniadórei sunt, pre cât cunosc după numele românesci 32 virilişti români:

1. Berivoiu, 2. Mihaiu I., 3. Dr. Mihu, 4 Murĕşan, 5. Mihu Ioan, 6. Olariu advocat 7. Nicóră, 8. Popoviciu Bucur, 9. Bárdosy, 10. Doboi Tóder, 11. Şelariu, 12. Braşovan, 13. Serafin, 14 Corvin, 15. Feier Aron, 16. Brănduşă, 17. Petroviciu, 18. Ardelean. 19. Vlad. 20. Obădău, 21. Popoviciu Petru, 22. Balomiri Aviron, 23. Dr. Petco, 24. Procop, 25. Popoviciu Lazar, 26 Dr Tincu, 27. Baciu, 28. Juga 29. Albu. 30 Mihailă Panfilie, 31. Murĕşan S., 32 Longin Ardelean.

Mai sunt aleşi încă pre de dóuĕ ori atâţia, între cari şi advocaţii, ce avem. Acestia ar fi totuşi destui pentru-ca cei din fruntea comitatului — la cas de a păşi noi cu tótă resoluţia — sĕ nu-şi mai pótă face mendrele după placul lor, şi în detrimentul nostru.

Max . . .

Proiectul de lege

presentat în camera României, de dl ministru T. Ionescu, asupra clerului mirean şi seminarelor.

Capitolul I.

Parochiele şi personalul lor.

Art. I. — Nr. parochielor din tótă ţéra se ficséză la 297 urbane şi 2807 rurale.

Tóte bisericile din ţéră afară de mitropolii şi episcopii fac parte dintr'o parochie.

Nu fac parte din parochii bisericile de la mănăstirile: Căldăruşani, Cernica, Ciolanul, Cheia Teleajenului, Ciocanu, Dălhăuţi, Găvanul, Găvănele, Ghigiu, Horaţia, Isvórele, Lainici, Neamţu, Secu, Nifon, Pestera, Predealul, Rafailă, Roboia, Slănişóra, Turcău, Turnu, Vorona, Vărzăresci, Bistriţa, Bogdana, Cosula, Cozia, Dealul, Goroveiu, Polovraci, Raşca, Sadova, Slatina, Tismana.

Art. 2 — Parochiile, de care se vorbesce la art 1 sunt cele ficsate de sântul sinod în şedinţa sa dela 8 şi 9 Decembre 1888.

Se vor puté modifica înainte de punerea in aplicare a acestei legi, de către sântul sinod în acord cu ministerul cultelor, circumscripţiunile parochielor fără însă a spori numĕrul lor

Norma, după care se vor putea face modificările va fi pentru parochiele rurale comuna; ér pentru cele urbane numĕrul de 400 familii minimum.

După punerea în aplicare a acestei legi nici o modificare nu se va putea aduce acestor parochii, de cât prin lege.

Art. 3 — Bisericile sunt parochiale şi filiale.

Bisericile filiale cum se găsesc în alte cătune de cât biserica parochială se vor întreţiné şi de aci înainte.

Art. 4 — Nimeni nu póte înfiinţa o biserică nóuĕ de cât cu voia episcopulni respectiv şi a ministeriului cultelor şi cu obligaţia, dacă aceea biserică nu se zidesce ca sĕ înlocuiască o biserică parochială, ca acel ce o înfiinţază sĕ asigure un fond suficient pentru întreţinerea bisericei şi a personalului ei conform acestei legi.

In aceleaşi condiţiuni particularii pot, cu autorisaţia episcopilor respectivi şi a ministerului cultelor lua asupra lor o biserică filială.

Paraclisele particularilor nu întră în numĕrul bisericilor parochiale sau filiale. — Ori cine póte face asemenea paraclise cu autorisaţia episcopului respectiv.

Când însĕ particularii doresc a avea la paraclise un personal clerical permanent deosebit de acela al bisericilor din parochia sa, ei vor fi datori a se supune obligaţiunilor cuprinse în acest articol, pentru cei ce doresc sĕ înfiinţeze biserici nóuĕ.

Art. 5 — In fie care parochie va fi un preot paroch, doi cântăreţi, pentru cele urbane şi un cântăreţ, pentru cele rurale.

Fie care biserică urbană va avea un paracliser.

In parochiele rurale, care au mai multe biserici filiale situate în diferite cătune, va putea fi şi un al doilea cântăreţ.

Art. 6 — La metropolii vor fi câte patru preoţi şi câte patru diaconi, la episcopii trei preoţi şi doi diaconi.

Art. 7 — Bisericile ale căror fonduri particulare ajung spre a plăti câte trei preoţi şi un diacon, îi vor putea avé.

Până la stingerea personalului aḑi în fiinţă, ele vor putea păstra numĕrul actual de preoţi şi diaconi chiar dacă ar trece preste cifrele de mai sus.

Art. 8 — Mănăstirile de maici vor avé câte doi sau trei preoţi după însămnătatea lor. Unul din acesti preoţi va fi şi confesor. Ei vor fi trataţi ca parochii rurali.

Până la stingerea personalului aḑi în fiinţă preoţii, de la mănăstirile de maici vor putea sĕ rĕmâe tot acolo chiar dacă ar fi mai numĕroşi, consideraţi că supranumărari.

Preoţii de la mănăstirile de călugări nu întră în prevederile acestei legi. Ei nu vor primi nici o plată deosebit de întreţinerea lor monachală şi nu vor putea trece la parochii sau la mitropolii şi episcopii, decât dacă întrunesc condiţiunile de admisibilitate prevĕḑută în acéstă lege.

Art. 9 — Bisericile de la cimitirile din comunele urbane vor fi deservite pe rând de toţi preoţii din aceea comună.

Comunele urbane, care ar voi se aibă un preot deosebit pentru cimitire, o vor putea face plătindu-l dênsele conform cu acéstă lege.

Art. 10 — Toţi preoţii aḑi în fiinţă, cari trec preste numĕrul parochienilor, vor fi adăogaţi cu titul de preoţi supranumerari la bisericile parochiale sau filiale, după regulele relative la numirea parochielor.

Art. 11 — Până ce se va ajunge a nu avé mai mulţi preoţi decât numĕrul ficsat prin acéstă lege, nu se vor mai face chirotoniri, de cât cel mult una la patru vacanţe în fie care eparchie.

Când numĕrul preoţilor va ajunge la cifra stabilită prin acéstă lege, nimeni nu va putea fi chirotonit dacă nu va fi vacant un loc de paroch.

Chirotonia în contra disposiţiunilor din acest articol consitue un abuz de putere şi chirotonitul nu va puté deveni nici odată paroch, sau obţiné vre-o retribuţiune de ori ce fel.

Art. 12 — In fie care parochie se institue o epitropie însărcinată cu administrarea bisericilor din aceea parochie şi compusă din trei membrii, preotul paroch, un membru numit de sub perfect, în parochiile rurale, de primar în parochiiie urbane şi un membru ales de parochieni pe 5 ani.

Un regulament va determina modul alegerei şi atribuţiunei lor.

Capitolul II.

Numirea şi datoriile parochilor.

Art. 13 — Pentru a fi numit paroch într'o parochie urbană se cere diploma de licenţiat sau doctor în teologie.

Pentru a fi numit paroch într'o parochie rurală se cere diploma de absolvire a unui seminar complect de opt clase.

Se esceptéaă de la obligaţiunile impuse prin acest articol toţi cei cari au fost chirotoniţi înainte de promulgarea acestei legi.

Seminariştii absolvenţi de 4 clase, nechiroteniţi până la promulgarea acestei legi, vor putea fi primiţi în scólele normale de invĕţători după normele, ce se vor statua în legea invĕţămêntului.

Art. 14 — Până ce numĕrul preoţilor va scădé la numĕrul normal, la cas de vacanţă se vor preferi licenţiaţii în teologie, după dênşii preoţii supra-numerări actuali şi cei chirotoniţi în viitor conform acestei legi.

Preotul supra numĕrar, care refusă de a accepta transferarea la o parochie vacantă, perde dreptul de ori ce fel de remunerariu.

Art. 15 — Numirea parochilor, a diaconilor şi a celorlalţi preoţi se face de către episcopul respectiv din o listă de trei pe care o va presenta ministeriului cultelor spre a alege unul din ei.

Cântăreţii şi paracliserii se numesc de episcopii respectivi după recomandaţie epitropilor parochienilor. Ei pot fi revocaţi de către episcopul respectiv.

Personalul clerical al bisericilor ce se susţin din fonduri particulare, se numesce de către episcopii respectivi în acord cu representanţii legali ai fondului, din care se susţine biserica.

Art. 16 — Protoereul se numesce de către episcopul respectiv pe termin de 3 ani din o listă de cinci, pe care o va presenta ministeriului cultelor spre a alege unul din ei. El se confirmă prin decret regal.

Protoereul póte fi revocat printr'o decizie motivată fie de către episcop, fie de către ministerul cultelor chiar înainte de espirarea terminului de trei ani.

Art. 17 — Parochul, diaconul şi preotul supra-numĕrar pentru neindeplinirea obligaţiunilor cuprinse în acéstă lege sau in alte legi ale ţĕrei, precum şi pentru tóte vinele de natură a le scădea prestigiul şi autoritatea, vor fi judecaţi de consistóriele eparchiale prevĕḑute în art. 21 din legea sântului sinod, care se vor compune din trei membrii, unul numit de ministrul cultelor, unul de episcopul respectiv şi un al treilea tras la sorţi dintre consilierii curţii de apel dacă la sediul chiriarchiei se află o curte de apel în judeţul, în care se află sediul chiriarchiei.

Acesti membrii sunt numiţi pe trei ani irevocabil şi vor primi o diurnă pentru ḑilele în care ţin şedinţă, fără a se considera acéstă îndatorire ca o altă funcţiune publică.

Dreptul de a da în judecată dinaintea consistórielor îl are atât ministrul cât şi episcopul respectiv. Un regulament va determina procedura.

Pedepsele disciplinare ce pot da consistoriele sunt: avertismentul, censura cu reţinerea lefei şi distituirea din parochie cu încapacitatea de a mai deveni paroch.

Acuzaţiunea dinaintea consistorielor se va susţinea de către inspectorii eclesiatici ce se vor înfiinţa pe lângă ministerul cultelor, când darea în judecată se face de către minister, de către delegatul episcopului, când dênsul a dat în judecată.

Decisiunile consistórielor sunt definitive.

Pentru îndoirile şi greşelile spirituale parochii, diaconii şi preoţii supranumĕrari vor rĕmâné sub aceeaşi jurisdicţiune de astăḑi.

Art. 18 — Parochul este dator se îndeplinéscă tóte oficiele religióse pe rênd, în diferitele biserici din parochia sa.

El este dator se servéscă fără plată tóte oficiele aceluia dintre parochienii sei, care nu va fi în stare sĕ plătéscă.

El este dator a preda invĕţămêntul religiunii in scólele publice, dacă acésta i se va cere de către ministrul cultelor.

El este dator a primi sarcina de tutor sau de membru al consilielor de familie ale minorilor din parochia sa, dacă o lege ulterióră îi va impune acéstă datorie.

(Va urma).

Varietăţi.

* (**Balul reuniunei femeilor române.**) Pregătirile pentru balul reuniunei femeilor române din Sibiiu, care se va ţiné la 21 Ianuariu n. 1893, se fac cu mare zel. In 8 Decembre n. comitetul reuniunei a ales trei-ḑeci de membri pentru comitetul arangiator al balului. Marţi în 20 l. c. n. s'a ţinut o conferinţă, în care d-na presidentă a reuniunei, Maria Cosma, a dat deslușirile necesare. Joi în 22 Decembre s'a aclamat de preşedinte al comitetului arangiatoriu dl advocat Dr. Octavian Russu; vice-president dl căpitan I. Sagaicean; cassariu Iulian Popescu; controlor Nicolau Benţia şi notariu N. Şuluţiu. In şedinţa acésta a comitetului s'a statorit ordinea de dans şi s'au împărţit rolurile. Balul promite a fi unul dintre cele mai strălucite.

* (**Căsătoria moştenitoriului tronului român.**) Cu prilegiul căsătoriei principelui moştenitor român, nu vor fi alte serbări la Sigmaringen decât mare prânḑ de gală şi o primire oficială la castel. Tinera părechiă va pleca imediat la unul din castelurile principelui Leopold. Nu se scie încă data definitivă, la care noii căsătoriţi vor sosi în România. Se crede însĕ, că vor sosí în ţéră pe la 20 Ianuariu st. Vor mai asista la căsătoria prinţului Ferdinand preşedinţii senatului şi al camerei, precum şi d-nele Maria Cantacuzino, născ. Mavros, şi d-na Grecean, născ. Steghe, care vor fi ataşate pe lângă persóna prinţesei Maria. A dóua ḑi după căsătorie, M. S. regele Carol va pleca la castelul dela Segenhaus, spre a visita pe M. S. regina şi se va întórce în România pe la Bobotéză. Cu ocasiunea sosirei noilor însuraţi în ţéră, li se va face o primire strălucită atât la graniţă cât şi la palat. Prin Februarie se crede. că prinţul Ferdinand se va duce cu graţiósa sa soţie la Iaşi, unde vor sta câtva timp. Din subscripţiunea făcută pentru darul de oferit A. S. R. principesei Maria s'au încassat până acum aprópe 180.000 lei. Se crede, că suma întrégă va trece preste 240.000 lei. Din banii ce vor trece preste 200.000 se va plăti caseta de aur şi petrile preţióse, ce se esecută la Froment Maurice şi despre ale cărei desemnuri se ḑice, că sunt admirabile.

* (**Alegeri municipale.**) In consiliul municipal al comitatului Albei de jos, în oraşul Alba-Iulia au fost aleşi şi doi români şi anume **Alecsandru Velican** advocat şi **Nicolau Ivan** adm. protopresbiteral.

Românii au participat în numĕr considerabil la alegere şi dacă era şi mai bun înţeles, resultatul puté fi mult mai favorabil.

* (**Distincţiune.**) Impĕratul Rusiei a conferit marele cordon sf Stanislav domnului G. Duca directorul căilor ferate române, care a representat România la congresul din Petersburg.

S'au dat cu acéstă ocasie numai şase mari cordóne,, din care dóuĕ Franciei, unul fiind dat d-lui Leon Say.

Representantul român, care a obţinut acéstă înaltă distincţiune, făcuse la congres o importantă comunicare asupra tarifelor căilor ferate din România, comunicare ce a obţinut un viu succes

* (**Cas de mórte.**) Joi a încetat din viéţă **Ioan Habermann** în etate de 60 ani.

* (**Ḑiar român in New-York**) Din New-York se escrie, că în curênd va apărê acolo, sub direcţia unui român, dl Ioan **Manolescu**, un ḑiar în limba remână sub titlu de „Republica Română“. Urăm succes confratelui nostru din lumea nouă.

* (**Alegerea episcopului de Roman.**) Alegerea s'a efeptuit în şedinţa din 8 Decembre a camerei (congres parlamentar) astfel:

Colegiul electoral se compune din membrii s-tului sinod, deputaţii şi senatorii.

Emiciclul camerei era cu totul plin; de asemenea erau ticsite de lume tóte tribunele publice.

Presidéză I. P. S. S. metropolitul primat, asistat de doi secretari ai camerei, domnii Simu şi Şabner, şi doi secretari ai senatului, domnii Millo şi Cernătescu.

Eminenţa Sa preşedintele deschide şedinţa la óra 1 jum.

La apelul nominal rĕspund 214 membrii ai colegiului, şi anume: 15 membrii ai sinodului, 72 senatori şi 127 deputaţi.

Dl Simu, ca secretariu, dă cetire legii privitóre la alegerea metropoliţilor şi episcopilor.

Eminenţa Sa preşedintele spune, că colegiul a fost convocat pentru alegerea unui episcop în scaunul de la Roman.

Se procede la vot prin apel nominal.

Intrunesc:

Inocenţie Ploieşteanu 112 voturi, Dionisie Craioveanu 81 voturi, Calistrat Orleanu 6 voturi, Timuş 3 voturi, Eremia Gălăţeanul 5 voturi, Dositheiu un vot.

Eminenţa Sa preşedintele proclamă ales pe P. S. Inocenţie Ploeşteanul, vicariul metropolitului primat.

Noul episcop de Roman mulţămesce emoţionat pentru alegerea sa la una din cele dintâiu eparchii ale ţĕrei. Va medita ḑi şi nópte pentru a împlini cu demnitate gréua sarcină şi se va ruga ferbinte pentru tron şi ţéră.

* (O faptă nobilă.) Cetim în „Luminătoriul“: Ni se comunică din Vinga, cumcă confratele nostru, distinsul şi renumitul advocat dl Georgiu Lazar împreună cu consimţămêntul spect. dómne consortă, a făcut o fundaţiune de 1000 fl. v. a. în scopul ca suma sĕ se capitaliseze pănă când capitalul va atinge suma de 4000 fl. ér după aceea din venitele ei sĕ se împartă stipendii studenţilor sĕraci, dar talentaţi, români, conform literilor fundaţionale.

Capitalul fundaţional este deja depus, în acţii d'ale „Victoriei“, la vener. consistoriu din Arad, ér literile fundaţionale generosul fundatoriu le va face mai târḑiu. Fundaţiunea va purta numele „Georgiu Lazar şi soţia Hermina“.

* (Introducerea serviciului de 2 ani în armată.) Ḑiariul „Wiener Tagblatt“ scrie, că cercurile militare unguresci se ocupă cu cestiunea, că în ce chip şi pe lângă ce jertfe bănesci s'ar puté întroduce şi în armata austro ungară serviciul de doi ani

* (Noue staţiuni telegrafice.) Staţiunile de tren şi de telegraf de pe linia Avrig-Făgăraş şi anume: Porumbacul inferior, Arpaşul inferior, Viştea inferióră, Sâmbăta inferióră şi Făgăraş au fost împuternicite a manipula telegrame de stat şi private.

* (Carantinele.) Consiliul de ministri român, în şedinţa de Marţi a luat următórele disposiţiuni în privinţa carantínelor: Carantina dela Vêrciorova va fi în viitor de 24 óre; cea dela Sulina de 2 ḑile şi cea dela Severin de 4 ḑile, Visitele medicale dela Mamorniţa, Burdujeni şi Predeal se desfiinţéză: de asemenea se deschid tóte punctele de pe graniţa Bocovinei şi a Transilvaniei dela Mamorniţa şi pănă la rîul Vadului. Carantinele dela Ungheni şi Ciatal-Ismail rĕmân aceleaşi.

* (Iarna în Italia) Se anunţă din Italia de sus că pe acolo e iarnă în putere. Prin cele mai multe locuri a căzut zăpadă şi domnesce un ger ne mai pomenit. Din unele locuri se semnaléză viscole puternice. Impregiurimea dintre Milano şi Parma e acoperită tótă de zăpadă. In Milano cantitatea de zăpadă e atât de mare că curăţirea ei va costa 28,000 de liră. Provincia Brescia a fost bântuită de viscole teribile. Nici Napoli nu a rĕmas cruţat de iarnă, şi acolo a nins.

Bibliografic.

„*Transilvania*“ fóia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român Nr. 12 din 15 Decembre a apărut cu următoriul sumariu: Apele nóstre Disertaţiune de Silvestru Moldovan, ţinută în şedinţa I a „Asociaţiunii transilvane“ la 15/27 August a. c. în Sibiiu — Date istorice privitóre la familiile nobile române, de Ioan cavaler de Puşcariu, de At Marienescu. — Dela academia română. — Din cronica lunară. — Proces verbal, al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 9 Novembre n. 1892. — Avis pentru abonenţi.

Loterie.

Mercuri, 21 Decembre, 1892.

Brünn: **7 10 40 1 16**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 19 Decembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	104.05	113.90
Scrisuri fonciare ale institut. de credit şi economii „Albina“	--.—	101.—
Galbeni împĕrătesci	5.68	5.72
Napoleon-d'ori	9.57	9.55
Mărci 100 imp germane	59.05	59.—
Londra 10 Livers sterlingi	120.15	120.—

Nr. 479/1892. [247] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Luncoiul de jos, de clasa a treia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 425 fl. v. a.

Concurenţii au a-şi însinua cererile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 447. [248] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei de clasa a treia din comuna Grohoţ, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“. Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 409 fl. 58 cr.

Concurenţii au a-şi însinua cererile, instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or al Zarandului.

Brad, la 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 1072/892 [246] 2—3

Edict.

In sensul graţiósei decisiuni consistoriale din 16 Decembre a 1886 Nr. 6753 B. Maria G. Mitoc din Scheiu în Braşov, carea aprópe de 7 ani a părăsit Braşovul şi cu necredinţă pe soţul ei legitim Neculae V. Fulga, sĕ citéză a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 5 Decembre, v. 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. din tractul Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Cel mai ales şi cel mai frumos dar de sĕrbători séu de ocasiune, potrivit pentru mic şi mare. Suvenir demn şi nobil. Sîmburele ori cărei biblioteci.

PARNASUL ROMÂN
culegere de poesii.

Preţul unui esemplar broşat . . . . fl. 2.—
în legătură de lux . . . . fl. 3.—

În deposit:
la librăria dlui **Nicolae I. Ciurcu Braşov,**
„ „ dlor **Socecu & Comp., Bucuresci**

dar sĕ póte procura cu acelaşi preţ şi prin ori-ce altă librărie notabilă din ţéră sau streinătate

Acésta carte de 432 pag 8° va fi o podóbă pentru ori care bibliotecă nu numai cu privire la cuprinsul ci şi la forma ei, fiind tipărită cu mare îngrijire pe hârtie frumósă, ér esemplarele cele legate au o legătură splendidă, elegantă şi trainică.

[244] 2—3

Reproducerea unor apreţiări:

Am cetit că aţi luat *laudabila* hotărîre de a scóte o interesantă operă — *Laudabila* intreprindere, care poftesc din inimă ca sĕ aibă resultatul dorit. — Ve felicităm pentru *frumósa* şi *laudabila* iniţiativă — *Entusiasmat de nobila* dv. ideiă, me grăbesc a ve trimite căldurose felicitări. — O surprindere cum nu sĕ póte mai *plăcută* a produs scirea despre „*Parnasul Român*“. — Ori ce român cu sentimente curate şi adevĕrate *nu va lipsi de a avea „Parnasul Român“* în biblioteca sa mare sau mică, bogată sau modestă.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos şi substanţial, care nu se póte deosebi de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Preţul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes şi fabricat sănĕtos.

☞ Cruţare de spirt ☜

se face prin neîntrecuta mea **esenţă de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut şi picant şi se află numai la mine de vênḑare.
Preţul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucţiune).

☞ Afară de aceste specialităţi oferez tot feliul de esenţe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** şi a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oţet şi oţet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista preţurilor franco.
Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

[107] 25—50

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialităţi de esenţe în Praga.
Representanţi solidi se caută.

Kathreiner's
Schutz-Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN – WIEN – MÜNCHEN

A lui KATHREINER

Surogat de cafea Kneipp

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Se află în tot locul.

[198] 10—13

Redactor responsabil **Silvestru Moldovan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132. Sibiiu, Marţi 15/27 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl , 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Noul atac asupra scólelor nóstre.

I.

Comisunea pentru afacerea instrucţiunei publice din parlamentul ţĕrei nóstre în sĕptĕmâna trecută a pertractat şi a percurs proiectul ministerial, pri vitoriu la regularra salarielor învĕţătoresci la scólele populare din patria nóstră. După-cum era de prevĕḑut, comisiunea a acceptat în tóte punctele proiectul ministerial, şi cu deosebire l'a acceptat în acele puncte, cari ating fórte pe aprópe scólele nóstre confesionale, autonomia bisericei nóstre şi în linia ultimă personal pe inşişi învĕţătorii noştri.

Numai este deci decât cestiune de timp scurt presentarea proiectului în parlament, care după actualele constelaţiuni parlamentare nu va întimpina nici o greutate şi astfeliu în curênd va deveni lege, care în aplicarea sa va avé cele mai funeste urmări pentru scólele nóstre confesionale.

Cine a urmărit cu atenţiune politica guvernelor nóstre în cele scolare dela era dualismului încóce, cine a străbătut mai ales în spiritul legilor de instrucţiune, înaintea aceluia lucrul stă limpede ca lumina sórelui, şi nici guvern, nici legislaţiune, nici societate unguréscă nu va putea ascunde tendinţa vĕdită la aducerea acelor legi.

Ḑiarul nostru a avut şi ochi şi şi inimă în urmărirea lucrurilor, el a spus totdeuna, care e impresiunea generală a bisericei despre legile nóstre de instrucţiune, şi o spune şi acuma, căci cel mai mare pĕcat e, a tăcea vĕḑênd, că lucrurile sĕ imping în direcţiune greşită şi păgubitóre intereselor unei mari părti din locuitorii acestei ţĕri.

Guvernul nostru are concipiat şi bine stabilit un plan mare, plan după vederile actualului curent de magiarisare ingenios, şi la esecutarea lui se lucră cu tótă încordarea pe tóte terenele. Guvern, parlament, administraţiune, justiţie, societatea, reuniuni private, scóla, cu un cuvênt tóte sunt puse în serviciul scopului urmărit cu acest plan.

Nu se póte nega, că magiarisarea a făcut şi până acuma óre-cari progrese, nu se póte nega, că la ocasiuni date guvernul, partidele politice, societatea unguréscă, administraţiunea, tóte au lăpĕdat masca şi au mărturisit, că scopul e magiarisarea globului unguresc, întărirea statului prin contopirea tuturor elementelor lui în elementul unguresc

Nu se póte nega nici aceea, că în direcţiunea indicată toţi factorii decisivi lucră, din tóte puterile lucră, şi dacă ici-cólea mai stagnéză lucrarea, acésta aparinţă se esplică cu consideraţiuni de oportunitate, de cari chiar nici politicii unguri nu se pot dispensa câte odată.

Prin legea, care se intenţionéză a se aduce, care póte pre când scriem aceste şire, bate la uşile parlamentului, ca sĕ se mai încălḑéscă odată inimile tuturor deputaţilor fără de osebire de colorit politic şi ca sĕ-i întrunéscă pe toţi cu o gură şi cu o inimă în giurul altariului specialei lor idei de stat, ḑicem, prin legea acésta suntem loviţi în special noi românii în cele scolare, şi lovitura egală va fi asupra greco-orientalilor, ca şi asupra greco-catolicilor.

Nu simţesc lovitura ungurii, nici ca romano-catolici, nici ca evangelico-reformaţi, nici ca lutherani, nici ca unitari, căci lovitura e îndreptată în scopul întărirei elementului magiar. Nu o simţesc saşii din Ardeal, căci ei încă din timpurile bune, precând la români până şi preoţii plătiau ḑecuială pe séma saşilor, ei încă de pe acele timpuri au adunat fonduri cu milióne. Aḑi prelângă posiţiunea favorabilă în cele materiale, ei şi-au sciut asigura prin un feliu de cumetrie, bunăvoinţa guvernului în tóte direcţiunile.

Lovitura e îndreptată contra nóstră Acésta o a simţit şi supremul nostru for legislativ archidiecesan, sinodul nostru archidiecesan, carele în sesiunea din anul acesta, în faţa noului atac al scólelor nóstre confesionale a luat posiţiune demnă de o biserică consciă de misiunea sa culturală.

Étă conclusele bisericei în acéstă cestiune:

1. *In obiectul proiectului de lege referitoriu la regularea salariilor învĕţătorilor dela scólele confesionale sinodul înaintéză represeutaţiune parlamentului ţĕrei, cerênd respingerea proiectului, care vatĕmă drepturile antonome ale bisericei nóstre.*

2. *Consistoriul sĕ însărcinéză sĕ facă colecte în şi afară de metropoliă pentru acoperirea necesităţilor permanente, ce se ivesc la susţinerea scólelor.*

3. *Pentru casul când proiectul din cestiune ar deveni lege, consistoriul se autoriséză:*

a) sĕ pótă impune comunelor bisericesci repartiţiuni pentru urcarea salarielor învĕţătoresci la suma recerută;

b) sĕ pótă aplica mĕsuri disciplinare estra-ordinare contra organelor eventual renitente în acéstă afacere;

c) sĕ pótă folosì din fondul bisericelor sĕrace şi din alte fonduri archidiecesane sumele bugetari destinate pentru bisericile sĕrace, ca ajutóre estraordinare la regularea dotaţiunei învĕţătorilor.

Revista politică.

Este cunoscut, că la scurtă vreme după isbucnirea conflictului greco român, opinia publică din Grecia, începênd a judeca lucrurile mai rece, în acelaşi timp a început şi a recunósce, unele cel puţin, din greşelile comise de guvernul grecesc în acéstă cestiune. Étă acum, că şi un ḑiar din Atena, „Ephimeris“, vine sĕ dea espresie acestei reveniri la o judecare ceva mai aşeḑată a incidentului deşi, în fond, firesce, el nu-şi póte călca pe inimă de a nu proclama dreptatea pretenţilor Greciei în afacerea Zappa.

Articolul întreg, aşa cum s'a publicat în „Ephimeris, dela 12 Novembre 1892, e următoriul:

„Apelul ce guvernul grecesc a adresat puterilor spre a interveni în mod amícal în diferendul cu România, relativ la succesiunea Zappa, nu a produs nici un resultat, lucru ce uşor putea cine-va sĕ prevadă, în tótă Europa, afară de Atena. Rusia însăşi şi Francia observă şi vor observa o atitudine pasivă. Nepăsarea, ca sĕ nu ḑicem alt ceva, a puterílor faţă cu Grecia de astăḑi în starea, în care au adus o bărbaţii ei politici, s'a făcut din nou invederată. Şi cu tóte acestea guvernul grecesc are dreptatea în partea lui, dar sémână cu un om risipitor şi malonest, cu un om de uliţă, care apeléză la un vecin puternic, ca sĕ l apere contra unei nedrepte asupriri. Puternicul găsesce că este mai firesc sĕ dea din umĕr. Ar fi fost mai prudent ca guvernul grec sĕ rupă relaţiunile cu România fără sĕ mai facă un zadarnic apel la puteri pentru intervenire.

„Apelând la puteri, dl Tricupis nu a făcut alt-ceva decât sĕ încurajeze pe români, cari vĕd dispreţul Europei faţă cu regatul grecesc.

„O atare greşală a mai făcut actualul preşedinte al consiliului şi acum 5 ani în cestiunea Cretei. A apelat la puteri şi a primit rĕspuns negativ, ceea-ce a încuragiat pe sultanul şi a făcut astfeliu sĕ se nimicéscă privilegiile acestci netericite insule, cari au costat milióne pe regatul grecesc.

„Dl Tricupis nu a putut sĕ se lumineze îndestul atunci în privinţa disposiţiunilor puterilor faţă cu Grecia cârmuită de dênsul Adepţii lui Tricupis, cei căpătuiţi de el sau cei-ce ascéptă a fi căpătuiţi, l'au numit „bărbat politic superior“ Ne îndoim mult, dacă vre-un serios biograf al lui, după câţi-va ani, esaminând cu seriositate politica lui, îi va decerne un atare titlu.

„Intre acestea, acest diferend cu România şi apelul la puteri a dat motive la organe seriose din

FOIŢA.

Opidul Cincul-mare *).

Nu cred, că va fi fără interes, a face în legătură cu cele premerse o scurtă, fórte scurtă privire asupra frumósei comune Cincul-mare, care mai de mult era capitala „scaunului“ cu acelaşi nume în „fundul regiu“, cu magistrat etc. astăḑi cu o judecătorie cercuală, ér cercul pretorial al Cincului s'a desfiinţat din — iesóne politice.

Cincul-mare numĕră la 900 fumuri, locuitorii în preponderanţă sunt sasi. Românii, cam 240 familii, sunt împărţiţi şi aici în dóue confesiuni, căci vre-o 30—40 de familii aparţin bisericei gr. cat.

Inainte cu 50 de ani, românii din Cincul-mare nu însemnau nimic. Câte-va familii împrăsciate în partea de méḑă ḑi a oraşului, în nisce adevĕrate colibi, acoperite cu paie şi trestie. Dóuĕ trei case mai bunişóre era lucru rar. Toţi, aprópe toţi românii erau păstorii — slugile — sasilor şi acest mod de traiu îl aflau de fórte bun, căci românul păzia la păşune vitele „stăpânului“, săpa, cosia, secera şi făcea tot lucrul „stăpânului“ şi apoi romăna, torcea cânepa, ţăsea pânḑa, spĕla hainele şi făcea tot lucrul „stăpânei“; ér „stăpânul“ pentru „moi Ione“, sămĕna din moşia sa proprie tómna un loc cu grâu, primăvara un loc de cucuruz, după cules şi secerat, îl ducea lui „Ion“ la uşă ; ér românul de-a gata şi-l punea la o parte. Mai ţinea apoi „stăpânul“ pentru „Ion“ câte un purcel „pe secere“, îl îngrăşa pe numele seu „la ghindă“ apoi îi mai aducea din pădurea, liberă pe atunci, câte un car, dóuĕ, de lemne şi — ce îi mai trebuia lui „Ion“ ? căci „Maruţa“ aducea dela „stăpâna“ adeseori, câte un şorlic, rânceză, pită, câte-o cârpă de făină, un urcioruş de oţet, o ulcică de lapte, un cocolaş de brânză, o gură de rachiu de căldăruşă, dóuĕ trei verḑe trase pe băţ şi alte de-ale gurii, şi „Ion“ şi „Maruţă“ n'aveau alte de poftit, făr, că Dumneḑeu sĕ ţie pe „stăpânul“ „Miş“, „Hentz“, „Stipâz“ ca sĕ ne ţină la bĕtrâneţe. Şi ce mai vremuri erau pe atunci! spun bĕtrânii. Cofa veche de vin, 2 groşiţe, adecă 4 cruceri, plămădélă la rachiu, făcea cine când şi câtă voia, „hopşile“ nu erau oprite ca acum, şi la casa românului nu venia decât mórtea, „stăpânul“ şi câte odată lucru rĕu: dacă stăpânul nu era om cu vaḑă „sghilţul“ ca sĕ prindă feciorul la cătane, sĕ se bată cu „pămêntezu“ cu „franzogu“ şi cu „burcuşu“. Apoi de dare abia era vorba. Câţi-va petaci“. Şi dacă nu-i plătea nici pe aceea, uşor sĕ scăpa. Venia Călaiu dorobanţul şi îl ducea la casa oraşului. Acolo în piaţă, era un fel de cal de lemn cu spinarea ascuţită ca muchia cuţitului, — un fel de scândură grósă, proptită pe patru picióre înalte — numit „calul de dajde“, şi de ocara lumii, îl făcea de încăleca urgisitul copitos, îl lega pe el ca sĕ stee o jumĕtate de ḑi, spre vedere publică Dar românul cam scia, când era sĕ-l facă „călăraş la oraş“, şi sĕ pregătea cu de-ale gurii, de mâncat şi de sorbit, şi apoi ajuns odată p „calul de dajde“, îşi trăgea stufósa de căciulă pe o ureche şi uitându se cordiş începea a doini:

Arḑă-te focul de sas
De ţi-ar cresce-o bubă'n nas
Sĕ nu-ţi cócă, sĕ nu-ţi crepe
Păn' oi fura dóuĕ epe,
Una sură, una négră
Sĕ me scap de darea'ntrégă.

Şi nici că-i păsa. Scia el, cine anume are sĕ-l scape de pe cal. Tot „stăpânul“ venia şi plătia la „bulghĕru“ darea, apoi mergea şi deslega pe „Jon“ de pe cal şi-i ḑicea: „meri moi „Jon“ acasă, că jo am plătit pentru tine“.

— „Bine-ai făcut „stăpâne“! D-ḑeu sĕ te ţie aşa bun, cum esti, nici sĕ nu te misci, unde ti pune sĕ fi greu ca pétra de móră“.

— „Noa! nu mai mulţămí, că doar nu pe nimic am plătit, jo-ţi trag la Creciun din simbrie.

— Nu-i nimic „stăpâne“, trage că ai de unde, o fi cum ḑici d-ta — şi apoi mai şoptind — dacă n'ar fi cum sciu eu. Ear ce scia „Jon“ spunea cântând, când mergea cătră casă:

De sărac, slugă me bag.
Stăpânele tóte-mi plac.
Stăpânii simbria-mi trag;
Dar stăpânele's cuminte
Că dau simbria 'nainte.

(Va urma).

---

*) Sub impresiunea petrecerei reuniunei învĕţătoresci în Cincul-mare, corespondentul nostru face apreţierile, ce le publicăm sub titula acésta.

presa Europei spre a publica multe despre România şi Grecia şi a face o comparaţiune între ele. Ambele state aprópe în acelaşi interval de timp dela urcarea pe tronul Greciei alui George şi urcarea principelui Carol pe tronul principatelor Valachiei şi Moldovei, sau desvoltat. Dar comparaţiunea nu este în favórea Greciei. Intre multe altele publicăm următoriul mic articol al „Gazetei Generale“ din Műnchen şi îl recomândăm spre studiare, nu linguşitorilor regelui şi guvernului dlui Tricupis, nici celor ce astéptă sĕ capete posturi şi decoraţiuni pentru linguşirile lor, ci grecilor independenţi, acelor greci, cari trăesc prin munca lor şi cari sunt în stare sĕ judece drept şi sĕ simţă ca patrioţi.

Astăḑi, scrie „Gazeta de München“ în Nr. seu dela 30 Octobre, este nimerit a se face o comparaţiune între aceste doue state ce se dispută, cari au multe asĕmânări în desvoltarea şi istoria lor. Dl Tricupis ar fi făcut mai bine sĕ nu atragă atenţiunea Eoropei asupra compatrioţilor sei. Deşi Grecia s'a făcut independentă în împregiurări cu mult mai favorabile, România a lăsat-o mult în dĕrăt. Şi urméză cu amărăciune a face paralela intre Grecia şi România pe baza unui articol publicat de „Independance Roumaine“, pe care „Ephimeris“ l'a publicat în traducere. Paralelismul din nefericire este aşa de esact şi se baséḑă pe fapte şi pe cifre nemilóse, în cât ori ce grec cu dor de patria lui plécă capul cu durere, blăstămênd pe acei bărbaţi politici cari au adus patria la aşa o umilinţă şi anatemiséză pe acela, care a ocupat preşedinţa consiliului de ministrii în ultimii ḑece ani şi cărui esclusivamente sĕ datoresce lipsa de astăḑi şi înjosirea Greciei“.

* * *

Şi opinia publică din Marea-Britanie începe a-şi îndrepta atenţiunea asupra raporturilor din Marea-Négră, aduse ér în desbatere de presa ruséscă.

In adevĕr, cestiunea strimtorilor şi tot ce e în legătură cu ea a atins în totdeauna şi atinge şi acum fórte de aprópe şi pe Englitera.

O corespondenţă din Yalta a ḑiariului „Standard“ dă, aşa dar informaţiuni vrednice de luare aminte asupra crescerei enorme a flotei rusesci din Marea Négră Amĕnuntele acestor informaţii sunt prea numĕróse: e destul însĕ a se constata că flota de rĕsboiu ruséscă din Marea Négră póte sĕ înşire nu mai puţin de 77 vapóre, dintre care şase mari vase de rĕsboiu de cea mai nóuĕ construcţie, 18 canoniere, 12 torpilori, etc.

O deosebită atenţie dă flota rusésca eserciţiilor de uscat. Acum câţi-va ani s'au făcut nesce interesante manevre de acest feliu pe ţĕrmul din apropierea Sevastopopului. Resultatele, la care s'au ajuns au fost însemnate:

Operaţiunua s'a început la 7 óre séra. In decurs de 4 óre trei batalióne fură debarcate, gata de luptă. După alte patru óre, şapte batalióne, cu artilerie, şi preste şase-spreḑece óre, adecă în ḑiua următóre la 1 óră după améḑi, era debarcat un întreg corp de espediţie de 20,000 de ómeni.

Situaţia ţĕrmului de la gura Kiliei şi până la Bosfor, — adaugă corespondenţa ḑiariului englez, — ar permite o astfeliu de încercare de debarcare, mai ales că fortificăţiile pe tótă acea întindere sunt destul de neînsemnătóre.

Scopul unei astfeliu de operaţiuni ar putea fi mai întâiu a se tăia linia ferată de la Constantinopol la Ciataldia şi a se isola astfeliu pe deplin şi cu o singură lovitură capitala Turciei.

Cestiunile acestea se discută actualmente fórte mult şi firesce, mai mult de cât ori unde la Constantinopol.

Se ḑice, că sultanul din esaminarea diferitelor proiecte de fortificaţie, cari i s'au supus în timpul din urmă, a dobândit convingerea, că apĕrarea Constantinopolei din partea despre uscat ar fi cu neputinţă fără spriginul Bulgariei. Acéstă convingere ar fi contribuit mult la luarea cunoscutei atitudini binevoitóre a sultanului faţă de Bulgaria. Buna înţelegere cu acéstă ţéră se dovedesce nu numai de dorit din punct de vedere politic, ci şi necesară din punct de vedere strategic.

De aceea la Constantinopol se şi continuă a se face tot posibilul pentru păstrarea acestei bune înţelegeri Dovadă despre acésta e audienţa prietenósă pe care sultanul a acordat-o ér, nu de mult, agentul Bulgariei, d-lui Dimitrov, pe care la primit imediat în urma ambasadorilor Rusiei şi Franciei

* * *

Fostul ministru preşedinte al Italiei, dl Crispi, s'a rostit, înt'ro convorbire, pe care a avut-o cu un ḑiarist american şi care o găsim reprodusă în cele mai multe ḑiare strĕine, într'un chip vrednic de remarcat asupra Franciei, a alianţei întreite şi asupra vaticanului.

Ca şi cu alte ocasii, dl Crispi a protestat în potriva aserţiunei, că ar fi un duşman al Franciei. Ca democrat el nu póte uri nici un popor, chiar când patria lui ar fi in rĕsboiu cu el. Francia a fost aceea care a supărat pe vecina sa Italie încă înainte de închieerea alianţei întreite, cu tot feliul de vecsaţiuni vamale. Italia cu tóte acestea şi cu tóte că Francia continuă a i face rĕsboiu economic, nu doresce nimic mai mult decât a vedé restabilite vechile relaţii prietenesci cu Francia. Dar Francia e protecţionistă şi are mulţi ómeni ca Méline, cari nu voesc sĕ scie nimic despre o împăcare.

Italia n'are nici un motiv de a dori rĕsboiul, n'are nici motive de cértă, nici nu aspiră la cuceriri.

In ce privesce alianţa întreită, dl Crispi a fost ceva mai reservat. El numai e acum la putere, — a ḑis, — şi nici nu doresce sĕ fie. De aceea aḑi nu i mai stă la disposiţiă materialul necesar, ca sĕ se pótă rosti eu hotărîre.

Reinoirea tratatului au asigurat Italiei unele avantagii comerciale, după-ce suferise greu sub alianţa întreită. Tratatul esistă, dar Rudini a făcut o mare greşală reinoindu-l cu patru-spreḑece luni mai nainte d'a fi fost necesar. Acum va dura şese ani şi nu va puté fi nimicit decât cu puterea armelor.

Italia şi-a redus acum îndestul puterea militară.

In ce privesce raporturile Italiei cu Vaticanul, dl Crispi a ḑis, că primul pas pentru împăcare trebuie sĕ pornéscă din Vatican; Italia de altfeliu nu va putea trece preste concesiile deja făcute. Nu se póte face altceva, decât a se recunóşte autoritatea Papei asupra afacerilor curat bisericesci. Dar pentru biserică se pare că nu acesta e lucrul principal.

Bisericei îi place încă prea mult stăpânirea luméscă. Şi aḑi, pentru-ca sĕ dobândéscă prietenia Ţarului, ar fi gata sĕ jertféscă pe polonezi.

Apropierea Papei de republica francesă din punct de vedere bisericesc e o mare greşală. Tótă ostenéla papei in acéstă direcţie e zadarnică.

Proiectul de lege

presentat în camera Romániei, de dl ministru T. Ionescu, asupra clerului mirean şi seminarelor.

(Incheere.)

Capitolul III.

Despre seminare.

Art. 19 — Instrucţiunea personalului clerical inferior se dă numai în seminare.

Seminariul cuprinde un curs complect de 8 ani împărţit în cursul inferior de 3 ani şi cursul superior de 5 ani.

Vor fi în România deocamdată 2 seminare cu curs inferior şi anume la Roman şı curtea de Argeş şi 2 cu curs superior la Iaşi şi la Bucuresci.

Art. 20 — Materiile ce se predau în seminare vor fi: limba română, limba latină, limba elenă, limba francesă sau germană, istoria, geografia, matematica, sciinţele fisice şi naturale, noţiuni de agronomie, horticultura şi viticultura, noţiuni de medicină populară şi veterinară, filosofia, pedagogia, istoria sacră, istoria bisericéscă, confesiunea ortodocsă, teologia dogmatică, morală şi păstorală, dreptul canonic, omiletica, leturgica, ecsegesa şi patrologia, musica vocală şi bisericéscă, desenul, lucrul manual, gimnastica şi jocurile gimnastice.

Programul seminarelor se va alcătui ca şi programul celorlalte scoli secundare, luându-se şi avisul facultăţei de teologie.

Pe lângă fiecare seminar cu curs superior va fii şi o scólă de aplicare, dirésă de către profesorul de pedagogie, care pentru acéstă îndatorire va fi retribuit cu o diurnă egală cu leafa unui institutor.

Art. 21 — Pe lângă absolvenţii cursului inferior al seminarelor se vor putea primí în cursul superior, şi numai pentru locurile pe care nu le vor putea umplea, absolvenţii ai unui curs secundar în urma unui esamen al cărui program se va determina prin regulament.

Art. 22 — Scolarii seminarelor nu pot trece la licee sau la alte scoli secundare, nici a se presenta la bacalaureat.

Diploma de absolvire a seminariului, care se va da în urma unui esamen general, ale căruia condiţiuni se vor determina prin regulament, nu deschide nici o funcţiune publică afară de aceea de membru al corpului didactic, pe care absolventul seminarist o va putea căpăta în limitele ce se vor statua prin legile instrucţiunei publice.

Art. 23 — Directorul fie cărui seminar va fi un cleric.

Inspecţiunea seminarelor se va face de către ministrul cultelor şi de către episcopul respectiv.

Art. 24 — Numirea şi disciplina corpului didactic al seminarelor se vor regula de legea asupra învĕţămêntului secundar.

Regulamentul de punere în aplicare al acestei legi va ficsa numĕrul profesorilor şi órelor de lucru luând drept normă ceea ce se va statua şi pentru profeserii celorlalte scoli secundare.

A t. 25 — Seminaristii se vor primi dintre absolvenţii claselor primare în urma unui concurs, ale cărui condiţiuni se vor determina printr'un regulament.

Seminariştii vor fi interni, bursieri şi solvenţi.

Art. 26 — Seminariştii de la seminarele ce se desfiinţéză pe ḑiua de 1 Septembre 1893 vor fi trecuţi la seminarele ce rĕmân în clasele respective.

Art. 27 — Ministrul cultelor este autorisat, dacă va crede cu cale sĕ trécă din oficiu la o altă catedră din învĕţământ pe profesorii provisorii sau definitivi a' seminarelor ce se desfiinţéză.

Capitolul IV.

Intreţinerea parochiilor.

Art. 28 — In parochiile urbane fiecare paroch primesce o léfă de dóuĕ sute lei pe lună, dacă este licenţiat sau doctor în teologie, una sută lei pe lună dacă este absolvent al seminariului complect; şase ḑeci lei pe lună dacă este absolvent al seminariului de grad inferior şi patru-ḑeci lei pe lună dacă este preot supra numĕrar. In aceleaşi parochii diaconul primesce una sută lei pe lună, cântăreţul lei cinciḑeci şi părăcliserul lei trei-zeci pe lună.

In parochiile rurale parochul primesce lei opt-ḑeci pe lună, dacă are seminariul complect; cinci-ḑeci lei dacă nu are de căt seminariul inferior şi dóuĕ-ḑeci şi cinci de lei dacă este supranumĕrar.

In aceleaşi parochii cântăreţul are dóuĕ-ḑeci lei pe lună.

In parochiile, cari nu au pămênt, parochul, preotul supra numĕrar şi cântăreţul primesc un spor de 25 lei la sută asupra remunerarielor de mai sus.

Preoţii de la mănăstirele de maici vor primi léfa unui paroch rural, ér supranumerarii de la aceste mănăstiri, léfa unui supra numĕrar de parochie rurală.

Preoţii şi diaconii de la metropolii şi episcopii vor primi aceleaşi lefuri ca şi parochii şi diaconii urbani.

Diaconii supranumĕrari se asimiléză preoţilor supranumĕrari.

Preoţii şi diaconii de la bisericile care se întreţin din fonduri particulare vor primi cel puţin lefurile prevĕḑute în legea de faţă.

Art. 29 — După ḑece ani de funcţionare de la promulgerea presentei legi, parochul are dreptul la o sporire de léfă de dóuĕḑeci la sută, după alţi zece ani la o sporire de léfă de alţi dóuĕ-zeci la sută.

Art. 30 — Legea pensiunilor se va aplica şi parochilor, diaconilor şi preoţilor supra numĕrarii cu deosobire, că anii serviţi nu se vor numĕra de cât de la data punerii în aplicare a acestei legi şi că parochul, diaconul şi preotul supranumerar nu vor putea valora drepturile lor la pensiune de cât la vêrsta de 70 ani sau mai nainte dacă se va constata, că din infirmităţi incurabile nu mai pot continua serviciul lor.

Pentru preoţii şi diaconii aḑi întreţinuţi de stat se vor adăoga şi anii serviţi înainte de punerea în aplicare a acestei legi şi în cursul cărora li s'au făcut reţineri conform legei pensiunilor.

Art. 31 — Deosebit de lefurile ficsate prin presenta lege, parochul şi supranumĕrarii se vor bucura de veniturile epitrahilului, oprit fiind de a cere tacse mai mari de cât cele ce se vor ficsa prin regulamentul de aplicare a acestei legi.

La parochiile urbane, reşedinţe de judeţe, tacsele se vor spori cu $50^{0}/_{0}$.

Produsul acestor tacse se va împărţi astfel:

$^{3}/_{4}$ de o potrivă parochului şi supra-numĕrarilor şi $^{1}/_{4}$ cântăreţului şi paracliserului.

Art. 32 — Pentru întreţinerea bisericei în parochiile urbane vor fi cel puţin 20 lei pe lună de biserică, în cele rurale cel puţin zece lei pe lună de biserică.

Art. 33 — Pămênturile bisericilor rurale se vor despărţi de ale locuitorilor şi se vor arenda prin licitaţie de către epitropiile parochiilor.

Produsul arendei se va împărţi personalului clerical:

$^{3}/_{4}$ parochului şi supranumĕralilor din parochie şi $^{1}/_{4}$ cântăreţilor.

Art. 34 — Bisericile, care au venituri proprii vor trebui se întrebuinţeze acele venituri pentru plata personalului conform legei de faţă sub controlul primăriilor respective.

Dacă acele venituri prisosesc, prisosul se va face fond destinat numai la repararea şi întreţinerea bisericei sau a celorlalte aşezăminte de binefacere şi cultură deja întemeiate de acele biserici.

Nici o altă destinaţiune nu se va putea da fondului fără autorisarea ministerului cultelor.

Art. 35 — Bisericile sunt persóne juridice.

Averile lor se administréză de epitropii conform actelor de donaţiune şi testamentelor şi sub controlul primăriilor respective.

Bisericile ale căror venituri vor fi suficiente spre a acoperi cheltuielile prevĕḑute în acéstă lege nu vor mai primi plată pentru pesonal sau material, nici de la stat, nici de la comună.

Art. 36 — In parochiile urbane plata personalului clerical şi a întreţinerei bisericilor cade în sarcina comunelor.

Sumele necesare pentru acest sfĕrşit se vor înscrie din oficiu în bugetele comunelor.

Plata se va face prin epitropiile parochiilor cărora comunele vor remite sumele necesare în rate trimestriale.

Comuna, care va întârḑia cu plata unei rate trimestriale va perde dreptul de a face dênsa plata către epitropii.

In acest cas sumele necesare se vor înscrie din oficiu în bugetul comunei şi vor fi vĕrsate statului, care le va preda epitropiilor parochiilor.

Statul înscrie în bugetul ministeriului cultelor o subvenţie de lei 600,000 pe an, care se va împărţi comunelor urbane în proporţie cu numĕrul parochiilor lor.

Art. 47 — In parochiile rurale plata personalului clerical se face de ministeriul cultelor. Intreţinerea bisericilor însĕ este în sarcina comunelor

Plata se va face prin epitropiile parochiilor cărora ministeriul cultelor va remite sumele necesare.

Art. 38 — Pentru acoperirea acestor cheltueli se înfiinţézâ o tacsă de patru lei pe an asupra tuturor contribuabililor de rit ortodocs din comunele rurale.

Art. 39 — Intreţinerea personalului şi a bisericilor prevĕḑute în art. 1 alin. 3 va fi în sarcina statului.

Disposiţii diverse.

Art. 40 — Un regulament va determina modul de aplicare al acestei legi.

Art. 41 — Tóte legile şi regulamentele contrare legei de faţă sunt şi rĕmân abrogate.

Art. 42 — Personalul din direcţiunea cultelor a ministerului cultelor va putea fi sporit pe cale bugetară preste prevederile legei de organisare a acestui minister.

Inspectorii eclesiastice se vor înfiinţa pe lângă acest minister tot pe calea bugetară

Un regulament va determina condiţiile de admisibilitate şi atribuţiunile lor.

Art. 43 — Acéstă lege se va pune în aplicare la 1 Aprilie 1894, afară de partea relativă la chirotoniri, care se va aplica o dată cu promulgarea legei şi de partea relativă la seminare care se va pune în aplicare la 1 Septembre 1893.

Până atunci se vor alcătui programele seminarielor şi se vor adapta localurile.

Art. 44 — Ministeriul instrucţiunei publice este autorisat în limitele creditelor acordate pentru seminare în bugetul anului 1893—94 se aplice disposiţiunile din acéstă lege relative la seminare.

Varietăţi.

* (Promoţiune). In 17 Decembre n. a. c. a fost promovat la universitatea din Budapesta, de doctor în sciinţele iuridice, dl Ioan Marciac din Alba Iulia.

* (Duel). In 23 l. c. s'a întêmplat în Budapesta un duel între dl deputat N. Şerban şi vice-comitele Kapocsányi Mor. Ansă la acest duel a dat cunoscuta esprimare alui Kapocsányi, că el se va presenta în adunările comitatense cu „kutya-korbács“ la ce dl Şerban a rĕspuns, că gârbaciul se va rĕsfrânge pe spatele lui, prin ceea-ce vice-comitele sau simţit vătămat şi a provocat pe dl Şerban D-nul Şerban a primit o tăietură la cap şi Kapocsányi dóuĕ plesuri la mână.

* (D şóra Agata Bârsescu în Cernăuţi.) D-şóra Agata Bârsescu a petrecut mai mult timp în Cernăuţi, unde a jucat ca „Hero“, „Maria Stuart“ etc. etc. Cât timp a petrecut acolo a fost obiectul celor mai însufleţite ovaţiuni, mai vêrtos din partea studenţilor români.

* (Alegere de metropolit) Cetim în „Unirea“: Suntem informaţi din isvor fórte sigur, că Maiestatea Sa împĕratul şi regele apostolic, cu preaînalta hotărîre din 12 Novembre a. c. a conces, ca completarea scaunului metropolitan de Alba-Iulia şi Făgăraş sĕ se facă prin alegere după modalitatea observată cu ocasiunea alegerii fericitului metropolit Dr Ioan Vancea din 1868. Preaveneratul ordinariat metropolitan a fost deja încunosciinţat despre acésta, şi acum au sĕ se statorésca numai formalităţile alegerii.

* (Investitura episcopului de Roman.) După alegerea sĕvêrşită s'a supus decretul semnăturei Maj. Sale regelui, care a confirmat alegerea. Duminecă 13 Decembre, s'a făcut la palat investitura noului episcop de Roman. Inaltul cler făcênd parte la sinod, birourile ambelor adunări legiuitóre dl prim-preşedinte şi procuror general al înaltei curţi de casaţiune, d-nii preşedinte şi procuror al înaltei curţi de compturi, dl primariu al capitalei, dl gl general comandant al corpului II de armată cu şefii de corpuri din capitală, dl secretar general al ministeriului cultelor şi dl director al cultelor se aflau la órele 11 şi jumĕtate diminéţa la palat, în ţinută de ceremonie.

La órele 11 dóuă trăsuri regale au luat de la metropolie pe I. P. S. S. metropolitul Primat şi al Moldovei, precum şi pe episcopul nou ales, şi i-a condus la palat, însoţiţi de o escortă de 4 plutóne de cavalerie.

După-ce înalţii prelaţi au fost introduşi în sala tronului, Majest. Sa regele a făcut intrarea Sa în acéstă sală suindu-se pe tron. Episcopul nou ales a fost condus până în faţa tronului, unde archidiaconul metropolitului Moldovei l'a îmbrăcat cu mantia; ér I. P. S. metropolitul Moldovei a remis Maj. S. regelui, toiagul şi a recomandat pe noul ales.

Maj. Sa regele a înmânat alesului toiagul episcopal.

P. S Sa Inocenţie a mulţămit.

După săvêrşirea ceremoniei de învestitură Maj. Sa regele s'a retras. I. P. S. L., metropoliţii cu P. S. episcopul investit au fost reconduşi la metropolie în aceeaşi ordine şi cu acelaşi ceremonial. Dl ministru al cultelor a luat loc în trăsură împreună cu P. S. episcopul Inocenţie.

Pe tot parcursul cortegiului au sunat clopotele tuturor bisericelor. După ceremonie delegatul ministeriului instrucţiei publice şi representantul metropolitului Moldovei au însoţit pe noul episcop la Roman, pentru al înstala în diecesa lui.

* (Studenţii din România.) Asociaţia generală a studenţilor din România secţia Bucuresci, a ţinut şedinţă Duminecă, 13 Decembre óra 1 p. m. la Universitate. D. Mircea G. Petrescu a vorbit despre „Mişcarea naţională“. Apoi s'a proces la alegerea comitetului pe anul curent.

* Studenţii de la scólele superióre din Paris vor serba în mod imposant aniversarea ḑilei de nascere a 70-a a lui Pasteur. Serbarea se ţine aḑi în 27 la Serbona. La ea sunt invitaţi Carnot, ministrii şi alte notabilităţi. Vor fi apoi representate universităţile, atât cele din Francia, cât şi multe din strĕinătate. Presidentul academiei de sciinţe Abbadie, va presenta lui Pasteur o medalia comemorativă de aur, pe o parte cu figura lui Pasteur, pe cealaltă cu inscripţia: „Lui Pasteur, la ḑiua sa de nascere a 70-a — omenimea şi sciinţa recunoscătóre, Decembre 27, 1892.“ Se vor ţiné mai multe discursuri.

* (Alegerile municipale în comitatul Bihariei.) La alegerile municipale dintre 150 de membri aleşi abia au reuşit 26 membri de români.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Cluş escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal clasa a II a Miercurea (comit. Sibiiu) cu salariu de 670 fl., 85 fl paușal de cancelarie, 120 fl., pentru inmanuare şi 10% din venitul brut al telegrafiei. Concurenţii au a şi înainta cererile în decurs de 3 sĕptămâni

* (Continuarea anchetei în afacerea Panama). Comisiunea de anchetă a ascultat în 22 Decembre pe dl Floquet, care a repetat, că acusaţiunile ce se aduc contra lui sunt cu totul false. El nu a primit nici odată bani dela Panama pentru fondurile secrete ale ministerului. nici pentru ori-ce alt obiect. D. Floquet a adăogat, că fiind ministru, el urmărise mai de aprópe distribuirea fondurilor pentru publicitate la ore-care ḑiare, nu din punctul de vedere comercial, care nu-l privea de loc, dar din punctul de vedere politic, ce interesa statul. Acéstă declaraţiune a fost fórte remarcată. Se asigură că nici o cerere de urmărire nu va fi depusă la cameră.

Dl Andrieux a depus, că a vĕḑut la dl Cornelius Herz un document ce conţinea numele a 104 deputaţi, cărora li s'a distribuit 1,350,000 franci, dar nu are nici o probă relativă la acest fapt; veracitatea dlui de Reinach îi devenise suspectă. D. Andrieux a adăogat, că el voia sĕ repare nedreptatea făcută dlui Floquet Dl Cottu a declarat, că d-nul de Reinach îi ḑisese că dl Floquet cerea, 750,000 franci pentru luptele politice, dar că n'a putut sĕ vaḑă pe dl Floquet. Cu tóte acestea, el consimţise sĕ plătéscă acéstă sumă. Dl Cottu adăugase că acésta era o escrocherie, pentru-că cuitanţa ḑicea că suma era dată pentru publicitate. Mai târḑiu dl Cottu ceruse rambursarea sumei.

„La Petite Republique organul d-lui Goblet, citéză un decret al d-lui Grévy, din care reiese că în 1887, când dl Rouvier luase presidenţia cabinetului, fondurile secrete erau de 1.800.000 franci.

Dl Yves Guyot, chemat de comisiunea de anchetă relativ la declaraţiile ce a făcut, a refusat sĕ dea desluşiri ḑicênd, că aceste convorbiri au fost denaturate de un spion şi că el nu voesce sĕ dea curs manoperilor ce tind a amesteca numele d-lui Carnot în afacerea Panama.

Dl Cafareli, deputat, a afirmat a fi auḑit vorbele d-lui Yves Guyot, că d-l Carnot ar cunósce numele tuturor deputaţilor compromişi în afacerea Panama.

Se svonesce că deputaţii boulangişti, d-nii Naquet, Saint-Martin, Laquerre şi Laur vor fi urmăriţi.

Bibliografic.

Cu începutul anului nou 1893, va apăré în Gherla, în 1 şi 15 a fie cărei luni, „Lumea literară“, fóiă beletristică scientifică-literară cu ilustraţiuni. Redactor: George Simu (M. Gheja, p. u. M. Ludoş). Editor: A. Todoran (Gherla). Nrul prim a apărut, şi sĕ trimite ori cui de probă. Preţul abonamentului pe an 4 fl. pe ½ an 2 fl. pe ¼ an 1 florin v. a.

1001 Nuvele. — Acéstă publicaţie, a cărei apariţie am anunţat-o, a ajuns deja la fascicula a 4 a şi continuă a apăré de dóuĕ ori pe sĕptĕmână. A dat până acum nuvelele: *Rĕsboiul* de Zola, *Iustin şi Iustina* de Richebourg, *Crime misteriόse* de Jean Richepin, *Secretul morariului*, de A. Daudet, *O nebună* de Guy de Maupassant, *Insula Şerpilor* de Carmen Sylva, şi va continua a da nuvele tot nouĕ şi alese din tóte literaturile. Incepênd cu fascicula a 4 a *1001 de nuvele* au început a da *ca adaus* scrierea de sensaţie *O Ecsilată (ulttmele evenimente din familia regală română)* de Pierre Loti şi în curênd (după sprigin) va începe a da, tot ca adaus, o copertă cuprinḑênd varietăţi, curiosităţi de actualitate şi sciintifice, glume, petreceri din cele mai îngrijite.

Abonamentul pentru o serie (20 de cóle) este numai de 1 fl. la tipografia Luptei în Bucuresci.

— „*Candela*“ fóiă bisericéscă-literară a apărut Nr. 12 cu următoriul cuprins:

Despre cele mai însĕmnate liturgie ale bisericei orientale, mai ales cu privire la cele ce's întrebuinţate în timpul de faţă în biserica ortodocsă. Cuvêntare despre pismă. Cuvêntare ţinută la sânţirea bisericei din Straja în anul 1877 de protopr. Dimitrie Onciul. Cuvênt ţinut la sânţirea scólei din Voroneţ de I Zavadovschi. Cronică.

Mulţâmită publică.

Pentru crearea unui fond, din ale cărui interese sĕ se pótă salarisa învĕţătorii scólei gr. orient. române din comuna Tilişca, am primit următórele contribuiri benevole dela d-nii:

1. Ioan Iosof, inspector revisor la „Naţionala“ societate de asigurare în Bucuresci, ca colectant contribuind următorii domni:

Ioan Iosof 50 lei, Dorotea Iosof 30 lei, Fani Iosof 20 lei, F. Libros 2 lei, A. B. Dancovits 10 lei, N. Ionescu 5 lei, Alesandru Lupascu 40 lei, Ioan Manliu 20 lei, Dimitrie Filitis 40 lei, C. D. Drujan 10 lei, D. N. Alessiu 2 lei, Alecs. Bălaban 10 lei, Major A. Fănuţă 30 lei, I. P. Dumitrescu 20 lei, St. Iliescu 5 lei, L. Bistriţén 3 lei, I. Muntean 3 lei, St. Beck 10 lei, A. Cohn 10 lei, G. Goţifidi 5 lei, Dr. Popovici 5 lei, G. Şerbănescu 10 lei, B. Şerbănescu 5 lei, F. Bădescu 5 lei, E. Lazar 2 lei, A Henţescu 10 lei, I. Călniceanu 20 lei, L Rîmniceanu 10 lei, G. Cordea 5 lei. I. Constandin 5 lei, P Zănescu 5 lei E. Săvuleanu 5 lei, N. Caradia 5 lei I. Popescu 5 lei, I. Vlădescu 10 lei, A. Rosenblüth 10 lei, I. A. Protopopescu 5 lei, I. Ioanid 5 lei, A. Negreanu 20 lei, P. Stanciu 10 lei, M D Papadopol 20 lei, G. Părvulescu 20 lei, Walter 5 lei, D Iliescu 5 lei, M. Juster 6 lei, A. Anastasiu 20 lei, M. David, 3 lei, M Herscovici 3 lei, Simonovici 4 lei, N. Cincu 20 lei, C. A. Vidraşcu 40 lei, S. Florias 6 lei, N. Lupescu 10 lei, I. Gelţu 10 lei, P. Andronescu 10 lei. Suma 664 lei.

2. Dl Dionisie Iosof, inginer-silvic în R. Vâlcea, ca colectant contribuind următorii domni:

Const. Herescu, prefect de Vâlcea 20 lei, P. Sĕltea, proprietar 5 lei, G. Şerbănescu, com. 5 lei, E. Tomas, farmacist 5 lei, Dr Sabin 5 lei, St. Cetăţianu, inginer 5 lei, I. D. Ionescu inginer silvic 5 lei, G. Teodorini, arêndator 5 lei, N. Georgescu, inginer-silvic 4 lei, G Demarat, proprietar în C. de Argeş 5 lei. I. Ionescu, com. 5 lei, M. Muntean com. 2 lei 50 bani. Pand Ionescu, com. 2 lei, Dim. Şogor, com. 2 lei. Al. Alecsandrescu, jud. 2 lei, Ioan T. Dobrescu. prof. 1 leu N. G. Popovici, inspector-silvic 5 lei. Dionisie Iosof, inginer-silvic 24 lei — Sumă 107 lei 50 bani.

3. Dl Dimitrie Hanciu, comerciant în R Vâlcea ca colectant, contribuind următorii domni:

Alecs Predoviciu, curelariu 5 lei, Constant. D. Poppa, tăbăcar 1 fl. Ioan I. Simiean 2 fl., N. I. Simiean 5 lei, D I. Simiean 2 fl., O. I. Simiean 2 fl., P. Ir. Herţa 5 lei, Vas Roman, curelariu 1 fl., Nic. Moisin, tîmplariu 2 fl, Dim. N. Simican 1 fl., Dim. Oprescu 1 fl., I. Hanciu 5 lei, Nic. Hanciu 5 lei, Dim Hanciu 5 lei, Constantin Hanciu 5 lei. Nicol. Steflea 5 lei. Suma 40 lei şi 12 fl.

4. Domnul Vasilie Mossora, amploiat al firm. „Valler et Hartmann“ în Galaţi, ca colectant contribuind următorii domni:

Vas. Mossora 10 lei, Rom. Ioanascu 2 lei, N G. Nicolau, R. Sărat 2 lei, Nic Purcărea, Galaţi 3 lei, Gligore 2 lei, C N. Vasilescu 1 leu, I. Grama 2 lei, D. Matheiu 1 leu, G. I. Costafor 1 leu, St. Pavelescu 2 lei, E. Mira 2 lei, Botez 1 leu, F. Moser 2 lei, R. Schapira 1 leu 50 bani, F. Stalski 1 leu, Miscovici 1 leu, Stalski şi Cossuto 1 leu, Cossuto şi Stalski 1 leu, Koulpy 2 lei, N. N. 50 bani, D. Gal 1 leu, C Susnea 1 leu, N. Sefteriu 50 bani, Alecs. Iosof Brăila 5 lei, Nic. Coman 2 lei, G. Stanea 1 leu, G Bârsan 2 lei, I. Sporea 3 lei, I. Dragomirescu 2 lei, A. N. Cioca 1 leu Suma 57 lei 50 bani.

Pentru aceste oferte generóse priméscă on. dni colectanţi şi donatori cea mai profundă mulţămită.

Tilişca în 8/20 Decembre 1892.

Dirécţiunea scolară
Petru Iuga,
paroch şi director.

Loterie.

Sâmbătă, 24 Decembre, 1892.

Budapesta: 6 15 27 52 41

Nr. 479/1892. [247] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Luncoiul de jos, de clasa a treia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 425 fl. v. a.

Concurenţii au a-şi însinua cererile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conţelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 447. [248] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei de clasa a treia din comuna Grohot, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 409 fl. 58 cr.

Concurenţii au a-şi însinua cererile, instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conţelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 1072/892 [246] 3—3

Edict.

In sensul graţiósei decisiuni consistoriale din 16 Decembre a 1886 Nr. 6753 B. Maria G. Mitoc din Scheiu în Braşov, carea aprópe de 7 ani a părăsit Braşovul şi cu necredinţă pe soţul ei legitim Neculae V. Fulga, sĕ citéză a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 5 Decembre, v. 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. din tractul Braşovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	**7.20**	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	**9.15**	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	**8.40**
11.38	4.14	**6.50**	**9.22**	**11.19**	**Szolnok**	**2.55**	**5.23**	**3.31**	11.46	4 47
2.12	5.53	—	**11.53**	**12.57**	**P. Ladány**	**12.06**	**3.46**	**1.16**	10.05	2.24
3.53	**7.08**	12 05	**1.50**	**2.12**	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	**2.25**	**11.04**	8 43	12.09
4,—	**7.15**	—	**2.24**	**2.19**	pl. sos.		**2.18**	**10.44**	8.38	11.51
4.30	**7.45**	1.02	**3.03**	**2.49**	Mező-Teledg	—	**1.52**	**10.07**	8.13	11.17
5.22	**8.18**	2.14	**3.46**	**3.26**	Rév	—	—	**9.30**	—	10.42
5.45	—	2.50	**4.07**	—	Bratca	—	**1.26**	**9.10**	7.47	10.23
6.31	**9.07**	3.54	**4.53**	—	Ciucia	3.53	—	**8.31**	7.08	9.51
7.12	**9.37**	4.53	**5.32**	**4.17**	Huiedin	2.58	**12.47**	**7.53**	6.39	9.12
8.01	—	**6.24**	6.24	**4.50**	Ghirbĕu	1.13	—	**6.53**	—	8.17
8.29	**10.37**	**6.59**	6.59	**5.42**	sos. **Cluş.** pl.	12.17	**11.01**	**6.14**	**5.25**	7.40
8.46	**11.10**	—	8.20	**5.55**	pl. sos.	—	**10.45**	5.14	**4.48**	6.52
9.05	**11.32**	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	**4.23**	6.34
10.08	**12.50**	—	10 21	6.34	**Ghiriş**	—	**9.23**	3.18	3.—	**5.26**
10.37	**1.25**	—	11.09	7.34	**Cucerdea**	—	**8.54**	2.31	**2.08**	**4.52**
10.56	**1.43**	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	**2.34**
11.04	**1 52**	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—		2.05	**1.51**	**4.28**
11.28	**2.18**	—	11.54	8.22	Aiud	—	**8.24**	1.35	**1.23**	**4.07**
11 45	**2.40**	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	**8.07**	1.08	**12.45**	**3.47**
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	**2.49**
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	**2.27**
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	**7.31**	11.42	—	**2.13**
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	**1.39**
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	**6.57**	10.4	—	**1 18**
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	**6.55**	10.31	—	**12.53**
2.31	—	—	3.26	10.06	**Mediaş**	—	**6.42**	10.09	—	**12.37**
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	**6.21**	9.31	—	**12.06**
3.46	—	—	4 49	11.04	**Sighişóra**	—	**5.54**	8.53	—	**11.29**
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	**5.34**	8.23	—	**11.03**
5.26	—	—	**7.23**	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	**9.46**
6.10	—	—	**8.09**	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	**9.04**
6.41	Tr. de persóne	—	**8.43**	1.15	Apaţa	—	3.40	**5.42**	—	**8.37**
7.17		Tren accelerat	**9.18**	1.35	Feldioara	—	3.19	**5.07**	—	**8.03**
8.—			**10.05**	2.09	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	**4.20**	—	**7.23**
—	11.—	**5.15**	—	2.19	pl. sos.	**10.17**	2.18	—	**6.58**	—
—	12.29	**5.57**	—	3.01	**Timiş**	**9.41**	1.42	—	**5.57**	—
—	1.11	**6.29**	—	3.31	**Predeal**	**9.12**	1.12	—	5.16	—
—	**8.35**	12.10	—	**9.15**	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş — Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.5[illegible]	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	**10.55**	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timişóra**		8.—	1.1[illegible]	8.15	—

Ghiriş — Turda

7.48	10.35	3.40	**10.24**		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	**4.00**	**10.44**		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră — Odorheiu

—	—	**4.30**	11.25		Sighişóră		10.52	**6 10**	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	**5.42**		Carei-mare		**7.05**	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	**11.—**	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	**6.15**	2.45	3.16	**7.05**	6.35
Vineri **1.55**	8.25	2.35	**6.30**	**10.10**	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	**8.50**
circul.	10 25	3.50	**8.51**	**11.25**	sos. Czegléd pl.	**4.56**	6.43	—	12.05	**6 47**
numai	10.35	3.56	**9.06**	**11.31**	pl. sos.	**4 42**	—	—	12.—	**6.32**
Sâmbăta	1.46	5.56	**12.28**	**1.31**	sos. Seghedin pl.	**1.32**	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	**6.02**	**12.52**	**1.39**	pl. sos.	**1.12**	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	**7.59**	**4.24**	**3.36**	sos. Timişóra pl.	**9.50**	**5.50**	**5.13**	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	**6.15**	**8.25**	**5.25**	9.30	pl. sos.	**9.20**	—	**5.07**	7.42	3.28
7.17	**7.35**	**9.14**	6.25	11.11	Topoloveţ	**8.15**	—	—	6.54	1.56
—	**8.26**	**9.45**	7.10	12.34	Lugoj	**7.35**	—	circul	6.27	12.57
—	**9.35**	**10.41**	8.23	3.30	Caransebeş	**6.31**	—	uumai	**5.39**	11.05
—	—	**11.38**	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	**4.40**	8.15
—	—	—	10·49	**7.23**	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	**12.52**	10.58	**7.36**	Băile-Herculane	3.40	—	**12.53**	**3.21**	5.14
—	—	**1.02**	11.11	**7.58**	Topleţ	3.24	—	—	**3.08**	4.52
—	—	**1.19**	11.29	**8.24**	sos. Ruşava pl.	3.05	—	**12.24**	**2.51**	4.15
11.55	—	**1.27**	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	**12.18**	**2.19**	—
12.—	—	**1.35**	2.10	—		2.26	—	**12.10**	**2.10**	—
12.09	—	11.40	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	**5.50**	—
10.55	—	—	—	--	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	**10.—**	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	**7.20**	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	**9.30**	**Budapesta**	**7·25**	1.20	**5.50**	—	—
—	—	10.04	4.02	**1.05**	**Szolnok**	4.15	11.15	**2.21**	—	—
—	—	3.45	**6.57**	**5.24**	sos. **Arad** pl.	**11.18**	8 20	**9.05**	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	**8.40**	—	—
—	—	4.30	2.34	**5.46**	Glogovaţ	10.34	7.01	**8.30**	—	—
—	—	4.42	2 34	**5.57**	Gyorok	10.11	6.20	**8 08**	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	**5.50**	**7.57**	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	**5.28**	**7.46**	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	**7.17**	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	**7.02**	—	—
—	—	**6.12**	—	7.27	Soborşin	8.03	—	**6.24**	—	—
—	—	**6.58**	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	**7.26**	—	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	**7.52**	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	**8.08**	—	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	**8.26**	—	9.29	Deva	**5.59**	—	4.33	—	—
—	—	**8.52**	—	9.53	**Simeria** (Piski)	**5.43**	—	4.17	—	—
—	—	**10.—**	—	10.19	Orĕştia	**4.42**	—	3.30	—	—
—	—	**10.25**	—	10.50	Şibot	**4.20**	—	3.03	—	—
—	—	**10.44**	—	11.16	Vinţul de jos	**4.58**	—	2.36	—	—
—	—	**11.58**	—	11.44						
—	—	**11.29**	7.05	12.06	**Alba-Iulia**	**3.40**	9.40	2.19	—	—
—	—	**11.56**	7 40	12 38	sos. **Teiuş** pl.	**3.04**	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	**7.10**		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	**6.20**	**12.05**	—
4.46	12.22	—	**8.59**		Ocna pl		8.02	5.09	**10.43**	—
5.10	12.40	—	**9.23**		sos. **Sibiiu** sos		7.35	4.49	**10.17**	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	**2.35**	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	**8.25**	**1.15**	—
—	**3.26**	9.11	3.27		Ludoş		7.—	**7.41**	**12.31**	—
—	**5.07**	11.39	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		**5.20**	5.54	**10.05**	—
—	**5.50**	12 20	5.36		pl. sos.		**5.14**	5.05	**9.35**	—
—	7.25	1.55	**7.15**		sos. **Reghinul-săs.** pl.		**3 44**	3.22	**8.—**	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	**9.56**		**Simeria**		**5.28**	3.20	**8.10**	—
—	11.13	5.03	**10.08**		Cerna		**5.11**	3.—	**7.50**	—
—	11.48	5.38	**10.32**		**Hunedóra**		**4.46**	2.32	**7.22**	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		**6.29**	1.44	—	—
—	--	10.28	**6.36**		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	**5 20**	8.50	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.25	**5.32**	**9.25**	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	**8.47**	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	**7.48**	—
—	8 40	12.08	**6.41**		Covasna		**5.26**	2.16	**6.06**	—
—	9.26	12.54	**7.26**		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl.		**4.30**	1.10	5.—	—

Redactor responsabil **Silvestru Moldovan.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133. Sibiiu, Joi 17/29 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Noul atac asupra scólelor nóstre.

II.

Timpurile trecute chiar şi dela 1848 încóce au fost critice pentru noi românii, pentru desvoltarea nóstră culturală, pentru consolidarea nóstră ca bibiserică şi naţiune, nici odată însĕ mai încordate nu au fost legăturile între noi şi unguri, ca şi cum sunt ele acuma

Proiectul de lege, cu care ne ocupăm acuma află deci opiniunea publică de tot agitată contra nóstră în tóte direcţiunile. Pelângă curentul general şovinistic de până acuma, în aceste momente avem sĕ ţinem sémă şi de speciala agitaţiune pornită asupra nóstră, a românilor pentru politica de demonstraţiune, care o au inaugurat la noi actualii luceferi conducĕtori ai politicei nóstre naţionale.

La timpul seu — şi acesta nu va mai întârḑia mult — ne vom trage séma cu mersul politicei nóstre, fiind că chiar şi cuvêntul dat ne obligă la acésta, şi atunci vom spune pentru-ce sau încordat şi mai tare legăturile intre noi şi elementul magiar. De astă-dată constatăm starea faptică a lucrului, căci nu ni-e permis sĕ o perdem din vedere mai ales în apreţiarea proiectului de lege, cu care ne ocupăm.

Precând constatăm critica situaţiune, care ni s'a creat, pe atunci noi în deplină conformitate cu programul ḑiariului nostru, în conformitate cu tot trecutul nostru accentuăm acuma, că avem detorinţa sĕ ţinem în trezvie consciinţa naţională, spiritul de concilianţă în sinul poporului nostru şi sĕ cultivăm în el cu diliginţă credinţa că vor veni timpuri mai bune pentru noi, cari aici în acéstă ţéră, pre acest pământ sfinţit prin sângele fiilor acestei patrii, am trăit până acuma, aici ne-am avêntat la gradul de desvoltare culturală şi materială, care între impregiurările nóstre de tot escepţionale, ne servesce spre onóre, dimpreună cu elementul magiar am petrecut ḑilele de vigelie din trecut dimpreună cu el suportăm aḑi tóte serviciile publice, cari egale sunt pentru toţi şi dimpreună cu ei voim sĕ conlucrăm la consolidarea şi înflorirea patriei nóstre comune, păstrându-ne, cultivându-ne, desvoltându-ne şi perfecţionându-ne, neimpedecaţi, nejigniţi fie-care individualitatea nóstră naţională cu tóte atributele ei.

Voim sĕ fie accentuată acéstă conlucrare comună a fiilor patriei la consolidarea şi înflorirea ei, special acuma, când ne ocupăm cu acéstă cestiune care după vederile bisericei nóstre, pregătesce o lovitură în autonomia nóstră bisericéscă, pregătesce pericole pentru desvoltarea nóstră cultarală, şi conturbă aceea lucrare pacinică, la care şi noi voim sĕ fim angajaţi pentru consolidarea şi înflorirea ei, carea este a nóstră a tuturora.

Urmăm firul disposiţiunilor sinodului nostru archidiecesan şi la locul prim ne vom mai ocupa odată cu însuşi proiectul de lege, contra căruia biserica prin rostul representanţei legale, prin conclusul sinodului archidiecesan, a luat refugiul la parlamentul ţĕrei cu cererea de a se respinge proiectul, care lovesce în autonomia nóstră bisericéscă, şi prepară eminent pericol pentru esistenţa şi consolidarea, ca sĕ numai vorbim de desvoltarea şi înflorirea scólelor nóstre confesionale.

După-cum se scie, proiectul a trecut prin comisiunea parlamentară esmisă pentru afacerile de culte şi instrucţiune, şi acuma se află la comisiunea financiară, spre a acomoda bugetul după trebuinţele aprocsimativ proiectate de ministrul de culte şi de comisiunea parlamentară.

In disposiţiunile asupritóre pentru biserica nóstră el însĕ nu s'a schimbat nimica. Mai mult, dacă logice ne-ar fi permis sĕ concludem dela mic la mare, şi dacă am lua în ajutoriu manifestaţiunile situaţiunei critice de aḑi, fie în presă, fie în viéţa socială, fie în discusiunile publice din incidente laterale, atunci ar trebui sĕ credem, că ele se vor mai înmulţi, deóre-ce chiar şi în sinul comisiunei parlamentare sau ivit propuneri, cari în loc de a mai muia, ţinteau la înăsprirea disposiţiunilor nóuĕ ne favorabile.

Ca completare a tristului tablou trebue sĕ constatăm, că încât scim noi, biserica nóstră n'a fost întrebată la facerea acestui proiect de lege, după cum ea nu a fost ascultată la nici un proiect de lege dela 1878 încóce, şi sciut este, că de atunci încóce s'au adus legile pentru noi asupritóre, despre cari bolnăviciosul curent de aḑi crede, că e neapĕrată trebuinţă în scopul întărirei statului. Incât alte confesiuni din patrie au fost ascultate cu acésta acuma nu ne ocupăm.

S'a făcut deci un proiect de *nobis sine nobis*, şi în cele următóre vom analisa disposiţiunile lui.

Scóla nóstră politică.

Din comitatul Albei inf. primim dela un amic al fóiei nóstre următoriul articol:

Magiarii din Ardél devin tot mai îndrĕsneţi în pornirile lor duşmănóse faţă de români.

Incep ómenii a-şi eşi din fire, împing anume lucrurile în o direcţiune fatală.

Esemple de dragoste unguréscă ne-au dat şi cu ocasiunea alegerilor municipale din ḑilele trecute.

Nu se scie anume, dacă a fost parola din centrele comitatelor, aceste cuiburi ale aristocraţiei magiare, sau au făcut cei mai mititei de capul lor.

Destul, că românii din cercuri cu mari maiorităţi nu au fost înadins încunoscinţaţi despre ḑiua alegerii.

Preoţii, învĕţătorii, fruntaşii din popor au lipsit dela alegere şi pe fie care, dacă-l întrebi, ţi mărturisesce, că nu-i s'a spus nemica, că notarii în cele mai multe casuri au ţinut în secret ḑiua de alegere.

Unii mai resonéză şi astfeliu, că ungurii s'ar cam teme de ori-ce adunare a românilor la un loc.

Bagsémă, ca nu cumva intâlnindu-se 5—10 inşi sĕ mai pótă românul a-şi plânge nĕcasurile.

Aşa se esplică, că chiar în centre cum e Ighiul Vinţul de jos, Bărăbanţul şi Aiudul nu s'a prea vĕḑut român inteligent, ci curat numai primarii şi notarii, au pus biletele în urne, cari li s'au trimis tipărite.

După astfeliu de procedere e uşor de esplicat, că s'au ales în loc de representanţi ai poporului duşmani de ai lui, ómeni, cari votéză la aruncuri cu ochii închişi, neavênd nici o durere de popor.

In comitatul Albei de jos, comitat locuit în parte preponderantă de români, nu sau ales ḑece membrii români în consiliul municipal, deşi după dreptate, după numĕrul alegĕtorilor, trebuia sĕ între dóue din trei părţi.

Negligenţa necualificabilă a conducĕtorilor noştri însĕ este un motiv, pentru care strĕinii fără sfială comit cele mai grósnice abusuri contra nóstră.

Dacă ar fi între ai nostri înţelegere, dacă nu ar fi afurisita de jalusie în cele confesionale, — dacă am sta de vorbă unul cu altul, ne-am înţelege póte şi lucrurile nu ar merge aşa. Strĕinii ne vĕd slăbiciunea, vĕd, că nu suntem organisaţi, vĕd, că suntem preocupaţi fiecare de ale nóstre interese şi aşa dau năvală asupra nóstră, ne bat aşa ḑicênd la noi acasă, făr' ca sĕ ne aflăm indemnaţi a ne sări unul altuia în ajutoriu.

Desbinaţi în cele sociale, desbinaţi în cele politice, — ne am dat cu totul în braţele fatalismului turcesc, nu ne place nici sĕ muncim pe terenul public, nici se încurajăm pe alţii, cari póte ar mai avea un grăunte de însufleţire şi pentru afacerile publice.

Poporul sêrmanul privesce din depărtare la nepăsarea, ce o arată conducĕtorii lui, — prorocii cei mincinoşi, cari sunt buni de a fi în frunte, numai unde e ceva de câştigat.

Unde e ceva de jertfit se ascund ca pigmeii cei mai păcătoşi, nu rischéză, nu se arată nicăiri, căc

---

FOIŢA.

Opidul Cincul-mare.

(Incheere.)

Şi nici că-i păsa. De pe spinarea ascuţită a „calului de dajde" se alegea cu o deşelare pe două trei ḑile, dar — cu darea plătită şi începea din nou a fi mereu voios şi liber de griji.

„Aşa ḑeu ne spun bĕtrânii
„Că erau pe-atunci românii"

din Cinc. Dar mai erau şi alt cum. Slabi de gură, potopenia pământului. Până plesnesci în pălmi îşi bătea joc de „stăpânul" în aşa mod fin, încât acesta, nici nu băga de samă, ba îi mai şi mulţămia.

Din multe casuri, pe cari le-am adunat amintesc unul pe neales:

Vara în toiul lucrului „Jon" dormia cu stăpânul în şop. Acesta sara îşi descingea şerpariul şi-l punea la cap. „Jon" de pe ḑi a fost ochit în şărpariul stăpânului un zlot, şi póte jura, că a fost acolo. Diminéţa, zlot ca'n palmă.

— Moi „Jon" jeri am avut un zlot şi astăḑi nu-i, tu mi-l'ai luat şi sĕ mi-l dai.

— Vai de mine! „stăpâne" cu zlotul d-tale, drăguţ, dómne feresce.

— Ba moi, că tu numai glumesci, dar dă-mil.

— Nici de cum nu glumesc, dacă nu mĕ creḑi, apoi eu mĕ jur, uite astăḑi e:

Sfânta Sâmbĕtă
Varză vênătă
De ţio-i fi luat d-tale zlotu,
La mine'n pungă i-a fost locu.

— Noa taci, nu te mai jura, că creḑ. Da tot, ḑĕu moi, nu mi-ai luat tu zlotu mie? — Nu ḑĕu, că mie, sĕ n'am noroc de d-ta de-oi spune minciună. — Iii!! taci, nu te jura aşa rĕu, că te cred acum, da nu mai spune stăpânei, că ea nu scie de el. — N'ai nici e grijă stăpâne, cine nu i-o spune aḑi, sĕ nu-i mai pótă spune mâne. — Aşa, aşa „Jon", dar hai jos sĕ ne gătăm la fên, că e vreme frumósă, — şi sĕ duc la mâncare. — Noroc „Jone"! şi stăpânul bea, ér el rĕspunde: Noroc si altu'n loc pe curte, tot noroc, ér primind Ioan închină: Dea D-ḑeu vreme bună, sóre şi căldură, sĕ se usce fênu şi stăpânu. — Mulţam „Jon"!

Aşa ḑĕu ne spun bĕtrânii, că erau pe atunci românii cincani, ba până astăḑi este în hotarul Cincului un dél, „Délul epurilor" întreg proprietatea românilor, căci tradiţiunea ne spune, că s'a numit astfel, pentru-că până a împărţit sasii luncile, românii, nepacienţi a merge după comisiunea împărţitóre au plecat înainte sĕ o aştepte la acel loc, şi până ca sĕ soséscă, de-o parte joc, ér de altă parte alţii în capul gol băteau „capra" (un fel de joc) şi fugeau ca epurii după ea, ér comisiunea a botezat délul: „délul epurilor" i aşa îi ḑice până astăḑi.

Aşa era atunci, dar astăḑi după 50 de ani e altcum alte rênduri de blide. Din cei câţi-va păstori veseli până la destrăbălare, în colibele lor împrăsciate, a resărit un popor de vre-o 240 familii, al căror edificate economice rivaliséză cu ale sasilor, case de pétră, şuri de ţiglă, curţi pardosite cu pétră. Nu vei găsí un singur român, care sĕ aibă casă de lemn acoperită cu pae sau şindile. Boi frumoşi, vaci lăptóse, mai vêrtos biboli, moşie proprie la hotar, căci poporul din Cinc e lucrătoriu până a-şi ruina sănătatea, cruţătoriu până la estrem, şi lucru rar, rivaliséză formal, care de care sĕ isprăvéscă mai iute şi mai bine cu lucrul câmpului, ba cucuruzul îl sapă de trei ori, şi alte însuşiri frumóse şi folositóre. Şi au progresat în timpii din urmă şi s'au înmulţit încât a pus pe gânduri pe conlocuitorii sasi, a căror moşie trece cu ghiutura în mânile românilor. Aici vreau sĕ isbéscă matadorii saşi cu comasarea, ce e acum în lucrare, dar nu-şi vor ajunge scopul.

Românii din Cinc, au o biserică frumósă şi o scólă cu etagiu şi mai frumósă, la o posiţiune splendidă, doi învĕţător plătiţi din alodiul comunal, şi tot comuna politică provede scóla şi învĕţătorii cu lemne de foc. Pomposul edificiu scolar s'a isprăvit în anul 1363 prin stăruinţele neobosite ale reposatului Ioan Codru Drăguşanul, care pe atunci era, paremi se, căpitan la magistratul de acolo, şi avênd puterea în mână prin lucrul oraşului: români, saşi şi ţigani, au închegat acest mândru edificiu scolar fără multe cheltueli. Binele ce l'a făcut prin acésta parochiei din cestiune, va remânea neuitat, căci dacă nu era Codru aceea ce a fost, póte şi astăḑi numai interesul personal e motorul principal al acţiunei lor.

Sĕ nu ne prindă mirare, dacă înregistrăm desastre ruşinóse. Se nu ne tot plângem, că ne neîndreptăţesc strĕinii, când noi nu mişcăm degetul cel mic, unde e vorba de demnitatea nóstră. Când atât de mult teren a cuprins la noi laşitatea şi pĕcătosul indiferentism — nu putem sĕ ne asceptăm la alt-ceva

Cel din urmă pantofariu magiar arată mai mult interes pentru causele publice ca un fruntaş de ai nostri.

Te întêmpină ómenii cu ridicula scusă „tot nu putem face nimica“. Vorbă sĕ fie!

Dacă ar fi şi numai o fracţiune din ómenii independenţi, cari umĕr la umĕr ar combate rĕul în fie-care şedinţă, dacă s'ar înfiinţa cluburi municipali şi s'ar lua la desbatere cele ce vin a sĕ pertracta în adunările municipali, noi nu credem, că nu am puté face ceva — şi acel ceva fie şi numai afirmarea nóstră ca români ca apĕrători ai intereselor poporului ar fi deocamdată de ajuns. Aḑi poporul român e lipsit de ori-ce sprigin moral, aḑi el nu are un om, către care sé se pótă adresa în o causă ce-l privesce, aḑi suntem fără nici un conducĕtoriu de vina nóstră şi a indiferentismului ce ne-a cuprins.

In zădar vom bate doba cea mare prin jurnale, purtând o luptă de Donchişoţi — când acolo unde ni-e deschis terenul, îl lăsăm de sub picióreie nóstre, ca sĕ-l ocupe toţi traşi — împinşii şi toţi veneticii.

De regulă după alegeri de aceste ne treḑim, că ar fi fost de făcut ceva ca apoi păn' la 6 ani sĕ uităm ér păţeniile şi sĕ cădem éră în pĕcatul, de care am fost molipsiţi în trecut.

Aşa nu facem scólă politică, nici nu pregătim poporul ca sĕ înţelégă el drepturile constituţionale şi chiar lărgindu-se censul şi arondându-se cercurile mai favorabil, pe lângă activitatea ce o desvoltăm vom fi tot acolo, unde am fost, când erau restricţiunile cele draconice şi măestrite. Sĕ ne curăm deci pe noi de pĕcatul cel negru al indiferentismului dacă voim ca lucrurile sĕ ia alt curs mai normal, altcum nu avem nici motive de a ne tot plânge de asupriri, când ele sĕ fac cu învoirea nóstră, prin tăcerea mormêntală, ce ne-a cuprins.

Puţină răbdare.

Dl Diamandi Manole în unire cu „Tribuna“ din 16/28 Decembre c. (nr. 281) bate „clopotul de alarmă“ în cestiunea gimnasiului nostru din Braşov.

Este sciut, că în tómna acésta, la serbarea S-tei Sofii, dl profesor Gh. Pop a ţinut tinerimii o cuvêntare, în care în unele locuri, durere, fără precauţiune, a atins şi politica.

Precum suntem informaţi, incidentul acesta n'a rĕmas fără urmări din partea ministrului de instrucţiune publică; astăḑi însĕ afacerea este numai în stadiul unei cercetări, care fără periclitarea gimnasiului nu s'a putut întrelăsa.

Acésta a dat dlui D. Manole şi „Tribunei“ prilegiu sĕ adreseze calumnii şi insulte tendenţióse atât Escelenţiei Sale metropolitului nostru, cât şi consistoriului archidiecesan şi apoi sĕ facă apel la poporul român, ca sĕ-i urmeze.

Sĕ vede, că cei de la „Tribuna“ au lipsă de nóuĕ adrese de aderenţă cu dróia, şi incidentul acesta le este binevenit, căci cu cele ce privesc pe dl Dr. Lucaciu sunt pe la sfêrşit, ér cu prenumeraţiunile pentru anul nou sunt pe la început.

Ar fi putut însĕ, atât „Tribuna“, cât şi dl D. Manole sĕ şi facă samă cu una: că adecă prin cele publicate în nr. amintit fac un lucru pripit, care numai strica póte gimnasiului, întocmai precum a stricat publicarea în „Tribuna“ a vorbirii d-lui Gh. Pop.

Alarmarea publicului înainte de timp şi acusarea fără temeiu a metropolitului şi consistorului, nu pot folosi nimic nici dlui profesor Pop, nici gimnasiului din Braşov, de a cărui sórte Escelenţia Sa şi consistoriul de sigur că mai mult interes pórtă, decât toţi cei dela „Tribuna“, dimpreună cu dl D. Manole.

Fie deci „Tribuna“ şi dl D. Manole de o camdată mai stêmpĕraţi căci nu e frumos a calumnia fără de basă, cum o fac şi în casul de faţă; aibă puţină răbdare, până ce se va finalisa cestiunea, fie chiar şi dacă ar trece timpul de reclame pentru abonamente, şi atunci apoi sĕ se rĕsbune, atunci sĕ-şi stêmpere văpaia lor — „naţională“.

Revista politică.

Din incidentul sĕrbătorilor nascerei Domnului după calendariul nou presa europénă constată stabilitatea păcei şi asigură, că actuala situaţiune va fi durabilă, mai cu sémă, că intre puterile centrale europene nu s'a ivit nici un semn de diferenţă, din contră relaţiunile între ele se consideră dintre cele mai escelente.

⁂

Din incidentul sărbătorilor s'a ocupat şi presa magiară cu cestiunea naţionalităţilor şi în special un organ de frunte „Pesti Napló“ sulevând din nou acéstă cestiune constată, că guvernul trebue sĕ facă îmbunătăţiri. In prima linie trebue sĕ-şi realiseze programul desfăşurat la Hatzfeld ministrul Hieronymi. In realisarea acelui program actualul ministru de interne va avé tot spriginul guvernului Wekerle.

⁂

In Austria domnesce deocamdată un armistiţiu, Preşedintele consiliu de ministri umblă sĕ-şi facă érăşi maioritate în camera deputaţilor. S'au început negoţierile cu toţi matadorii diferitelor nuanţe politice, dar până acuma nu s'a ajunsla nici un resultat. Contele Taaffe voesce însĕ sĕ se presente după sĕrbători cu o maioritate compactă şi cea mai mare parte a presei austriace, e de părere, că va şi isbutí a o forma.

⁂

Referitoriu la cestiunea politico-bisericêscă din Ungaria se anunţă din Roma, că a luat un caracter mai pacinic şi se va aplana. Cu deosebire cestiunea căsătoriei a întrat în un stadiu favorabil. E drept, că foile Vaticanului atacă întrun mod fórte vehement statul magiar, dar pentru aceea nu se tulbură negoţierile între Roma, Viena, Strigoniu şi Budapesta. Statul ungar promite mult numai sĕ şi pótă realisa scopul.

De altă parte se anunţă, că, din incidentul sĕrbătorilor bisericei apusene, Papa a ţinut o vorbire către colegiul cardinalilor, cari l'au felicitat. In vorbirea sa ḑise între altele: „Dacă considerăm situaţia Europei din punct de vedere moral şi religios, vedem, că se apropie o furtună, care va fi ultimul presemn al ruinei şi pustiirei. Numai puterea blândă a bisericei ar fi în stare sĕ delăture pericolul. Biserica stă în luptă faţă cu atacurile cele mai turbate. Papa se ocupă apoi cu evenimentele din Italia şi a desaprobat activitatea acelei secte, care nici odată nu va fi amică adevĕrată a poporului, dar care, regretabil, află sprijin la guvern.

⁂

Asupra datoriei de ocupaţiune a Bulgariei faţă de Rusia, ḑiariul rusesc „Svet“ scrie între altele următórele: „După hotărârea congresului dela Berlin ar fi trebuit ca trupele rusesci de ocupaţiune sĕ stea în Bulgaria, până la definitiva organisare a acesteia, şi adecă pe spesele bulgare. Totuşi nu s'au făcut stipulaţiuni mai de aprópe, deórece ţarul nu avea intenţiune sĕ céră despăgubiri, deşi eliberarea Bulgariei a costat preste un miliard de ruble şi sute de mii de morţi şi răniţi. Când raporturile principelui Battenberg faţă de Rusia, se răciră, la îndemnul Angliei şi Austro Ungariei, căuta acest principe sĕ se subtragă dela dependenţa politică-economică a Rusiei, căci încheià în 16 Iuniu 1883 un tratat cu Rusia, în urma curuia avea sĕ se plătéscă spesele de ocupaţiune la sumă de 27,120.996 franci în rate anuale de câte 2 $^1/_2$ milióne. După ruperea definitivă între Rusia şi usurpatorul din Bulgaria, (Ferdinand de Coburg) s'a cerut plătirea acestei datorii, dar Bulgaria nu a fost în stare a urma acestor îndatoriri. In 1889 guvernul rusesc însărcinà pe representantul diplomatic al Germaniei din Sofia, ca sĕ se plătéscă ratele datoriei aşa, că în anul acesta şi în 1890 s'au plătit ratele anuale. In anul 1891 au rĕmas neplătiţi 12 milióne franci, la începutul lui 1893 face suma restantă încă 8 milióne. După cum se vede — încheià fóia ruséscă, — Stambulov şi soţii nu prea sunt zeloşi în eliberarea de sub dependenţa Rusiei.

⁂

Pe când ḑiariul englez „Standard“ anunţă, că trei regimente rusesci au înaintat spre graniţa Germaniei, fóia germană „Zukunft“ comunică o întrevorbire fórte interesantă, ce a avut loc între majorul Tottleben şi între un mareşal rus care stă aprópe de ţarul. Obiectul întrevorbirei a fost alianţa franco-rusă. Mareşalul rus ḑise: Alianţa franco-rusă, ori ce ar ḑice foile strĕine — este încheiată aevea dar are caracter defensiv. Ea este încheiată numai cu privire pentru casul, când Germania va ataca pe Francia; din contră, dacă Francia ar ataca, atunci nici un soldat rusesc nu va sări în ajutoriul francesilor. Tottleben: Ei bine, atunci alianţa este mai mult în interesul Germaniei, decât al Franciei. La acésta mareşalul rĕspunse: Aşa este într'adevĕr, dar nu din iubire către Germania, ci din iubirea păcei. Mareşalul rus laudă apoi în terminii cei mai călduroşi iubirea de pace a ţarului. La sfêrşitul convorbirei, mareşalul rus ḑise: Francesii sciu fórte bine, că dacă Carnot va fi depus, atunci nu mai pot conta la ajutoriul ruşilor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Valea-Arieşiului în Novembre, 1892. Domnule redactor! Rar, de tot rar vi se împărtăşesc din acestea părţi ale nóstre câte o corespondenţă ori câte o scire, deci ca sĕ mai dăm şi noi semne de viéţă vin a vĕ comunica următórele:

In 27 Septembre v. a. c. s'a sĕvêrşit sfinţirea bisericei gr. orientale din Bedeleu prin protopresbiterul tractului Ioan Danciu, cu o asistenţă de ḑece preoţi.

Ceremonialul s'a început Sâmbătă în 26 Septembre la 3 óre p. m. când protopresbiterul însoţit de mai mulţi preoţi a sosit la uşa cimiteriului, unde era adunat poporul. Administratorul parochial Simeon Moruşca bineventéză pre protopresbiterul ca esmis al Escelenţiei Sale I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit; acesta mulţămesce în puţine cuvinte adm. par. şi poporului — spunênd, că deşi era viuă dorinţa Escelenţiei Sale a sĕvêrşi însuşi acest solemn act, însĕ împedecat de starea sănătăţii Sale, n'au putut sĕ-şi realiseze acéstă dorinţă părintéscă.

După acésta într'u sunetele clopotelor se duce poporul în frunte cu preoţimea în localul, unde se făcea serviciul divin, — ridicêndu se sântul antimis s'a transportat în biserica nóuă, unde s'a şi început ceremoniaul ul prescris, carele s'a terminat la órele 6 $^1/_2$.

Duminecă diminéţa la 8 óre s'a început serviciul „sânţirei apei“, — şi apoi sânta liturgie în decursul căreia ne a delectat cu cântările liturgice corul din Ofenbaia sub conducerea domnului Nicolau Fodorean, ceea-ce m'a convins, că o cântare lin şi frumos cântată 'ţi răpesce sufletul, în acelea momente, dela celea pămêntesci la celea ceresci, simţindu te în alte regiuni scutite de tóte nĕcasurile şi neajunsele ḑilnice.

Şi în adevĕr corul d lui Fodorean, deşi încă începător, nu numai, că a delectat şi însufleţit pre credincioşii şi poporul nostru, dar a ridicat prestigiul şi vaḑa bisericei nóstre în faţa străinilor, pentru-că pre lângă inteligenţa şi poporul din jur, au participat şi străini, precum preoţii unitari din Trăscău şi S. Georgiu, directorul scólei civile din Trăscău ş. a. carii atât public, cât şi particular s'au esprimat fórte favorabil despre întreg serviciul nostru divin, ḑicênd, că i-a încântat mult frumósele şi melodiósele nóstre cântări bisericesci, ér ceremonialul i-a frapat, şi că cel ce a întocmit ritul şi aşeḑĕmêntele nóstre la serviciul divin într'u adevĕr a trebuit sĕ fie înspirat de o dumneḑeéscă estetică şi înţelepciune.

După finirea s. liturgii dl protopresbiter Ioan Danciu ţinu o cuvêntare ocasională cu tecstul s-tei scripturi „Infricoşat este locul acesta, nu este acesta alta de cât casa lui Dumneḑeu, pórta ceriului şi uşa fericirei“, — pe basa căruia, după o întroducere bine nimerită, — desfăşură însemnătatea bisericei — în general — apoi în special pentru noi românii — care a fost, este şi va fi nu numai susţinĕtórea credinţei adevĕrate şi de suflet mântuitóre, dar şi conservatórea şi luminarea limbei şi naţiunei nóstre.

După acésta a urmat stropirea bisericei din afară cu apa sânţită, încunjurêndu-se de trei ori cu procesiunea îndatinată, apoi stropirea poporului, finindu-se ceremonialul sânţirei bisericei la 12 şi jumĕtate óre.

La 1 $^1/_4$ a urmat prânḑ comun pregătit şi arangeat de dl Ioan Văsinca cu spesele proprii, la care

---

se ţinéu prelegeri în scóla de bârne din „gropătóre“; cu atât mai vêrtos că deşi de pe atunci nu s'au mai zidit nimic nou, totuşi averea bisericei prin o administraţiune deochiată, în loc sĕ créscă a scăḑut grozav.

Biserica e păstorită de doi preoţi.

Despre averea bisericei, nu mi-am putut lua informaţiuni nicii dela fostii, nici dela actualii epitropi, căci cu tóte stăruinţele din părţi competente, raţiociniile bisericei de vr'o 6 ani de ḑile, stau baltă. Şi am vĕḑut cu ochii pe un fost epitrop care numai scie ce e al seu şi ce al bisericei, cum sĕ rógă de şeful tractului: „fă bine domnule, sĕ-ţi erte Dḑeu păcatele, vină atunci şi atunci, sĕ ne limpeḑim şi sĕ me sciu la o parte“. Promisiunea frumósă, efeptuită, ar fi o recóre pe inimele de mulţi ani înferbântate ale cincanilor, — alte numai ḑic şi cred că îndreptarea grabnică a lucrurilor mĕ va dispensa, a mai ḑice şi altceva.

Starea materială a poporului după-cum am mai amintit, este bună, dar lucsul, mândria la portul mueresc cu deosebire a ajuns de proverb şi póte strica fórte mult dacă nu se va purcede contra lui. Sunt încă multe de ḑis; dar vĕd că nu le mai isprăvim deci închieiu cu:

Iubiţilor cincani! Harnici, cruţători sunteţi, ce ve trebue până acum aveţi. Lăpĕdaţi lucsul şi mândria, iubiţi pe Dumneḑeu şi legea lui şi veţi fi fericiţi.

Nimic n'ar fi mai potrivit pe viitoriu, ca cele dóuĕ parochii de cl. III sĕ se contopéscă cu timpul în o singură parochie, apoi lângă cele trei sute, ce le căpĕtaţi din alodiu, mai puneţi 200 fl. dela voi, şi avênd scólă şi biserică, ér veţi fi fericiţi, ceea ce ve doresc din tótă inima.

Brebenel

au luat parte toţi inteligenţii străini şi din loc la o masă, ér la alta poporul.

Toastele încă n'au lipsit, cel dintâiu l'a ridicat dl protopresbiter Ioan Danciu pentru Escelenţia Sa I. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul — urmând un însufleţit „sĕ trăéscă“ — al doilea pentru protopresbiterul tractual, pentru preoţimea care a luat parte la ceremonialul sânţirei, pentru corul şi conducĕtoriul aceluia N. Fodorean — pentru Ioan Vasinca, ca acela care a jertfit mai mult pentru edificarea acestei biserici ş. a.

Voind a încheia nu pot trece cu vederea a nu aminti ceva despre edificarea acestei biserici care este fala comunei.

Acéstă sântă biserică s'a edificat numai la stăruinţa nefrântă a domnului proprietar de acolo Ioan Vasinca — carele pre lângă banii ce a dat, a dăruit bisericei varul necesar la edificare ş. a. m. cu un cuvênt fără a esagera afirm, că dacă domnul I. Vasinca nu era, biserica din Bedeleu nici odată nu se edifica — şi pentru acésta Dumneḑeu sĕ se şi îndure a-i rĕsplăti cu darurile şi bunătăţile sale ceresci.

Mai amintesc, că pentru înfrumseţarea s. altariu d-l protopresbiter I. Danciu a esoperat dela banca nóstră tinĕră „Munteana“ din Ofenbaia un ajutoriu de 60 fl. din cari s'a făcut un frumos chivot pe s. prestol, ér prin colectă şi prin contribuirea d-sale au procurat vasele sânţite, polirul cu cupa de argint veritabil în valóre de 42 fl.

Corespondentul.

Proiectul de lege

presentat în camera României, de dl ministru T. Ionescu, asupra clerului mirean şi seminarelor.

După ce cetitorilor nostri le este cunoscut proiectul de lege asupra clerului mirean şi seminarielor, ca se pótă mai bine aprecia acest proiect, aflăm de bine a publica mai la vale espunerea de motive, cu cari a însoţit dl ministru Tache Ionescu acest proiect al d-sale:

Domnilor ministri!

Una din reformele, pe care ţara le aştepta de mai mult timp şi care a fost vecinic făgăduită este reforma clerului mirean.

Dorinţa costantă a tuturor de a da bisericei nóstre naţionale, aşa de strîns legată în trecutul nostru istoric cu însăşi continuitatea vieţe nóstre românesci, mijlócele ca sĕ şi pótă suţine şi preştigiul necesar înaltei sale misiuni, s'a isbit în totdeuna de nesce greutăţi, pe care vremea le-a creat şi de care ori-ce legiuitor nu póte sĕ nu ţie socotélă.

Aceste greutăţi sunt din firea lor destinate sĕ se sporéscă cu cât se va intârḑia organiserea aşa de asteptată, şi de aceea am creḑut de datoria mea se dau o soluţiune cât mai grabnică.

Sciu că pe mĕsură ce diferitele proiecte de legi, care s'au ocupat cu îmbunătăţirea sórtei clerului mirean au rĕmas simple proiecte, pe aceeaşi mĕsură au crescut şi ilusiunile legate de acéstă reformă, astfel de la 4 milióne, care se cereau ţĕrei prin primul proiect de organisare a clerului mirean in spaţiul câtor-va ani numai am ajuns la un proiect care ne cerea mai mult de 16 milióne. Este dar timpul a resolva o cestiune deschisă aşa de mult şi dând bisericei macsimul pe care îl póte da astăḑi ţara, sĕ tăiem şi firul unor nădejdi imposibil de realisat şi acela al unei desnădăjduiri tot atât de regretabile.

Intr'adevĕr, îmbunătăţirea sórtei clerului mirean se găsesce d'a capul împovărată prin numĕrul cu desăvêrşire disproporţionat de mare al preoţilor astăḑi în fiinţă. A-i plăti pe toţi de o potrivă este preste limitele puterilor statului, a plăti numai pe unii dintre ei ne-ar espune la nesce preferinţe greu de împĕcat cu dreptatea.

De aceea proiectul de lege ce am onóre sĕ ve propun se întemeiază pe principiul împărţirei personalului clerical mirean în dóuĕ categorii: Preoţii, cari represintă personalul nostru clerical normal şi preoţii supranumĕrari, plătind şi pe unii şi pe alţii, este evident, că o deosebire trebue făcută între aceste dóuĕ categorii.

In sinul însĕ al aceleaşi categori, dacă voim sĕ împăcăm nevoile presentului cu speranţele viitoriului, este de absolută nevoe sĕ facem o adóua diferenţiare. Preoţii cari însuşesc condiţiunile de admisibilitate, în basa cărora numai în viitor ci vor puté deveni preoţi, este logic şi drept sĕ priméscă o plată mai mare de cât preoţii, cari nu însuşesc aceste condiţiuni. Ast-fel numai se póte realisa o reformă practică, care în present îmbunătăţesce sórtea clerului mirean fără a întrece putinţele ţĕrii şi asigură în viitor nesce condiţiuni materiale de natură a încuragia înclinarea sufletéscă, a acelor cari se vor simţi chemaţi pentru înalta misiune de preoţi.

Pe aceste baze am alcătuit partea relativă la intreţinerea clerului mirean. Ficsând lefuri, care variază după titlu, localitate şi calitatea de preot, în numĕr normal sau supranumărar, admiţĕnd principiul gradaţiei şi al pensiunilor, cu acele modificări pe care le impune natura misiunei preoţesci, hotărând tacsele epitrahiului al cărora venit va spori cel puţin cu jumĕtate veniturile prevĕḑute de proiectul de lege am resolvat, cred, în singurul mod putincios, problema îmbunătăţirei sórtei materiale a clerului mirean.

Odată ficsate scrificiile, pe care le póte face ţara, rĕmânea de hotărît cine avea se facă plata şi cu care mijlóce aceste sacrificii se vor acoperi. Proiectul de lege hotăresce ca statul se facă plata în comunele rurale şi comunele în cele urbane, şi împărţesce greutatea între acesti doi factori ai organismului statului. Astfel pentru parochiile urbane, statul dă o subvenţie comunelor, care supórtă cheltuiala, încaséză de la contribuabili de rît ortodocs o contribuţiune care de sigur este mai mică de cât aceea pe care o plătesc astăḑi în basa unor învoeli care scobóră prestigiul preotului, fără chiar se-i asigure situaţiunea.

Era evident dlor ministri, că în momentul, în care ţéra se hotăresce la un sacrificiu aşa de însemnat, se ia garanţii ca se nu se pótă repeta în viitor împregiurările, care au împedecat până acum reforma ce nădăjduesc că se va face. De aceea am limitat numĕrul preoţilor şi al celuilalt personal cleric al, am pus condiţiuni de admisibilitate care, deşi constituiesc un progres, sunt totuşi mai pre jos de cât cele din alte ţări ortodocse, am luat mĕsuri ca într'o serie de ani, 15 sau 20, fără a împedeca recrutarea unui personal clerical, ceea ce ar fi avut desavantagiul se curme tradiţiunea în ţară, sĕ ajungem la un numĕr normal de preoţi mireni.

Era evident de asemenea, d-lor ministri, că era cu neputinţă ca statul sĕ facă aceste sacrificii, fără a lua garanţii atât la numirea parochilor cât şi în ceea ce privesce disciplina lor. De aceea proiectul de lege, respectând absoluta independenţă a bisericei în cele spirituale, a înscris o serie de mĕsuri, care dă şi societăţii civile partea sa în alegerea şi în disciplina clerului de mir.

Odată cu organisarea clerului mirean se impunea ca o absolută necesitate reorganisarea seminarelor, aceste institute de cultură religiósă destinate a da României pe viitorii sei conducĕtori spirituali.

Aşa cum au fost organisate prin legea din 64 seminarele nóstre nu ş'au ajuns scopul. Prea multe la numĕr, cu programe reduse, cu o recrutare a personalului clerical, nesupusă la condiţiunile de admisibilitate, seminarele nóstre au dat loc la o selecţiune rĕsturnată. O mai amară critică a acestor institute de cât faptul, că nici o cincime din absolvenţii cursului superior nu au îmbrăţişat cariera preoţéscă că prin urmare scólele care erau destinate se ridice nivelul cultural al clerului român şi printr'acésta nivelul moral al ţĕrei întregi, sau transformat în pepiniere de tot felul de funcţionari publici, ar fi greu de închipuit.

De aceea, proiectul de lege desfiinţéză posibilitatea de a ajunge cineva preot fără seminariu complect, reduce numĕrul seminarelor astfel în cât absolvenţii lor sĕ se potrivéscă cu numĕrul parochiilor de ocupat, împedecă putinţa de a continua abusul aşa de rĕspândit ca seminaristul bursier al statului sĕ refuse întrarea sa în cler, complectéză programa de studii şi pe cât e omenesce posibil, ne dă garanţia unei bune recrutări a clerului nostru mirean.

Cunoscând vechile legături dintre scólă şi biserică în ţéra nóstră, recunoscând caracterul deschis şi progresiv al clerului nostru şi voind sĕ punem capĕt interegnului pernicios dintre momentul absolvirei seminariului şi momentul ehirotonirii, proiectul de lege ce am onóre a propune aprobărei dvóstră conţine o serie de mĕsuri, care deschiḑĕnd seminariştilor cariera didactică pe cât este cu putinţă fără a jigni interesele instrucţiunei, satisface în acelaşi timp şi nevoile lor şi interesele superióre ale bisericei naţionale.

Acestea sunt în resumat principiile, pe care se intemeiază proiectul de lege. El forméză un tot complect, în legătură strânsă şi cu reforma învĕţământului, şi am adânca convingere, ca rĕspund atât nevoilor reale ale bisericei naţionale, cât şi puterilor de astăḑi ale statului.

Varietăţi.

* (Sciri militare). Conform artic. VI de lege ev 1889 § 52 sunt transpuşi de capelani în reserva honveḑimei preoţii: Const. Costin, Virgiliu Oltén, Ioan Cocoş, Marian Peculea şi Aurel Urzică.

— Maj. Sa monarchul s'a îndurat preagraţios a numi de sublocotenenţi în reservă, la infanterie pe: Virgil Şotropa la 63., Michail Borcea, la 51., Petru Sabo, la 51., Teofil Popoviciu, la 2, Petru Paul, la 82, Octavian Felecan, la 51., Nicolau Bogdan, la 2, Alecsandru Creţoi, la 64., Octavian Utalea la 63., Ioan Sever, la 2., Ioan Neagoe la 50., Corneliu Cristea, la 31., Nicolau Vulcu, la 31., Michaiu Pap, la 51., Aurel Bojiţa, la 64., Alecsandru Vidra, la 68; Adam Micu la 31, Michaiu Mesaros, la 14., Spiridon Boita, la 31., George Meseşan la 50 reg., — la vânători: Constantin Pop, la 23, Clemente Marcu la 28., Ştefan Colcer, la 23 batalionu de câmp., — la cavalerie: Adorjan Bogdan la 2 reg., — la artilerie: Eugen Vertan, la 24 şi Gavril Buzura la 12. reg., — locţiitori de cadeţi în reservă la infanterie: Nicolau Orghidan, Isac Sachiu, Macedon Feti Victor Chereban, Ştefan Gâţeiu., — la vênători. George Urdea şi Ştefan Lipovan.

* (Biserica în serviciul magiarisărei) Foile ungurescі spun, că episcopul romano catolic din Scepuş, — un slovac magiarisat cu numele Szmrecsanyi Pál, — lucréză cu mult zel pentru magiarisarea serviciului divin în bisericile catolice slovace de sub conducerea lui. In biseriea catolică din Cubinul de jos, cu ocasiunea onomasticei Majestăţii Sale, s'a rostit pentru príma óră predică unguréscă, ér reuniunea magiară de cântări a esecutat cântările de asemenea în unguresce. Acum în ḑiua primă de Crăciun a fost proiectat de a se întroduce pentru prima óră graiul unguresc şi în biserica slovacă catolică, din Liptó Szt.-Miklos.

* (Vorbirea regelui România.) M. S. regele înmânund episcopului de Roman cârja episcopală a rostit următorul discurs:

Pree sfînţite părinte!

„Ales episcop al Romanului de către membrii sântului sinod şi representanţii naţiunei, 'Ţi-am încredinţat cârja episcopală după vechile datine ale Ţĕrei.

„In acest moment solemn amintesc Prea Sânţiei Tale marea chemare ce, de astăḑi înainte, Te aştéptă în acest scaun episcopal al vechei Capitale a Moldovei-de-Jos, care are pagini aşa de frumóse în istoria bisericei şi a ţĕrei.

„Dela acele timpuri depărtate, când Roman-Vodă fundă metropolia din Roman, până în ḑilele nóstre, întâlnímací urme neîntrerupte şi neuitate de pilde mari, care au revĕrsat o adevĕrată strălucire asupra bisericei autocefale române

„Ierarchii ca Leon, Ioanikie, Venianiamin şi, mai presus de toţi, învĕţatul Dositeu, „acest păstor cucernic şi blând ca un miel“, — cum spune cronicarul Niculcea — vor rĕmânea de a pururea în amintirea poporului român.

„Mândru trebue se fi, Prea sfinte, de a te sui pe scaun ilustrat de prelaţi aşa de vrednici, cari în sfînta lor viaţă au lucrat cu atâta rîvnă la înălţarea bisericei şi cu atâta voinicie la apĕrarea drepturilor ţĕrei.

„Cu dragoste şi ingăduinţă păstoresce dar turma ce este încredinţată Prea sânţiei tale, fi pentru dênsa o pildă vie de credinţă şi de fapte bune, strênge-o în jurul tĕu spre a o îndulci cu hrana sufletului şi a o mângăia în vremuri grele.

„Astfel, Prea sânţia ta vei fi un adevĕrat părinte al drept credincioşilor şi vei atrage asupră'ţi binecuvêntările clerului.

„Mulţumindu'ţi pentru bunele Felicitări şi asigurările de credinţă ce-mi aduci, 'Ţi urez, Prea sânte părinte, viaţă lungă şi fericită pe scaunul episcopal al Romanului“.

* Ministrul cultelor a însărcinat pe dl dr. Cornoiu, directorul cultelor de la acest minister, ca sĕ'l represinte la investitura episcopului de Roman P. S. S. Inocenţie Ploeşténul, ceremonie ce se va face Duminecă, scrie „Timpul“.

* (Ḑile critice.) Cunoscutul meteorolog din Viena, doctorul Falb, şi-a publicat deja pronosticurile pentru anul viitor. „Ḑile critice“, adecă, în care vor fi furtuni, cutremure, etc. vor fi în anul 1893 următórele: de ordinea I-a: 16 Aprile, 18 Martiu, 25 Septembre, 25 Octobre, 15 Maiu, 23 Novembre, 16 Februariu 10 Septembre. De ordinea a dóua: 11 August, 27 August, 9 Octobre 2 Martiu, 13 Decembre, 14 Iuniu, 1 Februariu, 1 Aprile, 13 Iuliu, 2 Ianuariu, 8 Novembre. De ordinea a treia: 18 Ianuariu, 1 Maiu, 30 Maiu, 28 Iuliu 8 Decembre, 29 Iuniu Datele sunt socotite după stilul nou.

Bibliografic.

Revista politică-literară „*Romänische Revue*“: a apărut Nrii 11 şi 12 din Novembre şi Decembre a. c cu următoriul cuprins:

Zum Ministerwechsel in Ungarn. — Aus der romänischen Kammern. — Die bucoviner Romänen und das Deutschthum. — Zur Geschichte der romänischen Philologie. – Zur Landeskunde der Bucovina. Bericht für das Jahr 1892 von Dr. Raimund Fr. Kaindl (Czernovitz-Wien). — Über Bolintineanu's „Traianida“, nebst einigen auserwählten Baladen. Von Dr. W. Rudow. — Sünden . . . Aus dem Romänischen des J. L. Caragiále von Dr. Adolf Last. — Rundschau: Die Dotation des Prinzen Ferdinand von Romänien. — Der politische Proces gegen Dr. V. Lucaciu — Romänen und Ruthenen in der Bucovina. Die romänischen Befestigungen. — Litteratur: Eine Replik. Pierer's „Conversation-Lexikon“ und die Romänen. „Teoria Musicală“.

„*Biserica ortodocsă română*“ revistă periodică-eclesiastică: a apărut Nr. 9 cu următoriul cuprins:

Intâile seminţe ale creştinătăţei în ţĕrile române. Viéţa, activitatea şi scrierile P. S. Filaret Scriban. Mat. p. dreptul bisericesc oriental. Viéţa şi scrierile lui Ilie Miniat. Documente înădite. Starea clerului în Rusia. Etica evoluţionistă şi etica creştină. Evangeliile Apocrife Donaţiuni.

Loterie.

Mercuri, 28 Decembre, 1892.

Sibiiu: 85 59 38 77 51

Nr. 578. [250] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a II a Tresnea, protopresbiteratul Ungurașului, în sensul resoluțiunei consistoriului archidiecesan din 6 Novembre a. c. Nr. 7111. B., se escrie concurs din nou, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare in fóia archidiecesană „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate după un calcul mediu, dau un venít anual de 640 fl. 29 cr.

In privința emolumentelor se pot trage informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial.

Doritorii de a o ocupa acest post au a-și subșterne cererile concursuali, instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat cu posta ultimă Hidalmás.

In conțelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului.

Fizeș-Sânpetru, 7 Decembre, 1892,

Paul Roșca,
protopresbitər.

Szám 6866/892. [249] 1—3

Hirdetmény.

A pánádi általános határ tagositási ügyben az elő munkálatok megkezdése, u. m. a képviselet rendezése, a mérnők választás és a költség elöirányzat elkészitése, véget a határnapot az 1893 évi jánuuár 30-ik ának d. e. 9 orájáratűzőm ki Pánad község iroda helyiségébe, a mely tárgyalásra az öszes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy egyik vagy másik érdekeltnek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszéktől
Erzsébetváros, 1892 december 13-án.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

---

[251] 1—1

De vêndare.

Casa cu etagiu din Poschengasse Nr. 1, (Têrgul lânei) sĕ vinde din mână liberă.

Informațiuni mai de aprópe sĕ pot lua în aceeași casă partere.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta — Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	Budapesta	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	Szolnok	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. Oradea-mare pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. Cluș. pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriș	—	9.23	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	—	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vințul-de-sus	—		2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11 45	2.40	—	12.18	8.38	sos. Teiuș. pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaș	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. Copșa-mică pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaș	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	Sighișóra	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Hașfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apața	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. Brașov pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiș	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	Predeal	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	—	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕș-Ludoș — Bistrița

—	—	—	—	4.—	Murĕș-Ludoș	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Țaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistrița	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. Simeria sos.		9.5	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Hațeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. Petroșeni pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. sos		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. Lupeni pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad — Timișóra

—	6.15	11.30	5.58		Arad		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		Timișóra		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriș — Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		Ghiriș		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		Turda		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighișóră — Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighișóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare — Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timișóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt		—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveț	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeș	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleț	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Rușava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl. sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	Vercerova	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—	Bucuresci	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliș	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	--	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Orĕștia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	sos. Teiuș pl.	3.04	9.05	1.39	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38						

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

3.—	10.57	—	7.10		pl. Copșa-mică sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. Sibiiu pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraș pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl Cucerdea sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoș		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. Oșorheiu pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. Reghinul-săs. pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		Simeria		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		Hunedóra		4.46	2.32	7.22	—

Brașov — Zernești

—	—	8.35	4.55		Brașov		6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. Brașov sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepși-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. Kezdi-Oșorheiu pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134. Sibiiu, Sâmbătă 19/31 Decembre, 1892. Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Noul atac asupra scólelor nóstre.

III.

Sĕ ne dăm sémă pe scurt despre cuprinsul noului proiect de lege, și prospectele, cari le pregătesce el scólelor nóstre confesionale.

Cu abatere dela § 11, al articlului de lege XXXVIII din 1868, care a lăsat la competința confesiunilor statorirea salarielor învĕțătoresci dela scólele confesionale poporale, susținute de ele, noul proiect estinde dispositiunile § 142, art. de lege XXXVIII din 1868 și asupra învĕțătorilor ordinari și adiuncți dela scólele poporale susținute de confesiuni, anume norméză minimul dotațiunei învĕțătorilor.

In sensul § 1, alinea 2 din acest proiect de lege, salariul învĕțătorilor ordinari dela scólele nóstre elementare, prelângă locuință potrivită și grădină în mărime de un pătrariu de jugĕr, nu póte fi mai mic de 300 fl. — al celor adiuncți nu póte fi mai mic de 200 fl.

Prelângă acestea proiectul din cestiune în § 2, provede pentru învĕțătorii dela scólele confesionale și adause cuincuenale de etate după normele, cari sunt în vigóre față cu învĕțătorii dela scólele elementare ale statului.

In consonanță cu aceste enunciate § 9, al proiectului de lege de sub întrebare îndatoréză pe confesiuni, ca în termin de 6 luni dela întrarea în putere de drept a legei, sĕ asigure salariul minimal de 300 fl. respective de 200 fl., încât pănă acuma salariele învĕțătoresci nu ar fi fost asigurate în acéstă mărime. La casul, când confesiunile din causa sĕrăciei statorite din oficiu nu sunt în stare sĕ asigure pe séma învĕțătorilor acel salariu minimal, respective décă aruncul de 5% după darea directă, care se póte face pe basa § 35, art. de lege XXXVIII din 1868, este eshauriat, atunci confesiunea în alte trei luni trebue sĕ se adreseze la ministru de culte și instrucțiune publică pentru ajutoriu dela stat spre asigurarea sumei, care mai lipsesce.

Décă confesiunile în terminul de mai sus nu vor dispune nici în o direcțiune, nici în alta, și cu tóte acestea doresc sĕ și susțină scólele, atunci după 9 luni după întrarea în vigóre a legei, salariul minimal se consideră ca asigurat din partea susținĕtoriului scólei, și el, décă în faptă nu se solvesce — la plângerea părții interesate, sau la o denunțare din oficiu, se va încassa pe calea administrativă.

In casul, când salariul nu se va puté încassa, față cu confesiunea, care susține scóla află aplicare dispositiunile § 15, art. de lege XXXVIII din 1868 cu delăturarea celor trei admonițiuni din 6 în 6 luni, va se ḑică guvernul póte ordina într'una prefacerea scólei confesionale in scóla comunală.

Din cele înșirate pănă aici e evidentă ingerința, care o dă acest proiect de lege guvernului în drepturile de dispositiune asupra scólelor nóstre confesionale, drepturi garantate nóuĕ în vîrtutea autonomiei nóstre bisericesci.

Ingerința, care o dă proiectul de lege din cestiune guvernului în drepturile de dispositiune asupra scólelor nóstre confesionale, nu se opresce aicea. ci merge sistematice mai departe. În § 10 proiectul acesta dispune, că suma salarielor statorite și solvite pănă acuma de către susținĕtorii scólelor din isvórele lor proprii, trebue sĕ se solvéscă neștirbită și pe viitoriu, respective ea nu se va puté reduce cu scopul de a face întrebuințare de ajutoriu dela stat. Este deci evident, că pe când se ia din mâna bisericei autonome dreptul de a statorí ea salarisarea învĕțătorilor dela scólele confesionale, precând décă nu va asigura faptice învĕțătorilor salariul statorit prin lege, i-se ia scólei caracterul ei confesional, pe atunci biserica deodată cu scóla perde an de an și acea sumă, cu care pănă acuma a contribuit la susținerea scólei sale confesionale, la salarisarea învĕțătoriului seu.

Vin apoi dispositiuni speciale ca eflucsul celor generale înșirate pănă acuma. Îndată vine § 11 din proiect cu dispositiunea, că cu ocasiunea împlinirei postului de învĕțătoriu la scólele, unde pentru întregirea salariului minimal statul contribue cu un adaus de ajutoriu, care întrece suma de 50 fl., atunci instituirea de învĕțătoriu atârnă dela aprobarea ministrului de culte și instrucțiune publică, care décă află, că s'a ales un individ, care din punct de vedere basat pe lege, mai departe din punct de vedere moral sau de stat póte fi escepționat, atunci provócă pe organele îndreptățite la alegerea de învĕțătoriu se alégă alt individ, și din nou se promoveze actele spre aprobare. Décă acea provocare rĕmâne fără resultat, séu décă promovarea cea nóuă din punctele de vedere de mai sus și în al doilea rênd va da ansă la escepționare, în acel cas ministrul denumesce el învĕțătoriu, fără a mai asculta pre susținĕtorii scólei. Se mai susține o unică restricțiune, învĕțătoriul, care se va denumí din partea ministrului va trebuí sĕ aparțină confesiunei, al carei caracter îl pórtă scóla, și cu privire la persóna aceluia respectiva supremă autoritate bisericéscă va fi provocată sĕ se declare în termin preclus.

Prin dispositiunile înșirate pănă aici se ia din mâna confesiunei dreptul de a-și stabilí ea dotațiunea corpului didactic, sĕ ia din mânile ei dreptul alegerei și instituirei de învĕțători și el se dă la dispositiunea ministrului de culte și instrucțiune pupublică.

Proiectul din cestiune însĕ nici cu atâta nu se mulțămesce, ci el se estinde și asupra disciplinărei învĕțătorilor.

Nu întârḑie a vení § 12, cu dispositiunile, că eventualele sentențe asupra învĕțătorilor dela scólele confesionale ajutorate cu o sumă mai mare de 50 fl. autoritatea bisericéscă înainte de esecutare trebue sĕ le aștérnă spre aprobare la ministrul de culte și instrucțiune publică, și asemenea sentințe numai atunci au valóre de drept, décă ministrul în o lună, computată dela primirea lor, nu va ordina nóuă cercetare și sentență, care se va întreprinde cu conlucrarea pretorelui suprem din comitat.

Autoritatea bisericéscă la dorința ministrului de culte și instrucțiune publică e obligată sĕ întroducă cercetare disciplinară contra învĕțătoriului ajutat dela stat, în asemenea cas ministrul deodată cu recercarea adresată autorității bisericesci pentru întroducerea cercetărei disciplinare, sau ori și când în decursul cercetărei póte revoca ajutoriul dat scólei. Sentențele aduse de către autoritățile confesionale în asemenea casuri, chiar dacă ele enunță amovarea, la tot casul trebuesc promovate la ministru, în care cas ocură procedura circumscrisă în punctul precedent.

Dacă în decursul cercetărei ese la ivélă, că învĕțătoriul a urmat direcțiune contrariă statului, stă în dreptul ministrului, ca cu schimbarea sentenței pronunciate de autoritatea confesională, dupĕ gradul greșelei, se mĕsure mai aspră pedépsă disciplinară, eventual sĕ enunțe amovarea învĕțătoriului. Décă însĕ suprema autoritate bisericéscă după primirea ordinului în 14 ḑile nu va ordina cercetare disciplinariă, ori fără justificare corĕspunḑĕtóre nu o va termina în 3 luni de ḑile, ori dacă în 14 ḑile computate dela aducerea sentenței nu o va promova la ministru, în acel cas afacerea disciplinară după dispositiunile articlului de lege XXVIII: din 1876 o va provedé comitetul administrativ comitatens.

Décă în afacerea disciplinară ordinată la dorința ministrului sentențele dictate de ministru sau cele aduse de comisiunea disciplinară a comitetului administrativ al comitatului, după venirea lor în putere de drept, respectivele autorități bisericesci în termin de 14 ḑile computate dela primirea sentenței, nu le vor esemta în cercul lor propriu de compe-

---

FOIȚA.

Din literatura populară a Zarandului.

(urmare din anii trecuți)

51 Colindă.

Intrébă-mi'ș întrébă
Sfinții pe Dumneḑeu
Dai Domnului Dómne!
Din ce s'a făcut
Vinul și grâul
Dai Domnului Dómne!
Vinul și grâul
Și al treilea e mirul?
Singur Dumneḑeu
Rupse de a-mi grăi:
Tăceți sfinți, tăceți,
Ce voi ve pildiți,
Că voi bine sciți,
Bine ca și mine.
Că noi când eșiam
Cu crucea la câmp,
Sus la Rusalim
Ca noi sĕ vedem
Holdele de's verḑi,
Via de-i rodită,
Câmpii de'nfloriți,
Codrii de înfrunḑiți:
D'a colo întorceam
Spre rară cărare
De laturi de cale,
La lină fântână
Jos se odichnéscă
Și sĕ-mi prânḑuéscă.
Pănă odichnea
Apă bună bea.
Cânii de jidovi
Ei ne încungiurară,
Toți sființii sburară,
La ceriu se 'nălțară.
Numai unul sfânt,
Domnul Chiristos,
Rĕmânea mai jos.
Cânii de jidovi
Ei că mi'l prindea
Și ei mi'l ducea,
La curtea lui Pilat
La scaun de sfat.
Sfatul sfătuia
Crucea i-o cioplea.
Naltă'n statu lui
Lată în peptul lui.
Legea-i făcea
Pre cruce îl tindea,
Cuie îi bătea,
Cuie de oțel
Cu măiuț de fer;
Prin talpe, prin palme,
Pe unde cuiul bătea,
Sânge străpungea,
La pămênt cădea,
Viea'mi născea,
Cu rodul cu tot.
Și ei l'încingea
C'un brâu de maceș,
Pe unde'l încingea
Carnea'i culegea,
La pămênt cădea,
Spic de grâu născea
Cu rodul cu totul.
Pe cap îi punea
Cunună de spini
De cei mărăcini.
Tare o apăsa,
Sudori îl trecea,
La pămênt cădea,
Mirul se făcea
Cu mirul miruia.
Și te înveselesce
Cesta-i domnul bun
Că noi ți-o închiuăm
Dulbă-i sănĕtate

Dai Domnului Dómne se repetéză la fie-care rênd.

52 Colindă (a pĕcurariului.)

D'albuț pĕcurariu
El s'o lăudat
Că el, că 'și are
Atâtea oi de multe,
Câte flori pe munte,
Și câți grăurei
Atâți berbecei,
Câte floricele
Atâtea miorele,
Vara le-o învĕrat
In vêrvu muntelui
In strunga oilor.
Tómna le-o întomnat
In cel răruț brădet,
In gălbinel făget.
Iarna le-o iernat.
In ostrovul mării.
Marea s'o lăudat
Ca ea c'o veni
Tare s'o 'nălți.
Turma-i va 'neca,
Nimic n'o scăpa,
D'albuț păcurariu
El s'o lăudat
Vină cât de tare
Și cât de înălțare.
Că eu că mi'ș am
Nóuĕ câni bĕtrêni,
Nóuĕ's cățălandri.
Tu când vei veni,
Tare-i vêjĕi,
Cânii te-or simți,
Pe tine o'r țegni
Pe mine m'or trezi.
Că eu, că mai am
Nóuĕ berbecei
Cu lânurile crețe
Lânuri de argint
Lungi păn' la pămênt.
Tu cându-i veni
Ei te-or zătoni
Oi d'albe o'r porni
Pe picior de munte
La holde mĕrunte,
Unde iarba cresce
In patru se 'mpletesce
Și jos putrezesce.
Și te 'nveselesce
D'albuț pĕcurariu
Că noi ți-o închinăm
Dalbă-i sănĕtate.

La fie-care șir se ḑice: Dai Domnului bun!

tenţă, esecutarea se face pe calea organelor administrative.

Prin aceste dispoşiţiuni se face illusoriu, respective se delătură cu totul dreptul de disciplinare al bisericei asupra învĕţătorilor confesionali, şi ea devine parte organ incuisiţional, parte organ esecutiv al potestăţei de stat.

In fine §. 13 dispune, că dacă la o scólă confesională adausul de etate cuincuenal va fi acoperit din partea statului, atunci ḑisposiţiunile §. 12 vor fi normative şi cu privire la afacerile disciplinare ale învĕţătorilor confesionall dela acea scólă.

Reasumênd cele espuse, resultă, că prin acest proiect de lege:

1. Se impune bisericei nóstre suma, cu care ea are sĕ salariseze pe învĕţătorii sei;

2. La tot casul, când la denunţare fie din partea persónei interesate, fie din oficiu, se va constata, că biserica în faptă nu prestéză suma statorită prin lege ca salariu, şi că acéstă faptice nu o póte încassa nici administraţiunea, atunci numai din motivul acesta scóla confesională se preface în scólă comunală probabil cu îndatorirea ca respectiva comună bisericéscă totuşi se mai plătéscă dotaţiunea asigurată mai nainte pentru scóla, care acuma nu mai este a ei.

3. Prin el se ea din mâna bisericei dreptul de a alege pre învĕţători şi de a-i disciplina.

4. Prin el biserica devine spre vĕdita sa daună un organ incuisiţional şi esecutiv al statului.

Deóre-ce prin acestea se alteréză dreptul autonom al bisericei nóstre de a-şi regula şi conduce ea afacerile sale scolare, drept garantat prin statutul organic, disposiţiuni generale punct III., se alteréză dreptul de iurisdicţiune bisericéscă atât în afacerile judiţiale, cât şi în cele administrative ca for independent, drept garantat prin punctul VI. al disposiţiunilor generale din statutul organic; se alteréză dreptul de a se îngrijí biserica în mod autonom de mijlócele intelectuale şi materiale, cari se cer spre ajungerea scopurilor scolari, asemenea se alteréză dreptul de a recurge pentru acoperirea lor la stat pentru ajutoriu, încât nu i vor succede a acoperi cheltuelile recerute nici în urma colectelor în şi afară de metropolie, drept acesta garantat prin disposiţiunile generali punct VIII. din statutul organic: biserica a fost la înălţimea misiunei sale culturale-naţionale, când prin supremul seu for legislativ în archidiecesă a luat disposiţiunile, pe cari le-am reprodus în primul nostru articol.

Revista politică.

Precum se anunţă în mod oficios, consiliul de ministri din Austria a pregătit un program pe basa căruia sĕ pótă forma guvernul maioritate. Proiectul de program a fost compus de ministrul instrucţiunei publice Gautsch şi esaminat apoi de un comitet compus din ministri Taaffe, Steinbach şi Zaleski şi apoi primit de întreg cabinetul cu unanimitate. Indată după sĕrbători se vor începe pertractările cu diferitele partide ale parlamentului. Cuprinsul programului încă nu e cunoscut, dar foile guvernului au început a-l recomanda ca cel mai potrivit mijloc pentru împăcarea partidelor şi astfeliu a prosperărei imperiului austriac.

* * *

Ministrul preşedinte unguresc Wekerle a fost aşteptat în ḑilele acestea în Viena. Motivul petrecerei primului ministru în reşedinţa monarchiei se aduce în legătură cu raportul, ce avea sĕ l facă monarchului, despre situaţiunea politică din Ungaria şi sĕ facă obicinuitele visite de anul nou pe la membrii casei domnitóre. Foile din Viena mai adaugă, că cu acéstă ocasiune se va ocupa şi cu operaţiunea introducerei valutei. Spre scopul acesta voesce sĕ facă dimprennă cu ministrul Steinbach toţi paşii pentru a se puté resolva definitiv tóte operaţiunile financiare, care vin în combinaţiune cu reforma valutei. Marcgraful Palavicini încă a sosit în Viena spre a lua parte la consiliul administrativ al institutului de credit.

* * *

Fóia francesă „Le Journal“ aduce un interwiev, ce l'a avut un corespondent al ei cu fostul ministru italian Crispi. Acesta ḑise, că în scandalul Panama nu vede, de cât o rĕsbunare a boulangiştilor. Dar, ḑise Crispi, republica a întimpinat furtuni cu mult mai mari şi ea va scí sĕ înfrunte şi acéstă furtună. Eu nu sunt franco-fob, ḑise Crispi, ci dimpotrivă cred, că marea şi puternica Franciă este necesară pentru Italia, tocmai ca si pentru Austro-Ungaria. Nici un italian nu voesce rĕsboiul. Vorbind de tripla alianţă, Crispi ḑise, că acéstă alianţă nici odată nu va face rĕsboiu, fiind-că ea are caracter defensiv.

* * *

Cu privire la proiectele militare germane ḑiariul „Norddeutsche Zeitung“ declară, că acei, cari pretind, că proiectul de lege militar va face pe Germania în mod temporar sĕ fie fără apĕrare sau mai puţin capabilă de a se apĕra, ar trebui cel puţin sĕ şi motiveze opiniunea. Adversarii proiectului au emis multe avisuri greşite, dar nici un argument nu e mai fals de cât acela. Guvernele confederate, convinse, că esistenţa Germaniei este în joc, nu s'au oprit la nici o consideraţiune şi au propus parlamentului mĕsurile necesare pentru siguranţa patriei.

Demonstrând oportunitatea momentului ales de guvern pentru a presenta legea, „Norddeutsche Zeitung“ ḑice, că proiectul care stabilesce serviciul obligator pentru tótă lumea, serviciul de doi ani şi desfiinţarea eserciţiilor reservei,etc. este mai popular de cât o pretind adversarii. Nu numai că guvernul nu merită reproşuri, dar încă dacă întârḑia, î-şi asuma o mare rĕspundere.

Informaţiunile mai nouĕ dau ca sigură demisiunea cancelariului Caprivi, în cas când relaţiunile s'ar incorda mai tare.

Curtea nóstră imperială şi regală.

Intre dorinţele şi pretensiunile magiarilor ocupă un loc de frunte înfiinţarea unei curţi regale ungare în Budapesta, cu totul separată de curtea imperială şi regală de acum din Viena. In timpul din urmă s'a discutat mult cestiunea, şi din partea magiarilor s'a stăruit cu tótă seriositatea înfiinţarea unei astfeliu de curţi regale.

Prin acésta cercurile magiare cugetă a da o lovitură puternică comunismului cu Austria şi voesc sĕ se confirme încâtva independenţa regatului ungar.

Personalul curţei imperiale şi regale de acum constă după oficiosul „Hof und Staatshandbuch“ din 597 de persóne, începênd dela cele mai înalte demnităţi, pănă la personalul de bucătărie, diferiţi practicanţi, spălătorese etc. In acest numĕr nu sunt cuprinşi: personalul operei şi teatrului curţii, a diferitelor musee împărătesci, precum şi aceia, cari sunt numai titulari, fără de a ocupa funcţiuni la curte.

In privinţa curţii regale ungare, ce ar fi sĕ se înfiinţeze, Wekerle ca ministru de finanţă a făcut nu de mult unele promisiuni în dietă, ér acuma de curênd a însărcinat pe directorul archivei statului, Pauler, cu adunarea şi respective completarea datelor din trecut, referitóre la curtea regală.

Din incidentul acesta un colaborator al lui „B Hirlap“, s'a informat dela Pauler despre starea lucrului şi a aflat, că cercetările şi adunarea materialului pentru o curte regală ungară din trecut au dat resultate de tot slabe. Inainte de căderea Ungariei la Mohács a fost curte regală ungară, dar după acésta din datele ce sunt. nu se póte dovedi, că ar fi esistat curte deosebită

Esistenţa din trecut a curţii regale, la care cu atâta mândrie se provocau unii corifeii magiari, rĕmâne o „fală góla“ ca multe alte lucruri ale lor.

Curtea nóuĕ ce ar fi sĕ se înfiinţeze, se póte deci pretinde fără raḑim din trecut, numai din punctul de vedere al dreptului public şi pe basele pactului dualistic din 1867. In ori-ce cas ea trebue sĕ se înfiinţeze de nou, ér nu sĕ se reînfiinţeze cum sĕ ḑicea.

Lucrul nu va merge aşa uşor credem noi, cu deosebire după-cum sunt referinţele de aḑi în Ungaria Vom vedé ce va puté isprăvi energicul prim-ministru în privinţa acésta.

Adunarea municipală din Făgăraş.

Din Făgăraş primim următórea telegramă:

„*Şedinţa municipală de eri fórte furtunósă, sala comitatului îndesuită de membri şi public, ḑiua a dóua şi mai furtunósă, popor adunat preste o mie, sala gemea de public românesc, curtea comitatului plină de popor, strade le deasemenea, miliţia consignată la comitat, patrolele de miliţie circulau înaintea casei comitatului, ordinea neconturbată entusiasmul poporului la culme, lupta în pertractări desperată, presiune oficiósă nedescriptibilă, din care causă fórte mulţi membrii români au absentat a dóua ḑi dela şedinţă, resultatul moral pe partea românilor*“.

Varietăţi.

* (Dela curtea română). Cetim în „Timpul“ din 16/28 Decembre: Aḑi după améḑi s'au preschimbat între dl Hardinge, însărcinatul de afaceri al Marei Britanii, şi Al. Lahovari, ministru de esterne al României, ratificările convenţiunei dintre M. S Regina Marei Britanii şi Impĕrătésa Indiilor şi M. S. Regele României, relativă la căsătoria A. S. Principesei Maria d'Edinburg cu A. S Regală Principele nostru moştenitor.

Acéstă convenţiune este făcută în douĕ esemplare, dintre care acela iscălit de M. S Regina Engliterei va remâné M. S. Regelui, ér cel semnat de Suveranul nostru va fi păstrat de bunica principesei Maria

Cea mai importantă clausă a convenţiunei semnate este articolului prin care graţiósa principesă Maria d'Edinburg renunţă la drepturile sale even-

---

53 Colindă.

Sub cest dar de răsărit. Junelui, ju-
[nelui bun.
Mândru sóre a strălucit,
Da nu-i sóre strălucit
Că'i un pom mândru 'nflorit.
La vêrfuţul pomului
Sunt vr'o dóuĕ turturele,
Da nu's dóuĕ turturele
Ci's vr-o douĕ junurele
De fete şi de neveste
De junei, cei făloşei
Toţi cu murgul după ei.
Ascéptă murgul ne-adăpat,
Cum ascept eu ne'nsurat,
Că dacă m'oiu însura
Pe tine te'oiu adăpa
Cu vin roşu străcurat,
Cu ovĕs împregiurat
Şi te june veselesce.
Sĕ fie de sănĕtate.
La fie care şir se ḑice: Junelui, junelui bun.

54 Colindă.

Ean! eşiţi de 'mi vedeţi
Florile sunt d'albe, lemn de mĕr.
Cum rĕsar doi sorbi
Ba ḑeu! ei că nu's doi sorbi
Că's doi meri ariori
Pe sub meri cine se plimbă,
Da Anica fată bună
Da de lucru ce mi'ş lucră,
Se tot rógă merilor:
Merii merişorii mei
Plecaţi-vĕ vêrfurile
Se rup vr'o tri clomburele,
Astăḑi, mâne, luna-i mare
Am fi mici de botezare
Şi mai mari de ai cununare
Celor mici ce le-om dare.
Scutece de bumbăcel,
Faşie d'albă de mĕtasă
Se fi veselă Anică
Că noi ţie ţi-o închinăm
De la noi de la vr'o doi,
Mai vêrtos de la Christos,
Cu'n stêlpşor de busuioc
Ca sĕ-i dea domnul noroc.
C'un stêlpşor de ismă créţă,
Ca sĕ-i dea domnul viaţă.
După fiecare şir se ḑice: Florile sunt dalbe,
lemn de mĕr.

55. Colindă.

De ce june nu te 'nsori. Junelui bun.
O de acasă nu te lasă?
O ţie fetele nu-ţi plac?
Ba de acasă, că me lasă
Da me las pe primăvară
Sĕ mi'ş fac o grădióră
Se vie fete la ele,
Sè'şi culegă sé'şi d'alégă
Şi eu încă mi-oin d'alege,
Ori mai mică, ori mai voinică
Că-i la brêu brădet verḑiu,
Subsuori cu roşiori
Şi la braţe iarbă creaţă.
Şi te june veselesce.
Junelui bun. Se repetéză la fiecare şir.

56 Colindă.

In grădina cestor meri (bis).
Sunt doi meri înalţi.
Inalţi-s minunaţi
Şi la vêrf aşemănaţi.
La tulpină alăturaţi.
La mijlocul merilor
Este un pat mândru încheiat
Dar în pat cine-i culcat?
E culcată o fică mică.
Fica începe a suspina
Că ş'a perdut baierii,
Baierii şi salba d'albă,
Salba dalbă din bani vechi
Şi cerceii din urechi.
Junii buni plécă a colinda
Şi mi găsiră baieru.
Daţi-mi voi juni băieru
C'am trei fraţi mari şi bogaţi;
Unul face auru,
V-a cinsti cu galbenu,
Unu face argintu,
V-a cinsti cu taleru,
Unul umblă cu plugu
V-a cinsti cu colacu.
Mĕrul cu florile dalbe se repet. la fie care rênd.

57 Colindă.

Este încă sĕ cântăm (bis.)
Şi bine sĕ lăudăm
Pe acest mare boieriu,
Alui Christos vistieriu,
Că bine ne-a omenit
Ne chiemă în casă frumósă
Din inimă căldurósă,
Cu icóne luminóse,
Impodobite preţióse.
La Christos încă sĕ cerem
Ca domnul sĕ l întăréscă
Credinţa sĕ şi'o păḑéscă,
Neclătită nemişcată,
De toţi sfinţii întemeiată.
De acum pănă în vecie
Tot Crăciun şi Pasci se fie
La gazde de bucurie.
Fiecare şir se repetéză.

58 Colindă.

Bună sara lui Crăciun — florile d'albe
Nimerind la cest domn bun,
Cest domn bun că nu i acasă
Că-i în codru de a vêna
După el cine-om mâna
De-om mâna pĕ fica gazdi,
Sus mai sus pe lângă lună
Cu mâna împletind cunună.
Da cununa cu-i vom da-o,
Vom da-o la fica gazdi
Sĕ-i fie de cununie,
Maică sa de bucurie,
Taică-seu de veselie.
Berbecaş cu córne întórse
Sloboḑi-ne gazdă în casă
Că afară plóuă de varsă
Şi ni-s caii cimpăviţi
Ş'ar trebui potcoviţi
Cu potcóve de colaci
Şi cu cuie de cârnaţi.
Ş'o 'nchinăm cu sănătate
Pe la gazde pe la tóte.
Florile d'albe, se repetéză.
Culese de *Eremitul.*

tuale de moştenitóre la tronul Engliterei, a Indiilor şi a coloniilor.

Majestatea Sa împĕratul Rusiei va fi representat la căsătoria principelui Ferdinand, la Sigmaringen, de cătră A S. I. marele duce Alexis, fratele ţarului

Maj. Sa împĕratul Germaniei va sosi la Singmaringen în ḑiua de 9 Ianuariu, adecă în ajunul căsătoriei.

Ministrul român de resbel va trămite la Sigmaringen, ca sĕ asiste la ceremonia cununiei, pe dl colonel Comănean, comandantul reg III 22 de dorobanţi, al cărui comandant onorar este A S. principele Leopold de Hohenzollern, şi pe dl maior Cocea, comandantul batalionului I de vênători, din care face parte, precum se scie, A. S. R. principele Ferdinand. —

* (Retragerea metropolitului primat al României.) Din Bucuresci se scrie, că a început din nou a circula sgomotul, că E Sa metropolitul primat al României, voind a-şi căuta sănătatea, s'a decis a se retrage în fórte curândă vreme. Camera şi senatul îi va vota o recompensă naţională de 3000 lei Indată după retragerea E. S. se va procede la o nóuĕ alegere Candidatul ce va fi susţinut e Eminenţa Sa episcopul de Argeş, Ghenadie II.

* (Alegere de metropolit.) Din Blaşiu se comunică, că alegerea metropolitului de Alba Iulia se va întêmpla pe la mijlocul lunei lui Aprile 1893 sub presidiul Prea Sânţiei Sale episcopului gr. cat. de Oradea mare, Michail Pavel, care va fi numit comisariu din partea guvernului. Comisar regesc laic nu se scie încă cine va fi; ḑiarele unguresci scriu că va fi numit dl Hossu, vice-preşedinte la curtea de compturi din Budapesta

* (Medalia Ioan Bratianu). In ḑilele acestea s'au bătut mai multe medalii in onórea lui Ioan C. Bratianu, cari pe o parte pórtă profilul tabloului rĕposatului bărbat de stat cu inscripţiunea „Ioan Brătianu“ şi pe partea ceealaltă o figură alegorică a României, la drépta drapelul naţional, la stênga o ramură de laur şi jos lanţurile rupte ale sclăviei ; jur împrejur numerii anilor 1821, 1848, 1857, 1866, 1876, 1881 şi 1891. Medalia costă 6 lei şi se póte cumpĕra în redacţiunea ḑiariului „Voinţa naţională“ şi la librăria Socec în Bucuresci.

* (Alcoolul român la esposiţia dela Chicago.) Cetim în „Curier. Fin.“ din Bucuresci: Aflăm, că dl Marinescu Bragadir a decis sĕ ia parte cu alcoolurile din renumitele sale fabrici, la esposiţiunea din Chicago. Ambiţiunea îndrăsneţului şi mult simpaticului fabricant e nobilă şi fórte măgulitóre pentru ţéră Dl Bragadir abia eşì victorios din lupta dela esposiţia din Paris, unde a obţinut medalia de aur, şi étă-l acum traversând mările spre a lupta şi a se încununa şi pe câmpiile Americei. Tricolorul român n'a avut nici odată ocasiune a-şi desfăşura cutele pe pămêntul acelei laborióse ţĕri, ce sĕ numesce America. Cinstea acésta a fost reservată se vede, dlui Bragadir şi noi îl felicităm sincer pentru demarşa proiectată.

(Invitare). „Societatea sodalilor români din Braşov“, invită la producţiunea şi petrecerea colegială ce se va ţiné Vineri în 25 Decembre st. v. 1892, în ḑiua de Crăciun, în sala Hotelului central Nr. 1., cu următoriul

Program:

1. Musica.
2. „Sfânta ḑi de libertate“, marş de N. Popoviciu, esecutat de corul sodalilor.
3. Musica.
4. „Ḑiua a apus“, de H. Pfeil, esecutat de corul sodalilor.
5. „Jidanii la bătae“, anecdotă de Th. Speranţă, declamată de Vasile Gall.
6. Musica.
7. „Eram pe vêrf de munte“ esecutat de corul sodalilor.
8. Musica.
9. „*Nobila Cerşitóre*“, comedie într'un act de V. Alecsandri.

Inceputul la 8 óre séra. — După producţiune urméză dans.

* (Sistarea loteriei mici.) Se anunţă, că guvernul are de gând a sista loteria mică în decursul anului viitor. In locul ei atât în Ungaria, cât şi în Austria se vor întroduce losuri mici de clase, cum sunt şi în alte ţeri.

* (Mişcările nihiliştilor.) Sciri sosite din Petersburg spun, că poliţia ruséscă a descoperit o tipografie nihilistă. Poliţia a pĕtruns în atelierele de lucru şi au prins şase ómeni; unul dintrei ei a fost puşcat. S'au mai confişcat şi o mulţime de proclamaţii, din cari se vede, că nihiliştii éraşi au plănuit un atentat contra ţarului. In timp de 3 ḑile au fost deţinuţi vre-o 150 de persóne, între cari mai mulţi studenţi şi soldaţi.

* (Jidovii în Austria.) După datele statistice, jidovii fac 4½ procente din poporaţiunea Austriei. In anul 1891/92 universitatea din Viena numĕra 6175 studenţi, între cari 2045 jidovi, adecă 33%. Intre jurişti au fost 22%, ér între medicinişti 48%. In véra anului 1892 între studenţii facultăţii de medicină din Viena au fost jidovi 51% prin urmare creştinii au fost în minoritate. Intre 681 advocaţi din Viena, 394 sunt jidovi, ér între 560 candidaţi de advocat, 510 jidovi!!

* (O scólă pentru sciinţele financiare.) In bugetul ministerului român de finance pe anul 1893/94 s'a prevĕḑut o sumă pentru înfiinţarea unei scoli financiare. In acest insitut se vor învĕţa sciinţele financiare. Tinerii, cari vor fi primiţi în acéstă scólă, trebue sĕ aibă testimoniul de bacalaureat (maturitate) şi primesc în decursul studiilor stipendii de stat. După ce vor termina cursurile, vor fi aplicaţi în administrarea fiinanciară a statului.

* (Un al doilea politechnic.) Camera comercială şi industrială din Têrgul- ureşului a decis sĕ înainteze ministrului ung. de comerciu o petiţiune, în care sĕ céră concesiunea înfiinţărei unui politechnic în Ardél.

* (Al XI-lea congres internaţional de medicină). Din Roma ni-se anunţă, că congresul internaţional al medicilor se va deschide cu solemnitate în presenţa regelui Italiei la 20 Septembre, şi va dura până la 1 Octombre 1893. Lucrările pentru şedinţele generale se vor începe la 25 Septembre. Cu ocasiunea congresului se va înaugura în Roma şi o esposiţie internaţională de medicină şi higienă. Spre scopul acesta s'a format un comitet separat. Pentru o participare cât mai frecuentată, aprópe tóte statele dau reducere de 50% pe liniile ferate. Congresul va avé caracter pur scientific. Comitetul s'a adresat la tóte facultăţile de medicină, la societăţile şi academiile medicale, la institutele scientifice din Europa şi celelalte continente şi aprópe din tóte părţile s'au anunţat, că vor veni delegaţi.

* (Necrolog) Subscrişii cu inima înfrântă de durere aducem la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor, că neuitatul nostru tată şi moş *Samuil Trifon*, paroch gr. or în Beriu, asesor la scaunul protopopesc şi defensor matrimonial, după scurte şi grele suferinţe şi-a dat nobilul seu suflet în mânile Creatorului Marţi în 15/27 Decembre a. c. în etate de 59 ani.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului nostru defunct se vor aşeḑa spre odichnă eternă Joi în 17/29 Decembre la 1 óră p. m. în cimiterul gr. or. din loc.

Beriu, în 16/28 Decembre 1892.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

Ioan Trifon paroch gr. or. Ana Trifon măr. David ca fii. Cornel David, Samuil, Ioan şi Ana Trifon ca nepoţi. Daniil David senator magistratual ca ginere.

— Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor, că scumpa nóstră mamă *Teresia Raţiu*, născută Nicolici, aḑi în 28 Decembre 1892 la 2½ óre diminéţa şi-a dat nobilul ei suflet în mânile createriului.

Rĕmăşiţele pămêntesci a neuitatei defuncte se vor transpune Joi în 29 Decembre 1892 st. n. la 3 óre p. m. în cimiterul din Haţeg spre vecinica odichnă.

Fie-i memoria binecuvêntată!

Ilia, în 28 Decembre, 1892.

Dominic Raţiu, Lucreţia Ács născută Raţiu, ca fii.

* (Cas de mórte.) *Maria George Ivan*, vĕduvă preotésă gr. or. din comuna Dobêrca, protopresbiteratul Mercurei, a rĕposat în Domnul Marţi în 15 Decembre c. st. v după o viéţă îndelungată de 94 de ani. Fie-i ţĕrina uşóră.

Din public.*)

Arad, în Decembre 1892.

Onorată Redacţiune!

Am avut în cuget mai de mnlt, de a informa pe on. lectori ai „Telrgrafului Român“, despre un resultat de operaţiune de ochi, ce i-a succes medicului oculist de aici Dr. Issekutz László, chiar cu operaţiunea ochiului meu stêng: dar am asceptat timpul potrivit, când sĕ fiu trecut preste tótă cura prescrisă de sciinţele medicale.

Acum dar deşi cam târḑiu, vin şi espun aci, ca fiind eu în etatea anului al 69-lea, în 7/19 Oct. a. c. mi-a operat medicul susnumit ochiul stêng, cu care nu vĕḑusem nimic patru ani, cu aşa succes, încât astăḑi cu ajutoriul celui prea înalt sum redat familiei, oficiului şi societăţii omeneşti în de plină sănĕtate. —

Nu pot a nu esprima mulţămita recunoscĕtóre, de care s'a făcut demn numitul medic, prin tactul seu, maniera sa, precauţiunea sa, în tóte, şi sub tótă durata curei carea în sens mai strict a durat numai 10 ḑile.

Medicul numit e în etate numai de 31 ani, desteritatea lui în operaţiune e admirabilă. Operaţinnea ochiului meu abia a durat 3—4 minute, şi încă ce e mai mult, fără durere, fără suferinţe.

Resultatul acela pe care nici eu, nici familia mea, nici alţi cunoscuţi ai mei nu l'au asceptat, adecă atât e escelent încât atrag admiraţiunea publicuiui şi asupra lui şi asupra desterei sciinţe a numitului medic.

Deci din punct de vedere umanitar şi creştinesc ca preot şi protopop sunt îndemnat de consciinţă a recomanda on. lectori pe medicul oculist din Arad Dr. Issekutz László pentru a se adresa cătră dênsul cu tótă increderea la cas de necesitate, cu atât mai vêrtos, căci operaţiunea ochiului meu a prevenit constatări din partea mea şi a familiei mele despre mei multe operaţiuni de ochi efeptuite de dênsul, tóte cu cel mai strălucit succes, şi în Arad şi în provincie şi în clinica din Bndapesta.

Ca de încheere mai adaug, că starea ochiului drept încă ar tinde la ajutoriu de operaţiune, dar vederea dată prin operaţiunea ochiului stâng e deplin satisfăcătóre pentru activitatea mea, şi pe terenul oficial, social şi pe terenul laborei economice.

Moise Bocşan,
protopop.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Fabula în genere şi fabuliştii români în specie.*)

Puţine genuri literare au fost cultivate mai de curênd la noi, cu mai multă îmbelşugare şi cu o isbândă mai însemnată de cât fabula. La 1812, când n'aveam, în afară de cronici şi de câte va opere rĕsleţe, o proză românéscă, când abia se născea poesia românéscă lirică sub bĕtrâneştile şi tacticósele condeie ale unui Văcărescu sau Conachi, când Barac şi Vasile Aron dóră representau epica nóstră, o culegere de fabule apare, o culegere însemnată a lui Ţichindeal. De la publicarea moralnicelor învĕţături ale parochului bănăţean până pe la 1860, fabuliştii se ţin lanţ. Nu e poet, mai mult sau mai puţin însemnat, în amêndóuă ţĕrile, care sĕ nu se încerce şi în acest gen literar, destul de greu, sub uşóra lui aparenţă Cine n'a făcut fabule dintre scriitorii admişi în antologiile poetice? Eliade şi Asachi, Sion, Alecsandrescu şi Alecsandri, Bolintineanu chiar. Cei mai mulţi au reuşit, şi pe când din operele lor de altă natură, puţine vor rĕmânea numai, fabulele, aprópe tóte, n'au de loc înfăţişarea îmbĕtrânită şi se cetesc încă şi astăḑi cu plăcere. Cel ce se ingrozesce înaintea versurilor schiópe, reci şi pedante ale lui Asachi liricul, va admira uşurinţa de limbă, ritmul corect şi măestrit, dibăcia elegantă cu care sunt scrise unele din bucăţile originale ale bătrânului scriitoriu, sau adaptările din La Fontaine: „Greerul şi furnica“, „Mórtea şi nenorocitul“. Nu mai e necorectul autor, căruia îi datorim nepreţuitul:

După odichnă, paos vine,
In veci tunerecul va ţine,

forma e, cu fórte puţine escepţii, cu desăvêrşire recomandabilă. Eliade éraşi, chiar în perióda sa de rătăcire ca limbă, nu riscă vre-una din vorbele importate cu atâta dragoste din Italia, în fabulele sale care — e vorba de fabule numai — merită a fi cuprinse în ori ce antologie. Bolintineanu singur, n'are uşurinţă de condeiu în acest gen privilegiat şi bucăţile sale de acéstă natură sunt cele mai fără sare póte din multele sale scrieri. In colo, Săulescu e aprópe legibil, Tăut are însuşiri, Sion se póte mistui.

In afară de fabuliştii de ocasie însĕ, nicăiri într'un timp mai scurt, scriitorii nu şi-au consacrat întréga lor activitate literară sau o bună parte dintrênsa fabulei. Dacă Anton Pan e anecdotist, încă şi culegĕtoriu de cântece poporale, dacă Bălăcescu are merite însemnate şi pe alte terenuri, mulţi din cei cuprinşi în cartea de faţă, au fost numai fabulişti, mai fabulişti de cât Gellert, care a scris şi tragedii şi imnuri religióse, de cât Gay, autor de pastorale comice şi de bucăţi lirice, de cât La Fontaine, cunoscut înainte de publicarea fabulelor sale şi prin poveştile-i licenţióse, însemnat pe urmă şi altfeliu de cât prin fabulă. La noi însĕ, Ţichindeal, Alecsandru Donici, Tăut, C. V. Carp Raletti şi un autor în viéţă încă dl Nichitachi, sunt cunoscuţi, mai mult ori mai puţin, (unii fórte puţin şi cu dreptate), ca fabulişti.

Din acéstă lungă listă, doi sunt cei mai însemnaţi şi Alecsandrescu numai le este superior. Unul e Ţichendeal, celalalt Donici. Ambii nu trăesc din fondul lor propriu: Donici a scris puţine bucăţi, care nu sunt luate din Crylof, şi bucăţile acelea fac parte din cele mai bune póte; Obradoviciu, fabulistul sêrb, a servit de model lui Ţichindeal. Imprumutul nu s'ar mărgini se ḑice — şi pentru Donici s'a şi dovedit — la îmbrăcarea în formă nóuĕ a unui subiect strĕin: forma e luată odată cu fondul şi cei doi scriitori români nu fac alta decât sĕ traducă nesce modele, devenite astfeliu originalele lor.

Procedarea nu se întinde însĕ asupra întregii opere a lui Ţichindeal şi Donici, pe de o parte; pe de alta, frumósa limbă românéscă — „moldovenéscă, ḑice cu puţină dreptate domnul Speranţă, de cel dintâiu — în care sunt îmbrăcate aceste importaţii străine, le dau o deosebită importanţă, faţă cu vremea mai ales, când ele fură publicate. Cunosc în literatura mai nóuĕ şi mai conscientă a românilor puține bucăți mai limpeḑi, mai frumóse și mai sunătóre de cât unele din naivele frase ale lui Țichindeal, unicul representant al Banatului în acéstă literatură.

---

*). Pentru cele publicate în rubrica acésta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

*) Fabula în genere şi fabuliştii români în specie de D. Speranţia, Bucuresci 1892, 221 pp.

„Nu târḑiu după aceea venind și vulpea de la vênat, a vĕḑut acéstă jalnică privire; căci sângele încă cald curgea din cuib pe lemn în jos, și ticăloșii aceia puișori umilite glasuri de vaiete și plângeri da(u). Ér vulturul cu unghiile sale fólele le spărgea, cu clonțul ochii le scotea. Socotiți drept aceea, cum a trebuit sĕ fie vulpei atunci, vĕḑênd acéstă jalnică întêmplare; fie-carele póte fórte lesne ghici acésta, ca sĕ pătiméscă dela altul óre carele nu i-ar fi o așa jale, ca și când de la prietenul și vecinul sĕu pătimesce.

(Va urma)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 28 Decembre, 1892.

	Viena	B.-Pesta.
Renta de aur ung. 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. 4%	114.10	114.—
Galbeni împĕrătesci	5.70	5.72
Napoleon-d'ori	9.59	9 55
Mărci 100 imp germane	59.08	59 05
Londra 10 Livers sterlingi	120.15	120.80

Nr. 578. [250] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea parochiei vacante de clasa a II a Tresnea, protopresbiteratul Ungurașului, în sensul resoluțiunei consistoriului archidiecesan din 6 Novembre a. c. Nr. 7111. B., se escrie concurs din nou, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare in fóia archidiecesană „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate după un calcul mediu, dau un venít anual de 640 fl. 29 cr.

In privința emolumentelor se pot trage informațiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial.

Doritorii de a o ocupa acest post au a-și subșterne cererile concursuali, instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat cu posta ultimă Hidalmás.

In conțelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ungurașului.

Fizeș-Sânpetru, 7 Decembre, 1892,

Paul Roșca,
protopresbitar.

Nr. 479/1892. [247] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei Luncoiul de jos, de clasa a treia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 425 fl. v. a.

Concurenții au a-și însinua cererile, instruite conform normelor din vigóre, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conțelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 447. [248] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea parochiei de clasa a treia din comuna Grohot, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român". Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 409 fl. 58 cr.

Concurenții au a-și însinua cererile, instruate conform normelor din vigóre în terminul deschis subsemnatului oficiu protopopesc.

In conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 20 Novembre, 1892.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Szám 6866/892. [249] 2—3

Hirdetmény.

A pánádi általános határ tagositási ügyben az elő munkálatok megkezdése, u. m. a képviselet rendezése, a mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése, véget a határnapot az 1893 évi jánuuár 30-ik ának d. e. 9 órájáratűzöm ki Pánad község iroda helyiségébe, a mely tárgyalásra az öszes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy egyik vagy másik érdekeltnek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszéktöl
Erzsébetváros, 1892 december 13-án.

Báró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 7132/892 urb. [252] 1—3

Hirdetmény.

A valdorfi altalános határtagositási ügyben az elömunkálatok megkezdése ugy mint mérnök választás, képviselet rendezés és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot 1893 évi február hó 8-ik napjának d. e. 9 órájára tüzöm ki Valdorf község iroda helyiségébe, a mely tárgyalásra az összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy egyik vagy másik érdekeltnek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását nem fogja akadályozni.

Erzsébetvároson, 1892 december 13-án

A kir. törvényszék kiküldött birója.

Báró Ápor Zoltán,
kir. törv. biró.

Turnătoria
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă cu garanță pe mai mulți ani pentru construirea de clopote noue cu sunet harmonic și clar precum și pentru vársarea clopotelor crepate (sărite) Montate cu culme (corónă) de fer făurit, întocmite de a undula ușor în ori-ce direcțiune, îndată ce clopotul pe o parte s'a ros, prin care se încungiură crepatul.

Cu deosebire recomand

clopotele cu patent găurite și premiate

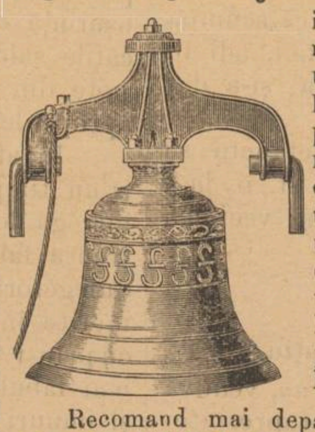

inventate de mine, care au **un ton mai lung, mai puternic și mai adênc,** ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 kilogr. egaléză pe unul de 400 klgr.

Recomand mai departe **scaune din fer bătut pentru clopote,** solide și frumóse, **clopote pentru orologiu** și **tóce din metal,** precum tóte celelalte articole de alamă și metai aparținătóre de acéstă categorie, cu **prețurile cele mai moderate.** Se construesc clopote și pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 klgr. în jos, precum și **stropitóre de mână** și **locomobile** se află totdeuna per magazin.

Pentru comande binevoitóre, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă [182] 6—12

Antonie Novotny.
Timișóra, Fabric.

Cel mai ales și cel mai frumos dar de sĕrbători séu de ocasiune, potrivit pentru mic și mare. Suvenir demn și nobil. Sîmburele ori cărei biblioteci.

PARNASUL ROMÂN

culegere de poesii.

Prețul unui esemplar broșat . . . . fl. 2.—
în legătură de lux . . . . fl. 3.—

În deposit:

la librăria dlui **Nicolae I. Ciurcu Brașov,**
„ „ dlor **Socecu & Comp., Bucuresci**

dar sĕ póte procura cu același preț și prin ori-ce altă librărie notabilă din țéră sau strĕinătate

Acésta carte de 432 pag. 8⁰ va fi o podóbă pentru ori care bibliotecă nu numai cu privire la cuprinsul ei și la forma ei, fiind tipărită cu mare îngrijire pe hârtie frumósă, ér esemplarele cele legate au o legătură splendidă, elegantă și trainică.

[244] 3—3

Reproducerea unor aprețiări:

Am cetit că ați luat *laudabila* hotărîre de a scóte o interesantă operă — *Laudabila* intreprindere, care poftesc din inimă ca sĕ aibă resultatul dorit. — Ve felicitâm pentru *frumósa* și *laudabila* inițiativă — *Entusiasmat de nobila* dv. ideiă, me grăbesc a ve trimite căldurόse felicitări. — O surprindere cum nu sĕ póte mai *plăcută* a produs scirea despre *„Parnasul Român"*. — Ori ce român cu sentimente curate și adevĕrate *nu va lipsi de a avea „Parnasul Român"* în biblioteca sa mare sau mică, bogată sau modestă.

Extract de Cognac-Quint.

Marca de scutire pentru
Extract de Cognac-Quint.

Spre a produce imediat un cognac escelent, sĕnătos și substanțial, care nu se póte deosebì de cognacul veritabil francez, recomand acéstă specialitate **probată.**

Prețul pentru 1 chg. (de ajuns la 100 litri cognac) fl. 16 v. a., receptul se alătură gratuit. Eu garantez pentru cel mai succes și fabricat sănĕtos.

Crutare de spirt

se face prin neîntrecuta mea **esență de întărit** vinarsul. Acésta dă beuturii un gust plăcut și picant și se află numai la mine de vênḑare.

Prețul **3 fl. 50 cr.** pro chg. (la 600—1000 litri inclusive mandatul de instrucțiune).

Afară de aceste specialități oferez tot feliul de esențe pentru fabricarea de **rum, rachiu de prune, trevere, amar** și a tuturor **licorurilor spirituóselor** fine esistente, **de oțet și oțet de vin** de o calitate neîntrecută. Recepte se alătură gratis la pachete.

Lista prețurilor franco.

Pentru fabricate sănĕtóse se garantéză.

Karl Philipp Pollak,
fabrică de specialități de esențe în Praga.
Representanți solidi se caută.

[107] 26—50

A lui **KATHREINER**

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atențiunea asupra imitărilor.

Kathreiner's
Schutz-Marke.
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN — WIEN — MÜNCHEN

[198] 11—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135. Sibiiu, Marţi 22 Decembre, 1892 (3 Ianuariu 1893). Anul XL.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă

la

„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1893, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1892, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Noul atac asupra scólelor nóstre.

IV.

Afacerile scolare la scólele elementare poporale în patria nóstră, îndată după întroducerea erei dualistice, le-a regulat legislaţiunea prin articolul de lege XXXVIII: din 1868.

Deóre-ce în articolul precedent de mai multe ori s'a făcut provocare la articolul de lege XXXVIII: din 1868, şi deóre-ce voim sĕ fie orientaţi în situaţiunea critică a scólelor nóstre şi acei cetitori, cari nu au avut ocasiunea de a se ocupa în special cu cele ale instrucţiunei, în cele următóre vom presenta un tablou în liniamente generale despre modul cum a regulat legislaţiunea nóstră afacerile scolare ale confesiunilor.

§ 11 al articolului de lege XXXVIII: din 1868, dă voiă confesiunilor, ca ele în comunele, unde credincioşii lor locuiesc, sĕ pótă susţiné, sĕ pótă înfiinţa din puterile lor proprii institute publice pentru instrucţiunea poporului, pentru înfiinţarea şi susţinerea acelor institute, li s'a dat voiă sĕ reflecteze la participarea credincioşilor lor, după cum ei respective representanţa lor legală va afla mai cu cale; li s'a dat libertatea, ca la asemenea institute ele sĕ institue puterile didactice, ele sĕ hotăréscă salarisarea acelora, ele sĕ prescrie manualele de scólă, ele sĕ decidă cu privire la sistemul şi modalitatea instrucţiunei. Ca condiţiuni li s'au pus: observarea disposiţiunilor §§ 27 şi 28, cari prescriu, că cum sĕ fie edificiele de scólă; observarea §§ 29 şi 34, cari dispun, ca fetele sĕ se instrueze separat de copii, şi un învĕţătoriu sĕ instrueze macsimal 80 de elevi; observarea disposiţiunilor §§ 133 şi 141, cari cuprind normele privitóre la cualificaţiunea învĕţătorilor şi la ocupaţiunile compatibile cu oficiul de învĕţătoriu; observarea studielor prescrise pentru asemenea institute, procurarea utensilielor scolare necesare. În fine condiţiunea din urmă e ca timpul de instrucţiune pe sate sĕ ţină 8 luni, şi în oraşe 10 luni.

Confesiunile deci sub aceste condiţiuni au avut dreptul a se folosí de favorurile cuprinse în § 11.

A venit apoi § 15, tot din acea lege, şi a dispus, că la casul, când suprema autoritate bisericéscă, în casul nostru consistoriul archidiecesan, nici după trei admoniţiuni făcute din 6 în 6 luni din partea guvernului, nu va împliní vre-una din condiţiunile înşirate mai sus, atunci guvernul póte ordina înfiinţarea de scólă comunală în acea comună, şi atunci şi credincioşii acelei confesiuni vor fi constrînşi a contribuí pentru o asemenea scólă comunală.

Avisate numai la puterile lor proprii, confesiunile şi-au încordat tóte puterile ca sĕ susţină scóle confesionale cu observarea condiţiunilor din lege.

Scopul lor a fost cultivarea credincioşilor lor sub binecuvêntata influinţă a religiunei şi moralei creştine, tocmai în interesul statului.

Numai simţul de datorinţă către nobila sa chemare a îndemnat pe confesiuni la aducerea enormelor sacrificii pentru instrucţiunea poporului, şi astăḑi între multele vecsaţiuni de tot soiul, numai simţul de datorinţă faţă cu nobila sa misiune culturală mai îndémnă pe biserica nóstră sĕ facă încercările de salvare, pe care le face.

Da, căci pentru sacrificiele aduse an de an pentru instrucţiunea poporului, — şi biserica nóstră an de an speséză spre scopul acesta preste 200,000 fl. — pentru aceste sacrificii noi nu am avut din partea statului nici o mulţămită, nici o înpintenare. Din contră sistematice ni s'au pus pedeci, am fost jigniţi în drepturile asigurate nóuĕ prin legea dela 1868, care sau nu a fost esecutată în partea nóuĕ favorabilă, sau a fost modificată prin legi posterióre, aşa că puţin a mai rĕmas din ea, şi acel puţin a fost lăsat numai pentru ca sĕ vină proiectul de acuma, şi sĕ-l pape întreg.

Sĕ vedem însĕ ce s'a întêmplat.

Aprópe pretutindenea inspectorii de scóle ai guvernului şi-au considerat de deosebit merit, şi acesta li s'a şi dat cu îmbelşugare, şi-au considerat de meri a pune pedeci în mersul afacerilor confesionale. De aceea s'au deschis pretutindenea scóle de stat în cele mai bune centre ale credincioşilor nostri, şi unde acestea nu s'au putut susţiné, acolo s'au făcut scóle comunale. Pentru scólele de stat în cel mai bun cas superflue, se spesau sume enorme din vistieria statului, şi de multe-ori la asemenea scóle numĕrul elevilor era atât de neînsemnat, încât susţinerea ei din punct de vedere al instrucţiunei numai avé resóne.

Se susţinea însĕ din punct de vedere politic, şi au fost casuri, de la asemenea scóle erau mai multe puteri didactice decât elevi. O ilustraţie classică era în centrul comitatului Têrnava-mică.

Acestea însĕ ni s'au presentat nóuĕ ca mici vecsaţiuni, şi în consciinţa nobilei nóstre misiuni am mers mai departe.

Altele au venit însĕ preste capul bisericei nóstre.

La anul 1875, se aduce articlul de lege XXXII, în cestiunea pensionărei învĕţătorilor.

§ 31 din acea lege dă voiă confesiunilor, ca pentru puterile didactice dela institutele lor sĕ înfiinţeze ele fond de pensiuni între anumite condiţiuni.

Biserica nóstră s'a însinuat la guvern în terminul legal, că ea îşi susţine fondul seu de pensiuni între condiţiunile stipulate de lege. Guvernul a denegat acest drept pentru biserica nóstră. Am făcut remonstraţiuni la tóte forurile legali, acuma stă la guvern representaţiunea făcută de către consistoriul metropolitan la însărcinarea congresului nostru bisericesc din anul 1888. Într'aceea bisericele nóstre şi învĕţătorii nostri au fost înrolaţi cu forţa în fondul de pensiuni al statului, şi competenţele urcate la sute de floreni esecutate fără de nici o milă.

În fondul acesta am contribuit noi ca biserică până acum pteste $^1/_2$ milion floreni.

La anul 1879 a urmat articolul de lege XVIII: prin care s'a întrodus limba maghiară în scólele poporale.

Biserica nóstră şi-a presentat în formă legală gravaminele sale, dar tóte au fost înzadar, căci perlamentul a votat legea, şi ea sancţionată, e pusă în practică, şi practica a justificat şi justifică gravaminele bisericei nóstre.

La 1883 a venit legea pentru scólele medii, prin care s'a dat guvernului larg teren de ingerinţă în afacerile autonome ale confesiunilor şi posibilitatea profesorilor de a se cualifica s'a legat esclusiv de universităţile din patrie.

Precând în 1879, proiectul pentru întroducerea limbei maghiare în scólele poporale a fost combătu

---

FOIŢA.

Elvira.

—Novelă originală—
de
Margareta Moldovan.

—„Me rog d-le, afară astéptă doi ómeni", — ḑise un servitoriu întrând, către stăpânul seu advocatul Dr. Indrei.

— Cum îi chémă?

— Luca Dănilă şi Iosif Creţu.

— Spune-le sĕ aştepte!

Servitoriul ésă la poruncă.

— Na! poftim . . . astăḑi am un proces, adecă o pertractare, o sĕ pierd sigur. Sĕ te feréscă D-ḑeu, cum merg treburile la noi. Capriciósa Zamfiriţă me năcăjesce mereu; acum avem óspeţi la prânḑ, ér de alte ori după prânḑ, serate . . . apoi mai ştie sfântul câte altele, ba ce e mai mult şi când iasă cu Elvira la primblare, ori alt undeva, ar pretinde sĕ le însoţesc totdeuna. Lucruri de acestea la noi sunt ḑilnice. Cu acestea apoi îmi consum timpul aşa încât neglígez cancelaria. Lumea cugetă, că-mi merge de minune, . . . are drapt şi eu aş judeca astfeliu, cine îşi negligă afacerile şi cu deosebire cum sunt ale mele, trebue sĕ aibă din alt loc bani. Greu merg lucrurile în chipul acesta, sĕ fie bani fără de a lucra. Ḑeu că-i prea mult sĕ iai banii dela ómeni şi ispravă ca în palmă. Apoi când îmi vin tóte acestea — adecă procesele perdute în minte, me înfior".

Intre astea întră d-na Zamfiriţă.

— „A! frumos, me faci sĕ astept óre întregi după tine, vino odată, Elvira ne astéptă".

— Dar scumpă scusă-me, nu pot merge, uite am o pertractare astăḑi, rĕspunse dl Indrei cu ton blând, ton pre care şi-l relua de câte ori vorbia cu Zamfiriţa.

— „Érăşi pertractări, afurisitele acestea de pertractări ce scuse bune. Noi nu putem fi ca ómenii, sĕ mergem împreună cum merg alţii. Tu ori ai pertractări, ori sunt clienţi aci, tot aşa. Ḑeu, Inoiţă mĕ urĕsc sĕ te mai rog. Sĕrmana Elvira, ce tată are, nu se interesédă de ea, nu caută sĕ-i facă plăceri. Of! . . . Numai advocat sĕ nu-ţi fie bărbatul".

— Dar scumpă te cugetă numai, lucrurile aceste nu le pot negligea, pentru că nu vom avé bani, apoi fără bani nu ştiu ce plăceri póte avé omul în vremea de acum?

— Da! vorbe góle, spune mai bine, că nu voesci, — replică cocóna Zamfiriţa, şi întorcêndu-se eşì.

Preste puţin timp érăşi întră servitoriul.

— Me rog dle advocat, ómenii mi-au ḑis sĕ ve întreb, că óre nu va fi prea târḑiu?

— Nu, nu, spunele, că es îndată!

— Aşa veḑi! poftim de mergi acum, . . . óre, — unde sĕ fie numai actele acelea? . . . Le-am pus — ba, le-a pus . . . aşai! le-a pus Dragoş, — ia-n sĕ-l întreb.

Întrà apoi în odaia cancelistului, care şi acum ca de obiceiu, era cam chiefuit. Cancelaria era în cea mai perfectă disordine, ca şi unde stăpânul nu póte, e ocupat cu alte afaceri, ér canceliştii nu se prea intereséză de lucru, fiind-că sciu că nu prea sunt controlaţi. — Încep a căuta până-ce în fine găsesc actele într'un vênzol de hârtii. Dl Indrei le i-a subsuóră şi ese grăbit.

Afară îl asteptau ómenii cu nerăbdare. După multă trudă — cu care de altcum dl Indrei era dedat, de 18 ani de când a luat de soţie pe cocóna Zumfiriţă, — a plecat spre tribunal.

Cocóna Zamfiriţa a eşit cu fica sa Elvira, ca de obiceiu pe timpul acesta, la primblare.

— Uite Elviră, dl Baron Vimpea în colţ, mergem într'acolo".

— Unde? ei colo . . . îl vĕd!

— Te arată afabilă scumpa mamii, în conversaţie adă înainte lucruri scientifice, sĕ vadă, că esci cultă, dór ai eşit din pension. În urmă nu scii cum . . . . dar étă ne-a zărit vine către noi. Ţinete oblu. Nu uita ce ţi-am spus, fii cu minte, ar fi o partie strălucită".

Într'aceea baronul Vimpea venindu-le înainte sĕ întâlniră. —

— Sărut mânile dómnă şi domnişóră.

— Bună ḑiua dle baron, cum te afli? — replică d-na Zamfiriţa cu un zimbet graţios.

— Fórte bine, — afirmà baronul, întinḑêndu-şi mânuşile pre mâni, şi făcênd nisce sucituri de spate, cum adeseori vedem la unii tineri închipuiţi.

— Aţi eşit la plimbare?

— Da!

— Îmi permiteţi sĕ ve însoţesc?

în parlament de toţi deputaţii români — şi atunci aveam încă mulţi bărbaţi resoluţi în ţinuta lor bărbătéscă — combătut în casa magnaţilor de cătră toţi archiereii români, pre atunci cel din 1883 în casa deputaţilor a fost combătut numai din partea unui singur deputat român, votând 5 pentru primirea lui, ér în casa magnaţilor numai din partea metropolitului nostru ortodocs român, care nu mai puţin ca 43 de propuneri a făcut, ca de 43 de ori sĕ fie lăsat în minoritate.

Puse astfeliu sub coperiş institutele de învĕţămênt şi croite după modelul actualei idei de stat unguresci, se credea din multe părţi, că cel puţin vom fi lăsaţi în acele cercuri, şi nu ni se vor mai aplica altele.

Dară n'a fost aşa, căci programul nu era încă esecutat în tóte amĕnuntele.

A urmat proiectul cu asilele de copii, pre care biserica nóstră în parlament l'a combătut tot cu aceeaşi resoluţiune prin rostul archiereilor, însĕ fără resultate practice.

Edificiul era deci bine îngrădit de sus până jos, începĕnd dela copilul de trei ani, când abia începe a pricepe jocurile pănă la etatea, când ese din scóle ca bărbat pregătit pentru viéţă, pentru lupta pe marea vieţei, bântuită de viforul ispitelor.

Şi acuma am ajuns la actualul proiect de lege, care nu se putea din destul apreţia, décă nu premergeau ilustraţiunile de mai sus.

Cu abatere dela principiele din legea de instrucţiune dela 1868, proiectul dincestiune pune ca condiţiune pentru esistenţa scólelor confesionale § 142 al acelei legi, care § norméză salariele învĕţătoresci. Condiţiunea e formulată de tot simplu: fie-care învĕţătoriu ordinariu trebue sĕ aibă salariu de cel puţin 300 fl. şi cel suplent 200 fl. Unde confesiunile nu pot presta acel salariu, acolo vine în ajutoriu statul din vistieria sa.

Lucru mai uman nici că se póte, ni se va obiecţiona. Salarisarea acésta se face în interesul instrucţiunei şi în interesul corpului didactic. Atât instrucţiunea cât şi învĕţătorii au se cânte în timpine şi în hore laudă ministrului pentru umana dispoşiţiune din acel proiect de lege.

Şi fiind-că suplinirea se face numai pănă la acel minim din vistieria statului, la care tóte popórăle deopotrivă şi proporţionat contribue, este umanismul cel mai pur, care pune în frumósa lumină bunele intenţiuni ale domnului ministru.

Da, aşa va fi, şi fiindcă aşa va fi, detori suntem se facem mai de aprópe cunoscinţă cu aceste bune intenţiuni.

Din punct de vedere al autonomiei am acceptat ca îndreptăţite dispoşiţiunile legei de natură de a determina cum se fie scóla, cum se fie învĕţătoriul, ce sĕ se prodună în scólă şi în ce estensiune. Cu ce sacrificii pot ei ajunge resultatul contemplat prin lege, acésta nu ni-o póte prescrie statul, acésta e o afacere internă a autonomiei confesiunilor. Dacă un lucru bun, pre carele altul numai cu grozave spese materiale 'l póte ajunge, şi eu 'l ajung cu mai mici sacrificii, e just ca cineva sĕ me constrângă şi pre mine la sacrificiile, pre cari le-a adus el. Din punct de vedere al autonomiei statul nu póte dispune asupra salarielor învĕţătoresci, şi dacă confesiunile cu salariu de 245 fl. în scóla lor produc resultatut, la care statul numai cu salariul de 299 fl. ajunge, pentru care logică sĕ-mi fie periclitată esistenţa scólei mele confesionale?

Insĕ aici vorbă de reson nu mai póte fi. Dacă coufesiunile faptice nu vor putea presta salariul minimal şi statul fie la plângerea părţii interesate, fie în urma unei denunţări, ajunge la cunoscinţa acesteia, atunci el pur şi simplu ordinéză prefacerea scólei confesionale în scólă comunală cu ocolirea procedurei §. 15 din legea dela 1868, adecă cu ocolirea celor trei admoniţiuni din 6 în 6 luni.

Bune, de tot părintesci intenţiuni acestea faţă cu scólele confesiunilor, faţă cu interesele lor culturale şi morale.

Revista politică.

In 29 Decembre s'a ţinut o adunare a representanţilor tuturor comitetelor revoluţionare din Paris şi adecă: colectivişti, alemaneşti, blanquişti, intransigenţi, socialişti şi anarchişti. S'a luat decisiunea, ca sĕ se înfiinţeze un comitet pentru salutea publică. Preşedinte a fost cetăţénul Andrieux. Se făcură mai multe propuneri. Cetăţénul Pemjean propuse un apel la armată, altul propuse, ca se mérgă în corpore la Elysée si sĕ spânzure pe Carnot, alţii recomandară sĕ se ia esemplul comunei şi sĕ facă o revoluţiune cu puterea. In fine adunarea decise sĕ formeze optdeci sub comitete în Paris şi acestora sĕ li se dea parola sĕ asalteze camera, îndată ce se va întruní.

* * *

De şi lumea occidentală e în mijlocul vacanţelor Crăciunului, pe lângă cestiunea Panama mai este una, care preocupă opinia publica europeană cu aceeaşi intensitate ca şi înainte, e cestiunea însemnatelor reforme militare proiectate în Germania.

Ḑiarele germane sunt pline cu articole de polemică sau de informaţii asupra acestei cestiuni. Oficiósele ţin mult sĕ dovedéscă. că introducerea timpului de serviciu de doi ani şi menţinerea contingentului actual ar fi o imposibilitate, ér pe de altă parte declară, că guvernul e firm hotărît a nu ceda în nici un punct al proiectului seu. El vrea ca sĕ se dea instrucţie militară la 60,000 de ómeni mai mulţi pe fie care an, de cât actualmente, dar în marginile actualului contingent n'ar putea sĕ se dea instrucţie de cât cel mult la 25,000 de ómeni mai mulţi. Acésta însĕ n'ar ajunge ca se facă armata germană atât de tare, în cât se pótă ascepta în linisce eventualitatea unui rĕsboiu. Cârpeli guvernul nu vrea sĕ admită

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ mai adaogă că dacă guvernul ar fi fost dispus a se mulţămi cu reducerea serviciului militar la doi ani în marginile contingentului actual n'ar fi avut nevoie sĕ pună în mişcare tot aparatul legislativ, ci putea se realiseze reducerea timpului de serviciu şi sporirea numĕrului recruţilor pe cale administrativă.

Acest ḑiar mai reproduce apoi un articol din „Kölnische Zeitung“ în care se ḑice între altele că „dacă coutele Caprivi ar trebui sĕ se retragă din postul de cancelar din causa neisbândei proiectului militar, succesorul seu n'ar cere compensaţii mai mici, ci dinpotrivă mai mari, pentru acordacea reducerei timpului de serviciu activ la doi ani, sau ceea ce e şi mai probabil, va ţiné şi mai departe şi din principiu la serviciul de trei ani.

Dar argumentul cel mai greu il aduce „Militär Wochenblatt“ din Berlin, publicând un articol asupra organisaţiunei armatei franceze Suma totală a formaţiunilor de rĕsboiu franceze este, după acéstă revistă, de 1787½ batalióne şi 32 companii de infanterie şi vênători, 650 escadróne de cavalerie şi 1022 baterii de artilerie. In anul 1870 armata de câmp franceză a numĕrat 368 batalióne de infanterie şi vênători 16 batalióne infanterie de marină, 115 batalióne formate din nou, 115 batalióne de deposit, cu totul 614 batalióne Formaţiunile de rĕsboiu s'au sporit dar dela 1870 încóce cu 1173 de batalióne, 308 escadróne şi 4908 tunuri de câmp.

Tóte aceste argumente n'au putut însĕ convinge pănă acum pe contrarii proiectelor militare. Căci chiar şi dacă partidul naţional-liberal póte fi câştigat pentru „o pretensiune mijlocie“, cum se speră în cercurile guvernamentale, hotărîrea nu atârnă dela acest partid, care numĕră 42 de membri, ci dela centru Acest partid, după cum declară „Kölnische Volks Zeitung“, „a luat o atitudine atât de hotărîtă, încât guvernul trebue sĕ scie fórte precis, la ce are sĕ se aştepte. O schimbare a acestei atitudini nu se póte spera. O privire asupra Franciei n'ar puté decât sĕ întăréscă convingerea, că nu e nici o nevoie a se mai impune guvernului german nouĕ sarcini militare.

In faţa acestei situaţiuni dar, se crede tot mai mult în posibilitatea unei *disolvări a parlamentului*. Partidul liberal a şi început a ţiné întruniri de comitete în diferite cercuri electorale, pentru a desbate cestiunea candidaturilor în cercurile, în care liberalii nu sunt representaţi actualmente în parlament.

Iubileul lui Pasteur.

Afaeerea Panama, cu peripeţiile ei scandalóse, are o influinţă deprimătóre asupra francesilor, dar cu deosebire asupra parisienilor. Societatea alésă din Paris acum n'are voie sĕ-şi petrécă, ca în sezonul din alte iernuri; o mulţime de serate, prânḑuri, baluri nu s'au aranjat, în urma odiósei afaceri, ér proprietarii magazinelor de articli de modă giuvaergii, ş. a. sĕ plâng, după cum spune „Petit Journal“, că mărfurile lor n'au trecere, ca de altăuată: afacerea Panama pe toţi îi preocupă şi i abate dela petreceri şi veselii.

In starea acésta a lucrurilor, a fost salutată cu bucurie sĕrbarea iubileului lui Pasteur împlinind acum bĕtrânul savant 70 ani ai etăţii sale.

Tot ce a avut Francia şi Parisul mai ilustru, au fost de faţă la sĕrbare. Celebrităţile sciinţei, ministri, profesorii şi tinerimea academică, apoi deputaţiuni din diferite oraşe şi institute şi representanţii diplomatici ai statelor strĕine, s'au presentat la Sorbona, sĕ-şi esprime veneraţiunea faţă de Pasteur.

Splendórea sĕrbărei s'a ridicat prin aceea, că a luat parte la ea şi ilustrul cap al statului, Carnot. El a condus de braţ pe iubilantele în sala uriaşă amfiteatrală a Sorbonei, ér când cei adunaţi i-au vĕḑut întrând , le au făcut o ovaţiunc, cum rar se póte vedé; entusiasmul a fost la culme.

Carnot a ocupat locul de onóre cu un suris pe buze, dând uitării pe câte-va momente necasul Panamei, ér alăturea de el s'a aşeḑat Pasteur.

Vorbirea cea dintâiu a ţinut o Dupuy, ministru de instrucţiune, accentuând cu deosebire răbdarea şi paciinţa lui Pasteur în cercetările sale şi încrederea şi credinţa în triumful sciinţei, care dă nascere la idei şi opere măreţe şi cari l-au condus pe Pasteur, între altele, la descoperirea virului antirabic (léc contra turbărei), prin care a devenit un binefacĕtor al omenimii, pe care îl vor binecuvênta cu recunoseinţă urmaşii nostri pănă la capĕtul vécurilor.

La vorbirea lui Dupuy a voit sĕ rĕspunḑă Pasteur, dar a fost năpădit de lacremi şi vorbirea, ce era se o ţină, a cetit-o fiul seu.

Vorbirile au fost des întrerupte de aplause nesfîrşite.

După respunsul lui Pasteur au mai vorbit Abbadie, Bertaud, Daubre, sir Lister ş. a., apoi au fost presentaţi representanţii din strĕinĕtate. Representanţii au fost din următórele locuri: Atena, Brucsela, Berlin, Berna, Bucuresci, Cristiania, Köln, Dublin, Geut, Geneva, Lüttich, Lausanne, Londra, Posen, Stocholm, San-Petersburg, Turin, Utrecht şi Varşovia.

La sfêrşitul serbării Carnot a îmbrăţişat cu căldură pe Pasteur, dând espresiune prin acésta iubirii ce o are Francia pentru unul din cei mai însĕmnaţi fii ai sei din secolul nostru, care prin geniul seu a ridcat un monument neperitor sciinţei medicale.

Proiectul de lege

asupra învĕţămêntului primar şi normal primar presentat în camera României de domuul ministru al instrucţiunei Iache Ionescu.

Capitolul I.

Frecuentarea obligătóre.

Art, 1 Invĕţămêntul primar este obligător şi gratuit.

Părinţii şi tutorii copiilor de cetăţeni români sunt datori a-i trimite la scóla publică primară, de la 7—14 ani împliniţi

---

— Poftim, poftim.

Cocónei Zamfiriţa îi rîdea inima, vĕḑênd, că baronul le însoţesce şi cugeta: „na! sĕ le arĕt eu ómenilor, cine sunt şi mergea cu capul ridicat uitându se în tóte părţile, că óre cine le vede.

Era o óră, când cocóna Zamfiriţa, Elvira şi baronul apucară spre casă. Ajungênd la pórta cocóna Zamfiriţă ḑisĕ cu un ton amabil:

„Sper, că ne vei cerceta mai des, ca pănă acum, domnule baron“!

— Ach, me simt fórte măgulit.

— La revedere dar domnule, — grăi Elvira.

— La revedere!

Cocóna Zamfiriţa cu Elvira întrară înlăuntru.

Baronul după-ce făcu iarăşi o sucitură, sĕ întórse ca'n par şi îşi continuă calea.

„De mult“ -- ḑise el în sine — me cugetam eu la fata asta. Étă, nu e tocmai simpluţă, rangul ce-i drept e cam puţin, ea e numai fată de advocat. Ei, dar are bani, ceea-ce îmi lipsesce mie. Hm, tot n'ar fi reu, bani, bani, asta-mi trebue mie în ori-ce cas, apoi fata, haida de fie cum va fi. Până acuma a mers cum a mers, am vorbit, am glumit cu ea, dar acum trebue sĕ-i fac curte şi asta cu atât mai mult fiind-că chiar mamă sa me îndémnă. Aşa, m'am hotărît, trebue sĕ-mi vĕd de trébă.

Cu acestea ajunsĕ a acasă, apoi sĕ duse mai vesel ca de altă-dată la prânz.

La domnul Indrei mergea altcum tréba.

La prânḑ el era fórte indispus, éră dómna era cam supĕrată pe dênsul, pentru că nu era voios şi nu se ocupa cu ele. Ea nu scia, că capul soţului sĕu era călindar. După prânḑ ii aduse la cunoscinţă domnului Indrei, că în séra următóre are sĕ dea o soireé, pentru serbarea ḑilei onomastice a Elvirei.

— Bine, bine, — ḑise dl Indrei — merg fórte bine lucrurile, tot spese preste spese pe nimicuri, nu sciu când vor avé un sfârşit. Te cugetă dragă şi la viitoriu, că tot în modul acesta merge greu, spesăm mai mult, decât venit avem. —

— Na poftim! acesta e bărbat, e tată. Dar nu veḑi, că baronul Vimpea face curte Elvirei şi apoi ca sĕ-l câscigăm trebue sĕ facem tot. Trebue sĕ facem cum fac alţi ómeni cu stare şi rang, ori vreai tu sĕ scăpăm din mână pe Vimpea. Gândesce-te — Elvira contesă!

— Da! — rĕspunse dl Indrei cu capul plecat — e frumos, dar n'ai sĕ ajungi tu aceea.

— Cum nu, când el a dat Elvirei sĕ înţelégă, că o iubesce.

— Bine, bine, fă cum vreai, numai te cugetă şi la viitor.

— Uite aşa, se me iau după tine ar trebui se şad din preună cu Elvira tótă ḑiua acasă, retrase de societate şi de lume. — N'ar trebui sĕ dăm soirée. prânḑ nimic, aşa ţi-ar conveni mai bine. Asta însĕ nu i vedé o. Eu vréu sĕ fericesc pe Elvira, sĕ o mărít după un cavaler cu rang, pentru a ajunge acésta fac tot.

(Va urma.)

Sunt dispensaţi de acéstă obligaţiune aceia, cari vor dovedi, că dau copiilor lor învĕţămêntul primar astfel cum se hotăresce în acéstă lege, în familie sau în institute private, recunoscute de stat.

Art. 2 Pentru copii bolnăvicioşi, slabi sau nedesvoltaţi la minte, intrarea în scólă se póte îngădui şi la o vêrstă mai înaintată.

Vor fi escluşi din scólele publice copii lipsiţi de inteligenţă şi cei atinşi de bóle sau de infirmităţi, care ar putea influenţa în mod vătămător asupra celorlalţi.

Art. 3 Copii, cari în cei 7 ani obligătorii nu vor ajunge a posede bine materiile scólei primare ce frecuentéză, vor putea fi îndatoriţi a mai frecuenta scóla încă un an.

Elevii, cari vor absolvi învĕţămêntul primar al scólei, la care urméză şi cari vor trece esamenul final înainte de 7 ani de frecuentare, vor fi scutiţi de ceilalţi ani obligători, esceptându-se casurile privitóre la clasele de repeţire.

Art. 4 Ori ce scutire sau escludere făcută în alte condiţiuni de cât cele prevĕdute la articolele precedente este nulă şi atrage după sine pedepsirea celui ce a dat o.

Art. 5 Listele copiilor în etate de scólă din fiecare comună se vor forma în fiecare an prin recensĕmênt de către primarii comunelor, unde se află scóle primare.

In comunele rurale, invĕţătorii dirigenţi ai scólelor vor lua parte la facerea acestor liste. Ele se vor alcătui peste tot în vacanţele Pascilor şi vor fi înaintate directorilor scólelor publice, cel mult până la 10 Iuniu al fiecărui an.

Art. 6 Invĕţătorii şi institutorii sunt datori sĕ aviseze în scris, cel puţin cu o lună înainte de deschiderea cursurilor, pe representanţii legali ai copiilor în vêrstă de scólă, de epoca deschiderei cursurilor, punêndu-le în acelaşi timp în vedere penalităţile la care vor fi supuşi în cas de a nu'şi trimite copii la scólă.

Representanţii legali ai copiilor sunt datori a înscrie pe copii la scólă cu 10 ḑile înainte de deschiderea cursurilor.

In cas de neînscriere a copiilor de către părinţi şi tutori şi de nedeclaraţiune din partea lor că voesc a le da instrucţiunea în familie sau institute private, recunoscute de stat, copii vor fi inscrişi din oficiu.

Art. 7 Institutorii şi învĕţătorii scólelor publice vor ţinea registre de chemare, prin cari sĕ se constate, pentru fiecare clasă, absenţele elevilor.

Părinţii sunt datori sĕ motiveze dinaintea învĕţătorilor absenţele copiilor lor.

Absenţele sunt socotite pe $^1/_2$ ḑi.

Singurele motive valabile pentru scusarea absenţelor vor fi: bóla copilului, bóla grea în familie, împedicare resultând din dificultăţi accidentale ale comunicaţiunilor.

In cas de alte motive escepţional invocate de către părinţi, ele vor fi apreciate de învĕţătorul diriginte al scólei, care nu va putea admite ca valabile astfel de motive de cât macsimum pentru ḑece absenţe în acelaşi an.

Art. 8 Institutorul sau învăţătorul avisézâ prin scris şi în comunele rurale şi prin graiu, pe părinţii copiilor cu absenţe nejustificate, că în cas de recidivă, învĕţătorul sau institorul pronunţă o amendă de 20 bani de absenţă. Acéstă hotărîre o comunică perceptorilor la finele fiecărei luni.

Dacă absenţele nemotivate se repetă totuşi în cursul aceluiaş an scolar, amenda se póte ridica treptat până la macsimum de 50 bani de absenţă.

Amenda se póte aplica în tóte gradele sale în cursul unui an, ea póte fi repetată în anul următor, dar începênd din nou de la gradul I-iu.

Art. 9 Esecutarea pedepsei se face de prerceptor. Sumele incasate, se varsă în casa scólelor

Când perceptorul nu póte incasa amenda, el o transformă în ḑile pe lucru în folosul şoselelor comunale, socotind ḑiua de muncă după preţurile stabilite de consiliul general.

Fracţiunile de ḑi mai mari de $^1/_2$ se consideră ca o ḑi, cele maai mici de $^1/_2$ nu se socotesc.

Acéstă transformare se comunică primarului care este însărcinat cu esecutarea pedepsei, conform legii drumurilor.

Numĕrul ḑilelor de lucru, la care pot fi condemnaţi representanţii copiilor nu va trece de 12 pe an.

Art. 10 Părinţii şi tutorii copiilor cari nu se presintă la esamenul dela finea anului scolar sunt condamnaţi la o amendă de cinci franci.

Dacă copii nu se presintă la esamenul general de absolvire, părinţii sunt pasibili de o pedépsă de 10 lei în comunele rurale, şi de 20 lei în cele urbane.

Art. 11 Representanţii legali ai copiilor, cari conform art. 1, au declarat, că le dau instrucţiunea elementară în familie sau în institute private din ţară, vor fi datori, sub aceleaşi penalităţi, se aducă pe copii la scólele publice atât pentru trecerea eeamenului la finea anului cât şi pentru esamenul general de absolvire.

Copii, cari nu vor reuşi la esamen după dóuĕ încercări, vor fi înscrişi din oficiu în scólele publice.

Un regulament special va determina modul, în care se trec aceste esamene, acelaşi regulament va ficsa tacsele ce representanţii legali ai copiilor sunt datori se plătéscă pentru acest esamene.

Produsul tacselor va servi la plata esaminatorilor şi prisosul va mări veniturile estra-ordinare ale statului.

Ministrul instrucţiunei şi inspectorul de circumscripţie pot dispensa atât de esamenele de fiine de an cât şi acel de absolvire, pe copii cari primesc instrucţia în familie.

Art. 12 Patronii şi stăpânii sunt supuşi la aceleaşi îndatoriri ca şi părinţii şi tutorii copiilor In cas de a contraveni la obligaţiunile legei de faţă, li se vor aplica amenḑi întreite de cât cele aplicate părinţilor, în casuri analóge.

Art. 13 Părinţii sunt datori sĕ cumpere cărţile şi materialul scolar necesar copiilor.

In comunele rurale, aceste cărţi se vor vinde de către învĕţători, conform instrucţiunilor date de minister.

Un regulament special va determina modul de alcătuire şi de distribuire al cărţilor didactice de curs primar.

Art. 14 Revisorii scolari sunt datori ca în inspecţiunile lor, se cerceteze în primul loc dacă prescrierile asupra obligativităţei se aplică.

Dacă vor constata, că aceste prescrieri nu se aplică din pricina învĕţătorilor sau directorilor de scoli, îi vor condamna la o amendă egală cu aceea la care ar fi trebuit se fie supuşi representanţii legali ai copiilor.

Art. 15 Obligativitatea astfel cum este statornicită în acest capitol se va aplica treptat în fiecare comună pe mĕsură ce se va constata de către ministerul instrucţiunei publice, că localurile de scólă sunt suficiente pentru populaţia în vêrstă de scólă a comunei.

Până atunci obligativitatea se va aplica în ordinea următóre:

1. Copiilor de părinţi români, cari au fost înscrişi de bună voe în registrele scólei la începutul anului scolariu.
2. Copiilor mai mari ai părinţilor cari au mai mulţi copii în vêrstă de scólă.
3. Copiilor cari au domiciliul lor mai aprópe de scólă.

In fiecare din aceste categorii obligativitatea se va aplica de preferinţă băieţilor.

(Va urma)

Avis.

Despărţĕmêntul Sibiiu al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ 'şi va ţiné adunarea generală *Duminecă în 27 Decembre a. c. în Sibiiu*, suburbiul Pórta Turnului.

Inceputul la 11 óre a. m.

Programul.

1. Cuvênt de deschidere.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi.
4. Alegerea comitetului pentru un nou period de trei ani.
5. Eventuale propuneri.
6. Inchiderea şedinţei.

Sibiiu, 20 Decembre, 1892.

Nicanor Frateşiu, director. *Mateiu Voileanu*, secretariu.

Varietăţi.

* (Patru milióne perdute). Ḑiariul „Nagyvárad“ din Oradea-mare a surprins sĕptĕmâna trecută pe cetitorii sei cu scirea sensaţională, că din fondurile regnicolare de instrucţiune lipsesc 4 milióne de fl., respective fondurile sunt păgubite până la suma acésta, şi păgubirea datéză de pe timpul fericitului Trefort. Vestea acéstea — vestea rea, arde o-ar focul — se lăţi ca fulgerul în tótă ţéra prin rostul ḑiarelor celorlalte. Ministrul de instrucţiune Csáky venì şi făcu o declaraţiune prin foi, spunênd, că aci nu e vorba de vre-o furătură, ci tot lucrul sĕ reduce la aceea, că sub Trefort s'a închieat uneori bilanţul fondului de culte şi instrucţiune cu deficit, din causă, că arênḑile au fost ieftine şi ministrul Trefort zidea edificii scumpe şi pompóse, etc.

Aceste lămuriri ale lui Csáky, neindestulind pe „Nagyvárad“, vine ca sĕ ne spue acum verde românesce, cum stă trêba şi étă cum:

„Milióne — ḑice „Nagyvárad“ — s'au perdut, căci unii arêndaşi, între cari mulţi deputaţi guvernamentali ţineau în arêndă parţele de pământ din domeniul fondului, cu câte 3 4 fl ba şi cu doi fl., cari acum sunt esarêndate cu câte 10—13 fl., dar şi acum sunt arêndaşi, cari plătesc aşa puţin, fiind-că terminul contractelor n'a espirat — afară de acésta la fonduri erau aplicaţi prea mulţi oficiali, cari consumau sume mari de bani, şi cu tóte acestea socotelile erau în disordine, aşa că trei ani de ḑile au trebuit sĕ lucre, ca sĕ pótă face ordine Inventar de avere n'au avut. Pretensiunile neincasabile s'aucontat în contul: zidirei de biserici, cari însĕ nu s'au zidit nici când şi în contul: reparaturi cari nu s'au făcut nici când.

In modul acesta s'au regulat fondurile sub Csáky, dar faptul e, ḑice „Nagyvárad“, că cele patru milióne fl. s'au perdut.

Halal de administraţiă! Vorba românului: unul bea, altul plătesce....

* (Patinat) Duminecă după améḑi a fost prima festivitate pe ghiaţă. Fiind timpul favorabil festivitatea a reuşit strălucit.

* Invitare, la iubileul de 25 de ani al „Societăţii române de lectură“, din Lipova, care se va ţiné Duminecă a 3-a ḑi de Crăciun în 27 Decembre 1892 (8 Ianuariu 1893) cu următoriul

Program:

1. Diminéţa la 8 óre întrunire la deschiderea şedinţei festive, în localul societăţii;
2. La 9 óre participare la s. liturgie, tedeum şi părăstas pentru membri reposaţi în biserica parochială;
3. După cultul divin şi actele de pietate, se va continua şedinţa festivă în localul societăţii, şi se va preda istoricul de 25 de ani al societăţii;
4. Séra la 7 óre va fi banchet festiv în ospĕtărie la „Regele Ungariei“, cu preţ de un fl. pentru 1 persónă.

Lipova, 18/30 Decembre, 1892.

Aurel Saviciu, casariu. Dr. *A. Halic*, preşedinte. *At. Brădean*, notariu.

Oferte marinimóse în favórea fondului societăţii de lectură sunt a sĕ trimite la adresa d-lui casariu Aurel Saviciu în Lipova, cari apoi la timpul sĕu sĕ vor cuita cu mulţămită prin ḑiare.

Domnii şi respective familiile, care voesc a lua parte la banchet, sunt rugaţi a se însinua şi a trimite costul d-lui casariu, până Joi, în ḑiua ajunului de Crăciun.

* (Avis şi invitare). Corul vocal român din Biserica albă, ca în tot anul, aşa şi în acest an arangiază în preséra de St. Vasilie 31 Decembre a. c. (12 Ianuarie 1893 st n.) o producţiune cu cântări şi o piesă teatrală. Cântările: „Du-te vênt“, de Leff, bucată boemă. — „Rentórcerea Victoriósă“ de Bianchi, cor micst. — „Te-ai dus iubito“, de Porumbescu. — „Siciliana“, de Mascagni. — „De sotto dela Flaida“, de Michele Chiesa, apoi „Roba de Chiadi“ sau „Chiuituri din viéţa universitarilor, de Bologna“; — după acestea Pantomima: „Madami Blaubart“. Sunt tot atâtea bucăţi atrăgĕtóre, cari vor încânta publicul.

Recomândăm acéstă producţiune în spriginul celor cu simţire şi întreg publicului român, şi prin acésta îl invităm a ne onora fără de a mai aştepta invitare separată.

Biserica albă, în 20 Decembre, 1892.

Corul vocal român.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Fabula în genere şi fabuliştii români în specie.

(Urmare).

Cu tóte invenţiile, observate de autor, meritul lui Donici, acel fost ofiţer rus, care la întórcerea în ţéra părăsită de multă vreme, uitase pe deplin moldovenésca din copilărie, nu e mai puţin însemnat: Bucăţi cu dreptul clasice s'ar putea afla în opera inegală a acestui om de un mare talent de formă. Inceputul de la „Momiţa şi dóuĕ miţe“ e o îndestulătóre dovadă.

Alexandrescu le e superior amândurora fără îndoială, dar Alexandrescu singur, — fără îndoiala éraşi. Dacă lui Donici şi lui Ţichindeal, spriginul unui model le era tot dauna aprópe de nevoie, Alexandrescu e destul de puternic pentru a merge singur, cu un pas vioiu şi plin de viéţă. Subiectul nu l ia ca La Fontaine de pildă, din predecesorii sei antici, el isvoresce din mintea roditóre a poetului. O comparaţie cu fabulistul francez, care posedă o escelenţă de formă pe care n'o ajunge poetul nostru, ar fi necontestat prea riscată, chiar cu reserva împrejurărilor în care scriau amêndoi. Fabulele lui Alexandrescu sunt însĕ o parte însemnată din opera sa şi o parte însemnată din întréga literatură a românilor, prin energia şi muşcătorul lor spirit de satiră.

Admiraţia mea se opresce aice însĕ. Trăind sub influenţa francesă, în epoca sa dăunătóre, scriind într'un mediu literar de limbă stricată, Alexandrescu şi-a păstrat mai totdeauna curăţenia graiului. Mai puţiin culţi şi mai puţin înzestraţi de cât el, alţi au fost duşi de curent şi volapükul româno-francez, care a impus în perióda nóstră de periculósă semicultură, pune şi mai mult în lumină neajunsurile talentului lor de formă, pentru a lăsa pe acel de fond la o parte. Din pleiada, care începe cu George Tăut şi se mântuie cu dl Nichitachi ale căruia fabule fără multă sare apărute în 1869, singur Carp pare a fi avut un talent neobicinuit. Vulpea lui, din cale afară de lungă, are insuşiri şi impresia ce sĕ desface din cele scrise de dênsul, e că mai multă muncă şi mai multe cunoscinţi ar fi putut face ceva din acest diletant cu mâna uşóră şi totdeuna fericită,

Cu tóte aceste restricţii însĕ e, cum observă dl Speranţă, la capĕtul cărţii d-sale, o îmbucurătóre privelişte desvoltarea iute şi rodnică a fabulei la români. Ea e destul de însĕmnată pentru a atrage pe cercetătoriul ce s'ar crede în stare a face o monografie interesantă şi folositóre asupra representanţilor români ai acestui gen literar. D. T. Speranţă, un scriitoriu fórte popular, mulţămită unui volum de anecdote populare, care e o carte de merít şi unui aldoilea volum, alte anecdote populare care seamână cu cel dintâiu, a lat asupraşi acésta sarcină la care il îndreptăţiau óre-cum lucrările d-sale într'un gen înrudit cu fabula. Cercetarea fabulei la români precedată de o voluminósă introducere asupra genului în sine şi celor mai însĕmnaţi din scriitorii în altă limbă dela indieni până la ruşi şi polonezi forméză un frumos volum de 221 de pagine estras din analele Academiei române (B. XII) şi publicat de autor de curênd De acéstă carte „Fabula în genere şi fabuliştii românî în specie“ voi sĕ me ocup în cele ce urméză:

In afară de anecdotele populare, care i au făcut reputaţia şi i-o sprigină, dl Speranţă a mai publicat câteva schiţe poporale, apărute în „Contimporanul“ una singură mi-se pare şi în „Revista Nóuĕ“; opere în prosă de un cuprins curat scientific. Un articol asupra lui Costache Negruzzí, articol nedibaciu scris şi destul de puţin însĕmnătoriu, o conferinţă, „Idealul“, ţinută la Ateneu anul acesta, articole pedagogíce sau cărţi de scólă represintă până acum activitatea d-sale pe acest teren.

Causa, pentru care menţionez tóte lucrările acestea, ce n'ar fi fost în stare de sigur sĕ facă un nume autorului lor ori sĕ crescă pe acel făcut prin altele, e influinţa pe care au avut o cercetările pedagogice ale dlui Speranţă asupra cărţii de faţă. In adevĕr, dacă alegerea subiectului a fost datorită anecdotelor populare, operele de prosă didactică au determinat, fără îndoélă, alegerea formei, feliul de espunere. Deşi citită în învĕţata adunare a Academiei române, deşi menită unui public mai larg şi mai cert, recenta lucare a dlui Speranţă a păstrat cu desĕvêrşire tonul unei cărţi, cel mult pentru cursul superior de liceu.

(Va urma)

Loterie.

Sâmbătă, 31 Decembre, 1892.

Timişóra:	42	58	48	1	44
Viena:	75	19	10	55	5

Nr. 3538. [253] 1—2

Publicaţiune.

În 12 Iannariu 1893 st. n. la 10 óre a. m. sĕ vor vinde prin licitaţiune la faţa locului în pădurea **„Bercul-Roşu“** aparţinĕtóre comunei **Săcel 100** (una sută) **de stejari bĕtrâni.**

Condiţiunile detaiate sĕ pot priví la subscrisul şi la primăria din Săcel.

Sĕlişte, în 30 Decembre, 1892.

Pretorul suprem:

Lemény.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15	**Budapesta**	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19	**Szolnok**	2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57	P. Ladány	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos. **Oradea-mare** pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl. **Oradea-mare** sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49	Mező-Teledg	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26	Rév	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—	Ciucia	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17	Huiedin	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50	Ghirbĕu	1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos. **Cluş.** pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl. **Cluş.** sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18	Apahida	—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34	Ghiriş	—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34	Cucerdea	—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57	Uióra	—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22	Aiud	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.45	2.40	—	12.18	8.38	sos. **Teiuş.** pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl. **Teiuş.** sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—	Crăciunel	—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14	Blaş	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—	Micăsasa	—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos. **Copşa-mică** pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl. **Copşa-mică** sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06	Mediaş	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28	Elisabetopole	—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04	**Sighişóra**	—	5.54	8.53	—	11.29
4.04	—	—	5.35	11.19	Haşfalĕu	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27	Homorod	—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58	Ágostonfalva	-	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15	Apaţa	—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35	Feldioara	—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos. **Braşov** pl.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl. **Braşov** sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01	Timiş	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31	**Predeal**	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos. Bucuresci pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—	Murĕş-Ludoş	—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48	Ţaga-Budatelic	—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59	Bistriţa	—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski)—Petroşeni—Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl. **Simeria** sos.		9.52	3.27	9.35	—
—	7.21	12.23	5.42		Haţeg		8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos. **Petroşeni** pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl. **Petroşeni** sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—		Vulcan		—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos. **Lupeni** pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	5.58		**Arad**		9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46		Vinga		9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39		**Timişóra**		8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.24		**Ghiriş**		5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44		**Turda**		4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25		Sighişóră		10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11		Odorheiu		8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.42		Carei-mare		7.05	—	—	—
—	—	—	11.44		Zelău		2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte

Budapesta, gara de vest—Ruşava—Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri										
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. **Budapesta** sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul.	10 25	3.50	8.51	11.25	sos. Czegléd pl.	4.56	6.43	—	12.05	6.47
numai	10.35	3.56	9.06	11.31	pl. Czegléd sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
Sâmbăta	1.46	5.56	12.28	1.31	sos. Seghedin pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl. Seghedin sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Timişóra pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt	Timişóra	—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl. Timişóra sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11	Topoloveţ	8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34	Lugoj	7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Caransebeş	6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21	Teregova	5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23	Mehadia	3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Băile-Herculane	3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58	Topleţ	3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos. Ruşava pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	--	pl. Ruşava sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—		2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—	**Vercerova**	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	--	Bucuresc	—	—	Dumn.	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	**Budapesta**	7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	**Szolnok**	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. **Arad** pl.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl. **Arad** sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaţ	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2 34	5.57	Gyorok	10.11	6.20	8 08	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19	Pauliş	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Bêrzava	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Soborşin	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Zam	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	7.—	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	--	9.13	Branicica	6.24	—	4.55	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Deva	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53	**Simeria** (Piski)	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.—	—	10.19	Orĕştia	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Şibot	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Vinţul de jos	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	11.44	**Alba-Julia**	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06						
—	—	11.56	7 40	12 38	sos. **Teiuş** pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică—Sibiiu—Avrig—Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl. **Copşa-mică** sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59		Ocna		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos. **Sibiiu** pl		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl. Avrig sos		—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos. Făgăraş pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl **Cucerdea** sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27		Ludoş		7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos. **Oşorheiu** pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl. **Oşorheiu** sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos. **Reghinul-săs.** pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski)—Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56		**Simeria**		5.28	3.20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08		Cerna		5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32		**Hunedóra**		4.46	2.32	7.22	—

Braşov—Zerneşci

—	—	8.35	4.55		Braşov		6.29	1.44	—	—
—	—	10.28	6.36		Zernesci		5.—	12 20	—	—

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl. **Braşov** sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53		Prejmĕr		7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03		Sepşi-S.-Georgiu		6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41		Covasna		5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos. **Kezdi-Oşorheiu** pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 136. Sibiiu, Joi 24 Decembre, 1892 (5 Ianuariu 1893). Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Nascerea Domnului nostru Iisus Christos“ Nrul procsim va apăré Marţi în 29 Decembre v.

La nascerea Domnului.

Sibiiu, 23 Decembre, 1892.

Se aud ca prin vis cântările dulci de *mărire* ale sânţilor îngeri în ceriuri şi rouréză ca un balsam vindecătoriu preste sufletele credincioşilor: *pace pe pămênt şi între ómeni bună învoire.*

Şi aprópe de dóuĕ mii de ani sânta nóstră maica biserică intonéză în tot locul între credincioşii sei înălţătórele cântări, întimpinând astfel actul măreţ al Dumnedeirei şi reinspropătând tuturora bunătatea cea mare a Atotputernicului Dumnedeu.

Fermecaţi de aceste pĕtrundĕtóre şi dulci cântări, cu genunchiul plecat şi cu capul descoperit sĕ ne apropiem de sânţitul iconostas, sĕ ne transpunem cu cugetul şi cu inima într'o lume mai înaltă, unde grijile nu mai înoréză pe fruntea muritorilor, unde dreptatea îşi află remuneraţiunea şi unde Duchul păcei stăpânesce preste toţi, ér siguranţa nu e clătinătóre.

Şi în faţa sânţitului iconostas sĕ admirăm pe Celce a luat chip omenesc, pentru-ca pe noi ómenii sĕ ne ridice, sĕ mărim pe Iisus, Celce s'a coborît, ca pe noi sĕ ne înalţe, pe Christosul nostru, care a sdrobit temeliile întunerecului, şi lăudându-l, sĕ ne veselim, căci El ne-a arĕtat calea adevĕrului şi a luminei.

Inoirea némului omenesc, pe carea prorocii mai înainte o au vestit, s'a împlinit; pruncul tinĕr din muntele Feciorici a eşit, întrupându-se Dumnedeirea, ca sĕ se legitimeze profeţiile inspirate, sĕ se sigileze virtutea cea mai înaltă: iubirea de ómeni şi sĕ ne lase moştenire scumpă: crestinismul, ale cărui principii şi învĕţături eterne sunt ca cuvêntul Provedinţii.

S'a apropiat împlinirea timpurilor şi flórea din toiagul rădăcinei lui Iesseiu a odrăslit, Dumnedeu om s'a făcut.

Păgânătatea îmbătrânise prea mult în fără-delegi şi poporul lui Israel astepta cu sete prea mare ca sĕ-i vie mântuitoriul, carele sĕ se pună ca un vitéz împĕrat în fruntea lui şi prin foc şi cu sabia în mână sĕ i lăţéscă impĕrăţia, ca el sĕ fie domn şi stăpân pe întreg rotogolul pămêntului

Trebuia sĕ se spulbere négra păgânătate cu toţi fabuloşii dei, cari închipuiau legiuirile şi nelegiuirile ómenilor, înzĕstraţi fiind cu aceleaşi vêrtuţi şi scăderi, de cari părtaşi sunt muritorii. Trebuia ca Nasarinénul sĕ rĕspundă cu blândeţe şi cu sfat înţelept asceptărilor poporului israelitén, desfăşurând stégul iubirei, unicul mântuitoriu, sub care luptând se câscigă cea mai înaltă împărăţie: împărăţia ceriurilor.

Sĕ cântăm şi noi dar în aceste momente solemne, sĕ întimpinăm, pe Celce s'a supus legei ca celor de sub lege sĕ le descopere lumina credinţei adevĕrate, sĕ-l întimpinăm cu îngerescile cântări:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnedeu, pre pămênt pace şi între ómeni bună-învoire“.

Sĕ lăudăm pe Dumnedeul întrupat, carele ne-a pus în vedere o viéţa mai înaltă, după vorba Christosului nostru: *Fiţi desăvêrşiţi, precum Tatăl din ceriuri desĕvêrşit este.*

Ori cât de solemn este însĕ acest act, ori cât de înălţătóre sunt cântările sântei nóstre biserici, ori câtă silinţă ne am da sĕ lăpĕdăm tótă grija cea lumésca în aceste dumnedeesci sĕrbători, sufletul nostru tot rĕmâne plin de amărăciune.

Rĕmâne, căci tocmai maica nóstră biserică, carea ne-a ocrotit sub scutul învĕţăturilor Mântuitoriului, tocmai biserica nóstră, care din vremile cele mai vechi a propoveduit cuvêntul adevĕrului prin plaiurile şi văile, ce le locuesc românii, în tóte timpurile a fost persecutată, atentatele vrăşmaşilor pururea îndreptate contra esistenţei ei şi contra esistenţei nóstre.

Rĕmânem amărîţi, că şi astădi în secolul pretins al luminilor vrăşmaşii nostri de tot soiul şi de tóte nuanţele atentéză la pristolul bisericei nóstre cu o îndrăsnélă satanică şi astfeliu atentéză la esistenţa nóstră.

Cu atât mai mult rĕmênem amărîţi, când vedem, că nici în aceste timpuri de grea încercare nu la toţi fii maicei nóstre biserici a străbătut la inimă cuvêntul: bună învoire, pentru ca prin bună-învoire sĕ apere biserica, care ne-a conservat, sĕ apere Sionul nostru românesc.

Póte vor venì şi acele timpuri fericite, când fii bisericei nu vor mai fi rĕslăţiţi, când nu se vor mai afla ómeni sĕ cuteze a bate păstorul pentru a împrăscia şi mai tare turma.

Vor veni şi acele timpuri, — dar piéră pisma dintre noi, — şi apropiându-ne érăşi de sânţitul iconostas, sĕ privim pe pruncul feciorici, şi contemplând întréga viaţa pămêntéscă a Mântuitoriului *sĕ arborăm stégul înaltelor virtuţi şi dându-ne silinţă a ni le înşuşi, sĕ luptăm sub acel stég, care de sigur ne duce la isbândă.*

Cu speranţă într'un viitoriu mai bun atât pentru némul cât şi pentru biserica nóstră sĕ ne strîngem rêndurile ca sĕ putem înfrânge atentatele duşmănóse şi ispitele, ce necontenit se ţes.

Simbolisând cuvêntul bunei învoiri, noi cei apĕsaţi şi amărîţi: înoirea poporului român se va împlini; vom arunca vĕl negru preste cele trecute, şi întărite astfel zidurile Sionului nostru românesc, încercările şi ispitele vrăşmaşe vor rĕmâné zădărnicite.

Sĕ ascultăm dar cântările de *mărire* ale sânţilor îngeri în ceriuri şi sĕ simbolisăm: *pe pămênt pace şi între ómeni bună învoire.*

Noul atac asupra scólelor nóstre.

IV.

Şi acuma vine inima cea bună pentru instrucţiune şi pentru învĕţători.

Dacă statul din vistieria sa completéză salariul învĕţătoresc la scóla confesională cu o sumă, care trece preste 50 fl. atunci alegerea de învĕţătoriu vine sĕ fie cernută prin sita cea désă a curentului ideei de stat modern.

O asemenea alegere trebue promovată guvernului spre censurare, însĕ nu pentru a se constata prin ea cualificaţiunea candidatului, ci pentru a se esamina ţinuta lui politică. Căci étă ce dice proiectul: Dacă ministrul află, că candidatul ales e escepţionabil din punct de vedere basat pre lege, sau din punct de vedere moral sau din punct de vedere al statului, atunci nimicesce alegerea şi dispune alegere nóuă.

Confesiunea umilită şi plecată pune la cale alegere nóuĕ, pre care din nou o promovéză la ministru. Acesta şi acuma află motive de a escepţiona pre candidat din punct de vedere moral sau de stat, şi acuma nu mai are confesiunea nici un drept: ministru denumesce el învĕţătoriu. Şi scóla totuşi se dice, că e a confesiunei, şi învĕţătoriul totuşi se dice, că e învĕţătoriu confesional.

Escepţionabil din punct de vedere moral, şi de aceea respins de guvern, ca netrebnic pentru scólă!

Sĕ ne întrebăm, ce va sĕ dică acésta?

Suprema autoritate bisericéscă întăresce alegerea unui individ, escepţionabil din punct de vedere moral. Cine e chemat in prima linie sĕ vegheze asupra moralei, şi în mânile cui e pusă crescerea morală a omenimei? Apoi da, în mânile bisericei.

FOIŢA.

Elvira.

— Novelă originală —
de
Margareta Moldovan.
(Urmare.)

— „Eu încă vreau sĕ fericesc pe Elvira — dise domnul Indrei, forţându-se a da ton hotărît — şi tocmai acésta me îndémnă sĕ me cuget la viitoriu. Incât e pentru Vimpea un baron ruinat, uşuratic, îngâmfat, fără nici o seriositate bărbătéscă, deu dragă, îţi mărturisesc, că nu me simt prea fericit, că mi-a întrat în casă cu cugete serióse. El se uită aici în jur vede splendóre, lucs, cugetă că sunt bani, înţelegi, banii, aceştia îl fac pe el sĕ se arete aşa de interesat faţă de familia nóstră“.

— „Mulţam de atenţiunea şi profeţiile tale. Dar sĕ gătăm. Pe mâne séră sĕ inviţi familiile ce sunt însemnate pe hârtia acésta. Asta i ce vreau acum. Celelalte le îngrijesc eu.

D-na Zamfiriţă eşì, lăsând pe domnul Indrei adâncit în gânduri.

După câte-va minute se scólă, merge în odaia lui şi începe a resfoì prin nisce hârtii.

— „Trebue sĕ me apuc de lucru — îşi dise el — că nu merge tréba bine. M'am pus pe gânduri. Uite aici un cambiu, óre care sĕ fie?“

Cetesce: „fl. 1860, terminul 4 Iuniu. Astădi este 2 Iuniu va se dică poimâne trebue se plătesc. Aci altul, cu terminul pe 6 August . . . dar mergeţi la naiba, nu-mi amărîţi dilele.“ Şi se sterse pe frunte, care era acoperită de sudori. „Eu caut altul, dar unde dracul póte fi, cambiul pentru împrumutul cel mare făcut nu demult la banca F. . Vedi aceste de le ai sci, scumpa mea Zamfiriţă, apoi te-aş vedea cum ţiar venì pofta de soireé şi de alte prostii — dar nu cutez sĕ-i spun, dice, că nu sunt bărbat de trébă, ba nici părinte ca alţii . . . . Ei, caută sĕ tac, ca sĕ fie pace în casă. Eu trebue sĕ dau banii, apoi celelalte — după cum îşi închipuesce Zamfiriţa — merg strună.

„Una numai me necăjesce mai mult, că-i bagă la biata copilă gărgăuni în cap . . Acum i-a tocat în cap baronul. Da baronul, care cugetă, că eu sunt bogat şi voiu da zestre Elvirei câte-va mii, — sĕ-şi plătéscă datoriile, sĕ se scape de încurcături . . . . da aşa cugetă, pentru-că la cartea funduară el vede moşia curată, tóte în regulă. Eu m'am nisuit sĕ le ascund aceste de ómeni, numai Dumnedeu scie cum . . . .

„Dar étă am găsit cambiul. Ceteste: „30,000, terminul 3 Iuniu, uf dómne dómne! . . . Acesta ar fi un present fórte potrivit pe mâne, pe diua nascerii Elvirei, ar vedea apoi cum stăm . . . Dar nu, nu-i pot spune, căci cum s'ar mâhni scumpa mea copilă. Acum poftim trimite interese, aceste me gată din lume. Ce mi-ar fi tóte, dar interesele aceste îmi pun capul. Procesul l'am pierdut, bani nu sunt, ce sĕ fac acum? . . Sĕ merg la Weinberger sĕ-i cer vre-o 8—900 fl. şi sĕ se întabuleze pe viia dela Cergău, care am luat-o mai adineaori dela Constantin pentru proces şi abia acum s'a întabulat pe mine. Aşa pot numai, altfel nu pot eşi din încurcătura asta.

El îşi ia pălăria şi vrea sĕ iasă.

Atunci întră Elvira în lăuntru.

— „Aşa-i tată dragă, că me prinde bine rochia acésta Acum mi-a adus-o croitoriul. Ce dici?“

— „Da, da scumpă, eşti frumósă cu ea, dar cât costă?

— „80 fl., nu-i mult pentru o rochie elegantă de soireé“.

— „Nu, nu, pentru soireé tóte sunt ieftine şi bune. Dar scusă-me scumpă, că am afaceri grabnice şi trebue sĕ ies“.

Îşi pune pălăria, o sărută şi apoi iese.

— „Ce óre sĕ fie cu tata — îşi cugeta Elvira — e fórte indispus. O fi pierdut procesul. Ce lucru mare, parcă dintr'un proces piere lumea. Apoi noi nu suntem avisaţi la procese, avem avere şi tot ţine aşa mult la ele . . . Bine a dis mama că i-ar plăcea sĕ stea tot între scrisori şi ne negligă pe noi. Uite, acum mi-ar trebuí bani pentru croitor şi s'a dus. Trebue sĕ-i spun croitoriului sĕ vină mai târdiu.“

După-ce croitoriul se depărtà, Elvira întrà la mumăsa.

D-na Zamfiriţă, după ce făcù tóte disposiţiile necesare pentru sara de mâne, s'a aşedat mulţămită într'un jilţ, unde o aflà Elvira, când întrà.

— „Ce a dis tata, Elviră scumpă?“

— „A dis, că me prinde bine rochia.“

— „Mirare, că-i e pe plac ceva.“

— „Dar a eşit imediat; a dis, că are afaceri urgente şi aşa nu am putut cere bani pentru croitor“.

— „Da, da, el are totdeuna afaceri urgente, mai multe ca alţi ómeni. Étă, acum croitoriul va cugeta, că sunt o calică, că n'am sĕ i plătesc . . Of, ce tortură pentru mine omul acesta, n'are ambiţiune cât un grăunte . . . Elviră dragă fă tóte pregătirile sĕ apari frumósă mâne séră. Dl baron încă vine“.

(Va urma.)

Cum vinĕ aşa-dară, că biserica trece preste asemenea lucruri, şi statul vine sĕ îndrepteze defectele morale ale candidaţilor de învĕţătorie?

Espresiunea acésta faţă cu confesiunile s'a înarticulat în legea de instrucţiune din 1883, despre care am vorbit mai sus, în a cărei desbatere a purtat lupta numai biserica nóstră, şi absentarea archiereilor bisericei greco-catolice române a avut drept urmare decoraţiunea episcopului de Gherla Szabó, şi autograful ministrului de culte de atunci la adresa acelor prelaţi: cari *„nu au sciut pune în ecuilibru şi în consonanţă naturalele dorinţe ale poporului cu pretensiunile bisericei şi ale statului“*, după-cum o au sciut face prelaţii greco-catolici prin absentarea lor din casa magnaţilor. Anume §. 50 din articlul de lege XXX: dela 1883 cuprinde dispositiunea, că dacă guvernul descopere în scólele confesionale *„rele morale“* sau direcţie contrarie statului, atunci dispune cercetare, şi cei vinovaţi se delătură. Escelenţia Sa metropolitul nostru a făcut propunerea, ca cuvintele *„rele morale“* sĕ se omită, deóre-ce *totdeuna confesiunile sunt competente a decidc, ce este moral, şi ce nemoral în institutele confesionale.*

Propunerea metropolitului nostru nu s'a primit, deóre-ce ministrul de culte a dat esplicări în privinţa *„relelor morale“*.

Dar sĕ dăm loc cuvintelor originale, căci ele vorbesc fórte elocuent.

Étă ce aflăm în ḑiariul oficial al desbaterei din casa magnaţilor în şedinţa din 4 Maiu 1883:

Miron Romanul. La acest §. am o modificare. Din rêndul prim al alineei prime cuvintele: „rele morale sau“ sĕ se omită.

Aici este vorba despre scólele confesionale, şi ministrului se dă instrucţia, ca, dând preste rele morale la aceste institute, sĕ purcédă în sensul legilor. Faţă cu acésta eu am obiecţiuni, căci repetez ceea ce am ḑis şi la alţi §§. *că totdeuna confesiunile sunt competente a decide ce este moral, şi ce nemoral în institutele respective.* Cred, că fie-cărei confesiuni recunoscute prin lege 'i putem atribuí atâta pricepere, ca sĕ pótă judeca în acéstă afacere. Sĕ nu ştirbim autoritatea respectivelor prin aceea, că supunem la judecata ministrului de resort deciderea asupra lucrurilor morale în scólele confesionale, la a ministrului, care astăḑi este catolic, mâne însĕ póte aparţiné Dumneḑeu scie cărei confesiuni.

Augustin Trefort, ministru de culte şi instrucţiune publică: „Inţelesul acestei espresiuni e fórte *vag*, şi nu se refere numai la moralitatea bisericéscă. S'au ivit casuri, că unele rele au fost ignorate din partea autorităţilor respective, fiind-că ele nu vătĕmau morala bisericéscă“.

În legile nóstre precum şi în lupta cu idei sunt atâtea concepte vage, nedefinite, cum e bună-óră patriotismul modern, idea de stat unguresc, şi altele, încât omul nici odată nu póte sci, care e adevĕratul lor cuprins.

Conceptului „rele morale“ i s'a dat un fel de definiţiune din partea omului celui mai competent, la locul şi forul cel mai competent, căci desbaterile parlamentare sunt comentariul cel mai fidel, la care ne putem provoca, ca la autoritate de prima ordine.

Suntem deci luminaţi prin desbaterile în casa magnaţilor, în faţa representanţilor tuturor confesiunilor creştine, în faţa representanţilor aristocracraţi de capital intelectual şi material, că ce se înţelege sub rele morale.

Biserica 'şi are conceptul seu despre morală, dar acésta nu ajunge, ministrul dă conceptului un cuprins mai vag, mai dubios, ca sĕ se pótă subsuma multe sub acest concept.

Avem deci interpretarea cea mai autentică, suntem luminaţi, putem deci continua firul apreciărilor nóstre.

Despre scrupulii guvernului „din punct de vedere de stat“ vom vorbí mai târḑiu, unde se dispune disciplinarea învĕţătorilor. Aici observăm, că prin aceste dispositiuni devine ilusoriu dreptul nostru ca confesiune, de a ne institui noi autonom, independent de ingerinţă streină, corpul didactic dela scólele nóstre confesionale.

Prin dispositiunile indigitate mai sus sunt stigmatisate de către guvern, de către parlament confesiunile şi candidaţii lor de învĕţătorie, şi ca urgia asupra nóstră sĕ apese cu mai mare greutate, stigmatisarea se înarticuléză în lege, sĕ remână urmă neperitóre pe vecie despre raporturile interne din statul nostru, despre conceptele nedefinite, cu cari se jócă la noi ómenii, despre rigórea politicei de instrucţiune în statul nostru, şi despre mĕsurile escepţionale, cu care se mĕsură bisericei românesci tocmai în cele culturale.

Este jignitoriu, ca sĕ nu ḑicem dejositoriu chiar, pentru biserica nóstră rolul trist, care i se pregătesce la instituirea de învĕţători în scólele ajutorate cu o sumă preste 50 fl., şi dacă este jignitoriu pencandidaţii de învĕţâtorie acest rol reservat bisericei ca organ de espediţiune al statului: umilinţa, la care e redusă biserica în ce privesce disciplinarea acelor învĕţători, a trecut preste marginile celei mai elementare bunecuviinţe, şi posiţiunea acelor învĕţători pas de pas e periclitată.

Revoluţiă sau pace.

Anul vechiu 1892 a lăsat Francia într'o stare de nelinisce. Nimene nu scie, ce se va întêmpla ca mâne, dar că trebue sĕ se întêmple ceva neobicinuit, pe asta fie-care jură. Cu deosebire sunt ómenii nelinistiţi şi iritaţi în inima Franciei, în Paris; lumea se teme de mişcări revoluţionare şi astfel în afacerile publice a întrat un fel de stagnare, industria şi negoţul în parte stagnéză, comunicaţia s'a redus.

Nu este vorba numai de o crisă politică, care uşor s'ar resolva, fie sĕ ajungă la cârma republicei o partidă mai moderată, fie mai radicală; ci vorba e despre însaşi esistenţa republicei, ameninţată cu deosebire din partea socialiştilor şi anarchiştilor şi cu ajungerea acestora la putere, de o schimbare în raporturile sociale.

Milióuele defraudate ale societăţii canalului Panama, din cari unii s'au făcut bocotani, au dat nou avênt mişcărilor socialiste şi anarchiste; socialistilor le-a fost binevenită acésta afacere scandalósă, ca sĕ-şi mărĕscă contingentul de aderenţi, arĕtând, că ce pĕcate comit şi au comis ómenii de bani şi ómenii de frunte ai ordinei sociale de aḑi. Astfel de sistem de guvernare şi de ordine socială e rĕu, putred şi trebue resturnat, conclud ei.

Tot asemenea ar vrea şi monarchistii, încât pentru sistemul de guvernare, adecă pentru resturnarea republicei.

Dar ei de astădată sunt în corn de capră. A lupta acum contra republicei şi a o slăbì, însamnă a mâna apă pe móra socialismului, de ceea-ce monarchistii se feresc ca de foc. Asta e causa, că miscarea monarchistă — conservatóre e neînsemnată şi până acum îi dă puţin de gând republicei.

Cu atât mai însemnată e miscarea socialistilor. Acestia desvóltă de un timp încóce o acţiune febrilă. Diferitele şcóle socialiste, în vederea scopului comun 'şi lasă la o parte de o cam dată scopurile speciale de partid şi sĕ aliézá tóte precum s'a întêmplat asta în ultima adunare generală socialistă, ţinută ḑilele trecute.

Organisaţia lor e îndeplinită. S'a înfiinţat comitetul salutei publice din 11 membri (comite du salut public), care ne aduce aminte de terorismul din prima republică. Acest comitet este organul esecutiv al mişcărei. Parisul în cele 80 de cartiere ale sale are în fiecare câte un comitet local, cari stau în legătură cu comitetul esecutiv. Aceste comitete locale ţin în evidenţă adresele de locuinţă ale socialiştilor din cartierul lor, ca acestia se pótă fi la un sĕmn dat mobilisaţi şi resculaţi de odată.

Tot asemenea sunt bine organisate şi disciplinate cele 600 de sindicate ale bursei lucrătorilor, cari asemenea stau în legătură cu comitetul esecutiv. După modul din Paris în ţara întrégă sunt sindicate socialiste, după departamente şi cercuri, ér ca agitaţiunea sĕ se pótă face mai cu succes, socialistii plătesc un fel de dare, fiecare pe ḑi câte un sou în casa centrală, pentru acoperirea speselor de agitare etc.

Agitaţiuaea şi organisarea sĕ continuă în mĕsură mare. O fracţiune a boulangistilor încă a trecut in tabĕra socialistă şi se fac incercări, ca sĕ se câştige şi anarchiştii.

Acésta cu greu se va puté întêmpla, căci pe când socialistii sunt încâtva mai moderaţi, ceea-ce se vede şi din ultima proclamaţiă, subscrisă de un deputat şi de 5 consilieri comunali, pe atunci anarchistii provócă la revoluţiă, la resboiu civil.

Cu tótă organisaţia şi agitaţia, ce se face, noi credem, că republica acum nu va fi resturnată. Dar e fapt, că socialismul se întăresce mereu şi póte acuşi se ameninţe republica.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

S.-Sebeş, în 1 Ianuariu, 1893 n. Onorată redacţiune! In 28 Decembre 1892 s'a ţinut aici la noi alegerea a 16 membrii ordinari şi opt suplenţi în comitetul orăşenesc.

Oraşul nostru S.-Sebeş aḑi numĕră 6600 suflete; din aceştia 4500 sunt români, cari posed două terţialităţi din hotarul comunei de 8000 jugĕre şi sunt un popor harnic, vioiu şi prosperatoriu în tóte privinţele; 1600 suflete sunt sasi, dintre cari câţi-va neguţători, câţi-va amploiaţi, apoi ceialalţi toţi măestri.

Dintre români la măestrie acum încep a se aplica, vĕḑênd, că măestriile sunt bune.

Ceialalţi locuitori vre-o 4—500 sunt unguri, armeni, jidovi, italieni şi cei mai mulţi ţigani.

Astfel stând lucrul, ar fi urmare, ca românii sĕ fie în maioritate în conducerea comunei.

Insĕ legea comunală esistentă dă drept în oraş cu magistrat numai celor ce sunt alegĕtori dietali, a fi şi alegĕtori în cele comunale: Aşa fiind, saşii şi-au pus toţi măestri cu venit de 105 fl., solvind dare de 10 fl. 50 cr. pe an, ca sĕ pótă fi alegĕtori dietali.

Banii pentru solvirea dărei a vre o 100 de inşi măestri sĕraci o solvesc dela „institutul de credit“ şi dela biserica lor, numai ca sĕ se pótă susţiné la conducerea comunei. Şi de şi ar trebuí sĕ vadă, că e în casul cel mai rĕu cestiunea de un deceniu, tutuşi nice nu vréu sĕ creste pre cei 4500 români; ce au dovedit-o şi cu ocasiunea alegerei din 28 Decembre 1892.

Alegĕtori români au fost 240, sasi cu toţi ungurii, jidovi, armeni, italieni erau 270. Sasii din cei 240 alegĕtori români nu au voit a pune în lista lor nici barem un român între cei 16 membrii de ales în comitetul orăşenesc. Au pus însĕ 2 unguri şi un polac. Şi au cerşit voturile tuturor ungurilor, jidovilor etc.

Ḑiua de 28 Decembre a fost ér unică în felul seu: Sĕ fi vĕḑut cum se duceau ómenii cu forţa, sĕ fi vĕḑut cum alergau fraţii sasi fie care cu sănii şi i transportau pe bĕtrâni şi morboşi chiar şi cu patul la vot.

Românii în linişte au mers la vot fără de a cerşì ajutoriul cuiva.

Resultatul, a fost că românii au fost învinşi, însĕ nu cu dreptatea ci pe căi ilegale, căci s'au folosit la alegere lista tuturor alegĕtorilor dietali, pe când alegĕtori comunali nu pot fi funcţionari de stat şi comitatensi, dacă nu solvesc şi altă dare comunală (§. 37 lit. *e*) a legei comunale din 1886;) şi de aceştia au fost în liste vre-o 50 inşi, cari mai toţi au şi votat cu sasii; anume: cei dela forestierie vre-o 10 inşi, cei dela judecătorie, perceptorie, pretoriat, poste etc.

Alegerea acésta a indignat până în suflet pe români, vĕḑênd, că alegĕtorii sasi vre-o 150 sunt nesce măestri sĕraci, fără casă, fără masă, sdrenţuroşi etc., ér ei românii cu casă, car cu boi, vaci, cu câte 5—6 jugĕre de pământ, nu e alegĕtoriu, ci alegĕtoriu e cutare cismaş, ce şade în cămara sa.

Indignaţiunea acésta va şi da un avênt mai mare la înmulţirea măestrilor români în loc. Aḑi fie care român din S. Sebeş numai cu inima sângerândă mai dă cruceriul seu sasului. Căci scie, că acel cruceriu e întors în contra sa, e dat inimicului spre a-l întărí în contra sa. Avem încă fórte puţin măestri, dar cu ajutoriul lui Dumneḑeu, credem că în curênd vom dispune de vre-o 20—30. Avem lipsă ne încunjurată de ori ce fel de măestri şi măestri români din alte locuri, unde póte nu le merge destul de bine poftéscă la noi şi vor fi fórte bine primiţi şi îmbrăţoşaţi.

Contra alegerei din cestiune s'a făcut recurs, şi credem, că va fi anulată, fiind-că e contra legei.

Cu ocasiunea acésta nu pot intrelăsa sĕ nu amintesc despre cele întêmplate la noi în 6/18 Decembre la S. Nicolae.

Conform testărei repausatului „N. Lazar“ preot din lăsămêntul seu s'au îmbrăcat în acest an 14 elevi dela scóla nóstră din loc, cei mai sĕraci şi mai diligenţi Cu ocasiunea acésta atât corul elevilor de scólă cât şi corul plugarilor din loc au cântat vre-o 10 poesii acomodate ḑilei.

La acésta sĕrbare a asistat întreg comitetul parochial gr. or. cu on. epitropie parochială; scolarii cu învĕţătorii lor şi o mulţime de public român, încât sala cea mare a scólei nu a fost de ajuns spre a cuprinde întreg publicul în sinul seu, o parte a trebuit se remână şi pe coridor. Cântările s'au esecutat de ambe corurile cu precisiune mare. Tótă lauda zelosului conducĕtoriu dlui Nicolae Todea.

Am dorí sĕ avem încă multe astfel de ḑile de bucurie, ér nu ca cea din 28 Decembre 1892, pe carea de altmintrenea ne am însemnat-o.

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Dela curtea română.) A. S Regală principele Ferdinand este înaintat pe ḑiua de 29 Decembre la gradul de maior şi numit comandant al batalionului I de vênători.

* (Bal.) Reuniunea femeilor române din Sibiiu invită cu tótă onórea la balul, care va avé loc în 21 Ianuariu 1893 st. n. în sala dela „Casa societăţii“ (Gesellschaftshaus). Inceputul la 8 óre séra. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei. Bilete de întrare: à 1 fl. 50 cr. — Loge pentru 4 persóne 6 fl Bilete de întrare sĕ pot primi pe lângă presentarea învitărei, în ḑiua balului dela 10—12 óre a. m. şi dela 3—5 óre p. m. la hotelul „Neurihrer“, camera Nr. 5, ér séra la cassă cu 2 fl de persónă.

Comitetul reuniunei.

* (Himen). D-şóra Valentina Musicescu, fiica dlui G. Musicescu, dirigentul corului metropolitan din Iaşi şi cunoscut românilor din cóce de Carpaţi prin cântecile sale poporale, 'şi va serba actul cununiei cu dl Cristea Georgescu Duminecă în 27 Decembre a. c. în catedrala sf. Metropolii din Iaşi.

Aducem tinerei părechi sincere felicitări!

* (Himen). D-şóra Eugenia Cotta, şi dl Virgilius C. Codarcea, invită la cununia lor, carea se va serba în 22 Ianuariu st. n. 1893 la 3 óre p. m. în biserica gr. cat. din Bicaz.

* (Felicitări). Din incidentul gratulaţiunilor de anul nou, ministrul preşedinte Weckerle, rĕs-

pundênd felicitărilor ce i s'au adus din partea aderenţilor sei, a ḑis că dorinţa lui e te sĕ reguleze cestiunile bisericei politice din punct de vedere al intereselor statului, fără însĕ de a vătăma dogmele şi fără a conturba simţemintele religiose ale credincioşilor catolici. In privinţa acésta se vor propune modalităţi, cari pelângă neştirbirea intereselor statului, sĕ nu vateme simţĕmintele religióse ale confesiunilor şi cari sĕ contribuéscă a promova pacea reciprocă. Vorbind de cestiunea naţionalităţilor, Weckerle ḑise, că în timpul mai nou sau ivit astfeliu de simptóme, faţă de care guvernul nu póte fi nepăsătoriu dar de altă parte nu e bine a li se da prea mare importanţă, precum nici ale ignora. Scopul guvernului unguresc, ḑise primul ministru, este consolidarea şi asigurarea statulul magiar, avênduse în vedere egala îndreptăţire a naţionalităţilor în ce privesce limba şi cultura lor. Faţă de alte aspiraţiuni neindreptăţiţe ale acestora însĕ, guvernul spre ajungerea ţintei sale, va procede cu tótă rigórea între maginile legilor esistente şi la cas, dacă sar ivi aberaţiuni, nu se va sfii a se folosi de mĕsuri estraordinare.

* (Noul dar al episcopului Pavel) Cetim în „Familia“: Escelenţia Sa Domnul episcop *Mihail Pavel* a făcut diecesei sale un prea frumos dar de Crăciun, anume în şedinţa consistoriului din Joia trecută a depus *douеḑeci şi cinci de mii de floreni*, ca adaos la fondul „Pavelian“ subsidiar, care astfeliu s'a urcat la suma de 425,000. Abia în Nr. trecut însemnarăm, că I. P. S. S. în anul acesta a restaurat catedrala cu spesele sale de preste 30,000 fl; tot în anul acesta a făcut şi fundaţiunea de 16,000 fl. la institutul Francisc Iosefian pentru crescerea unui tînĕr român greco-cat. şi a dat 6000 de floreni pentru ajutorarea a 60 de preoţi din diecesa sa: aşa dară suma darurilor sale din anul curent, de care scie şi lumea, se urcă preste 77,000 fl.

* (Darul de nuntă al damelor române principelui moştenitoriu al României.) Serviciul de masă pe care damele din societatea bucurescianâ l'au comandat la Berlin pentru nunta principelui moştenitoriu, este espus în museul de arte de acolo. Din mijlocul unui piedestal oval, tabloul valurilor mării uşor mişcate, se ridică un templu, înaintea frontispiciilor acestuia jumĕtate în firide, stau ḑeiţele, „amorului“ şi „gloriei“ — figuri alegorice. Pe păreţii de alături se vĕd făclii aprinse pe altarul lui Hymen şi deasupra acestora cuvinte de ale poeţilor români. Peste templu dominéză o fială aurită pe din lăuntru, peste care, aşeḑată pe un disc, Fortuna încoronéză totul La drépta şi la stânga amorette cu trident şi vêslă cârmuesc delfinul, care trage luntrea de scoică încărcată cu flori şi fructe. Naiade scot şiruri de mărgele din valuri şi Tritone ce suflă ghiocei, conduc vasul. La mijlocul piedestalului Amorette ţin emblema duplă ce pórtă coróna regală a părechii tinere, ér pe ceealaltă lature sĕ află literile „F. şi M.“. Pe o panglică fâlfăitóre se vede de amêndóuĕ părţile sentenţa: „*Nihil sine Deo*“. O inscripţie cu flori în limba română conţine dedicaţiunea dăruitórelor, şi pe partea inversă e scrisă data căsătoriei: „10 Ianuariu 1893“.

* (Programul partidelor croate.) Scirile din Agram comunică punctele programului partidelor croate oposiţionale, cari, precum se scie, vor fusiona într'o singură partidă. Étă aceste puncte: 1. Realisarea dreptului public croat între marginele monarchiei. 2. Unirea şi independenţa tuturor ţĕrilor croate. 3. Introducerea instituţiilor parlamentare şi liberale. 4. Amêndouĕ partidele se obligă a observa o atitudine unitară şi solidară faţă cu alte partide politice. 5 Cu esecutarea acestor hotărîri se însărcinéză un comitet central format din conducĕtorii ambelor fracţiuni.

* (Pentru rigorosanţi.) Din prima Ianuariu a. c. n. a întrat în vigóre la facultăţile filosofice din Cluş şi Budapesta un normativ nou pentru rigorosanţi.

* (Defraudări.) In ḑilele trecute s'a furat din casa oficiului postal din Arad 4.000 fl. Scirile din Budapesta anunţă, că directorul Müller şi contabilul Bergmann ai societăţii de acţiuni pentru producerea de gumi au defraudat 70,000.

* (Ofiţerii armatei francese). După noul anuar al armatei francese, de curênd publicat infanteria francesă numĕră azi 12 660 de oficeri sub stég, dintre cari 193 coloneli, 221 locotenenţi coloneli, 1 068 şefi de batalion, 4,334 căpitani, 5,554 locotenenţi şi 1,290 sublocotenenţi.

Infanteria primesce în fie-care an vre-o 650 de ofiţeri dala Saint-Cyr sau Saint-Maixent şi pierde tot atâţia pe fie-care an, prin mórte, demisie sau altă causă.

Proporţiunea, la 1000 ofiţeri de infanterie este: 15 coloneli, 85 comandanţi de batalion, 341 căpitani 437 coloneli şi 102 sub-locotenenţi.

In numerile date mai sus figuréză 47 ofiţeri străini, dintre cari 3 căpitani, 33 locotenenţi şi 14 sublocotenenţi; ar mai fi de adăugat vr'o 60 de oficeri indigeni din regimentele de tirailori din Africa.

* („Austria“.) Sub titlul acesta s'a constituit o reuniune în Zürich a supuşilor austriaci şi ungari, cari locuesc în Helveţia. Preste 3000 de astfeliu de supuşi se află acolo

* Societatea geografică română 'şi va deschide adunarea s'a generală anuală în 15 Ianuariu, în sala cea mare a senatului. M. Sa regele Carol va presida şedinţele.

* (Truscul principesei Maria de Edimburg). Toaletele au fos comandate la Londra, stilul „imperiu“ domină şi colórea rosa; sunt 24 jupóne pentru diferite toalete. Tóte tonurile sunt representate. Dela gama negligeurilor şi a rochiilor de casă cu brodării şi dantele palide, până la tonurile cele mai întunecate ale costumelor de preumblare şi de patinagiu, trecem prin strălucirea toaletelor de serată şi bal, în cari catifelele, brocardurile bogate şi pietrile scumpe se amestecă. Rochia de mirésă sĕ compune dintr'un „foureau“ de poultdesoie albă brodată cu cristale de mărgăritar şi argint o ghirlandă de flori de portocal brodéză trena formând mantie de curte. Corsagiul, în catifea miroir albă, e reţinut la talie printr'o centură largă de satin alb, care se înódă într'o parte sub un buchet de flori de portocali. Toaleta de călătorie e de postav cenuşiu-argintiu, brodată cu alb şi argint, garnisită cu postav alb, brodat asemenea. Toaleta pe care princesa are s'o pórte sosind în capitala României, e o rochie de catifea verde şi aur, jupa e dréptă cu trenă lungă şi corsagiul (forma imperiu, e brodat cu pasmanterii de aur şi mătase în tonurile catifelelor. O lungă mantilă helitrop şi aur garnisată cu vulpe argintată acopere în întregime toaleta şi completéză cu o „tocue“ de catifea şi aur acéstă armoniósă toaletă.

* (Un nebun la Vatican.) Ḑiarele italiane povestesc: Intr'una din ḑilele trecute, un om fórte bine înbrăcat s'a presentat înaintea porţii principale care duce în spre palatul papei în Vatican. Un soldat de gardă îl opresce. Omul stă în loc, se uită la soldat şi-l mĕsură cu ochii de sus până jos. — Nu ştii d-ta, că eu sunt generalul Maffini“. Soldatul spăriat se dă la o parte, salută cu respect şi lasă pe om sĕ între. In momentul acela vine un oficer. — „Ce poftesci?“ — „Ce sĕ poftesc? Eu sunt generalul Boggio! Haide! Plécă de aici.“ Soldatul alérgă şi spune ofiţerului, că necunoscutul îi spusese lui, că e generalul Maffini. Amêndoi voesc sĕ-l ia de mâni ca sĕ-l dea afară. Dar într'o clipă, necunoscutul scóte din busunariu un revolver şi trage 3 focuri în aer. Apoi se pune pe un ris nebun, în vreme ce ofiţeriul şi soldatul stăteau galbeni şi înlemniţi de spaimă. — „Vreau sĕ ved pe papa!“ strigă individul. „Uite vĕ dau bani câţi vreţi“. Ḑicênd acestea, el începu sĕ arunce din buzunariu hârtii de valóre, bani de argint, galbeni etc. El a fost arestat şi dus la balamuc. Se numesce Enrico Parrugini, bancher din Roma, care făcuse tóte acestea într'un moment de nebunie. E însurat şi are 4 băieţi şi o fată.

* (Presenţă de spirit.) Mareşalul frances Pelissier, duce de Malacoff, inspecţionând un regiment din Algeria, îl tractase fórte aspru, aşa încât între soldaţi isbucni o revoltă. Lui Pelissier puţin îi păsà de acésta ci continuà cu străşnicia sa Un soldat înfuriat de acésta, luà puşca la ochi, ţintì şi puşcà asupra mareşalului — dar puşca nu luà foc. Mareşalul cu cea mai mare linişte se întórse spre comandantul regimentului ḑicêndu-i: „Soldatul acesta capĕtă 24 óre închisóre fiind că nu şi-a ţinut puşca în ordine!“

* (Bugetul unei femei parisiene) In Paris de obiceiu lucsul cel mai estavagant îl duc nu femeile din aristocraţia naltă, ci cele de demimonde şi femeile, a căror bărbaţi sunt milionari strĕini, aşeḑaţi în Paris. Femei de aceste speséză pe an pe îmbrăcăminte la 150,000 franci şi astfel nu e de mirat dacă sunt croitori, cari au o circulaţie de 25 milióne de franci pe an. Unii dintre cetitorii nostri, se vor întreba, cum póte se speseze o femeie atâţia bani numai pe haine? Étă cum: mai nainte de tóte trebue sĕ scim, că suma de sus nu se speséză numai pre haine, ci şi pe albituri, sau cum se ḑice şi pe îmbrăcarea casei. Astfeliu bunăóră vestmintele de pat sunt tóte de mătase, chiar şi mătraţa. Perinele şi paploma sunt împodobite cu broderii cari costă sume enorme.

Albiturile celelalte sunt tóte de mătasă colorată. Astfeliu d. e. o cămaşă, cu broderii costă 3—4 sute franci. Fustele sunt de o pompă estra ordinară Corsetele sunt de atlas, cu copcii de aur, împodobite cu briliante. Ciorapii încă sunt fórte lucsuoşi. Aşa d. e. sĕ pórtă ciorapi de mătase atât de subţiri încât numai odată se iau, căci apoi se şi rup. Păpucii, de o fineţă deosebită, sunt făcuţi sau din materii scumpe de stil antic sau din piele albă, brodată cu mărgele. Mulţi bani se speséză pe mantale. O manta de érnă, cu samur, costă la 40,000 franci. Mai vin apoi briliantele, parfumeriile, spesele la friser ş. a.

Tóte aceste uşor consumă pe an suma de 150,000 franci, dar apoi când mulţi ómeni, tot în Paris, trăiesc în sĕrăcie, sĕ ne mirăm, că se sporesc socialistii?

Moş Crăciun.

I.

In acéstă căsuţă, al cărei invĕliş geme sub greutatea zăpeḑei, ér păreţii i se clătină de suflarea furiosului viscol, sĕ întrâm puţin. Este locuinţa unei familii serace. Pre când sate şi oraşe rasună de pregătirile voióse ale Crăciunului, aci nu rĕsună decât gemetele durerei, suspinele năbuşite ala lipsei, scrişnirea desperărei.

Păreţii sunt rĕci, căci în sobă abia se mai vĕd licărind câţiva cărbuni, tot ce a mai rĕmas dintr'un braţ de lemne imprumutat de la nesce vecini săraci. Singurul, care mai putea se muncéscă din locuitorii acestei case era părintele. Dar şi el de câteva ḑile a căḑut victima unei întêmplări nenorocite. Alunecând pe ghiaţă sub greutatea unei sarcini şi-a scrintit piciorul, şi acum zace, cu faţa ascunsă în mâni într'un cap al patului, care se întinde de la un părete la celalalt. In capul opus stă ghemuită mama, care şi ea nu mai póte munci, căci tot cosênd pentru acei cari plătesc lucrul din trei ḑile întregi cu cât nu se póte îndestula stomachul într'o ḑi, a orbit.

Intre dênşii stă culcat un copilaş ca de vr'o patru ani, un băeţăl cu faţa suferindă dar dulce şi frumósă. Nefiind bine îmbrăcat, a rĕcit, ér acum zace şi el între părinţii sei.

Din când în când se ridică cu greutate, se raḑimă în cot şi se uită prin mica ferésträ. Vede trăsuri trecând în sus şi în jos, încărcate cu pachete. El bănuiesce, ce sunt în acele pachete, căci ochii i se umple de lacremi, dă un gemet şi ér cade jos. Mama întinde mâna, o mână uscată de slăbiciune, cu care îi pipăie fruntea, îi sterge lacămile, ii spune cuvinte mângăióse şi rĕmâne ér nemiscată ca o statuă.

Singura fiinţă care umblă în acéstă casă este o copiliţă ca de vr'o nóuĕ ani, cu faţa serafică, cu ochii vii şi mângăioşi, îmbrăcată c'o rochie de flanelă roşie, încălţată cu pantofi de véră, cu un şir de mărgele albastre la gât. Este sora. Ea se uită la frăţiorul ei cu atâta iubire şi compătimire încât copilul, simţind farmecul ochilor ei, se scólă şi se târesce până în marginea patului. Sora se apropie şi îngenunche lângă el. Capetele lor se lipesc unul de altul şi un duios dialog începe între dênşii.

— Tot te dóre Lică? — întrébă sora sărutându-l pe ochi. —

— Da, dar mi-ar trece, Nico, dacă a'ş avea şi eu .. sci tu ... un căluşel de lemn, cum am văḑut la băiatul advocatului. Ce frumos căluşel! Este cenuşiu. Are şaua cusută cu fir. Hăţurile îi sunt de panglici. In frunte are o ţintă de aur... Am vĕḑut cum îl încalecă băiatul. Ce bine sta! Par' că era ducipal. Dac' aş avea şi eu unul!

— Dar un aşa căluşel, Lică este scump, şi tata nu mai póte munci. Aştéptă când s'o face sănĕtos, şi atunci îţi cumpĕră.

— Atunci! — repeta el, clătind din cap.

Şi o roşiată vie suindu-i-se în faţă, un acces de tuse îi sguduie cumplit peptul, îl sugrumă. Nica îl ridică în braţe, îi raḑimă capul de umĕrul ei şi-i trécă uşor gâtul pentru a-i ajuta respiraţia. Dar tusa nu înceta. Faţa copilului învineţì şi capul îi căḑu móle pe sinul fetei.

— Tată, móre Lica! — strigă ea speriată.

Tatăl se sculà dând un gemet de durere, la care rĕspunse un răcnet de desperare, era biata mamă care se apropia. Ea luà copilul în braţe şi începu sĕ'l legene, strigêndu-l cu cele mai dulci numiri.

Ca cum sinul mamei ar fi fost isvor de viaţă, Lică rĕsuflà, faţa i se însenină şi acăţîndu-se cu braţul de gâtul ei, închise ochii repetând: „Un căluşel! ... Aş vrea un căluşel!“

— A sĕ-ţi cumpere tata, puiule când s'o face sănĕtos, — îi ḑise mama-sa mângăindu-l pe frunte şi legănându-l.

Copilul după câteva minute adormì cu gândul tot la căluşel, aşa că începu se viseze şi se murmure: „Ce cal frumos! Sĕ i dau orz. Sĕ-l ţiu la grajd! Sĕ pun o pătură pe el, sĕ nu tuşéscă, sĕ nu i fie frig!“

La cel din urmă cuvênt mama se scutură, ca şi cum atunci şi-ar fi dat séma de frigul, care începuse în casă.

— Petre, — ḑise ea, — da nu-ţi pare că este frig?

— Frig?.. Da, mamă! respunse el cu o voce surdă; ér faţa lua o espresie sfăşietóre, încât copila îşi împreuna mânile şi se uita la dênsul cu atâta milă şi mângăiere în ochi, încât tatăl rĕmase fascinat.

După câteva minute de tăcere, el făcu un semn fetei care se apropia.

— Vino, — îi şopti el, scoţêndu-şi din deget inelul căsătoriei, — iacă inelul acesta ... Este de aur ... Dute şi-l amanetéză ... apoi cumpără lemne, pâne şi mere.

— Bine tată, — îngână fata, luând inelul şi sărutându-l.

Petre işi lăsà capul greu pe căpătâiu, ascundêndu-şi faţa în velinţă.

Nica luà iute o glugă şi eşi uşor, închiḑênd uşa după dênsa.

II.

Afară viscolul îşi inteţia furia, spulberând zăpada în tóte părţile, sguduind îngrădirile şi frângênd crăcile copacilor.

Pentru cei cari se rĕsfaţă în îndestulare, este o plăcere de a umbla pe asemenea timp; dar vai de aceia, cari nu sunt îmbrăcaţi şi încălţaţi bine pentru de a-şi ride de asprimea iernei!

Nica nu mâncase în aceea ḑi decât o bucată de pânc. Sciind lipsa de bani cari începuse a bântui în casa lor, ea se priva pentru a face celorlalţi parte din puţinul ei. Mânca numai atât cât îi trebuia pentru a se ţiné pe picióre.

Când viscolul o isbi în faţă, ea se clătinà şi-şi puse iute gluga în cap. Incrucişà mânile pe pept şi o luà la fugă prin zăpadă, spre centrul oraşului. Obrajii ardeau sub ninsórea, pe care vêntul i o arunca în faţă.

Cotind într'o stradă, ce era mai adăpostită contra viscolului, ea se opri se resufle şî sĕ se orienteze.

Mulţimea umbla în tóte părţile, unii în trăsuri, alţii pe jos. Tóte ferestrile magazinelor erau încărcate cu lucruri pentru sĕrbători, aţiţând în trecători dorinţa de a cumpĕra.

Nica trecu, aruncând priviri jinduitóre la ferestrele băcanilor, şuncanilor, pitarilor. Când vĕḑu ferestrele unei magazii cu jucării, ea îşi puse mânile la ochi şi fugi înainte, murmurând: „Lică, bietul Lică!“

Se opri înaintea unui giuvaergiu, şi după ce'şi aruncà ochii la feréstră, unde erau grămădite tóte acele ornamente cari au fermecat şi vor fermeca ochii secsului frumos fie din ori ce tréptă ar fi, se apropie de uşe, întinse mâna la clanţă, deschise şi intrà cu inima tremurândă.

Giuvaergiul, o mutră cu ochelari, barbă roşie şi pestrui pe obraz, sta la masa lui si lucra...

— Ce vrei ângeraşule? ḑise el ridicând capul şi nitându-se la fată. — Cercei am fórte frumoşi pentru ma-ta.

— Domnule, ḑise Nica tremurând şi intinḑêndu-i inelul, tata, mama şi frăţiorul meu sunt bolnavi... Nu mai avem bani, nici lemne, nici mâncare. Te rog a ne da ceva pentru acest inel, şi când tata va fi sănătos, îţi va întórce cu dobândă!

Ochii giuvaergiului scânteiară, luând inelul, şi un zimbet rĕu îi încreţi faţa. Trase setarul şi aruncà inelul acolo, apoi apucând pe Nica de ureche o trase cu asprime, ḑicêndu-i:

— Hóţo, l'ai furat!

— Vai domnule, ce spui! strigă fata, podidind-o plânsul.

— Fugi de aci, sau te dau pe mâna unui sergent sĕ te ducă la poliţie.

Şi luându-o de umĕr, o îmbrâncì afară, închiḑênd uşa după dênsa.

Ea de desperare sau slăbiciune, se împleticì şi căḑù jos leşinată. Trecĕtorii se grămădiră în giurul ei. Nu observase însĕ nimeni, că ea fusese îmbrâncită din giuvaergerie, aşa că giuvaiergiul se uita cu nepăsare prin feréstră.

Un sergent fu chemat îndată de mulţime. El luà pe copilă în braţe, o puse într'o birjă şi o duse la farmacia cea mai apropiată.

Acolo, mulţumită îngrijirilor date, Nica îşi veni în cunoscinţă. Mai mulţi bărbaţi se grămădiră în jurul ei. Unul din acestia, un bĕtrên cu barbă mare şi albă o întrebà pentru ce a leşinat?

Ea spuse în câteva cuvinte ceea ce păţise, cum şi starea tristă, în care lăsase pe părinţii şi frăţiorul ei, frăţiorul ei mai cu samă, care se bolnăvise de dorul unui căluşel de lemn.

Dóuĕ lacrămi luciră în ochii bĕtrânului, alunecară pe obrajii lui şi i se rostogoliră ca dóuĕ diamante în barba-i arginţie.

Ordonà se dea copilei un păhăruţ de vin cu un pesmet, ceea ce o inviorà. Recomandând o îngrijirei farmacistului eşi urmat de sergent.

Peste câteva minute el se întórse cu sergentul încărcat de mai multe pachete. Desfàcu unul, din care scóse'o păreche de şosoni pe cari îi puse în piciórele copilei, din alt pachet scóse un paltonaş cu care o îmbrăcà. Apoi îi dete inelul ḑicêndu'i:

— Iaca inelul tatălui tĕu. Pune'l în busunar. Şi acum sĕ mergem acasă.

Bĕtrênul se sui cu Nica într'o birje. Sergentul aduse celelalte pachete şi le puse dinaintea lor.

Cum fata spusese locuinţa părinţilor ei, bĕtrênul îndrepta pe birjar.

Se înoptase de mult. Viscolul îşi inteţia turia, şuerând îngrozitor şi amenințând sĕ stângă luminile felinarelor, cari, cu cât se depărtau de centrul oraşului, cu atât se răriau mai mult. ca cum săracii n'au trebuinţă de lumină.

Cu multă greutate nimeriră casa într'o stradă întunecósă şi pustie.

Nica alergà înainte, aprinse singurul căpĕtêi de luminare ce le mai remasese şi când bĕtrânul intrà, se cutremurà simţind frigul în care trăiau acei martiri ai sărăciei.

Petre, Maria şi Lică se uitau cu uimire la frumosul bĕtrân a cărui barbă strălucia ca argintul. Birjarul aduse pachetele. După-ce bĕtrânul îi şoptì câteva cuvinte, el eşì. Se auḑì plecarea trăsurei.

Petre spuse necunoscutului causa, care-l adusese în acea lipsă grozavă. Nu terminase încă, când trăsura se întórse şi birjarul intrà cu un mare braţ de lemne.

Peste câteva minute o căldură binefăcĕtóre se respândia în acea locuinţă, care pănă atunci fusese rece ca mormêntul.

Lică nu-şi mai lua ochii dela pachete. Bĕtrânul, zimbind, desfăcù un pachet din care scóse o frumósă sabie cu centuronul ei, o puse înaintea băiatului, care dete un strigăt de bucurie. Mai desfăcù un pachet, şi scóse o strălucitóre chivără de ulan. Când fù la al treilea pachet, cel mai mare, bĕtrânul se oprì, ca şi cum ar fi ostenit, dar uitându-se zimbitor la copil, care nu-şi mai sătura ochii de darurile primite. Când desfăcù cel din urmă pachet, Lică bătù în palme de bucurie, vĕḑênd un cal mult mai frumos decât acela ce vĕḑuse la băiatul advocatului.

Apropiindu-se de Ion, bĕtrânul scóse din portfoliul seu câteva bilete ipotecare, pe care i le dete ḑicêndu-i:

— Curagiu!

Ion îi apucà mânile şi le săruta plângênd, ne mai putênd vorbí.

Când necunoscutul plecà spre uşă, Nica i se puse în cale şi sărutându-i mâna, ḑise:

— Domnule, dar când ne vom ruga lui Dumneḑeu pentru d-ta, cum sĕ-ţi ḑicem?

— Numele meu? — respunse bĕtrânul zimbind: Sunt moş Crăciun. Dar n'aveţi sĕ mulţămiţi mie, căci aceste daruri sunt cumpĕrate din averea unei dómne mari...

— Şi acea dómnă? — mai întrébă Nica.

— Se numesce Binefacerea!

Si bĕtrânul perì în nópte.

Din „Familia“. *Gr. H. Grandea.*

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Fabula în genere şi fabuliştii români în specie.

(Incheere.)

Nu ne putem esplica altfel lunga, mult împărţita întroducere asupra fabulei „în genere“, întroducere, care devine adeseori obscură prin prea multă îmbelşugare de lămuriri.

Se începe, pentru a se ajunge la definiţia acestui gen literar, atât de adesea ori şi de bine definit dela primitivele sale divisiuni, corespondenţa şi scri erea. Cea dintâiu e lăsată, din fericire la o parte dar feliul prolics, cum e tratată a dóua face cu neputinţă aprópe cetirea acestui capitol. Fabula e perdută cu totul în oceanul celorlalte genuri şi acest abuz de clasificare n'are măcar meritul de a fi drept. Autorul a împrumutat un sistem bine cunoscut, întrodus de alţii încă la noi, cu tot atât de puţin simţ critic. E evident, de pildă, că poesia nu se póte cartererisa prin nerealitatea ei: a ḑice, că ea se deosebesce prin aceea că „presintă realitatea schimbată“, e a afirma un lucru cu totul contrar celei mai elementare logice. Poesia didactică e esclusă de odată din definiţie, căci cu tótă bunăvoinţa posibilă, nu cred că i-ar putea găsi transformări ale realităţii, — pe care tocmai erau s'o popularriseze opere de acest feliu în Georgicele lui Virgil de pildă, ori în cele dóuĕ ori trei arte poetice mai cunoscute. O lirică sinceră nu cântă éraşi decât plăceri sau dureri omenesci, fórte reale şi fórte calde de viéţă. Argumentele celor ce susţin definiţia de faţă sunt neindestulitóre: se invócă mereu figurile poetice comune ori cărui fel de literatură şi cari pot lipsi fórte bine dintr'o poesie frumósă. Nu se jura un însĕmnat critic şi poet al Spaniei contemporane, don Juan Valera, că nici o comparaţie aprópe nu se află în poesiile sale?

Altă procedare de scólă, e şi publicarea unui numĕr infinit de specimene, în tóte limbile şi dela toţi fabuliştii, specimene, cari ocupă, de sigur, la o sută din dóuĕ sute de feţe ale cărţei. Ele nu aduc măcar folosul de a face cunoscut cetitorilor lucruri cu totul nóuĕ: tótă lumea mai cultă — şi numai pentru astfeliu de lume sunt făcute cărţile ori unde — s'a familiarisat, din scóla secundară încă, cu fabulele lui Fedru şi póte cu ale lui Esop; La Fontaine se traduce în aceleaşi gimnasii şi licee şi mulţi elevi au citit şi pe Florian, pe care-l pot afla în orice crestomaţie francesă, precum ori-ce antologie germană le va pune înainte cele mai „reuşite“ producţii ale lui Lessing ori Gellert, Lichtwer sau Hagedorn; cine nu cunósce apoi, dacă nu fabulele lui Tăut sau ale dlui Nichitachi, pe ale lui Alecsandrescu şi Asachi?

Poesia şi întréga literatură englesă, cele slavice şi cea italiană chiar, sunt încă o „terra incognita“, pentru românii ce se ocupă cu asemenea lucruri; dacă autorul voia sĕ presinte pe aceşti scriitori recunoscuţi putea sĕ dea în apendice, şi nu în însuşi tecstul cărţii sale, o bună traducere în versuri sau în prosă, a bucăţilor mai însĕmnate, lăsând în notă tecstul. Tot acolo s'ar fi putut pune şi câteva din fabulele românesci, cuprinse în cărţi, cari au ajuns rare, ca operele lui Stamati de pildă. Lucrarea ar fi căpătat, de sigur un alt aspect atuncea decât mosaicul linguistic, în care ni se înfăţişéză.

Inafară de aceste observaţii însĕ, întréga parte pe care a consacrat-o autorul scriitorilor strĕini e fórte neindestulitóre. Nu se arată în deajuns influinţele esercitate de unii asupra altora, nu se dau biografii mai însĕmnătóre, fie ele cât de concise (veḑi alui Pignotti de pildă la pag. 44—45; cinci rênduri) se emit idei false adesea. La Fontaine nu prea preface fabula în satiră (pag. 39) şi fabula elegantului Florian nu se póte numi nici pe departe cu tóte numele antice obicinuite în al XVIII-lea véc, „fabulă erudită“ (p. 42).

Mai desvoltate sunt capitolele cari vorbesc despre fabuliştii români. Cu tóte că subiectul a fost tratat pănă acum *) dl Speranţă, cunoscĕtor óre-cum în asemenea materie, ar fi putut face interesante monografii asupra numĕroşilor representanţi ai genului în ţerile românesci. Observaţiile d-sale de technică sunt juste adese-ori şi unele monografii, ca alui Carp au fost făcute pentru întâia óră. Gustul pedagogic al clasificărilor înfinite şi infinitesimale însĕ impedecă şi aici o analisă strênsă şi luminósă. Autorul împarte în adevĕr cercetarea fabuliştilor morţi: în biografie, „critica după alegerea subiectului“ după formă, împărţită şi în stil, vers şi altele încă, „după fond“ şi după „technica literară“ care nu intră în formă. Nu înţeleg pentru-ce fabuliştii în viéţă nu beneficiésă de aceste drepturi; aşa încât aflând, că dl Nichitachi trăesce încă, autorul a fost silit sĕ şi retracteze părerile asupra operei acestuia: „Asupra lui Nichitachii numai revenim; am început analisarea fabulelor lui înainte de a-i cunóşte biografia, şi am încetat de îndată ce am aflat, că este în viéţă“ (p. 179).

Stilul e românesc, prea puţin măestrit şi cu o aparenţă de nedibăcie, care supĕră mult pe cetitori Dl Speranţă n'are în prosă calităţile însĕmnate ale stilului seu poetic.

In genere, aşa cum este astăḑi cartea acésta nu va cresce reputaţia autorului, — de sigur.

După „Timpul“. *Neculai Iorga.*

---

*) Dóuĕ teze, susţinute una la Bucuresci (de dl. Chr. Negoiescu), alta la Iaşi (de dl N. Răut), se ocupă de fabula la români.

Nr. 3538. [253] 2—2

Publicaţiune.

În 12 Iannariu 1893 st. n. la 10 óre a. m. sĕ vor vinde prin licitaţiune la faţa locului în pădurea **„Bercul-Roşu“** aparţinĕtóre comunei **Săcel 100** (una sută) **de stejari bĕtrâni.**

Condiţiunile detaiate sĕ pot priví la subscrisul şi la primăria din Săcel.

Sĕlişte, în 30 Decembre, 1892.

Pretorul suprem:

Lemény.

A lui KATHREINER
Surogat de cafea Kneipp
Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţinnea asupra imitărilor.
Kathreiner's Kneipp-Malz-Kaffee. Schutz-Marke. Seb. Kneipp
BERLIN · WIEN · MÜNCHEN
Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.
Se află în tot locul.
[198] 12—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan. Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137. Sibiiu, Marţi 29 Decembre, 1892 (10 Ianuariu 1893). Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **strĕinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi insertiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1893, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1892, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

Noul atac asupra scólelor nóstre.

V.

In sensul proiectului din cestiune sentenţele disciplinare aduse asupra acelor învăţători trebuesc promovate la ministru spre aprobare, care eventual póte ordina cercetare nóuă prin organele sale.

Proiectul merge şi mai departe.

In sensul §. 12 dacă guvernul are dorinţa de a pune pre vre-un învĕţătoriu sub cercetare disciplinară, atunci la dorinţa lui autoritatea bisericéscă e îndatorată se întroducă cercetarea. După terminarea procesului în acest chip pus la cale, sentenţa se promovézâ la ministru, care dacă a constatat, că învĕţătoriul acusat a urmat o direcţiune contrariă statului, atunci póte schimba sentenţa adusă de autoritatea bisericéscă, mĕsurând pedépsă mai mare, sau enunţând destituirea învĕţătoriului.

Aceste disposiţiuni în adevĕr sunt draconice, şi ele înarticulate în lege pun biserica nóstră în o lumină fórte nefavorabilă, presentându-o ca pre un factor periculos, faţă cu care statul pentru apĕrarea sa trebue sĕ recurgă la mĕsuri escepţionale.

Dacă e vagă espresiunea „rele morale“, apoi „direcţia contrariă statului“ în adevĕr e vagă, şi mai ales e vagă ea între actualele împregiurări politice.

După ce odată aceste disposiţiuni din proiect vor fi înarticulate în lege, învĕţătorii nostri vor fi tot cu sabia lui Damocle deasupra capului, şi se va întroduce o demoralisare, care în cele din urmă va nimici în adevĕr ori ce basă morală a scólei, şi vom ajunge acolo, de vom preferí a nu avé scólă, de cât sĕ ţinem noi un institut, care în cele naţionale sĕ ne demoraliseze.

Învĕţătorii nostri devin după acele disposiţiuni unelte órbe în mâna organelor dela administraţiune, neatârnătóre de biserică, carea ca *pictus masculus* va sta la disposiţia guvernului spre a-i esecuta ordinile. Şi un asemenea rol umilit biserica nu-l va lua asupra sa.

Ne cuprind fiori, când ne presentăm înaintea ochilor nostri sufletesci situaţiunea, care ni se creéză. Sub „direcţia contrariă statului“ aḑi tóte se pot subsuma, şi faptice multe se şi subsuméză.

Practica cu catecheţii nostri dela scólele statului au ilustrat şi până acuma din destul, ce înţelege guvernul sub direcţiune contrariă statului. Avem casuri, că guvernul aici are în deosebită vedere ţinuta politică a respectivului. Şi escepţionalele mĕsuri luate de ministru faţă cu catechetul nostru dela institutul pedagogic de stat dela Deva, delătură solzii chiar şi de pe ochii omului celui mai optimist.

Protopresbiterul tractului Iliei, un om altcum fórte conciliant şi până la estrem reservat în manifestaţiunile sale politice, în érna anului 1891 a luat parte la adunarea de popor în Orĕştie, care s'a declarat contra proiectului ministerial privitoriu la asilele de copii.

Ca cetăţean al statului acest protopresbiter are dreptul a-şi manifesta părerea sa politică în o cestiune pusă la ordinea ḑilei.

Şi în cele din urmă e datorinţa fie-cărui om onest sĕ-şi manifesteze convingerile sale cu bărbăţie între marginile legilor statului.

Manifestaţiunea poporului român a fost legală, şi în tótă Ungaria n'a fost procuror, care pentru participarea la acele adunări se facă respectivilor procese criminale.

După lege nu au putut fi pedepsiţi ómenii.

Catecheţii greco-orientali însĕ vin a fi judecaţi după legea de instrucţiune dela 1883, pentru „direcţiune contrariă statului“. Şi protopopul-catechet, ca cel din urmă făcĕtoriu de rele a fost scos din scólă, şi numai după ce i s'a intimat ordinul ministerial de oprire din scólă, numai după ce acel ordin prin organele statului a fost esecutat, a fost încunosciinţată şi autoritatea bisericéscă, care l'a instituit, şi şi atunci i s'a spus numai atâta, cutare e scos din scólă şi el e scos la mijlocul anului, fără de nici o cercetare, fără a fi cel puţin ascultat, — deci pune acolo pe un alt om „neesceptionabil“.

Dacă dar „direcţia contrariă statului“ în asemenea ilustraţiune ni se presentéză faţă cu un dignitariu bisericesc, căci protopopii sunt în un rang cu asesorii consistoriali, va se ḑică primii dignitari din jurul archiereului, dacă cu un dignitariu se procede atât de sumaric, cu un dignitariu, care numai din onóre şi detorinţă către biserica sa a primit oficiul de catechet, şi care nu trăesce după acest oficiu, cum se va purcede atunci sub firma „direcţiei contrariă statului“ faţă cu un învĕţătoriu, a cărui esistenţă e legată de acel oficiu, şi care fără amărîtul de salariu de 300 fl. móre de fóme dimpreună cu soţia sa, sau dacă a avut nefericirea se o pérdă şi pre acésta, atunci dimpreună cu copii sei orfani.

Pentru numele lui Dumneḑeu, unde vom ajunge cu învĕţătorii nostri după o asemenea ilustraţiune drastică a „direcţiei contrarie statului“ ?

Celelalte disposiţiuni din proiect în punctul disciplinărei învĕţătorilor se pot subsuma sub numirea de dispreţ la adresa bisericei.

„Dacă suprema autoritate confesională după primirea ordinului (ministerial) în 14 ḑile nu va ordina cercetarea disciplinariă, ori fără justificare corespunḑĕtóre nu o va termina în termin de 3 luni de ḑile ori dacă în termin de 14 ḑile computate dela conducerea sentenţei nu o va promova la ministru, în acel cas afacerea disciplinariă după disposiţiunile articlului de lege XXVIII din 1876 o va provedé comitetul administrativ“.

„Dacă în afacerea disciplinariă ordinată la dorinţa ministrului, sentenţele pronunţate de ministru sau cele aduse de comisiunea disciplinariă a comitetului administrativ după venirea lor în putere de lege, în termin de 14 ḑile dela primire nu vor fi esecutate de autorităţile confesionale în cercul lor propriu de competenţă, esecutarea se face pe calea organelor administrative“.

Aceste disposiţiuni pot fi aduse faţă cu un for administrativ inferior, faţă cu o biserică autonomă, independentă în afacerile disciplinare şi judiciale însĕ, ele sună a ucasuri despotice de pe timpul, când raḑele libertăţii si ale constituţionalismului nu-şi revărsau raḑele binefăcĕtóre şi asupra bisericei nóstre, şi asupra poporului român din patria nóstră.

Dacă voim se mai îmbogăţim constatările reasumate la alt loc, va trebuí se ḑicem, că pentru învĕţătorii nostri se mai creéză nóuĕ soiuri de delicte, afară de cele din codul criminal, delicte de cuprins vag, nedefinit, delicte pre cari nu legea le cualifică, ci voinţa, ca sĕ nu ḑicem nemărginitul absolutism al guvernului, delicte, de cari în curentul bolnăvicios de aḑi se află pretutindenea în mare abundanţă.

FOIŢA.

Elvira.

—Novelă originală—
de
Margareta Moldovan.
(Urmare.)

Ḑilele trecură şi sosì séra cea de soireé, care era dată în onórea Elvirei.

Dl Indrei îşi regulà afacerile de bani prin ajutoriul cămătariului Weinberger şi acum se forţa şi dênsul sĕ-şi lase grijile, după cum ḑicea dómna Zamfiriţa, între scrisori. Tótă casa era în mişcare, mai mult pentru baronul Vimpea, pe care dómna Zamfiriţă voia cu tot preţul sĕ-l ginerésca.

După ce le puse tóte la cale dómna Zamfiriţă întrà în salon unde o astepta deja Elvira şi cu domnul Indrei şi se aşeḑà comod pe canapea.

Peste câte-va minute întră un servitor cu un frumos buchet de flori.

— „Cine ţi-a dat buchetul Ioane?“

— „D'apoi ia un servitor.“

Dómna Zamfiriţă, care punea pond deosebit de mare pe aceea, că cum se vorbéscă servitorii faţă de ea şi familia ei, ḑise:

— „Da cum vorbesci aşa, nătărăule?“

— „Apoi me rog se fie cu iertare, mi l'a dat un — un servitoriu.“

— „Ei ş'apoi, vorbesce prostule, ce a ḑis?“

— „Apoi me rog sĕ fie cu iertare n'a ḑis nimic, adecă numai atâta a ḑis sĕ-l dau domnişórei.“

— „Bine, acum eşi. Sigur a fi dela baronul, aşa-i Elvirà?“

— „Nu sciu, că nu-i nici un bilet cu el.“

După ce însĕ îl esamină mai bine, găsesee între flori o hârtie parfumată.

— „A, iată aci este ceva.“

— „Veḑi dela cine este.“

Elvira desface hârtia, se uită la subscriere şi ḑice: „Emiliu Ienescu“.

Acesta era un amploiat tinĕr, modest, faţa lui era de o blândeţă plăcută, cu un aer de seriositate, iubit de toţi şi cu cele mai bune şanse de a înainta pe cariera sa. Tóte aceste în ochii dómnei Zamfiriţă valorau puţin, ba chiar nimic, căci era la mijloc baronul Vimpea, care după cum credea ea umbresce pe toţi prin rangul lui. Când auḑì că buchetul fù trimis de Ienescu, nu se putù stăpâni şi ḑise:

— „Ienescu, auḑi numai, dar cum cutéză el sĕ-ţi facă ţie presente, impertinentul, acum înţeleg, de ce se linguşia pe aici. N'am fete de măritat după Ienescu.“

— „Încă póte sĕ vină şi el astă séră.“

— „Da, póte sĕ vină, dar îţi spun Elvirà dragă, sĕ te porţi fórte cu reservă faţă de el, sĕ nu negligezi pe Vimpea sĕ se supere pe tine“.

Între aceste se auḑi sgomot şi voci în antişambră, apoi întrà dl Ghiţu cu dómna şi domnişórele. Peste puţin venì dl Corbu cu dómna, dl Ardean cu dómna şi domnişóra, apoi mai mulţi alţi invitaţi, între cari şi câţi-va tineri.

Tinerul Ienescu venì şi el şi după ce salutà pe toţi şi în deosebi pe dómna Zamfiriţă, care se uita la el cu ochi de vulpe, merse drept la Elvira şi o felicità cu căldură pentru ḑiua nascerii sale, cu căldură, care numai o inimă arḑêndă de focul iubirei o póte esprima.

Elvira voi sĕ-i mulţămésca, póte i ar fi respuns cu câte-va cuvinte mai călduróse, dacă nu întâlniau ochii ei, privirea ficsă a mamei sale, ḑise dar simplu „ve mulţămesc domnule.“

Ienescu, care o privia cu ochi înfăpăiaţi aşteptà cuvintele ei cu nerăbdare, cari hotăriau fórte mult în viéţa lui. El observà lupta internă a Elvirei.

D-na Zamfiriţă se uita din când în când la uşe şi aştépta cu o vĕḑită neliniste sosirea baronului.

Nu peste mult uşa se deschise până la ţîţîni şi întrá baronul Vimpea cu capul ridicat.

Domnul Indrei căruia dómna Zamfiriţă i şoptise mai nainte ceva în ureche, merse înaintea lui, îl luà de braţ şi îl aduse în faţa societăţii adunate.

De pe fisonomiile dómnelor se vedea un fel de privire invidiósă, dar mai cu sémă mamele, cari aveau fete se uitau cordiş la Vimpea şi la primirea cordială ce i s'a făcut din partea familiei Indrei.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Scoşi de sub conducerea, de sub influinţa şi în cele din urmă de sub scutul legilor şi al bisericei, învĕţătorii nostrii sunt daţi pradă tuturor denunciaţiunilor, sunt puşi la discreţiunea organelor guvernului, decretaţi de agenţi politici în sinul poporului român, cărora va fi cencreḑuţă crescerea şi educaţiunea fiitórei generaţiuni.

Şi avênd în vedere tóte cele premerse, avênd în vedere prospectele, cari se pun în mersul desvoltărei nóstre culturale, vrênd nevrênd vedem devisa guvernului la facerea acestui proiect de lege, devisa lui în politica de instrucţiune a ţĕrei nóstre, devisă dată de regeneratoriul Uugariei şoviniste de adi: „Ungaria nu a fost, ci ea va fi“.

Şi acuma se vedem mijlócele nóstre de apĕrare.

Revista politică.

Clerul catolic agitézĕ pretotindenea contra politicei bisericesci a guvernului, dar cu deosebire contra căsătoriei civile. La îndemnul preoţilor, alegĕtorii catolici din mai multe părţi au provocat pe deputaţii dietali aleşi de ei, sĕ lupte şi sĕ voteze contra proiectelor de pe teren bisericesc ale guvernului, în cas contrar pe viitor se nu conteze la voturile lor. Cu finea anului 1892 episcopul din Rosenau a dat un cercular cătră preoţimea din diecesa sa, în care atacă cu vehemenţă politica bisericéscă a guvernului şi provócă preoţimea a organisa agitaţiunea contra ei.

Ḑiarele din Budapesta anunţă, că în presara anului nou preoţii catolici în fórte multe părţi, în sate şi oraşe, au ţinut predici contra căsătoriei civile.

In Vaţ a ţinut vorbirea un capelan, încheind-o astfel: „Sĕ ne rugăm, ca Dumneḑem sĕ apere pe poporul magiar de blăstemul căsătoriei civile.“

Ḑiarele din Budapesta dau cu socotéla, că agitaţiunea sĕ face după un plan anumit în ţara întrégă.

„B. Hirlap“ din 5 Ianuariu 1893 n. publică părerea şi vederile în cestiunea acésta a mai multor episcopi reformaţi (luterani şi unitari) cari au fost interwievaţi pentru fóia acésta. Intre aceştia nu este înţelegere comună. Unii se vede, că ar aproba căsătoria civilă, dar nu din punct de vedere bisericesc, — ci politic; alţii au dat rĕspunsuri nehotărîte, singur superintendentul săsesc din Ardeal, Dr. G. D. Teutsch sĕ vede, că este în oposiţie cu întrégă programa bisericéscă a guvernului.

* * *

Foile din România aduc următórea scire interesantă, în afacerea Zappa, care sĕ vede că va lua alt curs:

Sĕ ăstéptă câteva desvăluiri sensaţionale, pe cari le pragĕtesce Academia română şi cari vor avé darul de a se anula testamentul făcut de Zappa.

Fiind prim-ministru, dl Ión Ghica, a primit mai multe scrisori importante dela Vanghielie Zappa, prin care acesta schiţézĕ tóte fundaţiunile culturale pe cari le va face.

Vanghelie Zappa scrie dlui Ión Ghica, că Grecia modernă şi mulţămesce esistenţa şi înflorirea sa numai României, căci din secolul trecut încă milióne de galbini au fost trimise în fie-care an în Grecia şi numai prin miliónele agonisite în România, s'a putut elibera în 1820 Grecia de sub jugul Turciei şi dela acésta dată până prin anii 60, budgetul Greciei avé venituri de ḑeci de milióne în România.

Grecia trebue sĕ fie şi va fi recunoscĕtóre României.

In alte scrisori Vanghelie Zappa scrie dlui I. Ghica, că după mórte va face o donaţiune de 2 milióne Academiei, va înfiinţa mai multe institute culturale în Bucuresci şi prin alte oraşe, va face o donaţiune liceului român din Braşov pentru susţinerea copiilor sĕraci, va face un asil de infirmi şi de sĕraci etc. etc.

In fie-care scrisóre Vanghelie Zappa cere sfaturi dlui Ioan Ghica, ce ar trebuí sĕ facă şi cari sunt intenţiunile sale. Scrisorile sĕ încheie prin câte o cerere de scutire de tacsă a unor articole şi mărfuri, pe cari Zappa le aducea din străinătate.

Şi dl Ioan Ghica a acordat tóte cererile lui Vanghelie Zappa, scutindu-l de tacse însemnate, cari se urcă la aprópe un milion.

Tóte aceste scrisori de mare importanţă se află aḑi în posesiunea academiei, care va cere, pe basa lor, anularea testamentului lui Vanghelie Zappa. Şi se afirmă, că anularea se va puté face cu multă înlesnire, căci Vanghelie Zappa, cu câte-va luni înainte de a muri, a fost într'o stare anormală de nervositate şi într'o astfeliu de stare psichologică a făcut el testamentul sĕu, prin care lasă averea sa de preste 20 milióne Greciei

Cronică.

Ţara Oltului, 23 Decembre 1892.

Comitele Bausznern intre baionete şi drepturile de cârcimărit în mânile jidanîlor)

Graţie conducerei prefectului Guido de Bausznern; omul care propagând politica de ocasiune, a trecut prin atâtea crâmpee şi s'a treḑit în capul unui comitat; omul cu care nici un comitat săsesc nu s'a măgulit a l avé în frunte; omul care împlântat în mijlocul nostru, face din ideea de stat magiar o marfă ce o desface la tóte ocasiunile, cu o reclamă satirisată chiar de ḑiarele magiare; omul despre care s'a ḑis în parlamentul ţĕrii, că aparţine celor ce-şi fac carierĕ, şi în fine omul care ca uu aldoilea Hercules sĕ lăudase, că are sĕ curăţe „putrejunea“ din comitatul Făgăraşului, ḑic sub conducerea acestui prefect lucrurile în comitat au ajuns la cuţit: conclusele comisiunei municipale numai cu vêrful baionetului sĕ mai pot scrie la protocol, aşa după-cum cer interesele dénsului şi ale trabanţilor sei din comitat.

Acest lucrn nemai pomenit în analele acestui comitat, cu o poporaţiune blândă, indulgentă până la estrem, şi răbdătóre până a comite pĕcat de sinucidere, s'a întêmplat în ultima şedinţă a comisiunei municipale dela 28 şi 29 Decembre c n despre care şedinţă în legătură cu telegrama publicată în Nr. 134 al „Telegrafnlui Român“ vĕ raportez în cele următóre.

Obiecte mai însĕmnate în acésta şedinţă au fost ordinul ministerial prin care nu sĕ ia la cunoscinţă, nu sĕ apróbă în principiu conclusul comisiunei municipale, ca fie-care comună sĕ fie îndreptăţită a şi abona din bugetul propriu un ḑiariu.

Acest conclus s'a luat la propunerea drului Nicolau Şerban, dar faţă de conclusul comisiunei municipale au avut mai multă trecere protestul unui invalid între amploiaţi: bĕtrânul Könczey Károly, protest infectat cu cele mai scârbósă invectivi, şi mai josnice denunţări la adresa românilor. Drul Şerban care scia conţinutul protestului, cere vênjos şi neinduplecat cetirea lui în adunarea generală, ca sĕ se vaḑă chipul nedemn şi mojicesc, în care românii pe nedrept sunt denunţaţi în sus. Partida românéscă il secundă agitată şi indignată. Dar prefectul Bausnern care încă avea cunoscinţă despre mârşeveniile protestului, mai bine şi-a închis ochii, şi-a astupat urechile, suferind un sgomot, un scandal teribil de aprópe un pătrarin de oră, decât sĕ păteze decorul adunărei prin cetirea detestabilului product gretos al şovinismnlui, de cea mai ruşinósă specialitate Şi aşa comunele din al lor propriu, nu-şi pot procura ceea ce au de lipsă.

Căci n'ai ce face lumii! Cu tótă maioritatea măestrit închiegată pela comitat, care se opintesce a ne incrusta timbrul magiar, totuşi, lumea românéscă fiind pe aici, foi românesci s'ar fi abonat, ér acésta ar fi fost primejdios pentru cei cu capul plin de gogoriţă, ca şi când ḑiarele românesci ar intra în Ţéra Oltului numai prin rubricele budgetelor comunale. Sĕracă lume cum te pasc vacile!

Dar acum sĕ veḑi ce sĕ întêmplă. Pare că te prinde rîsul ce o sĕ ese din creerii înferbântaţi. Tocmai un „monitoriu comitatens“ Au comunele dor sĕ cetéscă ḑiare? O sĕ le potoléscă domnii dela comitat dorul — cu lectură patriotică, dacă au căpătat mâncărime de budget. Şi apoi se mai ḑică lumea că comitatul Făgăraşului nu-i „de model“.

S'a pus adecă pe tapet şi primit în principiu ideea înfiinţărei unui: „Fogaras megyei közlöny“ şi spre acest scop s'a ales o comisiune din patru membrii, ca acésta comisiune sĕ studieze lucrul şi sĕ viĕ cu raport în procsima şedinţă, când se va statori programa definitiv. Limba de sine se înţelege va fi cea magiară.

E vorba numai că cine va avé folos din acest lucru?

Redactorii şi tipografia, altul nimenea, căci dnii dela comitat cunosc lucrurile din originale, ér poporaţiunea ceealaltă din comitat românéscă fiind, ar putea „megyei kőzlöny“ tot aşa de bine sĕ fie scris în limba chinezéscă, resultatul tot acela ar fi.

Ba sĕ nu fim răutăcioşi: folos vor mai avé şi ordonanţii din cancelăriile comunale; vor avé în timp de iarnă material de aprins focul. Şi ca sĕ fim drepţi până în sfârşit, vor mai avé folos şi primăriele: pentru caer la furcă, sĕminţe, brânză, slănină, ce mai drăguţă de învĕlitóre ieftină ergo, economie naţională. Ér încât privesce pre antistiile comunale şi primari, escepţionând câteva comune, îmi vine sĕ me oblig, că plătesc abonamentul pentru toţi primarii din întreg comitatul, cari vor înţelege pe fiiţoriul „megyei közlöny“ redactat unguresce.

Deci considerând aceste folóse remarcabile ale fiitoriulni „monitor“ românii au pĕcătuit că au votat contra, înoât numai cu maioritate de 8 voturi s'a dat viéţă acestui nou fĕt patriotic al domnilor dela comitat. (Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zarand, 24 Decembre, 1892. Onorată Redacţiune! In Nr. 131 al „Telegrafului Român“ din 12/24 Decembre a. c. a apărut o corespondenţă din Zarand, subscrisă de anonimul „Max“.

Dacă vom cerceta cu deamĕruntul cele espuse în aceea corespondenţă, vom afla, că după ḑisa dlui Băcillă în broşura sa „corespondenţii Zărăndeni“ —

Baronul se aşeḑă pe un jilţ în faţa Elvirei, — care păn acum se întreţinù cu tinerii şi cu domnişórele — începù o conversaţie intimă cu dênsa neocupându-se, decât fórte puţin cu ceialalţi. Vĕḑênd Ienescu, că Elvira se ocupă mai mult cu Vimpea, se retrase la o parte şi începù a vorbí cu domnişórele celelalte şi cu cavalerii şi părea a fi încins în o dispută fórte vie cu societatea acésta tineră, în realitate însĕ inima lui era sdrobită şi mintea lui era preocupată nu mai cu Elvira, care acum în momentele aceste se părea a nu se interesa de el de loc.

Aşa-i omul, trăesce póte ani de ḑile cu speranţele cele mai dulci, în fantasia lui de fericire îşi zidesce palate aeriane, îşi face cele mai plăcute ilusiuni, făr a se gândi la momente fatale. Şi rar, ba póte chiar nu sunt fiinţe aşa de fericite, ca visurile lor sĕ se realiseze întocmai, fără de a face sórtea unele schimbări, póte chiar neplăcute. Sunt adeseori în viéţă momente prin cari se nimicesc tóte ilusiunile de mai nainte şi nu lasă în urmă decât realitatea simplă şi uneori crudă. Aşa se întêmplà cu Ienescu, pentru moment îşi vedea tótă fericirea dispărută, nelăsând în urmă decât póte o rază slabă de speranţă.

Baronul era nedespărţit tótă séra de Elvira.

D-na Zamfiriţă — care îşi petrecù séra în societatea damelor şi domnilor — arunca câte o privire fugitivă cătră ei şi se timţia fórte fericită, vĕḑênd, că baronul se afla aşa bine în societatea fiicei sale. Deóre-ce acesta îşi scia juca rolul de amorisat fórte bine, Elvira dimpreună cu d-na Zamgriţă îi şi dădeau creḑĕmênt.

Numai domnul Indrei, deşì se forţa se fie vesel era ca o pétră. Sta câte-un moment dus pe gânduri şi atunci gândurile lui sburau, odată la cambiile, ce avea sĕ le espedeze mâne, altă dată la pertractarea ce o avea poimâne; aşa şi acum era fórte ocupat de nu altcum, cu gândul.

Ienescu asemenea sta câte un moment ca un stâlp de marmoră cu ochii aţintiţi spre Elvira, atunci fruntea i se întuneca şi din piept i eşia câte o oftare uşóră, pe care se silia se o reţină. Mintea lui era atunci ocupată cu cugete supărătóre, şi faţa lui lua espresiunea durerii. Apoi sĕ silia sĕ le uite tóte şi începu ér a vorbì, dar în zadar se forţa se fie vesel, căci în intern îl apăsa o greutate de care nu se putea elibera şi érăşi devenia serios.

Elvira încă i arunca câte o privire scurtă, dar ori cât de scurtă era, totuşi observa pe faţa lui Ienescu întristarea, atunci simţia cum un fior îi trece prin corp, care se schimba într'o clipă în compătimire, ba şi mai mult póte, în simpatie. Când se întâlnia vre-odată privirea ei cu privirea blândă a lui Ienescu, îşi întorcea iute capul, părea că nu póte suporta privirea aceea atât de pătrunḑĕtóre.

La masă baronul se puse lângă Elvira, ér întêmplarea a adus cu sine, de Ienescu a ajuns vis à vis. El pu'ù deci se auḑă tótă conversarea lor, care din partea lui Vimpea era ţesută uneori de espresiuni de amor esagerate. Atunci — Ienescu, care cunoscea pe Vimpea cu mult mai bine decât sĕ-i dea creḑĕmênt, — cu tot naturelul seu moderat i venia sĕ se scóle sĕ-i spună, că vorbesce neadevĕruri, că umblă în mod imfam se câstige inima Elvirei, dar se stăpânì.

După sfârşitul soireé lei Elvira se afla retrasă singură în odaia ei. O nelinisteţi cuprindea internul, nu o lăsa sĕ se odichnéscă. Se puse lângă o măsuţă pe care avea fotografii, luă fotografia lui Vimpea şi alui Ienescu, ca şi când ar voì sĕ facă o comparaţie între ei.

— „Ce deosebire, — ḑişe ea în sine — între ei. Ienescu are fisonomie simpatică, privirea lui e blândă . . . Vimpea, el e mai puţin atrăgătoriu, trăsurile feţii i sunt mai aspre, e mai arogant, în fine e închipuit că e baron . . . . Ienescu tot e mai atrăgător, parcă îmi vine cu greu sĕ rĕmân nepăsătóre şi rece faţă de el . . . . . dar a, ce vorbesc, el un amploiat simplu, pe când Vimpea baron . . . eu aşi fi baronesă . . . . da aşa va fi sunt decisă. Bine ḑice mama, că rangul face fórte mult . .

Cum au sĕ me invidieze toţi par'că vĕd . . . Apoi am se merg la baluri, la teatru peste tot locul de braţ cu soţul meu, baronul Vimpea . . . am sĕ fiu fericită . . . da, căci el a ḑis că me iubesce mai presus de tot ce are mai scump în lume . . . tot cam aşa a ḑis şi Ienescu, de unde sĕ sciu eu dar că óre nu mĕ iubesce tot aşa şi Vimpea ca şi Ienescu . . . . că sunt avută, o sciu, apoi precum îmi spunea Vimpea adorabilă . . . na, de ce mi-le'ar spuue tóte aceste, dacă nu m'ar iubi . . .Da de sigur mĕ iubesce. —

Ce curios, un simţ mĕ face, sĕ me cuget mereu la faţa seriósă şi bărbăţéscă a lui Ienescu . . . trebuie se alung odată tóte gândurile şi simţurile aceste.

Mĕ fac baronésă şi-i gata. Cu aceste puse fotografiile jos şi se culcà.

asupra ómenilor — cu deosebire asupra celor din țara Băiței, totdeuna își scot ghiarele*).

De mai multe ori ni s'a dat ocasiune sĕ ne putem convinge despre acest adevĕr, că fără nici un motiv, au fost atacate persóne destul de influente în afacerile nóstre naționale din țara Băiței.

Și dacă anonimul „Max" află de bine a ne scóte de nou pe arena publicității, din incidentul alegerilor municipale și dacă are curajul a afirma că nici acum nu s'a făcut destul, trebue omul cel mai flegmatic sĕ sară, ca și cel mai sangninic și sĕ-i strige un *veto*.

Românii din țara Baiței au ținut și țin solidaritate și dacă o conferență prealabilă a decis, ca din 10 candidați se fie și un ungur, subpretorele P. V. aceea s'a făcut din motivul, că în perioda trecută au fost doi — ér acum ni-am decis pentru unul.

Noi ținem a fi mândri de succesul nostru și n'am dorí mai mult celorlalte cercuri din comitat de cât se fi obținut tóte, un resultat ca noi, càci dacă din 10 membri ce-i alege cercul Băița, e și unul magiar, nu e nici o mirare sub sistemul actual.

Cercul Brad a fost la culmea misiunei sale, (?) și totuși partida română a căḑut!

Noi am plecat în acțiunea nóstră pe basa unei consultări și am reușit; cei din Brad sunt organisați fórte bine și când e la ispravă n'au nici un resultat, au luptat dar fără sĕ învingă; cei din țara Băiței luptă fără multă larmă, numai sfêrșitul se fie bun.

La alegerile dietali după corespondenții din Zarand, țara Băiței a fost cea mai coruptă — ceea-ce pănă astăḑi nu s'a putut constata

Astfeliu pot asigura pe d l „Max", că în acțiunile nóstre suntem toți unul, și nu vom lucra unul contra celuialalt ci toți contra inimicului comun.

Brădenii ar face fórte bine se fie model în privința acésta, ca noi cei din provincie se privim la ei ca la un far luminătoriu, fiind-că sunt un grup de ómeni inteligenți, și dela cari cu tot dreptul pretindem sĕ fie la înălțimea misiunei lor, ér se nu descindă în noroiul intrigilor, care astăḑi frământă întréga (? Red.) societate românéscă din Brad.

Lase toți conducerea omului competent, și nu voiască ca toți gregarii sĕ fie generali — căci precum un corp de armată are un singur comandant; așa și noi cei din Zarand nu putem fi conduși de cât de un singur bărbat — de Prea O. D. Vasilie Damian, care e chiemat a fi în fruntea nóstră și care-și cunósce misiunea s'a cu mult mai bine, decât aceia, cari ar pretinde sĕ ne fie conducĕtori**).

Porsena.

---

*) Óre nu cu drept?

**) Corespondentul nostru „Max" n'a atins acéstă cestiune; ar fi bine însĕ ca românii Zărăndeni sĕ se grupeze toț în jurul unui conducĕtor, pe care l'ar afla de mai abil și cu interes pentru causele române. Red.

Proiectul de lege

asupra învĕțămêntului primar și normal primar presentat în camera României de domuul ministru al instrucțiunei Iache Ionescu.

Capitolul II.

Invĕțămêntul primar

Secția I.

Dispozițiuni generale.

Art. 16 Scólele primare se împart în:

Scóle de cătune;

Scóle primare inferióre;

Scóle primare superióre;

Cursuri primare complimentare și de repețire.

Art. 17 Materiile de învĕțămênt în scólele primare sunt:

Cetirea, scrierea, limbă română, aritmetica practică și noțiuni elementare de geometrie, noțiuni de istoria țĕrii și de geografie, de sciințe naturale și fisice, rugăciuni și istoria sacră, desemnul, musica vocală, jocuri gimnastice, esercitii militare, și pe cât posibil lucrul manual și grădinăria.

Aceste materii se vor divide prin programă analitică în trei cursuri progresive, și anume: cursul inferior, mediu și superior.

Cursul inferior se va preda în scólele de cătune.

Cursul inferior și mediu în scólele primare inferióre.

Cursul complet în scólele primare superióre.

Art. 18 In nici o scólă primară, elevii nu vor fi ținuți în clasă mai mult de 3 óre pe ḑi în primii doi ani, nici mai mult de 4 óre pe ḑi în ceilalți ani de studiu, rĕmânênd însĕ sĕ se facă, în afară de aceste óre, esercițiile de gimnastică, lucrările manuale, precum și aplicațiunile practice de grădinărie.

Art. 19 Pentru înlesnirea învĕțămêntului, elevii vor fi împărțiți în clase după vêrsta și gradul instrucțiunei lor.

Promovarea dintr'o clasă într'alta se va face în urma unui esamen de finea anului.

Art. 20 Ministerul póțe întroduce sistemul rotației la scólele cu doi sau mai mulți învĕțători sau învĕțătóre, institutori sau institutóre.

Secția II.

Scólele rurale.

Art. 21 In fie care comună rurală din țară va fi cel puțin o scólă primară inferióră. Este însĕ permis a întruni comunele mici vecine pentru a nu avea de cât o scólă dacă numĕrul copiilor în vêrstă de scólă nu trece preste 80, și dacă distanța dintre comune nu este mai mare de trei chilometri.

Copii din tóte cătunele cari formézá comuna, vor urma la scólă, afară numai dacă distanța dintre câtunele lor de reședință și acela în care este scóla ar trece preste trei chilometri.

Dacă un cătun este mai apropiat de scóla dintr'o comună vecină, de cât din aceea din comuna din care face parte, copii vor putea urma la aceea scólă.

Art. 22 In tóte cătunele depărtate de mai mult de trei chilometri de scóla comunei și unde nu se găsesce un numĕr suficient de copii în vêrstă de scólă pentru a se înființa o scólă primară inferióră, se va înființa scólă de cătun.

Invĕțătorul de la scóla primară cea mai apropiată va fi obligat a ținea clasa cu acei copii cel puțin de dóuĕ ori pe sĕptămână, în órele de după amiaḑi, în schimbul unui spor la leafă de 20 lei lunar.

Materiile de predat în asemenea scóle sunt acelea ale cursului inferior.

Art. 23 Durata studiilor în scólele rurale inferióre este de patru ani, cuprinḑênd cursul inferior și mediu; în cele superióre de cinci ani, cuprinḑênd cursul primar complet.

Art. 24 Absolvenții scólei rurale inferióre pot trece în clasa finală a scólei rurale superióre.

Art. 25 Anul scolar, în scólele rurale, durézá 40 de sĕptămâni, inclusiv vacanțele mici.

Epoca începerei anului scolar precum și vacanțele din cursul anului se vor ficsa prin regulament, după regiuni.

In lunile de iarnă, lecțiunile se vor da atât diminéța cât și după prânḑ, cu minimul de óre prevĕḑut la articolul 18, afară numai de ḑilele în care învĕțătorul ar fi ocupat cu o clasă dintr'o comună vecină, în órele de după prânz.

In semestrul de vară, lecțiunile se pot da numai înainte de amiaḑi, cu un minimum de trei óre pe ḑi.

Art. 26 Scólele rurale sunt micste. Invĕțătura lucrului de mână pentru fete póte fi încredințată, în scólele conduse de un învĕțător, unor maestre de lucru de mână, plătite de comună și numite de revisor. (Va urma.)

Varietăți.

* (Avis și învitare.) Comitetul arangiator al balului reuniunei femeilor române din Sibiiu, va arangia în preséra anului nou, 31 Decembre 1892 v. (12 Ianuariu 1893 n.) în sala cea mare dela „casa societății" (Gesellschaftshaus) o petrecere cu dans la care pe asta cale se învită toți aceia cari au priemit învitări pentru balul reuniunei.

Inceputul la 8 óre séra.

Pentru comitet:
Dr. *Russu*,
pres.

* Adunarea generală a despărțĕmêntului IV Sibiiu, al „Asociațiunii transilvane" s'a ținut Duminecă în 27 Decembre v. 1892 în Sibiiu, suburbiul Pórta Turnului, în localitatea scólei române gr. or. care s'a umplut de participanți, atât inteligenți, intre cari membrii comitetului, cât și numĕros popor din parochie.

Dl director al despărțĕmêntului, părintele protosincel Frateș prin o vorbire frumósă, în care arĕtà poporului însĕmnătatea „Asociațiunii" pentru români, îndemnând, ca sĕ o sprijinéscă și mulțămind pentru participarea numĕrósă, declară ședința de deschisă.

A urmat apoi celelalte puncte de la ordinea ḑilei.

Raportul comitetului arată, că agendele de preste an au fost isprăvite; comitetul a fost mai intensiv ocupat cu pregătirea și arangiarea festivităților pentru adunarea generală a „Asociațiunii", cari au adus un venit curat de fl. 251.53.

Raportul luându-sĕ la cunoscință, sĕ dă absolutoriu comitetului și se alege o comisiune de trei pentru încassare de tacse și conscriere de membri și o altă comisiune de candidare, apoi sĕ suspendă ședința pe 10 minute.

După redeschidere, la propunerea d-lui secretariu Dr. R Roșca, sĕ aleg de membrii în comitet pe un nou period de trei ani următorii domni: director părintele protosincel Frateș, membrii: Cosma Parteniu, Dima Georgiu, Olariu Nicolau Dr., Russu Octavian Dr., Simonescu Leontin, Stroia Stefan, Tobias Corneliu, Vecerdea Nicolau Dr. și Voileanu Mateiu.

După raportul comisiunii pentru înscriere de membrii noi, din care sĕ vede, că s'au înscris membrii parte ajutători, parte ordinari cu o sumă preste 100 fl. Adunarea, prin o vorbire scurtă de mulțămită a directorului a fost încheiată.

* (La căsătoria moștenitoriului tronului României.) Precum scim, aḑi în 10 Ianuariu nou sĕ sĕrbézá în Sigmaringen, cununia moștenitoriului tronului României, Ferdinand, cu principesa Maria d'Edimburg.

Regele României a plecat din țară la Sigmaringen Vineri în 25 Decembre v. cu tren regal separat, cu suită numerósă. La cununie vor asista următórele persóne din țară:

L Catargiu, președintele consiliului; Al. Lahovary, ministrul afacerilor strĕine; general G. Mănu, președintele camererei; G. Gr. Cantacuzino, președintele senatului; general Ion Em. Florescu, D. A. Sturdza, general Vlădescu și Ion Calinder, colonelul Comănescu, majorul Cocea, apoi dómnele Maria Cantacuzino și Maria Grecean

Celebrarea căsătoriei sĕ va face fără mare pompă și în cerc strins familiar; la 4 óre d. a. séra tinera păreche va pleca la castelul Kranchemics, de unde apoi va merge în România.

PrincipesaM aria cu ocasiunea căsătoriei sale a primit fórte multe și prețióse daruri de la suverani, principi și principese din Europa, apoi nenumĕrate tablouri, aquarele, opere de artă etc.

Unele din aceste daruri au fost trimise de persóne absolut necunoscute, din unghiurile cele mai depărtate ale imensului imperiu britanic, ca semne de iubire și de devotament cătră tinĕra copilă a Angliei, care va deveni preste câte va ḑile, copila României, scrie „Timpul".

* Dieta din Budapesta și-a început eri, Luni, în 9 Ianuariu ședințele sale. La ordinea ḑilei sunt desbaterile speciale asupra budgetului.

* Dl Dr. V. Lucaciu a plecat la Seghedin în ḑilele trecute, spre a-și face pedépsa de un an, la care a fost condamnat în Dobrițin.

* In Budapesta sunt 987 de advocați; atâția au fost înscriși în camera advocațială din Budapesta cu finea anului 1892, cu 52 măi mulți, ca în anul anterior.

Loterie.

Mercuri, în 4 Ianuariu, 1893.

Brünn:	**2**	**66**	**57**	**5**	**42**

Sâmbătă, 7 Ianuariu 1893.

Budapesta:	**55**	**79**	**46**	**14**	**85**

Prin somn încă vedea pe Ienescu cu privi ea lui dulce ficsată asupra ei, ea își simția atunci cum i se îngreună capul și îl scăpà pe pept in jos.

* * *

Treceau ḑile și sĕptĕmâni, dómna Zamfiriță se arăta des prin societate cu fica sa și cu baronul, care acum devenise fórte familiar — și uneori chiar și domnul Indrei încă trebuia sĕ le însoțéscă, pe lăngă tóte motivele lui ce le aducea înainte. La baluri, la teatru baronul le însoția totdeuna.

Ienescu în timpul acesta mai făcu vre-o dóuĕ visite scurte la domnul Indrei, vĕḑênd însĕ că dómna Zamfiriță se uita cu ochi aspri la el, ba in urmă i a dat sĕ înțelégă, că nu e bine vĕḑut în casa sa, ș'a aălcat pe inimă și nu s'a mai dus. Durerea lui sufletéscă deveni și mai mare și de aci urmà că nu mai afla plăcere în nimic, lumea tótă îi părea un gol — un pustiu. Mâhnit astfel până în adêncul inimei, petiționà se fie transpus din orașul acela, unde pentru el nu mai era decât durere.

Peste câteva sĕpĕmâni i-a și venit decretul de transferare, prin care era transferat într'un oras depărtat. Punêndu-și la cale tóte lucrurile voia se plece. Pe Elvira nu o vĕḑuse de sĕptĕmâni de ḑile. Acum voia se plece, sĕ mérgă departe de ea sciind că nu o s'o vaḑă cine scie — póte nici când. Se plece dar fără se o mai vaḑă barem odată? acum ultima óră póte! Nu, nu putea, în inima lui simția, cu mult mai tare decât se póte resista, — trebuie se o vĕd încă odată își ḑise dar cum, nu nu pot e imposibil . . . Atunci se vĕd baremi casa . . . Sĕ dusĕ dar pe strada unde locuia domnul Indrei, făcu una — dóuĕ — trei preumblări pe dinaintea casei — nu se putea despărți, nu avea destulă tărie spre a se depărta de ea. Aici apoi i se reamintiră tóte plăcerile, durerile, tóte câte le a îndurat în casa asta — aici unde își lăsa acum idealul sĕu. In urmă își luă tótă bărbăția și ḑicêud „adio Elvira scumpă, cine scie de ne mai vedem . . . adio și fi fericită cu alesul tĕu . . . se duse acasă de unde apoi plecà . . .

Intre acestea domnul Indrei era mereu ocupat cu afaceri, atât de cancelarie cât și de bani. Deóre-ce în casa sa banii nu aveau spor ba nici nu ajungeau, era tot în lipsă. De tóte aceste dómna Zamfiriță în preocuparea ei mare de a se ridica la neamuri de baron, nici idee nu avea, căci domnul Indrei ca soț prea bun și molatic nucuteza sĕ i spună, că își aprindea paie în cap.

Trecu astfel timp mai îndelungat.

In casă la dómna Zamfiriță mergeau lucrurile tot așa. Altfel mergeau însĕ lucrurile în cancelarie la domnul Indrei, deóre-ce nu-i ajungea timpul sĕ se ocupe cu cancelaria, ómenii îl părăsau și așa încetul cu încetul a scăḑut clientela, au scăḑut pertractările și deodată cu aceste au scăḑut și veniturile — banii. Acum avea domnul Indrei adevĕrata bătae de cap, căci el trebuea se aibă bani și de nu erau, acum urmau apoi ḑile mai grele ca pànă aci. (Va urma.)

Nr. 578. (250) 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II-a Tresnea, protopresbiteratul Unguraşului, în sensul resoluţiunei consistoriului archidiecesan din 6 Novembre a. c Nr. 7111 B., se escrie concurs din nou, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Tel. Rom“.

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate după un calcul mediu, dau un venit anual de 640 fl. 29 cr.

In privinţa emolumentelor se pot trage informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuali, instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat cu posta ultimă Hidalmás.

In conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

Fizeş-Sânpetru, 7 Decembre, 1892.

Paul Roşca,
protopresbiter.

Sz. 6169/892. [254] 1—3

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbiróság mint t. könyvi hatóság által nagyszebeni Bariţiu Györgynek özv. Szekula Iudita született Truţia Karansebesi lakos elenni végrehajhajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehaitási árverés 750 frt. töke, ennek 1887 évi deczember hó 22-ik napjától járó 8% kamatai, 3 frt perbeli, 15 frt végre hajtási már meg állapitott, valamint jelenlegi 7 fl. 50 kr. és a mégfelmerülendő költségeknek kielégitése végett végrehajtást szenvedő özv. Secula Iudita szül. Trucziának a krakkói 304 sz. tjkvben A+ 10 rend 507. 583. 584. 585. 2320. 2322. 2324. 2336. 2535. 3132. 3140 3315 hr. és 286 ház sz. a. foglalt ingatlanokból őt illető $1/_3$-ad rész jutalikára 918 frt. megállapitott ki kiáltási árban elrendeltetik megjegyeztetvén hogy a 3146 hzi sz. a. szöllőtt 198 frt. 45 kr. dézsm. a váltság összegterheli.

Az árverés 1893 évi fébruár hó 20-ik napján délelőtt 10 orakor megfogtartatni Krakko községe házánál. — Árverezni szándékozók végre hajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy ovadék képes érték papirban letenni.

Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre vonta után 3 egyenlő részletben 30.60 és 90 nap alatt minden egyes vételár részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt a nagy enyedi kir. adohivatalnál lefizetni.

A bánat pénz az utólsórészletbe fog beszámitatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ez m. kir. biróság mint tkvi hatóságnál és Krakkoközség elöljáróságnál tekintethetők meg.

A kir. járásbiróság mintelekönyvihatóság
Nagy-Enyed 1892 november, hó 24-én.

Vincenti
al. jbiró.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1892.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat				Tren accelerat	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6 20
8.25	1.55	3.20	5.50	9.15		Budapesta		6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	11.19		Szolnok		2.55	5.23	3.31	11.46	4 47
2.12	5.53	—	11.53	12.57		P. Ladány		12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	12 05	1.50	2.12	sos.	Oradea-mare	pl.	Tr. de persóne	2.25	11.04	8 43	12.09
4.—	7.15	—	2.24	2.19	pl.		sos.		2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.45	1.02	3.03	2.49		Mező-Teledg		—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.26		Rév		—	—	9.30	--	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—		Bratca		—	1.26	9.10	7.47	10.23
6.31	9.07	3.54	4.53	—		Ciucia		3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.12	9.37	4.53	5.32	4.17		Huiedin		2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.01	—	6.24	6.24	4.50		Ghîrbĕu		1.13	—	6.53	—	8.17
8.29	10.37	6.59	6.59	5.42	sos.	Cluş.	pl.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.46	11.10	—	8.20	5.55	pl.		sos.			5.14	4.48	6.52
9.05	11.32	—	8.45	6.18		Apahida		—	10.45	4.45	4.23	6.34
10.08	12.50	—	10 21	6.34		Ghiriş		—	—	3.18	3.—	5.26
10.37	1.25	—	11.09	7.34		Cucerdea		—	9.23	2.31	2.08	4.52
10.56	1.43	—	11.17	7.57		Uióra		—	8.54	2.13	2.—	2.34
11.04	1.52	—	11.26	—		Vinţul-de-sus		—	—	2.05	1.51	4.28
11.28	2.18	—	11.54	8.22		Aiud		—	8.24	1.35	1.23	4.07
11 45	2.40	—	12.18	8.38	sos.	Teiuş.	pl.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.15	—	—	12.58	8.43	pl.		sos.	—	8.—	12 28	—	2.49
12.44	—	—	1.34	—		Crăciunel		—	—	11.57	—	2.27
12.59	—	—	1.51	9.14		Blaş		—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	2.29	—		Micăsasa		—	—	11.06	—	1.39
1.51	—	—	2.48	9.48	sos.	Copşa-mică	pl.	—	6.57	10.4	—	1 18
2.12	—	—	3.03	9.50	pl.		sos.	—	6.55	10.31	—	12.53
2.31	—	—	3.26	10.06		Mediaş		—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.07	10.28		Elisabetopole		—	6.21	9.31	—	12.06
3.46	—	—	4.49	11.04		Sighişóra		—	5.54	8.53	—	11 29
4.04	—	—	5.35	11.19		Haşfalĕu		—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.23	12.27		Homorod		—	4.29	6.55	—	9.46
6.10	—	—	8.09	12.58		Ágostonfalva		—	3.56	6.09	—	9.04
6.41	Tr. de persóne	—	8.43	1.15		Apaţa		—	3.40	5.42	—	8.37
7.17		Tren accelerat	9.18	1.35		Feldioara		—	3.19	5.07	—	8.03
8.—			10.05	2.09	sos.	Braşov	pl.	--	2.48	4.20	—	7.23
—	11.—	5.15	—	2.19	pl.		sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.29	5.57	—	3.01		Timiş		9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	—	3.31		Predeal		9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.35	12.10	-	9.15	sos.	Bucuresci	pl.	4.45	7.40	—	8.50	—

Murĕş-Ludoş—Bistriţa

—	—	—	—	4.—		Murĕş-Ludoş		—	—	—	—	7.21
—	—	—	—	6.48		Ţaga-Budatelic		—	—	—	—	4.15
—	—	—	—	9.59		Bistriţa		—	—	—	—	1.16

Simeria (Piski) — Petroşeni — Lupeni

—	6.—	10.35	4.22		pl.	Simeria	sos.		9.51	3.27	9.35	—
—	7 21	12.23	5.42			Haţeg			8.36	1.54	8.25	—
—	9.45	4.—	8.36		sos.	Petroşeni	pl.		6.—	10.50	6 20	—
5.—	—	4.25	—.—		pl.		sos.		—.—	10.—	—	9.10
6.12	—	5.37	—.—			Vulcan			—.—	9.50	—	8.15
6.35	—	6.—	—.—		sos.	Lupeni	pl.		—.—	8.30	—	7.40

Arad—Timişóra

—	6.15	11.30	5.58			Arad			9.44	3.50	10.55	—
—	7.32	12.47	6.46			Vinge			9.02	2.46	9.46	—
—	8.42	2.04	7.39			Timişóra			8.—	1.11	8.15	—

Ghiriş—Turda

7.48	10.35	3.40	10.24			Ghiriş			5.10	9.50	2.50	9.10
8.08	10.55	4.00	10.44			Turda			4.50	9.30	2.30	8.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	4.30	11.25			Sighişóră			10.52	6 10	—	—
—	—	7.21	2.11			Odorheiu			8.15	3.15	—	—

Careii-mare—Zelău

—	—	—	5.42			Carei-mare			7.05	—	—	—
—	—	—	11 44			Zelău			2.10	—	—	—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Budapesta, gara de vest — Ruşava — Vercerova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt				Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persóne
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl.	Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri 1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	pl.	Budapesta	sos.	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
circul. numai Sâmbăta	10 25	3.50	8.51	11.25	sos.	Czegléd	pl.	4.56	6.43	—	12.05	6 47
	10.35	3.56	9.06	11.31	pl.		sos.	4 42	—	—	12.—	6.32
	1.46	5.56	12.28	1.31	sos.	Seghedin	pl.	1.32	—	7.13	9.57	3.05
5.12	2.12	6.02	12.52	1.39	pl.		sos.	1.12	10.40	7.07	9.49	2.31
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos.	Timişóra	pl.	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
7.11	—	—	—	Tren mixt				—	—	—	—	Tr.-mix
—	6.15	8.25	5.25	9.30	pl.		sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
7.17	7.35	9.14	6.25	11.11		Topolovet		8.15	—	—	6.54	1.56
—	8.26	9.45	7.10	12.34		Lugoj		7.35	—	circul	6.27	12.57
—	9.35	10.41	8.23	3.30		Caransebeş		6.31	—	uumai	5.39	11.05
—	—	11.38	9.34	5.21		Teregova		5.20	—	Lunia	4.40	8.15
—	—	—	10·49	7.23		Mehadia		3.53	—	—	—	5.37
11.28	—	12.52	10.58	7.36		Băile-Herculane		3.40	—	12.53	3.21	5.14
—	—	1.02	11.11	7.58		Toplet		3.24	—	—	3.08	4.52
—	—	1.19	11.29	8.24	sos.	Ruşava	pl.	3.05	—	12.24	2.51	4.15
11.55	—	1.27	2.01	—	pl.		sos.	2.35	—	12.18	2.19	—
12.—	—	1.35	2.10	—				2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	11.40	--	—		Vercerova		—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	—	—	—		Bucuresc		—	—	Dumn.	—	—

Budapesta — Arad — Teiuş

		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne				Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		
—	—	10.—	8.05	2.15	pl.	Viena	sos.	6.20	7.20	3.—	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30		Budapesta		7·25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05		Szolnok		4.15	11.15	2.21	—	—
-	—	3.45	6.57	5.24	sos.	Arad	pl.	11.18	8 20	9.05	—	—
—	—	—	T. d. p.	—	pl.		sos.	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46								
—	—	4.42	2 34	5.57		Glogovaţ		10.34	7.01	8.30	—	—
—	--	5.03	3.34	6.19		Gyorok		10.11	6.20	8 08	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30		Pauliş		9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48		Radna-Lipova		9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.56	—	7.12		Conop		9.10	—	7.17	—	—
—	—	6.12	—	7.27		Bêrzava		8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.58	—	8.07		Soborşin		8.03	—	6.24	—	—
—	—	7.26	—	8.33		Zam		7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.52	—	8.57		Gurasada		7.—	—	5.28	—	—
—	—	8.08	--	9.13		Ilia		6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.26	—	9.29		Branicica		6.24	—	4.55	—	-
—	—	8.52	—	9.53		Deva		5.59	—	4.33	—	—
—	—	10.—	—	10.19		Simeria (Piski)		5.43	—	4.17	—	—
—	—	10.25	—	10.50		Orĕştia		4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.44	—	11.16		Şibot		4.20	—	3.03	—	—
—	—	11.58	—	11.44		Vinţul de jos		4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06		Alba-Iulia		3.40	9 40	2.19	—	—
—	—	11.56	7 40	12 38	sos.	Teiuş	pl.	3.04	9.05	1.39	—	—

Copşa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraş

3.—	10.57	—	7.10		pl.	Copşa-mică	sos.		9.34	6.20	12.05	—
4.46	12.22	—	8.59			Ocna	pl		8.02	5.09	10.43	—
5.10	12.40	—	9.23		sos.	Sibiiu	sos		7.35	4.49	10.17	—
5.25	12.50	—	—		pl.	Avrig			—	9.24	4.39	—
7.01	2.26	—	—		sos.	Făgăraş	pl.		—	7.45	3.—	—

Cucerdea — Oşorheiu — Reg. săs.

—	2.35	8.20	2.41		pl	Cucerdea	sos.		7.47	8.25	1.15	—
—	3.26	9.11	3.27			Ludoş			7.—	7.41	12.31	—
—	5.07	11.39	5.14		sos.	Oşorheiu	pl.		5.20	5.54	10.05	—
—	5.50	12 20	5.36		pl.		sos.		5.14	5.05	9.35	—
—	7.25	1.55	7.15		sos.	Reghinul-săs.	pl.		3 44	3.22	8.—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra

—	10.50	4.40	9.56			Simeria			5.28	3 20	8.10	—
—	11.13	5.03	10.08			Cerna			5.11	3.—	7.50	—
—	11.48	5.38	10.32			Hunedóra			4.46	2.32	7.22	—

Braşov — Zerneşci

—	—	8.35	4.55			Braşov			6.29	1.44	—	—
—	--	10.28	6.36			Zernesci			5.—	12 20	—	—

Braşov — Chezdi-Oşorheiu

—	5 20	8.50	3.10		pl.	Braşov	sos.		8.25	5.32	9.25	—
—	6.01	9.31	3.53			Prejmĕr			7.47	4.54	8.47	—
—	7.04	10.32	5.03			Sepsi-S.-Georgiu			6.53	3 53	7.48	—
—	8 40	12.08	6.41			Covasna			5.26	2.16	6.06	—
—	9.26	12.54	7.26		sos.	Kezdi-Oşorheiu	pl.		4.30	1.10	5.—	—

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 138. Sibiiu, Joi 31 Decembre, 1892 (12 Ianuariu 1893). Anul XL

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 37
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători „Tăierea împrejur şi S. Vasilie" Nrul procsim va apăré Marţi în 5 Ianuariu v. 1893.

Prenumeraţiune nóuă
la
„TELEGRAFUL ROMÂN"

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1893, cu preţul cel mai moderat, ce se póte vedé în fruntea foiei

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se pótă ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1892, sĕ-ş înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea fóiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire fórte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

1892.

Suntem la finea anului 1892. Pe când cetitorii noştri dela ţêră vor ceti aceste şire anul vechiu va fi încheiat, va fi dispărut în noianul trecutului şi anul nou îi ocupă locul

E bine, credem, că înainte de a ne lua rĕmas bun dela el, sĕ facem o scurtă reprivire asupra evenimentelor mai însĕmnate, cari s'au petrecut în decursul lui şi cari ating mai de aprópe starea şi referinţele poporului nostru din acésta patrie.

In genere constatăm, că anul 1892., cu evenimentele ce s'au succedat în patria nóstră, a fost unul dintre cei mai agitaţi pentru noi, a adus sbuciumări în sinul poporului nostru, fără ca agitaţiile şi sbuciumările aceste sĕ ne fi adus vr'un bine, vr'o îmbunătăţire în starea nóstră şi aşa destul de grea şi întristătóre, ci din contra în tóte privinţele ni s'a agravat situaţiunea. Din justele nóstre postulate, ce le avem ca popor consciu de sine nici unul nu s'a realisat, ba din contra vedem, că din partea stăpânirii s'a lucrat şi sĕ lucră, ca din ce în ce sĕ fim scurtaţi în libertatea acţiunilor nóstre ca români, nu numai pe teren politic ci chiar şi pe cel cultural-scolastic Iar noi faţă de aceste tendinţe, ce am făcut? Am cercat sĕ fim solidari? Sĕ luptăm toţi umĕr la umĕr? Durere nu! ci putem ḑice, că ne-am învrăjbit noi între noi.

Jalusia şi pofta de mărire a unora dintre noi, cari se cred a fi singuri stăpâni şi conducĕtori ai românilor, au împins lucrurile în o direcţiune nefavorabilă pentru noi, spre un pas nesocotit.

Este cestiunea cunoscută a memorandului.

Noi, şi dimpreună cu noi unii din cei mai ilustri bărbaţi politici ai nostri şi maioritatea ḑiarelor nóstre politice, au fost contra acestei manifestaţii, atât în principiu, cât şi în forma cum s'a înscenat ea.

Resultatul ne este la toţi cunoscut: înăsprirea relaţiunilor şi aşa destul de încordate între noi şi magiari, fără a ne da nici barem speranţa unui câştig real, unei îmbunătăţiri, barem în parte, a sorţii poporului nostru. S'a făcut svon în Europa, a venit în discusiune publică cestiunea română şi acesta e câştig, — vor ḑice unii. Da, acésta e adevĕrat şi este singurul eveniment favorabil nóuĕ pe care-l putem înregistra din anul 1892, dar acesta nu este resultatul direct al substernerei memorandului, care, făcută nu cu demnitatea recerută, a fost şi era sĕ rĕmână o manifestaţie aprópe fără de efect, dacă petrile compatrioţilor nostri magiari, puţin politicoşi şi prea înferbêntaţi, n'ar fi sdrobit casele românilor din Turda, Şimleu şi Arad.

Cestiunea memorandului deci, ne a adus mai mult rĕu de cât bine şi pe când noi ne am sbuciumat şi certat între olaltă, slăbindu-ne, guvernul magiar, profitând de posiţia sa favorabilă, a mers mai departe pe calea şovinistă apucată de mai nainte.

S'au făcut pregătirile, ca legea pentru asilele de copii sĕ se pótă pune în lucrare, s'au pus la cale procese de presă, din cari unele s'au şi pertractat apoi s'au comis şi acum, ca şi în alţi ani, fel de fel de neîndreptăţiri faţă de noi, cum au fost bunăóră şicanările şi nedreptăţirile, ce s'au comis la alegerile municipale în multe părţi, faţă de alegĕtorii români şi în fine s'a croit faimosul proiect de lege pentru salarisarea învĕţătorilor, nerĕmânênd cruţată astfel nici scóla şi biserica de atacuri.

Astfeliu stăm cu finea anului 1892 Tabloul stărilor nóstre este posomorît şi numai ici-colea sĕ zăresc raze slabe de mângăere, raze de speranţe, că poporul român în curênd sĕ va convinge, că lucrurile nu merg bine, că conducerea trebue încredinţată altor bărbaţi din sinul sĕu şi ferită de pofte vane şi patimi personale, apoi sub o conducere înţeléptă şi consolidaţi înlăuntru, sĕ stăm gata de a înfrunta atacurile, ce sĕ vede că vin asupra capului nostru.

In speranţa acésta, în speranţa întórcerii mai spre bine a lucrurilor, ḑicem poporului român şi în special cetitorilor nostri:

An nou fericit!

Noul atac asupra scólelor nóstre.

VI.

Politica de instrucţiune a guvernului nostru totdeuna a avut dóuĕ note caracteristice, sub cari ea se presenta lumei, dintre cari una era destinată pentru intimii curentului bolnăvicios de aḑi, alta era destinată pentru strĕinătate, şi amêndóuĕ făceau efectul dorit. Totdeuna politica de instrucţiune a guvernului nostru a întrunit, ca şi la o masă de veselie, tóte partidele politice din parlament. Dovada cea mai eclatantă acésta, că ea a fost îndreptată la locul prim spre întărirea rassei magiare. Şi la tóte proiectele de pănă acuma tendenţa acésta s'a dat pe faţă de către deputaţii mai cu inima deschisă.

A dóua notă caracteristică a fost tendenţa de a presenta dispoşiţiunile legei, ca aduse în favorul naţionalităţilor. Tendenţa acésta ese la ivélă şi acuma, şi ea dacă a fost periculósă pănă acuma, dacă la aparenţă a prins în ochii acelora, cari nu cunosc esceptionalele împrejurări, între cari trăim noi, cu atâta e mai periculósă acuma, cu cât tocmai acuma cu mai multă făţărie ni se va ḑice, că proiectul din cestiune e tocmai în favorul învĕţătorilor nostri.

FOIŢA.

Elvira.

—Novelă originală—
de
Margareta Moldovan.
(Încheere.)

Un an şi jumĕtate se scurse, de când făcea curte Elvirei, baronul Vimpea. După cum înţelese dómna Zamfiriţă în curênd voia sĕ-i céră mâna. Ea se ţinea fórte fericită că în fine tot îşi va ajunge ţînta mult dorită, sĕ o vaḑă pe Elvira baronesă... sĕ aibă de ginere un baron...

Era în luna lui Novembre. Timpul era aspru, căḑuse néuă pe pământ şi acésta aduse cu sine ger.

Dl Indrei a avut o comisiune în satul vecin. Când s'a întors séra nu s'a simţit tocmai bine. Preste nópte i se făcù şi mai rĕu. Medicul constatà o aprindere vehementă de plumâni. Au luat tóte mĕsurile de cură, dar' se vedea, că erau înzadar, că bolnavului îi era pe ḑi ce merge mai rĕu. Elvira sta ḑi şi nópte lângă patul tatălui seu, părea, că o nelinistesce o presimţire rea. Medicul după tóte stăruinţele lui vĕḑênd, că bolnavului i este tot mai rĕu, declarà, că nu mai póte ajuta nimic.

Peste ḑece ḑile de grea suferinţă dl Indrei reposà.

La câte-va ḑile după înmormêntare, după ce dómna Zamfiriţă şi cu Elvira se reculeserà puţin, au început a-şi vedea de treburi.

Cât de mare le fù mirarea, când resfoind printre hârtiile rĕmase de dl Indrei, au aflat cambii, scrisori, corespondenţe şi altele, din cari se vedea, că o mulţime de datorii ameninţă esistenţa lor. Datorii de cari ea nu scia nimic, cu atât mai puţin lumea. Un observator bun ar fi dedus din mai multele observări ale dlui Indrei făcute Zamfiriţei, că starea lor materială nu corespunde lucsului şi splendórei ce le făcea. Ea însĕ, preocupată fiind mereu de aspiraţiunile ei mari, atât personale cât şi familiare, nu se interesa de aceste, lăsând sarcina materială tótă pe umerii soţului seu.

D-na Zamfiriţă era se despereze, vĕḑênd, că în ce stare încurcată a rĕmas, se mângăia însĕ cu aceea că tot o se le remână ceva, mai apoi cugeta, că prin căsătoria Elvirei cu baronul se vor repara lucrurile aşa, cât înaintea lumii tot nu vor pierde nimic din vaḑa lor de pănă acum.

Nu-i vorbă, Vimpea venia şi acum des pe acolo, şi le însoţia în tot locul, ca mai nainte, nesciind nimic de tóte încurcăturile lor.

Abia trecu un an dela mórtea dlui Indrei şi dómna Zamfiriţa nu a mai putut plătì interesele, a ajuns la lipsă fórte mare de bani. De aci urmară apoi procese după procese şi în urmă, după ce s'au plătit tóte datoriile, s'au trezit aprópe cu nimic. Acum se începù pentru ele o viéţă fórte amărîtă, plină de neajunsuri. Ele, cari erau obicinuite a trăì în lucs şi splendóre, simţiau loviturile aceste ale sorţii mai tare, decât aceia, cari trăesc în miserie de cum se nasc pănă mor. Trăiau retrase şi părăsite de ómeni. Chiar şi Vimpea care pănă la un timp mai venise câte odată, acum după ce a vĕḑut, că nu sunt prospecte de bani, şi a întors spatele şi el dimpreună cu ceilalţi mulţi, cari cercetau casele dómnei Zamfiriţă.

După ce au rĕmas sĕrace, când nu mai puteau da mese mari, nu mai duceau lucsul de mai nainte, toţi le ocoliau cât pe colo. Baronul, pentru care au riscat fórte mult, acum trecea rece pe lângă ele, abia atingêndu-şi pălăria. O mulţime de ómeni, cari îşi lingeau buzele la casa lor, acum nu numai că nu se arătau pe acolo, dar nici nu le băgau în samă.

Vĕḑêndu-se astfel părăsite şi nebăgate în samă de ómeni, nici nu mai ieşau pe stradă — nicăiri, trăiau retrase şi isolate de lume.

* * *

Tecură în modul acesta vre-o 3 luni de ḑile. Dómna Zamfiriţă vĕḑênd că pe ḑi ce merge merg lucrurile mai rĕu, ne avênd destul nici pentru trebuinţele ḑilnice, apoi mustrarea conscienţii — că a nefericit cu capriţiile ei pe Elvira — o tortura grozav. Intr'o ḑi chemà pe Elvira lângă ea şi îi ḑise:

„Scumpa mea copilă, vĕd în ce miserie am ajuns, cum ne-au părăsit ómenii, ba şi ticălosul acel de Vimpea pentru care am făcut atâta, nu se mai arată pe la noi eu cred, că aici nu mai avem ce sta.

Sunt de părere sĕ vindem ce puţin ne-a rĕmas şi sĕ mergem departe undeva, unde se nu ne cunóscă nimeni. Tu eşti tinĕră şi frumósă, póte Dumneḑeu sĕ îţi dea noroc, pe când aici, între ómenii acestia miserabili, cari toţi îşi întorc acum spatele, nu vei avea nici când. Sĕ scii, scumpa mamei, cum mĕ dóre pe mine, când vĕḑ, că te-am nenorocit cu capriţiile mele — eu cugetam şi voiam sĕ fac bine şi uite cu nesocotinţa mea am ajuns la miserie!... nu am odichnă nici ḑiua nici nóptea... şi căḑênd în grumaḑii Elvirei erupsĕ într'un plâns amar, plângeau amêndóuĕ.

„Da, mamă dragă, sĕ mergem cât de curênd, că şi pe mine mĕ dóre când vĕd că suntem nebăgate în samă de ómeni, ba chiar şi de acela, dela care asteptam fericirea mea. Liniştesce-te scumpă şi se ne vedem de trébă.

Dna Zamfiriţă îşi vêndu în scurt ce-i mai rĕmase şi plecà cu Elvira la oraşul B. Aici ş'au închiriat dóuĕ odăiţe mobilate simplu. Deşi nu le cunoscea nimeni în oraş, ele trăiau fórte retrase de ochii lumii. Elvira învĕţase în pension lucruri de mână fórte frumóse, s'a pus dar, dimpreună cu mamăsa pe lucru. Ele făceau lucruri frumóse, le vindeau pe la case mari şi pe la negustorii şi în modul acesta îşi câştigau pânea de tóte ḑilele. Dna Zamfiriţă simţea lovitura sorţii mai greu, o mustra consciinţa pentru Elvira, acum vedea ea nesocotinţele ei, dar era târḑiu, căci nimic din ce-i trecut nu sĕ póte reîntórce.

Şi fiind-că vorba e de bani, şi banul după ḑisa poporului e ochiul diavolului, chiar şi înaintea ómenilor mai puţin lipsiţi ca învĕţătorii nostri, aparenţa de a străbate cu tendenţa acuma are mai multă probabilitate.

Noi însĕ, cari cunóscem maturitatea învĕţătorilor nostri, susţinem cu tótă tăria, că ei vor pricepe pericolul, care ni se pregătesce prin proiectul de lege din cestiune, şi cel puţin ei nu vor promova interesele, curentului, pentru care se face acel proiect, care paradéză cu umanismul, şi cu bunele intenţiuni faţă cu scólele nóstre.

În acéstă credinţă ţinem firul enunciaţiunilor sinodului archidiecesan în punctul mĕsurilor de apărare şi în faţa acestui proiect.

Noi nu ne promitem cine scie ce resultate dela representaţiunea, care se face către parlamentul ţĕrei.

Proiectul acesta are consensul consiliului de miniştrii, are consimţĕmêntul corónei de a-l presenta în discusiunile parlamentare, are deja aprobarea comisiunei purlamentare pentru afacerile instrucţiunei; are ce e lucru principal consensul partidei guvernamentale, care are imensă maioritate în parlament.

Pre lângă aceste condiţiuni esenţiale ea are consimţĕmêntul general al presei unguresci, căci e făcut cu scopul de a promova, de a întări caracterul magiar al acestui stat, rasa magiară, care e idealul tuturor politicilor unguri.

Greutăţi deci nu va întimpina acest proiect de lege în casa de jos, şi deórece deputaţii saşilor nu mai au motive, pentru cari sĕ fie nemulţămiţi, deci nici motive de a vorbí contra acestui proiect, şi puţinii deputaţi români din parlament sunt în aşa mĕsură ocupaţi cu promovarea intereselor lor particulare, încât chiar avênd capacitatea, le lipsesce şi voinţa şi putinţa de a se mai ocupa şi cu afacerile, cari privesc interesele naţiunei române, rĕmâne, ca proiectul sĕ fie combătut de altcineva. Insĕ din norocire pentru casa de jos la alegerile din érna trecută unicul bărbat, care avea curagiul, avea şi timp, şi voinţă si putinţă, ca sĕ se întrepună pentru adevĕr şi dreptate, a rĕmas fără mandat în întréga Ungaria, şi acest unic bărbat nepopular e Ludovic Mocsáry. Proiectul deci va trece cu glorie în casa deputaţilor, ca sĕ mérgă în casa de sus.

Aici va avé sĕ trécă prin critica archiereilor români, cari fidel trecutului nostru politic au fost şi sunt şi aḑi conducĕtorii naturali ai poporului român, factorii puternici în politica poporului român, cari totdeuna cu demnitate au apĕrat interesele poporului român, interesele bisericei, cari combătuţi şi suspiţionaţi de presă şi de guvern, terovisaţi de presa unguréscă, combătuţi de prelaţii bisericelor neromâne, calumniaţi fără nici o cruţare de o parte a presei române, de o parte a fiilor lor sufletesci, nici când nu au avut în vedere binele lor propriu, ci totdeuna mai pre sus de tóte au pus interesele bisericei conducerei lor încredinţate, interesele poporului credincios, cu cari s'au identificat pre sine, de a cărora promovare şi au legat şi consciinţa şi dignitatea lor.

Acéstă identificare a păstorilor cu turma cuvêntătóre trebue sĕ o accentuăm acuma, când bóla cronică de a calumnia pre archiereii români din nou a luat un avênt óre-care în o parte a presei nóstre cu devisa: „bate voiu păstoriul şi se va risipi turma“, ḑicem acuma, când avem cea mai mare trebuinţă de armonia cea mai perfectă spre a ne puté apăra.

Archiereii români 'şi vor face datorinţa şi acuma şi noi credem, că pre toţi i vom vedé la locul, unde i chémă datorinţa lor, unde-i chémă interesul turmei lor, şi cel puţin ei ne vor salva buna nóstră reputaţiune în manifestaţiunea ca biserică şi ca naţiune.

Resultat practic nu va fi, după cum nu a fost nici până acuma. Proiectul va deveni lege, legea va fi pusă în practică, şi va trebui se căutăm a realisa celelalte mijlóce de apărare contemplate la sinodul nostru archidiecesan.

Preséra Crăciunului în Braşov.

Braşov, în 27 Decembre, 1892.

Stimate dle redactor! Biserica s. Nicolae din Scheiu şi reuniunea femeilor române de aici au împărţit în ajunul Crăciunului, ca şi în alţi ani în acésta ḑi, ajutóre însĕmnate în bani, îmbrăcăminte şi alte obiecte, causând prin acésta bucurie celor lipsiţi şi făcêndu-le plăcută şi încât sĕ póte lipsită de grigi şi suferinţe ḑiua nascerei Mântuitoriului nostru. Caritatea este unul dintre cele mai sublime acte ale omului şi pentru aceea fórte nimerit a ḑis părintele Voina în vorbirea sa ce o publicăm mai la vale: „perdută e ḑiua, perdute sunt orele, în cari, putênd sări în ajutoriul celor lipsiţi, rĕmânem nesimţitori faţă de lipsele lor“. Sĕ vede, că de acest adevĕr sunt conduse cele dóuĕ corporaţiuni ale nóstre, amintite mai sus, aducênd în fiecare an cu nobilă emulaţiune jertfe, atât de însĕmnate pe altariul binefacerii şi câştigându şi prin acésta cu un titlu mai mult de recunoscinţă publică şi do vedind, cât de bine îşi împlinesc misiunea lor în tóte direcţiunile.

Distribuirea ajutórelor s'a sĕvârşit cu solemnitate, ca de obiceiu, în sala cea mare a scólelor române de aici.

Corul a esecutat dóuĕ piese potrivite, ér părintele protopop Voina a rostit frumósa vorbire, pe care Vi-o trimit spre publicare, apoi a urmat împărţirea ajutórelor, anume: biserica sfântului Nicolae a distribuit îmbrăcăminte completă la 126 băeţi şi 31 băete, ér reuniunea femeilor române a dat haine şi încălţăminte la 46 băete de scólă şi câte 1 colac la fie care şi la 4 vĕduve lipsite câte 5 fl la fiecare.

Mai amintesc, că dintre particulari a provĕḑut cu îmbrăcăminte pe dóuĕ băete de scólă şi pe un scolar sĕrac d-na Eufemia Kärtsch, soţia dlui ingineriu de aici Kärtsch, română de nascere.

Vorbirea părintelui protopop Voina, ce a ţinut-o cu ocasiunea distribuirei ajutórelor, este următórea:

Dómnelor şi Domnilor!

„Perdută e ḑiua, perdute sunt órele, în cari putênd sări în ajutoriul celor lipsiţi, rĕmânem nesimţitori faţă de lipsele lor.

Da, perdută e ḑiua, căci nimic pe lume nu produce atâta mângăere şi fericire sufletéscă, decât binefacerea, deóre-ce mângăerea şi fericirea sufletéscă causată de binefacere se revarsă îndoit: se revarsă asupra aceluia care primesce binefacerea precum şi asupra aceluia, care o face. Prin binefacere micşorăm sau cel puţin alinăm suferinţele, facem pre ómeni mai veseli, mai fericiţi, dar totodată şi mai buni; căci binefacerea nu influinţéză numai asupra corpului, asupra fisicului, ci şi asupra sufietului, asupra moralului omului. In acela, pe care îl ajutăm, nu desvoltăm numai simţul de mulţămire că i-am ajutat fisicului lui, ci desvoltăm simţul de gratitudine, stimă şi iubire faţă de omenime, depărtăm din el, simţul de ură, ce póte e desvoltat în el faţă de aceia, cari au; pentru că vede, că cei-ce au nu rĕmân nesimţitori faţă de lipsele lor.

Ne-am adunat aici, pentru-ca sĕ fim martori la un act de binefacere şi nu cred, stimatelor dómne, că bucuria d-vóstră va fi mai mică, ca a acestor copii, cari preste câteva momente vor pleca de aici fie-care în mână cu vr'un dar, cu feţele inviorate de bucurie şi fericire, alergând într'un suflet, ca cât mai îngrabă se facă şi pe mamele lor părtaşe de bucuria lor.

Nu bucuria d-vóstră trebue se fiă tot aşa de mare, şi de sigur, că ve simţiţi fericite şi mândre, când Ve cugetaţi la timpul, ce l'aţi întrebuinţat, la colectarea banilor şi la lucrarea hainelor. De sigur, că trebue sĕ Ve simţiţi fericite, căci mai întêiu de tóte şi voi sunteţi mame. Şi ca mame, Ve iubiţi copii într'atâta, încât Ve lipsiţi pe Voi, dacă e de trebuinţă, numai ca sĕ îngrigiţi bine de fii Voştrii, li-aţi lua bucuros suferinţele lor asupra Vóstră dacă ei sufer. Trăiţi în lume mai numai pentru ei: cu ei, pentru ei suferiţi, cu ei şi pentru ei ve bucuraţi, pentru ei Ve munciţi, tóte le înduraţi pentru ei.

Şi întocmai ca Voi, şi mamele acestor copii lipsiţi au acelea-şi simţeminte în inimele lor pentru pruncii lor. Şi ele, întocmai ca şi voi, î-şi iubesc copii şi se silesc, ca copiilor lor sĕ nu le lipséscă nimic, sufer cu ei, inima le plânge şi le sângeră când îi vĕd suferind, fără ca ele sĕ le pótă ajuta. Inchipui-ţi-ve deci, câtă bucuriă, câtă fericire vor avé acestea mame, când îşi vor vedé pruncii scutiţi de asprimea frigului, câte lacrimi de bucurie nu vor vĕrsa, şi câte binecuvêntări nu vor rosti asupra binefăcĕtorilor lor. Şi încuipuindu-ve tóte acestea, de sigur, că actul de caritate, ce l sĕvârşiţi de un un timp de ani de a rêudul îl veţi continua şi pe viitoriu.

Comitetul bisericei Sf. Niculae, carele tot astăḑi îşi împlinesce o datorinţă ajutând după posibilitate pe fii parochiei, trebue sĕ ve fie mulţămitoru căci prin ajutoriul cel însĕmnat, ce-l daţi d-vóstră prin aceea că îmbrăcaţi atâtea fetiţe misere, i-aţi făcut şi lui posibil, ca darurile lui sĕ se reserve asupra mai multora.

Contribuenţii însĕ de bună-sémă, vĕḑênd spre ce scop nobil şi cât de bine aţi folosit obolul lor, se vor bucura şi şi pe viitoriu, când veţi face apel la ei, nu vor întârḑia a vĕ rĕspunde cu bucurie, con

---

Pe câţi ómeni şi câte familii nu ruinéză nesocotinţa şi pasurile greşite. Ajunşi apoi la miserie îşi vin la fire. Unii scapă chiar şi în óra cea din urmă, dar mai mulţi sunt acei nenorociţi, cari îşi plâng apoi ideile aceste greşite cu lacrămi amare. Astfel sĕ întêmplà şi cu d-na Zamfiriţă. Ea işi plângea acum uşurătatea mintei sale, dar era târḑiu. Acum îi venea în minte cuvintele soţului seu că: „sĕ cugete la viitor“. Da, la viitor, la acest secret mare, care nimeni nu-l póte gâci. Dómna Zamfiriţă simţindu se mai nainte în de tóte, nn se cugeta, că óre putea va merge tot aşa — acésta o simţia ea acum destul de greu . . .

Elvira sermana, se simţia fórte nenorocită, căci ea fiind tinĕră, cu suflet blând, fără esperienţe în viaţă, deşi iubise mai mult pe Ienescu, se lăsà a fi îndemnată prin ambiţionările mamei sale la amorul lui Vimpea, creḑênd că aceste o va ferici.

Sĕ închiḑea acum adeseori într'o odăiţă, şi cugetând la trecut, la fericirea ei perdută o năpădiau şiróie de lacrămi.

Ii venia în minte Ienescu.

„Óre unde se fie el acum? El care m'a iubit şi l'am respins. Acum simţesc, că îl iubesc şi mai mult . . . îl doresc . . .“ Inzadar erau tóte, el era departe de ea cine scie unde . . . Privirile lui blânde, cuvintele lui pline cu foc, tóte aceste părea că le vede — le aude. Dómna Zamfiriţă nu scia ce cugete o preocupau. Vedea tristeţa ei, cugeta, că acésta provine pentru starea lor miserabilă de acum. Ea însĕ se înşelà.

Tótă tristeţa Elvirei era pentru Ienescu, pe care l'a iubit şi îl iubea şi acum. Nu cuteza însĕ sĕ spună mamei sale, — deşi acésta o întreba des ce-i lipsesce, sciind, că mamă-sa l'a despreţuit.

Elvira era convinsă, că prin acésta i-ar mări durerea şi tăcea.

Trecu între astfel de împregiurări o jumĕtate de an.

Dómna Zamfiriţă era preocupată acum mai mult de Elvira, vĕḑênd-o suferindă.

După ce s'au mai împăcat cu sórtea, mai eşiau câte odată la primblare, pe locuri mai singuratice. Işi făceau primblarea, apoi ér se retrăgeau în singurătatea lor.

Intr'una din ḑile, deóre-ce lucraseră tótă ḑiua, de către séră au eşit la primblare. Ca se mérgă la parcul unde se obicinuîseră ele a merge, trebuia sĕ trécă prin o stradă mai mărişóră. Mergênd dar pe aici, Elvira zăresce în depărtare un bărbat, a cărui fisonomie îi părea fórte cunoscută. Insĕ în depărtare nu putea deosebi trăsurile feţei Cu cât se apropiau mai tare Elvira simţia, cum un fior îi trece prin corp, ea recunoscu pe Ienescu.

— „Uite mamă, tinerul acela, care vine colo e Ienescu.“

— „Da, într'adevĕr este el.“

— „Óre pe unde am trece, sĕ nu ne întâlnim cu dênsul?“

Deóre-ce au ajuns la o cotitură, care ducea spre o stradă laterală, voiau sĕ trécă pe aceea, dar a fost târḑiu, că Ienescu, zărindu-le şi vĕḑênd, că trec strada pentru de a apuca pe cea strîmtă, alergà spre ele.

— „Sărut mânile dómnă şi domnişóră.“

— „Bună ḑiua, dle Ienescu“.

— „Ce fericire de a ve întâlnì, dar cum de ve aflaţi pe aici domnişóră?“

Elvirei i s'au încleştat buzele, nu putù rostì un singur cuvênt, i părea că o părăsesc puterile.

— „Nĕcazul ne-a adus aici dle“ rĕspunse d-na Zamfiriţă.

— „Cum, vi s'a întêmplat vre-o nenorocire? De altcum cetisem în ḑiare, că domnul Indrei a murit. M'a pătruns fórte acéstă scire neasteptată, fiind însĕ departe şi . . . . . . nu v'am putut esprima condolenţele mele. Sunteţi în voiagiu, ori dór' locuiţi aici?“

— „Locuim aici dle, de un jumĕtate de an.“

— „Da? cum ve place domnişóră oraşul acesta?“

— „Destul de bine“. Abia îşi reţinù însĕ lacrimile.

Ienescu observà acésta şi voind se curme vorbirea acésta ḑise: „îmi concedeţi sĕ ve însoţesc?“

— „O, domnule, nu te obosí pentru noi, póte sĕ ai afaceri şi . . .

— „Me rog, me rog sĕ am ori ce afaceri, pentru d-vóstră le-aş lăsa, acum pot dar cu atât mai uşor, deóre-ce nu me reţine nici o afacere.“

Elvirei i căḑù atunci o lacrimà, pe care însĕ Ienescu nu o observà.

Dómna Zamfiriţă se simţia fórte obosită acum sufletesce, deci propuse fiicei sale sĕ mérgă acasă.

— „Bine, mamă dragă, sĕ mergem iar acasă. Adio, dar domnule Ienescu.“

— „Me rog daţi-mi voe sĕ ve însoţesc până acasă.“

— „O, nu putem“ ḑise dómna Zamfiriţă, înnecată în lacrămi, în casa nóstră nu mai putem primí óspeţi aşa distinşi ca domniata. Nu suntem cum am fost, suntem sĕrace, părăsite . . . .“

— „Fie me rog ori cum, îmi ţin de datorinţă sĕ ve însoţesc până acasă.“

— „Domnule, — grăì Elvira — esti aşa de nobil . . dar uite, noi am ajuns la miserie, trăim într'o casă próstă . . . cum sĕ te primim pe domn ata, care ai fost dedat a ne vedé în splendóre . . . . crede-ne, ne vine aşa de greu . . . . .

— „Me rog asta nu hotăresce nimic, voesc sĕ merg, deşì nu e timpul pentru de a face visite, mi-ţi scusa dar de astădată, că voi abusa de regule“.

— „Cât eşti de generos“.

Pe cale Ienescu le spuse, că el a fost strămutat într'un orăşel, éră acum e înaintat în funcţiune mai înaltă şi transpus aici din oficiu.

Între aceste ajunseră acasă.

Cât de mare i fù mirarea şi compătimirea lui Ienescu vĕḑênd căsuţa acea próstă, în care locuiau ele.

— „Vedeţi domnule, aici locuim noi, retrase şi părăsite de lumea întrégă“, ḑise Elvira şi erupse în plâns dureros.

După ce au întrat în lăuntru se aşeḑară pe canapeea cea simplă — unica mobilă ce o aveau mai de trébă — şi dómna Zamfiriţă începù a istorisí tótă catastrofa familiară. In urmă nu mai putea spune nimic de plâns. Plângea şi Elvira, tribuind pentru acest scop, unii din prisosul lor şi mulţi chiar lipsindu-se pe ei înşişi de unele trebuinţe.

Dómnele mele! Mâne e ḑi mare, e ḑi de sĕrbĕtóre. Mâne, când din casele vóstre bine încălḑite veţi privi afară, unde stăpânesce frigul, sau fiind afară în frig, dimpreună cu copii vostri, dar apăraţi în contra frigului cu haine bune, cugetaţi ve la ḑiua de aḑi şi în inimele vóstre veţi simţi o bucurie şi mângăere sufletéscă nespus de mare, căci veţi vedé, că sĕrbătórea acésta mare aţi făcut-o mai mare prin aceea, că nu o simţiţi numai voi, ci prin ajutoriul vostru o simt o mulţime de copilaşi dimpreună cu mamele lor.

Şi acum dómnnele mele, poftindu-ve sĕrbători fericite, vĕ ḑic la revedere la anul tot în acest loc

Cronică.

Ţara Oltului, 23 Decembre 1892.

(Comitele Bauszuern intre baionete şi drepturile de cârcimărit în mânile jidanilor)

(Incheere.)

Obiectul cel mai interesant din acéstă şedinţă, obiect, care a îndesuit sala de membrii şi public ca nici odată, a fost propunerea membrului Dr. Nicolau Şerban, ca vice-comitele Kapocsányi sĕ fie suspendat şi tras în cercetare disciplinară. Motivele propunerei sunt următórele:

1. „Susnumitul vicecomite, în adunarea trecută municipală prin purtarea sa şi prin aceea că a ameninţat pe membrii comisiunei cu „kutya korbács“ şi prin aceea, că la adunările viitóre sĕ va presenta cu „Kutya-korbács“ a produs indignaţiune generală, în urma cărui fapt nu numai a vătĕmat dignitatea comisiunei municipale, dar a şi nimicit-o cu totul“.

2. „A rĕtăcut a comunica comisiunei municipale, că oficianţi necualificaţi au fost denumiţi prin comitele suprem, nu a făcut nimic contra acestor paşi cu totul ilegali, ba pe aceia contrar legii, timp mai îndelungat i-a concediat“.

3. „In localităţile casei comitatului se fabrică pamflete chiar de funcţionarii sei subalterni, în óre oficióse, cari apoi nu se iau la respundere, ba ce e mai mult minţesc şi prin jurnale, după cum se vorbesce sub mantaua vice comitelui.

4. „Afacerile sale oficióse nu şi le îndeplinesce în conformitate cu prescrisele legei, ceea-ce sĕ va adeveri în decursul cercetărei“.

5. „Un ukaz (ordin) cu totul ilegal al comitelui suprem, în care sĕ demanda oficianţilor cum sĕ şédă, sĕ se imbrace şi voteze, nu numai că nu l'a reieptat ci din contră l'a esecutat, ceea-ce a produs un scandal general“.

6. „In şedinţa trecută un membru al comisiunei municipale publice şi hotărît i-a imputat, că trăesce în referinţe familiare neonorifice, ceea ce însemnéză că trăesce în căsătorie nelegală prin ce, dacă acest fapt stă, sĕ face nedemn a purta oficiul“.

Acéstă propunere era aşteptată sĕ vie la rĕnd cu un interes deosebit.

Dar, pentru ca acéstă propunere sĕ nu fie primită, domnii dela comitat, au mişcat tóte petrile, au scormonit după membrii jidani de i au scos din tóte ungheţele, cârcîmele, sfârnăriile şi din tóte magazinele, încât privind la partida „magiară“ din sala comitatului, şi judecând după fisionomii, îţi gratulai însuţi, că faci parte din partida românéscă. Căci vĕḑênd cum printre puţinii magiari neaoşi, vermuesce atâta mulţime de jidani, cel mai optimist EMKE ist, ar fi desperat de viitoriul ideii de stat magiar.

Dar cu tóte aceste svêrcoliri, ridicarea propunerei drului Şerban, la valóre de conclus era asigurată, căci la dóue votări anterióre, întêmplate în acéstă şedinţă, partida „magiară“ cu toţi jidanii, apoi cu toţi primarii, notarii şi amploiaţii români strînşi între beţe, — numai cu 9, ḑic: nouĕ voturi au putut maiorisa partida românéscă. Prin urmare punêndu-se la vot propunerea drului Şerban, dela votisare erau eschişi amploiaţii şi vice comitele şi ar fi vĕḑut suspendarea cu ochii, din oficiul ce şi aşa nu-l ocupă din încrederea maiorităţei comisiunei municipale.

S'au recurs însĕ şi de astă dată, ca tot deuna, când domnii dela comitat se află în strîmtóre, la o manevră desperată.

Anume: abia ce bătuse 12 óre, şi prevĕḑênd catastrofa, prefectul Bausznern, ridică şedinţa şi anunţă, cea următóre, cu intenţiune şi spre indignarea îndreptăţită a tuturor, *nu pe după amédî, ci pe mâne Joi la 10 óre a. m.*, în speranţă, că membrii români, ocupaţi cu afacerile economice şi din pricina speselor sĕ vor împrăştia.

In adevĕr, că scârbiţi şi indignaţi până în adêncul sufletului, de acésta apucătură care sĕ cualifică de sine mulţi dintre membrii, au plecat dela şedinţă, direct acasă. Şi ducênd vestea despre nedreptăţile ce sĕ comit în numele dreptăţii la comitat, şi mai lăţindu-se şi svonul, că dreptul de cârciumărit cu tóte intrepunerile, cu tóte conclusele comitatense, cu tóte promisiunile late şi umflate, din nou s'a dat în mânile jidanilor — în diminéţa ḑilei următóre, poporaţiunea a început a curge lanţuri de cară, încărcate cu ómeni, din tóte comunele, spre, Făgăraş, alt cum ca la un têrg de ţéră. Galeria, portarul, scările, curtea, casei comitatului, şi stradele gemeau de public românesc. Miliţia a fost numai de cât consignată, care cu baionetul pe puşcă, avé ordin a ţinea pe fie-care, unde l'a găsit: nimenea nu era liber a eşí din sală de pe scări sau din curtea comitatului, dar nici a întra nu era permis. Noroc de cei ce au întrat de cu vreme în sală, căci în urma presiunei nedescriptibile, unii membrii opriţi, alţi desgustaţi au aşteptat afară resultatul — care a fost: propunerea drului Şerban s'a respins. Étă dar prefectul Guido de Bausznern, — între baionete. Alt comentariu nu mai trebue. Fie-le pomană la cei ce l-au adus aici, precum şi acelor membrii români, cari, la astfel de ocasiuni, sĕ cotârlau pe unde pot. Pe viitoriu îi vom scrie cu numele.

Drepturile de cârciumărit s'au dat de nou în mâna jidanilor; cu tóte că le-au cerut comunele şi chiar comisiunea municipală, pe basa unei propuneri, făcută din parte drului Şerban au mijlocit în acésta privinţă. Bucuria era mare, căci comunele aveau mare şanşă de reuşită, dar cu atât mai adêncă este mâchnirea de când fabricanţii de spirt din Făgăraş: Nathan şi Fleissig, pare că în m
trativ, au anunţat victoria jidanilor în ac
vinţă, prin afişe lipite pe păreţii caselor din Făg
Nu s'a considerat, nici cererile comunelor, nici a
comisiunei municipale, n'a folosit nici comisiunile de proprietari români, cari au suit treptele la ministru de finance, totul s'a desconsiderat în faţa impunerei ce o esercitéză elementul jidovesc, după cum se scie, ca pretutindenea în Ungaria aşa şi în comitatul nostru, mai ales aici în comitatul nostru, unde partida „magiară“ fără contingentul fiilor lui israil nu şi-ar putea juca memdrele.

Deci serviciu pentru serviciu.

Numai în cercul pretorial al Arpaşului din comitatul nostru, după multe lupte şi intrepuneri ale deputatului dietal Dr. Şerban, s'a putut esopera acest drept pentru comune. In colo, preste tot comitatul jidanii sĕ rĕsfaţă şi se desmérdă în regaliile comunelor cum le place, căci ei sunt copii de zahăr ai sistemului de astăḑi, ér poporul, talpa ţĕrii, material de esploatat. Şi mâchnit de cele aici înşirate, încheiu:

„Când veţi vedea urîciunea pustiirei, pusă la locul unde nu sĕ cade sĕ stea, sĕ sciţi că aprópe e sfêrşitul“ — a ḑis Christos. *„Verax“.*

Proiectul de lege

asupra învĕţămêntului primar şi normal primar presentat în camera României de domuul ministru al instrucţiunei Iache Ionescu.

Art. 27 Numĕrul elevilor ce se încredinţeză unui singur învĕţător nu trebuie sĕ trécă preste 80.

Da ă numĕrul elevilor cari trecuentéză o scólă primară rurală trece preste 80, socotindu-se acest numĕr după media celor 3 ani din urmă, scóla se va ridica la gradul de scólă primară superióră şi se va numi un al doilea învĕţător.

Elevii se vor împărţi între cei doi învĕţători după gradul lor de învĕţătură, ér nu după secs, scóla rĕmâind micstă.

Dacă numĕrul scolarilor trece preste 140, se va adăoga încă un învĕţător sau învĕţătóre. Când numĕrul elevilor trece peste 200, se va numi un al 4-lea învĕţător, şi scóla se va împărţi în dóuĕ scoli cu câte doi învĕţători şi cu programul prevĕḑut pentru scólele primare superióre.

Art. 28 In scólele rurale, în care nu este decât un singur învĕţător, el va fi bărbat.

In scólele rurale cu doi sau mai mulţi învĕţători, pentru al doilea sau al treilea loc se vor preferi învĕţătórele. Direcţia o va avé învĕţătorul.

Invĕţătórele aḑi în fiinţă la scólele rurale cu un singur învĕţător, se vor trece treptat la scólele cu doi sau mai mulţi învĕţători.

Art. 29 Dumineca şi sĕrbătorile elevii vor fi conduşi la biserică de către învĕţătorii lor pentru a asista la serviciul divin şi a forma corul bisericesc.

Art. 30 Comunele sunt datóre a procura scólei un loc de cel puţin 50 arii în sat sau în vecinătatea imediată a satului, loc pe care învĕţătorul îl va cultiva împreună cu elevii în lucrări de grădinărie; produsul va aparţiné învĕţătoriului.

Acolo, unde scóla posedă pămênturi în ţarină, aceste se vor arenda prin licitaţiune şi venitul va servi pentru a

---

sĕ fi fost cineva cu inimă de pétră, vĕḑênd pe copila acésta plângênd aşa de dureros, i s'ar fi făcut milă de ea. Aşa vĕḑêndu-o Ienescu cum plângea, vĕḑênd starea miserabilă şi suferinţele lor, i venia şi lui sĕ plângă. Compătimire, iubire tóte sau născut din nou în inima lui.

In fine îşi luà adio şi promiţêndu-le că în curênd le va cerceta éră, se duse.

Preste dóuĕ ḑile érăşi le cercetà. Pentru el aceste dóuĕ ḑile erau ca dóuĕ sĕptĕmâni, nu putea uita pe Elvira cum o vĕḑuse plângênd. I părea, că o vede tot înaintea sa cu ochii plini de lacrimi. Faţa ei, nu era ca mai nainte veselă, pe ea se vedea acum urmările suferinţei, acésta însĕ i mai mărì farmecul. Privirea i-a devenit mai melancolică, cu tóte aceste, când priviai în ochii ei, păreau ca dóuĕ stele, a căror lucire mai slabă se pierde în depărtare.

D-na Zamfiriţă primia pe Ienescu totdeuna cu lacrimi. O mustra purtarea ei necorectă faţă de dênsul. Acum s'a convins pe deplin despre nobleţa inimei lui.

Elvira? Ea sta şi acum adeseori visătóre, cu gândul la Ienescu. O torturau tot felul de cugete.

— „Óre sĕ me mai iubéscă? Nu, nu cred. — Eu sunt acum sĕracă, nebăgată în sémă, nu pot fi iubită de el .... O, şi simt, că fără de el nu aşi mai putea traí ... În óra în care m'ar părăsî şi el — atunci m'aş .... ah, dar nu pot, sĕrmana mamă ar rĕmânea singură, strĕină în lume, lipsită de toţi ai ei, neconsolată de nimeni, trebue se trăesc dar pentru ea ... Apoi, când mórtea s'ar încerca a ne despărţì, ar lua pe mamă-mea o, atunci nu m'aşi despărţí de ea — aşi muri şi eu ....“

Astfel îşi croia biata Elvira un viitoriu întunecat.

* * *

Erau 4 luni de când s'au întâlnit cu Ienescu.

Acesta, când îi concedeau împregiurările, ba şi mai des, îşi făcea timp cât de scurt, spre a le cerceta.

Era în 16 Decembre.

Era cătră prânḑ, Elvira şedea dusă pe gânduri şi lucra la o brodărie.

Nici nu observà, când se deschise uşa şi pe prag se ivì Ienescu. El stătù un moment în loc şi o privì.

Elvira tocmai oftà adânc, când păşì Ienescu la ea şi-i sărută amêndóuĕ mânile.

— „A, domniata eşti aci domnule?

— „Da sunt aci, Elviră dragă. Spune-mi te rog, pentru ce ai oftat aşa adânc. A fost pentru cineva ... spunemi?“

— „Nu pot“

— „Aşa-i că pentru Vimpea ai oftat?“

— „Eu pentru Vimpea, nici când, dómne feresce.“

— „Pentru cine dar?“

— „Te rog nu me întreba, nu pot sĕ-ţi spun.“

— „Dar când te rog aşa frumos ... spune-mi pentru cine ... sĕ sciu c'a fost pentru mine .....“

— „Ei, ş'apoi când ... când ţ'aş spune ... dar lasă-me“ ea îşi acoperì faţa cu amêndóuĕ mânile şi începù a plânge.

— „Sĕ sciu Elviră dragă, că a fost pentru mine ... ah atunci aş fi cel mai fericit om pe lume.“

— „D-ta?“

— „Da eu ... eu Elviră dragă care te iubesc, cum nu te-a mai iubit nimeni în lume.“

— „Dar' sunt sĕracă, părăsită, cum poţi ....“

— „Nu te-am iubit pentru avere, te-am iubit ... te-am iubit ..... nu sciu pentru ce, dar te am iubit şi te iubesc şi acum. Poţi dar' sĕ-mi spui pentru cine ai oftat ... pentru mine?“

Elvira înnecată de lacrămi cu ton tremurător ḑise: „da“.

— „O, acum sunt cel mai fericit om pe lume. De astăḑi înainte nimic nu ne mai póte despărţi, ḑise Ienescu cu tonul seu plăcut şi luând capul Elvirei între mâni i depuse o sărutare ferbinte pe frunte.

— „De-ai sci domniata Emil, cât am suferit ....“

— „Nu-mi ḑice domniata, ḑi-mi tu, te rog, îmi sună aşa de strĕin cuvêntul acela. Dar uite, că uitasem, dómna Zamfiriţă este acasă?“

— „Nu, a fost ieşit puţin la o prăvălie pentru de a cumpĕra mătăsuri la broderiile aceste.“

— „De astăḑi înainte sĕ nu te mai vĕd nĕcăjită şi lucrând la broderii, lasă tótă întristarea scumpă, te cugetă la viitoriul nostru .... cât vom fi de fericiţi!“

— „Étă, că vine mama.“

— „Vreau sĕ-i descoper tot, şi sĕ-ţi cer mâna.“

Între aceste dómna Zamfiriţă întrà. Când i vĕḑù pe amêndoi şeḑênd lângă olaltă şi Elvira cu ochii plini de lacrimi, începù sĕ plângă şi ea.

— „Dómnă dragă, lasă lacrimile, nu te mai întrista, că tóte se vor schimba de astăḑi.“

— „Nu, domnule, nu cred sĕ se schimbe, me mâhnesce numai, când vĕd pe Elvira tot plângênd şi aşa suferindă.

— „Dar eu tocmai voesc sĕ nu mai sufere. Deóre-ce o iubesc din inimă, i cer mâna.“

— „D-ta sĕ-i ceri mâna domnule? nu se póte, nu pot crede ... dar cugetă te, suntem sĕrace ... cum domniata nu ne desconsideri?“

— „Nu dómnă, pentru-că eu am iubit pe Elvira din inimă — ér pentru avere ... vin dar cu tótă seriositatea sĕ-i cer mâna.“

— „Dómna Zamfiriţă atunci i căḑù în grumazi şi plânse şi mai tare.

După câteva secunde se reculese, şi după ce Elvira i a spus, că şi ea iubesce pe Ienescu din inimă, le dădù binecuvêntarea.

Peste 3 sĕptĕmâni în oraşul B. se serbà cununia lui Ienescu cu Elvira.

* * *

La familia Ghiţu era adunată o societate mare. Dl Ghiţu întrà în lăuntru cu un bilet în mână şi ḑise:

— „Sciţi o noutate. Am primit chiar acum biletul acesta. Uitaţi, Elvira Ienescu născ. Indrei şi Emiliu Ienescu căsătoriţi. Bine ḑice românul că: „ce-i al tĕu, nu piere.“

un fond ce va servi la îmbogăţirea materialu ic al scólei şi la procurarea de cărţi elevilor săraci.

ri ce alte locuri s'ar dona scólei de către comune particulari, vor fi supuse întocmai acestui regim, afară numai dacă actul de donaţiune nu hotăresce altfel.

Administraţia fondului o va avea învěţătorul împreună cu primarul şi parochul.

Cheltuelile proiectate de administraţie vor trebui se obţie prealabil aprobarea revisoriului scolar al judeţului. Tot revisorul va controla şi bilanţul anual al fondului.

Art. 31 Pe lângă scólele rurale vor putea sě se înfiinţeze ateliere pentru învěţarea lucrului manual.

Lecţiile se vor preda de învěţători, şi pentru acésta li se va da un spor de 10 % asupra onorarului lor.

In scólele micste, conduse de învěţătóre, lecţiunile de lucru manual se vor preda de un măiestru de lucru numit de revisor, după recomandaţia primăriei locale, şi plătit de comună.

Elevii dispensaţi de a mai urma la scólă, conform art 3, vor fi totuşi obligaţi a lucra în atelier, cel puţin odată pe sěptămână.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (An vechiu — an nou.) Anul 1892 trage de mórte. Acum e anul pe vremea acésta venise pe lume tare şi puternic şi acum piere, ca vai de el. El avea la început 366 de fice, tot cu câte dóue feţe: una albă, ca faptul ḑilei şi alta négră ca întunerecul nopţii, dar ele, una câte una l-au părăsit şi în fine aḑi se află lângă patul sěu de mórte numai una, cea mai credinciósă, pe care o chiamă „*31 Decembre*". Ea stă lângă el până când în turnuri sună meḑul nopţei, care este minutul cel din urmă al lui, când întră nou stăpân preste lume: anul nou. An vechiu — an nou, sunt verigi în lanţul fără de sfěrşit al timpului şi deosebirea între ele este, că una ne pare ruginită, alta nóuă, strălucitóre.

Sě lăsăm la o parte veriga cea ruginită şi sě ne îndreptăm privirile spre cea strălucitóre, spre anul nou. Câte speranţe nu légă ómenii de anul nou! Şi la câţi nu le împlinesce el nici o parte barem din cele ce aştéptă!

Noi scim una, că anul nou ne va aduce bani noi: coróne şi bani; dar étă al naibii, şi aci umblă cu momele. El, şiretul, promite că ne va da de dóuě ori atâţia bani, câţi avem acum, adecă pentru *un* florin *dóuě* coróne, pentru *un* cruceriu, *doi* bani, precând în realitate noi tot atâta preţ de bani vom avé, numai sub altă formă. De ar aduce numai cât de mulţi, atunci ne-ar fi mai drag. Apoi ne-ar fi drag, dacă ne-ar aduce „pace 'n ţéră, grâu la vară" recoltă bogată, sănětate, îndestulare, uşurare în sórtea nóstră apěsătóre, cu un cuvênt ne-ar plăcé de el, dacă ar veni între ómeni încărcat cu un car de bine şi fericiri şi din ele sě împartă la toţi cu dărnicie. Aceste le dorim şi noi cetitorilor nostri, întrând în anul nou 1893.—

* Din Roma se anunţă, că în ḑilele aceste a apărut în Reggio o broşură intitulată: „*La Questione d'Oriente e le nazionalità*" scrisă, precum sě crede, de un profesor vestit filoromân din Reggio, sub numele fals Dialma di Valpetrosa. Broşura înşiră gravaminele juste ale românilor din Austro-Ungaria şi e de părere, că acest stat trebue întreg sě se constitue pe base federaliste. — De alt cum presa fraţilor italieni sě ocupă în timpul din urmă des cu cestiunea română.

* Studenţii români din Paris, 50 la numěr, au trimis lui Svetosar Hurban o adresă din incidentul procesului seu de presă din Pojon, salutându-l ca pe un anteluptătoriu şi martir al causei slovace.

* Din incidentul aniversărei a 83-a a lui Gladstone, ministru preşedinte al Engliterei, Liga din Paris i a trimis la Biarritz unde se află acum, următórea telegramă:

„Studenţii români din Paris, recunoscători de simpaţiile ce aţi arătat totdeuna ţěrei şi némulul lor profită de ocasiunea aniversărei Vóstre de 83 de ani pentru a esprima urările lor sincere de fericire şi ani îndelungaţi Ilustrului apărătoriu al popórělor asuprite".

In numele Asociaţiunei studenţilor români din Paris, *George Moroianu.*

* (Esplosiune de mine.) In nóptea de 3 spre 4 Ianuariu n. 1893 s'a produs o esplosiune de gaz de mine în minele de cărbuni din Reşiţa. S'au aflat 6 băieşi morţi şi 4 răniţi. S'a constatat, că esplosiunea s'a produs din nebăgare de sémă. Atare băieş îşi va fi aprins ţigara sau va fi deschis fără precauţiune lampa Davy şi astfeliu s'a aprins gazul din mine.

* (Catechismul căsătoriei civile). „B. Hirlap" ne spune, că se află sub tipariu o broşură cu titula de mai sus, care se va tipări în 400.000, esemplare şi se va rěspândi în popor. Scopul broşurei este a agita pe ómeni contra căsătoriei civile proiectate.

* (Invitare.) Corul plugarilor români din Ighiu şi jur invită la: Concertul împreunat cu o piesă teatrală şi joc ce se va da în 1/13 Ianuariu 1893 de corul plugarilor români din Ighiu şi jur, în edificiul scólei române din Ighiu cu următórea

Programă.

1. *a*) „Ḑiua a apus" cor de Pheil
   b) „Coróna cufundată" cor de Böniche.
2. „Curca" comedie într'un act de Theocar. Alexi.
3. *a*) „Serenada" cor de Marschner.
   b) „Zorirea" cor de . . . .
4. Dans.

Venitul curat este destinat pentru „fondul corului din Ighiu şi jur". Inceputul la ½ 7 óre séra. Preţul de întrare: de fie-care persónă 50 cr.

Ighiu în 23 Decembre, 1892 v.

Suprasolviri şi oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Comitetul.

* (Avis.) P. t. sprijinitorii ai „Reuniunei femeilor române din Sibiiu", cari n'au primit invitare pentru balul, ce va avé loc în 21 Ianuariu în sala dela „casa societăţii" (Gesellschaftshaus); dar au fost invitaţi în anul trecut, sunt rugaţi a încunosciinţa despre acésta pe presidentă.

Prenotarea pentru loge se póte face din 15 crt dela 10—12 óre a. m. în locuinţa preşedintei, strada Bayer Nr. 1 etagiul I.

Bilete de întrare se capětă pelângă presentarea invitărei în ḑiua balului dela 10—12 óre a m şi 3—5 óre p. m. la hotelul Neurihrer, odaia Nr. 5 şi séra la cassă cu preţul urcat 2 fl. de persónă.

* (Teatru român in Sibiiu). Diletanţii români cari s'au produs vara trecută, vor da o representanţiune teatrală Vineri în 1/13 Ianuariu adecă în ḑiua anului nou, în teatrul orăşennesc din loc Venitul curat e destinat pentru ajutorarea celor patru scóle poporale române din loc. Se va juca piesa: „Nebuniile amorósě", comedie în trei acte şi în versuri, de Regnard, traducere de Edg. Th. Aslan. Bilete sě vênd începênd de aḑi, în librăria lui Michaelis Seraphin. Inceputul la 7 óre séra.

* (Cas de mórte. Preotul gr. or. din Medeşfalěu *Ioan Stoicovici*, protopresbiteratul Murěş-Oşorheiului, după lungi şi grele suferinţe şi după împărtăşirea cu sfintele Taine şi a dat nobilul şi blândul sěu suflet în mânile Creatoriului Joi în 24 Decembre a. c. la 6 óre a. m. în etate de 57 ani. Inmormêntarea a fost Sâmbătă, a dóua ḑi a Nascerei Domnului.

Cu inima frântă de durere aduce acésta la cunoscinţa tuturor amicilor şi cunoscuţilor.

Medeşfalěu în 24 Decembre, 1892.

Jalnica familie.

— *Alecsndru Petroviciu*, pretore în comitatul Torontalului, a reposat, după împărtăşirea cu sf. taine în 3 Ianuariu n. 1893 la 5 óre diminéţa, în etate de 29 ani. Inmormêntarea s'a făcut după ritul gr. or. în 4 Ianuariu n. în S. Nicolaul Mare.

Cu inima frântă şi plină de durere aduce acéstă tristă scire la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor.

S. Nicolaul-Mare, 3 Ianuariu n. 1893.

Jalnica familie.

* (Mormêntul lui Garibaldi.) Se scie, că guvernul italian a cumpěrat insula Caprera de la Garibaldi şi că are de gând sě o fortifice. Dar în insula Caprera se găsesce mormêntul lui Garibaldi, care pentru fie care italian este ca şi un monument sacru. In cas de rěsboiu, Caprera ar puté fi espusă la tunurile duşmane şi mormêntul lui Garibaldi ar fi amenințat. De aceea comitetul veterenarilor din Lombardia a publicat un apel, prin care se cere strămutarea rěmăşiţelor mortuale ale lui Garibaldi la Roma şi depunerea lor în Panteon. La 8 Ianuaariu va fi o adunare a representanţilor tuturor asociaţilor veteranilor la Milan, ca sě se ia o hotărîre şi sě se încépă paşii necesari.

Loterie.

Mercuri, în 11 Ianuariu, 1893.

Sibiiu:	**52**	**70**	**2**	**41**	**84**

Nr. 578. (250) 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II-a Tresnea, protopresbiteratul Unguraşului, în sensul resoluţiunei consistoriului archidiecesan din 6 Novembre a. c Nr. 7111 B., se escrie concurs din nou, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în fóia archidiecesană „Tel Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post, calculate după un calcul mediu, dau un venit anual de 640 fl. 29 cr.

In privinţa emolumentelor se pot trage informaţiuni mai detaiate dela oficiul protopresbiteral sau comitetul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuali, instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat cu posta ultimă Hidalmás.

In conţelegere cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Unguraşului.

Fizeş-Sânpetru, 7 Decembre, 1892.

Paul Roşca,
protopresbiter.

Nr. 1022. [255] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch din parochia de clasa a III-a Cetea, protopresbiteratul Albei Iulia, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în ḑiarul „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în şedinţele comitetului parochial dela 26 August şi 10 Decembre a c. şi dau preste tot suma 533 fl. v. a. 10 cr. Concurenţii 'şi pot lua informaţiuni despre acésta parochie la oficiul protopresbiteral şi la cel parochial.

Reflectanţii sunt poftiţi a'şi asterne petiţiunile conform legilor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Alba-Iulia, 14 Decembre, 1892.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei Iulie, în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Nicolau Ivan,
adm. protop.

Szám 6866/892. [249] 3—3

Hirdetmény.

A pánádi általános határ tagositási ügyben az elő munkálatok megkezdése, u. m. a képviselet rendezése, a mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése, véget a határnapot az 1893 évi január 30-ikának d. e 9 órájára tüzöm ki Pánad község iroda helyiségebe, a mely tárgyalásra az öszes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy egyik vagy másik érdekeltnek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja

A kir. törvényszéktöl.

Erzsébetváros, 1892 deczember 13-án

Baró Apór Zoltán,
eljáró biró.

Sz. 7132/892 urb. [252] 2—3

Hirdetmény.

A valdorfi altalános határtagositási ügyben az elömunkálatók megkezdése ugy mint mérnök választás, képviselet rendezés és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot 1893 évi február ho 8-ik napjának d. e. 9 órára tűzöm ki Valdorf község iroda helyiségbe, a mely tárgyalásra az öszes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, hogy egyik vagy másik érdekeltnek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását nem fogja akadályozni.

Erzsébetzároson, 1892 deczember 13-án.

A kir. törváryszék kiküldöt biroja.

Báró Apór Zoltán,
kir. törv. biró.

Kathreiner's
Schutz-Marke
Kneipp-Malz-Kaffee.
BERLIN WIEN MÜNCHEN

A lui KATHREINER

Surogat (zlat) de cafeea neîntrecut.

Surogat de cafea Kneipp

Se află în tot locul.

Veritabil numai cu acésta marcă. Se atrage atenţiunea asupra imitărilor.

[198] 13—13

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU